Zurgălăii cadiului[1]

poveste de pe Tigru și Eufrat

A fost odată ca niciodată un bărbat tare cumsecade, care se însură cu o femeie de o rară frumuseţe. Unii dintre cunoscuţi îl invidiau pentru norocul ce-a dat peste el de-a avea aşa giuvaier de nevastă, pe când alţii se bucurau sincer pentru el şi-i doreau din toată inima să aibă parte de bunăstare şi de moştenitori de nădejde. Cu toate că omul nostru îşi iubea soţia mai mult decât orice pe lumea asta, pentru frumuseţea ei nemaivăzută, pentru supuşenia şi blândeţea cu totul deosebite, el nu-şi găsea liniştea nici măcar o clipă, fiind ros de o gelozie ce nu avea niciun temei. Era gelos până şi pe vântul care, uneori, înfoia rochia frumoasei sale. începuse să sufere cumplit. Tot timpul se gândea doar la faptul că, dacă nu veghează fără încetare asupra ei, s-ar putea ca vreunul dintre admiratorii ei – şi, între noi fie vorba, nu erau tocmai puţini – să ajungă la ea şi, cu vorbe meşteşugite, s-o convingă să plece în lume cu el.

Neliniştea soţului devenise aşa de mare, încât avea clipe când se gândea că ar fi fost mult mai bine dacă nu sar fi însurat cu o femeie atât de frumoasă...

Cu toate acestea, după cum am spus, neliniştea lui nu avea niciun temei, fiindcă nevastă-sa nu-i ieşea niciodată din vorbă, îi îndeplinea bucuroasă orice dorinţă şi nu părea că ar fi ceva care ar nemulţumi-o la traiul ei alături de el, ci, dimpotrivă, părea chiar foarte fericită, cu toate că nu avea voie să facă niciun pas fără să fie însoţită.

într-o bună zi, când omul nostru se întoarse acasă, o găsi pe nevastă-sa acoperită cu voaluri din cap până-n picioare, şi chiar faţa şi-o acoperise cu o feregea[2], de nu i se vedeau decât ochii. Văzând-o, rămase împietrit, gândindu-se că i s-a întâmplat ceva rău, apoi, revenindu-şi din uimire, o întrebă ce s-a întâmplat:

— în nabkul-ul[3] din faţa casei se adună în fiecare zi zeci de păsărele, care privesc pe geam la mine, aşa că, de ruşine, m-am acoperit cu voaluri.

Cât de fericit fu soţul când auzi un asemenea răspuns! Toate îndoielile şi neliniştile care-i întunecaseră viaţa până atunci dispărură brusc. Se simţi fericit, asemenea omului scăpat de cine ştie ce povară îngrozitoare.

— Slavă Atotputernicului, zise, că mi-a dat o soţie atât de frumoasă, de vrednică şi, mai ales, atât de credincioasă...

Pe deplin liniştit în ceea ce priveşte cinstea şi virtutea soţiei sale, prietenul nostru se hotărî să-şi îndeplinească o mai veche dorinţă, şi anume să plece în pelerinaj la locurile sfinte, ca orice bun musulman. Şi cum tocmai venise vremea pelerinajului, prinse a se pregăti de zor, iar când caravana pelerinilor se îndrepta spre Mecca, era în frunte, călare pe cămila sa, tocmită în acest scop. După ce au mers cale de o zi, se opriră undeva la porţile deşertului ca să se odihnească un pic înainte de a înfrunta marele necunoscut. Dar cum stăteau ei aşa în jurul focului, sporovăind ba de una, ba de alta, numai ce apare pe un cal înspumat un crainic de-al sultanului, care-i anunţă, din porunca acestuia:

— în apropiere de Mecca au apărut nişte cete de tâlhari, care trec totul prin foc şi sabie.

---

1 judecător musulman

2voalul cu care femeile musulmane îşi acoperă faţa când ies în lume

3arbore foarte răspândit în Irak, cu frunze mici şi fructe astringente

Până când vor fi prinşi de armata sultanului, pelerinajul se amână, pentru că altfel nimeni nu vă poate garanta viaţa. Cu vrerea Celui de sus, poate anul viitor veţi putea merge în pace la Mecca...

Pelerinii se sfătuiră ce să facă. Şi, după ce întoarseră totul pe toate părţile, se hotărâră şi făcură calea-ntoarsă...

Ajunse omul nostru acasă şi găsi poarta ţintuită în cuie, aşa cum o lăsase, ca să nu poată intra nimeni... Deschise, intră, şi... O, Doamne, ce-i fu dat să vadă! Virtuoasa lui soţie se desfăta cu iubitul ei. Văzu negru în faţa ochilor şi, smulgându-şi sabia de labrâu, o împlântă în inima trădătoarei, apoi reteză capul celui ce o ajutase să păcătuiască:

— Vasăzică îţi era ruşine de păsărelele din copac, că se uitau la tine, însă nu ţi-a fost ruşine să aduci bărbaţi străini în casă în lipsa mea, zise el, privind faţa încremenită pentru totdeauna a soţiei.

Când lumea prinse de veste ce s-a întâmplat, fu anunţat cadiul, care îl condamnă la închisoare. Număra zilele şi nopţile, lunile şi anii, aşteptând clipa când va vedea din nou soarele. Într-o bună zi, cadiul oraşului făcu o vizită la închisoare. Trecu din celulă în celulă, până ajunse şi la soţul înşelat. Acesta se minună tare mult când văzu că şeicul[4], om venerabil, cu o barbă albă ce-i acoperea tot pieptul şi în mână cu un şirag de mătănii, purta la picioare două brăţări de care erau agăţaţi nişte zurgălăi, care făceau un zgomot asurzitor la fiecare pas, şi-i întrebă pe ceilalţi tovarăşi ai săi despre taina ce se ascundea în spatele acestui fapt.

— Şeicul, ziseră ei, este un om tare bun şi blând, n-ar putea suferi gândul că a făcut vreun rău chiar şi unei muşte. Ca atare, şi-a pus aceşti zurgălăi la picioare pentru ca fiinţele mici şi necăjite, precum furnicile de pildă, să se poată feri din calea lui, ca nu cumva să le strivească...

La câteva zile de la această întâmplare, îl auzi pe crainicul sultanului dând veste prin tot oraşul că vistieria saraiului a fost prădată, ameninţând cu grea pedeapsă pe hoţ şi cu răsplăţi nenumărate pe cel ce va prinde hoţul sau va da lămurire despre el.

Omul nostru începu să se agite. Chemă paznicii închisorii şi zise că vrea să-l vadă neapărat pe sultan. La început îl luară în râs, dar, văzând că o ţine una şi bună, n-avură încotro şi-l duseră în faţa sultanului.

— Luminăţia Ta, zise, eu ştiu cine este hoţul care a jefuit vistieria...

— Cine eşti, de unde vii şi cum ai aflat? întrebă cu oarecare nedumerire sultanul.

— Asta-i treaba mea... dar să ne întoarcem la furt... Hoţul nu este altul decât cadiul cu zurgălăi. El, şi nimeni altul.

Surprins de un asemenea răspuns, sultanul îl dojeni:

— Ce tot spui acolo, omule? Adică vrei să insinuezi că şeicul, cadiul nostru, a prădat vistieria? Haida de... Cum poţi să învinuieşti un om atât de curat şi de nevinovat?

— Eu nu învinovăţesc pe nimeni fără temei... Da, Luminăţia Ta, el este făptaşul!

Şi prinse a-i povesti sultanului despre soţia sa şi cum l-a înşelat, cu toate că se prefăcea că îi este ruşine până şi de păsările cerului. Apoi încheie:

— Zurgălăii şeicului şi păsările soţiei mele nu sunt decât unul şi acelaşi lucru – un mijloc de a înşela aparenţele...

îndoiala începu să se strecoare în inima sultanului: dacă era cadiul nevinovat, avea să-i ceară iertare că l-a bănuit, însă dacă era vinovat, era vai şi amar de el. Cu aceste gânduri, îl trimise pe mai-marele gărzii să-l cheme pe cadiu la palat. Apoi zise:

— Ascultă, omule... Dacă ai minţit, vei fi omorât pe loc pentru că învinovăţeşti oamenii pe nedrept, însă, dacă ai dreptate, o să devii un om bogat, iar cadiul îşi va primi pedeapsa...

Mai-marele gărzii ajunse la casa cadiului, care tocmai îşi făcea rugăciunea. Acesta, văzându-l aşa de

---

4 în arabă saiykh – bătrân, înţelept, titlu dat unor personalităţi din lumea islamică în semn de veneraţie

pătruns de cele sfinte, se retrase de-a-ndăratelea, ca să nu-l deranjeze. însă nici nu făcuse doi paşi înapoi, că se ridică şi cadiul de pe covoraşul de rugăciune, întrebându-l ce vânt l-a adus la o asemenea oră la el. Mai-marele gărzii îi spuse că îl cheamă sultanul cu privire la jefuirea vistieriei. Cadiul, când auzi una ca asta, îşi închipui că sultanul a descoperit că el este făptaşul, aşa că se aruncă la picioarele lui, implorând să-l omoare pe loc, să nu mai sufere ruşinea în faţa întregului divan, deoarece aşa era, într-adevăr, el prădase vistieria. Mai-marele gărzii nici nu vru să audă şi îl târî în faţa sultanului, care, înmărmurit, ascultă mărturisirea cadiului. Furios, sultanul dădu poruncă să fie purtat prin tot oraşul fără turban, să râdă toată lumea de el, apoi să-l omoare şi să-l arunce dincolo de porţile oraşului, la groapa de gunoi, ca pe ultimul nemernic.

în schimb, omului nostru îi dărui bogăţii nenumărate, îl slobozi din temniţă şi, mai mult decât atât, îl făcu sfetnicul său de taină.

Şi aşa pieri şi acel mişel, înşelător al oamenilor de bună-credinţă.

„Cine înşală nici toată apa Tigrului nu-l spală."

Sora

poveste de pe Tigru şi Eufrat

într-o bună zi, o scorpie ce trăia în inima pustiului se hotărî să-şi părăsească bârlogul, mânată de un dor nestăvilit de a întâlni un om. Se uită în dreapta, se uită în stânga, însă nu află decât pustiul cel năprasnic, întinzându-se hăt departe, până unde privirea ei putea ajunge. Undeva la capătul pustiului, zări un mărăciniş uscat. După o clipă de gândire, o porni spre mărăcinişul cu pricina, căci se obişnuise să găsească mereu acolo câte un om care aduna vreascuri printre beţele uscate şi ghimpii sfăşietori. Cât se mai bucură când zări printre uscături un om care curăţa beţele de ghimpi ca să le poată apoi căra!

Culegătorul de vreascuri era un om sărman ce nu avea decât o toporişca şi un măgar pe spinarea căruia îngrămădea sarsanaua de găteje pentru a le duce în piaţa din Bagdad. Le vindea acolo şi apoi cumpăra cu paralele câştigate ceva ovăz pe care-l împărţea cu măgarul său. După ce-i punea măgarului tainul său într-o trăistuţă pe care i-o lega de grumaz ca să poată mânca din ea, măcina restul de boabe şi făcea din faină turtite pe care le mânca dimpreună cu nevasta şi copiii săi.

Cum bordeiul său era tare departe de locul cu vreascuri, se învăţase să-şi ia cu el merinde ca să poată sta acolo toată ziua. Se făcea de amiază, când soarele te bate chiar în moale capului iar orice firicel de umbră se face nevăzut, lăsând locul doar păişului uscat, când se apropie de el scorpia, bucuroasă nevoie mare, însă cu mâhnire în glas:

— Ziulica bună, fratele meu! Sufleţelul meu de care m-am despărţit! O, frăţiorul meu după care mi-a tânjit sufletul atâta! De ce, frate, aşa? Nu întrebi şi tu, nu zici şi tu: unde o fi? ce i s-o fi întâmplat? ce-o fi dat peste ea? ce soartă o fi avut? De ce aşa, frate? De ce s-o duci tu aşa de rău, iar eu să mă lăfăi în bunătăţi? Vai şi iar vai! De ce, frate, de ce?

Lacrimile începură să-i şiroiască pe obraji în vreme ce-i vorbea cu un glas plin de dragoste, cu un tremur de îngrijorare. Vorbele ei îl buimăciră pe de-a-ntregul pe om şi nu fu în stare să scoată o vorbă multă vreme. Apoi, amintirile îl copleşiră şi prinse a povesti întâmplări de demult. Era adevărat că avea o soră, însă se măritase demult cu un bărbat din alt sat şi, de când plecase în satul acestuia, nu mai ştia nimic de ea. Sărăcia şi grija pentru hrănirea gurilor înfometate îl făcuseră să o dea uitării.

îi luă apoi seama şi o întrebă bănuitor:

— Dar unde ai fost în tot acest răstimp? îi răspunse pe nerăsuflate:

— Păi, eu sunt sora ta! Am tot rătăcit o vreme, căutându-te şi întrebând peste tot de tine. De ce ai ajuns în halul ăsta? Cum? Eu am tot ce-mi trebuie, căci Atotputernicul mi-a dat cu vârf şi îndesat. Vino cu mine! Hai, vino!

îl apucă zdravăn de mână şi-l trase după ea. Culegătorul de vreascuri îşi lăsă toporişca şi merindele şi o urmă. Nici nu ştia ce să spună: o fi aievea, o fi visând?

După ce se tot învârti cu el printre dunele de nisip şi beţele uscate, se apropiară de o căsuţă veche, ca de pe altă lume, pe care el o mai văzuse în drumurile sale, însă nu ştiuse niciodată a cui ar fi putut fi. Scorpia descuie uşa casei şi după ce-l pofti înăuntru îi zise:

— Aşteme-ţi abaya pe jos! Ascultător, omul îşi întinse abaya pe jos, şi baba i-o umplu de îndată cu orez şi pâine, îndemnându-l:

— Du-te, frate, şi du-le alor tăi să mănânce! Eu voi fi mereu lângă tine. Aceasta-i casa mea! Eu sunt sora ta şi tu eşti fratele meu. N-o să mai ai grija traiului atâta vreme cât eu sunt alături de tine.

Bărbatul se întoarse acasă cărând în cârcă orezul şi pâinea pe care i le dăduse scorpia. Cum intră în casă, puse în faţa nevestei şi a copiilor povara pe care o cărase şi le povesti toată tărăşenia de-a fir-a-păr.

Neîncrezătoare, nevasta prinse a-l descoase:

— Păi, unde a fost atâta amar de vreme? După ce povesti şi iarăşi povesti, văzu în privirile nevestei şi ale fiicelor sale o dorinţă arzătoare de a o cunoaşte pe sora lui cea duioasă şi cu dare de mână.

Mâncară pe săturate din bucatele trimise de scorpie, apoi mulţumiră sorţii care le-a scos în cale această rudă ce-i făcuse să uite pentru prima oară în viaţa lor de sărăcie, de foame şi de lipsurile cumplite în care se zbăteau.

Scorpia era pe zi ce trece mai prietenoasă cu ei, mai ales după ce fuseseră în ospeţie în căsuţa ei. Le dăruia din ce în ce mai multe bucate, spunându-şi în sinea ei:

— O să-i îngraş bine de tot şi apoi o să-i înfulec.

în acest timp, nevasta culegătorului de vreascuri se temea din ce în ce mai mult de această femeie care apăruse din senin în viaţa soţului ei şi schimbase viaţa întregii familii. în ciuda darurilor, nu o dorea deloc în apropierea alor săi. în schimb, soţul era din ce în ce mai fericit şi, după atâtea daruri şi bucate de tot felul, nici prin cap nu-i mai trecea să meargă prin mărăcinişurile pustiului ca să strângă vreascuri de foc. Nici măcar de măgarul cândva atât de drag lui nu se mai îngrijea.

într-o zi, după ce trecuse ceva vreme de când scorpia nu mai venise în ospeţie la aşa-zisul ei frate, una dintre fetele culegătorului de vreascuri se hotărî să-i facă acesteia o vizită ca să o întrebe de sănătate. Ajunse la casa scorpiei, însă când dădu să intre văzu că uşa este zăvorâtă. îi trecu prin cap să ciocănească, însă îşi luă seama, căci îndoiala mamei sale i se strecurase şi ei în suflet, îşi lipi un ochi de o crăpătură din uşă şi aruncă o privire înlăuntrul casei. Ceea ce văzu o făcu să-i îngheţe sângele în vine. Aşa-zisa mătuşă era goală puşcă, cu părul despletit, iar din gura ei ieşeau nişte colţi uriaşi. în faţa ei era un leş de om din care rupea hălci de carne cu ghearele şi colţii săi ascuţiţi, îngrozită peste poate, fata se dădu uşor înapoi ca să n-o simtă scorpia şi, tremurând ca varga, o luă la goană către casă. Cum ajunse, îi povesti mamei, într-un suflet, cele văzute la casa scorpiei. Mama o crezu pe loc, tară prea multe întrebări, căci de mult o copleşiseră îndoielile şi gândurile negre cu privire la cumnata ei neaşteptată.

Năpădiţi de o spaimă de moarte, zăvorâră uşa, apoi ridicară în spatele ei o întăritură din lemne pe care le îngrămădiră unele peste altele ca să nu se poată strecura cumva cineva în casă. Când veni acasă bărbatul, după ce se convinseră că este chiar el, îi dădură drumul înăuntru. îi povestiră ceea ce văzuse fata lui în casa scorpiei. La auzul acestor vorbe, bărbatul se înfurie peste măsură şi o învinui pe nevastă-sa că ar fi pus totul la cale din gelozie faţă de draga lui soră ce fusese atât de darnică cu ei:

— Uite ce-i, nevastă! Aceasta este sora mea şi eu nu o alung pentru nimic în lume. Altfel să-mi sară ochii din cap! Dacă nu ţi-e pe plac, n-ai decât să-ţi strângi catrafusele şi să te duci de la casa mea, cu copii cu tot. Auzi la ea, să fie geloasă în aşa hal pe sora mea, încât s-o facă din om neom!

Femeia îşi strânse cele câteva lucruşoare, hăinuţele copiilor şi câteva oale ciobite, pe care le puse laolaltă într-o bocceluţă. îşi chemă copiii, puse bocceluţa pe spatele măgarului şi pe aici ţi-e drumul. Se îndepărtă cât putu de repede de casă, cu frica cuibărită în sân. Poposi într-un loc sigur, printre ai săi, departe de casa soţului. A doua zi, când bărbatul se întoarse acasă, găsi casa pustie, lipsită de viaţă, fără căldura celor dragi lui. Rămase pe gânduri, copleşit de dorul de copii, de nevastă, părându-i rău că nu i-a ascultat poveţele şi că nu a plecat şi el cu ei. Teama se strecură pe nesimţite în sufletul lui.

în noaptea aceea, scorpia socoti că a sosit vremea să-şi dea arama pe faţă. I-a hrănit bine, aşa că acum va culege roadele. I se făcuse o poftă nebună să o înfulece pe soţie, căci întotdeauna se temuse de ea să nu îi afle taina şi să n-o dea în vileag înainte de vreme. Zori cât putu către casa cu pricina, căci foamea nu-i dădea răgaz. Văzu că uşa este zăvorâtă pe dinăuntru, aşa că se propti în ea cu toată puterea ca s-o dărâme. Bărbatul, auzind zgâlţâielile de la uşă, fu cuprins de frică şi cu inima cât un purice de spaimă se vârî iute în cuptor, căci altă ascunzătoare nu găsi. Intră aşadar în cuptorul aflat într-un ungher şi-i astupă gura cu lespedea obişnuită. Scorpia intră ca vijelia şi prinse să scotocească prin casă. Cum nu află nici ţipenie de om, se puse pe răcnit:

— Frăţioare, frăţioare! Unde au fugit nevastă-ta şi copiii? Unde, frăţioare?

Cum nu primi niciun răspuns de nicăieri, răcni iarăşi:

— Frăţioare, frăţioare! Unde au fugit nevastă-ta şi copiii? Unde, frăţioare?

Cuvântul „frăţioare" ieşit din gura scorpiei îl înfurie foarte tare, căci îşi dădu seama cum a fost tras pe sfoară. îşi iţi capul din cuptor fără să-i pese de primejdie:

— Aici este fratele tău, piază-rea!

Scorpia sări degrabă şi îl trase afară din cuptor. Turbată de furie că i-au scăpat copiii şi nevasta, îl întrebă:

— De unde vrei să încep a te mânca, de la urechi sau de la călcâie?

— De la urechi, zise el, că n-am ascultat-o pe nevastă-mea, căci mare dreptate avea, sărăcuţa de ea!

Scorpia îl înghiţi pe loc şi plecă într-ale ei supărată foc că prăpădise atâta mâncare pe copii şi pe nevastă, tară să se poate ghiftui cu ei.

Voinicul şi cei şapte uriaşi

poveste de pe Tigru şi Eufrat

Şapte uriaşi, fraţi între ei, semănau groaza pe la marginile satelor, după ce îşi făcuseră sălaş într- o peşteră mare din apropiere. La puţin timp de când se pripăşiseră prin partea locului, tâbărâră pe ciobanii ce-şi păşteau linişiţi turmele şi îi înfulecară cât ai clipi cu turme cu tot.

Apoi prinseră să aţină calea caravanelor şi călătorilor singuratici, ceea ce făcu să crească şi mai mult spaima sătenilor, care nu mai îndrăzneau să iasă nici măcar pe uliţă, iar unii dintre ei merseră până acolo încât îşi astupară ferestrele şi uşile bordeielor, ca nu cumva să-i dibuiască uriaşii. Nu după mult timp, îşi dădură seama că, dacă vor sta înlemniţi în bordeie zi şi noapte, vor muri fără doar şi poate.

Printre săteni se afla şi un voinic pe nume Chosroe, căruia i se urî cu asemenea trai. I se urî atât de tare, încât viaţa şi moartea îi erau totuna, aşa că se hotărî să-i înfrunte pe cei şapte uriaşi şi să-i alunge de pe meleagurile sale. Sătenii, în loc să-i dea o mână de ajutor, prinseră a-şi bate joc de el pentru nesăbuinţa de a se pune cu uriaşii.

Aşadar, într-o bună dimineaţă se sculă odată cu primele fire de lumină şi se pregăti de drum, punându-şi într-un buzunar un ou, pe care tocmai îl ouase o găină, şi o bucată de pâine. Ieşi pe uşă hotărât, în ciuda rugăminţilor nevestei sale şi a lacrimilor pe care aceasta le vărsa. Nu dădu nicio atenţie rugăminţilor fierbinţi ale soţiei, ci se mulţumi doar să zică:

— Deopotrivă îmi este de voi muri de mâna uriaşilor sau de voi muri încet-încet, râncezind în bordei. O vorbă din bătrâni spune că fricosul moare de o sută de ori, pe când îndrăzneţul moare o singură dată.

Şi, odată spuse aceste vorbe, se afundă printre vălurile beznei, ce tocmai se ridicau, lăsând locul luminii. Şi merse aşa, străbătând munţi, văi şi păduri, având ca ţintă sălaşul celor şapte uriaşi. Pe când mergea, se tot gândea la un vicleşug cu care să-i dovedească pe duşmanii săi. Fără îndoială, aceştia nu aveau cine ştie ce deşteptăciune!

Cum mergea adâncit în gânduri, se trezi deodată lângă uriaşi. Chiar atunci se ivi o geană de lumină care polei lumea toată, iar uriaşii îi apărură limpede, în toată grozăvia lor. La rândul lor, uriaşii îl văzură pe voinicul nostru, fiind doar la o aruncătură de băţ. Se holbau la el cu dispreţ şi cu răutate, iar voinicul luă aminte la ceea ce făceau. Aceştia sfărâmau pietre prefăcându-le în firişoare de nisip, doar aşa, ca să-şi omoare urâtul. Chosroe îşi dădu seama că este prea târziu să-şi salveze pielea fugind, aşa că îşi înfipse bine picioarele în pământ, rămânând neclintit ca o stâncă. Le aruncă

0 privire sfidătoare în care scăpărau scântei, însă care nu izbuti decât să-i facă pe uriaşi să izbucnească în hohote de râs, de răsunau văile, şi ziseră:

— Ia uitaţi-l pe omul ăsta prostănac! Cu siguranţă şi-a pierdut şi bruma de minte!

— O să-l mănânc!

— Ba nu! Este al meu!

— Ba este al cui pune primul mâna pe el...

Eu sunt mai mare decât voi toţi, aşa că propun să-l împărţim între noi. Eu iau trupul, capul este al tău...

— Mădularele sunt ale mele!

— Este al celui puternic, căci puterea este stăpâna! Să fie al celui care sfarmă cele mai multe pietre în cel mai scurt timp.

Şi prinseră a se întrece în a preface pietrele în nisip... într-o clipită, o movilă de nisip se şi ridica dinaintea lor. Prinseră iarăşi a se ciorovăi:

— Eu am sfărâmat mai mult decât tine!

— Ba eu!

— Toţi la un loc nu aţi sfărâmat cât mine! V-am întrecut pe toţi.

în acest răstimp, Chosroe le lua seama pe îndelete. Deodată îi veni un gând tare şugubăţ, pe care-

1 întâmpină cu un râs zgomotos, ce-i făcu pe uriaşi să amuţească. Se apropiară, roşi de curiozitate, şi făcură roată în jurul voinicului nostru. Chosroe, printre hohote de râs, spuse:

— Ha, ha, ha! Şi eu mă prind în jocul vostru. Cel slab să fie partea celui puternic. Aşadar, voi sfărâmaţi pietrele şi le prefaceţi într-un praf gingaş, hm! şi pentru atâta lucru vă credeţi mari şi tari. în schimb, eu pot să storc orice piatră până curge apă din ea. Poate vreunul dintre voi să facă aşa ceva? Hai, spuneţi!

Uriaşii, la auzul acestor vorbe, nu ziseră nici pâs, ci îşi aruncară unii altora priviri nedumerite, buimace. Chosroe se aplecă atunci, luă o piatră de jos şi le ceru părerea:

— Uitaţi-vă! Este o piatră... Da sau nu? Răspunseră într-un glas:

— Da, da, este o piatră.

— Bine! Acum o voi strânge în mână până când va curge din ea apă...

Cu piatra într-o mână, băgă cealaltă mână pe furiş, fără să-l vadă uriaşii, în buzunar şi scoase de acolo oul. îl puse în aceeaşi mână cu piatra şi nici nu apucă bine să strângă, că şi începu să-i curgă printre degete gălbenuşul oului. Uriaşii îşi închipuiră că într-adevăr din piatră curge apă. Păliră de groază şi înţepeniră, care pe unde era, fără să mai poată îngăima o vorbă. într-un târziu, mai-marele lor zise:

— Tu, omule! Ai dovedit că eşti mai puternic decât toţi uriaşii lumii... Cum noi suntem şapte fraţi, am fi deosebit de onoraţi dacă ai primi să ne fii al optulea frate. Aşadar, te rugăm să vii şi să trăieşti, ca un frate, alături de noi, în peşteră.

Chosroe se învoi şi porni înaintea lor, ţanţoş, către peşteră.

Viaţa în peştera uriaşilor curgea după o anume rânduială. Toate treburile erau făcute pe rând de fiecare dintre ei. De pildă, o zi, unul aducea apă şi vreascuri pentru foc şi aşa mai departe. Chosroe îşi dădu seama de această rânduială din primele zile petrecute alături de ei în peşteră. Până acum lui nu i se ceruse nimic de făcut, însă se aştepta ca în curând să vină şi rândul său. Şi chiar veni! în a opta zi de la venirea sa în peşteră, fu poftit să se ocupe de gospodărie. în primul rând, să aducă apă de la râu. Apa era adusă de la râu într-un burduf cât un bivol întreg. Oricare dintre ei îl umplea cu apă din râu, îl arunca nepăsător pe umăr şi se întorcea fluierând la peşteră. Când veni rândul lui Chosroe, acesta fu peste măsură de tulburat de mărimea burdufului gol, darămite plin cu apă! Cu toate acestea, nu lăsă să i se vadă neliniştea şi nu se împotrivi deloc când îi făcură semn să aducă apă. Luă burduful fără să crâcnească şi se îndreptă cu el către râu, deşi era pe deplin încredinţat că nu ar fi putut urni din loc nici a zecea parte din el. Ajuns pe malul râului, turnă un pic de apă în burduf, apoi prinse să sufle în el până când îl umplu cu aer. îl legă la gură, îl udă bine de tot şi apoi, după ce îl aburcă pe umăr, luă drumul înapoi către peşteră. Când ajunse în preajma uriaşilor, se opri şi zise cu glas tare, ca să fie auzit:

— Nenorocirea mea este că atunci când merg o bucată de drum, mi se face o sete... şi încă ce sete!

Şi fără să mai stea pe gânduri, ridică burduful şi-l duse la gură. îl dezlegă cu dinţii şi lăsă aerul să iasă din el, încet, fără să dea ceva de bănuit. Ţinu aşa burduful până izbuti să bea cele câteva înghiţituri de apă, lăsând, cu bună ştiinţă, câţiva stropi să i se prelingă pe bărbie. Apoi aruncă burduful cât colo.

Uriaşilor nu le venea să creadă ceea ce tocmai văzuseră. Rămaseră înspăimântaţi de această nouă năzdrăvănie. Iarăşi mai-marele lor prinse a glăsui:

— Dacă de băut bea aşa, apoi de mâncat... ferit-a Domnul! Dacă i se va face foame într-o zi şi n-o să avem ce să-i dăm să mănânce, o să ne înfulece pe noi, tară doar şi poate!

Chosroe se făcu că nu a auzit vorbele uriaşului şi se dezvinovăţi:

— Aţi văzut singuri... nu este vina mea! Sunt gata să mă duc la râu să mai aduc un burduf, însă, din păcate, se va întâmpla acelaşi lucru... tare mi-e teamă că veţi muri de sete dacă mai continuu aşa.

Nici nu rosti bine aceste cuvinte, că mai-marele uriaşilor îi şi zise:

— O, frate! Nu te mai punem niciodată să ne aduci apă de râu. Te scutim pentru totdeauna de această corvoadă...

Şi aşa a trecut cu bine corvoada căratului apei. Chosroe ieşi aşadar şi din această încercare biruitor, temut de noii săi tovarăşi. Bucuria nu îi fu însă de lungă durată, căci o nouă treabă îl aştepta. îi veni rândul să aducă vreascuri de foc din pădure. Un singur uriaş era în stare să care în spinare câteva care de lemne odată. Chosroe îşi zise în sinea lui:

— încă o belea din care trebuie să ies viu şi nevătămat. însă este peste putinţa mea de a căra şi a zecea parte din a zecea parte pe care o duce în spate un uriaş.

După multă chibzuinţă, îi veni un gând călăuzitor, aşa că le spuse uriaşilor:

— Aduceţi-mi toate frânghiile de legat lemne! Uriaşii se întrebară cu uimire de ce îi trebuie toate frânghiile. Cu toată nedumerirea lor, se supuseră poruncii şi strânseră de prin toate cotloanele o grămadă mare de frânghii care, puse cap la cap, s-ar fi întins până hăt, departe. Ceru apoi unui uriaş să ia în spate porcoiul de frânghii şi să-l urmeze în pădure. Zis şi făcut! Uriaşul îl urmă ascultător până la pădure. Odată ajunşi aici, Chosroe se apucă să înnoade frânghiile cap la cap, până făcu din ele una singură, lungă cât o zi de post. Atunci înfăşură unul dintre capetele frânghiei în jurul unui trunchi de copac, iar cu celălalt înconjură pădurea toată până ajunse la copacul de la care pornise.

Apoi petrecu acest al doilea capăt pe sub legătura din jurul copacului, făcând astfel un laţ în care era prinsă toată pădurea. Uriaşul îl privea tot mai neliniştit:

— Zău, măi, omule, spune-mi şi mie ce ai de gând să faci.

Sigur pe el, Chosroe îi răspunse:

— Vreau să smulg pădurea din rădăcini şi s-o duc la peşteră ca să vă scutesc de oboseala din fiecare zi de a căra câteva vreascuri. O smulg dintr-o singură smucitură şi gata, am terminat cu ea pentru totdeauna!

La auzul acestor vorbe năprasnice, uriaşul căzu în genunchi şi, printre sughiţuri de plâns, îl rugă fierbinte:

— Lasă pădurea, căci vara stăm la umbra copacilor, ba chiar şi vânăm fel de fel de fiare şi de păsări, ca să nu mai spun că este tare frumoasă. Te rog, nu o nimici, te rog!

într-un sfârşit, Chosroe se învoi şi se întoarse la peşteră, după ce uriaşul îi făgădui că va aduce el o sarsana de vreascuri trebuincioase pentru acea zi.

Seara, uriaşul le povesti fărtaţilor săi tărăşenia din pădure, de-a fir-a-păr. Aceştia îl ascultau cu părul măciucă de groază.

în noaptea aceea nu izbutiră să pună geană pe geană, căci se tot munciră să găsească o cale de a scăpa de voinic. Hotărâră să-i dăruiască un sac plin cu aur, să-şi ia rămas-bun de la el şi apoi să se facă nevăzuţi, căutându-şi un loc cât mai departe de acesta. Când se făcu dimineaţă, se strânseră în jurul lui şi-i ziseră:

— Frate, noi trăim o viaţă de nomazi, mai tot timpul suntem pe drumuri, niciodată nu facem prea mulţi purici într-un loc. N-am vrea să te împovărăm şi pe tine cu greutăţile drumului, aşa că ne-am hotărât să-ţi dăm jumătate din aurul nostru şi să te întorci la cei de-o seminţie cu tine, la oamenii care sunt asemenea ţie. Mezinul nostru o să te ducă unde îţi doreşte inima.

Chosroe se învoi pe loc. Uriaşii legară sacul în spatele mezinului, iar Chosroe se urcă pe cea mai înaltă stâncă şi, de acolo, ţuşti deasupra sacului! De acolo, de pe sac, îşi luă rămas-bun de la uriaşi, zicând în sinea lui:

— Nu vă las până nu vă dezvăţ de a mai face rău oamenilor.

Uriaşul porni ca din arc pe drumul arătat de Chosroe...

Ajunseră degrabă la bordeiul lui Chosroe, unde nevasta sa îl întâmpină cu lacrimi de fericire. Şi, cum ninsese din belşug în acea zi, nevasta se grăbi să aducă un braţ de vreascuri cu care să aprindă focul ca să se încălzească voinicul nostru şi însoţitorul său, uriaşul. Ca să aţâţe mai repede focul, prinseră a sufla cu putere asupra lui. Cum nu se întâmpla nimic, uriaşul îi dădu la o parte, închise ochii şi suflă o dată de zburară lemnele cât colo, iar cei doi soţi fură azvârliţi tocmai pe acoperiş. Când deschise ochii, nu mai văzu nici

lemne, nici oameni, nimic. Chosroe îl strigă atunci de pe acoperiş. Uriaşul, uimit, îl întrebă:

— Ce faci acolo, frate?

— Ce să fac, îi răspunse Chosroe furios, caut cu nevasta mea sabia pe care a ascuns-o aici bunicul meu.

— Şi ce vrei să faci cu ea?

— Să tai capetele tuturor uriaşilor care fac rău sărmanilor de pe lumea asta.

Când uriaşul auzi aceste vorbe, o luă la goană, cu câinii satului lătrând furioşi în urma sa. De atunci nimeni nu a mai auzit de uriaşii cei răi.

Chosroe coborî cu nevastă-sa de pe acoperiş şi se puseră pe numărat galbenii...

Tâlharul cel isteţ şi cei trei prostănaci

poveste de pe Tigru şi Eufrat

Cândva, demult, trăiau într-un sat trei prostănaci. într-o bună zi, se hotărâră să plece la vânătoare. Cu toate că se afundară în sălbăticia cea nesfârşită şi hălăduiră prin toate mărăcinişurile cât fu ziulica de lungă, nu dădură peste nicio gazelă, ba, mai mult decât atât, nu găsiră nici măcar o urmă de gazelă. Când fură cuprinşi de istoveală, se hotărâră să se întoarcă de unde au venit. Setea nu le dădea deloc pace în acel pustiu, gol ca în palmă. Cu gurile uscate de arşiţă, cu picioarele ca de plumb, luară drumul către casă. Ca să le treacă timpul mai uşor şi să mai uite de necazul în care se aflau, propuseră ca fiecare să povestească o întâmplare prin care trecuse. Aşadar, se puse pe povestit primul dintre ei:

„într-o zi, mă duceam către casă. Era trecut de miezul nopţii, iar frigul pişcă fără milă. Mai mult decât atât, o ploaie zdravănă şiroia din ceruri de parcă cineva uitase dezlegat la gură un burduf plin cu apă. Ploaia mă udase până la piele, nicio părticică din mine nu era uscată. Din pricina frigului, ploaia se preschimbă în zăpadă. Gerul deveni năprasnic. Cu greu am ajuns acasă, îngheţat tot, abia mă mai puteam mişca. îmi îngheţaseră şi măruntaiele în mine, aşa de ger se făcuse. Am bătut la uşă cu putere şi, după un timp, mi-a răspuns nevasta:

— Cine bate acolo?

M-am mirat până peste poate de o asemenea întrebare. Cum adică, nu mă ştie pe mine, soţul ei? Mam mâniat atât de tare, că nu am catadicsit să-i răspund, ca s-o învăţ minte. Toată noaptea am rămas afară bătând la uşă, iar nevastă-mea tot întrebând cine este. Şi tot aşa, până se crăpă de ziuă şi nevastă-mea deschise uşa după ce mă văzu pe geam".

Cei doi prieteni ai săi îi spuseră atunci cu admiraţie:

— Măi, dar tu eşti încăpăţânat rău de tot!

— Hai să ascultăm şi povestea următorului! Al doilea prostănac începu să povestească: „într-o zi ma pocnit o durere de măsea aşa de tare, de mă zvârcoleam prin toată casa. Nemaiputând răbda, m- am dus la vraci să-mi scoată măseaua şi să scap astfel de durerea cea crâncenă care nu mă slăbea nicio clipită. Aşadar, am intrat la el şi m-am plâns de măseaua care mă supăra atât de tare. Omul, după ce m-a ascultat cu luare-aminte, m-a aşezat pe un scăunel în faţa lui şi mia spus să deschid gura cât pot de mare. Am deschis-o aşa cum mi-a cerut. Prinse a-mi cerceta dinţii, iar după ce termină, mă întrebă care-i măseaua cu pricina. Insistă să-i spun cu precizie. M-am mirat foarte tare de cererea lui şi m-am întrebat în sinea mea:

— Cum o fi ajuns ăsta vraci, de vreme ce nu ştie care măsea mă doare?

M-am încăpăţânat aşadar să nu-i spun care este măseaua, ca să văd cum se descurcă. El, marele vraci! Neprimind niciun răspuns de la mine, acesta se apucă să-mi smulgă dinţii unul câte unul. Din când în când se oprea să repete întrebarea, însă, cum mă încăpăţânam să nu-i spun măcar un cuvinţel, continua să-mi scoată dinţii. Şi aşa, după cum vedeţi, nu mai am niciun dinte în gură. „Niciunul!".

Cei doi prieteni rămaseră muţi de admiraţie:

— Eşti cel mai încăpăţânat om pe care l-am cunoscut vreodată!

— Hai să ascultăm şi povestea ultimului dintre noi... Al treilea prostănac îşi începu povestea insistând că a lui este şi mai grozavă decât ale lor, iar încăpăţânarea lui o depăşeşte cu mult pe a lor...

„Am intrat în noaptea nunţii în iatacul miresei, aşa cum este obiceiul, şi am găsit-o îmbrăcată în rochie de mireasă, cu faţa acoperită de un voal alb, prins pe cap cu o coroniţă de trandafiri. Am rămas uimit de frumuseţea ei răpitoare, căreia nu puteam să-i rezist cu niciun chip. îmi venea să mă duc peste ea, să-i sărut chipul acela luminos, să-i îmbrăţişez trupul fermecător, însă deodată îmi trecu prin cap un gând şi mă dădui înapoi câţiva paşi, cuprins de nelinişte... De ce oare stă împopoţonată în straiele acelea şi nu le dă jos ca să pot face ceea ce face orice mire în noaptea nunţii? M-am înfuriat până peste poate şi, încăpăţânându-mă în furia mea, am lăsat-o de izbelişte aşa cum am găsit-o. De atunci au trecut şapte ani, mi-a născut trei copii, însă eu până acum nu i-am văzut fata...".

Cei doi strigară într-un glas:

— Doamne, ce bărbat mândru! Blagoslovită să-ţi fie stirpea!

Şi aşa ajunseră ei în apropierea satului lor, când deodată văzură o capră care se rătăcise de turmă şi umbla bezmetică de colo-colo. îşi suflecară iute mânecile, se năpustiră asupra ei şi o prinseră. Apoi începură să se ciorovăiască asupra caprei, fiecare voind-o pentru el. Pe când se certau ei de zor, trecu pe lângă ei un tâlhar isteţ care auzi toată tărăşenia. Puse ochii pe capră şi urzi cum s-o fure de la cei trei nătărăi. Se apropie de ei şi-i întrebă:

— Care-i treaba, vitejilor? De ce vă amărâţi atâta?

îi răspunseră tustrei că se ceartă pentru că nu ştiu a cui trebuie să fie gazela pe care tocmai au vânat-o. Tâlharul cel isteţ înţelese degrabă că are în faţa lui nişte proşti sadea, de vreme ce nu sunt în stare să deosebească o capră de o gazelă. Aşa că încercă să profite de ocazia neaşteptată:

— Nu se cuvine să vă certaţi pentru ceva atât de simplu. Puneţi-mă judecător între voi şi o să vă fac o judecată dreaptă, tară nicio părtinire.

— Aşa să fie! Tu vei fi judecătorul nostru, iar noi vom primi tară crâcnire orice hotărâre vei lua.

Tâlharul îşi luă un aer de judecător şi le ceru:

— Mai întâi de toate, spuneţi-mi cum aţi vânat gazela!

Unul dintre ei spuse:

— M-am aruncat asupra ei şi am prins-o de coarne... Al doilea interveni şi el:

— înainte să o prindă el de coame, am apucat-o eu de urechi şi am strâns-o zdravăn, căci dacă nu făceam aşa ar fi fugit şi dusă ar fi fost pentru totdeauna...

Al treilea mărturisi şi el, mândru de ceea ce făcuse:

— Am fugit după ea şi, când am ajuns-o, am apucat-o cu nădejde de coadă şi aşa am ţinut-o pe loc, căci dacă nu făceam aşa nu mai era acum aici, la picioarele noastre.

Tâlharul îşi duse mâna la frunte, prefăcându-se că se gândeşte la o hotărâre dreaptă. După câteva clipe, le ceru să-i dea un cuţit. îi dădură. Puse capra la pământ şi o tăie. Smulse apoi coarnele şi i le dădu primului prostănac; după aceea, îi tăie urechile şi i le dădu celui de-al doilea şi, în sfârşit, îi tăie coada şi i-o dădu celui de-al treilea. Se întoarse apoi către ei şi le zise:

— Fiecare a primit ceea ce a vânat. Acum duceţi-vă în pace pe la casele voastre.

Şi, acestea fiind zise, puse mâna pe capră şi se făcu nevăzut.

Cei trei prostănaci îi mulţumiră Domnului că le-a trimis un judecător aşa înţelept şi drept care i-a scăpat de povara împărţirii caprei. Prinseră a-l lăuda pe judecător, minunându-se că nu le-a trecut şi lor prin cap cum să se descurce într-o atare situaţie. Bucuroşi nevoie mare, se duseră pe la casele lor cu partea din vânat, fălindu-se dinaintea tuturor cu prada lor şi cum un bărbat deştept foc i-a luminat şi i-a ajutat la împărţit. Căci, vorba aceea, prostul nu e prost destul, dacă nu e şi fudul...

Nu-i nimic pe lângă ce va fi să fie

poveste de pe Tigru şi Eufrat

O femeie sărmană îşi luă băiatul şi îl duse la şcoala religioasă. Acolo, învăţătorul Kaşu îi întâmpină cu multe urări de bun-venit, aşa cum îi era obiceiul. Micul Muhammad se apropie de învăţător aşa încât deveni mâna sa dreaptă, în ciuda vârstei sale fragede. învăţătorul era foarte grijuliu cu fiii bogătaşilor, care, la sfârşitul anului şcolar, îl copleşeau cu peşcheşuri de tot felul, într-o bună zi, unul dintre băieţi spuse:

— învăţătorule, mâine să nu gătiţi nimic! învăţătorul îl întrebă cu voce mieroasă:

— De ce, fiule?

— Mi s-a spus să vă înştiinţez că mama o să vă trimită o găină pe orez.

Când auzi acestea, Muhammad sări iute în picioare şi-i zise învăţătorului:

— învăţătorule, eu ştiu casa lui Sa'dun. Mâine o să mă duc la el acasă, o să iau mâncarea şi o s-o duc la dumneavoastră acasă.

— Bine faci, fiule, Atotputernicul să-ţi dea sănătate! Eşti un băiat de toată isprava, cinste cui te-a crescut!

A doua zi, Muhammad se înfiinţa acasă la Sa'dun şi-i spuse mamei acestuia:

— M-a trimis învăţătorul să-i duc prânzul. Femeia ieşi degrabă cu o tavă uriaşă plină cu pilaf, peste care trona o găină umplută, bine rumenită, şi-i spuse:

— Bagă de seamă cum duci tava, să nu se întâmple vreo nenorocire!

— Stai fără grijă! îi zise Muhammad şi plecă sprinten, cu tava pe cap.

Dar, în loc să se ducă la învăţător acasă, Muhammad se duse fără nicio şovăială la el acasă, unde mama sa îl întâmpină uimită. Muhammad o linişti pe dată:

— învăţătorul mi-a făcut aceste daruri pentru că sunt cel mai deştept! Mi-a dat o găină şi această tavă scumpă!

La auzul acestor cuvinte, mama lui Muhammad se veseli tare mult şi mancă, împreună cu fiul ei cel deştept, găina şi pilaful. După ce se saturară, Muhammad îi zise:

— Du-te la piaţă şi vinde această tavă minunată!

— Cum s-o vând, fiule? Buna-cuviinţă cere să o înapoiem stăpânului de drept...

— Nu, o întrerupse Muhammad. Mi-a dat-o în dar, aşa că este a noastră şi, cum avem nevoie de bani, hai s-o vindem în piaţă!

în acest timp, învăţătorul se duse acasă şi, sigur pe el, îi zise nevestei:

— Hai, scoală degrabă şi adu-mi mâncarea! La care nevasta îi răspunse cu obidă:

— Nu mi-ai spus ieri că ţi s-a făgăduit o găină?

— Dar ce, zise învăţătorul cu un soi de nelinişte, n-a sosit încă găina?

— Nici găina, nici cocoşul, nici gâscă şi nici raţa, îi răspunse nevasta supărată.

A doua zi, învăţătorul, furios de cele întâmplate, îi zise lui Muhammad cu asprime:

— Unde ai dus găina, Muhammad? Ce ai făcut cu ea?

— învăţătorule, vreţi să vă spun adevărul gol-goluţ?

— S-aud!

— Ei bine, găina a zburat!

— Măi, băiete, ia-ţi seama la vorbă. Cum să zboare o găină rumenită în cuptor?

— Păi, învăţătorule, nu ne-aţi învăţat dumneavoastră versetul din Coran în care se spune că Atotputernicul „va da viaţă osemintelor după ce au fost făcute fărâme"?

— Da, aşa este, zise învăţătorul. Să zicem că găina a zburat, însă orezul unde este?

— Păi, după ce şi-a luat zborul găina, am răsturnat tot orezul în poala dişdaşei[5], iar tava am lăsat-o acolo, pe jos. Am început să arunc cu boabe de orez ca să momesc găina să vină să le ciugulească şi astfel să pun mâna pe ea... Şi, cum găina nu voia să se aşeze, am urmărit-o pe tot felul de ulicioare, pe terasele caselor, prin grădini, presărând orezul din poală şi îmbiind-o cu glasul, doar-doar va coborî din văzduh... însă n-a fost chip s-o înduplec. Când mi s-a terminatorezul din poală, m-am întors acolo unde lăsasem tava... însă, ce să vezi!, tava dispăruse şiea învăţătorul îşi pierdu cumpătul şi se repezi asupra băiatului, pocnindu-l atât de tare că-i dădu sângele pe nas. Plângând, Muhammad se întoarse la mama sa şi îi spuse că nu mai vrea să se ducă la şcoala religioasă şi că o roagă să-l îndrume să înveţe meseria tatălui său, ca să-i calce pe urme.

— Bietul taică-tău a fost croitor! Aşa că dacă vrei să-l urmezi, trebuie să înveţi croitoria.

în Irak, haină lungă, asemănătoare unui anteriu

A doua zi îl bagă ucenic la un croitor, să învețe meserie. Acesta îl întrebă pe Muhammad:

— Cum te cheamă, fiule?

— Măsoară cu palma și taie, acesta-i numele meu! Și așa își începu Muhammad ucenicia la croitor, în ajunul unei sărbători, meșterul, doborât de oboseală, îi zise lui Muhammad:

— Ascultă, fiule! Eu mă duc până acasă să trag un pui de somn, că sunt tare istovit, tu rămâi aici și dă-le oamenilor hainele, căci în curând vor veni după ele. Ai înțeles, fiule? Bine, să ne vedem cu bine, fiule, Măsoară cu palma și taie!

Nici nu s-a îndepărtat bine meşterul, că Muhammad puse mâna pe foarfecă şi, după ce măsura cu palma, tăia cu nădejde. în scurt timp, din hainele de sărbătoare nu rămaseră decât nişte petice amărâte. Nu se opri însă aici. Luă toate stofele din atelierul de croitorie şi le ciopârţi până la ultima. Când se întoarse, meşterul rămase cu gura căscată:

— De ce ai făcut aşa ceva, Măsoară cu palma şi taie?

— Ce am făcut? Am tăiat toate hainele şi stofele aşa cum mi-ai cerut. Nu mi-ai zis Măsoară cu palma şi taie? Aşa am făcut şi nimic mai mult. Dacă găseşti vreun petic mai mare sau mai mic de o palmă, poţi să mă pedepseşti cum vrei...

— împieliţatule! Eu ţi-am zis Măsoară cu palma şi taie pentru că acesta este numele tău!

— Ce nume?! Ai mai întâlnit până acum pe cineva cu un astfel de nume?

Meşterul, nemaiavând ce zice, apucă foarfecă şi-l lovi pe Muhammad de-l umplu de sânge. Acesta iar se întoarse plângând la mama sa şi, printre sudălmile aruncate croitorului, îi zise:

— Tata n-a fost croitor! Spune-mi care a fost meseria lui!

— Păi, tatăl tău a fost zarzavagiu... Muhammad se duse atunci la un zarzavagiu şi-i zise:

— Mă iei ucenic la tine? Plata mea va fi doar atât cât pot să mănânc.

Zarzavagiul se învoi pe loc şi-l întrebă cum îl cheamă.

— Mă cheamă Amestecă şi aruncă! Cum zarzavagiul îl privea cu neîncredere, prinse a-i lămuri înţelesul acestui nume ciudat:

— Mamei nu-i trăia niciun copil; cum se năşteau, cum mureau. Când m-a născut pe mine, de frica deochiului, mi-a pus acest nume ciudat...

într-o vineri, zarzavagiul se pregătea să meargă la moschee, la slujbă, aşa cum făcea de obicei, îl chemă pe Muhammad, ca să-i ţină locul, şi-i spuse:

— Amestecă şi aruncă, fiule! Eu mă duc la moschee să mă rog. Să nu laşi pe nimeni să se apropie de dugheana noastră. Leul meu! Amestecă şi aruncă!

Nici nu se îndepărtă bine jupanul, că Muhammad se şi repezi şi începu să amestece orezul cu lintea şi cu susanul, apoi le aruncă în noroiul drumului. După ce termină treabă, se aşeză turceşte în aşteptarea zarzavagiului, care nu întârzie să apară. Când văzu nenorocirea, răcni la Muhammad:

— Ce-ai făcut? De ce le-ai amestecat pe toate şi le-ai aruncat în noroiul drumului?

Nepăsător, ca şi cum n-ar fi făcut nimic rău, Muhammad îi răspunse:

— Păi, nu mi-ai spus Amestecă şi aruncă? Ei bine, nu am făcut altceva decât să amestec mărfurile acestea şi să le arunc în drum. Sigur că ai tot dreptul să mă pui la socoteală dacă nu le-am amestecat bine...

Zarzavagiul se înfurie atât de tare, încât luă o greutate de pe cântar şi o aruncă după Muhammad, pe care îl nimeri în picior. Şontâc-şontâc se întoarse Muhammad acasă, la mama sa, căreia îi ceru din nou să-i spună care a fost meseria tatălui său:

— Ştiu că nu a fost nici croitor, nici zarzavagiu! Spune-mi degrabă ce a fost!

— Ei, bine, a fost olar. Făcea oale din lut...

— Bună treabă!

Se duse atunci în mahalaua olarilor din Moşul[6] şi îi zise unuia dintre ei:

— Ia-mă ucenic şi nu-ţi cer ca simbrie decât mâncare. Olarul se învoi şi-l întrebă care îi este numele, ca să ştie cum să-l strige. Muhammad îi spuse:

— Numele meu este Trage şi pune la pământ! Şi aşa începu să muncească Muhammad la olar.

într-o bună zi, acesta îi spuse:

---

6 oraş în nordul Irakului

— Fiule, Trage şi pune la pământ! Eu mă duc să mai zidesc un cuptor pentru ars oale, tu ai grijă să nu se apropie nimeni de cuptoarele noastre. Să ne vedem cu bine, Trage şi pune la pământ!

Nici nu se îndepărtă bine olarul, că Muhammad apucă un ciomag zdravăn şi prinse a lovi cu sete în oalele şi ulcelele din jurul său, ba chiar şi în acelea puse la smălţuit în cuptoare, până când prefăcu mândreţe de oale într-o grămadă de cioburi colorate.

Când se întoarse şi văzu nenorocirea, olarul rămase fără cuvinte. Cum iarna se apropia, nu mai putea să pună la uscat alte oale chiar dacă s-ar fi dat peste cap. Cum o să-şi mai ţină făgăduielile făcute muşteriilor? Se duse întins la ucenicul său şi-l luă la rost:

— Ce-ai făcut, fiule?

— Am făcut ce m-ai povăţuit să fac.

— Ce te-am povăţuit?

— Păi, nu mi-ai zis Trage şi pune la pământ?

— Măi băiete, păi nu aşa te cheamă?

— Meştere, odihni-ţi-ar Atotputernicul părinţii, ai mai pomenit pe cineva cu un aşa nume?

— Eşti dracul gol!

Meşterul luă un ciob de pe jos şi-l aruncă în Muhammad. îl lovi aşa de rău că-i dădu sângele.

Muhammad se întoarse degrabă la mama sa, văitându-se:

— M-ai minţit şi de data aceasta. Tata nu a fost nicidecum olar. Dacă mă mai minţi şi acum, o să- mi iau lumea în cap şi n-o să mă mai vezi niciodată. Aşadar, ce meserie a avut tata?

— Vino după mine, copile, şi o să-ţi arăt! Muhammad se ţinu după mama sa aşa cum îi ceruse. Coborâră într-o ascunzătoare întunecoasă. Aici, mama căută cu privirea printre mormanele de lucruri aruncate vraişte şi îi arătă o legăturică:

— Acestea erau uneltele lui de lucru... un ciomag, o funie, o cazma... Tatăl tău a fost tâlhar!

— Adevărat grăit-ai, măicuţă! Nu puteai să-mi spui aşa de la bun început şi nu mai mâneam atâta bătaie, vai şi amar de capul meu?! O să-l urmez aşadar pe tatăl meu, şi chiar astă-seară o să-l pomenească lumea din nou.

Chiar în seara aceea, Muhammad se caţără pe zidul palatului regelui, intră tiptil în vistierie, fură de acolo o grămadă de galbeni şi scrise pe uşă: „Nu-i nimic pe lângă ce va fi să fie".

Se întoarse acasă şi răsturnă galbenii furaţi în odaia mamei sale, căreia îi spuse cu năduf:

— Nu ţi-am spus că ar fi fost mai bine să-mi fi mărturisit din capul locului ce meserie avea tata?

Hai, du-te acum la unchiul şi cere-i balanţa ca să cântărim aurul acesta.

— Dar este foarte târziu. Ce-o să spună mătuşa ta când s-o trezi cu mine la poartă?

Dar, cum Muhammad rămase neînduplecat, se duse totuşi fără tragere de inimă, bătu la poartă şi zise ruşinată:

— Băiatul meu a cumpărat nişte orez şi ar vrea să-l cântărească, să se convingă că nu a fost înşelat.

— Uite, acum îţi aduc balanţa din cămară! zise cumnată-sa cu viclenie.

îi dădu balanţa, după ce puse un pic de clei pe fundul talerului ca să se lipească ceea ce va cântări. Mama lui Muhammad se întoarse acasă cu balanţa şi cântări, împreună cu fiul ei, galbenii.

A doua zi, cu noaptea în cap, îi duse înapoi balanţa cumnatei sale, care rămase ca trăsnită. Pe fundul talerului, lipit de cleiul pus din ajun, strălucea un bănuţ de aur de-ţi lua ochii. Muhammad, în iureşul bucuriei, nu băgase de seamă bănuţul lipit de fundul talerului...

Pe seară, mătuşa veni în vizită şi, din una în alta, îi zise lui Muhammad:

— Ştiu că acum tu faci rost de aur. De ce nu-l iei şi pe unchiul tău să-ţi dea o mână de ajutor?

— Aha, acum şi-a adus aminte că-mi este unchi? zise Muhammad cu asprime.

— Ce-a fost a fost! Este unchiul tău orice ar fi să fie! Ia-l cu tine la muncă, căci aşa se cade.

— Mătuşă dragă, eu sunt hoţ. Primejdia de a fi omorât sau schingiuit mă paşte la tot pasul. O astfel de soartă ai vrea pentru unchiul meu?

Mătuşa amuţi câteva clipe, apoi bombăni:

— Cum ţi-e ţie să-i fie şi lui! între timp, vestea jefuirii vistieriei regale se răspândise ca fulgerul în întreg ţinutul. Tot palatul era tulburat de cele întâmplate, iar paznicii ameninţau că va fi vai şi amar de cel

ce îndrăznise să săvârşească o asemenea faptă. Muhammad aflase, prin tot felul de tertipuri, că unii curteni îl povăţuiseră pe rege să pună să se sape un şanţ adânc în jurul vistieriei şi să-l umple cu catran, aşa încât, dacă hoţul mai vine, să cadă în şanţ şi acolo să rămână.

Muhammad se duse la unchiul său şi-i zise:

— Unchiule, astăzi mergem la treabă! Luă cu el o desagă mare şi un cuţit ascuţit.

Când bătu de miezul nopţii, Muhammad şi unchiul său ajunseră în preajma vistieriei. Cum ştia de şanţul cu catran, îi zise unchiului să meargă el în faţă. Acesta nu făcu nici doi paşi că se şi afundă până la gât în catran. Speriat, dădu să strige, însă Muhammad îl opri:

— Unchiule, să nu zici nici pâs! O să deschid vistieria şi o să fur tot aurul. Rabdă un pic, că o să te scot eu de aici.

Cum zise vorbele acestea, sări pe umerii unchiului şi deschise vistieria, apoi încarcă tot aurul în desaga pe care o avea la el. Scrise apoi pe vistierie: „Nu-i nimic pe lângă ce va fi să fie".

Apoi sări înapoi, scoase cuţitul şi îi reteză capul unchiului împotmolit în catran. îl puse apoi în desagă, peste aur, şi pe-aici ţi-e drumul. Pe drumul de întoarcere, păreri de rău începură să-i dea târcoale, însă le alungă gândindu-se că nu avea altă cale.

Odată ajuns acasă, mătuşa prinse a-l întreba nelinştită:

— Unde-i unchiul tău?

îi răspunse cu tristeţe în glas:

— A murit. Nu am avut putinţa să-l salvez, însă i-am retezat capul ca nu cumva străjerii regelui să-şi dea seama cine este şi astfel să se ducă pe pustii tot aurul nostru.

La auzul acestei grozăvii, femeia dădu să ţipe, însă Muhammad îi astupă gura, zicându-i:

— Dacă aud măcar o vorbuliţă, nu mai vezi nicio para!

Mătuşa, buimacă, se gândi ce este mai bine să facă: să jeluiască sau să-şi ia partea de aur. Zise:

— Sunt tare necăjită, căci l-am iubit mult pe unchiul tău.

La care Muhammad îi răspunse:

— Dacă l-ai fi iubit, nu l-ai fi jertfit de dragul ambiţiilor tale. Plângi cât vrei, însă fără să se audă.

în timpul acesta, la palatul regelui era zarvă mare. Străjerii dăduseră de cu zori peste hoţul din catran. Toţi răcneau, care mai de care:

— Hoţul! Hoţul!

Veni şi regele şi, când văzu grozăvia, hoţul fără cap, fu cât pe ce să cadă din picioare. Când îşi mai veni un pic în fire, îi sări în ochi ceea ce scrisese hoţul aşa cum făcuse după fiecare jaf: „Nu-i nimic pe lângă ce va fi să fie".

Dacă acesta era hoţul, atunci cine îi retezase capul? Ca să limpezească tărâşenia, porunci ca trupul hoţului să fie atârnat la capul podului. Şi cine va plânge înseamnă că-l cunoaşte!

Muhammad află şi de data aceasta ce se petrece la palat, aşa că se duse la mătuşa sa şi-i spuse:

— Astăzi o să te saturi de bocit şi jeluit. Toţi locuitorii oraşului trebuiau să treacă prin faţa mortului. Atunci Muhammad ce făcu? O luă pe mătuşa lui şi o duse la piaţa de măgari, unde îi cumpără un măgar, o desagă şi o grămadă de ouă pe care i le dădu în dar. Bucuroasă nevoie mare, femeia puse desaga cu ouă pe samarul măgarului şi, apucându-l de căpăstru, porni pe drumul către casă. Când ajunseră la capul podului, Muhammad dădu un ghiont desagii cu ouă, care căzu la pământ, iar ouăle se făcură praf şi pulbere. Femeia începu să plângă, lovindu-se cu palmele peste faţă de atâta necaz. Cum o văzură atât de plină de jale, soldaţii regelui se şi năpustiră asupra ei şi o întrebară de ce se jeluieşte. Printre suspine, le spuse arătând ouăle sparte:

— Sunt o biată femeie care nu are de nici unele pe lumea asta. Căpătasem şi eu câteva ouă şi s-au dus şi astea...

înduioşaţi, soldaţii o lăsară să treacă, fără să bănuiască adevărata pricină a mâhnirii femeii.

în noaptea aceea, Muhammad fură trupul unchiului său şi-l îngropa după lege.

Regele se înfurie şi mai tare când află şi de această ispravă. Curtenii săi îl sfătuiră să împrăştie galbeni cât este drumul de lung şi cine s-o apleca să-i adune, acela este hoţul. Muhammad află şi de data aceasta care era vicleşugul regelui. îşi făcu degrabă nişte încălţări uriaşe şi le frecă talpa cu catran. Apoi prinse a se plimba când în sus, când în jos pe uliţa cu galbeni, chiar pe sub nasul străjerilor. Galbenii se prinseră unul după altul

de catranul de pe talpă. Când nu mai rămase niciun galben în praful drumului, tiptil-tiptil, se pierdu pe o străduță dosnică și de acolo, acasă. Când străjerii băgară de seamă că au dispărut galbenii, era mult prea târziu. Ieșiți din minți, alergară la
rege și-i spuseră că tot aurul a dispărut tară ca cineva să se aplece ca să-l adune.

Toți sfetnicii se adunară și, după ce-și bătură capul în fel și chip, le veni în cap un alt șiretlic: să fie adusă o cămilă și să se pună pe ea o lectică, iar în lectică, fiica regelui. Fata îi va cădea cu tronc hoțului, acesta se va năpusti s-o fure și ei vor pune mâna pe el. Regele primi bucuros această povață înțeleaptă. Muhammad află și de data aceasta ce se urzește la palat, însă hotărî s-o răpească pe prințesă. Zis și făcut. După ce o răpi cu cămilă cu tot, o duse acasă și o ferecă într-o cameră dinadins orânduită, apoi tăie cămila și se ospăta împreună cu toți vecinii, cu mama sa și cu prințesa. Apoi o rugă pe mamă să pună restul de carne în saramură, la păstrare.

Fata rămase închisă în odaia ei multă vreme, într-o bună zi, Muhammad o întrebă:

— Cum de te-ai învoit să-mi fii mie momeală? Ți-ar fi plăcut să mă vezi mort în chinuri, schingiuit pe cruce?

— M-am învoit ca să salvez bunul nume al tatălui meu, căci sultanul începuse să-l disprețuiască: ce fel de rege este dacă nu-i poate veni de hac unui tâlhar? Tu ești un tânăr de nădejde. Predă-te tatălui meu și eu mă pun chezașă pentru viața ta.

— De cine râzi tu? Eu sunt cel care i-am furat averile și dacă îi pic în mână mă face harcea-parcea. Tatăl tău se crede un om drept și cinstit, nu-i așa? însă oare este drept să strângi tot avutul oamenilor și să-i lași săraci lipiți pământului, așa cum face preacinstitul tău tată? Eu nu fur de la tatăl tău, ci nu fac altceva decât să le dau oamenilor ceea ce este al lor.

Fata regelui mai stătu închisă în casa lui Muhammad vreo două luni, timp în care regele aproape că-și ieșise din minți de dorul ei. într-o bună zi, prințesa profită de nebăgarea de seamă a mamei lui Muhammad și fugi iute la palat. Când ieși din curte, mânji poarta cu o vopsea vineție pe care o păstrase pentru acest scop.

Când se întoarse Muhammad acasă, nu o mai găsi pe fată. Ieși iute ca să-i dea de urmă și băgă de seamă dâra vineție de pe poarta de la intrare, înțelese pe loc vicleșugul, așa că se duse în cămară și luă toată vopseaua vineție care era acolo, o puse într-o desagă și porni prin oraș, însemnând orice poartă îi ieșea în cale cu vinețiu. în noaptea aceea mânji toate porțile din oraș, ba mai mult chiar, trase o dungă de vinețiu și pe poarta palatului regelui. Și, ca de obicei, scrise „Nu-i nimic pe lângă ce va fi să fie". Se întoarse apoi acasă și, de atâta oboseală, adormi buștean.

în acest timp, fata regelui ajunse la palat, unde fu întâmpinată cu o bucurie fără seamăn. Când se mai liniștiră, fata îi spuse regelui că hoțul este un tânăr frumos, deștept și bine-crescut, cum altul ca el nu-i. Apoi îi mai spuse că poate fi găsit ușor, căci la plecare i-a mâzgălit poarta casei cu vinețiu.

Cum auzi aceasta, regele trimise după mai-marele străjerilor și-i porunci să i-i aducă pe dată pe toți cei ce locuiesc în spatele unei porți însemnate cu vinețiu. Mai-marele străjerilor, dimpreună cu ajutoarele sale, plecă din zori să găsească acea casă însemnată cu vinețiu. Deodată, unul dintre străjeri zise mirat:

— Poarta palatului este însemnată cu vinețiu! Și poarta vizirului!

Nu trecu mult până descoperiră că toate porțile din oraș erau mânjite cu vinețiu. Mai-marele străjerilor se înfățișă dinaintea regelui cu capul în pământ, neîndrăznind să scoată o vorbă. Regele îl luă la întrebări:

— Ai prins tâlharul? Schingiuiți-l! Atunci mai-marele străjerilor zise rușinat:

— N-am izbutit să aflăm care-i casa tâlharului, căci este mai deștept decât ne-am așteptat. Ne-a stricat tot vicleșugul, căci a mânjit toate porțile din oraș cu vinețiu, chiar și poarta palatului.

La auzul acestor vorbe, regele se mânie până peste poate:

— Unde sunt oștenii? Unde este paza? Chiar dormiți cu toții de-a-npicioarelea?

în schimb, fata regelui se bucură tare mult în sinea ei că hoțul a scăpat din mâna tatălui său, care nu ar fi avut nicio milă.

Câțiva sfetnici mai apropiați îl povățuiră atunci pe rege să trimită o bătrână vicleană pe la toate casele să ceară cu împrumut o bucată de came de cămilă ținută în saramură. Dacă cineva îi va oferi asemenea came, înseamnă că este hoțul.

Așadar, una dintre acele babe care învârt totul pe degete se legă în fața regelui că o să-l prindă în urzelile ei în cel mai scurt timp cu putință. Baba se gătі de drum și începu a se preumbla de la o poartă la

alta, cerând o bucată de carne sărată, însă neapărat să fie de cămilă. într-un târziu ajunse şi la poarta casei lui Muhammad. Cum acesta nu era pe acasă, îi zise mamei sale:

— Nurorii mele i s-a făcut poftă rău de tot de carne de cămilă. Ţi-aş rămâne sclavă pentru tot restul vieţii mele dacă ai avea bunăvoinţa să-mi dai măcar şi o bucăţică.

Mamei lui Muhammad i se făcu milă de biata bătrână şi coborî degrabă în cămară, de unde se întoarse cu o bucată de carne. Baba înşfacă pe loc carnea, nevenindu-i să creadă că a avut un asemenea noroc. Mulţumind grăbită, dădu să iasă, când se ciocni de Muhammad, care se întorcea acasă. Acesta, bănuitor, o întrebă:

— Ce făceai pe aici, mătuşă?

— Păi, am luat un pic de carne de cămilă pentru nora mea, căreia i s-a făcut poftă şi, fiind grea, m-am temut să nu păţească ceva.

— Of! Cât de zgârcită-i mama! I-am zis de atâtea ori să nu mai fie atât de strânsă la mână, însă degeaba! Ce pot să fac?! Hai, mătuşă, să-ţi dau mai mult. Ce să facem noi cu o cămilă întreagă?... Deh, cămila regelui!

Şi, apucând-o strâns de mână, o trase după el în casă, în ciuda opintelilor babei de a scăpa din strânsoare. Odată ajunşi în casă, Muhammad scoase sabia şi, învârtind-o pe deasupra capului babei, o întrebă cine a trimis-o şi în ce scop. Baba, înspăimântată, mărturisi tot, de-a fir-a-păr. După ce o judecă, Muhammad puse să fie închisă într-o încăpere dosnică.

După ce trecu ceva vreme fără ca baba să mai dea vreun semn de viaţă, regele intră la bănuieli cum că aceasta ar fi încăput pe mâna tâlharului.

Din nou, înţelepţii regelui veniră cu un sfat, şi anume să o scoată pe prinţesă într-un loc deschis, căci, fără îndoială, în răstimpul de două luni cât a fost în mâna tâlharului, acesta a fost vrăjit de frumuseţea ei, şi acum mai mult ca sigur suspină de dorul ei. Aşadar înălţară un cort în piaţa publică, unde prinţesa putea fi văzută de toată lumea. Când tâlharul se va apropia de ea, aceasta le va face un semn străjerilor, care îl vor înhăţa.

Regele se duse la prinţesă s-o convingă să treacă şi prin această încercare, numai că prinţesa nici nu vru să audă. în ciuda rugăminţilor fierbinţi ale regelui, refuză cu îndârjire să fie iarăşi momeală pentru prinderea tâlharului. Vorbele lui încă îi răsunau în urechi: „Dacă aş fi fost un om josnic, ce s- ar fi ales de tine acum?". însă regele nu se lăsă cu una, cu două, ci stărui pe lângă ea:

— Fata mea, te mulţumeşte să mă vezi făcut de ocară, pe mine, tatăl tău, regele? Sultanul m-a ameninţat că o să mă mazilească dacă nu-l prind pe nemernicul acesta.

Fata, într-un sfârşit, se îndupleca să-i întindă capcana lui Muhammad de mila tatălui ei. Muhammad, deşi auzise ce pusese la cale regele, încercă să ajungă la fată oricât l-ar fi costat acest lucru. Izbuti să treacă de străjeri fără prea multe bătăi de cap şi, pătrunzând în cort, îi astupă gura prinţesei cu palma şi îi şopti la ureche:

— Trădătoareo! De ce ai fugit? Te-ai prefăcut în faţa mea că-ţi pare rău de tot ce s-a întâmplat! Acum am înţeles cât de josnică poţi să fii. Să ştie tatăl tău că, dacă vrea să pună mâna pe mine, trebuie să proclame că sunt un viteaz drept şi cinstit şi mă voi înfăţişa singur dinaintea sa.

— Rămâi cu mine şi o să-i dau de ştire! însă Muhammad nu o crezu, aşa că îi înfundă o batistă în gură şi o legă de unul din ţăruşii cortului, după care se făcu nevăzut, ca de obicei. Când veni seara, străjerii începură să se neliniştească, deoarece nu auzeau niciun zgomot venind dinspre cort. Atunci mai-marele străjerilor intră în cort şi împietri de groază. Prinţesa, aproape leşinată, era legată de un ţăruş. După ce o dezlegă, aceasta îi spuse regelui care sosise şi el acolo în mare grabă:

— Trebuie să declari că toate aceste fapte care au întors pe dos regatul sunt fapte de vitejie.

Mulţimea rămase cu gura căscată când află că cel ce făcuse toate aceste nemernicii, acel tâlhar care merita schingiuit pe cruce, acum, după ce regele şi-a dovedit neputinţa de a pune mâna pe el, este proclamat erou, ba chiar i se mai dă şi mâna prinţesei.

După citirea acestui firman, apărură fel de fel de escroci, fiecare dintre ei pretinzând sus şi tare că este marele erou. Când era luat la întrebări însă, nu prea ştia ce să răspundă, aşa că era alungat în văzul mulţimii. într-un sfârşit, îşi făcu apariţia şi Muhammad, aducând cu el toate dovezile: aurul, armele, hainele străjerilor, carnea de cămilă, baba cea vicleană.

Când văzu toate aceste dovezi, pe rege îl cuprinse iarăşi mânia, însă nu-şi mai putu lua înapoi cuvântul dat. Aşadar îl iertă pe Muhammad şi i-o dădu pe prinţesă de nevastă. Muhammad se însura cu prinţesa şi făcură nuntă mare de se înveseli tot regatul. însă nici nu trecu bine luna de miere, că regele îl şi chemă la el pe Muhammad:

— Ginere dragă, sultanul mi-a trimis un răvaş cu vorbe grele, umilitoare. Mă ameninţă că, dacă nu pun mâna pe tâlharul care a băgat regatul în sperieţi, o să mă mazilească. Aş vrea să te rog să mă răzbuni pentru toate umilinţele îndurate din partea marelui sultan.

— Nimic mai simplu, zise Muhammad vesel. O să-l fac să latre precum un câine dinaintea ta.

Muhammad se duse acasă şi se pregăti de îndată de drum. îşi luă cu el câteva haine, ceva bani şi plecă la Istanbul. Aici trase la un han dosnic şi se prefăcu că este lustragiu. Încet-încet se apropie de oamenii de la curtea sultanului, cărora le câştigă încrederea. Cum le lustruia tuturor celor de la curte încălţările fără să le ia vreo para, ajunse să se plimbe aproape nestingherit prin curţile sultanului, îndrăgit de toată lumea. Le spusese tuturor că îl cheamă Rahil.

în fiecare dimineaţă, Rahil mergea la măcelărie şi se uita la dobitoacele care urmau a fi tăiate, într-o zi văzu un ţap uriaş, cu părul lung şi fin. îşi zise în sinea lui: L-am prins! L-am prins! Apoi îl întrebă pe măcelar:

— Cât costă ţapul?

— Două lire.

— Şi cât costă ca să-l jupoi?

— O liră.

— Uite ce-ţi propun: îţi dau cinci lire şi pe deasupra toată carnea ţapului, dacă izbuteşti să-l jupoi în aşa fel încât să nu strici blana deloc.

— Sigur că pot să fac asta!

După ce luă pielea ţapului de la măcelar, se duse la un tăbăcar să i-o argăsească. Tăbăcarul argăsi pielea cu multă grijă, de ziceai că ţapul este încă viu. Rahil luă pielea de la tăbăcar, o ascunse cu grijă pe sub haine şi o duse în camera lui de la han. A doua zi cumpără câteva mii de clopoţei mici, mici de tot şi îi duse la han. Apoi se puse pe lucru: legă fiecare clopoţel cu câte două fire de păr din blana ţapului. Când termină, toată blana ţapului era înţesată de clopoţei cum nu s-a mai văzut. Pe urmă cumpără o oglindă mare pe care o puse în camera lui. Se îmbrăcă cu pielea de ţap şi, printr-o deschizătură abia mijită pe care o lăsase în dreptul ochilor, se privi în oglindă. Ceea ce văzu îl îngrozi şi pe el însuşi, deşi ştia despre ce este vorba. îşi scoase apoi pielea de ţap şi o împături cu grijă.

între timp, Rahil se împrietenise cu mai-marele străjerilor, care într-o bună zi îl luă deoparte şi îi zise:

— Locuinţa servitorilor este mare şi încăpătoare. De ce nu vii să locuieşti aici, într-o odaie?

Rahil nu lăsă să-i scape un asemenea chilipir şi se mută la palat. într-o noapte întunecoasă, de nu vedeai la doi paşi, se strecură în iatacul sultanului după ce se îmbrăcase cu blana ţapului. Se aşeză la picioarele sultanului şi se scuturâ aşa încât sunară toţi clopoţeii. Sultanul sări ca ars, cu părul măciucă de groază. întrebă tremurând, fără vlagă:

— Cine eşti?

— Sunt Azrafil, îngerul morţii, şi am venit să-ţi iau sufletul.

— Du-te şi ia-i sufletul lui Rahil, căci nu va plânge nimeni după el. Eu nu m-am bucurat încă de viaţă.

— I-am luat sufletul lui Rahil înainte să vin la tine. Acum este rândul tău! Te-ai bucurat destul şi ai făcut rău cât cuprinde.

— Nu se poate să mă păsuieşti cât să-mi iau rămas-bun de la nevastă şi copii?

— O să-l înştiinţez pe Domnul şi o să-l rog să te mai lase, însă cu o condiţie...

— Eu sunt un biet rob dinaintea ta, Maiestate, o, înger al morţii!

— Treaba nu-i deloc uşoară. Pune să ţi se facă un coşciug, apoi să te îmbrace în giulgiu şi să te aşeze cum se cuvine în el. După aceea, să fie dus coşciugul în port şi să fie lăsat acolo tară ca cineva să stea la pândă. Dacă faci altcumva, Domnul se va supăra!

— E simplu!

— Mai este ceva. Trebuie să faci ca toate animalele atunci când vei fi înfăţişat dinaintea Domnului, ca să vadă cât de umil eşti.

— O să fac ca toate animalele. Pot să încerc?
— Haide, latră ca un câine!
— Ham, ham...
— Rage ca un măgar!
— Iha, iha...
— Behăie ca o capră!
— Be, be...
— Cotcodăceşte ca o găină!
— Cotcodac, cotcodac...
— Bine, de-ajuns! Acum mă duc să mijlocesc la Domnul pentru tine!

Şi, acestea fiind zise, Rahil se strecură afară din iatacul sultanului fără ca cineva să-l vadă în acea beznă de nepătruns. Apoi ieşi tiptil din palat şi o ţinu într-un suflet până în port, fără ca cineva să fie pe urmele sale. Cum ajunse în port, cumpără o corabie şi tocmi câţiva marinari de nădejde...

în acest timp, sultanul se ridică îngrozit din aşternut şi prinse a răcni ca din gură de şarpe până se adunară în jurul său soţia, copiii, sfetnicii. Când se mai linişti, le spuse:

— Acum sunt mort. Vreau să mă spălaţi, să mă puneţi în giulgiu şi să mă aşezaţi apoi în coşciug. Luaţi apoi coşciugul şi duceţi-l în port. Lăsaţi-l acolo fără ca vreunul din voi să rămână de pază sau să se uite înapoi, căci altfel se înfurie Domnul. Să nu-ndrăzniţi să-mi spuneţi că visez sau că am avut un coşmar! Nu, nu, nu! Este adevărul gol-goluţ!

După aceste vorbe, îşi îmbrăţişa nevasta, copiii, sfetnicii apropiaţi. Toţi erau muţi de uimire, căci aşa ceva nu se mai pomenise de când lumea şi pământul. Neputând să se opună poruncii sultanului, fără tragere de inimă se apucară să îndeplinească cele cerute.

Pe înserate, Rahil, sau Muhammad al nostru, căci el era, se uita de departe spre port. La un moment dat, văzu cum se apropie un alai de oameni cu un coşciug de preţ pe care l-au pus pe ţărm, după care s-au grăbit să dispară. După ce se asigură că nu a rămas nimeni care să-l păzească pe sultan, se duse la marinarii săi şi le spuse să încarce lada de pe ţărm. Ridicară ancora şi merseră pe mare până ajunseră la Beirut. Aici cumpără câţiva cai, toţi unul şi unul, şi o trăsură în care puse coşciugul, înhamă caii şi dă-i bice! înainte să ajungă în oraşul regelui, îi trimise acestuia vorbă să se pregătească.

Regele ieşi degrabă în întâmpinarea ginerelui său năzdrăvan, împreună cu toţi curtenii. După salamalecurile de cuviinţă, regele îl întrebă nerăbdător:

— Spune-mi! Ai izbutit ceva? Muhammad îi răspunse împăunându-se în faţa nevestei:

— Ţi l-am adus pe sultan în carne şi oase! La auzul acestei trăsnăi, se înghesuiră cu mic, cu mare să vadă ce se întâmplă. Muhammad spuse:

— Să se închidă porţile ca nimeni să nu mai intre şi să nu mai iasă!

— Aşa să fie, zise şi regele buimac. Unde este sultanul? Spune-mi, nu mă mai fierbe atâta!

— Ai răbdare! La lăsatul serii, o să vezi cât valorează un sultan.

La lăsarea serii, Muhammad aduse coşciugul şi îl puse în faţa celor adunaţi în palat. Apoi îşi scoase hainele în faţa tuturor şi se îmbrăcă cu blana de ţap. Când văzură arătarea, toţi cei de faţă se cutremurară, deşi văzuseră cu ochii lor cine era înăuntru. Dădu jos capacul coşciugului şi se scutură o dată cu putere de-i asurzi pe toţi cu clopoţeii lui. Sultanul întrebă cu glas pierit:

— Cine eşti?

— îngerul morţii, îi răspunse Muhammad. Vin de la Domnul pe care l-am rugat să te păsuiască, Mărite Sultan!

— Sunt sclavul tău cel nemernic, stăpâne!

— Haide, latră ca un câine!

— Ham, ham...

— Rage ca un măgar!

— Iha, iha

După ce sultanul făcu ca toate dobitoacele, şi ca găina, şi ca pisica, Muhammad îl luă de mână şi-i zise:

— Domnul te-a iertat de data aceasta. Sultanul ieşi atunci din coşciug, înveşmântat în giulgiul lui cel alb:

— Cine sunt aceştia, o, înger al morţii?

— Sunt îngerii milosteniei cereşti!

Şi, nemaiputându-şi ţine râsul, îşi lepădă blana de ţap, arătându-se cu chipul său dintotdeauna. Sultanului nu-i venea să creadă:

— Tu! Tu, Rahil?

— Eu, Mărite!

Toţi cei de faţă se prăpădiră de râs. Când mulţimea se mai potoli, regele înainta către sultan şi, prefăcându-se foarte umil, îi zise:

— Acesta este tâlharul din pricina căruia mi-ai trimis vorbe de ocară dacă nu-l prind...

Sultanul, roşu de mânie, răcni:

— Nu este tâlhar, este chiar diavolul în carne şi oase...

Apoi, dându-şi seama de starea în care era, zise cu voce domoală, vrând să ascundă ruşinea ceo păţise:

— Ba nu! Este un viteaz! Un erou cum altul nu-i. Mi-a plăcut şotia pe care a pus-o lacale şi, ca atare, i-o dau de nevastă pe fiica mea.

La auzul acestei propuneri, fiica regelui îl fulgeră pe Muhammad cu privirea. Acesta, resemnat, zise:

— Mulţumesc, Maiestate, pentru bunătate, însă eu am o soţie care a încercat să-mi pună de două ori ştreangul de gât şi am scăpat ca printr-o minune. A treia oară a izbutit. Pe vecie. Aşa că nu-mi mai trebuie încă unul.

Mulţimea se înveseli şi petrecu zile de-a rândul...

Yânzătoarea de ouă

poveste de pe Tigru şi Eufrat

Odată, demult, tare demult, trăia o bătrână care creştea găini. Avea nu mai mult de zece găini şi un cocoş. Le îngrijea, le hrănea, le înconjura cu toată dragostea ei, căci nu mai avea nimic altceva în afara lor. Le iubea atât de mult, încât le dăduse câte un nume pe care le striga de parcă erau fiicele sale. De altfel, şi găinile o iubeau foarte mult. în fiecare zi, bătrâna vindea în piaţă şase ouă, niciodată mai mult, unul îl oprea pentru sine ca să-l mănânce, iar restul le dăruia unei văduve cu patru copii ca mulţumire că negoţul ei merge bine.

într-o bună zi cineva bătu la uşa ei. Bătrâna ieşi să vadă cine o caută şi găsi un sărman care o rugă să-i dea din bunătăţile ce i le-a dăruit Atotputernicul.

Bătrâna îi dărui oul pe care-l oprise pentru ea, o lipie şi câteva curmale, iar ea mancă în ziua aceea doar curmale şi o bucăţică de lipie.

A doua zi, povestea se repetă. Un alt sărman veni la uşa ei să-i ceară ceva de mâncare. îi dădu oul pe care-l oprise pentru ea, o lipie şi câteva curmale, iar ea mancă doar câteva curmale şi un pic de lipie.

A treia zi se trezi la uşă cu o văduvă sărmană însoţită de patru copilaşi, dintre care cel mai mic era încă sugar. Era o zi friguroasă, cu o burniţă măruntă ce-ţi pătrundea până la oase. Miloasă, bătrâna îi pofti în bordeiul ei. Ce să le dea însă de mâncare? Nu avea decât un ou, câteva lipii şi un pumn de curmale.

Bătrâna îşi zise în sinea ei: „Ce-aş putea să fac? Un singur ou nu-i de ajuns pentru micuţii aceştia”... îşi ridică mâinile către cer şi se rugă: „Doamne, ajută-ne pe noi, sărmanii! Dă-ne putinţa de a mânca şi noi pe săturate!”.

Apoi luă oul şi se duse să-l prăjească în tigaie ca să-l împartă tuturor cu lip iile şi curmalele. Oul prinse să se mărească, şi se tot mări până deveni mai mare decât un ou de struţ. Bătrâna se miră până peste poate, apoi, venindu-şi în fire, mulţumi Celui de sus că i-a ascultat ruga.

Prăji oul care aproape că dădea pe dinafară din tigaie şi se aşeză apoi la masă împreună cu văduva şi cei patru copii ai săi.

Bătrâna era aşa de fericită că le poate oferi tuturor de mâncare, încât i se lumină întregul chip. Se aşezară la masă şi mâncară cu toţii pe săturate, iar văduva îşi alăpta copilul cel mic, care până atunci tot scâncise de

foame.

După ce văduva şi copiii ei plecară mulţumiţi, bătrâna mancă ce mai rămăsese lipit de tigaie cu un pic de lipie, apoi se rugă să nu mai fie pe această lume oameni care mor de foame şi să aibă fiecare cu ce să-şi ducă traiul.

Bătrâna nu alunga pe nimeni care-i bătea la uşă şi le dădea tuturor din puţinul pe care-l avea. într-o bună zi, pe la amiază, îi bătu la uşă un moşneag gârbovit, zdrenţuit, sprijinit într-un toiag noduros, cu o găină frumos colorată la subsuoară.

Bătrâna îi zâmbi larg, după obiceiul ei, şi-l pofti cu blândeţe în casă:

— Intră! Ce vânt bun te-a adus? Fii bine venit! Cu ce aş putea să-ţi fiu de folos?

Moşneagul intră în bordeiul bătrânei şi, cum era înfometat, aceasta îi oferi, aşa cum făcea cu toţi musafirii, un ou prăjit, câteva curmale şi o lipie. Cum de curând îşi cumpărase şi o capră, îi dădu şi o ulcică de lapte acru.

După ce mancă pe săturate şi îi mulţumi din suflet milostivei bătrâne, moşneagul se ridică şi-i spuse:

— Pot să las această găină în grija ta pentru o săptămână? Am nişte treburi în alt sat şi n-aş vrea s-o port după mine, sărăcuţa. Să ştii că este o găină foarte blândă şi ouătoare cum nu s-a mai văzut.

— Cu dragă inimă o primesc, unchieşule. O să-i dau drumul printre găinile mele şi mă voi îngriji de ea mai mult decât mă îngrijesc de ale mele. Fii fără grijă, că rămâne pe mâini bune! Când te vei întoarce o s-o găseşti sănătoasă şi voioasă. însă de ce nu rămâi oaspete la noi?

— îţi mulţumesc foarte mult pentru bunătatea ta, însă trebuie să plec. Mă aşteaptă treburi care nu suferă amânare.

— Bine, unchieşule! Găina rămâne în grija mea. Să nu uiţi că umila mea casă îţi este deschisă mereu.

Bătrânul mai mulţumi încă o dată şi, şontâc-şontâc, sprijinindu-se în toiagul noduros, se îndreptă către zarea îndepărtată, cu desaga în spinare... Merse şi iar merse. Pe drum, i se năzări că o vede pe bătrâna cea bună la suflet care-i hrăneşte pe toţi sărmanii, pe toţi nevoiaşii, cu toată sărăcia ei.
Zâmbi şi îşi spuse: „Mare ţi-e grădina, Doamne!". Şi îşi continuă drumul către zarea îndepărtată, acolo unde norii îşi iau rămas-bun de la munţi, ca să plutească apoi pe deasupra câmpurilor pe care le udă cu ploaia lor binefăcătoare. Merse, urcând şi coborând coline, în timp ce ploaia îi spăla barba aşa cum spală frunzele şi florile pustiei.

Trecu ceva vreme de la plecarea bătrânului. Găina făcea două ouă uriaşe în fiecare zi: unul dimineaţa, iar altul pe seară. Bătrâna strângea aceste ouă într-un coş, separat de celelalte ouă.

Femeia era foarte uimită de această găină ouătoare, frumoasă şi blândă, însă cel mai mult o mira culoarea ouălor, care era un galben strălucitor cum nu s-a mai pomenit niciodată să fie un ou de găină.

în cea de-a şaptea zi, bătrâna strânsese paisprezece ouă de la găina năzdrăvană. Uitându-se la ele, bătrâna se bucura: „Este găinuşa mea cea blagoslovită! în viaţa mea n-am văzut şi nici nu am auzit pe cineva povestind despre o asemenea găinuşă".

în după-amiaza acelei zile, cineva bătu la uşa bătrânei. Deschise uşa şi îl văzu pe moşneagul care-i lăsase găina în grijă. Cât se mai bucură bătrâna! îl primi cu toată căldura, poftindu-l degrabă în bordei. După ce acesta luă loc şi-şi mai trase sufletul, bătrâna îi puse dinainte o strachină cu două ouă prăjite, câteva curmale, o bucată de brânză, o lipie şi o bărdacă de lapte.

Bătrânul mancă pe săturate, în timp ce bătrâna îi povestea despre găina cea frumoasă, atât de ouătoare că o uimise, apoi se ridică, se duse în cămară, de unde se întoarse cu coşul cu ouă aurii, şi-i spuse:

— Uite, în coşul acesta sunt paisprezece ouă de la găina ta.

Bătrânul zâmbi, pişicher:

— Eu ţi-am lăsat-o doar şapte zile, aşa că în coş ar trebui să fie şapte ouă, cum este firesc. De unde au apărut paisprezece?

— Unchieşule drag, găina ta face două ouă în fiecare zi, şi nu unul, ca orice găină de pe lumea aceasta. Şi mai mult decât atât, ouăle sunt galbene la culoare.

Moşneagul prinse a râde în hohote, iar faţa i se lumină ca o lună plină:

— Eşti cinstită şi dreaptă, milostivă cu cei săraci, pe care nu-i laşi niciodată să plece de la uşa ta cu mâna goală...

— Slavă Domnului, uncheşule! Dăm şi noi din ceea ce ne dăruieşte Cel de sus.

— Eşti aşa de bună, că vei primi şi mai mult decât dai. Uite, eu îţi dăruiesc găina cea frumoasă şi ouătoare. Te rog s-o primeşti în dar. Şi ţine minte, ouăle ei sunt galbene pentru că sunt de aur. De aur din cel mai curat.

— O primesc, uncheşule! Nu pot să te las cu mâna întinsă. Mâna întinsă este la fel deopotrivă dacă dă sau primeşte.

— Eşti o femeie bună, tară de pată. Meriţi mai mult decât atât.

— Dar cum de ai ştiut că sunt o femeie bună?

— De mult am plecat la drum ca să caut grădinile bunătăţii. Şi am mers, şi am mers, cu o lumânare într-o mână şi cu o găină în cealaltă. Şi am tot căutat acele grădini, însă nu le-am dat de urmă nicăieri. Când m-am apropiat de bordeiul tău, lumânarea a început să pâlpâie şi mi-a zis: „Aici, în bordeiul acesta, găseşti bunătatea". Am bătut atunci la uşa ta şi te-am aflat aşa cum eşti: bună şi miloasă.

— Toată sunt de la Cel de Sus, uncheşule. Mi-am dat seama în lunga mea viaţă, că doar sunt o femeie bătrână acum, că nimic nu poate fi câştigat prin furt, înşelătorie, mârşăvie, în afară de necazuri. Eu în sărăcia mea sunt foarte bogată!

— Cât eşti de înţeleaptă! Ţine găina şi ai grijă să păstrezi taina ouălor de aur.

Moşneagul plecă lăsându-i bătrânei găina cu ouăle de aur ca răsplată pentru bunătatea ei neţărmurită.

La scurt timp, bătrâna deveni bogată, foarte bogată, ceea ce îi îngădui să-i ajute cu şi mai mult sârg pe săracii care îi cereau ajutorul. Odată cu bogăţia, spori şi bunătatea ei, şi nu se îngustă, aşa cum se întâmplă cu bunătatea celor îmbogăţiţi peste noapte.

Găina fermecată

poveste de pe Tigru şi Eufrat

Trăia odată, demult, o femeie singură-singurică pe lumea aceasta, într-o bună zi, femeia se duse la iarmaroc şi cumpără de acolo o găină de care să aibă grijă şi care să-i ţină de urât.

Din când în când, femeia se ducea la iarmaroc ca să mai cumpere una-alta din cele necesare gospodăriei. Cum ieşea femeia pe poarta casei, găina îşi lepăda hăinuţa de pene şi se preschimba într-o fată de toată frumuseţea. Fata nu numai că era frumoasă, ci era şi foarte harnică. îndată ce ieşea din pielea de găină, se şi apuca de dereticat prin casă, de o făcea să strălucească precum cleştarul. După ce termina cu trebăluitul, se repezea la pârâul din spatele casei şi se îmbăia, apoi, curată şi frumos mirositoare, se întorcea acasă şi intra iar în pielea găinii. Când se întorcea femeia acasă, găsea găina stând cuminte la locul ei, însă minune mare! Casa era dereticată şi rânduită de-ţi lua ochii. Şi aceasta se întâmpla ori de câte ori femeia lăsa găina singură acasă.

într-o zi, pe când fata se pregătea să intre în apele pârâului, apăru ca din senin grădinarul regelui al cărui palat era chiar lângă pârâu. Grădinarul fu uimit peste măsură de frumuseţea fetei, însă nu apucă să spună nimic pentru că aceasta şopti repede:

— Şandar-mandar[7], de-a-ndăratelea să fii!

Şi într-adevăr, bietul grădinar se trezi cu capul în locul picioarelor şi cu picioarele în locul capului. Fata se îmbăie ca de obicei şi când ajunse acasă pocni din degete şi dezlegă vraja care-l făcuse pe grădinar din om neom. Apoi îmbrăcă liniştită pielea de găină.

---

7 formulă de început a unui descântec

într-o zi, fiul regelui ieşi la plimbare şi dădu peste grădinar în halul acela, cu capul în locul picioarelor şi cu picioarele în locul capului. Mirat până peste poate, prinse a-l descoase. Grădinarul îi povesti totul, cu cele mai mici amănunte:

— O fată frumoasă cum alta nu-i vine la pârâu de se îmbăiază. Şi cum mă vede, îmi zice: Şandar-mandar, de-a-ndăratelea să fii! Şi de îndată capăt această înfăţişare cu care mă vezi acum. Apoi, după ce se face nevăzută, îmi recapăt deodată vechea înfăţişare.

Fiul regelui, când auzi această poveste, hotărî să se aşeze la pândă în apropierea pârâului, ca să se convingă cu ochii lui de adevărul vorbelor grădinarului. Aşadar se aşează la pândă şi aşteptă, aşteptă... până se ivi, într-un târziu, preafrumoasa fată care se grăbi să se răsfeţe în apele de cleştar ale pârâului. Aşteptă neclintit în ascunzătoarea lui, până când fata ieşi din apă, apoi tiptil-tiptil merse în urma ei până văzu casa în care intră.

îndrăgostit de mândreţea de fată, se întoarse la casa cu pricina ca să-i ceară mâna. Femeia, uluită, îi spuse că nu are nicio fată, ci doar o biată găină care cotcodăceşte toată ziua prin casă. Cu chiu, cu vai, fiul regelui se întoarse la palat cu inima frântă pentru totdeauna.

După un timp, iar plecă femeia după cele necesare gospodăriei, iar se preschimbă găina în fată, iar se duse la pârâu, iar veni fiul regelui s-o ceară de nevastă... Femeia intră la bănuieli. Fiului regelui nu părea deloc că i-ar lipsi vreo doagă.

Un sâmbure de adevăr trebuia să fie totuşi în toată tărăşenia aceasta. Hotărâtă să afle taina, femeia se prefăcu că pleacă la iarmaroc, însă se întoarse tiptil şi se ascunse într-un loc pregătit dinainte în aşa fel încât să vadă ce se întâmplă în casă. Şi iată minunea minunilor: găina îşi aruncă cât colo straiul de pene pestriţe şi se preschimbă cât ai clipi într-o fată de o frumuseţe răpitoare. De îndată, fata puse mâna pe mătură, mătură podelele, deretică prin toată casa, apoi plecă zorită la pârâu. Cum ieşi din casă, femeia luă pielea de găină şi o aruncă în focul care ardea în vatră. Odată cu arderea acesteia, fu distrusă şi vraja care o ţinea pe biata prinţesă, căci prinţesă era, captivă în înfăţişarea de găină.

Când fata se întoarse de la pârâu, nu mai găsi pielea de găină şi rămase cu înfăţişarea ei omenească aşa cum fusese cândva. Când tocmai îi mulţumea femeii că a scăpat-o de blestem, fiul regelui bătu la uşă, aşa cum făcea în ultimul timp. Când o văzu pe frumoasa fată, o rugă pe loc să-i fie nevastă şi să meargă cu el la palat pentru totdeauna. Fata se învoi şi tot regatul se veseli la nunta celor doi.

Trăiră fericiţi ani mulţi, iar femeia cea singură pe lume se trezi cu o mulţime de prinţişori care-i luminară zilele bătrâneţii.

Trădarea

în vremurile de demult trăia un pescar care se ducea zilnic la râu, de unde pescuia peştele cu care îşi ducea traiul. într-o zi, pescarul îşi aruncă năvodul aşa cum făcea de fiecare dată când ajungea la malul râului. Aşteptă un timp, apoi îl trase la mal. Nu mică îi fu dezamăgirea când află printre iţele încurcate ale năvodului un singur peştişor pricăjit. Acesta prinse a-l ruga fierbinte să-i dea drumul în apă, căci este de fapt o sirenă care-i va îndeplini toate poruncile, oricare ar fi acestea. Pescarul, vrăjit de această propunere, îi dădu de îndată drumul în apa râului. Peştişorul îi spuse că îi îndeplineşte orice dorinţă aşa cum îi promisese, cu condiţia să îi dea îndoit vecinului acelaşi lucru. Pescarul se învoi.

A doua zi, cum sosi la râu, îl întâmpină din valuri peştişorul, care-l întrebă care îi este porunca.

— Să-mi faci o casă mare şi frumoasă în care să trăiesc cu familia mea!

— Du-te acasă, îi spuse peştişorul, şi o să găseşti în locul colibei tale un palat de toată frumuseţea.

Zorit, făcu cale-ntoarsă să vadă minunea, într-adevăr, în curtea lui se înălţa un palat de-ţi lua ochii, însă în curtea vecinului se înălţau două palate la fel de minunate.

în ziua următoare, iar se duse pescarul la râu şi-i ceru peştişorului:

— Nu am niciun ban. Fă o minune să am şi eu bani!

— Du-te acasă, îi spuse peştişorul, şi o să găseşti în bătătură o grămadă de aur.

Pescarul se întoarse iute acasă şi, într-adevăr, în bătătură strălucea o grămadă de aur. După o clipă de bucurie, se uită în curtea vecinului şi văzu acolo două grămezi de aur. Când văzu aceasta, pescarul se înfurie şi,

ros de pizmă, se tot întreba cum să facă să capete doar el ceva, fără să aibă parte şi vecinul. Cum de a căpătat vecinul două palate şi două grămezi de aur, stând cu mâinile în sân, fără să asude deloc?

Pescarul se tot gândi cum să-i facă rău vecinului norocos. A doua zi, se duse la râu şi-i ceru peştişorului să-i scoată unul din cei doi rinichi pe care-i avea în trupul său. Peştişorul se miră de această poruncă ciudată, însă trebuia s-o împlinească:

— După ce vei simţi un mic fior, să ştii că ai rămas doar cu un rinichi!

într-adevăr, simţi un fior şi unul din rinichi îi dispăru. Când se întoarse acasă, fu întâmpinat de bocete.

— Ce s-a întâmplat? întrebă nevinovat.

— A murit vecinul.

Vecinul murise deoarece îi dispăruseră cei doi rinichi. A doua zi, pescarul se duse din nou la râu, însă peştişorul nu se mai arătă. Nici atunci, nici altă dată. Nimănui. Răutatea omenească îl lecui, pentru totdeauna, de făcut minuni.

Qabih şi Malih

poveste de pe Tigru şi Eufrat

în vremurile de altădată trăia un tânăr falnic, însă foarte sărac. Numele său era Malih. în zadar se străduia să găsească ceva de muncă în oraşul său ca să-şi poată duce zilele şi să-i ofere şi mamei sale un sprijin la bătrâneţe. Văzând că nu are nicio putinţă de izbândă în oraşul său, o rugă pe mama sa să-i pregătească o bocceluţă cu cele necesare unei călătorii, hotărât să-şi încerce norocul în altă parte. Degeaba se rugă mama sa de el cu lacrimi în ochi să nu plece de acasă, Malih rămase neînduplecat. Văzând că nu-l poate clinti din hotărârea lui, îi făcu câteva pâinişe stropite cu lacrimile sale amare şi i le puse într-o trăistuţă de pânză. Apoi îl îmbrăţişa şi îi ură drum bun, rugându-l să n-o dea nicicând uitării.

Pe când mergea el aşa prin acele pustietăţi, iată că se întâlneşte cu un alt voinic, cam de-o seamă cu el. După schimbul de salamalecuri, acesta îl întrebă:

— De ce-ai plecat la drum?

— Am plecat de sărăcie, răspunse Malih. în ţinutul meu nu am găsit nimic de făcut, aşa că m-am hotărât să plec în lume să-mi încerc norocul. Dar tu?

— Şi eu aşijderea. Nu vrei să străbatem aceste pustietăţi împreună? Ne va fi mai uşor...

— Sigur că da. Şi eu îmi doream un tovarăş de drum. Cum te cheamă?

— Qabih[8]. Şi pe tine?

— Malih[9].

Merseră ei ce merseră până se făcu de prânz. Se aşezară şi fiecare îşi dezlegă trăistuţa cu mâncare ca să-şi astâmpere foamea. Qabih îi zise atunci lui Malih:

— Frate, de ce să mănânce fiecare din traista lui, când ar fi mai bine să mâncăm împreună, mai întâi mâncarea unuia, apoi, când se termină, să trecem la mâncarea celuilalt?

— Aşa să facem, zise Malih cu inima curată.

— Hai să începem cu mâncarea ta!

— Plăcerea este de partea mea! Poftește dară! Mâncară merindele lui Malih până la ultima firimitură, apoi se ridicară şi merseră mai departe. Pe la chindie, li se făcu o din nou foame de atâta mers prin nisipurile pustiei. Se opriră să se odihnească şi să mănânce ceva, din traista lui Qabih de data aceasta, numai că acesta nici nu vru să audă să împartă mâncarea cu Malih, ci prinse a se văita că o să moară de foame la poalele unei dune, fiindcă n-o să-i ajungă mâncarea. Degeaba îl rugă Malih în fel şi chip, nu se lăsă înduplecat, ba mai mult, îl alungă pe Malih şi îi spuse să-şi continue singur drumul.

Malih, mort de foame şi de istovire, merse singur maideparte până dădu de un firicelde apă cu care îşi ostoi setea, şi iar merse ce merse, până când soarele stătească apună. Atunci se opri şicăută înjur un loc în care să înnopteze. Şi iată că zări nu departe de locul în care se oprise un cuptor părăsit. Se duse imediat la el şi, după ce îl scotoci, ca să se încredinţeze că nu sunt cine ştie ce lighioane adăpostite pe acolo, se vârî în el ca să-şi petreacă noaptea. Când bezna se înteţi, Malih auzi paşii grei ai unor fiare care dădeau târcoale cuptorului. îşi ciuli urechile, tremurând ca varga.

Fu şi mai îngrozit când auzi glasul unui leu ce mormăia:

— Simt miros de om!

Un lup care era şi el prin preajmă zise:

— Dar cum ar putea un biet om să ajungă până aici?

— Aşa ceva nu este cu putinţă, îşi dădu cu părerea şi vulpea care era împreună cu ei.

Leul tăcu, închipuindu-şi că mirosul său l-a înşelat, ceea ce nu se mai întâmplase niciodată până atunci. Se aşezară tustrei, leul, lupul şi cu vulpea, lângă cuptorul în care era voinicul nostru şi se sfătuiră cum să facă să treacă mai uşor noaptea. Hotărâră să povestească ce au auzit peste zi şi astfel să se desfete până îi va lua somnul. Primul prinse a povesti leul:

— Am auzit că în cetatea vecină ar fi un rege care are o fiică nebună căreia niciun vraci nu i-a găsit leacul. Regele i-a chemat pe toţi vracii din regat şi le-a spus: „Cine îmi lecuieşte fata o primeşte de soţie şi va fi urmaşul meu la tron. Dacă nu, îşi pierde capul". Rând pe rând au tot încercat, însă niciunul nu a izbutit. Cu timpul, la porţile palatului s-a înălţat un turn din capetele vracilor nenorocoşi.

— A, ştiţi care-i leacul? întrebă lupul. Trebuie ca cineva să prindă o pisică într-un loc ca acesta, să o taie şi să-i scoată creierul. Cu creierul acesta de pisică, dacă o unge pe prinţesă pe întregul trup, o scapă de nebunie.

Vulpea sări şi ea să povestească ce auzise:

— Eu am auzit că pe aici pe undeva este un şoarece care are o sută de galbeni mai strălucitori decât soarele, pe care-i scoate din gaura sa în fiecare dimineaţă şi se joacă cu ei până când soarele pleacă la

---

8 urât, rău
9 frumos, bun

culcare, apoi îi cară iarăşi, unul câte unul, în gaura sa.

După ce îşi spuse fiecare povestea, se lăsă o tăcere adâncă, apoi Malih auzi sforăiturile celor trei. Când dădu prima geană de lumină, cele trei fiare se treziră, căscară de le trosniră fălcile şi plecară în treburile lor, după mâncare.

Malih ieşi din cuptor şi plecă să înfăptuiască ceea ce auzise de la fiare. Ca prin minune, zări o pisică la adăpostul unor mărăcini. O prinse fără prea mare bătaie de cap. Apoi căută şoarecele cu galbeni şi îl găsi după fulgerele de lumină pe care le aruncau galbenii printre dunele de nisip. Dădu de îndată drumul pisicii, care se năpusti asupra şoarecelui şi-l înfulecă pe loc. Prinse din nou pisica, adună galbenii răspândiţi prin nisip şi plecă, fără să mai stea pe gânduri, către cetatea unde locuia prinţesa cea nebună.

Când ajunse la palat, văzu turnul de capete ce se înălţa dinaintea porţilor şi-i întrebă pe trecători care-i povestea. Aceştia îi spuseră că fata regelui este lovită de nebunie şi că regele a făgăduit celui ce o lecuieşte că i-o va da de soţie şi că va moşteni şi tronul regatului. însă cel ce încearcă şi nu izbuteşte îşi pierde capul. De aici, tumul de capete din faţa porţilor palatului. Malih nu zise nimic, însă în sinea lui se încredinţa că tot ce auzise de la fiare era adevărat. Rămăsese să se dovedească adevărată şi lecuirea cu creierul de pisică. Se duse aşadar în piaţă şi, cu galbenii de la şoarece, îşi cumpără straie de vraci şi un cufaraş cu cele trebuincioase unei astfel de meserii. Apoi jertfi pisica şi-i luă creierul, pe care-l puse frumos într-o cutiuţă din cufăraş. Când toate pregătirile fură încheiate, o luă pe uliţele cetăţii strigând: – Vraci, vraci ce lecuieşte nebunia! Locuitorii cetăţii îi făcură pe dată semn să tacă şi prinseră a-i şuşoti la ureche să nu mai spună că este vraci, fiindcă o să-şi piardă viaţa, şi îi istorisiră povestea prinţesei. însă el nu şi nu, striga şi mai tare şi le ceru chiar să-l îndrume către palatul în care se afla prinţesa cea nebună. Mâhniţi pentru tinereţea lui care avea să se piardă degeaba, îi arătară drumul către palat. Odată ajuns la palat, străjerii îi şoptiră să se întoarcă de unde a venit, însă el nu şi nu! Vizirul îl rugă să lase baltă totul şi să plece cât mai departe de palat. însă el nu şi nu! Atunci vizirul îl duse în sala tronului, dinaintea regelui, care îi spuse ce se va întâmpla cu el dacă o lecuieşte pe fată şi dacă nu. Malih îi răspunse hotărât că o va lecui, fără nicio îndoială:

— Ştiu ce mă aşteaptă dacă nu izbutesc şi mă prind în această încercare.

Regele puse să fie chemată doica prinţesei, căreia îi porunci să-l ducă pe tânărul vraci în iatacurile prinţesei. Ajuns în faţa prinţesei, acesta se prefăcu că o cercetează ca să afle pricina bolii. După câteva clipe bune, îi spuse doicii, întinzându-i cutiuţa cu creierul de pisică:

— Ia această pomadă şi du-te cu prinţesa la hammam[10]. îmbăiaz-o bine, apoi unge-o pe tot trupul cu această pomadă care o va lecui de nebunie.

Zis şi făcut. Doica o duse la hammam, legată în lanţuri, ca să nu facă cine ştie ce prostie, şi o îmbăie după datină, apoi o unse cu ciudata pomadă primită de la vraci. în câteva clipe, prinţesa se linişti, privirea i se limpezi şi mintea îi reveni. Era iarăşi în toate minţile, aşa cum fusese cândva, demult. Ca trezită dintr-un somn greu, se minună de ce se află în baie, legată cu lanţuri...

Când regele auzi vestea înzdrăvenirii odorului său nepreţuit, nu-şi mai încăpu în piele de bucurie. Porunci pe loc să i se înalţe un palat, chiar în faţa palatului său, lui Malih, unde să trăiască cu soţia sa, prinţesa.

Pe când zidirea palatului era în toi, căci trebuia să fie gata înainte de nuntă, Malih văzu printre truditorii care cărau pământ un chip cunoscut. Când se uită mai cu luare-aminte îşi dădu seama că nu este altul decât Qabih, cel care-l lăsase de izbeliţte în cumplitul pustiu. în loc să se supere pe el, Malih îi mulţumi că, datorită purtării lui nesăbuite, se bucură astăzi de tot ceea ce are. îl iertă şi îl luă să trăiască alături de el la palat...

---

10 baie

Să nu faci bine cui nu merită

poveste de pe Tigru și Eufrat

Un bătrân pe nume Hamdan avea un cal cum nu mai era altul în tot ținutul de frumos, de zvelt și de iute. Era cel mai iute cal din câți au fost văzuți vreodată.

Bătrânul Hamdan era foarte mândru de calul său și îl iubea ca pe lumina ochilor. Tocmise un grăjdar numai pentru el ca să-l țesale și să-i dea de mâncare. Și calul la rândul său își respecta stăpânul, căci nu lăsa pe nimeni altcineva să pună șaua pe el.

Vestea despre calul cel nemaipomenit se răspândi în totul regatul. Oameni avuți și negustori cu stare se perindară pe la moșneag să-i cumpere calul, oferindu-i bani cu nemiluita, însă acesta nici nu voi să audă de așa ceva.

Oamenii începură să povestească vrute și nevrute despre calul cel frumos, zvelt și sprinten ca o zvârlugă, încât oriunde te-ai fi dus nu auzeai decât de el.

Într-o zi, povestea calului minunat ajunse și la urechile a patru tâlhari care nu făceau altceva decât să jefuiască tot ce întâlneau în cale. Cum auziră, se strânseră la marginea pustiului, nu departe de corturile bătrânului, ca să se sfătuiască și să pună la cale furtul calului.

În timp ce se sfătuiau de zor cum să facă și să dreagă, iată că se stârni o furtună de nisip atât de cruntă, încât acoperi cu totul lumina soarelui, de nu se mai vedea nimic. Tâlharii nu aveau nici măcar unde să se adăpostească în acel pustiu. Speriați, începură să alerge când încoace, când încolo, doar-doar vor găsi o ascunzătoare. Colbul înecăcios îi cuprinse din toate părțile, încât nu se mai puteau zări unii pe alții. Deznădăjduiți, se lăsară în voia sorții, ce le părea pecetluită.

După vreo două zile de la stârnirea îngrozitoarei furtuni, bătrânul Hamdan ieși cu câțiva bărbați destoinici dintre rudele sale ca să vadă ce s-a întâmplat cu dobitoacele lor lăsate slobode să pască prin deșertul din jurul corturilor. Și, cum mergeau ei așa prin furtuna șuierătoare, întâlniră patru bărbați care păreau că-și dau ultima suflare, cu hainele zdrențuite, cu gurile pline de țărână, gemând de foame și de sete.

Bătrânul Hamdan își chemă degrabă voinicii și îi rugă să-i care pe acei nefericiți la corturile lor. Zis și făcut. îi suiră pe cai și îi duseră la locul lor de popas. Acolo, ca oaspeți ai bătrânului Hamdan, primiră toate îngrijirile: li se aduse apă, li se oblojiră rănile, fură îmbrăcați în haine noi în locul zdrențelor care fluturau pe ei și li se întinse masa ca să se ospăteze după placul inimii.

Trecură câteva zile, timp în care cei patru își reveniră în simțiri încetul cu încetul, până când fură iarăși în deplinătatea puterilor. Când se înzdrăveniră de-a binelea, bătrânul prinse a-i întreba de ce se aflau în pustie atunci când s-a pornit furtuna. Răspunse unul dintre ei care, după robustețea trupului, părea a fi mai-marele lor:

— Domnul meu! Noi suntem niște bieți negustori a căror caravană a fost prădată de o ceată de tâlhari nemiloși. Ne-au jefuit de toate bunurile pe care le aveam și apoi ne-au lăsat de izbeliște în pustiu tară de nici unele.

Ceilalți trei, care stăteau în spatele celui ce vorbea, dădeau din cap, încuviințând fiecare vorbă a acestuia și arătând o tristețe sfâșietoare.

Bătrânul, cu istețimea sa înnăscută, nu crezu nicio iotă din spusele tâlharului, pentru că dăduse peste ei într-un ținut ce se afla la mare depărtare de căile caravanelor, însă nu spuse nimic. După o clipă de gândire, le zise cu blândețe:

— Din păcate, noi nu avem putința să vă dăm ceea ce ați pierdut odată cu caravana furată, însă vă putem dărui câteva dobitoace ca să vă puteți întrema cât de cât. De asemenea, dacă poftiți, puteți rămâne alături de noi.

Tâlharii îi mulțumiră pentru bunătatea pe care le-o arătase și pentru ospitalitatea de care se bucurau, apoi ieșiră din cortul bătrânului. Nu după mult timp, se strânseră din nou într-un loc ferit de ochii gazdelor, ca acestea să nu le afle taina, și se sfatuiră cum să fure calul acela minunat. Mai- marele lor spuse cu un glas hodorogit:

— Eu cred că bătrânul Hamdan nu prea ne-a crezut, ci doar s-a prefăcut că ne crede, așa, în bătaie de joc.

Un altul dintre ei, lung ca o prăjină și smolit la chip, îi întări bănuiala:

— Da, așa este. Am băgat de seamă când m-am uitat în ochii lui că avea o sclipire de

neîncredere. Un al treilea se băgă în vorbă, tăios:

— Lăsaţi asta acum! Trebuie să ducem la îndeplinire ceea ce am hotărât înainte să fim daţi în vileag.

Al patrulea îi întări spusele, dând din cap a încuviinţare.

Mai-marele lor spuse atunci:

— Da, aveţi dreptate. Trebuie să terminăm cât mai degrabă această treabă. Ştiu locul unde este priponit calul peste noapte. Am aflat, de asemenea, că bătrânul a tocmit un argat care să se ocupe de cal, să-l hrănească şi să-l adape, să-l ţesale şi să-l potcovească. Trebuie să ne ferim de el! Cum se lasă întunericul, după ce toţi se duc la culcare, ne strecurăm cu multă băgare de seamă până la locul cu pricina.

în toiul nopţii, după ce toţi se retraseră în corturile lor, cei patru tâlhari porniră la treabă. Ajunseră la locul unde era priponit calul. Lângă el, argatul dormea ca dus de pe această lume. îl pocniră în cap cu tărie, apoi îl legară fedeleş de trunchiul unui palmier şi-l lăsară acolo, căzut în nesimţire. Se întoarseră apoi la cal, pe care-l dezlegară de ţăruşul de care fusese priponit, şi mai- marele lor dădu să-l înşeueze. Nici nu puse bine şaua pe cal, că acesta o şi aruncă cât acolo, iar pe tâlhar îl trânti la pământ. Furios, acesta se ridică şi, după ce-l bătu zdravăn pe bietul cal, le porunci oamenilor săi să-l tragă uşurel de frâu până se îndepărtează de corturile bătrânului Hamdan.

După vreo două zile de mers, ajunseră în preajma unei peşteri în care se ascundeau de obicei. Lihniţi de foame şi istoviţi de atâta amar de drum, priponiră calul şi se băgară care pe unde apucă, să se odihnească puţin. Cât fusese drumul de lung, îl tot ciomăgiseră pe săracul cal ca să meargă cât mai întins, să nu-i ajungă din urmă oamenii lui Hamdan.

Nici nu închiseră bine ochii, că deodată începură să se târască afară din peşteră nişte şerpi uriaşi, plini de venin, care se încolăciră în jurul tâlharilor, în zadar răcneau aceştia cât îi ţineau bojocii, căci nu le răspundea decât ecoul în acea pustietate tară margini. Degeaba se zbătură, degeaba încercară să se lupte, căci otrava şerpilor punea încetul cu încetul stăpânire pe ei.

Pe când se zbăteau între viaţă şi moarte, în depărtare se ivi un nor de praf ce se apropia ca o vijelie. Erau bătrânul Hamdan şi oamenii lui, porniţi pe urmele tâlharilor.

Când ajunseră în faţa peşterii, toţi tâlharii erau morţi, iar şerpii cei mari se pregăteau să-i înghită pe nemestecate.

Dezlegară calul, care veni bucuros lângă bătrânul Hamdan. Acesta le spuse oamenilor săi:

— Aşa păţesc toţi cei care plătesc binele cu rău!

Apoi puse şaua pe calul lui cel minunat, iar întreg alaiul se întoarse la corturi, unde porni o petrecere ce ţinu câteva zile...

Yasa

poveste de pe Tigru şi Eufrat

Se povesteşte că un bărbat trăia fericit cu soţia sa, pe care o iubea din toată inima şi care îl iubea aşijderea. Fericirea lor era ştirbită doar de lipsa unei odrasle, mai ales că trecuseră de la nunta lor mai bine de zece ani. într-o bună zi, pe când femeia stătea singură în casă, auzi un bărbat care striga în gura mare pe uliţele satului:

— Prezicător, ghicitor în stele! Femeia îşi acoperi iute capul cu o năframă, după cuviinţă, şi ieşi pe dată în întâmpinarea prezicătorului, pe care-l pofti în ogradă. După ce îl lăsă să-şi tragă un pic sufletul, îl întrebă dacă o să aibă sau nu copii, căci de multă vreme aştepta această binecuvântare. Prezicătorului i se făcu milă de suferinţa ei şi, întinzându-i un leac, îi spuse:

— îţi dau acest leac, pe care te sfătuiesc să-l pui într-un pocal şi apoi să torni un pic de lapte bătut peste el. După aceea, du-te şi pune pocalul sus pe terasă, sub licărul stelelor, şi, cum se crapă de ziuă, dă-l pe gât.

Femeia luă leacul, îl puse în pocal, turnă peste el lapte bătut şi apoi îl puse pe terasa casei, sub licărul stelelor, aşa cum o învăţase prezicătorul, apoi, obosită de toată întâmplarea, adormi. Soţul ei, care era plecat, se

întoarse noaptea târziu acasă şi, cum nevasta dormea dusă, începu să cotrobăiască prin casă după ceva de-ale gurii, căci era mort de foame. Nu găsi nimic în afară de pocalul cu iaurt de pe terasă. Fără să stea pe gânduri, îl înşfacă şi îl dădu pe gât dintr-o sorbitură, apoi se culcă liniştit lângă soţia lui.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, femeia se sculă şi se repezi pe terasă ca să ia leacul. Nu mică îi fu mirarea când găsi pocalul gol. Mânată de o bănuială, îl trezi pe soţ şi-l întrebă de pocalul de pe terasă. Nepăsător, acesta îi răspunse:

— L-am băut eu când m-am întors azi-noapte, căci mi-era foarte foame...

— O, ce năpastă! O să rămâi însărcinat şi o să dai naştere unui copil, căci în pocal se afla un leac pentru făcut copii.

Bărbatul se sperie foarte tare la auzul acestei veşti şi prinse a se gândi la soarta amarnică ce îl aştepta. Nu după mult timp, piciorul drept prinse a i se umfla. Zi după zi, umflătura se făcea din ce în ce mai mare. De ruşine, omul nu mai îndrăzni să treacă pragul casei, ci rămase departe de ochii curioşi ai lumii. Soţia lui făcea acum toate treburile de negustorie ca să aibă din ce trăi. După vreo nouă luni, când simţi că sorocul îi este aproape, bărbatul îi zise soţiei sale:

— Femeie! Vreau să ies din oraş şi să mă duc undeva unde nu mă vede nimeni. Pune-mi ceva de mâncare ca să am de drum şi mă duc.

înainte să plece, mai luă cu el un cuţit, un chibrit şi o sticlă de petrol. Apoi se urcă în şa, pe catârul lui, şi plecă în noapte, ca să nu-l vadă nimeni, nu înainte de a-i spune soţiei:

— Mă voi întoarce peste două zile!

— Să aduci copilul cu tine ca să-l creştem împreună!

— O să-l aduc pe lume şi o să mă întorc acasă. Dacă îi este dat să trăiască, atunci aşa să fie.

Şi merse bărbatul ce merse până ajunse într-o vale adâncă, smălţuită cu iarbă verde şi presărată cu pomi din fel de fel de soiuri, printre care zburdau gazele şi iepuri în ciripitul vesel al păsărelelor. Bărbatul se aşeză lângă un pârâiaş cu apă ca de cleştar, iar după ce se odihni puţin strânse un braţ de vreascuri peste care turnă ceva petrol. După ce aprinse focul, puse cuţitul în jar până când acesta se făcu roşu. Cu grijă, luă cuţitul încins şi, rugându-se să fie mântuit de această năpastă, prinse a cresta pielea piciorului, puţin câte puţin, până ieşi la iveală o copilă de o frumuseţe nepământeană, cu ochii mari şi albaştri. O înfăşa în scutecul luat de acasă şi o puse lângă pârâiaş, apoi încalecă pe catâr şi se întoarse acasă.

După ce bărbatul părăsi fetiţa pe malul apei, aceasta începu să plângă şi să ţipe cât putea ea de tare, până când o turmă de gazele veni să se adape. Una dintre gazele se apropie de fetiţă şi o mirosi, apoi începu să o lingă cu drag şi se aşeză în aşa fel încât aceasta să poată ajunge la ugerul ei ca să sugă. Fetiţa prinse a suge cu poftă, de parcă ugerul gazel ei ar fi fost sânul mamei sale bune. Timpul trecu, iar fetiţa crescu alături de gazele, alăptată de gazela cea miloasă. Tot timpul şi-l petrecea alături de gazele. Mânca, se juca şi dormea împreună cu ele.

într-o bună zi, fiul sultanului ieşi la vânătoare împreună cu ceata lui de prieteni. Când ajunse în valea cea adâncă, văzu că o fiinţă ciudată aleargă împreună cu gazelele. îi întrebă pe însoţitorii săi ce ar putea fi, însă nimeni nu avea vreo idee.

După vânătoare, se întoarseră la palat şi fiecare plecă într-ale lui, numai fiul sultanului nu-şi găsea liniştea. Se tot gândea la acea fiinţă nefirească pe care o zărise alături de gazele. După zile de frământări, îi dădu prin gând să se ducă să o prindă. Luă seminţe de susan şi curmale fără sâmburi şi le amestecă bine într-o farfurie încăpătoare, apoi sări în şa şi se duse la pârâiaşul lângă care văzuse ultima oară turma de gazele. Puse farfuria cu acel amestec pe malul apei, apoi se ascunse într-un tufiş şi se puse pe aşteptare.

Nu trecu multă vreme şi apăru turma de gazele, printre care era şi fata. După ce băură apă pe săturate, fata zări farfuria şi, cu oarecare teamă, gustă din amestecul pregătit de fiul sultanului, apoi, văzând că este bun la gust, mancă totul cu iuţeală. Când termină de mâncat, simţi că mâncarea i-a căzut greu şi i se făcu greaţă.

Fiul sultanului sări iute în şa şi dădu s-o prindă. Fata fugi câţiva paşi, împleticindu-se fiindcă îi era rău. Prinţul o ajunse aşadar din urmă şi o prinse. Nu mică îi fu mirarea când se trezi cu o fată de o rară frumuseţe. Mirarea îi fu şi mai mare pentru că nu înţelegea cum poate trăi o asemenea frumuseţe într-o turmă de gazele.

Fiul sultanului o întrebă cum o cheamă, însă fata nu învăţase să grăiască precum oamenii, ci mugea uşor, aşa cum fac gazelele când sunt speriate.

Fiul sultanului o urcă pe cal, alături de el, şi se întoarse cu ea la palat. O duse în partea palatului în care trăia

el şi închise bine poarta, ca nimeni să nu mai intre şi ca nu cumva frumoasa fată să fugă. îi aduse haine şi o îmbrăcă. Apoi, zi de zi, îi aducea de mâncare şi o învăţa să vorbească, să scrie şi să citească. Fata învăţa repede şi se schimba văzând cu ochii, făcându-se tot mai frumoasă, îi puse numele de Yasa[11]. Yasa rămase la palat până când se făcu numai bună de măritat.

într-o zi, fiul sultanului o înştiinţa că va veni cu familia şi cu prietenii săi ca să facă nunta după cuviinţă:

— O să te iau de nevastă, căci nu pot să trăiesc departe de tine.

Fata începu să se pregătească de nuntă: se îmbăie, se înveşmânta în straiele de mireasă, îşi puse toate podoabele pe care le primise de la fiul sultanului şi se aşeză la fereastră în aşteptarea alaiului, în acele clipe, o femeie neagră tuci se aşează pe malul şanţului care înconjura palatul şi se apucă să spele copilul pe care-l ducea cu ea. Când se aplecă, văzu în oglinda apei chipul nespus de frumos al Yasei. Tulburată peste măsură, uită de copil şi, sărind în sus de bucurie, zise:

— Doamne! Cât sunt de frumoasă! Şi cu frumuseţea asta, eu îi slugăresc pe alţii şi le spăl copiii!

Când Yasa văzu copilul lăsat de izbelişte în apă, ţipă la sclavă:

— Ce vezi în apă este chipul meu, şi nu al tău! Sclava ridică privirea şi o văzu pe Yasa la fereastră în toată strălucirea ei. Vrăjită de atâta frumuseţe, prinse să se roage de aceasta:

— Te rog, salvează-mă înainte să vină părinţii copilului, căci mă vor omorî dacă o să vadă că nu m-am îngrijit de copilul lor.

Miloasă, Yasa îi aruncă de la fereastră o cosiţă pe care sclava se urcă sprintenă până în iatacul acesteia. îi privi uimită chipul, îmbrăcămintea, podoabele, apoi o întrebă:

— Cum te cheamă?

— Yasa.

— Ce frumos este inelul acela pe care îl ai pe deget! Poţi să mi-l dai o clipă?

Yasa îşi scoase inelul şi i-l întinse sclavei, care continuă:

— Dă-mi şi straiele tale să văd cum îmi vin. Yasa îşi scoase straiele de mireasă şi i le dădu sclavei, care nu se opri aici:

— Dă-mi şi giuvaierurile care te împodobesc! Yasa îşi scoase toate giuvaierurile şi i le întinse sclavei, care scoase un ac lung, vrăjit, cu care o făcu pe Yasa să dispară fără urmă. Rămasă singură, sclava se îmbrăcă în mireasă şi se puse pe aşteptat. Pe la amiază, iată că alaiul de nuntaşi se apropia de palat. în fruntea alaiului, pe un cal nemaipomenit, era chiar fiul sultanului. Când ajunseră dinaintea porţilor, fiul sultanului îi opri pe nuntaşi cu un semn, apoi coborî de pe cal şi intră singur în palat ca să o aducă pe Yasa. O strigă ca de obicei:

— Yasa! Yasa!

Neprimind niciun răspuns, urcă pe zid şi intră în iatacul miresei pe fereastră. Văzu o femeie întinsă pe patul Yasei şi o întrebă:

— Cine eşti?

— Yasa.

— De ce nu mi-ai răspuns când te-am strigat?

— Nu te-am auzit.

— De ce ai chipul smolit? întrebă copleşit de nedumerire.

— Pe când te aşteptam la fereastră m-a ars soarele.

— De ce ai părul creţ?

— Pentru că l-am tot răvăşit cu mâinile de dorul tău!

— Ai ochii şi buzele umflate!

— De atâta plâns în aşteptarea ta. Fiul sultanului rămase pe gânduri, neştiind ce să facă. Ce-o

---

să le spună alor săi, care îl aşteptau în faţa palatului cu mândreţea de mireasă despre care le tot povestise? Cum să iasă acum cu pocitania asta? După câteva clipe de buimăceală, îi spuse sclavei:

— Stai aici, că o să mă întorc la tine mai târziu. Ieşi singur din palat şi le spuse tuturor că mireasa a fugit. Porunci de îndată străjerilor săi să plece în căutarea ei. O căutară prin grădini, prin case, însă nu dădură de urma ei.

Deznădăjduit, fiul sultanului se ducea zilnic la femeia cu chip smolit şi o descosea ca să afle ce s-a întâmplat. Cum a fost cu putinţă o asemenea schimbare? începu să-şi petreacă vremea stând la fereastră şi uitându-se la femeile care treceau încoace şi încolo, doar-doar o va descoperi printre ele pe frumoasa lui, Yasa.

Yasa se preschimbase într-un mirt ce crescu peste noapte la fereastra fiului sultanului. Când se trezi tânărul sultan şi deschise fereastra, i se înfăţişă în faţa ochilor un mirt de toată frumuseţea, cu frunze de un verde-închis şi flori albe frumos mirositoare. Se minună de acest copăcel ce apăruse ca din senin, căci el nu dăduse poruncă să i se sădească vreun mirt la fereastră. Pe când privea mirtul neştiind ce să creadă, o femeie cu o râşniţă în braţe lovi din greşeală mirtul cu aceasta. De îndată mirtul începu a se plânge cu glas omenesc:

— Cine te mai scutură, o, Yasa,
Floare a florilor,
Mama a uitat de mine,
Tata m-a purtat ca făt,
Gazelele m-au crescut,
Sclava m-a aruncat din casă!

Fiul sultanului, auzind aceste cuvinte, coborî degrabă în uliţă şi se apropie de mirt, pe care-l lovi tare cu piciorul. Cum îl lovi, mirtul prinse a se văita, repetând aceleaşi cuvinte ca mai înainte. Atunci, furios, fiul sultanului îl chemă la el pe dulgherul palatului şi-i porunci să reteze mirtul obraznic din rădăcini. La fiecare lovitură de secure a dulgherului, mirtul repeta aceleaşi cuvinte. Ca să nu le mai audă, fiul sultanului îşi băgă degetele în urechi, socotind că mirtul îşi bate joc de durerea lui şi că vrea cu tot dinadinsul să-i amintească de frumoasa Yasa.

După ce dulgherul îşi termină treaba, se duse acasă şi se aşeză să mănânce împreună cu soţia sa. Pe când mâncau, soţia băgă de seamă că are o aşchie agăţată de încălţări şi-l întrebă:

— De unde s-a agăţat aşchia asta de încălţările tale?

— Am tăiat astăzi un mirt ce crescuse la gardul fiului sultanului, chiar în dreptul ferestrei sale. S- ar putea ca de acolo să fie.

Soţia dulgherului se ridică, luă aşchia şi o aruncă într-un colţ al casei.

La căderea nopţii, se culcară ca de obicei; când se sculară dimineaţa, găsiră casa curată lună şi mâncarea aburind pe masă. Cei doi rămaseră cu gura căscată şi se tot întrebau buimaci cine ar fi putut face toate acestea peste noapte.

Totul se repetă şi a doua, şi a treia zi... Atunci dulgherul îi spuse soţiei că va sta de veghe ca să vadă cine trebăluieşte prin casă toată noaptea. Zis şi făcut. Cum se lăsă întunericul, dulgherul se tăie uşor la deget şi presără apoi sare pe rană ca să nu poată închide ochii de durere, se ascunse în spatele cuptorului ca să nu-l vadă nimeni şi de acolo prinse a veghea asupra casei. Nu după mult timp, dintr-un cotlon al casei se ridică din senin o fată care se apucă pe dată de dereticat. Cum termină cu dereticatul, se apucă de gătit cu aceeaşi voioşie. Când aduse lângă cuptor coca pe care o
frământase ca să coacă din ea păinişele, dulgherul, hat!, o prinse de mână şi o întrebă:

— Eşti fiinţă omenească sau din altă lume?

— Sunt fiinţă omenească! Te rog să nu-mi faci vreun rău!

Dulgherul o luă atunci de mână şi o duse la soţia sa, care încă dormea. Nu mică îi fu mirarea când îl văzu pe soţul ei cu acea fată frumoasă de mână chiar la căpătâiul ei. După ce auzi cele întâmplate din gura soţului, o întrebă:

— Cum te cheamă, fata mea?

— Mă cheamă Yasa! Vă rog mult să nu spuneţi nimănui că sunt aici.

Dulgherul se învoi ca Yasa să locuiască împreună cu ei şi, din ziua aceea, o socotiră fiica lor. Se purtau cu ea frumos şi încercau să-i facă viaţa minunată alături de ei.

într-o bună zi, pe când Yasa ieşise pe terasa casei să întindă rufele la uscat, se întâmplă ca fiul sultanului să facă să zboare pe deasupra casei porumbeii crescuţi la palat. O zări pe Yasa şi ea îl zări pe el. Inima îi bătea mai-mai să-i sară din piept. Coborî iute în casă şi se duse în cotlonul ei, unde se preschimbă pe loc în aşchia de mirt.

Fiul sultanului coborî şi el iute de pe acoperiş, de unde-şi îndemna porumbeii la zbor, şi se duse la mama sa, rugând-o:

— Du-te acum până la casa dulgherului şi adu-mi-o pe fata pe care o au în casă!

— Dar, fiule, dulgherul nu are nicio fiică! De unde să-ţi aduc eu o fată din casa lui?!

— Am văzut-o cu ochii mei cum întindea rufe pe terasa casei. Te rog, mamă, du-te după ea şi adu-o!

într-un sfârşit, femeia se lăsă înduplecată şi plecă în căutarea fetei din casa dulgherului. Bătu la uşa dulgherului şi ieşi soţia acestuia. Tare se minună când se trezi faţă în faţă cu soţia sultanului, încurcată, nici nu ştiu ce să zică. După câteva clipe, bâigui pierdută:

— La porunca Maiestăţii Tale!

Soţia sultanului îi spuse că fiul ei văzuse o fată pe terasa casei lor. Făcând pe neştiutoarea, soţia dulgherului îi răspunse că nu are nicio fată şi niciun băiat, aşa cum ştie toată lumea, şi o pofti să se convingă cu ochii ei:

— în afară de o aşchie de mirt, n-o să afli nimic altceva în casa aceasta.

Soţia sultanului se întoarse la palat şi-i povesti fiului tot ce aflase. Luminatde un gând, acesta îi ceru:

— întoarce-te iute la casa dulgherului şi adu-mi aşchia de mirt!

— Dar ce ai de gând să faci cu o amărâtă de aşchie, fie ea şi de mirt?

Fiul sultanului nu-i dădu nicio lămurire, ci doar stărui să-i fie adusă aşchia. Soţia sultanului se duse atunci şi-i aduse aşchia de mirt.

Când se întoarse dulgherul acasă, soţia îl înştiinţa că a venit soţia sultanului şi că i-a dat aşchia de mirt. La auzul acestei veşti, dulgherul începu să se vaite şi să se lovească cu pumnii în cap de amar şi jale. Apoi, când se mai potoli un pic, îi spuse soţiei întreaga poveste:

— Fata noastră, Yasa, este de fapt aşchia de mirt. Ea m-a rugat în noaptea când am descoperit-o să nu spun niciodată nimănui nimic.

— Şi ce-o să facem acum? întrebă soţia, mâhnită.

— Ce am mai putea face atâta vreme cât Yasa a noastră se află la fiul sultanului?

în acest timp, fiul sultanului luase aşchia de mirt şi o purta cu el peste tot, iar noaptea şi-o punea lângă pernă.

Să ne reîntoarcem la Yasa! Yasa, cum adormea fiul sultanului, lua din nou înfăţişarea omenească, îşi pieptăna părul mătăsos, se îmbăia, se parfuma, apoi se aşeza pe marginea patului şi îl privea drăgăstos. într-o noapte, fiul sultanului se trezi deodată şi rămase buimac când o văzu pe Yasa, în came şi oase, stând liniştită pe marginea patului. Se frecă la ochi, crezând că visează, apoi cu sfială, ca să nu o sperie, o apucă de mână şi, convingându-se că este chiar iubita lui, o strânse la piept:

— De ce ai fugit în ziua nunţii?

— Nu am fugit. O roabă m-a înşelat, mi-a furat straiele şi giuvaierurile şi, după ce m-a alungat din palat, mi-a luat locul...

Fiul sultanului o luă pe Yasa şi plecă la palatul lui, pe unde nu mai dăduse de multă vreme, petrecându-şi mai tot timpul în palatul părintesc. Se căţărară pe fereastra buclucaşă şi intrară în palat. O găsiră pe roaba cea tuciurie dormind dusă în patul Yasei. Fiul sultanului o întrebă:

— Yasa, aceasta este roaba care te-a alungat?

— Ea este, însă te rog să nu-i faci niciun rău.

Fiul sultanului o luă pe sus pe roabă şi o aruncă în şanţul cu apă, unde se duse la fund ca un bolovan. De atunci, nimeni nu a mai auzit de ea.

Fiul sultanului îşi înştiinţa părinţii, rudele şi prietenii că şi-a regăsit mireasa şi că este gata de nuntă. Nu peste mult timp făcură nuntă mare, la care se veseli toată suflarea din ţinut.

Fiul împăratului îi rugă pe dulgher şi pe soţia acestuia să vină să locuiască alături de ei la palat drept mulţumire că avuseseră grijă de Yasa ca de propria lor fiică.

Şi aşa trăiră cu toţii viaţă lungă şi plină de bucurie, aşa cum vă dorim şi vouă!

Leul şi culegătorul de vreascuri

poveste de pe Tigru şi Eufrat

Cândva, demult, trăia într-o cetate îndepărtată un bărbat care mergea în fiecare zi în pădure ca să adune vreascuri. Le strângea într-un snop uriaş pe care-l căra apoi în piaţă, unde-l vindea pe un dirham, cu care cumpăra de-ale gurii pentru el, nevastă şi copii, cu care locuia într-o dărăpănătură. Nevasta sa, femeie harnică, nu stătea cu mâinile în sân, ci lucra ca slujnică în casa sultanului. Şi au dus-o aşa multă vreme, fără ca ceva să se schimbe în viaţa lor.

într-o bună zi, pe când strângea vreascuri de prin desişurile pădurii, iată că îi apare în faţă un leu, cu care se mai întâlnise şi în alte daţi şi cu care legase un fel de prietenie. Cum îl văzu, leul îi zise:

— Ai terminat toate vreascurile din pădure şi nu sa ales nimic bun de capul tău! Hai cu mine la fântâna noroacelor, să vedem unde ţi-e norocul.

Bărbatul se învoi pe dată şi plecă împreună cu leul la fântâna noroacelor. Când ajunseră acolo, leul întrebă fântâna despre norocul culegătorului de vreascuri. Aceasta îi răspunse cu o voce venind din adâncurile sale:

— Lasă-l să se ducă în treaba lui, fiindcă nu vreau să vorbesc cu el, căci nu are niciun dram de noroc.

Leul, văzând deznădejdea omului, îl îmbărbăta:

— Fântâna nu vrea să-ţi dea şi ţie noroc pe lumea aceasta, însă eu o să te ajut. Ia această sută de dinari şi deschide-ţi o prăvălie. Poate o să izbuteşti să ai o viaţă mai bună!

Bucuros până peste poate, bărbatul luă suta de dinari şi se întoarse acasă, la ai săi. Pentru ca soţia sa să se minuneze şi mai mult de darul pe care l-a primit, ascunse banii în târâtele care erau puse într-o baniţă şi se duse degrabă la casa sultanului ca să-i dea vestea soţiei. în timpul acesta, omul care cumpăra tărâţe de la el veni ca de obicei să le ia. Fata cea mare a culegătorului de vreascuri i le vându pe loc, fără să ştie că în ele se află o mulţime de dinari ascunşi. Omul îşi luă târâtele şi plecă într-ale lui.

Când se întoarse culegătorul de vreascuri împreună cu soţia sa acasă, nu mai găsi târâtele în care ascunsese banii. Află de la fata lui cea mare ce se întâmplase. Văitându-se şi jeluindu-se, prinse să-i povestească iarăşi soţiei întâmplarea din pădure, însă aceasta îi reteză vorba:

— Eşti un mare mincinos. M-ai păcălit ca să las slujba de la casa sultanului, asta a fost tot! Ce sută de dinari? De unde să aibă o lighioană o sută de dinari ca să ţi-o dea ţie? Haida-de!

Soţia se întoarse la casa sultanului ca să-şi vadă de treabă, iar omul nostru, necăjit de cele întâmplate, îşi luă toporul şi funiile de legat vreascuri şi plecă iarăşi în pădure să-şi continue îndeletnicirea de-o viaţă. Nici nu se apucă bine de treabă că apăru leul, nespus de mirat că-l găseşte iarăşi în pădure adunând vreascuri. Omul îi povesti de-a fir-a-păr întreaga tărăşenie cu dinarii. Leul,
înduioşat, îl luă din nou la fântâna noroacelor şi îi ceru acesteia să-i dea şi prietenului său un pic de noroc. După ce bău îndelung din apă, fântâna îi aruncă un fils[12], un biet fils, şi-i spuse hohotind:

— Ia-ţi norocul şi du-te! Acesta este norocul tău, nici mai mult, nici mai puţin.

---

12 unitate monetară ce reprezintă a mia parte dintr-un dinar

Omul se întoarse în cetate, amărât şi îngândurat, fiindcă nu ştia ce ar fi putut să cumpere doar cu un fils. Pe când mergea el aşa prin piaţă, se întâlni cu un vânzător de simsimiyya[13] care îi dădu o bucată pentru un fils. Luă bucata de simsimiyya şi, pe când se pregătea s-o mănânce, căci era lihnit de foame, văzu pe marginea drumului doi copii care se certau de zor pe o cărămidă de aur. Se apropie şi-i întrebă care-i baiul. îi răspunseră suspinând:

— Avem o cărămidă de aur şi nu putem s-o împărţim.

Atunci adunătorul de vreascuri le propuse un târg:

— Uitaţi, vă dau această simsimiyya în schimbul cărămizii, căci simsimiyya o puteţi împărţi fără nicio greutate.

Copiii luară simsimiyya, pe care o rupseră pe dată în două, şi îi dădură în schimb cărămida de aur. Omul luă cărămida şi se întoarse la maghernița lui. Ca să nu mai pățească ce a pățit cu dinarii, își puse cărămida sub pernă, ca să nu i-o mai poată lua nimeni. Peste noapte, cărămida prinse a străluci atât de tare, încât lumina ei ajunse până la palatul sultanului. Trezit din somn de strălucirea ce venea din casa culegătorului de lemne, acesta trimise pe dată străjerii să vadă ce este acolo. O fi oare vreun bolnav căruia i-au aprins lumină sau o fi altceva? Culegătorul de vreascuri le spuse străjerilor că nu au niciun bolnav în casă, că toți sunt bine sănătoși și că nu este nicio lumină. De unde până unde li s-a năzărit c-ar fi o lumină în casa lui?

La auzul răspunsului, sultanul se mânie foarte tare. Se îmbrăcă degrabă şi porni el însuşi către dărăpănătura în care locuia culegătorul de vreascuri. Cum ajunse, îl luă la rost pe acesta:

— Cum poţi să spui că nu ai nicio lumină în casă, când tot ţinutul este acum scăldat de lumina ce izvorăşte de aici, de la tine? Uite, de acolo vine, de sub pernă!

Sultanul intră în casă, ridică perna ca să vadă ce este sub ea şi dădu astfel peste cărămida de aur. Din clipa aceea, nu-şi mai dori nimic pe lumea aceasta în afara cărămizii, aşa că prinse a se târgui cu culegătorul de vreascuri. Acesta îi spuse, după o lungă şi istovitoare tocmeală:

— Dacă îmi dai comoara ta, îţi dau cărămida.

Zis şi făcut. Sultanul căzu la învoială, luă cărămida şi se întoarse la palat. Pe drum, se gândi însă că nu este bine să-i dea tot tezaurul lui culegătorului de vreascuri, căci i se va duce buhul în toată lumea că pe-o nimica toată şi-a dat întreaga avere. Dacă se află de această poveste, nimeni nu o să-i mai dea nicicând nimic decât la un preţ uriaş. îl chemă pe omul nostru la el şi-i spuse ce îi dăduse prin gând, propunându-i ca banii să rămână în vistieria palatului, de ochii lumii, iar el să facă negoţ cu ajutorul lor. Acesta se învoi şi sultanul îl trimise la Basra[14], împreună cu un prieten de-al său, ca să facă negoţ.

Cei doi plecară la Basra şi începură să lucreze ca negustori. într-un timp scurt, strânseră o avere uriaşă, cu care se întoarseră în cetatea lor, unde o împărţiră frăţeşte. Culegătorul de vreascuri îşi ridică un palat de toată frumuseţea în locul magherniței în care își dusese zilele până nu demult. La poarta palatului, agăţă o placă pe care scrise cu litere de aur: „Negustorul Muhammad Celebi". Faima i se duse dincolo de ţinutul său, printre marii negustori şi oamenii înstăriţi, iar sultanul îi cerea sfatul pentru orice, fiind de acum favoritul său.

într-o bună zi, pe când se plimba în curtea palatului său, își aminti de leul din pădure şi îi spuse soției sale:

— Trebuie neapărat să-l vizitez pe prietenul meu, leul, şi să-l poftesc la un ospăţ pe cinste în casa mea, căci lui îi datorăm traiul nostru îmbelşugat de astăzi.

Se duse în pădure, prin locurile în care obişnuia cândva să strângă vreascuri, şi îl întâlni pe prietenul său, leul, căruia îi mulţumi şi îl înştiinţa despre tot ceea ce i se întâmplase de când fusese
ultima dată în pădure şi până în acel moment, apoi îl pofti la ospăţ în palatul său. Leul îi spuse:

— Vin cu mare plăcere, însă tu trebuie să aduci un lanţ gros pe care să mi-l pui la gât, ca să nu

---

13 turtită tăcută din seminţe de susan (simsim)

14 oraş-port în sudul Irakului

se sperie lumea de mine când voi trece pe uliţele cetăţii.

A doua zi, Muhammad făcu întocmai cum îl povăţuise leul. Pregăti apoi un ospăţ la care-i pofti pe sultan şi pe mai-marii cetăţii să petreacă în cinstea leului. Muhammad îl hrăni cu mâna lui pe prietenul său, leul, cu cele mai alese bucate.

După ce leul mancă pe săturate, Muhammad se grăbi să aducă un ibric cu apă ca să-l spele pe bot. Nevasta lui sări atunci şi-i luă ibricul din mână, apucându-se ea însăşi să spele leul. Nici nu apucă bine să-i ude măcar botul, că bombăni nemulţumită:

— Mai puturos decât botul leului nici că se mai află ceva pe lumea aceasta!

Când auzi aceste vorbe, leul se ridică şi se duse la Muhammad peste măsură de furios. Niciuna, nici două, îl rugă să ia o secure şi să-i tragă una în cap. Muhammad nici nu vru să audă de aşa ceva, însă leul ameninţă că se va năpusti asupra mulţimii şi o va face praf. Speriat, Muhammad îl pocni cu securea în cap aşa cum îi ceruse, apoi se grăbi să-l oblojească cât mai bine. îi ceru iertare leului pentru vorbele nesăbuite ale nevestei sale, însă acesta îi spuse:

— O să mă mai vezi peste vreo două săptămâni. După două săptămâni, Muhammad merse în pădure, unde îl întâlni pe leu. Acesta îi ceru să-i desfacă faşa cu care îi înfăşurase capul şi văzu că rana se vindecase. Leul îi spuse atunci:

— Vezi, rana făcută de tăişul securii se închide, însă rana făcută de tăişul limbii nu se mai închide niciodată.

— Iertare, leule! Să ştii că m-am despărţit de nevasta mea din ziua când ţi-a zis vorbele acelea.

Când auzi această veste, leul porni degrabă cu Muhammad la palatul sultanului şi îi ceru mâna fiicei acestuia pentru prietenul său. Sultanul dădu poruncă să se facă un mare ospăţ în cinstea căsătoriei fiicei sale cu marele negustor Muhammad Celebi. Leul fu poftit la ospăţ alături de sultan şi curtenii săi. După ce terminară de mâncat, Muhammad îi ceru nevestei sale, fiica sultanului, să-i toarne apă ca să-l spele pe leu pe bot. Veselă, aceasta îi răspunse:

— Lasă-mă să-l spăl eu pe bot, căci mulţumită lui m-am măritat cu tine.

Sultanul se mânie foarte tare când o văzu pe fata lui cum îl spală pe leu pe bot şi-i zise lui Muhammad:

— Dacă nu era cărămida aceea, nu s-ar fi întâmplat toate acestea acum.

— Cărămida am cumpărat-o cinstit de la doi copii în schimbul unei bucăţi de simsimiyya, iar tu m-ai păcălit şi mi-ai luat-o...

Sultanul se mânie şi mai tare pentru că Muhammad dezvăluise această faptă nedemnă în faţa întregii curţi. De supărare, muri chiar în acea noapte, iar Muhammad, împreună cu nevasta sa, moşteniră întreaga avere a sultanului şi tronul său pe deasupra.

Şi trăiră ani mulţi şi fericiţi împreună cu prietenul lor, leul.

Peştele care râde

poveste de pe Tigru şi Eufrat

S-a întâmplat cândva, demult, ca un şeic pe nume Hasan să pornească în pelerinaj la Mecca pentru a îndeplini una dintre obligaţiile credinţei sale. Nu mai avea pe lume decât o fiică, pe care o lăsă singură în palat, cerându-le sacagiului, măcelarului şi băcanului să-i aducă zilnic cele necesare traiului.

Fata rămase aşadar singură în ditamai palatul. Neavând pe nimeni care să-i ţină cât de cât de urât, ca să-şi alunge plictiseala, începu să cotrobăiască prin toate ungherele, doar-doar va găsi ceva care să-i alunge gândurile negre. Şi cum căuta ea aşa, dădu într-o zi peste o punguţă cu un praf aidoma fainii, din care se grăbi să guste. Văzând că nu are cine ştie ce gust, o lăsă acolo unde dăduse peste ea şi îşi continuă scotocirile prin palat. După un timp i se urî şi de căutat, aşa că se
aşeză în iatacul ei şi-l aşteptă pe tatăl plecat la Mecca.

Cum se întoarse, tatăl băgă de seamă unele schimbări neliniştitoare la fiica sa. Prinse să o întrebe vrute şi nevrute, doar-doar va descoperi taina pe care o ascundea fata:

— A intrat cineva în palat în lipsa mea?

— Cine să intre şi pe unde să intre, căci doar ai zidit uşa de la intrare, iar peste ziduri nici în zbor

n-ar putea trece cineva.

— Spune-mi cum ţi-ai petrecut vremea în lipsa mea. Şi bagă de seamă să nu uiţi nici cel mai mic amănunt.

Fata începu să-şi depene amintirile, înşirând toate nimicurile, iar la un moment dat spuse:

— Am dat peste o punguţă cu un fel de faină din care am înghiţit puţin.

La auzul acestor vorbe, tatăl sări ca ars:

— Unde ai găsit-o?

— Pe unul din rafturile acelea căzute în uitare din iatacul mamei mele...

Tulburat peste poate, tatăl se pocni cu palma peste frunte, zicând:

— Vai şi amar de noi! Acel praf este vrăjit şi cine gustă din el...

Nu mai spuse ce se întâmplă, însă, după câteva luni, fata şeicului Hasan dădu naştere unui băiat de toată frumuseţea, dar nimeni nu se bucură de venirea sa pe lume. După ce se gândi cum să iasă basma curată în faţa lumii, şeicul se duse la un tâmplar şi îl rugă să facă o ladă destul de mare încât să încapă în ea un om şi să o căptuşească bine încât să nu pătrundă în ea niciun strop de apă.

Când lada fu gata, şeicul o aduse la palat. într-o noapte, pe când fiica sa căzuse într-un somn greu, o luă şi o puse împreună cu copilaşul în ladă. După ce îi zăvorî capacul, o târî cu greu până pe malul râului şi apoi îi dădu drumul pe apă. Luată de vârtejuri, lada alunecă la vale, făcându-se iute nevăzută, iar şeicul se întoarse liniştit la palat, scăpat de ruşinea care îl păştea, de a avea un nepot de la o fiică nemăritată.

în acest timp, lada se tot ducea pe râu în jos, până când o văzu un pescar care o prinse şi o trase cu greu la mal. Auzind scâncete dinăuntru, se grăbi să deschidă capacul. Nu mică îi fu mirarea când îi găsi în ladă pe fata şeicului şi pruncul ei. Milos din fire, pescarul îi luă pe amândoi la coliba lui ca să-i hrănească şi să le ofere un colţişor liniştit să se odihnească. Numai că nevasta pescarului nu se împacă deloc cu povestea auzită:

— Vai de mine şi de mine! Ţi-ai luat a doua nevastă, pe ascuns, fără să-mi spui nimic. Auzi la el, cică a găsit-o pe râu! Lume! Lume! De când are râul femei?!

— Zău aşa, măi femeie! Mă jur pe ce vrei tu că am găsit-o într-o ladă plutind pe râu la vale!

într-un târziu, nevasta păru că se mai îmbunează, însă nu de tot:

— Tu prinzi în fiecare zi cinci peşti, unul pentru mine, unul pentru tine şi câte unul pentru cei trei copii ai noştri... Ce-o să-i dăm să mănânce femeii pe care ai adus-o?

— Atotputernicul are grijă de toate. Dacă ne-a trimis-o să avem grijă de ea, o să ne trimită şi cele de cuviinţă pentru a ieşi la liman.

Se culcară cu toţii, care pe unde apucă, iar a doua zi, dis-de-dimineaţă, pescarul plecă la râu, de unde se întoarse cu şapte peşti. Bucuros, îi spuse nevestei sale: – Nu ţi-am spus că totul are o dezlegare?! Zi de zi, pescarul se întorcea de la râu cu şapte peşti, fiecare având parte de un peşte. Trecură aşa câteva luni bune, până într-o zi când se stârni o furtună ce întunecă cerul şi răscoli apele până-n străfunduri. Degeaba aruncă pescarul undiţa, căci niciun peşte nu se prinse. Către seară, speriat că nu va avea ce pune pe masă, se rugă:

— Doamne, ajută-mă! Dacă nu pentru mine, măcar pentru copiii mei, pentru nevastă-mea şi pentru femeia străină şi pruncul ei! Ajută-mă, Doamne!

Şi aruncă iarăşi undiţa în râu. Peste câteva clipe simţi că ceva s-a agăţat şi prinse să tragă firul încet-încet. Când văzu ce peşte uriaş prinsese, nu-şi mai încăpu în piele de bucurie. îl aruncă iute pe umăr şi porni vesel spre colibă. Cum intră, le strigă:

— Peştele acesta ne va ajunge tuturor să ne saturăm! îl trânti apoi pe masă şi căută un cuţit ca să-l taie.

Când ridică cuţitul ca să-l spintece, auzi un glas ca din senin:

— Ce vrei să faci, nesăbuitule?!

Mirat, se uită în toate părţile să vadă cine vorbeşte, căci glasul auzit îi era cu totul necunoscut. Mirarea îi fu şi mai mare când îşi dădu seama că acela care îi vorbeşte nu este altul decât copilul găsit în ladă:

— Unchiule, eu vorbesc! Uită-te la peştele acesta cât este de frumos! Ai mai văzut aşa ceva de când eşti pe lumea aceasta? Uită-te la înotătoare şi la solzi! Fiecare are o altă culoare! De foame n- ai văzut frumuseţea acestui peşte! Este un peşte-minune! Du-l la palatul regelui şi vei fi răsplătit cu vârf şi îndesat!

Copleşit de cele auzite, pescarul se uită mai cu băgare de seamă la peşte. Frumuseţea fără de seamăn a

acestuia îl vrăji pe loc. După ce se dezmetici un pic, luă peştele, aşa cum îl sfătuise copilul, şi îl duse la palat. Când văzu peştele cel colorat precum curcubeul, regele fu peste măsură de încântat. Fără să mai stea pe gânduri, îl umplu pe pescar de daruri drept mulţumire pentru acest plocon fără seamăn. Bucuros că a scăpat de sărăcie, pescarul se întoarse cu toate darurile la colibă, unde îi mulţumi copilului de mii de ori pentru sfatul dat.

în acest timp, regele îi adună pe toţi curtenii ca să vadă minunea. Iute ca gândul, vestea se răspândi în tot regatul şi toţi supuşii, cu mic, cu mare, se perindară pe la palat să vadă cu ochii lor peştele cel năzdrăvan. După ce tot regatul se bucură de priveliştea nemaivăzută, regele îşi aduse aminte de fiica sa, aflată într-un palat departe de ochii lumii, aşa cum se cade unei prinţese. Regele porunci unui rob să ia peştele şi să vină după el la palatul fiicei sale. Când ajunseră la uşă, prinţesa veni bucuroasă să deschidă, dar când îl văzu pe rob cu peştele în braţe se sperie şi le trânti uşa în nas. Regele încercă atunci să o liniştească:

— Nu este niciun străin cu noi, fata mea! Pe robul acesta îl ştii, căci l-ai mai văzut de mii de ori. El cară îl braţe un peşte nemaipomenit pe care ţi l-am adus să-l vezi şi tu şi să te minunezi de frumuseţea lui...

— Tată, mie mi-e ruşine de peştele acesta. Nu vreau să mă vadă!

La aceste vorbe, se întâmplă un lucru de o mare ciudăţenie: peştele zâmbi, apoi hohoti de râs. Regele nu mai înţelegea nimic. Ce se întâmpla oare? Fiica sa se ascundea de peşte, iar peştele râdea cât îl ţineau fălcile! De ce se ascundea fata? De ce râdea peştele? Nelămurit, se întoarse la palat. Gândurile însă nu-i dădeau pace. într-un târziu îi trecu prin cap că pescarul ar putea să-l lămurească, aşa că porunci să fie adus degrabă la palat. Pescarul, tremurând ca varga, se înfăţişă dinaintea regelui, neştiind care era pricina chemării sale. Regele îi spuse:

— Ieri peştele a râs. Vreau să ştiu de ce a râs peştele. Buimac, pescarul îl rugă să nu îi ceară lui un răspuns la o astfel de întrebare:

— Eu sunt un biet pescar... de unde să ştiu eu de ce râd peştii?!

Regele îi spuse atunci neînduplecat:

— Te păsuiesc trei zile. Dacă după cele trei zile numi spui de ce râd peştii, o să-ţi zboare capul de pe umeri.

Pescarul se întoarse la coliba sa abia târându-şi picioarele de groaza a ceea ce îl aştepta. Cum intră în colibă începu să arunce vorbe grele asupra copilului găsit în ladă:

— Trăsni-te-ar să te trăsnească cu sfaturile tale cu tot! Cine m-a pus să mă iau după tine? Uite ce nenorocire mă paşte!

Copilul, gângurind, îi zise:

— Unchiule, nu te mai amărî atâta! Eu ştiu de ce râd peştii!

— Dar de unde ştii tu ce m-a întrebat regele pe mine?!

— Lasă asta! Du-te la rege şi spune-i să-i strângă pe mai-marii regatului, apoi ia-mă şidu-mă la el. Eu o să-i spun de ce râd peştii!

La timpul hotărât de rege, pescarul puse copilul într-un coş de paie şi plecă cu el la palat. Cum intră în sala tronului, copilul din coşul aflat pe capul pescarului le dădu bineţe tuturor după obiceiul locului:

— Pace vouă!

După câteva clipe de zăpăceală, cei prezenţi îşi reveniră şi îi răspunseră la bineţe. Copilul întrebă atunci, sigur pe el:

— Maiestate, ai vrea să ştii de ce râd peştii?

— Nu că aş vrea, ci chiar poruncesc să-mi spui pe loc.

— Mi-e teamă că vei regreta amarnic!

— N-o să regret deloc!

— Aşadar, aceasta este ultima ta hotărâre? însă eu îţi mai spun încă o dată că vei regreta amarnic. Ca să-ţi mai dau timp de gândire, o să vă spun un basm: trăia odată un rege care iubea foarte mult şoimii. Printre şoimii pe care îi avea era unul care îi cucerise inima prin frumuseţea şi isteţimea sa. De dragul lui, regele uitase şi de treburile regatului, şi de soţie, şi de tot. într-o zi, aşa cum îi era obiceiul, plecă la vânătoare

cu şoimul lui cel drag. Încet-încet, pe nesimţite, se îndepărtă de palat, afundându-se în inima pustiului. Şi pentru că nu-şi luase apă şi mâncare de ajuns, acestea se terminară degrabă. Ars de sete, merse ceva vreme tară ţintă prin acele pustietăţi, până ajunse la un munte. Văzu cu bucurie că de pe o stâncă se prelingea câte o picătură de apă care cădea apoi în praful deşertului.

Scoase un pocal din traista pe care o avea şi cu multă grijă şi răbdare începu să strângă picăturile de apă ce cădeau rar, una câte una. După o vreme de chin, izbuti să umple pocalul. Nerăbdător, îl duse la gură să-şi ostoiască setea, însă nici nu apucă să-şi înmoaie buzele că şoimul se năpusti asupra pocalului şi vărsă toată apa. Furios, regele alungă şoimul, apoi, înarmându-se cu multă răbdare, întinse din nou pocalul să strângă picăturile de apă. Când fu aproape plin, şoimul se năpusti din nou şi îi vărsă toată apa. Atunci, înfuriat la culme, regele zise: „Dacă mi-l mai verşi o dată, jur că o să-ţi sucesc gâtul, pasăre nemernică ce eşti!". Şi iarăşi se apucă de strâns apă. Nici nu se umplu bine pocalul, că şoimul şi veni precum fulgerul şi i-l vărsă. Prinzându-l, regele îi spuse: „Am lăsat de dragul tău regatul, poporul, familia... şi tu aşa mă răsplăteşti?! Vrei să mă vezi murind de sete în zăduful ăsta? Ei bine, am jurat că te omor şi chiar asta o să fac!". Şi, orbit de furie, îi suci gâtul bietului şoim şi-i aruncă leşul cât colo, ca să-l înfulece fiarele pustiei. După ce-şi trase sufletul, regele zise în sinea sa: „De ce să aştept aici la poalele muntelui să-mi vină picătură cu picătură, când ar fi mai bine să mă caţăr pe munte şi să iau apă chiar de la izvor?". Zis şi făcut. Se caţără din stei în stei, până ajunse în vârful muntelui, iar acolo îi îngheţă sângele în vine de groaza a ceea ce văzu. Tolănit pe culmea muntelui, un balaur uriaş dormea dus, cu botul deschis. De pe colţii lui uriaşi se scurgea veninul care se prelingea apoi pe stânci, picurând la poalele muntelui. Atunci îşi dădu seama regele că şoimul nu făcuse altceva decât să-i salveze viaţa, împiedicându-l să bea veninul aducător de moarte. Regrete amarnice îl cuprinseră, însă era prea târziu: credinciosul şoim nu se mai putea întoarce din burta fiarelor. Acesta fu basmul. Aşadar, mă tem că dacă îţi spun de ce râd peştii vei regreta precum acest rege. însă regretele sunt de prisos!

Regele nostru îi spuse atunci mai hotărât ca oricând:

— N-o să regret nimic. Spune-mi degrabă de ce râd peştii!

— Mi-e teamă că o să regreţi. O să vă mai spun un basm. Poate tâlcul lui să te facă, Maiestate, să nu-ţi mai doreşti să afli de ce râd peştii. Iată al doilea basm: trăia cândva un rege care prinsese drag de o privighetoare cu glas măiastru ce vrăjea pe oricine o asculta. Regele închisese privighetoarea într-o colivie de aur ca nu care cumva să fugă. Nu peste mult timp, – privighetoarea începu să slăbească şi să se ofilească de dorul de a zburda liberă prin livadă. Văzând-o atât de pricăjită, regele deschise colivia ca să plece unde vrea ea, numai să nu moară la el. Privighetoarea ieşi din colivie şi, după ce zburdă toată ziua prin livadă, se întoarse seara la colivie, voioasă şi sănătoasă. Şi glasul îi era şi mai frumos, şi mai duios. Din ziua aceea, îl însoţea pe rege peste tot, stând pe umărul lui şi încântându-l cu trilurile-i fermecătoare, într-o zi, privighetorii i se făcu dor de ai săi şi se hotărî să le facă o vizită. în ziua aceea, zburâ roată în jurul regelui, sări din creangă în creangă, încercând astfel să-i spună că ea pleacă pentru un timp. Regele nu pricepu însă semnele date de privighetoare, aşa că seara, când aceasta nu se mai întoarse la colivie, fu cât se poate de uimit şi de mâhnit.
Privighetoarea nu se întoarse nici a doua zi, nici a treia zi, nici peste o lună, lăsându-l pe rege cu inima frântă. Abia atunci înţelese el că privighetoarea încercase să-i dea de ştire că pleacă. De atunci nu mai avu linişte, fie noapte, fie zi, gândul îi era doar la scumpa lui privighetoare. Nu mai avu chef de nimic, nici de regat, nici de familie, de nimic! Nici măcar de el însuşi nu se mai îngrijea. Vizirii săi, îngrijoraţi de soarta regatului, îşi făcură curaj şi-i spuseră: „O, tu, rege al tuturor timpurilor, privighetoarea te-a făcut să-ţi neglijezi sănătatea, şi familia, şi prietenii, şi regatul... Nu este decât o pasăre! S-a dus şi gata! Poate că a înfulecat-o vreo pisică. Nu-şi are rostul atâta mâhnire, Maiestate!". Regele le spuse atunci încrezător în vorbele sale: „Privighetoarea nici nu a fugit şi nici nu a fost mâncată. Se va întoarce!". Nici nu apucă să zică bine a treia oară „se va întoarce" că privighetoarea apăru ca din senin şi i se aşeză pe umăr. Bucuros, regele întinse mâna să o mângâie, însă privighetoarea i se aşeză în palmă, unde lăsă din cioc o sămânţă cum nimeni nu mai văzuse până atunci. Regele înţelese că acesta este darul pe care privighetoarea i-l face la întoarcerea sa acasă. După ce suci sămânţa pe toate părţile, minunându-se de forma ei neobişnuită şi de culorile-i frumos rânduite, îl chemă pe grădinar şi îi porunci să o sădească în cel mai ferit loc din livadă. După câteva zile, din sămânţă răsări un copăcel care prinse să crească şi să tot crească până când deveni un măr cum nimeni nu mai văzuse vreodată. Nu după mult timp rodi primul fruct, un măr roşu şi strălucitor. Grădinarul îl culese şi alergă cu el la rege. Numai că mărul fusese otrăvit de cu seară de către vizirii care voiau să scape de privighetoare şi astfel regele să se îngrijească iarăşi de

treburile regatului, înainte ca regele să apuce să muşte din măr, îi ziseră: „Stai, Maiestate! Dacă mărul este otrăvit?”. Regele se mânie atunci: „Dar e un măr rupt din pom chiar acum!”.
„Maiestate”, ziseră ei într-un glas, „hai să-i dăm puţin acestui iepuraş! Dacă nu are nimic, ne vom bucura alături de tine! Dar dacă moare...”. încrezător, regele rupse o bucăţică de măr pe care i-o dădu iepuraşului adus acolo de viziri. Acesta ronţăi de vreo două ori şi căzu mort. Când văzu aşa ceva, regele se mânie crunt şi porunci să-i fie adusă privighetoarea: „Eu am lăsat totul baltă pentru tine, iar tu vrei să mă otrăveşti?”. Şi fără a mai sta pe gânduri îi smulse bietei privighetori capul... Grădinarul, mâhnit de această întâmplare, se întoarse în livadă şi se aşeză lângă pom, nevenindu-i să creadă că acesta ar avea roade otrăvite. După câteva zile pomul mai rodi un măr. Grădinarul îl culese şi muşcă din el, zicând în sinea sa: „Fie ce-o fi! Dacă şi acesta este otrăvit, o să crap ca iepuraşul. Dar dacă nu e...”. Luă o muşcătură din măr şi plecă către casă. Când dădu să intre în casă, nevasta îi ieşi în întâmpinare cu ocări: „Ce vrei de la mine, neruşinatule?”. „Ce neruşinat, femeie, te-ai ţicnit? Sunt eu, Hammudi, soţul tău!” „Câtă obrăznicie! Auzi la el! Soţul meu! Măi, băiatule, soţul meu este de vârsta mea, om bătrân cu părul alb. Tu ai putea să-mi fii nepot!” Văzând că nu are cu cine se înţelege, grădinarul prinse să-i povestească fel de fel de întâmplări, doar de ei doi ştiute. în sfârşit, femeia îi dădu drumul în casă. Când se văzu în oglinda atârnată pe perete, grădinarul înţelese toată tărăşenia: era iarăşi tânăr. Atunci îşi zise: „Biata privighetoare a murit degeaba! Mă duc să-i spun regelui!”. Luă mărul din care muşcase şi se duse la palat. După ce trecu cu chiu cu vai de străjerii care nu-l recunoscuseră, ajunse în faţa regelui şi îi povesti ce se întâmplase, apoi adăugă: „Privighetoarea a murit nevinovată. Cineva cu ură în suflet a otrăvit mărul. Uită-te la mine cum am întinerit după ce am muşcat din mărul acesta!”. Regele, vrând să se convingă, hotărî: „O să mănânc eu însumi mărul!”. Nici nu înghiţi bine prima bucată, că se şi preschimbă într-un tânăr zvelt şi plin de viaţă aşa cum fusese cândva, în vremuri uitate. Regele înţelese atunci că greşise amarnic omorând privighetoarea, căci alţii erau vinovaţi de otrăvirea mărului. Regretele îl copleşiră, însă nu mai era nimic de făcut... Acesta a fost al doilea basm. Aşadar, mă tem,

Maiestate, că vei regreta dacă îţi voi spune de ce râd peştii.

— Nu-mi pasă de nimic, eu vreau să ştiu de ce râd peştii!

— Bine, haidem cu toţii la palatul fiicei tale, cea care trăieşte în smerenie, departe de ochii lumii.

Se duseră cu toţii la palatul prinţesei şi intrară în iatacul ei. Copilul spuse:

— Trageţi covorul de pe podea!

Traseră covorul şi găsiră sub el un capac pe care îl ridicară. Imediat se treziră în faţa unei hrube adânci... Copilul spuse:

— Să coborâm în hrubă!

Coborâră, şi iată-i într-o sală de vis unde îl aflară pe unul dintre robii regelui, îmbrăcat ca un sultan, jucându-se cu patru copilaşi. Regele urlă atunci:

— Cine sunt aceştia? Ce legătură au cu fata mea cea neprihănită?

— Robul este ibovnicul fetei tale, iar aceştia sunt copiii lor. De aceea a râs peştele când a auzit că fata ta se ruşinează, nevrând să fie văzută nici măcar de un peşte, în timp ce ea...

Pasărea albă

poveste algeriană

A fost odată, în vremurile de demult, un rege care avea o fată de o neînchipuită frumuseţe. Tatăl ei o ţinea încuiată într-un castel care se afla sus pe vârful unui munte. La fiica regelui nu intra nimeni decât doica neagră, care o îngrijise din copilărie şi care-i aducea mâncarea la orele de masă. Felurile ce se pregăteau pentru prinţesă erau din cele mai alese, carnea fără os, pâinea numai miez, iar migdalele gata curăţate.

Odată însă, când intră ia copila regelui, doica lăsă uşa deschisă şi în urma ei pătrunse în iatac un băieţandru, din robii negri ai palatului. Se opri mirat în prag, apoi îi spuse domniţei:

— Prinţesă, să ceri să ţi se pună pe masă carnea cu os cu tot, pâinea cu coaja ei şi migdalele necurăţate. Nu ştii ce gust are carnea când o mănânci de pe os, ce bună e coaja de pâine şi ce bucurie ai când spargi tu însuţi sâmburii de migdale! încearcă şi ai să vezi.

Din ziua aceea domniţa ceru să i se aducă felurile de mâncare aşa cum o învăţase negrişorul. Odată, voind cu tot dinadinsul să scoată măduva dintr-un os, îl lovi de masă de răsună iatacul şi se cutremurară ferestrele ca de un vânt năprasnic. Una din ele se deschise şi, curioasă să afle pricina zgomotului de afară, prinţesa scoase capul să vadă ce se petrece. Când colo, zarva se făcuse pentru că era zi de târg şi negustorii îşi lăudau mărfurile cât îi ţinea gura:

— Seminţele durerii de vânzare! striga un bătrân sub geamul prinţesei.

Copila se minună de aşa boabe şi chemă repede doica rugând-o să-i cumpere şi ei din acele seminţe. Negresa îi cumpără şapte bobite ca cele de piper şi prinţesa le puse într-un vas cu pământ. Peste noapte ele încolţiră şi în câteva zile crescură, gata-gata să înflorească.

„O să fie tocmai bine înflorite de serbarea care o dă părintele meu săptămâna viitoare, cu prilejul zilei mele de naştere", îşi spuse fata bucuroasă.

Într-adevăr, în ajunul zilei când se sărbătorea naşterea prinţesei, florile se deschiseră şi erau atât de strălucitoare şi minunat colorate, încât ea nu-şi putu stăpâni un strigăt de uimire.

Dar bucuria ei se stinse în aceeaşi zi, căci spre seară se iviră pe terasă, de nu se ştie unde, două păsări: una neagră ca noaptea şi una albă, tară o umbră de altă culoare în penele sclipitoare. Cele două păsări se aşezară drept pe vasul cu florile durerii şi lăsându-se cu toată greutatea pe ele, le striviră şi apoi le ciuguliră petalele. Văzând că nu e chip să plece, prinţesa îşi scoase din deget inelul, fiindu-i mai la îndemână, şi-l azvârli după cele două păsări. Una din ele îl prinse, apoi zburară amândouă şi pieriră tară urme.

Dar, spre bucuria fetei, a doua zi florile îşi ridicară capetele şi se deschiseră iarăşi. însă, ca şi prima oară, fericirea domniţei se risipi repede: cele două păsări se iviră din nou şi se năpustiră la minunatele flori.

Mai supărată de rândul acesta, prinţesa aruncă în ele cu inelele care-i împodobeau gleznele, doar, doar le-o goni. Dar păsările prinseră inelele de aur şi se făcură nevăzute în văzduhul înalt.

Dimineaţa, copila îşi găsi florile la fel de frumoase ca înainte, dar în aceeaşi seară se trezi iarăşi la geam cu musafirii nepoftiţi. De astă dată ea luă coroana preţioasă, bătută cu nestemate şi tară să se gândească la pagubă, o azvârli cu toată puterea în pasărea albă. Aceasta prinse giuvaerul şi zbură cu el spre muntele din faţa castelului.

Şi aşa s-a întâmplat mai multe zile în şir, până când prinţesa rămase fără niciun giuvaer şi fără flori, căci ultima oară păsările le smulseră din pământ cu rădăcini cu tot şi de atunci duse au fost.

De durere, prinţesa căzu la pat bolnavă cu fierbinţeală mare, iar doica înspăimântată îi chemă pe părinţi la căpătâiul fetei. Slăbită, le şopti, abia auzit:

— Mamă şi tată, vă rog să adunaţi la un loc toate fetele şi femeile din oraş şi să le trimiteţi rând pe rând să stea aici lângă mine şi să-mi povestească necazurile lor, ca să văd dacă au existat şi dureri mai mari ca ale mele.

Regele şi regina chemară pe dată crainicul să vestească în oraş dorinţa domniţei.

Zile întregi se perindară pe lângă patul ei fete şi femei, care-i povestiră feluritele lor necazuri, pe care le aveau din partea soacrelor, a soţilor sau a copiilor. Unele îşi plângeau bărbaţii morţi, iar fetele nemăritate, singurătatea. Aşa se scurseră încetul cu încetul pe lângă dânsa toate femeile şi nu rămăsese, întru târziu, decât o tânără roabă neagră, care se aşeză ultima în faţa celor şapte rânduri de perdeluţe ce înconjurau acum patul de suferinţă al domniţei. Pasămite, aceasta nu mai voia să audă niciun zgomot din afară, pregătindu-se să-şi dea duhul sub apăsarea nefericirii ei. Ajunsă în iatacul domniţei, tânără negresă începu să-i povestească o întâmplare pe care o trăise atunci:

— Zilele trecute m-am dus la râu cu lina s-o spăl. Intrasem în apă când văzui venind o cămilă încărcată cu tot felul de crătiţi şi oale de bucătărie. Cămila înainta în apă şi atunci vasele sărira toate jos, se spălară singure şi se limpeziră în undele râului. Pe urmă se urcară din nou în spatele cămilei.

— Vino mai aproape şi mai trage perdeluţele, ca să te aud mai bine, o rugă domniţa, pe care povestea roabei negre o trezise deodată din toropeala dureroasă în care lâncezise până atunci.

— Văzând că vasele sunt gata spălate şi cămila se pregătea de plecare, m-am agăţat cu toată puterea de coada ei, să văd unde merge.

— Şi? Mai trage încă din perdeluţe! îi porunci atunci domniţa care înviase de-a binelea.

— Cămila a luat-o pe cărarea care duce spre muntele din apropiere. Acolo s-a oprit şi, spre marea mea uimire, muntele s-a deschis, făcându-i loc să treacă, apoi s-a închis la loc. în faţa mea se înălţa,

domniță, un castel cu mult mai frumos ca al regelui nostru. Vasele au sărit din nou de pe spatele cămilei, care s-a îndreptat spre grajduri, iar eu, luându-mă după oalele și cratițele ce cunoșteau bine drumul bucătăriei, am pătruns în palat.

— Hai! Spune ce-ai văzut mai departe!

— înăuntru, urmă roaba, toate vasele, farfuriile, cupele, tăvile și ferecăturile care la alții sunt de fier sau de aramă erau din aur și argint. Arome îmbietoare se ridicau de pe tipsii încărcate cu bunătăți.

— Mai departe, mai departe, zise domnița ai cărei obraji începuseră să se rumenească.

— M-am furișat apoi în grădină și m-am ascuns după un tufiș, așteptând să văd ce o să se mai întâmple. Dar n-am stat mult. Două păsări, una neagră de tot și una albă ca lumina zilei au venit în zbor și s-au așezat o clipă să se odihnească pe marginea bazinului de marmoră din mijlocul grădinii, apoi s-au aruncat în apă. De ieșit, a ieșit de acolo un tânăr alb, neînchipuit de frumos, îmbrăcat ca un prinț și un tânăr negru, care după straie trebuie să fi fost însoțitorul primului. Amândoi au intrat într-o încăpere alăturată să prânzească. De sus a coborât o măsuță încărcată cu toate bunătățile. După ce au mâncat și au băut ceai din cești de aur, tânărul deschise un dulăpior din care scoase o cutie cu giuvaeruri și din aceasta un inel:

— A vrut să ne alunge cu acest inel! Credea că o să fug de ea, și dacă ar ști cât doresc să fie mereu cu mine, cât aș vrea să-mi fie soție!

De data aceasta, domnița trase toate perdelușele ce-i ascundeau chipul fetei care povestea și-i spuse să se apropie.

— Nu te opri, mai departe!

— Pe urmă, domniță, a scos din același sipet și alte giuvaeruri, așa cum ar fi inelele de gleznă, spunând: „Și cu ele a vrut să mă gonească. Dar dacă ar ști că fiecare din aceste giuvaeruri îmi reamintesc ceva din ea, frumusețea gleznelor, puritatea brațelor, părul ce-i înconjoară ovalul dulce al feței". Dar, ceea ce mi s-a părut și mai ciudat, a fost că toate giuvaerurile plângeau în hohote
atunci când geniul alb vorbea despre stăpâna lor.

Pe urmă vasele din bucătărie au ieșit din nou afară, urcându-se în spatele cămilei care aștepta în fața intrării. Eu m-am grăbit să mă prind de coada animalului care m-a scos pe poartă așa cum intrasem. Când am ajuns la râu, lâna pe care o dusesem la spălat era tot în locul unde o lăsasem. Am plecat cu ea acasă și atunci am aflat că Măria-ta dorește să ne vadă.

— Îți mulțumesc, fata mea. Acum du-te și mâine să te întorci la mine dis-de-dimineață. Dar să nu pomenești nimănui de pățania pe care mi-ai povestit-o mie.

A doua zi, prințesa ceru părinților ei haine și merinde de drum, spunându-le că pleacă într-o călătorie. Ei încuviințară dorința ei și fata porni cu roaba cea neagră pe jos, spre râu. Aici găsiră cămila care sosise încărcată cu vasele de bucătărie. Prințesa se încredința că fata nu mințise: toate oalele și cratițele acelea erau năzdrăvane: săreau de colo-colo de parcă ar fi fost vii.

Ținându-se bine de coada cămilei, cele două fete trecură prin crăpătura muntelui ce se deschisese la sosirea animalului și ajunseră tară alte peripeții în grădina unde era castelul geniului cel alb. Ca și prima oară, pasărea albă și pasărea neagră, sosind după câtva timp, se așezară pe marginea bazinului, apoi se scăldară amândouă și se prefăcură în doi tineri de toată mândrețea: unul alb, celălalt negru.

Geniul alb începu să-și jelească iubirea, întocmai cum roaba îi povestise domniței. Privind giuvaerurile prințesei, geniul alb chema cu durere frumusețea celei pe care o iubea. Aceasta, ascunsă în spatele unor flori, auzea fiecare cuvânt pe care-l rostea geniul alb. Dar, spre deosebire de alte dați, giuvaerurile pe care ea le aruncase în păsări nu mai plângeau, ci râdeau acum. Uimit, geniul voi să afle pricina veseliei lor și le întrebă:

— Ce-i cu hazul ăsta pe voi? De ce râdeți?

— Râdem pentru că stăpâna noastră e pe aproape.

La început, tânărul nu pricepu rostul acestor vorbe și, pierdut în gândurile lui triste, își urmă jeluirea:

— Cât farmec răspândește toată ființa ei! De ce oare nu mă iubește și ea cum am îndrăgit-o eu?

în ascunzătoarea ei, domnița nu se mai putu stăpâni, ieși de unde era, zbură în brațele lui și, plângând laolaltă, ea îi mărturisi:

— Fii încredințat că și ea te iubește la fel!

Atunci tânărul alb îi căzu în genunchi și îi povesti că este un geniu din Orașul de aramă și o întrebă dacă

vrea să trăiască acolo, în mijlocul lor.

Copila se învoi şi cu toţii porniră în zbor spre Oraşul de aramă, oraşul geniilor. Fiica regelui se însoţi cu geniul alb, iar slujitoarea ei, cu geniul negru. Serbările celor două nunţi au durat şapte zile, timp în care cerul şi pământul răsunară de cântecul viorilor, al harfelor şi de glasurile unor duhuri care, nevăzute, îi ajută pe oameni.

Fiica oului de struţ

poveste dimn Botswana

A fost odată un om sărac, sărac de n-avea după ce bea apă, pe care-l chema Mobule. Şi era acest Mobule într-atâta de nevoiaş, încât se hrănea cu rădăcini şi cu şoarecii pe care-i prindea pe lângă coliba lui.

într-o zi însă, îi surâse norocul şi găsi în nisipul cald al pustietăţii în care trăia un ou de struţ. Fericit, omul aduse oul acasă şi-l puse bine, cu gândul să-l mănânce într-o zi de sărbătoare.

A doua zi, plecă el ca întotdeauna după hrană. Care nu-i fu mirarea când se întoarse acasă şi găsi coliba deretecată, apă în oală şi toate la locul lor! Nu ştiu ce să mai creadă şi aşteptă a doua zi să vadă ce se mai întâmplă. Plecă la vânat ca de obicei, iar când se întoarse găsi din nou, ca şi în ajun, toate rostuite, ba şi turtite proaspete de porumb coapte şi acoperite cu o pânză curată. A treia zi la fel. Se uită omul în toate ungherele colibei sale, dar în zadar; nu găsi pe nimeni şi nici urmă de fiinţă omenească. Nedumerit, el mâncă şi se culcă.

în dimineaţa următoare porni, ca de obicei, într-ale sale. Dar, după puţin timp se întoarse şi târându-se pe lângă intrarea colibei o înconjură şi se uită din spate, printr-o spărtură în peretele de nuiele, să vadă ce se petrece înăuntru. Când colo, ce să vezi! în colibă dereteca o fată tânără, de o frumuseţe cum nu mai văzuse sărmanul om niciodată. Copila se mişca prin încăperea mică şi întunecoasă ca un duh, cântând cu glas dulce tot felul de cântece, în timp ce pregătea mâncarea.

Mobule nu se trăda cu nimic, aşteptând să vadă încotro se îndreaptă fata. Care nu-i fu însă mirarea când văzu că odată treburile terminate, ea se făcu nevăzută, pieri, fără urmă într-unui din ungherele colibei! Când intră în casă, el se duse drept în colţul unde dispăruse fata. Nu găsi acolo altceva decât oul de struţ. îl luă în mână şi voi să-l spargă. Oul se desfăcu atunci în două şi dintr- însul sări copila minunată pe care o văzuse în ajun:

— Nu-mi strica lăcaşul, om bun, se rugă fata, şi te-oi răsplăti şi eu!

— Cum aş face una ca asta, copilă frumoasă! Dar spune, n-ai vrea mai bine să-ţi părăsească suţa şi să fii nevasta mea?

— Şi dacă m-aş învoi, te simţi în stare să ţii totdeauna de aici înainte un legământ faţă de mine?

— Cum de nu, copila mea, spune numai ce trebuie să fac?

— Să nu-mi spui niciodată,oricât ai fi vreodată de nemulţumit sau de supărat: fată a oului de struţ!

— Mă învoiesc, cu dragă inimă, încuviinţă omul şi din ziua aceea ei trăiră fericiţi ca soţ şi soţie.

Viaţa lui nu mai era ca cea dinainte. Bucate gustoase avea întotdeauna, coliba strălucea de curăţenie, iar pereţii erau acum acoperiţi cu tot soiul de blănuri scumpe.

într-o seară, femeia îl întrebă pe Mobule:

— Spune-mi, bărbate, ţie nu ţi-ar plăcea să fii şi tu o căpetenie de trib, cu turme multe, să poruncești unor războinici viteji în lupte?

— Cum să nu-mi placă aşa ceva, femeie! Dar cum să ajung la asemenea noroc?

— Să vedem, răspunse soţia lui, şi după cină se duse şi mestecă puţin în cenuşa fierbinte din vatră. A doua zi de dimineaţă, omului îi păru că visează: auzi în faţa colibei zvon de glasuri, clinchet de arme, nechezat de cai. Când ieşi afară îl întâmpinară uralele unui număr mare de tineri războinici:

— Slavă căpeteniei noastre, du-ne la izbândă, Mobule! aşa răsuna cerul în jurul omului

uluit, care până nu de mult vâna rozătoarele pământului ca să aibă cu ce trăi.

A urmat p vreme frumoasă pentru el. Părea că avea un dar deosebii în mânuirea armelor şi pricepere în purtarea luptelor cu triburile care le dădeau de furcă. Veneau la el căpeteniile de triburi să ceară pace şi să se asigure că nu vor avea de purtat lupte cu el. Şi-i aduceau daruri bogate care-i măreau puterea şi faima.

Într-una din seri, fiind la masă cu mulţi războinici şi oaspeţi, femeia lui Mobule nu mai prididea cu mâncărurile şi întârzie să pună bucatele pe masă. în vremea aceasta însă Mobule băuse multă utsju-walla[15] şi-şi pierduse judecata. Plin de năduf că nevasta nu mai venea cu mâncarea, el o strigă de la masă:

— Hei, ce-i cu bucatele alea, odraslă de ou de struţ?! înspăimântată, tânăra femeie îl întrebă:

— Ce-ai spus, bărbate?

Atunci, fără să-şi dea seama, Mobule repetă întrebarea. Nevasta însă nu-i spuse altceva decât atât:

— Ai fost nerecunoscător, Mobule, şi ai să te căieşti amarnic! Rosti vorbele acestea şi pieri din faţa lui. într-o clipă Mobule căzu pradă unui somn adânc, din care nu se trezi decât în zorii zilei următoare.

Dar ce-i văzură ochii când se deşteptă? Se afla ca odinioară în coliba lui săracă, îmbrăcat în zdrenţe şi fără un fir din ale mâncării în toată casa! Şi de atunci aşa i s-au scurs zilele, de nu mai ştiu ce să creadă, dacă aievea fusese sau vis ce trăise odinioară în zilele de mărire ale vieţii lui.

Isteţilă

poveste din Burundi

Un om sărman, căruia ceilalţi îi spuneau Isteţilă, fiindcă se scotea şi pe el şi pe alţii din, toate încurcăturile, se duse să taie într-o zi papură, în vreme ce lucra, numai ce văzu un leopard care înşfăcase o oaie şi era gata s-o mănânce.

— Dă-mi şi mie jumătate, încercă omul să-l înduplece pe leopard. Să ştii că n-o să-ţi pară rău. Am să-ţi înapoiez carnea şi poate chiar mai mult decât am primit.

— Ce fel de carne ai să-mi dai?

— Din animalul pe care am să-l găsesc mai întîi, îi răspunse omul.

Leopardul se învoi şi-i dete jumătate de oaie, cu care Isteţilă se duse acasă.

— De unde ai găsit aşa minune de came? se bucură nevasta, căreia nu-i venea să-şi creadă ochilor când văzu o asemenea pradă.

— De unde de neunde, iaca am adus. Femeile, tot proaste, nu ştiu altceva decât să te tot descoase.

— Nu mai vreau să ştiu nimic, făcu ea, să dea domnul să tot aduci asemenea hrană şi n-o să te supăr cu întrebări.

A doua zi omul se duse din nou la papură şi de data aceasta zări, aproape de apă, un crocodil cu o pradă tot aşa bogată. Pasămite, prinsese o vită care se pierduse de turmă şi se apropiase prea mult de apă, ca să se adape.

Isteţilă se luă cu binişorul şi pe lângă crocodil:

— Crocodilule, n-ai vrea să-mi dai şi mie o bucată din prada ta? N-o să fie degeaba. O s-o primeşti înapoi de Ia mine, poate şi cu ceva pe deasupra.

— Şi tu, ce animal vrei să-mi dai? făcu crocodilul cam cu îndoială.

— O să-ţi dau un leopard, îi promise Isteţilă.

— Bine, se învoi crocodilul şi dete omului jumătate din prada sa. Acesta o luă, o duse acasă şi

---

15 băutură asemănătoare cu berea

o puse în faţa femeii lui. Femeia rămase din nou uimită.

— De unde ai mai găsit şi astăzi came, omule?

— Iar întrebi? N-am spus că femeile sunt proaste? Nu ştiu decât să întrebe! Ia carnea şi găteşte-o fără să mă mai descoşi.

— Lasă, bărbate, tu adu mereu asemenea bucate, că eu nu mai întreb nimic.

în ziua următoare însă, leopardul se abătu pe la coliba lui Isteţilă. Nevasta acestuia îl zărise de departe şi de spaimă se băgă sub pat. Isteţilă însă nu se pierdu cu firea şi-l întrebă ce vrea.

— Am venit să-mi iau partea de came făgăduită de tine.

— N-am prins încă nimic. Fii încredinţat, leopardule, că de îndată ce am ceva pentru tine te înştiinţez să vii să-ţi iei partea, îi asigură omul.

— Şi ce carne ai de gând să-mi dai? mai întrebă leopardul.

— Eu cred că va fi de crocodil, îi răspunse omul. Leopardul îl crezu pe cuvânt şi se făcu nevăzut în pădure. Mai trecu încă o zi şi tocmai când să pornească după vânat, numai ce se trezeşte Isteţilă cu crocodilul la intrarea colibei sale. Femeia lui dete un ţipăt şi se băgă iar sub pat, dar omul ieşi afară înaintea crocodilului.

— Crocodilule, încă nu-mi pot ţine făgăduiala, dar acuşi, acuşi, mă plătesc de datorie. N-ai frică, te chem eu la împărţeală.

— Bine, făcu crocodilul, dar să nu uiţi că mi-ai făgăduit carne de

— Aşa o să fie, îi răspunse Isteţilă şi crocodilul fu mulţumit, în ziua aceea omul se duse, tăie papirus şi pe urmă o chemă pe nevasta lui să-l ajute să împletească o frânghie ţeapănă. După două zile, frânghia se uscă şi Isteţilă chemă într-un colţ de pădure pe leopard şi-i dete unul din capetele ei, povăţuindu-l să tragă de ea de îndată ce-i va striga. Apoi fugi şi dete celălalt capăt crocodilului, cu aceeaşi poruncă. După ce izbuti să-i pună astfel la cale, omul se sui în vârful unui arbore de pâine şi strigă de acolo, cât îl ţinea gura:

— Trage!

Cele două jivine traseră ce traseră, tot apucând câte o bucată din frânghie, până ce se pomeniră unul în faţa celuilalt şi atunci se luară la trântă. Când leopardul izbuti să-l pună la pământ pe crocodil, Isteţilă strigă din vârful copacului:

— Vezi, leopardule, că ţi-am dat crocodil să mănânci?

însă, până la urmă, crocodilul izbuti să-i facă de petrecanie leopardului. Şi atunci omul cobori din vârful copacului şi-i spuse:

— Eşti mulţumit? Mi-am ţinut făgăduiala? Uite, ca să nu zici că nu te-am răsplătit cum se cuvine, îţi dau ţie toată carnea acestui vânat şi eu îmi păstrez doar pielea.

Crocodilul se învoi, iar cu pielea aceea, Isteţilă îşi cumpără o vacă. Vaca avu viţei şi aşa dobândi omul cu vremea o turmă frumoasă.

Samandari şi regele

poveste din Burundi

într-o zi, Samandari se duse la curte, făcu o plecăciune şi-i spuse regelui:

— Samandari vă urează bună ziua şi vă cere ceva legume şi o ulcică să le fiarbă.

— De ce numai legume, Samandari? Uite, eu vreau să-ţi dau pe lângă legume şi un bivol tânăr să-l tai şi să-l gătesti.

— Nu vreau, o rege, niciun bivol.

— Atunci să-ţi dau un berbece, Samandari? Ţi-e mai pe plac?

— Nici berbece nu vreau, mărite rege.

— Şi ce-ai vrea să mănânci de la noi?

— Ce am spus de la început, o rege: nişte spanac.

— Ia un coş, Samandari, şi culege cât spanac poftesti.

— Mărite rege, te mai rog, porunceşte să mi se dea şi o oală şi un colţ unde să mi se îngăduie să- mi fierb spanacul.

După ce adună tot ce-i era de trebuință, Samandari se apucă să-și prepare spanacul, în vreme ce regele sta și-l privea cum gătește. Când o puse la foc, oala era plină până sus. Atunci Samandari spuse:

— O, rege al Burundiéi, dacă vrei, rogu-te să te mai uiți la oala mea până aduc vreo două lemne.

— Bine, Samandari, du-te.

În vremea aceasta spanacul fierbea de zor și toată lumea știe cum scade când fierbe.

Când se întoarse Samandari de la pădure, văzu că fiertura lui era gata. Săltă capacul și strigă nedumerit:

— O, rege! Unde e spanacul meu? Uite ce a rămas! Numai tu mi l-ai mâncat.

Uluit și neînțelegând ce se întâmplase, regele voi să-l liniștească:

— Nu am mâncat eu spanacul tău, Samandari! Mă crezi?

— Nu te cred. Tu l-ai mâncat, rege al Burundiéi! Cine altui a stat lângă oală?

Samandari strigă din ce în ce mai tare pînă când regele îl rugă cu cerul și cu pământul să tacă, căci se temea să nu-l audă soția și copiii. Dar Samandari nici gând, țipa și mai tare. Atunci regele îi făgădui cinci vaci dacă tace.

— Lasă-măîn pace, cu vacile tale, strigă Samandari, nu-mi trebuie vacile, dă-mi spanacul meu înapoi, ori vrei să mă vezi murind de foame?

— Taci, Samandari, taci, rogu-te, îl conjura regele și ți-oi da cinci cirezi de vaci.

Atunci Samandari tăcu și-i spuse regelui să strângă întreaga curte ca să primească cirezile de vaci în fața mai marilor sfatului. Neavând de ales, regele se învoi și-și strânse sfetnicii, iar după ce se adunară toți, Samandari spuse:

— Fără îndoială, rege al Burundiéi, că nu mi-ai mâncat spanacul: scade el singur când fierbe. Eu însă am vrut să te ponegresc ca să vezi și tu cum le-a fost celor osândiți în urma unor pâre făcute din ură, celor pe care tu i-ai trimis la moarte fără să le cercetezi pricina, în felul acesta sunt sigur că de aici înainte vei face dreptate după împlinirea unor rânduieli de judecată dreaptă, vei cere să ți se aducă mărturii cinstite și nu vei mai pune să se taie capetele unor nevinovați.

Iepurele și broasca țestoasă

poveste camerunează

Într-o zi, întâlnindu-se cu broasca țestoasă, iepurele nu se putu împiedica să n-o ia în râs:

— Ce picioare scurte ai, surată! Stau și mă întreb cum poți merge de colo până colo cu asemenea picioare.

Broasca țestoasă însă se făcea că n-aude și tăcea cu capul băgat sub carapace.

Dar iepurele avea chef de vorbă și tăcerea cumetrei îl aținea să-și continue zeflemeaua:

— De alergat, nici vorbă cred că nu poate fi! Nu-i așa, cumătră? Oare cum poate viețui o făptură fără să alerge?

Broasca țestoasă însă nu-și ieșea din ale ei. Tăcea și pace bună. Până când, în sfârșit, iepurele plictisit, socotind că broasca nu-i în stare să-i răspundă, se pregăti să plece. Și iată că dintr-o dată ea prinse a grăi și-i spuse:

— Ascultă, iepure: știi ce? Hai să ne luăm ia întrecere!

— Ce-ai spus? Mai spune o dată! Să ne luăm la... o îngână iepurele uluit. Tu cu mine?

— Ei, cu tine. De ce nu?

Iepurele simți cum îl cuprinde furia. Fără îndoială că surata glumea, dar gluma nu era tocmai la locul ei. Când băgă însă de seamă că broasca nu glumea, el îi răspunse:

— Bine, mă învoiesc. Dar pe ce facem întrecerea?

— Eu pun la bătaie tot ce am; tu însă va trebui să faci la fel.

— Bine, așa să fie, încuviință iepurele și se despărțiră. Iepurele plecă râzând cu nevasta lui, iar broasca o luă încet spre casă. Aici o întâmpinară puii ei, cărora le spuse:

— Astăzi trebuie să mai plec o dată de acasă, iar voi o să mă însoțiți. Broscuțele se bucurară de vestea aceasta. Într-adevăr, după puțin timp porniră cu toții spre pădure. La cea dintâi cotitură de drum, mama îi spuse unuia din pui:

— Rămâi aici, dar nu uita, mâine, când ai să dai cu ochii de cumătrul iepure, să-i spui:

— Bună ziua, cumetre dragă!

După ce se încredința că puiul știa ce avea de spus, broasca țestoasă pomi mai departe și la răscrucea următoare puse al doilea pui să repete:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Astfel, la fiecare cotitură sau oprire bătrâna broască lăsă câte unul din pui, până ce ajunse la o piatră mare și albă, unde rămase cel de al șaselea pui, cel mai mic, dar cel mai isteț, care trebuia să-i strige iepurelui de îndată ce-l zărea:

— Am câștigat! Uite-mă!

După ce se încredința că puii aveau s-o ajute, broasca o luă înapoi spre vizuina lor din pădure, ca să se culce.

Iepurele, în schimb, se suci și se răsuci toată noaptea și nu-și află somnul, până când aproape de ziuă soția lui îl certă:

— Nu crezi că ești caraghios? Când s-a mai pomenit ca o broască țestoasă să bată un iepure la alergat? Liniștește-te, totul o să meargă de minune.

La ziuă, sosi și Mustăciosul, prietenul iepurelui, care trebuia să fie martor la desfășurarea întrecerii și împreună o luară către casa broaștei țestoase care-i aștepta în prag. Porniră apoi cu toții spre locul de unde hotărâseră să înceapă cei doi să alerge.

— Unu, doi, trei, numără prietenul iepurelui și cei doi o luară la picior, iepurele ca o săgeată, broasca, după cum îi era mersul. La prima potecă, ea coti și se îndreptă agale spre casă.

în vremea aceasta, iepurele alerga de-i pocneau ochii, dar prima oară când se opri să-și tragă sufletul, auzi lângă el:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Se uită în dreapta și văzu un cap de broască țestoasă. O luă din nou la picior, dar nu făcu mult și auzi lângă el:

— Bună ziua, cumetre dragă! Și, puțin mai departe:

— Bună ziua, cumetre dragă! Apoi din nou:

— Bună ziua, cumetre dragă!

Iepurele alerga de-i vâjâia capul și era furios. Nu pricepea cum îl ajunsese și-l întrecuse broasca, își făcu vânt, cu toată puterea, până la capăt mai era puțin și el nădăjduia să i-o ia înainte. Fugea cât îl țineau picioarele, dar când ajunse la bolovanul cel alb, care le era țința, numai ce auzi în față:

— Am câștigat! Iată-mă!

Sleit de puteri și deznădăjduit, iepurele căzu la pământ aproape fără suflare.

Acasă însă broasca își primi cu drag puii și-i lăudă pentru treaba pe care o făcuseră, bucurându- se cu toții că izbutiseră să-l pedepsească printr-un vicleșug pe iepurele cel trufaș.

Nu trecu mult și iată că veni la ei nevasta urecheatului, plângând și văitându-se:

— Zace acasă bolnav și acum trebuie să plătim rămășagul!

— Du-te liniștită acasă, spuse broasca țestoasă, o să mă mai gândesc ce-i de făcut. Mâine o să viu la tine.

într-adevăr, ziua următoare se duse să-l vadă pe rivalul învins, îi spuse câteva cuvinte frumoase și nu luă decât foarte puțin din ceea ce i se cuvenea.

— Un lucru însă nu trebuie să uiți niciodată de aici înainte: că nu e bine să-ți bați joc de înfățișarea altora; trebuie să rămânem așa diferiți cum suntem și bine că este așa.

Hubeane

poveste din Coasta De Fildeș

Odată, Hubeane a plecat la câmp s-o ajute pe mama lui la cules de fasole. în toiul zilei, căldura s- a făcut atât de mare, încât mama și fiul s-au tras puțin la umbră să se odihnească. întorcându-se la lucru, ce să vezi? Printre cuiburile de fasole, găsiră un pui de căprioară adormit. îl prinseră, îl legară, mama îl puse ta fundul

coşului şi fasolea deasupra. Apoi îşi trimise băiatul acasă şi înainte de a pleca îi spuse:

— Dacă cineva pe drum te întreabă ce ai în coş, tu să-i răspunzi, „fasole culeasă de mama", cu toate că în sinea ta ştii că ai o căprioară.

— Ce cari acolo, Hubeane? se găsi într-adevăr să întrebe un vecin, aproape de coliba lor.

— Ce să fie, fasole culeasă de mama, cu toate că în sinea mea ştiu că-i o căprioară, răspunse Hubeane liniştit.

Mama lui îl certă pentru răspunsul lui, dar el nu-şi schimbă felul de a fi nici atunci, nici mai târziu.

Trecură câţiva ani, băiatul se făcuse mărişor, aşa că tatăl său hotărî să-I trimită cu oile satului la păscut. Zis şi făcut. Hubeane lua în fiecare zi turma şi pornea cu ea la păşune.

Odată, tot umblând pe coclauri, dete peste o zebră moartă, pe care o lăsă acolo. Seara, când îl întrebară oamenii pe unde fusese cu oile, el le răspunse:

— La stânca albă şi neagră!

A doua zi, mergând în acelaşi loc, văzu că hienele sfâşiaseră zebra, iar seara, când lumea din sat îl întrebă din nou pe unde păscuse oile, el le răspunse tot în doi peri:

— La stânca hienelor.

Neînţelegând despre ce vorbea Hubeane, oamenii se luară a doua zi după el, să vadă unde duce oile. Când pricepură că pierduseră un vânat bun şi o piele preţioasă, din cauza neghiobiei sau a nepăsării ciobanului lor, oamenii îl chemară şi-l învăţară cum trebuia să ascundă un animal, în cazul că mai găsea vreunul. îi arătară aşadar cum să-l acopere cu crengi şi ce să facă să adune oamenii să- 1 ia de acolo şi să-l aducă în sat.

în ziua următoare, mergând pe lângă oile lui, ce-i vine lui Hubeane în gând? Ia o piatră şi svârr! cu ea după o păsărică, pe care într-adevăr izbuti s-o lovească. O luă apoi şi, după ce-o acoperi cu un maldăr de crengi, fugi şi făcu atâta gălăgie, până când ridică tot satul în picioare, să vină în pădure să-i vadă isprava. Care nu fu ciuda oamenilor când văzură pentru ce-i chemase Hubeane! îl învăţară iarăşi că nu trebuia să-i ia de la treburile lor pentru aşa lucru de nimic. Că altădată ar face bine să-şi lege un astfel de vânat de cingătoare şi să-l aducă singur acasă. Tânărul făgădui că aşa va face. în ziua următoare, găsi prin locurile pe unde îşi purta oile un cerb. Fără a sta pe gânduri, Hubeane îşi legă cerbul de brâu şi-l târî astfel până în sat, făcându-i praf şi pielea şi carnea prin toate hârtoapele pe unde şerpuia drumul lui. Când văzură paguba, oamenii îşi puseră din nou mâinile în cap de necaz, hotărând de data aceasta, ca o vreme, Hubeane să plece cu oile însoţit de tatăl lui, ca să aibă cine-l povăţui şi deprinde cu ceea ce avea de făcut în viaţă. Ajungând în dreptul unei stânci înalte, Hubeane îi spuse tatălui său că în stânca aceea mai spre vârf se găsea fără îndoială apă. Cum apa se găsea în puţine locuri în ţinutul acela secetos, tatăl hotărî să urce până la jumătatea stâncii, să vadă dacă într-adevăr găseşte acolo un izvor. Când ajunsese sus, Hubeane îi luă părintelui său frânghia, să nu mai poată coborî. Apoi fugi acasă şi înfulecă bucăţile pregătite bătrânului pentru masa de prânz. Pe urmă umplu oalele cu bălegar şi o luă înapoi spre locul unde se aflau oile şi-l ajută pe tatăl său să coboare. Acesta îl întrebă de ce fugise lăsându-l sus tară ajutor, iar Hubeane îi răspunse că alergase după o oaie care se pierduse de celelalte. Tatăl şi fiul se îndreptară apoi spre casă. De departe, Hubeane începu să-i dojenească pe oamenii părintelui său că nu se mişcă mai repede. El îi certa amarnic, întrebându-i dacă nu ştiu sau dacă au uitat că bucatele lăsate să se sleiască se prefac în bălegar. Ceea ce se dovedi adevărat de îndată ce descoperiră oalele ce-i fuseseră pregătite tatălui pentru masa de prânz.

Bănuind că Ia mijloc fusese tot o mişelie de-a feciorului său, dar mai ales sătul de toate poznele lui, bătrânul se învoi să-l lase pe seama unora din căpeteniile satului, care erau mai năprasnici.

într-o zi aceştia hotărâră să sape, pe locul unde stătea băiatul când îşi păştea oile, o groapă adâncă şi s-o acopere cu crengi. Dar tocmai în ziua aceea Hubeane se duse cu oile în altă parte.

După câteva zile. Ia masă îi picurară otravă în fiertura de orez. Dar Hubeane luă vasul lui cu mâncare şi-I puse în faţa altuia.

Sătui de el, căpeteniile tribului chibzuiră mai departe şi hotărâră în cele din urmă să tocmească un războinic care să-l ucidă cu o săgeată trasă din vârful unui copac.

După ce-i arătară arborele la umbra căruia Hubeane se oprea zilnic pe drumul de întoarcere, căpeteniile îl povăţuiră pe războinic să caute să desluşească podoaba de pene din părul celui urmărit şi s-o ia drept ţintă pentru săgeata lui. în ziua hotărâtă se nimeri însă o căldură de se aprindea văzduhul. Pe drumul de întoarcere spre sat, răpus de osteneală şi de căldură. Hubeane se opri, îşi scoase coroana de pene de pe cap, o agăţă de o

ramură a copacului şi se culcă la umbră, lăsând oile să pască singure înjur.

Când se trezi şi voi s-o pornească mai departe, care nu-i fu mirarea când găsi o săgeată otrăvită înfiptă în penele lui!.. Dar dacă mi se înfigea mie în cap?! Hubeane, Hubeane te-au părăsit cei ce te- au iubit. Ţi-au rămas doar duşmanii! E timpul să te mai plimbi prin lume".

Zis şi făcut: băiatul o luă cu turma lui cu tot, la drum. Şi-l căutară căpeteniile pretutindenea. Ar fi dat acum nu ştiu cât să-l vadă pe tânăr întors. Dar urma i se pierduse în pădure ca o umbră care se tot lungeşte până n-o mai vezi. De la o vreme, turma se ivi din nou în sat. O oiţă după cealaltă se opriră în drum pe la câte o colibă. Dar păstorul rămase plecat, flutură-vânt prin lume, ţinându-se de alte şi alte pozne, pe care oamenii au început să le înşire una câte una ca mărgelele pe o aţă.

Ursitoarele poveste egipteană

A fost odată un rege care nu avea niciun fiu. Inima lui era întristată din această pricină şi el nu înceta să se roage zeilor să-i dăruiască un urmaş. în cele din urmă, cerul se îndură şi regelui i se născu un fiu. Când se înfăţişară cele şapte hatore[16] să-i hotărască soarta, ele spuseră: „Să moară ucis de crocodil, de şarpe sau de câine".

Mult s-a întristat regele când a auzit ce sfârşit îi aşteaptă pe fiul lui.

Se gândi el ce se gândi, apoi puse să i se ridice un palat în vârful unui munte, îi dete gărzi să-l păzească şi le porunci să nu-l lase pe prinţ să iasă din palat. Copilul creştea văzind cu ochii şi când se făcu mare, ieşind într-o zi pe terasa castelului, văzu un câine de vânătoare mergând pe drum în urma unui om.

— Ce animal e acela care-l însoţeşte pe omul de colo? îl întrebă prinţul pe pajul care-i ţinea de urât.

— E un câine de vânătoare, înălţimea ta.

— Să mi se aducă unul la fel, ceru prinţul.

Pajul se duse şi-i spuse regelui dorinţa fiului său. Regele se gândi ce se gândi, apoi porunci:

— Duceţi-i un căţeluş tânăr, pentru ca inima lui să nu se întristeze.

Aşa se întâmplă că prinţul primi un căţel de vânătoare pe care îl crescu şi care nu-l mai părăsea niciodată.

Când se făcu mare şi trupul lui dobândi putere, prinţul îi trimise vorbă printr-un sol tatălui său: „De ce să zac aşa ca un trântor? Dacă viaţa mi-a hotărât trei soarte triste, eu să nu mai fac nimic? Oricum, soarta îşi va împlini voia, iar eu pe a mea!"

Auzind cuvintele prinţului, regele îi dădu dreptate, astfel încât din ziua aceea i se încuviinţă să înveţe a mânui toate armele, iar când dobândi destul meşteşug în fiecare, primi bani şi merinde şi fu însoţit de slujitori până dincolo de hotarele de răsărit ale ţării. Câinele lui nu-l părăsea niciodată.

Ajuns aici, însoţitorii lui îi spuseră:

— Du-te unde doreşti!

A străbătut prinţul locurile umblând după vânat, până când ajunse în apropierea palatului prinţului de Naharinna. întâmplarea făcea că prinţul nu avusese decât o singură fiică pe care o închisese într-un castel cu şaptezeci de ferestre ce se aflau la o înălţime de şaptezeci de coţi[17] de la pământ. Tatăl ei hotărâse că nu o va da de soţie decât celui care va izbuti să ajungă în zbor până la ferestrele ei.

Când ajunse în apropierea castelului fetei, prinţul egiptean găsi o mulţime de alţi prinţi, care îşi pierdeau vremea pe sub ferestrele ei doar, doar vor izbuti să ajungă să-i câştige inima.

Când văzură că mai soseşte un străin, ei îl întrebară cine e. Prinţul însă nu voia să-şi dea în vileag obârşia

---

16 ursitoare

17 circa 0.75 m

şi le spuse:

— Sunt fiul unuia din acei soldaţi ce mină carele de luptă în ţara Egiptului. Mama mea a murit şi tatăl meu şi-a luat o altă nevastă, care m-a urât când s-au născut alţi prunci în casa lor. De rău ei am fugit în lume.

Prinţii străini îl luară atunci pe frumosul tânăr, îl duseră cu ei în casa unde erau găzduiţi, îl trimiseră să se îmbăieze, îi dădură parfumuri şi uleiuri să se ungă şi-l poftiră să rămână cu ei.

— Ce faceţi aici? îi întrebă prinţul egiptean.

— Ne pierdem vremea încercând să zburăm şi să ne înălţăm până la ferestrele fiicei prinţului de Naharinna. Cel ce va ajunge la ea o va dobândi de nevastă.

— Eu mă voi încredinţa zeilor şi apoi vă voi însoţi la zbor, le răspunse noul venit.

Se trase apoi deoparte şi se uită la ceilalţi. în vremea aceasta prinţesa îşi aruncă ochii de sus de la geamuri la cei de jos şi privirile-i rămaseră aţintite la prinţul egiptean.

Zilele veniră şi zilele trecură. După câtva timp, prinţul egiptean se înălţă şi el în zbor, atinse geamurile prinţesei, şi ea îl îmbrăţişa din adâncul inimii.

De îndată vestea cea bună că un tânăr ajunsese la ferestrele fetei fu dusă prinţului de Naharinna. Acesta întrebă:

— Fiul cărui prinţ era?

— Al unui soldat egiptean, care conducea carele de luptă şi care a fugit din Egipt din pricina mamei sale vitrege.

O mânie mare 21 cuprinse atunci pe tatăl prinţesei şi el chemă de îndată un sol prin care trimise vorbă tânărului:

— Să plece îndată înapoi! Ce crede străinul acesta că voi da fata după un fugar din Egipt? Să plece înapoi.

Dar prinţesa îl întâmpină pe sol şi-i spuse la rândul ei:

— Jur pe viaţa marelui Ra Harmaki, că nu voi mai mânca, nu voi mai bea şi că voi muri dacă va fi izgonit tânărul acesta!

Solul se duse şi-i spuse regelui ce auzise de la fiica lui, iar acesta hotărî să trimită pe cineva să-l ucidă pe îndrăzneţul tânăr, în timp ce se afla la ea în casă. Dar fiica regelui îi trimise din nou vorbă tatălui ei:

— Pe viaţa zeului Ra! Dacă va fi ucis, la apusul soarelui voi fi şi cu moartă, nu voi mai îndura viaţa o oră, despărţită de el.

Auzind aceste cuvinte, regele porunci să vină tânărul, pe care îl cuprinse teama când se văzu în faţa tronului. Dar regele îl luă, îl îmbrăţişa şi-i spuse că este pentru el ca un fiu. Apoi îl puse să-i povestească cine e, iar prinţul egiptean îi spuse tot ceea ce le spusese şi celorlalţi. Cu toate acestea, regele îi dădu fata de soţie, o casă, supuşi, câmpii întinse, animale şi multe alte lucruri de preţ.

Zilele au venit, zilele au trecut şi după un timp tânărul îi povesti soţiei sale prevestirea ce-i întuneca viaţa:

— Sunt predestinat să întâmpin trei soarte rele: crocodilul, şarpele şi câinele.

Atunci soţia lui se sperie foarte tare şi-i ceru să ucidă câinele. Dar el îi răspunse că e câinele pe care-l crescuse de mic şi că nu va face niciodată acest lucru. Atunci soţia lui hotărî să nu-l mai lase să iasă nicăieri singur. Dar după un timp, tinerii se gândiră să călătorească şi să meargă în Egipt. Cum ajunseră aici, poposiră o vreme într-un oraş în apropierea Nilului. Curând însă, un crocodil uriaş ieşi din apele fluviului şi se îndreptă spre cetatea în care se afla prinţul. însă cei din jurul tânărului prinseră de veste şi închiseră crocodilul punându-l sub paza unui uriaş care nu pleca nicăieri decât noaptea, când crocodilul dormea.

Şi aşa au trecut luni.

într-o seară, înainte de a se culca, soţia prinţului umplu un vas cu lapte şi-l aşeză lângă tânărul ei soţ. Peste noapte, un şarpe ieşi de sub pământ şi se îndreptă spre prinţ să-l muşte. Roabele împinseră însă şarpelui vasul cu lapte, acesta bău până se satură, apoi se răsuci cu burta în sus şi rămase aşa nemişcat, iar soţia prinţului egiptean îl făcu mici bucăţi cu lancea.

— Vezi, îi spuse ea bărbatului ei. Zeul tău ţi-a dat în mâini una din soartele tale. Poate ţi le va da şi pe celelalte.

Prinţul aduse jertfa zeului, căzu în genunchi în faţa lui şi-i preamări puterea.

Zilele au venit, zilele au trecut.

în cele din urmă, prinţul a pornit să se plimbe în împrejurimi. Cum nu ieşea niciodată singur, plecă şi de data aceasta însoţit de câine. Acesta începu să alerge în faţa lui şi fără să-şi dea seama îl duse pe prinţ din nou în apropiere de Nil. Crocodilul ieşi din valuri, dar uriaşul apăru la timp ca să-l apere pe prinţ. Crocodilul însă îi spuse:

— Degeaba încerci să scapi de mine. Să-mi juri acum că ai să-l omori pe uriaş şi dacă nu vei face aşa să ştii că ai să-ţi vezi moartea cu ochii.

— De ce să-l omor pe cel care a vegheat asupra mea? întrebă prinţul.

Dar crocodilul îi răspunse:

— Atunci să ţi se împlinească soarta! Dacă până la apusul soarelui nu-mi vei face jurământul, o să-ţi găseşti moartea.

Câinele însă, care se afla acolo, fugi repede acasă căutând-o pe soţia prinţului. O găsi smulgându-şi părul din cap de deznădejde. Fără întârziere o trase, poftind-o parcă să-l urmeze. Ea îşi luă atunci lancea cu care ucisese şarpele, urmă câinele şi se ascunse în păpuriş aproape de locul unde se afla soţul ei. Acolo nu încetă să roage zeii să-l ocrotească.

Când se făcu seară, crocodilul ieşi din nou din apele Nilului şi-i spuse prinţului:

— Jură-mi că-l vei ucide pe uriaş, altfel te voi târî în fluviu şi-ţi vei găsi moartea.

— De ce să-l ucid pe cel care a vegheat asupra mea? întrebă din nou prinţul.

Crocodilul îl duse atunci spre locul unde era ascunsă soţia lui şi când deschise botu-i uriaş ca să-l nimicească, ea strănpunse lighioana cu lancea, iar uriaşul se aruncă asupra lui şi-i luă zilele.

— Vezi? Zeul ţi-a dat a doua soartă în mâini şi ţi-o va da şi pe a treia, îi spuse prinţesa soţului ei.

Acesta aduse din nou prinos zeului şi-l slăvi din adâncul inimii.

Zilele au venit, zilele s-au dus şi iată că au pătruns în ţară duşmani care nu erau alţii decât prinţii străini ce veniseră s-o peţească pe fiica prinţului de Naharinna şi care se întorceau să se răzbune acum pe cel socotit de ei un netrebnic. Primul lucru ce făcură a fost să-l gonească de la tron pe bătrânul prinţ Naharinna. Dar nu uitară să-l întrebe unde se ascund fiica şi ginerele lui.

— De unde să ştiu eu? le răspunse bătrânul rege. Vânează prin ţară.

S-au sfătuit atunci cu toţii şi apoi s-au împărţit în mănunchiuri mici şi au început să bată toate ţinuturile ca să-i găsească pe cei doi soţi, jurându-şi unul altuia că cei ce vor da peste ei să-l ucidă pe prinţ şi să facă ce-o vrea cu prinţesa. Cel care-i văzu primul a fost uriaşul şi el îi spuse prinţului:

— Vin asupra ta şapte fii de regi din ţările învecinate. Sunt prea mulţi. Fugi şi ascunde-te. Iar eu mă voi întoarce în ţara fraţilor mei.

Atunci cei doi soţi, împreună cu câinele, se ascunseră într-o peşteră. Trecură prin faţa lor şase din prinţii străini cu soldaţii lor şi se depărtară. însă după ce trecu şi al şaptelea, câinele ieşi din peşteră şi începu să-l latre. Atunci, recunoscând lătratul câinelui, prinţii se întoarseră şi se năpustiră la intrarea în peşteră. Prinţesa se aruncă în faţa soţului ei ca să-l apere şi o lance o străpunse. Pe unul din prinţii străini câinele îl sfâşie cu dinţii, iar pe un altul îl ucise prinţul egiptean cu lancea. Dar toţi ceilalţi se repeziră asupra prinţului şi asupra câinelui şi-i culcară la pământ cu lovituri de lance.

Apoi îi scoaseră din peşteră şi-i lăsară afară. După ce dispăru şi ultimul din prinţii vecini, prinţul rănit mai deschise o dată ochii, îşi văzu lingă el soţia şi câinele fără viaţă, apoi spuse cu un geamăt:

— în adevăr soarta se împlineşte. De când am fost mic, ursitoarele şi-au spus voinţa: să mor datorită câinelui şi iată că s-a împlinit. Câinele m-a dat în mâna duşmanilor. Eu sunt gata să mor, căci nu pot îndura viaţa fără aceste două fiinţe, dar vă rog, o zei, să-mi daţi un mormânt în lumea aceasta şi răspuns bun în faţa judecăţii veşnice.

Rugăciunea prinţului fu auzită de cei nouă zei mari.

— Merită o mare răsplată aceşti doi soţi pentru dragostea ce şi-au purtat-o în viaţă, spuse Ra Hamarki. Iar mama zeilor întări:

— în adevăr, merită cea mai mare răsplată aceşti soţi pentru dragostea lor neţărmurită!

Atunci se arătară cele şapte hatore:

— Destinul s-a împlinit.

Fie ca acum cei doi soţi să revină la viaţă!

Şi din clipa aceea prinţul şi prinţesa s-au reîntors printre cei vii.

Pasărea Holawaka

poveste etiopiană

Trăia odată un om pe nume Wak care s-a gândit odată să trimită oamenilor vorbă cum să-şi păstreze nemurirea. S-a gândit mult Wak cine să fie crainicul unei ştiri atât de însemnate pentru toţi oamenii. Până la urmă, s-a oprit la o pasăre frumoasă, albă, care s-a şi numit Holawaka, adică oiţa lui Wak, după strigătul pe care-l scotea şi care semăna cu un behăit de oaie.

— Du-te şi spune-le oamenilor, din partea mea, că atunci când se vor simţi bătrâni şi lipsiţi de puteri, să iasă din pielea lor, s-o lase pe cea veche, s-o schimbe, şi vor întineri de fiecare dată, vor trăi veşnic. Lor le este hărăzit acest dar. Să le spui oamenilor asta din partea mea.

— Am înţeles, mărite Wak, zise pasărea şi fără să mai aştepte ceva îşi luă zborul.

Din când în când, se mai oprea pe drum, ca să se odihnească şi să mai ciugulească câte ceva.

Cu prilejul unui popas, pasărea văzu de sus, din vârful unui copac, cum un şarpe tocmai se ospăta cu o pradă prinsă atunci. Mirosul de came îi făcu mare poftă lacomei făpturi, care intră pe dată în vorbă cu şarpele:

— Nu vrei să-mi dai şi mie să gust din prada ta?

— De ce să-ţi dau? se supără şarpele. M-ai ajutat s-o prind?

— Nu, dar poate că ţi-aş putea dărui şi eu ceva în schimb, îi răspunse pofticioasa pasăre, gata să se năpustească asupra prăzii şarpelui.

— Binişor, Holawaka, o potoli el. Să aud întâi ce mi-ai putea dărui tu.

— Uite, te-aş învăţa ce să faci ca să rămâi veşnic tânăr, se învoi pasărea făcând pe grozava.

— Cum asta, voi să afle şarpele, dintr-o dată curios, de unde ştii tu o asemenea taină?

— De la marele Wak, îi scăpă păsării, care nu ştia cum să ajungă mai repede la mâncare. El m-a trimis să le vestesc oamenilor cum îşi pot păstra tinereţea şi viaţa.

— Şi cum şi le pot păstra?

— Schimbându-şi pielea atunci când îmbătrânesc şi le scade puterea.

Şarpele nu spuse nimic ci-i lăsă păsării întreaga pradă din care abia gustase şi se strecură tăcut în pădure.

Wak însă, care văzuse trădarea neghioabei păsări, o pedepsi ca veşnic să sufere de dureri de pântec şi astfel să nu se bucure niciodată de hrană.

Oamenilor, Holawaka nu ajunsese să le transmită mesajul marelui zeu. De aceea ei rămaseră muritori, în vreme ce şarpele îşi schimbă în fiecare an pielea şi trăieşte şi nu îmbătrâneşte decât cu greu.

Oniame

poveste ghaneză

Cu multă multă vreme în urmă, Oniame, marele zeu, trăia pe pământ, în mijlocul oamenilor care- i puteau cere oricând ajutor. Dar tot atunci vieţuia şi o bătrână, care se purta rău cu marele zeu.

— De ce faci aşa? De ce eşti cicălitoare? De ce mă batjocoreşti? într-o zi o să mă ridic în cer şi n-o să mă mai vedeţi, spunea Oniame de fiecare dată.

Dar baba nu voia să înţeleagă şi zilnic pricinuia necazuri marelui zeu până când într-adevăr, marele zeu s-a înălţat în văzduh şi dus a fost de pe pământ. Oamenii s-au mâniat foarte tare când au văzut că Oniame i-a părăsit şi s-au năpustit asupra babei. înspăimântată, ea şi-a strâns copiii şi nepoţii şi le-a poruncit să adune multe pietre de râu, să le pună una peste cealaltă, ca să ajungă la Oniame şi să-l aducă înapoi. Copiii şi nepoţii au pus într-adevăr piatră pe piatră, până când nu a mai rămas decât una singură de adăugat ca să ajungă la marele zeu. Au căutat pretutindeni, dar n-au mai izbutit să găsească nicăieri acea piatră de care aveau neapărat nevoie. S-au dus şi au întrebat-o pe bătrână ce să facă.

— Luaţi una de la mijloc şi puneţi-o în vârf, i-a sfătuit ea.

Aşa au şi făcut. Dar, în clipa următoare, totul s-a prăbuşit la pământ, ucigând oameni şi animale. De atunci, nimeni n-a mai putut ajunge vreodată la Oniame.

Copilul ananasului

poveste din Guineea

Trăia odată o pereche de oameni care îşi doriseră mult un copil şi nu-l dobândiseră. în durerea ei, soţia se duse la o femeie bătrână din sat să-i ceară ajutorul. Aceasta îi spuse:

— Ia-o pe drumul care se întinde drept în faţa ta şi după ce ai străbătut o bună bucată ai să ajungi la o răscruce. Apuc-o spre stânga şi vei da peste o livadă plină cu ananaşi. Unul din aceştia îţi va spune: „Culege-mă! Culege-mă!", dar tu nu culege din acesta, ci din cel care-ţi va spune „Nu mă culege, nu mă culege!" la ananasul acasă şi ascunde-l în spatele căldării voastre de apă. În trei zile ai să auzi ţipând: „Mamă, mamă" şi vei găsi un copil în spatele căldării. Ia-l şi să fie al vostru.

Femeia făcu întocmai cum o învăţase bătrâna. Trecuseră trei zile când se trezi strigată „mamă, mamă!" şi găsi un copilaş de toată frumuseţea în spatele vasului cu apă. îl luă în braţe, îl spălă şi-l legănă împreună cu bărbatul ei, până ce copilul crescu şi se putea avea nădejde în el.

într-o bună zi, cei doi soţi plecară la câmp, luând cu dânşii şi o fată care locuia cu ei şi-i ajuta în gospodărie. Copilul rămase acasă, aşezat într-o băiţă cu apă şi având ca jucărie o ploscă micuţă. O vreme el frecă şi lustrui plosca, apoi o aşeză pe o grămadă mare de vreascuri ce se afla lângă el.

Nu trecu mult şi fata, pe care o chema Adene, se întoarse purtând o grămadă de vreascuri pe cap. Obosită peste măsură, ea aruncă vreascurile peste vechea grămadă de crengi uscate, tară să vadă plosca copilului. Jucăria lui se făcu ţăndări. El văzuse însă cele întâmplate şi începu să plângă. Adene se supără şi-i spuse copilului:

— Ce faci atâta gălăgie pentru nimic? Ce-ai păţit? Oare sunt copiii de ananas atât de mofturoşi?

Copilul se simţi rănit de cuvintele Adenei şi uitându-se după mama şi tatăl lui începu să cânte:

Adene căra un braţ de vreascuri de foc,
Adene i-a lăsat să cadă pe plosca mea,
Adene mi-a zis: N-ai decât să mă spui. Dacă vrei,
Adene mi-a zis că nu sunt un pui de om,
Adene mi-a spus că sunt un copil de ananas
Aşa că mă duc în ţara ananaşilor, Adene, oh, Adene, Adene!

în vremea aceasta, tatăl şi mama copilului plecaseră de la fermă şi se îndreptau spre casă. Auzind cântecul, se opriră să-l asculte puţin. Apoi pricepură că ascultă însuşi glasul copilului lor, iar tatăl începu să alerge cât îl ţineau picioarele spre locul de unde se desluşea cântecul. Pe măsură ce alerga, auzea cântecul din ce în ce mai limpede şi izbuti să priceapă cuvintele. Ajungând acasă, întrebă fata ce se întâmplase, iar ea le răspunse că nu se întâmplase nimic, că numai atunci copilaşul ieşise în
faţa porţii. Din cântec tatăl pricepu că Adene îl rănise cu vorbe urâte şi că din pricina aceasta fugise de la ei. Cum se uita el în toate părţile, văzu copilul dispărând la orizont. Se puse atunci omul pe alergat, mai mai să i se oprească inima. Dar copilul ajunsese la grădina de ananaşi. Tatăl mai izbuti doar să-l prindă de păr, dar rămase cu un smoc în mână, căci copilul însuşi se făcuse nevăzut în arborele de ananas.

Smocul acela de păr omul şi-l lipi de piept şi lipit a rămas.

Se spune că de aceea bărbatul are păr pe piept.

Zimwi

poveste kenyană

Era o zi foarte caldă, când un cârd de fete o porniră spre plajă, să adune scoici. Una dintre ele găsi o

scoică minunată, cu ape albastre şi verzi în sideful strălucitor. Temându-se să n-o piardă, fata puse scoica sus pe o stâncă, cu gândul s-o ia înainte de a pleca. Dar uită de ea şi nu-şi aduse aminte c-o lăsase pe stâncă decât după ce trecuseră de aceasta. în zadar le rugă pe celelalte fete să se întoarcă împreună cu ea să-şi ia scoica. Ele nu se învoiră s-o însoţească, dar îi fagăduiră în schimb s-o aştepte. Astfel încât fata făcu singură calea întoarsă, cântând încet pe drum. în vremea aceasta, pe stâncă se aşezase un zimwi, care-o aştepta şi-i spuse când o zări:

— Apropie-te, n-aud ce spui!

Fata mai făcu câţiva paşi, cântând mai departe:

— Se face târziu! Lasă-mă să-mi iau scoica pe care am uitat-o! Zimwi zmeul ii spuse din nou:

— Apropie-te mai mult, tot n-aud ce spui!

Copila făcu ceea ce-i ceruse dihania. Dar când ajunse în dreptul ei, zmeul o apucă şi-o băgă în toba pe care-o purta totdeauna cu el. Având înfăţişare omenească, zimwi-ul străbătea satele şi când se oprea şi bătea toba, fata dinlăuntru începea să cânte. Glasul ei dulce fermeca pe toată lumea şi faima toboşarului se întinsese până departe: era aşteptat cu nerăbdare în toate satele din ţinutul acela. Azi aşa, mâine aşa, până când într-o bună zi ajunseră şi în satul în care trăiau părinţii fetei. Auzindu-i glasul, ei îşi recunoscură pe dată copila. Nu spuseră nimic şi dădură toboşarului o vadră de băutură şi apoi încă una, până ce adormi buştean. Atunci părinţii fetei, desfăcură toba şi scoaseră copila. în locul ei băgară însă un şarpe, viespi şi furnici uriaşe, apoi închiseră toba la loc. Pe urmă se duseră şi-l treziră pe zmeu, spunându-i să se grăbească să ajungă în satul vecin, unde era aşteptat la o petrecere. Dar toba nu mai scotea sunetele dinainte şi zimwi-ul se tot întreba care să fi fost pricina. Până când, oprindu-se ceva mai târziu, el o deschise. Şarpele ţâşni afară şi-l muşcă pe zmeu, care muri cit ai zice peşte. Din locul unde-şi pierduse viaţa răsăriră mai multe vrejuri de dovleac care rodiră mult mai repede decât cei obişnuiţi.

O ceată de copii ce treceau pe acolo se minună de frumuseţea acelor dovleci:

— Ce frumoşi sunt! strigară ei.

Şi unul dintre băieţi adăugă:

— Eu mă duc să aduc iataganul tatălui meu, să tăiem unul şi să-l coacem.

Atunci însă unul dintre dovleci „se supără", se desprinse din vrej şi începu să se rostogolească, luându-se după copii. Aceştia alergau cât îi ţineau picioarele, dar nici dovleacul nu-i slăbea deloc până ce ajunseră cu toţii la malul unei ape. Copiii se rugară de luntraş să-i treacă râul şi ajunşi de partea cealaltă intrară alergând în casa unde mai marii satului îşi ţineau sfatul.

— Ascundeţi-ne, salvaţi-ne de dovleacul ce ne urmăreşte! strigară ei. Un zimwi s-a prefăcut într- un dovleac şi acum ne urmăreşte. După ce va trece apa şi va ajunge aici, luaţi-l şi azvârliţi-l într-un foc mare!

Abia terminară copiii ce aveau de spus, că sosea şi dovleacul. Se rostogolea pe drum ca vântul, iar când ajunse în faţa căpeteniilor satului, întrebă cu glas omenesc:

— N-aţi văzut nişte sclavi ai mei care şi-au părăsit casa?

— Ce fel de sclavi erau aceia? întrebară oamenii. Nu ştim cine ar fi putut fi sclav la un asemenea stăpân!

— Spuneţi minciuni, strigă dovleacul înfuriat. Căci i-aţi ascuns înăuntru! Stai că vă arăt eu vouă! Zicând acestea, voi să se repeadă la oameni.

însă ei îl prinseră şi-l aruncară în focul pregătit. Aşa a pierit dihania răufăcătoare, iar copiii s-au putut întoarce liniştiţi la părinţii lor.

Povestea celor patru făcători de minuni

poveste kenyană

A fost odată un băiat căruia părinţii i-au dat numele de Musavili. Dar pe cât era de bună mama acestui copil cu el, pe atât era băiatul de încăpăţânat şi rău, făcând înadins pe dos tot ce-l povăţuiau părinţii, într-o bună zi, el îi ceru mamei sale o pălărie. Ea îi cumpără o pălărie scumpă, dar tinerelul o luă şi o zvârli cât colo, spunând că e un nimic. Scârbită peste măsură, femeia îi spuse să plece de la ea, să se ducă unde vede cu ochii.

Aşa că Musavili luă drumul pădurii în care orbecăi multe zile şi nopţi, pînă când, într-o zi, ieşind din nou la un drum, văzu la o răscruce un om care ochea, stând în genunchi. Băiatul se apropie de el, pentru că era curios să ştie ce ochea omul. Văzându-l, acesta îi spuse:

— Bună ziua, Musavili. Vrei să ştii în ce ţintesc? Elite, sus în vârful muntelui Kilimanjaro văd un ţânţar căruia aş vrea să-i retez aripile! Dar dacă vrei, hai cu mine şi om călători împreună.

— Vreau, cum să nu vreau, răspunse Musavili uimit de năzdrăvănia omului şi de faptul că-i ştia numele. Merseră ei o bucată de vreme şi iată la o altă răscruce văzură un alt om stând într-un singur picior.

— Vezi tu omul acela? îl întrebă ochitorul pe Musavili. Hai să ne apropiem de el, să-i dibuieşti ciudăţenia. Când ajunseră destul de aproape, Musavili îl întrebă:

— Ia spune-ne şi nouă, omule, dacă vrei, de ce stai într-un picior?

— Iaca, stau aşa proptit într-un singur picior, pentru că de îndată ce l-aş pune jos şi pe celălalt, aş străbate într-o clipă un drum atât de lung, că un om obişnuit nu l-ar putea face în ani şi ani de zile. Şi, ca să vă încredinţaţi că vă spun adevărul, priviţi puţintel. Zicând acestea, cocostârcul, căci tare semăna cu o pasăre mare de apă, cocoţată într-un picior, îl puse în pământ şi pe celălalt, iar în clipa următoare nimeni nu-l mai văzu din toţi cei de faţă. Pasămite făcuse un pas şi străbătuse toată calea până în satul părinţilor lui Musavili, căruia îi trebuiseră multe luni de zile, ca să ajungă unde se afla acum. în clipa următoare însă omul se întoarse din nou şi, înfăţişându-li-se, îi spuse tânărului:

— Drumul nostru e încă lung. Dacă vrei poţi să mă urmezi împreună cu prietenul tău.

Musavili se învoi şi porniră toţi trei mai departe. Mai străbătură ei o bucată bună de drum şi când obosiră, hotărâră să se oprească să mănânce şi să se răcorească lângă o apă. Dar pe când stăteau ei aşa, picotind la umbră, Musavili văzu, nu departe, un om ţinându-şi nările astupate cu mâna. Curios, tânărul se apropie de el şi-l întrebă de pricina care-l îndemna să-şi astupe nasul.

— Dacă dau drumul nărilor mele, nu mai puteţi sta pe lângă mine, Musavili, îi răspunse ciudatul călător.

— Rogu-te, arată-ne şi nouă ce se întâmplă dacă nu-ţi mai astupi nasul.

Omul se învoi şi lăsă o nară destupată. în clipa aceea, se pomi un vânt atât de puternic, încât răsturnă într-o clipă copacii din jur şi pe cei trei călători.

— Stai, astupă-ţi nasul! îi strigară ei.

Călătorul se supuse, văzduhul se linişti şi atunci el îi întrebă, ca şi ceilalţi, dacă nu vor să-l ia şi pe el tovarăş de dram, căci nu se putea şti la ce le-ar putea fi de folos. Musavili şi prietenii lui se învoiră şi-şi urmară împreună drumul.

După o vreme, la un alt popas, văzură o altă minunăţie: un om care se îndeletnicea cu dezrădăcinarea unor baobabi bătrâni, pe care-i smulgea din pământ ca pe nişte fire de iarbă şi-i vâra apoi într-o desagă. După ce isprăvi cu toţi copacii cei butucănoşi din jur, omul ridică cu aceeaşi uşurinţă un deal şi-l vârî în desaga lui fără fund.

Celor patru călători nu le venea să-şi creadă ochilor privind minunăţiile pe care le înfaptuia. Dar văzându-i aşa uluiţi, smulgătorul de baobabi le spuse:

— Ce vă minunaţi aşa? Acestea sunt pentru mine nişte beţişoare pe care le ridic şi le bag cu uşurinţă în săculeţul meu! Să mă vedeţi voi luptându-mă cu nişte munţi adevăraţi! Dar cine ştie, poate că veţi avea şi prilejul acesta, nu se ştie la ce voi fi şi eu bun. Dacă vreţi, luaţi-mă cu voi.

— Vrem, cum să nu, îi răspunse Musavili, socotind că un astfel de tovarăş de drum le-ar putea fi de folos.

Şi mai străbătură ei o ţară şi când intrară în următoarea aflară că regele acelui tărâm pusese la cale o întrecere mare pentru a găsi pe cel mai bun călăreţ, căruia voia să-i dea fata de soţie.

Peţitorii se şi înfăţişaseră la intrarea în curtea regească, ducându-şi fiecare de căpăstru cel mai bun şi iute cal pe care îl avea. Când veni rândul lui Musavili intră şi el împreună cu prietenii săi. Slugile regeşti îl întrebară unde îi este calul. Dintre tovarăşii lui răspunse atunci cel ce stătea într-un picior:

— Noi n-avem nevoie de cal. Facem drumul pe jos.

Mai marelui peste slugile regeşti nu-i veni să-şi creadă urechilor. Dar, gândind că omul nu ştie despre ce întrecere e vorba, el le spuse:

— Fiecare dintre peţitori trebuie să aducă prinţesei un burduf cu apă de la râul din marginea

pădurii. Cel care va sosi primul o va primi de soție. Călare, pe jos, dar să fie primul.

— Așa vom face, încuviință acela dintre însoțitorii lui Musavili care stătea într-un picior. Numai du-ne la coliba pe care ne-ați hărăzit-o ca să ne odihnim.

Ajunși acolo, ei se chibzuiră și hotărâră ca la întrecere să nu iasă din colibă decât alergătorul. Zis și făcut.

A doua zi de dimineață, pețitorii se înșiruiră într-un singur rând, toți călare, în afară de cel ce sta într-un picior, care n-avea cal. Când se sună de plecare, o rupseră toți la goană dând pinteni armăsarilor. După ce se depărtaseră binișor, făcu și omul fără cal un pas, îi ajunse pe ceilalți din urmă și-i și întrecu. Văzând ce departe au rămas în urmă, alergătorul mai făcu un pas, umplu burduful cu apă și se așeză la umbră, să se odihnească... Acolo însă îl prinse somnul și adormi bușteau. Așa îl găsi prințesa, împreună cu toată curtea și cu pețitorii. Niciuna, nici două, ea Si vărsă burduful și-și văzu de drum. Călăreții veneau acum din urmă, mulțimea striga numele celor mai vajnici care se apropiau de apă. Auzind larma de afară, Musavili ieși și el din colibă și se uită în zare. De prietenul lor însă, nici urmă. Atunci chemă ochitorul, care scrutând drumul și văzându-l pe omul lor cum doarme, pe loc apucă un arc și slobozi o săgeată micuță care îl atinse drept în scăfârlie, fără a-i face vreun rău. Omul sări în picioare ca ars, văzu lângă el burduful gol și pe toți pețitorii mai-mai ajunși la curtea regelui. Dar cine se putea pune cu iuțeala lui? Puse o dată piciorul jos în pământ și ajunse la râu, unde umplu din nou burduful, apoi îl mai puse o dată jos și nimeri drept în fața prințesei și a regelui, înaintea tuturor celorlalți.

— N-avem ce face, trebuie să vă dăm fata, spuse regele, cam cu jumătate de glas, lui Musavili. Mâine dimineață o puteți lua și pleca.

Pasămite, cei cinci străini nu-i erau deloc pe plac și se gândea să le facă de petrecanie peste noapte. Dar soldații puși să le vină de hac până în zori dormeau duși când Musavili îl trezi încetișor pe smulgătorul de baobabi, și-i spuse:

— Deslușești tu locuința stăpânitorului acestor locuri?

— Chiar dacă n-o recunosc eu bine, fii pe pace, o să mi-o arate ochitorul.

— Bine. Rugămintea mea este s-o iei și s-o cufunzi în mare. Smulgătorul de baobabi făcu întocmai, iar la ziuă, când se treziră soldații, ia locuința și toată curtea regească de unde nu-i. Puseră cu toții mina pe sulițe și se năpustiră pe urmele celor cinci călători. Dar cel ce-și ținea nările astupate nu-și arătase încă puterea: se întoarse către soldați și-și destupă nările. într-o clipă vârtejul
năprasnic ce se iscă măturâ întreaga armată de acolo, și vântul nu conteni până când nu zvârli și soldații în valurile mării, pe urmele regelui.

Liniștiți și fără alte piedici, ce-i cinci prieteni poposiră în țara lui Musavili, unde ajunseră toți căpetenii ale unor triburi puternice.

Cum a pătruns moartea în lume

poveste kenyană

Era un om odată într-un craal[18] ce stătea ceasuri întregi pe împletitura din fața colibei, cu ochii pierduți în gol. De cele mai multe ori cugeta la toate durerile prin care trecuse. Poate că ceilalți din satul lor, care se afla chiar unde începea jungla, fuseseră și ei năpăstuiți. Dar nu ca el. Odată seceta fusese atât de mare, încât îi muriseră toate vitele. Apoi îi pieriseră copiii. Și nu de mult, femeia. Nu era bătrân. Ar fi putut să se ducă la un trib, dincolo de râu, să peteasca o alta. Dar nu se dusese.

Stătea seară de seară nemișcat, cu picioarele încrucișate sub el, și se gândea, până ce luna dispărea în

---

18 sat african cu case rotunde, având o singură uşă şi nici un fel de geam

desişul pădurii. încerca să-şi aducă aminte de poveştile pe care le auzise, copil, în coliba în care se născuse, departe de aici. Le spunea o bunică doftoroaie, poate că era chiar străbunică, sau mai bătrână. Căci ea nu ştia nici când se născuse şi nici că avea să moară vreodată. De la ea auzise că oamenii erau veşnici, că moartea se furişase nu de mult în lume, pe undeva, nu se ştia pe unde, şi că trebuia întoarsă de cei ce aveau putere asupra ei.

Dar cine erau cei ce aveau putere asupra ei? Când te întâlneai cu ea se întâmpla cum se întâmplase cu ai lui: îi atinsese uşor, în treacăt. Şi dintr-o dată înceta şi foamea, şi plânsul, şi tot.

Cine oare avea putere asupra ei? Pe vremea bunicii sale, oamenii trăiseră fără moarte.

Se gândea omul să pornească odată în căutarea colibei unde se născuse. Dar nu mai ţinea minte drumul. Şi totuşi, într-o bună zi plecă în călătorie, fără să spună cuiva încotro. Pasămite hotărâse să meargă în faţa lui Bleniba, marele idol al celor din neamul Cavalla, să afle de la el sfat şi ajutor împotriva morţii. Merse el zile şi nopţi, străbătând căi neumblate, căci drumul pînă la faţa marelui fetiş era greu şi primejdios. Nu se încumetaseră pe el decât căpeteniile triburilor însoţiţi de mulţi războinici.

Iată însă că după multă trudă ajunse şi omul cel năcăjit la gura văii în care se afla peştera sfântă a lui Bleniba.

Când păşi înăuntru, nu era nici zi, nici seară, şi călătorul rămase înmărmurit de chipul în faţa căruia se afla. Nişte raze de soare rătăcite înainte de asfinţit se jucau pe un idol uriaş cu mâinile înfipte de o parte şi de alta în pereţii stâncii. Părea că toată înfăţişarea aceasta, cu ochi strălucitori de nestemate sprijină întreaga lume şi că în mânia ce i se citea pe chip era gata să-l zdrobească pe omul ce tocmai venise să i se închine.

Fusese doar un gând sau nişte vorbe fără grai, ce se înălţară spre marele idol?

— Bleniba, idol atotputernic, al celor din neamul Cavalla, dă-mi un descântec împotriva morţii. Tu singur mi-l poţi da. Indură-te să faci lumea cum a fost altă dată.

Soarele fulgeră în ochii imenşi de smarald şi de diamante şi prin nu ştiu ce mişcare înăuntrul stâncii, o piatră se desprinse de sub palma figurii uriaşe, se rostogoli şi căzu la picioarele omului îngenuncheat în faţa fetişului.

— Ia-o şi te du şi astupă cu ea cărarea morţii, păru a auzi cel venit de departe, că îi şopteşte cineva pe sub bolţile stâncilor.

— Cărarea morţii, o Bleniba? Dacă aş şti unde se află! încotro s-o apuc?

— Caut-o, caut-o, caut-o, şuieră curentul din adâncimile peşterii, până când totul încetă, soarele se stinse pe chipul fetişului şi noaptea învălui figura uriaşului.

Când se văzu afară, călătorului i se păru că piatra din braţele lui îl trage la pământ de grea ce era. Se minună şi el cum de o putuse aduce până acolo şi se întreba cum avea s-o care mai departe, cine ştie câtă vreme. Se aşeză şi încercă să se gândească la ceea ce avea de făcut. Cărarea morţii! „Nu e nicăieri şi e pretutindeni", gândi omul în sinea lui, cercând să pătrundă rostul pietrei ce-i fusese încredinţată. O întoarse pe toate părţile, crezând că va găsi vreun semn pe ea. Piatra însă era albă şi strălucitoare, spălată parcă de toate apele lumii.

— Las că ştiu eu unde ţi-e locul, grăi omul tare.

— Numai să nu greşeşti, i se păru că aude lângă el.Se întoarse şi când colo, o antilopă se tot învârtea în jurul lui privindu-l cu ochii ei aurii.

Omul o recunoscu imediat:

— Nemla, surioară, de unde vii?

— Eu? Tu de unde vii, îi întoarse Nemla vorba. Uite, de când ne tot învârtim pe aici îmi spuneai şi tu păsul şi ţi—l spuneam şi eu pe al meu.

— Ce păs ai tu?

— Am şi eu, acum însă vreau să te ajut cu piatra aceea de-o porţi în braţe. Ţi-adat-o Bleniba şi tu nu ştii încotro s-o apuci cu ea. Aşa-i?

— De unde ştii? întrebă călătorul, dar tot el îşi aduse aminte că Nemla antilopa era o mare vrăjitoare şi că avea putere asupra oamenilor şi chiar asupra fiarelor. Şi dacă ştii, cam unde ai crede tu că se

află cărarea pe care trebuie s-o astup cu piatra aceasta?

— Uite, aici nu prea departe, tot în jurul marelui fetiş se află şi cărarea.

— Asta nu cred, antilopă Nemla. Ea trebuie să fie undeva sus, pe muntele din care pornesc apele şi care ascunde soarele. Eu tot într-acolo pornesc să duc piatra.

— Fă cum crezi, omule, îi răspunse antilopa. Dacă vrei, te pot ajuta după puterile mele.

— Îţi mulţumesc, Nemla, spuse el. Poate cărăm amândoi povara aceasta o bucată de drum.

Cât ai clipi din ochi, antilopa sări şi ridică piatra, cât era de grea, doar cu fruntea, apoi o rostogoli în valea care se deschidea în faţa lor.

— Opreşte! strigă omul. Unde mergem? încotro ai îndreptat piatra?

— Nicăieri. Se va opri imediat...

Şi Nemla se ridică deodată pe picioarele dinapoi, începu să sforăie aprig pe nări şi să arunce priviri scânteietoare în jurul ei. Apoi rosti ceva cu glas omenesc, dar călătorul nu pricepu ce, şi în clipa următoare se făcu nevăzută. Atunci el se repezi după piatră, dar pricepu de îndată, plin de spaimă, că antilopa îl înşelase: rostise un farmec şi înţepenise pentru vecie piatra pe locul unde se oprise.

Toate încercările lui şi ale altora mulţi care voiră să-i ajute ca să scape lumea de moarte au fost zadarnice. Cărarea morţii n-a putut fi astupată şi de atunci oamenii au tot murit.

Fiii soarelui

poveste kenyană

Un om din cei ce vânează sau îşi pasc turmele la poalele muntelui Kilimanjaro avea patru fii. Dar, spre durerea, deznădejdea şi mânia acestui tată nefericit, fiii lui se stinseră unul cite unul. Ori boala îi răpusese, ori o săgeată vrăjmaşă, ori o năprasnică cutremurare de pământ. Mai pe scurt, omul care fusese un părinte atât de fericit, căci avusese atâţia feciori, rămăsese fără niciunul.

— Oare ce mânie a pus stăpânire pe Iruwa, de mi-a ucis toţi fiii? se întreba omul cuprins de durere şi de o mai adâncă revoltă. Ce-am făcut de l-am supărat pe marele zeu?

Iruwa, Soarele, marele zeu, fusese necruţător cu Numbe şi acesta hotărî să meargă până la marginea pământului, să-l caute şi să tragă o săgeată în el. Zis şi făcut. Se duse la fierar şi porunci să-i facă mai multe vârfuri de săgeţi cu care-şi umplu tolba, apoi îşi luă arcul şi porni la drum.

Merse omul ce merse, cale lungă spre răsărit, până când ajunse la un deal întins. Aici se opri, căci văzu în faţă, pe deal, o poartă mare la care duceau o mulţime de drumuri pământene şi de la care plecau nenumărate căi cereşti.

— Oare aici o fi capătul lumii? se minuna Numbe.

Şi în timp ce sta aşa nedumerit, chibzuind la ceea ce avea de făcut, pământul răsună de un zgomot asurzitor, ca de tropăit de mii de picioare, care-l făcu pe Numbe să cadă în ţărână. Dar zgomotul nu încetă, ci parcă se înteţi, iar în sunetul acesta, Numbe auzi cum scrâşneşte poarta de pe deal şi văzu o mulţime de bărbaţi frumoşi şi strălucitori ca nişte luceferi, ieşind pe poartă şi strigând:

— Repede, deschideţi porţile să treacă regele! Loc, să iasă şi să nu găsească nimic în cale!

înţelese atunci că zgomotul îl făcuseră acei tineri cu paşii lor.

De spaimă, Numbe se târî şi se ascunse într-un desiş, aşteptând acolo ceea ce avea să se mai întâmple.

Care nu-i fu mirarea când văzu cum se deschid larg porţile, făcând loc unui tânăr într-un nimb de aur, care răspândea în jur o lumină orbitoare. Cel Strălucitor era atât de frumos, atât de neînchipuit de frumos, încât Numbe se simţi copleşit şi uită pentru ce venise.

Trecu din nou o armată de tineri şi răsună încă o dată:

— Loc, să treacă regele!

Primii însă se opriră şi adulmecând în stânga şi în dreapta strigară:

— Miroase pe aici a pământean, cine se ascunde primprejur? Căutară ce căutară şi găsindu-l pe Numbe îl aduseră în faţa Celui veşnic strălucitor:

— De unde vii şi pentru ce-ai făcut drumul încoace? îl întrebă el.

— Numai durerea, doamne, durerea m-a gonit de acasă. Mi-am spus: să mă duc să mor şi eu în pădure.

— Cum rămâne atunci cu săgeata pe care ai vrut s-o tragi în mine? Uite, trage-o acum!

Dar Numbe nu cutează nici să se mişte.

— Îţi vrei copiii înapoi, aşa-i?

— Da, doamne, asta e ceea ce vreau!

Iruwa se întoarse atunci şi-i arătă lui Numbe pe fiii săi, care se aflau cu toţii în ceata scânteietoare ce-l însoţea pe marele zeu.

— Ia-i, eu ţi-i dau înapoi, grăi Cel strălucit.

Dar când îşi aruncă Numbe privirea la feciorii lui, încremeni de uimire: erau atât de frumoşi, atât de puternici şi strălucitori. încât cu greu îi putu recunoaşte.

— Ei sunt, oare, băieţii mei?

— Iaţi-i, porunci Iruwa. Iaţi-i, şi pleacă cu ei! Numbe însă căzu atunci cu faţa la pământ şi strigă:

— Nu, doamne, nu mi-i da înapoi, sunt ai tăi şi eu te rog în genunchi să-i păstrezi lângă tine.

— Bine, făcu Iruwa, du-te şi vei primi pe drum tot ce-ţi este de trebuinţă, iar acasă ai să dobândeşti alţi feciori.

Numbe luă drumul înapoi şi-şi găsi calea presărată cu atâta vânat, încât îi ajunse să se hrănească şi să adune şi atâţia colţi de fildeş, încât abia ii putu îngropa. Când ajunse acasă strânse vecinii şi se duseră cu toţii să aducă fildeşul. Şi astfel, întreg craalul a scăpat de sărăcie. Iar după ce s-a scurs anul, lui Numbe i se născură alţi şi alţi feciori, în mijlocul cărora a trăit fericit până la adânci bătrâneţe.

Maruwa

poveste kenyană

Părinţii au trimis-o pe Maruwa, împreună cu surioara ei, să păzească un câmp de mazăre, înainte de culesul ei. Căldura era însă foarte mare şi într-una din zile, Maruwa o lăsă câteva clipe pe surioara ei singură, şi se duse să-şi potolească setea în apa lacului Kiningo, ce se afla în apropiere, în vremea aceasta, se apropiseră de câmpul lor o puzderie de maimuţe lacome, care se şi năpustiseră să înfulece mazărea. Surioara Maruwei se temu să gonească maimuţele, care erau mult mai mari şi puternice decât ea. Aşa că se piti după un tufiş, iar când se întoarse Maruwa găsi tot câmpul mâncat şi pustiit de blestematele jivine! Gândindu-se la ce o aştepta acasă, după o asemenea ispravă, care le lăsa coşarul gol şi burţile flămânde, Maruwa, niciuna, nici două, fugi şi-şi făcu vânt în lac. Surioara ei se duse plângând acasă şi povesti mamei lor cele întâmplate. Sărmana femeie nu aşteptă să termine fetiţa vorba şi se năpusti cât putu de repede la malul lacului ca s-o prindă în viaţă pe Maruwa. într-adevăr, aceasta încă nu se cufundase în apele cristaline ale iezerului: plutea deasupra ca o frunză uşoară purtată de vânt. Mama ei, străpunsă de durere, se zbătea amarnic pe mal. Nu ştia să înoate şi nu putea să-şi salveze fata, care rămăsese încă la suprafaţă, astfel încât o auzi foarte bine pe mama ei, când aceasta îi striga:

Maruwa, opreşte-te,
Maruwa, întoarce-te,
Nu-ţi pese de boabe,
Altă mazăre pune-vom!

Dar Maruwa răspunse:

Eu nu! Eu nu mă-ntorc!
Maimuţele mazărea au mâncat
Şi flămânzi ne-au lăsat.
Lăsat-au grădina pustie.
Iar eu mă tem să rămân vie!

în zadar cânta şi striga mama ei, Maruwa nu-i dădu ascultare şi se cufunda încet în apele albastre. Dar când ajunse în fundul lacului, spre uimirea ei, găsi aici lume multă, care se adăpostea în colibe asemănătoare cu cele pe care le ştia de acasă. Fiecare din cei cu care se întâlni voia s-o oprească şi s-o ospăteze cu ce avea mai bun. Dar fata nu primi nimic, iar când gazdele o întrebau ce ar dori să mănânce, ea se gândi să ceară ceva ce cu greu s-ar fi putut afla acolo, aşa că spuse:

— Vreau fructul amar şi iarba de leac!

Aşa a trăit Maruwa multe zile, adăpostindu-se în locuinţa unei bătrâne, pe care o fetiţă o ajuta la treburile gospodăriei. Copilita babei se ducea aproape în fiecare zi să cosească iarbă pentru capre. Văzând aşa, Maruwa se rugă de bătrână s-o lase să se ducă şi ea la cosit. Bătrâna se învoi, dar îi spuse că nu era nevoie s-o ajute cu nimic pe fetiţă. Plecară, aşadar, amândouă, dar departe de a o asculta pe bătrână, Maruwa se apucă ea de cosit şi de adunat iarba, pe care o aduceau apoi acasă.

Tot aşa făcu ori de câte ori era de adus apă sau vreascuri din pădure. Fetiţa o îndrăgi pe Maruwa, şi într-o zi îi spuse:

— Să nu rămâi aici, Maruwa. Ai să te obişnuieşti cu timpul şi cei de aici o să te pună la tot felul de munci grele. Mai bine du-te la bătrână şi spune-i că ţi s-a făcut dor de casă. Dar ai grijă, dacă te întreabă pe ce cale vrei să te întorci, dacă vrei prin apă sau prin foc, tu să spui: „Lasă-mă să mă întorc prin apă, măicuţă!"

Maruwa îi mulţumi fetiţei şi de îndată ce i se ivi prilejul o rugă pe babă s-o trimită înapoi. Aşa se şi întâmplă: bătrâna o aruncă în fântâna din ocolul vitelor şi până să se dezmeticească, Maruwa se pomeni în lumea pământenilor, vie şi nevătămată, ba mai mult, acoperită cu lot felul de lanţuri şi podoabe. Fata porni spre coliba lor şi se ascunse în ocolul vitelor. Nu după multă vreme mama ei veni să ia ciubărul de lapte. Mare-i fu bucuria când îşi găsi fata acolo. Voi s-o ia în braţe, dar Maruwa îi strigă:

— Nu-mi atinge podoabele, mamă! Femeia se duse atunci fuga la bărbatul ei:

— Hei, Mbonyo, du-te şi adu-mi ciubărul de lapte! strigă ea. Omul nu prea înţelese de ce îl trimite nevasta la o treabă femeiască, dar se duse. Când îşi găsi fata în ocolul vitelor, voi s-o strângă la pieptul lui, dar ea nu-l lăsă nici pe el să se atingă de podoabele ei. Omul plecă atunci şi aduse fetei, ca semn de bun venit, o oaie mare şi grasă. Maruwa ieşi în curtea casei lor şi după ce tatăl ei îi înfăţişă oaia, pe lângă părinţi, îi urară bun sosit toţi oamenii din sat.

Văzând-o însă încărcată cu atâtea lanţuri şi podoabe, pe fata unor vecini o cuprinse o pizmă atât de mare încât, după ce ascultă povestea Maruwei, niciuna nici două, se duse şi-şi dete drumul în undele lacului Kiningo. Ajunse şi ea în aceleaşi locuri şi la aceeaşi bătrână la care fusese şi Maruwa. Dar, în loc s-o ajute pe fetiţa bătrânei, ea lenevea cit era ziulica de lungă. în cele din urmă, fetiţa sătulă de asemenea trântoriţă, o sfătui ca şi pe Maruwa să se ducă să-i ceară bătrânei învoirea să plece şi să aleagă calea apei pentru a ieşi la lumina pământului. Fata cea pizmaşe însă n-o ascultă şi- i spuse bătrânei că vrea să iasă de acolo pe calea focului. Bătrâna îi făcu pe voie şi o aruncă în foc, iar când ajunse pe pământ, focul intrase şi în trupul ei. Maruwa voi s-o întâmpine, dar nu fu chip, căci orice atingea fata aceea se aprindea şi se prefăcea în scrum. Alerga nefericita şi se ruga de toate râurile să-i ia flacăra ce o mistuia, dar apele nu voiau s-o primească până ce, în sfârşit, ajunse la Namuru, zeul ocrotitor al râului Sere, în care fata îşi sfârşi zilele. Se spune că în râul acela i s-a stins jarul şi că toţi cei ce ştiu de întâmplarea aceasta se feresc să bea din apele lui.

Arborele cerului

poveste kenyană

Trăia odată, într-un craal, o fată frumoasă şi harnică pe care o chema Chicialundu. într-o zi, în timp ce tăia iarbă pentru vitele părinţilor ei, fata, din nebăgare de seamă, căzu într-o groapă adâncă pe care n-o văzuse, căci era acoperită cu verdeaţă. Prietenele care o însoţiseră o auziră strigând, mai întâi deslușit, din răsputeri, apoi mai slab şi tot mai slab, până când sunetul glasului ei se pierdu în murmurul vântului printre ierburi.

Pasămite, prăbuşindu-se în adâncuri, fata trecuse prin cele trei tărâmuri ale morţii şi târziu se oprise în ultimul, cel din care pământenii nu se mai întorc, nici să-i vadă pe cei vii. în clipa când fata ajunsese la locul

acela, răsărise din groapa care-o înghiţise o plantă tânără, pe care mama fetei o stropea mereu cu lacrimi multe. Creştea văzând cu ochii şi arunca înjur o umbră răcoroasă, de care se bucurau tinerii păstori, care plecau cu vitele la iarbă.

Din când în când, seara, ori li se părea, ori într-adevăr se auzea un glas dulce de fată, când vântul se juca printre crengile arborelui? Aşa cel puţin credea mama copilei, care nu contenea să vină zilnic la poalele arborelui.

— Draga mea, copila mea, şoptea ea şi privea în sus cerul şi i se părea că vede departe, dincolo de crengile tremurătoare încărcate cu flori parfumate, nesfârşita împărăţie a lui Vahun.

— Oare acolo eşti, frumoasa mea, copila mea, sau jos de tot în negurosul tărâm al morţilor?

Unul dintre păstorii vitelor din craalul lor o ascultă tăcut, în timp ce se odihnea la umbra arborelui. în fitece zi el afla câte ceva nou despre fata dusă din lumea pământeană. După ce pleca mama Chicialundei, tânărul se urca în arbore, pînă sus, sus de tot, unde începeau norii şi împărăţia lui Vahun, marele zeu. Vântul se juca printre ramuri, iar frunzele lucioase şi catifelate îi mângâiau şi-i răcoreau obrajii.

— Chicialundu, se trezi tânărul şoptind, Chicialundu, unde eşti?

— Aici, aici, pretutindeni lângă tine, murmura parcă frunzişul arborelui, unduindu-şi ramurile în jurul tinărului. Acesta încerca să şi-o amintească pe Chicialundu, aşa cum o văzuse în viaţă, când se jucau cu toţii pe malul râului, în pădure, la sărbători. Cu cât se gândea mai mult la ea, cu atât fata îi apărea mai vie, mai plină de farmec. Şi dacă într-adevăr nu căzuse în tărâmul subpământean şi o putea găsi acolo sus în împărăţia lui Vahun? Poate că zburase din împărăţia fără întoarcere şi acum era departe.

într-o bună zi, tânărul păstor începu din nou urcuşul spre vârful arborelui. încet, fără să se grăbească, ca un om care ştie că-l aşteaptă un drum lung. Nu ajunsese nimeni vreodată în vârf. Dincolo de coroana stufoasă nu ştia nimeni ce e.

Tânărul nu s-a mai întors niciodată şi oamenii au povestit vreme îndelungată că a trecut dincolo de împărăţia lui Vahun, dincolo de nori, ca să o găsească pe Chicialundu.

Ntotwatsana

poveste din Lesotho

Odată, de mult, Ntotwatsana, fiica unei căpetenii de trib din Basuto, păştea, afară la câmp, turma tatălui ei. Aici o văzu, de departe, din vârful unui bananier înalt, un matebele, din satul temut al celor jumătate de oameni. Aceştia aveau un braţ, un picior, un ochi şi o ureche. Celor care aveau nenorocul să-i întâlnească, li se părea că văd un fel de înspăimântătoare făpturi omeneşti, tăiate pe din două.

Acel matebele, care o zărise pe frumoasa Ntotwatsana, fugi în sat, la căpetenia lor şi-i povesti cit era de mândră fiica şefului de trib vecin.

A doua zi de dimineaţă, în timp ce Ntotwatsana umbla liniştită păscându-şi turma de vite, se iscă de nu ştiu unde un vint năprasnic, vârtej care o ridică şi o duse departe, până în satul jumătăţilor de oameni. Aici, căpetenia lor o făcu pe dată soţia feciorului său, tot jumătate de om, cu un ochi, o mână şi un picior. Ca să fie sigur că nu va putea fugi de la el când lipsea de acasă, soţul Ntotwatsanei îngropa o pereche de coarne fermecate în coliba lor. într-o noapte, când bărbatul ei se alia la vânătoare, tinăra femeie încercă să fugă. Dar coarnele începură să şuiere din răsputeri:

„U-u-u-u! Iat-o pe Ntotwatsana, cea pe care a ridicat-o un vârtej de pe păşunea unde păzea turma tatălui ei, căpetenia din Sekwae!"

La auzul acestor sunete, matebelii, pornind cu toţii, şontâc, şontâc, într-un picior, o ajunseră degrabă din urmă şi-o aduseră înapoi. Vrând-nevrând, sărmana fată rămase soţia acelei jivine ce abia dacă semăna a om şi după ce mai trecură anii avu şi două fetiţe gemene. Acestea însă semănau cu mama lor, aveau mâini şi picioare ca toţi oamenii şi se făceau mai frumoase pe zi ce trecea.

Odată, mergând să aducă apă de la izvor, cele două gemene întâlniră un războinic însoţit de câţiva din oamenii lui. Acesta le întrebă:

— Ai cui copii sunteţi voi?

— Suntem copiii Slutului-neândurat.

— Cine e mama voastră?

— O cheamă Ntotwatsana.

— Al cui copil e ea?

— Nu ştim – mama ne-a povestit numai că a fost luată de un vânt furtunos de pe pajiştea unde păzea turma tatălui ei.

Atunci războinicul spuse:

— Vai! Sunt fiicele surorii mele mai mici.

Apoi, unii dintre însoţitorii luptătorului scoaseră apă pentru cele două fetiţe, alţii le tăiară fire de trestie şi le curăţară frumos, cu cuţitele. Unchiul lor le spuse:

— Când ajungeţi acasă, spuneţi-i mamei voastre că vă este foame şi cereţi-i nişte pâine să mâncaţi. După ce iese, ascundeţi repede mănunchiul acesta de trestii sub pielea de căprioară pe care şade ea.

Cele două fetiţe făcură întocmai cum le învăţase unchiul lor. Când cerură mamei de mâncare şi până să se întoarcă, ele îi ascunseră trestiile sub pielea pe care se odihnea.

Când Ntotwatsana se aşeză pe ele, trestiile se rupseră. Fetiţele începură să plângă. Zadarnic încerca mama lor să le potolească, făgăduindu-le să trimită un băiat şi să le taie altele. Ele o ţineau una şi bună că nu se vor linişti decât atunci când mama lor le va aduce alt braţ de trestii. Văzând aşa, femeia se duse la izvor şi care nu-i fu uimirea şi bucuria când îşi întâlni acolo fratele! Ea îi căzu în braţe şi-i povesti plângând cum o păzea de atâţia ani pocitura de jumătate-om, cu ajutorul coamelor fermecate. Fratele ei o învăţă atunci ce să facă:

— Dacă vrei să scapi, pune apă la foc şi când începe să fiarbă, toam-o în coarnele vrăjite, astupă- le apoi bine şi mai pune-le şi câte o piatră la gură. Apoi ia-ţi copiii şi de îndată ce se înnoptează, vino încoace.

Femeia făcu întocmai cum o învăţase fratele ei, pregăti fetiţele şi din toată gospodăria nu luă decât o oiţă neagră. în puterea nopţii, toţi o porniră iute la drum.

Ştiind că bărbatul ei este plecat şi simţind că a părăsit coliba, coamele fermecate voiră să dea, ca de obicei, de veste, dar din pricina apei ce gâlgâia înăuntrul lor, ele nu izbutiră decât să scoată nişte sunete răguşite:

„U-u-u-u!", care li se păru matebelilor lătratul unor câini somnoroşi. Târziu de tot, când apa din coame se mai scurse puţin, ele izbutiră să şuiere şi să trezească tot satul jumătăţilor de oameni. Ei porniră cu cea mai mare repeziciune pe urmele fugarilor. Aceştia erau însă departe şi luna coborâse mult pe cer, când izbutiră să se apropie de ei. Când le auzi zgomotul paşilor, care semăna mai degrabă cu zgomotul unor copite de dobitoace, Ntotwatsana şopti ceva oiţei celei negre. Aceasta se opri şi, spre uimirea tuturor, începu să joace. Şi juca, săltând şi învârtindu-se şi însoţindu-şi mişcările pline de drăgălăşenie cu nişte sunete dulci, nepământeşti. Matebelii rămăseseră pironiţi pe loc. Uluiţi şi încântaţi, ei nu-şi puteau lua privirea ochiului, pe care-l aveau în vârful capului, de la făptura aceasta neînchipuită, care se întrecea în sărituri şi câte alte mişcări aproape omeneşti. în vremea aceasta, mica ceată de fugari câştigase timp şi se îndepărtase binişor de matebeli. Când aceştia se dezmeticiră, ia oiţa de unde nu-i. începură din nou să alerge s-o prindă din urmă pe Ntotwatsana. Dar fu în zadar. Ea ajunsese, împreună cu fetiţele, cu oiţa şi cu toţi ceilalţi, în satul lor. Văzând numărul mare de războinici cu arcuri şi suliţe, care-i aşteptau în afara satului, matebelii se dădură bătuţi şi făcură cale întoarsă.

Ntotwatsana însă se duse înapoi la casa tatălui ei, iar fetiţele se îngrijiră de atunci de oiţa cea neagră ca de o surioară a lor şi n-o lăsară să ducă lipsă de nimic.

Prințesa-Porumbel

poveste marocană

Un rege puternic domnea odată demult peste o întinsă ţară din Magreb. Poporul îl iubea pentru că era un rege drept şi bun, care se luptase pentru liniştea şi pacea pământului ce-l cârmuia. Dar regele nu era fericit, pentru că în casa lui nu se născuse niciun fiu. Oricât s-au străduit vracii, niciuna din soţiile pe care le luase şi de care mai apoi se despărţise, din aceeaşi pricină, nu-i dăruise niciun urmaş. Azi aşa, mâine aşa, până când

într-o zi un neguţător străin strigă pe sub geamurile palatului:

— Mere fermecate, mere fermecate avem de vânzare!

Dinlăuntrul palatului îi auziră şi regele şi tânăra lui soţie care, mirată de aşa marfa, trimise, înaintea soţului ei, o slugă să-i aducă un măr. După ce primi mărul, regina se retrase în iatacurile ei şi-l tăie în două. Mâncă jumătate, iar cealaltă jumătate o lăsă pe farfurie. O păuniţă intră în încăpere, atrasă de frumuseţea şi parfumul mărului, fură jumătatea de măr şi o duse departe, în scorbura unui copac care-şi întindea crengile deasupra fântânii unde veneau slugile împărăteşti să adape caii şi celelalte vite ale curţii. Acolo, păuni ţă îşi făcu un cuib încăpător, căptuşit cu frunze moi şi nu mai plecă din locurile acelea.

Vremea trecu şi băiatul căruia între timp regina îi dăduse naştere, crescu mare şi frumos de-i era mai mare dragul regelui să se uite la el. învăţase să mânuiască toate armele şi era meşter în toate ştiinţele. Şi ca să fie toate rânduielile împlinite, părinţii lui îi hotărâseră şi soţia, pe fiica uneia din surorile reginei. Prinţului nu-i prea dădea inima ghes spre fecioara aceea, dar, de gura mamei sale, se învoi în cele din urmă şi nunta trebuia să urmeze.

într-una din zile, iată că slugile regeşti se întoarseră înspăimântate cu animalele de la izvor, iar unul dintre grăjdari povesti cu mare supărare că nici caii, nici vitele nu mai beau din apa aceea, cu toate că era limpede şi curată ca lacrima. Neştiind ce să creadă de o asemenea întâmplare, prinţul însuşi se duse în ziua următoare să vadă care era pricina ce oprea animalele în faţa izvorului. Ca şi în ajun, caii sforăiră şi se dădură înapoi. Prinţul se aplecă atunci să vadă dacă se poate desluşi ceva în unda albastră. Dar rămase multă vreme aşa privind nemişcat apa, iar când se ridică de acolo era galben ca turta de ceară, pierdut şi cu privirile rătăcite. La castel ceru să fie lăsat singur. Din ziua aceea tânărul căzu la grea boală. Nu mai mânca, nu mai bea, nu mai voia să vadă pe nimeni şi se trase în scurt timp de-i simţiră toţi cei din jur sfârşitul aproape.

Pasămite, văzuse prinţul în oglinda apei un chip de fată de o frumuseţe atât de nepământeană, atât de neînchipuită pentru mintea unui muritor, încât se îmbolnăvise de o dragoste fără leac, căci acel chip era ca un joc de lumini şi de umbre: pieritor ca tremurul undelor ce-l oglindeau. De unde oare să ia copila aceea? întrebarea aceasta şi-o puneau prinţul şi slujitorii, dar mai ales regele, care- şi vedea feciorul pierind.

în cele din urmă, cerură sfat unui bătrân pustnic, iar acesta le spuse:

— Prinţul s-a îndrăgostit de o djania,[262] care s-a născut din mărul fermecat şi a fost crescută de o pasăre fermecată ce-şi are cuibul în copacul ce se întinde deasupra izvorului. Până nu-i veţi găsi fata nu se va vindeca. Ceea ce trebuie însă neapărat este să dăm de urma neguţătorului care i-a vândut reginei mărul. El singur poate aduce zâna printre muritori.

Zis şi făcut. După ce trimiseră soli în toate părţile, slujitorii regelui izbutiră în cele din urmă să-l dibuiască pe neguţătorul vrăjitor.

La rugămintea regelui, vrăjitorul îşi luă descântecele sale şi se aşeză la poalele arborelui în care păuniţă o cresc use pe zână. După prima zi de descântece, copila din copac se prefăcu într-un porumbel ce-şi luă zborul alături de păuniţă, spre deznădejdea prinţului care o socotea pierdută. Cu toate acestea, ea se întoarse seara şi se aşeză în copac.

Timp de şase zile vrăjitorul îşi urmă descântecele, arzând sub copac felurite ierburi şi prafuri pe care le însoţea cu semne şi cuvinte necunoscute. în cea de-a şaptea zi, porumbelul coborî din copac şi se prefăcu într-o fată de o frumuseţe cum nu se văzuse niciodată în locurile acelea. Umbla mai ales cu nişte paşi ce păreau că nu ating pământul, unduindu-şi pe spate părul aproape albastru, ca un crâmpei de mare întunecată.

Bucuria prinţului era fără margini, îşi luă mireasa în braţe şi se duse cu ea în faţa regelui.

— Aceasta va fi soţia mea, mărite rege, dă-ne binecuvântarea. Era însă în palat o altă fată, care-i purta prinţului şi zânei o ură neîmpăcată. Aceasta era verişoara tânărului fiu al regelui, cea care-i fusese menită să-i fie soţie înainte de a o fi întâlnit pe djania din copac. Vârându-se în sufletul reginei, fata izbuti s-o atragă de partea ei şi s-o facă s-o duşmănească pe zână. Chibzuiră ele ce chibzuiră cum să scape de ea şi, în cele din urmă, îl chemară din nou pe vrăjitor şi fagăduindu-i un sipet întreg de aur şi nestemate, cele două femei aflară calea să scape de copila din copac.

— Când se va pregăti de nuntă, după ce s-a spălat pe cap, să o luaţi şi să vă faceţi că vreţi să-i uscaţi părul. Să i-l ridicaţi şi când va sta aplecată în jos să-i înfigeţi acul acesta în ceafă.

Vrăjitorul înmână cu aceste cuvinte verişoarei prinţului un ac subţire de aur. Fata făcu întocmai, înainte de nuntă, după ce se îmbăie şi se pregăti să se îmbrace, zâna o rugă ea însăşi pe verişoara logodnicului ei să-i

usuce părul şi s-o pieptene. Când fu culcată cu capul în poala ei, fata cea haină, care-i purta sâmbetele, îi înfipse acul adânc în cap. în clipa aceea zâna se prefăcu într-un porumbel, ieşi din încăpere şi dispăru pe geam. Când veni prinţul să-şi întâmpine logodnica, ia-o de unde nu-i.

Tânărul fu cât pe aci să-şi piardă minţile. Căzu din nou la pat. Dar regina îl tot mângâia, şi-l mângâia, spunându-i că zânei-porumbel nu i-ar fi plăcut viaţa închisă într-un palat.

Prinţul nu voia însă să ştie de nimic şi porunci să se cureţe grădina şi pomii din faţa casei, doar, doar s-o întoarce porumbiţa într-unul din copaci. Aşa s-a şi întâmplat. în vreme ce lucrau la sădirea pomilor şi a fiorilor, grădinarii auziră pe sus râsete şi şoapte:

— M-am născut dintr-un măr, m-a crescut o păuniţă, m-am logodit cu un prinţ şi m-au vrăjit mama şi prima lui logodnică!

Grădinarii nu întârziară să se ducă să-l caute pe prinţ şi să-i povestească ce auziseră.

Acesta nu se îndoi nicio clipă că zâna se afla în preajma lui şi chemă din nou vraciul din munţi să-l sfătuiască cum s-o aducă înapoi. Acesta porunci să i se dea o râşniţă şi nişte boabe de grâu şi trimiţând o babă sub copacul de Ia izvor o învăţă ce să facă.

Baba începu să se vaite în gura mare:

— Ce tristă e bătrâneţea! Nu mai văd nimic. Nici să torn boabele în râşniţa aceasta. Vai, vai! Şi nu-i nimeni aici să mă ajute!

De sus, porumbiţa îi răspunse:

— Nu aşa, mătuşico, întoarce morişca, nu vezi că ai turnat boabele pe jos?

— Nu văd, maică, făcu bătrâna, nu văd deloc! N-ai vrea să mă ajuţi?

în cele din urmă, porumbiţa coborî din pom, baba puse mina pe ea şi vârând-o într-o colivie o duse prinţului care-o încuie pe dată în iatacul său.

Dar cele două femei, care-i purtau sâmbetele, se furişară în lipsa prinţului, scoaseră porumbiţa din cămara lui şi-o aruncară în pivniţa de cărbuni.

întorcându-se în iatac, prinţul se mânie atât de tare că nu-şi găsise pasărea iubită, încât regina fu nevoită să-i mărturisească ruşinată cum că ea o băgase în pivniţa de cărbuni, minţind că porumbiţa voise să zboare din nou pe geam. Pe loc prinţul coborî în beci şi scoase pasărea Ia lumină. Dar în ce hal era sărmana! Neagră de praf de cărbune! Fiul regelui o luă cu gingăşie, începu s-o spele şi s-o cureţe cu mâna lui. Atunci dădu peste acul din capul porumbiţei şi i-l trase imediat afară.

Ce minune se întâmplă atunci!? Zâna se afla din nou în faţa lui, vie, în toată strălucirea frumuseţii ei. Ea îi căzu prinţului în braţe şi-i povesti tot ce i se întâmplase, toate suferinţele prin care trecuse din pricina pizmei şi răutăţii verişoarei lui. Aceasta îşi primi pedeapsa cuvenită, iar regina fu izgonită de ia palat şi-şi termină zilele cerşind la margine de drum.

Prinţul insă trăi ani îndelungaţi şi fericiţi lângă prinţesa lui, cea născută dintr-un măr, care-i dărui mulţi copii frumoşi şi plini de noroc.

Cum s-a răspândit înţelepciunea în lume

poveste din Namibia

Trăia odată în Taubi un om bătrân, atât de bătrân, că-şi uitase şi ei numărul anilor. I se spunea moş Ananzi şi toţi cei din jur ştiau că adunase întreaga înţelepciune a pământului la un loc.

într-adevăr, bătrânul o strânsese cam pe toată într-o oală de lut, pe care o ţinea mereu aproape de el.

Odată, ce-i veni moşneagului în minte, se hotărî să ascundă oala lui umplută cu înţelepciune să n-o mai găsească nimeni. Se sculă aşadar, a doua zi, dis-de-dimineaţă, şi porni să caute o ascunzătoare potrivită. Când să iasă însă din colibă, iată că se trezi feciorul lui cel mai mic.

„Unde s-o fi ducând tăticul, aşa cu noaptea în cap şi fără o fărâmă de mâncare în pântec"? se întrebă băiatul pe care-l chema Kweku Tsin.

Stârnit de curiozitate, el se sculă binişor şi se luă după tată-său. Acesta merse multă vreme şi se opri într-un loc, unde creşteau cei mai înalţi bananieri din toată pădurea. Se suci, se învârti şi în cele din urmă alese copacul cel mai înalt, ca să facă ascunzătoare din el. Voia să urce oala cu înţelepciune în vârful bananierului, gândind că nu avea să-i treacă prin minte nimănui s-o caute

acolo. îşi atârnă aşadar oala de gât cu o sfoară groasă şi începu urcuşul. Bananierul însă avea tulpina netedă şi era neînchipuit de greu să te caţeri pe trunchiul lunecos. Peste toate, ceea ce îl stânjenea mai tare pe bătrân era tocmai legănatul vasului agăţat de gât, care se clătina mereu între pieptul lui şi copac, fie împiedicându-l să urce, fie speriindu-l la orice pas, că la cea mai mică neatenţie se face ţăndări. Soarele ajunsese drept în mijlocul bolţii cereşti aruncându-şi, cu puterea ce o are la nămiaza, razele dogoritoare drept în creştetul bătrânului, care nu ajunsese decât la jumătatea copacului. Feciorul lui îl privea uimit de jos şi văzând cum se zbuciumă bătrânul ca să nu spargă vasul buclucaş, de la o vreme simţi că nu-l mai rabdă inima. Se suci, se răsuci, însă dorinţa de a-şi ajuta acum părintele, pe care în alte daţi îl supărase, fu mai tare.

— Dar bine, tată, îi strigă el, de ce nu-ţi atârni vasul acela în spate, nu te-ar stânjeni decât la urcat!

Bătrânul, se opri, se uită în jos şi îşi văzu băiatul.

— Ia te uită, spuse el, crede omul că a strâns toată înţelepciunea lumii la un loc şi-i arată propriul lui copil că are mai multă minte decât tată-său!

Zicând acestea, de uimire şi de ciudă, bătrânul îşi dădu drumul şi într-o clipă alunecă înapoi pe coaja netedă a bananierului.

Când ajunse jos, luă vasul şi-l zvârli cât putu de departe. Lovindu-se de un copac, se făcu bucăţi, iar de atunci se spune că înţelepciunea s-a răspândit pe întreg pământul.

De ce se foloseşte broasca ţestoasă împotriva duhurilor rele

poveste nigeriană

Doi copii s-au dus odată la un mare şef de trib pe care îl chema Ogodo. Acesta le-a dat să bea cola şi i-a întrebat cum se numesc. Primul din copii i-a răspuns că-l chemă Fântână-de-isteţime, iar celălalt, Nătărău-fiul-lui-Prostovan. Şeful de trib l-a întrebat pe primul copil de ce se numeşte aşa, iar acesta îi răspunse pentru că ştie să răspundă la orice i s-ar fi cerut. Intrebându-l şi pe celălalt copil de ce îl chema aşa, el răspunse că oamenii îi dăduseră acest nume pentru că nu ştia nimic.

Şeful de trib a dăruit apoi o găină grasă Nătărăului şi un cocoş lui Fântână-de-isteţime, rugându-i ca fiecare să-i aducă două ouă în ziua următoare. Pe urmă, copiii s-au dus acasă.

Dar, în vreme ce găina Nătărăului făcu a doua zi două ouă, cocoşul lui Fântână-de-isteţime nu făcu nimic.

Fiind de multă vreme bun prieten cu broasca ţestoasă, Fântână-de-isteţime se duse la ea să-i ceară sfatul în privinţa cocoşului care, ca orice cocoş, nu făcea ouă.

— Nimic mai uşor, nu-ţi face griji, îi spuse broasca. Lasă-l mâine pe Nătărău să se ducă cu cele două ouă şi tu du-te poimâine. Iar dacă te întreabă şeful tribului de ce ai întârziat, spune-i că ieri ai stat pe lângă tatăl tău, care aştepta să nască.

Fântână-de-isteţime făcu întocmai cum îl învăţase broasca, spunându-i şefului de trib că-l roagă să-l ierte de întârziere, dar tatăl lui era gata să nască.

Şeful de trib se uită la el şi-l scuipă între ochi.

— Nu ţi-e ruşine? Ai văzut vreodată un bărbat să dea naştere la copii?

— Dar tu ai văzut cocoş făcând ouă?

Atunci şeful de trib pricepu că într-adevăr copilul e isteţ şi-i spuse:

— Mâine să vii să-mi dobori copacul din faţa locuinţei mele. Băiatul îi răspunse că aşa va face şi îndreptându-se spre casă trecu pe la prietena lui, broasca ţestoasă, căreia îi povesti dorinţa şefului de trib: pasămite, copacul pe care ceruse să i-l taie era atât de înalt, încât nici nu i se vedea vârful. Broasca ţestoasă linişti copilul:

— Nu te teme. Du-te mâine şi spune-i şefului să ia piatra din pragul casei sale şi să ţi-o sfarme până se preface în pulbere. Şi dacă te întreabă de ce-ţi trebuie praful spune-i că vrei să ţi-l presari pe piept ca să prinzi putere să poţi doborî copacul.

Copilul făcu aşa cum îl învăţase broasca. Ajungând în faţa şefului de trib, el îl rugă să-i sfărâme piatra din pragul casei şi s-o prefacă în pulbere, având nevoie de ea ca să dobândească puterea de a doborî copacul.

— Pe cine ai mai văzut tu, băiete, sfărmând pietrele între palme?

— Dar tu pe cine ai văzut doborând un asemenea copac cu braţele?

în sinea lui, şeful de trib recunoscu deşteptăciunea copilului, dar nu voi să se dea bătut, şi-i spuse din nou:

— Mâine să vii să bei toată apa din mare.

Băiatul se duse din nou să ceară sfat de la prietena lui broasca ţestoasă. Povestindu-i cemai vrea de la el şeful tribului, ea îl învăţă ce să facă:

— Mâine, când te duci acolo, bagă un deget în mare, pe urmă linge-l şi spune-i că apa mării nu e destul de sărată şi că tu nu poţi înghiţi ceva nesărat.

Urmând sfatul broaştei, băiatul îi spuse întocmai şefului de trib, iar acesta îl întrebă:

— Nu ştiai că apa nu-i destul de sărată?

— Dar tu ştiai pe cineva care să poată bea toată marea? Mirat peste măsură derăspunsurile copilului, şeful de trib îi spuse:

— Aş vrea să mi-I aduci pe cel ce te-a învăţat toate acestea.

Fântână-de-isteţime îi spuse broaştei ţestoase despre dorinţa şefului de trib, iar aceasta, gândind că vrea s-o răsplătească în vreun fel oarecare, se învoi să meargă la el a doua zi, împreună cu băiatul.

Şeful de trib îi primi pe oaspeţi cu cola, apoi luă broasca ţestoasă cu binişorul şi-i puse pe furiş nişte leacuri năzdrăvane în cutele feţei, spunându-i:

— Broască ţestoasă, vei fi întotdeauna întrebuinţată să iei puterea duhurilor rele şi să ne ajuţi să izgonim pe oamenii păcătoşi, care ne tulbură liniştea. Te vom folosi în preziceri, iar carapacea ta va ajuta pe cei lipsiţi de simţire şi minte să le dobândească şi să devină înţelepţi. Du-te acum şi deseară te vom lua să împlineşti fapta aceasta.

Plecând de acolo, broasca spuse:

— Duh păzitor al pământului, fa în aşa fel să nu fiu folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele.

Prafurile pe care şeful tribului i le pusese în cutele feţei, îi răspunseră:

— Trebuie să fi folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele.

Broasca plecă şi se ascunse într-o gaură sub pământ, dar şeful tribului veni curând şi întrebă de ea, iar leacurile îi răspunseră că ea se ascunsese în văgăuna de sub pământ. Atunci şeful porunci leacurilor:

— Aduceţi-o la mine!

Şi leacurile scoaseră de sub pământ broasca ţestoasă, care fu folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele din ţara acelui şef de trib.

De atunci broasca ţestoasă a fost întrebuinţată pentru a ajuta pe cei fără minte să dobândească ceva din ce le lipsea. Ea ocroteşte de asemenea pe cei din ţara Igbo de ierburi vătămătoare, este folosită ca pavăză împotriva duhurilor rele şi împotriva celor ce turbură liniştea oamenilor cu faptele lor nesăbuite.

Adamu şi frumoasa lui soţie

poveste nigeriană

Trăia odată, într-un oraş, un om care ducea o viaţă de pustnic. Era atâta de drept şi de bun, încât îl iubeau nu numai oamenii, ci şi întreaga fire. Din această pricină, omul acesta, pe care-l chema Adamu, izbutise să înţeleagă limba animalelor, a păsărilor, a insectelor, a copacilor, ba pricepea chiar ceea ce voiau să spună pietrele cele necuvântătoare.

Cam în aceeaşi vreme se născuse în oraş o fată, cu câţiva ani mai tânără decât Adamu, pe care nicio alta n-o întrecea în frumuseţe, gingăşie şi virtute. Cu toate că părinţii ei nu erau bogaţi, fata, căreia i se spunea Sonkowa, adică cea dorită de toţi, fu cerută în căsătorie de tinerii cei mai înstăriţi şi voinici şi, înaintea tuturor, de legiuitorul oraşului, care era şi omul cel mai puternic dintre toţi.

Fata însă îl cunoscuse pe Adamu, a cărui frumuseţe sufletească îi câştigase inima. Şi, cu toate că în oraşul acela părinţii aveau putere asupra copiilor siliţi să-i asculte, Sonkowa nici nu voi să audă de o altă căsătorie decât cu Adamu cel îndrăgit de ea. în zadar o ameninţară şi o pedepsiră părinţii în fel şi chip, fata nu se plecă voinţei lor. Ba, mai mult, de la o vreme, văzând că n-o mai scoate la capăt, nu se mai atinse nici de mâncare, nici de apă, spunând că moartea îi era mai plăcută decât căsătoria cu legiuitorul oraşului, căruia o fagăduiseră părinţii. Aceştia, pricepând că nu au sorţi de izbândă cu fata lor, se înţeleseră în ascuns cu legiuitorul să se învoiască la căsătoria fetei cu Adamu şi apoi să tocmească pe cineva să-i curme acestuia, în taină, viaţa.

Auzind vestea cea bună, că i se încuviinţase măritişul cu cel iubit, Sonkowa începu să mănânce şi să revină la viaţă. Curând căsătoria celor doi tineri se făcu şi ei ar fi trăit fericiţi, dacă Adamu n-ar fi aflat prin puterea duhului său atotpătrunzător că legiuitorul aştepta un prilej ca să-l ucidă. Cei doi tineri hotărâră, aşadar, să părăsească în mare taină oraşul, care fu cuprins de o mare jale când află această veste: plângeau clădirile, copacii şi locuitorii în graiuri numai de Adamu cunoscute.

Când să iasă din oraş, cei doi tineri întâlniră furnicile unui muşuroi. Regina furnicilor îl întrebă pe Adamu:

— Unde plecaţi la asemenea ceas al dimineţii?

— Legiuitorul oraşului vrea să-mi ia viaţa, aşa că mergem în altă parte, să trăim în pace.

— Dacă o să pleci din oraş, vom fi totdeauna îndurerate. Putem să vă însoţim şi noi?

— Eu plec din oraş, le răspunse Adamu, pentru că sunt silit s-o fac, dar vom fi bucuroşi dacă vreţi să ne însoţiţi.

Aşa că plecară cu toţi spre un ţel necunoscut. Dar nu trecu mult şi iată că întâlniră în cale Alunecuşul şi Piedicuşul. Amândoi îi cerură lui Adamu învoirea să-i însoţească, iar acesta le-o dădu. După câtva timp, iată că întâlniră două păsări moţate, care cerură şi ele încuviinţarea să li se alăture. Mai străbătură o bucată de drum şi dădură peste o broască, apoi peste un şarpe care păreau că-i aşteaptă ca să-i însoţească, ceea ce şi făcură.

După o călătorie lungă, ajunseră, în sfârşit, cu bine, la porţile unui oraş mare şi frumos, ce se numea Danisa. Peste acesta domnea un rege a cărui faimă se întinsese până departe şi care adusese o bună rânduială în viaţa oamenilor de acolo. Toate ar fi fost bune şi lumea ar fi trăit în tihnă, dacă n-ar fi fost şeful gărzilor palatului, cel care era ochii şi urechile regelui şi-l înştiinţa despre tot ce se petrece în oraş. Omul acesta, ros de o boală care-l umpluse de bube, pocindu-i chipul, pe cit îi era de schilod sufletul, era urât de toată lumea, care nu-i spunea altfel decât Bubosul. Şi avea Bubosul ciudă mai ales pe oamenii buni, pe cei fericiţi, pe care-i pâra regelui pentru tot felul de vini născocite de el, din plăcerea de a face rău.

Şeful gărzilor stătea toată ziua la porţile oraşului şi afla cine iese şi cine intră, cu ce treburi şi cu ce păsuri. Aşa încât fu cel dintâi care-l văzu pe Adamu şi pe soţia lui intrând în oraş. După ce-şi reveni din uimirea pe care i-o pricinuise neasemuita frumuseţe a Sonkowăi, Bubosul fugi drept la rege şi-i spuse:

— Mărite doamne, dacă ai două urechi, te rog să-ţi închipui că ţi-a crescut şi o a treia, ca să auzi vestea pe care ţi-o aduc.

— Ce s-a întâmplat? făcu regele curios.

— Ţi-a intrat în oraş, o rege, cea mai frumoasă femeie care s-a pomenit vreodată pe meleagurile acestea. E singura pe care o cred vrednică să-ţi fie regină.

— Şi cine e minunea aceasta, căpitane? întrebă regele obişnuit cu laudele aduse frumoaselor pe care şeful gărzilor voia să le aducă la palat.

— E nevasta unui om sărman, care a intrat azi în oraşul nostru.

— Păi bine, omule, dacă e soţia cuiva, cum s-o mai fac şi nevasta mea? zâmbi regele.

— Mărite doamne, când ai s-o vezi, ai să dai jumătate din împărăţie să fie a ta. Şi-apoi, nu cred eu, rege slăvit, că sărăntocul ei nu va fi mulţumit s-o dea Măriei tale, dacă-i făgăduieşti ceva în schimb.

— Căpitane, ştii că mie asemenea lucruri necurate nu-mi sunt pe plac. Dacă găseşti o cale să mi-0 aduci pe această tânără femeie fără să se facă vâlvă şi fără să se plângă bărbatul ei, fa-o şi te voi răsplăti. la hotărârile pe care le crezi de cuviinţă.

Bubosul se suci, se răsuci, dar nevenindu-i la îndemână să intre de-a dreptul în vorbă cu Adamu, se gândi că-i mai sănătos să-i trimită o slugă cu o otravă puternică, care să-l scoată din calea lui şi din mijlocul celor vii.

A doua zi, când solul Bubosului care aducea otrava se arată în casa lui Adamu, Alunecuş îi ţinu calea şi-i făcu picioarele s-o ia razna, iar Piedecuş îl făcu de se poticni de-a dreptul şi căzu sluga, şi făcu praf vasul în care adusese otrava pregătită pentru Adamu. De rândul acesta tânărul scăpă, dar nu pentru multă vreme.

Mai lăsă Bubosul să treacă câtva timp, apoi trimise un al doilea sol care păţi ca şi primul, până când şeful gărzilor regeşti se gândi la altă cale să scape de Adamu. Şi anume, el îl învăţă pe rege să-

1 cheme pe tânărul soţ al Sonkowăi şi să-l pună la o încercare atât de grea, încât să n-o poată îndeplini şi ca urmare să fie pedepsit a-şi pierde soţia.

Regele porunci aşadar să fie adus Adamu în faţa lui şi arătându-i doi saci, unul cu grâu şi celălalt cu sorg, ceru să fie amestecate boabele. Apoi îi porunci lui. Adamu să le aleagă în următoarele două zile, altfel era osândit să-şi piardă soţia.

Când sosi acasă şi-i povesti Sonkowăi cele întâmplate, pe amândoi tinerii îi lovi o asemenea durere, încât lacrimile li se rostogoliră potop pe obraji şi căzură la pământ peste forfota furnicilor. Regina lor se şi înfăţişă lui Adamu întrebându-l care-i e păsul. El îi povesti atunci despre încercarea la care îl pusese regele şi după ce-l ascultă, furnica îl linişti, făgăduindu-i că-l va scoate din impas. Cât ai clipi, ea chemă toate furnicile, le puse la treabă, iar într-o zi şi o noapte griul fu ales de sorg şi Adamu se înfăţişă regelui cu cei doi saci aleşi, în mai puţin de două zile.

A fost mare uimirea regelui văzând o asemenea faptă, dar şi mai mare a nemerniculuide Bubos. Stătu el ce stătu pe gânduri, apoi se duse din nou la rege şi-l învăţă alt şiretlic, cu care să-l prindă pe Adamu. Şi anume îl puse pe rege să-l cheme pe Adamu şi în faţa lui să arunce în lacul din mijlocul oraşului un inel preţios pe care Adamu trebuia să-l scoată în următoarele trei zile.

Care nu fu spaima tânărului când auzi ce-l aşteaptă, pentru că toată lumea ştia că apa lacului nu numai că era bântuită de o mulţime de crocodili, dar era şi otrăvitoare. Deznădejdea stoarse din nou lacrimi amare celor doi soţi. De data aceasta, broasca le auzi plânsul şi li se înfăţişă:

— Lasă, stăpâne, nu te mai amărî atâta, îi spuse ea. Uite, eu o să mă afund pe dată în lac şi mă voi strădui să-ţi aduc inelul.

— Îţi mulţumim, iubita noastră prietenă, oftară tinerii şi petrecură broasca până la malul apei. Aici, ea coborî în adâncuri şi se afundă şi se afundă, mişcându-se cu mare grijă printre mulţimea de crocodili şi peşti hrăpăreţi, care la tot pasul erau gata s-o înghită. în sfârşit, ajunse la fundul apei, dar, ce să vezi? Pe locul unde socotise că a căzut inelul se afla un crocodil mare şi bătrân care fără îndoială că-l înghiţise!

Broasca făcu atunci ce putu să scoată jivina din fire, ca s-o înghită, să ajungă în burta ei şi să ia astfel urma inelului. Şi, într-adevăr, supărat de tot ce-i spusese mica broască, crocodilul o înghiţi nemestecată. Ajungând în burta lui, broasca găsi, cum bănuise, inelul alături de multe alte lucruri preţioase care încăpuseră între fălcile înspăimântătorului animal. îl luă şi se apucă să-l scurme în burtă pe crocodil, ca să-l facă acum s-o dea iar afară. într-adevăr, fiorosul animal simţi că-i lucrează ceva în pântece şi, când icni o dată, scuipă afară broscuţa, cu inel cu tot.

Fără să mai aştepte o clipă, ea înotă la suprafaţa apei, unde o aşteptau Adamu şi Sonkowa. Care nu le-a fost bucuria văzând-o că aduce inelul! Adamu îl luă şi fără întârziere se înfăţişă cu el regelui. Acesta rămase şi mai gânditor decât prima oară, văzând ce putere are Adamu, căci în altceva nu putea crede decât numai în forţa supranaturală cu care tânărul era fără îndoială înzestrat.

Aproape că regele ar fi pus capăt încercărilor menite să-l despartă pe Adamu de nevastă, dacă Bubosul nu l-ar fi zgândărit mai departe şi nu i-ar fi şoptit o altă năzdrăvănie cu ajutorul căreia avea să se descotoroseascâ fără doar şi poate de un asemenea primejdios locuitor al oraşului.

Regele îl puse deci pe Adamu la o nouă încercare şi anume îi ceru să-i aducă într-o lună şapte spice de sorg pârguite atunci.

Când auzi de o asemenea poruncă, sărmanul tânăr încremeni, căci sorgul nu mai putea creşte în jumătatea aceea a anului, nici într-o lună şi nici în şase. Anotimpul cultivării lui trecuse şi nu avea să revină deci decât după multe luni, iar până atunci recolta nouă de sorg nu se mai găsea decât într-

0 altă ţară foarte departe de oraşul lor. Sărmana Sonkowa nu mai ştia ce să facă de atâta amărăciune: ea îşi dădea foarte bine seama că era pricina tuturor necazurilor lui Adamu şi că avea să fie smulsă de lângă el dacă nu izbutea să ducă la bun sfârşit şi această neînchipuită încercare. Plânsul lor ajunse până la

cele două păsări moţate, care îi însoţiseră când plecaseră de acasă. Ele coborâră pe umerii lor şi le făgăduiră să facă tot ce le va sta în puteri ca să aducă cele şapte spice de sorg cerute de rege.

Pe dată ele şi porniră, îndreptându-se mereu spre răsărit.

Moţatele nu s-au oprit din zbor, zi şi noapte, până ce n-au ajuns într-un loc unde era anotimpul ploios şi lumea începuse să semene sorgul. Păsările însă nu s-au oprit nici acolo, ci şi-au urmat zborul, şi după alte şapte zile au ajuns într-un ţinut unde sorgul era copt şi aştepta să fie cosit. Aici păsările s-au lăsat la malul înflorit al unei ape, au băut din undele ei şi pe dată s-au prefăcut în două fecioare de o neînchipuită frumuseţe. Nu departe de râu, nişte tineri strângeau recolta de sorg.

Zărind fetele care începuseră să se depărteze, tinerii fugiră după ele şi le poftiră la umbră, să prânzească cu ei. Fetele mâncara, iar după-amiază cei doi ţărani adunară câte două mănunchiuri de spice de sorg şi le dăruiră celor două fecioare, spunându-le că aveau să vină să le vadă în ţara lor. Fetele le mulţumiră pentru toate gândurile bune, apoi porniră singure spre malul râului. Acolo, îngrijindu-se să nu fie văzute de cineva, băură din nou apă din lac şi se prefăcură în ceea ce fuseseră: două păsări moţate. Fiecare purta pe spate câte un mănunchi, nu cu şapte, ci cu paisprezece fire de sorg, cu care Adamu se şi înfăţişă regelui. Bubosul, care se afla în spatele lui, abia îşi putea ascunde necazul. Dar se stăpâni. Regele se văzu nevoit să-i mulţumească lui Adamu şi să-i mai tăgăduiască pe deasupra şi o răsplată.

După plecarea lui, să te ţii ce-i fu dat Bubosului să audă! Regelui îi venea să-l facă mici bucăţi pentru umilinţele pe care le înghiţise prin biruinţa lui Adamu în toate încercările la care acesta fusese supus.

Bubosul plecă la casa lui în culmea furiei, hotărât să facă orice ca să-l piardă pe Adamu. Mai chibzui el ce mai chibzui, apoi ceru ajutorul unei femei de la curte, care şterpeli regelui un giuvaer de preţ şi-l dete Bubosului. Pasămite, acesta ştia că furtul din comorile palatului se pedepsea cu moartea. Punând aşadar mâna pe un giuvaer al regelui, Bubosul îşi duse la împlinire planul mârşav de a arunca vina acestui furt asupra lui Adamu. Prin mijlocirea unei slugi credincioase, ei strecură într-o noapte giuvaerul regesc în casa lui Adamu.

Puse pe urmele hoţului gărzile oraşului, care se duseră de-a dreptul la casa străinului şi cotrobăindu-i în locuinţă, găsiră ceea ce căutau: dovada vinovăţiei celui năpăstuit. Cu o seară înainte însă, şarpele, cel care plecase împreună cu cei doi tineri din oraşul lor de baştină, ieşi din ascunzătoarea lui şi le povesti tot ceea ce avea să urmeze: regele se va lăsa înduplecat de Bubos să-l condamne pe Adamu la moarte. Dar că, în ceasul executării pedepsei, el, şarpele, avea să se strecoare până în faţă la fiul cel mare al regelui, să-l muşte. Veninul lui avea să-l facă pe prinţ să leşine şi nimănui nu-i va sta în putinţă să-l readucă în simţire.

— Atunci, încheie şarpele, te vei înfăţişa regelui şi-i vei spune să te lase să-l vindeci pe prinţ. Şi-

1 vei cere pentru aceasta ficatul sau inima Bubosului, pentru a freca rana de pe piciorul băiatului. Altfel, muşcătura îi va aduce moartea.

După aceste cuvinte, şarpele se făcu nevăzut.

Lucrurile se întâmplară întocmai cum le înfăţişase el lui Adamu. Când se adunară mai marii

oraşului, pregătindu-se să ia parte la osânda lui Adamu, un şarpe uriaş răsări ca din pământ şi înainte ca cineva să poată face ceva îl muşcă pe prinţ de picior. Acesta căzu pe dată în nesimţire şi oricât se străduiră toţi vracii regelui, nimeni nu-l putu ajuta. Atunci ii vorbi şi Adamu regelui:

— Mărite doamne, dacă vei voi ştiu eu pentru prinţ leacul!

— Ce leac să mai primească de la un osândit! sări Bubosul cu gura..

— Ba spune degrabă, dacă ştii vreo cale, şi te voi răsplăti, îi răspunse regele în culmea deznădejdii.

— Uite, rege, ca să-l vindec pe prinţ îmi trebuie în chiar clipa aceasta inima sau ficatul unui bubos!

— Numai atât? făcu regele uimit. Căutaţi şi găsiţi un bubos, că de nu unde vă stau picioarele o să vă stea şi capul!

îngroziţi, slujitorii regelui se împrăştiară care încotro şi cel dintâi care voise să se facă nevăzut a fost şeful gărzilor, înţelegând ce soartă îl aşteaptă dacă nu găseau îndată pe bubosul de leac, cerut de Adamu. Dar era prea târziu. înţelegând că viaţa feciorului îi e mai scumpă decât cea a slugii sale, oricât de credincioasă i-ar fi fost, regele porunci să fie ucis Bubosul iar ficatul şi inima lui să fie date prinţului spre vindecare.

Adamu făcu întocmai cum îl învăţase şarpele şi cât ai clipi, tânărul îşi veni în simţiri şi se ridică în picioare. Mare fu bucuria regelui văzând aşa minune. El îi făgădui lui Adamu multe bogăţii şi-l rugă să primească slujba de mare sfetnic. Tânărul îi mulţumi, făgăduindu-i că-l va ajuta totdeauna cu ştiinţa lui, dar îl rugă să-l lase să trăiască şi de aci înainte ca un înţelept, departe de curte, de ambiţii şi de orice glorie deşartă. Regele se învoi şi-i dărui lui Adamu o casă frumoasă cu minunate grădini, unde cei doi soţi trăiră o viaţă fericită, spre binele întregii ţări şi a tuturor celor necăjiţi, care veneau la ei după sfat şi ajutor.

Primii oameni

poveste din Madagascar

Primul om a fost Ietse. Trăia fericit pe pământ, tară să facă nimic, pentru că avea de toate. Ca să nu se plictisească, făcea mici statuete din pământ după chipul lui. Când termină cea de-a zecea figurină, zeul cel mare îl văzu şi chemând la sine una din roabe, îi spuse:

— Doresc să te măriţi cu Ietse.

— Fie, dar te-ai gândit bine? Poate nu vrea el să mă ia.

— M-am gândit. Pentru aceasta îţi voi da opt burdufuri, să le ai la tine. Dacă vezi că nu vrea cu niciun chip, ai să scoţi din primul Frigul. Atunci o să vină să te caute, ca să se încălzească lângă tine. Apoi, dacă ai să vezi că nu rămâne, ai să scoţi din alt burduf. Căldura. O să vină să caute răcoarea braţelor tale şi a colibei în care-l vei pofti. Dacă nici aşa nu rămâne la tine, ai să scoţi din alt burduf Setea şi ai să-i dai să bea apă proaspătă şi sucuri de fructe. Iar dacă încăpăţinarea lui nu se curmă nici acum, vei da drumul la Foame din al patrulea burduf şi te vei apuca să gătesti în faţa lui feluri din cete mai gustoase. S-ar putea să nu se uite nici la mâncare şi atunci desfacând un alt burduf, vei da drumul Muştelor care-l vor înţepa tare şi atunci te va căuta să-i teşi un lamba[263]. Apoi, dacă nu se va apropia nici acum de tine, vei slobozi, din burduful al şaselea, Mâncărimea. El nu o va putea indura şi-ţi va cere o alifie cu care va voi să-l ungi. S-ar putea să nu vrea nici atunci să te ia de nevastă. Ai să dai drumul atunci Plictiselii. Se va sătura de singurătate şi va veni să-i spui poveşti. Iar dacă nu-l astâmperi nici aşa, vei slobozi din ultimul burduf, Râsul. îi va place şi va veni la tine să-l audă şi să-l imite. Acum du-te şi încearcă.

Roaba făcu aşa cum îi poruncise marele zeu şi coborî repede din cer.

Când o văzu pe pământ, Ietse fugi cât colo. Iar când ea dădu drumul Frigului, el îşi tăie lemne, aprinse focul şi se încălzi singur. Când simţi că-l cuprinde Căldura, ce ieşise din al doilea burduf, omul plecă şi căută umbra deasă a pădurii. Nici cu Setea roaba nu reuşi să-l apropie. Ietse crestă scoarţa unui ravenal[264] şi bău din apa acestuia.

Altădată, văzând-o pe roabă gătind tot felul de mâncăruri alese, Ietse urcă plin de dispreţ într-un bananier, îşi culese câteva banane pe care le mâncă şi apoi plecă de lângă ea, înfrângând Foamea.

263 bucată mare de tesatimi în care se înfăşoară malgaşii

Lăsând să iasă Muştele din burduful lor. Omul le goni cu mâinile, apoi se puse pe fugă şi scăpă de urmărirea lor. Iar când Mâncărimea începu să-i cuprindă spinarea, el se frecă de un pom şi tot nu se apropie de femeie.

în sfârşit, încercă şi Plictiseala să-şi facă rostul: se furişă şi-i cuprinse inima. Dar simţind că nu e în apele lui, Ietse se apucă să taie lemne fără să asculte poveştile femeii. Râsul izbucni atunci din ultimul burduf: omul însă îşi astupă urechile şi adormi buştean.

Plină de năduf, roaba se întoarse în cer şi-i povesti zeului că nu izbutise să şi-l apropie pe om. Acesta o trimise înapoi la bucătărie şi o chemă pe Ivelo, fiica lui, spunându-i că va trebui să se pregătească să coboare pe pământ. Ivelo se învoi şi se duse să-şi îmbrace ceea ce avea mai frumos: o rochie croită din şapte văluri în toate culorile curcubeului: violet, indigo, albastru, verde, galben, portocaliu şi roşu. Ivelo era într-adevăr frumoasă ca cerul, ca soarele, ca stelele şi când o văzu Ietse o îndrăgi şi voi s-o ia de soţie. De atunci el nu mai făcu figurine de lut, ci stătea tot timpul şi-şi privea nevasta. De la un timp însă ea se plictisi şi nici statuetele pe care le lucra bărbatul ei nu-i mai alungau urâtul.

într-o bună zi, ea se gândi să-şi ajute soţul şi îi spuse:

— O să mă urc înapoi la cer şi o să-i cer tatălui meu un burduf de viaţă să torn peste statuetele tale.

Când plecă fiica zeului, pe pământ începu să plouă, iar când se întoarse, se făcu din nou soare şi lumină. Ivelo luă burduful adus de ea şi-l răspândi peste statuetele lui Ietse, iar acestea prinseră viaţă.

Aceştia au fost primii oameni, copiii lui Ivelo şi ai lui Ietse.

După multă vreme acesta din urmă a murit.

Se spune că urarea „ietse", care se face până astăzi între malgaşi când cineva strănută, a rămas din strămoşi, în amintirea primului om. Ivelo însă este nemuritoare. Din când în când ea vine pe pământ să-i vadă pe copiii copiilor ei, îmbrăcată în văluri strălucitoare, violet, indigo, albastru, verde, galben, portocaliu şi roşu.

Cel ce caută neobişnuitul

poveste din Madagascar

Tânărul Zatuve nu ştia nici el ce anume era ceea ce-şi dorea cu atâta ardoare, dar simţea că dacă nu găseşte acel ceva nu va avea niciodată linişte.

Odată, scos din sărite de dorinţa nesăbuită a fiului său, tată-său îi spuse:

— N-ai decât să te duci să cauţi mistreţul alb!

— Dar cum să-i dau de urmă? voi să ştie Zatuve.

— Se spune că se târăşte cu burta pe pământ şi lasă o dâră. N-ai decât să cauţi dâra aceea. Fraţii tăi or să te însoţească.

— Bine, tată, o să mergem! zise Zatuve bucuros.

Dar mama celor trei tineri se înspăimântă foarte tare, căci ea ştia ce primejdioasă era vânătoarea mistreţului alb. Fugi repede şi smulse trei fire de cânepă, pe care le aşeză într-un vas în coliba lor. Cele trei plante aveau darul să înceapă să se legene când fiii ei erau în primejdie, înştiinţând-o astfel de soarta lor. Atunci ea ştia că trebuie să se roage duhurilor ocrotitoare să le stea în ajutor.

Zatuve plecă însoţit de cei doi fraţi ai săi şi de şase câini. Au rătăcit ei multă vreme fără să întâlnească altceva decât porumbei verzi, papagali, şi bibilici. Obosiţi frânţi, cei trei fraţi îşi împletiră hamace din liane, le agăţară în pomi şi se culcară. Dimineaţa ei porniră din nou în căutarea mistreţului minunat. Doi o luară într-o parte, iar Zatuve în cealaltă. Şi iată că deodată el văzu o dâră care şerpuia pe pământ, înconjurată de urmele de copită ale animalului. îşi chemă fraţii şi se luară după urma aceea, care-i duse într-o poiană întinsă, unde le fu dat să vadă într-adevăr o privelişte nemaipomenită: în mijlocul poienii, mistreţul alb se învârtea în cerc, urmat de o turmă întreagă de mistreţi negri.

în clipa următoare însă, mistreţul regesc simţi miros de om, se întoarse şi se azvârli asupra fraţilor. Atunci cele trei fire de cânepă din coliba părintească începură să se mişte încoace şi încolo, parcă scuturate de un vânt năprasnic. Mama băieţilor, înspăimântată, începu să se roage de duhurile ocrotitoare ca să-i apere copiii şi trei liane coborâră în faţa lor în clipa în care mistreţul voi să-i sfâşie cu colţii uriaşi ce-i ieşeau din gură. Zatuve şi fraţii lui se căţărară, cu ajutorul lianelor, într-un arbore acaju uriaş, iar jos, mistreţul, furios, se azvârli cu capul în trunchiul copacului. Colţii i se înfipseră în lemnul tare şi el nu-i mai putu scoate. Cât ai clipi, Zatuve îi aruncă cu putere suliţa în burtă şi răpuse animalul. Abia atunci copacul se deschise, făcând loc colţilor să iasă din coaja lui.

Cei trei fraţi legară animalul de nişte prăjini şi se îndreptară spre sat. Dar când să iasă din pădure, ce să vezi! Toată turma de mistreţi negri venea în urmă să-şi conducă stăpânul. Nu fu chip să scape nimeni de ei şi oamenii din sat se luptară toată noaptea, până la ziuă, să răpună jivinele. Mai marele satului însă se mânie foarte tare pe Zatuve, căci pagubele pricinuite de fiare îi sărăciseră pe toţi într- o noapte. Drept pedeapsă, el porunci părinţilor lui Zatuve să aducă trei sute de boi şi doi saci cu bani ca despăgubiri oamenilor din sat. Ani de zile au trebuit să trudească bieţii oameni împreună cu copiii lor, ca să plătească despăgubirea. Numai Zatuve stătea deoparte, pierzându-şi vremea, cufundat în gânduri şi urmărit de aceeaşi dorinţă a lui de a găsi ceea ce nu era la îndemâna oricui.

Scos din fire şi mânios peste poate, tatăl lui Zatuve îi spuse într-o zi, mai mult ca să scape de leneş din casa lui:

— Scoală-te mâine de dimineaţă şi du-te în căutarea zorilor. E singurul lucru cu adevărat neobişnuit pe care-l cunosc.

— Foarte bine, mă duc, spuse Zatuve. Dar încotro s-o iau?

— Tot înainte, n-ai de mers decât înainte şi oriîncotro te vei îndrepta vei găsi zorile.

Zatuve nu avu răbdare şi plecă de cu noapte, mult înainte de zori, ca să găsească ceea ce-i spuse tatăl lui că este cu adevărat neobişnuit.

Merse el multă vreme prin pădure şi nu văzu nimic. Era gata să creadă că tată-său îşi bătuse joc de el şi că-l trimisese în lumea largă, ca să scape de el, când, în cele din urmă, ajunse la malul mării, în clipa aceea soarele răsărea din mare, iar priveliştea ce i se aşternu în faţă era într-adevăr atât de minunată, încât Zatuve se simţi pătruns de o neînchipuită fericire. Ca să se apropie mai mult de acel neobişnuit ce i se înfăţişa, el puse piciorul în apă, întâi până la gleznă, apoi până la genunchi, apoi până la brâu şi apoi până la gât...

Şacalul şi hiena

poveste sud-africană

Un şacal stătea într-o zi la margine de drum şi aştepta de undeva o pradă cât de mică, să-şi astâmpere foamea. în pădure nu prinsese nimic şi nevoia îl scosese în calea oamenilor.

într-adevăr, văzu după câtva timp o căruţă apropiindu-se agale, căci era încărcată până sus cu peşte, iar mirosul care se simţea de departe îl făcu pe şacal să-i lase gura apă, hămesit cum era.

„Peşte! Şi cât peşte!" îşi spuse el şi se ascunse iute într-un tufiş, lăsând căruţa să treacă. Apoi se luă după ea şi încercă să sară pe grămada de peşti. în zadar. O dată, de două ori. Şacalului îi fu peste putinţă să ajungă sus. Atunci fugi iute înainte, se întinse în mijlocul drumului şi rămase aşa nemişcat, prefacându-se mort.

Când ajunse în dreptul lui şi dete cu ochii de animalul întins în praful drumului, căruţaşul rămase o clipă pe gânduri, îl măsură, îl întoarse cu piciorul, apoi îl luă şi-l aruncă în spate, pe grămada de peşti.

„O să se bucure femeia mea că-i duc o blană aşa frumoasă", îşi spuse el mulţumit.

Dar atât îi trebui şacalului. Uşurel, uşurel, se lăsă spre spatele căruţa şi începu să arunce peştii jos, câte doi trei, niciodată mai mulţi, ca să nu trezească bănuiala căruţaşului. în felul acesta însă izbuti să golească aproape la jumătate povara pe care omul o ducea spre casă. în apropierea satului, şacalul se lăsă jos şi o pomi înapoi, culegând de pe dram toţi peştii pe care-i semănase în cale. După ce-i făcu grămadă, începu să-i care în vizuina lui, iar apoi mâncă din ei până se satură şi tot îi mai rămăseseră din belşug pentru zilele următoare. Când termină de rostuit provizia, şacalul ieşi şi se duse la apă. în vremea aceasta se apropiase de locuinţa lui hiena, atrasă de mirosul peştelui. Când intră şi văzu belşugul şacalului, niciuna, nici două, începu să tragă peştii afară. Dar nu ajunse departe, căci şacalul prevăzător, nu zăbovi mult la râu şi se întoarse tocmai când hiena era să plece cu peştii lui.

— Hei, cumătră, aşa uşor crezi că se dobândesc peştii? Ia fa bine şi cară-i de unde i-ai luat şi dacă îţi vezi de treabă am să te învăţ şi pe tine cum să ajungi Ia o astfel de pradă.

Neavând încotro, hiena duse peştii la loc, iar şacalul o povăţui să-şi încerce şi ea norocul povestindu-i cum făcuse el rost de peşti. Zis şi făcui. A doua zi hiena pândi şi ea căruţaşul cu peşti şi se întinse în dram în aşteptarea căruţei care, într-adevăr, nu întârzie să vie. Căruţaşul văzu hiena, dar tară să stea pe gânduri îi dete un picior de o făcu să se rostogolească cât colo şi-i mai şi arse un bici pe spinare.

— Piei, spurcăciune, din calea mea!

Sărmana hienă nu ştiu cum să ajungă mai repede în vizuina ei. A doua zi ea se duse dis-de- dimineaţă şi-i povesti şacalului ce se întâmplase.

— Mă mir, făcu şacalul. S-o fi prins căruţaşul că a fost înşelat. Eu n-aş fi păţit aşa ceva.

— Nu, plânse hiena. Sigur că nu. Pentru că hienele n-au blană de şacal! Dacă m-aş fi gândit, nu m-aş fi ales cu aşa cotonogeală!

Dovleacul fermecat

poveste sud-africană

Un bărbat şi nevasta lui aveau o bucată de pământ pe care nu puseseră decât dovleci. Aceştia crescuseră de ţi-era mai mare dragul să te uiţi la ei. într-o bună zi femeia alese unul mai mare şi mai frumos şi-l duse în colibă să-l gătească. Deodată însă, spre mirarea ei, femeia auzi un glas care venea din dovleac şi care o ruga:

— Lasă-mă să trăiesc! Mă fierbi tu pe mine, te fierb şi eu pe tine! Lasă-mă să trăiesc.

Speriată de moarte, femeia vru să ia dovleacul şi să-l ducă înapoi pe câmp. Dar se temea de bărbatul ei, care trebuia să vină de la muncă şi căruia nu s-ar fi încumetat să-i povestească cele ce i se întâmplaseră, n-ar fi crezut-o şi ar fi ris de ea. începuse aşadar să pregătească dovleacul şi ca să nu mai audă glasul care-o striga dinăuntrul lui, fugi la izvorul din apropiere, să aducă apă să-l fiarbă cât mai repede cu putinţă. însă, îndată ce femeia ieşi din colibă, dovleacul se rostogoli în mijlocul casei şi se prefăcu în copilaşul celor doi oameni, care dormea liniştit pe pământ, iar acesta luă înfăţişarea rotofeie a dovleacului, semănând întocmai cu cel pe care femeia îl culesese de pe câmp.

Repede, ea se întoarse cu apa şi o puse la fiert. Pe urmă se apucă să-şi ascută cuţitul ca să taie dovleacul. Acesta însă îi spunea mereu!

— Cruţă-mi viaţa! Mă tai tu pe mine, te tai şi eu pe tine! Lasă-mă să trăiesc!

Şi tot aşa, în timp ce femeia îl făcea bucăţele şi-l arunca în oala cu apă fiartă. Nicio clipă nu se opri dovleacul din rugămintea lui. Isprăvindu-şi treaba, ea lăsă toate baltă şi fugi pe câmp să povestească bărbatului ei năstruşnica întâmplare. Acesta, deşi nu-i prea dete crezare, o urmă totuşi în colibă să vadă ce se petrece înăuntru. Când colo, ce să vezi? în locul copilaşului lor, pe jos un dovleac iar de prunc nici urmă. îl căutară oamenii, deznădăjduiţi, pretutindeni, fără să dea de el, până ce bărbatul se gândi să ridice capacul oalei în care nevasta pusese dovleacul la fiert. Atunci, sări afară din oală viu şi nevătămat copilul lor, care le spuse de

îndată:

— Iată-mă! Sunt în viaţă! Altădată însă, mamă, să asculţi de cuvintele care ţi se spun, chiar dacă ele sunt rostite de un dovleac.

Bucuroşi din cale-afară că şi-au redobândit băieţaşul, părinţii însoţiţi de copil se grăbiră să ducă dovleacul pe câmp şi să-l pună pe locul de unde îl luaseră.

Povestea viteazului Dulane şi a feciorului său

poveste sud-africană

A fost în vremuri de demult un şef de trib, pe nume Dulane, cinstit de întreg neamul său pentru vitejia de care dăduse totdeauna dovadă.

El se născuse, întocmai ca tatăl, bunicul şi străbunicul său, cu o lună plină pe piept. De când se ştiau, cei din seminţia căpeteniei tribului aşa veniseră pe lume: cu o lună plină pe piept.

Când sosi timpul să-şi ia o soţie, Dulane cutreieră craal după craal, dar nu găsi ceea ce căuta. Pasămite, trăia chiar în satul vecin fiica unei căpetenii de trib care umbla de mult să-l atragă pe viteaz să se mărite cu el. Dar, cu toată dorinţa şi străduinţile ei, nu izbutise.

în cele din urmă viteazul Dulane găsi o fată ai cărei părinţi n-aveau cirezi de vite, dar care îi plăcu nespus atât pentru frumuseţea ei, cât mai ales pentru făgăduinţa de a-i dărui un prunc vânjos, cu luna plină pe piept, ca a străbunilor săi. Nunta se făcu şi după câtva timp tinăra soţie îi spuse bărbatului ei că vor avea un copil. Pe cât s-a bucurat viteazul Dulane, pe atât s-a posomorit fiica şefului de trib din satul alăturat, alinul această veste. Căci nicio clipă n-o părăsise gândul că într-o bună zi avea să fie nevasta viteazului Dulane. Din această pricină se frământa cum să scape de soţia acestuia.

Aflând, aşadar, că tânăra aştepta un copil, nemiloasa alese repede o roabă şi trimiţând-o s-o ajute pe nevasta viteazului şef de trib, o povăţui ce să facă atunci când avea să se nască pruncul. Drept răsplată, ea îi dărui multe brăţări de aur şi de aramă.

Când sosi ziua mult aşteptată, Dulane era plecat şi roaba cea netrebnică împlini ce-i poruncise stăpâna ei: luă copilaşul frumos care purta pe piept luna plină a strămoşilor săi şi-l aruncă în cămară după oalele cu smântână, iar în locul lui puse în braţele tinerei neveste adormite un căţel mort.

Trezindu-se, sărmana femeie fu cuprinsă de o spaimă fără seamăn, văzând ce năpastă dăduse peste dânsa. Pasămite ea ştia că acela nu era copilaşul ei, dar crezuse că fusese vrăjit.

De ruşine şi de frică ea fugi din craalul bărbatului ei, căutând prin pădure drumul ce ducea la unul din fraţii ei.

în vremea aceasta, copilaşul lui Dulane, care se târa printre oalele cu smântână, dete peste un şoarece căruia i se făcu milă de prunc. Şoarecele luă copilaşul în culcuşul lui, îi dete de mâncare la rând cu puii săi, apoi îi făcu loc de dormit. Şi băieţaşul rămase la el.

în coliba lui Dulane însă domnea jalea: toată lumea, dar mai ales stăpânul casei o plângea pe tânăra nevastă, socotind că o sfâşiaseră fiarele junglei. Dar, după puţină vreme, fiica acelei căpetenii de trib din vecini, care voise să se mărite cu Dulane, făcu ce făcu şi tot învârtindu-se pe lângă coliba lor, izbuti să-l, ducă cu vorba şi în cele din urmă el o luă de nevastă, socotind-o pe prima soţie moartă.

în anul următor, se născu în coliba lor un alt copil, dar acesta n-avea luna plină pe piept, ci numai un pătrar de lună. Tot atunci însă care nu fu spaima nevestei lui Dulane când dădu într-o bună zi, printre oalele de lapte din cămară, peste copilul cel cu luna plină pe piept! înţelegând că pruncul nu pierise, ea se prefăcu repede bolnavă şi începu să se vaite şi să ţipe de strânse toată lumea în jurul ei. Veni şi Dulane, iar când îl văzu, ea începu să strige şi mai tare:

— Valeu, valeu, măi bărbate, să ştii că eu sunt vrăjită! Şi de n-ai să dai foc cămării în care ţinem vasele cu lapte, acolo unde am aruncat noi întâi căţelul mort al primei tale neveste, să ştii că n-am să mă fac bine.

Bun şi milos din fire, Dulane o crezu şi porunci să se dea foc colibei în care se afla cămara cu merinde, chiar a doua zi dis-de-dimineaţă.

Peste noapte însă şoarecele, care ascultase tot ce se petrecuse în coliba în care dormeau oamenii, îi şopti băieţelului:

— Urmează-mă, o să mergem cu toţii să căutăm un culcuş în ocolul vitelor, căci de vom rămâne, focul ne va prăpădi aici.

Aşa şi făcură. în ocolul vitelor găsiră o gaură în pământ şi se ascunseră acolo.

A doua zi de dimineaţă, care nu fu bucuria femeii celei rele a lui Dulane, când văzu că nu rămăsese din coliba arsă decât o grămăjoară de cenuşă! O vreme ea fu bucuroasă şi liniştită. Dar nu după mult timp, intrând în grajdul vitelor, fu cât pe aci să cadă jos de spaimă: copilaşul cel minunat cu luna plină pe piept sugea la una dintre vaci, care părea să-l cunoască!

Pricepu atunci că fusese din nou înşelată şi iar începu să ţipe cât o ţinea gura:

— Vai, vai, cât mă doare, cât sunt de bolnavă! Iar m-a vrăjit afurisitul acela de plod, pe care l-am îngropat în ocolul vitelor!

Auzind-o bărbatul ei, se duse la dânsa şi la rugămintea ei, el îi făgădui să-i facă pe plac şi să ardă şi ocolul în care ţineau vitele.

Dar şoarecele nu dormea. Auzise tot ce se pusese la cale şi peste noapte plecară cu toţii, de data aceasta mai departe, pină aproape de râu, unde îşi întinseseră corturile nişte negustori veniţi cu mărfuri de departe. Aceştia se bucurară când găsiră în zori acea frumuseţe de copil, sănătos şi vesel, şi hotărâră să-l crească în mijlocul lor.

Trecu o bună bucată de vreme şi iată că, într-o zi, când unul din oamenii lui Dulane intră în cort să cumpere nişte piei de la negustorii de pe malul râului, el dădu cu ochii şi de copilul cel cu luna plină pe piept. Din prima clipă el recunoscu asemănarea cu căpetenia lor şi care nu-i fu uimirea şi bucuria când îl ridică în braţe şi văzu semnul strămoşilor lui Dulane pe trupul copilului!

într-un suflet fugi şi-i povesti stăpânului său cele ce văzuse. Acesta nu mai aşteptă nimic şi ducându-se în cortul negustorilor el îşi recunoscu feciorul, îl luă în braţe şi-l sărută cu dragoste părintească. în aceeaşi zi el trimise soli să vestească în toată ţara că avusese parte de această mare bucurie şi porunci pregătirea unei serbări şi a unui ospăţ cum nu se mai pomenise. Vestea aceasta minunată ajunse şi la urechile primei lui soţii, care pomi la drum spre craalul lui Dulane. Aici ea i se înfăţişă şi-şi îmbrăţişa plângând feciorul şi bărbatul, povestind ce-i făcuse femeia cea rea din satul vecin. Dar când se duseră s-o caute pe aceasta din urmă, ia-o de unde nu-i: fugise de frica pedepsei ce o aştepta.

De atunci însă Dulane a trăit fericit cu toţi ai săi, iar copiii copiilor săi s-au născut întotdeauna cu o lună plină pe piept, semn care i-a deosebit de copiii altor căpetenii de trib din ţările vecine.

Ucombecatsini

poveste sud-africană

A fost odată un rege care cârmuia peste un trib puternic. Toată lumea era mulţumită de felul cum conducea tribul şi cum împărţea dreptatea la judecăţi. Regele însă nu era fericit. încă de tânăr se căsătorise cu fiica unui mare războinic dintr-un trib învecinat. Dar soţia lui îi dăruise, în loc de copii, numai ciori. Atunci îşi luase o altă soţie, dar şi aceasta îi dărui ciori în loc de copii. în sfârşit, încercă să dobândească prunci de la o a treia soţie. Dar ultima dintre nevestele lui nu dădu viaţă nici măcar unor ciori, cum făcuseră celelalte două şi rămase de râsul şi batjocura craalului. Regele, înciudat de atâta nenoroc, îşi vărsă pe ea toată supărarea şi-i mută locuinţa la marginea satului.

Femeia îşi săpa zilnic grădina, ca să-şi uite amarul şi să nu mai audă râsetele celorlalte două neveste, cărora li se părea că tot sunt mai presus decât dânsa, pentru că dăduseră viaţă unor ciori, în vreme ce ea nu dăduse viaţă la nimic.

Grădina reginei era aproape terminată şi iată că într-o zi, când sărmana femeie plângea aşezată pe jos, se iviră lângă ea doi porumbei care vorbeau între ei:

— Vu-ku-tu, spuse unul.

— De ce-mi spui vu-ku-tu, în loc s-o întrebi pe ea de ce plânge? răspunse celălalt porumbel.

— Plâng, pentru că sunt soţia regelui şi n-am fost în stare să-i dăruiesc un copil şi nici măcar o cioară, cum au făcut primele lui neveste. Eu n-am fost în stare să dau viaţă la nimic.

— Vu-ku-tu, făcu unul din porumbei către tovarăşul lui. Acesta îi răspunse din nou:

— De ce-mi spui vu-ku-tu, în loc s-o întrebi pe ea ce ne dă dacă o ajutăm să aibă copii?

— V-aş da orice, iubiţii mei porumbei. Să vă aduc oare seminţe de amabele?

Din nou primul porumbel spuse:

— Vu-ku-tu, iar celălalt se supără:

— De ce spui iarăşi „vu-ku-tu" şi nu-i răspunzi că nu ne plac amabelele?

— Atunci să vă aduc seminţe de amadumbi?

— Vu-ku-tu, gunguri din nou primul porumbel, iar tovarăşul lui îi spuse iarăşi:

— De ce spui „vu-ku-tu" şi nu-i răspunzi femeii că nouă nu ne plac nici cele de amadumbi?

Atunci regina înşiră toate seminţele pe care le mai avea în casă şi pe care voia să le dăruiască porumbeilor. Dar din acestea nici unele nu le erau pe plac. în cele din urmă, al doilea porumbel îi spuse:

— Nouă ne plac seminţele de ricin.

— Vu-ku-tu, se învoi şi primul porumbel.

— De ce, „vu-ku-tu"? Mai bine spune-i să meargă repede în casă şi să ne aducă seminţe de ricin.

Tânăra femeie fugi la coliba ei, scoase dintr-un ungher oala în care ţinea seminţele de ricin, le turnă într-un coş şi fugi cu ele înapoi în grădină. Aici le luă şi le răspândi pe jos în faţa porumbeilor care le ciuguliră cât ai clipi din ochi.

— Vu-ku-tu, şi nu trimiţi femeia să aducă un corn şi o lamă bine ascuţită?

Nevasta regelui nu mai aşteptă nicio clipă şi fugi din nou acasă să aducă cele cerute. Când se întoarse unul din porumbei făcu iarăşi:

— Vu-ku-tu!

— Ce tot spui „vu-ku-tu"? Mai bine învaţă femeia să se întoarcă cu spatele la noi să-i luăm sânge.

— Vu-ku-tu, gunguri iarăşi primul porumbel.

— De ce spui „vu-ku-tu"? Mai bine crestează degetul femeii şi eu o să ţin cornul să curgă sângele în el.

— Vu-ku-tu, făcu din nou primul porumbel.

— De ce spui „vu-ku-tu", şi n-o înveţi mai departe să toarne sângele închegat într-o oală fie îndată ce ajunge acasă şi să nu descopere oala până ce luna nu dispare de două ori de pe cer?

Femeia ţinu minte tot ce auzise, se duse în casă şi făcu întocmai cum o învăţaseră porumbeii.

După ce luna apăru pe cer pentru a treia oară, ea ridică capacul de pe oală şi care nu-i fu bucuria! Găsi înăuntru doi copilaşi de toată frumuseţea, un băiat şi o fată. Scoase pruncii iute şi îi puse într- un vas mai mare. Ti acoperi din nou şi nu se mai uită înăuntru până ce luna nu reapăru pe cer a patra oară. Atunci descoperi iarăşi oala, scoase copilaşii şi-i puse jos pe o rogojină. Ei erau acum mărişori şi voinici, râdeau şi se jucau. Biata femeie nu ştia ce să le mai facă şi cum să-i îngrijească mai bine. Dar niciodată nu-i hrănea şi nu-i spăla decât pe înserat, când nu mai rămânea nimeni pe uliţa satului. Pasămite, se ferea cit putea de oameni şi mai ales de celelalte neveste ale regelui, care o batjocoreau şi aşa cât puteau. De multe ori când se întorcea de la câmp găsea apa vărsată în toată casa şi cenuşa din vatră răspândită pretutindeni. De aceea ea opri copiii să iasă vreodată din casă şi să intre în vorbă cu oricine din sat, spunându-le că ciorile aveau să-i ucidă. Anii trecură, cei doi prunci crescură, se făcură mari şi frumoşi, dar nume n-aveau. Atunci mama lor se hotărî să-i spună fetei Ucombecatsini. Băiatul însă se rugă să nu-i dea niciun nume, căci voia să-l primească de la tatăl lui, când avea să intre în rândul bărbaţilor.

Odată, într-o după-amiază, în timp ce mama lor era la săpat, Ucombecatsini îi spuse fratelui ei:

— Iar au vărsat ciorile apa din cofa mamei. Hai să-i aducem alta de la râu.

— Oare nu ne-a oprit ea să ieşim din casă singuri? Dacă ne vede cineva?

— Cine să ne vadă? Toată lumea e la săpat şi o să ne întoarcem repede.

Băiatul se învoi şi cei doi fraţi plecară la râu cu cofa. După ce o umplură, fata îi spuse băiatului să i-o pună pe cap.

De jur împrejur amuţiseră şi păsările şi vântul: firea întreagă părea încremenită în faţa frumuseţii celor doi copii ai reginei. Pasămite, băiatul era mult mai deschis la culoare decât ceilalţi oameni din craal, iar fata strălucea ca un luceafăr din creştetul capului şi până în tălpi.

Tinerii însă nu ştiau nimic din toate acestea şi voiau să se întoarcăacasă. Tocmai atunci se îndreptă spre ei un şir lung de oameni, care păreau că vin de departe. îndreptullor străinii se opriră şi primul îi ceru fetei:

— Dă-mi apă să beau, o rugă el.

Fata îi dădu apă într-o cană. Veni apoi al doilea şi al treilea, făcându-i aceeaşi rugăminte şi aşa până la ultimul dintre călători. Ea le dădu la toţi să bea şi după ce-i mulţumiră, primul întrebă:

— Din ce craal eşti, fată frumoasă?

— Din acela de pe deal.

— Şi care ţi-e locuinţa?

— Cea de lângă intrarea mare.

— Cine e regină acolo?

— Chiar mama noastră. Dar pentru că n-a avut multă vreme copii, regele i-a mutat casa lângă poartă. Dar voi cine sunteţi şi de unde veniţi?

— Noi, îi răspunse străinul, facem parte din tribul Abahwebu şi am plecat să căutăm o fată frumoasă şi s-o peţim pentru regele nostru, căruia i-a venit vremea să se însoare. El însă e din alt neam decât noi. Rămâi cu bine, fată frumoasă.

Zicând aceasta, omul o porni la drum şi după el tot şirul de călători care-l însoţeau.

Seara, când veni de la muncă, mama îi întrebă pe copii:

— Cine a adus apa?

— Noi, răspunseră ei.

— Oare nu v-am oprit să ieşiţi din casă şi s-o porniţi singuri la drum? Cu cine v-aţi întâlnit?

— Cu nimeni din sat, mamă! Să ştii că eu sunt vinovată, eu m-am rugat de fratele meu să iasă cu mine să-mi ajute la apă. Dar oamenii cu care ne-am întâlnit erau Abahwebu şi nu ştiau nimic despre noi.

Trecu ce trecu de la această întâmplare, când iată că într-o zi oamenii din craal se treziră cu o cireada de vite cum nu se mai pomenise, la intrarea mare, şi cu peţitori din partea unui rege tânăr.

— Am venit s-o peţim pe fiica regelui vostru, spuseră cei ce aduseseră vitele în dar.

în vremea aceasta sosise şi regele, care le răspunse cu mare durere:

— Rău îmi pare din suflet, dar eu nu am nicio fată; ba niciun alt copil! Nevestele pe care le-am avut nu s-au învrednicit să-mi dăruiască decât ciori!

— Cum se poate să ne spui una ca asta, mărite rege, doar noi am vorbit cu fiica măriei tale!

— Rădeţi de mine şi de durerea mea, oameni buni, cine nu şi-ar da fata după un rege care trimite în dar asemenea vite! Credeţi-mă, n-am alţi copii decât nişte ciori!

— Mărite rege, spuse atunci unul din tribul Abahwebu, căci aceştia erau peţitorii, uite, am să-ţi arăt şi coliba în care fata mi-a spus că locuieşte. Uite, este cea de colo, de lângă poartă.

— Cum să am acolo copil, străine, în coliba aceea stă ultima din nevestele mele, cea care nici măcar la o cioară n-a dat viaţă.

în clipa aceea însă, ieşi din colibă a treia nevastă a regelui, cea mai tânără şi spuse cu glas tare:

— Te înşeli, mărite rege. Uite colo, fiica şi fiul tău!

Mare larmă se făcu atunci în mulţime, căci din colibă ieşi Ucombecatsini, mai strălucitoare ca luceafărul serii, urmată de fratele ei. Bătrânul rege nu mai ştia ce să facă de atâta bucurie, dar nici nu mai ştia ce să le spună peţitorilor, ca să nu creadă că-i minţise. Se întoarse, aşadar, către soţia lui şi o întrebă:

— Cum de au luat viaţă şi cum de au crescut aceşti copii ai mei şi de ce n-am ştiut de soarta lor?

— Cum au luat viaţă, mărite rege, este taina mea. Cum am izbutit să-i cresc n-are rost să-ţi mai spun acum. De ascuns, e adevărat, i-am ascuns de răul celor două neveste ale tale, care ţi-au născut ciori. Ţi-aduci aminte, mărite rege, de câte ori am venit şi am plâns în faţa ta, rugându-te să le potoleşti îndrăzneala şi să te înduri de mine? Dar n-ai vrut să mă asculţi: ciorile îmi vărsau apa pe jos şi-mi umpleau casa de cenuşă. Dar dacă ar fi aliat că am doi copii aşa frumoşi, le-ar fi scos ochii cu ghearele şi i-ar fi ucis! De aceea te-am lipsit de aceşti copii, stăpâne. Şi acum o să dau eu fata în mâinile peţitorilor ei!

Zicând acestea, regina o luă pe Ucombecatsini de mână şi o încredinţa slujitorilor care veniseră s-o peţească.

Băiatul însă rămase lângă mama lui, căreia întreg craalul îi arătă mare cinste, slăvind-o pentru vrednicia ei.

Legenda hienei celei lacome

poveste sud-africană

O hienă dobândise odată un os bunicel, cu care fugise la malul apei apropiate, cu gândul să se ospăteze acolo cu el în liniște. Când fu însă gata să-şi înceapă prânzul, privirea îi căzu pe luciul apei, în care se oglindea luna. Prin nu ştiu ce înşelător tremur al undei cristaline, chipul lunii oglindit de apa limpede i se păru hienei lacome şi înfometate o bucată de carne. Ea se năpusti asupra ei, lăsând în iarbă osul. Dar nu izbuti să ajungă la bucata de carne, pe care o bănuise la fundul apei, că apa se tulbură şi ea se întoarse, aşteptând mofluză şi răbdătoare să se limpezească, să poată vedea mai bine unde se află ascunsă carnea. într-adevăr, undele se aşezau liniştite în matca lor, chipul lunii se vedea din nou clar pe luciul apei şi hiena cea lacomă se năpusti iarăşi asupra ei.

Şi aşa, de multe ori, de foarte multe ori.

între timp însă, o altă hienă se apropie tiptil de locul acela şi găsind pe jos osul dispreţuit de surata ei, îl înşfacă şi o luă la sănătoasa cu el cu tot.

Prima hienă însă nu înceta să sară în apă după închipuita bucată de carne. Puţin cite puţin, multe alte animale ale pădurii se strânseră în jurul hienei, care nu contenea să se afunde în lac, încercând să prindă chipul lunii. De fiecare dată ieşea la mal mai hămesită şi mai ponosită. De aceea, se spune, până în zilele noastre: „Eşti ca hiena care şi-a dispreţuit osul, întinzându-şi botul să apuce luna".

Takise

poveste senegaleză

O vacă din turma unui peul, venindu-i vremea de fătat, s-a despărţit de celelalte animale şi s-a dus într-un lugan[265] părăsit, unde a dat naştere unui viţeluş de toată frumuseţea. După aceea, vaca s- a întors la turmă. în zadar au căutat toţi viţelul, acoperit de ierburi şi frunze, el nu a putut fi găsit. A dat peste el mai târziu o bătrână care căuta plante mirositoare, ca să-şi prepare cuş-cuş-ul. Bătrâna l- a luat acasă, l-a spălat, l-a îngrijit, iar viţeluşul creştea şi se făcea din ce în ce mai frumos, spre

265 fermă, teren cultivat, gospodărie

bucuria bătrânei, care nu avea pe nimeni şi-l iubea ca pe un copil.

Odată, se întâmplă să-l vadă pe Takise, aşa-i spunea bătrâna viţelului, un măcelar ce căuta marfa.

— Îţi dau un preţ bun, vinde-mi mie vita aceasta, îi spuse măcelarul bătrânei.

— Nu e de vânzare, omule, vezi-ţi de drum! Oricât mi-ai da pe viţel, nu-l vând.

Măcelarul, furios, se duse la sultan şi-i spuse:

— Sarty[19] mărit, bătrâna Zeinebu are un viţel atât de gras şi frumos, încât numai Măria Ta îl poţi mânca!

Atunci sultanul trimise degrabă pe mai marele măcelarilor cu şase slugi regeşti să aducă animalul.

Bătrâna le spuse şi lor ceea ce îi spusese prima oară măcelarului. Dar fu în zadar: porunca era dată de rege şi nu încăpea tocmeală. Ea începu atunci să se vaite şi-i rugă să i-l lase măcar până a doua zi de dimineaţă.

Dar în ziua următoare, când se apropiară de el, viţelul începu să sufle, să sforăie şi să dea cu corniţele, de-i împrăştie pe toţi oamenii regelui, cât ai clipi din ochi.

— Vorbeşte-i animalului tău, babo, făcu mai marele măcelarilor domneşti, că altfel să ştii c-o păţeşti cu sarty-ul.

Atunci bătrâna se duse la urechea viţelului şi-i spuse:

— Dragul meu Takise, n-avem ce face, trebuie să ne supunem regelui, lasă-i pe oamenii aceştia să te ia.

Atunci viţelul se supuse şi slugile împărăteşti îl legară şi-l duseră la stăpânul lor. Bătrâna îi însoţi, căci nu se îndura să se despartă de viţel. Când fu să-l taie, animalul sforăi şi suflă din nou asupra măcelarilor şi nimeni nu mai fu în stare să se apropie de el.

— Dacă nu-ţi potoleşti animalul, să ştii că pun să-ţi taie ţie capul, făcu atunci sultanul mânios.

Cu mare durere, bătrâna îi şopti atunci lui Takise să se lase tăiat dacă vrea să-i scape ei viaţa.

Viţelul o ascultă şi de data aceasta, iar după ce-l tăiară şi-l făcură mici bucăţi, carnea fu dusă în bucătăria sarty-ului, iar oasele şi grăsimea le primi bătrâna.

Cu durere în inimă, ea plecă acasă şi aşeză aceste rămăşiţe într-un vas mare de pământ, pe care-l puse deoparte, pentru că i-ar fi fost peste putinţă să se atingă vreodată de ele.

Bătrâna îşi reluă vechile obiceiuri: se ducea după plante şi acum zăbovea mai mult în afara casei, fiindu-i urât fără Takise.

Dar care nu-i fu uimirea, că ori de câte ori pleca şi se întorcea mai târziu, găsea coliba dereticată şi oalele umplute cu apă! Azi aşa, mâine aşa, până când într-o zi ea se hotărî să se aşeze la pândă, să vadă ce se petrece la ea când lipseşte de-acasă. într-o zi se pregăti să plece, dar ocoli doar coliba şi se opri să se uite printr-o crăpătură ce se afla în peretele de nuiele. Şi ce-i fu dat să vadă? Din vasul de pământ în care păstrase rămăşiţele viţelului sacrificat, răsăriseră deodată două fete zvelte şi frumoase, care se apucară pe dată să deretice casa. Pasămite una se născuse din oasele lui Takise, cealaltă din grăsimea lui. Bătrâna intră repede în colibă. Văzând-o, cele două copile fugiră să se ascundă în vasul lor de pământ, dar ea nu le lăsă:

— Rămâneţi cu mine şi nu fugiţi, le rugă ea. Eu sunt singură şi voi o să fiţi copilele mele dragi.

în amintirea viţeluşului, ea u dete fecioarei celei mai mari, care era de o neasemuită frumuseţe, numele de Takise, iar celeilalte Aisa. Fetele nu ieşeau din colibă, ca să nu fie văzute de cineva.

Au trăit ele multă vreme fericite şi în linişte, până când într-o zi unui gambari care trecea pe acolo i se făcu sete şi intră în colibă cerând apă. Neavând timp să se ascundă şi fiind singură, Takise n-avu încotro şi-i dete străinului apă. Dar acesta rămase cu ulcica în mână şi uită să bea, încremenit de frumuseţea fetei. Curând după aceea, când se întâlni cu regele, el îi spuse:

19rege, sef de trib

— Am văzut, mărite rege, o fată atât de frumoasă, încât nu poate avea alt soţ decât un sarty.

Auzind aceasta, regele îşi trimise degrabă griotul[20], însoţit de un slujitor, să poftească fata la curte. Ea veni împreună cu bătrâna Zei-nebu. Regele îi spuse:

— Fata ta e neînchipuit de faimoasă şi o s-o iau de soţie.

— Sarty, eu ţi-o dau s-o iei de nevastă, dar să ştii că niciodată ea n-o să aibă voie să iasă la soare şi nici să stea pe lângă vreun foc aprins, pentru că s-ar topi imediat ca grăsimea.

— Nu te teme, Zeinebu, fata ta n-o să iasă când soarele va fi sus pe cer şi nici n-o să gătească în bucătărie, ca să nu păţească ceva.

Într-adevăr, sarty-ul se ţinu de cuvânt: fata nu ieşea niciodată ziua, iar ia bucătărie nu călca.

Cea care-i purta însă sâmbetele pentru norocul acesta era prima soţie a regelui, care se văzuse înlăturată din cauza ei. Iată de ce, câteva luni mai târziu, când regele plecă într-o călătorie, soţia dinţii o sili pe Takise să prăjească nişte boabe de susan, ameninţând-o cu moartea dacă nu se supune.

Biata fată, singură şi fără prieteni în gospodăria regească, făcu ce i se ceru. însă din clipa când se aşeză să păzească boabele de susan care se prăjeau pe foc, începu să se topească şi se tot topi până se prefăcu într-un râu, care începu să curgă la vale, departe, în afara locuinţei regeşti.

— M-am dus pe copcă, sunt pierdută! făcu prima soţie a regelui. Dacă el o să afle că am pus-o să stea lângă plită, mă omoară.

Într-adevăr, nici n-apucă să dea bun sosit şi sarty-u! o strigă pe Takise. Atunci soţia dintâi se duse şi-i povesti cele întâmplate.

— Takise, o vreau pe Takise a mea! strigă regele şi începu să alerge spre râul ce curgea nu prea departe de locurile acelea.

Când ajunse la malul lui, urmat de-aproape de prima lui soţie, regele se prefăcu în hipopotam şi soţia lui, care nu-l putea părăsi, în caiman. Amândoi intrară în apă şi se spune că de atunci hipopotamii şi caimanii n-au mai părăsit niciodată lacurile şi unele râuri.

O piatră acoperită cu muşchi

poveste dn Sierra Leone

într-o pădure trăia un păianjen uriaş, care se hrănea pe sine şi pe copiii lui numai din prăzi, din ce putea fura şi dobândi prin înşelăciune în stânga şi în dreapta. Era una din făpturile cele mai nesuferite celorlalte animale, cu atât mai mult cu cât părea întotdeauna blând şi binevoitor.

într-o zi, căutând flămând ceva cu ce să-şi potolească foamea, păianjenul se opri în faţa unei pietre mari, îmbrăcată într-un muşchi verde, neobişnuit de frumos şi mătăsos. Cum de nu văzuse el niciodată piatra aceasta? se întreba păianjenul. Trebuia să se ascundă o grămadă de insecte în muşchiul des ce-o acoperea.

— Uite, spuse el tare, o piatră acoperită cu muşchi! Şi cum spuse cuvintele acestea, păianjenul căzu la pământ ca trăsnit. Nu-şi veni în fire decât seara târziu, după asfinţitul soarelui. „Ei, ei, straşnică descoperire am făcut", gândi el. Piatra asta o să prindă pentru mine mai multă pradă decât am izbutit eu să dobândesc în toată viaţa.

Ziua următoare, păianjenul se scuă devreme şi se duse ca din întâmplare la pârâu, unde ştia că se adapă capra sălbatecă. într-adevăr, o găsi acolo.

— Bună dimineaţa, vecină, intră el în vorbă, mieros. Capra nu-i răspunse, făcându-se că n-a auzit.

20poet, bard, menestrel, înspecial pe lângă regi şi şefi de trib

— Vecino, dacă ai băut apă, n-ai vrea să mergem acum împreună după hrană? Eu voi vâna insecte, iar pentru tine ştiu un loc cu o iarbă minunată.

— Nu, nu merg, răspunse capra morocănoasă.

— Hai, vecino, numai să vezi Ia ce păşune grasă şi frumoasă o să te duc.

în cele din urmă, capra se lăsă înduplecată şi din una în alta ajunseră în faţa pietrei cu pricina.

— Ia te uită ce piatră! făcu păianjenul, păzindu-se să isprăvească vorba fermecată.

— Da, se minună capra, ce piatră acoperită cu muşchi! în aceeaşi clipă, ea căzu jos fără simţire, păianjenul fugi să-şi cheme liota de copii şi cu toţii uciseră capra şi o mâncară.

în ziua următoare, vicleana insectă îl pofti pe cerb să vâneze împreună cu el. Când ajunseră în faţa pietrei, păianjenul lăsă cerbul puţin singur, rugându-l să-l aştepte acolo până va găsi niscaiva vietăţi de prins. Pasămite el plecase să-şi cheme copiii, nădăjduind ca cerbul singur să rostească cuvintele vrăjite. Aşa se şi întâmplă. Cerbul se minună şi el de podoaba frumoasă a pietrei, căzu jos şi soarta lui fu aidoma cu a caprei sălbatice.

în vremea aceasta, Filenbamba, cerbul cel mai bătrân şi mai înţelept al pădurii, căutându-l pe cel ce pierise, care era din neamul său, află că plecase într-o zi la vânătoare cu păianjenul şi că de atunci nu se mai întorsese. Cu acest prilej mai află, întrebând pe unii şi pe alţii, că toţi cei ce vânau cu păianjenul nu se mai întorceau Ia casele lor. Văzând aşa, Filenbamba, se aşeză la pândă şi urmărindu-l pe păianjen, când acesta o porni de dimineaţă să-şi caute un tovarăş, văzu că în ziua aceea izbutise s-o înduplece pe antilopă să-l însoţească. Ajungând în faţa pietrei, păianjenul nici nu apucase să se îndepărteze ca să-şi cheme copiii, când sărmana antilopă îl chemă înapoi, ca să-i spuie:

— Ai văzut, vecine, ce piatră acoperită cu muşchi?! Antilopa căzu jos ca şi moartă, iar ceea ce nu făcuse piatra, împlini degrabă familia crudă şi lacomă a păianjenului.

„Aha, va să zică, aşa stau lucrurile, se cutremură Filenbamba, îngrozit de cele ce văzuse. Stai că- ţi arăt eu ţie!"

în dimineaţa următoare, cerbul cel vârstnic făcu în aşa fel încât ieşi în calea păianjenului. Acesta se bucură în sinea lui şi cu acelaşi glas blajin şi prietenos îl invită să caute hrană împreună.

O porniră de-a dreptul spre piatra minunată şi păianjenul îl rugă pe Filenbamba să aştepte puţin în faţa ei. Cerbul însă începu să pască şi se depărta îndeajuns de locul acela.

— De ce ai plecat de aici? îl luă păianjenul în primire, plin de ciudă.

— De ce să nu plec? făcu cerbul mirat.

— Uite aşa. N-aveai nimic de văzut aici?

— Ce să văd?

— Uite-te şi tu puţin înjur, vecine, tu n-ai ochi?

— Şi dacă am? Ce vrei să văd?

— Uite colo, piatra aceea!

— Piatra aceea... ce-i cu ea?

— Cum ce-i cu ea? Nu vezi cum e? făcu păianjenul din ce în ce mai scos din fire.

— Cum să fie, o piatră verde! îi răspunse cerbul liniştit.

— Aşa ţi se pare, că-i o piatră verde? Dar nu vezi cu ce-i acoperită? Spune şi tu cu ce-i acoperită, să văd, poate că nu ştii!

— Şi dacă nu ştiu, de ce nu mă înveţi tu, urmă cerbul ferindu-se să-şi iasă din fire.

— Uite, spune după mine: o piatră acoperită... spune!

— O piatră acoperită...

— Cu ce e acoperită, cerb afurisit?

— Păi, n-ai spus că mă înveţi tu?

— Fie, spune iarăşi după mine: o piatră acoperită...

— O piatră acoperită...

— Cu muşchi! Furia păianjenului îl dusese la pierzanie şi el căzuse în propria lui cursă. Rostind cuvintele fermecate, îşi pierdu cunoştinţa şi rămase pe pământ, nemişcat. în vremea aceasta, cerbul chemă degrabă toate animalele pădurii, care se aflau în apropiere, le arătă ce se întâmplase şi le învăţă să se

păzească de piatra acoperită cu muşchi. Chibzuiră apoi cu toţii ce să facă cu păianjenul. Cei mai mulţi socotiră că trebuie ucis.

Cerbul însă explică animalelor că era o pedeapsă mai potrivită să-l alunge din locurile acelea, ceea ce şi făcură, cu ajutorul vântului care-l purtă pe păianjen până departe de tot, dincolo de copacii şi ierburile ocrotitoare ale pădurii, în nisipurile fierbinţi ale deşertului.

Trăia odată un om despre care se spunea că este înzestrat cu un mare dar de a vedea în viitor. Oamenii îl iubeau şi veneau de pretutindeni să-i ceară sfatul şi ajutorul, rugându-l să le spună la ce să se aştepte. Pentru fiecare avea o vorbă bună şi încetul cu încetul faima lui ajunse până la urechile sultanului. Voind să-l încerce şi să vadă cât de îndreptăţită era încrederea pe care i-o arătau oamenii, sultanul spuse adunării lui de sfetnici:

— Părerea mea este că omul acesta nu ştie nimic!

Multe glasuri se împotriviră cuvintelor sultanului, dar el rămase neclintit şi ceru să fie căutat omul şi adus în faţa sa, pentru a răspunde unei întrebări pe care voia să i-o pună el însuşi.

— Iar de-mi va răspunde cum se cuvine, îl voi cinsti şi încărca cu bogăţii, iar de nu, îl voi scurta de cap, ca să nu mai înşele lumea.

Oamenii, speriaţi de cuvintele sultanului, îi răspunseră din nou cu smerenie:

— Doamne, să ştii că prezicătorul e om cu mare înţelepciune.

— Vom vedea, sfârşi sultanul, atunci când mi-l veţi aduce.

După câteva zile de căutare, omul fu adus în faţa stăpânului şi acesta îl întâmpină cu următoarele cuvinte:

— Lumea spune că ştii multe lucruri şi că ai pătruns taina de a înţelege ce spun mătăniile. Vorbeşte-ne şi nouă despre ceea ce a descoperit înţelepciunea ta.

Speriat şi temându-se să nu fie la mijloc vreo pârâ adusă împotriva lui, ghicitorul răspunse, alb la faţă şi cu glas tremurător:

— Nu ştiu nimic. Măria Ta...

întâi, sultanul prinse a râde şi adăugă:

— Lasă vorba asta. Toată lumea aici de faţă s-a bucurat de binefacerile înţelepciunii tale.

Prezicătorul lăsă capul adânc în pământ şi tăcu. Atunci sultanul se mânie şi strigă:

— Cum adică, tot poporul meu a folosit sfaturile tale, iar în faţa mea taci şi nu vrei să-mi răspunzi?

Temându-se de furia sultanului, unul din sfetnicii lui încercă să-şi domolească stăpânul:

— Doamne, noi ţi-am mai spus: omul acesta e plin de înţelepciune. întreabă-l ceva şi el îţi va răspunde.

— Bine. Uite care e întrebarea mea: să-mi spui cum va fi anul care vine pentru noi toţi. Şi dacă răspunsul tău se va dovedi adevărat, te aşteaptă şi bogăţie şi cinstire din partea mea, iară de nu, voi porunci să ţi se taie capul.

Bietul prezicător se pierdu mai rău cu firea.

— Ei, care-i răspunsul? voi să afle sultanul.

— Mărite sultan, am o prevestire de rău pentru mine însumi şi atâta tot.

Apoi bietul om îşi ieşi din minţi, scoase pumnalul cu care se răni la un deget.

— A înnebunit, mărite doamne, şoptiră cei din adunare. Luaţi-i cuţitul.

— Ce-i omule cu tine? zise sultanul. Te-ai pierdut cu firea?

— Mărite sultan, răspunse atunci ghicitorul, alb de spaimă, m-a părăsit darul prezicerii.

— în şapte zile să-mi dai răspunsul la întrebarea pe care ţi-am pus-o, că de nu, unde-ţi stau picioarele acolo îţi va sta şi capul.

Oamenii din adunare se răspândiră care încotro, numai prezicătorul rămase pe loc înspăimântat şi zăpăcit. Se legă atunci cu jurământ să nu mănânce, să nu bea şi să nu vorbească până ce nu avea să găsească răspuns la întrebarea sultanului. Se hotărî să plece în pustiu şi să-şi găsească acolo un loc de reculegere. Seara, la asfinţit şi dimineaţa când purpura zorilor vestea venirea zilei, el îşi aşeza covoraşul de rugăciune sub un copac şi făcea din nou aceleaşi şi aceleaşi socoteli. Dar fără niciun răspuns: mătăniile tăceau.

în ziua dinaintea celei când trebuia să ducă sultanului răspunsul, prezicătorul aproape că-şi

aştepta sfârşitul şi ar fi dorit să-şi dea duhul, acolo sub copacul unde petrecuse ultimele zile. Dar în vreme ce stătea aşa culcat şi se gândea cum să-şi primească moartea, numai ce vede ieşind, din umbra trunchiului de copac, un şarpe bătrân, dar neobişnuit de mare şi puternic.

Sub stăpânirea primului imbold al spaimei, omul sări în sus, puse mâna pe suliţă şi se dete câţiva paşi înapoi. Dar şarpele se încolăci de câteva ori în jurul lui însuşi, apoi ridicând capul, întrebă:

— De ce vrei să fugi?

— M-ai speriat şi am vrut să mă apăr.

— N-ai de ce să te sperii, am venit aici ca să-ţi vorbesc şi nicidecum să-ţi fac vreun rău.

Neştiind ce să creadă, pentru că nu i se întâmplase vreodată să audă un şarpe vorbind, prezicătorul îşi cuprinse obrazul în palme şi spuse:

— Ce crezare să-ţi dau? N-am mai văzut un şarpe cu grai omenesc!

— Uite, vezi astăzi, râse şarpele.

— N-am nicio încredere în tine, zise omul îndoit.

— Atunci hai să facem o învoială.

— Bine, răspunse ghicitorul.

Şarpele trase atunci cu vârful comos al cozii un cerc în jurul lui, cât ţarcul unei cămile, şi aşezându-se în mijloc spuse:

— Jur că n-o să-ţi fac niciun rău dacă nu mă sileşti să-l fac. Apoi ieşi din cerc şi în locul lui trecu prezicătorul, care făcu acelaşi jurământ.

Pe urmă au stat de vorbă spunându-şi multe şi în cele din urmă şarpele îl întrebă pe om:

— Ce vânt te-a adus aici, în ţara mea?

— Sultanul mi-a cerut să-i prevestesc cum va fi anul viitor. Dar puterea mea de prezicere m-a părăsit şi am venit în pustietăţile acestea, unde de zile întregi nu fac altceva decât să mă străduiesc în fel şi chip să aflu răspunsul.

— Şi l-ai aflat? întrebă şarpele.

— Nu.

— Ce-mi dai dacă-ţi spun eu răspunsul?

— Tot ce o să-mi ceri.

— Ce ţi-a făgăduit sultanul dacă afli răspunsul la întrebare?

— Multe animale.

— Dacă-ţi spun cum va fi anul viitor, îmi dăruieşti jumătate din ele.

— Nu jumătate, ci pe toate ţi le aduc!

— N-am nevoie de toate. Păstrează jumătate din ele şi dă-mi cealaltă jumătate.

— Bine.

— Atunci ascultă şi ţine minte ceea ce-i vei spune sultanului: „Pătruns-am tainele timpului ce va să vie. A sosit iar vremea faptelor mari. Să ne pregătim să fim puternici, să ne pregătim să ne apărăm liniştea.

Femeia să se cernească cu negru văl, cei buni şi turmele sunt primejduite.

Oamenii să fie pregătiţi de luptă. Să-şi ascută suliţele ruginite, să-şi înşeueze voinicii cai şi să umple burdufurile uscate cu apă, ca să-şi apere liniştea".

După ce ascultă cu luare-aminte cântecul, prezicătorul îl binecuvântă pe şarpe şi-şi luă tălpăşiţa.

în vremea aceasta era mare zarvă între oamenii din aşezarea lor. Se făceau fel de fel de presupuneri: unii spuneau despre el că nu izbutise să afle răspunsul cerut de sultan şi că fugise, alţii că rătăcea prin pădure, alţii că-şi dăduse duhul. Ziua a şaptea însă nu se încheiase şi tocmai când toate speranţele de a-l mai vedea încetaseră, se ivi departe un nor de praf, din mijlocul căruia se desprinse un om alergând şi cântând. Avea ochii duşi în fundul capului şi buzele arse de sete.

în mijlocul adunării uluite, prezicătorul strânse mâna sultanului şi nu se aşeză până ce nu recită geraar-ul şarpelui. întreaga mulţime fu cuprinsă de o mare tulburare, iar sultanul porunci să se taie în cinstea lui cea mai grasă cămilă din ocolul său. Apoi le spuse tuturor:

— Vine vreme de război. Luaţi suliţele şi le ascuţiţi. Hrăniţi-vă bine caii. Să fiţi pregătiţi. Ne vom

întâlni cu toţii în zorii fiecărei zile şi toată obştea va fi laolaltă.

Aşa şi făcură. Iar după ce isprăviră cu pregătirile de luptă se întâlniră cu toţii la apusul şi Ia răsăritul soarelui. Apoi aleseră iscoade, care scrutau zările de jur împrejur. Şi iată că într-o bună zi veni vestea:

— Suntem atacaţi!

Dar fiind pregătiţi, oamenii întregului trib ieşiră în calea vrăjmaşilor şi-i izgoniră.

Nu trecu mult şi aceeaşi ştire le veni din nou prin iscoade. Dar oamenii se apărară ca şi prima oară, izbutind să-i gonească pe duşmani.

În timpul acela n-a fost trib care să nu fi suferit grele pierderi şi mulţi au pierit. Singur tribul sultanului, care cunoscuse oracolul şarpelui, rămase întreg şi biruitor. După trecerea unui an, sultanul îl chemă pe prezicător şi-i spuse:

— Sunt mulţumit de tine: ne-ai spus adevărul. Du-te şi ia-ţi din ocolurile mele o turmă de cămile, una de oi şi capre, una de vite şi una de cai. Este răsplata mea.

Mult s-a bucurat prezicătorul de asemenea dar regesc, dar bucuria lui era umbrită de gândul că trebuia să împartă cu şarpele atâta bogăţie. „Oare, gândea el în sinea lui, să dau eu asemenea frumuseţe de animale unei jivine înspăimântătoare? Bezmetic aş fi să dăruiesc unui şarpe primejdios aceste animale. Mai bine mă duc să-l ucid şi pace bună!"

Şi fără să mai stea mult pe gânduri, scoase sabia din teacă şi se îndreptă spre locul unde şarpele i se ivise prima oară. De rândul acesta el dormea, încolăcit la umbra copacului. Prezicătorul ridică sabia, ţintindu-i capul pe care voia să i-l reteze dintr-o lovitură. Dar nu ştiu cum şi de ce, în clipa următoare, şarpele nu se mai afla pe locul lui, pierzându-se în desişul pădurii, iar sabia i se izbi întâi cu putere de locul unde se odihnise capul târâtoarei cu puţin înainte, apoi se înfipse mai sus, în trunchiul copacului.

„Blestemată să-mi fie mâna, îşi spuse prezicătorul. Uite, nu l-am nimerit şi acum o să se întoarcă şi o să mă facă bucăţi!" Cuprins de spaimă, începu să alerge spre locul unde oamenii lui îi păşteau turmele şi cu toţii o luară la goană şi nu se opriră decât acasă.

O vreme ghicitorul se bucură în linişte de toate bunătăţile vieţii. Până când, într-o zi, i se înfăţişă iarăşi un trimis al sultanului.

— Măria-sa te roagă să vii până la el.

„Ce-o mai fi vrând?" se întrebă prezicătorul din nou neliniştit.

— înţeleptule, ai mântuit tribul anul trecut. Avem a-ţi mulţumi. Te rugăm însă să nu ne laşi şi să spui acum ce ne mai aşteaptă în anul în care am păşit.

— Eu, doamne? Dar nu ţi-am mai spus că mi-am pierdut darul?...

— Ferit-a sfântul, făcu sultanul. Dacă nu erai tu, pieream cu toţii în războaie. Du-te, ca rândul trecut, şapte zile în deşert şi când te întorci spune-ne ce-ai aflat. Iar răsplata mea va fi aceeaşi.

Cuprins de spaimă, nefericitul prezicător se suci în fel şi chip, dar nu găsi nicio cale să scape de pacostea care dăduse din nou peste el. Văzând că n-are încotro, îşi spuse în sinea lui: „O să mă duc din nou la şarpe, o să plâng şi o să-mi cer ruşinat iertare. Poate că-l înduioşez să mă mai ajute o dată".

Zis şi făcut. Se duse şi găsi şarpele întins pe locul unde-l aflase şi ultima oară.

— Iartă-mă! făcu prezicătorul cu lacrimi în glas. Am fost nerecunoscător faţă de bunătatea pe care mi-ai arătat-o, ţi-am făcut numai rău, dar te rog totuşi să mă ierţi şi să mă ajuţi, pentru că am intrat din nou într-un greu impas: sultanul vrea să ştie ce ni se va mai întâmpla în anul în care ne aflăm.

Şarpele râse şi râse cu sâsâitul lui gâjâit.

— Ascultă, omule! Tu ţi-ai făcut partea. Am scăpat cu viaţă, cu toate că tu ai încercat tot ce-ai putut ca să-mi curmi zilele. Dar pentru că ploaia vine şi fiindcă în toată omenirea aceasta sunt şi fiinţe mai iertătoare decât altele, am să te ajut. Ascultă-mă! Oamenii au fost făcuţi să aducă şi durere pe pământ. Pentru că ei au născocit uciderea fraţilor lor şi cuvântul „străpunge-l!" Focul pe care tot voi oamenii l-aţi adus pe pământ va distruge mare parte din creaţie, dacă nu luaţi seama. Când
sunteţi lipsiţi de apărare, vă place prietenia şi ajutorul aproapelui. Dar îl dispreţuiţi de îndată ce v-aţi atins ţelul. Faptele rele vor distruge lumea când ceea ce grăiţi cu buzele nu e spus cu inima.

Te-am ajutat cât am putut, când ai fost la ananghie. Iar când am aşteptat de la tine o mulţumire sau o răsplată, am primit în schimb o lovitură a săbiei tale. Zgomotul ei, praful ce s-a ridicat, spaima care m-a

cuprins, săriturile Ia care m-ai silit m-au făcut să mă lovesc ca un bezmetic. Acestea toate mi-au luat auzul. Iar adineaori m-ai scârbit cu lacrimile, cu prefăcutele tale păreri de rău, cu josnicia şi rugăminţile tale împielițate. Nu te mai aştepta la încredere din parte-mi: ştiu şi eu Ia ce mă pot aştepta de la tine. Şi iată, îţi spun pe dumnezeul meu şi fără nicio îndoială că te socotesc un răufăcător, unul care a asuprit pe orfani şi pe cei slabi şi care va plăti pentru nedreptatea din urmă.

Spune-i sultanului care te-a trimis că va urma o secetă ce va pârjoli tot.

Ierburile vor pieri, copacii singuratici se vor usca, apele curgătoare se vor opri, lacurile vor seca, văile şi câmpiile vor crăpa.

Cei slabi şi săraci, toate turmele vor muri, n-au să scape decât cămilele şi oile negre, iar dintre oameni doar cei isteţi şi vajnici.

Prezicătorul se învârti de două ori pe loc de bucurie şi-i spuse şarpelui:

— Şarpe, să ştii că simt răul ce ţi-am făcut, precum şi recunoştinţa ce mă leagă de tine. Şi n-am s-o uit, îţi făgăduiesc.

— Bine. O să vedem.

Grăbindu-se către aşezarea lor, cât îl ţineau puterile, prezicătorul recită în faţa adunării noul geraar, care-l aflase de la şarpe. Avu apoi parte de mare cinstire din partea poporului şi a sultanului.

A doua zi, acesta din urmă adună întreg tribul.

— Ne aşteaptă o secetă nimicitoare. Să puneţi toţi deoparte de-ale gurii şi să vă pregătiţi pentru ceea ce avem de îndurat.

Într-adevăr, în anul acela n-au venit nici ploile de toamnă şi nici cele de primăvară. Câmpurile şi pădurile s-au uscat, vitele au pierit şi, împreună cu firea, oamenii din celelalte triburi s-au prăpădit.

Sultanul, al cărui trib scăpă şi de astă dată cu bine, se ţinu de cuvânt şi-i dărui prezicătorului tot atâtea turme câte primise în anul celălalt.

„Oare ai de gând să arunci în gura unui şarpe leneş, ce zace la soare, toate aceste animale?" se întrebă în sinea lui prezicătorul, căruia păcatul lăcomiei îi muşcase pentru totdeauna inima. „Bezmetic ai fi. Dar ţi-ai dat cuvântul şi ai avut cu şarpele o învoială. S-o calci şi de data aceasta? Ba am să fac altfel: nu mă mai duc deloc pe la el! u Şi urmând acest gând, prezicătorul îşi mână toate turmele acasă, călcându-şi şi de rândul acesta vorba dată.

Nu se scurse însă multă vreme şi sultanul îl chemă din nou şi-l puse să-i spună ce avea să mai urmeze după seceta ce-i bântuise.

— Să spun ce-o să mai... Cuprins de disperare, prezicătorul sări în sus şi căzând la pământ rămase pe loc fără simţire.

Sultanul însă se apropie de el înfuriat şi ridică gârbaciul să-l lovească.

— De câte ori am poruncit ceva omului acestuia îl apucă necazul şi mi se împotriveşte.

Cu greu izbutiră cei din jur să-i ia sultanului biciul din mână:

— Să-i spuneţi acestui cârcotaş când o să se trezească să-mi vină cu răspunsul în trei zile, altfel îl scurtez cu un cap!

Cunoscându-l bine pe sultan şi ştiind că n-are ce nădăjdui de la el, prezicătorul îngroşă obrazul şi luă iar drumul spre lăcaşul şarpelui. Acesta râse când îl văzu:

— Iar ai venit la mine?

— Iar.

— Şi ce mai vrei?

— Astăzi mi s-a pus aceeaşi întrebare ca cele dinainte. Şarpele îi spuse atunci:

— Povesteşte-i sultanului că norii vor acoperi din nou cerul. Fulgere vor brăzda bolta. Scurte ploi se vor scutura pretutindeni şi ape se vor scurge din nou în văi făcându-le să înverzească, să răsară ierburile pe unde cresc de obicei tufişurile, iar pomii să se acopere de frunze. Animalele care au scăpat din secetă vor da lapte, femeile se vor împodobi din nou, îmbrăcând mătăsurile puse deoparte. Ele vor căra vase şi oale şi vor găti din nou feluri gustoase pentru soţii lor, îmbiindu-i mereu cu vorbe calde să se înfrupte de mai multe ori.

Iar dragostea dintre soţi îmbătrânită va întineri din nou. Şi mai spune-i că în vremea aceasta de joacă şi

zburdălnicie se vor naşte fii binecuvântaţi şi strălucitori ca fulgerele.

Şi mai spune-i că flăcăii vor lua fete după placul lor şi că li se vor face onoruri şi li se vor închina serbări şi că oamenii astfel dăruiţi îşi vor întoarce iarăşi gândul spre fapte vrednice.

în grabă, prezicătorul fugi la sultan, unde i se făcu o primire mai bucuroasă ca niciodată. Puţin după ce-şi depănă geraar-ul, norii acoperiră cerul şi fulgerele începură să brăzdeze întunericul, însoţiţi de strigătele de bucurie ale oamenilor, din inimile cărora teama începu să piară. Cu toţii făcură şanţuri în jurul colibelor şi duseră la adăpost animalele neputincioase.

Până la ziuă se scutură primul nor de ploaie, apoi urmară patru zile de ploaie fără contenire. Animalele dădură lapte, de se umplură toate ciuberele.

Primindu-şi răsplata de la sultan, prezicătorul îşi spuse: „De trei ori şarpele m-a salvat de la pieire şi de două ori am călcat învoiala făcută cu el. Să n-o calc şi de rândul acesta şi să-i duc acum toate animalele dobândite".

— O, şarpe, îi spuse el, aş vrea să-ţi vorbesc astăzi despre trei lucruri. Primul este acesta: de câte ori m-ai ajutat eu ţi-am răspuns cu rău la binele ce mi-ai făcut. Astăzi mă înfăţişez ţie plin de remuşcări, şi-ţi aduc toate cele primite azi în dar. Ia-le şi iartă-mă. Al doilea lucru pe care îl doresc este să fim prieteni. Iar al treilea, este acesta: tu, fratele meu, eşti mai înţelept. Spune-mi ceva despre lume şi despre viaţă!

— înainte de toate, răspunse şarpele, în ceea ce priveşte prietenia, eu nu mă împrietenesc cu nimeni; după ţelul pentru care vieţuiesc eu nu fac rău, dar nici nu-l ajut pe om. în ceea ce priveşte remuşcarea ta şi animalele pe care mi le-ai adus, eu te-am iertat şi ţi le poţi lua înapoi, dar să ştii că darul ţi-a fost primit.

în privinţa lumii şi a vieţii, îţi pot spune următoarele: lumea există, dar viaţa fără lume, nu. Ceea ce oamenii numesc viaţă nu face decât să urmeze întâmplările lumii. Când vremea a fost vreme de război, orice om vedea duşmanul său în tabăra cealaltă. Aşa s-a făcut că în vremea războiului care a avut loc nu de mult, ai ridicat sabia împotriva mea după ce te ajutasem, spunându-ţi în sinea ta: „O să-i retez capul!" Când vremea e vreme de secetă, niciun om nu e darnic cu semenii lui şi acela a fost timpul când şi tu ai fugit de mine cu animale cu tot. Când vremea e vreme de belşug, nu vei găsi pe nimeni atât de mic la suflet sau plin de duşmănie ca în timp de restrişte şi acesta a fost timpul când ai venit la mine cu tot ce-ţi fusese dăruit. De fiecare dată ai făcut ceea ce te-au împins împrejurările să faci.

Acum, în sfârşit, să-ţi spun şi despre mine: să ştii că eu nu sunt un şarpe, ci sunt soarta. N-ai să mă mai vezi niciodată de aci înainte. Rămâi cu bine.

Iepurele şi luna

povste somai ezâ

Odată, în vremuri străvechi, luna şi-a ales mesager o insectă şi a trimis-o pe pământ să le spună oamenilor, din partea ei, următoarele cuvinte: „Aşa cum mor eu şi trăiesc murind, aşa o să muriţi şi voi şi murind o să trăiţi". Insecta, mai înceată, a fost ajunsă din urmă de iepure, care s-a oferit să le transmită el oamenilor solia lunii. Zis şi făcut. Numai că iepurele a întors puţin mesajul şi astfel a ieşit că oamenii vor muri de-a binelea.

Luna însă a aflat de minciuna iepurelui, iar când acesta s-a întors acasă ea l-a întrebat ce-a făcut. Iepurele a tăcut. Atunci luna l-a lovit cu o scândură şi i-a despicat botul şi despicat a rămas până în zilele noastre.

întrecerea dintre cameleon şi şopârla

poveste tanzaniană

Când a fost creat omul, marele zeu a chemat mai multe animale să hotărască asupra noii sale făpturi. între animalele care erau de faţă, se aflau cameleonul şi şopârla.

Fiind întrebat ce vrea să se întâmple odată şi odată cu omul, cameleonul răspunse cu toată hotărârea:

— Aş vrea ca toţi oamenii să trăiască şi să nu moară niciodată. Dar când veni rândul şopârlei, aceasta spuse fără să pregete:

— Eu aş vrea ca toţi oamenii să moară.

Neştiind a cui dorinţă s-o împlinească, marele zeu porunci o întrecere între cele două animale şi hotărî să se dea câştigătorului un scăunel de fildeş.

Bietul cameleon se străduí să alerge cât îl ţineau puterile. Dar mlădioasa şopârlă, alunecând repede printre ierburi, câştigă cu uşurinţă întrecerea.

De atunci, se spune că a rămas cameleonul cu mersul lui şchiopătat, trădându-şi astfel durerea că nu l-a putut salva pe om de moarte.

De ce nu mai învie oamenii după moarte

poveste tanzaniană

Odată, în vremuri de demult, oamenii mureau şi după o vreme reveneau la viaţă.

Străbunii străbunilor celor din neamul Iraku ştiau că oamenii mor şi învie după moarte.

Odată însă, în vremuri de demult, trăia un bărbat care-şi pierduse soţia. Omul o jeli ce-o jeli, dar în cele din urmă îşi luă altă nevastă. Copiii lui însă nu lăsau să treacă nicio zi fără să se ducă să plângă pe mormântul mamei lor. Şi, de câte ori se duceau, stropeau locul unde se afla îngropată mama lor cu lapte curat, proaspăt muls, de la vilele cele mai iubite.

De aceea crescuseră pe mormânt multe ierburi şi flori de o neînchipuită frumuseţe, care erau de acum încolo bucuria şi mângâierea copiilor. Azi aşa, mâine aşa, până când mama lor vitregă, cuprinsă de gelozie, se luă după ei să vadă ce fac la mormântul mamei lor. Văzând cum îngrijesc florile şi ierburile, ea se mânie mai tare, dar tăcu şi aşteptă să plece. Pe urmă, smulse de pe mormânt cât putu din flori şi plante şi aşa făcu de mai multe ori.

Copiii însă veneau din nou şi puneau alte flori şi le udau cu lapte proaspăt.

Pe vremurile acelea de demult, cerul era aproape de pământ. într-una din zile, femeia cea haină veni din nou să smulgă florile de pe mormântul mamei. Dar când începu să le tragă afară, ce să vezi, din rădăcini picura sânge! Sângele se ridică la cer, iar cerul se depărta de pământ, se înălţă, se bolti şi rămase aşa cum este astăzi.

De atunci, din acele vremuri străvechi, oamenii nu mai învie după ce-au murit.

Loa, La cel bogat şi La cel sărac

poveste tanzaniană

Loa, lumina, căldura, era mama tuturor făpturilor omeneşti, pe care le ocrotea, dar pe care le şi pedepsea pentru nedreptăţi sau alte fapte rele. La începutul timpurilor ea hotărâse să rămână pe cer – să fie soarele, ca de acolo să vegheze asupra fiilor ei. Aceştia, când ridicau ochii spre soare, se gândeau la Loa şi-i cereau ajutorul.

într-o zi, ea coborî pe pământ luând înfăţişarea unei bătrâne sărmane, dezbrăcate şi plină de răni. Se duse de-a dreptul la casa unui bogat, pe care Loa îl urmărea de multă vreme pentru trufia lui şi pentru lipsa de omenie cu care se purta faţă de săraci.

— Hodi[268], strigă Loa la intrarea în locuinţa bogatului. Acesta îi răspunse:

— Intră! Şi după ce schimbară saluturile obişnuite, bătrâna îl rugă pe bogat s-o găzduiască în noaptea aceea, căci întunericul o prinsese pe drum.

— Aşa ceva nu se poate, se stropşi bogatul. Cum o să primim între noi o fiinţă atât de murdară?

Atunci Loa plecă mai departe şi în faţa ogrăzii săracului se opri.

— Intră, măicuţă, se auzi dinlăuntru.

— M-a apucai noaptea pe drum şi n-am unde îmi pune capul, spuse bătrâna, aţi vrea să mă

găzduiţi în seara aceasta?

— Cu dragă inimă, măicuţă, dar să ştii că nu te putem ospăta cu nimic, căci bucate nu avem nici pentru noi, spuse săracul.

— Să se ducă soţia ta în cămara de bucate din catul de sus şi să aducă de acolo porumb.

— Dar n-avem porumb, măicuţă.

— Să faceţi aşa cum spun eu, stărui străina şi atunci nevasta săracului urcă în catul de sus şi spre nespusa ei uimire găsi o încăpere plină de porumb. Luă cu dânsa cit putu, coborî cu el şi-l mărunţi în piuliţă. Puse apoi ceaunul şi fierse mămăliga.

— Dar lângă mămăligă n-avem nimic să-ţi mai punem în faţă, îşi ceru gazda iertare.

— Ba aveţi, răspunse Loa, să mai aducă nevasta ta o a doua oală şi s-o aşeze pe foc.

Când apa începu să clocotească şi femeia se uită în ea, nu-i venea să-şi creadă ochilor: oala era plină cu came gustoasă din care se înfruptară cu toţii. în dimineaţa următoare, înainte de a-şi vedea de dram, bătrâna îl chemă pe sărac şi-i spuse:

— Eu sunt Loa, mama voastră a tuturor. Vecinul tău cel bogat m-a alungat de la uşa lui. Pentru fapta sa va pierde toate vitele şi va deveni un om sărac. Ţie însă ţi se va umple ograda de vaci şi viţei. Dar să ţii minte, când vecinul tău nevoiaş va veni să-ţi ceară ajutor, să nu faci cum a făcut el cu Loa. Aşa îţi poruncesc.

Sfârşi de vorbit şi se îndreptă cu paşi grăbiţi spre întunecata împărăţie a lui Netlang.

Din ziua aceea însă, bogatului din craalul acela începură să-i moară vitele, una câte una. în zadar chemă toţi vracii din împrejurimi. Niciunul nu cunoştea leacuri de ajuns de puternice ca să le stăvilească boala. Şi pe măsură ce vitele se stingeau în ograda bogatului, ele păreau să se înmulţească în gospodăria celui ce fusese mai înainte săracul satului.

Până când într-o zi acesta se pomeni cu vecinul lui la poartă.

— Murim de foame. Ajută-ne şi dă-ne o junincă. Poate că va dobândi cu timpul un viţel.

Săracul de odinioară se codi o clipă în sinea lui. Amintindu-şi însă porunca rostită de Loa înainte de plecare, el îi dădu vecinului animalul cerut. Şi făcu astfel de multe ori, pentru că spre mirarea tuturor vacile dăruite bogatului, pedepsit de Loa, nu se înmulţeau, ci se opreau întotdeauna la un singur pui.

Povestea omului care a întâlnit nişte proşti mai mari decât nevasta lui

poveste tanzaniană

în vremuri de demult, doi soţi vârstnici îşi măritaseră fata care pleca apoi la casa ei. Bătrânul muncea mai mult la câmp, căci din toate vitele pe care le avusese nu-i mai rămăsese în ogradă decât un viţel pe care-l îngrijea cu mare dragoste. Zilnic când se întorcea seara aducea iarbă proaspăt tăiată pentru viţel.

într-o bună zi, numai iată că vine fata celor doi bătrâni plângând în hohote, căci i se prăpădise unul din copii. începu şi mama ei să plângă şi plângeau amândouă fără să se poală opri pină ce iată că sosi soţul felii.

— De ce plângeţi atâta?

Cele două femei îi spuseră ce se întâmplase. Se necăji şi tânărul de pierderea copilului, dar casa lor era binecuvântată cu mulţi prunci, aşa că de la o vreme el se linişti şi ii spuse soacrei sale:

— Mamă, să ştii că duhul fetii tale nu se va linişti până ce n-ai să tai şi să găteşti viţelul din curte!

Zis şi făcut. Femeii nu-i trebui muli să se hotărască. Tăie viţelul. îl găti şi cit ai zice peşte mama, fata şi ginerele îl şi mâncară.

Seara, când omul veni de la câmp. Se pregăti să se ducă să hrănească viţelul. Femeia lui insă îl opri şi-i puse mâncarea în faţă.

După ce luă cina, omul iar voi să se ducă în ogradă şi femeia iar îl opri. Atunci văzu sub masă un os de vită şi pricepu că femeia lui îi ascunde ceva şi-o întrebă apăsat:

— Ce-i cu viţelul, femeie?

— L-am tăiat şi l-am gătit pentru că fata noastră era cu simţirile pierdute după copilaşul ei.

— Pregăteşte-mi merinde de drum, îi spuse atunci omul supărat peste măsură. Voi umbla prin lume şi dacă am să dau peste oameni mai proşti decât tine o să mă întorc şi o să vieţuim mai departe ca până acum. Iar de nu, acasă nu mă mai întorc.

Zis şi făcut. Omul se găti de drum şi plecă. Merse el ce merse şi intră într-un craal unde se întâlni cu un om pe care-l întrebă:

— A cui e casa aceea?

— Este a unui copil mare, îi răspunse omul.

— Şi în casa aceea le merge bine la toţi?

— Unchiul copilului mare a murit acum trei zile, îi răspunse omul.

— Mulţumesc, umblă sănătos, îi spuse bătrânul şi când o să vii prin părţile noastre, coliba noastră îţi va putea oricând servi ca adăpost.

Zicând acestea, omul se opri în faţa casei despre care vorbise cu bătrânul şi strigă:

— Hodi!

— Intră, îi răspunse un glas de fată dinlăuntru. Iar când îl văzu, ea îl întrebă:

— Cine eşti?

— Am venit din împărăţia morţilor, unde m-am întâlnit cu unchiul tău. El te roagă să-i trimiţi prin mine o mie de capre şi multe lucruri de îmbrăcăminte.

— Intră mai întâi să guşti ceva, îl pofti tânăra.

Şi după ce-l ospăta pe bătrân, îi dete o mie de capre şi o mulţime de piei şi blănimoi şi bune.

„Dacă or fi toţi ca femeia aceasta..gândi bătrânul în sinea lui şi se chibzui cum să nu piardă bogăţia dobândită din neghiobia unei muieri fără minte.

Merse o bucată de drum, adăposti caprele la un prieten şi plecă maideparte purtând numai pieile luate de la femeie, până ce ajunse Ia un câmp întins pe care lucra un ţăran cu mare hărnicie.

— Ce faci, tinere? întrebă călătorul care avea gândul lui ascuns.

— Bine. Pe ziua de azi toate veştile sunt bune şi de aceea muncesc cu râvnă.

— Da? se miră bătrânul. Dar despre ce a poruncit sultanul tot astăzi ai aflat?

— Nu, n-am aflat, mărturisi ţăranul. Spune-mi, rogu-te, ce-a poruncit?

— Bine, fie. Uite, când stăteam odată aşa, ca dumneata în câmp, am auzit crainicul vestind tare: omului acela care-şi sapă ogorul o să-i tăiem astăzi capul!

— Ce vorbeşti? făcu ţăranul îngrozit. Cum să scap?

— Uite, te ajut eu, îl linişti bătrânul. Eu îţi dau hainele mele şi tu mi le dai pe ale tale. Apoi te caţeri sus în vârful bananierului acela.

Aşa au şi făcut.

în vremea aceasta venea pe drum cu o falcă în cer şi una în pământ bărbatul acelei femei care-i dăduse bătrânului cele o mie de capre şi pieile de îmbrăcăminte.

— N-ai văzut un om care-şi păştea pe aici nişte animale ce nu erau ale lui?

— Ce animale? făcu bătrânul.

— Ia, nişte capre, vreo mie.

— N-am văzut. Poate o fi cei ce s-a căţărat colo în bananierul acela.

Fugi omul cel păgubit la copac şi începu să strige de jos:

— Dă-te jos, hoţ nemernic! Unde-mi sunt caprele?

— Ce capre, îngăimă ţăranul speriat. N-am nicio capră de la nimeni.

— Dar pieile pe care le porţi ale cui sunt? Tot ale tale?

— Nu, mi le-a dat omul ce sapă acolo jos ogorul meu, ca să nu mă recunoască trimisul sultanului.

Păgubaşul caprelor înţelese că fusese înşelat şi fugi repede după bătrânul care săpa pe ogor. De acesta însă nici urmă. O ştersese de mult, apoi trecuse pe la prietenul lui şi-şi luase caprele şi se îndrepta acum spre casă.

Când ajunse la coliba lor, îşi chemă femeia şi-i spuse:

— M-am întors acasă, căci află că am găsit pe drumul meu oameni cu mult mai proşti decât tine.

Minciuna şi adevărul

poveste tanzaniană

într-o bună zi Minciuna şi Adevărul hotărâră să plece împreuna într-o călătorie. înainte de a porni. Minciuna îi spuse Adevărului:

— Hai să ne înţelegem, cumetre: pe unde ne vom duce, ai să stai tu de vorbă cu oamenii. E mult mai bine aşa, căci dacă mă vor recunoaşte nu ne va primi nimeni.

Şi aşa făcură. în prima casă unde au cerut găzduire, bărbatul se întorsese tocmai de la munca lui de pe ogoare înfometat cerea de mâncare soţiei. Femeia se suci, se învârti şi-i spuse în cele din urmă că nu-i putea da prânzul. Pentru că nu avusese timp să termine bucatele.

— Ce spuneţi dumneavoastră, cinstiţi oaspeţi de aşa o femeie, care nu e în stare să-şi aştepte bărbatul cu mâncarea? Cine credeţi dumneavoastră că porunceşte în casa aceasta?

Bietul Adevăr nu ştia ce să facă: ar fi tăcut, dar omul, necăjit, aştepta răspuns la întrebarea lui şi ca să-şi uşureze inima, dar şi ca să-şi rușineze femeia.

în cele din urmă. Adevărul spuse, cu jumătate de gură:

— Chiar dacă nevasta e stăpâni în casă, tot trebuie să fie cu grijă de bărbat.

Atât i-a trebuit femeii: s-a făcut loc şi i-a alungat pe cei doi călători, cu ocări.

Merseră ei ce mai merseră, necăjiţi şi cu pântecele goale, până când foamea i-a făcut să se oprească din nou în faţa unei colibe, care li s-a părut mare şi frumoasă.

Când intrară înăuntru, ce să vezi? o droaie de copii se apucaseră să-şi împartă o vacă ce fusese tocmai atunci tăiată.

— Şi tatii nu-i lăsăm nimic? întrebă băiatul cel mare.

— Cum să nu, făcu sora mijlocie. Uite, i-am pus deoparte capul şi picioarele.

Puseră carnea la fript, se adunară pâlc şi în scurt timp liota de copii isprăvi de înfulecat toată vaca.

Tocmai atunci sosi şi tatăl lor de la săpatul ogorului. Găsi puse deoparte pentru el capul şi picioarele vacii.

Plin de năduf, el îi întrebă pe călători:

— Ce gândiţi voi, oameni buni, cum se petrec lucrurile în casa aceasta? Cine porunceşte aici?

De rândul acesta, revoltat de-a binelea. Adevărul răspunse fără ocol:

— De bună seama că mari şi tari sunt aici copiii!

Când auzi omul vorba aceasta, se înfurie nevoie mare şi niciuna nici două îi dete afară pe călători.

Aceştia se pomeniră tot pe drum. Mai înfometaţi ca înainte. Acum însă Minciuna îi spuse Adevărului:

— De aici înainte, dragă prietene, să ştii că eu am să vorbesc cu oamenii şi eu o să văd de

treburile noastre, că de pe urma dumitale o să pierim de foame.

— Bine, se învoi Adevărul, să încercăm şi aşa.

După o bună bucată de drum se opriră din nou într-un sat şi se aşezară să se odihnească? la umbră, lângă fântână. Vântul aducea pină la ei ţipetele de jale de care narea cuprins tot satul.

în cele din urmă. Minciuna întrebă o femeie care venise să ia apă, ce se petrecuse la ei.

— A murit buna noastră stăpână, soţia regelui şi plângem cu toţii, iar regele nu-şi găseşte alinare.

— Numai dintr-atât? făcu Minciuna. Du-te degrabă şi spune regelui că eu sunt în stare să readuc la viaţă şi oameni care au murit de mai mulţi ani.

Femeia se duse şi se întoarse cu o oaie grasă pe care regele o trimitea în dar călătorilor până ce avea răgazul să-i primească.

A doua zi, ei primiră din nou în dar un berbece bun şi a treia zi la fel. De rândul acesta însă. Minciuna făcu pe supărata.

— Spuneţi-i regelui să se grăbească să ne cheme în faţa lui, căci noi nu avem vreme să-l mai aşteptăm.

Pe dată călătorii fură poftiţi în faţa regelui.

Acesta le spuse durerea lui şi-i întrebă ce ar putea face.

— Slăvite rege, eu pot să-ţi aduc soţia înapoi din împărăţia morţilor, dar ce-mi dai tu în schimb?

Regele îi promise o parte din toate avuţiile lui, dar Minciuna nu se învoi până ce regele nu-i făgădui jumătate din tot ce avea. Atunci Minciuna porunci să i se înalţe o încăpere bine închisă de jur împrejur, deasupra locului unde fusese îngropată regina. Când această cămară fu gata, luă câteva unelte de zidărie şi se bägă înăuntru. Lipi încă o dată toate găurile care rămăseseră neastupate apoi începu să bocăne şi să trosnească de li se părea celor de afară că cine ştie ce face. Apoi se auzi cum se ceartă, de parcă s-ar fi ciorovăit cu mai mulţi deodată. în cele din urmă Minciuna ieşi afară şi-i spuse regelui:

— Măria-ta, treaba e mai încurcată decât am crezut eu la început, încercând s-o aduc la viaţă pe soţia ta, iată că m-am pomenit cu tatăl tău trăgând-o de picioare şi ţipând: „De ce vrei s-o duci înapoi pe pământ pe femeia aceasta? Mai bine înviază-mă pe mine şi o să-ţi dau o avere mult mai mare, căci bogăţiile mele au întrecut cu mult pe ale fiului meu." Dar nici tatăl tău n-a apucat să termine vorba că iată a început să strige şi mai tare bunicul tău, care se lăuda că depăşeşte cu mult în bogăţie pe tatăl tău şi că o să-mi dea şi mai mult, dacă o să-l readuc printre cei vii. Şi aşa bunicul bunicului tău şi toţi strămoşii tăi! Dar ca să nu-ţi fac ziua amară, atât te rog, stăpâne, să-mi spui pe cine vrei să aduc printre cei vii: pe tatăl tău sau pe soţia ta?!

Regele îi răspunse hotărât:

— Fără doar şi poate, pe soţia mea!

— Bine, stăpâne, dar atunci lucrurile se schimbă. Tatăl tău mi-a promis că dacă-l aduc pe el Ia viaţă şi las pe soţia ta sub pământ, îmi dă o avere cu mult mai mare decât tine. Eu pierd dacă-ţi îndeplinesc dorinţa. în schimb, dacă îmi dai într-adevăr jumătate din toată averea ta o să-l întorc pe bătrân în împărăţia morţilor.

Toţi sfetnicii tânărului rege, care-l ajutaseră să-l înlăture pe bătrânul tiran ce-i chinuise mulţi zeci de ani, săriră cu gura:

— Lasă-l, slăvite doamne, unde e!

Regele însuşi, aducându-şi aminte cât îl făcuse bătrânul său tată să sufere, încuviinţă oftând:

— Bine. Fie şi aşa.

— Cum aşa, doamne? Ca să-l las pe tatăl Măriei Tale unde e trebuie să-mi dai pe dată ceea ce mi-ai făgăduit pentru soţia ta.

— Fie! Să rămână amândoi, şi tatăl şi soţia mea, unde sunt, iar tu ia-ţi ce ţi-am dăruit şi duceţi-vă sănătoşi unde vă e drumul.

Zicând acestea, regele porunci să se dea celor doi călători toate lucrurile scumpe şi merindele făgăduite. Şi aşa, cu câţiva măgari încărcaţi, ei o porniră la drum, lăsând în urmă păcăliţi pe cei care

din prostie crezuseră în Minciună.

Oul de aur

poveste tanzaniană

Într-un crai îndepărtat, aproape de pădure, doi soți aveau o mulțime de păsări, vaci, viței și capre pe care le îngrijeau zi și noapte, căci animalele erau bunul lor cel mai de preț. Pământul uscat dădea roade puține, așa că oamenii trebuiau să hrănească păsările și animalele cu ierburi culese din pădure, cu scoici și melcișori strânși din vadul unui râu subțirel ce curgea departe de sat.

Omul ar fi făcut price ca să devină și el căpetenie în satul lor sau în altul, să aibă ajutoare și arme frumos lucrate, iar femeia să vadă în ogradă de zece ori mai multe animale decât aveau. Aceasta era pricina pentru care se lipseau de carnea gustoasă a animalelor, hrănindu-se mai mult cu porumb prăjit, cu turte de mei și cu mierea albinelor din scorburi și nu se îndurau decât rareori să gătească o pasăre din coteţul lor.

Copii nu aveau, așa că animalele li se înmulțeau pe zi ce trecea.

— Ce bine ar fi să fim și noi bogați și puternici ca mai marele nostru, grăia omul seara, către femeia lui.

— Dar nu suntem și noi bogați, omule? Doar nu ne lipsesc acum nici vitele, nici păsările și nici oalele cu miere. Când o să moară căpetenia noastră, oamenii te vor alege, fără nicio îndoială, pe tine în locul lui!

— Crezi așa, femeie? Dar ce, eu am atâția războinici ca el? Am sulițe așa frumos lucrate, atâtea arcuri, săgeți, piei și câte alteţe?

— Nu avem fiindcă am strâns și am tot strâns și nu ne-am bucurat de nimic. N-am dat nimic și n-am folosit nimic. Uite, eu m-am săturat de mâncat numai rădăcini, boabe și miere. Mâine, nu mai departe, am să tai o raţă din curte s-o fac ciorbă.

Bărbatul se învoi și a doua zi dis-de-dimineaţă femeia se duse în ograda păsărilor drept la raţa căreia ii pusese gând rău. Dar raţa tocmai oua și femeia se duse în casă să pregătească între timp mâncarea păsărilor. Când se întoarse și voi să ia oul, rămase încremenită: în paiele cuibarului strălucea un minunat ou de aur! îl luă repede în mână crezând că visează: oul mai era cald, dar părea desprins din strălucirea soarelui, era cu totul și cu totul de aur!

Femeia fugi atunci în ograda vitelor, să-și strige bărbatul. în casă desfăcu pumnii și-i arătă minunea. Omul, să-și piardă graiul de uimire și de bucurie!

Cei doi soți puseră oul bine și din ziua aceea începură să hrănească raţa, dându-i în cioc seminţele cele mai bune pe care le dobândeau, ba îi dădeau să bea și lapte amestecat cu miere. Raţei îi mergea minunat: se îngrășase și se legăna agale prin curte, lăsându-se când pe un picior, când pe celălalt, dar ouă nu mai făcu de niciun fel.

— Ce-o fi având raţa noastră minunată? se tot întrebau cei doi soți așteptând cu nerăbdare ziua următoare, doar-doar s-o mai ivi un ou de aur în cuibar. Dar nu se arătă nici de aur, nici de alt fel. Zilele treceau și ciuda celor doi creștea din ce în ce. Socotind raţa fermecată, îi vorbiră în fel și chip, rugând-o să-i mai îmbogăţească de câteva ori, în zadar.

Femeii îi veni atunci în gând că pasărea le face în ciudă, că ascunde în pântecele ei minunat ouă preţioase, pe care le păstra poale pentru altcineva. Și așa, într-o bună zi, femeia și bărbatul se hotărâră să taie raţa, să-i scoată comorile din ea. Zis și făcut. Dar după ce-o jumuliră și-i deschiseră burta, nu găsiră în mădularele ei decât gălbenușurile unor ouă ca toate celelalte.

Fetița care ştia să facă ploaie

poveste tanzaniană

Trăia odată, într-o țară bogată în roadele pământului, o fetiță ai cărei părinți muriseră, lăsând-o în grija soartei. însă pentru că fetița era cuminte și harnică, femeilor din sat le era dragă, iar copilul găsise la ele și adăpost și hrană. Peste ziuă, când oamenii erau plecați la muncă, ea se juca cu ceilalți copii de vârsta ei la marginea pădurii.

într-o vară însă, o secetă grozavă se abătu asupra întregului ținut. Sate întregi tânjeau după un strop de ploaie. Uneltele de lucru săreau înapoi din pământul uscat și tare ca piatra. Dar faina nu se terminase încă, iar copiii se jucau ca întotdeauna afară, la marginea pădurii, de-a bucătăria. Fetițele cărau faina în ulcele mici de lut și ar fi făcut întocmai ca mamele lor, turtite coapte, dacă ar fi avut apa trebuincioasă pentru frământat aluatul. Dar apă nu era. Și nici urmă de nor pe cer. Până și lacul din adâncul pădurii unde se adăpau animalele era pe secate.

Copiii însă se jucau mai departe de-a brutarii. Puneau ulcelele de pământ pe iarba uscată și așteptau.

într-una din zile, când arșița era în toi și copiii simțeau că se ofilesc cum se ofilise totul înjur, fetița orfană îi întrebă:

— Oare dacă vă arăt ceva, o să știți să păstrați taina?

— Da, răspunseră toți într-un glas.

— Bine. Atunci să pună fiecare vasul lui aici, în mijloc, unul lingă celălalt.

Copiii făcură ceea ce le ceruse ea.

După ce-și așezaseră ulcelele, copiii se depărtară puțin și fetița ridică ochii spre bolta cerului. Câțiva nori se iviră de nu știu unde. Ea mai privi o dată în sus. Norii se întețiră și se apropiară într-o învolburare întunecată. Iar când fetița ridică pentru a treia oară ochii, picături mari de ploaie căzură în ulcelele de pământ, niciuna mai aproape și nici mai departe, decât numai în vasele mici de pământ. Pînă când fu destulă apă ca fiecare să-și poată frământa faina.

Bucuroși, copiii făcură turtite, le coapseră, le mâncară și pe urmă se duse fiecare la casa lui.

A doua zi, când se întâlniră, ceilalți o rugară pe fetița orfană:

— Te rugăm, mai fă ploaie, să pregătim pâine să ne astâmpărăm foamea.

— Bine. Dar n-o să spuneți cuiva?

— N-o să spunem.

Și puseră din nou ulcelele la un loc și fetița făcu să se reverse în ele un șuvoi de apă bună și proaspătă, care căzu, ca și de rândul trecut, numai în văsucele lor.

A treia zi însă, o fetiță veni cu două ulcele. Una o ascunse în tufișuri, iar pe a doua o puse lângă celelalte. După ce copila orfană aduse ploaia și copiii începură să-și pregătească aluatul, fetița cu pricina goli jumătate din apă în vasul pe care-l avea în pădure și cu ceea ce-i rămăsese și-a copt turta.

Seara, când ajunse acasă, luă pe mama ei și-o duse în pădure să-i arate vasul cu apă. Apoi, rugând-o să păstreze taina, îi povesti cum fetița orfană izbutește să aducă ploaia. Femeia se minună de cele auzite, tăcu o zi, tăcu două, apoi nu mai putu răbda și povesti întâmplarea unei vecine, iar aceasta alteia și alteia, pină când zvonul despre copila năzdrăvană ajunse la urechile căpeteniei tribului. Acesta ceru să fie adusă fetița în fața sfatului. Aici, el o împodobi cu frumoase giuvaeruri de aur și o rugă să dea oamenilor ploaie, ca să nu piară de sete și de foame.

După multe stăruințe, fetița se învoi, dar ii rugă pe toți cei de față să se îndepărteze puțin de locul unde se afla ea. Oamenii însă nu o ascultară.

Ca și altădată, după ce ridică ochii la cer, norii începură să se siringă pe deasupra mulțimii adunate și în scurt timp fulgere și trăsnete vestiră apropierea ploii. Cerul se întunecase și lumini verzi brăzdau bolta întunecată, despicând norii în uriașe fișii negre. Se înspăimântară toți, dar nimeni nu plecă de acolo. Și, când primul torent de ploaie, însoțit de alte fulgere, mai grozave, se prăvăli peste locul acela, fetița fu ridicată în sus și se făcu nevăzută în mijlocul furtunii.

Măgărița spălătoresei

poveste tanzaniană

Trăiau odată în mare prietenie, la malul unei ape, un rechin şi o maimuţă. Rechinul, jos, în valurile limpezi şi călduţe, pe lingă ţărm, maimuţa sus, printre ramurile palmierilor. Adesea, ea îi arunca rechinului fructe dulci de Kuju şi prietenia lor se desfăşura senin, de nimic tulburată.

Într-o zi, rechinul o pofti pe maimuţă să-i vadă casa. Maimuţa primi cu plăcere, sări în spinarea rechinului şi-o porniră la drum străbătând repede valurile. De la o vreme, rechinul, care tăcuse până atunci, îi spuse maimuţei, cu părere de rău:

— Uite, maimuţă dragă, pentru că ne cunoaştem de atâta vreme, eu nu te pot minţi şi trebuie să-ţi spun adevărul! Eu nu te duc acum la casa mea, ci la palatul sultanului nostru, care suferă de o boală grea. Vracii toţi i-au spus că nu se va face bine dacă nu va mânca inima proaspătă a unei maimuţe.

„Aha, vasăzică din ăştia mi-ai fost", gândi maimuţa şi cu glas tare spuse:

— Vai, vai! Vezi ce poate face lipsa de încredere a unui prieten!

— Ce anume? voi să ştie rechinul,

— Uite, să strice treaba. Pesemne că tu n-ai ştiut că maimuţele din familia mea, când pleacă la drum, îşi lasă inima acasă. Dacă-mi spuneai adevărul îmi luam inima cu mine. Acum însă hai să ne urmăm drumul şi-om vedea acolo!

— Dar asta nu se poate! strigă rechinul. Sultanul are nevoie numai de inima ta. Hai înapoi acasă, să ţi-o iei!

Cei doi făcură calea-ntoarsă şi ajungând la ţărmul unde vieţuiseră până atunci, maimuţa sări degrabă la mal, se urcă în copaci şi se făcu nevăzută.

Aşteptă rechinul ce aşteptă, apoi, nerăbdător, începu s-o strige pe maimuţă:

— Hai odată, surată, că ne aşteaptă sultanul!

— Care sultan? întrebă maimuţa de sus.

— Sultanul cel bolnav, care are nevoie de inima ta!

— De inima mea? De inima mea am şi eu nevoie, fiinţă fără simţul prieteniei ce eşti! Dacă aş mai coborî o dată la tine aş fi aidoma măgăriţei spălătoresei.

— Ce vrei să spui? Ce-i cu măgăriţa aceea?

— Uite, am să-ţi spun. O spălătoreasă, femeie sărmană, avea o măgăriţă cu care se ajuta la cărat, într-o zi, a văzut-o leul, dintr-un tufiş, în timp ce măgăriţa bea apă la râu. Leul l-a chemat a doua zi pe iepure şi i-a spus că i-a plăcut o măgăriţă plinuţă pe care a văzut-o adăpându-se la râu.

„Tare bun trebuie să fie la gust animalul acesta bine hrănit de stăpân",socotea leul. Ce mai calea-valea, mai marele pădurii îi spuse iepurelui pe şleau să facă ce-o şti să-i aducă măgăriţa să se ospăteze cu ea. Iepurele îi făgădui să-i îndeplinească dorinţa şi se şi duse s-o caute pe măgăriţa care păştea în împrejurimi.

— Cumătră măgăriţă, uite, am venit cu o veste neaşteptată pentru tine: te cere în căsătorie marele nostru stăpân şi împărat, leul! Te-a văzut într-o zi la apă, te-a îndrăgit şi, ca să te cunoască mai bine, te poftește până la vizuina lui!

Măgăriţa n-a aşteptat să-i spună iepurele de două ori şi s-a şi dus la locuinţa leului.

Acesta, când o văzu, se repezi la ea. Apărându-se cât putu cu copitele, măgăriţa izbuti să scape din ghearele leului şi s-o ia la sănătoasa.

Rugându-l leul să mai încerce o dată să-i aducă măgăriţa după câtva timp, iepurele se duse din nou pe la ea şi-i spuse cu glas mieros că stăpânul pădurii îl trimisese la dânsa, cu lacrimi în ochi, să- şi ceară iertare în numele lui, de primirea pe care i-o făcuse, că numai firea lui năbădăioasă îl îndemnase să se poarte aşa necuviincios şi că o să fie în viitor fiinţa cea mai blândă faţă de ea dacă se învoieşte să-l ia de bărbat.

Măgăriţa, proastă, fudulă şi fără niciun simţ, uitase de păţania din vizuina leului, şi lăsându-se încântată de linguşelile iepurelui, se învoi şi se duse din nou ia fiorosul stăpân al animalelor.

De rândul acesta însă, leul nu mai lăsă să-i scape prada: cum o zări în vizuină o şi înşfacă şi-i făcu de petrecanie. Ei, ce părere ai, dacă aş mai coborî o dată ca să mergem la sultanul tău, care vrea să-mi mănânce inima, n-aş fi mai lipsită de minte decât măgăriţa spălătoresei?

Rămâi cu bine, şi altă dată să nu-ţi mai trădezi prietenii, fiinţă fără inimă!

Zicând acestea, maimuţa aruncă o ploaie de sâmburi în capul rechinului şi se făcu nevăzută într- unul din bananierii de lângă ţărm.

Peripeţiile lui Baharestan

poveste tunisiană

A fost demult un rege foarte bogat şi puternic, care s-a pomenit într-o bună zi, după un război foarte lung, cu desăvârşire sărăcit. Izgonit din cetatea peste care domnise, regele trebui să fugă însoţit de fiul său, prinţul Baharestan. Au mers ei multă vreme prin locuri neumblate, până când bătrânul rege, istovit de lipsuri, de ani şi de oboseală, îşi dădu sufletul în mijlocul unei păduri. Fiul său l-a plâns multă vreme, apoi l-a îngropat şi şi-a urmat drumul până când a ajuns la malul unui râu, unde l-a apucat înserarea şi a rămas să se odihnească. Peste noapte, prinţul se trezi înspăimântat de clipocitul unei făpturi prin apă, apoi de un şuierat care-i îngheţă sângele în vine. Cât ai clipi, el se ascunse sub nişte tufişuri şi aşteptă acolo nemişcat. Când colo, ce-i fu dat să vadă? Un şarpe uriaş, alb, verde şi negru se ivi pe mal, apoi se târî ceva mai departe pe uscat, deschise gura şi lăsă să cadă o minunată piatră preţioasă, care strălucea atât de tare, încât lumina totul înjur. Păsările se năpusteau din toate părţile, atrase de sclipirea nestematei, ce era aidoma unei stele căzute de pe cer. Ele se roteau în zbor în jurul pietrei, apoi ameţite şi orbite de lumină căzeau buluc în gura larg deschisă a spurcatei jivine, care înghiţise astfel sute de păsărele fără apărare.

Prinţul rămase nemişcat sub tufişul lui.

Spre ziuă, văzu cum fiara sătulă se retrage în apă.

Prinţul se aşeză la pândă şi în seara următoare, când lucrurile se petrecură la fel: şarpele uriaş veni să-şi ia prada, golind pădurile din jur de fermecătorii lor cântăreţi.

A cincea seară, prinţul se apropie de locul unde jivina ieşea la mal şi, în clipa când dădu drumul pietrei preţioase, zvârli în ea un bulgăre umed de humă care, bine ţintit, se lipi de ea şi-i stinse lumina.

Atunci să fi văzut furia scârbavnicei fiare! Fâsâia şi se învârtea turbată, în întuneric, doar-doar şi- o găsi comoara strălucitoare. însă tot orbecăind aşa de colo-colo, se lovi cu toată puterea de-o stâncă, zdrobindu-şi capul de pietre. în zori, prinţul găsi şarpele mort pe nisip. Atunci luă repede piatra şi o porni mai departe cu gândul s-o vândă în cel mai apropiat oraş. Dar seara îl apucă tot pe drum şi obosit el se opri să se odihnească puţin. Fără să-şi dea seama, ochii i se închiseseră şi adormi buştean. Peste noapte nişte djini ieşiră de sub pământ şi atraşi de lumina fermecată a pietrei se apropiară tiptil de prinţ şi i-o furară de la piept.

Care nu fu deznădejdea tânărului a doua zi când nu mai găsi piatra! O căută în toate părţile până când, pricepând că i-o luaseră duhurile subpământene, îşi făcu singur inimă bună şi plecă mai departe. Nu după mult ajunse într-un codru des şi întunecat. Neştiind la ce primejdie se putea aştepta aici, scoase o săgeată şi-şi pregăti arcul, ca să fie gata de apărare. Auzi atunci sus într-un copac nişte păsări ţipând sfâşietor. Se uită să vadă ce se întâmplă şi văzu un uliu dând târcoale unui cuib de gaiţe. Părinţii puişorilor zburau înspăimântaţi de moarte în jurul cuibului primejduit. Atunci prinţul slobozi săgeata pregătită şi ucise răpitoarea ce pusese gând rău puişorilor de gaiţă.

O bucurie neînchipuită însufleţi cele două gaiţe bătrâne, care zburau acum fericite în jurul prinţului, neştiind cum să-şi mai arate recunoştinţa ce i-o purtau:

— Noi am aflat că tot ţie trebuie să-ţi mulţumească tot neamul păsărilor din pădure că au scăpat de monstrul apelor care a înghiţit atâtea din suratele şi fraţii noştri! Să ne spui şi nouă cine eşti, încotro te duci şi cu ce te-am mai putea ajuta!

Prinţul le istorisi atunci trista lui poveste şi că încearcă să-şi schimbe soarta nemiloasă, departe, pe alte meleaguri decât ţara unde se născuse şi din care fusese izgonit.

— A venit timpul să-ţi meargă mai bine! îi spuseră atunci gaiţele. Uite ce am auzit noi pe bufniţa bătrână a pădurii povestind soţului ei: zicea ea că mergând de aici mereu spre răsărit întâlneşti o grădină minunată, care apare noaptea şi se face nevăzută ziua. Această grădină acoperă o locuinţă subpământeană plină cu comori, dar păzită de un cocoş de aur ce ar avea mari puteri. Spunea bufniţa că cel ce intră în grădina aceea şi nu scoate o vorbă, nu ia nimic, nu se opreşte la nimic din ce vede înjur şi izbuteşte să pună mâna pe securea fermecată din grădină, va fi stăpân peste bogăţiile din încăperea de sub pământ. Eşti tânăr, eşti viteaz, eşti bun şi eşti chipeş, du-te şi-ţi încearcă norocul, iar noi te vom ajuta totdeauna când vei fi la nevoie şi te vei gândi la noi!

Ascultând sfatul păsărilor, prinţul se îndreptă mereu spre răsărit, iar după două zile de drum, răpus de oboseală, se culcă şi adormi, însă deodată se trezi şi atunci văzu, scăldată în razele lunii, grădina. Era mai încântătoare ca un vis: portocale aurii, piersici zemoase, gălbui ca soarele, cireşe şi ananaşi îşi trimiteau în văzduh aromele îmbietoare, amestecându-se cu parfumurile florilor de o bogăţie de culori şi de forme cum nu şi-ar fi putut prinţul închipui vreodată că există. Călca pe pat de petale catifelate de roze şi de violete, iar văzduhul se umpluse deodată de murmur de izvoare şi de sunetul lăutelor şi al harfelor. De nu ştiu unde se ivi atunci în calea tui un pilc de copile, desprinse parcă din razele tremurătoare ale lunii: subţiri, îmbrăcate în mătăsuri viorii şi văluri de aur, întindeau spre el braţe calde şi îmbietoare, cu care încercau să-l înlănţuiască:

— Rămâi cu noi, străin frumos. Suntem toate copilele nopţii, iar cea care-ţi va place mai mult a ta va fi, numai rămâi!

Aşa îi şopteau ele cu glas dulce desprins din taina nopţii.

însă aducându-şi aminte de povaţa gaiţelor, prinţul îşi făcu drum prin pâlcul de fete şi merse mai departe, fără a le răspunde şi fără a se înduioşa de lacrimile lor. Şi tot aşa sări peste un râu ce-şi rostogolea năvalnic apele spre el, şi nu se opri nici în faţa unui leu înspăimântător, care-i ţinu calea, gata să-l sfâşie. Ceva mai departe simţea cum i se încolăcesc în jurul picioarelor şerpi reci şi vâscoşi, la a căror atingere se cutremură de groază şi de scârbă. Dar nu ţipă şi nici nu se opri să-i ucidă şi atunci şerpii se făcură nevăzuţi, lăsându-i calea deschisă, aşa cum făcuse şi leul. Tot astfel i se întâmplă cu o perdea de crengi dese, care i se aşeză în cale, voind parcă să-l învăluie şi să-i împiedice paşii. Fără teamă, el se avântă şi-şi croi drum cu braţele prin desişul de nepătruns şi iată că acesta se despărţi, ivindu-se la mijloc o cărare prin care prinţul izbuti să treacă şi să ajungă în cele din urmă la un chioşc alb, în dreptul căruia văzu câteva trepte ce se opreau în faţa unui chepeng închis cu un lacăt greu. O cheie se afla în lacăt. Rostind numele lui Alah, prinţul deschise lacătul şi cobori într-un lăcaş subpământean ce ascundea bogăţii la vederea cărora i se tăie răsuflarea: tipsii de aur încărcate cu rubine, topaze, diamante erau aşezate lângă amfore pline cu mărgăritare şi safire, iar toată revărsarea aceasta de focuri albastre, violete şi purpurii era străjuită de o coloană de aur, în vârful căreia se înălţa un cocoş de aur cu aripile bătute în smaralde. Jos, la piciorul coloanei, se afla o bardă cu tăişul ca un fulger, pe care tânărul n-o văzuse de la început.

Când pătrunse în încăpere, ţipete furioase se ridicau de pretutindeni şi cocoşul prinse viaţă, bătu din aripi, scoase un „Cucurigu!" de se cutremură totul înjur şi se pregăti să se năpustească asupra prinţului. Acesta zărise însă barda, se repezi la ea şi dintr-o lovitură tăie coloana în vârful căreia se afla cocoşul. Acesta căzu şi rămase ţeapăn pe pământ.

Din clipa aceea prinţul era stăpânul încăperii. îşi umplu buzunarele largi ale caftanului cu pietre şi mărgăritare şi când socoti că are de ajuns, ieşi la lumină. în urma lui chepengul căzu, se închise cu un zgomot de trăsnet. Sus, pe pământ, nici urmă de grădină, zăne, copaci încărcaţi cu fructe. Un drum prăfuit se desfăşura în faţa lui şi prinţul o porni pe el mergând multă vreme, până când ajunse în faţa unui munte înalt, în vârful căruia se înălţa un castel. La unul din geamuri prinţul văzu o fată de o neasemuită frumuseţe, plângând şi frângându-şi mâinile. Prinţul încercă să urce spre castel, dar nu-i fu cu putinţă: pietrele şi pământul ce se prăvăleau de sus l-ar fi îngropat fără doar şi poate de viu. După alte câteva încercări, la fel. Tocmai când se gândea că nu putea ajunge sus decât dacă ar fi avut aripi, prinţul auzi în văzduh un zgomot mare şi se trezi înconjurat de mii de aripi: tot neamul păsărilor din pădure venise să-l ajute! Ridicându-l lin pe aripile lor, zburară cu el până la terasa palatului, unde-l lăsară în grija tinerei fete ce-i ieşise în întâmpinare.

— Fii binecuvântat, străine viteaz şi chipeş! Eu sunt prinţesa Rih Anah, închisă aici de un vrăjitor puternic, ce m-a furat de acasă, ca să se răzbune pe tatăl meu. Castelul e păzit de cinci sute de djinni fioroşi, care vor fi pe dată aici ca să te ucidă. Fii pregătit sau fugi!

— Nici prin gând nu-mi trece, prinţesă! îi voi înfrunta şi te voi scăpa de aici.

Zicând aceasta, prinţul scoase barda vrăjită şi se aşeză la intrarea castelului, unde începuseră să se ivească djinii. Ei aveau capetele aşa de tari, încât izbutiseră să-şi facă un drum doar izbindu-se de zidurile castelului. Dar la intrare, Baharestan cu barda lui vrăjită spintecă un djin după celălalt, până când mormanul de leşuri îi înfricoşa pe cei rămaşi, care o luară la sănătoasa!

Atunci păsările ridicară pe cei doi tineri din nou pe aripile lor şi-i duseră până la poalele muntelui, unde-i aştepta un armăsar minunat. Baharestan încalecă repede şi o luă pe prinţesă în şa. Pasămite, între cei doi tineri se înfiripase o dragoste caldă şi în timpul drumului ei îşi ţeseau visuri de viitor. Dar când le era lumea mai dragă, o umbră mare se înălţă în faţa lor:

— O, doamne! Vrăjitorul! strigă prinţesa. Suntem pierduţi!

— Nicidecum! o încuraja prinţul şi cu barda în mână sări jos să-l întâmpine pe duşman.

Acesta, hidos de te înspăimânta numai când îl priveai, călărea un struţ uriaş, cu un cioc de fier, care se şi repezi la prinţ. Dar Baharestan se apără vitejeşte, încrucişându-şi barda cu sabia vrăjitorului. Şi luptară ei zi de vară până-n seară, şi iată că prinţul simţi că începe să-l lase puterile. Atunci se gândi la păsările pădurii, iar acestea se şi iviră şi se năpustiră în ochii struţului, căutând să-l orbească. în această clipă, Baharestan se mai opinti o dată şi-i reteză struţului o aripă. Acesta începu să şchioapete şi vrăjitorul căzu din spinarea lui. Atunci, fără a pierde o clipă, Baharestan îi zbură capul. Răpus de oboseală, căzu şi el la pământ. Fata de împărat îi udă fruntea până îşi veni în simţiri. Dar şi capul vrăjitorului păru să prindă din nou viaţă: deschise gura şi mai rosti un blestem împotriva lor. Atunci se ridică din pământ un nor de praf şi un vânt năprasnic care-i smulse în sus. în văzduh se luptară să se ţină prinşi unul de celălalt şi să nu se prăbuşească. în sfârşit, vintul încetă şi cei doi tineri căzură într-un copac, nu departe de oraşul din care fusese izgonit Baharestan cu tatăl său. Intrând în cetate, el află ce rău trăieşte poporul sub domnia celui care-l uzurpase pe părintele său.

Dând în vileag cine era, Baharestan fu primit cu urale de bucurie şi poporul îl înălţă iar pe tron, după ce, la rândul lui, uzurpatorul fu gonit.

Urmă apoi o nuntă minunată, la care prinţul, având toate bogăţiile din grădina cocoşului de aur, a poftit pe toţi supuşii ţării şi a întins o masă cât ţinea jumătate din împărăţia lui. Şi cu toţii s-au veselit şi s-au bucurat de fericirea prinţului şi a prinţesei.

Puişorul buclucaş

poveste din Volta Superioara

Un pui micuţ, căruia îi murise tatăl, porni în lume să caute un datornic al părintelui său.

Pe drum întâlni o bucată de lemn, care-l lovi şi-l făcu să cadă. După ce se sculă de jos, puişorul îi spuse:

— Vai, bucată de lemn, aici te-ai găsit să stai?

— Unde te duci? l-a întrebai bucata de lemn.

— Mă duc să-mi iau înapoi ce mi se cuvine de la un datornic al tatălui meu, spuse puişorul.

— Ai vrea să mergem împreună? întrebă bucata de lemn.

— Cum să nu, încuviinţă puişorul. Apoi luă lemnul şi îl băgă în desaga lui şi-şi văzu de drum.

Nu după multă vreme, iată că-i sare o pisică drept în faţă şi începe a miorlăi şi a se linge pe mustăţi:

— Hap, hap, miorlau, am să te pap, am să te pap!

— Nu, n-ai să pui tu gheara pe mine, îi răspunse puişorul supărat.

Dar pisica se linişti şi-i spuse ta rândul ei puişorului:

— Unde te duci?

— Să-mi redobândesc un drept al tatălui meu.

— Eu te însoţesc, dacă vrei.

— Vreau, se învoi puişorul, luă pisica şi o băgă în săculeţ. După ce mai făcu o bucată de drum, numai ce se întâlneşte cu o hienă, care l-a întrebat şi ea pe puişor:

— încotro, puişorule?

— Mă duc să cer o datorie ce i se cuvenea tatii!

— Vrei să mergem împreună?

— Cum să nu, hieno. Eşti binevenită.

Şi zicând acestea, puişorul băgă şi hiena în desaga lui şi-şi urmă drumul.

Nu trecu mult şi iată că se auziră răgetele unui leu în apropiere.

Când dete cu ochii de puişor, leul îl întrebă, ca şi ceilalţi, unde se duce şi ce gânduri mai are.

— Uite, nevoia mă trimite să cer unui datornic ceea ce i se cuvenea tatii, zise puişorul puţin speriat de grozava înfăţişare a leului.

— Aş merge şi eu cu tine, răspunse leul, privindu-l pe puişor cit putea el mai prietenos.

— Bine, se învoi acesta din urmă, şi-i făcu loc şi leului în desaga lui.

Drumul se înşira aproape fără sfârşit în faţa lor şi bietul puişor, ostenit, se aşeză la o umbră să-şi mai tragă sufletul. De la o vreme, simţi că cineva îl priveşte dintre crengile copacilor. Se uită, nu desluşi pe nimeni. Totuşi, simţea că nu e singur. în cele din urmă însă, iată că arborii părură a-şi despărţi frunzişul şi din desişul lor apăru trompa lungă a unui elefant:

— Bună ziua, puişorule, încotro ţi-e drumul?

Cu toate că inima îi era cit purecele, puişorul îşi ţinu firea:

— Uite, trebuie să mă duc să cer de la cineva o datorie ce i se cuvenea tatii. Pentru că sunt tare nevoiaş m-am pornit la călătoria asta.

— Bine ai făcut, dădu elefantul din cap. Uite, merg şi eu cu tine, dacă vrei.

— Cum să nu, bucuros, îi răspunse puişorul şi băgă şi elefantul peste ceilalţi.

A mai mers el încă o vreme, nădăjduind să nu-l mai apuce o altă zi şi o altă noapte pe drum, până când iată că la o răscruce se întâlni puişorul cu un războinic frumos şi puternic, înarmat din cap până-n picioare.

încremenit, puişorul se uita la el şi nu ştia ce să spună, dar războinicul deschise el vorba:

— Ce-i, puişorule, ai pornit în lume?

— Nu, nevoia m-a trimis să caut un datornic al tatălui meu.

— Uite, aş vrea să te însoţesc şi eu, îi spuse atunci războinicul.

— Hai, dar, zise puişorul şi băgă şi războinicul în desaga lui. în ziua aceea, spre amiaz, sosiră în oraşul în care se afla datornicul tatălui său.

Puişorul întrebă în stânga, în dreapta, dar nimeni nu-l desluşi unde ar fi putut găsi pe cel ce-l căuta. Pasămite datornicul se înţelesese cu oamenii regelui şi până la urmă cu regele însuşi să scape de vechea datorie, astfel că venirea puişorului nu le fu câtuşi de puţin pe plac.

Puişorul însă nu se lăsă deloc. Se pregătea să se ducă în faţa regelui să-şi facă dreptate.

Regele îşi chemă atunci slujitorii şi le spuse:

— Ia să ne scăpăm noi de puişorul acesta îndrăzneţ! Spuneţi-i prinţesei să meargă să-l opărească cu o oală de apă fierbinte.

Prinţesa pomi atunci spre locul unde se odihnea puişorul. Acesta însă scoase din desagă lemnul şi-i spuse:

— Du-te în marginea drumului şi urmează-ţi menirea.

Când să se apropie prinţesa de ei, ea nu văzu lemnul, se împiedică de el şi se opări cu apa fierbinte pregătită pentru puişor.

Supărat peste măsură, împăratul trimise o slujnică să-l închidă în coteţul găinilor, ca acestea să-l calce în picioare.

Puişorul scoase atunci pisica din desagă şi-i spuse:

— Ţi-a venit timpul, pisică, uite, eu îţi dau libertatea.

Când intră însă în coteţ, pisica ucise toate găinile, apoi alese una mai grasă, o mâncă şi pe aci ţi-e drumul.

Când auzi şi de isprava aceasta, regele chemă un alt slujitor şi-i porunci să ia puişorul să-l închidă în grajdul caprelor, cu gândul că animalele îl vor nimici. înainte însă de a ajunge acolo, puişorul scoase hiena din desagă şi-i spuse:

— Uite, hienă, am ajuns la capătul călătoriei noastre! Ia-ţi din grajdul în care intrăm hrană şi du- te cu bine şi cu sănătate.

Aşa şi făcură. în grajd, hiena le făcu de petrecanie caprelor, îşi alese pe cea mai plinuţă din ele, se ospăta şi apoi fugi în pădure.

Regele nu mai ştia ce să facă cu netrebnicul de pui. în cele din urmă hotărî să-l arunce în ocolul vitelor mari, fiind sigur că boii îl vor zdrobi cu siguranţă sub copite.

Dar înainte de a ajunge acolo, puişorul scoase din desagă leul şi-i vorbi cam aşa:

— Leule, bun tovarăş ne-ai fost, dar uite a venit ceasul să-ţi iei şi tu libertatea. Dar întâi să te ospătezi în locul unde ne vor duce slugile regelui.

Ajunşi în ocolul vitelor, leul ucise toţi boii, apoi îl alese pe cel mai mare, îşi potoli foamea cu el şi cât ai zice peşte se pierdu în desişul junglei.

Supărat şi îngrijorat din cale-afară, regele adună sfatul, ca să-şi dea toţi cu părerea ce să mai facă cu puişorul.

în cele din urmă, hotărârâ că trebuie aruncat intre cămile, acestea fără nicio îndoială urmând a-I strivi sub copite.

Dar înainte de a se duce hotărârea la împlinire, puişorul apucă să scoată elefantul din desagă şi să-i spună:

— A venit şi timpul tău, elefantule. Uite, curând vei putea să te duci înapoi în pădure.

Dar aflându-se în mijlocul cămilelor, elefantul îi făcu loc puişorului, zdrobind toate cămilele din jur. Apoi pieri tară urme în întunecimile junglei.

Văzând că nu-i pot veni puişorului de hac în niciun chip, regele şi cu oamenii lui hotărâră să-l sfătuiască pe datornic să dea puişorului ceea ce i se cuvenea, ca să-l facă să plece. în taină însă puseră la cale urmărirea puişorului şi uciderea lui de îndată ce avea să se depărteze de locurile acelea. Cum află că-şi va primi datoria, puişorul se şi pregăti de plecare.

După ce isprăvi cu bine treaba pentru care venise, luându-şi dreptul, puişorul se grăbi pe drumul de întoarcere. Numai că nu apucă să ajungă nici Ia primul popas, că văzu în urma lui un nor de praf. înţelese atunci că era urmărit şi scoase degrabă din desagă războinicul:

— Fă-ţi datoria şi apoi eşti liber să-ţi urmezi cărările tale, îi spuse puişorul.

Războinicul se porni atunci împotriva pilcului de soldaţi care veneau în goană să ucidă puişorul. Se bătu vitejeşte cu ei şi-i răpuse pe toţi, în frunte cu regele.

în locul acestuia, oamenii l-au făcut pe războinic căpetenia lor.

Iar puişorul s-a întors cu bine la casa lui.

Cum a luat broasca ţestoasă tobele albinelor

poveste congoleză

într-o zi toate făpturile pădurii s-au apucat să-şi facă tobe pentru joc. Ca şi celelalte vieţuitoare, albinele şi le-au făcut pe ale lor. Când animalele terminară de lucrat şi se făcu proba tobelor, numai cele ale albinelor dădeau un sunet limpede şi prelung. Restul tobelor răsunau înfundat sau nu se auzeau aproape deloc. Animalele pădurii se simţiră jignite de isteţimea albinelor şi hotărâră să le ia cu orice preţ tobele.

Primul care porni la treaba aceasta a fost elefantul:

— Lăsaţi-mă să mă duc să văd despre ce e vorba şi apoi le iau eu tobele.

Aşa şi făcu. Dar când încercă să le înşface tobele, albinele se năpustiră asupra lui şi-I înţepară, şi- 1 înţepară de nu nimeri elefantul s-o ia la sănătoasa urlând de durere. Când ajunse înapoi la animale, el le spuse:

— Nu vă închipuiţi ce doare înţepătura lor! Nimeni nu va fi în stare să le ia vreodată tobele.

Dar animalele îl goniră furioase, batjocorindu-l cât le ţinea gura:

— Halal, ăsta e marele domn al pădurii! Te-am trimis gândind că eşti într-adevăr regele nostru şi când colo ai dat bir cu fugiţii ca un laş!

Atunci se oferi să se ducă porcul mistreţ.

— Lăsaţi-mă pe mine să mă duc. Am nişte dinţi lungi, care sigur că o să mă ajute şi o să vă aduc tobele.

Dar când ajunse la lăcaşul albinelor şi voi să se apropie de tobe, păţi întocmai ca şi elefantul: albinele îl înţepară şi-l înţepară, până când fugi şi porcul mistreţ urlând de durere şi nu se mai opri decât în mijlocul pădurii:

— Vai de pielea mea! Nici nu vă închipuiţi ce doare înţepătura de albină! Nimeni n-o să fie în stare să le ia tobele.

Dar animalele îl goniră şi pe mistreţ cu aceeaşi înverşunare. Rând pe rând, au încercat toate animalele puternice şi mândre ale pădurii să le ia albinelor tobele, dar n-au izbutit, în cele din urmă, se înfăţişă şi broasca ţestoasă:

— Lăsaţi-mă să mă duc. O să le viu eu de hac.

— Ha, ha, ha, râseră celelalte vieţuitoare. Ce să cauţi tu, o făptură atât de nevolnică, cu picioruşele scurte şi cu mersul tău de melc la lăcaşul albinelor?Cum să izbuteşti tu ce n-au fost în stare să ducă la bun sfârşit animalele cele mai puternice?

Broasca ţestoasă porni totuşi şi ajungând la albine le găsi bătând tobele. Pe nesimţite ea luă una dintr-un loc, alta din alt loc şi le puse pe umeri. Văzând ce se petrece, albinele începură să cânte:

— O, voi albine cu ace primejdioase, ia priviţi, tobele se duc, se duc...

Atunci albinele se năpustiră asupra broaştei ţestoase şi o înţepară cit putură. Dar în zadar: ea se retrăsese sub carapacea ei şi le spuse:

— Tot ce faceţi e fără niciun rost: eu m-am retras în carapacea mea.

Astfel încât, pe înnoptate broasca ţestoasă ajunse cu bine în pădure, aducând şi tobele cu dânsa. Când o văzură celelalte vieţuitoare, se năpustiră şi îi luară tobele pe care începură să le bată în fel şi chip.

— Iată, aşa am fi vrut şi noi să răsune tobele noastre! făcură toate animalele bucurându-se de aşa sunete şi începând să joace. Broasca ţestoasă ar fi vrut să ia şi ea parte la bucuria şi la jocul lor, dar animalele o împinseră la o parte, cu vorbe grosolane:

— Fiinţă mică şi netrebnică! Vrei să joci în ritmul tobelor noastre cu picioruşele tale scurte? Şterge-o de aici!

Broasca ţestoasă spuse cu amărăciune:

— Aşa va să zică! Am trăit toţi împreună în acelaşi sălaş. Iar voi cu toţii n-aţi fost în stare să aduceţi tobele albinelor; eu m-am dus şi am reuşit şi acum mă goniţi spunându-mi că am picioruşe scurte şi că n-aş putea juca!

Soarele apusese şi soarele răsărise din nou. Animalele plecaseră toate prin pădure şi numai broasca ţestoasă rămăsese acasă. în adăpostul unde se întâlneau de obicei animalele, ardea un foc; în locuinţa broaştei ţestoase ardea de asemenea un foc. Broasca ţestoasă cugeta liniştită cum să-şi scoată pârleala. Pe urmă se duse la adăpostul animalelor, tocmi un săculeţ din frunze de bananier, îl umplu cu apă, îl atârnă deasupra focului şi plecă acasă.

De la o vreme începu să plouă. Animalele plecară din pădure şi se întoarseră în adăpostul lor, aşezându-se în jurul focului. în vreme ce vorbeau verzi şi uscate, unul dintre animale văzu săculeţul agăţat de acoperiş. Animalele voiră să ştie cu orice preţ ce se află înăuntrul lui, aşa încât una din ele a luat o suliţă şi a străpuns cu ea săculeţul; apa dinlăuntru a curs în foc şi l-a stins de tot.

în felul acesta broasca ţestoasă şi-a scos pârleala. Deci, când o vezi umblând aşa, fără grabă, ştii că oricum are un foc ce arde în lăcaşul ei.

De atunci, de când li s-a întâmplat povestea aceasta, toate celelalte animale n-au mai avut niciodată un foc al lor.

Capra, leul şi şarpele

poveste congoleză

Odată, demult de tot, leul se plimba cu capra la marginea unei păduri dese. în apropiere se afla un sat cu colibe, mari şi trainice, în care trăiau oameni fericiţi.

Aşezarea lor era despărţită de pădure doar printr-un gard înalt de nuiele.

— De unde vii, dragul meu prieten? îl întrebă capra pe leu.

— Vin de-a dreptul de la o masă pe care am dat-o bunilor mei prieteni: leopardul, hiena, lupul, şacalul, pisica sălbatecă, taurul sălbatic şi zebra. Au venit, de asemenea, la serbarea mea, ceva mai

târziu, girafa, renul şi capra neagră. Mai toate animalele au vrut să se afle la ospăţ.

— Ce petrecere frumoasă trebuie să fi fost, prietene! exclamă capra. Şi cât sunt eu de singură şi de nebăgată în seamă! Cu toate acestea, n-am de ce mă plânge: găsesc iarbă bună şi grasă de păscut, apă limpede la izvor şi un locşor la umbra copacilor, unde pot aţipi în zilele prea fierbinţi. Eu sunt fericită cu atât. Şi, ca să fiu cinstită, nu am de ce cârti, mă mulţumesc cu ce am.

— Cum? se răsti leul, vrei să spui că nu mă invidiezi pentru puterea şi măreţia mea?

— Leule, într-adevăr, să ştii că nu te invidiez. N-am avut până azi prilejul să cunosc nici puterea şi nici măreţia ta, aşa că nu prea am ce invidia!

— Ce vorbeşti? Oare n-ai aflat până acum că sunt cel mai puternic dintre animalele pădurii şi că atunci când răsună glasul meu, toate fiinţele se ascund înspăimântate?

— Nu, nu ştiu nimic despre toate acestea. Oare nu eşti prea încrezut pe darurile tale? Oare înfăţişarea-ţi impunătoare, forţa ta de neînvins şi glasul înspăimântător nu sunt ele totuşi mai puţin grozave decât toate însuşirile altor vieţuitoare mult mai mici şi neînsemnate, de care pădurea se teme mai tare decât de tine?!

— Ce vorbeşti tu, capră! Nu-ţi dai seama ce spui pentru că n-ai cunoscut niciodată puterea mea. Tu nu-ţi poţi închipui că eu te-aş putea face fărâme dintr-o singură lovitură de labă.

— De asta sunt sigură, răspunse capra. Neînsemnata mea făptură nici nu trage prea mult în cumpănă. Dar sunt animale în pădurea aceasta care te întrec în putere şi de care ceilalţi toţi se tem mai mult decât de tine.

— Ce tot îndrugi, capră? Aş putea oare să ştiu şi eu unul din aceste animale?

— Ele n-au fost, o leule, la ospăţul tău!

— Şi cine sunt? întrebă el dispreţuitor.

— Dacă vrei cu tot dinadinsul să ştii, am să-ţi spun: unul e şarpele.

— Şarpele? Făptura aceea firavă, aproape nevăzută, ce se strecoară prin ierburi sau se agaţă de crengi? Aceea să fie mai puternică decât mine? Cred că glumeşti, cumătră capră!

— Ba nu glumesc deloc, leule, şi-ţi spun dinainte că dinţii şarpelui sunt cu mult mai primejdioşi decât ai tăi! Nu te-aş sfătui să-i pui la încercare.

— Dacă mă învoiesc să lupt cu şarpele, pui rămăşag împotriva mea? întrebă leul şi mai dispreţuitor.

— Pun.

— Şi dacă pierzi?

— Voi fi pentru totdeauna sclava ta şi te vei putea folosi de mine după pofta inimii. Dar ce-mi dai dacă pierzi tu?

— Spune-mi o dorinţă.

— Bine! Atunci să ştii că vreau să-mi dai 100 de ciorchini de banane. Cel mai cuminte ar fi să mi le aduci imediat aici pe câmpul de luptă.

Leul nu se mai osteni să-i răspundă caprei.

— Unde m-aş putea întâlni cu puternicul şarpe?

— Nu-ţi face griji. Du-te numai după bananele mele şi eu o să-l vestesc să vină.

Leul se îndreptă spre pădure, iar capra spre pomul sub care şarpele, făcut colac, dormea.

— Scoală-te! îi porunci ea. Şi acum spune-mi, rogu-te, o să mă ajuţi oare să câştig un rămăşag pe care l-am pus, că vei birui pe cel mai puternic dintre animalele pădurii?

— Şi dacă aş vrea să te ajut, ce-ar trebui să fac? sâsâi şarpele, încă somnoros şi fără chef.

— Să te lupţi cu leul, care este primul şi cel mai de neînvins animal al pădurii. Dar dacă o să faci ce-ţi spun eu, îl vei răpune. Când vine leul apropie-te de el şi prefă-te că vrei să-l vezi mai bine. Bagă de seamă că n-ai alt loc mai potrivit să-ţi înfigi colţii veninoşi în trupul lui decât sus, deasupra ochilor. Şi asta repede şi dintr-o dată.

— Bine, se învoi şarpele, care între timp se trezise. Dar care va fi răsplata mea?

— îţi voi rămâne prietenă şi slugă credincioasă pentru toată viaţa, ii răspunse capra.

Şarpele se învoi şi o luară spre copacul sub care trebuia să aibă loc lupta.

în vremea aceasta, iată şi leul urmat îndeaproape de toate animalele pădurii, care răsuflau din greu.

Strivite de greutatea bananelor pe care le cărau pentru capră.

— Ei, unde este puternicul tău prieten", nu se încumetă să se arate?

— îndată, apropie-te, apropie-te, spuse capra.

Când fu lângă copacul sub care trebuiau să se măsoare, şarpele se lăsă în jos, legănându-se până ajunse în dreptul lui, atât de aproape că-l atingea cu răsuflarea.

— Iartă-mă, mărite leu, sâsâi el încet, ochii mei nu sunt atât de pătrunzători ca ai tăi. Uite, trebuie să mă apropii mult ca să te recunosc!

— Acum mă vezi? râse leul disprețuitor.

Dar până să audă răspunsul, şarpele se şi aruncase asupra lui, i se încolăcise în jurul gâtului şi-şi înfipsese colţul veninos, adânc, în sprinceana leului.

în clipa următoare, acesta simţi că un foc îi străbate trupul şi puternicul animal căzu fulgerat de otrava ucigătoare a şarpelui, fără a mai avea timp să scoată măcar un geamăt. Tăcuţi, toţi cei de faţă se retraseră care încotro şi şarpele rămase singur cu capra:

— îţi mulţumesc, spuse ea, şi mă prind să te ascult şi să te slujesc cu credinţă, aşa cum ţi-am făgăduit.

— Bine, sâsâi şarpele, din nou somnoros. Atunci, uite ce treabă îţi dau eu să faci: ia-o pe cărarea aceasta în sus. Ai să ieşi din pădure şi, de la un timp, ai să vezi că pământul nu mai e acoperit de ierburi şi buruieni, că e negru şi lucrat. Mergi mai departe şi vei găsi casele oamenilor. Du-te şi te aciuiază pe lângă ei. Se vor purta frumos cu tine. Ai să fii prietena lor. Ai să duci o viaţă liniştită, ferită de spaimele şi de hărţuielile la care ai fi osândită în pădure şi cărora tu, mai slabă şi lipsită de apărare, n-ai să le poţi face faţă. Nu uita, când ajungi între oameni, povesteşte-le ce s-a întâmplat aici şi cum l-am răpus eu pe leu.

— Aşa am să fac, şi-ţi mulţumesc, prietene. Mai bine aşa decât toată viaţa fugărită. Din păcate, tu n-ai să-ţi afli niciodată liniştea: întotdeauna animalele şi oamenii se vor teme de puterea ta ascunsă şi te vor uri pentru ea.

Din ceasul acela, şarpele se întoarse sub pământ, iar capra o luă spre satul oamenilor. La marginea unui craal, întâlni o femeie care se înspăimântă de moarte când văzu un astfel de animal cu coame ieşindu-i în cale.

— Nu-ţi fie teamă, ci, mai degrabă, urmează-mă.

Femeia îşi luă inima în dinţi şi porni spre pădure, ajungând curând la locul unde zăcea leul mort.

— Ce înseamnă toate acestea? Ce-i cu leul acesta, şi cu tine? voi să ştie femeia.

— Pe leu l-a omorât şarpele, care este una din cele mai puternice fiinţe ale pădurii. Dar şi una din cele mai înţelepte. Pe mine m-a convins să trăiesc lângă voi, oamenii, deşi nu mi-a ascuns că după ce mă voi îngraşa şi voi fi bună de mâncat, o să fiu tăiată.

Femeia băgă bine în cap ceea ce auzise şi după ce jupui pielea leului, porni spre sat, cu capra după ea. De atunci s-a întâmplat după spusele şarpelui: capra a devenit prietena omului şi n-a avut a se plânge, ducând-o mult mai bine decât sora ci, antilopa, care a rămas veşnic pribeagă şi urmărită de fiarele junglei.

Columolumo

poveste congoleză

Odată, foarte demult, un monstru care trăise în negurile adânci ale apelor fără fund s-a luat după unul din puii săi şi tot urmărindu-l a ieşit la suprafaţă. Pentru prima oară a văzut soarele, luna şi stelele şi i s-a părut că atunci a dobândit vederea. Dar în acelaşi timp s-a simţit atât de năpăstuit că trăise timp de sute de ani în negura apelor adânci, încât nu s-a mai întors şi a mers înainte stăpânit de dorinţa de a ajunge la soare şi a-l înghiţi. Străbătând valurile, dihania ale cărei puteri nu cunoşteau margini s-a pomenit pe uscat şi de la o vreme a întâlnit în cale animale şi oameni pe care i-a înghiţit rând pe rând fără să-i pese. Şi-a înghiţit, şi-a înghiţit şi s-a umflat monstrul de se întuneca cerul pe unde trecea. Iar oamenii şi animalele nu mai ştiau unde şi cum să afle scăpare şi încotro s-o apuce ca să iasă din calea fiarei nepotolite. Sate şi oraşe înfloritoare pieriră în pântecele uriaş al monstrului, şi aşa, jumătate din lume.

într-un craal bogat, locuit de mulţi războinici, oamenii se hotărâseră să înfrunte dihania.

Pregătiră săgeţi otrăvite şi sulițe, fiare înroşite în foc, descântece puternice. Întreg craalul era gata de luptă. Singură nevasta căpeteniei, o femeie tânără, care aştepta un prunc, se gândi ce se gândi, apoi luă cenuşă din vatră, se mânji pe tot trupul cu ea şi se ascunse în ocolul vitelor. Apropierea fiarei se cunoştea după negura ce întuneca zarea şi după aburul răsuflării sale, ce ridica nori cenuşii în văzduh. Războinicii nici nu apucară să-şi încordeze armele împotriva monstrului: într-o clipă el înghiţi tot ce-i ieşise înainte şi se opri la ocolul vitelor. Mirosi mogâldeaţa cenuşie din mijlocul curţii şi, fiindcă-i simţi izul de fum, crezu că-i piatra pe care oamenii coceau turtiţele de grâu. Trecu înainte şi femeia care nu se mişcase din loc parcă aievea prefăcută în piatră, de spaimă sau poate fiindcă-i venise timpul, dete viaţă unui fecior voinic, căruia ii spuse Columolumo. Căutând hrană pentru ea, ca să aibă cu ce hrăni pruncul, femeia văzu că în jur nu mai rămăsese nici ţipenie de om sau de animal. Găsi cu chiu cu vai ceva rămăşiţe de ale mâncării prin craalul pustiit şi se întoarse degrabă la copilaşul ei, pe care-l lăsase tot în ocolul vitelor. Când colo, ce să vezi? Găsi în locul lui un tânăr războinic puternic şi trupeş la înfăţişare, gata înarmat cu o suliţă.

— Cine eşti tu? întrebă femeia nespus de mirată.

— Sunt fiul tău, mamă, îi răspunse voinicul. Dar unde sunt toţi oamenii de aici?

— Dacă eşti fiul meu cu adevărat, află că i-a înghiţit o fiară ieşită din mare, care se târăşte de o bucată de vreme pe pământ şi a pustiit jumătate din el. Uite, colo, muntele acela, care se vede în fundul văii, aceea e spinarea monstrului. S-a oprit acolo, pentru că a ajuns atât de uriaş, încât nu se mai poate mişca. Numai cu gura soarbe şi înghite orice vede înjur.

— Mamă, eu trebuie să plec să ucid fiara aceasta, altfel se întunecă şi piere lumea, îi spuse voinicul mamei sale.

— Cum o să faci tu una ca asta, fiule! S-au unu multe căpetenii cu războinicii lor cu tot şi n-au reuşit! Dar tu, că eşti singur!

— N-ai teamă, mamă. M-am gândit cum o să fac şi ai să vezi c-o voi învinge.

— Dacă izbuteşti, fiule, toată lumea te va iubi şi te va alege căpetenie. Numai să fii cu mare băgare de seamă, căci fiara e şireată şi necruţătoare.

Spre seară, tânărul îşi pregăti o suliţă uriaşă şi ascuţind-o multă vreme făcu din ea o armă neobişnuit de lungă şi tăioasă, care putea pătrunde în orice. Apoi aşteptă până se lăsă întunericul şi o porni către muntele de ia capătul văii, ştiind că înălţimea întunecată este chiar monstrul. Dar în loc să treacă prin faţa ei, Columolumo ocoli dihania pe jumătate adormită, târându-se prin ierburi şi tufişuri, ca să nu-l simtă. Apoi, când ajunse în spatele ei, se năpusti cu toată puterea şi-i străpunse trupul dintr-o singură lovitură ţintită cu mare pricepere drept în inimă: Sângele începu să gâlgâie în toate părţile, ameninţând să-l înece pe tânărul luptător. Iute ca fulgerul, el se căţără pe o stâncă de care fiara obişnuia să-şi frece spatele. Când coborî de acolo era aproape ziuă şi el văzu că în jurul fiarei luase fiinţă un lac roşu, care se mai află acolo până în zilele de astăzi. Hotărî să şteargă orice urmă a monstrului şi se gândi să se apuce să-l spintece, când auzi deodată înăbuşit:

— Muu, muu, nu mă omorî, nu vârî tăişul pe partea mea, rogu-te, voinice.

Mirat, Columolumo se opri şi voi să încerce în altă parte. Dar şi aici păţi la fel. Auzi foarte desluşit:

— Vau, vau, vau, ce-ai cu mine? Dacă nu vrei să mă omori, despică monstrul puţin mai jos.

în sfârşit, cu mare greutate, tânărul băgă cuţitul sub burta dihaniei, şi, prin deschizătura pe care o făcu în trupul ei, începură să iasă buluc zeci şi zeci de animale şi păsări de toate felurile, de-a valma, vite mari şi mici, câini, antilope, bufniţe, urmate de oameni. Pământul se lumină, începu să prindă din nou viaţă, parcă sculat din somn, iar fâpturile ce curgeau în toate părţile îi aduceau laude lui Columolumo, care pe dată fu ales căpetenie peste mai multe triburi.

Numai în craalul unde se născuse şi unde îl aştepta mama lui se iviră puţină vreme după aceea nişte pizmuitori, care încercară curând să-i facă de petrecanie voinicului. Aceştia nu erau alţii decât războinicii ce se pregătiseră zadarnic să înfrunte fiara, când intrase în craalul lor. S-au chibzuit ei ce s-au chibzuit şi, în cele din urmă, au pus la cale o serbare mare, cu dansuri în ritmuri de tam-tam. Pasămite tinerii se învârteau în jurul unui foc mare, peste care cei mai pricepuţi săreau de parcă ar fi avut aripi. Cei ce puseseră la cale moartea lui Columolumo făcură în aşa fel încât, atunci când îi venea lui rândul să sară peste foc, mai mulţi să-l împingă în flăcări. Care nu le fu însă uimirea când văzură că flăcările se despart, făcându-i loc, ba, mai mult, îl văzură înălţându-se sus, deasupra mulţimii şi apoi coborând lin, pe partea cealaltă.

— Are puteri mari, şoptiră între ei pizmuitorii. Are puteri mai mari decât toţi vracii noştri.

— Cu atât mai mult trebuie să scăpăm de el, încuviinţară alţii. Găsiră aşadar un prilej când ştiau că viteazul merge la iaz să se scalde, îl legară fedeleş, îi atârnară şi o greutate de picior şi-l aruncară unde apa era mai adâncă. Dar lucru nemaiauzit, bureţii, peştii zburători şi alte făpturi ale apei îl aduseră lin la suprafaţă, iar crocodilii îi tăiară legăturile de la mâini şi picioare.

Înfricoşaţi, dar din ce în ce mai înverşunaţi să-l ucidă, duşmanii tinărului viteaz hotărâră să-l pândească pe când străbătea o dată, seara, cărarea spre craalul fetei pe care o voia de nevastă. Drumul acela şerpuia pe lângă o prăpastie adâncă din care nimeni nu ieşise vreodată viu.

Într-adevăr, nu ştiu cum făcu, dar puţin înainte de ziua hotărâtă să-şi aducă soţia acasă, Columolumo se îndreptă într-o seară după asfinţit spre coliba ei. în mijlocul drumului, duşmanii lui, ascunşi în tufişuri, îl împinseră în hăul negru ce se deschidea la picioarele lui.

Trupul tânărului se rostogoli şi căzu fără însă a atinge adâncimile înfricoşătoarei gheene. Nu se ştie când şi cum o pasăre ţâşni din adâncimile cenuşii, o pasăre minunată, albă şi strălucitoare, în care bătea inima viteazului. Pasărea aceasta se înălţă în sus ca o săgeată şi se tot urcă spre soarele pe care-l mântuise de dihania negurilor, pierzându-se în focul lui.

Onecike

poveste congoleză

A fost odată un om care trăia fericit cu soţia şi cu băieţelul lor Dar când acesta împlini şapte ani,

mama lui muri şi nu după multă vreme o urmă şi tatăl.

Copilul rămase singur, căci părinţii lui nu mai aveau fraţi şi surori şi nici alte rude care ar fi putut să-l ia şi să-l crească mai departe. Curând băieţelul începu să cerşească, acoperit de zdrenţe, plin de râie şi de răni pe tot trupul.

— Ce să mă fac? Unde să găsesc pe cineva să mă ocrotească? Aşa se tot întreba Onecike, până când într-o bună zi, tot umblând de colo până colo, găsi un fierar care se învoi să-l ia ca ajutor. În schimb, omul îi făgădui să-l ajute şi-l dădu pe mina soţiei sale, care-l puse să se spele, îi unse rănile şi-i dădu nişte coji de orez să mănânce.

Curând însă copilul se apucă şi el de treabă. îl rugă pe fierar să-i facă o undiţă, să se ducă cu ea să prindă peşte. Fierarul îi îndeplini rugămintea şi Onecike porni la pescuit. La prinz se întoarse acasă cu o găleţică plină de peşti. Femeia fierarului îi găti, dar la cină puse în faţa băiatului doar capetele de peşte şi nişte coji de orez. Copilul se întrista în inima lui, dar nu spuse nimic. A doua zi, în zori, pomi din nou la pescuit şi se întoarse cu mai mulţi peşti ca în ajun. Dar nici de rândul acesta nu primi la masă decât capetele peştilor, în timp ce ceilalţi, fierarul, nevasta şi copiii lor mâncară bucăţile bune.

Orfanul se întrista mai tare şi, aruncând a doua zi undiţa, gândea cu amărăciune că orice ar fi prins tot nu se alegea cu nimic. Dar când o azvârli a doua oară, trage-o înapoi, băiete, dacă mai poţi! Cârligul se prinsese cu putere într-o scoarţă de copac ascuns în apă. Lui Onecike nu-i rămase altceva de făcut decât să intre în apă să desprindă cârligul de unde se agăţase. Aşa şi făcu, gândindu- se cu durere că odată undiţa stricată nu se putea întoarce cu mâna goală în casa fierarului. Copilul se temea mai ales de nevasta cea rea a acestuia, în jurul lui apa făcea cercuri din ce în ce mai largi, poftindu-l parcă să treacă pe sub ele ca sub nesfârşite bolţi de smarald. De la un timp, băiatul, ajuns în dreptul trunchiului ce-i apucase cârligul, se lăsă în jos şi se afundă, coborând spre inima ascunsă a apei, caldă şi limpede până în adâncuri. Când se opri, părea că se deschid în faţa lui nişte porţi de cleştar, iar în prag cine-l aştepta? Părinţii lui! Amândoi, şi mama şi tatăl îl strânseră în braţe şi-l petrecură într-un sat subpământean plin de lume. Aici primi casa lui, în care se aflau haine minunate, care mai de care mai frumos şi mai viu împodobite.

— îmbracă-te, îi surise mama lui. Coliba cu tot ce se vede în ea este a ta. De un singur lucru să te fereşti însă ca de foc: nu care cumva să intri în cămăruţa din fundul casei pe care ţi-o voi arăta acum, că o să fii pierdut. Onecike se învoi şi din ziua aceea începu pentru el o viaţă neînchipuită: toată ziua se plimba cu părinţii lui, îşi schimba îmbrăcămintea şi lua parte ia ospeţele unui sat condus de o mare căpetenie. Trecu multă vreme aşa, până când viermele nemulţumirii îi pătrunse în inimă şi începu să-l roadă:

„Sunt acum bogat, trăiesc lângă părinţii mei. De ce să nu-mi arunc privirea şi în cămăruţa locuinţei mele, care stă totdeauna închisă? Ce-o să fie? Nu mi se mai poate întâmpla nimic! Tatăl meu e puternic aici, în palatul subpământean! Cine să-mi facă ceva?"

Şi astfel, curiozitatea şi nemulţumirea strecurându-i-se în suflet, Onecike făcu într-o bună zi ceea ce părinţii lui îl rugaseră să nu se încumete vreodată să încerce: deschise uşa tainicei cămăruţe şi pătrunse înlăuntru.

Când colo, ce să vezi! Băiatul se trezi din nou, spre neînchipuita lui spaimă, cum fusese când umbla după un om lângă care să se aciuiască: flămând, în zdrenţe, acoperit de râie şi bube, punându-şi aceeaşi întrebare: „Unde să găsesc pe cineva care să mă ocrotească?" Pricepu că trecuse multă vreme de când părăsise casa fierarului şi că toţi cei de odinioară trebuie să fi fost ei înşişi oaspeţi ai satului de sub ape. Dar unde oare se afla satul acela? Bâjbâi prin jur şi, spre mirarea lui, îşi găsi şi undiţa pe mal şi cârligul ei înfipt într-o scoarţă de copac. De satul minunat însă nici urmă.

Onecike se întrebă, pornind cu capul în pământ, pe cărarea ce ducea spre colibele oamenilor, dacă avea să-l mai regăsească vreodată.

Trăia odată într-un sat o fată de o frumuseţe fără seamăn. Dar pe cit era de fermecătoare fata, pe atât era de mândră şi plină de ifose. Mulţi peţitori veniseră s-o ceară de nevastă, dar niciunul nu-i fusese pe plac. Ba că una, ba că alta, găsea mereu pricini să nu se arate mulţumită de niciunul din cei ce se perindaseră la părinţii ei s-o peţească. Până când, iată că într-o zi li se înfăţişă un străin venit de departe şi el încântător de frumos, dar mai ales foarte puternic.

„Trebuie să fie un războinic temut", îşi spuse fata, căreia străinul îi plăcuse din clipa când îl văzuse.

Tânărul ceru fata la părinţi şi le spuse că satul lui era departe de locurile lor, cale de câteva zile, dar că avea tot ce trebuia unui cămin şi multe vite în ogradă. Deşi nu prea ştiau unde se află satul din care spunea că

e tânărul, văzând că fata îl plăcuse, părinţii se învoiră şi nunta se făcu.

A doua zi tânărul le şi spuse că vrea să plece cu nevasta lui şi-i rugă să gătească toate pentru drum.

Atunci li se înfăţişă frăţiorul cel mai mic al tinerei neveste şi-i ceru soră-şi să-l ia cu ei. Pasămite, copilul simţise ceva şi nu voia să-şi lase sora singură. Aceasta însă îl certă şi-i spuse să rămâie acasă.

Pregătirile de călătorie fiind terminate, tânăra pereche porni la drum. în urma celor doi tineri se strecură şi copilul care nu voise cu niciun preţ să se despartă de sora lui mai mare.

în timpul călătoriei, copilul se hrănea cu ce găsea, fără însă a-şi slăbi sora din ochi!

De ia o vreme, cumnatul lui, observându-l, voi să-l gonească acasă: îl luă şi cu răul şi cu binele, dar nu izbuti.

Băiatul se prefăcu un timp că se învoieşte să se întoarcă, rămase chiar puţin în urmă, până îl pierdură din vedere, apoi se luă din nou după cei doi călători.

Seara ajunseră în satul tânărului soţ. Avea o colibă încăpătoare şi bună, de asemenea, multe grajduri pentru animale. Trădându-li-se, băieţelul dobândi cu chiu şi vai încuviinţarea să doarmă într-unui din coteţele de păsări.

Fata intră în colibă, uşa se închise în urma lor, şi, în aceeaşi clipă, fiind seară, băieţelul, care nu dormea, văzu cum li se umple curtea de leoparzi. De frică, el se băgă în fundul coteţului de găini, crezând că ceea ce vedea nu era aievea. Leoparzii însă începură să sforăie, cu grai omenesc:

— E înăuntru, e înăuntru, s-o mâncăm, s-o mâncăm! Alţii însă le răspunseră:

— încă nu, încă nu, s-o îngrăşăm, s-o îngrăşăm!

Băieţelul înţelese atunci că sora lui se măritase cu un vrăjitor, care ziua avea chip omenesc, iar noaptea îşi lua adevărata înfăţişare de leopard.

A doua zi de dimineaţă, satul era plin de oameni ca orice sat: unii mergeau la vânat, alţii la pescuit şi unii rămâneau în curte să-şi îngrijească vitele. Fiind singuri, băieţelul o chemă pe sora lui şi-i spuse:

— Să fugim repede de aici. Ne aflăm într-un sat de vrăjitori: acum au înfăţişare de oameni, dar noaptea se schimbă în leoparzi.

Sora lui râse şi-i spuse:

— Fugi de-aici, frăţioare! Ai visat, de unde ai născocit povestea asta?

— Nu-i nicio poveste, soră. Uite, ca să mă crezi, iţi leg o aţă de degetul mic de la picior şi la noapte, când va fi curtea plină de leoparzi, am să trag de sfoară, o să te trezesc şi o să-i vezi şi tu. Dar să faci ce-ţi spun eu: nu care cumva să te trădezi că ai văzut ceva.

Cei doi fraţi făcură întocmai. în toiul nopţii, când leoparzii strigau toţi în curte: „S-o mâncăm, s- o îngrăşăm", băiatul trase de sforicică, îşi trezi sora, şi aceasta ieşi încet în curte. Când văzu fiarele care dănţuiau şi sforăiau, pregătindu-se s-o sfâşie, tânăra femeie fu gata să leşine. Dar amintindu-şi cuvintele fratelui, ea se strădui să-şi ţină firea şi se întoarse încet în colibă. Bâjbâind prin întuneric, simţi şi lingă ea o blană de fiară aidoma celor din curte. Femeia îşi înăbuşi cu greu un strigăt, dar
până la urmă izbuti să se liniştească şi să se prefacă până la ziuă că doarme.

în zori, bărbatul ei era aşa cum îl ştia ea şi o întrebă:

— Ce-a fost cu tine azi-noapte, nevastă? N-ai dormit bine?

— Ba am dormit, îi răspunse ea speriată să nu se trădeze, dar am visat că mi s-au îmbolnăvit părinţii şi visul acesta m-a tulburat în somn.

— N-ai grijă, îi răspunse bărbatul ei. Părinţii îţi sunt sănătoşi şi o să mergem curând să-i vedem. Acum mă duc să vânez nişte antilope. Pregăteşte ceaunul cu apă, să fierbem carnea pe care o voi aduce.

Femeia îi făgădui că aşa va face, deşi inima era în ea cât puricele. De îndată ce ieşi pe poartă, tânăra se duse în fugă la frăţiorul ei. Acesta îi spuse:

— Repede du-te în casă şi caută acolo un ciocan şi o piele uscată. Femeia îi aduse cele cerule şi pe dată băiatul înjghebă un fel de cutie mare de lemn, peste care întinse pielea. Lucra grăbii, căci din depărtare se auzea vuiet de glasuri şi cei doi fraţi înţeleseră că se apropiau vrăjitorii. în clipa când băiatul îşi termină treaba, amândoi intrară în cutie şi la un semn al năzdrăvanului copil, ea se înălţă în văzduh, ridicată de un vânt puternic, care umflase pielea ca o beşică uriaşă.

încremenită de spaimă, fata văzu de sus cum zeci de leoparzi se apropiau, odată cu căderea serii, de

ograda lor.

— Ai priceput, surioară, din ce-ai scăpat? zise băieţelul cel atoateştiutor. Ce ţi-am spus eu, acasă? Acum nu te mai necăji, o să ne întoarcem cu bine.

Aşa a şi fost. După ce plutiră multe ore în văzduh, cei doi fraţi coborâră în curtea casei părinteşti, unde tatăl şi mama lor îi întâmpinară cu lacrimi de bucurie în ochi. Când află tot satul cele petrecute, războinicii se pregătiră să meargă în satul vrăjitorilor, să-i ucidă. Se înarmară până în dinţi şi porniră călăuziţi de băiatul năzdrăvan şi de sora lui. Merseră ei, merseră multă vreme. Dar când socotiră că au ajuns, nu aflară nimic pe drumul Ion drumul ducea tot în pustiu, iar în jur se întindeau tufişurile în care se ascundeau tot soiul de animale. De oameni sau de vreo aşezare omenească, nici urmă. Aproape că nu i-ar fi crezut pe cei doi fraţi, dacă n-ar fi găsit, nu departe de râu, urmele a nenumărate labe şi gheare de leopard, care se pierdeau în apă şi nu se mai regăseau.

De atunci se spune că s-au răspândit o mulţime de vrăjitori în lume şi tot de atunci oamenii n-au încetat să-i urmărească pentru a-i opri să-şi înfăptuiască gândurile rele.

Caimanul nerecunoscător

poveste africană

într-o zi, caimanului îi era foame. îşi chemă copiii şi ieşiră puţin pe uscat să caute ceva de mâncare. în timpul acesta, apa se retrase pe nesimţite şi caimanul se trezi, departe pe uscat, împreună cu puii săi.

în timpul acesta, un vânător umbla prin apropiere după pradă. Caimanul îl zări şi se rugă de el:

— Ajută-mă să ajung iarăşi în apă, cu puii mei.

— Te-aş ajuta, dar eşti un nerecunoscător, îi răspunse vânătorul.

— Nu sunt. încearcă şi ai să vezi.

Atunci vânătorul se înduplecă, legă caimanul de pui şi-i luă pe toţi la spinare, îndreptându-se cu ei spre apă.

Când puse piciorul în unda limpede, vânătorul întrebă:

— Vă dau drumul aici?

— Mai înaintează puţin, îl rugă caimanul. Vânătorul mai merse puţin şi întrebă din nou:

— Aici e bine?

— Mai du-ne puţin.

Vânătorul abia mai putea răsufla, sub povara pe care o ducea în spate.

— Acum vă las jos.

— încă puţin de tot, te rugăm.

Ţărmul era acum destul de departe, când, în sfârşit, caimanul spuse:

— Aici e bine. Dă-ne drumul.

Vânătorul zvârli toată povara în apă şi dezlegă puii de caiman. Dar în clipa când se văzură liberi şi în apă, caimanul-părinte înşfacă piciorul omului:

— Ha, te-am prins! Uite, cu tine o să ne potolim acum foamea!

— Aşa? Asta e mulţumirea că v-am salvat viaţa? Am spus eu că eşti un nerecunoscător. Ştiam de ce nu voiam să te ajut.

— Ce-mi pasă! N-o să lăsăm să ne scape aşa o bucăţică. Pregăteşte-te!

în clipa aceea trecea pe mal un iepure, care văzând în ce primejdie se afla omul, se opri.

— Vezi ce-am păţit, iepure? Asta, drept mulţumire că am luat caimanul, împreună cu puii lui şi i- am cărat pe toţi în spinare, ca să-i duc înapoi în apă. Altfel mureau pe uscat. Şi acum vor să mă mănânce.

— Nu cred.

— Ce nu crezi? făcu omul uimit.

— Nu cred că i-ai putut căra pe toţi în spinare. Spune, caimane, e adevărat ce spune omul acesta, că te-a dus în spinare cu toţi puii tăi?

— E adevărat, zise printre dinţi caimanul.

— Tot nu cred, răspunse iepurele. Uite ce, caimane, ai vrea să vii încă o dată pe uscat, să te lege omul din nou împreună cu puii tăi şi apoi să te ducă în apă? Numai dacă o să văd cu ochii mei cum a făcut, atunci am să cred.

— Bine, se învoi caimanul. Uite, merg.

Şi întorcându-se la mal, se opri cu puii pe locul unde-l găsise vânătorul. Acesta făcu întocmai ca prima oară, îi legă zdravăn şi voi să-i ia din nou în spate. Dar iepurele sări atunci ca ars, de unde se afla:

— Ce faci, neghiobule? Vrei să păţeşti ca prima oară? Omoară-l şi mănâncă-l tu, cu copiii tăi!

Şi vânătorul aşa a făcut.

Ou

poveste africană

A fost odată o căpetenie de trib, puternică, care nu avea decât fiice. După mulţi ani, soţia lui se pricopsi cu un ou mare, ca de struţ, pe care tatăl îl luă şi-l puse în coliba lor.

Multă vreme după aceea ei petrecu serbarea cântecului la unul din vecini şi acolo, văzând-o pe fiica gazdelor, aceasta ii plăcu într-atât încât o peţi pentru fiul lui:

— Fata ta îmi place, îi spuse el vecinului său. Mă duc să aduc vitele cu care vreau s-o peţesc pentru fiul meu.

După aceea o luă la ei, îi înălţa o colibă şi-o dădu în grija fiicelor sale.

Trecură alţi ani şi copila nu-şi văzu niciodată soţul: trăia de la un an la altul, în tovărăşia fetelor socrilor ei.

Odată, în vreme ce munceau la câmp, se întâmplă să li se termine sămânţa pe care o aruncau în pământ. Atunci căpetenia tribului trimise una din fetele sale să aducă boabe de acasă.

Fata se duse şi, spre uimirea ei, văzu oul care ieşise din ascunzătoarea lui şi se învârtea în jurul colibei strigând:

— Ha, ha, tata mi-a adus o nevastă! Fata luă oul şi-l duse la locul lui.

A doua zi se întâmplă din nou să li se termine boabele la câmp.

De rândul acesta, omul trimise din nou pe una din fetele lui după sămânţă. Şi aceasta găsi oul învârtindu-se în jurul colibei şi spunând:

— Ha, ha, tata mi-a adus o nevastă!

Ca şi sora ei, fata luă oul şi-l puse la locul lui.

A treia zi însă, când se întâmplă din nou să li se termine sămânţa, şi când tatăl voi să-şi trimită una din

fete acasă, nora sări de la locul ei şi spuse:

— Nu, astăzi vreau să mă duc eu după boabe. Şi dusă a fost.

Când ajunse la coliba socrilor ei, oul se învârtea, ca totdeauna, pe afară şi striga cât putea:

— Ha, ha, tata mi-a adus o nevastă!

Tânăra copilă, auzindu-l, se minună nespus şi-şi zise în sinea ei: „Cum, lucrul acesta rotund, cu formă de ou, să fie oare bărbatul meu?"

Şi fără să spună cuiva ceva, luă oul, îl duse în coliba ei şi apoi plecă la câmp cu boabele.

Seara însă ea îi îndepărtă pe toţi de locuinţa ei.

— în noaptea asta vreau să dorm singură în coliba mea. Să nu vină nimeni Ia mine.

Soacra ei voi să ştie:

— De ce vrei să faci aşa?

— Fiindcă mă doare capul şi mă tem că zgomotul celorlalte fete o să-mi facă rău.

în toiul nopţii însă ea se sculă şi fugi cât o ţineau picioarele, la părinţii ei. Când ajunse acolo, ea îi spuse tatălui ei plângând:

— Tată, de ce m-ai gonit de la tine?

— Fata mea, nu te-am gonit, te-am măritat.

— Cu cine m-ai măritat, tată? Ştii tu cine e bărbatul meu? Un ou de struţ! Tată, te rog du înapoi vitele pe care le-ai primit pentru mine, căci eu nu mă mai întorc la socrii mei.

— Ba ai să te întorci, fiica mea. Uite, eu îţi voi da un farmec cu care ai să prefaci oul în fiinţă omenească. Când ajungi în coliba ta, fierbe nişte apă şi apoi arunc-o peste ou.

Spunându-i apoi în amănunţime ce avea de făcut, tatăl îşi hotărî fiica să se întoarcă acasă.

în zori, când se văzu în coliba ei, fata făcu întocmai cum o învăţase tatăl ei: puse oul pe o rogojină, luă apa clocotită şi o turnă peste el, apoi îl unse cu grăsime şi-l acoperi cu mai multe pături groase.

în cele din urmă auzi un glas care spunea încet:

— Simt că-mi creşte un picior... şi încă unul, acum simţ că-mi creşte un braţ... mi-a mai crescut unul... iată că mi-a apărut şi capul, uite-mi nasul, acum mi-a apărut un ochi şi încă unul, o ureche... şi cealaltă! Acum am toate părţile corpului.

în clipa aceea ea auzi cum se sparge cu zgomot coaja de ou şi când se duse să ridice cuverturile întinse pe rogojină, i se înfăţişă un tânăr cu trupul frumos, căruia nu-i lipsea nimic. Fata aruncă atunci praful primit de la tatăl ei în apă fierbinte, îl frecă cu apa aceea pe bărbatul ei din cap până-n călcâie şi îl unse cu grăsime. Apoi strânse cojile de ou şi le puse bine. Pe urmă închise tânărul în colibă şi ieşi afară.

— Te mai doare capul, fata mea? o întrebă soacra.

— Da, mă doare.

— Vrei să-ţi dau puţină fiertură să mănânci?

— Vreau, răspunse ea.

Luă fiertura de la bătrână şi în timp ce toţi ceilalţi plecară la câmp, ea mâncă cu bărbatul ei, pe urmă fugi din nou la tatăl ei spunându-i:

— Am făcut tot ce m-ai învăţat, tată, şi oul s-a prefăcut în om.

— Ai văzut, fata mea? Ai văzut? Acum am să-ţi dau haine bărbăteşti.

Tatăl ei scoase atunci o mantie de blănuri, o cingătoare lată, o pavăză şi o podoabă de pene pentru frunte. Afară de aceasta, îi mai dărui un asagai[269] şi o pălărie din pai împletit. Luând toate lucrurile, fata fugi înapoi şi-i spuse bărbatului ei:

— Ou, ia şi îmbracă-te. Dar nu cumva să ieşi din colibă pînă n-am să-ţi spun eu!

Pe urmă, tânăra femeie se aşeză din nou afară, dar când veni soacra ei se vaită iarăşi:

— Tot mă mai doare capul. Vreau să mai rămân acasă. Daţi-mi ceva să mănânc şi bălegar să

aprind focul.

După ce primi tot ce-i trebuia şi ceilalţi plecară la treburile lor, ea intră în colibă şi-i spuse tânărului:

— La noapte ai să te duci şi ai să te aşezi pe locul căpeteniei noastre, unde se ţine adunarea oamenilor din trib.

înainte de a se face ziuă. Ou se duse şi făcu întocmai cum îl învăţase nevasta lui. Când păstorii ieşiră să mulgă vitele, văzură un străin şezând pe locul căpeteniei lor.

— Oare cine-i îndrăzneţul acela care stă pe locul căpeteniei noastre?

Atunci Ou chemă pe unul din păstori:

— Dă-mi să gust din laptele vitelor tale. Tânărul îi dădu să bea şi Ou îi spuse:

— Bine. Du din lapte în coliba aceea.

Tânărul păstor fugi însă la căpetenia tribului şi-i spuse:

— Un străin s-a aşezat pe locul tău din sfat. Vino să vezi. Ducându-se acolo, acesta întrebă:

— Cine eşti, străine? Şi de ce te-ai aşezat pe locul meu?

— Nu găzduiţi musafirii? Şi nu mă mai cunoşti, tată? Sunt fiul tău, Ou!

Auzind aceste cuvinte, bucuria căpeteniei a fost fără margini: a chemat de îndată pe toţi oamenii şi le-a înfăţişat pe fiul său, cel care fusese un ou. Apoi au tăiat vite multe şi au făcuto petrecere cum
nu mai fusese înainte. Iar tatăl a întrebat-o pe nora lui:

— Cum ai făcut, fata mea, de ai izbutit să dai trup omenesc unui ou?

— Tatăl meu mi-a dat un farmec, răspunse fata.

— îţi mulţumim, copilă. O să te răsplătim şi o să-ţi dăruim vite multe şi tot ce-ţi doreşti.

Mult timp au trăit cu toţii fericiţi. De la o vreme însă. Ou începu să se poarte urât cu soţia lui şi până la urmă o părăsi şi-şi luă o altă nevastă. Dar fata care-i dăduse înfăţişare omenească plângea zi şi noapte. Până când într-o seară îşi aduse aminte de cojile de ou pe care le păstrase. Atunci se duse la coliba unde Ou locuia cu noua lui nevastă şi ceru puţină apă. Femeia din colibă îi răspunse că nu au apă. Dar bărbatul ei o pofti înăuntru şi-i dete un vas plin.

Prima nevastă folosi acest prilej, îi ascunse cojile de ou sub cap şi plecă.

Peste noapte. Ou simţi că se petrece cu el ceva de neînchipuit şi strigă:

— Simt cum îmi piere un picior... acum celălalt, mi s-a chircit o mână, acum cealaltă... mi se retrage şi capul... acum spinarea. într-o clipă el se prefăcuse din nou în ou, iar nevasta lui de-a doua fugi de lingă el, îngrozită.

A doua zi în zori, păstorii nu-I găsiră pe tânăr. Mama lui îl strigă în zadar, iar când intră la el găsi pe rogojină oul de struţ pe care-l ştia.

Amândoi părinţii începură să plângă amarnic şi se duseră s-o caute pe nora lor cea dinţii, dar n-o găsiră, căci ea plecase la tatăl ei. Atunci luară drumul într-acolo şi-i căzură în genunchi, rugând-o să-l ierte pe fiul lor şi să-I readucă din nou în mijlocul oamenilor. Ea însă nici nu voi să audă, răspunzându-le că-i făcuse prea mult rău şi că nu mai voia să ştie de el. Atunci tatăl ei o povăţui din nou:

— Lasă, fiica mea. Iartă-l de data aceasta. Uite, eu îţi dau un alt farmec să-l faci din nou om şi dacă ie va mai supăra sau batjocori vreodată, atunci ai să te întorci la mine pentru totdeauna.

Fiica ascultă şi de rândul acesta de sfatul tatălui ei, luă leacul vrăjit şi făcu întocmai ca prima oară, dându-i bărbatului ei înfăţişarea omenească pe care o avusese şi prima oară.

Atunci el o cuprinse în braţe şi-şi ceru iertare, spunându-i:

— N-am să mai greşesc niciodată faţă de tine!

Se spune că cei doi soţi au trăit fericiţi până la sfârşitul zilelor lor.

Se-poate nu se-poate

poveste africană

A fost undeva o ţară care era ţara orfanilor. Şi locuitorii acestei ţări aveau un rege al lor, care nu era un

căpcăun ca alţii, ci era un copilaş micuţ, micuţ, până într-un an.

Cum a ajuns copilaşul, care era un înţelept, rege în ţara orfanilor?

Cam aşa:

Tot în vremurile acelea zbura prin poieni şi păduri o pasăre, nu mai mare decât o vrăbiuţă, care cânta toată ziua, din răsputeri: „Tiaro-tio!"

Micuţa pasăre nu supăra pe nimeni, nu avea nevoie de nimic, decât să umple văzduhul cu trilurile ei: „Tiaro-tio, ndioro-ndioro-ndioro!"

Dar iată că într-o bună zi un vânător o aude cântând în poiană şi scoate o săgeată să tragă în ea.

Pasărea însă se aşează pe arc şi-i spuse vânătorului:

— Dă-mi pace, vânătorule! Ce ai cu mine? Eu nu sunt decât o mică pasăre fermecată şi nu fac rău nimănui. Du-te mai sus în pădure, după urmele leilor şi ale elefanţilor, şi ai să găseşti destul vânat.

— Se poate, răspunse vânătorul, dar uite eu pe tine te vreau şi am să te prind.

— îţi pierzi zadarnic vremea, încearcă şi ai să vezi. însă de aici înainte pe mine o să mă cheme Se-Poate Nu-Se-Poate.

Zicând acestea, pasărea zbură puţin, apoi se aşează la îndemâna vânătorului care, haţ, o şi prinde!

— Vezi? Acum ce mai spui?

— Ndioro-ndioro-ndioro, încă nu s-a isprăvit, îi răspunse Se-Poate Nu-Se-Poate.

— Tot mi te mai împotriveşti? Stai că-ţi arăt eu ţie chiar acum! Cu aceste cuvinte, vânătorul tăie gâtul pasării. Dar în vreme ce o curăţa de fulgi, pasărea tot mai urma, aşa cum începuse:

— Ndioro-ndioro-ndioro, încă nu s-a isprăvit!

— O să vedem îndată, după ce o să te fiarbă nevasta mea, ce o să mai zici!

Vânătorul o porni spre casă, însă pe drum întâlni nişte vecini care-l opriră şi-i spuseră:

— Nevasta şi copiii tăi sunt morţi.

— Vai mie! făcu vânătorul. Cine i-a ucis?

— Nimeni. Frigurile. Noi i-am îngropat.

Necăjit, omul se duse în coliba lui pustie, scoase pasărea, o tăie mici bucăţi şi o puse în ceaun să fiarbă. Dar în timp ce ceaunul fierbea, se auzea încetişor, înlăuntrul lui:

— Ndioro-ndioro-ndioro! încă nu s-a isprăvit.

Astfel că, nişte femei care veniseră dimineaţa să ia foc din vatra vânătorului au găsit şi seara ceaunul fierbând şi au auzit de rândul acesta, limpede, un glăscior ce venea dinlăuntrul lui.

— Ndioro-ndioro-ndioro, nu vreau să fierb, nu vreau să fierb, nu s-a isprăvit, nu s-a isprăvit!

înspăimântate, femeile fugiră şi povestiră în tot satul că ceaunul vânătorului e vrăjit.

Văzând, aşadar, că n-o scoate la capăt, şi temându-se de oameni, omul luă ceaunul cu totul, fugi cu el în pădure şi acolo dete cu el de pământ pe locui unde prinsese buclucaşa pasăre.

Când colo, ce să vezi?! Din ceaun ieşi o fiară uriaşă, care îl înghiţi pe vânător cât ai clipi. Apoi înghiţi luna de pe cer şi tot pământul se cufundă în întuneric.

Atunci Fiara-cea-care-răspândeşte-spaima începu să umble şi pe unde trecea înghiţea tot: în dreptul pădurii înghiţi pădurea, în dreptul râului înghiţi râul, iar coada ei de o sută de coţi scotea zgomotul trăsnetului pe unde trecea. De oprit nu se opri, ci înghiţea în drumul ei câmpia, apoi lacul şi ajunse în dreptul satului, unde cocoşii se pregăteau să vestească venirea zilei. Atunci înghiţi dintr- o singură sorbitură toţi cocoşii. Iar după ce înghiţi cocoşii se prefăcu din nou în pasăre şi zbură în baobabul bătrân din mijlocul satului. Acolo o văzură oamenii când se treziră în zori: ţinea ochii închişi şi ciocul deschis. Apoi zise: „Ndioro!"

Şi atunci toate turmele oamenilor dădură năvală să iasă din ocoalele lor, să alerge care mai de care şi să se arunce în uriaşul cioc al pasării.

Dar pasărea nu se opri: „Ndioro!" făcu ea din nou. Şi atunci colibele oamenilor începură să se cutremure, să se mişte şi, odată cu ele, oalele, burdufurile, ceaunele, rogojinile, toate începură să sară, să alerge şi să se azvârle în ciocul deschis.

Pentru a treia oară, pasărea cântă răsunător: „Ndioro!"

De data aceasta fu rândul oamenilor să sară de la locurile lor. Bărbaţi, femei, copii, cu tot ce aveau la îndemână, începură să se învârtă, parcă minaţi de un vânt nebun, şi se aruncară apoi în ciocul căscat.

Iar după ce înghiţise tot, pasărea deschise ochii: lumea se sfârşise, totul era pustiu. Zărind jos nişte rămăşiţe, pasărea cobori din copac şi mai ciuguli nişte oale sparte, o rogojină, un câine bolnav, cărbuni aprinşi dintr-o vatră, fumul ce se mai ridica în văzduh şi apoi se făcu tăcere.

Nimic nu se mai clintea. Pasărea se urcă din nou în baobab, unde rămase nemişcată, cu ochii închişi.

Deodată însă, iată că se desluşi un zgomot mic, mic.

— Zgomot mic, glas de nimic,

Strigă să-l ajuţi că nu-i voinic!

Ti-ti-ti, glas mic!

Pasărea din baobab deschise un ochi. Văzu un copilaş care scâncea. Fusese uitat. Era gol-goluţ şi singur pe lume. Tremura.

Pasărea sări din pom să-l înghită. Dar o lăcustă uriaşă împinse copilul într-o gaură de hârciog. Pasărea înghiţi lăcusta, dar nu putu ajunge până la copil, căci ciocul nu-i intra în adăpostul rozătoarei, iar pruncul se dusese tocmai la fund.

Atunci pasărea se urcă din nou în baobab şi închise numai un ochi.

Totul încremenise ca mai înainte.

— Poc, poc, poc! Cine loveşte? Cine ciocăneşte?

Pasărea deschise şi celălalt ochi. Era tot copilaşul. Avea acum trei luni şi şedea în vârful unui furnicar. Furioasă, pasărea coborî iarăşi să-l înghită. Dar o furnică uriaşă împinse copilul cu toată puterea înlăuntrul muşuroiului. Pasărea înghiţi furnica şi furnicarul, dar nu ajunse la copii. Se urcă apoi din nou în pom, dar nu mai închise ochii.

Nimic nu se mişca.

— Bum, bum, bang! Sar scântei din fier, cine-l lucrează, cine-l modelează?

Pasărea se mânie atât de tare, încât se zbârli toată.

— Cine îndrăzneşte să ciocănească fierul? în plină zi?

Era tot copilul, ajutat de mii şi mii de viermi, larve, rime, care-i aduceau din pământ fier şi cărbune.

Pasărea sări din pom şi înghiţi întâi larvele, viermii, rimele. Dar erau atât de multe! Cu greu izbuti să le vină de hac. Pe urmă se apucă de mormanele de cărbuni, de fier şi până la urmă înghiţi toată fierăria. Copilul se ascunsese însă afară, sub o grămadă de pământ.

Pasărea înghiţi pământul cel fieros şi se mişcă din ce în ce mai greu, dar nu se lăsă până nu ciuguli tot. Văzând că n-are scăpare, copilul sări într-un sipet strălucitor ce orbea pe oricine. Peste el se închise capacul. Pasărea îl înghiţi cu copil cu tot, dar ameţise, se îngreunase şi nu se mai putea urca în copac. Adormi pe loc, buştean.

în burta dihaniei, copilul desfăcu capacul sipetului cu un cuţit şi ieşi afară. De jur împrejur era întuneric. Ca să facă lumină, copilul spintecă burta pasării cu cuţitul.

— Fss, şi dinlăuntru ieşiră întâi şi întâi munţii, luna, lacul, pădurile şi apoi lucrurile, rogojinile, oalele, tuciurile de fiert.

Şi tot ce ieşea striga:

— îţi mulţumim, rege!

Copilul rămase o clipă pe gânduri. Apoi ieşiră turmele, oile, vitele, câinii, colibele şi ducându-se fiecare la locul lui strigă:

— îţi mulţumim, o, rege!

După aceea au năvălit afară oamenii. Femei, copii, războinici, păstori, vânători, sclavi, toţi vii şi nevătămaţi. Şi văzând toate lucrurile la locul lor, s-au dus tară să spună nimic copilului. îl uitaseră pentru a doua oară.

— Mulţumesc, spuse copilul şi se vârî înapoi în pântecul pasării. Dar nu rămase multă vreme acolo. Când ieşi din nou la lumină îl însoţeau roiuri de insecte, mii şi mii de albine, viespi, muşte cu aripi sclipitoare, care toate trăiesc din te miri ce, sus, în aurul soarelui, şi-i sâcâie pe oameni. Iar copilul era regele lor, regele orfanilor. Roiurile toate erau supuşii lui, din ţara orfanilor.

— Se-Poate, Nu-Se-Poate

Ndioro-ndioro-ndioro! cânta o pasăre care nu-i mai mare decât o vrăbiuţă şi zboară pe deasupra poienilor după albine, viespi şi multe altele cu aripi sclipitoare, care-i sâcâie pe oameni.

„Tiaro-tio!”

Scara de săgeți

poveste din Alaska, Canada

Era într-una din acele seri când tânărul Eut-le-ten își chema prietenii și pe toți ceilalți locuitori ai așezării lor, să ia parte la o seară de veghe, dorită de el, mai marele Eut-le-ten cel Iubit.

Focul se făcea în mijlocul cercului de tineri și din când în când o fată se ridica și turna peste vreascuri grăsime de pește. Se terminase tocmai un joc ritual, când Eut-le-ten se ridică de la locul său și se apropie de flăcări; era înalt și chipeș, o adevărată statuie de bronz și purta pe umeri o haină din piele de șarpe de mare, iar pe cap, pălăria cu coroană, ce nu se folosea decât cu prilejuri deosebite.

— Dragii mei prieteni din copilărie, tineri și mai vârstnici, iată, v-am adunat să vă spun că m-am hotărât să plec să-mi aduc soție.

— De unde? Cine va fi ea? voiră să știe cu toții.

— Ei, dragii mei, când o să vă spun, nu știu dacă o să vă bucurați. Mă duc s-o pețesc pe fiica Marelui stăpân al lumii de sus.

O clipă, toți rămaseră muți de uimire și de spaimă. Apoi unul îngână:

— Nu te duce, Eut-le-ten, Iubitul nostru! Nimeni din toți cei ce s-au dus într-acolo nu s-a mai întors. Ce ne vom face noi tară tine? Cine să ne conducă în timp de pace sau în luptă?

— Prietenii mei dragi, a venit vremea să plec. Eu v-am învățat multă vreme cum să trăiți și cum să vă apărați. Acum trebuie să mă ajutați să izbutesc ceea ce mi-am pus în gând. Eu am văzut-o pe fiica Marelui stăpân în vis și mi-e dragă din copilărie. Dorul de ea mă mistuie și n-o să-mi aflu pacea până n-o s-o găsesc. Ceea ce vă rog este ca în zori fiecare din voi să vină la țărmul mării cu săgeți multe și atunci o să vă spun ce avem de făcut.

Adunarea se destramă și tinerii plecară triști la casele lor. A doua zi însă ei se aflau cu toții la locul de lângă țărm, unde-i aștepta Eut-le-ten, mai marele lor. El trase prima săgeată, iar după el, ceilalți trăgeau câte o săgeată care se înfigea drept în vârful celei dinainte și așa mereu până când din miile de săgeți se făcu o scară ce se sfârșea undeva sus, în depărtările cerești.

— Bine, spuse atunci tânărul Eut-le-ten. Iată drumul meu. Vă mulțumesc și vă las cu bine. De voi izbândi, mă veți vedea uneori din nou, iar de nu, să nu vă pară rău. Așa mi-a fost voința. Zicând acestea, el începu să urce și să urce pe drumul săgeților, până când nimeni din cei de jos nu-l mai zări. Și mai merse el ce mai merse, până când ajunse la acoperișul lumii, care se deschise și-i făcu loc să treacă. Ajuns în lumea de sus, care era un ținut de o neînchipuită frumusețe, Eut-le-ten mai făcu vreo câțiva pași și zări în fața lui două bătrâne care-și pregăteau masa; pește sărat și fructe uscate. Din felul cum se mișcau, tânărul pricepu că cele două bătrâne erau oarbe. Când isprăviră și vrură să se așeze la masă, Eut-le-ten le luă blidul cu mâncare, fără ca ele să-și fi dat seama cine fusese cel care-l luase.

— Mi-ai furat mâncarea! țipă atunci una din bătrâne.

— Mincinoaso, tu mi-ai luat-o, dă-mi-o imediat înapoi! răspunse cealaltă.

— Ba tu să mi-o dai, netrebnico!

Și din una în alta, bătrânele gata să se ia de păr. Atunci tânărul le vorbi, punându-le mâncarea la loc.

— Liniștiți-vă. Eu v-am ascuns mâncarea, iacăt-o! Uimite, bătrinele ridicară spre el ochii lor fără viață.

— Am vrut doar să știu cine sunteți și cum e lumea de aici, căci eu, măicuțelor, sunt un muritor din lumea de jos.

— Un muritor din lumea de jos? Și ce cauți aici, străine?

— O caut și o vreau de soție pe fiica Marelui stăpân.

— Oh, se jeliră ele, ce îndrăzneală! Nimeni, din toți cei care s-au încumetat la încercarea aceasta, n-a rămas în viață.

— Om vedea. Deocamdată veniți lângă mine, să încerc să vă dau vederea.

Cele două bătrâne se apropiară şi Eut-le-ten scoase un ac subţire din sân şi cu el sparse ceaţa groasă ce le acoperea lumina ochilor. Din clipa aceea ele şi-au dobândit văzul. Nespusă a fost bucuria lor, căci acum puteau să privească pentru prima oară lumea din jur.

— Străine, îţi mulţumim din adâncul sufletului pentru binele pe care ni l-ai făcut. Şi dacă totuşi stărui în hotărârea ta de a dobândi pe fiica Marelui stăpân, uite, cu ceea ce ne stă în putere noi te ajutăm.

Atunci una din bătrâne scoase un talisman pe care i-l înmână tânărului, învăţându-l să-l stringă cu putere în mână când va fi în primejdie, în timp ce a doua bătrină îi dărui un ciocan, singurul cu care puteau fi zdrobiţi ţăpuşii de piatră ce înconjurau încăperea frumoasei fiice a Marelui stăpân.

Mulţumindu-le celor două bătrâne pentru ajutorul lor, Eut-le-ten o pomi înainte, căci zărise în depărtare locuinţa Marelui stăpân. Dar îi tăie drumul un lac întins, acoperit cu mătasea broaştei şi din care se ridica o duhoare de putreziciune şi de moarte. Simţindu-se deodată în primejdie, tânărul se prefăcu într-o picătură de apă, cât ai clipi. Era tocmai timpul, căci din mijlocul lacului în care fierbeau valurile, se ridicase un duh rău, cu o înfăţişare de broască uriaşă, care era gata să-l înghită.

După ce învinsese primejdia aceasta, Eut-le-ten se îndreptă spre intrarea locuinţei lui Nas-na- şup, Marele stăpân. Dar păzitorul casei era un cod uriaş, mai mare decât o balenă şi cu dinţi de rechin. Când era căscată, gura lui nu părea ceea ce era, iar trecătorul care voia să intre în casa stăpânului se trezea deodată zdrobit între fălcile dihaniei. însă cu puterea şi limpezimea minţii sale flăcăul îl dibui pe paznic şi se strecură printre dinţii lui, tot prefăcut într-o picătură de apă.

La intrare, îl întâmpină Marele stăpân Nas-na-şup.

— Slavă ţie, Nas-na-şup, Stăpân al lumii de sus, i se închină tânărul.

— Ce cauţi aici, muritorule? îl întrebă Marele stăpân, plin de dispreţ.

— Ceea ce doresc cel mai mult pe lumea aceasta este dragostea fiicei tale. Iată ce caut aici.

— Numai atât? Şi stăpânul râse batjocoritor. Dacă ai trecut peste piedicile intrării în locuinţa mea prin puterea farmecelor tale sau prin şiretlicuri, ai să vezi că de încercările la care te voi supune n-ai să scapi. Eşti un nechibzuit.

— Nechibzuit sau nu. Asta vom vedea, Nas-na-şup. Pu-ne-mă la încercare.

Atunci Stăpânul porunci slujitorilor să aducă vreascuri şi aşezându-le unele peste altele le dete foc. Flăcările se ridicară deodată la o înălţime neobişnuită, ca şi cum ar fi fost nişte torţe uriaşe. în jurul lor căldura era ucigătoare.

— Ei, tânăr muritor, te poftesc să păşeşti în rugul acesta, îi spuse Stăpânul, zâmbind răutăcios.

Acum, fără îndoială că Eut-le-ten nu mai putea să străbată dogoarea din faţă prefăcut într-un strop de apă. Dar nu se dete bătut. Strânse cu putere talismanul bătrânei în palmă, sări în flăcări şi, spre uimirea, ba chiar necazul Stăpânului, ieşi pe partea cealaltă a peretelui de foc, viu şi nevătămat.

— Bine, mormăi Nas-na-şup. Dar înainte de a trece la îndeplinirea dorinţei tale, am o treabă gospodărească şi aş vrea să mă ajuţi.

Tânărul bănui că trebuie să fie iarăşi vorba de un şiretlic şi stăpânindu-şi supărarea, se învoi.

Atunci Stăpânul cel mare ieşi şi începu să urce înălţimea din faţa locuinţei sale şi-i spuse lui Eut- le-ten să strângă trunchiurile de copaci din calea lor şi să le aşeze în grămezi, pe care sclavii urmau să le ducă în locuinţă.

Tânărul făcu ceea ce i se ceruse. Dar în timp ce stringea de zor lemnele de pe drum, auzi cum porneşte de sus ca vântul un trunchi uriaş care l-ar fi ucis fără doar şi poate, dacă el nu s-ar fi prefăcut iarăşi într-un strop de apă.

Văzând că înfruntase toate încercările sale, Marele stăpân îi spuse:

— Ai izbutit, om muritor. Du-te în încăperea de alături şi întinde-te să te odihneşti.

Înţelegând însă că era iarăşi vorba de un şiretlic, Eut-le-ten smulse aşternutul alb de pe ascuţişurile de piatră, care l-ar fi sfâşiat dacă se întindea acolo, şi începu să zdrobească ţepile acelea ca nişte vârfuri de cuţit, cu ciocanul dăruit de una din cele două bătrâne. Ştia că acum e în apropierea celei pe care o dorea din toată inima şi după ce-şi termină treaba trase perdeaua care despărţea încăperea de o alta, alăturată.

Când îşi văzu iubita din vis, lui Eut-le-ten nu-i veni să-şi creadă ochilor: era cu mult mai gingaşă şi mai frumoasă decât şi-o închipuise. Apoi cei doi s-au căsătorit şi au trăit de atunci în ţara de pe înălţimile lumii.

Dar şi astăzi încă, atunci când vântul aduce aproape de ţărm crestele valurilor şi trece printre ramurile de ienuperi, locuitorii acelui ţinut din care a plecat Eut-le-ten privesc în sus spre cărarea de săgeţi pe care prietenul lor cel iubit a urcat către tărâmul norilor şi ştiu că e undeva pe aproape şi-i veghează.

Cum a ajuns scan-nah la zâna pădurilor

poveste de pe Coasta nordică a Pacificului, Canada

Un viteaz şi puternic şef de trib avusese, în vremuri vechi, unsprezece feciori. Din aceştia, zece, toţi voinici şi buni luptători, au pornit într-o lungă călătorie, pe apă şi pe uscat, dar nu s-au mai întors niciodată. Nu rămăsese acasă decât frăţiorul lor mai mic, un copil lovit de boală, cu picioarele moi, firav şi strâmb, care nici nu se putea mişca dintr-un loc în altul. Curând după plecarea fraţilor săi, părinţii micuţului infirm au pierit într-o furtună şi băiatul a rămas doar în grija bunicii sale, bătrâna Na-Nee.

Sărmana s-a străduit din răsputeri să-şi pună nepotul pe picioare, căci era singura fiinţă care-i rămăsese din toţi cei dragi. A chemat şamanul[270] tribului, i-a dat fierturi, l-a frecat cu alifii de tot felul, dar copilul a rămas cu picioarele lipsite de viaţă şi bunica trebuia să-l ridice şi să-l târască de colo-colo.

Vremea a trecut şi când băiatul a împlinit optsprezece ani, într-o dimineaţă, devreme, el i-a spus bătrânei Na-Nee, dus pe gânduri:

— Bunico, mie mi s-a arătat aevea un duh prietenos, care m-a învăţat ce să fac ca să-mi regăsesc fraţii. Aşa că te rog să mă ajuţi din toate puterile, să ajung jos, lângă ţărm, la canoele cu care părinţii şi fraţii mei plecau la pescuit.

— Ce vorbeşti tu, copile? zise bunica mirată. Dar ce-o să poţi face tu, aşa slab cum eşti şi fără putinţa de a umbla?

— Să încercăm, bunicuţe zise Scan-Nah, te rog mult. Bătrâna se lăsă înduplecată, cu toate că ceea ce-i cerea băiatul era pentru ea o încercare neînchipuit de grea: trebuia să-l ia în cârcă sau să-l târască de la aşezarea lor, până jos, lângă ţărm. Văzând însă că băjatul nu se lasă de gândul ce pusese stăpânire pe el, bătrâna îşi luă inima în dinţi şi ajutată şi de Scan-Nah, care-şi încorda puterile cât putea, sprijinindu-se în mâini, o porniră spre ţărm. Biata bătrâna aproape să-şi dea duhul până când ajunse cu povara lângă mal. Aici însă ce să vezi? Cele trei canoe ale neamului lor erau

270 vraci, vrăjitor

pline cu apă şi cine ştie de când stăteau aşa.

— Bunico, ajută-mă să mă aşez în barca din mijloc. Cu ea pescuia tatăl meu.

Încordându-şi ultimele puteri, Scan-Nah izbuti să se rostogolească în acea canoe pe care o ştia a tatălui său. O clipă apa îl acoperi şi bunicii îi fu teamă să nu se fi înecat, ştiind că nu se putea ridica în picioare. Dar care nu-i fu uimirea când văzu, sub ochii ei, cum băiatul începe să crească, cum i se lăţeşte pieptul şi cum muşchii prind să-i acopere braţele şi picioarele. în câteva clipe, în locul neputinciosului copilandru care se târa mai mult în coate, se ivi un tânăr puternic, frumos clădit, vânjos şi ars parcă de soare, care pe dată se ridică şi începu să golească apa din barcă.

— Ai văzut, Na-Nee, spuse el, că duhul cel bun m-a învăţat de bine?

— Cu adevărat, copile, ai avut dreptate.

— Dar acum, spune-mi, bunico, nu-ţi aminteşti încotro au pomit-o fraţii mei când au plecat şi nu s-au mai întors?

— E mult de-atunci, Scan-Nah, şi parcă mi-aduc aminte ca prin vis că au luat-o spre gura râului care se varsă în ocean, mai sus, pe lângă nişte păduri bătrâne. Mai multe nu ştiu să-ţi spun. Şi cred că nici şamanul nu ştie. El zice că locurile acelea sunt primejdioase şi că oamenii trebuie să se ţină – departe de ele.

— Ba nicidecum, Na-Nee. Hai să vedem care din bărcile acestea o să mă ducă.

Zicând acestea, tânărul cercetă canoia pe care o golise de apă. Dar când să-i întărească fundul, lemnul crăpă şi pereţii vasului se fărâmiţară şi ei în mii de ţăndări.

Băiatul oftă şi trecu la a doua canoe. Dar şi lemnul acesteia era putred şi se făcu bucăţi în palmele lui. Cea de a treia însă era de cedru, lemn tare şi, ciocănită din toate părţile de Scan-Nah, rămase întreagă şi bună de pus pe apă.

— Aceasta este canoia care mă va duce, bunico. Haidem să-mi dai merindele şi mâine în zori o pornesc.

Bunica îi pregăti tânărului o desagă cu peşte afumat şi carne sărată şi după ce-şi luară rămas-bun, băiatul porni a doua zi în zori, cu o pereche de vâsle noi la spinare.

— Să vii sănătos, băiete, îi şopti Na-Nee, la despărţire, cu lacrimi în glas. Eu nu te mai am decât pe tine.

— N-ai grijă, bunico, o să mă întorc, spuse băiatul şi cât ai clipi din ochi, canoia lui se depărta de ţărm. O luă în susul apei, până ce ajunse la revărsarea unui râu care venea dintr-o pădure adâncă, întunecoasă şi deasă. în care se vedea bine că nu pătrunsese vreodată securea. Flăcăul îşi îndreptă barca pe cursul acestui râu şi pătrunse în hăţişul unei păduri atât de dese, încât nu trecu mult şi lumina zilei pieri cu desăvârşire, totul în juru-i fiind învăluit într-o umbră verde, întunecoasă. îl copleşise o linişte aşa de nepătrunsă, încât băiatului i se strânse inima.

Curind însă se pomeni într-o poieniţă deschisă, presărată cu trunchiuri de copaci retezaţi. Nu mai erau în jurul lui decât buturugi cu nenumărate cercuri, trădând urmele unor copaci bătrâni, tăiaţi.

Şi în timp ce stătea aşa, tot chibzuind cine ar fi putut dobori copacii aceia falnici, tânărul se trezi în mijlocul unui adevărat torent de animale sălbatice care coborau în goana mare de sus din munţi: fiare înspăimântătoare ca: lupi, urşi, pisici sălbatice alergau pe lângă iepuri şi căprioare, fără să se oprească şi fără să răsufle. Spaima lor arăta că ceva îi speria, ameninţându-i şi fugărindu-i cu o putere oarbă, necruţătoare. Bietele animale căutau să ajungă în vale, la gurile râului unde Scan-Nah îşi lăsase canoia. Văzând aşa, tânărul începu să coboare şi el în goană şi nu se opri până ce nu ajunse în barca lui pe care o îndreptă spre apele oceanului. Era şi timpul: în urma lui se auzi un tunet înspăimântător, ceva ce venea ca un vuiet năprasnic, rupând şi distrugând tot ce întâlnea în cale.

Din canoia, cu care se învârtea în jurul gurii riului ce cobora din pădurile bătrine, Scan-Nah văzu o uriaşă avalanşă de gheaţă rostogolindu-se din susul albiei râului şi prăvălindu-se în jos, până astupă valea prin care trecuse el cu puţin înainte. Apoi se făcu linişte. O linişte deplină, adâncă, aşa cum fusese la începuturi.

Scan-Nah o luă din nou în sus, de-a lungul firului de apă. Acum astupat cu noroi şi mulţime de crengi rupte. Ajunse în poieniţa cu trunchiuri de copaci, care rămăsese neatinsă. Tânărul aprinse un foc între buturugi şi în timp ce privea scânteile ce luminau negurile acelor locuri, văzu cum se desprinde din flăcări un luptător înalt şi îmbrăcat în armură.

— Cine eşti tu, făptură nepământeană?

— Un prizonier al reginei ielelor. Du-te mai sus printre butuci şi, când ai să dai peste cel mai mare, acoperit cu muşchi. Ia-l în braţe şi sfarmă-l bucăţele. Poate că vei reuşi să fii de folos căpeteniei noastre.

— Aşa voi face, răspunse Scan-Nah şi o pomi în căutarea trunchiului găunos. îl găsi repede, îl strânse cu putere şi începu să-l sfarme bucată cu bucată, până când nu mai rămase din el decât un miez mărunt. Şi tot ca prima oară, Scan-Nah se trezi în faţa unui luptător înalt, voinic, care părea mai bătrân decât primul, purtând arme cum aveau luptătorii în vremuri vechi, şi având capul şi ochii acoperiţi cu un coif şi un obrăzar de lemn cu două deschizături pentru ochi.

— îţi mulţumesc, fiule, că mi-ai mai dat prilejul să văd pământul şi să-i respir aerul. Eu sunt căpetenia unor războinici altă dată temuţi. Dar în pădurile acestea noi am nesocotit o fagăduială pe care am făcut-o reginei ielelor şi ea ne-a pedepsit prefacându-ne în butuci. Nădăjduim ca de aici înainte să ne găsim pacea şi iertarea.

— Dar eu? Eu ce să fac, măritä căpetenie? Am pornit să-mi liberez fraţii de regina ielelor care îi ţine cu siguranţă în robie. Nu mă poţi ajuta?

— Mult n-am a-ţi spune, flăcăule, ci fii cu mare băgare de seamă. Regina ielelor îţi va întinde o cursă. E foarte puternică şi foarte şireată. Fii cu ochii în zece: ia aminte la orice lucru, cât de mic, ce-ţi va ieşi în cale, şi fă în aşa fel să nu te prinzi în cursă, ci să ocoleşti sau să treci cu bine încercarea la care te va supune. Mai multe nu ştiu să-ţi spun.

Şi dintr-o dată vedenia se destramă, se pierdu în verdele întunecat al pădurii bătrâne de când lumea.

Tânărul rămase câtva timp pe gânduri, apoi o luă încet printre tulpinile copacilor. Nu merse prea mult şi un copac răsturnat îi tăie drumul. Era lung, rădăcina nu i se vedea, dar coaja îi era lucioasă şi netedă, fără urmă de muşchi pe dânsa. în timp ce privea copacul, Scan-Nah văzu un şoricel cum se căznea să ajungă sus, în vârful copacului. Mergea ce mergea, apoi aluneca pe coaja ce părea lustruită şi cădea înapoi pe pământ. Biata făptură tremura de oboseală şi nările micuţe îi fremătau de osteneală zadarnică. Atunci Scan-Nah îşi aminti cuvintele bătrânului războinic şi cu cât privea mai de-aproape şi cu luare-aminte strădaniile deznădăjduite ale şoricelului, încercarea lui şi dorinţa de a străbate tulpina spre vârf i se părea mai ciudată.

„Fără îndoială, îşi spuse Scan-Nah, ceea ce văd în faţa mea e un lucru pe care nu l-am mai întâlnit în pădure. Ce să caute şoricelul în copac şi de ce oare tulpina lui nu e îmbrăcată în muşchi ca a celorlalţi arbori? Să-l ajut eu, şi-om vedea!"

Cu acest gând, Scan-Nah luă şoricelul binişor cu două degete şi-l duse până în vârful copacului. Şi, spre uimirea tânărului, şoricelul îi mulţumi cu glas subţirel şi plăcut ca o muzică.

— Ştiu că o cauţi pe regina ielelor. Să nu te temi de dânsa. Vei fi bine primit. Nu e nimic pe lumea aceasta care să-i placă mai mult decât bunătatea şi înţelegerea oamenilor. Mulţi războinici ca tine m-au întâlnit: unii au râs de mine şi când înaintam pe tulpina copacului îmi făceau vânt înapoi pe pământ, alţii mă loveau cu beţe şi-mi spuneau vorbe urâte. Dintre toţi, tu singur te-ai arătat îndurător şi aplecat asupra suferinţei. îi vei putea cere reginei orice vei dori, căci meriţi să fii răsplătit.

— Dar unde o voi putea întâlni pe regina ielelor? întrebă Scan-Nah.

— Ia-o în sus, pe calea care ţi se va deschide din vârful acestei tulpini de copac, până ce vei da de o boltă verde. Intră fără teamă. Te las cu bine!

Zicând acestea, şoricelul se făcu nevăzut în frunzişul din jur.

Scan-Nah îi urmă sfatul şi curând se trezi în faţa unui leagăn de liane, care se întindea între doi cedri uriaşi. Intrarea era aproape acoperită de o perdea de frunze lucitoare, cu parfum de mirodenii şi de flori rare.

Fără să se sfiască, Scan-Nah dădu la o parte frunzişul şi se pomeni în faţa unei făpturi de o neasemuită frumuseţe, care se legăna între flori şi plante agăţătoare.

— Bine ai venit, Scan-Nah. Apropie-te fără teamă, susură regina ielelor şi vorba îi era cântec şi şoaptă de vânt. Te-ai arătat vrednic şi bun. Avalanşa de gheaţă din pădure nu te-a speriat. Apoi ai fost bun cu şoricelul. Meriţi răsplata noastră.

— Eu nu doresc decât să-mi regăsesc fraţii, măritä regină. Ajută-mă şi-ţi voi fi totdeauna credincios ţie şi pădurii.

— Aşa să fie, Scan-Nah. Fraţii tăi şi-au ispăşit pedeapsa pentru că au călcat legile noastre. Acum du-te şi-i vei găsi în barca ta. Rămâi cu bine.

Zicând acestea, frunzele cele multe şi sclipitoare acoperiră dintr-o dată chipul zânei şi Scan-Nah se trezi singur, de parcă nici n-ar fi fost aievea întâlnirea lui cu regina pădurilor.

Se întoarse la ţărm, unde, spre bucuria tuturor, cei unsprezece fraţi se regăsiră şi se îmbrăţişară, întorcându-se în mijlocul locuitorilor insulei lor, povestea viteazului Scan-Nah se întinse până departe şi toţi s-au unit în dorinţa de a-l alege şeful tribului. El a fost unul din cei mai înţelepţi şi puternici conducători din câţi avuseseră oamenii acelor locuri până atunci. Sub îndrumarea lui, niciodată locuitorii n-au prilejuit pădurilor şi făpturilor ei stricăciuni sau fapte nesăbuite.

Femeia cioplită din lemn

poveste de pe Coasta Atlanticului, Canada

Un bătrân şi o bătrână trăiau singuri departe de sat şi de întreg tribul. Ei nu aveau decât un băieţel, care vâna pentru ei. Dar care nu era al lor şi pe care bătrâna îl găsise într-o zi într-o poiniţă din mijlocul pădurii. S-au scurs de două ori zece primăveri, când tânărul hotărî să-şi caute o soţie.

Se apucă să-şi clădească o locuinţă mare, vână mult şi puse carnea la sărat, iar apoi porni să caute în satele învecinate, şi căută până departe de locuinţa lor, dar nu găsi ceea ce-i dorea inima. Se simţea singur şi atunci ce se gândi? Să-şi făurească el însuşi o fată, cioplind-o dintr-o tulpină de tei foarte alb şi lucios. Iar acest chip de fecioară îi reuşi de minune. Când isprăvi de lucrat, fata semăna atât de bine cu ceea ce visase el, şi era atât de vie, încât prinse glas şi-i spuse:

— Du-mă în coliba ta, întinde-mă pe un pat din crengi de brad, acoperă-mă cu o blană de urs şi lasă-mă singură. Apoi peste trei zile te voi lua de bărbat. Dar în timpul acestor trei zile nu care cumva să te uiţi înăuntru, căci astfel n-ai să mă mai vezi niciodată.

De teamă să nu fie ispitit să-şi calce cuvântul, tânărul plecă să se culce în pădure. Dar a doua zi de dimineaţă picioarele nu mai voiră să-l asculte şi aproape fără voia lui îl purtară spre colibă. El îşi certă cu asprime picioarele, dar ele nu-i dădură pace până ce nu se apropie de un loc unde ştia că se află o crăpătură în scoarţa copacilor care susţineau coliba. Prin crăpătura aceea se vedea înăuntru şi el nu se putut opri să arunce o privire în încăperea unde se afla patul de crengi. O fată cu un chip strălucitor şi rotund lucra la o pereche de mocasini. Era atât de frumoasă, încât tânărul fugi din nou în pădure, temându-se să n-o piardă. Dar a treia zi când se întoarse, văzu urme de paşi în faţa colibei şi pricepu că frumoasa lui plecase.

— S-a dus, m-a părăsit şi numai eu sunt vinovat. Nu trebuia să-mi ascult pârdalnicele de picioare. Ei, acum e acum. Unde s-o găsesc?

Hotărât s-o găsească, el îşi luă arcul şi o săgeta din lemn roşu de cedru, pe care o trase într-acolo unde luna dispare de pe cer. Apoi se apucă să alerge atât de repede, încât ajunse să-şi prindă săgeata tocmai când cădea la pământ. O slobozi din nou, şi fugi iarăşi după ea, şi aşa de atâtea ori până când se făcu timpul să-şi găsească un adăpost, să se odihnească. Atunci zări în apropiere o căsuţă neagră, de care se apropie şi intrând înăuntru găsi o bătrână care fierbea porumb.

— Măicuţă, o întrebă el, iartă-mă de îndrăzneală, dar aş vrea să ştiu dacă nu cumva ai văzut-o pe soţia mea trecând.

— Ba am văzut-o, fiule, dar în seara aceasta n-ai s-o mai ajungi, căci mai ai drum de făcut, aşa că mai bine odihneşte-te şi mâine ai să pleci mai departe, în zori.

Tânărul îi mulţumi şi se culcă. A doua zi, când se pregătea de plecare, bătrâna îi dădu un os de linx şi-i spuse să-l păstreze, poate avea să-i prindă bine. Tânărul îl luă şi porni iarăşi ca înainte, trăgând săgeata roşie în sus şi alergând apoi după ea să o prindă. Şi tot aşa, de mai multe ori, până ce ajunse la o altă căsuţă neagră, în care tot o bătrână fierbea porumb. Flăcăul o întrebă şi pe aceasta:

— Măicuţă, nu cumva ai văzut-o trecând pe soţia mea?

— Ba am văzut-o, fiule, dar nu vei putea-o ajunge din urmă în astă-noapte. Eşti obosit, culcă-te şi ai să-ţi urmezi drumul în zori.

Ca şi prima bătrână, aceasta îi dărui la rândul ei un os de linx, care avea să-i servească la nevoie.

Flăcăul o porni din nou, tot urmând drumul pe care i-l arăta săgeata şi oprindu-se la oa. Treia

căsuţă neagră, în care o altă bătrână fierbea porumb, o întrebă şi pe aceasta dacă n-ovăzuse cumva pe soţia lui. Şi bătrâna aceasta îi răspunse:

— Desigur, fiulev ieri la amiază. Dar e prea târziu să mai mergi astă-seară după ea. Mănâncă şi odihneşte-te bine, căci aceasta e ultima casă pe care ai s-o întâlneşti înainte de a ajunge la arborele pătrat, al cărui vârf se pierde în lumea de sus. Pe acest arbore s-a urcat soţia ta. în arbore sunt săpate trepte, dar tu nu le poţi vedea cu ochii tăi de om. Tulpina lui ţi se va părea netedă. Tu trebuie să găseşti mijlocul să te urci singur. Mâine, înainte de a pleca, o să-ţi dau o coadă de veveriţă, să te slujeşti de ea la nevoie.

Merse ce mai merse flăcăul, până ce ajunse la arborele cu pricina, unde văzu că se opresc şi urmele paşilor fetii pe care o iubea. Se aşeză la poalele lui, trase luleaua, o aprinse şi începu să privească copacul: era neted ca o piatră lustruită. Se gândi ce se gândi, apoi scoase din desagă cele două oase de linx şi începu să se urce cu ajutorul lor, înfigându-le în scoarţa copacului, când pe una, când pe cealaltă. De la un timp, oasele se tociră şi tânărul rămase agăţat de copac, fără să mai vadă nici lumea de jos, nici pe cea de sus. Deznădăjduit, el ceru sfat şi ajutor de la duhul strămoşilor săi şi, ca în vis, i se păru că aude răspunsul:

— închide ochii şi păşeşte până la capăt pe treptele pe care nu le vezi.

Făcu întocmai cum fusese învăţat şi merse cam cât ar putea fuma un om zece pipe. Apoi, voind să ştie unde se află, deschise ochii. Această neascultare a sfatului pe care îl primise de la duhul său proteguitor îi atrase pedeapsa acestuia: alunecă în jos şi ajunse înapoi la locul unde nu se putuse sluji de oasele de linx. Atunci îşi aminti de coada de veveriţă, o scoase din sân şi începu să urce din nou cu repeziciunea şi îndemânarea animalului căreia îi aparţinea codiţa. în sfârşit, ajunse la lumea de sus, dar fără s-o poată atinge. Era până acolo un mare gol, care despărţea cele două lumi. Tânărul îşi luă inima în dinţi şi făcându-şi vânt sări departe, întocmai ca o veveriţă, ajungând pe un loc sigur, unde se propti bine. Dar aici, se trezi faţă în faţă cu un urs alb, care-l întrebă:

— Ce cauţi tu într-o lume care nu e a ta?

— Am venit să-mi caut nevasta cu faţa rotundă şi albă ca zăpada, care a dispărut.

— Ea te-a prevenit să n-o priveşti trei zile, altfel n-ai s-o mai vezi!...

— Cu toate acestea, sunt hotărât s-o caut.

— Cum vrei. Dar ca să rămâi pe acest tărâm va trebui să te supui la o încercare: vezi mingea aceasta de foc? Va trebui s-o învârti în goană, în jurul lumii noastre. Dar n-ai să alergi singur. Te vei lua la întrecere cu unul din fraţii mei. Dacă ajunge cu mingea înaintea ta, te va mânca.

— Bine, se învoi tânărul, strângând la piept coada veveriţei, între timp, al doilea urs luase mingea de foc în gură şi fugise cu ea. Dar nu destul de iute ca tânărul să nu-i sară în spate fără ca ursul să-l simtă.

După ce făcură înconjurul lumii de sus şi erau gata să ajungă la locul de plecare, flăcăul îl muşcă pe urs de ureche. De uimire că nu-l simţise în spinare, ursul deschise botul şi dădu drumul mingii. Tânărul puse repede mâna pe ea şi ajunse înaintea lui.

— Bravo, ai câştigat! îi spuse ursul cel mai vârstnic. Şi fiindcă ai izbutit de minune, de acum înainte tu vei fi cel care vei alerga cu mingea de foc zilnic în jurul lumii noastre.

Cele trei încercări

poveste din S.U.A. – Vestul îndepărtat: Minnesota, Wisconsin, Iowa

Trăia odată, într-un sat indian Iowa, o fată de o frumuseţe a cărei faimă se răspândise de mult în toate aşezările învecinate. Dar fata, pe cât era de gingaşă şi plină de farmec, pe atât era de vicleană şi năzuroasă cu toţi peţitorii care i se înfăţişau. Oricât ar fi fost ei de viteji luptători sau vânători iscusiţi, şi oricât de chipeşi, ea îi supunea la nişte încercări atât de grele, pentru a se învoi să devină soţia unuia dintre ei, încât cei mai mulţi ori îşi pierdeau viaţa în cursul probelor la care îi supunea, or; se lăsau păgubaşi.

S-a întâmplat că un tânăr sărman, care trăia departe de satul în care se afla fata, auzind laudele ce se aduceau făpturii ei, hotărî să o peţească. Degeaba încercară toţi ai săi să-l oprească, vorbindu-i despre atâţia alţii, mai puternici ca el, care nu izbutiseră să învingă încercările la care fuseseră supuşi. Băiatul nu se lăsă înduplecat şi, într-o dimineaţă, în zori, o pomi. Merse el o bucată de dram, când numai ce văzu un om, dintr-un alt trib, care se tot apleca la pământ să-şi lege nişte pietroaie de picioare. Curios, tânărul călător îl întrebă:

— De ce cauţi să-ţi împiedici mersul cu greutăţile acelea?

— Uite, am pornit la o vânătoare de bizoni. Şi pentru că eu alerg mai repede decât ei, nu izbutesc niciodată să-i ating cu săgeţile mele.

— Ei, omule, lasă acum treaba asta şi hai cu mine, că n-am niciun tovarăş de dram.

Alergătorul se învoi şi o porniră mai departe. La o răscruce, văzură altă ciudăţenie. Un om stătea între două lacuri şi sorbea când dintr-unul, când din celălalt.

— Da' ce ţi-au făcut lacurile acestea, de vrei să le seci, bre omule? îl întrebă tânărul.

— Iaca, nu-mi pot potoli setea. O să-l termin întâi pe ăsta din dreapta şi pe urmă trec la celălalt.

— Ia mai lasă secatul lacurilor, prietene. Mai bine hai cu noi, că uite am pornit în lume, poate om da de bine.

Pârându-i-se călătorii de treabă, omul se ridică şi se tot duse cu ei. Dar n-au mers mult şi dădură peste altă minunăţie. Un bărbat înalt şi deşirat stătea şi se uita în sus şi nu-şi mai lua ochii de pe cer. Cei trei călători se opriră şi-l întrebară după ce se tot uită în. Sus, şi atunci omul le răspunse:

— Am tras o săgeată spre cer şi aştept să mi se întoarcă. Nu ştiu pe unde s-o fi rătăcit.

— Ia lasă acum săgeata aceea, îl povăţui tânărul. Ce folos ai de pe urma ei? Mai bine hai cu noi şi-om cutreiera lumea şi eu oi ajunge împreună cu voi unde mă mână soarta ce mi-am ales.

Fără a se lăsa prea mult rugat, ochitorul se luă după ceilalţi şi cu toţii îşi urmară drumul.

Dar iată că într-un luminiş înconjurat de arbori bătrâni cât lumea, văzură cu uimire un om stând jos, cu urechea lipită de pământ.

— Ce-Lcu tine, omule, voi să ştie tânărul, nepricepând, cu ce se îndeletnicea omul. De ce stai aşa cu urechea lipită de pământ?

— St! făcu acela supărat. Nu vezi ce fac? Ascult cum cresc plantele şi copacii.

— Ei, asta-i bună! se uimiră tovarăşii de drum. Ia uite cu ce-şi pierde un om vremea! Mai bine hai cu noi şi om izbuti ceva pe lumea asta cu toţii împreună.

Şi-l luară cu ei şi pe cel cu urechile fermecate.

în cele din urmă, după multe zile de mers, au ajuns în satul unde trăia fata cea mult peţită.

Tânărul care o voia de nevastă se înfăţişă bătrânilor satului şi le spuse dorinţa lui. Aceştia îi răspunseră că ceea ce voia el nu era lucru uşor, dar văzând că nu se dă îndărăt, ei îl puseră în faţa primei încercări – şi anume să le înlăture muntele care le astupa, o bună bucată din zi, lumina soarelui.

— Asta n-o să-mi fie cu putinţă, zise tânărul întristat.

— Ba câtuşi de puţin, prietene, îi luă vorba din gură, alergătorul cel cu greutăţile la picioare. Şi când întinse odată un genunchi şi apoi îl mai încorda şi pe celălalt, mişcă muntele din loc, care se dădu de-a berbeleacul şi sfărâmându-se în mii de bucăţi se răspândi în lumea întreagă. De atunci se spune că s-au născut munţii şi dealurile în lume.

Văzând aşa, locuitorii satului porunciră de li se aduseră oaspeţilor bucate cât să încapă în nişte poloboace, nu în burţile unor oameni cât de înfometaţi. Şi cu mâncarea ar fi fost cum ar fi fost, dar ce te faci cu buţile de apă? Ei le cerură străinilor să golească tot ceea ce li se pusese în faţă.

— Luaţi şi săturaţi-vă, le spuse tovarăşul lor cel însetat. Şi apoi o veni şi rândul meu.

Mâncară şi băură cei cinci tovarăşi, dar dacă la bucate se cunoştea că puseseră gura la treabă, apoi la băutură, de n-ar fi fost însetatul lor, nu pridideau. Dar când îşi puse acesta puterea la bătaie, goli toate butoaiele până ai zice peşte.

Atunci se luară de gânduri şi oamenii cei cârcotaşi ai satului, care nu voiau să-şi dea fata decât după un voinic ca niciun altul. Dar tot nu s-au dat bătuţi. Au adus în faţa lor o femeie care alerga mai repede ca orice iepure al pădurii. Ei trebuiau să pună pe unul dintr-ai lor să se ia la întrecere cu femeia alergătoare a satului. Fără doar şi poate că se hotărî să se ia la întrecere cu ea cel cu greutăţile la picioare.

Zis şi făcut.

Cei doi se luară la întrecere la fugă. Dar pe la jumătatea drumului, femeia ajungându-l cu greu pe cel cu care se măsura, îi spuse, oftând:

— Hai să ne odihnim o clipă.

Omul se învoi şi cei doi se întinseră pe jos, dar în timp ce femeia rămase trează şi-l pândea, alergătorul adormi buştean. Cum văzu aşa, ea o şi tuli la fugă şi fugi, şi fugi, până când iat-o aproape de sat. Oamenii o

zăriră de departe, dar de tovarăşul ei de rămăşag nici urmă. Atunci, omul care asculta plantele crescând puse ureche la pământ

— Îl aud: a adormit şi sforăie de duduie pământul.

Cum spuse vorba aceasta, ochitorul îşi luă arcul, puse o săgeată uşoară, ochi şi-l nimeri în vârful nasului pe alergătorul cel adormit. Acesta sări în sus ca ars şi pricepu că femeia îl înşelase. Se puse pe fugă şi ţin-te, nene, nu răsuflă, dar gata să ajungă ea înaintea lui în sat, când izbuti s-o ia din urmă şi s-o întreacă.

Văzând că n-au încotro, bătrânii satului se învoiră şi în cele din urmă îi dădură fata cea frumoasă de nevastă, care primi şi ea să-i fie soţie şi a fost lângă el bună şi iubitoare cât au trăit, ani mulţi fericiţi.

Casa piticului

poveste din Mexic – poveste a mayaşilor

în vremuri de demult, piticul era o fiinţă venerată în triburile maya. Şi în povestirile urmaşilor acestor străvechi populaţii, printre care se numără şi mexicanii, piticul stă la loc de frunte. Nu degeaba cea mai mare piramidă de la Uxmal, în Mexic, se numeşte „casa piticului". Şi iată de ce: în acele vremuri de demult, o bătrână trăia într-o căsuţă care se afla întocmai pe locul cunoscut până azi sub denumirea „casa piticului". Sărmana bătrână era singură şi deznădăjduită că n-avea niciun fiu. Durerea ei era atât de mare, încât într-o bună zi i-a venit în minte să ia un ou şi să-l înfăşoare cu grijă în zdrenţele din casă. Apoi l-a ascuns într-un colţ al locuinţei, în aşa fel ca să fie ferit de orice atingere. Bătrână se scula în fiecare dimineaţă şi, însufleţită de o nădejde ascunsă, se ducea să se uite ce face oul. Dar el rămânea mereu aşa cum îl pusese la început. Şi totuşi, într-o dimineaţă, care nu-i fu bucuria când descoperi coaja oului spartă şi în mijloc un copilaş micuţ, care- i întindea braţele. Aproape ieşindu-şi din fire de bucurie, bătrână îl luă în palmă, îl sărută şi-l mângâie spunându-i: „Copilaşul meu!" Timp de un an, bătrână îl îngriji cu dragoste şi luare-aminte, încât în răstimpul acesta, copilul crescu şi vorbi cu atâta înţelepciune, de parcă ar fi fost un om în toată firea. După un an însă încetă să crească, în ciuda străduinţelor mamei sale.

Cu toate acestea, bătrâna nu contenea să se bucure de el. Ba, mai mult, începuse să creadă că băiatul avea să devină un mare conducător de trib sau poate chiar un rege.

După ce gândul prinse mai bine rădăcini în mintea ei, ea nu se lăsă până ce nu-l convinse pe băiat să se ducă la palatul regelui şi să-şi măsoare puterile cu el. Bietul tânăr plângea de ţi se rupea inima, căci ceea ce îi cerea mama lui i se părea cu neputinţă. Dar bătrâna nu-şi ieşea din ale ei şi atâta îl cicăli pe băiat, până când acesta, mai mult ca să scape de gura ei, se duse la palat şii se înfăţişă împăratului poftindu-l să-şi măsoare puterile cu el. împăratul îi spuse că prima încercare va fi aceea de a ridica o piatră de cincizeci de kilograme.

Bietul băiat se întoarse acasă plângând şi văităndu-se că nu va putea face faţă acestei încercări. Atunci mama lui îi răspunse, dându-i curaj şi încredere:

— Dacă împăratul o să ridice piatra, cu siguranţă că o vei ridica şi tu.

Şi aşa s-a întâmplat. După ce împăratul săltă bolovanul, când veni rândul tânărului, acesta o ridică fără nicio greutate. Şi tot astfel s-a întâmplat cu toate încercările.

Furia regelui nu mai cunoştea margini, văzându-se învins de un biet pitic. Şi, ca să-i pună capăt şi să-i facă de petrecanie, el îi ceru să înalţe într-o singură noapte un palat măreţ, altfel avea să fie osândit la moarte.

Cu deznădejdea în suflet, băiatul se întoarse acasă şi-i povesti bătrânei ultima încercare la care îl supusese regele.

— Lasă, fiule, îl linişti bătrâna, o s-o facem şi p-asta. Se culcară seara în cocioaba lor, dar dimineaţa, ce să vezi?!

Se treziră într-un palat măreţ şi temeinic clădit.

însă care nu fu uimirea regelui când se trezi în faţa palatului fermecat care era cu mult mai strălucitor decât al său! Şi atunci hotărî să se purceadă la ultima încercare.

Trimise după pitic şi-i porunci să culeagă fructul cagoiol, renumit pentru coaja lui tare. Cu acest fruct

regele şi piticul aveau să se lovească în cap, dovedind cine era mai tare.

Piticul veni cu fructul cum i se poruncise, iar regele îl luă şi-l lovi de câteva ori în cap cu el. Apoi veni rândul piticului şi pentru că regele îşi dăduse cuvântul că se va supune aceleaşi încercări, piticul îl lovi şi el cu fructul. De la a doua lovitură însă capul regelui se făcu ţăndări, în faţa întregii curţi care lua parte la întrecere. Atunci toţi cei de faţă începură să-l ridice în slăvi pe piticul care se dovedise atât de vrednic în vitejia şi în norocul său, iar bătrâna se făcu nevăzută, fără ca cineva să afle vreodată ce soartă a avut şi cum şi-a sfârşit viaţa.

Cocoşul, vestitor al zorilor

poveste Braziliană

Apropiindu-se de căderea nopţii, un călător se opri într-un sat şi ceru găzduire la o casă din marginea drumului. Oamenii l-au primit, l-au ospătat şi apoi au început să facă pregătiri de plecare: tatăl, mama şi fiii au luat câte un sac şi au pomit-o în goană la dram, urmaţi de călător, care voia să afle încotro se grăbesc. Pe dram, străinul îi întrebă unde se duc. Ei îi răspunseră:

— Ne grăbim să aducem ziua, şi fugiră mai departe. Aşa au alergat toată noaptea şi, la ivirea zorilor, s-au întors fiecare cu sacul lui bine legat la gură. Ajunşi acasă, ei îşi desfăcură sacii, o dată cu apariţia luminii.

Străinul îi întreabă curios ce aduseseră cu toţii în sacii lor:

— Am adus ziua, doar v-am spus.

După ce-şi luă rămas-bun de la ei, călătorul îşi urmă drumul.

La întoarcere, el se opri tot în ograda lor şi le dărui un cocoş:

— Pentru că faceţi atâta cale pentru a aduce lumina, eu vă las făptura aceasta, să vă aducă ea ziua, fără să vă pricinuiască nicio grijă. îi daţi drumul să se cocoaţe pe undeva. Când va cânta prima oară, ziua va fi încă departe. Când va cânta a doua oară, ea va fi mai aproape, iar a treia oară va fi ziuă plină.

Oamenii i-au mulţumit, dar, în clipa când se văzu liber şi începu să cânte „cucurigu, cururigu. cocoşul îi sperie tare, căci ei nu mai văzuseră asemenea pasăre.

Călătorul îşi urmă drumul şi se îndepărtase o bună bucată de drum, când femeia îl ajunse şi-i strigă din urmă:

— Ce mănâncă pasărea aceasta?

Scos din răbdări de prostia acelor oameni, străinul îi răspunse scurt:

— Mănâncă de toate!

îngrozită, femeia intră în casă şi-i spuse bărbatului ei:

— Auzi, omule, mănâncă tot ce-i cade în cale. Mănâncă orice. Până la urmă o să ne mănânce şi pe noi!

Şi cei doi se năpustiră în curte, lovind fiecare cocoşul cu câte un băţ, până ce biata pasăre îşi dădu duhul, iar acei oameni au cărat mai departe lumina în ogradă, aducând-o în saci, de la mari depărtări.

Maimuța

poveste din Anzii Cordilieri, poveste araucană

în regiunea cu ierburi bogate Itata, trăia odată un indian bine înstărit, care avea trei fii. Şi pentru că în tribul acela toţi purtau numele leului, bătrânul, care se numea Leul albastru, îşi numi pe primul fiu Nahuelpan (Tigrul-leu) pe cel de al doilea, Chilapan (Trei lei) şi pe cel mai mic Maripan (Zece lei).

Când au ajuns la anii bărbăţiei, cei trei fraţi au hotărât să-şi încerce norocul în lumea largă, fără însă a-şi părăsi tatăl toţi deodată. Astfel încât a pornit întâi fratele cel mare, Nahuelpan. Dar tatăl nu-l lăsă să plece cu mâna goală, ci-i încredinţa o pungă cu argint, ca să se înfăţişeze cum se cuvine printre oameni. Tânărul mulţumi şi făgădui tatălui să se întoarcă la capătul unui an.

Plecă băiatul şi după ce cutreieră o pădure adâncă, a cărei întunecime îl înspăimântă, ajunse în cele din urmă la un han, tixit de oaspeţi, care toţi beau, se veseleau şi duceau un trai fără griji. Tânărului îi plăcu locul acela, se ametecă printre ceilalţi şi începând să ducă traiul lor, uită de argintul încredinţat şi de casa părintească şi se puse pe trai şi veselie, până când cheltui tot ce avea, vându calul şi apoi şaua şi văzându-se într-o zi sărac lipit nu-i rămase altceva decât să-şi aştepte fratele.

Într-adevăr, în anul următor se înfăţişă tatălui lor şi cel de al doilea frate, Chilapan, cerându-i învoirea să plece în lume. Primi şi el o desagă cu argint de cheltuială şi o porni degrabă pe urmele fraţine-său. Străbătu şi el pădurea cu pricina şi nimeri şi el la acelaşi han unde îl aştepta Nahuelpan, bine dispus şi gata de petrecere. Nu-i fu greu să-şi atragă fratele la viaţa veselă şi uşoară care domnea acolo. Dar, întocmai ca şi Tigrul-leu, fratele lui pierdu în scurt timp tot ce adusese şi atunci se învoiră să-l aştepte pe mezin. Când ceru şi acesta, în cel de al treilea an, tatălui său să-l lase să vadă cum e în lume, bătrânul îi răspunse trist:

— Du-te, fătul meu, dar fa aşa cum spui, întoarce-te într-un an şi adu-i şi pe fraţii tăi.

Tânărul făgădui să îndeplinească porunca tatălui său.

Ajungându-şi din urmă fraţii, când aceştia voiră să înceapă iarăşi cu petrecerile şi cu jocurile dinainte, el le-o tăie scurt şi-i întrebă ce datorii aveau. Atunci cel mai mare îi răspunse:

— Ce-ţi pasă? înţeleptul mănâncă şi bea cât are.

Dar Zece lei se mulţumi să facă socoteli, să răscumpere lucrurile înstrăinate de fraţii lui şi dăruindu-le şi câte un cal frumos porniră cu toţii la drum. Cei doi fraţi mai vârstnici nu i se arătară prea recunoscători celui mic, aşa că, ajungând la o răscruce, hotărâră să se despartă şi să se întâlnească din nou în acelaşi loc, după un an.

Nahuelpan străbătu timp de o lună ţinutul unde îl dusese drumul şi în cele din urmă găsi un stăpân bun, la care se tocmi să muncească. Bătrânului îi plăcu băiatul şi având o singură fiică i-a dat-o de nevastă, cu o zestre frumoasă.

Celui de al doilea frate i-a mers întocmai ca şi primului: curând a găsit şi el un stăpân bun şi o nevastă faimoasă, care nici lipsită de bunăstare nu era. Nunta s-a făcut şi atunci fraţii au pornit la drum cu nevestele lor, să-şi întâlnească fratele cel mic.

În vremea aceasta însă, lui Maripan nu-i mersese nici pe departe aşa bine ca fraţilor săi. După ce rătăcise luni de zile prin locuri sterpe şi neumblate şi-şi vânduse toate lucrurile, ajunsese ca o umbră, hărtănit şi mort de foame. Poate că şi-ar fi dat chiar sufletul, dacă n-ar fi întâlnit chiar atunci un viţel pe care-l tăie, îl fripse şi-l mâncă. Dar care nu fu spaima tânărului, când se văzu deodată înconjurat şi prins de cei care spuneau că veneau din partea stăpânului şi că aveau poruncă să-l pedepsească pentru uciderea animalului. Când au fost gata să-i ia viaţa, flăcăul îi întrebă:

— Oare în ţara aceasta nu se poate povesti nimic? Ştiu o grămadă de istorii. Urmăritorii lui râseră de dânsul şi-l duseră în faţa scaunului de judecată. Acolo, judecătorul îl întrebă cu asprime:

— Ce cauţi tu pe aici şi ce hram porţi tu, băiete?

— Hramul fericitului, înălţate, căci am plecat în lume să caut fericirea.

Judecătorul râse şi-i spuse:

— Ai avut noroc. Eu sunt regele ţării şi mi-am dorit un flăcău ca tine, căci am o fiică maimuţă pe care vreau s-o iei de nevastă.

Auzind aceste cuvinte, tânărul se înspăimântă şi voind să câştige timp, ceru trei zile de răgaz să chibzuiască. A doua zi, împăratul îl întrebă:

— Cum stai cu hramul fericirii, băiete?

— A încetat, doamne, căci mă aflu în ţară străină şi nu ştiu ce mă paşte.

— Străină sau nu, ai să iei pe fata mea de nevastă, căci altfel unde-ţi stau picioarele îţi vasta şi capul.

Văzând că n-are încotro, cu durere şi ruşine în suflet, flăcăul se supuse şi nunta se făcu. între timp însă, vremea trecea şi se apropia ziua când băiatul trebuia să-şi întâlnească fraţii. Dar nu cuteză să-i spună nimic soţiei. Doar în somn vorbea şi-şi vărsa amarul şi-şi plângea soarta, care-l ţinea departe de ai săi. Văzând aşa, fiica se duse la împărat şi-i spuse ce se întâmplă cu soţul ei. Acesta cugetă puţin, apoi hotărî:

— Bine, fericitul să-şi dobândească ceea ce caută. Poruncă din partea mea: să vi se pregătească o caleaşca aurită şi soldaţi frumos gătiţi, care să vă însoţească la drum ca pe o fiică de împărat ce te afli şi soţul ei.

într-adevăr, toate se împliniră cum ceruse împăratul şi în ziua următoare tinerii plecară cu mare alai. Dar pe măsură ce se apropiau de locul întâlnirii, Zece lei se întuneca la faţă şi cu greu îşi putea ascunde tulburarea.

Când sosiră la răscrucea unde se despărţiseră, fraţii se aflau acolo în întâmpinarea celui mai mic, fiecare aducându-şi nevasta de mână să i-o arate.

— Dar tu, tu nu te-ai însurat, frăţioare? îl întrebară ei în cele din urmă, după ce se cunoscură cu toţii.

— Ba da, răspunse Maripan, cu durere, nevasta mea a rămas acolo în trăsură!

— Ce vorbeşti? ziseră ceilalţi doi. Ce nevastă? Păi aceea e doar o maimuţă, şi-i întoarseră spatele.

în acelaşi fel îl întâmpină şi bătrânul lor tată, care nu-şi primi nora maimuţă în casă şi n-o binecuvântă. Drept locuinţă, le îngădui să stea într-o colibă veche, departe de palat.

Acolo însă maimuţa pe care o chema Conchi-Co (pe limba lor „Apa veselă") îşi chemă soldaţii şi, cât ai clipi din ochi, îi orânduiră grajdul, căci altceva nu era, şi făcură din el un lăcaş frumos şi plăcut.

într-o bună zi bătrânul îşi chemă feciorii şi le porunci să-i aducă fiecare câte un câine frumos, crescut de nevestele lor.

Trist, feciorul cel mic se duse la maimuţica lui şi-i povesti ce-i ceruse tatăl.

— Nu te întrista, răspunse ea. Totul va fi bine. Apoi chemă pe unul din soldaţii ei şi-i spuse:

— Ca vântul şi ca gândul să te duci la tata şi să-i spui să-mi trimită sipetul de sub patul meu.

Soldatul făcu aşa cum i se poruncise şi, în ziua hotărâtă, cei trei fraţi se înfăţişară tatălui. Primii doi purtau în braţe câte un câine de toată frumuseţea. Cel de al treilea, nimic.

— Unde e câinele? întrebă bătrânul. Băiatul cel mic scoase atunci sipetul de sub haină şi, punând cheia în mâna tatălui, îi răspunse:

— Deschide! Altceva n-am.

Dar, când deschise lădiţa, rămaseră cu toţii uluiţi: sări dinlăuntru un căţeluş cu blăniţa aurie de o frumuseţe nemaiîntâlnită. El nu se hrănea decât cu lapte de iapă, dintr-un castronel de aur.

Foarte mulţumit, bătrânul primi darul şi-i goni pe ceilalţi doi cu câinii lor. Aceştia plecară înciudaţi pe fratele mai mic.

Dar la câtva timp după aceea, tatăl îi chemă din nou. De data aceasta el le porunci să-i aducă fiecare un veşmânt ţesut de soţiile lor.

— Ei, acum să vedem pe unde scoate cămaşa maimuţa, căci oare cum ar putea ea ţese un veşmânt cu lăbuţele ei?! râseră cei doi fraţi mai mari, bucurându-se de durerea şi ruşinea celui mic.

Acesta se duse iarăşi şi plânse în poala nevestei sale, povestindu-i ce le cerea tatăl lor.

— De ţesut desigur că nu pot ţese, îi răspunse maimuţa, nu mă ajută degetele. Dar tatăl tău îşi va primi totuşi veşmântul şi din partea noastră.

Şi tot ca prima oară îşi trimise un sol acasă, care se întoarse cu o lădiţa mai frumoasă ca prima.

Când bătrânul o deschise, aproape că nu-i veni să-şi creadă ochilor: veşmântul pe care-l scosese la lumină părea ţesut din fire de aur, cu pietre preţioase presărate din loc în loc. Supărat pe ceilalţi doi, tatăl nu păstră decât veşmântul de la nora cea mai mică.

Mergând într-o zi peste ogoarele bătrânului lor tată, cei doi fraţi, care-i puseseră gând rău celui mic, găsiră, în sfârşit, un prilej să se răzbune pe el:

— Curând o să pornim într-o călătorie. Dar înainte am vrea să dăm o serbare în cinstea părintelui nostru. O să ne aducem nevestele şi copii. Sigur că o să vii şi tu, nu?

Soţul maimuţei se întoarse iarăşi întristat acasă, dar soţia îi ghici gândurile, înainte ca el să-i vorbească. Ea nu se putea mândri cu niciun copil şi ştia că pe calea aceasta îl loviseră fraţii. Chemă la ea soldatul cel mai iute şi-i spuse:

— Mergi şi adu-mi de acasă securea cea veche, ascuţită, clopotul cel vechi ruginit şi ligheanul în care mă spălam pe picioare. Dar fugi ca gândul!

Slujitorul se întoarse cu toate cele cerute, iar în ultima seară, înainte de serbarea plănuită, maimuța îi spuse soțului ei:

— Știu cât suferi că ai de nevastă o maimuță. înainte de răsăritul soarelui te rog să mă spânzuri de ușa casei noastre, căci nu te mai pot vedea așa necăjit.

Tânărul o rugă atunci cu lacrimi în ochi să renunțe la hotărârea ei, pentru că între timp el începuse s-o iubească din ce în ce mai mult și nu voia cu niciun chip să se despartă, socotind că nu poate trăi tară ea.

Dar maimuța nu voi să audă de nimic, ci-i porunci să facă așa cum îl învățase.

— Fă-ți curaj, te rog, îl îndemna ea.

Dar el continua să plângă și să se împotrivească dorinței ei. Iar când fu silit să i se supună, ea îi spuse înainte de a muri:

— E lung drumul până la ai mei, cei plecați cu mult înaintea mea. După ce n-am să mai fiu, te rog sună de trei ori din clopotul cel ruginit.

în cele din urmă, tânărul se supuse poruncii ei și plângând mai departe lacrimi grele, el îi dădu ascultare. Apoi sună clopotul de trei ori. O clipă se făcu întuneric în mintea lui, de parcă și-ar fi pierdut toate simțurile. Pe urmă se trezi la geamul înalt al unui palat împărătesc, privind în curte.
Jos se oprise o caleașca la care erau înhămați șase cai negri, cu ținte de argint și pietre sclipitoare pe hamuri. Din caleașca coborâră trei fete minunat înveșmântate, dintre care cea din mijloc, cea mai frumoasă și mai minunat îmbrăcată, urcă scările urmată de celelalte două, roabele ei.

Apoi Conchi-Co urcă treptele și-i spuse tânărului care nu știa pe ce lume se află:

— Nu mă cunoști? Eu sunt maimuța, soția ta. Atunci tinerii se îmbrățișară, se urcară în trăsură și porniră spre palatul tatălui. La început acesta nu-i recunoscu, într-atât erau de frumoase atât nora cât și slujitoarele ei. înțelegând apoi că aceea era cu adevărat cumnata lor, celelalte două nurori să plesnească de necaz și alta nu. Bătrânul tată n-o lua decât pe Conchi-Co la dans. Iar în timp ce mânca, ea băga într-un săculeț toate oasele fripturilor ce se serveau. Crezând că așa fac toate femeile de seamă, cele două cumnate luară și ele oasele și le ascunseră sub braț. în timp ce dansa, Conchi-Co arunca pe jos oscioarele care pe loc se prefăceau în dale de aur.

Văzând așa, cumnatele ei se luară după ea. Dar în zadar: în timp ce se învârtea cu nora lui cea mică, bătrânul se tot împiedica de oasele aruncate de celelalte două, care nu se prefăceau în nimic, ci rămâneau acolo, oase ce încurcau lumea la joc.

Supărat, bătrânul își goni nurorile mari acasă, împreună cu bărbații lor.

Atunci Conchi-Co le porunci și roabelor ei să facă ce făcea și ea: să arunce oasele din mâncăruri. Și acestea se prefăceau în mari dale de aur, cu care degrabă fu pardosită toată sala.

Cei doi tineri îl poftiră apoi pe bătrân să se mute în palatul lor, ceea ce el primi cu bucurie. Apoi, ei porniră spre împărăția tatălui ei, unde au fost primiți cu mare cinste și onoruri. Acum, fiica împăratului fusese izbăvită de vraja care o prefăcuse în maimuță, și care nu avea să-și piardă puterea decât atunci când un bărbat ar fi iubit-o și ar fi ascultat-o orbește, chiar plângând de durere cum s-a și întâmplat.

Cele trei fiice de împărat

poveste din Anzii Cordilieri, poveste araucană

A fost odată, demult, un om bogat și o femeie, soția lui, o pereche de oameni care nu aveau copii. Vremea trecea, soții se apropiau de anii bătrâneții și atunci, într-una din zile, omul îi spuse nevestei:

— Femeie, noi îmbătrânim. Cui o să lăsăm tot ce-am agonisit? Hai să luăm un băiat să-l ținem lângă noi și să-i lăsăm averea.

— Bine, răspunse soția. Dacă într-o zi de marți o să ne intre în casă un flăcău care o să-mi placă, îl luăm. Poate că o să mă ajute să-mi treacă mai folositor timpul, pentru că nici noaptea nu mai am somn și-mi plâng soarta de femeie fără copii.

Și ce să vezi?! Marțea următoare, târziu, bătu la poarta lor un tânăr frumos, care sosise călare pe un cal negru cu șaua bătută în ținte de aur, cu frâul și cu copitele aurite.

— Poftește, străine, îl îmbiară cei doi soți și bărbatul îl întrebă: la ce te pricepi? Ce știi să faci?

Flăcăul râse și răspunse:

— Știu să spun povești. Știu să istorisesc femeilor câte în lună și în soare, de uită de tot și de toate.

— Bine, rămâi aici peste noapte, se învoi stăpânul casei. După ce-l poftiră să mănânce și să se răcorească, tânărul se așeză într-un colț al încăperii și începu să povestească, iar vocea lui era dulce, îmbietoare, fermecată ca tot ce istorisea. Iar vorbele ce-i curgeau din gură păreau o vrajă, o adiere sau un cântec al văzduhului nesfârșit. Cei doi soți ascultau fericiți și parcă întineriseră.

A doua zi de dimineață, străinul își luă rămas-bun și plecă.

Dar iată că după trei zile, femeia care nici nu se mai gândea să aibă copii, dobândi un băiat minunat, care după alte trei zile umbla, vorbea și cutreiera câmpul, luând aminte la toate animalele și dând socoteală seara pentru tot ce văzuse și pentru tot ce trebuia făcut în ziua următoare.

într-o lună, copilul ajunsese un tânăr frumos și puternic, cu părul de aur, cum nu era niciun altul în tot ținutul acela.

Văzând așa, stăpânul casei îi încredința băiatului supravegherea animalelor și-i spuse că în zilele următoare grăjdarii aveau să aducă în fața lui toate iepele cu mânjii lor și că trebuia să hotărască ce mânz își va alege să fie îmblânzit și pregătit pentru a fi călărit de el. într-adevăr, a doua zi, se perindară prin fața flăcăului toate iepele cu mânji, el le împărți și le orândui după cum trebuia, fără însă a-și putea alege el însuși un mânz.

— Alegerea e grea, spuse el în cel din urmă. Voi face altfel. Și scoțându-și poncho-ul, șalul de pe umăr, îl întinse pe jos. Veni atunci și se așeză pe el un mânz slab de-i numărai coastele și care abia dacă se putea ține pe picioare.

Tânărul îl luă și-l duse în grajd, iar când tatăl îl întrebă dacă și-a găsit un cal, el îi răspunse:

— Nu, eu n-am găsit. Dar m-a găsit un mânz pe mine și l-am luat. Văzând în grajd slăbănogul de căluț ales de fiul său, bătrânul îl sfătui să se mai gândească. Dar băiatul îi răspunse:

— Nu, tată. După ce va fi îmblânzit, acesta va fi calul meu. A patra zi de când începuse să-l călărească, tânărul se simți deodată copleșit de somn, coborî de pe cal și adormi la umbra unui arbore chakay. în somn, el auzi un glas care-i vorbea:

— Antukina[21], stăpânul meu! Trezește-te, trebuie să mă asculți.

Atunci tânărul întrebă nedumerit:

— Cine-mi vorbește oare? Și glasul îi răspunse:

— Sunt eu, calul tău. Acum ascultă, bagă bine de seamă ce-ți spun. Mâine va veni să te ia un călăreț, în timpul prânzului. Nu-l urma în ogradă. îți va aduce un cal greu, în timp ce el va veni călare pe un măgar. Tu să nu te învoiești să-l urmezi pe calul adus de el. Când te va saluta îi vei răspunde și când te va pofti să-l însoțești să-i mulțumești și să-i spui: „Vin cu tine!", dar tu să nu pornești decât călare pe mine.

A doua zi lucrurile s-au întâmplat întocmai cum le prevestise calul, căruia îi spuseseră Aripa furtunii. Sub chipul unui stăpân frumos, înveșmântat și nobil se înfățișă celor doi bătrâni un călăreț, cerându-le tânărul, de nu, li se va întâmpla ceva rău. Neavând încotro și cu lacrimi în ochi, aceștia încuviințară plecarea băiatului.

— Ți-am adus un cal demn de tine să-l călărești, fiule, spuse străinul.

— Eu nu plec decât pe calul meu, care se numește Aripa furtunii, îi răspunse băiatul.

Străinul mormăi ceva, nemulțumit, dar neavând ce zice, îl pofti pe flăcău s-o ia înainte.

— Cum oare ar putea să meargă cel mic în fața celui mare? Eu te voi urma.

Și mai întunecat, călărețul care se numea Huekuf o porni într-o goană atât de neînchipuită, încât aproape că lui Antukina i-a fost greu să țină pasul cu el. Curând însă calul îi șopti:

---

21 de la Anti=soarele; aici: descendent al soarelui

— îndată va veni hotarul ţării lui Huekuf. Odată ce-a păşit pe pământul său nu se mai poate întoarce, orice ar face. Lasă-l să treacă înainte şi slăbeşte frâul.

Huekuf cel rău îl pofti din nou pe tânăr s-o ia înainte, dar, ca şi rândul trecut, acesta îi răspunse că niciodată nu va păşi într-o altă împărăţie înaintea celui mai mare, aşa că Huekuf n-avu încotro, trecu de poartă, iar în urma lui calul făcu vânt uşii cu copita atât de puternic, încât ea se închise pentru totdeauna. Antukina întoarse calul şi-şi luă zborul înapoi. Dar nu se întoarse acasă. Voia să cunoască lumea.

De la o vreme, obosit, se opri să se odihnească în dreptul unui păstor, care nici om nu părea, dar nici fiară: era negru ca noaptea şi pielea pe el parcă era de animal. Antukina îl întrebă prietenos:

— Negriciosule, cu ce te îndeletniceşti? Dar făptura din faţa lui era mută şi nu ştia să-i răspundă decât cu un glas sâsâit:

— Nochi, adică pe limba lui, „încet", „liniştit". Altceva nu ştia să spună.

Flăcăului însă i se păru, după felul în care-i vorbise, că-şi râde de el. Şi niciuna nici alta îi făcu de petrecanie şi luându-i pielea neagră o puse pe el, iar ea i se lipi de trup, de parcă ar fi fost a lui.

în chipul acesta: negru, mut şi prostănac el se înfăţişă la curtea împăratului. Acolo îl luă în primire mai marele vătafilor. Băiatul ceru de lucru mai mult prin semne şi vătaful îi spuse:

— Ai să lucrezi grădina şi în fiecare zi să ai grijă să duci celor trei prinţese, fiicele împăratului, câte o floare: una mare celei mai mari, una mai mică celei de a doua şi o alta mică de tot, celei mai tinere. Ai înţeles?

Tânărul răspunse cu singurul cuvânt pe care-l rostea „Nochi", şi se duse la treabă.

A doua zi, când li se înfăţişă aducându-le florile, cele trei prinţese gata să leşine de spaimă. Pe urmă însă, văzându-l mut şi prostănac, începură să râdă şi să facă glume pe socoteala lui. Dar îl rugară totuşi pe tatăl lor să poruncească unui alt slujitor să le aducă florile. împăratul însă nu se învoi: pasămite se săturase bietul om de mofturile fiicelor sale, care din această pricină nu-şi găsiseră încă soţi după dorinţa lor. Aşa că negrul urmă mai departe cu treaba ce-i fusese încredinţată. Dar primele două prinţese nu-i mai primiră florile, ci doar cea mică. Văzând aşa, flăcăul îl rugă pe calul său să-i facă rost de un inel cu literele numelui său încrustate pe el. Acest inel îl prinse de floarea prinţesei celei mici şi i-o oferi. Ea se sperie foarte tare când găsi inelul, dar nu-l respinse, deşi ştia că din ziua aceea era logoditâ cu argatul.

Simţind pesemne ceva, surorile ei mai mari se jeluiră iară împăratului că nu mai voiau să-l vadă pe urâtul acesta de grădinar, însă împăratul se burzului şi mai rău:

— De mâine se vor deschide porţile palatului tuturor celor ce vor voi să vă peţească: bogaţi, nobili, meseriaşi, săraci, măscărici sau rândaşi, toţi vor avea dreptul de a intra pe poartă. Iar voi veţi avea în mână o portocală cu care-l veţi atinge pe umăr pe cel ales de voi, oricine ar fi el. Şi acela vă va fi soţ.

Cum a zis împăratul, aşa s-a făcut. Palatul s-a pregătit să primească peţitorii care au început să curgă de îndată ce slujitorii au deschis porţile. Au intrat mai întâi prinţi, nobili şi bogătaşi. Apoi oameni mai de rând şi chiar simpli slujitori. Când s-a înfăţişat un vătaf, fiica cea mare l-a atins cu portocala ei. Cea de a doua a atins un rândaş chipeş. Iar când în cele din urmă s-a ivit şi negrul cel mut, prinţesa cea mică l-a atins pe umăr.

Dacă împăratului nu-i plăcuseră de fel primele alegeri ale fetelor sale, la cea de a treia se înfurie de-a-binelea. Porunci să se facă nuntă primelor două, ca să-şi ţină cuvântul, dar pe cea mai mică o trimise, împreună cu alesul ei, în coteţul găinilor. Şi acolo au rămas. Fata era îndurerată mai puţin de chipul alesului ei, cu care se obişnuise, cât de muţenia lui, din care nu izvora decât un singur cuvânt „nochi". Iar surorile ei râdeau de ea, amintindu-şi cum cea mică se rugase totdeauna de mama lună să-i dea un bărbat bun şi înzestrat cu toate darurile firii. Acum ele îşi numeau sora şi cumnatul găină şi cocoş.

S-a întâmplat însă că împăratul a căzut la grea boală, pierzându-şi vederea. Şamanul care a fost adus de la mari depărtări la curte, să-l lecuiască pe bolnav, a cerut să i se facă rost de o sticlă cu lapte de leoaică şi de o pană din moţul păsării de aur. Cum auzi, împăratul îşi chemă ginerii şi le porunci să-i aducă leacurile până a doua zi, că de nu, unde le stăteau picioarele acolo avea să le stea şi capul.

Se sfatuiră cumnaţii între ei, apoi se gândiră să ceară ajutor de la cumnatul lor negru, pe care-l simţiseră cu mult mai înţelept decât ei. Şi luându-l cu şosele şi momele, îl hotărâră să meargă cu ei.

Pe drum, când să treacă prin apa unui lac, Aripa furtunii, calul negrului, se împotmoli în mâl şi de acolo nu fu chip să-l scoată nimeni. Cumnaţii îi aruncară frânghii, dar totul fu în zadar. Atunci l- au ocărit pe negru

cât au putut şi au pornit mai departe. De îndată ce s-au făcut nevăzuţi, calul a sărit din baltă şi i-a şoptit stăpânului său:

— Colo, în râpa aceea, sub piatra cea mare, e vizuina unei leoaice cu pui. Ia sticluţa şi caută să mulgi din laptele ei atât de încet, încât să creadă că e unul din pui care suge. Altfel te va sfâşia. Apoi, când ne întoarcem ne vom întâlni iarăşi în baltă cu cumnaţii tăi. Arată-le pe ascuns sticluţa. Şi dacă-ţi vor cere să le-o dai sau să le-o vinzi, dă-le-o, dar cu o condiţie: să se dezbrace amândoi, să mă lase să sări peste ei şi să-mi înfig copita în umărul lor. Căci potcoava calului purta săpat în ea numele stăpânului său.

S-a întâmplat cum spusese calul. Când văzură sticluţa de lapte la cumnatul lor, cei doi gineri ai împăratului se învoiră la orice, numai să pună mâna pe ea. Se dezbrăcară şi calul înfipse adânc semnul stăpânului său pe umerii lor.

Ajunşi la curtea împărătească, cei doi cumnaţi se şi înfăţişară socrului lor, după ce-l goniseră pe negrul cel mut la coteţul de găini, lângă nevasta lui.

Dar a doua zi se duseră din nou la el, gudurându-se şi miorlăindu-se în fel şi chip, să-l înduplece să meargă cu ei, după pana păsării de aur. Dar lucrurile se petrecuseră ca şi în ziua trecută: în mijlocul bălţii, calul lui Antukina se propti în noroi şi acolo rămase. Cumnaţii plecară mai departe după ce-l împroşcaseră amândoi cu vorbe de ocară. însă îndată după aceea calul ieşi din apă şi-i spuse negrului:

— Acum, stăpâne, dă-mi un bici puternic şi eu mă voi înălţa cu tine sus, aproape de soare, unde voi smulge o pană din moţul păsării de aur. Pe urmă faci ca ieri şi nu-i laşi pe cumnaţii tăi până nu-i însemn pe umăr.

Cu părere de rău, Antukina îşi şfichiui calul, care înălţându-se până la nori smulse ca gândul o pană din coroana păsării de aur.

Şi iarăşi se rugară de el cumnaţii să le-o dea, când îl găsiră cu pana, în mijlocul lacului. Da' flăcăul cel mut nu le-o dădu până ce nu-şi trecu armăsarul peste umărul lor.

într-adevăr, cele două leacuri îl vindecară degrabă pe împărat, care nu ştia cum să-şi mulţumească ginerii pentru faptele lor.

De cei doi tineri din curtea păsărilor nu se mai îngrijea nimeni şi fiica cea mică a împăratului se întrisa şi se ofilea pe zi ce trecea.

Atunci Antukina îşi chemă într-o zi calul şi-i porunci să-i ridice, nu prea departe de locuinţa împăratului, un palat cu mult mai frumos şi mai bogat, înconjurat cu grădini şi cu lacuri limpezi pline de scoici cu perle şi peşti aurii.

în ziua când palatul a fost gata, Antukina şi-a scos pielea cea neagră, s-a spălat şi şi-a răsfirat pe umeri părul care avea strălucirea soarelui. Prinţesei nu-i venea să-şi creadă ochilor când văzu minunea de tânăr care se afla în faţa ei. El o luă după umăr şi-i spuse:

— Să mergem. Afară ne aşteaptă rădvanul care ne va duce la casa noastră.

Ajunsă în curtea palatului lor, prinţesa căzu cu faţa la pământ şi-i mulţumi lunii care-i împlinise dorinţa. Apoi păşiră înlăuntru.

La câtva timp după aceea, cei doi tineri s-au pregătit să se ducă să-l vadă pe împărat. Careta lor era însoţită de o mulţime de curteni călări, iar împăratul, auzind de alaiul care sosea, le ieşi în întâmpinare în faţa porţilor. Dar erau aşa de frumoşi şi îmbrăcaţi în straie aşa strălucitoare, încât bătrânul crai nu-i mai cunoscu.

în palat se pregătise un ospăţ înfricoşat şi abia atunci la lumina nenumăratelor făclii tatăl îşi recunoscu fiica şi ginerele. Nespusă a fost căinţa împăratului că-i năpăstuise şi-i umilise într-atâta pe amândoi, dându-le ca adăpost coteţul păsărilor. îşi ceru iertare cu lacrimi în ochi, spre ciuda celorlalte fete şi gineri.

— Să facem o nuntă mare, spuse împăratul în cele din urmă, după cuviinţa unei asemenea perechi. Dar fata cea mică îi răspunse:

— Nu, tată. Nuntă nu va fi. Căci soţul meu pe care-l cheamă Antukina este coborât din soare şi el ne-a cununat în coteţul în care ne-ai hotărât să stăm.

Dar când începură mesenii să-şi ia locurile, Antukina se opri şi-i spuse împăratului:

— Tată, nu te supăra, dar eu nu stau cu slugile la masă. împăratul rămase uimit: în sală nu se afla nicio slugă. Cumnaţii însă o sfecliseră, căci ştiau ei ce ştiau. Atunci Antukina le ceru să se dezbrace în faţa tuturor şi să-şi arate umărul. Apoi povesti de ce purtau cei doi semnul lui pe trup şi cine dobândise

pentru împărat leacurile. A doua oară se ruşina împăratul.

— Fiule, îi spuse el atunci ginerelui său cel mai tânăr, hotărăşte tu asupra soartei lor. E dreptul tău. Iar Antukina hotărî că fostul vătaf al curţii va fi mai mare peste porcari, iar al doilea cumnat, mai mare peste tâmplari. Iar când nevestele lor începură să ţipe şi să se vaite, el le spuse:

— Prea mult v-aţi umilit sora. Dar iată că rugându-se lunii a dobândit un soţ, în dar de la soare. Iar voi nu veţi fi altceva decât una spălătoreasă la curtea ei şi cealaltă mai mare peste ograda găinilor.

Cei doi tineri îl poftiră apoi pe bătrânul împărat să le vadă lăcaşul. Lui nu-i venea să-şi creadă ochilor când văzu grădinile în care creşteau toate florile pământului, livezile cu fel de fel de fructe minunate, lacurile cu peşti necunoscuţi prin locurile acelea.

— Eu, care sunt împărat, nu am atâtea minuni şi bogăţii la curtea mea. Pe deasupra, mai sunteţi şi înţelepţi. E drept ca voi să-mi luaţi locul şi să domniţi peste ţara aceasta. Şi aşa s-a făcut încoronarea celor doi tineri, dar fără nuntă, cum ar fi voit împăratul, căci ei au rămas credincioşi părintelui lor, Soarele.

Bătrânii din baltă şi cei trei fraţi

poveste din Anzii Cordilieri, poveste araucană

O văduvă sărmană avea trei fii. O duceau toţi greu, căci sărăcia lor era aşa mare, încât li se sfârşiseră toate bucatele. Văzându-şi mama în suferinţă, fiul cel mare o întrebă:

— Ia caută, mamă, vezi nu mai găseşti nişte făină undeva să-mi coci o azimă, ca să mă pot duce în pădure să caut vânat, să avem ce mânca?

Mama făcu precum îi ceruse fiul. Acesta puse păinuţa în îndoitura hainei sumeasă până la brâu şi-o porni spre pădure. Merse multă vreme, dar nu găsi nimic, nici vânat, nici mănătârci, nici alte plante ce s-ar fi putut mânca.

Dar după ce străbătu o bună parte din pădure şi ieşi la un luminiş, se pomeni în faţa unei livezi de pomi fructiferi, în care tocmai se copseseră merele sălbatice. Erau mari, frumoase şi parfumate. Bucuros, tânărul îşi umplu desaga şi-o porni spre oraş, să le vândă. Oraşul era însă departe şi pe drum văzu în apropiere o baltă mai mult mocirlă decât apă, în care doi bătrâni, un bărbat şi o femeie se aflau cufundaţi până la brâu.

— Dar ce faceţi acolo în mâzga aceea? voi să ştie tânărul curios.

— Ne-am cufundat în noroi şi nu mai putem ieşi, se plânse bătrâna. Dar tuce cari în sacul din spinare?

— Bălegar de vacă, le răspunse tânărul. II duc la oraş, să-l vând.

— Bine, tinere, zise bătrânul. Fie şi bălegar de vacă. Ajuns la târg, tânărul se băgă printre negustorii de mere şi începu să-şi laude marfa. Şi muşterii n-au lipsit.

Dar când să desfacă gura sacului, ce să vezi? Era plin cu bălegar de vacă!

Crezând că-şi bătuse joc de ei, oamenii luară bălegarul şi-l turnară în capul tânărului. Furios, acesta se întoarse acasă murdar, obosit şi oropsit.

în ziua următoare, porni.la drum şi cel de al doilea frate, cu o fărâmă de mâncare în haină. Cutreieră şi el pădurea şi, în cele din urmă, ajunse tot la livada cu meri sălbatici. Ca şi fratele său, îşi umplu desaga şi-o porni spre oraş. Pe drum găsi şi el pe cei doi bătrâni cufundaţi până la brâu în băltoaca noroioasă.

— Ce ai în desaga aceea, tinere? îl întrebă bătrânul.

— Pietre. Le duc la oraş, poate trebuiesc cuiva.

— Bine, flăcăule, fie şi pietre, îi răspunse bătrânul.

Ajuns la târg şi strigând că are mere frumoase de vânzare, tânărul se văzu repede înconjurat de lume. Desfăcu desaga şi, când s-o răstoarne pe tarabă, din ea începură să curgă pietre în toate părţile.

Furioşi, oamenii îl loviră cu pietre pe cel care le dăduse drept mere. Băiatul abea scăpă cu viaţă şi nu nimeri să fugă mai repede acasă.

în ziua următoare, se hotărî şi fratele mai mic să-şi încerce norocul. Trecu prin desişurile pădurii, ca şi fraţii lui, şi se trezi în livada cu meri. încarcă desaga şi urmându-şi drumul dădu peste cei doi bătrâni băgaţi în mocirlă. Tânărul se opri, puse desaga jos şi le ajută bătrânilor să iasă din băltoaca nămoloasă în care se chinuiseră atâta vreme.

— Ce duci în desaga aceea, flăcăule, îl întrebă şi pe el bătrânul.

— Nişte mere la vânzare, tăicuţule. Dar n-o să le mai duc, vi le las dumneavoastră, căci trebuie să fiţi tare înfometaţi.

— Nu pe toate, băiatule, îi răspunse bătrânul. Câteva ne vor ajunge.

— Bine, zise tânărul. Când trec înapoi o să vă aduc şi eu ceva de la târg.

Zis şi făcut. Ajuns în târg, băiatul vându cu preţ bun toate merele, îi cumpără mamei şi fraţilor de ale mâncării, iar bătrânilor, o pungă de tutun.

Luând drumul înapoi, cei doi îl aşteptau la marginea drumului. Mult s-a bucurat moşneagul de darul băiatului. L-a îmbrăţişat şi i-a dat la rândul său o nuia fermecată, care, spunea el, avea să-i îndeplinească toate dorinţele. Tânărul le mai ajută să-şi urmeze drumul o bună bucată de vreme, apoi le făcu un foc şi se duse într-ale sale.

Ajuns acasă, flăcăul îi dădu mamei merindele şi apoi încercă puterea nuielii fermecate.

Şi, într-adevăr, ea le aduse belşug şi bogăţie. Mama lor nu mai suferea de nicio lipsă şi nici fraţii flăcăului cel cu inima bună.

Dar invidia şi răutatea celorlalţi doi le rodeau inimile, într-o zi, când mezinul lor era plecat, fratele mai mare îi porunci nuielei cu glas aspru:.

— Ia fă bine şi pune-mi un peşte mare în strachină, nuia proastă!

Dar când se aşeză la masă el găsi strachina plină cu bălegar de vacă. înfuriat la culme, tânărul luă nuiaua şi-o aruncă pe jos.

în altă zi, cel de al doilea frate îi spuse celui mai mare:

— N-ai ştiut să te porţi. Ai să vezi că eu am să-i dau de hac.

Şi mângâind uşurel nuieluşa, el îi spuse cu glas mieros:

— Drăguţă nuieluşă, tare aş vrea o bucată de brânză în strachina mea!

însă, aşezându-se la masă, în strachina lui nu erau altceva decât pietre. Furioşi, cei doi fraţi luară nuiaua, atât de îngijită şi bine păstrată de cel mai mic, şi-o azvârliră, undeva în desişul pădurii.

Când se întoarse mezinul şi-o căută, ia-o de unde nu e! începură s-o caute, el cu mama lui, în fiecare ungher al casei. Târziu de tot, li se păru că au atins-o undeva jos pe podea. Şi într-adevăr, nuiaua s-a arătat în faţa lor şi înălţându-se a început să se ridice încet. Tânărul a prins-o cu mâna, dar ea nu s-a oprit. Atunci a prins-o cu amândouă mâinile şi nuiaua tot urca, trăgându-l pe flăcău după ea. Mama s-a agăţat de băiat, să-l oprească, dar nuiaua era mai puternică decât ei: nu se oprea din plutirea ei spre înălţimi şi pentru că fiul şi mama nu şi-au dat drumul şi s-au ţinut strâns de nuia, s-au ridicat din ce în ce mai sus, până au străbătut norii şi ajungând departe, în înaltul cerului, cei doi s-au prefăcut în două stele, care poate mai strălucesc şi astăzi licărind în tăria albastră, în nopţile senine.

Cântecele şi sărbătorile

poveste din Canada – legendă a eschimoşilor

Era o dată în vremuri străvechi un bărbat care trăia cu soţia lui la malul mării. Acolo îşi avea coliba şi gospodăria. Bărbatul era un vânător iscusit, care vâna deopotrivă animalele uscatului şi urmărea focile sau balenele în valuri.

Cei doi soţi îşi doreau mult un copil şi în cele din urmă mare le-a fost bucuria când au dobândit un fecior, care s-a dovedit curând vioi şi priceput în arta vânatului, ca şi tatăl său. încă din copilărie urmărea vulpile şi renii, în timp ce tatăl pescuia în mare. Dar el nu învăţase decât vânătoarea, necunoscând cântecul şi dansul.

Ajuns la anii tinereţii, băiatul pleca din ce în ce mai departe şi se întorcea cu mult vânat. într-o bună zi însă, flăcăul porni pe drumurile sale, dar nu se mai întoarse. Durerea părinţilor a fost foarte mare şi vreme

îndelungată ei l-au căutat pe toate cărările umblate de vânători, dar n-au mai izbutit să-l găsească.

Trecu ce trecu și iată că celor doi soți li se născu un al doilea fiu, care părea chiar să-l întrecă pe primul în iscusința vânătorii. Părinții se bucurau, dar încă din frageda copilărie îl opriră să se avânte prea departe de casă, pe urmele fiarelor. Cât a fost mai mic, băiatul le-a ascultat poveștele, dar mai târziu a pornit și el departe, pe cărările albe, urmărind animalele cu care se hrăneau. Și el, ca și fatele său, nu iubea decât vânătoarea. Și odată se întâmplă cu el, cum se întâmplase și cu primul: nu se mai întoarse acasă și nu i se mai găsi urma.

Se jeluiră bieții părinți, plângându-și soarta, fără a pricepe ce se întâmplase cu cei doi fii ai lor. Dar nu după multă vreme, le veni și mângâierea nașterii unui al treilea fiu. Acesta era mai chibzuit, mai înțelept, însă tot atât de curajos ca și frații lui. încă din tinerețe el își pusese în gând să dezlege taina pieirii fraților săi. Pleca în pădure cu băgare de seamă, uneori lăsând urme adânci pe unde trecea. Și totuși, într-o bună zi, pe când urmărea un ren, el zări, sus, pe deasupra lui, un vultur care-i dădea târcoale. în aceeași clipă tânărul își pregăti săgeata și arcul, dar vulturul nu-i dete răgaz să tragă: coborî lângă el și scuturându-se de pene se prefăcu într-o ființă omenească.

— Nu te minuna, tinere, îi vorbi el. Să știi că eu sunt cel care ți-a ucis frații. Și știi de ce? I-am rugat multă vreme să învețe să se bucure, să învețe cântece și dansuri pe care să le răspândească apoi printre semenii voștri. A fost în zadar. Nu s-au supus în niciun chip cerinței mele și mai ales a mamei mele. Te întreb: tu ai să faci ce-ți cer?

— Dar ce să fac? Eu nu știu ce-s cântecele, n-am auzit niciodată, și nici jocuri, cum le spui, n-am văzut!

— Te întreb încă o dată, fiu de om, vrei sau nu vrei să înveți ce este o sărbătoare în mijlocul semenilor tăi? Răspunde-mi!

Văzând așa, tânărul se hotărî deodată și îi spuse scurt:

— Vreau. Dar să-mi arăți ce am de făcut!

— Bine. Hai să mergem și o să te învețe mama mea. Au pomit-o atunci amândoi, pe drumuri îndepărtate, prin văi și pe dealuri, departe, din ce în ce mai departe, până când, în sfârșit, au ajuns, într-un asfințit, pe vârf de munte, unde se afla lăcașul vulturilor.

— Stai, îi spuse atunci tânărul vultur tovarășului său. Auzi ceva?

— Aud ca o bătaie depărtată de ciocan pe o nicovală tare.

— E inima mamei mele. Așteaptă. Mă duc s-o vestesc de sosirea ta.

Vulturul cel tânăr intră atunci în lăcașul lor și-i spuse mamei sale, o bătrână slabă, ofilită și tristă:

— Mamă, uite, am adus cu mine un tânăr care este dornic să-i învețe pe oameni să se bucure. Dar nu știe cum să alăture cuvintele și nu știe cum să bată toba și cum să cânte, ca să iasă din toate o veselie pentru cei ce se află de față la sărbătoare. Vrei să-l înveți?

— Vreau, răspunse bătrâna, care se înseninase la chip, căci trăise totdeauna din bucuria altora. Hai să încercăm.

Și, cu răbdare, ea se apucă să rânduiască cuvintele, să găsească sunetele potrivite și să-l învețe pe tânăr să bată toba, ca să strângă oamenii și să le deschidă pofta de joc. Iar după ce socoti că tânărul știe tot ce trebuie ca să stârnească bucuria în mijlocul semenilor săi, vulturul îl luă într-o bună zi pe aripile lui uriașe, îl purtă prin văzduhuri și-l lăsă tocmai în locul de unde-l luase. Și de-ar fi vrut, tânărul n-ar mai fi știut să găsească drumul înapoi, spre lăcașul fermecat, unde învățase ce este veselia. încet o porni spre casă și care nu fu bucuria părinților săi când îl văzură acasă viu și nevătămat.

Dar, fără să întârzie, tânărul se apucă să facă, împreună cu tatăl său, ceea ce-l învățase bătrâna: o casă mare în care trebuiau poftiți musafirii. După ce-o terminară, tatăl și fiul porniră după vânat, umplură cămările, gătiră mesele și apoi porniră să invite oaspeții. Veneau de pe toate drumurile, doi câte doi, îmbrăcați în blănuri de lup, de urs, de ren, de vulpe și alte animale. Bătrânul tată bătea toba și sunetul ei semăna cu bătăile inimii mamei din lăcașul vulturilor. După ce gustară felurile de mâncare și-și potoliră foamea, musafirii începură să joace. Și jucară, și jucară până la ziuă. Iar când se iviră zorile, fiul și tatăl văzură că primii lor oaspeți fuseseră animale ale pădurii trimise de mama vulturului, ca să-i încerce. Dar într-atât de mare era puterea bucuriei și a cântecului, încât izbutise să prefacă până și animalele în oameni. în felul acesta vulturii cei fermecați au înțeles că tânărul se ținuse de cuvânt. Și tot în felul acesta neamul eschimoșilor a învățat să cânte, să joace și să se bucure, obiceiuri pe care le-au păstrat până în vremurile de azi.

Cum au ajuns oamenii muritori

poveste din Canada – legendă pikuni

Odată, demult de tot, ploi mari au venit peste pământ, iar apele au prins să acopere lumea. În potopul acela au pierit toţi indienii. N-a mai rămas nimeni şi nimic decât Napiwa Bătrânul şi Nanos Bătrâna. Apele stăpâneau încă toată lumea, când Napiwa a trimis lutrul să coboare în adâncuri.

Micuţul animal s-a aruncat în apă, a rămas acolo până ce soarele a apărut şi a dispărut, apoi a ieşit la suprafaţă, mort. Bătrânul i-a cercetat lăbuţele, apoi a trimis castorul. Acesta a rămas în apă, cât ar apărea şi dispărea de două ori soarele, apoi a ieşit şi el la iveală, dar tot fără viaţă. Şi lui i-a desfăcut Napiwa ghearele, dar n-a găsit nimic. Fără să aştepte, el a poruncit raţei sălbatice să se scufunde, şi aceasta a rămas în apă cât soarele a venit şi a plecat de trei ori. Când a ieşit la suprafaţă era şi ea lipsită de viaţă. I-a urmat apoi vidra, care a stat în străfundurile mării ce acoperea totul, până ce soarele a asfinţit de patru ori, iar când a reapărut la suprafaţă, Napiwa i-a scos din lăbuţă un grăunte de nisip din care a făcut o insulă fără capăt. Bătrânul ştia că pământul este nesfârşit, lung şi lat, totuşi a voit să fie sigur că nu se înşeală şi atunci a trimis un lup cenuşiu să alerge până la capătul uscatului. Lupul a alergat fără să se oprească, dar n-a dat de sfârşitul pământului şi pe drum a murit de bătrâneţe.

Atunci, Napiwa a fost mulţumit şi, împreună cu el, Nanos Bătrâna. însă de la o vreme, aceasta din urmă i-a spus lui Napiwa:

— Ce crezi? prea e pustiu pământul nostru, ce-ar fi să închipuim din nou oamenii?

— N-am nimic împotrivă. Dar cum să-i facem? Eu o să am primul cuvânt, iar tu ultimul. Te învoieşti?

— Mă învoiesc, îi răspunse Nanos. Putem să începem.

— Eu zic atunci să facem oamenii din lemn, să crească aşa, ca arborii, din pământ.

— Nu, zise Nanos. Eu zic altfel, şi anume că trebuie să fie din carne şi apoi să se înmulţească având pui.

— Bine, îi răspunse Bătrânul. Dar atunci zic eu că trebuie să le facem o faţă pătrată, ochii şi gura să-i punem de sus în jos, la rând, iar urechile de fiecare parte a nasului.

— Nu, îi spuse Bătrâna. Vor avea faţa ovală, cu ochii şi gura aşezate simetric, iar urechile, de fiecare parte a capului. Altfel cum ar putea să-şi audă duşmanii când vin să-i atace?

— Fie şi ca tine, zise Napiwa. Dar vor avea patru braţe şi patru picioare şi câte zece degete la fiecare mână.

— Ba deloc. Ce să facă omul cu patru braţe? Mai rău îl încurcă la muncă. Să-l lăsăm cu două braţe şi două picioare şi la ele cu câte cinci degete. Ajunge.

— Să fie cum spui, se învoi Napiwa. Dar atunci oamenii să nu se mai nevoiască să-şi caute hrana şi să se îmbrace, ci să stea toată ziua cu nevestele şi cu copiii lor.

— Nu e bine aşa, îi răspunse Bătrâna. Dacă vor sta degeaba toată ziulica pe lângă femei, îşi vor pierde vremea degeaba, femeile se vor plictisi şi treburile vor rămâne baltă. Eu zic cu totul altfel: ziua femeile să strângă vreascuri, să deretice şi să facă mineare, să pună peştele şi carnea la sărat. în vremea aceasta, ele se vor gândi la bărbaţii lor şi seara îi vor primi cu bucurie.

— Ai dreptate şi mă învoiesc. Dar ceea ce vreau este ca oamenii să nu moară niciodată, ci să trăiască mereu cu soţii lor.

— Nici cu asta nu-ţi dau dreptate, zise Nanos. Dacă vor trăi mereu, se vor face prea mulţi şi pământul nu-i va mai cuprinde.

— Ba, nu mă învoiesc. Rămâne cum am zis eu.

— Câtuşi de puţin, îi răspunse Nanos, ci aşa cum am spus eu.

— Atunci, uite ce facem: arunc lemnul acesta şi, dacă pluteşte, oamenii vor muri patru zile şi apoi vor învia.

Şi Bătrânul zvârli lemnul care plutea la suprafaţa apei.

— Cu lemnul tău nu mă învoiesc, îi răspunse Nanos. O să arunc eu o piatră: dacă stă la suprafaţă zic şi eu ca tine: oamenii să trăiască veşnic după cele patru zile cât au fost morţi.

Zicând acestea, Bătrâna luă o piatră şi o aruncă în apă. Piatra se duse imediat la fund.

— Ai văzut? zise ea.

Dar Bătrânul, deşi nemulţumit, nu mai spuse nimic şi rămase pe a Bătrânei.

A trecut timpul şi Nanos a dat naştere unei fetiţe pe care o iubea din ce în ce mai mult. Dar iată că, ajunsă la vârsta când ar fi putut s-o ajute pe Nanos, copila muri.

Atunci Bătrâna se duse la Napiwa şi-i spuse:

— Ce-ar fi să începem iar tocmeala noastră cu privire la viaţa oamenilor?

— Ceea ce s-a hotărât atunci rămâne bun hotărât, răspunse Bătrânul.

Şi aşa au devenit oamenii muritori.

Zăpada care arde

poveste din Canada – legendă a eschimoşilor Iglulik

Pe vremuri, demult, nu se mai ştie când, o colibă s-a ridicat în văzduh cu oameni cu tot şi a început să călătorească spre un alt ţinut de vânătoare. Abia când locuitorii colibei îi poruncirăsă se oprească, ea coborî şi rămase pe pământ, nemişcată. Cei dinlăuntru nemaiavând la îndemână grăsime de balenă, femeia care avea mâini fermecate luă de afară puţină zăpadă proaspătă şi o puse sub feştilă. Iar feştila începu să ardă. Tocmai atunci se nimeri să intre la ei un om din satul unde poposiseră. El rămase cu ochii ţintă la lumina din opaiţ.

— Ia te uită! se minună omul. Zăpadă care arde!

Dar în clipa când rosti aceste cuvinte, lumina se stinse. Femeia se supără de nepriceperea străinului şi aprinse iar feştila.

Acestea s-au întâmplat când casele se ridicau în văzduh cu oameni cu tot şi călătoreau după voinţa şi nevoile locuitorilor lor. Tot în vremea aceea, ardea şi zăpada proaspăt căzută, aşa după am văzut.

Străinul

poveste din Canada – legendă tlingit

Trăia odată într-un trib un vrăjitor puternic, pe care-l chema Tox şi de teama căruia tremura tot tribul. Acesta avea o singură fiică, frumoasă de se sfiau florile în faţa chipului ei, când se arăta în pădure. Mulţi tineri o peţiseră şi voiseră s-o ia de soţie, dar Tox n-ar fi îngăduit fetii să se mărite decât cu un bărbat ales de el, pe care l-ar fi socotit demn de a-l învăţa tainele sale şi destul de puternic pentru a le putea înfăptui. Pe fiecare din peţitorii fetii el îl punea la încercare. Pasămite Tox cunoştea o mulţime de vrăji: era în stare să închidă ceaţa în pălăria lui de paie, să se transforme în orice animal, de pildă într-un lutru, o vulpe sau un sobol, după nevoie.

Dar când voia să încerce un viitor ginere, se prefăcea într-un vânat frumos, după care tânărul alerga să-l prindă, şi când punea mâna pe dânsul, se şi lipea de animal. Acesta îl târaîn negurile pădurii, unde vrăjitorul îi făcea de petrecanie. Sau altă dată îl atrăgea pe tânărul peţitor la malul apei şi acolo se prefăcea în vidră şi se dădea la fund. Tânărul îl urma, prins de blana lui, dar nu izbutea să înfrunte adâncurile şi vrăjitorul se întorcea singur la suprafaţă.

Oamenii tribului începură să se teamă din ce în ce mai tare de el, iar femeile vorbeau în şoaptă, pe lângă sitele unde se afuma somnul, că fiica vrăjitorului n-avea să se aşeze niciodată la focul unui bărbat.

Lui Tox însă nici nu-i păsa. Nu găsise încă omul pe care-l căuta şi avea răbdare.

Într-o bună zi, sosi în satul lor un străin înalt şi frumos, care rămase acolo. Vrăjitorul nici nu-l băgă în seamă până când îl văzu o dată aducând în braţe o balenă pe care o vânase singur; altă dată un urs alb. Atunci străinul îi atrase luarea-aminte, cu atât mai mult cu cât oamenii din sat începuseră să povestească tot felul de întâmplări despre noul venit. Ba că putea să se facă nevăzut oricând voia, ba că dimineaţa fusese în sat şi că tot atunci alţii îl întâlniseră pe crestele munţilor şi câte şi mai câte. Toate acestea îl hotărâseră pe Tox să-l

pună pe străin la încercare.

Într-o bună zi îl pândi şi-i ieşi în cale sub înfăţişarea unei vulpi negre, cu blana mătăsoasă, de toată frumuseţea. Părea că animalul şchioapătă, aşa că străinul îl ajunse repede şi puse mâna pe dânsul. După obicei, vrăjitorul îl târî în pădure având grijă să aleagă locurile cele mai înguste printre arbori deşi, prin locuri întunecate. Dar, spre uimirea lui, omul nu-i dădea drumul, îl ţinea cu putere de blană şi nu vădea niciun semn de oboseală. Tox o luă atunci printre ascuţişurile munţilor, printre bolovani colţuroşi, care ar fi sfâşiat orice fiinţă vie, dar omul lui, nimic: nu-i dădea drumul. Coborâră apoi din munţi, trecură prin valurile unor ape adânci, intrară într-un câmp de mărăcini ţepoşi şi deşi ca peria, peste care Tox, în chip de vulpe, se tăvălea cât putea, târându-şi omul după sine. în zadar, străinul era mai tare şi nu-l lăsa.

Istovit, Tox se opri în cele din urmă şi-i spuse:

— Străine, cum te cheamă?

— Mi se spune Omul-Puri ce.

— Oricine ai fi, să ştii că ai câştigat. Te voi învăţa toate tainele mele, îţi voi arăta cum să închizi ceaţa într-o pălărie de paie şi cum să te prefaci într-un lutru, o vulpe sau un sobol şi-ţi voi da pe fiica mea în căsătorie. Când voi fi bătrân, îmi vei lua locul şi întreg tribul va tremura în faţa puterii tale. Dar acum dă-mi voie să-mi reiau înfăţişarea mea adevărată şi să mergem acasă.

— Mulţumesc, spuse Omul-Purice. Dar să ştii că eu nu vreau să învăţ să închid ceaţa într-o pălărie de paie, nu vreau să ştiu cum să mă prefac într-un lutru, într-o vulpe sau într-un sobol şi nici nu vreau s-o iau pe fata ta în căsătorie. Eu nu vreau altceva decât pielea ta.

Şi zicând acestea, străinul îi veni de hac vulpii, o luă pe umăr şi-şi văzu de drum.

Soarele şi pământul

poveste din Canada – legendă salică, Coasta Pacificului

Marele bătrân stătea pe prispa casei sale şi privind mereu acelaşi lucru se plictisea, pentru că nu vedea nimic deosebit. Atunci luă un boţ din transparenţa care-l înconjura, frământă un glob şi-l aruncă în văzduh, unde rămase aşa cum fusese azvârlit. Dar globul acesta golaş tot nu-i plăcu Marelui bătrân, şi atunci se apucă să făurească nişte fiinţe asemănătoare omului, foarte luminoase, ca să le vadă mai bine. El le denumi Soarele, Terra (sau Pământul), Luna şi Stelele. Soarele se căsători cu Terra, iar Luna şi Stelele, ca rude apropiate, rămaseră împreună cu ei.

Dar Terra avea un obicei rău: era cicălitoare şi toată ziua îşi tot bombănea soţul: ba că e prea cald, ba că e prea frig, ba că o lasă prea multă vreme singură. Până când, într-o bună zi, săturându- se de o viaţă atât de acră, Soarele se hotărî să se înalţe cât mai sus, în depărtări, ca să scape de cicăleala nevestei sale. Luna şi stelele, care-l iubeau, îl urmară, şi astfel Terra se văzu dintr-o dată singură şi părăsită de toţi. Atunci începu să plângă şi plânse zile în şir, până când lacrimile îi ajunseră la genunchi.

Văzând din lăcaşul său căinţa Terrei, Marele bătrân gândi că nu era bine să fie lăsată singură. Dacă o părăsise şi Soarele, soţul ei, cine mai avea să-i dăruiască nepoţi?

Aşadar, marele bătrân porunci celor patru să se mişte în aşa fel sus, în înălţimi, pentru ca Terra să-i vadă mereu. în afară de aceasta, el îi spuse Soarelui că poate să-şi vadă de drum toată ziua, dar seara să se întoarcă la soţia şi căminul lui.

încet, încet, Terra se schimbă. Din carnea ei se făcu pământul pe care călcăm, din sângele ei, apele şi izvoarele, din oasele ei, dealurile şi munţii, iar din părul ei florile, ierburile şi arborii.
Soarele şi Terra au trăit de atunci fericiţi. Marele bătrân îi spuse într-o zi Terrei:

— De aici înainte tu vei fi mama tuturor fiinţelor care se târăsc, merg, zboară şi înoată. Ele vor trăi prin tine. Tu le vei da să mănânce, căci eşti bogată în hrană. Toate fiinţele vor dormi pe genunchii tăi. Soarele îţi va dărui nenumăraţi prunci, care te vor iubi şi care uneori te vor uita. Dar până în cele din urmă, toţi te vor slăvi şi se vor întoarce la tine.

Dansul ierburilor

poveste din Canada – legendă a indienilor Blackfoot

în sfatul tribului, şeful Cuţit-lung i-a spus odată tânărului Lup-voinic:

— Ultima mare vânătoare a fost acum două luni. Cămările de uscat vânatul sunt goale şi oamenii noştri sunt înfometaţi. Doresc carne proaspătă. Când bufniţele şi câinii preriilor se vor duce la culcare, tu vei pleca în căutare de bizoni. Şi să nu te întorci fără să le fi luat urma, ca să-i putem vâna repede.

Zis şi făcut.

Aproape de asfinţit, Lup-voinic porni la drum, străbătând colină după colină, coborând apoi în văi şi urcând din nou.

Era gata să se dea bătut când, în cele din urmă, zări sus, aproape de culmea muntelui, o turmă mare de bizoni. îi numără de câteva ori, ochi bine locul unde se odihneau, precum şi drumul care ducea până în vârful acela, apoi, răpus de oboseală, se întoarse, târându-şi mocasinii prin ierburile înalte. Deodată însă ciuli urechile şi se opri. Nu departe se auzeau sunetele unei melodii. Atunci când nu răsuna toba vestitoare de luptă, nu era primejdie. Deci Lup-voinic se apropie încetişor şi simţi cum îl cuprinde farmecul acelui cântec dulce, unduitor, mai pătrunzător şi atât de diferit de toate cele pe care le cântau oamenii tribului. Lup-voinic se opri în apropierea unui lac dincolo de care se zărea ca printr-o ceaţă uşoară o mulţime ce se legăna încoace şi încolo în ritmul muzicii. Pe măsură ce se apropia de lac, Lup-voinic distingea din ce în ce mai bine sunetele melodiei şi zărea mai limpede mulţimea care se mişca în ritmul ei.

Ajuns într-o fâşie de poiană unde antilopele tunseseră iarba cu botul lor delicat, Lup-voinic simţi cum ritmul muzicii îi pătrunde în picioare, îl cuprinde şi-l poartă pe o aripă vrăjită. Nici el nu ştiu cum şi când, dar se trezi deodată urmărind paşii celor care se mişcau, făcându-i el însuşi, încet, apoi din ce în ce mai repede, învârtindu-se ca într-unul din dansurile rituale ale tribului. Lup-voinic se simţea parcă ridicat, purtat când uşor, când năvalnic, învăluit de farmecul acelei melodii necunoscute, căreia nu i se putea împotrivi. Şi aşa, dansă toată noaptea, iar când se iviră zorile, căzu la pământ şi adormi adânc, până când îl treziră razele fierbinţi ale soarelui.

„Oare unde sunt?" se întrebă el buimăcit şi speriat. Apoi îşi aduse aminte de cele întâmplate, se ridică şi începu să caute pe jos urmele mocasinilor care jucaseră toată noaptea trecută. Dar nu văzu nimic şi nu auzi decât fâşâitul uşor al vântului în păpuriş şi prin ierburile înalte. Şi n-avea oare fâşâitul acela mângâietor sunetul melodiei care-l tulburase într-atâta în seara trecută? înţelegând că luase parte la dansul vânturilor ce însufleţesc ierburile preriei, Lup-voinic nu se simţi nici necăjit, nici uimit. în sinea lui era fericit: şi aşa se întoarse printre ai săi, cu un dans nou, care avea să-i uimească şi să-i încânte pe toţi.

Omul nevăzut

poveste din Canada – legendă a indienilor micmac

Odată, e mult de atunci, într-un mic sat pierdut în păduri, o fată străină ceru găzduire mai marelui tribului. Ea îi spuse că e însoţită de fratele ei, care avea de la geniul său bun darul de a se face nevăzut. Oamenii erau bucuroşi de oaspeţi şi curioşi să vadă cum vieţuia străinul cel nevăzut, aşa că au fost bine primiţi.

De îndată fata şi fratele ei se apucară să-şi dureze o colibă mare şi încăpătoare. Coliba fu repede terminată, de parcă se înălţase singură. Apoi tânăra dădu de veste în sat că fratele ei voia să se însoare şi să ia de soţie pe fata care avea să-l recunoască în orice împrejurare. Prima care se înfăţişă, cerând să i se spună cum trebuia să-l recunoască pe străin, a fost fiica şefului de trib.

— Nimic altceva nu va trebui să faci, decât să mergi cu mine, urmând calea pe unde se întorc oamenii seara şi să spui cum e desaga în care fratele meu aduce vânatul.

Zis şi făcut.

La asfinţit, cele două fete se duseră în întâmpinarea vânătorilor. Trecură unul, doi, mai mulţi. Apoi apăru o pulpă de elan, care părea că alunecă singură prin văzduh.

— Ah, uite-mi fratele! Spune, surioară, cum e desaga lui?

Fata şefului de trib era uluită: nu vedea altceva decât o parte din elan zburând pe deasupra drumului. Dar, ca

să nu să se dea bătută, minți:

— Desaga fratelui tău e verde, surioară.

— Bine, atunci hai să mergem în colibă, acolo poate o să-ți fie mai ușor s-o deslușești.

Intrară amândoi în colibă, unde fiica șefului de trib primi locul de cinste lângă foc, ceea ce văzu era însă de neînchipuit: elanul vânat fu trântit jos, cu putere, de o mână nevăzută. Apoi o pereche de mocasini uzi zburară prin încăpere și se așezară unul lângă celălalt în fața perdelei de blană care ținea loc de ușă.

între timp, sora celui nevăzut pregătise mâncarea și pusese bucatele pe masă. Fiica șefului de trib văzu cum pe locul de lângă dânsa bucățile de carne se ridicau după masă la înălțimea unei guri și apoi dispăreau iute. Fără nicio îndoială, în încăpere se afla un al treilea, pe care ea nu-l vedea. De rușine și de necaz, ea fugi degrabă și se ascunse în coliba tatălui ei. Curând însă fata se mângâie de înfrângerea suferită: multe din fecioarele satului păţiră la fel.

Străina primea bine pe oricare din tinerele care i se înfățișau, le conducea pe drumul știut pe care soseau seara vânătorii, și le punea aceeași întrebare:

— Cum e desaga fratelui meu?

Răspunsurile erau unele mai năstrușnice decât altele. Unele spuneau că desaga e din piele de șopârlă sau din pânză de păianjen și câte și mai câte.

Dar, în satul acesta, trăia la margine de tot, un bătrân sărman, care avea trei fete. Cele două mai mari erau frumoase și leneșe, dar cea mai mică, urâtă și foarte harnică. Și chiar urâtă n-ar fi fost ea, dar fiindcă cele mari o băteau și-o puneau să muncească și pentru ele, fața i se ofilise și părul i se pârlise de la spuza și praful din vatră.

Vâlva ce se iscase în jurul străinului nevăzut le îndemnă și pe cele două surori să-și încerce norocul. își tocmiră îmbrăcăminte din blănuri alese de ren și-l trimiseră pe bietul bătrân să le caute nişte scoici frumoase cu care se împodobiră. Apoi se duseră amândouă la coliba străinilor. Gazda le primi prietenos, ca pe toate celelalte. Iar când puse întrebarea despre desaga nevăzutului ei frate, cea mai mare din fiicele moșneagului spuse:

— Eu cred că desaga este croită din piele de om. Un râs nestăpânit de bărbat fu răspunsul, dar ea nu-l putea vedea pe cel care răsese și-și puse rușinată capul în pământ.

— Iar eu cred, răspunse sora ei mai tânără, că desaga e țesută din rădăcini de copac.

Și ele, ca și celelalte, văzură ghetele zburând până în fața ușii și carnea dispărând de pe masă, fără a-l putea desluși pe cel ce-o mânca.

Plecară înciudate, spunându-le celorlalți oameni că străinii ar trebui alungați din sat.

în noaptea aceea însă, cea mai mică dintre surori avu un vis ciudat, pe care tară îndoială i-l trimisese geniul ei cel bun. Și anume: văzu un tânăr chipeș, cu ochii sclipitori, subțire și înalt, de o neînchipuită frumusețe, care se apropie de dânsa și-i șopti:

— Pe tine te vreau de nevastă. Pentru tine am coborât. Să vii să mă cauți și ai să mă vezi.

Apoi se pierdu ca o dâră de foc în albastrul întunecat al nopții.

A doua zi de dimineață, fata cea mică se rugă de surorile ei să-i împrumute și ei un veșmânt, să- și încerce norocul. Dar ele au bătut-o mai rău ca altădată și au batjocorit-o cum au știut mai bine, spunând că ajunge pentru tot neamul lor rușinea pe care o păţiseră ele.

Dar fata cea mică nu se lăsă. își croi o îmbrăcăminte din scoarță de copac și împrumută mocasinii tatălui său, care erau mult prea mari pentru picioruşele ei. Când trecu prin sat, oamenii râdeau de ea: părea un peşte înghețat în încălțări omenești.

Dar străina o primi frumos, ca pe toate celelalte fete, șiducând-o pe înserat pe drumul unde veneau vânătorii, fata cea sărmană răspunse astfel:

— Desaga fratelui tău e ca puntea dintre pământ și cer și e alcătuită din toate culorile care răsar după ploaie.

— Atunci, surioară, înseamnă că l-ai văzut! zise străina. Hai dar, să mergem să pregătim masa. Și trăgând-o după dânsa în colibă, o așeză pe locul nevestei. Fata cea sărmană începu să plângă cu lacrimi grele:

— Cum să mă îndrăgească oare fratele tău, tocmai pe mine, atât de urâtă și oropsită?!

— Urâtă? Ia te uită!

Și străina o luă pe copilă de mână și ducând-o afară în fața colibei își muie palma în unda fântânii

şi i-o trecu peste faţă.

— Acum priveşte-te în luciul apei, îi spuse ea.

Şi când se uită şi-şi văzu chipul în fântână, fetii nu-i veni să-şi creadă ochilor: depe faţa ei pierise orice semn de urâţenie, iar chipul îi era limpede, strălucitor şi dalb ca al unei zâne.

în vremea aceasta, perdeaua de blană fu dată la o parte, şi elanul răpus căzu la pământ, cu zgomot.

— Ei, surioară, se auzi un glas vesel, aşa-i că am fost descoperit?

Fata cea sărmană avusese până atunci inima cât purecele: se temea de flăcăul nevăzut. Acum însă, când se afla în faţa ei, îi pieri frica: era chiar tânărul din vis.

El o luă uşor după umăr şi privind-o cu ochii lui albaştri o întrebă:

— Vrei să fii nevasta mea?

— Vreau, şopti fata abia auzit.

— Bine, atunci să pornim spre lumea de sus, de unde am coborât numai pentru tine. Părinţii mei te aşteaptă. N-o să-ţi lipsească nimic şi ai să fii fericită. Iar tu, surioară Ploaie, să ne acoperi plecarea şi să ne urmezi.

Atunci începu o revărsare de nori, de credeai că se despică cerul. Tânărul deveni mai sclipitor şi parcă la un semn al lui porni deodată o bubuitură puternică. Pasămite el era Tunetul cel mic, fratele Ploii. Cuprinse fata după umeri şi toţi trei se înălţară în văzduh, purtaţi de nori. Povestea care şi azi se deapănă seara la focul din vatră spune că fata cea sărmană n-a mai fost văzută niciodată în sat şi că ar fi trăit bine şi mulţumită în împărăţia norilor.

O vrajă puternică

poveste din Canada-Montana, legendă a indienilor Blakfoot

Cu multă, multă vreme în urmă, pe vremea când încărcăturile noastre erau trase de câini, tribul nostru Kainak a făcut pace cu tribul Cree. Şi oamenii liniştiţi mergeau unii la ceilalţi, mâncau, beau şi fumau împreună. Odată însă un şef din tribul Cree, găzduit de kainaki, zări în aşezarea acestora o femeie tânără, atât de mlădioasă şi dulce în priviri şi la vorbă, încât căpetenia Cree o pândi un timp până ce-o găsi singură şi vru s-o ia în aşezarea lui, cu toate că avea acasă familie. Femeia se înfurie nevoie mare, îl ruşina şi îi spuse să nu le mai calce prin ogradă, pentru că era ea însăşi soţia unui temut luptător cunoscut sub numele de Marele Elan. Omul din tribul Cree râse şi-i spuse la plecare:

— Şi totuşi să ştii că am să te răpesc. Nimeni nu-mi poate sta împotrivă, pentru că am în cortul meu un farmec atât de puternic, încât toţi oamenii se tem de mine.

Dar femeia îi întoarse spatele şi oaspetele necuviincios plecă.

La câtva timp după aceea toate nevestele tribului Kainak se adunară într-o zi şi porniră să culeagă afine în pădure. Mare le fu spaima când se treziră cu un bărbat Cree în mijlocul lor, care,
niciuna nici două, se repezi şi-o înşfacă pe soţia Marelui Elan, dispărând cu ea pe o cărare a desişurilor.

S-au dus bietele femei plângând acasă şi au povestit bărbaţilor ce se întâmplase. Necazul a fost că tocmai atunci Marele Elan era plecat la vânătoare şi nu s-a întors decât a doua zi.

Când află de la ceilalţi oameni ai tribului cele întâmplate îl apucă o furie oarbă, de se înspăimântară toţi şi-o luară la sănătoasa, temându-se să-i stea în preajmă.

— Adunătură de laşi şi de netrebnici ce sunteţi, aţi lăsat femeia mea în seama unui Cree ticălos! Unde vă e curajul şi mândria? Las' că o să-i arăt eu!

— Linişteşte-te, căutau oamenii să-l potolească pe Marele Elan. Tu nu ştii de ce ne temem de omul acela: are în cortul său un farmec atât de puternic, încât poate ucide cu el orice duşman, oricât de puternic.

— Asta s-o vedem, iepuri fricoşi, le răspunse Marele Elan şi, fără să mai aştepte alte tocmeli, o porni cât îl ţineau picioarele spre aşezarea Cree şi nu se opri decât sub cortul celui ce-i furase nevasta. Aceasta începu să plângă şi să-şi frângă mâinile când îl văzu, dar stăpânul locului nu-i dete răgaz.

— Ce cauţi aici, omule, în cortul meu? Te rog să pleci cât mai degrabă!

— Nu tară nevasta mea, hoţoman ticălos, care te-ai slujit de lipsa mea de acasă ca să mi-o furi! Am venit s-o iau acasă!

— Asta nu se va întâmpla niciodată, kainakule, îi răspunse răpitorul, venind spre el. Şi acum, pleacă!

Dar Marele Elan rămase pe loc pironindu-l pe duşmanul lui cu privirile, fără un cuvânt.

— Ţi-am spus să pleci, repetă acesta porunca, mai îndârjit. Dar Marele Elan rămase mai departe la intrarea cortului, fără să-şi slăbească adversarul din priviri.

— Bine, atunci află, om încăpăţânat ce eşti, că am la mine în cort un farmec atât de puternic, încât te va ucide în chinuri groaznice.

— Asta s-o crezi tu. O să vedem cine învinge până la urmă.

— Bine, să vedem.

Şi mergând la culcuşul lui, indianul Cree trase de acolo o pungă roşie frumos brodată şi împodobită cu desene din mărgele colorate, din care scoase o figurină mică, un omuleţ pe care-l aşează jos pe podea. Apoi îi şopti ceva la ureche şi figurina începu să umble şi să se îndrepte spre Marele Elan. Atunci se aplecă şi acesta şi scoase din desaga lui un păianjen frumos din piele de căprioară, împodobit şi el cu desene şi giuvaeruri. îl puse şi el pe jos, îi şopti ceva şi începu să cânte încet o melodie la auzul căreia păianjenul se îndreptă spre omuleţul care ajunsese în mijlocul încăperii.

— Ai să vezi numai ce-o să păţeşti când va ajunge la tine, îi spuse indianul Cree, Marelui Elan; când te va muşca ai să cazi mort pe loc.

Dar Marele Elan zâmbea şi aştepta. în vremea aceasta, păianjenul ajunse în dreptul omuleţului şi-i aruncă după gât un fir, de care trase cu nădejde, îndreptându-se spre unul din stâl-pii cortului. Firul îi prinsese gâtul figurinei, care nu se putea desprinde din strânsoare. Spre groaza lui, răpitorul văzu cum păianjenul se urcă pe stâlpul cortului, trăgând omuleţul după sine.

— Şi acum ai să vezi tu ce-o să păţeşti, râse Marele Elan. Ce mi-ai prezis tu mie. Când păianjenul meu îl va ridica până la acoperiş pe omuleţul tău şi-l va gâtui, vei muri o dată cu el.

Indianului Cree nu-i venea să-şi creadă ochilor: păianjenul avansa repede şi cu o putere neînchipuită îşi trăgea prizonierul după el. Văzând că nu are cum să scape şi că fetişul duşmanului său e mult mai puternic, răpitorul strigă:

— îndurare! Sunt învins. Ia-ţi nevasta şi du-te!

Dar Marele Elan nu se mişca, zâmbind mai departe.

— Stai, că nu s-a terminat, zise el batjocoritor.

— Mă supun şi te rog să-mi cruţi viaţa. Uite, îţi mai dau pe deasupra haina mea de luptă din piele de şopârlă, rochii frumoase pentru soţia ta, cochilii şi peşte afumat, numai cheamă-ţi fetişul înapoi şi pleacă.

Văzându-i spaima şi înţelegând că nu-l minţea, Marele Elan, care era un om paşnic din fire, se duse şi-i şopti ceva păianjenului. Acesta lăsă atunci firul să se desfăşoare şi omuleţul căzu la pământ, fără ca cineva să-i mai dea vreo atenţie. Atunci femeia şi sclavii şefului Cree se repeziră şi încărcară toate bunurile făgăduite de stăpânul lor Marelui Elan, iar acesta îşi luă nevasta şi duşi au fost.

Se spune că de atunci nu s-au mai întâmplat răpiri de femei în tot ţinutul acela şi că Marele Elan a fost respectat ca un puternic şi viteaz conducător de trib.

O faptă bună, rău răsplătită

poveste din S.U.A.

în vremuri de demult, un şarpe cu clopoţei se prinsese sub un bolovan cât toate zilele, care se rostogolise peste el, gata să-l strivească. Se zbătea cât putea, ca să iasă de acolo, dar nu izbutea, până când văzând o raţă sălbatecă în apropiere şi începu s-o roage:

— Surată raţă, fa o faptă bună şi împinge puţin pietroiul acesta, să scap cu viaţă de aici.

— Cu plăcere, îi răspunse rața, și se opinti din răsputeri izbutind să miște piatra, atât cât să-i facă șarpelui loc să se strecoare afară.

Când se văzu liber, șarpele se întinse, se lungi și apoi îi spuse raței:

— E mult de când am fost aici prizonier. Nici nu-ți închipui ce foame îmi e! Norocul îmi surâde: pe tine o să te mănânc întâi.

Biata rață, uimită de atâta lipsă de recunoștință, nici n-avu timp să-și ia zborul. Dar îi răspunse șarpelui:

— Nu e drept. Eu am făcut o faptă bună și ți-am salvat viața, iar tu vrei să mi-o iei pe a mea.

— Ce spui? îi răspunse șarpele. Dar de când ai mai văzut o faptă bună răsplătită cum se cuvine?

— Nu știi ce spui. Hai să întrebăm un judecător. Șarpele se învoi și, pentru că tocmai atunci trecea pe acolo un măgar, îl opriră, apoi șarpele îi puse întrebarea, la care măgarul îi răspunse:

— Ai dreptate, frate șarpe. Uite la mine, toată viața am cărat, pe vreme bună, pe vreme rea, totdeauna am fost la datorie. Și de câte ori nu m-a lăsat stăpânul flămând! Nu mai vorbesc ce rău e acum când am îmbătrânit; în loc să fie mai bun și mai îngăduitor, cu mine, mă lasă să mor de foame. într-adevăr, fapta bună nu se răsplătește.

— Vezi? zise șarpele cu clopoței. Ce mai zici? Așa-i că am avut dreptate?

— Nu, răspunse rața. O singură părere nu poate fi hotărâtoare. Să mai căutăm alt judecător.

— Bine, se învoi șarpele.

Mai merseră ei o bucată de drum și văzură tolănit la umbra unui copac un bou bătrân și slab de-i numărai toate coastele. Cei doi se opriră în dreptul boului, iar șarpele îi puse aceeași întrebare.

— Da, așa e cum spui, frate șarpe. Faptele bune sunt rău răsplătite. Uite, eu, de pildă, am muncit, am muncit și iar am muncit. Toată viața am tras carul cu sacaua de apă a stăpânului meu, i-am tras căruța încărcată cu greutăți, de câte ori mi-a poruncit m-am supus. Și iată-mă acum! El mă lasă să mai ciugulesc puțină iarbă, pentru că se gândește că în curând o să-mi ia pielea și puțina carne pe care o mai poate dobândi de la mine o s-o săreze și o s-o mănânce. Uite răsplata vieții mele de fapte bune.

— Ei, acum ce mai zici, surată rață? Așa-i că-i drept să te mănânc?

— Ba defel, șarpe. Toți judecătorii aceștia au avut necazurile lor și de aceea gândesc așa. Dar eu am să mă rog de fratele coiot, care uite, tocmai ne iese în cale și care este recunoscut de toate animalele pentru înțelepciunea lui. Așează-te între noi și pune-i întrebarea.

— Fie și asta, zise șarpele. Vreau să înveți și tu ce înseamnă înțelepciunea.

Coiotul se apropie, șarpele îl opri și-i povesti de-a fir-a-păr toată pricina lor.

Coiotul se scarpină după ureche, apoi spuse:

— înainte de a-mi da părea, vreau să văd cu ochii mei în ce situație te aflai, cumetre șarpe, când te-a găsit rața.

Șarpele se învoi bucuros și porniră cu toții spre locul unde se afla încă bolovanul sub care fusese prins.

— Iată, aceasta e piatra care m-a ținut prizonier.

— Nu așa, cumetre șarpe. Eu vreau să judec în amănunțime ce-a făcut cumătră rață, să te scoată de acolo. Dacă nu ți-e cu supărare, te rog, bagă-te la loc, sub bolovan, așa cum te-a găsit prietena noastră.

Fără să aștepte, șarpele se strecură sub piatră și coiotul o prăvăli de-a-binelea peste el.

— Așa ai fost? întrebă coiotul.

— întocmai așa! zise șarpele.

— Atunci dacă binele este răsplătit cu rău, de data aceasta răul îi va sluji cumetrei rațe să-și scape zilele. Rămâi acolo așa cum ești, șarpe nerecunoscător! râse coiotul și-și văzu de drum.

Cum a săpat Paul Bunyan trecătoarea Puget

poveste din S.U.A.

La sfârșitul unei veri, Paul Bunyan își încheiase vânzările de lemne de brad pe care le aducea pe plute de

la munte şi era nemulţumit: două plute eşuaseră pe un banc de nisip al fluviului Columbia şi, de altfel, tot sezonul nu câştigase cine ştie ce. în aceste împrejurări, el a primit cu satisfacţie vizita domnului Rainier[22] căci ea îi promitea ceva. A fost uimit găsindu-l pe domnul Rainier în biroul său, unde-l aştepta de mult. Paul nu prea era obişnuit cu vizite de felul acesta. Au stat de vorbă multă vreme despre una şi despre alta, despre vremurile bune de demult, până când, în cele din urmă, domnul Rainier a început să spună pentru ce venise:

— Am vrea să mergi cu noi să ne ajuţi să săpăm trecătoarea Puget[23].

La care Paul îi răspunse:

— Mă ispiteşte o asemenea ispravă. Plutăritul nu m-a pricopsit în sezonul ăsta. însă fără îndoială că nu e genul meu de afaceri.

De asemenea, nu trebuie uitat că domnul Rainier, şi domnul Puget, de la Puget Construction Company şi apoi Old Dad Hood şi domnul Eliott[24] încheiaseră un contract să construiască un golf lângă Seattle, pentru ca acest oraş să aibă un port, iar cei doi ani, adică termenul pentru realizarea lucrării, erau acum pe sfârşite, fără ca aceasta să se fi făcut nici pe jumătate.

— Nu suntem în stare să săpăm afuristitul acesta de golf, suspina Old Man Puget.

— într-adevăr, nu suntem, era şi Dad Hood de aceaşi părere.

— Ba eu reuşisem în parte să-i dau de cap cu ajutorul catapultelor şi a castorilor mei, se făli M. Eliott.

Dar bătrânul Puget clătinând neîncrezător din cap sfârşi:

— Golful nu e nici pe jumătate gata, iar un golf fără trecătoarea Puget în spate nu face două parale. Trebuie să ne gândim la altceva.

Şi parcă ar fi fost la un gând, domnul Rainier interveni încet:

---

22 muntele Rainier (4.3 91 m), după numele unui personaj istoric

23 trecătoarea Puget, pe coasta statului Washington în nord-estul Statelor Unite. Se află peste înălţimea munţilor Cascade (Washington-Oregon), cărora le aparţine şi muntele Hood (Oregon)

24 reactualizarea unor personaje istorice (Rainier, Hood, Puget, Eliott) înfăţişate faţă în faţă cu eroul imaginar Paul Bunyan, concretizează şi dau autenticitate întreprinderii gigantice al cărui erou este. Povestitorul se foloseşte de acest procedeu pentm a da savoare şi umor naraţiunii. Paul Bunyan, personaj legendar, titan zămislit de imaginaţia populară, întâlneşte aici personaje istorice reale, din epoci anterioare, pe care povestitorul le foloseşte pentm nevoile alegoriei care înfăţişează eroul ca pe zămislitorul reliefului accidentat din această regiune

— M-am întâlnit nu de mult cu Paul Bunyan şi cu boul lui albastru[25].

— Tocmai la el mă gândeam şi eu întâri Puget.

Când asociaţii obţinuseră contractul pentru realizarea golfului se gândiseră că puteau înălţa, cu pământul escavat, un deal cu care aveau de gând să înzestreze oraşul Tacoma. Astfel încât propuseseră să se supună Congresului un proiect de lege ca să facă acest deal şi să li se plătească separat – adică să nu intre în costul întregii lucrări. Bineînţeles că nici nu se punea problema să-i spună lui Paul Bunyan despre deal, ci numai unde trebuia să arunce pământul escavat. în această situaţie secretarul asociaţiei, domnul Rainier, se dusese să solicite ajutorul lui Paul, care răspunse scurt:

— Cred că treaba aceasta o să mi se potrivească, zise Paul Bunyan. Mâine mă duc să arunc o privire asupra lucrării.

Dar ceea ce a văzut, l-a uimit.

— Cum, l-a întrebat pe domnul Rainier, nici pluguri şi nici escavatoare n-aveţi?

— Nu. Nimic, afară doar de catapultele şi de castorii lui Eliott. Câţiva catâri şi un harnaşament. Ba nu, greşesc, mai avem şi o grapă cu şase dinţi.

— Cu toate acestea, am scobit o bună parte din golf cu ajutorul castorilor şi a catapultelor mele, se făli domnul Eliott, ca să-l atragă pe Paul.

— Ce vorbeşti? i-o tăie Old Man Puget. Ia spune cât ai făcut din golf? Nici cât să-ţi scrii numele pe el!

Atunci intră în vorbă Paul, cu hotărâre:

— Am să-i scriu prietenului meu Andrew Carnegie[26] din Pittsburg, să-mi fabrice un plug şi un escavator, ca să pot duce treaba la capăt.

Carnegie a executat comanda, pentru care a avut nevoie de întreaga producţie de oţel pe un an, de şase luni de muncă şi apoi de şaisprezece locomotive, ca să transporte uriaşele unelte de-a lungul continentului. Dar ele n-au dovedit nici pe departe suficientă putere să smulgă sutele de mii de tone de pământ ale ţărmului, pentru ca să poată lua fiinţă golful.

Paul a stat atunci, a chibzuit şi, ca deobicei, s-a lovit cu palma peste frunte: îi venise o idee: „Ptiu, la naiba, cum de nu m-am gândit! Acolo sus, în Alaska, doar sunt gheţari cât lumea! Gheţari care în drumul lor au putut face lacuri, râuri, văi, golfuri, de toată frumuseţea. Ia să mă reped să aduc unul.”

Zis şi făcut. Paul şi l-a luat pe Babe, boul său albastru şi a pornit-o spre nord. Acolo şi-a înhămat năzdrăvanul animal la cel mai mare gheţar din Alaska şi l-a adus la Seattle. Pe urmă n-a mai avut mult de făcut: în drumul lui, gheţarul singur a scobit golful, fără să mai fi nevoie de vreun escavator.

într-una din zile, Babe dădu cu ochii de o învăţătoare care purta o umbreluţă roz. Babe nu văzuse niciodată o umbrelă roz, se sperie şi voi s-o ia la goană. Paul abia izbuti să ţină în frâu animalul, înfigându-şi cu putere pintenii în pământ. Aşa a luat naştere canalul Hood. Dar Paul n-a mai făcut drumul înapoi cu boul lui, aşa încât canalul n-a fost niciodată terminat cu adevărat.

Babe devenise ciudat în ultima vreme. Spaima de umbreluţa roz, pe care o purta fiica lui Old Dad Hood,

---

25 unul din boii fabuloşi ai lui Paul Bunyan, însă de o talie şi o forţă uriaşă, legendară, pentru că numai cu ajutorul lui s-a putut cara pământul golfului

26 Andrew Carnegie (1835-1910) regele oţelului din epoca aceea

învățătoare în oraș, nu era singurul său capriciu. Poate, se gândise Paul, hrana nu-i era pe plac animalului. Fără îndoială că trifoiul bun din Dakota şi Wisconsin, finul proaspăt de altă dată nu puteau fi înlocuite cu mugurii de brad din nord. în zadar s-a căznit Paul să cultive lucerna pentru Babe: n-a izbutit s-o facă să crească în ţinutul acela. O pălea ploaia de sus şi apele din pământ ce musteau. Babe devenea din ce în ce mai capricios. în aşa fel, încât nu mai suporta să-l vadă pe Paul cultivând stridii pentru guvernator, ca să le aibă proaspete, când îi primea pe ceilalţi guvernatori. Babe şi-a arătat limpede punctul de vedere când Paul a vrut să unească fluviul Columbia cu golful
Puget: nu s-a mai mişcat din loc niciun pas. Paul n-a avut ce-i face, dar oricum golful era gata, nu perfect rotunjit, dar executat după cerinţele contractului. Dealtfel, Paul nici nu mai avea chef să-l dichisească: el primise de la municipalitatea din Bellingham[27] o comandă să le facă şi lor un golf. Paul acceptă oferta, care era avantajoasă. Dar când să se apuce de treabă, se lovi de împotrivirea unui ins pe nume Baker, care avea exact în locul unde trebuia săpat golful o fâşie de pământ concesionat. Ori, bătrânul Baker nici nu voi să audă, nici să vândă, nici să înstrăineze în vreun fel concesiunea lui. în zadar au fost toate rugăminţile lui Paul. Până ce acesta se satură şi se luă la păruială cu Baker. Când ieşi din spital, Baker găsi golful terminat şi Paul îl consolă:

— Am aruncat tot pământul pe partea cealaltă a oraşului, îţi poţi reface ferma acolo şi-i poţi da alt nume. Ca să fii mulţumit. Aşa s-a născut muntele Baker[28].

Contractul odată terminat, asociaţii Old Man Puget, Eliott Rainier şi Hood s-au văzut nevoiţi să meargă să-i plătească lui Paul. Pe drum se gândeau însă că el dobândea prea mulţi bani pentru o muncă pe care o făcuse cu atâta uşurinţă. Au încercat atunci să-i explice că voiau să-l plătească cu ziua. Paul se propti atunci cu un picior de fiecare parte a trecătorii Deception şi în timp ce asociaţii căutau să-l convingă să accepte, el arunca câte o lopată de pământ în golf. Cât ai zice peşte făcu mai multe grămezi în mijlocul golfului. Când îşi dădură seama că în scurt timp avea să astupe golful, asociaţii nu nimeriră mai repede la sacul cu bani pe care-l împărţiră frăţeşte cu Paul. Iar când mai voiră să-l înşele şi cu vagonul de tutun promis, trimiţându-i o mahorcă proastă, Paul începu din nou să arunce lopeţi de pământ în Puget. Pe dată lucrurile se schimbară: cât ai clipi, asociaţii îi trimiseră o încărcătură din tutunul cel mai fin.

însă toate lopeţile de pământ pe care Paul le aruncase în golf se acoperiră în curând cu verdeaţă şi pomi şi s-au numit insulele San Juan, minunate ca înfăţişare, fiind totuşi o stavilă în calea vapoarelor care se îndreaptă spre Victoria.

Chipul care a prins viață

poveste din S.U.A. – legendă din regiunea marilor lacuri

Se afla odată un tânăr şef de trib, care alegându-şi o soţie tânără din satul lor, frumoasă şi harnică, o iubea din toată inima, iar nevestii. Bărbatul îi era tot atât de drag. Cei doi soţi trăiau în linişte şi fericire, până când, într-o bună zi, tânăra femeie căzu la pat lovită de o boală grea. Nu era şaman de care să se fi auzit în împrejurimi, la care să nu fi trimis şeful tribului, de-a lungul râului, o pirogă, să-l aducă lângă patul de suferinţă al bolnavei.

---

27 port în Washington, aproape de Canada

28 munte de 3233 m. în apropiere de Bellingham (statul Washington) la frontiera Canadei

Dar toate au fost în zadar. După multă vreme de chinuri, tânăra soţie se stinse, lăsându-şi bărbatul copleşit de durere. Nu-l mai trăgea nimic spre viaţă şi n-avea decât o singură dorinţă: să găsească un meşter cioplitor în lemn care să izbutească să redea cu măiestria sa chipul soţiei sale, aşa cum fusese în viaţă. Căută multă vreme prin împrejurimi un asemenea meşter, dar niciunul nu i se păru îndeajuns de priceput ca să cioplească frumosul chip al moartei, aşa cum ar fi dorit el. în cele din urmă, într-una din seri, îl opri un cioplitor din satul lor, care-l cunoştea de mult:

— Ai umblat prin toate satele învecinate după un om care să-ţi redea chipul soţiei. Numai la mine nu te-ai oprit. Cu toate acestea, dintre toţi, eu am văzut-o cel mai adesea plimbându-se alături de tine. Ştiind cât ai iubit-o, iată, vreau să încerc să ţi-o făuresc în lemn, s-o ai în faţă măcar şi aşa ca pe un chip neînsufleţit.

Şeful de trib se învoi, iar meşterul plecă să caute un lemn bun de cedru roşcat, aşa cum creşteau prin locurile acelea.

După ce găsi ceea ce căuta, meşterul se apucă de lucru, dar, cât timp cioplea şi dăltuia lemnul, nu dădea voie nimănui să se apropie de coliba lui. Nici chiar şefului de trib.

în cele din urmă, într-o zi, după apusul soarelui, îl chemă pe soţul celei moarte şi-l pofti în colibă.

Tânărul rămase uluit şi, pentru prima oară, după multă vreme, chipul i se lumină şi un zâmbet îi trecu pe faţă.

— Da, cu adevărat, ea este, aşa cum a fost în viaţă! Statueta de lemn era înfăţişată şezând pe un scăunaş; şi era atât de bine cioplită, încât semăna aidoma cu fiinţa pe care o înfăţişa.

Şeful tribului nu aşteptă nicio clipă, luă chipul de lemn şi-l duse în coliba lui, aşezându-l lângă masă. Apoi se întoarse şi-i spuse cioplitorului:

— Spune-mi, meştere minunat, cât îţi datorez pentru bucuria pe care mi-ai făcut-o?

— Nimic, sau mai bine ce vrei să-mi dai tu. M-a înduioşat durerea ta şi am vrut să ţi-o alin dăruindu-ţi într-un fel chipul drag, ca cel puţin aşa să-l poţi păstra aproape. De plată n-am trebuinţă.

Cu toate acestea, tânărul oştean îl încarcă cu daruri preţioase pe cioplitor şi luându-şi rămas-bun de la el îi făgădui prietenia lui pentru totdeauna.

Din ziua aceea, şeful de trib trăia lângă statuia de lemn, de parcă ar fi fost făptură vie. Ba, îi vorbea, mânca lângă dânsa, şi uneori plângea la picioarele ei. Azi aşa, mâine aşa, până ce i se păru încetul cu încetul că statuia parcă prinde viaţă, parcă-l priveşte, uneori îndurerată de suferinţa lui. Şi aşa, odată i se păru tânărului că aude în pieptul de lemn un scârţâit, ca un scâncet.

Speriat, a doua zi după răsăritul soarelui, el mută statueta ceva mai departe şi minune! Sub locul unde fusese aşezată, crescuse din podea un cedru mititel şi firav, la fel de roşu ca şi lemnul din care fusese cioplită statuia!

Noaptea, în vis, chipul de lemn prinse viaţă şi spuse soţului ce trebuia să facă.

Acesta îngriji micul cedru ca pe un copil. Copăcelul creştea văzând cu ochii. Şeful de trib dărâmă coliba şi-i făcu loc să se înalţe şi să se întindă. Dar pe locul unde mutase statueta, se ivise între timp un alt copăcel, aidoma primului.

— Sunt copiii şefului de trib, spuneau oamenii, pătrunşi de gândul că fără nicio îndoială, chipul de lemn era fermecat şi avea o viaţă a lui.

Şi în felul acesta, şeful tribului nu s-a mai simţit singur, căci noaptea vorbea în vis cu soţia lui, iar pe insula lor s-au răspândit şi au crescut cedrii roşii, cei mai frumoşi şi mai tari din toţi câţi există.

Fasolea şi porumbul

poveste din S.U.A. – legendă a indienilor Seneca

Odată, de mult de tot, locuitorii unui neam care trăia pe lângă malurile unui fluviu întins cât o mare, au auzit într-o seară un glas de femeie care venea din aval. Au stat uimiţi şi-au ascultat ce spunea cântecul:

— Cine vrea să mă ia de nevastă, cine vrea? Dacă e cineva să se înfăţişeze cât mai curând!

într-adevăr, era glasul cumetrii Fasolea, subţire şi zveltă, bună de măritat.

— Eu vreau să te iau de nevastă, se auzi glasul tigrului.

— Bine, dar aş vrea mai întâi să ştiu cu ce bucate ai să mă hrăneşti, voi să afle Fasolea.

— Am să-ţi aduc întotdeauna came proaspătă din belşug, o asigură tigrul.

— Carne? zise uimită Fasolea. Eu nu mă hrănesc cu un asemenea fel de mâncare. Cine vrea să mă ia de nevastă? Cine doreşte, să spună!

— Eu aş vrea să-mi fii soţie, se auzi atunci glasul cerbului.

— Dar, îi răspunse fasolea, înainte de a mă învoi, aş vrea să-mi spui ce ai să-mi dai zilnic la masă?

— Am să-ţi dau felurile cu care mă înfrupt şi eu, spuse cerbul. Uite, muguri proaspeţi din pomi, frunze încolţite, coajă tânără de copac.

— Dar ce să fac eu cu toate acestea? îi răspunse Fasolea. Eu nu mănânc astfel de verdeţuri. Şi urmă ca înainte:

— Cine vrea să mă ia de nevastă, nu e nimeni? Dacă e, să spună şi sunt gata să-l ascult.

— Iaca, eu vreau să ne luăm, răsări şi ursul, din fundul pădurii, îmi placi şi o să te îngrijesc cum se cuvine.

— Dar aş vrea să ştiu, cumetre urs, de mâncat ce-o să mănânc atunci când voi fi soţia ta?

— Am să-ţi aduc în fiecare zi grămezi întregi de nuci gustoase. Am scorburi pline cu nuci, care ne vor ajunge pe săturate. Iar în altele am miere.

— Ia te uită, cu ce hrană vrei să mă ţii, ursule! Dar eu nu am mâncat nuci sau miere şi nici n-o să mănânc vreodată! Nici cu tine nu mă pot mărita, cumetre urs. Cine vrea să mă ia de nevastă, cine? Să spună, să spună! Glasul Fasolii ajunse şi la urechile lupului. Şi el ar fi vrut să peţească Fasolea.

— Cu mine n-ai vrea să te măriţi, frumoasa mea? întrebă lupul mieros.

— Ba cum să nu vreau, cumetre lup, dar tot aşa, după ce-mi vei spune pe ce hrană ai să mă ţii.

— De asta să nu te temi, cumătră Fasole. Am să-ţi aduc vânat şi came de n-ai să poţi prididi să mănânci.

— Ei, lupule, n-ai nimerit-o nici tu, am mai spus-o şi altuia mai puternic ca tine, înainte, eu carne nu mănânc şi mai ales furată, cum ţi-e obiceiul.

Auzind asemenea vorbe de ocară, lupul tăcu şi se făcu nevăzut.

— Pare-mi-se că nu mă vrea nimeni de nevastă, urmă Fasolea. Aşa-i sau mă înşel?

— Uite, eu vreau din toată inima să te iau de nevastă, dacă te învoieşti, se auzi în cele din urmă glasul porumbului.

— Porumbule? Tu? Ia spune-mi, cumetre, ce vrei să-mi pui în faţă la masă?

— Eu am să-ţi dau rodul meu, porumb proaspăt şi dulce, în fiecare zi, dacă mă iei de bărbat.

— Bine, încuviinţă Fasolea. Aşa a fost să fie de la începutul timpurilor: să fiu alături de tine.

Zicând acestea, Fasolea se îndoi şi, aplecându-se spre tulpina porumbului, îl îmbrăţişa, iar el o cuprinse şi o ocroti acoperind-o cu frunzele lui lungi şi puternice.

Şi aşa au trăit de atunci, până în zilele noastre, nedespărţiţi. Oriunde se află un lujer de porumb, el se înalţă spre cer îmbrăţişat de soţia lui dragă, Fasolea.

Mon-Dau-Min

poveste din S.U.A. – legendă a indienilor Ojibwas, regiunea marilor lacuri

Într-un sat sărac de pe dealuri sterpe, trăia odată demult un indian cu o casă plină de copii. Deşi muncea omul din zi până în noapte, mergea la vânat, pescuia, umbla după roadele pădurii, abia dacă izbutea să-şi hrănească pruncii. Dar nu-l auzeai să se plângă vreodată, nici pe el, nici copiii, ci cu toţii mulţumeau marelui duh al văzduhurilor şi pentru puţinul de care aveau parte. Cel mai bine îi semăna tatălui feciorul său mai mare, care era ascultător, blând şi visător. Feciorașul ajunse la vârsta când tinerii serbează ceremonia Ke-ig-u-iş-im-o-win, adică vârsta când omul îşi alege geniul protector ce avea să-l conducă şi să-l ocrotească de-a lungul întregii sale vieţi. în vederea acestei serbări, care pecetluia trecerea de la vârsta copilăriei la cea a tinereţii şi a bărbăţiei, tatăl îşi chemă fiul şi-i transmise străvechiul obicei al tribului: băiatul trebuia să se retragă în pădure sau pe lângă malul apei, iar acolo să petreacă şapte zile în cugetări adânci despre viaţă şi

despre felul cum avea să şi-o folosească.

în vremea aceasta, nu-i era îngăduită niciun fel de hrană.

Băiatul făcu întocmai cum îi poruncise tatăl său. îşi dură o colibă mică în mijlocul pădurii şi începu să cerceteze viaţa plantelor şi a vietăţilor din jur, minunându-se de toate frumuseţile firii ce-l înconjurau. Spre sfârşitul zilei, în timp ce se pregătea de culcare, iată că băiatul se trezi faţă în faţă cu un tânăr înalt şi frumos, care apăruse dintr-o dată în mijlocul colibei. Acesta îi spuse, făcându-i semn că nu trebuie să se sperie:

— Marele duh al văzduhurilor te-a văzut şi-ţi cunoaşte dorinţele. El ştie că nu vrei să te faci un războinic şi că, dimpotrivă, gândurile îţi sunt paşnice, îndreptate spre căutarea fericirii oamenilor. Eu am să vin în toate serile ce vor urma şi ne vom lua la luptă. Datoria ta e să mă învingi de fiecare dată.

într-adevăr, şi în ziua aceea, şi în cele următoare, după asfinţitul soarelui, frumosul tânăr cobora din înălţimi, intra în coliba flăcăiaşului şi acolo se luau la trântă. însă din pricina lipsei de hrană, puterile băiatului scădeau pe zi ce trecea. în prima zi ieşi grabnic învingător. în ziua următoare lupta dură mai mult. În a treia zi el trebui să-şi adune puterile pentru a nu rămâne învins. Apoi i-a fost din ce în ce mai greu, până când, în a şasea zi, toată suflarea din jur, începând cu stelele, cu adierea vântului, cu şoaptele plantelor, a trebuit să-i vină în ajutor, să-l întărească şi să-i sprijine voinţa pentru a nu se da bătut. Atunci, frumosul străin, coborât din văzduh, îi spuse:

— Tinere, ai învins. Mâine, după ce ne vom întâlni pentru ultima oară, mă vei ucide, îmi vei scoate veşmintele, mă vei acoperi cu ele, apoi vei curăţa bine pământul din faţa colibei tale şi vei săpa acolo o groapă. Mă vei coborî în groapă, mă vei acoperi cu veşmintele şi apoi cu pământ. Pe urmă, timp de multe luni de zile vei avea grijă să nu crească nicio buruiană pe locul acela de care te vei îngriji mereu. Răsplata o vei primi de la duhul văzduhurilor. De asemenea, să ştii că eu nu voi pieri cu desăvârşire, aşa că nu ai de ce să te întristezi.

A doua zi, tatăl băiatului veni să-l vadă şi timpul de pregătire fiind împlinit, el îi aduse un coş cu de-ale mâncării. Dar tânărul îl rugă pe tatăl său să-l mai lase singur până după asfinţitul soarelui. Bătrânul se învoi. De îndată ce rămase singur, iată că se afla în faţa tânărului frumosul sol a văzduhului.

Cu ultima lui putere, băiatul îl doborî la pământ şi când îi ridică veşmântul de culoarea cerului şi a câmpiilor, sub haina sclipitoare, solul Marelui duh al văzduhului era mort.

Băiatul îl luă, îl înveli în toate ţesăturile preţioase pe care le purtase şi-l îngropa în faţa colibei, aşa cum i se poruncise. Se duse apoi la locuinţa părinţilor săi, unde luă în grabă puţină hrană şi se întoarse deîndată la coliba lui. Multe luni de zile el nu-şi părăsi locuinţa îngrijind locul, şi iată că la sfârşitul verii o tulpină înaltă, cu frunze ca nişte săbii, răsărită pe locul unde fusese îngropat străinul, legă într-un înveliş de frunze mai multe roade minunate: erau nişte boabe lăptoase şi gustoase, ce se înşirau pe un cocean ascuns în acelaşi înveliş moale de mătase aurie, ca părul frumosului sol a duhului văzduhurilor. Băiatul mai aşteptă un timp, până când roadele acelei plante necunoscute se împliniră, crescând mari şi umplându-se de boabe dese* şi gustoase. Apoi se duse la părinţii lui şi luându-i pe toţi cu dânsul merse şi le arătă minunata plantă în care era sigur că trăia mai departe prietenul lui din văzduhuri:

— Tată, mamă, iată darul de nepreţuit. De aici înainte noi, indienii din aceste locuri, nu vom mai fi nevoiţi să trăim doar din vânat şi pescuit. Vom semăna şi vom înmulţi planta aceasta, ale cărei boabe ne vor da hrană din belşug.

Mult s-au bucurat părinţii tânărului. Au pus rodul cel nou şi l-au copt. Apoi l-au mâncat, minunându-se de dulceaţa lui şi au înţeles că dobândiseră o hrană bună şi sătioasă, care o putea înlocui pe oricare alta. Aşa a apărut porumbul în satul indian.

Fiii norului

poveste din S.U.A. Şi Mexic – legendă pima, California

Trăia odată, într-o fermă din jurul Marelui Templu de pe Gila, o fată de o rară frumuseţe. Durerea tuturor tinerilor din aşezarea aceea era că minunata copilă nu-şi alegea pe niciunul din cei ce o ceruseră de nevastă. Nu se apropiase de nimeni şi-şi petrecea timpul împletind preşuri şi

privind cerul şi norii care veneau din răsărit. îl plăcea mai ales norul înserării, cel ce aducea de cele mai multe ori ploaia. Din înălţimea lui, şi norul înserării îndrăgise fata şi hotărâse s-o ia de soţie.

într-o seară, ea adormi lucrând la un covoraş şi atunci norul se prefăcu într-o picătură de ploaie caldă, înmiresmată, şi ajungând la picioarele fetii adormite luă înfăţişarea unui tânăr frumos, cu ochii sclipitori şi albaştri, care-i spuse că de aici înainte el îi va fi soţ şi ocrotitor. Fata surise şi primi. Azi aşa, mâine aşa, trăiră fericiţi în taină, până când într-o bună zi ea avu doi prunci minunaţi, cu priviri sclipitoare, ageri şi deosebiţi de toţi ceilalţi copii de seama lor. Dar în sat se porni mare gâlceavă, căci nimeni nu se dumirea cine fusese alesul fetii şi cine o luase de nevastă.

Atunci, pentru a domoli vâlva ce se stârnise, ea adună pe toţi cei ce-o ceruseră şi făceau acum gălăgie, îi puse să se aşeze în cerc şi le spuse:

— Uite, oameni buni, să lăsăm copiii să-şi arate singuri tatăl.

Copiii se învârtiră cu paşi mărunţi în cercul din jurul bărbaţilor şi nu se opriră nicăieri, întorcându-se la mama lor. De atunci ei au crescut liniştiţi, dar când s-au făcut mai mari ei au întrebat-o într-o zi:

— Mamă, spune-ne şi nouă cine e tatăl nostru. Toţi copiii îşi întâmpină părintele seara când vine cu vânatul pe umăr acasă. Noi pe cine să întâmpinăm?

Atunci mama îi luă de mână, îi duse afară şi, arătându-le norul înserării care tocmai se ivise în spatele colinelor verzi, le spuse:

— Uitaţi-vă colo, în sus: norul acela care ne aduce ploaia e tatăl vostru.

— Şi noi ne putem duce la el?

— Desigur că puteţi. Dar aveţi grijă cum mergeţi, feriţi-vă de primejdii şi nu rămâneţi la fratele tatălui vostru, Vântul, care stă aproape de el.

A doua zi copiii au pornit la drum. Au mers multă vreme, străbătând văi şi coline, urcind apoi piscuri de munţi şi într-adevăr, într-una din zile au ajuns la porţile vântului.

— Tu eşti tatăl nostru? au întrebat ei Vântul, după ce au intrat în ograda lui.

— Nu, eu sunt unchiul vostru. Mergeţi mai departe şi veţi întâlni lăcaşul Norului de seară, care e tatăl vostru.

Dar, când au ajuns acolo, mare le-a fost mâhnirea copiilor: tatăl lor îi trimise înapoi la fratele lui, Vântul, spunând că acela era tatăl lor. Copiii au făcut de câteva ori drumul încoace şi încolo, până când, în cele din urmă, norul hotărî să-i încerce să vadă dacă într-adevăr aceşti fii ai săi erau vrednici de el şi de puterile ce le fuseseră hărăzite.

Punându-i prin urmare la încercare, unul din tineri aruncă fulgerul cu toată puterea, făcând să sară în jur foc şi scântei, iar celălalt slobozi trăsnetul de se cutremurară munţii şi văile.

— într-adevăr, văd că sunteţi fiii mei, înzestraţi cu. Aceleaşi puteri ca şi mine, zise Norul. încă o încercare şi apoi vom trăi mereu împreună. în casa de alături au pierit o mulţime de oameni înecaţi de puhoiul apelor. Ia să văd, puteţi sta în casa aceea?

Cei doi tineri făcură întocmai cum le poruncise tatăl lor. Apele încă nu se scurseseră din locurile unde-i trimisese el, dar năvala valurilor n-avea nicio putere asupra lor: rămâneau deasupra, vii şi nevătămaţi.

— Bine, fiţi bineveniţi aici, copiii mei iubiţi, şi petreceţi-vă zilele în lăcaşul meu. Când şi când mă veţi ajuta să dăm oamenilor ploaie.

Şi aşa, cei doi fraţi au trăit multă vreme mulţumiţi lângă tatăl lor. De la un timp însă începu să li se facă dor de mama lor cea pământeană şi cerură Norului încuviinţarea să meargă s-o vadă. Norul se învoi şi apucându-se să le făurească nişte săgeţi cum nu se mai văzuseră până atunci, el le spuse:

— Mergeţi. Dar aveţi grijă pe drum să nu vorbiţi cu nimeni şi să nu vă apropiaţi de nimeni, altfel vă veţi pierde puterile.

Zis şi făcut. De îndată ce porniră, cei doi tineri se şi pomeniră cu corbul dându-le târcoale. Dar amintindu-şi de cuvintele tatălui lor, ei schimbară drumul, izbutind să scape de urmărire, în drumul lor însă se mai iviră şi alte animale, care se străduiau să-i oprească din drum. Astfel au fost... şoimul şi vulturul. Dându-şi seama că cei doi tineri căutau să-i ocolească, vulturul coborî deasupra lor bătând din aripi ca o furtună. Văzând spaima lor, el îi luă cu binişorul, încercând să-i convingă că voise doar să-i sperie în glumă. Copiii însă nu-i răspunseră şi-şi urmară drumul. în cele din urmă, îi ajunse din urmă cumătrul coyot. Cu toate că cei doi tineri au făcut tot ce le-a stat în putere ca să nu întâlnească animalul acesta prefăcut şi primejdios, coyotul făcea ce făcea şi se tot

afla pe drumul lor. Văzându-le, de sus, din înaltul cerului, încurcătura, Norul înserării le trimise în ajutor fulgerul şi tunetul pe care cei doi tineri ştiau să-i mânuiască, orbind coyotul la fiecare cotitură de drum până îl făcură să-şi ia tălpăşiţa. Dar când ajunseră în vârful muntelui, care nu le fu uimirea când se treziră din nou în faţa răutăciosului animal. Atunci ei se aşezară unul de o parte a drumului şi celălalt de partea cealaltă, făcând loc coyotului să treacă. Iar în clipa aceea, prin propria lor putere şi a tatălui lor, ei au fost prefăcuţi în două agave[29] mari, cele mai mari ce se văzuseră vreodată. De aceea, până în zilele noastre, aga vele cresc pe munţi şi sunt culese în timp de ploaie, iar în acest răstimp fulgerele şi trăsnetele sar de la un loc la altul, întocmai ca atunci când însoţeau pe cei doi copii ai Norului înserării.

Mudubina[30] şi nufărul

poveste mexicană – legendă a indienilor zapoteci

Mudubina, care în limbajul unor indieni din Mexic înseamnă boboc care plânge, n-a fost, ca şi nufărul, întotdeauna o plantă de apă. Amândouă şi mudubina şi nufărul creşteau în poieni şi pajişti alături de toate celelalte flori sălbatice. Se legănau în vânt şi se bucurau de soare. Până când, într-o bună zi. Nufărul îşi aplecă lujerul ceva mai departe şi-o zări pe mudubina. Din clipa aceea n-a mai fost fericit şi se ruga necontenit de vântul serii să-i aplece tulpina spre frumoasa care rămânea nepăsătoare, cu petalele închise. Căci mudubina era o floare atât de cuminte şi ruşinoasă, că nu şi-ar fi deschis petalele decât numai o dată cu căderea nopţii. Se legăna în vârful tulpinei, închisă, boboc surd şi încăpăţânat, care nici nu auzea şi nici nu vedea suferinţa bietului nufăr, care-o îndrăgise peste fire. Zadarnice erau toate implorările lui, să-i arunce măcar o privire. El îi şoptea dulce, în limbajul florilor, cuvinte duioase şi calde, vrând s-o facă să înţeleagă cât o iubea şi cât voia să fie pe veci a lui, dar mudubina tăcea, nepăsătoare la tot ce-i şoptea vântul din partea nufărului. Acesta n-a contenit cu rugăminţile lui, ce se prefăceau, pe măsură ce ziua scădea şi se apropia seara, din ce în ce mai triste, mai deznădăjduite. Şi, în sfârşit, când la căderea nopţii mudubina se lăsă înduplecată şi înflori, era prea târziu: nufărul îşi plecase capul şi-şi dăduse duhul: petalele lui se răspândiră de jur împrejur ca o mantie ce-i căzuse de pe trup. Văzând ce durere pricinuise nufărului, mudubina începu să plângă şi plânse multă vreme, până când lacrimile ei înecară pământul înjur, făcând totul o apă, în care nu mai rămaseră din toate florile decât ea şi nufărul. Aşa s-a întâmplat, încât cu vremea nu i-au mai primit decât lacurile care le cunoşteau durerea: ziua stă închisă, pe apă, ca o adormită, vegheată de strălucitoarea frumuseţe a iubitului ei, nufărul. Iar noaptea se deschide, umplând apa cu mii de băşicuţe colorate, ce înfrumuseţează şi lacul şi cântecul broaştelor, căutând parcă să aducă la viaţă cu orice preţ pe credinciosul ei cavaler, îmbrăcat în strălucitoarea sa mantie albă.

Primii oameni

poveţe din Guatemala şi Mexic – din epopeea civilizaţiei maya: Popol – Vuh

Într-o zi zămislitorii firii, duhurile pământului şi ale apelor, au chemat la viaţă animalele: cerbii, păsările, jaguarii, şerpii, viperele şi păzitorii lianelor. Aceasta, pentru că tăcerea şi nemişcarea din arbori şi din liane li s-au părut triste şi împotriva vieţii. Prin urmare le-au spus cerbilor:

— Veţi avea lăcaşul în păduri, printre ierburi, în văi, de-a lungul apelor, veţi umbla pe patru picioare şi veţi avea pui.

29plantă ornamentală din America

30plantă acvatică exotică a cărei floare se deschide noaptea

Aşa le-au spus şi păsărelelor, cărora li s-au dat copacii, să-i locuiască şi să-şi facă printre ramurile lor cuiburile. Şi astfel şi-au primit locul toate făpturile pământului. Apoi le-au spus fiinţelor vii să le dea nume şi să-i cânte pe ei: Fulgerul, Tunetul, pe Tepeu şi pe Gugumaţ, Şarpele cu pene; duhurile văzduhului şi ale pământului, de la care primiseră viaţa. Şi aşteptând să audă mulţumiri în toate graiurile de pe pământ, aceste duhuri n-au auzit altceva decât orăcăieli, răcnete, lătrături, ţipete, nimic altceva decât nişte sunete care nu semănau cu sunetele ce-şi doreau să le audă.

— Nu sunteţi în stare nici să spuneţi ceva frumos părinţilor voştri! N-aveţi grai şi n-aveţi viers, le-au spus zeii.

încercară atunci animalele să-şi schimbe graiul. Dar nu izbutiră, căci nu se potriveau la vorbă şi nu se înţelegeau nici unii pe alţii. N-au izbutit să scoată decât aceleaşi sunete fără înţeles.

Atunci duhurile au spus:

— Ne luăm cuvântul înapoi. Veţi rămâne mai departe pe locurile unde v-am pus să trăiţi, o să vieţuiţi şi o să vă înmulţiţi, dar o să fiţi vânaţi pentru hrană. Şi aceasta a fost soarta animalelor lumii.

— Să ne plămădim făpturile în stare de a ne mulţumi pentru trudă şi de a grăi frumos, au hotărât duhurile.

Aşa au spus şi s-au apucat să făurească omul, luând pentru aceasta pământ şi făcând din el făpturile omeneşti. Dar acestea se fărâmiţau, se muiau, curgeau şi se risipeau. Niciuna din noile fiinţe n-a rămas întreagă.

Atunci zeii au chemat în ajutor şi alte puteri: pe Marele Străbun, pe Marea Străbună, pe Marele Tapir, pe Marele Jad, pe Bătrâna Soartă şi Vechea Ascunzătoare, cu forţele lor uriaşe. Şi toţi aceştia au hotărât să-şi pună puterile laolaltă, să-şi făurească supuşii, încercând din nou. Şi s-au aplecat să-i sculpteze din lemn.

Iar oamenii aceştia au umblat, s-au înmulţit şi-au vorbit, dar fără înţelepciune. Cu timpul, chipurile lor au început să se usuce, mersul să li se împleticească, picioarele să li se subţieze, graiul să le piară. N-aveau niciun fel de amintire despre făuritorii lor, pe care nici nu-i ştiau şi pe care nici nu-i iubeau.

în vremea aceea nu erau pe cer nici soarele, nici luna, şi totul era învăluit în umbră. Atunci Marele Jad, strălucitor, cu ochii de nestemate şi dinţii de perle, a spus:

— Eu sunt soarele şi luna. Oamenii se vor bucura, vor trăi şi se vor mişca în lumina mea şi mă vor proslăvi.

Dar el nu era nici soarele nici luna, era doar luminos şi strălucitor ca pietrele preţioase din care fusese zămislit. Şi lumea a rămas în umbră, iar oamenii au continuat să se usuce şi să piară.

în timpul acela, a venit un mare potop şi a acoperit totul cu apele lui.

Dar nu numai atât. împotriva acestor oameni de lemn s-au ridicat şi animalele, câinii şi păsările. Patru mari păsări le-au scos ochii, le-au fărâmiţat oasele, le-au spart capetele şi le-au sfâşiat carnea. Până şi obiectele casnice, oalele şi farfuriile de lut s-au ridicat şi au strigat la ei, împreună cu câinii şi păsările: „Ne-aţi chinuit zi şi noapte, v-aţi purtat rău cu noi, să pieriţi de îndată!" Iar făpturile acestea omeneşti, cele dintâi, nu ştiau unde să mai alerge. Au încercat să intre în caverne, dar acestea s-au închis în faţa lor. Au vrut să se urce în copaci, dar aceştia s-au depărtat de ei şi astfel au pierit, iar de pe urma lor n-au rămas decât nişte maimuţe în copaci, urmaşii lor.

Şi s-a scurs de atunci mult şi abia la al treisprezecelea soare care a luat fiinţă, Făuritorii, Zămislitorii au căutat iarăşi să se întrunească şi să ceară sfat marelui Univers în ce fel să creeze omul, care să le fie credincios şi recunoscător.

Şi atunci au aflat că porumbul alb şi cel galben se află în locul unde se despart apele. Şi cele două feluri de porumb au fost măcinate, iar zeiţa Xumucane le-a frământat cu nouă feluri de fierturi. Din ele s-au alcătuit braţele, picioarele, trupul oamenilor, al primilor patru fraţi. Aceştia umblau, vedeau, se mişcau, priveau cerul şi pământul, vorbeau, aveau înţelepciune şi simţăminte. Erau perfecţi. Şi zeii i-au întrebat:

— Nu e bună făptura voastră? Nu vedeţi cu ochii? Nu pricepeţi? Cuvântul şi mişcarea voastre nu sunt minunate? Priviţi în jur, nu sunt munţi în înălţimi, şi văi sub cerul înalt?

Atunci cei proaspăt creaţi au răspuns:

— într-adevăr, ne-aţi dat orice mişcare şi toate perfecţiunile. Vorbim, înţelegem, gândim, umblăm; datorită vouă vedem şi ceea ce se află lângă noi şi ceea ce e departe; vedem toate lucrurile mari şi mici din cer şi de pe pământ, datorită vouă creatorii noştri, şi vă suntem adânc recunoscători.

Dar zeii n-au fost mulţumiţi cu răspunsul acesta. Ei şi-au spus:

— Oare nu se vor semeţi făpturile acestea şi nu vor deveni rivalii noştri? Natura lor nu e cea a unor simpli muritori. Ei vor fi întocmai ca nişte zei, egalii noştri, iar înţelepciunea lor se va desfăşura şi va cuprinde înţelegerea tuturor lucrurilor.

Astfel au vorbit între ei Huracan, Tepeu, Gugumaţ şi perechea divină Xpiacoc şi Xumucane. Atunci Inima cerului a suflat asupra ochilor primilor oameni un nor, acoperindu-i cu un văl, în aşa fel de părea că privesc într-o oglindă acoperită de aburi: iar vederea lor a fost întunecată astfel, încât ei n-au văzut ceea ce se afla lângă ei. În felul acesta înţelepciunea lor s-a restrâns şi a devenit înţelepciunea muritorilor. Cuprinşi de somn, cei patru fraţi au adormit, iar în timpul acesta zeii le-au adus patru femei minunate pe care le-au găsit lângă dânşii când s-au trezit. Inima lor s-a umplut de bucurie când au văzut soţiile ce le fuseseră dăruite şi în felul acesta omenirea a crescut, a propăşit în linişte şi pace. Nu era pe atunci decât o singură limbă pe pământ şi primii oameni nu se închinau nici pietrelor, nici lemnului ci Creatorilor, Zămislitorilor lor, Inimii cerului şi a pământului, rugându-se pentru soarele, care pe atunci nu apăruse încă. Neliniştiţi cei patru fraţi au pornit spre Tulan-Zuiva, unde şi-au primit zeii, o divinitate pentru fiecare clan. Unul dintre zei le-a dăruit focul, dar zorile tot nu se arătau şi oamenii priveau cerul aşteptând clipa când soarele avea să se ivească să lumineze pământul.

Cei patru fraţi au călătorit prin multe ţări până au ajuns deznădăjduiţi pe muntele zeului Hacaviţ, unde au ars mirodenii aduse din locurile unde răsărise soarele. Acolo au aşteptat Luceafărul de ziuă care urca în toată minunăţia lui în zorile care pregătesc ivirea soarelui. Şi într-adevăr acesta s-a înălţatei toată suflarea a căzut la pământ, închinându-se măreţiei lui. în vremurile acelea soarele nu era arzător ca în zilele noastre, dar el a uscat totuşi, în scurt timp, pământul umed şi l-a făcut potrivit pentru viaţa oamenilor. Şi tot soarele a fost cel care a schimbat în stane de piatră primii zei monştri ai pământului zeul-leu, tigru şi vipera uriaşă, precum şi pe primii patru zei.

Dar nu mult după aceea, bucuria celor patru fraţi s-a amestecat cu durerea. Deşi şi-au văzut munţii luminaţi de luceferi şi de soare, de lună şi de stele, totuşi ştiau că după toate zilele acestea de glorie şi bucurie a triburilor maya Quiche, întemeiate de ei, care au ajuns la mare putere, ei trebuiau să le părăsească, să-şi părăsească soţiile şi urmaşii şi să se întoarcă la creatorii lor. „Noi ne-am îndeplinit menirea şi trebuie să ne întoarcem. Timpul nostru s-a sfârşit". Şi într-o bună zi, cei patru fraţi au pierit fără urme.

Cumătrul Hicotea şi cumătrul tigru

poveste cubaneză – din folclorul negrilor

Pe vremea când pământul era încă tânăr, iar broasca avea păr pe dânsa, totul era verde; nu numai ceea ce a rămas şi astăzi verde, iarba, copacii, ci şi pietrele, animalele şi oamenii creaţi de Oba-Ogo.

Adevărat este că în timpurile acelea încă nu se făcuse rânduială în toate: peştii beau din cupele florilor, păsările îşi agăţau cuiburile pe crestele valurilor, mările se revărsau de atâtea scoici, apele de lacrimile crocodililor... Ţintarul îşi înfigea acul în fundul unui munte care, de mâncărime, o pornea la vale, iar în ziua aceea elefantul se însura cu furnica...

Un om făcu o frânghie de lumină şi se urcă la cer. în zadar îi strigă soarele să nu se apropie, că se arde. El tot se apropie, dar numai într-atât, încât se înnegri din pricina arsurii. Acela a fost primul om negru şi de la el au purces apoi toţi negrii din lume.

în acelaşi timp, un alt om se îndrepta spre lună, călătorind pe un cal-pasăre-caiman-nor micuţ. Luna nu are decât un singur ochi rotund, într-un cerc tras cu cărbune. Iar în cercul acela se tot învârteşte până azi un iepure, fără să se oprească vreodată. Ochiul acela este un izvor de apă curată, prima apă a cerului. Iepurele este un peşte de gheaţă, iar ploaia locuieşte acolo, în ochiul lunii.

Aşa a fost cu luna: s-a născut parcă tară viaţă, nici fată, nici băiat, iar de supărare, mama ei s-a îmbolnăvit, iar tatăl a tras-o cu apă de iasomie şi i-a spus:

— Toate se nasc, mor şi înviază.

Luna coborî de-a berbeleacul pe un munte şi nimeri într-o pădure, unde iepurele încerca să scoată o scânteie dintr-o cremene albă.

Luna îi spuse iepurelui:

— Du-te fuga şi spune-le oamenilor că aşa cum eu mă nasc, mor şi înviez, tot aşa şi ei se nasc, mor şi revin la viaţă.

Iepurele o luă la fugă, dar pe drum se întâlni cu un sobol, care bea o băutură asemănătoare cu berea. Sobolul îl pofti şi pe iepure la o gură de băutură, dar neavând obişnuinţa, iepurele se făcu de îndată criţă şi încurcând mesajul lunii, el le spuse oamenilor:

— Luna vă face cunoscut că întocmai cum ea se naşte, moare şi înviază, tot astfel o să vă naşteţi şi voi şi o să muriţi şi n-o să mai înviaţi.

Văzându-l întorcându-se pe două cărări, luna îl luă din scurt pe iepure şi acesta bălmăji şi în faţa lunii ceea ce le spusese oamenilor, adăugind că aceştia îl ascultaseră întocmai şi începuseră să-şi sape şi gropile.

Luna se făcu foc, îl luă pe iepure de urechi şi îi spintecă botul cu un băţ de bambus:

— Drept pedeapsă, am să te ţin închis aici la mine, pe veci. Şi-l închise în ochiul ei unic, punându-i şi un lacăt. Aşa că degeaba caută iepurele ieşirea, că n-o găseşte niciodată.

Luna e rece: Tot ceea ce e rece e alb. Omul care s-a urcat în lună a albit şi el. Acesta a fost primul om alb, tatăl tuturor albilor. Iar când aceştia sunt trişti sunt din pricina celor spuse de iepure.

în vremurile acelea străvechi, Hicotea[31] i-a propus într-o zi cerbului:

— Hai să fim fraţi, „Labă de vânt".

— Bine, îi răspunse cerbul cu inima deschisă.

— Să nu ne despărţim niciodată, îşi urmă Hicotea vorba.

— Bine, se învoi cerbul.

Şi aşa au mers împreună şi ajungând la marginea unui lac, au pescuit cu ajutorul luceafărului de seară. Apoi au căutat-o pe Nikosia, fiica regelui, şi i-au dăruit luceafărul din care ea şi-a făcut cercel, deşi nu prea îi plăcea. Cu toate acestea, ea i-a primit foarte bine şi le-a dăruit mult aur şi fildeş. Dar era sasie, grasă şi urâtă fata regelui, că nimeni nu voia s-o ia de nevastă. Una din roabele ei o sfătui să bea sânge de broască ţestoasă, să se vindece de tuse şi să-i treacă ochiul cel saşiu.

Auzind acestea, noaptea, Hicotea a dat-o pierzării pe fiica regelui. Aruncându-i capul în sus acesta s-a întors şi s-a zdrobit, lovindu-se de carapacea aspră a broaştei ţestoase. Cerbul şi broasca au deschis-o apoi pe Nikosia, care era şi o vrăjitoare temută şi în măruntaiele ei au găsit semiţnţele tuturor legumelor ce se află astăzi pe pământ, dar care în vremea aceea nu erau cunoscute, şi astfel au descoperit şi boabele de porumb, care de atunci, răspândite, au fost atât de folositoare oamenilor. Din cel de al doilea cap al Nikosiei, cel rămas pe trup înainte de a muri, a scăpat apoi un nor de fluturi şi l-au înştiinţat pe împărat de cele întâmplate. între timp însă cerbul şi cu Hicotea trecuseră marea şi urmăritorii lor nu i-au mai putut prinde.

Apoi cei doi fugari au cumpărat pământ cu aurul dăruit de Nikosia şi s-au făcut fermieri, într-o ţară îndepărtată. Totul ar fi mers de minune, dacă într-o bună zi cerbul nu s-ar fi îmbolnăvit.

Hicotea, apucându-se să-i fiarbă ierburi de leac, a trecut şi în partea de pământ a cerbului, rămânând uluit de frumuseţea şi bogăţia acelor locuri pe care tovarăşul său semănase şi răsădise copacii şi plantele cele mai rare şi mai parfumate. Stând în capul dealului, Hicotea nu se mai sătura de parfumul portocalilor, de dulceaţa fructului mango. La picioarele sale se desfăşura întinderea minunată şi neînchipuit de bogată a văii Oşu-Kua-Oru-Oruku, unde pădurile de cedrii şi de mahoni se continuau cu palmieri de toate felurile, şi apoi cu plante cultivate: porumbul auriu, yucca, orezarii în lagune. Fără a mai vorbi de pomii fructiferi: pruni, rodii, gutui, grenate, ananaşi. în clipa aceea soarta sărmanului cerb fu pecetluită: „Să fie totul al tău nu e acelaşi lucru cu ceea ce ai pe jumătate", gândi Hicotea şi-l lăsă pe cerb să zacă fără să-i mai ducă leacurile de care avea

---

31 numele unei mici broaste testoase din Cuba, cu o carapace foarte aspră, acoperită parcă de cicatrici

nevoie.

însă cerbul avea fetişul[32] lui care veghea asupra făpturii sale şi îşi redobândi sănătatea.

Crezând că prietenul lui s-a sfârşit, se duse să-l caute şi-l găsi fumându-şi pipa, stând liniştit pe o piatră. Hicotea, care nu se aşteptase să-l mai vadă viu, îi căută de îndată nod în papură şi, luându-se la harţă cu el, îi propuse o întrecere, şi anume, fiecare să taie o parte din pădure. Cel ce va termina primul urma să rămână stăpânul întregii întinderi de pământ. Zis şi făcut. Cei doi foşti prieteni de odinioară începură fiecare de la un capăt şi terminară amândoi în acelaşi timp. Atunci Hicotea propuse ca fiecare să dea foc părţii sale, iar cel ce va izbuti să iasă viu şi nevătămat din flăcări, acela să rămână stăpân. Dar, şireata broască ţestoasă, după ce dădu foc unei bucăţi de pădure, se băgă într-o gaură sub pământ şi trase o piatră în faţă. Ea nu ieşi de acolo decât după ce focul se stinsese, în vremea aceasta, cerbul, de bună credinţă, se aruncase în mijlocul vâlvătăii, crezând că va izbuti s- o stăpânească, dar fu prefăcut în scrum de puterea focului. Din toată făptura lui nu mai rămăseseră decât coamele, din care Hicotea îşi făcu un instrument muzical. Când sufla în el, sunetele pe care le scotea erau atât de duioase, atât de calde şi dulci, încât atrăgeau toate făpturile pădurii, care se simţeau copleşite de frumuseţea şi durerea acelei muzici care trăda bunătatea cerbului înşelat.

Stăpânul pădurii, cumătrul Tigru, aflând de comoara pe care o avea Hicotea, îşi făcu într-o bună zi dram până la locuinţa lui. Şireata broască îl primi cu adânci plecăciuni şi rugă pe măria sa să-şi aleagă din ograda sa ce poftea mai bun. Şi, fără a aştepta porunca tigrului, începu să-i pregătească o masă bogată şi încă patru păsări grase şi un purcel pentrul cei de acasă. Tigrul se arătă foarte mulţumit de primirea ce i-o făcuse Hicotea, dar, înainte de a-şi lua rămas-bun, îi spuse că de fapt, venise mai puţin pentru masă şi alte daruri, cât pentru a-l ruga să-i împrumute câteva zile coarnele-i fermecate.

— Căci, zise tigrul, avem şi noi o cumetrie şi am vrea să le cântăm musafirilor din instrumentul tău minunat.

— A împrumuta, mărite stăpân, înseamnă a da pentru vecie, dar dacă e vorba de domnia ta, nu mai încape tocmeală. Fluierele sunt ale tale. Numai, te rog să-mi îngădui să-ţi arăt mai întâi cum trebuie să umbli cu ele.

Zicând acestea, Hicotea scoase un corn şi începu să sufle în el. Dar în aşa fel, încât sunetele îl făcură pe tigru să-şi piardă mintile. Cogeamite stăpân al junglei, preaputemicul care poruncea tuturor celorlalte animale, începu să sară nebuneşte, să se tăvălească, să se gudure, să miaune şi să se învârtească asemeni unui motan îndrăgostit pe un acoperiş sub lumina lunii.

Văzând aşa, Hicotea îi trecu tigrului cornul:

Gr în! gr în! gr în!
Gr în! gr în! gr în!
Gr în! gr în! gr în!
Bongo Monasengo, Sikengo!
Bongo, Monasengo, Sikengo!

Sunetele pe care le scotea fluierul fermecat sfârşiră prin a-l preface pe temutul tigru, al cărui răcnet înspăimânta pădurea, într-un pisoi caraghios, care nu izbutea să scoată din gâtlej decât acelaşi „Miau", demn de tot dispreţul. Şi atunci, profitând de acest moment de slăbiciune, Hicotea îi făcu vânt, îl întoarse pe spate cu labele în sus şi vărsă peste el toată sobiţa în care fierbea smoală; tigrul nu se mai putea mişca năclăit în pasta de foc care-i arsese blana. Atunci Hicotea îi tăie nouă degete, îi rupse jumătate din mustaţă şi-i smulse un dinte din faţă, apoi după ce-i mai dete o bătaie zdravănă, îi făcu vânt afară din ogradă, însoţindu-l cu vorbe de ocară, care-

32 obiect considerat, în credintele triburilor primitive, înzestrat cu puteri magice

l înfuriară pe tigru mai rău decât durerile pe care le îndurase. Când se întoarse acasă, mai târând după el şi cele patru păsări care-şi băteau şi ele joc de domnia sa. îngrijit de soţie şi de fiicele sale cu plasturi din pânză de păianjen şi cu ulei proaspăt de scorpion, tigrul îşi reveni încet, încet, dar ros cumplit de ruşinea la care fusese supus, se schimbase cu desăvârşire. De la întâmplarea aceasta au trecut ani, în timpul cărora tigrul îşi privea necontenit labele fără degete şi-şi cocea răzbunarea. Se scursese mult de la plecarea într-o lungă călătorie a prietenului său iepurele, care iată se întoarse şi i se înfăţişă într-o bună zi, pe neaşteptate.

— Numai steaua mea bună mi te-a trimis, cumetre iepure, strigă tigrul plin de bucurie întinzându-i braţele. De ai şti de când te aştept!

Au petrecut apoi amândoi toată după-amiaza, stând de vorbă între patru ochi, în camera tigrului. Acesta îi povesti tot ce se petrecuse, arătându-i labele ciuntite şi plângându-se amarnic că ajunsese să i se spună „Ramolitul", din cauza ticălosului de Hicotea. După această întâlnire, iepurele porni în sat cu o tobă şi cu un fluier:

— Sandemania, sandemania! Eluero, queguere, canga niri-macagna abba. Sandemania, Sandemania!

Iepurele dădea de veste tuturor că avea poruncă din partea regelui să adune toate făpturile pădurii şi câmpiei, având ceva foarte însemnat să le spună. Avu însă grijă să ocolească locuinţa cumătrul ui Hicotea şi-i trimise vorbă prin cumătră vacă şi prin alţi vecini să nu lipsească de la adunare. Peste puţin timp, iepurele trecu înapoi şi-l zări pe Hicotea tot în ogradă:

— N-ai plecat, cumetre? Ai rămas ultimul? Hai mai repede, trebuie să fie toate animalele de faţă!

— Dar, ce-o fi chiar aşa grabă, mormăi vicleanul, am auzit că regele este ajutat de tigru.

— De tigru, ai spus, cumetre Hicotea? Ce, nu ştii? Sunt doi ani de când a făcut o infecţie la o labă şi cu toată unsoarea de scorpion, n-a putut fi salvat. Ehei, de când şi-a dat duhul!

— Aşa? zise Hicotea uimit. Va să zică a murit sărmanul tigru. Ce păcat! Era o fiinţă impunătoare, un adevărat stăpân al pădurii. Ei, hai să mergem.

— Cumetre Hicotea, până să te mişti dumneata se termină adunarea. Hai, urcă-te aici în coşul meu, că eu într-o clipă am şi ajuns şi-ţi scuteşti şi osteneala drumului.

La drept vorbind, lui Hicotea nu prea îi dădea inima ghes să se urce în coşul cumătrului. îl ştia destul de năstrusnic. Dar la urma urmei ce avea să-i facă? Şi pentru că timpul trecea, Hicotea se hotărî, iepurele lăsă coşul jos şi, după ce se urcă broasca ţestoasă, îi puse capacul, o luă la spinare şi fugi! Fugea, măre, iepuraşul, cum ştie el când vrea. Lui Hicotea simţea că i se zdruncină toate mădularele şi creierul din cap, căci se trezea când lovit într-o parte, când în cealaltă, şi era sigur că nici pe mare, într-o furtună, nu i-ar fi putut fi mai rău. Simţind că se sfârşeşte, crăpă puţin capacul şi întrebă pierdut:

— Mai e mult, cumetre?

— O aruncătură de băţ, Hicotea, şi ajungem. Şi iar o iuţi iepurele, mai avan ca înainte, de i se răsuciră broaştei ţestoase şi maţele.

— Opreşte! strigă Hicotea disperat. Dar iepurele îi răspunse:

— Dar ţine-te, măi Hicotea, uite, am ajuns!

într-adevăr ajunseseră. Iepurele ridică repede capacul coşului şi Hicotea se văzu faţă în faţă cu tigrul. Ce să mai facă? Se ghemui în coş, tăcut.

— Aha, uite, tot te-am prins! Dar moartea e prea uşoară, fiinţă netrebnică. întâi o să te facem să- ţi ispăşeşti toate păcatele. Un an ai să stai aici închis în coş, în podul casei noastre. Şi după un an o să te păpăm cu garnitură de banane.

Şi, într-adevăr, a stat Hicotea un an fără apă şi mâncare, în coş, în podul tigrului. Ajunsese străveziu, nu mai putea vorbi, nu se mai putea mişca şi începuse să-şi dorească moartea.

Şi iată că se împlini anul.

în ziua aceea, tigrul pornise la târg, împreună cu iepurele, să cumpere de-ale mâncării, căci avea să se lase cu un ospăţ mare, iar felul cel mai gustos trebuia să fie gătit din rămăşiţele lui Hicotea. Părinţii odată plecaţi, numai ce-i vine unuia dintre puii de tigru în gând să urce în pod, să vadă ce face broasca ţestoasă. Ceilalţi pui se luară după el şi cu toţi coborâră coşul, îl puseră în mijlocul podului şi-i desfăcură capacul.

Orbit de lumină şi slăbit, Hicotea crezu întâi că-i venise ceasul. Pe urmă însă, recunoscând puii, făcu o sforţare peste puteri, se întinse şi le spuse:

— Voi ştiţi să jucaţi?

— Ştim, cum să nu ştim, ce, poate vrei să ne înveţi tu, râseră puii. Erau însă totuşi curioşi.

— După atâta post, greu să mai joci, Hicotea, spuse puiul cel mare.

— Hai să vedem, încercă Hicotea. Scoateţi-mă de aici şi o să vă încredinţaţi.

Odată liber el făcu mai multe mişcări atât de hazlii, iuţi şi puţin obişnuite, încât micii tigri se distrară de minune. Dar simţind că-i vine rău, Hicotea le spuse:

— Dacă aş avea un vas cu apă! Uscatul nu-mi prieşte, aduceţi-mi un vas cu apă şi o să vedeţi...

Micii tigri fugiră şi-i aduseră un bazin cu apă în care Hicotea se scufundă cu nesaţ. O,sfântă apă! îl readuse la viaţă, îl întări, îl făcu să răsufle altfel şi, de bucurie, pe deplin înviorat, începu undans nebun, pe care micuţii tigri îl urmăreau uluiţi.

— Bravo, Hicotea, mare meşter eşti, zise cel mai vârstnic.

— Ei, dragii mei, dacă aş fi la un râu! Ce nu v-aş putea arăta...

— Hai la râu! se repeziră tigrişorii.

Acolo, Hicotea, după ce se scaldă cu nesaţ în unda rece, îşi reveni de tot şi începu să se învârtească, să se răsucească, să salte şi să zboare peste undele limpezi, de parcă ar fi avut aripi.

Tigrişorii nu mai puteau de bucurie; săreau şi ei înjur, se tăvăleau şi urlau de plăcere.

— Ehei, copii, dar dacă am fi la malul mării! Atunci să mă vedeţi ce pot!

— Hai la mare! se învoiră puii cei răsfăţaţi.

— Nu, gata, zise atunci puiul cel mai vârstnic, cel ce se născuse cu câteva minute înaintea celorlalţi. Tata trebuie să sosească din clipă în clipă. Ce, Hicotea, nu ştii că astă-seară trebuie să fii mâncat cu garnitură de banane?

— Ei, vezi, era cât pe aici să uit, puişorilor! Uite, plecăm. Numai o clipă să mă lăsaţi să-mi iau rămas-bun de la râu.

Şi Hicotea coborî din adâncuri de unde scoase o piatră, o tăvăli în noroi vâscos şi cu ghearele trase pe deasupra formei acesteia, care semăna aidoma cu carapacea lui, liniile şi forma solzilor grunţuroşi pe care-i avea el însuşi pe spate. Păreau nişte semne magice, pe care nimeni nu le-a putut descifra vreodată. Apoi urcă repede pietroiul acesta sus şi cu lăbuţele îi făcu vânt până la mal. De acolo puii de tigru îl luară repede, fără să bage de seamă schimbarea, şi într-o fugă urcară forma înnoroită, ce semăna întocmai broaştei, sus în pod, şi-o vârâră în coş.

Când tigrul se întoarse cu iepurele din târg, puii se jucau cuminţi pe pragul colibei.

Cu mare alai, coşul cu cel vinovat fu coborât din pod, deschis şi animalul aruncat jos. Tigrul nu se putu abţine şi-i arse o labă. Dar îşi rupse unghia în pietroiul tare.

— Cum poate întări durerea orice făptură vie! îi spuse el iepurelui. Hai să-l punem la fiert.

Iepurele însă, ager la minte, simţind că nu-i lucru curat la mijloc, după ce aruncă pietroiul în oala ce fierbea pe pirostrii, spuse:

— Plăcerea mâncării v-o las, mărite stăpâne. Şi oricât de rea şi tare va fi fost carapacea acelei fiinţe moarte, onoarea slăvitului stăpân a fost salvată.

Legenda omului

poveţe din El Salvador

în vremuri de demult, străbunii Gagaviţ şi Zactecauh au ajuns la Tuia[33], dincolo de mare, acolo unde au venit pe lume primii oameni.

Atunci a fost creată piatra de obsidian de frumosul zeu Xil-babai. Şi atunci a fost creat omul.

---

33 un centru al civilizaţiei toltece, în Mexic

Când zeii s-au apucat să făurească omul, ei l-au alcătuit din pământ şi au hotărât să se hrănească cu frunze şi cu scoarţa copacilor. Şi aşa a fost la început. Dar omul acesta nu era înzestrat cu grai, nu putea merge, nu avea nici sânge, nici trup din carne, după cum povestesc strămbunii. Nici chiar zeii nu ştiau ce să insufle omului ca să-i dea viaţă. Doar două făpturi care trăiau la Paxil[34] ştiau că acolo se află o hrană folositoare vieţii omului. Unul era corbul, al doilea coyotul. în trupul coyotului s-au găsit boabele de porumb. Tot în vremea aceasta, pasărea Tiuh-tiuh, un şoim mai mic, a fost trimis de zei să aducă sânge de elan şi de şarpe. Cu sângele acesta a fost frământată făina de porumb şi din ea zeii au făcut omul. Au ieşit din mâinile zeilor treisprezece bărbaţi şi paisprezece femei.

După aceea oamenii au vorbit, au umblat, s-au căsătorit şi au avut mulţi copii. Astfel s-au născut oamenii şi au dat la rândul lor viaţă la fii şi la fiice şi tot astfel s-a născut piatra de obsidian socotită de oamenii acelor vremuri ca purtătoare a tuturor virtuţilor şi dătătoare de puteri.

Iar când s-au ridicat oamenii, ei se aflau în faţă la Tuia care nu era păzită decât de un liliac al nopţii. Şi acolo s-au alcătuit primele şapte triburi şi s-au ales căpeteniile lor.

Aşa au apărut strămbunii Gagaviţ şi Zactecauh, iar cuvintele lor au rămas sfinte pentm triburile maya, din tată în fiu.

Cum s-a născut noaptea

poveste braziliană – valea Amazonului

Fiica Marelui şarpe se învoise să se mărite cu un tânăr frumos, puternic şi foarte gospodar. El avea în ograda lui trei slujitori tineri care-l ajutau la muncile casei, iar el îi învăţa în schimb să mânuiască arcul, să pună capcane şi alte îndeletniciri pe care un tânăr trebuia să le cunoască înainte de a-şi lua o soţie.

Venind de la vânătoare, tânărul se trudea în zadar să se odihnească. Nu putea adormi, pentm că în vremea aceea noapte nu era, ci mereu ziuă.

— Nu pot dormi, nevastă, fa ceva să fie noapte.

— Trimite pe cineva la părintele meu, să aducă noaptea din adâncurile apei, numai el ar şti să săvârşească fapta aceasta.

Tânăml îşi chemă slujitorii credincioşi şi le spuse:

— Duceţi-vă şi căutaţi-l pe Boiasu, Marele şarpe, acolo la capătul dmmului mare şi spuneţi-i să- mi trimită noaptea.

Supunându-se pomncii stăpânului, cei trei porniră la dmm şi-l găsiră pe Boiasu dormind într-un hamac din tmnchiul unui arbore miriti. Dormea adânc, sătul şi mulţumit, căci înghiţise un tapir întreg şi băuse mult caixini.

Tinerii îl treziră cu greu.

— Cine sunteţi şi ce vreţi? îi întrebă Marele şarpe, somnoros.

Atunci cei trei îi făcură cunoscută dorinţa fetei sale de a le trimite noaptea, ca să poată dormi bărbatul ei.

— Aşteptaţi puţin, le răspunse Boiasu.

Şarpele coborî în adâncurile fără fund ale fluviului şi se întoarse de acolo cu un sâmbure de tucuma, pe care-l încredinţa celor trei tineri, spunându-le:

— Nu care cumva să sparge ţi sâmburele acesta, altfel totul e pierdut. Băgaţi bine de seamă ce faceţi şi înmânaţi-l numai fetei mele, care ştie să umble cu el.

Tinerii slujitori se grăbiră să pornească la drum, iar şarpele se încolăci şi adormi la loc. Dar, după ce străbătură o bună bucată de drum, la un popas, cei trei se opriră uimiţi de zgomotele care se auzeau

---

34 locul unde, după poemul Popol-vuh, a fost descoperit porumbul

înlăuntrul sâmburelui de tucuma. Părea că vin din mijlocul sâmburelui minunat tot felul de sunete şi cântece: de cucuvea, de broaşte, de maimuţe şi câte alte vietăţi ale pădurii. La popasul următor, curiozitatea învinse credinţa şi ascultarea pe care cei trei slujitori le-o datorau stăpânului lor. Făcură ce făcură şi desfăcură bobul ce închidea fructul neobişnuit, gândind că nu părea prea greu să-l astupe la loc.

Dar, grozăvie! în clipa următoare se făcu întuneric şi o puzderie de lilieci, bufniţe, animale canauaru, rapacuia şi alte făpturi ce-şi trăiesc viaţa mai mult noaptea, năvăliră care încotro, scoţând ţipete sfâşietoare, orăcăieli, horcăituri, gemete, fomăieli, şi câte alte sunete care-i umplură de spaimă pe servitori.

— Au dat drumul nopţii, spuse fiica marelui şarpe, soţului ei. N-au ascultat de cuvintele părintelui meu.

Tânărului i se făcu teamă.

Barca de pe râu se prefăcu în raţă sălbatecă, lopeţile în peşti, frânghia ce-o ţinea legată de ţărm într-un sucuriju şi totul luă dintr-o dată altă înfăţişare şi pe uscat şi în apă.

Dar tânăra soţie îi spuse bărbatului ei:

— N-avem altceva de făcut decât să aşteptăm zorile, ca să despărţim ziua de noapte.

Când cei trei slujitori ajunseră în ograda stăpânilor, tânărul lor stăpân îi certă, dar soţia lui, care cunoştea şi stăpânea toate tainele şi puterile ascunse ale firii, îi prefăcu în maimuţe pentru a-i pedepsi pentru vălmăşagul ce-l pricinuiseră pe pământ.

Apoi aşteptară ziua. Şi iată că într-adevăr, în clipa când se ivi prima geană de lumină, tânăra soţie despărţi ziua de noapte, iar păsările zilei începură să cânte, în vreme ce ale nopţii păstrau tăcerea.

Şi iată că aşa s-a ivit pe pământ, prima dintre nopţi.

Maica apelor

poveste braziliană

Un om sărman de tot avea, lângă apă, un petec de pământ pe care îl semăna cu fasole. Dar când fasolea se cocea şi era tocmai bună de cules, de la o zi la alta, se făcea nevăzută. Omul punea alt rând de seminţe şi când nădăjduia să strângă şi el ceva în desagi, ia fasolea de unde nu-i! O dată, de două ori, până când, sătul de muncă şi de pagubă, omul se aşeză într-o seară la pândă. Când trecuse de miezul nopţii, numai ce vede printre araci o copilă zveltă şi bălaie care-i culegea de zor fasolea. Omul tăcu chitic şi, apropiindu-se binişor de frumoasa arătare, o prinse în braţe, de nu se mai putu mişca:

— Aha, va să zică, tu mi-erai hoţul! Nu-mi mai scapi mie acum!

— Dă-mi drumul, ţipa fata ca din gură de şarpe, şi n-am să-ţi mai iau fasolea! Iţi făgăduiesc.

— Ba deloc, zise omul. Am pus mâna pe tine şi iaca am să te iau de nevastă.

— Nu! strigă fata mai departe. Dă-mi drumul!

Că hâr, că mâr, copila se învoi în cele din urmă să-l ia pe stăpânul locului de bărbat dacă-i făgăduia un singur lucru:

— Niciodată să nu te lepezi de locuitorii de sub ape.

Omul o încredinţa că o va asculta şi nunta se făcu. îndată după aceea, viaţa sărmanului de odinioară se schimbă cu totul: câmpul îi rodi de trei ori mai mult ca înainte, orice fel de seminţe ar fi semănat, curtea i se umplu de vite şi de păsări, banii începură să tragă la el umplându-i chimirele şi o dată cu banii se trezi cu o armată de slugi în juru-i. îşi zidi o casă nouă, hambare şi magazii şi-şi umplu curtea de vietăţi şi de acareturi folositoare gospodăriei. Un timp îi merse atât de bine, că nu mai ştia ce noroc dăduse peste dânsul. Mai ales că nevasta îi dărui şi o puzderie de copii frumoşi şi voinici.

De la un timp însă ceva se schimbă în felul ei de a fi: începu să se lase pe tânjeală, nu-şi mai vedea de gospodărie, copiii umblau flămânzi şi dezbrăcaţi, slugile îşi făceau de cap, certându-se de dimineaţă până seara. Iar stăpâna casei dormea aproape toată ziulica şi când se trezea umbla nepieptănată, într-o rochie murdară şi boţită, de ţi-era mai mare sila să te uiţi la ea. Când se afla în curte, toţi săreau cu gura pe bietul om:

— Tată, ne e foame! ţipau copiii.

— Stăpâne, cine ne porunceşte când să strângem bucatele? Se scutură bobul în pământ!

Iar femeia lui dormea şi nici că-i păsa de toate grijile, aşa încât bietului om îi venea să-şi ia lumea în cap şi nu se liniştea decât atunci când ieşea pe poartă după treburi.

Azi aşa, mâine aşa, până când odată, scos din fire, omului îi scăpară din gură vorbe ne îngăduite:

— Decât aşa viaţă, mai bine mă lepăd de tine şi de toate făpturile apelor!

De cum rosti aceste cuvinte, femeia lui se trezi, se ridică din culcuşul ei şi începu să cânte: un cântec neînţeles.

Zao, zao, zao, zao...

Pasămite, femeia abia aştepta să se ivească prilejul să se poată reîntoarce în împărăţia apelor, de unde venise şi unde era stăpână. Şi tot ceea ce făcuse, purtarea ei nepăsătoare în gospodăria bărbatului, nu fuseseră decât prilejuri de a-l scoate din fire şi a-l face să-şi calce făgăduiala, iar ea să fie dezlegată de viaţa cu un pământean.

începu să cânte şi nu se mai opri. Cântând ieşi pe poartă, iar ei îi urmară copiii, slugile, apoi, spre groaza sărmanului om, chiar animalele. Oile, boii, caii, găinile, curcile se înşirară unele după altele şi ieşiră din curte. Iar femeia cânta mai departe:

Zao, zao, zao, zao...

— Opreşte-te, femeie! strigă sărmanul om deznădăjduit. Opreşte-te!

Dar ea nu-şi urma cântecul, mergând în fruntea alaiului.

Când sfârşiră de plecat fiinţele vii, începură să se mişte lucrurile. Căruţele, acareturile din curte, oalele, tigăile toate începură să sară de la locul lor şi să o ia la sănătoasa pe drum, în urma femeii care nu mai contenea cântecul:

Zao, zao, zao, zao...

— Taci odată şi nu mai cânta, răcnea omul din răsputeri, văzând cum i se duc toate fiinţele dragi şi avuţiile dobândite cu ajutorul nevestei lui. Dar n-o putu opri şi întreg alaiul se îndrepta spre râu. Acolo făpturile şi lucrurile intrară în apă în urma femeii. Valurile se închiseră deasupra lor, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Omul se întoarse acasă amărât şi-şi găsi ograda tristă şi goală şi se apucă din nou să semene fasole pe locul lui de lângă râu. De atunci însă nimeni nu i-a mai furat-o. în nopţile senine însă i se părea că aude în curgerea liniştită a apei cântecul frumoasei maici a apelor, care-i fericise şi apoi îi pustiise viaţa, şi inima i se strângea de dorul ei, aşteptând-o să apară.

întemeierea oraşului Cuzco

poveste peruană – legendă inca

De mult de tot, toată regiunea aceasta nu era acoperită decât de munţi şi văi sterpe, de pământuri nelucrate, de hăţişuri.

Oamenii erau ascunşi în caverne, în văgăunile munţilor, umblau dezbrăcaţi, se hrăneau cu rădăcini şi trăiau aidoma fiarelor din păduri, fără vreo credinţă, fără legi, fără sate sau case, fără să lucreze pământul: pentru că nu ştiau să lucreze lâna sau bumbacul, ca să-şi ţească veşminte, îşi acopereau trupurile cu frunze şi scoarţă de copac sau umblau dezbrăcaţi, mâncând ierburi şi rădăcini, întocmai ca animalele sălbatice, fără duh, căci ei nu ştiau că au suflet şi minte.

Tatăl nostru, Soarele, văzând starea în care se aflau oamenii, hotărî să desprindă din strălucirea lui două raze, un fiu şi o fiică, şi să-i trimită pe pământ, în mijlocul oamenilor, pentru a le da minte, pentru a le da legi după care să se conducă şi să trăiască, pentru a-i învăţa să-şi ridice case şi să-şi lucreze pământul, pentru a-i îndruma să crească vite şi să se bucure astfel de bunurile pământului, ca oamenii şi nu ca animalele.

Aşa cum a hotărât măritul Soare, aşa s-a tăcut.

Cele două făpturi ale sale, luând înfăţişarea unui tânăr şi a unei fete, înveşmântaţi în aur şi lumină, au coborât pe pământ.

înainte de a se desprinde din Soare, tatăl lor ceresc a dat tânărului un toiag lung şi gros din aur greu şi i-a

spus că oriunde se va opri, să încerce să-l înfigă în pământ. Iar în locul unde toiagul va pătrunde cu uşurinţă în scoarţa pământească, acolo să ştie că va trebui să se oprească şi să facă noua aşezare a oamenilor. Inca, fiul Soarelui, a îndeplinit porunca acestuia şi, luând-o de mână pe gingaşa rază, care avea să-i fie soţie şi regină, s-a lăsat coborât de părintele puternic, Soarele, în lacul Titi- caca.

înainte de a se despărţi, Soarele le mai spuse:

— Aşa cum dau eu viaţă pământului, făcând plantele şi semănăturile să crească, cum dau lumii lumină, ca oamenii să poată munci, aşa cum îi încălzesc şi le dau căldură pentru turme, făcând zilnic un ocol, ca să văd nevoile pământului, tot astfel să faceţi şi voi şi să deveniţi ocrotitorii acestor oameni, pe care-i veţi scoate din întuneric şi neştiinţă.

Din apele lacului, cei doi au pornit apoi peste câmpuri şi văi, încercând mereu cu toiagul locul unde ar fi trebuit să se oprească. Dar nicăieri toiagul nu pătrundea în pământ.

Au mers aşa spre nord, până ce au ajuns la un fel de adăpost în munţi, unde mai târziu s-a întemeiat oraşul Pacarec Tampu, adică „Somnul în zori", pentru că în zorii zilei Inca şi tânăra lui soţie au pornit de acolo mai departe. Şi mai târziu locuitorii acelui oraş s-au mândrit cu numele lui, fiindcă fusese hotărât de părintele Inca.

Şi mai mergând ei câtva timp, au ajuns în valea Cuzco, pe atunci pustie. Primul popas al celor doi copii ai Soarelui a fost pe muntele Huanacauti, la miazăzi de oraş. Aici Inca, înfigând toiagul în pământ, a pătruns atât de adânc, încât a dispărut cu desăvârşire. Şi atunci, tânărul a spus soţiei sale:

— Părintele Soare a hotărât să rămânem aici şi acesta să fie oraşul în care să chemăm oamenii şi să-i învăţăm binele.

Acesta fiind locul în care strămbunii noştri s-au oprit, s-a cuvenit să înălţăm aici un templu pentru mărirea lor, ceea ce s-a şi întâmplat.

Atunci însă cei doi tineri au luat-o fiecare în altă parte. Prinţul a urmat calea spre miazănoapte, iar prinţesa spre miazăzi. Iar în drumul lor ei le-au vorbit sălbaticilor, îndemnându-i să se adune şi să asculte poruncile măritului Soare, care nu voia decât binele lor şi dorea ca ei să trăiască, nu ca fiarele pădurilor, ci ca oamenii, în sate şi oraşe.

Iar sălbaticii, văzându-i pe cei doi străini atât de frumoşi, strălucitori, înveşmântaţi în aur şi acoperiţi de giuvaeruri necunoscute lor până atunci, au crezut că sunt într-adevăr copiii Soarelui li s-au închinat şi i-au urmat.

în valea Cuzco s-a strâns o mulţime de norod.

Aici prinţul a poruncit unora să se îngrijească de adunarea hranei, iar altora să ridice case sub îndrumarea lui. Astfel s-a născut oraşul Cuzco, împărţit în două şi anume Cuzco de sus sau Hanan Cuzco, unde locuiau oamenii strânşi de prinţ, şi Cuzco de jos sau Hurin Cuzco, unde se aflau toţi cei ce-o urmaseră pe prinţesă. între cele două părţi ale oraşului nu s-a făcut niciodată vreo deosebire, ele au fost ca cele două braţe ale unui singur trup. Şi aşa a luat fiinţă unul din cele mai vechi oraşe din lume şi o civilizaţie străveche, legendară, pierdută în negura unor vremi îndepărtate, civilizaţia incaşilor, adică a poporului care s-a socotit ales şi condus de fiii măritului Soare.

Cum s-a născut calea laptelui

poveste din Bolivia – legendă aztecă

Doi soţi bătrâni şi fără copii hotărâră într-una din zile să se ducă în pădure şi să caute un animal pe care să-l crească. Zis şi făcut, în zori porniră şi străbătură aproape toată pădurea de lângă satul lor, fără a găsi ceea ce căutau.

în cele din urmă au dat cu ochii de o omidă care sta lipită pe o frunză. Au luat-o şi au dus-o acasă, unde au aşezat-o pe o farfurie de pământ. Apoi s-au gândit ce să-i dea de mâncare. Au pus lângă ea banane şi alte fructe dulci ale pădurii, dar omida nu se atingea de nimic.

Azi aşa, mâine aşa, până ce omul vână într-o zi o pasăre micuţă. O luă şi i-o dete omizii, care crescuse în ultimul timp de nu mai încăpea pe farfuriuţa de pământ. Făcură o altă farfurie, mult mai încăpătoare decât prima, şi aşezaseră omida pe ea. Omul puse pasărea alături, dar zadarnic. Atunci omul o curăţă şi când îi scoase măruntaiele, aruncă omizii inima şi aceasta o mâncă.

Din ziua aceea omul vână toate păsările din jur, ca să-şi hrănească vietatea. Aceasta crescuse într-atât, încât se târa în faţa casei. însă de la un timp omul terminase de vânat animalele şi începuse să caute oameni, din satele învecinate, ca să aibă îndeajuns de multe inimi să-şi hrănească jivina care crescuse de avea mărimea unui sat întreg, a unui balaur uriaş.

într-o bună zi trăgând cu săgeata într-o fată, fratele ei văzu din colibă ce se petrece, ieşi afară şi sfârşi cu vânătorul de oameni.

în timpul acesta, femeia lui începuse să se ia de gânduri că nu-i mai venea bărbatul acasă.

— Nyoko, îi spuse ea balaurului, du-te şi-l caută pe tata!

După o vreme, Nyoko ridică spre cer capul, sprijinindu-se de nori, apoi îşi trase şi trupul în văzduh; la amiază coborî din nou şi se duse de-a dreptul unde zăcea omul care-l crescuse. Aici el se prefăcu în om şi-l rechemă pe cel ucis la viaţă. Apoi intră din nou în pielea lui de balaur şi se tot lungi, şi se tot lungi până izbuti să se aşeze pe cer. Oamenii spun că aceea e Calea laptelui şi că noaptea e atât de strălucitoare pentru că sclipesc în ea miile de vieţi cu care animalul s-a hrănit pe pământ.

Legenda păsării cacui

poveste din Argentina de nord

La marginea pădurilor fără sfârşit, trăia o femeie tânără cu copilaşul şi cu fratele ei. Bărbatul ei plecase odată la pescuit şi nu se mai întorsese. Viaţa celor trei se scurgea liniştită, căci fratele tinerei femei se îngrijea de vânat, astfel că hrana le era îndestulătoare. Totul ar fi mers bine, dacă femeia n- ar fi avut un cusur de care nu se putea dezbăra: era de o asemenea lăcomie, încât abia aştepta sosirea fratelui ei, ca să se repeadă să apuce bucatele cele mai bune pe care le aducea. Azi aşa, mâine aşa, gospodăria lor fiind mai totdeauna îndestulată prin grija fratelui, lăcomia surorii lui nu se cunoştea şi nu le pricinuia nicio supărare.

S-a întâmplat însă, că într-o bună zi fratele s-a întors acasă hărţuit, sfâşiat de mărăcini, mort de oboseală şi fără niciun vânat pe umăr. Femeia se afla în faţa colibei şi ronţăia osul unui vânat din ajun.

Obosit din cale-afară şi flămând, fratele îşi întrebă sora:

— N-ai ceva de mâncare? Azi nu mi-a surâs norocul şi sunt tare ostenit.

Atunci femeia, urmând mai departe cu ronţăitul osului, îi răspunse în batjocură, după ce termină:

— Na, ia osul ăsta. Cam atât se cuvine unui netrebnic de vânător ca tine. Şi zicând aceste vorbe nesăbuite, aruncă osul fratelui său. Acesta nu spuse nimic şi retrăgându-se în colibă se odihni şi se apucă apoi să-şi ascută cuţitul de vânătoare.

De la o vreme, o luă prin pădure şi întorcându-se după câtva timp îi spuse surorii sale, nepăsător, ca şi cum ar fi uitat cele întâmplate mai înainte:

— Soră, hai repede în pădure. Am găsit în vârful unui copac un roi de albine într-o scorbură plină de miere. Albinele sunt afară, hai să mâncăm repede mierea.

Patima lăcomiei se aprinse imediat în inima femeii care se prăpădea după miere. Fără să stea pe gânduri, ea sări în picioare:

într-adevăr, în pădure, în vârful unui arbore foarte înalt se zărea o scorbură bogată în miere de albine.

— Ia-o tu înainte, îi spuse fratele.

Fără să aştepte să fie rugată, femeia urcă în copac cu uşurinţă şi ajungând la faguri, începu să mănânce cu lăcomie mierea dinlăuntru.

Fratele urcă încet mâncă şi el puţin din miere, dar coborând înaintea ei, tăie cu grijă toate crengile copacului pe care s-ar fi putut sprijini sora lui, ca să coboare. Copacul rămase neted şi lucios ca sticla. Ajuns jos, tânărul o luă la sănătoasa şi se pierdu în pădure.

într-un târziu, când se săturase de atâta miere, femeia voi să coboare. Se înserase şi insectele începuseră s-o ciupească. De departe, se auzea răgetul pumei şi al tigrului. Atunci abia văzu ea că rămăsese agăţată în copac, că-i era peste putinţă să mai coboare pe coaja alunecoasă a copacului, începu să strige înspăimântată, dar nu-i răspunse decât ecoul.

— De ce n-am şi eu aripi ca păsările, ochi ca ele, să văd noaptea şi un glas puternic, să-mi strig

copilaşul, se văita sărmana femeie, în inima ei.

Dar în clipa când mâinile ei erau gata să se desprindă de crengile care-o ţineau, să alunece la pământ, duhurile vii ale pădurii, cele ce călăuzesc pe vânător în adâncurile neumblate ale pădurilor, jucându-se pe deasupra arborilor ce se pierd în depărtările cereşti, i-au auzit tainica şi deznădăjduita rugă. Şi n-au lăsat-o să se zdrobească la poalele copacului, ci au dat femeii aripi şi ochi, să vadă noaptea, şi un glas trist, care răsună şi azi în pădurile neumblate. E pasărea cacui, care are priviri de om şi un vaiet ce înfioară inimile, căci e aidoma unui strigăt dureros de femeie.

Legenda păsării colibri

poveste din Anzii Cordilieri – legendă araucană

Lângă Lafken, iezerul adânc, ce se află lângă marele lac Pai-mun, trăiau două surori. Pe una din ele a luat-o de soţie un mare rege inca, ce domnea în apropierea muntelui Latran, unde-şi avea palatul construit din pietre strălucitoare ca lumina. Incaşul, mare şi temut războinic, o iubea cu toată căldura inimii pe soţia sa, Painemilla, adică în limba lor, „Aur albastru", care era şi foarte frumoasă şi bună la suflet. Spre deosebire de aceasta, sora ei, Painefilu, în limba araucană „Şarpe albastru", şi ea frumoasă, avea o fire rea, invidioasă şi perfidă.

Când sora ei s-a măritat cu frumosul prinţ inca, Painefilu, ascunzându-şi necazul, a hotărât să-i spulbere fericirea. Painemilla s-a mutat în palatul bărbatului ei şi curând aştepta să fie mamă. Şamanii şi înţelepţii tribului îi prevestiseră războinicului viteaz că va dobândi doi copii cu părul de aur, un băiat şi o fată, aidoma unor adevăraţi strănepoţi ai străbunului lor soarele, ce se aflau. Astfel încât inca a plecat la luptă bucuros, lăsându-şi soţia în grija surorii ei, Painefilu, care fusese adusă la palat, să-i ţină de urât, în lipsa bărbatului ei.

Painefilu nu ştia ce să-i mai facă surorii ei, răsfăţând-o în fel şi chip, ca să-şi ascundă mai bine gândurile mârşave pe care le urzise. Când a venit ziua naşterii, Painemilla născu într-adevăr un băiat şi o fată de o rară frumuseţe, pe care însă sora ei îi luă repede şi-i băgă într-o lădiţă ferecată în aur. Apoi însărcina o slujnică să dea drumul lădiţei în mijlocul lacului Lafken, acolo unde vârtejuri primejdioase trăgeau totul la fund. în locul celor doi copii, ea puse la pieptul surorii ei doi căţei de lapte, pe care biata Painemilla îi stropi cu şiroaie de lacrimi, căci se temea pe drept cuvânt de mânia
soţului ei când avea să vadă ce copii născuse. Şi într-adevăr, întorcându-se din bătălii, incaşul fu întâmpinat de Painefilu, care prefacându-se adânc îndurerată, îi povesti cele întâmplate.

Şeful tribului inca se mânie atât de tare, încât îşi închise soţia iubită în cuşca câinilor, lăsând-o să împartă mâncarea cu ei.

Din ziua aceea, sora ei, Painefilu, îi luă locul, devenind stăpână în palat şi străduindu-se din răsputeri să dobândească dragostea incaşului pe care ea pusese ochii de mult.

în timpul acesta, se întâmplă ca lădiţa aurită – atrăgând luarea-aminte a soarelui, căruia îi plăcu scânteierea ei şi ştiind ce se afla înlăuntru – să fie ajutată să treacă peste toate vârte-jurile apei şi să fie apoi pescuită aproape de mal, de un indian bătrân, care-o luă şi-o duse acasă.

Acolo, el se aşeză să prânzească lângă nevasta lui şi începură să mănânce înainte de a umbla la lădiţă. Dar care nu le-a fost uimirea când au auzit înlăuntrul cutiei aurite o vânzoleală, o scânceală şi nişte zgomote ce semănau a înghiţituri de făpturi care sorb ceva. Uimiţi, cei doi bătrâni se grăbiră atunci să deschidă lădiţa şi rămaseră amândoi fără grai văzând copiii minunaţi care ieşiră din închisoarea lor şi începură să se întindă şi apoi să se înalţe văzând cu ochii. Amândoi aveau un păr strălucitor, care-i îmbrăca aidoma unei mantii de aur. Bătrânii indieni le făcură un culcuş şi îi îngrijiră ca pe copiii lor. Cei doi crescură mulţumiţi; îi ajutau pe bătrâni la pescuit şi la vânătoare, dar nu se hrăneau niciodată cu niciun fel de mâncare.

în vremea aceasta, Painemilla, mama lor, ajunsese o umbră, abia izbutind să-i rămână câte o bucăţică de carne, din mâncarea câinilor cu care era închisă. Haina de pe ea era tot o blană de câine hărtănită.

Dar iată că într-o zi, şeful tribului inca, vânând în pădure, dădu deodată peste cei doi copii cu părul de aur, care umblau după fructe sălbatice.

Cât ai clipi incaşul îşi recunoscu fiul şi fiica despre care îi vorbiseră cu multă vreme înainte preoţii

soarelui. La rândul lor şi tinerii îl recunoscură şi se opriră în faţa lui.

— Sunteţi copiii mei iubiţi, strigă incaşul vrând să-i cuprindă în braţe. Dar ei se feriră şi-i răspunseră:

— Iar tu eşti şi nu eşti tatăl nostru. De ai fi fost cu adevărat tatăl nostru, n-ai fi închis-o pe mama în cuşca câinilor şi n-ai fi lăsat-o aproape să piară acolo!

Dar incaşul descăleca, îşi aşează copiii în şa şi porniră fără întârziere la palat.

Acolo, primul lucru ce-l porunci prinţul fu aducerea mamei copiilor în palat, cu mari onoruri. Şeful tribului îşi ceru iertare de la ea şi copiii o îmbrăţişară şi-o dezmierdară vreme îndelungată. Dar când incaşul porunci să-i fie înfăţişată făţarnica Painefilu, pentru a-şi primi pedeapsa, fiul lui îl opri:

— Tată, judecata te rog s-o laşi pe seama mea.

Iar prinţul îi încuviinţă dorinţa.

Vinovata a fost apoi condusă în curtea palatului, în mijlocul tuturor războinicilor şi a oamenilor de vază ai tribului.

Acolo tânărul fiu al incaşului i-a poruncit să îngenuncheze şi ridicând în palmă o bucăţică de metal strălucitor spre soare, el se închină măreţului astru.

în aceeaşi clipă coborî de sus un mănunchi de raze atât de fierbinţi, încât o arseră pe femeia vinovată. Cât ai clipi, nu mai rămase din ea decât o mână de cenuşă. Dar în grămăjoara aceea de scrum se păstrase o fărâmă din inima ei. Şi, cât ai gândi, rămăşiţa aceea se prefăcu într-o pasăre acoperită cu pene minunat colorate. Dar avântându-se în văzduh, ea se feri din calea razelor soarelui, căutând umbra deasă a pădurilor sau a stâncilor negre şi umede. Până în zilele noastre, păsările colibri se agaţă cu miile de pereţii stâncilor întunecoase, zboară speriate, se feresc de lumină şi sunt spaima indienilor, care le socotesc o piază rea. Pentru că pasărea colibri nu moare niciodată de o moarte bună: în zborul lor nesigur şi temător, ele se lovesc de arbori şi de stânci, se strivesc sau mor spânzurate în crengile copacilor umbroşi, încurcate în propriile lor pene. Din această cauză, indienii socotesc că ele îşi iau viaţa. De aceea ei îşi feresc părul şi-şi îngroapă în pământ firele căzute, ca să nu stea în calea păsărilor colibri, temându-se că prin atingerea lor să nu treacă asupră-le soarta tristă a vieţii şi morţii păsării, zămislită dintr-o inimă necurată.

Buffalo Bill

poveste din S.U.A.

Celebrul Buffalo Bill sau „Billy", cum i se spunea în tinereţe, unul din personajele cele mai iubite şi populare ale istoriei vestului îndepărtat, cunoscut tinerilor de pretutindeni din povestiri şi filme cu cow-boy, înainte de a ajunge el însuşi cow-boy şi vânător de bizoni – de unde i se trage şi porecla de buffalo – a fost ceea ce se numea un pony-rider, adică un curier călare, sau, cum se spunea la noi în timpuri vechi, un căpitan de poştă. Reţeaua de comunicaţii rapide, a cărei nevoie se resimţea din ce în ce mai mult, pe măsură ce un număr tot mai mare de emigranţi se stabileau în lumea nouă, a luat naştere în 1860. Noul sistem de comunicare prin curieri, de o rapiditate uluitoare, a luat fiinţă cu mari sacrificii, nu numai băneşti, dar mai ales din partea acelor tineri aleşi să străbată continentul, în lung şi în lat, cu repeziciunea unei vedenii fulgerătoare. Li se cerea acestor adolescenţi, în afară de o rezistenţă neîncbipuită, de perfecţiune în stăpânirea unui cal aproape sălbatic, un adevărat eroism. Un curier trebuia să se lupte cu intemperiile naturii, cu triburile de indieni, care-i atacau necruţător şi în număr mare, cu răufăcătorii şi bandiţii, printre care trebuia să- şi croiască drum şi să ajungă în oraşul de destinaţie, la termenul stabilit. De la St. Joseph la San Francisco, de la Missouri şi până în California, Pony Express-ul, cum se numea sistemul de comunicaţie, a reprezentat una din cele mai admirate şi glorioase pagini de curaj şi simţ al datoriei din istoria tânărului continent.

Prin urmare, când şi-a început activitatea de curier al Pony Express-ului, Buffalo Bill avea şaisprezece ani. Se spune că a fost în stare să parcurgă, în timpul unei curse, treisute douăzeci de mile, fără să coboare nicăieri din şa.

Billy, intrat în legendă, aîntimpinat primejdiile care au fost aceleaşi pentru top aceşti neînfricaţi călăreţi. Mulţi au fost ucişi la datorie. Mulţi din ei au rămas necunoscuţi. Spre deosebire de aceştia, din viaţa lui Buffalo Bill se cunosc numeroase întâmplări la care tot adăugindu-se noi şi noi amănunte s-a ajuns la crearea eroului legendar.

Se spune că, într-una din cursele sale, tânărul Billy, fără să-şi dea seama, s-a apropiat prea tare de un grup de războinici indieni, strânşi într-o tabără şi pregătiţi de atac. într-o clipă, curierul a cântărit situaţia în care se afla şi a înţeles că era prea târziu să dea înapoi. Atunci a luat o hotărâre disperată, care mai salvase însă şi alţi căpitani de poştă înaintea lui. A dat pinteni calului şi a trecut ca vântul prin mijlocul taberei indienilor. Aceştia, uluiţi, au rămas o vreme pe loc, crezând că în urma tânărului vine o patrulă de soldaţi de la postul din apropiere. Pe urmă, văzând că au fost înşelaţi, au pornit în goană pe urmele curierului. Doi dintre indieni erau gata să-l ajungă. Cu aceeaşi agerime şi fără a-şi pierde cumpătul, Billy a înţeles că nu avea decât o singură cale de scăpare: să-şi schimbe calul peste măsură de ostenit pe un altul odihnit. Atunci, fără a cumpăni, se întoarse în şa şi trase asupra indianului ce se afla în spatele lui. Cu aceeaşi repeziciune schimbă şaua şi o lua la goană. Glontele celui de al doilea urmăritor îi trecu prin bonetă. Ajuns în dreptul lui, Bill se luă la trântă cu indianul şi, izbutind să-l scoată din şa, o pomi în goană tocmai când ceilalţi începuseră să se ivească din urmă. Dar având un cal bun şi cunoscuta sa uşurinţă de a-l struni, Billy izbuti curând să scape de indieni şi să ajungă la destinaţie la timpul prevăzut, cu mesajele încredinţate. Marea lui pricepere de-a stăpâni calul, dar mai ales curajul, aveau să facă din el, mai târziu, vânătorul celebru de bizoni, eroul vestului pe care toţi tinerii vremi ar fi vrut să-l urmeze: Buffalo Bill.

Nemaipomenitele aventuri ale lui Jim Bridger

poveste din S.U.A.

— Hai, povesteşte Jim! îl rugau adesea cei din Est, pe faimosul eroul al munţilor, când îl prindeau în mijlocul lor.

— Ce să vă mai spun?

— Mai povesteşte o dată întâmplările tale, când ai ajuns în regiunea muntoasă Black Hills.

Dacă era în toane bune, Jim îşi aprindea pipa şi, în ciuda faptului că avea pentru aceşti puştani din Est, abia ieşiţi de sub fustele mamei, un anumit dispreţ, el începea totuşi:

— Odată, am pornit cu un băiat să vânăm în munţi. Nu mai ştiu cine era; pare-mi-se că Sublette. Dar nu ştiu cum s-a întâmplat că, de la un timp, el a rămas în urmă şi eu singur. Tot urcând cărarea, am văzut în apropiere un elan păscând într-o poieniţă. Era un animal minunat, voinic şi mândru. Şi atât de sigur de el, încât, spre uimirea mea, a continuat să pască nepăsător, tară a părea să-mi fi simţit apropierea. „Cu atât mai bine! mi-am zis eu, dacă nu m-a auzit, hai să mai fac doi paşi".

Şi am urcat mai departe, vrând cu orice preţ să nu-mi greşesc ţinta. Vedeam animalul, cum vă văd pe voi acum, dar el continua să pască liniştit. Atunci n-am mai aşteptat, am ochit, am tras, am aşteptat să se risipească fumul, să văd unde căzuse frumoasa mea pradă. Când colo, mă uit şi nu-mi vine a crede: elanul păştea mai departe, netulburat. M-am frecat la ochi, mi-am verificat arma, glontele pornise, dar la câţiva paşi de mine, animalul era viu şi nevătămat. Ara pus puşca la umăr şi- am ochit a doua oară. Acelaşi lucru: animalul rămăsese neatins şi continua să pască. Am mai tras o dată şi încă o dată. Fără niciun folos. înnebunit, aproape scos din minţi, m-am repezit atunci înainte, vrând să-l lovesc cu patul puştii, dacă era invulnerabil la glonte. în capul meu aprins se îngrămădiseră deodată toate amintirile poveştilor despre animale fermecate, care nu cad decât lovite de un glonte de argint. Dar ce-am păţit! M-am trezit cu capul aproape zdrobit de un perete de sticlă albă ca lumina zilei! Unul mai slab de îngeri ar fi căzut jos sau poate şi-ar fi dat duhul de crâncena lovitură suferită. însă pesemne că uimirea mea a fost atât de mare, încât n-am mai simţit nici durerea şi nici sângele care-mi şiroia pe faţă. M-am şters la ochi cu mâneca hainei şi am privit din nou: aveam în faţă o stâncă de cristal curat, prin care se vedea ca prin văzduh: era un munte întreg de obsidian, o rocă de cristal, iar elanul pe care-l văzusem se afla într-o poiană la cel puţin 25 de mile de locul în care mă aflam.

M-am aşezat pe un trunchi de copac şi l-am strigat pe Sublette. L-am lăsat să se apropie, ca să mă conving dacă vede ce vedeam şi eu. A voit să ochească şi el elanul. Dar eu l-am oprit şi i-am spus să meargă încet înainte. Şi abia când s-a lovit de stânca cristalină, m-am liniştit. Altfel aş fi plecat de acolo cu gândul că nu mai sunt în minţile mele.

Ne-am învârtit multă vreme în jurul stâncii de cristal, dar era atât de înaltă şi dreaptă, fără urmă de cărare

sau de săpătură pe unde te-ai fi putut strecura, încât am făcut calea-întoarsă fără a înţelege decât târziu că aceasta era una din minunile naturii acelor locuri.

O altă minune, pe care am trăit-o cam tot în regiunea aceea, mi s-a întâmplat altă dată, mai târziu. Mergeam călare prin munţi, ca de obicei, după vânat. Şi eram parcă tot cu Sublette. Era iarna, în februarie, şi ne înghеţaseră mâinile pe hăţuri şi picioarele, în scările hamaşamentului. Şi, deodată, ce să vezi!? în faţa noastră, o pădure cu copaci verzi, iarbă şi flori de toate culorile. Iar în copaci cântau păsările roşii, galbene şi albastre. Caii noştri înnebuniseră de fericire văzându-se în poiana cu iarbă verde. Dar mie nu ştiu ce mi-a venit, am ochit şi am tras un glonte într-una din păsărele. Pac! Pasărea a căzut, capul i s-a desprins de trup, dar a continuat să cânte. M-am aplecat înspăimântat şi-am pus mâna pe pasăre: gândiţi-vă, era de piatră! Păsările, iarba, copacii, totul încremenit în culori minunate, pietrificate. Sublette venea în urma mea şi m-a văzut, năucit, printre copaci.

A coborât de pe cal şi scoţând cuţitul de vânătoare a început să cureţe frunzele de pe copacii din jurul lui: cădeau la pământ ca nişte scoici marine şi se făceau praf.

— Ce-i asta, băiete? am întrebat eu îngrozit.

— Împietrite, bătrâne, împietrite, pietrificate, mi-a răspuns. Nici de ce şi nici până unde mergea împietrirea, vraja aceea înfricoşătoare din jurul nostru, nu vă puteţi închipui. într-o zi, mergând pe acelaşi drum, aproape că ne-am pierdut în pădurea împietrită; era fără sfârşit. Dar în ziua aceea n- am vrut să mergem mai departe, de teamă să nu ne prindă seara pe drum. Făcând însă cale-ntoarsă, ne-am trezit aproape faţă în faţă cu un grup de indieni, care venea în goana[A] mare, gata să se năpustească asupra noastră. Ce să facem? între soarta de a fi prinşi de indieni, ucişi în chinuri şi scalpaţi sau arşi de vii şi pădurea împietrită am ales-o pe ultima. Ne-am întors în pădure, cu indienii după noi. Am gonit cât am putut, dar tară a izbuti să realizăm o distanţă serioasă între noi şi urmăritorii noştri. Parcă ne blestemase o soartă rea, pentru că în clipa când indienii erau gata să ne ajungă, în faţa noastră s-a deschis o prăpastie neagră, tară fund, căreia nu i-am putut măsura adâncimea. Ne cuprinsese dăznădejdea, căci ocolişul prăpastiei era lung şi foarte anevoios, caii noştri istoviţi şi duşmanul pe urmele noastre. Aproape tară să-mi dau seama, am dat drumul hăţului şi am lăsat calul în voia lui. Tot n-avea rost să-l mai chinuiesc. Dar cum să vă zugrăvesc uluiala şi spaima mea când mi-am dat seama că bunul meu cal nu se opreşte şi nici nu-şi schimbă direcţia, ci o ia drept înainte, păşind sigur şi uşor pe deasupra abisului negru!

Cât ai clipi, trecuse prăpastia, iar în urma mea venea Sublette încremenit pe calul lui, tot aşa trecând parcă prin văzduh. Când ne-am văzut amândoi pe partea cealaltă, ne-am uitat unul la celălalt şi, după o clipă de tăcere, privind înjur şi văzând că nu se întâmplă nimic, că pomii, ierburile, şi păsările sunt aceleaşi, am spus:

— Ce-a fost asta, măi băiete?

— Gravitaţie pietrificată, sau mai bine zis dispărută, făcută pulbere şi străină nouă oamenilor, cum străină ne este şi pădurea cu frunze din calcar de cochilii şi păsările colorate din piatră care cântă în copaci.

— Ce vorbeşti, măi băiete, aşa ceva nu s-a pomenit!

— Câte nu s-au pomenit, pe care sau noi nu le ştim, sau nu le ştim explica încă, bătrâne! întări Sublette şi, întorcându-se, îmi arătă pilcul de indieni de partea cealaltă a prăpastiei:

— Vezi? Ştiu şi ei ceva, dar se tem de necunoscut, pentru ei trebuie să fie ţara marelui lor duh, un tărâm oprit, tabu. Putem vâna liniştiţi, dacă întâlnim ceva viu, dar nu cred.

Am rămas acolo până s-a lăsat amurgul. Indienii plecaseră de mult când ne-am înapoiat. în zilele următoare am vrut să revenim la cărarea care urca spre pădurea împietrită şi spre prăpastia care o despărţea de codrul viu. Spre uimirea noastră n-am mai putut găsi cărarea nici atunci, nici mai târziu.

într-o altă zi, mucoşii, cum le spunea Jim celor din Est, care nu cunoşteau primejdiile drumului prin prerie, care nu întâlniseră turme de bizoni, urşi înalţi cât casa şi nici şerpi cu clopoţei, deci însetaţii aceştia de aventuri neobişnuite îl poftiră pe Jim să ciocnească un păhărel cu ei şi să le povestească despre păţaniile lui cu indienii.

Dar Jim era plictisit. Să săturase la oraş. Se săturase de străzi, hoteluri şi restaurante. îi era dor de cal şi de păduri, îi era dor să asculte tropăitul îndepărtat al bizonilor şi ţipetele păsărilor de noapte.

— Ia mai lăsaţi-mă, măi băieţi! mormăi el. Mai povestiţi şi voi.

— Ei, Jim, noi n-am păţit nimic, dacă ne comparăm cu tine... răspunseră tinerii. Puţin, cât de puţin, dar povesteşte-ne o întâlnire a ta cu indienii Blackfoot.

— Hai, fie! zise Jim, dar plictisul tot nu-i trecuse. Şi, după cum v-am mai spus şi altă dată. Atunci când am înfiinţat aşezarea ce-mi poartă numele „Fort Bridge", m-am gândit să facem comerţ şi schimburi cu indienii, să-i apropiem de noi şi să-i mai îmblânzim. Dar până atunci! Prin câte am trecut.

— Hai, povesteşte, Jim, când te-ai bătut cu ei.

— Da, era la început de tot. Convoiul nostru străbătuse toată preria. Mulţi au murit pe drum de oboseală, de boli, de holeră. Dar cei care am ajuns, în sfârşit, în California, eram călîţi. Pe drum însă, într-o seară, mi-am luat puşca şi m-am învârtit puţin în jurul taberei, să caut un vânat. Fără să- mi dau seama, mă îndepărtasem de ceilalţi, când deodată văzui o mişcare în crengile copacilor şi ceva licărind pe sus. Am încremenit: era lancea unui indian. Mă urmăriseră de la plecarea mea din tabără. Nu mai aveam scăpare: au căzut asupra mea ca un roi de lăcuste, înainte de a putea face vreo mişcare. M-au legat fedeleş de un pom.

— Şi, şi? întrebară cei din Est cu răsuflarea tăiată.

— Ei, ce şi? M-au ucis! Şi m-au scalpat! Ce mai vreţi?

Jim îşi aprinse din nou liniştit pipa. O clipă auditorii lui rămăseseră muţi. Apoi izbucniră într-un râs general, în hohote. Nu s-a supărat nimeni. Toţi îl ştiau pe Jim: era pe atât de viteaz şi ager pe cât era de mucalit când voia să scape de pisălogi, mai ales de domnişorii spilcuiţi din Est.

Bigfoot Wallace şi nucile de hickory[35]

poveste din S.U.A.

Cunoscutul luptător şi învingător în numeroase atacuri ale indienilor împotriva aşezărilor de imigranţi din vremea aceea, Bigfoot Wallace a hotărât, într-o bună zi, să urmărească un trib de indieni comanşi, care le furaseră aproape toţi caii din tabără. Fără să-şi dea seama că pătrunde şi înaintează prea departe în pădure, Bigfoot se pomeni deodată singur în apropierea unui grup de indieni, care număra 42 de luptători şi care se apropiau foarte repede. Bigfoot îşi făcu într-o clipă socoteala că nu se mai putea retrage în tabără. Şi tot aşa de repede se apucă să-şi pregătească apărarea. îşi legă câteva curele de piele în jurul încheieturilor de ia mâini şi picioare, îşi acoperi capul cu desaga groasă din piele de bizon şi apoi adună în grabă de pe jos nucile de hickory, care tocmai se copseseră şi se scuturaseră. Luă cu pumnul fructele care aveau o coajă mai tare ca lemnul şi-şi umplu cu ele pantalonii şi cămaşa, arătând ca un sac plin, apoi puse arma la umăr şi aşteaptă atacul. Acesta nu întârzie. Indienii trăgeau de aproape fără să greşească o singură săgeată. Pe unele Bigfoot le prindea din zbor, dar cele mai multe se înfigeau în nucile de hickory şi apoi cădeau jos.

Călcând pe grămada ce se făcuse în faţa lui, Bigfoot se înălţase cu trei palme de la pământ. în cele din urmă însă, nucile de sub încheietura genunchilor şi cele de pe lângă subţiori tot mişcându- se încoace şi încolo lovite de săgeţi, îl gâdilară atât de tare, încât viteazul Bigfoot nu se mai putu stăpâni şi începu să râdă cu hohote.

Indienii, care-şi terminaseră săgeţile, rămăseseră muţi în faţa ţintei lor vii, care continua să trăiască, să se mişte şi să... râdă! Timp de o clipă ochii li se învârtiră în cap, limba le atârna din gură de un cot şi scoţând strigătul lor de luptă, se întoarseră în goană şi o luară la sănătoasa, ca un lung şir de albine, îndreptându-se spre Rio Grande, ce se afla la şaptezeci de kilometri depărtare.

---

35 specie de nuci americane

Colonelul Crockett şi ursul

poveste din S.U.A.

Celebrul colonel Crockett, Davy Crockett, cum este cunoscut de întreaga Americă, răpusese, cum ştiu toţi cei ce i-au citit viaţa şi faptele eroice, 105 urşi într-un an, ajutându-şi astfel prietenii, vecinii şi pe toţi cei ce-l rugau să le înlesnească obţinerea acestui vânat. Căci pe vremea aceea, carnea de urs, bună la gust, era hrana de frunte a coloniştilor, care-o păstrau multă vreme sărată, într-o zi frumoasă de primăvară, cu cer senin şi soare strălucitor, Davy Crockett îşi luă puşca şi-o porni pe lângă bancurile fluviului Tennesee. într-o poieniţă, el se opri să răsufle puţin şi mare-i fu uimirea auzind deodată un zgomot ca de tunet. Se uită în sus, cerul era fără umbră de nor. „Fir-aş eu să fiu!" gândi Davy, „dacă le-aş povesti băieţilor acasă că am auzit un tunet în plină zi de primăvară, ar zice toţi despre mine că am devenit un nătărău care minte de-ngheaţă apele, dacă ar îndrăzni, se-nţelege!"

Mai trecu puţin şi iarăşi se auzi zgomotul acela ciudat pe care Davy nu-l putea pricepe nici distinge. Părea că vine dinspre un sicomor[36] bătrân, plin de scorburi, dar foarte înalt, ce se afla în apropiere. Crockett o luă într-acolo şi în clipa acea văzu un stol nesfârşit de rândunele luându-şi zborul dinlăuntrul copacului. „Aşa, va să zică, gândi Davy în sinea lui. Să mai crezi poveştile oamenilor! Unii susţin că păsărelele pleacă toamna şi se întorc primăvara, iar alţii că-şi petrec timpul dintre Crăciun şi Anul Nou între bancurile de peşti. Şi uite care e adevărul: dorm toată iarna într-un sicomor bătrân şi primăvara ies la lumină. Altfel, ce-ar fi căutat în copac?"

Totuşi, curiozitatea nu-i dădea pace. Şi pentru că tocmai atunci vecinii şi lumea din localitatea unde trăia îl aleseseră judecător, Davy, mândru şi conştient de încrederea ce i se arătase, crezu de datoria lui să meargă mai departe în cercetarea lui şi să se convingă de cele văzute şi, să ştie mai ales dacă micile vieţuitoare nu fuseseră pricina vreunei stricăciuni în locurile acelea. Cu acest gând, el scoase cuţitul de vânătoare, tăie o tulpină subţire de copac, o sprijini de sicomorul care avea o coajă moale şi nu prea netedă şi începu să se urce ca un titirez întâi pe tulpina copacului tânăr, care-i slujea drept scară, pentru a ajunge apoi în vârful sicomorului. Acesta însă era găunos şi putred pe dinăuntru, aşa că, ajuns sus, te-ai fi putut uita în el. Dar când fu gata să facă acest lucru, tulpina pe care se căţărase Davy se rupse sub el şi rămase cu mâinile agăţate de o creangă şi cu capul deasupra găurii prin care puteai privi înlăuntru. în poziţia aceasta, Crockett îşi pierdu echilibrul şi căzu în copac cu capul înainte. Spre uimirea lui, se trezi în ceva moale, în care se tot înfunda: era gunoiul lăsat de stolul uriaş de rândunele. Văzând că se tot înfundă în gunoiul acesta molcuţ, Davy întinse mâinile în sus să-şi găsească un sprijin, ceva de care să se agate. Tot pipăind înjur, dădu peste nişte fire de păr, nici prea aspru şi nici prea mătăsos. Se înfipse cu mâinile în peria aceea neaşteptată şi deodată auzi un mormăit înfundat! Mai trase el de păr şi mormăitul se înteţi. Atunci Davy puse mâna pe cuţit. Era fără doar şi poate în tovărăşia unui urs, care-şi petrecea acolo lunile de iarnă, cufundat în somn. Trezit de Davy, ursul nu se mai simţi la largul lui şi începu să se foiască în toate părţile. Lui Crockett îi veni atunci gândul salvator cum să poată ieşi din interiorul uriaşului copac din care nu mai nădăjduise să se vadă afară. Fără multă tărăgăneală, se prinse cu amândouă mâinile de fundul dihaniei care mormăia fără să ştie prea bine ce păţise. Dar apucându-se cu ambele mâini, Davy nu se simţea sigur: părul de pe fundul ursului îi scăpa când dintr-o mână când din alta. Atunci luă o altă hotărâre: apucă în dinţi codiţa bearcă a animalului, o strânse bine şi nu-i mai dădu drumul, în felul acesta era sigur: nu-i mai putea scăpa. La rândul său, acesta, simţind strânsoarea, şi vrând să scape de ea făcu o sforţare şi începu să urce înlăuntrul copacului. Era tocmai ce-şi dorise şi Davy.

Iar pentru a iuţi efortul animalului, îi mai arse câte o înţepătură cu vârful cuţitului de vânătoare, în partea lui

---

[36] arbore exotic, de talie înaltă, coroană cu un diametru de peste 30 m, cu frunze ovale strălucitoare şi fructe comestibile

moale. Bietul urs chelălăia ca un câine dar, împins şi iuţit de la fund de gâdilatul prea puţin prietenos al cuţitului lui Davy, o pomi disperat, în sus, până când izbuti să iasă din copac la suprafaţă. Atunci Davy îi dete drumul şi ajunse la pământ cu mult mai repede decât urcase. Simţindu-se eliberat, animalul începu s-o ia la goană. „Ce laşitate din partea lui! Nici nu se gândeşte să mă atace!" gândi Crockett. însă din recunoştinţă şi purtare bărbătească pentru binele ce i-l făcuse, nu-l împuşcă, ci îl lăsă să fugă. Nu era prea sigur, dar socotea că a mai trăit încă multă vreme după aceea, fiindcă îl zărise, din când în când, legănându-se bătrâneşte printre copaci. Niciodată însă animalul nu se mai apropiase de el. în schimb, Davy Crockett s-a mai ales cu o binefacere de pe urma acestei aventuri. înainte de a cădea în tulpina găunoasă a sicomorului îl durea o măsea. Pretindea mai târziu că, după ce-şi înfipsese colţii în codiţa ursului, durerea îi trecuse pe loc şi nu-i mai revenise niciodată. Zicea el că auzise de mult despre feluritele suferinţe ce se vindecau cu grăsime de urs, dar că nu-i crezuse pe cei care îi povestiseră despre ele. Acum însă recomanda tuturor celor ce voiau să-l asculte, să-şi trateze beteşugurile cu binefăcătoarea grăsime.

Mustangul alb

poveste din S.U.A.

În vremuri de demult, pe când preria şi pământurile neprimitoare de dincolo de Mississippi nu erau străbătute decât de călăreţii şi de văcarii îndrăzneţi, ce mânau nesfârşitele turme spre zările răsăritene ale continentului, unde se cumpărau animalele, în timpurile acelea toată vasta întindere sălbatică a acestor ţinuturi secetoase era patria neţărmurită a cailor sălbatici, a mustangilor. Astăzi se ştie că vechii locuitori ai continentului american cunoşteau calul cu treizeci de mii de ani în urmă. Mai apoi rasa s-a stins şi a fost reintrodusă de cuceritorii europeni o dată cu descoperirea Americii. De atunci calul s-a înmulţit şi a însufleţit întreaga prerie, trăind ca un animal sălbatic, în herghelii conduse de un cal minunat, de poveste, mustangul negru sau mai ales cel alb.

Generaţii întregi de cow-boy, de vânători şi cuceritori ai Vestului sălbatic au visat să prindă şi să domesticească un mustang alb. în serile senine cu lună plină, minunatul cal putea fi văzut în fruntea tovarăşilor săi, ori singur, sus pe o creastă de deal, cu coama argintie în vânt, cu capul nobil ridicat în sus, cu nările fremătând, adevărată imagine a libertăţii, a vieţii neîngrădite de legile civilizaţiei umane. S-au străduit în timpurile acelea nenumăraţi viteji ai Vestului să prindă şi să devină stăpâni ai acestui giuvaer al preriei. Căci era ca o plăsmuire de vis, ca o vedenie, cu neputinţă de atins, oricât ai fi alergat după ea, cum de multe ori alergi, în somn, după o urzeală a nopţii ce se destramă în lumina zilei. în bătrâni se povestea că odată, unul din cei mai vajnici cow-boy ai Texasului a pus la cale o adevărată bătaie cu gonaci pentru a prinde mustangul alb. Se pregătiseră pentru această neobişnuită vână-toare o sută de călăreţi, cu cei mai buni cai din întreg ţinutul. Mustangul se arătase tocmai atunci, de mai multe ori, în acelaşi loc. Era un an secetos şi lipsa de apă gonea animalele spre rarele ochiuri unde se mai păstra câte un fir de apă, dintr-un slab izvor subpământean. După câteva zile de căutări, vânătorii zăriră minunatul animal, pe coama unui deal, nu departe de sursa de apă. Atunci porni goana, hăituiala necruţătoare a celor o sută de călăreţi, pe urmele calului neasemuit. Acesta era însă, pe cât de ager, pe atât de uimitor de chibzuit, dovedind o inteligenţă şi o forţă ce depăşeau pe a urmăritorilor săi. De câteva sute de ori el făcu un singur drum. în sus şi în jos, la întrecere cu cel mai bun din caii vânătorilor. Şi făcând aceste drumuri, încoace şi încolo, cu toată mulţimea după el, izbutea de fiecare dată să scoată câte un cal din competiţie. Părea însufleţit de o viaţă magică, de o tărie fermecată, dovedind puterea mai multor vieţi în a sa unică. înciudaţi, văcarii şi vânătorii începuseră să renunţe la urmărire. Singur, cow-boy-ul care pornise urmărirea nu se dădea bătut. Continuă să pândească mustangul. însă după ce-şi învinsese şi ultimul adversar, el se înălţă deodată şi, dintr-un salt, depăşi toate barele şi toate trunchiurile de copaci ce i se puseseră în cale, şi o luă la goană spre pădure. Cow-boy-ul îl lăsă şi aşteptă în tăcere, o zi şi încă o zi. Ştia că animalul era slăbit de sete şi că avea să caute apa. Aşa s-a şi întâmplat. A treia zi mustangul alb reapăru, căutând, cu mare băgare de seamă, ochiul de apă de la marginea preriei. Cow-boy-ul era ajutat de alţi doi văcari şi toţi trei aşteptau nemişcaţi în apropiere. în cele din urmă, învins de sete, mustangul se apropie şi cow-boy-ul îşi aruncă lasso-ul. Fără îndoială că singur n-ar fi izbutit să dea de hac puternicului animal: se zbătea cu o forţă care făcu să plesnească sforile. Atunci au intervenit ceilalţi doi şi, în cele din urmă, calul a fost îngenuncheat. A fost apoi dus şi închis într-un fel

de grajd, corralul, un ţarc larg în care avea loc de mişcare, însă din care nu mai putea fugi.

Odată ajuns acolo, frumosul animal părea a-şi fi acceptat soarta. Stătea aproape nemişcat, liniştit, dar nu dădea voie nimănui să se apropie de el. în zadar au fost încercările celor mai pricepuţi îmblânzitori de cai, bătrâni şi tineri. Mustangul respingea mâna omului care-i întindea hrana cea mai aleasă şi vasul cu apă proaspătă. O zi, şi încă o zi, şi încă o zi. A patra zi, în zori, au găsit calul alb mort, în colţul pe care nu-l părăsise din clipa când îl închiseseră acolo. Mustangul alb al preri- lor n-a acceptat nicicând să fie altceva decât făptura liberă, nesupusă frâului şi barierelor ce l-ar fi priponit pe Ungă locuinţa omului. El a rămas – în poveşti, în legendă şi în amintiri – ca simbol al libertăţii, al mândriei şi al demnităţii, pe care poporul întreg, în mijlocul căruia s-a ivit, l-a admirat şi l-a cultivat ca pe un ideal.

John Buck, puternicul marinar norvegian

poveste din insulele de la Green Bay, din Wisconsin şi Michigan

De fapt, pe marinarul norvegian care a sosit în orăşelul Green Bay, la jumătatea secolului XIX, urcând apoi în pădurile adânci din Wisconsin, îl chema Johannes Bukken. Era blond şi puternic ca strămoşii lui vikingi şi venise cu o nevastă micuţă, strălucitor de blondă, cu ochii ca cerul albastru şi sclipitori, pe care o chema Merit. Ştiind că John iubeşte marea şi neprevăzutele ei întâmplări. Merit îl urmase pe aceste noi tărâmuri, unde-i promisese că o va lua cu el le pescuit şi unde spera să nu mai plece multă vreme departe de ea, peste mări şi ţări. Căci cei doi soţi se iubeau.

Când spuse norvegianului din Green Bay, care-i făgăduise de lucru, cum îl cheamă, omul strâmbă din nas şi-i răspunse:

— Nu merge. Trebuie să-ţi schimbi numele. N-o să ştie nimeni aici să ţi-l pronunţe. O să-ţi spui mai simplu John Buck. Aşa am făcut şi eu cu numele meu. Dar pe nevastă-ta cum o cheamă?

— Merit.

— Nici asta nu-i bine. Spune-i Mary.

John stătu puţin pe gânduri, apoi răspunse scurt:

— Nu. în toată Norvegia şi în toată America nu există alt nume mai frumos. Rămâne Merit.

într-una din zile, explorând golful Green Bay cu barca, se dezlănţui o asemenea furtună, încât valurile îi smulseră lui John vâslele din mâini – iar el nu mai putu conduce decât cu cârma. Vântul creştea şi mica lui ambarcaţiune părea că sare din creasta unui val pe cealaltă creastă. Lui John i se părea minunat, în ciuda primejdiei prin care trecea. Curând, zărind că se apropie de o limbă de pământ, John îşi puse toată priceperea lui de vechi marinar în joc, ca să izbutească să înconjoare linia aceea şi să intre în ceea ce credea el că trebuie să fie un golf mai adăpostit, altfel ambarcaţiunea lui, azvârlită de valuri la ţărm, s-ar fi făcut ţăndări. în cele din urmă, vântul se mai linişti şi John se trezi în faţa unei mici insule, unde se vedea o luminiţă arzând într-o locuinţă. Ajuns la mal, norvegianul a fost întâmpinat cu strigăte de bucurie de un locuitor al acelei insule, de altfel singurul, care nu mai primise vizita nimănui de peste un an.

Era un irlandez tânăr şi vesel, pe care-l chema Dennis Rafertty. El luă de îndată pe John de umeri şi, poftindu-l în locuinţă, îi puse în faţă o masă bogată, în timp ce-i aştemea de culcare. Gazda era bucuroasă ca un copil de sosirea neaşteptată a norvegianului. în timpul nopţii, pe care John o petrecu acolo, irlandezul izbuti să-l convingă că, în locul acela, se găsea mai mult peşte decât în orice parte a golfului. Şi astfel John se întoarse acasă, îşi luă nevasta şi se porniră să-şi facă o locuinţă nouă lângă cea a irlandezului. Apoi se apucară amândoi să mai taie din copacii pădurii pentru o grădină mare de legume, în care plantară de toate: cartofi, varză, conopidă, mazăre şi altele. Cei doi tineri se împăcau de minune, iar Merit, cea cu ochii ca cerul albastru, ţinea gospodăria. Nu le păsa de nimeni şi de nimic şi nu se simţeau singuri. De la un timp; soţilor Buck li se născură şi copilaşi, aşa că locul răsuna de râsete şi de voie bună. Din când în când, irlandezul îi juca norvegianului câte o festă, dar nici acesta nu se lăsa mai prejos. Apoi râdeau ca doi copii.

într-o iarnă însă ce-i vine lui Dennis în gând? Ia un ziar şi, ştiind că prietenul lui nu ştie să citească în engleză, se duce la el şi-i spune:

— Uite, John, ce scrie aici: toţi cei care n-au încă cetăţenia americană să se prezinte şerifului din Green Bay pentru formalităţi. Neprezentarea aduce după sine 30 de zile de închisoare. Asta te priveşte şi

pe tine. Ar trebui să te duci.

Dar cum să te duci? Se aflau în puterea iernii, pe un vânt şi un viscol care înspăimântau chiar şi pe un om din nord. Iar alt drum până la Green Bay nu exista, decât trecerea peste apa îngheţată a golfului. Dar ce să facă? îşi puse John schiurile şi trecu prin furtuna de zăpadă şi de gheaţă străbătând 65 de mile[37]. Ajungând în cele din urmă în faţa şerifului şi încercând să explice ce voia, fu peste putinţă să se facă înţeles.

— Ce vrea omul ăsta? îl întreabă el pe grefier. Cine ştie ce crimă a comis şi a venit să se predea.

în şfârşit, spre norocul lui John, izbutiră să găsească prin vecini o familie de norvegieni ce cunoşteau bine limba engleză şi-i explică şerifului pentru ce venise omul acela, străbătând 65 de mile pe o vreme de nu te îndurai să scoţi un câine afară.

A urmat un hohot de râs general. Singurul care nu râdea era John. în drum înapoi spre casă îşi puse în gând să tacă şi să i-o coacă lui Dennis; dar mai aşteptă până sosi prilejul.

Iar prilejul se ivi într-adevăr, vara, când, pe neaşteptate, sosi bătrâna mamă a lui Dennis, să-şi vadă fiul. între altele, ea adusese feciorului său un săculeţ de boabe de grâu din ţara lor. Aceste boabe îi prilejui lui Dennis o bucurie ce nu se putea închipui.

— John, ai să vezi ce grâu e ăsta! Nu mizerabil ca cel ce creşte aici. îl avem de mulţi ani în Irlanda.

Şi se apucă Dennis şi mai croi o poiană lângă locuinţele lor, unde semăna grâul. De cum răsări şi începu să lege rod, Dennis păzi lanul de grâu auriu, ca ochii din cap. Pusese sperietori de ciori în toate colţurile, ba mai împuşca din când în când din ele, chiar şi pe alţi hoţi de boabe, întâmplători. Singurii care nu se sinchiseau de ameninţările lui Dennis erau puii: ciuguleau nestingheriţi boabele de grâu auriu. Şi ai lui, şi ai lui John făceau la fel. Pe propriile sale păsări Dennis le ţinea acum închise şi-l rugă pe John să facă acelaşi lucru, ceea ce norvegianul făgădui.

Dar ce să vezi? A doua zi dis-de-dimineaţă puii lui John se înfruptau iar din boabele mari şi frumoase.

Cu un răget fioros, Dennis intră de-a dreptul în casa lui John şi-i spuse:

— Dacă nu-i ţii închişi, să ştii că-i împuşc!

— îmi pare rău, Dennis, îi răspunse John calm, am uitat să-i spun lui Merit să-i ţină închişi. Promit s-o fac de-acum.

Dar când se lăsă seara şi toată lumea se culcase, John coborî încet şi trase zăvorul de la coteţul de păsări al lui Dennis. Doar nu-i făgăduise să se îngrijească şi de-ai lui!

Când se trezi dimineaţa şi văzu de sus poiana de grâu din nou năpădită de păsări, Dennis nu mai aşteaptă, ci luă, aşa cum promisese, puşca şi începu: „Bang, bang, bang!" până ce ucise şase păsări iar celelalte fugiră înspăimântate. Apoi luă puii şi din curte îi azvârli lui John în faţă:

— Ia-ţi-i! Ţi-am spus să-i încui...

John tăcu şi se duse să-şi vadă de treburile lui, pe apă. La cină însă, mama lui Dennis îi spuse fiului ei:

— Dennis, băiatul meu, ţi-ai împuşcat proprii pui! John le-a dat drumul peste noapte din coteţ.

Turbat de furie, Dennis sări de pe loc, hotărât să-i dea prietenului o mamă de bătaie să-l ţină minte. Acesta însă îl păndea la geam.

Casa lui avea la intrare un chepeng care, ridicat, lăsa loc de coborât în pivniţă. John ridică capacul chepengului şi stinse lumina, iar când irlandezul năvăli furios pe uşă, bum, căzu în beci, iar John trase capacul la loc şi puse o greutate pe el. Degeaba răgea şi încerca Dennis să iasă din strâmtoarea unde se afla. De sus nu venea niciun sunet. Doar când se făcu ziuă, John îl întrebă pe Dennis cu o voce dulce:

— Te-ai liniştit, Dennis? Parcă tot mai bine e în beciul meu decât iarna pe gheaţa golfului până

---

37 unitate de măsură pentru distanţă folosită în navigaţie, egală cu 1851,85 **m**

la Green Bay. Nu? Promiţi că o să fii cuminte de aici înainte?

— M-am liniştit, promit! răspunse irlandezul cercând să-şi păstreze calmul. Pe urmă însă îl apucă un râs în hohote, amintindu-şi de festa pe care i-o jucase iarna prietenului său. Abia când l-a auzit răzând, John i-a dat drumul şi prietenia lor a fost aceeaşi ca înainte. Ceea ce nu însemna însă că irlandezul nu înscrisese pe răbojul lui o datorie de plătit lui John. Cu timpul, cei doi prieteni, chibzuind asupra greutăţilor pe care le aveau au ajuns să priceapă că pescuitul nu le aducea mare lucru. Dacă Merit n-ar fi fost atât de harnică şi bună gospodină, greu s-ar fi descurcat. în schimb, începuse în regiunea lacurilor o circulaţie vie: transporturi de lemn, de blănuri şi de minerale, care necesitau vase de transport. Cei doi prieteni au hotărât atunci să se apuce iarăşi de munca lor cea veche, adică să devină din nou marinari. într-o noapte, John hotărî să-şi facă singur un vas. Dar când se apucă să taie copaci şi să-i golească în interior ca pe nişte pirogi, începând construcţia unui vas de 120 de picioare[38], irlandezul îl întrebă aproape cu necaz:

— Ce-ai înnebunit, omule? Vrei să faci o arcă a lui Noe? Credeam că te apuci să construieşti o barcă mare cu pânze şi când colo tu faci un schooner[39].

— Asta mă priveşte, Dennis! îi răspunse norvegianul ferm. Vasul îl voi construi singur şi tu ai să te uiţi la mine. Aşa că dă-mi pace!

Şi John s-a ţinut de cuvânt. A doborât singur copacii uriaşi, i-a legat între ei şi neavând bani pentru cuie de fier, a făcut cuie de lemn. După ce-a isprăvit scheletul vasului, a chemat-o pe Merit a lui să-l ajute. Ciopleau lemne subţiri pentru pereţii vasului pe care Merit îl ajuta să le lege împreună. Apoi John a tăiat şi a lucrat catargele, iar Merit a cusut pânzele şi, când a isprăvit, a lucrat şi un steag alb din rochia ei de mireasă, pe care a cusut o stea. Trei ani a durat strădania acestor doi soţi neobosiţi, care au transformat cu mâinile şi inima lor tare pădurea din jur într-un vas de o rară frumuseţe, care arăta, în ziua când a fost terminat, frumos şi zvelt ca o lebădă albă. Fusese ao muncă uriaşă, la care se înhămase un bărbat şi o femeie. în ziua când trebuia să-i dea drumul pe apă, John îşi privi adânc nevasta în ochii albaştri ca cerul şi, cu o dragoste ne ţărm uită şi mai caldă ca niciodată, îi mulţumi şi-o îmbrăţişa. Apoi acceptă să-l ia ajutor pe Dennis, ca să ducă noua navă la Green Bay, s-o înscrie, să-i facă asigurarea şi să-i picteze numele. Voia s-o numească The Merit Buck ca pe soţia lui.

Totul s-a făcut după obiceiul şi legile locului, dar când a venit momentul de a înscrie numele vasului, John, intimidat de necunoaşterea limbii, nu izbuti să facă jnţeles numele vasului de către funcţionarul care-l înregistra. în clipa aceea îi trecu prin minte lui Dennis gândul diabolic de a-i plăti lui John o veche datorie. Pe loc, se oferi să scrie el, corect, numele vasului. Dar folosindu-se de apropierea dintre cuvinte, el în loc de „Merit Buck", scrise pe hârtie „The married Buck" (Ţapul însurat, sau cum se obişnuieşte a se spune la noi, Ţapul logodit) cuvintele Merit şi married pronunţându-se aproape identic, dar scriindu-se diferit.

Agentul oficiului de înscrieri rămase o clipă uluit. Tânărul din faţa lui arăta într-adevăr ca o făptură bărbătească în toată puterea, dar de ce să mai scrie pe vas că e însurat? La urma urmei, era treaba lui. Omul legii îşi făcu datoria şi John plecă mulţumit în oraş să găsească un pictor bun. Când se întoarse după câtva timp în port, o mulţime de lume stătea şi căsca gura la vas. îl întâmpină norvegianul cu care lucrase când sosise la Green Bay.

— Ai făcut un lucru bun, John. E primul vas care o să ducă mărfurile pe apele marilor lacuri. Dar la naiba, ce ţi-a venit să-i dai aşa un nume?

— Adică ce nume? Numele nevestii mele!

Jess începu să râdă în hohote.

— Numele nevestii! Măi omule, tu nu ştii că married buck înseamnă ţap care şi-a găsit perechea?

---

38 vas mic cu două sau trei catarge

39 picior – unitate de măsură pentru lungime, egală cu 0,3048m

Ce, aşa greu ţi-a fost să-ţi găseşti o nevastă, ca să scrii aşa ceva pe vasul ăsta minunat?

Atunci John simţi cum îl sugrumă mânia. Se întorse la Dennis:

— Excrocule, ai scris numele greşit!...

— L-am scris cum se pronunţă! făcu Dennis spăşit.

— Ştii foarte bine că l-ai scris greşit! tună John cu fulgere în priviri.

— O fi aşa, pesemne că m-am lovit prea tare la cap când am căzut în pivniţa aia a ta, John – ţi-aduci tu aminte? – şi m-oi fi prostit atunci.

— O să-i schimbi imediat numele, strigă John. Chiar acum!

— Eşti nebun, John. Nu-ţi dai seama câţi bani te costă şi câţi te vor costa schimbarea asigurării? Lasă-l aşa un an şi, când reînnoieşti asigurarea, faci şi schimbarea de nume.

John tăcu, lăsând capul în pământ. Dar vasul lucra bine şi din plin, ducând mărfuri peste mărfuri de-a lungul marilor lacuri, în porturi însă lumea arăta cu degetul spre numele vasului.

— Ia uită-te la căpriorul acela frumos şi tânăr. Vrea să se ştie pretutindeni că e însurat! Şi urmau râsetele care-i străpungeau inima lui John. Dar aşa a navigat un an pe marile lacuri.

însă o dată, în septembrie, în timp ce aducea o încărcătură de sare de la Cleveland la Port Huron s-a iscat o furtună cum nu trăiseră marinarii cei mai încercaţi niciodată în locurile acelea. Vântul părea să se încăpăţâneze să azvârle vasul cu orice preţ spre ţărmul stâncos de la Detroit. Valurile se izbeau ca nişte tunete de rocile înalte ale ţărmului. John socotea vasul pierdut, pentru că orice val uriaş din acelea îl putea zdrobi de stâncile ţărmului. Deodată vasul s-a ridicat până sus în vârful unei creste, de părea suspendat în aer. Apoi a coborât luând vasul cu ea şi depunându-l dincoace de stânci, în mijlocul unei mlaştini acoperite cu ierburi acvatice, unde a rămas înţepenit. John îl privea mut de durere: vasul zăcea deja îngropat în mâl. Până şi steagul alb din rochia de mireasă a lui Merit era noroit. Nu era alt viitor pentru schoonerul acesta construit cu atâta trudă de mâinile a doi oameni decât înfundarea lui înceată, dar sigură, în mocirla din jur, înţesată de şerpi şi ierburi marine, care aveau să-l acopere curând.

Şi stând aşa şi privind cum i se ducea opera, John era mai puţin îndurerat de pierderea vasului decât de amintirile care legau schoonerul de viaţa lui, de dragostea soţiei. Ea nu se cruţase nicio zi, trei ani de-a rândul, ca să-l ajute să scoată din pădurile întunecate cu arbori ca arcadele unor biserici gotice, o operă minunată făurită de mâinile lor. în orele acelea deznădăjduite, fiecare lemn din construcţia vasului îi amintea devotamentul şi curajul soţiei sale, care-l ajutase să-şi realizeze visul. Şi iată visul: o pradă a mocirlei nemiloase care înghite şi acoperă tot. Dar nu. Trebuia să existe o cale de scăpare. John începu să cerceteze cu mare luare aminte insula de mâl care-i îngropase vasul. Şi-atunci zări cum trece prin fundul noroiului vâscos un fir de apă curgătoare. în ziua aceea John a pornit la oraş şi a adus cu el, la întoarcere, frânghii şi lopeţi. Apoi, după ce săpă un fel de canal în faţa vasului, muncind o lună în fruntea întregului echipaj şi chiar mai mult decât toţi, ei izbutiră să împingă vasul pe linia firului de apă care se vărsa în lacul Erie. Nu-l despărţea de lac decât o dună de pământ prin care John croi drum schoonerului, într-o altă lună. Vasul avansa palmă cu palmă, tras de frânghii.

Şi într-una din zile, se înfăptui minunea: vasul izbuti să ajungă în marele lac Erie.

Ziua aceea i se păru lui John cea mai însemnată din viaţa lui. Era sugrumat de emoţie. Dar n-a pierdut prilejul să-i strige lui Dennis:

— Am salvat vasul şi i-am salvat şi numele. îl va chema ca pe iubita mea, Merit. Anul a trecut, societatea îmi va plăti despăgubiri şi-l va înregistra „Merit Buck". Nimeni nu merită mai mult ca ea cinstirea aceasta.

în ziua când au ajuns în apele insulei Chember, Merit zări vasul de departe. Luă copilul cel mai mic în braţe, iar ceilalţi doi, o fată şi un băiat, alergară să-şi întâmpine tatăl, revenit după un an. Cuprinzându-i pe toţi trei, lui John nu-i venea să le mai dea drumul.

De atunci John şi Dennis şi-au jurat să nu-şi mai joace feste. Ani îndelungaţi au plutit pe marile lacuri, aşa cum nădăjduise John, numele schoonerului slăvind-o pe Merit şi amintind oamenilor ce făcuseră doi oameni care se iubeau şi care transformaseră arborii uriaşi ai pădurii într-o corabie minunată.

Serbarea celei de a douăsprezecea nopți la Cahokia

poveste din Illinois și Missouri

în vremuri străvechi, se aflau de la Detroit la Vincennes, la vest de Mississipii, pe tot drumul spre New Orleans, în statele care azi se cheamă Illinois și Missouri, o mulțime de orășele supuse regelui Franței și în care trăiau imigranți francezi. Aici oamenii țineau sărbătorile din țara de

Odată, într-unui din aceste orășele, care se numea Cahokia, lumea se pregătea pentru revelion. Era obiceiul ca tineri mascați să vină înainte de miezul nopții, la ușile oamenilor, să le facă urări și să fie poftiți să guste din felurile cele mai alese pe care gospodinele le pregăteau cu multă vreme înainte.

Una din casele cele mai frumoase ale înstăritului gospodar Florian era și ea în sărbătoare. Căci, în afară de bunăstare, tatăl și mama Florian aveau o fată frumoasă, frumoasă foc, pe Louison, tocmai bună de măritat. Bătrânul Florian își și ochise un ginere. Era Gwen Malhon, băiat cuminte, așezat și strângător, care tare îi plăcea tatălui Florian, dar care, din păcate, nu era pe inima fetei. Aceasta cunoscuse într-o bună zi un tânăr înalt, îmbrăcat în haină albă, cu beretă roșie și cu cingătoarea negustorilor de piei prețioase. Vesel și nepăsător, necunoscutul venea de undeva din nord și oamenii spuneau între ei: „Băiatul ăsta e în stare să sucească mințile oricărei fete." Și așa era. Frumosul Beaurain își putea alege orice fată ar fi voit din Cahokia. Lui însă îi plăcuse de la început, fata cuminte, cu ochi migdalați a domnului Florian. însă domnul Florian nici să audă de așa ceva.

Chiar în noaptea aceea de revelion, când Louison se gândea cu tristețe la fermecătorul ei iubit, care de la un timp dispăruse din oraș cu o trupă de actori, chiar în noaptea aceea, tatăl ei o sâcâia:

— Să ai grijă, fată, dacă vine Gwen acum la ușa noastră, să-l primești cum se cuvine. E un băiat foarte cumsecade, care-ți va fi un bun bărbat.

— Nici nu mă gândesc, tată! sări fata cu lacrimile în glas. Și mama ei adăugă:

— E urât și fricos ca un pui de găină: dacă sufli pe el zboară cât colo.

— Voi, amândouă să vă vedeți de treabă, se burzului tata Florian. în casa asta eu poruncesc și știu ce trebuie făcut.

în clipa aceea, voci vesele se auzeau la poartă, tinerii veneau pentru tradiționalul guignolee, băutura dulce de cireșe, cu care oaspeții erau primiți de anul nou.

Bătrânul Florian se grăbi să poftească musafirii, bănuind că se afla printre ei și Gwen. într- adevăr, sub una din măști se ascundea fața rotundă și urechile clăpăuge ale tânărului Gwen. Acesta nu pierdu prilejul să strângă cu căldură mâna fiicei domnului Florian și să-i șoptească la ureche:

— Vom dansa peste șase zile la bal, unde-ți voi aduce ca dar... însă n-apucă să-și termine vorba, căci fata își trăsese repede mâna, temându-se ca tânărul să nu spună mai mult. Apoi dispăru în bucătărie.

După ce au fost ospătați din belșug cu toate bunătățile și au băut tradiționala băutură de cireșe, tinerii mascați își luară rămas-bun, ca să mai colinde și pe la alte case.

Ziua balului se apropia. Era balul anului și se dădea în oraș, în sala mare a primăriei, cu mare alai, căci era balul celei de a douăsprezecea nopți, noaptea celor trei crai. Cu acest prilej gospodinele orașului coceau o prăjitură uriașă, în care se băga un inel. Tânărul care găsea inelul își putea alege regină orice fată voia: era a lui.

Tot orășelul era în sărbătoare. Singură fiica soților Florian aștepta cu inima strânsă balul celei de a douăsprezecea nopți. Nu știa unde dispăruse Beaurain, care era totdeauna gata s-o ia pe cărările necunoscute ale marilor peripeții. în deznădejdea ei, fata căută un indian, care le era credincios, și-l trimise repede să-l caute pe Beaurain și să-l cheme de îndată. Căci fata se temea că în noaptea balului Gwen avea să-i ceară mâna. Indianul plecă, dar ziua balului sosise și de Beaurain nici urmă.

Aproape plângând, fata se găti și însoțită de părinții ei porniră spre sala frumos luminată și împodobită cu ghirlande și panglici, unde se făcuseră toate pregătirile. într-un colț era așezată prăjitura uriașă, care ascundea inelul mult râvnit de tineri. Tata Florian era vesel: de la ușă îi întâmpinase Gwen, care nu știa cum să se poarte mai duios cu viitoarea lui soție, căci în buzunar adusese inelul de logodnă pe care voia să i-l

dăruiască.

Dar Louison făcu ce făcu şi o scăpară din ochi. Se ascunse în mulţime, folosindu-se de toate coloanele sălii, îmbrăcate în mătăsuri, numai pentru a nu rămâne singură cu Gwen.

Se întâmplă însă atunci un lucru ciudat. Toată lumea aştepta să se deschidă dansul dar, spre uimirea tuturor, în sală nu se afla niciun violonist după cântecul căruia să se poată dansa. Bărbaţii ieşiră afară, căutară un violonist şi, deşi orăşelul avea o mulţime, părea că-i înghiţise pământul pe toţi. în sala de bal se strecură nerăbdarea, ba chiar îngrijorarea. De unde o vioară şi un violonist? Se apropia miezul nopţii şi atunci, Gwen, cel mai dornic să-şi ia fata la dans, ţâşni afară în căutarea artistului mult dorit. Străbătu oraşul întunecat, căci luna nu se vedea încă, şi ajunse la malul fluviului. Lângă mal, într-o barcă, un pâlc de tineri râdeau şi se veseleau, iar lui Gwen i se păru că aude sunetul unei viori. Fără să mai aştepte o clipă, el se duse la mal şi strigă:

— Domnule, domnule violonist, te rog, te rog în numele dansatorilor celei de a douăsprezece nopţi să ai bunătatea să vii să ne cânţi. Altfel nu se poate ţine serbarea.

Din mijlocul pilcului vesel de tineri se ridică atunci un ins cu o figură lungă şi care purta pe umeri o mantie neagră.

— Cu mare plăcere vă urmez îndată. Şi o să vă cânt! Ba ce-o să vă mai cânt!

Cu aceste cuvinte, străinul sări la mal şi apropiindu-se de Gwen acesta încremeni: în faţa lui se înălţa o siluetă tară sfârşit, slabă, îmbrăcată în negru, cu cizme negre în picioare. Dar faţa! Gwen se cutremură. Omul avea un păr ca focul, ce-i stătea pe cap ca o coamă, nişte mustăţi lungi, ale căror capete îi ajungeau până la bărbia ascuţită şi îndoită în sus. Când îi privi în ochi, bietul Gwen simţi că-i clănţăne dinţii: ochii străinului aveau o strălucire atât de ciudată, ironică şi fulgerătoare în acelaşi timp, încât de aproape nu-l puteai privi în faţă. Cu inima cât puricele, sărmanul Gwen gândi: „Parcă ar fi diavolul", şi încearcă să se îndepărteze cât mai repede, dar străinul îl urma cu paşii lui lungi, tară să-l slăbească. „Acum fie ce-o fi", îşi spuse Gwen, încercând să-şi facă puţin curaj. Când ajunseră la sala balului, străinul intră şi toţi cei de faţă încremeniră văzându-l cum arată. Dar străinul înainta încet şi se aşeză pe un butoi lângă prăjitura minunată. Cei ce se aflau în jur se retraseră nelinişiţi. Nu-şi păstră locul decât Louison. Străinul o privi adânc, apoi se ridică şi, tară să mai aştepte ceremonia, tăie o felie din prăjitură şi-l pofti pe străin să mănânce.

Străinul luă felia şi... minune! în mijlocul ei se afla inelul.

Şi, tară să mai aştepte nimic, căci lumea începuse să murmure, străinul se apucă să cânte. Dar cântec era acela sau ce? Fără să ştie ce se întâmplă, toată sala începu să joace: tineri, bătrâni, domnul şi doamna Florian, bunicile care însoţeau nepoatele, bunicii care nu mai jucaseră de ani şi ani de zile, nimeni, dar nimeni nu-şi putea stăpâni picioarele. Ele se mişcau împotriva voinţei lor, purtându-i într-un ritm cu adevărat drăcesc. Gwen juca singur, în mijlocul sălii, căci picioarele îl împiedicau să ajungă la Louison, singura care şedea nemişcată lângă violonist.

„Doamne, de-aş ajunge până la biserică să aduc puţintică apă sfinţită, să stropesc sala", dar picioarele îl purtau mai departe, în ritmul unei muzici turbate, care nu dădea nimănui răgaz nici să răsufle. Până şi bătrânul preot al orăşelului simţea cum i se mişcă picioarele sub sutana neagră.

Apoi, timp de o clipă, violonistul se opri:

— Inelul e al meu şi fata de lângă mine e aleasa şi regina mea, strigă el.

— Iar eu sunt a lui! îi răspunse Louison.

în zadar voia Gwen să strige, în zadar voia domnul Florian să se apropie de străin, nu puteau: muzica viorii vrăjite îi ducea în altă parte. Lumea era aproape să-şi dea duhul şi atunci tinerii care-l însoţiseră pe violonist se răspândiră în sală şi până să se dumirească cineva, lumina candelabrelor era stinsă. Se făcu atunci o învălmăşeală de nedescris. Oamenii se năpusteau unii peste alţii, se călcau pe picioare, până când vreo doi bărbaţi izbutiră să aprindă luminările. Şi atunci ia-l pe violonist de unde nu-i! Dispăruse cu Louison şi cu grupul de tineri care-l însoţiseră. Ca un nebun, Gwen o apucă pe străzile care străluceau acum în lumina plină a lunii. în drum, văzu o pereche de mustăţi false pe jos şi atunci îl fulgeră gândul că diavolul de cântăreţ nu era altul decât hoinarul de Beaurain, care-i furase logodnica. La capătul puterilor, ajunse la malul apei. Dar grupul de tineri se urcase de mult în barcă şi cântecul lor se auzea departe, pe malurile fluviului sub razele lunii.

Din ziua aceea nu s-a mai ştiut nimic de Louison. Singură doamna Florian făcea din când în când o

călătorie, ea știa unde, când soțul îi era plecat după negustoria lui. Și de câte ori se întorcea de unde plecase, doamna Florian era zâmbitoare și mulțumită.

Bătrânul Johnny Appleseed[290]

poveste din Ohio, Indiana

La începutul colonizării Vestului, adică în primii ani ai secolului al XIX-lea, o mulțime de imigranți, sosiți pe pământul Americii, porneau din Est cu căruțe mari cu coviltir, așa numite vagoane, treceau munții Alegani și ajungeau până la orășelul din case de lemn, care pe vremea aceea era Pittsburgul. Aici se îmbarcau pe șalupe mari, cu care se făceau transporturile de-a lungul fluviului Ohio. Și se așezau apoi în regiunile aproape complet sălbatice: Ohio sau Indiana. Aici ajungeau curând să fie atacați de indienii care-și vedeau pământurile ocupate de fețele palide, cum le spuneau ei europenilor. Cum locuințele ridicate în grabă, din trunchiuri de copaci, erau rare, semănate ici colo, la cel mai mic semn de apropiere a războinicilor indieni, noii locuitori își luau în grabă familia și ce mai apucau, le încărcau în căruțe și porneau să se aciuiască pe lângă o așezare întărită cu un număr mai mare de locuitori, unde se simțeau în siguranță.

În vremurile acelea grele, de pionierat, s-a ivit în regiunea Ohio un bătrân ciudat, înalt, ciolănos, cu o tufă mare de păr negru pe frunte și bărbos. Era neînchipuit de curios îmbrăcat: umbla aproape totdeauna cu picioarele goale, fără să se teamă de șerpii veninoși, care mișunau pe jos în ierburi și de care toți se fereau purtând ghete și gleznele legate în piei. Ca îmbrăcăminte nu avea de obicei decât un sac de cafea gol tras peste cap, iar în loc de pălărie, un fel de tigaie subțire, în care-și fierbea și mămăliga.

— Johnny, îi spunea câte un locuitor, părul tău o să-l atragă până la urmă pe vreun indian. Ce scalp frumos ar face din el și l-ar atârna la ușa cortului.

Dar Johnny râdea cu toți dinții lui lați și albi:

— Inima mea e curată sub cerul acesta și nimic nu mi se va întâmpla, căci întreg văzduhul mă apără.

Pentru că omul acesta neobișnuit știa că pe toată întinderea aceea de păduri virgine el era singurul american care putea merge unde voia, fără să fie vreodată atacat de un indian. Căci toți știau un lucru: Johnny nu voia de la ei nicio palmă de pământ. De fapt, Johnny nu voia să aibă nimic al său. Cu tigaia în cap, îmbrăcat într-un sac, cutreiera pădurea vorbind la fel de prietenos cu indienii ca și cu albii sau cântând de răsunau codrii:

Cu desaga în spate, oriunde mă duc.
Am semințe în ea și le semăn pe loc,
Apoi vine cerul cu soare și ploaie
Și face sămânța să devină floare!

Într-adevăr, pe Johnny îl chema de fapt John Chapman. Dar nimeni nu-i mai cunoștea numele adevărat, căci toată lumea îi spunea Appleseed.

Porecla i se prefăcuse în nume, căci în desaga lui bătrânul purta totdeauna semințe de măr, pe care le aducea de departe, din Pennsylvania, de la teascurile unde se făcea cidrul. Cu ani în urmă plecase și el din Massachusetts, trecuse Aleganii și ajunsese în Ohio. Aici însă copiii se plângeau mamelor de acreala și amăreala prunelor și a merelor sălbatice, de lipsa fructelor bune.

Și într-o noapte, Johnny zice-se că a avut un vis minunat: i s-a arătat o grădină plină de arbori cu mere roșii și înmiresmate, ce înconjura o cetate de o frumusețe divină. Niște făpturi ca zânele din povești purtate de nori, însă cărora el nu le putea vedea chipul, i-au șoptit că aceasta era datoria lui pe pământ: să planteze merii dulci și parfumați în sălbaticul Vest.

— E bine să te bucuri de măr, și de mere se vor bucura oamenii vestului, striga Johnny în gura mare. Când găsea câte o poiană în pădurile neuitate prin care trecea, se oprea, cerceta locul și, dacă

290 sîmburi de măr

pământul i se părea negru şi mănos, el îngenunchea şi punea seminţe de măr. Apoi înconjura locul cu un gărduleţ de nuiele, ca să fie apărat de animale sau de neştiutori. El ştia că într-o bună zi se vor ivi în acele locuri oameni care-şi vor aşeza locuinţele pe lângă livezile sădite de el. Noaptea, Johnny şi-o petrecea fie într-o peşteră, fie într-o scorbură de copac. Adesea, capul lui cu coama neagră se putea vedea în tabăra unor indieni, unde scotea gloanţe sau schije din trupurile luptătorilor, le spăla rănile şi-i ajuta să-şi dobândească sănătatea. Indienii îl respectau, socotindu-l un vraci puternic şi chiar în timpurile acelea de grele ciocniri cu albii ei îl lăsau să-şi vadă liniştit de drum.

Apoi Johnny a socotit că o altă datorie a lui era să-i avertizeze pe albi când afla sau presimţea atacul unor indieni asupra locuinţelor pierdute în acele locuri pustii, atunci apărea noaptea din desişul pădurii la uşa locuitorilor şi începea să strige cu glas tunător:

— Lumina cerului îmi dă ochi să văd şi urechi să aud! Dar cei din casele de lemn înţelegeu noima vorbelor sale, săreau din culcuşuri şi porneau în căruţe spre locuri mai fericite. Până să plece, însă, vajnicul paznic al liniştii lor, dispăruse, să vestească primejdia la o altă locuinţă:

— Domnul mi-a poruncit să suflu în trâmbiţă în pustiul acesta, căci focul vine în urma mea odată cu cetele cereşti.

Şi oamenii îl înţelegeau, fugeau şi-l binecuvântau pe cel ce veghea asupra vieţii lor. în zilele acelea negre, Johnny nu ştia ce e odihna, nu se oprea nicăieri, nu primea mâncare până ce nu vestea tuturor celor ameninţaţi primejdia.

A venit apoi sângeroasa bătălie de la Tippecanoe. Printre gloanţe şi săgeţi, tomahawkuri[40] şi baionete, morţi sau muribunzi, Johnny îşi croia drum, nu pentru a lupta, căci el nu ucisese în viaţa lui nicio muscă, ci pentru a scoate răniţii de pe câmpul de luptă şi a-i trage în spatele liniilor.

Două gloanţe l-au nimerit atunci pe Johnny în piept. Dar pe locul acela, în dreptul inimii, el purta drept talisman Biblia, care l-a ferit de moarte, aşa cum îl ajutase să nu deznădăjduiască şi să trăiască în viaţă. El o ştia pe dinafară, dar de câte ori era la ananghie, el sau alţii înjur, o deschidea şi căuta în paginile ei sfatul sau gândul liniştitor, care-l ajută pe om să treacă peste clipele grele.

Odată se afla într-un sat de indieni shawnee şi-i făcea un arc mic unui băieţel de indian. Când iată că se iveşte un grup de războinici, cu o fetiţă subţirică, care nu avea mai mult de patru ani şi care plângea de ţi se rupea inima.

— Mary! strigă bătrânul Appleseed, căci cunoştea bine copilul.

Indienii o găsiseră departe de casă şi o luaseră cu ei. Dar, în tot timpul acesta, fetiţa nu încetase să plângă, astfel că bărbaţii veniseră în sat s-o dea pe mâna femeilor. Fetiţa tot n-a încetat să plângă noaptea întreagă şi atunci, neştiind ce să mai facă, indienele au trimis după Johnny.

Acesta a venit, a luat fetiţa în braţe şi a început să-i cânte încet, încet o melodie despre pomi şi flori, până ce copilul a adormit. De atunci ea a rămas în grija bătrânului. Dar întâmplările războiului şi ciocnirile dintre tabere nu luau sfârşit. La capătul zilei, indienii aduseră alţi câţiva prizonieri, pe care-i întinseră jos şi-i legară cu braţele şi cu picioarele de câte un ţăruş bătut în pământ. Când veni rândul celui din urmă, cel mai vesel şi nepăsător dintre toţi, Johnny exclamă:

— Să mă bată Domnul, uite-l pe Daniel Boone! Nu eşti tu?

— Sigur că sunt. Şi pe cine văd? Johnny Appleseed în carne şi oase, ce bucurie pe mine! strigă prizonierul, care era unul din cei mai vajnici oameni ai pădurilor din Ohio, cunoscut la mari depărtări pentru cinstea, hărnicia şi priceperea sa.

Dar când cei doi voiră să se îmbrăţişeze, marele şef indian, Peştele Negru, îl opri pe Johnny:

— Hei, nu ţi-e îngăduit, Johnny, el încă nu e indian! Dar a doua zi dis-de-dimineaţă când se trezi,

---

40 armă de luptă (măciucă, iar mai tîrziu, topor de piatră şlefuită sau de fier) specifică amerindienilor

ce-i fu dat lui Johnny să vadă? Daniel se afla îngenuncheat în faţa unui indian care-i smulsese fir cu fir tot părul blond de pe cap şi nu-i lăsase decât smocul de pe cărarea din mijloc, adică scalpul aşa cum îl purtau indienii.

— O plăcere să ţi se smulgă fiecare fir de păr! striga Daniel.

După aceea Johnny văzu că omul fu ridicat pe sus şi dus la râu unde femeile îl dezbrăcară şi începură să-l frece cu periile, ca să-i scoată din trup tot ce era străin. După această ceremonie, el primi o haină splendidă de mătase, o coroană cu pene şi i se făcu cinstea de a fi adoptat de trib. Pe ceilalţi prizonieri, indienii îi trimiseseră la comandamentul englez.

— De aici înainte, numele tău este Marele Porumbel, îi spuse Peştele Negru. De acum eşti de al nostru. Tribul meu ţi-a făcut o mare cinste.

Şi războinicii îi urară bun venit, trecându-i şi lui marea pipă a frăţiei sau a păcii,care făcea înconjurul cercului. în noaptea aceea, în timpul serbării recoltei şi a ceremoniei ofrandei către zei din aurul spicelor grele, Johnny îi şopti lui Daniel:

— Nu fi speriat. Te voi ajuta să scapi, cum a fost şi un altDaniel, cu mulţi ani înurmă.

Daniel Boone râse:

— Nu-ţi face griji, Johnny. Am o familie în Kentucky şi cred că o s-o şterg de aici cât pot de repede.

în ziua următoare, cu blândeţe şi stăruinţă, Johnny izbuti să-i convingă pe indieni să-i vândă pe Mary, oferindu-le cei doi dolari pe care-i avea şi apoi plecă de îndată cu fetiţa.

Nu s-au oprit nicăieri decât la locuinţa părinţilor ei, care plângeau cerniţi, crezând-o pierdută.

— Mare bucurie vă aduc! tună la uşă vocea de trâmbiţă a lui Johnny şi într-o clipă Mary se afla în braţele mamei ei. La câteva luni după aceea, Johnny îl întâlni pe Daniel Boone. Indienii îl lăsaseră să vâneze singur în pădure şi după ce-l supravegheaseră un timp îl lăsaseră liber, iar tânărul luase drumul casei, la cel dintâi prilej.

— I-am spus eu, striga Johnny, că va fi cu el cum a fost cu celălalt Daniel: dacă ţi-e dat, scapi şi. Din groapa cu lei!

Războiul dintre englezi şi indieni se terminase, aşa că Johnny îşi reluă ocupaţia cea veche: punea seminţe de măr pretutindeni şi era fericit. Nu era bătrânul nicăieri mai fericit decât umblând prin pădure, unde toate animalele îi erau prietene, pentru că Johnny nu purtase niciodată o puşcă şi nu omorâse nicio vietate. Veveriţele, cu codiţele în vânt, coborau din copaci şi mâncau nuci din mâna lui, iar el stătea de vorbă cu ele. Dacă fluiera, sticle ţii veneau şi i se aşezau pe umăr, iar cocoşii de India se strângeau în stoluri mari în jurul lui. Până şi pitpalacii cei temători coborau de pe dealuri trăgându-şi cozile prin iarbă, până ajungeau la el. Odată, indienii l-au văzut pe Johnny aşezat pe un trunchi, stând de vorbă cu O ursoaică mare şi cafenie, care sprijinită pe picioarele de dinapoi, cu ursuleţii lângă dânsa, îi asculta cu atenţie poveştile, căci el o trimitea să caute nuci bune jos în vale. Iepuraşii se ţineau după dânsul prin iarbă, împreună cu alţi pui de animale ale pădurii, acoperiţi cu blănite tărcate. Atunci bătrânul trebuia să strige la ei, ca să se întoarcă la vizuinile lor.

— Este ca bunul Francisc, fratele mai mic al fiarelor şi al păsărilor, aşa spuneau noii ocupanţi ai acelor ţinuturi sălbatice, cu dragoste şi admiraţie.

Din când în când, ca să câştige câţiva bănuţi, Johnny se oferea să le repare gospodarilor oalele şi uneltele casnice stricate. Toţi îl primeau cu bucurie şi cei mai veseli erau copiii, căci ştia să le spună poveşti din viaţa animalelor şi să-i înveţe pe băieţi cum să-şi facă fluiere din lemn de salcie.

Dar cele mai dragi îi erau lui Johnny fetiţele. Pesemne că ele îi aminteau copila pe care o iubise demult, demult, în tinereţe. Era frumoasa Sarah Crawford, care avea să-i fie soţie şi care murise în ziua nunţii lor. O îngropase în rochia de mireasă. Ea fusese cea care-i dăruise Biblia pe care o purtase toată viaţa lângă inima lui. între filele ei se aflau presate petalele unor flori de măr pe care iubita i le dăruise în zilele acelea fericite. Pe urmă, Johnny îşi luase desaga şi-şi împlinea menirea care i se arătase atunci într-un vis, să umple vestul sălbatic cu roade dulci şi parfumate de măr.

Dar când se oprea la o casă şi-şi petrecea timpul cu copiii, nu i se întâmpla niciodată să nu găsească pe fundul desagii sale din piele de căprioară câte o bucăţică de stambă colorată pe care o dăruia fetiţei gazdelor.

Aceasta fugea repede în casă şi-şi aducea păpuşa, de obicei un cocean de porumb, care avea pictată o faţă cu ochi, nas şi gură şi căreia fetiţa îi cosea repede o rochiţă din peticul colorat primit de la Johnny. Seara, întreaga familie se aduna în jurul mesei. Şi Johnny nu începea să mănânce până ce nu vedea că toată lumea are farfuria plină. Pe urmă se întindea în faţa
focului şi întrebându-şi gazdele: „Vreţi să auziţi câte ceva din tăriile albastre?" el începea să le citească din Biblie. Iar când flăcările din cămin scădeau şi se stingeau încet, îşi punea desaga sub cap şi dormea aşa până dimineaţa.

Când lumea îl întreba pe Johnny cât să-i plătească pentru pomii pe care-i dăruise acelor locuri, el răspundea simplu:

— Oh, daţi-mi o haină sau nişte pantaloni sau orice altceva de care n-aveţi trebuinţă.

în felul acesta strângea lucrurile cele mai ciudate. Vara umbla îmbrăcat cu sacul de cafea. Iarna, cu câte o haină veche militară, sau cu vreo îmbrăcăminte de mătuşă bătrână, în care semăna cu o sperietoare de ciori. Iar în privinţa pantalonilor, i se întâmpla să apară cu un crac de o culoare şi cu altul de alta. Şi tot aşa cu încălţările, când le avea; purta într-un picior o gheată şi în celălalt un mocasin.

De multe ori lumea îl vedea sosind în sat urmat de câte un lup cenuşiu, pe care-l scosese dintr-o capcană sau cu câte o căpriţă sălbatecă, ce-l aştepta să iasă din prăvălia sau din locuinţa unde intrase.

Cu timpul însă, mici oraşele începură să se înalţe prin locurile pustii pe care Johnny le străbătuse ani şi ani de-a rândul. Acoperişuri de case, şcoli şi biserici străluceau acum în pustietăţile de odinioară şi în văzduhul limpede străbătea cornul vesel al şefului de poştă, care-şi conducea echipajul spre Vest, oprindu-se la câte un han. Atunci Johnny socoti că misiunea i se împlinise pe aceste meleaguri şi că trebuia să se mute mai departe, spre locuri încă pustii, unde aşezările albilor erau încă rare. Şi mergând mai departe spre vest, Johnny s-a stabilit în Indiana. Străbătând vechile drumuri ale indienilor, a ajuns în ţinuturile mlăştinoase, unde coloniştii vânau animalele sau le prindeau în capcane, pentru comerţul cu blănuri. Aceştia trăiau pe mici insule, sub acoperiş de lemn, în preajma întinderilor de trestii. Urmând cărările care duceau spre mlaştinile Kankakee, bătrânul asculta ţipetele sutelor de păsări care se chemau prin încrengăturile verdeţurilor din jur, apoi le vedea luându-şi zborul ca un nor ce-şi aruncă umbra pe covorul de verdeaţă ce acoperea mlaştina. Iar primăvara, Johnny privea, cuprins de feeria acelor clipe, cum coboară lebedele ca un nor alb, apoi miile de gâşte şi raţe sălbatice, căzând parcă din cer, să-şi petreacă vara în mlaştinile acelea. Veneau la rând minunatul bâtlan albastru şi cocorii, cu picioarele lor lungi, care cutreierau mândrii apa şi-şi începeau dansul nupţial.

Cu nesfârşită bucurie, Johnny privea jocul acestora, apoi pe al gâştelor sălbatice şi al raţelor ce-şi făceau cuiburile şi, mai pe urmă, jocul puişorilor care mergeau rostogolindu-se şi se căzneau să-şi redobândească culcuşurile plutitoare.

Seara, când vânătorii se întorceau după o zi grea, bătrânul îşi petrecea o parte din noapte la focul lor, ascultându-le poveştile şi plângerea despre greutăţile zilei. Nu erau rare prilejurile când Johnny întâlnea bande de hoţi de cai, de falsificatori de bani şi de alţi oameni disperaţi, scoşi în afara legii. Bătrânul cunoştea acum atât de bine cărările din Big and Little Bogus Islands, încât aflase şi drumul de sub apă ce ducea la ascunzătoarea unde hoţii de cai schimbau potcoavele şi semnele animalelor furate. Dar el împărtăşea mâncarea lor şi le povestea despre cei doi hoţi crucificaţi dintre care unul mărturisindu-şi faptele şi credinţa intrase în lăcaşul divin, iertându-i-se păcatele. Găsea bătrânul Johnny o vorbă bună, mângâietoare chiar, şi pentru asemenea nefericiţi bătuţi de soartă.

Până când şi acest ţinut s-a împestriţat cu case vesele, construite din trunchiuri de copaci, uneori într-o singură zi, cu ajutorul vecinului din stânga şi a celui din dreapta. Iar seara nevasta gazdei întindea o masă mare şi veselă, pentru toţi cei ce munciseră de-a lungul zilei. Johnny singur nu se înfrupta din fripturile şi vânatul ospăţului, căci nu mânca niciodată carnea animalelor de orice fel. Scotea din desaga lui nuci şi mămăligă. Nu erau de asemenea rare serile când Johnny nimerea la câte o clacă de îmblătitul grîului, căci pe vremea aceea boabele se scuturau cu îmblăciul, treieratul nefiind cunoscut. Vesele erau serile când Johnny le cânta fetelor şi băieţilor tineri cântecele lui despre florile de măr.

Bătrânul Johnny nu mai avea nevoie să se ducă să aducă seminţe de măr din Pennsylvania. Crescuseră adevărate livezi şi ferme pe unde trecuse, iar cultivatorii pământurilor desţelenite veneau
de la mari depărtări, să ducă acasă pomişorii minunatelor fructe... De umblat a mai umblat bătrânul Johnny şi

în Illinois, Iowa, Michigan şi Missouri. Când l-a ajuns din urmă bătrâneţea adâncă, şi-a ridicat o cabană mică la Fort Wayne, în Indiana. De acolo a mai făcut o călătorie, să-şi ia rămas-bun de la cei apropiaţi. Apoi s-a dus la locul unde se afla îngropată mireasa lui. Acolo a rămas multă vreme. Printre ierburile de pe pământ a pus seminţe de măr, care odată răsărite au alcătuit, aşa cum s-a văzut mai târziu, cuvintele „Flori de măr".

— Cum au fost merii printre ceilalţi pomi ai pădurii, aşa a fost iubita mea printre oameni, spunea bătrânul în genunchi la mormântul miresei lui.

Apoi s-a întors acasă şi a stat o zi în soare, o noapte în ploaie şi încă o dimineaţă sub lumina unui curcubeu, până a reparat gardul unei grădini de meri, stricat de o turmă. Spre seară însă, vecinii au auzit un strigăt slab de ajutor. S-a repezit toată lumea şi l-au găsit pe bătrânul Johnny întins pe pământ, cu glasul aproape stins. L-au dus pe braţe în casă şi l-au aşezat cu faţa spre geam. Privirile îi erau strălucitoare ca apusul serii afară: ştia că-şi împlinise menirea: transformase pustiul într-o grădină roditoare, unde oamenii au simţit că au un cămin, o amintire vie a locurilor frumoase pe care le părăsiseră cândva.

Aşa s-a stins Johnny Appleseed.

Şi cu timpul oamenii i-au ridicat un monument la Ashland, în Ohio, pe care se află gravate cuvintele:

Johnny Appleseed
Patronul livezilor americane şi soldat al păcii.
A trecut prin lume făcând bine.

Iar noi avem temei să credem că frumoasele mere purpurii şi aromate, pe care le mâncăm toamna cu atâta plăcere, poartă, în limba noastră, numele celui ce le-a răspândit cu atâta generozitate în lume: merele ionatane.

Mike Fink şi piraţii de la Cave-în-rock

poveste din Mississippi, Ohio

Când au început, în jurul anului 1800, plecările în mare număr a imigranţilor din est peste munţii Alegani spre vestul Americii, încă nepopulat de albi, nu exista alt drum care să-i ducă pe aceşti sărmani călători, care soseau cu familiile lor călare, pe jos sau în căruţe cu coviltir până la Pittsburg, decât pe calea apei, adică pe fluviile Ohio şi Mississippi. Pe ambele aceste ape se perindau un mare număr de ambarcaţiuni, de la luntrii sau şlepuri mari cât o corabie, la plute din trunchiuri de copac, puse în mişcare cu lopeţi felurite. De multe ori, o asemenea plută purta o gospodărie întreagă, în care viaţa îşi urma cursul, întocmai ca la fermă, soţia gătea, spăla rufe, soţul dirija pluta, copiii se jucau, vaca rumega, iar păsările piguleau ce găseau.

Călătoriile acestea durau săptămâni de-a rândul, iar marinarii care serveau ambarcaţiunile întâmpinau cele mai mari greutăţi la întoarcere, când erau siliţi să tragă luntrile în susul apei şi împotriva curentului. Din cauza aceasta şi din altele, care se vor vedea, nu-şi alegeau meseria de luntraş decât voinicii, nişte adevăraţi uriaşi, care au devenit cu timpul, legendari. Fără îndoială că regele luntraşilor de pe Ohio şi Mississippi a fost celebrul Mike Fink. Cunoştea fiecare palmă a fluviului pe care-l străbătea, ferindu-şi cu măiestrie corabia de curenţi neprevăzuţi, de bancuri de nisip ce dispăreau şi apăreau în altă parte, de trunchiuri de copaci bătrâni, care oricând îi puteau sfărâma corabia.

— Sunt răgetul fluviului sărat! Sunt puţintel mai tare decât o sută de tauri care se bat, aşa îl puteau auzi zbierând oamenii din micile aşezări de pe malurile fluviului pe unde trecea. Şi toţi ieşeau afară să-i vadă trecând pe punte ca fulgerul silueta uriaşă, în cămaşa roşie ca sângele, peste care purta o haină albastră, iar pe cap o beretă de sobol.

— Dacă n-aş fi eu şi mâna mea de oameni, şi câţiva alţi luntraşi trăsnet, cum ar mai putea trece vreun bărbat, femeie, copil sau purceluş, sortit să devină şuncă, zic, cum ar ajunge aici, în Ohio? Hai, spuneţi!

Mike n-avea nevoie nici de corn, nici de trompetă, ca să se facă auzit de pe maluri: „Ce-mi trebuie corn, pot să fac şoricel din orice trompetist, doar strigând o dată la el, aşa că-mi fac treaba singur!"

Şi şi-o făcea. Nu se simţea la largul lui decât pe punte. Odată, fiind chemat la o judecătorie, el îşi încarcă luntrea pe o căruţă uriaşă, trasă de şase perechi de boi, îşi aşează oamenii cu vâslele la locurile lor şi, străbătând cele cinci mile până în orăşelul apropiat, îşi făcu acolo intrarea trecând prin mijlocul[A] unei mulţimi ca frunza şi ca iarba, ce căsca uluită gura la el. în picioare, ca stânca de la Gibraltar, cu o prăjină cât un copac în mână, îi

făcu pe toţi să înţeleagă că nu era bine să te pui cu el.

Mike era un ochitor fără seamăn şi se lăuda:

— Cu acest Bang-all (Sfarmă-tot) al meu pot să ochesc o ceaşcă pe capul unui om la o distanţă de şaizeci de paşi!

Dar marea pricepere a lui Mike rămânea lupta corp la corp. Era în stare să se tăvălească pe jos cu cel mai puternic bărbat din tot ţinutul. Şi oricât ar fi fost de tare adversarul lui, la sfârşitul luptei pana roşie a victoriosului flutura tot pe bereta lui Mike.

Într-o noapte îşi tăcu intrarea într-o cârciumioară din localitatea Natchez-Under-the-Hill ce se afla pe o mică limbă de pământ şi unde marinarilor le plăcea să se distreze, să joace cărţi, să cânte şi uneori să se lupte, spre marea neplăcere a marilor plantatori, ce nu-şi găseau loc aici. De cum intră în zgomotul infernal care-l întâmpină, Mike sări pe o masă, dând din mâinile sale lungi şi puternice ca aripile unui vultur şi bătând de trei ori din călcâie:

— Huu-uu-di-dudle-du! strigă el. Eu sunt un vultur urlător!

Sunt o pisică sălbatecă – gheare lungi! Pot să întrec, să bat şi să ochesc orice om de pe amândouă malurile apei. Jumătate din mine este cal sălbatec şi jumătate aligator. Dacă e cineva care zice că nu-i adevărat, să vină în faţă aici!

într-o clipă, marinarii care se hârjoneau în circiumă făcură linişte deplină.

— Aveţi în faţă omul care n-a fost doborât în viaţa lui, urlă Mike din adâncul plămânilor. Hai, n-are niciunul chef de luptă?

Până când, în cele din urmă, se auzi din fund, o voce calmă:

— Oare nu te lauzi prea mult, Mike? Mi se pare mie sau am auzit greşit păţania ta cu Peter Cartwright, reverendul metodist care te-a luat de fundul pantalonilor şi te-a ţinut cu capul sub apă până nu i-ai promis că ai să spui în fiecare seară Tatăl Nostru?

— Zi asta încă o dată şi pregăteşte-ţi pumnii, ţipă Mike. Dar omul n-avea chef să se lase cotonogit.

— Las-o moale, Mike. Ştiu că eşti o pisică sălbatecă, că ai sărit în spatele unui elan canadian şi că nu le-ai dat drumul coamelor nici când a sărit cu tine în Mississippi. Ştiu toate astea, dar n-am chef să mă bat cu o asemenea făptură sălbatecă.

Decepţionat, Mike trecu la locul lui, dar nu înainte de a repeta întrebarea:

— Vrea cineva să se lupte? N-are nimeni tăria să-şi încerce puterile cu unul care n-a fost bătut în viaţa lui?

însă într-un colţ al cârciumii, stătea un oaspete care semăna mai degrabă cu un urs ţepos şi pe capul căruia coada sobolului din care era făcută căciula se învârtea în toate părţile, la orice mişcare a omului. încet, acesta începu să zâmbească, dar zâmbetul lui, prefacându-se într-un râs zgomotos, semăna mai degrabă cu rânjetul unei hiene.

— Hei, Mike, ştii ce? Ia mai coboară tu de pe cal. O fi adevărat că n-ai fost vreodată doborât de un bărbat, totuşi, dă-mi voie să le povestesc oamenilor buni aici de faţă o istorioară!

— Ei, asta-i bună, Davy Crockett! strigă Mike. Şi eu care te credeam în munţii tăi, ucigând urşi sau fulgerând sobolii cu dinţii tăi cei strălucitori!

— Asta şi făceam mai acum două ore. Găsisem şi o ursoaică mare, în fundul unei scorburi adânci, când iată că mă pomenesc cu o păsărică şoptindu-mi la ureche cum că prietenul meu Mike Fink ar fi aici. Am lăsat baltă ursoaica, să mai trăiască două trei zile, m-am urcat în spinarea unui. Curcan sălbatic şi m-am oprit colea, ştiind că puişorii ăştia, din sală, vor avea nevoie de o istorioară, care să le mai toarne puţin foc în vine.

— Ei, dacă ştii o poveste, dă-i drumul odată şi eu primul o să-ţi fiu recunoscător, dacă mai pui un pic de piper pe coada mieluşeilor ăstora!

— Ei bine, prieteni, adevărul este că Mike Fink n-a fost niciodată bătut de un bărbat, ci de o femeie!

— De o femeie! urlă toată mulţimea din sală, înnebunită de o asemenea veste. Povesteşte-ne, Davy!

— Asta nu-i drept şi nici adevărat, strigă Mike. Ce mă luaţi aşa, pe partea slăbiciunii inimii mele pentru strălucirea unor ochi frumoşi?!

— Povestea nu-i tocmai aşa, Mike, zise Davy, mângâindu-şi celebra puşcă Killdevil, cunoscută de toată lumea. E vorba de ciocnirea pe care ai avut-o cu soţia mea – Sally Ann Thunder, Ann Whirlwind[292] Crockett!

— Oh, strigă Mike, într-adevăr, Sally Ann Thunder, Ann Whirlwind Crockett este genul de femeie care poate să danseze pe spinarea a sute de pisici sălbatice!

— Aşa e, răspunse Davy. Nu există nimic pe lumea aceasta s-o sperie pe nevastă-mea: poartă în cap un cuib de viespi bordisit cu cozi de lup, iar haina ei e din blană de urs. Dar nu ştiu ce i-a venit într-o zi lui Mike şi numai ce-l aud: „Davy, fac pariu pe o sută de pisici sălbatice c-o să izbutesc s-o sperii pe doamna Crockett de o să-i clănţăne dinţii în gură". Ei, continuă, Davy, zic, nu ştiu ce-i venise, că mai încercase şi altă dată s-o sperie pe Sally Ann şi ar fi trebuit să-şi aducă aminte că n-o mişcase din liniştea ei nici cât ar fi atins-o un fulg. Dar, nu, el era plin de entuziasm.

în clipa aceea se tăcuse o linişte în sală de se auzeau muştele bâzâind pe geam şi toţi ochii erau aţintiţi asupra povestitorului:

— Şi aşa se duce Mike al meu într-o seară şi găseşte pe malul apei o piele de aligator întreagă, spălată de ploile primăverii. Ia Mike pielea şi se bagă în ea cu cap cu tot, umflând-o cu trupul lui, de părea animalul întreg şi viu ca orice aligator. Şi o ia încet, încet printre ierburi şi tufişuri, spre locul unde ştia că doamna Crockett se plimbă de obicei seara. Şi, când o vede, dă un urlet atât de fioros, de s-a speriat el însuşi şi era gata să iasă din piele. Doamna Crockett însă habar n-avea: îşi urma drumul de parcă n-ar fi văzut nimic. Atunci Mike a căscat botul uriaş al aligatorului, s-a îndreptat spre ea, ca şi cum ar fi vrut s-o atace. Atât i-a trebuit lui Sally Ann Thunder – care devine totdeauna furioasă de e în stare să ridice apele din Mississippi când se apropie cineva prea tare de ea. A fulgerat aligatorul cu privirea şi a băgat mina în sacoşa ei. Dar animalul nu s-a astâmpărat: se tot învârtea amenințător, urlând, în jurul ei. Şi atunci, să te ţii, nene! Ea a scos din poşetă o scobitoare şi când i-a retezat animalului capul, l-a trimis în sus, la cel puţin cincizeci de paşi deasupra lor. Abia atunci însă l-a descoperit Sally Ann pe Mike. Ce să vă mai spun ce-a urmat: şi-a suflecat frumos mânecile şi i-a tras o mamă de bătaie bietului Mike, de a leşinat în pielea lui de aligator. Când a izbutit să iasă de acolo era mai mult mort decât viu, numai vânătăi. Şi puteai să juri că fusese înghiţit şi mestecat de un aligator adevărat.

Când Davy sfârşi de vorbit, izbucni în cârciumă un asemenea hohot de râs, încât gata să zboare acoperişul. La catul de sus al hanului, cultivatorii ce-şi petreceau noaptea acolo au sărit din somn, gândind că-i atacaseră indienii. Cel mai tare dintre toţi se auzea râsul lui Mike.

— Ei, dragii mei, zise el când izbuti să se liniştească, să ştiţi de la mine că e o onoare să fii bătut de nevasta marelui Davy Crockett. Davy e cel mai puternic dintre toţi oamenii pădurilor şi mai puternic decât toate fiarele. Când s-a născut, mama lui l-a dus afară şi l-a aşezat într-o stâncă

292 vîrtej de vînt

întocmai cum ai planta un fir de tutun şi l-a stropit zilnic cu lapte de bivol sălbatec. Apoi l-a uns cu ulei de şarpe cu clopoţei. A crescut astfel hrănit de stâncă, cu laptele celor mai sălbatice bivolițe. Nu putea avea o altfel de soţie decât cea pe care o are: tunet şi vânt furtunos. Aşa că nu e nicio ruşine să fi încasat o chelfaneală zdravănă din gheruţele doamnei Crockett. Am luptat eu însumi o dată cu Davy Crockett – şi Mike începu să cânte plin de elan.

Am luptat o zi şi-o noapte, apoi ne-am oprit,
Eu eram vânăt – iar el cotonogit.
Uitându-mă în jur văzut-am că n-am cap,
Mi-l înghiţise el, iar eu la fel lui, faţa.
Apoi ne-am învoit să ne lăsăm viaţa;
Eram prea cel mai cel, şi pentru mine – el!

Iar acum, după ce v-a povestit Davy cum m-a potcovit o femeie, tot nu se înfăţişează nimeni să se lupte cu mine?

Tăcere. în cele din urmă, din fundul sălii, un tânăr îngână timid:

— Ne pare rău, Mike, dar nu te putem servi, ne trebuiesc ciolanele noastre încă.

Atunci Davy se sculă şi, luându-şi rămas-bun de la toţi, adăugă:

— Cred că trebuie să-mi caut curcanul, să mă ducă înapoi la treburile mele, aproape sigur că astă-seară nu-i rost de bătaie aici.

Şi aşa s-au despărţit râzând şi strigând plini de voie bună, căci toţi îi iubeau pe Davy şi pe Mike Fink.

Când însă era vorba despre bandiţii care se ascundeau într-o mică localitate de pe mal, Cave-în- Rock, Mike spunea:

— Cum n-am eu norocul să dau peste şobolanii ăia, care se ascund la Cave-în-Rock şi ne fură încărcăturile de pe şlepuri şi ne ucid oamenii! Prima oară când o să-mi vină în cale, nu rămâne unul netrimis de mâna mea în Valea plângerii, asta s-o ştiţi!

Bandiţii îşi aleseseră bine hruba: era ascunsă între stâncile de pe lângă Ohio şi în calea încărcăturilor preţioase de cereale, făină, carne afumată şi blănuri, care porneau din Vestul Mijlociu spre New Orleans şi de acolo mai departe, pe corăbii mari, prin golful Mexic, peste ocean, în ţări îndepărtate. Folosind tot felul de şiretlicuri ca să ademenească marinarii şi să-i ucidă ei preluau apoi încărcătura şi-o vindeau la New Orleans. Trecea mult până ce fermierii din nord aflau că li se furaseră mărfurile.

într-una din zile, ambarcaţiunea lui Mike plutea lin pe Ohio şi doar un singur om se afla la vâsla cârmace a vasului, în timp ce toţi ceilalţi jucau în ritmul unei mici viori, acompaniate de vocea lui Mike.

La Shawnetown au încărcat sare şi au luat la bord pe un tânăr anume Hiram, cu soţia lui, Molly. Billy, cel mai puternic din luntraşii lui Mike, îi şopti acestuia:

— Uită-te la papă-lapte ăsta, Mike. Leşină la cea dintâi primejdie, dar nu-şi ia ochii de la soţia lui.

— Are şi dreptate, Billy: nu vezi ce faţă, ca o petală de floare, şi ce ochi, în care străluceşte soarele?...

Vasul şi-a urmat drumul în cântecul marinarilor, până când Billy a început să pregătească cina: a copt cartofi pe cărbunii aprinşi, într-o cutie de gunoi, a prăjit carne sărată şi a fiert o oală mare de cafea. Apoi toţi s-au aşezat să mănânce.

— O să oprim corabia lângă stâncile de la Illinois, când se face noapte, şi pe urmă o să ne luăm cărţile de joc, a spus şeful echipajului. Atunci se ivi lângă Mike tânărul Hiram, care-i şopti cu vocea sugrumată:

— Căpitane Fink, nu credeţi că ne oprim prea aproape de Cave-în-Rock şi că ne vor ataca piraţii?

— Lasă-i să vină, dacă îndrăznesc, urlă Mike, râzând cu hohote. Noi, cei de pe corabia asta, suntem în stare să-i înghiţim de vii, întregi sau prăjiţi!

Zis şi făcut. Coborâră într-o cabină şi aşezându-se în jurul unui butoi, împărţiră cărţile, veseli ca nişte nuntaşi. Dar jocul nu începuse, când Hiram năvăli înăuntru strigând îngrozit:

— Bandiţii! Bandiţii!

Mike răsturnă butoiul, trase pistoalele de pe perete şi ridică o rangă de oţel de pe jos, pregătind

apărarea.

În întunericul punţii se ghiceau figurile piraţilor, zece sau doisprezece la număr. Apoi începu o bătaie de se umplu văzduhul de tunetul puştilor, de răcnete şi pocnituri. Nu se auzea decât gura lui Mike, din când în când:

— Hup-di-dudle-du! Jos cu tine! De fiecare dată când arunca un pirat în mare, învârtea ranga în jurul lor ca o sfârlează. Fiecare marinar îşi luase câte un pirat în primire, iar cei rămaşi o rupseră la fugă. Deodată însă se auzi în beznă un strigăt cutremurător:

— Molly! Mi-au răpit-o pe Molly! Şi, fără să mai aştepte, tânărul se azvârli în apă, înotând după barca ce se depărta.

— E nebun de a binelea, spuse Bill, scurt. Ce-o să facă puişorul singur cu toată haita asta?

— Pe viaţa mea, Bill, eu o scot pe fetiţa aceea cu ochi de flori însorite din gheara hienelor. Băieţi, hai după mine şi tară zgomot, să nu le cădem în mână!

Lăsând trei marinari să păzească vasul, Mike o porni prin tufişuri, urmat de ceilalţi, tiptil, tiptil, ferindu-se să facă cel mai mic zgomot.

În cele din urmă, au ajuns la gura peşterii: înăuntru arme şi prăzi de tot felul erau răspândite pe jos de-a valma, dar de bandiţi, nici urmă!

Se gândea Mike: „Unde or fi oare?" temându-se să nu fie atacaţi din spate şi făcându-şi fel de fel de planuri, până când auziră cu toţii un strigăt slab de ajutor, care venea de sus, de deasupra peşterii unde se afla o casă de locuit pe care piraţii o foloseau de multe ori, sub o firmă de han, pentru a atrage marinarii şi a-i ucide.

— Sunt sus, şopti Mike, habar n-au că sunt urmăriţi, înconjurăm casa şi-i luăm prin surprindere, încet de tot.

Uşor, ca nişte pisici, marinarii urcară stânca şi ajungând lângă geamul casei auziră ce se vorbeşte înăuntru: căpitanul bandei, un uriaş cu spate de taur, striga:

— Trebuie să ne întoarcem să golim corabia! Am aflat de la prizonieri că nu sunt mulţi pe vas. Haideţi, năpristan!

Când ajunse la uşă, nimeri drept în pusca lui Mike, care ochi bine, dar glontele se lovi de cuţitul banditului şi ricoşa. Căpetenia scăpă, dar ceilalţi, nu. De prizonieri, însă nici urmă! Năvălind cu toţi afară, văzură cum arde alături grajdul gospodăriei.

— Acolo i-au închis şi au dat foc clădirii, strigă Mike şi în clipa aceea îl văzură pe Hiram alergând ca un nebun spre ţărm:

— Molly, căpitanul a scăpat şi mi-a luat-o pe Molly cu el! Într-adevăr, uriaşul pirat ajunsese la ţărm şi sărise într-o barcă ţinând în braţe o făptură care se zbătea şi pe care n-o puteau desluşi, dar care scotea slabe ţipete de ajutor. Barca sg mişca uşor sub razele lunii.

— Daţi-mi o puşcă, strigă Mike.

— Uite-o, îi răspunse Bill calm, dându-i arma.

Mike se opri, încarcă şi, timp de câteva secunde, ţinu nemişcat puşca la umăr înainte de a trage. Puţin, foarte puţin ar fi lipsit ca barca să nu-şi ia vânt şi să pornească în larg, iar fata să fie pentru totdeauna pierdută. în clipa aceea însă glontele pomi „crac!" şi-şi atinse ţinta. Piratul căzu cu mâna pe inimă peste marginea bărcii, gata s-o răstoarne.

Dar tot echipajul lui Mike se afla deja în fluviu şi împreună cu Hiram o aduseră la ţărm.

— Ei, vezi c-am scăpat-o pe fata cu flori de aur în priviri, zise Mike, lovind-o uşor peste faţă, ca s-o facă să-şi revină. Ei, vedeţi, vitejilor, cum se ţine Mike Fink de cuvânt? Ce v-am spus? I-am trimis, sau nu, în Valea plângerii? Am scăpat toate vasele de şobolanii ăştia! De-acum, oamenii cinstiţi au calea liberă să se oprească în Cave-în-Rock, să se odihnească.

Şi dând drumul unui cântec de biruinţă din adâncul plămânilor, Mike şi oamenii lui se întoarseră pe corabie cu Hiram şi cu Molly în mijlocul lor.

Jesse James[41] şi văduva cea sărmană

poveste din Missouri

Frank James povestea într-una din zile o întâmplare pe care o trăise Jesse în timpul unei călătorii în nordul fluviului Missouri.

El şi cu băieţii lui avuseseră nişte zile grele, şi înfometaţi au părăsit drumul mare, în căutare de hrană, pe la vreuna din fermele apropiate, căci într-un han sau vreo altă ospătărie nu cutezau să intre. Tot umblând încoace şi încolo, nimeriră în cele din urmă la ferma unei femei sărace, care-şi conducea singură gospodăria, îngrijea de vite şi lucra grădina. Intrară şi-i cerură să le facă demâncare. Femeia se codi, dar Jesse îi arătă portofelul şi-o asigură că-i vor plăti tot ce le pune pe masă. Dar femeia, tot fâstâcită, în cele din urmă le spuse că nu de plată se temea, ci că n-avea mare lucru să le pregătească. Băieţii însă se aşezară peste tot, îşi aprinseră ţigări şi pipe şi-o liniştiră, spunându-i că se mulţumeau cu ceea ce avea în casă.

Dar în timp ce le pregătea cafea şi ouă prăjite, Jesse, care-o observa, văzu cum îşi şterge pe furiş, cu şorţul, lacrimile ce i se rostogoleau pe obraji.

— Ştii, îi spuse Frank prietenului său, Jesse a avut întotdeauna o inimă simţitoare. Era în stare să se lupte singur cu o patrulă întreagă şi să-i împuşte pe toţi fără să clipească, dar nu putea îndura să vadă o femeie plângând. Aşa şi atunci. S-a dus lângă gazda lor şi a întrebat-o ce necazuri are. Sărmana femeie a încercat să zâmbească, dar tot printre lacrimi, i-a şoptit că era mulţumită: casa ei nu mai fusese aşa gălăgioasă şi plină de oaspeţi. Şi astfel, din vorbă în vorbă, Jesse află că femeia, încă tânără, dar ofilită înainte de vreme, avea patru copii care învăţau la oraş şi că ea singură nu putuse face faţă cheltuielilor de a-i întreţine. Ipotecase ferma şi tocmai ziua aceea era cea hotărâtă în care să-şi plătească datoria către cămătarul la care se îndatorase. Iar ea, sărmana, n-avea în casă o leţcaie. N-o aştepta altceva, decât pierderea casei şi a fermei, căci avea de plătit o sumă de paisprezece sute de dolari.

— Ah, va să zică, te temi că va trebui să pierzi casa? întrebă Jesse, asta am înţeles.

— întocmai, domnul meu, întocmai! Omul vine azi după-amiază să-şi încaseze datoria şi mă va goni de aici împreună cu copiii mei, căci n-are suflet.

— Hm, doamnă, poate n-o să fie tocmai aşa. Şi vocea lui Jesse tremura de o furie stăpânită, iar ochii îi aruncau scântei.

Femeia rămase puţin descumpănită, dar nu spuse nimic şi servi oaspeţilor masa. După ce-şi băură cafelele, Jesse scoase din buzunar portofelul şi-i spuse gazdei:

— Poftim banii, paisprezece sute de dolari. Mie nu-i nevoie să-mi dai nicio chitanţă. Dar nu uita să-i ceri cămătarului una că i-ai plătit datoria.

— Dar, domnul meu, zise femeia cu răsuflarea tăiată, eu nu pot primi, nu voi fi niciodată în stare să-ţi înapoiez suma aceasta!

— Nici nu-i nevoie, e un dar al nostru, nu-i aşa, băieţi? Ceilalţi încuviinţară veseli şi Jesse le făcu un semn ştiut de ei.

---

41 personaje reale, Alexander Franklin James (1843-1915) şi Jesse Woodson James (1847-1882) erau fraţi. Prin atacurile lor la drumul mare, urmate de acte de generozitate faţa de cei săraci, ei au intrat în mitologia vestului sălbatec, în categoria „lotrilor iubiţi" – asemănători haiducilor de la noi

— Şi cum arată cămătarul, ne-ai putea spune? Cu ce vine până aici de la oraş?

— Are o şaretă cu un cal, pe care o conduce singur. Şi vine totdeauna după masa de prânz. Dar cum să vă mulţumesc, pentru atâta bunătate! Ne-aţi salvat viaţa, mie şi copiilor mei! Sunteţi binefăcătorii noştri şi n-o să vă uităm niciodată.

— Omenia cu care ne-aţi primit a fost răsplătită.

Jesse îi numără femeii banii, îi mai lăsă şi o sumă de cheltuială şi cu toţii o porniră apoi la drum. Dar, după puţin, se opriră, pe şosea, în spatele unor copaci, de unde puteau observa în linişte drumul. într-adevăr, nu trecu mult şi văzură trăsurica trasă de un cal, mânată de omul descris de gazda lor, apropiindu-se. Toţi tăcură mâlc şi-l lăsară să treacă. El nu zăbovi mult în casa văduvei. Când ieşi, fluiera vesel, mulţumit din cale-afară că pe negândite îşi obţinuse banii pe care-i socotea pierduţi. Oricum, ferma tot avea s-o dobândească mai târziu, când nefericita femeie avea să se îndatoreze cu siguranţă din nou.

Ce-a urmat este lesne de închipuit. A fost oare greu lui Jesse să-şi ia banii înapoi? Nu, nicidecum. Niciodată n-a obţinut ceva mai uşor: de cum s-a văzut înconjurat de băieţi, cămătarul a scos frumos cele paisprezece sute de dolari şi le-a restituit proprietarului. Femeia însă n-a aflat niciodată sfârşitul acestei întâmplări în care s-a făcut dreptate celui asuprit.

Saga[42] despre Pecos Bill

poveste din S.U.A.

Legenda spune că celebrul cow-boy Pecos Bill era fiul unei femei îndrăzneţe, venită în Lumea nouă, care scosese din luptă patruzeci şi cinci de indieni cu o coadă de mătură. Mama lui îl înţărcase la vârsta de trei zile, iar tovarăşii lui dejoacă în copilărie fuseseră urşii şi pisicile sălbatice din Texas. Când îi crescuseră dinţii, familia îi ascuţise cu ajutorul unui cuţitaş. în călătoria spre un meleag unde aveau de gând să se stabilească, familia lui Bill îl pierduse din căruţă la trecerea râului Pecos. Dar pentru că mai avea şaptesprezece fraţi, lipsa lui nu fusese observată decât după o lună, astfel încât micul Bill a fost crescut de coioţi[295] şi se socotea el însuşi aidoma lor. Urla ca lupii şi prindea mici animale cu care se hrănea.

Odată, umblând prin desişuri, s-a întâlnit cu un cow-boy în căutare de cai sălbateci, mustangi. A rămas uimit, apoi a început să urle ca lupii.

— De ce urli ca un coyot? l-a întrebat cow-boy-ul.

— Dar cum să nu urlu, dacă sunt eu însumi un lup?

— Ce vorbeşti, măi ţâcă, râse cow-boy-ul! Dacă eşti lup unde ţi-e coada?

— Uite, adevărat, n-am observat că-mi lipseşte, se miră Bill.

— Vezi? Hai cu mine între oameni şi ai să vezi că eşti şi tu ca ei.

Astfel a ajuns Bill la oraş, unde se obişnui repede cu toate relele şi belelele de aici devenind curând unul din cei mai temuţi cow-boy şi luptători din toată împrejurimea.

Nu se ştie câţi au fost cei cu care a luptat; un lucru însă a rămas cunoscut din povestea vieţii lui: n-a ucis nicio femeie, niciun copil şi nici vreun sărman. în schimb, întreg Texas-ul a fost curăţat de hoţii şi de haimanalele care atacau cirezile şi caravanele, iar pe bizonii din regiune i-a târpit până la ultimul. După ce isprăvi aceste trebuşoare, Bill îşi luă desaga la spinare şi o porni spre alte zări, căci prin locurile acelea nu mai avea ce face şi începuse să se plictisească. Merse ce merse, însă de la un timp, calul său îşi rupse un picior, aşa că Bill fu nevoit să-şi ia şaua la spinare şi s-o pornească pe jos. După ce străbătu câteva sute de mile, întâlni un bătrin vânător şi-l întrebă dacă nu ştie prin părţile acelea vreo mână de oameni de nădejde, cărora să nu le fie teamă de nimic.

---

42 povestire, în literatura scandinavă

295 lup american

— Mai mergi preț de câteva ore prin pădure, îi răspunse bătrânul, care-și aranja capcanele, și ai să găsești ce cauți. Sunt pe aici niște băieți cărora nu le e frică.

Bill îi mulţumi şi porni pe drumul arătat de bătrân. Merse o bucată de vreme şi la o cotitură se trezi faţă în faţă cu un uriaş şarpe cu clopoţei, ce se legăna la înălţimea lui şi care niciuna, nici două, voi să-şi dovedească puterea. Dar Bill i-o luă înainte şi muşcă el mai întâi şarpele, apoi se apucă să se răfuiască de-a binelea cu dihania. După scurtă vreme, şarpele se dete bătut şi Bill îl apucă de coadă şi-l aruncă pe umărul drept, căci pe cel stâng încă-şi mai căra şaua. Merse iar o bucată de dram şi numai ce se trezi deodată cu un leu uriaş, care sărise tocmai de pe vârful unui deal în ceafa lui Bill. Acesta săltă din umăr, zvârli şaua jos şi apoi se apucă să chelfănească leul. Săreau perii leului în toate părţile, de se întunecase văzduhul de atâta blană scărmănată, până când, în sfârşit, leul ceru îndurare:

— Ce naiba, Bill, zise el spăşit, nu ştii de glumă?

— Fie, îi răspunse Bill, şezi în genunchi, să-ţi pun şaua în spinare.

Şi după ce înşeuă leul şi-i puse şi căpăstrul, se azvârli în coama animalului şi tule-o, nene, chiuind şi urlând de se cutremurau văile. Şi din când în când mai şfichiuia fundul leului cu şarpele agăţat după umăr, în chip de bici.

Şi tot aşa hăulind şi fugărind leul, ajunse Bill la văcarii de ispravă despre care îi povestise bătrânul cel cu capcanele. Când îl auziră de departe răcnind – mai dihai decât răgetul fiarelor – şi-l mai zăriră printre copaci călare pe leu şi învârtind şarpele prin văzduh, văcarii, care-şi fumau liniştiţi lulele lângă foc, aşteptând să le fiarbă ceaunul cu mazăre şi să li se frigă berbecele alături, rămaseră năuci, cu ochii cât cepele, holbaţi la arătarea ce se ivise în mijlocul lor.

Bill descăleca, băgă mână în ceaun, mâncă mazăre până se satură, apoi bău o cană mare de cafea şi fiindcă nimeni nu îndrăznea să scoată o vorbuliţă, după ce-şi potoli foamea şi setea, întrebă:

Cine naiba comandă aici?

La care îi răspunse un vlăjgan de opt picioare înălţime cu şase pistoale şi opt cuţite la brâu:

— Eu am fost şeful. Acum eşti tu.

Multe peripeţii a cunoscut lumea de pe urma acestei trupe condusă de Bill. în fruntea lor, el a străbătut Noul Mexic şi a trecut apoi în Arizona. Se spune că aici şi-a găsit celebrul armăsar denumit „Văduvitorul de femei", adică cel ce le omoară soţii şi pe care nu-l putea încăleca nimeni în. Afară de Bill. De altfel, toţi cei ce au trăit pe vremea lui, spun că el putea încăleca orice cal. Ultima lui cavalcadă a fost pe marele ciclon din Oklahoma. Bill s-a urcat în vârful ciclonului şi cu toate furiile lui nu s-a lăsat azvârlit jos de tornadă, în niciun chip. Se ţinea tare şi oricâte salturi şi vâjâituri în văzduh făcea ciclonul, Bill rămânea neclintit, ba mai dădea furtunii şi câte un pinten. Văzând că nu-i vine de hac, deasupra Californiei ciclonul s-a prefăcut în ploaie şi se pare că astfel a scăpat de Bill, care a ajuns pe pământ făcând în locul unde nimerise o groapă de 250 de picioare adâncime, denumită de atunci „Valea morţii".

Dintre toate fetele pe care în tinereţe Bill le ceruse în căsătorie, o îndrăgise cu adevărat pe una singură: micuţa şi rotofeia Sue – Foot-Sue, care şi ea fusese o călăreaţă neobişnuită: izbutea să încalece un peşte-pisică în Rio Grande, unde acest peşte depăşeşte mărimea şi puterea unei balene. Cu toate că Sue fusese aleasa inimii lui Bill, căsătoria nu s-a făcut niciodată, datorită unui accident nemaipomenit. Sue încercase să încalece armăsarul lui Bill, acesta însă o azvârlise atât de sus, încât fata fusese gata să ajungă pe lună, însă fiind îmbrăcată în rochie de mireasă, cum se purta pe vremea aceea, o crinolină largă pusă pe cercuri de oţel, când ajunse pe pământ, cercurile, ca nişte arcuri de oţel, o azvârliseră cu putere înapoi şi biata Sue ajunse iarăşi în nori. Şi aşa, sus, jos, sus, jos, timp de trei zile, până când sărmana copilă se prăpădise de oboseală şi de nemâncare. Bill însă n-a putut-o uita niciodată, deşi multe fete frumoase s-au străduit să-i ia locul în inima lui.

Sfârşitul lui Bill nu-l cunoaşte nimeni prea bine. Unii povestesc că se întrecuse cu gluma la o petrecere şi că-şi găsise sfârşitul scoţând vin dintr-un butoi fără fund. Alţii însă pretind că odată se întâlnise cu un orăşean din Boston, unul din acei sclifosiţi pe care cei din vest îi denumeau „picioare fine", luându-i totdeauna în râs. Omul, deghizat în cow-boy, îl oprise pe bătrânul Bill şi-i pusese tot felul de întrebări despre viaţa văcarilor din vest. Pe Bill însă îl distrase atât de tare străinul, încât îl apucă un râs nebun. Şi râse, şi râse până când îşi dădu duhul.

Ivan – fecior-de-ţăran şi balaurul

poveste rusă

Au fost odată într-o oarecare împărăţie, un moş şi-o babă, care aveau trei feciori. Pe cel mai mic îl chema Ivanuşka. Trăiau la un loc – nu leneveau, cu tragere de inimă munceau, ogorul îl arau şi grâul îl semănau.

Într-o bună zi, se răspândi prin împărăţie vestea că balaurul cel năprasnic se pregăteşte să le cotropească pământurile, pe oameni să-i căsăpească, iar satele, oraşele să le pârjolească. Moşul şi baba căzură pe gânduri, se mâhniră grozav. Feciorii cei mari îi îmbărbătau:

— Nu vă întristaţi, tăicuţă şi măicuţă, că pornim noi să-l înfruntăm pe balaur, să luptăm cu el pe viaţă şi pe moarte. Şi ca să nu vă fie urât să staţi singuri, îl lăsăm cu voi pe Ivanuşka, el e încă prea tânăr pentru luptă.

— Ba nu, a zis Ivanuşka, nu mă-nvoiesc să rămân acasă, să vă aştept pe voi, merg şi eu să lupt cu balaurul!

Moşul şi baba nu s-au împotrivit, n-au încercat să-l convingă pe Ivanuşka să-şi schimbe gândul, ci i-au pregătit de plecare pe câteşi trei feciorii. Şi-au încins fraţii la brâu paloşele de oţel şi-au luat traistele cu merinde, au încălecat pe cai buni şi— Ia drum.

Au mers ei ce-au mers până au ajuns într-un sat. Când şi-au aruncat ochii jur-împrejur – nici ţipenie; totul pârjolit, dărâmat, doar o mică izbă rămăsese neatinsă.

Cei trei fraţi au intrat în izbă. Acolo, o babă bătrână zăcea pe cuptor şi gemea.

— Bună ziua, bunico! au zis fraţii.

— Bună ziua, voinicilor. încotro aţi pornit-o?

— Păi, am pornit-o, bunico, spre râul Coacăzului, lângă podul Călinului. Ne ducem să luptăm cu balaurul, să nu-l lăsăm să ne cotropească moşia.

— Ehei, voinicilor, straşnică treabă aţi pus la cale! Că ticălosul ăst de balaur a pustiit totul, pe oameni i-a prădat şi la moarte năprasnică i-a trimis. Acuma a ajuns şi pe meleagurile noastre, ne-am rămas cu zile numai eu singură – se vede că nu-i sunt de trebuinţă, să se ospăteze cu mine...

Cei trei fraţi au rămas peste noapte la bătrână, iar a doua zi în zori s-au sculat şi au pornit iarăşi la drum.

Au mers până au ajuns chiar pe malul râului Coacăzului, lângă podul Călinului. Pe malul apei erau răspândite tot paloşe şi arcuri sfărâmate, laolaltă cu oase omeneşti.

Au găsit fraţii o izbă părăsită şi au hotărât să rămână peste noapte în ea.

— Ei, fraţii mei, a zis Ivan, acuma, că am ajuns în ţinuturi străine şi îndepărtate, trebuie să fim numai ochi şi urechi la toate. Să stea de pază pe rând, câte unul dintre noi în fiece noapte, ca să nu poată trece balaurul peste podul Călinului.

în prima noapte s-a dus să stea de pază ce! mai mare dintre fraţi. A dat o raită pe malul apei, a scormonit cu privirea dincolo, peste râul Coacăzului – pretutindeni linişte, pe nimeni n-a văzut, nimic n-a auzit. S-a cuibărit fratele cel mare sub o tufa de răchită, a adormit buştean şi s-a pus pe sforăit.

Ivan însă stă culcat în izbă şi nu poate adormi, nu poate nici aţipi măcar, îndată ce a trecut de miezul nopţii îşi ia paloşul de oţel şi porneşte spre râul Coacăzului. Când colo, ce să vadă? Frate- său cel mare doarme sub tufă şi sforăie pe întrecute.

Ivan îl lasă în pace să doarmă, iar el se ascunde sub podul Călinului şi începe să păzească trecerea peste pod.

Deodată apele râului începură a clocoti şi vulturii de prin stejari porniră să ţipe – căci se apropia un balaur cu şase capete. Lighioana se năpusti pe podul Călinului, dar când ajunse la jumătatea acestuia, calul i se poticni, corbul negru de pe umăr tresări, iar câinele negru care venea în urma lor îşi zbârli blana.

Atunci balaurul cu şase capete zise:

— De ce te poticneşti, calule? Iar tu, corbule negru, de ce tresari? Şi de ce te zbârleşti tu, câine negru? Oare aţi prins de veste că Ivan – fecior-de-ţăran se află pe-aproape? Păi, eu socot că nici nu s-a născut până acum şi chiar de s-ar fi născut – încă nu-i bun de luptă: cu o mână l-aş înşfăca şi cu cealaltă l-aş răpune!

Dar Ivan – fecior-de-ţăran ieşi de sub pod şi zise:

— Ia, nu te mai lăuda, balaur spurcat! Câtă vreme nu dobori şoimul cel mândru, nu te pripi să-l jumuleşti. Şi dacă nu-l cunoşti pe voinicul cel viteaz, nu-l mai batjocori. Haide, mai bine să ne măsurăm puterile şi care din doi va birui, acela să se laude!

S-au apropiat, şi-au luat avânt şi s-au izbit cu atâta putere, că pământul dimprejur a gemut.

Balaurul n-a avut noroc: dintr-o singură lovitură Ivan – fecior-de-ţăran i-a retezat trei capete.

— Opreşte-te, Ivan – fecior-de-ţăran! îi strigă balaurul. Lasă-mă să mă odihnesc puţin.

— Vrei odihnă! Tu, balaure, ai trei capete pe când eu doar unul. Las' că ne-om odihni mai târziu când vei avea un singur cap şi tu.

Din nou s-au apropiat şi din nou s-au izbit.

Ivan – fecior-de-ţăran i-a retezat balaurului şi celelalte trei capete. I-a despicat trupul şi făcându-l bucăţele l-a aruncat în râul Coacăzului, iar cele şase capete le-a aşezat sub podul Călinului. După aceea s-a întors în izbă şi s-a culcat să se odihnească.

Dis-de-dimineaţă a venit şi fratele cel mare. Ivan l-a întrebat:

— Ei, cum a fost, ai văzut ceva?

— Nu, fraţilor, n-a trecut pe lângă mine nici măcar o muscă.

Auzindu-I, Ivan nu i-a zis nicio vorbuliţă.

în noaptea următoare plecă să stea de pază fratele mijlociu. Se plimbă o vreme, se uită în toate părţile şi se linişti. Se furişă în nişte tufe şi adormi.

Ivan nu se încrezu nici în el. Cum trecu de miezul nopţii se îmbrăcă, îşi luă sabia cea ascuţită şi porni spre râul Coacăzului. Se ascunse sub podul Călinului şi se puse la pândă.

Deodată apele râului începură a clocoti, vulturii de prin stejari se puseră pe ţipăt – căci se apropia un balaur cu nouă capete. De cum păşi pe podul Călinului- calul balaurului se poticni, corbul negru de pe umăr tresări, iar câinele negru, care venea în urma lor, îşi zbârli blana. Balaurul lovi cu biciul – calul peste coaste, corbul peste pene şi câinele peste urechi:

— De ce te poticneşti, calule? Şi de ce tu, corbule negru, tresari? Iar tu, câine negru, de ce te zbârleşti? Oare aţi prins de veste că Ivan – fecior-de- ţăran se află pe-aproape? Eu socot că nici nu s-a născut şi chiar de s-ar fi născut – încă nu-i bun de luptă: l-aş răpune doar cu un deget de-al meu.

Dar Ivan – fecior-de-ţăran ieşi de sub podul Călinului şi zise:

— Bagă de seamă, balaur spurcat, nu te mai lăuda şi treci la treabă! Vedem noi la urmă, cine pe cine va birui!

Şi numai ce îşi avântă Ivan paloşul de oţel, o dată şi încă o dată, că reteză şase dintre capetele balaurului. Balaurul izbi şi el de îl împlântă pe Ivan până la genunchi în pământul jilav. Iar Ivan luă un pumn de nisip şi-l azvârli în ochii bulbucaţi ai balaurului. Şi în vreme ce balaurul îşi freca şi îşi curăţa ochii, Ivan i-a retezat şi celelalte capete. După aceea i-a spintecat trupul şi făcându-l bucăţele l-a aruncat în râul Coacăzului, iar cele nouă capete le-a aşezat sub podul Călinului. El însă s-a întors în izbă, s-a culcat şi a adormit ca şi cum nimic nu se întâmplase.

Dimineaţa a venit şi fratele cel mijlociu.

— Ei, cum a fost, l-a întrebat Ivan, ai văzut ceva în timpul nopţii?

— Nu, n-am văzut nimic, n-a trecut pe lângă mine nici măcar o muscă, n-a ţiuit nici măcar un ţânţar.

— Ei, dacă-i aşa cum spuneţi, haideţi cu mine, scumpii mei fraţi, să vă arăt eu şi ţânţarul şi musca!

Ivan şi-a dus fraţii sub podul Călinului şi le-a arătat capetele de balauri.

— Ia uitaţi-vă, zise el, ce fel de muşte şi de ţânţari zboară pe-aici. Iar voi, frăţiorilor, mai bine rămâneaţi acasă, pe cuptor, decât să porniţi la luptă!

Pe fraţi îi cuprinse ruşinea.

— Somnul, ziseră ei, ne-a doborât...

în cea de-a treia noapte s-a pregătit să meargă şi să stea de pază chiar Ivan.

— Plec, le-a zis el, la o luptă înspăimântătoare, iar voi, frăţiorii mei, să staţi treji şi cu urechea la pândă toată noaptea: de îndată ce mă veţi auzi fluierând, lăsaţi-mi slobod calul, iar voi veniţi cât mai repede în ajutorul meu.

Ajunge Ivan – fecior-de-ţăran la râul Coacăzului, se ascunde sub podul Călinului şi aşteaptă.

îndată ce trecu de miezul nopţii, pământul cel jilav pomi să se clatine, apele râului începură a clocoti, vânturile năvalnice a vui, iar vulturii de prin stejari se puseră pe ţipăt... Se apropia un balaur cu douăsprezece capete. Toate cele douăsprezece capete şuierau, toate cele douăsprezece capete scoteau flăcări fierbinţi pe nări. Calul balaurului avea douăsprezece aripi, părul de pe trupul calului era de aramă, iar coada şi coama îi

erau de fier. Cum a păşit balaurul pe podul Călinului – calul de sub el se poticni, corbul negru de pe umăr tresări, iar câinele negru ce venea în urmă îşi zbârli blana. Balaurul lovi cu biciul – calul peste coaste, corbul peste pene, câinele peste urechi.

— De ce te poticneşti, calule? Şi de ce tu, corbule negru, tresari? Iar tu, câine negru, de ce te zbârleşti? Oare aţi prins de veste că Ivan – fecior-de- ţăran se află pe-aproape? Eu socot că nici nu s-a născut şi chiar de s-ar fi născut – încă nu-i bun de luptă: o dată doar să suflu – şi pulberea o să se aleagă de el!

Atunci Ivan – fecior-de-ţăran iese de sub podul Călinului şi zice:

— Ehei, balaure, prea devreme-ncepi a te lăuda, vezi să nu dai de belea!

— Aha, va să zică aici erai, Ivan – fecior-de-ţăran! De ce-ai venit?

— Păi, am venit să-ţi văd puterea vrăjmaşă şi să mă măsor cu ea!

— îndrăzneşti să te măsori cu mine? Tu, o sărmană muscă!

Drept răspuns Ivan – fecior-de-ţăran i-a zis balaurului:

— N-am venit la tine să-ţi spun poveşti, şi nici să le ascuh pe-ale tale. Am venit să ne luptăm pe viaţă şi pe moarte, să-i scap pe oamenii cei buni de tine, blestematule!

Ivan îşi avântă sabia ascuţită şi-i reteză balaurului trei dintre capete. Balaurul prinse din zbor capetele retezate, îşi trecu peste ele degetul său de foc, le lipi de gâtlej ele lor şi – pe dată, capetele se prinseră la loc, de parcă nici nu fuseseră retezate.

Lui Ivan îi venea tare greu: balaurul cu şuierăturile îl asurzea, cu flăcările îl ardea şi-l frigea, cu scânteile îl orbea, şi pe deasupra îl mai şi împlântă până la genunchi în pământul jilav.

Apoi îi strigă în bătaie de joc:

— Vrei poate să te mai odihneşti puţin, Ivan – fecior-de-ţăran?

— Vorbeşti de odihnă? Odihnă pe la noi înseamnă – loveşte, reteză bine, nu-ţi plânge singur de milă, zise Ivan.

Apoi el fluieră cu putere şi îşi aruncă mănuşa dreaptă în mica izbă în care se aflau fraţii săi. Mănuşa sparse sticla din geamul izbei, însă fraţii dormeau duşi, nu auzeau nimic...

Ivan îşi adună puterile, se mai avântă o dată, mai tare ca înainte, şi-i reteză balaurului şase capete. Balaurul le prinse din zbor, şi pe acestea, îşi trecu peste ele degetul său de foc, le lipi de gâtlejuri şi iarăşi toate capetele erau la locul lor. Apoi se năpusti asupra lui Ivan şi-l împlântă până la brâu în pământul jilav.

„Proastă treabă, “ îşi zise Ivan. îşi scoase mănuşa stângă şi o aruncă spre mica izbă. Mănuşa găuri acoperişul, însă fraţii dormeau mai departe, nu auzeau nimic.

Şi iar îşi luă avânt, pentru a treia oară, Ivan – fecior-de-ţăran şi-i reteză balaurului nouă capete. Balaurul le prinse din zbor, îşi trecu degetul de foc peste ele, le apropie de gâtlejuri, iar capetele se lipiră la loc şi de astă dată. Tot atunci, balaurul se năpusti la Ivan şi-l împlântă în pământ până la umeri...

Ivan şi-a luat căciula şi a aruncat-o în mica izbă. Din pricina loviturii izba s-a cutremurat până în temelii, iar bârnele ei mai-mai să se risipească în toate părţile. Abia atunci s-au trezit fraţii şi au auzit calul lui Ivan nechezând din răsputeri şi zbătându-se să scape din lanţ.

A Fraţii au deschis grajdul, i-au dat drumul calului, iar ei au pornit alergând în urma lui, ca să-i vină în ajutor lui Ivan.

Calul lui Ivan se năpusti în galop şi începu să izbească balaurul cu copitele, să-l muşte cu dinţii. Balaurul prinse să şuiere, să sâsâie, să învăluie calul cu puzderie de scântei... în vremea asta, Ivan – fecior-de-ţăran izbuti să iasă din pământ, ba făcu ce făcu de-i tăie balaurului degetul de foc şi după aceea se apucă să-i reteze capetele. I le reteză pe toate până la ultimul, îi spintecă trupul şi făcându-l bucăţele, îl aruncă în râul Coacăzului.

Tocmai atunci ajunseră la locul luptei şi fraţii săi.

Halal să vă fie, somnoroşilor! le-a zis Ivan. Din pricina somnului vostru era să plătesc eu cu capul.

Fraţii săi l-au adus în mica izbă, l-au spălat, l-au hrănit, i-au potolit setea şi l-au culcat să se odihnească.

în zorii zilei Ivan s-a sculat şi a început să se îmbrace, să se încalţe.

— De ce te scoli cu noaptea-n cap? i-au zis fraţii. Ar trebui să te odihneşti temeinic după lupta crâncenă de ieri.

— Ba nu, le-a răspuns Ivan, nu-mi arde de odihnă, mă duc la râul Coacăzului să-mi caut cingătoarea pe care-am pierdut-o acolo.

— Ia te uită, ce-ţi mai dă prin minte, au zis fraţii. Lasă că trecem prin oraş şi-ţi cumperi una nouă.

— Ba nu, eu de cingătoarea mea am nevoie!

Şi pomi Ivan către râul Coacăzului, dar nu se apucă să-şi caute cingătoarea, ci trecu pe podul Călinului pe celălalt mal şi se furişă pe nesimţite până la palatele de piatră ale balaurilor.

S-a apropiat de un gemuleţ deschis şi a tras cu urechea: oare nu se pune la cale ceva rău împotriva lui?

Când s-a uitat înăuntru, ce să vadă? în palate şedeau cele trei neveste ale balaurilor, împreună cu mama lor, zmeoaica cea bătrână.

Şi cum şedeau acolo, puneau lucrurile la cale.

Prima dintre ele zise:

— Las-că mă răzbun eu pe Ivan – fecior-de-ţăran pentm bărbatul meu! O să i-o iau înainte şi, pe drumul ce-l are de străbătut, ca să se întoarcă acasă împreună cu fraţii lui, o să stârnesc o arşiţă grozavă, iar eu o să mă prefac în fântână. Când se vor repezi câteşi trei să-şi potolească setea – morţi or să se prăbuşească de la prima înghiţitură de apă.

— Bine te-ai gândit să faci, încuviinţă zmeoaica cea bătrână.

A doua zise:

Eu o să mă prefac într-un măr încărcat de roade. De vor vrea să mă- nânce câte un măr – pe dată vor fi sfâşiaţi în mii de fărâme!

— Şi tu te-ai gândit bine, a lăudat-o zmeoaica cea bătrână.

— Eu una, zise cea de-a treia, o să aduc peste ei un val de picoteală şi de somn, apoi o să le-o iau înainte, o să mă prefac într-un covor moale cu perne de mătasă. Cum vor încerca fraţii să se culce, să se odihnească, pe dată îi va pârjoli focul!

— Şi tu te-ai gândit bine! rosti zmeoaica. Ei, şi dacă nu veţi putea voi să le veniţi de hac, mâine pornesc şi eu să-i ajung din urmă şi să-i înghit pe toţi trei!

Ivan – fecior-de-ţăran a stat să asculte până la capăt vorbele lor şi s-a întors la fraţii săi.

— Ei, cum e, Ivanuşka, ţi-ai găsit cingătoarea? l-au întrebat fraţii.

— Găsit.

— Nu merita să-ţi pierzi vremea pentm atâta lucm!

— Ba merita, fraţilor.

Şi îndată după asta, tustrei fraţii se pregătiră în mare grabă şi porniră la drum.

Au mers şi-au mers, străbătând câmpuri şi lunci întinse. Era zi fierbinte, uscată şi lor le era grozav de sete, abia se mai ţineau pe picioare. Tocmai atunci, când s-au uitat mai bine, au văzut o fântână, iar în ea, plutind deasupra pe apă un căuş mic de argint. Fraţii i-au zis lui Ivan:

— Hai, frăţioare, să facem un popas, să ne îndestulăm cu apă rece şi să adăpăm caii.

— Cine ştie ce apă e în fântână aceea, le-a răspuns Ivan. Poate să fie necurată şi otrăvitoare.

Şi descălecând, începu să izbească fântână cu sabia, tăind şi împungând. Iar fântână porni să geamă şi izbucni în hohote de plâns. Tot atunci se lăsă o ceaţă groasă, dogoarea îşi scăzu puterea şi pe fraţi încetă să-i mai chinuiască setea.

— Acuma aţi văzut şi voi, fraţilor, ce fel de apă era în fântână asta! zise Ivan.

— Văzut, cum să nu fi văzut, frăţioare!

Şi au pornit mai departe la drum.

Să fi mers mult, să fi mers puţin, cine mai ştie? Doar că văzură deodată un măr. Mărul era încărcat cu mere mari şi rumene.

Fraţii descălecară şi abia aşteptau să rupă din merele acelea, dar Ivan – fecior-de-ţăran a alergat înaintea lor şi lovind cu sabia a început să reteze tulpina mărului chiar de la rădăcină. Şi mărul porni să geamă şi să ţipe...

— Acuma aţi văzut şi voi, fraţilor, ce fel de măr era acesta! Nu erau bune la gust merele din el.

Şi iar au încălecat tustrei fraţii şi au pornit mai departe.

Şi-au mers, şi-au tot mers până i-a cuprins osteneala. Şi ce să vadă? Nu departe, în câmpie era întins un covor înflorat şi moale, iar pe covor se aflau perne umplute cu puf.

— Ar fi bine să ne întindem pe covorul ăsta, să ne odihnim şi să aţipim şi noi vreun ceas, au zis

fraţii.

— Ba nicidecum fraţilor, n-o să ne fie prea moale de ne culcăm pe acest covor, le-a răspuns Ivan.

Fraţii s-au supărat pe el:

— Şi de ce, mă rog, ne tot povăţuieşti: asta nu se poate, cealaltă nu-i voie! Că doar avem şi noi cap să judecăm şi singuri!

Ivan nu le răspunse nicio vorbuliţă, doar îşi desprinse cingătoarea de la brâu şi o azvârli pe covor. Cingătoarea fu cuprinsă de flăcări şi arse toată, nu rămase nici urmă din ea.

— Iată, aşa s-ar fi întâmplat şi cu voi! zise Ivan.

Apoi se apropie de covor şi prinse să spintece cu sabia şi covorul şi pernele făcându-le pe toate fărâme. După ce le spintecă şi le sfăşie aruncă zdrenţele în toate părţile şi zise:

— Degeaba, fraţii mei, m-aţi mustrat! Căci doară şi fântână, şi mărul, şi covorul nu erau altceva decât nevestele balaurilor. Au vrut să ne ucidă, dar nu le-a mers: au murit ele – nu noi!

Fraţii şi-au recunoscut greşeala şi au plecat mai departe.

Să fi mers mult, să fi mers puţin, cine mai ştie? Doar că deodată cerul se întunecă, vântul începu să vâjâie, iar pământul să vuiască: în urma lor venea în zbor zmeoaica cea bătrână. Şi-a căscat botul – o falcă-n cer şi alta în pământ— vrând să-l înghită pe Ivan şi pe fraţii lui. Dar nici voinicii nu erau proşti, aruncară în botul zmeoaicei traistele lor cu merinde de drum şi cu sare. Zmeoaica s-a bucurat – gândea că-l înşfacase pe Ivan – fecior-de-ţăran şi pe fraţii lui. Aşa că s-a oprit ca să-i mestece în voie. îndată ce află însă despre ce-i vorba, scuipă traistele cât colo şi se năpusti din nou pe urmele fraţilor. Mai avea puţin şi-i ajungea din urmă...

Văzând că nu mai poate scăpa de primejdie, Ivan îşi îmboldi calul să alerge din toate puterile, iar fraţii se ţineau strâns după el. Aşa au alergat, au alergat, au galopat, au tot galopat. Când, ce să vadă? în faţa lor se înălţa o potcovărie, iar în potcovărie stăteau şi lucrau doisprezece meşteri potcovari.

— Potcovarilor, hei, potcovarilor, le-a strigat Ivan, îngăduiţi-ne să intrăm în potcovăria voastră!

Potcovarii le-au îngăduit să intre, apoi au încuiat în urma lor potcovăria, pecetluind-o cu douăsprezece uşi de fier şi ferecând-o cu douăsprezece lacăte.

Zmeoaica a venit în zbor până la potcovărie şi a prins a urla:

— Potcovarilor, hei, potcovarilor, îndată să mi-i daţi pe Ivan – fecior- de-ţăran şi pe fraţii lui!

Iar potcovarii i-au răspuns:

— Deschide cu limba cele douăsprezece uşi de fier şi ia-ţi-i singură!

Şi s-a pornit zmeoaica să lingă uşile de fier ca să le desferece. A lins şi-a tot lins, a lins şi-a tot lins până a subţiat unsprezece uşi. Mai avea o uşă, una singură mai rămăsese ferecată.

Grozav ostenise zmeoaica, aşa că se aşeză să se mai odihnească.

Pe dată Ivan – fecior-de-ţăran se năpusti afară din potcovărie, înşfăcă zmeoaica şi o izbi din toate puterile de pietre. Hârca se sfărâmă prefacându-se într-o pulbere măruntă, iar vântul risipi în toate părţile pulberea aceea. De atunci înainte toţi balaurii şi toate zmeoaicele au fost stârpite de prin partea locului şi oamenii au început să trăiască fără să se mai teamă de astfel de lighioane.

Iar Ivan – fecior-de-ţăran împreună cu fraţii lui se întoarseră acasă, la mama şi la tatăl lor. Şi prinseră să trăiască şi să muncească la fel ca mai înainte: să are ogorul, să semene grâuşorul.

Nikita tăbăcarul

poveste rusă

Pe malul Niprului cel cu ape argintii, pe nişte mândre coline, se înălţa străvechiul Kiev – oraşul cel mai frumos şi cel mai bogat dintre toate oraşele ruseşti.

Veacuri de-a rândul au trăit în acest oraş oameni ruşi. Cu toţii lucrau, ogorul îl arau, pânza o ţeseau, la sărbători în hore jucau şi bragă pregăteau. Iar fetele, kievlencele, când începeau să împletească, după datină, coroniţe din flori de câmp şi apoi, împodobindu-se cu aceste coroniţe, porneau cântând, în zi de primăvară, spre Niprul cel cu ape argintii, cine le vedea nu ştia la care să se uite mai întâi: cu toţii, de la mic la mare, rămâneau înmărmuriţi de atâta frumuseţe. Cât despre flăcăii kievleni, viteji şi chipeşi, li se dusese vestea

până hăt-departe: nu-i puteau înfricoşa nici vrăjmaşii cei răi, nici fiarele sălbatice, nici şerpi sau alte târâtoare. în lumea întreagă nu se aflau săgeţi mai iuţi şi săbii mai ascuţite ca ale lor.

Trai tihnit, întemeiat, de nimic întunecat duceau kievlenii. Şi totuşi, nenorocirea prinse a pluti deasupra lor aidoma unui nor întunecat.

Un balaur înspăimântător îşi făcu urâtul obicei de a zbura pe deasupra oraşului. Avea balaurul acela trupul acoperit cu solzi verzi, coada i se încolăcea în toate părţile, iar din gâtlej îi creşteau trei capete alăturate în loc de unul. Din ochii lui ţâşneau flăcări, gurile aruncau jeratic, iar labele aveau gheare de fier. De cum începea a se roti deasupra oraşului, aripile lui negre acopereau tot cerul şi lumina zilei pierea tară urmă. Zburând, lighioana şuiera:

— O să distrug oraşul Kiev de pe Nipru. Pe toţi oamenii lui o să-i ard, o să-i pârjolesc, o să-i prefac în pulbere. Dacă vreţi să mai rămâneţi în viaţă, daţi-vă osteneala să mă întâmpinaţi şi să mă ospătaţi cum se cuvine. în fiecare lună o să vin la voi. O să mă las din zbor pe colina din apropiere şi o să mă ospătez cu o frumoasă copilă a voastră.

Kievlenii se întristară şi vărsară lacrimi amare. îi durea sufletul să-şi jertfească copilele pentru ospăţul balaurului. Dar îşi ziceau că dacă se împotrivesc, balaurul va trece Kievul prin foc şi flăcări, îl va preface în scrum şi odată cu el, şi pe toţi locuitorii oraşului.

Şi-atunci, oamenii începură să scoată în fiecare lună afară din oraş şi să ducă sus, pe colină, câte o copilă. Acolo, după ce o legau cu lanţuri de tulpina unui stejar bătrân, o lăsau singură şi plecau.
Iar noaptea, balaurul cobora în zbor şi o mânca.

în felul acesta le-a mâncat, pe rând, pe toate copilele kievlene. Doar fiica ţarului mai rămăsese.

întregul palat răsuna de ţipăt şi plânsete. Au gătit-o pe frumoasa fiică a ţarului în vestminte de aur, de mătăsuri scumpe şi de brocarturi şi au dus-o lângă bătrânul stejar.

După ce-au ajuns acolo au legat-o cu lanţuri, s-au închinat în faţa ei până la pământ, şi-apoi plângând în hohote, s-au înapoiat în oraş. Doar un porumbel alb, care-i era tare drag copilei, mai rămase cu ea: acesta n-a vrut nici în ruptul capului să-şi ia zborul din stejar.

Fiica de ţar aştepta lângă tulpina stejarului. O cuprinse spaima – pe deasupra colinei vântul vuia, iar undeva pe aproape o bufniţă huhuia. Inima copilei mai că nu mai bătea. Deodată auzi un foşnet de aripi.

— Ah, se vede că aceasta-i moartea, şi fiica ţarului începu să plângă. Iar balaurul, căci el se lăsase din zbor lângă bătrânul stejar, privea vrăjit la copilă şi nu-şi putea lua ochii de la ea.

— Nu te teme, frumoaso, şuieră el, pe tine n-o să te mănânc. Prea eşti frumoasă. Pe tine te iau şi te duc în peştera mea. Acolo tu o să trăieşti ca stăpână, iar eu am să mă desfat privindu-te.

Şi zicând acestea o aşează pe fată pe aripile sale şi îşi luă zborul. Numai că porumbelul porni să lopăteze şi el în urma lui.

Balaurul cu fiica ţarului ajunseră într-un codru de nepătruns şi el o duse pe fată în bârlogul lui aflat în inima celui mai mare desiş. Apoi adună din pădure o mulţime de buşteni pe care-i îngrămădi la intrarea peşterii, astupând-o.

— Iată, zise el, aici vei locui de acum înainte.

După care, balaurul a lăsat-o în bârlog pe fiica ţarului, iar el şi-a luat zborul în căutarea altor prăzi. N-a băgat de seamă că porumbelul cel alb intrase şi el în vizuină şi se pitise într-un ungher ascuns.

De cum plecă balaurul, porumbelul veni îndată lângă stăpână-sa. Guruia şi i se uita drept în ochi.

Aşa începu fiica ţarului să trăiască în bârlogul balaurului. Cât era ziua de lungă stătea singură şi doar porumbelul îi ţinea de urât; iar seara venea balaurul în zbor, aducându-şi de-ale mâncării, apoi se lungea în culcuşul său, aflat într-un colţ întunecos al bârlogului şi se desfăta privind-o pe frumoasa copilă cu toţi ochii lui de foc. într-una din zile, după ce balaurul îşi luase zborul, fiica ţarului îi zise porumbelului.

— Să te duci în zbor până acasă, în oraşul meu drag, ca să le duci tatei şi mamei o scrisoare. Să afle şi ei veşti despre mine. Cine ştie, poate or născoci ceva ca să-mi vină în ajutor.

Fiica ţarului se aşează şi scrise scrisoarea pe care o legă bine sub aripa porumbelului. Porumbelul se furişă printre trunchiurile de copaci grămădite la intrare, ieşi în pădure, şi de-acolo îşi luă zborul spre Kiev.

Să fi zburat mult, să fi zburat puţin, cine mai ştie? – dar de ajuns, a ajuns chiar sub una dintre ferestrele palatului. Ţarul şi ţarina mai să-şi piardă capul de bucurie, aflând că fiica lor trăieşte. Au hrănit porumbelul, l-au mângâiat şi după aceea, adunându-şi toţi sfetnicii în jurul lor i-au întrebat:

— Chibzuiţi bine, ce-am putea face s-o scăpăm pe copila noastră de la balaur?

Iar sfetnicii le-au răspuns aşa:

— Va trebui să-i trimiteţi scrisoare prin care să-i cereţi să afle de la balaur, de cine se teme el mai mult şi mai mult pe lumea asta. E cu neputinţă să nu fie ceva în lume care să-l poată duce la pieire.

Ţarul şi ţarina întocmiră scrisoarea şi o legară sub aripa porumbelului, iar acesta îşi luă zborul înapoi în pădure. Fata de ţar citi scrisoarea părinţilor săi şi începu să aştepte cu nerăbdare venirea serii.

Seara balaurul veni în zbor, ca de obicei. Dădu la o parte bârnele de la intrare, se strecură târâş în bârlog şi se culcă să se odihnească. Iar copila ţarului zise:

— Ah, balaurul meu drag, ştiu cât eşti de puternic, şi mai ştiu cum tremură de frică oricine în faţa ta. Dar spune-mi, e oare adevărat, că nu este cineva pe lumea asta mai puternic decât tine şi că, aşa fiind, nu-ţi este frică de nimeni?

Cum stătea culcat pe-o coastă, balaurul îşi încolăci coada şi zise râzând batjocoritor:

— Mă rog, fie, o să-ţi spun adevărul: se află la Kiev un voinic. II cheamă Nikita. Trăieşte în Mahalaua Tăbăcarilor, argăseşte pieile, le tăbăceşte, de aceea e poreclit Nikita Tăbăcarul. Nimeni nu-şi poate măsura puterea cu el. Acesta e singurul om din lume mai puternic decât mine. De el, şi numai de el mi-e frică.

După ce spuse asta, balaurul se încolăci bine de tot şi prinse a sforăi. Iar fata ţarului se aşeză şi, cu mare băgare de seamă, le scrise părinţilor săi scrisoarea cerută: „Balaurului îi este frică numai şi numai de Nikita-Tăbăca- rul. Pe el să-l trimiteţi să mă scape de aici."

Apoi legă scrisoarea sub aripa porumbelului, iar porumbelul pomi în zbor spre Kiev. Ajunsă la palat, scrisoarea fiicei ţarului fu citită degrabă. Şi îndată ţarul trimise slujitori în Mahalaua Tăbăcarilor.

— Găsiţi-l pe Nikita Tăbăcarul. Spuneţi-i că-l cheamă ţarul.

Şi au venit slujitorii la Nikita. Iar Nikita, un bărbat uriaş, cu umeri vânjoşi, puternici şi o barbă stufoasă ca o mătură îşi vedea de tăbăcitul pieilor.

— Haide, Nikita, vino cu noi la palat, te cheamă ţarul, i-au zis slujitorii.

— Ba nu mă duc nicăieri. N-am vreme, le-a răspuns Nikita. Şi aruncân- du-şi pe umăr douăsprezece piei de bou dintr-o dată, se duse cu ele la râu. Slujitorii ţarului alergau abia ţinându-se după el:

— Haide, Nikituşka, vino cu noi!

— V-am spus doar, nu mă duc nicăieri. N-am vreme.

Auzind asta, ce erau să mai facă slujitorii? S-au întors la palat şi i-au povestit ţarului cele întâmplate. Atunci s-a dus în Mahalaua Tăbăcarilor însuşi ţarul.

— Nikituşka, dragul meu! Ajută-mă! Numai tu poţi să-l răpui pe balaur! Salvează-mi copila.

însă Nikita i-a răspuns:

— Cum să mă încumet, luminate ţar, la o treabă ca asta?! Nu mă simt în stare să dobor un balaur.

Şi oricât l-a rugat ţarul, oricât a încercat el să-l convingă – Nikita nu s-a lăsat înduplecat. Aşa că s-a întors la palat şi ţarul, tară niciun rezultat. A stat toată noaptea şi a tot chibzuit, împreună cu sfetnicii săi: cum să facă să-l înduplece pe Nikita. Şi a hotărât aşa: a adunat cinci mii de copile orfane de i le-a trimis lui Nikita. Orfanele au venit în Mahalaua Tăbăcarilor la casa lui Nikita, s-au aşezat în genunchi în faţa lui şi au prins a plânge:

— Nene Nikita, fie-ţi milă de noi! De-o să mai treacă un an-doi, o să creştem, iar balaurul o să se repeadă să ne mănânce, una câte una, pe toate. Te rugăm, du-te la răufăcător şi smulge-i capetele spurcate.

Lui Nikita i se făcu milă de bietele orfane.

— Bine, fie, nu mai plângeţi. O să mă duc să-ncerc să-l răpun.

Şi a început Nikita Tăbăcarul să se gătească de luptă. A luat trei sute de puduri de fuioare de cânepă, le-a înmuiat bine în smoală şi s-a înfăşurat în ele din cap până-n picioare – soiul acesta de platoşă cu care se înveşmântase el n-avea cum să fie nici găurită cu sabia, nici sfâşiată cu colţii de balaur. Apoi porni spre pădure.

Ajunse la bârlogul balaurului tocmai când acesta se întorsese acasă.

— Hei, balaure, ia fă-te încoace – că a venit Nikita Tăbăcarul. Vreau să-mi măsor puterea cu tine.

Simţi balaurul că nu are cum scăpa de belea. Şi începu să-şi ascută dinţii. Numai că Nikita n-a mai stat să aştepte: când a izbit odată în buştenii de la intrare, se umplu toată pădurea de vuiet. Buştenii se împrăştiară şi balaurul se târî afară din bârlog.

Lighioana porni să şuiere din toate cele trei guri ale sale şi să azvârle asupra lui Nikita fum gros şi flăcări

arzătoare. Dar voinicul nostru nu se sperie, ci începu să-i dea de cheltuială cu ghioaga sa: ba îl îmboldea din partea dreaptă, ba din cea stângă, ba îl pocnea peste unul din capete, ba îl lovea peste coadă; iar balaurul şuiera din răsputeri de furie şi de durere, şi se încredinţă că nu-l poate birui nicidecum pe voinic. încercă să-i frângă trupul în două cu dinţii, dar dinţii lui de balaur se împotmoliră atât de rău în smoală că n-a mai fost chip să-i scoată din ea. Atunci balaurul se prăvăli la pământ.

— Eh, Nikita, Nikita, grozav de puternic mai eşti! Mult mai puternic decât mine. Dar rogu-te, nu mă omorî, hai, mai bine să cădem la învoială cu vorbă bună, că loc este destul în lumea asta pentru amândoi. Uite, eu zic să împărţim pământul în două. Tu ai să trăieşti într-una din aceste jumătăţi, iar eu în cealaltă. Şi de stingherit n-o să ne stingherim unul pe celălalt.

— în regulă, zise Nikita, hai să-ncepem treaba. Dar bagă de seamă, o să trebuiască să săpam între noi un hotar cât se poate de adânc.

Zicând asta, luă un plug de lemn, greu de trei sute de puduri şi înhămă pe balaur la plug.

— Ei, haide, înseamnă hotarul.

Şi pomi balaurul să opintească la plug. îl trase de la Kiev până la Marea Caspică şi-apoi din nou către Kiev şi iar înapoi. Gâfâia balaurul, se istovise cu totul, dar Nikita îl îmboldea întruna strigând:

— Haide, trage, trage, că altfel hotarul n-o să se vadă bine.

Şi balaurul, de voie, de nevoie, săpă un hotar adânc-adânc.

— în regulă, pământul l-am împărţit, zise Nikita. Acuma, haide, să împărţim şi marea, că altfel eşti în stare să zici că am intrat să plutim pe marea ta.

Şi-atunci balaurul începu să târască plugul în mare – credea că şi apa poate fi despărţită cu o brazdă. Dar marea... de, e adâncă, nu-i poţi da de fund. Balaurul a înghiţit la apă, până ce s-a înecat. Nikita l-a pocnit cu ghioaga, ca să nu-şi vină cumva în fire şi l-a scos pe mal.

— Nu vreau, zise el, să spurc marea albastră şi curată cu trupul tău.

Apoi aprinse un foc strașnic, arse rămăşiţele pe jeratic, iar vânturile năvalnice luară cenuşa şi-o răspândiră în toate cele patru zări, pentru ca să nu rămână nici urmă de balaur.

Şi pomi Nikita înapoi spre Kiev. Poporul îi ieşi de departe în cale – cu toţii se bucurau, jucau şi cântau cântece de veselie. Ţarul şi ţarina, ţinând-o de mână pe copila lor, veniră să-l întâmpine pe Nikita şi să-i aducă daruri nepreţuite – aur, blănuri, veşminte din brocart, perle mari şi lucitoare. Dar Nikita nu voi să ia nimic din toate astea.

— Ce să fac cu bogăţiile voastre? zise el. Că doară nu pentru a fi răsplătit m-am luptat cu balaurul, ci pentru că mi-a fost milă de oameni. Pentru mine, munca este mai de preţ decât toate darurile voastre. Lăsaţi-mă să mă-ntorc iarăşi în Mahalaua Tăbăcarilor.

Şi s-a întors Nikita la el acasă, în mahalaua lui, Mahalaua Tăbăcarilor. Şi de-atunci tot acolo trăieşte, pieile le argăseşte şi-n Niprul cel de argint le umezeşte.

Faima lui Nikita însă a ajuns până hăt, departe. Iar poporul a întocmit povestea aceasta despre el – să le fie tuturor oamenilor de treabă temei de adâncă chibzuinţă.

Calul nazdravan

poveste rusă

Afost odată ca niciodată. A fost odată un moş care avea trei feciori: celui mai mic dintre ei, îi spuneau toţi Ivanuşka-prostănacui.

Şi moşul acela a semănat într-un an nişte grâu. Grâul a crescut tare frumos, numai că se înnădise cineva care-l strivea şi-l călca în picioare.

Atunci moşul le-a zis feciorilor:

— Dragii mei feciori! Să staţi de pază cu rândul fiecare dintre voi, noapte de noapte, ca să păziţi şi să mi-I prindeţi pe hoţ!

Veni noaptea cea dintâi.

Cel mai mare dintre feciori se duse să păzească grâul, dar i se făcu somn. Şi-atunci se furişă în şura cu

fân şi dormi până dimineaţa.

Când se întoarse acasă, a doua zi în zori, zise:

— N-am închis ochii toată noaptea, am păzit grâul! Am îngheţat bocnă, dar n-am văzut niciun hoţ!

în cea de a doua noapte se duse feciorul cel mijlociu şi dormi până dimineaţa în şura cu fân.

în cea de-a treia noapte veni rândul lui Ivanuşka-prostănacui să se ducă la păzit.

El îşi puse în sân o plăcintă, luă o funie şi plecă. îndată ce ajunse în câmp se aşeză pe un pietroi. Şedea – nu dormea, din plăcintă molfăia şi aştepta hoţul.

Chiar la miezul nopţii se năpusti pe ogorul cu grâu un cal; părul calului – un fir de aur şi altul de-argint. Calul alerga – pământul cutremura, din urechi nouri de fum scotea, din nări – pălălaie de flăcări ţâşnea.

Şi calul acesta începu să mănânce grâul. Drept e, că mai mult îl călca în picioare decât îl mânca.

Ivanuşka se apropie tiptil de cal şi dintr-o mişcare dibace îi aruncă funia pe după gât.

Se smuci calul din toate puterile, dar degeaba!

în vremea asta Ivanuşka i se săltă uşurel în spinare şi se prinse zdravăn de coamă.

Calul începu să alerge nebuneşte peste câmpuri. Alergă şi tot alergă dar nu izbuti să-l trântească pe călăreţ!

Atunci încercă să-l înduplece cu binişorul pe Ivanuşka:

— Dă-mi drumul, Ivanuşka, lasă-mă slobod! Că eu, drept răsplată, făgăduiesc să-ţi fac un mare bine.

— Fie, zise Ivanuşka, de dat, îţi dau eu drumul, dar după aceea cum o să te mai găsesc?

— Păi, să ieşi în câmpia mare, liberă din zare-n zare, să fluieri de trei ori voinicește şi să strigi deslușit, vitejește: „Calule-năzdrăvanule, roibule-viteazule, te-aşterne în faţă-mi degrabă, ca frunza căzută în iarbă!“ – şi eu voi fi acolo.

Ivanuşka îi dădu drumul calului, după ce, mai întâi, îl puse să tăgăduiască cum că niciodată nu va mai mânca şi nici nu va mai călca în picioare grâul.

în zorii zilei veni şi Ivanuşka acasă.

— Ei, ce-ai văzut pe unde-ai fost? îl întrebară fraţii lui.

— Păi, am prins un cal, le răspunse Ivanuşka, părul calului – un fir de aur şi altul de-argint.

— Şi unde-i calul acela?

— Păi, mi-a făgăduit că nu mai intră în grâu, şi-atunci i-am dat drumul.

Fraţii nu-i dădură crezare lui Ivanuşka şi râseră de el pe săturate.

Numai că, chiar din noaptea aceea, nimeni nu se mai atinse de grâul lor...

Nu mult după întâmplarea aceasta, ţarul trimise soli în toate oraşele, în toate târgurile, în toate satele să facă ştiută tuturor această chemare:

— Să se-adune boierii şi curtenii, negustorii şi ţăranii de rând, ca să se înfăţişeze Preafrumoasei Elena, fiică a ţarului! Ţarevna Elena se va afla într-un turn înalt, în dreptul ferestruicii acestuia. Cel ce va izbuti să se salte călare, pe calul său, până la odrasla ţarului şi va lua inelul de aur din degetul acesteia, aceluia îi va fi soţie!

Şi iată că în ziua arătată încep şi fraţii mai mari să se pregătească de plecare la palatul ţarului – nu pentru a încerca să se salte până la fereastra turnului, ci doar să-i privească pe ceilalţi avântându- se. Iar Ivanuşka prostănacul prinse să se roage de ei:

— Scumpii mei frăţiori, rogu-vă, daţi-mi şi mie un căluţ cât de mic, să merg şi eu s-o văd pe Preafrumoasa Ţarevnă.

— Cum să te duci tu, prostănacule? Vrei să aibă lumea de cine râde? Mai bine şezi colea pe vatră şi joacă-te în cenuşă!

Cei doi fraţi plecară, iar Ivanuşka le zise soţiilor acestora:

— Daţi-mi un paneraş, să fac şi eu măcar o treabă: să mă duc în pădure să culeg ciuperci!

Luă paneraşul şi se duse, chipurile, să culeagă ciuperci.

Ieşi Ivanuşka în câmpia mare, liberă din zare-n zare, şi aruncând paneraşul sub o tufă, fluieră de trei ori voinicește, şi strigă deslușit, vitejește:

— Calule-năzdrăvanule, roibule-viteazule, te-aşteme în faţă-mi degrabă, ca frunza căzută în

iarbă!

Calul alerga, pământul cutremura, din urechi nouri de fum scotea, din nări— pălălaie de flăcări țâșnea.

Veni într-o goană și rămase încremenit în fața feciorului:

— Care ți-e porunca, Ivanușka?

— Vreau să merg s-o văd pe fiica țarului, pe Preafrumoasa Elena! a răspuns Ivanușka.

— Prea bine, strecoară-te în urechea mea dreaptă și ieși prin cea stângă!

S-a strecurat Ivanușka în urechea dreaptă, a ieșit prin urechea stângă a calului și s-a prefăcut într- un voinic falnic și chipeș, cum n-ai putea nici cu gândul să gândești, nici în vis să-nchipuiești, nici în povești să-l găsești, nici cu pana să-l zugrăvești!

A încălecat Calul-năzdrăvan și a pornit la galop drept spre oraș.

Pe drum îșI ajunse din urmă frații, trecu în goană pe lângă ei și le-o luă înainte, acoperindu-i cu nori de praf.

Ținând-o tot într-un galop, Ivanușka ajunse în piața orașului, chiar lângă palatul țarului. Și ce să vadă – se adunase acolo lume, câtă frunză și iarbă, iar în turnul cel înalt, la fereastră, ședea Țarevna – Preafrumoasa Elena. Inelul din degetul ei strălucea de-ți lua ochii – era neprețuit. Iar Țarevna – frumoasă ca o zână.

Cu toții o priveau, dar să se salte până la ea nu se-ncumeta niciunul: n-aveau chef să-și frângă gâtul!

Și-atunci Ivanușka îmboldi cu călcâieie Calul-năzdrăvan...

Calul fornăi, necheză, se săltă – și ajunse sus, doar trei bârne mai erau până la fereastra Țarevnei.

Mare fu mirarea celor de față, dar Ivanușka întoarse calul și se făcu nevăzut.

Oamenii strigau într-un glas:

— Cine era? Cine era?

însă pe Ivanușka parcă-l înghițise pământul. Văzuseră cu toții de unde venise, dar n-a văzut nimeni încotro plecase.

Acuma, după ce gonise din răsputeri, Ivanușka ajunse în câmpia mare, coborî de pe cal, i se strecură în urechea stângă, ieși prin urechea dreaptă și se prefăcu din nou în Ivanuška-prostănacul.

I-a dat drumul Calului-năzdrăvan, a cules din pădure un paneraș plin cu ciuperci otrăvitoare și le-a dus acasă.

— Ia uitați-vă ce ciuperci bune am adus!

Soțiile fraților l-au luat la rost pe Ivan:

— Astea-s ciuperci bune, prostănacule? Să le mănânci tu singur!

Ivanușka a zâmbit, s-a suit pe vatră și s-a așezat acolo.

îndată ce s-au întors acasă, frații au pornit să le povestească soțiilor ce văzuseră în oraș:

— Dac-ați fi fost acolo, dragele noastre să fi văzut ce mândrețe de voinic i s-a înfățișat țarului! De când suntem pe lume n-am auzit de unul ca el. Și când s-a săltat odată cu calul, a ajuns sus, doar trei bârne mai erau până la fereastra Țarevnei.

Ivanușka, cum stătea culcat pe vatră și zâmbea, zise:

— Scumpii mei frățiori, oare nu eram eu voinicul acela?

— Cum era să fii tu, prostănacule! Șezi acolo, pe vatră și prinde muște!

A doua zi frații mai mari au plecat din nou la oraș, iar Ivanușka a luat panerașul și s-a dus după ciuperci.

Ieși în câmpia mare, liberă din zare-n zare și aruncând panerașul, fluieră de trei ori voinicește și strigă deslușit, vitejește:

— Calule-năzdrăvanule, roibule-viteazule, te-așteme în față-mi degrabă, ca frunza căzută în iarbă!

Calul alerga, pământul cutremura, din urechi nouri de fum scotea, din nări – pălălaie de flăcări țâșnea.

Veni într-o goană și rămase încremenit în fața lui Ivanușka.

Ivanușka se strecură în urechea dreaptă, ieși prin urechea stângă a Ca- lului-năzdrăvan și se prefăcu în Voinicul-voinicilor. încălecă și goni la palat.

în piață ce să vadă? se adunase și mai multă lume decât prima dată. Cu toții se minunau și se desfătau privind-o pe Țarevna, dar să se salte până la ea nu-i trecea nici unuia prin minte, că doar cine ar fi avut chef să-și frângă gâtul?!

Și-atunci Ivanușka își îmboldi calul cu călcâiele. Calul-năzdrăvan necheză și ajunse sus, doar două bârne mai

erau până la fereastra Ţarevnei.

Ivanuşka îşi întoarse Calul-năzdrăvan şi pe dată dispăru. Văzuseră cu toţii de unde venise, dar n- a văzut nimeni încotro plecase. Iar Ivanuşka se şi afla în câmpia mare.

I-a dat drumul Calului-năzdrăvan, iar el s-a dus acasă. S-a suit pe vatră, s-a aşezat acolo şi a început să-şi aştepte fraţii.

Când s-au întors acasă fraţii au povestit:

— Dragele noastre, iar a venit mândreţea aceea de voinic! Doar două bârne mai avea până la fereastra Ţarevnei!

Iar Ivanuşka iar zice către ei:

— Scumpii mei frăţiori, oare nu eram eu voinicul acela?

— Stai cuminte, prostănacule, şi nu te băga în vorbă!

A treia zi fraţii se pregăteau să plece iar, când Ivanuşka le-a zis:

— Daţi-mi măcar un căluţ mai prost: să merg şi eu cu voi!

— Stai acasă, prostănacule! Numai tu lipseşti acolo!

Ziseră asta şi plecară.

Ivanuşka ieşi în câmpia mare, liberă din zare-n zare, fluieră de trei ori voiniceşte şi strigă desluşit, vitejeşte:

— Calule-năzdrăvanule, roibule-viteazule, te-aşteme în faţă-mi degrabă, ca frunza căzută în iarbă!

Calul alerga, pământul cutremura, din urechi nouri de fum scotea, din nări pălălaie de flăcări ţâşnea. Veni într-o goană şi rămase încremenit în faţa lui Ivanuşka. Ivanuşka se strecură în urechea dreaptă şi ieşi prin urechea stângă a calului. Se prefăcu în Voinicul-voinicilor şi goni la palatul ţarului.

Se năpusti în galop până lângă turnul cel înalt, dădu bice calului... Calul-năzdrăvan necheză mai tare decât înainte, izbi pământul cu copitele, se săltă – şi ajunse Ia fereastră!

Ivanuşka sărută buzele roşii ca sângele ale Ţarevnei, îi scoase din deget inelul de preţ şi dispăru în goana mare.

Pe loc începură cu toţii să strige, să ţipe şi să dea din mâini:

— Prindeţi-l! Puneţi mâna pe el!

Dar pe Ivanuşka parcă-l înghiţise pământul. Doar cât l-au zărit şi dus a fost!

Iar el i-a dat drumul calului şi a venit acasă. Avea o mână legată cu o cârpă.

— Dar ce-ai păţit, mă rog? l-au întrebat cumnatele lui.

— Păi, căutam ciuperci şi m-am înţepat într-un ciot.

Şi se urcă pe vatră.

Când s-au întors fraţii, au început să povestească ce şi cum a fost:

— Dragele noastre, de data asta voinicul acela, când s-a săltat odată, a ajuns până la Ţarevnă, a sărutat-o pe buze şi i-a scos inelul din deget!

Ivanuşka, ghemuit pe după horn cum era, o ţinea una şi bună:

— Scumpii mei frăţiori, oare nu eram eu voinicul acela?

— Stai cuminte, prostănacule, nu mai trăncăni degeaba!

Chiar, atunci lui Ivanuşka îi trecu prin minte să se mai uite o dată la inelul cel scump al Ţarevnei.

Abia apucă să-şi scoată cârpa, că toată izba fu năpădită de lumină!

— Astâmpără-te, prostănacule, nu te mai juca cu focul! au strigat fraţii lui. Ce, vrei să dai foc izbei?! Cred că e timpul să te-alungăm de acasă!

Ivanuşka n-a zis nimic, doar şi-a înfăşurat mâna cu inelul din nou în cârpă.

Peste trei zile ţarul trimise o nouă chemare cum că trebuie să se adune, de la mic la mare, tot poporul împărăţiei la palat, la un ospăţ şi că nimeni să nu cuteze a rămâne acasă. Cine va nesocoti ospăţul ţarului – o să i se reteze capul! N-au mai avut încotro cei doi fraţi, au trebuit să-l ia la ospăţ şi pe Ivanuşka-prostănacui.

Veniră, se aşezară la mesele din lemn de stejar acoperite cu feţe înflorate, stătură să mănânce – să bea şi să vorbească de una, de alta.

Iar Ivanuşka s-a furişat pe cuptor şi stătea acolo într-un colţişor.

Preafrumoasa Elena trecea pe rând de la un musafir la altul şi-i îmbia pe toţi cu vin şi mied, iar în vremea

asta îl cerceta cu privirea pe fiecare – nu cumva are pe deget inelul ei cel scump?

Numai că nu-şi văzu inelul la nimeni.

Tot trecând aşa de la unul la altul ajunse şi la ultimul oaspete – la Ivanuşka. El şedea ghemuit după sobă, avea pe el o hăinuţă ponosită şi nişte opinci găurite, iar o mână şi-o ţinea legată cu o cârpă.

Privindu-l, fraţii îşi ziceau: „Ia te uită, Ţarevna îl cinsteşte cu vin pe Ivaşka al nostru!“

Iar Ţarevna, după ce îi întinse lui Ivanuşka paharul, îl întrebă:

— Spune-mi, voinicule, de ce ţi-e mâna legată?

— Am fost la pădure să culeg ciuperci şi m-am înţepat într-un ciot.

— Ia desfa legătura, să văd şi eu, ce ai?

Ivanuşka îşi scoase cârpa şi pe degetul lui începu să strălucească şi să scânteieze inelul Ţarevnei!

Ţarevna se bucură nespus, îl luă de mână pe Ivanuşka, îl duse în faţa tatălui său şi zise:

— Uite, tată, mi-am găsit mirele!

L-au îmbăiat, l-au pieptănat, l-au îmbrăcat pe Ivanuşka, care de-acum înainte nu mai era Ivanuşka-prostănacul ci Voinicul-voinicilor, aşa că nici nu-l mai puteai recunoaşte!

Dar cine mai stătea să le lămurească, să le tălmăcească pe toate? Un lucru e ştiut însă, că odată cu ospăţul plin de veselie, porniră să sărbătorească şi nunta!

La ospăţul acela şi eu am petrecut, vin şi mied am tot băut, pe mustăţi mi se prelingea, dar în gură nu-mi nimerea.

Prinţesa Roasca-Broasca

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o anume împărăţie, un împărat care avea trei feciori. Pe cel mai mic dintre ei îl chema Ivan-Ţarevici. într-o zi, împăratul şi-a chemat feciorii şi le-a zis:

Dragii mei copii! Acum aţi crescut mari cu toţii, e timpul să vă gândiţi la însurătoare!

— Păi, tăicuţule, la cine să ne ducem noi în petit?

— Uite cum faceţi: luaţi câte o săgeată, puneţi-o în arcul bine întins şi sloboziţi-o fiecare în altă parte. Şi unde îi va cădea săgeata, acolo să meargă fiecare dintre voi în peţit.

„Cei trei fraţi ieşiră în curtea mare a palatului, apoi fiecare din ei îşi întinse arcul şi trase.

Săgeata trasă de fratele mai mare a căzut într-o curte boierească, chiar în faţa iatacului fetei boierului şi copila o ridică.

Săgeata trasă de fratele mijlociu zbură până la curtea unui negustor şi căzu într-un frumos pridvor. Şi cum în pridvorul acela stătea fata negustorului, ridică ea săgeata.

Săgeata trasă de Ivan-Ţarevici căzu într-o baltă mocirloasă şi o ridică Roasca-Broasca...

Fraţii mai mari, de cum plecară să-şi caute săgeţile, le găsiră numaidecât: unul —în iatacul boieresc, celălalt— în curtea negustorului. Ivan-Ţarevici însă, multă vreme nu izbuti să-şi găsească săgeata. Două zile încheiate cutreieră el pădurile şi munţii, iar în cea de-a treia nimeri într-o baltă mlăştinoasă. Când colo, ce să vadă? Roasca-Broasca şedea pe un bolovan ţinând săgeata lui. Când Ivan-Ţarevici vru s-o ia la fugă şi să se lase păgubaş de chilipirul peste care dăduse, Roasca- Broasca îi zise:

— Oac-oac, Ivan-Ţarevici! Vino de-ţi primeşte săgeata, iar pe mine ia-mă de nevastă.

Mâhnit, Ivan-Ţarevici, îi răspunse:

— Cum să te iau de nevastă? O să-şi bată joc toată lumea de mine!

— Ia-mă de nevastă, Ivan-Ţarevici, şi n-o să-ţi pară rău!

Ivan-Ţarevici a chibzuit, a chibzuit, apoi a luat-o pe Roasca-Broasca, a învelit-o într-o batistă şi a adus-o la palat.

Când au venit fraţii mai mari, au prins a povesti unde nimerise săgeata fiecăruia dintre ei.

Şi-a povestit şi Ivan-Ţarevici păţania. Fraţii au început să râdă de el, dar tatăl i-a zis:

— Ia-o pe Roasca-Broasca, altminteri – n-ai încotro!

Şi iată că s-au sărbătorit trei nunţi dintr-o dată şi s-au însurat feciorii împăratului: cel mare – cu tânăra

boieroaică, cel mijlociu – cu fata negustorului, iar Ivan-Ţarevici – cu Roasca-Broasca.

A doua zi după nuntă, împăratul şi-a chemat feciorii şi le-a zis:

— Ei, scumpii mei feciori, iată-vă însuraţi pe toţi trei. Acum aş dori să aflu: ştiu soţiile voastre să coacă pâine? De aceea până mâine să-mi coacă fiecare din ele câte o pâine mare, rotundă, albă şi bine crescută.

S-au închinat feciorii în faţa părintelui lor şi au plecat.

Dar Ivan-Ţarevici s-a întors în palatele sale tare posomorit: de gânduri împovărat, cu capul mai jos de umeri plecat.

— Oac-oac, Ivan-Ţarevici, i-a zis Roasca-Broasca, de ce te-ai întristat aşa? Ţi-a spus vreo vorbă de mustrare tatăl tău?

Cum să nu fiu trist! i-a răspuns Ivan-Ţarevici. Tăicuţul meu a poruncit ca până mâine la gustarea de dimineaţă, tu să coci singură o pâine mare, rotundă, albă şi bine crescută...

— Nu fi supărat, Ivan-Ţarevici! Mai bine culcă-te, dormi şi te odihneşte: noaptea e un sfetnic bun!

îndată ce s-a culcat Ivan-Ţarevici, Roasca-Broasca îşi lepădă pielea de broască şi se prefăcu într- o mândreţe de copilă, Preaînţeleapta Vasilisa – atât de frumoasă cum n-ai putea nici în poveste s-o găseşti, nici cu pana s-o zugrăveşti!

A luat un ciur des şi nişte site mai mărunte de a cernut faina de grâu, a frământat un aluat alb şi a copt o pâine moale şi pufoasă, ba a mai şi împodobit-o cu felurite desene ciudate: pe margini – oraşe şi palate, grădini şi turnuri, deasupra – păsări zburând, dedesubt – fiare sălbatice alergând.

Dimineaţa Roasca-Broasca îl trezi pe Ivan-Ţarevici:

— E timpul, Ivan-Ţarevici, scoală-te să duci pâinea!

Când Ivan-Ţarevici a văzut pâinea – tare s-a mai minunat: nu văzuse niciodată până atunci o pâine ca aceea!

A aşezat pâinea pe o tavă de aur şi i-a dus-o tatălui său.

Au venit şi fraţii mai mari, au adus şi ei pâinile lor, doar că la ele nu prea aveai ce vedea: pâinea fiicei boierului era cam arsă, iar a fetei negustorului ieşise crudă şi prăvălită pe-o coastă.

împăratul primi mai întâi pâinea feciorului celui mare şi când o văzu porunci să fie dată dulăilor din curte.

Apoi primi pâinea feciorului mijlociu şi zise:

— O pâine ca asta poţi mânca numai dacă mori de foame!

Veni şi rândul lui Ivan-Ţarevici. Primind pâinea adusă de el, împăratul zise:

— O pâine ca asta trebuie mâncată numai la zile de mare sărbătoare!

Şi pe dată le dădu feciorilor o nouă poruncă:

Aş dori să aflu cum ştiu soţiile voastre să ţească. Luaţi deci mătasă, fir de aur, de argint şi puneţi- le să-mi ţească cu mâinile lor până mâine, fiecare, câte un covor!

S-au întors feciorii mai mari la soţiile lor şi le-au vestit porunca împăratului. Soţiile au chemat pe mame, pe dădace sau doar pe nişte slujnice frumoase – să le dea o mână de ajutor la ţesutul covoarelor. Şi numaidecât mamele, dădacele, fetele slujnice s-au adunat cu toatele şi s-au pus la treabă – cu fir de aur şi de argint să ţească, cu fir de mătasă – să coasă...

Ivan-Ţarevici însă s-a întors acasă tare posomorit, de gânduri împovărat cu capul mai jos de umeri plecat.

— Oac-oac, Ivan-Ţarevici i-a zis Roasca-Broasca, de ce eşti aşa de trist? Ţi-a spus vreo vorbă de dojană tatăl tău?

— Cum să nu fiu trist? i a răspuns Ivan-Ţarevici. Tăicuţul meu a poruncit sa-i ţeşi în noaptea asta un covor înflorat!

Nu fi supărat, Ivan-Ţarevici! Mai bine culcă-te şi dormi: noaptea e un sfetnic bun!

îndată ce s-a culcat Ivan-Ţarevici, Roasca-Broasca îşi lepădă pielea de broască, se prefăcu iar în mândreţea de copilă Preaînţeleapta Vasilisa şi începu să ţească covorul. De-mpungea cu acu-odată – răsărea floarea- nflorată, a doua oară de-mpungea – cel mai iscusit model se-arăta, când impunse-a treia oară— păsări sprintene zburară... Nici nu se arătaseră zorile şi covorul fu gata.

Când s-a trezit Ivan-Ţarevici şi când a văzut covorul, vai! ce s-a mai minunat, era atât de frumos cum n-ai

putea nici cu gândul să gândeşti, nici în vis să-nchipuieşti, ci, poate, doar în poveste să povesteşti!

Şi iată că s-au înfăţişat împăratului tustrei fraţii, ca să-i aducă fiecare covorul ţesut. împăratul a luat întâi covorul fiului mai mare şi după ce-l privi, rosti:

— Ăsta doar la poartă să fie aşternut!

Primi covorul adus de fiul mijlociu, îl privi şi zise:

— Covorul acesta să fie numai acoperământ pentru cai când plouă!

Primi covorul de la Ivan-Ţarevici, îl privi şi zise:

— Iar acest covor să fie aşternut la cele mai mari sărbători în iatacul meu! A pe dată, împăratul dădu o nouă poruncă: tustrei feciorii să poftească, împreună cu soţiile lor, la ospăţul ce are să-l dea la palat: dorea împăratul să vadă care dintre ele dansează cel mai bine.

Şi au plecat cei trei fraţi fiecare acasă la el. Ivan-Ţarevici mergea tare mâhnit zicându-şi în sinea lui: „Cum o s-o duc eu pe Roasca-Broasca mea la ospăţul împăratului?" Când a ajuns, Roasca- Broasca l-a întrebat:

— Ce, iar eşti trist, Ivan-Ţarevici? Iar eşti de gânduri împovărat, cu capul mai jos de umeri plecat?

A- Cum să nu mă întristez? i-a zis Ivan-Ţarevici. A poruncit tăicuţul ca mâine, să te duc la ospăţul ce are să-l dea la palat...

— Nu mai fi îndurerat! Culcă-te şi dormi: noaptea e un sfetnic bun!

A doua zi, când era vremea să plece la ospăţ, Roasca-Broasca i-a zis:

— Ivan-Ţarevici, du-te singur la ospăţul împăratului că eu o să vin în urma ta. Când o să auzi zarvă şi tunete să nu te sperii, ci să spui: „Aceasta, de bună seamă, e broscuţa mea care vine în cutioara ei!"

Şi Ivan-Ţarevici s-a dus singur la ospăţul împăratului.

Fraţii mai mari însă au venit la palat împreună cu soţiile, dichisite şi gătite amândouă, nevoie mare. Cum au venit au şi început să-l ia în râs pe Ivan-Ţa- revici:

— Păi, cum aşa, frate, ai venit singur, fără soţie? Trebuia s-o fi adus măcar învelită în batistă, ca să ascultăm şi noi cum orăcăie.

Deodată se auziră tunete şi o zarvă nemaipomenită – de se zgudui, se cutremură până-n temelii palatul. Toţi oaspeţii s-au speriat, au sărit de pe la locurile lor, s-au zăpăcit, de nu mai ştiau ce să facă. Iar Ivan-Ţarevici a zis:

— Nu vă fie teamă, dragi oaspeţi! Aceasta, de bună seamă, e broscuţa mea care vine în cutioara ei!

Au dat buzna cu toţii la ferestre şi ce să vadă? Servitori iuţi de picior aleargă, călăreţi vajnici gonesc, iar în urma lor zboară o caleaşcă de aur, cu o pereche de cai murgi înhămaţi la ea.

Caleaşca a tras în faţa pridvorului, dar din ea n-a coborât o broască ci însuşi Preaînţeleapta Vasilisa, frumoasă, că la soare te puteai uita dar la dânsa – ba. Toţi oaspeţii se minunau, o priveau fermecaţi şi rămaseră muţi de uimire...

Preaînţeleapta Vasilisa l-a luat de mână pe Ivan-Ţarevici şi s-au aşezat amândoi la mesele din lemn de stejar acoperite cu feţe înflorate...

Şi s-au pus oaspeţii să mănânce, să bea, să se veselească.

Preaînţeleapta Vasilisa bea, dar potirul nu-l golea, şi resturile în mâneca stângă le-arunca. Iar după ce a mâneai friptură de lebădă – aruncă oasele în mâneca dreaptă.

Soţiile fraţilor mai mari văzură lucrul acesta şi, fuguţa şi ele: ce nu puteau să bea – şi una şi alta în mânecă- şi turna, din mâncare ce le rămânea – şi una şi alta în cealaltă mânecă arunca. Dar de le- ai fi întrebat de ce fac asta – n-ar fi ştiut a spune.

îndată ce s-au ridicat oaspeţii de pe la mese, a început să cânte muzica şi s-a pornit dansul. Preaînţeleapta Vasilisa s-a dus şi ea să danseze cu Ivan-Ţarevici. Când îşi flutură odată mâneca stângă – se ivi pe negândite un lac, iar când îşi flutură mâneca dreaptă – lebede albe prinseră a pluti pe lac. Atât împăratul cât şi oaspeţii mult se mai minunară. Dar de cum termină ea să danseze totul se făcu nevăzut: şi lacul şi lebedele cele albe...

S-au dus să danseze şi soţiile fraţilor mai mari. Numai că ele când şi-au fluturat mâneca stângă – i-au stropit pe toţi musafirii, iar când şi-au fluturat-o pe cea dreaptă – i-au împroşcat cu oase şi resturi, ba mai-mai să-i

scoată un ochi însuşi împăratului. Supărat, împăratul a poruncit să fie alungate amândouă din odăile sale.

Când ospăţul se apropia de sfârşit, Ivan-Ţarevici găsi o clipă liberă şi trase o fugă până acasă. Căută pielea de broască şi o puse pe foc.

La întoarcerea acasă, Preaînţeleapta Vasilisa – îndată băgă de seamă că pielea ei de broască nu-i nicăieri. S-a repezit s-o caute. A căutat-o cât a căutat-o, şi cum de găsit n-a găsit-o, i-a zis lui Ivan- Ţarevici:

— Ah, Ivan Ţarevici, cum de-ai făcut una ca asta?! De ce mi-ai pus pe foc pielea de broască? Dacă ai mai fi avut răbdare încă trei zile, aş fi fost pe veci a ta. Acuma însă, rămâi cu bine, să mă cauţi peste nouă mări şi nouă ţări, la capătul pământului, în ţara-nsorită a lui Koşcei cel fără de moarte. De-abia după ce-ai să rupi trei perechi de cizme de fier, şi-ai să mănânci trei pâini de fier – ai să mă găseşti tu pe mine...

Spuse asta, se prefăcu într-o lebădă albă şi îşi luă zborul pe fereastră.

Ivan-Ţarevici rămase nemângâiat şi grozav de îndurerat. Dar se pregăti de drum: îşi luă arcul şi săgeţile, încălţă cizme de fier, îşi puse într-o desagă trei pâini de fier şi porni să-şi caute soţia, pe Preaînţeleapta Vasilisa.

Dacă a mers mult ori puţin, dacă a ajuns departe ori aproape, cine să ştie? – repede doar povestea se povesteşte, mai anevoie fapta se săvârşeşte – atâta ştim că după o vreme a rupt două perechi de cizme de fier şi a mâncat două pâini de fier. Şi cum mergea el aşa, a întâlnit într-o zi un bătrânel împovărat de ani.

— Bună ziua, bunule, i-a zis Ivan-Ţarevici.

— Bună ziua, voinicule! Ce cauţi şi-ncotro mergi?

Iar Ivan-Ţarevici i-a povestit bătrânelului oful său.

— Eh, Ivan-Ţarevici, i-a zis bătrânelul, de ce ai pus pe foc pieleade broască? Doar nu tuo îmbrăcasei cu ea şi de aceea nu se cădea să i-o scoţi tu! Preaînţeleapta Vasilisas-a născut mai şireată şi mai înţeleaptă decât tatăl ei, Koşcei cel fără de moarte, de aceea s-a mâniat pe ea şi i-a poruncit să se prefacă vreme de trei ani în broască. Dar ce-ţi tot zic eu, că doar cu vorba nu înlături nenorocirea. Uite, ţine ghemul acesta şi încotro s-o rostogoli el, într-acolo să te îndrepţi şi tu.

Ivan-Ţarevici i-a mulţumit bătrânelului şi a pornit în urma ghemului primit.

Ghemul se rostogolea peste munţi cu piscuri înalte, peste păduri întunecate, se rostogolea peste pajişti verzi şi mănoase, prin bălţi urâte, mlăştinoase, se rostogolea peste locuri pustii, uricioase, iar Ivan-Ţarevici mergea şi tot mergea în urma lui, nicăieri nu se oprea, nicăieri nu se-aşeza. A mers el şi-a tot mers, până a rupt cea de-a treia pereche de cizme de fier, până a mâncat şi a treia pâine de fier şi a ajuns la un codru des, de nepătruns. Chiar atunci se întâlni cu un urs.

„N-ar fi rău să omor ursul ăsta! îşi zise Ivan-Ţarevici. Că n-am niciun fel de merinde."

Tocmai îşi potrivi săgeata şi ochi, când îl auzi pe urs vorbindu-i în grai omenesc:

— Nu mă omorî, Ivan-Ţarevici! Că o să-ţi fiu şi eu cândva de folos.

Şi Ivan-Ţarevici nu s-a atins de urs. I s-a făcut milă de el, aşa că şi-a văzut de drum.

Cum mergea el aşa printr-o câmpie întinsă, ce să vadă? Chiar deasupra capului său zbura un răţoi de toată frumuseţea. Ivan-Ţarevici îşi întinse arcul gata să sloboadă o săgeată ascuţită asupra răţoiului, când acesta îi vorbi în grai omenesc:

— Nu mă omorî, Ivan-Ţarevici! că o să-ţi fiu şi eu cândva de folos.

Iar lui Ivan-Ţarevici i s-a făcut milă de răţoi şi nu s-a atins de el, ci, aşa flămând cum era, şi-a văzut mai departe de drum.

Deodată îi ieşi în cale alergând un iepure urecheat.

„O să omor iepurele, îşi zise Ţarevici, că nu mai pot de foame.

Ochi, întinse arcul, dar iepurele îi vorbi cu grai omenesc:

— Nu-mi lua viaţa, Ivan-Ţarevici! Că o să vină vremea când o să-ţi fiu şi eu de folos.

Şi de iepure i se făcu milă lui Ivan-Ţarevici, aşa că-şi văzu de drum mai departe. După o vreme ajunse la marea cea albastră şi, ce să vadă? chiar pe ţărm, culcat pe nisipul galben, un peşte, o ştiucă mai mult moartă decât vie.

Ivan-Ţarevici îşi zise:

— De data asta n-am ce face, o să mănânc ştiuca! Mi-e tare foame şi nu mai pot răbda!

— Ah, Ivan-Ţarevici, rosti ştiuca, fie-ţi milă de mine şi nu mă mânca, mai bine aruncă-mă în marea cea albastră!

Lui Ivan-Ţarevici i se făcu milă de ştiucă şi-o aruncă în mare, apoi porni mai departe de-a lungul ţărmului, în urma ghemului său.

Să fi mers mult, să fi mers puţin, cine mai ştie? doar că la o vreme, tot rostogolindu-se ghemul ajunse într-o pădure, chiar în faţa unei colibe rotitoare pe picior de găină. Ivan-Ţarevici rosti:

— Colibă, colibioară, opreşte-te cu faţa la mine, pădurea la spate-ţi rămână!

Coliba, ascultând de vorba lui, se întoarse cu spatele către pădure şi cu faţa spreel. Ivan-Ţarevici intră în colibă şi ce să vadă? pe vatră stătea culcată Baba-Cloanţa-Cotoroanţa. Văzându-l pe Ţarevici, l-a întrebat:

— De ce ai venit la mine, mândrule voinic? De bună voie, sau de nevoie?

— Ah, Babă-Cloanţă-Cotoroanţă, mai bine mi-ai da întâi să mănânc şi să beau şi mi-ai pregăti baia cu aburi, şi-abia după aceea m-ai lua la întrebat.

— Că bine spui, i-a răspuns Baba-Cloanţa.

Apoi i-a dat lui Ivan-Ţarevici să mănânce şi să bea şi i-a pregătit baia cu aburi, iar Ivan-Ţarevici i-a povestit că o caută pe soţia sa, Preaînţeleapta Vasilisa.

— Ştiu, ştiu! zise Baba-Cloanţa. Ea este acuma la ticălosul acela de Koşcei cel fără de moarte. Va fi tare greu să ajungi la ea, căci cu Koşcei n-o prea poţi scoate la capăt: pe el nicisăgeata, nici sabia nu-l poate răpune. Da aceea nu se teme de nimeni.

— Dar moartea lui, unde se află?

— Moartea lui stă într-un vârf de ac şi acul acela se află-ntr-un ou; oul – se află în raţă; raţa e în iepure; iepurele e într-un sipet ferecat şi sipetul – în vârful unui stejar bătrân. Iar stejarul acela creşte într-un codru de nepătruns.

Apoi Baba-Cloanţa i-a spus lui Ivan-Ţarevici cum ar putea să răzbească până la stejarul cu pricina. Aşa că Ivan-Ţarevici i-a mulţumit şi a pornit la drum.

I-a trebuit mult până să răzbească prin codri de nepătruns şi să străbată bălţi mlăştinoase, dar până la urmă a ajuns la stejarul lui Koşcei. Stejarul acela îşi proptise vârful printre nouri, rădăcinile îi erau răspândite în pământ pe o sută de verste jur-împrejur, iar crengile lui acopereau strălucirea soarelui. Şi tocmai în vârful stejarului – se afla sipetul ferecat. Ivan-Ţarevici se tot uita la stejar şi nu ştia cum să facă să ia sipetul...

„Eh, gândi el, pe unde-o fi oare ursul? El m-ar putea ajuta!“

Abia îşi termină gândul că ursul se şi înfăţişă: alergă într-un suflet şi smulse stejarul din pământ cu rădăcină cu tot. Din vârful lui căzu sipetul care se sfărâmă în bucăţele.

Din sipet ieşi iepurele care o luă la goană.

„Pe unde-o fi iepurele jneu? gândi Ţarevici. Negreşit că doar el l-ar putea ajunge din urmă pe iepurele ăstălalt...“

Abia îşi termină gândul că iepurele se şi înfăţişă: îl ajunse din urmă pe celălalt iepure şi-l sfâşie

Atunci, din iepurele sfâşiat îşi luă zborul o raţă, care se ridică sus-sus în înaltul cerului. „Pe unde-o fi răţoiul meu?“ gândi Ţarevici. Iar răţoiul se şi repezise în zbor după raţă şi o lovea cu ciocul în cap. Raţa scăpă oul şi oul căzu în marea albastră...

Ivan-Ţarevici se întristă; stătea pe ţărmul mării şi gândea:

„Pe unde-o fi ştiuca mea? Ea ar găsi oul pe fundul mării!”

Când colo, văzu un peşte, o ştiucă – ce se apropia de ţărm înotând şi având în dinţi un ou:

— Ţine, Ivan-Ţarevici!

Ivan-Ţarevici se bucură, sparse oul, scoase acul şi-i rupse vârful. îndată ce-l rupse – pieri Koşcei cel fără de moarte, prefacându-se într-o pulbere din cea mai măruntă.

Ivan-Ţarevici se duse la palatele lui Koşcei. Preaînţeleapta Vasilisa îi ieşi în întâmpinare şi îi zise:

— Ei, Ivan-Ţarevici, acum, că ai fost în stare să mă cauţi şi să mă găseşti, voi fi pe veci a ta! Ivan-Ţarevici alese cel mai bun armăsar din grajdul lui Koşcei şi încăle- când împreună cu Preaînţeleapta Vasilisa, se întoarse în împărăţia sa.

Acolo au trăit amândoi în prietenie, dragoste şi bună înţelegere.

în două.

Du-te acolo-nu ştiu unde

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o anume ţară un ţar necăsătorit. Şi avea acel ţar în slujba sa un arcaş pe nume Andrei, într-o zi s-a dus Andrei-arcaşul la vânătoare. A umblat prin pădure o zi întreagă dar n-a avut noroc, n-a întâfnit nicio sălbăticiune. Era către seară; omul se întorcea acasă cuprins de tristeţe. Tocmai atunci văzu o turturea stând într-un copac.

„Haide, îşi zise el, s-o dobor măcar pe asta".

Trase şi o răni – turtureaua se prăbuşi din copac pe pământul jilav. Andrei o ridică – vroia să-i sucească gâtul şi s-o bage în tolbă.

însă turtureaua îi vorbi cu grai omenesc:

— Nu-mi lua viaţa, Andrei-arcaşule, nu-mi reteza capul! Ia-mă aşa vie cum sunt, du-mă acasă şi aşează-mă la fereastră. Dar ai grijă, îndată ce vezi că mă prinde somnul – bate-mă fără întârziere, loveşte-ină din toată puterea cu mâna dreaptă – şi o să dobândeşti o mare fericire.

Andrei-arcaşul se minună: ce-o mai fi şi asta? Când te uiţi la ea – vezi că-i pasăre cu adevărat, dar vorbeşte cu glas omenesc. A dus turtureaua acasă, a pus-o la fereastră, iar el prinse a aştepta.

Nu trecu mult şi turtureaua îşi băgă căpşorul sub aripă şi începu să picotească. Andrei îşi aduse aminte de ce îi poruncise pasărea şi o lovi din toată puterea cu mâna dreaptă. Turtureaua căzu jos, şi se prefăcu în Maria- Ţarevna, o mândreţe de fată şi-atât de frumoasă cum n-ai putea nici cu gândul să gândeşti, nici în vis să-nchipuieşti, doar în poveste să zugrăveşti.

Şi Maria-Ţarevna i-a zis arcaşului:

— De vreme ce-ai ştiut să mă iei, trebuie să ştii să mă şi păstrezi – cu un mic ospăţ şi-o nuntă tară zarvă. Şi-o să rămân să-ţi fiu soţie veselă şi cinstită.

Aşa s-au înţeles.

Şi s-a însurat Andrei-arcaşul cu Maria-Ţarevna şi trăia cu tânăra lui nevastă— veselindu-se. Dar nici de slujbă nu uita: în fiecare zi se scula cu noap- tea-n cap, pleca la pădure, aduna vânat fel de fel şi-l ducea la cuhnia ţarului.

Dar n-au trăit multă vreme aşa. Maria-Ţarevna i-a zis:

— Trăieşti în sărăcie, Andrei!

— Da, vezi şi tu că aşa este.

— Fă rost de vreo sută de ruble, cumpără cu banii ăştia mătasă de toate felurile şi lasă, că îndrept eu lucrurile.

Andrei a ascultat-o, s-a dus pe la prietenii lui şi a împrumutat de la unul o rublă, de la altul două, iar cu banii adunaţi a cumpărat mătasă de toate felurile şi i-a adus-o nevestei. Maria-Ţarevna i-a zis:

— Culcă-te şi dormi, noaptea e un sfetnic bun.

Andrei s-a culcat iar Maria-Ţarevna s-a pornit să ţesă. A ţesut toată noaptea şi a făcut un covor ce n-avea seamăn pe lume: era înfăţişată acolo toată împărăţia, cu oraşe şi copaci, cu păduri şi ogoare, cu păsări în cer, cu fiare sălbatice în munţi, cu peşti în mări, iar împrejurul tuturor acestora se rotea luna şi soarele...

A doua zi dimineaţă Maria-Ţarevna i-a dat bărbatului covorul:

— Du-te cu el la târg şi vinde-l negustorilor, dar bagă de seamă, preţ pe el tu să nu cei, ci cât ţi- or da cu-atâta să te mulţumeşti.

Andrei luă covorul, îl desfăşură şi porni cu el printre tarabele din târg.

Un negustor alergă într-un suflet la el:

— Ascultă om bun, cât ceri pe covor?

— Tu eşti negustor, tu fă-i şi preţul.

Negustorul s-a gândit, s-a tot gândit şi n-a putut găsi un preţ pentru covor.

Veni în fugă ait negustor şi după el mai veniră alţii. S-a adunat o gloată neînchipuit de mare de negustori, care priveau covorul, se minunau, dar nu-i puteau găsi preţul.

Tocmai atunci trecea prin dreptul tarabelor un sfetnic al ţarului, care dori să afle ce pune la cale negustorimea. Coborî din caieaşcă şi, după ce izbuti, cu mare greu, să-şi facă loc cu coatele prin marea mulţime, zise către cei adunaţi:

— Bună ziua, negustorilor, oaspeţi de peste mări şi ţări! Despre ce e vorba?

— Păi, uite aşa şi aşa, nu putem găsi preţ pentru covorul ăsta.

Sfetnicul ţarului se uită la covor şi mult se minună şi el:

— Ei, arcaşule, ia spune, spune adevărul adevărat: de unde ai căpătat covorul ăsta atât de frumos?

— Păi, uite, aşa şi aşa, soţia mea l-a făurit.

— Şi cât vrei să-ţi dau pe el?

— Păi, nu ştiu nici eu. Soţia mi-a poruncit să nu mă tocmesc: cât îmi vor da, cu atâta să mă mulţumesc.

— Ei, uite, arcaşule, ţine zece mii.

Andrei a luat banii, a dat covorul şi s-a dus acasă. Iar sfetnicul ţarului s-a dus la ţar şi i-a arătat covorul.

Ţarul şi-a aruncat privirea asupra covorului şi văzând acolo, ca în palmă, întreaga sa împărăţie, rămase uimit:

— Cere-mi ce doreşti, dar să ştii că eu covorul ăsta nu ţi-l mai dau!

Şi pe dată ţarul scoase douăzeci de mii de ruble şi i le dădu cu mâna lui sfetnicului. Sfetnicul luă banii şi îşi zise: „Nu-i nimic, îmi comand eu alt covor şi mai frumos”.

A urcat din nou în caieaşcă şi a plecat în mare grabă în mahalaua cu pricina. A găsit mica izbă în care trăia Andrei-arcaşul şi a bătut în uşă. Maria- Ţarevna i-a deschis. Sfetnicul ţarului păşi cu un picior peste prag, iar pe celălalt nu-l mai trase înăuntru, nu mai scoase o vorbă şi uită pentru ce anume venise acolo: în faţa lui se afla o frumuseţe de femeie că nu şi-ar fi luat ochii de la ea o sută de ani şi ar fi rămas aşa privind-o.

Maria-Ţarevna a aşteptat cât a aşteptat o vorbă de la el şi după un răstimp, l-a prins frumuşel de umeri pe sfetnicul ţarului, I-a răsucit cu spatele şi a închis uşa. Iar acesta, desmeticindu-se cu greu porni în silă spre casă. Şi din ziua aceea nici de mâncat nu mai mânca, nici de băut nu mai bea, ci mereu în faţa ochilor pe soţia arcaşului o vedea.

Ţarul băgă de seamă şi începu să-l descoase ca să afle ce mâhnire îl apasă?

Şi sfetnicul îi destăinui ţarului:

— Ah, am văzut-o pe soţia arcaşului şi de-atunci numai la ea mi-e gândul!

Nu scap de vraja ei nici cu mâncarea, nici cu băutura, nici cu buruieni de leac.

Auzind asta, îi veni poftă şi ţarului s-o vadă pe soţia arcaşului. îmbrăcă nişte veşminte simple, plecă în mahalaua cu pricina, găsi mica izbă în care locuia Andrei-arcaşul şi bătu Ia uşă. Maria- Ţarevna îi deschise.

Ţarul păşi cu un picior peste prag – iar pe celălalt nu mai putu să-l tragă înăuntru, îi pierise graiul: se afla în faţa lui o frumuseţe tară seamăn.

Maria-Ţarevna a aşteptat cât a aşteptat o vorbă de la el şi după un răstimp l-a prins frumuşel de umeri pe ţar, l-a răsucit cu spatele şi a închis uşa.

Ţarul îşi simţi inima copleşită de dragoste.

„Adică de ce, îşi zise el, să tot rămân neînsurat, să n-am şi eu o soţie? Ce-ar fi să mă-nsor cu frumoasa asta? Ei îi este hărăzit să fie soţie de ţar – nu de arcaş."

întors la palat ţarul puse la cale un plan necurat – s-o ia de la bărbatul său pe soţia acestuia. îşi chemă sfetnicul şi-i zise:

— Ticluieşte ceva ca să-l pierdem pe Andrei-arcaşul. Vreau să mă însor cu soţia lui. De ticluieşti ceva – răsplată vei primi oraşe, sate şi grămezi de aur, iar de nu vei ticlui nimic – îţi voi reteza capul.

Sfetnicul ţarului se mâhni amarnic şi plecă de la palat cu nasul în jos. Nu putea născoci cu niciun chip ceva care să-l piardă pe arcaş. Şi de necaz se abătu pe la cârciumă să se cinstească cu băuturică.

Deodată se apropie în fugă de el un beţivan îmbrăcat într-un caftan zdrenţuit, ce-şi făcea veacul în cârciumă, şi zise:

— Şi de ce, mă rog, s-a întristat sfetnicul ţarului, de ce şi-a lăsat nasul în jos?

— Piei de-aici, beţivane!

— Decât să mă gonești, mai bine m-ai cinsti cu un păhărel de vinişor, că poate îţi dau şi eu vreun sfat.

Sfetnicul l-a cinstit cu un păhărel de vinişor şi i-a povestit necazul său.

Beţivanul i-a zis:

— Să-l pierzi pe Andrei-arcaşul nu-i mare lucru că el e un prost, numai că vezi, nevastă-sa e şireată nevoie mare. Ei, dar lasă că născocim noi una aşa de bună că n-o să izbutească nici ea să-i dea de capăt. întoarce-te la ţar şi spu- ne-i să-l trimită pe Andrei-arcaşul în cealaltă lume ca să afle cum o mai duce acolo tătâne-su, ţarul cel răposat. Dacă Andrei se duce acolo, de întors – nu se mai întoarce.

Sfetnicul ţarului i-a mulţumit beţivanului şi fuguţa la ţar:

— Iacă, aşa şi aşa îl putem pierde pe arcaş.

Şi-i spuse unde trebuie să-l trimită şi pentru ce. Ţarul se bucură şi porunci să fie chemat Andrei- arcaşul.

— Ei, Andrei, de vreme ce m-ai slujit mereu cu cinste şi cu credinţă, mai îndeplineşte-mi o însărcinare: du-te în cealaltă lume şi află cum o mai duce tăicuţul meu. De nu, capul ţi-l voi reteza – chiar cu săbioara mea.

De cum s-a întors acasă, Andrei s-a aşezat pe laviţă şi şi-a lăsat capul în piept. Maria-Ţarevna l-a întrebat:

— De ce eşti trist? Ţi s-a întâmplat vreo nenorocire?

Andrei i-a povestit ce fel de însărcinare i-a dat ţarul. Iar Maria-Ţarevna i-a zis:

— Ai şi găsit de ce să te mâhneşti! Asta nu-i însărcinare, e un fleac de poruncă, adevărata însărcinare va veni de-abia pe urmă. Culcă-te şi dormi, noaptea e un sfetnic bun.

în zorii zilei, cum s-a sculat Andrei, Maria-Ţarevna i-a dat un sac cu pesmeţi şi un inel de aur:

— Du-te la ţar şi-i cere să ţi-l dea ca tovarăş de drum pe sfetnicul său, că altfel, să zici, nimeni n-o să te creadă că ai fost în cealaltă lume. Şi îndată ce vei ieşi împreună cu tovarăşul tău la drum, aruncă în faţa ta inelul şi el o să te ducă unde trebuie.

Andrei primi sacul cu pesmeţi şi inelul, îşi luă rămas bun de la soţie şi se duse la ţar să ceară un tovarăş de drum.

Ţarul n-a mai avut încotro, a trebuit să se învoiască şi-i porunci sfetnicului să meargă cu Andrei.

Şi iată-i pe amândoi ieşind la drum. Andrei aruncă inelul – acesta prinde a se rostogoli, arcaşul se ţine pe urma lui prin câmpuri deschise, peste bălţi şi covoare de muşchi întinse, peste râuri şi lacuri, iar după el se târăşte cu greu sfetnicul ţarului.

De câte ori oboseau, mâncau nişte pesmeţi şi din nou – la drum.

Dacă au mers departe sau aproape, dacă au mers repede sau încet, dacă au mers puţin sau mult, cine mai ştie? doar că într-o vreme au ajuns într-o pădure deasă, de nepătruns, au coborât într-o râpă adâncă şi abia aici s-a oprit inelul.

Andrei şi sfetnicul ţarului s-au aşezat să mai mănânce nişte pesmeţi. Când colo, ce să vadă?
Chiar pe alături trecu ţarul, bătrân şi împovărat de ani, înjugat la un car, pe care doi draci puseseră o

încărcătură uriaşă de lemne, şi-acum îl mânau cu bâtele, unul din dreapta, celălalt din stângă.

Andrei zise:

— Ia uită-te, nu cumva e răposatul ţar, părintele ţarului nostru?

— Ai dreptate, el este cel ce cară singur încărcătura de lemne.

Şi pe dată Andrei se răsti la draci:

— Ei, domnilor draci! Lăsaţi-l slobod pe răposatul acesta pentru scurtă vreme măcar, că trebuie să-l întreb câte ceva.

Dracii i-au răspuns:

— Crezi că o să ne pierdem vremea aşteptându-te? Ce, vrei să cărăm noi singuri lemnele?

— Păi, luaţi-l în locul bătrânului, pe omul meu, care-i odihnit.

Şi-atunci, dracii i-au dejugat pe bătrânul ţar, l-au înjugat în locul lui pe sfetnicul ţarului şi dă-i şi croieşte-l cu bâtele, mânându-l; acesta se cocoşa sub povară dar de cărat – căra.

Andrei prinse să-l întrebe pe bătrânul ţar cum o duce cu traiul.

— Ah, Andrei-arcaşule, i-a răspuns ţarul, amarnic trai duc eu în cealaltă lume! Du fiului meu închinăciune din partea mea şi spune-i că-i poruncesc cu străşnicie să nu-i nedreptăţească pe oameni, că atunci – tot astfel va pătimi şi el.

Abia terminară de vorbit, că dracii se şi întorceau cu carul gol. Andrei şi-a luat rămas bun de la bătrânul ţar, dracii i l-au dat înapoi pe sfetnicul ţarului şi au pornit amândoi pe drumul de întoarcere.

îndată ce-au ajuns în împărăţia lor s-au înfăţişat la palat. Cum a dat cu ochii de arcaş, ţarul s-a năpustit cu mare mânie asupra lui:

— Cum ai cutezat să te întorci?

Andrei-arcaşul i-a răspuns:

— Păi, aşa şi aşa, am fost în cealaltă lume la răposatul părinte al înălţimii voastre. Amarnic trai duce ei acolo, vă trimite închinăciuni şi vă porunceşte cu străşnicie să nu nedreptăţiţi oamenii.

Şi, mă rog, prin ce dovedeşti tu că ai fost în cealaltă lume şi ai vorbit cu părintele meu?

— Păi, dovada e, că pe spinarea sfetnicului vostru se mai văd încă urmele lăsate de bâtele dracilor care-l mânau.

La asta ţarul n-a mai avut încotro, i-a dat crezare şi l-a lăsat pe Andrei să se ducă acasă. Ţarul însă i-a zis din nou sfetnicului:

— Născoceşte ceva ca să-l pierdem pe arcaş, că de nu, capul ţi-l voi reteza – chiar cu săbioara mea.

Sfetnicul ţarului plecă, lăsându-şi nasul şi mai jos. Intră la cârciumă, se aşeză la masă, ceru vin. Se apropie în fugă de el beţivanul, ce-şi făcea veacul în cârciumă:

De ce s-a întristat sfetnicul ţarului? Cinsteşte-mă cu un păhărel că poate îţi dau şi eu vreun sfat.

Sfetnicul l-a cinstit cu un păhărel de vinişor şi i-a povestit necazul său. Beţivanul i-a zis:

— Du-te înapoi şi spune-i ţarului să-i dea poruncă arcaşului să îndeplinească uite care însărcinare, ce nu-i greu numai de-ndeplinit dar greu e şi de născocit: să-l trimită peste nouă mări şi nouă ţări, la capătul pământului, ca să i-l aducă pe Motanul-Cotoşmanul...

Sfetnicul dădu fuga la palat şi-i povesti ţarului ce anume însărcinare să-i dea arcaşului pentru ca acesta să nu se mai întoarcă niciodată. Ţarul trimise după Andrei:

— Ei, Andrei, de vreme ce mi-ai îndeplinit o însărcinare, mai îndeplineşte una: du-te la capătul pământului şi adu-mi-l pe Motanul-Cotoşmanul. De nu, capul ţi-l voi reteza – chiar cu săbioara mea.

S-a dus acasă Andrei cu capul plecat, mai jos de umeri căzut şi i-a povestit soţiei ce fel de însărcinare i-a poruncit ţarul.

— Ai şi găsit de ce să te mâhneşti! i-a zis Maria-Ţarevna. Asta nu-i însărcinare, e un fleac de poruncă, adevărata însărcinare va veni de-abia pe urmă. Culcă-te şi dormi, noaptea e un sfetnic bun.

Andrei s-a culcat, iar Maria-Ţarevna s-a dus la fierărie şi a poruncit fierarilor să-i meşterească trei coifuri de fier, un cleşte de fier şi trei nuiele: una de fier, alta de aramă, a treia de cositor.

în zorii zilei Maria-Ţarevna l-a trezit pe Andrei:

— Ţine, ai aici trei coifuri, un cleşte şi trei nuiele. Du-te peste nouă mări şi nouă ţări, la capătul pământului. Când o să mai ai de făcut doar trei verste până la capăt o să vezi că te năpădeşte un somn puternic: Motanul-Cotoşmanul va îndrepta asupra ta un val de picoteală. Nu cumva să adormi, împinge

înainte o mână – şi după ea pe cealaltă, târăşte-ţi un picior – şi după el pe celălalt, ba, la nevoie, fă-te ghem şi dă-le de-a rostogolul. Că dacă adormi – te ucide Motanul- Cotoşmanul.

Şi, Maria-Ţarevna după ce l-a învăţat ce şi cum să facă, l-a lăsat să pornească la drum.

Repede doar povestea se povesteşte, mai anevoie fapta se săvârşeşte; dar iată-l pe Andrei-arcaşul ajuns la capătul pământului. Când mai avea de făcut doar trei verste până acolo, simţi că-l năpădeşte somnul. Atunci Andrei îşi trase pe cap cele trei coifuri de fier, îşi împinse înainte o mână – şi după ea, pe cealaltă, îşi târî un picior – şi după el pe celălalt, ba, la nevoie se făcu ghem şi se dădu de-a rostogolul, dar din mers nu se opri.

Cu chiu cu vai izbuti să-şi învingă picoteala şi se pomeni lângă un stâlp înalt.

Motanul-Cotoşmanul îl văzu pe Andrei, mieună, miorlăi şi ţuşti! din vârful stâlpului, drept în capul arcaşului! îi sfărâmă unul din coifuri, îl sfărâmă pe al doilea, şi se apucă de al treilea. Atunci Andrei-arcaşul îl înşfăcă pe motan cu cleştele, îl trânti la pământ şi dă-i şi dezmiardă-l cu nuielele. întâi îl bătu cu nuiaua de fier, după ce rupse nuiaua de fier, începu să-l croiască cu cea de aramă, când o rupse şi pe aceasta prinse a-l lovi cu cea de cositor.

Nuiaua de cositor se-ndoia dar nu se rupea, pe şira spinării se-ncolăcea. Andrei lovea iar Motanul-Cotoşmanul se porni să-i spună poveşti despre popi, despre diaconi, despre fete de popă, doar, doar l-o prinde somnul. Andrei nu asculta ce-i spune, ci îşi vedea de treabă cu nuiaua şi nu-l slăbea deloc.

Motanul ajunse la capătul puterilor; dacă a văzut că nu-l poate duce cu vorba pe Andrei, începu să-l roage fierbinte:

— Lasă-mă om bun! Că o să fac tot ce-mi ceri.

— Vrei să spui că o să mergi cu mine?

— Merg oriunde ţi-e voia.

Andrei porni pe drumul de întoarcere târând motanul după el. Ajuns în împărăţia sa, a venit la palat cu motanul şi i-a zis ţarului:

— Aşa şi aşa, am îndeplinit însărcinarea, ţi l-am adus pe Motanul- Cotoşmanul.

Ţarul tare s-a mai mirat şi a zis:

— Haide, Motan-Cotoşman, arată ce poţi şi cât eşti de năzdrăvan. Motanul începu îndată să-şi ascută ghearele, să le pregătească pentm ţar, vroia să-i sfâşie pieptul alb şi să-i smulgă inima vie din el.

Ţarul s-a speriat:

— Arcaşule-Andrei, fă bunătate şi domoleşte-l pe Cotoşman!

Andrei domoli motanul şi-l încuie într-o cuşcă, iar el se duse acasă la Maria-Ţarevna. Trăiau, de nimic nu le păsa, tare mult se mai iubeau. Ţarul însă îşi simţea inima şi mai copleşită de dragoste. Şi iar îl chemă pe sfetnic:

— Fă ce vrei, dar născoceşte ceva ca să-l pierzi pe Andrei-arcaşul, că de nu, capul ţi-l voi reteza – chiar cu săbioara mea.

Sfetnicul ţarului se duse de-a dreptul la cârciumă şi-l găsi pe beţivanul cu caftanul zdrenţuit ce-şi făcea veacul acolo şi-l rugă să-l scoată din încurcătură şi să-i dea un sfat. Beţivanul bău păhărelul de vin şi îşi şterse mustăţile.

— Du-te tară întârziere la ţar, i-a zis el, şi spune-i să-l trimită pe Andrei-arcaşul acolo – nu ştiu unde, ca să aducă aia – nu ştiu ce. însărcinarea asta Andrei n-o s-o îndeplinească în vecii vecilor, aşa că n-o să vină înapoi niciodată.

Sfetnicul a dat fuga la ţar şi i-a raportat totul. Ţarul a trimis după Andrei:

— De vreme ce mi-ai îndeplinit două însărcinări, mai îndeplineşte-o şi pe a treia: du-te-acolo – nu ştiu unde, adu-mi aia – nu ştiu ce. De îmi îndeplineşti însărcinarea – te răsplătesc împărăteşte, iar de nu, capul ţi-l voi reteza – chiar cu săbioara mea.

Andrei veni acasă, se aşeză pe laviţă şi izbucni în plâns, iar Maria-Ţarevna îl întrebă:

— De ce eşti trist, dragul meu? Iar ţi s-a întâmplat vreo nenorocire?

— Eh, zise el, din pricina frumuseţii tale toate năpastele se ţin de capul meu! Mi-a poruncit ţarul să mă duc acolo – nu ştiu unde, ca să aduc aia – nu ştiu ce.

— Ei, asta zic şi eu însărcinare! Dar nu-i nimic, culcă-te şi dormi, noaptea e un sfetnic bun.

Maria-Ţarevna a aşteptat până la căderea nopţii, a deschis cartea fermecată, a citit, iar a citit, apoi a azvârlit cartea cât colo şi-a luat cu mâinile de cap: despre taina ţarului nu se pomenea nimic în carte. Maria-Ţarevna ieşi în pridvor, îşi scoase batista şi o flutură. îndată veniră în zbor fel de fel de păsări, alergară fel de fel de fiare.

Maria-Ţarevna le-a întrebat:

— Fiare ale pădurii, păsări ale cerului, voi care goniţi peste tot şi voi, care zburaţi pretutindeni, n-aţi auzit oare cum se poate ajunge acolo – nu ştiu unde, şi aduce aia – nu ştiu ce?

Fiarele şi păsările i-au răspuns:

— Nu, Maria-Ţarevna, n-am auzit despre asta.

Maria-Ţarevna a fluturat din nou batista – fiarele şi păsările s-au făcut nevăzute, ca şi cum nici n-ar fi fost. îşi flutură încă o dată batista şi apărură doi uriaşi:

— Care ţi-e dorinţa? Ce trebuie să facem?

— Credincioşii mei servitori, duceţi-măîn mijlocul Mării-Okean.

Uriaşii au luat-o pe Maria-Ţarevna, au dus-o la Marea-Okean şi, chiar în mijlocul acesteia, în cel mai mare adânc, s-au proţăpit amândoi – stăteau acolo neclintiţi ca doi stâlpi, iar pe ea o ţineau pe braţe. Maria- Ţarevna îşi flutură batista şi toate târâtoarele şi toţi peştii mării veniră înot către ea.

— Voi, târâtoare şi peşti ai mării, voi înotaţi pretutindeni, vă târâţi pe toate insulele: n-aţi auzit oare cum se poate ajunge acolo – nu ştiu unde, şi aduce aia— nu ştiu ce?

— Nu, Maria-Ţarevna, n-am auzit despre asta.

S-a întristat Maria-Ţarevna şi a poruncit să fie dusă înapoi acasă. Uriaşii au luat-o şi au adus-o în curtea lui Andrei, lăsând-o în faţa pridvorului.

în zorii zilei Maria-Ţarevna l-a pregătit de drum pe Andrei şi i-a dat un ghem de aţă şi un ştergar cusut cu flori.

— „Să arunci ghemul în faţa ta şi încotro se va rostogoli – într-acolo să te îndrepţi şi tu. Dar, bagă de seamă, oriunde vei ajunge, când te vei spăla, nu cumva să te ştergi cu alt ştergar, ci numai şi numai cu ştergarul meu.

Andrei îşi luă rămas bun de la Maria-Ţarevna, făcu câte o plecăciune către cele patru zări şi trecu dincolo de zidul aşezării. Aruncă ghemul în faţa sa, ghemul începu să se rostogolească şi se tot duse. Iar Andrei pomi în urma ghemului.

Repede doar povestea se povesteşte, fapta mai anevoie se săvârşeşte. Andrei cutreieră multe împărăţii şi multe pământuri. Ghemul se rostogolea, firul de aţă din el se deşira: ajunse mic, mic de tot, doar cât un cap de găină; iar la o vreme ajunse atât de mititel că abia-l mai puteai desluşi pe drum... Când ajunse Andrei în preajma unei păduri, ce să vadă? O colibă rotitoare pe picior de găină.

Colibă, colibă, te-ntoarce cu faţa la mine, pădurea la spate-ţi rămână!

Coliba s-a întors, Andrei intră înăuntru şi văzu o bătrână căruntă şezând pe laviţă şi torcând un fuior.

— Ptiu, ptiu! de când sunt n-am pomenit – de-auzit n-am auzit, nici de văzut n-am văzut – suflare rusească, dar azi, uite, însăşi suflarea rusească a venit singură aici. Ah, ce-o să te mai frig eu în cuptor, o să te mănânc şi-apoi o să mă dau de-a rostogolul pe oasele tale.

Andrei îi răspunse bătrânei:

— Se poate una ca asta, Babă-Cloanţă, păi cum aşa, bătrânico? Vrei să mănânci un om venit de la drum? Omul venit de la drum e numai oase şi praf; mai întâi pregăteşte-mi baia, să mă spăl, să stau la abur, şi-abia după aceea o să mă mănânci.

Baba Cloanţa pregăti baia. Andrei stătu la abur, se spălă, scoase ştergarul soţiei şi începu să se şteargă eu el.

Baba Cloanţa l-a întrebat:

— De unde ai ştergarul ăsta? E cusut cu flori de fata mea.

— Fata ta îmi e soţie, ea mi-a dat ştergarul.

— Ah, iubite ginere, ia zi, cu ce vrei să te ospătez?

Şi spunând asta, Baba Cloanţa pregăti cina, aducând felurite mâncă- ruri, vinuri şi alte băuturi. Andrei nu se lăsă rugat – se puse la masă şi dă-i şi-nfulecă. Baba Cloanţa se aşează alături; el mânca şi ea îl tot întreba cum s-a însurat cu Maria-Ţarevna şi dacă trăiesc bine amândoi. Andrei îi povesti de-a fir a păr: cum s-a însurat şi cum ţarul l-a trimis acolo – nu ştiu unde, să aducă aia – nu ştiu ce.

— Ce bine-ar fi, bunico, dacă mi-ai da o mână de ajutor!

— Ah, ginere scump, bucuros te-aş ajuta dar despre această minune a minunilor nici n-am auzit. Doar o broască bătrână ştie; ea trăieşte de trei sute de ani într-o mlaştină... Ei, dar nu-i nimic, tu culcă-te şi dormi, noaptea e un sfetnic bun.

Andrei s-a culcat iar Baba Cloanţa a luat două tâmuri, a pornit în zbor până la mlaştina cu pricina şi acolo

a început să strige:

— Bunică broască-săltăreață, mai trăiești?

— Trăiesc. Trăiesc.

— Ia ieși puțin din baltă!

Broasca cea bătrână ieși din baltă; Baba Cloanța o întrebă:

— Nu cumva știi unde e – nu știu ce?

— Știu, cum de nu.

— Atunci, fă bunătate și spune-mi! Ginerele meu a primit uite ce însărcinare: să se ducă acolo – nu știu unde, să aducă aia – nu știu ce.

Broasca i-a răspuns:

— L-aș întovărăși eu până acolo, dar tare-s bătrână și n-o să pot sări așa departe. Dacă ginerele tău se prinde să mă ducă, în lapte proaspăt muls, până la râul de foc, am să-i spun.

Baba-Cloanța luă broasca-săltăreață și porni să zboare înapoi, mulse lapte proaspăt într-o ulcică, puse broasca în lapte și în zorii zilei îl trezi pe Andrei:

— Ei, dragă ginere, îmbracă-te, ia ulcica cu lapte proaspăt muls, în care se află broasca și încalecă pe calul meu; el are să te ducă până la râul de foc. Acolo lasă calul, scoate broasca din ulcică și ea o să-ți spună ce ai de făcut.

Andrei se îmbrăcă, luă ulcica, încălecă pe calul Babei-Cloanțe. Că a mers mult, că a mers puțin, cine mai știe? Atâta doar că, zburând ca vântul, calul l-a dus până la râul de foc. Peste râul acesta
nici fiara nu putea sări, nici pasărea nu putea zbura.

Andrei descălecă; broasca îi zise:

— Scoate-mă din ulcică, vrednicule voinic, acum trebuie să trecem pe malul celălalt.

Andrei scoase broasca din ulcică și o lăsă jos.

— Ei, și-acuma, vrednicule voinic, suie-te în spinarea mea.

— Nici gând, bunicuțo! Ia te uită ce mică ești, dacă te strivesc?

— Nu te teme, n-ai să mă strivești. Suie-te și ține-te bine.

Andrei îi dădu ascultare și se așeză pe spinarea broaștei-săltărețe. Aceasta prinse a se umfla. Se umflă și se tot umflă până se făcu mare – ca o căpiță de fân.

— Te ții bine?

— Mă țin, bunicuțo.

Și iar prinse broasca a se umfla, se umflă de se făcu și mai mare – ca un stog de fân.

— Te ții bine?

— Mă țin, bunicuțo.

Și ea se umflă iar, se umflă până se făcu mai înaltă chiar decât pădurea întunecată și când se săltă o dată – se și pomeni dincolo de râul de foc, îl trecu pe Andrei pe celălalt mal, după care se făcu mică din nou.

— Și-acuma, du-te, vrednicule voinic, pe cărarea asta și-ai să vezi un palat care nu-i palat, o colibă care nu-i colibă, o șură care nu-i șură; tu să intri înăuntru și să pitești în dosul sobei. Acolo ai să găsești aia – nu știu ce.

Andrei pomi înainte pe cărare și ce să vadă? O dărăpănătură de colibă, care numai colibă nu era, ferestre n-avea, nici împrejur ceardac și nici gard de harac. Intră înăuntru și se ascunse în dosul sobei.

Și iată că după ce stătu puțin acolo, auzi prin pădure niște bocănituri, niște bubuituri, iar în colibă intră un bătrânel mic de tot, cu barba de-un cot, care răcni:

— Hei, cumetre Naum, vreau să mănânc acum!

Abia termină de răcnit, că deodată se ivi, ca din pământ, o masă gata așternută, pe masă un butoi de bere, un bou întreg Ia frigare, iar în colțul mesei un cuțit ascuțit, mare. Bătrânelul mic de tot, cu barba de un cot, se-așeză lângă frigare, luă cuțitu-ascuțit și mare, și prinse carnea s-o taie, în mujdei s-o moaie, și-n vreme ce o-nfuleca, o tot lăuda.

Curăță carnea boului oscior cu oscior și goli până la fund butoiul cu bere.

— Hei, cumetre Naum, strânge resturile!

Și, pe dată, masa se făcu nevăzută, parcă nici n-ar fi fost – nici tu oase, nici tu butoi... Andrei așteptă să plece bătrânelul cel mic de tot, ieși de după sobă, își luă inima în dinți și zise rugător:

— Cumetre Naum, dă-mi și mie ceva de mâncare...

Abia termină de spus, că deodată se ivi, ca din pământ, o masă încărcată cu fel de fel de gustări, de dulciuri şi mâncări, de mieduri şi vinuri.

Andrei se aşează la masă dar tot atunci rosti:

— Cumetre Naum, şezi frate, cu mine şi haide, să-mi ţii de urât, să mâncăm împreună.

Iar un glas fără chip îi răspunse:

— Mulţumesc, om bun! Că uite, de atâta amar de ani de când slujesc aici, eu n-am văzut nici măcar o coajă arsă de pâine, iar tu mă poftești la masă.

Andrei se uita şi se tot minuna: de văzut, pe nimenea nu vedea, dar mâncarea de pe masă parc-o mătura cineva, vinurile şi miedurile se turnau singure în pahar— iar paharul o ţinea întruna: gâl-gâl şi gâl-gâl...

Andrei se rugă:

— Cumetre Naum, hai, arată-te!

— Ba nu, pe mine nimeni nu mă poate vedea, eu sunt aia – nu ştiu ce.

— Cumetre Naum, vrei să fii slujitorul meu?

— Păi, de ce să nu vreau? Că tu, după câte văd, eşti om bun.

Şi iată că au terminat de mâncat amândoi. Atunci Andrei i-a zis:

— Ei, deretică pe-aici şi hai să mergem.

Andrei ieşi din mica izbă şi se uită împrejur:

— Cumetre Naum, eşti aici?

— Aici. Nu te teme, nu rămân eu în urmă.

Şi Andrei ajunse la râul de foc; acolo îl aştepta broasca.

— Ei, vrednicule voinic, ai găsit aia – nu ştiu ce?

— Găsit, bunicuţo, cum să nu.

— Suie-te în spinarea mea.

Andrei i se aşează pe spinare; broasca începu iar să se umfle; se umflă, apoi sări şi-l trecu înapoi peste râul de foc.

Aici el îi mulţumi broaştei-săltăreţe şi porni la drum spre împărăţia sa.

Mergea ce mergea şi, deodată, îşi întorcea capul:

— Cumetre Naum, eşti aici?

— Aici. Nu te teme, nu rămân eu în urmă.

Andrei a mers şi-a tot mers, drum lung – după o vreme, picioarele-i sprintene se pironiră în loc şi mâinile albe i se lăsară în jos.

— Of, zise el, sunt sleit de puteri!

Iar cumătrul Naum către el:

— Şi de ce nu mi-ai spus până acum? Te-aş fi dus pe dată acolo unde vrei să ajungi.

Andrei se simţi ridicat de un vârtej puternic şi purtat înainte – undeva jos, sub el, se perindau în goană munţi şi păduri, sate şi oraşe. Când începu să plutească deasupra mării adânci – îl năpădi frica.

— Cumetre Naum, aş vrea şi eu să-mi trag puţin sufletul!

Vântul se domoli îndată şi Andrei începu să coboare pe faţa apei. Când, ce să vadă? Pe locul unde adineauri vuiau doar valuri albastre, răsărise o mică insulă, iar pe insulă se înălţase un palat cu acoperişul de aur şi cu o grădină minunată împrejur... Cumătrul Naum îi zise lui Andrei:

— Odihneşte-te, mănâncă, bea şi trage cu coada ochiului înspre mare. Şi-ai să vezi atunci că pe apele ei or să vină plutind trei corăbii negustoreşti. Tu cheamă-i pe negustori aici, ospătează-i, cinsteşte-i cum se cuvine – că ei au asupra lor trei lucruri neobişnuite. Tu să le făgăduieşti că mă dai pe mine în schimbul acestor lucruri ciudate, – nu te teme, că mă întorc eu iarăşi la tine.

Dacă a trecut multă vreme, dacă a trecut puţină, cine mai ştie? doar că, deodată, s-au ivit trei corăbii plutind dinspre apus. Stăpânii corăbiilor au văzut insula, palatul cu acoperişul de aur şi grădina minunată din jurul lui.

— Ce minunăţie mai e şi asta? au zis ei. Am navigat de-atâtea ori pe aici dar n-am văzut nimic afară de marea albastră. Hai să ne oprim!

Cele trei corăbii au aruncat ancorele, cei trei stăpâni ai corăbiilor au urcat într-o barcă mică şi sprintenă şi au pornit spre insulă. Iar Andrei- arcaşul i-a întâmpinat voios:

— Poftiţi, dragi oaspeţi, poftiţi.

Stăpânii corăbiilor mergeau şi se tot minunau: acoperişul palatului ardea ca jarul, prin copaci cântau păsările, pe aleile grădinii se zbenguiau fiare ciudate.

— Ia spune om bun, cine a înălţat aici această fermecătoare minunăţie?

— Cumătrul Naum, slujitorul meu, a făcut totul într-o singură noapte.

Andrei i-a condus pe musafiri înăuntru, în palat.

— Haide, cumetre Naum, pregăteşte-ne să bem, şi să ne ospătăm!

Şi, ca din pământ răsări o masă gata aşternută, pe masă – vinuri şi mâncăruri după pofta inimii. Stăpânii corăbiilor nu mai încetau să se minuneze:

— Haide, om bun, au zis ei, să facem un schimb: tu ni-l dai pe slujitorul tău, cumătrul Naum, iar noi îţi dăm în locul lui oricare dintre lucrurile năstruşnice pe care le avem asupra noastră.

— Păi, să facem, de ce să nu facem schimbul? Dar, ia să vedem, ce lucruri năstruşnice aveţi voi?

Unul din negustori scoase din sân o măciucă. Cum îi spui „Haide, măciucă, rupe-i coastele omului ăstuia!" măciuca începe singură să-l burdușească pe cel cu pricina, de-i poate rupe coastele oricui, oricât de voinic ar fi.

Al doilea negustor scoase de sub poala hainei un topor şi cum îl întoarse cu muchea în sus – toporul începu singur să meşterească – poc-poc, şi-ndată ieşi o corabie; şi iar poc-poc şi mai ieşi o corabie. Cu pânze, cu tunuri, cu marinari voinici. Corăbiile pluteau, tunurile trăgeau, vitejii marinari aşteptau ordinul de luptă.

întoarse toporul cu muchea în jos – şi pe dată, totul se făcu nevăzut ca şi cum nici nu fusese.

Al treilea negustor scoase din buzunar un fluier, cum începu să cânte din el— se ivi o întreagă armată: şi cavalerie, şi infanterie, cu puşti, cu tunuri. Armata înainta, muzica răsuna, steagurile fluturau, călăreţii galopau, întrebau care-i ordinul.

Negustorul întoarse fluierul şi suflă în celălalt capăt al lui – pe dată toate se făcură nevăzute, dispărură fără urmă.

Andrei-arcaşul zise:

— Sunt bune lucrurile voastre năstruşnice, însă ceea ce am eu e mult mai de preţ. Dacă vreţi să facem schimb – îmi daţi pentru Naum, slujitorul meu, toate cele trei lucruri năstruşnice.

— Nu socoti că-i prea mult?

— Cum doriţi, dar altfel eu nu fac schimbul.

Negustorii s-au gândit şi şi-au zis: „Ce nevoie mai avem noi de măciucă, topor sau de fluier? Mai bine să facem schimbul, căci de vreme ce cumătrul Naum va fi cu noi, n-o să mai avem nicio grijă – zi-noapte o să fim sătui şi ameţiţi de băutură."

Şi stăpânii corăbiilor, dându-i lui Andrei-arcaşul măciuca, toporul şi fluierul strigară:

— Ei, cumetre Naum, vino aici că te luăm cu noi! O să ne slujeşti cu credinţă şi dreptate?

O voce fără chip le răspunse:

— Păi, de ce să nu vă slujesc? Mie mi-e tot una la cine trăiesc.

Negustorii s-au întors pe corăbiile lor şi pune-te pe chefuit – beau, mâncau şi, în răstimpuri, răcneau:

— Cumetre Naum, haide mişcă, adu una, adu alta!

Au băut peste măsură, s-au îmbătat turtă cu toţii şi s-au prăvălit pe podea.

Iar arcaşul rămas singur în tumul palatului fu cuprins de tristeţe. „Eh, îşi zise el, pe unde-o mai fi oare Naum, credinciosul meu slujitor?"

— Aici sunt. Care-i porunca?

Andrei se bucură.

— Cumetre Naum, oare n-ar fi timpul s-o pornesc şi eu spre ţinuturile de baştină, la tânăra-mi soţie? Haide, du-mă acasă.

Din nou se iscă un vârtej care-l ridică pe Andrei şi-l purtă în împărăţia sa, în ţinuturile sale de baştină.

Iar negustorii, când s-au trezit, au vrut să se dreagă după beţie:

— Hei, cumetre Naum, pregăteşte-ne să bem, să mâncăm, haide, fuguţa, mişcă!

Dar oricât l-au chemat, oricât l-au strigat a fost în zadar. Ba, când s-au uitat, ce să vadă? insula dispăruse: în locul ei vuiau doar valuri albastre.

O vreme stăpânii corăbiilor au fost tare necăjiţi: „Eh, ne-a tras pe sfoară omul acela rău!" dar cum nu mai aveau ce face, au ridicat pânzele şi au pornit să plutească încotro aveau treburi.

Iar Andrei-arcaşul plutea în zbor spre meleagurile de baştină; s-a oprit în dreptul căsuţei sale, însă când s-

a uitat mai bine, ce să vadă? în locul căsuţei— doar un hom afumat.

Cu capul plecat, căzut între umeri, el ieşi din oraş şi se duse pe ţărmul mării albastre, într-un loc pustiu, se aşează şi rămase acolo.

Deodată, nu se ştie de unde, apăru în zbor o turturea sinilie, se prăbuşi la pământ şi se prefăcu în tânăra-i soţie – Maria-Ţarevna.

Şi-au dat bineţe, s-au îmbrăţişat, şi-apoi au început, şi unul şi celălalt, cu întrebările şi cu istorisirea păţaniilor fiecăruia.

Maria-Ţarevna povesti:

— Din ziua în care tu ai plecat de acasă, m-am prefăcut în turturea sinilie şi de atunci zbor fără răgaz prin păduri şi prin dumbrăvi. De trei ori a trimis ţarul după mine, şi, oamenii lui, dacă nu m- au găsit, au dat foc căsuţei.

Andrei zise:

— Cumetre Naum, oare nu s-ar putea construi aici, în locul ăsta pustiu de pe ţărmul mării albastre, un palat?

— De ce să nu se poată? îndată dorinţa ta se va împlini.

Nici n-au băgat bine de seamă, că palatul fu gata, şi încă deosebit de măreţ, mai frumos chiar decât palatul ţarului: avea de jur împrejur o grădină înverzită, prin copaci păsări cântătoare, iar pe aleile din grădină fiare ciudate se zbenguiau.

Andrei-arcaşul şi Maria-Ţarevna au urcat în palat, s-au aşezat la fereastră, au început să vorbească şi să se desfate privindu-se. Trăiau, nu ştiau ce-i amarul şi lăsară zilele să se scurgă una după alta – una, două, trei.

în timpul acesta, ţarul se duse la vânătoare, undeva pe ţărmul mării albastre şi ce să vadă? Pe un loc, înainte vreme pustiu, acum se înălţa un palat.

— Cine-o fi nesăbuitul căruia i s-a năzărit să-şi construiască palat pe pământurile mele fără să- mi ceară încuviinţarea?

Trimişii ţarului au plecat în goana mare, au cercetat din fir-a-păr totul, şi la întoarcere i-au raportat ţarului că palatul acela e înălţat de Andrei-arcaşul şi că vieţuieşte acolo el cu tânăra-i soţie Maria- Ţarevna.

Ţarul s-a mâniat şi mai năprasnic şi a trimis iar oameni să cerceteze şi să afle, dacă Andrei a fost acolo – nu ştiu unde, şi a adus aia – nu ştiu ce.

Trimişii iar au plecat în goana mare, au cercetat din fir-a-păr şi au raportat:

— Andrei-arcaşul a fost acolo – nu ştiu unde, şi a adus aia – nu ştiu ce.

Ţarul clocotea de mânie, porunci să fie adunată toată oastea, să meargă pe coasta mării, să dărâme din temelii palatul de acolo, iar Andrei-arcaşul şi Maria-Ţarevna să piară de moarte cumplită.

Andrei, văzând că împotriva lui se îndreaptă o oaste puternică, puse repede mâna pe topor şi-l întoarse cu muchea în sus.

Toporul doar cât făcu poc-poc —şi îndată porni să plutească pe mare o c. Orabie, iar când mai făcu încă odată poc-poc – porni să plutească şi a doua corabie. Aşa bocăni toporul de o sută de ori şi pe marea albastră porniră să plutească o sută de corăbii.

Andrei scoase fluierul – începu să cânte din el şi tot atunci se ivi armata: şi cavalerie, şi infanterie, cu tunuri şi cu steaguri.

Comandanţii goneau în galop, aşteptau ordinul: şi Andrei ordonă – să înceapă lupta. Muzica porni să cânte, tobele să bată şi regimentele porniră. Infanteria se năpusti asupra soldaţilor ţarului, cavaleria prinse a goni în galop şi a aduna pe prizonieri. Iar tunurile de pe toate cele o sută de corăbii trimiteau ghiulele asupra capitalei.

Văzând că armata sa dă bir cu fugiţii, ţarul se năpusti singur asupra ostaşilor, vrând să le oprească fuga.

Şi-atunci, Andrei scoase măciuca:

— Haide, măciucă, rupe-i coastele ţarului ăstuia!

Măciuca se dădu de-a dura, ţopăi, îşi luă avânt proptindu-se când într-un capăt când în celălalt şi se rostogoli în câmpia mare; îl ajunse din urmă pe ţar, îl izbi drept în frunte şi-l doborî la pământ.

Tot atunci se sfârşi şi lupta. Oamenii dădură buzna afară din oraş şi începură să-l roage pe Andrei-arcaşul să ia asupra sa conducerea întregii împărăţii.

Andrei nu se împotrivi. Trânti un ospăţ de se duse vestea în toată lumea şi, împreună cu Maria- Ţarevna,

a condus acea împărăţie până la adânci bătrâneţe.

Ivan-Ţarevici şi lupul cenuşiu

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată un împărat, Berindei-împărat, care avea trei feciori; pe mezin îl chema Ivan.

Şi împăratul acesta avea o livadă minunată; în livadă creştea un măr cu mere de aur..

De la o vreme, în livada împăratului, cineva se furişa – mere de aur fura. împăratului îi părea tare rău de livada sa. El îşi trimise acolo toţi păzitorii. Dar niciun fel de păzitori n-au fost în stare să prindă hoţul.

împăratul se întristă şi nu mai vroi nici să mănânce, nici să bea. Feciorii începură să-l îmbărbăteze:

— Tăicuţule scump, nu mai fi trist! Las' că ne ducem noi să păzim grădina.

Cel mai mare dintre feciori zise:

— Azi o să fie rândul meu, mă duc eu să păzesc grădina şi să prind hoţul.

Şi feciorul cel mare plecă. Dar oricât umblă el toată seara, nu prinse pe nimeni şi, cuibărindu-se în iarba moale – adormi.

Dimineaţa, împăratul l-a întrebat:

— Ia zi, ai vreo veste bună pentru mine, ai văzut hoţul?

— Nu, dragă tăicuţule, n-am dormit toată noaptea. Un ochi n-am închis, dar de văzut n-am văzut pe nimeni.

în noaptea următoare s-a dus să facă de pază feciorul mijlociu, care dormi şi el până către ziuă, iar a doua zi dimineaţa spuse că n-a văzut hoţul.

Veni rândul mezinului, să facă de pază. Şi s-a dus Ivan-Ţarevici să păzească grădina tatălui său. îi era teamă până şi să se aşeze o clipă, darmite încă să se culce. De îndată ce-l năpădea somnul, se spăla repede cu rouă de pe iarbă şi somnul pierea de pe pleoapele lui.

Trecuse de miezul nopţii când deodată i se năzări că în grădină e lumină. Mai multă, din ce în ce mai multă lumină. Dintr-un capăt în altul – grădina era scăldată în lumină ca ziua. Şi-atunci văzu cum pe mărul cu pricina se lasă din zbor Pasărea-de-foc şi începe să lovească merele cu ciocul.

Ivan-Ţarevici se furişă încetişor până la măr şi înhăţă pasărea de coadă. Pasărea-de-foc zvâcni şi îşi luă zborul, iar el rămase cu o pană din coada ei în mână.

A doua zi dimineaţa Ivan-Ţarevici s-a înfăţişat tatălui său.

— Ei, ce vrei să-mi spui, dragul meu Ivan, poate ai prins tu hoţul?

— Tăicuţule dragă, de prins nu l-am prins, dar am dat de urma celui care ne pradă grădina. Uite, ţi-am adus o amintire de la hoaţă. Iar hoaţa, tăicuţule, e Pasărea-de-foc.

împăratul luă pana păsării şi din ziua aceea începu să bea şi să mănânce şi nu mai fu trist. Dar iată că după o bună bucată de vreme toate gândurile lui începură să se îndrepte către Pasărea-de-foc.

îşi chemă feciorii şi le zise:

— Dragii mei copii, ar fi bine să încălecaţi nişte cai buni, să plecaţi în lumea largă, să cunoaşteţi şi alte locuri, căci cine ştie? poate veţi da pe undeva de urma Păsării-de-foc.

Feciorii au făcut plecăciune în faţa părintelui lor, au încălecat cai buni şi au pornit la drum: feciorul cel mare într-o direcţie, cel mijlociu în altă direcţie, iar Ivan-Ţarevici în a treia direcţie.

Dacă Ivan-Ţarevici a mers mult, ori dacă a mers puţin, cine mai ştie?

Era o zi caldă de vară. Ostenit, Ivan-Ţarevici descălecă, îşi împiedecă bine calul, iar el se cufundă într-un somn adânc.

Dacă a trecut multă sau puţină vreme cine ar putea spune? Doar că atunci când Ivan-Ţarevici s-a trezit, calul... ia-l de unde nu-i. Aşa că s-a dus să-l caute; a umblat şi-a tot umblat, dar de găsit nu i- a găsit decât oasele.

Şi s-a întristat Ivan-Ţarevici: cum să bată atâta cale fără cal?

„Ei, n-am încotro, şi-a zis el, un lucru început trebuie dus până la capăt".

Şi, a pornit pe jos. A mers, a mers, până a obosit de moarte. Atunci s-a lăsat pe iarba moale şi şedea acolo supărat nevoie mare. Deodată ieşi ca din pământ un lup cenuşiu, şi alergă în calea lui:

— De ce eşti atât de supărat, Ivan-Ţarevici, şi de ce şezi aici cu capul plecat?

— Cum să nu fiu mâhnit, lupule cenuşiu? Am rămas fără calul meu cel bun.

— Ivan-Ţarevici, eu ţi-am mâncat calul... Mi-e milă de tine! Dar spune-mi, de ce ai plecat pe meleaguri îndepărtate şi încotro te îndrepţi?

— Păi, m-a trimis tătuca să colind prin lumea largă şi să găsesc Pasărea- de-foc.

— Phiii, cu calul tău, bun cum zici că era, nici în trei ani n-ai fi ajuns la Pasărea-de-foc. Şi-apoi nimeni în afară de mine nu ştie unde trăieşte ea. Dar, fie, de vreme ce tot ţi-am mâncat calul – o să te slujesc cu supunere şi credinţă. Urcă-te în spatele meu şi ţine-te zdravăn.

Ivan-Ţarevici l-a încălecat şi lupul cenuşiu o luă la goană – prin păduri albastre pe nesimţite trecea, iar coada cărare peste lacuri o aşternea. Dacă au mers mult ori puţin, cine mai ştie? Atâta doar că tot gonind, au ajuns la o cetate cu ziduri înalte. Lupul cenuşiu zise:

— Ascultă, Ivan-Ţarevici, ce spun şi ţine minte. Sari zidul, nu te teme: e o oră potrivită, toţi paznicii dorm. O să vezi în turnul cetăţii o ferăstruică, pe pervazul acesteia e o colivie de aur, iar în colivie se află Pasărea-de-foc. Tu ia pasărea, ascunde-o în sân, dar fii cu băgare de seamă, nu cumva să te atingi de colivie!

Ivan-Ţarevici sări zidul, văzu turnul cu ferăstruică pe pervazul căreia era colivia de aur, iar în colivie – Pasărea-de-foc. Luă pasărea, o ascunse în sân, dar nu-şi putea lua ochii de la colivie. Inima îi bătea să se spargă de tulburare: „Vai, ce colivie, e de aur, e nepreţuită! Cum s-o las aici?!“

Şi uită ce-i poruncise lupul. Dar îndată ce atinse colivia, porni prin toată cetatea o zarvă nemaipomenită: trâmbiţele răsunau, tobele băteau, paznicii se treziră, îl înhăţară pe Ivan-Ţarevici şi- l duseră la ţarul Afiron.

Ţarul Afiron îl întrebă mânios:

— Al cui eşti, şi de unde vii?

— Sunt Ivan-Ţarevici, feciorul lui Berindei-împărat.

— Vai de mine, ce ruşine! Fiu de ţar şi umbli după furat.

— Asta-i bună, dar când pasărea dumitale zbura şi livada noastră o distrugea?

— Trebuia să vii la mine, să mă rogi din tot sufletul şi ţi-aş fi dat pasărea, din respect pentru tată-tău, Berindei-împărat. Acuma însă am să răspândesc prin toate oraşele faima proastă despre voi... Dar, mă rog, dacă-mi îndeplineşti însărcinarea ce ţi-o voi da – te iert. Uite, în cutare împărăţie, ţarul Kusman are un cal cu coama de aur. Adu-mi aici calul şi-atunci îţi dau şi eu Pasărea-de-foc, cu colivie cu tot.

Ivan-Ţarevici s-a întristat şi s-a întors la lupul cenuşiu. Iar lupul făcu către el:

— Doar ţi-am spus să nu clinteşti din loc colivia! De ce nu mi-ai ascultat porunca?

— Iertare, lup cenuşiu, iertare.

— Halal iertare... Fie, haide, încalecă-mă. Ai intrat în horă, trebuie să joci.

Şi iar o luă la goană lupul cenuşiu ducându-l pe Ivan-Ţarevici. Dacă au mers mult ori puţin, cine mai ştie? Doar că au ajuns în goana mare până la cetatea în care se afla calul cu coama de aur.

— Sari zidul, Ivan-Ţarevici; paznicii dorm, du-te la grajd, ia calul, dar fii cu băgare de seamă, nu cumva să te atingi de căpăstrul lui!

Ivan-Ţarevici sări gardul cetăţii, acolo toţi paznicii dormeau, intră în grajd, prinse calul cu coama de aur, dar râvni la căpăstru – era împodobit cu aur şi pietre preţioase; un căpăstru din acesta era tocmai bun să-ţi plimbi calul cu el.

Ivan-Ţarevici atinse uşurel căpăstrul şi se porni o zarvă nemaipomenită prin toată cetatea: trâmbiţele răsunară, tobele bătură, paznicii se treziră, îl înşfacară pe Ivan-Ţarevici şi-l duseră la ţarul Kusman.

— Al cui eşti şi de unde vii?

— Sunt Ivan-Ţarevici.

— Ia te uită, cum ţi-a trecut prin minte o prostie ca asta, să furi un cal? Un ţăran de rând nu s-ar fi învoit s-o facă. Mă rog, fie, o să te iert, Ivan- Ţarevici, dar numai dacă-mi îndeplineşti sarcina ce ţi-oi da. Ţarul Dalmat are o fată— Preafrumoasa Elena. Răpeşte-o, adă-mi-o aici şi eu o să-ţi dau calul cu coama de aur împreună cu căpăstrul lui.

Şi se duse Ivan-Ţarevici, de astă dată şi mai mâhnit, la lupul cenuşiu.

Doar ţi-am spus, Ivan-Ţarevici, nu cumva să atingi căpăstrul! Şi n-ai vrut să-mi asculţi porunca.

— Iertare, lup cenuşiu, iertare.

— Halal iertare... Bine, fie, urcă în spatele meu.

Şi iar o luă la goană lupul cenuşiu, ducându-l pe Ivan-Ţarevici. Au ajuns în goana mare la ţarul Dalmat. În grădina cetăţii sale se plimba Preafrumoasa Elena, cu slujnicele sale, cu dădacele după ea. Lupul cenuşiu

zise:

A data asta nu te mai las pe tine. Mă duc eu însumi. Iar tu porneşte-o înapoi pe drumul pe care am venit, că îndată te ajuns şi eu din urmă.

Ivan-Ţarevici porni înapoi pe drumul pe care veniseră, iar lupul cenuşiu sări zidul şi ţuşti! în grădină. Se ascunse într-un tufiş şi când se uită Preafrumoasa Elena tocmai ieşise afară cu slujnicele şi dădacele ei la plimbare. Se plimbară ele cât se plimbară, dar îndată ce se despărţi de slujnice şi dădace, lupul cenuşiu o înhăţă pe Preafrumoasa Elena, o urcă în spate şi o luă la sănătoasa.

Ivan-Ţai evici mergea, cum i s-a spus, pe drumul pe care veniseră, când, deodată, îl ajunse din urmă lupul cenuşiu, iar în spatele acestuia se afla Preafrumoasa Elena. Ivan-Ţarevici s-a bucurat, dar lupul i-a zis:

— Urcă iute în spatele meu, nu cumva să fi pus poteră pe urmele noastre.

Şi o luă la goană lupul cenuşiu, împreună cu Ivan-Ţarevici şi Preafrumoasa Elena, înapoi de drumul pe care veniseră – prin păduri albastre pe nesimţite trecea, iar coada – cărare peste râuri şi lacuri o aştemea. Dacă au mers mult ori puţin, cine mai ştie? Atâta doar că, tot gonind, au ajuns la ţarul Kusman. Lupul cenuşiu întrebă:

— De ce taci, Ivan-Ţarevici, de ce eşti mâhnit?

— Păi, cum să nu fiu mâhnit, lupule cenuşiu? Cum o să mă despart eu de mândreţea asta de copilă? Cum s-o dau pe Preafrumoasa Elena în schimbul unui cal?

Lupul cenuşiu i-a răspuns:

N-o să te despart eu de frumoasa asta, pe ea o ascundem undeva, eu mă prefac în Preafrumoasa Elena şi tu mă duci ţarului.

Zis şi făcut: pe Preafrumoasa Elena o ascunseră într-o mică izbă din pădure, iar lupulcenuşiu se dădu o dată peste cap şi se prefăcu într-o copilă aidoma Preafrumoasei Elena. Ivan-Ţarevici îl luă şi-l duse ţarului Kusman. Ţarul se bucură şi-i zise cu recunoştinţă:

— Iţi mulţumesc, Ivan-Ţarevici, că mi-ai adus-o ca soţie. Primeşte din partea mea calul cu coamă de aur, împreună cu căpăstrul lui.

Ivan-Ţarevici încălecă pe calul primit şi plecă după Preafrumoasa Elena. O luă, o urcă pe cal şi porniră amândoi la drum.

între timp, ţarul Kusman făcu nunta, benchetui ziua-ntreagă până-n seară, dar îndată ce veni vremea să meargă la culcare, când o duse pe Preafrumoasa Elena în iatac şi se culcă în pat alături de ea, ce să vadă? un bot de lup în locul tinerei soţii! De spaimă ţarul căzu din pat iar lupul o luă la sănătoasa. Când îl ajunse din urmă pe Ivan-Ţarevici lupul cenuşiu îl întrebă:

— Spune, Ivan-Ţarevici, de ce mai eşti atât de îngândurat?

— Păi, cum să nu cad pe gânduri? îmi pare nespus de rău să mă despart de o comoară ca asta – calul cu coama de aur – şi să iau în schimb Pasărea-de-foc.

— Lasă, nu te întrista, născocesc eu ceva să te ajut.

Şi iată-i ajunşi la ţarul Afiron. Lupul zise:

— Tu ascunde calul şi pe Preafrumoasa Elena, iar eu mă prefac într-un cal cu coamă de aur pe care să i-l duci ţarului Afron.

Acestea fiind zise, o duseră în pădure pe Preafrumoasa Elena, împreună cu calul cu coama de aur. Lupul cenuşiu se dădu peste cap şi se prefăcu într-un cal cu coama de aur. Ivan-Ţarevici luă calul şi i-l duse ţarului Afron. Ţarul se bucură şi-i dădu în schimb Pasărea-de-foc şi colivia de aur a acesteia.

Ivan-Ţarevici se întoarse pe jos în pădure, o urcă pe Preafrumoasa Elena pe calul cu coamă de aur, luă colivia de aur cu Pasărea-de-foc şi porni la drum spre meleagurile de baştină.

Ţarul Afron porunci să-i fie adus calul primit în dar, însă tocmai când se pregătea să-l încalece, ce să vadă? Calul se prefăcu în lup cenuşiu. De spaimă, ţarul se prăbuşi la pământ, iar lupul cenuşiu o luă la sănătoasa şi, în curând, îl ajunse din urmă pe Ivan-Ţarevici.

— Şi-acum, rămâi cu bine, Ivan-Ţarevici, făcu el, că eu nu pot merge mai departe.

Ivan-Ţarevici coborî de pe cal şi, făcând trei plecăciuni până la pământii mulţumi lupului cenuşiu. Dar acesta zise:

— Lasă, că doar nu ne despărţim pentru totdeauna, o să mai ai nevoie de mine.

Ivan-Ţarevici gândi: „Pentru ce să mai am nevoie de tine? Că doar toate dorinţele îmi sunt

îndeplinite". încălecă pe calul cu coama de aur şi o porni mai departe împreună cu Preafrumoasa Elena şi cu Pasărea-de- foc.

Când ajunse pe meleagurile sale îi trecu prin minte să prânzească. Luase cu el puţină pâine. Aşa că, mâncară, apă de izvor băură şi se culcară să se odihnească.

îndată că Ivan-Ţarevici adormi, dădură peste el ceilalţi doi fraţi. Colindaseră alte pământuri căutând Pasărea-de-foc şi-acum se-ntorceau acasă cu mâinile goale.

De cum l-au văzut, şi-au dat seama că Ivan-Ţarevici dobândise totul. Şi pe dată căzură la învoială:

— Haide, să-l ucidem, şi-atunci prada va fi a noastră.

Hotărârea fiind luată, ei îl uciseră pe Ivan-Ţarevici. Apoi încălecară pe calul cu coama de aur, luară Pasărea-de-foc, o aşezară pe cal pe Preafrumoasa Elena şi amenințând-o îi ziseră:

— Bagă de seamă, să nu sufli o vorbă acasă!

Ivan-Ţarevici zăcea mort, deasupra lui prinseră să se rotească corbii. Deodată, pe neaşteptate, ajunse acolo în goana mare lupul cenuşiu; el înhăţă dintr-o mişcare un corb şi un pui de corb.

— Tu, corbule, ia-ţi zborul după apă vie şi apă moartă. îndată ce-mi aduci apă vie şi apă moartă, îţi dau înapoi puiul.

Corbul n-avu încotro, îşi luă zborul iar lupul rămase să-l ţină prizonier pe puiul de corb. Dacă a zburat mult sau puţin corbul, cine mai ştie? atâta doar că el aduse apă vie şi apă moartă. Lupul cenuşiu stropi cu apă moartă rănile lui Ivan-Ţarevici, rănile se vindecară; îl stropi cu apă vie – Ivan- Ţarevici învie.

— Vai, am dormit buştean!

— Ai dormit buştean n-am ce zice, făcu lupul cenuşiu. Dacă nu eram eu, nu te-ai mai fi trezit în vecii vecilor. Fraţii tăi, cei de-un sânge cu tine, te-au ucis şi au pus stăpânire pe bunurile tale. Haide, încalecă-mă repede.

îndată s-au aşternut la drum, gonind din răsputeri pe urmele celor doi fraţi pe care i-au ajuns. Cum au dat de ei, lupul cenuşiu i-a sfâşiat făcându-i bucăţele, pe care le-a împrăştiat pe toată câmpia.

Ivan-Ţarevici făcu o plecăciune adâncă în faţa lupului cenuşiu şi-şi luă rămas bun de la el pentru totdeauna.

Şi se întoarse Ivan-Ţarevici acasă, călare pe calul cu coama de aur, îi aduse tatălui său Pasărea- de-foc, iar ca soţie pentru sine – pe Preafrumoasa Elena.

Berindei-împărat se bucură văzându-l şi începu să-l întrebe pe fecior de una— de alta. Iar Ivan- Ţarevici se porni pe povestit: cum îl ajutase lupul cenuşiu să dobândească toate bunurile, cum l-au ucis cei doi fraţi pe când dormea şi cum lupul cenuşiu, la rândul lui, îi sfâşiase pe amândoi.

Berindei-împărat se necăji puţin dar în scurtă vreme tristeţea i se risipi. Iar Ivan-Ţarevici se căsători cu Preafrumoasa Elena cu care începu să trăiască, să vieţuiască – necazuri să nu cunoască.

Matiuşa cenuşiul

Povești rusă

A fost odată ca niciodată. Au fost odată, într-o ţară oarecare dintr-o anume împărăţie, un moş şi o babă, care trăiau pe-un loc drept şi netezit, de drumul mare, ocolit. Şi aveau ei un fecior, pe nume Matiuşa.

Şi flăcăul acesta creştea într-o zi cât alţii într-un an, se ridica de ziceai că-i aluat pus la dospit, dar mai ales, zi de zi, se făcea tot mai înţelept.

Când împlini cincisprezece ani, băiatul începu să se roage de tatăl şi de mama sa:

— Lăsaţi-mă să plec în lume! Să-mi caut şi eu norocul.

Părinţii s-au mâhnit, s-au necăjit, dar n-au avut încotro – i-au copt merinde pentru drum, şi-au luat rămas bun şi Matiuşa porni să cutreiere lumea.

Dacă a mers mult ori puţin, dacă a mers aproape ori departe, cine mai ştie? Doar că, într-o zi, a ajuns într-o pădure sălbatică, întunecată.

Aici îl lovi o mare nenorocire: se dezlănţuise o ploaie grozavă, cu grindină. Matiuşa se urcă în cel mai mare stejar ca să se adăpostească de furtună, dar acolo sus, pe creangă, se afla un cuib. în cuib ţipau nişte puişori. Le era frig, grindina îi izbea, ploaia îi uda. Lui Matiuşa i se făcu milă de puişori: îşi scoase caftanul, acoperi cuibul şi tot acolo se adăposti şi el. Apoi hrăni puii cu merindele lui de drum.

Dacă a trecut mult timp ori puţin, cine mai ştie? Doar că, pe nesimţite, furtuna şi vremea rea s-au potolit şi a ieşit soarele. însă deodată, totul înjur se întunecă din nou. Se stârni un zgomot puternic. O pasăre uriaşă – pasărea Magai se năpusti din zbor asupra cuibului şi începu să-l izbească, să-l lovească cu ciocul pe Matiuşa. Dar puişorii dădură şi ei grai:

— Nu-l atinge, mamă, pe omul acesta! El ne-a acoperit cu caftanul lui, ne-a hrănit, ne-a scăpat de la moarte.

— De vreme ce aşa stau lucrurile, vrednicule voinic, rosti pasărea Magai, rogu-te să mă ierţi, eu te luasem drept un răufăcător. Iar pentru că mi-ai hrănit puii şi i-ai ocrotit de urgia furtunii o să te răsplătesc cum se cuvine. Jos, lângă stejar, vei afla un urcior acoperit; să bei din urciorul acela trei guri, nu mai mult, şi-apoi să vezi ce va fi.

Matiuşa coborî din stejar, dezgropă urciorul din pământ şi bău din el trei guri, nu mai mult. Pasărea Magai îl întrebă:

— Ei, ce ai de spus, simţi vreo schimbare?

— Mă simt atât de puternic, că dacă ar fi să proptesc într-o groapă un stâlp, avântat până în înaltul cerului şi-apoi, opintindu-mă, să trag de el, aş putea răsturna pământul întreg, cât e el de mare.

— Ei, şi-acuma, haide, mergi sănătos, dar ţine minte: nu te lăuda degeaba cu puterea ta, nu te lăsa pe tânjală în nicio muncă, iar dacă te va lovi vreo nenorocire, să cauţi urciorul cu băutura tămăduitoare în acelaşi loc!

Şi din nou se lăsă întunericul de jur împrejur: pasărea îşi desfăcu aripile, s-a înălţat deasupra pădurii şi a zburat.

Matiuşa ieşi din pădure şi, la puţină vreme după aceea, apăru în calea lui un mare oraş. Cum trecu de barieră, îi tăie drumul cămăraşul ţarului:

— Hei, tu, sărăntocule! Dă-te la o parte!

Matiuşa se dădu la o parte, iar cămăraşul ţarului opri calul şi-i spuse:

— Ce-i, voinicule, Ia ce muncă râvneşti, ori de muncă te fereşti? Dacă însă cauţi ceva de lucru, vino cu mine, că te bag în slujbă – să cari apă pentru curtea ţarului.

Aşa ajunse Matiuşa sacagiu la curtea ţarului. Din zori de zi şi până seara târziu căra întruna apă, dar de dormit n-avea unde: totul până la ultimul locşor era ocupat de slujitorii curţii. Până la urmă

se aciui şi el pentru noapte în curtea din dos, acolo unde se aruncau gunoaiele şi se descărca cenuşa de la sobele palatului. De aceea îl şi porecliseră cei de la curte: Matiuşa Cenuşiul.

Ţarul nu era căsătorit, îşi tot căuta, dar nu-şi găsea, soţie: una nu-i plăcea, alta era urâtă – aşa că rămăsese neînsurat.

Tocmai atunci ajunsese la urechile ţarului un zvon, cum că peste nouă mări şi nouă ţări, departe, la capătul pământului, ţarul Vahramei are o fiică, vitează şi-atât de frumoasă că n-are seamăn pe lume. Porniseră mulţi spre împărăţia lui Vahramei în peţit, şi prinţi şi feciori de regi, dar înapoi nu se întorsese încă niciunul: cu toţii pieriseră în luptă crâncenă.

De cum află ţarul nostru zvonul despre ţarevna din îndepărtata împărăţie, îşi zise: „Dacă trimit soli care s-o peţească pe ţarevna aceea, toţi ţarii şi toţi regii or să mă pizmuiască. Se va duce vestea până hăt-departe, pe toate meleagurile, prin toate oraşele, că împărăteasă mai frumoasă decât a mea nu se află nicăieri pe lume.“ Şi, în mare grabă, porunci să fie gata de plecare o corabie. Şi chemându-i pe toţi prinţii şi pe toţi boierii, îi întrebă:

— Se află printre voi careva doritor să meargă peste nouă mări şi nouă ţări, tocmai la capătul pământului, ca s-o peţească pentru mine pe viteaza Nastasia Vahrameevna?

Cei de faţă însă tăceau, vorba ceea: cel mare se ascunde după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic – ce să-i mai ceri?

A doua zi, chemându-i pe feciorii boierilor şi ai negustorilor de vază, ţarul întrebă din nou:

— Care dintre voi se învoieşte să meargă peste nouă mări şi nouă ţări, tocmai la capătul pământului, ca s-o peţească pentru mine pe viteză Nastasia Vahrameevna?

Şi din nou: cel mare se ascunse după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic – ce să-i mai ceri?

A treia zi fură chemaţi la curtea palatului toţi meşteşugarii şi negustorii de rând. Iar ţarul, ieşi în pridvorul frumos împodobit şi întrebă:

— Care dintre voi, fiilor, vrea să meargă peste nouă mări şi nouă ţări, tocmai la capătul pământului, ca s-o peţească pentru mine pe viteaza Nastasia Vahrameevna?

De astă dată se găsiră câţiva doritori să meargă în ţinuturi îndepărtate, deşi, ce-i drept, cam puţini. Tocmai atunci trecea pe acolo Matiuşa-sacagiul. Ţarul îl strigă:

— Hei, Matiuşa, Cenuşiule, vino şi tu cu noi departe, peste mare, ca s-o peţim pentru mine pe viteaza Nastasia Vahrameevna!

Matiuşa răspunse:

— Nu-ţi stă în putere, înălţimea ta, să retezi un pom ca acela, ai grijă, nu cumva să te căieşti mai târziu!

Ţarul se mânie:

— Să nu mă înveţi tu pe mine ce să fac! Treaba ta de slugă e să-mi îndeplineşti poruncile.

Matiuşa Cenuşiul nu mai spuse nimic şi se sui pe corabie.

Curând după aceea veniră şi ceilalţi, iar vasul ridică ancora.

Şi au plutit aşa o zi şi încă o zi. S-a întâmplat să fie o vreme senină şi caldă. Ţarul, vesel şi mulţumit, ieşi pe punte:

— Ah, ce fericire! Cal să am – aş tot goni; arc să am – aş tot ochi; paloş de-aş avea – năpraznic m-aş lupta; o frumoasă copilă de-ar fi – din sărut nu m-aş opri!

Matiuşa Cenuşiul, însă îi zise:

— înălţimea ta, arc o să fie – dar n-o să tragi cu el, că ţi-e mâna molâie; şi paloş s-o afla – dar n-o să lupţi cu el măria ta; şi-un cal puternic va fi – dar nu măria ta îl vei călări; şi-o fată frumoasă se va ivi – dar pe altul îl va îndrăgi.

Auzind vorbele acestea, ţarul se mânie şi mai tare ca înainte. Porunci ca Matiuşa-Cenuşiul să fie legat de catarg, cu mâinile şi picioarele ferecate în lanţuri.

— Iar mai târziu, când ne-om întoarce acasă, după nuntă, voi porunci să i se reteze capul, hotărî ţarul.

Se mai scursese încă şase săptămâni şi corabia ajunse pe ţărmul împărăţiei lui Vahramei. O lăsară în adăpostul portului şi a doua zi, ţarul se înfăţişă la palatul lui Vahramei.

— înălţimea voastră, sunt ţarul cutarei glorioase împărăţii şi am venit aici cu gânduri bune: vreau s-o peţesc pe Nastasia Vahrameevna.

— Mă bucur, rosti ţarul Vahramei. Cam de multişor n-au mai venit pe la noi flăcăi de însurat şi Nastasia Vahrameevna a noastră le duce dorul. Dar, ia seama, vorba dată – datorie curată. Fata mea e puternică, e vitează şi neînfricată; ca să dovedeşti că eşti mai viteaz şi mai puternic decât ea, trebuie să te supui la trei încercări şi, după aceea, ia-ţi-o sănătos pe ţarevnă şi pune-i pirostriile, iar de nu – să nu te superi: cu sabia mea – capul îţi voi reteza. Mergi acum şi te odihneşte, iar mâine, în zorii zilei, să fii aici împreună cu oştenii tăi. Atunci o să te supun Ia prima încercare. Am în grădină un stejar, care creşte acolo de trei sute de ani; o să-ţi dau un paloş straşnic – cântăreşte o sută de puduri. Dacă izbuteşti, dintr-o singură lovitură, să retezi stejarul, cu paloşul acesta al meu, o să-ţi facem cinstea să-ţi zicem – mire.

Şi s-a întors pe corabie ţarul-mire, posomorât nevoie mare, de parcă-i tot ningea şi-i ploua. Oştenii săi îl întrebară:

— Din ce pricină ţarul şi stăpânul nostru e mâhnit, de gânduri negre năpădit?

— Păi cum să nu fiu trist, măi copii? Mi s-a poruncit ca mâine sa retez, dintr-o singură lovitură, cu un paloş de o sută de puduri, cel mai mare stejar din lume. Eh, se vede că degeaba am făcut noi atâta cale, că doar mi-aş fi găsit eu, vezi bine, şi mai pe aproape o soţie, la fel de bună ca asta de aici. Aşa că va trebui să ridicăm ancora şi s-o luăm din loc chiar acum, în puterea nopţii.

— Ba nu, zise Matiuşa Cenuşiul, nu se cade să plecăm, pe furiş, noaptea, ca să ne facem de ruşine. Eu am spus-o încă de când eram în largul mării: „Paloş s-o afla – dar n-o să lupţi cu el măria ta". Şi chiar aşa s-a întâmplat. Dar, mă rog, n-avem încotro, o să vedem mâine ce şi cum, că noaptea e un sfetnic bun. Acuma, înălţimea ta, culcă-te şi te odihneşte, iar mâine, când ne vom duce la ţarul Vahramei, să spui aşa: „Cu o jucărie de copil ca paloşul ăsta, n-au decât să se desfete vreuna din slugile mele, că eu, la ce bun să-mi pierd vremea?

— Ehei, Matiuşa Cenuşiule, dacă mă scoţi din încurcătura asta, n-am să uit în vecii vecilor binele pe care mi l-ai făcut!... Hei, strajă, dă-l jos de pe catarg pe Matiuşa Cenuşiul, scoate-i lanţurile şi adu-i un pahar de votcă.

Apoi, păşind ţanţoş, zise:

— Frumoasă-i împărăţia asta, iar lui Vahramei, chiar dacă nu-mi este pe potrivă, aş putea, totuşi, să-i zic socru.

A doua zi, peţitorii veniră la ţarul Vahramei, unde se şi adunase tot poporul, iar Nastasia Vahrameevna stătea în pridvor. De cum o văzu, Matiuşa Cenuşiul se însenină şi se înveseli de parcă îl încălzise soarele verii.

Fură conduşi la stejarul cel inare, iar în urma lor, trei uriaşi aduceau paloşul. Ţarul-mire îşi aruncă ochii asupra paloşului şi râse batjocoritor:

— Cu paloşuri de-acestea, la noi se distrează doar copiii mici! N-are decât să se desfete cu el vreunul dintre slujitorii mei, dacă are chef să zburde, că mie nu-mi şade bine să mă apuc de o treabă ca asta.

Tocmai atunci apăru Matiuşa Cenuşiul şi ridicând paloşul cu o singură mână, zise:

— Mda, nu-i făcută pentru o mână de ţar jucărioara asta.

Şi când îşi luă avânt o dată, sfărâmă stejarul în mii de surcele, iar din paloş nu rămase întreg decât mânerul.

Ţarevna, care-l privea pe Matiuşa Cenuşiul, se îmbujoră ca macul.

Cât despre ţarul-mire, el prinse un curaj grozav.

— Dacă n-aş fi venit aici cu gândul că o să ne înrudim, socoteam o batjocură adusă mie paloşul acesta de copil.

Văd, văd, zise ţarul Vahramei, într-adevăr, cu prima încercare aţi scos-o bine la capăt. Mâine o să vedem dacă mirele se pricepe să tragă cu arcul. Am un arc în greutate de trei sute de puduri, cu săgeţi de câte cinci puduri fiecare. Cu arcul acesta trebuie să se tragă în aşa fel încât să fie doborât unul din turnurile vechiului castel aflat în împărăţia cumnatului meu, Berindei. Eu o să-mi trimit acolo solii încă de azi, astfel că mâine către seară ei or să se întoarcă şi-or să ne spună cât de bun ţintaş eşti.

Ţarul-mire amuţi şi se întristă. Când se întoarse pe corabie, nu mai era deloc în apele lui.

— Pe cinstea mea, dacă aş cunoaşte drumul spre casă şi dacă aş şti să conduc vasul, un ceas n-aş mai rămâne aici! Haide! ridicaţi ancora, gata, nu mai avem ce căuta prin partea locului. împărăţia asta-i destul de posomorită, vedeţi şi voi, cât despre mireasă, nu prea ai la ce râvni. Aşa că, s-o luăm din loc şi cât mai repede.

— Ba nu, înălţimea voastră, zise Matiuşa Cenuşiul, fuga pe furiş nu ne face cinste, dimpotrivă, ne dezonorează.

— Păi, ce altceva poţi face? N-ai auzit ce încercare a pus la cale ţarul Vahramei? Naiba să-l ia cu tot cu arcul şi cu mireasa lui!

— Adu-ţi aminte ce ţi-am spus, măria ta: „Arc o să fie – dar n-o să tragi cu el, că ţi-e mâna molâie“. Şi chiar aşa s-a şi întâmpiat. Nu trebuia să te întinzi mai mult decât îţi este plapoma. Dar, de vreme ce nu m-ai ascultat – acuma n-ai încotro... Din pricina arcului însă, să nu te întristezi. Mâine, cum ajungem acolo, măria ta să spui: „Credeam că aveţi un arc pe potriva unui viteaz şi când văd unul numai bun să se joace muierile cu el. Poate doar careva dintre slujitorii mei, dacă nu i s-o face silă peste măsură, să-l încerce, că mie, zău, nu-mi face nicio cinste.“

— Ah, Matveiuşka Cenuşiule, oare ai fi în stare să-i vii de hac arcului aceluia?

— De, o să mă descurc eu cumva.

Şi ţarul se înveseli pe dată.

— Să se aducă, fără întârziere, tuturor oştenilor câte-un pahar de vin, iar lui Matiuşa Cenuşiul o să-i tom două potire.

Dădu vinul pe gât şi de bucurie se îmbătă.

— Ah, ce zici? ai văzut ce frumoasă e mireasa? Pe toate le-ntrece: şi înaltă, şi bine făcută, şi supusă. Să vezi, după ce mă însor, o împărăteasă mai frumoasă decât a mea, decât Nastasia Vahrameevna a mea, nu va avea nimeni în toată lumea. Iar ţie, Matiuşa Cenuşiule, o să-ţi dăruiesc oraşul întreg împreună cu toate împrejurimile lui.

Matiuşa Cenuşiul asculta surâzând vorbele spuse la beţie.

A doua zi dimineaţa porniră din nou cu toţii la palatul lui Vahramei. Palatul— ticsit de lume.

în pridvorul frumos împodobit şedeau Vahramei şi Nastasia Vahrameevna, iar mai jos, pe trepte – prinţii şi boierii de mare rang.

Nouă uriaşi duceau arcul, iar trei fete voinice aduceau tolba cu săgeţi.

Ţarul Vahramei îi întâmpină pe peţitori:

— Ei, ginerică ce ne-ai fost ursit, treci la treabă.

Mirele privi arcul şi zise:

— Se poate să vă bateţi joc de mine în halul ăsta? Ieri mi-aţi adus un paloş tocmai bun pentru copii, iar azi fleacul ăsta de arc, mai potrivit să se joace muierile cu el, decât să tragă un viteaz ca mine. N-are decât să vină să tragă cu el vreunul dintre slujitorii mei, cel mai bicisnic dintre toţi, că mie unul mi se face greaţă numai când mă uit la el. Vino, uite, de pildă, tu, Matiuşa Cenuşiule, şi distrează puţin lumea asta.

Matiuşa Cenuşiul întinse coarda arcului, ochi şi slobozi săgeata.

Coarda zbâmâi, săgeata bubui, de ziceai că tună, şi se făcu nevăzută în depărtare.

— Luaţi fleacul ăsta de arc din faţa noastră şi aruncaţi-l cât colo: o distracţie ca asta nu-i pentru ţarul nostru.

Şi Matiuşa azvârli arcul pe pardoseala de piatră, dar cu atâta putere, că arcul se prefăcu în fărâme ce se risipiră în toate părţile.

Nastasia Vahrameevna îşi plesni palmele şi scoase un oftat de uimire.

Lumea începu să strige:

— Aşa peţitori de ispravă mai zicem şi noi! Niciodată n-au venit aici unii ca ei.

Iar ţarul-mire, de colo-colo se plimba, barba şi-o tot netezea şi la toţi se răstea:

— Ia te uită ce minune, ia te uită ce năzdrăvănie era arcul acela de copil! Eh, împărăţia voastră într-adevăr e plină de voioşie, doar că-i tare micuţă, iar oamenii, chiar dacă par a fi buni şi prietenoşi, sunt cam lipsiţi de vlagă faţă de oamenii de pe la noi.

Tocmai atunci ţarul Vahramei îi pofti pe peţitori în palat:

— Poftiţi, poftiţi, dragi peţitori, intraţi în iatac să gustaţi din bucatele noastre, că până una alta, acuşi ne vom pomeni că s-au întors solii mei din împărăţia lui Berindei.

Şi chiar aşa, nici nu isprăviră bine masa că solii se şi întoarseră în goana mare de la Berindei:

— Săgeata a nimerit taman în vechiul castel, şi a dărâmat tot acoperişul acestuia, dar, niciunul dintre oameni n-a avut de suferit.

Ţarul Vahramei zise:

— Ei, acum văd şi eu că cei care-o peţesc pe Nastasia Vahrameevna îi sunt pe potrivă: nu numai că ştiu să mânuiască vitejeşte paloşul, dar şi la tras cu arcul sunt iscusiţi. Vă mulţumesc, acum suntem toţi cu inima împăcată – şi mireasa, şi eu, şi întreg oraşul. Un lucru vă rugăm, dragi oaspeţi, să nu ne judecaţi pentru bucatele cu care v-am ospătat, că n-a fost acesta ospăţul de nuntă, ci doar un pui de ospăţ – celălalt, ospăţul de nuntă, o să-l facem altă dată, la vremea cuvenită. Astăzi însă, mergeţi de vă odihniţi, pentru că mâine, tu, ginerică, ce ne-ai fost ursit, vei purcede să săvârşeşti ultima dintre încercări. Am un cai. îl ţin închis în grajd, după douăsprezece uşi încuiat, cu douăsprezece lacăte ferecat. Şi calului acestuia încă nu i s-a găsit călăreţ pe potrivă. Oricine a încercat să-l încalece şi-a găsit moartea. Ei bine, anume calul acesta trebuie dresat, ca să aibă mirele ce încăleca atunci când se va duce la cununie.

De cum auzi vorbele lui Vahramei, ţarul-mire deveni tăcut şi începu în grabă să-şi ia rămas bun:

— Mulţumim, înălţimea voastră, pentru ospătare, iar acum trebuie să ne grăbim ca să ajungem pe corabie înainte de a se lăsa întunericul.

— Odihneşte-te, odihneşte-te sănătos, prinde puteri – pentru că mâine ai de îmblânzit ditamai diavolul, zise ţarul Vahramei.

Oaspeţii coborâră în cuprinsul portului, dar îndată ce barca lor se desprinse de mal, ţarul-mire le vorbi astfel:

— Grăbiţi-vă, copii, vâsliţi mai cu inimă. Că trebuie să ajungem cât mai degrabă pe corabie, şi-apoi, chiar în noaptea asta să plecăm de-aici. Ehei, Vahramei ăsta are gură de miere – inimă de fiere: în fiecare zi o nouă nenorocire. Poftim! acum i s-a năzărit să-i dresez calul acela turbat!

Dar Matiuşa Cenuşiul zise:

— Mai ţii minte, înălţimea ta, când ţi-am spus: „Şi-un cal puternic va fi – dar nu măria ta îl vei călări"? Şi de data asta se întâmplă aşa cum am zis eu. Dară nu-i nevoie din cauza asta s-o luăm la sănătoasa. Mâine, să zici doar atât: „Ia încalecă, Matiuşa Cenuşiule, încearcă dacă e în stare calul să ţină în şa un viteaz adevărat!" Că pe urmă, o să-l poţi încăleca tară grijă şi măria ta.

— Dar dacă fiara asta de cal are să te ucidă? înseamnă că nici eu n-o să scap de moarte.

— Nu te teme de nimic, las' că îmblânzesc eu calul.

— Vai, Matiuşa Cenuşiule, n-am să uit o sută de ani binele ce mi-l faci! înainte erai doar sacagiu, acum doresc să fii mare nobil al împărăţiei. O să-ţi dăruiesc trei oraşe împreună cu toate moşiile lor şi trei hanuri mari cu toate acareturile ce ţin de ele. Şi zicând asta începu să facă pe grozavul, plim- bându-se cu paşi mărunţi pe punte şi strigând:

Hei, dar de ce tac dragii mei ostaşi? Poruncesc să li se aducă fiecăruia câte trei potire de vin.

Ţarul bău un potir, mai bău unul şi porni să se fălească:

— Mulţi flăcăi de însurat au venit la Vahramei până acuma, dar niciunul n-a fost cinstit cu atâtea onoruri ca mine. Că doar e lucru ştiut: cine-i viteaz şi cutezător – izbândeşte întotdeauna. Nu degeaba Nastasia Vahrameevna mă privea tot timpul şi nu-şi mai lua ochii de la mine. Cât despre ţarul Vahramei – ăsta ar fi bucuros să-şi dea toată împărăţia numai ca eu, ferit-a sfântul, să nu cumva să mă răzgândesc.

Dar se-mbătă criţă şi se prăvăli cât era de lung, adormind pe loc.

Matiuşa Cenuşiul însă, de dimineaţă se sculă, faţa albă că-şi spălă şi pe ţar îl deşteptă:

— Scoală, înălţimea ta, e timpul să mergem să dresăm calul.

Şi plecară degrabă la curtea ţarului.

în pridvorul frumos împodobit şedeau ţarul Vahramei şi Nastasia Vahrameevna, iar mai jos, pe trepte – prinţii din alaiul crăiesc şi cei mai apropiaţi dintre boieri.

— Poftiţi, dragi oaspeţi, poftiţi, că noi am pregătit totul. Acuşi vor aduce şi calul!

Calul îl aduceau douăzeci şi patru de uriaşi, care-l ţineau nu de căpăstru ci cu douăzeci de odgoane groase. Uriaşii erau la capătul puterilor.

Ţarul -mire măsură cu privirea calul şi strigă:

— Hei, tu, Matiuşa Cenuşiule, ia vezi, poate călări pe calul ăsta un viteaz adevărat?

Matiuşa Cenuşiul izbuti cu mare iscusinţă să încalece calul. De-abia apucară uriaşii să fugă care- ncotro, când calul, avântându-se sus de tot, deasupra turnurilor palatului, îl purtă pe viteazul călăreţ afară, dincolo de zidurile cetăţii.

El goni calul până pe ţărmul mării, îl împotmoli în nisipurile mişcătoare, şi prinse a-l croi fără răgaz, cu lanţul peste crupa rotundă, dar atât de tare îl croia că-i sfâşia carnea până la os. îl croi şi-l tot croi astfel până când calul se prăbuşi în genunchi.

Uf, îmbuibat afurisit, sac de nutreţ ce eşti, ai să mai faci pe nărăvaşul?

Calul se rugă:

— Oh, vrednicule voinic, nu mă mai bate, nu mă schilodi! Că de-acum n-am să-ţi mai ies din cuvânt.

Matiuşa Cenuşiul, pornind calul înapoi, zise:

— Acuma ne întoarcem în curtea palatului, eu o să-ţi pun şaua, dar îndată ce ţarul-mire o să încalece, tu să te afunzi în pământ până la chişiţe şi, când te va lovi cu biciul, tu să cazi în genunchi. Să cazi de parcă ţi s-ar fi încărcat o povară de trei sute de puduri. Bagă de seamă, dacă îţi faci de cap, te ucid şi te azvârl corbilor să te sfâşie.

— Am să fac întocmai cum mi-ai poruncit.

Când se întoarse Matiuşa Cenuşiul în curtea palatului, ţarul-mire îl întrebă:

— Ei, poate duce calul ăsta un viteaz adevărat?

— De, pe mine m-a putut duce, dar pe măria ta nu ştiu, vom vedea.

— în regulă, haide, înşeuaţi-l degrabă, să-l încerc eu singur.

Au înşeuat calul, însă îndată ce ţarul-mire sări în şa, calul se afundă în pământ până la chişiţe.

— Chiar dacă nu-i prea grozav, văd că mă poate ţine.

îl lovi uşurel cu biciul şi calul căzu în genunchi. Ţarul Vahramei cu Nastasia Vahrameevna, precum prinţii şi boierii se minunară:

— Până azi, încă n-am văzut pe nimeni să aibă atâta putere!

Ţarul-mire, descălecând, făcu:

— Nu, nu, Matiuşa Cenuşiule, adevăraţii viteji nu călăresc mortăciuni – cu mârţoage din astea poţi să cari doar apă cu sacaua. Luaţi-l, să nu-l mai văd în faţa ochilor, că de nu, îl azvârl pe câmp, să se-nfrupte ciorile şi corbii din carnea lui.

Ţarul Vahramei porunci să fie scos de acolo calul şi începu să-şi ia rămas bun. Dar ţarul-mire zise:

— Ei, şi-acum, înălţimea voastră, de vreme ce noi am trecut cu bine prin toate încercările, e timpul să aprindem luminarea de nuntă ca să încheiem toată treaba.

— Cuvântul meu rămâne neclintit, răspunse ţarul Vahramei.

Şi-i porunci fiicei sale să se gătească de nuntă.

în cuhniile împărăteşti nici vorbă să se pună berea la dospit sau vinul la limpezit – căci ţarul Vahramei avea din belşug de toate.

Aşa că se apucară cu multă voie bună să rânduiască nunta.

îl cununară pe ţar cu Nastasia Vahrameevna şi porniră ospăţul şi veselia.

Nastasia Vahrameevna şedea la masa de nuntă şi îşi zicea: „Ce-ar fi să mai pun odată la încercare puterea bărbatului meu?“

Şi strânse uşurel mâna ţarului-mire, dar numai cu jumătate din puterea sa. Ţarul nu se putu stăpâni: simţi cum i se urcă sângele în obraji şi pe dată îşi dădu ochii peste cap. Iar mireasa gândi: „Aha, va să zică asta îţi era puterea, viteazule! Cât de dibaci ai izbutit să mă peţeşti pe mine, o copilă, printr-o înşelăciune, ba, pe deasupra, l-ai înşelat şi pe tăicuţul meu.“

Dar nu se dădu de gol, ci îi turnă în pahar şi îl îmbie:

— Ospătează-te, ţarul şi stăpânul meu, soţul meu iubit.

Iar în gând: „Aşteaptă tu, bărbăţele, că nu-ţi iert eu cu una cu două înşelăciunea asta.“

O fi trecut o zi, or fi trecut două, cât s-au tot veselit şi s-au ospătat şi iată că ţarul-mire se gândi să-şi ia rămas bun:

— Mulţumesc, dragă socrule, pentru primire şi pentru aleasă ospitalitate. A venit timpul să plecăm la casa noastră.

Au încărcat toată zestrea, şi-au luat rămas bun şi vasul a ieşit în larg.

Dacă a mers corabia multă sau puţină vreme, cine mai ştie? Doar că într-o zi, ieşind ţarul pe punte, îl văzu pe Matiuşa Cenuşiul dormind – se cufundase într-un somn sănătos şi adânc, ca un viteaz ostenit ce era. Deodată, ţarul îşi aminti ce-i spusese cândva Matiuşa: „Paloş s-o afla – dar n- o să lupţi cu el măria ta; şi arc o să fie – dar n-o să tragi cu el, că ţi-e mâna molâie; şi-un cal puternic va fi – dar nu măria ta îl vei călări; şi-o fată frumoasă se va ivi – dar pe altul îl va îndrăgi“, şi, amintindu-şi aceste vorbe, se mânie grozav. „Unde s-a mai văzut ca o slugă să vorbească astfel cu ţarul său?“

Şi fără de veste mintea-i fu năpădită de un gând ticălos. înşfacă paloşul şi-i reteză servitorului adormit picioarele de la genunchi în jos, şi-apoi îl îmbrânci în mare.

Matiuşa Cenuşiul abia avu vreme să-şi apuce cu mâna picioarele retezate, dar îşi puse în gând să ajungă, oricât de greu i-ar veni, până la ţărm. Aşa că se lăsă să plutească... şi tot pluti şi pluti pe apă – dacă pluti multă sau puţină vreme, cine mai ştie? Doar că, într-un târziu, simţi că e la capătul puterilor. Tocmai atunci îl săltă un val şi-l aruncă pe ţărm. După ce se odihni puţin îşi aminti de pasărea Magai: „Că doar n-o să zac aici o sută de ani. Chiar de-ar fi să mă dau de-a rostogolul şi tot o să ajung până la locul unde se află îngropat urciorul cu băutura tămăduitoare".

Când, deodată, ce să vadă? Un om care venea dinspre ţărm împiedicându- se la tot pasul şi se ducea direct spre mare.

Matiuşa Cenuşiul îl strigă:

— Unde te duci? Nu vezi că intri în apă?

— Păi tocmai asta e, că mi-s ochii în întuneric şi nu văd drumul.

— Bine, atunci ţine-te după glasul meu.

— Dar cine eşti tu şi ce faci aici?

— Eu stau culcat – nu pot merge, pentru că am picioarele retezate din genunchi.

Orbul veni mai aproape şi zise:

— De vreme ce eşti văzător, urcă în desaga mea. Eu am să te duc, iar tu o să-mi spui pe unde să merg.

Şi zicând asta, orbul îl aşeză pe Matiuşa Cenuşiul în desaga sa.

— Am auzit de la nişte bătrâni cum că s-ar afla pe aici pe undeva apă vie. Ce bine-ar fi dacă şi noi doi am da de ea! Tu ţi-ai vindeca picioarele, iar eu mi-aş umezi ochii cu ea şi aş vedea lumina zilei din nou.

— Eu ştiu unde se află băutura tămăduitoare. Dacă o să mă duci în cârcă, o să-ţi arăt drumul şi ţie.

Şi iată că au mers aşa şi-au tot mers. Că, de! Repede doar povestea se povesteşte, mai anevoie fapta se săvârşeşte, dar orbul şi ologul mergeau şi tot mergeau înainte. Când osteneau, se opreau să se odihnească, mâncau poame şi ciuperci – ba uneori se procopseau şi cu câte o sălbăticiune – şi din nou – la drum.

Merseră ei aşa prin câmpii deschise şi prin păduri întunecoase, trecură prin mlaştini şi stufărişuri până ajunseră în acea pădure în care Matiuşa Cenuşiul îi ocrotise de urgia furtunii pe puii din cuib. S-au apropiat de stejarul cu pricina, iar orbul şi-a dat jos de pe umeri desaga. Matiuşa Cenuşiul se rostogoli până la trunchiul copacului şi, cât ai clipi, dezgropă urciorul de aramă. Umezi cu licoarea tămăduitoare ochii fratelui său de cruce şi – orbul îşi recăpătă vederea. De bucurie, acesta râdea şi plângea totodată, spunându-i:

— Om bun, îţi mulţumesc! O sută de ani am să ţin minte binele ce mi l-ai făcut.

— Ei, şi-acum, ajută-mă să-mi prind şi eu picioarele la loc.

Aşezară picioarele lui Matiuşa, le potrivră cum se cuvine şi-apoi le stropiră cu apă vie şi picioarele se făcură ca mai înainte.

— Ei, aşa va să zică, fiecare din noi a dobândit ceea ce îi trebuia, rosti Matiuşa Cenuşiul. Acuma, haide să mergem să aflăm ce mai e nou prin împărăţia noastră. Că ţarul de aici, pentru că l-am slujit cu credinţă, m-a răsplătit cu dărnicie: mi-a retezat picioarele de Ia genunchi pe când dormeam şi m- a azvârlit în mare. Trebuie numaidecât să-l văd şi să-i plătesc cu vârf şi îndesat pentru tot binele ce mi l-a făcut.

Apoi, fiecare din ei sorbi câte o gură din băutura tămăduitoare – şi toată oboseala se duse de parcă le-o luase cineva cu mâna, iar puterea li se făcu de două ori mai mare ca înainte.

Ieşiră din pădure şi, nu mult după aceea se ivi în faţa lor şi oraşul. în preajma oraşului, pe păşunile împărăţiei, păştea o cireadă mare de vaci. Când se apropiară, Matiuşa Cenuşiul recunoscu în văcarul cirezii pe fostul său ţar. îl întrebă:

— A cui să fie împărăţia asta?

Văcarul izbucni în plâns:

— Vai mie, vai mie, oameni buni, voi nu-mi cunoaşteţi amarul! împărăţia aceasta a fost a mea, iar eu eram ţarul său mai-nainte vreme, acuma însă, vedeţi şi voi, pasc vacile. Am domnit mulţi ani de zile necăsătorit, dar după aceea, ducându-mă departe, la capătul pământului, peste nouă mări şi nouă ţări, în

împărăţia lui Vahramei, am peţit-o pe fiica acestuia, pe viteaza şi neînfricata Nastasia Vahrameevna. Aceasta, de cum a aflat că nu sunt înzestrat cu putere de viteaz, mi-a poruncit să pasc vacile iar ea a trecut în locul meu la cârma împărăţiei. în fiecare zi, îndată ce aduc vacile acasă, mă ceartă, mă umileşte cu tot soiul de vorbe şi mă lasă să rabd de foame.

— îţi mai aminteşti ce-ţi spuneam: „Şi-o fată frumoasă se va ivi – dar pe altul va îndrăgi"? Se vede că şi de data asta s-a întâmplat aşa cum am spus eu.

Atunci ţarul-văcar îl recunoscu pe Matiuşa Cenuşiul şi izbucni în hohote de plâns mai puternice ca înainte:

— Oh, Matveiuşka Cenuşiule, ajută-mă să-mi recapăt împărăţia! Drept răsplată o să te fac ministru, iar fratelui tău de cruce o să-i dăruiesc titlul de prinţ şi o ţărişoară.

— Ia te uită, ce blând eşti şi ce darnic în făgăduieli când te afli la ananghie, se vede că ai uitat cum m-ai răsplătit pentru felul în care te-am slujit, nu-i aşa? Ar trebui să te ucid, dar nu vreau să-mi mânjesc mâinile. Cară-te din împărăţia asta, să nu te mai văd în vecii vecilor. Bagă de seamă, dacă- mi mai ieşi vreodată în cale, singur vei fi vinovatul.

Auzind asemenea vorbe ţarul-văcar se sperie de moarte şi o luă la sănătoasa.

Doar cât l-au zărit şi s-a şi făcut nevăzut acel ţar.

Iar Matiuşa Cenuşiul împreună cu fratele său de cruce intrară în oraş şi se rugară de o bătrânică, ce trăia în curtea din dos a palatului, să le îngăduie să rămână acolo peste noapte.

Tot uitându-se la Matiuşa Cenuşiul, bătrâna zise:

— Mi se pare că te-am mai văzut undeva, vrednicule voinic! Nu cumva eşti sacagiul care ducea apă la curtea ţarului?

Iar Matiuşa Cenuşiul recunoscu:

— Ei sunt, bunicuţo.

— Vai de mine, puiule dragă, te-ai întors viu şi nevătămat, va să zică. Pe aici se zvonise că ai murit, chipurile. Acuma este un sacagiu nou aici – o cană de apă nu vrea să dea nimănui, nu-i ca tine, care le dădeai şi săracilor şi schilozilor câtă apă vroiau. De aceea toţi te pomenesc şi te jelesc.

Şi bătrânică noastră se apucă de treabă. Le dădu vrednicilor voinici să mănânce şi să bea şi le pregăti baia. Oaspeţii se spălară de praful drumului, se îmbăiară şi se cufundară în somn adânc să se odihnească. Iar bătrânică se duse la curtea împărătească şi le dădu de ştire tuturor:

— S-a întors în oraş Matiuşa Cenuşiul.

Vestea ajunse şi la odăile domneşti. împărăteasa îi porunci unei ţigăncu- şe cu faţa smolită şi ochi de cărbune:

— Cheamă-l aici de îndată pe Matiuşa Cenuşiul.

Şi Matiuşa Cenuşiul se înfăţişă la chemarea împărătesei. Când l-a văzut Nastasia Vahrameevna a coborât fuga-fuguţa din pridvorul înalt, a venit alergând şi l-a prins de mâinile-i albe pe voinic:

— Nu mi-a fost hărăzit cel ce paşte vacile, ci mi-e hărăzit cel ce a ştiut să mă peţească. Credeam că nu mai eşti printre cei vii. Nesuferitul de ţar povestea că, chipurile, te-ai îmbătat criţă când erai pe vas şi ai căzut în mare. Ce te-am mai plâns, ce te-am mai jelit, iar pe nesuferitul de ţar l-am trimis să pască vacile.

Şi-atunci Matiuşa Cenuşiul îi spuse adevărul-adevărat: cum i-a retezat ţarul picioarele pe când el dormea, cum l-a aruncat în apă, iar după aceea, cum el şi fratele lui de cruce au dobândit apa vie.

— Cât despre văcar, să nu mai vorbim. Acum s-a dus, parcă l-a înghiţit pământul şi niciodată, de azi înainte, n-o să mai îndrăznească să dea ochii cu mine.

Ţarina l-a adus pe Matiuşa Cenuşiul în iatac şi a rânduit o masă cu fel de fel de băuturi şi mâncăruri. Şi-l totîmbia pe musafir:

— Mănâncă, mănâncă, drag şi scump prieten!

Matiuşa Cenuşiul, după ce bău şi mâncă, începu să-şi ia rămas bun:

— Acum trebuie să plec, mă duc să-mi văd părinţii.

Nastasia Vahrameevna porunci să i se pregătească o caleaşcă.

— Mergi sănătos, dar să-i aduci cât mai degrabă aici pe tatăl şi pe mama ta, ca să trăiască şi ei alături de noi.

Şi Matiuşa Cenuşiul îi aduse pe părinţii săi, şi îndată după aceea au făcut nunta şi un ospăţ de pomină.

Matiuşa Cenuşiul trecu la cârma împărăţiei, iar pe fratele său de cruce îl investi ministru. Şi au început cu

toţii să trăiască, să viеţuiască, averi să agonisească, necazul să-l ocolească.

Ca prin minune

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată un moşneag. Şi moşneagul acela avea trei feciori: doi erau ageri Ia minte, al treilea – un prostănac, Emelea.

Ceilalţi doi fraţi munceau din răsputeri, iar Emelea stătea toată ziua tolănit pe cuptor şi nu vroia să audă de nimic.

într-o zi când amândoi fraţii plecaseră la târg, femeile, cumnatele lui, prinseră a-l ruga:

— Du-te, Emelea şi adă apă.

Iar el de pe cuptor:

— N-am chef...

— Du-te Emelea, că dacă se întorc fraţii de la târg n-or să-ţi aducă bomboane.

— Bine, mă duc.

Coborî de pe cuptor, se încălţă, se îmbrăcă, luă găleţile şi toporul şi se duse la râu.

Făcu o copcă în gheaţă, umplu găleţile cu apă, le puse mai la o parte, iar el începu să se uite în copcă. Deodată văzu acolo o ştiucă. Cu multă iscusinţă izbuti să prindă peştele cu mâna.

— Ce mai uha bună şi dulce o să iasă!

Când deodată ştiucaîi vorbi cu glas omenesc:

— Dă-mi drumul în apă, Emelea, că-ţi voi fi şi eu de folos.

Pe Emelea îl pufni râsul:

— Şi, mă rog, cum ai putea tu să-mi fii de folos?... Nu, mai bine te duc acasă şi le spun cumnatelor să pună apa la fiert. O să iasă o uha dulce şi bună.

Dar ştiuca îl rugă şi mai fierbinte:

— Emelea, Emelea, dă-mi drumul în apă şi voi face pentru tine tot ce-mi vei porunci.

— Fie, dar mai întâi dovedeşte-mi că nu mă păcăleşti şi-atunci îţi dau drumul.

Şi ştiuca îl întrebă:

— Emelea, spune ce-ţi doreşti tu acuma?

— Păi, aş vrea ca găleţile să se ducă singure acasă, fără să se verse apa din ele.

Ştiuca îi zise:

— Să ţii minte cuvintele pe care o să ţi le spun şi ori de câte ori o să doreşti ceva, să spui doar atât:

Ca prin minune,

Iată ce vreau anume...

Şi Emelea zise:

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume – găleţilor, duceţi-vă singure acasă...

Abia termină de spus vorbele astea, că găleţile şi porniră să urce dealul. Emelea îi dădu drumul ştiucii, şi se duse şi el în urma găleţilor.

Oamenii, văzând cum merg singure găleţile prin sat, nu mai puteau de uimire, iar Emelea în vremea asta mergea în urma lor şi zâmbea pe sub mustaţă... Găleţile intrară singure în izbă şi tot singure se puseră pe laviţă, iar Emelea se urcă pe cuptor.

Dacă a trecut mult sau a trecut puţin timp, cine mai ştie? Doar că, la o vreme, cumnatele i-au zis: Emelea, ce tot stai tolănit? Mai bine te-ai duce să spargi nişte lemne.

— N-am chef...

— Dacă n-o să spargi lemne, când se vor întoarce fraţii de la târg, n-or să-ţi aducă bomboane.

Emelea tare n-ar fi avut chef să coboare de pe cuptor. Dar îşi aminti de ştiucă şi zise încetişor:

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume – hei, toporule, du-te de sparge lemne, iar voi lemnelor, în izbă singure să intraţi şi-n sobă să vă aşezaţi.

Toporul ţâşni de sub laviţă, se năpusti în ogradă şi una-două se apucă de spartul lemnelor, iar lemnele singure în casă intrară şi-n sobă se băgară.

Dacă a trecut mult sau puţin timp, cine mai ştie? Doar că într-o zi cumnatele îi spuseră din nou:

— Emelea, iar nu mai avem lemne deloc. Du-te la pădure degrabă şi taie lemne:

Iar el de pe cuptor:

— Da' voi ce păziţi?

— Cum, ce păzim?.. Parcă asta-i treabă pentru noi, să ne ducem după lemne în pădure?

— Mă rog, eu n-am chef...

— Bine, să ştii că n-ai să capeţi niciun dar.

Şi Emelea nu mai avu încotro – coborî de pe cuptor, se încălţă şi se îmbrăcă. Luă o funie şi toporul, ieşi în ogradă şi se sui în sanie:

— Hei, femeilor, deschideţi poarta!

Cumnatele îi ziseră:

— Ce faci, tontule, te-ai suit în sanie şi n-ai înhămat calul?

— N-am nevoie de cal.

Cumnatele au deschis poarta, iar Emelea zise încetişor:

— Ca prin minune, Iată ce vreau anume – du-mă, sanie, în pădure...

Sania ieşi singură pe poartă, dar atât de repede că n-ai fi ajuns-o din urmă nici cu calul.

Dar, ca să ajungi în pădure trebuia să treci prin oraş, aşa că Emelea trânti la pământ şi călcă o grămadă de oameni. Mulţimea striga: „Puneţi mâna pe el! Prindeţi-l!“ Iar el, dă-i înainte şi mână sania. Şi, ajuns în pădure, rosti:

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume:

toporule, taie lemne cât mai uscate, iar voi lemnelor, singure în sanie vă- ncărcaţi, şi cu funia vă legaţi...

Toporul începu să taie copaci uscaţi şi să spargă lemne, iar lemnele singure în sanie se-ncărcau şi cu funia se legau. După aceea, Emelea îi porunci toporului să-i cioplească o măciucă, dar una zdravănă, încât cu mare greu să poată fi ridicată de la pământ. Şi se sui în sanie:

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume —

să mergi, sanie, acasă...

Şi sania pomi în goana mare spre casă. Şi iar trecu Emelea prin oraşul acela în care nu de mult trântise la pământ şi betegise o grămadă de oameni, aşa că acum mulţimea îl aştepta să se întoarcă. L-au înhăţat pe Emelea, l-au tras jos şi au început să-l certe şi să-l bată.

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume —

haide, măciucă, rupe coastele oamenilor ăstora.

Măciuca se avântă şi dă-i, şi burduşeşte-i pe toţi. Oamenii o luară la goană care-ncotro, iar Emelea ajunse acasă şi se sui pe cuptor.

Să fi trecut mult timp, să fi trecut puţin, cine mai ştie? Doar că într-o zi auzind ţarul despre năzbâtiile lui Emelea, trimise după el un ofiţer: să-l găsească şi să-l aducă fără întârziere la palat.

Şi iată că ajunse ofiţerul în satul cu pricina, intră în izba ştiută în care trăia Emelea, şi-l întrebă:

— Tu eşti Emelea-prostănacul?

Iar el de pe cuptor:

— Dar tu ce vrei?

— îmbracă-te repede, trebuie să te duc la ţar.

— N-am chef...

Ofiţerul se supără şi-i trase o palmă.

Iar Emelea zise încetişor:

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume – măciucă, rupe-i coastele omului ăstuia...

Măciuca se avântă şi dă-i şi burduşeşte-l pe ofiţer, că de-abia a scăpat cu fuga, bietul om.

Ţarul rămase uimit că ofiţerul lui nu fusese în stare s-o scoată la capăt cu Emelea şi-l trimise, de astă dată, pe cel mai de seamă dregător al său, pe mai-marele dregătorilor.

— Să mi-l aduci aici, la palat, pe Emelea-prostănacul, că de nu – îţi retez capul.

Mai-marele dregătorilor cumpără cu toptanul stafide, prune uscate, turtă dulce, ajunse în satul cu pricina, intră în izba ştiută şi prinse a le întreba pe cele două cumnate, ce-i place lui Emelea mai mult şi mai mult.

— Lui Emelea al nostru îi place să-l rogi cu blândeţe când îl pui la vreo treabă şi să-i făgăduieşti un caftan frumos, şi-atunci face tot ceea ce l-ai rugat.

Mai-marele dregătorilor îi dădu lui Emelea stafidele, prunele uscate, turta dulce şi-i zise:

— Emelea, de ce te tolăneşti pe cuptor? Haide mai bine sa mergem la ţar.

— Păi, mie mi-e cald şi aici...

— Emelea, acolo, la ţar se mănâncă şi se bea bine – haide, te rog, cu mine.

— Păi, n-am chef...

— Emelea, ţarul are să-ţi dăruiască un caftan frumos, căciulă şi cizme.

Emelea chibzui cât chibzui şi zise:

— Ei, fie, mergi tu înainte, că vin şi eu în urma ta.

Dregătorul plecă iar Emelea, după ce mai stătu o vreme culcat, zise în cele din urmă:

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume —

hai, cuptorule, ia-o din loc şi du-mă la ţar...

Şi deodată izba pârâi din toate colţurile şi din toate încheieturile, acoperişul se clătină, un perete se prăbuşi, iar cuptorul o porni singur pe drum – pe cărare, ducându-se de-a dreptul la ţar.

Ţarul îl văzu pe fereastră şi zise cu uimire:

— Ce minune o mai fi şi asta?

Mai-marele dregătorilor îi răspunse:

— Păi e Emelea, care vine la măria ta, cu cuptorul lui cu tot.

Ţarul ieşi în pridvor.

— Să ştii, Emelea, că sunt multe plângeri împotriva ta! Ai betegit foarte mulţi oameni...

— Dar, mă rog, ei de ce se băgau sub tălpile săniei?

Chiar atunci se uita pe fereastră fiica ţarului, Maria-Ţarevna, care-l văzu pe Emelea. Emelea o văzu şi el pe copilă şi zise încetişor:

— Ca prin minune,

Iată ce vreau anume:

fie ca fata ţarului pe mine să mă îndrăgească!

Şi mai zise:

— Du-mă acasă, cuptorule...

Cuptorul se întoarse şi o porni spre casă, intră în izbă şi se aşeză pe locul în care stătuse mai- nainte. Iar Emelea rămase mai departe tolănit pe cuptor.

La curtea ţarului însă răsunau strigăte şi curgeau lacrimi. Maria-Ţarevna îi ducea dorul lui Emelea, nu mai putea trăi tară el şi-l ruga întruna pe tatăl său s-o lase să mărite cu Emelea. Ţarul se întristă peste măsură, se îmbolnăvi de supărare şi zise din nou către mai-marele dregătorilor:

— Du-te degrabă şi adu-mi-l aici pe Emelea, viu sau mort, că de nu, îţi retez capul.

Şi din nou cumpără mai-marele dregătorilor o m. Ilţime de vinuri dulci şi felurite bunătăţi şi plecă în satul cu pricina, intră în izba ştiută şi începu să-l ospăteze pe Emelea.

Emelea mâncă, bău, se îmbătă şi se culcă să doarmă. Iar dregătorul îl urcă în trăsură şi i-l duse ţarului.

Ţarul porunci de îndată să fie rostogolit până acolo un butoi cu cercuri de fier. în butoiul acesta îi aşezară pe Emelea şi pe Maria-Ţarevna, după care unseră butoiul cu catran şi-l azvârliră în mare.

Să fi trecut mult sau puţin timp, cine mai ştie? Doar că în cele din urmă, Emelea se trezi şi ce sătvadă? întuneric şi strimt peste măsură:

— Unde mă aflu, mă rog?

Iar un glas îi răspunse:

— Mi-e urât şi mi-e tare greu, Emeleuşka! Am fost ferecaţi într-un butoi uns cu catran şi azvârliţi în apele albastre ale mării.

— Dar tu cine eşti?

— Sunt Maria-Ţarevna.

Atunci Emelea zise:

— Ca prin minune,
Iată ce vreau anume —

vânturi puternice, rostogoliţi butoiul pe ţărm uscat, pe nisip galben...

Şi vânturile puternice începură să bată. Marea se zbuciumă şi aruncă butoiul pe ţărm uscat, pe nisip galben. Emelea şi Maria-Ţarevna ieşiră din butoi.

Emeleuşka, dar unde vom locui noi? Haide, construieşte şi tu măcar o izbă cât de mică.

— Păi, n-am chef...

Dar ea îl rugă şi mai tare şi-atunci el rosti:

— Ca prin minune,
Iată ce vreau anume – palat de piatră cu acoperiş de aur, înalţă-te...

De-abia spuse vorbele acestea că îndată se înălţă un palat cu ziduri de piatră şi acoperişul de aur. în jurul palatului – o grădină înverzită: pretutindeni – flori înfloreau, păsări cântau. Maria- Ţarevna şi Emelea intrară în palat şi se aşezară la fereastră.

— Emeleuşka, oare n-ai putea tu să te faci un bărbat frumuşel? Fără să mai stea pe gânduri, Emelea zise:

— Ca prin minune,
Iată ce vreau anume —
să mă fac vrednic voinicel, frumos şi tras ca prin inel...

Şi se făcu Emelea atât de frumos, cum nu poţi nici în poveste să povesteşti, nici cu pana să zugrăveşti.

Cam pe vremea aceea ţarul plecă la vânătoare şi când colo, ce să vadă? Pe un loc înainte vreme pustiu, acuma se înălţa un palat.

— Cine-o fi nesăbuitul care, fără să-mi ceară încuviinţarea, şi-a construit palatul pe pământurile mele?

Şi trimise îndată oameni să vadă şi să afle „cine sunt cei din palat?"

Trimişii ţarului alergară în goana mare, ajunseră sub geamul castelului şi întrebară.

Iar Emelea le răspunse:

— Poftiţi-i pe ţar la mine în ospeţie şi am să-i dau răspunsul eu însumi. Şi ţarul veni în ospeţie. Emelea îl întâmpină, îl conduce în palat, şi-l aşează la masă. începu ospăţul. Ţarul mânca, bea şi nu se mai sătura admirând tot ce-l înconjura.

— Dar rogu-te, spune-mi, făcu el, cine eşti tu, vrednicule voinic?

— îţi mai aduci aminte de Emelea-prostănacul, care venise la palat cu cuptorul lui cu tot, iar măria ta ai poruncit să fie şi el şi fiica ta ferecaţi într-un butoi uns cu smoală şi azvârliţi în mare? Ei bine, eu sunt Emelea. Dacă vreau pot să-ţi distrug, să-ţi ard până-n temelii toată împărăţia din capăt în capăt.

Ţarul se sperie grozav şi începu să-l roage de iertare:

însoară-te cu fiica mea, Emeleuşka, ia-mi şi împărăţia, dar nu mă pierde!

Şi s-a făcut îndată un ospăţ cum nu s-a mai pomenit. Emelea s-a căsătorit cu Maria-Ţarevna şi a trecut la cârma împărăţiei.

Aici povestea s-a terminat, să trăiască cine m-a ascultat.

Mica-Fărămica

poveste rusă

Sunt pe lumea asta oameni buni, sunt alţii – răi, dar mai sunt şi unii care n-au nicio ruşine faţă de semenii lor.

Ei bine, tocmai peste oameni de felul acesta a dat şi Mica- Fărămica. Rămânând orfană de ambii părinţi, a fost luată de aceşti oameni care au crescut-o, iar după aceea, grozav o mai chinuiau, cu munca o istoveau: de ţesut – ea ţesea, de tors – ea torcea, de deretícat, ea deretica şi tot ea, pentru orişicare lucru răspundea.

Stăpână-sa avea trei fete. Pe cea mai mare o chema – Un-Ochi, pe cea mijlocie – Doi-Ochi, iar pe cea mezină – Trei-Ochi.

Cele trei fete nu făceau altceva decât să stea la poartă şi să caşte gura pe stradă, iar Mica- Fărămica făcea toată treaba în locul lor: hainele lor le cârpea, pentru ele torcea şi ţesea, şi în schimb, o vorbă bună nu auzea.

Câteodată Mica-Fărămica ieşea la câmp, o îmbrăţişa pe vaca ei cea bălţată şi culcându-şi capul pe grumazul acesteia, îi povestea cum se săturase ea de toate, până şi de viaţă.

— Măicuţă-văcuţă! Pe mine mă ceartă şi mă bate acasă, pâine nu capăt, şi nici să plâng nu mă lasă. Mi-au poruncit ca până mâine să torc cinci puduri de furioare, să le ţes, să le-nălbesc, în val să le rânduiesc.

Iar vaca îi răspundea:

— Fată frumoasă, strecoară-te într-o ureche de-a mea şi ieşi prin cealaltă – şi totul are să se facă.

Şi aşa se şi întâmplă. Mica-Fărămica se strecura în urechea vacii, ieşea prin cealaltă şi în vremea asta totul era gata: şi ţesut şi înălbit şi în val rânduit.

Fata lua pânza şi i-o ducea acasă stăpânei. Aceasta o cerceta, mai gemea, mai gâfâia, şi-n ladă o ascundea, şi mai mult de lucru îi dădea.

Şi Mica-Fărămica iar venea! a văcuţa ei, o îmbrăţişa, o mângâia, în ureche i se strecura, prin cealaltă ureche ieşea, lucrul terminat îl lua şi stăpânei i-l ducea.

într-o zi, stăpâna o chemă pe Un-Ochi, prima din fetele ei, şi-i zise:

— Fata mea cea cuminte, fata mea cea frumoasă, urmăreşte, stai şi pândeşte, să afli cine-o ajută pe orfană: îi ţese, îi toarce, şi valul i-I rânduieşte.

Şi s-a dus Un-Ochi la pădure cu Mica-Fărămica, ba s-a dus cu ea şi la câmp, dar a uitat ce-i poruncise maică-sa: s-a întins în iarbă şi s-a prăjit la soare. Iar Mica-Fărămica îi cânta întruna:

— Adormi un ochi, adormi!

Şi până la urmă ochiul fetei adormi. Câtă vreme Un-Ochi a dormit, văcuţa a ţesut, a înălbit şi-n val a rânduit toată pânza.

Aşa că stăpâna tot n-a aflat nimic şi-atunci a trimis-o pe fata mijlocie – pe Doi-Ochi.

— Fata mea cea cuminte, fata mea cea frumoasă, urmăreşte, stai şi pândeşte şi află cine-o ajută pe orfană.

Doi-Ochi s-a dus cu Mica-Fărămica, dar a uitat ce-i poruncise maică-sa: şi ea la soare s-a prăjit şi-n iarbă s-a tolănit. Iar Mica-Fărămica îi cânta întruna:

— Adormi un ochi, adormi şi celălalt!

Şi Doi-Ochi închise pleoapele. Văcuţa a ţesut, a înălbit şi-n val pânza a rânduit, iar Doi-Ochi abia s-a trezit.

Stăpâna se mânie şi o trimise a treia zi pe mezină – pe Trei-Ochi, iar orfanei îi dădu şi mai mult de lucru.

Trei-Ochi ţopăi cât ţopăi, la soare se prăji şi-n iarbă se tolăni.

Iar Mica-Fărămica îi tot îngâna:

— Adormi un ochi, adormi şi celălalt!

Dar de al treilea ochi – uită.

Doi din ochi adormiră, dar al treilea treaz a stat, totul înjur a observat: cum s-a strecurat Mica- Fărămica în urechea văcuţei, cum a ieşit prin cealaltă şi cum a luat apoi valurile de pânză gata pregătite.

Trei-Ochi se întoarse acasă şi-i povesti totul maică-şi.

Bătrâna se bucură grozav când auzi, iar a doua zi îi spuse bărbatului ei:

— Să tai numaidecât vaca bălţată!

Moşneagul ba că una, ba că alta.

— Dar ce ai, babo, nu eşti în toate minţile? Că doar vaca e tânără, e bună de lapte!

— Nu-mi pasă, s-o tai şi gata!

Şi bătrânul n-avu încotro. începu să-şi ascută cuţitul. De cum află despre asta, Mica-Fărămica dădu fuga în câmp, îmbrăţişă vaca tărcată şi-i spuse:

— Măicuță-văcuță, vor să te ucidă!

Iar vaca îi răspunse:

— Ține minte, fată frumoasă, ce-ți spun: tu să nu mănânci din carnea mea, oasele să mi le-aduni în batistă și-n grădină să le-ngropi, iar de mine să nu uiți niciodată: în fiecare dimineață să torni apă peste oasele mele.

Bătrânul tăie vaca. Mica-Fărămica făcu totul așa cum îi poruncise bălțata: a stat nemâncată, n-a pus în gură nicio bucățică din carnea ei, oasele i le-a îngropat în grădină și le-a udat în fiecare dimineață.

După un timp crescu din ele un măr, dar ce mai măr – mere zemoase în el atârnau, frunze de aur foșneau, ramuri de-argint se legănau. Așa că, cine trecea pe acolo se oprea, iar cine venea mai aproape – se minuna.

Dacă a trecut mult sau puțin timp, cine mai știe? Doar că într-o zi cele trei fete se plimbau prin grădină.

Tocmai atunci trecea pe acolo un bărbat călare – un om voinic, bogat, tânăr și cu părul în inele. Cum văzu merele zemoase din pom încercă să înduplece fetele:

— Fetelor, frumoaselor, care din voi o să-mi dea un măr, pe aceea o iau de nevastă.

Toate cele trei surori se năpustiră, care mai de care, la copac.

Dar merele, ce până atunci atârnaseră jos de tot, de le puteai atinge cu mâna, se ridicară deodată sus-sus, deasupra capului.

Fetele să le scuture cu nuiaua au vrut – dar ochii de frunze li s-au umplut; când de pe crengi să le rupă doreau, cosița în ramuri uscate și-o încurcau. Așa că, oricât se luptară, oricât se zbuciumară, de cules mere – n-au cules, doar cu zgârieturi s-au ales.

însă când Mica-Fărămica s-a apropiat, toate crengile s-au aplecat, merele-n palmă i s-au culcat. Ea îl ospătă cu mere pe voinicul acela iar el o luă de nevastă. Și de atunci începu fata în belșug să trăiască, necazul să nu-l mai cunoască.

Pajura de lemn

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o anume țară, într-o anume împărăție, un împărat. Și avea acel împărat slujitori fără număr. Dar nu slujitori de rând, ci meșteri de toate felurile: și tâmplari, și olari, și croitori. Pentru că împăratului îi plăcea să poarte cele mai frumoase și mai bine cusute haine, astfel ca nimeni să nu-l poată întrece, și-i mai plăcea ca oalele de la curtea sa să fie cât mai frumos împodobite, iar palatul său să fie înfrumusețat cu cele mai măiestrite sculpturi în lemn.

La palatul împăratului se aflau meșteri câtă frunză și iarbă.

în fiecare dimineață aceștia se adunau cu toții în fața ușii și așteptau să iasă împăratul, ca să le spună fiecăruia ce anume are de făcut în ziua aceea.

într-una din zile se întâmplă să se întâlnească la ușa împăratului un meșter aurar cu un tâmplar. De cum s-au întâlnit au și început să se certe:

Care dintre ei își cunoaște mai bine meseria și a cui muncă este mai grea?

Meșterul aurar i-a zis:

— Meseria ta e mai puțin însemnată decât a mea, tu stai aplecat deasupra lemnului și sculptezi doar obiecte din lemn. Pe când munca mea e cu totul altceva: tot ce fac eu este numai și numai din aur curat, ți-e mai mare dragul să vezi ce lucruri ies din mâna mea.

Dar tâmplarul i-a răspuns:

— Nu-i mare scofală să meșterești un obiect scump, de vreme ce aurul, prin el însăși, este la mare preț. Dar ia fă, dintr-o simplă bucată de lemn, un obiect care să-i uimească pe toți cei din jur. Dacă izbutești o să te socot și eu un meșter adevărat.

S-au certat ei cât s-au certat, ba, erau gata să se și încaiere, când tocmai atunci intră împăratul. Auzind sfada celor doi, el surâse și le porunci:

— Fiecare din voi va face câte un obiect cu totul neobișnuit: unul – din aur, celălalt – din lemn. Când o să le văd, eu o să hotărăsc cine dintre voi e meșter mai iscusit.

împăratului nu i te puteai împotrivi, dacă țineai la viață. Astfel că cei doi meșteri plecară din palat ducându-se fiecare la casa lui; și unul și celălalt nu se gândea decât cum să facă și să dreagă, ca să-l întreacă

în meşteşug pe tovarăşul său. împăratul le dăduse un răgaz de o săptămână.

Peste o săptămână, amândoi meşterii au venit la palat, s-au aşezat la rând alături de ceilalţi şi au aşteptat să intre împăratul. Fiecare din ei ţinea în mână o legătură. împăratul intră şi zise:

— Ei, ia să vedem, voinicilor, ce a meşterit fiecare din voi. Şi zâmbi pe sub mustaţă. Dăduse poruncă să fie chemaţi în sala cea mare atât împărăteasa, cât şi ţareviciul, fiul său. Ca să vadă şi ei meşteşugul vostru.

împăratul şi împărăteasa se aşezară pe o bancă iar fiul rămase în picioare. Primul se înfăţişă meşterul aurar.

— Porunceşte, măria ta, să se aducă un cazan mare cu apă..

A fost adus un cazan mare şi umplut cu apă.

Meşterul îşi desfăcu bocceaua, scoase din ea o raţă de aur şi-i dădu drumul în apă. Raţa începu să înoate, de ziceai că-i vie: îşi întorcea capul în toate părţile, măcăia, şi-şi curăţa penele cu ciocul.

împăratul rămase cu gura căscată, iar împărăteasa strigă:

— Nu încape nicio îndoială că raţa e vie, nu e făcută din aur! Se vede că a învelit în aur o raţă vie!

Meşterul se supără:

— Cum să fie vie? Dacă-mi porunciţi o desfac în părţile din care e făcută şi pe urmă o prind din nou în şuruburi.

Scoase raţa din cazan, îi desprinse mai întâi aripile, apoi capul şi, la sfârşit, o desfăcu în bucăţile din care era alcătuită. Aşeză toate părţile pe masă şi începu după aceea să le înşurubeze la loc. O întocmi cum a fost, şi îi dădu drumul pe apă. Şi raţa începu să plutească, ba chiar mai bine decât prima dată. Toţi curtenii începură să bată din palme:

— Ăsta meşter adevărat, nimic de zis! A făcut un lucru minunat! Niciodată până acum n-am văzut aşa ceva!

împăratul se întoarse către tâmplar:

— Ei, acuma arată-ne şi tu ce-ai meşterit.

Tâmplarul făcu o închinăciune:

— înălţimea ta, porunceşte să fie deschisă ferestruica de la odaia asta.

Ferestruica fu deschisă. Tâmplarul îşi desfăcu bocceaua şi scoase din ea o pajură de lemn. Şi era atât de bine făcută pajura cu pricina, că n-o puteai deosebi de una vie. Iar tâmplarul zise:

— Raţa de aur poate înota numai pe apă, pe când pajura mea se poate înălţa până la nori.

Şi tâmplarul încălecă pajura şi răsuci un arc. Pajura se înălţă într-o clipă, îşi luă zborul din sala cea mare a palatului şi începu să plutească afară, prin văzduh. Toţi cei de faţă dădură buzna la fereastră: se uitau cu gura căscată cum tâmplarul dădea ocol, când dintr-o parte când din alta, zburând deasupra curţii palatului. De răsucea arcul spre stânga pajura pornea să coboare spre pământ, de îl răsucea spre dreapta – se înălţa din nou. împăratul privea pe fereastră şi nu-şi putea
lua ochii de la pajură – de uimit ce era, coroana îi alunecă până pe ceafa. Toţi cei din jur rămaseseră fără suflare. Nu mai văzuse nimeni până atunci atâta măiestrie.

După ce se roti o vreme prin aer, tâmplarul intră din nou în sala cea mare. Puse pajura într-un ungher şi veni lingă împărat.

— Spune, mărite împărate, eşti mulţumit de meşteşugul meu?

— Nu găsesc cuvinte să-ţi spun cât de mulţumit sunt, a răspuns împăratul. Cum ai putut avea atâta dibăcie? Şi cum ţi-a dat prin minte să meştereşti un asemenea arc?

Tâmplarul se pregătea să răspundă la întrebările împăratului dar tocmai atunci împărăteasa începu să se vaite şi să ţipe:

— încotro? încotro? Ah, prindeţi-l, opriţi-l!

Auzind-o, toţi cei de faţă s-au întors şi ce să vadă? în timp ce împăratul îi punea întrebări tâmplarului, tânărul ţarevici încălecase pajura, răsucise arcul şi, ieşind pe fereastră, zburase în curte.

— Vino înapoi! Unde pleci? Ai să te prăbuşeşti! strigau în urma lui împăratul şi împărăteasa.

Ţareviciul însă îşi flutură mâna şi zbură peste zidul de argint ce împrejmuia palatul. Apoi răsuci arcul spre dreapta – şi pajura se înălţă dincolo de nori şi se pierdu din vedere.

împărăteasa leşină, iar împăratul se năpusti la tâmplar:

— Se vede căîntr-adins ai născocit maşinăria asta, zise el, ca să-l pierzi pe singurul nostru fecior. Hei, străjerii Lua-ţi-l şi aruncaţi-l în temniţă. Iar dacă peste două săptămâni ţareviciul nu se întoarce, tâmplarul să fie spânzurat.

Străjerii îl înşfacară pe tâmplar şi-l aruncară în hrubele întunecate ale temniţei. în vremea asta ţareviciul zbura cu pajura de lemn departe, tot mai departe.

Şi era grozav de mulţumit ţareviciul. Cât vedeai cu ochii zare liberă şi largă de jur împrejur. Vântul îi şuiera pe la urechi, zulufii i se învolburau, undeva dedesubt. Alergau de colo-colo norii, iar el se simţea aidoma unei păsări cu aripile întinse. Putea porni în orice parte a cerului, după dorinţă.

Spre seară ajunse într-o împărăţie necunoscută şi coborî la marginea unui oraş. Când, ce să vadă? Chiar acolo se afla o izbă mică, mică de tot.

Ţareviciul bătu la uşă. Ieşi în prag o bătrânică.

— îngăduie-mi, bunico, să rămân aici peste noapte. Nu sunt de prin partea locului, nu cunosc pe nimeni şi n-am la cine să trag.

— Cum să nu-ţi îngădui, fiule? Intră, că loc este destul. Doar trăiesc singură aici.

Ţareviciul demontă pajura, înodă bocceaua la loc şi intră în izba bătrânei.

Bătrâna îi puse îndată să mănânce de cină, iar ţareviciul începu s-o întrebe: cum se numeşte oraşul, cine locuieşte în el şi ce lucruri neobişnuite se află în acel oraş. Şi iată ce răspuns i-a dat bătrâna:

— Este în împărăţia noastră, fiule, un lucru foarte ciudat. Chiar în inima oraşului se înalţă palatul împărătesc, iar lângă palat se află un turn înalt-înalt. Tumul e ferecat cu treizeci de lacăte, iar poarta lui o păzesc treizeci de paznici. Nimeni nu e lăsat să intre în acel turn. Se zice că în el ar trăi fata împăratului. Că îndată ce s-a născut, a fost zăvorită în tum împreună cu doica ei, pentru ca nimeni să n-o poată vedea vreodată. împăratul şi împărăteasa se tem ca nu cumva copila să se îndrăgostească de cineva, şi astfel, să fie nevoiţi s-o lase să plece pe meleaguri străine. Pentru că ar fi tare îndureraţi dacă s-ar despărţi de ea: e singura lor odraslă. Şi aşa se face că fata trăieşte în turnul acela ca într-o temniţă.

— Dar spune-mi, oare o fi frumoasă ţarevna asta? întrebă ţareviciul.

— Nu ştiu, fiule, eu n-am văzut-o, dar oamenii povestesc cum că frumoasă ca ea, nu se mai află alta pe lume.

Şi ţareviciul îşi puse în gând să se furişeze până în tumul ferecat. Se culcă, dar în loc să doarmă, chibzui îndelung cum ar putea face s-o vadă pe ţarevnă.

A doua zi, îndată ce se lăsă întunericul, încălecă pajura sa de lemn, se înălţă până deasupra norilor şi zbură înspre turn, spre acea parte a lui! unde ştia că se află o ferestruică.

Ajunse acolo şi bătu în geam.

Ţarevna rămase tare mirată. în faţa ei se afla un voinic nespus de frumos.

— Spune-mi cine eşti, vrednicule voinic? întrebă ea.

— Deschide fereastra şi o să-ţi spun îndată cine sunt.

Copila deschise fereastra şi pajura de lemn intră zburând în odaie. Ţareviciul coborî, îi dădu bineţe şi-i povesti copilei cine era şi cum ajunsese acolo..

Şi rămaseră aşa, privindu-se fermecaţi, fără să-şi poată lua ochii unul de la celălalt.

Ţareviciul o întrebă dacă s-ar învoi să-l ia de bărbat.

— Eu n-am nimic împotrivă, zise ţarevna, dar mă tem că tăicuţul şi măicuţa mea n-or să mă lase.

Dădaca cea rea însă, care era pusă s-o păzească pe ţarevnă, simţi că se punea ceva la cale. Alergă într-un suflet la palat şi dădu totul în vileag, că aşa şi aşa, venise cineva în zbor la ţarevnă, iar voinicul cu pricina se ascunde în casa unei bătrâne.

Veniră tot atunci străjile, îl înşfăcară pe ţarevici şi îl târâră la palat. Acolo, pe tron – împăratul şedea, mânios era, cu toiagu-i de lemn în podele izbea.

Cum ai cutezat, aşa şi pe dincolo, tu, un tâlhar de drumul mare, să nesocoteşti poruncă mea împărătească şi să intri în turn? Am să poruncesc să fii spânzurat chiar mâine!

îl duseră pe ţarevici la temniţă, îl lăsară singur acolo şi-l zăvorîră cu nişte lacăte zdravene.

în zorii zilei îi mânară în piaţă pe toţi orăşenii. Fuseseră înştiinţaţi că va fi spânzurat nelegiuitul voinic – ce se furişase în turnul ţarevnei.

Şi iată că sosi călăul, fu înălţată spânzurătoarea şi veniră, ca să fie de faţă la execuţie, însuşi împăratul cu împărăteasa.

îl aduseră în piaţă şi pe ţarevici. Acesta se întoarse către împărat şi rosti:

— înălţimea ta, îngăduie să-mi spun ultima dorinţă.

Ţarul se încruntă, dar n-avu încotro, nu-l putu refuza.

— Fie, vorbeşte.

— Dă poruncă unui sol, să tragă o fugă până la casa bătrânei la care am stat şi să-mi aducă o legătură ce-am lăsat acolo.

împăratul nu se putu împotrivi şi trimise un sol. Legătura cerută a fost adusă.

între timp, ţareviciul fusese condus lângă spânzurătoare şi urcat pe o mică scară. Chiar atunci solul îi înmână bocceaua. Ţareviciul o desfăcu, se săltă pe pajura de lemn şi ia-l de unde nu-i. Se înălţă deasupra spânzurătorii, deasupra împăratului, deasupra întregii mulţimi.

împăratul se văicărea:

— Puneţi mâna pe el! Ţineţi-l! Are să scape!

Iar ţareviciul îşi îndreptă pajura spre turn, zbură până în dreptul ferestrei cunoscute, o prinse într- o îmbrăţişare pe ţarevnă şi o aşezâ în faţa lui, pe pajura de lemn.

— Ei, făcu el, de-acum nu trebuie să ne mai temem, nici eu, nici tu, de nicio poteră.

Şi pajura îi purtă, în goana mare, până în împărăţia ţareviciului.

Acolo, bietul tâmplar zăcea în hrubele temniţei, dar nu-şi lua ochii de la cer: oare nu cumva s-o întoarce ţareviciul? Nu de alta, dar mâine, se împlinesc două săptămâni şi dacă feciorul împăratului nu se întoarce, el, tâmplarul, o să stea atârnat cu funia de gât.

Când, deodată, ce să vadă? Sus, în văzduh, zbura pajura lui de lemn, dar îl purta nu numai pe ţarevici ci şi o preafrumoasă copilă.

Pajura se lăsă din zbor, în mijlocul curţii palatului împărătesc. Ţareviciul îşi ajută mireasa să coboare şi porni cu ea spre tatăl şi mama sa. Le povesti pe unde a colindat timp de două săptămâni. Aceştia, cuprinşi de bucurie, îl iertară pentru durerea ce le-o pricinuise, iar pe tâmplarii eliberară din temniţă.

împăratul făcu un ospăţ de pomină. Iar nunta au sărbătorit-o cu toţii trei luni încheiate.

Morozko-Gerul

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată un moş şi-o babă. Moşul avea o fată, baba avea şi ea o fată. Pe fata ei, baba o alinta, o dezmierda, iar pe fata moşului o ura, toată treaba pe seama ei o lăsa, din nimica o certa, o dojenea şi nici cu mâncarea n-o prea înghesuia. Fata nu se dădea în lături de la nicio muncă, făcea toată treaba cum i se poruncea, mai bine nici că se putea. Oamenii când o vedeau cu lauda nu mai conteneau. Pe câtă vreme despre fata babei numai aşa spuneau:

— Ia uitaţi-vă la ea, de ţesut – nu ţese, de tors nu toarce. Ia uitaţi-vă la ea, trândava-leneşa!

Din pricina asta baba se făcea şi mai rea, şi mai arţăgoasă. Iar fetei moşului îi făcea zile fripte. Şi se gândea întruna cum ar face s-o piardă.

într-o zi moşul plecă în oraş după târguieli. Baba cea rea, împreună cu fiică-sa, puseră lucrurile la cale:

— Ei, acuma, îi facem noi de petrecanie, duşmancei âşteia!

Baba o chemă pe fată şi-i porunci:

— Haide, du-te la pădure după vreascuri!

— Dar mai avem destule vreascuri acasă, i-a zis fata.

Baba cea rea se răsti, bătu din picior, apoi, împreună cu fiică-sa, se năpustiră la ea şi o alungară afară din izbă.

Când a văzut fata că n-are încotro, a plecat la pădure. Şi era un ger de crăpau pietrele, şi-un vânt rece ca gheaţa bătea, şi-un viscol hain viscolea...

Baba şi fata ei se purtau de colo-colo prin izba încălzită şi îşi tot spuneau:

— Acuma, chiar că nu se mai întoarce nesuferita aceea! Are sădegere înpădure!

în vremea asta, fata ajunse la pădure, se opri sub un brad rămuros şiprinse a se uita împrejur, neştiind încotro s-o apuce şi ce să facă...

Deodată se auziră zgomote şi trosnituri: Morozko-Gerul alerga prin brădiş, Morozko-Gerul gonea prin mestecăniş, dintr-un copac în altul se sălta, scârţâia şi ronţăia. Coborî din bradul rămuros şi. Zise:

— Bună ziua, fată frumoasă! Cum de-ai nimerit la mine în pădure pe gerul ăsta?

Fata îi povesti, fără să ascundă nimic, cum că nu venise în pădure de bună voie.

Morozko-Gerul o ascultă şi-i zise:

— Ba nu, fată frumoasă, nu după vreascuri te-au trimis ele aici. Dar, de vreme ce ai venit în pădurea mea, vreau să văd şi eu cât de harnică eşti!

îi dădu un fuior, un fus şi-i porunci:

— Să torci din fuiorul ăsta fir de bumbac, din el să ţeşi pânză şi din pânză să-mi coşi o cămaşă!

Cum spuse asta, Morozko-Gerul plecă. Fata nu mai stătu la gânduri ci se apucă fără întârziere de treabă.

Când simţea că îi îngheaţă degetele – sufla puţin asupra lor, le încălzea, şi la lucru. Munci aşa, fără să-şi dezdoaie spinarea, toată noaptea. La un singur lucru se gândea: cum să facă, cum să dreagă ca să coasă o cămaşă cât mai frumoasă.

Dimineaţa iar se auziră zgomote şi trosnituri în preajma bradului: era Morozko-Gerul. îndată ce văzu cămaşa, o lăudă:

— Ei, fată frumoasă, tare meşteşugit mi-ai lucrat cămaşa!

Şi Morozko-Gerul scoase o ladă mare, ferecată, i-o puse fetei dinainte şi zise:

— După muncă şi răsplată!

Pe urmă, îmbrăcă fata într-un cojocel călduros, îi legă pe cap o basma înflorată şi o scoase la drum:

— Mergi sănătoasă, fată frumoasă! S-or găsi pe aici nişte oameni buni care să te ajute să ajungi acasă.

Spuse asta şi se făcu nevăzut, parcă nici n-ar fi fost.

în vremea asta moşul se întorsese acasă.

— Unde îmi e fata? întrebă el.

— Păi, s-a dus la pădure după vreascuri încă de ieri şi uite că nici acuma nu s-a întors...

Pe moş îl cuprinse îngrijorarea, aşa că nici nu dezhămă calul, ci pomi în grabă spre pădure. Când, ce să vadă? Chiar în marginea drumului stătea fata lui, veselă şi gătită.

Moşul urcă fata în sanie, încărcă Iada cu darurile lui Morozko-Gerul tot acolo şi pomi spre casă.

Iar baba cea rea şi fiică-sa la masă şedeau, plăcinte-nfulecau şi aşa vorbeau:

— Ehei, vie nu se mai întoarce ea acasă! Doar oasele o să i le aducă moşul!

Dar căţeluşa, lătrând după sobă zise:

— Ham, ham, ham! Fata moşului cu daruri scumpe o să vie! Dar pe fata babei n-o vrea nimeni de soţie!

Baba îi dădu căţeluşei plăcintă, ba o şi bătu cu vătraiul.

— Taci, netrebnico! Mai bine zi aşa: „Fata babei dragă – nunta o s-o facă, a moşului fată – moartă o să zacă!"

Dar căţeluşa o ţinea una şi bună:

— Fata moşului – cu daruri scumpe-o să vie! Dar pe fata babei – n-o vrea nimeni de soţie!

Şi iată că poarta scârţâi, uşa se deschise şi în izbă intră – rumenă şi gătită— fata moşului, iar în urma ei oamenii aduseră o ladă mare, împodobită de jur împrejur cu flori de gheaţă.

Baba, împreună cu fiică-sa, se năpustiră asupra lăzii, începură să scoată de acolo, să cerceteze, pe laviţele din jur să aşeze, toate hainele, gătelile şi nu mai conteneau cu întrebările:

— Cine ţi-a dat daruri atât de minunate?

Baba, îndată ce află cum o răsplătise Morozko-Gerul pe fata moşului, porni să alerge dintr-un capăt în celălalt al izbei, o îmbrăcă şi o înfofoli pe fiică-sa, ca să nu-i fie cumva frig, îi vârî în mână o legătură cu plăcinte şi-i porunci moşului s-o ducă în pădure şi pe ea:

— Fata mea o să capete două lăzi din astea!

A dus-o moşul în pădure pe fata babei şi a lăsat-o sub bradul răsuros. Fata stătea, de jur împrejur privea, de frig se zgribulea, vorbe de ocară striga:

— De ce nu mai vine odată Morozko ăla? Pe unde, aşa şi pe dincolo, o fi hoinărind?

Dar, chiar atunci se auziră zgomote şi trosnituri: Morozko-Gerul alerga prin brădiş, Morozko- Gerul gonea prin mestecăniş, dintr-un copac în altul se sălta, scârţâia şi ronţăia. Coborî din bradul răsuros şi zise:

— De ce ai venit la mine, fată frumoasă?

— Oare, chiar nu ştii şi singur? Am venit să-mi dai daruri scumpe!

Morozko-Gerul zâmbi şi zise:

— Bine, dar mai întâi, ca să văd cât de harnică eşti – vreau nişte mănuşi să-mi împleteşti!

I-a dat andrele, un ghem de lână şi a plecat. Fata babei aruncă andrelele în zăpadă şi izbi cu piciorul în ghemul de lână:

— Ia te uită ce-a născocit moşneagul! Unde s-a mai văzut, unde s-a mai pomenit, să stea cineva pe un ger ca ăsta şi să împletească? Şi aşa îţi degeră degetele!

Dimineaţa se auziră trosnete şi pârâituri – şi veni Morozko-Gerul.

— Ei, fată frumoasă, ia să vedem, cum ai scos-o la capăt cu ceea ce ţi-am cerut să-mi meştereşti?

Fata babei se năpusti la el:

— Ce meşterit ţi se năzare, bătrân netot ce eşti! Ce, eşti chior, nu vezi? M-a pătruns frigul până la os aşteptându-te aici, abia mai răsuflu!...

— Ei, după muncă – va fi şi răsplata! zise Morozko-Gerul.

îşi scutură o dată barba şi când se porni o furtună şi-un viscol – acoperi toate cărările şi toate drumurile. Iar Morozko se făcu nevăzut, de parcă nici n-a fost.

Fata babei o porni încet, tară drum, fără cărare şi nimeri într-o râpă. Acolo, cât ai clipi, o acoperi zăpada...

Când de-abia se crăpa de ziuă, baba începu să-l gâlţâie pe moş, îl trezi şi-i porunci să se ducă în pădure să-i aducă fata. în vremea asta ea se apucă să coacă plăcinte. Căţeluşa însă, stătea sub laviţă şi lătra:

— Ham, ham, ham! Fata moşului nunta o s-o facă, iară fata babei – moartă o să zacă!

Baba îi dădu căţeluşei plăcinte, şi o bătu straşnic cu vătraiul:

— Taci, netrebnico! îndoapă-te cu plăcinte şi nu mai vorbi aşa! Mai bine zi: „Fata babei – cu daruri scumpe o să sosească, fata moşului – mire n-o să-şi mai găsească!"

Cățeluşa însă mâncă plăcinta şi iar o ţinu pe-a ei:

— Ham, ham, ham! Fata moşului – nunta o s-o facă, iară fata babei – moartă o să zacă!

Baba se nelinişti:

„Vai de mine, dacă,. într-adevăr, păţeşte ceva rău fata mea? Dacă în drumul spre casă se vor pierde darurile acelea scumpe? Ia, să dau eu o fugă în urma moşului! ”

îşi puse şuba şi o luă la goană spre pădure. Iar viscolul urla şi mai grozav, zăpada o-nvârtejea şi mai tare. Drumul era troienit, nu se mai vedea...

Baba cea rea se rătăci şi zăpada o troieni.

Moşul o căută şi o tot căută prin pădure pe fata babei, dar n-o găsi. Când s-a întors acasă – nici pe babă n-a mai găsit-o. Şi-atunci i-a adunat pe vecini. Şi împreună cu ei au început să le caute: şi pe babă şi pe fiica ei. Au căutat şi-au tot căutat, toate troienile le-au răscolit dar de găsit nu le-au mai găsit.

Şi de atunci a început moşul să viețuiască numai cu fata lui. De cum a venit primăvara însă, pe fată a peţit-o un voinic fierar-meşter făurar.

Au făcut o nuntă plină de veselie şi au trăit cu toţii în dragoste şi bună înţelegere. Tot aşa mai trăiesc ei şi acuma.

Poveste despre merele tinereţii şi apa vie

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o oarecare ţară, într-o oarecare împărăţie, un împărat care avea trei feciori: pe cel mai mare îl chema Fedor, pe cel mijlociu – Vasili, iar pe mezin – Ivan. împăratul era bătrân, foarte bătrân şi îşi pierduse vederea – a orbit, dar auzise că undeva departe, la capătul pământului, peste nouă mări şi nouă ţări, se află o grădină în care cresc merele tinereţii şi o fântână cu apă vie. Dacă bătrânul ar mânca un singur măr din acelea— ar întineri, iar dacă şi-ar spăla cu apă vie ochii săi orbi, ar vedea din nou.

împăratul făcu un ospăţ cum nu s-a mai pomenit, chemă la ospăţ pe toţi prinţii şi boierii şi le zise:

— Oare se găseşte printre voi, copiii mei, unul ales între aleşi, îndrăznet între îndrăzneţi, care ar vrea să se ducă peste nouă mări şi nouă ţări, departe, la capătul pământului ca să-mi aducă merele tinereţii şi, într-un urcior cu douăsprezece guri, apă vie? Aceluia i-aş lăsa moştenire jumătate din împărăţie.

Dar cei de faţă tăceau, vorba ceea: cel mare se ascunde după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic – ce să-i mai ceri?

Atunci ieşi în faţă Ţareviciul Fedor şi zise:

— Nu ne rabdă inima să înstrăinăm împărăţia. O să plec la drum eu însumi ca să aduc părintelui şi împăratului meu merele tinereţii şi, într-un urcior cu douăsprezece guri, apă vie.

Şi Ţareviciul Fedor se duse la grajdurile împărăţiei, îşi alese un cal neîncălecat, îi puse un căpăstru-necăpăstruit, luă un bici – nebiciuit, potrivi douăsprezece chingi – neînchingate, şi încă una pe deasupra – nu de dragul frumuseţii ci al trăiniciei... Şi pomi Ţareviciul Fedor la drum. De văzut – toţi l-au văzut când a-ncălecat, dar niciunul n-a văzut încotro s-a îndreptat...

Dacă a mers aproape, ori a mers departe, dacă a mers în jos, ori a mers în sus, cine ştie? Atâta ştim doar că a mers zi de vară până-n seară, a mers până ziua se sfârşi şi soarele asfinţi. Şi-aşa a ajuns Ia o răscruce, din care se despărţeau trei drumuri. în dreptul răscrucii se afla o lespede de piatră, pe care stătea scris:

„Spre dreapta de porneşti – scapi tu, dar calul ţi-l prăpădeşti. Spre stânga de porneşti – scapă calul, dar tu te prăpădeşti. înainte de porneşti – te-aşteaptă însurătoarea”.

După ce chibzui puţin, Ţareviciul Fedor hotărî: „Hai s-o pornesc într- acolo unde mă aşteaptă însurătoarea”.

Şi coti pe drumul pe care îl aştepta însurătoarea. A mers şi a tot mers, până a ajuns în faţa unui turn cu acoperişul de aur. Deodată, văzu aler- gând în calea lui o preafrumoasă copilă, care îi zise:

— Fecior de împărat, lasă-mă să te scot din şa, vino cu mine să te ospătezi cu bucate şi să dormi pe săturate.

— Nu pot, copilă dragă, de bucate n-am trebuinţă, iar cu somnul – n-o să-mi scurtez drumul. Trebuie să merg mai departe.

— Fecior de împărat, nu te grăbi să pleci, grăbește-te mai bine să faci ceea ce-ți dorește inima.

Și preafrumoasa copilă îl scoase din șa și îl duse în turn. I-a dat să bea, l-a ospătat și-apoi în pat l-a așezat. Dar de-abia apucă Țareviciul Fedor să se întindă la perete, că acea copilă răsturnă iute patul, și el se prăbuși jos în pivniță, unde era o groapă adâncă...

Dacă a trecut multă sau puțină vreme, cine să știe? Doar că într-o zi împăratul iar făcu un ospăț, îi chemă pe prinți și pe boieri și le zise:

— Copii, care îndrăzneț între îndrăzneți, vrea să-mi aducă merele tinereții și, într-un urcior cu douăsprezece guri, apă vie? Aceluia i-aș lăsa moștenire jumătate din împărăție.

Și din nou: cel mare se ascunse după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic – ce să-i mai ceri? Și-atunci ieși în față Țareviciul Vasili:

— Tăicuțule drag, nu mă rabdă inima să las împărăția pe mâini străine. O să plec la drum eu însumi, o să aduc lucrurile cerute și o să ți le ofer cu mâna mea.

Și Țareviciul Vasili se duse la grajdurile împărăției, alese un cal neîncălecat, îi puse un căpăstru-necăpăstruit, luă un bici-nebiciuit, potrivi douăsprezece chingi-neânchingite și încă una pe deasupra.

Și pomi la dram Țareviciul Vasili. De văzut – toți l-au văzut când a-ncălecat, dar niciunul n-a văzut încotro s-a îndreptat... Și iată că ajunse la răscrucea unde se afla lespedea de piatră și citi:

„Spre dreapta de pornești – scapi tu, dar calul ți-l prăpădești. Spre stânga de pornești – scapă calul, dar tu te prăpădești. înainte de pornești – te-așteaptă însurătoarea".

Țareviciul Vasili chibzui cât chibzui și o luă înainte, pe drumul pe care-l aștepta însurătoarea. Ajunse la turnul cu acoperișul de aur. în calea lui alergă preafrumoasa copilă și-l pofti să se ospăteze cu bucate și să doarmă pe săturate.

— Fecior de împărat, nu te grăbi să pleci, grăbește-te mai bine să faci ceea ce îți dorește inima...

Și ea l-a scos din șa și l-a dus în turn. I-a dat să bea, l-a ospătat, și-apoi în pat l-a așezat.

Dar de-abia apucă Țareviciul Vasili să se întindă la perete, că fata, răsturnă din nou patul și el se prăbuși în pivniță. De-acolo, de jos, cineva întrebă:

— Cine cade din cer?

— Eu, Țareviciul Vasili. Dar cine e prizonier?

— Eu, Țareviciul Fedor.

— Măi frate, da' știu că am pățit-o!

Dacă a trecut multă sau puțină vreme, cine știe? Doar că împăratul făcu ospăț pentm a treia oară și-i chemă pe prinți și pe boieri.

— Care îndrăzneț între îndrăzneți vrea să-mi aducă merele tinereții și, într-un urcior cu douăsprezece guri, apă vie? Aceluia i-aș lăsa moștenire jumătate din împărăție.

Și din nou cel mare se ascunse după cel mijlociu, mijlociul după cel mic, iar celui mic – ce să-i mai ceri? Și – atunci ieși în față Ivan-Țarevici și zise:

— Tăicuțule drag, revarsă binecuvântarea ta asupra mea, din creștetul capului meu înfierbântat, până la tălpile sprintenelor mele picioare, ca să ajung departe, la capătul pământului, să aflu, pentru tine merele tinereții și apa vie și să-i mai aflu și pe frățiorii mei.

Și împăratul îi dădu binecuvântarea sa. Iar Ivan-Țarevici se duse la grajdurile împărăției ca să-și aleagă un cal după chibzuință și dorința sa. însă, de cum se uita la vreun cal – calul începea să tremure, iar de punea mâna pe vreunul – calul se prăbușea la pământ.

Așa că nu putu Ivan Țarevici să-și aleagă un cal după chibzuință și dorință. Ieși îngândurat, cu capul mai jos de umeri plecat. Deodată îi ieși în cale o slujnică bătrână de la curte:

— Bună ziua, Ivan-Țarevici! De ce ești supărat și-ntristat, dragul meu copil?

— Cum să nu mă întristez, bunicuțo, dacă nu pot găsi un cal după chibzuință și dorință?

— Ehei, de mult ar fi trebuit să mă întrebi pe mine. Calul cel bun stă în pivniță legat, cu lanțuri grele ferecat. Numai dacă izbutești să-l iei – o să ai cal după chibzuință și dorință.

Ivan-Țarevici se duse la pivniță, izbi cu piciorul ușa de fier și ușa pivniței se încovoie. Atunci el își luă avânt și sări lingă calul cel bun, iar calul îșî puse picioarele din față pe umerii săi. Ivan- Țarevici nu se clinti din loc. Și-atunci, calul rupse lanțurile de fier, sări afară din pivniță și-l scoase și pe Ivan-Țarevici de acolo. Ivan-Țarevici îi puse un căpăstru necăpăstruit, îl înșeuă cu o șa neînșeuată, potrivi douăsprezece chingi neînchingate și încă una pe deasupra— nu de dragul frumuseții ci de dragul faimei lui de voinic.

Și pomi Ivan-Țarevici la dram. De văzut – toți l-au văzut când a-ncăle- cat, dar niciunul n-a văzut încotro

s-a îndreptat... Când ajunse la răspântie – stătu Ivan-Ţarevici să chibzuiască:

„Spre dreapta de porneşti – calul ţi-l prăpădeşti.“ Şi-atunci, unde să mă mai duc fără cal? „înainte de porneşti – te aşteaptă însurătoarea”; că doar n-am pornit la dram pentru asta. „Spre stânga de porneşti scapă calul”; ăsta-i cel mai bun dram pentru mine.

Şi coti pe drumul pe care calul scăpa, iar el se prăpădea. Dacă a mers mult sau puţin, dacă a mers în jos sau a mers în sus, dacă a mers peste pajişti înverzite, ori pe piscuri pietruite, cine să ştie?
Atâta ştim, că a mers zi de vară până-n seară, a mers până ziua se sfârşi şi soarele asfinţi, şi-atunci dădu peste o colibă.

Coliba pe-un picior de găină stătea şi-o ferestruică avea.

— Colibă, colibă, te-opreşte cu faţa la mine, pădurea la spate-ţi rămână! Că eu, înăuntru voi intra, şi-afară iar m-oi strecura.

Coliba se opri cu spatele la pădure şi cu faţa la Ivan-Ţarevici. El intră înăuntru; acolo şedea Baba-Cloanţa cea bătrână. Fuior de mătasă torcea, dar firul peste umăr l-azvârlea.

— Ptiu, ptiu! făcu ea, de când sunt n-am pomenit, de auzit n-am auzit, nici de văzut n-am văzut suflare rusească, dar azi, uite, chiar suflarea rusească, şi încă singură, a venit aici.

Ivan-Ţarevici zise la rândul lui:

— Ehei, Babă-Cloanţă-Cotoroanţă, păsării slobode te pripeşti – penele să-i jumuleşti, şi pe voinicul străin îl ponegreşti... Mai bine făceai, dacă te grăbeai voinicului ostenit, de la drum venit, de mâncat şi de băut îi dădeai şi să doarmă-i aştemeai. Eu m-aş fi culcat, tu la căpătâi te-ai fi aşezat, tu m-ai fi-ntrebat, eu răspunsuri ţi-aş fi dat – de unde-s şi-al cui sunt.

Şi Baba-Cloanţa făcu totul cum se cuvine: lui Ivan-Ţarevici să mănânce – să bea îi dădu şi patul i-l aşternu. Apoi se aşează la căpătâiul lui şi prinse a-l întreba:

— Al cui eştiv voinic vrednic şi-ostenit, călător din drum ivit, şi de unde vii? Din ce împărăţie eşti? Şi-al cui fecior, cine sunt tatăl şi mama ta?

— Păi, eu sunt, bunico, din cutare ţară, din cutare împărăţie, mă cheamă Ivan-Ţarevici, şi-s fecior de împărat. Vreau să merg departe, la capătul pământului, peste nouă mări şi nouă ţări, ca să aduc apă vie şi merele tinereţii.

— Ei, dragă tinere, până acolo ai de mers tare mult: apa vie şi merele tinereţii se află în stăpânirea unei copile cutezătoare şi neînfricate pe numele ei Ochi-Albaştri, iar copila aceasta îmi e nepoată de sânge. Nu ştiu, zău, dacă vei dobândi de la ea bunurile pe care le cauţi...

— Păi, bunico, te-aş ruga să potriveşti pe umerii mei puternici, capul tău ca să mă înzestrezi cu înţelepciune şi chibzuinţă.

— Ehei, mulţi voinici pe-aici au venit, dar puţini cu respect mi-au vorbit. Ia calul meu, copile, că e mai sprinten ca al tău, el are să te ducă la sora mea mijlocie şi ea o să te înveţe ce ai de făcut.

Dimineaţa, Ivan-Ţarevici în zori se sculă, faţa albă şi-o spălă; îi mulţumi Babei-Cloanţa că-l adăpostise peste noapte şi, încălecând pe calul ei, plecă.

Deodată îi spuse calului:

— Stai! Mi-am pierdut o mănuşă.

Iar calul i-a răspuns:

— în vreme ce tu mi-ai vorbit, două sute de verste-am gonit...

Să fi ajuns Ivan-Ţarevici aproape, să fi ajuns departe, cine ştie? Ştim doar că ziua-n noapte se sfârşea, când zări în depărtare o colibă rotitoare, pe-un picior de găină şi c-un geam mic pentru lumină.

— Colibă, colibă, te-opreşte cu faţa la mine, pădurea – la spate-ţi rămânâi Că eu, înăuntru voi intra, şi-afară iar m-oi strecura.

Coliba se opri cu spatele la pădure şi cu faţa la el.

Deodată, se auzi nechezatul unui cal, iar calul pe care se afla Ivan-Ţa- revici îi dădu răspuns.

Caii crescuseră în aceeaşi herghelie.

Auzind nechezatul lor, Baba-Cloanţa – încă şi mai bătrână decât cealaltă— zise:

— Se vede treaba că mi-a venit în ospeţie surioară-mea.

Şi ieşi în pridvor.

— Ptiu, ptiu, de când sunt n-ain pomenit, de-auzit n-am auzit, nici de văzut n-am văzut suflare rusească, dar azi, uite, chiar suflarea rusească a venit singură aici.

— Ah, Babă-Cloanţă-Cotoroanţă, primeşte-ţi oaspetele cinstindu-i veşmântul şi preţuieşte-l după cum i-e chibzuinţă. Mai bine mi-ai griji calul, iar mie, voinic ostenit, de la drum venit, să mănânc şi să beau mi-ai da, să mă culc mi-ai aşeza...

Şi Baba-Cloanţa făcu totul cum se cuvine: calul i-l griji, iar lui Ivan- Ţarevici să mănânce şi să bea îi dădu, patul i-l aşternu, şi-apoi să-ntrebe începu: cine-i, de unde-i, şi-ncotro se-ndreaptă.

— Păi eu sunt, bunico, din cutare ţară, din cutare împărăţie, mă cheamă Ivan-Ţarevici şi sunt fecior de împărat. Mă duc să iau apa vie şi merele tinereţii de la cutezătoare şi neînfricata copilă Ochi-Albaştri...

— Ehei, dragul meu băieţaş, nu ştiu dacă vei dobândi bunurile pe care le cauţi. Ai nevoie de înţelepciune, de multă înţelepciune ca să poţi răzbi până la neînfricata Ochi-Albaştri!

— Păi, bunico, te-aş ruga să potriveşti pe umerii mei puternici capul dumitale, ca să mă înzestrezi cu înţelepciune şi chibzuinţă.

— Ehei, mulţi voinici pe la mine-au venit, dar puţini cu respect mi-au vorbit. Ia calul meu, băiete, şi du-te la sora mea mai mare. Ea are să te înveţe mai bine decât mine ce ai de făcut.

Şi iată că Ivan-Ţarevici, înnoptă la bătrâna aceasta, iar dimineaţa în zori se sculă, faţa albă şi-o spălă. îi mulţumi Babei-Cloanţa că-l adăpostise peste noapte şi, încălecând pe calul ei, plecă. Iar calul acesta se dovedi încă şi mai sprinten decât celălalt.

Deodată Ivan-Ţarevici îi spuse:

— Stai, mi-am pierdut o mănuşă!

Iar calul îi răspunse:

— În vreme ce tu mi-ai vorbit, trei sute de verste-am gonit...

Ei, dar fapta anevoie se săvârşeşte, repede doar povestea se povesteşte. Şi merse Ivan-Ţarevici zi de vară până-n seară, merse până ziua se sfârşi şi soarele asfinţi. Chiar atunci dădu peste o colibă; coliba, pe-un picior de găină stătea şi-o ferăstruică avea.

— Colibă, colibă, te-opreşte cu faţa la mine, pădurea la spate-ţi rămână! Nu stau aici o sută de ani să trăiesc, doar o noapte rămân, să mă odihnesc.

Deodată nechează un cal, iar calul pe care era Ivan-Ţarevici nechează şi el. Ieşi în pridvor Baba- Cloanţa – şi mai bătrână decât cealaltă. Se uită, calul soră-şi îl cunoscu, dar pe călăreţul străin, pe preafrumosul voinic – nu...

Atunci Ivan-Ţarevici o rugă, cu plecăciune aleasă, să-l lase pentru-o noapte la dânsa în casă. Iar baba n-avu încotro! Că doar popasul de noapte nu-l poartă nimeni cu sine, popas de noapte i se cuvâne oricui: şi călăreţului, şi pedestrului, şi săracului şi bogatului.

Baba-Cloanţa făcu totul după trebuinţă: calul îl griji, pe Ivan-Ţarevici cu bucate şi băutură-l omeni, şi-apoi să-ntrebe se pomi: al cui e, de unde-i şi-ncotro se-ndreaptă.

— Păi, bunico, eu sunt din cutare ţară, din cutare împărăţie, Ivan-Ţarevici mă cheamă şi sunt fecior de împărat. Am fost la sora dumitale cea mai mică, ea m-a trimis la cea mijlocie, care şi ea m- a îndrumat la dumneata. Te rog să potriveşti pe umerii mei puternici, capul tău, ca să mă înzestrezi cu înţelepciune şi chibzuinţă, şi astfel să aflu cum pot căpăta apa vie şi merele tinereţii de la viteaza copilă Ochi-Albaştri.

— Bine, fie, o să te ajut, Ivan-Ţarevici. Ochi-Albaştri, copila aceea puternică, vitează şi cutezătoare – e nepoata mea. împărăţia ei e împrejmuită cu un zid înalt de trei stânjeni şi gros de unul, iar la poartă stau de strajă treizeci de uriaşi. Ei n-au să te lase nici să te apropii de poartă. De aceea trebuie să te duci acolo la miezul nopţii, călare pe calul meu cel bun. Când ajungi în dreptul zidului, plesneşte calul peste coaste cu biciul nebiciuit. Şi calul o să sară peste zid. Tu să priponeşti calul şi să te duci în grădină. Acolo ai să vezi mărul cu merele tinereţii iar sub măr – o fântână. Să rupi trei mere – nu mai multe. Şi să iei din fântână apă vie într-un urcior cu douăsprezece guri. Ochi-Albaştri, nepoată-mea, la ceasul acela doarme, iar tu, nu cumva să te furişezi în turnul ei, ci să încaleci calul şi să-l plesneşti peste coastele rotate. Şi calul o să te treacă dincolo de zid.

Ivan-Ţarevici n-a mai rămas peste noapte la bătrână, ci a încălecat pe calul ei cel bun şi, în puterea nopţii a pornit la drum. Calul gonea, peste mlaştini, peste bălţi sărea, râuri şi lacuri cu coada mătura.

Dacă a mers aproape, ori a mers departe, dacă a mers în jos, ori a mers în sus, cine ştie? Doar că la miezul nopţii Ivan-Ţarevici ajunse la zidul cel înalt, în faţa porţii străjile dormeau – toţi cei treizeci de uriaşi. El

struni calul cel bun şi-l plesni cu biciul nebiciuit. Calul se mânie şi sări peste zid. Ivan-Ţarevici descălecă, intră în grădină şi ce să vadă? Un măr cu frunze de argint, cu mere de aur, iar sub măr o fântână. Ivan-Ţarevici rupse trei mere, nu mai multe şi umplu cu apă vie din fântână urciorul cu douăsprezece guri. Dar grozav îşi mai dorea s-o vadă cu ochii lui pe copila puternică, vitează şi cutezătoare, adică pe Ochi-Albaştri.

Şi-atunci, Ivan-Ţarevici intră în turn şi ce să vadă? De o parte, dormeau şase copile voinice, neînfricate, puternice, de cealaltă parte altele şase, iar la mijloc, stăpâna – Ochi-Albaştri, fără grijă dormea, cu vuiet de cascadă răsufla.

Ivan-Ţarevici nu se mai putu stăpâni: se aplecă, o sărută şi ieşi... încălecă pe calul cel bun, dar calul îi zise cu grai omenesc:

— Eh, Ivan-Ţarevici, de sfatul primit n-ai ascultat. Şi-n turn la Ochi- Albaştri-ai intrat! Acum eu n-am să mai pot sări peste zid.

Ivan-Ţarevici biciui calul cu biciul nebiciuit.

— Uf, îmbuibat afurisit, sac de nutreţ ce eşti, ce, vrei pe-aici să adormim, capul să ni-l prăpădim?...

Calul se mânie mai tare ca înainte şi sări peste zid, dar atinse cu o potcoavă corzile de sârmă de pe el, care vâjâiră, iar clopotele să bată porniră.

Copila Ochi-Albaştri se trezi şi descoperi furtişagul:

— Sculaţi-vă toţi şi toate, prădaţi am fost de bunuri însemnate.

Porunci să i se pună şaua pe calul cel semeţ şi, împreună cu douăsprezece copile voinice, neînfricate şi puternice, porni potera pe urma lui Ivan-Ţare- viei.

Gonea Ivan-Ţarevici din toată puterea calului, dar şi neînfricata Ochi- Albaştri gonea în urma lui. Când ajunse la Baba-Cloanţa cea mai mare, un cal înşeuat, gata pregătit de drum îl aştepta. El se avântă din mers de pe calul lui de-a dreptul pe celălalt şi goni mai departe... Ivan-Ţarevici pe poartă ieşi, neînfricata Ochi-Albaştri în poartă se ivi şi o întrebă pe Baba-Cloanţa:

— Bunico, n-a rătăcit pe-aici, vreo fiară?

— Nu, fetiţo.

— Nici n-a trecut pe-aici, vreun voinic?

— Nu, fetiţo. Dar tu, stai şi bea nişte lăptişor că eşti ostenită de drum lung.

— De băut aş bea, dar până mulgi vaca, nu te pot aştepta.

— Se poate, fetiţo? Până să prinzi tu de veste – am şi isprăvit...

Şi s-a dus Baba-Cloanţa să mulgă vaca, de muls o mulgea, dar de grăbit nu se grăbea. Neînfricata copilă Ochi-Albaştri bău laptele şi iar pomi să gonească după Ivan-Ţarevici.

Cum ajunse la Baba-Cloanţa cea mijlocie, Ivan-Ţarevici schimbă calul şi iar goni mai departe. El pe poartă ieşi – neînfricata Ochi-Albaştri, în poartă se ivi:

— Bunico, n-a rătăcit pe-aici, vreo fiară, nici n-a trecut vreun vrednic voinic?

— Nu, fetiţo. Dar tu stai şi mănâncă nişte blinii că eşti ostenită de drum lung.

— Ehei, trece mult timp până să le faci dumneata.

— Se poate, fetiţo? Până să prinzi tu de veste – am şi isprăvit...

Şi Baba-Cloanţa se apucă de blinii, de făcut le făcea – dar de grăbit nu se grăbea. Neînfricata Ochi-Albaştri mâncă şi iar porni să gonească după Ivan-Ţarevici.

Iar el ajunse la Baba-Cloanţa-mezina, descălecă, tot atunci încălecă pe calul său de viteaz şi iar porni mai departe. El pe poartă ieşi – neînfricata Ochi- Albaştri în poartă se ivi şi o întrebă pe Baba-Cloanţa, dacă n-a trecut vreun vrednic voinic.

— Nu, fetiţo. Dar tu, bine-ar fi să te-mbăiezi, că eşti ostenită de drum lung.

— Ehei, până se înfierbântă apa, trece mult timp.

— Se poate, fetiţo? Până să prinzi tu de veste – am şi isprăvit...

Şi Baba-Cloanţa pregăti baia şi celelalte, după trebuinţă. Neînfricata copilă Ochi-Albaştri se îmbăie, stătu să se odihnească şi iar o luă la goană. Calul ei de pe-un munte, pe altul se-avânta, peste lacuri şi râuri sărea. Şi-aşa începu să se apropie de Ivan-Ţarevici.

El văzu potera pusă pe urmele lui: douăsprezece viteze copile şi a treisprezecea – neînfricata Ochi-Albaştri – chitind cu toatele să-l ajungă, trupuşorul să-i străpungă. Când calul lui începu să se domolească neînfricata copilă Ochi-Albaştri se năpusti asupră-i strigând:

— Tâlhare, fără îngăduinţa mea apă din puţ ai sorbit, puţul n-ai acoperit!

Iar el îi strigă la rândul lui:

— Atunci, hai să ne depărtăm la trei sărituri de cal şi-apoi să ne măsurăm puterile.

Şi pe dată, Ivan-Ţarevici şi neînfricata copilă Ochi-Albaştri la trei sărituri de cal s-au depărtat, buzduganele şi-au luat, lăncii lungi, frumos chitite, săbii bine ascuţite. Şi de trei ori au luptat, buzdugane-au fărâmat, săbii, lănci au vătămat, dar să-l doboare de pe cal, unul pe celălalt, n-au apucat.

Şi-atunci, n-au mai vrut de pe cai să se izbească, ci au descălecat, şi-au trecut la trântă voinicească.

S-au luptat şi s-au tot luptat, zi de vară până-n seară, de când ziua se ivi— până soarele-asfinţi. Dar Ivan-Ţarevici, sprinten picior îşi scrânti, la pământ se prăbuşi. Neînfricata copilă Ochi-Albaştri, pieptul alb cu un genunchi i-l strivi, scoase-un mic pumnal de oţel, şi să-l împlânte în acest alb piept voi. Când, deodată, Ivan-Ţarevici îi vorbi:

— Nu mă ucide, neînfricată copilă, viteză Ochi-Albaştri, mai bine de mâini dalbe m-apucă, de la pământ mă ridică, buze dulci tu îmi sărută.

Şi-atunci, neînfricata copilă Ochi-Albaştri de pe pământ pe Ţarevici îl ridică, buzele lui dulci i le sărută. După aceea îşi întinseră cortul chiar acolo, pe pajiştile cele verzi, în câmpia mare, liberă din zare-n zare. Aici, trei zile şi trei nopţi la rând au stat tot vorbind şi râzând. Prin logodnă s-au legat, inele au schimbat.

Apoi, neînfricata copilă Ochi-Albaştri i-a spus:

— Eu o să plec acasă, du-te şi tu la casa ta, dar, bagă de seamă, nu care cumva să te abaţi din drum... Iar peste trei ani să mă aştepţi acolo, în împărăţia ta.

încălecară amândoi şi se despărţiră... Dacă a trecut multă, ori puţină vreme, cine mai ştie? Că de! fapta anevoie se săvârşeşte, repede doar povestea se izvodeşte. Şi iată ca ajunse Ivan-Ţarevici la răscrucea cu cele trei drumuri şi cu lespedea de piatră şi îşi zise:

„Halal să-mi fie! Eu mă duc acasă iar despre fraţii mei nu mai ştiu nimic".

Şi, nesocotind ce-i spusese Ochi-Albaştri se abătu din drumul de până atunci, luând-o pe acela, pe care te-aşteaptă însurătoarea... Ajunse la turnul cu acoperişul de aur. Deodată, calul pe care mergea Ivan-Ţarevici nechează, iar caii fraţilor lui îi răspunseră. Căci caii crescuseră în aceeaşi herghelie...

Ivan-Ţarevici urcă în pridvor, bătu în uşă cu inelul şi turlele palatului se clătinară iar cercevelele acestuia se strâmbară.

în calea lui alergă o preafrumoasă copilă:

— Ah, Ivan-Ţarevici, te-aştept de-atâta timp! Vino cu mine, să te ospătezi cu bucate şi să dormi pe săturate.

îl duse în turn şi începu să-l ospăteze. Ivan-Ţarevici însă, de mâncat nu prea mânca – mai mult sub masă-arunca, nici de băut nu prea bea – mai mult sub masă turna. Apoi preafrumoasa copilă l- a dus în iatac:

— Culcă-te, Ivan-Ţarevici, şi dormi pe săturate.

Dar Ivan-Ţarevici o-mbrânci în pat pe ea, iute patul răsturnă şi copila în pivniţă se prăbuşi, în groapa cea adâncă.

Ivan-Ţarevici se aplecă deasupra gropii şi strigă:

— E cineva viu acolo?

Şi din groapă i se răspunse:

— Da! Ţareviciul Fedor şi Ţareviciul Vasili.

El îi scoase din groapă pe cei doi fraţi ai săi, care aveau feţele negre, ca pământul ce începuse să- i acopere. Ivan-Ţarevici îi spălă cu apă vie şi fraţii se făcură ca mai înainte.

încălecară toţi trei şi porniră la drum... Dacă au mers departe ori aproape, cine să ştie? Doar că au ajuns la răscrucea cu pricina. Ivan-Ţarevici le zise fraţilor săi:

— Aveţi voi grijă de calul meu, că eu mă culc să mă odihnesc puţin.

Se culcă pe iarba mătăsoasă şi se cufundă într-un somn adânc, de viteaz adevărat. Atunci Ţareviciul Fedor îi zise Ţareviciului Vasili:

— Dacă ne-ntoarcem acasă tară apa vie şi merele tinereţii – n-o să prea avem parte de cinste, iar tata o să ne trimită să paştem gâştele...

Ţareviciul Vasili îi răspunse:

— Hai să-l aruncăm în prăpastie pe Ivan-Ţarevici, iar darurile dobândite de dânsul noi să le luăm şi cu mâna noastră tatei să le dăm.

Aşa că, i-au scos din sân merele tinereţii şi urciorul cu apă vie, iar pe el l-au ridicat şi-n prăpastie l-au aruncat. A căzut Ivan-Ţarevici trei zile şi trei nopţi până acolo. Şi s-a oprit tocmai pe ţărmul unei mări, iar după ce s-a dezmeticit, ce să vadă? Cât cuprindeai cu ochii, de jur împrejur, doar apă şi cer, iar sub un stejar bătrân, chiar pe ţărm, ţipau, în bătaia vântului puternic şi rece, nişte puişori.

Ivan-Ţarevici şi-a scos caftanul şi a acoperit cu el puii, iar el s-a adăpostit sub stejar.

Vremea s-a îndreptat şi iată că veni o pasăre mare, pasărea Nagai. Ea se lăsă din zbor, chiar sub stejar, şi îşi întrebă puii:

— Scumpii mei copilaşi, cum de-aţi scăpat cu viaţă din furtuna şi urgia de mai-nainte?

— Sst, vorbeşte mai încet, mamă, ne-a salvat un rus, el ne-a acoperit cu caftanul lui.

Iar pasărea Nagai îl întrebă pe Ivan-Ţarevici:

— Cum ai nimerit aici, om bun?

— Fraţii mei de sânge m-au aruncat în prăpastie, ca să-mi ia merele tinereţii şi apa vie.

— Mi-ai scăpat de la moarte copiii, acum poţi să-mi ceri orice doreşti: aur, argint, pietre scumpe.

— Pasăre Nagai, de nimic n-am nevoie: nici de aur, nici de argint, nici de pietre scumpe.Dar, spune-mi cum aş putea ajunge pe locurile unde m-am născut eu?

Pasărea Nagai i-a răspuns:

— Adu-mi două cazane de câte douăzeci de puduri fiecare, cu carne.

Şi, Ivan-Ţarevici a vânat, acolo, pe ţărmul mării, găşte şi lebede, le-a pus în două cazane,a potrivit un cazan pe umărul drept al păsării Nagai, iar celălalt – pe umărul stâng, şi-apoi s-a aşezat şi el între ele. îndată ce a început să-i dea de mâncare, pasărea Nagai s-a ridicat sus de tot, în înaltul cerului şi a prins a zbura.

Ea zbura iar el o hrănea, o hrănea mereu... Dacă au zburat departe ori au zburat aproape, cine mai ştie? Doar că, la o vreme, Ivan-Ţarevici a terminat carnea din cele două cazane. Pasărea Nagai însă întoarse din nou capul spre dânsul. El scoase cuţitul, îşi tăie o bucată din pulpa piciorului său şi i-o dădu păsării Nagai. Ea zbură cât zbură şi iar întoarse capul. Ivan-Ţarevici mai tăie şi din piciorul celălalt o bucată dându-i-o păsării. Şi iată că mai aveau doar foarte puţin până să ajungă. Pasărea Nagai însă iar întoarse capul. Şi-atunci, el îşi tăie carnea de pe piept şi i-o dădu păsării.

Chiar atunci pasărea Nagai ajunse cu Ivan-Ţarevici pe meleagurile unde se născuse acesta.

— M-ai hrănit foarte bine tot drumul, dar o bucată mai dulce decât ultima n-am mâncat de când sunt.

Ivan-Ţarevici îi arătă rănile. Pasărea Nagai icni o dată şi dădu afară toate cele trei bucăţi de la urmă:

— Pune-le la loc.

De îndată ce Ivan-Ţarevici le puse la loc – bucăţile de carne se prinseră de os ca mai-nainte.

— Şi-acum, Ivan-Ţarevici, haide, dă-te jos că eu trebuie să zbor înapoi, spre casă.

Pasărea Nagai s-a ridicat sus de tot, în înaltul cerului, iar Ivan-Ţarevici şi-a văzut de drum prin meleagurile unde se născuse el.

Ajungând în capitală şi-a dat seama că Ţareviciul Fedor şi Ţareviciul Vasili i-au adus părintelui lor apa vie şi merele tinereţii, căci împăratul se vindecase: îşi redobândise sănătatea dinainte, puterea şi agerimea ochilor.

Ivan-Ţarevici nu s-a dus la tatăl şi la mama sa, ci a adunat în jurul lui pe toţi beţivanii ce-şi fac veacul prin cârciumi, pe toţi sărăntocii şi neisprăviţii şi dă-i, şi ţine-te de chefuri prin cârciumi.

Cam tot pe-atunci, departe, la capătul pământului, peste nouă mări şi nouă ţări, puternica şi neînfricata Ochi-Albaştri dădu naştere la doi feciori. Şi creşteau cei doi feciori văzând cu ochii. Ehei, dar repede doar povestea se povesteşte, mai anevoie fapta se săvârşeşte – aşa că au trecut exact trei ani. Ochi-Albaştri şi-a luat feciorii, şi-a strâns oaste şi a pornit să-l caute pe Ivan- Ţarevici.

De cum ajunse în împărăţia lui, chiar acolo, pe pajiştile cele verzi, în câm- pia mare, liberă din zare-n zare îşi întinse cortul din pânză albă. Şi, pe tot drumul, de la cortul ei înainte, aşternu numai postavuri frumos colorate. După aceea, trimise un sol de-al ei la oraş, care să-i spună împăratului aceste vorbe:

împărate, dă-mi-l pe Ţarevici. Că de nu – toată-mpărăţia îţi voi cotropi, tot pământul ţării ţi-I voi pârjoli, iară tu-mpărate, al meu rob vei fi.

împăratul s-a speriat şi l-a trimis la ea pe feciorul său cel mai mare – pe Ţareviciul Fedor. Şi prinse a înainta Ţareviciul Fedor pe postavurile frumos colorate înspre cortul din pânză albă. Cei doi băieţi

alergară strigând:

— Măicuţă, măicuţă, n-o fi acesta tăicuţul nostru?

— Nu, copilaşii mei, el este unchiul vostru.

— Şi ce poruncşti să facem cu el?

— Voi, copilaşii mei, primiţi-l cum se cuvine.

Şi pe dată cei doi feciorași au pus mâna pe nişte nuiele şi au început să-l plesnească pe Ţareviciul Fedor pe undeva mai în jos de şale. Atâta l-au bătut că Ţareviciul abia a scăpat cu fuga.

Iar Ochi-Albaştri îşi trimise din nou solul la împărat:

— Dă-mi-l pe Ţarevici...

împăratul s-a speriat şi mai tare şi l-a trimis la ea pe feciorul mijlociu – pe Ţareviciul Vasili. Prinse şi el a înainta înspre cort. Cei doi băieţi alergară strigând:

— Măicuţă, măicuţă, n-o fi ăsta tăicuţul nostru?

— Nu, copilaşii mei, el este unchiul vostru. Primiţi-l cum se cuvine.

Cei doi feciorași dă-i şi scarmănă-l şi pe el cu nuielile. Atâta l-au bătut că şi Ţareviciul Vasili abia a scăpat cu fuga.

Iar Ochi-Albaştri îşi trimise pentru a treia oară solul la împărat:

— îndată cu toţii să pornească, pe cel de-al treilea fecior, pe Ivan- Ţarevici, să-l găsească. De nu- l vor găsi, toată-mpărăţia îţi voi cotropi, tot pământul ţării ţi-l voi pârjoli.

împăratul s-a speriat foarte tare, a trimis după Ţareviciul Fedor şi după Ţareviciul Vasili şi le-a poruncit să-l găsească pe Ivan-Ţarevici, fratele lor. Cei doi fraţi i s-au aruncat la picioare şi şi-au recunoscut fapta: cum au luat de la Ivan-Ţarevici, care dormea, apa vie şi merele tinereţii, iar pe dânsul l-au aruncat în prăpastie.

Când auzi împăratul una ca asta, izbucni în hohote de plâns. Tocmai atunci Ivan-Ţarevici se ducea el însuşi la Ochi-Albaştri, iar în urma lui veneau toţi beţivanii ce-şi fac veacul prin cârciumi. Ei călcară în picioare şi sfâşiară postavurile aşternute azvârlindu-le în toate părţile.

Ivan-Ţarevici prinse a înainta înspre cortul din pânză albă. Cei doi băieţi alergară strigând:

— Măicuţă, măicuţă vine la noi un beţiv, împreună cu toţi beţivanii de prin cârciumi!

Dar Ochi-Albaştri le spuse:

— Luaţi-l de mâinile-i dalbe şi aduceţi-l în cort. Acesta e tăicuţul vostru cel bun. El a suferit trei ani de zile fără a fi vinovat.

îndată, copiii l-au prins de mâinile-i dalbe şi l-au dus în cort. Ochi- Albaştri l-a ospătat, l-a pieptănat, veşmintele i le-a schimbat şi să doarmă l-a culcat. Iar pe beţivanii cu care venise, i-a cinstit cu câte un păhărel şi fiecare din ei s-a dus la casa lui.

A doua zi Ochi-Albaştri şi Ivan-Ţarevici s-au dus la palat. Aici s-a făcut un ospăţ de pomină, un ospăţ pe cinste – ospăţul de nuntă. Ţareviciul Fedor şi Ţareviciul Vasili n-au prea avut parte de cinste, împăratul i-a alungat de la curte – să doarmă pe unde-or putea – o noapte ici-colea, două nopţi- aiurea, şi-a treia-nicăierea.

Dar Ivan-Ţarevici n-a rămas acolo ci, împreună cu Ochi-Albaştri, în împărăţia ei de baştină au plecat.

Şi-aşa povestea s-a terminat.

Şapte şi meoni – fraţiori, şapte muncitori

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. Au fost odată şapte fraţi, şapte Simeoni- fraţiori, şapte muncitori.

într-o zi, au ieşit câteşişapte pe ogor, la arat, la semănat. Tocmai la vremea aceea, trecea pe acolo împăratul însoţit de sfetnici şi, aruncând el o privire asupra câmpului şi văzându-i pe cei şapte muncitori, se minună:

— Ce-o mai fi şi asta? zise. Pe un singur ogor, şapte plugari de aceeaşi înălţime şi semănând leit. Să aflaţi de îndată cine sunt muncitorii aceştia.

Slujitorii împărăteşti au dat fuga şi i-au adus în faţa împăratului pe cei şapte Simeoni-fraţiori, şapte muncitori.

— Ei, şi-acum, făcu împăratul, să-mi spuneţi: cine sunteţi şi ce ştiţi să faceţi?

Iar voinicii i-au răspuns:

— Suntem şapte fraţi, şapte Simeoni-fraţiori, şapte muncitori; Arăm ogorul părintesc, ogorul strămoşesc şi pe deasupra fiecare din noi cunoaşte o meserie.

— Ei, întrebă împăratul, cine şi ce meserie cunoaşte?

Cel mai mare zise:

— Eu pot să făuresc din fier – un stâlp înalt până în cer.

Cel de-al doilea zise:

— Eu pot să mă urc pe stâlpul acela, departe, în jur să privesc şi tot ce se-ntâmplă să urmăresc.

— Eu, zise cel de-al treilea, sunt Simeon-corăbierul. Cioc-poc – corabie meşteresc, peste mări pornesc, ba şi sub apă plutesc.

— Eu, zise al patrulea, sunt Simeon-arcaşul. Cu arcul dobor – musca din zbor.

— Eu, al cincilea zise, sunt Simeon-astrologul. Stelele ştiu număra şi nu-mi scapă niciuna.

— Eu, al şaselea zise, sunt Simeon-plugarul. într-o singură zi, de arat-am arat, de semănat-am semănat şi griul l-am adunat.

— Dar tu cine eşti? îl întrebă împăratul pe cel mai mic dintre Simeoni.

— Eu, mărite împărat şi părinte, cânt şi joc, din fluier îi zic cu foc.

Atunci, unul dintre sfetnici sări cu gura: „Oh, mărite împărat şi părinte!

De muncitori avem nevoie. Dar pe ăsta, ce ştie doar cânta şi juca, porunceşte a-l alunga. Că el de pomană pâinea ne-o va mânca, cvasul ni-l va bea“.

— Că bine zici, încuviinţă împăratul.

Dar cel mai mic dintre Simeoni făcu o plecăciune în faţa împăratului şi îi zise:

— îngăduie, mărite împărat şi părinte, să-mi arăt meşteşugul: să cânt, să joc, din fluier să-i zic cu foc.

— Bine, fie, zise împăratul, cântă-ne ceva, înainte de-a pleca, şi-apoi, şterge-o din împărăţia mea.

Şi, pe dată, cel mai mic dintre Simeoni luă un fluier din coajă de mesteacăn şi începu să-i zică un cântec rusesc, un cântec de joc. Şi toată mulţimea să joace porni, sprintene picioare în horă îşi roti! Juca şi împăratul, jucau şi boierii, jucau şi străjile. Până şi caii se-avântară la joc. în grajduri, vacile băteau tactul pe loc. Cocoşii, găinile jucau laolaltă, cu foc.

Dar cel mai tare şi mai tare dintre toţi juca sfetnicul împărătesc. Curgea sudoarea de pe el şiroaie şi barba i se-nvolbura şi lacrimi faţa că-i uda.

Şi-atunci împăratul se răsti:

— Isprăveşte cu cântatul! Nu mai pot să joc, n-am putere deloc.

Iar cel mai mic dintre Simeoni zise:

— Odihneşti-vă, oameni buni, numai tu, sfetnicule, pentru limba-ţi ascuţită şi privirea-ţi otrăvită, stai şi mai joacă oleacă.

Şi aşa, toţi ceilalţi se liniştiră – doar sfetnicul cu pricina juca mai departe. Şi atât a tot jucat, până când jos a picat. Stătea pe pământ culcat, ca peştele pe uscat. Abia atunci cel mai mic dintre Simeoni îşi puse fluierul deoparte.

— Ăsta, zise el, îmi e meşteşugul.

împăratul râse, însă sfetnicul cel rău jură să se răzbune. Dar împăratul porunci pe loc:

— Ei, cel mai mare dintre Simeoni, arată-ţi şi tu meşteşugul.

Cel mai mare dintre Simeoni luă un ciocan de cinsprezece puduri şi- ndată făuri din fier un stâlp înalt până la cer.

Cel de-al doilea Simeon în vârful stâlpului se sui şi prinse înjur a privi.

împăratul îi strigă de jos:

— Haide, spune, ce vezi?

Iar al doilea Simeon răspunse:

— Văd pe mare corăbii plutind, văd pe ogoare griul unduind.

— Şi mai ce?

— Văd, pe Marea-Okean, pe insula Buian, într-un palat de aur, pe Preafrumoasa Elena – la fereastră şezând, covor de mătasă ţesând.

— Şi cum ţi se pare? mai întrebă împăratul.

— E-atât de frumoasă, cum n-ai putea nici în poveste să povesteşti şi nici cu pana să zugrăveşti, în cosiţa ei străluce luna, iar fiecare fir de păr-e- mpodobit cu un mărgăritar.

Şi-atunci împăratul hotărî s-o ia de soţie pe Preafrumoasa Elena. Şi începu să-şi pregătească peţitorii să meargă la ea. Dar sfetnicul cel rău îl tot sfătuia:

— Mărite împărat şi părinte, trimite-i după Preafrumoasa Elena pe cei şapte Simeoni, de vreme ce sunt meşteri atât de iscusiţi. Iar de n-or aduce-o pe preafrumoasa Ţarevnă, porunceşte, măria ta, pe toţi să-i tortureze – capetele să le reteze.

— Bine, fie, o să-i trimit! zise împăratul.

Şi le porunci celor şapte Simeoni să i-o aducă pe Preafrumoasa Elena.

— Că de nu, capul vi-l voi reteza, chiar cu mâna mea! le mai spuse el.

Şi ce erau să facă? Simeon-corăbierul luă un topor ascuţit şi cioc-poc!

Meşteri o corabie, cu cele de trebuinţă o înzestră, scripeţi, funii şi pânze îi atârnă, şi-apoi să plutească pe apă o lăsă. Fură încărcate pe corabie bunuri, mărfuri fel de fel, însă şi daruri de mare preţ. împăratul îi porunci sfetnicului celui rău pe fraţi să-i însoţească şi pas cu pas să-i urmărească. Sfetnicul se făcu alb ca varul la obraz, dar n-avu încotro. Când sapi groapa altuia – te trezeşti singur în ea.

Şi iată-i urcaţi pe corabie – pânzele se umflară, valurile se-nvolburară – şi vasul porni spre Marea-Okean, spre insula Buian.

Dacă au mers mult, ori puţin, cine mai ştie? Ştim doar că au ajuns în împărăţia străină pe care o căutau.

Veniră la Preafrumoasa Elena, îi aduseră darurile de mare preţ şi începură s-o peţească pentru împărat.

Preafrumoasa Elena darurile le luă şi-ndelung le cercetă. Iar sfetnicul cel rău îi tot şoptea la ureche:

— Nu te duce, Preafrumoasă Elena: împăratul e bătrân şi urât! în împărăţia lui urlă lupii şi, la tot pasul, te-ntâlneşti cu urşii.

Preafrumoasa Elena s-a mâniat – pe peţitori i-a alungat.

— Şi-acum, frăţiorilor, zise cel mai mic dintre Simeoni, voi pe corabie urcaţi, pânzele le ridicaţi, de drum lung vă pregătiţi şi de pâine vă-ngrijiţi, că eu trebuie să fac ce-oi face şi s-o aduc pe Ţarevnă.

Pe dată, Simeon-plugarul, într-un singur ceas nisipul de pe ţărm îl ară, secară semăna, recolta o adună şi coapse pâine să le ajungă pentru tot drumul. Când corabia era gata de plecare începură să-l aştepte pe cel mai mic dintre Simeoni.

în vremea asta, cel mai mic dintre simeoni se duse la palat. Acolo, Preafrumoasa Elena la fereastră şedea, covor de mătasă ţesea. Cel mai mic dintre Simeoni se aşează pe o bancă, chiar sub fereastră şi-ncepu astfel să vorbească:

— E frumos aici la voi, pe Marea-Okean, pe insula Buian, dar în Rusia-mumă e de o sută de ori mai bine! Acolo verzi sunt pajiştile, ablastre- râurile. La noi câmpiile-s nesfârşite, în zăvoaie – mesteceni albesc, iar în lunci flori albastre-nfloresc. La noi zori cu zori se-ntâlnesc, iar luna din cer – stelele priveghează. La noi roua e dulce ca mierea, parfumată, iar râurile ca argintul lucesc. Când dimineaţa iese-n lunca verde vreun păstor şi când din fluier prinde a cânta cu dor, chiar de nu vrei să-l însoţeşti – în urma lui porneşti...

Şi, tot atunci, cel mai mic dintre Simeoni prinse şi el să cânte din fluierul său. Preafrumoasa Elena iese pe pragul de aur. Simeon cântă înainte, merge prin grădină şi Preafrumoasa Elena după el se ţine. Simeon din grădină iese – şi ea din grădină iese. Simeon o ia prin luncă – o ia şi dânsa prin luncă. Simeon pe ţărm cu nisip ajunge – şi ea pe ţărm cu nisip ajunge. Simeon pe corabie s-a suit— şi ea pe corabie a venit.

Fraţii la repezeală podeţul l-au ridicat, corabia-au înturnat şi pe marea albastră au plecat.

Simeon încetă să mai cânte din fluier. Şi-abia atunci Preafrumoasa Elena se dezmetici şi înjur privi: cât vedea cu ochii – doar Marea-Okean şi foarte departe— insula Buian. Preafrumoasa Elena se prăbuşi pe podeaua de pin, sui în ceruri— steluţă albastră – şi-ntre multe alte stele, se pierdu. Dar Si- meon-astrologul, în goana mare alergă, stelele de pe boltă le numără şi- găsi steaua cea nouă. îndată, veni alergând Simeon-arcaşul, el steaua ţinti, săgeată de aur slobozi. Şi steaua se rostogoli, pe podeaua de pin căzu şi în

Preafrumoasa Elena se prefăcu.

Iar cel mai mic dintre Simeoni i-a spus:

— Să nu fugi de noi, Ţarevnă, că oriunde te-ai ascunde noi te vom afla. Dar dacă ţi-e tare greu să vii cu noi, o să te ducem înapoi, n-o să ne pese că împăratul capetele are să ne reteze.

Preafrumoasei Elena i se făcu milă de cel mai mic dintre Simeoni:

— N-am să îngădui, Simeon-cântăreţule, să ţi se reteze capul din pricina mea. Mai bine mă duc la bătrânul împărat.

Şi iată că au plutit o zi, şi-au mai plutit încă o zi. Cel mai mic dintre Simeoni – un pas nu se depărta de ea, iar Preafrumoasa Elena ochii de la el nu-şi putea lua.

Iar sfetnicul cel rău pândeşte şi-o faptă cumplită ticluieşte.

Şi iată-i, sunt aproape de casă, se şi vede ţărmul. Sfetnicul cel rău îi chemă pe punte pe toţi fraţii şi le dădu o oală cu vin dulce:

— Să bem, fraţilor, pentru meleagurile noastre dragi!

Fraţii, îndată ce băură vinul cel dulce, se culcară pe punte, care pe unde apucă şi se cufundară într-un somn adânc, foarte adânc. Acum nu-i mai putea trezi nici tunet, nici furtună, nici lacrimă de mumă. Vinul acela fusese amestecat cu ierburi adormitoare.

Numai Preafrumoasa Elena şi cel mai mic dintre Simeoni nu gustaseră din vin.

Şi iată-i ajunşi pe meleagurile de baştină. Fraţii mai mari dormeau somn adânc şi-ndelungat. Cel mai mic dintre Simeoni o gătea şi o pregătea pe Preafrumoasa Elena, să meargă la împărat. Plâng amândoi, în hohote jelesc, să se despartă— nu doresc. Dar n-au încotro! Cuvântul nedat – e bun de-mbărbă- tat, dar cuvântul dat – trebuie respectat.

în vremea asta sfetnicul cel rău dădu fuga la împărat şi-i căzu la picioare:

— Mărite împărat şi părinte, cel mai mic dintre Simeoni ţi-a pus gând rău, vrea să te omoare, s-o ia el pe Ţarevnă. Porunceşte să fie pus la cazne.

De cum s-au înfăţişat împăratului, acesta a primit-o cu toate onorurile pe Ţarevnă şi a condus-o în palat, iar pe Simeon – poruncă să-l bage la temniţă a dat.

Cel mai mic dintre Simeoni striga cât îl ţinea gura:

— Frăţiorii mei, frăţiorilor, hei, cei şase Simeoni, ajutaţi-l pe cel mai mic dintre ei!

Dar fraţii dormeau somn adânc, foarte adânc.

Cel mai mic dintre Simeoni în temniţă fu aruncat, cu lanţuri grele de fier legat.

Dis-de-dimineaţă, în zorii zilei, pe cel mai mic dintre Simeoni îl duseră la cumplitele cazne. Ţarevna plângea, lacrimi cât mărgăritarul vărsa. Sfetnicul cel rău surâdea.

Cel mai mic dintre Simeoni zise:

— împărate nemilostiv, îndeplineşte-mi, după cum e datina cea veche, ultima dorinţă dinaintea morţii: îngăduie-mi să mai cânt pentru ultima oară din fluier.

Sfetnicul cel rău o ţinea tot într-un strigăt:

— Nu-l lăsa, mărite împărat şi părinte, nu-l lăsa!

Dar împăratul zise:

— Nu pot nesocoti datina strămoşească. Haide, cântă, Simeoane, dar mai repejor, că, de când aşteaptă călăii or fi ostenit, paloşele ascuţite li s-or fi tocit.

Şi unde a început să cânte din fluierul său cel mai mic dintre Simeoni! Peste munţi şi văl cele fluieru-i se-auzea.

Şi fraţii cei mari l-au auzit, din somn s-au trezit, s-au dezmeticit, şi-au zis:

— Se vede că cel mai mic dintre noi a dat de belea!

Şi au venit tot într-o fugă cu toţii, ia palatul împărătesc. De-abia puseră mâna călăii pe paloşele lor ascuţite, vrând să-i reteze capul lui Simeon, că, pe neaşteptate veniră fraţii lui cei mai mari.

Ei, pe bătrânul împărat, cu puterea lor cumplită l-au împresurat:

— Eliberează-I de îndată pe mezinul nostru şi dă-i-o şi pe Preafrumoasa Elena!

împăratul s-a speriat şi a zis:

— Luaţi-vă, frăţiorilor, mezinul şi, drept adaos, luaţi-o şi pe Ţarevnă că, oricum, mie nu-mi este pe plac. Luaţi-o de-aici cât mai degrabă.

Ehei, şi s-a făcut un ospăţ de pomină. De băut – s-a băut, de mâncat – s-a mâncat, dar şi de cântat – s-a

cântat.

în tr-un târziu, cel mai mic dintre simeoni şi-a luat fluierul şi i-a zis una de joc.

Juca şi împăratul, juca şi Ţarevna, jucau şi boierii, jucau şi jupâniţele.

Până şi caii se-avântară la joc. în grajduri, vacile bateau tactul pe loc. Cocoşii, găinile jucau laolaltă, cu foc.

Dar cel mai tare şi mai tare dintre toţi juca sfetnicul împărătesc. Şi-atât de mult a tot jucat, că a căzut şi duhul şi-a dat.

După ce-au jucat la nuntă, fiecare din ei s-a apucat de lucru: Simeon- plugarul, grâul semăna; Simeon-corăbierul, pe mare plutea; Simeon-astrolo- gul, stelele număra; Simeon-arcaşul, Rusia o apăra... Că în Rusia, este destul de lucru pentru toţi.

Iar cel mai mic dintre Simeoni, cântece cânta, din fluier zicea, inimiie-nve- selea, pe toţi să lucreze îi ajuta.

Baba-Cloanţa

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. Au fost odată un bărbat şi o nevastă care aveau o fiică. Femeia s-a îmbolnăvit şi a murit. Bărbatul a jelit-o cât a jelit-o şi după aceea s-a însurat cu alta.

Baba era rea, n-o putea suferi pe fetiţă – o bătea, o certa, zi şi noapte se gândea cum să scape de ea, cum s-o piardă.

Şi iată că, într-o zi, când taică-său plecase pe undeva, maştera i-a zis fetiţei:

— Du-te la sora mea, mătuşă-ta, şi cere-i să-ţi dea un ac cu aţă, să-ţi cos o cămaşă.

Mătuşa asta era Baba-Cloanţa-Cotoroanţa. Fetiţa n-a îndrăznit să se împotrivească şi s-a dus, dar mai întâi, a trecut pe la mătuşă-sa cea bună.

— Bună ziua, mătuşică!

— Bună ziua, draga mea! De ce-ai venit?

— M-a trimis maştera la sora ei, să cer un ac cu aţă că vrea să-mi coasă o cămaşă.

— Bine-ai făcut, nepoată, că ai trecut întâi pe la mine, i-a zis mătuşa. Ţine, ai aici o cordeluţă, untdelemn, pâinică şi-o bucată de came. Când mesteacănul o să te plesnească peste ochi – tu să-l legi cu cordeluţa; când poarta o să se trântească şi o să scârţâie, ca să te împiedice să intri – tu să-i torni pe la balamale untdelemn; când câinii s-or năpusti să te sfâşie – tu să le arunci pâinica; iar când motanul s-o repezi să-ţi scoată ochii – tu să-i dai carnea.

Fetiţa i-a mulţumit mătuşii şi a plecat.

A mers ea cât a mers şi a ajuns în pădure. Acolo, în pădure, împrejmuită cu un gard înalt de nuiele, era o colibă – pe picioare de găină aşezată, în coarne de berbec rezemată – iar în colibă stătea Baba-Cloanţa-Cotoroan- ţa şi ţesea pânză.

— Bună ziua, mătuşică! zise fetiţa.

— Bună ziua, nepoată! i-a zis Baba-Cloanţa. Ce te-aduce la mine?

— M-a trimis maştera să-ţi cer un ac cu aţă, să-mi coase cămaşă.

— Bine, nepoţică, o să-ţi dau şi ac şi aţă, dar până atunci, şezi colea şi lucrează.

Şi fetiţa s-a aşezat la fereastră şi a început să ţeasă.

Iar Baba-Cloanţa a ieşit din colibă şi i-a spus slujnicei:

— Eu îndată mă duc să mă culc, iar tu dă fuga, fă focul la baie şi spal-o pe nepoată-mea. Dar bagă de seamă, s-o speli bine de tot, că după ce mă scol, am s-o mănânc!

Auzind vorbele astea, fetiţa nu mai ştia de-i moartă sau vie. Şi, îndată ce se depărtă Baba- Cloanţa, începu s-o roage pe slujnică:

— Femeie bună! Bagă în sobă lemne cât mai puţine, şi toarnă peste ele apă, mai bine, iar apa s-o aduci cu ciurul!

Şi ii dărui slujnicei o batistă.

Slujnica făcu focul la baie, iar Baba-Cloanţa se trezi, se apropie de ferăstruică şi întrebă:

— Ţeşi, nepoţică dragă, ţeşi?

— Ţes, mătuşico dragă, ţes.

Baba-Cloanţa din nou s-a culcat, iar fetiţa, dându-i came motanului, l-a-ntrebat:

— Motănaş-drăgălaş, învaţă-mă cum să fug de aici.

Şi motanul i-a zis:

— Vezi că pe masă se află un ştergar şi un pieptene, ia-le şi fugi cât mai repede, că de nu – te mănâncă Baba-Cloanţa! Când s-o porni ea să gonească pe urma ta – tu lipeşte-ţi urechea de pământ. Cum auzi că a ajuns aproape, aruncă pieptenele – şi-ndată o să crească o pădure deasă. Până să răzbească ea prin pădure, tu ai să fii departe. Când o s-o auzi iar pe urmăritoare, aruncă ştergarul şi-ndată o să prindă a curge un râu lat şi adânc.

— îţi mulţumesc, motănaş drăgălaş, i-a zis fetiţa.

După ce i-a mulţumit motanului, a luat ştergarul şi pieptenele şi a rupt-o la fugă.

S-au năpustit câinii la ea, au vrut s-o muşte, s-o sfâşie – ea le-a dat pâine. Şi câinii au lăsat-o să treacă.

Poarta a scârţâit, vrând să se trântească – fetiţa i-a uns balamalele cu untdelemn. Şi poarta a lăsat-o să treacă.

Mesteacănul începu să foşnească, vrând s-o plesnească peste ochi – fetiţa îl legă cu cordeluţa. Şi mesteacănul o lăsă şi el să treacă. Fetiţa ieşi repede de acolo şi începu să alerge cât o ţineau picioarele. Alerga, nu se mai uita înapoi.

în vremea asta, motanul se aşează la fereastră şi se apucă de ţesut. De ţesut— nu prea ţesea, mai mult aţa încurca!

Baba-Cloanţa se trezi şi întrebă:

— Ţeşi, nepoţică dragă, ţeşi?

— Ţes, mătuşă dragă, ţes.

Atunci Baba se năpusti în colibă şi ce să vadă? Fetiţa nu era nicăieri, iar la război şedea motanul.

Baba-Cloanţa începu să-I bată şi să-l ocărască pe motan:

— Uf, netrebnic bătrân ce eşti! Ah, nemernicule! De ce-ai lăsat-o pe fată să plece? De ce nu i-ai scos ochii? De ce nu i-ai zgâriat faţa?...

Dar motanul i-a răspuns:

— Te slujesc de-atâţia ani şi o dată nu mi-ai aruncat măcar un os golaş, pe câtă vreme ea – mi-a dat carne macră!

Baba-Cloanţa ieşi afară din colibă şi se năpusti la câini:

— Şi voi, de ce n-aţi muşcat-o, de ce n-aţi sfâşiat-o pe fată?

— Noi te slujim de-atâţia ani şi o dată nu ne-ai aruncat o coajă arsă de pâine, pe câtă vreme ea – ne-a dat miez pufos!

Baba-Cloanţa dădu fuga la poartă:

— De ce n-ai scârţâit, de ce nu te-ai trântit? De ce ai lăsat-o pe fată să iasă din ogradă?...

Poarta i-a zis:

— Te slujesc de-atâţia ani şi o dată nu mi-ai pus măcar niţică apă la balamale, pe câtă vreme ea nu s-a zgârcit şi mi le-a uns cu untdelemn!

Baba-Cloanţa se răţoi la mesteacăn:

— De ce n-ai plesnit-o pe fată peste ochi?

Dar mesteacănul i-a răspuns:

— Te slujesc de-atâţia ani şi nu m-ai legat măcar cu o aţă, pe câtă vreme ea mi-a dăruit o cordeluţă!

Atunci Baba-Cloanţa începu s-o ocărască pe slujnică:

— De ce, aşa şi pe dincolo, nu m-ai trezit, nu m-ai chemat? De ce ai lăsat-o să plece?...

Iar slujnica i-a zis:

— Te slujesc de-atâţia ani şi niciodată n-am auzit o vorbă bună de la tine, pe câtă vreme ea mi-a dăruit o batistă, a vorbit frumos şi blând cu mine!

Baba-Cloanţa a strigat cât a strigat, a făcut gălăgie cât a făcut, apoi s-a suit într-o piuă şi s-a năpustit pe urmele fetiţei. Cu pisălogul mâna, cu mătura urma-şi ştergea... Iar fetiţa a fugit şi-a tot fugit, şi-apoi s-a oprit, urechea de pământ şi-a lipit şi iată, ce-a auzit: pământul se sălta, se cutremura, Baba- Cloanţa gonea şi era tare aproape de ea...

Fetița scoase pieptenele și-l azvârli peste umărul drept. Și pe dată, crescu o pădure deasă și-naltă: rădăcinile copacilor la trei stânjeni sub pământ creșteau, vârfurile lor înalte – norii îi propteau.

Baba-Cloanța veni în goană și prinse să roadă, să doboare pădurea. Ea rodea și dobora, dar fetița mai departe alerga.

Dacă a trecut multă sau puțină vreme, cine mai știe? Doar că fetița, iar urechea de pământ și-a lipit și iată, ce-a auzit: pământul se sălta, se cutremura, Baba-Cloanța gonea și era tare aproapede ea.

Fetița luă ștergarul și îl azvârli peste umărul drept. Și, în aceeași clipă se revărsă un râu mare, nespus de mare, adânc, nespus de adânc!

Baba-Cloanța făcu un salt, până la râu și de ciudă scrâșni din dinți: nu putea să-l treacă.

Se întoarse acasă, își adună toți taurii pe care-i avea și iar goni până la râu:

— Beți, taurii mei dragi! Sorbiți toată apa din râu până la fund!

Prinseră taurii să bea, să bea, dar apa din râu nu scădea.

Baba-Cloanța se supără, pe malul râului se culcă și începu și ea să soarbă din apă. A sorbit, a sorbit, a sorbit, a sorbit, și-atâta a tot sorbit, până când a plesnit.

Iar în vremea asta, fetița nu se oprea, tot într-o fugă o ținea.

Seara, când s-a întors taică-său acasă, o întrebă pe nevastă:

— Unde e fata mea?

Iar baba îi răspunde:

— S-a dus la mătușă-sa să-i ceară un ac și ață și văd că nu s-a mai întors.

Tatăl se îngrijoră și voi să se ducă să-și caute fata, dar tocmai atuncea veni, tot într-o goană, și fiică-sa: de cât alergase, se-năbușea, răsuflarea abia-și trăgea.

— Unde-ai fost, fata mea? a întrebat-o tatăl.

— Ah, tăicuțule! i-a răspuns fetița. M-a trimis maștera la soră-sa; dar sora asta a ei e Baba-Cloanța-Cotoroanța. Ea a vrut să mă mănânce. Cu chiu cu vai am scăpat de ea!

Când află toate astea taică-său, grozav se supără, pe baba cea rea din casă o alungă, azvârli după ea cu o mătură murdară. Și, de-atunci înainte începură să viețuiască în îndestulare și bună înțelegere numai el cu fiică-sa.

Aici, și-așa, povestea s-a sfârșit și ea.

Cele trei împărății: de aramă, de argint șl de aur

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. A fost odată, într-o oarecare țară, într-o oarecare împărăție, un împărat, împăratul avea o nevastă, Nastasia – Cosiță-de-aur, și trei feciori: Peotr-Țarevici, Vasili-Țarevici și Ivan-Țarevici. într-una din zile, împărăteasa ieși, împreună cu toate slujnicele și dădacele ei, să se

plimbe prin grădină. Deodată se năpusti asupra ei Vârtej, o înhăţă şi o duse nu se ştie unde. împăratul se mâhni, se necăji, dar de ştiut nu putu şti, ce să facă, cum să dreagă, s-o găsească.

Dar iată că ţarevicii crescuseră şi el le zise:

— Scumpii mei copii, care dintre voi vrea să plece s-o caute pe măicuţa lui?

Şi-atunci, cei doi feciori mai mari s-au pregătit de drum şi au plecat. A trecut un an şi nu s-au întors, a mai trecut şi-al doilea şi ei tot nu s-au întors; începea cel de-al treilea an...

Ivan-Ţarevici, veni să-l roage pe tătâne-su:

— Lasă-mă pe mine, să mă duc s-o caut pe măicuţa şi să aflu ce s-a întâm- plat cu fraţii mei mai mari.

— Nu, i-a zis împăratul, doar tu mi-ai mai rămas, nu mă poţi lăsa singur, acum, la bătrâneţe.

Dar Ivan-Ţarevici i-a răspuns:

— Eu o să plec orişicum; şi dacă mă laşi – plec, şi dacă nu mă laşi – tot plec.

Şi, ce era să facă împăratul?

L-a lăsat să plece.

Şi Ivan-Ţarevici puse şaua pe calul lui cel bun, şi porni la drum.

Şi merse, şi merse... Că de! Repede doar povestea se povesteşte, mai anevoie fapta se săvârşeşte.

Şi mergând aşa, ajunse în faţa unui munte de sticlă. Muntele, tare înalt era, piscu-i avântat – în cer se proptea. La poalele muntelui erau aşezate două corturi: unul al lui Peotr-Ţarevici, celălait al lui Vasili-Ţarevici.

— Bună ziua, Ivanuşka! încotro ai pomi t-o?

— Pe măicuţa s-o găsesc şi pe voi să vă-ntâlnesc...

— Ehei, Ivan-Ţarevici, noi am dat de mult de urma măicuţei, doar că pe urmele acelea nu se poate ţine picior de om. Haide, du-te şi încearcă şi tu să urci muntele ăsta, că nouă ne-au secat puterile. De trei ani stăm aici la poalele lui, dar să-l urcăm – ne e peste putinţă.

— Bine, frăţiorilor, am să încerc.

Şi Ivan-Ţarevici porni să urce pe muntele de sticlă. Un pas în sus se târa— zece, de-a rostogolul, în jos venea. Şi tot aşa, urcă o zi şi mai urcă o zi. Avea mâinile numai tăieturi iar picioarele însângerate. în cea de a treia zi însă ajunse până în vârf.

De acolo de sus, le strigă fraţilor săi:

— Eu mă duc s-o găsesc pe măicuţa, iar voi aici să staţi, să mă aşteptaţi, trei ani şi trei luni în cap, iar de n-o fi s-ajung la soroc – să plecaţi, să nu mă mai aşteptaţi... Că nici măcar corbul n-o să-mi aducă oasele până aici!

Ivan-Ţarevici s-a odihnit puţin şi a pornit mai departe.

A mers şi a tot mers, a mers şi iar a mers. Când, ce să vadă? în faţa lui se înălţa un palat de aramă. La poarta palatului – nişte balauri strașnici se aflau, ferecaţi în lanţuri de-aramă erau, flăcări pe nări aruncau. Mai ia o parte era o fântână şi, legat de fântână – un lanţ, de aramă, la capătul căruia se afla agăţat un căuş – tot de aramă. Balaurii după apă tânjeau, de lanţuri tot întindeau, dar lanţurile, prea scurte, nu-i lăsau.

Ivan-Ţarevici luă căuşul, îl umplu cu apă foarte rece şi adăpă balaurii.

Aceştia s-au liniştit şi s-au culcat. Iar el a intrat în palatul de aramă. în întâmpi- narea lui ieşi însăşi prinţesa palatului de aramă.

— Cine eşti tu, viteaz tară pereche?

— Sunt Ivan-Ţarevici.

— Şi cum ai ajuns aici, Ivan-Ţarevici? Asta ţi-a fost voia, ori nevoia te-a adus?

— O caut Pe măicuţa mea, împărăteasa Nastasia. Vârtej a târât-o cu sila încoace. Nu ştii cumva unde se află?

— Eu una nu ştiu. Dar nu departe de-aici trăieşte sora mea cea mijlocie şi s-ar putea să-ţi spună ea.

Şi îi dădu o mică bilă de aramă.

— Să dai de-a dura bila asta, îi zise, şi ea o să-ţi arate drumul până la sora mea. Dar, îndată ce-o să-l răpui pe Vârtej, ţine seama, nu cumva să mă uiţi pe mine, sărmana.

— N-o să te uit, zise Ivan-Ţarevici.

Apoi, aruncă bila de aramă. Bila se rostogoli, iar Ţareviciul după ea porni.

Şi ajunse în împărăţia de argint. La poartă nişte balauri straşnici se aflau, ferecaţi în lanţuri de argint erau. Şi se mai afla o fântână cu un căuş de argint! Ivan-Ţarevici umplu căuşul cu apă şi adăpă balaurii. Aceştia s-au culcat şi l-au lăsat să treacă. în întâmpinarea lui alergă însăşi prinţesa palatului de argint.

— în curând or să se împlinească trei ani, zise prinţesa, de când mă ţine prizonieră aici puternicul Vârtej. Eu, de când sunt n-am pomenit, de-auzit n-am auzit, nici de văzut n-am văzut suflare rusească, dar azi, uite, însăşi suflarea rusească, şi încă singură, a venit la mine. Ia, spune, cine eşti tu, viteaz fără pereche?

— Sunt Ivan-Ţarevici.

Şi cum ai ajuns aici, Ivan-Ţarevici? Asta ţi-a fost voia, ori nevoia te-a adus?

— Asta mi-a fost voia, o caut pe măicuţa mea cea bună. S-a dus să se plimbe în grădina înverzită, dar s-a lăsat din zbor puternicul Vârtej, a luat-o şi a dus-o ca vântul şi ca gândul. Nu ştii oare, unde-o pot găsi?

— Nu, eu nu ştiu. Dar nu departe de-aici trăieşte, în împărăţia de aur, sora mea cea mare – Preafrumoasa Elena. S-ar putea să-ţi spună ea. Ţine bila asta de argint. Dă-o de-a dura şi mergi după ea. Dar, îndată ce-o să-l ucizi pe Vârtej, ţine seama, nu cumva să mă uiţi pe mine, sărmana.

Ivan-Ţarevici dădu de-a dura bila de argint şi pomi în urma ei.

Dacă a mers mult ori puţin, cine mai ştie? Doar că dintr-o dată, ce să vadă? Un palat de aur în faţa lui se-nălţa şi ca soarele, ca focul ardea. La poartă balauri straşnici mişunau, ferecaţi în lanţuri de aur erau. Flăcări pe nări aruncau. Mai la o parte se afla o fântână şi un căuş de aur, prins într-un lanţ de aur.

Ivan-Ţarevici umplu căuşul cu apă şi adăpă balaurii. Ei se culcară, se liniştiră. Ivan-Ţarevici intră în palat; veni să-l întâmpine însăşi Preafrumoasa Elena, o prinţesă a cărei frumuseţe nu se poate spune în cuvinte.

— Cine eşti tu, viteaz fără pereche?

— Sunt Ivan-Ţarevici. O caut pe măicuţa mea, împărăteasa Nastasia. Nu ştii oare, unde o pot găsi?

— Ba ştiu, cum să nu ştiu? Trăieşte aici, pe aproape. Ţine bila asta de aur. Dă-o de-a dura pe drum – ea are să te ducă unde trebuie. Dar, ţareviciule, îndată ce-l birui pe Vârtej, ţine seama, nu cumva să mă uiţi pe mine, sărmana.

— Bine, făcu el, n-am să te uit, prinţesă frumoasă.

Ivan-Ţarevici rostogoli bila şi porni în urma ei. Merse ce merse şi ajunse în faţa unui palat atât de minunat, cum nici în poveste nu-l poţi povesti, nici cu pana nu-l poţi zugrăvi – strălucind tot de podoaba mărgăritarelor albe, mari şi lucioase şi scânteind de focul nestins al pietrelor scumpe. în faţa porţii şuierau şi sâsâiau nişte balauri cu câte şase capete fiecare. Răsuflarea fierbinte şi ochii lor de jar te frigeau, te pârjoleau.

Ţarevici i-a adăpat. Balaurii s-au domolit şi l-au lăsat să intre în palat. El trecu printr-o mulţime de odăi mari şi frumoase. în cea mai îndepărtată dintre acestea o află pe măicuţa sa. Şedea pe un tron înalt, purta veşminte împărăteşti frumos împodobite, iar pe cap o coroană de pietre preţioase. Când îl recunoscu pe oaspete, scoase un strigăt:

— Ivanuşka, dragul meu fecior! Cum ai nimerit aici?!

— Am venit după tine, măicuţa mea.

— Ei, fiule, tare greu o să-ţi mai vină. Vârtej e grozav de puternic. Dar fii fără grijă, am să te ajut eu să-ţi sporeşti şi tu puterea.

Şi pe loc ridică podeaua de scândură şi-l duse în pivniţă. Acolo se aflau două putini cu apă – una în partea dreaptă, cealaltă în stânga.

Şi împărăteasa Nastasia îi zise:

— Ivanuşka, bea nişte apă din putina aflată în dreapta ta.

Ivan-Ţarevici bău.

— Ei, ce simţi? Ţi-a mai sporit puterea?

— Mi-a sporit, măicuţă. Acum simt că aş putea, cu o singură mână, să răstorn tot palatul ăsta!

— Hai, mai bea puţină apă.

Ţareviciul mai bău.

— Câtă putere simţi că ai acum, fiule?

— Acum de-aş vrea, întreg pământul l-aş răsturna.

— Aşa, fiule, acuma ai destulă putere. Haide, mută putinile astea de la locul lor. Pe cea care se află în dreapta, du-o pe partea stingă, iar pe cealaltă, din stânga, mut-o în partea dreaptă.

Ivan-Ţarevici mută putinile aşa cum i se spusese.

După aceea, împărăteasa Nastasia i-a zis:

— într-una din putini se află apa puterii, iar în cealaltă – apa slăbiciunii. Vârtej, de câte ori luptă, bea numai din apa puterii, de aceea nu poate fi învins niciodată.

Şi s-au întors în palat.

— Curând Vârtej o să se lase din zbor, îi spuse împărăteasa Nastasia, tu să te agăţi cu putere de ghioaga lui. Şi, ai grijă, nu cumva să-i dai drumul. Când Vârtej o să se avânte sus, în cer – tu să rămâi cu el; când o să-nceapă să te poarte pe deasupra mărilor, peste piscurile munţilor înalţi şi să se rotească pe deasupra prăpăstiilor adinei, tu ţine-te din toate puterile, nu care cumva să-ţi descleştezi pumnii. Iar când Vârtej va osteni, şi o să vrea să bea din apa puterii, să vezi, că are să se năpustească la putina aflată în partea dreaptă, dar tu, bagă de seamă, să bei numai din cealaltă putină – cea din stânga...

De-abia termină de spus vorbele astea, că întreg palatul se întunecă, şi tot ce era înjur se cutremură. Vârtej se lăsă din zbor de-a dreptul în iatac. Ivan-Ţarevici se năpusti la el şi se agăţă strâns de ghioaga lui.

— Cine eşti tu? Şi cum de ai ajuns până aici? răcni Vârtej. Ei, lasă că te mănânc eu!

— Ehei, mai rămâne de văzut! Poate mă mănânci, poate că nu mă mănânci.

Vârtej se năpusti pe fereastră şi zbârr! în înaltul cerului. Şi ce l-a mai purtat şi iar l-a purtat pe Ivan-Ţarevici... Şi peste munţi, şi pe deasupra mărilor, şi pe deasupra prăpăstiilor adânci. Dar Ivan- Ţarevici nici gând să-şi desprindă mâinile de pe ghioaga lui. Cutreieră Vârtej în zbor lumea întreagă. Se istovise grozav, şi se simţea sleit de puteri. Coborî şi – drept în pivniţă. Alergă la putina din dreapta şi dă-i, şi bea apă. Ivan-Ţarevici se repezi şi el, dar în stânga şi prinse să bea apă din cealaltă putină.

Vârtej bea – dar cu fiecare înghiţitură puterea-i slăbea. Ivan-Ţarevici bea – şi cu fiecare picătură puterea şi-o sporea. Şi se făcu puternic cât un uriaş. îşi trase spada la repezeală şi dintr-o izbitură – reteză capul lui Vârtej.

în spatele lui nişte glasuri se auziră strigând:

— Mai izbeşte-l odată! Mai izbeşte-l odată! Altfel – învie!

— Nu, a răspuns Ţareviciul, braţul unui viteaz adevărat nu izbeşte de două ori, isprăveşte totul dintr-o singură lovitură.

Apoi Ivan-Ţarevici alergă la împărăteasa Nastasia.

— Să mergem, măicuţă. E timpul. La poalele muntelui ne aşteaptă fraţii mei. Şi-apoi, în drumul nostru, mai avem să le luăm cu noi pe cele trei prinţese.

Şi iată-i porniţi la drum. Au trecut s-o ia pe Preafrumoasa Elena. Ea rostogoli un ouşor de aur şi ascunse toată împărăţia de aur în acel ouşor.

— îţi mulţumesc, Ivan-Ţarevici, că m-ai scăpat de Vârtej cel rău, zise ea. Ţine ouşorul ăsta şi fii alesul meu, dacă asta îţi e pe voie.

Ivan-Ţarevici luă ouşorul de aur, iar pe prinţesă o sărută pe buzele ei roşii ca purpura.

Pe urmă au trecut s-o ia pe prinţesa împărăţiei de argint şi de asemeni, pe cealaltă prinţesă, a împărăţiei de aramă. Au mai luat cu ei nişte pânză nou ţesută şi s-au îndreptat spre locul de unde trebuiau să coboare muntele. Ivan-Ţarevici o cobori pe făşia de pânză întâi pe împărăteasa Nastasia, apoi pe Preafrumoasa Elena şi pe cele două surori ale ei.

Fraţii stăteau jos şi aşteptau. Când au văzut-o pe mama lor – s-au bucurat. Când au văzut-o pe Preafrumoasa Elena – au încremenit de uimire. Iar când le-au văzut pe cele două surori ale ei, i-a năpădit pizma.

— Ehei, zise Vasili-Ţarevici, ia te uită la Ivanuşka al nostru, tânăr şi necopt încă, dar se-nghesuie să le-o ia înainte fraţilor mai mari. Haide, să le luăm noi pe mama şi pe prinţese, să le ducem câteşipatru la tăicuţa şi să-i zicem aşa: cu braţele noastre viteze le-am dobândit. Cât despre Ivanuşka să-l

lăsăm acolo, n-are decât să se mai plimbe puţin de unul singur pe creasta muntelui.

Că bine zici, făcu Peotr-Ţarevici, ai dreptate. Cu Preafrumoasa Elena o să mă-nsor eu, tu o iei pe prinţesa împărăţiei de argint, iar pe prinţesa împărăţiei de aramă o s-o măritǎm cu vreun general.

Tocmai atunci se pregătea să coboare şi Ivan-Ţarevici; dar de-abia începu el să lege pânza de-o buturugă, când fraţii mai mari traseră în jos cu putere şi-i smulseră pânza din mâini. Cum avea să mai poată coborî Ivan-Ţarevici de pe munte?

Aşa că a rămas Ivan-Ţarevici singur, acolo sus, pe creasta muntelui. A izbucnit în plâns şi-apoi a pornit înapoi. A umblat cât a umblat, dar pretutindeni— nici ţipenie. Se plictisea de moarte! Şi, fie că de necaz, fie că din plictiseală, prinse să se joace cu ghioaga lui Vârtej.

Nici n-apucă bine să-şi arunce ghioaga dintr-o mână în cealaltă şi, ca din pământ, ţâşniră Şchiopul şi Cocoşatul.

— Care ţi-e porunca, Ivan-Ţarevici? De trei ori ne dai poruncă – trei porunci îţi împlinim.

Ivan-Ţarevici zise:

— Mi-e foame, Şchiopule şi Cocoşatuie!

Şi, ca din pământ se ivi o masă gata aşternută, iar pe masă, aşezate cele mai bune mâncăruri.

Ivan-Ţarevici după ce mâncă, iar aruncă ghioaga dintr-o mână în alta.

— Vreau să mă odihnesc! mai zise el.

Nici n-apucă să spună asta până la capăt şi lângă el se şi afla un pat din lemn de stejar, cu saltea de puf şi plapomă de mătasă. Ivan- Ţarevici dormi pe săturate şi-apoi mai aruncă o dată ghioaga dintr-o mână în alta. Iar ţâşniră Şchiopul şi Cocoşatul.

— Poruncă, Ivan-Ţarevici.

— Vreau să ajung în împărăţia şi pe meleagurile mele.

Abia spuse şi, în aceeaşi clipă, Ivan-Ţarevici se şi pomeni în împărăţia şi pe meleagurile sale. Se trezi chiar în mijlocul pieţii, unde e bazarul. Rămase acolo şi începu să-şi rotească privirea în jur. Deodată văzu, mergând prin bazar şi venind de-a dreptul la dânsul, un pantofar – mergea, cântece cânta, cu picioarele tactul îl bătea – ăsta zic şi eu om de viaţă! gândi.

Şi Ţareviciul îl întrebă:

— Unde te duci, omule dragă?

— Păi, vreau să vând nişte pantofi. Că doar sunt pantofar de meserie.

— Nu mă iei la tine, să-ţi fiu calfă?

— Păi, cum aşa? Ce, te pricepi să faci pantofi?

— Ma pricep la toate. Pot nu numai să fac pantofi dar chiar şi rochii să cos.

Când au ajuns acasă, pantofarul i-a spus:

— Ţine, ai aici cea mai bună marfă. Apucă-te şi fă nişte pantofi, să văd şi eu cât de iscusit eşti.

— Ehei, şi mai zici că asta-i marfă?! Astea-s gunoaie, să ştii!

Noaptea, după ce toţi ceilalţi s-au culcat, Ivan-Ţarevici luă ouşorul de aur şi-l rostogoli de-a lungul drumului. Şi deodată, în faţa lui se ridică un palat cu totul şi cu totul de aur. Ivan-Ţarevici intră în iatac, scoase dintr-un sipet nişte pantofi cusuţi cu fir de aur, apoi iar rostogoli de-a lungul drumului ouşorul, ascunse în ouşor palatul de aur, aşezâ pantofii pe masă şi se culcă, în zorii zilei stăpânul văzu pantofii şi nu mai putu de uimire.

— Pantofi din ăştia numai la palat pot fi purtaţi!

Tocmai atunci, la palat se pregăteau trei nunţi: Peotr-Ţarevici se însura cu Preafrumoasa Elena, Vasili-Ţarevici cu prinţesa împărăţiei de argint, iar prinţesa împărăţiei de aramă se mărita şi ea cu un general.

Şi pantofarul duse pantofii la palat. îndată ce-i văzu, Preafrumoasa Elena înţelese totul.

„Se vede că Ivan-Ţarevici, alesul meu, e viu şi nevătămat şi umblă nestingherit prin împărăţie".

— Să-mi facă pantofarul ăsta până mâine, fără să-mi ia măsură, rochia de nuntă, care va trebui, negreşit, cusută cu fir de aur, cu nestemate de toate culorile înviorată, şi cu frumoase mărgăritare presărată. Altfel nu mă mărit cu Peotr-Ţarevici.

Şi împăratul îl chemă fără zăbavă pe pantofar:

Aşa şi aşa, îi zise, mâine să-i aduci prinţesei Preafrumoasa Elena o rochie de aur, că de nu – spânzurătoarea te paşte!

Pantofarul s-a dus acasă supărat, cu capu-i cărunt mai jos de umeri plecat.

— Uite ce-am păţit din pricina ta! îi zise el lui Ivan-Ţarevici.

— Nu-i nimic, făcu Ivan-Ţarevici, culcă-te şi dormi! Noaptea e un sfetnic bun.

Noaptea, Ivan-Ţarevici aduse din împărăţia de aur rochia de nuntă şi o aşeză pe masa pantofarului.

Când pantofarul s-a sculat de dimineaţă, ce să vadă? Pe masă se afla o rochie minunată, care, ca jarul ardea, toată odaia o lumina. Meşterul în grabă a luat-o, a alergat la palat şi Preafrumoasei Elena i-a dat-o.

Preafrumoasa Elena l-a răsplătit cu dărnicie şi i-a poruncit din nou:

— Bagă de seamă, mâine în zori, trebuie să se afle, la şapte verste depărtare de-aici, pe ţărmul mării, o împărăţie de aur, cu un palat de aur, o împărăţie în care să crească cei mai neobişnuiţi copaci, iar păsări cântătoare, să mă proslăvească cu mii de glasuri – pe mine. Dacă n-o să le faci toate acestea, am să poruncesc să mori în cumplite cazne.

Pantofarul a ajuns acasă mai mult mort decât viu.

— Uite, ce-am păţit din pricina pantofilor tăi! i-a zis el lui Ivan-Ţarevici.

— Nu-i nimic, a zis Ivan-Ţarevici, culcă-te şi dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

După ce au adormit toţi ceilalţi, Ivan-Ţarevici s-a dus la şapte verste depărtare, pe ţărmul mării. Ajuns acolo, a rostogolit ouşorul de aur. Şi, în faţa lui răsări o împărăţie de aur, cu un palat de aur în mijloc; de la palatul acela se întindea, de-a lungul a şapte verste, un pod, iar de jur împrejur creşteau cei mai neobişnuiţi copaci şi păsări cântătoare ciripeau în mii de glasuri.

Ivan-Ţarevici urcă pe pod şi începu să bată în parapetul acestuia nişte cuişoare.

Cum văzu palatul, Preafrumoasa Elena alergă la împărat:

— Priveşte, împărate, ce s-a întâmplat!

împăratul se uită şi scoase un strigăt de uimire.

Iar Preafrumoasa Elena îi zise:

— Porunceşte, tăicuţule, să înhame caii la caleaşca de aur, ca să plec la palatul de aur, să mă mărit cu Peotr-Ţarevici.

Şi iată că au pornit pe podul de aur.

De-a lungul podului se înşirau stâlpi mici, frumos şlefuiţi, prinşi în nişte inele de aur. Iar pe fiecare stâlp se afla câte un porumbel cu porumbiţa lui – porumbeii stăteau, unul celuilalt se- nchinau şi îşi spuneau:

— Mai ţii minte, porumbiţa mea, cine te-a salvat?

— Ţin minte, porumbelule, Ivan-Ţarevici m-a salvat.

Iar lângă parapet Ivan-Ţarevici stătea, mici ţinte de aur bătea.

Şi Preafrumoasa Elena strigă cu glas puternic:

— Oameni buni! Opriţi îndată caii ăştia sprinteni. Nu m-a salvat cel ce lângă mine se află, ci m-a salvat cel ce lângă parapet se află!

Şi spunând asta, ea îl luă de mână pe Ivan-Ţarevici, îl aşeză alături şi îl duse în palatul de aur unde s-a şi făcut nunta. După ce s-au întors, i-au povestit împăratului tot adevărul.

împăratul a vrut să-i pună la cazne pe cei doi fii mai mari, dar Ivan-Ţare- viei, de bucurie, îl rugă să-i ierte.

Aşa că o măritară pe prinţesa împărăţiei de argint cu Peotr-Ţarevici, iar pe cea a împărăţiei de aramă cu Vasili-Ţarevici.

Şi au făcut un ospăţ de pomină.

Cu asta şi povestea s-a sfârşit.

Corabia zburătoare

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. Au fost odată un moş şi o babă. Ei aveau trei feciori— celor doi mai mari le mersese vestea că erau tare ageri la minte, în vreme ce mezinului nimeni nu-i spunea altfel decât prostănacul. Pe feciorii mai mari baba îi iubea, îi îmbrăca în veşminte curate, îi hrănea cu mâncăruri gustoase. Mezinul însă, umbla într-o cămaşă găurită şi îşi potolea foamea cu câte o coajă arsă de pâine.

— Lui, prostănacului, îi e totuna, pe el nu-l duce mintea, el tot nu pricepe nimic!

Şi iată că, într-o bună zi, ajunse şi până în acel sat un zvon: cine îi va dura împăratului o corabie, în stare nu numai să plutească pe mări, ci să şi zboare printre nori, aceluia împăratul îi va da de soţie pe fiica sa.

Fraţii cei mai mari hotărâră să-şi încerce şi ei norocul.

— Tăicuţule şi măicuţă, îngăduiţi-ne şi nouă să mergem! Cine ştie? Poate că unul din noi va ajunge ginere împărătesc!

Bătrâna le pregăti feciorilor săi mai mari toate cele de trebuinţă pentru drum: le coapse plăcinte din făină albă, puse la fiert şi la fript câteva găini Şi gâşte.

— Mergeţi cu bine, dragii mei feciori!

Şi au plecat cei doi fraţi în pădure şi s-au apucat să doboare şi să reteze cu fierăstrăul copacii. Au doborât şi au tăiat o mulţime de copaci. Dar ce să facă mai departe cu ei – n-au mai ştiut. Au început să se certe, să-şi arunce unul altuia vorbe de ocară ba, puţin a lipsit să nu se ia şi de păr.

Tocmai atunci se apropie de ei un bătrânel şi îi întrebă:

— Da' ce s-a întâmplat, voinicilor, de ce toată cearta şi vorbele astea de ocară? Dacă-mi spuneţi, s-ar putea să vă dau vreun sfat, care să vă fie de folos.

Fraţii nici n-au stat să asculte ce le spunea bătrânelul, s-au năpustit asupra lui amândoi, l-au batjocorit cu vorbe urâte şi l-au alungat de-acolo.

Şi bătrânelul a plecat.

S-au mai certat ei o vreme, apoi au mâncat toate merindele pregătite de bătrână şi s-au întors acasă cu mâinile goale...

îndată ce au venit ei, mezinul începu să-i roage pe părinţi:

— Acuma lăsaţi-mă să mă duc şi eu!

Maică-sa şi taică-său au încercat să-l facă să-şi schimbe gândul, să-l împiedice să plece:

— Unde vrei să te duci, prostule? Or să te sfâşie lupii pe drum!

Dar prostănacul o ţinea una şi bună:

— Şi dacă mă lăsaţi – mă duc, şi dacă nu mă lăsaţi, eu tot mă duc!

Văzând maică-sa şi taică-său că n-o mai pot scoate la capăt cu dânsul, i-au dat o coajă de pâine neagră şi uscată pentru drum şi l-au alungat de acasă.

Prostănacul a luat cu el toporul şi s-a dus la pădure. A umblat cât a umblat prin pădure până a găsit un pin înalt: vârful pinului acestuia atingea norii, iar ca să fie cuprins în braţe ar fi fost nevoie de trei oameni, nu mai puţini.

A tăiat pinul şi s-a apucat să-l cureţe de crengi, de cioturi. Tocmai atunci se apropie şi bătrânelul.

— Bună ziua, copile! i-a spus el.

— Bună ziua, bunicule!

— Dar ce faci tu aici, copile, pentru ce ai tăiat un copac atât de mare?

— Păi, uite, bunicule, împăratul a făgăduit că i-o dă de nevastă pe fiica lui aceluia care i-ar putea dura o corabie zburătoare, aşa că eu m-am apucat să fac o astfel de corabie.

— Oare o să fii tu în stare să meştereşti asemenea corabie? Asta-i o treabă tare anevoioasă şi, vezi tu, se prea poate să n-o scoţi la capăt până la urmă.

— Anevoioasă, neanevoioasă, dar de încercat – trebuie încercat: poate o scot la capăt! Uite, îmi prinde foarte bine şi asta, că ai trecut pe-aici: oamenii bătrâni ştiu multe, sunt umblaţi prin lume şi pricepuţi. Poate că ai să-mi dai vreun sfat.

Bătrânelul zise:

— Ei, dacă vrei să-ţi dau un sfat, atunci ascultă ce-ţi spun: ia-ţi toporul şi cioplеşte pe laturi pinul ăsta: uite-aşa!

Şi îi arătă cum să cioplească.

Prostănacul făcu întocmai cum îl învăţă bătrânelul. Cioplea şi se minuna: toporul în mâna lui parcă singur mergea şi mergea.

— Acum, spuse bătrânelul, potriveşte-i capetele, faţuieşte puţin pinul şi într-o parte şi în cealaltă: uite-aşa şi uite-aşa!

Prostănacul nu lăsa să-i scape nicio vorbă din cele spuse de bătrânel: cum îi spunea, aşa şi făcea.

După ce termină de lucrat, bătrânelul l-a lăudat şi i-a zis:

— Ei, acuma, n-ar fi rău să ne odihnim puţin şi să îmbucăm ceva.

— He-he, bunicule, zise prostănacul, pentru mine, nu zic, s-o găsi ceva mâncare: uite, am coaja asta de pâine uscată. Dar pe tine, cu ce să te ospătez? Mă tem că n-ai să prea poţi roade merindea mea.

— Stai puţin, copile, făcu bătrânelul, ia dă încoace coaja aceea a ta!

Şi prostănacul îi dădu coaja de pâine. Bătrânelul o luă în mână, o cercetă, o pipăi şi-apoi zise:

— Ei, dar să ştii că nu-i chiar aşa de uscată coaja asta a ta!

Şi i-o înapoie băiatului.

Prostănacul o luă şi nu-şi crezu ochilor: coaja aceea uscată se prefăcuse într-o pâine mare şi rotundă, pufoasă şi albă.

După ce au mâncat, bătrânul zise din nou:

— Ei, şi-acum, haide să-i potrivim pânzele!

Şi scoase din sân o bucată de pânză.

Bătrânelul îi arătă, prostănacul îşi dădu toată osteneala, făcu totul cu temei şi iată că pânzele erau gata, ba şi potrivite la locul lor.

— Acuma poţi să urci pe corabia ta, i-a mai zis bătrânelul, şi să-ţi iei zborul în oricare parte doreşti. Dar ţine minte porunca ce ţi-o dau: pe oricine vei întâlni în cale – să-l iei cu tine pe corabie!

Cu asta s-au şi despărţit. Bătrânelul a plecat în drumul său, iar prostănacul a urcat pe corabia zburătoare şi i-a întins pânzele.

Pânzele se umflară, corabia îşi luă zborul, se ridică în înaltul cerului şi porni să zboare mai repede ca vulturii. Zbura – un pic mai jos de norii ce-n iureş goneau, şi-un pic mai sus de codrii ce neclintiţi stăteau...

Zbură şi tot zbură prostănacul, când deodată, ce văzu? Un om se culcase în mijlocul drumului şi stătea cu urechea lipită de pământul jilav. Coborî corabia şi zise:

— Noroc, unchiule!

— Noroc, voinicule!

— Da' ce faci aici?

— Ascult ce se petrece în celălalt capăt al pământului.

— Şi ce zici că se petrece acolo, unchiule?

— Ehei, acolo ciripesc şi se-ntrec în cântări păsări cu glasuri minunate, care de care mai cristaline!

— Ia te uită, ce auz ascuţit ai! Urcă pe corabia mea, să zburăm împreună.

Auzilă nu se împotrivi, urcă pe corabie şi porniră în zbor mai departe.

Au zburat şi-au tot zburat şi deodată, ce să vadă? Un om care mergea pe drum dar păşea numai cu unul din picioare —'celălalt şi-l legase de ureche.

— Noroc, unchiule!

— Noroc, voinicule!

— Da' de ce mergi ţopăind într-un picior?

— Păi, dacă mi-aş dezlega şi celălalt picior, din trei paşi aş ajunge Ia capătul pământului!

— Ia te uită, ce iute de picior eşti! Urcă pe corabia noastră.

Repedele Pământului nu se împotrivi, se căţără pe corabie şi porniră în zbor mai departe câteşitrei.

Dacă au zburat mult ori au zburat puţin, cine mai ştie? Doar că deodată, ce să vadă? Un om stătea nemişcat cu puşca la ochi. Dar în ce, sau în cine ţintea, nimeni n-ar fi putut spune.

— Noroc, unchiule! Dar ia zi, pe cine ocheşti că primprejur nu se zăreşte nici fiară, nici pasăre.

— Vai de mine, ce oameni! Păi, ce, o să mă apuc eu să ochesc de-aproape ceva? Ehei, eu ochesc găinuşa de munte aflată într-un copac la vreo mie de verste de-aici. Numai o vânătoare ca asta e vrednică de mine.

— Urcă aici cu noi, să zburăm împreună!

Ochilă a urcat şi au zburat cu toţii mai departe.

Au zburat şi iar au zburat şi, deodată, ce-au văzut? Pe drum mergea un om care căra în spinare un sac uriaş îndesat cu pâine.

— Noroc, unchiule! încotro ai pomit-o?

— Mă duc să-mi agonisesc pâine pentru prânz.

— Păi, cum aşa? Câtă pâine îţi mai trebuie? Că doar ai un sac întreg!

— Ei aşi! Pâinea asta nu-mi ajunge decât pentru o singură îmbucătură. Ca să mănânc pe săturate, mie îmi trebuie de o sută de ori pe-atâta!

— Aha! Va să zică din ăştia-mi eşti! Haide, urcă cu noi pe corabie, să zburăm împreună.

Flămânzilă a urcat pe corabie şi au zburat mai departe.

Peste codri zburau, peste câmpuri zburau, peste râuri zburau, peste cătune şi sate zburau.

Şi deodată ce-au văzut? Un om umblând pe malul unui lac mare şi dând din cap cu nemulţumire.

— Noroc, unchiule! Cauţi ceva pe-aici?

— Mi-e tare sete şi de aceea îmi caut un loc unde să beau nişte apă.

— Păi uite, ai aici un lac întreg. Să tot bei sănătos!

Ehei, păi toată apa asta nu-mi ajunge să beau decât o înghiţitură mi-i-i-că, mică de tot. Prostănacul s-a mirat, s-au mirat şi tovarăşii lui şi i-au zis:

— Ei, lasă, nu fii necăjit, că s-o găsi pe undeva apă şi pentru tine. Urcă-te cu noi pe corabie, să zburăm mai departe, ca să găsim atâta apă câtă îţi trebuie.

Setilă urcă pe corabie şi plecară mai departe.

Cât să fi zburat aşa, cine ştie? Doar că deodată, au văzut un om care se ducea la pădure, cărând în spinare o sarcină de vreascuri.

Noroc, unchiule! Ia, spune-ne şi nouă: de ce te duci cu vreascurile astea în pădure?

— Ei, dar astea nu-s vreascuri obişnuite. Dacă le împrăştii – numaidecât îţi răsare în faţa ochilor o oştire întreagă.

— Urcă, unchiule, cu noi!

Şi omul sui pe corabie.

Şi au zburat mai departe.

Au zburat ce-au zburat şi ce să vadă? Un bătrân care căra un sac cu paie.

— Noroc, bine te-am găsit, bătrânel de griji albit! Da' încotro cari paiele astea?

— Le duc în sat.

— De ce? Nu-s destule paie-n sat?

— Ba-s destule dar nu-s din astea.

— Şi, mă rog, astea cum sunt?

— Păi, sunt aşa, că dacă le-aş împrăştia în miezul verii, pe zăduf, s-ar lăsa frigul pe dată: ar începe să ningă şi ar da gerul.

— Dacă e aşa precum zici, ai dreptate: paie din astea nu găseşti în sat. Urcă-te cu noi!

Gerilă urcă pe corabie, cu sacul lui cu tot şi astfel porniră să zboare mai departe.

Au zburat şi-au tot zburat până au ajuns la curtea împăratului.

Tocmai atunci împăratul era la masă. Cum văzu corabia zburătoare îşi şi trimise slujitorii.

— Haide, mergeţi degrabă să aflaţi: cine a venit în zbor pe corabia aceea, ce ţarevici sau alte odrasle de neam mare?

Servitorii au dat fuga la corabie şi ce să vadă? Pe corabie nu erau decât nişte ţărani de rând.

Slujitorii împărăteşti nici nu s-au mai ostenit să întrebe cine-s şi de unde au venit în zbor.

S-au întors şi i-au povestit împăratului:

— Aşa şi aşa! Pe corabie nu se află niciun ţarevici şi nici vreo altă odraslă de mare neam, ci oameni de jos – ţărani de rând. Ce porunceşte măria ta să facem cu ei?

„Dacă o să măritâm fata cu un ţăran de rând, ne facem de ruşine – chibzuii împăratul. Trebuie să scăpăm, negreşit, de miri de soiul acestora".

Şi îi întrebă pe curtenii săi – prinţi şi boieri:

— Ce-i de făcut, cum să ieşim din încurcătură?

Aceştia l-au sfătuit aşa:

— Trebuie să-i punem mirelui fel de fel de întrebări grele, la care să nu poată afla răspuns. Şi- atunci îl lăsăm cu buza umflată!

împăratul se înveseli auzind sfatul şi trimise tot atunci servitori care să-i vestească prostănacului această poruncă:

— Mirele să ne aducă neîntârziat, cât ne mai aflăm încă aici, la masă cu împăratul, apă vie şi apă moartă!

Prostănacul se întristă:

— Acum, ce mă fac? Că eu nici într-un an, sau poate nici în toată viața mea n-o să găsesc apa asta.

— Se poate una ca asta? a zis Repedele Pământului. Lasă c-o scot eu la capăt în locul tău cât ai zice pește.

Și-a slobozit piciorul care-i era legat de ureche și a pornit în mare goană peste nouă mări și nouă țări, departe, la capătul pământului.

A luat în două urcioare apă vie și apă moartă și... ce și-a zis: „N-ar fi rău să mai stau puțin pe- aici, că vreme am destulă ca să mă pot întoarce fără să întârzii!"

Se așează la umbra deasă a unui stejar rămuros și ațipi...

Și, iată că masa de la palat se apropie de sfârșit dar Repedele Pământului nu se arată.

Cei de pe corabia zburătoare se întristară grozav, nu știau ce să facă să iasă din încurcătură.

însă Auzilă își lipi urechea de pământul jilav, ascultă și zise:

— Ia te uită ce mai somnoros, ce leneș e și ăsta! Doarme la umbră, sforăie de se cutremură pământul și nici nu-i pasă!

— Dacă-i așa, n-avea grijă că-l trezesc eu îndată! zise Ochilă.

își înhăță pușca, ochi și nimeri drept în stejarul sub care dormea Repedele Pământului.

Peste capul celui adormit se scutură o ploaie de ghinde. Acestea îl treziră.

— Vai de mine și de mine, doar n-oi fi ațipit!

Sări ca ars și în aceeași clipă aduse urcioarele cu apă:

— Le-am adus, luați-le!

împăratul se ridică de la masă, se uită la urcioare și zise:

— De unde să știu dacă apa asta e bună sau ba?

îndată un cocoș fu prins și descăpățânat, după care îi stropiră capul cu apă moartă. într-o clipă capul se prinse din nou la locul său.

Iar când l-au stropit cu apă vie – cocoșul a sărit în picioare, a bătut din aripi și a strigat din răsputeri „cucurigu!"

împăratul să moară de necaz, nu alta.

— Adevărat, îi zise el prostănacului, însărcinarea ce ți-am dat-o ai îndeplinit-o. Acuma însă o să-ți mai dau una! De vreme ce ești atât de dibaci, va trebui să mănânci la o singură masă, împreună cu pețitorii tăi, doisprezece tauri fripți și atâtea pâini câte încap în patruzeci de cuptoare!

Prostănacul se întristă și zise către tovarășii săi:

— Ce mă fac, că eu nici până deseară nu sunt în stare să mănânc o pâine întreagă!

— Dar de mine ai uitat? sări Flămânzilă. Las'că mă descurc eu și cu taurii și cu pâinile. Că și așa, socot că masa o să fie neîndestulătoare!

Și-atunci prostănacul îi trimise vorbă împăratului:

— Să se aducă aici taurii și pâinile. Că noi o să înfulecăm totul.

Și îndată fură aduși cei doisprezece tauri la frigare și atâtea pâini câte încăpuseră să secoacă în patruzeci de cuptoare.

Iar Flămânzilă s-a pus pe înghițit, și dă-i și înfulecă toți taurii rând pe rând. Iar pâinile... și le tot arunca în gură, una după alta, până a golit toate carele.

— Să-mi mai aducă mâncare! răcnea Flămânzilă. Ce, numai atâta au avut pregătit? Că mie de-abia acum mi s-a făcut foame cu adevărat!

Dar împăratul nu mai avea nici tauri și nici pâini.

— Acum, zise el, vă dau altă poruncă: să beți dintr-o dată berea din patruzeci de butoaie, fiecare de câte patruzeci de vedre.

— Păi, eu nicio vadră nu-s în stare să beau, le zise prostănacul ortacilor săi.

— Și, mă rog, ce mare scofală e? făcu Setilă. Eu mă prind să le beau toată berea și socot, că încă, o să fie prea puțin!

îndată au fost rostogolite în fața lor cele patruzeci de butoaie.

Şi s-au apucat să umple cu bere vedrele una după alta şi să i le pună lui Setilă dinainte. Iar el, o dată sorbea şi vadra o golea.

— Şi, mă rog, de ce îmi tot picuraţi câte o vadră? se repezi Setilă. Că aşa, o să ne irosim degeaba toată ziua!

Şi, zicând asta, săltă un butoi şi-I goli până la fund dintr-o răsuflare. Mai săltă şi al doilea butoi şi îl goli şi pe acesta. Şi tot aşa goli toate cele patruzeci de butoaie.

— Şi, oare, întrebă el, chiar nu se mai află pe aici nişte bere? Cum aşa? Că nici n-am apucat să beau pe săturate! Doar o duşcă am tras, atât!

Când a văzut împăratul că nu poate cu niciun chip să-i vină de hac prostănacului, hotărî să-l piardă folosind şiretenia.

— Fie; a zis el, o să dau de nevastă Pe fata mea, n-ai decât să te pregăteşti de însurătoare! Dar înainte de nuntă, du-te la baie, spală-te, curăţă-te şi stai binişor Ia abur.

Şi porunci să se pregătească baia.

Iar baia era făcută din fier de sus până jos.

Trei zile şi trei nopţi a tot ars focul la baie încingând-o până la roşu. Răspândea o căldură şi o arşiţă că nici la cinci stânjeni nu era chip să te apropii de ea.

— Cum să mă spăl eu în baia asta? a zis prostănacul. O să ard de viu.

— Nu te întrista, i-a răspuns Gerilă. Lasă, că merg şi eu cu tine!

Şi dădu o fugă să-l întrebe pe împărat:

— îmi îngădui să merg şi eu în baie cu mirele? Vreau să împrăştii pe podea nişte paie, ca nu cumva să-şi murdărească tălpile!

împăratul n-avea de ce să se împotrivească. I-a îngăduit: „Ce mare lucru era dacă ardeau doi, în loc de unul?!“

Şi iată că au fost duşi în baie şi încuiaţi acolo amândoi: şi prostănacul şi Gerilă.

Gerilă împrăştie paiele şi, pe dată, în baie se făcu un frig strașnic, atât de frig că pereţii s-au acoperit cu promoroacă, iar apa din cazan a îngheţat tun.

După o vreme slujitorii au deschis uşa. Şi nu le-a venit să-şi creadă ochilor: cei doi, prostănacul şi bătrânelul, erau vii şi nevătămaţi.

— Halal să vă fie, a zis prostănacul, baia asta a voastră nu-i bună să te speli în ea, poate doar să te dai cu săniuţa!

Slujitorii au alergat la împărat. Şi l-au înştiinţat: aşa şi aşa, adică. împăratul nu-şi mai găsea locul frământându-se ce-ar putea face să scape de prostănac.

S-a gândit ei, s-a tot gândit şi-apoi i-a poruncit prostănacului:

— Mâine în zori să scoţi în faţa palatului meu un regiment de ostaşi. Dacă faci asta – ţi-o dau de nevastă pe fiică-mea. Iar de nu – te dau afară, te gonesc de-aici!

în sinea lui însă îşi zicea: „De unde are să scoată un ţăran de rând o oştire întreagă? Asta chiar că n-are cum s-o facă. Şi-atunci o să-l dăm în brânci afară de-aici!“

Auzind porunca, prostănacul le zise ortacilor săi:

— Fraţilor, mi-aţi ajutat de-atâtea ori să scap de belea... Acuma însă nu ştiu ce-am mai putea face?

— Ia te uită la el, ai şi găsit de ce să te întristezi! i-a zis bătrânelul cu vreascurile. Păi, eu ţi-aş putea alinia aici nu unul – ci şapte regimente cu generalii lor cu tot! Mergi la împărat şi spune-i că o să aibă oştirea pe care ţi-a cerut-o!

Şi s-a dus prostănacul la împărat.

— O să-ţi îndeplinesc şi porunca asta, i-a zis el, dar o fac pentru ultima oară. Dacă nici de data asta n-o să te ţii de cuvânt, să nu învinuieşti pe nimeni altul, că singur eşti de vină!

Dimineaţa, în zorii zilei, bătrânul cu vreascurile îl chemă pe prostănac şi ieşi cu dânsul pe pajişte. împrăştie vreascurile şi o oaste uriaşă răsări ca din pământ: şi pedeştri, şi călări, şi tunari cu tunurile lor. Gorniştii prinseră să sune din goarnă, toboşarii să bată tobele, generalii să dea ordine, caii să izbească pământul cu copitele...

Prostănacul porni în fata oştirii şi o duse la palatul împărătesc.

în faţa palatului se opri şi porunci să sune goarnele mai tare, iar tobele şi ele, să bată mai tare.

împăratul auzi zarva, scoase capul pe fereastră şi de frică se făcu mai alb ca varul. Porunci comandanţilor lui să-şi adune toate oştile lor şi să pornească război împotriva prostănacului.

Comandanţii au adunat oastea împărătească şi au purces să tragă asupra prostănacului din puşti şi din tunuri. Dar soldaţii prostănacului înaintau, oastea împăratului o striveau, în picioare ca pe-o iarbă o călcau. Comandanţii se înspăimântară şi o luară la sănătoasa făcând cale-ntoarsă, iar după dânşii se luă întreaga oştire.

împăratul ieşi afară din palat, începu să se târască în genunchi în faţa prostănacului, să-l roage cu cerul şi cu pământul să-i primească darurile scumpe şi odată cu ele să o ia de nevastă pe fata lui.

Prostănacul însă îi zise împăratului:

— Acuma nu mai ai niciun drept să ne porunceşti! Că doar avem şi noi un cap pe umeri!

îl alungă pe împărat şi-i porunci să nu se mai arate niciodată în acea împărăţie. Iar el o luă de nevastă pe fata împăratului.

Ţarevna e fată tânără şi bună. Ea n-are nicio vină!

Şi astfel începu el în acea împărăţie să trăiască, lucruri bune să săvârşească.

Poveste despre preaînţeleapta Vasilisa

poveste rusă

A fost odată ca niciodată. Au fost odată un şoarece şi o vrabie care erau prieteni nedespărţiţi. Prietenia lor ţinu treizeci de ani în cap: orice găsea unul din ei, îi făcea parte dreaptă şi celuilalt.

Odată însă, s-a întâmplat ca vrabia să găsească un bob de mac.

„Pe ăsta – cum să-l împărţi? şi-a zis ea. Dai o dată cu ciocul şi ia-l de unde nu-i".

Şi mâncă singură bobul de mac.

Când auzi şoarecele una ca asta n-a mai vrut să ştie de prietenia lui cu vrabia.

— Haide, răcni el, haide, vrabie hoaţă, să ne luptăm pe viaţă şi pe moarte! Tu, adună laolaltă toate păsările, iar eu am să adun toate fiarele.

Nu trecu nici măcar o zi întreagă, că în poiană se adună o oaste numeroasă de fiare. De bună seamă, se adună şi oastea păsărească. Se pomi o luptă straşnică în care căzură multe jertfe atât de o parte cât şi de cealaltă.

Mult mai puternic, bineînţeles, era neamul fiarelor! Cum o atingea pe vreo pasăre cu gheara, aceea, până să se dumerească îşi şi dădea duhul! Dar nici păsările nu se lăsau prinse prea uşor, atacau de sus, de la înălţime. De câte ori vreo fiară era gata-gata să lovească sau să strivească o pasăre, ea zbârr! îşi lua zborul. Nu-ţi rămânea decât să te uiţi după ea – şi-atât!

Ei, în lupta aceea fu rănit şi un vultur. Când încercă să se înalţe în zbor, simţi că nu-l mai ţin puterile. Atâta mai apucă: să se zburătăcească într-un pin înalt. Urcă şi se aşeză pe o creangă.

Lupta se sfârşise. Animalele se răspândiră prin vizuinele şi sălaşurile lor. Păsările îşi luară şi ele zborul către cuiburi. Numai vulturul stătea sus în pin, jumulit şi plin de răni şi se gândea cum ar putea să-şi recapete puterea de odinioară. Tocmai atunci se întâmplă să treacă pe acolo un vânător.

Colindase ziua întreagă prin pădure, dar de vânat nu vânase nimic.

„Ce rău îmi pare, îşi zise, se vede că astăzi trebuie să mă duc acasă cu tolba goală".

Şi când colo, ce să vadă? Sus în copac – un vultur. Vânătorul se apropie şi îşi îndreptă puşca asupra lui.

„Orice s-ar spune, e şi ăsta un vânat", îşi zise el.

Dar nu apucă bine să ţintească şi vulturul îi vorbi în grai omenesc:

— Nu mă ucide, om bun! Că dacă îmi iei viaţa, n-o să ai mare folos de pe urma mea. Mai bine ia-mă cu tine, viu cum sunt, şi hrăneşte-mă trei ani, trei luni şi trei zile. Iară eu, îndată ce-o să prind puteri, de cum o să-mi crească din nou aripile, o să te răsplătesc cum se cuvine.

„Ce răsplată să aştept eu de la un vultur?" gândi vânătorul şi din nou ţinti asupra păsării.

Iar vulturul îl mai rugă o dată:

— Nu mă ucide, om bun! Că la vremea potrivită o să-ţi fiu şi eu de folos.

Vânătorul nu-i dădu nici de astă dată crezare şi ridică pentru a treia oară arma să ţintească.

însă vulturul îl rugă pentru a treia oară:

— Nu mă ucide, viteazule, ci ia-mă la tine, îngrijește-mă și vindecă-mă! Că doar nu ți-am făcut niciun rău, și pentru binele ce mi-l faci o să te răsplătesc și eu tot cu un bine.

Vânătorului i s-a făcut milă de vultur și l-a luat acasă la el.

— Ei, om bun, i-a zis vulturul pe drum, ai colindat ziua-ntreagă prin pădure, dar de vânat n-ai vânat nimic. Ia-ți cuțitul tău cel ascuțit și du-te în poiană. Acolo ne-am luptat noi păsările cu fel de fel de fiare și am răpus multe dintre ele. Așa că o să ai parte de o pradă bună..

Vânătorul se duse în poiană și ce să vadă? Fiare ucise câtă frunză și iarbă. Jderi și vulpi fără număr.

Își ascuți cuțitul pe o piatră, spintecă și scoase pieile de pe animale, apoi coborî în oraș și le vându pe un preț bun. Cu banii luați cumpără grâu de rezervă și umplu până sus trei hambare – atât cât să-i ajungă pentru trei ani.

Trecu un an – se goli primul hambar. Vulturul porunci vânătorului să-l ducă în locul unde crește pinul înalt.

Vânătorul înșeuă calul și duse vulturul în acel loc.

Vulturul se avântă sus, deasupra norilor, apoi își dădu drumul de acolo și izbi din zbor cu pieptul un copac – iar copacul se despică în două.

— Ei, vânătorule, i-a zis vulturul, încă nu mi-am recăpătat puterea dinainte. Mai trebuie să mă hrănești un an.

Zi după zi, noapte după noapte – timpul trecea. Așa trecu al doilea an și se goli și al doilea hambar. Și iar vânătorul aduse vulturul în pădure, pe locul unde se afla pinul cel înalt. Vulturul se avântă sus, pe deasupra norilor întunecați, își luă avânt de acolo din înalt și izbi din zbor cu pieptul un copac. Iar copacul se despică în patru.

— Se vede că va trebui să mă mai hrănești un an, viteazule. încă nu mi-am recăpătat puterea dinainte.

Și iată că s-au scurs trei ani, trei luni și trei zile în cap.

— Du-mă din nou în locul unde se află pinul cel înalt.

Vânătorul i-a dat ascultare și a dus vulturul iarăși lângă pinul cel înalt.

Vulturul se avântă și mai sus ca înainte, coborî ca un vârtej năpraznic din înaltul cerului și izbi în cel mai înalt copac – pe care-l despică de sus până jos prefacându-l în mici fărâme.De jur împrejur, întreaga pădure se cutremură.

— Îți mulțumesc, vrednicule voinic! Acuma mi-am recăpătat puterea dinainte. Lasă-ți calul și urcă pe aripile mele. Vreau să te duc în ținutul meu de baștină și să te răsplătesc pentru tot binele ce mi-ai făcut.

Și vânătorul urcă pe aripile vulturului. Vulturul își luă zborul, pornind către marea albastră și se înălță sus, sus de tot.

— Uită-te, i-a zis el, privește marea albastră și spune-mi cum ți se pare, cât de mare e?

— Cât o roată de car, i-a răspuns vânătorul.

Vulturul scutură din aripi și-i făcu vânt vânătorului în jos. îl lăsă să simtă teama în fața morții și- apoi îl prinse din zbor, înainte ca el să atingă fața apei.

îl prinse și se ridică împreună cu el și mai sus ca înainte.

— Mai uită-te o dată, privește marea albastră și spune-mi cum ți se pare acuma, cât de mare e?

— Cât un ou de găină, i-a răspuns vânătorul.

Vulturul scutură din aripi și iar îi făcu vânt vânătorului în jos. Când acesta era gata să atingă fața apei îl prinse din zbor și se ridică sus, încă și mai sus ca înainte:

— Haide, mai uită-te o dată la marea albastră și spune-mi: cât de mare e?

— Cât un bob de mac.

Și vulturul scutură pentru a treia oară din aripi și-i făcu vânt vânătorului, tocmai de acolo, din tăriile cerului, dar și de astă dată îl prinse din zbor înainte ca el să atingă fața apei, îl așeză pe aripi și-l întrebă:

— Ce spui, viteazule, ai aflat cum e teama în fața morții?

— Am aflat, zise vânătorul. Mă și gândeam că mi-a venit sorocul.

— Tot așa mă gândeam și eu când îți îndreptai arma spre mine. Ei, și- acuma, gata, am isprăvit cu plata răului. Să trecem la răsplata binelui.

Și porniră în zbor către țărm. Au zburat și-au tot zburat. Dacă au ajuns departe ori aproape, cine mai știe?

Doar că au văzut deodată, chiar în mijlocul câmpului, un stâlp de aramă care ardea ca jarul.

Vulturul coborî.

— Şi-acum, haide, vânătorule, zise el, citeşte ce scrie pe stâlpul acesta.

Şi vânătorul citi: „Dincolo de stâlpul acesta se întinde oraşul de aramă— măsurând douăzeci şi cinci de verste în lung şi tot pe atâta în lat".

— Du-te în oraşul de aramă, zise vulturul. Acolo trăieşte sora mea cea mai mare. Salut-o respectuos din partea mea şi cere-i cutia de aramă cu cheiţe- le de aramă. Dar, vezi, altceva nu lua – nici aur, nici argint, nici pietre scumpe.

Vânătorul se duse în oraşul de aramă, ia prinţesa Arămiţa, stăpâna oraşului, sora vulturaşului.

— Bună ziua, prea înaltă stăpână! Frăţiorul dumitale îţi trimite salutări.

— Şi, mă rog, de unde îl cunoşti tu pe frăţiorul meu?

— Păi, uite, aşa şi aşa... Era bolnav, era rănit, iar eu l-am îngrijit şi l-am hrănit trei ani, trei luni şi trei zile, în cap.

— îţi mulţumesc, om bun. Uite, ai aici aur, argint, pietre preţioase! Ia cât îţi poftеşte inima.

Vânătorul nu- luă nimic dar o rugă pe prinţesă să-i dea cutia de aramă cu cheiţele de aramă.

— Nici vorbă, drăguţule! Vezi că cizma care vrei s-o-ncalţi nu-ţi e pe măsură! Preţul cutiei mele e prea mare.

— O fi prea mare preţul ei, dar eu de altceva n-am trebuinţă.

Vânătorul îi făcu o plecăciune, ieşi pe poarta oraşului de aramă şi-i povesti totul, din fir-a-păr, vulturului.

Vulturul se mânie, îl săltă pe vânător în spate şi zbură mai departe. Zbura sus, în înaltul cerului, bătând zgomotos din aripi.

— Viteazule, ia, uită-te, ce se întâmplă în spatele nostru şi în faţa noastră? Vânătorul se uită, apoi zise:

— în spatele nostru e un pojar, în faţa noastră au înflorit florile.

— în spate arde oraşul de aramă, iar florile înfloresc în cel de argint. Şi vulturul coborî în mijlocul unui câmp, lângă un stâlp de argint. îi porunci vânătorului să citească inscripţia. Vânătorul citi: „Dincolo de stâlpul acesta, se întinde oraşul de argint – măsurând cincizeci de verste în lung şi în lat".

— Aici trăieşte sora mea cea mijlocie, zise vulturul. Cere-i cutia de argint cu cheiţele de argint.

Ajuns în oraş, vânătorul se duse de-a dreptul la prinţesă, la stăpâna oraşului— sora vulturaşului. îi povesti şi ei cum a trăit la el trei ani, trei luni, trei zile-n cap, frăţiorul ei, bolnav, rănit, pe care el l-a îngrijit, i-a dat să mă- nânce şi să bea până i-au revenit puterile. Şi, drept răsplată pentru toate acestea, îi ceru cutia de argint cu cheiţele de argint.

— Nici vorbă! zise prinţesa, te lăcomeşti la o bucată prea mare, şi mai ştii? Să nu te-neci cu ea. Uite, ia cât vrei de aici: aur, argint, pietre scumpe, dar cutia mea are cu totul alt preţ.

Vânătorul părăsi oraşul de argint şi-i povesti totul, din fir-a-păr, vulturului. Vulturul se mânie, îl săltă pe vânător pe aripile sale mari şi zbură cu el de acolo.

Acum zbura, din nou, în înaltul cerului:

— Ia vezi, viteazule, ce se întâmplă în spatele nostru şi în faţa noastră?

— în spatele nostru e un pojar, în faţa noastră au înflorit florile.

— în spate arde oraşul de argint, iar florile înfloresc în cel de aur. Vulturul coborî în mijlocul unui câmp, lângă un stâlp de aur. îi porunci vânătorului să citească inscripţia.

Vânătorul citi: „Dincolo de stâlpul acesta se întinde oraşul de aur – măsurând o sută de verste în lung şi tot pe atâta în lat".

— Du-te acolo, zise vulturul. în oraşul acesta trăieşte sora mea cea mai mică. Cere-i cutia de aur cu cheiţele de aur.

Vânătorul se duse de-a dreptul la prinţesă, la stăpâna oraşului – sora vulturaşului. îi povesti tot ce ştia şi îi ceru cutia de aur cu cheiţele de aur. Prinţesa îl ascultă, chibzui o vreme, apoi clătină din cap.

— Mi-e tare dragă cutia mea, zise, dar fratele îmi este şi mai drag. Şi se duse şi-i aduse vânătorului cutia de aur cu cheiţele de aur. Vânătorul luă darul acela nepreţuit, făcu o plecăciune în faţa prinţesei şi ieşi pe poarta oraşului.

Când vulturul îşi văzu prietenul că nu vine cu mâna goală, îi zise:

— Şi-acum, frăţioare, du-te Ia casa ta, dar bagă de seamă, nu cumva să descui cutia înainte de a ajunge în curtea casei tale.

Şi zicând asta, îşi luă zborul.

Iar vânătorul o porni spre casă. Dacă a mers mult, dacă a mers puţin, cine mai ştie? Doar că peste un timp a ajuns la marea cea albastră. Şi a vrut să se mai odihnească. Pe ţărmul mării s-a aşezat, de nisip galben înconjurat, iar cutia a pus-o alături. S-a uitat şi s-a tot uitat la ea şi, până la urmă, n-a mai avut răbdare şi a descuiat-o. Nu isprăvise de răsucit cheiţele că în faţa lui, răsări ca din pământ
un palat de aur, minunat împodobit de sus şi până jos. S-au înfăţişat o mulţime de servitori: „Ce porunciţi? Care vă e dorinţa?"

Vânătorul bău, mâncă până când se sătură, şi-apoi să doarmă se culcă.

Şi iată că veni dimineaţa. Vânătorul trebuia să pornească mai departe. Dar ţi-ai găsit! Cum să poată băga el palatul acela înapoi în cutie, aşa cum fusese înainte? Se gândi şi se tot gândi, dar degeaba, nimic în minte nu-i veni. Şedea acolo pe mal, necăjit nevoie mare. Când ce să vadă? Pe neaşteptate răsări din apă un om: barba – la brâu i-ajungea, părul călcâiele-i bătea. Se opri la faţa apei şi zise:

— De ce eşti necăjit, viteazule?

— Cum să nu fiu necăjit, a răspuns vânătorul, de vreme ce nu mă duce capul ca-n cutioara mea să ghemuiesc, acest palat împărătesc?

— S-ar putea să te ajut eu să scapi de necaz, şi-n cutioara ta să ghemuiesc acest palat împărătesc, dar numai dacă o să cădem la învoială: adică să-mi dai în schimb ceea ce ai acasă fără să ştii că ai.

Vânătorul a stat o vreme şi a cugetat: „Ce aş putea avea eu acasă fără să ştiu? Ba cred că ştiu totul despre toate cele de acasă".

Şi pe loc căzu la învoială.

— Haide, zise el, fa bunătate şi ajută-mi ca-n cutia mea să ghemuiesc acest palat împărătesc, iar eu o să-ţi dau ceea ce am acasă tară să ştiu că am.

De-abia termină să rostească vorbele acestea şi palatul – ia-l de unde nu-i. Parcă nici n-ar fi fost. Pe ţărmul mării stătea doar vânătorul, singur-singurel şi alături se afla cutia de aur cu cheiţele ei de aur.

El luă cutia şi porni la drum..

Dacă a mers departe ori a mers aproape, cine mai ştie? Ştim doar că a ajuns în ţinutul său de baştină. îndată ce intră în izbă, soţia îl întâmpină ţinând în braţe copilaşul ce se născuse în lipsa lui.

„Iată, va să zică, asta aveam acasă tară să ştiu că am", îşi zise vânătorul. Şi îl copleşi mâhnirea şi tristeţea.

— Lumina ochilor mei, i-a spus soţia, spune, de ce verşi lacrimi amare?

— De bucurie plâng, răspunse el.

I-a fost teamă să-i spună adevărul şi anume: că mai devreme sau mai târziu vor fi siliţi să-şi dea feciorul nu se ştie cui.

După aceea vânătorul ieşi în curte, deschise cutia de aur şi pe dată răsări în faţa lui un palat măreţ, cu multă iscusinţă împodobit. S-au înfăţişat o mulţime de servitori. Au înflorit grădini, în care străluceau lacuri minunate. în pomi păsărelele cântau, în lacuri peştişori se zbenguiau.

Se puseră cei trei, vânătorul, soţia şi feciorul, pe trai bun şi pe agonisii averi.

Aşa au trecut vreo zece ani, ba chiar mai mult.

Creştea feciorul vânătorului ca aluatul pus la dospit – creştea văzând cu ochii. Şi se făcu mare: ager la minte, frumos la chip, mă rog, o mândreţe de flăcău.

într-o bună zi, taică-său s-a dus să se plimbe prin grădină. S-a plimbat cât s-a plimbat şi deodată s-a trezit chiar pe malul râului.

Tocmai atunci răsări din apă omul de odinioară: barba – la brâu i-ajun- gea, părul – călcâiele-i bătea. Se opri la faţa apei şi zise:

— Pe cât de pripit eşti când fagăduieşti ceva, tot atât de pripit eşti să-ţi uiţi fagăduiala. Haide, aminteşte-ţi ce-mi datorezi.

Vânătorul s-a întors acasă mai întunecat la chip decât norul negru de furtună şi i-a spus soţiei:

— Oricât am vrea să-l ţinem pe lângă noi pe Ivanuşka, nu se poate, trebuie să-l dăm. Nu mai putem amâna.

Şi îşi luă feciorul, îl scoase departe, afară din sat, şi îl lăsă singur acolo.

Ivanuşka s-a uitat în toate părţile, a văzut o cărare şi a pornit înainte pe ea— poate l-o duce undeva. Şi cărarea l-a dus într-un codru de nepătruns, înjur pustiu, nicio suflare omenească. Doar o colibă era, pe-un picior de găină se-nălţa, singură-singurică stătea, un cerdac şi-o fereastră mică
avea.

Era o colibă rotitoare.

— Colibă, colibă, zise Ivan, te-ntoarce cu faţa la mine, pădurea la spate să-ţi rămână!

Coliba i-a dat ascultare, s-a întors aşa cum i-a cerut – cu faţa la el şi cu spatele la pădure.

Ivanuşka urcă în cerdacul înalt şi deschise o uşă scârţâitoare.

Şi ce să vadă? în colibă şedea chiar Baba-Cloanţa-Cotoroanţa. Baba într-o piuă şedea şi cojoc de iepure purta. Văzându-l pe Ivanuşka zise:

— Bună ziua, viteazule. De unde vii şi-ncotro te-ndrepţi? La ce muncă râvneşti, ori de muncă te fereşti?

— Eh, bunico! Mai întâi, dă-mi să beau, pune-mi în faţă mâncarea, şi- apoi vină cu-ntrebarea.

Şi baba îi dădu să mănânce şi să bea, iar Ivanuşka îi povesti totul din fir-a-păr, far-a tăinui ceva.

— Cam prostiţi merg treburile, viteazule, zise Baba-Cloanţa. Taică- tău te-a dat împăratului apelor. Iar împăratul apelor s-a mâniat grozav că nu te-ai dus la el atâta timp. Noroc că, în drumul tău, ai trecut şi pe la mine, altfel cred că nici nu te mai aflai printre cei vii. Dar, mă rog, fie, ascultă ce o să te povăţuiesc eu. Mergi mai departe, pe aceeaşi cărare, care te-a adus la mine, prin codri, prin văgăuni, peste munţi semeţi. La urmă de tot o să ajungi în faţa a două porţi. în dreapta o poartă, în stânga – tot o poartă. Tu să nu intri pe poarta cu zăvor ferecată, ci pe cea cu lacăt încuiată. Să baţi de trei ori şi poarta are să se deschidă singură. Dincolo de poartă o să dai de o grădină cu sulfină, în grădină-i lacul verde ca smaraldul, în lac douăsprezece copile, douăsprezece surori se scaldă. S-au prefăcut în raţe cenuşii, înoată şi se bălăcesc, iar rochiile lor se află pe mal. Unsprezece dintre ele sunt la un loc, cea de a douăsprezecea – pusă mai la o parte, singură. Tu să iei rochiţa asta şi să te ascunzi.

Mai târziu, când surioarele or să iasă din apă, au să se îmbrace şi au să plece. Unsprezece au să plece, dar a douăsprezecea are să se pună pe plâns căutându-şi veşmântul. N-o să-l găsească şi o să spună: „Răspunde! Cine mi-a luat rochia – aceluia fiică preasupusă o să-i fiu!“ Tu să taci. Ea o să spună din nou: „Cine mi-a luat rochia – aceluia surioară duioasă o să-i fiu!“ Tu să taci şi de astă dată. Şi-atunci ea o să spună: „Cine mi-a luat rochia – aceluia soţie credincioasă o să-i fiu!“ îndată ce vei auzi vorbele astea răspunde şi dă-i rochia. Iar ce are să se întâmple mai departe nu-ţi spun eu. Singur o să afli şi o să-mi povesteşti...

Ivan făcu o plecăciune în faţa Babei-Cloanţa, îşi luă rămas bun şi pomi pe cărare. Dacă a mers mult ori a mers puţin, dacă a mers pe timp frumos ori urât, cine mai ştie? Doar că într-un târziu a ajuns la cele două porţi. Poarta cu pricina s-a deschis în faţa lui şi a văzut acea grădină cu sulfină, în grădină, lacul ca smaraldul, iar în Iac raţele cenuşii scăldându-se. Totul era aievea cum i se spusese!

Ivanuşka s-a strecurat pe furiş şi a luat rochiţa ce se afla mai la o parte. A luat-o şi s-a ascuns după un copac.

Raţele au ieşit din apă, s-au prefăcut în copile – una mai frumoasă decât alta. Iar cea mai mică, a douăsprezecea era mai frumoasă, mai minunată decât toate celelalte. Unsprezece surori s-au îmbrăcat şi au plecat de acolo. Cea mai mică însă a rămas pe mal, îşi căuta rochia şi piângea că n-o poate găsi. Şi dintr-o dată zice:

— Spune-mi, răspunde-mi, cine mi-ai luat rochia! Fiică preasupusă o să-ţi fiu!

Ivan nu răspunse.

— Surioară duioasă o să-ţi fiu!

Ivan tăcu.

— Soţie credincioasă o să-ţi fiu!

Şi-atunci ieşi Ivan de după copac:

— Ia-ţi rochia, preafrumoasă copilă!

Ea îşi luă rochia şi îi dădu lui Ivanuşka inelul de logodnă – un inel de aur.

— Şi-acum, spune-mi, viteazule, care îţi e numele şi încotro te îndrepţi?

— Părinţii îmi spuneau Ivan, iar eu mă duc la împăratul mărilor – la stăpânul apelor.

— Aha, va să zică ăsta eşti tu! Dar de ce ai întârziat atât de mult? Tăicuţul meu şi-al apei

împărat – cumplit s-a mâniat că ai întârziat. Ei, haide, mergi acum pe drumul acesta, care o să te ducă în împărăţia de sub ape. Acolo o să mă găseşti şi pe mine. Că doar nu-s alta decât însăşi Preaînţeleapta Vasilisa fiică a împăratului şi a stăpânului împărăţiei de sub ape.

Şi tot atunci se prefăcu în raţă şi îşi luă zborul de lângă Ivan. Iar Ivan se duse în împărăţia de sub ape.

Ajunse acolo şi îşi roti privirea de jur împrejur: lumina din acea împărăţie era ca cea de pe la noi, erau şi-acolo câmpii şi pajişti precum şi dumbrăvi înverzite, soarele şi-acolo încălzea iar luna strălucea.

Fu chemat să se înfăţişeze împăratului mărilor. Şi împăratul mărilor se răsti la el:

— De ce ai zăbovit atât de mult? Nu pentru vina ta, ci pentru a părintelui tău vinovăţie, iată mărunta însărcinare ce o vei avea de adus la îndeplinire: am un loc uitat, de treizeci de verste în lung şi în lat, tot numai şanţuri, râpi şi pietroaie ascuţite. Până mâine să fie locul acela neted ca-n palmă, să fie semănat cu secară, iar holda să crească peste noapte atât de înaltă şi deasă cât să se poată piti cioara în ea. Dacă faci asta, răsplata e a ta, de nu, capul îţi voi reteza!

Ivanuşka se necăji, ieşi de la împărat tare supărat, cu capul mai jos de umeri plecat.

Preaînţeleapta Vasilisa îl văzu din turnul ei înalt şi-l întrebă:

— Ivanuşka, de ce eşti necăjit?

Şi Ivan i-a răspuns:

— Cum să nu fiu necăjit?! Tăicuţul tău mi-a poruncit ca într-o singură noapte să netezesc ca-n palmă şanţuri, râpi, pietroaie colţuroase de pe locul uitat, să semăn secară, iar acea secară să crească până dimineaţă atât, cât să se poată piti cioara în ea.

Ei, lasă că asta încă nu-i o mare nenorocire. Nenorocirea adevărată va veni de-abia pe urmă! Acuma, culcă-te şi dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

Ivan a ascultat-o şi s-a culcat. Iar Preaînţeleapta Vasilisa ieşi în pridvor şi strigă cu glas răsunător:

— Hei! voi slujitori slujnice credincioase! Neteziţi şanţuri şi râpi adânci, sfărâmaţi pietroaie-ascuţite şi stânci, semănaţi câmpul cu secară de soi, aleasă şi vegheaţi ca, până mâine holda să crească frumoasă!

Ivanuşka s-a trezit în zori şi ce să vadă? Totul era gata. Nici urmă de râpi adânci, de pietroaie şi stânci. Locul era netezit ca-n palmă, iar pe el crescuse deasă secara, şi-atât de-naltă că-n ea s-ar fi putut lesne piti o cioară.

S-a dus la împăratul mărilor să-l înştiinţeze despre toate.

— Ei, pentru asta ai toată mulţumirea mea, i-a zis împăratul mărilor. Ai dus cu iscusinţă la îndeplinire însărcinarea ce ţi-am dat. Iat-o acum şi pe a doua: am trei sute de stoguri, fiecare cu câte trei sute de căpiţe, tot grâu cu bobul mare şi curat, bob cu bob numărat. Până mâine să treieri tot grâul ăsta. Dar bagă de seamă să nu dărâmi stogurile şi să nu răvăşeşti căpiţele. Dacă-ţi îndeplineşti sarcina – răsplata va fi a ta, de nu, capul îţi voi reteza!

Ivanuşka s-a necăjit şi mai tare ca înainte, mergea prin curte împovărat, cu capul mai jos de umeri plecat.

— Ivanuşka, de ce te-ai întristat? l-a întrebat Preafrumoasa Vasilisa.

Ivan i-a povestit despre noua lui nenorocire.

Ei, lasă că asta încă nu-i o mare nenorocire, nenorocirea adevărată va veni abia pe urmă. Acuma, culcă-te şi dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

Ivan se culcă. Preaînţeleapta Vasilisa însă ieşi în pridvor şi strigă cu glas răsunător:

— Hei, voi furnici tărâtoare! Porniţi încoace toate câte sunteţi sub soare – târâţi-vă aici degrabă şi vă puneţi pe treabă: din stogurile tatei grâul adunaţi – un grăunte nu lăsaţi, alegeţi rând pe rând, bob cu bob, pân-la ultimul stog.

Dis-de-dimineaţă împăratul mărilor îl chemă la el pe Ivan:

— împlinit-ai însărcinarea ce ţi-am dat, tinere?

— împlinit, mărite împărat şi stăpân.

— Să mergem, să vedem.

S-au dus pe arie: toate stogurile erau neatinse. S-au dus la jitniţe.

Hambarele pline până sus cu grâu.

— Ei, dragul meu, îţi mulţumesc, a zis împăratul mărilor. Mi-ai îndeplinit şi a doua însărcinare. Iat-o acum şi pe a treia, care va fi şi ultima: durează-mi în noaptea asta o biserică, din ceară curată, mâine-n zori să fie terminată. Dacă faci asta – alege pe oricare din fiicele mele şi du-te tu însuţi în acea biserică să te cununi cu ea. Dacă faci biserica, fata ce-o alegi va fi a ta, de nu, capul îţi voi reteza!

Şi din nou Ivan e mâhnit, merge prin curtea palatului cu faţa scăldată în lacrimi.

— De ce eşti mâhnit, Ivanuşka? l-a întrebat Preaînţeleapta Vasilisa.

— Cum să nu fiu mâhnit! Tăicuţul tău mi-a poruncit ca în noaptea asta să-i durez o biserică din ceară curată.

— Ei, lasă că asta încă nu-i o mare nenorocire, nenorocirea adevărată va veni abia pe urmă. Acuma, culcă-te şi dormi. Noaptea e un sfetnic bun.

Ivan a ascultat-o şi s-a culcat, iar Preaînţeleapta Vasilisa ieşi în pridvor şi strigă cu glas răsunător:

— Hei, voi, harnice albine, veniţi repede la mine! Porniţi în zbor, neîntrecute lucrătoare, toate câte sunteţi sub soare! Ridicaţi-mi din ceară curată, biserică mândră şi-naltă, care-n zori să fie terminată, să merg la amiază să mă cunun în ea.

Dis-de-dimineaţă împăratul mărilor se scula, se uită pe fereastră şi văzu: biserică-nălţată – din ceară curată, frumoasă, strălucitoare, mângâiată de soare.

— Ei, viteazule, îţi mulţumesc! Oricât de iscusiţi slujitori am avut, niciunul nu mi-a plăcut aşa ca tine. Eu am douăsprezece fiice, alege-o pe oricare dintre ele. Dacă izbuteşti s-o alegi de trei ori la rând pe aceeaşi copilă, ea îţi va fi soţie credincioasă. Dacă nu, capul ţi-l voi reteza!

„Ei, asta nu mai e o treabă anevoioasă," îşi zise Ivanuşka. Şi venind de la împărat, surâdea.

Preaînţeleapta Vasilisa l-a văzut, l-a întrebat despre toate şi-apoi a zis:

— Eh, Ivanuşka, tare prost mai eşti! Nu-i deloc uşor să faci ce ţi s-a cerut. Tăicuţul o să ne prefacă în mânze şi o să te pună să-ţi alegi logodnica. Tu, să bagi de seamă: pe frâul meu va fi o steluţă mai întunecată, fără luciu. După aceea o să ne prefacă în porumbiţe. Surorile mele or să ciugulească gingaş boabele de hrişcă, iar eu o să-mi ridic din când în când o aripioară. Pentru a treia oară o să ne prefacă în copile, toate semănând leit la statură şi frumuseţe, la glas, la păr şi mândreţe. Eu, dinadins o să-mi flutur batista. După asta o să mă recunoşti.

în adevăr, aşa cum îi spusese ea, împăratul mărilor aduse douăsprezece mânze, semănând leit şi le înşiră una lângă alta, în faţa lui.

— Alege-o pe oricare!

Ivan s-a uitat cu băgare de seamă şi a văzut: la un frâu o steluţă era întunecată, fără luciu. Apucă acel frâu şi zise:

— Asta mi-e logodnica!

— Mde, ai luat una urâtă! Puteai alege mai bine.

— Nu-i nimic, pentru mine e bună şi asta.

— Acuma haide, mai alege o dată.

Şi împăratul lăsă să-şi ia zborul douăsprezece porumbiţe – semănând leit la pene – şi le presără nişte hrişcă.

Ivan a băgat de seamă că una din porumbiţe îşi tot ridică o aripioară şi o apucă de aripă:

— Asta mi-e logodnica!

— Mde, te-ai lăcomit la o bucată prea mare – vezi că în curând o să te îneci cu ea. Hai, alege şi a treia oară!

Şi împăratul aduse douăsprezece copile, toate semănând leit la statură şi frumuseţe, la glas, la păr şi mândreţe.

I-ar fi fost peste putinţă s-o recunoască, dar ea fu singura care îşi flutură batista. Ivan o prinse de mână:

— Asta mi-e logodnica!

— Ehei, frăţioare, făcu împăratul mărilor, oi fi eu viclean, dar tu m-ai întrecut în viclenie – şi i-o dădu de soţie pe Preaînţeleapta Vasilisa.

Să fi trecut multă vreme, să fi trecut puţină? Doar că într-o bună zi, lui Ivan i se făcu dor de părinţii lui şi voi să plece în sfânta Rusie.

— De ce te-ai întristat, dragul meu soţ? l-a întrebat Preaînţeleapta Vasilisa.

— Ah, scumpă soţie, i-am visat pe tatăl meu şi pe mama mea, casa părintească, grădina noastră frumoasă, şi prin grădină alergau nişte copilaşi. Se vede că erau dragii mei fraţi şi surori, pe care eu nici nu i-am văzut aievea până acum.

Preaînţeleapta Vasilisa îşi lăsă capul în jos:

— Ei, de-abia acum a venit adevărata nenorocire! Dacă plecăm de-aici, or să pună o poteră

strașnică pe urmele noastre. O să se mânie grozav împăratul mărilor și o să ne piardă printr-o moarte cumplită. Dar, n-avem încotro, trebuie să găsim un șiretlic ca să izbutim.

Și ea meșteri trei păpuși, le așează prin ungherele iatacului, iar ușa o încuie bine de tot. Și, împreună cu Ivanușka, porniră înspre sfânta Rusie.

A doua zi dis-de-dimineață, veniră trimișii împăratului mărilor, să-i scoale pe tineri și să-i cheme la palat. Ei bătură la ușă:

— Treziți-vă, sculați-vă! Vă cheamă părintele vostru.

— E prea devreme, n-am dormit destul, a răspuns una din păpuși.

A mai trecut un ceas, au trecut două și iar bătu la ușă trimisul împăratului:

— Nu e vremea să dormiți, vremea e să vă treziți!

— Mai așteptați puțin. Că numaidecât o să ne sculăm și-o să ne-mbrăcăm, răspunse a doua păpușă.

Mai veniră trimișii și pentru a treia oară, zicând că împăratul mărilor e supărat, mâhnit, că atât de mult au trândăvit.

— Venim îndată, zise a treia păpușă.

Trimișii au așteptat, au așteptat și-apoi dă-i, și bate iar în ușă.

Niciun semn, niciun răspuns.

Au spart ușa și, ce să vadă? Iatacul gol doar păpușile răspândite prin unghere.

Îl înștiințară pe împăratul mărilor despre cele aflate. El se mânie și trimise spre toate colțurile împărăției o poteră puternică.

Dar Preaînțeleapta Vasilisa și Ivanușka se aflau departe-departe. Goneau pe cai sprinteni, fără popasuri, fără odihnă.

— Ia, vezi, dragul meu soț, lipește-ți urechea de pământul jilav și- ascultă: nu cumva a pus împăratul mărilor potera pe urma noastră?

Ivan sări din mers de pe cal, își lipi urechea de pământ și zise:

— Aud glas de om și tropot de cal.

— Gonesc pe urmele noastre! spuse Preaînțeleapta Vasilisa și prefăcu amândoi caii într-o pajiște verde, pe Ivan într-un bătrân păstor, iar ea luă înfățișarea unei oițe cu blana creață.

Și îi ajunse potera:

— Hei, moșule, nu cumva au trecut pe-aproape un vrednic voinic și o fată frumoasă?

— Nu, oameni buni, răspunse bătrânul. De patruzeci de ani păstoresc prin locurile acestea dar n- am văzut pasăre zburând prin apropiere și nici fiară hoinărind pe aproape.

Și potera făcu cale-ntoarsă:

— Mărite împărat și stăpân, n-am întâlnit pe nimeni în calea noastră. Am văzut doar un păstor care păștea o oiță.

împăratul mărilor s-a mâniat și a strigat cât îl ținea gura:

— Eh, voi, nepricepuților! Goniți pe urmele lor. Aduceți-mi oița, că păstorul o să vină el singur după ea.

Și iar a pornit să gonească potera împăratului. Dar nici Ivan cu Preaînțeleapta Vasilisa nu stăteau să zăbovească – ci își îndemnau mereu Pârâiașul începu să plângă, să susure:

— Soțul meu iubit, trebuie să ne despărțim! Tu de-te acasă, dar fii cu băgare de seamă, nu cumva să îngădui cuiva să te sărute, în afară de tatăl și de mama ta. Căci dacă te va săruta altcineva, o să mă uiți.

Ivan veni acasă, dar nu se arăta prea bucuros că venise. Se sărută numai cu tatăl și cu mama sa și afară de ei cu nimeni: nici cu fratele, nici cu sora, nici cu nașul, nici cu nașa. Printre ei trăia, dar pe niciunul nici măcar nu-i privea.

Așa trecu un an, și încă unul, iar cel de-al treilea an se apropia de sfârșit.

Odată, Ivan s-a culcat și a uitat să încuie ușa. Sora lui mai mică a intrat în odaie, a văzut că doarme, s-a aplecat și l-a sărutat.

Când s-a trezit – Ivan nu mai ținea minte nimic. Uitase totul. O uită și pe Preaînțeleapta Vasilisa ca și cum niciodată nu s-ar fi gândit la ea.

Peste o lună pe Ivan îl pețiră și începură pregătirile de nuntă.

Şi iată că, atunci când s-au apucat să coacă plăcintele, o fată care s-a dus după apă, de îndată ce s-a aplecat deasupra pârâului să umple găleata – a înmărmurit. De jos, de sub unda apei o privea – ochi în ochi – o preafrumoasă copilă.

Fata veni acasă într-o fugă şi povesti tuturor celor întâlniţi în cale ce minune se întâmplase. S-au dus cu toţii la pârâu, dar n-au găsit pe nimeni acolo. Iar pârâiaşul pieri fără urmă – nimeni nu ştia în ce chip, intrase sub pământ, ori secase.

Cum au ajuns acasă însă, ce să vadă? în pragul casei se afla o preafrumoasă copilă.

— Am venit, zise ea, să vă ajut. O să mă apuc să coc plăcintele pentru nuntă.

A frământat un aluat tare, a făcut din el doi porumbei şi i-a pus în cuptor:

— Ia ghiceşte, gazdă dragă, ce o să se întâmple cu porumbeii aceştia?

— Păi, o să-i mâncăm, şi gata. Ce altceva poate să se întâmple?

— Nu, n-ai ghicit.

Copila deschise uşiţa cuptorului şi dinăuntru îşi luară zborul un porumbel şi o porumbiţă. Se aşezară pe pervazul ferestrei şi începură a gunguri:

— Oare-ai uitat cum eram oiţă iar tu păstor?

— Am uitat, am uitat.

— Oare-ai uitat cum eu eram un mic paraclis iar tu popă?

— Am uitat, am uitat.

— Oare-ai uitat cum eu eram pârâiaş iar tu peştişor?

— Am uitat, am uitat.

— Scurtă aducere aminte ai, porumbelule! M-ai uitat şi tu pe mine aşa cum a uitat-o Ivanuşka pe Preaînţeleapta Vasilisa.

Auzind cuvintele acestea Ivanuşka îşi aduse pe dată aminte totul. Prinse mâinile albe ale Preaînţeleptei Vasilisa în mâinile sale şi rosti către tatăl şi mama sa:

— Aceasta este credincioasa mea soţie. Nu am nevoie de altă soţie.

— Ei, de vreme ce ai o soţie, vă dorim dragoste şi bună înţelegere! Iar pe cealaltă logodnică au copleşit-o cu daruri şi au lăsat-o să plece acasă la ea.

Şi de atunci Ivanuşka şi Preaînţeleapta Vasilisa în pace trăiră, de toate agonisiră şi necazul îl ocoliră.

Ţinuturile nordice sunt vaste întinderi de pământuri acoperite cu zăpezi şi bântuite de vânturi şi geruri cumplite, învăluite în întunericul lungii nopţi polare.

Din cele mai vechi timpuri, aici au trăit multe popoare, cele mai cunoscute fiind neamurile chukci, evenk, ments, yakut, nganassan etc. Acestea şi-au păstrat tradiţiile şi frumoasele lor poveşti şi basme care au fost transmise pe cale orală, din generaţie în generaţie.

Ediţia de faţă selectează câteva dintre cele mai autentice nestemate spirituale ale popoarelor nordice, care traduse şi repovestite, sperăm că şi-au păstrat farmecul şi prospeţimea.

Fiica soarelui

poveste de sub Steaua Polară

într-o bună zi un om, călătorind într-o sanie trasă de o căprioară bălţată, văzu alt om ce stătea pe o colină. Acesta din urmă nu avea nimic pe cap, dar se părea că nu-i era frig.

— încotro te duci? întreabă bărbatul de pe colină când sania ajunse mai aproape de el.

— S-o aduc pe Fiica Soarelui care e foarte năzuroasă şi greu de mulţumit. Ţarul vrea să mă însor cu ea şi de aceea m-a trimis s-o aduc. Dar tu cine eşti? De ce stai acolo fără pălărie?

— Numele meu este Vede-Tot şi, eu văd şi aud tot.

— Atunci vino cu mine, s-ar putea să am nevoie de ajutorul tău. Vede-Tot se urcă în sanie şi cei doi îşi continuară drumul. După câtva timp ajunseră la altă colină pe care sătea un om cu un arc în mână şi două săgeţi.

— Tu cine eşti? întrebară ei.

— Mă cheamă Arcaşul şi sunt atât de bun la tras cu arcul, încât pot ţinti oricând şi orice îmi trece pe dinaintea ochilor.

— Atunci, hai cu noi! Mergem după Fiica Soarelui, o fată foarte năzuroasă şi greu de mulţumit, şi s-ar putea să avem nevoie de tine.

Arcaşul li se alătură şi cei trei merseră mai departe împreună. După câtva timp, ajunseră pe un câmp la marginea căruia stătea un om ce se tot clătina, ba într-o parte, ba în alta.

— Cine eşti tu? întrebară ei când ajunseră mai aproape.

— Mai încet! zise omul în şoaptă. Acolo pe câmp se găseşte o căprioară cu un pui – o vedeţi? Ei, eu mă numesc Iute-şi-Sprinţar şi încerc s-o prind pe căprioară de picior. Aş fi făcut-o mai demult dacă nu mi-ar fi legat ţarul piedică din frânghie la picioare ca să nu fiu prea iute.

— Prinde căprioara şi atunci vom şti că ai spus adevărul! ziseră cei trei. Iute-şi-Sprinţar întinse mâna şi, înainte ca frumoasa căprioară să poată fugi, o prinse de picior.

— Chiar că eşti rapid! spuseră cei trei din săniuţă. De ce nu vii cu noi? Mergem după Fiica Soarelui, o fată năzuroasă şi greu de mulţumit, şi s-ar putea să avem nevoie de ajutorul tău.

— N-am nimic împotrivă!

Aşa că acum erau patru în săniuţă, mergând împreună. în drumul lor ajunseră la doi munţi cu vârfurile acoperite de zăpadă. între cei doi munţi stătea un om cu zăpadă pe vârful nasului.

— Cine eşti tu? întrebară ei. De ce ai zăpadă pe nas?

— Mă numesc Forţă-şi-Putere şi, după cum spune şi numele ce-l port, sunt foarte, foarte puternic. Ajunge să ating munţii ăştia cu vârful nasului şi de îndată se vor prăbuşi.

— Chiar poţi face asta? Haide, arată-ne cum o faci.

Forţă-şi-Putere întoarse capul spre dreapta şi, de cum atinse un munte cu vârful nasului, acesta se prăbuşi de nu mai rămase nimic din el, se făcu praf şi pulbere.

— Vino şi tu cu noi, ziseră bărbaţii din sanie. Mergem după Fiica Soarelui care-i o fată năzuroasă şi greu de mulţumit şi poate ne vei fi de folos.

— N-am nimic împotrivă!

Aşa că acum erau cinci în sanie, călătorind împreună şi, după un timp, ajunseră la un câmp înzăpezit, în mijlocul căruia stătea un om cu buzele întinse către o groapă rotundă.

— Cine eşti tu? întrebară ei.

— Mă numesc Gât-cel-Lung şi aş putea bea toată apa din groapa asta dintr-o sorbitură. Aş putea s-o înghit cu tot peştele din ea.

— Chiar poţi? Atunci, fa-o să te vedem!

Gât-cel-Lung îşi puse buzele pe marginea gropii şi sorbi apa odată cu peştii ce înotau în ea.

îl luară cu ei şi pe Gât-cel-Lung. Aşa că acum erau şase în săniuţă şi mergând mai departe ajunseră la o stâncă înaltă pe care stătea un om fără pălărie şi nins pe creştetul capului.

— Măi să fie, asta-i într-adevăr ceva tare ciudat! ziseră cei din sanie. Cine eşti tu şi de ce ai zăpadă pe cap?

— Mă numesc Face-Viscol şi nu trebuie altceva decât să-mi scutur capul ca numaidecât să se producă viscol şi să se adune zăpada.

Producătorul de viscole scutură capul şi pe dată vântul începu să bată răscolind zăpada şi adunând-o grămezi.

— Opreşte-te, opreşte-te pentru că altfel ne omori, strigară cei şase. Face-Viscol nu mai dădu din cap şi viscolul încetă.

— De ce nu vii cu noi? ziseră cei şase. Mergem după Fiica Soarelui care-i o fată năzuroasă şi greu de mulţumit şi poate ne vei fi de folos.

— N-am nimic împotrivă!

Acum erau şapte de toţi mergând împreună şi, după câtva timp, ajunseră la o casă de sticlă. O înconjurară, dar toate uşile erau încuiate şi nu puteră intra.

— Asta trebuie să fie casa Fiicei Soarelui, ziseră ei. Haide, Vede-Tot, spune-ne cine-i înăuntru. Vede-Tot se uită pe deasupra casei.

— Văd o fată înăuntru, zise el.

— Vino, Arcaşule, trage în uşă! strigară ei. Arcaşul trase două săgeţi în uşă şi, ce să vezi! – lacătul se rupse în două şi uşa se deschise. Cei şapte intrară şi se treziră într-o cameră de cristal, poleită cu aur. în mijlocul ei văzură o fată neasemuit de frumoasă, îmbrăcată într-o rochie strălucitoare şi cu o coroniţă

bătută în pietre scumpe.

— Cine sunteţi, de unde veniţi şi încotro mergeţi oameni buni? întrebă ea.

— Mergem după Fiica Soarelui şi-ţi vom fi recunoscători dacă ai vrea să ne spui unde o putem găsi. Se zice că e foarte năzuroasă şi greu de mulţumit.

— Ştiu unde se află şi vă voi duce eu la ea, zise fata. Numai să mâncaţi mai întâi.

Ieşi din acasă, dar curând se întoarse cu un braţ de buşteni de aramă. îi lăsă jos şi ieşi din nou întorcându-se cu un braţ de conuri de aramă. Făcu focul în vatră şi se făcu un fum atât de dens încât nu se mai văzu nimic în încăpere. Cât despre fată, ia-o de unde nu-i, de parcă nici nu fusese vreodată. Doar din depărtare, i se auzi vocea batjocoritoare.

— Vai de voi, nenorociţilor! strigă ea. Şi când te gândeşti că voiaţi s-o prindeţi pe Fiica Soarelui.

Flăcările erau din ce în ce mai puternice şi li se aprinseră hainele.

— Trage, Arcaşule, trage! strigară ei.

Arcaşul trase câteva săgeţi, dar cu acestea focul se înteţi.

— Potoleşte focul, Iute-şi-Sprinţar!

Iute-şi-Sprinţar flutură mâna întinsă, dar fumul deveni şi mai gros şi flăcările mai puternice.

— Fă nişte troiene, Face-Viscol!

Face-Visol îşi umflă obrajii şi suflă cu putere. Pe dată se porni o furtună puternică care mai împrăştie din fum.

— Stinge focul, Gât-Lung!

Gât-Lung scuipă toată apa pe care o ţinea în gâtlej şi ce să vezi! – focul se stinse.

Dar uşa se închise şi ei nu mai putură ieşi din casă!

Arcaşul trase două săgeţi, dar vârfurile acestora se îndoiră. Atunci Forţă-şi-Putere îşi frecă nasul de perete, casa se cutremură şi se prăbuşi, iar ei se treziră eliberaţi.

— Spune-ne unde este Fiica Soarelui, Vede-Tot! strigară prietenii lui.

— E foarte departe şi râde de noi! zise Vede-Tot!

— Adu-o aici Iute-şi-Sprinţar! Iute-şi-Sprinţar o luă la fugă de nu-l mai văzură.

— Unde-i Iute-şi-Săprinţar, Vede-Tot?

— E împreună cu Fiica Soarelui şi ar fi prins-o dacă nu i-ar fi împiedicate picioarele.

— Eliberează-i-le, Arcaşule!

Arcaşul trase o săgeată în sforile care-i ţineau picioarele lui Iute-şi-Sprinţar şi le rupse,

— Ce s-a întâmplat cu Iute-şi-Sprinţar, Vede-Tot?

— Nimic, dar n-a reuşit s-o prindă pe Fiica Soarelui, ea este mult mai iute decât el şi a traversat lacul.

Primul om ştia acum că numai Gât-Lung îl putea ajuta. Puse şaua pe unul dintre cerbi, o şa aurită, şi i-l dădu lui Gât-Lung care merse la lac şi sorbi toată apa. După toate acestea, Iute-şi- Sprinţar o prinse pe Fiica Soarelui, o aduse la ceilalţi şi porniră cu toţi înapoi spre casă.

Ajunseră la casa lui Face-Viscol şi primul om zise:

— Mulţumesc pentru ajutor, Face-Viscol. Rămâi aici şi fii stăpânul zăpezilor.

Face-Viscol rămase acolo şi ceilalţi merseră mai departe şi se opriră numai la casa lui Gât-Lung.

— Mulţumesc că m-ai ajutat, Gât-Lung. Rămâi în locurile acestea, te fac stăpânul apelor şi vei putea prinde cât peşte vei dori pentru tot neamul tău.

Gât-Lung rămase acolo, iar ceilalţi merseră mai departe şi se opriră numai când ajunseră la casa lui Forţă-şi-Putere.

— Mulţumesc că m-ai ajutat, Forţă-şi-Putere, zise primul om. Rămâi şi fii stăpânul munţilor. Animalele ce sălăşluiesc pe aici îţi vor fi de ajutor, va trebui să te foloseşti de ele spre binele nostru, al tuturor.

Forţă-şi-Putere rămase acolo şi ceilalţi porniră mai departe şi nu se mai opriră până ajunseră la casa lui Iute-şi-Sprinţar.

— Mulţumesc pentru ajutor, Iute-şi-Sprinţar, zise primul om. Rămâi aici, fii stăpânul caprelor şi- i hrăneşte pe oameni cu carne.

Iute-şi-Sprinţar rămase acolo şi ceilalţi o porniră mai departe şi nu se opriră decât la casa Arcaşului.

— îţi mulţumesc că m-ai ajutat, Arcaşule. Rămâni aici, fii stăpânul terenurilor de vânătoare şi

învaţă-i pe vânători să ţintească bine.

Arcaşul rămase acolo şi ceilalţi merseră mai departe şi nu se opriră până nu ajunseră la casa lui Vede-Tot.

— Îţi mulţumesc şi ţie că m-ai ajutat, Vede-Tot, zise primul om. Stai aici, fii stăpânul câmpurilor şi lasă urmaşilor tăi ochiul tău cel ager şi auzul tău ascuţit.

Vede-Tot rămase acolo şi primul om împreună cu Fiica Soarelui merseră mai departe. Ajunseră în ţinuturile sale şi se stabiliră acolo, şi de atunci soarele străluceşte şi razele lui dau viaţa întregului pământ.

Vulturul cel recunoscător

poveste de sub Steaua Polară

Trăiau odată o şoricioaică şi o păsărică ce se hotărâră să stea împreună peste iarnă. Săpară o mică gaură care să le fie adăpost şi magazie şi, imediat ce terminară, se puseră să care în ea una câte una toate grăunţele pe care le găsiră. Când groapa se umplu, rămânând doar atâta loc cât să se înghesuie ele două, luară hotărârea să nu se atingă de mâncare până la iarnă.

— Vom veni aici, odată cu căderea primei zăpezi, îi zise şoricioaică păsării. Păsărică zbură şi şoricioaica o luă la fugă după ea, dar foarte curând cea din urmă începu să-şi sape o altă gaură şi, când fu gata, duse în ea toate grăunţele şi firimiturile de pâine pe care ea şi păsărică le adunaseră împreună. Apoi se vârî în gaură şi începu să înfulece din hrană.

— Dacă voi fi numai eu la atâta mâncare, nu voi duce lipsă de nimic, pentru că am destul pentru toată iarna, îşi zise.

Căzu prima zăpadă şi păsărică zbură spre adăpostul pe care ea şi şoricioaică îl pregătiseră. Vârându-se în el, văzu că era golit de toată hrana. Era atât de mâhnită că izbucni în plâns, dar îşi şterse repede lacrimile şi zbură spre ferma unei familii de ruşi. Aici se găsea nişte grâu stocat în curte şi ea ciuguli pe săturate şi apoi zbură şi se aşeză pe un gard. Cu timpul, şoricioaică trebui să iasă din adăpost şi păsărică, amintindu-şi cum fusese tratată de către aceasta, ţâşni spre ea şi-i scoase un ochi.

Chioară şi simţindu-se nedreptăţită, şoricioaică făcu o plângere şi se prezentă cu cazul în faţa curţii.

Audierea, la care participară toate animalele şi toate păsările, s-a ţinut într-un luminiş şi, bineînţeles, au fost convocate pasărea şi şoricioaică.

Vulturul era şeful păsărilor, iar leul, şeful animalelor. Acum stăteau faţă în faţă, vulturul vorbind în apărarea păsării şi leul luând apărarea şoricioaicei. Ei ajunseră să se certe aprins şi leul se înfurie tare de tot, îl bătu pe vultur şi-l lăsă fără pene. Păsărelele se speriară zburând care încotro, animalele o luară la fugă şi nu mai rămăsese nimeni în luminiş, în afară de vultur care nu putea zbura din cauza rănilor.

Ei, şi acum, în satul de la marginea pădurii, trăiau un bărbat şi soţia lui. Femeia era cam năbădăioasă şi-l certa mereu pe bărbat. într-una din zilele, după ce-l zăpăci cu limba ei ascuţită, îl trimise la vânătoare în pădure. Plecând, bărbatul, după o bucată de drum, ajunse în luminişul în care se ţinuse judecata. Văzând vulturul fără pene, îşi încarcă arma, ţinti, dar dădu greş şi vulturul auzind zgomot, se întoarse.

— Nu mă omorî, om bun, pentru că s-ar putea să-ţi fiu de folos, zise el. Mai bine du-mă acasă şi dă-mi de mâncare până când o să-mi crească din nou penele.

Bărbatul lăsă jos arma şi, luând vulturul în braţe, îl duse acasă. Femeia îl întâmpină cu o serie de vorbe de ocară.

— De ce ai adus vulturul ăsta? strigă ea. La ce bun? Ne va mânca grânele care nici nouă nu ne ajung.

Şi o ţinu aşa tot timpul, dar bărbatul nu o băgă în seamă şi vulturul rămase la ei un an întreg. în timpul ăsta penele îi crescură şi, când mai trecu încă un an, îi zise omului.

— Lasă-mă liber să văd dacă pot zbura. Şi nu-ţi face griji. Dacă totul va fi bine, mă voi întoarce la tine.

Omul îl eliberă şi vulturul se înalţă spre cer, dar când îl văzu, nevasta se înfurie rău de tot şi începu cearta.

— De ce l-ai lăsat să plece? Era un vultur bun! strigă ea. Vulturul se întoarse în aceeaşi seară.

— Ţine-mă la tine şi îngrijeşte-mă încă un an şi după aceea totul va fi cum nu se poate mai bine, îi

zise el omului nostru.

Acesta îl luă din nou în casă şi vulturul frăi împreună cu ei făcând muncile cele mai grele fără să cârtească.

Trecură aşa trei ani şi, la sfârşitul celui de-al treilea, vulturul îi zise omului:

— M-am vindecat în sfârşit, sunt sănătos tun, atât la trup cât şi la suflet. Lasă-mă liber. Aş vrea să zbor în luminişul în care m-ai găsit. Trebuie să iei nişte pesmeţi şi să vii şi tu în luminiş.

Omul îl eliberă pe vultur, urmărindu-l cum se îndepărtează în zbor, iar apoi umplu o desagă cu pesmeţi şi porni la drum după cum fuse sfătuit. Ajunse la luminiş destul de repede când, ce să vezi? – vulturul era acolo şi îl aştepta. Se îndreptă spre el şi acesta îi spuse:

— Suie-te la mine în spinare şi vom zbura departe, departe. Omul se sui şi vulturul îşi luă zborul.

Dacă a trecut timp mult sau puţin nu se ştie, dar, în cele din urmă, vulturul coborî într-un alt luminiş şi-i spuse omului:

— Du-te în oraş şi aşteaptă la uşa bisericii. La terminarea slujbei, vei vedea o femeie frumoasă ieşind din biserică. Ea este sora mea cea mare şi te va întreba de mine.

Omul o porni spre oraş, ajunse la biserică, se aşeză în faţa uşii şi aşteptă.

Oamenii ieşeau rând pe rând din biserică şi printre ei apăru o femeie neasemuit de frumoasă, îmbrăcată într-o rochie ţesută în fir de aur. Părea foarte tristă şi se apropia când de unul, când de altul dintre cei ce aşteptau la uşă şi-i întreba despre fratele său.

— Sunt trei ani de când fratele meu a plecat de acasă şi nu s-a mai întors, zicea ea. N-aţi auzit nimic de el?

Nimeni nu-i răspunse, deoarece nu ştiau nimic despre el, dar femeia nu se lăsă şi repetă întrebarea a doua şi a treia oară. Omul era sigur acum că femeia era sora vulturului,

— Eu l-am văzut pe fratele dumitale şi ştiu unde este, zise el.

— Adu-l aici! îl rugă femeia. Te voi răsplăti cum se cuvine. Numai să-mi spui ce ţi-ai dori.

— Aş vrea să-mi dai caseta de pe pervazul ferestrei, zise omul, pentru că asta-i spusese vulturul să ceară.

Dar femeia zise că nu renunţă la casetă şi omul trebui să se întoarcă şi să-i povestească vulturului toată tărăşenia.

Vulturul îi spuse să se suie pe spinarea lui şi îşi luară zborul. Când se lăsă seara, ajunseră la al treilea luminiş.

îşi petrecură noaptea acolo, iar dimineaţa vulturul îi zise omului:

— Du-te la aceeaşi biserică şi aşteapt-o pe aceeaşi femeie. O vei recunoaşte când o vei auzi zicând, după cum îi e obiceiul:

„N-aţi auzit veste, poveste despre fratele meu, vulturul?"

Omul se duse din nou la biserică şi aşteptă la uşa bisericii. După câteva timp, oamenii începură să iasă unul câte unul din biserică şi chiar aceeaşi femeie îşi făcu apariţia printre ceilalţi întrebând ici-colea despre fratele ei, vulturul. Bărbatul nu zise nimic, până când aceasta nu întrebă a treia oară, şi atunci i se adresă:

— Eu am veşti despre vultur şi îl pot aduce chiar acum dacă vrei. îl întrebă ce doreşte în schimb.

— Nimic altceva decât caseta ce stă pe pervazul ferestrei.

— Nu l-am văzut pe fratele meu de trei ani, dar la casetă nu pot renunţa, zise femeia.

Omul nostru se întoarse din nou la vultur, îi spuse toată tărăşenia şi vulturul, luându-l în spate, îşi luă zborul.

Dacă drumul lor a fost lung sau nu, nimeni nu poate şti, dar în cele din urmă au ajuns la un al patrulea luminiş.

îşi petrecură noaptea acolo şi, în dimineaţa următoare, omul o porni din nou spre biserică. Aşteptă la uşă şi, în cele din urmă, o văzu iar pe cea pe care dorea s-o întâlnească şi care tocmai îi întreba pe cei din jur despre fratele ei, vulturul.

— L-am văzut eu pe fratele dumitale şi îl pot aduce aici, dacă vrei, zise omul când ea întrebă a treia oară.

— Ce-mi ceri în schimb? zise femeia.

— Nimic altceva decât caseta ce se află pe pervazul ferestrei tale, răspunse omul.

— Foarte bine. Adu-l pe fratele meu şi vei avea caseta.

Omul se duse din nou la vultur şi-i spuse întâmplarea, vulturul îl luă în spinare şi zbură. în cele din urmă,

omul privi în jos, spre pământ şi văzu o aşezare. De-abia atinseră pământul că vulturul dispăru tară urmă. Degeaba îl căută omul nostru că nu-l mai găsi şi, văzând o casă în apropiere, deschise uşa şi intră. Erau acolo mai mulţi oameni care îl întâmpinară cu căldură, îl ajutară să se spele şi să-şi schimbe hainele, îl serviră cu cele mai gustoase bucate şi cu cele mai bune vinuri. Omul nostru mâncă pe saturare şi bău până-l apucă ameţeala şi n-ar fi putut spune pentru nimic în lume cât timp stătuse acolo, încercă să afle abia când fu întrebat de un bărbat arătos, îmbrăcat în haine scumpe, care intră în odaie.

— Ştii de cârid stai aici cu noi? îl întrebă bărbatul.

— De trei zile?! zise celălalt.

— Ei bine, greşeşti! Stai aici de trei ani şi nu de trei zile. Şi el adăugă: Nu mă mai cunoşti? Eu sunt vulturul care te-a adus aici. Spune-mi, prietene, vrei sa te întorci acasă la tine acum?

— Sigur că vreau! zise omul.

Vulturul, căci aşa o să-l numim de aici înainte, ieşi din încăpere, dar reveni cât se poate de repede aducând caseta ce fusese a sorei sale.

— Ei, şi acum, ce-ai zice să-ţi dau ţie caseta asta? întrebă el.

— Ce să fac cu ea?

— Nu fi prost! Caseta aceasta nu este o casetă obişnuită, ci una fermecată. Haide, hai să ieşim şi atunci ai să vezi.

Cum ieşiră, Vulturul deschise caseta şi, ce să vezi! – aceasta dispăru ca şi cum nici nu fusese şi în locul ei, se înălţă în jurul lor o casă. Vulturul bătu în peretele casei şi îndată apărură două fete.

— Ce doriţi? întrebară ele.

— Ceva de mâncare, zise Vulturul.

Fetele aduseră înăuntru o masă aşternută cu toate şi, după ce bărbaţii mâncară, o scoaseră din încăpere.

Vulturul bătu din nou în perete şi pe dată apărură alte două fete.

— Ce doriţi? întrebară ele.

— Un pat bun în care să dormim, zise Vulturul. Fetele aduseră patul şi o plapumă frumoasă, cei doi bărbaţi se culcară şi adormiră, iar dimineaţa când se sculară, fetele luară şi duseră totul afară.

— îţi place caseta mea? întrebă Vulturul.

— Foarte mult, răspunse omul.

— Ei bine, atunci strânge casa şi pune-o înapoi în ea. Şi îi arătă omului cum se face treaba asta.

Omul strânse casa, şi o băgă în casetă şi apoi o pomi spre casă. Şi merse şi tot merse, şi când se însera deschise caseta, le puse pe fete să aştearnă masa, mâncă şi se culcă. Se găsea din nou pe dram dimineaţa următoare, dar pe la prânz i se făcu foame şi sete şi se gândi că ar fi fost bun un ceai. Deschise caseta, mâncă şi bău pe săturate, dar când veni timpul să stringa casa şi s-o pună în casetă, descoperi că uitase cum s-o dacă. Asta îl întristă foarte tare, aşa că se aşeză lângă uşă, gândindu-se cum să o scoată la capăt. Cum stătea aşa, un moş, care se-ntâmplase să treacă pe acolo, veni spre el.

— De ce eşti atât de trist, om bun? întrebă el.

— Am uitat cum să strâng casa asta şi cum s-o pun în casetă, răspunse omul.

— Cu ce mă vei răsplăti pentm binele pe care ţi-l voi face?

— Ce ai dori?

— Ceea ce o să-ţi arate soţia ta mai întâi de toate când vei ajunge acasă.

— Foarte bine, acceptă omul, zicându-şi: Ciudată dorinţă! Ce ar putea să-mi arate soţia mea care să fie atât de minunat?!

Bătrânul strânse casa, o puse în casetă şi plecă, iar omul îşi continuă drumul. Ajunse curând acasă şi fu întâmpinat de nevasta lui care avea alături un fecioraş chipeş.

— Vai, dar ăsta trebuie să fie fiul meu, născut în timp ce eu eram plecat de acasă! îşi zise omul. Ce prost am fost! Moşul ştia prea bine ce anume îmi cere şi acum va trebui să renunţ la propriul meu fiu.

Aduse caseta, o deschidea şi intrară toţi trei – el, soţia şi fiul – în casă. Băură şi mâncară şi apoi se culcară, iar omul îi povesti femeii păţania cu moşul.

— Va trebui să-i dăm bătrânului ceea ce i-am promis, pe feciorul nostru chipeş.

Dimineaţa se sculară şi ce văzură! – lângă uşă stătea un câine roşcovan. Acesta nu spuse nimic, dar omul ştiu, fără să i se spună, că acesta venise să-i ia fiul.

— Trebuie să mergi unde te va conduce câinele ăsta, fiule, zise el.

Fecioraşul făcu ceea ce i se spusese şi plecă cu câinele. Mergând aşa, cale lungă, feciorul crescu şi deveni ditamai flăcăul, când ajunseră la sfârşitul călătoriei.

Într-o bună zi, câinele dispăru şi flăcăul rămase singur. De-abia mijiră zorii când el văzu un lac mare în care se îmbăiau trei dalbe copiliţe, două dintre ele ţinându-se aproape una de alta, iar cea de-a treia mai la o parte.

Se apropie şi văzu trei rochii pe ţărm, dintre care una era întinsă mai departe de celelalte două.

O luă pe aceasta din urmă şi o ascunse chiar la timp, deoarece fetele tocmai ieşeau din apă. Două dintre ele se îmbrăcară, dar a treia nu-şi găsi rochia şi izbucni în plâns.

— Cine mi-a furat rochia? întrebă ea. Dă-mi-o înapoi, oricine ai fi, căci s-ar putea să ai nevoie de mine într-o zi.

Flăcăul îi dădu rochia şi fata se îmbrăcă şi zise:

— Vino să ne vizitezi, feciorule. Locuim departe de aici, dar, când vei ajunge în satul nostru, vei şti pe dată care e casa noastră, deoarece e situată într-un loc singuratic, departe de celelalte.

Flăcăul stătu pe ţărm toată ziua şi toată noaptea şi, spre dimineaţă, apăru câinele cel roşcat care-l purtă mai departe. Merse în urma câinelui toată noaptea, dar la prima rază de soare acesta dispăru la fel ca şi înainte.

Ajunse la nişte case şi când se apropie de ele, văzu că una era la o oarecare distanţă de celelalte. Asta era casa spre care se îndreptă şi intră fără să bată la uşă.

O fată frumoasă îl aştepta acolo şi, după ce îi dădu să bea şi să mănânce, îl trimise la bunicul ei care locuia într-o casă învecinată. Flăcăul ajunse la casa acestuia, dar se miră peste măsură când văzu în faţa ei doisprezece pari înfipţi în pământ, unsprezece având în vârf capetele a unsprezece bărbaţi.

— înseamnă că în cel de-al doisprezecelea par va sta înfipt capul meu, îşi zise feciorul.

Intră în casă, unde îl aştepta un bătrân.

— De ce ţi-a luat atâta timp drumul până aici? întrebă bătrânul. Va trebui să îndeplineşti o sarcină. Să-mi construieşti o casă şi să mi-o termini până mâine dimineaţă.

Feciorul se simţi mâhnit şi se întoarse la fată.

— Nu voi fi în stare niciodată să înalţ o casă într-o singură noapte! zise el. Dar fata zâmbi.

— Nu fi trist, căci te voi ajuta, grăi ea. Du-te la culcare şi mâine dimineaţă casa va fi gata.

Flăcăul prinse curaj şi şe duse la culcare şi dimineaţa, când se sculă, casa era gata făcută! Flăcăul merse degrabă la bătrân. Acesta fu foarte surprins şi nu-i veni să-şi creadă ochilor.

— Bunule fecioraş! zise el. Ai mai avea o treabă de făcut. Aş vrea să-mi îmblânzeşti un cal de care nu s-a mai apropiat picior de om de şapte ani.

— Asta nu-i prea greu de făcut! se gândi feciorul. M-am ocupat de cai toată viaţa. Se înapoie la fată şi-i spuse totul despre sarcina pe care trebuia să o îndeplinească.

— Nici vorbă că-i o treabă uşoară, zise fata. Să ştii că armăsarul acela nu e un cal oarecare, ci e chiar bătrânul prefăcut în cal. Nu trebuie să te temi, eu te voi ajuta. Du-te numaidecât în pădure şi adu-mi nişte scoarţă de copac.

Flăcăul făcu întocmai şi, când se întoarse aducând şi scoarţa, fata făcu din ea o şa şi un bici. Pe acestea i le dădu flăcăului care le luă şi porni spre casa moşneagului.

Intră în curte şi văzu calul alergând şi ridicându-se pe picioarele dinapoi. Calul încercă să-l lovească, cu copita, dar flăcăul îl lovi cu biciul atât de puternic încât acesta se răsturnă pe oparte, la picioarele lui. încercă să se ridice rapid, dar flăcăul se dovedi mult mai iute şi-i sări înspinare. Calul alergă prin curte cu viteză atât de mare de ziceai că zboară prin aer, dar flăcăului îi era prea dragă viaţa şi se ţinu atât de bine, încât acesta nu-l putu arunca jos din şa. Flăcăul pocni din bici la urechile calului asurzindu-l şi făcându-l să încetinească galopul. Se opri numai când calul căzu la pământ mai mult mort decât viu. îl lăsă zăcând acolo şi se duse la fată.

— I-am venit de hac calului, zise el. E cât se poate de blând acum.

îşi petrecu noaptea în casa fetei şi dimineaţa se duse să-i spună moşneagului că a făcut ceea ce îi ceruse. Ajunse la casa acestuia şi-l găsi stând după sobă şi moţăind.

— Am făcut ceea ce mi-ai cerut, îi spuse flăcăul.

— Dar numai fiindcă te-a ajutat nepoata mea. Am hotărât să vă căsătoriţi. Veniţi amândoi la baie, mâine, şi vom mai discuta despre asta.

Flăcăul era bucuros la culme şi se duse să-i ducă fetei vestea.

— Bunicul tău vrea să ne căsătorim, zise el.

— Aşa ţi-a spus ţie, dar nu are de gând să facă aşa, răspunse fata. Bunicul este un vrăjitor rău şi vrea să ne distrugă.

Sosi dimineaţa şi ei merseră la clădirea în care se afla baia, dar nici nu apucară bine să intre că moşul aruncă petrol peste ea şi-i dădu foc.

Flăcări se înălţară deasupra clădirii şi căldura era atât de toropitoare încât fata căzu la pământ şi se prefăcu într-un ac, iar flăcăul se prefăcu într-un fir de aţă. Ieşiră prin gaura cheii şi, redevenind fiecare ce fusese, o luară la sănătoasa. Plecară spre casa părinţilor flăcăului şi avură drum lung de străbătut, dar, în cele din urmă, fata se aplecă şi îşi lipi urechea de pământ. Auzea ţipete şi strigăte de oameni şi-şi dădu seama că vrăjitorul îşi trimisese slugile după ei.

Strigătele se tot apropiau şi fata se transformă într-o biserică mai mică, iar flăcăul într-o biserică mai mare. Clopotele bisericilor începură să bată pe când cei trei servitori ai moşneagului, toţi trei înarmaţi, sosiră călări.

— Ai văzut un bărbat şi o femeie trecând pe aici, moşule? îl întrebară ei pe omul ce stătea în faţa uneia dintre biserici.

— Da, am văzut, răspunse bătrânul, dar tare demult, pe vremea când se construia biserica. Iar acum pietrele ei sunt deja acoperite cu muşchi, după cum vezi. Luaţi nişte muşchi şi arătaţi-l stăpânului vostru dacă nu vă crede.

Cei trei bărbaţi luară muşchiul şi se întoarseră la moşneag.

De îndată ce ei se îndepărtară, fata şi flăcăul îşi luară înfăţişarea dinainte şi îşi continuară drumul. Servitorii moşneagului ajunseră la casa acestuia şi-i arătară muşchiul.

— Ce proşti mai sunteţi! strigă moşneagul. Cei pe care-i urmăreaţi erau prefăcuţi în două biserici, una mică şi cealaltă mai mare şi ar fi trebuit să vă daţi seama şi să-i prindeţi numaidecât. Grăbiţi-vă şi daţi-le de urmă!

Şi servitorii plecară, dar când ajunseră la locul în care văzuseră bisericile, ia-le de unde nu-s. Fata şi flăcăul erau deja departe şi, după câtva timp, fata aplecă, din nou, urechea la pământ. Auzind strigătele ce se apropiau, se prefăcu într-o turmă de mioare şi flăcăul se prefăcu în oier.

Curând după aceasta apărură şi cei trei servitori călare.

— N-ai văzut trecând pe aici o fată şi un flăcău, oierule? întrebară ei.

— Ba, am văzut, zise oierul, dar tare demult. Aveam pe atunci numai o oaie şi acum am o turmă de peste o sută. N-o să-i ajungeţi niciodată din urmă pe cei doi, mai bine întoarceţi-vă la stăpânul vostru. Tăiaţi nişte lână de pe trupul unei oi şi arătaţi-o stăpânului vostru, dacă nu vă crede.

Servitorii se întoarseră şi, imediat ce dispărură, fata îşi luă înfăţişarea dinainte, flăcăul, la fel, şi apoi îşi continuară drumul.

Servitorii se întoarseră la moşneag, îi povestiră toată tărăşenia şi îi arătară lâna tăiată de pe spinarea oii, dar moşneagul se înfurie şi-i ocârî cu asprime:

— Proştilor! strigă el. Ar fi trebuit să vedeţi că ei erau chiar cei pe care îi căutaţi. Am să pornesc eu după ei!

Fata şi flăcăul erau demult departe şi fugiră, tot fugiră până când fata se aplecă şi lipi urechea de pământ.

— Am dat de belea, zise ea, a pornit chiar moşul după noi. Nu putem face nimic decât să ne prefacem fiecare în altceva. Tu vei fi un lac mare şi eu un peşte.

Flăcăul deveni lac şi fata se făcu un biban sprinţar, dar moşneagul ştiu că erau ei. Ajunse la lac cât ai bate din palme, se opri şi zise:

— Aici eraţi! O să vă prind curând, n-aveţi grijă!

Se dezbrăcă şi se prefăcu într-o ştiucă, sări în lac şi porni după biban. Dar bibanul s-a întors cu coada ascuţită spre ea şi oricât a încercat ştiuca nu l-a putut înghiţi.

Ştiuca era deja istovită.

— întoarce-te spre mine, bibanule! zise ea.

— Dar ştiu că eşti şireată, ştiuco! i-o întoarse bibanul. De ce nu încerci să mă prinzi de coadă.

Ştiuca nu-i răspunse. Sări afară pe mal şi se prefăcu în moşneag, iar bibanul se preschimbă în raţă.

— Sunt vrăjitor şi am să vă vin de hac, le zise moşul. Tu, lacule, vei rămâne pe veci lac, iar tu,

raţă, vei rămâne aşa cum eşti.

— Şi eu pot face vrăji, i-o întoarse raţa. Te voi preface într-o ştiucă şi pe veci vei rămâne ştiucă pe malul acestui lac.

Moşneagul se sperie.

— Aşteaptă! strigă el. Nu vreau să fiu ştiucă, aşa cum nici tu nu vrei să fii raţă. Este mult mai bine tu să fii fată, flăcăul să fie flăcău, iar eu să rămân ceea ce sunt, un moşneag.

Voi veţi merge în drumul vostru, iar eu într-al meu.

Şi plecă fără să mai spună nimic. Raţa se preschimbă în fată, lacul în flăcău şi o porniră din nou la drum. Ajunseră la casa în care locuiau tatăl şi mama flăcăului. Atunci fata se opri şi zise:

— Eu rămân şi te aştept aici, intră în casă singur. Salută-i pe toţi cu căldură, dar nu care cumva să-l iei pe copilul fratelui tău în braţe şi să-l săruţi, căci dacă o vei face, mă vei pierde.

Flăcăul intră, îi salută pe toţi călduros şi fu la rândul lui salutat cu multă bucurie. Mama sa era acum bunică şi îşi aduse nepoţelul, copilul celuilalt fiu al ei, ca să-l sărute. Flăcăul nu voi la început, dar ea îl rugă şi atunci flăcăul luă pruncul în braţe şi-l sărută. Şi ce să vezi! – pe dată uită cu totul de fata ce-l aştepta afară.

Dacă s-a scurs un timp mai scurt sau mai lung, n-avem de unde şti, dar părinţii flăcăului îi găsiră mireasă şi stabiliră data nunţii. Cât despre fata care venise cu el, îşi găsi adăpost la o bătrânică din sat.

Părinţii miresei o rugară chiar pe bătrânică la care stătea fata să le facă o pâine pentru nuntă. Şi când pâinea fu gata, o puseră pe masă, în faţa mirelui şi a miresei. Flăcăul tăie o felie şi să vezi şi să nu crezi! Din pâine zburară două păsărele. Tăie încă o felie, tânăra mireasă se sperie şi atunci flăcăul îi dădu pâinea mamei sale şi-i spuse s-o arunce.

Mama flăcăului făcu numaidecât ce i se ceruse şi în aceiaşi clipă apăru o altă fată, pe care nu o cunoşteau. Venea înspre ei pe cărare, purta nişte zdrenţe, era murdară pe faţă şi însoţită de un cârd de păsărele care zburau în jurul ei.

— O să vă arăt ca nu s-a mai văzut, le zise fata. Apoi rupse o bucată de pâine, o aşeză pe o scândură, puse scândura pe pământ, desenă un lac şi apoi modelă o ştiucă, un biban şi o raţă, pe care le aruncă în lac. Tot timpul acesta păsărele care veniseră cu fata se învârteau în jurul lacului, ciugulind din pâine şi repetând într-una:

— M-a uitat, m-a uitat...

Văzându-le, flăcăul îşi aminti de toate câte i se întâmplaseră, de frumoasa fată care îl salvase de bătrânul vrăjitor. Ştiu numaidecât că fata dinaintea lui nu era alta decât cea pe care o iubise cândva. O îmbrăţişa şi zise în faţa tuturor:

— Asta-i fata care mi-a salvat viaţa şi cu ea vreau să mă însor. Se căsătoriră chiar atunci şi trăiră mulţi ani fericiţi.

Fata şi omul lună

poveste de sub Steaua Polară

Trăia odată printre cei din neamul Chukchi un om care avea un singur copil, o fiică. Fata îi era un ajutor de preţ tatălui său. Ea îşi petrecea fiecare vară departe de tabăra de corturi, având grijă de turma de căprioare a tatălui său, iar în timpul iernii pleca cu turma mai departe. Se întorcea la corturi doar când şi când, după hrană.

într-o noapte, pe când venea spre tabără, cerbul care trăgea sania ei îşi ridică capul şi privi spre cer.

— Priveşte, priveşte! strigă el.

Fata privi în sus şi-l văzu pe Omul Lună coborând din cer într-o sanie trasă de doi reni.

— Unde merge şi pe cine caută? întrebă fata.

— Vine încoace după tine, îi răspunse cerbul. Fata se sperie foarte tare.

— Ce să mă fac? Mă poate lua cu el! strigă ea.

Fără să spună vreo vorbă, cerbul începu să dea la o parte zăpada cu coarnele. Nu se opri până ce nu săpă o groapă destul de adâncă.

— Haide, intră în groapa asta, repede! zise el.

Fata intră în groapă şi cerbul aruncă cu copitele zăpadă peste ea. Trupul fetei dispăru pe dată şi în locul în care se găsea apăru o movilită de zăpadă.

Omul Lună coborî din înaltul cerului, opri sania trasă de cei doi reni şi coborî. Se plimbă primprejur,

căutând-o pe fată dar n-o găsi nicăieri. Se duse până aproape de movilită, dar nu-i trecu prin minte că fata era acolo.

— E cât se poate de ciudat! zise Omul Lună. Unde s-o fi dus? N-o găsesc. Mai bine plec acum şi voi coborî din nou mai târziu. Sigur o voi găsi atunci şi o voi lua cu mine.

Zicându-şi acestea, el se urcă în sanie şi renii îl purtară spre cer. Imediat ce se depărta, cerbul scormoni zăpada şi fata ieşi din groapă.

— Hai să mergem la tabără repede! zise ea. Altfel, Omul Lună mă va vedea şi va coborî din nou după mine. Nu ştiu unde să mă mai ascund.

Se urcă în săniuţă şi cerbul o duse repede ca fulgerul. Ajunseră la tabără şi fata alergă în cortul de piei al tatălui său. Dat tatăl său era plecat şi nu era nimeni care să o poată ajuta.

Cerbul îi zise:

— Trebuie să te ascunzi, deoarece Omul Lună ne urmăreşte.

— Unde să mă ascund? întrebă fata.

— Te voi preschimba în ceva – poate, într-o stâncă, zise cerbul.

— Nu, nu e bine, tot mă va găsi.

— într-un ciocan.

— Nici asta.

— Un stâlp.

— Nu.

— într-o piele de animal agăţată deasupra uşii.

— Nu.

— Atunci, în ce? Am găsit, te voi transforma într-o lampă.

— Bine.

— Hai, apleacă-te.

Fata se apleacă, cerbul izbi pământul cu copita şi, ce să vezi?! Fata se preschimbă într-o lampă care ardea atât de tare, încât lumina tot cortul.

între, timp, Omul Lună o căutase pe fată printre căprioarele ei şi acum se îndrepta furios la culme spre tabără.

îşi legă renii ce-i trăgeau sania de un ţăruş, intră în cort şi se puse pe căutat. Căută peste tot, dar nici urmă de fată. Căută şi printre grinzile ce susţineau acoperişul colibei, cercetă cu atenţie fiecare unealtă, fiecare fir de păr de pe piei, fiecare fir de praf de pe jos, fiecare beţişor de sub pat, dar fata era de negăsit.

Lampa, nici măcar n-o zări, din cauză că, deşi strălucea cu putere, Omul Lună era şi mai strălucitor.

— Ciudat, îşi zise le. Unde ar putea fi? Va trebui să mă întorc în cer tară ea. Ieşi, şi începu să-şi dezlege renii. Se urcă în sanie, dar pe când să pornească fata apăru de după pieile ce atârnau la uşă şi, aplecându-se în afară, hohoti vesel.

— Iată-mă! Iată-mă! îi strigă ea Omului Lună. Omul Lună îşi lăsă renii, se năpusti în colibă, dar fata se prefăcuse din nou în lampă. începu s-o caute peste tot, cercetă fiecare băţ, fiecare frunză, fiecare fir de păr de pe blănuri şi fiecare fir de praf, dar s-o găsească pe fată nici vorbă.

— Ciudată poveste! Unde putea fi? Se părea că va trebuie să se întoarcă fără ea. Dar nici nu ieşise bine din colibă şi se apucă să-şi dezlege renii că fata apăru din nou, de după pieile de la uşă:

— Iată-mă! Iată-mă! strigă ea, râzând.

Omul Lună se năpusti în colibă şi se puse din nou pe căutat. Căută şi căută, scotocind şi răstumând totul cu susul în jos, dar pe fată n-o găsi.

Era deja ameţit de atâta căutat şi atât de istovit încât de-abia îşi mişca picioarele şi mâinile.

Acum, fetei nu îi mai era frică de el. Se prefăcu din nou fată, ieşi din colibă, îl trânti pe Omul Lună pe spate şi-i legă mâinile şi picioarele cu o funie.

— Vai, vai! gemu Omul Lună. Ştiu că vrei să mă omori! Omoară-mă! O merit, am greşit că am vrut să te duc cu mine. Dar înainte să mor, acoperă-mă cu piei şi lasă-mă să mă încălzesc, mi-e tare firg.

Fata îl privi mirată.

— Ţie – frig? zise ea. Tu, care nu ai nevoie de adăpost, care nu ai nici cort? Dar cum? Tu aparţii înaltului cerului şi acolo trebuie să stai. Ce nevoie ai tu de pieile mele?

Atunci Omul Lună începu să se roage de fată şi, iată, ce-i spuse:

— Tocmai pentru că n-am niciun cămin, cum zici, şi sunt pedepsit să rămân astfel toată viaţa, lasă-mă în libertate ca să colind pe cer. Voi fi cel pe care oamenii îl vor privi, ceva care le va aduce bucurie. Lasă-mă liber şi eu voi servi drept far oamenilor deasupra tundrei! Lasă-mă liber şi eu voi măsura anul pentru poporul tău! Mai întâi voi fi Luna Bătrânului Taur, apoi Luna Naşterii Viţeilor, apoi Luna Apelor, apoi cea a Frunzelor, apoi Luna Căldurii, apoi Luna Năpârlirii Coarnelor de Cerb, apoi Luna împreunării Căprioarelor Sălbatice, apoi Luna Primei Ierni şi apoi Luna Zilelor Scurte.

— Dar dacă te las să devii din nou puternic şi mâinile şi picioarele îţi vor fi tari, nu vei mai coborî din înaltul cerului încercând să mă duci cu tine? întrebă fata.

— Nu, niciodată! strigă Omul Lună. Voi încerca să uit drumul care duce la coliba ta. Eşti mult prea isteaţă. Nu voi mai coborî de pe cer, voi sta acolo şi voi lumina cerul şi pământul.

Fata îl eliberă pe Omul Lună, acesta se înălţă la cer şi îşi revărsă lumina pe pământ.

Tigrul şi omul

poveste de sub Steaua Polară

Era odată un Tigru care trăise în pădure atât de mult, încât se credea mai puternic decât orice şi oricine pe lume. Colinda prin ţară şi băga spaima în toţi.

într-una din zile, după ce îşi ucisese prada şi mâncase pe săturate, Tigrul se aşeză sub un copac să se odihnească. Deoadată, auzi că îl strigă cineva. Se uită în sus şi acolo, stând pe o creangă, o văzu pe pasărea Kua.

— Te crezi mai puternic decât toţi, Tigrule, nu-i aşa? Dar... să ştii că greşeşti. Sunt unii cu mult, mult mai puternici decât tine.

Tigrul sări în picioare.

— Mai puternici decât mine? mârâi el. Nu se poate! Haide, dă-i drumul, spune-mi cine sunt aceştia.

— Oamenii, da, ei sunt! Zise Kua şi zbură.

Tigrul, care nu văzuse oameni niciodată, dorea din tot sufletul să întâlnească măcar unul. Porni în căutarea oamenilor, şi merse, şi merse, până întâlni un Lup.

— Tu eşti om? întrebă Tigrul.

— Nu, nici vorbă, zise Lupul. Dar de ce întrebi?

— Vreau să ştiu cum arată oamenii, de asta.

— Ei, dar ştii că eşti prost! Oamenii sunt mai puternici decât tine şi o să te omoare, zise Lupul.

Tigrul izbucni în râs, auzind acestea. Merse mai departe, şi merse, şi merse, până când întâlni un Elan.

— Tu eşti om? întrebă Tigrul.

— Nu, nici vorbă, răspunse Elanul. Ce te face să crezi că aş fi?

— Vreau să aflu cum arată un om, asta-i tot.

— Dar e o prostie să vrei să întâlneşti oamenii. Ei sunt mai puternici decât tine şi te-ar omorî, zise Elanul.

Tigrul râse de ceea ce-i spuse Elanul. Merse şi tot merse şi se întâlni cu un Cerb.

— Eşti om? întreabă Tigrul.

— Nu, nu sunt! răspunse Cerbul. Dar de ce întrebi?

— Vreau să ştiu cum arată oamenii?

— Dar asta e o prostie. Oamenii sunt mai puternici decât tine şi ar putea să te omoare, zise Cerbul.

Tigrul nu îl crezu nici pe Cerb, la fel cum nu le dădu crezare nici Lupului şi Elanului, şi merse mai departe. Merse şi merse, până când înaintea lui se ivi o creatură care stătea pe două picioare şi tăia un copac; o fiinţă cum nu mai văzuse înainte. Ei, dar Tigrul nu ştia că era un „om" şi stătea foarte liniştit şi îl privea de departe, să-şi facă curaj înainte de a-i vorbi.

Omul se întoarse şi-l văzu.

— Ce doreşti? întreabă el.

— Vreau să văd cum arată un om, îi răspunse Tigrul.

— Dar e o prostie din partea ta! zise Omul. Nu știi că oamenii sunt mai puternici decât tine și că e periculos să le ații calea?

Dar Tigrul nu-l crezu, așa că Omul zise:

— O, foarte bine! Hai să te leg de copacul ăsta și să-ți îndeplinesc dorința. Tigrul acceptă și Omul îl legă de un copac și, aducându-și pușca, trase un glonte și-i reteză urechea. Tigrul urlă de durere.

— Lasă-mă să plec! strigă el. Acum știu că ești om și că ești mai puternic decât mine. Omul tăie funia care-l ținea pe Tigru legat de copac.

— Pleacă în pădure, zise el, și ține-te departe de oameni!

De atunci nu numai tigrii, ci și celelalte animale se feresc de oameni.

Kotura, stăpânul vânturilor

poveste de sub Steaua Polară

Demult, tare demult, într-o tabără de nomazi, trăia un bătrân împreună cu cele trei fiice ale sale, cea mai mică dintre ele fiind și cea mai bună și cea mai deșteaptă.

Bătrânul era tare sărac. Avea o colibă părăginită și plină de găuri și haine mai deloc. Când gerul era aspru, bătrânul și fetele se cuibăreau lângă foc încercând să se încălzească. Noaptea, înainte de culcare, stingeau focul și dârdâiau de frig până dimineața.

Odată, în plină iarnă, se bătu o furtună năprasnică asupra tundrei. Vântul bătu o zi, bătu și ziua următoare, bătu și în cea de-a treia zi, de se cutremurau colibele stând gata să cadă. Oamenii nu îndrăzneau să-și scoată nasul afară și stăteau înăuntru flămânzi și înfrigurați. La fel și bătrânul cu cele trei fiice ale sale. Stăteau în colibă ascultând șuierul vântului, dar, în cele din urmă, bătrânul zise:

— Nu vom putea stăvili niciodată viscolul ăsta. S-a abătut asupra noastră din porunca lui Kotura, Stăpânul Vulturilor. S-a înfuriat și așteaptă să-i trimitem o fată bună de soție. Tu, Fata mea cea Mare, va trebui să mergi la Kotura, altfel neamul nostru va pieri. Trebuie să mergi și să-l rogi să oprească vijelia.

— Cum să merg la el? întrebă fata. Nu cunosc drumul.

— Îți voi da o săniuță. Așeaz-o cu partea dinainte înspre vânt, împinge-o și pornește după ea. Vântul îți va desface legăturile hainei, dar nu te opri să le legi. Zăpada îți va intra în cizmulițe, dar tu nu te opri s-o scoți. Nu te opri până ce nu ajungi la un munte înalt. Pe el te vei urca și când vei ajunge în vârf, abia atunci vei putea să-ți scoți zăpada din cizme și să-ți prinzi legăturile hainei.

După câtva timp o păsărică va zbura spre tine și ți se va așeza pe umăr. N-o alunga, fii bună cu ea și învelește-o cu grijă. Apoi urcă în săniuță și coboară pe panta cealaltă a muntelui. Săniuța te va duce până la ușa colibei lui Kotura. Intră în colibă, dar nu te atinge de nimic, așează-te numai și așteaptă. Când va veni Kotura fa tot ceea ce îți va cere el.

Fata cea Mare se înfofoli în blănuri, așeză săniuța cu fața spre vânt și o împinse înainte.

Merse în urma ei o bucată de drum, dar legăturile hainei i se desfacură, zăpada îi intră în cizme și i se făcu foarte, foarte frig. Ea nu făcu ceea ce o rugă tatăl său, ci se opri și începu să-și strângă legăturile la haină și să-și scuture zăpada din cizmulițe. Apoi merse înainte cu fața spre vânt. Merse mult timp până ajunse la muntele cel înalt. Nici nu ajunse în vârful acestuia când o păsărică zbură spre ea și era gata, gata să se așeze pe umărul ei. Dar Fata cea Mare dădu din mâini încercând s-o alunge și păsărică se roti deasupra ei de câteva ori și apoi zbură în depărtare. Fata cea Mare se urcă în săniuță, coborî pe panta cealaltă a muntelui și ajunse la o colibă mare.

Fata intră; se uită în jur și primul lucru pe care-l zări fu o bucată mare de friptură. Făcu un foc, se încălzi și apoi începu să-și rupă bucăți din friptura de vânat. Rupse o bucată și o mâncă, apoi altă bucată și o mâncă și pe aceea, și așa, mâncă pe săturate până când auzi că cineva se îndreaptă spre colibă. Pieile de la ușă fură ridicate și un uriaș tânăr își făcu apariția. Acesta era însuși Kotura. O privi pe Fata cea Mare și-i spuse:

— De unde vii, femeie, și ce vrei de la mine?

— Tata m-a trimis la tine, zise Fata cea Mare.

— Dar pentru ce?

— Ca să mă iei de soție.

— Am fost la vânătoare şi am adus nişte came. Dar, ce stai! Gătește-mi-o! îi zise Kotura.

Fata cea Mare făcu ceea ce Kotura îi poruncise şi când carnea fu gata, acesta îi spuse să o scoată din oală şi să o taie în două.

— Tu şi cu mine vom mânca jumătate din came, zise el, cealaltă jumătate o vei pune pe o farfurie de lemn şi o vei duce la coliba învecinată. Tu să nu intri în colibă, să aştepţi afară. Va ieşi o bătrânică. Dă-i carnea şi aşteaptă până îţi va aduce înapoi farfuria goală.

Fata cea Mare luă carnea şi plecă. Vântul vuia şi zăpada cădea şi era întuneric beznă. Cum să se poată orienta cineva pe o furtună ca asta! Fata cea Mare merse ce merse, se opri, se gândi puţin şi aruncă bucata de carne în zăpadă. Apoi veni înapoi la Kotura cu farfuria goală.

Kotura îi aruncă o privire şi îi zise:

— Ai dus carnea vecinilor noştri? întrebă el.

— Da, am dus-o, răspunse Fata cea Mare.

— Arată-mi farfuria, vreau să văd ce ţi-au dat în schimb.

Fata cea Mare îi arătă farfuria goală şi Kotura nu zise nimic. îşi mâncă porţia de came şi se culcă.

Dimineaţa el se sculă, aduse în colibă nişte piei de căprioară netăbăcite şi-i spuse fetei:

— în timp ce eu voi fi la vânătoare, tu croieşte aceste piei şi fă-mi o haină nouă, cizme noi şi mănuşi noi. Mă voi îmbrăca şi mă voi încălţa cu ele când mă voi întoarce şi atunci voi vedea cât eşti de pricepută.

Şi cu aceste cuvinte, Kotura plecă la vânătoare în tundră. Fata cea Mare se apucă de treabă. Deodată, pieile agăţate la uşă fură date la o parte şi intră o bătrână cu părul încărunţit.

— Mi-a intrat praf în ochi, copila mea, zise ea. Vezi dacă mi-l poţi scoate.

— Nu am timp de pierdut cu tine, răspunse Fata cea Mare. Sunt ocupată. Bătrânica nu-i mai zise nimic, îi întoarse spatele şi ieşi din colibă. Fata cea Mare rămăsese singură. Desfăcu pieile, le tăbăci în grabă şi începu să le croiască cu un cuţit, dând zor să termine până la venirea serii. Dar se grăbi atât de tare, încât nu reuşi să le facă frumoase. Nu avuse ac de cusut potrivit şi doar o singură zi pentru atâta treabă nu-i fu de ajuns. Pe-nserat, se întoarse şi Kotura de la vânătoare.

— Gata hainele? întrebă el.

— Da, răspunse Fata cea Mare.

Kotura luă hainele, le pipăi şi pieile i se părură aspre, atât de rău fuseseră ele tăbăcite. Observă că hainele erau rău croite, cusute de mântuială şi mult prea mici pentru el.

Văzând aceasta, el se mânie şi o alungă pe Fata cea Mare din colibă. O prinse şi o aruncă departe, departe şi ea căzu într-un morman de zăpadă unde zăcu până îngheţă şi muri.

Şuieratul vântului deveni mai aspru ca oricând.

Bătrânul stătea în colibă, ascultând vântul şi furtuna dezlănţuită din zori până-n seară şi zise:

— Fata cea Mare n-a ţinut seamă de vorbele mele, n-a făcut ceea ce am sfătuit-o. De aceea vântul nu contenește din şuierat. Kotura este foarte mânios. Trebuie să mergi tu la el, îi zise bătrânul, Fetei Mijlocii.

Bătrânul făcu o săniuţă, îi spuse Fetei Mijlocii tot ceea ce-i spusese Fetei celei Mari şi o trimise la Kotura. Iar el rămase în colibă împreună cu Fata cea Mică, aşteptând să se oprească viscolul.

Fata Mijlocie îşi aşează săniuţa cu faţa spre vânt şi, împingând-o, porni în urma ei. Legăturile hainelor i se desfăcură, zăpada îi intră în cizmuliţe. I se făcuse frig, şi, uitând de făgăduiala dată tatălui său, îşi scuturâ zăpada din cizmuliţe şi-şi strânse încheieturile hainelor mai curând decât i se spusese.

Ajunse la munte şi îl urcă, dar, văzând păsărică, flutură mâinile şi o alungă. Apoi urcă în săniuţă şi coborî panta muntelui ajungând în faţa colibei lui Kotura.

Intră în colibă, făcu focul, se satură de friptură şi se aşeză să-l aştepte pe Kotura.

Kotura se întoarse de la vânătoare, o văzu pe Fata Mijlocie şi o întrebă:

— De ce ai venit la mine?

— Tata m-a trimis, îi răspunse Fata Mijlocie.

— Şi ce doreşte?

— Să mă ia de nevastă!

— Atunci de ce mai stai? Mi-e foame, mişcă-te şi gătește-mi nişte carne. Carnea fu gata cât se poate de repede şi Kotura îi porunci Fetei Mijlocii să o scoată din oală şi să o taie în două părţi.

— Tu şi cu mine vom mânca jumătate din came, zise Kotura. Cât despre cealaltă jumătate, pune-

o într-un vas de lemn şi du-o la coliba învecinată. Tu să nu intri în colibă, să stai deoparte şi să aştepţi să ţi se aducă vasul afară.

Fata Mijlocie luă carnea şi ieşi. Vântul şuiera, zăpada se-nvolbura şi era greu s-o scoată la capăt cu ceea ce avea de făcut. Aşa că, nedorind să meargă mai departe, aruncă bucata de carne în zăpadă, stătu acolo o vreme şi apoi se întoarse la Kotura.

— Le-ai dat friptura vecinilor? întrebă Kotura.

— Da, le-am dat-o, răspunse Fata Mijlocie.

— Ai venit înapoi prea repede. Arată-mi vasul, să văd ce ţi-au dat în schimb. Fata Mijlocie făcu ceea ce i se spusese şi Kotura se uită în vas, dar nu zise nimic şi se duse la culcare. Dimineaţa, el aduse înăuntru nişte piei netăbăcite şi-i spuse Fetei Mijlocii, la fel cum îi spusese şi celeilalte, să-i facă nişte haine până spre seară.

— Apucă-te de treabă, zise el. Deseară voi vedea cât de bine ştii să coşi. Cu aceste vorbe, Kotura plecă la vânat şi Fata Mijlocie se apucă de treabă.

Se grăbea nevoie mare, deoarece avea multe de făcut până seara. Deodată, bătrâna cu părul alb intră în colibă.

— Mi-a intrat un firicel de praf în ochi, copila mea, zise ea. Scoate-mi-l, te rog. Singură nu pot.

— Sunt prea ocupată ca să mai pierd vremea cu tine! îi răspunse Fata Mijlocie. Pleacă şi lasă-mă să lucrez.

Bătrâna se uită la ea şi plecă fără un cuvânt. Era noapte când Kotura se întoarse acasă.

— Gata-mi sunt hainele? întrebă el.

— Da, sunt gata, răspunse Fata Mijlocie.

— Atunci, hai să le încerc.

Kotura se îmbrăcă cu hainele şi văzu că sunt rău croite, mult prea mici pentru el şi cu cusături strâmbe. Kotura se înfurie, o aruncă pe Fata Mijlocie unde o aruncase şi pe sora ei şi aceasta, la îndul ei, îngheţă şi muri.

Bătrânul stătea mai departe în colibă cu fiica cea mai mică şi aştepta în zadar să se oprească furtuna. Vântul era mai aspru ca oricând şi coliba era gata să se năruiască în orice moment.

— Fetele mele nu mi-au ascultat vorbele, zise bătrânul. Ba, mai mult, l-au înfuriat şi mai tare pe Kotura. Tu eşti singura care mi-ai mai rămas şi cu toate acestea o să te trimit la Kotura în speranţa că te va lua de soţie. Dacă n-o să fac astfel, poporul nostru va pieri de foame. Pregăteşte-te de plecare, fata mea.

Şi îi spuse unde să meargă şi ce să facă.

Fata cea Mică ieşi din colibă, îşi aşeză săniuţa cu faţa spre vânt şi o împinse înainte. Vântul şuiera încercând s-o ia pe Fata cea Mică de pe picioare, zăpada îi intra în ochi, aşa încât aproape că nu mai vedea nimic.

Dar Fata cea Mică înfruntă viscolul, neuitând niciun cuvânt din făgăduiala dată tatălui său şi făcând tot ceea ce îi spusese el. Legăturile hainei i se desfăcură, dar ea nu se opri să le lege. Zăpada îi pătrunse în cizme, dar ea nu se opri să şi-o scuture. Era foarte frig şi vântul era tăios, dar ea nu se opri, mergea, tot mergea. Numai după ce ajunse la munte şi îl urcă, hotărî să se oprească. Îşi scutură zăpada din cizme şi-şi strânse haina pe lângă trup. Apoi o păsărică zbură spre ea şi i se aşeză pe umăr. Dar Fata cea Mică n-o alungă. Dimpotrivă, o mângâie şi-o încălzi cu mâinile şi, când păsărică zbură, se urcă în săniuţă şi coborî panta muntelui până la coliba lui Kotura.

Intră în colibă şi aşteptă. Deodată, pieile de la uşă se dădură la o parte şi apăru tânărul uriaş. Când o văzu pe Fata cea Mică, zise râzând:

— De ce ai venit la mine?

— Tata m-a trimis, îi răspunse Fata cea Mică.

— Şi de ce te-a trimis?

— Ca să te rog să opreşti furtuna, pentru că dacă n-o faci, poporul nostru va pieri.

— Atunci de ce stai? De ce nu faci focul să-mi găteşti nişte carne? zise Kotura. Mi-e foame şi la fel trebuie să-ţi fie şi ţie, deoarece văd că n-ai mâncat nimic de când ai venit.

Fata cea Mică găti repede carnea, o scoase din oală şi i-o dădu lui Kotura şi Kotura mâncă din ea şi apoi îi spuse să ia jumătate din carne şi s-o ducă la coliba învecinată.

Fata cea Mică luă vasul cu came şi ieşi. Vântul şuiera cu putere răscolind zăpada şi făcând-o rotocoale. Unde trebuia să meargă? Unde era coliba pe care trebuia s-o găsească la porunca lui Kotura? Stătu acolo câtva

timp, gândindu-se ce să facă, şi apoi merse mai departe prin zăpadă la întâmplare.

Deodată, în faţa ei apăru micuţa pasăre care venise la ea pe munte, zburând când încolo, când încoace. Fata cea Mică se hotărî s-o urmeze. Pe unde o luă păsărică pe acolo mergea şi fata noastră. Merseră tot înainte şi în cele din urmă fata zări o luminiţă ce scânteia nu prea departe, înaintea lor. Fata cea Mică se bucură nespus şi se duse înspre ea crezând că acolo era coliba. Dar când se apropie, descoperi că ceea ce părea a fi o colibă era numai o movilită din care se înălţa un firicel de fum. Fata dădu ocol movilitei, o răscoli cu piciorul şi deodată acolo, într-o parte a movilitei, văzu o uşă. Aceasta se deschise în faţa ei şi apăru o bătrână cu părul alb.

— Cine eşti şi de ce-ai venit la mine? întrebă ea.

— Ţi-am adus nişte came, bunicuţo, răspunse Fata cea Mică. Kotura m-a trimis cu ea.

— Kotura, zici? Foarte bine, atunci, hai s-o mănânc! Tu aşteaptă afară. Fata cea Mică stătu lângă movilită şi aşteptă. Aşteptă multă vreme. în cele din urmă, uşa se deschise din nou şi bătrânica ieşi şi-i dădu vasul.

Era ceva în el, dar fata nu încercă să afle ce anume. îi duse vasul lui Kotura.

— De ce ai stat atât de mult? întrebă Kotura. Ai găsit coliba?

— Da, am găsit-o.

— Le-ai dat carnea?

— Le-am dat-o.

— Arată-mi vasul, vreau să văd ce este în el.

Kotura se uită şi văzu că în vas erau câteva cuţite şi, mai erau, ace de oţel, râzători şi meliţe de tăbăcit piei. Kotura râse tare.

— Ţi-a dat lucruri foarte bune şi care-ţi vor fi cât se poate de folositoare, zise el.

Veni dimineaţa şi Kotura se sculă. Aduse câteva piei de căprioară în colibă şi-i porunci Fetei celei Mici să-i facă o haină nouă, cizme şi mănuşi până seara.

— Dacă le vei face frumoase, îi zise el, te voi lua de soţie.

Kotura plecă şi Fata cea Mică se apucă de treabă. Cadoul bătrânei se dovedi foarte folositor. Fata cea Mică avea tot ceea ce-i trebuia pentru a face hainele. Nu era sigură că va reuşi totul într-o singură zi, dar nu mai pierdu vremea şi se strădui să facă cât putea de mult. Deodată, pieile de la uşă se ridicară şi apăru o bătrână cu părul cărunt. Fata cea Mică o recunoscu de îndată: era bătrâna căreia ea îi dusese carnea.

— Ajută-mă, fata mea. Am un fir de praf în ochi. Te rog, scoate-mi-l, deoarece singură nu pot.

Fata cea Mică n-o refuză. îşi lăsă lucrul de o parte şi îi scoase bătrânei praful din ochi.

— Ce bine! zise bătrâna. Nu mă mai doare ochiul. Acum, uită-te în urechea mea dreaptă.

Fata cea Mică se uită în urechea bătrânei şi se minună.

— Ce vezi acolo? întrebă bătrâna.

— Văd o fată în urechea ta, răspunse Fata cea Mică.

— De ce n-o strigi? Te va ajuta să-i faci lui Kotura hainele.

Fata cea Mică fu nespus de bucuroasă şi o strigă pe fată. La chemarea ei, nu una, ci patru fete săriră din urechea bătrânei şi toate patru se puseră pe treabă. Tăbăciră pieile, le periară, le croiră şi, la urmă, le cusură. Hainele fură curând gata şi bătrânica le ascunse pe fete înapoi în urechea ei şi plecă.

Era deja seară când Kotura se întoarse.

— Ai făcut tot ceea ce ţi-am spus? întrebă el.

— Da, am făcut, îi răspunse Fata cea Mică.

— Să văd hainele cele noi, vreau să le încerc.

Fata cea Mică îi dădu hainele, Kotura le luă şi-şi trecu mâna peste ele: pieile erau moi şi plăcute la pipăit. Se îmbrăcă cu hainele şi văzu că acestea nu-i erau nici prea mici, nici prea mari, îi veneau ca turnate. Kotura zâmbi.

— îmi placi, Fată Mică, şi mama, şi cele patru surori ale mele te plac şi ele, zise el. Eşti harnică şi curajoasă. Ai biruit o furtună năprasnică pentru ca poporul tău să nu piară. Rămâi cu mine în coliba mea, vreau să-mi fii soţie.

Şi de-abia rosti aceste vorbe că furtuna din tundră se şi linişti. Oamenii nu mai dârdâiau de frig, nu se mai ascundeau de vânt. Ieşiră toţi din colibe la lumina zilei.

Fata din ferigă

poveste de sub Steaua Polară

în vremuri de demult trăia o bătrână care era tare singură pe lume. Singurele fiinţe ce trăiau pe lângă iurta ei erau cinci vaci. într-o bună dimineaţă, bătrâna se sculă şi ieşi pe câmp. Aici, ea găsi o ferigă mare cu cinci mlădiţe. O smulse cu grijă din pământ ca să nu-i rupă rădăcina sau mlădiţele şi o duse în iurtă, unde o aşează pe o pernă. Apoi plecă şi se apucă de muls vacile.

Cum stătea şi mulgea, deodată auzi clinchete de clopoţei venind dinspre iurtă. Sări, vârsând laptele în graba mare, şi alergă în iurtă. Se uită primprejur, dar toate erau aşa cum le lăsase: feriga era la locul ei, pe pernă, o ferigă ca oricare alta. Bătrânica ieşi din nou, se aşează la locul ei şi se apucă de muls când, deodată, auzi din nou clinchete de clopoţei. Sări şi alergă din nou în iurtă vârsând laptele în grabă şi, să vezi, ce-i fu dat să găsească în mijlocul patului? – o fată neasemuit
de faimoasă. Ochii-i străluceau ca două nestemate şi avea sprâncenele negre ca două zibeline. Feriga se preschimbase într-o preafrumoasă fată.

Bătrâna era nespus de fericită.

— Rămâi cu mine, să-mi fii fiică, îi spuse ea fetei.

Şi astfel, cele două femei ajunseră să-şi ducă traiul împreună în iurtă.

într-o bună zi, un tânăr vânător pe nume Kharzit-Bergen ieşi la vânătoare, în taiga. El zări o veveriţă cenuşie şi trase o săgeată şi apoi încă multe altele, până la apusul soarelui, dar nu reuşi să ţintească veverița nici măcar o dată.

Veverița se caţără într-un molid, din acesta sări într-un mesteacăn şi, ajungând lângă iurta bătrânei, se opri într-un pin.

Kharzit-Bergen se îndreptă în fugă spre pin şi trase încă o săgeată, dar veverița ţâşni din locul în care era şi săgeata căzu pe hornul de pe acoperişul iurtei.

— Vreau săgeata, babo, dă-mi-o înapoi! strigă Kharzit-Bergen, dar bătrâna nu-i răspunsese. Kharzit-Bergen, înfuriat peste măsură, intră în iurtă.

înaintea lui stătea o fată frumoasă, atât de frumoasă încât prinţului i se tăie răsuflarea. Ieşi în fugă fără să rostească vreo vorbă, încălecă pe cal şi plecă în galop spre casă.

— O, iubiţii mei părinţi, le spuse mamei şi tatălui său, bătrâna, stăpâna celor cinci vaci, are în iurtă o fată neasemuit de frumoasă. Trimiteţi peţitori la ea, deoarece vreau să fie soţia mea.

Tatăl lui Kharzit-Bergen trimise de îndată nouă bărbaţi călare pe nouă cai după fată.

Peţitorii ajunseră la casa bătrânei, o văzură pe fată şi frumuseţea ei neasemuită îi lăsă muţi de uimire. Stăteau şi o priveau în tăcere, iar când îşi veniră în simţiri plecară cu toţii în afară de unul, cel mai bătrân şi mai respectat dintre toţi.

— Bătrână, zise el, vrei să i-o dai pe fată lui Kharzit-Bergen de soţie?

— I-o dau, răspunse bătrâna.

Apoi o întrebară pe fată dacă dorea să devină soţia tânărului vânător şi aceasta le răspunse că dorea.

— Va trebui să-mi plătiţi o răscumpărare foarte mare pentru mireasă, le spuse bătrâna. îmi veţi da atâtea vaci şi atâţia cai, câţi poate cuprinde păşunea mea.

Curând, caii şi vacile fură mânate spre păşunea bătrânei şi erau atât de multe, încât nici nu mai puteau fi numărate.

O îmbrăcară apoi pe fată în haine noi şi frumoase şi, aducând un cal, îi puseră Mu de argint, îl înşeuară cu o şa de argint şi-i agăţară de-o parte un bici de argint, Kharzit-Bergen îşi luă mireasa de mână, o ridică în şa şi o purtă călare spre casă.

Mergeau de o bună bucată de vreme, când Kharzit-Bergen văzu o vulpe. La vederea ei, tânărul nu se putu stăpâni şi-i spuse miresei sale.

— Eu trebuie să prind vulpea asta, dar o să mă-ntorc curând. Mergi înainte pe drumul ăsta până ajungi la o răspântie. înspre răsărit atârnă o piele de zibelină, iar înspre apus o piele de urs. Să n-o iei pe drumul spre apus. Mergi pe drumul pe care se găseşte pielea de zibelină.

Şi, cu aceste cuvinte, se îndepărtă în galop.

Fata merse singură mai departe şi la timpul cuvenit ajunse la o răspântie. Nici nu ajunse bine acolo că şi uită ceea ce-i spusese Kharzit-Bergen şi o luă pe drumul pe care se găsea pielea de urs. Curând, ajunse la o

iurtă mare, de fier şi, de îndată ce sosi, îşi făcu apariţia cea de-a opta fiică a diavolului. Aceasta avea un singur picior încovoiat, un singur braţ la fel de încovoiat ca şi piciorul, un ochi hidos aflat drept în frunte şi o limbă lungă şi neagră care atârna până pe piept.

Fiica diavolului o apucă pe fată, o trase jos de pe cal, îi jupui pielea de pe faţă şi îşi acoperi faţa cu ea. Apoi îi luă hainele cele frumoase şi se îmbrăcă cu ele, pe fată, aruncând-o peste iurtă. După toate acestea, ea încalecă pe calul bălţat şi o luă spre răsărit.

Kharzit-Bergen o ajunse din urmă tocmai când aceasta se apropia de iurta tatălui său. Dar nu observă şi nu bănui nimic.

Toate neamurile lui Kharzit-Bergen se strânseseră să o întâmpine pe mireasă. Nouă feciori chipeşi şi opt fete frumoase ieşiseră la poartă ca să-i ureze bun venit. Fetele discutau între ele, zicându-şi:

— De îndată ce mireasa va rosti o vorbă, din gură îi vor sări cele mai frumoase mărgăritare şi se vor rostogoli pe pământ.

Ele aduseseră aţă ca să înşire mărgăritarele. Feciorii discutau şi ei unii cu alţii, zicându-şi:

— De cum va sosi, mireasa va fi urmată de zibeline negre la fiecare pas. Stăteau cu arcurile şi săgeţile gata pregătite, ca să ţintească zibelinele. Dar când mireasa începu să vorbească, din gură îi săriră broaşte urâte şi de cum înainta, hermeline râioase îi împiedicară paşii.

Toţi cei ce veniseră să o întâmpine pe mireasă rămaseră muţi de uimire şi fură cuprinşi de tristeţe.

Cu toate acestea, ei întinseră un covor de iarbă verde, atât de lung încât ajungea până la iurta mirelui, care îşi luă mireasa de mână şi o conduse înăuntru.

Mireasa intră şi, cu trei tufe de larice, făcu focul în vatră.

După toate acestea, făcură nunta, la care toţi mâncară, băură şi se veseliră. Nimeni nu bănuia că fata nu era mireasa cea adevărată.

Curând după aceasta, băbuţa ieşi pe câmp cu vitele la păscut. Privind înjur, ea observă că o nouă ferigă cu cinci tulpinţe crescuse chiar pe locul celei dintâi; aceasta era mai dreaptă şi mai mlădioasă decât prima.

Băbuţa smulse feriga cu rădăcină cu tot, o duse în iurtă şi o aşeză pe pernă. Apoi, se întoarse pe câmp şi se apucă de muls. Deodată, auzi clinchete de clopoţei în iurtă. Intră degrabă şi pe cine credeţi că văzu acolo? – pe nimeni alta, decât pe fata ei, care era şi mai frumoasă ca înainte.

— Cum se face că eşti aici, de ce fe-ai întors? întrebă mirată, bătrânica.

— Pe când Kharzit-Bergen şi cu mine mergeam călare spre iurta lui, îi răspunse fata, el mi-a spus că vrea să urmărească o vulpe. Eu trebuia s-o apuc pe drumul pe care era agăţată o piele de zibelină şi să nu cumva s-o iau pe drumul pe care atârna o piele de urs. Dar uitând de sfatul său, am luat-o pe drumul greşit şi curând am ajuns la o iurtă de fier. Cea de-a opta fiică a diavolului m-a prins, mi-a jupuit pielea de pe faţă şi şi-a întins-o pe faţa ei. Apoi mi-a scos hainele cele frumoase şi după ce s-a îmbrăcat cu ele, m-a aruncat peste acoperişul iurtei de fier. Apoi, a încălecat pe calul meu şi s-a tot dus. Pe mine m-au găsit nişte câini de pripas şi m-au târât în câmp până spre iurta ta, unde am reînviat sub formă de ferigă. Of, mamă, oare îl voi mai revedea vreodată pe Kharzit- Bergen?

Băbuţa îi ascultă povestea şi, încercând s-o liniştească, îi spuse:

— Nu fi supărată, o să-l revezi, zise ea. Dar între timp, stai cu mine ca şi înainte; vei fi fiica mea.

Şi aşa, fata din ferigă se instala din nou în iurta bătrânei. Curând, calul cel bălţat află că fata înviase şi îi spuse tatălui lui Kharzit-Bergen:

— Află, stăpâne, că fiul tău, Kharzit-Bergen, şi-a părăsit mireasa în timp ce veneau încoace şi ea a trebuit să pornească singură la drum. Când a ajuns la locul în care drumul se desparte, din greşeală, a luat-o pe drumul pe care atârna pielea de urs şi a ajuns la o iurtă de fier. Cea de a opta fiică a diavolului s-a năpustit asupra ei, i-a smuls pielea de pe faţă şi şi-a întins-o pe faţa ei, s-a îmbrăcat cu hainele ei frumoase şi apoi a aruncat-o după iurtă. Acum fata diavolului stă în iurta ta şi îţi este noră. Cit despre fata cea frumoasă, adevărata mea stăpână, ea a reînviat. Trebuie să o aduci aici şi să i-o dai fiului tău de soţie, altfel vei avea numai necazuri. Fiica diavolului îţi va nimici vatra şi iurta, îţi va face viaţa nenorocită şi vă va distruge pe toţi.

Bătrânul năvăli în iurtă.

— De unde ţi-ai adus soţia, fiule? îl întreabă el pe Kharzit-Bergen. Cine este ea?

— Este fiica bătrânei, stăpâna celor cinci văcuţe, îi răspunse Kharzit-Bergen. Zise tatăl, apoi:

— Mi s-a plâns calul bălţat. Zicea că ţi-ai lăsat singură mireasa în drum spre casă şi că,

ajungând la răspântie, a luat-o pe drumul ce duce la iurta de fier. Cea de-a opta fiică a diavolului ne-a înşelat pe toţi găsindu-şi adăpost aici printr-un vicleşug. Du-te din nou la băbuţă şi roag-o pe mireasa cea adevărată să se întoarcă la noi. Cât despre fata diavolului, pe ea s-o legi de coada unui cal sălbatic şi să-l goneşti pe câmp. Să i se împrăştie ciolanele. Dacă nu vei face astfel, vom pieri cu toţii.

Fata diavolului îl auzi şi se făcu neagră de frică şi mânie. Kharzit-Bergen, de cum auzi spusele tatălui său, se făcu roşu de supărare. O prinse pe fata diavolului, o trase afară de picioare şi o legă de coada unui cal sălbatic.

Calul porni în galop în largul câmpului, târând-o pe fata cea urâtă şi rea, preschimbându-i trupul într-o grămadă de viermi şi şerpi. Pe aceştia, Kharzit-Bergen şi tatăl său îi adunară şi le dădură foc.

Isprăvind toate acestea, Kharzit-Bergen porni călare spre iurta babei. Sări de pe cal în dreptul uşii. De cum îl văzu, băbuţa îi ieşi în cale în mare grabă. Era cât se poate de fericită, atât cât poate fi cineva când îl regăseşte pe cel pe care-l crezuse pierdut, ori mort. Ea întinse un tăpşan de iarbă verde atât de lung încât ajungea până la iurtă, tăie cea mai grasă vacă şi cel mai bun cal şi se apucă să pregătească nunta.

Cât despre fata din ferigă, aceasta îl privi pe Kharzit-Bergen şi se porni pe plâns.

— De ce ai venit? îl întrebă ea. Ai lăsat-o pe cea de-a opta fiică a diavolului să-mi verse sângele, să-mi sfâşie pielea şi să-mi arunce trupul la câini. Cum poţi să mai stai înaintea mea? Sunt multe fete pe lumea asta, mai multe chiar decât ştiucile, şi multe femei, mai multe decât păsările. Du-te şi caută-ţi soţie printre ele. Eu nu mă voi mărita cu tine!

— Nu te-am dat celei de-a opta fiice a diavolului, zise Kharzit-Bergen, şi nici nu te-am aruncat câinilor. Când am pomit-o după vulpe prin taiga, ţi-am arătat drumul pe care să-l urmezi. Nu te-am trimis să-ţi afli moartea.

Băbuţa îşi ştergea lacrimile din ochiul drept, apoi pe cele din ochiul stâng, se aşeză între fată şi Kharzit-Bergen şi zise:

— Cum se face că tu, cea care ai murit şi apoi ai reînviat, şi tu, cel care ai dispărut şi apoi ai revenit, cum se face că nu vă bucuraţi? Trebuie să vă iubiţi ca şi înainte şi să trăiţi în prietenie şi pace. Ascultaţi-mi vorbele şi faceţi cum vă spun.

Fata plecă încet capul.

— Foarte bine, voi face cum spui tu, vreau să uit şi să iert, zise ea. Auzind acestea, Kherzit-Bergen sări în picioare şi începu să danseze şi să facă tumbe, îmbrăţişând-o şi sărutând-o pe fată.

Apoi înşeuară calul bălţat cu o şa de argint, îl acoperiră cu un valtrap tot de argint şi atârnară un bici de argint într-o parte a şeii. Pe fată o îmbrăcară în cele mai frumoase ţesături şi apoi, ea şi Kharzit-Bergen, o porniră la dram.

Merseră dram lung. Ştiau că e iarnă după zăpada care cădea, ştiau că e vară după ploile care-i udau, ştiau că e toamnă după ceaţa care se lăsa deasupra văilor. Au mers şi au tot mers şi nu s-au oprit decât atunci când au ajuns la iurta lui Kharzit-Bergen.

Toate rudeniile lui Kharzit-Bergen, cei nouă fraţi, cu toţii în păr, au venit să întâmpine mireasa şi au aşternut pe jos un covor de iarbă, de la stâlpul porţii până la iurtă.

— Mireasa va sosi curând, ziseră, şi la fiecare pas pe care-l va face vor apărea zibeline negre în urma ei.

Cu acestea în gând, începură să-şi facă arcuri şi săgeţi şi munciră atât de mult, încât pielea de pe mâini li se jupui.

Cele opt surori ale lui Kharzit-Bergen se apucară de tors şi munciră atât de mult, încât pielea de pe degete li se jupui.

— Mireasa va sosi curând, va vorbi cu glasul ei argintiu şi pietrele preţioase se vor rostogoli la pământ, spuseră ele.

Apoi Kharzit-Bergen sosi împreună cu mireasa şi două dintre surori priponiră caii la poartă. O luară în braţe pe mireasă şi o lăsară jos pe tăpşanul de iarbă moale. Fata vorbi şi numaidecât îi săriră din gură pietre preţioase şi fetele se puseră pe cules şi le înşirară pe sfoară. Cum porni spre iurtă, după paşii ei săriră zibeline negre şi tinerii îşi pregătiră arcurile şi săgeţile să le ţintească.

Mireasa ajunse la iurtă şi folosind trei tufe de lărice, făcu focul în vatră.

Se porni o nuntă veselă, la care au fost poftiţi ţărani din toate satele vecine. Printre ei erau cântăreţi şi erau dansatori, povestitori, luptători şi clovni.

Trei zile nunta ţinu, apoi se sfârşi, iar invitaţii plecară pe la casele lor, unii pe jos, alţii călare.

Kharzit-Bergen şi soţia sa şi-au întemeiat un cămin trainic, ducând o viaţă lungă şi fericită. Şi se spune că nepoţii lor mai trăiesc şi astăzi.

Orfanul

poveste de sub Steaua Polară

într-un sătuc aflat undeva departe, pe un ţărm de mare trăia odată un vânător. Şi era atât de bogat, încât pusese stăpânire pe tot ce exista înjur. Cortul său, aşezat înaintea celorlalte, era cel mai mare dintre toate şi, spre deosebire de acestea, era nou. Canoia sa era mare şi făcută din piei, harpoanele şi sulițele lui aveau vârful de oţel. Sătenilor le era frică de vânător pentru că acesta îi obliga să vâneze pentru el, dându-le o parte foarte mică din vânatul pe care-l aduceau. Cu toate acestea, bărcile lor erau atât de mici şi harpoanele lor atât de slabe încât, dacă l-ar fi refuzat, ar fi murit de foame.

Iarna, vânătorul cel bogat şi ajutoarele sale ieşeau la vânătoare de foci şi urşi polari, iar vara porneau pe mare în căutare de morse, sau colindau dealurile în căutare de cerbi şi capre de munte.

într-una din zile, în satul lor sosi un băiat orfan. Nimeni nu ştia cine era şi de unde venise. Trăia în aer liber, având o movilită de zăpadă drept pat, hrănindu-se cu bucăţi de carne pe care sătenii o aruncau câinilor. în nopţile foarte friguroase, ca să nu îngheţe, se vâra între câini şi dormea alături de ei.

Una peste alta, ducea o viaţă de câine şi nu avea pe nimeni care să-l adăpostească sub acoperişul lor.

într-o zi, orfanul stătea privind cu admiraţie spre cortul vânătorului când fata acestuia, o frumuseţe de fată, ieşi cu de mâncare la câini. Orfanul fugi la ea şi fata îi dădu şi lui să mănânce.

Fata vânătorului intră, din nou, în cort şi-i spuse tatălui său:

— Am fost afară chiar acum, ca să dau de mâncare la câini şi era şi un băiat cu ei. Hai să-l luăm înăuntru să stea cu noi.

Tatăl se gândi la ce-i spusese fata.

— Foarte bine, zise el. Du-te şi cheamă-l.

Fata ieşi şi când băiatul se apropie îl rugă să intre în cortul lor. Băiatul rămase însă nemişcat.

— De ce aş face-o? zise el. Nu ştiu ce doreşti de la mine.

Fata îl luă de mână, îl duse înăuntru şi-i dădu mâncare şi băutură. Băiatul stătea acum în cortul lor, dar, plictisindu-se după câtva timp, îi spuse fetei:

— Vreau să plec, am obosit de atâta stat!

Vânătorul cel bogat auzi vorbele orfanului, dar nu înţelese ce dorea. Aflând despre ce era vorba, îi zise fetei:

— Ia nişte haine vechi dintr-ale mele şi transformă-le după mărimea lui. Nu poate ieşi dezbrăcat.

Fata făcu întocmai şi când orfanul se îmbrăcă, vânătorul îi spuse să nu mai leneviască, ci să se pună pe treabă.

Băiatul nu aşteptă să-i spună de două ori. Pleca în fiecare zi şi muncea de zor, ajutând când unui vecin, când altuia, la treburile gospodăreşti. Cu timpul, deveni un muncitor bun şi se însura cu fata vânătorului.

— Vreau şi eu să merg la vânătoare cu ceilalţi, îi spuse el soţiei sale. întreabă-l pe tatăl tău dacă pot face asta.

Fata îl întrebă şi vânătorul îi răspunse:

— Lasă-l pe bărbatul tău să vâneze dacă asta doreşte, dar să nu meargă niciodată singur. Trebuie să vâneze totdeauna împreună cu mine şi cu harponul meu cel vechi.

Orfanul fu de acord şi începu să vâneze regulat, împreună cu socrul său.

într-o zi, se găseau pe mare când orfanul zări o focă în apă. Se ascunse în spatele socrului său şi, neobservat de acesta, stătu acolo aşteptând ca foca să apară din nou. Dar, în loc să apară cea pe care o văzuse prima dată, apăru una mai mare, pe care orfanul o ucise şi o aduse acasă. Auzindu-se strigată, nevasta ieşi din cort şi împreună traseră trupul focii înăuntru.

Din ziua aceea orfanul vână de unul singur şi ucise multe foci iama şi mulţi cerbi şi căprioare vara. Devenise foarte puternic şi alerga foarte repede.

într-una din zile, pe când se întorcea de la vânătoare, îi spuse nevestei sale:

— Am ucis o capră mare, sus pe deal, şi am lăsat-o acolo. Du-te şi spune-le vecinilor să vină mâine să mă ajute s-o aduc acasă.

Femeia făcu întocmai şi, la ivirea zorilor, sătenii se adunară la cortul vânătorului. Orfanul li se alătură şi se îndreptară spre deal împreună. Dar mare le-a fost surpriza când, ajungând pe locul la care-i condusese, găsiră nu una, ci mai multe capre şi aflară că el le vânase pe toate. Au făcut mai multe drumuri ca să ducă toate caprele acasă, şi când treaba fu terminată, orfanul împărţi carnea şi pieile în mod egal între toţi cei care-l ajutaseră, lăsându-şi şi lui o parte la fel de mare.

De atunci, ori de câte ori se întorcea de la vânătoare, orfanul îi ruga pe ceilalţi să-l ajute să aducă animalele vânate acasă şi împărţea cu ei frăţeşte carnea şi pieile, aşa cum făcuse prima oară.

Faptul acesta nu-i era pe plac socrului său şi într-o bună zi, când orfanul nu plecase la vânătoare, ci rămăsese în cort, zăbovi şi el pe acasă, ocupându-se de gospodărie. După câtva timp încetă lucrul şi se îmbrăcă. îşi suflecă mânecile, îşi ridică pantalonii şi îi legă sub genunchi cu nişte curele de piele, ca şi cum ar fi vrut să participe la o cursă. Apoi luă arcul şi trase o săgeată, ţintindu-l pe băiat. Acesta se aplecă, săgeata se izbi de perete, iar socrul său lăsă jos arcul. Orfanul, care nu putea înţelge de ce îl atacase, crezu totuşi că a fost o întâmplare ce nu se va mai repeta.

Dar lucrul acesta nu se adeveri, căci pe măsură ce zilele treceau, socrul său îl ura din ce în ce mai tare. Odată, când orfanul se găsea la vânătoare, el le porunci oamenilor săi să sape o groapă lângă cort şi s-o umple cu oase ascuţite în care orfanul, neştiind nimic, să cadă şi să moară.

Seara, văzându-l pe băiat că se întoarce din pădure unde fusese la vânat, vecinii îi strigară să aibă grijă, dar el era prea departe ca să-i poată auzi. Merse mai departe şi căzu direct în groapă, dar norocul fu de partea lui şi reuşi să iasă din ea viu şi nevătămat. Intră în cort. De faţă cu soţia sa, socrul nu-i făcu niciun rău. Nici măcar nu se apropie de el.

Totuşi, imediat ce tânărul plecă din nou la vânătoare, el le porunci oamenilor săi să sape o altă groapă lângă cort, una şi mai adâncă decât prima.

Spre seară, când orfanul se întorcea în sat, cu trupurile a două capre de munte în spate, îi auzi pe săteni strigându-l. Se opri brusc, chiar la marginea gropii şi rămase nevătămat, dar nu se mai îndoia de acum că socrul său voia să-l omoare. Intră în cort şi lăsând caprele în grija soţiei sale, se întoarse pe ţărmul mării, se urcă în barcă şi ieşi în larg.

Vâsli într-una două zile şi se opri doar când nu mai putu să rămână treaz. Dormi un somn lung şi apoi pomi din nou.

La amiază, ajunse la un ţărm ciudat. Coborî din barcă şi începu să adune lemne plutitoare aruncate de mare şi se apucă să-şi construiască o colibă. Munci toată noaptea şi coliba pe care o acoperi cu pământ fu gata ziua următoare. Istovit peste măsură, se întinse înăuntru şi adormi.

Când se trezi, auzi nişte sunete ciudate venind dinspre ţărm şi, ieşind afară, zări nişte umbre întunecate pe zăpadă.

Nu-i trebui mult timp să-şi dea seama că acestea erau foci, aşa că ucise câteva, le jupui şi agăţă carnea la uscat.

Vână foci şi alte animale marine, de atunci, zi de zi.

într-o bună zi, aflându-se pe ţărm, zări două bărci pe mare şi când acestea se apropiară, văzu că în fiecare se găsea câte un om.

Se întoarse la colibă, dar ieşi din nou tocmai la timp ca să-i vadă pe cei doi coborând pe ţărm şi să-i audă spunând că îl vor lua cu ei pe cel pe care-l vor găsi acolo.

Orfanul se întoarse repede în colibă şi când oamenii se apropiară îl chemă înăuntru.

— Cine eşti, un om sau vreun duh rău? întrebară ei.

— Sunt om şi nu trebuie să vă temeţi de mine, zise el. Credeam că sunt singur prin locurile acestea, nu ştiam că mai trăiesc şi alţii pe aici.

— Suntem mulţi, spuseră cei doi. Poţi veni cu noi dacă vrei.

Cele spuse îi plăcură orfanului şi plecară toţi trei spre ţărm şi urcară în corăbiile lor.

Orfanul era foarte puternic şi barca lui mergea mai repede decât a celorlalţi doi.

— De ce vâsliţi atât de încet? le strigă el.

— Pentru că nu putem merge mai repede, îi răspunseră ei, zâmbind. După câtva timp, văzură pământ şi cei doi îi spuseră orfanului că acolo locuiau ei.

— Vâsleşte înainte! spuseră ei. Şi când vei ajunge în sat, aşteaptă-ne în cea mai mare casă pe care o vei vedea.

Orfanul vâsli mai departe şi curând ajunse pe ţărm. Acolo aştepta un grup de oameni şi când el sări din barcă, îl întrebară dacă nu cumva văzuse doi oameni cu bărcile pe mare.

— I-am văzut, vin şi ei numaidecât, zise orfanul.

El merse până la cea mai mare casă pe care o văzu şi aşteptă acolo, iar cei doi veniră şi ei curând.

De la ei află că toţi locuitorii satului îşi ziceau Urşi Polari şi trăiau din vânătoarea de foci. îl rugară să rămână cu ei, şi el fu de acord şi nu mai plecă din satul lor. Se îmbrăcă în blănurile albe, ca toţi ceilalţi, şi merse la vânătoare de foci cu ei.

Printre ei se afla şi un bărbat numit Marele Urs. El era înalt şi puternic, dai atât de crud şi de rău, încât toţi se temeau de el.

într-o zi, Marele Urs îl chemă pe băiat acasă la el şi când acesta veni, îi zise:

— Vino şi mâine şi vom vedea care din noi este mai puternic.

Orfanul nostru fu de acord, se întoarse acasă şi acolo îl găsi pe unul dintre bătrânii satului, aşteptându-l.

— Ce vrea Marele Urs de la tine? întrebă bătrânul

Orfanul îi povesti totul de-a fir-a-păr şi atunci bătrânul îi zise:

— Marele Urs vrea să te omoare, aşa cum face cu toţi străinii şi dacă nu vrei să mori, urmează-mi sfatul. Când vei merge la el mâine, Marele Urs va face două găuri în gheaţă şi-ţi va cere să vă scufundată amândoi pe fundul mării şi să aduceţi la suprafaţă o piatră. Dacă vei aduce o piatră mai mare şi vei dovedi astfel că eşti mai puternic decât el, Marele Urs va lega capul unei morse în vârful unui ţăruş şi va încerca să te străpungă cu el. Va trebui să fii mai iute, i să te fereşti, să-i apuci ţăruşul şi să-l ataci. Marele Urs a ucis mulţi oameni şi dacă tu îl vei ucide, toţi vor fi bucuroşi. Te vei însura cu văduva lui şi vei duce o viaţă fericită. îmbracă-te cu hainele mele înainte de a pleca pentru că sunt haine vrăjite şi te vor apăra.

Veni dimineaţa şi orfanul se îmbrăcă cu hainele bătrânului şi o porni spre casa Marelui Urs.

— Mă voi scufunda în mare şi voi aduce o piatră, iar tu vei face la fel, zise Marele Urs.

Se scufundă şi reveni cu o piatră mare şi, aruncând-o deasupra gheţii, ieşi la suprafaţă.

Veni rândul orfanului să se scufunde, şi piatra pe care o aduse fu mai mare decât cea a Marelui Urs.

Acesta din urmă se înfurie şi le porunci oamenilor săi să lege capul unei morse de un băţ şi, când termină, îi propuse orfanului să se lupte cu el.

— Dacă nu-mi vei smulge băţul, vei muri! zise el.

Orfanul se ridică cât era de înalt, se aşezâ în faţa Marelui Urs. Acesta, ridicând ţăruşul cu capul de morsă în vârf se repezi spre el, încercând să-i străpungă pieptul cu colţii. Dar orfanul apucă strâns ţăruşul de colţi şi Marele Urs nu mai putu face nimic.

— Acum e rândul tău să-mi ţii piept şi eu să te atac! strigă orfanul. Să vedem dacă mă vei putea opri aşa cum te-am oprit eu.

Marele Urs stătu în faţa lui. Orfanul, ridicând parul cu capul de morsă îl lovi, colţii îi stărpunseră pieptul şi acesta căzu mort.

Apoi el merse la casa Marelui Urs şi se însura cu văduva lui. Trăiră fericiţi împreună cu cei patru copii ai lor, doi fii şi două fiice. Orfanul mergea la vânătoare la fel ca înainte, aducea acasă multă came şi multe piei şi era întotdeauna gata să-şi ajute vecinii. Devenise cunoscut şi în împrejurimi pentru bunătatea sa şi încă şi astăzi se mai povesteşte pe seama lui şi a tribului Urşilor Polari.

Rilă-Păsărilă

poveste de sub Steaua Polară

într-o bună zi, Rilă-Păsărilă, ca un păsăroi tânăr şi chipeş ce era, stătea în vârful unui mesteacăn, privind-o pe Rica-Şoricica în timp ce aceasta se tot plimba prin faţa căsuţei sale. Rica-Şoricica era tânără şi drăgălaşă şi avea ţinte şi mărgele împletite într-o coadă atât de grea, încât o făcea să stea cu capul ţeapăn.

Rilă-Păsărilă zbură acasă în cuibul său şi începu să-şi frece mâinile şi să-şi legene capul cu tristeţe.

— Ce s-a întâmplat, fiule, te simţi rău? îl întrebă mama sa, bătrâna Doamnă Pasăre.

Şi zise Rilă-Păsărilă:

— Am văzut-o pe Rica-Şoricica şi vreau să mă însor cu ea. E atât de drăguţă, încât nu mai pot trăi fără ea.

— Dar cum să te însori cu o şoricioaică! zise Doamna Pasăre. Şoarecii trăiesc în găuri săpate în pământ şi iernează prin părţile acestea. Dar dacă tu vei vrea să rămâi aici peste iarnă, îţi va îngheţa coada la uşă, deoarece uşa de la căsuţa şoarecilor este întotdeauna acoperită cu zăpadă.

Dar Rilă-Păsărilă nici n-o asculta pe mama sa, ţinând-o pe a lui, una şi bună:

— Vreau să mă însor cu Rica-Şoricica, vreau să mă însor cu Rica-Şoricica! O spunea atât de tare şi de des, încât aproape că o asurzi pe mama sa şi, seara, când Domnul Păsăroi, tatăl lui Rilă- Păsărilă, se întoarse acasă de la vânat, aceasta îi spuse:

— Trebuie să-l însurăm pe fiul nostru, măi bărbate. Domnul Păsăroi se gândi, apoi întrebă:

— Dar cu cine să-l însurăm?

— Cu Rica-Şoricica. A văzut-o astăzi şi nu mai vrea pe altcineva să-i fie mireasă.

— Am văzut-o şi eu pe Rica-Şoricica, zise Domnul Păsăroi. E tare drăguţă, ce-i drept. Dar cum ar putea fiul nostru să se însoare cu ea?

îşi sprijiniră capetele unul de celălalt şi se gândiră, se gândiră cum să facă să-l însoare pe băiat cu aleasa inimii lui.

— Am să merg, în petit, zise Doamna Pasăre. Şi plecă în zbor spre căsuţa viitoarei mirese, Rica- Şoricica. Ajunse destul de repede şi intră.

Doamna Şoricioaică, mama fetei, o văzu de îndată, dar nu-şi putu crede ochilor!

— Ce te aduce pe la noi? o întrebă ea pe Doamna Pasăre. N-ai mai fost niciodată pe aici.

Doamna Pasăre zise:

— Am venit să-ţi vorbesc despre fiica ta, Rica-Şoricica. E acasă, nu-i aşa? Doamna Şoricioaică nu-i răspunse imediat.

— Da, e acasă, zise ea în cele din urmă. Ştiu acum pentru ce ai venit şi nu am decât atât de spus: de îndată ce va trece vara şi va veni toamna, voi veţi zbura departe peste mări şi ţări, în ţinuturi mai calde. Fiica mea nu poate zbura şi atunci cum o veţi duce cu voi?

— Nu există decât o singură cale, zise Doamna Pasăre. Va trebui să-l lăsăm pe fiul nostru aici peste iarnă.

Doamna Şoricioaică se simţi mai bine.

— Asta-i cu totul altceva, zise ea. Dacă fiul vostru rămâne aici, n-am nimic împotrivă ca fiica mea Rica-Şoricica să-l ia de bărbat.

Şi astfel, lucrurile fiind bine puse la cale, Doamna Pasăre zbură acasă. Domnul Păsăroi o aştepta în prag.

— Ei, nevastă, cum stau lucrurile? întrebă el. Şi zise Doamna Pasăre:

— Trebuie să ne lăsăm feciorul cu Rica-Şoricica şi familia ei peste iarnă. Altfel nu o vor lăsa pe fiica lor să se mărite cu Rilă-Păsărilă.

Domnul Păsăroi aprobă întristat.

— Aşa să fie, zise el.

Trecu câtva timp şi Rilă-Păsărilă se însura cu Rica-Şoricica. Făcură nuntă mare şi la ea participară toate păsările şi toţi şoarecii.

Se apropia toamna, cerul era din ce în ce mai întunecat şi Domnul Păsăroi şi soţia sa începură pregătirile de plecare spre ţinuturile calde de dincolo de mare.

— Mama ta şi cu mine vom pleca în curând şi tu vei rămâne fără noi peste iarnă, fiule drag, îi zise Domnul Păsăroi lui Rilă-Păsărilă. Dar tu să nu-ţi faci griji, căci vom reveni de îndată ce se vor topi zăpezile.

Şi zicând acestea îşi luară zborul împreună cu celelalte păsări într-un cârd mare.

Acum, că mama şi tatăl său plecaseră, nu mai era nimic de făcut, aşa Kilă-Păsărilă se cuibări în gaura şoarecilor petrecând acolo, în întuneric, două luni îndelungate. Afară şuiera viscolul şi sufla un vânt aspru şi era foarte, foarte frig.

— E tare frig şi întuneric la voi în adăpost, îi zise el drăgălaşei Rica-Şoricica, Nu mai pot suporta. Deschide uşa să iasă fumul. Vreau să văd lumina zilei.

Rica-Şoricica făcu ceea ce fusese rugată, dar Rilă-Păsărilă ieşi în uşă, coada i se lipi de gheaţă şi fraţii Ricăi-Şoricica se năpustiră asupra lui şi-i mâncară!

După câtva timp veni primăvara şi zăpada începu să se topească. Domnul Şoarece ieşi afară şi, stând în

uşă, privi mai întâi spre cer şi apoi spre pământ. Şi cum stătea aşa, îl văzu zburând spre el, dinspre colină, pe Domnul Păsăroi.

— Salutare, Domnule Şoarece! zise Domnul Păsăroi. Unde-i fiul meu? El de ce n-a ieşit?

Domnul Şoarece oftă adânc.

— Fiul tău a murit, zise Domnul Şoarece. I-a îngheţat coada la uşă.

— Vai de mine! Bietul meu băiat! strigă Domnul Păsăroi. Dar dacă a murit precum spui, unde îi este mormântul? Domnul Şoarece, care la asta nu mai avu ce zise, tăcu chitic.

— Aşa, refuzi să-mi dai un răspuns! strigă Domnul Păsăroi din nou. înseamnă că de azi înainte suntem duşmani şi dacă-i aşa, mă duc să-mi strâng oastea şi vei vedea cât de rău pot fi eu, cel care am fost socotit întotdeauna atât de bun.

Şi plecă, iar Domnul Şoarece îşi zise:

— Nu-mi place treaba asta. Trebuie să-mi pregătesc şi eu o oaste. Şi plecă să facă ceea ce tocmai hotărâse.

După câtva timp ieşi şi Doamna Şoricioaică şi, stând în uşă, se uită împrejur. Se uită spre sud şi văzu ceva întunecat apropiindu-se.

— Trebuie să fie un nor de furtună, îşi zise ea. Vine furtuna.

Se uită din nou şi abia acum văzu că nu era un nor de furtună, ci oastea Domnului Păsăroi, cu Domnul Păsăroi însuşi, în frunte.

Doamna Şoricioaică privi spre nord şi dintr-acolo veneau înspre ea nenumăraţi şoareci şi alte vietăţi mărunte, avându-l în frunte pe soţul ei drag.

Ostile ajunseră una în faţa celeilalte şi se încleştară. Se luptară, se tot luptară, dar nicio tabără nu o putu birui pe cealaltă. Atunci Domnul Păsăroi îl prinse în gheare pe Domnul Şoarece şi-l duse departe, departe. Cele două tabere încetară lupta şi de atunci nu s-au mai războit niciodată.

Ekva-Pyris

poveste de sub Steaua Polară

A fost odată un băiat cu numele de Ekva-Pyris, care trăia împreună cu bunica sa, ocupându-se cu prinderea animalelor sălbatice în capcane. Dar, deşi instala regulat capcane, foarte rar reuşea să prindă câte ceva şi asta îl dezamăgi atât de tare, încât într-o zi îi spuse bunicii sale:

— De ce nu semănăm nişte grâu, bunico?

— Apucă-te de treabă! îi răspunse bunica.

Ekva-Pyris semăna grâul şi, după câtva timp, când veni să-l vadă, observă spre bucuria lui că acesta răsărise. Se întoarse acasă şi-i spuse bunicii.

— Grâul meu a răsărit, bunicuţo, aşa că ne putem aştepta la o recoltă bună. Dar, după câtva timp, când se duse din nou să-l privească, Ekva-Pyris descoperi că fusese mâncat de cineva. Aleargă acasă şi-i spuse bunicii toată tărăşenia.

— Cineva ne-a mâncat tot grâul, bunico! strigă el.

Deoarece se părea că nu mai era nimic de făcut, se întoarse la câmp şi instala o cursă chiar acolo.

După un timp se duse să vadă dacă s-a prins ceva şi ce să vezi! – un cocor zăcea prins în cursă.

— Cocorul ăsta mi-a mâncat tot grâul, zise Ekva-Pyris. Trebuie să-l ucid. Ridică bâta ca să-şi pună planul în aplicare, dar cocorul îl opri, grăind astfel:

— Nu mă omorî, Ekva-Pyris! Nu câştigi nimic dacă o s-o faci. Dar dacă mă vei cruţa, te voi face bogat şi fericit.

— Dar unde te voi mai găsi? întrebă Ekva-Pyris. Vei zbura de îndată ce îţi voi da drumul.

— Voi lăsa o urmă ca să poţi veni după mine, răspunse cocorul. Ekva-Pyris îl eliberă pe cocor şi se întoarse la bunica sa.

— S-a prins un cocor în cursă, dar l-am lăsat să plece, îi zise el.

— De ce l-ai lăsat? îl întrebă bunica.

— Mi-a promis că mă va face bogat şi fericit, îi răspunse Ekva-Pyris.

Şi plecă în căutarea cocorului. Merse şi tot merse şi după un timp ajunse la o casă mare. Aruncă o privire înăuntru şi văzu un bărbat şi o femeie. Bărbatul stătea culcat pe nişte piei şi femeia era aşezată lângă el. Gazdele îi dădură să bea băutură de-a lor şi să mănânce grăsime de focă şi, după ce bău şi mâncă pe săturate, bărbatul se ridică în picioare.

— Tu eşti Ekva-Pyris, nu-i aşa? întrebă el.

— Da, eu sunt, răspunse Ekva-Pyris.

Bărbatul se îndreptă spre colţul în care era o grămadă de blănuri. Alese dintre ele o blăniţă de veveriţă şi i-o dădu lui Ekva-Pyris.

— Du-te acasă acum, Ekva-Pyris, zise el. Nu mai am nimic pentru tine. Dă-i cadoul meu bunicii tale să-l păstreze cu grijă.

Ekva-Pyris făcu tot ceea ce-i spuse omul. Merse acasă şi-i dădu bunicii sale blana de veveriţă şi, deoarece se făcuse noapte, se culcară.

Dimineaţa când se trezi, Ekva-Pyris se întinse şi dădu cu mâinile şi picioarele de ceva cald şi pufos.

Ekva-Pyris se ridică, se uită împrejur şi ce văzu?! Nu era niciun cui în pereţii casei, de care să nu atârne vreo blană de vulpe, sau de zibelină.

Ieşi din casă şi în curte văzu nişte lucrători care-i clădeau o casă nouă şi unhambar. Peste tot se găseau saci cu grâne şi făină, gata pregătiţi să umple hambarul.

Trecu o zi şi apoi încă una şi cel mai bătrân om din oraş care era şi cel maiputernic bărbat din partea locului, veni să-l vadă pe Ekva-Pyris.

— Ajută-mă, te rog, şi dă-mi nişte făină! îl rugă el pe Ekva-Pyris. Acesta îi dădu faina, bărtânul plecă şi îşi făcu pâine, dar când o mâncă pe toată, veni din nou înapoi.

— Vinde-mi blana de veveriţă, Ekva-Pyris! se rugă el.

— Ţi-o vând dacă-mi dai un preţ bun pe ea, îi răspunse Ekva-Pyris.

— îţi dau, fii fără grijă! răspunse bătrânul. Făcură târgul şi blana de veveriţă îşi schimbă stăpânul.

Ziua era pe sfârşite şi Ekva-Pyris şi bunica sa se culcară. Se treziră de dimineaţă, Ekva-Pyris se întinse şi braţele îi erau reci ca şi picioarele. Se uită şi, ce-i fu dat să vadă! – toate blănurile care-i ţinuseră cald, ia-le de unde nu-s.

Ieşi şi văzu că şi casa cea nouă dispăruse, la fel şi lucrătorii.

Nu mai era nimic de făcut, aşa că Ekva-Pyris merse să-l caute pe bărbatul care-i dăduse blana de veveriţă.

— Cum, te-ai întors atât de repede? exclamă acesta. Ţi-am dat în dar o blană frumoasă de veveriţă. Oare ce-ai făcut cu ea?

— Am vândut-o, îi răspunse Ekva-Pyris.

Bărbatul se îndreptă spre colţul în care îşi ţinea blănurile şi, alegând o blană de hermelină, i-o dădu lui Ekva-Pyris.

Ekva-Pyris se duse acasă, se culcă şi adormi repede. Când se trezi era

dimineaţă, se întinse şi dădu cu mâinile şi picioarele de ceva moale şi cald. Se ridică, se uită înjur şi văzu că nu exista niciun cui de care să nu atârne blănuri. Păşi afară şi ce-i fu dat să vadă?

— Lucrătorii erau iarăşi acolo, clădindu-i casa nouă şi hambarul. îi urmări câteva timp şi când îşi ridică privirea îl văzu pe bătrânul oraşului venind spre el.

Acesta veni direct la Ekva-Pyris şi-i ceru nişte făină şi după ce Ekva-Pyris i-o dădu, plecă acasă. Dar o mâncă pe toată chiar în ziua aceea şi a doua zi veni din nou la Ekva-Pyris.

— Vinde-mi blana de hermelină, Ekva-Pyris! se rugă el.

Ekva-Pyris îi vându blana şi când veni noaptea, se culcă. Când se culcă a doua zi, se întinse şi-şi simţi braţele şi picioarele reci.

Se sculă şi privi împrejur şi fu cât se poate de dezamăgit când văzu că toate blănurile dispăruseră. Pereţii erau goleşi şi casa arăta mai murdară şi mai părăginită ca niciodată. Când ieşi, văzu că şi casa cea nouă dispăruse cu lucrători cu tot.

Ce era de făcut? Ekva-Pyris se duse din nou la omul care îi dăduse blănurile de veveriţă şi de hermelină.

— Ce te aduce aici? – întrebă acesta.

— I-am dat tot ce am avut celui mai vârstnic om din oraş şi acum sunt tot atât de sărac ca înainte, îi răspunse Ekva-Pyris.

Asta îl înfurie pe stăpânul casei care, după cum aţi ghicit, era cocorul, sub chip de om, şi-i spuse lui Ekva-

Pyris.

— Te-am făcut bogat şi fericit, dar n-ai fost în stare să păstrezi ceea ce ţi-am dat. N-am ce-ţi face, aşa că du-te la casa ta.

Ekva-Pyris era gata să plece când fu oprit de prietenul cocorului care se-ntâmplă să fie prin preajmă şi care auzise totul.

— Stai, nu pleca! zise el.

Şi mergând în colţul camerei în care-şi păstra blănurile, îi aduse Ekva-Pyris o gheară de căpcăun.

— Ia gheara asta şi pleacă! zise el. Când vei ajunge acasă, du-te la bătrânul oraşului şi roagă-l să-ţi dea nişte făină. Când te va întreba unde să ţi-o pună, arată-i gheara. El va zice că gheara este mult prea mică şi-ţi va oferi un sac de făină, dar tu să-i spui că puţinul care va încăpea în ghiară îţi va fi mai mult decât îndestulător. Să urmăreşti cu grijă, ca indiferent câtă făină va turna în gheară, aceasta să fie plină numai pe jumătate. Când bătrânul va observa că i se goleşte hambarul, se va speria atât de tare, încât te va ruga să-i dai înapoi făina. Tu să rămâi surd la rugăminţile lui şi să fii de acord să i-o dai numai în schimbul blănurilor de veveriţă şi de hermină, pe care le are de la tine. De îndată ce ţi le va da, toarnă toată făina înapoi în hambar, ia blănurile şi du-te acasă.

Ekva-Pyris îl ascultă cu atenţie şi se hotărî să facă întocmai. O porni spre casa bătrânului şi, de cum îl văzură, servitorii îl chemară pe bătrân.

— Ce te aduce pe la mine? îl întrebă aceasta.

— Aş avea nevoie de nişte făină, zise Ekva-Pyris.

— Bine, îţi dau, zise bătrânul. Ai adus ceva în care să ţi-o torn? Ekva-Pyris îi zise că adusese şi când ajunseră la hambarul în care se păstra faina, el scoase gheara de căpitan.

— Vrei să spui că nu-ţi trebuie decât atâta faină câtă încape în gheara asta? îl întrebă bătrânul. Dar nu-ţi va ajunge nici să hrăneşti un şoarece. Hai mai bine să-ţi dau un sac.

— Nu, umple-mi numai gheara şi-mi va fi destul, zise Ekva-Pyris. Bătrânul se puse pe turnat, dar oricât turna, gheara tot nu se umplea.

Hambarul se golea văzând cu ochii şi bătrânul era din ce în ce mai speriat.

— în ritmul ăsta mi se va goli întreg hambarul şi voi rămâne tară hrană, zise el. Ia-ţi blănurile de veveriţă şi de hermină, Ekva-Pyris, şi dă-mi faina înapoi!

Ekva-Pyris turnă înapoi făina în hambar şi bătrânul îi aduse blănurile şi i le dădu.

Ekva-Pyris se întoarse acasă la bunică-sa şi, deoarece era vremea de culcare, se culcă şi de îndată adormi.

Când se trezi era deja dimineaţă. Ekva-Pyris se întinse şi dădu cu braţele şi picioarele de ceva moale şi cald. Se ridică, se uită prin casă şi, ce credeţi că văzu?!

— Nu era niciun cui în pereţi de care să nu atârne zibeline şi alte blănuri scumpe. Ieşind afară găsi casa cea nouă şi hambarul. Hambarul fu degrabă gata şi când Ekva-Pyris intră în el, văzu că era plin de grâne, de faină şi de alte bunuri.

Şi din ziua aceea, Ekva-Pyris fu bogat şi fericit şi trăi mulţi ani fără să fie ameninţat de frigul zilelor de iarnă.

Şapte fraţi şi-o surioară

poveste de sub Steaua Polară

Trăiau cândva într-un sătuc îndepărtat, şapte fraţi împreună cu surioara lor. într-una din zile se jucau cu toţii pe tăpşanul din faţa colibei. înfipseseră în pământ nişte ţăruşi şi acum îi loveau cu bâtele ca să-i doboare. O veveriţă veni fugind spre ei şi-i rugă să o lase şi pe ea să se joace. Băieţii acceptară şi jocul continuă până când unul dintre ei, din nebăgare de seamă, o lovi pe veveriţă peste lăbuţă. Aceasta se supără, refuză să se mai joace, ameninţându-i că va veni să se răzbune în ziua următoare.

Fraţii se speriară şi începură a-şi face planuri cum anume să se ascundă de veveriţă. La început nu reuşită să găsească un loc potrivit, dar în cele din urmă, fratele mai mare descoperi că singurul loc unde ar putea scăpa era în înaltul cerului. Ceilalţi fraţi fură cu toţii de acord, în afară de cel mic, care le zise:

— Dar voi o uitaţi pe surioara noastră. Ei îi va fi peste putinţă să urce atât de sus şi dacă o lăsăm în pădure, veveriţele ar putea-o descoperi şi ar ucide-o de îndată.

Se gândiră la cele spuse şi hotărâră să sape o groapă în pământ, taman sub vatră şi s-o aşeze pe fată în ea. Aşa şi făcură, şi apoi o acoperiră cu un săculeţ de piele umplut cu sânge de căprioară şi aruncară pământ peste ea, lăsând doar o mică deschizătură pe unde să poată respira. După aceea se apucară să tragă pe rând săgeţi în văzduh. Săgeata primului frate străbătu şuierând norii până în înaltul cerului şi se opri acolo, săgeata celui de-al doilea frate se înfipse în capătul săgeţii primului, săgeata fratelui al treilea se înfipse în capătul săgeţii celui de-al doilea şi rămase acolo şi aşa mai departe până când toţi cei şapte îşi aruncară săgeţile formând un ţăruş atât de lung, încât unea cerul cu pământul. Se căţărară pe acest ţăruş, rând pe rând, spre înaltul cerului. Cel mai mic dintre fraţi care era şi ultimul, scotea fiecare săgeată din urma lui, pe măsură ce urca.

în ziua următoare o ceată de veverițe, înarmate cu bețe ascuțite, au venit să-i caute pe cei șapte frați. Negăsindu-i, se apucară să întrebe lucrurile din casă ce știau despre aceștia. Cratițele și lingurile nu răspunseră nimic, dar o pereche de cizmulițe vechi, îmblănite, care fuseseră ale fetei, le spuseseră unde plecaseră fraţii şi unde se ascundea sora lor.

Veveriţele scormoniră în pământul de sub vatră cu ţepuşele, străpungând săculeţul umplut cu sânge de căprioară, şi, văzând sângele pe vârful ţepuşelor fură convinse că o uciseseră pe fată. Sparseră toate vasele din colibă şi porniră spre casele lor în pădure.

Surioara ieşi din ascunzătoare, rupse bucăţi, bucăţele cizmuliţele, iar apoi căzu pe gânduri. Nu ştiu cum se va descurca, ce va face, singură pe lume cum era. Fiindu-i teamă că veveriţele s-ar fi putut întoarce, ea se hotărî să meargă în lumea largă, şi după câtva timp ajunse la o colibă în care locuia o broască. Văzând-o pe fată, broasca se prefăcu binevoitoare şi blândă la început, dar apoi se năpusti la fată îi luă toate hainele frumoase şi se îmbrăcă cu ele.

Tocmai atunci câinele broaştei se puse pe lătrat, şi broasca îi zise fetei:

— Doi flăcăi sunt în trecere pe aici şi când vor vedea ce straie frumoase am, pe tine te vor da afară, iar pe mine, unul din ei, mă va lua de nevastă.

Zicând acestea ea ieşi din colibă să-i întâmpine pe flăcăi, şi fata, care era goală puşcă, luă un băţ şi îl rupse în două. Se vârî într-una din cele două jumătăţi ale băţului şi cu cealaltă se acoperi. Nici nu apucă bine să facă astfel, că cei doi şi intrară în casă. Flăcăul mai vârstnic se aşează lângă broască, iar cel tânăr lângă băţul în care se găsea fata. Fratele cel mare se puse la taclale cu broasca, dar fratele cel tânăr îşi scoase cuţitul, şi, neavând altceva de făcut, se apucă să cioplească băţul. Văzând că din băţ ţâşneşte sânge, el aruncă cuţitul cât colo şi fugi afară înspăimântat. Fratele lui, văzând că rămase singur, îl aşteaptă ce-l aşteaptă, apoi plecă din colibă împreună cu broasca.

După câtva timp, fratele cel mic îşi aminti de cuţit şi se gândi să meargă după el. Când ajunse la colibă se uită înăuntru. Dar rămase mut de uimire când văzu acolo o fată frumoasă, goală goluţă ca în ziua în care s-a născut! Nemaifiindu-i frică, el deschise uşa şi o prinse pe fată înainte ca aceasta să se ascundă din nou în băţ. Şi când ea îi povesti despre fraţii săi şi despre broasca ce îifurase straiele, el o înfăşură cu ce avu la îndemână şi o duse acasă la tatăl său.

Fratele cel mare şi broasca ajunseră deja acolo şi acum, tatăl le puse pe cele două mirese să povestească despre familiile lor.

Broasca, ce era tot atât de proastă pe cât era de răzbunătoare, începu să se laude şi le zise:

— Daţi-mi o găleată şi o să vi-i arăt pe fraţii mei.

îi dădură o găleată şi ea se duse la râu şi o umplu cu apă în care se bălăceau câţiva broscoi. Se întoarse cu aceştia în colibă. Tatăl aruncă o privire şi o alungă pe broască şi apoi îi ceru fetei să-i aducă pe fraţii ei. Fata se duse în pădure, se aşeză sub un salcâm şi se puse pe strigat.

Enduri, duhul văzduhului, o auzi şi le spuse fraţilor săi despre ea. Fraţii fură cât se poate de bucuroşi. Coborâră de îndată din cer, aducându-i fetei

fiecare câte o rochie şi multe alte lucruri frumoase. Fata se îmbrăcă cu rochia pe care i-o aduse fratele mai mic, deoarece aceasta îi plăcu cel mai mult, şi apoi îi duse pe cei şapte fraţi la bătrân.

Cum îi văzu, bătrânul întinse o pânză de mătase la intrare, pe care ei să păşească, îi primi cu căldură şi îi servi cu cele mai alese mâncăruri şi băuturi. Cei şapte fraţi îi spuseră că trăiau pe tărâmul duhului Enduri, în văzduh, şi-l rugară să fie bun cu sora lor şi, după ce petrecură trei zile la casa bătrânului, plecară. Cât despre fată, aceasta se mărită cu fiul cel mic şi cei doi trăiră ani mulţi şi fericiţi.

Cum au ajuns pasările să migreze spre nord

poveste de sub Steaua Polară

Se povesteşte că demult, tare demult, păsările care acum zboară spre nord în lunile de vară, îşi petreceau tot timpul anului în sud. într-o bună zi, simţind că arşiţa este din ce în ce mai sufocantă, ele se strânseră la sfat.

— Am dus întotdeauna lipsă de hrană şi de aer proaspăt vara, ouăle ni se strică pe căldură asta, şi ca urmare, avem mai puţini puişori, ziseră ele. Trebuie să descoperim alte ţinuturi în care să ne petrecem lunile calde de vară. Să trimitem pe cineva dintre noi să caute un loc potrivit.

Căzură de acord că cel mai potrivit era cocorul. Acesta, deşi era cam fudul, putea să le ducă la îndeplinire planul, fiind tare descurcăreţ. Era vestit ca zburător şi, cu picioarele sale lungi, putea merge şi pe jos tară să obosească în răstimp de trei ani trebuia să zboare înspre vest, est şi înspre nord şi să afle care era locul cel mai potrivit în care păsările să se poată stabili.

Şi pomi domnul Cocor în zbor dar, nici nu plecă el bine, că soţia lui. Doamna Barza îl invită la ea pe domnul Nagâţ. Cu penajul lui verde, lucitor, acesta era cel mai arătos dintre toate păsările. Era de felul lui sprinten şi vesel şi ştia să se poarte cu doamnele. Aşa că nu trebuie să ne mire faptul că doamna în cauză îl plăcu şi îi aprecie, în mare măsură, toate atenţiile. Nagâţul se mută deci la doamna Barză şi se înţelegeau tare bine împreună.

Trecură aşa trei ani şi, într-o noapte întunecoasă, domnul Cocor se întoarse din călătorie. Zbură direct la cuibul său şi era cât pe ce să-l vadă pe domnul Nagâţ părăsind cuibul. Acesta din urmă, zărându-l pe domnul Cocor, se furişă afară şi se ascunse sub cuib.

Şi-i zise domnul Cocor, doamnei Berze:

— Am cutreierat prin multe locuri şi am descoperit că cele mai bune dintre toate sunt cele din nord. Acolo, clima este plăcută şi răcoroasă şi se găseşte hrană din belşug. Sunt locuri cât se poate de potrivite pentru creşterea puilor. Dar nu cumva să crezi că sunt prost. Mâine la adunare, o să le spun celorlalte păsări că în nord nu sunt locuri bune de trăit. Asta le va descuraja de tot şi

apoi, neavând pe nimeni care să ne stânjenească, vom zbura doar noi spre nord şi vom duce un trai uşor şi confortabil.

Domnul Nagâţ, care auzise totul, nu mai putu răbda şi îşi luă zborul.

— Mac – mac! izbucni el.

— Parc-am auzit o voce şi un fâlfâit aici sub cuib, îi zise domnul Cocor, doamnei Berze.

— Da de unde, vorbeşti prostii, dragă! zise doamna Barză. Ţi s-o fi părut. Să ştii că de când ai plecat nu am avut nicio noapte liniştită. Auzisem mereu că cineva fluieră, cântă, râde sau geme în preajma mea.

— Aşa o fi, zise domnul Cocor.

Ei, dar în apropiere locuia şi Răţuşca, prietena domnului Nagâţ, o fiinţă mititică şi guralivă şi acesta se duse s-o viziteze.

— Ai auzit că s-a întors domnul Cocor? o întrebă el.

— Şi ce-i cu asta? zise doamna Răţuşcă.

— Vrea să ne ducă de nas pe toţi, asta-i.

— Da de unde, nu se poate! strigă doamna Răţuşcă. Fii sigur că un domn atât de respectabil ca domnul Cocor n-ar face aşa ceva.

— Asta s-o crezi tu! i-o întoarse domnul Nagâţ. Şi ca să te conving, am să-ţi mai spun ceva. Eram în apropiere când l-am auzit zicându-i soţiei sale, doamna Barză, că cele mai bune locuri se găsesc în nord, dar că va păstra secretul pentru el şi familia sa, pe care o va duce acolo.

— Tâlharul! strigă doamna Răţuşcă. Stai să vezi numai, amară pâine va mânca el de azi înainte. Va regreta că şi-a bătut joc de picioarele mele scurte, în faţa prietenilor mei.

Convocară de îndată o adunare, şi le poftiră pe toate păsările, atât pe cele mari, cât şi pe cele mici. Domnul Cocor luă primul cuvântul şi le înşiră câte în lună şi-n stele despre cele văzute şi întâlnite în călătorie.

— Am cutreierat pământul spre est şi spre vest zise el, şi am aflat că pe acolo este le fel ca pe aici: arşiţa e la fel de mare, nu e prea mult loc şi hrana e puţină. Dar în nord este şi mai rău. Acolo e frig tot

timpul anului. Dar ceea ce este într-adevăr neplăcut este faptul că în nord trăiesc păsări uriaşe cu ciocurile şi ghearele ascuţite ca nişte coase. Sunt înfometate ca lupii, şi, cei ce ajung în nord, nu mai pot trage speranţă să se întoarcă vii.

— Dar tu cum ai reuşit să te întorci? întrebă doamna Răţuşcă şi, întorcându-se cu faţa către adunare, zise:

— Să nu credeţi ce ne spune domnul Cocor, prieteni. Soţiei lui i-a spus cu totul altceva. Pe noi ne duce de nas, vrea să se bucure numai el de belşugul din ţinuturile nordice.

— Cum îndrăzneşti să mă ponegreşti înaintea unei adunări onorabile ca cea de aici?! strigă domnul Cocor, şi înainte ca celelalte păsări să-l poată opri, se năpăstui asupra doamnei Răţuşcă. O zgârâie cu ghearele, o lovi cu ciocul, şi-i suci picioarele, şi ar fi omorât-o dacă celelalte păsări n-ar fi tras-o deoparte.

— Ruşine, domnule Cocor! strigară păsările. S-o baţi în halul ăsta pe biata doamnă Răţuşcă, mamă de familie! Vai, dar bine că a scăpat cu viaţă.

Mai discutară ce mai discutară şi căzură de acord că, dacă domnul Cocoi i-ar fi mînjit, n-ar fi fost atât de furios pe doamna Răţuşcă, numai pentru că le-a povestit ceea ce aflase; ea a demonstrat prin asta cât este de cinstită. Şi întrucât acesta o lăsase invalidă era cât se poate de clar că el avea obligaţia să o îngrijească şi să o hrănească. Asta i-ar fi fost şi învăţătură de minte. Să ştie altă dată că nu avea voie să-şi facă dreptate cu pumnii.

Dar acum se ivise o altă problemă: trebuia să meargă altcineva în nord, în locul domnului Cocor. Au dezbătut şi treaba asta, şi alegerea s-a făcut în favoarea domnului Vultur, care era cel mai rapid zburător şi avea privirea cea mai pătrunzătoare dintre toţi.

Cum se termină adunarea, domnul Vultur o şi porni spre nord. Stătu acolo vreo douăsprezece luni şi se întoarse în primăvara anului următor.

Văzându-l, păsările se adunară din nou şi le povesti că în nord totul era frumos şi că acolo ar fi cel mai nimerit loc pentru creşterea puilor. Era răcoare, hrană se găsea din abundenţă şi nici vorbă să existe păsările răpitoare de care le vorbise domnul Cocor.

Fără să mai piardă timpul, păsările începură pregătirile pentru călătoria lor spre nord şi erau gata să plece când doamna Răţuşcă, schiloadă şi cu aripa ruptă, apăru înaintea lor.

— Ascultaţi-mă, prieteni, am şi eu a vă spune ceva, zise ea. Anul trecut mi s-a întâmplat ceea ce aţi văzut cu toţii. Aţi fost martori că afurisitul de Cocor m-a bătut numai pentru că v-am spus adevărul. M-a schilodit şi nu ştiu ce o să mă fac acum că plecaţi cu toţii şi mă lăsaţi singură aici. Ajutaţi-mă, vă rog!

— Doamna Răţuşcă are dreptate, ziseră păsările. N-o putem lăsa aici singură, în scurt timp s-ar prăpădi! Şi întrucât toată vina o poartă Cocorul, ori de câte ori vom călători spre nord va trebui s-o ducă în spinare.

Şi de atunci, de fiecare dată când păsările zburau înspre ţările nordice, domnul Cocor trebuia s-o poarte pe doamna Răţuşcă în spinare, atât la dus, cât şi la întoarcere.

Mihalţul şi prinţesa

poveste de sub Steaua Polară

A fost odată un moş şi-o babă. Ei nu aveau copii. Moşul construia curse pentru animale şi prindea peşte, pentru a-şi asigura traiul. într-una din zile, mergând spre cetatea regelui, văzu un Mihalţ, adică un peşte de râu cu capul mare şi turtit, acoperit cu solzi verzi. Peştele stătea întins pe ţărmul stâncos. Când să-l omoare, acesta-i spuse:

— Cruţă-mă moşule, şi-ţi voi fi de ajutor de astăzi înainte, întocmai ca un fiu. Moşul băgă Mihalţul într-un sac, îl duse acasă şi-i spuse neveste-sii:

— Nu avem copii, nevastă, dar Mihalţul acesta ne va fi ca un fiu.

Şi trăi Mihalţul cu moşul şi cu baba şi aceştia îl îngrijiră şi îl hrăniră până cândse făcumare, şi-i zise moşului:

— Du-te şi-l vezi pe rege şi spune-i că vreau să mă însor cu fiica lui.

— Regele nu-şi va da fata după unul de teapa noastră, fiule, zise moşul. Au peţit-o regi, prinţi şi negustori, dar pe toţi i-a refuzat.

— Aşa o fi, dar, cu toate astea, va trebui să mergi, zise Mihalţul. Moşul se duse la casa regelui, unde fu poftit înăuntru.

— Ce doreşti? întrebă regele.

— Fiul meu, Mihalţul, m-a trimis s-o cer de nevastă pe fiica ta, Prinţesa, îi răspunse moşul.

— Chiar aşa? Mulţi regi, prinţi şi negustori i-au cerut mâna, dar pe toţi i-am alungat.

Fiica regelui, care stătea după un paravan, grăi astfel:

— E adevărat ce spui, tată, dar de ce nu-l pui la încercare cum ţi-e obiceiul? Dacă-ţi va îndeplini dorinţa, mă voi mărita cu el; dacă nu, îl vei ucide.

Regele lăsă bărbia în piept şi căzu pe gânduri.

— Iată ce are de făcut, îi zise el, moşului. Să ridice o casă nouă chiar aici, lângă palat. Fiica mea nu poate sta în casa ta cea veche. S-o facă însă într-o singură noapte. Dacă nu, acolo o să vă stea capetele, unde vă stau acum picioarele, atât ţie, cât şi feciorului tău.

Bătrânul plecă amărât nevoie mare.

— De ce eşti supărat, tăicuţule? întrebă Mihalţul.

— Cum să nu fiu! zise moşul. Regele nu ţi-o dă pe fata lui de soţie, decât dacă-i vom construi o casă într-o singură noapte. Iar dacă nu vom reuşi, ne va tăia capetele.

— Ei, nu fi supărat! Culcă-te liniştit, ce-o fi, o fi.

Cum adormiră moşul şi baba, Mihalţul se furişă afară, se dădu peste cap şi se făcu un fecior chipeş cum nu s-a mai văzut. Apoi flutură o baghetă de fier şi o aruncă cu vârful în pământ, şi pe dată apărură în acel loc, treizeci de oşteni gata înarmaţi.

— Ce doreşti stăpâne? întrebară ei.

— Construi-ţi o casă lângă casa regelui, dar vedeţi, să fie la fel de frumoasă ca şi a lui, zise Mihalţul.

— Aşa va fi! răspunseră în cor cei treizeci de bărbaţi, şi plecară, făcând să se cutremure pământul sub picioarele lor.

Feciorul se întoarse în casă, se prefăcu iarăşi în peşte şi se culcă. A doua zi dis-de-dimineaţă, îl trezi pe tatăl-său şi-i zise:

— Du-te de îndată la casa regelui, că o să ai ce vedea.

Moşul se aşternu la drum şi, când ajunse la casa regelui, nu-i veni să-şi creadă ochilor, văzând lângă aceasta o casă mai bogată şi mai arătoasă. Iar regele, care tocmai se uita pe fereastră, o văzu şi el.

„Fiul moşului nu-i un om de rând, dacă a reuşit să facă o asemenea casă" gândi el.

La rându-i, moşul se duse la rege şi-i zise:

— Fiul meu, Mihalţul, vrea să ştie ce ai de zis.

— Ei bine, spuse regele, fiica mea nu se poate mărita în biserica cea veche, aşa că va trebui să construiască una nouă, cu trei poduri lângă ea: unul care să ducă de la casa veche la cea nouă, al doilea, de la biserica veche la cea nouă şi cel de-al treilea, pe care să-l folosească mirii şi invitaţii după nuntă, între biserica cea nouă şi casa lor cea nouă. Şi dacă n-o să facă toată lucrarea în răstimp de o noapte, vă voi tăia la amândoi, capetele.

Şi plecă moşul, întristat, plângând amarnic, şi abia ţinându-se pe picioare, de speriat ce era. Cum ajunse acasă, fiul său îl întâmpină în uşă.

— De ce plângi, tăicuţă? întrebă el.

— Cum să nu plâng?! răspunse moşul. Regele ne cere să construim o biserică cu trei poduri lângă ea. Şi dacă nu vom reuşi, ne va tăia capetele.

— Du-te la culcare şi dormi liniştit, îi zise Mihalţul. Şi mâine dimineaţă să fii pregătit de drum.

Moşul se culcă, iar Mihalţul se furişă afară pe uşă, se dădu peste cap şi se prefăcu un fecior chipeş. Îşi învârti bagheta de fier, o aruncă şi o înfipse cu vârful în pământ, şi în acel loc apărură treizeci de oameni înarmaţi.

— Ce doreşti stăpâne? întrebară ei.

— Construiţi-mi o biserică la fel de bună ca cea a regelui şi cu trei poduride piatră lângă ea.

— Aşa vom face! ziseră cei treizeci de oşteni şi plecară.

De îndată ce sunetul marşului celor treizeci de oşteni se stinse, feciorul intră în casă,se dădu peste cap, se prefăcu ceea ce fusese înainte şi apoi se culcă. A doua zi dis-de-dimineaţă, el se trezi şi-i zise tatălui său:

— Du-te degrabă la rege, tăicuţă, că o să ai ce vedea.

Moşul o porni la drum. Ajunse la casa regelui destul de devreme şi – ce credeţi că văzu? Trei poduri de piatră şi o biserică ce se înălţa lângă cea a regelui, şi care era cu mult mai bogată şi mai frumoasă.

Tocmai atunci regele, uitându-se pe fereastră, văzu şi el minunăţia.

„Feciorul moşului nu e un om de rând, dacă a reuşit să facă ceea ce a făcut" îşi zise el.

Moşul merse spre casa regelui şi era atât de vesel, încât i se părea că pământul de sub picioare e moale ca un covor.

— M-a trimis feciorul meu, Mihalţul. Vrea să ştie ce mai ai de spus, zise moşul.

— Mai am încă o dorinţă: să-mi aducă o sanie şi trei cai. Dacă îmi va îndeplini şi această dorinţă, o va avea pe fiica mea de soţie, chiar dacă vor râde toţi de ea, din pricina asta. Dar dacă nu o face, o să vă tai capetele la amândoi!

Şi plecă moşul, căinându-se amarnic şi de abia ţinându-se pe picioare, de speriat ce era. Feciorul îl întâmpină în uşă:

— De ce plângi, tăicuţă?

— Cum să nu plâng! Regele nu ţi-o va da pe fiica lui de soţie, decât dacă-i aduci o sanie şi trei cai. Iar dacă n-o vei face, ne va tăia la amândoi capetele.

— Dormi, tăicuţă, şi te odihneşte, îi zise Mihalţul, şi mâine dimineaţă să fii gata de drum, că o să ai ce vedea.

Moşul se culcă, şi Mihalţul se furişă afară din casă, se dădu peste cap şi se prefăcu un fecior chipeş. învârti bagheta şi o înfipse cu vârful în pământ şi deîndată apărură treizeci de oşteni.

— Ce doreşti stăpâne? îl întrebară ei.

— Aduceţi-mi o sanie şi trei cai! le porunci Mihalţul.

— Pe dată, stăpâne! strigară cei treizeci de oşteni. Şi plecară în goană, iar feciorul se dădu peste cap şi se prefăcu ceea ce fusese înainte, se duse la culcare şi a doua zi dimineaţă îl trezi pe tatăl său şi-i zise:

— Mergi la casa regelui, că o să ai ce vedea.

Moşul porni la drum şi când ajunse la casa regelui văzu o sanie şi trei cai în faţa uşii. Se urcă în sanie şi se prefăcu că repară ceva la ea, când regele, care tocmai se uita pe fereastră, îl văzu.

— Mihalţul nu-i un om de rând, dacă a făcut tot ceea ce i-am cerut! zise el.

— Feciorul meu ţi-a îndeplinit dorinţele, spuse moşul, aşa că trebuie să i-o dai pe fiica ta de soţie.

— Aşa voi face, ce-am promis e bun promis, zise regele. Adu-l pe fiul tău, aici! Moşul fu nespus de fericit şi merse acasă tot într-o fugă.

— Ei, tată, o voi avea de soţie pe fiica regelui, sau nu? întrebă Mihalţul.

— Da! şi am venit să te iau şi să te duc la cununie, zise moşul, şi-l băgă pe Mihalţ într-un săculeţ, pornind cu el spre casa regelui. Auzind de nuntă, oamenii ce treceau pe lângă el, îl priveau şi-i ziceau râzând:

— Regele trebuie să fie nebun dacă-şi dă fata după un peşte.

Dar moşul nu se oprea şi nu le dădea nicio atenţie celor ce îşi băteau joc de el. Ajunse la casa regelui, scoase Mihalţul din săculeţ şi îl aşează pe un scaun.

Nunta începu şi ţinu o săptămână încheiată, şi ori de câte ori trecea sticla cu vin pe la moş, acesta îi turna câte puţin şi Mihalţului. Dar cum toate au un sfârşit, aşa se puse capăt şi nunţii, şi mirii rămaseră singuri.

Trei ani trăi Mihalţul în casa cea nouă, laolaltă cu soţia sa şi ziua era peşte, iar noaptea, bărbat, într-o zi, Prinţesa se trezi dis-de-dimineaţă şi făcu focul. Se aşezâ lângă sobă, dusă pe gânduri şi întristată:

„Toţi au râs de mine în aceşti trei ani. Cred că ar trebui să ard pielea soţului meu şi poate astfel, nu se va mai preface în peşte".

Zis şi făcu. Aruncă pielea în sobă şi o arse, dar când se întoarse în dormitor, soţul ei nu mai era de găsit. Se aşezâ la fereastră, întristată, şi zări o păsărică ce-i zise aşa:

— Ai ars pielea soţului tău cu trei zile mai repede, pentru că la capătul celor trei zile, soţul tăus-ar fi transformat în om pentru totdeauna.

După ce îl jeli o săptămână întreagă, întrebându-se într-una: „unde, vai, unde-l voi putea găsi pe soţul meu?" Prinţesa plecă în căutarea lui. Ajunse la marginea unui oraş şi o bătrânică ce stătea la fereastra casei sale, o văzu pe când trecea.

— Unde mergi, Prinţeso? o întrebă ea.

— Am ars pielea soţului meu şi am pornit în căutarea lui, răspunse Prinţesa. Şi-i zise bătrânică:

— Nu vei ajunge niciodată la el aşa cum eşti îmbrăcată. Pregăteşte-ţi trei perechi de cizme de fier, trei pălării de fier şi trei pâini de fier şi abia atunci porneşte la drum.

Prinţesa se întoarse acasă şi le porunci slujitorilor să-i facă tot ce o sfătuise bătrâna.Când totul fu gata, o porni din nou la drum. Trecu prin cetate şi pe la casa bătrânei şi aceasta o hrăni şi o adăposti peste noapte. A doua zi dimineaţa, pe când se pregătea de plecare, bătrânica îi zise:

— Mergi tot înainte până vei ajunge la o gură de peşteră. Acolo încalţă-te cu o pereche de cizme de fier, pune-ţi pe cap o pălărie de fier, muşcă din una dintre cele trei pâini de fier şi apoi coboară în peşteră. Vei întâlni mulţi oameni: unii vor plânge, alţii vor striga şi alţii vor cânta. Te vor ruga, pe rând, să stai cu ei, dar ţine minte: dacă nu ieşi din peşteră la timp, acolo vei rămâne pentru totdeauna. Când cele trei perechi de cizme vor fi roase de atâta purtat, pălăriile vor fi rupte şi pâinile de fier mâncate, vei ajunge la ieşire. Sora mea te va aştepta afară şi-ţi va arăta drumul mai departe.

Plecă Prinţesa şi, dacă a trecut timp mult sau mai puţin, nu putem şti, dar drumul pe care mergea se sfârşi brusc şi în faţa ei apăru o deschidere în pământ. îşi puse una dintre cele trei pălării şi prima dintre cele trei perechi de cizme, şi muşcând din prima pâine de fier, coborî. Se trezi într-un tunel lung. Pe amândouă laturile se găseau oameni: unii ţipau, alţii care plângeau şi alţii care cântau. O strigau cu toţii, rugându-o să rămână cu ei, dar ea mergea înainte lară contenire. Pe jos se aflau cuie ascuţite care i-ar fi rănit picioarele dacă nu avea cizmele, din tavan atârnau colţi de fier care ar fi zgâriat-o dacă n-ar fi avut pălăriile. Mâncă prima pâine de fier şi apoi pe cea de-a doua, o începu şi pe cea de-a treia, dar tunelul părea că nu se mai sfârşeşte, vocile care o strigau erau din ce în ce mai puternice. Dar nu se lăsă pradă disperării, îşi continuă drumul şi în cele din urmă, zări un firicel de lumină cât un vârf de ac. Cu greu se târî într-acolo. Ieşi din peşteră, dar era aşa de sfârşită că abia după o săptămână se simţi în putere să-şi continue drumul. Mergând mai departe, zări o casă, se îndreptă în grabă spre ea şi se trezi faţă în faţă cu o băbuţă, care era sora celei din oraş.

— Vai, Prinţeso! zise ea. Dar încotro te duci?

— Am ars pielea soţului meu şi-acum am venit până aici să-l caut, zise Prinţesa. Nu-mi pasă dacă mor, chiar dacă nu-l găsesc, pentru că l-am iubit foarte mult!

— Soţul tău, Mihalţul, zise băbuţa, a trecut pe aici acum zece ani. S-a căsătorit cu o altă fată, cu fiica Regelui Focului. Rămâi cu mine o vreme şi mai târziu îţi voi arăta unde să-l găseşti.

Prinţesa o ascultă, iar după o săptămână băbuţa îi dădu un pieptene şi-i zise:

— A venit vremea să porneşti din nou în căutarea soţului tău. Casa în care locuieşte el se află lângă un deluşor. Să te aşezi pe deluşor şi să te piepteni cu pieptenul pe care ţi l-am dat. Vor veni trei femei, toate semănând între ele şi fiind îmbrăcată la fel. Cea din mijloc este noua lui soţie. Ea te va ruga să-i vinzi pieptenul, iar tu să-i răspunzi că eşti de acord numai dacă te va lăsa să petreci o noapte cu soţul ei, Mihalţul.

Prinţesa făcu întocmai. Intră în grădină, se aşeză pe deluşor şi începu să se pieptene. Apoi veniră cele trei femei semănând leit între ele şi fiind îmbrăcată la fel. Cea din mijloc zise:

— N-am văzut niciodată un pieptene atât de frumos! Vindemi-l mie, te rog!

— Nu pot, numai dacă-mi oferi ceva în schimb.

— Dar ce anume? întrebă femeia.

— Lasă-mă să petrec o noapte în odaia soţului tău.

— N-am nimic împotrivă. Dă-mi numaidecât pieptenul!

— Ţi-l voi da imediat ce vom fi acolo.

— Atunci, vino să mergem!

Când ajunseră, noua soţie a Mihalţului îi spuse să aştepte la uşă, intrând numai ea. După scurt timp se întoarse, poftindu-o pe Prinţesă înăuntru. Prinţesa se îndreptă spre patul în care dormea Mihalţul, dar, deşi îl

strigă disperată, nu reuşi să-l trezească. Se făcu dimineaţă, o cheie se răsuci în broască şi cea de-a doua soţie a Mihalţului, intră în cameră.

— Ţi-ai petrecut noaptea aici, acum pleacă! îi zise ea, Prinţesei.

Şi se întoarse Prinţesa la casa băbuţei, mai tristă ca oricând. Trecu o săptămână încheiată, dar nu reuşi să-şi alunge tristeţea; la sfârşitul săptămânii, băbuţa îi dădu un inel şi-i zise:

— Pune-ţi pe deget inelul şi du-te de te aşează din nou pe delușor. După câtva timpvor veni trei femei şi iarăşi cea din mijloc te va ruga să-i vinzi ei, inelul. Spune-i că i-l vinzi şi pune-i aceeaşi condiţie.

Plecă Prinţesa şi ajunse la marginea grădinii şi acolo se aşeză pe delușor. Apoi sosiră cele trei femei şi cea din mijloc o rugă să-i vândă inelul.

— Ţi-l vând dacă mă laşi să petrec o noapte în odaia soţului tău.

— Foarte bine! zise femeia. Dă-mi acum inelul.

— O să ţi-l dau când ajungem acolo!

— Atunci, vino să mergem!

Când ajunseră în faţa odăii, intră ea singură mai întâi şi abia pe urmă o lăsă pe Prinţesă.

Prinţesa se apropie de patul în care Mihalţul dormea dus, deoarece cea de-a doua soţie îi dăduse o „licoare fermecată care te-adoarme pe dată". Şi cu toate încercările ei, nu reuşi să-l trezească până dimineaţă, când sosi noua soţie a Mihalţului.

— Ţi-ai petrecut aici noaptea, cum ne-am înţeles, acum trebuie să pleci, zise ea.

Aşa că Prinţesa se întoarse la casa băbuţei, peste măsură de supărată şi-i povesti cele întâmplate. Şi-i zise atunci băbuţa:

— Trebuie să încerci încă dată. Uite, ai aici o basma, şi una mai frumoasă ca asta nici c-ai să mai găseşti. Dar, bagă de seamă, asta-i ultima oară că te mai pot ajuta. Ştii ce ai de făcut. Dacă nici de data asta nu vei reuşi, n-ai să-ţi mai vezi bărbatul niciodată.

Şi Prinţesa plecă. Ajunse la delușorul din capătul grădinii, îşi aranja basmaua pa cap şi se puse pe aşteptat. După câtva timp sosiră cele trei femei, şi cea din mijloc îi zise:

— N-am văzut niciodată o basma atât de frumoasă! Vinde-mi-o mie!

— E o basma fermecată şi nu o pot vinde numai dacă mă vei lăsa să petrec o noapte în camera soţului tău.

— Foarte bine, te las. Dă-mi basmaua!

— îţi voi da-o imediat ce vom ajunge acolo.

— Atunci, vino să mergem!

Şi din nou cea de-a doua soţie îl adormi pe Mihalţ, încât Prinţesa nu-l putu trezi. Când se făcu ziuă, ea se întrista atât de tare, încât izbucni în pâns. Tocmai atunci cheia să răsuci în broască, uşa se dădu în lături, şi intră val vârtej cea de-a doua soţie.

— Ai stat destul. Acum pleacă, îi zise ea. Dar înainte ca să termine de rostit aceste cuvinte, o lacrimă căzu din ochii Prinţesei pe obrazul Mihalţului, şi-l trezi.

— Plouă, zise el, deschizând ochii. O picătură mi-a căzut pe obraz. Se uită înjur,şi văzând-o pe Prinţesă, zise:

— Aşteaptă, femeie, tu cea de-a doua soţie, nu fi atât de grăbită! Femeia aceasta este prima mea soţie şi e cea adevărată.

Cea de-a doua soţie rămase mută de supărare şi Mihalţul, întorcându-se spre Prinţesă, îi zise:

— Bine ai venit Prinţesă! Mă bucur nespus! Apoi Mihalţul îi puftì la el pe vecinii cei mai bătrâni şi după ce îi servi cu bucate alese şi vin, le zise:

— Spuneţi, oameni buni! Spuneţi-mi care dintre aceste două femei merită să rămână cu mine. Una dintre ele şi-a riscat viaţa ca să mă găsească, pe când cealaltă era gata să mă vândă pentru nişte fleacuri ce i se ofereau: un pieptene, un inel, sau o basma.

— Soţia ta adevărată este cea care şi-a riscat viaţa pentru tine, şi pe ea trebuie să o primeşti în casa ta, ziseră bătrânii.

Şi se ospătară multă vreme, iar apoi Mihalţul, zise:

— E timpul să plecăm, Prinţesă! închide ochii!

Prinţesa închise ochii, şi o boare de vânt îi trecu peste faţă.

— Deschide ochii, Prinţesă! zise el!

Prinţesa deschise ochii, şi – ce minunăţie! Se trezi într-o casă frumoasă, în care stătea pe o canapea împreună cu soţul ei. Casa era înconjurată de o grădină plină de flori şi dincolo de zidurile grădinii se întindea oraşul.

Mihalţul îi zise:

Prinţeso, a trebuit să suferi atât de mult din cauză că ai cerut să mi se dea de îndeplinit trei sarcini foarte grele, înainte de a te mărita cu mine.

îi poftiră apoi în casa lor şi pe părinţi şi petrecură multe zile. Mihalţul deveni rege şi trăi împreună cu Prinţesa în bucurie şi fericire.

Hanul Solombo

poveste mongolă

Demult, tare demult, trăia un han pe care îl chema Solombo. Era hanul foarte bogat, dar copii nu se învrednicise să aibă. O slugă de-a lui, săracă lipită, avea în schimb iurta[43] plină de plozi; cel mai mic dintre ei, un băieţel voinic, cu ciuful des, abia împlinise trei ani.

Odată veni la Solombo un înţelept, un lama de vază, care îi spuse:

— Băiatul cu ciuf din ailul[44] vecin îţi va risipi într-o zi toată agoniseala.

Hanul se sperie şi cugetă în sinea lui: „Nu va fi bine deloc dacă fiul unui coate-goale va ajunge să mă moştenească. Trebuie să împiedic aceasta, cu orice preţ".

Şi, într-o bună zi, hanul intră în iurta slugii sale şi-i spuse:

— Dă-mi mie băiatul, ca să-l trimit la învăţătură.

Mama băiatului nu voi să-l dea, dar taică-său nu putu să se împotrivească stăpânului şi i-l dădu. Hanul le făcu în schimb multe daruri, apoi luă copilul şi plecă.

După câteva zile, hanul duse băiatul în stepă şi îl îngropă în zăpadă.

Tocmai atunci, umbla prin stepă o ciavganţ – o bătrână pribeagă – care strângea argal[45]. Auzind plânset de copil, se uită înjur, dar nu văzu nimic. Atunci porni spre locul de unde se auzeau scâncetele. Deodată, chiar de sub picioarele ei, răsună un geamăt jalnic. Se aplecă bătrâna şi privi cu luare aminte, dar în afară de zăpadă nu se vedea nimic.

— Ce-o mai fi şi asta? se minună femeia. N-or fi umblând niscaiva duhuri rele prin preajmă? Şi vru s-o ia la fugă, dar tocmai atunci auzi limpede un glas de copil venind de sub zăpadă. Fără să mai stea pe gânduri, puse mâna pe lopata cu care strângea argal şi se apucă să dea zăpada la o parte. Dedesubt, într-o groapă săpată de curând, găsi un băieţel de vreo trei ani, pe jumătate îngheţat, cu un moţ de păr negru şi des. îl ridică de acolo cu grijă, îl strânse la piept şi, acoperindu-l cu poalele, îl duse în iurta ei. După ce îl îngriji câtva timp, îl dădu unei familii fără copii.

Băieţandrul crescu, ajunse flăcău puternic şi voinic şi se însură cu o fată frumoasă şi deşteaptă.

Când vestea că flăcăul cu ciuful des e viu şi sănătos ajunse la curte, hanul Solombo îşi pierdu iar liniştea.

---

43 cort de păslă

44 mică aşezare, avînd una sau mai multe iurte

45 bălegar uscat, folosit drept combustibil

Zi şi noapte se gândea cum să facă să-l piardă pe voinic. în cele din urmă porunci ca acesta să fie adus înaintea lui.

— Du-te la tartorul tărâmului întunecat şi adu-mi de acolo un suflet, îi spuse hanul.

Tânărul se întoarse acasă şi-i povesti nevestei sale ce i-a poruncit hanul. După ce se sfatuiră, nevasta îi zise:

N-ai ce face, trebuie să te duci. Eu am să-ţi pregătesc pentru drum un sac cu ochi, un sac cu vine şi un sac cu sare. în drum ai să întâlneşti un corb, şi când o să vrea să-ţi scoată un ochi – fiindcă vii din ţara cu oameni văzători – tu să-i dăruieşti sacul cu ochi. Apoi ai să întâlneşti o zgripţuroaică, şi aceea o să vrea să-ţi tragă vinele – fiindcă vii din ţara cu oameni vânoşi – iar atunci tu să-i dai sacul cu vine. Şi, în sfârşit, o să-ţi iasă în cale o cămilă uriaşă, care umblă după carne de om, fiindcă e sărată, dar tu să-i dai sacul cu sare. După asta, poţi să te crezi ca şi scăpat de toate necazurile.

Tânărul îşi aruncă sacii pe umăr şi porni la drum. Deodată în calea lui apăru o femeie cu două coame în frunte.

— încotro ai pornit-o, voinice?

— La tartorul tărâmului întunecat.

— Vai, ce bine! întreabă-l, te rog, de ce am fost blestemată să port toată viaţa coamele astea?

Tânărul făgădui că va întreba şi merse mai departe.

Când, ce văzu? O mulţime de oameni construiau un templu. Cum se apropie de ei, cum îl şi întrebară:

— încotro, voinice?

— Spre tartorul tărâmului întunecat.

— Atunci, fii bun şi află de la el de ce templul pe care îl construim noi se dărâmă mereu.

Tânărul făgădui să le îndeplinească rugămintea şi porni mai departe.

Când, mai încolo, dădu de o lotcă în care şedea un pescar.

— încotro ţii drumul, voinice? întrebă pescarul.

— La tartorul tărâmului întunecat.

— Rogu-te, află şi pentru mine de ce de atâtea zile nu mă mai pot ridica în picioare.

— Bine, se învoi tânărul şi o apucă iar pe drumul său, care-l duse până la doi munţi. Unul era din aur curat, iar al doilea din argint.

„Mare minune", gândi el, dar nu se opri şi trecu mai departe. Deodată apăru în zbor un corb negru care-i croncăni:

— Noroc, voinic-viteaz. Ce faci? După cât se vede, ai sosit din ţara celor văzători. Ia să-ţi scot eu ochii.

Dar tânărul îi dădu pe loc sacul cu ochi, apoi plecă mai departe şi merse, şi merse, până ce îi ieşi în cale o zgripţuroaică bătrână.

— Vii din ţara celor vânoşi, şuieră ea. Ia stai, să-ţi trag vinele din tine.

Dar voinicul îi dădu sacul cu vine şi atunci zgripţuroaică se potoli.

Când să-şi continue drumul, văzu venind spre el, în goană mare, o cămilă uriaşă, care strigă:

— A, iată un om din ţara celor care mănâncă sărat! Chiar acum o să mă înfrupt din carnea ta cea gustoasă şi sărată.

Dar voinicul răsturnă pe loc sarea din sac; dihania se aruncă asupra ei, iar viteazul trecu în linişte mai departe.

Merse el, merse şi, în sfârşit, ajunse pe tărâmul întunecat. Stăpânul nu era acasă. Când ciocăni, din cort ieşi nevasta tartorului.

Spre mirarea voinicului, aceasta, de cum îl văzu, îl recunoscu ca fiind fratele ei.

Pasămite, demult de tot, de pe când tânărul nostru era încă prunc în faşă, pasărea măiastră, hangarid, o răpise de pe păşunea pe care păştea oile hanului Solombo şi i-o dăduse de soţie tartorului.

— Cum ai ajuns aici? îl întrebă femeia, după ce-şi veni în fire de bucurie că şi-a văzut frăţiorul. Om viu şi nevătămat n-a pătruns la noi până acum.

După ce-a ascultat povestea lui, de-a fir-a-păr, îi zise:

— Am să te ascund în cort şi voi încerca să aflu singură tot ce vrei să ştii. Altă cale mai bună nu văd.

Femeia săpă o groapă adâncă sub vatră, îl ascunse acolo pe frate-său, acoperi groapa cu un scut de lemn,

iar peste scut presără pământ. Apoi aduse cenuşă, cărbuni şi aprinse focul.

Seara, tartorul veni acasă, călare pe un cal negru. Mult timp, însă, calul nu voi să se apropie de cort – tot fornăia şi se ridica în două picioare. Tartorul îl potoli cu mare cazną, dar, de cum intră în cort, întrebă:

— Ce s-a întâmplat? Calul meu parcă a turbat – se vede treaba că a simţit el ceva. Adu-mi repede oasele galbene de ghicit.

înainte de a-i da oasele, nevastă-sa sări de trei ori peste un câine mare şi trecu de trei ori pe sub pântecele lui.

Tartorul luă oasele, le înşiră în faţa lui, iar ele-i spuseră că sub cenuşă, sub pământ, sub o scândură, stă pitit un om cu faţa de aramă.

Căută el prin toată casa, dar nu găsi nimic şi se mânie.

— Oasele astea mint fără nicio ruşine, nu-s bune de nimic, zise el şi le azvârli afară. Apoi cină şi se pregăti de culcare. Atunci, nevastă-sa îi puse prima întrebare:

Când m-a răpit pasărea hangarid şi m-a adus la tine, am văzut pe pământ o femeie cu două coame în frunte. De ce i-or fi crescut coamele alea?

— Odată, un om sărac i-a cerut lapte pentru copii şi ea n-a vrut să-i dea. De aceea i-au crescut coamele.

Apoi nevastă-sa îi puse cea de-a doua întrebare:

— Am mai văzut apoi nişte oameni care nu puteau cu niciun chip să construiască un templu: numai ce-l clădeau până la acoperiş, se şi dărâma. De ce oare?

— Mai înainte oamenii ăştia se ţineau numai de jafuri şi nimiceau totul în calea lor. Acum sunt pedepsiţi. Orice-ar face, nimic n-o să le reuşească, răspunse tartorul.

Şi nevastă-sa îi puse cea de-a treia întrebare:

— Am văzut apoi un pescar pironit în lotca lui. Pentru ce-o fi oare pedepsit?

— Pentru că prindea peşte şi alte vieţuitoare ale apei şi trăia de pe urma lor. Când o să înţeleagă că nu e voie să-i prindă şi să-i vândă[46], se va putea desprinde de lotcă.

— în drumul meu, continuă să întrebe femeia, am dat apoi de doi munţi – unul de aur curat, iar celălalt de argint. Ce crezi, oamenii ar putea lua nişte aur şi nişte argint de acolo?

— Câte puţin, da, dar numai dacă au de gând să-l folosească pentru fapte bune, care să nu aducă vătămare nimănui. Altfel nu se poate.

Dis-de-dimineaţă, tartorul plecă iar să dea o raită prin lume. Nevastă-sa îi dădu fratelui ei să mănânce, să bea, îi povesti tot ce auzise, îşi luă rămas bun de la el şi-i dărui la plecare un suflet din împărăţia tartorului.

în drum spre casă, voinicul se opri, în dreptul munţilor cu pricina şi luă cu sine atâta aur şi argint cât putea duce calul.

După ce le dădu tuturor celor care-l aşteptau răspunsurile dorite, se întoarse în ailul de baştină şi îi spuse, plin de bucurie, nevestei:

— Numai mulţumită sacilor tăi m-am întors viu şi nevătămat şi am îndeplinit cu bine porunca hanului. De aceea, drept mulţumire, ţi-am adus mult aur şi argint.

în ziua următoare, se duse la hanul Solombo, îi dădu cele cerute şi-i spuse:

— M-am văzut cu tartorul tărâmului întunecat – e un om tar blând şi cumsecade. Chiar şi cu un nevoiaş ca mine s-a purtat prieteneşte şi cu respect. Iar la despărţire mi-a dăruit o grămada de aur şi argint.

Hanul cel nesăţios începu să-l pizmuiască pe sărac.

„Dacă un prăpădit ca el, fiul unui sărăntoc, a adus atâta aur şi argint, atunci eu, hanul, care mi-s os domnesc, o să capăt atâta aur că o să ajung cel mai bogat om din lume“, cugetă el şi hotărî să se ducă la tartorul tărâmului întunecat.

Plin de nerăbdare, hanul Solombo o porni cu avânt la drum, dar, neştiind dinainte ce primejdii îl pândeau în

---

46 religia budistă interzice prinderea peştelui

cale, ca să se ferească, pieri de o moarte năprasnică: corbul îi scoase ochii, zgripţuroaică trase vinele din el, iar cămila îl mâncă.

După ce pieri, pe tronul lui se urcă voinicul cu ciuful des, iar oamenii din hanatul acela trăiră de atunci în fericire şi pace.

Cei doi badarcini

poveste mongolă

în vremurile de demult, trăiau doi badarcini – doi oameni fără căpătâi. Unul dintre ei era bun la inimă şi gospodarii îl dăruiau din belşug, iar celălalt era rău şi nimeni nu-i dădea nimic.

„Asta numai fiindcă mergem tot timpul împreună", gândi badarcinul cel rău şi cugetă în sinea lui că trebuie să scape de stânjenitorul său tovarăş.

Odată, într-una din drumeţiile lor, badarcinii dădură peste un cuib de vultur uriaş, în care erau trei ouă. Dintr-un ou ieşi un pui de ogar, din altul o curea, iar din cel de-al treilea un pui de vultur.

Badarcinul cel rău îl îndemnă pe cel bun să se suie în cuib, ca să ia cureaua şi puiul de ogar. Acesta se sui în cuib, dar nu mai putu să iasă din el: pasămite, cuibul era foarte adânc. Badarcinul cel rău o porni mai departe, iar pe tovarăşul său îl lăsă să moară de foame. Acesta zăcu multă vreme în cuib, până ce puterile îl părăsiră aproape cu totul. Dar iată că pe neaşteptate îi sosi scăparea: veni vulturiţa şi-i aduse puiului ei un popândău gras. Cum plecă vulturiţa, badarcinul luă popândăul de la puiul de vultur şi-l mâncă. Apoi prinse cureaua de marginea cuibului, se căţără cu ajutorul ei până sus, ieşi de acolo şi o porni din nou la dram.

Merse el ce merse şi ajunse la un munte pe care se afla un templu părăsit de oameni. Podeaua templului era plină de murdărie lăsată de animale şi de păsări. Era târziu şi badarcinul se pregăti de culcare.

Abia se băgă el sub masa mare de rugăciune şi se lungi să doarmă, că din toate părţile începură să se adune fiare de tot soiul.

Badarcinul se piti mai bine şi ascultă ce-şi vorbeau fiarele între ele.

— Tu ce-ai mâncat azi? îl întrebă tigrul pe lup.

— Un viţel. L-am înhăţat la adăpătoare, la marginea oraşului. Turmele hanului trec mereu pe acolo, că altă apă mai pe aproape nu au.

— Dar tu ce-ai vânat? îl întrebă tigrul pe corb.

— Nimic! croncăni corbul supărat. Dar am auzit că s a îmbolnăvit prinţesa. Mâine se vor face slujbe pentru însănătoşirea ei şi se vor aduce jertfe. Măcar atunci o să mănânc şi eu pe săturate!

— Dar tu, vulpe, cu ce te-ai desfătat? o întrebă tigrul pe vulpe.

— Cu nişte măruntaie prea gustoase! se lăudă vulpea. Fiarele începură apoi să flecărească despre fiica hanului. Lupul ar fi vrut să ştie dacă poate fi vindecată, iar tigrul se porni să-l lămurească ce trebuie să se facă pentru lecuirea ei.

— în urechea dreaptă a prinţesei a intrat o pereche de păianjeni care a făcut pui. Acum sânt şaisprezece cu toţii. Dacă păianjenii au să fie ademeniţi să iasă din urechea prinţesei, atunci ea se va îndrăveni. Pentru asta ar trebui să se pună la clocotit o căldare cu apă, să se încălzească urechea dreaptă a prinţesei la abur şi să se bată într-o tobă, strigând: „Păianjenilor, ieşiţi afară!" Şi ei vor ieşi.

— Dar nu ştii cum s-ar putea aduce apa mai aproape de târlele hanului? întrebă corbul.

Nimic mai simplu, răspunse tigrul. Chiar în apropierea lor se află un izvor astupat cu pietre. Dacă s-ar găsi un voinic care să dea pietrele la o parte, apa ar trece drept prin oraş.

— Şi unde e oraşul în care trăieşte acest han?

— Spre soare-apune.

Sosi dimineaţa şi templul se goli. Badarcinul se duse la hanul cu pricina, iar acesta începu să se jeluiască de boala fiicei sale şi să-l întrebe dacă nu ştie vreun leac.

— Ştiu, cum să nu ştiu, răspunse badarcinul. Porunceşte să mi se ridice o iurtă, să fie adus un vas cu apă, iar deasupra lui să se atârne o tobă, şi-ţi voi lecui fata.

Hanul îndeplini pe dată toate dorinţele badarcinului. într-o iurtă nouă făcură focul şi fierseră apă într-un vas. Când apa începu să clocotească, badarcinul îi porunci fiicei hanului să-şi încălzească urechea dreaptă deasupra aburilor, iar el lovi în tobă şi strigă:

— Ei, păianjenilor! A sosit vara. N-auziţi cum tună? Ieşiţi din vizuina voastră.

Şi – minunea minunilor! toţi cei şaisprezece păianjeni ieşiră unul după altul din urechea prinţesei, căzură în apa clocotită şi se opăriră!

Din ziua aceea, prinţesa începu să se însănătoşească repede, iar hanul se purta faţă de badarcin cu mare respect. îi dărui o iurtă şi îl lăsă să trăiască la curtea sa.

Odată, hanul îl chemă pe badarcin la el şi-i spuse:

— Ajută-mă cu un sfat. Adăpătoarea e tare departe de noi şi pe drumul către ea lupii nesfârşite multe vite. Nu s-ar putea găsi apă pe undeva mai pe-aproape?

Badarcinul îl sfătui pe han să cureţe izvorul despre care auzise vorbindu-se în templu. Slugile hanului dădură la o parte grămada de pietre uriaşe care-l astupau şi apa, într-un torent zgomotos, o luă drept spre oraş.

încredinţându-se a doua oară de înţelepciunea badarcinului, hanul îşi înconjură oaspetele cu şi mai multe onoruri, iar când acesta se pregăti să plece în ţinuturile sale de baştină, îi dărui o iurtă albă, cu toate cele trebuincioase, şi multe slugi.

Şi badarcinul cel bun o pomi către casă. Merse el, merse şi deodată zări înaintea lui, într-un nor de praf, o făptură ciudată.

Apropiindu-se mai mult, îl recunoscu pe vechiul lui tovarăş, badarcinul cel rău. Slab şi zdrenţăros, abia îşi mai târa picioarele. Badarcinul cel bun îl opri, îi dădu să mănânce şi să bea şi-i povesti tot ce i se întâmplase între timp.

Badarcinul cel rău se umplu de invidie când auzi şi o rupse la fugă spre templul de pe munte. Noaptea se ascunse în el, aşteaptă sosirea fiarelor şi se puse să le asculte.

Lupul îi spuse tigrului:

— Sunt grozav de flămând. Spune-mi, unde aş putea găsi ceva de mâncare?

— Caută primprejur şi ai să găseşti, îi răspunse tigrul. Lupul se apucă să caute, dădu peste badarcinul cel rău şi-l sfâşie în bucăţi.

Iar badarcinul cel bun trăi de atunci în linişte şi fericire.

Slujbaşii nătăfleţi ai hanului cel înfumurat

poveste mongolă

în vremurile străvechi trăia odată un flăcău îndrăzneţ şi deştept, pe nume Enhel. De mulţi ani slujea la un han ca grăjdar, dar niciodată nu putuse să-şi vadă stăpânul la faţă. Şi iată că într-o bună zi se ivi un astfel de prilej. Enhel veni la vraciul hanului, ca să-şi scoată o măsea bolnavă, şi se opri lângă porţile palatului.

— Ce cauţi aici? strigă la el străjerul. Şterge-o, că acuşi trebuie să iasă hanul.

— Ştiu, răspunse flăcăul, dar hanul însuşi mi-a poruncit să-l aştept aici ca să ieşim împreună la plimbare.

îndată au apărut opt slugi care purtau o lectică cu un moşneag pipernicit în ea. Când alaiul trecu pe lângă Enhel, acesta nu se putu abţine şi spuse:

— Eu mă aşteptam să văd un bărbat în putere, călare pe cal, şi când colo câţiva oameni cară în spate o stâlpitură care seamănă cu o babă slăbănoagă şi hodorogită.

Hanul auzi cuvintele flăcăului şi începu să-l ocărască.

— Pleacă de aici, sac de oase putregăite!

— Oare trupul meu plin de vigoare îi pare hanului un sac de oase putregăite? râse Enhel. Oasele mele îs albe, pe când ale hanului s-or fi înnegrit de mult ce-şi chinuieşte supuşii.

Hanul se înfurie peste măsură şi vru să-l lovească pe îndrăzneţ, dar nu-şi socoti bine mişcările şi căzu jos din lectică. De durere nu mai putu să bleştească niciun cuvânt, iar flăcăul râse mai tare.

— După câte văd, trupul sfinţit al luminăţiei voastre nici nu simte durerea. Eu, după o asemenea căzătură, nu mi-aş fi venit ni fire cu una, cu două!

Hanul se făcu ca şi cum nu l-ar fi durut nimic şi spuse:

— Nu meriţi să-ţi arăt ce nemaipomenit de puternic sânt. Oşteni, puneţi mâna pe el! Şi le

porunci slugilor să-l care cu lectica mai departe.

Doi slujbaşi se apropiarăîn fugă de Enhel şi începură să-l certe:

— Ce ţi-a venit, nenorocitule, să vorbeşti în felul ăsta cu hanul? O să te pună acum la cazne cumplite!

Enhel îşi luă un aer speriat şi spuse:

— Oameni buni, faceţi cu mine ce vreţi, un lucru doar vă rog: nu-mi daţi nimic de mâncare. Vraciul hanului mi-a spus aşa: „Din cauza mâncării, burta o să ţi se umfle şi o să mori în groaznice chinuri".

— Păi cum poţi trăi fără hrană? întrebă unul din slujbaşi.

— Am o măsea fermecată care mă hrăneşte.

— Aha, asta era! se bucurară slujbaşii. Atunci, o să ne desfătăm, mai întâi privind cum îţi pocneşte burdihanul, iar apoi o să-ţi scoatem măseaua cea fermecată.

Enhel se prefăcu că-l podideşte plânsul.

— Lacrimile tot n-au să-ţi folosească la nimic, aşa că pune-te de mănâncă! strigară slujbaşii şi aşezară în faţa lui Enhel un blid mare cu carne grasă de berbec.

Enhel se prefăcu că mestecă fără nicio plăcere şi mâncă pe săturate.

— Ei, cum e? îl iscodiră slujbaşii.

— Simt că-mi plesneşte burta! se jelui el.

— Şi care-i măseaua fermecată?

Enhel le arătă măseaua bolnavă, iar aceştia i-o scoaseră imediat.

— Acum, prostule, pregăteşte-te, că ţi-a sunat ceasul cel de pe urmă.

— Nu eu sânt prostul, ci voi, răspunse Enhel. M-aţi hrănit, şi apoi mi-aţi scos tocmai măseaua care mă durea. Ce-mi mai lipseşte? Iar moartea să mai aştepte, că abia am împlinit douăzeci de ani; voi ar trebui să socotiţi câte zile mai aveţi de trăit!

Zicând acestea, Enhel sări în spinarea unui cal şi pe-aci îi fu drumul.

Bandi vânătorul

poveste mongolă

în vremurile de odinioară trăia un vânător sărac, pe nume Bandi. Odată Bandi luă urma a şapte tigri; pe şase dintre ei îi ucise, dar pe al şaptelea nu-l nimeri şi acesta scăpă cu viaţă.

Trecură mai multe zile şi iată că Bandi începu să se pregătească să plece la oaste. îşi luă rămas bun de la neamuri, îşi sărută nevasta şi copiii şi, împreună cu alţii de o seamă cu el, o porni la drum.

în fruntea recruţilor era un om mai vârstnic, cam de vreo patruzeci de ani. Spre seară se opriră pentru popas. în zori băgară de seamă că din peştera vecină a ieşit un tigru care s-a ascuns în munţi, în ziua următoare, tigrul apăru din nou: abia se deşteptară flăcăii, că umbra binecunoscută a fiarei şi fulgeră prin apropierea lor. Căpetenia îi întrebă:

— Care dintre voi a încercat să vâneze acest tigru şi nu l-a nimerit? Toţi tăceau.

Atunci căpetenia le porunci ostaşilor să-şi pună căciulile una lângă alta, iar ei se ascunseră prin preajmă.

Abia se pitiră toţi după o movilă că se şi ivi tigrul. Din două salturi ajunse lângă grămada de

căciuli, o înhață pe cea, a lui Bandi și o făcu bucăți.

— Deci tu ai lăsat tigrul în viață! se repezi căpetenia la Banii.

— Da, răspunse cu tristețe vânătorul.

— Noi nu vrem să pierim cu toții din cauza ta. Rămâi aici, ucide tigrul și abia după aceea să ne ajungi din urmă! Și căpetenia o porni mai departe, cu detașamentul după el.

Lui Bandi nu-i rămase altceva de făcut decât să se așeze la pândă și să-și aștepte dușmanul.

Tigrul veni seara, ca de obicei. Bandi văzu cu groază că fiara se furișează drept spre el. în ultima clipă, când tigrul se aruncă asupra lui, Bandi apăsă pe trăgaci și, în același timp, își pierdu cunoștința.

își veni în fire abia spre dimineață și, dintr-o dată, simți o greutate apăsându-i picioarele. Ridicându-se cu mare trudă, Bandi dădu cu ochii de tigrul mort. Eliberându-și picioarele de sub leșul fiarei, o luă la goană pe urmele tovarășilor săi, dar nu izbuti să-i mai ajungă.

Atunci se sui în vârful unui deal și privi roată, jur împrejur. La poalele dealului ardea un foc, iar în ceaunul de deasupra lui fierbea ceva. Bandi cobori din vârful dealului, merse pînă la focul acela, mâncă fiertura toată și se culcă apoi în scobitura unei stinci. Deodată, lângă ceaunul gol se ivi ca din pământ un om burduhănos. La brâu îi atârna un cuțit lung.

— Cine mi-a mâncat mâncarea? răcni el cu glas fioros. Bandi, de frică, înhață pușca și, fără să ochească, trase. Burduhănosul căzu, dar în aceeași clipă se ridică din nou în picioare.

— Cine a tras? Să iasă la vedere, că de nu, îl nimicesc! Urlă el.

După ce-și reîncărcă pușca, Bandi ieși de după stinci și-și ceru iertare, spunând că a tras de spaimă.

— Nu-i nimic, spuse stăpânul ceaunului. Eu sânt hanul acestor locuri și te iert, deși m-ai rănit de moarte. Palatul meu e la miazănoapte de aici. Ia această cheie, intră în casa mea și stăpânește-o sănătos! Și, spunând aceste vorbe, hanul își dădu duhul.

Vânătorul porni în direcția arătată. După câtăva vreme văzu într-adevăr un palat mare, în jurul căruia păsteau o mulțime de vite, și intră în el.

în timpul nopții, Bandi auzi o ușă scârțâind. Părea că cineva încearcă să deschidă ușa iatacului. Zărind în întuneric un ochi roșietic, Bandi sări în sus de spaimă și, smulgând pușca din cui trase un foc. Luminița roșie dispăru, iar el adormi din nou, liniștit.

Dimineața, Bandi se uită pe geam și văzu în fața casei un elefant, iar alături de el leșul unei dihănii îngrozitoare.

De atunci Bandi și elefantul se împrieteniră și trăiră împreună. Se dovedi că se născuseră pe aceleași meleaguri. Curând, pe cei doi prieteni îi apucă dorul de casă, așa că o porniră spre țara lor de baștină.

între timp, cei din familia lui Bandi, încredințați că el pierise sfâșiat de tigru, îl plângeau fără încetare.

Când Bandi, viu și nevătămat, apăru în aii călare pe un elefant, bucuria lor nu mai avu margini. Dar revederea fu de scurtă durată – sorocul serviciului militar încă nu trecuse – și Bandi fu din nou chemat la oaste. îl lăsă acasă pe elefant, iar acesta avu grijă ca familia lui Bandi să nu ducă lipsă de nimic.

întorcându-se de la oaste, Bandi trăi mulți ani fericiți, împreună cu ai săi și cu credinciosul elefant.

Povestea mânzului fermecat

poveste mongolă

Demult, tare demult, trăia pe lume un moș cu baba lui, care aveau o fiică de o frumusețe nemaivăzută. Și mai aveau și vite nenumărate, cită frunză și iarbă, într-una din hergheliile lor păștea o iapă care încă nu avusese mânji, iar pe pășunea lor creștea un copac ce nu înflorise și nu dăduse
încă rod niciodată.

Odată, într-o seară, bătrânul se întoarse de la pășune și le spuse nevestei și fiicei sale:

— Iată că iapa noastră cea stearpă a fătat un mânz alb, de trei ori mai lung decât maică-sa. Iar pomul cel tară rod a înflorit și curând o să facă poame.

— Pot să mă duc să văd și eu? întrebă fata.

— Acum e prea târziu, așteaptă până mâine, răspunse taică-său, dar fata îl bătu la cap până când se învoi s-o lase. Alergă la iapa cea stearpă și-i văzu mânzul cel alb, de trei ori mai lung decât ea. Fata îl privi cit îl privi, apoi gustă câteva poame dulci și zemoase din pomul neroditor și dădu să plece, când, deodată

mânzul îi spuse cu grai omenesc:

— Apropie-te, frumoaso! La noapte o să vină să te fure un mangas[300]. N-ar fi mai bine să fugi din aceste locuri?

— Şi ce să fac? îl întrebă cu glas întristat fata.

— încalecă-mă şi o să plecăm împreună. Numai că trebuie să iei cu tine un pieptene şi o cute.

Pata se duse acasă, luă un pieptene şi o cute, iar după aceea porniră la drum lung. Merseră ei ce merseră şi calul îi zise:

— Aruncă pieptenele în urma ta şi spune: „Prefă-te, înapoia şi nu în faţa mea, într-o mare de foc". Dar ia seama ca nu care cumva să încurci vorbele.

Fata însă încurcă vorbele şi spuse:

— Prefă-te, în faţa şi nu înapoia mea, într-o mare de foc. Calul văzu în faţa lui marea de flăcări şi-i spuse:

— Fiică a unor oameni de treabă, unde ţi-a fost capul? O să încerc să sar peste mare, dar ţine-te voinicește în şa.

Calul sări peste mare, iar fata, din fericire, se ţinu bine şi nu căzu. Mai merseră ei o vreme, apoi calul spuse:

— Acuma, aruncă cutea în spate şi spune aşa: „Prefă-te înapoia şi nu în faţa mea într-un uragan turbat, cu vârtejuri de ploaie".

De astă dată, fata nu mai greşi şi spuse vorbele aşa cum trebuia. După un timp, calul vorbi din nou şi-i zise:

— Hanul şi hani ţa acestor locuri îl cercetează pe fiecare nou venit, nădăjduind ca vor găsi o soţie potrivită pentru fiul lor. îndată haniţa va trimite o servitoare ca să vadă cine a intrat în împărăţia ei, un flăcău ori o fată: dacă-i fecior, atunci, pe unde a trecut, iarba va rămâne călcată, iar dacă-i fată, nu.

într-adevăr, curând sosi o slujnicuţă, care începu să flecărească vrute şi nevrute cu fata culcată în iarbă. Când fata se sculă de jos, câteva fire de iarbă rămaseră sulcate. „S-a prostit de tot haniţa noastră", gândi în sinea ei slujnica şi se întoarse nu prea lămurită la curte. Dar calul îi spuse fetei:

— Haniţa n-o să se încreadă în spusele slujnicei şi o să te cheme la un ceai la care trebuie să te duci neapărat. Curând o să ajungi soaţa fiului de han. Dar, dacă ţii la fericirea ta, nu uita că, niciodată, nu va trebui să mă baţi cu biciul. De asemenea, nici chiar pe han să nu-l laşi să mă încalece sau să mă împiedice cu lanţul.

A doua zi, odată cu răsăritul soarelui, sosi slujnica haniţei, care o pofti pe fată la curte. Fiul hanului o îndrăgi de cum o văzu. în aceeaşi zi au orânduit ospăţul de nuntă, iar tinerii au trăit apoi în linişte şi fericire. După un timp, însă, fiul hanului a trebuit să plece pentru trei ani de zile pe nişte tărâmuri îndepărtate.

în ăst timp, soţia lui urma să devină mamă. Pe când se pregătea de drum, soţul îi spuse că tare i- ar plăcea să plece călare pe calul ei.

— Ia-l, se învoi soţia, dar ai grijă să nu-l împiedici cu lanţul.

— Şi cum o să-l las în câmp neîmpiedicat? se miră bărbatul ei. Aşa că trebui să-i dea şi piedicile de fier, iar el încalecă şi plecă. După câteva luni, soţia îi născu un băieţel frumos. Hanul cel bătrân hotărî să-şi bucure fiul şi trimise la el un sol cu o scrisoare în care îl vestea de naşterea pruncului. Zi şi noapte goni solul călare. în împărăţia mangasului trebui să schimbe calul, dar prăpădi scrisoarea şi o pomi la drum mai departe, fără ea. Mangasul găsi scrisoarea şi hotărî ca peste noapte să meargă şi s-o fure pe frumoasa noră a hanului.

Era în amurg. Nora hanului şedea acasă, când, deodată, auzi un nechezat de cal.

— Te pomeneşti că mi s-a întors calul, se bucură ea. Sări din pat, îşi aruncă pe umeri un şal şi alergă în uliţă. Şi ce să vadă, chiar calul ei era!

— Ai uitat de cele ce ţi-am spus şi i-ai dat bărbatului tău piedicile de fier. Iată că s-a şi întâmplat o nenorocire. îmbracă-te repede şi ia-ţi băiatul cu tine. La noapte o să vină mangasul să te fure. Grăbeşte-te!

Tânăra mamă se pregăti într-o clipită de plecare, îşi luă fiul în braţe şi încalecă. Credinciosul ei cal porni în galop. Merseră ei aşa multă vreme, până când calul se istovi de tot şi atunci se opri în mijlocul unei stepe pârjolite de soare.

— Eu am să mor curând, spuse calul, dar tu, după moartea mea, să spui aşa: „Fie ca picioarele calului meu să se prefacă în patru plopi înalţi, unul de aur, unul de argint, unul de mărgăritar şi altul de coral, iar trupul lui într-o mare întinsă de cristal".

— Nu muri, începu să plângă femeia cea frumoasă. Cui mă laşi; aşa, singură, cu un copilaş în braţe?

— în coama mea sânt patru fire de păr de aur. Rupe unul din ele cu dinţii, iar eu, după un timp, o să înviez.

Frumoasa rupse atunci cu dinţii unul din firele de păr de aur din coama calului şi acesta, pe dată, îşi dădu duhul.

Tânăra femeie plânse, se amărî, dar nu mai era nimic de făcut, aşa că spuse:

— Fie ca picioarele calului meu să se prefacă în patru plopi: unul de aur, altul de argint, unul de mărgăritar şi altul de coral, iar trupul lui într-o mare de cristal.

Nici n-apucă ea bine să rostească aceste vorbe, că se şi trezi pe un ostrov mititel în mijlocul mării. Se uită roată în jurul ei şi văzu cei patru plopi. Abia se caţără femeia, cu copilul în braţe, în plopul de aur, că şi sosi în goana mare mangasul şi începu să roadă copacul. Când plopul de aur fu gata să se prăbuşească, femeia cu fiul ei trecură în plopul de argint.

— Degeaba, că tot n-ai să scapi de mine, urlă mangasul şi începu să roadă din plopul de argint. Când plopul de argint se prăvăli la pământ, mama cu copilul se caţără repede în cel de coral.

— Acum, chiar că am să te prind, se înfurie de-a binelea mangasul şi se apucă să roadă copacul următor.

Apoi veni şi rândul plopului de mărgăritar.

— Ei, de astă dată s-a zis cu tine, strigă mangasul şi îşi înfipse colţii în ultimul plop.

Plopul începu să trosnească şi să pârâie, când, deodată, unde nu apărură de undeva doi câini uriaşi şi îl sfâşiară pe loc pe mangas. în acest timp, mama cu băieţelul trecu marea.

Şi iată ce-i văzură ochii: departe, departe, pe coasta muntelui, se zărea venind un om călare pe un cal alb.

„Cine să fie oare?", se gândi frumoasa.

Spre dimineaţă, călăreţul se apropiase mult de tot. Câinii se aruncară lătrând în calea lui, dar se potoliră îndată şi începură să dea din coadă. Când se uită mai bine la el, tânăra femeie îşi dădu seama că era chiar soţul ei cel iubit! Şi începură să-şi povestească unul altuia prin câte au trecut, până ce s-au găsit.

— Dacă ăsta e calul meu, din coama lui trebuie să lipsească un fir de păr de aur, spuse nevasta şi se uită să vadă dacă aşa este – şi chiar aşa era! Iar soţii se întoarseră acasă şi trăiră de atunci în fericire şi belşug.

Demult, tare demult, trăia pe lume un hau. Şi hanul acela avea un singur fiu. A îmbătrânit hanul şi a venit vremea să-i dea tronul fiului său. Dar moştenitorul lui era tare tont. Nu numai că nu putea să cârmuiască o ţară, dar nici măcar bineţe nu era în stare să deie oamenilor, când trecea printr-un aii. Atunci hanul îşi chemă sfetnicii şi le spuse:

— Eu sânt bătrân, puterea împărătească a ajuns o povară pentru mine, iar fiului meu nu-i pot încredinţa treburile ţării. Gândiţi-vă cui am putea să-i dăm tronul.

Sfetnicii s-au adunat la sfat, au chibzuit bine şi au hotărât astfel: omul nu-şi taie picioarele fiindcă-i asudă, iar un fiu nu poate fi dezmoştenit fiindcă e prost.

— înălţate han, fie ca fiul tău să-ţi urmeze la tron, dar mai întâi însoară-l. Alege-i o soţie înţeleaptă, ca să poată descurca ea treburile împărăţiei, spuseră sfetnicii. Pentru aceasta, porunceşte, mărite han, să se zugrăvească mai anapoda toate vietăţile lumii, toate semnele alfabetului, toate ierburile şi toţi copacii apoi soarele cu luna şi stelele cerului. Iar înfăţişările astfel desenate să fie puse la răscrucea mare de drumuri, în calea călătorilor, iar toţi supuşii tăi, care trec prin faţa lor, să li se închine. Un om cu adevărat înţelept va vedea îndată greşelile zugrăvelilor acestora şi nu se va închina în faţa lor.

Hanul încuviinţă hotărârea sfetnicilor, îi adună pe cei mai buni pictori, zugravi şi gravori ai săi, le porunci să meşterească o zugrăveală minunată pe care să fie scrisă o bineştiută cugetare budistă, apoi o puse la răscrucea de drumuri. Alăturea porunci să fie ridicat un suburgan[47], iar înlăuntrul lui băgă doi grămătici

---

47 piramidă funerară, mormânt în formă de piramidă

cu merinde pentru trei zile, care trebuiau să scrie fiece vorbă rostită de cei ce veneau să se închine în faţa zugrăvelii aceleia. în toată împărăţia s-a dat citire următoarei porunci a hanului:

„Pentru toţi dreptcredincioşii, la răscrucea mare a fost pusă o rugăciune. Poruncesc ca toţi, fără osebire, timp de trei zile, să se înfăţişeze la locul cu pricina, ca să se închine. Cel care nu se va supune poruncii noastre va fi aspru pedepsit".

Toţi supuşii hanului se perindară, ca să se roage, timp de trei zile. Şi n-a fost om care să rostească o vorbă măcar peste cele cinci cuvinte obişnuite ale rugăciunii.

Dar iată că tocmai când grămăticii se pregăteau să dea în scris socoteală hanului de treaba care le fusese încredinţată, pe drumul dinspre miazănoapte mai apăru un om. Ei mai adăstară cu scrisul şi hotărâră să aştepte să treacă şi acesta. Omul era un bătrân de vreo optzeci de ani, care trăgea de funie un bou fără coarne. Boul căra în spate o iurtă veche şi hărtănită, iar în urma lui păşea o fată de şaptesprezece ani.

Văzând în calea sa tabla cu rugăciunea, bătrânul îi spuse fetei:

— Hai să deshămăm boul şi să ne închinăm. Fata, după ce citi rugăciunea, grăi:

— Nu, tată, n-are niciun rost să ne rugăm, să trecem mai departe. Bătrânul se supără:

— Eu nu mai am mult de trăit şi vreau să mă curăţ de păcate înainte de moarte, de ce nu-mi dai pace?

Fata însă îi răspunse:

— Nu face să ne certăm din lucruri proaste

Şi să ne rugăm zugrăvelilor aste.

Frumoase-s toate, dară neiscusit pictate!

Luna e lunguiaţă, nu rotundă,

Făcută e de-o mână cam bolândă.

Şi, tată, mintea pictorilor pi neroadă

Că zugrăviră porcii fără coadă.

Şi l-au uitat pe iepure dintre jivine,

Iar semnul „huvm", din rugăciune, nu e.

Bătrânul se învoi, că în faţa unei asemenea zugrăveli nu se cade să se roage şi o porniră mai departe.

Grămăticii scriseră tot ce-a spus fata şi-i arătară apoi hanului. Hanul rămase foarte tulburat de răspunsul fetei şi întrebă unde se află ea acum.

— Tatăl ei şi-a aşezat iurta pe malul râului de miazăzi. Hanul dori să o vadă şi porunci săi fie adus calul. Slugile îi spuseră că fata e plecată pe câmp să strângă argal. Hanul se duse atunci la bătrân. După ce se dădu cu el în vorbă de una, de alta, la plecare îi spuse:

— Ei, moşule, mâine dimineaţă, când o să vin iară, să faci bine sa mulgi boul şi din laptele lui să-mi pregăteşti nişte tarac[302]. Dacă n-ai să faci cele ce ţi-am spus, te ucid.

Moşul se sperie de o astfel de vorbă şi începu să se tânguiască. Veni fata şi-l întrebă de ce se tânguieşte, iar după ce tatăl ei îi istorisi toate câte fuseră, ea îi grăi:

— Nu te speria din atâta lucru, tată. Un om nu poate fi ucis cu una, cu două. N-o să te omoare el pentru un lucru de nimic ca ăsta.

Dis-de-dimineaţă, fata îi pregăti tatălui ei ceaiul, curăţă gunoiul din partea de miazănoapte a iurtei, primeni aşternutul, îl aşeză pe taică-său pe saltea, iar la intrarea în iurtă bătu doi pari între care întinse o sfoară. Când veni hanul după tarac, fata îi ieşi în întâmpinare şi-i spuse că nu-l poate pofti în iurtă fiindcă tatăl ei e tocmai pe cale să nască.

— Unde s-a mai pomenit, oare, ca un bărbat să nască? întrebă hanul, dar fata îi răspunse:

— Păi, nu voi, înălţimea voastră,

Gândit-aţi, spre mirarea noastră,

C-aş fi în stare eu să fac,

Din laptele de bou, tarac?

Dacă ăsta-i lucru adevărat

De ce n-ar naşte şi-un bărbat?

302. Hanul n-a mai avut ce-i răspunde şi, înghiţindu-şi vorba, se întoarse acasă. Când fata plecă iară după

argal, hanul veni din nou pe capul moşului şi-i grăi astfel:

— Acum, moşule, să-mi împleteşti din cenuşă o piedică pentru cal. Mâine dimineaţă, când oi veni, vreau să-mi împiedic calul cu ea. Dacă nu faci ce-ţi spun, o să-ţi tai capul.

Bătrânul începu din nou să se văicărească. Fata aduse argalul, îl întrebă de ce se jeluieşte, şi aflând care-i necazul, îi spuse:

— Nu te mai necăji, tată, din toate nimicurile.

Se sculă de dimineaţă, îi pregăti ceaiul, apoi împleti dintr-o mână de fân o piedică de cal. îndată ce hanul ieşi din casă, fata dădu foc finului pe care-l împletise şi căpătă în felul ăsta o piedică de cenuşă. Când i-o arătă hanului, acesta se întoarse acasă, tăcând mâlc, iar fata plecă din nou în treaba ei, după argal.

Şi iată că hanul veni iară la bătrân:

— Moşule, când oi veni mâine la tine, fiica ta să nu se afle nici pe uliţă, nici în iurtă, că, dacă dau de ea pe uliţă sau în iurtă, te las fără de zile.

Bătrânul iarăşi se sperie. Sosi fata, află ce-a mai zis hanul şi-i spuse moşului cu cea. Mai mare linişte:

— Nu-i nimica, lasă-l să vină.

Se sculă dis-de-dimineaţă, se uită în susul uliţei şi iată că hanul se şi îndrepta spre ei, cu toţi sfetnicii după el. Văzându-i, moşul se înspăimântă de-a binelea...

— Fata mea, acu' ce ne facem?

Şi ieşi în întâmpinarea hanului. Când colo, fata dispăruse. O căută bătrânul, o căută, dar nu dădu

de ea nicăieri. O căută hanul împreună cu sfetnicii, o căută, dar n-o găsi. în cele din urmă, plictisindu-se de atâta căutat, hanul spuse:

— în iurtă nu e, pe uliță nu e, urme pe pământ nu-s, în văzduh, aşijderea, nu e. Bine, fato, ieşi de unde te-ai ascuns!

Iar fata şezuse în ăst timp între perete şi învelitoarea de pâslă a iurtei. Când ieşi din ascunzătoare, hanul o lăudă pentru isteţimea ei şi se întoarse în palatele sale.

Fata plecă apoi din nou după argal, şi nanul veni iarăşi pe capul batonului.

— Să pui şaua pe cal şi să vii la mine când s-o îngâna ziua cu noaptea, între ziua de azi şi ziua cea de mâine. Numai să nu-mi vii pe drum. Dacă faci în alt fel, o să-ţi zboare capul de pe umeri.

— Acum chiar că nu mai am nicio scăpare. O să mă ajute, oare, şi de astă dată, fata mea? se necăji moşul.

Când se întoarse fata cu argalul, îl întrebă ce-a mai păţit. Moşul îi povesti totul.

— Dumneata, tată, du-te şi prinde, din oricare herghelie pe care o întâlneşti în drum, o iapă.

Bătrânul îi ascultă sfatul şi aduse din herghelia hanului o iapă albă. Cum se lăsă seara, fata puse şaua pe ea.

— Acu' pomeşte-o spre palatul hanului. Când oi ajunge la el, spune-i aşa: „La noi soarele apune, la luminaţia-voastră e deja noapte, iar la răsărit mijeşte lumina". Când te-o întreba pe ce drum ai venit, spune-i că pe iarba dintre două drumuri.

Moşul o porni către palatul hanului. Când ajunse, acesta îl întrebă, iar el îi răspunse în totul aşa cum îi poruncise fiică-sa. Hanul porunci sfetnicilor să-l înhaţe pe bătrân.

— Ia zi, moşule, singur ai născocit toate astea „ori te-a învăţat cineva?

— Nu eu le-am născocit, înălţate han, ci fata mea, răspunse bătrânul.

— Trebuie atunci ca fata ta să se mărite cu fiul meu. Du-te acasă şi ad-o încoace.

Se bucură bătrânul – mare noroc căzuse pe capul fiică-şi! – şi se grăbi cât putu spre iurta lui cea veche şi ponosită.

Dar fata nu vru să meargă la curtea hanului, nici în ruptul capului.

— Tată, du-te înapoi la han şi spune-i că nimeni pe lumea asta n-are dreptul să nesocotească legea şi obiceiurile noastre, grăi ea plină de supărare.

Bătrânul se întoarse la han şi-i spuse tot ce-i zisese fata.

— Fiica ta are dreptate, moşule. Mirele e acela care trebuie să meargă după mireasă, şi nu mireasa după mire. Eu sânt de vină şi fiul hanului, împreună cu tot alaiul, o porni către fată.

în felul ăsta, bătrânul îşi dădu fata hanului, iar el rămase să-şi ducă traiul mai departe, de unul singur.

Fiul cel prost al hanului dobândi o nevastă înţeleaptă, iar hanul şi haniţa, o noră care îi trezea dimineaţa, îi ospăta cu mâncăruri gustoase, iar seara le aşternea să se culce.

„Trăind cu o femeie atât de ageră, poate că s-o mai dezgheţa şi el la minte", gândea hanul. Şi ca să vadă dacă într-adevăr aşa merg lucrurile, după ce mai trecu o vreme, plecă împreună cu fiul său la vânătoare.

— Ia-o, fiule, înaintea mea, dar în aşa chip ca să salte coada calului. Acesta sări din şa şi începu a-i răsuci calului coada. Tatăl său îl ocărî, îl bătu şi plecară mai departe. Apoi hanul ucise o fiară, tăie din ea câteva bucăţi de carne şi-i porunci fiului său să aprindă focul, să pregătească un vas de lemn şi să frigă carnea. Băiatul făcu focul, doborî un copac mare, tăie o bucată din trunchi şi începu s-o cioplească.

— Ce faci acolo? întrebă taică-său.

— Un vas de lemn, răspunse fiul.

Hanul se supără şi-l bătu iar pe prostănac. Plecară apoi mai departe şi din nou uciseră o fiară. Hanul tăie o bucată de carne şi-l rugă pe fiul său să facă focul, să frigă carnea şi să-i pregătească un aşternut negru.

Băiatul aprinse focul, fripse carnea pe o frigare de fier şi, negăsind altceva negru de aşternut, smulse pâslă de pe şa şi o întinse pe jos. Taică-său îl bătu din nou, când văzu una ca asta.

întorcându-se acasă, tânărul se plânse nevestei că l-a bătut taică-său.

— A avut dreptate, îi răspunse ea. Trebuie să cugetăm bine la ce ţi-a zis. Şi după ce se gândi, îi spuse bărbatului ei ce greşeli făcuse. Curând, hanul şi fiul său o porniră din nou la vânătoare. Când Ieşiră în câmp, tatăl îi spuse fiului:

— Ia-o înaintea mea, dar în aşa chip ca să salte coada calului.

Băiatul îşi aduse aminte de ce-i spusese nevasta-sa şi o porni înaintea tatălui său în trap mărunt. Când

omorâră o fiară, hanul îi porunci fiului său să aprindă focul şi să pregătească un vas de lemn.

Băiatul făcu focul, ciopli o frigare de lemn şi fripse carnea. Taică-său mâncă, apoi o porni mai departe şi mai ucise o fiară.

— Tu, fiule, aprinde focul, pune carnea în frigare, iar după ce s-a fript, pregăteşte-mi aşternut negru.

Băiatul făcu focul, fripse carnea, iar când pământul se înnegri sub foc, dădu cenuşa la o parte ca să se poată şedea în locul acela. Taică-său mâncă, se aşeză pe pământul cald şi spuse:

— Mai înainte fiul meu nu ştia. Lucrurile astea, dar acum le ştie. Nevasta te-a învăţat sau tu, cu mintea ta, le-ai judecat?

— Cu mintea mea am judecat, tată. Dacă am ajuns han, m-am mai deşteptat şi eu.

Taică-său nu-l crezu şi-i spuse:

— Bine, fiule, eu rămân să mai vânez câte ceva, iar tu întoarce-te acasă, dar ai grijă ca nu care cumva să te rătăceşti în dram.

Hanul îl povăţui încotro s-o ia, dar fiul său se abătu din dram, trecu de casă şi se rătăci. Se sperie fiul hanului, când, deodată, văzu în faţa lui un cal. Luându-se după el, ajunse la o herghelie de cai, înnopta la herghelegiu, iar dimineaţa îi porunci acestuia să-l călăuzească până la curte. Văzându-l viu şi nevătămat, nevastă-sa se bucură:

— Ei, acum soţul meu se poate socoti cu adevărat han. Hanul cel bătrân se rătăci şi el în timpul nopţii, trecu hotarul unei împărăţii străine şi fu luat rob. Oricât a încercat el să se dezvinovăţească, nimeni nu l-a crezut că n-a venit cu gânduri rele. Trei ani zăcu într-o iurtă murdară, mai mult mort decât viu. Şi iată că hanul acelei ţări hotărî să-i ia viaţa. Iar robul ceru îngăduinţa ca înainte de moarte să trimită o scrisoare alor săi. Hanul se învoi, dar îi puse următoarea condiţie:

— De vei scrie de bine în scrisoare, o trimitem, de nu – să n-aştepţi nicio îndurare – te ucidem de îndată.

Şi îi dădură robului o hârtie, iar acesta scrise:

Eu tuturor cu plecăciune mă închin Şi vă vestesc că, pe meleag străin,
Bine trăiesc şi toate-mi merg din plin.
Cândva, mă voi întoarce iar acasă?
Doar gându-acesta singur mă apasă Să dormi sub baldachin albastru-i minunat Pe aşternuturi de mătăsuri
şi smarald, în perini roşii stau mereu, noapte şi zi,
Laptele-l beau din cupe sinilii.
Şi-ntr-un palat cu caturi opt, lucru măreţ,
Opt slugi mă ţin mereu la mare preţ.
Trăiesc aci nu ca un oaspete, ci ca stăpân,
Şi pân'la moarte aici voi să rămân.
De vreţi norocul meu să-l împărtiţi,
Să strângeţi turmele şi-ncoace să veniţi, în faţă să minaţi vite comute Şi-n urmă să se-nşire necomute.
Luaţi cu voi comori – v-or prinde bine-n cale – Luaţi chiar tot... Să uit era, îmi pare:
Cu maica lui era-n palatul nost',
Un mânz bolnav şi răpciugos.
Puteţi acolo să-l lăsaţi, pe loc,
Căci cinste nu ne face-un cal olog.
Doi pomi de santal, mari, rotaţi,
Sclipesc în soare auriţi.
Unul pe locu-i să-l lăsaţi Cu celălalt aici veniţi.
Apoi, în fundul marelui palat,
Sus, pe perete, în al meu iatac,
E-un foarfece-aurit ce prinde bine,
Fără de el, să nu veniţi la mine.

Prizonierul scrise scrisoarea şi o dădu cârmuitorului acelei ţări. Acesta citi scrisoarea şi spuse:

— Hei, ca pe ochii din cap păziți-l pe han!
Gonaci cu scrisoarea trimiteți la dușman,
Hârtia asta, cu vorbele-i meșteșugite,
Aur ne-aduce, argint și mândre uite.
Noi caravanele întâi să le vedem,
Și-apoi pe hanul cel bătrân cu săbii îl tăiem!

Și trimise hanul cel hain doi gonaci să ducă scrisoarea, să aducă răspunsul și să ia cu ei toată averea și toate vitele acestui prins de seamă.

Gonacii dădură scrisoarea fiului cel tont al hanului, iar acesta se bucură grozav, arătă scrisoarea mamei sale și dregătorilor și, de îndată, hotărî astfel:

— Pregăti-vă de drum lung... Despărțiți vitele comute de cele necornute. Adunați toate hergheliile, numai iapa cea bălțată și mânzul ei cel răpănos să rămână pe loc. Luați cu voi unul din cei doi copaci de santal, iar pe celălalt lăsați-l. în noua împărăție vom trăi mult mai bine.

Slugile hanului începură să alerge zorite de colo-colo, iar tânăra soție, care nu citise scrisoarea socrului său, o întrebă pe soacră-sa:

— Unde se pregătesc să plece? Și de ce au împărțit turmele în două?

— Păi, am primit o scrisoare de la socru-tău. Tu n-ai citit-o? se miră soacra.

Au început ele să caute scrisoarea, dar ia-o de unde nu-i, parcă o înghițise pământul. în cele din urmă, copiii au dat de ea într-o grămadă de gunoi. Nora cea isteață citi scrisoarea și le răstălmăci tuturor înțelesul ei adevărat. Iată ce scria, de fapt, hanul:

Cumplit necaz mă împresoară,
Și-i rog pe-ai mei în ajutor să-mi sară.
Aflați deci: rob căzut-am în străină țară,
Și mult mă tem, în orice ceas, că mă omoară.
Iar soarta mea e tare nemiloasă,
M-oi mai întoarce, oare, viu acasă?
Mănânc și stau sub cer descoperit, în târnă dorm, de moarte-s istovit.
Cu opt pereți e iurta, în care-s slugi – opt toate —
Să ies, cu ei aice, în stepă nu se poate.
Departe nu e clipa când simt că m-oi sfârși,
în pământ străin oasele-mi vor putrezi.
Dară de vreți să mă scăpați de moarte,
Atunci degrabă să veniți cu oaste:
Cei înarmați, în frunte; cei fără arme-n spate!
Gonaciul ce scrisoarea v-o aduce Să-l folosiți, la
mine vă va duce.
Dar dacă-s doi, atunci, neapărat,
Pe unul să-l ucideți de îndat'.
Iar doamna mea și fiul – vă-ncurcă amândoi!
De-aceea nu-i nevoie ca să-i luați cu voi.
Ca nora mea deșteaptă în țară altul nu-i, în toate
cereți sfatu-i – eu doar atât vă spui —
Și tâlcuri înțelepte la toate va găsi,
De-aceea, tară vorbă, conduși de ea veți fi!

Adună nora oastea, pe cei înarmați îi rândui în față, iar celor tară de arme le porunci să pășească în urmă. Pe unul din gonaci îl uciseră, iar pe celălalt îl păstrară ca să le arate drumul. Pe la miez de noapte, năvăliră pe pământurile hanului vecin și, dimineața, la răsăritul soarelui, îl eliberară pe hanul-socru. Iară pe hanul vecin, cel crud și hain, îl luară în robie.

Iată cum fata unui om sărman A-nvins oștirea unui han dușman.
Țara și-a dus-o spre izbândă,

Socrul scăpat-a astfel de osândă,
Şi-ncrederea în inimi s-a înstăpânit,
Că-nţelepciunea e un dar nepreţuit.

Povestea lui Banga

poveste mongolă

în vremurile de demult, trăia împreuna cu mama lui un flăcău sărac, pe nume Banga. Şi flăcăul ăsta nu avea nimic în afară de un topor. Cu el tăia lemne şi le vindea prin sate. Odată, Banga îs luă toporul, intră în pădure şi lovi un copac. Deodată, de undeva, se auzi clinchetul unui clopoţel. Banga se luă după el şi iată că văzu înaintea sa un lama, un înţelept sihastru, care stătea pe o stâncă.

— în sfârşit, ai sosit, fiule, spuse lama. Peste câteva zile o să vină mare viitură. Tu fa-ţi o plută, aşeaz-o pe maică-ta pe ea şi pluteşte aşa până o să întâlneşti o bătrână, un şarpe şi nişte şoareci. Şarpele şi şoarecii ia-i cu tine, dar pe bătrână, nici în ruptul capului.

După trei zile şi trei nopţi, într-adevăr, se pomi o mare viitură. Banga ascultă de sfatul lamei, îşi întocmi o plută şi se aşezâ pe ea împreună cu maică-sa. La un moment dat, de plută se apropie un şarpe şi îl rugă să-l scape. Flăcăul îl ajută să se caţăre pe plută. După aceea se apropiară înot şi şoarecii. Băiatul îi scăpă din necaz şi pe ei. Apoi auzi cum îl cheamă în ajutor femeia. Şi i se făcu milă de ea – era doar la fel de bătrână ca şi propria-i mamă! – aşa că o luă cu sine pe plută. Curând apa se retrase şi toţi cei pe care flăcăul îi scăpase de la pieire se împrăştiară care încotro.

într-un timp, flăcăul mergea prin pădure cu o povară grea pe umeri. Dintr-o dată, dinspre miazănoapte, se stârni un vânt puternic şi, ca şi cum ar fi fost o fiinţă vie, îi smulse povara din mâini, iar mai apoi şi toporul. Când se potoli vântul, flăcăul îşi văzu toporul aruncat pe jos, plin de sânge, iar în jurul lui numai urme însângerate. Culese toporul de pe jos, se luă după urme şi ajunse la o peşteră. Intră el în peşteră şi văzu că aceasta mai are o ieşire. Trecu de partea cealaltă a stâncii şi, deodată, în faţa ochilor lui se deschise o vale largă, iar în depărtare zări multe, nenumărate iurte.

Intră într-una din ele şi văzu înăuntru doi oameni cu capete de aramă şi picioare de antilopă. Amândoi se holbară aşa de urât la Banga, că acestuia îi pieri graiul de frică şi plin de spaimă, se repezi afară, în uliţă. Acolo dădu cu ochii de două case mari de piatră, cu lacăte uriaşe de fier la uşi. Dintr-una din ele se auzea plânsul cuiva. Flăcăul sfărâmă lacătul cu toporul intră în casă şi văzu o mare mulţime de oameni înghesuiţi acolo.

— Unde am nimerit, oare? întrebă el.

— în ţara mangaşilor, îi răspunseră oamenii. Ne-au adus aici ca să ne sugă sângele.

— Şi unde sunt acum mangaşii?

— De obicei umblă prin iurte, după pradă. Astăzi însă căpetenia lor şi-a rupt un picior şi a rămas în casă, să se vindece. Mangaşii se strâng îndeobşte la un semnal – când se bate în talgerele de bronz din casa de colo.

Banga ieşi în uliţă. Talgerele de bronz tocmai începeau să dăngăne. Tot felul de dihănii fioroase, la fel cu acelea pe care le văzuse mai înainte, se îndreptau către casa vecină.

— V-aţi strâns cu toţii? întrebă flăcăul, după ce toate dihăniile intrară înăuntru.

— Toţi, în afară de căpetenie.

— De ce?

— Fiindcă este bolnav.

Băiatul alergă repede în uliţă, propti bine uşa pe dinafară înconjură casa din toate părţile cu lemne şi-i dădu foc. Apoi îi eliberă pe toţi oamenii închişi în cealaltă casă şi, împreună cu ei se îndreptă spre căpetenia mangaşilor. Acesta, vrând să fugă încercă să se scoale din pat, dar căzu neputincios la loc. Flăcăul îl ucise cu toporul, luă cu sine multe pietre scumpe şi podoabe şi se întoarse acasă. Iată însă că de unde, de neunde apăru baba pe care o scăpase el de la înec; pasămite asta era chiar mama mangaşilor pe care-i omorâse Banga. Ea se duse la han şi-l dârî pe Banga spunând că a furat pietre preţioase din vistierie. Hanul porunci ca flăcăul să fie aruncat în temniţă.

Şi Banga ar fi murit acolo de foame, dacă nu i-ar fi sărit în ajutor şoarecii pe care-i scăpase de la înec. Aceştia îi aduseră tot timpul de mâncare. Iar şarpele se furişă în încăperile hanului şi-l strânse, şi-l strânse, aproape să-l sugrume. Dimineaţa, hanul îl chemă la el pe lama care locuia pe stânca cea înaltă şi-l rugă să-l lămurească de

ce-a încercat şarpele să-l sugrume.

— Pentru că ai aruncat în temniţă un om nevinovat, îi răspunse lama. Dă-i drumul băiatului şi şarpele o să te lase în pace.

„Cu siguranţă că flăcăul şi-a dat demult sufletul“, gândi hanul şi o luă la fugă spre temniţă.

Când, ce să vezi, Banga era viu şi sănătos, ba se şi îngrăşase puţin. Hanul se bucură, îl eliberă pe flăcău, îi dădu înapoi pietrele preţioase pe care i le luase, ba îi mai dărui şi altele pe deasupra.

Şarpele îl lăsă pe han în pace, iar Banga se întoarse acasă şi trăi mai departe cu maică-sa, în fericire şi îmbelşugare.

Moşul şi tigrul

poveste mongolă

în vremurile străvechi trăiau pe lume un moş şi o babă, care aveau câteva vaci şi câteva oi. Şi iată că un lup se nărăvi la averea lor şi începu să care în fiecare zi ba o oaie, ba o vacă. Odată, când moşul plecă la pădure după lemne, îi ieşi în cale un tigru care-i zise:

— Hai să ne măsurăm puterile, să vedem care-i mai puternic. Când auzi o treabă ca asta, moşul se sperie. „O să mă mănânce tigrul”, gândi el, dar cu voce tare spuse:

— Hai, dar nu îndată.

— Dar când şi unde?

— Mâine, în acelaşi loc, răspunse moşul. Şi se duse acasă.

— Ce mă fac acum? o întrebă moşul pe babă. Aceasta se gândi, se gândi, apoi îi spusemoşului:

— Du-te din nou în pădure. Taie un copac, dar numai atât cât să nu se prăvale.

Bătrânul aşa făcu.

A doua zi de dimineaţă, tigrul se şi afla la locul ştiut şi-l aştepta pe moş. Acesta îi spuse:

— Eu zic să ne întrecem mai întâi la doborâtul copacilor. Eu o să dobor un copac mare, iar tu altul.

Şi moşul numai ce atinse copacul tăiat cu umărul, că acesta se şi prăbuşi la pământ.

— Ei, ce zici, poţi şi tu să faci ca mine? îl întrebă moşul pe tigru, care se aruncă asupra unui copac, dar de doborât nu reuşi să-l doboare.

Tigrul se încredinţa că moşul e într-adevăr foarte puternic, aşa că-i spuse:

— Ai învins. Dar întrecerea noastră nu s-a terminat. Hai să ne mai măsurăm şi mâine puterile. Se zice că e puternic acela care poate să stoarcă apă dintr-o piatră.

Moşul se duse acasă şi-şi întrebă baba.

— Acu', ce mă fac?

Baba se gândi, se gândi, apoi îi întinse bărbatului ei o bucată de caş proaspăt.

— Ia-l şi bagă-l în adâncitura unei pietre. Moşul aşa şi făcu.

în dimineaţa următoare, tigrul se şi afla la locul ştiut. Moşul strânse piatra în pumn şi-i spuse tigrului:

— Priveşte cum o storc, tigrule.

Acesta strânse şi el o piatră, o strânse, dar degeaba, că nimic nu ieşea din ea. Atunci îl apucă spaima.

„Puternic mai e moşul ăsta”, gândi tigrul şi-l chemă la el în ospeţie. Tremurând de frică, moşneagul se învoi. Tigrul îl cinsti cu ceai şi cu fel de fel de mâncăruri, iar mai apoi îi zise: – Acum, hai să ne culcăm.

Moşul se făcu că l-a furat somnul, când iată ce-i văzură ochii: tigrul luă o sabie, o ascuţi şi ieşi din iurtă. Săracul moşneag înţelese că tigrul i-a pus gând rău şi că vrea să-i taie capul, aşa că înhaţă o piuă mare de aramă şi şi-o îndesă pe cap. Tigrul se furişă până în dreptul moşului, lovi în piuă o dată, de două ori, iar a treia oară sabia îi zbură din mâini în mii de bucăţele. Tigrul se sperie şi o luă la fugă, apoi, băgându-se de frică într-un colţ, aţipi, Atunci, moşul se ridică şi puse binişor piua la locul ei.

Dis-de-dimineaţă, scărpinându-se în cap, îi spuse tigrului:

— Pare-mi-se că în timpul somnului cineva m-a lovit uşor la cap.

— Eu sânt cel care a vrut ieri să te taie şi să te mănânce, dar n-am fost în stare, recunoscu

tigrul, fiindcă, într-adevăr, eşti de neînvins. Acum haide să facem ceai; tu du-te de adă nişte apă.

Moşul abia putu să ridice vasul de apă mare cât un butoi şi cu multă greutate îl târî până la fântână.

„Dacă gol abia l-am cărat până aici, apoi plin n-o să-l pot nici măcar ridica de jos. Cum să ies din încurcătură?" se întrebă moşul, când, îi veni o idee: desenă cu bâţul un cerc în jurul fântânii, apoi începu să sape pământul de jur împrejur, cu sârg.

în timpul ăsta, tigrul se săturase să-l aştepte pe moş în iurtă.

— Ce tot faci acolo? mârâi el.

— La ce să mai cari apa picătură cu picătură, mai bine scot toată fântâna şi ţi-o aduc mai aproape. Mi-e aşa de sete, că sânt gata să beau singur toată apa din ea.

Tigrul se sperie că rămâne fără apă, aşa că umplu vasul şi-l cără singur în iurtă. Moşul începu apoi să se pregătească de plecare. Tigrul făcu rost de o bucată mare de aur şi o dărui oaspetelui său.

— Mulţumesc, tigrule, dar fii aşa de bun şi du acest dar până la mine acasă, zise moşul.

Aşa că tigrul trebui să meargă cu el. Când ajunseră acasă, bătrâna se bucură grozav, apoi se apucă iute de trebăluit prin iurtă.

Iar moşul îi spuse cu voce tare, ca să audă şi tigrul care tocmai făcea cale întoarsă:

— Du-te fuga după tigrul ăla şi pune mâna pe el. Scoate-i maţele, umple-le cu carne şi fierbe-le.

Tigrul auzi aceste cuvinte şi o rupse la fugă de ziceai că-l frig tălpile. în calea lui dădu de lup.

— încotro te grăbeşti aşa? îl întrebă el pe tigru.

— Vai de zilele mele, se jelui el, pe aici locuieşte un bătrân cumplit. El şi baba lui şi-au pus în gând să mă mănânce.

— Nu te teme, tigrule. Eu în fiecare zi dau iama prin vitele lor şi n-am păţit nimic până acum. Ia hai înapoi cu mine.

— Nu merg, spuse tigrul, mi-e frică.

— Dacă ţi-e chiar atât de frică, atunci hai să ne legăm capetele unul de celălalt şi să mergem unul lângă altul.

Şi aşa au făcut. Când văzu moşul fiarele, spuse:

— Lupule, tu demult îmi erai dator cu un tigru. Mi-ai adus, în sfârşit, datoria? Când auzi una ca asta, tigrul o luă la goană, târându-l după el şi pe lup. De atunci fiarele n-au mai călcat niciodată nici prin ailul acela, nici prin apropierea lui.

Astfel au scăpat moşul şi baba de duşmanii lor şi au trăit mai departe în pace şi fericire.

Jivaa-viteazul

poveste mongolă

Demult, tare demult, trăia pe lume un han care avea o slujnică. Şapte ani a umblat ea însărcinată, iar în al optulea a născut un băiat voinic şi sănătos, căruia i-a dat numele de Jivaa-ţagaan. Vremea trecea şi băiatul creştea repede. După numai şapte ani de zile, ajunse un voinic adevărat şi foarte curând avu prilejul să dovedească oamenilor cât era de puternic. într-o zi, la curtea hanului se iscă o mare zarvă: pasămite, turbase elefantul hanului şi, smulgându-se din lanţ, pornise să zdrobească totul înjur. Slugile hanului fugiră speriate care încotro, numai Jivaa îşi suflecă mânecile, îşi sumese poalele şi ieşi în întâmpinarea animalului care sărea înnebunit încoace şi încolo. Voinicul îl cuprinse cu amândouă mâinile, îl ridică de la pământ şi apoi îl trânti cu atâta putere că acesta muri pe loc.

Văzând că a rămas fără elefantul său preaiubit, hanul se înfurie şi porunci ca Jivaa să fie alungat la marginile împărăţiei, acolo unde mai fuseseră alungaţi şi alţi doi tineri. Unul dintre aceştia avea darul de a înghiţi tot ce-i cădea sub ochi şi tocmai de aceea nu mai era pe placul hanului, care se temea că flăcăul o să-i înghită toată împărăţia. Al doilea fugea iute ca vântul şi era gonaciul curţii, dar şi pe acesta se supărase hanul dintr-o pricină oarecare. Şi aşa îi adună necazul pe cei trei voinici, într-o zi întâlniră în calea lor un băieţandru. După ce îşi dădură bineţe, flăcăii îl întrebară încotro a apucat-o şi de ce.

— Vreau să-l întâlnesc pe viteazul Jivaa şi să mă împrietenesc cu el.

— Eu sunt cel pe care îl cauţi, spuse Jivaa şi-l întrebă apoi pe băieţandru la ce se pricepe el mai bine.

— Eu văd mai departe decât toţi ceilalţi oameni, răspunse băiatul.

Din clipa aceea rămaseră împreună, aşa că acum erau patru.

într-o bună zi ajunseră la ţărmul unei mări.

Flăcăul care putea să înghită orice bău toată marea şi prietenii trecură pe malul celălalt. Acolo se şi aşezară în fiecare dimineaţă trei din ei plecau să vâneze, iar al patrulea rămânea pe mal şi pregătea mâncarea. Odată, pe când la mâncare era de rând înghite-tot, din mare apăru fără veste un ciclop. Strigă: „Ce ţi-e mai dragă, viaţa sau mâncarea?" Apoi înfulecă toate bucatele şi se făcu nevăzut.

Ciclopul le mâncă mâncarea şi a doua zi, când era de rând Vede-departe, şi-n cea de-a treia zi când sosise rândul lui Iute-ca-vântul. în toate aceste trei zile Jivaa nu pusese nimic în gură. în sfârşit, îi veni şi lui rândul să gătească. Când bucatele fură gata, din apă apăru nămetenia şi începu să urle:

— Ce ţi-e mai dragă, moartea sau viaţa? Dacă vrei să te las în viaţă, nu mi te pune împotrivă şi dă-mi mâncarea.

Jivaa se înfurie, îl snopi bine în bătaie pe uriaş, apoi îl azvârli în mare. Seara, cei patru prieteni

mâncară pe săturate şi se culcară, în dimineaţa următoare îl zăriră pe uriaş pe celălalt mal. Abia se mişca, iar patru zâne îl ţineau de subţiori. Prietenii îl omorâră pe ciclop, iar pe zâne le luară cu ei.
De atunci încolo, femeile aveau grija casei, iar prietenii plecau la vânătoare de cu ziuă.

Odată, Jivaa meşteri o plută din lemn de santal şi i-o dărui dragei lui, neasemuitei Oiuun. Pluta plăcu foarte mult zânelor, care se plimbau toată ziua cu ea pe mare. Dar iată că Oiuun scăpă în mare un papuc pe care-l găsi un duh rău, sluga unui han viclean. Duhul rău îi arătă hanului ce găsise şi acesta îi porunci să i-o aducă la curte pe stăpâna papucului. Ca să-i poată îndeplini porunca, duhul ceru să-i fie construită o plută cu totul şi cu totul de aur. Când pluta fu gata, duhul cel rău pomi cu ea pe mare, ca să se întâlnească cu cele patru zâne. O zi întreagă se plimbă împreună cu ele, iar seara îi spuse frumoasei Oiuun:

— Mâine dimineaţă, înainte de plecarea lui Jivaa, trebuie să pui mâna pe sufletul lui pe care şi-l ţine ascuns într-o lăcriţă de aur. Spune-i că ziua te plictiseşti fără el şi că vrei să ai cu tine măcar lăcriţa în care îşi ţine sufletul. Iar peste zi ne vom întâlni iar.

Oiuun făcu aşa cum îi spusese duhul. Jivaa îşi scoase din degetul cel mare o lăcriţă de aur şi i-o dădu frumoasei Oiuun. Fata ţinu lăcriţa o zi întreagă, până ce duhul i-o luă şi o aruncă în mare.

Apoi o trecu pe Oiuun pe pluta lui şi o duse cu el. Seara se întoarseră toţi acasă, în afară de Jivaa. Dar Vede-departe îi arătă lui Iute-ca-vântul încotro s-o apuce ca să-l găsească pe Jivaa şi acesta o porni în goana mare. Iar Jivaa zăcea la pământ, mai mult mort decât viu. Prietenii încercară să-l clintească din loc, dar nu izbutiră, aşa că se întoarseră acasă aşa cum plecaseră. Înghite-tot se puse atunci de bău toată marea, iar Vede-departe găsi pe fundul ei lăcriţa de aur. Prietenii o puseră la locul ei, în degetul cel mare al lui Jivaa, şi acesta îşi veni imediat în fire.

— Că mult am mai dormit! spuse el şi se întinse.

Puterile îi reveniră în scurtă vreme, aşa că cei patru prieteni începură să cugete cum să facă să o răpească pe neasemuita Oiuun.

Înghite-tot zise c-ar fi bine să bea mai întâi toată marea ca să poată trece toţi pe malul celălalt; apoi să pătrundă la curtea hanului îmbrăcaţi în haine de călugări, s-o fure pe zână, iar după ce se întorc acasă să umple marea la loc, ca să nu-i mai poată urmări nimeni. Şi chiar aşa şi făcură.

Ajungând la palatul hanului cel viclean, cei trei aşa-zişi călugări se opriră, dar Vede-departe le spuse că Oiuun e acasă. Atunci prietenii pătrunseră în iatacurile femeilor. Frumoasa şedea tristă, alături de han. Văzându-i pe călugări, hanul porunci slugilor:

— Tumaţi-le vin în străchinile câinilor.

Deodată frumoasa izbucni în râs. Hanul se miră:

— De o lună întreagă eşti la mine şi nici măcar o singură dată n-ai zâmbit. Te-au înveselit oare aşa de tare aceşti călugări?

— Nu ei m-au făcut să râd, ci tu! Unor învăţăcei ai lui Hutuhta[303] le dai să bea vin, şi încă din ce? Din străchinile câinilor! răspunse frumoasa, râzând în hohote.

Mâniat, hanul sări în sus şi vru s-o pedepsească pe îndrăzneaţă, când, deodată, unul dintre călugări înhaţă un cuţit şi-i tăie capul. Acesta era Jivaa-viteazul. O luă în braţe pe Oiuun şi ieşi în goană din curţile palatului. Slugile hanului se aruncară în urmărirea lor, dar, când ajunseră pe fundul mării, înghite-tot umplu la loc marea până la margini, şi toţi urmăritorii se înecară. Isprăvind cu hanul cel hain, cei patru prieteni trăiră mai departe liniştiţi şi fericiţi împreună cu nevestele lor.

Povestea slujbaşului cel bun şi a celor şase slujbaşi haini

poveste mongolă

în vremurile de demult era un han care avea şapte slujbaşi. Şase dintre ei erau vicleni şi răi, iar al şaptelea era încrezător şi bun. Cei şase îi asupreau pe săraci, iar cel de al şaptelea le sărea în ajutor.

303 filozof şi preot budist

De aceea oamenii se purtau faţă de el cu mare respect şi-l cinsteau în tot felul. Slujbaşii cei răi îl păgubeau cât puteau pe cel bun şi într-o bună zi hotărâră să-l piardă.

îl ponegriră cât putură în faţa hanului şi când acesta îi crezu, toţi într-un glas îi ziseră:

— Cutezăm a-ţi spune, luminăţia ta, că în locurile ce se cheamă Argol vieţuieşte un mare înţelept. Dacă vei reuşi să-l pofteşti la curte, o, mărite han, vei afla soarta întregii tale dinastii şi a împărăţiei tale. Porunceşte să fie trimisă acolo nevrednica ta slugă, despre care tocmai ţi-am vorbit. Şi dacă n-o să fie în stare să-l aducă pe înţelept, să fie pus la cazne pentru nesupunere.

Şi hanul îşi plecă urechea la vorbele acestor zavistnici. Slujbaşul cel bun fu chemat la curte şi i se spuse care era porunca hanului: „îţi poruncim să pleci în Argol după înţeleptul acelor locuri şi să- 1 aduci la curtea noastră. Iar dacă o să vii fără el, îţi vom tăia capul".

Slujbaşul cel bun plecă de la curte, îngândurat foarte. Ce să facă? Dacă pleca în ţara aceea îndepărtată, însemna în cel mai bun caz să piardă mulţi ani, iar în cel mai rău caz să piară pe drum. Dacă nu pleca, nu scăpa de securea călăului: hanul era aspru şi crud. Cum o dădea, tot rău ieşea; şi aşa, şi altminteri, viaţa tot în primejdie îi era. „Mai bine să mor cu cinste", hotărî el în cele din urmă şi o porni la drum.

Merse el, merse şi în cale îi apăru hangarid, pasărea măiastră.

— încotro ai pornit-o? întrebă ea.

— în Argol, după porunca hanului, ca să-l poftesc pe înţeleptul locurilor acelora la curte. Fii bună şi spune-mi cum pot ajunge acolo mai repede?

— în felul ăsta n-ai să ajungi niciodată: Argolul e departe de aici şi mulţi duşmani te aşteaptă în cale, îi răspunse pasărea măiastră. Tu însă nu te întrista, suie-te în spinarea mea şi eu o să te duc repede până acolo.

Slujbaşul se bucură, sări în spinarea păsării şi ea îşi luă zborul.

Deodată, sub ei, se arătă un cort cu podoabe roşii pe poale.

— A cui e locuinţa asta? întrebă slujbaşul cel cumsecade.

— A luşilor[48] roşii. Acum o să ne lăsăm în jos; tu leagă-mă bine cu frâul şi împiedică-mi picioarele, apoi intră cu îndrăzneală în cort.

Şi coborâră. Slujbaşul legă pasărea hangarid, iar el se îndreptă spre împăratul luşilor. Acesta îl întâmpină cu bunăvoinţă şi-l întrebă:

— încotro ai pornit-o, tu, cel care ai pus şaua pe pasărea măiastră?

— în Argol, după marele înţelept.

— Când vei face cale întoarsă, să treacă şi pe la noi, spuse împăratul luşilor şi-i dărui un veşmânt roşu de mătase.

Slujbaşul făgădui că aşa va face, apoi încalecă pe hangarid şi zbură mai departe. Când se uită. în jos, văzu din nou un cort, dar de astă dată cu podoabe albe pe poale.

— Dar aici cine locuieşte? o întrebă el pe pasărea măiastră.

— împăratul luşilor albi. Acum o să ne oprim, tu împiedică-mă bine, leagă-mă strașnic şi intră singur la împărat.

Aşa şi făcură. împăratul luşilor albi ieşi în întâmpinarea oaspetelui şi-l întrebă:

— încotro zbori, tu, cel care ai pus şaua pe pasărea măiastră:

— Zbor spre Argol, ca să-l poftesc pe înţelept la curtea hanului.

— Fii bun şi treci pe la noi la întoarcere, îl rugă împăratul şi-i dărui un veşmânt alb de mătase.

Slujbaşul se învoi şi zbura mai departe. Când se uită iar în jos, văzu din nou un cort mare, dar de astă dată cu podoabe negre pe poale.

— A cui e casa asta? întrebă el.

— A împăratului luşilor negri. Şi aici poţi pătrunde, îi răspunse pasărea hangarid şi coborî alături

---

48 locuitori ai împărăţiei subpământene

de cortul cel mare.

Aici slujbaşul cel bun primi în dar un veşmânt de aur şi, făgăduind gazdei să treacă pe la el la întoarcere, zbură mai departe. Zburară ei, zburară până ce zăriră jos, pe pământ, o iurtă.

— A cui e iurta aceasta? întrebă slujbaşul cel de treabă.

— A marelui înţelept, răspunse pasărea hangarid şi se lăsă din zbor drept în faţa intrării.

Slujbaşul cel bun intră înăuntru, se închină înaintea înţeleptului şi-i spuse pentru ce venise. înţeleptul se învoi să meargă cu el la curtea hanului. Suiră amândoi pe spinarea păsării hangarid şi o porniră în zbor înapoi. în drum trecură întâi pe la împăratul luşilor negri. Acesta stătu de vorbă cu înţeleptul şi, când fu la despărţire, îi spuse slujbaşului cel bun:

— Ia această lăcriţă neagră, o să-ţi prindă bine odată. Pasărea măiastră trecu în zbor şi pe ta împăratul luşilor albi. Acesta stătu, de asemenea, de vorbă cu înţeleptul şi îi dărui apoi slujbaşului tot o lăcriţă, dar deruloare albă. în sfârşit, se opriră ca să se odihnească şi la împăratul luşilor roşii, împăratul zăbovi mult de vorbă cu înţeleptul, apoi îl chemă pe slujbaş şi-i înmână o lăcriţă roşie, spunându-i:

— Asta îţi va împlini orice dorinţă vei avea.

Sosi şi ziua când slujbaşul cel bun ajunse la curte, iar înţeleptul se întâlni cu hanul.

Slujbaşii cei haini, când îl văzură că se întoarce viu şi nevătămat, ba încă şi călare pe o pasare măiastră, pălită de invidie şi începură iar să-i şoptească hanului:

— Stăpâne, porunceşte-i slugii tale să construiască în trei zile o casă de tuci. Iar dacă n-o să fie în stare s-o facă, ucide-l.

Şi din nou hanul ascultă sfaturile acestor vicleni şi-l chemă la el pe slujbaşul cel de treabă:

— Am nevoie de o casă din tuci. Iţi dau pentru asta un răgaz de trei zile. De n-o construieşti, vei plăti cu capul.

Slujbaşul cel cumsecade se întrista auzind porunca hanului. „Nefericit om mai sânt! Mă pun la tot felul de încercări, care de care mai grele, şi pentru toate trebuie să plătesc cu capul".

Mult timp se jelui amărâtul de el, când, deodată, îşi aminti de darurile primite de la împăraţii luşilor.

între timp, slujbaşii cei haini se bucurau dinainte de izbânda lor. „în sfârşit, o să putem scăpa de nesuferitul ăsta, se veseleau ei, la gândul nenorocirii acestuia; din tuci niciun cuţit bun nu poţi face, darmite o casă".

în timpul ăsta, slujbaşul cel bun scoase lăcriţă neagră, darul împăratului luşilor negri, şi la miezul nopţii se duse cu ea la locul unde i se poruncise să înalţe casa cu pricina.

— Doresc să apară aici o casă de tuci cu trei caturi, spuse slujbaşul cel de treabă deschizând lăcriţă.

Şi – mare minune! – lăcriţă se prefăcu pe dată într-o frumoasă casă cu trei caturi.

A doua zi slujbaşul cel bun îl anunţă cu supuşenie pe han:

— Porunca înălţimii voastre a fost îndeplinită, casa e gata. Cei şase zavistnici se mirară cum de putuse slujbaşul cel bun să construiască un palat de tuci numai într-o singură noapte? Şi nu conteniră să se ţină de pâre şi uneltiri.

— Porunceşte slugii tale ca, sub pedeapsa cu moartea, să facă rost până mâine dimineaţă de şapte saci plini cu aur, îl sfătuiră ei pe han, şi acesta se învoi bucuros.

Slujbaşii îl chemară repede pe slujbaşul cel cumsecade şi dădură citire poruncii hanului, care suna astfel: „Mâine dimineaţă să aduci în palat şapte saci cu aur. De nu, unde-ţi stau picioarele, îţi va sta capul".

La miezul nopţii slujbaşul cel de treabă scoase lăcriţă albă, darul împăratului luşilor albi, şi, ridicându-i capacul, spuse:

— Doresc să apară şapte saci cu aur!

Nu apucă bine slujbaşul cel bun să închidă gura, că lăcriţă dispăru fără urmă, iar alături apărură ca din pământ şapte saci mari, plini până sus cu aur curat.

Dimineaţa, slujbaşul cel cumsecade se duse la han şi-l anunţa cu smerenie că porunca i-a fost îndeplinită: sacii cu aur se aflau în palat. Cum auzi aceste vorbe, hanul, urmat de cei şase curteni zavistnici, alergă acolo unde se aflau sacii şi fiecare înhaţă câte unul.

Slujbaşul cel bun se înfurie.

„Deci, de asta storceau ei porunci hanului? Nu pentru binele ţării, ci pentru foloasele lor!" gândi el mâniat şi o porni spre casă.

între timp, hanul şi cei şase zavistnici îşi chinuiau minţile, gândind ce să-i mai ceara slujbaşului cel de treabă. Dar, cit se suciră şi cit se învârtiră, nu găsiră nimic mai acătării.

Atunci hotărâră să-l silească să aducă la palat nişte lucruri din cale afară de rare şi deosebite. Din nou porunci hanul să fie chemat slujbaşul la el, şi de faţă cu cei şase rău-sfătuitori, îi porunci:

— Mâine să-mi aduci şapte din cele mai minunate lucruri din lume. De nu, să-ţi iei rămas bun de la viaţa.

— Dar să fie numai dintre cele mai rare, îi ţinură isonul slujbaşii cei zavistnici, care-i înconjurau tronul.

Slujbaşul cel de treabă se mânie peste poate şi hotărî să-l nimicească şi pe han, şi pe sfătuitorii lui.

în dimineaţa următoare, slujbaşul cel bun sosi la curte şi ceru să fie primit de han şi de demnitarii lui. Slugile îl lăsară să intre în sala tronului. Aici el scoase din sin lăcriţa roşie, darul împăratului luşilor roşii, care era învelită într-o basma curată. Desfacând basmaua, slujbaşul cel bun spuse:

— Iată un lucru deosebit. înăuntrul lui sânt şapte minunăţii. Deschideţi-o, vă rog, şi uitaţi-vă Singuri. Iar apoi, abia auzit, adăugă: „Pedepseşte-i!"

Hanul cel lacom înhaţă lăcriţa, iar cei şase zavistnici, arzând de curiozitate, se îngrămădiră în jurul tronului. Abia ridică hanul capacul lăcriţei, că şi sclipiră şapte fulgere, iar hanul şi cei şase slujbaşi haini căzură morţi pe loc.

După ce scăpă astfel de hanul cel nesăţios şi lacom şi de sfetnicii lui cei răi, slujbaşul cel bun trăi mai departe, liniştit fericit.

Moşul cel leneş şi baba cea harnică

poveste mongolă

Erau odată un moş şi o babă. Baba era tare harnică, iar moşul era leneş şi lacom la mâncare. Curând, din toată turma de capre pe care o aveau nu le mai rămaseră decât patru. Peste patru zile moşul le termină de mâncat şi pe acestea. Acum nu mai aveau decât o singură vacă. Odată, însă, în timp ce baba era plecată după apă, moşneagul tăie vaca, o fripse şi o mâncă. Bătrâna se supără.

— Mai bine mor decât să mai stau cu unul ca tine, spuse ea. Apoi luă ugerul vacii şi plecă în munţi. Acolo atârnă ugerul – de colţul unei stânci şi începu să-l mulgă. Şi cu asta îşi ţinea zilele.

într-o bună zi, baba îşi aminti de moşul ei, i se făcu milă de el şi hotărî să-i ducă nişte brânză uscată şi o bucată de unt. Se apropie de iurtă, se uită înăuntru şi ce văzu? Moşul ei şedea într-un colţ şi mânca cenuşă. Ea îi aruncă brânza şi untul şi fugi pe furiş. Aşa că moşul nu ştiu cine-i adusese de mâncare. De atunci baba îl hrăni mereu. într-o zi, însă, moşul îşi puse în gând să vadă cine-i aduce de-ale gurii; o descoperi pe babă şi o urmări până văzu cum mulgea ugerul agăţat de colţul stâncii.

în ziua următoare, în vreme ce baba se dusese după apă, moşul puse mina pe uger, îl fripse şi-l mâncă. Când se întoarse baba şi văzu ce-a făcut moşul, se supără şi spuse:

— Mai bine mor decât să mai stau cu unul ca tine.

Şi din nou baba îşi luă lumea-n cap şi plecă de răul moşului. Merse ea, merse şi iată că văzu pe o stâncă o antilopă care tocmai fătase un pui. Baba se furişă până la ea şi se apucă s-o mulgă. Dar moşul era pe urmele babei şi în curând o ajunse. Când sosi vremea să mulgă iar antilopa baba îi porunci cu as – prime moşului să nu facă niciun zgomot. în zadar, însă, pentru că, tocmai când începu să mulgă antilopa, moşul întrebă cu voce tare:

— Babo, unde-ai pus pâslă cu care să apuc căzănelul? Antilopa se sperie, sări într-o parte şi pe-aici îi fu drumul. Baba se supără, o porni mai departe, dar moşul, după ea.

Merse baba, merse şi ce văzu deodată? în faţa ei se înălţa o iurtă mare, albă. înăuntru nu părea a fi nimeni, dar mâncare şi băutură erau din belşug. Baba se miră şi se puse să-l aştepte pe stăpânul iurtei. Se lăsă noaptea, baba începu să moţăie, când, deodată, în iurtă năvăliră nişte fiare sălbatice.

— Ce miroase aşa ciudat? îl întrebară vulpea şi lupul pe urs, dar pe loc dădură cu ochii de oaspetele nepoftit.

— Fie-vă milă de mine că sânt o femeie sărmană şi necăjită, începu să plângă baba. Dacă vreţi, eu am să vă fac de mâncare şi n-am să vă fiu povară.

Fiarele se învoiră şi nu-i făcură niciun rău.

Dimineaţa, nici nu plecară ele bine că moşul se şi înfiinţa.

— Ia-ţi de mâncare cât poţi şi pleacă până nu te văd fiarele şi nu te sfâşie, îi spuse baba. Mâine însă poţi veni din nou.

Dar moşul cel leneş se îngreuie de atâta mâncare şi nu mai avu deloc chef să plece din iurta caldă în noaptea întunecoasă şi sece. Baba îl ascunse bine şi-i porunci să tacă din gură.

— Dacă află fiarele că eşti aici, de amândoi o să fie rău, îi spuse ea moşului. Noaptea, fiarele veniră acasă, începură să mănânce, dar moşul de colo:

— Babo, hei, babo, mi-e frig.

Când văzură una ca asta, fiarele se supărară, traseră pe moş afară din ascunzătoare şi îl mâncară. Vrură s-o mănânce şi pe babă, dar se răzgândiră:

— S-o lăsăm să ne gătească bucate şi de-acum înainte!

Ih-Alim şi Baga-Alim

poveste mongolă

în vremuri demult apuse trăiau două prietene. în fiecare dimineaţă ele se spălau în acelaşi pârâu. Odată, una din ele scoase din pârâu un măr care plutea pe firul apei. Cele două prietene îl împărţiră între ele, îl mâncară şi dintr-o dată amândouă rămaseră grele. După câtăva vreme, în aceeaşi zi şi în aceeaşi clipa, atât una cât şi cealaltă născură doi băieţi într-atâta de asemănători unul cu altul, că nici chiar mamele lor nu-i puteau deosebi.

Vremea trecea şi copiii creşteau. Curând începură să alerge prin pădure după poame. Pe cel care aducea multe poame îl numiră Ih-alim, adică „Multe poame", iar celui care aducea puţine îi ziseră Baga-alim, adică „Puţine poame". Dar care dintre ei era fiul celeilalte, mamele nu ştiau şi nici nu încercau să afle. Trăiau împreună în bună pace, deşi erau foarte sărace.

Dar iată că se întâmplă o nenorocire şi una din prietene muri. Cealaltă, de una singură, abia mai prididea cu treburile prin casă. Băieţii trebuiră să se apuce de vânătoare, ca să aibă ce mânca şi ei, şi mama lor.

Odată, pe când băieţii erau plecaţi de acasă, veni în casa lor şulam – duhul cel rău.

— Care este fiul tău, Ih-alim sau Baga-alim? o întrebă el pe femeie.

— Nu ştiu, răspunse ea.

— Hai să te învăţ eu cum să afli care e cu adevărat fiul tău, îi propuse şulamul.

La început femeia nici nu vru să audă de una ca asta, dar după câteva zile de stăruinţe şi ameninţări, se înduplecă să-i asculte sfatul.

— Ia un ac mare şi, când se vor întoarce băieţii, prefă-te că te-a apucat leşinul, îi spuse şulamul. Iar când te vor lua de jos ca să te aşeze pe pat, înţeapă-l cu acul pe acela care o să te ţină de umeri. Dacă pe locul înţepăturii o să-i apară o aluniţă, înseamnă că el e fiul tău.

Femeia îl ascultă pe şulam şi făcu întocmai precum o învăţase el: luă un ac şi, cu puţin înainte de sosirea copiilor, se întinse pe jos, în uşa iurtei. Văzând-o că zace în nesimţire, fiii o luară de jos şi o aşezară pe pat. îndată ea îl şi înţepă pe cel care o ţinea de umeri. Apoi se făcu că-şi vine în fire, deschise ochii şi văzu că la căpătâiul ei se afla Baga-alim, iar pe mâna lui se răsfăţa o aluniţă mare. începând din clipa aceea, femeia îi dădu fiului ei bun, Baga-alim, bucăţile cele mai gustoase, iar orfanului Ih-alim numai ce rămânea de la masă.

Odată, pe când se afla la vânătoare şi strângea săgeţile, Baga-alim zări nişte măruntaie aruncate prin preajmă. îi povesti fratelui său ce văzuse şi nu-şi crezu urechilor când acesta îi răspunse jeluindu-se:

— Cu siguranţă că aceea e mâncarea pregătită pentru mine. La fel de mare-i fu mirarea când maică-sa îi dădu acasă o mâncare gustoasă, iar lui Ih-alim îi puse în faţă tocmai acele măruntaie pe care le văzuse el mai înainte. Baga-alim se mânie, aruncă farfuria cu resturile acelea şi-i dădu fratelui său propria lui mâncare, iar el mâncă tot ce-şi gătise maică-sa pentru ea.

în dimineaţa următoare, când fraţii o porniră din nou la vânătoare, Ih-alim spuse:

— Mult mi-e jale să părăsesc locurile de baştină, dar n-am ce face, mai bine plec de bună voie decât să aştept până ce o să fiu izgonit.

— Dacă e să pleci, mai bine să plecăm împreună, glăsui Baga-alim.

Dar Ih-alim îi răspunse:

— N-ar avea niciun rost.

Şi se îndepărtă în galop. Se apropie în goană de ţărmul marii, unde păştea o turmă uriaşă, şi-l întreba pe păstor:

— A cui turmă paşti?

— A hanului.

— Şi unde locuieşte hanul tău?

— Pe celălalt mal al mării.

— Şi cum treci dincolo ditai turma?

— Pe fundul mării. Ajunge numai să spui: „Mare, dă-te în lături“, că ea se şi fereşte într-o parte din calea ta.

— Şi ce faci când ajungi cu turma acasă?

— O parte din vite le leg la iesle, iar pe celelalte le împiedic.

— Şi apoi?

— Mănânc husam[49], beau hiaram[50] şi apoi mă pun pe dormit. Ih-alim se îmbrăcă cu zdrenţele păstorului şi trecu turma pe ţărmul dimpotrivă. Mână turma la locul ei, legă o parte din vite, pe celelalte le împiedică şi, făcându-i-se foame, intră în palat. Acolo fu cât pe ce să nimerească drept în iatacurile hanului, când dădu de o afurisită de slujnică.

— Ce-i cu tine, prăpăditule, n-ai mai mâncat husam şi n-ai mai băut hiaram, de dai buzna? îl ocărî ea.

— Am mers pe câmp şi mirosea aşa tare a ceapă, că mi-a venit ameţeală. Fii bună şi spune-mi, rogu-te, unde găsesc husam şi hiaram? spuse Ih-alim.

— Du-te la bucătărie, bombăni slujnica.

Ih-alim se duse acolo şi rămase lângă uşă, în aşteptare.

— Ce-ai păţit, nesăţiosule? strigară la el slugile. De ce n-ai mâncat husam şi n-ai băut hiaram până acum?

Din nou trebui să mintă.

— Am fost pe câmp şi mirosea aşa de tare a ceapă, că m-a apucat ameţeala. Daţi-mi mai repede husam şi hiaram.

Slugile îi dădură husam şi hiaram, iar el mâncă pe săturate, bău şi apoi plecă să-şi caute un locşor de dormit.

Hanul acela avea şapte fiice. Şase dintre ele erau măritate, iar cea mai mică nu. Şi s-a întâmplat că aşa-zisul păstor i-a plăcut foarte mult fetei celei mici şi hanul trebui să-şi calce pe inimă şi să încuviinţeze căsătoria lor.

Drept zestre le dădu o iurtă veche, galbenă, şi câteva ţoluri prăpădite.

Iar în herghelia hanului era o iapă bălţată. în fiecare an făta câte un mânz pe care de fiecare dată i-l răpea hangarid, pasărea măiastră. Acum se apropia iarăşi sorocul ca iapa să fete. Şi cei şase gineri ai hanului hotărâră să pândească pasărea-hangarid şi s-o omoare. Aflând lucrul acesta, soţia păstorului se duse la han şi-i spuse:

— Bărbatul meu vrea şi el să pândească pasărea-hangarid.

— Bine, se învoi hanul şi-i dărui păstorului un mânz sur, de un an, care se târa veşnic pe la coada hergheliei.

Ih-alim o porni în galop pe pământ, iar când se lăsă seara, se culcă. Cei şase gineri ai hanului se aşezară

---

49 mâncare mongolă din caimac

50 lapte fiert, îndoit cu apă

roată în jurul hergheliei. Toată noaptea nu lipiră geană de geană, iar spre dimineaţă căzură cu toţii într-un somn adânc. Ih-alim se trezi pe la revărsatul zorilor şi văzu că iapa cea bălţată fătase un mânz pag. Deodată, de unde-de neunde, apăru în zbor hangarid, pasărea măiastră, înhăţă mânzul şi pe dată se făcu nevăzută. Săgeţile trase de Ih-alim în urma ei smulseră câteva pene din aripile păsării şi retezară vârful cozii mânzului cel pag. Ih-alim îşi strânse prada şi o duse acasă soţiei sale.

Când se treziră ginerii, văzură că iapa fătase mânzul, dar că acesta dispăruse. Adunară penele care mai rămăseseră, merseră la han şi-l minţiră, spunându-i că s-au luptat cu pasărea, dar că le-a scăpat.

Hanul ar fi dorit să-i trimită în urmărirea ei, dar fiica cea mică îl înduplecă pe tatăl său să-i încredinţeze păstorului această sarcină.

Ih-alim puse şaua pe mânzul cel sur şi o porni la drum. Curând, bietului animal i se sleiră puterile de tot şi se opri.

— Aşteaptă-mă aici, spuse Ih-alim, dându-se jos din şa, mai departe o să merg singur.

Dar iată că mânzul cel istovit se prefăcu deodată într-un buiestraş de mai mare dragul, gata înşeuat, cu un arc şi o tolbă cu săgeţi atârnate de oblânc. Acum puteau merge împreună mai departe.

Când ajunse la izvoarele râului unde auzise el că hangarid îşi adăpa caii furaţi, Ih-alim hotărî să se ascundă. Nu după multă vreme, pasărea măiastră îşi mână herghelia la adăpat; dar caii săriră afară din apă, nechezară şi se ridicară în doua picioare.

„Ce-o fi în apa?“ gândi pasărea-hangarid, aplecându-se deasupra în aceeaşi clipă, Ih-alim se prăvăli în spatele ei, o legă şi o aruncă peste şa.

— Cruţă-mă, voinice, îl rugă pasărea şi o să te slujesc cu dreptate şi credinţă.

Ih-alim dezlegă pasărea, dar nu-i dădu drumul, ci o luă s-o ducă hanului, împreună cu herghelia furată. Deodată zări printre ceilalţi cai un mânz de un an, cu coada retezată.

— Ăsta e chiar mânzul a cărui coadă am retezat-o eu cu săgeata, se bucură Ih-alim şi o porni cu iuţeală mai departe.

Dar, deodată, calul cel frumos îi grăi cu glas omenesc:

— Când o să trecem pe lângă tabăra cumnaţilor tăi, aceştia au să te poftească în cort. După ce intri, ai grijă să nu te aşezi pe aşternutul rotund şi verde, iar dacă-ţi dau ceai dintr-un urcior, să nu bei.

După un timp, în depărtare se arătă, într-adevăr, ailul celor şase cumnaţi. Aceştia ieşiră în întâmpinarea rubedeniei lor şi-l poftiră în iurtă.

— Aşează-te, îi spuseră ei păstorului şi îi arătară un aşternut rotund şi verde.

Dar păstorul continuă să stea în picioare. Atunci aduseră ceaiul.

— Bea, îi spuseră cumnaţii.

Dar Ih-alim refuză cu politeţe. Atunci ei îi turnară pe gât cu de-a sila câteva picături, din care el ameţi atât de tare, încât căzu drept pe aşternutul verde şi în aceeaşi clipă se trezi pe fundul unei gropi foarte adânci. După ce o astupară cu un pietroi mare, ginerii hanului tăbărâră asupra păsării- hangarid.

— În lături cu voi, spuse pasărea cu glas ameninţător, că de nu, dau o dată din aripi şi vă arunc drept în înaltul cerului.

Speriaţi, ginerii hanului lăsară pasărea măiastră în pace şi se apropiară de buiestraşul cel minunat de frumos.

— Daţi-mi pace, le spuse calul ameninţător, că de nu, o să stârnesc un praf atât de des, că o să vă înăbuşiţi cu toţii.

Părăsind pasărea şi buiestraşul, ginerii mânară către curtea hanului restul cailor.

Iar credincioşii prieteni ai lui Ih-alim, pasărea-hangarid şi buiestraşul, se apucară să dea la o parte bolovanul uriaş, prăvălit pe gura gropii. Doi-trei ani trudiră ei până izbutiră să urnească pietroiul din loc. Atunci calul cel credincios se lăsă în jos cu ajutorul frâului şi-l scoase pe Ih-alim la suprafaţă.

între timp, cei şase gineri merseră la han şi începură să se laude că au omorât pasărea-hangarid şi au adus înapoi toţi caii furaţi. Hanul se bucură, îi răsplăti pe mincinoşi şi hotărî să dea în cinstea lor o mare petrecere.

Dar iată că ieşi în faţă fiica lui cea mai mică şi-i spuse:

— Această petrecere trebuie făcută în cinstea bărbatului meu, Ih-alim. Dacă nu crezi, priveşte: de unde am eu penele păsării hangarid şi firele de păr din coada mânzului cel pag, pe care l-au adus ginerii tăi cu herghelia? Cel pe care îl crezi păstor, este de fapt un voinic viteaz pe nume Ih-alim. Porunceşte să fie

căutat, tată.

— Bine, să aşteptăm zece zile, iar slugile mele să-l caute, îi răspunse hanul.

Trecură zece zile şi Ih-alim încă nu se arătase.

— Bine, mai aşteptăm încă douăzeci de zile, spuse hanul.

Dar trecu şi acest soroc, iar Ih-alim dus rămase, nu se mai auzea nimic de el. Toţi îl uitară, numai fata cea mică a hanului nu-şi pierduse nădejdea de a-şi revedea bărbatul.

Într-o bună zi se porni un vânt puternic, iar dinspre miazănoapte apăru un nor des de praf. Hanul o chemă pe fata cea mai mică şi o întrebă:

— De unde s-or fi stârnit praful şi vântul ăsta?

— Din ce s-a stârnit vântul, nu ştiu, dar praful e de la copitele calului bărbatului meu.

Dintr-o dată, o umbră uriaşă acoperi soarele. Pasărea-hangarid veni în zbor deasupra curţilor hanului şi coborî lângă iurta cea galbenă şi jerpelită. După un timp, lângă iurtă opri un voinic, călare pe un cal nemaivăzut de frumos.

Hanul îşi dădu seama că fata lui grăise adevărul şi făcu o petrecere mare în cinstea întoarcerii lui Ih-alim. Cât despre cei şase gineri ai săi, hanul porunci să fie legaţi de cozile a şase cai nărăvaşi şi aceştia să fie goniţi în toate cele patru vânturi.

Astfel pieriră ginerii cei răi, iar voinicul cel viteaz, Ih-alim, ajunse han şi-şi duse traiul mai departe, în pace şi fericire.

Taurul şi cei şapte lupi

poveste mongolă

Un gospodar avea un taur. în fiecare toamnă, taurul nostru o pornea la păşunat. Acolo se odihnea bine, punea zdravăn grăsime pe el şi, de cum cădea prima zăpadă, se întorcea iar acasă. Gospodarul îl îndrăgise foarte mult şi-i răbda toate toanele.

Odată ninse şi se făcu tare frig.

„Cu siguranţă că taurul meu s-a şi întors", gândi gospodarul şi aruncă o privire afară, dar taurul nu se vedea nicăieri.

„în fiecare an făcea cale întoarsă odată cu prima zăpadă, acum ce-o fi cu el? se miră stăpânul. Parcă mai ieri-seară fusese zărit pe muntele dinspre miazănoapte. Ian să mă duc să văd dacă n-a păţit ceva".

Gospodarul îşi luă puşca şi porni în căutarea taurului. în drum privea ager în toate părţile şi citea urmele de pe zăpada proaspăt căzută – cum fac toţi mongolii când ies din casă. Urmele duceau din munte spre apus şi, de cum le văzu, gospodarul îşi dădu seama că taurul era urmărit de lupi. Ele îl duseră pe crescătorul de vite până la târla lui de iarnă. Aici se afla un şopron gol, în care se adăposteau oile mai prăpădite. Urmele se opreau brusc în dreptul şopronului, iar uşa era întţepenită. Gospodarul se miră, se caţără pe acoperişul şopronului, făcu o gaură în el şi privi înăuntru. Lângă peretele din stânga stătea taurul, proptit bine în uşa care se deschidea înăuntru şi privea fioros în
dreapta lui. Iar acolo şedeau şapte lupi, rânjindu-şi colţii cu un aer abătut: pasămite, taurul îi prinsese în capcană.

Gospodarul sări repede de pe acoperiş şi întţepeni bine pe afară uşa şopronului. Apoi se caţără din nou pe acoperiş şi îi împuşcă pe toţi lupii, unul după altul. După aceea scoase taurul din şopron, jupui cei şapte lupi, le agăţă pieile de şaua calului şi se întoarse acasă. De atunci stăpânul taurului trăi liniştit.

Cum iepurele a scăpat-o de la moarte pe oaie

poveste mongolă

O oaie s-a rătăcit prin stepă de turma ei şi s-a întâlnit cu lupul.

— Acum te mănânc, spuse lupul. Deodată, însă, de undeva apăru un iepure.

— Noroc, cinstite lup! Noroc, cinstită oaie! ce mai faceţi?

— Eu am rămas în urma turmei şi tocmai voiam să mă duc acasă, dar lupul cică vrea să mă

mănânce, răspunse oaia.

— O, cinstite lup, aş putea şi eu să gust o bucăţică din carnea ei? îl rugă iepurele pe lup şi, când lupul se învoi, spuse:

Aşteaptă-mă numai puţin, nu mânca oaia, că eu mai am nişte treburi prin aii[51].

Şi iepurele plecă în goană. Se întoarse repede înapoi, atârnă de un copac un petic pestriţ de hârtie şi-i dădu citire cu glas tare:

— Dalai-lama[52] anunţă că se pregăteşte să-şi coasă o plapumă din blana a şaptezeci de lupi.

Lupul se sperie:

„Te pomeneşti că dalai-lama vrea să-şi coasă plapuma şi din blana mea", gândi el şi o luă la sănătoasa. Iar oaia se întoarse acasă.

În felul ăsta, iepurele îl păcăli pe lup şi scăpă oaia de la moarte, ba încă avu parte şi de laudele fârtaţilor lui.

Aravgar-Her, calul cel iute

poveste mongolă

În vremurile străvechi, pe pământurile cneazului Aghi-Uizen, trăia un crescător de vite pe nume Gombo. Dar, deşi era tare sărac, nu cerea de pomană. Muncea zile în şir şi cu mare trudă izbutea să o scoată la capăt. Avea o singură fiică preaiubită şi răsfăţată, dar deşteaptă, frumoasă şi harnică. Toţi cei din jur nu ştiau cum s-o mai laude. Fiica lui Gombo îi plăcu nespus de mult bogătaşului Balbar. Acesta veni în ailul[53] lor sărac, deşi mai înainte nu avea de-a face cu nevoiaşii, şi o peţi pentru fiul său. După câteva zile trimise preţul de răscumpărare cuvenit. La nuntă, Balbar pofti mulţi oaspeţi şi făcu o petrecere straşnică. Seara, mama mirelui şi mama miresei se culcară în iurta tinerilor căsătoriţi, ca să cerceteze dimineaţa dacă tânăra nevastă se pricepe să fiarbă ceaiul.

Nora cea isteaţă a bogătaşului Balbar se sculă devreme, înainte de răsăritul soarelui, îşi puse toate podoabele, aşa cum cerea obiceiul, şi ieşi din iurtă.

„Bravo, fata mea, te-ai sculat în zori", se bucură mama fetei, iar soacra gândi cu ciudă: „Ce-o fi apucat-o de s-a sculat cu noaptea-n cap?"

Amândouă femeile îşi dădură cu părerea că tânăra nevastă s-a dus să dea la o parte răsuflătoarea de fum, dar vremea trecea şi ia tot nu se întorcea.

---

51 mică aşezare, având una sau mai multe iurte

52 titlu purtat de cârmuitorul Tibetului

53 mică aşezare, având una sau mai multe iurte

— Unde a dispărut? începură să zică cele două mame şi hotărâră să iasă şi să se uite după ea.

Ieşiră din iurtă şi, când se uitară, tânăra nevastă se afla pe malul drept al râului, unde se oprise pentru o noapte o caravană, şi vorbea ceva cu caravangiii. Apoi îşi scoase încălţările, îşi ridică poalele îmbrăcămin ţii, trecu apa rece a râului prin vad, îşi potrivi podoabele la loc şi se întoarse în iurtă. Aprinse iute focul, fierse un ceai gustos şi le pofti cu plecăciune pe mamă şi pe soacră să-l bea. După aceea îşi trezi soţul şi-i spuse:

— Ştiu că n-o să faci întotdeauna ce-ţi spun eu, dar dorinţa asta trebuie să mi-o îndeplineşti negreşit. Du-te chiar acum la caravangiii de pe malul drept al râului şi cumpără de la ei mânzul cel negru de un an.

Soţul îşi iubea aşa de tare soţia, că nu putu să nu-i facă pe plac şi se îndreptă spre malul drept al râului. Acolo văzu un mânz deşelat, negru şi zbârlit. Nu avea nicio înfăţişare ca lumea şi nicio culoare mai acătării.

— Vreau să cumpăr acest mânz, le spuse bogătaşul caravangiilor.

— Ce vrei să faci cu el? se mirară ei.

— Am un copil cu toane, căruia-i place să se joace cu animalele, răspunse cu trufie bogătaşul.

Atunci caravangiii ridicară pe loc preţul:

— Dacă vrei să-l cumperi, dă în schimbul lui două iepe.

— Bine, dau, se învoi bogătaşul, dar mai întâi trebuie să mă sfătuiesc cu ai casei: să-i spun mamei şi să încerc s-o înduplec pe nevastă-mea.

Acasă îi spuse nevestei sale că nu va cumpăra mânzul fiindcă cer prea mult pe el.

Nevastă-sa se supără şi începu să plângă.

— N-o să sărăceşti dacă dai două iepe pentru el!

Bogătaşul se duse atunci să ceară sfat părinţilor. Dar aceştia se supărară grozav pe mireasa cea preţioasă.

— Ce fata! spuneau ei. Nici n-a intrat bine în casa noastră şi vorbeşte de cumpărături!

Atunci nevasta cea tânără o rugă pe maică-sa să cumpere mânzul şi aceasta îi îndeplini rugămintea. După trei zile veni şi tatăl ei s-o vadă şi, în aceeaşi zi, părinţii se pregătiră de plecare acasă, hotărând să ia cu ei şi mânzul. Atunci tânăra nevastă începu din nou să-l roage pe soţul ei:

— Gândeşte-te numai cum o să mergi la nadam[310]" Să te lupţi nu ştii, să tragi cu arcul nu ştii, iar cal de alergări n-ai. Nu te zgârci la două iepe şi cumpără mânzul acela de la părinţii mei. Din el va ieşi un cal minunat.

De astă dată soţul ascultă de nevastă-sa şi hotărî să cumpere mânzul. Aflând aceasta, părinţii lui se supărară mai rău ca prima oară şi se repeziră la fiul lor cu ocări:

— Prostule ce eşti, nătăfleţule! îţi laşi nevasta să ţi se suie în cap!

— Nevastă-mea zice că din el o să iasă un cal bun pentru alergări, o ţinea pe-a lui fiul.

— Iute ca viţelul unui iac! Urât animal, numai cinste n-o să-ţi facă! îl luau în râs taică-su şi maică-sa.

Dar fiul nu-i ascultă, le dădu socrilor două iepe şi mână mânzul în herghelia sa. Mânzul rămânea mereu în coada herghe liei ca un câine, şi foarte curând nimeni nu-i mai dădu nicio atenţie.

Trecură iama şi primăvara şi veni vara. Se apropia ziua nadamului. Oamenii începuseră să-şi prindă caii mai repezi.

— Hai să proponim şi mânzul nostru, îi spuse fiica lui Gombo soţului ei.

Acesta prinse mânzul şi-l priponi. Mânzul nu se schimbase nicicum. Avea aceeaşi blană lăţoasă şi zbârlită.

— Luaţi de aici animalul acesta îngrozitor! Ne face de râs! începură să ţipe părinţii.

— Sub un strai modest se poate ascunde o inimă viteză, iar dintr-un mânz nearătos poate ieşi un cal bun, le răspundea fata socrilor ei.

Plin de mânie, socrul dezlegă mânzul şi-l goni, dar mânzul se întoarse şi, zile în şir, stătu lângă pripon. Când începu pregătirea cailor pentru alergări, niciunul din copii nu vru să-l încalece.

310 întrecere cu cai

Vremea trecea. Veni sărbătoarea. Tinerii însurăţei plecară şi ei cu murgul lor. Alergările începură. Sosi şi rândul cailor de doi ani. Fiica lui Gombo îi dărui unei fete sărmane dintr-un aii cunoscut inelul din deget şi o trimise să ia parte la alergări, călare pe mânzul ei cel lăţos. Iar ea, împreună cu soţul ei, o pomi spre locul unde se încheiau alergările. Acolo se şi strânsese o mulţime de câteva mii de oameni.

— Se apropie, se apropie! începu să freamăte mulţimea.

Micii călăreţi goneau scoţând ţipete ascuţite, biciuindu-şi caii şi ridicând nori albi de colb. Mânzul cel zbârlit era al şaselea în rând, dar curând începu să lărgească pasul. Către sfârşitul alergărilor, ajunse în rând cu cel care era în fruntea tuturor cailor şi apoi îl întrecu.

Tinerii însurăţei îşi îmboldiră caii şi, plini de bucurie, o porniră în galop în urma lui.

în jur, numai despre mânzul cel lăţos, care galopase în dreapta, se vorbea. învingătorul fu condus spre cort, apoi îl stropiră cu cumâs[54] şi-i ridicară frâul sus. Când începură să-i frece pielea udă de sudoare, blana neagră şi zbârlită căzu de la sine şi mânzul se prefăcu într-un murg minunat de frumos, cu pielea strălucitoare. I se dădu un premiu mare.

— Bun cal, îl lăudară bătrânii pe învingător şi îi puseră numele de Aravgar-her, adică Frâul-de-aur. De atunci, Aravgar-her câştigă primul loc la fiecare nadam şi toţi o lăudau pe tânăra nevastă, care îl cumpărase. Iar bogătaşul Balbar, care până atunci o umilea în tot felul, îi dădu în grijă de aici încolo numai ei alegerea cailor de alergări, şi astfel herghelia lui se umplu cu cai iuţi. însă niciunul dintre ei nu-l putea întrece pe Aravgar-her. El păstră primul loc la nadamale a şapte ţinuturi, mai bine de douăzeci de ani.

Anii treceau, murgul îmbătrânea şi puterile îi scădeau. Dar când Balbar şi fiul lui prindeau caii cei iuţi şi-i legau, Aravgar-her venea şi el, din obişnuinţă, la pripon. în timpul pregătirilor el galopa în urma cailor, deşi nimeni nu-l mai încăleca.

Odată, pe când duceau caii la obişnuitul nadam, Aravgar-her o luă, poticnindu-se, după ei.

— Murgul nostru s-a prostit de tot, spuse stăpânul şi-l izgoni.

Calul gemu puternic şi din ochi îi curseră lacrimi. Apoi o luă iar şonticăind în urma stăpânului.

— Ia-l cu noi, de ce să-l jignim? îl apăra nevasta gospodarului.

Soţul îi făcu pe plac, trase căpăstrul pe capul lui Aravgar-her şi îl luă cu el la nadam. Când începură alergările cailor bătrâni, Aravgar-her galopa ca şi mai înainte în fruntea tuturor. Dar, deodată, unul din caii lui Balbar se sili să-l ajungă din dreapta şi galopă un timp în rând cu el. în cele din urmă izbuti totuşi să-l întreacă pe Aravgar-her. Aravgar-her nechează puternic, îl apucă pe potrivnic cu dinţii de coadă şi în aceeaşi clipă se prăbuşi cu zgomot la pământ. Oamenii alergară strigând către el. Nevasta bogătaşului Balbar se aruncă plângând de gâtul calului ei. Murgul gemu încet şi se stinse.

La dorinţa tuturor celor de faţă, premiul fu dat pentru ultima oară lui Aravgar-her şi înmânat stăpânei lui.

Pe Aravgar-her îl îngropară în Stepa Galbenă, unde învinsese el prima oară la nadam. Iar Stepa Galbenă s-a numit de atunci Aravgar-her. Şi multă, multă vreme, în popor s-a tot istorisit această întâmplare care a devenit apoi legendă-legenda despre Stepa Galbenă care şi-a schimbat denumirea în stepa Aravgar-her.

Flăcăul cel înţelept

poveste mongolă

Demult de tot, în vremurile străvechi, trăia un om cu nevasta lui şi aveau un singur fecior, într-un rând, băiatul dispăru fără veste. Multă vreme îl căutară părinţii nemângâiaţi, dar nici urmă de el pe nicăieri. Trecură trei ani încheiaţi şi iată că fiul lor se întoarse. Nu sânt cuvinte care să descrie bucuria celor doi părinţi.

— Unde ai fost în aceşti trei ani de zile, ce-ai văzut, ce-ai învăţat? îl întrebară ei.

— în multe locuri am fost şi multe am văzut. Am învăţat trei ştiinţe. în primul an, am deprins

---

54 lapte fermentat de iapă sau cămilă, asemănător la gust cu chefirul

cititul şi scrisul. în al doilea, muzica, iar în al treilea am învăţat să joc şah, le răspunse băiatul.

De-atunci încolo trăiră iar în pace şi mulţumire.

Odată, trecură prin preajmă nişte caravangii, care se opriră pentru popas nu departe de ailul lor. Băiatul află că din caravană face parte un mare cneaz. El dădu bineţe cneazului şi-l întrebă încotro binevoieşte să meargă.

— Merg la un han care stăpâneşte o împărăţie îndepărtată. Dar tu ce cauţi la noi?

— Iaca, am venit şi eu să mai vând câte ceva, răspunse băiatul.

— Şi ce ai de vânzare?

— Pe mine însumi.

— Cât crezi că faci?

— Un sac cu galbeni.

„Netrebnicul ăsta de băiat îşi bate joc de mine. Şi-a închipuit, pesemne, că n-am atâţia galbeni, gândi cneazul, dar lasă că-l învăţ eu minte!" Dădu imediat un sac cu galbeni părinţilor băiatului, iar pe el îl băgă într-un sac de piele şi legă de pletele lui un răvaş în care era scrisă o poruncă. Apoi cusu sacul la gură şi chemă doi slujitori, poruncindu-le să-l ducă pe băiat la moşia lui.

Slujitorii o porniră înapoi cu sacul. Pe drum, băiatul cântă aşa de duios, că slugilor li se făcu milă de el şi-l scoaseră din sac.

Merseră ei, merseră aşa, în trei, şi se opriră să se odihnească lângă un râu năpădit de stuf. Băiatul smulse un fir de trestie, făcu din el un fluier şi începu să cânte măiestru. Slujitorii ascultară ce ascultară şi adormiră. Atunci băiatul desfăcu scrisoarea şi o citi. în ea se spunea: „Aruncaţi-l în temniţă şi păziţi-l bine până ce vin eu". Băiatul aruncă această scrisoare şi scrise alta: „Duceţi-l în iurta noastră, hrăniţi-l bine, daţi-i deplină libertate şi aveţi grijă de el". Apoi pecetlui scrisoarea şi şi- o prinse de plete. în scurtă vreme, slugile se treziră din somn şi, tustrei, o porniră iar mai departe. Când mai rămase puţin până la iurta cneazului, slujitorii îl băgară din nou pe băiat în sac şi îl duseră la mai-marele lor.

Acesta îl scoase pe băiat din sac, desfăcu scrisoarea şi citi: „Duceţi-l în iurta noastră, hrăniţi-l bine, daţi-i deplină libertate şi aveţi grijă de el".

— Dacă-i aşa, atunci de ce l-au mai adus în sac? se minună mai-marele. Sau e vorba cumva de vreun om de mare vază, pe care nu trebuie să-l vadă nişte oameni de rând?

Arătă scrisoarea soţiei cneazului şi-l lăsă pe băiat la el în iurtă, Băiatul mânca şi bea cit îi poftea inima şi făcea tot ce voia.

După scurt timp, observă că pe dealul dinspre miazănoapte nu cuteza nimeni să urce şi-l întrebă pe un om:

— De ce nu e niciodată nimeni pe dealul acela?

— Dincolo de acest deal trăieşte un han foarte crud. E mare meşter în jocul de şah şi-l pune să joace cu el pe oricare nimereşti la curtea lui. Pe cel pe care îl bate la şah, îl omoară, îi răspunse omul.

„Nu degeaba am învăţat un an de zile să joc şah! gândi băiatul. Ia să încerc să joc o dată cu el. Tot n-am ce face aici!"

Şi băiatul o porni spre dealul de la miazănoapte. Nici nu ajuns bine că străjile îl şi înhăţară şi-l duseră în faţa hanului.

— Ce cauţi pe acest deal? îl întrebă hanul cel crud.

— Nu sânt de pe aici şi nu cunosc legile acestor locuri. Mă plimbam, aşa, într-o doară, dar straja înălţimii voastre a pus mâna pe mine şi m-a adus aici.

— Dacă-i aşa, hai să jucăm şah. Dar să ştii că, de pierzi, rămâi fără cap pe umeri, spuse hanul.

— Dar nu ştiu să joc şah!

— Şi ce-mi pasă mie dacă ştii au ba! Şi hanul începu să aşeze figurile.

— Dacă e să jucăm, atunci să jucăm, dar mai întâi să facem o învoială.

— întâi să câştigi şi apoi să vedem noi ce facem.

— Nu, aşa nu merge, o ţinea băiatul pe-a lui. Mai bine să cădem la învoială de la început.

— Şi ce vrei? se supără hanul.

— înălţimea voastră a spus că, dacă pierd cu, rămân fără cap. înseamnă că şi înălţimea voastră, dacă pierde, trebuie să rămână fără cap. în şah puterea domnească n-are ce căuta, întâi scriem învoiala pe hârtie, apoi punem două săbii alături şi, după asta, putem începe jocul.

„Pe mine nu m-au putut bate meşteri renumiţi, n-o să mă învingă acum un ţânţău!" gândi hanul şi, cu voce tare, spuse:

— Bine, fie cum zici.

îl chemă pe grămătic şi-i porunci să scrie următoarele: „Care din noi doi va câştiga, acela va tăia capul învinsului". Apoi puse alături de tabla de şah două săbii şi jocul începu. Primul joc nu-l câştigă nimeni. Hanul o cam sfecli. Se vedea limpede că nu era deloc în apele sale. Al doilea joc fu câştigat de băiat. Acesta înhaţă sabia şi tăie pe loc capul hanului. Slujitorii şi poporul acelei ţări nici nu ştiau cum să-i mai mulţumească băiatului că i-a scăpat de pacoste: hanul, doară, în fiecare zi juca şah cu câte cineva şi apoi tăia capul învinsului.

în acest timp, cneazul care îl cumpărase pe băiat se întoarse din călătoria lui îndepărtată. După cum se vede, nu fusese într-o călătorie, ci mai mult fugise de groaza vecinului său. De aceea, nu numai că nu-l pedepsi pe băiat, ci, dimpotrivă, îl răsplăti, dăruindu-i vite şi multe alte bogăţii.

Mulţumit şi el, băiatul se întoarse acasă şi, împreună cu tatăl ri cu mama sa, se puse pe trai bun şi îmbelşugat.

Stăpânul şi argatul

poveste mongolă

Demult de tot trăiau pe lume doi fraţi, amândoi foarte săraci. Se nimeri ca fratele mai mic să argăţească la un bogătan, într-o zi, acesta îi spuse:

— Dacă-mi lucrezi pînă la primăvară, când va cânta cucul, şi nu te superi niciodată, îţi dau o mie de tugrici[55].

Şi cu asta se învoiră. în ziua următoare, dimineaţa devreme, stăpânul îl chemă pe argat şi îi porunci să lucreze la câmp până seara târziu. Când argatul se întoarse de la câmp, după apusul soarelui, stăpânul îl trimise înapoi.

— Pe o noapte cu lună atât de strălucitoare e şi păcat să te odihneşti, îi spuse el flăcăului. Dar acesta, după o zi întreagă de muncă, era foarte obosit, aşa că, ajungând pe câmp, îl prinse somnul.

Dimineaţa, stăpânul se duse la câmp, îl văzu pe argat dormind şi-l izgoni. Şi fiindcă nu-şi făcuse treaba după învoială, ba mai se şi supărase, acesta îi rămase dator stăpânului cu o mie de tugrici. Atunci veni la stăpân fratele mai mare, tot ca să argăţească. Şi din nou stăpânul îi puse o condiţie: cine se supără, plăteşte două mii de tugrici.

în dimineaţa următoare, stăpânul îl chemă pe argat la treabă. Dar până să se scoale argatul din pat şi până să se îmbrace, soarele era la asfinţit.

— Acuşi se lasă seara, grăbeşte-te, îi strigă stăpânul.

— Te-ai supărat cumva? îl întrebă argatul.

— Eu, nu, vorbeam numai aşa, răspunse stăpânul.

Ziua trecu tară ca argatul să mişte un deget. Seara, stăpânul îi porunci argatului să taie o oaie.

— Pe care? întrebă argatul.

— Care s-o nimeri.

Şi argatul se porni să taie toate oile, câte îi nimeriră sub mină. Aflând de una ca asta, pe stăpân îl apucară năbădăile.

— De ce ai tăiat aşa multe oi? întrebă el.

— Văd că te-ai supărat, stăpâne.

— Nu, întreb şi eu doar aşa.

— Păi, mi-ai zis aşa: „Taie pe care s-o nimeri". Şi eu le-am tăiat pe toate care s-au nimerit.

Stăpânul tare ar fi vrut să-l alunge pe argat, dar îl încurca afurisita de învoială. Se gândi el, se

---

55 monedă mongolă

suci şi în cele din urmă îi veni o idee. îşi trimise nevasta în pădure şi-i porunci să cucăie. Iar el, împreună cu argatul, o pomi spre pădure la vânătoare. Cum auzi pe nevastă-sa strigând: „cu-cu, cu- cu!" spuse:

— I-auzi, cântă cucul.

— Ce minunăţie de cuc, să cânte iarna, se miră argatul. Şi ţinti să tragă în el. Stăpânul se sperie şi-i mărturisi tot şiretlicul. Acum trebuia să-i dea el argatului două mii de tugrici. Argatul îi înapoie stăpânului o mie de tugrici, datoria fratelui său mai mic, iar cealaltă mie o aduse acasă. Şi trăiră fraţii apoi în pace şi fericire.

Povestea bătrânul Dalantai

poveste mongolă

Bătrânul Dalantai avea şaptezeci de vaci şi un taur cu un singur corn. Odată, pe când Dalantai îşi adăpa vitele, se apropie de el un mangas negru, cu zece capete, şi-l întrebă:

— Moşule, hei, moşule, spune-mi, îţi iubeşti vacile şi taurul? Dar la pântecele tău cu şaptezeci de straturi de grăsime ţii?

— Eu îmi iubesc foarte mult vitele, răspunse Dalantai, cât despre burtă nu-mi trebuie, îţi dau voie să mi-o mănânci. Numai că poate fi tăiată doar cu cuţitul lui Duntai.

Mangasul merse la Duntai şi-i spuse:

— Duntai, hei, Duntai, dă-mi cuţitul tău.

— Ţi-l dau, dar, ca să taie, trebuie ascuţit cu piatra lui Bantai.

Mangasul se îndreptă spre Bantai.

— Bantai, hei, Bantai, dă-mi piatra ta de ascuţit.

— Da, dar piatra mea nu poate fi cărată decât cu teleaga lui Hantai, spuse Bantai.

Merse mangasul la Hantai, după teleagă.

— La teleaga mea nu poate fi înhămat decât armăsarul lui Dantai, răspunse Hantai.

Mangasul începu să-l roage pe Dantai ca să-i dea armăsarul, dar acesta îi zise:

— Armăsarul meu nu poate fi prins decât cu urga[56] lungă şi albă a lui Untai.

Mangasul ceru urga cea albă de la stăpânul ei, dar acesta ii spuse că urga se afla tocmai pe celălalt ţărm al mării.

— Şi cum se poate ajunge la ea? întrebă mangasul.

— Leagă-ţi un bolovan de gât şi treci marea, răspunse Untai.

Mangasul făcu întocmai cum îl sfătuise Untai şi se înecă în mare.

Stăpânii cuţitului, pietrei, telegii şi armăsarului erau chiar fraţii lui Dalantai. Aşa au scăpat ei de duşman.

Puiul de cămilă cel orfan

poveste mongolă

în vremurile de demult, trăiau odată un cneaz şi un bogătan. Bogătanul se gândi să se înrudească cu cneazul şi hotărî să-i dăruiască o sută de cămile albe. Adună el nouăzeci şi nouă de cămile albe, dar nu-i ajungea una ca să facă suta. Atunci se gândi să-i dea cneazului o cămilă albă care tocmai făcuse un pui, iar puiul ei îl păstră pentru sine. Puiul începu să tânjească după maică-sa şi zi şi noapte vărsa lacrimi amare. Bogătanul porunci să se arunce un braţ de flori într-o iurtă cu cinci pereţi şi să fie închis acolo puiul. Dar acesta plânse atâta, că iurta se nărui. Puiul de cămilă începu să strige cu glas subţirel şi, zgâriindu-şi blăniţa gingaşă

---

56 vergea lungă cu un laţ la capăt, pentru prinderea animalelor

de colţii pietrelor, alergă peste piscuri şi văi, peste dealuri, câmpii şi pustiuri ca să-şi caute mama. Aksaldai, păstorul hanului, înhăţă o urgă[57] de fier, lungă de vreo zece coţi, cu laţul din piele de panteră, împodobită cu izvoade, sări pe calul lui cel şarg, care era chiar capul hergheliei celei mari, alergă după puiul de cămilă şi-l prinse.

— Ah, am să-ţi dau pielea răpănoasă la câini şi carnea am să ţi-o mănânc friptă! Răcni păstorul şi îl arse cu urga, din toate puterile, pe puiul de cămilă.

Păstorul îl aduse pe pui înapoi şi-l legă de gâtul unei cămile mari şi nărăvaşe. Puiul de cămilă alerga zi şi noapte în jurul priponului şi vărsa lacrimi amare.

— De ce tot boceşti şi nu mănânci nimic? îl întrebă cămila.

— Ca să se înrudească cu cneazul, stăpânul meu a hotărât să-i dăruiască o sută de cămile albe. Şi fiindcă nu-i ieşea la socoteală o cămilă albă, a luat-o pe maică-mea. Eu am început să ţip şi, julindu- mi coastele, am alergat după ea peste piscuri şi văi, peste dealuri, câmpii şi pustiuri. Când, deodată, păstorul Aksaldai a sărit pe calul lui cel şarg, a apucat urga lui de fier lungă de vreo zece coţi, cu laţul din piele de panteră, şi m-a prins. Ajurat pe drum că-mi jupoaie pielea şi-o aruncă la câini şi că mă mănâncă fript. Iar când m-a adus înapoi, m-a legat de gâtul tău. Iată de ce bocesc.

— Mănâncă, bea şi dormi liniştit, spuse cămila. înainte de revărsatul zorilor o să tai sfoara cu o piatră şi o să-ţi recapeţi astfel libertatea.

Puiul de cămilă amuţi, iar cămila, dimineaţă devreme, înhăţă sfoara cu dinţii, o frecă de o piatră până se rupse şi slobozi puiul de cămilă. Aceasta începu să strige cu glas subţirel şi o luă la goană, julindu-şi blăniţa, peste munţi şi văi, peste dealuri, câmpii şi pustiuri. Dar bătrânul păstor Aksakdai îl aduse din nou acasă şi-l legă de astă dată de gâtul unei cămile mici. Puiul de cămilă începu iar să bocească şi cămila cea mică îl întrebă de ce plânge. Puiul îi povesti totul şi cămila cea mică făcu la fel ca şi cea mare, iar la despărţire îi spuse:

— îţi urez să dai de urma copitelor de aur ale mamei tale dragi şi să ajungi să sugi iar laptele ei minunat.

Puiul de cămilă începu să strige cu glas subţirel şi o luă la fugă peste munţi şi văi, peste dealuri, câmpii şi pustiuri. Şi din nou se luă Aksaldai după el. Dar când să-l ajungă din urmă, calul lui Aksaldai grăi deodată:

Mulţi orfani am văzut pe lume, dar unul aşa de amărât ca puiul ăsta de cămilă încă n-am întâlnit. Rostind aceste vorbe, căzu jos şi muri.

Iar puiul de cămilă fugi mai departe şi întâlni o lupoaică cu doi pui.

— De ce boceşti? îl întrebă lupoaica. Acuşi te mănânc!

Puiul de cămilă îi povesti cum fusese despărţit de maică-sa, iar la urmă îi spuse:

— Ei, acuma mănâncă-mă. Priveşte-mi gâtul lung şi frumos, picioarele zvelte, cocoaşa rotundă şi coastele subţirele-toate sunt ale tale, dacă vrei.

— Mulţi orfani am văzut pe lume, dar unul aşa amărât ca tine încă n-am întâlnit, spuse lupoaica hămesită de foame şi mâncă alt pui, dar de puiul de cămilă nu se atinse.

Iar aceasta începu să strige cu glăsicioru-i subţire şi o luă la fugă mai departe peste piscuri şi văi, peste măguri, câmpii şi pustiuri. în calea lui dădu de o tigroaică cu doi tigrişori.. Tigroaica îi puse aceeaşi întrebare ca şi lupoaica, iar puiul de cămilă îi povesti şi ei totul. Tigroaicei i se făcu tare milă de el şi mâncă alt pui, dar de orfan nu se atinse. Puiul de cămilă începu să ţipe cu glas subţirel şi o luă la fugă mai departe peste munţi şi văi, peste dealuri, câmpii şi pustiuri, când, deodată, îi răsări în cale o pădure întunecată şi deasă, de nu putea nici s-o ocolească, dar nici să treacă prin ea. Puiul de cămilă începu să se jelească şi mai tare şi să alerge încoace şi încolo, până ce dădu de o
cărare şi izbuti să treacă prin pădure. Merse el, merse şi întâlni în drumul lui o mare învolburată pe care n-avea nici cum s-o treacă, dar nici s-o ocolească. Din nou începu să se vaite, să alerge pe mal dintr-o parte în

---

57 vergea lungă cu un laţ la capăt, pentru prinderea animalelor

alta, când se ivi o broască ţestoasă, mare cât o iurtă cu patru pereţi, care-i spuse plină de supărare:

— Ce tot alergi pe aici şi nu laşi lumea să-şi vadă de treburi?

Puiul de cămilă îi spuse că a fost despărţit de maică-sa, dar broasca ţestoasă nu se înduioşă deloc şi hotărî să-l mănânce. Atunci puiul de cămilă îi povesti toate prin câte trecuse.

— Mulţi orfani am văzut, dar unul aşa amărât ca tine încă n-am întâlnit.

Şi broaştei ţestoase i se făcu tare milă de puiul de cămilă şi-l ajută să treacă marea. Puiul începu să strige cu glăsicioru-i subţire şi alergă mai departe peste munţi şi peste văi, peste măguri, câmpii şi pustiuri, iar după trei ani auzi, în sfârşit, glasul mamei sale. Cămila auzi şi ea glasul puiului şi-l chemă la dânsa. Stăpânul ei o închisese într-o casă de fier cu trei caturi şi o înconjurase cu trei mii de ostaşi. Dar cămila sfărâmă pereţii casei de fier, împrăştie oastea de trei mii de ostaşi şi fugi să se întâlnească cu puiul ei. Puiul de cămilă umbla acum pe urmele copitelor de aur ale mamei sale şi sugea pe săturate din laptele ei cel gustos.

— Să ştii că va veni stăpânul meu şi mă va ucide, spuse cămila. Fugi, fiule, pe vârful muntelui de la miazăzi. Acolo va veni o cămilă roşcată şi bearcă, iar tu vei suge de la ea.

Dar cum voi putea eu să plec de lângă scumpa mea mamă, după ce am mers pe urmele copitelor ei de aur şi am supt din laptele ei cel dulce? răspunse cu tristeţe puiul de cămilă.

Atunci cămila împroşcă cu lapte din ţâţele din faţă picioarele dinainte ale puiului ei şi cu laptele de la ţâţele din spate, picioarele dinapoi şi îl goni spre creştetul muntelui.

După un timp sosiră soldaţii şi o uciseră.

Puiul de cămilă se sperie şi fugi pe vârful muntelui de la miazăzi. De pe alte meleaguri, de la o depărtare de trei ani de mers, sosi o cămilă roşcată şi bearcă, cu glasul asemănător cu al mamei lui. Puiul de cămilă se apropie de ea şi se îndestulă sugându-i laptele.

Şi au trăit multă vreme în pace şi linişte pe lângă casa unui stăpân bun.

Băiatul cel isteţ

poveste mongolă

Povestea s-a întâmplat tare demult. Un om avea trei feciori, dar muri de tânăr şi băieţii rămaseră orfani. Nu aveau deloc ce mânca şi nu ştiau nici cum şi unde să meargă ca să-şi agonisească pâinea.

— Am să mă duc la unchiul mangas şi am să-i cer ceva de mâncare, spuse fratele cel mare şi ieşi din iurtă.

Băiatul se duse la mangas şi-i spuse:

— Nene mangasule, cum aş putea să fac să devin fiul tău?

Mangasul începu să râdă şi-i zise:

— Dacă ai putere, atunci sfarmă cu o lovitură de picior pragul de tuci al uşii mele, apoi scoate uşa din ţâţâni şi arunc-o pe acoperişul iurtei. Dacă izbuteşti să faci toate astea, o să te socotesc fiul meu.

Băiatul se bucură. Cu o lovitură de picior zdrobi pragul de tuci, dintr-o singură mişcare scoase uşa din ţâţâni şi o aruncă pe iurtă, apoi intră înăuntru şi întrebă:

— Tată, hei, tată, eu unde dorm?

— Aşteme-ţi patul şi culcă-te, răspunse mangasul.

Băiatul puse în pat, pe furiş, o bucată mare de pâslă veche, îngălbenită de fum, iar el se culcă în alt loc.

în timpul nopţii, mangasul se apropie de pat şi înghiţi bucata de pâslă veche, crezând că e băiatul. Dimineaţa băiatul se duse la el. Mangasul se miră tare mult în sinea lui, dar nu zise nimic.

Seara, băiatul îl întrebă din nou:

— Tată, unde mă culc în noaptea asta?

— Culcă-te colo, lângă ladă, spuse mangasul.

Băiatul îşi aşternu să doarmă lângă ladă, iar alături de el puse piciorul dinapoi al unui viţel de un an. Când se lăsă noaptea, băiatul se strecură pe furiş în alt loc.

Nici nu se crăpă bine de ziuă, că mangasul se şi apropie de ladă şi în locul băiatului înghiţi piciorul de viţel.

Dimineaţa, băiatul veni iar în faţa mangasului, viu şi nevătămat.

— De unde ai apărut? se miră mangasul.

— Tocmai am ieşit din burta ta. N-ai băgat de seamă? întrebă băiatul.

Când mangasul ieşi din iurtă, băiatul săpă lângă prag o groapă adâncă, o acoperi cu o piele de cămilă şi presără pământ pe deasupra ei. Iar deasupra usciorului uşii legă o piatră mare cit un berbec.

Seara, când se întoarse mangasul acasă, băiatul îi spuse:

— Astăzi am să mă culc afară, chiar lângă uşă.

în toiul nopţii mangasul se trezi şi cugetă în sinea lui: „Acum e timpul să-l mănânc pe băieţandrul ăsta".

Alergă afară, dar în uşă alunecă şi căzu în groapă. Atunci băiatul aruncă peste el pietroiul cel mare, pe care-l legase mai înainte deasupra uşii, şi-i sparse capul. Astfel îl învinse băiatul pe mangasul cel rău şi trăi mai departe fericit.

Cum un boulean şi un ied au pus pe fugă nişte lupi

poveste mongolă

Cu multă, multă vreme în urmă, a căzut odată, într-o iarnă, o zăpadă mare. Oamenii îşi părăsiră locuinţele de iarnă şi se mutară, cu tot calabalâcul, în alte locuri.

într-unul din ocolurile de vite zăpada acoperise un ied şi un boulean. Amândoi erau atât de vlăguiţi din cauza lipsei de hrană, că nu puteră să se scoale ca s-o pornească la drum şi rămaseră în vechiul ocol.

După un timp sosi primăvara şi se făcu cald. Iedul şi bouleanul ieşiră cum puteră de sub zăpadă şi o porniră în căutarea turmei.

în drum văzură o piele de lup sur şi o luară cu ei. Şi iată că, tot mergând aşa, au dat în calea lor de o iurtă albă. După ce au lăsat pielea de lup la uşă, iedul şi bouleanul intrară în iurtă şi ce văzură? Nici mai mult nici mai puţin de şapte lupi mari care benchetuiau de zor. Mai-marele haitei, care stătea în partea stingă a vetrei, îl întrebă pe boulean.

— Cine eşti tu?

— Eu sânt Guze-iht, căpetenia oştii lui Hurmast-han cel hrăpăreţ, răspunse bouleanul.

— Iar tu cine eşti? îl întrebă lupul pe ied.

— Eu sânt Senghe-bator cel cu coamele ca nişte cuie răspunse iedul. Lupii se mirară.

— Cu ce treburi pe la noi şi încotro mergeţi, cinstiţi oaspeţi? întrebă mai-marele haitei.

— Stăpânul nostru, Hurmast-han, ne-a poruncit să-i coasem o şubă din pieile a şaptezeci de lupi, spuse iedul. Noroc că în drumul nostru am dat de un pârlit de lup pe care l-am lăsat pe loc far'de blană. Iar acum, din fericire, v-am întâlnit pe voi.

— Eu am puţină treabă pe-afară, zise mai-marele haitei de lupi şi ieşi din iurtă.

Când dădu cu ochii, lângă uşă, de blana de lup cu pricina, o luă binişor la sănătoasa.

Văzând că mai-marele lor nu se mai întoarce, lupii ceilalţi începură şi ei să iasă din iurtă, unul după altul. Odată cu ultimul lup ieşi şi iedul. îndată lupul îşi luă picioarele la spinare rupând-o la fugă, de ziceai că zboară, nu alta.

Iedul se prefăcu că se ia după el, dar lupul gonea cit îl ţineau picioarele. în felul ăsta scăpară iedul şi bouleanul de lupi şi izbutiră să ajungă în cele din urmă la stăpânul lor.

Răsplata bunătăţii

poveste mongolă

Cu mulţi ani în urmă, trăia pe lume o bătrână. Toată viaţa şi-o petrecuse muncind pe la bogaţi. Şi iată că veni o foamete mare, vitele se jigărâră şi araţii[315] hotărâră să se mute în alte locuri. Femeia, singură şi bolnavă, nu putu să pornească la drum lung, aşa că rămase pe loc, fără prea multe merinde şi argal pentru foc.

Dar iată că o lovi o nouă nenorocire: îi înţepeniră picioarele, de abia se mai mişca. în scurtă vreme, în sacul de merinde nu-i mai rămăsese decât o mină de crupe, iar lângă vatră – o grămăjoară mică de argal. Bătrâna slăbise tare mult şi nu mai avea putere deloc.

într-o bună zi, în iurta ei intră o fată:

— Sânt moartă de frig, bunico, fa puţin foc ca să mă încălzesc şi eu, o rugă ea.

Se spune că acesta i-a întâmpinat cu multă dragoste.

— Păi şi eu sânt îngheţată de frig. Iată, mi-au înţepenit picioarele şi nu mai pot să plec după argal. Dar lasă că pentru un foc ajunge argalul care mi-a mai rămas. îndată o să aprind focul şi o să te încălzeşti.

Curând focul începu să pâlpâie în vatră.

— De unde vii şi unde sânt părinţii tăi? întrebă bătrâna.

— Sunt orfană de amândoi părinţii. Viforniţa m-a prins în plină stepă. Am fugit eu cit am fugit, dar era să mor de atâta ger. Dacă n-aş fi dat de iurta matale, aş fi îngheţat de tot. îţi mulţumesc că ai făcut focul ca să mă încălzesc. Iar acum, bunicuţo, ai pe-aci ceva de mâncare, că sânt tare flămândă?

— Vezi lada aceea veche? Deschide-o şi scoate din ea sacul de merinde. Au mai rămas în el câteva crupe.

Fata scoase sacul, vărsă crupele din el şi aruncă sacul înapoi în ladă.

— Şi ăsta e bun la ceva, că e din piele, spuse bătrâna. Am să-l fierb mai târziu, când n-o să mai am nimic de mâncare.

Orfana fierse păsatul, apoi îl mâncă.

După aceea, ieşi afară, aduse o poală plină de pietre şi le răsturnă jos, lângă vatră.

— Bunico, foc o să ai mereu până la primăvară, când sosesc primele caravane, spuse fata şi dispăru.

Nu mult după aceea, de la pietrele acelea se aprinse focul şi în iurtă se făcu foarte cald. Bătrâna flămânzi şi chibzui în sinea ei:

— Fiindcă nu mai sânt crupe, ia să fierb eu sacul în care le ţineam. Aduse zăpadă de afară şi o puse în vasul de pe foc.

Apoi deschise lada şi, când colo, în sacul de merinde erau tot atâtea crupe câte luase orfana ca să-şi fiarbă păsatul. Bătrâna se bucură, turnă crupele în vasul cu apă şi puse sacul la loc în ladă.

Dimineaţa, când deschise lada, sacul era iar plin.

De atunci bătrâna trăi fără griji şi necazuri; în vatra ei pâlpâia mereu focul cel nestins, iar în sac crupele nu se terminau niciodată

Motanul şi câinele

poveste mongolă

Demult, foarte demult, trăiau pe lume un moş şi o babă, care aveau un fiu. Fiul crescu şi se însură, dar, deşi munceau toţi patru, câştigul abia le ajungea de azi pe mâine. Bătrânii aveau trei

bani de aur pe care-i păzeau ca pe ochii din cap. într-o bună zi, scoaseră banii de unde-i aveau şi îi dădură nurorii lor.

— Păstrează-i. Au să-ţi prindă bine la nevoie.

Nora luă darul şi-l ascunse într-un loc de nădejde.

După un timp, bătrânii muriră. Fiul şi nora îi înmormântară şi rămaseră să-şi ducă traiul mai departe, în doi. Acum, însă, câştigul abia le ajungea de mâncare, iar lucrurile pe care voiau să le vândă nu le lua nimeni. Şi iată că nevasta scoase un ban de aur şi-i spuse bărbatului:

— Ia banul ăsta. Cumpără cu el îmbrăcăminte şi ceva de mâncare.

în drum spre târg, el văzu nişte copii care chinuiau un motan, îi petrecuseră un laţ din păr de cal peste cap şi tocmai se pregăteau să-l omoare.

Omului i se strânse inima de mila motanului.

— Băieţi, hei, băieţi, nu omorâţi motanul, spuse el. Vă dau pe el un ban de aur.

Copiii se bucurară, îi dădură motanul şi înhăţând banul de aur, o şterseră.

Bărbatul aduse motanul acasă, iar nevasta îl întrebă:

— Ce-ai cumpărat de la târg?

— Nimic n-am cumpărat. Am văzut cum nişte copii se pregăteau să-l omoare pe motanul ăsta şi mi s-a făcut milă de el. Atunci l-am răscumpărat cu banul pe care mi l-ai dat tu.

Nevasta ascultă spusele bărbatului şi nu-i căută ceartă.

Seara, gospodina împărţea cina săracă în trei părţi şi mâncau toţi trei. Trecură câteva zile şi femeia trebui să scoată al doilea ban.

— Ia banul ăsta, îi spuse ea bărbatului ei, şi du-te de cumpără ceva pe el.

Omul o porni după cumpărături, iar nevastă-sa plecă în pădure cu motanul. Acolo adunară găteje pentru foc, căutară rădăcini bune de mâncat, pentru cină, iar seara o porniră spre casă. Nu mult după aceea, se întoarse şi bărbatul ei cu un câine în braţe.

— Ce-ai cumpărat? întrebă nevasta.

— Când am ajuns aproape de târg, un ţăran schingiuia un câine. Când am văzut câinele ăsta, m-a apucat o milă grozavă! Aşa că i-am dat omului acela banul pe care-l aveam şi am răscumpărat câinele, spuse bărbatul.

Femeia nici de astă dată nu-şi certă bărbatul. împărţi cina sărmană în patru părţi şi mâncară toţi patru.

Din ziua următoare începură să muncească şi mai mult, dar mâncarea tot nu le ajungea. Puţin după aceea, gospodina căzu la pat, greu bolnavă.

Gospodarul, motanul şi câinele nici nu ştiau ce să mai facă. Banii pe care-i câştigaseră se terminaseră, iar ultimul ban de aur pe care-l mai aveau din darul bătrânilor fusese cheltui demult. Atunci motanul şi câinele începură să ţină sfat între ei.

— Stăpânul nostru e la grea ananghie, chibzuiră ei, iar noi nu mişcăm măcar un deget ca să-l ajutăm.

Şi hotărâră să facă rost de piatra nestemată care îndeplineşte orice dorinţă.

Merseră la stăpânul lor şi-i împărtăşiră hotărârea luată.

— în vreun fel o scoatem noi la capăt, le spuse stăpânul. Şi-apoi, sunteţi amândoi atât de mici şi neajutoraţi, că oricine vă poate omorî. Piatra nestemată nu e pentru oameni sărmani ca noi. Chiar şi numai să ajungi până la ea e foarte primejdios. Mai bine rămâneţi acasă, dragii mei. Şi închizând uşa cu zăvorul, se culcă.

Pe la miezul nopţii, câinele se trezi, îl sculă şi pe motan şi-i zise:

— Norocul e de partea celor îndrăzneţi. Să mergem, motanule. Dacă am hotărât să aducem piatra nestemată, atunci să pornim în căutarea ei.

Motanul sări în picioare, trase zăvorul şi cei doi o porniră la drum lung.

Dimineaţa, când soţii se treziră, nu mai găsiră nici motanul, nici câinele. Amândoi se întristară. Stăpâna începu să-l ocărască pe bărbatul său:

— Tu ştiai că vor să plece, aşa că trebuia să te ţii după ei. La piatra aceea nestemată pot ajunge doar hanii şi cnejii, nu oameni săraci ca mine şi ca tine.

în timpul ăsta, câinele şi motanul mergeau, mergeau, fără să bage de seamă cât de tare s-au depărtat de casă. Deodată, în calea lor apăru un munte de foc şi nu era chip nici să-l treacă de-a dreptul, dar nici să-l ocolească.

— Nu ştii, prietene, cum am putea trece muntele de foc? îl întrebă motanul pe câine.

— O să încerc să născocesc ceva, răspunse câinele. Tu du-te de te odihneşte şi vânează; ai însă grijă să te întorci la mine taman în cea de-a douăzeci şi una zi de acum încolo, nicio zi mai devreme.

Motanul plecă, iar câinele rămase singur.

în cea de-a douăzeci şi una zi, la amiază, motanul se întoarse şi văzu că ochii câinelui erau roşii de câte lacrimi vărsase, dar muntele ardea parcă şi mai tare.

Ar fi vrut să-l întrebe pe câine dacă nu ştie cam ce-ar trebui făcut ca să poată trece muntele, când, deodată, văzu spre miază-noapte doi nori mici, negri, asemănători cu două lacrimi. Norul începură să crească. într-o clipă, şi cer şi pământ fură acoperiţi de un nor negru, iar asupra muntelui de foc începu să plouă cu găleata.

Ploaia trecu repede, iar focul de pe munte se stinse.

Motanul şi câinele o porniră mai departe şi dădură de un munte înalt şi stâncos, pe care nu puteau nici să-l treacă, dar nici să-l ocolească.

— Motanule, ia gândeşte-te tu cam cum am putea face să trecem acest munte, zise câinele.

— Bine, răspunse motanul. Tu odihneşte-te, du-te la vânătoare şi întoarce-te aici după şapte zile.

Câinele plecă la vânătoare, iar motanul, rămas singur, începu să-şi micşoreze trupul şi să crească în forţă. Când se întoarse câinele după şapte zile, văzu că motanul ajunsese foarte mic, cât o ceaşcă aproape.

— Apucă-mă bine de după gât şi închide ochii, spuse motanul şi sări în sus. Cât ai clipi, amândoi ajunseră pe vârful muntelui.

O luară împreună mai departe şi ajunseră la o mare uriaşă pe care n-aveau nici cum s-o treacă, dar nici cum s-o ocolească. Atunci, motanul cel iute de picior găsi nişte bălegar de cal. Prietenii îl aruncară în mare şi acesta nu se duse la fund. Câinele aduse nişte bălegar de vacă şi-l lăsă de asemenea pe apă. Acesta, la fel, pluti. Cei doi prieteni se suiră pe bălegarul acela şi o porniră pe mare.

Şi multă vreme plutiră ei aşa, până ce, în sfârşit, ajunseră pe malul celălalt.

De la malul mării, drumul o lua în jos, spre împărăţia subpământeană.

Motanul şi câinele intrară în împărăţia subpământeană, ajunseră la un oraş, dar, oricât căutară de jur împrejurul lui, nu-i găsiră porţile. Când iată că văzură un şoarece care prinsese o păsăricâ şi tocmai se pregătea s-o mănânce. Prietenii alergară să scape pasărea. Motanul prinse şoarecele, iar câinele încercă să readucă păsăricâ în simţiri. Aceasta îşi reveni şi zise:

— Vă mulţumesc că m-aţi salvat. Dacă veţi avea vreodată nevoie de ajutorul meu, daţi-mi de ştire.

Motanul voi să mănânce şoarecele, dar acesta se rugă să-l cruţe:

— Acasă mi-au rămas numai bătrânii şi copiii. Dacă mă vei mânca, ai mei vor muri de foame.

— Dacă ne vei spune unde se găseşte împăratul vostru şi ne vei arăta unde ţine ascunsă piatra nestemată, atunci n-am să te mai mănânc, zise motanul.

— împăratul nostru ţine piatra nestemată în gură. Nici în timpul somnului n-o dă jos. Dar nu e prea greu să pui mâna pe ea şi eu cred că aş putea să fac treaba asta. Numai că nu ştiu cum să ajung în palat. Când împăratul doarme, odihna lui e vegheată de patru demnitari cu făclii aprinse în mâini, iar la uşi stau strajnici. Să intri în palat e cu neputinţă.

Pasărea ascultă ce zise şoarecele şi ciripi:

— Ba eu pot.

Motanul şi câinele se bucurară, apoi se sfatuiră toţi patru şi hotărâră să aştepte lăsarea nopţii.

în timpul nopţii, şoarecele săpă o gaură pe sub gard, trecu dincolo şi deschise poarta. Pasărea zbură în palat şi stinse făcliile cu aripioarele. Şoarecele ascunse tot ce ar fi putut servi la aprinderea focului. Când motanul şi câinele ajunseră în încăperile împăratului, acolo se iscase un tărăboi întreg.

— De ce-ai stins făcliile?

— Nu-i adevărat, tu le-ai stins! se dondăneau demnitarii între ei.

în vreme ce ei se ocărau, motanul şi câinele săriră în patul împăratului şi-i trecură pe la nas o fiere de oaie.

— Ptiu, ce scârboşenie! spuse împăratul şi scuipă piatra nestemată.

Câinele o înhăţă pe loc şi împreună cu motanul fugi afară. Păsăricâ şi şoarecele îi conduseră apoi până la ţărmul mării.

Când se urcară pe pluta lor, motanul spuse:

— Noi am dobândit piatra nestemată împreună, dar eu n-am dus-o nici măcar odată. Nu e drept.

— Prietene, tu nu poţi ţine piatra cu labele, spuse câinele. Mă tem că ai s-o pierzi, de aceea nu ţi-o dau. Dacă doreşti foarte mult s-o duci şi tu, ţine-o sub limbă, dar ai grijă să nu deschizi gura în acest timp.

Şi câinele îi dădu motanului piatra.

— Bine, spuse motanul, am să fac precum zici.

Deodată motanul văzu în apă un peşte şi tare avu poftă să-l prindă. Dar îşi aduse aminte la timp că are în gură piatra nestemată şi nici nu se mişcă. De nenumărate ori trecură peştii prin apropierea lor, dar motanul se abţinu de fiecare dată să nu sară la ei. După câteva zile, era mort de foame şi când trecu pe lângă el un peştişor auriu, nu se mai putu înfrâna, sări în apă, deschise gura ca să prindă peştele şi scăpă piatra nestemată.

Motanul şi câinele ajunseră la mal tânguindu-se şi bocindu-se. Multă vreme şezură acolo, flămânzi şi obosiţi, neştiind ce să facă. în acest timp, nişte pescari traseră din mare un peşte uriaş, îl curăţară de măruntaie, iar carnea o luară cu ei.

Motanul şi câinele se aruncară înfometaţi asupra măruntaielor. Motanul începu să tragă de maţe. Câinele se apropie de el ca să-l ajute. Sfâşiară maţele şi în ele găsiră tocmai piatra nestemată pe care motanul o scăpase în apa marii.

Motanul şi câinele se bucurară nespus şi o luară la fugă spre casă. Ca să nu mai piardă piatra nestemată, câinele hotărî să-şi facă o crestătură pe tâmplă şi să coasă piatra acolo. Intrară într-o iurtă şi cerură un cuţitaş, un ac şi aţă. Dar copiii îi prinseră, îi puseră într-un coşuleţ şi începură să se joace cu ei. Părinţii văzură cum îi chinuie copiii şi-i dojeniră:

— De ce chinuiţi bietele animale? Daţi-le drumul, spuse tatăl.

— Sunt tare ciudate animalele astea; vor să le dăm un cuţitaş, un ac şi aţă, spuseră copiii.

— Vedeţi ce deştepte sunt? Nu se poate să nu le îndeplinim rugămintea. Daţi-le un cuţitaş, un ac şi aţă, zise tatăl lor.

Câinele îşi făcu pe tâmplă o tăietură, cusu piatra acolo, mulţumi stăpânilor iurtei şi, împreună cu motanul, o porni spre casă.

în acest timp, stăpânul şi stăpâna motanului şi câinelui erau necăjiţi că nu-şi găsiseră prietenii dragi, iar mâncare nu mai aveau deloc.

Şedeau aşa amărâţi, amândoi, când, deodată, în iurtă năvăliră câinele şi motanul şi le dădură piatra nestemată.

Aceasta îndeplini toate dorinţele celor doi soţi, care trăiră de atunci în bogăţie şi fericire. Iar stăpânul se încredinţă că piatra fermecată poate sta şi în iurta unui sărman arat.

Preţul legii

poveste mongolă

Cu mulţi ani în urmă, într-unul din colţurile întinsei Mongolii, trăia un muzicant orb. Trei sute şaizeci şi cinci zile pe an rătăcea prin ailuri[58], mergea din iurtă în iurtă, le cânta oamenilor cu hura[59] şi din gură şi le istorisea vechi isprăvi de vitejie.

Muzicantul orb îşi purta cu multă grijă hainele şi fiecare mungu[60] de prisos îl punea deoparte pentru zile negre, de boală, când nu putea umbla prin ailuri. Banii şi-i strângea într-o pungă, pe care o ţinea ascunsă în sân şi de care nu se despărţea niciodată.

---

58 mică aşezare, având una sau mai multe iurte

59 instrument musical cu coarde şi arcuş

60 monedă măruntă, a suta parte dintr-un tugric

Odată, pe când muzicantul îşi cânta cântecele în faţa unei mari mulţimi de oameni, se apropie de el un necunoscut, îmbrăcat foarte fercheş. Făcându-şi loc cu coatele prin mulţime, el ajunse în faţă, se aşeză pe vine înaintea muzicantului şi începu să-l privească stăruitor cu ochii lui mari şi negri.

Noul venit era îmbrăcat cu cămaşă de mătase şi purta o curma[61] verde, plisată, pe deasupra. în picioare avea încălţări bune de piele. Căciula de mătase neagră era lăsată pe o ureche.

După ce muzicantul sfârşi de cântat şi oamenii se risipiră pe la casele lor, necunoscutul se uită hoţeşte înjur, apoi îşi strecură o mână în sânul muzicantului. Muzicantul orb tresări speriat, îl prinse pe hoţ de mână şi începu să strige:

— Oameni buni! Săriţi că mă jefuieşte ziua în amiaza mare!

Nici nu apucă jefuitorul să-şi tragă mâna din sânul muzicantului, că se şi strânseră oamenii şi-l înhăţară.

— Aşa bine îmbrăcat şi uite pe cine şi-a găsit să fure, vorbeau aceştia, indignaţi. Pe un muzicant orb. Ruşine să-ţi fie!

Dar noul venit nici nu se gândea să lase punga cu banii muzicantului din mână, ci, dimpotrivă, începu să strige tare:

— Gândiţi-vă numai, de unde să aibă atâţia bani un orb prăpădit? El a vrut să-mi fure mie banii, nu eu lui!

Poporul se indigna şi mai tare.

— Şarlatanule, pungaşule, îndrăzneşti să-l mai şi ponegreşti pe bietul muzicant! ţipară oamenii şi-l târâră în faţa cneazului.

Cneazul ascultă ce-i spuseră martorii, îl pofti pe muzicant să stea jos şi începu să-l cerceteze pe hoţ.

— în genunchi, hoţ nenorocit! Ai cutezat să jefuieşti ziua în amiaza mare un biet muzicant orb! Cum ai îndrăznit să faci una ca asta? strigă cneazul la el.

— Cneazule, răspunse tâlharul, eu sunt dintr-o familie nobilă. Tatăl meu este un om de vază. De ce m-aş fi apucat de o treabă atât de murdară? Crezi că aş fi în stare să jefuiesc un muzicant sărman şi să stric bunul renume al tatălui meu?

Cneazul se supără şi mai tare şi spuse:

— N-o fi mare lucru de capul unui tată care a crescut un fiu atât de rău!

— Dealtfel, înălţimea ta cunoaşte foarte bine numele tatălui meu.

— Va trebui să vă tragem la răspundere şi pe tine, şi pe netrebnicul tău părinte. Spune, care este numele lui! începu să strige cneazul.

Hoţul îl privi pe cneaz, îi făcu abia simţit cu ochiul şi spuse:

— Faţa tatălui meu este brăzdată, spinarea încovoiată, iar numele lui este „Bătrânul argint".

Cneazul căzu pe gânduri. Tăcu mult timp, apoi zâmbi şi spuse:

— Mâine va trebui să ne ocupăm de treaba asta încurcată.

Şi cneazul porunci ca orbul şi hoţul să fie închişi osebit.

Noaptea, hoţul veni în faţa cneazului şi-i dădu un pumn de monede de argint, cu efigie. Dimineaţă, cneazul porunci să fie aduşi amândoi în faţa lui. De astă dată îşi revărsă mânia asupra muzicantului orb.

— Hoţ mizerabil, cum ai îndrăznit să încălci legea? Spune, ce te-a făcut să-l ponegreşti pe acest om cinstit şi respectat de toţi?

Muzicantul orb nu-i răspunse nimic. Şedea în acelaşi loc, săpa de zor cu mâinile pământul din faţa lui şi din când în când îşi punea urechea pe locul unde scormonise.

„Ce tot face acolo diavolul ăsta orb?" se miră cneazul şi întrebă cu voce tare:

— Ei, hoţule, ce-i cu tine, ţi-ai pierdut minţile?

— Cneazule, răspunse muzicantul orb, nu mai departe ca ieri s-a auzit aici glasul legii. Astăzi,

---

61 scurtă cu mâneci largi, care se îmbracă peste cămaşă

aceeaşi lege a fost ocolită pentru un pumn de monede. Numai că eu n-am bani. De aceea şi sap pământul, poate dau aici de niscaiva arginţi, ca să răscumpăr adevărul de la înălţimea ta.

Cneazului nu-i plăcură deloc vorbele astea şi-l alungă din faţa lui pe muzicantul orb.

Povestea celor doi fraţi

poveste mongolă

Odată, demult, trăiau pe lume un moş şi o babă, care aveau doi fii.

Într-un rând, cei doi fii plecară la vânătoare. Multă vreme rătăciră ei prin stepă, dar nu reuşiră să vâneze decât un singur iepure, îl mâncară şi o porniră fără chef mai departe.

Când, deodată, văzură în mijlocul stepei o iurtă albă ca zăpada, în jurul căreia păşteau nenumărate turme de oi albe.

Cei doi fraţi flămânziseră straşnic între timp. Aşa că fratele mai mare îi spuse celui mai mic:

— Du-te până la turmele alea şi adu un berbec.

Fratele mai mic alergă până la una din turme, prinse un berbec zdravăn, îl ridică la subsuoară şi dădu să se întoarcă la fratele său. Deodată, unde nu apăru în faţa lui un om îmbrăcat în haine din piei de oaie şi-i spuse:

— De ce iei din oile altora?

Trei zile şi trei nopţi se luptară ei şi nu izbutiră nicicum să se învingă unul pe celălalt.

Fratele cel mai mare se apropie de ei şi-l întrebă pe omul îmbrăcat în piele de oaie:

— De ce-mi chinuieşti fratele? Amândoi am flămânzit şi atunci eu l-am trimis după berbec. Cum poţi fi atât de avar cu nişte oameni sfârşiţi de foame?

Omul îmbrăcat în piei de oaie cugetă cât cugetă şi apoi zise:

— Bine, vă dau berbecul. Luaţi-l, mâncaţi-l, dar mâine să veniţi din nou la mine. Nu departe de aici locuiesc şapte căpcăuni care au încercat odată să mă mănânce. Va trebui să vă răfuiţi cu ei.

A doua zi fraţii veniră din nou în locul acela, iar omul le dădu din nou câte un berbec. Fraţii fierseră carnea şi o mâncară, supseră măduva din oase, iar omul le zise:

— Acum pomiţi-o spre căpcăuni, omorâţi-i şi omorâţi-o şi pe bătrâna cea rea, mama lor.

El tăie încă un berbec şi-l dădu celor doi fraţi în desagă, apoi îi conduse o bucată de drum.

Şi iată că cei doi fraţi ajunseră la casa de piatră a căpcăunilor. Se ascunseră după un colţ şi văzură o bătrână care stătea lângă vatră şi fierbea came într-un cazan.

După o vreme se întoarseră acasă cei şapte căpcăuni şi o întrebară pe babă:

— Gata mâncarea?

— Gata, răspunse pentru ea fratele cel mare.

Când dădură cu ochii de cei doi fraţi, căpcăunii se bucurară grozav că nişte oameni au venit singuri la ei. Pe loc, unul din ei ascuţi un cuţit mare şi zise:

— Hai să-l mâncăm mai întâi pe cel mai tânăr.

Căpcăunii îl înhăţară pe fratele mai mic, îi răsucită mâinile la spate şi-l legară cu trei rânduri de sfori. La fel făcură şi cu fratele cel mare. Apoi, unul din căpcăuni spuse:

— Haideţi să-l aşezăm pe cel mai tânăr în teleagă şi să-l ducem până la foc, să-l frigem.

Căpcăunii îl luară pe fratele mai mic şi-l puseră în teleagă, apoi îl duseră până la foc. Dar când vrură să-l arunce pe cărbunii încinşi, voinicul rupse sforile, înhăţă doi căpcăuni şi-i lovi aşa de tare cu capetele de teleagă, că în aceeaşi clipită îşi şi dădură sufletul. în acelaşi fel se răfui şi cu ceilalţi căpcăuni. Apoi se întoarse spre casă. Fratele mai mare îşi rupsese sforile şi tocmai o întreba pe babă:

— Unde-i ascuns aurul şi argintul?

— De unde să ştiu eu? răspunse baba.

Atunci fraţii o înhăţară pe babă, o băgară cu capul într-un cazan şi o întrebară din nou:

— Unde-i aurul şi argintul căpcăunilor?

Şi baba n-avu încotro şi le spuse adevărul.

— Aurul nostru e îngropat pe povârnişul de miazăzi al Munţilor de la Apus, iar argintul, pe povârnişul de miazăzi al Munţilor de la Răsărit.

Cei doi fraţi o omorâră pe babă, eliberară din robie zece mii de oameni pe care căpcăunii îi ţineau întemniţaţi, le dădură cai şi cămile pentru drum şi o porniră spre casă, luând cu ei atâta aur şi argint cât puteau duce. în cale se opriră şi la omul cel îmbrăcat în piei de oaie, care le dăduse de mâncare. Acesta tăie un berbec în semn de mulţumire şi îi omeni din nou, cum se cuvenea după izbândă. Apoi, cei doi fraţi se întoarseră acasă şi văzură că părinţii lor zăceau fără puteri de atâta foame. Atunci îşi durară o casă nouă începură să-şi îngrijească părinţii şi, când aceştia se înzdrăveniră plecară în pădure după lemne:

în pădure dădură de un leu şi un tigru, care le spuseră:

— A ajuns până la noi vestea că sunteţi cei mai puternici din lume şi iată că am venit la voi după ajutor. Ne-am luptat cu un mangas cu cincisprezece capete şi n-am putut în niciun chip să-l învingem. Ajutaţi-ne să nimicim jivina.

Cei doi fraţi se învoiră. Cel mare se sui călare pe leu, cel mic pe tigru şi o porniră spre mangas. După un timp văzură pe un munte o dihanie uriaşă, care cu trupul ei le lua toată lumina. Fraţii se gândiră mult timp cum să facă s-o înfrângă în sfârşit, fratelui mai mare îi veni o idee.

— Hai să-l invităm să benchetuiască cu noi, spuse el.

Cei doi fraţi făcură rost de mult vin, apoi îl trimiseră pe tigru după mangas.

Tigrul aduse dihania care cu trupul ei le lua toată lumina, şi începură ospăţul. Cei doi fraţi, leul şi cu tigrul se făceau că beau vin, dar de fapt beau numai apă. După ce mangasul se îmbăta şi se prăvăli la pământ, fraţii îi făcură vânt de pe munte în jos.

Astfel pieri mangasul.

Leul şi tigrul le dăruiră voinicilor mult aur şi argint. Cei doi fraţi cărară toate bogăţiile acasă şi de atunci au dus un trai paşnic şi îndestulat.

Altan-Gu şi Mungun-Gu

poveste mongolă

în vremurile de demult trăiau odată un pui de tigru şi un pui de bivol. într-o bună zi se întâlniră şi intrară în vorbă.

— Hai să locuim împreună, spuse bivolaşul tigrişorului.

— Hai, răspunse acesta.

Şi începură să trăiască în pace şi înţelegere.

Odată, tigrişorul găsi pe drum un clopoţel. îl aduse acasă şi-i spuse prietenului său:

— O să-ţi atârn de gât acest clopoţel. Dacă încearcă cineva să te sperie, sună şi eu voi veni într-o clipă în ajutorul tău.

Tigrişorul tocmai vâna la poalele muntelui, când auzi deodată sunetul clopoţelului. Se duse la bivolaş, dar acesta păştea iarbă, liniştit.

— Ce s-a întâmplat? întrebă puiul de tigru.

— Mi s-a aşezat o muscă pe frunte. Atunci m-am speriat şi te-am chemat, spuse bivolaşul.

Puiul de tigru se linişti şi o pomi din nou la vânătoare. De astă dată plecă destul de departe, când iată că vântul aduse iarăşi până la el zvon de clopoţel.

Tigrişorul se sperie, fugi către prietenul său, dar acesta şedea lungit la umbra unui copac şi rumega ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Ce s-a întâmplat? Cine te-a speriat?

— Nimeni îmi era foarte cald şi am clătinat din cap.

Puiul de tigru plecă iar la vânătoare, dar foarte curând auzi iarăşi sunetul clopoţelului. Gândi însă că prietenul său se apără de muşte şi nu se mai duse la el.

Dar când se întoarse seara acasă, puiul de bivol nu mai era: nişte vânători îl omorâseră, îl mâncaseră, iar pielea o luaseră cu ei. Puiul de tigru găsi în iarba verde numai oasele prietenului său. Din clipa aceea tigrişorul începu să tânjească; nu-şi putea ierta cu niciun chip faptul că nu alergase în ajutorul prietenului său, atunci când îl chemase clopoţelul.

De atâta jale, puiul de tigru încetă să mai vâneze şi tot timpul zăcu, gândindu-se îndurerat la prietenul său.

Nu mânca, nu bea și după câteva zile ajunse ca vai de el.

„Uite că și sfârșitul meu se apropie", gândi tigrișorul. Culese oasele prietenului său, făcu din ele o grămăjoară, se culcă lângă ele și în aceeași seară își dădu și el sufletul.

După moartea puiului de tigru, în locurile acelea, în timpul furtunilor puternice, se putea auzi cum șoptește cineva: „Prietenii credincioși nu se despart nici după moarte". Ecoul ducea această șoaptă până departe înjur și murea undeva în munți. De atunci trecură multe luni de zile.

într-o bună zi, un păstor, care păștea oile hanului prin aceste locuri, văzu din întâmplare oasele puiului de tigru și ale bivolașului. Le strânse și le îngropă în pământ. După un timp, pe locul acela, unde fuseseră îngropate oasele celor doi prieteni, crescură doi arbori zvelți.

în fiecare dimineață, de cum răzbeau razele soarelui în vale, din crengile acestor arbori ieșeau doi băieți și începeau să se joace prin luncă. De cum se ascundea soarele pe după coama muntelui, băieții se îndreptau spre cei doi copaci și dispăreau în crengile lor uriașe.

Sosi toamna. Păstorul care păștea oile hanului văzu cum ieșeau cei doi băieți din ramurile copacilor, cum se jucau prin luncă și cum piereau iar, seara, în copacii aceia.

Când se întoarse acasă, povesti nevestei și tatălui său tot ce văzuse. Iar nevastă-sa istorisi totul vecinelor. Vecinele – fiilor, iar fiii – demnitarilor. în felul ăsta, zvonul ajunse până la urechile hanului. Acesta porunci unuia din demnitari să pună mâna pe cei doi băieți. Demnitarul luă cu el mulți soldați, încercui bine cei doi copaci și se puse să aștepte ivirea zorilor. Abia atinseră razele soarelui valea, că din coroana stufoasă a unui arbore ieși un băiat. Soldații îl și înhățară.

— Așteptați o clipă, acuși îl prindem și pe celălalt, le spuse demnitarul soldaților.

Cel de-al doilea băiat nu știa că prietenul lui dăduse de necaz: și ieși din ramurile copacului. Soldații îl înhățară și pe el.

Apoi îi legară pe amândoi și-i aduseră în fața hanului.

— Pentru apărarea împărăției mele am nevoie de mulți soldați, spuse hanul. Acești băieți fără căpătâi tot n-au unde merge. Mai bine să-mi slujească mie. Din ei vor ieși niște oșteni buni. Până una-alta, vor paște nenumăratele turme ale tatălui meu.

Și băieții începură să pască turmele hanului. Pe unul din băieți îl numiră Altan-gu, iar pe celălalt Mungun-gu.

Zece ani păscură băieții turmele hanului și în acest timp ajunseră doi tineri înalți, puternici și lați în umeri. Erau buni călăreți, le plăcea să tragă cu arcul și să se bată cu săbiile. Tinerii erau foarte uniți. Mâncau din același vas, locuiau în aceeași iurtă, dormeau sub aceeași pătură și nicio zi nu puteau trăi departe unul de celălalt.

într-o zi veni la ei solul hanului și le spuse:

— Altan-gu, hanul a poruncit să pleci chiar azi la oaste. Urmează-mă!

Altan-gu își îmbrățișă cu putere prietenul, îl sărută, sări pe cal și o porni în urma solului. Trecură apoi multe luni de zile și Mungun-gu începu să tânjească foarte tare după Altan-gu. într-o bună zi, veni și la Mungun-gu un demnitar bătrân care-i spuse:

— Hanul nostru, deie-i cerul o mie de ani viață, a poruncit să te duci în țara de unde răsare soarele, la hanul din Palatul Negru, și să-i aduci pe cea de-a zecea fiică a acestuia. Hanul nostru a hotărât să se însoare cu această fată. Uite, să ai de drum! Și demnitarul îi dădu trei săculeți cu bani și apoi adăugă: Dacă n-o să îndeplinești porunca hanului, te așteaptă niște cazne cumplite.

— Și cum o voi recunoaște pe cea de-a zecea fiică a hanului din Palatul Negru? întrebă Mungun-gu.

— Toate fiicele hanului din Palatul Negru au pletele negre. Dar în cosița celei de-a zecea fiice sclipesc întotdeauna trei fire de păr de aur. Fete cu un astfel de păr nu se mai află nicăieri în lume.

Mungun-gu își înșeuă calul și o porni spre hanul din Palatul Negru.

Multe zile și multe nopți galopă el, până când întâlni în cale un păstor bătrân.

— încotro ți-i drumul, moșule? întrebă Mungun-gu.

— Pășteam turmele de oi ale asprului meu stăpân și iată că am pierdut o oaie. O tot caut și n-o găsesc deloc.

Stăpânul a spus că o să mă omoare dacă nu dau de ea.

— Nu fii mâhnit, moșule, spuse Mungun-gu. Uite, îți dau banii ăștia. Cumpără cu ei o oaie.

Și Mungun-gu îi dădu moșului un săculeț cu bani.

— Mulţumesc, voinice. Uite, ia biciul ăsta. Poate, odată, o să-ţi folosească, spuse moşul şi îi dădu un bici.

Mungun-gu luă biciul de la moş, şi-l înfipse în brâu şi pomi mai departe.

După un timp îi ieşi în cale un alt unchiaş.

— încotro ţi-i drumul, moşule? îl întrebă Mungun-gu.

— La băiatul meu mă duc. Calul mi-a ostenit, iar eu nu pot să ajung la iurta lui, fiindcă nu mai am niciun dram de putere, spuse moşul.

— Nu fii mâhnit, moşule. Am să te ajut eu. Ia aceşti bani. Cu ei îţi vei putea cumpăra nu numai un cal, ci o întreagă herghelie, spuse Mungun-gu şi-i dădu moşului cel de-al doilea săculeţ cu bani.

Moşul se ploconi în faţa flăcăului şi luă banii.

— îţi mulţumesc, voinice. Ia această bucată de carne de berbec cu tine. în dram poate o să-ţi folosească, spuse bătrânul şi-i dădu lui Mungun-gu o bucată de came.

Mungun-gu băgă carnea în desagă şi o porni mai departe.

în timpul serii întâlni în stepa întinsă un al treilea moşneag. Acesta şedea în faţa unui foc şi-l privea cu tristeţe.

— Moşule, de ce stai singur în stepă şi de ce eşti aşa de amărât? întrebă flăcăul. Pentru ce nu-ţi odihneşti oasele acasă, la tine?

— Sunt un om sărac. N-am iurtă. De aceea şi stau în stepă lângă foc, aşteptându-mi moartea, răspunse bătrânul.

— Fie ca vântul să-ţi risipească vorbele, îi spuse flăcăul. Ia banii ăştia. Cumpără-ţi cu ei o iurtă mare şi frumoasă.

Şi Mungun-gu îi dădu bătrânului ultimul săculeţ cu bani.

Moşul sări în picioare, se ploconi în faţa lui şi luă din foc un tăciune.

— Ia acest tăciune, fiul meu. Cândva, poate, o să-ţi folosească.

Mungun-gu luă tăciunele, îl băgă în sân şi o pomi mai departe.

Multe zile merse el, fără să se dea jos de pe cal, şi, în sfârşit, zări în depărtare Palatul Negru.

Mungun-gu aşteptă până când se lăsă noaptea şi, la adăpostul întunericului, o luă spre palat.

în întâmpinarea lui sări lătrând un câine mare, negru.

Mungun-gu îi aruncă bucata de carne de berbec pe care i-o dăduse cel de-al doilea moş. Câinele înhăţă carnea şi încetă să mai latre. Mungun-gu intră în palat şi de îndată o găsi pe prinţesa Oiuun, cu cele trei fire de aur în părul ei.

— Am poruncă să te duc la bătrânul şi crudul nostru han, care vrea să te ia de nevastă, îi spuse el.

— Dar eu nu vreau să ajung hangiţa bătrânului şi crudului vostru han, ci să-mi leg soarta de a ta, răspunse prinţesa Oiuun. Hai să fugim mai repede de aici. Dacă se trezeşte tatăl meu cu toţi slujitorii lui, o să ne pedepsească pe amândoi.

Prinţesa Oiuun şi Mungun-gu ieşiră încetişor din palat şi merseră în pădure, unde se afla calul lui cel iute de picior. Flăcăul o sui pe prinţesă pe cal în faţa lui şi o porni în goană.

Galopară ei aşa o noapte şi o zi întreagă şi abia în ziua următoare, spre seară, făcură popas.

Amândoi adormiră somn greu, dar, când se treziră dimineaţa, văzură că sunt înconjuraţi de soldaţii hanului din Palatul Negru.

Mungun-gu îşi dădu jos arcul de pe umăr şi începu să se lupte cu ei. Soldaţii erau în număr foarte mare, dar nu izbutiră să-l înfrângă pe flăcău. Atunci încercară să se apropie de el mergând târâş.

Mungun-gu se dădu jos de pe cal, scoase sabia şi începu să taie la duşmani. Douăzeci de soldaţi erau la pământ, răpuşi de sabia lui. Când începu lupta cu cel de-al douăzeci şi unulea soldat, i se rupse sabia. Atunci Mungun-gu îşi smulse de la brâu biciul pe care i-l dăduse bătrânul păstor şi începu să-i croiască pe duşmani cu el. Soldaţii cădeau la pământ, unul după altul, ca seceraţi.

Abia atunci înţelese Mungun-gu că biciul lui e un bici fermecat şi nu unul obişnuit. îl puse la loc în brâu, încălecă pe cal şi împreună cu prinţesa Oiuun galopă mai departe. Se opriră pentru noapte, ca să se odihnească, adormiră tun, dar dimineaţa se trezi iar că sunt înconjuraţi de o nouă oştire trimisă de hanul din Palatul Negru, pe urma fugarilor.

Mungun-gu îşi luă arcul şi, când să tragă, văzu că nu mai are nicio săgeată. Vru să scoată sabia, dar îşi aminti că o rupsese în luptă. Vru să pună mâna pe biciul fermecat, dar descoperi cu groază că l-a pierdut.

— După câte se arată, totul s-a sfârşit, spuse Mungun-gu prinţesei Oiuun. Nu moartea mă înspăimântă, ci despărţirea de tine.

Atunci îşi aminti de tăciunele aprins pe care i-l dăruise moşneagul cel fără de casă şi aruncă tăciunele pe pământ. Din el se ridică o flacără uriaşă care împânzi cu fum toată stepa, iar soldaţii, goniţi de pârjol, se risipiră care încotro. în cele din urmă pârjolul se stinse. Mungun-gu se ridică de la pământ, îşi băgă tăciunele la loc în sân şi se duse să-şi caute biciul. După câtva timp îl găsi, îl înfipse în brâu şi o porni cu prinţesa spre soare-apune.

Merseră ei aşa mult timp, când, deodată, văzură pe o colină o iurtă albă, fără obişnuitele sfori cu care se întăreşte de obicei asta. în iurtă nu era nimeni. Mungun-gu şi Oiuun se aşezară în ea şi începură să ducă un trai fericit.

în fiecare zi, Mungun-gu pleca la vânătoare, iar Oiuun rămânea în iurtă, ţinea focul aprins în vatră şi gătea mâncarea.

— Dă-mi unul din firele de aur din părul tău. Vreau să-l port mereu în sân.

Oiuun îşi smulse din cosiţă un fir de aur şi i-l dădu.

Mungun-gu se bucură grozav de un asemenea dar şi plecă din nou la vânătoare. Vână vreme de două zile, iar în a treia, încărcat cu o pradă bogată, o porni spre casă. în drum, Mungun-gu coborî de pe cal şi se aşeză să se odihnească pe o piatră de lângă drum. Pe flăcău îl apucă dorul de iubita lui. Scoase din sân firul de păr de aur şi începu să se desfete privindu-l. Dintr-odată însă se stârni un vânt puternic care-i smulse părul de aur din mâini.

Mungun-gu se întristă, începu să plângă, dar îşi aminti că Oiuun mai are două fire asemănătoare şi se linişti că draga lui o să-i mai dăruiască unul.

între timp, vântul aruncă firul de aur în grădina hanului care-l trimisese pe Mungun-gu după prinţesă. Hanul dădu cu ochii de el, se supără foc şi-şi chemă sfetnicul.

Aflând despre ce-i vorba, sfetnicul se sperie aşa de tare, că începură să-i tremure genunchii. Se înfăţişă înaintea hanului mai mult mort decât viu.

Hanul îi arătă părul de aur şi-i strigă:

— Mungun-gu a răpit-o pe fata care trebuie să devină nevasta mea. Dacă n-o găseşti chiar în primăvara asta pe Oiuun şi dacă nu mi-o aduci, am să te izgonesc în locuri neumblate de picior de om.

Sfetnicul luă o sută de soldaţi cu el şi o porni în căutarea frumoasei Oiuun. Cei o sută de soldaţi răscoliră o sută de locuri, dar nu izbutiră să dea de urma frumoasei.

Se apropia sfârşitul ultimei luni a primăverii. Sfetnicul mergea abătut prin stepă, cu capul în jos, când, deodată, îl văzu pe Mungun-gu care stătea pe o piatră privind cu desfătare firele de aur din pletele lui Oiuun şi mângâindu-şi iubita. Sfetnicul hotărî să-i prindă pe amândoi prin vicleşug şi le porunci soldaţilor să se ascundă în iarba înaltă. Iar el se făcu că e un cerşetor bolnav şi neputincios şi se îndreptă spre Mungun-gu.

— O sută de ani să trăieşti, voinicule prea-viteaz! Mă dor picioarele şi nu mai pot să merg mai departe. Ia-mă, te rog, în iurta ta ca să mă odihnesc puţin, spuse el şi căzu în genunchi în faţa lui Mungun-gu.

— Sunt bucuros că un om căzut în nenorocire îşi găseşte alinare şi adăpost în iurta mea. Urmează-mă! spuse Mungun-gu şi-l conduse pe oaspete în casă.

Cei o sută de soldaţi păşiră neauzit pe urmele lui şi, de îndată ce acesta intră în iurtă, îl şi înconjurară.

Mungun-gu tăie cu sabia mulţi duşmani. Sfetnicul îşi dădu seama că n-o să-l poată prinde viu pe Mungun-gu, aşa că le strigă soldaţilor:

— Trageţi în el! Oricum, hanul o să-l supună la mari cazne, aşa că n-are importanţă unde moare.

Oiuun nu voia ca Mungun-gu să piară de mâinile duşmanilor, îi smulse sabia şi o aruncă în foc. îndată ce oţelul săbiei se muie sub para focului, Mungun-gu căzu în nesimţire la pământ.

— Pe tine am să te duc stăpânului meu. Vrea să se însoare cu tine, ii spuse sfetnicul frumoasei Oiuun şi porunci soldaţilor s-o urce pe un cal.

în ziua în care fata fu dusă hanului, se întoarse şi Altan-gu de la oaste. Acesta se întristă foarte tare când află că prietenul lui credincios a dispărut fără urmă şi pomi îndată în căutarea lui.

Multe zile bătu Altan-gu toate drumurile, pe mulţi îi întrebă dacă nu ştiu unde se află Mungun- gu, dar nimeni nu putu să-i spună nimic.

— Dacă prietenul meu a murit, nici eu nu mai am de ce să trăiesc, spuse plângând Altan-gu. Dădu drumul frâului şi-şi acoperi faţa cu mâinile. între timp, calul o luă în altă parte, dar Altan-gu nici nu atinse frâul. Nu-i mai păsa încotro merge. Trecu destul de multă vreme, după care calul se opri şi începu să-

şi scuture coama.

Altan-gu deschise ochii şi văzu că în faţa lui se înalţă o iurtă singuratică.

„S-ar putea să găsesc aici pe cineva care-l cunoaşte pe prietenul meu", gândi Altan-gu şi, grăbind pasul, intră în iurtă.

înăuntru zăcea pe jos, nemişcat, Mungun-gu. Văzându-l, Altan-gu izbucni în plâns. Dar îşi şterse repede lacrimile şi, când se uită mai cu luare-aminte, văzu pe vatră sabia prietenului său.

— Jur să-l găsesc pe ucigaş şi să-l omor cu această sabie, spuse Altan-gu. Trase apoi sabia din foc şi se apucă s-o îndrepte.

în aceeaşi clipă, Mungun-gu deschise ochii şi se ridică în picioare.

— Prietene, ajută-mă s-o scap pe Oiuun. Au răpit-o slugile hanului, spuse el.

— Bine. Sau o scăpăm, sau murim amândoi, spuse Altan-gu.

Se urcară pe cai şi după câteva zile şi nopţi ajunseră la curtea hanului.

Dar nu era chiar atât de uşor să pătrunzi la han: palatul lui era înconjurat de un şanţ adânc, plin cu apă. Iar peste şanţul ăsta nu putea sări niciun cal.

Timp de trei zile, Altan-gu şi Mungun-gu construiră o corabie, dar când se pregătiră să o lase pe apă, de la fund se ivi un peşte uriaş care o înghiţi.

Altan-gu şi Mungun-gu traseră cu arcul în peşte, dar săgeţile săriră în lături de parcă s-ar fi izbit de o stâncă. Peştele deschise botul şi era cât pe ce să-i înghită şi pe cei doi voinici, cu cai cu tot.

Dar Altan-gu nu se pierdu cu firea. Trase o săgeată în vârful muntelui din apropiere, îl reteză şi-l aruncă în gura căscată a peştelui.

Prietenii se bucurară că peştele nu mai putea să le facă vreo stricăciune şi se apucară să construiască o nouă corabie.

Dar când fură gata să se urce în ea, peştele lovi apa cu coada şi stârni nişte valuri atât de uriaşe, că nici vorbă nu mai putea fi să treacă şanţul! Atunci, Mungun-gu îşi aminti de tăciunele dăruit de moşneagul fără casă şi îl scoase din sân. Tăciunele era atât de fierbinte, că flăcăul nici nu-l putu ţine
în mână şi-l scăpă în apă. Apa începu să spumege, să clocotească, iar peştele cel uriaş fierse de viu.

Atunci cei doi voinici se suiră în corabie şi trecură cu bine pe ţărmul celălalt. La miezul nopţii se strecurară până la palat şi vrură să intre în el, dar uşa era păzită de un mangas negru cu nouă capete.

Altan-gu scoase sabia şi-i tăie un cap.

Mungun-gu, şi el, scoase sabia şi-i tăie al doilea cap.

Mangasului îi mai rămăseseră şapte capete, iar din cele tăiate ţâşneau flăcări. Un fum negru năpădi totul în jur. Abia de mai puteau răsufla.

Caii voinicilor se speriară şi picioarele începură să le tremure.

Deşi le era greu să lupte pe un întuneric beznă şi în fum, Altan-gu şi Mungun-gu se repezire din nou asupra mangasului şi îi mai tăiară câte un cap. Acum îi mai rămăseseră mangasului cinci capete. De urletele cumplite ale dihaniei se cutremurau şi cerul, şi pământul. Dar voinicii nu se speriară; îşi îndemnară caii cu biciuştile şi, pornind din nou asupra mangasului, îi tăiară iarăşi două capete. Mangasul mai avea acum trei capete. Mungun-gu mai voi să-i mai taie un cap, dar îşi rupse sabia.

— Nu-i nimic, am să mă răfuiesc eu singur cu dihania, tu du-te în palat după Oiuun a ta, spuse Altan-gu şi se năpusti din nou asupra mangasului. Când să-i taie ultimul cap, mangasul făcu ce făcu şi-l înhăţă pe voinic.

Mungun-gu se gândea îngrijorat cum să-şi salveze prietenul.

Deodată îşi aminti de biciul pe care-l purta la brâu şi-i trase dihaniei o lovitură de-i rostogoli la pământ şi ultimul cap.

Şi astfel Mungun-gu salvă viaţa prietenului său. Amândoi l-au învins pe înfricoşătorul mangas cel cu nouă capete, apoi au scos-o din robie pe frumoasa Oiuun şi tustrei s-au întors acasă.

De atunci toţi trei au trăit fericiţi, uitaţi de griji şi de necazuri.

Preţuirea bătrânilor

poveste mongolă

în vremurile de demult trăia pe lume un han tare trufaş. Cândva hanul acesta avusese foarte mulţi supuşi.

însă o dată cu scurgerea zilelor, numărul oamenilor se împuţina din ce în ce mai mult. Aceasta din pricină că după legea dată de el, toţi bătrânii, care nu mai puteau ţine în loc un viţel de un an, erau supuşi morţii.

Un băieţandru din această împărăţie îşi puse în gând să izbăvească de la moarte pe bătrânul său tată. Săpă o groapă adâncă, îl aşează acolo şi-i aducea în fiecare zi, în taină, de ale gurii.

Când slujitorii împăratului veniră să-l ia, tânărul le spuse, cu lacrimi în ochi, că părintele său a murit cu câteva luni în urmă. Slujitorii îi dădură crezare şi plecară mai departe.

Într-o zi băiatul, trecând prin apropierea palatului hanului, zări o grămadă de oameni. Mulţimea privea cu interes un trunchi de copac, cu ambele capete la fel de groase. Trunchiul fusese trimis din partea hanului vecin, cu ameninţarea de război dacă nu i se va răspunde grabnic, care dintre capetele trunchiului este dinspre rădăcină şi care dinspre coroană. Sorocul se apropia. Mâhnit peste măsură, hanul dădu de ştire că va dărui un sac de aur aceluia care va dezlega ghicitoarea. Auzind toate acestea, băiatul se duse la tatăl său şi-i ceru sfatul.

— E o taină foarte uşoară, spuse bătrânul. Dacă trunchiul va fi lăsat pe o apă repede, el va pluti cu partea de sus, coroana, înainte.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, tânărul se înfiinţă la han şi-i spuse cum se poate afla care este coroana şi care este rădăcina trunchiului. Hanul, în mare zor, trimise un sol la hanul vecin cu răspunsul, iar pe băiat îl răsplăti după făgăduinţă.

După o bucată de vreme, hanul vecin îi trimise din nou, spre dezlegare, de data aceasta o făptură ciudată, mare cât un bou, cu mai mulţi colţi şi cu douăsprezece picioare. Trebuia să primească răspuns unde trăiesc asemenea fiinţe şi cum pot fi omorâte. Iarăşi se adunară la palatul hanului mii de supuşi, dar nimeni n-a fost în stare să-i dea de capăt. Atunci hanul porunci unui slujitor să păzească namila toată noaptea. Dar dimineaţa, spre uimirea tuturor, nu găsiră nici urmă de oase din paznic. Vremea trecea şi nemaivăzuta arătanie mâncase sute de oameni. Veni şi rândul băiatului s-o păzească. îndurerat adânc, el se duse iarăşi la tatăl său.

— Nu te întrista, fiul meu, îi spuse bătrânul. Această făptură, în realitate, este un purice supraîngrăşat. Când o vei străjui să nu dormi, ci să fii tot timpul cu băgare de seamă; dacă ciudăţenia o să vrea să se năpustească asupra ta, să-ţi freci picioarele unul de altul; cel mai mult îi e frică de acest lucru.

Feciorul făcu întocmai precum îl sfătuise bătrânul şi scăpă cu viaţă. A doua zi dimineaţa slujitorii hanului deschizând uşa, spre marea lor mirare văzură pe tânăr întreg şi nevătămat; alergară îndată la han şi-i povestiră totul. Hanul porunci să-i fie înfăţişat băiatul şi aflând că ciudata făptură nu-i altceva decât un purice îngrăşat peste măsură, trimise răspuns hanului vecin, iar tânărului îi spuse:

— Tu ai salvat împărăţia mea. Cere de la mine orice-ai vrea şi eu îţi voi îndeplini dorinţa.

— E o mare cinste să ascult asemenea cuvinte, îi răspunse băieţandrul, dar trebuie să vă mărturisesc că acesta nu este meritul meu. Şi căzu în genunchi. Tainele au fost dezlegate de tatăl meu. Nu-mi doresc niciun fel de bogăţie, aş vrea numai un singur lucru: să desfiinţezi legea după care bătrânii sunt sortiţi morţii.

Hanul ascultă dorinţa tânărului şi porunci îndată slujitorilor să adune cu tobele mici triburile mici, iar cu tobele mari semnţiile mari. Şi când se adună tot norodul, atunci chiar hanul în persoană aduse la cunoştinţa supuşilor săi schimbarea vechii legi şi introducerea alteia noi. După legea cea nouă se poruncise cu străşnicie ca oamenii bătrâni să fie respectaţi şi cinstiţi.

Tot atunci, hanul renunţă la tronul său în favoarea tânărului iscusit, iar bătrânul înţelept deveni mâna dreaptă a fiului său. De atunci poporul acelei împărăţii trăieşte în linişte şi în fericire.

Cea mai mare bogăţie

poveste mongolă

Se povesteşte că odată pe drumurile unor pustiuri se întâlniră doi călători, un tânăr şi un bătrân înţelepţit de povara anilor. Se prinseră în vorbă. Tânărul începu să se jeluie de viaţa grea ce o duce:

— Prea cinstite drumeţ, nu sunt fericit deloc! Venerabilii mei părinţi nu mi-au lăsat niciun fel de moştenire. Ce minunat este să fii bogat! Ce nenorocire însă că, în lumea asta, eu sunt omul cel mai sărac şi mai nefericit!

— Ei, nu te mai tângui atâta, fiule! răspunse bătrânul. Nu trebuie să fii atât de trist şi atât de pierdut!

— Cum să nu fiu îndurerat şi nefericit când nu am niciun fel de avere?

— încetează, fiule, rosti bătrânul călător. Ai atâtea bogăţii în mâinile tale şi când colo te plângi de sărăcie!

Tânărul tresări şi-l privi mirat:

— Ce fel de bogăţii? Eu ştiu că n-am nimic!

Atunci drumeţul cel înţelepţit de mulţimea anilor îi grăi:

— Te-ai gândit vreodată cât preţuiesc ochii tăi? Cedează-mi numai un singur ochi şi am să-ţi dau în schimbul lui tot ce doreşti de la mine.

— Cum?! Să-mi vând un ochi? se sperie tânărul. Nu, cinstite călător, n-am să-mi dau ochiul meu nici pentru cea mai mare comoară din lume.

— Bine, urmă bătrânul. Atunci cedează-mi o mână, pentru care am să-ţi dau aur şi argint atât cât îţi poftеşte inima.

— Pentru aur şi argint să-mi dau o mână? se înspăimântă tânărul drumeţ. Nu, pentru nimic în lume n-am să fac aşa ceva! Pentru niciun fel de aur!

— Vezi dar, fiul meu, ce bogăţii ai? cuvântă bătrânul tovarăş de drum. Şi, dacă este aşa, atunci de ce plângi? Crede-mă că cea mai mare bogăţie este însuşi omul! Dacă omul este sănătos, dacă are mintea luminată, atunci el are şi putere să-şi agonisească singur orice bogăţie din lume.

Kendzo biruitorul

poveste japoneză

Un pescar sărac, pe nume Kendzo Sinobu, trăia în vremurile de demult pe malul unei mări. Drept singură avere avea o colibă aproape dărâmată, o barcă prăpădită şi o undiţă de bambus. Odată, într- o zi cu vânt rece, ciocăni cineva la uşa colibei lui Kendzo. Kendzo deschise uşa şi zări în prag un bătrân slăbănog.

— Ingăduie-mi să mân peste noapte la tine, l-a rugat drumeţul. Mulţi ri[62] am străbătut fără odihnă şi, iacă, te rog acu' să-mi dai adăpost şi să-mi potoleşti foamea.

Kendzo a rămas descumpănit.

— Cinstite învăţător[63] sunt tare sărac şi tot ce-ţi pot pune înainte e un singur peştişor.

Şi Kendzo a arătat spre vatră, unde un peşte micuţ fierbea într-un ceaun.

— Păi bine, peştişorul ăsta îl fierbi pentru tine, a zis drumeţul.

Şi atunci, pentru întâia oară de când se ştia, Kendzo a spus un neadevăr:

— Tocmai am mâncat şi sunt sătul, a prins a-i îndruga oaspetelui. Nu-mi dispreţui masa sărăcăcioasă şi nu te gândi, rogu-te, la mine.

După ce a cinat drumeţul, l-a culcat Kendzo pe rogojina lui, iar el s-a întins, flămând, pe pământul gol. Peste noapte, îl deşteptară gemetele drumeţului.

— Ce-ai păţit, învăţătorule? Nu cumva eşti bolnav? s-a neliniştit Kendzo.

— Mi-e frig, mi-e tare frig! Dacă n-aprinzi focul pe dată, mor!

„Ce să fac? şi-a zis Kendzo. Vreascuri nu mi-au mai rămas de fel. Oare să nu fiu în stare să-l scap pe omul ăsta cinstit şi să-l las să moară din pricina mea?"

Şi, apucând toporul, Kendzo a pornit degrabă către mal, acolo unde i se afla prăpădita de barcă.

---

62 unitate de lungime (aproape 4 km)

63 formulă de respect obişnuită în Japonia

A dat pescarul cu toporul şi barca s-a prefăcut curând într-un morman de ţăndări. Intorcându-se acasă, a aprins Kendzo focul în hibachi[64].

Atunci s-a încălzit în coliba, s-a ridicat drumeţul de pe rogojină şi-a grăit:

— Mulţumescu-ţi, acu' sunt din nou sănătos. Ian spune, care ţie dorinţa cea mai fierbinte?

Fără a sta pe gânduri, Kendzo i-a răspuns:

— Doresc ca toţi japonezii să fie înţelepţi, sănătoşi şi cinstiţi, doresc să-i văd dobândind bunuri, vitejie, cunoştinţe şi voie bună.

Auzindu-i vorbele, a mai spus drumeţul:

— Toate binefacerile astea sunt păstrate într-o lădiţă, pe vârful Muntelui de Aur. Şi le păzeşte balaurul albastru. Mulţi viteji au încercat să urce pe Muntele de Aur, dar greu e drumul într-acolo. Mii de primejdii-l pândesc pe cel ce tinde să cucerească binefacerile astea!

— Nu mi-e teamă de nimic, a răspuns Kendzo. Spune-mi numai unde se află Muntele de Aur.

I-a grăit drumeţul:

— Porneşte către miazăzi, dar ţine minte: doar cel ce-şi iubeşte poporul mai mult decât se iubeşte pe sine, şi nu dă înapoi nici în faţa morţii, doar acela poate ajunge la Muntele de Aur!

Şi grăind aşa, şi-a luat oaspetele rămas bun de la Kendzo şi s-a îndreptat către ieşire. Pe prag s-a întors şi-a mai spus:

— Ne vom mai vedea noi. Rămâi cu bine!

Dis-de-dimineaţă Kendzo a plecat la drum. Preţ de douăzeci de zile a tot mers către miazăzi, după cum îl învăţase drumeţul. într-a douăzeci şi una zi se afla pe malul unui râu lat. Valurile se spărgeau cu zgomot de pietrele de pe mal.

S-a întrebat Kendzo cum să treacă pe celălalt mal. Atunci a văzut în apropiere o casă şi s-a îndreptat către casa aceea. Acolo l-a întrebat pe gospodar:

— Cinstite domn, unde pot face rost de-o barcă, să pot trece pe celălalt mal?

— Ce face? a prins a da din mâini gospodarul. Nimeni pe lume n-a izbutit să treacă râul ăsta. Vine atât de năvalnic, are asemenea anafoare[65], încât cine a încercat să treacă dincolo, s-a prăpădit.

— Dar trebuie să ajung negreşit pe celălalt mal, i-a răspuns Kendzo.

— Niciun muritor n-a izbutit să treacă râul asta, a vorbit din nou gospodarul.

— Să am o bucată de mătase, îndată aş trece dincolo, a zis Kendzo.

— O bucată de mătase îţi dau eu, a spus gospodarul, numai că nu pricep cum ai să treci cu ea.

Căpătând mătasea, Kendzo s-a şi apucat să meşterească dintr-însa un zmeu uriaş. Când a isprăvit zmeul, i-a grăit astfel gospodarului:

— Leagă-mă, rogu-te, de zmeu şi suie-l în văzduh, îndată ce vântul mă va purta pe celălalt mal, voi tăia funia şi voi coborî pe pământ.

Gospodarul a prins a-l sfătui pe viteaz:

— Ai să cazi şi-ai să te prăpădeşti. Rămâi mai bine în casa mea şi ţi-o voi da pe singura şi frumoasa mea fiică de soţie. Dacă voi muri, îmi veţi stăpâni pământurile şi pădurile.

Dar o singură dorinţă ardea în inima lui Kendzo, aceea de a-şi ferici poporul. De aceea a spus:

— O zicătoare japoneză glăsuieşte că „cine vrea să ia piatra fermecată, trebuie să lupte cu balaurul". Cine şi-a pus în gând să-şi fericească poporul, nu trebuie să se teamă că-şi poate pierde viaţa.

— Facă-se voia ta, a spus gospodarul şi s-a pus pe treabă.

L-a legat gospodarul şi zmeul s-a ridicat până pe sub nori. Dus de vânt, a zburat grabnic peste râul lat şi mânios. Apoi vântul a prins a se domoli şi Kendzo a coborât pe pământ. Când tălpile i-au atins glia, a grăit cu bucurie:

---

64 vas pentru încălzit

65 vârtej format de apă în lungul ţărmurilor

— Repede, la drum, să nu pierd nicio clipă!

Dar numai ce-a făcut câţiva paşi, că de după nişte tufe i-a tăiat calea un tigru. în aceeaşi clipă Kendzo a auzit din spate un şuierat strașnic. întorcându-se, a văzut că un şarpe boa se târa către el. Scăpare nu mai avea: în faţă, tigrul – în spate, şarpele boa. Amândoi voiau să-l mănânce pe bietul Kendzo şi niciunul nu voia să-i lase celuilalt prada.

Un vuiet năprasnic s-a auzit atunci fără veste şi un vultur uriaş a căzut, ca o piatră, din cer. L-a prins în gheare pe Kendzo şi atât de sus l-a ridicat în văzduh, încât Kendzo n-a mai văzut pământul. Dar de priceput a priceput îndată că vulturu-l duce în cuibul lui, ca să-l sfâşie acolo.

Dacă vulturul a prins a coborî, a văzut Kendzo sub el oceanul zbuciumat şi stâncile de la ţărm. Câteva bătăi din aripi numai, şi vulturul avea să ajungă la cuib. Dar vulturul băgă de seamă că o maimuţă i se furişase în cuib şi era cât pe ce să-i mănânce puişorii. Scoţând un sunet asurzitor, lăsă omul din gheare şi se năpusti asupra maimuţei.

Kendzo a zburat în jos, a căzut în ocean şi valurile uriaşe l-au dus departe, în larg.

„Să fie oare cu putinţă să pier, tară a-i aduce poporului meu fericirea?" s-a întrebat cu mare amărăciune Kendzo.

Şi-n clipa aceea a zărit lângă el o balenă. Adunându-şi puterile, a înotat către balenă şi i s-a urcat în spinare. Curând balena s-a plictisit de-a tot sta locului şi, iscând valuri uriaşe, a pornit la drum.

Istovit, Kendzo s-a lungit pe spinarea balenei şi, fără a prinde de veste, a adormit. Dacă s-a deşteptat însă, a văzut că ţărmul era aproape. N-a mai stat mult pe gânduri, s-a aruncat în apă şi-a început să înoate.

Şi numai ce-a dat de ţărmul nisipos, că-ndată, răpus de oboseală şi de foame, s-a prăbuşit fără simţire. A rămas bietul Kendzo la pământ până ce l-a zărit un băieţaş care păzea pe ţărm un taur. Băieţaşul l-a văzut şi-a prins a-i face semne cu evantaiul. Kendzo şi-a deschis ochii, dar nu s-a putut ridica în picioare.

Atunci băiatul l-a ajutat să se suie pe taur şi-a mânat taurul într-o pădure de bambuşi din apropiere. îţi pădure se înălţa o casă încăpătoare. Gospodarul a ieşit şi l-a întrebat pe băieţaş:

— Pe cine ai adus acolo?

— O, tată, omul ăsta era lungit fără simţire pe ţărmul oceanului şi nu l-am putut lăsa fără ajutor.

Atunci tatăl l-a lăudat, apoi l-a ajutat pe Kendzo să intre în casă, l-a ospătat şi l-a poftit să se culce.

Multă vreme a dormit Kendzo, iar când s-a deşteptat, gospodarul a intrai în încăpere şi l-a întrebat:

— Spune, preacinstite, încotro ţi i drumul?

— Spre vârful Muntelui lui de Aur, să dobândesc pentru popor înţelepciune, sănătate, avere, ştiinţă, vitejie şi voie bună!

— Am auzit de muntele acesta, spus tatăl băieţaşului. Dacă ţii la viaţă, nu te duce! Nimeni nu s-a mai întors viu de acolo. Rămâi în casa mea şi trăieşte aici cât poftești

— Nu, i-a răspuns cu hotărâre Kendzo. Nu cerca să mă îndupleci. Cât trăiesc, nimic nu mă poate face să mă opresc la jumătatea drumului!

Şi Kendzo s-a îndreptat din nou către miazăzi.

A străbătut un ţinut lipsit de oameni, a trecut înot lacuri mari, a lăsat în urmă păduri de veacuri şi-a văzut înainte deşerturi fără margini. Vreme de trei zile a mers prin deşertul fierbinte, răbdând de foame şi de sete; a patra zi a zărit în depărtare vârful Muntelui de Aur.

Nespus de bucuros, a prins a alerga către munte şi pe la amiază se şi afla la poalele lui. Fără a se opri nicio clipă, Kendzo a început să suie către vârf. Şi tare puţin a suit, când, iacă, a auzit un glas ca de tunet:

— Niciun pas mai departe! Sau te vei trezi sfâşiat în bucăţi!

Dar pe Kendzo nu era lesne să-l înspăimânţi. A apucat sabia şi a pornit înainte. Când, deodată, nişte câini cumpliţi l-au strâns din toate părţile. Stăteau în jurul lui cu boturile căscate şi ochii le străluceau turbat, iar glasul s-a auzit din nou:

— întoarce-te cu spatele către câini, pleacă şi nu se vor atinge de tine! Dar dacă vei face un pas, te vor hărtăni deîndată!

A izbit Kendzo cu sabia în câinele cel mai apropiat, şi câinele degrabă a fugit, vârându-şi coada între picioare. Ceilalţi dulăi au schelălăit şi-au clănţănit din dinţi. Din nou a izbit Kendzo cu sabia în câinele cel mai apropiat şi câinele a şters-o, cu coada între picioare.

A priceput atunci Kendzo că dulăii nu-s primejdioşi decât pentru cel ce, întâmpinând o amenințare, nu

merge înainte, ci dă îndărăt. Şi, pricepând, a pornit năvalnic înainte. Atunci dulăii au prins a schelălăi jalnic şi s-au făcut nevăzuţi.

Dar cu asta nu s-a sfârşit încercarea vitejiei lui Kendzo. Nici n-a apucat să facă doi-trei paşi, când a zărit o fată frumoasă. Fata i-a alergat în întâmpinare, şi-a desfăcut braţele şi a strigat:

— Scapă-mă! Scapă-mă!

— Cine-a îndrăznit să te supere? a întrebat Kendzo.

— Fug de balaurul albastru! Scapă-mă!

— Nu te teme, că te apăr! a zis cu glas tare Kendzo şi şi-a înălţat sabia.

— Află că pe balaurul albastru nu-l răpune niciun fel de sabie. Dar se află pe aici pe-aproapeo peşteră, în care au locuit până nu de mult nişte zei. în peştera asta balaurul albastru nu intră nicicând.

— Aşa? Hai degrabă într-acolo! s-a bucurat Kendzo.

A luat-o fata înainte, cu Kendzo pe urmele ei. Dacă a intrat în peşteră, de mirare, multă vremenu şi-a putut veni în fire. în mijlocul peşterei se afla o dzen[66] încărcată cu tot felul de bunătăţi şi urcioare cu vin.

— Zeii cei buni s-au gândit la noi! a strigat bucuroasă fata. Priveşte ce bunătăţi şi ce vinuri alese ne-au lăsat!

Şi, aşezându-se Kendzo pe-o rogojină albă ca zăpada, fata începu să-i slujească. îi turna vin când dintr-un urcior, când dintr-altul. Niciodată nu mai băuse Kendzo un vin atât de bun.

Kendzo adormi curând. Dar când se deşteptă, numai că nu muri de groază: fata nu mai era în peşteră, iar el se afla ferecat cu lanţuri groase de peretele peşterii. A priceput atunci că vicleanul balaur albastru luase chip de fată, îl atrăsese în peşteră şi-l ferecase-n lanţuri, pe când dormea.

Aşa a rămas bietul Kendzo în peşteră, aşteptând ivirea cumplitului balaur. Dar balaurul nu se ivi.

Şi au trecut multe zile de când Kendzo se trezise ferecat de peretele peşterii. îl chinuia foamea şi setea; cu fiece zi îi scădeau puterile. Şi, iacă, atunci când credea că avea să moară acolo, în peşteră, a suflat deodată un vânt puternic, pereţii s-au cutremurat şi balaurul albastru s-a ivit înaintea pescarului. Era un balaur cumplit. Un cap mare de cal, cu urechi de taur, se răsucea pe un gât de şarpe. Burta şi spinarea balaurului erau acoperite cu solzi albaştri.

— Dacă te-ntorci acasă, nu-ţi voi face niciun rău, a grăit răguşit balaurul. Dar dacă nu te învoieşti, te las să mori de foame.

— Cât trăiesc nu mă lepăd de visul de a-mi ferici poporul, a răspuns Kendzo.

Balaurul şi-a căscat botul şi peştera s-a umplut de un fum rău mirositor. Din nou a suflat vântul şi din nou s-au cutremurat pereţii peşterii. Dar când s-a împrăştiat fumul, balaurul nu mai era în peşteră. Se făcuse nevăzut. Iar zece duhuri rele au intrat atunci de-a valma. Fiecare dintre ele s-a apropiat de Kendzo şi i-a spus:

— Dacă te-nvoieşti să te întorci acasă, îţi dăm cât aur vei putea lua cu tine.

Şi fiecăruia i-a răspuns Kendzo:

— Mai bine mor decât să mă întorc în patrie fără lădiţa cu binefacerile pentru oameni!

Atunci duhurile au apucat cu toatele ghioage de fier şi-au prins a izbi în Kendzo. După fiecare izbitură, întrebau:

— Pleci de aici?

Şi el răspundea de fiece dată:

— Nu!

Nu i-au putut face nimic duhurile şi s-au grăbit să plece către ocrotitorul lor.

Urlând sălbatic, balaurul albastru a pătruns în peşteră. A rupt lanţurile cu care Kendzo era ferecat de peretele peşterii, l-a târât către o mare cădere de apă şi l-a zvârlit în prăpastia vuitoare. Dar, numai ce-a atins

---

66 măsuţă joasă

şuvoaiele apei, că balaurul l-a scos pe Kendzo afară şi i-a spus:

— întoarce-te acasă şi-ţi dau câte mărgăritare poţi duce! Eşti mulţumit?

— Nu! a strigat Kendzo. Nu!

— Ei, atunci ţi-a sunat sfârşitul! a mârâit turbat balaurul.

L-a legat pe Kendzo de un brad înalt şi deasupra capului i-a prins cu o sută de funii o stânca uriaşă. Făcând toate astea, balaurul a grăit:

— Stânca asta stă într-o sută de funii. Cum trece o clipă, tai şi eu câte o funie. Dacă peste o sută de clipe nu te mărturiseşti înfrânt, stânca are să-ţi sfarme ţeasta!

Şi, grăind aşa, a tăiat cea dintâi funie.

S-au scurs nouăzeci şi nouă de clipe. Stânca se ţinea acu' într-o singură funie.

— Te-ntreb pentru cea din urmă oară: pleci de aici, sau ba! a răcnit balaurul.

— Ba, a răspuns din nou Kendzo. Ba!

— Mori, deci! a strigat cu mânie balaurul, şi şi-a făcut vânt să taie cea din urmă funie care mai ţinea stânca.

în clipa aceea a răsunat un glas năprasnic:

— Stai!

Şi-a înălţat Kendzo privirile şi l-a văzut alături de balaur pe drumeţul care-i povestise despre Muntele de Aur şi despre lădiţa cuprinzând binefacerile pentru omenire. Drumeţul purta veşminte roşii de mătase şi ţinea în dreapta o vărguţă de aur.

Balaurul cel ticălos nici nu s-a întors măcar către drumeţ. A izbit cu sabia, a retezat cea din urmă funie de care spânzura stânca uriaşă. Dar drumeţul, care era un fermecător atotputernic, a atins cu vărguţa de aur stânca şi stânca a căzut la picioarele lui Kendzo, legat de trunchiul bradului.

— Am să te sfâşii! a răcnit balaurul şi, zvârlind flăcări cumplite, le-a îndreptat către drumeţ.

Dar, cât ai clipi, acesta s-a prefăcut într-un uriaş puternic. Văzând una ca asta, balaurul s-a prefăcut într-un leu. Atunci uriaşul şi-a luat din nou chipul omenesc şi, de după un nor, a slobozit săgeţi ascuţite asupra leului.

Urlând de durere, leul a făcut o săritură şi-a pierit.

— Ai biruit balaurul albastru! a strigat Kendzo, legat de trunchi.

Dar fermecătorul nu s-a grăbit să se bucure. A scos o oglindă, a pus-o pe pământ şi-n oglindă se vedea tot ce se petrecea dincolo de nori. Kendzo a văzut pe cer balaurul, ţintind cu o săgeată otrăvită către fermecător. Din nou şi-a ridicat fermecătorul vărguţa de aur către cer şi balaurul s-a prăbuşit la pământ. Dar, cum a atins pământul, cum s-a prefăcut într-un lup şi-a luat-o la fugă. într-o clipă fermecătorul şi-a luat înfăţişarea unui tigru şi-a prins a goni pe urmele lupului. Atunci lupul s- a prefăcut într-un uliu, iar fermecătorul într-un vultur puternic. în clipa însă când vulturul a ajuns uliul, adunându-şi aripile, uliul a căzut în iarbă, s-a prefăcut într-o cârtiţă şi s-a vârât adânc în pământ. Tot atunci vulturul s-a prefăcut într-un mistreţ şi-a început a râma mușuroiul cârtiţei. A ieşit cârtiţa de sub pământ, s-a prefăcut într-o piatră şi s-a rostogolit de pe munte. Şi-a luat atunci drumeţul adevăratul chip, a izbit piatra cu vărguţa de aur şi piatra s-a făcut fărâme. Dar fărâmele s- au înălţat în văzduh şi s-au prefăcut într-un roi de muşte veninoase. Drumeţul a apucat un pumn de nisip, l-a zvârlit în văzduh şi-n văzduh se iviră sumedenie de vrăbii. S-au luat vrăbiile după muşte, au prins a le înghiţi şi din toate muştele n a mai rămas decât una. Kendzo a zărit-o sus, în cer. încă o clipă şi musca a pierit pe după nori. Dar drumeţul a suflat către nori şi cerul s-a acoperit cu o pânză de păianjen. în pânza asta s-a încurcat musca. Kendzo a văzut-o cum se zbătea în pânza de păianjen. Dar din ce se zbătea, dintr-atât se încurca mai tare. A aruncat fermecătorul cu vărguţa de aur în muscă şi musca s-a prefăcut în balaur, şi-a rupt pânza de păianjen. Dar căzând la pământ de la o asemenea înălţime, balaurul s-a rănit de moarte.

Atunci drumeţul l-a dezlegat pe Kendzo şi a grăit:

— Nu ţi-ai cruţat viaţa pentru a-ţi ferici poporul; de aceea ţi-am venit într-ajutor. Nu te-ai înspăimântat de moarte, nu te-ai lepădat de visele tale şi duhurile rele nu te-au putut ucide. Du-te până-n vârful Muntelui de Aur, de aici înainte drumul ţi-e deschis.

S-a bucurat Kendzo şi, uitând de oboseală, s-a dus până-n vârful muntelui. Acolo îndată a dat cu ochii de lădiţa mult râvnită, a luat-o şi a prins să coboare. Zi şi noapte a mers Kendzo către casă. Se grăbea să ajungă în Japonia, ca să le împartă tuturor binefacerile. Păşind pe pământ părintesc a deschis capacul lădiţei şi înţelepciunea, Sănătatea, Averea, Vitejia, Ştiinţa şi Voia Bună şi au luat zborul dintr-însa.

Cică binefacerile astea mai trăiesc pe pământ şi-n zilele noastre, da nu le poate dobândi decât cel ce nu se

gândește niciodată la el însuși, ci se îngrijește numai de bunăstarea și fericirea poporului său.

Balaurul cu opt capete

poveste japoneză

E mult, foarte mult de atunci.

Pe vremea aceea era stăpân peste tot Cerul și Pământul un zeu foarte puternic. Și când fu aproape de moarte, zeul acesta împărți moștenirea lumii întregi între cei doi băieți și o fată pe care îi avea. Fetei, pe care o chema Amaterasu, îi dădu Soarele; băiatului mai mare, numit Susanoo, îi dărui Marea, iar celui mai mic, Luna, fiindcă era de pe atunci o fire liniștită; chipul lui blând se poate vedea și azi când e lună plină.

Amaterasu fu fericită cu alegerea părintelui ei. își luă numaidecât împărăția în primire, bucuroasă că poate face atâta bine oamenilor, animalelor și plantelor, cu căldura și lumina Soarelui.

Din toți trei, Susanoo nu fu de loc mulțumit cu moștenirea primită și se arătă foarte supărat cu Marea, partea ce-i venise lui.

— Dar ce? Eu să stau într-un loc umed și rece, în timp ce soră-mea se răsfață în căldură?

De necaz, se repezi pe Cer, dădu buzna în odaia frumoasă dinăuntru Soarelui, unde surioara lui învăța pe fetițe să țeasă pânză în fire de aur și de argint, se năpusti pe gherghefuri și pe războaie, le strică și le rupse firele, băgând groaza în bietele fete.

Amaterasu, înspăimântată, o rupse la fugă afară și se ascunse într-o peșteră din creierul munților.

Și cum se închise în peșteră, cum se cufundă toată lumea în întuneric beznă, că doar ea era Zeița Soarelui și putea să facă lumină ori întuneric după bunul ei plac. Ba, oamenii spuneau că lumina Soarelui izvorăște din ochii ei strălucitori.

Atunci ceilalți Zei rămași în întuneric au fost tulburați și deznădăjduiți. Ce să facă ei, să aducă iarăși lumina pe lume? S-au chibzuit în tot felul și iată ce au hotărât:

Și-au amintit că Amaterasu era din fire curioasă – că de! doar era femeie- și au pus pe o altă zeiță să danseze în fața peșterii unde se ascunsese Amaterasu; iar în jurul dănțuitoarei, ceilalți Zei au început să cânte și să râdă, ba au mai pus și pe cocoși să le dea ajutor.

Când a auzit atâta zgomot, Amaterasu, curioasă, a crăpat nițel intrarea peșterii, ca să vadă ce e. Zeii, care atâta așteptau, i-au pus în față o oglindă și i-au strigat:

— Uită-te aici, la această nouă zeiță, mai frumoasă decât tine!

Amaterasu, care vedea pentru prima oară o oglindă, nu și-a închipuit că ceea ce privea ea acolo nu era decât chipul ei răsfrânt în oglindă. Și, din ce în ce mai curioasă să vadă cum dansează noua zeiță, a ieșit afară.

Atunci, un zeu voinic, care se aținea la gura peșterii cu un bolovan cât toate zilele, a astupat repede intrarea, încât zeița, rămânând afară, n-a avut altceva de făcut decât să se întoarcă în odaia sa din Soare.

Iar pe fratele ei zeii l-au pedepsit, de teamă să nu mai facă vreo poznă, dându-l afară din lumea zeilor.

Bietul Susanoo, izgonit din Cer, a fost silit să se coboare pe pământ.

Aci, pe când se plimba pe marginea unei ape mari, zări pe un om bătrân și o femeie bătrână, țipând și plângând și îmbrățișând pe fata lor.

— Ce e? Ce vă bociți? întrebă Susanoo.

— Uite, spuse moșul, am avut opt fete; da', vedeți dumneavoastră, lângă coliba unde locuim e o baltă și-n baltă șade un balaur grozav de mare.

— Un balaur cu opt capete, zise baba.

— Și în fiecare an o dată, balaurul iese de acolo și ne mănâncă câte un copil. Acu' am mai rămas doar cu fata asta și azi e ziua când balaurul trebuie să iasă s-o înghită și pe ea.

Și bieții oameni se puseră iar pe plâns.

— Nu vă fie frică, le spuse Susanoo. Eu pot să vă scap fata. Uite ce să faceți: luați opt hârdaie mari, umpleți-le cu rachiu tare, puneți-le unul lângă altul, într-un loc, și plecați de acolo.

Oamenii așa făcură. Și abia isprăviră treaba, că și zăriră dihania apropiindu-se. Era așa de lungă, că de abia își târa corpul pe opt dealuri și opt văi.

Acu' balaurul avea el opt capete, dar avea și opt nasuri, așa că pe fiecare nas îl gâdilă mirosul tare de

rachiu. Bägă câte un cap în câte un hârdău şi bău, şi bău, până ce se îmbătă mort, de i se bălăbăneau balaurului cele opt capete somnoroase, ameţite de băutură.

Când adormi bine, Susanoo, care atâta aştepta, se repezi cu sabia sa şi îi tăie pe rând toate opt capete, iar pe urmă îi sfârtecă şi corpul în bucăţi.

Dar când să-i taie coada, ce să vezi, lucru de mirare! Sabia i se frânse în două. Şi pentru că balaurul murise, de nu mai era nicio primejdie, se apropie mai bine să caute în coada balaurului şi dădu de o sabie cum nu se poate mai frumoasă, împodobită cu pietre scumpe.

Când văzură moşneagul şi baba dihania răpusă şi singura lor fiică ce le mai rămăsese, vie şi nevătămată, nu mai putură de fericire. Cu ei veni şi fata să-i mulţumească, şi cum era chipeşă şi mândră, Susanoo o îndrăgi şi se însură cu ea. Dar cu fata se purtă foarte blând, nu cum făcuse cu soru-sa.

Şi locuiră fericiţi la un loc cu părinţii fetei. Iar când, după mulţi ani, muri moşul şi baba, şi, mult mai târziu muri Susanoo cu nevastă-sa, sabia cu pietre preţioase rămase moştenire copiilor lor, şi pe urmă nepoţilor şi strănepoţilor, şi tot aşa din tată în fiu, până ce ajunse în mâinile Mikadoului[67], care o păstrează bine, ca pe cea mai scumpă comoară, în româneşte de Ioan Timuş

Unchiaşul Făcător De Minuni

poveste japoneză

De mult, tare de mult, trăia odată un om bătrân, el şi cu nevasta sa. Şi oamenii aceştia îndrăgiseră un biet câine, pe care îl hrăneau cu peşte şi cu tot ce aveau ei mai bun în bucătărie.

Ăst câine, venise cine ştie de unde rătăcit, obosit şi însetat. Nimerise mai înainte la nişte vecini răi la inimă, care îl bătură şi îl alungară. Când auzi cum scheaună de durere, moşul ieşi afară şi îl chemă cu duhul blândeţii, până ce câinele intră în sfială.

— Tot suntem noi singurei, zise el babei, să-l oprim la noi. Unde mănâncă două guri, poate să trăiască şi el.

Într-o zi, pe când bătrânii gospodăreau pe afară în grădină, câinele veni după ei şi începu să se gudure şi să se joace în jurul lor. Deodată îl văzură că se opreşte scurt şi că începe să latre tare, dând din coadă cu putere:

— Uau! Uau! Uau!

Bătrânii socotiră că a mirosit el ceva bun de mâncare, ascuns în pământ şi aduseră o sapă ca să scormonească. Când colo, ce să vezi? Locul era plin cu monede de aur şi de argint şi cu tot felul de lucruri preţioase, îngropate acolo.

Moşul şi baba cărară împreună comoara în casă, şi după ce făcură pomană săracilor, îşi cumpărară câmpuri de orez şi de grâu şi ajunseră oameni avuţi.

Acuma, într-o casă vecină, vieţuiau un om şi o femeie, amândoi lacomi şi zgârciţi. Aceştia, când auziră de întâmplarea fericită, veniră la bătrâni să-i roage să lase câinele să stea la ei puţin timp, zicând că tare le era drag şi lor. Moşnegii se învoiră bucuroşi.

Cum sosiră cu el acasă, vecinii pregătiră mâncare bună pentru câine şi îi spuseră:

— Dacă ai binevoi, domnule câine, ţi-am fi foarte îndatoraţi să ne arăţi şi nouă un loc unde să fie îngropate parale multe.

Câinele însă, care până atunci nu primise de la vecini decât lovituri şi bruftuială, nici nu se atinse de bunătăţile ce i le puseră dinainte.

Atunci oamenii răi, înfuriaţi, îl legară cu o funie de gât şi-l traseră afară, în grădină, târându-l de colo până colo. Dar toate fură în zadar. Oriîncotro îl duceau, nu ieşea niciun lătrat din gâtlejul său; pentru ei, câinele n-avea niciun „uau-uau”.

---

67 nume dat de europeni împăratului Japoniei

în cele din urmă, animalul se opri într-un loc şi începu să miroasă. Vecinii, crezând că e locul cu norocul, se repeziră şi săpară, dar nu găsiră decât murdării şi stârvuri, care răspândeau o duhoare de trebuiră să-şi astupe nasul.

Furioşi că fuseseră amăgiţi în aşteptările lor, oamenii răi loviră cu sapa pe bietul câine, până ce îl uciseră.

Când văzu unchiaşul cel bun că a trecut atâta vreme şi câinele tot nu s-a întors acasă, se duse la vecin să-l întrebe. Iar omul rău îi răspunse că-l omorâse şi că-l îngropase la rădăcina unui pin.

Bietul bătrân, cu inima grea de durere, se duse la locul unde fusese îngropat câinele său iubit, cu o strachină plină cu mâncare bună, arse tămâie şi presără flori pe mormânt, vărsând şiroaie de lacrimi.

Noaptea, pe când bătrânul dormea, i se arătă câinele său drag care îi mulţumi pentru tot ce făcuse pentru el şi îi spuse:

— Pune să taie pinul sub care sunt eu îngropat şi fa din el o piuliţă. Când te vei folosi de ea, să te gândeşti la mine.

Cum se trezi, unchiaşul făcu întocmai cum îi spusese câinele: tăie pinul şi îşi făuri din lemn o piuliţă pentru grâne. Dar când puse orezul în ea, ce să vezi? Fiecare bob se făcu o piatră preţioasă, iar în tot, o bogată comoară.

Când vecinii cei plini de pizmă auziră şi de minunăţia asta, cerură bătrânilor să le împrumute şi lor piuliţa fermecată. Dar nici nu apucară să piseze în ea orezul, că totul se prefăcu în gunoi. Cuprinşi de furie, oamenii pizmaşi sparseră piuliţa şi îi deteră foc.

Bătrânul nici nu bănuia ce soartă avusese preţioasa sa piuliţă; numai că nu se dumirea de ce vecinii nu o mai înapoiau.

Într-o noapte, câinele se arătă din nou şi povesti ce ispravă răutăcioasă îi mai făcuseră vecinii săi. îi spuse că dacă va strânge cenuşa piuliţei arse şi o va presăra pe pomii uscaţi de secetă, arborii vor învia şi vor înflori dintr-o dată.

Bătrânul se miră foarte de răutatea celor doi oameni şi nu-şi putu închipui cum poate fi cineva atâta de negru la inimă, încât să se răzbune până şi pe un lucru neînsufleţit.

Cum se făcu ziuă, moşneagul alergă plângând la casa vecinilor săi şi îi rugă să-i dea înapoi cel puţin cenuşa comorii lui. Aceştia, socotind că nu mai are ce să facă cu dânsa, i-o înapoiară. Bătrânul mulţumi şi se întoarse repede acasă.

Aici primul gând îi fu să încerce puterea cenuşii asupra unui cireş uscat din fundul grădinii sale. Cum atinse pomul, cum se acoperiră crengile de muguri, pe care îi vedeai cu ochii cum se deschid şi înfloresc.

Uimit de această minune, moşul puse cenuşa într-un coşuleţ şi plecă să cutreiere ţara, dând de ştire pretutindeni că el avea puterea să aducă iarăşi la viaţă copacii uscaţi.

Şi îl rugau să le învieze grădinile cu pomi roditori din sămânţă rară. Şi pretutindeni, cum vântura puţină cenuşă din piuliţa arsă, cum prindeau viaţă arborii.

Vestea ajunse la urechile unui prinţ, care auzind de moşneagul făcător de minuni, socoti faptul drept un lucru foarte ciudat. El trimise după unchiaş, iar acesta cum i se înfăţişă, smerit, prinţul îi spuse:

— Am o livadă întreagă de pomi cu fructe rare, dăruiţi de împărat, dar uscaţi cu toţii de seceta cumplită de astă-vară. Arată-ţi puterea şi te voi răsplăti cum se cuvine.

Moşul răspândi o parte din cenuşă asupra crengilor moarte şi deodată întreaga livadă se îmbrăcă în haina de sărbătoare a mugurilor înfloriţi. Prinţul îl dărui cu bogate mătăsuri, cu haine scumpe şi alte multe daruri, încât moşul plecă acasă încărcat şi plin de bucurie.

Dar vecinii cei răi, cum auziră de această nouă veste care fericea pe moşneag, se repeziră la locul unde arseră ei piuliţa, adunară toată cenuşa ce mai rămăsese, o puseră într-un coş cu care omul cel rău pomi în grabă în oraşul apropiat. Aici dădu zvon că e omul care poate să redea viaţa copacilor uscaţi şi să-i facă să înflorească.

Nici nu avu mult de aşteptat, că un prinţ îl şi chemă la castel şi îi porunci să învie pomii din grădina sa. Prinţul însuşi veni cu el ca să vadă cu ochii minunea. Dar când se urcă omul cel rău în copac şi presără cenuşa peste crengile uscate, niciun mugur, nicio floare nu se ivirâ. Ba încă, toată cenuşa zburâ în ochii şi în gura prinţului, orbindu-l şi înăbuşindu-l.

Când oamenii de la curte văzură cum i-a păcălit omul cel rău, se repeziră la el, îl înhăţară şi-l bătură, de era cât pe-aci să şi ucidă. Ca vai de el, se târî până acasă, unde mai să moară de necaz şi de ruşine, că-l mai vedea şi nevasta în halul ăsta.

Bunul unchiaş, cu baba sa, aflând de belelele în care căzuseră vecinii, trimiseră după ei şi după ce le spuseră că lăcomia şi cruzimea sunt pierzania omului, dovadă toate cele ce au păţit, le dădură

şi lor o parte din bogăţiile adunate cu atâta stăruitor noroc.

Iar vecinii, recunoscând acum, după atâtea întâmplate, că, într-adevăr, aşa e, se îndreptară şi mulţumiră binefăcătorilor lor. De atunci, duseră şi ei viaţă bună, liniştită, nu ca înainte.

Păţania iepurelui alb

poveste japoneză

Trăia odată, de demult, în insula Oki, foarte departe de aici, un iepure alb. Insula asta era cât se poate de frumoasă, cu tot felul de flori şi fructe şi mai ales cu mai multe neamuri de foi de salată şi lăptuci, pe care iepurele nostru le mânca cu o poftă, de ţi-era mai mare dragul să-i vezi dinţişorii rozând la cotorul frunzelor, în timp ce ochii îi fugeau, cu teamă, lăturalnic.

Dar, cine e mulţumit cu ce are? Voia şi el să mai schimbe locul, că i se urâse numai pe insulă. De aceea dorea să ajungă la ţărm, dar n-avea cum; că marea era adâncă, iar el nu ştia să înoate. Zile şi nopţi se tot chibzuia el în fel şi chip, dar în zadar, că nimic nu găsea.

într-una din zile, un crocodil trecu prin apropierea insulei. Iepurele alb, muncit de gândul său, era să se-ndepărteze, că n-avea chef de vorbă, când deodată îi trăsni prin cap un gând năstruşnic. Se-ntoarse repede spre crocodil şi-i strigă:

— Hei, ia ascultă! Veţi fi voi crocodilii mai mari, dar tot neamul nostru iepuresc e mai numeros!

Namila se opri din înot, se apropie de ţărm, deschise o gură cât o şură şi zise:

— Ţi se pare, pentru că nu ştii câţi suntem în fundul apei!

— Aşa, zise iepurele, atunci hai să ne numărăm!

— Hai, dar cum să facem?

Iar iepurele, şiret, îi spuse:

— Iată cum: voi crocodilii să vă aşezaţi în şir de aci până la ţărm, într-o singură linie, plutind pe mare; eu o să merg repede pe spatele vostru şi o să vă număr în fugă.

— Bine, zise crocodilul şi plecă să spună celorlalţi.

Atunci tovarăşii lui se înşirară aşa cum fusese vorba, iar drăcosul de iepure trecu pe spinarea lor, cât e marea de mare, până la ţărm. Când fu însă aproape de mal, nu-l mai răbdă inima şi le strigă, plin de bucurie:

— Asta am vrut: să ajung la mal. Sâc, proştilor, că v-am păcălit!

Cum sfârşi de vorbit, cel din urmă crocodil, care era mai aproape, se înfurie şi repezindu-se după el, îi sfâşie pielea şi-l jupui de tot, de rămase bietul iepure numai cu carnea pe el, roşie, plină de sânge.

Tocmai atunci trecură pe acolo optzeci de zei, toţi fraţi, care se duceau să ceară de nevastă pe prinţesa Yakami; că se dusese vestea peste nouă mări şi nouă ţări, despre frumuseţea şi despre sufletul ei ales. Şi când văzură pe nenorocitul de iepure că ţipă şi se vaită de durere, îl întrebară:

— Da' ce e cu tine?

El le răspunse, văitându-se:

— Iacă, vrusei să trec pe ţărm pe spinarea crocodililor, şi ca să stea, le spusei că vreau să-i număr. Dar ei de necaz că i-am păcălit, uite ce-mi făcură.

Zeii, ca să-şi bată joc de el, îi spuseră:

— Du-te de te scaldă în apa sărată a mării şi pe urmă întinde-te să te usuci la vânt, că-ţi trece!

Iepurele dădu fuga de se băgă în mare, dar îl cuprinse deodată o usturime din pricina sării din apă, de credea că o să înnebunească. Aşa că, repede se întinse la vânt, astfel cum îl povăţuiseră zeii. Atunci i se zbârci carnea de nu mai putea de durere.

în urma zeilor mergeau servitorii lor, care le purtau bagajele; iar cel din urmă dintre ei, îl întrebă şi el, ce-a păţit. Iepurele îi povesti totul de la început. Iar servitorului, care era şi el un fel de zeu, i se făcu milă de el şi îi zise:

— Uite ce să faci: mai întâi du-te iute de te spală cu apă dulce de izvor; pe urmă adună polen de papură şi dă-ţi cu el pe tot corpul şi aşa o să-ţi treacă!

Iepurele alb se codi la-nceput, crezând că iar e vreo păcăleală; dar fiindcă nu mai putea de usturime, iar chipul blând al servitorului îi insufla încredere, dădu fuga la izvor şi îşi alină durerile cu apă rece ca gheaţa. Apoi, adună în grabă polen de pe florile de papură, se tăvăli în el aşa ca să-i acopere toată carnea, şi – ce să

vezi? Numaidecât începu să-i crească toată blana la loc, aşa cum fusese înainte.

Acuma, iepurele acesta era un iepure fermecat; după ce s-a făcut bine, îi spuse aşa binefăcătorului său:

— Îţi mulţumesc din toată inima pentru binele pe care mi l-ai făcut. Pe cei optzeci de răi, care şi- au bătut joc de mine, îi blestem să nu li se împlinească ceea ce şi-au pus în gând. Numai tu vei izbândi.

— Bine, iepure alb, zise el râzând, dar mărirele lor se duc să ceară de nevastă pe frumoasa prinţesă Yakami. Cum o să se mărite prinţesa cu un servitor!

— Uite aşa bine. îi blestem să n-ajungă niciunul să ia de nevastă pe prinţesă. Tu, măcar că eşti numai un servitor, tu o să te însori cu ea.

Servitorul clătină din cap cu neîncredere, apucă bagajele şi goni cu ele după zei.

Când ajunseră la castel, unul după altul, cei optzeci de zei se înfăţişară minunatei prinţese, punându-i la picioare nestemate strălucitoare şi jurându-i dragoste până la moarte.

Era unul mai frumos decât celălalt, îmbrăcaţi numai în aur şi mătăsuri scumpe. Dar prinţesa nici pe unul nu-l plăcu. Privirile ei cercetătoare se opriră asupra binefecătorului iepurelui alb.

— Dar acesta, prea mărită domniţă, nu este decât un servitor, ziseră nedumeriţi zeii.

— Pe el îl vreau de soţ, răspunse prinţesa, zâmbind cu blândeţe.

Şi făcură nuntă fără pereche, de se duse pomina, iar în capul mesei fără sfârşit, cine credeţi că sta, rozând cu poftă o lăptucă mare cât el? Chiar iepurele alb. Că avuseseră grijă să-l poftească la praznic, iar el nu putuse să nu primească o cinste atât de deosebită.

Povestea celor doi fraţi

poveste japoneză

Odinioară, trăiau într-o împărăţie îndepărtată doi fraţi de viţă domnească. Celui mare îi plăcea grozav să pescuiască şi, ori că avea noroc, ori că era el dăruit cu vreo deosebită putere, nu ştiu, dar prindea cu uşurinţă tot felul de peşti, şi mai mari şi mai mărunţei. Era destul să arunce undiţa în apă, că se şi agăţa vreunul.

Cel mai mic se da în vânt după vânătoare. Bucuria sa cea mai mare era să gonească pe coline, prin păduri, peste tot, unde dobora lesne păsări şi tot felul de animale.

Dar pesemne că omului i se urăşte cu o ocupaţie şi râvneşte curând la alta. într-o bună zi, fratele cel mic îi spuse celuilalt:

— Hai să schimbăm: tu să vânezi în locul meu, iar eu o să încerc să pescuiesc. Dă-mi undiţa ta.

Fratele cel mai mare, la început nu vru să se învoiască. Se obişnuise cu plăcerea lui şi îi venea greu să o părăsească. Dar atâta stărui celălalt, încât, în cele din urmă, zise:

— Bine, fie. Hai să schimbăm.

Cel cu vânătoarea îşi încercă norocul cu undiţa, dar, ca un făcut, nu prinse niciun peşte, ba mai pierdu şi cârligul undiţei în mare.

Când auzi de asta, pescarul îi spuse:

— Una este vânătoarea, alta e pescuitul. Fiecare cu ce a apucat şi cu ce s-a obişnuit. Să ne întoarcem la ocupaţia noastră de la început.

Iar fratele cel mic îi răspunse:

— Dar n-am prins niciun peşte cu cârligul tău. Nici nu ştiu unde o fi prin fundul mării.

Celălalt stărui:

— Să mi-l dai neapărat, că trebuie să plec.

Atunci vânătorul îşi frânse sabia sa în bucăţele, fauri din ele cinci sute de cârlige pentru undiţă şi le dete fratelui său, rugându-l să le primească. Dar acesta nici nu vru să audă.

Din nou se puse pe muncă trudnică şi bătu cu ciocanul o mie de cârlige de prins peşte. Dar fratele pescar nu primi nici de data asta, zicând:

— Mie să-mi dai cârligul de la undiţa mea, nu altul.

întristat foarte, vânătorul se aşează la marginea mării şi plânse amar. Când îl văzu în starea asta, Bătrânul-înţelept-al-Mării se apropie de el şi îi zise:

— Ia spune-mi mie de ce eşti amărât?

Iar el îi povesti de la început cum îi pierduse cârligul de la undiţă şi cum celălalt frate nu voia în ruptul

capului altul în loc.

Atunci Bătrânul-înţelept-al-Mării dură o barcă şi îl pofti în ea, iar el, împingând barca pe mare, îi spuse:

— Uite ce minunată vreme! Du-te şi te plimbă. Lasă-te în voia vântului şi o să întâlneşti un palat zidit numai din scoici de mare. Şi când o să ajungi la poarta palatului, o să dai de un arbore de coacăze negre crescut deasupra puţului de lângă poartă. Dacă te sui în acest pom, până sus în vârf, atunci fiica Regelui Mării va veni să te vadă şi-ţi va spune ce trebuie să faci.

El făcu precum îi spuse Bătrânul-înţelept. Lăsă barca să lunece în voia ei şi dădu în scurtă vreme de palatul minunat. Cum sosi, cum se sui în arbore şi aşteptă.

De la o vreme, veniră cu găleţi de aur la fântână, sclavele Domniţei Mărgăritar, fiica Regelui Mării. Când se aplecară să scoată apa, văzură o rază luminoasă frângându-se în luciul apei şi când ridicară ochii în sus, ca să înţeleagă de unde vine lumina, dădură cu ochii de un tânăr frumos, în vârful pomului.

Acesta ceru femeilor să-i dea şi lui puţină apă. Ele îi întinseră o cupă de aur, plină. Dar el, fără să guste măcar apa, luă piatra preţioasă care-i atârna la gât, o puse între buze şi o lăsă să cadă în cupa de aur. Piatra se lipi de fundul cupei aşa de tare, încât ele încercară în zadar să o dezlipească. Aşa că fură nevoite să o ducă stăpânei aşa cum era.

Când domniţa văzu piatra preţioasă, întrebă pe sclavele sale:

— E cineva la poartă?

Iar ele răspunseră:

— Da, este în pomul de lângă puţ un tânăr foarte frumos, mai frumos şi mai mândru chiar decât regele nostru. Ne-a cerut apă, şi noi i-am dat. Dar el, tară să bea, a dat drumul în cupă acestei pietre preţioase.

Domniţa Mărgăritar socotind întâmplarea prea ciudată, se duse ea însăşi acolo şi fu încântată de frumuseţea tânărului. Dar înainte de a putea fi bine văzută de el, dispăru şi se duse la tatăl său să-i spună:

— Tată, în coacăzul de lângă fântână este un bărbat deosebit de chipeş.

Atunci Regele Mării ieşi el însuşi la poartă. Când îl zări în vârful arborelui, el ştiu îndată cine este. De aceea îl rugă să coboare şi să intre în palat, ba îl pofti chiar pe tronul său făcut din piele de focă şi covoare groase de mătase.

Regele Mării dădu un mare ospăţ în cinstea musafirului, la care luă parte şi Domniţa Mărgăritar. Şi fură cu toţii aşa de buni şi binevoitori cu el, iar acesta îndrăgi pe domniţă aşa de tare, încât se însură cu dânsa şi hotărî să locuiască acolo mai departe, vieţuind împreună trei ani de zile.

Într-o noapte, când trecură aceşti trei ani, fratele vânător îşi aduse aminte de casa sa, de ceea ce i se întâmplase, de fratele pescar şi din pricina asta suspină adânc.

Domniţa Mărgăritar fu mişcată şi spuse părintelui ei:

— Tată! Vreme de trei ani am fost amândoi atâta de fericiţi. Bărbatul meu nu a avut prilej să fie niciodată supărat şi nu l-am văzut până acum mâhnit. Dar azi-noapte, întâia oară i-am auzit suspinul. Ce poate să însemne asta?

Regele Mării rugă pe ginerele său să-i mărturisească lui pricina întristării şi cauza pentru care venise la palatul său. Acesta îi povesti ceea ce i se întâmplase cu acel cârlig de undiţă pierdut şi cum se supărase fratele său.

Regele Mării chemă îndată toţi peştii mării, mari şi mici, şi le vorbi aşa:

— Este vreunul dintre voi care să fi luat cârligul de undiţă pierdut de ginerele meu?

Iar ei răspunseră:

— Peştele Tai se plânge că de la un timp îl doare în gât şi nu poate mânca cum trebuie. Poate că el l-o fi înghiţit.

îndată trimiseră după el să-l cheme, îl cercetară cu îngrijire şi, într-adevăr, găsiră în gâtul său cârligul. îl scoaseră cu binişorul, îl spălară bine şi i-l deteră fratelui mai mic.

Acesta mulţumi din toată inima şi spuse regelui că trebuie să se întoarcă acasă ca să-l înapoieze fratelui său.

La plecare, Regele Mării îi mai dărui două pietre preţioase. Una avea puterea să facă să se retragă marea; cealaltă dimpotrivă, să o umfle. Apoi îi spuse:

— Acuma, întorcându-te acasă, vei da cârligul de undiţă fratelui tău. Şi ai grijă să-ţi sădeşti orezul în vale, dacă fratele tău îl cultivă pe deal; iar dacă îl sădeşte el în vale, tu să-l cultivi pe deal. Şi dacă iarăşi va fi rău cu tine, atunci eu o să mişc apele în aşa fel, încât să-ţi folosească numai ţie, iar lui să-i fie lipsă.

Atunci ginerele său îl întrebă:

— Dar dacă se va înfuria aşa de tare din cauza asta, încât va voi să mă omoare?

Regele Mării îi răspunse:

— Dacă fratele tău va voi să te ucidă, atunci tu să scoţi piatra preţioasă care face să umfle marea şi aşa, el va fi înghiţit de ea.

— Dar dacă îi va părea rău şi va cere iertare? mai întrebă el.

— Dacă se căieşte, zise Regele Mării, atunci tu să scoţi cealaltă piatră preţioasă, care face ca apele să se coboare îndată şi valurile îl vor lăsa viu şi nevătămat.

După asta, Regele Mării chemă pe toţi crocodilii şi le zise:

— Ginerele meu vrea să se întoarcă acasă. Care dintre voi poate să-l ducă repede pe spinarea lui?

Un crocodil lung cât toate zilele ieşi în faţa regelui şi zise că poate să-l ducă, ba şi să se întoarcă înapoi, într-o singură zi.

— Du-te, îi zise Regele Mării, şi ai grijă de dânsul să nu i se întâmple nimic.

Fratele mai mic se aşeză pe spinarea crocodilului, îşi luă rămas bun şi plecă. Crocodilul îl duse într-adevăr într-o singură zi, precum spusese. La despărţire, el scoase pumnalul de la brâu şi îl puse pe gâtul crocodilului, în semn că a sosit cu bine, iar acesta se depărtă în grabă să dea de veste Regelui Mării.

Cum ajunse acasă, se duse vesel la fratele său şi îi dădu cârligul. Apoi făcu aşa cum îl povăţuise socrul său, Regele Mării.

De atunci, ca un făcut, fratelui pescar îi mergeau toate treburile rău. în furia sa, socoti că nu poate fi altă pricina decât fratele său, şi voi să-l omoare. Acesta însă îşi aminti de sfaturile Regelui Mării, scoase repede piatra preţioasă de la gât şi îndată marea se umflă ca mânată de o furtună năprasnică, gata să înece pe fratele pescar.

Când văzu primejdia, acesta înţelese îndată puterea deosebită pe care o avea fratele mai mic, se grăbi să-i spună că-i pare rău de ceea ce a făcut şi îi ceru iertare.

Atunci fratele vânător scoase repede cealaltă piatră preţioasă, care făcu îndată ca marea să se retragă, gonind valurile înapoi.

După această întâmplare, fratele mai mare înţelegând că nu e de glumă, dădu ascultare celui mai mic, făgăduindu-i să-i fie credincios şi să-l ajute oriunde va fi nevoie.

Şi de atunci, la curtea împăratului se joacă un dans care închipuie luptele fratelui cel mare cu valurile, când era să se înece.

Izvorul tinereţii

poveste japoneză

într-o pădure îndepărtată, la margine de sat, trăia odată, de mult, tare de mult, un om şi femeia lui. Drept adăpost nu aveau decât o colibă sărăcăcioasă, făcută din crengi de arbori lipite cu lut. Drept mâncare, rădăcini de copac, buruieni şi câte un vânat care le mai cădea şi lor în cale.

Totuşi oamenii erau mulţumiţi cu ce aveau şi nu râvneau la altceva. Erau sănătoşi, erau voioşi, munceau cu drag şi nu le mai trebuia nimic.

El, ca pădurar, era mai toată ziua plecat după munca lui, iar femeia sa rămânea la colibă să deretice, să facă mâncare şi să mai cârpească vreo cămaşă.

Şi uite aşa, pe nesimţite, trecu multă vreme şi amândoi încărcară mereu o mulţime de ani în spinarea lor, până ce trebuia să se încovoaie bine ca să-i poată purta în cârcă pe toţi.

Cu toată bătrâneţea, moşneagul îşi lua în fiecare dimineaţă securea, spunea babei „la revedere" şi o pornea cu pas domol să mai robotească prin pădure.

Baba rămânea acasă cu gospodăritul, tot vrednică şi veselă ca altădată.

într-o zi, cum forfotea moşneagul prin pădure, iată că zări un animal ciudat, aşa ca o căpriţă albă. Animalul sări de două ori, pe urmă se opri, întoarse capul spre unchiaş şi îl privi ca şi când l-ar fi chemat.

Bătrânul pădurar se luă după ea, dar când fu la doi paşi, căpriţa năzdrăvană sări iar mai departe, oprindu-se şi privind înapoi. Iar se apropie pădurarul şi din nou se depărtă cu două sărituri, animalul.

Tot urmărind pe căpriţă, moşneagul intră adânc în inima pădurii, până când îi pierdu urma. Ajunse aşa într-un loc unde îşi aducea bine aminte că încă nu-i mai călcase piciorul.

Obosit cum era, căută un izvor ca să-şi potolească setea, gândindu-se la calea lungă de întors acasă. Trecuse de nămiază şi de bună seamă că baba trebuia să fie tare îngrijată de întârzierea lui.

Cum căuta aşa, iată că dădu de un izvor pe care nu-l mai văzuse până atunci. Şi vedeţi, lucru de mirare, apa era limpede cum e cristalul, dar bătând niţel în albastru. Şi era izvorul aşa de frumos şi apa părea aşa de bună şi răcoritoare, că bătrânul pădurar se plecă, luă apă în pumni şi sorbi cu nesaţ.

Cum bău, se văzu în oglinda apei deodată schimbat: părul lin, din alb ca ninsoarea se făcuse negru ca pana de corb; faţa lui, de unde era brăzdată de zbârcituri, devenise netedă; şi de unde era slăbit de abia mergea adus din spate, acu' se simţi voinic, forţa îi veni în muşchi, stătu drept, în putere, ca la douăzeci de ani. Pasămite, tară să ştie, moşneagul băuse din izvorul tinereţii şi de aia întinerise aşa de tare.

Mai întâi pădurarul se sperie, crezându-se fermecat de duhurile rele ale pădurii.

în cele din urmă însă înţelese că înadins venise căprita albă, ca să-i arate locul cu izvorul tinereţii. Atunci pădurarul o luă vesel spre casă, gândindu-se la ce-o să zică baba când l-o vedea aşa, tânăr şi voinic. Şi de unde la dus îi trebuise atâta vreme, acuma, mânat de picioare sprintene şi tinere, ajunse numaidecât acasă.

Cum îl zări baba crezu că e un străin şi-l întrebă:

— Nu cumva văzuşi dumneata pe moşul meu prin pădure? Că a plecat de azi-dimineaţă şi uite, cine ştie ce i s-o fi întâmplat, că nu s-a mai întors.

Pădurarul îi răspunse râzând:

— Da' ce nu mă mai cunoşti, babo? Eu sunt! Moşul tău! Vezi cum am întinerit?

Baba rămase cu gura căscată. Vocea i-o recunoştea, dar chipul ba. Neîncrezătoare, mai zise:

— Ce vorbeşti, străinule? Cum o să fii tu bărbatul meu?

La care pădurarul se grăbi să o asigure!

— Păi nu sunt eu moşul tău? Nu m-ai petrecut tu, ca-n fiecare zi, azi-dimineaţă, când am plecat la treabă?

Şi îi descrise cu de-amănuntul cum petrecuse ziua în ajun acasă, până ce baba se încredinţă că

într-adevăr el era. Apoi pădurarul îi povesti cum îi apăruse căprița, cum ea îi arătase calea la izvorul tinereții, cum băuse și cum întinerise.

Atunci îi veni poftă babei să se facă tânără și ea, și îi spuse:

— Rămâi de păzește tu coliba, că mă duc și eu la izvor să întineresc un pic.

Pădurarul se mira că nu-i venise lui întâi gândul să o îndemne. De aceea se grăbi să o trimeată, asigurând-o că va păzi el căsuța cât o lipsi.

Baba plecă numaidecât, folosind pentru drum îndreptările bărbatului ei, iar pădurarul, rămas singur, căzu pe gânduri.

întâi îi veni să râdă gândindu-se cum i-ar fi stat, el tânăr și sprinten, iar nevastă-sa o bătrână stafidită și gârbovă.

Apoi pe buze îi înflori un zâmbet de fericire, închipuindu-și cum se va întoarce de la izvorul fermecat, o tânără mândră și voinică. Ce viață veselă și ușoară o să ducă de aici înainte ei doi, tineri în plină putere!

Și cum sta el așa, se mai luă cu treaba, cu una, cu alta și nici nu băgă de seamă cum trecu vremea. Când soarele fu aproape de asfințit, el se mira că baba întârzie cu întorsul, că doară de când plecase, avea timp să se ducă și să vie de două ori.

îngrijorat, ieși în drum de mai multe ori, făcu mâna streașină la ochi și privi cu luare-aminte. Baba nu se zărea de fel.

Mai aștepta el ce mai aștepta și văzând că nu mai vine, se gândi că doamne ferește! să nu i se fi întâmplat ceva rău babei. închise casa și o luă repede într-acolo.

Sosi gâfâind la izvor, dar baba nu se vedea. Se uită prin împrejurimi, dar femeia nu era nicăieri. Deznădăjduit, tocmai voia să se întoarcă acasă, când deodată auzi un scâncet de copil ce venea de lângă ierburile mari de lângă izvor.

Se îndreptă repede într-acolo, dădu bălăriile cu îngrijire la o parte și văzu un copilaș mic, mic de tot, o fetiță care nu știa să vorbească, așa era de mică. Pădurarul nu se putu dumeri cine să fi părăsit un asemenea prunc în inima pădurii. Și cum privea copilul, văzu că acesta da din mâini făcându-i semne cu deznădejde.

Abia acum băgă de seamă pădurarul că fetița e în rochia babei, care îi venea mult prea mare.

Deodată înțelese totul: copilașul nu era altcineva decât femeia lui! Pasămite baba nu se mulțumise cu câteva sorbituri. Voind să se facă mai tânără decât bărbatul ei, băuse, pesemne, cu lăcomie, prea mult, așa de mult, încât apa izvorului o făcuse copil de țâță.

Bietul pădurar se scărpină în ceafa, a pagubă. Iată peste ce năpastă căzuse tocmai acum când nădăjduise să înceapă o viață nouă fără necazurile bătrâneții. în cele din urmă, nefericitul pădurar se aplecă, o luă în brațe, o puse în spinare, așa cum fac părinții japonezi ca să poarte pe copiii lor și se îndreptă încet spre casă, trist și îngrijorat la gândul că, de aici înainte, o să trebuie să crească, să îngrijească și să fie tatăl aceleia care-i fusese nevastă.

Take-Trai

poveste japoneză

într-un sat trăia un om foarte distrat. Toți îi spuneau: Take-Trai.

De cu seară, Take-Trai spuse soției:

— Pregătește-mi hainele de sărbătoare. Mâine în zori plec la oraș, la iarmaroc.

— Vei avea tot ce-ți trebuie, numai să nu uiți un cadou pentru mine.

în zori Take-Trai era în picioare.

— Nevastă, nevastă, unde mi-i pălăria? întrebă el cotrobăind prin casă.

— Este în cuierul din tindă, răspunse nevasta sa cu voce somnoroasă.

în tindă atârnau alături în cuier pălăria și coșul de paie. Take-Trai puse pe cap coșul de paie. în piciorul drept încălță un pantof de paie, iar în cel stâng un sabot de lemn.

„Cine trebuie să plece, n-are timp de așteptat", își spuse el strângându-și brâul. Dar după o clipă se gândi: „Să iau cuțitul cu mine. Câte pericole paște pe om la drum!" îndată strigă:

— Hei, nevastă! Mi-ai pregătit cuțitul pentru drum?

— Da, l-am pregătit, este în cui în bucătărie.

Take-Trai se duse în bucătărie. Cuțitul atârna de un cui în perete, iar alături se afla o umbrelă. Take-Trai

luă umbrela, o înfipse la brâu şi porni repede spre oraş, la iarmaroc.

Abia ajunse în satul vecin şi fu înconjurat de o mulţime de oameni.

— Uitaţi-vă ce om ciudat, în loc de pălărie şi-a pus coşul pe cap!

„Curios, cine-i zăpăcitul care poartă un coş în loc de pălărie?" se gândea Take-Trai, uitându-se în stânga şi în dreapta.

De-abia dincolo de sat, când vru să se mai răcorească puţin, vru să-şi scoată pălăria şi dădu de coş. De mânie îl aruncă în şanţ.

Dar în drum spre oraş, Take-Trai mai trecu printr-un sat. Abia intră, când deodată auzi râsete împrejur:

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă, ce om ciudat, un picior încălţat cu paie, celălalt cu lemne.

Take-Trai se uită la picioarele sale. Amuţi de mirare, îşi aruncă repede papucul de paie şi sabotul de lemn şi porni mai departe.

Mergea şi se uita cum oamenii strângeau orezul de pe câmp. Saluta secerătorii, iar aceştia răspundeau politicos:

— Pe o căldură ca asta mergi fără pălărie. Ai putea cel puţin să-ţi aperi capul cu umbrela.

— Dacă aş avea umbrelă, n-aş aştepta sfatul vostru.

— Dar ce ai la brâu?

— Cum ce am? Un cuţit!

— Om bun, aceasta-i umbrelă, nu cuţit.

Take-Trai se înfurie. „Nevastă-mea mi-a făcut asta. Am să-i arăt eu. Mă întorc îndată acasă."

Când ajunse în satul său, intră în prima casă din marginea satului.

— Eşti o leneşă, o neglijentă, necinstită, începu el să strige încă din prag. Din cauza ta a trebuit să mă întorc din drum, să renunţ la iarmaroc.

— Nu cumva ai greşit casa, vecine? întrebă gospodina.

Take-Trai se ruşină foarte mult. Ieşi din casă şi alergă la prăvălie, ca să cumpere un mic dar şi să se scuze pentru neplăcerea făcută.

— Cer scuze. Că am strigat atât de tare, începu el din prag, când se întoarse de la prăvălie. V-am adus în dar un pachet de ceai.

— Nu-mi aduc aminte să fi strigat la mine. Şi apoi, prin ce minune te-ai întors atât de repede de la oraş?

Take-Trai de-abia acum îşi dădu seama că intrase în propria sa casă.

Dar de data asta se bucură foarte mult.

— N-am găsit nimic interesant la iarmaroc. Ţi-am cumpărat un pachet de ceai şi m-am întors. Prepară un ceai proaspăt, bun, să-l bem împreună.

De-ar fi ştiut nevastă-sa ce-a păţit el!...

Piuliţa fermecată

poveste japoneză

într-un mic sat japonez, de pe malul mării, trăiau odată doi fraţi. Fratele mai mare era harnic, iar cel mic, leneş. într-o zi fratele mai mare se duse la pădure să taie lemne. Munci fără odihnă până la amiază. Când soarele ajunse drept în creştetul capului, un bătrân se opri în faţa sa. Avea în mână o piuliţă de piatră, în care se macină orezul.

— Aceasta este o piuliţă fermecată. Tu eşti om bun şi harnic, piuliţa îţi va da tot ceea ce vei dori.

Mestecă în ea cu pistilul[68] şi spune-ţi dorinţa. Te rog s-o iei cu tine acasă, spuse bătrânul către băiat.

Îi lăsă darul şi înainte ca băiatul să poată privi piuliţa, bătrânul era de-acum departe; nici nu avu timp să-i mulţumească. Dar se bucură foarte mult şi fericit luă piuliţa şi alergă acasă.

— Piuliţă, te rog, dă-mi orez! Avem nevoie de orez! se rugă el frumos şi învârti cu pistilul în piuliţă, până când se auzi sunând.

Deodată din piuliţă începu să curgă orez, o grămadă întreagă de orez. într-o clipă toate ungherele din casa săracului se umplură cu orez.

— Îţi mulţumesc, piuliţă! mulţumi modest şi cu dragoste fratele mai mare.

Şi, deoarece avea prea mult orez, se duse în sat şi-l dărui oamenilor.

— Îţi mulţumim, îţi mulţumim mult! Ne-ai ajutat să nu ne moară copiii de foame! îi spuneau sătenii.

Numai fratele său leneş nu era mulţumit. „Eh, dacă aş avea eu o piuliţă ca aceasta, aş şti să o folosesc altfel!" mormăia el.

într-o zi, când fratele mai mare se duse la pădure să taie lemne, fratele cel mic luă piuliţa şi plecă din sat cu ea. Dar când să treacă de ultima casă, se gândi: „Ce-ar fi să fug, să am piuliţa numai pentru mine şi să nu mi-o fure nimeni?"

în cele din urmă se hotărî să plece pe mare. Luă o barcă cu vâsle, puse în ea piuliţa şi încercă să vâslească spre largul mării. Se îndepărtă repede de mal şi barca se legăna pe valurile puternice. Leneşului i se păru că se află destul de departe de mal, pentru ca nimeni din sat să nu-l poată găsi.

Se opri, nu mai vâsli şi începu să se gândească ce ar putea să ceară piuliţei. „Am găsit! Cel mai mult îmi plac covrigii dulci de orez! Aş dori foarte mult asemenea covrigi!" Mestecă tare cu pistilul în piuliţă, aşa cum văzuse la fratele său şi porunci:

— Să-mi dai covrigi! Să-mi dai mulţi covrigi dulci de orez!

Abia termină vorba, când începu să iasă din piuliţă o mulţime de covrigi albi şi buni.

— Ce bunătate! Numai covrigi dulci! Şi toţi sunt numai ai mei! se entuziasmă leneşul.

Apoi se repezi la ei şi-i mâncă pe toţi.

Dar covrigii erau dulci şi au fost atât de mulţi, încât deodată îi veni pofta să mănânce şi ceva sărat, ca să scape de gustul dulce.

Din nou învârti cu pistilul în piuliţă şi spuse:

— Să-mi dai îndată sare! Vreau sare! Toarnă-mi sare!

Deodată începu să curgă din piuliţă sare albă. Curgea mereu. Leneşul luă sarea în mână şi strigă:

— Destul! Destul! Ajunge!

Dar sarea curgea fără încetare, se umplu barca, se cufundă împreună cu leneşul, dar el se ţinea de barcă şi continua să strige:

— Destulă sare! Destulă sare!

Din piuliţă însă sarea curgea mereu şi continuă să curgă şi acum. De aceea marea este sărată.

Pescarul şi fiica regelui mării

poveste japoneză

Marea era blândă şi îmbietoare, o risipă de apă şi Soare. De pe treptele de văluri sosite dinspre orizont, ziua cobora pe nisipul ţărmului, aurind bărcile pescarilor din Mitunoe. Rotindu-se deasupra lor, pescăruşii păreau că

---

68 unealtă casnică (de lemn, metal sau piatră), cu o măciucă la un capăt sau la amândouă, cu care se pisează ceva în piuliţă

le cheamă spre largul plin de comori al apelor, acei peşti cu solzi sclipitori. Deodată se auzi lipăitul unor sandale de lemn. Un flăcău chipeş şi voinic se îndreptă spre una din bărcile de pe mal. Pe faţa-i arsă de soare, sprâncenele-i negre se arcuiau deasupra unor ochi care fermecaseră privirile tuturor fetelor din satul de pescari, Yura.

Bătrânii nu-şi aminteau să fi trăit pe aceste meleaguri un flăcău atât de frumos şi un, pescar atât de curajos, petrecând zile întregi singur, în mijlocul apelor fără sfârşit. Părinţii lui Uraşima Taro – acesta era numele flăcăului – îl certau adesea când zăbovea prea mult în larg, temându-se să nu rămână fără singurul lor fecior. Chimonoul îi ajungea dincolo de genunchi şi un şorţ de paie îi ţinea loc de brâu, apărându-l de plumbii plasei pe care el o rotea, mai înainte de a o azvârli în valuri. în jurul frunţii îi strălucea o fâşie de pânză albă. într-o mână ţinea uneltele de pescuit, iar în cealaltă o traistă cu hrana pentru câteva zile. Cu mâinile pe vâsle, Uraşima Taro se îndrepta către orizontul ce- l îmbia tot mai departe, spre o soartă pe care n-a mai avut-o niciunul dintre pescarii întinsului arhipelag nipon...

Privind meleagurile natale, de care se îndepărta încet, flăcăul simţi o ciudată strângere de inimă. Zărea colinele domoale cu orezăriile înşiruite la poale. Simţea aievea răcoarea râului în care se scăldase de atâtea ori în copilărie, când casele satului îi păreau mult mai mari decât acum. Aproape de ţărm se înălţa vechea pagodă[69], în sărăcăcioasa casă părintească, ai lui încă mai dormeau, visând că el se întorcea din larg cu barca plină de scrumbii...

Trecuseră trei zile fără ca Uraşima Taro să pescuiască ceva, deşi se avântase mai departe ca oricând. Trei nopţi dormise în barca legănată de valuri şi visurile sale îi prevesteau mult noroc. Vâslea neobosit şi arunca plasa cât mai departe de barcă. Deodată simţi că prinsese un peşte mare. Trase nerăbdător plasa împovărată, dar, spre dezamăgirea lui, în ea nu se afla decât o broască ţestoasă. Pentru prima dată i se întâmpla să prindă aşa ceva. Un alt pescar s-ar fi bucurat de-o asemenea pradă. Nu însă şi Uraşima Taro, care ştia că broaştele ţestoase sunt deosebit de dragi Dragonului, regele mării, care îşi avea palatul pe o insulă minunată, unde nu călcase picior de om până atunci. El mai ştia de la bătrânii pescari ca broaştele ţestoase trăiau zece mii de ani.

— Nu te teme, te voi trimite înapoi la regele mării! spuse Uraşima Taro, aşezând broasca pe fundul bărcii.

O mângâie apoi pe creştet, căci ochii ei aveau o licărire aproape omenească. Carapacea broaştei părea făcută din aur şi nestemate.

— Până una-alta, te-oi mai păstra în barcă, să-mi ţii de urât. Nu m-aş îndura să curm tocmai eu miile de ani pe care le mai ai de trăit!

Apoi Uraşima Taro se întinse pe fundul bărcii, grijuliu să nu aducă vreun necaz musafirei sale şi începu a privi nesăţios cerul albastru, brăzdat de fâşii de nori alburii, ca nişte horbote plutitoare. Zâmbind, flăcăul îşi reaminti povestea despre Dragonul mării...

Departe, în mijlocul oceanului, se află trei insule unde domneşte o vară veşnică. Furtunile nu le- au bântuit niciodată. Pomii care creşteau pe malurile lor dădeau rod întruna, tară a se usca. Cocorii îşi făceau cuiburile în crengile pinilor veşnic verzi. Cei ce trăiau pe aceste insule îşi păstrau neştirbită tinereţea, sorbind din licoarea, unui izvor care ţâşnea dintr-o stâncă-de matostat[70]. Pe cea mai mare dintre insule se afla lăcaşul regelui mării, făcut numai din cleştar şi mărgean. Potecile parcului care înconjurau palatul erau presărate cu perle, şi în iazuri se zbenguiau cei mai frumoşi peşti. Iar oamenii muritori nu au ce căuta între atâtea minunăţii...

Furat, de toropeala amiezii, Uraşima Taro adormi buştean. Nici el nu mai ştia câtă vreme îl tot legănase barca, plutind la voia, întâmplării. într-un târziu se trezi simţind cum o mână gingaşă îi mângâia fruntea. Deschise ochii şi rămase înmărmurit de ceea ce îi fu dat să vadă. Deasupra lui se aplecase o fată de o frumuseţe nemaivăzută, îmbrăcată în straie de purpură şi împodobită cu coliere de diamante. Părul ei negru,

---

69 templu hindus, budist sau brahman la unele popoare din Orient

70 piatră semipreţioasă de culoare verde

revărsat peste umeri, îi ajungea până la tălpile care pluteau pe valuri, alături de barcă. Broască ţestoasă – nicăieri!

Uraşima Taro se frecă la ochi, aşteptând să dispară făptura de vis din faţa sa, dar necunoscuta nu conteni să-i zâmbească, ba îi şi vorbi cu un glas în care auzeai toată muzica valurilor:

— Uraşima Taro, trezeşte-te! Eu sunt Otohime, fiica regelui mării. Cât timp ai dormit, am stat de veghe la căpătâiul tău. Bunătatea de care ai dat dovadă când m-ai pescuit va fi răsplătită de tatăl meu, la Palatul căruia vreau să ajungem mai înainte de apusul soarelui.

Se aşeză în barca lui Uraşima Taro, care îi făcu loc, fără să poată îngăima ceva de uluit ce era, şi puse mâna pe o vâslă. Flăcăul îi urmă exemplul, neîntorcându-şi privirea de la obrazul ei. Ce-i drept, Otohime îl măsura şi ea cu coada ochiului, cu toate că, în timp ce-i veghease somnul, chipul flăcăului i se întipărise adânc în suflet. Amândoi vâsleau cot la cot. Nu se auzea decât zgomotul vâslelor şi zvâcnirea inimilor lor tinere...

Într-un târziu. Otohime puse palmele pe ochii pescarului şi acesta simţi că barca sa prinsese aripi, zburând pe deasupra valurilor asemenea pescăruşilor. Când mezina regelui mării îşi ridică frumoasele ei mâini de pe obrajii rumeni ai lui Uraşima Taro, barca, lui se apropie liniştită de Ryugu, palatul stăpânului mărilor făurit din cleştar. Cu pervazurile ferestrelor din mărgean, cu uşile de aur şi ivărele de fildeş împodobit cu pietre preţioase şi cu acoperişul din solizi de argint. Flăcăul abia îndrăzni să pună piciorul pe scoicile cu care era pardosită cărarea ce ducea spre intrarea palatului, de teamă să nu strivească perlele care ţineau loc de pietriş. O sută de slugi şi o sută de slujnice ieşiră în întâmpinarea tinerilor, primindu-i ca pe nişte miri.

Otohime îl călăuzi pe Uraşima Taro până la tatăl ei, al cărui tron se înălţa pe o uriaşă carapace de broască ţestoasă. Kai-riujin, Dragonul mărilor, le făcu o primire regească; cei doi tineri se aşezară de-a stânga şi de-a dreapta tronului. Otohime mărturisi iubirea pe care i-o purta lui Uraşima Taro şi acesta o ceru de soţie. Regele se învoi bucuros, şi de îndată începu ospăţul de nuntă, care ţinu şapte zile în şir.

Încăperea tinerilor căsătoriţi, unde Uraşima Taro urma să trăiască alături de fiica Dragonului mării, fără a îmbătrâni niciodată, dădea spre o grădină, adevărată minune a minunilor!

În partea de răsărit a ei se deschideau florile gingaşe ale unor pomi şi dintre frunzele lor de smarald răsunau întruna trilurile privighetorilor. Spre miazăzi domnea în schimb o vară veşnică şi din iarba mătăsoasă se înălţa ţârâitul greierilor. Spre apus auzeai foşnetul molcom al frunzelor purpurii de arţar şi crizantemele înfloreau una după alta. în sfârşit, spre miazănoapte te întâmpina iarna cu pomii ninşi şi cu velinţele de gheaţă ale râurilor. Era singurul loc de pe insulă unde te puteai întâlni în aceeaşi zi cu toate cele patru anotimpuri ale pământenilor.

Viaţa fericită pe care o ducea alături de soţia lui, dragostea care i-o purta îl făcură pe Uraşima Taro să uite cu desăvârşire ceea ce fusese el mai înainte. Zilele erau la fel de frumoase şi se asemănau între ele ca două picături de apă, aşa că nici nu băgă de seamă când treceau. Nu-şi mai amintea de meleagurile natale, de furtuni, de plasa lui şi nici de bătrânii săi părinţi.

Trecură câţiva ani. Câţi – nici Uraşima Taro nu putea să spună. într-o zi, colindând minunatul palat ale cărui încăperi, una mai frumoasă decât alta, nu se mai terminau, pescarul descoperi într-un colţ o barcă cu unelte de pescuit: uitându-se lung, îşi, aminti că acestea îi aparţinuseră cândva. Cuprins de un dor de ducă, el se urcă pe spinarea unor peşti cu solzi de aur, care îl duseră în tainiţele de nepătruns ale oceanului. începând să se plimbe tot mai des prin grădina celor patru anotimpuri, într-o bună zi căzu pe gânduri, întrebându-se ce vor fi făcând părinţii lui. Poate că îl socotesc pierdut pentru totdeauna. Cât de mult s-ar bucura ei dacă ar afla că fiul lor trăieşte şi că este ginerele Dragonului mării! Ce ar fi dacă s-ar repezi să-i vadă?

Din ziua aceea, Uraşima Taro nu mai, avu linişte. Văzându-l tot mai abătut, Otohime îi întrebă ce se petrece cu el. Şi când auzi că va trebui să se despartă de iubitul ei, chiar şi numai pentru câteva zile, ochii ei lăcrimară întâiaşi dată. Se temea că n-o să-l mai revadă. Dar Uraşima Taro îi spuse că va zăbovi foarte puţin timp în casa părinţilor lui. Atunci Otohime se învoi să-l lase să plece.

A doua zi, Uraşima Taro îşi unse barca şi înlătură de pe vâsle pânzele de păianjen. La plecare, Otohime îi dădu o lădiţă de abanos încrustată cu diamante şi legate cu o sfoară de mătase trainică, spunându-i:

„Capacu-acesta dacă-l vei sălta,

Tu n-ai s-o mai revezi pe soaţa ta”.

Uraşima Taro făgădui că nu va deschide cu niciun, preţ lădiţa şi o strânse drăgăstos la piept pe Otohime. Apoi sări în barcă şi începu să vâslească spre meleagurile sale natale. Când se întoarse să mai vadă încă o dată insula, nu mai desluşi decât dunga fumurie a zării...

După şapte zile încheiate, Uraşima Taro începu să zărească, în sfârşit, ţărmul pe care îl părăsise în urmă cu câţiva ani. Locurile păreau aceleaşi, dar casele nu erau mai mari şi parcă aveau altă înfăţişare. Orezăriile îşi schimbaseră aşezarea, iar vechiul templu de pe malul mării se mutase pe un deal. Pe locul unde se afla casa părintească, creştea acum o pădurice de pini. Nespus de străini îi părură şi oamenii care îşi schimbaseră până şi îmbrăcămintea. Chiar şi bărcile pescarilor erau altfel decât a lui!

Trecătorii se uitau cu nedumerire la el şi Uraşima Taro nu întâlni pe niciunul dintre cunoscuţii lui. După ce se dumiri că se află într-adevăr în locul de unde plecase odinioară în larg, se apropie de un bătrân care trecea propţindu-se într-un toiag, de părea c-ar fi avut o sută de ani, şi-l întrebă:

— Nu ştii, moşule, unde sunt părinţii lui Uraşima Taro?

— îţi arde, de şagă, flăcăule, sau nu eşti de prin partea locului, răspunse moşneagul mormăind în barbă. Când eram copil am auzit de la străbunicul meu, care aflase şi el de la cei mai bătrâni oameni din anii copilăriei mele, cum că un pescar cu numele de Uraşima Taro a plecat odată în larg şi nu s-a mai întors. Avea o barcă la fel cu a dumitale. Părinţii lui au murit de vreo patru sute de ani. O piatră cu numele lui Uraşima Taro se află în străvechiul cimitir al satului, părăsit de două sute de ani. Dacă nu mă crezi, du-te singur s-o vezi. Ţi-o fi povestit cineva păţania pescarului fără să-ţi spună însă că de la plecarea lui au domnit asupra acestor insule mai mult de treizeci de împăraţi!

Moşneagul îşi căută de drum, în timp ce flăcăul rămase ţintuit locului. Aşadar, cei patru ani petrecuţi în palatul Dragonului mării însemnau patru veacuri aici, printre pământeni? Şi totuşi, el se simţea la fel de tânăr ca şi în ziuă plecării. Se îndreptă abătut spre cimitirul părăsit al satului. Citind anii săpaţi pe pietrele de mormânt înţelese că moşneagul nu-l minţise.

Descoperi într-un târziu şi groapa părinţilor săi.

Citi, cu mintea năucă, pe o piatră veche de sute de ani, propriul său nume. Care să fie taina tinereţii sale veşnice? Nu cumva lădiţa dăruită de Otohime i-ar putea aduce desluşirea ciudatei sale păţanii? Dezlegă nodul sforii de mătase şi ridică nerăbdător capacul lădiţei. Din ea se ridică un nouraş alburiu, care se înălţă de îndată, îndreptându-se spre Ryugu, palatul Dragonului mării. Abia acum îşi aminti el de cuvintele soţiei sale şi trânti repede capacul... înţelese că nu avea s-o mai revadă niciodată şi începu să-i strige deznădăjduit numele:

„O-to-hi-me! O-to-hi-me!”

Briza mării îi aducea ca pe un murmur îndepărtat chemarea ei deznădăjduită:

„U-ra-şi-ma Ta-ro! U-ra-şi-ma Ta-ro!”

Dintr-o dată simţi că puterile îi slăbesc şi că părul îi încărunţeşte: îmbătrânea într-o clipă cât alţii într-un an. Se întorsese, aşadar, ca să moară lângă piatra pe care părinţii lui îi săpaseră numele acum patru veacuri? Poate că mai rămăsese pe fundul lădiţei ceva din aburul tinereţii sale neştirbite de altădată? Trase capacul şi sorbi ultimul firişor din norul alburiu care zburase spre insula iubirii şi a fericirii veşnice. Braţele sale se acoperiră atunci cu pene, căpătând înfăţişarea unor aripi. Oamenii care s-au apropiat de piatra de mormânt a lui Uraşima Taro n-au mai dat de trupul străinului care poposise în sat căutându-şi părinţii. Au văzut însă un cocor ridicându-se deasupra cimitirului părăsit al satului. Pasărea scoase un ţipăt jalnic şi zbură spre răsărit.

De atunci, cocorul a fost zărit de pescari colindând pe stâncile pustii împreună cu o broască ţestoasă. Cocorul este o pasăre care trăieşte o mie de ani, iar broasca ţestoasă este soţia lui. Aşa spun

oamenii din împrejurimi.

Comoara cea mai de preț

poveste japoneză

Un prinț oarecare avea obiceiul să strângă tot felul de comori și lucruri vechi și ciudate, pe care le păstra cu sfințenie în castelul său.

Dar ce nu avea el! Și cornul leului bărbos, și buricul peștelui, evantaiul și chiar și cingătoarea zeului tunetului, Caminarisam!

Prințul se mândrea foarte mult cu obiectele sale rare. Dar cel mai de preț lucru la care ținea cu deosebire era un cocoș de aur. Cu toate că era făcut în întregime din aur, semăna întrutotul cu un cocoș adevărat. în fiecare zi, de cum începeau să mijească zorile, el cânta de trei ori; „Cu-cu-ri-gu!"

Cea mai mare plăcere pentru prinț era atunci când, din vreme în vreme, își scotea din cuierele zăvorâte comorile sale și le admira ceasuri întregi. Desfătarea nu-l obosea niciodată și nici nu cunoștea margini atunci când el își privea comorile care îi erau cele mai dragi.

Prințul avea opt slujitori. Fiecare dintre ei, așa cum se cuvine slujitorilor de prinți, aveau de asemenea obiectele lor de preț, cu care se mândreau.

într-o zi, prințul își chemă slujitorii și le spuse:

— Iată despre ce este vorba: mâine seară ofer o priveliște a comorilor celor mai de preț. Să veniți cu toții la castel, cu raritățile pe care le aveți și voi. Cel a cărui comoară va fi mai frumoasă și mai de preț va primi din partea mea o răsplată bogată.

Slujitorii se bucurară.

„Parada comorilor"! Era un lucru foarte interesant și fiecare spera:

— Răsplata o voi primi eu!

— Ba nu, eu!

Astfel, certându-se, curtenii se împrăștiară pe la casele lor.

Veni și seara celei de a doua zi. Prințul își scoase cocoșul de aur și aștepta să se înfățișeze și slujitorii săi cu obiectele lor de preț.

în curând apăru primul slujitor. El își aduse „Ochiul balaurului".

Al doilea slujitor sosi cu un craniu mic.

— Iată craniul unui viței, spuse el satisfăcut.

Al treilea slujitor sosi cu felinarul unei vrăjitoare. Al patrulea cu stomacul unui bursuc. Al cincilea, cu cizme de vrabie. Al șaselea, cu aripile și picioarele unui porumbel sfârlează. Al șaptelea, cu o ureche făcută să audă surzii.

Unul după altul se adunară cu ciudățeniile lor, șapte slujitori, și așteptară pe cel de al optulea, dar acesta, nu se știe de ce, întârzia.

— Unde o fi? Ce s-a întâmplat cu el?

— Pesemne n-are ce arăta!

— Se vede că din pricina asta n-a venit! Păcat...

în timp ce cei șapte slujitori vorbeau astfel, apăru și cel de-al optulea. Se aplecă cu mult respect în fața prințului.

— Am întârziat, luminăția voastră, nu am nicio scuză pentru acest lucru.

— Ai să te scuzi mai târziu. Acum arată mai repede ce comoară ai adus?

— Da, da... numai că eu n-am nicio comoară care s-ar putea numi într-adevăr de preț. Nu am știut ce să aduc în astă seară și atunci am luat cu mine o comoară dintre cele mai obișnuite.

— O! O comoară obișnuită? Asta ce o mai fi? Arat-o îndată!

— Am lăsat-o în fața porții castelului.

— Cum așa, fugi repede după ea!

— Da, luminăția voastră. Numaidecât!

Cel de-al optulea slujitor plecă şi îndată se întoarse cu comoara lui. Erau patru băieţi cuminţi şi patru fetiţe drăgălaşe. Copiii se aşezară perechi-perechi şi se înclinară respectuos în faţa celor prezenţi.

Deodată marea sală se lumină de strălucirea obrajilor însufleţiţi ai copiilor. Iar cocoşul de aur al prinţului cât şi curiozităţile slujitorilor săi păliră în faţa acestei comori.

— M-da... spuse prinţul oftând, într-adevăr este o comoară foarte frumoasă. Sunt nişte copii minunaţi! Dar de ce o comoară obişnuită, câtă vreme alături de ea, rarităţile şi obiectele noastre de preţ arată aproape ca nişte gunoaie? Te invidiez pentru că ai cea mai de preţ comoară din Japonia: copiii. Ai învins. Răsplata ţi se cuvine ţie. Te felicit! Te felicit.

Auzind ceilalţi slujitori cuvintele prinţului se ruşinară, plecându-şi capetele jos şi multă vreme le ţinură astfel într-o tăcere desăvârşită.

Prinţesa lunii

poveste japoneză

A fost odată un bătrân tăietor de bambus.

într-o bună zi, în timp ce îşi vedea de treabă, găsi o tulpină de bambus care strălucea ca soarele aproape de rădăcină. Minunându-se foarte, omul nostru se trase mai aproape de tulpină dădu cu ochii de o fetiţă cum nu se poate mai drăguţă, înaltă numai de-o şchioapă şi aşezată în scobitura tulpinii de bambus de unde ţâşnea lumina.

întrucât moşneagul şi baba lui n-aveau copii, se gândi de îndată să ducă fetiţa acasă. Zis şi făcut, în căminul lor o crescură ca pe o adevărată fiică. După aceea, adeseori se întâmplă bătrânului să găsească galbeni de aur în tulpinile unora dintre bambuşii pe care-i reteza, aşa că nu trecu multă vreme şi ajunse destul de înstărit.

Se scurseră vreo trei luni, în timpul cărora fetiţa creştea văzând cu ochii. Ajunse nu numai o femeie în toată firea, dar şi de o frumuseţe neasemuită. Era o asemenea încântare pentru cei doi bătrâni, încât numai uitându-se la ea şi uitau de toate necazurile şi suferinţele de care avuseseră parte în viaţă. Aşadar, o numiră pe fiica lor Prinţesa Kaguya, adică Prinţesa Lunii.

Frumuseţea aproape nefirească, nemaivăzută pe pământ, a Prinţesei Kaguya făcu să i se ducă foarte curând vestea pe tot cuprinsul ţării. Drept care, o sumedenie de flăcăi chipeşi şi voinici veniră rând pe rând s-o peţească. Numai că ea nu vru să dea ochii cu niciunul dintre ei şi-i trimetea pe toţi de unde veniseră. Totuşi, neînfricaţi şi hotărâţi să nu-şi piardă nădejdea din pricina purtării ei, cinci peţitori se întoarseră mereu la ea, zi de zi, măcar că ea nu le îngăduia niciodată s-o vadă. Erau cu toţii bărbaţi de neam mare, printre ei aflându-se şi un prinţ, băiatul împăratului.

Bătrânul ţinea foarte mult să aleagă un mire dintre cei cinci, aşa că-i vorbi despre aceasta Prinţesei Kaguya. Departe însă de a fi încântată, ea dădu fiecăruia dintre cei cinci peţitori o treabă cum nu se poate mai grea, zicând că-l va lua de bărbat doar pe cel ce va fi în stare să îndeplinească aşa cum se cuvine porunca încredinţată.

Ceea ce li se cerea peţitorilor era să-i aducă fiecare câte un dar preţios şi rar, adică un castronaş de piatră, o pânză care nu ia foc niciodată, ţesută din blana Şobolanului de foc despre care se spunea că trăieşte în China, nestematele care strălucesc în cinci culori pe capul balaurului Ryu şi un ghioc făcut de rândunică.

Mistuiţi de dorinţa fierbinte de a obţine mâna Prinţesei Kaguya, unii dintre cei cinci bărbaţi de neam îşi jertfiră rangul sau averea pentru a ajunge să capete darurile cerute, iar unul dintre ei îşi pierdu chiar viaţa. Dar niciunul dintre cei cinci peţitori nu izbândi în căutările lui, lucru care nici nu trebuie să ne mire, întrucât toate darurile dorite de Prinţesa Kaguya nu se puteau afla pe lumea asta.

într-un târziu, ajunseră şi la urechile împăratului vorbe despre frumuseţea fără seamăn a Prinţesei Kaguya, care nu voia să se mărite cu nimeni. Şi împăratul se hotărî s-o ia de soţie, aşa că-i spuse bătrânului s-o facă să se supună. Fireşte că moşneagul se bucură tare mult, dar Prinţesa Kaguya nu consimţi nici de data asta. Ba chiar zise că-şi va pune capăt zilelor, dacă va fi silită să se mărite. Numai că împotrivirea ei strașnică avu darul de a aprinde şi mai tare călcâiele împăratului.

într-o bună zi, când plecă la vânătoare, împăratul trecu pe la casa moşneagului şi încercă s-o ducă în palatul lui pe Prinţesa Kaguya. Dintr-odată ea se făcu nevăzută. Dându-şi seama că nu are de-a face cu o

femeie obişnuită, împăratul îşi mută gândul de la ea şi se întoarse în palatul lui.

Trecură trei ani de la această întâmplare şi Prinţesa Kaguya se făcu tot mai frumoasă şi mai atrăgătoare. Dar în primăvara următoare, începu deodată să cadă tot mai des pe gânduri, din pricini necunoscute, în nopţile cu lună, iar pe chipul ei frumos se aşternu o umbră de tristeţe. Uneori, în timp ce privea la Lună, obrajii i se brăzdau de lacrimi. Pe măsură ce trecea timpul, tristeţea şi mâhnirea o copleşeau tot mai mult.

într-o bună zi, nemaiputând îndura s-o vadă în starea aceasta, moşneagul îi spuse Prinţesei Kaguya:

— Ce te necăjeşte, fetiţa mea, când vezi Luna?

— Ei, bine, răspunse fata cu lacrimi în ochi, demult am vrut să-ţi spun, dar până acum am tot şovăit.

Moşneagul rămase mirat. Şi atunci Prinţesei Kaguya începu să-i spună următoarea poveste:

— Ca să-ţi destăinui adevărul adevărat, eu mă trag din Lună. Am săvârşit un păcat şi drept pedeapsă am fost trimisă să petrec o vreme aici pe Pământ. Acum, că păcatul mi-a fost iertat, o să vină o solie din Lună, în noaptea luminoasă de la mijlocul lui Gustar[329], ca să mă ducă înapoi acolo. Aşadar, va trebui să-mi iau rămas bun de la voi şi de la toţi ceilalţi, care au fost atât de buni cu mine în toţi anii aceştia. Iată de ce mă întristez şi-mi dau lacrimile.

Uimit la auzul unei asemenea poveşti, moşneagul zise:

— Cum pot să te las tocmai pe tine, pe care te-am scos dintr-un bambus şi te-am crescut până astăzi, să fii smulsă din preajma noastră şi dusă pe tărâmul Lunii?!

Trist şi mâniat, el se grăbi să-i spună şi împăratului.

Hotărât să împiedice ducerea Prinţesei Kaguya pe tărâmul Lunii, împăratul porunci comandantului gărzii imperiale să apere casa moşneagului în noaptea de 15 august cu două mii de ostaşi puşi sub ordinele sale.

Peste tot, în curte, în grădină, pe acoperişuri, erau o sumedenie de ostaşi cu arcuri şi săgeţi, gata să doboare orice fiinţă care s-ar vedea mişcându-se pe cerul nopţii. Ba, mai mult, în ungherul cel mai neumblat al casei clădiră o încăpere tainică, anume făcută pentru a o putea păzi cu străşnicie pe prinţesa Kaguya.

în toiul nopţii, împrejurimile casei fură deodată scăldate de o lumină puternică, de parcă ar fi fost ziua în amiaza mare. Apoi, dintr-un colţ al cerului, coborî pe nori o ceată de fiinţe îmbrăcate în straie ciudate, cum nu se mai văzuseră niciodată pe lumea asta. Ostaşii încercară să tragă cu arcurile, dar, nu se ştie din ce pricină, îşi pierduseră cu toţii puterea de luptă.

în timp ce trupele rămaseră încremenite, niciunul dintre arcaşi nemaiputând să sloboade vreo săgeată, solia de pe Lună trecu senină prin grădină, de parcă ar fi fost ţara nimănui. Intră în casă, o scoase pe Prinţesa Kaguya din taintă şi o urcă într-o caleaşcă zburătoare.

Odată aflată acolo, ea îşi dezbrăcă rochia pe care o purta şi-şi puse un veşmânt adus de solia cerească. Prinţesa Kaguya, care plângea îndurerată la despărţirea de cei dragi, se prefăcu îndată într- o doamnă împietrită, din împărăţia Lunii, – frumoasă dar fără pic de simţire. Iar caleaşca păzită de ceata cerească se înălţă încet către Lună lăsând în urmă pe cei două mii de ostaşi, nemişcaţi ca nişte stane de piatră, şi pe moşneag, şi pe babă vărsând lacrimi fierbinţi.

Lupta dintre maimuţă şi rac

poveste japoneză

329 luna august

A fost odată ca niciodată un rac şi o maimuţă. Când s-au întâlnit pe un drum de ţară, racul ducea în spinare un bob de orez, iar maimuţa un sâmbure de curmal. Maimuţa era lihnită de foame şi tare ar mai fi vrut să mănânce bobul de orez al racului.

— Dragă racule, zise maimuţa, ce-ar fi dacă ai schimba bobul tău de orez pe sâmburele meu de curmal?

Firește, racul nici nu vru să audă de o propunere atât de neroadă şi-şi văzu de drum. Dar maimuţa cea şmecheră şi linguşitoare se ţinea scai de el:

— Nu-ţi dai seamă că după ce mănânci bobul de orez rămâi sărac lipit pământului? Pe când dacă vei sădi sâmburele de curmal, el va încolţi curând şi va deveni un copac mare şi roditor. Iar din fructele lui te vei putea hrăni timp îndelungat, după gustul inimii. Hai să facem schimbul!

în cele din urmă, maimuţa cea guralivă reuşi să-l convingă pe rac să schimbe bobul de orez cu sâmburele de curmal. Maimuţa mâncă imediat bobul de orez, în timp ce racul duse sâmburele de curmal acasă şi îl sădi într-un colţ al grădinii sale.

De atunci, se ducea în fiecare zi în grădină şi săpa şi uda cu grijă locul unde sădise sâmburele. Odată zise:

— Dacă nu încolţeşti să ştii c-am să te tai cu sapa!

De teamă, sâmburele de curmal încolţi numaidecât. Atunci racul veni la el cu o foarfecă şi-i spuse:

— Dacă nu creşti repede, am să te tai cu foarfeca!

Fiindu-i din nou teamă, sâmburele de curmal crescu repede, până ajunse un copac înalt şi frumos. De data aceasta, racul veni cu o secure şi-i spuse:

— Dacă nu rodeşti, te dobor la pământ cât ai clipi din ochi!

Speriat de-a binelea, curmalul rodi peste noapte şi iată-l în sfârşit un curmal plin de fructe.

în curând a venit toamna. Curmalele s-au copt şi au devenit de un roşu îmbietor. Maimuţa a intrat în ograda racului ca la ea acasă, s-a urcat în pom, s-a aşezat pe cea mai încărcată ramură şi a început să se înfrupte din delicioasele curmale. Observând-o, racul s-a apropiat şi i-a spus:

— Eu nu mă pot urca în pom. Rogu-te, rupe o curmală coaptă şi arunc-o jos.

— Bine, răspunse maimuţa.

Rupse o curmală verde şi o azvârli racului. Acesta muşcă din curmală, dar era îngrozitor de acră.

— Dă-mi una mai dulce, o imploră el pe maimuţă.

Dar maimuţa rupse din nou o curmală verde şi aruncă cu ea drept în spinarea racului. Rănit, sărmanul rac a trebuit să zacă mult timp la pat.

Racul avea mai mulţi copii, mici şi drăgălaşi. Dar din cauză că tatăl lor era ţintuit la pat, ei plângeau amarnic în fiecare zi. Impresionată de suferinţa răcuşorilor, o viespe le promise că-i ajută să-şi răzbune tatăl. Zbură imediat prin împrejurimi şi răspândi vestea. O castană, un ac de cusut şi o piuliţă se oferiră imediat să-i ajute.

într-o bună zi, răcuşorii şi prietenii lor porniră spre casa maimuţei. Din fericire, n-o găsiră acasă. Aşa că porniră imediat să pună în aplicare planul răzbunării. Castana se ascunse în vatră, răcuşorii în căldarea cu apă din bucătărie, viespea în oala cu fasole bătută, acul în aşternut, iar piuliţa se urcă pe acoperiş, chiar deasupra intrării, aşteptând întoarcerea maimuţei.

Pe seară, maimuţa veni acasă zgribulită de frig.

— Văleu, ce frig e, se plânse ea, înghesuindu-se cât mai aproape de focul din vatră.

Castana, bine încinsă, ţâşni atunci din foc, izbind-o pe maimuţă drept în spinare. De usturime, maimuţa alergă la căldarea cu apă din bucătărie. Dar când vru să-şi răcorească arsura cu apă rece, răcuşorii îşi înfipseră cleştişorii în mâna maimuţei. înnebunită de durere, maimuţa îşi aminti că pasta de fasole alină durerile provocate de arsuri. Fugi la oala cu fasole, ridică capacul şi viespea bâzzz, bâz! se năpusti asupra ei, înţepând-o de mama focului. Ca să scape de acul neîndurător al viespii, se gândi să se ascundă în aşternut. Aici altă surpriză – acul de cusut care abia o aştepta!

— Vai de mine! se văicări maimuţa. în propria-mi casă şi nu pot găsi un locşor unde să-mi oblojesc durerile!

Plângând, o zbughi spre ieşire. Piuliţa, care până atunci stătuse liniştită, bucurându-se de isprăvile prietenilor ei, făcu un salt şi poooc! în capul maimuţei.

Maimuţa se ridică cu greu de jos şi, abia vorbind de durere, spuse:

— Iertaţi-mă, iertaţi-mă! N-am să mai fiu rea niciodată.

Şi astfel, spre marea bucurie a răcuşorilor şi a prietenilor lor, maimuţa îşi ceru scuze, promiţând să fie bună şi să se poarte frumos.

Issun-Boshi

poveste japoneză

Cu foarte mulţi ani în urmă, undeva în Japonia, trăiau fericiţi doi bătrâni. Atâta doar că nu aveau copii. într-o zi s-au dus la un altar şi s-au rugat cu lacrimi în ochi:

— O, doamne, îndură-te de noi şi ne binecuvântează cu un copil, chiar de-ar fi cât un degeţel!

Curând după aceea, femeia aduse pe lume un prunc de toată frumuseţea. Atâta doar că băieţelul era tare mic, mai mic chiar decât degetul unui om. Dar şi aşa, cei doi soţi l-au crescut cu drag şi ţineau la el ca la ochii din cap. Cu fiecare zi copilul devenea tot mai înţelept şi mai bun. Numai că rămânea tot mic de stat. Toţi oamenii din împrejurimi l-au îndrăgit şi-i spuneau Issun-boshi, învăţăcelul.

într-o bună zi, Issun-boshi se hotărî să plece la Kyoto, capitala imperială, cu speranţa să obţină acolo o slujbă înaltă. Drept care spuse părinţilor lui:

— Tată şi mamă, mă bate gândul să plec în cetatea de scaun, să văd şi să învăţ cât mai mult, pentru a putea ajunge şi eu cineva. Aş putea să vă părăsesc pentru o vreme?

Deşi îngrijoraţi de soarta copilului, părinţii îi dădură cu dragă inimă încuviinţarea, întrucât aveau mare încredere în înţelepciunea fiului lor. Dintr-un ac de cusut îi făcură o sabie micuţă-micuţă şi i-o puseră într-o teacă meşterită dintr-un pai, prinsă de cingătoare. îi mai dădură un castronaş şi un beţişor pentru mâncat orez.

Issun-boshi porni de îndată la drum. Prin apropiere curgea un râu ce ducea chiar în cetatea de scaun. Transformând castronaşul în barcă şi beţişorul în vâslă, el călători zile întregi pe apă până ajunse la oraşul cel mare. începu să se plimbe de colo până colo, până se pomeni în faţa unui palat mare şi frumos, în care locuia unul din cei mai puternici dregători. Issun-boshi se opri în faţa porţii şi strigă:

— Oameni buni! Hei, oameni buni!

Un slujitor veni în grabă, privi jur-împrejur şi, cum nu văzu pe nimeni, se pregătea să se întoarcă, când vocea răsună din nou:

— Oameni buni! Hei, oameni buni!

Glasul părea să vină dintr-o pereche de saboţi înalţi, aflaţi chiar în faţa porţii. Servitorul îl ridică cu grijă şi mare-i fu mirarea când îl zări pe Issun-boshi.

— Mă numesc Issun-boshi şi am venit în cetatea de scaun să învăţ. îngăduiţi-mi să intru în alaiul marelui dregător, se rugă el.

întrucât acest pitic atât de mic şi de ciudat îi stârni mirarea, slujitorul îl luă frumuşel cu două degete şi-l duse în faţa dregătorului. Când fu aşezat în palma acestuia, Issun-boshi făcu o plecăciune tare frumoasă. Acest lucru plăcu atât de mult dregătorului şi oamenilor lui, încât se hotărî să-l ia pe pitic în slujba sa şi-i încuviinţă să locuiască la palat.

Cu toate că era atât de mic, Issun-boshi era foarte înţelept şi reuşea să îndeplinească cu mare iscusinţă poruncile primite. Devenea, cu fiecare zi, tot mai atrăgător. în curând câştigă inimile tuturor celor din palatul dregătorului. Dar, mai ales, inima fetei acestuia, care îl îndrăgise atât de mult, încât nu se mai despărţea de el în ruptul capului.

într-o zi, fiica dregătorului se duse la Kiyomizu, însoţită de Issun-boshi, spre a se ruga la templul zeiţei îndurării. Când se întorceau acasă, doi zmei ieşiţi la drumul mare săriră înaintea lor, cu gândul s-o răpească pe fată. Issun-boshi, până atunci ascuns într-una din mânecile fetei, sări jos ca fulgerul, îşi scoase sabia făcută dintr-un ac şi strigă la zmei:

— Hei! Ştiţi voi cu cine aveţi de-a face? Cu Issun-boshi, paznicul fiicei dregătorului!

Asta nu-l împiedică pe unul dintre zmei să-l înghită cât ai clipi din ochi. Dar Issun-boshi era atât de mic, încât se mişca în voie în pântecul zmeului. îşi scoase acul ce-i slujea drept sabie şi începu să împungă în dreapta şi-n stânga în burta zmeului. înnebunit de durere, zmeul îşi eliberă numaidecât prizonierul. Cum îl văzu din nou afară, celălalt zmeu se năpusti asupra lui, hotărât să-l strivească dintr-o singură lovitură. Numai că Issun-boshi sări cu îndemânare pe sprânceana zmeului şi-i înfipse sabia în ochi. Orbit, înnebunit de durere, cu lacrimi şiroindu-i pe obraji, zmeul o luă la sănătoasa, urmat de tovarăşul său.

Când se pregătea s-o ducă acasă pe fata dregătorului, care rămăsese plângând la marginea drumului,

Issun-boshi găsi un ciocănel de lemn, uitat de zmei. Era comoara cea mai de preţ a acestora, numită „Uchide-no-kozuchi", adică ciocanul norocului. Dacă vroiai să obţii ceva de la el, orice, n-aveai decât să-l învârti. Aşa de mare fusese spaima zmeilor când au luat-o la sănătoasa, încât îşi uitaseră până şi comoara lor fermecată. Issun-boshi luă ciocanul şi-l arătă fetei.

— Dragă Issun-boshi, zise ea, acesta este ciocanul norocului şi cu ajutorul lui poţi obţine tot ce doreşti: bani, orez sau orice altceva!

— N-am nevoie nici de bani, nici de orez. Tot ce vreau e să cresc mare!

Fata învârti atunci ciocanul prin aer şi porunci:

— Ciocan fermecat, ajută-l pe Issun-boshi să crească mare!

Ca prin farmec, Issun-boshi începu să se înalţe şi să se înalţe, până deveni un tânăr samurai fără seamăn de chipeş. Nu mult timp după aceea, Issun-boshi, acum un viteaz în toată puterea cuvântului, o luă pe fata dregătorului de soţie. Tinerii însurăţei plecară la casa părintească şi trăiră fericiţi împreună cu părinţii băiatului.

Hainul

poveste japoneză

A fost odată, demult de tot, un om tare hain la suflet. Avea pământuri întinse, case şi alte atâtea bogăţii, dar sufletul lui era negru ca păcura. Cu toţi supuşii lui era neîndurător şi nimeni nu-l iubea.
I se dusese vestea de sufletul său rău, rău, până în împărăţia diavolului. Şi, din curiozitate, un drăcuşor se furişă, într-o bună zi, în casa acelui om rău, vrând să se convingă dacă aşa. Era sau ba.
A stat la pândă drăcuşorul şi, când îl văzu că iese din casă şi se pregăteşte să plece cu caleaşca în satul vecin, o zbughi iute înaintea lui, ca să-i iasă în cale. Luând chip şi asemănare de om, după câţiva zeci de metri, iată că-l rugă diavolul cel şiret:

— Te rog să mă iei şi pe mine în caleaşca dumitale!

Dar hainul îl recunoscu după corniţe, deşi îi erau ascunse de un păr negru, stufos. Nuluase niciodată suflet de om în trăsura lui, dar pe un diavol s-a temut să-l respingă.

— Poftim de te urcă, îi răspunse şi-i dădu o mână să urce.

După câtva timp se întâlniră cu o mamă care-şi bătea băiatul, fiindcă nu-i dăduse ascultare şi, supărată cum era, iat-o spunând cât o ţinea gura:

— Să te ia dracu', năzdrăvane, căci numai supărări îmi faci!

De cum o auzi ce spune, despotul hain îi şopti diavolului:

— Mi se pare că mama aceea ţi-a dăruit pe propriul ei fiu, de ce nu te grăbeşti să i-l iei?

— A spus-o în glumă! Nici nu mă gândesc! îi răspunse diavolul.

Mai departe, iată un bătrân cu o mârţoagă:

— Fir-ai al dracului de cal jigărit! Abia te mai târăşti! înjură amărât bătrânul.

— Nici pe calul ăsta nu-l iei? Nu l-ai auzit pe bătrân c-ar fi bucuros să scape de el? îl stârni din nou omul hain.

— Nu-i adevărat. Ştiu eu cât ţine de mult la calul lui, dar l-a supărat acum, ar fi însă mai necăjit dacă ar rămâne fără el.

Mai departe iată o femeie că se opreşte în faţa trăsurii şi strigă:

— Lua-te-ar dracu' de om hain! Din cauza ta nu mai avem de nici unele! Zgârcenia şi răutatea ta ne-au distrus!

Omul cel rău amuţi. Dar diavolul se uită crunt la el şi se răsti:

— De-astă dată nu mă-nşel, sunt sigur că această femeie a fost sinceră în ce-a spus şi n-a glumit deloc.

Fără a-i da răgaz de dezvinovăţire, din ce auzise şi ce văzuse, diavolul a fost sigur că îi fusese dăruit cu adevărat şi că face bine să-l ducă la el în iad, ca să-l răsplătească.

Gombei-Păsărarul

poveste japoneză

în nordul îndepărtat al Japoniei, în satul Inaghi din insula Hokaido, trăia un țăran pe nume Gombei. Nu avea nici tată, nici mamă, nici copii. Trăia de unul singur la marginea satului, într-o cocioabă, îndeletnicindu-se cu vânatul rațelor sălbatice.

în fiecare zi, Gombei se trezea până-n zori, mergea la un lac mare ce se afla nu departe de sat, așeza lațuri de salcie și multă vreme pândea rațele lângă apă. într-o zi izbutea să prindă când trei, când două rațe, dar se-ntâmpla ca în laț să nu cadă decât o rață, iar uneori niciuna.

Odată, într-o primăvară timpurie, Gombei a venit acasă, trei zile în șir, numai cu câte o rață. în cea de-a treia seară, însă, întorcându-se de la vânătoare, începu să chibzuiască:

„în fiecare zi pun trei lațuri, veghez lângă lac din zori și până în noapte, dar prind o singură rață pe zi. Mâine, din nou va trebui să mă scol cu noaptea în cap, apoi toată ziua voi îngheța pe mal. Ce- ar fi să pun pe lac o sută de lațuri? Aș prinde dintr-un foc atâtea rațe, încât aș putea să stau o lună întreagă acasă și să mă-ncălzesc la sobă".

în dimineața următoare, Gombei n-a mai plecat de acasă și a-nceput să împletească lațuri noi, din nuiele de salcie. A împletit el o sută de lațuri, le-a așezat pe lac și abia târziu de tot s-a dus să se culce. Toată noaptea n-a visat decât un lucru: că veneau în zbor o mulțime de rațe și toate se așezau în lațurile lui. Gombei se trezi în puterea nopții, se îmbrăcă repede și alergă spre lac. Dar pe lac nu era nicio rață. Lațurile arătau așa cum le lăsase seara. Toate erau legate cu o funie, iar capătul funiei era înfășurat de un copac. Gombei își cercetă din nou lațurile și se așeză la pândă, lângă un copac. Treptat se lumină de ziuă. Deodată începură să vină în zbor o mulțime de rațe. Se-nvârtiră în stoluri deasupra lacului, apoi o rață, după ea a doua, a treia, a patra se așezară pe apă. Și de-abia se așeza rața pe apă, că și nimerea în lațul lui Gombei. Curând, în fiecare laț era câte o rață. Numai un singur laț era gol, iar deasupra lacului zbura ultima rață. Atunci Gombei dezlegă capătul funiei de pe copac și începu s-o înfășoare ușor pe mână. îi părea rău să scoată lațurile atâta vreme cât mai rămăsese unul gol.

„O singură rață de-aș mai prinde, aș face suta. Atunci aș strânge lațurile. Mai repede, mai repede!" își șoptea Gombei.

în curând se lumină de-a binelea și răsări soarele. De după crestele munților, razele luminoase ale soarelui căzdeau pe lac, iar apa strălucea. Pe apă, rațele se agitară, bătură din aripi și toate cele nouăzeci și nouă, cu lațurile la picioare, se ridicară deasupra lacului. Gombei trase cu putere de funie, dar rațele erau mai puternice decât el: doar erau nouăzeci și nouă!

Acum nu Gombei trăgea de funie, ci funia îl trăgea pe el. Și iată că se desprinde de pământ și se ridică în aer. Cu cât zburau rațele mai sus, cu atât se ridica și Gombei. El atârna de capătul funiei și se ținea tare de ea cu ambele mâini. Lacul rămăsese departe. Gombei își mijea ochii, dar îi era frică să privească în jos. Rațele zburau tot mai sus, tot mai departe, trecând pe deasupra lacului, pe deasupra satului, pe deasupra copacilor, pe deasupra pădurii, se înălțau deasupra munților.

Deodată, funia de care atârna Gombei se rupse. Rațele zburară mai departe, iar Gombei rămase atârnat în aer. Inima îi îngheță de frică. Ar fi putut să cadă, dar nu se întâmplă nimic. Gombei se miră și, cu teamă, deschise ochii. Ce se întâmplase? Văzu că zboară prin aer. îl luase vântul. Un vânt puternic îl purta pe Gombei deasupra pământului, deasupra pădurilor, deasupra munților, deasupra văilor, deasupra mării, departe-departe spre sud. A zburat o zi, a mai zburat una și încă una. în cea de a treia zi, vântul se mai potoli și Gombei, încet-încet, se apropie de pământ. Se uită în jos și văzu sub el acoperișuri de case și împrejur numai câmp. Pe câmp, țăranii semănau orez. Gombei se lăsă în jos, în mijlocul câmpiei. Țăranii părăsiseră lucrul și alergară din toate părțile. Gombei își mișcă picioarele și mâinile – din pricina zborului prea lung, el nu-și simțea nici mâinile, nici picioarele – apoi, politicos, dădu binețe țăranilor și-i întrebă:

— Ce sat e ăsta? Unde am nimerit?

— Acesta este satul Akano, îi răspunseră țăranii.

— Niciodată n-am auzit de un asemenea sat. Voi sunteți japonezi?

— Da, suntem japonezi. Pesemne că tu ești de departe dacă nu cunoști satul Akano.

— Eu sunt din insula Hokaido, din nordul Japoniei.

— Satul Akano este pe insula Kiusiu, în punctul cel mai de sud al Japoniei. Cum ai nimerit la noi? Și de ce ai coborât din cer?

Atunci Gombei le povesti ţăranilor cum i-au ridicat raţele în aer şi apoi cum l-a purtat, trei zile, vântul.

— Acum n-o să mai ajungi acasă, grăiră ţăranii, ascultând povestea lui Gombei. Pentru asta, trebuie să treci multe strâmtori şi mări şi să străbaţi pe jos întreaga Japonie de la sud la nord. Mai bine rămâi aici, ne ajuţi la muncă, iar noi te vom hrăni.

Gombei se gândi puţin şi se învoi.

— în insula mea n-am pe nimeni. De ce nu aş rămâne la voi?

Astfel a rămas Gombei pe insula Kiusiu, în satul Akano. îi ajuta pe ţărani la muncă, semăna cu ei orezul, smulgea buruienile. Timpul trecea repede, a trecut primăvara, a trecut şi vara. Orezul crescuse mare şi era copt, numai bun de secerat.

într-o zi, ţăranii plecară cu secerile pe umăr şi începură să secere. Gombei se apucă şi el cu râvnă de treabă, când, deodată, dădu peste un spic tare gros şi înalt. Gombei îl aplecă la pământ şi tocmai când vroia să-l taie cu secera, spicul se îndreptă şi-l lovi pe Gombei cu atâta putere, că-l aruncă în aer. Dar Gombei nu căzu pe pământ, căci din nou îl înşfacă vântul şi-l ridică deasupra câmpului.

Gombei nu se mai miră. înţelesese dintr-o dată despre ce este vorba.

— Fireşte, ăsta este acelaşi vânt care m-a adus în Kiusiu. Acum vântul se întoarce şi o să mă duc acasă.

De data aceasta se aşeză în văzduh bine, ca să nu-i mai amorţească mâinile şi picioarele. Vântul îl purtă pe Gombei deasupra pământului: deasupra pădurilor, deasupra munţilor, deasupra văilor, deasupra mărilor întinse, departe-departe, spre miazănoapte. O zi întreagă zbură Gombei prin aer, dar spre seară vântul se mai linişti şi Gombei se lăsă încet-încet pe pământ.

„Astăzi am zburat numai o zi, iar data trecută trei zile. înseamnă că nu am ajuns în Hokaido", îşi zise Gombei. într-adevăr, locul era necunoscut. Cât vedeai cu ochii, numai şes pustiu, nici tu casă de oameni, nici copaci, nici tufişuri. Lui Gombei i se făcu teamă. începu să se întunece şi din toate părţile se adunau nori întunecoşi. Curând avea să plouă.

„Unde o să mă adăpostesc?" se gândi Gombei. Şi pomi degrabă mai departe. Sperase să ajungă la vreun adăpost.

Deodată se împiedică de-o uriaşă ciupercă albă.

„Iată ce ciuperci nemaipomenite cresc în această ţară!" îşi zise Gombei. Dar, aplecându-se, văzu că nu era nicidecum ciupercă, ci o pălărie largă ţărănească, împletită din paie de orez.

„Grozav! se bucură Gombei. Cu o asemenea pălărie n-o să mă ude ploaia."

Ridică pălăria şi vru să şi-o pună pe cap, dar pălăria era prea mică. O trase mult timp de marginile largi şi, în sfârşit, cu greu izbuti să şi-o pună pe cap. Şi ca să nu-i scape, o legă sub bărbie cu şireturile şi porni mai departe.

Nu făcu nicio sută de paşi, că începu să picure. Cerul se acoperise pe de-a-ntregul cu nori. Vântul încercă să-i smulgă pălăria de pe cap, dar Gombei o înţepenise, iar şireturile erau bine legate. Până la urmă, însă, vântul o ridică în văzduh şi o dată cu ea şi pe Gombei. îl ridică aşa de sus, că bietul om nu mai văzu sub el pământul: nici pădurile, nici munţii, nici marea, ci doar norii de sub picioare. Pentru prima dată în viaţă, Gombei vedea norii atât de aproape. Unii erau cârlionţaţi, alţii erau netezi, unii erau groşi şi pufoşi, iar alţii turtiţi şi subţiri. A zburat el aşa pe deasupra norilor o zi, apoi alta. în cea de-a treia zi, vântul se potoli şi Gombei începu să se apropie de pământ.

„Acum unde voi nimeri?" se întrebă Gombei.

Privi în jos şi văzu că se apropia de un sat mare. în mijlocul satului se afla o pagodă înaltă, cu cinci caturi. Nici n-apucă s-o privească, aşa cum ar fi vrut, că se trezi pe catul cel mai de sus şi se prinse cu mâinile de vârful pagodei. Să stea aşa de sus era mai înfricoşător decât să zboare.

Gombei se uită în jos, încercând să vadă dacă nu sunt trepte, dar nu se afla nicio scară. Atunci Gombei începu să strige cât îl ţinea gura.

— Ajutor! Ajutor!

La strigătul lui alergară oamenii din toate casele. Tot satul se adună la pagodă. La început nimeni nu-şi dădea seama de unde se auzea chemarea. Deodată un băieţel strigă:

— Pe pagodă e un om!

Oamenii se îngrămădiră în jurul pagodei, ridicându-şi capetele. De jos, Gombei părea atât de mic, că de-abia putea fi zărit. Dar el privi în jos şi strigă:

— Ajutor! Ajutor!

Deodată, ameţind, Gombei se clătină, îşi desprinse mâinile de pe vârful pagodei şi căzu peste ţăranii care se adunaseră jos. Ţăranii se îngroziră, porniră iute în toate părţile, se izbiră unii de alţii cap în cap, de văzură stele verzi. De la aceste stele s-a aprins totul înjur. Au ars şi ţăranii şi pagoda şi Gombei.

Chiar şi povestea noastră a ars.

Ficatul maimuţei

poveste japoneză

în adâncurile mării, se afla un palat nemaivăzut: acela al dragonului. Dragonul era cel mai puternic dintre vieţuitoarele mării: avea o coadă inelată şi înfricoşătoare, iar pe gură arunca flăcări. Toţi se temeau de el: şi rechinii şi peştii şi meduzele.

Iată însă că se întâmplă o mare nenorocire: fiica dragonului mării s-a îmbolnăvit. A strâns dragonul la palatul său pe cei mai buni vraci şi tămăduitori. Au doftoricit-o ei pe fata dragonului cum s-au priceput mai bine – i-au dat fel de fel de leacuri, dar nimic n-o ajuta. Fata slăbea văzând cu ochii şi se-nvineţea.

Atunci dragonul îşi chemă supuşii şi-i întrebă:

— Ce să fac?

— Sa! răspunseră peştii înclinându-şi capetele într-o parte.

Când în Japonia cineva spune „Sa”, asta vrea să însemne că acela n-are nimic de zis.

Dragonul o chemă pe caracatiţă. Caracatiţa înotă îndelung în jurul bolnavei şi grăi:

— îi trebuie ficat de maimuţă vie.

Dragonul se mânie:

— Ca să faci rost de ficatul ăsta, trebuie mai întâi să găseşti o maimuţă vie! Dar, de unde s-o iei aici, în fundul mării?

— Nu te mânia, spuse caracatiţa, care, fiind tare bătrână, le ştia pe toate. Departe, la miazăzi, se află Insula Maimuţelor. Porunceşte să meargă cineva acolo şi să-ţi aducă o maimuţă vie.

Pentru o asemenea treabă nu trimiţi pe oricine. Chibzuiră pe cine să trimeată.

— Vom trimite rechinul. El are colţii mari, zise dragonul.

Caracatiţa îşi agită toate cele opt picioare.

— Nu! Nu! Cum poţi să trimiţi rechinul? O să înghită maimuţa cu ficat cu tot.

— Ei atunci vom trimite peştele-fierăstrău. El este ager.

— Nu! grăi din nou caracatiţa. Pe drum, peştele-fierăstrău o să reteze maimuţa în două.

— Atunci pe cine să trimitem?

— Ascultă! spuse caracatiţa (ea era bătrână şi le ştia pe toate). Să meargă meduza. Ştim cu toţii că maimuţa trăieşte pe uscat. Ca să o poţi prinde, trebuie să ieşi din apă. Ori asta o poate face numai meduza. Ea se laudă că are patru picioare şi pentru meduză e un fleac să umble pe pământ. Să aducă maimuţa.

— Ai auzit, meduzo? întrebă dragonul.

— Am auzit, răspunse meduza. Numai că până acum niciodată n-am mai prins maimuţe. De fapt, cum arată o maimuţă?

— Maimuţa are faţa roşie, şezutul roşu şi o coadă scurtă. îi place să se caţere prin copaci şi să mănânce castane.

— A-a! exclamă meduza.

Voia să pornească la drum, dar căzu pe gânduri şi întrebă din nou:

— Da' cum se prind maimuţele?

— Fireşte, n-o să înhaţi maimuţa cu forţa. Tu eşti mică, iar ea e mare. Trebuie s-o păcăleşti!

— A-a! făcu încă o dată meduza, şi dădu să plece, dar se opri iar şi întrebă: Dar cum s-o car în spinare, dacă eu sunt mică şi ea e mare? O să-mi fie greu.

— Ce să-i faci? Trebuie să suporţi!

— A-a! spuse a treia oară meduza, apoi ieşi la suprafaţa mării şi o porni pe valuri departe-departe, spre miazăzi.

Pe drum, meduza se gândea tot timpul. Se gândea cum s-o păcălească pe maimuţă şi drumul i se părea mai scurt. Aşa a plutit trei zile în şir.

în sfârşit, departe-departe, înainte, pe apa albăstrie apăru un punct negru.

„Iată şi Insula Maimuţelor”, îşi zise meduza, înotă mai departe, se scutură şi păşi pe uscat. Numaidecât zări un copac, iar în copac un şezut roşu şi o coadă scurtă. „Asta e o maimuţă vie!”

— Bună ziua, maimuţo! grăi meduza. Ce vreme frumoasă!

— Bună ziua, dar nu ştiu cum te cheamă! Vremea-i frumoasă, este adevărat, dar tu cine eşti şi de unde ai apărut?

— Eu sunt meduza şi trăiesc pe fundul mării. Am avut chef să mă încălzesc la soare şi am ieşit să mă plimb. întâmplător am înotat până aici şi am ieşit la mal. Vezi bine, eu am patru picioare. Mi-e totuna, să înot în apă sau să merg pe pământ. Grozavă e insuliţa voastră!

— E cea mai bună insulă din lume, zise maimuţa. Priveşte ce copaci înalţi, câţi nuci şi câţi castani avem de jur-împrejur. Cred că niciodată n-ai văzut un loc atât de minunat!

— Ei, cum să-ţi spun! grăi meduza. Ţi-am lăudat insula pentru că sunt politicoasă. Trebuie să-nţelegi însă că eu am văzut pe lume şi locuri mai neasemuite. Vezi bine, eu trăiesc în adâncul mării!

— E cu putinţă?! se miră maimuţa şi se mută cu o creangă mai jos: de aici o auzea mai bine. Şi acolo se poate trăi?

— Cum, tu nu ştii? Nu ai auzit de palatul dragonului mării? Eu locuiesc chiar lângă palat.

— De auzit, am auzit, dar n-am avut prilejul să-l văd, recunoscu maimuţa. Poate doar în pază!

— Ehei, meleagurile noastre sunt mult mai frumoase decât e zugrăvit în poze, o întrerupse meduza. Nici nu-ţi închipui ce minunat e acolo!

— Ce poate fi aşa de grozav? mai întrebă maimuţa.

Meduza ar fi vrut să spună că acolo apa e foarte sărată şi că sunt multe alge şi moluşte, ceea ce ei îi plăcea tare mult. îşi aminti însă la timp că trebuia s-o păcălească pe maimuţă şi îi zise:

— Acolo sunt copaci înalţi, de două ori mai înalţi decât la voi.

— Castane verzi?

— Câte vrei! La noi, castanele cresc în toţi copacii. Nu numai în castani, chiar şi în pini.

— O! se miră maimuţa.

Coborî din copac şi se apropie de apă.

— Tare mult aş dori să vin pe la voi!

Meduza se bucură, firește, dar, prefacându-se, îi spuse cu indiferenţă:

— Dacă vrei atât de mult să vii la noi, pot să-ţi arăt drumul.

— Dar eu nu ştiu să merg pe apă.

— Nu ştii? Păcat! Fiindcă doreşti atât de tare, fie, am să te duc eu în spinare!

— Ei, nu se poate. O să-ţi fie greu.

— Nu-ţi fie teamă, mă descurc eu.

— Mulţumesc pentru bunăvoinţă! Hai să mergem!

Meduza se aruncă în apă, iar curioasa maimuţă păşi cu grijă pe spinarea largă, se aşeză pe vine şi cu mâinile ei lungi se agăţă de coastele meduzei.

— Mai încet, spuse ea. Mă tem c-o să cad în apă, spinarea şi coastele tale sunt atât de lunecoase!

— Nu-i nimic, ţine-te mai bine!

Meduza plutea iute-iute. Treaba era făcută: o maimuţă vie se afla pe spinarea ei. Acum nici n- avea la ce să se mai gândească. Ba chiar începu să se plictisească. Era tare limbută şi nu-i plăcea să tacă, mai ales când avea cu cine să vorbească.

— Spune-mi, te rog, întrebă nitam-nisam, tu ai ficat?

Maimuţa făcu ochii mari.

— De ce întrebi?

— O, e foarte important!

— Ce este aşa de important?

— Nu pot să-ţi spun.

Maimuţa se sperie. înţelese numaidecât că se pusese ceva la cale împotriva ei.

— Te rog, spune-mi despre ce e vorba. S-ar putea ca ficatul meu să nu fie ăla care-ţi trebuie ţie.

Acum se sperie de-a binelea meduza. Uitase de sfaturile pe care le primise acasă şi îi destăinui maimuţei tot adevărul.

— Fata dragonului mării are nevoie de ficatul tău. S-a îmbolnăvit şi nimic n-o poate salva. Şi, uite, pe mine m-au trimis după tine. Când o să ajungem acasă, or să-ţi ia ficatul, fata dragonului o să-l

mănânce şi o să se înzdrăvenească.

Maimuţa tremura îngrozită de frică. Era cât pe-aci să sară de pe spinarea meduzei, însă de jur- împrejur era numai apă. Ce să facă? S-o roage pe meduză s-o ducă înapoi? Da' meduza n-o s-o asculte. Maimuţa se gândi puţin şi spuse cu glasul cel mai liniştit:

— Fireşte. îţi voi da cu plăcere ficatul meu. Eu am mai mulţi. Crezi că o să-mi pară rău pentru câţiva din ei, când ştiu cine are nevoie? Tocmai fata dragonului mării! Nu sunt eu maimuţa care să regrete atâta lucru! Dar de ce nu mi-ai spus de la început despre ce este vorba? Că, uite, mi-am lăsat toţi ficaţii acasă.

— Cum i-ai lăsat?

— Iaca aşa, i-am lăsat! Dimineaţă i-am spălat şi i-am atârnat în copac să se usuce. Ficatul trebuie spălat o dată pe săptămână, altfel se murdăreşte.

„Vai, ce păcat! îşi zise meduza. Bine, cel puţin, că am întrebat la timp."

— Hei! Ce să fac eu cu tine fără ficat? grăi ea către maimuţă.

— E adevărat, răspunse maimuţa. Hai să ne întoarcem pe insulă să-l luăm.

— Vorbeşti adevărat? Atârnă în copac?

— O să vezi! Am un ficat foarte bun şi gras.

— Atunci să-l iei pe cel mai gras. Bine?

— Fără îndoială. Numai că du-mă mai iute la ţărm.

Meduza se întoarse înotând înapoi spre insulă, îndată ce atinse malul, maimuţa sări pe pământ şi din două salturi ajunse la copac şi se prinse de întâia creangă cu mâinile şi picioarele.

— Hei, de ce zăboveşti atât? strigă meduza. Grăbeşte-te! Şi aşa am pierdut destul timp.

Maimuţa însă se căţărase chiar în vârful copacului şi de acolo arătă meduzei limba.

— Neobrăzato! se mânie meduza. Coboară neîntârziat!

— Nici nu mă gândesc! Mulţumesc pentru plimbare. N-o să mai merg cu tine niciodată.

— Dar ficatul? Cum să mă întorc tară el? începu meduza să plângă.

— Nu-mi pasă cum te vei întoarce. Eu, însă, nu vreau să rămân tară ficat. Tu chiar crezi că ficaţii mei atârnă în copac? Nu, n-am decât unul singur, aici înăuntru, unde îi este locul.

— Aşadar m-ai păcălit! se supără meduza. E necinstit! O să mă plâng dragonului mării.

— Eu nu mă tem de dragonul tău. Dacă totuşi doreşti atât de mult ficatul meu, caţără-te până la mine în copac. Doar ai patru picioare.

Meduza însă nu ştia să se urce în copaci.

— Ascultă, spuse ea maimuţei, dar cu palatul dragonului mării cum rămâne? Doar aveai de gând să-l vezi. Şi castanele din pini?

— N-am nevoie de castanele tale din pini. îmi plac numai castanele din castani, îi răspunse maimuţa.

Şi uite aşa, meduza cea nătângă fu nevoită să se întoarcă acasă cu mâinile goale. Porni pe valuri departe-departe, spre miazănoapte. Drumul i se păru iarăşi uşor, fiindcă tot timpul se gândea. Acum se gândea de ce maimuţa nu mai vrea să vadă împărăţia de sub ape. Acasă, o aşteptau dragonul cu supuşii lui, de trei zile.

— Unde-i maimuţa? strigară peştii de cum o văzură pe meduză.

— în copac, răspunse cu tristeţe meduza. La început am păcălit-o, dar apoi m-a păcălit ea pe mine. I-am povestit că la noi în pini cresc castane. Acest lucru i-a plăcut maimuţei. S-a urcat pe spinarea mea şi am pornit-o încoace. Pe drum, însă, maimuţa şi-a amintit că şi-a uitat ficatul acasă şi a fost nevoie să ne-ntoarcem pe insulă. La drept vorbind însă, maimuţa m-a înşelat: ficatul îl avea la ea. N-a mai vrut să vină în împărăţia noastră de sub apă. Credea că, pesemne, castanele care cresc în pini nu-s dulci.

Dragonul mării ascultă ce ascultă, apoi izbi din coadă şi zbieră:

— Loviţi-o tară milă! S-o bateţi cât puteţi de tare, până o să-i iasă toate oasele!

Şi au bătut meduza, au bătut-o neîncetat, până i-au scos toate oasele.

De atunci a rămas meduza fără oase.

Ea se leagănă pe valurile înspumate ale mării ca un ghemotoc moale şi alunecos.

Ce să facă prostul cu oasele?

Evantaiul lui Tengu

poveste japoneză

Era o zi caldă de primăvară. Heisaku pomi în munți să cosească fânul. Soarele ardea plăcut și leneșului Heisaku îi veni chef să se odihnească și să-și încălzească spinarea. Se așeză pe o buturugă, începu să privească cerul albastru și să asculte ciripitul vrăbiilor. Ascultă el ce ascultă și uită cu totul de treabă.

Când se sătură de atâta ședere, scoase din buzunar zarurile și începu să se joace. Zarurile căzură pe o lespede de piatră mare și netedă, care se afla lângă buturugă. Heisaku spunea întruna:

Zaruri, zaruri!
Așezați-vă, zaruri,
Albe zaruri!

Deodată, din spate, dintr-un pin înalt, se auzi o voce subțirică:

— Heisaku, ce faci aici?

Heisaku se sperie. Se uită înapoi și, pe-o creangă de pin, văzu pe dracul cel năsos, Tengu, pe adevăratul Tengu, așa cum apărea el în desene: cu nasul lung, mai lung decât capul, ținând în mână un evantai.

Heisaku căzu în genunchi, începu să tremure și să plângă.

— Fie-ți milă, Tengu, nu mă omori!

— Nu-ți fie teamă, îi spune Tengu cu blândețe. N-am de gând să te ucid. Vreau să știu numai ce arunci tu acolo și de ce bolborosești asemenea vorbe? Ce ai în mână?

— Astea? Sunt zaruri. Uite, vezi, așa cum s-au potrivit acum, fac un punct; așa, fac două, dar pot să se nimerească și trei, și patru, și chiar șase. La zaruri se pot câștiga mulți bani.

Tengu nu înțelegea nimic, dar își zise totuși că povestea cu zarurile este o treabă amuzantă. Ar fi vrut să aibă și el așa ceva.

— Heisaku, dă-mi mie zarurile tale.

Dar Heisaku nu se învoi.

— Cum să-ți dau zarurile? E ca și cum ți-aș da capul. Nu pot să fac asta!

Năsosul Tengu dori atunci și mai mult să obțină zarurile.

— Doar nu ți le-am cerut de pomană! în schimbul lor îți voi da ceva care-ți va plăcea foarte mult, îi spuse el cât se poate de mieros.

— Ce-mi dai?

— Iată ce!

Și Tengu îi arătă evantaiul pe care-l ținea în mână.

— Numai atât? Ce să fac cu un evantai vechi și ferfeniță?

— Cum? Tu nu știi ce putere are evantaiul lui Tengu? îți explic îndată. Dacă ciocănești în partea cu desene a evantaiului și vei spune de trei ori: „Nasule, lungește-te! Nasule, lungește-te! Nasule, lungește-te!", atunci vârful nasului tău, sau al cui vei dori tu, o să se lungească. Dacă vrei ca nasul să crească și mai mult, ciocănești mai tare. Dacă dorești ca nasul să crească mai încet, bați mai încet. Când vrei ca nasul să se scurteze, poți s-o faci și pe asta; trebuie doar să ciocănești în fața cealaltă a evantaiului și să spui de trei ori: „Nasule, scurtează-te! Nasule, scurtează-te! Nasule, scurtează-te!" Și nasul se va micșora. Vezi ce lucru minunat e evantaiul lui Tengu? Ia spune, crezi sau nu? Altfel, numaidecât fac să-ți crească nasul tău borcănat până dincolo de cap.

Heisaku se sperie și își acoperi nasul cu mâna.

— Te cred, te cred! Cruță-mă! Cum aș putea trăi cu un nas așa de lung?

— Atunci, hai să facem schimbul! Poftim evantaiul meu, iar tu îmi dai zarurile.

— Bine, răspunse Heisaku.

Era tare bucuros, dar se prefăcea că ascultă numai de frică.

Heisaku îi dădu lui Tengu zarurile sale vechi, crăpate, primind în schimb evantaiul cel fermecat, apoi, mulțumit, plecă spre casă.

Heisaku cel leneș mergea încet pe drum și își zicea: „Pe cine aș putea încerca puterea fermecată a acestui evantai?"

Deodată, el zări un cortegiu solemn: patru servitori purtau o frumusețe de fată într-o lectică de bambus, sub un baldachin de mătase, iar în față, în spate, la dreapta și la stânga mergea mulțime de slujitori.

Această frumoasă fată era fiica celui mai bogat prinţ din regiune.

„Ia să încerc să-i lungesc niţel nasul! O să fie amuzant!" îşi zise Heisaku.

Se strecură pe furiş în gloata servitorilor, ajunse chiar lângă palanchin, bătu uşurel pe faţa deschisă a evantaiului şi şopti de trei ori:

— Nasule, lungeşte-te! Nasule, lungeşte-te! Nasule, lungeşte-te!

Şi iată că nasul frumoasei fete se îndoi uşor, apoi începu să se lungească o dată, de două ori, de trei ori cât era înainte. Peste două-trei zile se zvoni peste tot că fiica prinţului s-a îmbolnăvit de o boală neobişnuită: i-a crescut în sus vârful nasului şi acum seamănă cu Tengu. Nici leacurile doctorilor, nici rugăciunile călugărilor, nici descântecele vrăjitoarelor – nimic n-o putea ajuta. Sărmana prinţesă s-a închis în palatul său, şi-a acoperit faţa cu un voal şi plânge întruna. Părinţii ei nu ştiu ce să mai facă de durere.

în sfârşit, în faţa porţii apăru un mare anunţ:

Cine o să tămăduiască prinţesa de boala sa nemaiauzită, acela o va lua de nevastă.

Când Heisaku văzu anunţul, dădu fuga acasă, îşi luă evantaiul fermecat şi se îndreptă degrabă spre palat.

— Eu pot s-o vindec pe prinţesă! spuse Heisaku, îndată ce-i dădură drumul în palat.

Slugile îl conduseră imediat în iatacul prinţesei. Heisaku se înclină adânc în faţa ei, ciocăni cu degetul în cealaltă faţă a evantaiului şi şopti de trei ori:

— Nasule, scurtează-te! Nasule, scurtează-te! Nasule, scurtează-te!

Numaidecât nasul începu să se micşoreze o dată, de două ori, apoi de trei ori şi nasul preafrumoasei deveni tot aşa de frumos precum fusese înainte. Iar prinţesa deveni mai frumoasă ca înainte.

Acum nu mai era nimic de făcut, trebuia să se mărite cu Heisaku.

Astfel, cu ajutorul evantaiului cel fermecat al lui Tengu, leneşul Heisaku deveni omul cel mai bogat din sat. Putea să mănânce ţipari prăjiţi cu orez alb, cât îi poftea inima, zile în şir putea zăbovi în pat, se putea plimba prin munţi şi – mai ales – nu trebuia să facă nimic. Uite aşa trăia el. într-o zi se ghiftuia până nu mai putea, în altă zi dormea tot timpul, în cea de a treia zi haihui şi apoi o lua de la capăt. Curând însă se sătură să nu facă nimic, era prea plictisitor.

într-o zi, Heisaku stătea lungit în grădină şi căsca plictisit. Şi ca să se amuze într-un fel, scoase evantaiul de la cingătoare, se uită la el şi îşi zise: „Oare nasul meu cât s-ar putea lungi?" Şi dintr-o dată se înveseli, bătu în evantai şi rosti de trei ori:

— Nasule, lungeşte-te! Nasule, lungeşte-te! Nasule, lungeşte-te!

Numaidecât nasul lui Heisaku se îndreptă în sus şi începu să crească. A crescut de trei ori mai mare. Heisaku mai bătu o dată. Nasul se lungi de şase ori, apoi se făcu mai înalt decât casa, mai înalt chiar decât un copac. Crescuse atât de înalt, că chiar Heisaku nu mai putea să-şi vadă vârful nasului.

Heisaku era voios mare. începu să lovească în evantai cu toată puterea. Nasul se tot lungi, ajunse mai sus de nori, până la cer, şi-l străpunse.

Sus, sus se ivi în acest timp Tunetul, care văzu că ceva subţire, roşu şi ascuţit, străpunge cerul şi se caţără tot mai sus. Tunetul se miră. „Seamănă cu un morcov. N-am văzut niciodată morcovi care să crească în cer, ba şi cu vârful în sus!" Apoi trase cu putere de morcov.

— Au! strigă Heisaku de jos, de pe pământ.

Deşi vârful nasului ajunsese departe, era vârful propriului său nas şi pe sărmanul Heisaku începu să-l doară. întoarse totuşi repede evantaiul, ciocăni în faţa opusă, strigând:

— Nasule, scurtează-te! Nasule, scurtează-te! Nasule, scurtează-te!

Şi, într-adevăr, dintr-o dată nasul începu să se micşoreze: o dată, de două ori, de trei ori. Numai că Tunetul era mai puternic decât Heisaku. Nasul se micşoră treptat, dar vârful îi rămăsese ca şi până atunci în cer. Şi fiindcă vârful nasului nu putea să se întoarcă din cer pe pământ, Heisaku fu nevoit să se ridice până acolo. Mai întâi trebui să se desprindă cu totul de pământ. Cu cât scădea nasul, cu atât Heisaku se înălţa mai sus. Se ridică mai sus decât casa, mai sus decât copacul cel mai înalt din grădină, mai sus de nori şi, în sfârşit, ajunse până la cer. Dar gaura pe care o făcuse cu nasul era atât de mică, încât Heisaku nu putea să treacă prin ea. Şi astfel a rămas sus pe cer, suspendat de vârful propriului său nas.

Mai atârnă acolo şi astăzi.

Cele două broaşte

poveste japoneză

Demult, tare demult, pe când oraşul Kyoto mai era capitala Japoniei, trăia în acest oraş o broască. Ea nu locuia cine ştie unde, ci lângă un templu, într-o fântână mică din curte. Se simţea bine acolo: fundul fântânii era moale, lipicios şi umed.

Dar iată că a venit vara cea călduroasă. Era atât de cald, încât totul înjur secase: bălţile, vâlcelele, păraiele. Fundul fântânii se întărise şi crăpase. Nici nu-ţi venea să crezi că e vorba de o fântână.

„Trebuie să mă mut! îşi zise sărmana broască. Dar unde? Pe aici totul s-a uscat. Ia să mă duc în oraşul Osaka. Se spune că Osaka se află la mare, iar eu n-am văzut niciodată marea. Mă duc să văd cum arată!"

Broasca ieşi din fântână şi o luă încet spre oraşul Osaka.

în oraşul Osaka trăia o altă broască. Ea huzurea într-un heleşteu mare şi rotund. îşi vâra capul în nămolul moale sau înota în apa tulbure printre algele unduitoare, iar în zilele însorite se încălzea pe o piatră caldă şi netedă.

Dar arşiţa ajunse şi la Osaka. Şi aici secară vâlcelele, păraiele şi heleşteiele. Secă şi heleşteul rotund, unde trăia broasca. Fundul heleşteului se albise de-a binelea. Broasca trăise toată viaţa în heleşteu şi deodată s-a trezit pe uscat: nici tu apă, nici tu nămol, ci doar praf uscat.

„în Osaka e secetă mare – îşi zise broasca. Trebuie să mă mut altundeva. Mă voi duce în oraşul Kyoto. Se spune că-i capitala Japoniei. Cu prilejul ăsta o să văd palatele şi templele capitalei." Şi broasca o porni ţopăind fără grabă spre Kyoto.

S-a-ntâmplat ca amândouă broaştele să pornească la drum în aceeaşi zi, la aceeaşi oră, dis-de- dimineaţă. Una ţopăia de la Kyoto la Osaka, cealaltă de la Osaka la Kyoto.

Broaştele ţopăiau tară grabă: făceau un salt, apoi mai stăteau, încă o săritură şi iar stăteau. Fiindcă plecaseră la drum în acelaşi timp şi fiecare sărea nici mai repede nici mai încet decât cealaltă, ar fi trebuit să se întâlnească la jumătatea drumului.

La jumătatea dramului dintre Osaka şi Kyoto se afla însă muntele Tenedzan. Când ajunseră la acel munte, broaştele se odihniră puţin şi începură să se cţtere încetişor pe coastă în sus. Urcau, desigur, tare încet, pentru că nu erau obişnuite să umble prin munţi.

Gâfâind şi umflându-se, se căţărau tot mai sus şi mai sus. încă nu se vedeau una pe alta, fiindcă între ele se afla muntele. în sfârşit, broaştele ajunseră în vârf. Aci ele se ciocniră cap în cap.

— Ia te uită! spuse broasca din Kyoto.

— Ia te uită! spuse broasca din Osaka.

— Eu sunt broasca din Kyoto şi merg la Osaka. Dar tu? întrebă broasca dinKyoto.

— Eu sunt broasca din Osaka şi mă duc la Kyoto: La noi,la Osaka e secetă mare!

— La Osaka e secetă? La Osaka, secetă? se alarmă broasca din Kyoto. Ca la Kyoto? Ca la Kyoto?

— Oare şi la Kyoto e arşiţă?

— Desigur! Desigur! La noi, la Kyoto, au secat nu numai bălţile, dar şi fântânile.

— înseamnă că n-are rost să mergem mai departe, rosti cu tristeţe broasca din Osaka. Dacă şi la voi e secetă ca şi la noi, mai bine să pierim acasă.

Broaştele tăcură, căzând pe gânduri. E păcat, totuşi, să te întorci la jumătatea drumului. Se gândiră ele ce se gândiră şi hotărâră să se verifice una pe alta. Câte nu vorbesc trecătorii!

— Iată, la ce mă gândesc, zise broasca din Kyoto. Dacă tot am ajuns pe acest munte, o să mă uit de aici spre oraşul Osaka. De pe munte pesemne că se vede cu siguranţă marea.

— Bine te-ai gândit! spuse broasca din Osaka. O să mă uit şi eu de pe piscul muntelui. Doar de aici se pot vedea palatele şi templele oraşului Kyoto.

Amândouă broaştele se ridicară pe lăbuţele dinapoi, îşi lungiră cât putură trupurile lor de broască, deschiseră ochii larg şi începură să privească în depărtare. Priviră ce priviră şi deodată broasca din Kyoto se lungi la pământ şi spuse cu durere:

— Ce-i asta? Nimic nou, nimic interesant! Exact ca la Kyoto. Toţi spun: „Marea, marea!" Dar eu nu văd nicio mare la Osaka.

Şi broasca din Osaka era supărată:

— Ce-i asta? Ce fel de capitală mai e şi asta? E exact ca Osaka noastră. Credeam c-o să văd palatele şi templele capitalei. Dar de fapt acolo nu-i nimic interesant, totul e ca la noi. Ei, dacă-i aşa, trebuie să mă întorc la Osaka! mai zise broasca din Osaka. Dacă o să plouă, o să fie şi acasă umezeală.

Broaştele îşi luară rămas bun, fiecare se întoarse dincotro venise şi începură să coboare de pe munte.

După mai multe sărituri se şi pierdură din ochi una pe alta, pentru că între ele se ridica piscul ascuţit al muntelui.

Aşa s-a terminat totul: broasca din Kyoto s-a întors la Kyoto, iar cea din Osaka – la Osaka. Şi până la sfârşitul vieţii s-au gândit că Osaka şi Kyoto seamănă ca două picături de apă. Dar nu-i adevărat. Cele două oraşe nu seamănă deloc. Atunci ce s-a întâmplat?

Broasca din Kyoto n-a văzut deloc Osaka, ci Kyoto, oraşul natal, iar broasca din Osaka n-a văzut Kyoto, ci Osaka. Fiindcă ochii broaştelor sunt pe creştetul capului. Iată de ce, când s-au înălţat pe lăbuţele dinapoi şi au ridicat capul, ochii lor priveau în spate. Deci nu se uitau înainte, ci înapoi: fiecare broască se uita acolo de unde venise. Numai că ele nu ştiau acest lucru.

Broasca din Osaka s-a-ntors în heleşteul ei şi plină de supărare le-a spus puilor săi:

— Osaka şi Kyoto înseamnă de fapt acelaşi lucru. De aici şi zicala: „Puii de broască tot broaşte sunt".

Iar broasca din Kyoto, întorcându-se acasă, la vechiul ei lac, s-a aruncat în fântână şi le-a spus suratelor:

— Nu există nicio mare!

De unde şi zicala: „Broasca din fântână nu cunoaşte marea".

Nara-Nashi

poveste japoneză

Trei fraţi, rămaşi de mici fără tată, trăiau împreună cu mama lor. într-o zi, buna lor mamă căzu grav bolnavă. Deşi aduseseră la căpătâiul bolnavei pe cei mai buni şi mai scumpi doctori, sănătatea ei se şubrezea cu fiecare clipă. Zilele bătrânei mame păreau numărate.

într-o zi, cei trei feciori se apropiară de patul muribundei şi-o întrebară dacă are vreo dorinţă.

— Aş vrea să mănânc Nara-nashi, le răspunse bolnava.

Cei trei fraţi auziseră povestindu-se despre Nara-nashi o delicateţe de pere de Nara, care creşteau tocmai în creierul munţilor. Numai că erau aşa de straşnic păzite de un monstru, încât nimeni dintre cei ce se aventuraseră în căutarea acestor pere nu scăpase cu viaţă. Cu toate acestea, cei trei băieţi, dornici să îndeplinească ultima dorinţă a mamei lor, se hotărâră să se facă luntre şi punte şi să-i aducă Nara-nashi.

Aşa se face că Taro, cel mai mare dintre fraţi, luă primul coşul în spinare şi porni să-şi încerce norocul. Merse el, merse pe o cărăruie de munte şi urcă şi tot urcă până ajunse la o stâncă uriaşă. Lângă ea se odihnea o bătrână uitată de moarte.

— încotro ai pornit, tinere? îl întrebă bătrâna.

— Mă duc să culeg Nara-nashi, răspunse Taro, dar nu ştiu unde să le caut.

Femeia se ridică în capul oaselor şi apropiindu-se de flăcău zise:

— Să ştii că un demon fioros trăieşte în inima munţilor. Te va răpune cu siguranţă dacă te încumeţi să-l înfrunţi. Ai face mai bine să te întorci acasă.

— Imposibil! Trebuie să ajung acolo negreşit. Te rog, arată-mi drumul! se rugă Taro.

— Bine, răspunse bătrâna. Ascultă cu mare băgare de seamă ce-am să-ţi spun. Puţin mai încolo ai să dai de o răscruce de drumuri străjuită de bambuşi tineri. Să apuci pe drumul spre care sunt îndreptate de vânt frunzele bambusului.

Taro mulţumi bătrânei şi continuă să urce pe cărăruia care ducea spre creierul munţilor. întocmai cum îi spusese bătrânica, cărăruia se răsfiră în curând în trei, începutul fiecărui drum fiind străjuit de câte un bambus tânăr. Unul dintre ei avea frunzele răsucite spre o potecă ce părea cea mai abruptă, cea mai strâmtă şi mai întortocheată dintre toate trei.

Taro îşi aminti ce-i spusese bătrâna, dar în sinea lui îşi zise:

„Indiferent ce potecă aleg, rezultatul va fi cu siguranţă acelaşi. S-o apuc atunci pe drumul cel mai uşor!"

Alese drumul cel mai larg şi mai bine nivelat şi o porni la mers. N-apucă să facă doi paşi că o cioară zbură pe deasupra capului lui zicând:

— Ai face mai bine dacă n-ai alege acest drum, flăcăule!

Taro n-o luă în seamă şi-şi continuă drumul. întâlni curând un pom încărcat cu tigve, care îl avertiză:

— Ai să te căieşti amarnic, dacă-ţi continui drumul pe-aici.

Ignorând şi acest avertisment, Taro îşi văzu mai departe de drum. Ajunse curând la un lac cu apă liniştită, dincolo de care se vedeau pomi încărcaţi cu Nara-nashi. Fericit, Taro se aruncă în apă şi începu să înoate spre fructele de pe ţărm. De îndată ce trupul său atinse argintiul lacului, apele liniştite de până atunci începură să clocotească şi să mugească înfricoşător, iar monstrul, care nu era altul decât paznicul lacului, răsări din ape şi-l înghiţi dintr-o răsuflare.

După zile şi zile de nerăbdătoare aşteptare a lui Taro, cei doi fraţi se sfatuiră şi hotărâră ca fratele mijlociu, Jiro, să-şi încerce şi el norocul.

Jiro porni imediat la drum, dar întocmai ca Taro, nesocotind sfatul bătrânei de la stâncă, fu înghiţit şi el de monstrul lacului.

în sfârşit, veni rândul mezinului Saburo să pornească spre munţi. întâlni, de-asemenea, bătrâna femeie şi-i spuse că cei doi fraţi ai săi mai mari, plecaţi să aducă Nara-nashi, nu s-au mai întors acasă.

— Pentru că nu mi-au ascultat povaţa, răspunse bătrâna. Dacă vrei să reuşeşti, urmează-mi sfatul, fătul meu.

Spunând acestea, îi dădu o sabie.

Când ajunse la răscruce, Saburo o porni pe cărarea cea mai prăpăstioasă şi mai strâmtă, spre care erau îndreptate frunzele bambusului, aşa cum îl sfătuise bătrâna. Cum mergea el aşa, o cioară zbură pe deasupra capului şi-l îndemnă să nu-şi piardă timpul prin ascunzişurile muntelui.

Ajunse curând la un pârâiaş, în apele căruia văzu o floare de Nara-nashi. Cu inima bătându-i de emoţie o porni în susul apei şi găsi în cele din urmă o plantaţie de Nara-nashi, înconjurată de apele liniştite ale unui lac.

Când Saburo începu să alerge spre pomii de Nara-nashi, vântul îi şopti la ureche:

— Dacă te urci în pom dinspre nord, umbra ţi se va răsfrânge în apă şi vei fi înghiţit pe dată de monstrul lacului. Dacă vrei să scapi teafăr, caţără-te în pom din partea sudică.

Saburo se urcă în pom aşa cum fusese sfătuit şi culese o mulţime de Nara-nashi. Dar la coborâre, din nebăgare de seamă, se aşeză pe o creangă crescută viguros spre nord. Pentru câteva clipe, umbra i se proiectă pe luciul apei. Monstrul apăru din valuri şi porni să-l înghită întocmai ca şi pe fraţii lui mai mari, Taro şi Jiro. Dar Saburo scoase din teacă sabia primită de la bătrână şi-o înfipse în
monstru. O lovitură atât de dibace, încât monstrul se prăvăli ca lovit de fulger. După o scurtă agonie, monstruoasa creatură îşi dete duhul. O voce îi şopti atunci lui Saburo să despice burta monstrului mort. Oare ce credeţi c-a găsit Saburo în pântecele dihaniei? Pe fraţii lui mai mari, Taro şi Jiro.

După ce şi-a salvat fraţii, Saburo şi-a umplut coşul cu Nara-nashi şi s-a întors degrabă acasă. La scurt timp după ce bătrâna lui mamă a mâncat din fructele aduse, s-a însănătoşit tun. Şi a trăit apoi ani mulţi şi fericiţi împreună cu cei trei feciori ai săi.

Urashima Taro

poveste japoneză

A fost odată, demult de tot, un tânăr pescar pe care-l chema Urashima Taro. Deşi muncea din greu, din zori şi până-n noapte, abia reuşea să-şi ducă traiul de azi pe mâine împreună cu bătrâna sa mamă.

într-o toamnă, vânturile reci de nord începură să bată tot mai puternic, de la o zi la alta, iar marea deveni atât de furioasă încât nici cei mai curajoşi oameni nu se încumetau să iasă la pescuit. Urashima era tare nefericit. Ar fi fost în stare să-şi dea viaţa numai să nu-şi vadă mama răbdând de foame.

într-o bună zi vânturile violente de nord încetară pe neaşteptate, iar marea deveni parcă şi mai blândă ca înainte. în culmea bucuriei, Urashima o porni în larg cu noaptea-n cap. Dar ca un făcut, peştii dispăreau în larg de-ndată ce tânărul arunca undiţele şi plasele, astfel că de la răsăritul soarelui şi până la amiază nu reuşi să prindă decât un singur peştişor. Aproape de asfinţit, simţi o smucitură puternică, gata-gata să-i smulgă undiţa din mină. Era convins că prinsese un peşte foarte mare. Bucuria lui Urashima era fără margini şi manevră undiţa cu atâta dibăcie încât în numai câteva clipe prada ajunse la suprafaţa apei. Dar nu era un peşte, ci o broască ţestoasă uriaşă!

Desfăcu cârligul dezamăgit şi aruncă broasca în mare. Cine ar fi cumpărat o broască ţestoasă, şi încă una atât de mare?

La căderea nopţii, trase barca pe mal şi o porni spre casă, pe un drum colbuit şi întunecos, cu un singur peştişor în traistă.

A doua zi, vânturile de nord se porniră din nou, parcă şi mai aprige ca înainte. Marea clocotea ca un cazan. Nici vorbă să mai poată pescui. Urashima mergea deznădăjduit de-a lungul ţărmului, urmărind cu privirea rătăcită apele învolburate ale mării.

Deodată, uriaşa ţestoasă pe care tânărul pescar o aruncase din undiţă, cu o zi înainte, îşi înălţă capul printre valuri, spunându-i:

— Urashima! îl strigă ea, îţi mulţumesc din suflet că m-ai salvat ieri. în semn de recunoştinţă, te duc la Palatul Dragonului, dacă vrei. Aş fi tare fericită să te răsplătesc pentru binele ce mi-ai făcut. Te rog, urcă în spinarea mea.

Deşi puternic atras de invitaţia broaştei ţestoase, Urashima ezita, gândindu-se la mama lui.

— Nu fi îngrijorat, îl îmbărbătă broasca, ghicindu-i parcă gândurile, n-o să lipsim decât două sau trei zile.

Urashima îşi învinse nehotărârea şi urcă vioi pe carapacea uriaşei broaşte ţestoase. Cu Urashima în cârcă, broasca porni în adâncurile mării. Merseră ei ce merseră, printr-o zonă mohorâtă şi tulbure, până ajunseră la poarta strălucitorului Palat al Dragonului. De îndată, prinţesa palatului, întovărăşită de domnişoare de onoare frumos îmbrăcate şi de o mulţime de peşti, ieşiră în întâmpinarea lui Urashima în sunetele unei muzici fermecătoare.

Odată intrat în palat, Urashima fu cinstit cu cele mai înalte onoruri. Banchetele se ţinură lanţ, iar bucatele servite de încântătoarele domnişoare de onoare erau atât de gustoase, încât nu se mai sătura mâncând. Minunate erau şi dansurile peştilor şi muzica divină ce părea să vină din măruntaiele
mării. Urashima era fascinat şi nu-i mai venea să plece. Cele trei zile trecură repede şi Urashima îşi amâna mereu plecarea până ce, iată, se împliniră trei ani de la sosirea lui în Palatul Dragonului.

Se hotărî, în sfârşit, să plece. Când îşi anunţă hotărârea, prinţesa îi înmână o casetă triplă, Tamatebako, spunându-i:

— Umblă sănătos, Urashima, iar această casetă să n-o deschizi decât la mare necaz.

Cu frumoasa casetă sub braţ, tânărul pescar încălecă pe carapacea broaştei şi o porni spre casă.

Când ajunse în satul natal constată cu surprindere că munţii şi râurile nu mai arătau ca altădată, iar locul arborilor semeţi pe care-i ştia pe dealuri fusese luat de pomi tineri. Nu-i venea să-şi creadă ochilor ce schimbări uriaşe se petrecuseră în acest răstimp cât lipsise.

întâlni curând un bătrân, pe care nu-l cunoştea, lucrând într-o fermă.

— Spune-mi, te rog, unchieşule, îl cunoşti cumva pe Urashima Taro? întrebă Urashima.

— Am auzit de un om cu numele de Urashima Taro, răspunse bătrânul. Eram copil când bunicul povestea că pe vremea tinereţii lui, Urashima ar fi plecat la Palatul Dragonului, dar nu s-a mai întors.

De prisos să mai spunem că mama lui Urashima murise de mult. Iar când a ajuns acolo unde se născuse, urmele casei dispăruseră ca şterse cu buretele. Doar grădina se mai cunoştea, dar o năpădiseră buruienile.

Oamenii şi locurile copilăriei lui se schimbaseră atât de mult încât Urashima nu ştia ce să mai facă şi încotro s-o apuce. îşi aminti atunci de caseta primită de la prinţesă şi se hotărî s-o deschidă, în prima cutie găsi o pană de cocor. Când ridică capacul celei de-a doua cutii, un fum alb îl înconjură ca o adiere parfumată. Odată cu risipirea fumului, Urashima se preschimbă într-un bătrân cu plete dalbe, uitat de ani.

în cea de-a treia cutie găsi o oglindă. Privind în ea, fu surprins să descopere chipul unui om atât de bătrân. înainte să înţeleagă ce s-a întâmplat, fulgul de cocor fu ridicat în văzduh de o pală de vânt. Când vântul slăbi, fulgul căzu pe spatele încovoiat al lui Urashima, care se preschimbă într-un cocor. Astfel, în timp ce Urashima- cocorul îşi luă zborul spre înaltul cerului, uriaşa broască ţestoasă apăru din valurile mării şi privi spre cocorul ce dispărea în zarea albastră.

Bătrânii spun că broasca ţestoasă nu era alta decât prinţesa Palatului Dragonului, fiica Zeului mării.

Oyasute-Yama

poveste japoneză

A fost odată un fecior din cale-afară de iubitor şi de devotat tatălui său, pe care îl chema Oyasute-Yama. în acele timpuri, se spune că ar fi existat o lege care obliga copiii să ducă în munţi bătrânii ce nu mai puteau munci.

Tatăl feciorului cu pricina ajunsese atât de bătrân încât nu mai putea munci. Sosise timpul abandonării lui şi feciorul îl luă în cârcă şi pomi cu el spre inima munţilor. în timp ce-şi ducea părintele în spinare, bătrânul tată, care-şi iubea şi el copilul din tot sufletul, rupea crengi de copaci şi le arunca, ba ici, ba colo, ca nu cumva dragul său fiu să rătăcească drumul la întoarcere.

Ajunşi în creierul muntelui, fiul strânse un maldăr de frunze uscate şi-şi aşeză tatăl în vârful lor.

— Şi acum, dragul meu tată, trebuie să ne despărţim!

Bătrânul tată rupse o ramură dintr-un copac şi arătând-o fiului iubit, zise:

— Copile drag, ca să nu te rătăceşti, am presărat ramuri ca aceasta pe unde am trecut. Ele îţi vor arăta drumul până acasă. Şi acum rămâi cu bine, fiu iubit!

Emoţionat până la lacrimi de dragostea tatălui său, fiul nu se îndură să-şi abandoneze părintele. îl luă din nou în spinare şi se întoarse cu el acasă.

Dacă fapta aceasta ar fi ajuns la urechile seniorului, atât tatăl, cât şi fiul ar fi fost aspru pedepsiţi. Dar fiul săpă o groapă în fundul curţii, şi-şi ascunse tatăl acolo. în fiecare zi ducea mâncare tatălui
său în taină, iar atunci când făcea rost de bucate mai alese, nu se atingea de ele până ce nu-i ducea mai întâi părintelui său.

într-o zi, seniorul dădu poruncă în ţară să i se facă o frânghie din cenuşă. Supuşii săi se străduiră zile şi nopţi să facă frânghia comandată, dar în zadar. Cererea seniorului ajungând şi la urechile bătrânului, acesta îi spuse fiului:

— încolăceşte o frânghie pe un fund de lemn şi dă-i foc.

Fiul ascultă povaţa tatălui şi obţinu, într-adevăr, o funie de cenuşă. Se prezentă cu ea în faţa seniorului şi fu răsplătit pentru iscusinţa sa.

La scurt timp după aceea, seniorul îl chemă din nou pe tânăr şi-i dădu un ţăruş din lemn. Astfel tăiat încât nu se putea bănui care e capul şi care e coada, şi-i ceru să-i arate unde e vârful şi unde e rădăcina. Fiul luă ţăruşul acasă şi ceru părerea bătrânului tată.

— Pune ţăruşul în apă, îl sfătui bătrânul. Capătul care va încerca să iasă din apă, va fi vârful, iar cel ce se va afunda în apă, va fi rădăcina.

Fiul făcu întocmai cum îl învăţă bătrânul său tată şi anunţă rezultatul înaltului senior.
Impresionat de felul deosebit de inteligent de rezolvare a acestei dificile probleme, seniorul îl răsplăti şi mai darnic pe tânăr.

Dar seniorul veni curând cu o a treia problemă şi mai dificilă decât celelalte două. El porunci tânărului să construiască o tobă care să scoată sunete fără a fi lovită.

Băiatul îşi consultă din nou tatăl.

— Nimic mai uşor, fătul meu, zise bătrânul. Du-te şi cumpără o piele potrivit de mare. Apoi mergi la munte şi fa rost de un stup.

Fiul procedă întocmai cum îl învăţă tatăl său, iar bătrânul croi din piele o tobă şi în interiorul ei instală roiul de albine.

— Iată toba, fiule. înfăţişează-te cu ea în faţa înălţimii sale.

Feciorul luă imediat drumul seniorului. Iar când acesta atinse toba, albinele din interior, tulburate tară veste, începură să zumzăie de vibra membrana tobei ca lovită de sute de ciocane. Nu exista nicio îndoială: toba cânta de la sine.

Lăudându-l pe băiat pentru soluţiile înţelepte date celor trei dificile întrebări ale lui, seniorul îl întrebă cum de a reuşit să se descurce atât de bine.

— Fiind prea tânăr şi având puţină experienţă – răspunse flăcăul – n-am reuşit să rezolv niciuna dintre probleme. Soluţiile le-am aflat de la tatăl meu, om bătrân, cu experienţă bogată...

Şi pentru că spusese destule, tânărul s-a hotărât să fie cinstit până la capăt:

— Nu m-am încumetat să-mi abandonez părintele în munţi, luminăţia-ta. L-am ascuns în fundul grădinii...

Impresionat de povestea fiului iubitor, seniorul zise:

— N-aş fi bănuit că bătrânii sunt atât de înţelepţi şi de folositori. De acum încolo, nimeni să nu-şi mai arunce părinţii în munţi.

De atunci se spune că vârstnicii au trăit împreună cu fiii lor până la adânci bătrâneţi.

Momotaro

poveste japoneză

Se povesteşte că ar fi trăit odată un moş şi o babă. în fiecare zi, moşul se ducea în munţisă adune vreascuri, iar baba, la râu, să spele rufe.

într-o zi, pe când femeia spăla rufele ca de obicei, văzu o pară uriaşă plutind pe apele molcome ale râului. Femeia prinse para, dar abia-abia reuşi s-o scoată din râu. O apucă cu ambele mâini şi se chinui straşnic până s-o aducă acasă. La scurt timp după ce moşul ei se întoarse de ia munte, baba luă un cuţit de bucătărie cu gândul să taie para şi s-o servească la cină. Deodată para se despică singură în două şi un copilaş sări afară chiuind. Moşul şi baba rămaseră ţintuiţi locului de uimire.

Când îşi reveniră, se bucurară tare mult, pentru că deşi nu aveau copii, iubeau la nebunie pruncii. Botezară copilul Momotaro, pentru că se născuse dintr-o pară. îl iubeau ca pe ochii din cap şi nu ştiau ce să mai facă să-l crească mare şi sănătos.

Momotaro creştea într-o zi cât alţi copii în şapte şi cu fiecare castron de orez mâncat se făcea mai mare şi mai mare. Ajunse curând un flăcău voinic, cu o forţă inegalabilă prin împrejurimi.

într-o zi, Momotaro se înfăţişă dinaintea celor doi bătrâni şi le căzu în genunchi:

— Vreau să merg la Onigashima să răpun demonii care terorizează poporul. Daţi-mi binecuvântarea voastră, rogu-vă!

Cererea lui Momotaro l-a surprins şi i-a înspăimântat pe bătrâni aşa de tare că minute lungi au rămas fără grai. Dar flăcăul era hotărât să plece şi atât a insistat cu ruga lui până ce bătrânii au fost de acord. Momotaro şi-a aruncat pe umăr traista cu merinde pregătită de bătrâna lui mamă şi a plecat fericit. La marginea satului i-a tăiat calea un câine.

— Te cunosc. Eşti Momotaro. încotro ai pornit, tinere? întrebă câinele.

— Mă duc la Onigashima să răpun demonii, răspunse flăcăul.

— Şi ce-ai în traistă? întrebă animalul.

— Cele mai bune găluşte de mei din Japonia, răspunse mândru Momotaro.

Câinele l-a rugat atunci să-i dea şi lui să guste. Momotaro a fost de acord, cu condiţia să-l însoţească în lunga şi greaua lui călătorie. Nu peste mult timp, cei doi tovarăşi au întâlnit un fazan, care s-a alăturat bucuros expediţiei, în schimbul unei găluşte de mei. Următorul membru al echipei a fost un măgar, gata şi el să-l ajute pe Momotaro pentru o găluşcă.

Iată-l acum pe Momotaro îndreptându-se spre Onigashima însoţit de un câine, un fazan şi un măgar.

Când au ajuns la insulă, o poartă uriaşă, ferecată pe dinăuntru, le bara drumul. Dar fazanul s-a înălţat în văzduh, a sărit peste poartă şi i-a tras zăvoarele. Momotaro şi prietenii săi au intrat atunci în cetate, surprinzând demonii în toiul petrecerii.

— Hei, demoni! strigă flăcăul. Eu sunt Momotaro şi am venit sa vă pedepsesc pentru fărădelegile voastre!

La acest semnal, câinele, fazanul şi măgarul au tăbărât pe demonii beţi. Momotaro şi prietenii săi, animalele, aveau fiecare puterea a o mie de oameni la un loc, deoarece mâncaseră cele mai bune găluşti de mei din Japonia. Fazanul lovea demonii peste faţă cu ciocul şi ghearele, măgarul le căra la copite, pe unde nimerea, iar câinele îi muşca de picioare. înnebuniţi de durere, demonii nu ştiau ce să-şi apere mai întâi. Şi, spre a-şi găsi scăparea, s-au predat unul câte unul. Mai-marele demonilor a îngenuncheat în faţa lui Momotaro şi tremurând de frică l-a rugat cu lacrimi în ochi:

— Te implor, cruţa-mi viaţa! Şi-ţi promit că niciodată nu voi mai supăra o fiinţă omenească. Pe deasupra îţi dau şi toate comorile adunate aici.

Momotaro a poruncit să fie adunate toate comorile de la palat, furate de la oameni. Le-a încărcat apoi într-o căruţă şi s-a întors triumfător acasă. împreună cu prietenii săi câinele, fazanul şi măgarul.

Yulpea-ceainic

poveste japoneză

A fost odată, tare demult, un bătrân şi o bătrânică. Erau atât de săraci că n-aveau după ce bea apă. Moşul se ducea în fiecare zi la pădure, să ia lemne de foc pe care le vindea apoi la oraş, spre a- şi câştiga pâinea ce de toate zilele.

într-o zi, în timp ce se îndrepta spre cărările dificile ale munţilor, văzu trei copii schingiuind o vulpe pe care nu se ştie cum o prinseseră. Făcându-i-se milă, zise copiilor:

— E mare păcat să chinuiţi un biet animal! Nu vreţi să mi-l vindeţi mie?

Copiii se învoiră şi când avură în palmă câteva monede îi dădură bucuroşi vulpea şi o zbughiră peste câmp.

Bătrânul dezlegă frânghia care aproape sugrumase gâtul vulpii şi zise:

— Ce nenorocire! Altă dată să nu te mai aventurezi pe uliţele satului, la lumina zilei, dacă vrei să n-o păţi la fel! Şi acum, şterge-o la vizuina ta!

Eliberat, animalul o zbughi în pădure.

Trecură zile, săptămâni, luni. Bătrânul aproape că uitase de vulpe. Sfârşitul anului era aproape şi moşul urca din nou cărările muntelui pentru a aduna lemne ca de obicei, cugetând cum să facă rost de bani pentru Anul Nou. Deodată o vulpe ieşi din pădure şi îi spuse:

— Dragă bătrânelule, eu sunt vulpea pe care bunătatea ta a salvat-o de la moarte nu demult. Te văd foarte îngrijorat. Ţi s-a întâmplat ceva?

— Gândeam că anul e pe sfârşite şi aş avea atâtea de cumpărat de Anul Nou, zise bătrânul.

— Nu-ţi face griji, zise vulpea. Mă voi transforma într-un ceainic, pe care te rog să-l duci la templul din sat şi să-l vinzi preotului pentru trei ryo.

Bătrânul rămase pe gânduri, neştiind dacă e bine să facă o asemenea faptă. La insistentele animalului, acceptă în cele din urmă.

Atunci, vulpea se dădu peste cap şi cât ai clipi din ochi se prefăcu într-un frumos ceainic din bronz. Bătrânul ascunse ceainicul sub cămaşă şi pomi spre templu.

— Am un lucru rar pe care aş vrea să ţi-l vând, părinte. Un ceainic din bronz. Vrei să-l cumperi? zise moşneagul.

Preotul luă ceainicul. îl examină cu grijă, îl ciocăni cu arătătorul. Suna profund şi melodios, impresionându-l pe preot. Hotărât să obţină ceainicul, zise bătrânului:

— Cât vrei pe el?

— Trei ryo, răspunse acesta.

Socotind preţul nu prea ridicat, preotul plăti suma cerută, convins c-a făcut o afacere bună. La rândul său, bătrânul se grăbi spre casă. Fericit să-i poată arăta babei lui trei ryo.

Ei bine, sunteţi probabil curioşi să aflaţi ce s-a întâmplat cu ceainicul. De îndată ce a intrat în posesia frumosului ceainic, preotul a fost nerăbdător să vadă cât de bun ceai e în stare să facă şi dădu poruncă unei slugi să-l spele bine. Sluga, un băiat cam sărac cu duhul, luă ceainicul în bucătărie, puse nisip în el şi începu să-l frece cu o perie. Deodată, ceainicul strigă la băiat:

— Oh, oh! Neisprăvitule, spală-mă mai cu grijă. Mi se sfâşie inima de durere!

Speriat, băiatul fugi la preot.

— Părinte, părinte, ceainicul vorbeşte! Mi-a zis să-l spăl cu grijă că-l doare!

Preotul răspunse calm:

— Fii pe pace, băiete. Ţi s-a părut probabil, pentru că ceainicul e într-adevăr foarte frumos şi scoate nişte sunete minunate, de parcă ar vorbi un om. Termină spălatul şi pune apă la fiert.

Băiatul puse apă în ceainic, îl aşeză pe plită şi aprinse focul.

— Vai, mă arde, mă arde, neisprăvitule! Lasă focul mai mic că mă ucizi, se auzi din nou vocea ceainicului.

Speriat de-a binelea, băiatul fugi la preot.

— Nu m-am înşelat, părinte! zise el. Ceainicul vorbeşte. A zis „Mă arde, mă arde, fa focul mai mic".

încă neîncrezător, preotul, dornic să bea ceai, socotea că apa este gata fiartă. Spuse băiatului să oprească focul şi să-i aducă ceainicul.

— Imediat, sfinţia-ta, zise băiatul şi dădu fuga în bucătărie.

Spre marea lui mirare văzu ceainicul alergând pe patru picioare, cu coada stufoasă ridicată în sus. Căzu jos de uimire şi strigă:

— Părinte, părinte, ce întâmplare nemaipomenită!

Preotul se repezi în bucătărie. în locul ceainicului văzu o vulpe fugind cât o ţineau picioarele.

Cu toată înţelepciunea sa, preotul s-a speriat în toată puterea cuvântului, uitând şi de pagubă şi de tot. Iar vulpea, chelălăind şi agitându-şi coada stufoasă, fugea mâncând pământul spre vizuina ei din munţi.

Vrabia cu limba tăiată

poveste japoneză

Un bătrân s-a dus odată la munte, a atârnat traista cu merinde de o ramură de copac şi s-a apucat de treabă. Venind ora mesei, bătrânul desfăcu traista şi ce să vezi? Era goală. Fiertura de orez dispăruse şi în locul ei o vrabie lenevea cu guşa plină, la adăpost de frig şi vânt. Cu ce ochi gingaşi îl privi vrabia! Uitând de foame, bătrânul legă traista la gură, iar seara aduse vrabia acasă şi de atunci începu s-o îngrijească cu dragoste părintească.

Câteva zile mai târziu, moşul plecă din nou la munte, lăsând acasă pe babă împreună cu vrăbiuţa. Bătrâna pregăti amidon pentru apretatul rufelor şi-l lăsă pe verandă, apoi plecă cu rufele să le spele la râu.

Vrăbiuţa gustă din apret şi-i plăcu. Mai ciuguli o dată, încă o dată. I se părea din ce în ce mai bun şi tot ciugulind şi iar ciugulind, constată îngrozită că mâncase tot apretul.

— Vai, mie, ce-am făcut! se văicări ea, dar era prea târziu.

După ce termină de spălat, femeia se întoarse acasă şi se opri direct pe verandă. Dar ia apretul de unde nu-i! Castronul era gol-goluţ, de parcă-l spălase cineva.

„Măi să fie! Cine să-l fi luat?" se întrebă femeia nedumerită. Privi în stânga, privi în dreapta prin verandă până ce ochi-i căzură pe vrăbiuţă. Stătea spăşită într-un colţ, cu capul uşor plecat, ca şi când şi-ar fi cerut iertare. Femeia luă vrabia în mână şi privind-o cu atenţie descoperi apret în jurul ciocului. îi căscă ciocul şi din nou urme de apret şi pe limbă.

— Tu eşti hoaţa, deci! zise femeia.

Furia ei crescu brusc, mai ales că zile întregi se străduise să-i facă toate poftele, să nu-i lipsească nimic. Oarbă de mânie, luă e foarfecă şi tăie limba bietei vrăbiuţe.

înnebunită de durere, vrabia zbură din mâna bătrânei încotro văzu cu ochii.

Moşul veni şi el curând acasă.

— Spune, draga mea, ce face păsărică? îşi întrebă el soţia de cum trecu pragul.

Baba povesti toate cele întâmplate, iar moşul se întristă foarte tare.

— Mare păcat! zise el în cele din urmă. Am să mă duc după ea.

Şi moşul o pomi spre munţi.

— Unde este casa vrăbiuţei? Unde locuieşte vrăbiuţa cu limba tăiată? întreba el în stânga şi-n dreapta.

Şi tot repetând ca un cântec întrebarea, ajunse în munţi. întâlni un om care păştea vaca şi-l întrebă dacă nu cumva ştie unde e casa vrăbiuţei. întâlni mai apoi un om păscând caii şi-i puse aceeaşi întrebare. Dar nimeni nu ştia unde locuieşte sărmana păsărică.

Auzi, într-un târziu, că vrăbiuţa îşi are cuibul într-un crâng de bambus. Pătrunse în crâng cu inima plină de speranţă. Ajunse la casa vrăbiuţei şi o găsi în războiul de ţesut.

— îmi pare aşa de rău c-ai rămas fără limbă! o întâmpină bătrânul.

— Bine-ai venit, moşneagule drag! îi spuse vrabia şi toţi membrii din familia ei îi ieşiră în întâmpinare.

îl omeniră cu o masă somptuoasă, şi-l distrară cu dansuri şi cântece păsăreşti. La căderea nopţii bătrânul zise:

— Trebuie să plec. Femeia mea o fi îngrijorată.

— Ce păcat că trebuie să pleci, spuseră vrăbiuţele. Primeşte de la noi în dar, moşule, unul dintre aceste cadouri, la alegere, mai ziseră la despărţire.

Şi aşezară în faţa bătrânului două cufere, unul mai mare şi unul mai mic.

— Sunt bătrân, ştiţi bine, se plânse moşneagul. Aşa că, dacă nu vă e cu supărare, am să aleg cufărul acesta mic.

Zicând acestea, ridică lada pe umeri şi o pomi pe drumul întoarcerii. Când ajunse acasă. îi spuse soţiei:

— Am întâlnit vrăbiuţa şi m-am ales cu un dar. Având de ales între un cufăr mare şi unul mic, l- am preferat pe ăsta mititel.

Şi zicând acestea, deschise lădiţa. Ei bine, oameni buni, ce credeţi că era înăuntru? Numai monede de aur, lingouri de aur şi argint şi câte şi mai câte alte bijuterii de preţ!

Surpriza de început a femeii se transformă curând într-o furie lacomă:

— Dacă aş fi fost eu în locul tău, aş fi luat cufărul cel mare, zise ea cu reproş.

Ziua următoare plecă la munte să-i facă o vizită vrăbiuţei, după ce află din fir-a-păr locul unde îşi avea culcuşul.

— Unde e casa vrăbiuţei? Unde e casa vrăbiuţei?

Tot repetând întrebarea, deşi ştia bine răspunsul, ajunse în crângul de bambus.

— Draga mea, vrăbiuţă! Iată, am venit şi eu să te văd, zise baba mieroasă de cum ajunse la casa vrăbiuţei.

— Bine ai venit, bătrânico! îi ură vrăbiuţa.

Familia vrăbiuţei o primi cu o masă îmbelşugată, cu dansuri şi muzică, întocmai cum făcuseră şi cu moşul ei. Când veni vremea plecării, îi aduseră şi ei dinainte două cufere, unul mare şi unul mic, şi-i spuseră să aleagă după pofta inimii.

— Dacă e aşa, zise baba, am să-l aleg pe cel mai mare.

Cu ajutorul vrăbiuţelor, săltă cufărul pe umeri şi o pomi la vale. Pe drumul de întoarcere o rodea cumplit întrebarea: ce anume o fi în cufăr de e aşa greu. în cele din urmă învinse curiozitatea. Se opri în dram. Lăsă cufărul jos şi deschise capacul. înăuntru numai şerpi încolăciţi, balauri şi fantome! Trânti capacul peste arătările gata s-o înghită şi, înfricoşată de moarte, o rupse la fugă spre casă cât o ţineau picioarele.

Lăstarul de salcie

poveste japoneză

Un gospodar găsise undeva un lăstar de salcie şi-l sădi în grădina sa. Era o salcie dintr-o specie rară. îngrijea lăstarul, îl uda în fiecare zi, dar iată că într-o zi trebui să plece de-acasă timp de-o săptămână. îşi chemă sluga şi-i spuse:

— Priveşte cu atenţie acest lăstar; să-l uzi în fiecare zi, şi, ce-i mai important, să ai grijă ca nu cumva copiii vecinilor să-l smulgă, şi să-l calce în picioare.

— Bine, răspunse sluga. Poţi să pleci liniştit, stăpâne.

Omul, într-adevăr, plecă. Peste o săptămână el se întoarse şi intră în grădină. Lăstarul era, la locul lui, dar se veştejise.

— Cu siguranţă că nu l-ai udat! spuse stăpânul supărat.

— L-am udat, aşa cum mi-aţi poruncit, răspunse sluga. Dimineaţa am ieşit pe balcon şi până seara târziu m-am uitat la el. Dar când s-a întunecat, l-am smuls din pământ, şi l-am adus în casă şi l-am închis în ladă...

Imprudenţa

poveste japoneză

Era odată un om căruia i s-a năzărit că el ar putea cânta uşor la flaut. El plecă la prăvălie să-şi cumpere flautul dorit. în prăvălie, privi mult timp, încercă ba un flaut, ba altul, suflă în fiecare, le pipăi şi pe dinafară şi pe dinăuntru. Apoi într-un flaut îşi băgă degetul aşa de adânc, că nu mai putu să şi-l scoată. Trase el ce trase, dar degetul tot nu ieşi. Trase din nou, cu toată puterea, dar degetul se înţepeni şi mai tare. Pentru că omul se zbătea, degetul nu se mişca nici înainte, nici înapoi. Ca să-l scoată îi mai rămăsese o singură soluţie: să spargă flautul. Dar flautul nu era al lui, trebuia mai întâi să-l cumpere.

— Vă rog iertaţi-mă, cât costă flautul? întrebă el pe vânzător.

„Acest om nechibzuit şi-a prins atât de adânc degetul în flautul meu şi nu va putea în niciun fel să-şi salveze degetul. înseamnă că pot să-i cer oricât", gândi iute vânzătorul.

Pretinse preţul a trei flauturi. Cumpărătorul, fără să se mai târguiască, plăti flautul, alergă acasă, ca să-l sfarme cu ciocanul şi să-şi elibereze degetul, căci nu putea duce flautul în mână, ori în buzunar, fiind grozav de bine implântat în deget. încercă să-şi mişte degetul în toate părţile, căci îl durea. Deodată, de după un gard înalt de bambus, se auziră sunetele melodioase ale unui flaut. Ar fi vrut să ştie cine cântă aşa de frumos. în gard, el găsi, în sfârşit, un loc unde beţele de bambus se puteau da la o parte şi pe unde reuşi să privească cu un ochi, prin crăpătură. Dar crăpătura era aşa de strâmtă că el nu putea vedea nimic. Desfăcu şi mai mult beţele de bambus şi reuşi să-şi introducă încet capul prin gard. Dar, în aceeaşi clipă, minunata muzică se stinse, iar pe balconul casei se lăsă o perdea.

„Ce păcat! abia am băgat capul şi acum n-am ce vedea".

Omul îşi aminti din nou că-l doare degetul şi îşi trase capul înapoi. Dar capul se prinse şi el strâns în crăpătură. Beţele de bambus, pe care el le îndepărtase cu fruntea, se strânseră din nou şi-i prinseră gâtul ca într-o zgardă. El împinse aşa de tare cu capul, încât gardul trosni. Auzind zgomotul, stăpânii casei veniră în goană la locul cu pricina Când ei văzură un cap ieşind printre beţele de bambus ale gardului strigară:

— Ce-i cu tine, omule? Cine te-a băgat aici?

— Iertaţi-mă, vă rog, cât costă gardul acesta? Aş vrea să-l iau cu mine.

Nefericitul om se gândi la multele boroboaţe făcute din pricina... unui flaut nemeritat.

Stăpâna cea lacomă

poveste japoneză

într-un han de ţară intră un negustor ambulant. Pe umeri avea un mare balot cu mărfuri. Stăpâna hotelului era o femeie tare lacomă. Cum văzu balotul se şi gândi să pună mâna pe el. îl chemă pe negustor într-o cameră, apoi alergă la bărbatul ei să se sfătuiască, cum să fure balotul negustorului.

— Asta-i foarte uşor, îi spuse bărbatul. Trebuie să culegi iarba dracului, apoi o fierbi şi o amesteci în mâncare. Omul îşi va pierde memoria, dacă o va mânca. El va uita balotul la noi.

Zis şi făcut. Femeia merse în grădină, culese un braţ plin cu iarbă, pe care o fierse şi zeama o amestecă în toată mâncarea, chiar şi în orez. Apoi îl invită pe negustor la cină. Acesta mâncă şi nu observă nimic. Doar capul parcă i se învârtea. Apoi i se făcu somn. Se îndreptă spre camera lui şi adormi imediat. Dis-de-dimineaţă se trezi cu o cumplită durere de cap, se îmbrăcă şi îşi văzu de drum.

Stăpâna aşteptă până plecă negustorul, apoi imediat se repezi în camera lui să-i ia balotul. Dar camera era goală. Stăpâna cotrobăi peste tot, dar balotul, nefiind un ac, s-ar fi putut observa uşor. Degeaba căută ea, că nu reuşi să găsească nimic. Disperată, fugi la bărbatul ei.

— Ei, ce grozăvie am făcut cu iarba aia? Degeaba am fiert-o. Negustorul a plecat şi n-a lăsat nimic.

— Nu se poate! Cine gustă dintr-o asemenea iarbă, neapărat uită ceva. Mai caută, poate că, totuşi, a uitat ceva.

Femeia se întoarse în camera în care înnoptase negustorul, din nou răscoli totul, din nou cotrobăi, dar nu îi găsi nimic. în sfârşit, se opri în mijlocul camerei şi disperată aruncă o ultimă privire prin toate părţile. Deodată, se bătu cu palma peste frunte şi urlă de se cutremură casa:

— A uitat! A uitat!

Bărbatul, auzind urletul, întrebă:

— Ei, ce s-a întâmplat? Ce-a uitat?

— A uitat să plătească!

Ţăranul cel cumsecade

poveste japoneză

Un ţăran înşeuă calul şi plecă la oraş după târguieli, în oraş el cumpără douăsprezece putinele cu soia.

— Mai mult de opt putinele nu va putea duce calul tău – îi spuse negustorul. Lasă patru din ele aici. Te vei întoarce mâine după ele.

— Calul meu este bătrân, răspunse ţăranul. Chiar şi opt putinele sunt multe pentru el. Voi aşeza pe cal numai şase, iar pe celelalte le voi lua eu în spinare.

Zis şi făcut: şase putinele le urcă pe cal, iar pe celelalte şase le luă în spinare. Apoi urcă pe cal şi plecă. Calul făcu un pas-doi şi se poticni. Picioarele i se îndoiră şi se lăsă la pământ.

— Animal nerecunoscător! strigă ţăranul. Alţii pun pe caii lor mai mult de opt putinele, iar eu te cruţ; şase putinele le port eu în spinare ca să-ţi fie ţie uşor. De ce eşti atât de încăpăţânat?

Un nume lung

poveste japoneză

Care era numele adevărat al lui Numaiceon nimeni nu ştia. Cert este, că atunci când se născu pruncul, mama începu să-i născocească numele. Cineva îi spusese că oamenii care au nume lungi trăiesc mult. Şi iată, ea începu să născocească un nume lung, cât mai lung. Inventă un nume de două ori mai lung decât al tatălui copilului, dar imediat i se păru că e prea puţin. îl născoci de şapte ori mai lung, dar tot nu era de-ajuns. Trebuia să se mai gândească. Se gândi ziua şi noaptea, şi din nou ziua şi noaptea, şi încă o zi şi-o noapte, până îşi istovi puterile. în sfârşit, compuse un nume aşa de lung, cum nu se mai pomenise niciodată pe lume.

Atunci ea se opri bucuroasă şi spuse rudelor: Fie ca băiatul meu să se numească „Ceon", dar abia rosti acest nume că biata femeie muri. Nimeni nu aflase care era numele cel lung născocit de mamă pentru fiul ei.

— Ei, spuseră rudele. Ea a reuşit să spună numai „Ceon". Fie, aşadar, ca băiatul să se cheme Numaiceon.

în curând, tatăl lui Numaiceon se însură a doua oară. A doua nevastă născu tot un băiat. Mama vitregă a lui Numaiceon era o femeie puternică şi sănătoasă. Cu toate că şi ea se gândi trei zile în şir cum să-i născocească fiului ei un nume şi mai lung – nu obosi de loc, iar în a patra zi rosti tot numele găsit, până la capăt. Numai că ea nu muri, ci rămase în viaţă. Iar numele era, într-adevăr, lung, foarte lung.

Iată-1: Oniuda – Koniuda – Mappiranoniuda – Heiraniuda – Seitakanoniuda – Harimanobetta – Heitako – Heitako – Heikanako – Hemetakamato – Iceooghirika – Ceoceoraghirika – Ciooni – Cioni – Ciobikumi – Ciotarobituni – Naganabiţumi – Anaiana – Konaiama – Amoosu – Komoasu – Moosu, moosu – Moosigo – Iasikiandoni – Temmoku – Temmoku – Mokuna, Mokuna – Mokugzoba – Tiavancioosuna – Hihidzo-Eisko...

Cei doi băieţi crescuseră împreună şi deseori se certau între ei. Fratele mai mic îl necăjea adesea pe cel mare, zicându-i:

— Ah, tu, Numaiceon! Ceon-Ceon! Numai-numai! Numaiceon!

Numaiceon se supără şi el şi-l necăjea pe fratele cel mic:

— Ah, tu, Oniuda – Koniuda – Hiranida – Seitakanoniuda – Harimanobetto...

Dar, aici limba i se-mpletici, iar când începu din nou să rostească numele fratelui mai mic, acesta era deja departe. Numele era prea lung, şi din pricina asta, fratele cel mic era fericit. Ca să-l strigi, trebuia să dispui

de mult timp liber. De aceea, când trebuia trimis la cineva, undeva, şi pentru ceva, îl chemau pe Numaiceon.

— Numaiceon, adu apă! Numaiceon, adu cărbuni!

Şi Numaiceon aducea apă şi cărbuni; făcea tot ce i se poruncea, în schimb fratele cel mic făcea numai ce-i trecea prin cap. Chiar şi când cel mic era vinovat, tatăl îl certa întotdeauna pe cel mare:

— Numaiceon, vino aici! Ai s-o încasezi!

Iar fratele cel mic scăpa de pedeapsă. Mama se gândea:

„Ce bine că i-am dat fiului meu un nume atât de lung".

Odată, fratele mai mare se juca cu tovarăşii săi de joacă în curte şi căzu într-un puţ. Tovarăşii lui începură să strige:

— Numaiceon a căzut în puţ! Numaiceon a căzut în puţ!

Imediat au alergat oamenii, au aruncat o frânghie şi l-au scos pe Numaiceon din puţ.

Mama vitregă se gândi:

„E-adevărat când se spune că cei cu nume scurte sunt nefericiţi. Iată, Numaiceon a căzut în puţ".

Dar peste două zile, copiii se jucară din nou în curte, lângă puţ. Fratele mai mic sări pe acoperişul puţului şi strigă:

— Numaiceon a căzut în puţ pentru că are un nume scurt. Numele meu lung, în schimb, îmi aduce fericirea! Eu n-o să cad niciodată în puţ. Dar alunecă şi se trezi în puţ. Tovarăşii dejoacă alergară să anunţe părinţii copilului şi începură să strige:

— Grăbiţi-vă! Grăbiţi-vă! Al dumneavoastră Oniuda – Koniuda – Mappuraniuda – Seitakanoniuda – Harrimanobenkei – (Nu, nu Benkei) – Harrimanobetto, – Heitako – Heitako – Heihanako – Koketaotito – Heketamatito – Henetatoketo...

Atunci ei se încurcară şi o luară de la început:

— Grăbiţi-vă! Grăbiţi-vă! Al dumneavoastră Oniuda-Koniuda...

Aici, din nou, se încurcară şi din nou o luară de la capăt, mai îndârjiţi:

— Grăbiţi-vu! Grăbiţi-vă! Al dumneavoastră Oniuda – Koniuda...

Dar un băiat strigă:

— Nu e bine! Nu e bine! Am uitat partea din mijloc!

Şi iarăşi o luară de la început:

— Al dumneavoastră...

Deodată tăcură, se odihniră puţin. Şi începură din nou: Iceogirika – Ceoceoragirika – Ceooni – Ceooni – Ciobikuni – Ciotarobiţuni – Naganobiţuni – Anioma – Konainma – Amoosu – Komoosu – Moosu, moosu – Moosigo – Temmaku – Temmaku – Mokuna, mokuna – Mokudzaba – Tiavanceosuna – Hidizo-Eisko a căzut în puţ!

Auzind strigătul lor, părinţii luară iute o funie şi se-ndreptară spre puţ: băiatul lor, cu numele cel lung, cât pe ce să nu-l mai găsească viu!

Predicatorul şi sluga

poveste japoneză

într-un templu din satul Titosa slujea un predicator zgârcit şi lacom. El niciodată nu-i dădea slugii dulciuri, ci le mânca singur, dar, trebuie spus, că slugii îi plăceau tare mult dulciurile.

Odată, predicatorul primi din partea sătenilor miere proaspătă şi aromată. Predicatorul puse mierea iute într-un borcan, iar borcanul îl aşeză într-un loc ascuns, în altar. Şi firește că slugii nu-i dădu nici măcar să guste.

într-o zi, predicatorul trebui să plece de-acasă şi fu nevoit să lipsească o zi întreagă. La plecare, îi spuse slugii:

— Fii atent, aici în altar am un borcan cu o otravă cumplită. Ea seamănă la gust cu mierea. Dacă guşti din această otravă vei muri.

Abia plecă predicatorul că sluga desfăcu borcanul şi mâncă toată mierea. Iar când în borcan nu mai rămăsese nimic, se sperie şi începu să se gândească, cum să-l păcălească pe predicator. Se gândi în fel şi chip. Luă ceaşca preferată a predicatorului, o sparse, presără cioburile prin cameră, se acoperi cu pătura şi începu să aştepte. Predicatorul se întoarse seara târziu. în cameră era întuneric. Predicatorul strigă supărat:

— Ei, slugă, unde eşti? De ce n-ai aprins felinarul?

Dar sluga gemea sub pătură:

— Iartă-mă, tată predicatorule! Mor. Sfârşitul mi-e pe-aproape. Citeşte-mi repede rugăciunea!

Speriat, predicatorul întrebă:

— Ce-i cu tine? Ce ţi s-a întâmplat?

— Mă simt vinovat în faţa ta, tată predicatorule. Azi, stăteam pe duşumea şi spălam ceaşca ta preferată, dar deodată a sărit motanul şi m-a lovit peste mână. Eu am scăpat ceaşca, iar ea s-a spart. Acum nu mi-a mai rămas decât să mor. Am luat din altar otrava şi am golit borcanul. Ah! simt cum otrava s-a revărsat prin mine, Ah? mi-e tare rău! Citeşte-mi te rog rugăciunea, spuse sluga, gemând tot mai tare.

Predicatorul înţelesese că sluga l-a înşelat, dar nu-i putea spune nimic. Şi aşa rămase el fără miere şi păcălit.

Predicatorul lipsi din nou de-acasă. Sluga aţipise lângă uşă. Deodată se auzi o bătaie în uşă. Sluga deschise şi văzu pe bătrânica din vecini cu o legăturică în mână.

— Azi e sărbătoare. Dă-i asta părintelui predicator, spuse vecina şi-i întinse slugii legăturica.

Abia plecă bătrâna că sluga se şi repezi să ducă legăturica la nas; de-acolo venea un miros cald şi ademenitor. „Dacă-i voi da legăturica lacomului predicator eu nu voi şti ce-i înăuntru – se gândi sluga. Mai bine mă uit acum."

Sluga desfăcu legăturica. într-o năframă era un coşuleţ cu lipii calde. Cu precauţie, scoase o lipie şi mâncă, apoi mai scoase una şi o mâncă şi pe aceea, apoi pe-a treia şi treptat mâncă toate lipide. Când nu mai rămăsese niciuna, sluga îşi puse mâinile în cap:

„M-am nenorocit! Ce să mă mai fac?"

Se gândi, ce se gândi, apoi înfăşură coşuleţul în năframă şi fugi cu el în templu. Legăturica o puse la picioarele statuii zeului Amida, iar firimiturile de la lipii le duse la buzele zeului. Apoi se întoarse acasă, se aşeză la locul lui, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. îl aşteptă pe predicator, întorcându-se, predicatorul îşi întrebă sluga:

— A venit cineva aici în lipsa mea?

— Da. A trecut vecina. Fiind sărbătoare, ţi-a adus ceva într-o legăturică.

— Unde este legăturica?

— Am dus-o în templu şi am pus-o la picioarele lui Amida.

— Ai procedat foarte bine!

Predicatorul s-a îndreptat spre templu şi, într-adevăr, la picioarele lui Amida a găsit legăturica. Gândindu-se puţin, desfăcu legăturica şi văzu că era goală, iar pe fundul ei mai erau nişte firimituri.

— Tu ai mâncat totul, strigă supărat predicatorul.

Sluga veni în fugă, privi coşul gol şi se prefăcu tare mirat.

— Ei, drăcie, n-aş fi crezut niciodată! spuse el şi arătă spre statuia zeului. Priviţi, părinte, Amida a crezut că această legăturică i-a fost adusă lui şi a mâncat-o! Vedeţi, i-au rămas firimiturile pe buze!

— Drac împieliţat, tu mi-ai mâncat lipiile!

Predicatorul, înfuriat la culme, lovi statuia cu toiagul în cap. Statuia începu să sune: „E-el, e-e- el!" Predicatorului i se păru că statuia spune: „El", „el". Furios, se răsti din nou către slugă:

— Auzi, Amida spune „el", „el". înseamnă că tu ai mâncat lipiile. Ce ai de spus?

Sluga dădu din umeri:

— Amida va recunoaşte. Trebuie să-l speriaţi. Permiteţi-mi să-l fac să vorbească.

Sluga alergă şi luă ceainicul cu apă fiartă, începu să toarne apa pe capul zeului şi începu să-l certe:

— Am spus adevărul? Lipiile au fost aici sau n-au fost?

De aproape se auzi apa gâlgâind: „Ost, ost, ost" – căci ea se scurgea tocmai de pe capul statuii pe duşumea.

— Ei, v-aţi convins? întrebă sluga. Iată-l, a recunoscut: „A fost, a fost, a fost!"

Predicatorul dădu din cap, oftând, şi se duse la culcare flămând.

Odată, în timpul unei ploi torenţiale, predicatorul plecă de-acasă, iar sluga rămase singur. în uşă bătu un ţăran. Ploaia îl surprinsese pe drum şi el era ud leoarcă Ţăranul îl rugă să-i împrumute umbrela, căci avea drum lung de făcut. Sluga îi dădu umbrela cea nouă a predicatorului, abia cumpărată din oraş. Ţăranul luă umbrela mulţumi şi plecă. Seara, predicatorul se întoarse acasă şi, ca întotdeauna, întrebă dacă nu l-a căutat cineva în timpul în care a lipsit de acasă.

— A fost un ţăran care m-a rugat să-i dau umbrela.

— Şi i-ai dat-o?

— Desigur.

— De ce i-ai dat-o? se supără zgârcitul. Nu trebuia să i-o dai!

— Cum era să nu i-o dau, dacă ploua cu găleata?

— Trebuia să-i spui că umbrela e stricată. Mai trebuia să-i spui că am ţinut-o prea mult la soare, pielea a crăpat şi am aruncat-o în cămară.

— Altă dată voi şti ce să spun, răspunse sluga.

Peste câteva zile veni un alt ţăran. Predicatorul era în templu, iar sluga, pe-afară. Ţăranul se adresă direct slugii:

— Astăzi vremea este bună. Trebuie să trec peste munţi la fiica mea şi calul meu şchioapătă. Oare îmi va da predicatorul calul său?

— Nu, răspunse sluga. Nu ţi-l va da. El spune că acesta a stat prea mult la soare, pielea a crăpat şi l-am aruncat în cămară.

Predicatorul, aflându-se în templu, auzi toată discuţia. Şi abia plecă ţăranul că şi alergă în curte şi începu să-şi certe sluga:

— Spui numai prostii. Calul nu-i umbrelă! Trebuia să spui că ieri calul a mâncat măseluriţă, a sărit toată ziua ca un turbat, şi-a rupt picioarele şi acum zace în grajd.

— Prea bine, răspunse sluga. Pe viitor voi şti ce să spun.

Peste câteva zile, în sat muri un om bogat. Rudele răposatului veniră să-l cheme pe predicator, întâlniră sluga în curte şi îi spuseră:

— Avem acasă un mort. N-ar putea oare să vină predicatorul, să facă slujba de înmormântare?

— Nu poate, răspunse sluga. Ieri, predicatorul a mâncat măseluriţă, a sărit toată ziua ca un turbat, şi-a rupt picioarele şi acum zace în grajd.

— Nouă nu ne trebuie un asemenea predicator – spuseră rudele mortului şi făcură calea întoarsă, nu înainte de a-l ocări pe acesta în gura mare, ca să afle toată lumea că la un astfel de om nu merită să baţi drumul.

Uraganul şi butoaiele

poveste japoneză

La marginea oraşului trăia un dogar. El n-avea de lucru şi, firește, n-avea nici bani. Iama se anunţa aspră. în fiecare zi sufla un vânt puternic. Căsuţa bietului dogar scârţâia şi se clătina. Chiar şi copacii cei mai viguroşi se aplecau până la pământ.

într-o dimineaţă dogarul privi pe fereastră şi-i spuse nevestei:

— Priveşte ce uragan! în sfârşit, ne vom îmbogăţi.

— Cum o să ne îmbogăţim noi de pe urma uraganului? Nu pricep, zise nevasta.

— Ei, dar proaste mai sunteţi voi femeile! Niciodată nu daţi ascultare bărbaţilor şi uite-aşa vă scapă fericirea din mână.

— Ce fericire poate să aducă un uragan?

Dogarul tuşi şi spuse:

— Când suflă vântul cu putere, se ridică praful. Acesta se aşază în ochii oamenilor. Fireşte că ochii se-nroşesc şi lăcrimează. Şi de-aici... fericirea noastră.

— Ei, şi dacă ochii oamenilor lăcrimează, ce-are a face asta cu fericirea noastră?

— Cât eşti de nepricepută! Oamenii se vor îmbolnăvi. Mulţi vor orbi. Şi ce pot face orbii? Lor nu le rămâne altceva de făcut decât să bată drumurile, să joace, să cânte şi să ceară milostenie. Dar la ce vor cânta? Se-nţelege că la tamburină. Iată fericirea noastră.

— Ei, şi dacă vor cânta la tamburină, ne vom pricopsi?

— Ce neroadă! Doar tamburina se acoperă cu piele de pisică. E nevoie de tamburină, e nevoie şi de pisici. Acestea trebuie omorâte.

— Ei, şi dacă mor pisicile, cum vom fi noi fericiţi?

— Dacă nu vor mai fi pisici, în toate cămările vor da buzna şoarecii. Aceştia vor roade toate putinile şi butoaiele. înseamnă că oamenii vor avea nevoie de butoaie şi doage noi. Şi, bineînţeles, că eu voi avea foarte mult de lucru. Şi astfel ne vom îmbogăţi şi vom fi fericiţi...

Mincinosul

poveste japoneză

în oraşul Osaka trăia un mare mincinos. El mintea tot timpul şi toţi ştiau aceasta. Odată plecă pe munte. La întoarcere îi spuse vecinei:

— Ce şarpe uriaş am văzut! Gros ca o putină şi lung cât toată strada.

Vecina strânse doar din umeri.

— Măi omule, doar ştii şi tu că un şarpe nu poate fi aşa de lung cât toată strada.

— Şarpele era, într-adevăr, foarte lung, dar nu chiar cât strada, ci numai cât o ulicioară.

— Cine-a mai văzut un şarpe lung cât o ulicioară?

— Ei, nu chiar cât o ulicioară, ci cât pinul acesta.

— Cât acest pin, nu se poate!

— Ei, acum îţi spun adevărul. Şarpele era cât podeţul de peste râu.

— Nici aşa nu poate fi!

— Atunci îţi voi spune adevărul-adevărat: şarpele era lung şi lat cât o putină.

— Cum vine asta? Şarpele era gros ca o putină şi lat tot ca o putină? Atunci, cu siguranţă, că nu era şarpe, ci o putină...

Dragonul albastru şi dragonul galben

Se spune că, la aniversarea urcării sale pe tron, un împărat şi-a dorit să aibă cel mai frumos paravan din câte fuseseră vreodată; aşa că porunci să vină la palat pictori vestiţi din întreaga ţară.

Se perindară mulţi prin faţa împăratului, însă lui nu-i plăcu nimic din ce îi arătară ei. Atunci trimise după cel mai renumit pictor, care locuia departe, într-o peşteră departe de oraş, şi îi împărtăşi dorinţa sa: pe paravanul din sala tronului să-i fie desenaţi doi dragoni, unul albastru şi unul galben, care să înfăţişeze puterea şi trăinicia imperiului.

Artistul răspunse că el va picta cei doi dragoni pe mătase neagră, dar o mătase fină, ţesută mai cu osteneală decât tot ce se pomenise până atunci în imperiu.

poveste japoneză

— Până va fi gata mătasea mă voi întoarce în peştera mea şi voi avea timp să mă pregătesc îndelung să pictez dragonii.

La porunca împăratului lucrul începu de îndată; dură mult timp, căci mătasea o făceau numai din firul anumitor viermi de mătase, hrăniţi cu frunze de dud proaspete. în ciuda tuturor precauţiilor luate, puţini viermi au putut fi salvaţi, iar firele obţinute – prea puţine pentru mătasea necesară. A fost nevoie apoi de ţesători neîntrecuţi pentru mătasea unor fire atât de fine...

în sfârşit, mătasea pentru paravan a fost isprăvită. împăratului i-a plăcut atât de mult încât porunci să i se facă iute o ramă de fildeş. A doua zi trimise un slujitor la peşteră să-l anunţe pe artist că totul este pregătit şi că poate veni neîntârziat să picteze dragonii. Dar pictorul spuse slujitorului împărătesc că n-a terminat pregătirea lucrării şi-l roagă pe împărat să mai aibă răbdare. Acesta aşteptase destul de mult să fie ţesută mătasea şi era nemulţumit de-atâta întârziere, dar înţelese că artistul vrea să realizeze ceva cu totul deosebit şi se învoi cu amânarea cerută. De fiecare dată când trecea pe lângă paravan abia se stăpânea să nu se înfurie, până într-o zi, când trimise din nou un slujitor la pictor să-i reamintească de promisiunea făcută. Meşterul răspunse că dacă ar ceda rugăminţii împăratului imediat, nu va fi în stare să picteze nişte dragoni demni de cel mai frumos paravan văzut vreodată. Trebuia – spunea el – să-şi continue schiţele începute; şi-i ceru un nou răgaz...

împăratul, în ciuda nerăbdării sale, fu silit să aştepte iar.

Timpul trecea, iar pictorul nu dădea niciun fel de ştire că ar fi terminat lucrul schiţelor. De fiecare dată când se uita la paravan împăratul simţea cum sporeşte în el nemulţumirea, iar într-o zi, la capătul răbdării fiind, trimise un slujitor cu poruncă să-l aducă pe pictor, fie de bună voie, fie cu forţa, la curte.

Pictorul veni la palat şi îi spuse împăratului:

— Cred că acum pot picta dragonii.

Ceru să i se aducă vopsea galbenă, vopsea albastră, două pensule lungi şi se apropie de paravanul pe care strălucea mătasea cea fină. Dintr-o singură mişcare pictorul trase o linie subţire galbenă; şi tot aşa – dintr-o singură trăsătură – făcu o alta albastră. Aşează apoi pensulele alături şi anunţă că a terminat opera.

De îndată ce îi fu dată ştirea împăratului, acesta, fericit să ştie că cel mai frumos paravan văzut vreodată va împodobi sala tronului, se grăbi să vină să admire lucrarea celebrului pictor. Când ajunse însă la paravan, nu putu să-şi creadă ochilor: două dungi străbăteau de-a latul mătasea cea mai fină. Socoti că pictorul vroise să-şi bată joc de el. Artistul îi arătă că cele două linii erau rodul unor căutări îndelungi, timp de ani de-a rândul. împăratul îşi ieşi din fire de supărare văzând că cineva îndrăzneşte să-şi bată joc de el şi-i stricase mătasea ţesută cu atâta grijă; porunci imediat ca pictorul să fie aruncat în închisoare.

Astfel fu răsplătită truda artistului retras în peşteră.

La căderea nopţii împăratul se culcă, dar nu fu chip să adoarmă.

în umbra iatacului, cele două dungi, una albastră şi alta galbenă – făcute de pictor pe paravan – îi treceau prin faţa ochilor dintr-o parte în alta şi-i păreau că se mişcă şi se măresc treptat. Spre mirarea împăratului liniile prindeau apoi chip de dragoni adevăraţi, care se luptau cu înverşunare.

Erau doi dragoni agili şi puternici, de parcă ar fi fost vii: scoteau răgete şi toată vigoarea lor era concentrată în cele două fâşii de culoare, pe care pictorul le făcuse pe mătasea fină. După ce veghe toată noaptea admirând dragonii de pe paravan, împăratul hotărî să descopere taina artistului ce săvârşise o asemenea operă. în zori porunci să se înşeueze calul şi, însoţit de gardă, pomi către peştera unde pictorul pregătise atâta vreme lucrarea, înainte de a desena dragonii pe paravan. Când ajunseră în sfârşit la peşteră, aprinseră torţele şi la lumină lor împăratul văzu doi dragoni desenaţi pe pereţii peşterii: unul – albastru, celălalt – galben. Erau înfăţişaţi cu foarte multă meticulozitate: se distingeau pe ei solzii, ghearele, dinţii, nările din care ieşeau, flăcări. Sub desen era scrisă o dată: cea a zilei când împăratul îi ceruse pictorului să se apuce de lucru, să facă cel mai frumos paravan din câte s-ar fi văzut vreodată. Alături era un alt desen, tot cu doi dragoni – unul albastru şi celălalt galben; apoi o a treia pictură, apoi a patra, a cincea şi a şasea şi încă multe altele. Pereţii peşterii erau acoperiţi de desene reprezentând pe cei doi dragoni. Fiecare scenă avea însemnată data: zi după zi, lună după lună. La lumina torţelor împăratul simţea munca încrâncenată a artistului: schiţele urmau altor schiţe, imaginile urmau altor imagini; apoi, după un lung şir de dragoni, meşterul trăsese pe peretele peşterii două dungi, una albastră şi una galbenă. în ele era cuprinsă toată forţa dragonilor fără număr, pe care pictorul îi desenase de-a lungul timpului. împăratul recunoscu cu uşurinţă dragonii de pe paravanul de mătase, unul albastru şi celălalt galben.

A dat ordin să se pună şeile pe cai, căci vroia de îndată să-i redea pictorului libertatea, să-l cinstească cum se cuvine şi să-i mulţumească.

Ajuns la palat, împăratul a poruncit ca paravanul împodobit cu cei doi dragoni să fie adus în sala tronului, căci era într-adevăr paravanul cel mai frumos din câte s-au văzut.

Spiriduşii cu nasuri lungi

poveste japoneză

în pădurile bătrâne şi întunecoase din munţii înalţi ai Japoniei trăiau odată doi spiriduşi cu nasuri lungi. Se deosebeau între ei doar prin culoarea nasului: unul avea nasul albastru, iar celălalt, roşu. Amândoi erau foarte mândri şi tare se mai făleau cu nasurile lor, pentru că puteau să şi le lungească atât cât voiau, ajungând cu vârfurile lor dincolo de munţi, în cealaltă parte a ţării. Se certau mereu, pretinzând fiecare că nasul lui este cel mai frumos şi mai lung.

într-o zi, în timp ce se odihnea pe vârful unui munte, spiriduşul cu nasul albastru simţi un miros foarte plăcut venind de undeva de departe, tocmai din câmpia de dincolo de munţi. „Miroase aşa de frumos! Ce-o fi?" îşi zise el.

Ademenit de miros, începu îndată să-şi lungească nasul din ce în ce mai mult, în căutarea aromei. Şi nasul se lungi, se lungi, trecu peste şapte munţi, coborî în câmpie şi, în sfârşit, se opri la castelul unui prinţ.

Chiar în acel moment, prinţesa Floare Albă, fiica prinţului, dădea o petrecere la castel. Se aflau la ea, în vizită, multe prinţese şi Floare Albă dorea să le arate rochiile şi materialele ei de chimonouri neasemuit de frumoase. Deschise garderoba de preţ şi, împreună cu prietenele, scoaseră din ea materialele minunate, printre care fusese pusă răşină de brad, cea care îi mirosea atât de frumos spiriduşului. Tocmai când prinţesa voia să agaţe ţesăturile pe ceva ca să la poată admira mai bine cu prietenele ei, văzu pe terasă o prăjină albastră, care nu era nimic altceva decât nasul spiriduşului din vârful muntelui..

— Ce-ar fi să agăţăm materialele pe prăjina aceea albastră de pe terasă? zise prinţesa. Aşa le putem vedea mai bine.

în clipa următoare, chemă cameristele şi le porunci să înşire cele mai frumoase mătăsuri pe prăjina albastră, fără să bănuiască nicio clipă că era un nas de spiriduş.

Cum stătea spiriduşul pe vârful muntelui şi se delecta cu mirosul de răşină, simţi că îl gâdilă ceva pe vârful nasului. încercă să reziste, dar nu putu şi începu să-şi scurteze nasul. Prinţesele rămaseră uluite văzând cum materialele frumoase de rochii zburau prin aer. Curând, toate mătăsurile ajunseră sub privirile încântate ale spiriduşului. Acesta le luă, le duse acasă şi-l invită pe celălalt spiriduş, cel cu nasul roşu, care trăia pe muntele vecin, să vină să le vadă.

— Priveşte ce nas minunat am! Doar ce l-am lungit peste şapte munţi, şi mi-a adus toate aceste mătăsuri frumoase, tocmai din câmpie. Şi asta numai după mirosul foarte plăcut ce venea de acolo, îţi dai seama deci că nasul meu e cel mai grozav!

Văzând mătăsurile acelea minunate, spiriduşul cu nasul roşu se învineţi de gelozie şi invidie, şi-i spuse:

— Am să-ţi dovedesc că nasul meu e şi mai grozav decât al tău. Aşteaptă şi ai să vezi!

Spiriduşul cu nasul roşu plecă acasă supărat şi imediat se urcă pe vârful muntelui, adulmecând aerul din depărtări. Trecură mai multe zile şi nu simţi niciun miros plăcut. Stătu acolo zile în şir, dar în zadar. îşi pierdu răbdarea şi-şi zise: „Nu mai aştept! Am să-mi întind nasul peste cei şapte munţi, tocmai în câmpie. Nu se poate să nu găsesc ceva bun cu care să dau gata nasul albastru al rivalului meu".

Aşa gândi şi începu să-şi lungească nasul. Traversă cu el şapte munţi şi se opri, în cele din urmă, la acelaşi castel al prinţului din câmpie. Chiar în momentul acela, fiul prinţului se juca vesel cu prietenii lui în grădină. Cum văzu nasul roşu, strigă:

— Priviţi prăjina aceea roşie pe care a pus-o cineva acolo. Hai să ne legănăm de ea!

— Grozavă idee! ziseră ceilalţi, îndreptându-se buluc într-acolo.

Luară nişte frânghii groase şi le legară de prăjina roşie, adică de nasul spiriduşului; îşi făcură astfel câteva scrâncioburi şi începură să se legene în ele. Şi ce s-au mai jucat! într-un scrânciob s-au urcat mai mulţi băieţi care se avântară cu el cât putură de sus. Alţii se urcară chiar pe prăjina roşie, adică pe nas, săriră pe ea şi de pe ea jos, iar unul dintre băieţi începu să-şi încrusteze numele cu un briceag chiar pe nasul cel roşu!

Spiriduşul simţea dureri îngrozitoare şi voia să-şi aducă nasul înapoi, dar nu mai putea nici măcar să-l mişte din loc, aşa de greu se făcuse din cauza cetei de copii care-l călăreau şi se ţineau de el.

Când simţi însă tăieturile briceagului, spiriduşul se opinti cât putu, scutură nasul, aruncând droaia de băieţi de pe el, şi-l scutură cât fu în stare de repede.

La vederea celor întâmplate, spiriduşul cu nasul albastru, care urmărea de câteva zile să vadă de ce e în stare potrivnicul lui cu nasul roşu, izbucni în hohote de râs.

Lăcrimând de durere, spiriduşul cu nasul roşu spuse:

— Aşa îmi trebuie! Am fost gelos şi invidios pe tine. Nu merit altceva! De acum nu-mi voi mai trimite niciodată nasul în câmpiile îndepărtate de dincolo de munţi, numai din ambiţia de a face, cu orice preţ, pe grozavul.

Zâna şi pământeanul

poveste japoneză

într-un sat din Japonia trăia odată un tânăr voinic şi chipeş, cum nu se mai văzuse până atunci prin părţile locului. Era cel mai harnic dintre tinerii satului. La lucratul pământului sau la tăiatul lemnelor în pădure era neîntrecut. Pe ce punea mâna, făcea repede şi bine.

într-o zi, înainte de revărsatul zorilor, plecă la munte împreună cu alţi săteni pentru a doborî copacii şi a-i stivui în grămezi. Harnic cum era, termină treaba mai repede decât de obicei şi se duse la râu să facă baie. Hotărî să meargă cât mai în susul râului, acolo unde nu mai fusese niciodată. Merse cât merse şi dădu de un lac mare, unde numai puţini oameni ai satului ajunseseră doar din întâmplare. Se apropie de mal şi fu surprins să vadă mai multe fete scăldându-se în lac. Fiecare dintre ele era de o frumuseţe deosebită, aşa cum tânărul nu mai văzuse niciodată. încântat că le
vede, se ascunse după un copac gros de pe malul lacului. Privi cu atenţie înjur şi descoperi mai multe rochii argintii şi uşoare ca pana, agăţate de crengile copacilor

Luă una din acele rochii şi se ascunse cu ea undeva, ceva mai departe de mal, aşteptând ca fetele să iasă din lac.

Curând ele ieşiră din apă, îşi puseră rochiile şi dispărură tară urmă. Una, însă, negăsind-o pe a ei, se aşezâ la rădăcina unui brad înalt, după un tufiş, şi începu să plângă. Tânărul, care urmărise totul de la distanţă, văzu cum frumoasa fată se îneacă în lacrimi. Veni la ea şi o întrebă:

— Ce s-a întâmplat? De ce plângi?

— Eu sunt o zână, îi spuse ea, continuând să plângă. în timp ce făceam baie, mi-a dispărut rochia. Fără ea nu mă mai pot întoarce la surorile mele, sus, deasupra norilor, în împărăţia zânelor! îi explică fata printre sughiţuri.

— Ce păcat! zise atunci tânărul, cu glas compătimitor. Dacă nu te mai poţi întoarce la ele, acolo sus, deasupra norilor, atunci mărită-te cu mine! Te învoieşti?

Fata, la început, îl refuză. El însă insistă cu blândeţe şi, în cele din urmă, o convinse să îl ia de bărbat. O

duse acasă şi făcură o nuntă la care veni tot satul. Timpul trecu repede. Trăiră în înţelegere şi zâna născu un băieţel frumos ca ea şi ca tatăl lui. Când împlini trei ani, mama încercă, într-o după-amiază, ca de obicei, să-l culce. îl urcă pe salteaua de pe tatami (rogojină), se întinse lângă el şi începu să-i spună o poveste cu zâne şi Feţi-Frumoşi. Cum stătea ea cu ochii pironiţi pe pereţi, văzu un pachet de hârtie ascuns între grinzile de lemn ale tavanului. Curioasă să vadă ce e în el, se ridică de pe saltea, luă pachetul, îl deschise, şi găsi rochia pe care o pierduse cu ani în urmă, când făcuse baie în lac. îşi dădu seama imediat că soţul ei era cel care-i luase rochia şi-o ascunsese. O cuprinse îndată un sentiment de mânie împotriva lui şi, de cum văzu rochia din nou în mâinile ei, căzu într-o adâncă nostalgie. I se întâmplă ceea ce nu i se întâmplase niciodată de când se măritase cu pământeanul; îşi reaminti de locurile de deasupra norilor, unde se născuse şi copilărise. întrucât soţul ei era plecat de acasă, îşi puse rochia de zână şi se pregăti să plece deasupra norilor, împreună cu copilul. Dar chiar atunci soţul ei se întoarse acasă.

— Unde pleci? o întrebă el, nebănuind ce se întâmplase în lipsa lui.

— Deşi te iubesc, răspunse ea, trebuie să mă duc acolo, de unde am venit, pentru că mi-am găsit rochia. Dacă îmi vei simţi lipsa, te rog să-ţi faci o sută de sandale de papură, să le încalţi pe rând şi să vii, cu ajutorul lor, sus, la mine.

După ce-i spuse toate astea, se urcă pe un nor, cu copilul în braţe şi dispăru fără urmă în văzduh. Rămas singur, copleşit de durerea despărţirii, soţul se apucă să facă, zi şi noapte, sandale de papură. Dar să faci o sută de sandale, nu era lucru uşor. Avea nevoie de mult timp. Când ajunse la nouăzeci şi nouă, îşi pierdu răbdarea. Chiar în acel moment se coborî un nor întunecat să-l ducă sus, la zâne. Se urcă bucuros pe el, şi începu să se ridice. Când ajunse aproape de cer, norul îl opri la o mică distanţă de intrarea în împărăţia zânelor, deoarece soţul nu mai avusese răbdare să facă şi ultima pereche de sandale pentru a completa cifra de o sută, aşa cum îl sfătuise soţia. Zâna, soţia lui, văzându-l aşa de aproape de ea, îl privi surprinsă, i se făcu milă de el, îi întinse o prăjină şi-l trase sus.

Cu toate că reuşi să ajungă în acest fel în cer, părinţii zânei nu-l plăcură şi-l puseră la încercări multe şi grele. într-o zi îi cerură să care apă cu un coş de nuiele. Zâna îl ajută, punându-i în coş o hârtie muiată în ulei şi aşa putu să aducă apă. în altă zi îi cerură să semene seminţe de mei pe câmp. Dar când se întoarse acasă, îi cerură să adune toate seminţele şi să le aducă înapoi. Zâna îl ajută din nou. Trimise pe ogoare mulţi porumbei, care strânseră seminţele şi aşa el putu să le aducă înapoi, până la ultimul bob.

Aşteptând ultima încercare la care urma să fie pus, omul făcu o greşeală de neiertat. într-o zi călduroasă, chinuit de sete, tăie un pepene. în cer însă era interzisă tăierea pepenilor, întrucât exista pericolul formării unui torent de apă care putea provoca inundaţii. încălcând această regulă, cum tăie pepenele, şuvoaie de apă inundară cerul. Fiind pământean, fu luat de ape şi dus departe de soţia lui.

Aceste inundaţii formară Fluviul Ceresc sau Calea Lactee, pe care o puteţi vedea pe cer în serile senine de toamnă. Se spune că tânărul cel harnic, soţul zânei, a devenit steaua Altair, iar ea s-a transformat în steaua Vega. Şi acum cele două stele plâng una de dorul celeilalte, separate de Calea Lactee.

Căpcăunul şi cocoşul

poveste japoneză

Demult, în insula cea mare[330] a Japoniei, exista un munte atât de înalt, încât părea că atinge cerul, în vârful lui, unde se putea ajunge foarte greu, din cauza prăpăstiilor foarte adânci şi a pereţilor foarte abrupţi ai stâncilor, locuia un căpcăun fioros şi puternic. El avea pielea albastră, un corn mare în frunte şi făcea tot timpul numai rele celor din jur.

La poalele muntelui se aflau câteva aşezări în care trăiau oameni; ei cultivau pământul şi creşteau animale.

Într-o dimineaţă, gospodarii dintr-o astfel de aşezare ieşiră, ca de obicei, la câmp să lucreze şi găsiră toate zarzavaturile din grădini rupte şi culcate la pământ. Era clar că, peste noapte, cineva le smulsese şi le călcase în picioare de nu mai rămăsese nimic bun din ele. Uimiţi şi supăraţi, oamenii priviră mai atent răzoarele şi găsiră urmele paşilor căpcăunului. Deci el era cel care le distrusese grădinile de zarzavaturi, ceea ce-i înfurie şi mai mult. Se săturaseră cu toţii de faptele lui urâte. Cu cât priveau zarzavaturile, făcute una cu pământul, cu atât mai tare se mâniau pe căpcăun şi le creştea ura împotriva acestuia. Supăraţi din cale-afară, îşi îndreptară privirile spre vârful muntelui şi strigară:

— Oooo!... Căpcăun mârşav, ce eşti! De ce nu încetezi, o dată pentru totdeauna, cu faptele tale nesăbuite? Până când crezi tu, spurcăciune, că o să mai răbdăm fărădelegile tale?

Căpcăunul însă îi privi satisfăcut din vârful muntelui şi le răspunse, în batjocură, cu o voce care înfioră văzduhul:

— Nu vă voi lăsa în pace decât atunci când îmi veţi da câte un om pentru cina mea zilnică. Altfel, râse el de se zguduiră munţii, am să vă „vizitez” din ce în ce mai des.

Auzind ce le cerea căpcăunul cel crud, gospodarii se făcură negri de mânie, îşi agitară uneltele către munte şi unul dintre ei strigă cât putu el de tare:

— Cine te crezi tu, dihanie spurcată, să mănânci în fiecare zi câte un om? Cum îndrăzneşti să ne ameninţi cu atâta obrăznicie?

— Sunt cel mai mare căpcăun dintre toţi căpcăunii din lumea asta! răspunse el. Asta să ştiţi că sunt! Nu există ceva ce n-aş putea face, dacă vreau! Ha, ha, ha!

Vocea căpcăunului răsună puternic printre munţi, făcând chiar şi copacii să se zbuciume.

— Ei bine, strigă un alt ţăran, ia să vedem, eşti tu aşa de grozav pe cât te lauzi? Pentru a dovedi că poţi orice, construieşte, într-o singură noapte, o scară de piatră cu o mie de trepte, de aici, din câmpie, până sus la tine, în vârful muntelui. Dacă poţi face asta, înseamnă că, într-adevăr, eşti în stare de orice, iar noi va trebui să-ţi îndeplinim toate dorinţele.

— O voi face chiar în noaptea asta! strigă căpcăunul, plin de îngâmfare. Dacă nu voi termina cele o mie de trepte înainte de primul cântat al cocoşului, vă promit că plec de aici şi nu vă mai necăjesc niciodată.

Vicleanul căpcăun se gândise deja la un şiretlic. Imediat ce se întunecă, se strecură în gospodăriile ţăranilor şi puse câte o glugă mică de paie pe capul fiecărui cocoş, pentru ca aceştia să nu mai poată vedea când răsare soarele şi să cânte ca de obicei. Când îmbrobodi cu paie ultimul cocoş, îşi zise: „Acum pot să construiesc liniştit cele o mie de trepte”.

Şi începu să lucreze din greu şi cu sârg.

330 Honshu

Urcă şi coborî muntele, cărând piatră, de nenumărate ori. Munci mult şi, când soarele începu să se ivească la răsărit, avea deja nouă sute nouăzeci şi nouă de trepte, gata construite.

Căpcăunul zâmbi în sinea lui, gândindu-se că niciun cocoş nu va putea cânta şi el va avea destul timp să coboare să ia piatră pentru a face şi ultima treaptă.

Pe munte însă mai locuia o zână bună, care privise totul şi văzuse cum neobrăzatul căpcăun îi înşela pe ţărani, acoperind cu glugi de paie capetele cocoşilor ca ei să nu ştie când răsare soarele şi să cânte. Aşa că, în timp ce căpcăunul cobora în câmpie să ia piatră pentru ultima treaptă, zâna cea bună se duse repede în sat şi luă o glugă de pe capul unui cocoş. Acesta văzu soarele ridicându-se şi...

— Cucuriguuuu!... Cucuriguuuu!...

El îi trezi pe ceilalţi cocoşi, care şi începură cu toţi să cânte. Căpcăunul fu surprins şi speriat când auzi cântatul cocoşilor. Oamenii care se treziseră de mult şi urmăreau acum să vadă ce face căpcăunul, dușmanul lor de moarte, îl văzură cărând piatră tocmai când cântau cocoşii.

— Am pierdut! îşi zise căpcăunul supărat. Şi nu mai aveam decât o piatră de pus. Acum, am pierdut şi gata! Trebuie să-mi ţin cuvântul. N-am reuşit să termin, cu toate şiretlicurile mele. Aşadar, chiar şi eu trebuie să-mi ţin cuvântul dat.

Aşa că îşi mângâie cu tristeţe cornul din frunte şi plecă departe de locul acela, în inima munţilor.

Nimeni nu l-a mai văzut niciodată pe căpcăunul cel groaznic. Ţăranii au trăit la poalele muntelui fericiţi că, prin înţelepciunea lor, îl făcuseră pe căpcăun să construiască acea scară mare, apoi îl izgoniseră şi scăpaseră de el pentru totdeauna. Ei au terminat, în scurt timp, scara părăsită de căpcăun şi, foarte des, urcau pe ea, mai ales în serile de vară, pentru a se bucura de aerul curat şi de priveliştea minunată ce li se înfăţişa din vârful muntelui.

Scobitorile buclucaşe

poveste japoneză

A fost odată o prinţesă care avea un obicei foarte prost. Se scula noaptea din somn şi-şi curăţa dinţii cu scobitori. A-ţi curăţa dinţii cu scobitori nu este un lucru rău, numai că prinţesa, după ce şi-i curăţa, în loc să arunce scobitorile unde trebuia, le înfigea între paiele rogojinii care acoperea podeaua camerei sale şi pe care se afla salteaua unde dormea. Nu era deloc sănătos şi, tot făcând aşa în fiecare seară, găurile din rogojină au fost curând umplute cu scobitori folosite.

într-o noapte, mica prinţesă fu trezită de zgomotele unei lupte aprige. Auzi voci de luptători şi sunete de săbii. Speriată, se ridică şi aprinse lampa de lângă salteaua pe care dormea. Se uită mai bine şi fu aşa mirată de ce văzu, că nu-i veni să creadă ochilor. Chiar lângă plapuma ei erau mulţi luptători mititei. Unii se duelau cu săbiile, alţii cântau şi cu toţii făceau un zgomot teribil. Prinţesa se gândi că visează şi se ciupi de faţă şi de mâini să se convingă că nu doarme. Descoperi că într- adevăr nu dormea. Era trează, iar micuţii luptători se aflau încă acolo şi făceau un mare tărăboi. Din cauza gălăgiei lor nu putu să doarmă toată noaptea şi, când reuşi să aţipească, se trezi speriată de liniştea care se lăsă dintr-o dată. înţelese atunci că micii luptători plecaseră.

A doua zi, prinţesa se simţea obosită şi înfricoşată. îi era însă ruşine să-i spună tatălui ei ce se întâmplase, de teamă că n-ar fi crezut-o. Se întâmplă acelaşi lucru şi în nopţile următoare. Micuţii luptători făceau un tărăboi aşa de mare, că prinţesa nu putea să doarmă aproape deloc, noapte de noapte şi, de la o zi la alta, devenea tot mai palidă. Curând o ajunse o oboseală mare şi se îmbolnăvi rău de tot.

Tatăl său o întrebă ce i se întâmplase şi, până la urmă, află totul. N-o crezu şi de aceea se hotărî să se convingă cu propriii săi ochi. Când se lăsă noaptea, îi spuse prinţesei să se culce în camera lui şi el se duse să vegheze în camera ei. Rămase treaz toată noaptea şi până apariţia micilor luptători. Dar aceştia nu veniră. Aşteptând, observă multe scobitori pe rogojină. Se uită cu atenţie la ele şi, în sfârşit, descoperi ce se întâmplase.

în ziua următoare chemă pe prinţesă şi-i arătă una din aceste scobitori. Laturile ei erau crestate şi tăiate. Semnele erau aşa de micuţe, încât prinţesa abia putea să le vadă. îl întrebă pe tatăl ei ce-ar putea însemna aceste semne. Tatăl îi spuse că micii samurai veneau în camera ei deoarece lăsase scobitorile pe jos, pe rogojină. Ei nu aveau săbii, dar şi le doreau foarte mult. O scobitoare era cea mai bună sabie pentru un micuţ luptător. Acesta era şi motivul pentru care ei veneau, noapte de noapte, şi se luptau în dormitorul ei.

— Noaptea trecută, îi spuse tatăl, n-au mai venit, pentru că eram eu acolo cu o sabie adevărată şi le-a fost frică.

Spunând aceasta, se uită încruntat la fiica lui şi o întrebă:

— De ce sunt aşa de multe scobitori folosite în camera ta?

Prinţesei îi fu tare ruşine să recunoască în faţa tatălui că are un obicei aşa de prost, dar, în cele din urmă, mărturisi că ea folosise scobitorile şi le înfipsese între firele rogojinii, pentru că îi era prea lene să se scoale şi să le arunce acolo unde trebuie.

îi mai spuse că-i pare rău de ceea ce a făcut şi-i promise că nu va mai fi niciodată aşa leneşă. Culese apoi toate scobitorile şi le aruncă afară.

în noaptea aceea micuţii samurai nu mai veniră, pentru că nu mai existau scobitorile pentru a se lupta cu ele. Şi n-au mai venit niciodată.

După această întâmplare neplăcută, prinţesa se făcu foarte ordonată şi tatăl ei fu foarte mulţumit de ea. N-a uitat însă niciodată pe micii luptători şi, chiar dacă prinţesa mai folosea scobitori, fiţi siguri că avea cea mai mare grijă să le arunce la locul lor.

Pinul lipicios

poveste japoneză

Trăia odată, cu mulţi, mulţi ani în urmă, un om pe cât de sărac, pe atât de bun la suflet. Cu toate că era tăietor de lemne, el nu rupea niciodată ramurile verzi ale copacilor pentru a face focul cu ele. Aduna numai vreascuri uscate, căzute la pământ, tocmai pentru că ştia ce s-ar fi putut întâmpla dacă ar fi rupt o creangă verde. Seva, adică sângele copacului, ar fi picurat fără întrerupere până ce bietul copac ar fi murit. Pentru că nu voia să facă niciun rău copacilor, care pentru el erau ca şi vii, ca oamenii, nu le rupea crengile niciodată şi pentru nimic în lume.

într-o zi, în timp ce căuta vreascuri uscate pe sub un copac înalt, tăietorul de lemne auzi o voce suspinând.

— Lipicioasă, lipicioasă este seva mea, pentru că ramurile mele sunt frânte...

Tăietorul de lemne se uită cu atenţie la copac. Era un pin şi-şi dădu seama că cineva îi frânsese trei ramuri, iar seva lui curgea, cum curg lacrimile din ochii unui copil ce plânge îndurerat. Cu îndemânare, omul le îndreptă, spunând:

— Oooo, gingaşe rămurele! Vă voi înfăşură îndată, şi seva se va opri.

Rupse o bucată din haina de pe el şi bandajă rămurelele pinului. Nici nu termină bine de înfăşurat şi, din copac, începură să cadă bani de aur şi de argint. Şi căzură atât de mulţi că aproape îl acoperiră pe tăietorul de lemne, uluit de tot ce se întâmplă. Când se dezmetici, se uită la copac şi-i zâmbi în semn de mulţumire, după care luă banii şi-i duse acasă. Abia aici îşi dădu seama că era o sumă foarte mare şi că devenise dintr-o dată foarte bogat datorită pinului, despre care toată lumea, în Japonia, ştie că este simbolul prosperităţii. Cum se gândea el la toate astea, privind grămada de bani de aur, cineva apăru la fereastră. Se uită mai atent şi desluşi figura unui tăietor de lemne, care nu era nici mai arătos decât el şi nici mai bun la suflet. Era cel care frânsese ramurile pinului. Când văzu banii, întrebă:

— Unde ai găsit atâţia bani? Sunt foarte frumoşi şi strălucitori!

Tăietorul de lemne cel bun ridică banii în sus, în aşa fel ca omul de la fereastră să-i vadă mai bine. Erau în formă ovală, cum se făceau pe atunci banii în Japonia, şi umpluse cu ei cinci coşuri. îi spuse apoi omului care se uita zăpăcit prin fereastră:

— I-am luat din pinul acela înalt. Din cel de colo! arătă el spre copac.

— Hm! se miră tăietorul de lemne ce! rău şi alergă îndată spre pinul cel bătrân.

Cum ajunse, pinul îi spuse:

— Lipicioasă, lipicioasă este seva mea! Atinge-mă şi vei avea un şuvoi din ea!

— Oooo! E tocmai ce voiam eu, spuse omul cel rău, un torent de aur şi argint.

Se ridică pe vârful picioarelor şi rupse o creangă. Deodată, în loc de aur şi argint, pinul dezlănţui un şuvoi de sevă lipicioasă, care-l acoperi din creştet până-n tălpi. îi curse seva pe cap, pe mâini, pe picioare şi, cum era aşa de lipicioasă, omul cel rău nu se mai putu mişca. Strigă cât putu după ajutor, dar nu-l auzi nimeni. Rămase aşa împietrit în răşina pinului patru zile, câte una pentru fiecare rămurică pe care o frânsese. După aceea seva se înmuie şi omul cel rău cu greu se mai putu târî până acasă.

De-atunci el n-a mai rupt niciodată crengi dintr-un copac verde.

Unde-i capătul lumii?

poveste japoneză

Se zice că odată, demult, păsării karebinga[71] i s-a năzărit să zboare până la capătul lumii ridicat în văzduh de pe insula ei de baştină, Tanegaşima, şi s-a avântat în zbor iute ca săgeata peste marea cea mare.

A zburat karebinga şapte zile şi şapte nopţi în şir, iar în cea de-a opta zi a văzut un arbore înalt, cu o singură creangă. Arborele părea că creaşcă chiar din adâncurile mării. A coborât karebinga pe creanga aceea, s-a odihnit, apoi a pornit iarăşi la drum.

A zburat ea alte şapte zile şi şapte nopţi peste întinsurile mării şi nu mică i-a fost mirarea văzând alt copac, aidoma cu cel dintâi. Tocmai poposise pe creangă, strângându-şi aripile ostenite, când din adâncurile mării se auzi un glas:

— Hei, cine s-a cocoţat acolo?

Aripile păsării fremătară de spaimă:

— Sunt eu, pasărea karebinga. Dar tu cine eşti?

— He-he-he-he! Eu sunt homarul cel mare.

... Crezuse, sărmana vietate, că s-a aşezat pe o creangă, şi când colo stătea pe mustaţa unui homar uriaş. O trecură fiorii.

— Ho-ho-ho-ho! râse homarul, asta-i marea cea mare, aici e casa mea. Dar tu încotro ai pornit?

— Vreau să ajung la capătul lumii.

La aceste cuvinte homarul îşi arcui spinarea şi izbucni într-un râs nestăvilit:

— He-he-he! Hi-hi-hi! Ho-ho-ho! Mai bine lasă-te păgubaşă, nesăbuito! Ţi-au trebuit şapte zile şi şapte nopţi ca să zbori de pe o mustaţă a mea pe cealaltă. Şi tocmai tu vrei să ajungi la capătul lumii? Ha-ha-ha-ha!

Pasărea karebinga rămase cu ciocul căscat de uimire! Apoi, umilită şi întristată", părăsi gândul de-a mai ajunge la capătul lumii şi porni înapoi spre insula Tanegaşima.

Homarul însă, după ce o speriase atât de straşnic, se bucură, zicându-şi în sine: Eu şi numai eu sunt vrednic să ajung până la capătul lumii".

Şi pomi fără zăbavă la dram. Sărea cu mare hărnicie şi fiecare săritură îl apropia de ţintă cu o mie de ri[72]. Merse el astfel şapte zile şi şapte nopţi. în ziua a opta se simţea grozav de ostenit. Dar iată că, spre norocul lui, zări în mijlocul mării gura unei peşteri uriaşe. Intră homarul în peşteră, se odihni bine, apoi purcese iarăşi la dram, voiniceşte: la fiecare săritură lăsa în urmă o mie de ri.

După alte şapte zile şi şapte nopţi, dădu peste altă peşteră, asemănătoare cu cea dintâi. Bucuros, se vârî înăuntru şi, trudit cum era, pe nesimţite îl fură somnul. Deodată se auzi de undeva un glas gros care-l făcu să tresară de spaimă:

— Cine-oi mai fi şi tu, netrebnicule? Cum ai cutezat să intri în nara mea dreaptă? Răspunde, dacă nu vrei să te ucid!

Homarul răspunse cu mustăţile dârdâind:

— Sunt homarul cel mare. Dar tu cine zici că eşti?

— O-ho-ho-ho! Eu sunt calcanul. Dar încotro ai pornit-o!

— Vreau să ajung la capătul lumii.

Peştera vie se zgudui ca de cutremur:

— Ha-ha-ha-ha! Ce gând nesăbuit! Vezi bine că ţi-au trebuit şapte zile şi şapte nopţi să înoţi de la nara mea stângă la cea dreaptă. Ascultă-mi sfatul, prichindelule, şi fă calea întoarsă.

Homarul bolborosi ceva neînţeles şi, suflând nori de spumă, porni cu mare grabă îndărăt.

---

71 pasărea măiastră

72 unitate de măsură japoneză; este egală cu 3,924 metri

După ce homarul se mistui în depărtări, calcanul se gândi: „Sunt cea mai mare şi mai puternică făptură. Pentru mine totul e cu putinţă. Cine-i mai vrednic ca mine să ajungă la capătul lumii?”

Şi pomi la dram fără să mai piardă vremea. înotă fără răgaz şapte zile şi şapte nopţi. în ziua a opta îi apăru sub el fundul mării şi se ivi din ape un ţărm alb de nisip moale şi întins ca-n palmă. Se odihni calcanul acolo, apoi se avântă iarăşi la dram. După ce înotă alte şapte zile şi şapte nopţi, dădu de un alt ţărm, la fel cu celălalt. Istovit, calcanul se întinse pe ţărmul moale şi albicios şi aţipi numaidecât. Deodată răsună un glas atât de puternic, încât marea se învolbură ca de furtună:

— Hei, tu, nepoftitule, cum ai îndrăznit să te sui pe spinarea mea?

Calcanul începu să tremure şi strigă înspăimântat:

— Eu sunt calcanul. Dar tu cine eşti?

— Eu sunt caracatiţa. Ce vânt te-aduce pe-aici? întrebă caracatiţa pe un ton batjocoritor, şi deodată îl învălui pe calcan într-un nor negru.

— Am pornit spre capătul lumii.

— Ha-ha-ha-ha, ce nerozie? Cum a putut să-ţi treacă prin minte una ca asta? Pluteşti de şapte zile şi şapte nopţi într-una şi tot n-ai trecut de spinarea mea. Mai bine părăseşte gândul ăsta prostesc, până nu e prea târziu.

Calcanul de mare nu răspunse nimic. Se întoarse cu coada spre caracatiţă şi pomi înapo i, spre casă.

Ochii şerpoaicei

poveste japoneză

Zice-se că trăia în vechime un tăietor de lemne pe nume Nihaci.

Odată, coborând el de pe munte, cum tocmai trecea printr-o poiană, zări ceva negru încolăcit în jurul unui copac şi care se mişca de parcă era o vietate.

Nihaci nu era fricos din fire, dar simţi că îl trec fiorii. Se opri şi, uitându-se mai bine, rămase încremenit. O femeie necunoscută era legată de tulpina copacului cu o funie neagră. Tăietorul de lemne se apropie cu băgare de seamă, dar îl cuprinse şi mai tare spaima: nu cu o frânghie era legată femeia de trunchi, ci chiar cu cosiţele ei lungi şi negre ca pana corbului. Ţinea ochii închişi, de parcă şi-ar fi pierdut simţirea. Nihaci se înduioşă, învingându-şi sfiala şi teama, desfăcu nodurile părului. Femeia căzu la pământ, dar după ce răsuflă adânc îşi deschise ochii. Era tânără şi nespus de frumoasă...

— Ce ţi s-a întâmplat? Cine te-a năpăstuit atât de rău? o întrebă Nihaci.

Râuri de lacrimi porniră să curgă din ochii femeii. Şi zadarnic o descusu tăietorul de lemne cu blândeţe, căci ea nu scotea o vorbă, ci doar suspina întruna, cu fruntea plecată.

Flăcăul zăbovi cât zăbovi lângă dânsa, iar în cele din urmă, plin de nedumerire, voi să-şi caute de drum.

Deodată, femeia se ridică şi strigă după el:

— Opreşte-te! Aşteaptă puţin!

Nihaci întoarse capul, iar femeia continuă cu glas rugător:

— Nu mă lăsa singură în codru! îngăduie să vin cu tine...

Nihaci nu izbutise să afle cine era femeia aceea, nici de unde se ivise, dar cum ai putea oare să părăseşti o fiinţă în restrişte? O luă cu sine şi-i dădu adăpost în bordei.

Trăi femeia în coliba tăietorului de lemne o săptămână, două, dar niciodată nu aduse vorba despre ce i s-a întâmplat. Şi apoi, Nihaci nici n-o mai iscodea: înţelesese şi el că la mijloc trebuie să fie o taină.

După o vreme însă, flăcăul îşi luă inima-n dinţi şi-i zise:

— Ce-ar fi să te măriţi cu mine? îţi voi purta de grijă întreaga viaţă, cu dragoste şi credinţă.

— îţi sunt recunoscătoare că ţi-ai oprit privirea asupra unei biete făpturi ca mine, răspunse străina. Primesc să fiu soţia ta, dar mai întâi fagăduieşte-mi că nu mă vei întreba nimic.

— Ce-a fost a fost, răspunse Nihaci. Pentru mine nu are nicio însemnătate. Nu te voi ispiti nicicând cu întrebări fără rost.

Nihaci o luă de nevastă şi duseră un trai fericit. După un răstimp, tânără soţie îl vesti că sub inimă are un prunc. Iar când îi veni sorocul să nască, îi spuse bărbatului:

— Ridică în jurul casei o îngrăditură înaltă. Dar vezi să nu care cumva să te uiţi înăuntru când voi

ieşi eu în cale cu copilul în braţe.

Nihaci făcu întocmai: împrejmui coliba cu un gard înalt şi rămase afară să aştepte, după se poruncise. Aşteptă el o zi, două, trei, dar iată că începu să-l cuprindă îngrijorarea. Nu-şi afla locul şi pace. „O fi născut cu bine? se întreba. O mai fi trăind oare sărmana mea nevastă? Dar pruncul?"

Până la urmă nu-l mai rabdă inima, sfredeli în gard o găurică şi se uită... Dar abia aruncă o privire, că i se tăiară picioarele de frică şi simţi că e gata, gata să leşine. în colibă era o şerpoaică uriaşă, care înfăşurase în inelele ei un prunc. Printr-o sforţare dincolo de puterile lui Nihaci îşi veni în fire şi se îndepărtă buimac. Rătăci astfel multă vreme în neştire, căinând...

— înseamnă că nevastă-mea nu e femeie, ci şerpoaică. Dar dacă m-am însurat cu ea, nu mai am ce face. Pesemne că aşa mi-a fost scris... Vai mie! De ce n-am ascultat-o? De ce am privit, ca să-mi pierd liniştea pentru totdeauna?

Peste şapte zile, nevasta, cu ochii scăldaţi în lacrimi, ieşi din casă purtând în braţe un fecior de toată frumuseţea.

— Doar te rugasem, vai, cât te rugasem, să nu te uiţi! Neascultarea ta ne-a adus nenorocirea şi, iată, va trebui să-ţi dezvălui taina... Află că zeul munţilor s-a mâniat atât aprig pe mine, încât m-a blestemat să mă schimb într-un şarpe uricios. îmi era totuşi îngăduit să iau când şi când chip omenesc. Iar dacă aş fi întâlnit un prieten credincios, care să mă îndrăgească şi care niciodată nu ţi- ar fi încălcat cuvântul dat, aş fi rămas pururea cu înfăţişare omenească. Dar tu n-ai ştiut să-ţi ţii promisiunea. De-acum sunt osândită să rămân şerpoaică, pentru totdeauna. Rămâi cu bine, Nihaci! Eu voi trebui să vieţuiesc pe fundul lacului acela de munte. Ai grijă de copilul nostru, veghează-l şi ocroteşte-l!

Nihaci văzu cu uimire şi groază cum femeia se schimbă până la jumătate în şarpe: în loc picioare îi crescuse o coadă solzoasă şi încolăcită. Omul luă copilul în braţe şi îngână:

— Mă părăseşti, fie... Dar cum o să cresc eu singur un copil de ţâţă? Cu ce-o să-l hrănesc?

— De câte ori va începe să plângă, dă-i asta. O să-i înlocuiască laptele meu.

Spunând aceasta, femeia îşi scoase ochiul stâng şi-l puse în palma bărbatului, apoi se fa nevăzută. în locul ei rămase şerpoaica. Şi cu singuru-i ochi, şerpoaica se uită lung la mâhnitul Nihaci, ca spre a-şi lua rămas bun şi, încet, porni să se târască înspre lacul de munte.

Tăietorul de lemne îşi botează fiul Botaro şi îl îngriji cum se pricepu şi el mai bine. Când începea pruncul să plângă, îi ducea la gură ochiul fostei sale neveste. Se vede treaba că ochiul acela păstra în el întreaga căldură şi duioşie a sânului de mamă, căci copilul îndată se liniştea fericit. Dar iată că ochiul începu să scadă, se făcu tot mai mic, iar în cele din urmă se topi cu totul. Micul Botaro începu să plângă amarnic.

Taică-său căuta şi îi dădea ba una, ba alta zadarnic. Zbuciumul acesta îl istovi cu totul pe Nihaci. îşi legă copilul în spate şi porni să caute lacul de munte. Rătăci multă vreme prin păduri şi stâncării, până când, deodată, înaintea lui, într-o vale întunecată, zări apa albastră a lacului. Se apropie de ţărm şi strigă:

— Unde eşti oare, mamă a micului Botaro? Răspunde, arată-te! Am venit cu feciorul tău!

Apa se învolbură şi din adâncuri se ivi un şarpe uriaş, cu un singur ochi. Nihaci grăi:

— Copilul nostru e flămând şi nu mai conteneşte cu plânsul. De când ai plecat, s-a hrănit numai cu ochiul tău. Dar ochiul a secătuit, şi mi-e teamă să nu piară de foame. îndură-te de el, dă-i şi ochiul celălalt.

— Bine, am să i-l dau şi pe celălalt, răspunse cu mare tristeţe şerpoaica. Dar voi rămân oarbă şi n-am să mai pot deosebi zorile de asfinţit. De aceea, rogu-te, pune un clopot a ici, pe malul lacului, şi sună-l în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară. Astfel o să ştiu că s-a ivit o nouă zi, ori că a coborât întunericul.

îşi scoase de sub pleoapă ochiul drept şi i-l dete lui Botaro, care scâncea întruna. Ap oi spuse:

— Ai grijă de copilul nostru, bărbate. Tare mi-e greu să mă despart de voi, dar n-am încotro, mă apasă blestemul necruţător. Voi purta însă de grijă şi mai departe odorului nostru.

Atunci, din orbitele goale i se prelinseră două lacrimi de sânge, apoi trupul ei uriaş pieri în străfunduri. Copilul duse lacom la gură ochiul mamei, liniştindu-se ca prin minune.

Nihaci ceru de la templul vecin un clopot mare, îl atârnă de o creangă lângă lacul din munţi şi începu să-l sune în fiecare dimineaţă şi în fiecare seară.

în felul acesta, şerpoaica ştia că a răsărit soarele, ori că s-a lăsat iarăşi noaptea pe pământ.

Când isprăvi şi cel de-al doilea ochi, Botaro crescuse mare de-acum, era atât de zdravăn şi de puternic, încât toţi se minunau.

Odată, pe când împlinise zece ani şi se juca voios cu copiii din sat, în mintea lui încolţi un gând stăruitor,

care nu-i mai dădu pace: „Fiecare dintre băieţii aceştia are o mamă. E de ce nu am?”

începu să-l descoase pe Nihaci, care, înduplecându-se în cele din urmă, îi povesti totul.

Băiatul îşi spuse în sine cu hotărâre: „Chiar dacă mama mea e o şerpoaică fioroasă, tot vreau să o văd, fiindcă ea este cea care mi-a dat viaţă”.

A doua zi în zori, Botaro ieşi tiptil din casă şi porni către lacul de munte.

Se opri la ţărm şi strigă din răsputeri:

— Mamă, mamă, arată-te! Sunt eu, Botaro, fiul tău!

Apa se învolbură şi din adâncuri se arătă marea şerpoaică oarbă. Mai întâi, băiatul se sperie şi dădu să o ia la fugă. Dar deodată îşi aminti că, din dragoste pentru el, maică-sa şi-a jertfit lumina ochilor. Se întoarse grabnic şi, luând şerpoaica de gât, începu să plângă şi să şoptească:

— Mamă, măicuţa mea scumpă...

Lacrimile copilului se prelinseră peste orbitele goale ale şerpoaicei şi în aceeaşi clipă ea îşi recapătă vederea, schimbându-se deodată în femeia care fusese odinioară.

— Botaro, Botaro, n-ai şovăit, nu ţi-a fost frică să vii singur în adâncul codrului şi să mă strângi la piept! Nu te-ai temut de înfăţişarea mea hâdă... Iată, blestemul zeului munţilor şi-a pierdut puterea asupră-mi şi mi-am redobândit pentru totdeauna chipul omenesc.

Cu aceste vorbe, mama îşi îmbrăţişă strâns feciorul şi porniră veseli spre casă. Din ziua aceea trăiră tustrei fericiţi şi rămaseră împreună toată viaţa.

Povestea gândacilor aurii

poveste japoneză

Demult, demult de tot, trăia la poalele muntelui Hikozan un om sărman, pe nume Tokubei. Toată viaţa muncise Tokubei plin de hărnicie, dar iată că acum spre bătrâneţe îl doborî o boală nemiloasă. Din ziua aceea sărăcia se cuibărise şi mai amarnic în coliba lui. O singură întrebare îşi punea în fiecare zi:. „Muri-voi oare astăzi, de foame, sau am să mă mai chinuiesc aşa până mâine?” Omul era văduv. De pe urma răposatei neveste îi rămăseseră doi copii: un băiat şi o fată. într-o zi îi chemă la căpătâiul său şi le spuse cu lacrimi în ochi:

— Dragii mei, iertaţi-mă că nu mai sunt în stare să vă agonisesc hrana zilnică. Vedeţi şi cum zac aici, sleit de puteri...

— Nu-ţi mai face inimă rea, iubite tată, îi răspunse fiul, pe nume Ghenkici. Nu te mai gândi la noi. Singurul lucru care ne mâhneşte e că nu-ţi putem cumpăra leacuri, să te tămăduim mai degrabă. Am răbda bucuroşi orice, numai să te vedem iarăşi sănătos. Apoi adaogă după câteva clipe de gândire: Chiar astăzi am să mă duc la unchiul Gonza şi o să-l rog să ne împrumute nişte bani. Cu banii aceştia tu te vei face bine, iar surioara Yuki nu va mai scânci de foame.

— Vai, fiule, zise omul cu tristeţe, ai uitat oare că acest Gonza e un zgârcit tară pereche? Mi-e frate într-adevăr, dar are un suflet de câine. Când biată maică-ta era pe moarte, Gonza n-a vrut măcar să vină s-o vadă. Iar acum, deşi ştie bine că sunt bolnav pe patul morţii, nici nu s sinchiseşte. Nu, nu bani vei căpăta de la el, ci doar cuvinte de ocară. Pentru un bănuţ de aramă, Gonza ar fi gata să se spânzure.

— Dar nici aşa nu putem sta, aşteptând moartea!

— Ce alta putem face, bietul meu copil?

— Las' pe mine, tată.

Şi zicând acestea, Ghenkici ieşi grăbit din casă. Afară ploua cu găleata. Nici el nu ştia prea bine încotro s-o apuce. în faţa tatălui se arătase încrezător şi hotărât, dar acum îşi simţea inima plină de nelinişte. Pe nesimţite, paşii îl purtară până-n pragul casei lui Gonza. Poate că, tot unchiul se va milostivi de noi, îşi zise. Doar n-o fi având inima atât de împietrită.” însă toate se întâmplară după cum prevăzuse tatăl.

Posomorâtul Gonza nici nu voi să-l asculte până la capăt:

— Şi de ce-ai venit tocmai la mine? Nu am bani pentru calici ca voi. Hai, şterge-o!

— Unchiule, pentru datoria aceasta îţi voi munci zi şi noapte, cât socoteşti dumneata. Nu înţelegi că tata e pe moarte?

— Unii mor, alţii trăiesc. Eu nu pot schimba ursita. Hai, pleacă mai repede din casa mea. Ah, netrebnicule, ia te uită cum mi-ai murdărit tatami[73]-ul cu încălţările tale! Afară!

Sărmanul Ghenkici ieşi eu capul plecat. Cu ochii aburiţi de ceaţa durerii şi deznădejdi i, rătăci multă vreme în neştire. Se dezmetici în mijlocul unei păduri. Nu-şi dădea seama unde me se află. De pe crengile brazilor şi criptomerilor[74] cădeau picături grele, ca şi cum întreaga fire ar fi plâns de mila lui. Deodată auzi un glas blajin care-l striga:

— Opreşte-te, Ghenkici! încotro?

— Cine mă strigă? întrebă surprins băiatul.

în mijlocul cărării se ivi ca din pământ un bătrân înalt, cu barba căruntă. în mână avea gheta[75] de lemn, prăpădite şi murdare.

— De ce plângi? îl iscodi moşneagul.

— Fiindcă am mare nevoie de bani şi nu găsesc nicăieri.

— Şi ce vrei să faci cu banii?

— Să cumpăr leacuri şi câţiva pumni de orez.

— Pentru tine ai nevoie de toate acestea sau pentru altcineva?

— Dacă mi-ar fi trebuit mie, n-ai fi văzut vreo lacrimă în ochii mei, moşule. Dar tata e bolnav şi lipsit de puteri, iar surioara mea rabdă de foame.

— Dacă-i aşa, atunci primeşte în dar încălţările acestea, zise bătrânul, întinzându-i sandalele de lemn.

— Ce să fac cu ele? întrebă copilul dezamăgit.

— Sandalele îţi vor aduce banii de care ai nevoie. încalţă-le numai şi vei vedea. La fiecare pas o să vezi cum răsar galbenii de sub tălpile lor. însă fii cu luare-aminte: dacă vreodată te vei lăsa ispitit de lăcomie şi vei râvni aurul numai pentru tine, ţi se va întâmpla o mare nenorocire. Să nu uiţi asta! Iar acum grăbeşte-te să ajungi la tatăl tău şi la sora ta!

Zicând acestea, unchiaşul se făcu nevăzut. „Te pomeneşti că mi s-a năzărit", îşi spuse Ghenkici uitându-se buimac pe cărare. Dar sandalele din mâna lui mărturiseau că bătrânul nu fusese o nălucire.

Porni spre casă plin de nerăbdare, iar de îndată ce intră în colibă îşi puse sandalele în picioare făcând câţiva paşi. Sub tălpile lui banii de aur luceau ca nişte stele...

Cu banii aceştia, Ghenkici cumpără leacuri şi mâncare din belşug. Tatăl se tămădui în curând iar surioara Yuki nu mai plânse niciodată de foame. Trăiau tustrei fericiţi, cu înţeleaptă cumpătare.

Vestea despre încălţările vrăjite se răspândi însă iute în tot ţinutul. Unul după altul oamenii veneau la uşa lui Ghenkici să-i ceară împrumut sandalele de lemn. Şi tuturor băiatul le punea aceeaşi întrebare:

— Ai nevoie de banii aceştia pentru tine însuţi sau pentru altcineva?

Numai după ce se încredinţa că omul nu e lacom de avuţie şi că vrea doar să aline suferinţa altora, îi dădea

---

73 casele japoneze (inclusiv unele apartamente din marile blocuri) sunt pardosite cu o rogojină (groasă de circa 7 cm), confecţionată din paie de orez; această rogojină se numeşte tatami. Pe tatami, direct, se aşază saltele obişnuite pe care dorm japonezii

74 arbore peren, din familia coniferelor, originar din extremul-orient

75 sandale cu talpa de lemn

încălţările jinduite.

Dar într-o zi iată că auziră în prag un glas mieros:

— Acasă eşti, frăţioare? Sunt eu, Gonza, am venit să văd cum o mai duci. O, dragul meu nepot, ce mare şi voinic te-ai făcut! După cum văd, tare bine vă mai merge. Iar eu, ca prostul, îmi făceam griji din cauza voastră. Cum te simţi, iubite frate? Zdravăn, în putere?... Păzeşte-ţi sănătatea, că-i mai de preţ ca aurul.

Tokubei îl privi lung:

— Ce vânt te-aduce pe la noi, frate Gonza?

— Păi cum, nu era firesc să mă îngrijoreze soarta, fratelui meu bolnav?

Gonza vorbea cu Tokubei, dar nici nu-se uita la dânsul; privirile lui lacome rămâneau nedezlipite de sandalele fermecate. Tokubei clătină din cap cu amărăciune:

— înţeleg eu prea bine de ce-ai venit. Nu grija faţă de mine te-a îndemnat să-mi păşeşti pragul, ci ispitirea aurului. Hain suflet mai ai! Vezi-ţi de drum, Gonza.

— He, he, he, râse zgârcitul, tu uiţi pesemne, iubite frate, că sandalele nici nu sunt ale tale, ci ale fiului tău Ghenkici. Ţie nu ţi-am cerut nimic. Apoi, întorcându-se către băiat: Bunul, dragul meu Ghenkici, orice s-ar spune, eu sunt singurul tău unchi, împrumută-mi sandalele numai pentru o singură noapte.

— Pentru o singură noapte, unchiule? Eu ţi le-aş da bucuros, dar...

— Lasă, Ghenkici. Nu-l mai întreba nimic, dă-i sandalele, porunci Tokubei.

Nici nu sfârşise bine vorba tatăl băiatului, că Gonza înşfacă sandalele de pe tokonoma[76] şi o luă la fugă spre casă de-i sfărâiau călcâiele. Ghenkici rămase câtăva vreme pe gânduri, apoi zise:

— Mă tem să nu i se întâmple ceva rău unchiului Gonza. Doar ştii şi tu, tată, ce-a spus moşneagul din pădure: „Asupra celui ce va încălţa sandalele mânat de lăcomie, se va abate o mare nenorocire". Alerg după el!

Ghenkici porni în goană către casa lui Gonza. Păşi plin de nelinişte pragul şi, ce să-i văzură ochii? în mijlocul odăii se înălţa o movilă de galbeni, pretutindeni erau risipiţi galbeni, iar printre ei mişuna cu iuţeală un gândac, un gândăcel mic de tot, sclipitor ca aurul. Era tot ce mai rămăsese din

---

76 în casele japoneze, o firidă în perete, un fel de altar al familiei, în care era plasată imaginea lui Buda, împreună cu un aranjament floral, o pictură şi tămâie zindă. înaintea tokonomei erau invocaţi zeii. Tot aici se păstrează şi obiectele de preţ

lacomul Gonza.
De atunci s-au ivit pe lume gândacii aurii.

Feciorașul melc

poveste japoneză

Trăia odată un bogătaș în cămările căruia se adunaseră avuții fără seamăn. Jur împrejurul lui lanurile de orez se întindeau până departe, la poalele munților. Bogătașul putea să-și îngăduie tot ce- i poftea inima.

Pe moșia lui trăia un țăran mai sărac decât un cerșetor. Din hornul colibei lui aproape niciodată nu se vedea ieșind fumul. Din zori până seara țăranul lucra împreună cu nevasta lui ogorul stăpânului, dar tot nu izbutea să scape de sărăcie.

Dar ceea ce îl întrista mai mult era că, deși trecuseră amândoi de jumătatea vieții, nu avuseseră parte de copii. Se întorcea țăranul cu nevasta lui în bordeiul pustiu și oftau amândoi:

— Ehei, dacă ni s-ar naște un copil, fie cât de mic, măcar cât o broscuță, măcar cât un melc, cât un melcușor...

într-o zi, nevasta țăranului se duse să plivească buruienile din câmpul de orez. Cum stătea ea astfel cu picioarele în apă, plivind buruienile, se rugă din adâncul sufletului:

— Rogu-te, zeu al apelor de pe lanurile de orez, dăruiește-mi un copil, măcar cât melcușorul ăla de colo...

Deodată simți o durere puternică în pântece. Parcă ar fi înjunghiat-o cineva cu cuțitul. Răbdă ea cât rabdă, însă durerea se făcea tot mai amarnică. Se întoarse acasă.

Țăranul se sperie, încercă toate leacurile pe care cunoștea el, dar nu ajutară la nimic. Ar fi chemat un vraci, dar n-aveau nicio lețcaie în casă. Ce era să facă? Omul își pierdu capul. Din fericire, se nimerise să aibă drept vecină o moașă. Moașa veni, văzu bolnava și a zis:

— Păi nu vezi că e gata să nască?

Cei doi se bucurară nespus. Aprinseră iute focul în fața tokonomei și începură să-l roage pe zeul apelor ca odrasla lor să vină cu bine pe lume. în scurt timp, soția născu feciorașul dorit: un melcușor cât unghia...

Țăranul se întristă mai întâi, dar apoi își zise:

— Copilul a venit pe lume în urma rugăminților noastre către zeul apelor. Mare, mic, e feciorașul nostru drag!

Umplură cu apă o ceașcă, puseră melcul înăuntru și așezară ceașca pe tokonoma.

Trecură astfel douăzeci de ani.

Feciorașul-melc nu crescuse deloc și nu rostise măcar o vorbă. Dar de mâncat, mânca la fel de mult ca un om în toată firea.

într-o zi, țăranul trebuia să-i ducă stăpânului dijma cuvenită. Puse, așadar, sacii grei orez pe spinarea cailor și oftă cu amărăciune:

— Ce-i drept, zeul apelor ne-a ascultat rugăciunea și ne-a trimis feciorașul râvnit. O, cât ne-am mai bucurat! Numai că feciorașul ăsta e un biet melc. Ce folos avem de la un asemenea copil? Toată viața am muncit din greu, fără să-mi cruț puterile, iar acum, la bătrânețe, sunt nevoit să agonisesc tot de unul singur hrana familiei...

Deodată, de undeva se auzi un glas:

— Nu te întrista, tăicuță, astăzi mă voi duce eu în locul tău la stăpân cu sacii de orez.

Țăranul se uită împrejur, dar nu văzu pe nimeni, întrebă mirat și speriat:

— Cine vorbește cu mine?

— Eu sunt, tăicuță! M-ai hrănit atâta vreme și iaca, a venit sorocul să-ți mai port și e grijă, să ies și eu în lume. Astăzi voi duce eu în locul tău dijma stăpânului.

— Prea bine. Dar cum ai să mâi tu caii, fiule?

— Nu te îngriji de asta, tăicuță. Tu așează-mă sus, pe sacii cu orez, și ai să vezi. Calu-n frunte va merge ascultător, după îndemnul meu, iar pe urmele lui vor merge și ceilalți doi răspunse fecioraşul-melc.

Tare se mai minună bătrânul! Vreme de douăzeci de ani fiul lui nu scosese nicio vorbă, iar acum grăia limpede și răspicat, ba, colac peste pupăză, voia să se ducă singur cu dijma la stăpân.

„Hm, își zise țăranul în sine. Cel care-mi vorbește e doar feciorul meu, trimis de zeul apelor. Dacă m-aș împotrivi, aș săvârși un păcat."

Încarcă el sacii cu orez pe samarele celor trei cai, apoi luă ceașca de pe tokonoma, în care trăia fecioraşul-melc. Și o așeză cu grijă pe spinarea unuia dintre cai, între sacii cu orez.

Fecioraşul strigă:

— Rămas bun, tată și mamă!

Apoi începu să mâne caii cu strășnicie, de parcă toată viața lui numai asta făcuse:

— Hii! Hii! Haide, căluților, zoriți la drum!

Caii porniră ageri la drum, iar fecioraşul-melc îi îndemna întruna, cât îl ținea gura. Țăranul se despărți de fecior cu inima strânsă și neliniștită. Rămase multă vreme în poartă, uitându-se urma lui.

Fecioraşul-melc își vedea liniștit de drum. De cum ajungea la câte-un pod sau la câte-un stăvilar, striga din răsputeri, de parcă ar fi fost un surugiu de poștă:

— Hii! Hiii!

Apoi începu să cânte vesel vechiul cântec al surugiilor. Glasul îi era limpede și înalt.

Caii mergeau în pas cu cântecul, sunându-și clopoțeii.

Drumeții care-i ieșeau în cale și țăranii care se nimeriseră să lucreze pe câmp se minuna grozav auzind un glas atât de frumos și de limpede, dar fără să vadă pe nimeni. „Ăștia sunt caii moșului, își ziceau. Mârțoagele astea nu-și au pereche de prăpădite ce sunt. Dar cine le mână oare, cine cântă atât de frumos? Multe minuni mai sunt pe lume!"

Tatăl se uită după fecioraş până nu-l mai văzu, apoi fugi în casă. Se închină la tokonoma cu nevasta, rugându-se fierbinte:

— Ascultă-ne, zeu al apelor de pe câmpurile de orez! Până astăzi nici n-am știut ce fecior minunat ne-ai trimis și nu l-am prețuit cum se cuvenea. Ne rugăm din toată inima să-l ocrotești în drumurile lui.

Iar fecioraşul-melc își vedea de drum, mânând caii cu hărnicie.

În curând ajunse la poarta bogătașului. Slugile îi ieșiră înainte, deschizând poarta. Dar o deschiseră, mai să nu-și creadă ochilor: gloabele stăteau cu samarele în spinare, dar pe lângă ele nu se afla nimeni. Deodată, din spinarea unui cal răsună un glas de parcă ar fi vorbit chiar sacul cu orez:

— Hei, slujitorilor! Am adus dijma cuvenită stăpânului. Ajutați-mă să dau jos sacii de pe cai.

— Dar cine vorbește acolo? Că noi nu vedem pe nimeni!

Se uitară ei cu luare-aminte și între saci zăriră un melcușor. Acesta le grăi cu glas o menesc:

— După cum vedeți, nu-s prea voinic și nu pot să dau sacii jos. Faceți voi treaba asta. Iar pe mine puneți-mă ușurel pe cerdac. Dar băgați de seamă să nu mă scăpați ori să nu mă striviți!

Slugile se speriară și-l strigară pe bogătaș:

— Stăpâne, ieși degrabă să vezi minunea! Un melcușor care vorbește cu glas omenesc! Ți-a adus dijma...

La strigătele lor ieși însuși boierul. Se încredință îndată că nu minteau. După el, ieșiră și alții, minunându-se care mai de care.

La porunca melcușorului, slugile dădură sacii jos de pe cai, îi hrăniră, îi adăpară, apoi puseră orezul în hambar. Pe melc îl poftiră în casă cu mare cinste și-i puseră dinainte felurite bucate, pe o măsuță[77].

---

77 mâncarea este servită uneori pe măsuțe joase, denumite O-zen. Aceste măsuțe se așază în fața fiecărui oaspete

Feciorașul-melc se urcă îndată pe marginea măsuței. Nimeni nu-l vedea cum mânca. Beţişoarele[78] rămaseră nemişcate toată vremea, dar castroanele se goliră cât ai clipi. Se uitară: niciun bob de orez! Strachina cu ciorbă era şi ea goală. Dispăruse şi peştele!

în cele din urmă, feciorașul-melc spuse:

— Mulţumesc din inimă, cinstite gazde, pentru bucatele gustoase. Acum, tare-aş mai bea un ceai!

Bogătaşul auzise el mai de mult că ţăranul şi nevasta lui au un fecioraş-melc, dăruit de zeul apelor. Dar oamenii spuneau că de când a venit pe lume, melcuşorul n-a scos o vorbă şi nu-i bun de nicio treabă: zace în ceaşca lui cu apă de pe tokonoma. Dar se vede că nu er a tocmai aşa. Iată, feciorașul-melc venise la ei în ospeţie, grăia cu glas omenesc, ba încă se pricepea să şi lucreze.

„în casa mea ar trebui să fie locul unei asemenea comori! gândi bogătaşul. Cum aş face să-l aduc aici la mine, pentru totdeauna?"

Apoi spuse cu voce blândă, mieroasă:

— Preacinstite melc, familiile noastre se cunosc de mult şi au fost prietene totdeauna. Eu cred că n-ar strica să devenim neamuri. Am două fete. La-o de nevastă pe c ea care-ţi va plăcea mai mult!

Auzind aceasta, feciorașul-melc întrebă plin de bucurie:

— Vorbeşti serios, stăpâne, sau vrei doar să glumeşti cu mine?

— Vorbesc serios. Dacă vrei, chiar şi-acum ţi-o dau de soţie pe una dintre fiicele mele, îşi întări bogătaşul vorbele.

în vremea aceasta, tatăl şi mama melcuşorului nu-şi mai aflau locul de atâta îngrijorare.

— Mult mai întârzie feciorașul nostru! Nu i s-o fi întâmplat oare ceva rău? N-o fi păţit ce pe drum?

Deodată, la poartă se auziră clopoţeii cailor.

Feciorașul-melc se întorsese acasă vesel nevoie-mare. Pe una dintre mârţoage călărea el, iar pe celelalte două le mâna cu voioşie. Mama aşternu masa cu grabă mare. în timpul cinei, feciorașul începu să le povestească:

— Stăpânul îmi dă de nevastă pe una dintre fetele lui...

Părinţii strigară:

— Una ca asta nu-i cu putinţă!

Dar pe urmă chibzuiră că feciorul lor nu-i un fitecine. E un flăcău năzdrăvan! Cu un astfel de fecior totul se poate.

— Prea bine, spuseră, o să trimitem o peţitoare la casa stăpânului. Atunci vom afla dacă a vorbit serios.

O trimiseră ca peţitoare chiar pe mătuşa feciorașului-melc. Bogătaşul era hotărât să-şi ţină promisiunea. Le chemă la el pe amândouă fetele şi le întrebă:

— Care dintre voi vrea să-l ia de bărbat pe feciorașul-melc?

Cea mai mare bătu furioasă din picior:

— Nu cumva mă crezi smintită? Sunt oare cea mai prăpădită fată din lume, să iau de bărbat o lighioană scârboasă? O jivină de apă? Să ştiu de bine că mor şi nu-l iau!

---

78 japonezii servesc toate felurile de mâncare cu două beţişoare, numite haşi – hashi (inclusiv supa: ei sorb partea lichidă, iar bucăţile de came sau de zarzavat le „pescuiesc" cu aceste beţişoare); servirea mesei cu aceste beţigaşe presupune o anumită dexteritate, uşor de obţinut cu timpul

Cea mică glăsui însă blajină şi voioasă:

— Nu te întrista, tăicuţă. Dacă ai apucat să făgăduieşti că-i vei da melcului drept soaţă una dintre noi, primesc să fiu eu aceea.

Şi aşa rămase. Peţitoarea se întoarse la ţăran cu vestea cea bună.

Curând, slugile aduseră averea nurorii, încărcată pe şapte cai. Pe şapte târgi aduseră o mulţime de sipete şi lucruri de prin casă. Cum în sărmanul bordei nu era loc pentru atâtea bogăţii, tatăl fetei trebui să zidească o cămară unde puseră zestrea.

în casa ţăranului nu se aflau decât pereţii goi. Nu avură nici măcar pe cine să cheme la nuntă. Pe mireasă o întâmpinară socrul cu soacra şi mătuşa peţitoare. Iar drept oaspeţi veni doar o vecină bătrână.

Părinţii se încredinţară că au dobândit o noră frumoasă şi iubitoare.

Mult se mai bucurară de norocul care dăduse peste fecioraşul melc. Nora începu să-i slujească pe bătrâni ca o fiică devotată.

Dădea ajutor şi în gospodărie şi la câmp, astfel că de-atunci încolo bătrânii începură s-o ducă mai bine.

După obicei, la scurtă vreme după nuntă, tânăra nevastă trebui să meargă în ospeţie la templu. Aleseră pentru asta cea de-a opta zi a lunii iepurelui[79], când se sărbătorea ziua lui Buda vindecătorul, ocrotitorul acelui sat. Florile de vişin abia se iviseră pe ram, când ia la că sosi şi ziua hotărâtă.

Dorind să se bucure din plin de sărbătoare, tânăra nevastă se scoase din ladă cel mai de preţ chimonou[80] – şi se făcu atât de frumoasă, încât nicio zână nu s putea asemui cu ea. Sfârşind găteala, îi spuse bărbatului-melc:

— Vino şi tu cu mine, căci vreau să împărţim toate bucuriile!

— Bine, o să vin. Astăzi e o zi frumoasă. Toată iama am stat pe-acasă, aşa încât o să-mi plăcere să mai văd lumea, să mă mai dezmorţesc oleacă.

Tânăra nevastă vârî grijulie melcul după obi[81]-ul ei de sărbătoare şi porni la dram. Tot m ea aşa, vorbea întruna cu bărbatul, iar cei cu care se întâlnea pe dram se uitau lung la ea:

— O fată atât de frumoasă şi ia te uită cum mai vorbeşte şi mai râde singură! Pesemne că şi-a pierdut minţile, sărmana.

Tânăra ajunse la porţile sfinte ale templului lui Buda vindecătorul. Atunci melcul îi spuse:

— Dincolo de aceste porţi nu-mi este îngăduit să trec. Tu intră în templu, iar eu te voi aştepta aici, la marginea lanului de orez.

— Fie cum spui, însă fii cu luare-aminte să nu te înhaţe vreun corb. Eu mă voi întoarce repede, spuse tânăra soţie şi porni să urce dealul către pagodă.

Se închină ea acolo, apoi se grăbi să se întoarcă. Dar când colo, ia-l pe bărbăţelul-melc de nu-i! Speriată, tânăra nevastă începu să-l caute încolo şi-ncoace, dar nu-l află nicăieri.

„Nu l-a înşfăcat vreun corb flămând? Nu cumva i-o fi spart căsuţa cu ciocul lui puternic? se- ntrebă ea neliniştită. Sau poate că a căzut în apa câmpului cu orez... Acolo sunt melci câtă frunză şi iarbă! Cum o să-l mai găsesc oare?"

Intră în apă până la genunchi şi începu să scoată unul după altul melcii care mişunau pe-acolo şi privea cu băgare de seamă, dar niciunul dintre ei nu era bărbăţelul cel drag. Arunca unul şi scotea altul. Căuta întruna,

---

79 a patra lună din an – corespunde aproximativ lunii mai

80 denumire generică pentru îmbrăcăminte (în limba japoneză: kiru= a îmbrăca; ono = lucru). Această îmbrăcăminte tradiţională japoneză – costum naţional – este purtată atât la ţară, bineînţeles, cât şi la oraş

81 una din piesele de bază ale îmbrăcămintei japoneze un fel de cingătoare care se înfăşoară în jurul mijlocului, peste chimono

cântând cu mâhnire:

„Melc, melc, melcuşor,
Bărbăţelul meu iubit,
Mi te caut fără spor,
Spune-mi unde ai pierit?
Poate corbul cel flămând Te-a găsit, te-a înşfăcat Şi cu pliscul scociorând,
Casa mică ţi-a crăpat.

Faţa îi era stropită de noroi, mânecile şi poalele chimonoului i se udaseră de tot, dar ea căuta întruna prin apă.

Curând se lăsă noaptea. Oamenii se întorceau pe la casele lor. Se uitau cu tristeţe la tânăra femeie, căinând-o din adâncul inimii:

— Mare nenorocire! O făptură atât de frumoasă şi cu minţile rătăcite...

Soţia căută multă vreme, dar zadarnic. „Acum se gândi ea, totul s-a sfârşit! Dragul meu melcuşor nu mai e în viaţă. Ce-mi rămâne de făcut? Am să mă arunc în bulboana cea mai adâncă şi o să mă omor." în timp ce se pregătea să se arunce în apă, cineva îi strigă:

— Opreşte-te! Ce vrei să faci?

Se uită soţia şi văzu înaintea ei un flăcău frumos, cu o pălărie largă, trasă pe ochi. La buze avea un fluier. Tânăra îi povesti tot ce i se întâmplase.

— Vreau să-mi pun capăt zilelor, spuse ea plângând. La ce bun să mai trăiesc, dacă l-am pierdut pe scumpul meu soţior melcuşor?

— Dacă-i aşa, răspunse tânărul, n-ai de ce să fii întristată. Eu sunt cel pe care-l cauţi!

Mai întâi, soţia nu voi să-i dea crezare.

— Nu-i de mirare că nu mă recunoşti, spuse flăcăul. Zeul apelor din lanul de orez m-a dăruit părinţilor mei în chip de melc. Astăzi însă, datorită credinţei şi iubirii tale, am devenit fiinţă omenească.

Tinerii porniră spre casă. Bărbatul îşi sorbea din ochi nevasta. Iar ei îi mersese la inimă flăcăul cel frumos!

Bătrânii se bucurară nespus. Niciun basm, nicio poveste din vechime nu pomenea despre vreo fericire atât de mare...

Fecioraşul-melc le arătă totdeauna părinţilor o grijă iubitoare şi o cinstire aleasă, iar e mătuşa peţitoare o dădu de nevastă unui văduv dintr-o familie înstărită. N-o uită nici pe vecina bătrână, care fusese poftită la nuntă. Pe toţi îi dărui cu câte ceva, tuturor le împărţi câte cava.

Casa privighetorilor

poveste japoneză

Demult, demult, de tot, trăia lângă o pădure un tăietor de lemne tare sărac. în fiecare zi colinda pădurea şi dobora copaci, agonisindu-şi traiul cu trudă.

Odată, veni la sălaşul lui din codru o fată necunoscută. Avea faţa albă şi se ferea de soare cu o umbrelă mare. Tăietorul de lemne se uită la ea cu răsuflarea oprită. „Cum de se află pe lume asemenea frumuseţe? îşi zise. Ehei, dacă una ca asta s-ar învoi să-mi fie nevastă..."

— îngăduie să mă odihnesc în coliba ta, îl rugă fata.

— Cât îţi poftеşte inima! Intră...

începură să grăiască amândoi. Fata îl întrebă:

— N-ai vrea să mă iei de nevastă? îmi place înfăţişarea ta. Am o casă mare şi frumoasă, hai la mine.

— Bine-ar fi... Eu sunt mezinul familiei şi nu moştenesc nimic de la tata. Iar pământ avem o fâşie cât fruntea de pisică.

— Atunci nu mai sta pe gânduri, vino cu mine. Nu va trebui să mai ai grijă de nimic.

Tăietorul îşi luă cu sine tot avutul – securea şi fierăstrăul – şi porni în urma fetei pe cărarea care se pierdea în adâncul pădurii.

Merseră ei cât merseră, dar de la o vreme pe tăietorul de lemne îl cuprinse osteneala:

— Ei, fată frumoasă, mai e mult până la casa ta?

— Ce să-i faci, nu stau prea aproape. Casa mea se afla după muntele care se zăreşte în spatele munţilor aceia.

Tăietorul nu mai zise nimic şi porni mai departe, după fată.

Trecură de-un munte, de al doilea, de al treilea şi ajunseră la un lac albastru. Chiar pe malul lacului era o casă frumoasă, cu acoperişul înalt şi ţuguiat.

— Iată, am sosit, spuse fata. Intră şi fii binevenit, stăpâne.

Tăietorul de lemne păşi pragul, uitându-se în toate părţile. Odăile casei erau încăpătoare şi împodobite, dar înăuntru niciun suflet de om. Cu toate acestea, ceainicul fierbea pe foc zornăindu-şi capacul, iar în baie se afla gata pregătită cada de lemn cu apă fierbinte. Se scaldă el, iar când sfârşi, ce să vezi, măsuţa cu bucate se şi ivi dinaintea lui! Niciodată nu mâncase tăietorul de lemne un orez atât de alb, niciodată nu băuse un vin atât de gustos.

Se însură cu fata şi trăi cu ea fericit şi fără grijă. Nimic nu-i lipsea, n-avea decât să zică, că toate îi veneau de-a gata. După un timp, li se născu un fecioraş frumos. într-o bună zi nevasta îi spuse:

— De mult nu mi-am mai văzut părinţii. Vreau să mă duc la ei în ospeţie, să le arăt pe nepot şi să le bucur inima. Tu rămâi să păzeşti casa. Iată aici douăsprezece chei, de la douăsprezece cămări. Pe unsprezece poţi să le deschizi şi să intri în ele, dar nu cumva s-o descui pe cea de-a douăsprezecea!

Nu-i dădea întâia dată porunca aceasta. De câte ori plecase -undeva de-acasă, îl oprise cu străşnicie să pătrundă în cea de-a douăsprezecea cămară, în sfârşit, îl îmbrăţişă de rămas bun, îşi luă copilul în spate şi plecă peste munţi.

Greu îi mai trecea vremea tăietorului de lemne, în singurătate... Ieşi în curte şi începu descuie o cămară după alta. Cea dintâi era plină până sus cu orez din soiul cel mai bun. într-a doua se aflau butii pline cu miso[82]. într-a treia, o grămadă de zahăr, într-a patra, se înălţa un munte de bumbac alb. A cincea era plină cu sare. într-a şasea, chiar din prag, te izbeau valurile mării, iar prin apă foiau o mulţime de peşti. „Ia te uită, nici prin cap nu mi-ar fi trecut că aici, în inima munţilor, trăiesc peşti de mare!" se minună tăietorul.

Ei, dar multe bunătăţi se mai aflau şi în celelalte cămări! Şi astfel, tot mirându-se şi săturându-se să privească, omul ajunse la cea de-a douăsprezecea cămară. îşi aduse îndată aminte porunca aspră a soţiei. Dar în cele din urmă cugetă: „Doar nu e nimeni acasă, să mă vadă". Şi începu să caute cheia celei de-a douăsprezecea cămări. Una se dovedea prea mare, alta prea mică... în cele din urmă, lacătul se deschise. Tăietorul crăpă uşa cu sfială. Privi înăuntru dar nu văzu nimic, cămara era goală.

„Ce-o mai fi şi asta? îşi zise. De ce era nevoie să stea încuiată uşa unei cămări pustii?" Dar când se uită mai bine, văzu că încăperea era despărţită în două. Drept la mijloc se afla un perete, care avea o ferestruică mică, bine oblonită. „Fie ce-o fi, am să mă uit!" îşi făcu el curaj. Deschise ocheţul, iar când privi, ce-i fu dat să vadă?

în fundul cămării se întindea o livadă de pruni înfloriţi. Afară era toamnă târzie, iar acolo poposise primăvara. Copăceii arătau întocmai ca nişte nouri rozalii. De pe o creangă pe alta zburau o mulţime de privighetori, scoţând triluri măiestre.

Tăietorul de lemne asculta fermecat... Dar deodată, privighetorile amuţiră. Apoi, ca şi când s-ar fi speriat de ceva, se ridicară în zbor şi întreg stolul pieri. Iar prunii se ofiliră pe dată, scuturându-şi florile. în cămară pătrunsese frigul toamnei. Iarba îngălbeni, pomii uscaţi începură să foşnească trist...

Tăietorul de lemne se sperie şi fugind afară, zăvorî iute uşa cămării. Ridică ochii şi o văzu pe tânăra-i soţie, care venea pe cărare plângând amarnic.

— Ce-ai făcut, nesăbuitule? se tângui ea. O, cât te-am rugat să nu deschizi cămara aceea! Dar acum totul s-a sfârşit. Află că eu nu sunt făptură omenească, ci privighetoare. într-o primăvară am cântat pe ramura copacului de lângă sălaşul tău şi mi-ai căzut drag... Dacă nu deschideai această uşă, ai fi trăit alături de mine în veac, fără a cunoaşte truda, nici bătrâneţea sau boala. Dar tu n-ai vrut să-mi asculţi povaţa. Va trebui să ne despărţim pentru totdeauna, căci în cămara aceea venea ades zeul munţilor, să asculte glasul

---

82 un fel de pastă pregătită dintr-un amestec de orez, şi fasole, mazare sau soia. Misosiru = supă de miso

privighetorilor, iar tu l-ai mâniat straşnic. Rămâi cu bine!

Cât ai clipi, soţia se prefăcu într-o privighetoare, îşi puse copilul călare pe săgeata cozii şi, piuind jalnic, se mistui în depărtări.

Tăietorul de lemne se trezi parcă dintr-un somn adânc. Stătea chiar lângă bordeiul lui, iar în mâini ţinea fierăstrăul şi securea.

Căciula „urechi-agere”

poveste japoneză

Se zice că într-un sat trăia un moşneagr Umblând ei odată prin pădure, găsi o căciulă roşcată roasă nevoie-mare, moşul îşi zise: „O fi ea găurită, dar până acuma n-am avut nici măcar una ca asta. O să-mi prindă bine pe asemenea vreme friguroasă.”

Şi zicând acestea, unchiaşul îşi îndesă căciula pe cap. Şi să vezi minunăţie! Până atunci n-auzi în preajmă decât ciripitul şi strigătul păsărilor, iar acum, deodată, întreaga pădure se umpluse de glasuri şi sporovăieli. într-un loc, mama îşi striga copiii. Dincolo, bărbatul se certa cu nevasta. Undeva, tatăl îşi dojenea fiul, iar din altă parte se auzeau şoapte gingaşe de iubire...

De frică, moşul făcu un pas înapoi. O creangă îi dădu căciula jos de pe cap şi deodată glasurile amuţiră. Nu se mai auzea decât foşnetul frunzelor şi ciripitul neînţeles al zburătoarelor.

Moşul ridică de jos căciula, şi-o puse iarăşi pe cap şi din nou auzi vorbele şi şoaptele. Venea de sus, de pe ramuri, şi de jos, de prin tufişuri. îşi scoase căciula: vorbele se prefăcură iarăşi în ciripit şi foşnet. O puse pe cap: auzi iarăşi, limpede, vorbăria din jur.

„Vasăzică, asta-i povestea! se dumiri moşneagul, înseamnă că n-am găsit un lucru obişnuit ci o adevărată comoară, o căciulă «Urechi-agere!» Cine o pune pe cap înţelege graiul tuturor vietăţilor: păsări, fiare, ba chiar şi ierburi şi copaci. Auzisem eu şi înainte despre căciula a năzdrăvană, dar nu credeam că se află pe lume aşa ceva!”

Moşul merse mai departe prin pădure, dar prinzându-l oboseala se aşeză să se odihnească la umbra unui copac şi aţipi, îl trezi curând croncănitul ciorilor.

— Pesemne că m-a luat somnul! tresări bătrânul, înălţă capul şi ce să vadă? Un corb veni, se lăsă pe-o creangă a copacului sub care şedea el. După el în câteva clipe, din cealaltă parte sosi alt corb şi poposi alături de cel dintâi. Moşul îşi puse repede căciula lui roasă şi începu să asculte. Deasupra lui, corbii vorbeau cu glas ciudat, răguşit.

— De mult nu ne-am mai întâlnit noi, frate, spuse unul. Tu pe unde mi-ai umblat?

— Vin de pe ţărmul mării. Pe-acolo a pierit tot peştele, aproape că nu mai aveam ce mânca. De aceea am zburat încoace, răspunse celălalt. Dar tu, pe unde ai hălăduit?

— Eu vin tocmai din Atami. La drept vorbind, nici pe-acolo nu-i grozav de bine. Peste tot, jale şi sărăcie. Mai bine spune-mi tu, ce se mai aude nou prin lume?

— Noutăţi prea mari nu sunt. Dar am să-ţi povestesc ceva care s-a întâmplat pe ţărmul mării.

Cu vreo şase ani în urmă, un bogătaş îşi clădea un hambar. Când a început să-i pună acoperişul tocmai atunci se căţărase pe-acolo un şarpe, pe care, din nebăgare de seamă, l-au ţintuit în cui l-au acoperit cu şindrilă. Şarpele a zăcut acolo şi zace şi astăzi, pe jumătate mort, trecând prin chinuri cumplite. în toţi anii aceştia tovarăşa lui credincioasă i-a adus de mâncare în fiece zi. Mare, nenorocire pe bietele făpturi! în fiinţa lor au strâns an de an tot mai multă ură împotriva oamenilor. Dușmănia neîmblânzită a şerpoaicei, suferinţa şi chinurile târâtoarelor au îmbolnăvit-o pe fiica bogătaşului[83].

Dacă nimănui nu-i va trece prin cap să scoată şindrila şi să slobozească şarpele, fata va muri curând şi va muri şi sărmanul şarpe. De multe ori am zburat peste acoperişul casei şi-am croncănit asta din toate puterile, dar degeaba. Nimeni nu m-a înţeles!

Celălalt corb îi răspunse:

— Ai dreptate, oamenii pricep tare greu. Oricât ai croncăni, lor nu le intră nimic în cap.

Mai vorbiră ei o vreme, apoi zburară care încotro. Auzind toate acestea, moşneagul se gândi: „Ce bine că mi-am pus pe cap căciula fermecată! Trebuie să pornesc cât mai repede spre casa bogătaşului, să-i izbăvesc fata. Dar înainte de asta am să mă îmbrac cât mai ciudat, să creadă că nu sunt om obişnuit.”

Moşul găsi într-o grămadă de gunoaie un stup vechi, de nuiele, aruncat acolo. îl înveli cu o hârtie strălucitoare, apoi şi-l îndesă pe cap. Purtând tichia aceasta ciudată, ajunse la casa bogătaşului şi începu să

---

83 conform credinţei populare japoneze, gândurile rele pot scăpa de forţa unei vrăji, pricinuind ofensatorului o boală gravă, chiar fără ştirea sau dorinţa ofensatului

strige:

— A sosit ghicitorul! A sosit cel mai mare ghicitor!

Bogătaşul şedea mâhnit şi cufundat în gânduri. Auzind strigătele, îl chemă pe unchiaş:

— Hei, vraciule, nu mai sta la poartă! Vino degrabă înăuntru şi ghiceşte-ne.

Moşu intră şi întrebă:

— Despre ce vrei să-ţi ghicesc?

— Fiica mea boleşte de mulţi ani, iar acum e pe cale să-şi dea sfârşitul. Ghiceşte din ce i se trage şi cum aş putea s-o tămăduiesc?

— Duceţi-mă la bolnavă, zise moşul.

Se aşează la căpătâiul fetei şi începu să bolborosească vorbe -neânţelese: „Plici, pleosc, târâtoare, pleosc. Prin munţi se târăşte şerpeşte, Pe douăzeci de ri se lungeşte... Plici, pleosc, târâtoare, pleosc!" bolborosi el astfel, apoi rosti:

— Cu şase ani în urmă aţi clădit un hambar nou şi aţi ţintuit în cuie fără să ştiţi, un şarpe. De la el vi se trage toată nenorocirea.

— Adevăr grăieşti, ghicitorule! strigă bogătaşul cu uimire. Tocmai cu şase ani în urmă am clădit hambarul acela. Pesemne-că atunci s-au întâmplat toate... Trebuie să slobozim şarpele cât mai iute!

Chemară de grabă un dulgher care locuia prin vecini şi-i porunciră să dea şindrila jos. Iar sub şindrilă găsiră şarpele: uscăţiv şi albit cu totul, de parcă-şi lepădase solzii.

— Iată pricina bolii! spuse unchiaşul.

Puseră şarpele într-un coş, cu multă băgare de seamă, îl coborâră de pe acoperiş, îl duse la albia unui pârâu şi începură să-i dea apă şi mâncare. Iar când se înzdrăveni, îi dădură drumul să plece.

Pe de altă parte, copila se tămăduia văzând cu ochii, iar în scurtă vreme fu la fel de sănătoasă şi vioaie ca mai înainte. Nespus de fericit, bogătaşul îi dărui bătrânului o pungă cu trei de rio[344].

Moşul se întoarse acasă, îşi cumpără haine noi, iar după un timp începu să călătorească prin ţară. Pe când poposise la umbra unui copac răsuros, chiar la marginea drumului, văzu venind în zbor doi corbi. Unul venea dinspre apus, celălalt dinspre răsărit. Se aşezară ei pe-o creangă şi începură să grăiască:

— Tare e plicticos să trăieşti mereu într-unul şi acelaşi oraş. Prea puţine noutăţi auzi, zise primul corb. Trebuie să mai zbori şi prin alte ţinuturi.

— Adevărat, răspunse al doilea corb. Dar iată că în oraşul unde vieţuiesc eu s-a întâmplat demult ceva nemaipomenit. Un bogătaş s-a îmbolnăvit rău, iar acum trage să moară. Şi din ce cauză crezi că pătimeşte? Cu vreo şase ani în urmă, s-a apucat să clădească un adaus la casă, o anexa pentru oaspeţi. Ca să cureţe locul pentru ele, a dat poruncă să fie tăiat un arbore bătrân de camfor care creştea acolo. Ciotul copacului a rămas sub streaşină şi apa de ploaie de pe acoperiş se scurge pe el. Rădăcinile lui nu s-au uscat şi cât mai au viaţă în ele dau întruna lăstari noi. Pe măsură ce ele cresc, stăpânul le taie. Sărmanul arbore nici de trăit nu trăieşte, nici de urât nu moare. îi trec prin minte tot felul de gânduri negre, iar din pricina acestor gânduri pe stăpân l-a lovit o boală grea. în fiecare noapte din pădurile munţilor coboară mulţime de copaci să-şi vadă prietenul nefericit. Arborele de camfor li se plânge plin de amărăciune, dar ei nu-l pot ajuta cu nimic. Mai bine l-ar fi lăsat să crească în voie sau să-l fi scos cu totul din rădăcini, să se usuce odată şi să nu se mai chinuiască atât.

Auzind povestea corbului, moşneagul porni către ţinutul depărtat unde se afla casa bogătaşului bolnav. De cum sosi, începu să strige la poartă:

— A venit ghicitorul! Ghicitorul!

Oamenii din casă dădură fuga:

— Vino înăuntru, ghicitorule. Te poftește stăpânul.

Unchiaşul intră, minunându-se de odăile atât de frumoase, cum nu mai văzuse vreodată. După ce

344 veche unitate monetară j aponeză

se sătura de privit, întrebă:

— Ce vreţi să vă ghicesc?

— Stăpânul acestei case boleşte de multă vreme. Am chemat o mulţime de vraci şi descântători, dar toate străduinţele lor s-au arătat fără folos.

— Alungă-ţi neliniştea, le spuse bătrânul cu glas solemn. Eu am să descopăr pricina bolii şi-l voi tămădui într-o clipă. Pentru mine e un lucru nespus de uşor.

Moşul începu apoi să bolborosească descântecul lui: „Plici, pleosc, târâtoare, pleosc! Prin munţi se târăşte şerpeşte zeci de ri se lungeşte... Plici, pleosc, târâtoare, pleosc!"

Apoi spuse:

— Cu şase ani în urmă aţi zidit aici nişte acareturi frumoase, drept adaus la casă.

— O, înţeleptule, de unde ştii ce-am făcut noi acum şase ani? îl întrebară miraţi cei ai casei.

— Darul meu de ghicitor mi-a dezvăluit aceasta. Lăsaţi-mă să înnoptez în odăile acelea, iar mâine veţi afla pricina bolii stăpânului vostru, care se va tămădui pe dată.

îl duseră pe bătrân în odăile cele frumoase. Vraciul le porunci apoi:

— Nu care cumva să intraţi la mine până nu vă chem!

Se făcu noapte, dar moşul nici gând să se culce, îşi puse cuşma pe cap şi începu să asculte. Pe la miezul nopţii ceva foşni sub fereastră şi deodată se auzi un glas:

— Hei, copacule de camfor, răspunde! Cum îţi mai merge cu sănătatea?

Drept răspuns, se auzi o voce stinsă şi tânguitoare, iscată ca de sub pământ:

— Cine vorbeşte acolo? Nu cumva e criptomerul din Muntele criptomerilor? îţi mulţumesc, prietene, că vii la mine în fiecare noapte, să mă cercetezi. Află că un singur gând mă chinuie: cum să fac să mor mai repede. însă moartea nu vrea să vină şi suferinţele mele nu mai iau capăt.

Criptomerul căută să-şi liniştească prietenul:

— Ce vorbe-s astea? Alungă întristarea şi vino-ţi în fire.

Vorbiră ei astfel o vreme, apoi se despărţiră. Dar nu trecu niciun ceas şi iar se auzi un foşnet sub fereastră, iar glasul cuiva întrebă:

— Hei, copacule de camfor, cum îţi mai merge?

— Cine grăieşte cu mine? Nu cumva eşti tu, pinul din Muntele pinilor?

— Da, eu sunt.

— Ai venit atât de departe... îţi mulţumesc, prietene.

— Lasă mulţumirile. Am plecat să mă mai dezmorţesc oleacă şi iată, m-am abătut şi pe la tine: nu mai fi supărat, în curând va veni primăvara şi te vei tămădui, sunt încredinţat de asta. Nu pierde nădejdea.

Din nou se auzi foşnete. Pinul se îndepărtase. Moşul, datorită căciulii sale năzdrăvane auzise toate acestea şi se gândea bucuros: „Ei, de s-ar face ziuă mai repede!"

De cum sosi dimineaţa, bătrânul se duse la bolnav. Se aşezâ la căpătâiul lui şi începu să descântecul:

„Plici, pleosc, târâtoare, pleosc!..."

După aceea povesti ce auzise peste noapte.

— Nenorocirea altuia, iată pricina bolii tale, îi spuse bogătaşului. Căci nu numai arborele de camfor suferă amarnic, ci toţi arborii de pe munţii din preajmă sunt mâhniţi pentru soarta prietenului lor. Trebuie să dezgropăm cât mai repede rădăcina arborelui de camfor. Numai atunci bolnavul se va tămădui.

Scoaseră grabnic din pământ ciotul copacului, îl puseră în grădină cu grijă, ca să nu-i fie rău, îl udară şi îl împodobiră ca pe un adevărat zeu. Stăpânul se înzdrăveni pe dată. Boala fugi tot atât de uşor cum cade frunza uscată din copac.

Neamurile bogătaşului nu mai ştiau cum să-i mulţumească bătrânului.

Acesta primi din nou în dar o pungă cu trei sute de rio şi se întoarse acasă.

De-atunci, moşneagul încetă să se mai prefacă ghicitor, îşi cumpără o livadă frumoasă în care drept recunoştinţă faţă de el, se strămutară cei mai frumoşi arbori din ţinut. înfloreau în toate zilele cu flori nemaivăzute. Şi toate jivinele şi păsările din pădure se împrieteniră cu unchiaşul, fiindcă acesta le înţelegea şi le iubea.

Taro cel de foc

poveste japoneză

Demult, demult de tot, trăia o fată care se numea O-Kiku. Odată, pe când trecea ea pe câmpul din spatele casei, văzu în pământ o groapă mare, adâncă şi întunecoasă. Se miră nespus căci până atunci nu mai văzuse groapa aceea. De unde să se fi ivit oare? O-Kiku se aplecă deasupra gropii şi privi în adâncuri. Dar acolo era beznă şi nu se zărea nimic. Mânată de curiozitate, fata coborî în groapă şi nimeri în împărăţia subpământeană.

Merse O-Kiku, străbătu cale lungă, iar pe marginea drumului văzu crescând flori minunate, cum nu se aflau pe pământ. Merse ea cât mai merse, şi deodată văzu ridicându-se înaintea ei nişte porţi negre. Bătu în poartă: cioc, cioc, cioc şi îi ieşi în întâmpinare un flăcău frumos cu chipul palid şi străveziu. Parcă n-avea nicio picătură de sânge în obraji. Flăcăul o pofti să şeadă.

— Mă numesc Taro cel de Foc, îi spuse el. Iar aceasta este împărăţia Focului. Tatăl meu a fost stăpânul acestei împărăţii, dar el a murit şi din clipa aceea duhurile care sălăşluiesc aici nu-mi mai dau pace. îndur chinuri cumplite, fără seamăn, şi nu ştiu dacă voi scăpa vreodată de ele...

Fetei i se făcu milă de Taro cel de Foc şi rămase cu el. A doua zi dimineaţa, tânărul se pregăti de plecare şi-i porunci:

— Nu cumva să-ţi treacă prin minte să te uiţi încotro mă duc. Aşteaptă-mă în odaia aceasta şi nu ieşi nicăieri de-aici.

Dădu în lături fusuma[84], apoi o trase după el şi se pierdu în odăile casei.

Din camerele cele mai depărtate începu deodată să străbată un zgomot năprasnic, asemănător cu un răcnet de fiare. O-Kiku nu se mai putu împotrivi ispitei şi privi pe furiş. Dar ce-i fu dat să vadă? O ceată de duhuri înfricoşătoare îl dezbrăcaseră pe tânăr până la piele, şi cu o vergea de fier şi-l atârnaseră deasupra unei vetre uriaşe. Tânărul se închircea întruna deasupra flăcărilor, iar când văzu că nu mai are într-însul aproape nicio picătură de viaţă, căpetenia porunci:

— Pentru astăzi, ajunge!

Fata mai-mai să-şi piardă minţile de groază, împinse fusuma la loc şi fugi în odaia ei. A doua zi dimineaţa, Taro îi spuse:

— Din nou voi fi nevoit să-mi petrec ziua în odăile depărtate ale casei. Mi-e teamă că te plictiseşti aici, în singurătate. Plimbă-te, aşadar, prin grădină, vei avea ce să vezi acolo! Iată, ţine aceste treisprezece chei de la treisprezece cămări. Douăsprezece poţi să le deschizi, dar în cea de-a treisprezecea nu cumva să intri. Răposatul meu tată ne-a oprit cu străşnicie s-o deschidem. Eu însumi n-am pătruns niciodată acolo. Ai grijă, să nu-mi încâlci porunca.

Spunând acestea, Taro cel de Foc îi dădu fetei legătura cu chei negre şi pomi din nou spre odăile îndepărtate.

O-Kiku ieşi în grădină cu sufletul îndurerat. Acolo se rânduiau una lângă alta treisprezece cămări de piatră. Fata dori să vadă ce se ascunde în ele. Descuie cu cheia cea dintâi cămară. De cum văzu ce se afla acolo, uită de toate grijile. în cămara aceea tocmai se sărbătorea Anul nou[85]. O mulţime de omuleţi cât

---

84 perete care desparte odăile în casele japonezilor. Este făcut din rame de lemn cu nervuri, lipite cu hârtie pe ambele părţi

85 Anul nou era o dată de tranziţie (sfârşitul lui ianuarie – începutul lui februarie), fiind considerat drept prima zi a primăverii. în această zi, în faţa caselor se pun ramuri de pin şi tulpini de bambus, – simboluri ale longevităţii şi duratei – se organizează jocuri

degetul, îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, împodobeau cu panglici brazii de Anul nou, iar puzderie de fetiţe mărunţele, în chimonouri strălucitoare, îşi aruncau una alteia mingi cu
pene. Era o veselie şi o larmă nemaipomenită.

în ce-a de-a doua cămară era februarie. Prunii înfloreau răspândind o mireasmă ameţitoare. Băieţaşi de-o şchioapă înălţau în vânt zmeie de hârtie.

Dar ce credeţi că se afla în cea de-a treia?! Acolo tocmai întâmpinau sărbătoarea înfloririi piersicilor[86]. Fetiţe, cât degetarul, frumos îmbrăcate şi pline de veselie, îşi legănau în aer păpuşile cât un bob de mazăre.

în cea de-a patra cămară, lumina soarele de aprilie. Pitici cu bărbi cărunte, ţinându-şi nepoţeii de mână, îi duceau solemn către templu, unde se sărbătorea ziua naşterii lui Buda[87].

Dar într-a cincea? O-Kiku abia aştepta să vadă ce e acolo. Era un mai însorit şi călduros. Sub cerul albastru se legănau o mulţime de peşti pestriţi[88], iar o puzderie de prichindei, cântând cu voioşie, aşterneau pe case irişi înfloriţi. în odăile împodobite sărbătoreşte se vedeau sol daţi-jucărie, cât unghia de mari.

în cea de-a şasea cămară, soarele lumina şi mai aprins. La malul unui râu limpede, fete pitice spălau rufele cu mare hărnicie, iar dincolo de râu se întindeau câmpurile de orez. Ţărani şi ţărănci atât de mici, încât i-ai fi putut lua în căuşul palmei, cântau cântece voioşi, printre rândurile şi tulpinţele fragede de orez.

O-Kiku descuie uşa celei de-a şaptea cămări şi văzu un cer limpede, înstelat. Era seara venirii celor două stele[89]. Copii piticilor legau de frunzele bambusului fâşii subţiri de hârtie colorată, purtând inscripţia „Râul celest", şi multe alte podoabe.

Săturându-se de privit, O-Kiku, deschise şi cea de-a opta cămară. Acolo era noaptea lunii pline de toamnă[90]. Prichindeii priveau cu încântare luna luminoasă, iar în faţa lor, pe măsuţe, se aflau tot felul de

---

86 Sărbătoarea înfloririi piersicilor are loc la 3 martie. Este în acelaşi timp sărbătoarea fetelor (Hina-Maţuri). în această zi fetele îşi fac vizite reciproce. Pe răftulete anume amenajate se expun păpuşile (hina), reprezentând dregători şi dame de curte, lupttori şi orchestre de muzicanţi etc

87 ziua de naştere a lui Buda se sărbătoreşte la 8 aprilie

88 la 5 mai, în Japonia, este sărbătoarea băieţilor. Lângă casele în care sunt băieţi mici atârnă în vârful unor prăjini crapi de hârtie. Crapul, înotând contra curentului, este considerat simbol al dârzeniei. Acoperişurile caselor, în scopuri magice, sunt presărate cu irişi înfloriţi şi pelin negm, casa mare este decorată cu steaguri, de care sunt prinse figurine reprezentând luptători

89 Seara întâlnirii celor două stele (Tanabata) – are loc la 7 iulie. Conform unei legende vechi, numai în această seară, o singură dată pe an, se întâlnesc pe cele două maluri ale „râului celest" (Calea Lactee), cele două stele îndrăgostite una de alta: Torcătoarea (Vega) şi Ciobanul (Altair). Coţofenele întind atunci un pod peste „Râul celest", pentru a veni în ajutorai îndrăgostiţilor. La sărbătoarea Tanabata, copiii pictează pe fâşii de hârtie colorată inscripţii şi versuri pe tema sărbătorii. Tuşul cu care scriu îl dizolvă în roua dimineţii. Fâşiile cu inscripţii se leagă de ramuri de bambus, iar în a patra zi aceste ramuri se aruncă în râu

90 noaptea lunii pline de toamnă se serbează în luna august; în Japonia este foarte popular obiceiul privirii lunii

bunătăţi, grămezi de mere şi de pere, nu mai mari decât fragii de pădure. Luna, semănând cu o tavă rotundă, aurită, se uita ţintă din cer la pâinişele de orez.

O-Kiku îşi aruncă ochii în cămara a noua. Acolo totul era roşu şi auriu. Sprijinindu-se în toiege, piticii se plimbau agale prin munţi. Ba se ridicau pe povârnişuri, ba coborau în văile adânci, bucurându-se de frumuseţea arţarilor poleiţi de toamnă.

Veni rândul celei de-a zecea cămări. Acolo era octombrie. Căţăraţi în pomi, piticii scuturau din răsputeri crengile şi o grindină de castane coapte căzdeau pe jos. Era o plăcere să priveşti cum le culeg în coşuri odraslele piticilor.

O-Kiku descuie cămara a unsprezecea. O întâmpină un vânt rece. întreg pământul era acoperit cu dantela gingaşă a celei dintâi brume. Sub streşini atârnau legături de ridichi şi hurma[91] uscate. Ţărani mititei treierau orezul, bucuroşi de recolta bogată.

în cămara a douăsprezecea era împărăţia zăpezii: Oriunde te uitai nu vedeai decât nămeţi. Plini de veselie, copiii se jucau cu bulgări şi făceau oameni de zăpadă.

Şi iată cea din urmă cămară... Fata îşi aminti că Taro cel de Foc o oprise cu străşnicie să deschidă uşa a treisprezecea. Strângea în mâini, şovăind, cheia neagră... îi era oprit să intre, dar ce ar mai fi râvnit să încalce porunca. Să deschidă sau ba? Se apropia pas cu pas de uşă, parcă ar fi atras-o o putere nevăzută.

în cele din urmă, fata vârî cheia în broască şi voi s-o răsucească. Broasca ruginise, dar după ce se strădui o vreme izbuti s-o descuie. Cămara aceasta nu semăna cu celelalte. Nu se aflau înăuntru nici pitici, nici privelişti minunate. Uitându-se cu luare-aminte, văzu aşezat într-o firidă un sipet lăcuit în negru. Curioasă, se apropie şi săltă capacul. în sipet erau două globuri roşii, ca de sticlă, dar moi la pipăit. Ce să fi fost oare?

Nedumerită, O-Kiku luă sipetul sub braţ şi ieşi iute din cămară. Soarele se ridicase sus pe cer. Fetei i se făcu sete. Prin grădină curgea un pârâiaş. O-Kiku se aplecă deasupra lui şi bău o gură de apă. în apa limpede, ca într-o oglindă de cleştar, se răsfrângeau copacii de pe mal, iar într-unul din ei văzu mişcând ceva lung şi pestriţ... înălţă capul şi băgă de seamă că un şarpe mare se încolăcise uitându-se la ea cu ochi strălucitori.

Pierzându-şi cumpătul, O-Kiku sări peste pârâu şi o luă la fugă. în clipa aceea sipetul se închise şi unul dintre globuri se rostogoli în râu. Fugind înfricoşată, fata nici nu luă aminte la ce s-a întâmplat.

Intră în casă, unde o întâmpină Taro cel de Foc. Fata îi povesti câte minunăţii văzuse în douăsprezece cămări, dar despre cea de-a treisprezece nu-i pomeni nimic.

Tânărul o asculta şi zâmbea. Deodată se stârni un tropot şi o gălăgie înspăimântătoare. Din casă se revărsă o ceată întreagă de duhuri. O-Kiku începu să tremure, însă demonii i se închinându-i:

— Datorită ţie am regăsit unul dintre ochii căpeteniei noastre. Şarpele ne-a povestit totul. Căpetenia a poruncit să vă înfăţişaţi amândoi înaintea lui.

Demonii îi călăuziră pe Taro şi pe fată la marea lor căpetenie. în fruntea acestuia strălucea un singur ochi, luminând ca un foc roşu. în locul celui de-al doilea ochi nu era decât o scobitură neagră.

— îţi datorez mulţumire şi recunoştinţă, grăi căpetenia, aplecându-şi coarnele în faţă. Cu zeci de ani în urmă, între mine şi răposatul părinte al lui Taro s-a iscat o gâlceavă amarnică. Părintele lui Taro mi-a răpit atunci amândoi ochii. Multă vreme am umblat orb, bâjbâind ca vai de lume. Drept răzbunare, îl chinuiam pe Taro fără milă. Dar astăzi am avut o bucurie negrăit: mi-am redobândit unul dintre ochi. Dă-mi-l înapoi şi pe celălalt, în schimbul lui, vă voi dă i tot ce vreţi.

Taro cel de Foc asculta şi nu pricepea nimic. O întrebă nedumerit pe fată:

— Oare nu mi-ai ascuns nimic?

— Ba, drept să-ţi spun, am încălcat porunca ta şi am descuiat, cea de-a treisprezecea cămară. în ea am găsit un sipet negru cu două globuri roşii. Nu ştiam că sunt chiar ochii căpeteniei duhurilor. Am luat sipetul cu mine, dar văzând şarpele, acolo lângă pârâu, m-am înspăimântat şi un glob mi-a căzut în apă.

Căpetenia duhurilor nu mai putea de bucurie:

— Iată-l! Acesta este celălalt ochi al meu! Dă-mi-l înapoi, rogu-te!

---

91 curmale

Fata îi dădu căpeteniei cel de-al doilea glob roşu, iar mai-marele duhurilor şi-l potrivi îndată în scobitura neagră de sub frunte. Ochii lui scânteiau acum ca două focuri purpurii. Plin de mărinimie, el îi răsplăti pe O-Kiku şi pe Taro cel de Foc cu daruri bogate.

Tânărul se însură cu fata şi trăiră mulţumiţi, căci puteau să privească în fiecare zi toate cămările.

Vă doresc fericire! Vă doresc fericire!

Soţia vulpe

poveste japoneză

Trăia în vremurile de demult un mikado[92] care stăpânea întinse domenii de vânătoare, bogate în fel de fel de animale şi păsări. Odată, keraii[93] mikadoului puseră la cale pentru el o vânătoare de vulpi.

Pe când vânau ei, din tufişuri ieşi deodată o vulpe albă, care se piti chiar la picioarele unui kerai, pe nume Iasunari, şi începu să-l roage cu glas tremurător:

— Fii milostiv, Iasunari! Cruţă-mă măcar până în ziua când voi da viaţă puilor mei.

Iasunari o eliberă pe vulpea cea albă, îi dădu drumul să plece. Nu după multă vreme, mikadoul află de isprava asta şi-l alungă pe vinovat într-un ţinut îndepărtat şi pustiu.

Iasunari avea o soţie tânără care se numea Kuzunoha[94]. Kuzunoha nu voi să-şi urmeze soţul în pribegie şi rămase în capitală, unde traiul era mult mai uşor şi mai plăcut. Iasunari însă, care o iubea ca pe lumina ochilor, tânji atât de mult după ea, încât până la urmă se îmbolnăvi. Cele zece slugi credincioase, care nu-l părăsiseră la necaz, îl îngrijeau cu toată dragostea, dar fără să-l poată ajuta cu nimic.

Iasunari se topea ca o făclie de ceară. Era limpede că nu mai avea multe zile de trăit, îi dădură de ştire soţiei, dar aceasta tot nu veni.

Aflând despre nenorocirea lui Iasunari, vulpea albă luă înfăţişarea Frunzei de Iederă şi merse grabnic către casa, bolnavului. Dar când să păşească înăuntru, încremeni în prag, căci talismanul de pe uşă îi oprea calea. începu să se roage de slujitori:

— Scoateţi de-acolo talismanul acela!

Abia după ce i se îndeplini rugămintea vulpea albă putu să intre în casă.

Iasunari se bucură nespus că tânăra-i soţie s-a înduplecat să vină la el. Şi din acea prinse să se însănătoşească văzând cu ochii.

După un an, vulpea albă născu un fiu pe care-l numiră Doşimaru.

Trecuse destulă vreme de când Iasunari fusese alungat din cetatea împărătească. Şi iată că în cele din urmă mikadoul se învoi să-i dăruiască mult aşteptata iertare. Abia atunci, aflând vestea, adevărata Kuzunoha plecă în grabă să-şi vadă bărbatul. Nu mică îi fu mirarea când găsi în casă una, care semăna cu ea ca două picături de apă. Ba încă, cealaltă nevastă îi născuse lui Iasunari un fiu...

Văzându-le pe amândouă alături, nimeni, nici chiar Iasunari însuşi nu putu să-şi dea seama care dintre ele e cea adevărată. Iasunari le porunci atunci să-şi numere anii. Amândouă femeile îşi socotiră vârsta şi astfel ieşi la iveală că vulpea Kuzunoha a împlinit o mie trei ani, iar adevărata Kuzunoha abia treizeci şi trei.

Vulpea albă fu nevoită să plece. Scrise cu lacrimi fierbinţi scrisoarea de rămas bun:

„Acela care mă iubeşte cu adevărat,

---

92 „Porţile (înalte ale) Palatului Imperial" – titlu echivalent cu împăratul Japoniei

93 în Japonia medievală, slujitor sau vasal, membm al escortei unui demnitar

94 frunză de iederă

Acela va veni la mine,
în depărtata pădure
Şinoda."

Doşimaru o iubea din tot sufletul pe vulpea albă, fiindcă ea îi dăduse viaţă, ea era mama lui adevărată. Astfel încât, nu după multă vreme, Doşimaru porni către pădurea Şinoda. Vulpea îi ieşi în cale plină de bucurie:

— Bine-ai venit, fiule!

îl îmbrăţişă cu dragoste, iar la plecare îi dărui un băţ de bambus, povăţuindu-l să nu se despartă niciodată de el.

Primind iertarea mikadoului, Iasunari împreună cu ai săi se întoarse în capitală şi începu să trăiască la fel ca înainte.

Odată, ducându-se să se închine la templul lui Sumiyoshi[95], zeul mării, Iasunari îl luă cu el şi pe feciorul său. Doşimaru primi în dar de la tatăl lui o sută de moni[96], să-i aibă de cheltuială, şi ispitit de feluritele minunăţii pe care le vedea, se pierdu de Iasunari, rătăcindu-se în mulţime.

Hoinări el cât hoinări, iar după o vreme se pomeni pe ţărmul mării. Deodată, văzu un băiat care prinsese o broască ţestoasă şi o chinuia plin de răutate. Lui Doşimaru i se făcu milă de biata vietate şi dându-i băiatului cei o sută de moni, îl înduplecă să slobozească broasca.

Dar în puţină vreme, broasca ţestoasă, care nu înotase prea departe, fu adusă iarăşi la mal de talazuri. Băiatul cel uricios o prinse iarăşi şi începu s-o schingiuiască şi mai amarnic. Doşimaru însă nu mai avea niciun ban ca s-o răscumpere, începu să-l roage pe băiat:

— Dă-i drumul ţestoasei. Dacă te învoieşti, o să schimb hainele mele cu ale tale.

Doşimaru era fiu de curtean, iar băiatul acela era odrasla unui pescar sărac. Doşimaru avea haine scumpe, iar feciorul pescarului purta nişte zdrenţe prăpădite. Acesta din urmă se învoi bucuros şi, după ce schimbară veşmintele, îi dădu lui Doşimaru broasca ţestoasă duse vietatea la ţărm, o mână către larg şi-i strigă la despărţire:

— Pluteşte, ţestoaso, depărtează-te cât mai iute şi nu te mai lăsa prinsă!

Ţestoasa se cufundă în apă şi pieri.

Doşimaru rătăci pe ţărm multă vreme. Totul în jur îi era necunoscut. Unde să-şi caute părintele?

Deodată, plin de uimire, văzu plutind către el o luntre frumoasă. Din luntre ieşi însuşi stăpânul dragonilor[97] care îi spuse:

— Am venit să te poftesc în ospeţie la mine. Tu n-ai scăpat de la moarte o broască ţestoasă oarecare, ci pe însăşi fiica mea prea-iubită, prinţesa Otohime.

Doşimaru se sui în luntre şi pluti către împărăţia de sub valuri a stăpânitorului dragonilor. Frumoasa Otohime îl întâmpină plină de bucurie pe mântuitorul ei. în cinstea lui Doşimaru puseră a cale petreceri minunate, la care luau parte toate vietăţile mării. Astfel, se scurse ca pe nesimţite treizeci de zile, apoi cincizeci de zile trecură ca un ceas... De la o vreme, Doşimaru începu să simtă un fior neliniştit, gândindu-se

---

95 zeul Sumiyoshi este considerat stăpânul valurilor. El este protectorul navigatorilor. Templul lui se afla pe ţărmul Sumiosi, unde astăzi, pe locul unui sătuc de pescari, se află oraşul Osaka

96 veche monedă japoneză

97 conform legendelor vechi japoneze, Stăpânul dragonilor este zeul mărilor, stăpânul stihiei apelor. Trăieşte pe fundul oceanului într-un palat superb, împreună cu frumoasa lui fiică Otohime, şi se arată oamenilor luând înfăţişarea unui bătrân majestuos

la părinţii săi. I se făcuse dor să se întoarcă pe pământ şi îi împărtăşi această dorinţă puternicului stăpânitor din adâncuri. Acela îl lăsă să plece, iar la despărţire îi făcu trei daruri. Cel dintâi dar era perla fluxului. Când o ridicai sus, deasupra capului, marea năvălea pe uscat, înecând totul cu talazurile ei. Iar când o coborai, marea se întorcea liniştită în matca ei. Al doilea dar era perla saţiului. Când o puneai pe limbă, erai sătul cincisprezece zile în şir, ca şi cum ai fi mâncat din belşug în fiecare zi, iar în afară de asta avea puterea să vindece orice boală. Al treilea dar era perla „Urechi-agere". Când o duceai la ureche, pe dată pricepeai graiul tuturor păsărilor şi animalelor, în afară de perlele vrăjite, stăpânitorul dragonilor îi dărui băiatului un rând de haine aurite, călăuzindu-l apoi cu barca până la ţărmul unde se afla templul lui Sumiyoshi.

Doşimaru ajunse pe pământ şi privi înjur. Când pogorâse în adâncul mării, pe câmpuri lanurile începuseră să înverzească şi orezul abia încolţise, iar acum, lanurile de spice coapte se legănau sub adiere...

Doşimaru era încă un copil. Nu ştia nici ce să facă, nici încotro s-o apuce. Cum stătea el aşa, deodată se apropie în zbor o lebădă albă. Doşimaru duse repede la ureche perla năzdrăvană şi auzi glasul lebedei, prelung:

— Doşimaru, grăbeşte-te către casă! Mama ta vitregă s-a sfârşit de tristeţe, iar tatăl tău e bolnav.

Doşimaru se umplu de mâhnire. Lebăda strigă iarăşi:

— Tu, pesemne că nici nu cunoşti drumul. Vino în urma mea, eu voi zbura încet, călăuzindu-te.

Doşimaru merse în urma lebedei şi în curând ajunse la casa părintească. Pasărea albă grăise adevărul. Kuzunoha, mama lui vitregă, murise de tristeţe. Iasunari zăcea bolnav, abia mai răsuflând.

Doşimaru îl atinse pe tatăl său cu perla vrăjită şi Iasunari se făcu pe dată sănătos.

Într-o zi, Doşimaru văzu un porumbel care se aşezase pe cerdacul casei şi gângurea tară încetare. Băiatul duse grabnic perla la ureche şi desluşi ce spunea zburătoarea:

— Doşimaru, Doşimaru, du-te repede în cetatea împărătească! Dacă nu te duci, rău îţi va fi fiindcă vei pierde fericirea!

Băiatul îi ceru îngăduinţă tatălui său şi porni înspre capitală. Nu luase niciun fel de mâncare fiindcă avea cu el perla saţiului: era de ajuns s-o pună pe limbă şi cincisprezece zile în şir nu-i mai trebuia mâncare.

Ajunse în preajma capitalei pe la mijlocul zilei, istovit din pricina soarelui arzător, şi se culcă pe marginea drumului, la umbra unui copac. Deodată, veniră în zbor doi corbi. Unul dinspre apus, celălalt dinspre răsărit. Se aşezară pe copacul cu pricina şi începură să grăiască între ei:

— De pe ce meleaguri vii, prietene? întrebă corbul din răsărit.

— Eu vin din Kumano[98], răspunse corbul din apus. Pe la noi, anul acesta a fost secetă mare, lumea suferă de foame. Dar pe la voi cum este?

— La noi în capitală toate ar fi bune, răspunse corbul din răsărit. Numai că oamenii sunt nişte făpturi cumplite. Vraciul Doman i-a făcut împăratului o vrajă rea. A îngropat sub colţul dinspre nord-vest al palatului[99] un şarpe care varsă trei vemnuri ucigătoare. Oamenii nu ştiu nimic despre asta. Nici nu le trece prin cap de ce s-a îmbolnăvit împăratul atât de rău. Au chemat fel de fel, de lecuitori, dar niciunul n-a putut să-l tămăduiască pe împărat, fiindcă preaslăvitul nu se va face bine până când nu vor dezgropa şarpele.

„Iată o veste însemnată!" se gândi Doşimaru şi o porni grăbit spre capitală. Acolo poposi în casa unui prieten al tatălui său pe nume Ţunemoto. A doua zi dimineaţa, Doşimaru începu să colinde prin oraş, cu băţul de bambus în mâni. Mergea şi striga din răsputeri:

— Este demn de milă cel care nu ştie de ce l-a ajuns năpasta!

---

98 localitate în prefectura Wakaiama, unde se află vestite temple şintoiste. în ele se vând amulete pe care sunt reprezentaţi corbi. Unii cercetători japonezi consideră că denumirea zeului cinstit în aceste temple – Goojin – se trage de la zeul scandinav Odin, pe umerii căruia stăteau doi corbi care făceau profeţii

99 orientarea nord-vestică era considerată nefericită, fiindcă, zice-se, este deschisă invaziei forţelor demonice

Tocmai atunci treceau pe stradă slujitorii vraciului Doman. Auzind cuvintele lui Doşimaru, îşi ziseră: „Pesemne că nu degeaba rosteşte băiatul acesta asemenea cuvinte cu tâlc!" Şi niciuna, nici două, se repeziră asupra ui Doşimaru, să pună mâna pe el. Acesta însă îi cotonogi zdravăn cu bâţul lui de bambus, încât fură nevoiţi s-o ia la fugă cât îi ţineau picioarele.

Ţunemoto auzi întâmplarea şi a rămas uimit de puterea băiatului. Doşimaru îi spuse însă:

— Asta nu-i nimic. Eu pot chiar să-l tămăduiesc pe împăratul nostru.

Ţunemoto îi dădu crezare şi înfaţişându-se la împărat, îl vesti că în capitală a venit un vraci, care se leagă să-l tămăduiască de boala lui.

Vrăjitorul Doman, care tocmai se afla în odaia bolnavului, strigă mânios:

— Eu şi numai eu am să-l lecuiesc pe împărat! Mie mi-a fost încredinţată treaba asta şi o să-mi părăsesc îndatorirea din pricina laudelor prosteşti ale unui băieţandru de pe uliţi!

Ţunemoto îşi ieşi din fire:

— Dacă-i aşa, spuse el, atunci să punem la cale o întrecere între Doman şi Doşimaru. Fiecare să- şi arate iscusinţa. Cine se va dovedi mai tare, acela o să-l îngrijească pe împărat.

Zis şi făcut. Mikadoul dori şi el să fie de faţă la întrecerea dintre cei doi vraci, îl chemară pe Doşimaru şi îl aşezară faţă în faţă cu vrăjitorul Doman.

Mai întâi, Doşimaru luă o hârtie şi o puse într-un vas de flori. Apoi o atinse cu bâţul de bambus şi deodată hârtia se schimbă într-un pomuleţ. Ramurile lui se acoperiră cu flori roşii şi îndată palatul se umplu de miresme.

Doşimaru luă apoi altă fâşie de hârtie, o tăie în bucăţi mărunte, le atinse cu bâţul de bambus şi se schimbară în privighetori. Privighetorile zburară pe crengile copăcelului şi începură să cânte. în cele din urmă, Doşimaru bătu de trei ori din palme şi totul pieri.

înţelegând că se află în faţa unui potrivnic de soi, Doman căzu pe gânduri. Luă două pagini hârtie şi făcu din ele un şarpe. Şarpele se târî înspre Doşimaru, gata-gata să-l muşte. Dar băiatul nu se clinti. Se uită doar o dată la şarpe şi acesta pieri fără urme.

„într-adevăr, chiar dacă-i aşa de mic, e un mare vrăjitor" îşi zise Doman. Pe nebăgate de seamă puse într-o lădiţă douăsprezece lămâi şi portocale, apoi îl întrebă pe băiat:

— Ghiceşte ce-am pus în lădiţă? Şi câte anume?

Doşimaru, care nu era în stare să ghicească, înclină încetişor bâţul de bambus, iar acesta îi şopti la rândul lui ceva.

— Doisprezece şoareci! răspunse Doşimaru, după povaţa bastonaşului său de bambus.

Plin de bucurie că l-a învins pe băiat, vrăjitorul deschise lădiţa şi când colo, ce să vezi: în toate cutiuţele începură să sară şoareci mărunţi. Erau tocmai doisprezece...

Pricepând că a fost biruit, Doman o luă la fugă. Doşimaru însă ridică deasupra capului perla fluxului şi în aceeaşi clipă un val înalt sosi năprasnic de pe întinsul mării, acoperindu-l cu totul pe Doman. Astfel îşi găsi sfârşitul vrăjitorul cel rău.

Doşimaru coborî perla jos de tot:

— Valule, retrage-te, retrage-te!

Valul se trase înapoi, ascultător. Băiatul spuse apoi:

— Maria ta, porunceşte să se sape sub colţul dinspre nord-vest al palatului. Acolo vrăjitorul a îngropat un şarpe care varsă neîncetat trei venin uri ucigătoare. Acesta e pricina bolii tale.

Slujitorii împărăteşti alergară să îndeplinească porunca. Şi, într-adevăr, aflară acolo, şarpele cel veninos. De cum îl striviră, împăratul se vindecă.

Doşimaru primi o răsplată bogată şi se întoarse la casa tatălui său, sprijinit în bâţul de bambus.

Ulciorul fermecat

poveste japoneză

Cândva, pe insula Miako, trăia un tânăr pescar, pe nume Masaria. Să tot fi avut vreo douăzeci de ani, nu mai mult.

Odată, într-o seară cu lună plină, se duse la ţărmul mării să prindă peşte. Deodată, undiţa i se îndoi, gata-

gata să se rupă.

— Aha, se vede că am prins unul zdravăn!

Masaria îşi încorda puterile şi trase din apă un peşte uriaş. De la cap la coadă măsura până la trei shaku[100]. Plin de bucurie, voi să-l scoată din cârlig, dar deodată nu-şi mai simţi mâinile, ca şi cum i se făcuseră de lemn sau i le retezase cineva. îndată căzu la pământ, pierzându-şi cunoştinţa.

Când îşi veni în fire, ia peştele de unde nu-i. în faţa lui se ivise însă o fată nemaipomenit de frumoasă.

— M-a apucat noaptea pe drum, spuse ea cu glas limpede şi curat ca un clopoţel de argint, îngăduie să petrec o noapte în bordeiul tău.

— Dar eu trăiesc într-un sălaş strâmt şi sărăcăcios, nici n-ai să te poţi odihni ca lumea.

— Totuna mi-e, răspunse fata. Vreau doar să mă adăpostesc de ploaie şi de frigul nopţii. Găzduieşte-mă o noapte, rogu-te.

Masaria o călăuzi pe fată la coliba lui, iar inima i se zbătea puternic în piept, căci în viaţa lui nu mai văzuse asemenea frumuseţe.

Petrecură împreună noaptea, iar a doua zi dimineaţa, când pescarul deschise ochii, frumoasa pierise ca luată de vânt.

Mult timp nu putu s-o uite tânărul pescar. în fiecare seară se ducea la malul mării, dar ea nu se mai arătă.

într-o dimineaţă, Masaria aruncase năvodul în apă şi aştepta liniştit peştele. Deodată, ce să vezi! Pe valuri se clătina o bărcuţă cioplită dintr-un trunchi de copac, iar în ea se aflau doi băieţandri kappa[101]. Aveau trupul acoperit cu solzi, iar ochii bulbucaţi, ca la peştii cei mari.

— Tată! Bine te-am găsit, tăicuţule drag! strigară ei, apropiindu-se.

Grozav se mai miră Masaria:

— De ce-mi ziceţi astfel? Ce fel de tată vă sunt eu? Doar voi sunteţi kappa, fiii apelor!

— De ce te lepezi de noi? Oare acum doi, trei ani, n-ai cunoscut-o pe măicuţa noastră? îl întrebară ei cu o îndrăzneală nefirească vârstei lor. De pe urma acelei nopţi am venit noi pe lume. Suntem fraţi gemeni.

— Dacă-i aşa, atunci sunteţi cu adevărat copiii mei. Dar unde se află mama voastră?

— Pe fundul mării, în palatul stăpânitorului dragonilor.

— Aşa să fie oare?

— Crede-ne, tată. Ea ne-a trimis după tine.

Auzind una ca asta, Masaria nu mai stătu pe gânduri. îşi îmbrăţişă copiii şi se cufundă cu ei în valuri. Cât ai clipi, ajunseră dinaintea porţilor palatului de sub ape.

— Mamă, mamă, l-am adus pe tata! strigară băieţii.

Porţile de coral roşu ale palatului se deschiseră vuind.

în sunetele unei muzici line, înconjurată de o ceată de slujitoare frumoase şi înveşmântată în straie strălucitoare, îi ieşi în cale însăşi prinţesa Otohime, fiica stăpânitorului dragonilor

— Bine-ai venit! îi spuse. Te aştept demult...

Otohime luă mâna lui Masaria iar mâna ei asemănătoare cu un peşte alb şi îl călăuzi prin palat. Toate cămările erau pline cu podoabe de coral roşu, negru, alb şi azuriu.

---

100 unitate de măsură japoneză, egală cu 30,30 cm

101 fiinţă fantastică, duh al apei în mitologia niponă. Conform credinţei populare, este scund, acoperit cu solzi, are ochii bulbucaţi, iar între degete membrane. Pe cap are o coroniţă de păr, iar la mijlocul acesteia o gropiţă umplută cu apă. Dacă apa se evapora când el se află pe uscat, kappa îşi pierde forţa. în vechime, înecurile oamenilor şi animalelor erau atribuite capriciilor rele ale acestor duhuri ale apei

Prin pereţii de cleştar străveziu se vedeau plutind peşti pestriţi; nemaivăzute vietăţi de apă priveau la ei.

— De mult voiam să mă întâlnesc cu tine, spuse Otohime. Din iubirea noastră s-au născut doi fii. Rămâi cu noi în palatul acesta. Vom trăi nedespărţiţi pentru totdeauna.

Masaria privea înjur fermecat şi nu putea să scoată o vorbă. Otohime îl duse în sala de ospeţe, unde se afla pregătită o masă îmbelşugată, cu bucate de soi. Slujitorii-peşti turnau vin în cupe.

Samisene[102], kotouri[103], flaute şi tobe începură să cânte cu foc. Mesenii se apucară să dănţui plini de voioşie. Aici vedeai bălăbănindu-se un crab, dincolo o caracatiţă se schimonosea în fel şi chip. Masaria se minuna şi râdea cu lacrimi.

Trecură astfel cinci zile. Dar veşnica sărbătoare începu să nu-l mai bucure pe tânărul pescar. I se făcuse deodată dor de pământ, de oameni... Copiii băgară de seamă că tatăl lor are chipul posomorât, că umblă mereu abătut şi-l întrebară:

— Nu te simţi bine la noi, tată? Ni se pare nouă că ai vrea să te întorci pe pământ...

Masaria rămase uimit:

— Nu degeaba se spune despre copii că au darul ghicitului! Greu îmi este aici, pe fundul mării... Ajutaţi-mă să mă întorc în lumea mea.

— Dar mama ce-are să zică?

— O voi ruga eu însumi să-mi îngăduie să plec.

— Da, e mai bine să-i spui tot ce ai pe inimă. Dar fii cu luare-aminte: la despărţire, ea va voi să- ţi dăruiască ceva, drept amintire. Tu să nu-i ceri alt lucru decât micul ulceior albastru. Aceasta e comoara cea mai de preţ din palat, îi destăinui unul dintre băieţi, călăuzindu-l apoi la Otohime.

— Am aflat totul de la copiii noştri, spuse Otohime. Aşadar vrei cu orice chip să te întorci pe pământ?

— N-am încotro. Mă obişnuisem să trudesc în fiecare zi. Stând aşa, de pomană şi fără grijă am început să mă simt stingher, mă roade tristeţea. Eu sunt făptură pământeană şi trebuie să mă întorc.

— Dacă-i aşa, atunci ce să mai lungim vorba. Du-te sănătos. Dar la plecare vreau să-ţi dăruiesc ceva. Alege orice îţi va plăcea din tot ce vezi în jurul tău.

— Bine, atunci dă-mi acest mic ulcior siniliu.

Otohime se încruntă, dar apoi zâmbi:

— Acest ulcior e o comoară nepreţuită. Dar pentru tine, dragul meu Masaria, fac orice jertfa, numi pare rău de nimic. Al tău să fie ulciorul şi să-ţi amintească de mine totdeauna.

Şi zicând acestea, îi dădu ulciorul albastru.

Tânărul pescar îşi luă rămas bun de la soţie, îşi îmbrăţişă feciorii şi într-o clipă se pomeni la Miako. Pomi către satul lui, dar când ajunse acolo, ce să vadă! Cât de mult se schimbase totul... Părea o aşezare străină. Dacă n-ar fi fost munţii şi râul, n-ar mai fi recunosc nici măcar locurile. Masaria îşi căută coliba, dar nu mai rămăsese nici urmă din ea. Acolo unde fusese casa lui, creşteau acum lanuri înalte.

Mai să nu-şi creadă ochilor tânărul pescar. Oare nu cumva totul fusese un vis? Deodată văzu venind pe dram un bătrân încărunţit şi gârbov, care mergea sprijinit într-un toiag. îl întrebă:

— Eu sunt pescar de pe-aici şi mă numesc Masaria. Am petrecut cinci zile în palatul stăpânitorului dragonilor şi iată, acum, la întoarcere, nu-mi mai recunosc satul. Cum de s-a schimbat totul atât de mult?

---

102 instrument de tipul ghitarei, având un gât lung şi trei coarde. Corpul instrumentului era căptuşit cu piele de şarpe

103 un instrument muzical vechi, pe care se cânta prin ciupirea strunelor. Fetele din lumea aristocratică erau obligate să înveţe a cânta la koto. Corzile (de cele mai multe ori treisprezece la număr) erau fixate pe un rezonator lung

— Masaria, spui? într-adevăr, a fost un pescar cu numele ăsta printre noi. Numai că au trecut cincizeci de ani de când a plecat pe mare şi nu s-a mai întors. Dar tu nu cumva eşti vreo stafie? Piei, arătare!

Şi bătrânul ridică toiagul apărându-se de Masaria.

„Ciudată întâmplare!" îşi spuse Masaria şi porni poticnindu-se, cu paşi nesiguri, către acea baltă de la marginea satului. Dar aplecându-se peste luciul apei nu mai văzu chipul unui tânăr de douăzeci de ani... Din oglinda bălţii îl privea un moşneag încărunţit, plin de riduri, aidoma cu cel pe care-l întâlnise.

— Vai mie, ce nenorocit sunt! Doar cinci zile am petrecut în palatul stăpânitorului dragonilor, dar pe pământ, în acest timp, s-au scurs cincizeci de ani! Mi-am irosit tinereţea...

Deznădăjduit şi furios, Masaria zgâlţâi micul ulcior azuriu. Ceva plescăi înăuntru. Scoase capacul şi din ulcior se răspândi un miros puternic de vin vechi.

— Aha, trebuie să fie un vin de soi, tare şi înmiresmat. De necaz am să-l beau pe tot!

Duse ulciorul la buze, răstumându-l cu fundul în sus şi sorbi băutura pe nerăsuflate.

Vinul i se strecură în trup ca o undă fierbinte, îşi pipăi obrazul cu mâinile: faţa îi deveni iarăşi netedă, ca odinioară.

Masaria se privi în oglinda bălţii şi tresări de bucurie:

— Am din nou douăzeci de ani! Vasăzică, iată de ce mi-au spus copiii că acest ulcior e o comoară nepreţuită... Păcat însă că am băut totul dintr-o dată.

Clătină ulciorul, dar înăuntru vinul gâlgâia din nou.

— Ia te uită, minune după minune! înseamnă că poţi să bei din el cât pofteşti, vinul acesta nu seacă niciodată, ca apa dintr-un izvor.

Mai să-şi piardă firea de atâta fericire. „înseamnă că le voi fi oamenilor de mare ajutor zise. Vinul o să ajungă pentru toţi."

începu să cutreiere insula şi pretutindeni le povestea oamenilor păţaniile sale. Bătrânii sorbeau din vinul acela şi întinereau pe dată. Bolnavii gustau din el şi se lecuiau. Vestea acestor minuni se răspândi repede în toate insulele din preajmă. Oamenii veneau fără încetare la casa lui Masaria, care singur, care sprijinit, care purtat pe sus.

Dar adevărată e zicala care spune: între bucurie şi tristeţe e un perete subţire de tot.

Odată, la Masaria veniseră de trei ori mai mulţi oameni ca de obicei. După o vreme el se culcă să doarmă, căci era frânt de osteneală. Dar abia aţipise, că în poartă răsunară bătăi puternice, de parcă ce-i de-afară voiau s-o facă ţăndări:

— Hei, Masaria, deschide! Dintr-o insulă depărtată am adus cu barca un om bolnav. Abia mai răsuflă. Dă-i să bea din vinul tău tămăduitor. Hai, deschide poarta mai repede, că moare! Dacă nu deschizi de bună voie, să ştii c-o spargem!

Masaria se sculă din pat frecându-se la ochi:

— Ce-i gălăgia asta?! Auzi obrăznicie! Eu îi dau să bea oricui îmi cere din vinul vrăjit adus de la palatul stăpânitorului dragonilor şi nu cer nicio plată pentru asta. Iar voi, în loc să-mi fiţi recunoscători, daţi năvală în casa mea la miezul nopţii şi nu mă lăsaţi să dorm! Frumos mă mai răsplătiţi pentru bunătatea mea! Cu ce m-am ales eu în afară de osteneală şi necazuri? Din cauza acestui ulcior blestemat n-am linişte nici ziua nici noaptea. Lua-l-ar naiba!

De cum rosti aceste vorbe, ulciorul se sparse în două. Cioburile se prefăcură în două lebede albe şi porniră în zbor către mare. Ţipând ca ieşit din minţi, Masaria se repezi după ele să le prindă. însă lebedele care străluceau în lumina lunii pieriră fâlfâind din aripile lor albe.

în aceeaşi clipă Masaria se schimbă iarăşi într-un moşneag gârbovit. Şi toţi oamenii cărora el le dăruise tinereţea deveniră din nou bătrâni. Bolnavii tămăduiţi cu vinul din ulcior muriră pe dată.

Iată ce s-a întâmplat în vremurile de odinioară.

Cenuşarul

poveste japoneză

Demult, demult de tot, trăia în ţinutul Omura un bărbat cu nevasta lui. După câţiva ani de căsnicie li se născu un fecior pe care-l numiră Mamicigane. Dar nici nu împlinise băiatul trei ani, când maică-sa muri. Tatăl fu cuprins de tristeţe, dar după o vreme durerea i se risipi şi îşi aduse în casă o nouă soţie. Mama vitregă nu-l îndrăgea defel pe băiat, însă fata îşi ascundea cu grijă adevăratele simţăminte.

Când Mamicigane împlini nouă ani, tatăl plecă pentru trei luni la Edo[104]. înainte de a porni în călătorie îi spuse nevestei:

— Cât lipsesc eu, poţi să nu faci nicio treabă. Un singur lucru să nu uiţi însă: să-l piepteni pe Mamicigane în fiecare zi.

Mama vitregă îşi petrecu bărbatul până la corabie, apoi se întoarse acasă şi îi porunci băiatului:

— Du-te în pădure şi taie lemne!

Mamicigane plecă şi se întoarse cu o grămadă mare de lemne.

— Acum apucă-te şi mătură curtea! îi porunci mama vitregă.

Şi aşa merseră lucrurile mereu. Nici măcar o singură dată mama vitregă nu puse pieptenele în părul băiatului. Mamicigane muncea din greu în gospodărie, neîngrijit, neprimenit şi în curând se făcu atât de murdar şi cu părul năclăit, încât parcă ar fi fost un cerşetor de pe uliţi.

După trei luni, din Edo veni o scrisoare în care tatăl îşi vestea apropiata sosire. A doua zi de dimineaţă, Mamicigane îi spuse mamei vitrege:

— Măicuţă, eu voi merge pe ţărmul mării, să-l întâmpin pe tata.

— Bine, du-te înainte. Eu am să mă pieptăn şi am să mă gătesc, apoi vin în urma ta. Mai e destulă vreme.

Mama vitregă îl trimise înainte pe băiat, apoi îşi crestă faţa cu un brici ascuţit, se culcă şi îşi trase plapuma peste cap.

Tatăl se dădu jos de pe corabie şi rămase uimit văzând cât de murdar şi de nepieptănat este Mamicigane.

— Ce-i cu tine? Parcă nici n-ai fi copilul meu!

— Mama nu m-a spălat şi nu m-a pieptănat niciodată, răspunse băietul.

— Dar unde-i maică-ta?

— A spus că va veni în urma mea, după ce se gătеşte şi se piaptănă.

Tatăl şi fiul o aşteptară multă vreme pe ţărm. în cele din urmă, văzând că nu mai soseşte casă. Tatăl se mira văzând că tânăra-i soţie zace în pat:

— Ce s-a întâmplat? Nu cumva eşti bolnavă?

Mama vitregă se ridică puţin şi dădu plapuma la o parte. Tatăl strigă îngrozit. Faţa femeii era ciopârţită şi plină de sânge.

— Iată ce mi-a făcut fiul tău! De când ai plecat cu corabia m-a asuprit şi m-a certat în fiecare zi. Mereu îmi striga: „Mamă vitregă, rea şi vicleană!" Iar astăzi s-a repezit, mine şi m-a tăiat cu briciul. Mi-e şi ruşine, să-mi mai arăt faţa înaintea oamenilor, de aceea n-am venit să te întâmpin.

Tatăl se mânie grozav şi nu mai stătu să asculte dezvinovăţirile băiatului.

— Pleacă din casa mea, fiu nevrednic! îi strigă. Nu vreau să te mai văd în ochi!

îl îmbrăcă pe fecior în hainele scumpe pe care i le adusese în dar din Edo, îl sui în spinarea celui mai bun cal şi-l alungă de acasă.

Mamicigane plecă fără să ştie nici el încotro. Merse el ce merse şi deodată văzu înainte un râu lung de o mie de ri şi lat de un ri. Cercetă la deal, cercetă la vale, dar nu se afla nicăieri niciun vad.

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane. Ia-o în zbor peste râu!

Băiatul lovi calul cu biciuşca şi calul zbură ca o pasăre pe malul celălalt. Porni Mamicigane mai departe. Merse el ce merse până când deodată i se ivi în cale muntele Ibora, cu creştetul încununat de ceţuri albe.

---

104 astăzi Tokio, reşedinţa cârmuitorului suprem al Japoniei. Din 1868 e capitala ţării, adică şi reşedinţa împăratului

Cercetă el, dar nu putea să treacă nici prin dreapta piscului, nici prin stânga lui.

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane. Zboară peste munte!

Lovi calul cu biciușca, dar acesta sforăi și dădu din cap. îl lovi a doua oară, iar calul se avântă ca o pasăre peste munte.

Mamicigane merse mai departe și întâlni în cale un bătrân cu plete albe.

— Moșule, nu știi pe aici pe cineva care are nevoie de un argat? întrebă băiatul.

— Bogătașul din casa aceea de pe muntele din apus avea treizeci și cinci de argați, răspunse moșul. Astăzi se împlinesc șapte zile de când s-a prăpădit unul din ei. Acolo s-o găsi pentru tine ceva de lucru. Numai că tare ești îmbrăcat frumos pentru o biată slugă...

— Atunci hai să schimbăm veșmintele între noi.

— Cum așa, feciorule? Cine a mai auzit să schimbi o îmbrăcăminte atât de bogată pe niște zdrențe ca vai de lume! Mai bine ține bundița asta veche. Ți-o dau pe degeaba.

— Moșule, aș fi făcut schimbul ăsta fără nicio părere de rău. Dar dacă tu vrei să-mi dai măcar dă-mi și lădița ta. O să-mi ascund în ea hainele cele bune.

Moșul se învoi. Băiatul îmbrăcă zdreanța de bundiță, iar hainele cele mândre precum și șaua frumoasă, le ascunse în lădiță. Lăsă calul să pască în voie într-un desiș de bambuși, iar el se duse la bogătașul de pe muntele din apus și-l rugă:

— Primiți-mă și pe mine slugă.

Bogătașul îl primi și Mamicigane începu să muncească în gospodăria acestuia. La început îi deteră să cosească fân pentru vite. După o vreme, Mamicigane îi spuse stăpânului:

— Treaba asta nu-i pentru mine. Mi-au ostenit brațele de tot. Mai bine puneți-mă să mătur curtea.

Stăpânul îl trimise să măture curtea. Dar în curând, argatul se înfățișă iar:

— Nici treaba asta nu-mi este pe plac. Uitați-vă ce bătături am făcut la mâini! Mai bine dați-mi șapte oameni drept ajutor, iar eu o să meșteresc niște cuptoare în care veți putea pune mâncarea pentru toți ai casei deodată. Nu ca acum: unii mănâncă, iar alții așteaptă flămânzi de li se lungesc urechile.

— Fie, n-ai decât să încerci, flăcăule.

îi dădură ajutoarele cerute și băiatul se apucă de treabă. Unii cerneau nisipul, alții zideau pietrele, unii cărau căldări cu apă, alții tocau paiele și alții frământau lutul. în scurtă vreme ridică șapte cuptoare bune, în care puteau să fiarbă orez în șapte cazane, săturându-i deodată pe toți casei.

Până atunci, mâncarea de dimineață se nimerea să fie gata abia spre amiază. Cea de prânz era gata doar în amurg, iar cina o sfârșeau abia pe la miezul nopții. Acum însă, chiar la ivirea zorilor, orezul era gata pentru toată lumea. Nu se ridica bine soarele pe cer, că mâncarea de prânz era gata. Abia prindea să se întunece, și cina aburea în cazane. Oamenii erau totdeauna sătui și mulțumiți.

Iar de atunci, Mamicigane nu mai făcea altceva decât să pună lemne pe foc. Oamenii îl porecliseră Cenușarul, fiindcă era mereu plin de cenușă și funingine.

Bogătașul se bucura:

— Ehei, bun fochist am mai găsit! îl lăuda el. Rămâi la mine cât îți va fi voia, flăcăule.

Trecu astfel destulă vreme, într-o zi, bogătașul spuse:

— Mâine, la templu, va fi o sărbătoare plină de strălucire și se vor da reprezentații[105]. Ne vom

---

105 din timpuri străvechi, pe lângă templele japoneze, cu scopul de a atrage pelerini, se organizează spectacole în aer liber, sub un acoperământ special amenajai, sau într-o clădire simplă de tipul unei barăci, unde se joacă mistere şi farse, se execută dansuri şi se

duce cu toţii să privim. Tu pregăteşte-ne mâncare pentru drum.

A doua zi, abia se luminase că Mamicigane sfârşise de fiert orezul. Stăpânul îl chemă şi-i spuse:

— Vino şi tu cu noi, Cenuşarule.

— Astăzi se împlinesc trei ani de la moartea mamei mele, răspunse flăcăul. Nu pot merge într-un loc unde oamenii se veselesc.

— Prea bine. Atunci rămâi să păzeşti casa.

Stăpânul, cu neamurile lui şi cu toţi slujitorii, porniră spre templu. Se adunaseră acolo o mulţime de curioşi, câtă frunză şi iarbă, însuşi prinţul cârmuitor al acelor ţinuturi veni să se bucure şi el de privelişte. Oaspeţii mai de vază se suiseră cu toţii pe o podişcă de lemn, cu acoperiş înalt, de mătase.

Mamicigane se spălă bine până se făcu alb, îşi scoase din lădiţă hainele cele frumoase, se încălţă, apoi îşi chemă calul din câmpia cu bambuşi. Calul sosi îndată la porunca stăpânului. Mamicigane îl înşeuă, se urcă în spinarea lui, apoi strigă:

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane, porneşte degrabă în zbor!

Lovi calul cu biciuşca, iar acesta zbură ca o pasăre şi se opri chiar lângă podişcă de lemn, în partea dinspre miază-noapte a acesteia. Toţi privitorii strigară într-un glas:

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă! Un zeu luminos a coborât la noi din văzduh, închinaţi-vă înainte-i!

Se ridicară cu toţii de la locurile lor şi împreunându-şi mâinile ca pentru rugăciune se închinară înaintea Cenuşarului. Stăpânul lui Mamicigane se închină şi el ca toată lumea, dar fiica bogătaşului, care avea ochi ageri, îşi spuse în sine:

„Păi ăsta e chiar Cenuşarul nostru! îl cunosc fiindcă are un semn negru pe urechea stângă."

Fata râse cu şiretenie, dar îşi plecă şi ea capul înaintea Cenuşarului.

După o vreme Cenuşarul se întoarse grabnic acasă, îşi lăsă calul să pască în desişul de bambus, puse hainele cele bune în lădiţă, apoi îmbrăcă iute zdrenţele lui de totdeauna. Făcu focul în cele şapte cuptoare şi se culcă pe un morman de cenuşă, punându-şi sub căpătâi o legătură de vreascuri.

Nu târzie vreme stăpânul se întoarse împreună cu ceilalţi.

— Cenuşarule, hei, Cenuşarule, deschide poarta!

Cenuşarul deschise poarta, iar stăpânul îi zise:

— Păcat că n-ai mers cu noi. Astăzi a coborât acolo din văzduh un zeu luminos, de-o frumuseţe nemaivăzută şi toţi s-au închinat înaintea lui.

— Rău îmi pare. Dacă-aş fi ştiut că se întâmplă asemenea minune aş fi mers şi eu cu voi.

— Poimâine o să mergem din nou la templu. Scoală-te mai devreme şi pregăteşte-ne mâncare pentru drum, îi porunci iarăşi stăpânul.

în ziua hotărâtă, Cenuşarul se sculă în zori, fierse orez mai mult ca de obicei, îi hrăni pe toţi şi le dădu să aibă şi pentru drum.

Stăpânul îl îmbie din nou:

— Vino şi tu cu noi, Cenuşarule.

— Nu pot. Astăzi se împlineşte un an de la moartea bunicului meu. Nu pot merge acolo unde se veselesc oamenii. Voi rămâne să păzesc casa.

Cenuşarul îi petrecu pe toţi, se spălă în grabă, se îmbrăcă frumos şi când să pună şaua pe calul lui fata intră în curte, prefacându-se că şi-a uitat sandalele acasă.

Nemaiavând încotro. Cenuşarul îi spuse:

— Urcă şi tu cu mine pe cal.

Fata se sui pe cal în spatele lui Mamicigane. Calul săltă în zbor şi se opri chiar lângă podişcă, în partea de răsărit a acesteia. Atunci, Cenuşarul lovi din nou calul cu biciul şi strigă:

---

face teatru de păpuşi. Asemenea spectacole stau la origina teatrului japonez

— Hei, bidiviu al lui Mamicigane, avântă-te în zbor! Calul se înălţă uşor ca o pasăre, peste acoperiş şi se opri lângă podişcă, în partea ei dinspre apus. Toţi privitorii strigară:

— Uitaţi-vă! Din văzduh a coborât o pereche zeiască!

Şi se închinară plini de respect înaintea Cenuşarului şi a fetei.

Iar Cenuşarul cu fata bogătaşului se întoarseră degrabă acasă. Flăcăul dădu drumul calului în desişul de bambus, îşi lepădă hainele cele scumpe, aţâţă focul în cuptoare şi se tolăni în cenuşă, să se odihnească. Iar fata se ascunse în cea mai depărtată odaie a casei, prefăcându-se bolnavă.

Peste puţină vreme se auziră strigăte:

— Hei, Cenuşarule, deschide poarta!

Flăcăul deschise poarta. Stăpânul grăi:

— Mare păcat că n-ai mers nici astăzi cu noi! Ai fi avut ce vedea. O pereche de zei strălucitori a coborât din văzduh şi ne-am închinat înaintea lor.

— într-adevăr, rău îmi pare că am rămas acasă, răspunse Cenuşarul.

Bogătaşul începu să-şi caute fata prin toate odăile. îşi găsi fata zăcând în pat, bolnavă. Se iscă zarvă mare. Voiră să trimită îndată după vraci, dar fata le spuse:

— N-am nevoie de niciun vraci. Chemaţi-o mai bine pe preoteasa-miko[106].

Chemară trei preotese miko şi le porunciră să ghicească ce are fata. Se gândiră ele o vreme apoi spuseră:

— Pe fiica voastră a răpus-o o boală grea, care nu se va tămădui atât de curând.

Dar fata le spuse:

— N-aţi fost în stare să ghiciţi adevărul. Chemaţi altă preoteasă, pe aceea care s-a arătat nu demult pe meleagurile noastre.

O chemară şi pe aceea. Preoteasa se uită la fată, apoi rosti:

— Asta nu-i boală trupească, ci de dragoste. Fetei i-a căzut drag unul dintre argaţii voştri. Puneţi- i în mână o cupă cu vin şi lăsaţi-o să i-o dea aceluia pe care-l va alege.

Bogătaşul o ascultă, îi dădu fetei o cupă cu vin şi le porunci tuturor slugilor să treacă pe dinaintea ei. Trecură astfel treizeci, şi patru de slujitori, dar nici unuia dintre ei, fata nu-i întinse cupa.

— Nu mai e nicio slugă prin casă?

întrebă bogătaşul.

— Păi, au trecut toate. Numai Cenuşarul cel zdrenţăros a rămas lângă cuptoarele lui.

— Dacă te gândeşti, şi el e om, ca şi voi. Spuneţi-i să treacă şi el. Dar mai întâi, să se primenească.

Stăpânul îi trimise Cenuşarului o haină veche.

Cenuşarul se scaldă cu apă fierbinte, se şterse cu haina căpătată în dar şi o aruncă în cocina porcilor.

Auzind aceasta, stăpânul îi trimise o haină nouă-nouţă. Dar Cenuşarul se şterse şi cu asta aruncând-o ca pe-o otreapă, în spatele grajdului. Atunci, stăpânul îi trimise un veşmânt de sărbătoare, cusut cu fir, dar Cenuşarul îşi şterse picioarele cu el şi-l aruncă la gunoi.

Apoi scoase din lădiţă hainele lui cele mândre, se îmbrăcă în ele şi se avântă pe spinarea calului.

De cum îl văzu bogătaşul pe tânărul cel frumos şi strălucitor, îl luă de mână, călăuzindu-l în odaia de oaspeţi. Boala fetei pieri ca luată cu mâna. Ea îi întinse bucuroasă cupa cu vin alesului ei.

— Fata mea are ochi mai ageri decât mine, zâmbi bogătaşul. Primeşte, rogu-te să-mi fii ginere.

Făcură nunta. Trei zile încheiate ţinu petrecerea, iar într-a patra Mamicigane îi spuse socrului său:

— îngăduie-mi să lipsesc trei zile. Vreau să-mi văd tatăl.

Dar socrul îi răspunse:

— Nu, pentru trei zile nu mă-nvoiesc. îţi ajunge o singură zi, de dimineaţa până seara.

---

106 miko execută în templele sintoiste dansuri sacre. Ele se mai ocupă de asemenea cu ghicitul şi cu descântatul

Mamicigane îşi luă rămas bun de la tânăra-i soţie, care-l întrebă:

— Ce cale ţi-ai ales? Vei merge pe ţărmul mării sau de-a dreptul peste munţi?

— Pe ţărmul mării mi-ar trebui trei zile ca să mă duc şi să mă-ntorc. Tatăl tău însă nu mi-a îngăduit să lipsesc decât o singură zi. Aşa încât o voi lua de-a dreptul peste munţi.

— Dacă vei merge peste munţi, spuse soţia, fii cu luare-aminte. Pe coama calului şi pe oblânc vor cădea o mulţime de dude. Oricât te-ar chinui setea pe drum, tu să nu te atingi de ele. Numai una dacă vei gusta, nu ne vom mai revedea nicicând în această viaţă.

Mamicigane o luă de-a dreptul peste munţi, iar pe oblânc îi căzură o mulţime de dude. Tare erau coapte şi mustoase! Flăcăul îşi aduse aminte de sfatul soţiei sale şi o vreme se ţinu tare. Era însă o arşiţă cumplită. Către amiază i se făcuse atât de sete, încât i se umflase limba. Mamicigane nu mai putu să rabde şi mâncă o dudă.

Deodată răsuflarea i se opri şi trupul i se prăbuşi pe grumazul calului. Simţind că stăpânul lui e mort, calul începu să sforăie şi zbură ca o pasăre peste munţi. Zburând către creastă îşi îndoi picioarele din faţă.

Coborând povârnişul îşi îndoi picioarele. Şi astfel îşi aduse stăpânul la porţile casei unde se născuse. Ajuns acolo, necheză de trei ori, cu adâncă jale. Tatăl lui Mamicigane auzi şi ieşi afară:

— Dar acesta e calul fiului meu! De ce oare nu aud glasul lui Mamicigane? Du-te de vezi ce se întâmplă! o trimise el pe soţie.

Soţia deschise poarta, în aceeaşi clipă calul se repezi la ea, sugrumând-o cu dinţii. în poartă se arătă tatăl lui Mamicigane.

— Oo, câtă jale! Sărmanul meu fecior! Ai plecat teafăr de la mine şi iată, te întorci acum fără viaţă...

Puse trupul lui Mamicigane într-o butie cu vin şi-l acoperi cu capacul.

în acest timp, soţia lui Mamicigane se frământa plină de îngrijorare:

— Dacă aş şti unde a plecat soţul meu, aş pomi pe urmele lui. Iată, a trecut o zi, au trecut două, trei şi el tot nu s-a întors. Nu cumva mi-a încălcat povaţa şi a mâncat din dudele ucigătoare?

Soţia luă cu sine trei măsuri de apă vie şi porni iute ca vântul peste munţi. Străbătu ea mai repede decât bidiviul cel năzdrăvan al lui Mamicigane şi iată că ajunse la porţile unei case străine.

— Nu-i aici casa lui Mamicigane? întrebă ea.

— Ba da, aici este, numai că Mamicigane nu se mai află pe lumea asta, îi răspunse cu mâhnire tatăl flăcăului.

— Arătaţi-mi-l, vreau să-l văd chiar aşa, mort, se rugă soţia.

— Nu pot să-mi arăt feciorul unei femei străine.

— Dar eu nu-i sunt străină! îmi este bărbat şi abia patru zile au trecut de când a plecat de-acasă şi nu s-a mai întors.

— Dacă-i aşa, iartă-mă.

Tatăl scoase trupul lui Mamicigane din butea cu vin şi i-l arătă nurorii.

Mamicigane arăta de parcă ar fi fost viu, doar că nu răsufla. Soţia îi spălă trupul cu apă curată, de izvor, apoi îl stropi cu apă vie.

Mamicigane deschise ochii şi întrebă:

— Am dormit oare somnul de dimineaţă? Sau cel de seară?

— Nu, n-ai dormit nici somnul de dimineaţă, nici cel de seară, îi răspunse tânăra soţie. Ai dormit somnul morţii, fiindcă nu m-ai ascultat şi ai mâncat din dudele ucigătoare. Dar iată, eu te-am stropit cu apă vie şi ţi-am întors suflarea în trup. Să mergem acum.

Tatăl lui Mamicigane se împotrivi:

— Acesta e singurul meu fiu. Nu-l voi mai lăsa să plece de lângă mine.

— Bine, atunci vom rămâne cu tine, tată, spuse tânăra soţie.

Dar Mamicigane nu voi să primească:

— Un fecior nu poate să aibă doi taţi în acelaşi timp. Ia-ţi un copil de suflet, iar eu voi rămâne pentru totdeauna în casa socrului meu şi a nevestei care mi-a scăpat viaţa.

Tinerii soţi îşi luară rămas bun de la tatăl lui Mamicigane şi făcură calea întoarsă. Se spune că ei şi acum trăiesc în fericire şi înţelegere deplină.

Acul viu, acul mort şi carul zburător

poveste japoneză

Trăia cândva un bogătaş, în casa căruia se păstra o datină veche. Şi anume, în cea dintâi zi a noului an, slugile se aşezau lângă cămin, în odaia boierească, iar stăpânul le servea cu mâinile, dându-le să mănânce şi tumându-le de băut.

Odată, pe când slugile sărbătoreau astfel noul an, cu mare veselie, bogătaşul le umplu cupele cu vin şi spuse:

— Se ştie că somnul din cea dintâi noapte a anului este plin de prevestiri[107]. Căutaţi fiecare să ţineţi bine minte ce veţi visa, ca să-mi puteţi povesti mâine. Pentru fiecare vis vă voi dărui câte-un bănuţ de argint.

A doua zi dimineaţa, stăpânul întrebă:

— Ei, care dintre voi a visat mai frumos? Haide, povestiţi-mi, pe rând.

Slujitorul cel mai bătrân, care stătea la locul de cinste, mormăi:

— Să mă ierţi, stăpâne, dar am dormit până dimineaţa ca mort. N-am visat nimic.

Următorul se codi şi el, aşijderea:

— Eu, aseară, abia închisesem ochii, iar când i-am deschis se şi făcuse ziuă. Nici nu ştiu când a trecut noaptea.

Şi tot aşa, unul după altul, slujitorii îl încredinţară pe bogătaş că n-au visat nimic. Cel mai tânăr dintre ei, un băieţandru de vreo 15-16 ani, mărturisi:

— Eu am avut un vis tare minunat.

— Nu mai spune! Uite, ia-ţi bănuţul de argint şi povesteşte-mi-l cât mai repede.

— Nu, răspunse slujitorul. E un vis fericit şi mi-e teamă că dacă-l spun nu se mai împlineşte.

— îţi dau doi bănuţi de argint!

Slujitorul clătină din cap, în semn că nu se învoieşte.

— îţi dau trei bănuţi!

— Nici pentru trei nu-l vând.

— Tii, dar greu mai cazi la învoială! Haide, ia patru.

înfierbântat, bogătaşul creştea mereu preţul, dar slujitorul nici gând să primească. Până urmă, stăpânul ajunse să-l îmbie cu douăzeci de galbeni de aur, dar nici atunci tânărul nu se învoi.

Mânios din cale-afară, stăpânul îl puse pe flăcău într-o bărcuţă tară pânze şi tară vâsle. îngădui totuşi să ia cu el nişte plăcinte de orez, ca să nu moară de foame prea curând, şi să trăiască mai mult.

Bărcuţa pluti multă vreme, pradă vânturilor şi valurilor, până ce ajunse la o insulă de pământ: coborî pe uscat şi bagă de seamă că insula e sălbatică şi nelocuită. Doar nişte maimuţe ici şi colo. De cum îl văzură, maimuţele începură să chiţcăie:

— Un om! Ia uitaţi-vă, un om! înşfacaţi-l mai repede! Să înfigem colţii în el, să vede tare!

---

107 în credinţa populară japoneză visul din prima noapte a Anului nou se consideră profetic. Sub cap se pune o ilustrată reprezentând o takarabune, corabie pe care călătoresc şapte zei ai fericirii, iar uneori şi baku (un fel de tapir), animale fantastice, care, conform aceleiaşi credinţe, înghit visurile rele. Dacă totuşi, cineva visa un vis rău, ilustrata era aruncată în râu. Visurile bune nu erau povestite – de teamă că, odată destăinuite, nu se vor mai împlini. Interpretarea visurilor era foarte la modă, existau specialişti în visuri şi ghicitori speciali. Se practica chiar vânzarea visurilor; norocul, în acest caz, se zice că trecea la persoana care cumpăra visul

întreaga ceată de maimuţe se năpusti asupra tânărului, care speriat, începu să arunce în ele cu plăcinte de orez. Maimuţele începură să adune lacome plăcintele, iar el sări iute în barcă şi o împinse în larg.

Mânată de vânturi şi talazuri, barca pluti din nou câtăva vreme, până ce ajunse la ţărmul altei insule. N-apucă bine flăcăul să calce pe pământ, că din pădure ţâşni urlând o haită de arătări. Pasămite erau nişte draci, de felurite soiuri: roşii, albaştri, negri...

— Un om! Ia uitaţi-vă, un om! Demult nu ne-a mai picat o asemenea bucăţică gustoasă! răcniră demonii. Puneţi mâna pe el!

Ce să facă bietul flăcău? Cum să scape de la pieire? începu să arunce în ei cu plăcinte orez, însă dracii nici nu se uitară la plăcinte, îl înşfacară zdravăn cu ghearele, gata să-l omoare. Mai-marele lor, tartorul, strigă:

— Puţintică răbdare, fraţilor! De mâncat avem timp să-l mâncăm. Să-l întrebăm mai întâi. Hei, stârpitură cu chip de om, ai nimerit aici din voia ta, sau, aşa, din întâmplare?

— Nu, n-am venit din voia mea, valurile m-au adus. Stăpânul meu m-a pus într-o barcă tară pânze şi tară vâsle, fiindcă n-am vrut să-i povestesc visul pe care l-am avut în noaptea anului nou.

— Şi ce zici c-ai visat? Spune-ne şi nouă, mai repede!

— Ehe, dar vicleni mai sunteţi! N-am vrut să-i povestesc visul stăpânului meu pentru douăzeci de galbeni, şi să vi-l spun vouă pe degeaba? Nu vi-l spun chiar dacă mă tăiaţi în două!

Diavolii roşii, albaştri şi negri începură să se sfătuiască între ei. Se ciorovăiră ei iar apoi spuseră:

— Hai să facem un târg. Tu ne povesteşti visul tău, iar noi îţi dăm în schimb carul nostru vrăjit.

Dădură fuga în adâncul pădurii şi aduseră de-acolo o minunăţie de car.

— îl vezi? Ăsta-i un car fermecat. Dacă-l loveşti o dată cu vărguţa asta de fier, zboară o mie de ri, iar dacă-l loveşti de două ori, străbate zece mii de ri.

Flăcăul se uită la car şi se prefăcu şovăielnic:

— De, ştiu eu dacă nu cumva mă păcălesc...

Din nou se sfătuiră dracii, cu multă înfocare, şi de data asta aduseră două ace lungi:

— Uită-te, bine, omule! Acesta e un ac al morţii. Dacă înţepi cu el un voinic, oricât de zdravăn, acela va muri pe dată. Iar ăsta e un ac al vieţii. E de-ajuns să înţepi cu el un bolnav, că se face sănătos cât ai clipi. Aceste două ace sunt o comoară fără preţ, căci ele dau moartea.

— Aşa să fie oare? Atunci, pentru car şi pentru acele astea, mă învoiesc să vă povestesc visul meu de Anul nou. Tii, ce straşnic vis am mai avut! Dar mai întâi vreau să încerc carul vostru, să văd dacă este într-adevăr vrăjit.

Flăcăul luă cele două ace, se sui în car şi-l lovi o dată cu vărguţa de fier.

Carul se înălţă şi porni în zbor. înţelegând că au fost traşi pe sfoară, diavolii începură să strige ca apucaţii, însă carul dispăru într-o clipită în văzduh. De necaz, dracii plânseră cu lacrimi mari cât pietrele de moară.

Carul zbură peste mare, peste munţi, şi se opri undeva, în mijlocul unor lanuri întinse de orez. Tânărul îl lovi iarăşi cu vărguţa, de două ori. Carul se înălţă până la nori şi opri într-un sat mare.

Prin mijlocul satului curgea un râu. Pe amândouă malurile stăteau, una în faţa celeilalte, două case mândre, cu acoperişuri de ţiglă, iar lângă una dintre ele se afla o mică ceainărie. Flăcăul intră în ceainărie, să se ospăteze. Deodată auzi răzbătând dintr-una din case vaiete cu plânsete şi tânguiri.

— Ce s-a întâmplat acolo? o întrebă pe stăpâna ceainăriei. Ce nenorocire a dat peste ei?

— O, nu mă mai întreba, răspunse ea cu tristeţe. Vecinului meu cel bogat îi moare singura fată. O, şi cât e de frumoasă, sărmana! Tatăl şi mama aproape şi-au ieşit din minţi de durere. Câţi vraci şi tămăduitori n-au chemat, dar niciunul n-a putut s-o ajute...

— Tare mi-e milă de bieţii oameni! Du-te, femeie, şi spune-le că în ţinutul vostru a sosit un vraci care lecuieşte toate bolile. Eu le voi însănătoşi fata.

Tatăl şi mama se bucurară nespus auzind vestea, îl duseră repede pe flăcău la patul bolnavei, care zăcea abia răsuflând. Băiatul o înţepă cu acul viu şi parcă-i luă boala cu mâna. Fata se făcu sănătoasă şi voioasă.

Bucuria luă locul durerii. Flăcăul voi să plece, dar părinţii fetei nu-l lăsară.

— Tu eşti mântuitorul nostru! Nu poţi pleca astfel!

Nu ştiau cum să-şi arate mai bine recunoştinţa. Dădură ospeţe bogate, cu muzică şi danturi. Până la urmă, îl rugară să se însoare cu fiica lor.

Flăcăul o îndrăgise pe frumoasa fată şi primi s-o ia de soţie.

Stăpânii casei de pe partea cealaltă a râului aveau şi ei o fată. După o vreme, se întâmplă că şi aceasta

căzu bolnavă. Ba încă atât de rău, încât părinţii pierduseră orice nădejde. Plângeau.

Flăcăului i se făcu milă. Veni în casa lor şi, cu ajutorul acului vieţii, vindecă pe dată copila.

Aceasta sări sprintenă şi veselă din pat, de parcă n-ar fi fost bolnavă niciodată!

Tatăl şi mama fetei nu ştiau cum să-l răsplătească mai darnic pe lecuitor. Dădură şi ei ospeţe bogate şi fel de fel de serbări. Nici n-ar mai fi vrut să-l lase pe flăcău să plece din casa lor. Până la urmă, înduplecat de stăruinţele lor, acesta primi să se însoare şi cu cealaltă fată.

După o vreme, tânărul căzu pe gânduri: în care din cele două case să se statornicească şi să-şi ducă viaţa?

Neamurile nevestei dintâi şi neamurile celeilalte se sfătuiră şi hotărâră să dureze peste râu un pod de aur. Astfel, flăcăul începu să trăiască o jumătate de lună într-o casă şi jumătate în cealaltă.

Curând, faima lui de lecuitor se răspândi în toată Japonia. Mulţi oameni a tămăduit el, cu acul vieţii. Acul morţii n-a avut niciodată prilejul să-l folosească, fiindcă nimeni nu-i purta duşmănie.

... Odată, tocmai trecea podul de aur, de pe un mal pe celălalt. La stânga lui păşea frumoasa nevastă dintâi, iar la dreapta cea de-a doua, la fel de frumoasă. Sub picioarele lor strălucea nisipul auriu.

Şi deodată îşi aminti că toate acestea le văzuse cândva aidoma, în visul lui din noaptea anului nou.

Cum a răsplătit cocorul binele făcut

poveste japoneză

Trăiau cândva, la poalele unui munte, un moşneag cu baba lui. Amândoi aveau inima bună, milostivă.

Odată, într-o seară de iarnă cu nămeţi mari, moşul se duse în pădure, după lemne:

—Tu, nevastă, rămâi aici de păzeşte casa şi aşteaptă-mă cu cina.

Taie bătrânul o grămadă măricică de lemne, o luă în spinare şi începu să coboare muntele. Iată auzi în apropiere un ţipăt jalnic. Se uită el şi văzu un cocor căzut în capcană. Se zbătea pasărea şi se tânguia de parcă ar fi cerut ajutor.

— O, sărmană vietate! Ai puţină răbdare, te ajut îndată...

Unchiaşul slobozi pasărea din laţ. Cocorul întinse aripile şi porni în zbor. Zbura şi ţipa de bucurie.

Se lăsase întunericul şi bătrânul tocmai se aşezaseră să cineze, când cineva bătu la uşă.

— Cine-o fi la ceasul acesta?

Moşul crăpă uşa şi ce să vadă? în prag stătea o fată frumoasă, cu fulgi de zăpadă în plete.

— M-am rătăcit prin munţi, spuse ea. Viscolește amarnic şi potecile nu se mai văd.

— Hai înăuntru, o pofti moşul. Rămâi la noi, suntem bucuroşi de oaspeţi.

— Afară e un ger cumplit, se vede că ai îngheţat de tot. Vino de te încălzeşte la foc, spuse baba.

Fata intră în bordei şi se aşeză lângă vatră. După o vreme spuse:

— Uite că m-am şi încălzit. Bunicuţo, nu vrei să te frec pe spinare şi pe mâini, să-ţi iasă oboseala din mădulare?

— îţi mulţumesc, fata mea. Eşti tare bună. Cum te cheamă?

— Pe mine mă cheamă O-Ţuru.

— O-Ţuru... Asta înseamnă fata-cocor! Frumos nume, se bucură bătrâna.

Purtarea plăcută şi blajină a fetei le merse la inimă bătrânilor. Le părea tare rău să se despartă de ea. A doua zi în zori, O-Ţuru se pregătea să plece mai departe, dar bătrânii o rugară:

— Noi suntem singuri, n-avem copii. Rămâi la noi pentru totdeauna.

— Rămân bucuroasă, căci şi eu sunt singură pe lume, răspunse fata. Iar drept răsplată a milei voastre, o să ţes pentru voi o pânză frumoasă. Un singur lucru vă rog: nu cumva să vă uitaţi în odaia unde am să lucrez eu.

Fata se apucă de treabă. Din odaia vecină se auzea mereu ţăcănitul războiului: kiri-kara, ton-ton- ton...

A treia zi, O-Ţuru le înfăţişă bătrânilor un sul de ţesătură nemaivăzut de subţire şi frumoasă.

— Ce minunăţie! strigă bătrâna pipăind ţesătura. Nu-ţi vine să-ţi mai iei ochii de la ea!

însă moşul se uită la fată şi se nelinişti:

— Mi se pare mie, O-Ţuru, că ai cam slăbit. Uite cum ţi s-au supt obrajii...

Tocmai atunci se întâmplă să treacă pe-acolo neguţătorul Gonta, care umbla prin sate şi cumpăra pânză ţesută în casă:

— Ei, mătușico, n-ai ceva pânză de vânzare?

— Ba ai venit chiar la timp, neguțătorule, răspunse bătrâna. Ia privește! A țesut-o fata noastră, O-Țuru.

Și desfăcu în fața lui Gonta, cât era de lungă, trâmba de țesătură moale și mătăsoasă.

— O, ce minunăție, ce mândrețe! Fata ta e mare meșteră!

Gonta băgă mâna în pungă și scoase cu mărinimie o grămăjoară de bani, punându-i pe masă.

— Galbeni! Zece galbeni! strigă uimită bătrâna. Pentru prima oară în viața lor vedeau aur. O, cât de puternic strălucea la soare! Și cât era de galben, mai galben decât florile de rapiță!

— Îți mulțumim, fată-cocor, îți mulțumim din toată inima, spuseră. De-acum vom trăi și noi omenește.

Veni primăvara. Soarele începu să încălzească.

Zăpezile se topiră. în fiecare zi copii în sat se adunau la casa bătrânilor.

— Surioară-cocor, vino cu noi! De-a ce o să ne jucăm?

— Astăzi, spunea fata, vom colinda pe poteci de munte, prin împărăția zânelor înălțimilor.

Doi dintre copii ridicau brațele, închipuind niște punți, iar fata-cocor cânta cu glas limpede și răsunător:

„Mergem voioși prin împărăția zânelor, călcând o cărare șerpuită.

Copiii treceau într-un șir vesel pe sub punțile acelea închipuite, strigând către bătrâni:

— Bunicule, bunico, veniți și voi să ne jucăm!

— Ha-ha-ha! Nu ne mai trageți așa de mâini!

Tare le mai plăcea copiilor să se joace cu fata-cocor! Dar iată că într-o zi se arătă iarăși neguțătorul Gonta:

— Bună ziua, unchiașule! Nu cumva mai aveți vreo bucată de pânză ca aceea? Vindeți-mi-o mie, vă plătesc oricât.

— Nu! Și nici să nu ne mai ceri. Fata noastră, O-Țuru, n-are voie să țeasă. Lucrul o istovește.

Dar Gonta puse cu de-a sila o pungă de galbeni în palma moșneagului:

— Ține! Altădată am să-ți plătesc și mai mult. Dar dacă nu te învoiești, o să-ți pară rău că niciodată nu mai iau pânză de la baba ta, așa să știi! îl amenință Gonta la plecare.

— Mare năpastă! Ce-o să ne facem acum? începură să se căineze moșul și baba.

O-Țuru auzi de dincolo văicăreala lor:

— Bunicule, bunico, nu vă mai frământați atâta, nu fiți îngrijorați. O să țes altă bucată va fi pentru ultima oară. Atâta vă cer: să nu vă uitați în odaia unde voi lucra eu.

Fata merse în odaia alăturată și în curând se auziră de-acolo bătăile războiului: kiri-kon-ton-ton! kiri-kara, ton-ton-ton!

O zi, două, trei, răsună întruna țăcănitul războiului.

— O-Țuru, ajunge, sfârșește odată! strigau bătrânii plini de îngrijorare, temându-se să nu cauzeze vreun rău.

Când, iaca, se auzi și glasul lui Gonta:

— Ei, cum merge, e gata pânză? Vreau s-o văd!

— Nu putem încă să ți-o arătăm. O-Țuru nu ne dă voie să intrăm la ea.

— Ce născocire mai e și asta? Las' că intru eu tară să-i cer voie!

Gonta deschise larg ușa și îngână speriat:

— O, dar acolo e un cocor... un co-co-cor...

într-adevăr, la războiul de țesut se afla un cocor, cu aripile desfăcute, își smulgea cu ciocul cele mai fine firicele de puf de pe trup și teșea pânză cu ele: kiri-kara, ton-ton-ton... kiri-kara, ton-ton- ton...

A doua zi dimineața, copiii veniră s-o cheme pe O-Țuru:

— O-Țuru, vino cu noi! A nins din belșug, ia te uită... Vino să ne jucăm cu bulgări de zăpadă!

Dar în odaia de lucru totul era tăcut și liniștit.

Bătrânii se speriară. Deschiseră ușa, să vadă ce se întâmplă: înăuntru, nimeni. întinsă era o frumusețe de pânză, cu înfloriturl măiestre, iar pe jos văzură împrăștiate o mulțime de pene de cocor.

Către seară, copiii începură să facă larmă în curte:

— Bunicule, bunico, veniți mai repede!

Bătrânii dădură fuga, și ce să vadă? Pe cer se rotea un cocor. Era același cocor de odinioară. Țipa jalnic, învârtindu-se deasupra casei. Zbura cu greutate, aproape toate penele îi erau smulse.

— O-Ţuru, fata noastră dragă! o strigară bătrânii, cu ochii scăldaţi în lacrimi.

înţeleseră că acesta era cocorul căruia, moşneagul îi mântuise viaţa cândva şi care se preschimbase apoi în fată. Dar iată că nu ştiuseră s-o păstreze şi s-o ocrotească până la capăt...

— O-Ţuru, întoarce-te la noi! o chemară îndureraţi.

Dar totul fu în zadar. Cocorul ţipă adâncă jale, ca şi cum şi-ar fi luat rămas bun pentru totdeauna.

Şi pieri în zarea întunecată.

învârte-te, bob de mazăre!

poveste japoneză

Trăiau odată un moş cu baba lui. într-o dimineaţă, cei doi bătrâni se apucară să deretice casa. Baba măturа odaia, iar moşul bucătăria. Tot măturând el aşa, moşul găsi într-un ungher un bob de mazăre şi tare se mai bucură:

„Babo, uite ce-am găsit,
Bob de mazăre-aurit!
Pe câmp dacă-l vom sădi,
Boabe multe-om dobândi;
în piuă le-om macină
Şi făină vom mânca.”

Se sfătuiră ei cum să facă şi să dreagă, dar bobul de mazăre lunecă printre degetele unchiului, căzu pe podeaua de lut şi prinse să se rostogolească. Se rostogoli, se rostogoli şi nimeri într-o bortă de şoarece.

— Prinde-l, nu-l lăsa! striga moşul supărat. Ia te uită ce nenorocire! Numai ce-am găsit şi noi un bob de mazăre, rotunjor şi dulce, iar el, afurisitul, s-a dus învârtindu-se... Babo, dă-mi toporul!

Scos din sărite, moşneagul făcea o gălăgie nemaipomenită, înşfăcă toporul, lărgi cât putu borta de şoarece, apoi coborî fără zăbavă în vizuina aceea. Merse el ce merse, până se pomeni în adâncul pământului. Porni mai departe, cântând cât îl ţinea gura:

Bob de mazăre-aurit,
Unde te-ai rostogolit?
Prin ce loc oi fi ajuns,
Unde mi te-oi fi ascuns?”

Deodată, văzu la marginea drumului un Gigio-sama[108] de piatră.

— Gigio-sama, nu cumva ai văzut bobul meu de mazăre? întrebă unchiaşul.

— De văzut, l-am văzut, eu, însă uite care-i păcatul... L-am ridicat de jos, l-am fiert şi l-am mâncat, răspunse Gigio-sama.

— Ha-ha-ha! Vasăzică, aşa s-a întâmplat! Atunci ce să mai vorbim... L-ai mâncat, să-ţi fie de bine. Eu mă întorc acasă.

Moşul dădu să pornească spre casă, lăsându-se păgubaş. Lui Gigio i se făcu milă de el:

— Stai niţel, moşule. Nu te las să pleci cu mâna goală.

— Şi ce-ai putea tu să-mi dai?

---

108 zeu, budist, personaj îndrăgit al poveştilor japoneze. Se consideră protectorul copiilor şi călătorilor. Statuia lui de piatră e aşezată adesea lângă drum. Sama – term de reverenţă care însoţeşte numele de oameni

— Un sfat bun: mergi înainte pe drumul ăsta, până dai de nişte sioogi[109] roşii. Acolo era o gospodărie de şoareci. Şoarecii tocmai se pregătesc de nuntă, pisează orezul în piuliţe. Tu dă-le o mână de ajutor. Apoi pleacă mai departe, până dai de nişte sioogi negre. Acolo e bârlogul dracilor. O să-i găseşti jucând arşice. Cântă de trei ori ca un cocoş, iar dracii o vor lua la fugă, şi toţi banii lor îţi vor rămâne ţie.

Moşul îi mulţumi pentru sfat şi porni la drum. Merse înainte până ce văzu nişte sioogi roşii.

— Acasă-s gospodarii? strigă unchiaşul.

Şoricioaica-mireasă, îmbrăcată în rochie de nuntă ieşi şi întrebă:

— Ce vânt te-aduce pe la noi, moşule?

— Am auzit că faceţi nuntă şi am venit să vă dau o mână de ajutor la pisatul orezului.

— Păi ai picat tocmai bine, avem mare nevoie de ajutor. Hai înăuntru, moşule!

în casă, totul era rânduit cum nu se poate mai frumos. în cea dintâi odaie se aflau sobiţe de bronz, iar pe nişte măsuţe roşii, o mulţime de castronaşe roşii, lăcuite. Odaia a doua aceea era plină cu halate de mătase. Erau atât de multe halate, că nici nu le puteai număra. în ce a de-a treia încăpere se aflau puzderie de şoareci care pisau orez în piuliţe de aur curat, cântând de zor:

Pisălogul saltă, bate,
Măcinăm pe săturate!
Dar când miaună pisica,
Pe toţi ne alungă frica...
Macină de zor, mireasă;
Fără preget şi voioasă,
Că ai mire ca un soare
Şi-i stăpân peste cele toate."

Moşul luă o piuliţă şi începu să piseze. îşi făcea treaba cu spor şi cu îndemânare. Şoarecii fură încântaţi şi-i dăruiră două halate de mătase roşie.

Unchiaşul luă darurile, le mulţumi şoarecilor şi porni mai departe, către adâncurile subpământene. Merse ce merse, până dădu de nişte sioogi negre. De după ele răsuna un ciocnetul arşicelor şi se auzea zdrăngănit de strune. Pasămite, dracii jucau arşice şi se veseleau. Moşul se ascunse în podul grajdului, ca să nu-l zărească tartorii. Când se făcu noapte târzie, luă vânturătoarea şi începu să bocăne şi să troncăne, făcând o larmă asurzitoare. Apoi strigă din răsputeri, aidoma cocoşului:

— Cucuriguuu!

Dracii înlemniră:

— Fraţilor, nu mai e mult până la ziuă! Ăsta a fost primul cântat al cocoşilor.

Moşul mai aşteptă puţin, apoi începu din nou să hodorogească vânturătoarea şi să cânte cu foc:

— Valeu, iacă-tă şi-al doilea cântat! se speriară dracii.

Moşul nu mai zăbovi mult şi porni iar tărăboiul, strigând din răsputeri cucurigu. Dracii o sfecliră de-a binelea:

— Auziţi, au cântat cocoşii a treia oară! Ne-am luat cu jocul şi am întârziat prea mult. Să fugim!

Lăsară banii şi se puseră pe goană, care încotro. Iar moşul coborî tiptil din pod, luă banii şi porni îndărăt spre casă.

Tare bucuroşi erau moşul şi baba! Lepădară de pe ei veşmintele cele vechi şi prăpădite şi luară halatele de mătase. Apoi se apucară să numere grămada de bănet.

Aurul şi argintul clinchetau atât de tare, că se auzea până departe. Mânată de curiozitate, o babă de prin vecini bătu la uşă şi spuse:

— Acasă sunteţi? Am venit să vă cer niscai tăciuni, să-mi aţâţ focul.

---

109 uşi glisante combinate din hârtie, ca şi fusuma

Se uită din prag şi rămase înmărmurită:

— Să vezi şi să nu crezi! De unde atâta bogăţie strânseraţi?

Moşul îi povesti tot, cum a fost:

— Uite-aşa şi-aşa... Ne-am pricopsit cu o mulţime de bani şi cu halatele astea roşii. Vino să te minunezi şi tu.

— Simt cum mă cuprinde pizma, spuse vecina. Mare noroc pe voi! Dau fuga acasă să-l trimit şi pe moşul meu în gaura de şoarece.

Alergă acasă cât o ţineau picioarele şi se apucă să mături prin odaie. Bărbatului îi porunci să caute în bucătărie. Dar cu toată străduinţa lui, acesta nu găsi niciun bob de mazăre.

— Babo, spuse omul în cele din urmă, adu un bob de mazăre din sac.

Bătrâna aduse bobul şi unchiaşul îl aruncă în borta de şoarece, îşi croi apoi drum cu toporul şi nimeri sub pământ. Merse el ce merse şi, întocmai cum i se povestise, îl întâlni la marginea drumului pe Gigio-sama de piatră. Moşul îl întrebă:

— N-ai văzut cumva bobul meu de mazăre? S-a rostogolit pe-aici.

— De văzut l-am văzut eu, dar m-au împins păcatele să-l iau de jos şi să-l mănânc.

— Nemernicule! se oţărî la el moşul cel lacom. Cum ai îndrăznit să înfuleci un bob de mazăre străin?! Auzi colo, bunătate de bob! Cum o să răscumperi acuma paguba care mi-ai făcut-o? Să-mi dai repede în schimb un maldăr de halate de mătase şi un poloboc de bani!

Gigio-sama se posomori, dar îi dete şi lui povaţa cunoscută. Moşul cel lacom porni mai departe cântând:

„Bob de mazăre-ndrăcit,
Unde te-ai rostogolit?
Hoţule, să-mi dai în loc
Halate multe şi-un poloboc!”

Curând ajunse la sioogile cele roşii. Din casă se auzea întru-una: Poc-poc-poc!”. Şoarecii pisau grăunţe în piuliţele de aur, cântând cât îi ţinea gura:

Pisălogul saltă, bate,
Măcinăm pe săturate!
Dar când miaună pisica,
Pe toţi ne alungă frica...

Moşneagul cel lacom intră în casa şoarecilor şi văzu acolo comori nemaiîntâlnite. Peste tot atârnau halate de mătase roşie, pe măsuţe roşii se aflau mulţime de castronaşe roşii, lăcuite, grămezi de bani zăceau prin colţuri. Moşului i se aprinseră ochii de poftă. „Cum aş face să pun mâna pe toate aceste avuţii? se întrebă el. Ia stai, păi e foarte simplu! N-am decât să miaun ca pisica!”.

Şi începu să miaune din răsputeri:

— Mi aaauu! Mi ori aaau!

Deodată se stinseră toate luminile din casa şoarecilor. Se făcu un întuneric de-ţi vârai degetele în ochi. Pieriseră ca prin minune şi casa şi şoarecii. Moşneagul dibuia cu mâinile înjur, ca orbii. îşi urmă drumul aşa, pe pipăite, şi după ce merse un timp, în calea lui luci o luminiţă şi văzu sioogile cele negre. Dincolo de ele zornăiau arşicele.

Moşul se uită printr-o gaură şi-i văzu pe draci jucând de mama focului, cu grămada de bani între ei. „înseamnă că arătarea aia de piatră nu m-a minţit”, îşi zise lacomul unchiaş. Şi pe furişă să nu-l simtă încornoraţii şi se sui în pod, cocoţându-se pe-o grindă.

Se făcu miezul nopţii. „Cred că a sosit clipa!” gândi moşul. Luă vânturătoarea şi începu s-o agite. Apoi strigă tare de tot:

— Hei, împieliţaţilor, a cântat cocoşul întâia oară!

Dracii rămaseră încremeniţi:

— Ce-o mai fi şi asta?

„Merge bine treaba!” îşi zise unchiaşul, mulţumit. Şi strigă iarăşi, cât putu de tare:

— Al doilea cântat al cocoşilor!

Dracii se holbară nedumeriţi, unii la alţii:

— Aţi auzit? Iar strigă cineva!

Moşul o luase razna de tot. „Trebuie să-i sperii zdravăn, ca s-o ia la sănătoasa” se gândi el. Şi răcni asurzitor:

— Hei, voi de-acolo! A cântat cocoşul a treia oară!

— Al cui o fi glasul ăsta? se mirară dracii.

— Păi şi noaptea trecută ne-a păcălit cineva, făcând pe cocoşul, şi ne-a luat toţi bănişorii!

— Se vede că nu i-au ajuns dacă a venit iar...

— Puneţi mâna pe el! Ciomăgiţi-l!

Moşul cel lacom se sperie şi lunecă de pe grinda podului, gata să cadă în mijlocul dracilor. Dar se agăţă cu nasul de un cui şi rămase spânzurat, dând din picioare. Cu toate că era agăţat, ori de frică, îl apucă râsul: Ha-ha-ha! Ile-he-he!”. Tartorii se înfuriară şi mai tare:

— Moşneag blestemat, stai că-ţi arătăm noi ţie!

— Tu ne-ai furat banii, hoţomanule!

Şi năpustindu-se asupra lui cu bâtele, îl chelfăniră tare de tot, până-l umplură de sânge. Moşneagul scăpă cu mare greutate din ghearele lor şi porni plângând şi văicărindu-se către borta de şoarece, să iasă la lumină.

Baba, care se uita în gaură, se bucură nespus:

— Bărbăţelul meu se întoarce în halat roşu şi cântă vesel nevoie-mare! Nu mai vreau să port zdrenţe!

Zicând acestea, lepădă hainele cele vechi şi le aruncă în foc.

Aşa se încheie povestea.

Vă doresc fericire! Vă doresc fericire!

Zmeura de sub zăpadă

poveste japoneză

Cândva într-un sat o femeie care avea două fete: cea mai mare, O-Cio, nu era copila ei bună, dar cea mai mică, O-Hana, era carne din carnea ei.

Mama vitregă o îmbrăca pe O-Cio în zdrenţe, iar pe fiica ei bună numai în rochii scumpe.

Pe propria-i copilă r, mângâia şi o răsfăţa, dar pe cealaltă o bătea şi o punea la muncile cel mai grele. O-Tio căra apă, spăla rufe, gătea... Dar nimic nu era pe placul maşterei, care o ura de moarte pe O-Cio, gândindu-se întruna cum ar fac-e să scape de ea.

într-o zi friguroasă de iarnă, mama vitregă şi O-Hana se încălzeau la vatră. O-Hana, care se moleşise de atâta căldură, spuse deodată:

— Vai ce cald mi s-a făcut! Tare aş vrea să mănânc ceva rece şi bun.

— Nu vrei puţină zăpadă?

— Zăpada n-are niciun gust, iar eu vreau ceva rece şi gustos.

O-Hana căzu pe gânduri şi deodată bătu din palme:

— Zmeură! Vreau zmeură! Zmeură coaptă, dulce şi răcoroasă.

O-Hana era tare încăpăţânată. Dacă-şi punea ceva în minte, nu se lăsa nicicum până nu-l avea. începu să se văicărească:

— Vreau zmeură! Daţi-mi zmeură!

Văzând că nu-i chip s-o împace altfel, maică-sa strigă:

— O-Cio! O-Cio, vino repede încoace!

O-Cio, care tocmai spăla rufe în curtea din dos, alergă la chemarea mamei, ştergându-şi mâinile din fugă:

— Pleacă îndată în munţi şi culege coşul ăsta plin cu zmeură! îi porunci mama vitregă. Dacă nu umpli bine coşul, nu cumva să mi te-arăţi acasă!

— Dar creşte oare zmeură acum, în miezul iernii? întrebă sfioasă O-Cio.

— Creşte, nu creşte, tu să ţii minte: dacă te întorci cu mâinile goale, nu-ţi mai dau drumul în casă.

Mama vitregă o îmbrânci pe O-Cio afară şi încuie uşa în urma ei.

Fata îşi puse sandalele de paie în picioarele goale, dar încotro să apuce nici ea nu ştia.Iarna în munţi nu creşte zmeură. Dar nici cu mama vitregă nu te poţi pune...

Stătu ea ce stătu pe gânduri, dar până la urmă luă coşul şi o porni spre munţi. Era liniște.Ningea cu fulgi mari. Copacii păreau şi mai înalţi, sub căciulile lor de zăpadă.

O-Cio căuta într-una zmeură pe sub zăpada rece şi se gândea: „Pare-se că mamei mele vitrege i s-a urât să mă vadă trăind pe lume, de aceea m-a trimis aici, ca să pier. Poate că e mai bine să îngheţ aici, sub zăpadă. Poate că atunci mă voi întâlni cu măicuţa mea adevărată şi voi îndeplini dorinţele."

Pe fată o podidi plânsul.

Rătăci astfel multă vreme, în neştire, fără să-şi mai aleagă drumul. Urca povârnişurile împleticindu-se şi cobora la vale cufundându-se în troiene. După o vreme, răpusă obosealâ şi de frig, se poticni şi căzu. în scurtă vreme zăpada o acoperi, înălţând deasupra moviliţă albă.

Deodată, auzi ca prin vis cum o strigă cineva.

O-Cio deschise ochii şi zări chipul unui moşneag cu barbă albă, aplecat asupra ei.

— Spune-mi, O-Cio, ce-ai căutat aici pe frigul ăsta?

— Mama mi-a poruncit să adun zmeură coaptă, răspunse fata abia mişcându-şi buzele îngheţate. Dacă nu găsesc, nu mă mai pot întoarce acasă.

— Dar ea nu ştie oare că iarna nu creşte zmeură? Bine, adaogă moşneagul, nu mai fi tristă. Ridică-te şi vino cu mine.

O-Cio se ridică anevoie de jos. Deodată simţi că i s-a făcut cald, iar oboseala îi pieri ca prin farmec.

Unchiaşul păşea voinicește prin zăpadă, iar O-Cio alerga în urma lui. Deodată minune! înaintea ei se întindea o cărare de nea, bine bătătorită, la capătul căreia văzu o serie de tufe de zmeură.

— Iată, acolo e zmeură coaptă cât vrei, spuse moşul. Culege cât poftești, apoi du-te acasă.

Tufele acelea din luminiş erau încărcate cu boabe roşii de zmeură. Moşul se făcuse nevăzut.

„Vai! Se minună O-Cio. Se vede treaba că a fost zeul ocrotitor al acestui munte, dacă mi-a venit în ajutor."

Apoi îşi împreună mâinile ca pentru rugăciune şi se înclină adânc. Umplu repede coşul cu zmeură şi alergă spre casă.

— Unde-ai găsit atâta zmeură? se miră mama vitregă, care pesemne trăgea nădejde că n-o va mai vedea niciodată.

Bucuroasă, O-Hana se aşeză lângă vatră şi începu să mănânce repede, boabă cu boabă, alintată:

— Vai ce gustoasă e! Ce înmiresmată e! Se topeşte în gură, nu alta!

— Ia dă-mi şi mie vreo câteva!

Mama vitregă gustă şi plescăi din limbă. Lui O-Cio nu-i dădură nici măcar o boabă. Dar fetei nu- i trecu prin minte să se supere. Nu prea era ea obişnuită cu bunătăţile. Curând o cuprinse osteneala. Se aşeză lângă vatră şi aţipi.

Deodată, mama vitregă se îndreptă spre ea şi, bătând tare din picior, îi strigă:

— O-Cio! O-Cio! Scoală-te!

Zgâlţâind-o de umeri, îi spuse apoi:

— O-Hana nu mai vrea zmeură roşie. Vrea zmeură liliachie! Pleacă degrabă în munţi şi adună un coş de zmeură liliachie.

O-Cio se sperie:

— Dar afară e noapte, iar zmeură liliachie nici nu se află pe lume. Rogu-te, nu mă alunga!

— Ce tot îndrugi acolo? Eşti datoare să faci orice pentru sora ta mai mică. Cum ai găsit zmeură roşie, o să găseşti şi liliachie. Dar nu cumva să te întorci cu mâinile goale că-i vai de tine!

O îmbrânci tară milă pe fată şi încuie uşa în urma ei.

O-Cio porni către munţi. Făcea un pas, se oprea, mai făcea unul, apoi iar se oprea şi plângea cu amar. Totul era alb înjur, în munţi căzuse zăpadă multă. I se părea că visează. Nu cumva tot în vis culesese coşul acela cu zmeură?

Se lăsă întunericul. Undeva se auzeau lupii urlând. Tremurând din tot trupul, O-Cio s e lipi de un copac.

Deodată auzi o chemare înceată şi ca din pământ se ivi înaintea ei bătrânul cu barbă albă.

— Spune, O-Cio, mamei tale i-a plăcut zmeura? întrebă el cu blândeţe.

O-Cio se uită la el şi izbucnind în plâns, şopti printre suspine:

— De astă dată mama vitregă mi-a poruncit să-i aduc zmeură liliachie...

Moşneagul se împurpură de furie. Ochii îi străluciră:

— Mi-a fost milă de tine, şi de aceea te-am ajutat să culegi zmeură roşie. Dar femeia asta e mai

rea şi mai nesocotită decât credeam eu. Fie, am s-o învăţ minte! Vino după mine...

Moşul porni înainte cu paşi repezi. Coborî iute ca vântul povârnişul unei văi adânci, iar fata fugea, abia ţinându-se pe urmele lui.

— Priveşte, O-Cio! Iată zmeura liliachie!

O-Cio se uită şi mai să nu-şi creadă ochilor. Zăpada din jur ardea cu flăcări violete. Pretutindeni se vedeau boabe mari şi strălucitoare de zmeură liliachie. O-Cio, culese cu teamă câteva boabe. Nici pe fundul coşului boabele nu-şi pierdeau lumina lor liliachie.

O-Cio umplu coşul şi fugi cât o ţineau picioarele spre casă. Munţii se dădură la o parte să-i facă loc. într-o clipă rămaseră departe, în urmă, şi O-Cio se pomeni în pragul casei. Privind coşul cu zmeură ca pe ceva înspăimântător, strigă cât putu de tare:

— Mamă, deschide! Am găsit zmeură liliachie!

— Ia te uită! Zmeură liliachie! se miră mama vitregă nevenindu-i să creadă.

Pasămite. Crezuse că pe O-Cio au mâncat-o lupii şi când colo nu numai că ea se întorsese vie şi nevătămată, dar adusese şi un coş cu zmeură: zmeură liliachie, cum nu se mai află pe lume!

Deschise uşa, lăsând-o pe fată să intre.

O-Hana se apucă să înfulece la zmeură:

— Vai ce bună e, ce gustoasă e! Gustă şi tu măicuţă... Cred că nici zeii nu mănâncă asemenea fructe dulci şi înmiresmate.

îşi umplură amândouă gura. Cuprinsă de teamă, O-Cio încercă să le oprească pe soră şi pe mamă:

— Măicuţă, surioară, prea sunt frumoase fructele astea, prea luminează ciudat... Mi-e teamă că nu e lucru curat, nu mai mâncaţi din ele!

Dar O-Hana strigă la ea:

— Tu, una, cred că te-ai săturat mâncând dintr-astea, acolo, în pădure. Dar pesemne că nu ţi-a ajuns, şi-ai vrea să le mănânci şi pe-ale noastre! Ba mai puneţi pofta-n cui!

Luându-se după O-Hana, mama vitregă o alungă pe fată din odaie şi nu-i dădu să guste nici ar o boabă.

Dar n-apucară mama vitregă şi O-Hana să sfârşească de mâncat zmeura, că începură deodată să devină liliachii, tot mai liliachii, iar către ziuă muriră amândouă.

Când îi veni vremea, O-Cio se mărită şi avu doi copii. Multă zmeură roşie, coaptă, culegea copiii de prin munţi, însă pe timp de iarnă nimeni n-a mai găsit zmeură coaptă sub zăpadă.

De ce e marea sărată

poveste japoneză

Demult de tot, în depărtata vechime, trăiau pe lume doi fraţi. Cel mare era bogat, iar cel mic era sărac. O dată,. într-un ajun de An nou, fratele cel sărac se duse la cel bogat, să-i ceară cu împrumut o măsură de orez.

Fratele cel bogat nu voi să-i dea nimic, ba îl mai luă şi la ocări, alungându-l de la uşa lui. Ce să facă fratele cel mic? Porni înapoi către casă, abătut şi cu mâinile goale. Deodată pe cărarea de munte pe care mergea, întâlni un bătrân cu pletele albe ca zăpada.

— încotro? îl întrebă unchiaşul.

— Iată, azi e ajunul Anului nou şi eu n-am în casă măcar un pumn de orez ca să-l dăruiesc zeilor aducători de noroc. Degeaba m-am dus la fratele meu cel bogat, că n-a vrut să-mi dea nimic. Mă întorc cu mâinile goale.

— Dacă-i aşa cum spui, am să te ajut eu. Ia această mangină[110] şi du-te în pădure. Este pe-

---

110 piroşti din aluat dulce cu umplutură de bob gătite în abur

acolo, pe undeva, o peşteră, în peştera aceea trăiesc nişte pitici. Ei îţi vor cere să guste din mangin şi îţi vor făgădui pentru ea munţi de aur. Dar tu să nu primeşti. Spune-le că nu vrei la în schimb decât râşniţa lor.

Zicând acestea, bătrânul îi dădu fratelui cel sărac o piroşcă-mangin şi se făcu nevăzut.

Fratele cel sărac se duse în pădure şi dădu de peştera cu pricina, în jurul ei forfoteau o mulţime de omuleţi mici de tot. „Ce-or fi făcând acolo?" se întrebă mirat. Uitându-se mai bine, văzu o ceată întreaga de pitici care, opintindu-se şi poticnindu-se, cărau cu mare trudă un lujer subţire de stuf.

— Staţi niţel, staţi că vă ajut eu! spuse fratele cel sărac.

Luă firul de stuf şi-l duse în peşteră. Deodată, chiar la picioarele lui, răsună un glas subţirel ca un bâzâit de ţânţar:

— Săriţi! Ajutor! A omorât pe cineva!

Când se uită mai bine, ce să vadă? într-adevăr, fusese cât pe-aci să strivească una din acele făpturi mărunţele. Piticul se zbătea între tocul şi talpa sandalei, strigând şi cerând ajutor. Se aplecă şi scoase piticul cu băgare de seamă, ţinându-l cu două degete.

— Ehei, se minună omuleţul, da' puternic mai eşti, uriaşule! Cât de greu sunt eu, m-ai ridicat ca pe-un fulg!

în clipa aceea piticul văzu piroşca din mâna fratelui cel sărac şi începu să se roage ţâţat de poftă:

— Dă-ne nouă această plăcinţică! Cere-ne tot ce doreşti în schimbul ei. Numai dă-ne-o!

Pe dată, piticii începură să care aur din peşteră. Grăunte cu grăunte, adunară în curând o grămadă întreagă. Dar fratele cel sărac îşi aduse aminte de ce-l învăţase moşneagul şi nu voi să primească.

— Nu vreau aur, mie să-mi daţi râşniţa voastră.

Piticii mai stârniră o vreme, dar văzând chip să-i schimbe gândul, îl călăuziră în peşteră. Acolo, într-un ungher, se afla o râşniţa cu pricina.

— Râşniţa asta, îi spuseră, e comoara noastră cea mai de preţ. Rău ne pare că rămânem tară ea. Piroşca ta ne place grozav. Ia-o şi stăpâneşte-o sănătos. Dacă învârti piatra spre dreapta, îţi dă ce-ţi pofteşte inima. Dacă o învârti spre stânga, pe dată încetează măcinişul. Vezi, nu uita să-ntorci spre stânga, altfel nu se mai opreşte în veac.

Fratele cel sărac duse râşniţa acasă. Nevasta, care se săturase de atâta aşteptare, îi ieşi nerăbdătoare în cale:

— Ei, ai adus măcar o mână de orez?

— Nu mai întreba nimic, răspunse el, şi aşterne degrabă un ţol, jos pe tatami.

Soţia întinse repede un ţol pe tatami. Fratele cel sărac puse râşniţa jos şi învârtind spre dreapta, spuse:

— Râşniţă, dă-ne nouă orez! Râşniţă, dă-ne nouă orez!

Cât ai clipi începură să curgă pe boabe albe şi mari.

— Râşniţă, dă-ne nouă peşte! Râşniţă dă-ne nouă peşte!

Pe ţol începură să cadă peşti săraţi, mari şi frumoşi.

Alte multe bucate gustoase le macină râşniţa! Abia după ce nu mai pofti nimic, fratele cel sărac învârti piatra spre stânga şi râşniţa se opri. Se aşezară bucuroşi la masă. Apoi îi spuse nevestii:

— Destul ne-am chinuit în bordeiul ăsta amărât. A venit vremea să trăim şi noi ca oamenii.

Apoi îi porunci râşniţei:

— Râşniţă, râşniţă, fă şi pentru noi o casă nouă şi frumoasă, cu cămări largi şi cu grajd să stea legaţi la iesle şaptezeci şi patru de cai. După aceea pregăteşte cât mai multe plăcinte cu orez şi niscai vin bun.

Atunci, fratele cel mic pofti la ospăţ pe toţi vecinii şi toate neamurile. Mult se mai mirară oamenii:

„Ultimul sărăntoc din sat a ajuns să ne cheme pe toţi la ospăţ!"

Firește, fusese poftit şi fratele cel bogat. Acesta veni, se uită şi mai, mai să nu-şi creadă ochilor: „Păi, doar aseară frate-meu a venit să-mi ceară o măsură de orez, iar acuma se scaldă în belşug.
Cum poate cineva să se îmbogăţească astfel într-o singură noapte? Chiar de-ar fi să crap, îşi mai zise el, şi tot aflu eu până la urmă ce s-a petrecut."

Fratele cel mare chefuia vârtos, împreună cu ceilalţi, dar privea cu luare-aminte în toate părţile. Oaspeţii începură să se pregătească de plecare. Fratele cel mic ţinea morţiş să rămână de bun rămas.

Se strecură pe nesimţite în cealaltă odaie, unde se afla râşniţa, şi învârti spre dreapta, spunând:

— Râşniţă, râşniţă, macină tu dulciuri pentru toţi musafirii mei!

Fratele cel mare văzuse totul printr-o crăpătură... „Ehei, îşi zise. Acuma ştiu eu de unde agoniseşte prăpăditul ăsta atâta bogăţie!"

Gazdele îşi petrecură oaspeţii, apoi se culcară. în casă domnea liniştea. Fratele cel mare se furişă tiptil înăuntru, vârî râşniţa într-un sac şi după ce mai luă o plăcintă şi felurite dulciuri. Merse astfel până la malul mării unde, din întâmplare, se afla priponită o barcă. Aruncă râşniţa în barcă şi vâsli către larg.

„Am să mă duc pe-o insulă depărtată, îşi făcu el socoteala, iar acolo voi pune râşniţa să macine numai şi numai pentru mine. Aşa voi ajunge cel mai bogat om din lume."

Barca pluti multă vreme pe mare. Se făcuse ceasul prânzului. Fratele cel mare îşi aduse aminte că are în sac o mulţime de dulciuri şi o singură plăcintă. Se uită la merindele lui şi pofti cu străşnicie ceva sărat.

„Am să-i cer râşniţei, mai întâi şi mai întâi, sare pentru, plăcintă." întoarse piatra spre dreapta şi porunci:

— Hei, râşniţă, macină-mi niţică sare!

Din râşniţă începu să curgă un şuvoi de sare albă. Cât ai clipi, fundul bărcii se acoperi cu sare. Stratul creştea şi fratele cel mare se afunda în el. Voi să oprească râşniţa, dar aceasta măcina de zor: căci uitându-se prin crăpătură, nu luase aminte că trebuie să întoarcă piatra spre stânga, pentru ca unealta vrăjită să-şi conteneaască lucrul.

— Hei, râşniţă, opreşte, ajunge! Opreşte-te, blestemato! strigă el deznădăjduit.

Sarea îi ajunsese la genunchi. Barca se cufunda tot mai adânc în apă, iar râşniţa măcina harnică, întruna. Bâldâbâc, barca se scufundă şi fratele cel mare pieri înecat.

Râşniţa zace şi azi pe fundul mării şi varsă sare din ea neîncetat. Va măcina astfel sfârşitul veacurilor. Iată de ce apa mării e atât de sărată.

Hei, crabule Koso-Koso!

poveste japoneză

Demult de tot, într-o vreme uitată, trăia un moş cu baba lui. Odată, se duse moşneagul în pădure să adune vreascuri. Pe la jumătatea zilei i se făcu foame şi se aşeză pe malul unui râu să îmbuce oleacă. Apa era limpede şi străvezie. Aplecându-se să bea, văzu că pe fundul râului era o vietate.

— Ia te uită, îşi zise, păi ăsta e un crab! De unde s-or fi pripăşit crabi pe-aicea?

Unchiaşul aruncă în apă câteva boabe de orez. Crabul se repezi să le prindă şi le ciuguli toate, până la una. Moşul se uita şi râdea mulţumit. De-atunci, ori de câte ori venea în pădure nu uita să-şi ospăteze crabul cu câte ceva. Pasămite bătrânul îndrăgise mica făptură.

„Ce-ar fi să-l iau cu mine, acasă? se gândi el într-o zi. Aşa o să fim mereu împreună."

Zis şi făcut, îl duse acasă şi-i spuse nevesti-şi:

— Babo, ia te uită ce crab am adus!

— E frumos, într-adevăr, răspunse bătrâna. Trebuie să aibă carnea tare gustoasă. O să-l spăl iar pe urmă îl fierbem şi îl mâncăm.

— Ia mai tacă-ţi gura, babo! se sperie moşul. Tu nici nu ştii ce mult l-am îndrăgit pe prichindelul ăsta.

Unchiaşul pândi grijuliu să nu-l vadă baba şi ascunse crabul în fântână. De câte ori se întorcea din pădure, îl striga voios:

— Crabule, hei, crabule Koso-Koso! Vino degrabă, sunt eu, moşneagul, iată-mă-s!

De cum auzea glasul moşneagului, crabul se ridica de pe fundul fântânii, pocnind vesel din cleşti, iar bătrânul îl ospăta cu ceva de soi, povăţuindu-1:

— Crabule, prietene, tare mi-eşti drag... De aceea fii cu luare-aminte la ce-ţi spun. Dacă te va striga baba mea, nu care cumva să te arăţi. E lacomă nevoie-mare şi atâta aşteaptă, să te înhaţe şi să te mănânce. Numai atunci să ieşi la iveală, când vei auzi: „Crabule, hei, crabule Koso-Koso, ăsta-s eu, moşneagul, iată-mă-s!"

Şi avea dreptate să se teamă, căci baba se întreba mereu unde o fi ascuns moşul crabul acela gustos şi-l căuta pretutindeni, înciudată că nu-l găseşte.

într-o zi, moşul se întoarse acasă şi se duse ca de obicei la fântână, să-şi spele picioarele. Bătrâna băgă de seamă că unchiaşul dă din gură ca şi cum ar fi vorbit singur. „Ce-o mai fi" se gândi ea. Se apropie tiptil şi

trase cu urechea. Moşul tocmai îi striga crabului:

— Crabule, hei, crabule Koso-Koso, sunt eu, uncheaşul, iată-rnă-s!

— Vasăzică uite unde l-a ascuns! bombăni baba furioasă. Ei, lasă, că pleacă el mâine la pădure şi o să mă ospătez împărăteşte.

A doua zi, n-apucă moşul să se depărteze bine, că baba dădu fuga la fântână, strigând cu prefăcut:

— Crabule, hei, crabule Koso-Koso, sunt eu, moşneagul, iată-mă-s!

Auzind vorbele cunoscute, crabul ieşi îndată deasupra. Baba se bucură văzând cât de mare şi de gras se făcuse. îi înşfacă la iuţeală şi-l aruncă drept în oala cu apă clocotită. Fierse până se făcu roşu ca focul. Bătrâna se ospătă cu lăcomie din carnea-i fragedă, iar cojile le aruncă în hârdăul în care se strângea apa murdară.

Când se întoarse moşul din pădure, îşi chemă prietenul, ca totdeauna:

— Crabule, hei, crabule Koso-Koso, sunt eu, unchiaşul, ieşi mai degrabă!

însă crabul nici gând să se arate. „Ce-o fi cu el? se întreabă moşul, plin de îngrijorare. Nu cumva o fi fugit?"

îl strigă, îl căută peste tot, dar nu-l află nicăieri. Cum şedea el astfel, întristat şi pierit, pe creanga unui copac din apropiere se lăsă din zbor o păsărică şi prinse să ciripească:

— Prea târziu te-ai întors din pădure, bunicule! Carnea crabului e în burta babei, iar cojile caută- le în ciubărul cu zoaie. Cirip-cirip!

„Multe minuni se mai întâmplă pe lume!" gândi moşul. Se uită el în hârdău, şi într-adevăr găsi cleştii crabului. Plin de mâhnire, cu ochii înlăcrimaţi, le adună şi le îngropă în colţul cel depărtat al grădinii. Deasupra răsădi o tufa de azalee.

Deşteptându-se în zori, primul gând al moşneagului fu să stropească răsadul, ca nu cumva să se usuce. Merse el în grădină, şi când colo, ce să vadă! Tufa de azalee era încărcată cu flori care ardeau şi străluceau ca un soare. Tare se mai bucură moşul:

— Babo, hei, babo, vino repede să vezi! Mi-ai mâncat crabul, nu ţi-a fost milă de el, dar eu i-am îngropat cojiţele şi am sădit deasupra un pomişor de azalee. Ia te uită ce mai flori de aur a făcut! Trebuie să-l udăm şi să-l îngrijim.

Dar nici n-apucă moşul să plece iarăşi la pădure, că baba dădu fuga la pomişor:

— Vezi tu acuş, blestematule! O să-ţi smulg toate florile şi o să le arunc în vânt!

Dar când se uită mai bine, florile azaleei nu mai erau de aur, ci nişte biete flori obişnuite.

— Vasăzică, îţi baţi joc de mine, vreasc nenorocit! strigă ea mânioasă. O să te rup din rădăcină şi-o să te ard!

Rupse tufa de azalee şi-o aruncă în foc.

Când se întoarse moşul din pădure, alergă nerăbdător să-şi vadă florile de aur. Dar ia pomul de unde nu-i! întrebă mirat şi neliniştit:

— Babo, hei, babo, unde a pierit azaleea mea?

— Păi da, altă treabă n-aveai decât să răsădeşti în grădina mea asemenea blestemăţie! spuse ea cu arţag. Mai, mai să mă scoată din minţi. Nu creşteau pe ea flori de aur, ci flori obişnuite. Am smuls-o din rădăcină şi am pus-o pe foc.

Ce era să facă moşul? întrebă încet, printre lacrimi:

— Spune-mi măcar, unde-ai aruncat cenuşa?

— Nicăieri. E acolo, în vatră.

Moşul adună cu grijă cenuşa din sobă. Se simţea mai mângâiat gândindu-se că tot a mai rămas ceva din crabul lui iubit. Apoi se duse pe câmp să împrăştie cenuşa. Tocmai atunci se stârni o adiere de vânt, iar cenuşa, prefacându-se într-un nor, se aşternu lin pe crengile pomilor.

Şi, minune! Pe ramuri începură să înflorească flori de aur. Străluceau la soare de-ţi luau ochii.

în clipa aceea se arătă din nou păsărică năzdrăvană:

— Moşule, moşule, ciripi ea, nu mai împrăştia cenuşa pe câmp! Presar-o mai bine pe marginea drumului.

Moşul o ascultă, şi deodată crengile copacilor de pe amândouă părţile drumului se împodobiră cu flori de aur, care străluceau orbitor în lumină.

Tocmai atunci se nimeri să treacă pe-acolo prinţul cu suita lui. Văzând florile de aur, opri calul şi privi fermecat.

— Niciodată, spuse el, nu mi-a fost dat să văd asemenea frumuseţe!

Moşneagul se întoarse acasă încărcat de daruri. Văzând una ca asta, baba se aprinse de lăcomie:

— Las' pe mine, spuse ea, eu o să fac treabă şi mai bună. O să capăt mai multe daruri decât tine.

Umplu o căldare cu cenuşă şi se aşeză pe marginea drumului, aşteptând să treacă prinţul.

Şi iată că se arătă alaiul cel mândru şi lung. Când însuşi prinţul ajunse în dreptul ei, începu să împrăştie cenuşa în vânt. Dar nici pomenealã să se iveascã flori de aur pe crengile pomilor. Cenuşa îi intră prinţului în ochi, în nas, în gură, murdărindu-i straiele de sus până jos.

Atât de tare se înspăimântă baba de mânia prinţului, că se făcu mică, mică de tot. Se gheboşă, se ghemui, se micşoră, iar în cele din urmă se schimbă într-un crab prizărit, care fugi să se ascundă în nisipul de pe malul râului.

De atunci zice-se că sunt crabii atât de sperioşi şi se ascund cu atâta grabă în nisipuri.

De ce n-are caracatiţa oase

poveste japoneză

Toate acestea s-au întâmplat în vremuri demult uitate.

Soţia împăratului dragonilor zămislise un prunc în scutece şi mereu poftea câte ceva neobişnuit. Dorinţele ei nu se mai isprăveau: azi râvnea una, mâine alta...

Zi de zi împăratul dragonilor îşi trimitea supuşii în cele patru vânturi, poruncindu-le să-i aducă nevesti-şi tot ce-i poftește inima. Sărmanii peşti se istoviseră de-atâta alergătură, caracatiţa de-abia se mai ţinea pe picioare.

într-o bună zi, soţia împăratului mărilor spuse:

— Vreau ficat de maimuţă. Dacă nu-mi veţi aduce, să ştiţi că altceva nu pun în gură.

Amuţiră cu toţii. Se ştie că în mare nu trăiesc maimuţe. Pe uscat sunt o mulţime de maimuţe nu-i vorbă, dar cum să ajungi până la ele?

împăratul chemă sfatul cel mare. în castelul de sub ape se strânseră o mulţime de peşti mari şi mici. Statură ei, chibzuiră, se frământară, dar nu le venea nimic în minte. Când, iată, se ivi, înotând agale, broasca ţestoasă cea greoaie.

— Ehei, zise broasca, văd eu că fără mine nu faceţi nicio scofală. Eu plutesc pe ape, dar umblu tot atât de lesne şi pe pământ. Mă strecor pe unde nu gândeşti cu gândul. Aşa încât, trimiteţi-mă pe mine, o să vă aduc eu o maimuţă.

Peştii se învoiră bucuroşi:

— Mergi sănătoasă! îţi dorim să izbândeşti cât mai grabnic în treaba asta grea.

Ţestoasa porni să împlinească porunca împăratului. De cum ajunse la mal, văzu o maimuţă care se legăna pe creanga unui brad.

— Bună ziua, doamnă maimuţă, spuse ţestoasa. Ce zi minunată e azi! E o adevărată plăcere să-ţi încălzeşti spinarea la soare. Dar, ia spune-mi, o întrebă ea netam-nesam, ai avut vreodată prilejul să intri într-un castel? în castelul împăratului dragonilor, de pildă. Află că eu chiar de-acolo vin...

— Nu, răspunse maimuţa, n-am avut acest prilej. De auzit am auzit multe despre castelul împăratului dragonilor, dar de văzut, ce-i drept, nu l-am văzut cu ochii mei.

— Oho, păi atunci înseamnă că degeaba mai trăieşti pe lume! întregul an, în castelul stăpânului mărilor domneşte primăvara. Şi ce bucate de soi se mănâncă acolo! în viaţa ta nu te-ai înfruptat din asemenea bunătăţi. Nu vrei să mergi cu mine să-ţi arăt castelul acela neasemuit! Suie-te pe spinarea mea şi te duc cât ai bate din palme.

Spinarea ţestoasei era latã şi plutea ca o barcă. Maimuţa se aşeză pe ea, bucuroasă să se legene pe valuri.

în scurtă vreme ajunseră la castelul împăratului dragonilor. Ţestoasa nu minţi se defel: în castel domnea o primăvară veşnică, şi era atât de frumos, încât îţi lua graiul. Zidurile de din argint, aur şi mărgăritare,

străluceau orbitor.

— Binevoieşte să aştepţi oleacă, doamnă maimuţă, spune ţestoasa. Eu dau o fugă până la împăratul dragonilor, să-l vestesc că i-a sosit un oaspete de seamă.

Dădu maimuţa jos din spinare chiar în faţa porţilor, şi alergă să dea de ştire împăratului. De strajă la porţi se nimerise să fie tocmai caracatiţa. Se vede că i se cam urâse stând de caraulă şi cum avea sământă de vorbă, începu s-o căineze pe maimuţă:

— Sărmană maimuţă, bag de seamă că eşti tare veselă, pesemne că nici nu ştii ce te-aşteaptă. împărăteasa noastră a poftit să guste din ficatul tău. Milă mi-e de tine. Dar soarta ţi-e pecetluită, fiindcă de-aici, de pe fundul mării, nu mai ai cum să fugi.

Auzind aceasta, maimuţa înlemni de spaimă. Dar se prefăcu nepăsătoare şi rămase să aşteptare mai departe, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Curând, se întoarse ţestoasa:

— Doamnă maimuţă, împăratul nostru e bucuros să te primească. Vino cu mine să-ţi arăt castelul. O să ai ce vedea, e plin cu tot felul de minunăţii.

— Vai de mine şi de mine, ţestoaso! Aproape că mi-e ruşine să-ţi spun... Sunt atât de zăpăcită, încât mereu uit câte ceva. Acum, de pildă, mi-am spălat ficatul şi l-am agăţat pe ramura unui brad, să se usuce. Am uitat cu totul de el şi sunt tare îngrijorată: dacă vine ploaia şi-l udă? Dacă mi-l ciugulesc ciorile? Du-mă degrabă înapoi!

Ţestoasa fierbea de ciudă, dar se feri să se dea în vileag, fiindcă n-avea ce face cu o maimuţă fără ficat. De aceea spuse:

— într-adevăr, ar fi o mare-nenorocire! Urcă-te repede pe spinarea mea.

Ţestoasa înotă din răsputeri până la ţărm. Când ajunseră aici, grăi către maimuţă:

— Du-te de-ţi ia ficatul şi să ne întoarcem fără zăbavă la castel. Vom ajunge tocmai bine a cină.

Maimuţa se căţără cu sprinteneală pe creanga cea mai înaltă a bradului, îşi frecă lăbuţele şi începu să râdă în hohote:

— Bun rămas pentru totdeauna, ţestoaso! Eşti cea mai neroadă făptură de pe lume. Se vede că ai uitat vechea zicătoare: „Copacii nu cresc în mare şi nici ficatul în copaci". Haide, ia-ţi tălpăşiţa!

Ţestoasa, care nu putea să se căţere prin pomi, înţelese că totul e pierdut. Se întoarse amărâtă şi umilită la stăpânitorul mărilor.

Auzind tărăşenia, cei de la castel începură să se întrebe:

— De unde să fi aflat maimuţa o paşte? Cine să-i fi destăinuit adevărul? Să ştiţi că nimeni altul decât caracatiţa, doar era atunci de strajă la porţi!

O înşfacară pe nesocotita de caracatiţă şi-o luară la bătaie. Atât de tare o chelfaniră, de-i topiră toate oasele.

Limba care flecăreşte n-are oase. Caracatiţa de asemenea.

Broasca din Kyoto şi broasca din Osaka

S-a întâmplat odată să fie o vară neobişnuit de fierbinte. Soarele dogorea de dimineaţa până seara, iar ploaie nu dădea niciun strop. Seceta pârjolea totul. Se uscă până şi fântâna, cea veche din Kyoto, în adâncul căreia trăia o broască.

Se gândi ea broasca, se tot gândi ce să facă: până la urmă hotărî să se mute într-un loc mai prielnic.

„Am auzit că Osaka e un oraş vesel şi însufleţit, îşi zise ea. Acolo marea e la doi paşi. Grozav aş vrea să văd şi eu marea!"

Şi broasca din Kyoto o porni la drum către Osaka.

Dar vezi că şi în Osaka domnea o secetă la fel de cumplită. Secase până şi balta cu lotuşi în care trăia o broască singuratecă. Zile în şir, sărmana broască privea cerul tară urmă de nor, iar în cele din urmă îşi zise înciudată:

„Nici vorbă să mai rămân aici, în Osaka. Ce-ar fi să mă duc la Kyoto! E doar capitala Japoniei[111], acolo trăieşte însuşi Fiul Cerului. De bună seamă, o să pot vedea pe-acolo!"

Şi broasca din Osaka porni fără zăbavă înspre Kyoto. între Kyoto şi Osaka sunt pe puţin zece ri.

Amândouă broaştele, ca şi cum s-ar fi vorbit, o porniseră la drum dis-de-dimineaţă, aproape în aceeaşi clipă: una de la Kyoto către Osaka, cealaltă din Osaka înspre Kyoto. Săltau pe drum cu mare vrednicie...

Multă vreme ţopăiră broaştele astfel, iar către amiază nu mai puteau de oboseală şi de foame. Razele fierbinţi le frigeau spatele şi abia îşi mai târau lăbuţele. în sfârşit, cu chiu, cu vai ajunseră în munţi, iar aici, într-un defileu, se întâlniră.

E de spus că muntele Tennozan se află chiar la jumătate calea între Osaka şi Kyoto.

Broaştele îşi dădură bineţe una alteia şi făcură cunoştinţă. Broasca din Kyoto începu să-i spună celei din Osaka despre minunăţiile din capitală. Cea din Osaka, la rândul ei, îi istorisi o mulţime de lucruri despre frumosul ei oraş. Broasca din Kyoto se întristă nespus aflând că nici în Osaka n-a plouat demult. Broasca din Osaka fu de asemenea mâhnită auzind că şi în capitală bântuie seceta. Hotărâră însă amândouă să se încredinţeze cu ochii lor dacă este într-adevăr aşa.

— Ia să mă-uit eu de-aici, din vârful muntelui, către Kyoto, spuse cea din Osaka.

— Iar eu o să privesc înspre Osaka, răspunse cealaltă. Doresc atât de mult să văd marea!

Şi amândouă broaştele se ridicară pe lăbuţele dindărăt, holbându-se curioase cu ochii lor căscaţi. Broasca din Kyoto se străduia să vadă cât mai bine Osaka, cea din Osaka nu mai putea de nerăbdare să vadă capitala.

Deodată, broasca din Kyoto strigă supărată:

— Ia te uită! Acest prea lăudat oraş Osaka seamănă ca două picături de apă cu Kyoto. Să crezi în pălăvrăgelile unora: „Acolo e marea, acolo e marea!" Păi marea nici nu se zăreşte!

Broasca din Osaka strigă şi ea dezamăgită:

— Câte mai născocesc unii! îmi tot împuiau urechile: „Ehei, Kyoto, ehei, capitala!" Iar eu îmi închipuiam că pe-acolo sunt grădini minunate şi case nemaivăzute... Nici pomeneală de aşa ceva. Kyoto nu e decât un al doilea Osaka. Dacă oraşul Kyoto seamănă atât de mult cu Osaka, păi nici nu merită să-l mai vezi

— Dacă Osaka seamănă leit cu Kyoto, la ce bun atâta osteneală?

Amândouă broaştele hotărâră că n-are niciun rost să-şi mai urmeze calea. Mult mai înţelept ca broasca din Kyoto să se întoarcă în fântâna ei, iar cea din Osaka să pornească aşijderi cât locul de baştină, îşi luară rămas bun şi porniră ţopăind, fiecare pe drumul ei.

Atâta doar, că broasca din Kyoto nu văzuse Osaka, ci chiar oraşul ei, din care abia plecase. Iar cea din Osaka, tot aşa, nu văzuse capitala, ci chiar aşezarea ei natală.

Se ştie că la broaşte ochii sunt împlântaţi cam către spate. Ridicându-se pe lăbuţele dinapoi, e de la sine înţeles că nu priviseră înainte, ci în urmă.

---

111 Kyoto a fost capitala Japoniei între anii 794 şi 1868

întorcându-se acasă, în fântâna ei, broasca din Kyoto începu să le povestească suratelor:

— Nu există niciun fel de mare pe lume! Toate nu sunt decât scorneli.

Iar broasca din Osaka, după ce se întoarse în balta cu lotuşi, îşi văzu de-ale ei şi adeseori le spunea micilor broscuţe:

— Nu vă luaţi după minciuni. Kyoto e aidoma cu Osaka al nostru. O fi el capitala Japoniei, dar degeaba i-a mers faima. Nu e decât un orăşel prăfuit.

Saburo – strachină spartă

poveste japoneză

Trăiau odată trei fraţi: cel mai mare se numea Taro, mijlociul Giro, iar cel mai mic Saburo. într-o zi, ce se gândiră ei:

— Fraţilor, ce-ar fi să învăţăm şi noi un meşteşug oarecare? Numai astfel bătrânul nostru îşi va afla liniştea şi când va muri va fi împăcat cu soarta.

Zis şi făcut.

Lăsară casa părintească şi porniră în lume să-şi aleagă un meşteşug după puteri: fără preget şi după trei ani ajunseră meşteri iscusiţi.

Cel dintâi se întoarse acasă Taro, feciorul cel mare:

— Bun găsit, tăicuţă! Poţi să te bucuri, căci am ajuns meşter cu faimă, fac cele mai mândre căciuli din Japonia, cuşme fără pereche, care vin bine oricui, pe orice vreme. Dacă un slujbaş sau un oştean îmi porunceşte să-i fac o căciulă, nici n-apucă bine să mântuie vorba, că e gata. Sunt tare mulţumiţi şi mă laudă nespus când îşi pun pe cap căciula făcută de mine.

— Prea bine, răspunse tatăl. Dacă-i aşa, fă o căciulă pentru prinţul nostru. Să fie cât mai frumoasă şi să i se potrivească pe scăfârlie. Demult se plânge el că n-are o căciulă ca lumea.

Taro urmă povaţa tatălui şi lucră o căciulă pentru prinţ. Grozav se mai bucură înălţimea sa.

— Frumoasă căciulă! Şi-mi vine tocmai pe măsură! Poruncesc ca de azi înainte, în ţinutul nostru, toate căciulile să le facă numai Taro.

Din ziua aceea treburile lui Taro începură să meargă ca pe roate, iar tatăl era mândru şi mulţumit nevoie-mare.

Lui Giro, cel de-al doilea fecior, îi plăcuse tare mult, încă din copilărie, să tragă cu arcul. Vreme de trei ani el deprinse toate şiretlicurile acestei îndeletniciri, învăţând de la cei mai dibaci trăgători. Vestea despre vrednicia lui ajunse până la urechea prinţului; iată că acesta îl chemă la sine, poruncindu-i să doboare cu săgeata o pară dintr-un copac ce se afla la o depărtare de o sută de keni[112].

Giro se învoi bucuros să-i arate prinţului marea lui iscusinţă. Trase şi doborî para. Dar să vezi minunăţie! Săgeata zbură înapoi şi căzu drept la picioarele lui. Cu numai trei săgeţi doborî toate perele din copacul acela întesat de fructe. Prinţul îi lăudă strașnic agerimea şi îi încredinţă pe toţi oştenii lui, să-i înveţe meşteşugul de arcaşi.

Cât despre Saburo, feciorul cel mic, acesta învăţase meşteşugul de a se furişa pretutindeni nevăzut şi nesimţit. Auzind despre asta, bătrânul tată încruntă sprâncenele, rugându-l pe cel mic să nu destăinuie nimănui năzdrăvanul său meşteşug.

— Tată, răspunse Saburo mâhnit, îndemânarea mea nu are nimic de-a face cu dibăcia hoţilor, este ceva cu totul deosebit. Dar mai bine să-ţi povestesc ce mi s-a întâmplat... Mergeam o dată singur pe câmp, neştiind prea bine încotro să apuc. Deodată zăresc în depărtare o arătare ciudată. Semăna cu o strachină răsturnată cu fundul în sus, căreia îi lipsea un ciob dintr-o margine: pasămite pe-acolo era intrarea. Mă apropii eu binişor, mă uit prin spărtura aceea, şi ce să văd? înăuntru erau grămădite una peste alta teancuri întregi, sumedenie de strâchini de lemn. Iar în mijlocul colibei
stătea o băbuţă prăpădită. Cată spre mine cu mirare şi mă întreabă:

---

112 măsură japoneză pentru lungime, egală cu 1,818 m

— De unde vii, străine?

— Iacă, aşa şi aşa, îi răspund eu, am plecat în lume să învăţ un meşteşug.

— Atunci înseamnă că ai nimerit tocmai unde trebuia. Am rămas în slujba bătrânei, dar nici în anul dintâi, nici în cel de-al doilea nu m-a învăţat nimic. Când s-au împlinit trei ani, m-am rugat de babă să-mi îngăduie să plec. Ea nu s-a împotrivit, ci doar mi-a zis:

— M-ai slujit cu osârdie, fiule, aş vrea să-ţi dau ceva drept mulţumire. Dar vezi şi tu că la mine în casă nu sunt decât strâchini. Alege-ţi una dintre ele, care-ţi va plăcea.

Vorbele ei mi s-au părut pline de batjocură:

— Vasăzică, aşa, i-am răspuns, asta ţi-e toată răsplata, o amărâtă de strachină! Dacă e din inimă, păi atunci e bună şi asta...

De cătrănit ce eram am înşfăcat o strachină spartă, un hârb care nu făcea nici două parale. Mergeam pe câmp şi mă gândeam cu necaz: „Rău am mai brodit-o! Am trudit trei ani încheiaţi şi n- am căpătat în schimb decât un blid hârbuit.

Am aruncat vasul cât colo şi am dat să plec mai departe. Deodată strachina a început să cuvânteze cu glas omenesc:

— Rău faci, Saburo, că te lepezi de noroc. Află că eu stăpânesc ştiinţa de a mă furişa pretutindeni nevăzută şi nesimţită. Anume ţi-am fost dată în dar, ca să te învăţ acest meşteşug. Chiar eu am să te urmez peste tot.

Şi zicând acestea, strachina începu să ţopăie pe urmele mele, căci îi crescuseră cât ai clipi nişte picioare mărunţele. întâi m-am speriat de moarte, dar pe urmă mi-am zis că n-am de ce mă teme, doar strachina aceea e norocul meu. Ei, şi-am mers eu cu strachina împreună cale lungă, peste munţi şi văi, până am ajuns acasă. Pe drum însă, strachina spartă îmi arătă meşteşugul de a mă strecura pretutindeni nevăzut şi nesimţit. Acuma sunt meşter neîntrecut în treaba asta!

Tatăl se înverşună însă în nemulţumirea lui, cugetând că asemenea meşteşug e bun numai pe el. Nu voia ca lumea să afle despre iscusinţa fiului său şi hotărî să păstreze totul în taină.

Iar ca orice taină de pe lume, se dădu repede în vileag. Vestea despre năstrușnica meserie a lui Saburo se răspândi în tot ţinutul, ajungând într-o bună zi până la urechile prinţului.

Acesta îl chemă pe Saburo şi îi spuse:

— Pe meleagurile noastre trăieşte un bogătaş lacom şi zgârcit. îl voi vesti dinainte că e cineva care se încumetă să-i fure toată avuţia. Iar tu pune-ţi dibăcia la lucru...

Saburo răspunse mândru:

— Nu pentru a fura şi a tâlhări am învăţat eu să mă furişez. Deprinderea mea îşi poate arăta meritele în război, dacă ne vor ataca vrăjmaşii. Nu vreau să-mi fac de râs meşteşugul.

Dar prinţul se încăpăţână:

— Puţin îmi pasă, spune ce vrei, însă eu doresc să-ţi pun măiestria la încercare. Şi apoi omul acela nevolnic o tot face pe grozavul. O să-mi păzesc averea cu cea mai mare străşnicie, zice, dar dacă Saburo va izbuti să mi-o fure, a lui să rămână, n-o să mă plâng împotrivă-i. Sunt încredinţat însă că n-o să fie în stare. Aşa încât, n-ai de ce te teme. Numai fii cu luare-aminte să nu dai greş.

Oricât se împotrivi flăcăul, până la urmă trebui să se supună poruncii prinţului. în noaptea sorocită, la casa bogătaşului era mare vânzoleală, stăteau toţi cu ochii în patru, aşteptând să apară Saburo. De teamă, scoseseră lăzile cu bani din cămara lor şi le căraseră în odăile de locuit. însuşi bogătaşul făcea de strajă lângă ele. Slujitorii primiră poruncă:

— De cum veţi auzi că strig „Hoţul!", aprindeţi tară zăbavă felinarele şi veniţi de-a fuga!

Li se împărţiră tuturor beţişoare pentru aprins focul. în grajd, de asemenea, totul era pregătit.

Slugile aşteptau lângă caii înşeuaţi, gata să pornească în goană pe urmele hoţului.

Peste noapte tocmai se pornise o ploaie zdravănă, când iacătă-l şi pe Saburo. Venea fără să se ascundă, ţinând în mână o umbrelă mare. Bogătaşul se miră, dar se şi bucură:

— Ia priviţi! strigă el. Neîntrecutul meşter în arta de a se furişa vine de-a dreptul, ba încă şi cu umbrela deschisă! Iată, s-a oprit la intrare. îşi închipuie oare că va fura lăzile cu bani chiar aşa, în văzul tuturor?! Ha-ha-ha. Hi-hi-hi!

Bogătaşul asculta cum loveşte ploaia în umbrela lui Saburo şi se prăpădea de râs. Dar în scurt timp, Saburo-Strachină Spartă îşi sprijini umbrela deschisă la intrare şi se strecură neauzit în casă, prin obloanele deschise. Şi pe când slugile râdeau înveselite, ţinându-i isonul stăpânului, el înlocui beţigaşele de aprins focul cu nişte fluiere, iar în locul cremenii puse câteva tamburine. Aruncă în ceaşca de ceai a bogătaşului o buruiană adormitoare, apoi aşteptă să vad e întâmplă.

După câtva timp, sorbind din ceai, bogătaşul simţi că i se face capul greu şi ochii i se păienjeniră. Strigă

deznădăjduit, cu ultimele puteri:

— Asta-i isprava lui Saburo.! Aici e mâna lui Saburo! Aprindeţi felinarele şi daţi fuga după el!

Slujitorii începură să scapere de zor, încercând să aprindă feştilele. Se stârni o gălăgie nemaipomenită. „Fiu-fiu-fiu!" ţiuiau fluierele – „Zorn-zorn-zorn!" zornăiau tamburinele.

Bogătaşul se înfurie grozav şi bolborosi pe jumătate adormit:

— Vă încurcaţi ca nerozii, vai şi-amar!

în larma care se iscase, slujitorilor li se păru că aud:

— Urcaţi lăzile pe samar.

Şi niciuna, nici două, începură să care lăzile cu bani şi să le urce pe spinarea cailor.

Iar Saburo-Strachină Spartă, văzând aceasta, şopti mulţumit:

— Iată, acuma toate-s cum trebuie.

Şi tiptil, nesimţit de nimeni, duse caii cu lăzi cu tot până la palatul principelui.

Dar după întâmplarea aceasta, Saburo n-a mai rămas în slujba prinţului. S-a pribegit în lume, căutând un loc unde iscusinţa lui de a se furişa nevăzut şi nesimţit să poată aduce un folos adevărat.

Cumplita dihanie Plici-Plici

poveste japoneză

Trăiau odinioară într-un bordei ca vai de lume, vechi şi povârnit, un moş cu baba lui. Erau săraci lipiţi pământului. Singura lor avuţie era un căluţ, dar şi acestuia îi pusese gând un hoţ nărăvit de prin împrejurimi.

într-o seară, hoţul tocmai se pitulase în ogradă şi aştepta să adoarmă stăpânii... Era o vreme de toamnă, păcătoasă. Ploua cu găleata, iar acoperişul bordeiului se găurise de tot. într-un ungher picura apa molcom, plici-plici, într-altul curgea de-a binelea. Bătrânii îşi tot mutau aşternuturile dintr-un colţ, în celălalt, fără să-şi afle scăpare iar ploaia răzbea peste tot.

— Of, cumplită dihanie mai e Plici-Plici acesta, se văicări baba. Mai rea decât tigrul, mai nesăţioasă decât lupul.

— Aşa e, răspunse unchiaşul nu e pe lume fiară mai fioroasă că ea. Nicăieri nu-ţi găseşti locul de răul ei.

Sub fereastră se aciuise un lup flămând, care îşi făcuse socoteala să-i mănânce pe stăpâni îndată ce vor stinge opaiţul şi vor aţipi. Auzind însă vorbele bătrânilor, blana i se zbârli de frică.

— Credeam că pe meleagurile astea nu hălăduieşte o fiară mai puternică decât mine, îşi zise. Dar uite că s-a că s-a pripăşit necruţătorul Plici-Plici... Cel mai bine ar fi s-o iau la sănătoasa cât mai am timp!

Lupul făcu o săritură şi o rupse la fugă mâncând pământul. Hoţul de cai, care pândea afară, îşi zise mirat: „Ia te uită, căluţul a scăpat din ştreang! Ho, piruu!" Şi luând-o la fugă după lup, îi sări acestuia drept în spinare. Lupul, mai-mai să-şi iasă din minţi. „Sunt pierdut!... Am scăpat eu din capcanele vânătorilor. Dar uite că m-a înşfăcat Plici-Plici..." Fugea în salturi mari, deznădăjduite, iar hoţul, care se înfipsese bine în spinarea lui, bombănea furios: „Nu mai pricep nimic! Cal bătrân, şi uită-te la el cum fuge... Nici cel mai focos armăsar nu l-ar întrece!"

Şi cum fugea lupul aşa, cu hoţul în spinare, iată că începu să se lumineze de ziuă. O maimuţă ce moţăia într-un copac îi văzu şi strigă uimită:

— Mare năzdrăvănie! Un om călare pe-un lup! Să mori de râs, nu alta!

Chiar în clipa aceea hoţul de cai băgă şi el de seamă pe cine călăreşte... înspăimântat de bidiviu, căzu rostogolindu-se într-o capcană de lupi. „Bine măcar că nu mi-am frânt gâtul", cugetă el, dezmeticindu-se pe fundul gropii şi tot frământându-şi minţile cum să iasă de-acolo.

Maimuţa strigă după lupul care fugea încă buimac:

— Hei, lupule, tare mă mai mir de tine! Cum i-ai îngăduit omului acela să te călărească?

— Care om? Ce tot vorbeşti? Pe mine m-a înşfăcat înfricoşătorul Plici-Plici! Abia am izbutit să scap de el.

— Iar eu îţi spun că te-a călărit un om, am văzut cu ochii mei. Te-a călărit ca pe cel din urmă dobitoc. Hi-hi-hi! Ai puţină răbdare, o să-ţi dovedesc îndată. Călăreţul mi se pare că e în groapa de colo.

Pe vremea aceea, maimuţele aveau toate coada lungă. Cumătră noastră îşi vârî coada în groapă plimbându-şi-o de colo-colo.

„Aha, cineva mi-a aruncat o funie! Da' ştii că se brodeşte bine? Ia să încerc eu să ies afară", îşi zise hoţul de cai agăţându-se vârtos de coada maimuţei.

Maimuța scoase un urlet de durere și de spaimă:

— Valeu, lupule, lupule! Acolo jos este într-adevăr fioroasa dihanie Plici-Plici! M-a apucat de coadă!

Auzind aceasta, lupul își luă tălpășița cât putu mai repede.

— Stai, nu fugi! se tânguia nenorocita. Ajută-mă, nu mă lăsa în primejdie!

Maimuța se opintea din răsputeri să scape, de atâta încordare fața i se înroșise ca o pălălaie. Deodată, trosc, coada i se rupse chiar de lângă rădăcină.

Se zice că de-atunci au maimuțele botul roșu și coada scurtă.

Un nume lung

poveste japoneză

Trăiau cândva pe lume un bărbat cu femeia lui. într-o una zi li se născu un fecior. Tânăra mamă se bucură nespus și se gândi pe dată să-i găsească pruncului un nume frumos feciorului ca și viața să-i fie frumoasă, asemenea numelui.

Cugetă ea trei zile și trei nopți la rând, se frământă, își scormoni mintea, dar între timp o boală nemiloasă îi curmă firul vieții și, dându-și duhul, abia mai izbuti să șoptească:

— O, în sfârșit l-am aflat! Numiți-l Cioon...

Dar nu mai putu să-și termine vorba și copilul rămase cu numele rostit doar pe jumătate. Plin de mâhnire, dar nevoit să împlinească dorința răposatei, tatăl îl numi pe băiat Numai Cioon.

Nu peste multă vreme, tatăl lui Cioon se însură din nou. Nevasta de-a doua aduse și ea pe lume un fiu.

Cineva își șoptise mamei, în mare taină, că dacă îi va da copilului un nume scurt, atunci viața lui va fi scurtă. Iar dimpotrivă, cu cât va fi numele mai lung, cu-atât viața îi va fi mai lungă și mai fericită. Se hotărî, așadar, să-i găsească băiatului un nume lung, lung de tot ca să trăiască mult și să aibă parte de noroc. Se gândi ea, se tot gândi, și după multă bătaie de cap, iată ce nume nemaivăzut născoci: Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toți-Bonzii-Bonza, Bonza-Cel-Dolofan, Bonza-Care-Se-Scaldă-n-Bani, Bonza-Prostuțul, Bonza-Nu-Știu-Cum-Să-i-Mai-Zic, Bonza- Bogatul-Răsbogatul-Mai-Bogat-Ca-Toți, Ceașca-Și-Ceainicul, Viteazul-Năzdrăvan, Muntele-de- Argint, Să-Se-Numească-într-unfel, Să-Se-Numească-Oricum-Și-Așa-Și-Pe-Dineolo-Și-Tot-Așa-Și-
Plu-Pe-Munte, Acoperiș-Pe-Templu, Brad-Pe-Acoperiș, Lună-Deasupra-Bradului, Hei-Hei-Crești- Mai-Repede, Eisuke!"

Decum crescură mai mărișori cei doi frați, începură să se certe între ei. Plin de răutate prâslea îl necăjea întruna pe fratele cel mare, făcându-i fel de fel de șotii. Apoi se depărta grabnic și începea să-l atâțe, batjocorindu-l pentru numele lui ce scurt:

— Cioon-Cioon, Numai Cioon! Cioon-Cioon, Numai Cioon!

Ieșindu-și din fire, Cioon încerca la rândul său să-l ia în râs pentru numele lui nemaipomenit de lung și începea să strige pe nerăsuflate:

— Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toți-Bonzii-Bonza, Bonza-Cel-Grăsuț, Bonza-Cel-Care-Se-Spală... Ba nu, nu, așa! Bonza-Care-Bonzăie... Ptiu, fir-ai afurisit cu numele tău!

I se împleticea limba și i se suia sângele la cap de supărare, astfel încât niciodată nu izbutea să-i spună numele până la capăt. Iar între timp, frățiorul își lua tălpășița...!

De câte ori tatăl avea nevoie de vreun ajutor, îl striga, firește, pe băiatul cel mare, fiindcă numele acestuia era mai ușor de rostit:

— Cioon, fa aia! Cioon, fă ailaltă!

Toată treaba o făcea numai Cioon. Pentru poznele lui copilărești, bietul Cioon își primea numaidecât pedeapsa:

— Hei, Cioon ia vino încoace să te urechez! Na, să mai faci și altădată, blestematule!

Când fratele cel mic făcea vreo boroboață, tatăl începea să-l strige ca să-i dea chelfăneala cuvenită:

— Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toți-Bonzii-Bonza, Bonza-Cel-Umflat, Bonza-Care-Face-Baie... Na c-am încurcat-o!

Obosit și mânios, omul ofta și dădea din mâini a lehamite, lăsându-se păgubaș.

Iar maică-sa nu mai putea de bucurie: „Ce bine că i-am găsit fiului meu un nume atât de lung!"

Odată, din nebăgare de seamă, jucându-se prin curte cu ceilalţi copii, Numai-Cioon căzu în fântână.

Copiii începură să strige speriaţi:

— Săriţi, Cioon. A căzut în fântână! Ajutor, Numai-Cioon a căzut în fântână!

Dădură fuga, unii cu scara, alţii cu frânghia, şi-l scoaseră pe Cioon din fântână.

Iar mama vitregă se gândea: „Aşadar, nu m-a minţit cine mi-a spus că un copil cu nume scurt n- are zile multe. L-au scos din fântână mai mult mort decât viu. Gata-gata să se prăpădească."

Peste câteva zile, copiii se jucau iarăşi prin curte, în jurul fântânii. Eisuke-Nume lung începu să se laude:

— Ascultaţi ce vă spun, Cioon a căzut în fântână fiindcă are un nume prea scurt. Eu însă joc cât vreau şi cum vreau, n-o să păţesc nimic, fiindcă am un nume lung şi sunt tare norocos.

Nu sfârşi bine vorba, că se aplecă peste ghizduri şi întinzându-se după ciutură, bâldâbâc ca un bolovan. înspăimântaţi, copiii dădură buzna în casă, după ajutor. începură să strige pe:

— De data asta Bonza-Cel-Mare, Bonza-Cel-Mic, Bonza-Peste-Toţi-Bonzii-Bonza, Bonza-Cel- Rotofei, Bonza-Prostălăul... Ba nu, nu-i aşa! Bonza-Nu-Ştiu-Cum-îl-Mai-Cheamă, Bonza-întoarce-Banii-Cu-Lopata... Aşa o fi oare? Bogătaşul-Bogătaşilor-Putred-De

Bogat... Adică nu... Cel-Mai-Răsbogat-Dintre... Na. C-am uitat! Vai, ce nenorocire!

Se încurcaseră de-a binelea. Se uitau unii la alţii, îndemnându-se buimaci:

— Cum e mai departe? Parcă Lingura-Şi-Strachina... Ba nu, Perna-Şi-Plapoma... Binişor! Staţi s-o luăm de la început... Piuliţa-Şi-Pisălogul? Aduceţi-vă odată aminte, ce naiba! Aha! Ceaşca-Şi- Ceainicul. Iar pe urmă? Căpetenia-Vitejilor... Ba nu. Năzdrăvanul-Cel-Mare-Care-Bea-Ceai... Nici pomeneală... Bea-Vinul -Ca-Apa... Parcă aşa era... Dar mai era ceva cu un munte... Aha!... Uncheaşul-Cu-Păr-Argintiu-De-Sub-Munte... Ba parcă nu... Moşneagul-Strălucitor-Ca-Muntele- De-Gros, Să-Se-Cheme-Aşa-Şi-Altminteri-Cine-Ştie-Cum-Ba-Aşa-Ba-Altfel... Uf, greu mai e de
ţinut minte... Stă-Casa-Pe-Deal, Paie-Vechi-Pe-Acoperiş, Pe-Paie-Motanul-Pândeşte-Şoarecele, Şoarecele-Ti-pa-Tipa... Aoleu, ni s-a încâlcit limba... Hei, veniţi repede, Eisuke a căzut în fântână! Dădură fuga cu toţii să-l scoată, dar era prea târziu:

— Eisuke-Nume lung pierise înecat.

Ştergarul negru

poveste japoneză

Toate acestea s-au întâmplat demult – demult.

Zice-se că într-o seară, un pelerin cerşetor bătu la porţile unei case mari, cerând adăpost pentru noapte. Stăpânul casei era chiar starostele satului, cel mai bogat... din partea locului. Căci, ştiut este, pisica şi starostele înşfacă tot ce le cade în gheare.

La ceasul acela, stăpâna casei tocmai se afla la războiul de ţesut. Ea îl alungă pe sărmanul pelerin cu vorbe aspre:

— Pleacă de-aici, hoinarule, cerşetor nerușinat!

Omul nu spuse nimic şi plecă liniştit mai departe.

La marginea satului se afla un bordei prizărit şi gârbovit, învelit cu trestie. Pelerinul bătu la uşă. încet, încet, abia târându-şi picioarele, locuitorii bordeiului, un moş cu baba lui, ieşiră în prag, glăsuind cu mâhnire:

— Să nu ne judeci greşit. Rău ne pare că te lăsăm să pleci cu mâna goală, dar vezi şi tu suntem de săraci. N-avem în casă niciun bob de orez şi nici măcar o zdreanţă de prisos, cu care să te miluim...

— Nu vă faceţi griji, nu vreau nimica, răspunse pribeagul. Atâta vă cer: să mă găzduiţi o noapte. O să mă culc pe tatami-ul gol şi-mi voi sprijini capul de marginea vetrei.

— Dacă-i aşa, atunci intră, rogu-te, îl îmbiară gazdele, îl poftiră pe străin în bordeiul strâmt şi sărăcăcios.

După ce se odihni puţin, pelerinul îi spuse babei:

— Iartă-mă că te necăjesc, dar fii bună de umple cu apă ceaunul acela mare şi agaţă-l deasupra focului.

Bătrâna îl ascultă. Când apa dădu în clocot, oaspetele scoase din tolba lui de călător câteva boabe de orez şi le dădu drumul în ceaun, unul câte unul. Şi ce să vezi! Ceaunul se umplu până a buză cu orez fiert, alb ca zăpada dimineţii, moale şi înflorit.

— Ia te uită ce minunăţie! se bucurară bătrânii.

Se cam sfiau ei, căci nu prea e obiceiul ca musafirii să-şi ospăteze gazdele, dar până la urmă se lăsară înduplecaţi de rugăminţile pelerinului şi înfulecară pe săturate. Nici nu mai îşi aducea aminte de când nu mai mâncaseră ei un orez atât de bun...

De cum sfârşiră cina, uşa se deschise şi în prag se arătă grăbită şi voioasă O-Kono. Fiica O-Kono era o fată harnică şi cu suflet bun, dar era tare negricioasă şi urâtă. Avea chipul atât de brăzdat de zbârcituri, încât oricât te-ai fi uitat, nu găseai un locşor neted.

O-Kono se tocmise slujitoare la casa starostelui, iar stăpânii îi îngăduiau uneori să le ducă bătrânilor, drept hrană, ceea ce izbutea să râcâie de pe fundul oalelor şi blidelor. Şi astă dată le adusese o strachină plină cu orez pământiu şi ars, dar moşul şi baba zâmbiră cu milă.

— O-Kono, fata noastră dragă, astăzi suntem sătui: musafirul nostru ne-a ospătat împărăteşte.

Auzind aceasta, O-Kono se îmbujoră de ruşine, neştiind cum să-i mai mulţumească pelerinului. Bătrânul şi bătrâna începură să se căineze:

— O, ce durere, ce nenorocire! Avem o fată bună şi cuminte, dar uită-te şi tu ce urâtă e... La sărăcia noastră, asta ne mai lipsea. Unde să-i găsim un mire? Şi tare am fi vrut s-o căpătuim, fiindcă e destul de mare.

— Nu vă întristaţi pentru atâta lucru, le răspunse pelerinul. O să vă ajut eu.

Şi scoţând din mânecă un ştergar negru ca noaptea, i-l întinse fetei:

— E alt tău, ţi-l dăruiesc. Diseară, după ce faci baie, să-ţi ştergi faţa cu el.

O-Kono se întoarse la stăpâni şi se apucă să încălzească apa pentru baie[113]. Cel dintâi se îmbăie starostele, iar după el, unul câte unul, toţi ai casei. Slujitoarea, ca totdeauna, se îmbăie cea din urmă. Luă apoi ştergarul negru şi, plină de şovăială, îşi şterse încetişor obrajii. Şi minune! pielea ei aspră şi zbârcită se făcu moale şi gingaşă ca mătasea, îşi şterse apoi gâtul şi-i deveni neted şi frumos.

Fata se sperie. Ieşi tulburată din baie şi dădu fuga la oglindă. Se uită şi luă seama că toate zbârciturile îi pieriseră, iar chipul ei strălucea de-o plăcută albeaţă. O-Kono devenise o fată frumoasă cum puţine se aflau pe lume...

Văzând minunea, soţia starostelui începu s-o descoasă pe slujitoare cum şi ce fel.

O-Kono îi povesti totul, tară să-i ascundă nimic. Arzând de nerăbdare să încerce puterea ştergarului soţia starostelui i-l ceru împrumut, făgăduind că se va şterge cu el o singură dată.

A doua seară, soţia starostelui se duse la baie cea din urmă, cum nu mai făcuse ea niciodată. Se scaldă, apoi începu să-şi frece vârtos faţa cu ştergarul negru. Faţa i se făcu gingaşă. Apoi îşi şterse mâinile. Mâinile îi deveniră albe şi moi ca nişte plăcintele proaspete.

Stăpâna se bucură nespus, frecându-se cu ştergarul din cap până-n picioare. Cu mare greutate se hotărî să iasă din baie.

„Gata. Ajunge! îşi zise. Am obosit tot ştergându-mă, dar în schimb am devenit de nerecunoscut. Sunt fără pereche de frumoasă."

Dar pesemne că nu-i era dat să se bucure prea mult. Picioarele ei strălucitor de albe şi spatele ei alb ca zăpada se lipiseră de căldătoare ca şi cum ar fi fost încleiate. Cât se zbătu soţia starostelui, cât se zbuciumă, degeaba: nu se putea clinti şi pace. începu să strige după ajutor cât o ţinea gura.

O-Keno veni în fugă şi, apucând-o pe stăpână de mâini, încercă s-o tragă afară din baie, fără să reuşească. Ce era de făcut?

Stăpâna o rugă în cele din urmă:

— Du-te repede după pelerinul acela care ţi-a dat ştergarul negru. Adu-l încoace să mă dezlege

---

113în satele japoneze, conform unui obicei străvechi, în fiecare seară oamenii se îmbăiază într-un vas de lemn plin cu apă încălzită. De obicei apa se încălzeşte o singură dată pentru familie, începând cu bărbaţii şi continuând cu femeile, în ordine descrescândă; fiecare, intră în baie pentru scurt timp şi apoi se spală cu săpun alături de baie, unde nu reintră decât după ce e curat, şi pentru a se reîncălzi

de farmecele lui.

O-Kono fugi cât o ţineau picioarele până la bordeiul bătrânilor. Pelerinul se afla tot acolo, căci gazdele îl înduplecaseră să mai rămână la ei o zi, două. Fata îl aduse în grabă la stăpânii ei.

Când îl văzu, soţia starostelui înlemni. Vrăjitorul nu era altul decât cerşetorul pe care a îl alungase în ajun cu atâta asprime.

Pribeagul surâse în barbă, apoi spuse:

— Fie, te voi slobozi, dar mai întâi dă poruncă să se facă un praznic mare, la care să fie poftite toate neamurile voastre, şi cele apropiate şi cele mai îndepărtate.

în scurtă vreme, rudele starostelui se adunară în odaia de oaspeţi şi începură să cheful.

După ce se încredinţă că au venit toţi, pelerinul se apropie fără grabă de scăldătoare. Soţia starostelui îl aştepta plângând şi oftând. Scoase din mânecă un beţişor verde de bambus care strălucea şi lumina ca o rază de soare. Mişcă apoi beţişorul, rostind un descântec. în aceea clipă, femeia se dezlipi de scăldătoare.

Bucuroasă nevoie-mare, se îmbrăcă în grabă şi se duse la oaspeţi.

Se încinse o petrecere tare veselă, musafirii trăgeau la măsea, cântau şi făceau larmă. De pelerin uitaseră cu totul, nici nu se gândiseră măcar să-i mulţumească. Deodată, vrăjitorul apăru ca din pământ în mijlocul odăii de oaspeţi, strigând cu glas puternic:

— Schimbaţi-vă în maimuţe! Schimbaţi-vă în maimuţe!

Lovi de trei ori podeaua cu vărguţa lui de bambus şi pe dată toţi cei de faţă se prefăcură în maimuţe păroase, cu botul roşu. Pocitaniile începură să chiţcăie şi să ţopăie prin casă. Vraciul cu beţişorul de bambus şi le porunci:

— Duceţi-vă în munţi!

De cum rosti aceste vorbe, maimuţele, în frunte cu conducătorul, lor, fostul staroste, o luară la goană spre munţii depărtaţi şi pieriră ca nişte vedenii.

în marea casă a starostelui se lăsă tăcerea. înfricoşată, O-Kono se ascunse într-un ungher al bucătăriei, temându-se până să şi răsufle.

Pelerinul o chemă la el cu blândeţe şi-i spuse să aducă acolo, în casă, pe unchiaş şi pe babă. Fata alergă într-un suflet şi-i aduse de mână pe tatăl şi mama sa.

Luându-şi rămas bun, vrăjitorul le spuse:

— Cui i-a crescut păr pe inimă, acela e mai bine să se facă maimuţă. De-acum înainte voi veţi trăi în această casă. Fiţi fără grijă, starostele nu se va mai întoarce.

Şi deodată pieri ca luat de vârtej.

O-Kono îşi găsi curând un mire pe potriva ei şi trăiră laolaltă cu părinţii, în pace, belşug.

Morişca năzdrăvană

poveste japoneză

Trăia odinioară într-un sat un flăcău pe nume Ginşiro. Oamenii îl porecliseră „Mâncător de ridichi", fiindcă era atât de sărac, încât se hrănea numai cu ridichi.

O dată, prietenii lui Ginşiro se înţeleseră să-l căpătuiască pe sărmanul flăcău, făcându-i rost de o nevastă avută. Pentru asta puseră la cale un şiretlic.

într-o dimineaţă, trecură în şir lung, cu coşuri goale în mâini, pe dinaintea casei unui bogătaş. Văzând atâţia oameni, bogătaşul se miră nespus:

— încotro vă duceţi cu coşurile acelea?

Flăcăii răspunseră într-un glas:

— Mergem să culegem pere sălbatice pentru Mâncătorul de ridichi Ginşiro, mergem să culegem pere!

Altădată trecură buluc prin faţa casei bogătaşului, purtând cu toţii sapele pe umăr. Bogătaşul le ieşi din nou în cale, cercetându-i unde se duc şi de ce. Iar flăcăii răspunseră:

— Ne-a tocmit Mâncătorul de ridichi Ginşiro, să-i săpăm ţarinile, mergem să-i săpăm ţarinile!

Tare se mai minună bogătaşul: „Mâncătorul de ridichi Ginşiro? N-am auzit de numele ăsta dar se vede treaba că nu-i chiar cel de pe urmă calic din ţinutul nostru, dacă atâţia oameni muncesc pe ogorul lui şi culeg pere pentru el. Hm, n-ar fi rău deloc ca acest Ginşiro s-o peţească pe fiică- mea...".

Şi iată că nu târzie vreme, la bogătaş se înfăţişă un peţitor din partea lui Ginşiro. Bogătaşul era grozav de mândru că Mâncătorul de ridichi îi cere fata de nevastă şi se învoi bucuros. îşi trimise fata într-un

palanchin[114] frumos la casa mirelui, iar drept zestre îi dădu o mulţime de suluri de mătase şi felurite scumpeturi.

Mireasa coborî din palanchin şi se uită în toate părţile să vadă casa cea bogată a Mâncătorului de ridichi.

Ginşiro însă trăia într-un bordei sărăcăcios, învelit cu paie. înăuntru, ce-i drept, totul lucea de curăţenie. Pe jos erau aşternute două covoraşe, nu lipseau paravanele şi nici vasele de tot felul. Erau chiar şi un căzănel şi un ceainic cu ceştile lui.

Făcură nunta după rânduială. A doua zi dimineaţa însă, prietenii veniră să-şi ia înapoi cele împrumutate mirelui. Luară totul, şi căzănelul, şi ceainicul, şi covoraşele, astfel încât coliba rămase goală.

Rău se mai amări tânăra soţie, dar lui Ginşiro nici că-i păsa. în dimineaţa următoare, încercă să încropească ceva de mâncare, dar în casă nu era nici măcar un bob de orez. Mâncătorul de ridichi ridică din umeri: „Mie nu-mi trebuie orez, nu sunt deprins cu aşa ceva."

Fierse ca de obicei o oală cu ridichi şi mâncă pe săturate, însă nevasta nici nu voi să se atingă de asemenea bucate. Ce să facă, biata? Puse deoparte trei suluri de mătase colorată, din cele ce-i fuseseră date drept zestre, şi-i spuse bărbatului:

— Pe astea o să le vinzi, ca să cumperi nişte orez din târg.

Ginşiro luă unul dintre suluri şi pomi cu el la târg, să-l vândă. Pe dram însă, un târgoveţ făcu ce făcu şi-i luă sulul pe degeaba. Ginşiro se întoarse acasă cu mâna goală. A doua zi se întâmplă la fel. A treia zi însă, izbuti totuşi să vândă mătasea şi tocmai voia să cumpere orez, când văzu nişte copii care chinuiau un şoim.

— Daţi-i drumul sărmanei vietăţi, se rugă Ginşiro cuprins de milă.

— Ce tot vorbeşti? Şoimul e al nostru, noi l-am prins: şi facem ce vrem cu el.

— Dacă nu vreţi să-i daţi drumul, atunci vinde-ţi-mi-l mie.

Le dădu copiilor toţi banii care-i avea, fără să se mai tocmească, şi luă şoimul. Apoi, Ginşiro dădu drumul păsării să se înalţe în văzduh şi strigă plin de bucurie:

„Zboară, şoimule, zboară!
Cale bună, cale bună!
Hikutaku,
Sakutaku,
Pi-i-roro!"

Şoimul, se avântă, făcu un rotocol în văzduh, apoi se lăsă să cadă ca o piatră într-un lan orz. Acolo, în lan, se ascunsese un kappa. Şoimul îl înşfacă în gheare şi-l aduse plocon lui Ginşiro. Kappa începu să se roage:

— Sloboade-mă, flăcăule, lasă-mă să plec! îţi voi da în schimb o răsplată cum nici nu visezi!

Ginşiro îi dădu drumul, iar kappa îşi ţinu făgăduiala, dându-i în schimb o comoară nepreţuită: o morişcă fermecată şi un săculeţ din ţesătură scumpă. Era de-ajuns să învârteşti morişca, şi din ea curgea tot ce-şi doreşte inima. însă Ginşiro, nepriceput cum era, se gândi: „Sacul o să-mi fie de folos în gospodărie, o să ţin ridichi în el. Cât despre morişcă asta, nu-i bună de nimic." Şi o lepădă în iarbă.

Acasă, nevestei i se lungiseră urechile de foame aşteptând: Oare nu se mai arată Ginşiro odată cu orezul acela?" Când îl văzu că se întoarce iarăşi cu mâinile goale, de ciudă i se făcu negru înaintea ochilor.

Ginşiro îi povesti totul:

— Kappa mi-a dăruit un sac şi o morişcă. Sacul uite-l aici. Morişca însă am aruncat-o. La ce ne- ar fi slujit? O jucărie care nu face nici doi bani.

Dar nevasta lui Ginşiro, care era femeie isteaţă, pricepu îndată cum stau lucrurile:

— Sacul ăsta e o comoară nepreţuită, dar fără morişcă n-are nicio putere. Dă fuga şi caut-o acolo unde ai aruncat-o.

Ginşiro pomi grăbit după morişca năzdrăvană.

Căută el ce căută prin iarbă, şi până la urmă găsi morişca şi i-o dete nevestei care spuse nerăbdătoare:

— Bordeiaş, bordeiaş, schimbă-te în casă bogată!

---

114 jilţ sau pat cu baldahin, purtat de oameni (sau de elefanţi, cămile) şi folosit ca mijloc de locomoţie pentru cei bogaţi; lectică; litieră

Nici nu sfârşi ea bine vorba, că bordeiul povârnit se prefăcu într-o casă mândră, înaltă, cu acoperiş de ţiglă. în vârful acoperişului era un căluţ cioplit cu meşteşug. Abia atunci înţelese Ginşiro ce comoară le-a încăput pe mâini.

— într-adevăr. E o morişcă tare darnică, spuse el. Ia să-i încerc şi eu puterea.

Nevasta îi dădu morişca şi-l învăţă ce să facă:

— învârteşte-o uite aşa, şi cere-i ce poftesti.

Ginşiro luă morişca şi o învârti cât putu de tare, strigând:

— Trage-i o ploaie zdravănă! Să toarne cu găleata!

Deodată, din sac ieşi un nor negru din care ţâşniră fulgere. Apoi se porni o ploaie cu spume, care-i udă ciuciulete pe Ginşiro şi pe nevastă-sa.

Nevasta luă morişca din mâna bărbatului, o învârti iarăşi şi spuse:

— Să crească lanuri de orez! Lanuri întinse şi mănoase! Cât mai multe lanuri de orez!

într-o clipită, din sac ieşiră lanurile de orez, ca nişte covoare, şi se desfaşurară peste lunci, înverzind zările.

Nevasta mâncătorului de ridichi răsuci din nou morişcă. Din sac ieşiră o mulţime de cămări cu tot felul de bunătăţi. Astfel că cei doi începură să trăiască în belşug.

Nu peste mult timp, Ginşiro trimise după socrii săi, poftindu-i la petrecere în casa cea nouă. Bogătaşul veni cu nevasta şi rămaseră muţi de mirare. Ce acareturi minunate, ce de mai avuţii! Fură ospătaţi cu mâncăruri atât de alese, cum nu mai mâncaseră ei niciodată. Când se sfârşi prânzul, Ginşiro aruncă şi masa şi vasele cele scumpe şi lăcuite. Acestea plutiră la vale, pe firul apei, iar în locul lor se iviră altele noi. Cu mult mai frumoase.

A doua zi dimineaţa, socrul şi soacra începură să se pregătească de drum. Fata le spuse:

— Afară e încă întuneric. Mi-e teamă să nu vă împiedicaţi. Staţi, că acuşi vă luminez calea.

Şi fără să mai stea mult pe gânduri, dădu foc casei. Vâlvătaia se înălţă puternică şi arse multă vreme ca o torţă uriaşă, luminând drumul bătrânilor, până ce aceştia ajunseră acasă.

în urma lui Ginşiro, pe locul rămăşiţelor înnegrite se înălţă o casă nouă, şi mai frumoasă decât cea arsă.

Bogătaşul hotărî la rându-i să-i poftească în ospeţie pe fiică-sa cu bărbatul ei. Făcu o petrecere mare şi chemă lume multă. Musafirii mâncară, băură, se veseliră, iar la sfârşit, gazda aruncă în apă cănile şi ceştile goale. Acestea plutiră o vreme în jos pe undele repezi, apoi nu se mai văzură.

A doua zi în zori, tinerii se pregăteau de plecare. Hotărât să nu rămână mai prejos decât gineri – său, bogătaşul îşi dădu şi el foc casei. Casa se aprinse ca un rug şi arse până-n temelii de nu mai rămase decât cenuşa şi scrumul. Pomenindu-se săraci şi tară adăpost, socrul şi soacra se mutară într- un biet bordei acoperit cu paie.

Lui Ginşiro i se făcu însă milă de cei doi bătrâni. învârti morişca năzdrăvană şi înălţă o casă frumoasă.

Trei comori

poveste japoneză

Trăia odată un ţăran care avea trei feciori. Cel mai mare avea o fire blândă, era atât de sfios şi de potolit, încât toţi ai casei îl socoteau un prostănac.

într-o zi, bătrânul tată îi chemă la sine pe feciori şi le spuse:

— Sunt tare împovărat de ani şi a sosit vremea să-mi numesc moştenitorul. Voi toţi îmi sunteţi la fel de dragi şi n-aş vrea să nedreptăţesc pe niciunul. Mergeţi, aşadar, să vă căutaţi norocul pe meleaguri depărtate. Fiecăruia îi voi da o pungă cu bani, ca să poată face negoţ, iar acela dintre voi care peste trei ani, la întoarcere, va umple cămara cu marfa cea mai de preţ, dovedindu-şi astfel iscusinţa şi vrednicia, acela să rămână moştenitorul meu.

Tatăl le dete banii făgăduiţi şi feciorii purceseră la drum spre cele patru zări. Abia plecaţi, fraţii cei mici prinseră a râde de cel mare, şoptindu-şi unul altuia:

— Halal neguţător! Oare cu ce marfa de soi se va întoarce nerodul acasă?

La cea dintâi răspântie se despărţiră, pornind care încotro. Cei mici apucară către nişte ţări vestite, iar cel mare cutreieră multă vreme cărările, tară nicio ţintă. Merse el ce merse şi odată îi ieşi în cale un râu lat şi adânc. Voi să treacă dincolo, dar nici urmă de pod: pesemne îl luaseră apele.

Pe celălalt mal înverzeau lunci bogate şi păduri stufoase, dar toate acestea nu aduceau niciun folos, atâta vreme cât nimeni nu putea să treacă apa cea mare. „Trebuie să dreg podul, îşi spuse fratele cel mare, pentru ca pământurile cele mănoase de dincolo să nu se irosească de pomană. Măcar să le fac şi eu oamenilor un

bine.”

Se apucă el să dreagă podul şi munci tară răgaz trei ani încheiaţi, cheltuind toţi banii care-i dăduse tatăl său. înţelegând că va trebui să se întoarcă acasă cu mâinile goale, oftă plin de durere. „Vai, cum mă vor mai batjocori fraţii mei!” Dar ce era să facă? Se înnoptase şi se culcă să doarmă pentru ultima dată, acolo, pe malul râului. în vis i se arătă un unchiaş cu barba colilie, care-i grăi astfel:

— I-ai slujit pe oameni cu toată râvna, iar la tine însuţi nu te-ai gândit o clipă. Munca ta va rămâne recunoscută şi plătită. Dar nu fi mâhnit. Iată. îţi dăruiesc această undiţă. Mâine arunc-o de trei ori în apă. întâia oară vei pescui o pungă goală. Dar să fii cu luare-aminte, căci nu pungă obişnuită: de câte ori o scuturi, curg din ea bani de aur cu nemiluita. A doua oară vei scoate un ulcior vrăjit: de câte ori îl apleci, curge din el un şuvoi nesfârşit de vin dulce şi înmiresmat. A treia oară vei prinde în cârlig o mătură de nuiele. E simplă la vedere, dar are o putere minunată, căci e făcută din ramurile copacului care creşte în lună[115]. De câte ori loveşti cu ea un om bătrân, acesta întinereşte pe loc. Dar ţine minte: nu cumva să dai mai mult de două, trei lovituri, fiindcă se poate întâmpla o nenorocire.”

Dimineaţa, fratele cel mare se deşteptă îngândurat. Ce vis neobişnuit am avut! îşi zise. O vedenie ciudată... Se uită în preajmă şi deodată se frecă la ochi: lângă el se afla undiţa despre care îi pomenise moşneagul. Aşadar, nu fusese numai un vis amăgitor...

Merse grabnic pe pod şi aruncă undiţa în râu. O putere nevăzută smuci struna, ca atunci când muşcă peştele din momeală.

Scoase iute cârligul din apă: în cârlig era agăţată punga făgăduită, o răsturnă, şi minune! Din ea curse o ploaie de bani de aur. Aruncă undiţa a doua oară şi scoase ulciorul, îi duse la gură, îl înclină, şi din el curse un vin nemaipomenit de gustos, în viaţa lui nu mai băuse asemenea licoare! N-apucă să arunce bine undiţa a treia oară, că mătura de nuiele se şi ivi din valuri.

Adună el cele trei lucruşoare într-o boccea, puse legătura pe băţ şi porni, vesel spre casă.

La răspântia ştiută se întâlni cu fraţii mai mici. împlinindu-se sorocul, fiecare se întorcea cu câte trei care pline de mărfuri.

De cum îl văzură, începură să-l ia în tărbacă:

— Ia uitaţi-vă la prostănacul nostru de frate! în trei ani doar atâta a fost în stare să agonisească: o boccea prăpădită. Ştiam noi că n-o să facă nicio ispravă! A risipit degeaba banii tatălui nostru...

Fratele cel mare tăcea şi zâmbea pe ascuns. Cei doi o luară înainte cu carele lor, iar el, haida, haida, agale şi fără spor, abia li se ţinea pe urme.

Bătrânul îşi întâmpină feciorii plin de bucurie, pregătind pentru fiecare câte-o cămară, cum fusese învoiala.

Neamurile curioase, precum şi o mulţime de săteni, se adunară la iuţeală, să vadă cu ce-şi vor umple cămările feciorii, întorşi de la drum.

Deschiseră uşa primei cămări: era plină până sus cu orez din soiul cel mai bun.

— Bun lucru, băiete, îl lăudă tatăl pe fiul mijlociu. Orezul înseamnă belşug şi hrană pe pământ.

Cea de-a doua cămară era plină până-n bagdadie cu suluri de mătase lucitoare.

— De ispravă flăcău! îi zise bătrânul, cu mare mulţumire feciorului cel mic. Ai adunat avere, nu glumă.

De cea de-a treia cămară, tatăl nici nu voi măcar să se apropie, fiindcă îl văzuse pe fiul cel mare întorcându-se cu mâinile goale. Tocmai o pornise îndărăt spre casă, când se auzi strigat din urmă:

— Tată, opreşte-te! în cămara mea nu vrei să te uiţi?

— La ce bun? i-o întoarse tatăl, supărat. Ca să mă fac de râs înaintea oaspeţilor? Ştiu e că n-ai adus din călătoria ta decât o biată legăturică.

---

115 conform superstiţiilor răspândite în extremul-orient, pe lună creşte un copac, iar sub el un iepure năzdrăvan toacă într-o piuliţă leacuri fermecate. întrucât la fiecare patru săptămâni luna se înnoieşte, copacului i se atribuie puterea de a reîntineri pe oameni

— Tată, nu mă umili, stărui flăcăul. Oare nu sunt şi eu feciorul tău, la fel ca ceilalţi?

Ce era să mai facă bătrânul părinte? Fără nicio tragere de inimă deschise uşa cămării! Dinăuntru se revărsară galbenii de aur ca dintr-o butie spartă. Străluceau atât de tare, încât îşi duseră cu toţii mâinile la ochi, ca să nu-i orbească.

Amuţiseră de uimire. Văzându-i că nu mai sunt în stare să scoată un cuvinţel, feciorul cel mare le spuse:

— Să ia fiecare câte un pumn de aur. Haide, luaţi, nu vă sfiiţi, căci ne va rămâne şi nou unul. Iar după aceea vă poftesc pe toţi la ospăţ.

Musafirii se puseră pe chef.

Fratele cel mare le turna tuturor din ulciorul cu vin înmiresmat şi se încinse o veselie tară pereche.

— Toate-s bune, păcat de un lucru! se tângui deodată tatăl, pe când petrecerea era în toi. Tare mă mai apasă bătrâneţea... Ehei, să mai am eu sprinteneala de altădată, ce-aş mai juca de bucurie!

— Tată, dacă-mi îngădui, te voi ajuta eu să-ţi redobândeşti picioarele tale zdravene, din tinereţe, zise surâzând fiul cel mare.

Şi-l lovi de două ori pe spate cu mătura.

— Cum îndrăzneşti, copil neobrăzat! se mâniară oaspeţii.

Dar ce le fu dat să vadă! Sub ochii lor, bătrânul tată, din cărunt şi gârbov cum era, se schimbă pe dată într-un bărbat falnic, în plină putere, cu părul negru şi statura dreaptă. Nu-i dădeai mai mult de treizeci de ani. Ţâşni în picioare de la locul lui şi începu să joace de mama focului... Plini de nerăbdare, moşii şi babele care erau pe-acolo se înghesuiră în jurul flăcăului, rugându-l să fie şi ei bătuţi pe spate cu mătura de nuiele. Până şi bătrâna bunică a flăcăului, posmăgită, arăta acum ca o femeie în floarea vârstei. îi mulţumi nepotului cu vorbe mieroase, dar în sinea ei bombănea ursuză:

— Te pomeneşti că i-a fost milă de mătură, să nu se tocească. Altfel de ce nu s-a îndurat să mă facă şi mai tânără decât sunt acuma, să arăt şi eu, colea, măcar de vreo douăzeci de ani dacă nu de şaptesprezece...

începură cu toţii să ţopăie. Numai bunica nu dansa: cine ştie în ce cotlon se mistuise!

De la o vreme băgară de seamă că lipseşte şi se apucară s-o caute. Când colo, ce să le vadă ochilor! Pe podeaua camerei învecinate zăcea veşmântul bătrânei, iar în mijlocul acelei grămezi de boarfe se zbătea un prunc de ţâţă, orăcăind din răsputeri. Din mătură nu mai rămăseseră decât aşchii.

Nu mai puteau să dreagă nimic. Nepoţii se apucară să-şi dădăcească bunica, iar de la mătură îşi luară rămas bun. Iată de ce, în ziua de azi, bătrânii nu, mai întineresc.

Frumoasa din tablou

poveste japoneză

Trăia pe vremuri într-un sat un om nu prea isteţ la minte, pe nume Gombei. împlinise el treizeci de ani, trecuse de patruzeci, dar tot neînsurat rămăsese, fiindcă toate fetele râdeau de nerozia lui. Dar, iată că într-o seară, în bordeiul lui cel povâmit se arătă o frumoasă necunoscută, care-i spuse cu glas rugător:

— Fii milostiv, adăposteşte-mă sub acoperişul tău; măcar o noapte.

Gombei rămase năuc, dar îi dădu bucuros găzduire.

Se aşezară ei să cineze, iar după ce mâncară, fata spuse iarăşi:

— Văd că trăieşti singur. Şi eu sunt singură pe lume; ia-mă de nevastă.

Gombei amuţi de fericire.

Din clipa aceea o îndrăgi atât de mult pe tânăra-i soaţă, că nicio treabă nu-i mai ieşea fără ea. Se apuca să împletească sandale de paie, fără să-şi ia o clipă ochii de la nevastă. împletea de zor şi nici nu băga de seamă că sandalele au ieşit lungi cât o covată, încât nimeni n-ar fi putut să le încalţe, începea să meşterească o pelerină de paie, dar tot cu ochii la femeie, ieşea o pelerină ca pentru un uriaş, încât nimeni n-ar fi putut s-o îmbrace.

Dacă se ducea Gombei să lucreze la câmp, nici acolo n-avea spor. Dădea cu sapa o dată, de două ori, şi i se făcea dor de nevastă. Săpa o brazdă şi dădea fuga acasă:

— Nevastă, unde eşti?

O privea pe săturate şi alerga iarăşi la ogor.

Văzu ea frumoasa că nu prea îi merg treburile lui Gombei. Se duse, aşadar, la oraş şi porunci unui pictor să-i facă portretul.

— Ia te uită cum îmi seamănă, îi spuse ea bărbatului, arătându-i tabloul. Agaţă-l acolo, de ramura unui copac şi uită-te la el cât îţi pofteşte inima.

De-atunci, Gombei nu mai dădea fuga pe-acasă în orice clipă. Se uita la portret, iar chipul soţiei îi zâmbea de parcă ar fi fost viu. Privea el cât privea şi iar se apuca de săpat. Lucra astfel până seara.

Dar iată ca o dată se stârni un vânt-puternic care smulse portretul de pe creanga lui şi-l săltă până-n nori. Plângând de ciudă, Gombei se întoarse acasă şi-i povesti soţiei nenorocirea. Femeia căută să-l liniştească:

— Nu te mai necăji! îi voi cere pictorului să-mi facă alt portret, şi mai frumos decât cel dintâi.

... Portretul se roti, prin văzduh multă vreme, ca o frunză uscată, iar în cele din urmă căzu pe pământ, chiar în livada prinţului. Văzând frumoasa din tablou, prinţul se aprinse dragoste şi râvni cu orice preţ s-o ia de nevastă:

— Dacă am înaintea ochilor un asemenea portret, înseamnă că undeva, pe lume, trăieşte şi frumoasa zugrăvită aici!

Şi le porunci kerailor săi:

— Căutaţi-o fără zăbavă, pretutindeni, şi aduceţi-o aici, cu sau fără voia ei!

Keraii prinţului începură s-o caute prin satele învecinate şi tuturor celor întâlniţi în cale le arătau portretul:

— N-aţi văzut-o cumva pe femeia aceasta?

într-un sat li se răspundea:

— N-am văzut-o.

în altul:

— N-o cunoaştem.

în sfârşit, ajunseră şi pe meleagurile unde trăia Gombei.

Ţăranii văzură portretul şi îl recunoscu pe dată:

— Aaa! Păi asta-i nevasta lui Gombei-dono[116]! Da, chiar ea e!

Keraii merseră la coliba lui Gombei şi, văzând că frumoasa lui nevastă e aidoma cu cea din tablou, spuseră:

— Din porunca prinţului, trebuie s-o ducem la castel pe această femeie!

Omul începu să se tânguie:

— Fie-vă milă! Nu mă loviţi atât de crunt!

Dar ei nici nu-l ascultară.

O scoaseră pe femeie din casă cu de-a sila. Gombei bocea nemângâiat, lacrimile-i curgeau şiroaie. Tânăra soţie plângea de asemenea. Dar pe când ieşea din bordei izbuti să-i şoptească bărbatului:

— Nu-ţi pierde nădejdea! De cum o sosi ajunul Anului nou, vino aşa, către seară, la palatul prinţului, şi prefa-te că vinzi ramuri de brad. Voi găsi eu un prilej să te pot vedea.

Gombei rămase iarăşi singur şi începu să numere zilele. Greu mai trecea vremea... Dar iată că sosi şi mult aşteptatul ajun de An nou.

Gombei luă în spinare atâtea crengi de brad cât putea să ducă şi porni spre palat. începu să se plimbe pe dinaintea porţilor, strigând cât putea din gură:

— Cetină de Anul nou! Cetină de Anul nou!

De când fusese adusă la castel, nevasta lui Gombei stătea întruna posomorâtă şi tristă. Degeaba căutase prinţul s-o înveselească, în fel şi chip. Zadarnic se străduiau măscăricii, muzicanţii şi dănţuitorii. Dar de cum auzi glasul lui Gombei, chipul frumoasei se lumină de un zâmbet fericit.

Grozav se minună şi se bucură prinţul:

— Ei, dacă neguţătorii de brazi te încântă aşa de mult, o să vând eu însumi brazi, ca să-ţi fiu pe plac.

Prinţul ieşi numaidecât pe poartă şi îmbrăcă zdrenţele amărâte ale lui Gombei, iar acesta puse pe el straiele strălucite ale măriei-sale. întâmplarea făcuse ca Gombei să semene la chip cu prinţul, de parcă i-ar fi fost frate geamăn.

Prinţul o pomi în jurul castelului, strigând din răsputeri:

— Cetină de Anul nou! Cetină de Anul nou!

în acest timp, frumoasa le porunci şi slujitorilor:

---

116 termen de reverenţă (în limbajul ţăranilor): domnule, onorabile

— Daţi-i drumul înăuntru stăpânului vostru. Apoi încuiaţi bine poarta. Să nu mai lăsaţi pe nimeni să intre!

Gombei intră pe poarta castelului, iar soţia alergă în întâmpinarea lui. Se îmbrăţişară de fericire.

Prinţul umblă cât umblă, strigă el ce strigă, apoi se plictisi. Se întoarse şi voi să intre în castel, dar porţile erau ferecate bine. începu să bată şi să răcnească:

— Hei, nătărăilor, aţi orbit şi aţi surzit de tot? Prinţul vostru aşteaptă la poartă! Ieşiţi odată!

Dar străjerii îi răspunseră:

— Pleacă de-aici, cerşetor netrebnic! Pleacă până nu-ţi tăiem capul! Măria-sa prinţul e acolo unde trebuie să fie, în castelul lui.

în zadar se rugă prinţul, în zadar căută să-i înduplece. Nimeni nu-i dădu crezare.Şi nu putu intra în castel. Fu nevoit să rătăcească toată viaţa pe drumuri.

Gombei rămase la castel cu frumoasa lui soţie şi trăiră în fericire şi înţelegere, până la bătrâneţe.

Darul fecioarei lacului

poveste japoneză

Demult, demult de tot, pe când oraşul Tono de astăzi, era abia un sat, trăia prin locurile acelea un ţăran pe nume Magoshiro. Lui Magoshiro îi plăcea să muncească, trudea mereu fără preget, dar nu izbutea să alunge sărăcia amară. Pe deasupra mai avea şi o soţie cicălitoare şi rea de gură. Doar nu degeaba se spune: „O nevastă rea e totuna cu o sută de ani de secetă". Toată ziua, apriga femeie îl bombănea şi-l certa pe Magoshiro. Din pricina ei, sărmanului om aproape că-i venea să-şi puie capăt zilelor.

O singură bucurie avea Magoshiro: să coseacă iarba de pe coasta muntelui Monomi. Pornea cel dintâi la lucru, iar la mijitul zorilor ajungea să coseacă atâta iarbă câtă altul n-ar fi putut s-o dovedească nici până seara. Apoi se odihnea şi el câteva clipe. Punea coasa aşa jos şi privea cu încântare cum se ridică soarele deasupra muntelui. Pentru el nu era o clipă mai fericită decât asta...

Odată, Magoshiro tocmai cosea iarba de pe malul unui lac de munte. Deodată auzi cum îl strigă cineva:

— Magoshiro-dono!

Se uită el înjur, dar nu văzu pe nimeni. „Pesemne că mi s-a părut", îşi zise şi se apucă nou să coseacă.

Dar după puţină vreme se auzi iarăşi strigat:

— Magoshiro-dono, Magoshiro-dono!

îşi îndreptă spinarea şi se uită cu luare-aminte în partea de unde auzise chemarea. Ce minune o mai fi şi asta? Ştia că nu se află pe acolo nici ţipenie de om, dar iată că pe malul lacului se ivise ca din pământ o fată.

Nici în vis nu mai văzuse Magoshiro asemenea frumuseţe!

Fata îi zâmbi cu bunătate, făcându-i semn să se apropie. Magoshiro simţi că picioarele îl duc singure către lac. „Sunt pierdut! îşi zise. Mă vor înghiţi adâncurile lacului!" Tot mai tare îl cotropea spaima, dar nu se putea împotrivi acelei puteri tainice. înainta pas cu pas către ţărmul lacului, ca şi cum l-ar fi tras cineva de cingătoare şi se opri în faţa fetei. Aceasta făcu o plecăciune înaintea lui şi grăi:

— Magoshiro dono, îţi voi face o mare rugăminte. Am auzit că peste puţin timp oamenii din satul tău vor merge să se închine la templele Ise[117]. Ai de gând să te duci şi tu?

---

117 templele din Ise (insula Honshu, judeţul Mie) sunt cele mai vechi şi venerabile temple din ţară. Ele aparţin cultului şantoist, vechea religie a Japoniei, care se bazează pe respectul faţă de forţele

Auzind aceasta, Magoshiro își mai veni în fire:

— Ce să caut acolo, eu, un biet om sărac? De unde să iau atâția bani pentru drum? răspunse el.

— De asta să n-ai grijă, vei avea bani destui. Făgăduiește-mi numai că îmi vei îndeplini dorința.

Și fata urmă, plecându-și fruntea:

— îți voi mărturisi tot adevărul... Eu mă număr prin fecioarele apelor și trăiesc în adâncul acestui lac. Sunt însă tare mâhnită și însingurată. Din fragedă pruncie am fost despărțită de sora mea cea mare pe care o iubeam nespus. Ea trăiește acum în lacul Ko, departe de aici, lângă orașul Osaka. N-am primit de mult vești de la ea și sunt tare îngrijorată. Aș vrea ca tu, Magoshiro, să-i înmânezi o scrisoare de la mine, când te vei duce să te închini la templele Ise.

Bunul Magoshiro ar fi fost gata să-i îndeplinească rugămintea fetei, fără să-i ceară nici el de răsplată.

— Fie, am să duc scrisoarea. Dar m-o lăsa oare nevasta? E o femeie cu care nu prea te poți înțelege.

— Cere-i cu stăruință să te lase. îmi pun toată nădejdea în bunătatea ta.

Fata scoase din sân scrisoarea și o pungă:

— Iată, îți dau această pungă fermecată. în ea sunt tocmai o sută de moni. Poți să-i cheltui pe toți, în afară de ultimul bănuț, iar în ziua următoare punga va fi iarăși, plină. Te va sluji cu credință până la întoarcerea ta acasă. Nu uita însă: cel din urmă bănuț n-ai voie să-l cheltui.

După aceea, fecioara apelor îl învață cum să găsească lacul Ko și ce semn trebuie să facă va ajunge pe mal.

— Mergi cu bine, Magoshiro! Drum bun! Ferește-te însă să povestești cuiva ce-ai văzut și ce ai auzit aici!

Zicând acestea, fecioara lacului pieri din ochii lui, de parcă nici n-ar fi fost vreodată. Valuri mici unduiau pe fața apei în care se oglindeau norii albi ai dimineții. Magoshiro se frecă la ochi, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un vis. în jurul lui era pustiu, numai două ciori croncăneau tare, zburând prin văzduh. Dar în mâini, Magoshiro ținea scrisoarea și punga. Așadar, nu fusese un vis...

Stătu el ce stătu, dar până la urmă trebui să se apuce iarăși de lucru: nevasta n-avea să-l întâmpine cu vorbe bune dacă nu va termina mai repede treaba. Și Magoshiro luă coasa grăbit.

Nu după multă vreme, oamenii din satul lui se adunară, într-o ceată mare, pornind să se închine la templele Ise. Magoshiro voi să li se alăture, dar nevasta se împotrivi mânioasă.

Magoshiro căută s-o înduplece în fel și chip, dar totul părea în zadar. Cu chiu, cu vai, nevasta se învoi să-l lase, dar fără să-i dea niciun ban de cheltuială.

— Nu-ți voi da nici măcar un bănuț de aramă! O să pieri de foame pe drum!

Se înțelege, Magoshiro nu suflă nicio vorbă despre punga fermecată, dăruită de fecioara lacului...

Pe drum, omul nostru nu duse lipsă de bani. Cheltuia tot ce avea în pungă, în afară de ultimul bănuț, iar dimineața punga era la fel de plină ca în ajun. Dar Magoshiro nu se gândea numai la el.
Pe mulți dintre călători îi ajută la nevoie, hrănindu-i pe cei flămânzi.

Poposi împreună cu oamenii din satul lui la templele Ise. Petrecu împreună cu ei și în orașul Osaka, apoi, luându-și rămas bun de la fârtații de drum pomi de unul singur către lacul Ko.

Lacul acesta se află la miază-noapte de Osaka, chiar la poalele muntelui Nagano. Din vechime se povestea că pe-acolo bântuie duhurile rele și de aceea oamenii din partea locului se temeau să se apropie de lac. Dar Magoshiro merse curajos până la țărm și bătu puternic din palme, de trei ori, după cum îl povățuise fecioara apelor.

Deodată, în adâncul lacului străluci ceva, apoi către țărm înaintă o undă aurie care se schimbă în stropi luminoși și în fața lui Magoshiro se ivi o fată de-o frumusețe fără seamăn. Fata apăru și pe obraji îi curseră lacrimi de bucurie:

— O, cât sunt de fericită! Datorită ție, Magoshiro, am primit mult așteptatele vești de la sora

---

naturii şi cultul strămoşilor. în primele zile ale anului aceste temple sunt vizitate de familia imperială, de miniştri şi demnitari, apoi de alţi oameni; se consideră de bun augur vizitarea la începutul fiecăm an a acestor temple

mea mai mică, de care sunt despărţită de-atâta vreme... Te învoieşti oare să-i duci scrisoarea mea de răspuns? Ţi-am fi amândouă nespus de recunoscătoare.

Magoshiro dădu din cap în semn că primeşte.

— Atunci aşteaptă puţin, spuse fata şi pieri în valuri.

Când se arătă iar, în urma ei, din locul lacului se ridică un nor alb care alerga spre mal. Deodată, se auzi un plescăit puternic şi norul acela se prefăcu într-un cal alb ca zăpada.

Fata îi dădu lui Magoshiro scrisoarea de răspuns:

— Du-o, rogu-te, surorii mele mai mici. Din pricina noastră, iată, ai rămas mult în urma oamenilor din satul tău. Cu calul acesta însă îi vei ajunge repede. Ai grijă însă, nu cumva să deschizi ochii până ce calul nu se va opri din zbor.

Magoshiro încalecă, înşfăcă zdravăn coama calului şi închise ochii. Calul nechează puternic de câteva ori şi deodată se avântă ca o pasăre prin văzduh. Magoshiro simţea că bidiviul îl poartă aproape de nori, dar nu vedea nimic, numai vântul îi şuiera pe la urechi.

în cele din urmă, copitele sunară lovind pământul şi calul se opri încremenind pe loc. Magoshiro deschise ochii şi văzu că se află în pragul unei trecători de munte, chiar în faţa unei ceainării.

Auzind zgomot, oamenii din ceainărie ieşiră afară. Şi, când colo, ce să vezi? Erau chiar tovarăşii de drum ai lui Magoshiro! Peste măsură de miraţi, începură să-l întrebe:

— Cum de ne-ai ajuns atât de repede? De unde vii? Parcă ai coborât din văzduh...

Stăpânul ceainăriei se miră şi el:

— într-adevăr, e lucru tare ciudat! în partea aceea dinspre care vii, sunt doar munţi cu neputinţă de trecut. Nu-i niciun drum pe-acolo. Cum de-ai putut să străbaţi pe unde n-a călcat picior de om?

Buimăcit, Magoshiro bolborosi ceva din care oamenii nu înţeleseră nimic.

Chiar a doua zi după ce se întoarse în satul lui, Magoshiro se grăbi să ajungă la ţărmul lacului de pe muntele Monomi. Bătu de trei ori din palme şi iată că pe lac se stârniră valuri, străluci o spumă de aur şi pe mal se arătă fata cea frumoasă.

Mulţumindu-i cuviincios fecioarei lacului, Magoshiro îi dădu scrisoarea de la sora ei. Fecioara apelor se bucură adânc şi drept răsplată îi dărui o mică râşniţă de piatră, spunând:

— în fiecare zi vei pune în râşniţă asta un bob de orez. Trebuie s-o învârteşti o singură dată: bobul se va preface în aur. însă ia aminte: să nu torni niciodată mai multe boabe în râşniţă şi nu cumva s-o învârti de două ori în aceeaşi zi!

Magoshiro aşează râşniţă fermecată pe tokonoma – micul altar din coliba lui. în fiecare zi, râşniţa îi dăruia un grăunte de aur. Cu vremea, Magoshiro începu să se îmbogăţească. Dar nevasta cea călitoare tot nu era mulţumită. Şi, ştiut este, omul nemulţumit e ca o căldare găurită...

— Mare scofală, un singur grăunte! Când o să înveţe proasta asta de râşniţă să macine mai multe deodată?

într-o zi, pe când Magoshiro lipsea de acasă, soţia turnă în râşniţă o strachină plină cu orez şi începu să învârte mânerul cu mare hărnicie. Ca prin minune râşniţa se săltă de pe altar şi porni singură pe uşă afară! Degeaba alergă femeia după ea... Râşniţa sări repede de pe o colină şi, deodată, pleosc, se cufundă în lac, pierind pentru totdeauna.

Paiul cu noroc

poveste japoneză

Se zice că trăia demult, tare demult, un flăcău sărman. Ce nu încercase el ca să scape de sărăcie! Dar în zadar, toate îi mergeau anapoda. într-o bună zi se hotărî să meargă la templul zeiţei Kannon[118], aflat în

---

118 Kannon este zeiţa milei. Ea îi ajută pe oameni, întruchipându-se în treizeci şi trei de chipuri. Există multe povestiri despre faptul că

localitatea Hasioo, din provincia Yamato. Zis şi făcut. Ajuns acolo, începu să se roage cu mare osârdie:

— Ajută-mă, preamilostivă zeiţă, îndură-te de mine! Oferă-mi şi mie o fărâmă de noroc!

Se rugă astfel de dimineaţa până seara, iar nopţile şi le petrecea tot acolo, în templu. Dar zeiţa nu-i dădea niciun semn de bunăvoinţă şi nici nu i se arătă, vreodată în vis, cum făgăduise. Flăcăul însă nu se dădu bătut. Zăbovi acolo până i se sfârşiră merindele şi nu mai avu nimic în pungă. Băgând de seamă că stă toată vremea flămând, călugării îşi ziseră îngrijoraţi: „Dacă-l mai văd ochii noştri, oamenii vor gândi rău despre noi şi ne vor defăima templul". Astfel încât fură nevoiţi să împartă hrana cu el.

Trecură astfel multe zile.

într-o noapte, aşa, cam spre dimineaţă, flăcăul avu în sfârşit visul după care jinduise. Din faţa altarului păşi spre el însăşi zeiţa Kannon, care-i grăi:

— Mult o să mă mai sâcâi cu stăruinţele tale, cap de fier ce eşti?! Grozav mai semănaţi oamenii unul cu altul! Fiecare ar vrea să dobândească fericirea de-a gata. Fără să facă nimic pentru a o merita. Iar suferinţa ta ţi-a fost dată pentru păcatele săvârşite într-o altă viaţă! Departe îţi sunt rugăminţile. Află însă că pe mine tot ai izbutit să mă înduioşezi. Măcar un grăunte am şi eu dreptul să-ţi dăruiesc. Dacă-l vei irosi prosteşte, va fi numai din vina ta. Ascultă, aşadar, cu luare-aminte:

Cel dintâi lucru pe care vei pune mâna în zori, la ieşirea din templu, acela o să fie norocul tău. Altul nu vei mai căpăta în veac.

Flăcăul se deşteptă buimac. Dezmeticindu-se, el simţi că nu mai are putere să aştepte, că trebuie să înşface neîntârziat norocul mult râvnit. Fugi afară din templu, dar de grăbit ce era se împiedică de pietrele pragului şi căzu cât era de lung, cu faţa şi cu mâinile în praf. Ridicându-se de jos, mare-i fu mirarea văzând că ţine strâns în mână un fir de pai. „Iată, aşadar, bunătate de om..." îşi zise cu amărăciune. Dar încăpăţânat şi dârz cum era de felul lui, se hotărî să nu amâne. Chibzui el o vreme, apoi în cele din urmă o porni spre Kyoto. Era o zi caldă, de vară. De unde, de neunde, se ivi în zbor un bondar uriaş care-i dădea târcoale. Cu înverşunare, ca să-şi mai alunge mâhnirea şi urâtul, flăcăul prinse bondarul şi-l legă cu o aţă de paiul lui. Bâzâia şi se rotea de mama focului, iar flăcăul mergea vesel, cu paiul în mână.

Deodată, pe drum se arată o trăsuri că frumoasă, trasă de un bivol împodobit cu hamuri scumpe, în jurul căreia călăreau câţiva slujitori. în trăsură se afla o femeie bogată care, împreună cu copilul ei nevârstnic, mergea să se închine zeilor. Copilul se cam plictisise şi privea abătut prin despicătura perdelelor, văzând bondarul care se zbuciuma legat de pai, începu să strige:

— Vreau jucăria! Daţi-mi jucăria aceea!

Unul dintre slujitori se apropie îndată de flăcău:

— Tânărului nostru stăpân i-a plăcut bâzâitoarea aceea a ta. Nu vreau să i-o dai să se joace cu ea?

— Paiul acesta nu-i un pai oarecare, răspunse flăcăul, mi l-a dăruit însăşi zeiţa Kannon. Nu se cade să dezamăgesc un copil, aşa că luaţi-l.

Femeia, care auzise totul, spuse atunci:

— îţi mulţumesc, flăcăule. Cum să te răsplătesc oare? Poate că ţi s-a uscat gâtlejul de căldură, ţine fructele acestea.

înveli în hârtie albă trei portocale şi i le dădu.

„Pentru început nu-i rău, se gândi flăcăul. Iată că n-a trecut mult şi paiul s-a schimbat în trei portocale."

Porni mai departe. Soarele se înălţa tot mai sus, biciuind pământul cu razele-i de foc. Deodată, ce să vadă? La marginea drumului stătea culcată o tânără femeie, în jurul căreia roiau zăpăcite câteva slugi, văicărindu-se întruna:

— Nenorocire! Stăpânei i s-a făcut rău de sete! Moare de sete! Hei, drumeţule, strigară după

---

zeiţa Kannon, prin intermediul visurilor prevestitoare, trimite fericire celor ce se roagă în templul ei. Această fericire însă se plăteşte uneori cu un preţ foarte mare

flăcău, nu ştii pe-aici, pe-aproape vreo fântână?

— Cum nu, ştiu o fântână, ba chiar şi-un pârâiaş, dar până acolo-i cale lungă. Mai bine daţi doamnei voastre aceste trei portocale, să-şi răcorească buzele. Poate-şi mai vine în fire.

Slugile stoarseră portocalele şi-i dădură să bea celei însetate. Venindu-şi în simţire, fata zise:

— Îţi mulţumesc din inimă, flăcăule: Dacă nu erai tu, poate c-aş fi pierit de sete aici, în mijlocul drumului. Iată, primeşte din parte-mi o mică răsplată. Nu-i un dar de preţ, dar altceva nu am la mine.

Scoase dintr-o boccea trei suluri de pânză şi i le dădu flăcăului. Acesta le vârî sub cingătoare şi porni mai departe plin de voie bună. Merse el ce merse, şi tocmai când începea să se întunece, iată că văzu venind spre el un samurai călare pe-un armăsar focos, urmat de slujitorul său, care sălta în şaua unui căluţ de rând. „N-aş fi crezut că există pe lume cai atât de falnici", îşi spuse încântat flăcăul.

Dar chiar în clipa când samuraiul ajunse în dreptul lui, armăsarul cel falnic se prăvăli ca lovit de trăsnet. Nespus de îndurerat, samuraiul încalecă pe calul slujitorului, poruncindu-i acestuia să rămână lângă animalul căzut, până-şi va da sufletul. Stăpânul pieri în timp ce slujitorul se aşeză la căpătâiul calului şi prinse a se boci cu glas tare:

— Vai, ce năpastă! Sărmanul, gingaşul armăsar n-a fost în stare să îndure osteneala unui drum atât de lung... Apoi cugetă tot cu glas tare: Măcar de-aş găsi pe cineva să-i vând pielea, fie şi pe nimica toată...

Flăcăul se apropie numaidecât:

— Vinde-mi-o mie. îţi dau în schimb un sul de pânză bună, trainică. Nu-i mare lucru, dar tot se cheamă că te-ai ales cu ceva.

Slujitorul luă pânza şi dădu fuga să-l ajungă din urmă pe stăpân. Flăcăul nu mai putea de bucurie. „Iată că nici n-a trecut bine ziua, şi paiul s-a prefăcut într-un armăsar de soi. Acum cred cu adevărat în norocul meu. Nu se poate ca armăsarul să nu-şi vină în fire până la urmă."

Într-adevăr, într-o vreme calul zvâcni şi deschise ochii înceţoşaţi. Flăcăul îl stropi cu apă, îl luă binişor de frâu şi izbuti să-l pună pe picioare. „Hm, îşi zise, cei ce mă vor vedea cu asemenea bidiviu de preţ, s-ar putea să creadă că l-am furat." Duse calul într-o poiană, îl legă de-un copac, apoi se repezi până-n satul cel mai apropiat şi vându cele două suluri de pânză care-i mai rămăseseră. Cu banii căpătaţi cumpără ovăz, fân, precum şi o şa dintre cele mai ieftine. Timp de trei zile îngriji armăsarul cum se pricepu mai bine, până ce acesta se înzdrăveni de-ajuns.

Apoi încalecă şi porni în galop, la adăpostul umbrelor nopţii, în dimineaţa următoare ajunse la marginea oraşului. în ograda unei case văzu forfotă mare. Oamenii legau boccele, cărau lucruri, se strigau între ei, vânzolindu-se de colo-colo. Flăcăul înţelese că stăpânul casei, împreună cu familia lui, se pregăteau de dram lung. Opri calul la poartă:

— Ascultă, om bun, nu-ţi face trebuinţă un căluţ ca ăsta?

Gospodarul ieşi în prag:

— O, ce mândreţe de cal! Bucuros l-aş lua, dar mi-s banii număraţi. Dacă te învoieşti în schimb cu ogorul meu de orez. Iar pe deasupra poţi să locuieşti în casa mea până mă voi întoarce eu de la dram, fiindcă tot rămâne pustie. Iar de-o fi cumva să mă prăpădesc pe dram, stăpâneşte pentru totdeauna.

Târgul se încheie repede. în aceeaşi zi stăpânul pomi împreună cu toţi ai săi către ţinuturile de la Soare-Răsare. Trecu un an, trecu al doilea, al treilea... Omul nu se mai întoarse din călătorie. Şi casa şi ogorul rămaseră în stăpânirea flăcăului. De-atunci, el duse un trai îmbelşugat, muncind pământul cu sârguinţă şi pricepere. Iar mai târziu, când îmbătrânise, le spuse nepoţilor săi:

— Celui încrezător şi tare îi ajunge şi-un pai ca să dobândească fericirea.

Ţara oamenilor cu un singur ochi

poveste japoneză

Se povesteşte că odată, demult, trăia un om grozav de leneş, care pe deasupra se mai credea şi grozav de isteţ. Cum se apuca de-o treabă, cum o lăsa baltă: fie că i se părea prea grea, fie că i se părea câştigul prea mic.

Azi aşa, mâine tot aşa, până când auzi el că undeva, în mijlocul mării, se află o insulă cu oameni cu un singur ochi în frunte.

„Ehei, îşi zise isteţul nostru, tare bine ar fi să prind eu o asemenea dihanie cu un singur ochi. Aş vârâ-o într-o cuşcă şi aş arăta-o lumii întregi. Dar firește, nu pe degeaba. Oricine ar da bucuros un bănuţ de aramă, să vadă o astfel de minunăţie. Da, da, aş câştiga o mulţime de bani."

Zis şi făcut, împrumută o barcă de la un vecin şi pomi în largul mării, să caute ţara oamenilor cu un singur ochi.

Călători el multă vreme, lopătând din greu, înfruntând valurile şi furtunile, până ce, tocmai când era să-şi piardă nădejdea, ajunse la ţărmul unei insule înverzite. Din desişul pădurii îi apăru în cale o namilă cu un singur ochi în frunte.

Isteţul nu mai putea de bucurie. „Mai întâi, îşi făcu el socoteala, o să ademenesc matahala în barca mea. Apoi, mâna pe vâsle, şi pe-aci ţi-e drumul. Curând am să fiu cel mai bogat om de pe lume."

însă chiar atunci, arătarea, care-l privea ţintă cu singuru-i ochi, începu să strige cât îl ţinea gura:

— Fraţilor, veniţi repede încoace! Veniţi să vedeţi ce n-aţi mai văzut! Marea ne-a adus un oaspete ciudat: o făptură cu doi ochi...

La strigătul lui, pe ţărm se arătară o mulţime de oameni cu un singur ochi. Fără să mai stea mult pe gânduri, puseră mâna pe musafirul nepoftit şi, după ce se minunară o vreme de înfăţişarea lui, îl băgară într-o cuşcă de bambus.

îl purtară astfel prin toată ţara, arătându-l oricui, dar, fireşte, nu pe degeaba. Şi fiecare plătea bucuros un bănuţ de argint, ca să-l vadă pe omul cu doi ochi.

Castelul împăratului furnicilor

poveste japoneză

Aceasta e o întâmplare veche, veche de tot.

A fost odată un om care-şi câştiga traiul vânzând peşte cu coşurile. într-o zi, întorcând acasă, îl apucă ploaia pe drum. Ploua cu găleata. Şi cum mergea astfel prin ploaie, văzu deodată că pârâiaşele de apă erau gata-gata să înece o furnică. Sărmana vietate se prinsese cu picioarele de un ac de pin, însă apele o împresurau şi primejdia era tot mai mare.

— Nu te teme, gâză mică, îndată îţi vin în ajutor! zise vânzătorul de peşte, şi întinzând spre gânganie capătul cobiliţei, o scoase la liman.

A doua zi, omul nostru trecea pe acelaşi drum. Deodată, înaintea lui se ivi ca din pământ o făptură fără seamăn de înaltă şi spătoasă, un fel de uriaş, care-i grăi:

— Ieri ai scăpat viaţa unei furnici. Pentru asta ţi se cuvine o răsplată. Vino cu mine.

— Dar unde trebuie să merg?

— Nu întreba nimic. Te voi călăuzi eu.

Şi uriaşul o luă înainte. Merse el ce merse, apoi se opri şi-i arătă omului o găurică ce abia se zărea în pământ:

— Intră acolo.

— Unde, în găurica aia cât vârful de ac? se minună omul. Cum crezi c-o să încap acolo?

— N-avea grijă. Tu nu trebuie decât să închizi ochii.

Vânzătorul de peşte închise ochii. îi deschise, după o clipă, şi i se păru că a nimerit chiar în grădinile raiului. în jurul lui în erau flori din toate cele patru anotimpuri, flori roşii, albe, galbene, albăstrii... Pluteau miresme îmbătătoare şi fluturi nemaivăzut de frumoşi zburdau în lumină. Iar în depărtare, în pânza străvezie şi tremurătoare a văzduhului primăvăratec, strălucea un castel măndru.

— Al cui o fi oare castelul acela? întrebă omul, înmărmurit de uimire.

— E castelul împăratului furnicilor, răspunse uriaşul. Te voi duce îndată acolo.

Nu sfârşi bine vorba, că se şi pomenirâ în castel.

împăratul furnicilor îl primi cu dragoste pe vânzătorul de peşte.

Oaspetelui i se puse că dinainte bucate de soi, iar fetele-fumici îl înveseliră cu danturile lor.

La plecare, împăratul îi dărui un minunat veşmânt de mătase, spunându-i:

— Primeşte acest dar, drept mulţumire că ai scăpat viaţa unui curtean al meu. E de-ajuns să scuturi puţin mâneca veşmântului, ca să ai tot ce-ţi poftеşte inima. Dar ia aminte: să nu-l arăţi niciodată, nimănui, altfel îşi pierde puterea vrăjită.

Din ziua aceea omul nu mai fu nevoit să vândă peşte prin târg. Era de-ajuns să mişte mâneca veşmântului fermecat şi să dorească ceva, că voia i se împlinea pe dată. Toate îi veneau ca la poruncă: şi bani, şi haine scumpe, şi mâncăruri alese.

îşi clădi o casă mare şi frumoasă şi începu să ducă un trai îmbelşugat.

într-o zi însă, pe când omul nostru era plecat, nevastă-sa se apucă să deretice prin cămară şi dădu peste o lădiţă pitită într-un ungher. „Ce-o mai fi şi asta?" se miră femeia. Deschise lădiţa şi găsi un prea-frumos veşmânt de mătase. Ghimpele geloziei îi străpunse pe dată inima.

„Fără îndoială, îşi zise, stricatul de bărbatu-meu îmbracă acest veşmânt numai când se duce la deocheate, ca să petreacă acolo cu femeile, de aceea îl ascunde de mine. Ei lasă că-i arăt eu lui! îl învăţ eu minte să mai umble după mândre!"

Şi, niciuna, nici două, aruncă în foc minunatul veşmânt. Flacăra însă izbucni deodată şi se prelinse pe podea ca o rogojină arzătoare. Cât ai clipi, întreaga gospodărie căzu pradă focului şi arse până la temelii. Totul fu mistuit de flăcări: şi casa cea nouă, şi acareturile, şi hainele...

Când se întoarse omul, în loc de casă găsi un morman de cenuşă. Lângă rămăşiţele fumegând cea de zor:

— Mare nenorocire ţi-am adus eu ţie, bărbate! Nici nu ştiu cum s-a întâmplat! Până să mă dezmeticesc, se aprinsese toată casa...

— Şi zici că a ars chiar tot, tot? Poate că măcar lădiţa aceea ai izbutit s-o scoţi din casă. Lădiţă pe care o ţineam în cămară...

— Lădiţă a ars cea dintâi, răspunse femeia.

Omul oftă cu amărăciune:

— Atunci totul e pierdut. Cum poţi să scuturi mâneca unui veşmânt pe care nu-l ai?

Pânza albită sub clar de lună

poveste japoneză

Se povesteşte că odată, demult, starostele unui sat avea o fiică pe care hotărâse s-o dea de soaţă fiului unui bogătaş din satul vecin. Doar la un lucru nu se gândise starostele: dacă şi fetei îi va fi pe plac mirele ales...

Se făcu nunta. Ginerele se mută în casa socrului, dar în curând băgară de seamă cu toţii nevasta nu-şi cinsteşte bărbatul nici măcar c-o privire.

Şi iată că într-o bună zi fata starostelui se duse la o bătrână vrăjitoare care-şi avea sălaş la marginea satului:

— Tare mă mai mustră cugetul şi greu îmi vine să mă dau în vileag, mătuşico, dar m-au măritat cu unul pe care nu-l iubesc. Mi s-a făcut lehamite de bărbatu-meu. Atât mi-e de silă, încât nici nu vreau să-l mai văd în ochi. Rogu-te, ajută-mă să pun capăt amărăciunii.

Vrăjitoarea îşi scutură pletele cărunte, îşi îngustă pleoapele şi începu să bolborosească vorbe repezi şi neînţelese. Pironindu-şi apoi ochii arzători asupra tinerei femei, îi porunci:

— Ţese o faşie de pânză într-o noapte cu lună. Albeşte-o tot într-o noapte cu lună, coase-o într-o noapte cu lună, brodeaz-o într-o noapte cu lună şi îmbracă-l pe bărbat cu ea, dar tot într-o noapte cu lună plină.

Femeia făcu întocmai. Ţesu pânza într-o noapte cu lună, o albi sub razele lunii şi o cusu tot aşa într-o noapte cu lună plină. Era frumos veşmântul, alb, alb şi străveziu ca gingaşa lumină a lunii.

Şi iată că veni din nou o noapte cu lună. Tânăra soţie acoperi uşor umerii bărbatului cu a ţesătura. Omul ieşi în pridvor, privind luna într-o tăcere mâhnită. Apoi, deodată, se topi ca un bumb de argint. Luna apuse. Se iviră şi zorile, dar bărbatul nu se mai întoarse.

Cu toate că omul acela îi fusese atât de nesuferit, femeia se simţi tulburată fără voia ei şi dete iarăşi fuga la vrăjitoare. Aceasta îi spuse:

— Dacă vrei să-l revezi, rabdă până se va arăta din nou luna plină, iar la ceasul cel mai adânc al nopţii du-te la răspântia a şase drumuri. Stai acolo şi aşteaptă.

Stătu nevasta, după cum i se poruncise, în răspântia celor şase drumuri. Când se făcu cerul cel mai adânc al nopţii, se ivi deodată din depărtare, învăluită în razele lunii, o umbră care parcă plutea prin văzduh, fără să atingă pământul...

Tânăra soţie simţi un fior îngheţat cuprinzându-i inima: era chiar bărbatul ei, înveşmântat aşa de pânza albită sub văpăile lunii. Bărbatul se apropie de ea, privind-o cu tristeţe... Apoi şopti încet, cu glas tânguitor:

„în ceas nenorocit am îmbrăcat
Veşmântul dalb, ţesut din fir de lună
Şi osândit sunt să-nsoţesc pe veci
Crăiasa nopţii-n drumurile ei..."

Vedenia albă lunecă lin pe lângă ea şi se pierdu pentru totdeauna în întunericul nopţii.

Scheletul care dansează

poveste japoneză

Trăiau cândva doi prieteni nedespărţiţi. Unul se numea Kami-Şicibei, iar celălalt Şimo-Şicibei. Odată, cei doi porniră împreună către ţinuturi îndepărtate să-şi caute norocul. Şimo-Şicibei munci cu sârguinţă, agonisind bani frumoşi. în schimb, Kami-Şicibei nimeri într-o ceată de petrecăreţi, pierzându-şi vremea fără folos.

Trecură astfel trei ani. Şimo-Şicibei, care se pregătea de întoarcere acasă, îşi pofti prietenul să meargă cu el. Dar acesta îi răspunse:

— Bucuros aş merge însă, vezi, n-am niciun veşmânt ca lumea pentru drum. Mi s-au prăpădit toate hainele.

Şimo-Şicibei îşi zise în sine: „împreună am plecat, împreună trebuie să ne întoarcem. Nu-mi voi lăsa prietenul să sfârşească singur printre străini."

Şi îi dărui lui Kami un rând de haine noi, ba îi mai dădu şi ceva bani pe deasupra.

Porniră amândoi către casă. Dar la un popas de munte, prin nişte locuri pustii, Kami îşi ucise prietenul, îi luă toţi banii şi se întoarse singur în sat. Celor care-l întrebau, le povestea cu mâhnire:

— îndată ce am ajuns în ţinuturile acelea străine, Şimo s-a schimbat atât de mult, încât nu-l mai recunoşteai. S-a dedat cu totul petrecerilor. în toţi aceşti ani, n-a fost în stare să adune măcar banii trebuincioşi pentru călătoria de întoarcere. De aceea nici n-a mai vrut să vină cu mine.

însă rodul jafului nu i-a fost de niciun folos lui Kami. A căzut în patima jocului de arşice şi curând a pierdut toţi banii furaţi, până la ultima leţcaie. Aşa încât s-a văzut nevoit să plece în căutarea norocului.

Kami pomi pe acelaşi dram pe care-l străbătuse odinioară. Ajuns în munţi, la locul acela de popas unde-şi omorâse prietenul, i se păru că aude glasul cuiva:

— Şicibei! Kami-Şicibei!

Kami se uită în jur, dar nu văzu pe nimeni. „Cine mă strigă oare?" se întrebă el nedumerit. Pesemne că mi s-a năzărit", îşi zise şi porni mai departe. Dar iată că din nou auzi chemare aceea:

— Şicibei! Kami-Şicibei!

„Ciudate lucruri se mai petrec pe-aici!" îşi zise el ciulind mai bine urechea. Glasul părea că vine din păduricea de bambuşi care creştea chiar lângă dram. Kami se uită cu luare-aminte şi printre tulpinile crângului văzu albind un schelet al cărui craniu, cu dinţii dezveliţi, părea că rânjeşte.

Numaidecât, ţeasta aceea golaşă începu să grăiască:

— Bun venit, prietene drag! Demult nu ne-am mai văzut noi doi... Nu te speria, sunt acelaşi Şimo pe care l-ai ucis acum trei ani, luându-i banii agonisiţi cu trudă şi sudoare. Zi de zi te aştept de-atunci, plin de nerăbdare. Şi iată că astăzi dorinţa mi s-a împlinit. Nici nu ştii ce bucuros sunt!

înspăimântat, Kami-Şicibei voi s-o ia la fugă, dar scheletul îl apucă strâns cu mâna-i osoasă de poalele veşmântului:

— Hei, unde te duci? încotro ai pornit-o?

— Mi-am pierdut toată averea şi plec iarăşi către ţinuturi depărtate, să adun ceva parale. Dă-mi drumul, sunt grăbit!

— Vasăzică, asta era! spuse Şimo. Pe când trăiam, şi mie mi se întâmpla să rămân fără bani: te voi lăsa fără ajutor la necaz. Uite ce m-am gândit: eu voi dansa, iar oamenii se vor îmbulzi să mă vadă, plătindu-ţi pentru asta. Vei câştiga o mulţime de bani. Ce zici, primeşti? Pune-mă într-o ladă şi ia-mă cu tine. Eu nu beau, nu mănânc, nu va trebui să cheltuieşti nimic hrana sau cu îmbrăcămintea mea. Unde mai găseşti asemenea tovarăş nepreţuit? Sau poate te îndoieşti de măiestria mea de dansator... Ia priveşte colea!

Şi pe dată scheletul se ridică de jos şi începu să ţopăie, sunându-şi oasele. Mâinile şi îi zvâcneau cu repeziciune, sărea plin de iscusinţă şi făcea tumbe.

— Ei, ce zici, Şicibei? Dacă vreau, pot să dansez şi mai straşnic. Ţie nu-ţi rămâne decât să baţi din palme. Vom câştiga bani frumoşi împreună. Meritâ să-ţi dai şi sufletul pentru asemenea trebuşoară!

Şi astfel, scheletul izbuti să-l convingă pe fostul său prieten. „într-adevăr, s-ar putea să mă îmbogăţesc din asta", îşi zise

Kami, primind învoiala.

De-atunci, Kami începu să arate pretutindeni dansul scheletului. Oamenii veneau cu duiumul, plăteau şi se minunau. Vestea despre scheletul dansator se împrăştie până departe, prin oraşe şi sate, până când, în cele din urmă, ajunse şi la urechile prinţului stăpânitor.

Kami-Şicibei fu poftit la palatul prinţului. Acesta stătea în jilţul său din marea sală de primire, aşteptând reprezentaţia. Kami scoase scheletul din ladă şi-i porunci:

— Dansează!

Dar acesta nu se mişcă.

Chipul lui Kami-Şicibei aci roşea, aci pălea. Bătu din palme, cântă, dar totul rămase în zadar. Până la urmă, înfuriat peste măsură, începu să lovească scheletul cu un bici. în clipa aceea scheletul se ridică în picioare, se apropie de prinţ şi îngenunche în faţa lui:

— Milostive principe, grăi Şimo, eu am dansat atâta vreme numai şi numai ca să pot ajunge în faţa măriei-tale. Află că acest om m-a ucis mişeleşte la un popas din munţi, ca să mă fure.

Prinţul rămase uluit.

— Multe minuni se mai petrec pe lume! spuse el. Legaţi-l îndată pe ucigaş şi faceţi cercetări.

Străjerii îl legară fără zăbavă pe Kami. Acesta îşi recunoscu vina şi fu răstignit.

Iată ce s-a întâmplat în vremurile de odinioară.

Castelul reginei pisicilor

poveste japoneză

Muntele de foc Aso are câteva piscuri înalte. Unul dintre ele se cheamă Nekodake – Muntele Pisicilor.

Odinioară, pe coasta acestui munte se zice că trăia regina pisicilor. în fiecare an, în noaptea de ajun a sărbătorii Seţubun[119], veneau la ea să-i ureze viaţă lungă toate pisicile mai de seamă de prin satele învecinate. în vremea aceea, tot muntele răsuna de mieunatul pisicilor. Unii se lăudau chiar că au văzut alaiuri întregi de pisici...

Odată se întâmplă să treacă pe una dintre cărările muntelui un drumeţ întârziat. începuse să însereze. Oricât de mult s-ar fi grăbit el, dar până la capătul călătoriei mai avea o bună bucată de drum. înjur se întindeau doar locuri pustii şi nu se auzea decât foşnetul mărăcinilor uscaţi.

Călătorul nu mai avea putere nici să se întoarcă de unde plecase, nici să-şi urmeze drumul, atât era de trudit. Pa deasupra începuse să-l chinuie şi foamea. Se aşeză pe cărare, la adăpostul unei tufe înalte de colilie, şi începu să-şi frece picioarele amorţite de umblet.

— O, dac-aş găsi pe-aici, pe undeva, un adăpost pentru noapte! oftă drumeţul.

Soarele se ascunse după creasta munţilor şi deodată se lăsă noaptea. Undeva, deasupra lui. Auzi glasuri omeneşti.

„înseamnă că pe-aici, pe-aproape, se află un sălaş", gândi omul.

Se ridică anevoie în picioare şi începu să se târască înspre locul de unde veneau glasuri. Curând ajunse la nişte porţi înalte, în spatele cărora se ridica o mândreţe de casă.

— Cine-ar fi crezut că în mijlocul acestei pustietăţi se află un palat atât de frumos! se miră el. Poate că stăpânii de-aici s-or îndura să mă găzduiască pe timpul nopţii...

Şi călătorul păşi curajos pe poartă. La intrarea casei începu să-i strige pe stăpâni. Se arătă o femeie, care după cum era îmbrăcată părea o slujitoare.

— Am rătăcit drumul şi afară s-a lăsat noaptea, îngădui ţi-mi să rămân aici până-n zori.

— Poftiţi, rogu-vă, răspunse femeia, cu glas subţire şi mlădios. Intraţi în casă.

îl duse înăuntru şi îl lăsă singur. Călătorul îşi întinse picioarele trudite, să se odihnească dar foamea începu să-l chinuie tot mai aprig. Stătu el ce stătu, apoi începu din nou să-i strige pe stăpâni, îndată se arătă o altă femeie, care se înclină adânc în faţa lui, arcuindu-şi spinarea.

— Iertat să-mi fie, dar de azi dimineaţă n-am mai mâncat nimic. Mi se face negru înaintea ochilor

---

119 sărbătoare naţională japoneză care celebrează sosirea primăverii după vechiul calendar lunar. Astăzi se sărbătoreşte pe 3 februarie. în această zi, pentru a alunga forţe necurate, se presară în rase boabe de grâu, îngânându-se: „Necuraţilor (ieşiţi) afară din casă, fericirea să intre-n casă". în poartă, pentru acelaşi scop, se pun ramuri de ilex de care se atârnă capete de peştişori

de foame. Nu s-ar găsi pe-aici prin casă ceva de mâncare şi pentru mine?

— Fiţi fără grijă. Vă vom aduce îndată bucatele. Dar poate că până atunci aţi pofti să vă arăt baia gata pregătită, îi spuse cu bunătate femeia...

îl duse apoi până la încăperea unde se afla scăldătoarea şi plecă. Nespus de mulţumit, drumeţul tocmai se pregătea să se îmbăieze. Deodată, în odaie intră o altă femeie, trecută de prima tinereţe. Privi drept în ochii lui şi înlemni de uimire. Apoi, uitându-se cu teamă în jur, spuse:

— Pesemne că nu-ţi mai aminteşti de mine, însă eu te-am recunoscut îndată. Spune-mi, cum ai ajuns aici?

Călătorului i se păru tare ciudată întâmplarea. Femeia aceea necunoscută vorbea cu el de parcă i- ar fi fost o veche prietenă. începu să-i istorisească păţania lui, cum s-a rătăcit prin munţi şi cum a ajuns la casa aceea. Femeia şopti neliniştită:

— Vouă, oamenilor, nu vă este îngăduit să umblaţi pe aici. Pentru voi, meleagurile acestea sunt tare primejdioase. Pleacă de aici cât poţi de repede, fără să te mei uiţi înapoi, altfel eşti pierdut!

— Dar ce rău mi se poate întâmpla? se miră omul.

Femeia răspunse cu şovăială:

— Nu vreau să-ţi spun nicio vorbă rea despre casa aceasta. Numai atât te povăţuiesc, fugi fără să mai zăbovești o clipă, îndepărtează-te de acest loc! adăugă ea, cu glas atât de scăzut încât nu se putea să nu-i dai crezare:

— Ce să-i faci, dacă-i aşa, o să, te ascult. Voi pleca îndată. Dar înainte de asta nu s-ar putea măcar să îmbuc ceva? Sunt mort de foame. Şi n-ar fi rău nici să mă dezmorţesc oleacă e... spuse călătorul.

Dar femeia păru şi mai neliniştită:

— N-ar fi trebuit să-ţi destăinui nimic, dar acum cinci ani, când încă mai trăiam la stăpânii mei, tu te-ai arătat foarte bun cu mine. Adeseori, seara, ieşeam pe sub gard şi hoinăream pe drum, iar tu mă luai în braţe, mă mângâiai şi mă scărpinai după urechi. Eu n-am avut parte de mângâieri. Află că eu sunt pisica tărcată a vecinilor tăi. Iar aici este castelul reginei noastre. Dacă vei rămâne să mănânci şi să te îmbăiezi aici, îţi va creşte păr pe trup şi tu vei deveni motan. Acum înţelegi de ce te-am sfătuit să pleci?

Drumeţul se înspăimântă cumplit, îi mulţumi femeii din toată inima şi, ieşind pe poartă, fugi cât îl ţineau picioarele. Se pare însă că cei din casă simţiseră asta. Trei fetişcane, cu căuşuri cu apă, porniră în goană după el.

Drumeţul alerga cu ultimele-i puteri, poticnindu-se şi căzând. Ajuns la marginea unei râpe, se uită înapoi. Se îngrozi văzând că fetişcanele acelea erau gata să-l ajungă. De frică îşi dădu drumul pe povârniş. în clipa aceea una dintre fete aruncă peste el, de sus, toată-apa din căuş.

Dar călătorul era acum departe. Abia câteva picături de apă îl atinseră. Una îl stropi pe gât, chiar sub ureche, iar două-trei, pe pulpele goale.

în sfârşit, călătorul ajunse în oraş, iar de-acolo se întoarse cu bine acasă. Prima lui grijă fu să-i întrebe pe vecini unde mai e pisica lor tărcată.

— A plecat într-o zi şi nu s-a mai întors, îi răspunseră aceştia.

Făcură socoteala câtă vreme a trecut de-atunci şi ieşi că s-au scurs tocmai cinci ani.

Curând, omul băgă de seamă că au început să-i crească smocuri de păr pisicesc pe gât, şi pe picioare, acolo unde-l ajunseseră picăturile de apă. Adeseori el spunea:

— Dacă mai zăboveam niţel, aş fi ajuns fără îndoială în suita reginei pisicilor.

Trăia odinioară, lângă golful Şimoura, un pescar bătrân cu nevasta lui. De la o vreme, pe unchiaş îl încolţiră durerile de oase şi căzu la pat. II îngriji bătrâna mult timp, cum se cade dar el nici vorbă să se lecuiască. într-o zi, pescarul spuse:

Ultimul braţ al caracatiţei

poveste japoneză

— Tare mi-e silă de mâncare, nici nu-mi vine să mă uit la ea. Dar niscai carne de caracatiţă tot aş mânca. Simt că mi-ar prii şi poate că aş mai prinde puteri.

Vremea era ploioasă. Baba luă o umbrelă mare şi se duse la malul mării. Se uită ea prin crăpăturile stâncilor, printre pietre, pe unde se ascund caracatiţele de obicei, dar nu văzu nimic. Se aşeză pe o stâncă înaltă, închise ochii şi se rugă fierbinte:

— O! zei prea milostivi, ajutaţi-mă să prind o caracatiţă, ca să-l pot tămădui pe moşul meu.

Când deschise ochii, ce să vadă! Chiar lângă picioarele ei se ivise braţul unei caracatiţe uriaşe. Plină de bucurie, bătrâna tăie braţul cu un cuţit, îl duse acasă şi-l ospătă pentru prima dată de când zăcea bolnav. Bătrânul pescar înghiţi cu poftă şi parcă, parcă se simţea mai bine.

A doua zi, bătrâna se duse iarăşi la scorbura aceea dintre stânci, şi din nou caracatiţa scoase la iveală un braţ uriaş. Tăie femeia şi braţul acesta, hrănindu-şi bărbatul pe săturate.

A treia zi se petrecu la fel, a patra tot aşa... Moşului i se făcuse lehamite de carnea de caracatiţă, nici că voia să mai audă de ea. Dar vezi că pe babă o prinsese lăcomia căci începu să care la târg hălci mari şi cărnoase de caracatiţă, numărând de fiecare dată câte i-au mai rămas de tăiat. în sfârşit, caracatiţei îi mai rămase un singur braţ, cel de pe urmă, dar şi pe acela se puteau lua bani!

A opta zi, dis de dimineaţă, baba se duse grăbită la ţărm. Se aplecă peste scorbura dintre stânci şi privi în apă... în clipa aceea, în jurul gâtului i se încolăci ca un laţ nemilos un braţ al caracatiţei. Şi caracatiţa o târî pe bătrâna cea lacomă în valurile marii.

Bătrânul pescar o aşteptă multă vreme, apoi fu cuprins de nelinişte. Merse el cum putu, cu picioarele-i bolnave, până la ţărm şi iscodi în toate părţile. Dar baba nu se zărea nicăieri. în cele din urmă se târî până la stânci şi privi în adânc...

Bătrâna şedea pe fundul mării, ţinând deasupra capului umbrela deschisă. Unchiaşul strigă:

— Babo, hei, babo, ce faci acolo?!

Neprimind niciun răspuns, se aruncă după ea în valuri şi se înecă.

Se zice că şi astăzi, primăvara, în timpul refluxului, dacă te uiţi bine în acel loc dintre stânci, poţi vedea pe fundul apei umbrela nevestei pescarului.

Corabia fantomă

poveste japoneză

Toate acestea s-au întâmplat în anii Horeki[120].

Zice-se că odată, de la ţărmul insulei Maţumae[121] se desprinse o corabie cu pânze. Pe puntea ei se aflau şapte oameni, în frunte cu cârmaciul Magosuke. Se întorceau cu toţii, acasă, la Niigata.

A treia zi, în zare începu să se legene insula Sado, iar în stânga ei corăbierii văzură ţărmurile natale. Când, deodată, se iscă pe neaşteptate furtuna. Marea începu să fiarbă cu vârtejuri mari. Se părea că dintr-o clipă într-alta micul vas cu pânze va fi răsturnat şi zdrobit. Marinarii începură să strângă repede pânzele. însă marea clocotea tot mai înverşunată. Cârmaciul Magosuke strigă:

---

120 perioada 1751-1764

121 denumirea unei localităţi şi a zonei de vest a actualei insule Hokkaido (fostă Ezo), administrată de clanul Maţumae cu reşedinţa în această localitate. Insula Hokkaido este situată în partea de nord a insulei Honşiu

— Aruncaţi încărcătura peste bord! Tăiaţi catargele!

Ultimul braţ al caracatiţei

poveste japoneză

Dar în clipa aceea se năpusti asupra lor un val înalt până la cer. Talazul se prăvăli tunând peste corabie. Cârma se despică în două, iar corpul corăbiei fu prefăcută în ţândări. Marinarii fură târâţi în adânc, slujind drept hrană peştilor. Dintre ei, Magosuke, izbuti să se agate de o scândură.

Marea îl purtă departe pe Magosuke, care se agăţase de-o biată rămăşiţă. Vântul şi ploaia îl orbeau. Când în când, ridicat pe creasta unui val, privea deznădăjduit în depărtare, doar, doar va zări vreo pânză de corabie.

Ziua se apropia de sfârşit, începu să se întunece. Talazurile veneau unul după altul, ca o turmă de balene uriaşe, îl săltau pe coamele lor, apoi iarăşi îl prăvăleau în adânc. Magosuke putea să ghicească încotro îl duce puhoiul, în ce parte se află ţărmul mântuitor şi încotro plutea. Se lăsă noaptea şi nicio corabie nu-i ieşise în cale.

Abătut şi sleit de puteri, Magosuke ba îl implora pe zeul Kompira[122] să-i izbăvească viaţa, ba îi făcea făgăduieli zeului Hahika[123]. încleştat de scândura lui şubredă, se înălţa pe coamele ameţitor de înalte ale valurilor, apoi iar se prăbuşea în genunile întunecoase. De fiecare dată i se părea că i-a sosit sfârşitul, dar un talaz şi mai puternic îl smulgea din hăuri, ridicându-l deasupra.

Când Magosuke îşi pierduse aproape orice speranţă, auzi deodată o voce puternică:

— Tăiaţi catargele! Aruncaţi încărcătura peste bord! Ţineţi bine cârma!

Chiar înspre el, din bezna nopţii venea o corabie.

Adunându-şi ultimele puteri, Magosuke strigă:

— Salvaţi-mă, mă înec!

Deodată, corabia se sfărâmă aproape cu totul. Vreo zece oameni din echipaj se agăţau de resturile ei, urlând cu disperare.

Oamenii aceştia nu semănau cu cei vii. Erau scheletici, cu feţele vinete, iar trupurile lor se desprindeau ca nişte umbre tulburi din mijlocul acelei întunecimi de iad, în care se părea că ochiul nu poate străbate. Corabia însăşi părea o plăsmuire de negură, dar care nu se contopea cu ea.

Ţipătul se stinse pe buzele lui Magosuke. Corabia trecu prin dreapta lui, îndepărtându-se cu repeziciune. Deodată răsună tânguirea înfiorătoare a mai multor glasuri:

— „A-a-a-a-a-a-a!"

în clipa următoare corabia fu complet prefăcută în ţândări, iar oamenii agăţaţi de ea se topiră parcă. Strigătele conteniră. Numai valurile mugeau îngrozitor..

„A fost o corabie fantomă!" îşi zise Magosuke, aducându-şi aminte toate poveştile înfricoşătoare pe care le auzise despre ea. Era bucuros că a rămas din nou singur pe întinsurile mării.

Deodată, strigătele răsunară din nou:

— Tăiaţi catargele! încărcătura peste bord! Ţineţi bine cârma! Vai, pierim!

Şi corabia fantomă se ivi iarăşi din ceaţă, cu oamenii care se agăţau de ea, cerând ajutor iar un val puternic o izbi, nimicind-o cu totul. Din nou izbucni tânguirea aceea dureroasă, atât de cumplită, încât se părea că nimeni n-o poate auzi de două ori fără să-şi piardă minţile.

Vedenia pieri. Doar valurile mai vuiau, amenințător.

Dar nu apucă Magosuke să-şi tragă sufletul, că vântul aduse iarăşi până la el strigătul groaznic:

— Tăiaţi catargele! Marfa peste bord! Ţineţi cârma!

Şi totul se petrecu aidoma ca întâia oară: porunci, rugăminţi, chemări, blesteme; ultimul vaier al celor ce piereau...

Oare când se vor sfârşi toate acestea? se întreba Magosuke cu inima strânsă. îşi simţea cugetul gata să i se despartă de trup, dar nu-şi descleşta mâinile de pe scândura lui, ţinându-se mereu deasupra apei.

în sfârşit, iată că începu să albească de ziuă. O dată cu cele dintâi raze, corabia fantomă dispăru pentru totdeauna. Vântul şi ploaia se mai domoliră, valurile aşijderea. Trei zile rătăci Magosuke pe întinderea mării, mai mult mort decât viu. Era sfârşit de oboseală şi de foame. Privirea i se împăienjenea, mâinile îi amorţiseră. La ce mai putea nădăjdui?

Viaţa începuse să-l părăsească. Deodată, văzu ceva strălucind pe apa mării. Deasupra valurilor se legăna o legătură de paie. Magosuke o apucă şi scotocind în ea găsi o punguţă de pânză în care erau două şiraguri

---

122 . Kompira (Kumbhira) – zeitate budistă – protector al navigatorilor. Neptun al japonezilor

123 zeitate şitoistă venerată în Niigata

de ardei roşii, uscaţi. Magosuke mâncă cei zece ardei şi simţi că-şi mai vine în fire.

Nu după multă vreme, îl zări o corabie cu pânze care trecea pe-acolo. Marinarii îl scoaseră din valuri şi-l aduseră cu bine în golful Niigata, la ţărmul natal.

Tăria dragostei de mamă

poveste japoneză

Trăiau cândva, la marginea unui târguşor, un moşneag cu baba lui. Cei doi îşi duceau zilele vânzând caramele moi, care prin partea locului se numesc ame.

Odată, într-o seară târzie şi mohorâtă de iarnă, la uşa dughenii lor bătu o tânără femeie pe care n- o cunoşteau. Fără să treacă pragul, femeia întinse cu sfială un bănuţ de trei parale:

— Daţi-mi, rogu-vă, câteva caramele.

— îndată. Dar până vă împachetăm marfa, intraţi să vă încălziţi puţin.

— Nu, nu, mai bine aştept aici.

Şi luându-şi punguliţa cu dulciuri, necunoscuta pieri în întuneric.

în seara următoare veni din nou. Tare se mai minunau cei doi bătrâni, întrebându-se:

— Cine să fie străina aceasta şi de ce vine totdeauna atât de târziu? N-o fi găsind oare un ceas mai potrivit?

în cea de-a treia seară, femeia veni iarăşi. Dar în seara a patra, după ce străina plecă ducându-şi pacheţelul, mare fu uimirea bătrânei când, în loc de bănuţ, găsi în palmă o frunză uscată.

— Ia te uită ce mai hoaţă! bombăni negustoreasa. Ia-te după ea, moşnege, nu cred să fi ajuns prea departe. Ehei, dacă aveam eu vederea mai bună, nu m-ar fi păcălit atât de lesne...

— Priveşte, pe prag sunt urme de lut roşu, se miră unchiaşul aprinzând felinarul. De unde-o fi venit femeia asta? Doar pe-aici, prin împrejurimi, pământul e nisipos...

Şi bătrânul porni s-o caute pe străină. Se uita cu luare-aminte în jos, dar pe zăpadă nu vedea nicio urmă de picior omenesc. Numai fărâmele de lut roşu însemnau calea urmată de femeie.

„în partea asta nici nu sunt case, se gândi moşul. Să fi intrat în cimitir? Dar acolo nu sunt decât morminte..."

Făcându-şi curaj, păşi pe potecile tăcutului lăcaş şi deodată auzi un plânset de copil.

„Mi s-a părut, îşi zise. Iată, acum nu se mai aude nimic. O fi fost vântul care şuieră prin crengi."

Dar scâncetul pruncului se auzi din nou, tânguitor şi înfundat, ca şi cum ar fi venit din adâncul pământului. Se apropie de locul cu pricina. Nu, nu i se păruse, cineva plângea sub movilița de lut a unui mormânt săpat de curând.

„Mare minune! tresări unchiaşul. Ia să mă duc să-l scol pe preotul templului din vecinătate. Taina aceasta trebuie dezvăluită. Nu cumva aici a fost îngropată o fiinţă vie?"

îl deşteptă pe preot şi merseră împreună în cimitir.

— Uite, parcă ăsta-i mormântul.

— Aici a fost înmormântată acum câteva zile o tânără femeie care tocmai trebuia să nască, spuse preotul. O boală nemiloasă a doborât-o cu puţin timp înainte de a da viaţă pruncului. Dar poate că ţi s-o fi părut, moşule.

Chiar atunci însă, de sub pământ se auzi iarăşi plânsul înăbuşit al copilului.

Se apucară grabnic să sape şi în curând dădură peste sicriul răposatei. Scoaseră capacul şi ce să vadă? în coşciug zăcea o tânără femeie cufundată în somnul veşnic, strângând la piept un prunc iar copilul ţinea în gură o caramea ame...

— Iată, aşadar, cu ce-l hrănea sărmana. De-abia acum înţeleg totul, spuse bătrânul mişcat mai dragostea de mamă poate săvârşi asemenea minuni, căci nimic nu-i mai puternic pe lume ca acest simţământ. Femeia mi-a dat mai întâi bănuţii care-i fuseseră puşi în sicriu, după care când n-a mai avut cu ce să cumpere dulciuri, mi-a lăsat o frunză uscată... Biata de ea, şi-a ocrotit pruncul şi dincolo de moarte.

Bătrânul şi preotul vărsară lacrimi îndurerate deasupra mormântului deschis. Apoi desfăcu braţele încleştate ale femeii, scoaseră pruncul din muta ei îmbrăţişare şi-l duseră în templu.

Băiatul crescu în templu şi rămase acolo toată viaţa, îngrijind cu devotament mormântul mamei sale, care-l iubise atât de mult.

Cinci tani de pământ

poveste japoneză

Trăia pe vremuri în satul Oku din comuna Okazaki un om foarte bogat, care stăpânea nenumărate lanuri de orez. Unul dintre aceste lanuri era grozav de întins, măsurând mai bine de cinci tani[124], din care pricină i se spunea „ţarina cea mare".

în fiecare an, prin luna mai, când venea vremea răsăditului, bogătaşul tocmea la lucru o mulţime de oameni. Dacă pălmaşii izbuteau să sfârşească toată treaba într-o singură zi, stăpânul era mândru şi mulţumit de hărnicia lor. Drept e că nu totdeauna se nimerea să se întâmple astfel.

Dar după un vechi obicei al neamului său, ţinea cu orice chip, ca pe ţarina „cea mare" plantatul orezului să înceapă în zori şi să se isprăvească în aceeaşi zi, înainte de asfinţit.

într-o primăvară, printre ceilalţi pălmaşi, bărbaţi şi femei, se tocmi la lucru şi o fetică, nespus de, frumoasă la chip. în scurt timp, ea se arătă atât de harnică şi de pricepută la munca ogorului, încât nimeni nu putea s-o întrească. Tot uitându-se la ea, bogătaşul îşi zise: „E bine că o asemenea fată, frumoasă şi vrednică, ar fi numai bună de soţie pentru fiul său. îşi chemă dar, neamurile, să se sfătuiască. Mai întâi, acestea se împotrivirâ cu îndârjire:

— Cum e oare cu putinţă ca feciorul unui om avut să ia de nevastă o sărăntoacă, o biată muncitoare cu ziua?

După multe vorbe şi certuri, ajunseră însă la o înţelegere, şi anume, s-o pună pe fată la încercare: dacă va izbuti de una singură să răsădească orezul pe „ţarina cea mare" numai într-o zi şi să termine treaba înainte de apusul soarelui, înseamnă că prin această ispravă şi-a câştigat cinstea de a intra în casa lor, ca soţie legiuită.

Hotărâră ziua încercării şi-i spuseră sărmanei copile ce noroc nevisat o aşteaptă dacă va reuşi.

Ameţită de bucurie, fata nici nu mai avu răbdare să aştepte răsăritul soarelui. Cea dintâi geană de lumină o află pe câmp, gata să se apuce de lucru.

împlânta răsadurile cu atâta iuţeală şi îndemânare, încât ai fi zis că-n urma ei se ţese în cine ştie ce vrajă, un covor verde care acoperea câmpul.

în luna mai zilele nu mai sunt chiar atât de scurte, dar ca să răsădeşti numai cu două braţe, într-o singură zi, un ogor de cinci tani, părea ceva dincolo de puterile" omeneşti! Curând sosi şi amiaza, dar fata nu se opri să se odihnească, să guste din merinde ori să bea un strop de apă, fiindcă timpul o zorea cumplit. Buzele ei rămâneau mute, nu îngânară nicio clipă străvechiul cântec al celor ce sădesc orezul. Mereu încovoiată, fără să înalţe măcar planta cu repeziciune firele verzi în pământ, căci timpul o zorea amarnic. „Mai repede, mai repede!" îşi spunea fără contenire în gând.

Pe câmp se adunase o mulţime de lume. Se minunau cu toţii de hărnicia şi de iscusinţa ei, îmbărbătând-o cu glas tare:.

— Dă-i zor, dă-i zor, nu mai e mult!

Soarele se apropia tot mai grabnic de asfinţit. Umbre viorii se aşternură pe şesuri.

Roata de foc atinse muchea dealului din zare, gata să se rostogolească de cealaltă parte. Fetei îi mai rămăsese de răsădit un singur rând. Cuprinsă de deznădejde, îşi împreună mâinile şi zise în şoaptă:

— Opreşte-te, măreţule, bunule Soare! Zăboveşte numai câteva clipe!

Ca şi cum i-ar fi auzit rugămintea, soarele se întoarse deodată din cale, înălţându-se deasupra dealului. Şi fata începu din nou să împlânte răsadurile, cu şi mai mare grabă ca înainte încât nici nu- i mai puteai urmări mişcările iuţi ale mâinilor. Abia după ce sădi cel din urmă fir soarele se ascunse după creastă cu repeziciunea unei săbii în cădere.

Oamenii înmărmuriseră în faţa acestei minuni. Când îşi veniră în fire, văzură cu spaimă că fata era pe pământ, moartă. O ucisese munca peste puteri.

Din ziua aceea peste capul bogătaşului se abătură fel de fel de nenorociri şi în curând ajunse la sapă de lemn.

Demult nu mai are nimeni în sat un ogor atât de mare, dar locului aceluia i se spune până astăzi cinci tani

---

124 unitate de măsură pentru suprafeţele agricole egal cu 0,245 acri

de pământ.

Cum a căzut întâia zăpadă

poveste japoneză

Se spune că în vremurile de demult ţara Aizu[125] nu cunoştea zăpada şi nici gerurile iernii. Tot anul era cald şi înverzeau câmpurile.

O dată, veni acolo dinspre miazănoapte un călugăr pribeag. într-o mână ţinea un toiag, iar în cealaltă o umbrelă mare. Cum era ostenit de drum, intră în ceainărie să se odihnească. înăuntru era plin de lume. Sătenii petreceau acolo ceasuri întregi, sfatuindu-se întruna, fără să ajungă a nicio încheiere. Pe feţele tuturor se citea îngrijorarea.

Călugărul înţelese că la mijloc e ceva însemnat şi voi să-i ajute pe oameni.

— Vă văd neliniştiţi şi posomorâţi, le spuse. Ce nenorocire vi s-a întâmplat?

Iar sătenii răspunseră:

— Am primit înştiinţare scrisă că mâine va trece pe-aici însuşi preaputernicul stăpân, obul acestor ţinuturi. înştiinţarea cuprinde o poruncă aspră: „Totul trebuie să fie curat ca lacrima, astfel ca stăpânul să nu vadă vreun fir de praf nici în sat, nici pe drumul satului. Nicio necurăţenie nu trebuie să-i supere ochiul slăvit." Or, noi ştim că oamenii din celelalte sate, oricât s-au străduit, n-au izbutit să împlinească porunca. Din această pricină pe unii i-au tăiat cu sabia, pe alţii i-au aruncat în temniţă, iar altora le-au mărit dajdia de două ori. Peste tot numai plânsete şi vaiete. De aceea suntem atât de îngrijoraţi. Iată, vremea trece şi nu ştim ce să născocim spre a fi pe placul înălţimii sale...

— Ia te uită ce întâmplare! se minună călugărul, de parcă i-ar fi zburat o pasăre de sub picioare. Lăsaţi pe mine, că ştiu eu cum să vă scap de năpastă. Mai întâi, mâine vremea va trebui să fie straşnic de friguroasă. Stăpânul cel năzuros se va ghemui în fundul caleştii şi nici nasul nu-l va scoate afară. Iar dacă totuşi se va uita, am eu leac şi pentru asta. Ştiţi voi oare ce este zăpada? E ca o pânză nesfârşită, nespus de rece, albă şi frumoasă. Zăpada va acoperi tot satul şi va troieni câmpiile şi munţii. Oricât de afurisit e stăpânul vostru, nu va avea de ce să se lege. Fiţi pe pace, nu vi se va întâmpla nimic rău.

Vorbea cu atâta încredere şi bunătate, că ţăranii se liniştiră pe dată, bucurându-se din plin. Se împrăştiară pe la casele lor, întrebându-se curioşi: „Ce-o fi aceea zăpadă? Cu ce-o fi semănând?"

A doua zi, sătenii se deşteptară mai devreme ca de obicei. Dar cum ieşiră din aşternut, îi învălui un frig straşnic, cum nu mai fusese vreodată. Era atât de frig, că li se încreţea pielea şi le clănţănea dinţii. Când ieşiră din casă amuţiră de uimire.

Oare aceasta să fie a aceea despre care vorbise călugărul ieri, la ceainărie?

Şi câmpiile, şi munţii, şi satul, şi casele, şi drumurile, totul era alb, alb... Iar din văzduh cădeau mereu fulgi albi.

Toţi locuitorii satului, tineri şi bătrâni, ieşiră în uliţă, uitând de gerul aspru. începură şi să alerge de colo-colo, lărmuind cu mare veselie. Ţopăiau şi prindeau fulgii în palmă, minunându-se de ei.

între timp, veni ştirea că stăpânul nu va mai trece pe-acolo în ziua aceea. Plini de veselie, oamenii alergară la casa starostelui, unde trăsese peste noapte călugărul pribeag. Dar acesta pierise fără urmă.

Se uitară: patul era gol. îl căutară pretutindeni, dar nici vorbă să-l găsească.

Unii spun că însuşi călugărul a fost întâia zăpadă... De atunci, cei din Aizu s-au obişnuit cu zăpada şi au îndrăgit-o. Ba chiar au scos şi o zicală: Nămeţi mari, înseamnă recoltă bogată.

Racul-de-mare şi corbul

poveste japoneză

---

125 regiune situată în partea de apus a prefecturii Fukuşima

întâmplarea aceasta s-a petrecut demult, demult de tot.

Era odată un călugăr cerşetor care umbla din sat în sat. Tot umblând el aşa, intră într-o ceainărie. Ceru dango[126] şi o ceaşcă de ceai. Mâncă, bău, apoi glăsui către stăpâna ceainăriei:

— Jupâneasă, n-ai vrea ca în loc de plată să-ţi desenez un tablou?

„Ce fel de tablou poate să-mi deseneze un amărât ca ăsta?" se gândi femeia.

Dar călugărul îşi scoase din picior o sanda de paie, o înmuie în tuş, apoi spuse:

— Vezi, e mult mai interesant să pictezi aşa decât cu pensula.

Apoi desenă pe jusuma[127] un Corb mare.

Călugărul cerşetor plecă mai departe. Pe coasta unui deal se afla altă ceainărie. Pribeagul se odihni acolo, bău ceai, apoi spuse:

— Jupâneasă, n-ai vrea să-ţi desenez ceva?

Scoase după aceea sandaua din celălalt picior, o înmuie în tuş şi desenă pe jusuma un rac de- mare. Racul parcă era viu, nu alta: mişca întruna din coadă şi din cleşti. O mulţime de lume venea în ceainărie să vadă racul de mare. Banii curgeau gârlă în punga femeii.

Timpul trecu. întorcându-se din pribegia lui, călugărul cerşetor poposi în ceainăria unde desenase racul de mare. Stăpâna prăvăliei începu să-i mulţumească:

— îţi sunt recunoscătoare, mi-ai desenat un rac minunat! Numai că e tare negricios... N-ai vrea să mi-l faci roşu? Roşu aprins, dacă se poate.

— Nimic mai uşor, răspunse călugărul, şi vopsi racul în culoarea roşie.

„Ia te uită ce bine! gândi mulţumită femeia. De-acum voi câştiga şi mai mulţi bani." însă racul cel roşu era mort. Nu mai mişca nici din coadă, nici din cleşti şi nimeni nu mai veni să-l vadă şi să se minuneze.

Călugărul cerşetor se întoarse apoi în ceainăria unde desenase corbul. Stăpâna îl întâmpină:

— Mi-ai mâzgălit bunătate de jusuma cu corbul tău şi mi-ai stricat-o de tot. Şterge numaidecât tabloul!

— Asta e cât se poate de simplu, zâmbi călugărul. Nu-ţi place corbul? îl voi alunga în dată.

Scoase din sân un evantai, îl deschise şi-l flutură de câteva ori prin aer. Deodată se auzi „Crau, erau, erau!". Corbul învie, îşi întinse aripile şi zbură.

Jupâneasa amuţi de mirare, iar călugărul cerşetor plecă liniştit mai departe.

Sculptorul şi şopârlă

poveste japoneză

Trăia odată un sculptor plin de gingăşie şi îndemânare, însă nimeni nu auzise de el şi nici nu voia să-i cumpere statuetele cioplite cu meşteşug. Sărăcia îl împovăra tot mai tare.

într-o zi, pe când şedea în grădină mâhnit şi îngândurat, sculptorul văzu o şopârlă jucând în alb. Solzii ei străluceau la soare ca argintul şi coada i se răsucea mlădioasă ca un arc. Privi multă vreme, ca vrăjit, mica şi încântătoarea vietate. în cele din urmă se hotărî s-o sculpteze. Luă un cocoloş de lut, modelă cu migală tiparul şi-l turnă în argint.

Da, se pare că e într-adevăr un lucru frumos, îşi spuse şi încredinţă şopârla de argint plină de podoabe, spre vânzare.

Nici măcar o zi nu rămase statueta în prăvălia neguţătorului.

Cumpărătorii începură curând să dea năvală; fiecare râvnea să aibă o şopârlă de argint şi nu mai prididea cu lucrul. Faima statuetei se răspândise pretutindeni, cu toţii o socoteau o minunată operă de artă. Sculptorul deveni cunoscut şi preţuit; norocul îi zâmbise, ducea acum un trai îmbelşugat. Oricâte şopârle de argint ar fi turnat, niciuna nu rămânea nevândută.

Se petrecea însă un lucru de mirare. De câte ori artistul ieşea în grădină, vara sau iama, şopârla i se arăta în

---

126 un fel de găluşti care se servesc de obicei între mese

127 grindă de lemn

acelaşi loc, pe aceeaşi piatră albă, jucându-se la fel de graţioasă şi-n toiul arşiţei ca şi pe frigul aspru, când totul înjur era acoperit de zăpadă.

Îşi frământa mintea tară să priceapă. Deodată înţelese tulburat că şopârla argintie i se arătase lui, că pentru ochii celorlalţi oameni ea rămâne mereu nevăzută. îl cotropi o neliniște adâncă.

Liniștea se prefăcu în groază dinaintea acestei plăsmuiri nefireşti, în cele din urmă, făcându-şi curaj luă o piatră şi omorî şopârla.

Numai că din clipa aceea sculpturile lui îşi pierdură cu totul frumuseţea, farmecul acela negrăit. Păreau şterse şi lipsite de viaţă acum, şi nu mai atrăgeau privirile nimănui. Oamenii nu mai voiau să cumpere şopârlele lui de argint, în scurtă vreme sculptorul fu uitat de toţi şi se pomeni la fel ca odinioară, sărac şi nefericit.

Tânguirea păpuşilor

poveste japoneză

Cu mulţi ani în urmă, prin aşezările de munte venea un păpuşar din insula Awagi[128], pe nume Masaiemon. îi mersese faima pretutindeni, şi pe bună dreptate, fiindcă îşi stăpânea arta cu multă măiestrie.

în fiecare an, primăvara, Masaiemon pornea să dea reprezentaţii, apoi se întorcea pe insula Awagi şi rămânea acolo până în primăvara următoare. Păpuşile, ca să nu le mai care cu el le lăsa la câte-un ţăran din partea locului ori la stăpânul unei săli de teatru. Stăteau încuiate într-o ladă luni în şir.

Dar iată că păpuşile nu mai putură să rabde această umilinţă, începură să se tânguie...

— E adevărat, spunea cea mai bună dintre ele, cea care juca rolurile de samurai, s-ar părea că nu suntem decât nişte biete păpuşi fără simţire... Dar suntem îmbrăcate în straie şi suntem serioase pe scenă ca să înfăţişăm oameni. Avem, aşadar, o înaltă chemare. Şi când colo, iată păpuşile la acel teatru sunt mari, cam două treimi din înălţimea omului. Cele mai bune dintre ele sunt foarte complicat construite, pot mişca degetele, sprâncenele, deschid gura. Sunt purtate pe beţe.

Păpuşarii le mânuiesc în văzul publicului, dar numai maestrul principal apare cu faţa descoperită, ceilalţi poartă capişoane negre, cu despicături în dreptul ochilor. Suntem dispreţuite şi aruncate de-a valma într-un cufăr, ca nişte cârpe vechi şi de prisos. O, câtă cruzime, câtă lipsă de recunoştinţă!

Până şi păpuşile de rând, care aveau roluri neînsemnate, îşi arătau zgomotos supărarea:

— Asta nu-i viaţă! Nu ne mai mişcă nimeni pe beţişoare, mâinile şi picioarele ne atârnă. Dacă mai merge mult aşa, vom muri de tristeţe...

Apoi scoteau de pe fundul lăzii tobele şi gongurile, făcând o gălăgie nemaipomenită:

— Bum-barabum! Tam-tam-tam!

Câte-un trecător întârziat se oprea să tragă cu urechea: „Ce-o fi cu tămbălăul ăsta?"

La-început, locuitorii satului nu se mirau cine ştie ce, închipuindu-şi că stăpânul şopronului unde se afla lada cu păpuşi e un om petrecăreţ şi primeşte mereu oaspeţi. Dar în cele din urmă intrară la bănuieli.

într-o seară, un trecător, pesemne mai curios decât alţii, intră în şopron să arunce o privire. Nu se vedea pe-acolo, suflet de om. Dar dintr-un ungher se auzea o sporovăială îndrăcită, ca şi cum ar fi cuvântat un samurai dregător:

— Odinioară, nu numai păpuşile, dar chiar şi oamenii, trecând pe lângă mine, se înclinau cu respect. Dar acum, se vede că pe lume domnesc numai grosolănia şi lipsa de cuviinţă.

„Mare minunăţie! Ce caută aici un samurai?" îşi zise trecătorul şi privi cu mai multă luare- aminte. Când colo, băgă de seamă că glasul venea din lada cea mare...

Omul dete fuga la stăpânul şopronului şi-i povesti totul. Stăpânul veni în grabă, împreună cu toţi ai casei. Şi ce le fu dat să audă? în şopron se învălmăşeau o mulţime de glasuri, răsunau şi ropoteau tobe. Tot zgomotul acesta venea din lada pe care o lăsase în păstrare Masaiemon, din insula Awagi, dar nu putură deschide lada fiindcă nu aveau cheie.

Trimiseră grabnic pe cineva în insula Awagi, după Masaiemon. Acesta veni, descuie lada şi se uită în ea:

---

128 pe insula Awagi mai există şi în prezent un străvechi teatru de păpuşi

păpuşile stăteau nemişcate, cuminţi, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

Tocmai atunci se nimerise să poposească în satul cu pricina un renumit povestitor de giooruri[129] din Edo, pe nume Takemoto Ghidaiuu[130]. Zvonul despre neobişnuita întâmplare ajunse până la el şi dori să vadă păpuşile cu ochii lui. Se uită în ladă şi clădină din cap.

— La fel s-a întâmplat odată şi la noi, în Edo, spuse Takemoto. Tot aşa, aruncaseră păpuşile grămadă, la nimerealâ, şi le lăsaseră să zacă acolo ca pe nişte vechituri...

— Şi ce-i de făcu dară.

— Vedeţi, acestea sunt păpuşi-actori. Dacă nu le mai foloseşti un timp, trebuie să le pui la păstrare cu grijă şi cu respect, astfel încât să nu le umileşti.

Vorbea de parcă ar fi auzit cu urechile lui tânguirea păpuşilor...

— Din cauza aceasta, la noi, în Edo, există un obicei bun, adăugă Takemoto. Dimineaţa şi seara, păpuşile sunt scoase din cufăr şi duse la plimbare cu mare alai. Şi apoi, oricum, după reprezentaţie, ele trebuie aşezate cu grijă şi gingăşie, altfel se simt ofensate, la fel ca oamenii. Orice actor ar înţelege asta.

De atunci, Masaiemon din insula Awagi ţinu totdeauna seama de acest sfat preţios.

Păpuşile, lui nu s-au mai plâns nicicând de soarta lor.

Bursucul amator de stihuri

poveste japoneză

în vechime, sub veranda casei Izumia, din oraşul Komaţu[131], trăia un bursuc.

Stăpânul acelei case era un mare iubitor de hokku[132]. Adeseori în nopţile clare de toamnă, trăgea la o parte sioogiile odăii sale de lucru, care dădea spre livadă. Stăpânul citea cu glas tare stihurile îndrăgite, sorbea din cupa cu vin şi contempla luna plină. Iar bursucul se pitea jos, sub verandă, şi asculta, asculta cu nesaţ.

---

129 aici denumirea unui gen dramatic: piese drame-balade pentru teatral de păpuşi. Cele mai bune piese giooruri

ridicau la un înalt nivel genul dramatic. Multe dintre ele au intrat în fondul de aur al teatrului japonez

130 Takemoto Ghidaiuu (1651-1714), actor – juca la teatral de Păpuşi Takemotodza din Osaka, cu un succes atât

de pare, încât denumirea „ghidaiuu" a devenit poreclă pentru actorii de acest gen. Ghidaiuu citeşte textul întregii piese într-o manieră declamativă specială, şi care se transformă într-un recitativ muzical

131 oraşul Komaţu se află în vechea provincie Kaga (actualmente o parte din prefectura Isikawa). în această

provincie au trăit mulţi poeţi cu renume, ca de exemplu poetesa Ciioo

132 Hokku, cunoscut mai bine, sub numele de haiku, un gen de poezie lirică, foarte popular. E format din trei versuri şi are ca temă principală natura

Odată, stăpânul primi din Edo, de la prietenul său, poetul Siuka[133], o poezie nouă:

„O, luminoase orhidee,
Cât de solemn ați înflorit
în pacea sfântă a grădinii."

Transcrise cu slovă îngrijită aceste versuri pe o tanzaku[134] și le citi de câteva ori cu voce tare, însă chiar atunci fu poftit în ospeție și, plecând în grabă, uită hârtia cu stihuri pe masă. De cum stăpânul plecă, bursucul se furișă în odaie, luă tanzaku și fugi cu ea în livadă. Ascunse prețioasa poezie sub crengile unui brad și începu să privească luna plină. Deodată, umflându-și burta grasă, începu să și-o bată cu labele, ca pe-o tobă, cuprins de fericire. Bătea atât de tare, încât zgomotul se auzea până departe, înjur...

A doua zi dimineață, stăpânul se pomeni că i-a dispărut hârtia cu stihuri. Răscoli casa și livada, dar n-o găsi nicăieri. Se făcu foc de ciudă și întrebă mânios:

— Cine a furat tanzaku de pe masa mea? Haide, mărturisiți!

Toți ai casei răspunseră într-un glas:

— N-am văzut niciun fel de tanzaku, nu știm nimic!

Stăpânul avea un fecior care se cam ținea de șotii.

— Tu ești hoțul și nimeni altul! îi strigă tatăl, cuprins de bănuială. Nu îndrăzni să te scuzi, pungașule! Scoate imediat tanzaku, dacă nu vrei să te învăț eu minte...

Ca să-și dovedească cinstea înaintea tatălui său, băiatul se hotărî să urmărească el însuși hoțul. Seara se ascundea după un stâlp al verandei și stătea la pândă, însă hoțul nu voia să se arate. Trecură astfel câteva zile.

Dar într-o seară, ce să vadă! Din odaia de lucru se strecură afară o umbră neagră și o luă la fugă prin livadă. Băiatul privi de după stâlp. Mare minunăție! Bursucul se depărta zorit, cu tanzaku în dinți. Iată, așadar, cine era hoțul de stihuri!

Bursucul puse fâșia de hârtie la rădăcina bradului și începu să mormăie ceva pe sub nas, cum ar fi desluși niște semne încâlcite. Apoi începu să-și umfle pântecele și să-l bată cu laba ca pe-o tobă. Deodată, ca la poruncă, începură să țârâie toți greierii și toate lăcustele din grădina întreagă, ce mai!

Băiatul își chemă repede tatăl. Acesta veni și se încredință că bursucul nu furase la întâmplare o hârtie de pe masă, ci anume o tanzaku așternută cu stihuri.

— înseamnă că până și un bursuc e în stare să îndrăgească stihurile, spuse tatăl. Cine a mai auzit una ca asta!

Și-i lăsă hârtia cu stihuri bursucului iubitor de poezie.

Podul care șoptește

poveste japoneză

Trăia cândva în satul Azuma[135] o fată de vreo 13 ani, pe nume Orasu. Era frumoasă ca o floare de vișin abia îmbobocită. Flăcăii de prin împrejurimi își pierdeau mințile numai uitându-se la ea.

Dar iată că în nopțile cu lună începu să dea târcoale pe lângă casa ei un tânăr necunoscut. La început, Orasu se înroșea toată când îl privea, dar apoi, pe nesimțite, dragostea se cuibări în inima ei. într-o noapte își

---

133 poetul Siuka (mort în 1774) a fost la vremea sa un renumit scriitor de haiku

134 fâșie îngustă de hârtie, colorată, pe care se scria poezii

135 satul Azuma se află în prefectura Fukuşima, în partea de nord-est a insulei Honşiu. Şi azi s-a păstrat în acest sat locul unde a fost criptomerul uriaş, şi se cânta un cântec despre el. „Podul şoptitor" s-a păstrat până la mijlocul secolului al XIX, când a fost înlocuit cu un dig de pământ

vorbiră pentru prima oară.

— Cine eşti tu? îl întrebă Orasu. De ce vii în fiecare noapte lângă casa mea?

— Vin de departe, dinspre miazănoapte, răspunse flăcăul. Mi-a fost de ajuns să te zăresc o singură dată şi de atunci chipul tău mi se iveşte mereu înaintea ochilor, ca şi cum mi l-ar fi săpat cineva în suflet cu fierul roşu.

Dar, lucru tare ciudat, străinul venea numai noaptea şi nu-şi rostise niciodată numele.

Orasu ar fi vrut să afle cine este, şi iată ce-i dădu prin minte: prinse pe furiş de viralele flăcăului un ac cu aţă lungă, lungă de tot. A doua zi dimineaţa, firul de aţă o călăuzi până la rădăcina unui criptomer uriaş. Acul era înfipt în coaja copacului.

Fata privea înmărmurită şi nu-i venea să-şi creadă ochilor. Aşadar, flăcăul cel frumos nu era altceva decât duhul bătrânului Criptomer...

întorcându-se acasă, cu ochii în lacrimi, Orasu le povesti părinţilor nenorocirea ei. Oamenii din sat, aflând minunea, se înspăimântară grozav şi hotărâră să taie străvechiul arbore.

Se strânseră câteva sute de inşi şi se apucară să taie criptomerul. Dar în fiecare noapte aşchiile şi crengile tăiate peste zi se întorceau la locul lor, lipindu-se la loc de trunchi. Niciun semn de tăiş nu se mai cunoştea pe tulpina criptomerului.

Trecură astfel multe zile. Toţi copacii din pădure erau mâhniţi de năpasta ce se abătuse asupra puternicului lor stăpânitor. într-o noapte veniră la el să-l vadă şi să se sfătuiască. Chiar şi un copăcel pipernicit de pelinariţă de la marginea codrului veni. Dar măreţul criptomer îi spuse cu trufie:

— Tu nu eşti arbore, eşti doar un copăcel amărât. N-ai ce căuta printre noi.

Jignit şi mânios, copăcelul le destăinui oamenilor:

— Dacă vreţi să-l răpuneţi, aruncaţi în foc tot ce tăiaţi peste zi din trunchiul criptomerului.

Zile întregi cioplirâ sătenii trunchiul bătrânului copac, arzând cu grijă ramurile tăiate, surcelele. în adâncimea tulpinii băteau mereu pene mari de fier. Numai astfel izbutiră să doboare criptomerul.

Hotărâră apoi ca din trunchiul lui să facă un pod pe drumul care ducea la castelul Fukuşima. Dar oricât se străduiră, nici vorbă să clintească din loc arborele cel greu. O chemară atunci în ajutor pe Orasu. Fata veni la criptomer şi, plecându-şi faţa către el, îi şopti ceva, încetişor. Deodată, tulpina copacului tresări, ca şi cum ar fi răspuns acelor şoapte, apoi se urni supusă din loc.

Oamenii durară din trunchiul criptomerului un pod minunat. Dar tuturor le era frică să treacă peste el, fiindcă în tăcerea nopţii, din trunchiul acela vrăjit se ridica un murmur nedesluşit, tânguitor şi întristat.

La porunca stăpânului castelului, o aduseră iarăşi pe Orasu, înveşmântată în rochie de seară. Fata păşi pe pod cu ochii înlăcrimaţi. Se opri apoi, lipindu-şi obrazul de lemnul Criptomerului. Şi deodată răsuflarea i se curmă, frumoasa Orasu se prăvăli moartă pe pod.

De atunci oamenii îi spun podul care şopteşte.

Clopotul încins

poveste japoneză

Trăia odinioară în ţara Kii[136] un om bogat. într-o zi veni la el un tânăr călugăr şi-i spuse:

— Bună ziua, domnule. Sunt eu, Ancin, nu mă mai cunoaşteţi? Am părăsit demult aceste meleaguri, dar n-am uitat bunătatea dumneavoastră.

— Ia te uită ce voinic şi frumos te-ai făcut! Fiica mea, Kioo-hime[137], se va bucura nespus. Pe unde-ţi mai duci zilele acum? îl întrebă cu blândeţe bogătaşul.

---

136 ţara Kii este denumirea unei străvechi regiuni din partea de răsărit a insulei Honşiu (azi face parte din prefecturile Wakayaina şi Mie)

137 prinţesă, fetiţă mică şi drăgălaşă

— Trăiesc în templul Mangangi, nu departe de oraşul Sirakawa[138].

Bogătaşul o chemă îndată pe fiica sa, Kioo-hime. Fata îl sărută bucuroasă pe Ancin, căci jucaseră ades împreună în zilele copilăriei lor.

Când se lăsă întunericul, ea îl chemă pe Ancin afară din casă:

— Ancin-sama[139] sunt eu, Kioo-hime! Vino la mine în livadă, măcar pentru o clipă...

Noaptea era senină. Pe cer se arătase luna plină.

— Adu-ţi aminte, dragule, spuse fata, adu-ţi aminte cum ne-am jurat credinţă unul altuia, pe când eram copii încă. Eu n-am uitat niciodată jurământul acela. Ia-mă cu tine... începu ea să-l roage.

— Nu mă mai ruga, e în zadar, răspunse Ancin. Acolo, în ţinuturile depărtate, mă aşteaptă iubita mea.

La aceste cuvinte, fata începu, să plângă amarnic. Kioo-hime nu putea să renunţe atât de uşor la dragostea ei. înţelegând aceasta, Ancin născoci un şiretlic:

— Bine, atunci aşteaptă-mă. Trebuie să mai fac o scurtă călătorie, iar la întoarcere te voi lua cu mine.

A doua zi, Ancin plecă la drum cu atâta grabă, de parcă inima lui presimţise ceva rău. Nici nu-i trecea prin minte să se mai întoarcă.

Kioo-hime, neştiind nimic despre hotărârea lui, îl aşteptă nerăbdătoare, zile în şir. Odată întrebă un călugăr, care tocmai trecea pe-acolo, dacă nu cumva ştie unde se află Ancin.

— L-am întâlnit nu departe de capitală, răspunse călugărul.

Kioo-hime porni fără zăbavă pe urmele lui. Curând, fata ajunse la malul unui râu lat şi adânc, dar cu toate rugăminţile şi implorările ei, podarul nu voi s-o treacă dincolo.

Pesemne aşa îi poruncise Ancin.

— întoarce-te la tine acasă, îi spuse podarul. Iubitul tău n-are nevoie de tine. Demult şi-a găsit altă femeie.

Neputând să îndure cruda jignire, Kioo-hime se aruncă în apă. Dar acolo, pe fundul râului, se prefăcu într-un şarpe înfiorător şi, ieşind la iveală, porni cu iuţeală pe urmele iubitul necredincios. Ancin o văzu de departe şi înlemni de groază. El alergă să-şi caute scăpare la călugării din templul Dogioogi[140], care-l ascunseră sub un clopot mare. Ancin se ghemui acolo ţinându-şi răsuflarea.

Şarpele uriaş se târî în templu, pironindu-şi ochii arzători asupra clopotului. Apoi se încolăci în jurul lui şi-l lovi de câteva ori cu coada. Clopotul sună tânguitor, iar din ochii şarpelui curseră lacrimi de sânge.

în sfârşit, şarpele plecă. Clopotul, după cum băgară de seamă cu toţii, era încins. Când se mai răci, îl ridicară de la pământ şi priviră: sub el nu era decât o grămăjoară de cenuşă, atât rămăsese din tânărul Ancin.

Ultimul cântec

poveste japoneză

Toate acestea s-au întâmplat demult.

Pe una dintre insulele Maţuşima[141] trăia într-un templu un băiat pe nume Miacio. Era liniştit şi gânditor.

---

138 oraşul Sirakawa se află în prefectura Fukusima. Şi astăzi se vede aici mormântul lui Ancin

139 apelativ pentru domnule, excelenţă, maestre

140 templul budist Dogioogi se află în prefectura Wakayama; este renumit pentru legenda clopotului încins

141 insulele Maţuşima (peste 260 la număr) sunt considerate una dintre cele mai frumoase regiuni ale Japoniei. Pe aceste insule se află multe temple

După înfăţişare şi purtări, semăna mai mult a fată. Niciodată nu-l ademeneau jocurile vesele ale celor de-o seamă cu el. Cel mai mult pe lume îi plăcea lui Miacio să compună versuri.

Nu o singură dată trimisese el în capitală frumoasele lui tanka[142], iar cei mai renumiţi poeţi de la curtea împăratului rămâneseră încântaţi de ele. Şi erau, într-adevăr, nişte versuri pe care le simţeai izvorâte dintr-o mână gingaşă.

Miacio nutrea un vis fierbinte, care nu-l părăsea niciodată: „O! Dac-aş putea să ajung în Capitală. Acolo aş învăţa cu adevărat arta poetică!"

însă preotul templului nu se învoia în niciun chip să-l lase pe băiat să plece într-o călătorie atât de lungă:

— Să înveţi a scrie stihuri frumoase este într-adevăr un lucru de laudă, dar tu eşti încă prea crud. Călătoria aceasta e peste puterile tale. Nu-ţi voi îngădui să pleci. Aşteaptă până când vei mai creşte.

Dar Miacio nu mai avu răbdare să aştepte şi într-o bună zi fugi din templu. Trecu peste apele mării cu o luntre pescărească. înaintea lui se întindeau câmpiile fără sfârşit şi se ridicau munţii înalţi. însă nici chiar de pe cel mai înalt munte nu se putea zări capitala. Cu toate acestea băiatul nu şovăi, nu se sperie şi hotărî să meargă mai departe, zi şi noapte.

în curând trecu de marea aşezare Şiagama, lăsă în urma lui zidurile trufaşe ale castelului Tagagioo... într-o seară, târziu, ajunse în câmpia Miiaghino[143]. Ori încotro îşi întorcea privirea nu vedea decât ierburile albastre, legănându-se sub clarul de lună.

Şi, îndată, băiatul compuse începutul unei tanka. Lin şi firesc, parcă de la sine, se zămisliră primele trei versuri:

„E-un singur luceafăr pe bolta senină Dar în cleştarul de rouă se-anină Mii de luceferi cu dulce lumină.

Multă vreme se gândi apoi Miacio cum să sfârşească tanka. Se uita îndelung la cer, se uita la câmpie, dar în zadar. în mintea lui nu se mai năştea niciun gând frumos. Părea că harul poeziei l-a părăsit pentru totdeauna.

Băiatul se întristă adânc. Credinţa că va deveni poet începu să se clatine, iar în cele din urmă oboseala şi mâhnirea îl doborâră. Căzu la pământ şi muri. Dar, stingându-se, el şopti cântecului său neterminat: „E-un singur luceafăr pe bolta senină..."

— Sărmanul băiat, ce nenorocire! Ia te uită cum s-a sfârşit... îl căinară ţăranii din satul apropiat, aflându-i trupul.

îl îngropară chiar acolo, la marginea drumului şi clădiră deasupra o colibă mică.

De-atunci însă, în fiecare noapte, umbra băiatului începu să colinde neliniştită prin câmpie. Cu voce îndurerată, stinsă, ca foşnetul stufului uscat, umbra şoptea întruna:

E-un singur luceafăr pe bolta senină,
Dar în cleştarul de rouă se-anină Mii de luceferi cu dulce lumină..."

— Vai mie! O, ce ruşine, o, ce-nenorocire! se tânguia umbra, pierind apoi în întuneric.

Vestea despre această întâmplare ajunse până la urmă şi la preotul templului. El veni repede, redeschise mormântul băiatului şi plânse deasupra lui cu lacrimi fierbinţi:

— O, băiatul meu, de ce n-ai vrut să mă asculţi? Dar fie, te dezleg de păcat. Tihna şi pacea să coboare asupra ta. Cântecul tău nu va rămâne neterminat.

Şi preotul rosti cu glas tare ultimele două stihuri:

„Sufletu-mi scalzi ca o apă-argintie,
O, Miiaghino, blajină câmpie!"

După aceasta, umbra băiatului n-a mai rătăcit noaptea prin câmpie. Ultimul lui cântec fusese dus până la

---

142 poezie lirică de 5 versuri, în total treizeci şi una de silabe

143 câmpia Miiaghino se află pe ţărmul mării, la răsărit de oraşul Sendai. în vechime, era renumită prin frumuseţea ierburilor sale, toamna

capăt... Așa spune o veche legendă.

Bâtrâna țesătoare

poveste japoneză

Iată ce se povestește în orașul Sendai:

în casa unui meșter care făcea umbrele, în firida camerei de oaspeți, se afla statueta de argilă a unei bătrâne țesătoare. Era atât de bine modelată, încât părea vie.

O dată, ucenicul meșterului tocmai trecea firele prin tijele unei umbrele. Nu prea avea spor la treabă. Ghemul de ață se încâlcise rău și oricât se chinuia el, nu mai găsea lungimea firului.

— Bătrână țesătoare, bătrână țesătoare! strigă băiatul deznădăjduit. Ajută-mă să-l descâlcesc!

Niciuna, nici două, bătrână coborî din firidă și spuse:

— Cum să nu ajut eu un băiat atât de cuminte! Las' pe mine, fiule, că fac trebușoara cât ai clipi.

Și descâlci pe dată tot ghemul.

Dar iată ce se întâmplă într-o seară:

în prăvălie tocmai intrase un hoț. Avea fața acoperită până sub ochi cu un ștergar. Făcuse boccea, adunând în ea cele mai bune umbrele. Ai casei sforăiau liniștiți, fără să simtă nimic.

— Bună treabă am făcut! își zise hoțul. Am să vând umbrelele într-un sat depărtat.

Bucuros că-i mersese totul atât de bine, voi să-și salte legătura în spinare, dar nici n-o putu clinti de pe podea, atât de grea se făcuse.

— Ce drăcovenie o mai fi și asta? se miră hoțul.

își adună puterile și încercă a doua oară. Legătura însă nici gând să se urnească. întâi auzi primul cântat al cocoșilor, apoi al doilea.

— Ia te uită ce năpastă! Trebuie să-mi iau tălpășița...

Hoțul lăsă bocceaua și fugi cât de repede. Atunci se auzi un râs înfundat. Din legătură sări voioasă bătrânica de lut și se înapoie la locul ei în firidă.

Dar iată ce s-a întâmplat altă dată:

Fetița cea mică a stăpânului se dusese la niște prietene să se joace de-a v-ați ascunselea. începuse să se întunece. Cei ai casei băgară de seamă abia atunci ca fetița lipsește. Se iscă zarvă:

— Unde-o fi zăbovind? Să nu i se fi întâmplat vreo nenorocire!

Deodată o văzură pe copilă, care venea zburdând către casă.

— Unde-ai fost până acum? Și de ce ai plecat singură?

— Dar n-am fost singură deloc. Am fost cu bunicuța.

— Ce tot vorbești? Cu care bunicuță?

— Cu a noastră, cu bătrână țesătoare. M-a ținut de mână tot drumul.

Deteră fuga să se uite pe polița din firidă. Bătrânica se trăsese în ungherul cel mai departe, cu o înfățișare spăsită.

Faima bătrânei țesătoare se răspândi curând în tot orașul!

O dată, un vecin veni în ospeție la meșterul de umbrele și, tot sorbind din ceai, spuse:

— Voi aveți o bătrânică... La noi însă, pe policioara din firidă, stă din vremuri străvechi moșneguț de lut, cu înfățișare tare simpatică.

în aceeași zi, bătrâna țesătoare dispăru. O căutară pretutindeni și până la urmă o găsiră în casa vecinilor, alături de bătrânel. De câte ori o aduceau înapoi acasă, ea fugea iarăși.

Nemaiavând încotro, o lăsară acolo.

Până în ziua de azi, în orașul Sendai, stau alături două figurine de lut: bătrâna țesătoare și moșul blajin, cu barba căruntă.

Luna pe ram

poveste japoneză

La marginea orașului Miaci, în apropiere de templul ASOGIN-GIA, se întinde Lunca bătrânului zeu. Acolo, în lună, chiar lângă drum, se înalță un arbore falnic enoki.

Se zice că, odinioară, prin acele locuri, venea în toiul nopții un bursuc năzdrăvan care nu le dădea pace

oamenilor. Se pricepea de minune să ia orice înfăţişare, dar se făcuse vestit mai ales prin meşteşugul lui de a întruchipa luna plină.

Se căţăra bursucul în arborele enoki, întindea o labă, şi laba se schimba pe loc într-o ramură stufoasă. Dar asta nu era nimic: la capătul ramului strălucea însăşi crăiasa nopţii! Toţi care treceau pe-acolo îşi ziceau plini de uimire: „Vai, ce frumuseţe nemaivăzută!" Iar bursucul se umfla în pene de mândrie.

În nopţile întunecate şi ploioase, amăgitoarea lună strălucea şi mai vârtos, iar mirarea băieţilor era cu atât mai mare.

Într-o astfel de noapte, când de pe cerul acoperit de nori nu străbătea nicio rază, bursucul se hotărî, după obicei, să uimească lumea. Văzând ramura stufoasă, la capătul căreia luna sclipea ca argintul, cel dintâi drumeţ care se nimeri să treacă pe-acolo şopti cuprins de vrajă:

— O, cât de frumoasă e luna în Lunca bătrânului zeu!

Deodată, printr-o spărtură a norilor se ivi luna cea adevărată.

— Mare năzdrăvănie! strigă omul. Acum sunt două Luni... Nu cumva am început să am vedenii?

În aceeaşi clipă, bursucul băgă şi el de seamă cum stau lucrurile. Luna cea închipuită se ascunse la repezeală după trunchiul copacului.

— Ia te uită. Una dintre ele a dispărut! se minună iarăşi omul. Şi tocmai cea mai frumoasă...

Bursucul, care nu-şi mai încăpea în piele de mândrie, făcu iarăşi luna să răsară de după copac.

— Ba una, ba două... Să vezi şi să nu crezi! Trebuie să fie ceva necurat la mijloc, murmură călătorul. Pe-aici nu e bine să umbli singur la asemenea ceas târziu.

Şi o luă la fugă înspăimântat.

Dar iată ce se întâmplă altă dată:

Până bursucul o noapte tot atât de întunecoasă, se căţără în copac şi întinse laba-creangă la capătul căreia spânzura luna cu strălucirea ei mincinoasă. Apoi aşteptă să treacă cineva. Iată că se arătă un drumeţ. Văzând luna din copac, acesta îşi şopti printre dinţi:

— Ehei, domnule bursuc, oi fi dumneata un mare păcălici, dar cu mine n-are să-ţi meargă. Eu însumi o să te trag pe sfoară.

Călătorul se vede că era un om umblat şi auzise nu numai o dată despre isprăvile bursucului.

Bursucul îşi dădea toată osteneala. Luna lui strălucea ademenitoare, în fel şi chip, la capătul ramurii arcuite. Omul privi şi spuse îngândurat şi cu glas mai tare să-l audă bursucul:

— Hm, şi totuşi e ceva nefiresc aici. În clipa aceasta luna ar trebui să se afle puţin mai jos.

Bursucul, care trăgea cu urechea, se grăbi să mute luna ceva mai jos.

— Iar nu-i cum trebuie, spuse omul, acum s-a lăsat mult prea jos. De ce oare? Grozav aş vrea să ştiu...

Ca la poruncă, luna ţâşni în sus.

— Mare minunăţie! Acum a luat-o într-o parte. Adineauri parcă se afla ceva mai la dreapta.

Bursucul se zăpăcise de tot. Luna zvâcni spre dreapta.

— Nemaipomenit! Acum s-a scurtat ramura. Doar îmi amintesc bine că ieşea mai mult într-o parte.

Bursucul îşi pierdu capul de-a binelea. Voi să întindă laba-crenguţă cât mai departe, dar alunecă şi căzu din copac. Ruşinat, cu coada între picioare, o luă la fugă înspre luncă, iar călătorul îşi văzu de drum, râzând cu poftă.

Intimplările lui Iuriwaka[144]

poveste japoneză

Toate acestea s-au petrecut în vremuri depărtate, cu vreo mie de ani în urmă.

Ministrul de stânga[145], Srgioo, cârmuitorul suprem al celor Nouă provincii[146], avea un fiu pe nume Iuriwaka. Din fragedă copilărie, băiatul arătase o deosebită destoinicie a minţii şi o vitejie fără seamăn, iar în meşteşugul tragerii cu arcul nu-l întrecea nimeni. Ce nu se auzise, în cele Nouă provincii, despre faptele lui Iuriwaka! Flăcăul se dovedise norocos în toate: tânăra lui soţie, Kasuga- hime, era blândă, iubitoare şi frumoasă.

Dar iată că în ţara vecină, Siraghi[147] izbucni răzmeriţa. Pârjolul se întinse până la hotarul celor Nouă provincii. Primind poruncă din Capitală, Iuriwaka trebui să plece peste mare, în fruntea unei oştiri puternice, în ţara Siraghi. Fu nevoit să se despartă pentru lungă vreme de iubita lui soţie.

— Rămâi cu bine, Kasuga-hime, îi spus el la plecare. Fii sănătoasă şi aşteaptă-mă. Mă voi negreşit la tine.

— Mergi cu bine, dragul meu Iuriwaka, îi răspunse soţia. Ai grijă de tine în această lungă şi primejdioasa călătorie. Eu te voi aştepta oricât, rămânându-ţi credincioasă.

Trecură astfel trei ani. După lupte grele, dar victorioase, când se statornici pacea în ţara Siraghi, Iuriwaka îşi îmbarcă oastea pe corăbii şi pomi înapoi, spre ţărmurile Japoniei.

Străbătând marea, Iuriwaka dori să le dea oştenilor săi un răgaz de odihnă şi petrecere. Aruncară ancora la malul unei insule mici şi coborâră cu toţii pe uscat. Seara încinseră un chef straşnic, spre a sărbători întoarcerea. Iuriwaka nu mai luase demult în gură o picătură de vin. în lipsă de obişnuinţă, se ameţi rău şi se cufundă într-un somn adânc.

Iuriwaka avea oşteni credincioşi. Dar printre aceştia se aflau doi fraţi, Karanaka şi Motomasa, care îl urau într-ascuns pe conducătorul lor şi tare ar fi râvnit să-şi însuşească meritul izbânzii. Cei doi puseră la cale o mârşăvie fără seamăn. Amăgindu-i cu fel de fel de vorbe de ocară pe ceilalţi luptători, plecară cu corăbiile, lăsându-l pe Iuriwaka singur pe insula pustie. Ajunşi în Japonia, cei doi fraţi spuseră tuturor:

— Căpetenia noastră, Iuriwaka, a fost ucis în luptă.

Cei doi se bucurară de toate onorurile biruinţei. Drept răsplată li se dădu rangul de conducători militari. La scurtă vreme, Karanaka şi Motomasa deveniră atât de puternici şi temuţi, încât ajunseră să cârmuiască toate cele Nouă provincii.

Kasuga-hime era împovărată de durere.

Aducându-şi aminte de vorbele de rămas bun ale lui Iuriwaka, o podideau lacrimi amare; plângea

---

144 în Japonia antică circulau povesti despre uriaşul,puternicul arcaş Iuriwaka. Până a zi s-au păstrat urmele

paşilor lui gigantici şi stâncile găurite de săgeţile lui. După părere unor cercetători japonezi numele lui Iuriwaka (adică tânărul Iuri) reprezintă denumirea schimbată, derivată din numele latin Ulise, în greacă Odiseu, a cărui legendă, conform acestei ipoteze curioase, a pătruns în Japonia antică şi s-a amestecat cu legendele locale. Şoimul apare în această legendă fiindcă denumirea păsării în japoneză (taica) se apropie ca sonoritate de Itaca (insula unde domnea Odiseu)

145 în Japonia antică, funcţia cea mai importantă după primul-ministru

146 regiune situată pe malul apusean al Japoniei

147 Siraghi era unul din vechile regate ale Coreei

fără contenire, zile şi nopţi la rând,

Dar iată că într-o zi veni la ea un trimis al lui Karanaka, încercând s-o înduplece să-l ia de bărbat pe stăpânul său. Pentru Kasuga-hime asta era mai rău decât moartea. Nici nu stătu să-l asculte pe trimis:

— Eu am fost şi rămân soţia lui Iuriwaka. Nu mă voi căsători cu altul.

însă Karanaka nu voi să-i dea pace. îi trimise de mai multe ori peţitori, iar până la urmă îndărătnicia femeii îl supără atât de tare, încât o aruncă în temniţă pe Kasuga-hime.

Ameţit cum era, Iuriwaka dormi adânc toată noaptea, iar dimineaţa se pomeni părăsit.

Marea era pustie, nu se vedea nicio pânză de corabie. Insula era nelocuită; în afară de Iuriwaka nu se mai afla pe-acolo nicio fiinţă omenească. îi rămăseseră însă puternicul şi credinciosul său şoim. Şoimul acesta, pe nume Fugimaru, îşi însoţise stăpânul pretutindeni şi nu-l lăsă nici acum, în restrişte.

— Fugimaru, tu eşti singurul prieten pe care-l mai am. Eu, vestitul arcaş Iuriwaka, am fost trădat şi mi-am pierdut orice nădejde de a mai scăpa de-aici. Se pare că va trebui să sfârşesc în singurătate, pe această insulă uitată.

Ca şi cum ar fi înţeles vorbele stăpânului său, şoimul se înălţă în văzduh şi începu să zboare asupra capului lui Iuriwaka, vrând parcă să-l încurajeze.

Din fericire, pe insulă creşteau pomi roditori, iar peşte şi vânat se găseau, din belşug. Iuriwaka îşi dobândea hrana destul de lesne, căci săgeţile lui nimereau tară greş.

Kasuga-hime, soţia lui, lâncezea în temniţa întunecoasă. Adeseori îşi spunea:

„Măcar de ar ninge mai curând! Nu mai am decât o dorinţă, să pun mâinile pe piept şi să mor. Dar îndată renunţă la gândul acesta neprielnic: „Nu, e prea devreme ca să mă pierd cu firea. Poate că Iuriwaka e încă viu!"

Odată, Kasuga-hime auzi la fereastra temniţei fâlfâitul unor aripi de pasăre. Uitându-se printre gratii, văzu cum din cer cobora rotindu-se un şoim minunat.

— Nu cumva acesta e şoimul bărbatului meu? Ba da, e chiar el, Fugimaru... înseamnă că Iuriwaka trăieşte!

Kasuga-hime începu să mângâie şoimul, iar inima i se zbătea în piept, fremătând. Ea scrise câteva stihuri[148] pe un petec de hârtie, pe care-l legă apoi de piciorul păsării.

— Zboară, Fugimaru, zboară grabnic şi du această mică veste stăpânului tău!

Iuriwaka citi răvaşul soţiei sale şi se schimbă la faţă. Aşadar, nici pe ea n-o cruţaseră! Voi să-i scrie un răspuns, tot în stihuri, dar nu avea cu ce. îşi crestă degetul şi scrise mica poezie cu sânge, pe o fâşie de veşmânt. Şoimul zbură din nou la Kasuga-hime, cu solia stăpânului său.

Kasuga-hime citi rândurile scrise cu sânge şi lacrimile începură să-i curgă pe obraji.

Luă pensula şi călimara cu tuş, le înveli într-o năframă şi le legă pe piciorul şoimului. Pasărea zbură anevoie şi pomi în zbor şovăielnic. însă greutatea de la picior era mult prea mare şi după câtăva vreme se prăvăli în mare.

Trecură zile lungi... Valurile aduseră la ţărmul insulei trupul credinciosului Fugimaru. Iuriwaka îl luă, plin de mâhnire, şi-l îngropă în vârful muntelui. Acum rămăsese singur de tot.

în fiecare zi, Iuriwaka urca sus pe munte şi privea în depărtări cu luare-aminte, doar o zări vreo pânză de corabie. Odată, văzu într-adevăr venind către insulă o barcă de pescari. Nu cumva visez? îşi zise Iuriwaka, plini de tulburare.

— Hei, pescarilor! strigă el cât putu de tare. Luaţi-mă în barca voastră! Mă numesc Iuriwaka şi sunt de loc din ţara Bungo!

Dar ce se întâmpla oare? Fără îndoială, pescarii îl văzuseră şi-l auziseră, dar în loc să se îndrepte el, barca făcu calea întoarsă, îndepărtându-se repede.

— Hei, barcagiilor! Eu sunt Iuriwaka, cel adevărat! Opriţi! Luaţi-mă cu voi! Sunt om viu. Nu strigoi!

Dar în zadar strigă Iuriwaka. Barba îi crescuse până sub ochi, părul îi atârna pe spate în viţe lungi, hainele i se făcuseră ferfeniţă. Nu era de mirare că pescarii îl luaseră drept o stafie. Iuriwaka înţelese asta şi izbucni într-un râs amar.

---

148 japonezii obişnuiesc să-şi trimită scrisori în versuri

Astfel petrecu el pe insulă doi ani lungi ca două veacuri. Dar până la urmă o corabie se apropie de insulă, îl luă şi-l duse pe ţărmul natal.

Se nimerise să fie o zi de sărbătoare şi cu prilejul acesta cârmuirea pusese la cale o mare întrecere între arcaşi.

— Ia să vedem cine va izbuti să tragă cu acest arc! Dacă se află printre voi un asemenea voinic, să vină să încerce!

... Astfel striga Karanaka, aţâţându-i zgomotos pe cei de faţă şi arătând un arc uriaş, de era încredinţat că nimeni nu va răspunde chemării sale. Dar din mulţime ieşi deodată, cu pas măsurat, tânărul Iuriwaka. Nimeni nu-l recunoscu, într-atât de mult se schimbase.

— Fie, străine, încearcă-ţi norocul, râse Karanaka. Ne vom distra de minune!

Iuriwaka încordă arcul cu uşurinţă şi puse în el o săgeată lungă, lungă. Săgeata zbârnâi în văzduh, într-un zbor atât de iute încât ochiul n-o putea urmări, şi se înfipse drept în mijlocul ţintei. După ea o trase pe-a doua. Pe-a treia... O săgeată se înfigea în cealaltă.

— Arcaşul ăsta nu poate fi decât Iuriwaka!

— Uitaţi-vă, e chiar Iuriwaka!

— S-a întors Iuriwaka!

Oamenii strigau plini de uimire şi bucurie. înţeleseră şi cei doi fraţi trădători că înaintea lor se află însuşi Iuriwaka. Dar era prea târziu. Cea de-a patra săgeată îi străpunse pieptul lui Karanaka.

Motomasa încercă să scape, dând bir cu fugiţii, dar a cincea săgeată îl ajunse din urmă şi-l ucise pe loc.

Astfel căzură răpuşi de mâna lui Iuriwaka cei doi trădători. Apoi Iuriwaka pomi către temniţa unde zăcea soţia lui, Kasuga-hime. Porţile se deschiseră şi ea îi ieşi fericită în cale.

De-atunci în cele Nouă provincii se statorniciră liniştea şi buna rânduială.

Cântărețul cu urechile smulse

poveste japoneză

întâmplările acestea[149] s-au petrecut demult, demult de tot cu veacuri în urmă.

Pe vremea aceea, în templul Amida[150] din satul Aka-magaseki[151] se făceau rugăciuni pentru odihna tuturor morţilor din neamul Taira. Preotul acelui templu asculta cu multă plăcere cântecele unui cerşetor orb pe nume Hoici. Pribeagul Hoici umbla prin satele învecinate şi, ciupind cu dibăcie strunele citerei, cânta despre prăbuşirea şi pieirea neamului Taira, despre marile bătălii din trecut.

Milostivindu-se de Hoici, preotul îl adăposti în templu şi-l luă sub ocrotirea lui.

Odată, într-o seară de vară, preotul fu chemat în casa unor enoriaşi, să slujească un parastas, şi plecând, îşi luă învăţăceii cu sine. Orbul rămase singur în templu.

Era o căldură înăbuşitoare şi Hoici n-avea chef de somn. Stând pe verandă aştepta răbdător întoarcerea preotului. Deodată simţi o adiere de vânt răcoros şi dinspre poartă se auziră paşi grei.

Omul ciuli urechile: părea să fie un militar, căci armura îi zornăia în ritmul paşilor. Militarul se opri înaintea

---

149 sursa acestei legende o constituie episodul din epopeea japoneză „Cuvântând despre Taira". Cântecele despre dispariţia neamului Taira erau foarte iubite în Japonia evului mediu. Le cântau pelegrinii orbi, acompaniindu-se la citere cu patru strune

150 Amida zeitate budistă, al cărei cult era foarte răspândit în Japonia. Conform religiei budiste, această zeitate deschide uşile raiului pentru cei ce cred în ea. De aceea se considera că pentru a fi salvat, era suficient să-i pronunţi numele

151 azi, pe locul acestei localităţi se află oraşul Şimonoseki Aici, lângă ţărmul Dannoura, avut loc în anul 1895 o luptă navală răsunătoare

lui Hoici şi zise:

— Mă aflu în slujba unui înalt dregător. Stăpânul meu, care tocmai a sosit la Akamagase ki. A auzit despre măiestria ta şi doreşte să-ţi asculte cântecele. Vino cu mine fără zăbavă.

Simţindu-se atras ca de-o tainică putere, căreia nu i se putea împotrivi, orbul îşi luă citera, iar oşteanul îl apucă de mână, călăuzindu-l într-o direcţie necunoscută.

Merseră astfel nu prea mult, fără să ştie încotro, apoi urcară treptele unei scări atât de drepte, încât parcă duceau spre un palat. Hoici se mira, fiindcă ştia prea bine că prin împrejurimi nu se află niciun palat. Curând păşiră într-o mare încăpere, plină cu oameni de vază. Hoici deduse aceasta după foşnetul mătăsos al rochiilor femeieşti şi după vorbele alese ale oaspeţilor.

— înălţimea sa binevoieşte a dori ca tu să cânţi povestea bătăliei Dannoura. Haide, începe, răsună o voce uscată şi poruncitoare.

în felul acesta nu putea să vorbească decât o doamnă nobilă. Grăbindu-se să-i dea ascultare, după câteva acorduri de citera, Hoici începu să cânte despre bătălia de odinioară, care se încheiase printr- o cumplită înfrângere a familiei Taira. în încăpere se lăsase o linişte adâncă, nu se auzea nicio mişcare, niciun sunet.

Cântăreţul ajunse la acea parte a povestirii în care împărăteasa Nii se aruncă în valuri împreună cu nepotul său, tânărul împărat Antoku:

„O, jale-adâncă!
Ne sfârşită jale!
O, vânt hain, cum spulberi dintr-o dată
Abia îmbobocită, floarea de april...
Vai, crâncenă durere!
Vai, soartă neîndurătoare!
Priviţi
Cum piere-n marea-nvolburată
Strălucitor ca iasomia, mândrul chip...”

La aceste cuvinte, în jurul lui Hoici izbucniră deodată gemete sălbatice şi un plâns atât de deznădăjduit, că îţi îngheţa sufletul. Cântăreţul tăcuse de mult, dar tânguirile încă mai se auzeau.

La plecare, Hoici fu copleşit cu laude:

— Stăpânul nostru e foarte mulţumit de felul cum ai cântat. Şase nopţi la rând vom mai trimite după tine. Să vii negreşit, dar să nu spui nimănui un cuvânt despre asta! îi porunci orbului aceeaşi voce aspră de femeie.

Hoici făgădui să tacă.

în noaptea următoare oşteanul veni din nou şi, luându-l de mână, îl călăuzi în acelaşi loc unde mai fusese. Iarăşi începu Hoici să cânte stihurile despre pieirea neamului Taira. Şi iarăşi se porniră, mai răscolitoare, plânsul şi tânguirile. „Vai nouă! Nenorocire, nenorocire!” strigau curtenii în zăngănitul armelor, plini de nelinişte. Se mai întâmplase şi altă dată ca oamenii să plângă ascultându-l pe cântăreţ, dar asemenea suspine şi vaiete grozave nu-i mai fusese dat să udă.

Cu puţin înainte de ivirea zorilor, slujitorul îl conduse înapoi la templu.

Preotul însă băgase de seamă că în noapte aceea Hoici plecase undeva, tară a spune nimănui nimic.

— Ascultă, Hoici, îl întrebă el cu blândeţe, pe unde ai umblat atât de târziu azi-noapte?

Dar Hoici, care nu-şi uitase fagăduiala, rămase mut.

Preotul se îngrijoră şi puse învăţăceii să-l urmărească pe orb. în noaptea următoare, când se furişă afară din templu, unul dintre învăţăcei se luă după el.

Era o noapte adâncă şi întunecoasă. Hoici mergea cu paşi repezi, atât de drept şi de sigur de parcă l-ar fi purtat cineva de mână. învăţăcelul îl pierdu curând din ochi şi voi să se întoarcă dar
iată, auzi dinspre cimitir sunetele puternice ale citerei.

„Aici nu-i lucru curat”, îşi spuse învăţăcelul, apropiindu-se prevăzător de locul cu pricina.

Şi ce-i fu dat să vadă? Hoici sătea în faţa mausoleului Taira şi, ciupind strunele citerei, cânta despre bătălia de la Dannoura, iar în jurul lui pluteau nişte flăcărui albastre.

Speriat, învăţăcelul îl înşfacă pe cântăreţ şi, luându-l cu sila de-acolo, îi povesti pre văzuse. Abia atunci, nemaiavând încotro, Hoici îşi dezvălui taina.

— Grozavă întâmplare! strigă preotul. Sărmane Hoici, ai intrat sub puterea morţilor. Dacă un om viu a vorbit fie şi o singură dată cu morţii, aceştia îl socotesc de-al lor şi nu se ai îndură să-i dea pace. Noapte de noapte, ei vor deveni tot mai înverşunaţi, iar în cele din urmă te vor nimici. Vai ţie, Hoici! Totuşi

voi încerca să te scap, prin puterea minunată a sutrei care alungă demonii şi strigoii.

Cu ajutorul învăţăcelului, îl dezbrăcă până la piele şi, luând o pensulă, îi zugrăvi pe el versetele sfinte ale sutrei.

— Când vor veni la noapte să te ia, ai grijă să nu scoţi o vorbă. Stai nemişcat. Dacă te vei mişca sau dacă vei scoate un singur cuvânt, te vor lua cu de-a sila şi atunci eşti pierdut, îi spuse preotul.

Hoici rămase din nou singur. Se făcuse noapte neagră. Orbul stătea ca totdeauna pe verandă. Deodată se auziră paşii cunoscuţi ai oşteanului.

— Hoici! strigă acesta oprindu-se în faţa orbului.

însă orbul tăcea tară să se clintească.

— Hoici! strigă din nou trimisul, cu ceva mai multă asprime.

Apoi, neprimind niciun răspuns, strigă a treia oară, cuprins de furie:

— Hoici!

Dar cântăreţul parcă se schimbase într-o stană de piatră. Cu paşi grei, oşteanul urcă pe pesemne pentru a-l târî de-acolo cu forţa, dar deodată gemu:

— Ooooo... Şi trăgându-se înapoi, bolborosi: Cine eşti tu care stai aici, acoperit peste tot cu inscripţii sfinte? Nu mă pot apropia de tine... Mi-e groază! Nu pot să te ating. Şterge-ţi cât mai repede semnele acelea!

Apoi se făcu linişte. Hoici simţi aţintită asupră-i o privire de gheaţă.

— Aha! strigă îndată oşteanul. Urechile! Urechile ţi-au rămas neapărate! Aşadar tot te voi sili să vii cu mine.

Şi înşfacându-l pe orb de urechi, încercă să-l târască după el. Hoici simţi o durere înfiorătoare; strânse din dinţi ca să nu-i scape vreun geamăt şi nu se clinti din loc. Oşteanul mai trase o dată, din toate puterile şi rămase cu urechile orbului în mâini. Sângele începu să curgă năvalnic dar Hoici nu se mişcă, nu scoase niciun sunet.

— Am să-i arăt aceste urechi stăpânului meu, drept dovadă că am fost aici, mormăi trimisul.

Paşii lui se depărtară şi se pierdură în noapte, iar Hoici căzu leşinat.

Când preotul se întoarse, se dojeni amar că a uitat să facă semnele sacre şi pe urechile orbului. Din pricina uşurinţei lui, Hoici fusese la un pas de pieire.

Vestea despre această întâmplare se răspândi repede pretutindeni. Toţi vorbeau acum de spre cântăreţul cu urechile smulse.

Oamenii se adunau bucuroşi să-l asculte. Şi în curând, cântăreţul necunoscut de până atunci deveni vestit în toată Japonia.

Ghiveciul cu crizanteme albe

poveste japoneză

Demult, în vremuri uitate, trăia un prinţ bogat şi atotputernic. Prinţul avea o soţie gingaşă, plină de însuşiri alese, pe care însă o dădu cu totul uitării, din clipa când, robit de farmecele altei femei, şi-o aduse în palat, ca ibovnică. Zile şi nopţi de-a rândul prinţul nu mai ieşea din odăile iubitei, desfatându-se fără griji, în vreme ce soţia părăsită îşi înăbuşea durerea. Singura alinare a bietei femei era o citeră[152] străveche, la care cânta de dimineaţa până seara.

Dar iată că, într-o zi, pizmaşa ibovnică trimise un slujitor la soţia prinţului, să-i dea iteră. Fără împotrivire, mută şi întristată, soţia se despărţi de citera-i dragă. îi rămăsese un instrument umil[153], dar cu

---

152 instrument muzical compus dintr-o cutie de rezonanţă cu coarde de metal, puse în vibraţie prin ciupirea cu o lamă de os sau de metal

153 instrument muzical cu trei strane, cu rezonator rotund, şi gât lung. Se cântă la acest instrument cu ajutorul unei pene. A aparat în

sunet dulce, tânguios. începu din nou să cânte. Cânta atât de frumos, cu atâta patimă şi mâhnire, cu atâta înfocare şi duioşie, încât ar fi tulburat inima cea mai aspră.

Ajungându-i la urechi zvonul depărtat al strunelor, ibovnica fu iarăşi cuprinsă de ciudă şi trimise un slujitor să ceară şamisenul. Femeia îşi stăpâni durerea şi dădu şamisenul fără un cuvânt.

în singurătatea ei îi mai rămăsese totuşi o mângâiere tainică: un ghiveci cu crizanteme albe ca zăpezile dintâi. Din zori până seara privea luminoasele flori, martore tăcute ale tristeţii ei, şi lacrimile i se rostogoleau pe obraji ca mărgăritarele.

Dar după puţină vreme se înfăţişă din nou trimisul ibovnicei:

— Stăpâna mea doreşte să aibă ghiveciul cu crizanteme albe.

— Prea bine. Iată florile. Dar mai aşteaptă puţin...

Şi luând condeiul scrise aceste stihuri:

M-am despărţit de citeră mea dragă;
Ţi-am dat şamisenul: e al tău.
Iubitul ţi l-am dat fără să murmur...
De-o crizantemă cum să-mi pară rău?"

Citind stihurile pline de durere şi nobleţe, ibovnica fu adânc tulburată şi înţelese toată josnicia purtării ei. Cuprinsă de ruşine, plecă pe furiş din palat şi dispăru pentru totdeauna. Iar inima prinţului se întoarse din nou la adevărata şi credincioasa lui iubire.

Preotul, doctorul şi dansatorul pe sârmă în Iad

poveste japoneză

E o întâmplare veche de tot.

Zice-se că odată, la praznicul zeiţei Kannon, în satul Maţuio, un dansator pe sârmă îşi arăta măiestria dinaintea unei mulţimi de gură-cască. Deodată, cine ştie din ce pricină, dansatorul lunecă de pe sârmă şi, din căzătură, muri.

Cam tot pe-atunci se prăpădise de răceală şi doctorul din partea locului.

Odată cu el porni către lumea cealaltă şi un preot care se înecase cu o plăcintă de orez, la praznicul dat în cinstea zeului protector al vetrelor din bucătărie.

Tustrei se înfăţişară la judeţ înaintea stăpânitorului iadului, înfricoşătorul prinţ Emma[154]. Cuvântă dansatorul:

— Atotmilostivule stăpân al nostru Emma, în lumea pământească am fost un acrobat fără pereche de iscusit şi le-am adus oamenilor numai bucurii. Trimite-mă, aşadar, în grădinile paradisului, acolo e locul meu.

— Minţi cu neruşinare! în toată viaţa ta n-ai arătat vreo scamatorie mai nouă. Ai lucrat după tipicul vechi, şi încă fără nicio îndemânare. Ai luat banii oamenilor de pomană. Mergi în iad!

Al doilea grăi doctorul:

— Stăpâne al nostru, Emma, cât am trăit pe pământ, am făcut mult bine. Eu lecuiam oamenii de boli. Nu se afla medic mai priceput decât mine. Trimite-mă deci în raiul cel luminos.

— Minţi de îngheaţă apele, vraci nenorocit! tună prinţul Emma. Tu n-ai fost în stare măcar să recunoşti ca lumea vreo boală, darmite s-o tămăduieşti. Dădeai leacuri fără niciun folos. Hei, câţi bani ai luat tu pe degeaba şi câţi oameni ai trimis pe lumea cealaltă... Mergi în iadul cel necruţător!

Veni şi rândul preotului:

Japonia mult mai târziu decât koto şi a fost foarte răspândit în oraşe. Gheişele, de obicei, se acompaniază la şamisen

154 judecător suprem, stăpân al tenebrelor

— Preaputernice prinţ Emma, eu, în viaţa mea pământească, grăiam cu zeii, înduplecând prin rugăciuni şi jertfe. Ascultându-mă, zeii îşi revărsau mila lor asupra oamenilor. Nu se află merit mai mare ca al meu. Cu adevărat eu trebuie să merg în rai!

— Vai ţie! Tu eşti cel mai rău dintre nemernicit şi mincinoşii ăştia! strigă prinţul furios. Toată viaţa i-ai înşelat pe oameni, învăţându-i la fel de fel de prostii. I-ai deprins să se închine la talismane şi să rostească descântece neroade. Chipurile ca să alunge zeii cei răi, care seamănă bolile. Ai luat banii oamenilor pe nedrept. Cară-te în iad!

Ce să facă, sărmanii? Porniră tustrei către iad. Poruncile prinţului ajunseseră înainte lor la locul de caznă. Dracii îi duseră dinaintea unui cazan mare, plin cu apă clocotită.

Un diavol fioros răcni la ei:

— Haide, intraţi mai repede în cazan! Trebuie să pun capacul şi să vă dau în fiert.

Doctorul şi dansatorul pe sârmă o sfecliră:

— Gata, ne-a sosit pieirea! Cum scăpăm noi din beleaua asta?

însă preotul le spuse liniştit:

— Nu vă pierdeţi cumpătul. Lăsaţi pe mine, ştiu eu un mijloc bun împotriva focului şi gerului din iad.

Şi începu să bolborosească un descântec. După care intrară toţi trei în cazan şi, minune, începuse să se răcească.

— O, ce plăcut e! strigară. Apa e numai bună de scăldat. Ei, tu, bot de drac, mai pune lemne pe foc!

Se înveseliseră grozav şi se zbenguiau în apa călduţă. Dracilor mai să le vină rău de ciudă.

— Ajungă-vă, păcătoşilor! Cât o să vă mai desfătaţi voi în cazanul ăsta? Staţi că înteţim focul!

începură să pună lemne pe foc. Cărară buturugi cu braţul şi cu spinarea, grămezi întregi. Era tot ce se putea arde pe-acolo, prin iad, dar cazanul nu voia să fiarbă.

Alergară să-l înştiinţeze pe prinţul Emma.

— Ei, bine, se înfurie stăpânul infernului, scoateţi-i din cazan şi trimiteţi-i pe muntele săbiilor!

Dracii îi mânară aşa, goi-goluţi, către muntele cel înalt. Muntele acesta, de la poale până în vârf, era împănat cu săbii ascuţite, ale căror lame străluceau ca nişte flăcări roşii crâncene, greu de îndurat...

— De-aicea chiar că nu se mai află scăpare! se văicăriră îngroziţi preotul şi doctorul.

— Ba da, se află, le răspunse dansatorul pe sârmă. Lăsaţi pe mine, că vă scot eu la liman.

îl aburcă pe preot pe umărul drept, pe cel stâng îl sui pe doctor şi începu să cânte voios:

„Isanosî, hei!
Sus, pe umăr, hopa,
Se cocoaţă popa!
Doctorul, şi el,
Şade copăcel...
Isanosî, hei!
Acrobatul zboară,
Povara-i uşoară!”

începu apoi să sară cu sprinteneală peste săbii: Hop-ţop! Hop-ţop! de parcă ar fi fost o joacă de copil. Ajunseră la iuţeală până în vârf. Acolo se opriră tustrei şi începură să privească minunându- se:

— Ia uitaţi-vă ce frumos e în partea aia!

— Ba nu. Mai bine priviţi într-acolo...

— O, ce privelişte încântătoare!

Diavolii scrâşniră din dinţi de supărare şi deteră fuga la prinţul Emma să se jeluiască.

— Dacă-i pe-aşa, las' c-o să-mi cunoască ei îndată puterea nemernicii! spuse prinţul. Aduceţi-i la mine. Mă răfuiesc cu ei cât ai clipi.

Dracii îi înşfacară pe preot, pe medic şi pe dansator, ducându-i cu de-a sila înaintea cruntului stăpânitor.

— V-aţi pus de gând să ne luaţi în batjocură, secăturilor? O să vă înghit pe toţi, chiar! urlă prinţul, deschizându-şi botul uriaş şi înspăimântător ca o gură de vulcan.

Niciuna nici două, doctorul, zdup, în gura căscată, mai ager ca o broască. Până să-l înşface dinţii cei ascuţiţi, el şi ajunsese în burta tartorului.

„Se pare că pe-ăsta l-am înghiţit întreg" îşi zise prinţul, deschizând gura a doua oară.

Ceea, dansatorul, ţuşti, în gâtlejul lui. Fălcile lui Emma clănţăniră iarăşi în gol. „Ia te uită am înghiţit nemestecat!"

Dar îndată ce deschise din nou botul, popa luneca printre colţii lui ca o zvârlugă.

Cei trei se întâlniră în burta prinţului.

— Acuma suntem pierduţi de-a binelea, spuseră cu tristeţe preotul şi dansatorul.

— Voi m-aţi scăpat de două ori, acum e rândul meu, le răspunse doctorul. Nu vă pierdeţi cu firea, vă scot eu din impas.

Dintr-o cutiuţă scoase cu două degete oleacă de praf şi începu să-l presare în toate părţile. Măruntaiele prinţului prinseră să se zvârcolească şi se stârniră vârtejuri ca de furtună. Vâj zbură dansatorul. Viuuu! ieşi zburând din pântece şi preotul. Te pomeneşti că rămân singur pe-aici se sperie doctorul şi deşertă din cutie tot praful. Prinţul începu să urle îngrozitor. Vijelia din burta lui se dezlănţui mai amarnică şi doctorul zbură afară mai uşor ca un fulg.

— Alungaţi-i mai repede de-aici! răcni prinţul Emma către diavoli. Să plece înapoi, pe pământ! Tu, dansatorule, du-te să te legeni din nou pe sârma ta. Tu, preotule, înapoiază-te la templul tău, să îndrugi rugăciuni. Iar tu, vraciule, chinuie-ţi mai departe bolnavii, că pe mine m-aţi chinuit destul...

Şi astfel, preotul, doctorul şi dansatorul pe sârmă se întoarseră nevătămaţi pe pământ.

Nemaipomenita călătorie a lui Torayan-Gură-Cască

poveste japoneză

Trăia cândva, la marginea oraşului Osaka, în mahalaua Temma, un flăcău pe nume Torayan. Vegheat cu străşnicie de maică-sa, Torayan pregătea domburi[416] de ţipari, pe care le vindea în târg, trecătorilor înfometaţi. Asta era îndeletnicirea lui şi altceva nu ştia să facă. Grozav se mai temea flăcăul de cicălitoarea lui mamă! Dar bătrâna avea dreptate să-l ţină din scurt, fiindcă era un gură- cască tară pereche şi de câte ori îl lăsa de capul lui făcea numai boroboaţe.

O dată Torayan cumpără din piaţă un ţipar mare şi gras. II puse pe tocător şi voi să-l taie cu satârul. Dar năuc cum era din născare, nu ţinu destul de zdravăn peştele, care tot zbătându-se, îi lunecă din mâini şi zvâc! la şanţul cu apă. De-acolo înotând cu iuţeală, nimeri într-unul mai mare şi mai adânc. Şanţul cel mare se pierdea undeva în câmp, printre grădinile de zarzavat.

— Stai, diavole, unde fugi! Opreşte-te, când îţi zic!...

416 mâncare din ţipari prăjiţi, cu orez

Torayan o luă la fugă după tipar, cu mâinile întinse, doar-doar l-o înşfăca. Dar, ţi-ai găsit să-l prindă! Tot gonind el aşa, bezmetic, ajunse pe un ogor semănat cu ridichi. Stăpânul ridichilor strigă supărat:

— Hei, băiete, ce tot alergi prin grădina mea?!

— Tu nu vezi? Alerg să prind tiparul ăsta afurisit, care mi-a scăpat. Dar după cum bag de seamă, nu mai pun eu mâna pe el. Vai de sufletul meu! Cum o să mă întorc acasă cu mâna goală? Mă omoară mama. Vai mie, nenorocitul! Mai bine nu mă mai născteam pe lume. Nu, nu mă mai întorc acasă în ruptul capului. Dar încotro s-o apuc oare? Vai şi iar vai!

— Ia nu te mai văicări atâta! îl dojeni ţăranul. Lacrimile n-ajută la nimic. Dacă ţi-e frică să te-ntorci acasă, bagă-te slugă la mine. Până una-alta, o să mă ajuţi să strâng ridichile.

Bucuros nevoie-mare, Torayan se şi apucă de treabă. Dar ca un făcut, se nimeri să dea peste o ridiche uriaşă, atât de bine înfiptă în pământ, încât n-o putea scoate cu niciun chip. Torayan îşi încordă braţele, se sprijini bine în călcâie, apoi începu să mormăie:

— Un-doi-trei! Hop şi hei! Hop şi hup! Trage-zdup!

Trăgând din răsputeri, izbuti să smulgă ridichea uriaşă, care ieşind din pământ răbufni atât de tare, încât îl aruncă pe Torayan tocmai în slava cerului. Se roti el ce se roti prin văzduh ca un titirez şi, deodată, buf! căzu chiar în mijlocul curţii unui dogar de pe Strada Dogarilor.

Dogarul înlemni de spaimă:

— De unde-ai mai răsărit şi tu? Mi se pare mie sau ai picat din cer?

— M-am căznit să scot din pământ o ridiche cât toate zilele, dar de cum am smuls-o, m-a aruncat tocmai, aici, la voi, desluşi Torayan cu lacrimi în ochi, frecându-şi fundul lovit. Acuma, chiar că nu mai am unde mă duce. N-ai vrea să mă primeşti ucenic la tine?

— Vasăzică, aşa stau lucrurile, zise dogarul îngândurat. Da' ştii că s-a brodit bine? Aveam mare nevoie de un ajutor. Uite, tu o să faci cercuri de bambus şi o să le baţi pe butoaie.

Flăcăul se şi apucă să arcuiască bambusul şi să-l bată pe doagele putinii. Dar, cum nu se pricepea defel, iar pe deasupra mai era şi gură-cască, cercul mlădios de bambus i se destinse în mâini cu atâta putere, încât Torayan se pomeni zburând în văzduh ca o săgeată scăpată din arc! Şi, buf! căzu la pământ chiar în curtea unui meşter de umbrele de pe Strada Umbrelarilor.

— Valeu, nu mai pot de durere! răcni Torayan, frecându-şi de zor dosul învineţit a doua oară.

— Hei, unde te năpusteşti aşa, cu ciocanul ăla în mână? îl luă la rost meşterul. Ce vânt te-a adus în ograda mea?

— Am fost ucenic la un dogar, îl lămuri flăcăul. Băteam cercurile pe butoaie. Un afurisit de cerc s-a dezdoit şi m-a pălit aşa de tare că m-a aruncat tocmai în tăria cerului. Acuma chiar că mi-e ruşine să mă întorc la stăpân. N-ai vrea să mă iei în slujbă la tine?

— Păi să te iau, ce să fac. Uite, întinde şi tu mătasea pe spiţele umbrelei să văd de ce eşti în stare.

Torayan se apucă de lucru plin de râvnă şi migală, întinse mătasea pe o umbrelă mare, o deschise, o încercă, apoi merse să i-o arate stăpânului. Dar vezi că tocmai atunci se iscă din senin un vârtej grozav. Gură-cască nu mai avu timp să închidă umbrela, nici s-o lepede din mână.

Vântul îl răsuci şi-l purtă ca pe-o păpădie, sus, sus de tot, printre nori, în împărăţia văzduhului.

Tot plutind astfel prin cer, Torayan se pomeni dinaintea unei case. în prag se arătă o femeie cu înfăţişare ciudată, ai cărei ochi străluceau atât de tare, încât flăcăul nu putu să-i privească.

— Cum ai nimerit aicea, om pământean? se minună femeia.

— Dar unde mă aflu oare? întrebă Torayan cu sfială.

— Aceasta e casa Tunătorilor[155], iar eu sunt sora-lor, Fulgeriţa de foc.

---

155 conform credinţei populare japoneze, tunătorii (din cer) – sunt nişte diavoli cu înfăţişare înspăimântătoare, îmbrăcaţi în piei de tigru. Ei bat în tobele imense din cer, iar în acest timp, se aude tunetul. Uneori tunătorul cade pe pământ şi nu se mai poate întoarce în cer, decât dacă-l pui într-o mică luntre de lemn

Flăcăului i se înmuiară picioarele de spaimă. Abia izbuti să îngâne:

— N-am venit de voia mea. Umbrela m-a adus... N-am încotro să mai plec. îndură-te de mine, dă-mi adăpost.

Tocmai atunci sosiră şi Tunătorii, nişte făpturi uriaşe, care băteau în darabane de răsunau tot cerul. Torayan le povesti nenorocirea lui.

— Nu-i nimica, spuseră uriaşii, vei rămâne la noi şi ne vei da o mână de ajutor. N-ai mare lucru de făcut: de câte ori începem noi să batem din tobe, Bububum! Bububum! tu trebuie să stropeşti pământul cu apă din ulciorul ăsta.

— Prea bine, mă voi strădui să vă fiu de folos.

Torayan îşi începu slujba cu mare sârguinţă; uriaşii băteau în tobe mai, mai să-l asurzească, iar el turna la apă din ulcior. De câte ori se uita în jos, spre pământ, îl apuca o veselie nemaipomenită:

— Ia te uită, ia te uită ce mai forfotă! Să mori de râs, nu alta!

Torayan turna de zor, fără să se zgârcească, iar pe pământ se stârnea zarvă, oamenii mişunau de colo-colo ca furnicile, adunau rufele de pe frânghie, deschideau umbrelele, se adăposteau pe unde puteau.

Dar până la urmă gură-cască îşi dădu în petec.

Tot holbându-se la vesela privelişte, lunecă şi veni zburând cu picioarele-n sus prin văzduh. Căzu chiar în mijlocul golfului Osaka şi se duse la fund ca un bolovan.

Venindu-şi în fire, văzu acolo, pe fundul apei, un castel minunat, strălucind în toate culorile curcubeului. înţelese pe dată că nu poate fi altceva decât castelul stăpânitorului dragonilor.

într-adevăr, însăşi Otohime, frumoasa fiică a împăratului mărilor, îi ieşi în cale lui Torayan. Luându-l de mână, îl călăuzi înăuntru. Flăcăului i se puseră dinainte felurite bunătăţi, apoi prinţesa sprinţară şi făpturile mării începură să dănţuiască spre a-l înveseli pe oaspete.

... Torayan se obişnui repede cu viaţa aceasta lipsită de griji. Dar într-o zi, frumoasa Otohime îi spuse:

— Fii cu luare-aminte, străine: dacă vei vedea coborând de sus vreo îmbucătură gustoasă, orice ar fi ea, nu te lăcomi şi nu te lăsa ispitit s-o mănânci, fiindcă te paşte o mare nenorocire.

Dar gură-cască uită curând povaţa fetei. Ieşind el odată să se plimbe prin grădina palatului văzu cum de undeva, de sus, coboară o bucată de came. Era atât de fragedă şi de îmbietoare şi se legăna cu atâta stăruinţă pe la nasul lui, încât Torayan, cu toate că era sătul, nu se mai stăpâni şi haţ! o prinse cu gura, voind s-o înghită. în aceeaşi clipă dădu un ţipăt grozav:

— Ajutor! Mă înţeapă! Mă doare cumplit!

Firește, bucata cea gustoasă nu era altceva decât momeala înfiptă într-un cârlig pescăresc. Nemilosul cârlig îi străpunse buza lui Torayan şi flăcăul simţi că e tras cu putere în sus.

Cum scoase capul din valuri, pescarii din barcă începură să strige ataţaţi:

— Priviţi, priviţi, un monstru! Am prins în cârlig un monstru al mărilor!

— Ce monstru?! Vi s-a năzărit! – răspunse Torayan plângând de durere. Aveţi orbul găinilor, nu vedeţi că sunt om ca şi voi? Fie-vă milă, scoateţi-mi cârligul ăsta blestemat!

— într-adevăr, pare a fi om ca toţi oamenii, se minunară pescarii. Ia te uită ce drăcovenie, am pescuit un om!

îl traseră în barcă, scoţându-i cârligul. Se uitau cu toţii la el, plini de nedumerire:

— De unde te-ai mai ivit şi tu, frăţioare? Din ce neam eşti? Şi pe unde-ţi duci zilele?

— Sunt chiar de-aici, din Osaka, şi locuiesc în mahalaua Temma.

— Asta-i bună! râseră pescarii. Arunci undiţa şi prinzi un flăcău din Temma... Ca să vezi pe unde mai umblă ai noştri!!

îl săltară pe umeri cu mare alai şi-l duseră acasă la maică-sa cea aprigă, să-l dojenească cum se cuvenea.

Visul triunghiular

poveste japoneză

Toate acestea s-au întâmplat demult.

într-un oraş trăiau doi prieteni buni, Teppeiroku şi Hacikorobei. O dată, în seara de Anul Nou, se înţeleseseră între ei să-şi povestească unul altuia cel dintâi vis pe care-l vor avea. Stând ei la un păhărel de vin, pe Hacikorobei îl cuprinse pe nesimţite toropeala şi aţipi.

Prin somn, începu să râdă: „He-he-he! Hi-hi-hi".

Teppeiroku se grăbi să-şi trezească prietenul:

— Dragul meu, văd că ai şi visat primul vis din noaptea Anului nou, şi încă unul frumos de tot, după cât se pare. Hai, povesteşte-l mai degrabă!

— Prostii! Ce-i drept, am moţăit un pic, dar de dormit n-am dormit nicio clipă.

— Nu minţi! Ai dormit de-ia binelea şi ai râs prin somn de parcă te gâdila cineva, înseamnă c-ai avut un vis. Spune mai repede ce ai visat, abia aştept să aud.

— Nu ştiu dacă am râs ori ba, dar de visat n-am visat nimic. Nu ştiu ce tot vrei de la mine!

— Nu mai tăgădui, ai visat! Ai prins firul unui vis, acuma desfaşoară-l...

începură să strige amândoi: „Ai visat!"; „Ba n-am visat!". Şi niciuna, nici două, se luară la ceartă, fiindcă se ştie, unde e vorbă multă e şi ceartă. Ai făgăduit că vei povesti. Iar după ceartă, ajunseră şi la judecată.

Teppeiroku îl trase cu de-a sila pe Hacikorobei înaintea judecătorului. Acesta îi porunci cu asprime:

— Mărturiseşte că ai tăinuit visul de Anul nou!

Dar Hacikorobei o ţinea întruna:

— Nu pot să povestesc un vis pe care nu l-am visat.

Judecătorul se mânie şi porunci să-l lege pe Hacikorobei de vârful unui brad, pe muntele Goten. Vântul rece îl legăna de colo-colo.

Peste noapte veni în zbor un Tengu[156] rotindu-se şi dând din aripi prin văzduh, ca o pasăre mare. Se lăsă pe o creangă şi întrebă:

— Hei, cine-i acolo? Răspunde!

— Sunt eu, Hacikorobei.

— Dar ce cauţi aici noaptea, în vârful copacului?

— Uite-aşa şi-aşa, judecătorul m-a silit să recunosc că am visat un vis pe care nu l-am visat şi a poruncit să fiu legat de bradul ăsta.

— Sărmanul de tine... Stai să te dezleg.

— îţi mulţumesc din toată inima, domnule Tengu. Dar te rog să-mi spui ceva: cum faci dumneata de zbori prin văzduh? Trebuie să fie o treabă tare anevoioasă.

— Ba dimpotrivă, nu-i cine ştie ce. Toţi cei care stăpânesc comoara Tengu pot zbura astfel.

— I-auzi! Dar ce fel de comoară e asta?

— Uite colea, vezi acest băţ? Pare un lucru de rând, dar are puteri vrăjite. Când vrei să te înalţi în văzduh, trebuie să-l fluturi şi să zici: „Şiteareakociancian! Şiteareakoc!" „Iar când vrei să cobori, mişti iarăşi băţul şi spui: Ogiuzuinogiui! ogiuzuinogiui!" Asta tot. Şi să-ţi mai spun ceva. Tu te juri că n-ai visat nimic, dar eu ştiu că ai visat, şi încă mut! Nu vrei să cădem la învoială? Tu îmi dai mie visul tău prevestitor, iar eu îţi dau în schimb băţul fermecat.

— într-adevăr, băţul ăsta e o minune a minunilor. Fie; să facem schimbul. Dar mai întâi vreau să mă încredinţez cu ochii mei ce putere are.

— încearcă tu însuţi, spuse Tengu, dându-i băţul fermecat.

Hacikorobei strigă: „Şiteareakociancian! Şiteareakociancian!" Mişcă băţul şi se pomeni zburând lin prin văzduh. Tare-i mai plăcu! Zbura, zbura, întruna, dar nici gând să coboare. Tengu aşteptă cât aşteptă, apoi începu să răcnească din răsputeri:

— Ajunge, Kacikorobei! Dă-mi înapoi comoara! Nu-mi mai trebuie visul tău, numai dă-mi înapoi băţul vrăjit!

Dar Hacikorobei zbura tot mai departe, tot mai departe... Ce era să mai facă bietul Tengu?

Hacikorobei ar fi rămas mult şi bine în văzduh, dar i se făcu foame. Spuse: „Ogiuzuino giui! ogiuzuinogiui!" Flutură băţul şi se pomeni pe pământ, în oraşul Numata. Se uită Haciko împrejur, întrebându-se unde-ar putea să mănânce ceva. Nu prea departe zări o casă cu o firmă triunghiulară pe care scria: „Birtul Trei Colţuri".

Ia te uită!

Ciudată firmă... Ce-o fi vrând să însemne asta! se întrebă Hacikorobei. Ia să intru... Tăiţeii au tocmai forma asta, în trei colţuri. Pesemne că aici se mănâncă numai tăiţei "

La uşă şi strigă tare:

— Hei, cine-i stăpân aici? Nu s-ar putea mânca o strachină de tăiţei?

La bătăile lui ieşi un om cu buză de iepure:

---

156 personaj vestit pentru lăudăroşenia

— Poftiți, rogu-vă în casă. Pe-aici... Luați-o pe scări în sus.

Hacikorobei urcă și se trezi într-o odaie triunghiulară. Birtașul îl întrebă:

— Nu doriți să vă spălați mai întâi?

Hacikorobei intră în baie. Acolo se afla o putină în trei colțuri, cu apă fierbinte. Se îmbăie cumsecade, apoi spuse:

— Ei, acuma aduceți tăițeii. Să fie cât mai mulți!

îi puseră dinainte o măsuță, dar ce să vezi, măsuța avea și ea tot trei colțuri. „Ei, se miră el – aicea toate sunt triunghiulare", își zise Hacikorobei cu uimire.

începu să înfulece tăițeii. Deodată, ca din pământ, țâșni o broască triunghiulară: „Plici!..." Țopăi de câteva ori pe masă, apoi se făcu nevăzută. Când sfârși de mâncat, Buză de iepure aduse socoteala. Dar cum Hacikorobei se nimerea să nu aibă la el niciun ban zise:

— Nu merită, să-ți dau nicio para pe tăițeii âștia prin care a țopăit broasca. Nu-mi pune nimic de plată, așa să știi.

— Ce-ți trece prin minte?! răcni Buză de iepure. Nu cumva ai vrea să mănânci pe de pomană? Scoate banii mai repede!

Hacikorobei încasă un pumn zdravăn și se rostogoli pe scări, lovindu-se cu capul de un stâlp în trei muchii. Pe frunte îi apăru un cucui triunghiular cât toate zilele. De durere, Hacikorobei începu să țipe și deschise ochii... Ce fericire! Totul nu fusese decât un vis.

Iar prietenul îl întrebă nerăbdător:

— Ei, ce-ai visat în noaptea de Anul nou?

Zăpăcitul

poveste japoneză

Trăia cândva un om atât de zăpăcit și de încurcă-lume cum nu se mai pomenise. Odată se hotărî omul nostru să plece la templul zeului Inari[157], a cărui sărbătoare tocmai se prăznuia a doua zi, și-i spuse nevestii:

— Femeie, mâine plec la templul zeului Inari. Pregătește-mi de cu seară niște plăcințele Moci[158], pentru drum. Am de mers cale lungă.

Dimineața se sculă devreme, înainte de răsăritul soarelui. Femeia încă dormea.

— Nevastă, hei, nevastă! Unde-ai pus plăcințelele?

— Vezi acolo, la fereastră, răspunse femeia somnoroasă.

---

157 zeu protector al agriculturii și sericiculturii, întrucât este o zeitate a câmpurilor, cultul său a început să se identifice cu acela al vulpii de câmpie. Se sărbătorește în aprilie

158 un fel de plăcințele. Orezul fiert în apă este pisat în piuliță până se obține o pastă omogenă, din care se fac plăcinte de diferite forme: rotunde, în semilună etc

Omului i se păru că aude: „Acolo, lângă glastră.” Căută prin locul unde ştia că-i glastra şi dădu peste o ulcică rotundă în care nevasta îşi ţinea sulimanurile. Năuc cum era, crezu că a găsit merindele căutate:

— Nevastă, hei, nevastă, unde-i basmaua, să leg plăcinta.

— Vezi şi tu pe raft, mormăi femeia.

„Dar zăpăcitul înţelese pe pat”. Dibui el pe pat, şi găsi cingătoarea cea lată de dedesubt a femeii, încredinţat că a dat peste basma, înveli ulcica în pânza cu pricina şi şi-o atârnă la brâu. Iar în loc de cuţit înşfacă la iuţeală melesteul de lemn.

— Nevastă, hei, nevastă! strigă iarăşi. Unde mi-ai pus pălăria de paie?

— Caut-o în bucătărie.

Căută el prin bucătărie şi dând peste un coş vechi, de paie, şi-l îndesă pe cap. începu să se încalţe[159]. Trase un ciorap pe piciorul drept, iar pe stângul uită să-l mai încalţe; potrivi sandaua pe piciorul stâng, dar cu gândurile aiurea uită s-o mai pună şi pe cea dreaptă.

Gătit în felul acesta, porni la drum cu mare zor. începu să se lumineze de ziuă. Tocmai trecea printr-un sat. Oamenii arătau cu degetul spre el şi râdeau înveseliţi:

— Ia uitaţi-vă ce mai trăsnit! Şi-a pus coşul pe cap, să-i ţină umbră! Unde-o fi găsit o pălărie nemaivăzută?

„Despre cine o fi vorbind?” se gândi zăpăcitul cu mirare. Se uită el în urmă: nimeni.

„Te pomeneşti că oi fi chiar eu...” îşi scoase pălăria şi ce să vadă? Nu era pălărie, ci un coş: îl aruncă în iarbă plin de necaz şi porni mai departe.

Merse el cât merse şi iarăşi ajunse într-un sat. Oamenii râdeau cu şi mai mare poftă:

— Ia priviţi cum s-a încălţat năzdrăvanul acesta! Nu cumva o fi beat?

Se uită drumeţul nostru la picioare şi rămase împietrit.

După ce ieşi din sat, se descălţă bombănind, aruncă sandaua şi ciorapul cât colo şi plecă mai departe desculţ.

Dar când ajunse în satul următor, oamenii iarăşi îl arătau cu degetul, râzând să se prăpădească.

— Ia uitaţi-vă la el! Păzea că vă înjunghie! Măi, ce om năstruşnic! Ce i-o fi venit isteţul să ia facăleţul la brâu, în loc de cuţit?

Se uită călătorul şi chipul i se lungi de mirare: la brâu purta cogeamite melesteul de lemn. Supărat foc îl azvârli departe, pe câmp, şi se depărtă cu mare grabă.

Şi iată că ajunse zăpăcitul nostru la porţile templului, unde se vindeau amulete. Avea la el o sută de moni.

Chibzuise de acasă să dea trei moni pentru un talisman, iar cu restul banilor să bea, să mănânce şi să petreacă. Dar din pripă şi zăpăceală se încurcă iarăşi. Opri trei moni pentru sine, iar celorlalţi le dădu drumul în cutia în care preoţii strângeau bani de la credincioşi. Ce era să mai facă? Să-i ceară înapoi îi era ruşine, iar trei moni nu-i ajungeau nici e departe să chefuiască. Flămând şi amărât, se duse după un dâmb, în spatele templului, unde nu era nimeni. Desfăcu legătura cu mâncare, dar când colo, în ulcică nici urmă de plăcinte. Cuprins de furie, o aruncă devale: oala nimeri într-un bolovan şi se prefăcu în ţăndări.

Voi să împăturească basmaua şi ş-o pună în sân, dar... asta ce-o mai fi? Pe dinaintea ochilor îi fluturară nişte şnururi lungi. Se uită mai bine şi băgă de seamă că nu-i basma, ci chiar cingătoarea de dedesubt a femeii. O lepădă iute tresărind de parcă l-ar fi fript. Se ridică să plece şi de-abia atunci luă aminte că şi-a îmbrăcat halatul pe dos. Fugi ruşinat, cât mai departe de mulţime, ca să nu- l vadă cineva şi să facă haz pe seama lui.

Nu-i mai era aminte de petrecere. Oamenii se îndreptau spre templu, unde tocmai începea praznicul, dar el o pomi de unul singur înapoi spre casă. Şi parcă dinadins foamea începu să-l chinuie din ce în ce mai aprig.

Tocmai trecea pe lângă o prăvălie dinaintea căreia se afla o piatră albă, rotundă, semăna cu o păinişoară: era semn că acolo se vând lipii de orez.

---

japonezii poartă ciorapi albi de pânză (tabi) cu un loc separat pentru degetul mare, ca o mănuşă

— Cât costă o lipie?

— Trei moni, răspunse neguțătorul.

„înseamnă că-mi ajunge să cumpăr una, se gândi gură-cască. Mi-au rămas chiar trei moni."

Dădu banii, înșfacă piatra rotundă și pe-aci ție drumul. Vânzătorul, uluit, începu să strige:

— Stai, omule! N-ai luat lipia, ai luat o piatră! Stai niței să-ți dau lipia adevărată!

Dar ți-ai găsit! încredințat că i se mai cer bani, zăpăcitul o luă la fugă de-i sfârâia călcâiele strigând către neguțător:

— Ți-am lăsat trei moni! Asta-i prețul! Dă-mi pace!

Vânzătorul încercă să-l ajungă, dar în cele din urmă se lăsă păgubaș. Ostenit, fugarul se opri într- un târziu și mușcă lacom din lipie! Pipăindu-și îndurerat dintele rupt, omul se uită lung la piatra albă pe care o luase drept lipie. O aruncă în râu și porni oftând spre casă. Ostenit, înciudat și înfometat, mormăia: „Numai nevasta e vinovată de toate. N-a avut grijă să mă pregătească de drum cum se cuvine. Numai să ajung acasă și-o învăț eu minte."

Zis și făcut. Abia păși pragul că începu să strige mânios:

— Nemernico! M-ai făcut de râsul lumii!

— De ce mă ocărăști, vecine? Cu ce te-am făcut eu de râs?

Zăpăcitul căscă ochii cât cepele. Fierește, nimerise în casa de-alături, iar femeia din fața lui nu era nevastă-sa, ci nevasta vecinului. Ieși în goană și nu se mai opri până la prăvălie, cumpără pe datorie niște ceai, ca să-și împace vecina. Se întoarse la ea și-i întinde pachețelele cu sfială:

— Primește acest dar și iartă-mă că am fost necuviincios.

Dar ea de colo:

— Ia te uită! Așa curând te-ai întors?

înainte vreme nu se ura asteptându-te.

Zăpăcitul simți că-i fuge pământul de sub picioare. Năuceala îl făcuse de astă dată să nimerească în propria-i locuință. Ridică din-umeri stingherit:

— Nu era nimic pe-acolo care să merite a fi văzut de aceea m-am înapoiat așa repede. Și-apoi mult mai bine se petrece acasă decât la praznic. Uite, ți-am adus și un mic dar. Pune ceaiul la fiert.

Bătrânul care îndrăgea cimiliturile

poveste japoneză

Trăia odată, într-un sat, un bătrân căruia tare-i mai plăceau vorbele de duh și mai ales cimiliturile.

într-o seară, pe lângă casa lui trecu un călător întârziat. Era flămând rău și de oboseală nu mai simțea picioarele. Văzând căsuța unchiașului se gândi: „Ia să cer eu adăpost pentru noapte poate că m-or primi".

Bătu, așadar, la ușă:

— Acasă-s gazdele? Deschideți, rogu-vă!

Moșul scoase capul pe ușă:

— Pe cine cauți?

— Sunt un biet călător; m-a apucat noaptea pe drum și sunt tare trudit. Dați-mi adăpost.

— Fie, îți dau adăpost, dar numai dacă te învoiești să-mi spui o ghicitoare.

— Ghicitoare? întrebă omul, mirat.

— Ei, da, o cimilitură. Dar una frumoasă și cât mai greu de ghicit. Dacă nu ești în stare, n-ai ce căuta la mine, râse bătrânul.

Drumețul nu știa nicio ghicitoare. Dar ce era să facă? I se umflaseră picioarele și i se împăienjeneau ochii de foame.

— Bine, moșule, o să-ți spun o ghicitoare, fiește că îți spun. Dar mai întâi lasă-mă să-mi trag sufletul oleacă. Nu mai pot de oboseală, spuse omul, așezându-se pe prag și frecându-și picioarele amorțite.

Moșului i se făcu milă de el:

— Fie și așa. Haide, intră.

Călătorul intră, dar nici n-apucă bine să răsufle, că unchiașul începu să-l întrebe:

— Ei, ți-a venit în minte vreo cimilitură?

— încă nu. Când ești flămând rău, nu-ți mai trece nimic prin cap. Nici ținere de minte nu ai.

— Ei, nevastă, pregătește cina pentru oaspete! strigă bătrânul, întorcându-se spre bucătărie.

Baba aduse o măsuţă şi puse pe ea castronaşele pline.

— Haide, mănâncă, să mai prinzi puteri, îl îmbie moşul.

înfometat, drumeţul se năpusti asupra mâncării şi goli într-o clipă castronaşele. Dar unchiaşul nu-l slăbea defel:

— Ei, acuma ţi-ai adus aminte vreo ghicitoare?

Văzându-se încolţit, oaspetele plecă privirea, ruşinat, şi deodată văzu că pe drum, hainele i se hărtăniseră atât de rău, că i se zărea trupul gol prin ele. Oftă plin de obidă:

— Cam descusute...

— Cum ai spus? sări moşneagul. Cam descusute? Aha! Cam des cu sute... înţeleg! Te vaiţi că umbli cam des la bănişori. Aveai de gând să-mi plăteşti găzduirea? Doar ţi-am spus că primesc oaspeţi cu plată. îmi ajunge dacă-mi spui o vorbă de duh. Asta a fost iscusită, nu zic ba, dar, gândeşte-te la una şi mai şi.

Cu gândul la necazurile lui, omul luă foarfeca de pe masă şi o clănţăni de câteva ori întrebându- se de unde ar putea să taie un petec, să-şi cârpească veşmintele. Moşul sări ca ars:

— Cum ai zis? „Ţac-ţac-ţac"? Aha, înţeleg! îţi clănţăne dinţii de frig. Nevastă, pune pe foc, să se încălzească musafirul nostru!

— Vă mulţumesc din inimă, spuse călătorul, apropiindu-se de vatră. Afară bate un vânt îngrozitor care m-a pătruns până la oase. De-aia mă întreb: ei, sărmane, dacă nu te primeau oamenii ăştia cumsecade, ce te făceai?

— Am înţeles! răcni moşul. Făceai... „Adică fa ceai!". Nevastă, adu repede ceaiul! Dacă eşti meşter la cimilituri?

„Ia te uită cum s-a brodit!" se minună omul.

Gazdele îi pregătiră culcuşul pentru noapte şi oaspetele adormi.

A doua zi se sculă înainte de a se lumina de ziuă. Gândindu-se că bătrânul va începe îndată să-l piseze cu ghicitorile lui, se îngrozi şi îşi spuse: „Trebuie să-mi iau tălpăşiţa fără zăbavă!" Ieşi pe uşă şi o luă la sănătoasa.

Dar din nenorocire, moşul se deştepta şi el devreme.

— Hei, călătorule, încotro? strigă el în urma celui ce fugea. Stai niţel, stai să-mi mai spui o cimilitură!

Auzind această, drumeţul o luă la goană şi mai speriat, şi poticnindu-se, scăpă din mână cleştele pe care-l cumpărase de la târg. îl luă repede de jos şi o tuli mai departe.

„De ce mi-o fi arătat cleştele acela?" se tot gândea bătrânul. „Ce să însemne asta oare?"

„Ai, stai că am înţeles! Pare-se că a vrut să-mi spună: «Unchiaş nerod, te-ai agăţat de mine cu ghicitorile tale întocmai ca un cleşte şi nu mă slăbeşti deloc»"

Moşul se ruşină grozav şi de atunci încolo nu le mai ceru niciodată oaspeţilor să-i spună cimilituri şi vorbe de duh.

Samurai pe negândite

poveste japoneză

Trăia cândva, demult de tot, un ţăran pe nume Hacibei. Pe când umbla el o dată prin pădure, după vreascuri, Hacibei văzu zăcând la marginea cărării un samurai cu trupul acoperit de răni. Făcându-i-se milă de bietul om, Hacibei îl luă în cârcă şi-l duse acasă, încercând să-l salveze. Dar îngrijirile se dovediră de prisos.

Simţind că i se apropie sfârşitul, samuraiul îi spuse lui Hacibei:

— îţi dăruiesc veşmintele mele, precum şi spada aceasta. M-a slujit cu credinţă ani în şir; de-acum încolo ea va fi tăria ta.

Şi astfel, pe negândite, Hacibei al nostru se pomeni samurai. Se îmbrăcă el, se înarmă şi porni la drum.

Chiar în primul oraş în care intră, Hacibei dădu peste un samurai arţăgos care, niciuna, nici două, îl chemă să se lupte cu el. Lui Hacibei i se făcu inima cât un purice. Bucuros ar fi dat bir cu fugiţii, dar îi era ruşine, fiindcă în jurul lor se şi îngrămădiseră o mulţime de curioşi. Cu mâna tremurând, căci nu mai făcuse treaba asta în viaţa lui, trase sabia din teacă şi începu să izbească la nimereală în stânga şi-n dreapta.

Şi cum rotea astfel, orbeşte, spada cea tăioasă, deodată, hârşti! reteză capul unui gură cască din mulţime. Curioşii se risipiră cât ai clipi, iar îndârjitul potrivnic, cuprins şi el de spaimă, o luă la goană de-i sfârâiau călcâiele.

Hacibei rămase o vreme ca năuc. Când se dezmetici, înaintea lui se aflau câţiva oameni care-l îmbiau să primească în dar un armăsar minunat. Pasămite, de multă vreme, în oraşul acela îşi făcea de cap o ceată de tâlhari. Căpetenia tâlharilor avea obicei să se amestece deseori prin mulţime, îmbrăcat astfel încât să nu-l cunoască nimeni. Şi tocmai pe dânsul se nimerise să-l lase rece norocosul Hacibei cu lovitura aceea de sabie! Iată de ce, locuitorii oraşului, bucuroşi că au scăpat de năpastă, îl cinsteau cu asemenea dar ales pe mântuitorul lor.

Hacibei încalecă şi porni mai departe. Dar nu trecu mult şi se întâlni cu alt samurai care venea spre el în goana calului.

— Hei, străine, opreşte-te! Vino să ne luptăm pe viaţă şi pe moarte! strigă înfierbântat samuraiul.

Hacibei nu stătu mult pe gânduri. întoarse bidiviul şi o luă la sănătoasa. îmboldea calul e cât putea, încercând să se depărteze de vrăjmaş, dar samuraiul nu-l slăbea deloc, gonea ca vântul pe urmele lui:

— Opreşte-te, laşule! Fricos nenorocit ce eşti! încotro fugi?!

Hacibei se lăsă pe gâtul calului, cu sufletul îngheţat de spaimă. Trecând printr-un loc prăpăstios, calul făcu o săritură, iar Hacibei se pomeni că zboară cu picioarele-n sus. De teamă să nu se rostogolească în hău, se agăţă zdravăn de o tufa care creştea pe-acolo.

Când îşi veni în fire, văzu cu mirare că ţinea în mâini coada unui fazan uriaş care se zbătea speriat. Se vede treaba că Hacibei căzuse chiar peste cuibul fazanilor şi se agăţase nu de un smoc de iarbă, cum credea el, ci tocmai de coada păsăroiului.

Vrăjmaşul lui Hacibei văzu şi el întâmplarea şi grozav se mai minună.

— Sunt învins! strigă el către Hacibei. Mă plec înaintea vitejiei şi iscusinţei tale!

Apoi adăugă: „învoieşte-te să intri în slujba prinţului nostru, care caută pretutindeni asemenea luptători ageri."

Auzind că dintr-o singură săritură Hacibei prinsese de coadă un fazan cât toate zilele, prinţul îl primi bucuros în rândul oştenilor săi.

Nu târzie vreme se zvoni că prin pădurile vecine s-a arătat un căpcăun fioros care sfârtecă oamenii. întreg ţinutul era îngrozit de isprăvile lui.

Prinţul îl chemă îndată la sine pe Hacibei, poruncindu-i să-i vină de hac nesăţiosului căpcăun. Hacibei încercă să scape printr-un şiretlic:

— înălţimea ta, de ce să-mi mânjesc cu mâinile pentru atâta lucru? Mai bine aştept până apare un potrivnic pe măsura mea. Trimite un oştean mai tinerel să se lupte cu căpcăunul acela, ca să se acopere şi el de faimă.

Dar cum niciun oştean, nu se încumeta la asemenea faptă, Hacibei înţelese că nu mai are încotro. „Pesemne că trebuie să-mi iau rămas bun de la viaţă", oftă el. Apoi, luându-şi cu el un săculeţ cu orez prăjit şi măcinat, hrană care-i plăcea nespus de mult, plecă în pădure să-l caute pe căpcăun.

Ziua trecu în linişte. Se lăsară umbrele nopţii. Hacibei se aşează la rădăcina unui copac ca să mănânce. Deodată, din adâncul pădurii ieşi, o arătare nemaivăzută, cu capul cât baniţa şi lat de-un cot. Lui Hacibei i se făcu negru înaintea ochilor de spaimă şi căzu la pământ fără simţire.

Căpcăunul nici nu-l luă în seamă. Se repezi la traista cu merinde şi începu să înfulece felii de orez prăjit, cărând-o în gâtlej cu pumnul.

Când Hacibei îşi veni în fire, căpcăunul se zvârcolea pe jos, gemând şi văicărindu-se cumplit. Se vede că din lăcomie şi din neobişnuinţă se înecase cu făina de orez!

Fără să mai piardă vreme, Hacibei scoase sabia şi-l străpunse.

Prinţul îl răsplăti cu dărnicie şi-l făcu îndată căpetenie peste întreaga oştire. De-atunci Hacibei nu mai avu nevoie să pună mâna pe sabie. De câte ori se ivea vreo primejdie, poruncea altora să se ducă. Şi toţi, cu mic cu mare, îi lăudau nemaipomenita vitejie şi iscusinţă.

Vă doresc fericire, vă doresc fericire!

Isprăvile lui Hikoici Cum i-a vândut Hikoici prinţului o umbrela vie

poveste japoneză

Trăia cândva un om tare hâtru şi bun de şotii, pe nume Hikoici.

O dată, Hikoici deschisese în oraşul Iashiro o prăvălie de umbrele. Sus, de tavanul prăvăliei, spânzurase

o umbrelă pestriță, cât toate zilele, și-i încredința pe toți că umbrela cu pricina e vie. Abia începe să picure, zicea el, că umbrela se deschide singură, iar după ce trece ploaia, se închide tot așa.

Cei care treceau pe lângă dugheana lui Hikoici ridicau ochii și se uitau la umbrela vie, șoptind între ei:

— într-adevăr, ciudat lucru! Ieri, abia se înnorase a ploaie, că umbrela s-a și deschis.

— Iar astăzi, fiindcă e timp frumos, s-a închis singură...

Azi așa, mâine așa, zvonul de spre umbrela vie a lui Hikoici ajunse până la urechile prințului. Grozav se minună înălțimea sa:

— O umbrelă vie? N-am mai auzit una ca asta! Și le porunci slujitorilor: Mergeți să vedeți dacă este într-adevăr așa.

Slugile se duseră la Iashiro și începură să întrebe, chipurile într-o doară, despre nemaiauzita umbrelă.

Toți orășenii spuneau același lucru:

— Păi da, Hikoici are o umbrelă vie. Mai vie nici că se poate. Singură se deschide, singură se închide. Doar am văzut cu ochii noștri.

Trimișii se înapoiară înștiințându-l pe prinț că n-a fost doar o pălăvrăgeală: lucrurile fiind clare prințul porunci unui slujitor:

— Du-te și cumpără umbrela vie. Vreau să intru în stăpânirea acestei minunății.

Slujitorul dădu fuga la dugheana lui Hikoici și-i spuse ce dorește prințul. Dar Hikoici nici gând să se învoiască:

— Umbrela aceasta e un talisman care se păstrează de multă vreme în familia mea, ca o comoară neprețuită. Au venit la mine sute de oameni rugându-mă să le-o vând, dar eu nici n-am vrut să aud. Nu pot să mă despart de ea.

Se vede că așa-s făcuți oamenii: cu cât dobândesc mai greu un lucru, cu atât râvnesc mai tare la el. Prințul trimise din nou slujitorul la Hikoici, rugându-l să hotărască el însuși un preț, oricât de mare, pentru umbrela vie.

Tocmai asta aștepta și Hikoici:

— Nu m-aș fi despărțit nici mort de asemenea comoară, fiindcă nu se mai află pe lume alta ca ea. însă dorința prințului e lege pentru mine. Luați-o, așadar!

Și hotărî un preț uriaș.

Slujitorul se întoarse mândru cu umbrela vrăjită. Toți cei de la castel, cu prințul în frunte, sporovăiau:

— Gândiți-vă: o umbrelă vie! Ghicește totdeauna schimbările vremii. O, de-ar veni ploaia mai repede!

în sfârșit, veni și ploaia mult așteptată. Ieșiră grabnic în curte să privească minunea.

Sfetnicii lui, oștenii, doamnele de la castel, cu toții erau dornici să vadă cum se va deschide umbrela singură. Căzuseră cei dintâi stropi, apoi începu să plouă tot mai tare, dar umbrela nici pomeneală să se deschidă. Prințul așteptă mult și bine, apoi fu cuprins de furie, începu să zbiere:

— Slujitori netrebnici și nerozi! Cum de v-ați lăsat păcăliți? Voi nu vedeți că asta nu o umbrelă vie?

înspăimântate, slugile se jurară că toți oamenii din oraș au văzut cu ochii lor umbrela vie a lui Hikoici. Da, neguțătorul avusese în prăvălia lui o umbrelă vie, întocmai ca aceasta. De unde să știe ei ce s-a întâmplat?

— Aduceți-l îndată pe Hikoici! porunci prințul.

în vremea aceasta, luând bănișorii înălțimii sale, Hikoici trăia în belșug și bucurie, chiar bătându- și joc de prostia prințului. Fiindcă istețul de Hikoici pusese totul la cale cu mută dibăcie: De cum vedea nori pe cer, se furișa la catul de deasupra și deschidea umbrela pe nesimțite, îndată ce se însenina, se strecura iarăși sus, închizând-o tot așa, pe nebăgat în seamă. Asta fusese toată minunea.

De cum îl văzu pe slujitorul prințului, înțelese că îl așteaptă judecata și pedeapsa aspră și porni spre castel fără teamă, încrezător în iscusința lui.

Zărindu-l, prințul izbucni mânios:

— Aha, iată-te, mincinosule! Ne-ai îmbrobodit pe toți cu umbrela ta vie... M-ai făcut să dau pe ea o mulțime de bani. înșelător nerușinat! Vezi bine că afară plouă cu găleata dar nici vorbă să se deschidă...

Hikoici se prefăcu îngândurat:

— Stau și mă minunez... Ce-o fi pățit oare umbrela? N-a mai făcut niciodată una ca asta. Și doar le-am spus slujitorilor să aibă grijă de ea, că e un vechi talisman, o comoară neprețuită. Ia arătați- mi-o!

Luă umbrela și începu să se uite la ea cu luare-aminte, din toate părțile. Deodată se porni să strige:

— O, ce nenorocire! O, ce cruzime! Umbrela a murit de foame! Ați lăsat-o nemâncată! Și era atât de voinică, atât de vioaie! Se vede că nimeni nu i-a dat măcar o îmbucătură: se știe că orice ființă vie

trebuie hrănită, nu v-aţi gândit la asta? Eu, un biet om sărac, tot îi dădeam în fiecare zi peştişori fripţi şi câte-o duşcă de vin. Dar aici, la castel, nimeni nu s-a îngrijit de ea. Vai, sărmana, ce chinuri trebuie să fi îndurat! Am pierdut un prieten vechi şi nepreţuit...

Şi Hikoici începu să plângă în hohote.

Cei de la castel nu mai ziseră nici pâs, se uitau unii la alţii în tăcere.

Cum a devenit Hikoici nevăzut

poveste japoneză

O dată Hikoici auzise că Tengu din pădure stăpâneşte două comori de preţ: o pălărie care ce te face nevăzut şi o pelerină care, de asemenea, te face nevăzut. Hotărî să pună mâna pe ele, Hikoici luă cu sine un ciur vechi şi se duse în munţi.

Tengu, care se cocoţase într-un brad înalt, îl văzu şi coborî pe pământ. Dar Hikoici se făcu că nici nu-l lua în seamă. Privea în depărtare prin sită şi striga:

— Ohoho! în satul de lângă castelul Maţuiama s-au aprins nişte case. Ohoho, cum se mai întinde pârjolul! Ia te uită ce mai pălălăi!

Tengu se apropie de el şi-l întrebă:

— Oare de pe muntele ăsta se poate vedea satul de la poalele castelului?

— Ba bine că nu! răspunse Hikoici Se vede ca-n palmă. Prin sita asta se poate zări orice tufiş, la mii de ri depărtare.

— Ei taci! spuse Tengu, mirat. Atunci hai să facem schimb. Tu îmi dai mie sita fermecată, iar eu îţi dau pălăria şi pelerina care te fac nevăzut.

Hikoici păru că se codeşte mai întâi, dar în cele din urmă se învoi. îşi puse pălăria şi pelerina care făceau nevăzut pe oricine şi deodată pieri din vedere. Iar Tengu începu să se uite prin sită în depărtare. O sucea, o învârtea în fel şi chip, se holba, clipea din ochi, dar degeaba!

Nu numai în depărtare, dar nici măcar la doi paşi nu zărea nimic. Sărmanul Tengu înţelese că a fost tras pe sfoară, dar era prea târziu.

Cum să-l mai prindă pe înşelător după ce s-a făcut nevăzut?

Hikoici coborî de pe munte şi se duse în satul vecin, la bazar. Acolo se înghesuia o mulţime de lume. Hikoici îl apucă de nas pe un flăcău. Acesta începu să ţipe:

— Hei, cine mă trage de nas?

Atunci, Hikoici îl apucă de nas pe vecinul lui.

Flăcăii se luară la ceartă. Răcneau unul la altul, gata să se încaiere. Hikoici se strecură mai departe prin mulţime, ciupindu-l de nas ba pe unul ba pe altul. în curând toţi oamenii din bazar se luară la ceartă şi se încinse o păruială în lege. Năstruşnicul Hikoici se tăvălea de râs:

— Hehehe, ce mai priveliţte! Grozavă şotie am făcut!

Râse până nu mai putu, apoi intră într-un birt. Alese o bucată bună de peşte şi o înfulecă, stropind-o cu vin din belşug, fără să plătească nimic, apoi se întoarse acasă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic şi ascunse pălăria şi mantaua în horn.

Ca un făcut, nevasta tocmai atunci se apucă să deretice prin casă. începu să măture funinginea din horn şi găsi acolo o pelerină veche, de pai, şi o pălărie prăpădită, de papură. Fără să stea pe gânduri le bagă în vatră şi le arse.

Când se uită Hikoici în horn, ia pălăria şi pelerina de unde nu-s! „Se vede treaba că neroada de nevastă-mea le-a pus pe foc" îşi zise şi dete fuga să adune cenuşa din vatră. Se unse Hikoici din cap până-n picioare cu cenuşa aceea şi deveni iarăşi nevăzut. Se duse la birt, înşfacă un clondir mare cu vin şi începu să bea din el. Vinul îi spălă cenuşa de pe buze şi deodată ieşi la iveală o gură căscată. Cei din birt se speriară:

— Păzea, un vârcolac! Ia uitaţi-vă, numai gura i se vede! Prindeţi-l, puneţi mâna pe el!

Şi se aruncară cu toţii asupra lui Hikoici. Acesta dădu bir cu fugiţii luând-o la goană cât îl ţineau picioarele. Tot fugind aşa, începu să asude şi buricul îi ieşi la iveală. Oamenii săriră:

— Acuma i se vede buricul! Puneţi mâna pe vârcolac! Nu-l lăsaţi să scape! Snopiţi-l!

Văzând mulţimea aceea întărâtată, Hikoici fugea tot mai repede, şi trupul i se acoperea sudoare, întâi i se arătară mâinile, picioarele, apoi spatele... în clipa aceea ajunse la râu şi se cufundă în apă cu capul în jos.

Când ieşi din apă, oamenii rămaseră cu gura căscată:

— Păi ăsta-i Hikoici al nostru! A fost încă o ispravă de-a lui...

Cum a prins Hikoici cu undița un kappa

poveste japoneză

Odată, Hikoici ședea cu undița în mână, pe malul râului Taneama. Tocmai atunci se nimeri să treacă pe-acolo prințul, care-i strigă de departe:

— Hei, pescarule, ce prinzi acolo?

Hikoici întoarse capul:

— Ia te uită! Mă tot miram cine mă strigă și, când colo, chiar luminăția voastră!

— Ei, da, chiar eu sunt. Ce zici că pescuiești acolo?

Hikoici voi mai întâi să răspundă cinstit, că încearcă să prindă un pește, dar se răzgândi și spuse:

— Mă străduiesc să prind un kappa. Stau de azi-dimineață cu undița în mână, dar nu vrea și pace...

— Ce vorbești? Un kappa?! ia dă-mi mie undița, se înfierbântă prințul.

Năzdrăvanul de Hikoici voise doar să glumească, dar iată că înălțimea sa luase treaba în serios. Nimeni, niciodată nu izbutise să prindă vreun kappa în cârlig, dar cum să-i spui prințului una ca asta?

Hikoici se scarpină în cap:

— Degeaba, că tot nu mușcă. N-am la mine momeală bună. Kappa se prinde numai cu came de balenă, spuse, încercând să iasă basma curată.

Iar în sine gândea: „Carne de balenă nu se găsește atât de ușor. înălțimea sa se va lăsa." Iar prințul spuse liniștit:

— Păi asta nu-i nicio greutate. La mine la castel am carne de balenă câtă vrei. Tu spune numai câtă îți trebuie.

— Vreo două kamme[160], răspunse la întâmplare Hikoici, buimac și deznădăjduit. Adu-mi diseară două kamme de came de balenă. Pe întuneric kappa trage mai bine la nadă.

— Bine, o să-ți aduc.

Și cu asta se despărțiră.

Seara, prințul aduse ciozvârta făgăduită. Lui Hikoici îi trecuse teama. Se așezară împreună mal. în jur era întuneric beznă. Hikoici se prefăcu că vrea să pună momeală în cârlig și-i zise:

— Taie o bucățică de carne, așa cam de vreo 50 de momme[161].

Luă bucățica de came de la prinț, o vârî pe furiș în țeava găurită a bambusului și aruncă cârligul gol, în apă. Stăteau așa, alături, fără să scoată o vorbă. Vremea trecea, dar pluta undiței nu dădea semn să tremure. Pierzându-și răbdarea, prințul bombăni:

—Nu vrea să muște, afurisitul!

Hikoici se prefăcu supărat:

— înălțimea ta, nu trebuia să vorbești așa de tare. Kappa tocmai mușcase și mă pregăteam cu undița, dar l-ai speriat. Ia uite, a fugit cu momeala...

Și-i arătă prințului cârligul gol. Prințul îi dădu altă bucată de carne pentru nadă. Hiko ascunse și pe-aceasta în țeava bambusului și aruncă din nou undița. Stătură ei ce statură, dar prințul începu iar să se plictisească:

— Ei, mușcă sau nu mușcă?

— Na, că iar l-ai speriat! Se poate să vorbești atât de tare? îl certă Hikoici pe prinț. Așa nu-l mai prindem niciodată!

Rușinat, prințul îi dădu altă bucățică de carne și Hikoici aruncă din nou undița goală în apă. Deodată, prințul nu se mai putu stăpâni:

— Ce naiba nu mai mușcă o dată?!

---

160 măsură veche de greutate, egală eu 3,75 kg

42 3 măsură veche de greutate de circa 4 grame

— Ptiu, iar l-ai alungat! se vaită Hikoici.

Şi tot aşa, până când, bucată cu bucată, isprăviră toată carnea. Hikoici spuse, necăjit:

— Dacă înălţimea ta vorbeşti întruna, nu vom putea prinde niciun fel de kappa. Asta-i o treabă care se face în tăcere.

Prinţul oftă:

— Se vede că am mâncărici pe limbă. Nu-i nimica; mâine vei veni singur să-l prinzi pe kappa.

Hikoici era încântat că prinţul îi va aduce altă halcă de carne, dar se prefăcu mâhnit:

— Da, se pare că va trebui să pescuiesc singur. Păcat!

în seara următoare, luna plină strălucea pe cer. Hikoici veni în acelaşi loc, pe malul râului. Voia să prindă un peşte, nici nu-i păsa de kappa. Deodată, undiţa parcă-i fu smulsă din mână şi deasupra apei se arătă un kappa care-i grăi astfel:

— Hikoici, hai să ne luptăm! Să vedem care-i mai tare!

Hikoici amuţise de mirare, dar se învoi fără să mai stea pe gânduri. Se luară la trântă. Vicleanul de Hikoici îl lovi pe kappa peste urechi. După cum se ştie, aceste, făpturi au chiar în creştet o gaură plină cu apă, iar în apa aceea stă toată puterea lor. De pe urma loviturii apa ţâşni afară şi kappa îşi pierdu vlaga pe dată.

Hikoici îl legă zdravăn cu o funie, dar când colo, ce să vadă? Un alt kappa tocmai ieşea din râu. Şi cu acesta se întâmplă la fel. Până dimineaţa, Hikoici prinse vreo cinci şi-i duse castel.

— Iertare, înălţimea ta, îi spuse el prinţului, dar n-am prins decât plevuşcă asta. N-a prea mers pescuitul. Ehei, dacă n-ai fi strigat atunci „De ce nu mai muşcă o dată?", prada ar fi fost mult mai mare.

Plin de uimire, prinţul îl lăudă:

— Pe tine, Hikoici, nu te întrece nimeni în lume. Eşti un mare meşter într-ale pescuitului.

Şi într-adevăr, Hikoici pescui de la prinţ o mulţime de galbeni.

Cum s-a întrecut Hikoici cu vulpea

poveste japoneză

Lângă oraşul Iashiro se află muntele Dragonului. Pe muntele acesta trăia odinioară vulpea O- San[162], vestită pretutindeni pentru meşteşugul ei de a lua orice înfăţişare.

O dată, Hikoici se întâlni cu vulpea la o răspântie. Cum se cunoşteau de multă vreme, începură să strige:

— Ia te uită, cumătră vulpe!

— Ia te uită, Hikoici! Ce întâmplare!

Şi din vorbă-n vorbă, Hikoici îi spuse vulpii:

—Ştii ce? Hai să ne întrecem, să vedem care din noi doi e mai iscusit. Te lauzi că poţi lua orice înfăţişare doreşti dar să ştii că nici eu mă las mai prejos la treaba asta.

— Ce vorbeşti? N-am ştiut că şi tu ai asemenea haruri, se miră O-San. Dacă-i aşa, arată ce poţi.

— Fie, voi începe eu, se învoi Hikoici. Du-te mâine în Poiana Sălciilor, caţără-te într-un copac înalt şi priveşte cu luare-aminte. Vei vedea un alai princiar. Alaiul acela voi fi eu însumi. Eu voi fi şi prinţul şi suita lui...

Zicând acestea, Hikoici îşi luă rămas bun şi plecă în drumul lui.

A doua zi, vulpea se cocoţă în pin. Se uita în depărtare, cu gâtul întins, zicându-şi în gând: „Hikoici ăsta e un lăudăros. Eu în locul lui nu m-aş fi apucat de ceva cu neputinţă de înfăptuit, a-ha, ce-o să mai râd de el!"

Deodată, în zare luciră nişte suliţi. Pe drum se arătară mai întâi vestitorii alaiului. Trecură apoi, într-o tăcere solemnă, oştenii de rând, în sandalele lor de paie. în sfârşit, se ivi patul palanchin al prinţului. înaintea şi în urma palanchinului păşeau samuraii în haine scumpe, cu câte două săbii la brâu, una mare şi alta mică.

Vulpii nu-i venea să-şi creadă ochilor. Cuprinsă de admiraţie, începu deodată să strige:

— Bravo, Hikoici. Bravo! Eşti un meşter neîntrecut! O, ce frumos, ce minunat!

---

162 după numele propriu, înseamnă domn, doamnă, domnişoară

Alaiul se opri. Curtenii ridicară privirea uimiți, și ce să vadă! Sus, în vârful pinului, stătea o vulpe cu labele ridicate și scotea strigăte de bucurie.

— Făptură obraznică, ce te-a apucat? răcniră samuraii furioși, și înconjurară-pe dată copacul.

Vulpea amuțise de spaimă, lipindu-se de trunchiul pinului. Oștenii de jos o amenințau plini de mânie:

— Jivină ticăloasă! Vulpe nerușinată! Ai oprit în loc alaiul prințului. Stai că te învățăm minte!

Samuraii dădură vulpea jos din copac cu vârful suliților și începură s-o ciomăgească. Ei vezi bine, erau samurai adevărați! Șiretul de Hikoici, care știuse dinainte când va trece pe-acolo alaiul prințului, își bătuse joc de sărmana vulpe...

Vulpea fugi acasă bătută măr. Hikoici, ascuns pe-aproape, văzuse totul, îi venea să râdă dar îi era și milă de biata O-San. Nu-și închipuise c-o s-o pățească atât de rău. Se hotărî și se duse la vizuina ei cu o plăcintă dulce, întrebând de-afară:

— Hei, aicea stă vulpea O-San?

Un pui de vulpe ieși din bârlog:

— Mama zace bolnavă.

— Și cum se mai simte?

— Rău de tot, geme întruna. Se vede că au vătămat-o cum nu se mai poate, răspunse îndurerat puiul de vulpe.

— Așa, vasăzică... Mare păcat! Uite, du-i plăcinta asta!

Puiul luă bucuros plăcinta și i-o duse mamei sale:

— Hikoici-san a venit la tine să te întrebe de sănătate și ți-a adus plăcinta asta.

Văzând plăcinta, vulpea începu să tremure din tot corpul:

— Aruncă repede spurcăciunea aia! Hikoici e cel mai mare meșter în păcăleli. Cine știe dacă n-o fi pus înăuntru vreun ghemotoc de bălegar!

Și nu voi să-l creadă în ruptul capului.

Buda de lemn și Buda de aur

poveste japoneză

Trăia odată un om sărac, slugă la un bogătaș. Bogătașul avea un Buda frumos, de aur curat.

Mereu se gândea sărmanul slujitor: „Ehei, dacă aș avea eu un asemenea Buda! Poate că el mi-ar hărăzi o soartă mai bună. Doar stăpânul spune totdeauna că nimic nu e mai puternic în lume decât aurul.”

Dar cum era sărac lipit pământului, nădejdile lui rămâneau deșarte.

Odată, slujitorul se duse în pădure să taie lemne pentru stăpân. Acolo văzu o buturugă ca semăna aidoma cu statuia unui Buda. O luă bucuros și o duse în odăița lui. De trei ori pe zi îi punea dinainte măsuța cu mâncare:

— Mănâncă, buturugă mică, mănâncă, zeușorule, iar eu o să-ți povestesc ce viață amară duc.

Așa făcu slujitorul ani în șir. Toți cei din casă râdeau de el, iar stăpânul mai tare decât ei.

Slujitorul era harnic și cinstit. Bogătașul își frământa mintea cum să-l silească să-i lucreze toată viața pe degeaba. Până la urmă născoci el ceva. II chemă la sine pe slujitor și-i spuse:

— Hai să punem la cale un sumo între zeulețul tău și Buda al meu cel de aur. Dacă buturuga ta va fi învinsă, îmi vei sluji toată viața tară nicio plată. Dacă însă Buda al meu se va lăsa biruit, o să-ți dau toată averea mea.

Bogătașul adună toți slujitorii și toate slujitoarele, jurându-se solemn în fața lor că-și ține fagăduiala.

Bietul slujitor se întoarse tare abătut în coliba lui și îi spuse buturugii:

— Vai, zeușorule, ce năpastă a căzut pe noi! Auzi ce i-a trecut prin cap stăpânului... îți poruncește să-l învingi în luptă pe Buda al lui cel de aur, iar dacă nu, va trebui să-l slujesc pe degeaba toată viața. Mai bine te iau în spate și fug de-aici.

Dar zeușorul de lemn îi răspunse:

— Nu te pierde cu firea. Fii liniștit, că vom ieși noi la liman. Du-mă tară teamă înaintea stăpânului. Voi încerca să-l învinq pe Buda de aur.

Stăpânul îl zorea pe slujitor să înceapă mai repede sumo. Nemaiavând ce face, slujitorul îl cară pe Buda de lemn în încăperea hotărâtă pentru luptă. Stăpânul îl aduse și el pe Buda de aur.

Se adunaseră o mulțime de slugi. Stăpânul le grăi astfel micilor zeități:

— M-am jurat că dacă tu, Buda al meu de aur, vei ieși biruitor, acest slujitor îmi va munci fără

plată întreaga viaţă. Iar dacă vei învinge tu, zeuleţule de lemn, stăpânul tău va avea toată averea mea. Ţineţi minte amândoi!

Şi zicând acestea, făcu semn cu evantaiul că lupta poate să înceapă.

Şi, minune! Amândoi Buda se ridicară în picioare, se depărtară unul de altul, apoi încet, legănându-se, începură. Se socoteşte învingător cel ce-şi doboară adversarul la pământ sau îl împinge de pe saltea din interiorul unui cerc. Toţi luptătorii sumo sunt de categorie grea şi foarte solizi.

Intrară în luptă. Se încleştară puternic, căutând să se doboare. Ba unul îşi dovedea tăria împotrivă, ba celălalt. Lupta ţinea de două ceasuri încheiate. Privitorii strigau care mai de care:

— Ara! Ara![163] Ia priviţi cum mai luptă! Cine oare va învinge?

Slugile începură să-l încurajeze pe Buda cel de lemn:

— Ţin-te bine, buturugă! Nu te da bătut! Nu-l lăsa pe zeul stăpânului să te doboare!

Ochii stăpânului erau holbaţi şi însângeraţi, iar glasul îi răguşise de atâta strigăt:

— Nu te lăsa, Buda de aur! Buda de aur, pune-l jos!

Buda de aur era lac de sudoare, începu să se mişte tot mai greoi, iar în cele din urmă se clătină sleit de puteri. Stăpânul, de asemenea asuda din belşug. Se făcuse roşu la faţă, striga tot mai întărâtat:

— Buda de aur, nu te da bătut! încordează-ţi puterile! Oare nu ţi s-a adus destulă cinstire în casa mea? Nu ne-am închinat cu toţii la tine? E cu putinţă să te laşi biruit de-o biată buturugă, de-un ciot prăpădit? Fricosule! Slăbănogule! Amărâtule!

înfuriat, Stăpânul începu să-l batjocorească pe Buda cel de aur, aruncându-i tot felul de vorbe de ocară. Dar cu cât îl certa mai rău, cu atât îşi pierdea puterile zeul de aur. Până la urmă izbucni în plâns şi căzu cu zgomot la podea.

Slugile nu mai puteau de bucurie, luându-l în râs pe zeuleţul de aur. îi cerură stăpânului să-şi ţină fagăduiala. Nemaiavând încotro, bogătaşul trebui să plece din casă, luându-l cu sine şi pe Buda al lui de aur. Toată averea rămase slujitorului. Acesta le răsplăti cu mărinimie pe celelalte slugi şi în casa aceea unde înainte curgeau numai lacrimi, domni de atunci voioşia.

Bogătaşul începu să pribegească prin lume. în curând nu-i mai rămase în pungă nici măcar o monedă de aramă. Odată, pe când înnoptase în câmp, flămând şi trudit, începu să-l dojenească amar pe Buda de aur:

— O, zeuleţule de aur. Cum de te-ai lăsat înfrânt de o simplă buturugă? Din pricina slăbiciunii tale am fost alungat în chip ruşinos din gospodăria mea, unde stăpâneşte acum un slugoi păcătos. Degeaba mi-am pus eu nădejdea în tine, degeaba te-am turnat din aurul cel mai curat...

Dar Buda de aur răspunse:

— Pe nedrept mă învinuieşti. Asupra ta însuţi ar trebui să îndreptţi ocara. Adu-ţi aminte mă hrăneai... numai de două ori pe an, la praznicele cele mari. Pe când slujitorul împărţea zilnic, tot ce avea, cu buturuga lui. Astfel lemnul a devenit mai puternic decât aurul. O singură mângâiere mi-a rămas: să te pot izbi strașnic în spate, la fiecare pas. în felul ăsta afli şi tu cât de greu e aurul.

Şi bogătaşul fu nevoit să facă pe cerşetorul până la sfârşitul zilelor, rătăcind pe drumul lui cu Buda de aur în spate.

Preotul şi învăţăcelul (I)

poveste japoneză

Odată, preotul unui mic templu dintr-un sat de munte plecă după treburi, lăsând templul în grija tânărului său învăţăcel. Nu după multă vreme începu să plouă cu găleata. Un enoriaş veni în fugă, rugându-l pe învăţăcel:

— Dacă nu vă e cu supărare, împrumutaţi-mi umbrela voastră. M-a apucat ploaia pe drum.

Fără multă vorbă, învăţăcelul îi dădu omului bunătatea de umbrelă, pe care preotul n-o folosise niciodată.

---

42 5 exclamaţie care exprimă mirarea

A doua zi, preotul fu chemat să citească o rugăciune la căpătâiul unui răposat. Ca un făcut, cerul se întunecase iarăşi şi ploaia stătea gata să înceapă. Preotul se uită la cer şi zise:

— Băiete, dă-mi umbrela mea cea nouă.

învăţăcelul mărturisi că a împrumutat-o unui enoriaş.

— Mare prostie ai făcut! îl certă preotul. Altă dată născoceşte şi tu ceva; de pildă, să spui că ai pus-o la soare să se usuce, că a venit un vârtej care i-a rupt tijele făcând-o ferfeniţă, iar acum nu mai e bună de nimic şi zace într-un ungher prăfuit al podului.

Zicând acestea, preotul îşi puse deasupra glugii o pălărie mare, împletită, îşi luă pe umăr mantaua veche şi porni la drum bombănind supărat.

După câteva zile, învăţăcelul rămase iarăşi singur, să păzească templul. Şi iată că veni un om care-i spuse:

— Ce zi însorită e azi! Am plecat să-i fac o vizită fiicei mele, pe care n-am mai văzut-o demult. Dar din păcate locuieşte tare departe şi am de bătut cale lungă. Milostiveşte-te şi împrumută-mi calul vostru.

învăţăcelul îşi aduse aminte de povaţa preotului şi îi răspunse:

— Nu te supăra, prietene, însă deunăzi am lăsat căluţul nostru să pască la soare şi deodată s-a stârnit un vârtej care i-a rupt coastele şi i-a făcut pielea ferfeniţă. Acum nu mai e bun de nimic şi zace într-un ungher uitat al podului.

Săteanul făcu ochii mari:

— Ia te uită ce întâmplare ciudată! îngână el şi plecă dând din cap buimăcit.

Aflând întâmplarea, preotul îl certă pe învăţăcel cu şi mai mare asprime:

— Ce ţi-a venit să îndrugi asemenea prostii? Cum se poate asemui calul cu umbrela? Trebuia să spui că acum câteva zile căluţul nostru a mâncat mătrăgună şi a turbat. Azvârle rău din picioare, încât şi le-a rupt, ba încă şi-a frânt şi şira spinării, iar acum zace în grajd şi nu se mai poate ridica.

Mai trecură trei zile. Preotul tocmai stătea în pat şi se odihnea, când veni sluga unui bogătaş, care-i spuse învăţăcelului:

— Stăpânul meu îl roagă pe preot să poftească până la noi acasă, spre a sluji la un praznic.

învăţăcelul răspunse:

— Acum câteva zile preotul a mâncat mătrăgună şi a turbat de tot. Atâta s-a zbătut şi a dat din picioare, până şi le-a rupt, ba încă şi-a fărâmat şi şira spinării. Acum zace în grajd şi nu se poate ridica.

Preotul auzi şi rămase mut de uimire. Sări din pat ca ars şi începu să-l plesnească pe învăţăcel peste cap:

— Altădată să nu mai asemui un preot cu o mârţoagă, făcându-l de râs înaintea enoriaşilor.

Preotul şi învățăcelul (II)

Odată, preotul unui templu plecă să slujească la un parastas, lăsând sfântul lăcaş în seama învăţăcelului. Rămas singur, acesta mormăi o rugăciune, două, până când îl cuprinse toropeala. Deodată auzi ca prin vis glasul cuiva la uşa templului: „Se poate intra?" învăţăcelul ieşi afară frecându-se la ochi, şi văzu o bătrână care adusese o legătură cu de-ale gurii.

— Dă-i, te rog, preotului pomana asta, spuse bătrânica.

învăţăcelul luă legătura din care ridicau aburi calzi şi îmbietori. Mirosea atât de plăcut, încât îşi zise:

— Pesemne că baba a adus niscai dango[426] proaspete. Dacă i le păstrez preotului, acesta, lacom cum e, le va înfuleca pe toate, fără să-mi dea măcar o bucăţică să gust. Ia să văd ce-i de făcut...

Dezlegă bocceaua în care găsi un coşuleţ plin cu dango abia scoase din cuptor, învăţăcelul începu să mănânce atât de zorit că-i trosneau fălcile şi nici nu băgă de seamă când sfârşi toate plăcintele. Abia atunci se înspăimântă: „S-a zis cu mine! Ce-o să-i spun preotului?"

Căzu pe gânduri, cugetând cum să scape de belea. în cele din urmă, iată ce-i trecu prin cap: luă coşuleţul în care fuseseră dango şi-l aşeză în faţa altarului zeului Amida, iar firimiturile de la dango le duse la buzele zeului. Apoi se întoarse acasă, se aşeză la locul lui, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. îl aşteptă pe predicator. întorcându-se, predicatorul îşi întrebă sluga:

— A venit cineva aici în lipsa mea?

— Da. A trecut vecina. Fiind sărbătoare, ţi-a adus cevaîntr-o legăturică.

— Unde este legăturica?

— Am dus-o în templu şi am pus-o la picioarele lui Amida.

— Ai procedat foarte bine!

poveste japoneză

Predicatorul s-a îndreptat spre templu şi, într-adevăr, la picioarele lui Amida a găsit legăturica. Gândindu-se puţin, desfăcu legăturica şi văzu că era goală, iar pe fundul ei mai erau nişte firimituri.

— Tu ai mâncat totul, strigă supărat predicatorul.

Sluga veni în fugă, privi coşul gol şi se prefăcu tare mirat.

— Ei, drăcie, n-aş fi crezut niciodată! spuse el şi arătă spre statuia zeului. Priviţi, părinte, Amida a crezut că această legăturică i-a fost adusă lui şi a mâncat-o! Vedeţi, i-au rămas firimiturile pe buze!

— Drac împieliţat, tu mi-ai mâncat lipiile!

Predicatorul, înfuriat la culme, lovi statuia cu toiagul în cap. Statuia începu să sune: „E-el, e-e- el!" Predicatorului i se păru că statuia spune: „El", „el". Furios, se răsti din nou către slugă:

— Auzi, Amida spune „el", „el". înseamnă că tu ai mâncat dango. Ce ai de spus?

Sluga dădu din umeri:

— Amida va recunoaşte. Trebuie să-l speriaţi. Permiteţi-mi să-l fac să vorbească.

Sluga alergă şi luă ceainicul cu apă fiartă, începu să toarne apa pe capul zeului şi începu să-l certe:

— Am spus adevărul? Dango au fost aici sau n-au fost?

De aproape se auzi apa gâlgâind: „Ost, ost, ost" – căci ea se scurgea tocmai de pe capul statuii pe duşumea.

— Ei, v-aţi convins? întrebă sluga. Iată-l, a recunoscut: „A fost, a fost, a fost!"

Predicatorul dădu din cap, oftând, şi se duse la culcare flămând.

Capul de schimb

poveste japoneză

Odată, în vechime, un prinţ bogat plecase la vânătoare cu şoimi. Slugile îl purtau în palanchin pe potecile dealurilor, iar în urmă venea un alai măreţ. Deodată, un erete care zbura pe deasupra se găinăţă tară ruşine pe acoperişul palanchinului.

— înlocuiţi palanchinul prinţului! tună poruncitor căpetenia kerailor.

— înlocuiţi palanchinul prinţului! Aduceţi un palanchin de schimb! strigară ceilalţi slujitori, din om în om.

îl mutară pe prinţ în palanchinul cel nou şi porniră mai departe.

Numai că iarăşi se ivi în văzduh un erete. Prinţul tocmai scosese mâna afară din palanchin şi găinaţul căzu de astă dată pe mâneca aurită a hainei.

— Schimbaţi numaidecât haina prinţului! porunci mai-marele kerailor.

— Schimbaţi haina înălţimii sale! Aduceţi altă haină! îşi strigară slugile una alteia de grabă.

îl îmbrăcară pe prinţ cu o haină nouă şi porniră mai departe.

După un timp, prinţul scoase din întâmplare piciorul afară din palanchin. Şi ca un făcut, alt erete care zbura pe-acolo îşi scăpă găinaţul chiar pe sandaua prinţului.

— Schimbaţi îndată sandalele măriei sale! răcni conducătorul alaiului.

— ... Sandale de schimb! Aduceţi sandale de schimb! lărmui ceata slujitorilor.

îi schimbară prinţului încălţămintea şi porniră iarăşi la drum.

Tot mergând aşa, prinţului i se năzări să vadă cum e vremea. Scoase capul afară din palanchin şi întoarsei ochii spre cer.

în clipa aceea, afurisitul de erete se găinăţă chiar pe fruntea slăvitului dregător.

— Schimbaţi-i capul înălţimii sale! Aduceţi un cap de schimb! strigară slujitorii care mai de care.

Aduseră capul de schimb al prinţului, aşezat cu grijă într-un coş, şi-l înlocuiră la repezeală pe cel mânjit de găinaţ.

Iar alaiul porni din nou la drum, tacticos şi solemn.

poveste japoneză

Samuraiul cel mândru

poveste japoneză

S-a întâmplat odată ca un samurai pornit la drum lung să poposească peste noapte în bordeiul unui ţăran. Ţăranul i-a pregătit aşternutul şi l-a întrebat:

— Doreşte înălţimea voastră să se învelească astă-seară cu ceva mai călduros?

Samuraiul îl privi mândru şi dispreţuitor:

— Pesemne că voi, ţăranii, v-aţi deprins să vă răsfăţaţi la căldură, ca nişte nevolnici. Vechi ostaş, mi s-a întâmplat adesea să dorm sub cerul liber, pe orice vreme. Tocmai eu să mă tem de răcoarea nopţii?

Spre dimineaţă dădu bruma şi se lăsă un frig straşnic. Samuraiul se trezi dârdâind şi clănţănind din dinţi. Rabdă el cât rabdă, se zgribuli, se încovrigă, dar până la urmă îl deşteptă pe gospodar.

— Ascultă, omule, nu cumva ai şoareci în casă?

— Ba am, înălţimea voastră, am destui.

— Dar spune-mi, voi, ţăranii, aveţi grijă să spălaţi lăbuţele şoarecilor, seara, înainte de culcare?

Omul se scarpină în cap, uluit:

— Nici pomeneală, înălţimea voastră. Drept să spun, n-am auzit în viaţa mea despre un asemenea obicei.

— Aşa, care va să zică. Atunci fă bine şi acopere-mă mai repede cu ce ai la îndemână, ca să numi murdărească şoarecii veşmintele de mătase.

Cel mai mare mincinos

Trăiau odinioară, în oraşele Edo, Osaka şi Kyoto, trei mincinoşi vestiţi. De cum se adunau tustrei, se şi apucau să mintă, care mai de care. Unul spunea:

— Nu demult, am rupt cerul de pământ, apoi mi-am astupat o nară cu cerul şi cealaltă cu pământul. Dar degeaba, că nările tot goale mi-au rămas. Auziţi-le numai cum şuieră...

— Asta nu-i nimic, spunea al doilea. Deunăzi mă jucam, săltând cerul şi pământul cu bobârnace. Deodată am strănutat din răsputeri şi gata, au pierit tară urmă, şi cerul, şi pământul.

Al treilea nu se lăsă mai prejos:

— Odată soarele pârjolea tară milă. Tot gândindu-mă ce e de făcut, mi-am pus pe cap întreaga lume, ca pe-o pălărie. Şi cu toate că umbra nu era prea mare, de bine, de rău, am răbdat iarşi.

Născoceau vrute şi nevrute. Dar cu toate că se certau ades, încă nu hotărâseră care dintre ei e cel mai mare mincinos.

într-o zi, mincinosul din Kyoto, împreună cu cel din Edo, se duseră în ospeţie la mincinosul din Osaka. Feciorul cel mic al gazdei le ieşi în întâmpinare:

— Tata nu-i acasă.

— Dar unde s-a dus?

— Păi zicea că uraganul a povârnit atât de rău muntele Fugi, că abia semaiţine, gata-gata să cadă. S-a dus să-l sprijine cu două beţişoare de chibrit.

— Dar maică-ta unde e?

— Mama spune că întreg pământul Indiei s-a rupt în bucăţi. A luat cu ea trei ace de cusut şi s-a dus să-l cârpească.

Amândoi mincinoşii amuţiră. Voiră mai întâi să dea bir cu fugiţii, fără să se mai uite în urmă. După câţiva paşi se întoarseră plini de ciudă:

— Ia ascultă, măi băiete! Zilele trecute vijelia a luat de la noi o piuă marede piatră. Nu cumva a adus-o până la casa voastră?

poveste japoneză

— S-ar putea, răspunse copilul. Ia uitaţi-vă, nu cumva piua voastră s-a încurcat în pânza aia de păianjen de sub fereastră?

Mușcându-şi buzele, amândoi mincinoşii făcură calea-ntoarsă.

între timp, tatăl se înapoie acasă.

— Au fost pe la noi unchiul din Edo şi cel din Kyoto, îi spuse băiatul.

— Ce vorbeşti? Şi?

— M-au întrebat: „Unde e tatăl tău?" Iar eu le-am spus că muntele Fugi abia se mai ţine, fiindcă l-a clătinat uraganul din temelie şi tu te-ai dus să-l sprijini cu două beţişoare de chibrit. Apoi m-au întrebat: „Dar maică-ta unde e?" Iar eu le-am spus că pământul Indiei s-a rupt în bucăţi şi mama s-a dus cu trei ace să-l cârpească. Au dat să plece, dar s-au întors şi m-au întrebat dacă nu cumva furtuna a adus la noi piua lor de piatră. Iar eu le-am spus: „Uitaţi-vă, poate că piua voastră s-a prins în pânza de păianjen de colo". După asta au plecat cu coada între picioare.

Auzind acestea, tatăl se simţi cuprins de spaimă:

— Eşti abia un copil şi minţi cu atâta neruşinare! N-am nevoie de un asemenea fiu în casa mea. Te voi duce undeva, departe.

Puse băiatul într-un sac gol de cărbuni, îl legă bine la gură, îl luă în spinare şi plecă.

Merse el ce merse, până dădu în cale de-o crâşmă. Cum îi cam plăcea să bea, atârnă sacul de creanga unui copac şi intră să tragă o duşcă.

Micul mincinos găsise o gaură în sac şi se tot uita prin ea. Uitându-se el aşa, văzu un moşneag gârbovit, care abia se târa pe drum. Niciuna, nici două, începu să bolborosească un fel de descântec:

— Moşule, fa-te tânăr! Moşule, fă-te tânăr!

Unchiaşul se apropie şi întrebă:

— Hei, care eşti şi ce faci acolo, în sac?

— Păi ăsta-i un sac fermecat. E de-ajuns să intri în el şi să rosteşti descântecul: „Moşule fă-te tânăr, moşule, fă-te tânăr!" că te şi pomeneşti întinerit. Uite, azi-dimineaţă nu eram decât un prăpădit, dar am stat câtva timp în sac şi am întinerit. Mi-e teamă însă că am spus de prea multe ori descântecul, fiindcă am ajuns aproape un copilandru.

De mirare, moşul făcu ochii mari:

— Ia te uită ce sac năzdrăvan! Păi vreau şi eu să întineresc. Lasă-mă şi pe mine să intru!

— Te las, fireşte că te las, însă nu pe degeaba.

— Uite, îţi dau aceste plăcintuţe mangiu[164]. Sunt tare bune.

Băiatul luă plăcinţelele, îl băgă pe moşneag în locul lui, în sac, şi o tuli spre casă.

După o vreme, tatăl ieşi din cârciumă vesel nevoie-mare. Dezlegă sacul, se uită în el şi rămase împietrit: înăuntru, în locul băiatului, era un moş necunoscut, care striga cât putea:

— Moşule, fa-te tânăr! Moşule, fă-te tânăr!

îl luă la zor pe unchiaş, dar aflând despre ce e vorba, mai să-şi piardă minţile de supărare:

— Auzi, nemernicul! Păi ăsta-i fiul meu cel mic, un mincinos cum nu s-a mai pomenit. V-a minţit fără ruşine. Iertaţi-l, rogu-vă, fiţi mărinimos!

Tatăl se întoarse acasă plin de furie. Fecioru-său ajunse cu mult înainte, şedea şi înfuleca la mangiu. Bătrânul mincinos îl înşfacă pe mincinosul cel mic de guler şi-l vârî din nou în sacul de cărbuni:

— Las' că de data asta nu-mi mai scapi tu...

Porni cu el pe alt drum. Dar vezi că şi pe-acolo se aflau crâşme destule. Se stăpâni el cât se stăpâni, dar năravul fu mai tare. Agăţă sacul de-o creangă şi intră să bea.

Băiatul se uită prin găurică şi văzu venind pe drum o băbuţă cam chioară, care-şi pipăia toiagul. O lăsă să se apropie, apoi începu să îndruge alt descântec:

— Ochilor, recăpătaţi-vă vederea! Ochilor, luminaţi-vă!

Mirându-se grozav, bătrâna întrebă:

— Ce faci acolo, fiule?

— Cum ce fac? Stau în sacul vrăjit şi spun descântecul: „Ochilor, luminaţi-vă! Ochilor, luminaţi- vă!" De azi-dimineaţă rostesc descântecul şi iată, vederea mi s-a limpezit. Şi când te gândeşti că eram orb de-a binelea, nu zăream nimic...

— O, ce sac minunat! Eu, băiete, nu văd aproape deloc. Nu s-ar putea să mă laşi şi pe mine înăuntru, măcar o clipă?

— Ba, te las, cum nu, dar ce-mi dai drept răsplată?

— Uite, am la mine nişte hurma[165]. Ţi-o dau pe toată.

îi dădu băiatului un coş întreg de hurma, iar el ascunse baba în sac şi o luă la fugă spre casă, cât îl ţineau picioarele.

Nu trecu mult şi tatăl ieşi vesel din cârciumă. Se uită el în sac, şi ce să vadă? O băbuţă tăcută clipea din ochi, bolborosind întruna:

— Ochilor, luminaţi-vă! Ochilor, luminaţi-vă!

O slobozi pe bătrână din sac, neştiind cum să-i mai ceară iertare:

— Asta a fost o şotie de-a fiului meu. Un nemernic şi un mincinos înrăit. Iertaţi-l, rogu-vă!

Tatăl se întoarse acasă.

Băiatul se ghiftuise cu hurma şi sforăia tolănit pe rogojină, cu mâinile şi picioarele desfăcute.

---

42 7un fel de chiflă făcută din pastă de fasole

165un fruct tropical

Ce să mai scoţi dintr-unul ca ăsta?

De atunci, cumătrul din Edo, cel din Osaka şi cel din Kyoto nu s-au mai sfădit care dintre ei e cel mai mare mincinos.

Doi leneşi

poveste japoneză

Era o zi călduroasă, de vară. Leneşul din satul de la răsărit pornise agale, încă de cu zi, înspre satul de la apus. Oamenii îi legaseră la brâu o traistă cu merinde, ca nu cumva să se sfârşească de foame pe drum.

Leneşul din satul de la apus se târa şi el, tot din faptul dimineţii, către satul de la răsărit. Pe cap, oamenii îi puseseră o pălărie de paie, ca să-l apere de dogoare, iar ca nu cumva s-o piardă, i-o legaseră sub bărbie, cu o sforicică.

Umblară ei astfel o bucată de vreme, când iată că ajunseră la jumătatea drumului. Soarele, vestind amiaza, se ridicase sus, în înaltul cerului, şi pârjolea tară milă.

Pe leneşul din satul de la răsărit îl răzbi deodată foamea. O foame atât de cumplită, încât simţi că i se face negru înaintea ochilor. Ehei, însă vezi că pentru a-ţi potoli pântecele trebuie să desfaci legătura cu merinde, să scoţi de-acolo lipia, ba încă s-o mai duci şi la gură... Cuprins de mâhnire, căzu pe gânduri. „încâlcită treabă, îşi zise, tare încâlcită. Decât să mă risc mai bine rabd."

Oftă, şi când ridică privirea, ce să vadă? Prin mijlocul drumului se târa înspre el un om cu o pălărie de paie pe cap. Abia, abia îşi mişca picioarele, iar gura o ţinea larg deschisă, ca şi cum ar fi aşteptat să-i pice într-însa ceva din văzduh.

„Tii, se gândi iar leneşul, da' leneş trebuie să mai fie fărtatul ăsta... Altfel n-ar umbla el aşa, cu gura căscată..."

— Ascultă, prietene, îi zise trecătorului, după câte înţeleg, eşti tare flămând. Flămând şi norocos!

— Norocos, de ce? se miră celălalt.

— Fiindcă m-ai întâlnit pe mine. Am să te hrănesc eu pe săturate. Numai fii bun, rogu-te, şi dezleagă trăistuţa asta de la brâul meu. Scoate pâinea de-acolo, rupe-o în două, jumătăţi! Una bagă mi-o în gură, iar jumătatea cealaltă mănânc-o sănătos.

Dar leneşul din satul de la apus, fiindcă el era omul cu pălăria de paie, cugetă câteva clipe, apoi răspunse:

— Eşti prea mărinimos şi nu vreau să rămâi nemâncat din pricina mea. O mână de ajutor tot o să-ţi cer însă. îndură-te şi leagă-mi mai strâns sforicică asta sub bărbie. Nodul de la pălărie s-a slăbit şi stă gata-gata să-mi alunece de pe cap. De-aia sunt nevoit să umblu toată vremea cu gura căscată. Şi tare mă mai dor fălcile...

Cum a plecat nevasta de acasă

poveste japoneză

O vecină mai îndrăzneaţă îi făcea ochi dulci unui bărbat însurat, căutând să-l prindă în mreje, începu să calce mai des pragul vecinei. „Nevastă-mea nici nu poate sta alături de dânsa, îşi spunea omul. E atât de pocită şi de soioasă, încât nici nu-ţi vine să te uiţi la ea."

Nevasta omului era însă o femeie tare harnică. Muncea din zori şi până noaptea târziu, nepieptănată, nesulemenită, îmbrăcată în straie vechi şi ponosite. Nu se uita niciodată în oglindă că treburile nu-i dădeau răgaz.

într-o bună zi, bărbatul îi spuse:

— Mi s-a făcut silă de tine. De azi înainte nu vreau să te mai văd. Pleacă din casa mea.

Ce era să facă sărmana femeie? începu să se pregătească de plecare, îşi strânse lucruşoarele într- o boccea, îşi puse rochia ei cea bună, pe care n-o mai îmbrăcase demult, se pieptănă cu grijă, îţi încondeie ochii şi buzele, astfel încât acum arăta mult mai frumoasă decât vecina cea sprinţară.

Bărbatul se uită lung la ea, cuprins de uimire.

Când fu gata de drum, femeia îşi luă rămas bun după datină, făcându-i bărbatului o plecăciune:

— Rămâi sănătos, îţi mulţumesc din toată inima că mi-ai purtat de grijă atâta timp. Iartă-mă dacă te-am supărat cu ceva.

Se îndreptă sfioasă spre uşa bucătăriei, dar bărbatul îi tăie calea:

— Ce, ţi-ai pierdut minţile? Să nu cutezi să treci prin bucătăria mea! Ia-o prin altă parte.

Nevasta dădu să iasă prin odaia de oaspeţi.

— Unde te bagi? sări omul. Nu eşti oaspete, să intri acolo. Ce, ai uitat rânduiala?

Voi nevasta să treacă prin odaia de dormit.

— Prin odaia mea de dormit nu-ţi dau voie, o împiedică iarăşi bărbatul.

Femeia se opri în loc, nedumerită:

— Pe-aici nu se poate, pe-acolo nu e voie... Atunci învaţă-mă tu pe unde să ies.

— Dacă nu ştii pe unde să ieşi, atunci fa bine şi rămâi acasă, nepriceputa.

De-atunci bărbatul n-a mai tânjit după frumuseţea vecinei.

Culmea zgârceniei

poveste japoneză

Trăia odată pe lume un zgârie-brânză fără pereche. Una-două, numai ce-l auzeai: „Fiecare lucruşor trebuie păstrat cu grijă. Chibzuinţă e temelia gospodăriei."

Mânat de curiozitate, un prieten se duse într-o seară să vadă cum îşi chiverniseşte zgârcitul averea. în casă era întuneric beznă, puteai să-ţi bagi degetele-n ochi. „Pesemne că face economie la ulei dacă stă cu opaiţul stins", se gândi oaspetele. Intră în casă pe bâjbâite şi după ce se mai obişnui cu întunericul, mare îi fu mirarea văzându-şi prietenul aşezat în pielea goală pe rogojină[166], în mijlocul camerei.

— De ce stai, aşa, dezbrăcat? îl întrebă plin de uimire.

— Păi de ce să-mi tocesc îmbrăcămintea de pomană prin casă?

— Aşa o fi. Nu zic ba. Numai că afară e toamnă târzie şi poţi să te alegi cu o răceală.

— Ei aş! Mie nu mi-e frig defel. Dimpotrivă, mă trec sudorile.

— Cum asta?!

— Ia priveşte acolo, zise zgârcitul arătând spre tavan.

Omul se uită şi văzu cu mirare un bolovan cât toate zilele spânzurat de o sfoară subţire, care se legăna chiar deasupra locului în care şedea prietenul său.

— Toată vremea mă gândesc: Aoleu, acuma cade! Acuma se prăvăleşte şi-mi sparge capul! Iar de frică mă trec căldurile, îl lămuri zgârcitul.

„Grozav le mai ticluieşte", se minună musafirul în sinea lui, uitându-se cu spaimă la pietroiul spânzurat de tavan. Iar în vremea aceasta gazda îi povestea pe îndelete cum în casa lui lucrurile ţin o veşnicie, datorită

---

166 podeaua în casa japoneză este acoperită cu rogojini (tatami) pe care se aşază oamenii. De aceea, la intrarea în casă, oamenii se descalţă

înţelepciunii cu care le păstrează. în cele din urmă oaspetele îşi luă rămas bun şi voi să plece, dar pe întuneric nu izbutea defel să-şi găsească sandalele pe care le lăsase la intrare.

— Fii bun şi luminează-mi puţin, se rugă el. Nu-mi găsesc sandalele.

Zgârcitul veni din bucătărie cu un retevei în mână şi-i dădu prietenului o lovitură zdravănă.

— Aoleu! Ce ţi-a venit? Văd stele verzi de durere! răcni bietul om.

— Atunci dă-i zor şi caută-ţi încălţămintea la lumina lor. Nu demult, într-o noapte întunecată eu însumi mi-am dat un pumn între ochi, atât de vârtos, încât mi s-a luminat drumul ca ziua. Am ajuns acasă zburând.

Auzind una ca asta, omul se lipsi de sandale şi plecă în mare grabă, aşa descult cum era.

Iată că veni şi Anul nou.

„O să-i fac una zgârcitului să mă pomenească, se gândi prietenul. Să vezi ce-o să mai râd!"

Dimineaţa sărbătorii se duse la el să-i facă îndătinatele urări şi să-i aducă un dar.

— îţi doresc viaţă lungă, sănătate şi fericire. Vreau să-ţi fac o mare bucurie, prietene, de bine ce m-am hotărât să trăiesc după înţeleaptă ta pildă. Şi în primul rând m-am gândit: de ce să dau bani pe daruri scumpe? De ce să fac atâta risipă? Uite, ţi-am adus paiul ăsta lung, să-ţi faci din el o lulea.

A doua zi dimineaţa, zgârcitul îi întoarse vizita prietenului. După urările obişnuite, scoase din sân acelaşi pai. Atâta doar că paiul era acum pe jumătate mai scurt.

— Nimic nu-i mai de preţ ca sănătatea. De aceea ţi-am adus în dar un leac minunat. Toată lumea ştie că paiul fiert tămăduieşte durerile de picioare.

Zgârcitul îi întinse paiul şi plecă, iar prietenul rămase cu gura căscată fără să mai scoată o vorbă.

Cum s-au schimbat plăcintele în broaşte

poveste japoneză

Trăiau cândva, la marginea unui sat, o soacră cu nora ei.

Odată, la o sărbătoare, se nimeri să aibă la masă plăcinte botomoci[167]. Mâncară fiecare pe săturate, dar în blid tot mai rămaseră câteva. Grijulie, bătrâna puse plăcintele la păstrare într-o lădiţă şi se duse să se culce. Dar, ca un făcut, somnul nu voia să i se lipească de gene. Gândul îi zbura tot la plăcintele din lădiţă. „Dimineaţa, îşi zise soacra cuprinsă de lăcomie plăcintele sunt şi mai gustoase decât seara. Mare păcat ar fi ca netrebnica de noră-mea să se înfrupte singură din asemenea bunătăţi! "

Tot răsucindu-se astfel în aşternut, îi veni un gând plin de viclenie. Merse lângă lădiţă ridică capacul şi şopti:

— Hei, plăcinţelelor, fiţi cu luare-aminte. Dacă nesătula de noru-mea va vrea să vă mănânc peste noapte, voi să vă prefaceţi pe dată în broaşte, înţelesu-m-aţi?

Şi după ce întări porunca aceasta cu sumedenie de afurisenii şi de vrăji, piti lădiţa în dosul dulapului, se sui iarăşi în pat şi adormi liniştită, fără să ştie că, din culcuşul ei, nora trăsese tot timpul cu urechea. Cu mult înainte de a se lumina de ziuă, tânăra se sculă tiptil, înfulecă toate plăcintele, se repezi până în orezărie, prinse ea broaşte câte plăcinte fuseseră în blid, le dădu drumul în lădiţă şi închise repede capacul.

în cele din urmă se trezi şi bătrâna. Aşteptă o vreme, cu prefăcută nepăsare, până ce noră-sa plecă la câmp. De cum se închise uşa în urma ei, soacra se repezi la lădiţă, deschise capacul, şi deodată... Ţuşti! ţuşti! broaştele

---

167 plăcinte făcute din orez acoperite cu pastă de mazăre

începură să sară prin casă, împrăştiindu-se care încotro.

— Plăcinţelelor. Dragele mele ce-i cu voi? prinse bătrâna să se văicărească. V-aţi pierdut mintea, ori nu-mi mai cunoaşteţi chipul? Asta sunt eu. Nu nevrednica de noru-mea. Staţi, staţi binişor, nu mai săriţi aşa, ca nebunele, că se scutură umplutura şi e mai mare păcatul. Opriţi-vă când vă poruncesc!

însă broaştele nici gând s-o asculte. Ţopăiau pretutindeni, căutând parcă s-o scoată din minţi. Bătrâna cea lacomă alergă multă vreme după ele, fără să izbutească să prindă vreuna. Poate că şi astăzi.

Ba-i aşa, ba nu-i aşa...

poveste japoneză

Trăia într-un sal un om pe care-l chema Saigio.

Odată, Saigio plecase să se plimbe cu prietenii săi pe dealurile din vecinătate. Toropit de căldura amiezii de vară, un iepure îşi făcuse culcuş în iarba mătăsoasă şi tocmai aţipise.

— Ia uitaţi-vă. Un iepure mort în iarbă, strigă unul dintre prieteni.

Saigio se grăbi să-şi ducă mâna la nas cu mare scârbă:

— Da, da, de mult îmi aducea mie vântul miros de stârv.

Auzind glas de om, iepurele, ţuşti, sări din culcuş şi-o luă la sănătoasa.

— Ei drăcie, dormea buştean iepurele nostru, râse alt prieten.

— Da. Da, îi ţinu hangul Saigio cu însufleţire. Dormea fără grijă. Eu demult văzusem cum mişcă urechile prin somn.

Aşa s-a născut zicala despre cel care-i cântă-n strună ba unuia, -ba altuia: Leit Saigio din poveste: iepurele ba e mort, ba e viu!

Paiul din plapumă

poveste japoneză

Se povesteşte că trăia cândva un om foarte sărac, atât de sărac, încât nu avea nici măcar un aşternut ca lumea pe care să se culce. Tare se mai ruşina omul de sărăcia lui şi căuta s-o ascundă de ochii lumii... De aceea îi dădu poruncă aspră fiului său nevârstnic:

— Vezi, nu care cumva să scapi vreodată vorba că dorm pe paie şi că mă învelesc tot cu paie. Când e cineva de faţă, totdeauna sacului cu paie să-i zici plapumă.

O dată, în casa săracului tocmai se aflau nişte oaspeţi. Copilul, niciuna, nici două, începu să-l tragă de mânecă pe taică-său:

— Tată, hei, tată! Vezi că ţi-a rămas în păr un fir de pai din plapuma noastră!

Cearta

poveste japoneză

Zice-se că odată trei oameni călătoreau către o aşezare îndepărtată. Tot mergând ei astfel sporovăind ba de una, ba de alta, unul dintre ei oftă şi zise:

— Ehei, ce bine ar fi să găsim noi acuma pe drum o pungă cu treizeci de galbeni... I-am împărţi frăţeşte şi ce ni s-ar cuveni fiecăruia câte zece galbeni.

— Nu cred c-ar fi o împărţeală dreaptă, se împotrivi altul. Firesc este ca acela care i-a văzut primul să-şi oprească pentru sine măcar jumătate.

— Ba nicidecum, se amestecă cel de-al treilea. Suntem tovarăşi de drum şi norocul e al tuturora, deopotrivă.

— Nu te supăra, dar chiar şi la vânătorile de reni este o asemenea lege nescrisă. Dacă sunt mai mulţi arcaşi şi vânatul e unul singur, celui care a lovit primul cu săgeata i se cuvin capul şi blana animalului.

Aşa şi cu punga: cel care a zărit-o întâi trebuie să-şi ia partea leului.

Şi astfel, aruncându-şi unul altuia vorbe repezi şi mânioase, drumeţii începură să se sfădească.

Tocmai atunci trecea pe-acolo un neguţător de ulei. Auzind cearta, omul lăsă vasul cu ulei la marginea drumului şi se apropie să asculte. Dumirindu-se despre ce e vorba, le grăi împăciuitor:

— Fraţilor, eu am colindat lumea şi am adunat multă înţelepciune. Iată, am să fac eu împărţeala în locul vostru. Dar mai întâi puneţi banii aici, pe năframa asta.

Drumeţii însă nici gând să-l asculte. Se sfădeau mai departe, înfierbântaţi, ba încă, după sfadă se luară şi la bătaie. Ciomegele fluturau în vânt, altoind straşnic unde nimereau. Neguţătorul, care se vârâse între ei, se alese şi el cu câteva lovituri zdravene.

în focul încăierării, vasul cu ulei se răsturnă în şanţ.

— Staţi, opriţi-vă! strigă neguţătorul deznădăjduit. Daţi încoace cei treizeci de galbeni că aţi vărsat uleiul în drum şi marfa mea tocmai atâta face.

— Care treizeci de galbeni? se mirară drumeţii domolindu-se ca prin farmec.

— Cei pe care i-aţi găsit, strigă omul scos din fire.

— Vezi-ţi de treabă, noi n-am găsit nicio para, îi răspunseră cei trei nepăsători.

Şi îşi căutară de drum, fără să-i mai arunce vreo privire.

De atunci, bietul neguţător s-ajurat să nu se mai amestece niciodată în cearta altora.

Să n-audă porumbeii

poveste japoneză

Odată, trecând pe lângă râu, un ţăran zări pe celălalt mal un bătrân pe care-l cunoştea... Moşneagul semăna ceva pe ogor, bolborosind cuvinte neînţelese.

Ţăranul îi strigă peste apă:

— Hei, unchiule, ce semeni acolo?

Bătrânul îşi îndreptă spinarea, şovăi câteva clipe, apoi zise:

— Vino mai aproape, dacă vrei să-ţi spun.

Ţăranul se minună: ce taină să fie la mijloc? Mânat de curiozitate, trecu râul prin vad şi se apropie de unchiaş. Acesta îi făcu semn să se aplece şi îi şopti la ureche:

— Anul acesta m-am gândit să-mi însămânţez ogorul cu mazăre.

— Atâta tot? Şi de ce nu mi-ai spus de la început, când te-am strigat de pe celălalt mal?

— Mă crezi oare atât de prost? clipi moşneagul cu şiretenie. Dacă mă auzeau porumbeii, până diseară mi-ar fi ciugulit toată mazărea.

Chiar dacă zboară, tot pari sunt!

poveste japoneză

Odată, doi prieteni se preumblau pe malul mării. Şi mergând ei aşa, văzură în depărtare, pe nisipul ţărmului, nişte pete negre.

Unul dintre ei zise:

— Uite nişte pari vechi, înnegriţi de ape.

Celălalt râse batjocoritor. Şi aşa, din senin, începură să se certe. Unul striga:

— Ce pari visezi? E un stol de corbi.

— Sunt pari, sunt pari!

Iar celălalt:

— Sunt corbi, sunt corbi!

— Ce tot dai zor cu corbii tăi? Pesemne că ai chiorât de-a binelea. Sunt pari toată ziua, nu vezi

că nu mişcă niciunul?

— Dacă pe asta te bizui, am să-ţi arăt eu acuma!

Şi aruncă o piatră înspre punctişoarele negre. Corbii – fiindcă erau într-adevăr corbi – începură să croncăne, fâlfâiră din aripi şi se înălţară speriaţi în văzduh.

— Ei, ce mai ai de zis? făcu mândru cel care dăduse cu piatra. S-au dus parii tăi, au zburat, gata!

— Şi ce mi-ai dovedit cu asta? se îndârji celălalt. Chiar dacă zboară, tot pari sunt!

De atunci, pe seama omului încăpăţânat se spune adesea: „Cu ăsta n-o scoţi la capăt. Orice dovezi i-ai aduce, el o ţine pe-a lui: «chiar dacă zboară, tot pari sunt!»"

Gura lumii

poveste japoneză

Odată, o bătrână se duse în ospeţie la nişte cunoscuţi din satul vecin. Gazdele aveau o copilă ajunsă la vârsta măritişului. Şedea fata pe rogojină şi plângea de ţi se rupea inima.

— De ce plângi, fata mea? o întrebă bătrâna. Ai păţit vreun necaz?

— Of, mătuşico, se tângui copila, tare mai sunt rele de gură vecinele astea. Spun că aş fi neagră la chip ca fundul ceaunului.

— Nu te potrivi, fata babei. Vai, ce de răutăţi mai scornesc oamenii! Cum să fii tu negricioasă, când sulimanul stă de-un deget pe faţa ta!

— Tot ele spun că am un picior mai scurt cu o palmă...

— Piciorul ăsta, zici? Vorbe mincinoase, fată dragă. Păi ăsta e mai lung cu două palme decât celălalt.

Frumoasa din oglindă

poveste japoneză

Cândva, în vremurile vechi, s-a stârnit un război înverşunat între două neamuri vestite: Minamoto şi Taira. Neamul Minamoto, mai puternic şi mai numeros, şi-a nimicit duşmanii. Prea puţini dintre luptătorii Taira au izbutit atunci să scape cu zile. Temându-se pentru viaţa lor, şi-au luat nevestele şi copiii şi s-au ascuns în munţii sălbatici ai nordului, şi trăiră acolo timp îndelungat, neştiuţi de nimeni.

Când dihonia s-a stins şi s-a uitat, iar urmaşii lor au putut să coboare tară primejdie printre oameni, multe lucruri care le păreau altora simple şi firesti erau pentru ei cu toiul necunoscute. Din care pricină unii dintre bieţii Taira s-au pomenit amestecaţi în întâmplări ciudate şi hazlii.

Astfel se zice că odată, un tânăr din neamul Taira, care coborâse pentru prima oară din munţi, nimeri în oraşul cetate Kumamoto. Trecând el pe dinaintea unei dughene în care se vindeau oglinzi, se uită în vitrină şi, mare îi fu mirarea când văzu acolo portretul tatălui să răposat. Chipul semăna uimitor de bine, dar se pare că fusese pictat cu mult înainte, pe vremea când tatăl său era tânăr şi chipeş.

„O, ce minunăţie, îşi zise tânărul plin de încântare. Iată că după atâta timp revăd iarăşi chipul părintelui meu drag!"...

Şi bucuros nevoie-mare. Intră în dugheană, cumpără portretul şi-l duse acasă cu mare grijă învelit într-o pânză.

Acasă, ascunse portretul în dulap. De câte ori avea răgaz, privea cu dragoste şi cu duioşie portretul din care, la rândul său, chipul tatălui îi zâmbea, de parcă ar fi fost viu.

Numai că, în scurtă vreme, nevastă-sa băgă de seamă că bărbatul umblă cam des la dulap: ce face, deschide uşiţa şi se uită îndelung, surâzător şi plin de mulţumire. Biruită de curiozitate deschise şi ea uşiţa şi... ce să vadă? O femeie tânără şi frumoasă o cerceta fără sfială. Se cutremură toată şi izbucni în hohote de plâns.

Speriată de bocetele ei, soacra veni într-un suflet:

— Ce ai, fetiţa mea? Ce s-a întâmplat?

— Mămucă, mămucă. Nu mă mai iubeşte bărbatu-meu, s-a săturat de mine... Şi-a adus ibovnică de la târg şi-a ascuns-o chiar aici, în casa noastră.

— Pesemne că ţi-ai pierdut minţile! Unde-a ascuns-o? Arată-mi şi mie.

— Acolo, în dulap, uită-te şi dumneata.

Soacra se uită şi dădu din cap:

— Pentru asta te necăjeşti tu? Nu-ţi mai face sânge rău, fiica mea. Nu vezi ce bătrână şi pocită e? Fii încredinţată că n-o să te părăsească pentru o cotoroanţă ca asta.

Tocmai atunci intră în casă o călugăriţă, cunoştinţă de-a familiei. Aflând toată tărăşenia şi voi s-o vadă şi ea pe străina din dulap.

— Liniştiţi-vă, nu mai plângeţi degeaba, spuse ea, după ce privi cu luare-aminte. într-adevăr, i se citeşte pe chip că a fost o ticăloasă şi o desfrânată tară pereche, dar acum s-a dus şi şi-a pus vălul călugăriei. Aşa că nu mai fiţi îngrijorate.

Soarele şi ciocirlia

poveste japoneză

Era o zi caldă şi luminoasă, de primăvară. Ciocârlia coborâse pe câmp, între ierburi, să odihnească. Deodată, chiar lângă dânsa, cârtiţa scoase capul din muşuroiul ei, grăindu-i:

— Draga mea ciocârlie, n-ai vrea să-mi îndeplineşti o rugăminte?

— Cum nu, bucuroasă, numai să-mi stea în puteri, răspunse ciocârlia.

— Uite ce e, odinioară i-am împrumutat soarelui nişte bani. A trecut cam multişor de atunci, însă el se vede c-a uitat să mi-i înapoieze. Se întâmplă să am mare nevoie acum. Tu să zbori sus de tot. Treci pe la soare şi roagă-l să-mi întoarcă datoria.

Biata ciocârlie crezu numaidecât minciuna viclenei vietăţi şi, luându-şi avânt, se înălţă la lumina soarelui, unde începu să ciripească:

— Datorria! Datorria! Soarre, întoarrce datorria!

Soarele se aprinse de mânie ca o vâlvătaie. Până şi norii din jur se făcuseră roşii ca jarul.

— Defaimătoareo! Să-mi spui îndată când şi de la cine am împrumutat eu bani! mugi el atât de năprasnic, încât ciocârlia căzu ameţită la pământ.

Dar după câteva clipe, venindu-şi în fire, nedomolita pasăre se înălţă iarăşi în văzduh:

— Datorria! Datorria! Soarre, întoarrce datorria!

— Ei, lasă că te-nvăţ eu minte! strigă soarele cu ochii scânteind de furie.

Speriată, ciocârlia se lăsă la pământ, pentru ca îndată să se înalţe din nou, plină de îndrăzneală.

... Şi-aşa se întâmplă mereu de atunci. De teamă să n-o ajungă mânia arzătoare a soarelui, cârtiţa nu mai iese la lumină din tainiţa ei. Ciocârlia însă n-a aflat adevărul nici până astăzi. în zilele senine, de primăvară, ea se înalţă sus de tot, în văzduh, ciripind neobosită:

— Datorria! Datorria! Soarre, întoarrce datorria!

Bufniţa vopsitoare

poveste japoneză

Tare se mânie muşteriul a doua zi, văzându-şi frumuseţea de strai, mai negru ca tuşul, mai negru decât cărbunele!

Aşa se face că şi-n ziua de azi, de câte ori vede o bufniţă, corbul se aruncă turbat asupra ei. însă bufniţa, prevăzătoare, rămâne pitulată în scorbura ei, de dimineaţa până seara, şi se arată decât după ce aţipeşte corbul.

Se zice că odinioară corbul avea penele albe ca zăpada. Numai că de la o vreme biata pasăre se plictisi de veşmântu-i nepătat şi începu să le pizmuiască pe celelalte zburătoare pentru straiele lor împodobite cu fel de fel

de culori. De aceea, într-o bună zi se duse la bufniță. Trebuie să știți că pe- atunci bufnița era cea mai dibace vopsitoare: ea zugrăvea vesmintele păsărilor în toate culorile curcubeului și o făcea cu atâta meșteșug, încât mușterii dădeau năvală.

— Croitorul mi-a făcut haine albe. Vopsește-mi-le tu în cea mai frumoasă culoare, se rugă corbul.

— U-hu, u-hu, prea bine, se învoi bufnița. Spune-mi numai ce culoare îți alegi. Eu cred că o haină albastră, ca a bâtlanului, ți-ar veni de minune. Ori poate vrei una înflorată, ca a șoimului, sau pestriță, ca a ghionoaiei...

— Nu, nu. Alege, rogu-te, pentru mine o culoare neobișnuită, nemaivăzută până azi, căci nu vreau să semăn cu nicio altă pasăre din lume.

Corbul își scoase repede îmbrăcămintea-i albă, lăsând-o în grija bufniței și zbură goala de speranță.

Bufnița rămase multă vreme pe gânduri, întrebându-se care ar putea să fie culoarea aceea nemaivăzută, în cele din urmă muie haina corbului în oala cu vopsea neagră.

Cum s-a dus miriapodul după doctor

poveste japoneză

Se povestește că o dată, demult, greierii se adunaseră la un mare ospăț. în toiul petrecerii însă, unul dintre meseni, care pesemne se lăcomise la bucate, începu să se văicărească, amarnic:

— Valeu, mă doare! Valeu, nu mai pot! Valeu, pântecele!

Se stârni zarvă mare. Văzând că nu-i de glumit cu boala oaspetelui, greierii hotărâră să trimită îndată după doctor. Dar nu se înțelegeau de fel cine anume să plece. începură să se certe:

— Să-l trimitem pe cutare!

— Ba nu, să meargă cutare!

Greierele cel mai bătrân și mai înțelept dintre toți îi sfătui atunci:

— Eu zic să-l trimitem pe miriapod. Are o mulțime de picioare și o să alerge ca vântul.

Se duseră îndată la miriapod, rugându-l să dea fuga după doctor, iar ei rămaseră lângă bolnav făcându-i curaj:

— Mai rabdă și tu nițel, acuși vine doctorul.

Dar vremea trecea, bolnavul se tânguia, iar doctorul ia-l de unde nu-i! Greierii se repeziră iarăși la miriapod, să afle dacă nu cumva s-a întors. Când, colo, ce să vadă? Miriapodul, lac de năduşeală, stătea pe pragul casei, iar dinaintea lui o grămăjoară de sandale.

îl întrebară nerăbdători:

— Ce-i cu doctorul de zăbovește atâta?

Iar miriapodul le răspunse:

— Voi nu vedeți că mă zoresc cât pot? Numai să sfârșesc de încălțat toate picioarele cu afurisitele astea de sandale și îndată alerg după doctor.

Abia atunci se dumiriră greierii că binevoitorul lor vecin nici nu se urnise încă de-acasă.

Povestea frumoasei Hacikazuki

poveste japoneză

Se zice că într-o vreme nu prea îndepărtată, trăia în județul Katano, din provincia Kawac un bogătaș pe nume Sanetaka. Avea rangul de Bitciu-no kami, adică de cârmuitor al ținutului Bitciu și stăpânea avuții nenumărate, într-un cuvânt, nu ducea lipsă de nimic.

Sanetaka era un om cu simțire aleasă, iubea muzica și poezia. Când înfloreau vișinii, poposea sub crengile ninse și se întrista la gândul că în curând trecătoarele petale se vor scutura. Alcătuia stihuri și se desfăta cu priveliștea cerului înalt și străveziu, de primăvară.

îi plăcea să citească împreună cu soţia sa culegerile de poezii Kokinsiu[168], Manioosiu[169], povestea Ise monogatari[170], ca şi alte istorisiri frumoase din acea vreme. Privind laolaltă luna plină, oftau presimţind că zorile vor destrăma în curând aceasta frumuseţe. Nimic nu le umbrea inimile. Trăiau în deplină înţelegere, nedespărţiţi ca o pereche de raţe-mandarin.

Un singur lucru le lipsea celor doi soţi, spre a fi pe deplin fericiţi: căsnicia lor nu fusese binecuvântată cu copii. Purtau zi şi noapte în suflet mâhnirea tăcută a singurătăţii, până când, în cele din urmă, se săvârşi şi această minune: soţia lui Sanetaka aduse pe lume o copilă. Vorbele nu sunt în stare să zugrăvească fericirea celor doi. Işi îngrijeau odrasla şi o dezmierdau sorbind-o din ochi ca pe o floare. Dimineaţa şi seara se închinau cu smerenie zeiţei Kannon, mulţumindu-i fierbinte, iar adeseori făceau pelerinaje la Hase[171], rugându-se pentru fericirea fiicei lor.

Astfel se scurgeau lunile şi anii, în deplină seninătate. Dar când Himeghimi[172] împlini treisprezece ani, iată că mama fetei fu doborâtă de o boală necruţătoare. Simţind că i se apropie sfârşitul, ea o chemă pe copilă lângă sine şi mângâindu-i părul strălucitor şi gingaş ca frunza, oftă cu adâncă jale:

— O, soartă nemilostivă! N-am apucat să te văd şi eu măcar la optsprezece ani, n-am izbutit să-ţi aflu un soţ, să te ştiu la casa ta... Atunci poate că aş fi murit cu inima împăcată: n-a fost să fie astfel...

La aceste cuvinte, lacrimile începură să-i curgă şiroaie. Himeghimi se porni şi ea pe plâns. Deodată, adunându-şi ultimele puteri, mama scoase de la căpătâi o cutiuţă de lemn scump şi o aşeză pe creştetul fetei. Apoi îi înfipse în păr un pieptene greu de tot, iar în cele din urmă acoperi capul copilei cu uriaş potir-haci[173] şi un voal până la umeri. Vocea ei stinsă murmura stihuri ciudate:

Nu sunt decât un fir de iarbă, firav,

---

168 Kokinsiu sau Kokin-wukaşiu – renumitei antologie de poezie, realizată în anul 905, de Kino Turaiuki şi Osiijoei Nomiţune. în general conţine poezii de cinci versuri – Tanka. Importanţa acestei antologii pentru poezia japoneză este enormă. Oamenii culţi cunoşteau această antologie pe de rost

169 cea mai veche antologie de poezie japoneză, întocmită la mijlocul se colului al VUI-lea, încheiată se pare în anul 794, incluzând şi aşa-numitele cântece lungi (nagciuta)

170 povestea Ise monogatari a fost creată, se presupune, în a două, jumătate a secolului al IX-lea sau la începutul secolului al X-lea, Autorul ei se consideră a fi renumitul poet Ariwara-no Narihira. Povestirea se compune dintr-o serie de schiţe scurte despre peripeţiile amoroase ale unui curtean. Schiţele conţin obligatoriu şi versuri fanka

171 la Hase se afla renumitul templu budist închinat zeiţei Kannon

172 titlu, ce se dădea unei fete sau tinere femei aparţinând nobilimii, în vechea Japonie

173 potir de piatră, lemn sau metal, cu fundul plat – în cazul de faţă, de lemn. Călugării budişti îl folosesc pentru a colecta milosteniile

Dar cred în ajutorul tău divin, Zeiță Kannon!
De-aceea împlinesc în clipa morții Tot ce mi-ai poruncit cândva.

Cu aceste cuvinte, sărmana femeie trecu pragul veșniciei. Zdrobit de durere, tatăl începu să lăcrimeze și să se tânguie:

— O, cum ai putut s-o părăsești pe dulcea noastră copilă? în ce lume tainică te-ai ascuns?

Dar acestea sunt rânduielile firii... Oricât de tristă ar fi fost despărțirea de ființa iubită, răposata a trebuit să fie dată pradă flăcărilor rugului funerar. Minunatele ei trăsături s-au prefăcut în cenușă, vântul hain a risipit în cele patru zări frumusețea ei strălucitoare...

După câtva timp, văzând potirul de pe capul fetei, tatăl se apropie de Himeghimi și încercă să i-l scoată, dar se strădui în zadar. Potirul parcă fusese țintuit acolo de o vrajă.

— Vai ție, copilă fără noroc, se tângui sărmanul părinte, n-a fost de-ajuns că ți-ai pierdut mama... Ursita vrăjmașă te-a năpăstuit, sluțindu-te pentru tot restul vieții. O, ce jale, o ce amărăciune!

Dar și mai adânc suferea copila rămasă orfană. Toată vremea se ruga pentru odihna sufletului răposatei. Chipul ei drag dăinuia mereu înaintea ochilor lui Himeghimi.

Toamna, când prunul care crește dinaintea casei își scutură frunzele, când vișinii își pierd podoaba, inima se umple de tristețe. Dar dincolo de această mâhnire licăre nădejdea că va veni o nouă primăvară și că florile se vor deschide iarăși. însă vai, chipurile făpturilor scumpe care ne-au părăsit, pierdute sunt pentru totdeauna, ele nu ni se mai arată limpezi nici măcar în vis. Și nu vine niciodată o zi sau un amurg, nu se află în lume un loc, o răspântie în care cineva să se întâlnească fie și pentru o singură clipă, cu cei plecați pe drumul fără întoarcere. Gândurile se rotesc iute ca o morișcă ce se învârtește în gol, dar omului nu-i este dat nicicând să oprească mersul destinului.

Iată că după un răstimp neamurile și prietenii tatălui și ai lui Himeghimi se strânseră jurul acestuia și începură să-l povățuiască stăruitor, deslușindu-i că nu se cade ca un bărbat, chiar dacă a rămas văduv, să viețuiască singur până la sfârșitul zilelor sale.

— La ce bun să te tânguiești astfel, fără contenire, punându-ți sub cap mâneca udă de lacrimi, spuneau ei. Oricât ți-ar fi fost de dragă cea care s-a dus, e timpul ca inima să-și lecuiască durerea.

Sanetaka le răspunse că, firește, așa e rânduit, morții cu morții, viii cu viii, că jalea bărbatului rămas singur e într-adevăr prea mare și greu de îndurat și că, într-un cuvânt, le va urma sfatul plin de înțelepciune. Se bucurară cu toții de această hotărâre și începură să-i caute o soață potrivită. Curând, Sanetaka se însură pentru a doua oară.

Cât de schimbătoare e lumea și cât de nestatornică e inima omului, asemenea florilor de vișin... Când veni toamna și arțarul își lepădă frunzele roșii, singura făptură din toată casa care mai păstra inima cernită era sărmana Himeghimi.

Când soția cea nouă a lui Sanetaka văzu înfățișarea neplăcută a fetei, bombăni:

— N-aș fi crezut că există pe lume asemenea făpturi pocite și respingătoare!

Din acea clipă ea începu să nutrească pentru fata vitregă o ură de moarte. Iar când la sorocul ei născu o fetiță, nici că mai voi s-o vadă în ochi pe Hacikazuki[174] ori să audă de ea. începu s-o ponegrească în fel și chip înfățișând-o tatălui în culorile cele mai negre cu putință. Ce era să facă? Răbda și tăcea. Uneori se ducea la mormântul mamei sale și își spunea păsurile, plângând cu lacrimi amare:

— Lumea aceasta e atât de plină de durere, buna mea măicuță! Am rămas orfană și vărs râu de lacrimi, dar vai, de ce nu pot a mă îneca în adâncul acestor râuri... Viața a ajuns pentru mine o povară. Tuturor le sunt nesuferită, nimeni nu mă poate iubi din pricina acestei înfățișări hidoase pe care mi-a hărăzit-

174 „Purtătoare de potir pe cap"; denumire peiorativă, în genul Cenușăresei.

o soarta. Mama vitregă mă urăşte. Când tu m-ai părăsit, mi-a trecut o clipă prin minte că mai bine ar fi să te urmez pe celălalt tărâm. Dar m-am gândit la suferinţa nesfârşită a tatălui meu şi mi s-a făcut milă de el. Dar acum i s-a născut altă fiică şi în curând n-o se mai gândească la mine. Dacă mama vitregă mă duşmăneşte, înseamnă că nici tata, cel din urmă reazem al vieţii mele, nu va suferi prea mult dacă voi pieri. Fie să renaştem amândouă într-o floare de lotus[175]. Numai acolo şi atunci sufletul meu îşi va afla liniştea.

Astfel se tânguia copila, în vreme ce lacrimile îi brăzdau obrajii. Dar nu era nicio făptură în lume care să se aplece cu duioşie asupră-i, să-i înţeleagă durerea şi să i-o alinte.

Aflând toate acestea, maştera se grăbi s-o pârască tatălui:

— Nevrednica-ţi odraslă, Hacikazuki, se duce la mormântul răposatei ca să te blesteme pe tine, tatăl ei, pe mine şi pe copilul nostru. O, ce ticăloşie!

Asemenea învinuire crudă şi nedreaptă aruncă mama vitregă asupra bietei orfane lipsite de apărare. Iar inima bărbatului se ştie cât e de şovăielnică şi lesne crezătoare. Fără să verifice spusele soţiei, tatăl o chemă la sine pe fată şi-i spuse plin de mânie:

— Ai un suflet negru şi josnic. Tuturor le-a fost milă de nenorocirea ta, iar drept răsplată tu arunci blesteme înfiorătoare asupra unor fiinţe nevinovate. Cu ce ţi-au greşit mama ta de-a doua şi mica ta surioară? Eşti plină de răutate. N-am nevoie de asemenea făptură veninoasă în casa mea. Voi porunci să fii alungată, să te duci încotro te vor purta paşii!

La aceste vorbe, mama vitregă îşi întoarse faţa ca să nu i se vadă bucuria. Apoi smulse veşmintele de pe Hacikazuki, o puse să îmbrace o rochie de pânză grosolană şi porunci slugilor s-o ducă până la o răscruce de drumuri, în câmp, şi s-o lase acolo, în voia soartei.

— O, cum se poate zămisli în lume atâta cruzime? se tânguia fata, neştiind încotro să pornească.

I se părea că trăieşte un vis rău şi că beznele o împresoară de pretutindeni. Vărsând lacrimi de jale şi de neputinţă, începu să murmure:

La neagra răscruce de drum, în câmpul străin şi pustiu,
Singură, singură stau...
Şi nimeni amarul nu-mi ştie,
Nicăieri nu zăresc un liman...

în cele din urmă porni încotro vedea cu ochii, fără să mai aleagă drumul. Merse ce merse, până ce ajunse la malul unui râu lat şi adânc.

„Decât să rătăcesc astfel la nesfârşit, fără ţintă, se gândi Hacikazuki, mai bine mă arunc şi mă voi întâlni iarăşi cu buna mea măicuţă". Privi în apele repezi ale râului şi inima ei tânără tremură. „Cu câtă putere biciuiesc ţărmul talazurile! îşi spuse înfiorată. Cât de mânioase fierb apele-n valuri... Cum oare să cutez?"

Dar chipul surâzător al mamei îi învie în minte şi, simţindu-se îmbărbătată se hotărî să părăsească fără zăbavă lumea aceasta. Dar înainte de a se arunca în valurile înspumate spuse următoarele stihuri:

„Deasupra mohorâtului talaz O ramură de salcie se-apleacă:
Lăstar plăpând, abia înmugurit
Frângă-se dar al vieţii mele fir,
în zori, asemeni fragedului ram..."

175.conform tradiţiei budiste, sfinţii în rai stau în jilţuri în chip de flori de lotus

Se aruncă în râu plină de curaj, dar pesemne că soarta nu voia să piară astfel. Potirul de lemn îi ţinu capul deasupra apei, nelăsând-o să se înece. Fata pluti astfel multă vreme, purtată de firul apei, până când o zăriră nişte pescari.

— Ia uitaţi-vă! strigară aceştia uimiţi. Pe râu pluteşte o cupă mare, de lemn. Prindeţi-o! N-o lăsaţi să se ducă!

Apucară cu nădejde potirul, îl traseră la mal, dar când îl scoaseră din apă înmărmurir㠖 de mirare.

— Ce vrăjitoare o mai fi şi asta?! Pare făptură omenească, dar în loc de cap are un potir! Să ştiţi că nu-i lucru curat.

Pescarii lăsară fata pe ţărm şi fugiră cuprinşi de groază. Peste câtva timp Hacikazuki îşi veni în fire şi, ridicându-se de la pământ, şopti cu tristeţe:

„O, cât de bine ar fi fost Să mă înghită valul pe vecie,
Ca pe un fruct desprins din ram...
De ce să scap cu zile mi-a fost dat,
Din hăul negru, rotitor?”

Privi în jur: totul era pustiu, nu se vedea nici ţipenie de om, şi nu-i trecea prin minte încotro să-şi îndrepte paşii. Până la urmă porni aşa, la întâmplare şi ajunse după un timp într-un loc unde stăpânea un bărbat. Acela se tulburase adânc de frumuseţea neasemuită a mâinilor şi picioarelor ei. De aceea o chemă:

— Ascultă, Hacikazuki, nu-i nimeni în preajmă, n-ai de cine să te ruşinezi. Vino şi spală-mă pe spinare.

Fata se simţi mai umilită ca totdeauna. Dar cum să se împotrivească poruncii stăpânului? Călcându-şi pe inimă, intră în baie.

Uitându-se la ea, Ongioşi gândi minunându-se:

„Se spune că provincia Kawaci, deşi nu e prea mare, numără o mulţime de femei frumoase. Dar la niciuna dintre cele pe care le-am cunoscut n-am întâlnit farmecul şi gingăşia acestei copile. Când am fost odată în minunata noastră capitală, am văzut cum înfloresc livezile de vişini lângă templul Ninagi. Se perindau pe-acolo nenumăraţi nobili, oşteni, slujitori şi ţărani din satele învecinate. Dinaintea porţilor templului era un bazar prin care, de asemenea, furnicau oamenii, dar nicăieri, în toată această mulţime n-am văzut vreo fată care să se poată măsura cu Hacikazuki. Simt că m-a prins pentru totdeauna în mrejele ei.”

Şi Ongioşi grăi astfel:

— Hacikazuki, află că mi-eşti dragă. Dăruieşte-mi inima ta. Iubirea noastră va dăinui mai mult ca viaţa broaştelor ţestoase din Golful Pinilor, despre care se zice că sunt nemuritoare. Vom fi nedespărţiţi până la sfârşitul vremurilor, ca privighetoarea şi prunul din livadă.

Dar fata tăcea. Ongioşi grăi din nou:

— Eu nu sunt ca râul Taţuta[176], să ştii. Trainic ca veşnicia e brocatul iubirii mele. Simţământele mele nu se vor stinge niciodată, chiar dacă buzele tale vor spune nu. Asprimea ta mă întristează, dar nădejdea îmi şopteşte: Asprimea stâncilor e leagănul măreţilor pini, se ştie. Poate că mâna altuia a deşteptat înaintea mea din amorţire strunele uitatei citere. Dacă se află pe lume un asemenea norocos, eu voi muri chinuit de durerea dragostei neîmpărtăşite, dar n-am să-ţi aduc nicio învinuire. Răspunde-mi, rogu-te!

---

176 râu proslăvit în poezia japoneză. Se află în apropierea capitalei antice a Japoniei – Nara. Pe malurile Taţutei cresc arţari şi de aceea toamna, apele râului seamănă cu un brocat în roşu

După cum un cal tânăr, trăit în lărgimea câmpiei, chiar supunându-se stăpânului iubit, stă să păşească în unda râului lui Imose[177] tot astfel şovăia Hacikazuki în calea ei. Bănuiala că şi-ar fi dăruit altuia dragostea îi îmbujoră obrajii.

— Strunele inimii mele sunt sparte şi nimeni n-a încercat să le deştepte iarăşi sunetul, răspunse ea într-un târziu. Mi-e sufletul cernit de durere şi mă copleşesc părerile de rău că nu mi-am urmat măicuţa în lumea cea veşnică. Trăiesc fără niciun rost şi fără nicio nădejde în lumea asta vrăjmaşă. O, de-aş fi putut măcar să îmbrac veşmântul negru, de călugăriţă!

„Oare vrea să-mi spulbere orice nădejde?" se gândi saişioo neliniştit, şi căută să fie mai gingaş, mai stăruitor ca înainte:

— într-adevăr, aşa este. Viaţa noastră se află în puterea multor karme[178] şi de aceea e plină de vitregii. Poate că nenorocirea ne e dată drept pedeapsă pentru păcatele săvârşite de noi vieţile trecute, dar noi uităm asta şi cârtim împotriva zeilor şi a lui Buda[179]. Pesemne că şi tu într-o altă viaţă, ai rupt ramura unui copac tânăr din marginea drumului, ori, cine ştie, ai despărţit doi îndrăgostiţi, întunecându-le viaţa. Poate că de aceea suferi acum. Ai rămas orfană la vârstă fragedă. Perna ta e veşnic umezită de lacrimi. Iar eu, iată, n-am împlinit douăzeci de ani, dar am fost lipsit de dragoste până azi. îmi puneam căpătâiul unde mă cuprindea somnul şi trăiam într-o tristă singurătate. Şi cred că s-a întâmplat astfel pentru că soarta era legată tainic de a ta. Aici este urzeala puternicei karme, ascultă ce-ţi spun! Tu ai rătăcit mult prin lume, dar până la urmă ai venit aici, spre
a pune capăt aşteptării mele.

întâlneşti multe femei frumoase în viaţă, dar dacă printre ele nu se află cea hărăzită ţie, nu-ţi farmecă ochiul. Tu, şi nu-alta, eşti cea ursită mie, fiindcă altfel nu te-aş fi îndrăgi de mult, de cum te-am văzut. Din clipa în care ţi-ai părăsit casa părintească până ne-am întâlnit aici, totul s-a săvârşit după voia destinului. Şi totul ne făgăduieşte o mare fericire în cer.

Niciodată nu se va destrăma iubirea noastră. Mai curând va pieri insula cea depărtată, din mijlocul oceanului, care slujeşte balenelor drept adăpost, sau câmpia sălbatică unde se ascunde tigrul, sau prăpastia din fundul mării, adâncă de o mie de hiro[180]; mai degrabă se vor preface în fum cele cinci căi ale universului, pe care rătăceşte veşnic tot ce există, cele şase lumi, cele patru naşteri[181]... Mai curând se vor prăvăli piscurile

---

177 râul desfătărilor iubirii

178 conform religiei budiste, destinul omului este predeterminat de faptele lui bune şi rele, făcute atât în viaţa actuală, cât şi în existenţele anterioare. Astfel, carma e legea răsplatei şi a răzbunării

179 imensul Panteon al zeităţilor japoneze cuprinde şi vechii zei japonezi şi zeităţile budiste. Credincioşii invocau, adesea, atât pe unii cât şi pe ceilalţi

180 unitate de măsură egală cu 1,82 metri

181 budismul, ca unul din sistemele vechii filosofii indiene, a elaborat o cosmogonie mistică complicată în cadrul căruia se interferau lumea reală, infernul şi raiul. Pe treapta inferioară a existenţei, conform acestei învăţături, se află demonii. Tot ce există în această lume se naşte din uter (ca oamenii), din ou (ca păsările), din apă (ca broaştele) şi prin metamorfoză (ca fluturii).) Acestea sunt cele patru naşteri.

stâncoase peste râul Imose! Da, vom rămâne nedespărţiţi până la însuşi ţărmul Nirvanei!

Astfel îşi rosti acel tânăr tainicul legământ.

Auzind aceste cuvinte, Hacikazuki înmărmuri, dar rămase nehotărâtă ca o barcă ce nu se poate urni din mijlocul vârtejului, oricât de vârtos ar trage vâslaşii la rame. Dar înflăcărarea flăcăului dezvăluia o iubire atât de puternică, încât cumpăna inimii începu să încline pe nesimţite spre el.

„Vai, se gândi ea. Ce se va întâmpla oare cu mine dacă îi voi dărui inima mea, noaptea aceasta, supunându-mă ispitei ca bambusul înclinat de vânt? Chiar dacă mi-ar face tot atâtea jurăminte de credinţă câte noduri are tulpina de bambus, cine ştie dacă nodul care ne leagă destinele se va dovedi destul de trainic... N-ar fi mai bine să plec cât mai grabnic de-aici şi să mă duc încotro mă vor purta paşii, înainte ca cineva să descopere taina ascunsă în străfundul inimii mele?

Ochii fetei se umplură de lacrimi. Lui saisioo i se făcu milă de ea:

— O, Hacikazuki, pentru ce te chinuieşti atâta? Fii încredinţată că oricât timp va trece, oricât de mult ne vom obişnui unul cu celălalt, eu te voi iubi mereu ca în prima zi. Aşteaptă-mă după ce se întunecă, voi veni negreşit.

Dar chiar în timpul zilei Ongioşi veni de câteva ori în bordeiul fetei şi lăsă acolo o pernă de lemn tare ca legătura ce unește inimile credincioase, precum şi flautul său îndrăgit.

— Liniştește-te, îi spuse, nu mai vărsa atâtea lacrimi. Fie ca sunetele flautului să-ţi mângâie inima.

Fata se frământa însă fără contenire.

Inima omului se schimbă adesea de câteva ori chiar în cursul aceleiaşi nopţi, la fel ca matca râului Asuka. îşi spunea ea: „O, dacă înfăţişarea mea ar fi fost la fel cu a celorlalţi oameni, atunci l- aş fi putut iubi fără să-i cer credinţă veşnică. O, de ce mai trăiesc pe lume? Cât, de ruşinată şi tulburată sunt că acel om minunat şi-a oprit ochii asupra mea!..."

Privind-o, Ongioşi se gândea cuprins de uimire:

„Cu ce-aş putea oare să te asemăn, frumoasă Hacikazuki? Cu mireasma gingaşă a florilor piersicului de munte sau ale prunului sălbatec? Cu luna plină, ivită prin spărtura norilor? Eşti asemenea lujerului plăpând de salcie, legănat de vântul primăverii. Eşti o garoafă din grădină, cu creştetul plecat sub povara boabelor de rouă... Când stânjenită îţi cobori pleoapele, cât de minunată e faţa ta! Nici chiar vestitele frumuseţi de odinioară, Ian Gui-fei sau doamna Li[182], n-ar fi putut să se măsoare cu farmecul tău!"

Şi se mai gândi încă:

„O, dacă ţi-ai scoate potirul acela de pe cap, dacă nu te-ai mai împotrivi să-ţi arăţi strălucitorul chip! Atunci el ar lumina ca luna în noaptea a cincisprezecea.

Când tânărul ieşi din colibă, inima îi era atât de zbuciumată, încât nici crengile înflorite ale prunului, la

---

Sufletul poate merge pe cinci căi: calea celestă, calea vieţii pământeşti a omului, căderea în iad, încarnarea în animale sau demoni. Există şase lumi: pământul, apa, focul, aerul şi încă două substanţe ideale, închipuite, cum sunt legile ce guvernează lumea şi cunoaşterea acestora

182 Ian Gui-jei – favorită a unuia din împăraţii chinezi, renumită prin frumuseţea ei. Doamna Li – o frumoasă femeie din antichitatea chineză, care era vestită şi datorită îndemânării cu care ştia să deseneze. Ea a făcut un renumit tablou, care reprezintă umbre de bambus într-o noapte cu lună

care privea cu atâta drag în drum spre casă, nu izbutiră să-l mângâie. „Când mi te vei dărui oare deplin, frumoasă Hacikazuki?" îşi spunea tară încetare. Şi aşteptând cu nerăbdare întunericul nopţii, se ruga cerului ca micul pin care abia se ivise pe malul lui Lunşiiooşi, să aibă o viaţă tot atât de lungă ca a pinilor milenari.

Iar Hacikazuki, ameţită de bucurie şi de teamă, rămăsese cu perna şi cu flautul în mâini neştiind unde să le pună.

Veni noaptea iubirii şi zbură ca un vis...

Cerul începu să se albească spre răsărit şi cocoşul trâmbiţă deschizând poarta zorilor. Dar lumina dimineţii încă nu se ivise cu totul când se auzi cunoscuta poruncă:

— Hacikazuki, înfierbântă apa! Repede, dă-i zor!

— Acuşi, acuşi se încălzeşte!

Frângând şi aruncând în foc vreascurile ce fumegau, fata oftă:

— O, de-aş putea să mă topesc şi eu, asemeni fumului, în zările înalte...

Auzind-o, unul dintre slujitori se gândi: „Faţa acestei Hacikazuki nu se vede, dar glasul şi zâmbetul ei sunt atât de calde, mâinile şi picioarele ei sunt atât de frumos dăltuite... Ce-ar fi să-mi încerc norocul?"

îşi aruncă ochii sub potir, însă pe chipul fetei plutea o umbră atât de deasă, încât nu putu să zărească decât gura şi bărbia, iar mai sus nu se ghicea nimic. Fata îl îndepărtă cu hotărâre, iar el plecă, temându-se să nu se facă de râs.

Nesfârşită părea ziua de primăvară, dar în cele din urmă se stinse pâlpâind ostenită. Purpura asfinţitului fu acoperită de întuneric şi se pomi adierea de seară, trecătoare ca dragostea din inimile nestatornice.

înveşmântat mai frumos ca totdeauna, Ongioşi se apropie încet de uşa de trestie a colibei în care dormea Hacikazuki. Fata, care nu ştia nimic, se gândea cu amărăciune: „A făgăduit că va veni îndată ce se va lăsa noaptea. Dar iată că s-a înnoptat demult. Câinii din sat latră drumeţii întârziaţi. Nu, el nu va mai veni..."

Şi privind cu tristeţe flautul şi perna, alcătui acest cântec:

„Ştiu, astăzi nu vei mai veni,
Mi-a spus-o perna-n şoaptă, tânguios:
Mai simţitor e lemnul decât tine...
Iar flautul tânjeşte fără glas
După căldura buzelor iubite."

Ongioşi, care ajunsese chiar lângă uşă, răspunse pe dată:

„Chiar de vor trece mii de veacuri,
Simţirea mea va arde pururi vie
Şi va luci a dragostei văpaie...
N-auzi cum cântă flautul de bambus?
E-un dulce murmur, fiecare sunet."

Şi tânărul jură să nu se mai despartă niciodată de ea, tot aşa cum două păsări cu câte o aripă zboară laolaltă[183] tot aşa cum doi arbori cresc îngemănaţi dintr-o singură tulpină.

---

183 conform unei legende vechi chinezeşti, există, păsări cu un singur ochi şi o singură aripă. Ele zboară numai în perechi matrimoniale

Dar nu poţi ascunde multă vreme de ochii oamenilor taina iubirii, după cum nu poţi ascunde o floare minunată din grădină. în casă se găsiră destui pizmăreţi care, aflând despre dragostea celor doi, se grăbiră s-o osândească aspru pe fată:

„Stăpânul nostru cel tânăr se duce noaptea la Hacikazuki, pe furiş. Ca să vezi pe cine şi pus ochii! Dar vina nu e a lui, ci a ei. Orice femeie, fie de neam mare, fie de rând, îşi găseşte câte un ibovnic, fiindcă aşa e rânduiala firii, dar sunt îngrădiri care nu trebuie încălcate. Dacă stăpânului tânăr şi buimac i-a căzut cu tronc una de teapa ei, nemernica de kazuki trebuia să-l îndepărteze cu străşnicie. Când colo, i-a căzut în braţe!"

Uneori, în casa lui Iamakaghe veneau o droaie de musafiri şi biata Hacikazuki era nevoită să-şi aştepte iubitul până noaptea târziu. în acele ceasuri lungi şi pustii, ea privi cu mâhnire luna, murmurând:

„O, nesfârşită aşteptare!
Privirea-mi tristă rătăceşte
în depărtări, prin noaptea înstelată
Iubirea mea, lacrime de rouă
Sclipesc sub razele de lună".

însă dragostea lui Ongioşi pentru ea era din ce în ce mai aprinsă, simţământele lui rămâneau statornice. Nimic şi nimeni nu l-ar fi putut sili să se despartă de ea.

Slugile continuau să pălăvrăgească:

— Tânărul saişioo n-are niciun strop de ruşine şi de sfială. O, ce purtare nevrednică!

Gura oamenilor e mai iute şi mai slobodă ca o morişcă, mai ales când e vorba despre lucruri care nu-i privesc. în cele din urmă, trăncănelile ajunseră şi la urechile soţiei lui la makaghe. „Vorbe fără temei", îşi zise ea, dar ca să fie pe deplin încredinţată, o cercetă şi pe doica băiatului.

Bătrâna doică plecă fruntea:

— Acesta e adevărul adevărat, stăpână.

Părinţii rămaseră atât de uluiţi, încât nu mai erau în stare să scoată un cuvânt. în cele din urmă spuseră:

— Descoase-l tu pe îndelete, doică. Vezi ce şi cum. Deschide-i ochii, fa-l să înţeleagă că nu se cade să-i mai calce piciorul prin sălaşul acelei Hacikazuki.

Doica se duse la băiat şi începu vorba cu mare dibăcie:

— Tinere stăpân, ştiu prea bine că flecărelile slugilor n-au nicio sămânţă de adevăr. Totuşi mama ta s-a arătat îngrijorată auzind că îi cam dai târcoale fetei care încălzeşte apa pentru baie. Mi-a spus în taină că dacă lucrurile stau într-adevăr aşa, Hacikazuki trebuie alungată grabnic din casă, mai înainte ca stăpânul Iamakaghe să afle ceva.

Tânărul saişioo răspunse fără să se tulbure:

— Demult aşteptam eu să aud una ca asta. Dar nu ştii oare că dacă două fiinţe se odihnesc la umbra aceluiaşi arbore şi îşi potolesc setea la acelaşi izvor, aceasta nu este doar rodul întâmplării? O străveche înţelepciune ne învaţă că la mijloc este rânduiala ursitei. Haci a devenit soţia mea. Şi nu este îngăduit să curmi legăturile căsniciei, chiar dacă eşti nevoit s-o lipseşti de moştenirea părintească, ori să te cufunzi în adâncul mării, la o mie de stânjeni.

Cel care se leapădă de iubirea şi încrederea părintească îndură toate chinurile iadului, dar e sunt gata să rabd orice, numai şi numai ca să rămân alături de aleasa inimii mele.

Chiar dacă tatăl meu, cuprins de mânie, mă va ucide, voi înfrunta moartea fără să clipesc. Nu, nicio amenințare nu mă va face s-o părăsesc pe Hacikazuki. Chiar dacă voi fi alungat din casă împreună ea, nu voi plânge, deşi vom fi nevoiţi să ne ducem viaţa undeva în deşert sau în inima munţilor.

De nimic nu-mi pasă atâta vreme cât iubita e lângă mine.

Şi plin de hotărâre, Ongioşi îşi părăsi îndată încăperile bogate, îndreptându-se către căsuţa unde stăteau îngrămădite legături de vreascuri.

Până atunci se ferise să-şi dea iubirea în vileag în toiul zilei. Dar acum nu-i mai păsa. începu să- şi petreacă zile întregi, fără sfială, în colibă.

Fraţii mai mari se supărară foc, spunându-i că nu mai vor să trăiască sub acelaşi acoperiş cu el, dar

Ongioşi, nici nu-i luă în seamă. Mama i se jelui doicii:

— Să ştii, Renzei, că această Hacikazuki nu-i om ca toţi oamenii, ci o vrăjitoare. Mi-e teamă că-l va pierde pe fiul meu. Ce să fac oare ca să-l scap din ghearele ei?

— înainte, răspunse doica, tânărul stăpân avea o fire tare sfielnică. Se tulbura şi roşea dintr-un lucru de nimica. Dar acum e plin de îndrăzneală şi încăpăţânare. Nu vrea să dea ascultare nimănui. Iată însă la ce m-am gândit eu. Pune la cale o petrecere şi poftеşte-le pe cele patru nurori, pentru ca neamurile şi oaspeţii să hotărască anume care dintre ele e mai frumoasă. Vei vedea că Hacikazuki, auzind aceasta, va fugi cuprinsă de ruşine. Iar cu vremea, tânărul saişioo o va uita.

Stăpânei îi plăcu sfatul. în casă nu se mai vorbea decât despre apropiata alegere a celei mai frumoase nurori. Plin de amărăciune, Ongioşi se duse la coliba iubitei şi-i spuse lăcrimând:

— Iată câte născoceşte răutatea... Ca să te sileaască să pleci, au hotărât ca nurorile să-şi arate frumuseţea între ele.

Hacikazuki începu la rândul ei să suspine:

— Din pricina mea înduri chinul, mustrarea şi neliniştea. Am să plec încotro voi vedea cu ochii.

— Să nu faci asta! strigă Ongioşi îndurerat. Fără tine nu voi putea vieţui nici măcar un ceas. Mai bine să fugim împreună.

Hacikazuki plângea cu mare zbucium, neştiind ce să răspundă. Dar vremea trecea şi iată că în ajunul zilei hotărâte pentru întrecerea nurorilor, Ongioşi şi Hacikazuki plănuiră să plece pe furiş. Târziu, noaptea, începură să se pregătească de drum. La ivirea zorilor îşi legară şiretele sandalelor şi ieşiră în prag. Tare greu îi venea tânărului să părăsească pentru totdeauna casa părintească.
Lacrimile îi înceţoşau ochii. îi va mai fi dat oare să-şi mai vadă vreodată tatăl şi mama? în faţă i se aşternea drumul către necunoscutele depărtări...

Dar hotărârea lui rămase neclintită..

— Fie! spuse deodată. A venit vremea să las în urmă tot ce mi-a fost drag cândva,

înţelegându-i frământarea, Hacikazuki îl rugă:

— Lasă-mă să plec singură, iubite. Dacă ursita vrea cu adevărat, ne vom revedea în curând.

— Nu rosti vorbe atât de crude! Sunt gata să merg cu tine chiar până la capătul lumii... Cu ce pot oare să asemăn iubirea nesfârşită ce ţi-o port? Ulciorul inimii mi-l umple clocotind... Ea e izvorul binecuvântat ce din lăuntrul stâncilor ţâşneşte.

Drept răspuns, Hacikazuki îi şopti:

„Aşa se pare că ni-i dat: în necuprinsul marilor câmpiei,
Eu fir de-iarbă, prea plăpând, să fiu,
Iar tu un strop de rouă, trecător,
Şi neştiuţi, deodată pierim".

Tânărul îngână oftând, la rândul său:

„Pe marginea tremurătoarei frunze Se clatină suav un bob de rouă;
Vai, bucuria lor ce scurtă e!
Tot astfel farmecul iubirii noastre Sortit e să nu dăinuie prea mult.

Ongioşi zăbovea în pragul casei, podidit de plâns, trudindu-se să-şi învingă şovăiala şi durerea. Dar nu puteau să mai zăbovească. Razele dimineţii luară curând locul întunericului. „La drum, să pornim degrabă!" spuse tânărul. Dar în clipa în care cei doi îndrăgostiţi făcură primul drumul fără întoarcere, potirul de pe capul fetei căzu la pământ, prefacându-se în ţăndări.

împietrit de uimire, Ongioşi nu-şi putea lua ochii de la chipul iubitei. Nici luna din a cincisprezecea noapte, ivită fără veste dintre nori, n-ar fi putut să umbrească frumuseţea lui Hacikazuki. Cu nimic nu putea fi asemuită gingăşia trăsăturilor ei şi strălucirea părului mătăsos care se desfăcuse şi-i ajungea până la călcâie.

Ameţit de bucurie, tânărul privi apoi la potirul spart şi văzu printre sfărâmăturile lui o lădiţă mică. O

deschise şi ce de minunăţii se revărsară din ea! Trei globuri de aur, câteva mici, tot de aur, o cupă de argint pentru vin, o ramură de portocal, făurită din aur roşu, cu trei fructe pe ea, o ramură de păr sălbatec, încărcată de fructe, turnată din argint curat, douăsprezece rochii de brocat, împodobite cu nestemate, şalvari de mătase vopsiţi în toate culorile curcubeului... Nici c-ar fi putut cineva să socotească preţul acelor comori nemaivăzute!

Văzându-le, Hacikazuki îşi spuse: „Pesemne că acesta e darul zeiţei Kannon, din templul Hase! Căci ea a fost ocrotitoarea şi binefăcătoarea răposatei mele mame."

O năpădiră laolaltă bucuria şi tristeţea.

Lacrimile îi ţâşniră din ochi. Ongioşi o privi:

— O, ce fericire nevisată! Acum nu mai suntem nevoiţi să plecăm în lume.

Intrară în colibă şi începură să se pregătească pentru întrecerea nurorilor.

Se luminase de-a binelea şi în casă era forfotă mare, ca-n preajma unei sărbători. Slugile vorbeau între ele cu răutate:

— Se vede treaba că sperietoarea aceea cu potirul pe cap se pregăteşte să vină şi ea la petrecere. Cum de nu i-o fi ruşine? N-a avut măcar atâta minte să-şi ia tălpăşiţa la vreme.

Între timp cele trei nurori mai mari se gătiseră cum se pricepuseră mai bine. Cea mai în vârstă, care n-avea cu mult peste douăzeci de ani, se înveşmântase astfel încât găteala să amintească frumuseţea galeşă a toamnei. Pe rochia albă îi sclipeau nenumărate podoabe colorate. Poalele şalvarilor lungi, roşii, se târau pe pământ în urma ei. în părul ei negru ca abanosul luminau piepteni de fildeş. în urma ei slugile duceau daruri bogate pentru socru şi soacră, rânduite frumos pe capacul deschis al unei lădiţe: zece trâmbe de mătase chinezească, înflorată, şi zece rânduri de straie de sărbătoare.

Soţia celui de-al doilea fiu avea douăzeci de ani. Frumuseţea veşmintelor ei şi boiul ei mândru păreau fără cusur. Piepteniі din părul ei erau ceva mai puţin înalţi decât la nora cea vârstnică. Purta o haină de mătase subţire ca pânza de păianjen, peste care îmbrăcase alta, cusută cu fir de aur şi argint. Poalele şalvarilor de culoarea sângerie a frunzelor de prun şi tiviţi cu mărgăritare se târau în urma ei, pe podea. în jurul făpturii ei plutea o aromă abia simţită. Adusese şi ea daruri: treisprezece mantii de sărbătoare, minunat brodate.

Soţia celui de-al treilea fiu era, tară îndoială cea mai frumoasă dintre ele. Avea numai optsprezece ani. Purta piepteni mai scunzi decât ai celorlalte, dar frumuseţea ei era atât de strălucitoare, încât ar fi putut s-o pizmuiască chiar luna sau florile de vişin. Purta o haină subţire, de culoarea purpurei, iar pe deasupra ei o alta, de mătase chinezească, gingaş zugrăvită. Aducea şi ea în dar treisprezece suluri de mătase colorată.

Toate trei nurorile laolaltă alcătuiau o priveliştе încântătoare, ca un buchet de flori nemaivăzute.

Pentru Hacikazuki fusese aşternută pe jos o rogojina găurită, în colţul cel mai îndepărtat şi mai întunecos al odăii.

Slujnicele şuşoteau între ele:

— Ce jalnic va arăta Hacikazuki alături de ele! Ce ochi o să facă văzându-le atât de frumoase... O să râdem strașnic!

Şi se foiau asemenea păsărilor care-şi ciugulesc penele pe streaşină casei. Cele trei nurori nu-şi aflau nici ele astâmpăr, aşteptând-o pe Hacikazuki care întârzia.

Tatăl socru oftă cu obidă:

— Iată că n-a plecat nicăieri şi în curând se va acoperi de ruşine. Mi-e şi milă de ea, spuse el. De ce s-a mai pus la cale această întrecere? Mai bine ar fi trăit acolo, în coliba ei, tară să se mai arate în ochii cuiva.

Trimiseră de mai multe ori slugile să vadă de ce zăbovește. Ongioşi dădu răspuns că vor veni îndată. Cei de faţă începură să murmure, schimbând între ei zâmbete şi priviri cu înţeles.

Şi iată că Hacikazuki intră...

Cu ce putea fi oare asemuită frumuseţea ei? Poate numai cu luna care, după ce a licărit o vreme prin perdeaua de ceţuri, iese la iveală în toată strălucirea. Chipul ei împrăştia un farmec tulburător, mersul ei era liniştit şi măreţ. Tot astfel, la începutul primăverii, frunzele fragede de salcie, umede de rouă, scânteiază orbitor în bătaia soarelui de dimineaţă. Avea sprâncenele uşor încondeiate, ca şi cum le-ar fi atins în treacăt o boare de

fum. Zulufii părului îi tremurau la tâmple, ca aripioarele unui greier de toamnă. Pășea grațios, parcă plutind, într-o dulce legănare. Ar fi făcut să pălească, primăvara, strălucirea florilor de vișin, toamna ar fi întunecat lumina lunii pline.

Avea numai cincisprezece sau șaisprezece ani. Purta o rochie de culoarea florilor de ceai, peste care îmbrăcase alte veșminte, trandafirii și violete, de brocat chinezesc, brodat cu măiestrie. Poalele șalvarilor purpurii unduiau în urma ei prin toată încăperea. Podoabe scumpe și delicate fremătau în părul ei ca aripile unui pescăruș.

Tuturor li se părea că dinaintea lor a pogorât din văzduh o făptură nepământească. Făcuseră ochii mari și li se oprise răsuflarea. Și pe bună dreptate, căci numai la asta nu se așteptau. Și inima lui Ongioși se umplu de bucurie și de mândrie.

Făcând o plecăciune cuviincioasă dinaintea părinților soțului ei, Hacikazuki se îndreptă spre rogojina găurită, pregătită pentru ea. Socrul ei, slăvitul ciugioo, strigă grăbit:

— Nu, asta nu se cade! O asemenea frumusețe, aidoma unei zâne, să fie așezată în ungherul cel mai umil? N-am să îngădui!

Și, plin de admirație, o pofti să se așeze pe locul cel mai de cinste, în stânga stăpânei casei.

Hacikazuki îi adusese tatălui socru daruri bogate: cupe de aur pe tăvi de argint, o ramură de portocal cu trei fructe de aur, zece rioo de aur. Pe un mare piedestal sclipeau o grămadă de țesături scumpe: mătase chinezească, zugrăvită cu flori și păsări, zece rânduri de veșminte sărbătorești, zece suluri de brocat greu, cincisprezece suluri de borangic subțire, înfășurat pe bețișoare sculptate. Mamei soacre îi dădu globurile de aur, ramura de păr sălbatec, cu totul și cu totul de argint, înfățișată pe o tavă de aur curat, precum și o sută de trâmbe de mătase colorată.

Oaspeții nu mai știau încotro să se uite și de ce să se minuneze mai întâi: de frumusețe fetei, de gătelile ei nemaivăzute, sau de bogatele daruri.

Frații mai mari se grozăviseră până atunci nespus cu soțiile lor. Dar pe lângă Hacikazuki ele arătau acum ca niște zeități neînsemnate dinaintea mărețului Buda.

— Priviți, priviți cât e de strălucitoare! strigau ei fără să-și poată dezlipi ochii de Hacikazuki. Luminează totul înjur cu frumusețea ei!

— Nici preafrumoasa Ian Gui-fei sau doamna Li n-ar putea să-i umbrească farmecul! Cel ce-ar petrece în preajma ei fie și o singură noapte, ar avea de ce să-și amintească toată viața, șopteau alții plini de invidie.

Iar măritul ciugioo gândea: „Nu mă mai mir acum că fiul meu s-a îndrăgostit nebunește de asemenea făptură..."

între timp slugile aduseră cupe cu vin înmiresmat. Li se dădu nurorilor să bea pe rând, după datină, de la cea mai mare până la cea mai mică. Apoi fură îmbiați și ceilalți oaspeți.

în Japonia partea stângă este cea mai de cinste.

Cele trei nurori mai mari începură să se sfătuiască în șoaptă:

— în frumusețe niciuna dintre noi n-o poate întrece. Dar am putea să ne măsurăm altfel: să vedem care dintre noi cântă cu mai multă măiestrie la citeră. Cel mai bine ar fi să alegem o citeră japoneză[184], la care nu știu să cânte decât fetele de neam.

Stingherit că și-a ales o soție de teapa cea mai umilă, Ongioși poate că o va învăța cu timpul să cânte la citeră, dar azi biruința va fi a noastră. Să-i dăm drumul!

Soția fratelui cel mai mare începu să cânte la citeră-biwa, soția celui de-al doilea la fluier, și însuși

---

184 Citeră japoneză are sase strune și un rezonator alungit. Pentru a cânta la ea se pun pe degete degetare speciale

tatăl socru se apucă să bată toba. Pe nora cea mai mică o rugară cu stăruinţă să cânte la o citeră japoneză.

— E pentru întâia oară în viaţă când ascult o asemenea muzică răscolitoare, răspunse Haci. Cum să mai îndrăznesc a cânta eu însămi?

Privind-o, Ongioşi se gândea: „A sosit timpul să le arăţi acestor oameni că eşti o făptură frumoasă şi nobilă. Curaj, iubita mea, îndrăzneşte!"

Iar Hacikazuki îşi spunea în sine: „Vor să mă facă să cânt numai ca să aibă de cine râde; eu ştiu că odinioară, buna mea măicuţă m-a deprins ani în şir, în fiecare dimineaţă şi în fiecare zi măiestria cântecului."

— Fie, dacă stăruiţi am să încerc, spuse ea în cele din urmă, şi luând citera cântă unul dintre acele cântece duioase.

Amărâte de biruinţa ei, nurorile mai mari începură din nou să se sfătuiască între ele:

— Haideţi să punem la cale altă întrecere: care dintre noi va alcătui cea mai frumoasă poezie şi o va aşterne pe hârtie cu slova cea mai meşteşugită. Poate că domnul Saişioo o va învăţa cândva pe cenuşăreasa lui arta aceasta atât de grea. Dar până una alta nu va fi în stare să facă vreun stih ca lumea. S-o vedeţi cum va lăsa nasul jos!

— Ascultă, Himeghimi, îi spuseră ele, după înflorirea vişinilor înfloresc glicinele; primăvara şi vara sunt surori. Podoabele toamnei sunt crizantemele... Din şiragul acestor gânduri caută şi înseilează câteva stihuri.

— La grea încercare mă puneţi, răspunse Himeghimi. Eu sunt o biată slujitoare la baie. Nu mă pricep decât să învârtesc roata care scoate apă din fântână, asta-i toată măiestria mea. Nu pot defel să născocesc stihuri. Arătaţi-mi voi mai întâi cum se face, iar pe urmă mă voi strădui şi eu.

Dar nurorile mai mari nu se lăsară înduplecate:

— Nu, Himeghimi, astăzi tu eşti oaspetele cel mai de seamă, aşadar, ţie ţi se cade să începi.

Himeghimi se învoi şi după ce se gândi puţin alcătui această mişcătoare tanka:

„Vişinu-nfloreşte primăvara,
Vara ne îmbată portocalul,
Iar în toamnă crizantemele surâd.
Florile la fel se-apleacă toate,
Sub povara bobului de rouă.

Apoi, luând condeiul, spuse:

— Voi încerca să scriu aceste stihuri cu pana tremurată, după vechiul meşteşug Tofu[185].

Şirurile scrise de ea îi uimiră pe toţi.

— Oare nu este însăşi Tamamo[186] cea care stă în faţa noastră? şoptiră oaspeţii înfioraţi. Poate fi om ca toţi oamenii.

îndată după aceea fură aduse alt rând de cupe pline. Cu cea dintâi cupă, tatăl socru o îmbie pe nora cea

---

185 Ono-no Tofu (896-966) un renumit caligraf al antichităţii japoneze, despre care circulă multe legende

186 femeie din antichitate, de o frumuseţe legendară, care a dat pierzării, prin farmecele sale, împăraţi ai Chinei şi Japoniei. Se spune că ea a devenit vulpea cu nouă cozi. Ucisă, vulpea s-a transformat într-o stâncă din care se scurgea venin

mică.

— Gustă, rogu-te, spuse el, apoi adaose: Am o moşie de două mii trei sute de cioo[187]. O mie de cioo o dăruiesc lui Himeghimi şi încă o mie fiului meu cel mai mic, Saişioo-no kami. Restul de trei sute de cioo o voi împărţi în părţi egale între cei trei feciori mai mari, fiecăruia câte o sută. Iar dacă vreunuia dintre ei i se va părea prea puţin, pe acela nu-l mai recunosc drept fiu.

în adâncul inimii lor, cei trei fraţi mai mari socotiră împărţeala nedreaptă, dar n-avură încotro, trebuind să se supună. Din clipa aceea Saişioo-no kami fu cinstit de către toţi ca adevăratul urmaş şi stăpân.

Himeghimi se mută în bogatele încăperi ale tânărului Saişioo şi i se dădură douăzeci şi patru de slujitoare în frunte cu doica Rezei.

Odată, Ongioşi îi spuse cu blândeţe:

— Nu, nu pot să cred cu niciun chip că eşti odrasla unor oameni de rând. Destăinuieşte-mi numele tău adevărat.

Tulburată, Himeghimi tăgădui, apoi schimbă vorba, fiindcă inima ei iertătoare o împiedica să dea în vileag răutatea mamei vitrege.

Trecură anii, Himeghimi născu feciori frumoşi şi zdraveni. Era nespus de fericită, dar nu uita niciodată s-o pomenească pe răposata ei măicuţă în rugăciuni. Câteodată o încerca dorul de tatăl ei, ar fi vrut să fie laolaltă, să se bucure şi el de nepoţi.

Dar iată ce se întâmplase între timp la casa părinţilor.Noua stăpână se dovedise atât de rea, încât toate slugile lui Sanetaka plecaseră care încotro. încet, încet, datorită risipei şi nechibzuinţei, sărăcia se încuibase în casă. Mama vitregă şi fiica ei, pentru care nu se găsi un mire, începură să se urască una pe alta şi să se certe necontenit.

„Ce mai caut oare în această casă a deznădejdii? Nimic nu mă mai leagă de ea", îşispuse într-o zi Sanetaka, hotărând să părăsească acele întristate locuri şi să meargă pentru închinăciuni la locurile sfinte.

Amintindu-şi vremurile de odinioară, îşi jelea soţia moartă şi îi părea rău că nu are lângă sine pe fiica lui iubită. împovărat de asemenea gânduri, ajunse el la templul Hase şi începu să se roage.

Cândva, din mila zeiţei Kannon, fusese dăruit cu o copilă gingaşă. Dar soţia i se săvârşi din viaţă şi fata, prin cine ştie ce vrajă, dobândise o înfăţişare hâdă. Pe lângă asta, mama vitregă se apucă s-o dușmănească şi s-o ponegrească.

„De câtă cruzime e în stare o femeie care-şi zice mamă, fără să fie! Sanetaka se căia amarnic că a dat crezare clevetirilor soţiei sale de-a doua, alungându-şi din casă singurul copil. Hacikazuki e o făptură plăpândă, îşi spunea el, şi i-a fost sortit doar foamea şi cu frigul. Vai de ea, nefericita! Pe ce meleaguri străine îşi va fi ducând zilele, ce lipsuri şi suferinţe i-o fi dat să îndure.

Chinuit de grijă şi de remuşcările târzii Sanetaka începu să se roage:

— Preamilostivă zeiţă Kannon, dacă fiica mea Hacikazuki mai este încă în viaţă, fă astfel să o revăd măcar o singură dată!

întâmplarea potrivi astfel lucrurile, încât tânărul Saişioo, care prin bunăvoinţa mikadoului fusese numit cârmuitor peste provinciile Yamato, Kawati şi Iga, se duse cam tot atunci, împreună cu întreaga sa familie, să mulţumească zeiţei Kannon. Copiii zburdau fericiţi în largul lor, frumos înveşmântaţi şi împodobiţi cu cununiţe de flori.

în acest timp, tatăl tinerei stăpâne se ruga fierbinte dinaintea statuii zeiţei Kannon. Oamenii din suita lui Saişioo îl alungară cu asprime:

— Hei, tu, pelerin zdrenţăros, i-aţi tălpăşiţa, pleacă mai repede din templu!

---

187 unitate de măsură pentru suprafeţe agricole, egală cu 0,992 hectare

Bătrânul se dădu respectuos la o parte şi uitându-se la acei copii frumoşi ochii i se umplură de lacrimi. Cineva îl întrebă cu mirare:

— Spune, pelerinule, cine eşti şi de ce plângi cu atât de mare amărăciune?

Bătrânul îşi spuse numele, apoi istorisi pe îndelete toate nenorocirile prin care trecuse.

— Copiii aceştia, fie-mi îngăduit s-o spun, încheie el, seamănă uimitor de bine cu fiica mea pe care am pierdut-o. De aceea m-a podidit plânsul.

Himeghimi, care auzise spovedania bătrânului, dădu poruncă:

— Aduceţi-l la mine pe acest pelerin!

îl duseră pe Sanetaka în pridvorul templului, înaintea tinerei stăpâne. Himeghimi îl cercetă cu ochi înrouraţi. Bătrânul slăbise înfiorător, pe chipul lui îşi puseseră pecetea durerii. Dar ea nu şovăi nicio clipă să recunoască în acest sărman cerşetor pe tatăl ei adevărat. îi spuse cu duioşie:

— Tată, priveşte-mă cu luare-aminte, sunt eu, Hacikazuki, fiica ta iubită!

Saişioo îi auzi cuvintele şi tresări:

— Aşadar, nu m-am înşelat spunând că nu te poţi trage dintr-un neam de rând! Eşti fiica fostului cârmuitor din Katano, provincia Kawati?

El înzestră pe unul dintre feciorii săi şi pe tatăl lui Himeghimi cu pământuri întinse în provincia Kawati, pentru ca bătrânul să trăiască în belşug şi fericire, alături de nepotul său.

Se statornici însă în provincia Iga, îngrijindu-se cu înţelepciune de bunăstarea urmaşilor săi.

Aşa spune o legendă veche.

Taro leneşul

poveste japoneză

în satul Ataraşinogo din judeţul Ţukama, unul dintre cele zece judeţe ale provinciei Şinano, care se află la cel mai depărtat hotar al regiunii Tosando, trăia cândva un om ciudat, pe nume Monogusa Taro Higiikasu. Monogusa Taro nu înseamnă altceva decât Taro Leneşul. Porecla era îndreptăţită, căci într-adevăr pe meleagurile acelea nu se mai pomenise un leneş atât de înrăit.

Dar la ceva tot era bun Taro Leneşul: se pricepea ca nimeni altul să înalţe cu închipuirea case minunate.

„în jurul casei, îşi zicea Taro, aş ridica o îngrăditură de pământ cu patru laturi şi eu aş săpa lacuri şi în partea de răsărit, şi în cea de apus, şi în cea de miazănoapte, şi în sud ca să se vadă de pretutindeni. în mijlocul lor aş face nişte ostroave pe care le-aş sădi cu pini şi criptomeri, iar lacurile le-aş uni între ele prin punţi arcuite. I-aş pune pe cioplitorii în lemn să împodobească frumos parapetele. Acareturile le-aş face lungi de doisprezece keni, iar trecerile acoperite de nouă keni...

Aş clădi chioşcuri pentru pescuit sau doar aşa, pentru odihnă, aş sădi livezi de pruni şi de paulovnii[188], iar fiecare livadă aş înconjura-o cu un gard viu, de bambus. Aş semăna peste tot flori de cele mai rare soiuri.

Casa cea Mare aş vrea să fie lată de doisprezece keni şi aş acoperi-o cu coajă de chiparos, iar tavanul l-aş căptuşi cu brocat scump. Căpriorii acoperişului şi cei de la streaşină i-aş întări cu podoabe de argint suflat cu aur.

Perdelele aş porunci să fie cusute cu mărgăritare şi nestemate... Toate clădirile, până la cel mai neînsemnat grajd, ar fi cum nu se poate mai măreţe şi mai încăpătoare. Da, o asemenea casă aş vrea eu să înalţ..."

însă nici pomeneală de un asemenea palat mândru: Bietul Taro nu fusese în stare măcar să-şi înjghebe o

188 arbore decorativ originar din extremul-orient

locuinţă cât de cât omenească. înfipsese în pământ patru prăjini de bambus pe care întinse o rogojină găurită, în chip de acoperiş. Sălaşul acesta prăpădit nu-l apăra pe Taro de biciuirea ploii, nici de dogoarea soarelui. Pielea de pe mâini şi de pe picioare îi crăpase şi se cojise, coatele i se acoperiseră de murdărie ca de muşchi, păduchii şi purecii îl pişcau fără milă.

E greu să scapi de calicie. Ca să faci negoţ, ai nevoie de bani. Ca să te-apuci de-un meşteşug oarecare, trebuie mai întâi să-l înveţi. Aşa încât nu-i rămăsese altceva decât să locuiesc pe pământ. Zăcea Taro câte patru, cinci zile în şir, fără să se clintească de jos, fără să facă o figură. Din când în când câte cineva îşi mai făcea pomană cu el.

Astfel, odată, un om milostiv îi dădu nişte turtiţe de orez, rămase de la o nuntă:

— Ia de colea, sărace. Tare flămând trebuie să mai fii...?

Rareori îi pica asemenea pleaşcă. Taro înfulecă la repezeală patru turtite, dar pe-a cincea o puse, deoparte, zicându-şi: „Dacă o păstrez, măcar ştiu că nu voi pieri de foame atât curând. Dacă o mănânc, pierd orice nădejde".

Se uita lung şi cu duioşie la turtiţă lui, gândindu-se ca un om chibzuit: „Da, da, am s-o păstrez până ce mi se va dărui alta". Când aţipea, o băga în sân, să nu i-o fure cineva. O scotea de-acolo, o mirosea, o lingea, iar uneori şi-o punea pe cap, ca o podoabă. Dar tot punându-şi-o el pe cap, turtiţa îi căzu şi până s-apuce s-o prindă, se rostogoli tocmai în mijlocul drumului. Taro se uită după ea cu o privire tristă, întrebându-se: „Să mă scol oare şi să mă duc s-o iau? Vai, grozav mi-e de lene. Lasă, odată tot trebuie să treacă cineva pe-aici. O să-l rog pe omul acela să mi-o aducă."

Prevăzător, îşi luă lângă sine un băţ lung de bambus ca să alunge câinii pribegi. Aşteaptă el trei zile încheiate, dar ca un făcut, nimeni nu se arătă pe drum. în cele din urmă tot se ivi cineva, dar nu un drumeţ oarecare, ci însuşi bogatul stăpân al moşiilor din partea locului, nobilul Ataraşino Nobuioori, care avea rangul de dregător al departamentului de stânga al pazei porţilor de la curte. Ataraşino plecase la vânătoare cu şoimi şi luase cu sine, pe lângă oştenii de pază, nu mai puţin de o jumătate de sută de hăitaşi. Văzându-l pe măritul dregător, Taro săltă alene capul spre el:

— Hei, ascultă, om bun! Vezi că acolo, în mijlocul drumului, e o turtită de orez. Ridic-o, rogute, şi adu-mi-o.

Dar nimeni nu-i luă în seamă vorbele. „Măi, ce puturoşenie! îşi zise Taro supărat. Cum de e în stare ăsta să cârmuiască pământuri atât de întinse, dacă i se pare greu să se dea jos de pe cal şi să ridice o biată turtită?! Şi eu care credeam că sunt cel mai mare leneş din lume..." Apoi începu să strige plin de obidă:

— Vai, vai, om fără milă şi fără ruşine!

Stăpânul moşiei era o fire aprigă. Aprins de mânie întoarse numaidecât calul:

— Ce tot bombăneşti acolo, nătărăule? Nu cumva tu vei fi fiind Taro Leneşul, cel vestit pretutindeni?

— Fireşte că eu sunt. Parcă mai e vreunul să-mi semene?

— Ia spune, cum de izbuteşti tu să faci umbră pământului?

— Iac-aşa. Când oamenii mă miluiesc cu ceva, atunci mănânc pe săturate. Când nu, zac aicea flămând câte patru, cinci zile. Dar mi s-a întâmplat să rabd şi zece în cap.

— Vai de tine, Taro. Uite, o să mă străduiesc să te ajut. Doar nu degeaba se spune că dacă doi oameni s-au întâlnit undeva şi au băut din acelaşi pârâu, la umbra aceleiaşi sălcii, că nu-i un lucru întâmplător, înseamnă că drumurile lor le-au împletit puternicele karme, într-altă viaţă. Lumea e mare, şi dacă s-a nimerit să dau tocmai de tine, se vede că aşa a fost hotărât înainte. Dar ia spune, de ce nu vrei să munceşti? Lucrează şi tu pământul, ca toţi ceilalţi.

— N-am pământ.

— O să-ţi dau eu o frumuseţe de ogor.

— Nu-mi place să dau cu sapa. Ştii că sunt leneş.

— Atunci, poftim, apucă-te de negustorie.

— Păi n-am nicio para.

— Nu-i nimic, îţi dau eu banii trebuitori.

— Mare scofală. Tot nu mă pricep să vând şi să cumpăr. Negustoria e o treabă grea, care nu se

învață lesne.

— Cum de se nasc oare pe lume asemenea făpturi? strigă moșierul scos din sărite. Rămâi sănătos, Taro, văd eu că nu-i nicio nădejde cu tine.

Ajuns la conac, Atarașino luă condeiul și călimara, apoi scrise o poruncă strașnică, pe care slujitorii o făcură cunoscută pretutindeni:

„De astăzi înainte, prin grija și strădunța tuturor, lui Taro Leneșul i se vor da de două ori pe zi câte trei măsuri de orez și o cană cu vin. Cel ce va cuteza să-mi încalce porunca va fi alungat de pe pământurile mele."

Prea adevărată e zicala: „Porunca stăpânului, voia nebunului". De silă, de milă, bieții oameni s- au pomenit datori să-l hrănească de-atunci încolo pe Taro Leneșul din agoniseala lor.

Astfel au trecut doi ani. în al treilea an, primăvara, guvernatorul acelei provincii, dainagon[189] Arisue, din neamul Nigioo, a dat înștiințare că din satul Atarașinogo trebuie trimis în capitală, la Kyoto, un slujitor pe termen lung.

Țăranii s-au strâns îndată să se sfătuiască. Una ca asta nu mai pomeniseră. Nu înțelegeau despre ce fel de slujitor e vorba și habar n-aveau pe cine să trimită. Se văicăreau cu toții de năpasta ce le căzuse pe cap, când unul spuse într-o doară:

— Ce-ar fi să-l trimitem pe Taro Leneșul?

— Taci c-ai nimerit-o! sări ceilalți cu gura. Vino-ți în fire, omule. Taro nu s-a învrednicit să se ridice să-și adune turta din drum. Cum o să se ducă până la Kyoto?

Dar un alt sătean zise îngândurat:

— La urma urmei, dacă-l trimitem pe milogul acela e numai spre binele lui. Poate se căpătuiește și el pe-acolo. Haideți să vorbim cu el, poate se va lăsa înduplecat.

Se adunară cei mai bătrâni și mai înțelepți oameni din sat și merseră la sălașul lui Taro.

— Prietene, zise căpetenia, trebuie să ne dai o mână de ajutor. Avem de descurcat o treabă foarte însemnată.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă Taro.

— Ni s-a cerut să trimitem la Kyoto un slujitor pe termen lung.

— Lung! se minună Taro. Pesemne unul înalt de câțiva hiro. Hm, cam greu de găsit un asemenea uriaș.

— Da de unde, nici vorbă de uriaș. Trebuie să alegem dintre sătenii noștri un om de nădejde, care să meargă în capitală pentru mai multă vreme. Asta înseamnă „slujitor pe termen lung". Fii înțelegător, Taro. Noi te-am hrănit trei ani încheiați, acum e rândul tău să slujești pentru noi.

— He-he-he, râse Taro, nu din bunătatea inimii voastre m-ați hrănit, ci din porunca stăpânului. Nu mă duc la Kyoto.

Atunci, un țăran mai vârstnic și mai șiret întoarse vorba altfel:

— Află, prietene, că mai întâi și mai întâi ne-am gândit la fericirea ta. Prea bine știi câtă dragoste se leagă bărbatul de nevastă, care la rândul ei îi dăruiește inima pentru totdeauna. Plăcut e oare traiul tău, de unul singur, în acest sălaș întristat? Oare nu vrei să-ți găsești o soție după pofta inimii? Se spune că bărbatul se bucură cu adevărat în viață numai de trei ori: când sărbătorește ritualul ghempuku[190], când își aduce în casă

---

189 rang însemnat la curte, în vechea Japonie

190 ritualul majoratului. Adolescentul e pieptănat pentru prima oară ca un adult și i se pune pălărie bărbătească

tânăra soție și când este promovat în slujbă. Dar și mai adâncă e bucuria lui când pornește pe un drum la capătul căruia îl așteaptă norocul. Să știi că locuitorii din Kyoto sunt mult mai simțitori și mai gingași în iubire decât noi niște bieți plugari. Femei frumoase se unesc din dragoste cu bărbați fără niciun rang, ascultând numai de imboldul inimii, îndrăgostiții se socotesc unul pe altul drept soț și soție, așa e obiceiul pe-acolo. Cine știe, poate că îți vei afla și tu o prietenă, o iubită frumoasă plină de farmec, căreia să-i dăruiești inima.

Vorbele bătrânului merseseră drept la țintă.

— Asta ar fi grozav de bine! zise Taro. Trimiteți-mă cât mai repede la Kyoto!

Plini de bucurie, țăranii puseră mână de la mână, adunară niște bani și-l pregătiră de drum.

Taro Leneșul porni pe calea ce străbate Munții de Răsărit, prin Yamashina, înspre Kyoto. De astă dată nu-i mai dădea mâna să lenevească. Mergea întins, de dimineață până seara, iar peste noapte dormea pe la câte-un han. în cea de-a șaptea zi intră în Kyoto și nu se opri decât la poarta mărețului palat al dainagonului:

— Sunt slujitorul pe termen lung din provincia Șinano și m-am înfățișat la porunca stăpânului.

Slugile începură să râdă de el, arătându-l cu degetul:

— Ia uitați-vă ce chip tuciuriu are! Vai, cât e de murdar și de zdrențăros, o adevărată sperietoare!

Auzind toate acestea, dainagonul clătină din cap dojenitor.

— De ce râdeți? Nu e vina lui că are o înfățișare atât de neplăcută. Eu am nevoie de un om cinstit, atâta tot.

Tot căscând gura pe ici, pe colo, Taro se încredința că orașul Kyoto e cu adevărat strălucitor și nu seamănă întru nimic cu ținutul său de baștină. Muntele de Răsărit, Muntele de Apus, palatul împărătesc, tot felul de temple și pagode care de care mai minunate te îmbiau să le privești. Aici n- avea cum să ți se urască, n-aveai cum să lenevești, fiindcă mereu îți fermeca ochiul câte-o priveliște nouă.

Așa se face că, plăcându-i tare mult, în loc de trei luni, rămase în slujbă șapte luni încheiate. Niciun slujitor nu-l întrecea în hărnicie. în cele din urmă, veni totuși vremea să se întoarcă pe meleagurile lui. Merse abătut la casa unde închiriase și el un colțișor și începu să cugete cu glas tare: „Când mă pregăteam să pornesc încoace, spre capitală, sătenii mi-au făgăduit marea cu sarea, spunându-mi că voi afla negreșit aici o soție după pofta inimii, dar iată că tot singur trebuie să fac calea întoarsă... Vai, cât de întristată mi-e inima! Ce-ar fi să-mi caut totuși o prietenă?"

Zis și făcut. Se înfățișă plin de cuviință la stăpânul casei:

— A sosit vremea să mă întorc în satul meu, dar nu mă îndur să plec așa, de unul singur. N-ați binevoi dumneavoastră să-mi găsiți o soție?

Omul începu să râdă:

— Dar cine crezi că va primi să ia de bărbat pe unul ca tine?

Se înfățișau cerându-i binecuvântarea. Răutatea și josnicia îl mâhneau și-l înfuriau peste măsură. Dacă descoperea pe chipul cuiva pecetea senină și înțeleaptă a bunătății, amărăciunea i se topea ca prin farmec.

Iată ce tainic e plămădită făptura omenească! Până și-n inima unui leneș se pot ascunde asemenea rare însușiri.

Toate acestea s-au întâmplat demult, în vremea domniei împăratului Mondoku[191].

Iar cel ce va citi această poveste în fiecare zi, istorisind-o și altora, fie el binecuvântat cu toată fericirea și cu toate bogățiile pământului. Zeii coboare asupră-i raza bucuriei veșnice.

Vulpea albă

poveste japoneză

A fost odată, cu mult timp în urmă, un împărat, căruia i-a plăcut vânătoarea. înjur avea mulți curteni destoinici, buni țintași. Dintre toți însă, cel mai iscusit era Iasunari, care îi era deosebit de devotat.

într-una din zile, împăratul i-a chemat pe toți și le-a grăit:

— Bucurați-vă! Pregătiți-vă arcurile și sulițele, pentru că mâine vom porni iarăși la vânătoare prin codri străvechi!

Astfel, le-a spus că de această dată nu vrea să vâneze nici cerbi, nici mistreți, ci o pradă mult mai de preț. Puternicul împărat vroia blana vulpii albe.

— Vulpea albă? l-a întrebat uimit Iasunari. Nimeni nu se poate lăuda că s-a putut apropia de ea.

A fost văzută doar ca un fulger de argint. Se spune că era vrăjită.

— Vrăjita sau nu, i-a răspuns împăratul, de această dată nu ne poate scăpa, pentru că știu unde îi este bârlogul. Magoshiro a aflat că ea sălășluiește în pădurea de pini dinspre miază-noapte. Vom împresura pădurea și vom cerceta, fără să ne scape nici cel mai mic loc.

— Așa vom face! au strigat curtenii.

— Pe tine mă bazez cel mai mult, Iasunari, a adăugat împăratul. Tu ești arcașul meu cel mai ager.

împăratul Mondoku a trăit între anii 850-858

— Am înţeles, măria-ta, i-a răspuns acesta, aplecându-se cu respect.

După ce au mers mult, vânătorii au ajuns la pădure, au înconjurat-o şi au început să hăituiască vulpea.

Iasunari stătea nemişcat, pândind atent în desişuri, când deodată a ţâşnit în apropierea lui o nălucă strălucitoare ca zăpada.

— Iată vulpea albă! a şoptit el. Vino! Vino mai aproape duh al sălbăticiunilor! Tu îmi vei aduce cununa celui mai iscusit vânător şi o bucurie nemăsurată împăratului!

— Opreşte-te, Iasunari! a strigat vulpea, văzând că se pregăteşte să tragă cu arcul în ea.

— Deci ştii să grăieşti! a spus el uimit. Aşadar, cei ce spuneau că eşti vrăjită, nu au minţit.

— Da, Iasunari, sunt vrăjită, i-a răspuns ea tristă. Dar acum vraja nu are putere să îmi apere viaţa, pentru că este lună plină. Sunt în mâinile tale. Niciun alt vânător nu m-ar fi prins, dar ştiu că de săgeată ta nu voi putea scăpa.

— Da, aşa este! Nu am dat greş până astăzi, deci nici tu nu îmi vei scăpa! i-a spus el hotărât.

— îndură-te, Iasunari! a strigat vulpea albă. Cruţă-mi viaţa, căci nu am făcut nimănui vreun rău. Lasă-mă să plec, te rog.

— Dar ce vor spune ceilalţi? a întrebat el.

— Nimeni nu va şti, Iasunari! Şi gândeşte-te... mândria ta deţintaş estemai importantă decât o faptă bună?

După ce s-a gândit puţin, vânătorul a rostit:

— Bine. Mergi în pace, vulpe albă. Nu pot ucide o făptură ce mă roagă s-o cruţ.

Vulpea albă i-a spus că îi va rămâne recunoscătoare pe vecie şi l-a încredinţat că va fi răsplătit înmiit pentru fapta lui bună.

Dar Iasunari şi vulpea nu ştiau că unul din vânători i-a văzut.

Acesta s-a dus imediat la împărat, de cum au ajuns la curte şi i-a spus că a văzut cu ochii lui cum vulpea era doar la câţiva paşi de Iasunari, care nu a făcut nicio mişcare.

împăratul s-a înfuriate foarte tare. I-a cerut să se apere, să spună că acel curtean minte, dar Iasunari a refuzat. El a rostit adevărul, spunându-i că s-a lăsat înduplecat de rugămintea vulpii, care l-a implorat să o cruţe.

— N-ai ştiut tu, oare, că trebuie să asculţi numai de voinţa mea? L-a întrebat împăratul furios peste măsură.

— Am ştiut, măria-ta, i-a răspuns onestul servitor. Doar că uneori glasul inimii este mai puternic decât porunca stăpânului.

împăratul a început să strige scos din fire:

— Ştiai cât de mult tânjesc eu după blana acestei jivine şi ai lăsat-o să scape! Iată cu cine mă mândream eu! Dacă altcineva îmi făcea aşa ceva, i-aş fi retezat capul imediat! Dar cu tine voi fi îndurător. Te voi surghiuni în cel mai îndepărtat şi pustiu colţ al împărăţiei şi unde vei sta până la sfârşitul zilelor tale, ca să te căieşti pentru nesupunerea ta.

Ajuns acasă, cu sufletul zbuciumat, i-a povestit soţiei lui, Frunză de Iederă, ce s-a întâmplat. Era îndurerat pentru ea, că avea s-o poarte în surghiun alături de el, deşi îi spunea că nu se simţea vinovat cu nimic. Avea inima curată.

Frunză de Iederă i-a zis că mânia împăratului nu va ţine mult şi că va trece ca o furtună. Dar el i- a răspuns că nu se va întâmpla aşa.

Auzind hotărârea din glasul lui, ea a înţeles că era nevoită să meargă în acel loc şi unde avea un trai plin de suferinţe.

După ce s-a gândit puţin, l-a convins pe Iasunari să plece înainte, promiţându-i că îl va urma îndată ce va orândui treburile gospodăriei.

Iasunari a plecat singur şi a trăit greu în acel ţinut îndepărtat şi sălbatic. Dar cel mai greu l-a apăsat dorul de iubita lui soţie, care nici după mult timp nu a venit, aşa cum i-a promis. Neîncetat, el scruta zările, aşteptând-o, iar zilele şi nopţile treceau ca o apă tulbure.

Singur şi îndurerat, până la urmă, el s-a îmbolnăvit.

Dar într-un amurg, a apărut dintre arborii pădurii o nălucă albă.

— Cum ai ajuns în aceste îndepărtări, vulpe albă? A întrebat-o Iasunari.

— Pentru mine nu este greu să ajung aici sau oriunde în alt loc, oricât este de îndepărtat, i-a spus ea.

Apoi l-a întrebat dacă îi poartă pică pentru situaţia în care a ajuns din cauza ei.

— Tu nu ai nicio vină, vulpe albă, i-a răspuns el. Niciodată nu voi regreta fapta mea de atunci!

— Ai un suflet nobil, a rostit ea. Eşti bun şi înţelept, Iasunari. Deşi eu văd că suferi mult. Pentru ce?

Atunci Iasunari i-a spus ce durere îi mistuie sufletul. îi era nespus de dor de minunata lui soţie, Frunză de Iederă.

— Fără ea viaţa îmi este plină de chin şi pustie, a rostit el.

Când a văzut durerea mare, vulpea albă i-a spus că va încerca să îl ajute, aşa cum şi el a ajutat-o odinioară.

Şi apoi a plecat.

S-a ţinut de cuvânt. Şi-a luat înfăţişarea unui negustor bătrân şi s-a dus la casa Frunzei de Iederă, unde a găsit-o înconjurată de bagaje, pregătindu-se să plece.

— Bine te-am găsit, luminată stăpâna a acestei case! a rostit vulpea albă, odată intrată. Fie-ţi inima ca rândunica şi ochiul limpede că izvorul.

— Bine-ai venit, negustorule, i-a răspuns Frunză de Iederă cu glas rece. Nu-mi văd capul de treburi, aşa că nu am nevoie de marfa ta.

— Nu am venit să-ţi vând din podoabele mele, i-a replicat „negustorul". Ci să-ţi spun că în lungile mele peregrinări prin împărăţie, am întâlnit un om minunat, care se cheamă Iasunari şi care a fost slujitor la curtea împăratului.

Frunză de Iederă s-a minunat tare, auzind acestea.

Dar când vulpea i-a spus că el încă o aşteaptă şi că este pe moarte de dorul ei, femeia i-a spus:

— Nici nu am de gând să-mi risipesc tinereţea şi frumuseţea trăind acolo în lipsuri, lângă el. Plec la rudele mele, unde voi avea o viaţă îmbelşugată!

— Nu-l iubeşti de fel pe Iasunari? a întrebat-o vulpea albă. Nu te înduioşează soarta lui?

— Ba da, cândva l-a iubit. Dar pentru că a fost un neghiob, care nu s-a îndurat să omoare o sălbăticiune pentru care ar fi fost răsplătit cu mult aur, acum firul iubirii s-a rupt. Singur a dat cu piciorul norocului, singur să-şi ispăşească pedeapsa!

Bătrânul negustor şi-a aplecat fruntea cu tristeţe şi a ieşit din aceea casă.

Iar nefericitul Iasunari a continuat să trăiască zile chinuite de dor şi singurătate.

într-una din zile, Iasunari, care era foarte slăbit, datorită suferinţei din inima lui, s-a trezit dimineaţa şi a rostit:

— Oh, începe o nouă zi, în care soarele va străluci din nou. Dar pentru mine lumina lui este ca o lumânare palidă şi rece ca o lespede. Inima mea plânge de tristeţe... Unde eşti, frumoasa mea Frunza de Iederă?

Dar deodată sărmanul om a tresărit, văzând că dinspre pădure se apropia o femeie.

— Nu! A strigat el. Eşti o nălucă!

Nu-i venea să creadă că cea pe care o vede, este iubita lui soţie, după atâta timp de aşteptare, când deja îşi pierduse speranţa de a o mai revedea.

— Sunt eu, Frunza ta de Iederă, i s-a adresat năluca.

— Oh, dar glasul acesta nu este al tău... a spus el mişcat.

— Eşti prea oboist, Iasunari şi nu-mi recunoşti vocea, i-a spus frumoasă femeie. Am venit de departe ca să-ţi alin dorul şi să pun capăt singurătăţii tale. Mă vei ierta pentru îndelungata mea întârziere?

— Nu am ce să-ţi iert, Frunza mea de iederă! a exclamat el plin de fericire. Eşti aici şi nimeni de-acum înainte nu ne va mai despărţi!

Ani în şir au trăit împreună, în pace şi bucurie...

Frunza de Iederă i-a adus pe lume un fiu, pe care l-au numit Dosimaru. El a crescut înconjurat de

dragostea lor părintească şi a ajuns un flăcău voinic şi chipeş.

în serile reci şi ploioase, Iasunari a început să-i povestească despre viaţa lui, cum a trăit înconjurat de bogăţie, până când a cruţat viaţa acelei vulpi ca neaua.

— Şi uite-aşa, fiul meu, am ajuns să fiu osândit aici şi să te cresc în acest loc departe de lume, în sărăcie.

— Iubite părinte, nu te necăji pentru asta, i-a răspuns Dosimaru. Sunt fericit aici şi mult mai mult preţuiesc un cuget curat.

Fiul şi-a întrebat tatăl dacă a mai văzut minunata vulpe albă.

— Nu am mai văzut-o, a răspuns el, oftând. Se uită repede un bine făcut, precum vezi.

Atunci soţia lui a intrat în vorbă şi i-a spus să nu se grăbească să judece. Poate că vulpea nu a avut cum să-l ajute mai mult.

— Ai dreptate, Frunza mea de Iederă, a spus atunci Iasunari. Acestea sunt lucruri vechi. Singurul lucru ce m-a ajutat să depăşesc toate necazurile soartei, ai fost tu, care m-ai urmat cu atâta iubire!

Frunza de Iederă i-a răspuns:

— Am făcut numai ceea ce eram datoare să fac.

A trecut ceva timp, în care ei au continuat să fie fericiţi. Pânăîntr-o zi, când, Iasunari era plecat, mama l-a luat deoparte pe Dosimaru şi i-a spus:

— Fiul meu iubit, lasă-mă să-ţi privesc chipul, să îl păstrez în memoria mea.

— Ce vrei să spui, mama? a întrebat-o el surprins.

— Te rog să mă asculţi cu atenţie. Eu sunt vulpea albă, nu Frunză de Iederă.

— înseamnă că nu eşti mama mea? a spus mirat feciorul.

— Ba da, eu te-am adus pe lume. Pentru că Frunza de Iederă nu a vrut să-l urmeze pe tatăl tău, am luat înfăţişarea ei, ştiind că altfel el va muri de mâhnire. Dar acum nu mai pot să rămân cu voi. Eu sunt blestemată de un duh rău, care mă ţine sub vraja lui. Trebuie să mă supun lui. Aşa că sunt nevoită să plec.

Fiul nu a găsit cuvinte să rostească nimic, de uimit ce era.

— Tatăl tău nu va mai suferi atât de mult ca înainte, pentru că acum te are pe tine.

— Dar la mine nu te gândeşti? a exclamat Dosimaru. Tristeţea îmi va apăsa sufletul.

— Nu pot să mai rămân, copilul meu iubit. Nu ştiu unde voi sălăşlui, de-acum înainte. Dar uite, îţi dăruiesc această perlă fermecată. Dacă ţi se va face dor de mine, pune-o la ureche şi vei înţelege limba tuturor vieţuitoarelor. Aşa mă vei găsi mai uşor.

Iasunari a suferit profund, atunci când a aflat adevărul. Dorul de femeia care a stat lângă el atât timp i-a cuprins inima. Dar şi mai mult suferea de dorul ei Dosimaru, care într-un din zile, nemaiputând rezista durerii din inima lui, a plecat în căutarea mamei sale.

După ce a mers şi a mers, a ajuns la malul mării, unde a văzut un pescar ce tocmai prinsese o broască ţestoasă, pe care se pregătea să o pună în coşul lui de papură. Dosimaru a observat ochii înecaţi ai broaştei şi a dus perla la ureche. Astfel, el a auzit:

— Fie-ţi milă de mine, Dosimaru şi ajută-mă să mă reîntorc în valurile mării!

Flăcăul i-a spus pescarului să se îndure de biata vietate.

— Dar eu din asta trăiesc, i-a răspuns el. O voi duce la piaţă.

— Cât crezi că vei lua pe ea? l-a întrebat Dosimaru.

— Cel puţin vreo zece moni.

Tânărul s-a căutat prin buzunare şi şi-a scos ultimii lui bani.

— Uite, asta este toată averea mea, pe care ţi-o dau bucuros.

Astfel că i-a dat drumul ţestoasei în apele mării.

— îţi mulţumesc din suflet, mărinimosule om! A spus ea. Să ştii că eu nu sunt o ţestoasă oarecare, ci sunt Otohime – fiica dragonului mării. Cu ce te pot ajuta pentru că mi-ai salvat viaţa?

— Nu îmi trebuie nimic, a spus el.

— Dar eu nu te pot lăsa să pleci, fără să nu te răsplătesc pentru gestul tău. Uite, ţine aceasta perlă frumoasă. Atunci când vei ridica braţul şi vei striga: „înalţă-te valule!" – apa se va ridica. Iar când vei lăsa mâna în jos spunând: „Coboară, valule!" – apa se va retrage înapoi.

Şi Dosimaru a pornit mai departe. Mai târziu, el a întâlnit la marginea unei mlaştini un vânător, ce tocmai prinsese un cocor mare şi frumos.

A pus perla la ureche şi a auzit cum acesta strigă:

— îndură-te de mine, preabunule Dosimaru! Scapă-mă din primejdie!

Atunci tânărul i-a spus vânătorului:

— Omule, fii milos cu pasărea aceasta! Eu văd că tu ai inimă bună. Las-o să fie liberă şiş a zboare în înaltul cerului.

— Nu pot să o las să zboare, pentru că o voi vinde şi din banii luaţi pe ea o să trăiesc câteva zile puţin mai bine. Eu sunt un om sărac.

Dosimaru i-a spus că nu mai are bani, dar i-a oferit haine călduroase de pe el în schimbul zdrenţelor pe care vânătorul le purta, astfel că acesta să elibereze pasărea.

Au făcut schimbul şi după ce vânătorul a plecat mulţumit, cocorul i-a spus:

— Îţi mulţumesc mărinimosule Dosimaru! Cum să te răsplătesc pentru bunătatea ta? Eu sunt prinţul zburătoarelor de pe acest meleag, aşa că te rog să-mi spui dorinţa ta.

— Binele nu-l faci pentru răsplata, ci pentru împăcarea sufletului, i-a răspuns flăcăul.

— Nu ştii cumva unde este vulpea albă? l-a întrebat Dosimaru pe cocor.

— Nu ştiu, îmi pare rău. Dar pentru că te văd foarte trist, te voi ajuta să îţi fie mai bine. Fata împăratului este grav bolnavă şi nimeni până acum nu i-a găsit leacul. Vraciul Odoman de la curte se preface că are grijă de ea, dar chiar el a îmbolnăvit-o, îngropând în colţul dinspre miazănoapte al palatului un şarpe veninos, rostind o vrajă cumplită.

— Cum?! a exclamat uimit tânărul.

— Numai dacă şarpele cel veninos va fi dezgropat, fata se va vindeca. Mergi şi fa tu aceasta şi vei fi răsplătit fără margini de împărat.

— Bine, mă voi duce, a spus Dosimaru. Dar nu pentru răsplata împăratului mă duc, ci pentru acea fată gingaşa şi nevinovată, care suferă. Rămâi cu bine, cocorule!

Dosimaru s-a apropiat de porţile palatului şi le-a spus străjerilor că este un lecuitor vestit. Aceştia s-au uitat cam lung la hainele lui zdrenţuite, dar pentru că flăcăul tot insista, au dat din umeri şi l-au dus în faţa împăratului.

— Am auzit că te lauzi că o poţi tămădui pe fiica mea, a spus el posomorât şi neîncrezător. Nici vraciul Odoman nu a reuşit s-o vindece. Te încumeţi tu, un flăcăiandru? Ai grijă să nu îmi trezeşti speranţe deşarte!

Atunci a intervenit în vorbă vraciul cel rău, care i-a cerut împăratului să-l lase să încerce. Dacă se va dovedi mai bun decât el, deşi nu crede, zicea el, atunci se va apleca cu respect în faţa tânărului.

— Hai, flăcăule! A exclamat plin de el. Arată-ţi măiestria!

Apoi l-a mai întrebat pe tânăr unde îi este traistă cu leacuri.

Dosimaru i-a răspuns:

— Nu am nevoie de leacuri.

Vraciul Odoman a sărit imediat:

— La ce descântec te-ai gândit atunci? l-a întrebat vraciul.

— Nu, la niciun descântec nu m-am gândit. Vreau doar să dezgrop şarpele din colţul dinspre miazănoapte al palatului, căci datorită lui, fiica Mariei-Sale este bolnavă.

— Şarpele veninos? Ce şarpe? a început să strige vraciul înnebunit. Vorbeşti aiurea!

— Ai răbdare, Odoman, i-a spus liniştit împăratul. Chiar tu m-ai sfătuit să-l las să încerce să-mi vindece fiica.

Spunând acestea, a bătut din palme, chemând slujitorii şi poruncindu-le să se ducă şi să dezgroape şarpele, dacă îl vor afla în locul spus de tânăr.

Vraciul disperat a strigat şi mai tare:

— Înălţimea-Ta, nu da crezare acestui om ce scoate vorbe deşarte!

Atunci Dosimaru i-a răspuns:

— Tu însuţi ai îngropat acel şarpe, de aceea eşti împotriva mea! Până aici ţi-a fost cu vrăjile tale

întunecate!

— Aşa crezi tu?! A urlat scos din minţi Odoman cel rău. Viermilor neputincioşi! Oriunde voi fi, ura mea vă va atinge!

Vraciul cel rău s-a strecurat printre toţi şi a fugit afară din palat.

— Ah! a exclamat împăratul. A scăpat blestematul! Iată că a ajuns pe malul mării, unde sigur are pregătită o luntre, ca să poată fugi!

— Staţi liniştit, înălţimea-Voastră, a spus Dosimaru.

Apoi a strigat, rădicând mâna:

— Ridică-te, valul e!

Toţi de la curte au privit cum marea s-a înălţat şi l-a înghiţit pe vraci. Imediat, flăcăul a lăsat mana în jos, strigând:

— Coboară, valule!

Şi apa l-a purtat departe de oameni pe acel om făcător de rău.

— Cum să te răsplătesc, tinere? l-a întrebat împăratul bucuros.

— Mulţumesc, Măria-Ta. Eu ştiu că omul este creat pentru a face bine, de câte ori are ocazia, fără a se gândi la vreo răsplată. Adevărata răsplata este cea din suflet.

— Eşti înţelept, tinere, a spus împăratul. Spune-mi... cine eşti? De unde vii?

Atunci, flăcăul a spus tare şi clar:

— Mă numesc Dosimaru şi sunt fiul lui Iasunari.

— Iasunari?! A exclamat nespus de uimit împăratul. Trăieşte?

— Da, măria-Ta. Trăieşte singuratic, acolo unde l-aţi surghiunit.

Atunci împăratul a spus că de multe ori l-a mustrat conştiinţa pentru nedreptatea pe care a făcut- o atunci. Dar a fost prea mândru ca să-l cheme înapoi, a recunoscut el.

— însă astăzi voi îndrepta totul! a rostit el hotărât. îl voi aduce înapoi şi îl voi ruga să mă ierte pentru suferinţele pe care i le-am pricinuit. Veţi trăi amândoi fără nicio grijă, de-acum înainte!

— Măria-ta, cu siguranţă că tatăl meu se va bucura nespus de mult, dar nu pot să rămân. Trebuie să-mi caut mama, cea care mi-a dat viaţa – vulpea albă.

— Vulpea albă? a întrebat împăratul.

— Da, ea este mama mea, cea care a stat ani la rând lângă tatăl meu acolo, în surghiun.

Atunci s-a auzit o voce cunoscută, care a rostit:

— Nu trebuie să mă cauţi, fiul meu. Sunt lângă tine. Odată cu dispariţia lui Odoman, care m-a ţinut sub vraja lui, mi-am redobândit pentru totdeauna înfăţişarea omenească. Şi toate acestea datorită inimii tale curajoase şi bune, dragul meu Dosimaru.

Iasunari a fost readus la palat şi răsplătit cu cele mai înalte ranguri. Dosimaru a fost cunoscut toată viaţa ca cel mai drept şi onest om. Astfel au trăit la palat toţi trei, într-o deplină fericire, până la sfârşitul zilelor.

Kintaro

poveste japoneză

A fost odată ca niciodată, a fost odată un băiat japonez pe care îl chema Kintaro[455]. El trăia împreună cu familia sa pe muntele Ashigara. Tatăl băiatului era un samurai, un războinic ce luptă alături de stăpânul său împotriva unui clan dușman. într-una din bătălii, asupra familiei, o mare nenorocire s-a abătut. Deşi a luptat pe viaţă şi pe moarte, samuraiul a fost ucis, iar Kintaro a rămas numai cu mama sa.

Ca să nu fie găsiţi de duşmani, s-au ascuns într-o peşteră şi se hrăneau cu ceea ce le oferea muntele: fructe gustoase, ciuperci, ouă de păsări sălbatice... Dar hrana aceasta era prea puţină, ca ei să poată mânca pe săturate. Astfel, doamnă, ca orice mamă iubitoare, i-a cedat fiului jumătate din porţia sa, mâncând din ce în ce mai puţin. Cu timpul, din cauza condiţiilor aspre şi grele în care trăiau, femeia şi-a pierdut frumuseţea, iar hainele ei elegante odinioară s-au uzat de atâta purtat. Dorinţa ei fierbinte era ca el să ajungă un samurai la fel de neînfricat ca şi tatăl său.

455 băiatul de aur

Pe zi ce trecea, băiatul creştea văzând cu ochii de un băiat frumos, înalt, puternic şi cu ochii ageri şi pătrunzători. Părul negru precum abanosul era împletit într-o coadă groasă pe care o purta prinsă pe creştetul capului. Tovarăşii dejoacă, din vremuri străvechi, au fost doar animalele din pădure. Zilnic, băiatul făcea antrenamente de „sumo"[192] cu prietenii săi. Cu timpul a ajuns aşa de puternic, încât şi-a încercat forţele în lupta cu un urs uriaş, pe care l-a doborât. După această victorie, el a simţit că este pregătit să plece singur în lume.

De la prietenii săi necuvântători, Kintaro a învăţat foarte multe lucruri. Maimuţa l-a învăţat cum să se caţere într-un copac, iar cerbul i-a fost antrenor de „arte marţiale"[193].

Un alt prieten, un crap uriaş, l-a purtat pe spatele său până au ajuns la poala unei stânci, unde se afla o cascadă uriaşă.

Când ploua, Kintaro se retrăgea într-o peşteră. în acest timp, hrănea şobolanii, veveriţele, bursucii, vulpile, iepurii, urşii, maimuţele ş.a. La rândul lor, şi animalele îl iubeau pe el. în timpul acesta, mama lui se ruga la Dumnezeu ca fiul să ajungă un samurai curajos. Aşa s-au scurs mulţi ani...

într-o zi, Kintaro a plecat într-o expediţie către muntele vecin. El s-a înarmat cu o sabie şi a călărit pe spatele unui urs. Pe drum era însoţit de un întreg alai: un iepure, un şobolan, o maimuţă, un raton, o veveriţă, un cerb şi un mistreţ. După ce au parcurs un drum lung, în calea lor s-a ivit o piedică, şi anume un râu de munte cu ape repezi pe care nu-l puteau traversa. Ursul s-a oferit să doboare un copac pe care să-l folosească drept punte de trecere... dar n-a izbândit. Copacul era adânc înfipt în pământ. Mistreţul a încercat şi el să-l doboare, dar n-a reuşit decât să scuture câteva frunze din bătrânul arbore. Văzând că cei doi n-au avut succes, Kintaro şi-a proptit braţele puternice în trunchiul copacului pe care l-a împins până ce acesta a cedat şi a căzut între cele stânci. în clipa aceea, o explozie de bucurie a izbucnit din inimile tuturor... Deodată, s-a auzit o voce:

— Ce băiat puternic eşti! Nedumerit, băiatul a privit în direcţia de unde venea vocea. Şi, nu mică i-a fost surpriza, când a zărit un samurai grav şi impunător.

Acesta era renumitul şi temutul „MINAMOTO-NO-YORIMITSU". Războinicul l-a întrebat pe băiat dacă vrea să-i fie adept şi să ajungă samurai.

— Pot fi samurai?! a întrebat el uimit.

— Da, poţi deveni un samurai renumit! Sunt sigur că vei ajunge unul dintre urmaşii mei.

— Bunăvoinţa dumneavoastră mă onorează, stăpâne!

Bucuros şi cu speranţa în suflet, Kintaro s-a întors la mama sa, căreia i-a spus:

— Voi fi unul dintre cei mai curajoşi samurai, voi fi la fel ca tatăl meu!

La auzul acestor vorbe, lacrimi de bucurie s-au prelins pe chipul mamei.

Nu după mult timp, el şi-a luat rămas bun de la mamă şi de la prietenii săi, cărora le-a spus:

— Vă mulţumesc pentru prietenia voastră! Nu vă voi uita niciodată! Mamei i-a spus cât de mult o iubeşte şi i-a promis că, într-o zi, se va întoarce, negreşit, la ea.

Câţiva ani mai târziu, el a devenit un neînfricat samurai, numit SAKATA-NO KINTOKI-IN. La vârsta bărbăţiei era unul din cei patru renumiţi şi loiali urmaşi ai lui MINAMOTO-NO- YORIMITSU.

Am încălecat pe-o şa, şi v-am spus povestea aşa. Povestea adevărată a unui erou legendar al Japoniei din

---

192 este considerat de către mulţi ca fiind sportul naţional al Japoniei, având multe elemente rituale care îşi au originea în religia shinto. Cu toate că are o vechime de peste 2000 de ani, a devenit sport profesionist abia în prima parte a perioadei Edo (1603-1868)

193 tehnici de luptă corp la corp

perioada Heian.

Fantoma de la templu

povestire japoneză

A fost odată ca niciodată, într-un sat din îndepărtata Japonie, un magazin de dulciuri. Toţi copiii care veneau după bomboane intonau un cântec al locului:

„O bomboană,
Două bomboane,
Trei bomboane..."

într-o zi, o tânără femeie însărcinată, cu mersul agale, cu faţa tristă şi palidă, a trecut pe lângă magazin. în miez de noapte, la acelaşi magazin, s-au auzit câteva bătăi în uşă. Şeful magazinului a deschis uşa, iar în prag era frumoasă femeie însărcinată cu faţa palidă. Ea a întins o monedă de 100 yeni şi l-a rugat pe vânzător să-i vândă o bomboană. El a luat moneda şi i-a dat o bomboană. A doua noapte, femeia a venit din nou să cumpere o bomboană. Faţa ei era şi mai palidă decât noaptea trecută.

Vânzătorul i-a dat bomboană şi i-a spus:

— De acum încolo, te rog să vii ziua şi nu noaptea.

Ea şi-a cerut scuze rugându-l să-i vândă totuşi o bomboană. Glasul îi era disperat, corpul slăbit, ochii stinşi... Sleită de puteri, a treia noapte a venit iarăşi cu faţa de o paloare şi mai accentuată.

Negustorul a întrebat-o:

— De unde vii? Eşti străină de acest sat?

— Sunt venită aici doar de câteva zile, i-a răspuns femeia. Dar în timp ce-i răspundea, nu i se vedea faţa, aceasta fiindu-i acoperită de părul lung, răsfirat şi bogat.

Femeia a continuat să vină şi în nopţile următoare. în a şaptea noapte, plângând şi cu glasul stins i-a spus vânzătorului:

— Acum n-am bani, dar am nevoie de o bomboană.

Când omul a refuzat-o, femeia şi-a desfăcut kimonoul, iar el surprins, i-a oferit de îndată bomboana cerută. Tânăra i-a mulţumit pentru bunătate. Curios, vânzătorul s-a hotărât s-o urmărească; de la magazine, ea a apucat pe drumul ce ducea la templul de la poalele muntelui. După ce a trecut de poartă, a luat-o pe lângă templu, îndreptându-se spre grădina acestuia, apoi a dispărut... în grădină se auzea glasul stins al unui bebeluş ce plângea. Omul a alergat la preotul templului şi a povestit ceea ce a văzut şi auzit. Apoi, împreună cu preotul a ieşit mergând pe urma femeii. Spre marea lor nedumerire şi mirare au găsit în cale o mânecă de la kimonoul ei. Preotul a spus:

— îmi amintesc de acest kimono. Acum o săptămână, o tânără doamnă m-a vizitat şi mi-a zis că se simte rău cerându-mi îngăduinţa de a înnopta aici, pentru că nu avea bani să meargă la hotel. I- am permis ca în acea noapte să doarmă la templu. în seara aceea, ea mi-a spus că merge la părinţii ei pentru a naşte copilul şi mi-a arătat nişte hăinuţe frumoase de bebeluş. Din păcate, a doua zi am găsit-o moartă.

Neştiind cine este şi de unde vine, i-am făcut slujba de înmormântare şi am îngropat-o în grădină cu hăinuţele copilului şi 6 monede a câte 100 de yeni. Surprins, omul l-a întrebat pe preot:

— 6 monede spuneţi? Cu vocea tremurândă, omul l-a rugat pe preot să deschidă mormântul.

A doua zi, s-a făcut deshumarea şi, în timp ce preotul spunea o rugăciune, au deschis sicriul din care s-a auzit un plânset.

— Dumnezeule! au exclamat cei doi.

în sicriu au găsit un bebeluş, îmbrăcat în hăinuţe frumoase, în braţele mamei moarte.

— Ea este cea care a venit să cumpere bomboane de la mine, zise negustorul.

— Văd că a pierdut o mânecă la kimono, adăugă preotul. în acel moment, bebeluşul a început a plânge.

— Trăieşte! Strigară deodată cei doi.

Preotul a luat copilul din sicriu şi a zis:

— Mama lui îi dădea în fiecare zi câte o bomboană în loc de lapte. Am să-l iau să crească în acest templu.

Vestea despre această întâmplare neobişnuită s-a răspândit în toată Japonia, iar magazinul de dulciuri a

Fantoma de la templu

devenit faimos şi tot mai mulţi oameni îi treceau pragul.

poveste japoneză

„O bomboană,
Două bomboane,
Trei bomboane..."

Au trecut anii, copilul a crescut, a devenit un băiat frumos şi deştept care a studiat mult şi a ajuns un renumit preot budist în Kyoto, vechea capitală a Japoniei.

Ceainicul magic

poveste japoneză

Odinioară, pe muntele sfânt Haku, numit şi „muntele alb" (datorită zăpezilor veşnice), trăia un călugăr bătrân, vestit pentru credinţa şi harul de a vindeca oamenii şi, deopotrivă, animalele.

În tinereţe, călugărul a avut o viaţă zbuciumată, fiind samurai la curtea unui Shogun. În timpul unei bătălii, a fost grav rănit şi numai priceperea şi îngrijirea călugărilor, de la templul din vârful muntelui, i-au salvat viaţa. După însănătoşire, el a hotărât să devină călugăr şi, din acea zi n-a mai părăsit templul. Zilnic, după rugăciune, îi plăcea să cutreiere muntele de care se îndrăgostise. Aerul curat, cedrii falnici, potecile căptuşite cu flori, animăluţele şi ierburile de leac îl făceau fericit. La anumite date calendaristice, dar şi în funcţie de fazele lunii, aduna ierburile tămăduitoare care nu mai aveau secrete pentru el. Alteori, culegea ciuperci pe care le înşira pe funii din bambus, apoi le punea la uscat. Dintre ele, unele erau folosite la bucătărie pentru hrană, iar altele erau pisate şi întrebuinţate ca leacuri. Câţiva tineri călugări îşi făceau ucenicia pe lângă bătrân. Tot ei îl ajutau la pregătirea plantelor de leac, pe care le depozitau într-un loc special.

Într-o zi, la vreme de seară, a poposit la templu, un negustor cu suita lui care a cerut adăpost pentru o noapte. A doua zi, drept răsplată, acesta i-a oferit în dar un ceainic, un obiect de preţ, lucrat cu fineţe şi migală de meşteri iscuşiţi. Ceainicul reprezenta un tanuki[194]. Şi, cum călugărul aprecia „arta ceaiului"[195] şi ceaiul în sine, căruia îi spunea „preţioasa rouă lichidă", a primit darul cu mare bucurie.

În ziua următoare, după rugăciune, călugărul s-a retras în chilia sa, unde i-a invitat şi pe ucenici, în cameră se afla o masă joasă din lemn, pe care erau aşezate frunzele pentru ceai, cupele, inclusiv ceainicul. Un vas metalic era încastrat în tăblia mesei. Călugărul a turnat jar în vas, l-a acoperit cu un grătar, iar deasupra a aşezat ceainicul. Nici n-a apucat bine a se încălzi apa, că dinspre ceainic s- au auzit ţipete... Călugărul şi ucenicii au rămas încremeniţi de ceea ce vedeau şi auzeau:

— Ajutor! Ajutor! Omule, ia-mă de pe foc!

Bătrânul s-a repezit, a apucat toarta ceainicului şi l-a dat deoparte. în chiar clipa aceea, sub ochii măriţi de spaimă ai celor prezenţi, ceainicul a prins viaţă şi un tanuki poznaş a început să alerge prin

---

194 câinele japonez enot (Nyctereutes procyonoides vivemnus), de asemenea, cunoscut sub numele de tanuki n japoneză, este o subspecie din Asia a câinelui enot

195 cha-no-yu

cameră. Când a văzut ceea ce se întâmplă, călugărul a considerat că ceainicul este blestemat şi l-a dăruit unui om sărac.

Odată ajuns acasă, Yuta, că aşa îl chema pe om, a aşezat ceainicul pe plită ca să-şi facă un ceai.

Şi... ce credeţi? La fel ca şi la templu, s-a produs aceeaşi transformare. Tanuki a prins viaţă şi a început a ţopăi. Bietul om era să leşine, dar şi-a revenit când l-a auzit vorbind:

— Yuta, eşti un om cumsecade şi eu o să te ajut să devii bogat, dar trebuie să-mi promiţi că nu mă vei mai pune niciodată la foc. Promiţi?

— Promit, nu te pot refuza.

— Îţi mulţumesc, omule bun! Mai am încă o dorinţă.

— Spune, am să ţi-o îndeplinesc.

— în fiecare noapte, va trebui să mă hrăneşti cu prăjiturele gustoase din orez.

— Cu dragă inimă.

De atunci, Yuta mergea în piaţă, unde tanuki dădea spectacole. El cânta, dansa, făcea tumbe şi sărituri spre amuzamentul celor de faţă. Oamenii erau bucuroşi, răsplătindu-l cu dărnicie.

La câteva luni de la întâmplare, într-o noapte, Yuta i-a spus prietenului său:

— Tanuki, am câştigat destui bani, încât să-mi ajungă până la sfârşitul zilelor mele. E rândul meu să te ajut. Vrei să te reîntorci la templu?

— Mi-aş dori foarte mult, dar numai dacă nu voi mai fi pus pe foc.

— Îţi făgăduiesc a nu te lăsa acolo, decât în cazul în care te vor feri de foc şi-ţi vor oferi prăjiturelele preferate.

în ziua următoare, Yuta a aşezat ceainicul într-un sipet din lemn de trandafir, căptuşit cu mătase, şi a plecat pe munte. La templu a fost întâmpinat cu multă căldură de bătrânul călugăr. Acesta i-a oferit un ceai, şi în timp ce savurau „licoarea magică", omul i-a împărtăşit secretul ceainicului şi felul cum tanuki l-a ajutat să se îmbogăţească. A mai spus că înapoiază ceainicul pentru care mulţumeşte. După cum făgăduise, a cerut că acestuia să i se ofere prăjituri din orez şi să fie ferit de foc. El a mai adăugat că ceainicul este unul magic şi nu unul blestemat. Auzind toate acestea, omul sfânt a spus oftând:

— Tanuki, îmi pare foarte rău că te-am pus pe foc şi am spus că eşti blestemat. Dacă aş fi ştiut că eşti un ceainic special, n-aş fi făcut-o. Te rog, iartă-mă!

Ceainicul fermecat, tanuki, a fost aşezat în altar, pentru a se odihni. Alături, i-au pus prăjiturile de orez, preferate. Chiar şi azi, cine ajunge la templul de pe vârful muntelui alb, îl mai găseşte încă acolo...

Caisul înflorit

poveste japoneză

Plecasem din Japonia cu părinţii mei pentru o scurtă vacanţă în România, la bunica mea.

Era o zi de primăvară, o dimineaţă în care cei câţiva pomişori din faţa casei erau poleiţi de razele blânde ale soarelui. Alexia, verişoara mea, se plimba pe lângă copăcei, admirându-le coroanele încărcate de muguri: Cu câteva zile în urmă înflorise bătrânul migdal de la fereastra Elenei, mătuşa mea.

Ne-am trezit cu el învăluit într-o diademă de ninsoare, de credeai că un pictor se jucase cu crenguţele lui, colorându-le. Când Alexia a pipăit dantela petalelor, şi-a dat seama că sunt flori. Din casă am auzit-o strigând:

— Bunico, bunico, a înflorit migdalul! Dar bunica era ocupată cu scrisul, aşa că m-am grăbit eu s-o întâmpin.

Alexia mi-a făcut semn cu mâna şi m-a chemat la ea. M-am grăbit să aflu ce vrea să-mi spună. Cu obrajii roşii de emoţii şi ochii-nrouraţi, ea mi-a spus:

— Dimi, vezi copăcelul acesta? Plânge!

— Cum plânge, am întrebat-o mirat.

— Da, plânge. îmi spune că a înflorit pentru prima oară...

— Ce copac este acesta?

— Este un cais! Azi-noapte şi-a împodobit coroana cu flori alb-roze Acum plânge, speriat că nu ştie ce e cu el.

— Plânge şi în clipa aceasta? O întreb eu, din ce în ce mai surprins. Verişoara mă linişteşte...

— Dimi, eu l-am mângâiat şi l-am încurajat spunându-i că-i foarte frumos, iar ceea ce i s-a întâmplat este ceva firesc. Să fie mândru de el! L-am liniştit şi i-am povestit că acelaşi lucru se întâmplă şi cu noi, copiii. Când creştem mai mari, avem mici responsabilităţi, mergem la grădiniţă, apoi la şcoală şi facultate. Copăcelul m-a ascultat în linişte, apoi respirând, m-a întrebat neliniştit:

— Dar cu florile ce să fac?

— De florile tale va avea grijă Natura, mama ta. Tu eşti un copil al ei. Aşa că suntem fraţi, dar şi prieteni. Când voi fi liberă, ne vom juca împreună, promit. Eu am să veghez asupra ta, să nu te atace nimeni... îţi voi pune un sprijin să nu te îndoaie vântul nebun şi îţi voi turna apă la rădăcină în timpul verilor secetoase.

— Ah, ce fericit sunt!

I-am privit în tăcere pe cei doi prieteni, Alexia şi caisul, gândind că fiecare dintre noi, poate avea unul sau mai mulţi prieteni printre copăcei, copii ai naturii. Mi-am amintit cu acest prilej, de cei doi cireşi japonezi, din parcul din faţa şcolii, pe care îi lăsasem înfloriţi. Şcoala mi i-a dat în îngrijire şi o fac cu drag. Sensei[196], ne spusese şi el să nu rupem, în joacă, florile sau rămurelele copacilor, pentru că şi pe ei îi doare. Ei simt ca şi noi, în plus, ne dăruiesc cele mai gustoase fructe.

Realizând ce gest frumos a făcut Alexia, am privit-o cu alţi ochi, întrebându-mă de unde ştie ea atâtea lucruri? E doar o fetiţă!

Bunica tocmai se apropia de noi şi mă sfredelea cu privirea, parcă citindu-mi gândurile. Am roşit şi am lăsat privirea în jos, iar bunica ne-a luat de mână şi ne-a întrebat:

— Despre ce vorbiţi voi?

— A înflorit caisul, bunico, am răspuns noi într-un glas...

Genemai[461]

poveste japoneză

Au fost odată un bărbat şi o femeie în vârstă, foarte harnici, dar fără copii. Era pe vremea vitejilor samurai din timpul Shogunului Yeasu Tokugawa din îndepărtata Ţară a Soarelui Răsare.

Cei doi şi-au dorit toată viaţa lor un băiat care să le fie sprijin la bătrâneţe, dar Cerul nu i-a învrednicit cu această bucurie.

într-o dimineaţă, un pelerin, care poposise la ei peste noapte, i-a sfătuit să meargă la altarul Tagata din Komaki, la nord de Nagoya. El le-a spus:

— După ce veţi depune ofrandele, să vă rugaţi trei zile, dimineaţa şi seara, cerându-i lui Dumnezeu să vă binecuvânteze cu un fiu. Este un ritual care trebuie îndeplinit, dar, cu siguranţă, veţi fi răsplătiţi.

— Va fi o bucurie să ne rugăm. Vă mulţumim pentru sfatul înţelept!

După ce s-au rugat trei zile şi trei nopţi, aşa cum fuseseră îndrumaţi de pelerin, un călugăr de la altar le-a dat un bob de orez, spunându-le:

— Dacă inima vă este bună şi cugetul curat, Cerul vă va împlini dorinţa. Când veţi ajunge acasă, aşezaţi bobul de orez într-o coajă de fistic (este asemănătoare cu o luntre mică) în care să puneţi rouă de pe crizantema regală. Aveţi grijă, ca timp de 9 zile, luna să se oglindească în roua din luntre şi să înveliue bobul în razele-i argintii. Zis şi făcut! Cei doi au luat preţiosul bob, ce era

---

196 aici cu sensul de „profesorul nostru"

461 „bob de orez"

înfăşurat într-o cămaşă (coajă) şi l-au aşezat, cu delicateţe, într-o punguţă galbenă dintr-o mătase fină. De ce galbenă? Pentru că aurie este şi crizantema regală.

Când au ajuns acasă, era noapte deja. După ce au mâncat, au făcut planul pentru a doua zi, apoi s-au culcat. în zori, s-au trezit, s-au spălat pe ochi şi, pe nemâncate, au pornit să culeagă rouă în coajă de fistic. Nici nu apucase soarele a se înălţa, că ei deja adunaseră rouă. Şi, cu grijă să nu verse vreo picătură din preţiosul lichid, s-au întors acasă mulţumiţi. Bărbatul a aşezat „luntrea" (coajă de fistic) într-un loc sigur, unde ziua bobul de orez era încălzit de razele soarelui, iar noaptea, răcorit de cele ale lunii.

Timpul a trecut şi, într-o dimineaţă, bărbatul şi femeia au constatat că bobul de orez dispăruse. Pe oglinda de rouă pluteau două mici luntriţe care de fapt fuseseră „cămaşa" bobului de orez. Sau coaja, cum îi spunem noi. Femeia a început a plânge şi atunci s-a auzit o voce subţire, dar fermă:

— Mamă, de ce plângi?

Ea a făcut ochii mari şi a întrebat:

— Cine eşti?! Cine îmi spune mamă?!

— Sunt eu, fiul vostru!

Bătrâna l-a chemat pe bărbat şi amândoi au privit cu mare atenţie în coajă de fistic. Ascuns pe fundul uneia dintre luntriţe, se afla un băiat mic, mic, mai mic decât bobul de orez primit de la călugăr.

— De ce vă miraţi? M-aţi chemat şi eu am venit. Mi-e foame! Vreau prăjituri, nectar, „kombu"[197] şi sushi[198]!

Auzind ce doreşte băiatul, părinţii au rămas încremeniţi. în cele din urmă, femeia s-a gândit că mierea este prelucrată în stup, din nectarul adunat de albine. Ea i-a spus bărbatului său:

— Mierea ar fi potrivită pentru hrană. Alge uscate şi peşte crud avem, dar cum să i le oferim? Are o guriţă atât de mică! Şi mânuţele îi sunt mici!

După ce s-au sfătuit îndelung, au hotărât să-i ofere o picătură de miere, două firimituri de prăjitură, o fâşie de alge şi una de peşte...

— Mai este o problemă, zice bărbatul.

— Care, întreabă femeia?

— Beţişoarele...

— Hmm, ai dreptate!

în faţa casei înflorise un arbust care, pe lângă florile delicate, avea şi spini. Era un arbust căruia, la noi i se spune merişor. Bărbatul a luat doi spini, le-a tăiat vârfuleţe şi cotoraşele, apoi le-a lustruit cu migală. Astfel, au ieşit două beţişoare uşoare şi utile. Voi ştiţi că japonezii, în loc de linguriţe şi furculiţe, folosesc beţişoarele pentru a mânca? E un obicei păstrat din moşi-strămoşi.

într-o zi, o albină s-a oprit din zbor şi s-a aşezat alături de luntrea băiatului, zicând:

— Ce băiat frumos! Se pare că e şi voinic, dar îi lipseşte o sabie. Şi, cum sora ei mai mică pierise sub talpa unui copil neatent, a vrut să-i facă o bucurie acestui băiat micuţ şi drăgălaş. După ce l-a admirat un timp, i-a spus:

— Uite, îţi dăruiesc un ac de albină pe care să-l foloseşti ca sabie. Ia-l, îţi va prinde bine când vei creşte!

— Arigatou[199], nobilă doamnă!

---

197 alge foarte hrănitoare pentru copii

198 peşte crud, bogat în vitamine şi minerale

199 mulţumesc

Din acea zi, Genmai a început a se antrena. Uneori își flutură sabia în dreapta și în stânga, de parcă s-ar fi luptat cu un dușman nevăzut. Alteori, transforma bețișoarele în vâsle și plutea în luntriță, făcând multe ture ca să-i crească mușchii și să devină vânjos.

în ziua în care s-a simțit puternic, le-a spus părinților că pleacă la Kyoto. Bărbatul și femeia s-au privit surprinși unul pe celălalt, au ridicat din umeri și, în cele din urmă, au spus:

— Mergi cu Dumnezeu!

La oraș, băiatul a fost angajat de un nobil că gardă de corp pentru prințesă, fiica sa. Când l-a văzut această cât de mic este, s-a îndoit de aptitudinile lui de luptător. Cu timpul însă, cunoscându-l mai bine, au devenit prieteni.

într-o zi, pe când prințesa se întorcea de la templu, i-a apărut în față un demon mare și verde căruia i se spune „oni"[200]. în clipa aceea, Prințesa s-a crezut pierdută. Dar Genmai, dintr-o săritură, a aterizat în gura fioroasă a demonului și i-a înfipt sabia în limbă. înnebunit de durere, demonul a luat-o la fugă. După cum știți, sabia era de fapt acul unei albine, purtător de venin. Și uite așa, viteazul Genmai a salvat-o pe prințesă din primejdia în care se afla.

Din acea zi, înainte de culcare, Prințesa se rugă ca salvatorul ei să se transforme într-un voinic mai înalt decât ea. Timpul a trecut și iată că, mare îi fu uimirea și bucuria când, în locul lui Genmai[201], într-o zi, a întâmpinat-o un samurai, înalt și chipeș, care i-a spus:

— Sunt aici, stăpână!

Cred că vă imaginați ce a urmat: o nuntă ca în povești, la care, pe lângă numeroasele familii de nobili, au participat și bătrânii lui părinți.

Prințesa și alesul ei au fost fericiți și mai trăiesc și azi. Rouă de crizanteme pe care au băut-o în loc de apă, a fost elixirul ce le-a adus tinerețea fără bătrânețe...

Omul care a înflorit pomii

poveste japoneză

Odată ca niciodată, într-un îndepărtat sat din Japonia, trăia un bătrân și cinstit bărbat, pe nume Kamatase, alături de iubitoarea lui soție. într-o zi, în vreme, ce săpa pe bucata lui de ogor, un căţeluş înfricoşat sa apropiat de el, schelălăind cât îl ţineau puterile. Acest căţel fusese bătut cu cruzime de Yatake, un om lacom, ale cărui pământuri se învecinau cu peticul sau de ogor.

„Vai, bietul de tine," a exclamat bătrânul, după care l-a oblojit și l-a luat acasă, dându-i numele de Shiro[202].

Moșneagul și nevasta lui au ajuns cu vremea să îl iubească nespus de mult pe Shiro, iar căţelul, la rândul său, s-a ataşat de cei doi soți, ajutându-i, pe cât putea, la treburile lor zilnice. Shiro a mâncat și a tot mâncat din bunătățile date de stăpânii săi până când a devenit un mare și puternic dulău.

Odată, Shiro la călăuzit pe bătrânul Kamatase până la un munte din apropiere. Atunci când au ajuns în vârful acestuia, câinele a pornit să latre, „Ham-ham, sapă aici! Ham-ham, sapă aici!"

---

200 căpcăun cu gheare, coame, păr lung şi încâlcit

201 „bob de orez"

202 în limbă japoneză, shiro înseamnă „alb"

Stăpânul său i-a dat ascultare şi, spre marea sa uimire, a dat peste o mulţime de monede din aur ascunse cine ştie de când în pământ.

Auzind ce se întâmplase, Yatake, lacomul vecin i-a spus moşului, „împrumută-mi şi mie pentru o zi câinele tău."

Kamatase, având inima bună, s-a învoit, aşa ca vecinul, împreună cu soţia sa, au dus cu forţa, trăgându-l de lesă, câinele până la muntele cu pricina. „Unde este aurul?" a strigat apoi Yatake.

Cu spaimă în suflet, Shiro a început să scâncească. „Aha, deci aici este," a zis hulpavul bărbat, şi, fără a mai sta pe gânduri, s-a pornit să sape în acel loc. în loc de monede de aur, el a găsit însă numai gunoi.

„îndrăzneşti să îţi baţi joc de mine," s-a răstit el cuprins de furie, şi, fără a mai pregeta, a omorât nevinovatul câine.

Atunci când stăpânii lui au aflat despre această faptă, l-au jelit pe Shiro, şi l-au îngropat lângă casa lor. Imediat, din mormântul lui Shiro s-a înălţat un vlăstar, care chiar a doua zi a devenit un impunător copac.

„Lui Shiro îi plăceau prăjiturile din orez fiert," şi-a adus aminte Kamatase. „Haide să facem o mâncare de orez şi să o ducem la mormântul său." A tăiat copacul răsărit peste mormântul câinelui şi a cioplit din el un mojar. Apoi, a început să gătească împreună cu soţia sa orezul. în clipa în care l-a pus în mojar, aceasta s-a preschimbat în nenumăraţi bani de aur.

Auzind ce s-a petrecut, vecinul său a dat buzna peste el şi i-a cerut, „Dă-mi mojarul tău!" După aceea, a făcut, cu nevastă-sa alături, nişte prăjituri din orez, însă când a turnat orezul în mojar, acesta s-a transformat, sub ochii lor, într-un nămol negru. „Ce naiba s-a întâmplat?" a urlat Yatake. Furios peste poate, a tăiat cu toporul mojarul, făcându-l bucăţi. După aceea, a aruncat rămăşiţele de lemn în soba şi le-a ars. Bătrânul şi bunul său vecin sa întristat, dar a adunat cenuşa rămasă din mojarul sau, a puso într-o cutie, şi a aduso la casa lui.

„Să împrăştiem aceasta cenuşă peste ogorul nostru, astfel încât să crească frumoase ridichile care îi plăceau atât de mult lui Shiro," a zis Kamatase. Atunci când a făcut acest lucru, sa iscat, pe neaşteptate, un vânt puternic, care a purtat cenuşa până la un pom sterp din apropiere, făcându-l să capete pe ramuri, dintr-o dată, nişte minunate flori de cireş. Omului nu ia venit să-şi creadă ochilor, dar a luat restul de cenuşă şi a aruncato peste toţi pomii săi neroditori, făcându-i de îndată să înflorească cu nişte neasemuit de frumoase flori de cireş. Vestea despre acest miracol a ajuns la urechile locuitorilor din preajmă, şi chiar până la acelea ale regelui de pe acele meleaguri.

Kamatase a fost adus în faţa regelui, cu tot cu cutia lui de cenuşă. La porunca suveranului, omul a împrăştiat cenuşa peste pomii din preajmă, făcându-i pe toţi să nască minunate flori de cireş.

„Nemaipomenit!" a exclamat regele, cu sufletul plin de mulţumire. „Bravo! Eşti cel mai meşteşugit înfloritor al pomilor din toată Japonia, şi meriţi o răsplată pe măsură!"

Nevrând să rămână mai prejos, Yatake a adunat din soba sa cenuşa care îi mai rămăsese şi a alergat până la curtea suveranului, strigând: „Aşteptaţi puţin! Veţi vedea cu toţii ca eu sunt cel mai mare înfloritor de pomi din toată Japonia!"

A azvârlit cenuşa către copaci, însă aceasta a ajuns în ochii şi nasul regelui, fiind cât pe ce să îl sufoce.

„Neobrăzatule!" a strigat, mânios, suveranul, şi, fără a mai sta la tocmeală, la aruncat în temniţă pe lacomul şi nesăbuitul om.

Cei 47 de ronini

poveste japoneză

La începutul secolului al XVIII-lea trăia un daimyo[203] numit Asano Takumi no Kami, Lordul castelului din Ako, în provincia Harima. întâmplarea a făcut ca un ambasador imperial de la Curtea Mikado să fie trimis către shogunul din Yedo. Lui Takumi no Kami şi unui alt nobil numit Kamei Sama le-au fost încredinţate primirea şi găzduirea ambasadorului; un înalt oficial, Kira Kotsuke no Suke, a fost numit să îi înveţe ceremoniile care se potriveau unei asemenea ocazii. Cei doi nobili au fost obligaţi deci să se ducă în fiecare zi la castel ca să asculte instrucţiunile lui Kotsuke no Suke. Dar acest Kotsuke no Suke era un om avar şi astfel a hotărât că darurile celor doi daymio primite de el conform obiceiurilor erau fără valoare şi batjocoritoare. Astfel, a prins ura împotriva lor, şi nu s-a străduit să îi înveţe prea multe, ci dimpotrivă, râdea de ei cu orice ocazie. Takumi no Kami, dominat de simţul datoriei, suporta insultele cu multă răbdare, dar Kamei Sama, care nu putea să îşi
controleze atât de bine temperamentul, era foarte iritat şi hotărât să îl ucidă pe Kotsuke no Suke pentru umilirea de care a avut parte.

într-o noapte, când treburile sale la castel se încheiaseră, Kamei Sama s-a întors la palatul său şi şi-a chemat consilierii la o conferinţă secretă, zicându-le: „Kotsuke no Suke ne-a insultat pe mine şi pe Takumi no Kami în timpul instrucţiei noastre de primire a ambasadorului imperial. Aceasta este împotriva oricărei decente, şi mă gândeam că aş putea să îl ucid pe loc; dar apoi am cugetat că dacă aş fi făcut o asemenea faptă cu toţi funcţionarii din castel de fată, nu numai că viaţa mea s-ar fi terminat, dar familia şi vasalii mei ar fi fost ruinaţi. Aşa că am renunţat la plan. însă faptul că exista o asemenea epava de om este o tristeţe pentru oameni, deci mâine când mă voi duce din nou la Curte îl voi omorî: hotărârea mea este neclintită şi nu voi accepta niciun fel de discursuri."

Dar unul dintre consilierii lui Kamei Sama era un om foarte înţelept şi când stăpânul său a spus că nu accepta niciun fel de discurs, el a spus:" Cuvintele dumneavoastră sunt lege; servitorul dumneavoastră va face toate pregătirile; şi mâine, când Domnia voastră se va duce la Curte, dacă acest Kotsuke no Suke va fi iarăşi insolent, îşi merită moartea". Şi stăpânul său a fost mulţumit de acest discurs şi a aşteptat cu nerăbdare să vină zorii pentru a se reîntoarce la curte şi a-şi ucide duşmanul.

Dar consilierul s-a dus acasă fiind foarte preocupat şi gândindu-se nerăbdător la ce spusese prinţul său.

în timp ce se gândea la aceasta, şi-a dat seama că oricum Kotsuke no Suke avea o reputaţie foarte proastă şi era posibil să accepte o mâţă. Şi era mai bine să plătească orice sumă, indiferent cât de mare ar fi fost, doar ca stăpânul său şi casa lui să nu fie ruinate. Aşa că a adunat toţi banii de care dispunea, şi dându-i servitorilor săi să îi care, a călărit până la palatul lui Kotsuke no Suke şi a spus secretarilor săi: „Stăpânul meu, care se va ocupa de primirea solului imperial, datorează multe mulţumiri Lordului Kotsuke no Suke, care s-a străduit atât de mult să îl înveţe ceremoniile deosebite care trebuiesc organizate pentru ambasador. Acesta este doar un cadou modest care a fost trimis de către el prin mine, dar spera că Domnia sa îl va accepta. Stăpânul meu spera ca a câştigat

---

[203] din punct de vedere literal, în limba japoneza, daimyo inseamna "mare nume" (dai=mare si myo=nume). Era un fel de domnitor feudal apartinând elitei samurailor care a aparut in secolul al XVI-lea ca vasal direct al shogunului. Daimyo trebuia sa posede un domeniu care sa produca cel putin 10.000 koku [ca. 180 de litri] de orez pe an si sa aiba in slujba sa un numar mare de samurai

favoarea Lordului". Şi, cu aceste cuvinte, el a oferit 1000 de uncii de argint lui Kotsuke no Suke, şi 100 de uncii pentru a fi împărţite între secretarii lui.

Când secretarii au văzut banii ochii le-au sclipit de plăcere şi au fost foarte îndatoritori în mulţumirile lor; implorându-l pe consilier să aştepte puţin, s-au dus să spună stăpânului lor de cadoul regesc care venise cu mesajul respectuos al lui Kamei Sama. Kotsuke no Suke fiind foarte încântat, l-a invitat pe consilier într-o cameră interioară şi, după ce i-a mulţumit, a promis că îl va instrui pe

Kamei Sama cât de bine va putea. Astfel consilierul, văzând încântarea coruptului, s-a bucurat de faptul că planul lui a avut succes. Dar Kamei Sama, neştiind cum consilierul său îi cumpărase duşmanul, încă gândea la planul său de răzbunare şi în următoarea dimineaţă în zori s-a dus la Curte într-o procesiune solemnă.

Când Kotsuke no Suke s-a întâlnit cu el, comportamentul său se schimbase complet şi nimic nu îi putea întrece politeţea: „Aţi venit devreme în această dimineaţă la Curte, Lordul meu Kamei. Nu pot decât să vă admir zelul. Am onoarea să vă prezint câteva reguli de eticheta astăzi. Vă implor să îmi iertaţi purtarea anterioară, care poate să va fi părut foarte nepoliticoasă; dar am de obicei o dispoziţie schimbătoare, aşa că vă implor să mă iertaţi." în timp ce continua să se umilească, inima lui Kamei Sama a devenit din ce în ce mai înduioşată, până când a renunţat la intenţia de a-l ucide. Astfel, datorită isteţimii consilierului sau au fost Kamei Sama şi toată casa să salvaţi de la ruină.

Imediat după aceasta, Takumi no Kami, care nu trimisese niciun cadou, a ajuns la castel, iar Kotsuke no Suke l-a batjocorit şi mai tare decât înainte, provocându-l ironic şi cu insulte subtile, dar Takumi no Kami a hotărât să ignore toate acestea, şi a îndeplinit răbdător ordinele lui Kotsuke no Suke.

Această purtare, în loc să producă o ameliorare în comportamentul lui Kotsuke no Suke, l-a făcut să îl dispreţuiască şi mai mult până când a spus impertinent: „Uite, lordul meu Takumi, se pare că fundă de la ciorapul meu s-a dezlegat; mi-o legi, te rog?"

Takumi no Kami, deşi arzând de mânie în faţa afrontului, s-a gândit însă că este datoria lui să asculte ordinele, şi a legat funda şosetei. Apoi Kotsuke no Suke, întorcându-se cu spatele către el, a exclamat:

„Vai, dar ce neîndemânatic eşti! Nu poţi nici măcar să faci o fundă ca lumea! Toată lumea poate vedea că eşti un ţăran şi că nu ştii nimic despre manierele Yedo."

Şi cu un ras obraznic a plecat într-o cameră interioară.

Dar răbdarea lui Takumi no Kami ajunsese la sfârşit; această insultă era mai mult decât putea suporta.

„Opreşte-te o clipă, lordul meu." a strigat el.

„Da, ce doreşti?" a răspuns Kotsuke no Suke. Dar, în timp ce se întorcea, Takumi no Kami şi-a scos sabia din teacă şi a încercat să îl decapiteze; însă Kotsuke no Suke, fiind protejat de coiful de Curte, a fost doar zgâriat şi a reuşit să fugă; dar Takumi no Kami, urmărindu-l, a încercat să îl mai înjunghie o dată şi, ratându-şi ţinta, şi-a înfipt sabia într-un stâlp. în acel moment un ofiţer pe nume Kajikawa Yosobei l-a imobilizat pe nobilul furios şi a oferit timp lui Kotsuke no Suke să scape.

Takumi no Kami a fost arestat şi dezarmat, apoi închis într-un apartament din palat pentru a fi judecat.

Un consiliu a fost ţinut şi prizonierul a fost dat spre paza unui daymio numit Tamura Ukiyo no Daibu, care l-a ţinut sub strictă observaţie chiar acasă la el, spre marea tristeţe a soţiei şi secretarilor lui; şi când deliberările juriului s-au încheiat s-a decis ca, dat fiind faptul că a atacat un om în incinta palatului, Takumi no Kami trebuie să îşi facă harakiri[204]. S-a mai decis că bunurile sale să fie confiscate, iar familia sa ruinată. Aşa era legea. Şi astfel Takumi no Kami şi-a făcut harakiri, castelul său din Ako i-a fost confiscat, iar slujitorii săi au devenit ronini, unii dintre ei s-au angajat la alţi daymio, iar alţii au devenit negustori.

---

204 seppuku (harachiri) desemnează un mod de sinucidere prin spintecarea pântecelui cu pumnalul sau cu sabia, practicat mai ales de samuraii japonezi

Printre aceşti slujitori era şi consilierul său principal, Oishi Kuranosuke, care, cu alţi 46 de slujitori loiali, a format o ligă ce avea să răzbune moartea stăpânului lor omorându-l pe Kotsuke no Suke. Acest Oishi Kuranosuke nu era în castelul Ako în momentul tragediei care nu ar fi avut loc dacă ar fi fost alături de prinţul sau; pentru ca, fiind un om înţelept, nu ar fi pierdut ocazia să îl îmbuneze pe Kotsuke no Suke trimiţându-i daruri; consilierul care l-a servit pe Takumi no Kami la Yedo era un pământău care şi-a neglijat datoria şi astfel a cauzat moartea stăpânului său şi a dus la ruină casei sale.

Şi astfel Oishi Kuranosuke şi cei 46 de ronini au început să făurească planul de răzbunare împotriva lui Kotsuke no Suke; dar Kotsuke no Suke era atât de bine păzit de un grup de luptători oferiţi de către daymio-ul Uyesugi Sama, a cărui faţă era soţia lui, încât cei 47 şi-au dat seama că singurul mod în care şi-ar fi putut atinge scopul era să îl facă pe duşman să îşi lase jos garda.

Astfel, ei s-au separat şi s-au deghizat, unii în tâmplari, alţii în meşteşugari, iar alţii în negustori; conducătorul lor, Kuranosuke, s-a dus la Kyoto şi a construit o casă în cartierul numit Yamashina, după care a început să frecventeze locuri cu reputaţie proastă, şi a cedat beţiei şi destrăbălării, ca şi cum gândul nu îi stătea deloc la răzbunare.

Kotsuke no Suke, între timp, suspectând ca foştii vasali ai lui Takumi no Kami vor vrea să îl ucidă, a trimis spioni la Kyoto pentru a monitoriza tot ceea ce făcea Kuranosuke.

Acesta însă, hotărât să instituie duşmanului o falsă stare de siguranţă, a continuat să ducă o viaţa lipsită de griji, înconjurat de prostituate şi beţivi.

Într-o zi, când se întorcea acasă beat, a căzut în stradă şi a adormit, şi a fost de râsul tuturor trecătorilor. S-a întâmplat ca un bărbat pe nume Satsuma să îl vadă şi să spună:

„Nu este acesta Oishi Kuranosuke, care a fost consilierul lui Asano Takumi no Kami, şi care, neavând îndrăzneala să îşi răzbune stăpânul, s-a abandonat femeilor şi vinului? Uitaţi-vă cum zace beat în mijlocul străzii! Bestie lipsită de loialitate! Prostule! Nu meriţi denumirea de samurai!" Spunând acestea, s-a aplecat peste Kuranosuke şi l-a scuipat; Kotsuke no Suke, auzind acestea de la spionii săi, s-a simţit foarte uşurat şi în siguranţă.

Într-o zi soţia lui Kuranosuke, care era foarte deprimată văzând viaţa pe care o duce soţul ei, s-a dus la el şi i-a spus: „Lordul meu, mi-ai spus la început ca destrăbălarea ta este doar un şiretlic ca să îl faci pe duşmanul tău să lase garda jos. Dar aceasta a mers prea departe. Te rog şi te implor să îţi moderezi comportamentul."

„Nu mă mai deranja", a răspuns Kuranosuke, „nu vreau să îţi ascult pisălogeala. Dacă modul meu de viaţa te nemulţumeşte, voi divorţa de tine, şi vei putea să faci orice doreşti; iar eu îmi voi cumpăra o fată tânără şi frumoasa de la una dintre casele publice, şi mă voi însura cu ea doar de plăcere. Mi-e greaţă să tot văd o femeie bătrână ca tine în casa, aşa că poţi să pleci – cu cât mai repede, cu atât mai bine."

Spunând acestea, soţia sa, îngrozită, a cerut iertare şi mila.

„O, lordul meu, te rog retrage-ţi acele cuvinte grele! Ţi-am fost loiala timp de 20 de ani, ţi-am făcut trei copii; în timp de boala şi de tristeţe ţi-am fost alături; nu poţi să fii atât de crud şi să mă arunci în strada acum. Ai milă!"

„încetează plânsetul. M-am hotărât, iar tu trebuie să pleci; şi cum copiii mă încurcă, i-ai şi pe ei cu tine."

Când a auzit aceste vorbe, în disperarea care a cuprins-o, l-a căutat pe cel mai mare fiu al ei, Oishi Chikara, şi l-a implorat să cea iertare în numele ei, şi să se roage ca ea să fie reacceptată. Dar nimic nu l-ar fi clintit pe Kuranosuke din scopul său, aşa ca soţia sa a fost alungată cu cei doi copii mai mici. Dar Oishi Chikara a rămas alături de tatăl său.

Spionii au comunicat aceasta imediat lui Kotsuke no Suke. Când acesta a auzit cum Kuranosuke după ce şi-a alungat nevasta şi-a luat o concubină, a început să se întrebe dacă are vreun motiv de îngrijorare. Aşa că, treptat, a început să îi ţină pe posibilii duşmani mai puţin sub control, şi a trimis înapoi jumătate din garda ce îi fusese trimisă de către socrul sau, Uyesugi Sama. Nici prin minte nu îi trecea cum cade în capcana întinsă de Kuranosuke, care, în zelul sau, a renunţat chiar şi la nevasta şi copiii săi. Un om admirabil şi de-a dreptul loial!

Astfel Kuranosuke a continuat să îşi inducă duşmanul în eroare; iar asociaţii săi s-au dus cu toţii la Yedo şi, folosindu-se de poziţiile lor, au reuşit să obţină acces la casa lui Kotsuke no Suke, s-au familiarizat cu clădirea şi cu aranjamentul diferitelor camere şi au evaluat caracterele servitorilor lui Kotsuke; au identificat oamenii loiali, dar şi laşii. Astfel, Kuranosuke primea rapoarte regulate despre duşmanul său. Când în sfârşit a devenit

evident că Kotsuke no Suke lăsase jos garda, Kuranosuke s-a bucurat că ziua răzbunării venise şi a fugit în secret din Kyoto, evitând vigilenta spionilor puşi pe urmele sale. Apoi, cei 47 de oameni, definitivându-şi planul, au aşteptat momentul potrivit cu multă răbdare.

Era deja mijlocul iernii, iar frigul era înţepător. într-o noapte, în timp ce ningea abundent, când toată lumea dormea, roninii au hotărât ca aceasta este şansa lor. Aşa că şi-au împărţit bandă în două, şi au dat fiecărui om câte un post. Una dintre bande, condusă de Oishi Kuranosuke, trebuia să atace poarta din faţa, iar cealaltă, condusă de fiul său, Oishi Chikara, trebuia să atace spatele casei lui Kotsuke no Suke; dar cum Chikara avea doar 16 ani, Yoshida Chiuzayemon a fost numit gardianul sau. Mai mult, s-a hotărât ca bătaia unei tobe la ordinul lui Kuranosuke să fie semnalul pentru atacul simultan; dacă cineva îl ucidea pe Kotsuke no Suke şi îi tăia capul, trebuia să fluiere ca semnal pentru camarazii săi, care trebuiau să se grăbească către locul faptei şi să identifice capul, apoi să îl ducă la templul Sengakuji, şi să îl ofere mormântului lordului lor mort. Apoi trebuiau să raporteze fapta lor Guvernului şi să îşi aştepte sentinţa la moarte. Roninii au jurat că vor face exact cum au plănuit. Operaţiunea a început la miezul nopţii, şi cei 47 de camarazi, terminând pregătirile pentru atac, au cinat pentru ultima dată împreună, pentru ca în zori ştiau că vor muri. Apoi Oishi Kuranosuke s-a adresat luptătorilor, spunând:

„în noaptea aceasta vom ataca duşmanul în palatul său; slujitorii săi în mod sigur vor opune rezistenţă, şi vom fi obligaţi să îi omorâm. Dar să omori bătrâni, femei şi copii este un lucru condamnabil; de aceea, vă rog să vă abţineţi să omorâţi vreo persoană fără apărare." Camarazii săi au fost foarte încântaţi de acest discurs, şi au rămas în aşteptarea miezului nopţii.

Când ora a venit, roninii s-au pus în mişcare. Vântul bătea foarte tare, iar zăpada le biciuia faţa; dar lor puţin le pasa de vânt sau zăpadă în timp ce se grăbeau, doritori de răzbunare. în sfârşit au ajuns la casa lui Kotsuke no Suke, şi s-au împărţit în două grupuri; Chikara, cu 23 de oameni, s-a dus la poarta din spate. Patru oameni, cu ajutorul unor scări de frânghie au intrat în curtea interioară; au observat că toţi cei din casa dorm, aşa că au intrat în casa portarului unde dormea garda, şi, înainte ca aceştia să îşi dea seama ce li se întâmpla, roninii i-au legat. Gărzile înfricoşate au cerut îndurare, iar roninii au acceptat cu o singură condiţie: să li se dea cheile de la poartă. Dar gărzile temătoare au spus că acele chei se afla în casa unuia dintre ofiţeri, şi că ei nu puteau să le obţină. Apoi roninii şi-au pierdut răbdarea şi cu un ciocan au spart lacătul porţii. în acelaşi timp Chikara şi grupul său au spart lacătul de la poarta din spate.

Apoi Osihi Kuranosuke a trimis un mesager la casele din jur cu următorul mesaj: „Noi, roninii care am fost în serviciul lui Asano Takumi no Kami, vom intra în această noapte în palatul lui Kotsuke no Suke, pentru a ne răzbuna stăpânul. Cum nu suntem tâlhari de noapte şi nici criminali, nimeni nu va fi rănit în casele din jur. Vă rugăm să vă vedeţi de rutina obişnuită." Şi cum Kotsuke no Suke era urât de vecinii săi, aceştia nu şi-au unit forţele pentru a-l ajuta. S-a mai luat o măsură de precauţie: ca să nu fugă vreunul dintre cei din casa pentru a chema relaţiile familiei în ajutor, Kuranosuke a pus 10 dintre oamenii săi înarmaţi cu arcuri să păzească curtea de pe acoperiş. Terminând astfel pregătirile premergătoare, Kuranosuke a bătut tobă şi a dat semnalul pentru atac.

Zece dintre slujitorii lui Kotsuke no Suke, auzind zgomot, s-au trezit; şi, pregătindu-se de luptă, s-au dus în prima cameră pentru a îşi apăra stăpânul. în acest moment roninii, care reuşiseră să deschidă uşa de la prima cameră, au intrat peste slujitori. Cele două grupuri s-au luptat, iar în mijlocul acestei lupte, Chikara, conducându-şi oamenii prin grădină, a intrat în spatele casei; Kotsuke no Suke, îngrozit, s-a refugiat împreună cu soţia lui şi celelalte servitoare într-un dulap de pe o verandă, în timp ce restul slujitorilor săi, care dormeau în baracă de lângă casă, erau gata să se sacrifice pentru el. Dar roninii care intraseră pe uşa din faţa şi care se luptau cu cei 10 slujitori, au reuşit să câştige lupta fără să îşi diminueze numărul; apoi, au înaintat către spatele casei unde li s-a alăturat grupul lui Chikara.

între timp restul oamenilor lui Kotsuke no Suke se treziseră, şi bătălia se desfăşura peste tot; Kuranosuke, stând pe un taburet, dădea ordine şi organiza roninii. Curând, locuitorii casei au înţeles că nu pot face faţa duşmanului, aşa că au încercat să trimită pe cineva către Uyesugi Sama, socrul lordului lor, implorându-l să vină să îi salveze cu toate forţele armate de care dispune. Dar mesagerii au fost omorâţi de arcaşii pe care Kuranosuke îi pusese pe acoperiş. Şi astfel, neavând ajutor, au continuat să lupte cu disperare. Apoi Kuranosuke a strigat: „Kotsuke no Suke este duşmanul nostru; să se ducă cineva înăuntru şi să îl aducă în

faţa mea, mort sau viu!”.

Acum, în faţa camerelor private a lui lui Kpotsuke no Suke stăteau trei slujitori curajoşi, cu săbiile scoase. Primul era Kobayashi Hehachi, al doilea era Waku Handaiyu, iar al treilea era Shimidzu Ikkaku; toţi erau oameni buni şi loiali, dar şi luptători desăvârşiţi. Pentru un timp au ţinut toţi roninii departe, şi la un moment dat chiar i-au forţat să se retragă puţin. Când Oishi Kuranosuke a văzut această, a strâns din dinţi furios şi a strigat oamenilor săi: „Ce? Nu aţi jurat toţi să vă sacrificaţi viaţa pentru a vă răzbuna lordul? Acum sunteţi alungaţi de trei oameni? Laşilor, nici nu meritaţi să vă vorbesc! Să mori luptând pentru a apăra onoarea stăpânului tău este cea mai nobilă ambiţie a unui slujitor!”. Apoi întorcându-se către fiul sau Chikara a spus: „Hai băiete! Provoacă acei oameni şi, dacă sunt prea puternici pentru tine, atunci mori!”.

Ambiţionat de aceste cuvinte, Chikara a înhăţat o lance şi a început lupta cu Waku Handaiyu, dar nu a putut să îşi menţină poziţia, şi, retrăgându-se treptat, a fost scos în grădină, şi alunecând, a căzut în lac. Dar în timp ce Handaiyu sa pregătea să îl omoare, Chikara i-a tăiat piciorul şi apoi a ieşit din apă, omorându-şi duşmanul. între timp Kobayashi Hehachi şi Shimidzu Ikkaku au fost omorâţi de alţi ronini, precum şi toţi slujitorii lui Kotsuke no Suke. Chikara, văzând aceasta, s-a dus cu sabia însângerată în ultima cameră să îl caute pe Kotsuke no Suke, dar l-a găsit doar pe fiul acestuia, un lord tânăr pe nume Kira Sahioye, care l-a atacat, dar a fost repede rănit, retrăgându-se. Pentru ca toţi oamenii lui Kotsuke no Suke fuseseră omorâţi, lupta s-a sfârşit; dar încă nu îl găsiseră pe Kotsuke no Suke.

Apoi Kuranosuke şi-a împărţit oamenii în mai multe grupuri şi au căutat toată casa, dar în zadar; erau doar femei şi copii plângând împreună. Cei 47 de oameni au început să regrete faptele săvârşite, şi că după atât chin au permis duşmanului să le scape. A fost un moment în care, în disperarea lor, s-au pus de acord să se sinucidă împreună pe loc, dar nu înainte de a mai face un efort. Şi astfel Kuranosuke s-a dus în dormitorul lui Kotsuke no Suke, şi atingând aştemuturile cu mâinile, a exclamat: „Tocmai am pipăit aştemuturile, şi sunt calde, înseamnă că duşmanul nostru nu este prea departe. Sigur este ascuns undeva în casă.” Foarte încântaţi de acestea, roninii şi-au reînceput căutarea. în partea ridicată a acestei camere, lângă „locul de onoare”, era atârnat un tablou. Au dat jos acest tablou şi au văzut că era o mare gaură în perete. Astfel, unul dintre ronini, numit Yazama Jiutaro, a intrat în gaură şi a descoperit că la capătul ei era o curte mică, în care era un mic depozit de cărbune şi lemn de foc. Uitându-se la depozit, a observat ceva alb, şi împungând acel ceva cu sulița, doi oameni au sărit pe el încercând să îl omoare, dar el a reuşit să îi respingă până când un camarad a venit şi l-a ajutat. Jiutaro a intrat în depozit şi a înţepat peste tot cu sulița sa. Din nou văzând ceva alb, a împuns cu sulița, şi un strigăt de durere i-a dezvăluit că împunsese un bărbat; Jiutaro l-a înşfăcat de guler şi l-a târât afară din depozit. Apoi ceilalţi ronini au venit şi au examinat prizonierul, şi au observat că este un nobil, că are cam 60 de ani, că era îmbrăcat într-o cămaşă de dormit albă de satin, care era pătată de sânge. Cei doi oameni erau convinşi că acesta era Kotsuke no Suke şi l-au întrebat care e numele său, dar el nu a răspuns; ei au fluierat însă sfârşitul luptei, şi toţi roninii au venit. Oishi Kuranosuke a adus o lanternă şi a examinat trăsăturile bătrânului, concluzionând că este Kotsuke no Suke; dacă se doreau şi alte dovezi, se putea vedea o cicatrice pe frunte de la rana stăpânului lor, Asano Takumi no Kami. Oishi Kuranosuke s-a adresat deci bătrânului foarte respectuos:

„Lordul meu, noi suntem slujitorii lui Asano Takumi no Kami. Anul trecut dumneavoastră şi stăpânul nostru v-aţi certat în palat, iar stăpânul nostru a fost condamnat la harakiri, iar familia sa ruinată. Am venit în această noapte ca să îl răzbunăm, pentru că este datoria unor oameni loiali. Vă rog să luaţi în seama dreptatea scopului nostru. Şi acum, lordul meu, vă rog să vă faceţi harakiri. Eu voi avea onoarea să vă fiu secund, şi când, cu toată umilinţa, voi fi primit capul dumneavoastră, este intenţia mea să îl ofer mormântului lui Asano Takumi no Kami.”

Astfel, din respect pentru funcţia sa înalta, roninii l-au tratat pe Kotsuke no Suke cu cel mai mare respect, şi i-au oferit de mai multe ori harakiri. Dar el se târa mut şi tremurând. în sfârşit, Kuranosuke, văzând ca rugăminţile lor sunt în zadar, i-a tăiat capul cu aceeaşi sabie cu care Asana Takumi no Kami se sinucisese. Apoi cei 47 de camarazi, foarte bucuroşi că îşi îndepliniseră misiunea, au pus capul într-o găleată şi s-au pregătit de plecare; dar înainte de a părăsi casă au stins toate focurile şi luminile, ca să nu izbucnească vreun foc şi să sufere vecinii.

Când se îndreptau spre Takanawa, o suburbie în care este templul Sengakuji, au venit zorii; oamenii au ieşit din case pentru a-i vedea pe cei 47 oameni care, cu hainele şi armele însângerate, erau foarte înfricoşători; şi

toată lumea i-a lăudat pentru loialitatea şi curajul lor. Dar se aşteptau ca în orice moment să apară socrul lui Kotsuke no Suke, să îi atace şi să le ia capul. însă au ajuns în Takanawa în siguranţă, pentru ca Matsudaira Aki no Kami, unul dintre cei 18 daymio înalţi ai Japoniei, al cărui elev fusese Asano Takumi no Kami, a fost foarte încântat când a auzit de isprava
de noaptea trecută, şi s-a pregătit să ajute roninii dacă erau atacaţi. Şi astfel socrul lui Kotsuke no Suke nu a îndrăznit să îi tragă la răspundere.

La şapte dimineaţa au ajuns peste drum de palatul lui Matsudaira Mutsu no Kami, prinţul din Sendai.

Prinţul, auzind aceasta, a trimis după unul dintre consilierii lui şi i-a spus: „Slujitorii lui Takumi no Kami au omorât duşmanul lordului lor şi trec pe lângă noi; nu pot să îi admir suficient pentru devotarea lor; aşa că, cum probabil sunt obosiţi şi înfometaţi după muncă de azi-noapte, invita-i la mine, oferă-le mâncare şi vin".

Şi astfel consilierul s-a dus la Oishi Kuranosuke şi a spus: „Sunt consilierul Prinţului din Sendai, şi stăpânul meu mi-a spus să vă implor să veniţi în casa noastră pentru a vă oferi din săracele noastre mâncăruri şi vinuri, care nu sunt demne de curajul dumneavoastră. Acesta este mesajul de la lordul meu."

„Vă mulţumesc", a răspuns Kuranosuke. „Este foarte frumos din partea lordului să se preocupe de noi. îi accept delicateţea cu multă recunoştinţa."

Aşa că cei 47 ronini au intrat în palat şi li s-a oferit un mare festin, şi toţi slujitorii Prinţului din Sendai au venit ca să îi cinstească.

Apoi Kuranosuke s-a dus către consilier şi a spus: „Suntem într-adevăr îndatoraţi dumneavoastră pentru ospitalitate; dar trebuie să ne grăbim spre Sengakuji." Şi, mulţumind de multe ori gazdei lor, au părăsit palatul Prinţului din Sendai şi au ajuns la Sengakuji, unde s-au întâlnit cu starețul mănăstirii, care i-a întâmpinat la poarta din faţa şi i-a condus la mormântul lui Takumi no Kami.

Şi când au ajuns la mormântul lordului lor, au scos capul lui Kotsuke, l-au spălat într-o fântână din apropiere, şi l-au depus în faţa mormântului. Când au făcut aceasta, i-au rugat pe preoţii de la templu să vină să recite rugăciuni în timp ce ei ardeau esenţe: mai întâi Oishi Kuranosuke, apoi fiul sau Oishi Chikara, şi apoi toţi ceilalţi 45 de ronini. Apoi Kuranosuke a dat toţi banii pe care îi avea starețului, spunând:

„Când noi toţi cei 47 ne vom fi făcut harakiri, te rog să ne înmormântezi decent. Mă bazez pe onoarea dumneavoastră. Ştiu că nu e mult ce vă oferim; dar vă rog să fie cheltuiţi toţi aceşti bani pe rugăciuni pentru sufletele noastre."

Starețul, minunându-se de curajul uimitor al oamenilor, cu ochii în lacrimi s-ajurat să le îndeplinească dorinţa. Aşa că cei 47 de ronini, cu inima împăcată, au aşteptat răbdători să primească ordine de la Guvern.

în sfârşit au fost chemaţi de Curtea Supremă, unde guvernatorii din Yedo se adunaseră pentru a li se da următoarea sentinţa: „Pentru ca, nerespectând demnitatea oraşului, neavând frica de Guvernământ, v-aţi grupat pentru a omorî duşmanul, intrând violent în casa lui Kotsuke no Suke în timpul nopţii şi l-aţi omorât, sentinţa Curţii este, având în vedere totuşi purtarea demnă, că aveţi dreptul să vă faceţi harakiri." Când a fost citită sentinţa, cei 47 de samurai erau împărţiţi în 4 grupuri şi daţi spre păzire către 4 daymio; şerifi au fost trimişi la palatele acelor daymio pentru a vedea cum roninii îşi fac harakiri. Dar, cum de la început se împăcaseră cu ideea ca acesta va fi sfârşitul, au murit cu demnitate; cadavrele lor au fost transportate la Sengakuji şi înmormântate în faţa mormântului stăpânului lor, Asano Takumi no Kami. Când faima lor a depăşit graniţele tării, mulţi oameni le-au vizitat mormintele şi s-au rugat pentru ei.

Printre cei care au venit să se roage era şi Satsuma, care, prosternându-se în faţa mormântului lui Kuranosuke, a spus: „Când te-am văzut zăcând pe strada beat în Yamashina, Kyoto, nu ştiam că tu plănuiai să îţi răzbuni lordul şi, considerându-te fără onoare, te-am înjurat şi scuipat. Acum am venit să îţi cer iertare şi să îmi ofer umilinţa pentru insulta aduse." Spunând acestea, şi-a scos sabia şi şi-a făcut harakiri. Marele preot, făcându-i-se milă de el, l-a înmormântat alături de ronini.

Acesta este sfârşitul poveştii celor 47 de ronini.

Dragostea lui Gompachi şi a lui Komurasaki

Acum 230 de ani trăia sub stăpânirea unui daimyo din provincia Inaba un tânăr numit Shirai Gompachi care, când abia împlinise 16 ani, îşi câştigase deja o reputaţie pentru frumuseţea şi curajul sau, şi pentru

iscusința în mânuirea armelor. într-o zi, unul dintre câinii lui s-a luptat cu un câine aparținând unuia dintre membrii clanului sau și cei doi stăpâni, fiind tineri pasionali, discutând contradictoriu despre al cui câine câștigase bătălia au început să se certe și au ajuns la lovituri. Gompachi și-a omorât adversarul și, ca și consecință, a fost obligat să își părăsească țara, refugiindu-se în Yedo.

Așa ca Gompachi și-a început călătoriile.

într-o noapte, obosit și cu durere de picioare, a intrat în ceea ce părea a fi un han la marginea drumului, a comandat ceva răcoritor și s-a dus la culcare, neștiind de pericolul care îl amenință: hanul era de fapt locul de adunare al unei găști de tâlhari, în cursa cărora căzuse fără nici măcar să suspecteze aceasta. Geanta lui Gompachi nu era prea valoroasă, dar sabia și teaca valorau cam 300 de uncii de argint și pe acestea tâlharii – care erau zece – puseseră ochii. Ei hotărâseră să îl omoare pe proprietar pentru a le obține, dar el, fără a bănui nimic, a continuat să doarmă simțind o falsă siguranța.

în mijlocul nopții a fost speriat din somnul sau adânc de auzul deschiderii ușii de la dormitorul său și, trezindu-se cu mult efort, a văzut o tânără foarte frumoasă, de 15 ani, făcându-i semne să nu facă zgomot. Fata a venit la capul patului său șoptindu-i:

„Domnule, stăpânul acestei case este șeful unei găști de tâlhari care a plănuit să te omoare în această noapte pentru a îți lua hainele și sabia. Eu sunt fata unui negustor bogat din Mikawa: anul trecut tâlharii au venit la casa noastră și au furat comoara tatălui meu și pe mine. Te rog, domnule, ia-mă cu tine și hai să fugim din acest loc îngrozitor."

Plângea în timp ce vorbea și la început Gompachi era prea speriat pentru a-i răspunde, dar fiind un tânăr foarte curajos și descurcăreț, și-a revenit imediat din șoc și a hotărât că trebuie să omoare hoții și să o scoată pe această fată din mâinile lor. Așa că a răspuns:

„Pentru că spui tu, îi voi omorî pe acești hoți și te voi salva chiar în această noapte; dar tu, când voi începe să mă lupt, vei fugi afară din casa pentru a nu fi cumva rănită accidental și vei rămâne ascunsă până când mă voi alătura ție."

După ce au făcut această înțelegere față a plecat pe drumul său. Dar el a stat treaz, ținându-și respirația și așteptând și, când hoții s-au furișat fără zgomot în cameră, unde credeau că victima lor doarme adânc, a înjunghiat primul om care a intrat, acesta căzându-i mort la picioare. Ceilalți nouă, văzând aceasta, au intrat cu săbiile trase, dar Gompachi, luptând cu disperare, a reușit să îi învingă până la urmă, omorându-i. După ce a scăpat de dușmani în acest mod, a ieșit afară și a strigat fata care a venit lângă el alergând, alegând să îl însoțească către Mikawa, unde locuia tatăl sau. Când au ajuns în Mikawa, el a condus fecioara până la casa tatălui ei și i-a povestit cum el fiind prins de hoți a primit ajutorul fetei sale care l-a salvat de la moarte din mila sa cea mare. Și cum el, pentru a își plăti serviciul, a salvat-o de la sclavie și a adus-o înapoi acasă. Când bătrânii și-au văzut fata revenită acasă au fost copleșiți de bucurie și au plâns de fericire. în recunoștința lor l-au rugat pe Gompachi să rămână alături de ei, pregătindu-i festine și oferindu-i distracții cu cea mai mare ospitalitate. Dar fiica lor, care se îndrăgostise de el pentru frumusețea și onoarea lui, își petrecea zilele gândindu-se la el și numai la el. Tânărul însă, în ciuda bunăvoinței negustorului, care dorea să îl adopte ca pe fiul sau încercând din răsputeri să îl convingă să accepte aceasta, voia să ajungă la Yedo și să se angajeze ca ofițer la casa unui lord; așa ca el a refuzat darurile tatălui și discursurile blânde ale fiicei și s-a pregătit de călătorie. Bătrânul negustor, văzând ca Gompachi nu putea fi convins să își schimbe telurile, i-a dat un cadou de despărțire constând în 200 de uncii de argint și cu mult regret și-a luat la revedere.

Dar fecioara jelea, stătea plângând din toată inima pentru că dragostea sa plecase. El, gândindu- se mai mult la ambiție decât la dragoste, a venit la ea și a consolat-o și i-a spus: „încetează să mai

plângi, draga mea, şi nu mai jeli, pentru că mă voi întoarce în curând la tine. Tu, între timp, să îmi fii loială şi fidelă, îngrijindu-ţi părinţii cu pioşenie."

Aşa că ea şi-a şters lacrimile şi a zâmbit din nou când l-a auzit promiţându-i că se va întoarce rapid la ea. Şi Gompachi a plecat în drumul său, în curând ajungând lângă Yedo.

Dar pericolele pe care avea să le înfrunte nu se terminaseră: într-o noapte târzie, ajungând la locul numit Suzugamori, în vecinătatea lui Yedo, s-a întâlnit cu şase tâlhari care l-au atacat, vrând să îl omoare şi să îi fure toate posesiile. Netulburat, şi-a scos sabia şi a omorât pe doi dintre ei; dar, fiind foarte obosit după lunga sa călătorie, ceilalţi patru aproape sigur că îl învingeau dacă nu îl salva un negustor care se întâmpla să treacă pe acolo şi, văzându-l în pericol, a venit să îl ajute.

S-a dovedit că acest negustor blând, care l-a ajutat tară să clipească pe Gompachi, era de fapt Chobei din Bandzuin, şeful Otokodate sau Societatea Prietenoasă a negustorilor din Yedo – un om faimos în analele oraşului ale cărui viaţa şi aventuri sunt recitate pana în această zi, făcând subiectul unei alte poveşti.

Când tâlharii au dispărut, Gompachi, întorcându-se către salvatorul sau, a spus:

„Nu ştiu cine sunteţi, domnule, dar trebuie să vă mulţumesc pentru că m-aţi salvat dintr-un mare pericol."

Şi în timp ce continua să îşi exprime recunoştinţa, Chobei i-a răspuns:

„Nu sunt decât un modest negustor, un om umil şi, dacă tâlharii au fugit, a fost mai mult norocul dumneavoastră decât meritul meu. Dar nu pot decât să vă admir pentru cum aţi luptat. Aţi dat dovadă de un curaj şi o pricepere mult peste vârsta dumneavoastră, domnule."

„într-adevăr", a răspuns tânărul zâmbind încântat la auzirea laudei, „sunt încă tânăr şi neexperimentat şi îmi este chiar ruşine de stilul meu neîndemânatic de a mânui sabia."

„Şi pot să vă întreb domnule, sunteţi legat de vreun stăpân?"

„Sunt doar un ronin şi nu am un ţel bine stabilit."

„Aceasta este o slujbă proastă" a spus Chobei, fiindu-i milă de tânăr. „însă, dacă îmi scuzaţi îndrăzneala de a vă face o asemenea ofertă, fiind doar un negustor, până când vă veţi găsi un loc de muncă, vă pun sărăcăcioasa mea casă la dispoziţie."

Gompachi a acceptat oferta noului său prieten de încredere cu multe mulţumiri; aşa ca Chobei l-a condus la casa sa, unde l-a cazat şi l-a distrat cu multă ospitalitate pentru câteva luni. Şi acum Gompachi, neavând nicio grijă pe lume, a căzut în patima viciilor, ducând o viaţa fără scop, gândindu-se la nimic altceva decât la satisfacerea moşturilor şi dorinţelor sale; a început să frecventeze Yoshiwara, un cartier al oraşului destinat caselor de ceai şi altor case de plăceri, unde frumuseţea sa atletică a atras multă atenţie şi l-au făcut un favorit între toate frumoasele cartierului.

Cam tot atunci, bărbaţii au început să laude farmecele lui Komurasaki, sau „Micuţa mov", o tânără care venise de curând la Yoshiwara şi care îşi depăşea rivalele în frumuseţe şi complimente. Gompachi, ca şi restul lumii, a auzit atât de multe despre faima ei încât a hotărât să se ducă la casa care o ţinea,

„Cele trei coaste ale marii", şi să evalueze singur dacă ea îşi merita laudele. Deci a pornit către fata într-o zi şi, ajungând la „Cele trei coaste ale marii", a cerut să o vadă pe Komurasaki. A fost îndrumat către camera în care aceasta stătea, înaintând către ea; dar când ochii li s-au întâlnit, amândoi au scos un ţipăt de uimire pentru ca aceasta Komurasaki, faimoasa frumuseţe a Yoshiwarei, s-a dovedit a fi fata pe care Gompachi o salvase cu câteva luni în urmă din ascunzătoarea hoţilor şi pe care o redase părinţilor săi din Mikawa. O lăsase în prosperitate şi cu influenţa, cel mai drag copil al unui tată bogat, când schimbaseră jurăminte de dragoste şi de fidelitate; şi acum se întâlneau într-o ceainărie comună în Yedo. Ce schimbare! Ce contrast! Cum se schimbaseră bogăţiile în rugină şi jurămintele în minciuni!

„Ce este asta?" a strigat Gompachi când şi-a revenit din şoc. „Cum de te găsesc aici urmând această profesie necurată, în Yoshiwara? Te rog explică-mi aceasta, pentru ca în mod sigur există un mister pe care nu îl înţeleg."

Dar Komurasaki – care în mod neaşteptat îşi reîntâlnise iubitul după care tânjise şi era împărţită între ruşine şi bucurie – a răspuns, plângând:

„într-adevăr! Povestea mea este una tristă şi prea lungă. După ce ne-ai părăsit anul trecut, calamităţile şi ghinionul au căzut peste casa noastră; şi când părinţii mei au devenit săraci, am ajuns la capătul răbdării neştiind cum să îi susţin: aşa că mi-am vândut nenorocitul acesta de corp stăpânului acestei case şi am trimis nişte bani mamei şi tatălui meu; dar, în ciuda acestora, problemele s-au înmulţit asupra lor şi acum, în sfârşit,

au murit în mizerie şi jale. Şi uite aşa trăieşte în această lume largă o nefericită ca mine! Dar acum că te-am întâlnit din nou – tu care eşti atât de puternic – mă poţi ajuta pe mine care sunt atât de slabă. M-ai salvat o dată, te implor, nu mă abandona acum!". Şi în timp ce îşi spunea povestea demnă de mila lacrimile şiroiau din ochii ei.

„Aceasta este într-adevăr o poveste tristă." a spus Gompachi, foarte afectat de istorisire. „Trebuie să fi fost foarte mult ghinion în familia ta care cu atât de puţin timp în urmă era atât de înfloritoare.

însă nu mai jeli pentru că nu te voi renega. Este adevărat că sunt prea sărac pentru a te răscumpăra din sclavie, dar în orice caz mă voi strădui să nu mai fi chinuită. Iubeşte-mă deci şi pune-ţi toată încrederea în mine." Când l-a auzit vorbind atât de tandru s-a simţit consolată şi nu a mai jelit, deschizându-şi întreaga inimă lui, uitându-şi necazurile din trecut în marea bucurie de a îl fi întâlnit din nou.

Când a venit timpul ca el să plece, a îmbrăţişat-o cu mult drag şi s-a întors la casa lui Chobei; dar nu putea să şi-o alunge pe Komurasaki din minte şi se gândea numai la ea, aşa că s-a obişnuit într- un final să se ducă zilnic la Yoshinawara să o vadă şi, dacă vreo întâmplare îl împiedica să o viziteze, ea, lipsindu-i iubitul, devenea nerăbdătoare şi îi scria pentru a îl întreba de ce absentează. Continuându-şi modul de viaţa, banii lui Gompachi au început să se termine şi, fiind un ronin fără un stăpân constant, nu avea nicio metodă de a îşi reînnoi fondurile. Fiindu-i ruşine să apară tară un ban la „Cele trei coaste ale marii", un spirit rău s-a dezvoltat înlăuntrul său şi a omorât un om, furându-i banii şi cheltuindu-i la Yoshinawara.

O lecţie de dragoste

poveste japoneză

Pentru a-şi renova casa, un japonez a făcut o spărtură într-un perete. Casele japoneze au în mod normal un spaţiu gol între pereţii din lemn. Cu surprindere a constatat că acolo se afla o şopârlă blocată din cauza unui cui bătut din afară, într-unul din picioarele sale. I-a fost milă când a văzut această, dar în acelaşi timp a fost şi curios, dându-şi seama că cuiul a fost bătut cu câţiva ani în urmă, când a fost construită casa.

Ce se întâmplase...!?!

Şopârla a supravieţuit în această poziţie atât de mult timp! într-un perete despărţitor închis de mai mulţi ani, tară a se mişca. Pare imposibil de crezut. Atunci, se întreba, cum de aceasta şopârlă supravieţuise atât de mult, tară să se mişte, odată ce piciorul său a fost ţintuit!?

Şi-a oprit munca pentru a observa şopârlă, pentru a vedea ce face şi cum se hrăneşte. Ceva mai târziu, neştiind de unde, a apărut o alta şopârlă, cu o insectă în gură.

Ah! Asta l-a uimit şi l-a atins profund. Şopârla prinsă în cui, a fost hrănită ani de zile de către alta şopârla...

Imaginaţi-vă! A făcut acest lucru continuu, pentru o atât de lunga perioadă de timp, fără a renunţa la speranţă pentru partenerul său.

Gândiţi-vă. Aţi face asta pentru cineva? Pentru partenerul vostru, pentru părinţii, fraţii sau prietenii voştri? Imaginaţi-vă că o creatură mică poate face ceea ce o creatură binecuvântata cu o minte strălucită, poate face cu greutate...

Cu avansul tehnologic din aceasta era a comunicaţiilor, accesul nostru la informaţie devine tot mai rapid. Dar distanţa dintre fiinţele umane se reduce oare la fel de mult...?

De aceea nu-i abandonaţi niciodată pe cei dragi, Nu le spuneţi că sunteţi ocupaţi atunci când au nevoie de voi... Este posibil să aveţi întreaga lume la picioarele voastre, Dar voi aţi putea fi întreaga lor Lume pentru ei...

în căutarea crizantemei de aur

poveste japoneză

Era odată, demuuuult, într-o ţară îndepărtată un prinţ foarte bogat, pe nume Mohitoma. Nu ducea lipsă de absolut nimic! Avea tot tot ce şi-ar fi dorit orice om din lume. Lângă el, trăia şiservitorul

său credincios, Torito, care îi era totodată şi prietenul cel mai apropiat.

Prinţul era vestit în tot ţinutul pentru sufletul său bun şi pentru că era nespus de viteaz. Dar cu toate bogăţiile lui şi viaţa lipsită de griji, Mohitoma nu-şi găsea fericirea nicicum. Se învârtea zi de zi, cu sufletul tot mai neliniştit. Astfel, cu timpul, el a ajuns să nu se mai poată bucura de nimic.

Într-o dimineaţă, după ce s-a trezit, l-a chemat la el pe Torito şi i-a spus:

— Am visat azi noapte balaurul de dincolo de munţi. El mi-a spus că dacă vreau să fiu fericit, va trebui să pornesc în căutarea Crizantemei de Aur. Drumul până la ea este plin de primejdii nepreväzute. Iar atunci când o voi afla, să o duc unei fete de general, care trăieşte departe, departe... tocmai în celălalt capăt al ţării. Oamenii îi spun Floare de Piersic şi este de-o frumuseţe neasemuită.

— Să mergem, stăpâne! a exclamat imediat credinciosul lui servitor şi prieten.

— Vrei să vii cu mine? l-a întrebat prinţul.

— Da! strigat cu hotărâre Torito.

— Dar ştii că vom întâlni multe primejdii până acolo?

— Chiar dacă aş şti că voi muri, tot voi veni fără să stau pe gânduri!

Astfel prinţul, împreună cu prietenul său credincios au pornit la drum în dimineaţa următoare.

Spre seară, au ajuns într-o pădure şi se gândeau unde vor dormi. Dar chiar în momentul în care începeau să-şi facă griji de umbrele nopţii ce se lăsă, în faţa lor a apărut un templu părăsite, în ruine. Cei doi s-au bucurat! Au găsit repede un loc unde să se aciuiască şi să se poată odihni în urma lungului drum parcurs în ziua ce tocmai se încheia.

Dimineaţa, credinciosul servitor s-a trezit înainte de ivirea zorilor şi s-a gândit să pornească prin pădure, să caute fructe, atât pentru el, cât şi pentru stăpânul său. Erau amândoi înfometaţi.

Tot mergând şi căutând fructe, el nu a observat însă că s-a îndepărtat cam mult de ruinele templului. Şi-a dat seama de această abia când cerul s-a întunecat, iar el a vrut să se întoarcă cât mai repede la adăpostul ruinelor.

Pentru că foarte repede cerul s-a acoperit de nori negri, care au adus cu ei tunete şi primii stropi de ploaie, Torito a căutat un adăpost mai apropiat. Astfel, în fugă lui, el s-a trezit în faţa unei porţi imense, ce se afla într-un zid atât de înalt încât nu i se vedea capătul ce se pierdea în cer, dincolo de norii întunecaţi. A alergat repede înspre uriaşa poartă, dar a încremenit! Poarta era păzită de nişte balauri înfricoşători! Dar balaurii dormeau adânc.

Torito, împins de furtuna ce devenea tot mai puternică, a decis să se strecoare pe lângă ei şi să intre pe poartă. Şi a reuşit să treacă neobservat de acei balauri îngrozitori! Dar... când a păşit dincolo de poartă imensă... s-a trezit într-o încăpere nesfârşită, în care erau absolut toate vietăţile de pe pământ! Torito a descoperit acolo animale şi păsări, ce stăteau laolaltă perechi-perechi: vulturi, elefanţi, lupi, rinoceri, lei, şerpi, cocoşi, maimuţe, câini, girafe, urşi, cai şi multe alte vieţuitoare.

La început s-a speriat foarte tare! Dar, după o vreme, el a observat că nici animalele fioroase şi nici cele care erau mai puţin înfricoşătoare nu se aruncau spre el şi nu se urnesc din loc. Stăteau nemişcate. Astfel că Torito a respirat uşurat şi s-a mai liniştit.

Pentru că era obosit din cauza nopţii nedormite între ruine, dar şi a drumului prin pădure, el a căscat lung. Spre surprinderea lui, a observat că toate animalele au căscat împreună cu el! De această dată, tânărul servitor s-a speriat foarte, foarte tare şi a scos un strigăt, din pricina fricii ce îl
cuprinse. Atunci... animalele şi păsările au început şi ele să strige, fiecare în limba sa, făcând o
hărmălaie de nedescris!

Torito nu am mai suportat acea mare gălăgie şi şi-a pus mâinile la urechi, strigând:

— Ajunge! Ajunge!

Spre surprinderea lui, deodată s-a făcut linişte. Vietăţile au încetat să mai strige. Din nou a respirat uşurat şi a căutat cu privirea în continuare.

Ochii lui au descoperit o altă sală, spre care s-a îndreptat degrabă, sperând să găsească ceva de mâncare. îi era foame, pentru că furtuna îl gonise tocmai în timp ce căuta fructe de pădure. Dar... deznădăjduit, a găsit în acea încăpere doar o masă, pe care se afla o coală mare de hârtie cu ceva scris pe ea.

Cu paşi şovăitori, Torito s-a apropiat şi a citit rândurile aşternute pe ea: „Cine va avea curajul să salveze de vraja toate vieţuitoarele din cealaltă sală, va face o faptă bună şi va fi binecuvântat cu mult noroc în viaţa” – a citit el.

Fără să stea pe gânduri, a spus repede:

— Voi face această faptă bună! Vreau să eliberez de vrajă acele vieţuitoare sărmane! Dar norocul doresc să aparţină stăpânului meu, nu mie.

Imediat ce a terminat de rostit aceste cuvinte, s-a trezit înconjurat de toate animalele şi păsările din sala învecinată şi care săreau în jurul lui de bucurie, strigând:

— Ne-ai scăpat, milostivule om! Ne-ai scăpat de vrajă! Nu vom uita niciodată ce-ai făcut pentru noi!

în toată acea bucurie, de picioarele lui s-a apropiat un căţeluş mic şi alb, pufos şi cu ochii negri, strălucitori.

— Ia-mă, te rog, cu tine! l-a rugat acesta. Vreau să fiu căţelușul tău.

Torito a acceptat şi astfel, împreună cu noul său prieten, s-a înapoiat la ruinele templului din pădure. Când a ajuns, el i-a povestit stăpânului său toate peripeţiile prin care trecuse.

După un timp, cei doi au pornit din nou la drum. Căţelul cel pufos a luat-o înaintea lor, de parcă vroia să le arate drumul. Şi aşa... au ajuns la un palat, unde au fost primiţi cu tot fastul din lume! Stăpânul acelui loc i-a rugat să rămână cu el cel puţin un an de zile, pentru că se plictisea foarte, foarte tare.

Bineînţeles că cei doi au fost serviţi cu cele mai gustoase mâncăruri şi cele mai alese vinuri. Micuţul căţel nu a fost nici el uitat. A primit o porţie uriaşă de hrană, care ar fi săturat trei dulăi!

Torito era foarte fericit! Astfel că el i-a spus lui Mohitoma:

— Este minunat acest loc! Ar fi grozav să rămânem aici cel puţin câteva săptămâni şi să ne bucurăm de găzduirea ce ni se oferă.

— Nu, nu! I-a răspuns prinţul. Mâine dimineaţă vom porni din nou la drum. Acest palat este un loc al ispitelor şi văd bine că tu nu li te poţi împotrivi la fel de uşor ca primejdiilor de-afară.

Servitorul n-a mai spus nimic, astfel că a doua zi dimineaţă au pornit din nou la drum, împreună cu micul căţel, care era foarte fericit şi mergea în faţa lor. După ce au mers mai mult timp, au dat peste un tărâm pustiu, unde nu există nicio casă, niciun arbore, nici măcar un fir de iarbă, Dar ei nu s-au speriat şi au continuat să urmeze căţelul.

în faţa lor, la un moment dat a apărut un bătrân ce tremura din tot trupul. Era dus de spate, îmbrăcat în haine zdrenţăroase şi avea barbă albă, lungă până la pământ.

— Ce mă bucur că mai văd şi eu suflare de om! Le-a spus moşneagul de cum i-a văzut.

— Dar ce faci aici, moşule, prin aceste ţinuturi atât de aprige? L-a întrebat Mohitoma.

— Păi fiule, când am călcat pe-aici aveam doar douăzeci de ani şi eram pe-atunci un tânăr frumos şi voinic. Nimeni nu mai călcase până atunci acest pământ uitat de timp.

— Dar de ce ai venit până aici? l-a întrebat şi Torito.

— în căutarea Crizantemei de Aur, i-a răspuns moşneagul. Blestemată să fie!

Cei doi, prinţ şi servitor, s-au privit. Apoi Mohitoma a rostit:

— Şi noi am venit în căutarea Crizantemei de Aur.

— Fugiţi! Fugiţi cât vă ţin picioarele! A strigat bătrânul zdrenţăros. Altfel veţi ajunge ca mine şi tot nu veţi găsi nimic!

Dar ei nu l-au ascultat. Călăuziţi de căţelul alb şi pufos, au pornit mai departe prin pustiu. Aşa că... au mers tot înainte şi au dat peste ţinuturi şi mai aprige. Timp de câteva zile au umblat, sfâşiaţi de foame şi de sete, pentru că niciunde în jurul lor nu exista nimic altceva decât pământ sterp.

După ce-au mai mers un timp, deodată Mohitoma a strigat:

— Crizantema de Aur! Uite-o, e acolo, în fundul prăpastiei!

Şi fără să mai stea pe gânduri, a început să coboare, fără să se teamă că s-ar putea prăbuşi în hău şi să moară zdrobit de stânci. La fel de curajoşi, Torito şi căţelul l-au urmat imediat.

Când au ajuns cu bine în fundul prăpastiei, au văzut de-aproape minunată Crizantema de Aur. Dar... s-au oprit speriaţi, atunci când au dat cu ochii de vietăţile înspăimântătoare ce păzeau frumoasă floare. Acolo erau lei şi tigri fioroşi, şerpi veninoşi şi urşi cu colţi uriaşi.

însă... când aceştia i-au zărit pe Torito şi căţelul alb, s-au dat la o parte şi i-au permis lui Mohitoma să rupă Crizantema de Aur. în acel moment, toate suferinţele lor au luat sfârşit!

Pornind pe drum mai departe, au întâlnit în cale ţinuturi îmbelşugate, pline cu de-ale gurii şi apă. Astfel ei

au ajuns cu bine la casa frumoasei Floare de Piersică, iar prinţul a cerut-o de soţie, după ce i-a dăruit Crizantema de Aur. Fata a acceptat şi... au trăit fericiţi până la sfârşitul zilelor lor.

Omul care nu voia să moară

poveste japoneză

Acum mulţi, foarte mulţi ani trăia un om pe nume Sentaro. Deşi numele lui însemna „Milionarul", el nu era chiar aşa de bogat, dar nici sărac nu era. Moştenise o mică avere de la tatăl său şi anume din aceasta îşi asigura existenţa. Până la cei treizeci şi doi de ani împliniţi vieţuise liber, fără griji şi fără a munci. Dar, într-o zi, ca din senin, se abătu asupra lui gândul că ar putea să moară sau să se îmbolnăvească şi toată bucuria vieţii pierise pentru el.

— Şi de ce omul nu ar putea să trăiască cel puţin cinci sau şase sute de ani fără să se îmbolnăvească? se întreba el în sinea sa. De ce oare veacul omului e atât de scurt?...

Se mai întreba dacă ar putea să-şi prelungească viaţa atât cât ar vrea, dacă ar trăi cu mai multă chibzuinţă.

Cunoştea poveştile unor împăraţi din timpurile străvechi, care trăiseră şi până la o mie de ani. Printre aceştia fusese şi frumoasa Prinţesă Yamato. Ea, precum se spunea, trăise vreo cinci sute de ani. Dar, după această prinţesă, nu se mai ştia să fi trăit cineva o viaţă atât de lungă.

Auzise de mai multe ori şi povestea împăratului Shin-no-Shiko, unul dintre cei mai înzestraţi şi puternici conducători în istoria Chinei. Palatele cele mai mari şi Marele Zid Chinezesc au fost construite de el. Era dintre acei care ar fi putut avea tot ce şi-ar fi dorit din lume. Dar, cu tot norocul ce mereu îl însoţea, toată bogăţia şi splendoarea caselor în care locuia, înţelepciunea consilierilor şi gloria împărăţiei sale, el nu era pe deplin fericit, pentru că ştia – într-o zi va muri şi toate astea vor rămâne fără el.

Shin-no-Shiko mereu se gândea la moarte: noaptea când se ducea la culcare, dimineaţa când se trezea şi toată ziua împrejur. Nicicum nu putea scăpa de povara acestui gând. O, cât de fericit ar fi fost, dacă ar fi găsit Elixirul Vieţii!

Aşadar, într-o zi, împăratul şi-a adunat curtenii şi i-a întrebat dacă îi pot găsi Elixirul Vieţii, despre care citise şi auzise deseori.

Jofuku, unul dintre curtenii mai bătrâni, i-a spus că departe, peste mări, este o ţară numită Horaizan şi acolo îşi duc viaţa nişte eremiţi care cunosc secretul Elixirului Vieţii. Oricine bea din acea licoare trăieşte veşnic.

Şi atunci, Shin-no-Shiko i-a poruncit lui Jofuku să meargă în ţara Horaizan, să-i găsească pe acei sihastri şi să-i aducă o sticluţă cu elixirul magic. L-a urcat în cea mai bună joncă[205] a sa, pe care a încărcat-o cu nenumărate bijuterii şi pietre scumpe, pentru a fi aduse în dar eremiţilor.

Jofuku a navigat spre tărâmul Horaizan şi niciodată nu s-a mai întors înapoi la împăratul care atât de mult îl aşteptа. Din acele timpuri, se spune că fabulosul Horaizan ar fi Muntele Fuji, unde locuiesc sihastrii care cunosc secretul Elixirului Vieţii şi-l venerează pe Jofuku ca pe un spirit protector al lor.

Amintindu-şi toate acestea, Sentaro se hotărî să-i caute pe eremiţi şi devenind unul dintre ei spera să obţină licoarea dătătoare de viaţă veşnică. Casa şi tot ce mai avea pe lângă aceasta le lăsă în grija rudelor şi porni în căutare.

Îşi mai aminti că, fiind copil, auzise că acei eremiţi nu locuiau doar pe Muntele Fuji, ci că ajunseseră să se stabilească aproape pe toate culmile cele mai înalte.

Aşadar, el porni la drum şi străbătu toate regiunile muntoase. Urcă pe vârfurile cele mai înalte, dar nu

---

205 mică ambarcaţiune rudimentară din lemn, cu mai multe catarge şi cu pânze, folosită la transportarea mărfurilor şi la pescuit

găsi niciun sihastru.

în sfârşit, tot rătăcind de mai multe zile printr-o regiune necunoscută, întâlni un vânător.

— Ai putea dumneata să-mi spui cam pe unde trăiesc eremiţii care au Elixirul Vieţii? îl întrebă Sentaro.

— Nu... Eu nu am auzit de aşa ceva niciodată, îi răspunse vânătorul. Dar, în schimb, îţi pot spune că prin părţile astea bântuie un hoţ de mare faimă. Se zice că ar fi capul unei bande de vreo două sute de tâlhari.

Ciudatul răspuns al vânătorului cumplit îl supără pe Sentaro. El a înţeles că nu are niciun rost să mai piardă timpul căutându-i de unul singur pe acei eremiţi. Se hotărî să meargă chiar atunci la altarul lui Jofuku, spiritul lor protector.

Şi, ajuns la altar, s-a rugat şapte zile, cerându-i lui Jofuku să-i descopere calea spre eremiţii care au ceea ce el caută atât de mult.

Pe la miezul celei de a şaptea nopţi, pe când Sentaro se ruga în templu, uşa altarului se deschise şi într-o rază de lumină, ca printr-o minune, apăru însuşi Jofuku. El l-a chemat pe Sentaro mai aproape şi, cu o voce venită parcă din înaltul munţilor, i-a zis:

— Dorinţa ta este una egoistă şi nu poate fi satisfăcută cu uşurinţă. Tu crezi că ai putea să devii eremit[206] pentru a găsi Elixirul Vieţii. Dar ştii tu oare cât de grea este viaţa unui sihastru? Ştii că el n-are voie să mănânce decât fructe, pomuşoare şi coajă de pin? Sihastrul trebuie să se îndepărteze de lume pentru ca inima lui să devină curată ca aurul şi liberă de orice dorinţă pământească. Respectând cu stricteţe aceste reguli, el încetează a mai simţi foamea, frigul sau căldura, iar corpul lui devine atât de uşor încât poate fi dus de un cocor sau un peşte, sau poate merge pe apă fără a-şi uda picioarele.

Ţie, Sentaro, îţi place viaţa frumoasă şi comodă. Dar nu-ţi place să munceşti. Tu nu poţi suporta nici căldura mare şi nici frigul. Niciodată nu vei putea să umbli desculţ sau, pe timp de iarnă, să ai pe tine doar o haină subţire. Nu cred că ai avea răbdarea şi puterea de a trăi viaţa unui eremit.

Totuşi, ca răspuns la rugăciunile tale, am să-ţi ofer ceva. Vei merge în Ţara Vieţii Veşnice, unde nu există moarte.

Spunându-i toate astea, Jofuku îi dădu lui Sentaro un mic cocor din hârtie, care urma să-l ducă în ţara promisă. Sentaro se miră mult. Şi atunci văzu cum, sub ochii lui, cocorul crescu atât de mare, încât să-l poată duce pe spatele său. Pasărea îşi întinse aripile, se înălţă sus în cer şi zbură de-asupra munţilor, spre mare.

La început Sentaro era foarte speriat. Dar treptat se obişnui cu iuţeala zborului. Au tot zburat şi zburat mii de kilometri. Cocorul nu se opri nici pentru o clipă să se odihnească sau să mănânce,
pentru că, firește, o pasăre de hârtie nu avea nevoie de mâncare. însă, lucru straniu, nici lui Sentaro nu-i era foame.

După câteva zile de zbor au ajuns la o insulă. Cocorul se îndreptă mai spre centrul insulei şi coborî.

Imediat ce Sentaro se dădu jos, pasărea îşi strânse aripile, se făcu mică de tot şi se ascunse în buzunarul stăpânului său.

Sentaro se uita înjur cu mirare, curios să vadă cum este Ţara Vieţii Veşnice. Făcu mai întâi înconjurul insulei, apoi străbătu şi un oraş care se părea că ocupă cam toată insula. Lucrurile erau ciudate şi diferite de cele pe care le cunoştea de acasă. Atât ţara, cât şi oamenii de acolo păreau a fi destul de avuţi.

Sentaro hotărî să rămână şi să locuiască pentru început la un han. Proprietarul hanului părea a fi un om bun. Când Sentaro îi spuse că ar vrea să locuiască acolo, el îi promise să-l ducă la guvernatorul oraşului şi să-l ajute cu tot ce este necesar. îi oferi chiar şi o casă şi Sentaro deveni locuitor permanent al Ţării Vieţii Veşnice.

Chiar de la început descoperi că niciun trăitor de pe insulă nu cunoscuse vreodată ca cineva să moară sau

---

206 persoană care duce o viaţă singuratică, retrasă; sihastru, pustnic

să se îmbolnăvească în ţara lor. Cândva, demult, preoţi veniţi din India şi China le povestiseră băştinaşilor că ar exista undeva un frumos tărâm numit Paradis, unde fericirea şi pacea umplu inimile oamenilor, dar pentru a ajunge acolo trebuie să treci neapărat prin moarte. De aceea, spre deosebire de Sentaro, locuitorii Ţării Vieţii Veşnice, atât cei bogaţi cât şi cei mai săraci, în loc să fie înspăimântaţi de moarte, visau la ea zi şi noapte. Erau cu toţii obosiţi de viaţă prea lungă şi doreau să ajungă în minunatul loc numit Paradis, despre care le povestiseră acei preoţi cu secole în urmă.

Pentru Sentaro lucrurile acestea păreau de-a-ndoaselea. El venise în Ţara Vieţii Veşnice pentru a scăpa de moarte, însă găsi pe insulă oameni care, fiind sortiţi a nu muri vreodată, considerau totuşi moartea o binecuvântare.

Ceea ce el credea până atunci a fi dăunător, acei oameni luau drept bun de mâncat, iar ceea ce el obişnuia să mănânce, ei respingeau. Când se întâmpla să vină negustori din alte ţări, oamenii de pe acea insulă năvăleau nerăbdători să cumpere diferite otrăvuri, pe care le înghiţeau lacom, sperând ca moartea să vină şi să-i ducă în Paradis.

Dar dacă acele otrăvuri în alte părţi duceau la moarte sigură, aici, în acest loc neobişnuit, nu aveau niciun efect. Ba din contra, oamenii, care le înghiţeau în speranţa să moară, descopereau în scurt timp că se simţeau chiar mai bine.

în zadar încercau ei să-şi imagineze cum ar fi moartea. Cei mai înstăriţi şi-ar fi dat toţi banii şi toate bunurile pe care le aveau doar pentru a-şi scurta viaţa cu cel puţin două sau trei sute de ani. Să trăiască veşnic, fără nicio schimbare, era un adevărat chin pentru ei.

în farmaciile de pe insulă se găsea un medicament foarte solicitat, pentru că provoca, peste câteva sute de ani, o uşoară încărunţire a părului şi dureri nesemnificative de burtă.

Sentaro rămase uluit când văzu că peştele scorpie-de-mare, care este foarte otrăvitor, acolo se servea în restaurante printre cele mai delicioase bucate, iar vânzătorii vindeau în stradă sosuri făcute din cantaride[207]. Niciodată însă nu văzu pe cineva să se îmbolnăvească după ce a mâncat acele bucate ucigătoare.

Sentaro era sigur că niciodată nu va obosi de viaţă şi considera o prostie să-ţi doreşti moartea. El era poate unicul om fericit de pe acea insulă. îşi dorea să trăiască mii de ani şi să se bucure de viaţă.

Timpul trecea repede, ca o săgeată în zbor, pentru că era mereu ocupat cu treburi, de dimineaţă până seara târziu. Dar lucrurile nu mai mergeau la fel de bine ca la început. Suferise mai multe pierderi în afaceri. Iar de câteva ori ajunsese şi până la ceartă cu vecinii săi. După trei sute de ani începu şi el să obosească de viaţă şi-i era dor să-şi revadă propria ţară şi vechea sa casă. îşi dădea bine seama că, oricât de mult ar trăi în această parte a lumii, viaţa lui va fi întotdeauna la fel.

în dorinţa de a părăsi Ţara Vieţii Veşnice, Sentaro îşi aminti de Jofuku, acel care cândva l-a ajutat să scape de moarte. Şi începu să se roage sfântului să-l ducă înapoi, în ţara sa.

Nici nu-şi încheie bine rugăciunea, că din buzunarul său sări cocorul de hârtie. Sentaro era nespus de mirat să vadă că după atâţia ani cocorul era acelaşi. Ca şi acum mulţi ani, sub ochii lui, pasărea crescu şi crescu, până se făcu destul de mare pentru a-l duce în spate pe Sentaro. Cocorul îşi desfăcu aripile şi îşi luă zborul peste mare, îndreptându-se spre Japonia – ţara lui Sentaro.

Stranie mai este uneori şi firea omului. Nici nu se desprinseră bine de pământ, că lui Sentaro deja îi părea rău de ceea ce lăsa în urmă. în zadar încercă să oprească pasărea. Ea îşi continuă zborul mii de kilometri deasupra oceanului.

Dar, deodată, pe neprins de veste, începu o furtună şi minunatul cocor de hârtie se umezi, se boţi şi căzu în mare. Odată cu pasărea se prăbuşi în apă şi Sentaro. îngrozit la gândul că ar putea să se înece, el strigă rugându-l pe Jofuku să-l salveze. Privi înjur, dar nu era nicio corabie. în timp ce se zbătea să se ţină deasupra apei văzu un rechin plutind spre el. Acesta se apropie şi îşi deschise gura imensă, gata-gata să-l înghită.

---

207 insectă verde-aurie numită şi gândac-de-frasin

Sentaro, înţepenit de frică şi simţind că i-a venit sfârşitul, ţipă, rugându-l pe Jofuku să-i dea scăpare.

Şi atunci... Sentaro se trezi de la propriul ţipăt şi înţelese că adormise în faţa altarului în timpul lungii sale rugăciuni. îşi dădu seama că toate acele aventuri extraordinare şi înspăimântătoare le trăise doar în vis.

Deodată, o lumină strălucitoare se îndreptă spre el. în lumină apăru un înger cu o carte în mână. El îi spuse lui Sentaro:

— Am fost trimis de Jofuku. El, ca răspuns la rugăciunea ta, ţi-a arătat în vis cum este Ţara Vieţii Veşnice. Până şi acolo, în vis, tu ai obosit de viaţă şi l-ai rugat să te readucă în ţara ta natală, unde, precum ştii, există moarte. Tot în vis, Jofuku, pentru a te pune la încercare, te-a lăsat să cazi în mare şi apoi a trimis un rechin să te înghită. Şi, iarăşi, tu nu-ţi doreai să mori şi ai cerut ajutor.

Degeaba vrei să devii eremit sau să găseşti Elixirul Vieţii. Aceste lucruri nu sunt pentru cineva ca tine. Tu nu poţi îndura o astfel de viaţă. Cel mai bine pentru tine ar fi să te întorci la casa părintească, să munceşti şi să-ţi trăieşti viaţa în continuare. Să-ţi cinsteşti mereu strămoşii şi să pregăteşti un viitor pentru copiii tăi. Anume aşa vei trăi până la adânci bătrâneţe. Renunţă la dorinţa de a scăpa de moarte, pentru că niciun om pe pământ nu poate trăi veşnic.

în această carte, pe care ţi-o dau acum, vei găsi multe învăţături. Dacă le vei urma, vei merge pe calea cea bună.

Şi îngerul dispăru. Sentaro, omul care nu vroia să moară, rămase să înveţe lecţia. Luă cartea şi se întoarse la casa părintească, renunţând la toate dorinţele sale fără rost şi străduindu-se să ducă o viaţă aşezată şi cu folos. învăţăturile din acea carte, pe care i-o dădu îngerul, l-au ajutat să urmeze calea cea bună şi să devină chiar fericit.

Pânza măiastră de cocor

poveste japoneză

A fost odată, într-o biată colibă, la margine de sat, o bătrână cu fiul ei, Musai. Atâta sprijin avea şi ea, pe Musai, care trudea de la soare-răsare până la soare-apune, pe ogorul său. Toată ziulica bălăcea prin noroi, punând orez în pământul acoperit cu apă multă, aşa cum îi trebuie orezului să încolţească.

Şi cum lucra el aşa în lanul mlăştinos, deodată căzu din văzduh un cocor în apropierea sa.

Musai era deprins cu cocorii, fiindcă în împărăţia Mikadoului, asemenea păsări înalte în picioare se plimbă nestingherite în brazdele arate. Cine ar cuteza să facă rău acestei fiinţe cu pene albe, pe care toţi o numesc „Preacinstitul domn cocor"?

De aceea, acestei păsări îi place tovărăşia omului. Şi păşeşte cu atâta delicateţe şi graţie prin apă, încât se şi zice de o gingaşe fetiţă, blândă în purtare, că este asemenea „păsării ce se ridică din apă fără să o tulbure".

Când zări pasărea căzută, Musai grăbi cât putu de repede prin glodul ţarinei. Zvârli cazmaua jos şi privind în iarbă, văzu o săgeată înfiptă în spinarea cocorului; picuri roşii de sânge pătau penele albe ca zăpada.

Cocorul nu se sperie deloc de el. Dimpotrivă, plecă gâtul în jos, ca şi când s-ar fi supus de mai înainte la orice avea de gând să facă tânărul ţăran.

Binişor şi cu grijă, Musai scoase săgeata şi ajută păsării să se ridice, dând în lături buruienile ca să aibă loc să-şi desfăşoare aripile. De câteva ori se zbătu cocorul, încercând să zboare; apoi întinse bine aripile şi pornu fâlfâind de la pământ, rotindu-se în jurul făcătorului său de bine, ca pentru a-i mulţumi; după care o luă drept spre munte, fără să se mai întoarcă.

Musai privi pasărea cum se face tot mai mică, până dispăru în azurul cerului; pe urmă se întoarse la muncă, gândindu-se la vremea când se vor coace spicele de orez. Mai trebuia să trudească multe zile până să culeagă rodul muncii, hrana sa şi a bătrânei, că alta n-avea.

Singura sa mulţumire era seara când, obosit de ceasuri lungi de muncă în lanul cufundat în noroi, putea să facă acasă o baie fierbinte. De asta avea întotdeauna grijă mamă-sa, şi de baie şi de chimonoul proaspăt călcat, cu care-l primenea. După cină, Musai petrecea seara cu vecinii.

Şi aşa la fel, fiecare zi se adăuga celeilalte, una după alta, până în apropierea toamnei.

într-o seară, când se întorcea acasă până a nu scăpăta soarele de tot – ce să vadă? Lângă mamă- sa sta o fată foarte frumoasă care îi ură bun sosit, cu o graţie de domniţă.

Bietul băiat era ca vai de el, după o zi grea de muncă, desculţ, plin de noroi, cu legătura la cap în loc de pălărie, cum obişnuiesc japonezii la treabă. De aceea nici nu se gândi să-i răspundă, ci, scoţându-şi legătura de pe frunte şi răsuflând adânc, se înclină în faţa mamă-şi şi o întrebă:

— Cine este preacinstita domnişoară şi cum de a ajuns în amărâta noastră colibă?

— Uite, răspunse mamă-sa, acum te-ai făcut bărbat în toată firea, dar nu ai şi tu o nevastă. Toată lumea ştie că eşti un băiat harnic, cuviincios, cuminte şi ascultător mamei tale. Aşa că nobila domnişoară ţi-ar fi cu dragă inimă soţie. Eu, fără învoirea ta, nu-i pot da un răspuns. Tu ce zici?

Tânărul ţăran gândi adânc:

— Gingaşă făptură şi poate de nobilă viţă. Dar dacă m-aş învoi, cum o să poată ea să îndure sărăcia cu care suntem noi deprinşi? O să fie ea răbdătoare când o să suferim de foame? Sau va zăbovi aici numai o clipă şi va pleca apoi, lăsând durere şi întristare în urmă-i?

De aceea nu dete niciun răspuns.

Dar cum zilele fugeau şi el vedea cât de bună e fata cu mama sa, totdeauna cu bunăvoinţă şi răbdare şi uitându-se pe sine, temerile i se spulberară ca norii în vânt. Şi aşa, se căsătoriră, tânărul şi cu gingaşa fată.

Toamna târziu, însă, la vremea când spicele ar fi trebuit să fie pline de bob, nu putură scoate nimic din paiele seci. Atâta trudă irosită în zadar. Şi biruri grele de plătit, şi-n casă, merinde de fel, şi foametea pândindu-i rânjind. Către iarnă se găsiră cu toţii în cea mai grozavă lipsă.

Atunci soţia îşi arătă puterea sufletului ei, îmbărbătându-şi tovarăşul:

— Nu fi îngrijat. Eu ştiu să ţes pânză, cum nu s-a mai văzut pe aici. Trebuie numai să-mi faci o cămăruţă doar pentru mine, căci, pentru ca să o pot ţese, e nevoie să fiu singură şi în tăcere netulburată.

Bătrâna se învoi, dar pe Musai îl trăgea inima doar pe jumătate. Totuşi se puse cu sârg la lucru. Cu stâlpi, stinghioare, stuh şi rogojini pe jos, cu pereţi drepţi, întăriţi cu lut, şi cu ferestre din hârtie, zăbrelite, aşa cum se fac în Japonia, el dură cămăruţa.

Acolo, singurică, zi de zi, departe de toţi, blânda nevastă migălea nevăzută.

Mama şi soţul aşteptară cu răbdare, până când, după o săptămână, femeia fu iarăşi printre ei. în mâini purta o trâmbă de albă pânză strălucitoare, tot atât de netedă şi curată ca zăpada abia căzută.
Ici- acolo, câte o varga purpurie în ţesătură, făcea să pară şi mai albă, neatinsa albeaţă a pânzei, pe care se îmbinau roşul cu sângele şi albul ca zăpada.

— Cum o să-i zicem? întrebă soţul înmărmurit.

— Nu are nume, nici asemănare pe lume nu are, zise minunata ţesătoare.

— Dar trebuie să aibă un nume. Mă gândesc să o duc Marelui stăpân Daimyo; şi el n-o s-o primească, dacă nu ştie ce nume are.

— Atunci, zise nevasta, o să-i zicem „Haina albă a cocorului".

Musai o duse în grabă stăpânului la castel, care, când o văzu atât de minunată, o trimise în dar împărătesei la Kyoto. Acolo, la palat, cu toţii rămaseră încremeniţi, iar împărăteasa porunci ca ţăranul să fie bine răsplătit.

Purtând o mie de arginţi în sacul său, tânărul ţăran zorea către casă pentru a vărsa banii lucitori la picioarele mamei sale, mulţumind nevestei care-i adusese avuţie. Făcură praznic, şi săptămâni îndelungate ei trăiră în tihnă din banii agonisiţi pe pânza măiastră.

într-un târziu însă, se văzură din nou în pragul nevoii. Atunci Musai îşi întrebă nevasta dacă nu s-ar învoi să mai ţeasă o dată o minunată „Haină albă a cocorului". Ea primi bucuroasă, vestindu-i iarăşi că trebuie să o lase singură şi să nu caute s-o vadă, până nu va ieşi ea din cămăruţa cu pânza.

însă, blestemata curiozitate îl rodea pe Musai. Ca un hoţ, el se furişă la fereastra zăbrelită şi punând limba pe un ochi de hârtie îl umezi ca să nu facă zgomot şi băgă degetul făcând o gaură, de care îşi lipi ochiul, să se uite înăuntru.

Dar, ce minune îi fu dat să vadă? La războiul de ţesut nu era nicio femeie, ci numai un cocor alb, cocorul pe care-l văzuse el în lanul de orez şi din a cărui spinare scosese săgeata vânătorului.

Aplecată pe vârtelniţa de tors, pasărea îşi smulgea puful mărunt de pe pieptul ei, îl răsucea şi-l depăna făcând din el firul cel mai subţire ce a fost văzut vreodată de oameni.

Din când în când, storcea din inima ei picuri roşii de sânge, cu care vopsea vărgile, şi aşa mergea ţesutul veşmântului, care era mai pe sfârşite.

Musai, încremenit, privi fără să se miște, când, deodată, chemându-l mamă-sa, el strigă fără voie, răspunzându-i:

— Da, viu numaidecât!

Atunci corul tresări speriat și văzu gaura din fereastra de hârtie. Zvârlind jos pânza năvădită, scoase un strigăt ascuțit și pomi mânios către uşă, luându-și zborul afară, spre cer.

Ca o pată albă pe colinele albastre, se mai văzu o clipă și apoi pieri în văzduh.

Mult timp Musai rămase4 cu privirea pe cer, aşteptând în zadar întoarcerea păsării.

De-acu', fiul și mama din nou se văzură față-n față cu sărăcia și singurătatea, iar flăcăul se apucă iarăși să se bălăcească, desculț, în lanul de orez.

Și în fiecare primăvară, pe vremea când găsise pasărea căzută în ogorul său. Musai privea stârnitor cerul, doar-doar s-o ivi cumva cocorul său drag.

Cele 10 căni de vin

poveste japoneză

Undeva, într-un sat sărac din îndepărtata Japonie, trăiau mai mulți oameni în vârstă, iar viața lor se împărțea între muncă la câmp și discuțiile pe care le purtau când vremea era prea rece pentru a munci.

Aşa că zece bătrâni singuri din sat s-au decis să sărbătorească împreună seara Anului Nou, cu o cană de vin cald în mână, ca să se bucure de povești și de vorbe de duh.

Dar cum niciunul dintre ei nu avea suficient vin pentru a le da tuturor de băut, ei au vorbit și au fost toți de acord să aducă fiecare câte un ulcior de vin, iar apoi să pună vinul laolaltă într-un vas mare, ca să-l încălzească și să-l bea toată seară împreună.

Zis și făcut. S-au despărțit și, mergând fiecare spre casa lui, pentru a aduce vinul, fiecare bătrân s-a gândit:

„Vinul meu este mult prea bun ca să-l amestec cu vinul lor! Nimeni nu va ști dacă eu nu voi turna în castronul comun vinul meu atât de bun. Nu se va observa nimic și oricum vinul celorlalți va fi destul de bun. Va fi bine aşa. Voi duce în schimb o cană de apă."

Și s-au reîntâlnit bătrânii, în ajunul Anului Nou. Fiecare a adus cu el câte un ulcior, au turnat conținutul ulcioarelor, cu mare ceremonie, într-un vas mare, pus pe foc, pentru a-l încălzi. S-au pregătit pentru povești și s-au strâns în jurul vasului, privindu-se pe furiș.

Când conținutul vasului s-a încălzit, s-au aşezat pentru a-și depăna poveștile, fiecare cu câte o cană cu apă fierbinte în mână.

Povestea unei pisici și a artei sale

poveste japoneză

A fost o dată ca niciodată un maestru de scrimă numit Shoken. în casa să mai locuia, pasămite, un imens șobolan care tare își mai făcea de cap. I se plimba pe sub nas chiar și-n plină zi. între-o zi, ce se gândi maestrul! Să-și închidă pisica în camera unde vieţuia șobolanul, da' de aceasta va prinde obrăznicătura și-i va da de capăt!

însă se întâmpla că șobolanul sări pe botul motanului și-l muşcă atât de tare, încât acesta abia se salvă, scoțând mieunături sfâşietoare. Stăpânul, cât ce văzu acestea, dădu repede fugă să găsească alte pisici din vecini, motani vajnici de li se dusese vestea, și îi aduse și pe aceştia în camera cu pricina. Șobolanul era acolo, la post, ghemuit într-un colț al camerei și, cum se apropia un motan, cum se repezea la el, îl muşca și-l obliga să fugă cu coada între picioare. Părea atât de grozav, încât nici-un viteaz din neamul pisicesc nu se mai încumeta să-l atace. Stăpânul se făcu atunci foc și pâra și, de mânios ce era, hotăra să se pună el-însuși la pândă. însă, cât era el de trecut prin ale războaielor și cât era de priceput în meşteşugul armelor, tot răzbi să prindă șoarecele care era tare viclean și iute și îi scăpa de sub fiecare lovitură. în iureşul vânătorii, maestrul

fandă şi sparse cele două uşi SHOK şi KARAK AMIS.

Dar şoarecele sării în aer rapid precum strălucirea unei săgeţi în zbor şi evită toate capcanele, iar la sfârşit îi sări drept în faţa şi-l muşcă. Şiroind de sudoare, maestrul se dusese umilit la servitorul său şi îi spuse: „Am auzit că peste şapte ţări şi şapte mări se află motanul cel mai curajos din lume. Du-te de-l caută şi să mi-l aduci aici cum îi ştii". Servitorul plecă peste şapte ţări şi şapte mări, căută în stânga şi în dreapta, făcu ce făcu şi duse la bun sfârşit porunca.

Motanul cel vestit se afla acum în faţa maestrului. Nu părea a se deosebi de ceilalţi la înfăţişare, nu părea nici mai aprig la minte, nici deosebit de iute. Maestrul de scrimă nu-şi făcea mari speranţe privindu-l.

Cu toate acestea, deschise binişor uşa în lături şi-l lasă să treacă. Motanul păşi liniştit, încet ca şi cum nimic deosebit nu l-ar fi aşteptat. Dar, în aceeaşi clipă, în partea cealaltă a camerei şobolanul tresări de spaimă, apoi se ghemui şi rămase nemişcat. Motanul se apropie tot mai mult, cu pas lent, apucă liniştit şobolanul în gură şi-l duse maestrului.

Seara, pisicile înfrânte de şobolan făcură sfat în casa lui Shoken. Oferiră cu respect locul de onoare bătrânului motan care repurtase încă o victorie în viaţa sa, îngenunchează umile în faţa lui şi îi spuseră:

— Noi trecem drept motani viteji şi buni vânători. Ne-am antrenat, ne-am ascuţit ghearele pentru a prinde orice fel de şoarece, şobolan sau chiar nevăstuici şi vipere. Nu am putut gândi niciodată că poate să existe un şobolan atât de puternic.

Prin ce artă, maestre, l-aţi putut învinge atât de uşor? Nu învăluiţi în mister metoda dumneavoastră, ci spuneţi-ne şi nouă secretul.

Bătrânul motan începu a râde, şi râse şi râse, iar la urmă le vorbi astfel:

— Voi, tineri motani, sunteţi, de bună seamă, foarte puternici. Dar aţi rătăcit pe o cale greşită. Iată de ce sunteţi înfrânţi de câte ori găsiţi ceva neaşteptat. Dar, rogu-vă, povestiţi-mi şi mie cum v- aţi antrenat Măriile Voastre.

O pisică neagră ieşi în faţa şi începu:

— Eu sunt născută într-o familie vestită în vânătoare de şobolani. Am hotărât, deci, să urmez această cale. Pot sări ziduri înalte de doi metri. Pot să mă strecor în găuri atât de mici, încât numai un şobolan ar mai reuşi să între. încă din copilărie m-am antrenat la toate acrobaţiile. Chiar şi pe jumătate adormit şi încă ameţit de somn, când văd un şobolan tropăind pe grinda-hop, l-am prins. Dar şobolanul de astăzi era ceva ce n-am mai văzut, era prea puternic. Am suferit cea mai groaznică înfrângere din viaţa mea. Mi-e ruşine!

Bătrânul spuse:

— Ceea ce ai exersat tu în timpul antrenamentelor era doar tehnica (SHOSA – doar talentul fizic). Spiritul tău era ocupat cu întrebarea: „Cum să înving?". Aşa eşti prins de dorinţa de a ajunge repede la capăt. Când cei bătrâni predau „tehnica", o făceau doar pentru a arăta un aspect al căii (MICHISUJI). Tehnica lor era simplă, dar cuprindea cel mai mare Adevăr. Lumea de azi nu se mai preocupă decât de tehnică. S-a descoperit că aceasta corespunde formulei: DACĂ FACI AŞA ŞI AŞA, AJUNGI AŞA ŞI AŞA. Şi ce rezulta? Numai abilitate. Sacrificând calea tradiţională în favoarea inteligenţei şi spiritului de competiţie, ajungem să epuizăm tehnica. Nu se poate trece mai departe. Aşa se întâmplă întotdeauna când ne servim numai de intelect. Inteligentă este, într-adevăr o funcţie a spiritului, dar, dacă nu se sprijină pe Cale şi nu doreşte decât a şti să execute, ea devine începutul greşelii, devine un rău. Reîntoarce-te în tine însuţi şi găseşte calea cea dreaptă.

Se ridică mai apoi un motan tigrat şi-şi începu povestea:

— Arta cavaleriei depinde numai şi numai de spirit, asta este credinţa mea. în consecinţă am exersat pentru a avea această putere (KI NO WONERU) dintotdeauna. Cred că spiritul meu e „dur ca oţelul", liber şi încărcat de spiritul „KI", ce umple cerul şi pământul (MENCIUS). Dacă văd duşmanul, acest spirit puternic îl învăluie şi de dinainte victoria este mea. înaintez după cum îmi dictează situaţia în acel moment. Mă reglez pe „tonul" adversarului, îl hipnotizez şi-l dirijez unde vreau, la stânga sau la dreapta, îi prevăd toate tertipurile. Eu nu mă ocup de tehnica propriu-zisă. Ea vine de la sine. Un şobolan care fuge pe grindă, numai ce-l privesc fix şi deja îmi pică în gheare.

Dar acest şobolan misterios a apărut far' a prinde formă şi s-a dus fără a lasă urme. Ce înseamnă asta?

Nu ştiu.

Bătrânul îi răspunse:

— Tu te-ai căznit să obţii efectul produs de marea forţă care umple cerul şi pământul. Dar nu ai câştigat decât o energie a minţii şi nu ceea ce se câştigă din bine, din ceea ce merită numele de bun. Simplul fapt de a avea conştiinţa forţei cu care tu ai vrea să câştigi lucrează împotriva victoriei tale. Eul tău e în joc. Dacă cel al adversarului e mai puternic, ce se întâmplă? Dacă vrei să-ţi învingi adversarul prin superioritatea forţei tale, el ţi-o va opune pe a lui. Îţi imaginezi că numai tu eşti mare şi tare şi ceilalţi sunt neajutoraţi? Cum ar trebui să ne comportăm când există ceva imposibil de învins, care are cea mai puternică voinţă din lume, superioară celei pe care o deţii dominantă? Iată întrebarea! Ceea ce simţi în tine ca „liber", „dur ca oţelul" şi „umplând cerul şi pământul" nu este marea forţa (KI NO SHO), ci doar reflecţia ei în tine. Asta înseamnă că e propriul tău spirit. Doar umbra marelui spirit. Fără îndoială că trece drept marea, vasta energie. în realitate este cu totul altceva. Spiritul de care vorbeşte Mencius este puternic pentru că este în permanenţă luminat de o mare luciditate. Spiritul tău nu obţine forţa decât în anumite condiţii. Forţa ta şi cea despre care vorbeşte Mencius au origine diferită. Ele sunt tot atât de distincte precum cursul etern al unui fluviu (ca Yangtze Kiang, de exemplu) şi creşterea subită a apelor sale peste noapte. Care este, deci, spiritul pe care trebuie să-l păstrăm atunci când ne găsim în faţa unui lucru de neînvins cu vreo forţă spirituală întâmplătoare (KI SEI)? Iată întrebarea! Un proverb zice: „UN ŞOBOLAN ÎN PERICOL DE MOARTE SARE CHIAR ŞI ASUPRA PISICII".

Dacă duşmanul e în pericol de moarte, nu mai depinde de nimic. îşi uită viaţa, nefericirile, se uită pe sine e liber de orice victorie sau înfrângere. Nu mai are deloc intenţia să-şi asigure în viitor existenţa. De aceea voinţa sa e de fier. Cum să triumfi asupra lui cu o forţă spirituală pe care ţi-ai atribuit-o singur?

Atunci o bătrână pisica gri înaintă şi grăi:

— Da, într-adevăr aveţi dreptate. Forţa minţii, oricât de tare ar fi, are ea însăşi o formă (KATASHI). Ceea ce are o formă, cât de mică, se poate prinde. Iată de ce eu mi-am exersat de mult timp sufletul (KOKORO: forţa inimii). Eu nu posed forţa care domină adversarul (SEI – ca motanul dinainte). Eu nici nu mă lupt (cum făcea prima pisică). Eu mă împac cu adversarul meu, devin una cu el şi nu-i opun niciun fel de rezistenţă. Dacă e mult mai tare ca mine, cedez pur şi simplu şi fac, pe scurt ceea ce doreşte. Arta mea constă în „a prinde pietrele din zbor cu un voal care flutură". Un şobolan care vrea să mă atace, oricât de puternic ar fi, nu găseşte nimic asupra căruia să se arunce, nimic în ce să-şi înfigă ghearele. Dar şobolanul de azi nu a intrat în jocul meu şi gata. Venea şi plecă, insesizabil, ca şi Dumnezeu. încă aşa ceva n-am mai văzut.

Motanul cel bătrân atunci spuse:

— Ceea ce numeşti tu împăcare nu vine din Fiinţa şi nici din marea Natură. Este o împăcare artificială. în mod conştient vrei să scapi astfel de agresivitatea inamicului fiindcă, chiar fugitiv, tu te gândeşti la ea, iar el îşi dă seama. Dacă în această stare de spirit te prefaci a fi „conciliant", nu faci decât să semeni dezordine în spiritul tău întors spre atac. Precizia intercepţiei şi acţiunii tale are de suferit. Tot ceea ce faci cu intenţie reduce vibraţia primitivă ce acţionează în secret, vibraţia marii Naturi, şi împiedica cursul spontan al mişcării. De unde să mai vină atunci vreo acţiune miraculoasă? Când nu te mai gândeşti la nimic, când nici nu vrei şi nici nu faci nimic, ci te abandonezi, tu şi mişcarea ta, la vibraţia Fiinţei (SZIZEN NO KA), doar atunci vei ajunge să nu ai formă. Nimic nu mai poate sta împotriva ta ca „contra-forma" şi atunci nu mai există niciun duşman care să-ţi reziste.

Să nu credeţi că antrenamentele voastre au fost inutile. Totul şi fiecare lucru poate fi un aspect al căii.

Tehnica şi calea pot fi unul şi acelaşi lucru. Atunci marele spirit, „Atotputernicul", este deja prezent, se manifestăm acţiunile corpului. Forţa marelui spirit (KI) serveşte creatură umană (ISHI). Cel care are libertatea Kl-ului poate face faţă la orice, corespunzând libertăţii infinite. Dacă spiritul tău e unificat, chiar dacă nu angajezi vreo forţă în luptă, el nu se sparge nici lovindu-se de piatră, nici lovindu-se de aur. Există o singură condiţie: nu trebuie să fie nici cea mai mică urmă a conştiinţei eului propriu, aceasta nu trebuie să între în joc, astfel totul se strică. Dacă ne gândim un singur moment la acest eu, totul devine artificial. Aceasta nu mai provine din Fiinţa, din vibraţia primordială a corpului primit de Cale (do-tai). Atunci adversarul nu va mai fi supus voinţei tale. îţi va rezista şi el. Ce metodă sau ce artă trebuie atunci folosită? Când eşti într-o anumită stare, dezlegat de orice raţiune (MUSHIN), când acţionezi neacţionând, tară intenţie şi tară artificiu, în acord cu marea natură, doar atunci eşti pe calea cea bună. Uită, deci, orice intenţie, exersează-te în absenţa intenţiei şi lasă lucrurile să se facă prin Fiinţă. Această cale este fără sfârşit, nesecată.

Bătrânul motan mai adaugă ceva uimitor:

— Să nu credeţi cumva că v-am spus ceva foarte înţelept. Cu mult timp în urmă trăia în satul vecin – şi mai trăieşte şi astăzi, dacă n-o fi murit – un bătrân motan. Dormea toată ziua. Nu se vedea nimic la el care să aducă a putere spirituală. Zăcea acolo ca un buştean. Nimeni nu-l văzuse vreodată prinzând un şobolan. Dar nici nu se văzuse vreodată vreunul în locul în care trăia el sau prin împrejurimi. Şi, în orice loc s-ar fi dus, nu mai era picior de şobolan. într-o bună zi i-am făcut o vizită şi l-am întrebat cum era posibil aşa ceva. N-am primit niciun răspuns. I-am pus de trei ori aceeaşi întrebare... iar el păstra aceeaşi tăcere. Şi nu era că n-ar fi vrut să răspundă; părea că nu ştie ce să spună. Atunci am înţeles: cel care ştie nu vorbeşte, cel care vorbeşte nu ştie. Acea pisică uitase totul: pe el însuşi, lucrurile dimprejur. Devenise un „nimic". Atinsese stadiul cel mai înalt al lipsei
de intenţie. Putem spune că a găsit calea divină a cavalerilor: a învinge tară să omori. Eu sunt încă mult în urma lui.

Shoken auzi totul ca prin vis. Se apropie, se înclină în faţa bătrânului motan şi spuse:

— Iată că a trecut mult timp de când exersez arta scrimei, însă nu am ajuns la sfârşitul căutărilor mele. Am auzit părerea domniei tale şi cred că am înţeles adevăratul sens al drumului meu. Totuşi, vă implor, mai spuneţi-mi ceva din secretul dumneavoastră.

Atunci motanul cel bătrân zise:

— Cum aş putea s-o fac? Nu sunt decât un animal şi şobolanul este hrana mea. Cum aş putea să ştiu ceva despre lumea oamenilor? Eu ştiu doar atât: sensul artei scrimei nu este doar de a învinge un adversar. Este o artă prin care, într-un moment anume, se atinge marea lumină, lumina principiului morţii şi al vieţii (SEISHIWO AK IRAK I NI SURU). în timpul practicii tehnice, un adevărat cavaler ar trebui să se întreţină în exerciţiul spiritual al acestei lumini. Pentru aceasta trebuie, înainte de toate, să aprofundeze studiul principiului fiinţării atât a morţii cât şi a vieţii, al ordinii morţii (SHI NO RI). Va ajunge la marea lumină spirituală numai acela liber de orice l-ar putea întoarce din Drum (KEN KYOKU – departe de centru), mai ales de orice gând definitoriu. Dacă fiinţa este lăsată fără piedici, dincolo de orice eu şi de orice lucru, ea poate, când ar avea o importanţă, să se manifeste în toată libertatea. Dar dacă inima dumneavoastră se ataşează, fie şi o clipă, la orice-ar fi, Fiinţă e prizonieră. Facem din ea ceva stabil în sine. Iar dacă ea a devenit ceva stabil, există şi un ego stabil în sine şi există şi ceva care i se opune. Atunci doi stau unul în faţa celuilalt şi luptă pentru a supravieţui. Dacă este aşa, minunatele funcţii ale Fiinţei, capabile de a face faţă oricărei schimbări, sunt frânate. Capcana morţii se închide, se pierde lumina specifică a Fiinţei. Cum ar fi posibil, într-o asemenea dispoziţie, să întâlneşti un adversar, păstrând o atitudine dreaptă şi privind victoria şi înfrângerea în faţa? Chiar victoria ar deveni o simplă întâmplare, fără raportare la adevărata artă a scrimei.

A fi liber de toate nu înseamnă totuşi un Vid. Fiinţa în sine nu are natură proprie. E dincolo de orice formă, cu atât mai puţin ar acumula ceva în sine însăşi. Dacă o reţine ceva, orice-ar fi, fie şi pentru o clipă, marea forţă rămâne prinsă şi echilibrul energiilor care curg în mod natural de la începuturi este pierdut. Dacă Fiinţa e reţinută, cât de puţin, energia sa nu mai elibera, energia sa nu se mai răspândeşte fără obstacole în toată plenitudinea. Când echilibrul care se naşte din Fiinţă e pierdut, fie într-o direcţie, fie în alta, forţa să fie inundă, fie stă să secе. Dacă inundă se naşte prea multă energie şi nu se mai poate opri. Dacă e insuficientă, acţiunea spiritului devine slabă. La momentul oportun nu mai este în măsură să domine acţiunea.

Ceea ce numesc eu a fi eliberat de lucruri nu este nimic mai mult decât aceasta: să nu acumulezi nimic, să nu te sprijini pe nimic. Atunci nu va mai exista nici subiect, nici obiect. Nici „eul", nici „contra-eul". Dacă se întâmplă ceva, se face faţa întâmplării inconştient şi nu va rămâne nicio urmă. în „EK I" (Cartea Schimbărilor) stă scris: „Fără gânduri, fără acţiune, fără mişcare, cu totul şi cu totul liniştit". Este singurul fel de manifestare în Fiinţă şi în legile tuturor lucrurilor a interiorului în cea mai deplină inconştienţă şi, la sfârşit „de a deveni una cu cerul şi pământul". Cel care va face şi va înţelege astfel arta scrimei este aproape de adevărul căii.

Ceaşca de ceai

poveste japoneză

Nan-în, un maestru japonez din epoca Meiji, a fost vizitat de un profesor universitar care a venit să îl

interogheze despre Zen.

Nan-în l-a servit cu ceai. A început să toarne în ceaşca musafirului şi a continuat să toarne. Profesorul privea uimit cum ceaiul dă pe dinafară până nu s-a mai putut abţine şi a zis. „Dar e plină ceaşca. Nu mai intră nimic!"

„Ca şi ceaşca aceasta", a zis Nan-în, „tu eşti plin de opinii şi speculaţii. Cum să-ţi arăt eu ce e

Zen înainte să-ți goleşti ceaşca?”

Doi călugări se întorceau seara la mănăstire. Plouase şi erau bălţi peste tot pe marginea drumului, într-un loc o tânără femeie nu putea trece din cauza apei. Călugării în vârstă dintre călugări a luat- o în spate şi a trecut-o drumul, apoi şi-a continuat drumul la mănăstire.

Seara, călugărul mai tânăr a venit la el şi i-a spus: „Noi, unii călugări, nu putem atinge o femeie.”

Iar călugărul bătrân i-a răspuns: „Aşa este frate.”

Atunci călugărul cel tânăr întrebă iar: „Dar atunci cum de ai luat în spate acea femeie?”

Călugărul bătrân zâmbi şi îi spune: „Eu am lăsat-o la marginea drumului, dar tu încă o cari cu tine.”

Aflarea unui adevăr

poveste japoneză

într-o zi un mare demon călătorea prin satele Indiei cu ucenicii săi. într-un loc a văzut un om în meditaţie a cărui faţă s-a iluminat dintr-o dată. Omul tocmai descoperise ceva pe pământ în faţa lui. Un ucenic întreabă ce era acolo, iar demonul răspunse: „Un adevăr.”

„Şi nu te deranjează când cineva descoperă un adevăr?” „Nu”, răspunse demonul cel mare. „Imediat după ce-l descoperă, de obicei îl transformă în credinţă.”

Cealaltă parte

poveste japoneză

într-o zi un tânăr călugăr budist aflat în călătorie ajunge pe marginea unui râu mare. Uitându-se la obstacolul cel mare din faţa sa, s-a tot gândit cum să facă să-l depăşească. Tocmai când era gata să renunţe la călătoria sa, a văzut pe partea cealaltă a râului un mare învăţător. Tânărul călugăr atunci strigă la învăţător: „O, tu, înţeleptule, poţi să-mi spui cum să ajung pe partea cealaltă a râului?”

învăţătorul se gândeşte câteva momente şi strigă înapoi: „Fiul meu, dar te afli deja pe cealaltă parte.”

Probabil

poveste japoneză

Era odată un fermier bătrân care îşi muncea pământul de mulţi ani. într-o zi i-a fugit calul. Când au auzit vestea, vecinii au venit la el. „Ce ghinion!”, au zis ei.

„Probabil”, a răspuns fermierul.

în dimineaţa următoare, calul s-a întors, împreună cu alţi trei cai sălbatici. „Ce minunat!”, au exclamat vecinii.

„Probabil”, a răspuns bătrânul.

în ziua următoare, fiul său a încercat să călărească unul dintre caii sălbatici care l-a aruncat pe

jos şi astfel şi-a rupt piciorul. „Ce nenoroc!”, au zis vecinii iar.

„Probabil”, a răspuns fermierul.

Apoi în sat au venit autorităţile militare pentru a-l recruta pe fiul fermierului. întrucât acesta avea piciorul rupt, l-au lăsat la vatră. „Ce noroc!” au zis vecinii.

„Probabil”, a răspuns fermierul.

Atârnând în prăpastie

poveste japoneză

într-o zi, mergând prin sălbăticie, un om a întâlnit un tigru fioros. Omul a luat-o la fugă, dar a ajuns la marginea unei prăpăstii. în disperare, omul a început să coboare pe o viţă şi a rămas atârnat peste o râpă.

Cum stătea atârnat acolo, au apărut doi şoricei dintr-o gaură şi au început să roadă la viţa de care era prins.

Dintr-o dată, omul a observat pe viţă o căpşună sălbatică. A rupt-o şi a dus-o în gură. Era incredibil de delicioasă!

Bine şi rău

poveste japoneză

Când Bankei ţinea seminariile sale de meditaţie, se adunau ucenici din toate părţile Japoniei pentru a participa. în timpul unei astfel de adunări, un ucenic a fost prins furând. Incidentul i-a fost adus la cunoştinţă lui Bankei, solicitându-i-se ca vinovatul să fie dat afară. Bankei a ignorat cazul.

Mai târziu, acelaşi ucenic a fost prins iar furând şi Bankei iar a ignorat cazul. Asta i-a înfuriat pe mulţi ucenici, care au formulat o cerere că hoţul să fie dat afară, altfel vor pleca ei.

Când Bankei a citit cererea, i-a chemat pe toţi înaintea lui. „Voi toţi sunteţi fraţi înţelepţi”, le-a spus. „Voi ştiţi ce e bine şi ce e rău. Deci puteţi pleca şi altundeva să studiaţi dacă vreţi, dar acest sărman frate nici nu ştie să diferenţieze binele de rău. Cine îl va învăţa dacă eu îl dau afară? îl voi ţine aici chiar dacă veţi pleca cu toţii.”

Faţa fratelui care furase s-a umplut de lacrimi. întreaga dorinţă de a fura îi dispăruse.

Floarea cea mai frumoasă

Se spune că un împărat al Japoniei îşi anunţase intenţia de a vizita o faimoasă grădină. La data fixată, grădinarul îl aştepta la poartă şi cu o adâncă reverenţă a spus:

— I-ar face plăcere maiestăţii sale, să meargă mai întâi în grădină? Ceaiul se va servi după aceea.

Au intrat în grădină, dar pământul fusese arăt şi nivelat. Nu se vedea nici măcar un fir de iarbă.

împăratul n-a spus nimic şi a fost poftit în casă. Pe măsuţa de ceai, se afla un vas cu o singură orhidee, de o frumuseţe fără seamăn.

Gazda a spus:

— Am păstrat floarea cea mai frumoasă, celelalte flori nu puteau sta lângă ea... nu meritau să fie văzute de împărat.

Călătoria

poveste tibetană

Doi călugări plecaseră în călătorie. De trei zile nu întâlniseră decât o femeie bătrână în pragul colibei sale. Ea le-a oferit puţin orez prăjit, amestecat cu ceai şi unt rânced. Această tsampa modestă le fusese oferită cu o zi înainte. Acum le era foame şi frig. Deodată, a început să plouă. Cel mai tânăr dintre

călugări se proteja cum putea mai bine cu o parte a veşmântului său lung. Cel mai în vârstă mergea mai departe în tăcere. La căderea nopţii, la orizont nu se vedea niciun adăpost, nici templu, nici sihăstrie, nici cea mai umilă colibă. Poteca pe care mergeau se pierdea departe în munţi. Tânărul novice nu mai rezistă. El nu cunoştea ţinta acelei călătorii interminabile. „Templul zen nu poate să fie departe, îşi zicea el. Mi se pare că ne apropiem de Kamakura. Dar oare aceasta este destinaţia noastră?"

încălcând cerinţa strictă de a păstra tăcerea, a îndrăznit să-l întrebe pe călugărul în vârstă, care mergea cu un pas egal:

— Maestre, unde mergem?

— Am ajuns, a răspuns maestrul.

— Vrei să spui că popasul e aproape? a insistat tânărul călugăr.

— Aici, acum. Am ajuns.

Novicele, înspăimântat, s-a uitat la potecă plină de pietre care se pierdea în ceaţă. în depărtare, piscurile munţilor dispăreau deja în noapte. îi era frică, frig şi foame. Şi, brusc, într-o străfulgerare, a înţeles. Şi-a amintit de cuvintele care îi fuseseră repetate deseori la mănăstire:

„Zenul este un drum care duce... în fiecare pas făcut pe acest drum se află eternitatea. în prezent se cuibăresc viaţa, oază, infinitul."

Trăiesc prezentul, trecutul a zburat, viitorul este un vis; doar prezentul este.

Miriapodul

poveste japoneză

Un miriapod trecea pe o cărare, cu cele 100 de picioare ale sale mişcându-se într-o sincroni citate perfectă. O broască râioasă l-a privit minunându-se: „Cum reuşeşti să îţi coordonezi atât de bine picioarele? Pe care dintre ele îl mişti primul?"

Miriapodul s-a oprit să se gândească şi de atunci nu mai ştie cum să meargă.

Povestea clopoţeilor de vânt

Se povesteşte că odată, demult, trăia retras în munţii din China un maestru.

Era vesel tot timpul, le zâmbea tuturor celor care îi ieşeau în cale. Unul dintre elevii lui, curios fiind să afle cum de maestrul este tot timpul fericit, l-a întrebat într-o zi:

— Maestre, de unde acest zâmbet continuu pe chipul tău?

— De la clopoţeii de vânt, răspunse maestrul.

— Cum aşa?

— De fiecare dată când suna clopoţeii de argint de la poarta mea, mă cuprinde o bucurie fără margini!

înseamnă că vine cineva... Şi sosirea cuiva, fie şi doar a vântului, mă umple de fiecare dată de fericire...

Gândind că ar avea în ei ceva magic, într-o noapte elevul hotărî să fure clopoţeii. îi duse în casa lui, îi aşeza la poartă şi aştepta că miracolul să se producă. Dar nu simţi nimic când aceştia sunară... Ba mai mult, după o săptămână sunetul clopoţeilor începu să îl enerveze din cale afară!

Când totul deveni insuportabil, cuprins de remuşcări, se duse înapoi la maestrul său să-i înapoieze clopoţeii. îşi ceru de nenumărate ori iertare, şi când fu sigur că maestrul l-a iertat, îi puse întrebarea care îl frământa:

— De ce la mine nu se întâmpla nimic atunci când suna clopoţeii? De ce nu apare bucuria pe care o văd la tine?

— Dragul meu, îi răspunse maestrul, unde ai aşezat tu clopoţeii?

— La poarta casei mele, maestre!

— Ei, vezi? Trebuia să-i aşezi la poarta sufletului tău.

învăţătura

poveste japoneză

Un maestru a plecat cu ucenicul său în junglă. Chiar dacă era în vârstă, îşi făcea drum cu agilitate, în timp ce discipolul tot aluneca şi cădea de multe ori. Tânărul se ridica şi mormăia mânios de fiecare dată dar continua să-şi urmeze maestrul. După o bună bucată de drum, au ajuns într-un loc sacru. Fără să se oprească o clipă, maestrul s-a întors pe drumul pe care veniseră.

„Nu m-ai învăţat nimic astăzi," spuse novicele, după ce căzuse a mia oară.

„Te-am învăţat un lucru, dar nu ai reuşit să-l înţelegi," spuse vraciul. „încerc să te învăţ cum să înfrunţi greşelile în viaţă."

„Şi cum ar trebui să le înfrunt?"

„în acelaşi fel în care ar fi trebuit să înfrunţi fiecare căzătură," răspunde vraciul. „în loc să blestemi locul unde ai căzut, trebuia să încerci să înţelegi ce te-a făcut să aluneci înainte."

Cunoaşterea

poveste japoneză

Discipolii meditau asupra unui dicton al lui Lao Tze: „Cei care cunosc, nu spun. Cei care spun, nu cunosc."

Când maestrul a intrat, ei l-au întrebat ce semnificaţie au aceste cuvinte.

Maestrul i-a întrebat: „Care dintre voi cunoaşte parfumul trandafirilor?"

Toţi au ridicat mâna.

Apoi le-a spus: „Exprimaţi-l în cuvinte!"

Toţi au rămas tăcuţi.

Spiritualitate

poveste japoneză

— Spune-mi un singur efect practic, concret, al spiritualităţii, i s-a adresat scepticul, gata de o dispută filosofică.

— Iată unul, i-a răspuns Maestrul. Când cineva te insultă, îţi poţi ridica spiritul la o înălţime la care insultă nu mai poate ajunge.

Poate că da...

Calul cel iute al unui ţăran a fugit de acasă. Vecinii lui au exclamat: „O, ce ghinion!"

„Poate că da, poate că nu!", a spus ţăranul.

O săptămână mai târziu, calul s-a întors acasă, aducând cu el alţizece cai sălbatici. „Cenoroc!", au exclamat vecinii.

„Poate că da, poate că nu!", a spus ţăranul.

Pe când îmblânzea caii, fiul ţăranului a fost lovit la un genunchi şia rămas schilod. „Ce ghinion înţrozitor!", au exclamat vecinii.

„Poate că da, poate că nu!", a spus ţăranul.

O săptămână mai târziu, trimişii domnitorului au venit să recruteze oameni pentru armata acestuia. Din cauza genunchiului rănit, fiul ţăranului a fost scutit de armată. Vecinii, ai căror fii au fost luaţi cu arcanul, au exclamat: „Ce norocos eşti!"

Maestrul Hakuin era admirat de vecini pentru puritatea vieţii sale. Alături locuia o fată frumoasă, fiica unor negustori de alimente. într-o zi, ca un trăsnet picat din senin, părinţii descoperirâ că fiica lor era însărcinată. Deşi fata nu voia să spună cine-i tatăl, până la urmă mărturisi că era Hakuin. Atunci, părinţii

„Poate că da, poate că nu!”, a spus ţăranul.

Maestrul şi fata

poveste japoneză

furioşi, se duseră la maestru. „Aaa, da?” a fost singurul lui răspuns. Când s-a născut copilul, i l-au adus lui Hakuin, care l-a îngrijit, fără să-i pese că-şi pierduse reputaţia. După un an, tânăra mamă nu mai rezistă şi spuse adevărul. Tatăl copilului era un tânăr care lucra în târgul de peşte... După ce părinţii se împăcaseră cu ginerele, tinerii părinţi se duseră la Hakuin să-şi ceară iertare şi să-şi ia copilul înapoi. Hakuin nu le reproşă nimic, ci spuse doar atât: „Aaa, da?”

Biblia

poveste japoneză

Un student îl întrebă pe Gasan[208]: „Ai citit Biblia creştinilor?”

„Nu. Citeşte-mi tu din ea”.

Studentul deschise Biblia şi citi din Evanghelia lui Matei:

„De ce te îngrijeşti de haine? Priveşte crinii câmpului: nu lucrează, nu ţes, dar nici Solomon nu a fost îmbrăcat atât de frumos...”

„Cel ce a spus asemenea lucruri, preciză Gasan, pare un om ce a atins iluminarea!”

Studentul citi în continuare: „Cere şi ţi se va da, caută şi vei găsi, bate şi ţi se va deschide.

Gasan comentă:

„Foarte frumos! Cel care a spus asta, e un Buddha!”

Mustrarea maestrului

Maestrul Zen Sengai avea mai mulţi discipoli. Unul dintre aceştia pleca în fiecare noapte din templu, pe ascuns, şi mergea în oraş, unde se întâlnea cu femei.

într-o seară, maestrul Sengai a descoperit, în timp ce inspecta chiliile, lipsa discipolului. A văzut lângă perete şi scaunul înalt folosit de acesta pentru a escalada zidul. Sengai a dat scaunul la o parte şi s-a aşezat în locul acestuia.

Când discipolul s-a întors, spre dimineaţă, neştiind că fusese descoperit, a pus picioarele pe capul maestrului şi a sărit înapoi în chilie. Ajuns înăuntru, l-a văzut pe maestru şi, îngrozit, a înţeles ce făcuse.

Sengai l-a privit liniştit şi i-a spus: „Dimineaţa devreme e foarte frig afară. Ai grijă să nu răceşti”.

De atunci, discipolul nu s-a mai furişat niciodată afară din chilie.

Fără să clipeşti

poveste japoneză

în timpul războaielor interne din Japonia medievală, armata unui nobil puternic a ocupat fără probleme un sat inamic. Toţi locuitorii au venit să i se închine cuceritorului, cu o singură excepţie: maestrul Zen care locuia în satul respectiv.

Curios, comandantul armatei cuceritoare a mers la maestru, care a refuzat şi de această dată să i se închine, primindu-l ca pe orice alt vizitator.

Comandantul, nervos, şi-a scos sabia şi, fluturând-o prin faţa maestrului, a răcnit:

— Prostule! Nu îţi dai seama că te afli în faţa unui om care poate să te taie tară ca măcar să clipească?

— Dar tu, i-a răspuns maestrul Zen, nu îţi dai seama că te afli în faţa unui om care poate fi

---

[208] Gasan Joseki (1275-1366) a fost un maestru japonez Soto Zen. El a fost un ucenic al Keizan Jokin

„Poate că da, poate că nu!”, a spus ţăranul.

tăiat cu sabia tară ca măcar să clipească?

Maestrul şi fata

poveste japoneză

Hoţul şi înţeleptul Zen

poveste japoneză

Maestrul Zen Ryokan trăia în singurătate, într-o grotă aflată la poalele unui munte.

Un hoţ a venit într-o noapte cu gândul să îl jefuiască dar, odată intrat în grotă, şi-a dat seama că Ryokan nu avea nimic. în întreaga peşteră, nu era măcar un singur lucru pe care să îl poată fura!

Ryokan l-a surprins şi, văzându-i dezamăgirea, i-a spus: Probabil ai bătut drum lung până aici, în pustietăţile astea. Nu te pot lăsa să pleci cu mâinile goale. îţi dăruiesc hainele mele!

Şi, dezbrăcându-se, i-a oferit omului veştmintele sale. în timp ce hoţul pleca, prea uimit ca să mai poată spune ceva, Ryokan se gândea, privind lună: Sărmanul om! Mi-ar plăcea să îi fi putut dărui ceva mai mult, cum ar fi luna asta frumoasă de pe cer.

Statueta lui Buddha şi egoismul

Un călugăr budist, aflat în căutarea iluminării, a construit o statuie a lui Buddha, pe care apoi a acoperit-o cu aur. Mulţumit de produsul muncii sale, a purtat-o cu sine oriunde a mers, toată viaţa sa.

La un moment dat, călugărul a ajuns într-un templu în care fiecare călugăr avea câte o statuie auritâ a lui Buddha, extrem de asemănătoare cu propria lui statuie.

Atunci când a vrut să îi aducă lui Buddha o ofrandă, călugărului nu i-a plăcut ideea că fumul frumos mirositor va ajunge şi la celelalte statuete. Dorea să fie clar că ofranda e doar pentru Buddha al său.

Atunci, a făcut un fel de tub, prin care a captat fumul şi l-a orientat numai spre nările propriei statuete.

A reuşit – niciun fir de fum nu a ajuns la ceilalţi Buddha din templu. Dar, când a îndepărtat tubul, a văzut că statueta lui avea nasul negru de la fum. Oricât de mult a încercat, nu a mai putut să şteargă vreodată acea murdărie, urmă a propriului egoism.

Maestrul Bankei Yotaku şi hoţul

Călugărul zen Bankei Ytaku obişnuia să strângă în jurul său discipoli din diferite părţi ale Japoniei, veniţi să mediteze împreună.

într-una din aceste ocazii, unul dintre tineri a fost prins furând. Fapta i-a fost raportată îndată lui

Bankei, cu recomandarea că hoţul să fie alungat. Bankei nu a reacţionat în niciun fel, preferând să ignore întâmplarea.

Mai târziu, elevul a fost prins furând pentru a doua oară, dar maestrului nu a părut să-i pese nici de această dată. Nemulţumiţi, ceilalţi discipoli i-au adresat o petiţie, prin care îi cereau să îl alunge pe hoţ, pentru că altfel aveau să plece ei.

Bankei i-a chemat pe toţi la el – inclusiv pe hoţ – şi le-a spus:

— Voi sunteţi cu toţii înţelepţi. Poate că nici nu aveţi nevoie de un maestru, din moment ce ştiţi să distingeţi binele de rău şi nu comiteri niciodată vreo faptă greşită. în schimb, acest tânăr sărac nu ştie nici măcar lucrurile elementare. Faptul că e aici arată însă că vrea să înveţe. De aceea, nu îl voi alunga niciodată pe un om ce are nevoie cu adevărat de mine, ci prefer să vă văd pe voi plecând.

Impresionaţi de înţelepciunea maestrului, tinerii i-au dat dreptate. Iar hoţul a început să plângă, cuprins de remuşcări, şi de atunci nu a mai comis niciodată vreun furt.

Uciderea în buddhism şi uciderea buddhismului

Maestrul zen Gasan îşi instruia adepţii în felul următor:

„Cei care condamnă crima şi care doresc să protejeze toate fiinţele vii au mare dreptate. E bine să ai grijă chiar şi de animale şi de insecte.

Dar ce putem spune despre acele persoane care ucid timpul, ce putem să spunem despre cei care omoară bunăstarea, despre cei care masacrează economia? Nu trebuie să îi trecem cu vederea nici pe aceştia.

Mai mult, ce facem cu cei care ţin predici tară să fie iluminaţi? Ei ucid chiar buddhismul."

Fiul samuraiului şi tunelul

poveste japoneză

Zenkai, fiul unui samurai de provincie, a mers la Tokyo să îşi desăvârşească educaţia, dar acolo s-a îndrăgostit de soţia unui funcţionar imperial şi a uitat de îndatoririle sale. Cei doi au fost descoperiţi, funcţionarul a vrut să-l ucidă pe Zenkai şi acesta, apărându-se a comis o crimă.

Pentru a nu fi arestat, a fugit din oraş, iar soţia funcţionarului l-a însoţit. Neavând din ce să trăiască, au început să fure, folosind atât viclenia femeii, cât şi talentele de spadasin ale lui Zenkai.

Cei doi au format un cuplu de hoţi plin de succes, însă în cele din urmă Zenkai s-a săturat de această viaţă şi i-a propus femeii să se aşeze la casa lor. Cum ea a refuzat, Zenkai a preferat să o părăsească şi a început să ducă o viaţă pioasă.

Meditând la tot ceea ce făcuse până atunci, la crimă comisă şi la furturile săvârşite, şi-a spus că trebuie să îşi răscumpere cumva greşelile.

Cum în zona în care trăia exista un drum de munte periculos, cu stânci alunecoase, prăpăstii şi avalanşe, drum pe care mulţi oameni îşi pierdeau viaţa, Zenkai s-a gândit că cel mai bine ar fi să sape un tunel prin munte.

Zis şi făcut. S-a apucat să sape tunelul de unul singur, iar munca sa a durat treizeci de ani. Ziua cerşea mâncare şi se odihnea, iar în fiecare noapte săpa.

Cu doi ani înainte să termine de săpat tunelul, la Zenkai a venit un spadasin. Acesta era fiul funcţionarului ucis de Zenkai în tinereţe, dornic să îşi răzbune tatăl. Zenkai i-a spus că îşi recunoaşte greşeala şi că nu are de gând să se lupte, ci îl va lăsa pe tânăr să îi taie capul, cu o singură condiţie: să îi permită ca, mai întâi, să termine de săpat tunelul.

Spadasinul a fost de acord şi a rămas acolo, urmărindu-l pe Zenkai cum munceşte zi după zi şi noapte după noapte. După câteva luni de stat degeaba, a început şi el să muncească alături de Zenkai, deoarece altfel se plictisea de moarte.

Când tunelul a fost terminat, toţi locuitorii din zonă au început să îl folosească şi să îi binecuvânteze pe cei care îl construiseră. Zecile de vieţi omeneşti irosite în fiecare an în accidente de drum erau acum salvate.

Atunci, Zenkai a venit la spadasin şi i-a spus:

— Poţi să mă ucizi, munca mea e împlinită.

— Nu îmi pot ucide maestrul, a răspuns tânărul, îmbrăţişându-l pe ucigaşul tatălui său.

Iluminatul, după moarte

împăratul Japoniei îl întrebă într-o zi pe maestrul Zen Gudo:

— Ce i se întâmplă unui om iluminat după moarte?

— De unde să ştiu eu? răspunse Gudo.

— Pentru că eşti un maestru, replică împăratul.

— Da, zise Gudo, dar nu unul mort.

Un oarecare domn, elev al maestrului Bankei, era tânăr şi înnebunit după artele marţiale, într-o zi el s-a decis să-i încerce maestrului „prezenţa de spirit" atacându-l pe neaşteptate cu o lance în timp ce acesta medita.

Maestrul Zen a respins calm atacul, folosindu-şi mătăniile. Apoi i-a spus tânărului:

„Tehnica ta este încă imatură; ţi-ai deplasat mintea mai întâi."

Inutilitatea suferinţei şi a necredinţei

Odată maestrul Zen Bankei a spus unor oameni:

„Când m-am simţit prima oară inspirat să caut iluminarea, din cauză că nu am beneficiat de îndrumarea unui maestru eliberat, am practicat tot felul de austerităţi, neglijându-mi trupul.

Câteodată am renunţat la contactul cu alţi oameni şi am trăit în izolare. Altădată mi-am făcut o cuşcă din hârtie şi am stat în interiorul ei, sau am coborât paravanele la ferestre şi am stat într-o cameră întunecoasă, în poziţia lotus, fără să-mi întind picioarele timp îndelungat, până când coapsele mi s-au umplut de răni şi de puroi care mi-au lăsat cicatrici permanente.

Apoi, cum auzeam de existenţa unui îndrumător care trăia undeva prin vreo provincie, cum mă duceam la el să-l întâlnesc. Câţiva ani după aceasta, puţine mai erau locurile din Japonia unde eu să nu fi fost.

Toate acestea s-au datorat faptului că nu întâlnisem un îndrumător iluminat. Când mintea mi s-a deschis într-o bună zi, am realizat deodată cât de nefolositor a fost să îndur trudă şi suferinţa, şi astfel am cunoscut pacea în sfârşit.

Acum vă spun aceste lucruri pentru ca voi să cunoaşteţi împlinirea în viaţa prezentă, fără a vă supune la suferinţe fără rost, dar voi nu aveţi destulă credinţă. Aceasta deoarece nu sunteţi cu adevărat serioşi."

Vorbind şi ascultând Gettan obişnuia să spună:

„Când ai o gură care vorbeşte, nu ai urechi care să audă.

Când ai urechi care aud, nu ai o gură care să vorbească.

Gândiţi-vă cu grijă la aceasta."

Zen şi lumea

poveste japoneză

Când maestrului Zen Gisan i-a fost conferit titlul de onoare în anul 1866, de către însuşi împăratul Japoniei, el a răspuns cu aceste versuri:

„Ce este rău, să nu faci;

Ce este bine, înfăptuieşte: astfel susul şi josul vor fi în armonie, binele şi răul nu se vor lupta între ele."

Hoţul care a devenit discipol

într-o seară, pe când Shichiri Kojun recita sutre, a intrat în odaie un hoţ cu o sabie ascuţită şi i-a cerut bani, că altfel îi ia viaţa.

Shichiri i-a spus:

— Nu mă întrerupe. Găseşti bani în sertarul de acolo.

Apoi şi-a reluat recitarea.

Puţin după aceea s-a oprit şi a spus:

— Nu-i lua pe toţi. îmi trebuie ca să plătesc mâine impozitul.

Intrusul a luat cea mai mare parte a banilor şi a pornit spre uşă.

— Mulţumeşte când primeşti un dar, a adăugat Shichiri.

Bărbatul i-a mulţumit şi a plecat.

După câteva zile omul a fost prins şi a mărturisit, printre altele, jefuirea lui Shichiri. Când Shichiri a fost chemat ca martor, a zis:

— Omul ăsta nu-i hoţ, cel puţin în ceea ce mă priveşte. Eu i-am dat banii şi mi-a mulţumit pentru ei.

După ce a ieşit din închisoare bărbatul s-a dus la Shichiri şi-a devenit discipolul lui.

Nu departe de starea de Buddha

Un student de la o universitate, aflat în vizită la Gasan, l-a întrebat:

— Aţi citit vreodată Biblia creştină?

— Nu, citeşte-mi-o, a zis Gasan.

Studentul a deschis Biblia şi a citit din Matei:

„Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiţi? Luaţi seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Şi vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceştia... Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale."

Gasan a spus:

— Oricine este cel care a rostit aceste cuvinte îl consider iluminat.

Studentul a citit mai departe:

„Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide.

Căci oricine cere ia, cel care caută află şi celui care bate i se va deschide."

Gasan a remarcat:

— E minunat. Oricine e cel care a zis asta nu e departe de starea de Buddha.

Totul este cel mai bun

Pe când mergea prin piaţă, Banzan[209] a auzit discuţia dintre un măcelar şi muşteriul lui.

— Dă-mi cea mai bună bucată de carne pe care o ai, a zis muşteriul.

— Totul în prăvălia mea este cel mai bun, a răspuns măcelarul. Nu veţi putea afla aici nicio bucată de carne care să nu fie cea mai bună.

La aceste vorbe Banzan a dobândit iluminarea.

Centimetru timp, metru nestemată

Un nobil i-a cerut lui Takuan, un învăţător de Zen, să-i sugereze cum să-şi petreacă timpul. Zilele i se păreau foarte lungi pe când îşi îndeplinea slujba şi şedea ţeapăn, primind omagiile celorlalţi. Takuan a scris opt hieroglife chinezeşti şi i le-a înmânat:

„Ziua cea de azi nu va mai fi vreodată.
Preţul clipei este cât o nestemată."

Călugărul şi şcolarul

poveste chineză

Un călugăr învăţa copiii la şcoală. Cel mai mult îi plăcea însă să mănânce şi să doarmă. Şi înainte de a se îndrepta către şcoală, se îndopa de fiece dată în asemenea hal, încât de-abia se mai putea mişca.

Dacă intra în şcoală, călugărul se lăsa curând furat de somn şi dormea până ce bătăile clopotului vesteau sfârşitul lecţiei.

Şi se afla printre şcolarii acelei şcoli un fecior de ţăran sărac. II chema Li. într-un rând, Li i-a spus călugărului:

— Venerabile şi preacinstite dascăl! Cutez să vă întreb pentru ce dormiţi la toate lecţiile?

---

[209] Kumazawa Banzan (1619-1691) – filosof japonez adept al ramurii neoconfucianismului numită «studiile Wang Yangming», la începutul epocii Edo

— Prietene, i-a răspuns tară pic de sfială călugărul. Vezi, ţi se pare că dorm. De fapt, în clipele astea mă întâlnesc cu Buda şi-i ascult cuvintele înţelepte.

Şi, s-a întâmplat că, veghindu-şi toată noaptea părintele bolnav şi venind de dimineaţă la şcoală, Li a adormit în timpul lecţiei. Atât de vârtos a dormit, încât n-a auzit nici bătăile clopotului, care-l treziră pe călugăr.

Văzând călugărul că Li dormea, şi-a ieşit din pepeni.

L-a apucat pe băiat de ureche şi-a strigat:

— Tii, măi ou de broască ţestoasă! Cum ai îndrăznit să-mi dormi la lecţie?

— Domnule învăţător, a zis Li. Vi se pare doar că am dormit. De fapt, am fost la Buda şi i-am ascultat cuvintele înţelepte.

— Şi ce ţi-a spus atotputernicul Buda?

— Atotputernicul Buda a spus: „în viaţa mea nu l-am văzut pe dascălul tău!"

înşelătorul pedepsit

poveste chineză

Toate astea s-au petrecut de mult, şi de-atunci multe s-au uitat. Dar, iacă, cei din oraşul Iunian îşi amintesc încă şi azi de povestea asta. Străbunicii le-au povestit-o urmaşilor, bunicii – părinţilor, părinţii – copiilor, iar noi v-o povestim vouă.

Cică a venit odată în oraşul Iunian un zaraf care şi-a deschis o casă de schimb. I-au mers bine treburile. Zi de zi se-mbogăţea şi se îngrăşa. Şi nu-i de mirare că toţi cei care ieşeau din banca lui plecau înşelaţi: pe unu-l fura la cântar, altuia nu-i înapoia zălogul.

Lângă zaraf locuia un hamal. Şi-a pus în minte hamalul să-l dezveţe pe zaraf de înşelătorii. Mult s-a gândit cum să-l pedepsească, dar până la urmă a aflat.

Ascultaţi numai:

Stătea într-un rând zaraful în banca lui şi-şi socotea câştigul. Auzi deodată clopoţelul sunând la uşă şi un om intră. Se plecă în faţa zarafului, scoase din buzunar o legăturică şi o desfăcu. Zaraful văzu în mâna celui ce intrase o bucată de aur.

— Cât vrei pe ea? întrebă necinstitul.

îi sclipeau ochii şi nu-şi putea desprinde privirile hulpave de pe bucata de aur.

— Nu vreau prea mult, răspunse omul, doar o sută de iuani[475].

A luat zaraful bucata de aur şi-a zvârlit-o pe cântar.

— Toată bucata n-are decât cincizeci de uncii, ia cincizeci de iuani!

— Domnul se înşeală, spuse hamalul. Bucata are şaizeci de uncii şi vreau pentru toată bucata o sută de iuani.

— Măi, mişelule! a răcnit zaraful. Ai furat bucata asta de aur! Are numai cincizeci de uncii. Ia cincizeci de iuani sau şterge-o, că de nu chem paznicii!

— Nu-i bucata mea de aur, a grăit hamalul. Un prieten bolnav m-a rugat s-o vând. Să scrie domnul pe-o hârtie că bucata atârnă cincizeci de uncii, şi-atunci o las la cincizeci de iuani.

Bucuros, a scris zaraful şi i-a dat hamalului hârtia. îndată ce uşa s-a închis în urma hamalului, şi- a mângâiat zaraful obrajii şi-a prins a chicoti. Şi cum să nu râdă de sărăntocul cel prost şi fricos! Vezi că bucata cântărea şaizeci de uncii şi făcea cu mult mai mult.

475 Judecând după acţiunile din Cluj-înşelătorul din sertar un cuţit, pentru a zgâria bucata şi a se desfăta de strălucirea aurului. Şi-a pus ochelarii şi şi-a dus aurul la ochi.

Şi deodată au început a-i tremura mâinile, obrajii i s-au învineţit, iar ochelarii i-au sărit de pe nas şi s-au făcut ţăndări. Dar zaraful vedea acu' şi fără ochelari că nu cumpărase decât un metal lipsit de preţ.

Tii, ce s-a mai supărat înşelătorul! Vezi, de mult se ştie că mincinoşii îşi ies din fire când cineva îi păcăleşte la rândul lor.

A dat fuga zaraful şi l-a ajuns din urmă pe hamal. L-a apucat de guler şi-a prins a-i cere banii îndărăt. Dar

săracul l-a îmbrâncit şi, fără a se sinchisi de el, a intrat în fanza lui. Zadarnic se zbătea ca un turbat zaraful la uşa fanzei, zadarnic suduia, blestema, ocăra şi amenința, hamalul nici că-i răspundea.

Atunci a alergat neguțătorul cât a putut de repede la un judecător prieten şi i-a povestit cum îl păcălise hamalul.

în dimineața următoare săracul se şi afla înaintea judecătorului mânios. Judecătorul ținea bucata de aur fals în mână.

— Cum ai îndrăznit să-nşeli un om cinstit? l-a întrebat cu mare mânie judecătorul. Ți s-a urât, pesemne, să-ți porți capul pe umeri? Hai?

— Preaînțelepte domn, a răspuns hamalul, bucata asta nu-i a mea. Eu i-am vândut zarafului o bucată de aur, dar dumneavoastră țineți în mână o bucată de aramă.

— Ah, câine fără neam! a răcnit judecătorul. O sută de lovituri te aşteaptă dacă nu dovedeşti adevărul spuselor tale!

Şi făcu semn să se aducă beţele de bambus.

— O, stăpâne preadrept, a spus hamalul, nimic mai lesne! Porunceşte să se cântărească bucata de aramă şi te vei încredința că zaraful minte, în vreme ce eu sunt un om cinstit.

A pus judecătorul bucata de aramă pe cântar.

— Şaizeci de uncii, a grăit el, privind greutățile.

— Iar bucata mea a tras doar cincizeci de uncii. Aşa a scris cu mâna lui şi zaraful, aici,pe hârtie. Oare nu-i limpede, preamilostive domn, că neguțătorul ți-a arătat o cu totul altă bucată şi nu pe cea cumpărată de la mine?

A fost nevoit judecătorul să-l lase pe hamal să plece acasă. în curând s-a mutat din Iunian şi zaraful, pentru că toți oamenii râdeau întâlnindu-l, iar copiii alergau după el arătându-l cu degetul şi strigând:

— înşelătorul pedepsit! înşelătorul pedepsit!

Răspunsul potrivit

poveste chineză

Un țăran şi-a întâlnit odată moşierul şi nu s-a plecat în fața lui.

— De ce nu te apleci? Ce, ai uitat că sunt moşier? a strigat acesta.

— N-am uitat, a răspuns țăranul. Numai că nu pricep de ce trebuie să mă plec eu cel dintâi...

— Păi pentru că ai mai puține fire de păr în cap şi bucăți de argint în ladă! Iar săracul se cuvine să se plece înaintea bogatului.

— Dar ce legătură am eu cu bogăția dumitale? l-a întrebat din nou țăranul.

— Cum, ce legătură? s-a mâniat moşierul. Dacă vreau, îți dau jumătate din averea mea şi te fac fericit! Iată de ce se cuvine să te pleci cel dintâi.

— Păi, dacă oi avea aproape atâta avere cât ai şi dumneata, de ce să mă mai plec eu cel dintâi?

— Bine, a strigat moşierul, dar dacă-ți voi da toata averea te vei pleca cel dintâi?

— Dacă mi-i da toată averea, vei ajunge cerşetor şi eu bogat. Şi numai ce-ai spus că săracul se cuvine să se plece înaintea bogatului. Iată deci că, întâlnindu-te cu mine, tot dumneata va trebui să te pleci cel dintâi.

Au hoinărit odată într-o pădure lupul şi vulpea şi-au ajuns în cele din urmă la o casă. Multă vreme s-au tot întrebat cine să locuiască acolo. Apoi au zărit prin sat o maimuță şi au iscodit-o:

— Ia spune, maimuță, cine stă în casa asta atât de frumoasă?

— Iepurele, a răspuns maimuța. Tocmai s-a dus în grădină după niscai morcovi.

Au pătruns fiarele în casa iepurelui şi i-au îngăduit maimuței să intre cu ele.

— Noi o să pornim la vânătoare, iar tu să ai grijă de casă, a zis lupul către maimuță.

S-a întors iepurele acasă şi numai ce-a dat să deschidă uşa, că-ndată a auzit glas de fiară:

— Mi-e cam foame, spunea lupul.

— Nu-i nimic, scheună vulpea. îndată se arată iepurele şi-l mâncăm!

Auzind una ca asta, oricare iepure ar fi murit de frică, dar iepurele nostru era deştept şi viteaz. A pitit sub prag morcovul pe care-l adusese, a deschis larg uşa şi-a intrat în casă.

Lupul a văzut iepurele şi, de lăcomie, a şi prins a clănţăni din dinţi. Iepurele însă s-a plecat înaintea tuturor şi-a spus:

— Acu', bine-ar fi să mâncăm...

— N-ar fi rău, a zis lupul, căruia-i sticleau ochii şi care stătea gata-gata să se năpustească asupra iepurelui.

— Dacă binevoiţi, vă voi hrăni azi pe săturate, le-a zis iepurele.

— Dar ce-ai să ne dai? a întrebat lupul, scrâşnind din dinţi. Nu cumva morcovi?

— Ce face-e-e? a început a râde iepurele. Ştiu foarte bine că lupii nici să n-audă de morcovi. Ascultaţi! Pe la amiază se va întoarce pe cărarea din pădure un preacinstit lama[476]. Călugărul ăsta i-a citit rugăciuni chiar împăratului şi-a primit în dar un sac cu fel de fel de lucruri şi un altul cu de-ale gurii. Rămâne doar să-i luăm sacul cu merinde şi vom mânca pe cinstite!

— Iepure prost, s-a mâniat lupul, oare-i vom putea lua omului sacul?

— Am să fac în aşa fel ca lama însuşi să-şi zvârle sacul la pământ. Numai să nu căscaţi gura. înşfăcaţi prada-ndată şi veniţi cu ea aici!

Au plecat iepurele, lupul, vulpea şi maimuţa spre cărarea din pădure, s-au ascuns prin tufişuri şi- au aşteptat să se ivească lama. Dar lupul se uita cu un ochi la cărare şi cu celălalt la iepure, şi era limpede că tare-ar fi poftit să guste nişte came de iepure. Lama se ivi deodată pe cărare. Ţinea câte- un ditai sacul în fiece mână. Atunci iepurele a ieşit din tufiş şi-a prins a se-nvârti pe lângă el.

Lama a început să alerge după iepure. Iar iepurele fugea de colo-colo, mai-mai să-i sară-n braţe. Dar mâinile lui lama erau stânjenite de sacii cei grei.

N-a mai răbdat lama, a dat cu sacii de pământ, şi-a zvârlit de pe el halatul şi-aşa, uşurat, a prins a fugi după iepure.

A sărit iepurele într-o parte – lama după el; a tulit-o iepurele într-o poiană— lama după el. S-a împiedicat lama de-o buturugă şi s-a prăvălit în iarbă.

Dar iepurele văzuse că fiarele apucaseră sacii şi halatul şi-o luaseră spre casă. Când s-a ridicat lama în picioare, din iepure nu rămăsese nici urmă.

A gonit iepurele către casă şi-a ajuns taman când vulpea dezlega la gură cel dintâi sac. în sac se aflau nişte cizme uriaşe, o pereche de pantaloni noi, un şirag de mătănii şi o tobă.

— Eh, sacul ăsta nu face parale, a zis lupul. Hai să vedem ce-i într-al doilea.

Dar iepurele a grăit:

— Sacul cu merinde n-are s-o ia din loc. Iacă ce trebuie să facem acu': tu, lupule, încalţă cizmele şi du-te la o turmă de oi. Oile te-or vedea cu cizme şi-or crede că le-a sosit păstorul. Dar tu vei mâna toată turma în pădure şi-atunci, pentru tine, tot anul va fi numai sărbătoare.

— Dar eu ce să fac? a întrebat maimuţa.

— Tu, maimuţă, trage pe tine pantalonii şi du-te până la livada cea mai apropiată. Toţi au să te ia drept om şi-ai să poţi culege câte caise, piersici şi pere vei pofti. Atunci va fi şi pentru tine tot anul praznic.

— Ce vorbe-s astea? a strigat vulpea. Toţi să se ghiftuiască un an de zile şi eu să rămân tot timpul flămândă?

— N-ai să fii tu nedreptăţită, a zis iepurele. Pune-ţi halatul, ia mătăniile şi toba şi pleacă-n satul vecin. Când vei intra în sat, bate din tobă. Dacă se va aduna poporul, auzind larma, apucă mătăniile şi mormăie pe nas ceva nedesluşit. Toţi te vor crede un sfânt lama şi vor începe a-ţi dărui găinuşe, raţe şi puişori. Atunci te vei putea înfrupta şi tu un an de zile.

— Ce iepure înţelept! a strigat lupul. Şi ce bine că n-am apucat să-l mâncăm!

— Minunat iepure! i-a ţinut hangul şi maimuţa. Cât de bine le-a gândit pe toate!

— Pentru întâia oară întâlnesc un iepure atât de viclean! s-a învoit şi vulpea.

Şi-au făcut toţi trei precum îi învăţase iepurele.

Iar mai departe, iacă ce s-a mai petrecut:

Şi-a pus lupul cizmele şi-a intrat în turmă. Simţind miros de lup, câinii au prins a lătra mânioşi. Aluat-o lupul la fugă, câinii după el. Fuge lupul şi se-mpiedică— cizmele-l încurcă. Iar câinii se apropie, se tot apropie, gata-gata să se năpustească asupră-i. A văzut lupul în cele din urmă că trebuie să lepede cizmele. Ceea ce l-a şi făcut să scape. Cu blana hărtănită, dar cu viaţa întreagă.

în vremea asta maimuţa şi-a tras pantalonii, s-a strecurat în livadă şi s-a căţărat într-un păr. Fără a se grăbi, culegea pară după pară şi le azvârlea la pământ.

Deodată aude pe-aproape nişte glasuri de copii:

— O maimuţă-n pom! O maimuţă-n pom! strigă un copil.

— Prindeţi-o! strigă altul. Prindeţi-o!

înspăimântată, a dat maimuţa să coboare din pom, dar tare-o încurcau pantalonii, agăţându-se de cioturi. Dacă s-a văzut într-un târziu pe pământ, copiii se şi aflau nespus, nespus de-aproape. Unul a izbit-o cu un retevei, altul a zvârlit în ea cu pietre, iar al treilea se pregătea tocmai să arunce un laţ de funie, ca s-o prindă.

A tulit-o maimuţa spre pădure. Dar n-a putut fugi destul de repede, pantalonii se agăţau de crengi şi tufe, şi-a căzut biata la pământ. Iar băieţii n-o slăbeau, goneau pe urmele ei.

Bătută, mai mult moartă de frică, maimuţa abia-abia a scăpat să nu fie prinsă.

Şi iacă ce s-a petrecut, în aceeaşi vreme, cu vulpea:

Şi-a îmbrăcat ea halatul, a apucat mătăniile, a luat toba şi s-a îndreptat către satul vecin. Acolo s- a oprit în mijlocul uliţei şi s-a pus să bată toba.

Auzind larma, au prins oamenii a se aduna fuguţa. Iar vulpea prefira mătăniile şi bodogănea pe sub nas.

Dând cu ochii de vulpe, au început oamenii să strige:

— Ţineţi hoaţa! Apucaţi roşcata!

A luat-o vulpea la sănătoasa, dar cum să fugi în halat?! Se încurca halatul printre picioare, o stânjenea la fugă. Mătăniile i se agăţau de toate tufele. A fost nevoită vulpea să lepede halatul şi să zvârle mătăniile, ca să-şi scape blana.

Şi uite că nu departe de casa iepurelui, s-au întâlnit din nou lupul, vulpea şi maimuţa. Şi-au povestit unul altuia păţaniile şi au priceput că dinadins le născocise iepurele pe toate, ca să-i piardă.

— Trebuia să-l fi mâncat pe loc! a mârâit lupul. Acu', mă răfuiesc eu cu el!

Grăind aşa, a pornit-o către casa iepurelui, cu vulpea şi maimuţa după el.

Au intrat cu de la sine putere şi-au dat peste iepure, care stătea lungit pe jos şi gemea:

— Of, ce fericiţi sunteţi că n-aţi gustat nimic din sacul lui lama! Lama ăsta-i un vrăjitor hain. Cine se atinge de merindele sau de lucrurile lui, păţeşte neapărat o nenorocire. Iacă, o piersică am mâncat doar, şi-acu' mă prăpădesc. Rămâneţi cu bine!

Zicând aşa, a închis iepurele ochii şi din nou a gemut sfâşietor. L-au crezut fiarele. Ziua întreagă l-au blestemat pe lama, iar seara s-au culcat flămânde.

în zori se deşteaptă fiarele, privesc, ia iepurele de unde nu-i! Şi nici sacul cu merinde nu mai era acolo.

Au pornit fiarele în cercetare, au umblat cât au umblat şi deodată văd că iepurele stă în vârful unui munte şi împleteşte un coş mare.

— Ehei, mincinosule, acu' nu ne mai scapi! a strigat lupul.

Se uită iepurele la cele trei fiare şi le vorbeşte:

— Mă luaţi drept un alt iepure, bag seama. Că eu vă văd pentru întâiaşi dată.

— Nu după tine a alergat lama ieri?

— Ce? Cum? De-o săptămână n-am coborât de pe munte. Tot împletesc într-una la coşuri. Pesemne că v-a minţit iepurele care-a fugit devale, nu de mult, cu un sac în spinare.

— El e, el e! s-au bucurat fiarele.

— Anevoie veţi mai putea pune mâna pe el! a zis iepurele. Mincinosul ăsta fuge, de te miri. Numai că, fireşte, eu ştiu cum să-l prindem!

— Ajută-ne, fii bun, au prins a-l ruga vulpea, lupul şi maimuţa.

— Fie, dacă vreţi voi, vă ajut. Iepurele vostru aleargă devale, pe potecă. Vârâţi-vă în coş şi eu am să vă cobor cu o funie. Atunci veţi ajunge în vale mult mai repede decât iepurele. Dar vă spun dinainte că azi a nins în vale şi-i tare rece!

— Nu ne temem noi de ger! a strigat lupul. Hai, coboară-ne degrabă!

S-au vârât lupul, vulpea şi maimuţa în coş. Iepurele i-a acoperit cu capacul, a legat bine coşul cu o funie şi l-a împins în vale.

Zboară coşul în jos, se izbeşte de stânci, de copaci, de pietre. Urlă de durere lupul, strigă maimuţa, chelălăie vulpea, dar coşul se rostogoleşte repede, tot mai repede. Se rostogoleşte până-n valea înzăpezită şi se opreşte acolo.

Au vrut fiarele să iasă, dar nici asta nu se putea: coşul era legat zdravăn. S-au zbătut ce s-au zbătut, până la urmă lupul a făcut o gaură şi tustrei au ieşit la lumină. Au prins fiarele a-l căuta pe mincinos şi n-au alergat prea mult, că au şi văzut un iepure stând pe gheaţă şi încălzindu-se la un foc.

— Ăsta ne-a aruncat din vârful muntelui! a răcnit vulpea.

— Sigur că-i el! a clămpănit maimuţa.

— S-a zis cu el! a mârâit lupul.

S-au repezit fiarele la iepure; dar el s-a ridicat în două labe şi-a cuvântat:

— Bună ziua, cinstiţi domni. Nicicând nu mi-a fost dat să primesc asemenea cinstiţi oaspeţi în valea noastră!

— Lasă, lasă, a strigat lupul, acu' nu ne mai minţi tu! Oare n-ai locuit împreună cu noi? Oare n-ai furat sacul lui lama? Oare nu tu ne-ai zvârlit cu coşul din vârful muntelui?

— Ah, acu' pricep! a grăit iepurele. V-a păcălit un iepure care seamănă cu mine. Vă pot spune că nu de mult a coborât din munte un iepure şi s-a ascuns, uite, cam prin dreptul stâncii de acolo.

— Haideţi la stâncă! a strigat maimuţa.

— Tăcere! i-a strigat iepurele. Dacă ne aude glasurile mincinosul odată îşi ia tălpăşiţa. Dar în zori de zi va veni să se încălzească la foc. Staţi aici liniştiţi şi nu vă mişcaţi. Un singur fâsâit nelalocul lui să audă şi-i prea de-ajuns ca iepurele ăsta să piară pentru totdeauna din locurile noastre.

S-au aşezat fiarele în jurul focului şi-au aşteptat în tăcere ivirea zorilor.

Iepurele zvârlea uscături pe foc şi flăcările s-au înălţat atât de puternice, încât gheaţa pe care şedeau fiarele a prins a se topi. Şi măcar că lupului, maimuţei şi vulpii le era tare neplăcut să stea în apă rece, nu s-au clintit. Se temeau că duşmanul ar putea auzi fâsâitul şi s-ar face nevăzut.

Curând, focul a început a arde mai potolit, s-a micşorat, s-a tot micşorat, aşa că maimuţa a prins a dârdâi.

Atunci iepurele a spus:

— Mă duc după uscături, dar voi staţi liniştiţi şi nu vă mişcaţi.

Şi, grăind aşa, iepurele a luat-o din loc.

A trecut un ceas, au trecut două, trei, dar iepurele nu se mai întorcea. în sfârşit, când s-a făcut zi de-a

binelea, vulpea a priceput că lângă foc stătuse chiar iepurele care-i minţise în toată vremea.

— Oare să ne scape din nou? a urlat lupul cu ură. Pe el, să-l facem bucăţi!

Dar când au vrut să se năpustească, fiarele au văzut că li se prinseseră cozile în gheaţă.

— Şi dacă iepurele s-a dus după vânători?! a strigat vulpea. Aşa-i! Parcă şi aud glas de om şi lătrat de câini!

De spaimă, fiarele s-au smucit atât de tare, că tustrele rămaseră fără cozi. Au fugit de-a lungul văii şi, când să ajungă în pădure, şi-au văzut din nou aprigul duşman. Iepurele şedea pe ghizdurile unei fântâni şi privea cu luare-aminte în apă.

— Ei, acu' ţi-a sunat ceasul! a strigat lupul, apropiindu-se.

— Acu' nu ne mai duci cu vorba! a chelălăit vulpea.

— Ţineţi-l! a clămpănit maimuţa.

— De ce mă certaţi? s-a mirat iepurele. Oare nu ştiţi că l-am prins pe mincinosul care v-a minţit? L-am fugărit, l-am vârât în fântâna asta părăsită şi acu' îl păzesc să nu fugă.

S-a uitat lupul în fântână, a văzut acolo chipul iepurelui care şedea pe ghizduri, şi-a răcnit bucuros:

— Aşa-i, e-acolo! Acu' i-a sunat ceasul!

Iar iepurele, şezând pe ghizduri, a grăit:

— Lupule, singur nu-l poţi prinde. E tare şiret. Toţi trebuie să vă năpustiţi asupra lui. Cum voi spune „trei", năpustiţi-vă asupra mincinosului!

Şi, ridicându-şi lăbuţa, iepurele a strigat cât a putut: „Un, doi, trei!"

La „trei" lupul, vulpea şi maimuţa s-au aruncat cu capul înainte în fântâna adâncă şi, de bună seamă, s-au înecat.

Iar, ca şi cum nimic nu s-ar fi petrecut, iepurele s-a îndreptat către casă, cu gândul să mănânce morcovul pe care-l pitise sub prag.

Marele zid chinezesc

poveste chineză

Tare de mult în China, pe vremea dinastiei Cin, trăia o femeie care avea zece băieţi, fiecare înzestrat cu o însuşire deosebită. Primul avea urechi foarte bune, auzind de la mari depărtări cea mai uşoară adiere a vântului; al doilea avea ochii atât de pătrunzători, încât putea să vadă la o mie de kilometri; al treilea era foarte puternic; al patrulea avea capul de oţel, al cincilea, trupul tare ca fierul, al şaselea, picioare foarte lungi; al şaptelea, un cap uriaş; al optulea, labele picioarelor foarte mari; al nouălea, gura imensă, iar al zecelea avea ochii cât roata carului.

Într-o zi, toţi zece fraţi au purces la munca ogorului. Cel mai mare, auzind plânsete, i-a spus celui de al doilea frate să se uite şi să vadă ce se întâmplă. El şi-a aruncat privirea şi a grăit:

— Doamne, oamenii ce construiesc marele zid chinezesc plâng de foame şi de oboseală.

Al treilea frate, care era foarte puternic, s-a hotărât să meargă el să trudească în locul lor, iar al şaselea frate, cel cu picioare lungi, s-a îndemnat să-l ducă până la zid. Ei au ajuns dimineaţa, iar pe la chindie au şi terminat lucrul.

Oamenii le-au mulţumit şi s-au bucurat că se pot întoarce acasă. Dar bucuria lor a fost scurtă, împăratul a hotărât că un om aşa de zdravăn este ameninţător pentru un tron şi nu e bine să fie lăsat în viaţă. De aceea a dat ordin să fie omorât.

Al doilea frate, cel cu ochii ageri, a văzut ce vrea să săvârşească împăratul, şi în ziua execuţiei l- a înlocuit pe condamnat cu fratele cel cu cap de oţel. Călăul a mânuit zeci de paloşe, dar nu a reuşit să-l omoare. Atunci împăratul a hotărât să fie omorât în bătaie. Cel de al patrulea frate auzind acestea a început să plângă în hohote. Fratele cel mare iar a auzit că plânge cineva. Şi când al doilea frate s-a uitat, a spus: „E de rău, împăratul vrea să-l omoare pe fratele nostru în bătaie".

Repede cel cu trupul de fier a hotărât să-l înlocuiască. A răbdat uşor bătăile, deşi zeci de bâte au fost încercate pe el.

Văzând aceasta, împăratul a hotărât ca să fie înecat în mare. Şi al cincilea frate a început să plângă amarnic. Dar fratele cel mare i-a auzit plânsetul şi cel de al doilea frate s-a uitat, şi le-a spus:

— împăratul vrea să-l arunce în mare pe fratele nostru!

Atunci al şaselea frate, cel cu picioarele foarte lungi, s-a dus în locul fratelui său, şi fiind aruncat în mare, apa de-abia îi ajungea până la genunchi. Stând în mijlocul mării a început să pescuiască.

Şi n-a trecut mult, că prinsese atâta peşte de n-avea unde să-l mai pună. De aceea a chemat cel de-al şaptelea frate, care era pe mal împreună cu ceilalţi fraţi şi se uita la el. Acesta şi-a scos pălăria de pe cap, şi în ea au încăput zeci de kilograme de peşte.

Apoi amândoi au dus peştele acasă, dar aici nu era nicio surcică pentru foc. Al optulea frate a spus:

— Alaltăieri, când eram pe munte la tăiat lemne, mi-a intrat un spin în picior. Ia să-l scoatem şi să vedem dacă nu putem face focul cu el. Şi ajutat de ceilalţi, a scos din talpă un salcâm.

Al treilea frate, fiind foarte puternic, a tăiat copacul, al nouălea a făcut focul, şi după ce peştele a fost prăjit, al nouălea frate a spus:

— Eu am făcut focul şi am voie să gust primul.

Dar cu gura lui cât o şură a înghiţit tot peştele şi nici măcar nu i-a simţit gustul. Supărat, al zecelea frate a început să suspine, şi apoi să plângă de-a binelea. Lacrimile lui s-au adunat râuri- râuri, apoi în fluvii, care s-au revărsat şi au potopit pământul până la marele zid, care sta gata terminat, iar împăratul şi slujitorii săi, care îl sărbătoreau, au fost înghiţiţi de ape.

Apoi ei au fost mâncaţi de peşti uriaşi, iar apa având putere peste fire, a mutat zidul, şi de atunci el se află dincolo de mare.

Şase fraţi

poveste chineză

Ceea ce vă voi povesti s-a întâmplat demult, demult. Cândva trăia o fată harnică, de n-avea pereche.

Cât ar fulgera de trei ori, prăjea boabele de soia. într-o singură dimineaţă topea inul, îl răsucea, iar din el ţesea un sac atât de fin, ca mătasea. în aceeaşi dimineaţă, mai pregătea şi mâncarea şi o ducea oamenilor la câmp. Faima ei de fată harnică se răspândise până departe.

Peţitoarele veneau neîncetat s-o peţească; de atâta du-te-vino se tocise pragul casei. Fata nu se învoia cu niciuna din ele. Firește, unei fete atât de harnice îi trebuia un soţ deopotrivă. Dar unde să-l găsească?

într-o zi, veni un flăcău şi o ceru în căsătorie. El îi spuse că într-o singură dimineaţă poate planta orez pe zece mu[210]. Fata, de cum îl auzi, se şi hotărî să-l pună la încercare.

A doua zi, când se lumină de ziuă, flăcăul ieşi la câmp. Sădi orezul atât de repede în apă, încât în jurul lui se făceau numai valuri. Nici nu se uscase roua de pe frunze şi de pe iarbă, că el şi terminase de plantat cei zece mu cu lăstari de orez şi era gata de plecare. Dar, când întoarse capul, văzu că în locul în care îşi pusese pălăria de paie uitase să sădească.

Fata atunci îşi zise: „E harnic, nimic de zis, dar încă nu mă învoiesc să-l iau de bărbat."

Flăcăul a plecat supărat.

A doua zi a venit altul. Şi acesta a spus că poate planta zece mu de orez într-o singură dimineaţă.

Fata a zis:

— Bine! încearcă, să văd şi eu şi să mă încredinţez.

Flăcăul a lucrat foarte repede. După ce a terminat de plantat, a ieşit din apă, şi chiar atunci a văzut un lăstar

---

210 cincisprezece mu sunt egali cu un hectar

pe suprafaţa apei, pe care-l uitase.

Fata i-a arătat lăstarul şi nu s-a învoit nici cu el.

După aceasta, nimeni n-a mai îndrăznit s-o ceară de nevastă.

Cât era să mai aştepte fata singură în casă? S-a îmbrăcat în haine bărbăteşti şi a pornit în căutarea unui soţ după vrerea ei, colindând peste tot. într-o zi, când era aproape de vârful unui munte, pe o stâncă de câteva sute de metri, a văzut venind spre ea unul din flăcăii pe care nu-i vrusese de bărbat. Urând-o atât de mult, el a vrut să folosească prilejul ca să se răzbune:

— Ce bine îmi pare că mi-ai căzut în mână! Am să-ţi arăt eu ce pot!

Şi lupta începu. Se luptară cu dârzenie până când fata, sleită de puteri, se prăvăli din înălţimea stâncii.

La poalele stâncii se afla un sat, şi în sat era o fierărie. în fierărie lucra un tânăr fierar, care tocmai făcea o seceră. înălţându-şi capul, văzu cum de pe stânca înaltă de câteva sute de metri cade un om. „Dacă-l las să cadă, praful se alege de el. Cu mâinile nu pot să-l prind. Dacă aş avea un coş..."

Fulgerător, fierarul a isprăvit secera, a fugit în muntele Tingan şi a tăiat un braţ de crengi, a împletit un coş mare, şi a luat-o la goană spre stâncă. Tocmai când fiinţa care cădea era gata să atingă pământul, el a ridicat coşul şi a prins-o. Fata a căzut în coş şi a leşinat. După puţin timp, şi-a revenit.

Nu ştia cum de a rămas în viaţă. Când a deschis ochii, l-a văzut pe tânărul fierar, care i-a povestit din fir-a-păr ce s-a întâmplat cu ea. După ce l-a ascultat, ea, la rândul ei, i-a povestit câte a avut de pătimit.

Atunci fata i-a mărturisit:

— Tu eşti omul pe care-l caut!

Şi pe el îl frământa gândul că nu poate găsi o soţie pe potrivă. Aşa că s-au bucurat amândoi foarte mult, şi s-au căsătorit şi au trăit fericiţi laolaltă.

împreună munceau cât zece, nu se temeau de greutăţi şi lucrul le mergea din ce în ce mai bine.

Nu după mult timp, au avut un băiat şi bucuria lor a fost nemărginită. Au dat copilului numele Lao Da, care înseamnă primul fiu.

De la câţiva anişori, Lao Da se descurca de minune şi ştia de toate.

Părinţii s-au sfătuit şi au hotărât că numele care i s-ar potrivi cel mai bine ar fi: Sai Pan-sien – „Mai înţelept decât un sfânt".

Al doilea fiu pe care l-au avut a fost parcă şi mai isteţ decât primul.

într-o zi, când s-au întors de la câmp, părinţii au văzut că lacătul de la hambar era descuiat, şi s- au mirat. Mama l-a chemat pe fiul mai mare, l-a bătut şi l-a întrebat:

— Cine a deschis lacătul?

El a răspuns:

— Nu l-am deschis eu; frăţiorul meu l-a deschis.

Mama n-a crezut, a închis lacătul şi l-a chemat pe al doilea fiu. Cum a venit al doilea fiu, a atins lacătul şi îndată s-a auzit un zgomot, iar lacătul s-a deschis. Părinţii, văzând năzdrăvănia, l-au numit lao Si-tun – „Cel care poate să deschidă orice uşă".

Şi au avut şase băieţi. Fiecare era înzestrat cu un dar, şi fiecare se deosebea de ceilalţi. Părinţii le- au dat numele, ţinând seama de darul fiecăruia. Al treilea fiu se numea Kan Bu-tsive – „Cel care nu poate fi tăiat de sabie". Al patrulea, Tan Bu-pa – „Cel care nu se teme de căldură" – Gerilă. Al cincilea, Ien Bu-sî – „Cel care nu se teme de apă". Al şaselea, Ia Bu-bien – „Cel care se strecoară pretutindeni".

Timpul a trecut repede, şi cei şase fraţi au crescut mari. Familia se înstărise, şi averea ei creştea văzând cu ochii, şi toţi munceau ca nişte furnici.

Atunci, în ţinutul lor a venit un nou jude. Acesta era fiul unui cărturar, ştia carte şi mânuia bine arcul. Părea deschis, sever şi cinstit, dar în sufletul lui era hrăpăreţ şi hain. Cum şi-a luat slujba în primire, a chemat la el pe toţi slujitorii şi pe toţi gospodarii mai cuprinşi. Tatăl celor şase fraţi, care acum trecea printre oamenii înstăriţi, fusese şi el chemat. Dar, cum bătrânul fierar nu a arătat stăpânului prea multă umilinţă şi supunere, acesta, înfuriindu-se, a dat imediat ordin să fie arestat.

Fiul cel mare, înţeleptul, când a aflat, şi-a dat seama că judele voia bani ca să-i dea drumul. De aceea, şi-a chemat fraţii, să se sfătuiască cu toţii cum ar putea să-şi scape tatăl.

S-au dus la casa judelui cu banii. Judele a găsit suma prea mică şi, în faţa copiilor, i-a tras bătrânului o

bătaie.

Cei şase fraţi, întorcându-se acasă, s-au sfătuit din nou şi au văzut că acum n-au altă scăpare decât să recurgă la priceperea lor, pentru a-şi salva tatăl.

în seara aceleiaşi zile, înţeleptul s-a gândit: «Peste puţin timp, paznicii se vor duce să bea vin; este un moment prielnic ca al doilea frate, „Cel care deschide toate uşile", şi cel mai mic, „Cel care se strecoară pretutindeni", să-l elibereze pe tata.»

Cel mic l-a dus în spate pe celălalt frate, şi au pătruns îndată în închisoare. Atunci, într-adevăr, nu se afla niciun paznic. „Cel care deschide toate uşile", cum a pus mâna pe lacătul mare de la poarta închisorii, l-a şi deschis. „Cel care se strecoară pretutindeni" şi-a luat tatăl şi fratele în spinare, şi au fugit acasă.

De abia au intrat pe uşă şi au auzit copitele cailor. Paznicii au venit în goană, l-au luat pe bătrânul fierar şi l-au legat, ca să-l ducă iar în închisoare. Judele a hotărât ca, pentru vina de a fi fugit din închisoare, să i se taie capul a doua zi.

în seara aceleiaşi zile, înţeleptul a prevăzut ce se va întâmpla cu tatăl său şi a trimis pe „Cel care strecoară pretutindeni", pe „Cel care deschide toate uşile" şi pe „Cel care nu poate fi tăiat de sabie" la închisoare. „Cel care deschide toate uşile" a deschis lacătul, „Cel care se strecoară pretutindeni" a luat în cârcă pe tatăl său şi pe fratele „Care deschide toate uşile", iar „Cel care nu poate fi tăiat de sabie" a rămas în închisoare în locul tatălui. A doua zi trebuia aibă loc execuţia. De cum l-au scos din închisoare, soldaţii au observat că nu este bătrânul fierar, ci unul din fiii săi. Judele s-a înfuriat, a dat ordin să fie ucis fiul şi apoi tatăl.

După puţin timp, călăul s-a plâns că acestui om, după ce i se taie capul, îi creşte altul la loc.

Atunci judele s-a dus la locul pedepsei şi s-a convins de adevărul celor spuse de călău, s-a speriat, şi a poruncit să-l ducă înapoi la închisoare. Apoi a hotărât să-l ardă de viu.

A spus oamenilor să facă un cuptor mare şi să pună multe lemne pe foc. înţeleptul a ştiut, şi îndată l-a înlocuit cu „Gerilă". Şi, astfel, în cuptorul încins a fost aruncat Gerilă, ca să nu mai rămână din el nici oasele. După ce a ars un timp, au deschis cuptorul. Mare le-a fost mirarea când au văzut pe o parte a cuptorului scris: S IU E – zăpadă, în altă parte: PIN – gheaţă, iar flăcăul stătea înăuntru şi clănţănea de frig.

Văzând aşa minunăţie, judele a făcut feţe-feţe, dar nu s-a lăsat. S-a gândit să-l înece. înţeleptul a ştiut şi l-a trimis în loc pe „Cel care nu se teme de apă".

Credea judele că de astă dată flăcăul nu va mai scăpa cu viaţă.

A dat ordin oamenilor să-l lege burduf şi să-l azvârle în apă, însă apa râului îi ajungea numai până la glezne, iar el se plimba prin valuri.

Supărat, stăpânul a poruncit să fie aruncat unde-i apa mai adâncă. Dar, oricât era de mare adâncimea, flăcăul nu era acoperit de apă. Când a văzut asta, înverşunatul s-a făcut foc şi pară; a ordonat imediat ca toată familia bătrânului fierar să fie adusă, să fie legată la un loc şi apoi să se prăvale o stâncă, care să-i îngroape de vii pe toţi. însă „Cel care se strecoară pretutindeni" a ridicat stânca mare cât casa, şi toţi şapte au rămas în viaţă. întreaga familie s-a întors acasă după ce „Cel care se strecoară pretutindeni" a împins stânca dincolo de oraş.

Judele, care făcuse tot ce putuse, numai să-i omoare, şi ei nu muriseră, crăpa de ciudă şi învia. Ştia că nu-i va putea învinge, dar nici nu voia să se dea bătut. Ridicând capul, văzu o stâncă mare care astupase drumul şi, nemaifiind înjur niciunul din familia bătrânului fierar, îşi zise: „Dacă nu se mai zăresc, înseamnă că au murit", şi s-a întors pe furiş acasă.

Tabloul cel din mătase ţesut

poveste chineză

Demult, la poalele Muntelui Mare, se afla o câmpie. Pe câmpie erau aşezate câteva colibe. într-o colibă locuia mătuşa Tan Bu, căreia îi murise soţul şi rămăsese cu trei copii. Copilul cel mai mare se numea Lă Mo. Cel mijlociu se numea Lă Dui-ă. Mezinul se numea Lă Nă. Tan Bu era foarte îndemânatecă la ţesut mătasea. Florile şi animalele ţesute de ea din mătase parcă erau vii.

Oamenii cumpărau ţesăturile ei pentru haine, pentru feţe de plapumă şi pentru cuverturi. Toată familia trăia din ceea ce câştiga ea.

Într-o zi, Tan Bu a luat câteva suluri din mătasea pe care o ţesuse şi s-a dus să le vândă în bazar, într-una din prăvăliile bazarului, a văzut o pictură înfăţişând un peisaj de la ţară. O casă mare, o grădină frumoasă cu flori, o câmpie largă şi o livadă, o grădină de zarzavaturi şi un bazin cu peşti.
Se mai vedeau o mulţime de păsări şi multe vite.

Tan Bu nu se mai sătura uitându-se, şi sufletul i se umplea de bucurie. Banii luaţi pe mătase erau pentru orez. Dar atât de mult i-a plăcut peisajul, încât a cumpărat mai puţin orez şi a plătit şi tabloul.

Pe drum spre casă, s-a oprit de câteva ori, a desfăcut tabloul, l-a privit şi şi-a zis în sinea ei: „Ce bine ar fi dacă aş putea trăi şi eu într-un sat ca acesta!”

Când a ajuns acasă, a dat tabloul fiilor ei, ca să-l vadă, şi fiii s-au bucurat. Tan Bu i-a spus băiatului cel mare:

— Lă Mo, ar fi bine dacă noi am putea să locui într-un astfel de sat!

Lă Mo a strâmbat din buze şi a zis:

— Astea sunt basme, mamă!

Atunci Tan Bu zise fiului mijlociu:

— Lă Dui-ă, ar fi bine să locuim într-un asemenea sat!

A strâmbat şi el din buze şi a zis:

— Asta nu se poate, mamă.

Tan Bu, încreţindu-şi sprâncenile, i-a spus mezinului:

— Lă Nă, dacă nu voi reuşi să trăiesc într-un asemenea sat, mai bine să mor!

Zicând acestea a oftat adânc.

Lă Nă s-a gândit ce s-a gândit şi, căutând s-o împace, i-a zis:

— Mămico, tu ţeşi foarte bine mătasea; lucrurile ţesute de tine parcă-s vii. Cel mai bine ar fi să lucrezi din mătase acest tablou şi, punându-l în cui, să-l priveşti mereu şi să crezi că trăieşti chiar în aceste locuri frumoase.

Tan Bu a stat puţin pe gânduri, apoi a încuviinţat:

— Tu ai dreptate. Aşa am să fac, altfel voi muri de supărare.

A cumpărat fire de mătase colorată, a potrivit războiul şi a început să ţească tabloul.

A ţesut o zi, a ţesut două, a ţesut o lună, a ţesut nouă. Lă Mo şi Lă Dui-ă erau foarte nemulţumiţi de ceea ce făcea mama lor şi, într-o zi, trăgând-o de mână, i-au zis:

— Mamă, tu ţeşi numai la tabloul acesta şi pe noi ne-ai uitat. Iar noi căpătăm orez numai dacă tăiem lemne, pentru care trudim din greu şi suntem tare obosiţi.

Lă Nă a zis fraţilor săi mai mari:

— Lăsaţi-o pe mama să ţească satul acela frumos; dacă mama nu-l va ţese, va muri de supărare. Dacă voi socotiţi că sunteţi prea obosiţi pentru că tăiaţi lemne, atunci am să mă duc eu singur să tai!

De atunci, Lă Nă tăia lemne din zori până-n noapte, ca să întreţină familia. Tan Bu ţesea şi ziua şi noaptea. Seara lucra la lumina rășinii de brad. Rășina făcea prea mult fum, şi ochii ei se înroşiră, însă Tan Bu nu voia să lase lucrul. După un an de zile, lacrimile lui Tan Bu picurau pe mătase şi, pe unde cădeau, lacrimile izvorau pe mătase pârâiaşe limpezi şi bazine rotunde cu peştişori. După doi ani, începu să picure sânge pe mătase din ochii lui Tan Bu. Şi unde cădeau picăturile de sânge răsărea un soare aprins şi flori vii. Abia după trei ani a reuşit să termine de ţesut tabloul. Era mai mult decât minunat. în tablou se vedea o casă mare acoperită cu ţiglă albastră, cu ziduri verzi, cu stâlpii roşii şi cu poarta galbenă.

în faţa porţii era o grădină mare cu flori, iar în grădină un bazin cu peşti de aur care înotau.

în stânga casei era o livadă cu pomi roditori încărcaţi cu fructe roşii şi galbene. Printre pomi zburau tot felul de păsări. în dreapta casei era grădina de zarzavat, plină de verdeţuri şi de pepeni galbeni. în spatele casei era o pajişte, şi pe pajişte erau grajdul, staulul şi coteţul. Vacile şi oile păşteau iarba, păsările ciuguleau tot felul de gângănii.

Nu prea departe de casă, la poalele muntelui, se întindea un câmp mare cu porumb, orez şi grâu.

Apa limpede a râului trecea prin faţa satului; soarele privea de pe cer.

— Ce frumos e tabloul acesta din mătase ţesut! au zis cei trei copii admirând tabloul.

Tan Bu şi-a dezdoit spinarea, şi-a şters ochii înroşiţi, şi-a râs în hohote de bucurie.

Deodată s-a stârnit un vânt de la apus, s-a auzit un vâjâit şi tabloul a fost smuls de vânt din casă şi dus pe cer spre răsărit. Tan Bu l-a urmărit în grabă, a întins mâinile spre cer şi-a strigat ţinând capul în sus:

— Vai!

Şi, într-o clipă, tabloul a dispărut. Tan Bu a căzut în faţa uşii. Cei trei fraţi au dus-o în casă, au culcat-o în pat, i-au dat să bea o cană cu ceai, iar ea şi-a revenit cu greu. Când s-a trezit i-a spus fiului cel mare:

— Să te duci spre răsărit şi să-mi aduci înapoi tabloul cel din mătase ţesut; el e viaţa mea!

Lă Mo s-a învoit, s-a încălţat cu pantofii de paie şi a pornit spre răsărit. A mers o lună şi a ajuns la Cheia Muntelui Mare. La gura Cheii era o casă de piatră; în dreapta casei era un cal mare de piatră. Calul de piatră ţinea gura deschisă, ca şi cum ar fi vrut să mănânce căpşuni. în faţa casei stătea o bătrânică cu părul alb. Cum l-a văzut pe Lă Mo trecând prin faţa casei l-a întrebat:

— Copilule, unde te duci?

Lă Mo i-a răspuns:

— Mă duc după tabloul cel din mătase ţesut, care a fost lucrat de mama mea în trei ani, şi pe care vântul l-a luat şi l-a dus spre răsărit.

Bătrânica l-a lămurit:

— Tabloul cel din mătase ţesut a fost râvnit de mai multe zeiţe care se află la răsărit de Muntele Soarelui. Ele au văzut că mama ta a ţesut atât de frumos tabloul şi l-au luat ca model să ţeasă şi ele unul. Nu-i uşor ca să ajungi la ele. în primul rând trebuie să-ţi scoţi doi dinţi şi să-i pui în gura calului meu de piatră. Atunci calul de piatră se va mişca; va putea mânca căpşuni. După ce va căpşuni, tu vei putea să-l încaleci, şi tot el te va duce la Muntele Soarelui. Pe drum, veţi trece peste Muntele de Foc; calul de piatră trece prin foc; tu va trebui să scrâşneşti din dinţi, să rabzi de durere şi să nu ţipi. Dacă vei scoate un ţipăt, atunci vei fi ars de viu. După ce vei trece Muntele de Foc, vei ajunge la mare. Pe mare vântul şi valurile sunt foarte puternice, şi ele vor izbi în tine cu bucăţi de gheţari; tu va trebui să strângi tare din dinţi, fără să tremuri. Dacă ai să tremuri o dată, valul te va arunca în fundul mării. După ce vei trece marea, şi-i ajunge la Muntele Soarelui, vei cere zeiţelor să-ţi înapoieze tabloul cel din mătase ţesut.

Lă Mo şi-a pipăit dinţii, s-a gândit că ar putea fi ars de viu, că ar putea muri înecat, şi s-a făcut alb ca varul. Bătrânica s-a uitat la faţa lui schimbată şi, râzând, a spus:

— Copilule, dacă nu eşti în stare să înduri greutăţi, nu trebuie să te mai duci! îţi dăruiesc o cutie cu aur; întoarce-te acasă şi trăieşte-ţi din plin viaţa.

Bătrânica a luat din casa de piatră o cutie de fier plină cu aur şi i-a dat-o lui Lă Mo. Lă Mo a primit cutiuţa şi s-a întors. Pe drum mergea, şi se gândea:

— Am această cutiuţă, viaţa mea va fi îndestulată; la ce să mă mai întorc acasă şi să împart cu ei tot ce am?

în grabă, s-a hotărât să păstreze totul pentru el, să nu se întoarcă acasă şi să plece la oraş.

Tan Bu a stat bolnavă în pat şi a aşteptat două luni, şi, dacă nu l-a văzut pe Lă Mo întorcându-se acasă, atunci i-a spus celui de al doilea fiu:

— Lă Dui-ă, du-te după tabloul cel din mătase ţesut, căci acel tablou este viaţa mea!

Lă Dui-ă s-a învoit, şi-a încălţat pantofii de paie şi a pornit-o spre răsărit. După ce a mers o lună, a ajuns la Cheia Muntelui Mare şi a văzut-o pe bătrânică stând în faţa casei de piatră. Bătrânica l-a sfătuit şi pe el ca pe frate-său.

Lă Dui-ă şi-a pipăit dinţii, s-a gândit că ar putea fi ars de viu, că s-ar putea îneca în mare, şi s-a făcut alb ca varul.

Bătrânica i-a dat şi lui o cutie de fier plină cu aur.

El a luat cutiuţa şi a făcut la fel ca fratele cel mare, nemaivrând să se întoarcă acasă şi îndreptându-se spre oraş.

Tan Bu, bolnavă în pat, a aşteptat iar două luni şi a slăbit ca un ţâr. în fiecare zi, privea uşa şi plângea. Ochii i s-au înroşit de plâns; a plâns atât de mult, până n-a mai putut să vadă nimic.

într-o zi, Lă Nă i-a spus mamei:

— Mamă! Nu cred să se mai întoarcă fraţii mei. Li s-o fi întâmplat ceva rău pe drum. Eu am să plec, şi neapărat voi aduce tabloul cel din mătase ţesut.

Tan Bu s-a gândit şi a zis:

— Lă Nă, ai grijă de sănătatea ta. Vecinii vor avea grijă de mine.

Lă Nă a încălţat pantofii de paie, şi, cu paşi mari, s-a îndreptat spre răsărit. După două săptămâni, a ajuns la Cheia Muntelui Mare. Acolo s-a întâlnit cu bătrânica, cea care stătea în faţa casei de piatră. Bătrânica i-a dat aceeaşi povaţă ca şi fraţilor ei.

— Copilule, fraţii tăi mai mari au luat câte o cutie cu aur şi au plecat. Ia şi tu o cutiuţă şi pleacă.

Lă Nă, cu mâna la inimă, a spus:

— Nu, eu trebuie să iau înapoi tabloul cel din mătase ţesut.

Apoi şi-a scos doi dinţi şi i-a pus în gura calului mare de piatră. Calul mare de piatră s-a mişcat, a deschis gura şi a mâncat căpşuni. Lă Nă, cum l-a văzut că a mâncat zece căpşuni, a încălecat şi s-a prins de coama lui. Calul a ridicat capul, a nechezat lung şi a luat-o la goană spre răsărit. După ce a gonit trei zile şi trei nopţi, a ajuns la Muntele de Foc. Flăcările i-au învăluit şi dogorea ca jarul.

Lă Nă s-a făcut una cu calul; scrâşnea din dinţi şi răbda. Abia după o jumătate de zi, au trecut Muntele de Foc şi au intrat în mare. Valurile mării şi bucăţile mari de gheaţă izbeau cu furie, şi Lă Nă suferea şi de frig şi de durere. Iarăşi s-a făcut una cu calul, a scrâşnit din dinţi şi a răbdat. După o jumătate de zi, au ajuns pe celălalt mal, unde era Muntele Soarelui. în vârful Muntelui Soarelui, era un palat mare, care strălucea ca aurul, şi dinăuntru se auzeau cântecele şi râsetele fetelor.

Lă Nă a strâns din călcâie, calul de piatră s-a ridicat în cele patru picioare şi a zburat, şi într-o clipă au ajuns în faţa palatului.

Lă Nă a coborât de pe cal, s-a îndreptat spre poartă şi a văzut multe zeiţe frumoase stând în cerc şi ţesând cu fire de mătase.

Tabloul ţesut pe mătase de mama lui era în mijloc şi toate ţeseau după el. Cum l-au văzut pe Lă Nă intrând pe neaşteptate, s-au speriat toate. Lă Nă le-a spus pentru ce a venit. O zeiţă a zis:

— Bine, noi astăzi vom termina de ţesut. Mâine dimineaţă ţi-l vom da. Te rugăm să aştepţi aici o noapte.

Lă Nă s-a învoit. Zeiţa i-a dat să mănânce multe fructe cereşti, foarte bune la gust. Lă Nă era obosit şi a adormit stând pe scaun. S-a înnoptat; zeiţele au agăţat în mijlocul sălii o perlă, care lumina noaptea, şi sala era plină de lumină. Ele chiar şi noaptea ţeseau... O zeiţă îmbrăcată în roşu, foarte îndemânatică, a terminat prima de ţesut. A luat tabloul ţesut de ea şi cel ţesut de Tan Bu şi le- a comparat. Şi a văzut că Tan Bu a ţesut mult mai bine. Soarele ardea, bazinul cu peşti era limpede,
florile erau proaspete şi vitele erau vii. Zeiţa îmbrăcată în roşu şi-a zis: „Ce bine ar fi dacă şi eu aş fi în acest tablou!"

Văzând că celelalte n-au terminat încă de ţesut, a luat fire de mătase şi şi-a ţesut portretul pe tabloul lui Tan Bu. în portret, fata sta lângă bazin şi se uita la flori. Lă Nă s-a trezit la miezul nopţii şi a văzut că toate zeiţele s-au culcat. La lumina perlei, tabloul ţesut de mama lui era pe masă, şi el se gândi: „Ce-am să fac mâine, dacă ele nu-mi vor da tabloul? Mama e de mult bolnavă şi nu mai pot zăbovi. Cel mai bine ar fi să iau tabloul şi să plec cu el chiar în noaptea asta." Lă Nă s-a sculat, a luat tabloul mamei, l-a împăturit, şi l-a pus în buzunarul hainei, la piept. A ieşit pe poartă, a încălecat pe cal, a strâns din călcâie şi calul de piatră a luat-o la goană sub lumina lunii.

Lă Nă a scrâşnit din dinţi, s-a făcut una cu calul, a trecut marea nemărginită, a trecut peste Muntele de Foc şi îndată a ajuns la Cheia Muntelui Mare.

Bătrânica sta în picioare în faţa casei şi râdea în hohote, zicându-i:

— Copilule, descalecă!

Lă Nă a descălecat. Bătrânica a scos dinţii din gura calului şi pe îndelete i-a pus în gura lui Lă Nă. Calul de piatră stătea acum în picioare lângă căpşuni, nemişcat.

Bătrânica a luat din casa de piatră o pereche de pantofi din antilopă, pe care i-a dat lui Lă Nă, şi i-a zis:

— Copilule, încalţă pantofii de antilopă şi întoarce-te repede! Mama e pe moarte!

Lă Nă a încălţat pantofii de antilopă, a plecat, şi într-o clipă a ajuns acasă. Şi şi-a văzut mama bolnavă în pat, slabă ca o stafie, răsuflând rar, gata, gata să moară. A mers în faţa patului şi a strigat- o:

— Mamă!

Din buzunarul de la piept a scos tabloul cel din mătase ţesut şi l-a desfăcut în faţa ei.

Tabloul strălucea de-ţi lua ochii, şi atunci ochii mamei s-au înseninat. S-a sculat deodată din pat şi, râzând, privea tabloul pe care-l ţesuse cu mâna ei trei ani de zile şi zise:

— Copilule, e întuneric, să mergem afară la soare şi să-l mai privim!

Mama şi fiul au ieşit afară şi au întins tabloul pe pajişte. Deodată s-a stârnit un vânt parfumat şi, cât ai clipi, tabloul se mări, întinzându-se pe câţiva kilometri de câmpie, şi prinse viaţă.

Coliba lui Tan Bu nu se mai zărea; se vedea doar un palat care strălucea ca aurul, înconjurat de un parc, de o livadă, de o grădină de legume, de un câmp şi de vite, aşa cum fuseseră ţesute în tablou.

Tan Bu şi Lă Nă tocmai şedeau în faţa palatului. Deodată, Tan Bu a văzut lângă bazinul de peşte din parc o fată îmbrăcată în roşu, care privea florile.

Tan Bu s-a dus în grabă s-o întrebe cine e. Fata i-a spus că-i zeiţă şi, fiindcă şi-a ţesut portretul pe tablou, a fost adusă acolo.

Tan Bu a invitat-o pe zeiţă în palat, ca să locuiască împreună.

Lă Nă s-a căsătorit cu ea, şi au dus o viaţă fericită.

Tan Bu a mai chemat şi oamenii săraci din apropiere, care avuseseră grijă de ea când a fost bolnavă, să locuiască în acel sat de basm.

într-o zi, doi cerşetori au trecut pe lângă sat. Cerşetorii erau Lă Mo şi Lă Dui-ă.

Ei au primit aur de la bătrânică şi au fugit să trăiască la oraş, ca să se distreze, să mănânce bine şi să bea bine.

Nu după mult timp, au cheltuit banii şi au ajuns iar cerşetori.

Când ei au ajuns în acest sat minunat, au văzut pe mama lor şi pe Lă Nă cu soţia cântând de bucurie în parc.

Ei şi-au adus aminte de trecut, le-a fost ruşine să intre, şi au fugit.

Cele două curcubeie

poveste chineză

Ju-Mo era un tiran foarte crud, care cu ostaşii săi jefuia pretutindeni oamenii după bunu-i plac; îi omora în bătăi fără ca cineva să îndrăznească să ridice glasul împotrivă-i.

Trăia pe atunci un tânăr pe nume Dou Găgă-judo, un flăcău frumos, bun, cinstit, harnic şi cumpătat. Tânăra sa soţie era frumoasă ca o floare de ceai, înţelegătoare, deşteaptă, gospodină şi ştia să brodeze minunat. Trăiau fericiţi în bună înţelegere. Judo avea o soră mai mică tot foarte frumoasă. Neamurile, prietenii şi vecinii îi lăudau adesea pe toţi trei.

Dou Găgă-judo, ca toţi ceilalţi ostaşi, îl slujea pe Ju-Mo, iar în războaie era nevoit să-l însoţească pretutindeni.

Soţia sa, lucrând trei zile în şir, i-a ţesut un chimir cum nu s-a mai văzut, şi cu inima plină de dragoste i l-a dăruit, spunându-i:

— Când ai să-l întâlneşti pe Ju-Mo, ascunde chimirul; când îţi vei întâlni prietenii să-l laşi la vedere.

El s-a învoit:

— Aşa voi face!

într-o dimineaţă, Dou Găgă-judo făcea curăţenie în camera lui Ju-Mo, şi un colţ din chimir i s-a văzut de sub haină, luminând dintr-o dată jumătate din cameră. Ju-Mo, nedumerit, l-a întrebat:

— Ce ai acolo? Ia să vedem!

Tânărul, neavând încotro, a fost nevoit să i-l arate.

Ju-Mo, de cum a văzut chimirul, a holbat ochii, a dat din cap, l-a mirosit şi după mult timp a spus:

— Dacă l-a lucrat soţia ta, atunci vreau să fie soţia mea; dacă l-a lucrat mama ta, atunci să devină mama mea.

Dou Găgă-judo a vrut să-l facă să creadă că e lucrat de sora lui, dar şiretul de Ju-Mo i-a zis:

— Adu-ţi soţia şi sora; văzându-le mâinile, voi afla cine e meştera.

Dou Găgă-judo, cu inima grea, s-a dus acasă. Acolo a povestit ceea ce i s-a întâmplat.

Sora i-a spus:

— Am să mă duc şi am să iau totul asupra mea.

A doua zi, s-a spălat, s-a pieptănat frumos, s-a îmbrăcat cu ce a avut mai bun şi s-a gătit cu bijuterii. Cumnata sa, cu mâinile nespălate, aşa cum pregătise mâncarea, negătită, a venit şi ea în faţa lui Ju-Mo.

De după un paravan, printr-o ferăstruică, ele şi-au întins mâinile pentru ca Ju-Mo să ghicească cine a lucrat chimirul. Ju-Mo şi-a dat seama îndată. Le-a dat drumul să plece, dar în sinea lui se gândea ce şi cum să facă.

La miezul nopţii, un sol i-a transmis lui Dou Găgă-judo ordinul lui Ju-Mo: „în această noapte, Dou Găgă-judo să-şi pregătească îndată calul, căci armata lui Ju-Mo are să pornească la luptă."

Dou Găgă-judo, văzând ce nenorocire a căzut pe capul lui şi, neavând nicio scăpare, şi-a întrebat soţia:

— Mai avem încă merindele şi băutura de acum trei ani?

Ea i-a răspuns:

— Nu mai avem.

El a întrebat-o iar:

— Mai avem perele şi nucile de acum trei ani?

Ea era cu gândul la nenorocirea care se abătuse asupra soţului ei, care tot n-ar fi putut mânca nimic, chiar dacă i-ar fi adus câte ceva din merindele cerute. De aceea a răspuns:

— Nu avem!

A doua zi, dis-de-dimineaţă, tânărul îşi întrebă soţia:

— Pe ce cal să încalec?

Atunci, înţelegând durerea soţului, i-a spus adevărul:

— Cel mai frumos e cel tărcat: alb cu pete negre; cel mai voinic e cel cafeniu; şi cel mai bun de călărit e cel negru.

Dou Găgă-judo a pus şaua pe calul negru, a luat suliţa şi îndată şi-a luat rămas bun. Inimasoţiei sale era ca sfârtecată de un cuţit. Dorea să mai stea puţin de vorbă cu el:

— Aşteaptă puţin, mai avem merindele, băutura, perele şi nucile de acum trei ani. Ţi le aduc să mănânci, şi pe urmă poţi pleca.

Dar el nu putea înghiţi nicio îmbucătură.

Dou Găgă-judo a încălecat calul negru şi a plecat. Cu cât mergea mai departe, cu atât nu se mai zărea. Soţia lui privi tot timpul după el, până nu se mai zări, şi izbucni în plâns.

De fapt, nici nu era vorba de război. Ju-Mo, în fruntea oastei, a mers aproape o poştă, când a ajuns lângă o prăpastie şi acolo a oprit calul, dând ordin oamenilor!

— Omorâţi-l îndată!

Multe săbii strălucitoare începură să se agite. Viteaz, chipeş, iubit de toţi, Dou Găgă-judo s-a luptat din toate puterile, dar n-a răzbit. Nevinovatului i s-a tăiat capul. înainte de a muri au văzut însă cum şi-a rupt o bucată din cămaşa albă, pe care a scris cu sângele lui o scrisoare şi a pus-o sub şa. Iar calul negru a luat-o la goană spre casă. Ju-Mo a lăsat câţiva oameni să-i păzească trupul, iar cu ceilalţi s-a întors. Soţia lui Dou Găgă-judo era adânc îndurerată. Stătea tot timpul pe câmp şi privea pierdută către munţii, văile şi norii spre care-i plecase soţul. Calul negru se înapoie singur în amurg. Stătea în faţa ei şi nu făcea nicio mişcare. Ea îi vorbi cu nerăbdare:

— Dacă mi-ai adus o veste bună, să nechezi de trei ori; dacă mi-ai adus o veste proastă, să te învârteşti de trei ori.

Abia a terminat de vorbit şi calul negru s-a învârtit de trei ori. De îndată ce s-a scuturat, de sub şa a căzut o bucată de pânză albă, însângerată. Ridicând-o cu amândouă mâinile, ea şi-a dat seama că este scrisoarea de despărţire scrisă cu sânge de Dou Găgă-judo, pentru ea. Plângând, s-a prăbuşit la pământ şi şi-a venit în fire când sosi cumnata ei. S-a ridicat, n-a mai plâns, i-a lăsat cumnatei în grijă gospodăria, iar ea s-a dus să vadă ce s-a întâmplat. S-a oprit pe marginea drumului întrebând pe cei din armata lui Ju-Mo, care tocmai se întorceau:

— L-aţi văzut pe Dou?

Toţi răspundeau:

— Nu l-am văzut!

La asfinţit, când Ju-Mo s-a întors cu ultimii oameni, ea l-a întrebat pe unul din ei:

— L-ai văzut cumva pe Dou, soţul meu?

Ostaşul i-a zis:

— Tot omul ştie să ţină sabia, numai el nu; o ţinea cu vârful aiurea. Calul s-a speriat şi a sărit, atunci sabia i-a străpuns gâtul şi a murit.

în nemărginita ei durere, văduva şi-a dat jos basmaua şi s-a îndreptat spre creanga unui copac, să se spânzure. Ju-Mo i-a dezlegat însă repede basmaua, sfatuind-o:

— Dacă vei veni să-l slujeşti pe Ju-Mo, nu vei avea grijă cu ce să te îmbraci, ce să mănânci şi nu vei mai fi tristă.

Ea i-a spus:

— Tu eşti împărat, eu sunt o fată din popor; fetele din popor nu se căsătoresc cu un împărat.

Apropiindu-se de ea, Ju-Mo îi spuse cu înfrigurare:

— Dacă eşti frumoasă, harnică şi îndemânatică, nu ţiu seama că nu eşti de viţă nobilă.

Abia acum a înţeles ea adevărul; a înţeles cine i-a ucis soţul.

Atunci i-a venit un gând şi, pe ocolite, îi răspunse:

— Dacă-i aşa, eu nu îndrăznesc să mă împotrivesc şi totuşi îţi cer trei dovezi, ca să te slujesc din toată inima; dacă nu mi le dai, mă spânzur în faţa ta.

Ju-Mo îi răspunse în grabă:

— Da, orice ai să-mi ceri, am să-ţi dau.

— Prima dovadă, zise ea: Pentru a-i face soţului meu parastas, îmi trebuiesc atâţia berbeci ca să acopăr cu ei o parte a muntelui, atâţia ţapi, cât să acopăr cealaltă parte a muntelui, şi atâţia boi, ca să acopăr încă o parte a muntelui.

Ju-Mo a încuviinţat:

— Da, şi acum spune mai departe.

— A doua dovadă: îmi trebuie mătăsuri colorate pentru 99 de costume, 99 de perechi de pantofi, 99 de baticuri; îmi trebuie aur şi argint pentru 99 de brăţări, 99 de inele şi 99 perechi de cercei; şi 99 coşuri împletite din sălcii cu sare în ele.

Ju-Mo a primit şi a întrebat-o ce mai doreşte încă.

— A treia dovadă: în a o suta zi de la parastas, la asfinţit, îmi vor trebui 99 de legături cu surcele, ca să-i ard cadavrul, şi va trebui să mă duc eu însămi; în viaţă mi-a fost soţ, trebuie să-l văd ultima dată.

Ju-Mo i-a răspuns:

— Bine, bine, cum doreşti tu aşa om face!

Ju-Mo, bucuros foarte, a trimis un om să îndeplinească cele cerute şi a ales douăzeci şi patru de fete ca să o slujească. I s-au dat rochii şi sare, după cum ceruse. Ea a înmuiat rochiile în apa cu sare şi apoi le-a pus la uscat. Au trecut o sută de zile. Şi-a pus rochiile cele noi, bijuteriile, iar cele de prisos le-a aşezat într-o ladă. A poruncit slujitoarelor să ridice lada şi să o urmeze la locul unde va arde cadavrul. Ju-Mo era deja acolo şi el, iar călugărul făcea slujba de parastas. Au fost tăiaţi atâţia boi şi atâţia berbeci şi ţapi, încât au acoperit cele trei părţi ale muntelui. Pe câmp au strâns grămezi de surcele. Călugărul a făcut semn şi câţiva bătrâni au luat cadavrul lui Dou Găgă-judo şi l-au aşezat pe grămada de surcele. Focul s-a aprins dintr-odată, flacăra a ajuns până la cer, şi surcelele sâsâiau. Când călugărul s-a apropiat de foc, a văzut că Dou Găgă-judo nu ia foc. Niciun fir de păr de pe el nu se aprindea.

Ju-Mo s-a speriat tare; i-a cerut călugărului să facă repede rugăciuni, să cheme pe zeul focului, dar toate au fost în zadar. Ju-Mo a întrebat atunci degrabă pe soţia lui Dou Găgă-judo:

— De ce nu arde?

— Focul o doreşte pe soţia dumitale, îi răspunse aceasta.

Ju-Mo a ordonat să-i dea foc soţiei sale. Focul a mistuit-o numaidecât pe soţia lui Ju-Mo. însă trupul lui Dou Găgă-judo, ca şi mai înainte, tot nu se aprindea. Ju-Mo a cerut din nou călugărului să se roage zeului focului,

dar iarăşi a fost în zadar. Neavând încotro a întrebat iar pe soţia lui Dou Găgă-judo ce să facă.

Ea i-a răspuns:

— îl doreşte pe fiul dumneavoastră.

Ju-Mo a primit:

— îl dau!

Şi focul l-a mistuit şi pe fiul lui Ju-Mo.

Trupul lui Dou Găgă-judo tot nu se aprindea. Ju-Mo a întrebat-o încă o dată pe soţia mortului ce e de făcut.

Ea zise:

— Inima lui o doreşte pe mama dumneavoastră.

Ju-Mo şi-a trimis mama în foc. Bătrâna lui mamă fu cuprinsă de vâlvătăi.

Astfel, întreaga familie a hainului Ju-Mo arse de vie; totuşi, cadavrul lui Dou Găgă-judo rămase neatins de foc. Ju-Mo a întrebat-o iar pe văduvă de ce s-a întâmplat aşa şi i-a cerut să-i spună fără ocolişuri adevărul. Atunci ea s-a apropiat de foc, a aruncat un smoc de păr în flăcări şi s-a rugat singură.

îndată trupul lui Dou Găgă-judo a început să ardă. Ju-Mo, văzând aceasta s-a bucurat foarte mult. Apoi a scos bijuteriile din ladă şi le-a aruncat mulţimii.

Când slujitoarele se înghesuiau să le culeagă, văduva s-a aruncat în flăcări.

Ju-Mo a strigat în grabă:

— Salvaţi-o! Salvaţi-o!

Slujitoarele au fugit într-un suflet, trăgând-o din răsputeri, dar o prindeau numai de câte un colţ al bluzei sau al fustei, şi de aceea nu reuşeau s-o salveze. Hainele îmbibate cu sare putreziseră şi atunci când erau trase se rupeau.

Ju-Mo, mânios, holba ochii şi tuna:

— Omorâţi slujitoarele!

Oamenii nici n-au apucat să le omoare, că au rămas înmărmuriţi când au văzut pe Dou şi pe soţia sa arzând îmbrăţişaţi şi mistuindu-se într-o clipă.

Din flăcări au ieşit doi pomi cu crengile şi frunzele verzi împletite, legându-se în bătaia vântului şi crescând tot mai falnici. Ju-Mo s-a mâniat şi mai tare poruncind oamenilor să-i taie cu toporul. Când i-a tăiat, pomii, în loc să se prăvălească, s-au înălţat, transformându-se într-o pereche de cocori care zburau laolaltă.

Deodată, cerul s-a întunecat şi a început furtuna. Ju-Mo, tare mânios, şi-a scos arcul şi a tras în cocori, omorându-i. S-a auzit un geamăt îndelung, încât s-a cutremurat pământul, şi cerul într-o clipă a început să tune şi să fulgere, iscându-se un uragan.

Ceaţa era atât de mare, încât totul se întunecase. La lumina fulgerului, oamenii l-au văzut pe Ju- Mo prăbuşindu-se fulgerat la pământ.

După ce a stat vântul şi a încetat ploaia, cerul s-a înseninat la apus, şi a ieşit soarele. La răsărit, cei doi soţi s-au transformat în două curcubeie strălucitoare.

Melodia păsării Phenix

poveste chineză

în zilele din urmă ale vieţii sale, prinţul Mu De-tsin a avut o fată. Curând după venirea ei pe lume, i-a murit soţia.

La naşterea copilei, i s-a dăruit prinţului o piatră în mijlocul căreia se afla o minunată nestemată, un mare jad de culoare verde lucitoare. Când, după vechiul obicei, din primele zile i s-a înfăţişat pruncului o tăblie cu nenumărate lucruri, ca să apuce vreunul, fata luă juvaerul, de unde fu botezată cu numele de Liang Yu, adică jucăria de jad.

Liang Yu creştea de minune, frumoasă trupeşte şi bogată cu mintea, de nu credeai că mai era pe lume o alta asemenea ei. Pe neînvăţate sufla ea în naiul cel greu şi născocea mereu alte melodii. Prinţul atunci puse a se fauri un nai din nestemate de jad. Cântecul prinţesei semăna acum cu cântecul păsărilor. Prinţul mai puse să se clădească un castel înalt şi încăpător, unde prinţesa să-şi poată desfăta nestingherită tinereţea cu muzica

ei, iar dinaintea castelului să se ridice un turn înalt, de unde prinţesa să poată asculta mai bine cântecul păsărilor. Castelul a fost numit după regele păsărilor, castelul Phenix.

Liang Yu crescu, şi tatăl ei dori s-o mărite, căutându-i soţul cel mai bun. Prinţesa l-a rugat să aibă răbdare, că ea s-ajurat să-l aleagă numai pe acela care ştie cânta măiestrit din nai. Pentru asta s-a dus prinţul în căutarea unui cântăreţ din nai, dar n-a găsit pe niciunul.

într-o seară, Liang Yu trase perdeaua, păşi în pridvor şi rugă pe slujitoarea ei să aprindă căţuia. Noaptea era plină de mireazmă, cerul curat şi fără nori, luna plină semăna cu oglinda, lumina-i se vedea argintie peste parcul înflorit şi strălumina până la fund lacul cu peştişori de aur. Liang Yu şi-a luat naiul şi, răzimându-se de balustrada de bambus, răspândea din nai sunete fermecătoare.

Melodia era aşa de înălţătoare, de parcă trebuia să răzbată cerul. Adierea vântului întorcea sunetele, şi atunci ea simţea ca şi cum auzea din departe o a doua melodie; ba aproape, ba departe, ca şi când cineva îi însoţea cântarea. Liang Yu încetă de a mai cânta, şi ascultă încordată, dar şi a doua melodie amuţise, vibrând încă în ea depărtatul cântec. Liang Yu fu cuprinsă de un dor ca după ceva pierdut. Cufundată în sine, stătu mult timp proptită de balustradă. Luna asfinţise şi sfeşnicul se stinsese.

Pe nevrute, Liang Yu merse la culcare, punându-şi naiul drept căpătâi. Şi visă. Poarta cerului se deschidea departe, şi ziua apărea în cinci culori. Un tânăr cu faţa luminoasă, cu o îmbrăcăminte şi o pălărie din pene de cocor, călărea în jos spre pământ pe o pasăre Phenix. La tumul Phenix se opri, şi scoase din brâul său un flaut de piatră preţioasă roşie. Apoi răsună un cântec aşa de minunat, încât pestriţul Phenix îşi întinse aripile şi cântă şi dănţui după flaut. Plin de ritm şi armonie era jocul. Melodia înfiora adâncul sufletului, şi cerul se deschidea celei care asculta.

Visătoare, Liang Yu întrebă:

— Cum se cheamă melodia?

Tânărul îi răspunse:

— Este cântecul muntelui Tai Hua.

— Vrei să mă înveţi şi pe mine?

Tânărul zise:

— Prin frumuseţea cânteculuí sunt legat de-acum de tine. în miez de toamnă ne vom revedea.

Apoi păşi spre dânsa şi o luă de mână. Uimită de bucurie, Liang Yu se trezi, dar gândurile ei încă mai stăruiau în visul ce-l povesti şi tatălui ei.

Prinţul s-a sfătuit cu sfetnicul Mong Ming, şi după aceea a trimis să-l caute pe flăcău. în apropierea muntelui Tai Hua află, de la o bătrână din sat, că de câteva luni un tânăr ciudat locuieşte într-o colibă aşezată pe o creastă de stea lucie, că el şade singur şi arareori coboară ca să aducă vin de orez, şi în fiecare seară doineşte din flautul al cărui sunet se aude de foarte departe, şi este aşa de minunat, că poţi uita orice trudă şi grijă. Nimeni nu ştie de unde vine şi nimeni nu poate să-l întrebe despre asta, încheie bătrâna.

Mong Ming se călători spre steaua ţuguiată a muntelui. Aici găsi pe necunoscut aidoma cum îl descrisese prinţesa. Ceva nepământean, nu părea să fie din lumea asta. Marele sfetnic se înclină adânc în faţa lui şi-l întrebă de nume.

— Numele meu e Flaut, dar al tău? Ce te aduce în singurătatea mea?

— Eu sunt sfetnicul ţării. Fiica prinţului doreşte un însoţitor pentru naiul din care ea cântă măiestrit; prinţul mă trimite să te caut, fiindcă el a auzit de arta ta.

— Cântecul meu e foarte modest; cunosc numai câteva melodii şi nu cutez să mă supun poruncii, răspunse tânărul.

— Vino cu mine la domnul meu, se rugă sfetnicul, va judeca el însuşi.

La tumul Phenix, prinţul primi pe flautist, care i se aruncă dinainte şi-i zise:

— Eu sunt crescut sălbatic în munte, străin obiceiurilor voastre; aveţi milă şi iertaţi-mi neştiinţa.

Prinţul privi nobila înfăţişare şi apoi îl pofti să se aşeze lângă dânsul.

— Aud că a ta cântare e o frumuseţe. Poţi cânta şi din nai.

Tânărul îi mărturisi că nu ştie.

Atunci prinţul îi răspunse dezamăgit:

— Eu nu caut un flautist.

Şi întors către sfetnicul său, zise:

— Duceţi pe tânăr înapoi; nu e cântăreţul dorit de fiica mea.

în vremea asta se ivi însoţitoarea prinţesei.

— Doamne, stăpâna vă roagă să daţi voie tânărului să-şi arate arta sa, întrucât meşteşugul flautului e acelaşi cu al naiului.

Prinţul încuviinţă fiicei sale această rugăminte, şi tânărul luă în mână flautul, a cărui licoare roşie răsfrântă în ochii oamenilor îi făceau şi mai sticlitori.

La întâia parte a melodiei Tai Hua, adia o lină şi domoală boare înspre oameni.

La a doua parte, din cele patru laturi ale cerului coborau nouri colorați, şi oamenii vedeau la sunetele muzicii minunate culori, iar la a treia parte, cocori dansau în aer un danţ ritmic, păuni se aşezau câte doi, mii de pasări înviorau rămurişul, şi cântecul lor era o necontenită armonie.

Atras de magia sunetelor, prinţul tăcu multă vreme, apoi zise:

— Lămureşte-mi deosebirea dintre nai şi flaut; de unde vin amândouă? De ce melodia ta are putere asupra pasărilor?

Tânărul începu:

— Nu Wa, cea care a descoperit naiul, după munca ei grea se odihnea cu muzica. Naiul, după cum ştiţi, e ca şi fluierul. Flautul însă a fost născocit de domnitorul Fu Hi. Naiul are forma aripilor pasării Phenix. Flautul uneşte tonurile naiului într-o singură ţeava, însă le acordă aşa deplin, că păsările cred că-l aud pe Phenix, regele lor. în nenumărate stoluri, ele vin încoace, spre a-l preamări pe regele lor şi a-i cânta cele mai frumoase cântece. Dacă tonurile flautului îl farmecă pe regele păsărilor, dar pe celelalte păsări cum nu le-ar putea ademeni?

Vocea tânărului suna clară ca apa izvorului; fericit îl asculta prinţul, apoi vorbi şi el:

— Eu am o fată care iubeşte mai presus de toate armonia tonurilor, şi adaose cu modestie: Ea cântă puţin şi din nai, şi nu-i voi putea da un soţ pe care nu-l farmecă sunetele. Doresc să fii soţul fiicei mele, Liang Yu.

Tânărul se înclină adânc şi, cu o înfăţişare demnă, răspunse:

— Eu sunt crescut sălbatic în munţi, cum aş putea să-mi ridic ochii spre fiica celui mai mare om al ţării?

— Fiica mea jură că nu-şi va alege alt bărbat, decât pe acela care poate stăpâni naiul. Flautul tău face mai multe minuni decât naiul; el pătrunde în adâncul cerului şi pământului, şi mişcă toate fiinţele. Suntem în miezul toamnei şi visul fiicei mele merge azi spre împlinire.

Străinului i s-a pregătit apoi ceremonia băii de nuntă. L-au îmbrăcat în veşminte scumpe şi l-au condus în castelul Phenix al prinţesei.

A doua zi tânărul a fost numit dregător al curţii; totuşi această cinstire nu-l schimbă.

Curând prinţesa învăţă melodia pasării Phenix de la dânsul.

După o jumătate de an, într-o noapte cu lună plină, când Liang Yu şi Siau Schi cântau cântecele lor dumnezeiesc de frumoase, se făcu un mare vuiet în văzduh şi un Phenix vioriu se lăsă în jos pe stânga turnului, apoi pe dreapta se roti în sus un balaur roşu. Prinţesa nu pricepu nimic din toate astea.

— Eu nu sunt din lumea aceasta, zise Siau Schi. Am venit pe pământul vostru să alung minciuna şi neorânduiala. S-au scurs peste o sută de ani de când sunt spiritul muntelui Tai Hua. Curat şi înălţător e cugetul tău, şi dragă ţi-e muzica, de aceea m-am călăuzit spre tine. Acum s-a dus pentru noi timpul trăit pe pământ. Phenix şi balaurul aşteaptă să ne îndrume spre ţărmurile cele luminate ale cerului.

Liang Yu voi să-şi ia rămas bun de la tatăl ei. Siau Schi zise numai:

— Cine vrea să vină cu mine nu trebuie să-şi poarte gândul la nimic pământesc.

Apoi Liang Yu încalecă pe Phenix şi Siau Schi pe balaur, şi aşa zburară ei din turnul Phenix prin norii împestriţi către depărtarea nemărginitului. Minunat se auzea în noaptea aceea cum cânta Phenix pe muntele Tai Hua.

în zori, însoţitoarea prinţesei se grăbi să meargă la prinţ spre a-i anunţa taina acestei nopţi. Amuţit de durere, o înţelese prinţul.

De atunci sta zilnic în turnul Phenix, întru amintirea copiilor săi. Aci auzi într-o bună seară melodia

pasării Phenix. Fericit ascultă sunetele ei, care îl chemau parcă din alte tărâmuri.

în căutarea soarelui

poveste chineză

A fost odată o țară unde soarele uita să răsară. Această împărăție a nopții veșnice se întindea tocmai la marginea lumii, de care era despărțită prin niște munți foarte înalți. Dacă stăpânul zilei ar fi știut că și în umbra piscurilor uriașe trăiesc oameni, de bună seamă că n-ar fi pregetat să treacă și dincolo, măcar c-ar fi trebuit să se mai ostenească oleacă.

Din această pricină fiarele și hoții se înmulțiră văzând cu ochii, fiindcă nu era lesne să-i prinzi și să-i pedepsești. Ajunși la capătul răbdării, oamenii năpăstuiți au hotărât să trimită o solie până la soare, rugându-l să se ivească și peste meleagurile lor bântuite de frig, beznă și fărădelegi.

— Trimiteți-mă pe mine! spuse un om cu părul încărunțit. Chiar dacă nu mai sunt bun de muncă, pasul meu a rămas la fel de sprinten ca în anii tinereții!

— Cinstea aceasta mi se cuvine mie! zise un bărbat în floarea vârstei. Sunt mult mai iute de picior și voi ajunge mai repede la soare!

Se înfățișă atunci un băiețandru, care grăi astfel:

— Nu vă fie cu supărare, dar drumul până la soare e atâta de lung încât numai eu pot ajunge până la el, și asta abia când voi fi un moșneag sprijinit în toiag.

Mulțimea dădu dreptate copilului, lăudându-l pentru vorbele lui pline de tâlc: lui să i se încredințeze înalta solie!

în cele din urmă se arătă o femeie tânără și frumoasă, care se împotrivi hotărârii lor.

— Drumul până la soare durează o sută de ani și băiețandrul va muri fără să se apropie prea mult de țintă. Casa mea a fost jefuită de tâlhari, iar fiarele mi-au sfâșiat deunăzi bărbatul. Dar eu aștept un copil: el va fi răzbunătorul unui tată pe care nu l-a văzut niciodată. Când mă voi stinge, istovită de drum și de foame, fiul meu va ridica toiagul scăpat de mine pentru totdeauna și nu-l va slobozi până ce nu va izbuti să-și îndeplinească solia!

Cel mai bătrân om de pe meleagurile acelea îmbrățișă pe viitoarea mamă a orfanului tuturora, o sărută pe frunte și îi dărui toiagul de o vârstă cu veacul trăit de el:

— Du-te, Maleh, și nu mai zăbovi! Dar spune fiului tău că atunci când va ajunge la soare, fiind la fel de bătrân ca și mine, să aprindă un foc mare pe cele mai înalte creste, ca să ne dea mai repede de veste!

Mii de ochi o urmăriră cum își îndrepta spre răsărit pasul ei grăbit... Maleh se cățără pe povârnișul munților prăpăstioși. Merse într-una până ce simți că se apropie ceasul când urma să aducă pe lume un copil. Și fiul ei se născu, așadar, într-o peșteră. Mama își înveli odorul în scutece de nor. îl scăldăîn pâraiele reci, ca să-l călească de timpuriu. Apoi Maleh porni fericită mai departe: nu mai era singură...

Apele își stăvileau vijelia când trecea Maleh cu pruncul la sân. Arborii își preschimbau trunchiurile în punți, ca să-i treacă mai repede peste prăpăstii. Caprele sălbatice îi îmbiau cu ugerele lor pline.

Anii treceau și fiul lui Maleh ajunse flăcău, doborând lesne orice fiară. Apoi un bărbat sprijinind o făptură gârbovită, pe mama sa.

Maleh a mers cincizeci de ani încheiați până să ajungă la lună. Acolo i-a săpat fiul ei mormântul. Singur a pornit mai departe spre țintă. Zadarnic l-a cerut crăiasa lunii de bărbat. Pragul zilei se întrezărea în depărtare. Mulțimile din țara fără soare cercetau de aproape un veac zarea întunecată. Pe crestele pustii nu se înălța nicio vâlvătaie. Toți își spuneau:

— Poate că Maleh s-a prăpădit pe drum. Fiul ei, dacă a apucat să se mai nască, a și uitat țara lui de baștină, de care nu-l lega nicio amintire!

Cei care o văzuseră pe frumoasa Maleh plecând, muriseră de mult. Numele ei intrase în legendă...

Dar cum se împliniră o sută de ani de când solia lor pornise spre soare, pe creasta cea mai înaltă se aprinse o pălălaie roșie. Și pentru prima oară îi îmbrățișă lumina zilei. Fiarele au fost vânate și hoții zvârliți în temniță.

Din creierul munților coborî un străin proptit într-un toiag. Se așeză istovit și le spuse apoi:

— Sunt fiul lui Maleh! Am venit să trăiesc printre voi!

Penelul fermecat

poveste chineză

A fost odată un băiat tare sărman, pe nume Ma Liang. Îi plăcea nespus de mult să deseneze şi visa să ajungă un pictor mare. Părinţii lui muriseră lăsându-l sărac lipit pământului. Orfanul trăia adunând crengi uscate şi ierburi tămăduitoare. Era atâta de calic, încât nu-şi putea cumpăra un penel cât de mic.

Într-o zi, trecând prin faţa unei şcoli, văzu un profesor de desen pictând. Mişcările penelului îl vrăjiră atât de mult, că el spuse fără voia lui:

— Vreau să-nvăţ şi eu să pictez. Împrumută-mi şi mie un penel!

Dar profesorul îl măsură de sus până jos şi îi spuse dispreţuitor:

— Un zdrenţăros ca tine vrea să ajungă pictor?! Cată-ţi de drum, haimana, penelul nu-i de nasul tău!

Şi profesorul îl alungă din curtea şcolii.

Dar Ma Liang nu se dădu bătut. îşi zise: „Care va să zică aşa stau lucrurile! Păi atunci să vedem dacă un copil sărman şi orfan ca mine nu poate să ajungă un pictor renumit!"

Din ziua aceea el se puse pe treabă, muncind cu îndârjire. Când aduna nuiele în pădure, cu ajutorul unei crenguţe întruchipa în ţărână păsările care zburau deasupra capului său. Când tăia buruieni de leac pe malul râului, îşi muia degetul în apă şi zugrăvea pe bolovani chipul peştilor care se zbenguiau în prundiş. Pereţii peşterii, care îi slujeau de locuinţă, erau acoperiţi de felurite desene.

Anii treceau, Ma Liang creştea, muncind cu aceeaşi râvnă.

Deveni un pictor neîntrecut, deşi nu avea încă niciun penel. Frânt de atâta alergătură şi trudit de zelul cu care zugrăvise până noaptea târziu un tablou pe o scoarţă de copac, Ma Liang adormi buştean. Deodată i se arătă un bătrân cu o barbă colilie, purtând straie împodobite cu cele mai frumoase picturi. Moşneagul îi întinse un penel şi-i zise:

— Eu sunt oblăduitorul pictorilor! îţi dăruiesc acest penel fermecat, pe care îl meriţi cu prisosinţă, datorită muncii tale neobosite. Foloseşte-l cum se cuvine!

Ma Liang privi încântat darul: era un penel de aur, frumos încrustat şi uşor de mânuit. Nici nu apucă să mulţumească, şi bătrânul se şi făcuse nevăzut. Când se deşteptă, simţi că strânge în palmă un penel aievea cu cel din vis.

Desenă o pasăre. Pasărea îşi desfăcu aripile şi îşi luă zborul. Apoi întruchipă un peşte.Peştele îşi mişcă neastâmpărat coada şi sări în râul din faţa peşterii.

Ma Liang era nespus de fericit. Cu penelul său minunat se apucă să deseneze toate lucrurile după care tânjeau săracii satului. Pe unul îl înzestră cu un car, pe al doilea cu o cazma, pe al treilea cu o şa, fiecăruia după pofta inimii lui...

Vestea despre pictorul vrăjitor ajunse şi la urechile bogătaşului din vecinătate. Trimise două slugi, care să-l aducă cu de-a sila la el acasă. Acolo trebuia să deseneze tot ce-i va porunci noul lui stăpân.

Dar Ma Liang auzise de lăcomia acestuia şi nu aduse la îndeplinire ordinele care i se dădură: nu desenă nici măcar un bob de orez! Boierul se supără şi-l închise într-un grajd până se va răzgândi. Nimenea nu avea voie să-i aducă mâncare şi lemne pentru foc.

Peste trei zile ninsoarea aşternuse un covor de zăpadă în ograda bogatului, care îşi zise: „De bună seamă că Ma Liang a murit de foame şi de frig!"

Când se apropie de grajd, văzu o lumină roşietică printr-o crăpătură a uşii. O boare plăcută îi gâdilă nasul. îşi aruncă ochii înlăuntrul grajdului şi-l văzu pe Ma Liang ronţăind nişte plăcinte bine prăjite. Stătea lângă o sobă în care duduia un foc puternic. într-un colţ se vedea un pat împodobit cu covoare de preţ.

Boierul pricepu că toate acestea fuseseră dobândite cu ajutorul penelului fermecat şi se mânie crâncen. Chemă repede slugile poruncindu-le să-i aducă penelul lui Ma Laing şi să-l omoare neîntârziat pe pictorul vrăjitor.

Zece bărbaţi voinici dădură buzna în grajd. Dar Ma Liang o ştersese la vreme: scara pe care se căţărase pe acoperiş mai stătea sprijinită de perete. Când boierul vru să atingă prima treaptă, scara dispăru.

Toate slugile, în frunte cu stăpânul lor, plecară în căutarea fugarului. Acesta zugrăvi cu penelul său un armăsar şi apoi sări în şaua lui.

Urmăritorii se apropiau tot mai mult. Galopul cailor răsuna din ce în ce mai ameninţător. Atunci Ma Liang desenă un arc şi trimise o săgeată în pieptul duşmanului său de moarte: bogătaşul se prăvăli de pe cal şi fugarul dădu pinteni armăsarului, făcându-se nevăzut.

Ma Liang galopă zile şi nopţi în şir, până ce ajunse într-un orăşel destul de îndepărtat de satul său natal. Putea să deseneze galbeni şi să ajungă cel mai mare bogătaş din lume. Dar el se hotărî să trăiască de pe urma muncii lui, ca şi ceilalţi oameni, vânzând tablourile pietate de el. De teamă să nu fie recunoscut, el nu îngăduia chipurilor din desene să capete viaţă. Pentru asta era de-ajuns să le lase neisprăvite: tară un ochi, tară o aripă sau tară un picior. Oamenii se înghesuiau să cumpere picturile sale, care erau deosebit de frumoase.

Faima lui Ma Liang creştea într-una.

Într-o zi el zugrăvi un cocor tară un ochi. Din nebăgare de seamă, o pată de cerneală căzu peste desen tocmai în locul ochiului. Pasărea învie, îşi desfăcu aripile şi zbură pe fereastră. Vestea se răspândi ca fulgerul şi ajunse până la împăratul Chinei.

Ma Liang se trezi într-o zi cu nişte oameni în straie de catifea, care îl poftiră neîntârziat la palat.

Dar pictorul nu dorea în ruptul capului să slujească împăratului despre care auzise atâtea lucruri urâte. De aceea, când măria sa îi porunci să zugrăvească un dragon, el mâzgăli o broască râioasă. Când fu îmbiat să întruchipeze o pasăre fenix, el înfăţişă o găină jumulită.

Broasca şi găina începură să se preumble prin sala tronului, murdărind covoarele scumpe, împăratul se mânie şi ceru să i se smulgă lui Ma Liang penelul, iar buclucaşul artist să fie zăvorât într-un turn. Porunca-i fu îndeplinită fără zăbavă.

Craiul se apucă atunci să deseneze singur. Făcu un galben, apoi al doilea. Nerăbdător, începu să zugrăvească fişicuri cât mai înalte. Dar, în loc să aibă parte de aur, se pomeni cu stive de pietricele care se surpară, cât pe ce să-l îngroape de viu.

împăratul nu se astâmpără. Se porni să deseneze cărămizi, bineînţeles tot de aur. Mâzgăli câteva, dar i se părură prea mici. Se apucă să zugrăvească un stâlp înalt de câţiva metri. Nefiind un pictor prea dibaci, când isprăvi desenul, craiul se trezi cu un şarpe uriaş, gata-gata să-l înghită cu coroană cu tot.

Nu mai mergea aşa! Pictorul vrăjitor fu slobozit din turn. Se văzu ospătat şi îmbrăcat ca un prinţ, împăratul îi înfăţişă pe propria lui fiică şi îi făgădui mâna ei.

Deşi nu era încântat de logodnica lui, de o rară urâţenie, Ma Liang se prefăcu bucuros şi ascultător.

împăratul îşi zise: „Dacă îl pun să-mi deseneze un munte, te pomeneşti că o să-mi înfăţişeze un leu sau un tigru. Hai să-i cer altceva". Şi porunci lui Ma Liang să-i zugrăvească marea. Pictorul făcu câteva linii cu penelul şi în faţa împăratului se ivi o mare limpede şi nemişcată ca o oglindă.

— De ce nu sunt şi peşti în apă? întrebă împăratul.

Cât ai zice peşte, dorinţa împărătească se îndeplini!

— Acum vreau o corabie, să mă plimb împreună cu toată suita mea pe întinderea nesfârşită a mării!

Ma Liang zugrăvi o corabie de toată frumuseţea. împăratul luă cu el pe fiica lui. Toată liota miniştrilor îşi însoţea suveranul în minunata călătorie.

Dar, întrucât corabia nu se clintea din loc, monarhul ceru şi puţin vânt. Pânzele începură să se umfle, mânând prora spre larg.

— Un vânt mai puternic, să plutim mai repede! porunci împăratul.

Ma Liang îndeplini porunca cu atâta zel, că dezlănţui o adevărată furtună. Corabia se legăna pe valuri ca o coajă de ou.

— Prea mult vânt! îmi scutură coroana! striga craiul disperat şi miniştrii îi ţineau isonul.

Dar Ma Liang era surd. Zugrăvi nori negri, fulgere cumplite şi valuri cât casa. Veşmintele scumpe ale împăratului şi demnitarilor săi erau ude şi pline de sare. Un munte de apă se prăvăli asupra

corăbiei, care se scufundă, înecându-i pe toți.

Vestea despre isprava nemaipomenită a pictorului vrăjitor și a penelului său fermecat se răspândi în toată lumea. însă nimenea nu știe ce s-a mai petrecut cu Ma Liang după moartea împăratului.

Se spune că până la adânci bătrâneți a trăit printre țărani săraci și copii sărmani, înzestrându-i pe toți cu ceea ce le lipsea pentru a duce o viață cinstită și îndestulată.

O călătorie ciudată

poveste chineză

Ting-Ting avea opt ani și de doi ani mergea la școală. Era o fetiță mică, drăguță, dar foarte fricoasă.

Trei lucruri o speriau. în primul rând, greutățile pe care le putea întâmpina. Dacă se-mpiedica, rămânea întinsă la pământ, plângând, în loc să se ridice imediat. îi era frică de fantome. Pe Mână Neagră, de exemplu, nimeni nu l-a văzut pe Mână Neagră, dar Ting-Ting se temea grozav de el.

Și, în sfârșit, ea se speria de lucruri neînchipuit de obișnuite, lucruri pe care le vedea aproape în fiecare zi, chiar de câinii de pe stradă. într-o dimineață a pornit mai devreme la școală și când a ajuns la colțul străzii a văzut un câine care o privea. îndată a fost convinsă că o mușcă și a început să se prelingă pe lângă zid, sperând ca astfel să abată atenția animalului. Când câinele o observă strecurându-se pe furiș, prinse întărâtat să latre. Asta o îngrozi pe Ting-Ting, care o luă la fugă de-i scăpărau călcâiele. Firește, câinele se luă după ea.

Din fericire pentru Ting-Ting, se apropie un lăptar, care goni câinele. Dar fetița era atât de speriată, încât nu mai voia să meargă la școală, pentru că ar fi trebuit să treacă iar prin fața câinelui. Când s-a întors acasă, tatăl și mama ei erau plecați la lucru. Ea se așeză sub o salcie din pădure și-și vorbi plină de tristețe: „Tata ar spune că sunt lașă. De ce sunt întotdeauna lașă?" Cum stătea gânditoare, văzu o furnică căţărându-se pe trunchiul copacului și oprindu-se clipă de clipă.

„Mă întreb de ce se oprește mereu? Poate că este fricoasă ca mine."

Deodată se întâmplă un lucru ciudat. Auzi clar pe furnică șoptind:

— Ce spuneți? Puteți să vorbiți puțin mai tare? Vă rog!

Ea se aplecă și auzi furnica strigând din toate puterile:

— Eu sunt mica Sprânceană Roșie. Te întreb de ce nu ești la școală?

— Mi-e frică de câini, răspunse Ting-Ting. Toată lumea îmi repetă că sunt o fricoasă. Puteți să-mi spuneți de ce sunt așa?

— Nu, zise Sprânceană Roșie, eu nu sunt în stare, dar, dacă vrei, îl voi întreba pe stăpânul nostru, „Știe-Tot", el poate să-ți spună.

— Ah! Cât voi fi de mulțumită! se însenină Ting-Ting. Hai să mergem imediat!

Sprânceană Roșie scoase o pălărie mică din buzunarul său și o întinse lui Ting-Ting.

— Trebuie să-ți pui această pălărie, spuse ea.

— Dar cum voi putea pune o pălărie atât de mică? se miră Ting-Ting.

Fără a se neliniști de acest lucru, Sprânceană Roșie îi potrivi pălăria pe cap. Atunci se întâmplă un lucru ciudat. Ting-Ting simți că devine din ce în ce mai mică, până ajunse cât Sprânceană Roșie, în sfârșit, era potrivită pentru pălărie.

Pe măsură ce ea se micșora, fiecare lucru devenea mai mare; iarba la fel de înaltă ca porumbul, pârâiașele largi ca râurile, un mic mușuroi de pământ, falnic ca un munte. Luând-o pe Ting-Ting de mână, Sprânceană Roșie se grăbi să se întoarcă la mușuroi, pentru a cere o vacanță de la regele furnicilor. Mulți străjeri de statură puternică stăteau la intrarea în mușuroi. Ei întrebară ce vânt o aduce pe Ting-Ting în aceste locuri. în urma explicațiilor date de Sprânceană Roșie, o lăsară pe vizitatoare să intre. Ting-Ting era un pic neliniștită, se temea să nu fie întuneric în mușuroi. Dar, spre marea ei surpriză, înăuntru era lumină ca ziua. Trecură pe multe străzi măturate lună și cu lăzi pe margine. Aruncând o privire, Ting-Ting văzu furnicile muncind de zor; le zări pe

cele care cărau grăunțe. Fiecare muncea cântând. Când le veni rândul, Sprânceană Roșie apucă o jumătate de bob de soia și-l luă în spate. Ting-Ting voia să ducă un bob de porumb, dar șovăia să care o asemenea povară.

Sprânceană Roșie o ajută imediat să-l aburce pe spate, astfel încât, după patru-cinci drumuri, ea deveni foarte pricepută. Deși se simțea obosită, nu se mai temea să poarte încărcătura grea. Când au terminat, Sprânceană Roșie o duse pe Ting-Ting la rege, pentru a obține vacanța și a afla unde-l pot găsi pe Domnul Știe-Tot. Regele îi spuse că Domnul Știe-Tot adormise într-o cochilie de melc, în fața furnicarului nr 9.

„Să mergem, până la urmă îl vom găsi!"

Ting-Ting o urmă prin numeroasele străduțe întortocheate, și-n cele din urmă ajunseră în fața furnicarului nr 9. Acolo, într-o pădure de ierburi înalte, se găsea cochilia cenușie a melcului. Fără să aștepte, se apropie de cochilie și strigă:

— Vă rog, Domnule Știe-Tot, v-aș putea pune o întrebare?

Ceva se mișcă înlăuntrul cochiliei.

— Cine-i acolo? strigă o voce.

— Eu sunt, Ting-Ting, aș vrea să vă întreb cum aș putea să fiu mai curajoasă.

— Habar n-am, eu însumi sunt un fricos. De fapt, nu știu nimic, răspunse vocea și un cap de melc se ivi.

Nu era o cochilie goală, ci un melc viu. Ting-Ting era atât de descumpănită, încât sta gata-gata să plângă.

— Nu te obosi să-l faci să vorbească pe acest prostănac bătrân, spuse Sprânceană Roșie.

— Pe cinstea mea, aprobă încet bătrânul, de fapt nici eu nu știu prea bine.

— Dar dumneavoastră nu sunteți Domnul Știe-Tot? întrebă Sprânceană Roșie.

— O, nu, răspunse bătrânul râzând, Știe-Tot e fratele meu mai tânăr. Știe-Foarte-Puțin e fratele meu mai vârstnic, eu sunt acela care știu un pic din toate.

— îmi pare rău, exclamă Ting-Ting. Puteți să ne spuneți unde este fratele dumneavoastră mai tânăr?

— Nu prea știu bine, spuse bătrânul înclinând capul, ați face mai bine dacă ați întreba cocoșul.

Ting-Ting se apropie de cocoș și salută. Cocoșul, privind departe, nu dădu atenție nici lui Ting-Ting, nici lui Sprânceană Roșie, chiar după ce l-au întrebat de mai multe ori în șir. în cele din urmă Sprânceană Roșie s-a supărat și i-a strigat:

— Ești surd, băiete? De ce nu-mi răspunzi, când te întreb de Domnul Știe-Tot?

Cocoșul își întoarse capul și privi pe Sprânceană Roșie.

— Ești obraznică, draga mea. Dacă aș fi vrut să răspund, oricum, nu ți-aș fi răspuns ție cu niciun chip.

Se întoarse către Ting-Ting și îi vorbi:

— Tu ești foarte politicoasă. Știe-Tot se află pe acest munte.

Ting-Ting mulțumi cocoșului și se apropie cu Sprânceană Roșie de poalele muntelui. De unde erau ele le-ar fi trebuit mult și bine ca să ajungă în vârf. Au început să se gândească ce să facă. Puțin mai departe văzură un bondar dormind dus pe o frunză. Sprânceană Roșie șopti câteva cuvinte lui Ting-Ting și ele se apropiară tiptil de bondar. Sprânceană Roșie apucă fulgerător un picior al bondarului. în același timp, Ting-Ting se agăță de aripile sale. Trezit brusc, într-o tresărire, bondarul se înălță, ridicându-se în aer ca un elicopter. Când Ting-Ting privi spre pământ, fu cuprinsă de spaimă, însă gândul de a găsi pe omul care știe tot îi dădu curaj. Când atinseră vârful muntelui, Ting-Ting și Sprânceană Roșie sării jos de pe bondar. Privind în jurul lor, se văzură înconjurate de stânci uriașe, unde nu era nici țipenie.

— Unde ești, Domnule Știe-Tot? strigară ele.

Singurul răspuns fu ecoul propriilor voci. Ting-Ting plângea dezamăgită. Unei păpădii, care creștea în apropiere, i se făcu milă și zise:

— Știu unde se află domnia sa. Am să vă conduc acolo de îndată ce vom avea un vânt bun.

Cum se stârni vântul, îi spuse lui Sprânceană Roșie și lui Ting-Ting să i se alăture. Zburară, vântul ducându-le cu mare viteză. Ting-Ting, în loc să se sperie, râdea bucuroasă. Când vântul slăbi puțin, aterizară ușor pe pământ. Cum au ajuns pe pământ văzură un bătrân cu barba lungă, albă. Bătrânul începu să râdă și le luă de mână. Vocea sa era asemenea unei muzici și mișcările ca ale unui dansator. Ting-Ting și

Sprânceană Roşie dansară cu el.

— Foarte bine, acum să-l căutăm pe Domnul Ştie-Tot, zise Ting-Ting şi păşi înaintea Sprâncenei Roşii.

Dintr-o dată descoperi o altă cochilie de melc, ascunsă în spatele unei pietre. Dinăuntru venea un zgomot sforăitor. De data aceasta Ting-Ting a fost mai prudentă, şi aruncând o ochire în cochilie, văzu un bătrân cu barba albă dormind dus. Trebuie să fie Domnul Ştie-Tot.

— Stăpâne, stăpâne, te rog trezeşte-te, strigă Ting-Ting.

Bătrânul se sculă, se aşezâ pe patul său, căscând:

— Ei bine, fetiţo, de ce m-ai sculat?

Ting-Ting îl privi politicoasă şi-i spuse:

— Prea sunt fricoasă, aş vrea să fiu curajoasă.

— De fapt nici nu m-am gândit că eşti o fricoasă, îi spuse bătrânul. Fără îndoială, comparată cu un tigru, s-ar părea că nu prea ai curaj, însă eşti mai vitează decât un crab; în fine, faţă de alţi copii nu eşti deloc plângăreaţă, spuse bătrânul, frecându-şi mâinile cu un aer grav.

— Vai, toată lumea zice că sunt fricoasă. De ce ar spune-o dacă nu este adevărat? întrebă Ting- Ting.

— Mi-e teamă că nu voi putea răspunde, o încredinţă bătrânul.

— Ar fi trebuit să răspundeţi, strigară Ting-Ting şi Sprânceană Roşie. Nu sunteţi dumneavoastră Domnul Ştie-Tot?

— Vai, nu, cel care ştie tot e fratele meu, eu ştiu foarte puţin. Noi semănăm şi suntem confundaţi foarte uşor.

— Nu ştiţi unde se află fratele dumneavoastră? întrebă Sprânceană Roşie.

— întrebaţi plopul, spuse bătrânul, rădăcinile lui sunt aşa de lungi, încât el e foarte bine informat.

Ting-Ting şi Sprânceană Roşie i-au spus bătrânului la revedere. Au găsit imediat plopul, dar acesta era aproape surd, încât Sprânceană Roşie a fost nevoită să se caţere până la urechea lui, ca să-i vorbească.

— Aţi putea să ne spuneţi unde se găseşte Domnul Ştie-Tot? întrebă Sprânceană Roşie.

Plopul se gândi un moment înainte de a răspunde.

— A, da, rădăcinile mele îmi spun că el se găseşte de cealaltă parte a fluviului.

Ting-Ting şi Sprânceană Roşie mulţumiră bătrânului plop şi fugiră către fluviu. Distanţa era mare până la celălalt mal şi nu se vedea nici măcar o barcă. Se aşezară pe malul fluviului şi se întrebară cum să-l străbată. în timp ce Ting-Ting suspina, râul murmura un cântec. Ascultând cântecul, au cules o frunză şi s-au apropiat cu ea de fluviu. Abia au răsuflat şi vântul a împins frunza spre apă. Atunci libelula le-a dus cu frunza pe celălalt mal şi apoi şi-a luat zborul. Ting-Ting îşi scutura părul ud, când auzi o voce care-i spunea:

— Cine mă stropeşte?

Privind în jurul ei, văzu stând pe o frunză un bătrân cu barba albă. Ting-Ting se sculă imediat şi salută.

— O, iată-te, stăpâne! Fratele dumneavoastră mi-a spus că nu sunt fricoasă, însă totdeauna mi-e frică. Puteţi să-mi spuneţi de ce sunt aşa?

Bătrânul privi pe Ting-Ting şi spuse:

— Şi de ce ţi-e mereu frică?

— Fiindcă nu am destul curaj, dar ceea ce se numeşte exact curaj ce este? întrebă Ting-Ting.

— Veniţi cu mine! cântă bătrânul. Fii binevenită, curajoasă Ting-Ting. Eu sunt cel care ştie tot. De un an de zile vă aşteptam.

— Nu, nu, spuse ea, eu mă numesc Ting-Ting, dar sunt o fricoasă. Toată lumea ştie. De ce mă numiţi curajoasă?

— în această ciudată călătorie tu ai fost ca o şcolăriţă, cântă Domnul Ştie-Tot. De la toţi prietenii tăi ai învăţat mult. Pericolele pe care le-ai întâmpinat cu curaj au schimbat pe fricoasa Ting-Ting în curajoasa Ting-Ting.

în timp ce bătrânul cânta, Sprânceană Roşie luă cu vioiciune pălăria lui Ting-Ting. Imediat Ting- Ting reveni la statura ei firească. Se regăsi lângă salcâm. Bătrânul dispăruse, dar furnica se căţăra mai departe pe

trunchiul copacului. După această călătorie ciudată, Ting-Ting nu se mai temu de nimic, orice i s-ar fi întâmplat.

Zoreaua nestemată

poveste chineză

Ploaia de vară trecuse repede. Prin aer fâlfâia brâul de mătase al unei zâne; un curcubeu ce încingea bolta. Zoreaua se urcă pe gard, își înălță capul, salutând curcubeul, și zâmbi fericită. Zâna coborî din curcubeu, lunecând prin aer și întrebă:

— Câte culori sunt în curcubeu? Poți să le numeri și să mi le spui?

— Curcubeul are șapte culori: roșu, portocaliu, galben, verde, albastru, indigo și violet, răspunse zoreaua.

— Așa este, ai răspuns bine, zise zâna, pentru asta îți voi dărui șapte nestemate, poartă-le și vei fi strălucitoare ca un curcubeu.

„Lucruri atât de prețioase trebuie dăruite celor mai buni prieteni", se gândi zoreaua.

Uitându-se în jur, văzu că pe cărare trecea Cocoșul Cenușiu. Zoreaua îi dădu prima nestemată roșie – un rubin. Cocoșul îl luă și de îndată, penele lui se făcură roșii, creasta și gușa la fel. Și așa Cocoșul Cenușiu s-a prefăcut într-un cocoș roșu de toată frumusețea.

Pe lac trecea Gâscă Albă. Zoreaua îi dădu a doua nestemată, portocalie, și deasupra ciocului gâștii apăru o dungă portocalie, iar picioarele ei se făcură arămii. Acum Gâscă Albă era grozav de frumoasă.

Rața Pestriță veni legănându-se și primi a treia nestemată, galbenă – un topaz. Ciocul și picioarele ei se făcură de un galben strălucitor.

A patra nestemată, verde – un smarald, zoreaua i-o dărui surorii ei mai mari, Salcia. însă Salcia se înclină grațios și șopti:

— îți mulțumesc, dar frunzele mele sunt și așa foarte frumoase, nu am nevoie de smarald.

Cu a cincea nestemată, o minunată piatră albastră, zoreaua se duse la bunicul ei, Bătrânul Pin.

Dar bunicul își scuturâ crengile și spuse:

— Mulțumesc, dar frunzele mele sunt întotdeauna alburii, nu am nevoie de nestemata albastră.

Zoreaua aduse cea de a șasea piatră, de culoare indigo, micuțului ei frățior, Brotăcelul. Brotăcelul orăcăi:

— Oac, oac, mulțumesc, dar frumoasa mea culoare verde îmi este mai pe potrivă, ea mă ascunde atunci când prind musculițe prin pajiștile verzi. Păstrează-ți nestemata.

„Atunci cine are nevoie de aceste comori?" se întrebă zoreaua.

Privi la munții posomorâți și dezgoliți. Privi apa tulbure și înspumată. Privi în sus la cer. Cerul era mohorât, cețos, încărcat de praf și de nisip.

Zoreaua aruncă nestemata albastră înspre munte. Crestele îndepărtate, posomorâte și dezgolite se acoperiră deodată de o ușoară ceață albăstruie.

Aruncă smaraldul în șuvoiul de apă tulbure și apa se făcu verde.

Nestemata indigo o aruncă spre cer și într-o clipă cerul se făcu albastru, un albastru puternic și strălucitor, albastrul indigoului.

Munți albaștri în zări, ape de un verde limpede, cer indigo – ce priveliște încântătoare!

Zoreaua se simți tare fericită.

Gâscă Albă și Rața Pestriță pluteau pe râu. Cocoșul Roșu se umfla în pene, cântând.

Dar mai rămăsese o nestemată – cea violetă, un ametist, oare cărui prieten să-l dăruiască? Trecu o răpăială de ploaie și curcubeul se ivi iarăși pe cer. Zâna coborî din arcul luminos și îi spuse zorelei:

— Păstrează ametistul pentru tine.

Cocoșul Roșu, Gâscă Albă și Rața Pestriță strigară și ei:

„Ametistul trebuie să rămână al zorelei".

De atunci zoreaua are petale violete și e frumoasă ca o nestemată.

Maimuţele şi lăcustele

poveste chineză

La început toate animalele vorbeau. Lăcustele locuiau la câmpie şi maimuţele au venit să le ceară locul, zicându-le:

— Voi sunteţi mici, trebuie să locuiţi în munţi, noi suntem mari, trebuie să locuim la câmpie.

Lăcustele ziseră atunci:

— Strămoşii noştri au locuit la câmpie, de aceea şi noi locuim la câmpie, nu ne mutăm în munţi.

— Bine! ziseră maimuţele, nu ne daţi ascultare. Să ne batem, şi cine este mai puternic va locui în câmpie.

Neavând încotro, lăcustele încuviinţară:

— Bine! Dacă vreţi să ne batem, veniţi mâine după-masă.

A doua zi, cum se lumină de ziuă, maimuţele, fiecare cu câte o bâtă, au coborât din munţi. Când au ajuns la câmpie au strigat:

— Lăcustelor, unde sunteţi? Veniţi repede!

Lăcustele au răspuns:

— E prea multă rouă, nu ne batem, să aşteptăm să iasă soarele.

în curând a ieşit soarele şi de îndată ce roua de pe corpul lăcustelor s-a uscat, lăcustele au chemat maimuţele. Maimuţele au umplut câmpia şi au strigat:

— Hai să ne batem!

Lăcustele le-au răspuns:

— Bine!

Lăcustele le-au sărit maimuţelor pe vârful nasului. O maimuţă a spus prietenei sale:

— Dragă, pe vârful nasului tău stă o lăcustă; te rog să nu te mişti, aşteaptă să o omor.

A ridicat bâta şi a lovit nasul prietenei, iar lăcusta a sărit repede. Maimuţa care primise lovitura a murit pe loc. Lăcustele săreau de colo-colo, iar maimuţele, în urmărirea lor, loveau în toate părţile şi se omorau unele pe altele. Nicio lăcustă nu a fost rănită. Până la urmă a rămas numai o maimuţă. Lăcustele au întrebat-o:

— Unde vrei să locuieşti, în munţi sau la câmpie? La urma urmelor, cine este mai puternic?

Maimuţa a răspuns cu amărăciune:

— Mi-e teamă de voi, nu vreau să mai cobor din munţi.

Lăcustele au întrebat-o iar:

— Vrei să locuieşti în munţi sau la câmpie?

Atunci maimuţa le zise răspicat:

— Am pierdut, nu voi locui niciodată la câmpie.

Cum s-a tras cu arcul în lună

poveste chineză

Odinioară, cu multă vreme în urmă, pe cer era numai soare, nici lună, nici stele.

Când se înserа, pretutindeni era un întuneric de-l tăiai cu cuţitul. Deodată, într-o seară, a apărut pe cer luna, care ardea ca jăratecul, de o formă ciudată, cu multe colţuri, nici pătrată, nici rotundă, aducând cu o stâncă rostogolită din munţi în timpul unui uragan. Razele ei erau fierbinţi ca sulițele înroşite în foc.

Gránele s-au uscat, oamenii s-au moleşit din cauza căldurii. Toată noaptea oamenii se foiau de căldură şi nu puteau să doarmă.

— Nu ne trebuie o lună atât de fierbinte. Suntem aproape pieriţi din pricina razelor pe care le împrăştie, se văitau necontenit oamenii şi năduşeala curgea pe ei în râuri.

La poalele Muntelui de Piatră locuia o tânără pereche. Soţul, Ia La, era un foarte bun arcaş, care vâna mai ales în munţi. Soţia sa, Ni A, ţesea frumos mătasea acasă. Ni A, văzând că luna e atât de ucigătoare, zise soţului ei:

— Eşti un arcaş bun, trage în lună să ne salvezi pe toţi!

Ia La, bătându-se în piept, a luat arcul şi săgeţile şi s-a căţărat pe vârful Muntelui de Piatră. Scrâşnind din dinţi, a prins curaj, a potrivit săgeata, a întins arcul şi a tras în lună. Dar săgeata n-a ajuns până la lună. Atras cu o sută de săgeţi şi niciuna n-a ajuns până acolo. Când a terminat săgeţile, a ridicat ochii spre cer, privind luna arzătoare şi apoi a privit la poalele munţilor lanurile uscate, oamenii gălbejiţi şi a oftat adânc.

Deodată s-a deschis în spatele lui o stâncă şi s-a ivit un moşneag cu barba albă, care i-a spus:

— în Muntele din Sud este un tigru uriaş, iar în Muntele din Nord este un cerb mare. Dacă vrei să devii puternic, trebuie să mănânci carne de tigru şi de cerb. Din coada tigrului să-ţi faci arc, din vinele tigrului, corzi, din coamele cerbului, săgeţi, şi atunci vei izbuti să faci orice vei vrea cu luna.

După ce a zis acestea, moşneagul s-a strecurat în stâncă, care s-a închis îndată în urma lui.

Ia La a înţeles cuvintele moşneagului, s-a întors acasă şi s-a sfătuit cu soţia sa cum să pună mâna pe tigru şi pe cerb.

— Eşti un bun arcaş şi poţi să vânezi tigrul şi cerbul şi să-i aduci acasă.

Soţul i-a răspuns cu mâhnire:

— Am tras cândva în tigrul uriaş din Muntele din Sud şi în cerbul din Muntele din Nord, însă pielea lor este groasă şi tare, iar săgeata n-o poate străpunge. Ar putea fi prinşi cu plasa, dar unde să găseşti o plasă atât de mare şi de rezistentă?

Ni A s-a gândit ce s-a gândit şi trecând mâna prin părul ei lung, a zis:

— Din părul meu am să împletesc o plasă.

Şi îndată şi-a smuls părul. Atunci s-a întâmplat ceva ciudat – părul a crescut iar frumos ca mătasea de borangic.

Amândoi fără răgaz, zi şi noapte, au împletit plasa. Au împletit treizeci de zile o plasă mare, care se putea strânge. Cu plasa s-au dus la Muntele din Sud şi au aruncat-o în faţa vizuinii tigrului. Când tigrul a vrut să iasă din vizuină, după hrană, a fost prins în plasă. Fiara se zbătea şi răgea atât de tare, de se cutremurau munţii şi văile.

Cu suliţe de fier au înţepat ochii tigrului, cu toporul i-au spart capul şi l-au adus acasă.

Au pornit apoi spre Muntele din Nord, la vizuina cerbului şi l-au prins în acelaşi chip.

Ia La, după ce a mâncat carne de tigru şi de cerb, a devenit mai puternic. Din coada tigrului şi-a făcut arc, din coamele cerbului săgeţi şi apoi s-a suit pe vârful muntelui.

A potrivit săgeata, a întins arcul, a ochit şi a tras în lună cu toată puterea.

Imediat din lună au ieşit flăcări. Flăcările s-au răspândit pe tot cerul şi s-au transformat în stele.

Săgeata din coarne de cerb, care atinsese luna, a venit înapoi în mâinile sale. Ia La a pus-o din nou în arc, a întins arcul şi a mai tras o dată. A tras de o sută de ori şi toate colţurile lunii au căzut, umplând cerul cu stele.

Luna a devenit rotundă ca o roată şi se rostogolea pe cer, dar razele ei împrăştiau tot aceeaşi căldură pe pământ. Grânele erau tot atât de pârjolite şi oamenii tot atât de gălbejiţi şi vlăguiţi. Ia La s-a întors mânios acasă cu arcul, zicând soţiei:

— Ni A, ce facem, razele lunii sunt tot atât de fierbinţi, trebuie să găsim ceva ca să le domolim.

Ni A tocmai ţesea un tablou vesel. în tablou era o casă frumoasă şi în faţa uşii un arbore de camfor, pe pajişte o turmă de oi şi mulţi iepuri albi. La umbra arborelui de camfor, ţesuse chipul ei şi se pregătea să ţească şi chipul bărbatului ei.

Când auzi că el are nevoie de ceva cu care să acopere luna, a spus:

— Ia acest tablou, înfăşoară în pânza lui săgeata din coarnele cerbului şi trage în cer, ca să acoperi luna.

Ia La a înfăşurat îndată săgeata, s-a căţărat din nou pe munte, a tras în lună şi a acoperit-o. Acum razele lunii nu mai erau atât de fierbinţi, căldura ei era slabă şi blândă.

Oamenii de la câmpie râdeau de bucurie.

Ia La de pe vârful muntelui privea luna râzând. Deodată a văzut că tot ce era în tabloul nevestei sale, Ni A, arborele de camfor, oile şi iepurii, toţi prinseseră viaţă.

Ni A din lună a făcut cu mâna şi atunci Ni A din poarta casei a plutit încet spre cer, a intrat în lună şi cele două Ni A au devenit una.

Ia La a văzut din vârful muntelui pe Ni A zburând spre lună, s-a neliniştit atât de tare, de i s-au înmuiat picioarele şi a trebuit să se aşeze pe o piatră. A ridicat ochii spre lună şi a strigat cu voce tare:

— Ni A, de ce n-ai ţesut pe tablou şi chipul meu? Ni A, coboară! Ni A, coboară!

Ni A din lună era atât de necăjită, că nu mai ştia ce să facă. Şi-a împletit părul într-o coadă, iar când luna a ajuns deasupra vârfului de munte Ni A şi-a plecat capul şi şi-a lăsat cosiţa în jos pe vârful muntelui. Ia La s-a prins de coadă şi s-a căţărat în lună.

De bucurie, soţii şi-au strâns mâinile.

De atunci Ni A stă la umbra arborelui de camfor, ţesând pe mătase. Ia La pe pajişte păzeşte oile şi iepurii. Viaţa le este foarte fericită. Dacă nu credeţi, priviţi la lună şi veţi zări chipurile lor.

Bâta răzbunării

poveste chineză

Demult, într-o localitate din inima Mongoliei, era un flăcău priceput, care se numea I Hă Hu Chu. în timp ce oamenii trăgeau o brazdă, el trăgea zece brazde, în timp ce oamenii duceau în spinare un sac cu cereale, el ducea zece saci, trecând drept un om bun la toate. Dar I Hă Hu Chu trăia în sărăcie şi mizerie dintotdeauna, nu avea un pantalon ca lumea, niciodată nu putea să se sature la o masă, iar zilele nefericite ca norii din iunie puneau tot timpul stăpânire pe el.

într-o zi, când I Hă Hu Chu era la poalele muntelui, arând pentru boier, o pasăre de un galben auriu a zburat drept în faţa plugului său, ciripindu-i:

— Harnicule, priceputule I Hă Hu Chu, ţi-am adus Pomul Fericirii, pe care să-l pui în faţa ferestrei tale. Când va înmuguri şi va înflori, să-l scuturi de trei ori, spunând că vrei aur şi atunci o să ai aur.

Pasărea aurie a pus un brad verde pe plug şi a zburat. I Hă Hu Chu a sădit pomul în faţa ferestrei, în fiecare zi, după ce termina lucrul, plivea buruienile, îl stropea, şi brăduţul a înmugurit şi a înflorit foarte repede. Atunci flăcăul s-a bucurat mult şi a scuturat de trei ori Pomul Fericirii, zicând:

— Vreau aur!

îndată pe pământ a căzut aur. Vesel, a adunat aurul şi l-a pus bine. N-a trecut mult şi boierul a aflat şi şi-a trimis oamenii să-i ia cu sila Pomul Fericirii.

Boierul a plantat Pomul în faţa ferestrei sale şi l-a înconjurat cu un zid de aur.

Nu după mult timp, Pomul a înmugurit şi a înflorit. Atunci, boierul îmbuibat a scuturat detrei ori Pomul Fericirii, zbierând:

— Vreau aur!

Din pom au căzut multe broaşte râioase, unele s-au îndreptat spre casă, iar altele l-au împresurat, urcându-se pe el.

Boierul, speriat, a început să strige:

— Veniţi încoace, doborâţi acest pom veninos, deschideţi zidul de aur!

Argaţii au doborât Pomul şi au desfăcut zidul de aur.

De când boierul îi luase Pomul Fericirii, I Hă Hu Chu ducea dorul păsării aurii şi al Pomului Fericirii.

într-o zi, când I Hă Hu Chu căra boierului gránele acasă, pasărea aurie veni purtând un coşuleţ în cioc şi ciripi:

— Harnicule, priceputule I Hă Hu Chu, ţi-am adus Coşul Fericirii. Du-te cu el acasă, trebuie să spui doar că vrei făină albă şi în coş va fi făină.

Pasărea aurie a aşezat Coşul Fericirii pe spinarea calului din spate de la căruţă şi a zburat.

După ce I Hă Hu Chu s-a întors cu Coşul Fericirii, a făcut curat lună în casă şi a zis:

— Vreau făină albă!

într-adevăr, coşul s-a umplut cu făină albă. N-a trecut mult şi boierul a aflat şi şi-a trimis oamenii să-i ia cu sila Coşul Fericirii.

Boierul a avut Coşul Fericirii, pe care l-a încuiat în camera de la răsărit, pe care a poleit-o toată în aur şi apoi, lungindu-se în pat, a strigat:

— Vreau făină albă!

Deodată s-au auzit nişte zgomote înfiorătoare în camera de la răsărit. Boierul s-a bucurat foarte mult şi în grabă s-a dus să vadă. Spre marea lui uimire, toată camera era plină de broaşte râioase. Speriat, şi-a strigat argaţii:

— Veniţi şi luaţi imediat coşul de aici, aruncaţi-l în magazie şi scoateţi aurul de pe pereţi!

Argaţii au îndeplinit poruncile degrabă.

După ce boierul îi luase şi Coşul Fericirii, I Hă Hu Chu ducea dorul păsării aurii, al Pomului Fericirii şi al Coşului Fericirii.

într-o zi, pe când I Hă Hu Chu purta coşul cu îngrăşăminte pentru boier, pasărea aurie s-a aşezat pe calul din spate al căruţii, ciripind:

— Harnicule, priceputule I Hă Hu Chu, am să-ţi dăruiesc Bâta Răzbunării. Când îi vei spune „loveşte", va lovi.

Pasărea aurie a aşezat Bâta Răzbunării pe spatele calului şi şi-a luat zborul.

I Hă Hu Chu a intrat în casa boierului cu Bâta Răzbunării. S-a aşezat în faţa boierului îmbuibat, cu capul cât o baniţă, şi l-a întrebat:

— îmi dai Pomul Fericirii şi Coşul Fericirii înapoi? Dacă nu, ai să vezi ce n-ai văzut!

Boierul, auzind vorbele lui I Hă Hu Chu, s-a făcut foc de mânie şi a zis:

— Nesocotitule, aşa vorbeşti tu cu stăpânul tău? Piei din faţa mea, dacă nu, am să chem oamenii să te stâlcească în bătaie!

Mânios, s-a sculat şi a întins mâna, vrând să-l lovească pe I Hă Hu Chu. însă I Hă Hu Chu a fost mai ager, s-a ferit, şi a tras din mânecă Bâta Răzbunării, strigând:

— Loveşte! Loveşte! Loveşte!

Bâta a început să burdușească scăfârlia boierului, răpăind cum răpăie picăturile de ploaie. Boierul, mânios, urlă:

— Veniţi în grabă şi arestaţi-l pe I Hă Hu Chu!

Toată familia boierului s-a bulucit în preajmă-i. Bâta Răzbunării nu se oprea deloc, lovea în ai lui toţi, şi nimeni din cei loviţi nu îndrăznea să facă un pas înainte.

în cele din urmă, boierul căzu mort în bătaie. Harnicul, priceputul I Hă Hu Chu a dus Pomul Fericirii şi Coşul Fericirii acasă şi de atunci trăieşte fericit.

Cocorii

poveste chineză

Primăvara cocorii zboară în şir sau în formă de „V", de la miazăzi către miazănoapte. Toamna, cocorii formează un şir drept sau în formă de „V", zburând dinspre miazănoapte către miazăzi. în fiecare an sunt în căutarea unui loc pentru iernat. Este ciudat cât pot zbura de ordonat în cârduri. Dacă privim viaţa lor mai îndeaproape, vedem că nu e chiar atât de ciudat.

La început cocorii nu zburau în cârduri. Toată ziua se împrăştiau după hrană, noaptea frânţi de oboseală dormeau pe malul râului, în tufişuri, în stufăriş. în fiecare noapte un cocor stătea de pază. Cocorii bătrâni ştiu bine că ziua se avântă cât mai sus, că au privirea ageră şi nu pot fi ochiţi de vânători. Noaptea însă sunt cu toţii frânţi de oboseală şi dorm duşi, iar vânătorii folosesc acest prilej ca să-i împuşte.

Cocorii sunt păţiţi, de aceea întotdeauna unul dintre ei stă de pază. Am să istorisesc povestea unui cârd de cocori dintr-o familie. Cocorul bătrân era cel care îi conducea, zburând din zori până seara şi dormind noaptea pe malul râului, în tufişuri. Bătrânul, înainte de a se duce la culcare, trimitea un cocor de pază. Era neliniştit şi dădea întruna sfaturi străjerului acestuia:

— Azi e rândul tău să faci de pază până în zori; să nu cumva să aţipeşti, să ai auzul ascuţit, privirea pătrunzătoare; dacă auzi paşi, dacă vezi flăcări, să dai repede din aripi şi să ţipi, ca să ne trezim toţi

şi să zburăm cât mai repede.

Cocorul de pază a zis nerăbdător:

— Bunicule, să n-ai nicio grijă. Du-te şi te culcă! Ştiu ce am de făcut.

— Ştiu că ştii, dar eşti tânăr şi până acum n-ai păţit-o, trebuie să fii atent.

— Am să fiu atent! Ce mai trebuie să fac? Tot timpul acelaşi lucru! Cine nu ştie? Sunt vorbe de prisos.

Bătrânul n-a mai zis nimic, s-a dus la culcare lângă întreaga familie. Era la sfârşitul toamnei şi începutul iernii. Noaptea nu numai că era rece, dar era şi înnorată, bătea tare vântul şi începuse să ningă.

Cocorul de pază străjuise o jumătate de noapte, era obosit, somnoros, îngheţat. Văzând că întreaga familie doarme dusă, se gândea cu invidie: „Ce ghinion am, ce vreme rea, tocmai când mi- a venit mie rândul". Uitându-se la cer şi-a zis: „în curând se va lumina de ziuă, iar vremea este atât de rea. Vor veni oare vânătorii? Am păzit atâtea nopţi şi nu s-a întâmplat nimic. Cum o să se întâmple tocmai acum? Am păzit mai mult de jumătate de noapte. Ce bine ar fi să trag un pui de somn. Dacă nu dorm acum, când am să mai dorm?"

Zis şi făcut. Cocorul de pază s-a frământat în fel şi chip, dar pica de somn şi a lăsat totul baltă şi s-a culcat în tufiş.

în acelaşi timp vânătorii gândeau: „Cocorul de pază este foarte somnoros în zori. Când vremea este rea, cocorii nu dau prea multă atenţie pazei."

Vânătorii s-au folosit de acest prilej şi şi-au luat puştile. Orice lucru cere o chibzuială. Au venit la malul râului, s-au uitat în dreapta şi în stânga şi imediat au observat cârdul de cocori. Au fixat puştile într-un loc mai înalt şi au ochit. A scăpat cu viaţă numai un singur cocor. Era chiar cocorul bătrân, care şi când dormea se gândea la familie, de aceea dormea ca un iepure. Cum a auzit zgomotul, s-a trezit, dar n-a avut timp să-i trezească pe ceilalţi, că împuşcăturile se înteţeau. Neavând încotro, a zburat îndurerat.

Cocorul bătrân a povestit nenorocirea tuturor cocorilor, cum din neatenţia cocorului de pază a pierit întreaga familie.

De când au aflat această întâmplare, cocorii nu numai că întăresc paza în timpul nopţii, dar au aflat şi mijlocul de a zbura în şir drept sau în formă de V.

Linia dreaptă în care zboară înseamnă unu în limba chineză.

„V" înseamnă om.

Un singur cocor zboară în formă de linie întotdeauna. Mai mulţi cocori zboară în formă de „V", ca să se păzească de primejdii.

Povestea casei

poveste chineză

Toate acestea s-au întâmplat demult, demult şi nici chiar străbunii noştri n-ar mai şti de ele.

Atunci pretutindeni erau numai munţi şi dealuri după dealuri. Oamenii locuiau în peşteri şi aveau ca prieteni păsări şi animale.

într-o zi, oamenii, păsările şi animalele au pornit împreună după hrană şi tot au mers până au dat de o câmpie.

Deodată vremea s-a schimbat, s-a pornit furtuna şi a început să cadă o grindină cât pumnul. Negăsind niciun adăpost, toţi s-au ales cu capul spart şi cu oasele rupte. Oamenii erau răniţi, păsările cu penele jumulite, iar animalele cu blănurile crâmpoţite. Dintre toţi care au stat în câmpie în timpul furtunii, numai un flăcău, un dragon şi un tigru au scăpat teferi, pentru că s-au vârât într-o peşteră. Peştera s-a umplut repede cu apă şi n-au mai găsit nici ei un loc ca să se ferească. Flăcăul, dragonul şi tigrul s-au sfătuit ce s-au sfătuit şi s-au hotărât să-şi dureze singuri un adăpost, unde să se ascundă când vremuieşte – o casă. Tigrul a adus fân, dragonul a adus buşteni, flăcăul a făcut un cuţit din piatră, o frânghie din cânepă; toţi într-un gând şi o inimă au clădit o colibă trainică, bucurându-se că vor locui în ea.

N-a trecut mult şi dragonul s-a gândit că ar fi bine să rămână numai el în colibă. Tigrul avea aceleaşi

gânduri, dar niciunul nu ştia cum să-i dea afară pe ceilalţi doi, de aceea adesea se certau pentru fleacuri şi fiecare se simţea prost.

Într-o zi au luat o hotărâre – cel care va fi în stare să-i scoată pe ceilalţi doi afară din casă, fără să facă uz de forţă, va rămâne stăpân. Tigrul a fugit afară primul, zicând:

— Am să urlu, am să dau din coadă, am să stârnesc vântul şi o să vedeţi dacă n-o să vă speriaţi!

Cum a terminat de vorbit, a strigat din toate puterile, iar ecoul a răsunat atât de tare în munţi şi în văi, încât te asurzea. În clipa în care a dat din coadă, pietrele şi nisipurile s-au clintit, iar vârfurile munţilor se clătinau atât de tare, de credeai că se vor prăbuşi. Omul şi dragonul, de spaimă, s-au ghemuit într-un colţ al casei; nu îndrăzneau să facă nicio mişcare, darmite să mai iasă afară. Tigrul, văzând că nu-i poate scoate din cuib, s-a întors în casă.

Al doilea care a arătat ce poate a fost dragonul. A fugit afară şi a strigat cât a putut de tare:

— Voi aduce fulgerul, ploaia cu găleata şi tunetele, şi am să văd dacă vă speriaţi sau nu!

Acestea fiind zise, a chemat norii plumburii şi într-o clipă s-a revărsat o ploaie cu găleata, cu fulgere şi trăsnete peste văi şi munţi, care lua totul din cale. Omul şi tigrul s-au ascuns în casă, răsuflarea li s-a tăiat de spaimă şi niciunul nu îndrăznea să iasă afară.

Dragonul, când a văzut că nu-i poate clinti, s-a întors în casă. Tigrul şi dragonul nu mai pridideau lăudându-şi puterile şi priceperea.

Ultimul la rând a fost flăcăul. A fugit în spatele casei şi a vorbit molcom:

— N-am să strig, n-am să dau din coadă, n-am să stârnesc vântul şi furtuna, nu voi aduce fulgerul şi trăsnetul, mă voi folosi doar de puţin jar.

După cum vorbi a şi luat puţin jar şi a aprins coliba. Dragonul şi tigrul în mare grabă au ieşit afară din casă. Tigrul a fugit în codri, iar dragonul s-a ascuns în fundul mării. Flăcăul îndată a stins

focul şi a reclădit coliba.
De atunci oamenii locuiesc în case.

Unchiaşul cu toba de aramă

poveste chineză

Odată, în satul San Dziao trăia un unchiaş cu barbă albă. El n-avea soţie şi nici copii, locuia singur cuc într-o colibă şi-şi agonisea traiul împletind papuci din paie de orez. Bunicul lui luase parte la război şi de la el i-a rămas o tobă mare de aramă. Când se mai simţea [illegible] unchiaşul, acompaniindu-se la tobă, cânta cântece şi apoi începea să povestească. Cântecele erau foarte frumoase, povestirile erau foarte atrăgătoare şi toată lumea dorea să le audă. Cum se auzea toba, copiii, tinerii şi vârstnicii se strângeau roată în jurul unchiaşului, ca să-i asculte poveştile. Toţi din sat îl porecliseră „Unchiaşul cu tobă de aramă".

La intrarea în satul San Dziao era un pârâu. Deşi nu prea mare, totuşi apa curgea vijelios şi oamenii îl treceau greu. O dată cu sosirea primăverii, apele s-au revărsat şi drumul spre sat sta închis.

Într-o zi, unchiaşul cu toba de aramă se plimba pe malul pârâului şi văzu o femeie cu un copil trecând pârâul. Deodată, femeia, alunecându-i piciorul, căzu cu copilul în apă. Copilul se ţinea de gâtul mamei şi plângea. Zadarnic se luptau cu apa, căci un val mare îi dete la fund. Moşul sări în grabă în apă, ca să-i scape, dar apa fiind foarte repede şi adâncă, n-a putut să-i găsească. Ud leoarcă, unchiaşul ieşi la mal şi se adresă furios pârâului:

— Pârâule, eşti un mare ticălos! Voi construi un pod şi toţi vor trece peste tine!

Unchiaşul se gândi: „Bătrân, sleit de puteri, fără bani, cum aş putea să construiesc un pod?"

Târându-şi picioarele, s-a întors acasă, şi-a schimbat hainele ude, s-a aşezat pe marginea patului, gândindu-se în fel şi chip cum să facă să construiască podul.

La miezul nopţii i-a venit un gând: „Toată lumea ascultă cu plăcere când bat toba şi când povestesc. Oare n-aş putea aşa să câştig bani şi să construiesc podul?" Unchiaşul chiar în noaptea aceea a făcut câteva cutii de lemn, care n-aveau decât o deschizătură, pentru bani. A doua zi de dimineaţă a luat toba de aramă şi cutiile de lemn şi le-a aşezat la rădăcina unui copac de scorţişoară, de lângă locuinţa sa. El a zis sătenilor: „Dacă voi vreţi să mai auziţi poveşti, vă rog să bateţi din tobă; cum voi auzi toba, am să ies din casă şi am să vă povestesc. însă cei care vor să mă asculte trebuie să arunce câţiva bani de aramă în cutie. Eu am să pun banii deoparte, pentru podul de piatră pe care am să-l construiesc peste pârâul din gura satului". Apoi a început să cânte.

Sătenii ascultau cu plăcere povestirile şi cântecele unchiaşului, şi doreau din inimă un pod de piatră peste pârâu. Aveau încredere în bătrân şi de aceea toţi se învoiră.

Oamenii din sat şi din satele învecinate lucrau ziua la câmp, iar unchiaşul cu tobă de aramă împletea papuci. De cum se însera însă, toba se auzea: „Bum, bum, bum!"

Unchiaşul ieşea din casă, se aşeza pe banca de piatră de lângă pom, îşi trecea mâna prin barbă, îşi rotea privirea asupra celor din jurul lui, copii, tineri, vârstnici, tuşea o dată, bătea din tobă, cânta două cântece şi pe urmă începea să povestească. Unchiaşul a povestit multe poveşti frumoase. El a povestit povestea lui Iană, care a semănat un dovleac şi urcându-se pe vrejurile dovleacului a ajuns la vârful muntelui Napo şi a omorât tigrul cu aripi. A spus povestea fluviului Tonia, despre o fată care, fiind bună la suflet, a făcut din răşină de brad şi din nămol nişte copii, care, cum vin inundaţiile, duc în spate mamele. A spus povestea unui tablou ţesut din mătase, despre o mamă care a ţesut un tablou frumos pe mătase şi care tablou s-a pierdut, iar cel mai mic dintre fiii ei s-a dus la zeiţele de pe Muntele Soarelui, de unde l-a luat înapoi. Fiul ei s-a căsătorit cu o zeiţă şi s-au aşezat într-un sat frumos. El povesti despre băiatul Lan şi fata Hun Gu. Jun Lan a găsit un tablou cu flori şi s-a căsătorit cu Hun Gu.

Ah! Unchiaşul a spus zeci şi sute de poveşti minunate.

Oamenii erau numai ochi şi urechi, iar copiii stăteau cu gura căscată. Un cârd de coţofene încremeniseră în copacul de scorţişoară, nemişcate, ascultând cu capul plecat, până când le-au amorţit picioarele. Vântul s-a oprit sub frunzele copacului de scorţişoară, atent, nemişcat. Stelele de pe cer ascultau clipind, dorind să coboare. Zeiţele din lună trăgeau cu urechea la poarta palatului, zâmbind şi ele şi voind să coboare.

în fiecare seară toba bătea fără încetare, unchiaşul povestea fără încetare şi toţi veneau să-l asculte de aproape şi de departe. Zece ani a povestit şi o sută de lăzi a umplut cu bani de aramă. Atunci unchiaşul chemă lucrători să-i făurească podul, iar el zi şi noapte lucra alături de ei.

Părul şi barba albă se îmbâcsiseră şi se încâlciseră de praf şi de năduf.

O rudă de-a unchiaşului a trecut pe lângă pârâu şi văzându-l atât de obosit i-a zis:

— Unchiaşule, ai împlinit optzeci de ani. Cât ai să mai trăieşti? Pentru ce te prăpădeşti cu firea?

Bătrânul, trecându-şi mâna prin barbă, ridică capul, privi apa care curgea vijelios şi zâmbind a grăit:

— Pentru ce muncesc? Pentru urmaşi, de bună seamă, şi nu sunt obosit deloc, sunt în puteri şi pentru ei fac totul. Un om care trăieşte numai pentru el n-are pentru ce trăi.

Rubedenia primind răspunsul s-a înroşit şi a plecat.

Pentru dig şi pentru pod trebuia ciment. Pentru ciment trebuia amestecat nisipul cu varul. însă în acest pârâu nu erau decât pietre cât oul de gâscă, nici fir de nisip mărunt, şi-n apropiere niciun munte din care să scoată piatră de var. Ce să facă? Unchiaşul şi lucrătorii erau foarte necăjiţi.

într-o zi veniră coţofenele de peste mări şi ţări, fiecare purtând în cioc fire de nisip pe care le presărară pe malul pârâului. Ele se duceau şi veneau şi în scurt timp au ridicat un munte de nisip.

într-o seară stelele de pe cer şi-au scuturat praful alb de pe ele, care s-a aşternut pe malul pârâului şi cât ai clipi din ochi s-a înălţat un munte de var. Acum aveau cimentul, trebuia construit podul. Era o arşiţă nemaipomenită. Lucrătorii şi unchiaşul, uzi leoarcă, de-abiaîşi mai trăgeau sufletul de oboseală. Deodată a început să bată vântul, oamenii s-au răcorit şi au început să lucreze cu puteri înzecite. Podul era aproape gata, dar lipsea piatra din mijloc, care făcea legătura între cele două părţi ale podului.

Au încercat multe pietre şi niciuna nu se potrivea, iar podul rămânea neterminat. Lucrătorii, mâhniţi, îşi lăsau bărbile în piept.

Unchiaşul era atât de neliniştit, încât îi sălta barba.

într-o seară, când luna se mişca pe cer, zeiţele din lună au văzut că podului îi lipsea piatra de legătură şi atunci au aruncat în grabă piatra cea mare de jad, care a căzut drept în mijlocul podului şi se potrivea de minune.

Unchiaşul cu tobă de aramă stătea la capătul podului, privea oamenii care treceau încoace şi încolo şi, mângâindu-şi barba, râdea în hohote de fericire.

S-a întâmplat însă o nenorocire. Când să sfârşească podul, unchiaşul a fost lovit de o piatră la picior. Atunci era atât de încălzit cu treaba, încât n-a prea luat în seamă. După terminarea podului, piciorul unchiaşului se umflă şi, cu tot ajutorul dat, curând căzu la pat. Zăcea şi nu mai putea să povestească.

Acum, sub copacul de scorţişoară nu se mai auzea toba şi nici povestirile unchiaşului.

Coţofenele zburau în jurul copacului de scorţişoară, iar vântul sufla prin frunze oftând uşor. Stelele de pe cer sclipeau la fel ca ochii înlăcrimaţi. Zeiţele de pe lună aveau faţa plânsă.

în seara zilei de 15 august – sărbătoarea lunii – un grup de coţofene au intrat în casa unchiaşului şi l-au luat cu tobă cu tot în lună.

Vântul a dus copacul de scorţişoară din faţa casei unchiaşului tocmai în lună. Unchiaşul, ajuns la palatul lunii, unde înghiţi leacurile pisate de iepuri, bău apă vie de izvor, adusă de zeiţe, şi rana de la picior i se vindecă repede.

în lună, unchiaşul plin de viaţă şi de voie bună stătea la rădăcina copacului de scorţişoară, bătea iar toba şi spunea poveşti frumoase.

O mulţime de zeiţe îl înconjurau şi ascultau încremenite.

Un lup flămând, umblând prin pădure după pradă, şi nebăgând de seamă, a păşit în gol, căzând în capcana pregătită de vânători.

S-a tot sucit în capcană, dar n-avea cum să iasă şi atunci a început să strige din răsputeri:

— Ajutor! Ajutor!

S-a întâmplat tocmai să treacă o capră pe acolo şi lupul plângând a rugat-o:

— Scapă-mă, capră blândă, dacă mor aici nu este nimic, dar îmi vor muri de foame copiii acasă. Capra răspunse:

— Nu se poate, dacă te ajut ai să mă mănânci.

Atunci lupul i-a spus:

— Îţi jur că dacă mă slobozeşti n-am să mă ating de tine.

Capra s-a înduplecat la rugăminţile îndelungate ale lupului, a găsit o frânghie, a înfăşurat un capăt de coamele ei, pe celălalt l-a aruncat în capcană, spunând lupului să se ţie de frânghie, şi l-a scos afară.

Când s-a văzut liber, lupul s-a gândit de îndată să pună gheara pe capră, să mănânce şi el pe săturate, aşa că i-a spus:

— Dragă capră, m-ai ajutat, dar acum mor de foame, te rog ajută-mă până la capăt.

Capra i-a răspuns:

— Ai jurat că n-ai să-mi faci niciun rău.

Lupul a zis:

— Firea mea îmi cere să mănânc carne. Cum aş putea să te iert?

Când capra nu mai credea că va mai scăpa din ghearele şi colţii lupului, a văzut un iepure şi a strigat:

— Iepure înţelept, te rog judecă această pricină.

Iepurele, auzind povestea lupului şi a caprei, a zis:

— Amândoi aveţi dreptate, însă nu cred ce mi-aţi povestit. Vă rog să îmi înfăţişaţi faptele pe care mi le-aţi povestit aşa cum au fost. Când voi vedea cu ochii mei, voi putea judeca.

Lupul a sărit iar în capcană, a strigat după ajutor şi s-a rugat de capră.

Atunci iepurele i-a spus:

— Nerecunoscătorule, ai uitat binele, aşteaptă frânghia vânătorului.

Capra a plecat bucuroasă cu iepurele.

Răzbunarea iepurelui

poveste chineză

Odinioară iepurele şi leul trăiau laolaltă. Cu toate că erau vecini, leul era foarte îngâmfat şi tot timpul se lăuda că este puternic, dispreţuia pe iepure, îl ocăra adesea şi îl speria. Iepurele nu-l mai putea înghiţi şi atunci s-a gândit să se răzbune, zicându-i:

— Am întâlnit undeva un animal la fel ca tine, care mi-a spus: „Dacă este vreun animal mai curajos ca mine, cheamă-l să vină să ne luăm la întrecere, şi dacă nu îndrăzneşte, atunci să mi se supună şi să mă slujească”.

Aceste vorbe ar fi supărat pe oricine. Leul l-a întrebat pe iepure:

— Nu i-ai vorbit despre mine?

Iepurele i-a răspuns:

— Dacă nu-i pomeneam despre tine era mai bine. Mi-a vorbit de sus, a spus multe vorbe urâte şi printre altele că nu te-ar lua nici ca slujitor.

Leul s-a înfuriat şi-a întrebat în grabă:

— Unde-l găsesc?

Iepurele l-a dus pe leu dincolo de munte, apoi i-a arătat o fântână adâncă şi i-a zis:

— Acolo este.

Leul a mers la fântână, s-a uitat mânios înăuntru şi deodată a văzut că duşmanul seamănă leit cu el, are ochii holbaţi de furie. Leul a urlat o dată şi duşmanul a urlat asemenea. Leului, de mânie, i s- a ridicat părul măciucă şi duşmanului la fel. Leul îşi rânjea colţii, cu labele îl ameninţa pe duşman, iar celălalt îl maimuţărea.

Nemaiputându-şi stăpâni mânia, leul s-a săltat o dată şi a sărit cu toată puterea în fântână.

Şi astfel îngâmfatul a căzut în fântână şi s-a înecat.

Tigru care caută un maestru

poveste chineză

Demult, demult, într-un munte uriaş, se afla ascuns un tigru mare şi atât de greoi, încât nu putea face nicio mişcare. Cu toate că era foarte puternic nu găsea nimic de hrană.

într-o zi, când a ieşit din vizuina sa după demâncare, s-a întâlnit cu un pisoi, care venea din muntele vecin. Văzând că pisoiul se mişcă atât de uşor, se gândi:

„Ce bine ar fi dacă m-aş putea urca pe munţi cum se urcă pisoiul." Şi l-a rugat pe acesta:

— Maestre pisoi, vrei să mă înveţi să urc munţii şi să trec prăpăstiile?

Pisoiul ştia de mult că tigrul este rău şi se gândea că şi-ar pune viaţa în primejdie, învăţându-l. Dând din cap a spus:

— Bine! Dar mă tem că atunci când vei şti acest lucru te vei schimba.

Tigrul i-a făcut multe temenele, rugându-l încă o dată pe pisoi:

— Maestre pisoi, dacă vei încuviinţa, am să-ţi fiu întotdeauna recunoscător. De azi înainte, dacă te necăjeşte cineva, am să te apăr cu preţul vieţii mele.

Pisoiul, păcălit de tigru, a înclinat capul şi a zis înduplecat:

— Bine, dacă mă asiguri că după ce te voi învăţa n-ai să-mi răsplăteşti binele cu răul, te ajut.

Tigrul, bucuros, a dat din coadă, a îngenuncheat şi a zis:

— într-o zi am să ştiu să urc munţii, să trec peste prăpăstii, săvânezşi atunci n-am să uit ajutorul maestrului. Dacă eu am să greşesc faţă de maestru căutşi de puţin, să cad în prăpastie şi să mă fac praf!

De atunci tigrul l-a recunoscut pe pisoi ca maestru.

Uitând de oboseală, pisoiul îşi învăţa ucenicul din zori şi până-n noapte. N-a trecut mult şi ucenicul a învăţat aproape tot, nu a învăţat doar un singur lucru.

Dar Tigrul era foarte mulţumit, crezând că ştia totul. într-o zi, când a venit din nou să ia lecţii de la pisoi, privi fix la corpul durduliu al acestuia, lăsându-i gura apă. Pisoiul a ghicit gândul tigrului, dar a mai vrut să-l încerce încă o dată şi a zis:

— Te-am învăţat tot ce ştiu, acum poţi să pleci.

Tigrul, auzind că pisoiul l-a învăţat tot, s-a bucurat tare şi s-a gândit în ascuns: „Pisoiule, de data asta nu-mi scapi!"

Dar se temea că n-a auzit bine şi l-a întrebat încă o dată:

— Maestre pisoi, este adevărat că m-aţi învăţat tot ce ştiţi?

Pisoiul i-a răspuns:

— Da, te-am învăţat tot!

Tigrul a găsit un şiretlic, a clipit din ochi şi a zis:

— Maestre pisoi, ia uită-te ce este în pom!

Pisoiul abia a întors capul şi tigrul şi-a arătat colţii, a ridicat ghearele şi a sărit. S-a auzit un zgomot: pisoiul se căţărase în pom.

Pisoiul, cu ochii holbaţi, i-a zis:

— Bine, dacă asta este recunoştinţa ta, şi jurământul tău. Noroc că nu te-am învăţat să te sui în pom; dacă te-aş fi învăţat şi acest lucru, mă tem că de mult aş fi fost gustarea ta.

Tigrul, neavând încotro, a făcut mai multe sărituri ca să ajungă în pom, dar n-a reuşit; a mai încercat cu colţii să străpungă trunchiul gros al pomului, dar tot n-a izbutit.

Pisoiul sărea din pom în pom. Câteodată se aşeza pe crengi şi-şi mângâia mustaţa, privind la tigru.

Tigrul, stând jos şi turbând de mânie, nu ştia ce să mai facă. A văzut cum de sub ochii lui pisoiul a dispărut în munţi, de nu i se mai vedea nici urma.

Toate gândurile rele ale tigrului s-au spulberat atunci şi dintr-o săritură a ajuns în inima munţilor.

Trei fraţi

poveste chineză

într-o casă stăteau trei fraţi. în faţa casei creştea un copac de santal, înalt de treizeci de metri, gata-gata să se prăbuşească. Trunchiul copacului era găunos. înăuntrul lui mişunau furnici albe. Rădăcina copacului arsese până la jumătate şi se îngălbenise.

Fratele cel mare a trecut pe lângă copac şi după ce i-a aruncat o privire a zis: „Acest copac mare în curând se va prăbuşi, va distruge casa noastră şi ne va omorî! Las' că fraţii mei vor face cum e bine".

Şi a plecat.

Cel mijlociu a trecut pe lângă copac şi, după ce i-a aruncat o privire, a zis: „Acest copac în curând se va prăbuşi, va distruge casa noastră şi ne va omorî! Las' că fratele cel mare şi cel mic vor şti ce să facă!"

Şi a plecat şi el.

Mezinul, trecând pe lângă copac ca şi ceilalţi, şi-a zis în sinea lui: „Las' că fraţii mei mai mari vor face ce vor crede de cuviinţă!"

Şi şi-a văzut de drum.

Zilele se scurgeau una după alta. într-o seară friguroasă se stârni furtuna, se auzi un trosnet şi copacul se prăbuşi. Casa se făcu ţăndări.

Cei trei fraţi, tremurând din toate mădularele, scăpară cu viaţă, dar cu hainele ude leoarcă, cu feţele pământii, cu casa distrusă, uitându-se unul la altul. înţeleseră acum, dar era prea târziu...

Praful de aur

poveste chineză

Au fost odată doi fraţi. Fratele mai mare era căsătorit, iar fratele mai mic era încă holtei. După ce le-au murit părinţii, fratele mai mare a devenit capul familiei. Fratele mai mic, care era foarte harnic, locuia, mânca şi lucra în casa fratelui mai mare. Fratele mai mare era zgârcit, ţinea socoteală altora şi astfel s-a îmbogăţit, a făcut avere, încât grânele din hambarul său nu se mai terminau şi avea tot ce-şi dorea.

Se purta rău cu fratele mai mic, întotdeauna îi arăta că e nedorit la el în casă, îi spunea vorbe urâte, îl privea încruntat şi-l gonea.

Fratele mai mic, nemaiputând răbda, a plecat de acasă. N-avea nimic altceva la el decât un cuţit şi o frânghie. în fiecare zi se ducea în munte după surcele, pe care le vindea ca să aibă din ce trăi. De fiecare dată, când se înapoia din munte cu surcele, trecea pe lângă o stâncă, pe care punea sarcina cu lemne şi se aşeza ca să se odihnească puţin.

într-o zi, de-abia şezu, că stânca începu să vorbească:

— Of, flăcăiaşule, de ce pui întotdeauna pe mine povara de surcele, care mă apasă?

Fratele mai mic i-a istorisit viaţa lui, zicând:

— N-am încotro, doar trăiesc din vânzarea surcelelor.

Atunci stânca i-a spus:

— Dacă este aşa, ia un pumn de praf de aur din gura mea. Hai, ia!

Fratele mai mic, bucuros, a luat un pumn de praf de aur, s-a întors acasă, şi-a cumpărat unelte, a cumpărat o vacă şi un rând de haine bune.

Fratele mai mare nu mai putea de invidie şi l-a întrebat pe fratele mai mic:

— De unde ai luat atâţi bani? Cum de te-ai îmbogăţit dintr-o dată?

Fratele mai mic i-a povestit fratelui mai mare din fir-a-păr cum a căpătat praful de aur şi cum a cumpărat lucrurile. Fratele mai mare, după ce l-a ascultat, s-a întors acasă în grabă, a găsit un cuţit şi o frânghie şi a plecat la munte după surcele. Cu o legătură cu surcele a mers zilnic pe drumul care mersese fratele său mai mic, a pus legătura cu surcele pe stâncă şi s-a aşezat să se odihnească.

Stânca i-a strigat cu mânie:

— Acum câteva zile ai luat un pumn de praf de aur, trebuie să-ţi fie de ajuns, de ce vii să mai strângi surcele?

— Nu eu am venit după surcele acum câteva zile, dar sunt la fel ca el. Fratele meu mai mare nu se poartă bine cu mine, zise omul, care ştia ce spusese fratele său mai mic. N-am nicio avere şi trăiesc din vânzarea surcelelor.

— Dacă este aşa, ia şi tu un pumn de praf de aur.

Fratele mai mare, bucuros, a întins amândouă mâinile să ia aur, dar stânca i-a prins mâinile şi nu putea în niciun fel să le scoată. Oricât s-a zbătut, a fost în zadar. Neputând să se întoarcă acasă, soţia şi copilul îi aduceau în fiecare zi demâncare.

Au trecut multe zile, toate bucatele de acasă îi fuseseră aduse lui şi soţia nu mai ştia ce să facă. într-o zi a venit cu mâinile goale, iar el a început s-o ocărască:

— Ce femeie fără suflet eşti! De ce nu mi-ai adus demâncare? Unde sunt bucatele noastre?

Soţia, neavând încotro, i-a zis:

— Nu mai avem niciun bob, le-ai mâncat pe toate. Dar dacă ţi-e foame rău, să te alăptez.

Atunci el a întins capul ca să sugă.

Văzându-l în ce hal a ajuns, stânca nu s-a mai putut stăpâni şi a izbucnit în hohote de râs:

— Ha! Ha! Ha!

Râzând, a deschis gura şi astfel omul a folosit acest prilej ca să-şi scoată mâinile din încleştare.

Iată, ce fel de oameni mai există şi pe lumea asta.

Pasărea fericirii

poveste chineză

Demult, în Tibet, într-un ţinut sterp, sărac, care n-avea nici pământ roditor, nici râuri, nici căldură, nici flori, nici copaci, nici iarbă, oamenii nu mâncau niciodată pe săturate, nu aveau haine călduroase şi nimeni nu ştia cum arată fericirea. Dar ei credeau că în lume există fericire.

Bătrânii spuneau că fericirea este o pasăre frumoasă, care trăieşte departe la răsărit, în Muntele de Zăpadă. Unde zbura Pasărea Fericirii, acolo era fericirea. în fiecare an porneau oamenii să caute Pasărea Fericirii şi niciunul din câţi au plecat nu s-a mai întors.

Se spunea că erau trei zmei bătrâni, cu barba lungă, care păzeau Pasărea Fericirii şi care numai suflând în barbă puteau să ia viaţa unui om.

în acest an l-au trimis oamenii pe Uang Tia, un copil isteţ, să caute Pasărea Fericirii. înainte de plecare, fetele i-au dat rachiu de secară, iar mamele, după un obicei din Tibet, i-au aruncat pe cap ovăz, urându-i drum bun.

Uang Tia a mers multe zile în şir, departe, departe spre răsărit. Deodată s-a ivit un zmeu bătrân, cu barba neagră, care cu un glas de cioară a strigat:

— Cine a venit aici? Cine îndrăzneşte şi ce caută aici?

— Mă numesc Uang Tia, caut Pasărea Fericirii, a răspuns Uang Tia.

Bătrânul zmeu a râs în hohote:

— Eşti cât oul de găină şi îndrăzneşti să vii la mine! Dacă vrei să găseşti Pasărea Fericirii, mai întâi să o omori pe mama lui Io San. Dacă n-ai să faci aşa, am să te pedepsesc. N-am să omor cu mâinile mele un om atât de mic ca tine, am să te las să mergi treizeci şi trei de poşte pe drum prăpăstios şi ai să te prăpădeşti.

Uang Tia a zis:

— îmi iubesc mama şi nu pot să omor pe mama altuia, fă ce doreşti.

Zmeul bătrân, plin de mânie, a suflat o dată în barbă şi într-o clipă drumul neted s-a transformat într-un drum prăpăstios, iar fiecare piatră era ascuţită ca un cuţit.

Uang Tia a mers prima poştă, şi pietrele i-au rupt tălpile pantofilor. A mers a doua poştă, şi pietrele i-au rănit picioarele. A mers a treia poştă, şi pietrele i-au rănit mâinile.

„Cât de greu îmi e să mai merg! Oare să mă întorc acasă? Nu pot, oamenii din sat aşteaptă să le aduc fericirea", se gândea Uang Tia.

S-a lăsat jos şi a început să meargă de-a buşilea. Şi-a rupt hainele, coatele, genunchii. Când şi-a terminat drumul, s-a întâlnit cu un zmeu bătrân, cu barba bălaie, care vorbea cum vâjâie vântul.

— Dacă vrei să găseşti Pasărea Fericirii, mai întâi trebuie să-l otrăveşti pe moşul Lan; dacă nu vrei, am să te las să mori de foame.

Uang Tia s-a uitat la zmeul bătrân şi a zis:

— Frumos mai vorbeşti! îmi iubesc bunicul şi nu pot să omor pe bunicul altuia.

Zmeul bătrân a suflat plin de mânie în barbă şi traista lui Uang Tia a zburat în cer. Munţii verzi, apele limpezi s-au prefăcut în faţa ochilor săi într-un pustiu nemărginit, unde nu se putea găsi nimic demâncare.

Când a terminat prima poştă, îi chiorăiau maţele. Când a terminat a doua poştă, era ameţit de foame şi vedea negru în faţa ochilor. A mers şi a treia poştă, dar foamea îl sfâşia şi mai cumplit.

Cine a suferit de foame poate să înţeleagă. Uang Tia a băut multă apă rece pe malul râului şi a mers înainte până a făcut treizeci şi trei de poşte, dar a rămas numai piele şi os.

Un zmeu bătrân, cu barba albă, l-a oprit şi i-a vorbit tunător:

— Cine nu se teme de moarte şi a venit până aici?

Uang Tia i-a răspuns:

— Mă numesc Uang Tia, caut Pasărea Fericirii.

— Dacă vrei Pasărea Fericirii, să-mi aduci în dar ochii lui Pai Ma. Dacă îndrăzneşti să spui nu, am să-ţi scot ochii numaidecât, a spus bătrânul zmeu.

Uang Tia, cu capul plecat, s-a gândit puţin şi a zis:

— Te bucuri de răul altuia. N-am să scot ochii fetelor frumoase. N-am să scot nici ochii lui Pai Ma.

Bătrânul zmeu a suflat într-o clipă în barbă. Lui Uang Tia i-au pierit ochii şi a rămas orb, dar se gândea că este ultima încercare şi că trebuia să meargă înainte, acolo unde răsare soarele, la Pasărea Fericirii.

Uang Tia a făcut treizeci şi trei de poşte pipăind pământul cu palmele. S-a căţărat pe vârful Muntelui de Zăpadă şi a auzit Pasărea Fericirii vorbindu-i:

— Dragă copile, pe mine mă cauţi?

Uang Tia, bucuros şi trist, a răspuns:

— Da, am venit să te caut. Oamenii de la noi se gândesc tot timpul la tine. Hai să mergem!

Pasărea Fericirii l-a mângâiat uşor cu aripile şi a cântat pentru el. Uang Tia avea acum ochii mai strălucitori ca înainte. Rănile i se vindecaseră şi muşchii erau mai tari. Pasărea Fericirii l-a poftit pe Uang să mănânce came uscată şi prăjitură cu frişcă.

Uang Tia s-a întors în sat stând pe spatele Păsării Fericirii şi a poposit pe vârful muntelui.

Pasărea Fericirii l-a întrebat:

— Şi acum ce doreşti? Ce doresc ai tăi?

Uang Tia i-a răspuns:

— Noi vrem căldură şi fericire, păduri şi flori, câmpii şi râuri.

Atunci Pasărea Fericirii a strigat de trei ori de pe vârful muntelui. Prima dată a strigat:

— Soare auriu, ieşi din nori, vântule cald, suflă din cer!

A doua oară a strigat:

— în munţi şi la poalele munţilor să crească codri după codri, toate florile de la munte să înflorească, toate păsările să cânte!

A treia oară a strigat:

— Să apară râuri albastre şi câmpii verzi, iepurii albi de bucurie să zburde pe iarba verde!

De atunci, oamenii din acel ţinut nu mai duc o viaţă chinuită, nu mai ştiu ce înseamnă sărăcia şi nevoile.

Corabia preţioasă

poveste chineză

Uang Siao n-avea tată şi trăia cu mama sa într-o colibă, lucra la câmp şi strângea surcele ca să trăiască.

Când Uang Siao se ducea la munte după lemne, trebuia să treacă o punte de lemn foarte îngustă. Apa de sub punte era adâncă şi curgea ca un vârtej.

Într-o zi, Uang Siao pornise la munte cu o cobiliţă şi cu o frânghie. Când a ajuns la râu, a văzut cum un moşneag, care trecea puntea, a alunecat şi a căzut în apă. Uang Siao în grabă a pus cobiliţa jos şi frânghia, a sărit în apă şi l-a scos afară. Bătrânul tremura tot şi nu mai putea merge. Uang Siao l-a întrebat unde locuieşte şi l-a dus în cârcă acasă. Bătrânul a scos de sub pat o cutiuţă de lemn, a tras capacul, i-a arătat înăuntru o corăbioară de hârtie şi i-a spus:

— Tu eşti flăcău curajos şi inimos, acesta este darul pe care ţi-l fac în semn de recunoştinţă pentru că m-ai salvat. în iunie va fi o revărsare mare de ape; satul şi câmpurile vor fi acoperite de valuri. Atunci tu să pui corăbioara pe apă şi să-i spui: „Măreşte-te, măreşte-te repede şi să pluteşti încotro bate vântul!" Ea va scăpa întreaga familie de la nenorocire. Când apa va scădea, să rosteşti: „Scade apa, se vede pământul, micşorează-te repede!" şi ea va fi ca şi mai înainte o corabie de hârtie.

Bătrânul i-a dăruit cutia de lemn lui Uang Siao şi l-a mai sfătuit:

— Orice animal vei întâlni în cale, să-i dai ajutor, numai oameni să nu salvezi.

Uang Siao, cu capul plecat, a luat cutiuţa, a privit-o cu luare-aminte şi ar fi vrut să mai spună ceva, dar când a ridicat capul, bătrânul parcă se mistuise. Se afla singur, în picioare, la capătul punţii; în sinea sa era uimit şi a văzut că ţine în mână o cutie vopsită cu lac strălucitor. A rămas o clipă nemişcat, şi-a dat seama că este târziu şi s-a întors cu cobiliţa acasă.

I-a povestit mamei ce s-a întâmplat, iar mama i-a spus:

— Aceasta e o corabie preţioasă, pune-o bine, într-o zi îţi va fi de folos.

Uang Siao a pus-o într-o firidă din perete.

într-o seară de iunie nori negri au acoperit cerul, tunete neîntrerupte, fulgere şi o ploaie cu stropi cât boabele de soia a căzut. A plouat în şir câteva zile şi câteva nopţi.

Vai, câtă apă!! în faţa porţii lui Uang era o mare de apă. Se vedea că în curând va pătrunde în casă.

Ploaia nu înceta şi apa înainta mereu. Mama şi fiul erau atât de speriaţi, încât se învârteau locului.

Deodată Uang Siao şi-a amintit de corabia preţioasă şi a scos-o din firidă. A desfăcut cutia, a pus corăbioara pe apă şi a zis: „Măreşte-te, măreşte-te repede şi să pluteşti încotro bate vântul!" Când a terminat de vorbit, corăbioara s-a mărit, catargul s-a ridicat şi pânza s-a întins.

Cabina corăbiei era mai mare decât casa lui Uang Siao. Băiatul a strâns în grabă toate lucrurile înăuntru. Mama şi fiul s-au urcat în corabie. Apa creştea mereu. Ploaia nu se mai oprea. în curând casa lui Uang a fost acoperită de ape. Corabia înainta pe aripa vântului, mama stătea în cabină, iar Uang din când în când scotea capul să vadă potopul.

Corabia îşi urma drumul. Un şarpe mare se zbătea în apă. Uang Siao l-a salvat în grabă şi l-a luat în corabie. Şarpele a dat din cap către Uang Siao, în semn de mulţumire. Corabia plutea mai departe.

Deodată Uang a văzut multe furnici strânse la un loc, rostogolindu-se în apă, gata-gata să fie luate într-o clipă de val. Uang Siao le-a salvat şi le-a urcat în corabie. Furnica cea mai mare l-a privit pe Uang cu recunoştinţă.

Corabia îşi croia cale mereu. Au dat peste un stup de albine cu aripile ude de ploaie şi care nu mai puteau să ţină piept. Uang le-a salvat şi pe ele şi le-a luat în corabie. Matca a ieşit din stup şi s-a înclinat cu recunoştinţă în faţa lui Uang Siao.

Corabia înainta şi nu departe s-a ridicat dintr-o dată un val şi sub val se vedea un om zbătându- se, sleit de puteri. Parcă se auzea strigătul: „Ajutor!" Uang Siao, nesocotind vorbele bătrânului, a cârmuit corabia într-acolo şi l-a salvat. Când l-a văzut mai bine, şi-a dat seama că este chiar fiul boierului Giang San, din satul învecinat. S-au făcut fraţi de cruce. Giang San era fratele mai mare, iar Uang, fratele mai mic. Când ploaia s-a oprit, norii se împrăştiaseră şi a ieşit soarele, Uang Siao a oprit corabia la poalele muntelui, a dat drumul şarpelui, albinelor şi furnicilor, ca să-şi caute singure hrana. Uang Siao şi Giang San se duceau zilnic după surcele la munte şi găteau pe corabie. După câteva zile apa a scăzut, pământul se ivea pretutindeni şi corabia cobora de cum scădeau apele. S-a oprit la poalele muntelui şi nu mai era nevoie de ea. Uang Siao s-a sfătuit cu Giang San cum să se pregătească cât mai bine ca să se întoarcă acasă. Au adunat lucrurile din corabie şi au făcut două legături.

Giang San a întrebat:

— Ce se va întâmpla cu corabia noastră?

Uang Siao i-a răspuns:

— Aceasta este o corabie năzdrăvană, poate să fie mare sau mică.

S-a dus în faţa bărcii şi a rostit: „Apa scade, pământul se vede, micşorează-te repede!"

Numaidecât corabia a început să se micşoreze; s-a făcut iar corăbioara de hârtie. Uang Siao a luat-o şi a pus-o în cutiuţa de lemn.

Mama împreună cu fiii s-au întors în sat, dar casa le fusese luată de ape. Uang Siao şi Giang San s-au urcat la munte, au doborât câţiva buşteni, au tăiat iarbă de munte şi au clădit o colibă, gândindu-se să aibă un cuib unde să se adăpostească. N-aveau ce să mănânce, trebuind să se mulţumească cu ceea ce găseau în munţi – coaja copacilor, rădăcinile ierburilor. Mama cu fiii se sfătuiau ce să facă.

Giang San a întrebat:

— Nu putem dărui corabia împăratului? Curtea ne va da bani, îmbrăcăminte, vom avea ce mânca, ce îmbrăca, unde să locuim şi nu ne vom mai chinui.

Toţi trei s-au gândit că n-au altă ieşire şi s-au hotărât să facă aşa. Atunci Uang Siao a zis:

— Mâine am să pornesc la drum.

Giang San i-a spus:

— Tu eşti tânăr, nu eşti umblat prin lume, mai bine să mă duc eu.

Mama l-a rugat pe Giang San:

— Când vei ajunge acolo, orice vei face, să ne scrii, ca să nu fim prea îngrijoraţi.

Giang San i-a promis:

— Desigur, cum am să vă uit?

Uang Siao împreună cu mama au strâns toate bucatele din casă şi le-au dat lui Giang San pentru drum, iar Uang Siao i-a spus secretul corăbioarei. Giang San a ajuns în capitală şi-a dăruit împăratului corabia preţioasă. împăratul s-a bucurat foarte mult, l-a făcut pe Giang mare demnitar şi i-a dat de nevastă cea mai frumoasă fată de la curte. I-a construit un castel, i-a dăruit mult aur, argint, bani şi mătăsuri. Atunci Giang a uitat cu desăvârşire pe Uang Siao şi pe mama lui, care trăiau într-o mizerie cruntă. Se temea doar să nu vină Uang după el, căci dacă împăratul ar fi aflat că corabia preţioasă era a lui Uang Siao s-ar fi terminat cu slujba lui la palat.

După plecarea lui Giang San, Uang Siao şi mama lui abia îşi mai duceau zilele şi trăiau cu speranţa că vor primi o veste de la Giang. Au trecut trei luni de zile şi n-au primit nicio veste; nu mai aveau din ce trăi. Uang se sfătui cu mama sa:

— Mă duc în capitală, în căutarea fratelui meu; dacă rămân acasă tot nu pot înfăptui nimic.

Mama nu avea ce să facă şi l-a lăsat să plece.

Uang, cerşind demâncare, îndurând multe chinuri pe drum, a ajuns până la urmă în capitală.

„într-o aşezare aşa de mare, unde să-l caut?" se frământa el.

A ajuns la uşa unui han. Hangiul, văzând că este un flăcău puternic, s-a gândit că ar fi bine să-l ia ca ajutor şi l-a întrebat:

— Eşti atât de tânăr, de ce nu munceşti? Cum de ai ajuns să cerşeşti?

— Sunt de la țară, nu cunosc pe nimeni aici. Ce să fac? a răspuns Uang.

Hangiul, văzând că Uang este foarte sincer, l-a întrebat mai departe:

— Pentru ce ai venit în capitală?

— Am venit să-l caut pe fratele meu mai mare, a răspuns Uang.

— Cine este fratele tău mai mare? Ce face în capitală? l-a cercetat hangiul.

— A venit acum trei luni în capitală, ca să-i dăruiască împăratului o corabie prețioasă, și se numește Giang San.

— O, fratele tău este demnitarul Giang. De câte ori se duce la curte trece pe la această răscruce. Să înnoptezi aici și mâine dimineață o să-l vezi.

— Bine, a spus Uang, bucuros să înnopteze în han.

A doua zi de dimineață, într-o litieră mare, verde, de brocard, înconjurată de soldați cu săbii strălucitoare și având în față cete de oameni, care țineau în mâini steaguri de toate culorile, fluturându-le, bătând din tobe și sunând din goarne, stătea mândru Giang San. Hangiul l-a vestit pe Uang, iar Uang a ieșit în stradă și a văzut că într-adevăr în litieră se afla Giang San. Nemaiputându- și stăpâni bucuria, a strigat în grabă:

— Frate! Frate!

Giang a scos atunci capul din litieră și l-a văzut pe Uang. în sinea sa îl ura: „Iată că a venit sărăntocul!"

A dat imediat ordin oamenilor:

— De unde a răsărit sălbaticul ăsta? Ce îndrăzneală, să iasă în calea mea! Loviți-l!

Unii au ridicat bâtele, alții biciul și toți s-au înghesuit să-l bată. L-au bătut până i-a crăpat pielea și a leșinat. A rămas zăcând jos, fără suflare.

Oamenii l-au vestit pe Giang că a murit, el a crezut într-adevăr, și teama i-a dispărut din inimă. A poruncit oamenilor să-l ridice și să-l arunce într-un loc pustiu în afara orașului.

Uang s-a trezit încet, a deschis ochii, a văzut că în jurul lui nu era nimeni decât un șarpe mare, care avea în gură iarba vindecătoare și-l mângâia pe Uang cu iarba pe tot corpul.

După puțin timp, s-a însănătoșit și se simțea mai puternic ca înainte. Șarpele i-a vorbit:

— Ești omul cel bun, care m-ai salvat, am aflat că ești în nenorocire, de aceea am venit să te ajut.

„Câinosul de Giang San, cât se deosebește de acest șarpe", s-a gândit Uang și fără să vrea i-au dat lacrimile.

— Omul meu bun, nu fi trist, rănile ți s-au vindecat; aceasta este o iarbă care poate alina orice boală, trebuie doar să te freci cu ea și ai să te faci bine.

Cum a terminat de vorbit, șarpele i-a dat iarba minunată și a dispărut ca vântul. Uang Siao a strâns iarba, să salveze cu ea alți oameni. într-o zi, fiica cea mai iubită a împăratului, s-a îmbolnăvit de o boală grea. Nu putea ridica mâinile, nu putea mișca picioarele și abia mai putea să respire.

Cu toate că a chemat doctori din toate colțurile țării, niciunul nu i-a aflat leacul.

împăratul a dat ordin să se pună peste tot înscrisuri galbene: „Cel care o va vindeca pe prințesă va fi soțul ei; va avea rangul de mare demnitar; și cel mai bun cal de călărit. Dacă va dori aur, va primi aur; dacă va dori argint, va primi argint".

Uang Siao a intrat în oraș. în fața porții orașului a văzut oameni care se înghesuiau să citească porunca împărătească. Uang s-a dus și el, și, după ce a citit, a desprins înscrisul. Soldatul, care sta de pază, l-a luat pe Uang și l-a condus la palat. împăratul l-a întrebat:

— Poți vindeca pe prințesă?

Uang a răspuns:

— Da, o pot vindeca.

împăratul a poruncit să i se dea lui Uang demâncare și băutură. Fetele din casă l-au condus pe Uang să o vadă pe prințesă. Uang a scos iarba vindecătoare și a atins-o cu ea de la cap până la picioare. Mâinile și picioarele prințesei au început să se învioreze și s-a ridicat în capul oaselor ca mai înainte de a fi fost bolnavă. Prințesa, cu ochii înlăcrimați de bucurie, i-a mulțumit salvatorului ei, Uang Siao, și l-a întrebat:

— Cine te-a trimis pe tine?

Uang i-a povestit ce se întâmplase și prințesa l-a iscodit iar:

— Ce scria acolo?

— Celui care te va vindeca i se va îndeplini orice dorință.

— Şi ce gânduri ai? l-a întrebat prinţesa.

— Vreau să te iau de nevastă.

Prinţesa a scos din deget un inel şi i l-a dat lui Uang ca amintire. împăratul, pentru a-şi îndeplini fagăduiala, a pregătit totul pentru nuntă. Când a aflat Giang San, s-a făcut foc şi pară, negru la faţă de invidie şi teamă. Se gândea: „Toată lumea a spus că acest flăcău a murit în bătăi. Cum a înviat? Dacă va ajunge soţul prinţesei, ce se va întâmpla cu mine?"

Şi-a stors creierii cum să facă să-l ucidă pe Uang. A încruntat din sprâncene şi a ticluit un plan. A poruncit slujitorilor să-i pregătească litiera, a luat multe bucăţi de aur şi s-a dus la paznicul care era cel mai apropiat om de încredere de la curte. I-a dăruit aurul şi acela l-a primit foarte bucuros.

Giang San i-a spus paznicului:

— Uang, de fapt, este un flăcău sărac, care taie surcele. Cum se poate mărita prinţesa cu un asemenea om?

Paznicul a înţeles gândul lui Giang San şi i-a spus:

— Aşa a fost hotărât în înscrisul galben şi nu se poate face altfel.

Giang l-a învăţat atunci:

— Amestecă 20 kg de susan cu 20 kg de tărâţe. Spune-i împăratului să-i dea un răgaz de jumătate de zi, ca să aleagă susanul de tărâţe; dacă nu-l va alege, atunci să fie pedepsit.

Paznicul a primit aurul de la Giang şi s-a hotărât să-l ajute. A doua zi l-a sfătuit în taină pe împărat şi împăratul l-a ascultat.

A poruncit să pregătească susan şi tărâţe şi i le-a dat lui Uang să aleagă susanul de tărâţe.

Uang se gândea: „Cum pot să aleg într-un timp aşa de scurt? Asta înseamnă că mi s-au scurtat zilele".

Nu-i venea de loc să se apuce de treabă şi aştepta cu ochii închişi pedeapsa. Deodată, o furnică mare s-a urcat pe umărul lui Uang şi i-a şoptit:

— Omule bun, care ne-ai salvat, nu te mai necăji!

Repede s-au adunat multe furnici, care au intrat în tărâţe şi fiecare a ieşit cu câte un bob de susan în gură, pe care l-a pus în grămadă. N-a trecut mult şi tot susanul a fost ales bob curat, luminat, împăratul a venit chiar el să se încredinţeze şi n-a mai avut nimic de spus.

Giang San, când a aflat, furios, a plecat în mare grabă cu multe daruri la paznic şi l-a învăţat altceva: Să ia 54 de litiere cu flori asemănătoare, şi pe 53 de fete să le îmbrace şi să le împodobească la fel ca pe prinţesă, să le pună în cele 53 de litiere şi prinţesa să fie printre ele, iar Uang să aleagă. Dacă nu va alege litiera în care stă prinţesa, atunci va fi pedepsit.

Paznicul a primit cererea lui Giang San şi împăratul i-a dat iar ascultare. Au fost pregătite şi litierele şi fetele. împăratul i-a poruncit lui Uang să aleagă. Uang se gândea că acum nu va mai avea scăpare. Când o albină mare i-a zburat la ureche şi i-a şoptit:

— Omule bun, care ne-ai salvat, nu te necăji. Să alegi litiera care este înconjurată de albine, în ea se află prinţesa.

Cele 54 de litiere cu flori erau pregătite. Uang stătea locului şi prin faţa sa trecură cele 53 de litiere. Dar abia în ultima era prinţesa înconjurată de albine. Uang a pus mâna pe litieră, litiera s-a oprit şi prinţesa a apărut. împăratul de data asta nu mai avea ce spune. Uang şi prinţesa s-au căsătorit.

Atunci Uang i-a povestit prinţesei nerecunoştinţa lui Giang, cum Giang a venit să-i dăruiască împăratului corabia preţioasă. Prinţesa a cerut împăratului să-i răzbune soţul. împăratul a încuviinţat şi l-a întrebat pe paznicul cel mai apropiat:

— Ştiai că corabia preţioasă, dăruită de Giang San, era a lui Uang?

Paznicul s-a speriat că împăratul ar şti toate dedesubturile şi i-a povestit împăratului de-a fir a păr cum a vrut Giang să-l piardă pe Uang. Atunci împăratul s-a mâniat şi mai tare şi a poruncit călăului să-l ucidă pe Giang.

împăratul l-a făcut mare demnitar pe Uang, dar Uang n-a primit. L-a întrebat ce doreşte şi a răspuns că nu doreşte nimic decât să se întoarcă acasă, să lucreze la câmp şi s-o îngrijească pe mama sa.

împăratul a trimis oameni în satul lui Uang, ca să-i facă o casă. Uang a cerut în loc de litieră o căruţă trasă de catâri. în ea a urcat-o pe soţie, iar el însuşi era vizitiu şi s-au îndreptat spre satul lui natal.

Bătrâna, de îndată ce a văzut chipul atât de frumos al nurorii – că dintr-o sută nu putea să aleagă una ca ea – s-a bucurat tare.

De atunci Uang sapă pământul, iar soţia sa cea frumoasă şi cinstită a devenit ajutorul său şi duc împreună o viaţă fericită.

Cântecul de dragoste

poveste chineză

Frumoase sunt cântecele de dragoste ale populaţiei miao... Cine însă a dat viaţă cântecelor acestora de dragoste?

Cu mulţi ani în urmă trăia într-un sat o văduvă bătrână şi săracă. Nu avea niciun sprijin în afară de feciorul ei, care se numea Sian Vin. Din acest băiat bătrâna dorea să facă om. Aceasta era grija ei de căpetenie. De mic îl crescuse văduva cu chin, nu rareori cu lacrimi şi cu străduinţe până la sânge. Dar nu în zadar. Sian Vin se făcuse un flăcău voinic şi cinstit. Nu era zi în care tânărul să nu se ducă în munţi după rogoz, pe care apoi îl dădea altor oameni, în schimbul unei bucăţi de hrană sau a unui pumn de orez cu care îşi hrănea mama.

Şi, în drumeţiile sale pe potecile munţilor şi prin văile adânci şi prăpăstioase, iar uneori acoperite cu arbori gârboviţi sau cu lăstari, Sian Vin auzea neîncetat sunetele naturii: ciripitul păsărilor, vuietul vântului, murmurul izvoarelor sau urletul fiarelor sălbatice. Oricine înţelege că nu toate aceste sunete îi mângâiau urechea; că unele erau plăcute şi alintătoare, iar altele înspăimântătoare.

Sian Vin a aţintit urechea cu mare luare-aminte la cântecele frumoase ale naturii, ocolindu-le pe cele urâte. Dar nu numai că le asculta, încerca să le înveţe, să le rostească întocmai. Nu era uşor defel, dar nici nu a fost fără putinţă.

Curând a început să cânte şi el precum vieţuitoarele, vânturile şi apele munţilor. De atunci cântecele îl însoţeau ca nişte prieteni nedespărţiţi în căutarea rogozului pentru foc. Şi din zi în zi, Sian Vin cânta tot mai frumos, tot mai puternic şi tot mai mult.

De la o vreme, oamenii din jur auziră cântecele flăcăului şi le auziră cu bucurie, clipe în şir. Se întâmplă ca aceleaşi cântece mişcătoare în frumuseţe să-şi taie drum şi spre inima unei fete de boier. Dar tristă era soarta fetei; ea asculta cântecele din camera ei unde fusese închisă cu lacăte peste lacăte. între pereţii odăii, biata fată se chinuia cosând tot timpul, ţesând şi brodând. Când auzea de departe şi stins cântecele atât de frumoase, viaţa ei i se părea chinuitoare fără de margini şi înăbuşitoare. Ca o pasăre în colivie se zbătea sărmana fată. Iar cântecele ca vulturul cel sprinten, pătrundeau zidurile şi uşile, şi ajungeau la fata care cosea, ţesea şi broda.

Şi fata le dădea voie să intre în casă ca să se mângâie cu ele. Uneori melodiile, curate ca apa râului răcoros, îi aduceau jale; alteori, aprinse ca jăratecul, îi aprindeau inima. Iar acolo, în inimă, ardea şi dragostea fetei pentru cel care le cânta. Cine era acela însă? se întreba fata de după zidurile şi uşile grele. Nu putea să-l vadă la chip pe Sian Vin...

Şi într-o zi, cântecele se auziră mai aproape ca niciodată. Oare visa fata? Oare pentru ce le dorea atât de mult? Nu era un vis, cântecele erau aproape, aproape... Chiar în curtea tatălui ei, de acolo veneau. Boierul îl chemase pe Sian Vin să-i cânte. Şi flăcăul sosise pe prispa casei.

Auzindu-i cântecul atât de frumos, fata ieşi într-o încăpere de unde putea să privească spre prispă. Dorea cu orice chip să-l vadă. Dar, în clipa când fata apăru, tocmai atunci boierul asculta cu înmărmurire cântecul flăcăului Sian Vin, atunci şi chiar atunci, melodia se frânse; tânărul amuţi ca de o minune. Faţa îi ardea ca focul, ochii i se aprindeau de emoţie. O văzuse pe fată... O văzuse pe fata care stătea încuiată şi glasul său se frânse ca şi al unei păsări măiestre, care presimte primejdia. Se uitară şi se uitară unul la altul şi nu mai conteneau. Parcă aveau să-şi spună o poveste fără sfârşit. O poveste frumoasă şi caldă ca privirea lor, ca soarele şi ca luna, şi dulce ca şopotul pârâiaşelor.

Când boierul văzu de ce se oprise Sian Vin din cântec, pricepu că în ochii tinerilor se ţese o taină şi îndată o trimise pe fată în odaia ei, iar pe băiat îl alungă din casă. Astfel, abia se văzură, că se şi despărţiră pentru totdeauna.

De atunci înainte, săraca fată împletea şi cosea în siguratatea camerei ei, alegea cusături cu lacrimi, iar băiatul colinda munţii, colinda şi se însoţea numai de cântecele de jale, cânta cu alean dragostea lui. Zilele se

scurgeau şi tinerii nu s-au mai văzut la chip. De aceea flăcăul o rugă pe mama lui să meargă la boier şi să-i mărturisească dorul lui pentru fata închisă în odaie. Mama ştia bine că ceea ce o rugase fiul ei era ca şi când ar fi trimis-o să scoată apă din piatră seacă; dar în dragostea ei de mamă, şi mai ales când îl văzu pe Sian Vin că slăbeşte de la o zi la alta, îşi luă inima în dinţi şi se duse la boier. Auzindu-i jalea, boierul fără suflet a scos-o în brânci pe poartă pe biata bătrână. întoarsă acasă, mama povesti feciorului cele întâmplate, cu ochii şiroind de lacrimi, rugându-l să nu se mai gândească la fata boierului...

Şi, cum Sian Vin îşi iubea mama ca pe ceva sfânt, nu a ieşit din vorba ei, a încetat să mai cânte cântecele lui de dragoste. Dar inima care nu cântă începe să se umple de amarul tăcerii. Şi se umplu cât se umplu, până ce Sian se îmbolnăvi şi, de atâta amar şi tristeţe, pieri. Cu câteva clipe înainte de a se stinge, îi spuse mamei lui dragi: „Eu voi muri, măicuţă, dar inima mea va trăi mereu, ea nu va muri niciodată. După ce eu voi închide ochii, ia inima mea şi să o porţi prin lume... S-o duci şi s-o tot duci prin lume..Atâta apucă să zică Sian Vin, că viaţa i se curmă ca firul de aţă care plesneşte.

Când se hotărî să-l îngroape, mama auzi cântecul atât de cunoscut, care răsuna din inima flăcăului. Acum mama îşi dete seama că inima lui Sian nu murise, că ea nu va muri, că va cânta mereu cum spusese fiul ei înainte de a se stinge.

începu să umble din sat în sat cu inima vie a fiului, inima ce înălţa cântece de dragoste, care îşi făceau loc pretutindeni. Cânta inima mai ales un cântec de iubire al lui Sian Vin pentru fata încuiată în odaie. Cine asculta acest cântec nu putea să-şi oprească lacrimile, atât de sfăşietor şi de frumos era. Şi trecură anii, nu unul, nici trei, zece ani se scurseră de când bătrâna colinda satele, cu inima lui Sian Vin. Dar, când mama ştia a cui este inima care înduioşa atâtea alte inimi, şi mereu ştia a cui este, lacrimile o podideau tot mai cu durere şi tot mai cu amar. Câte lacrimi însă poate să plângă fără să-şi veştejească vederea? De atâta plâns, bătrâna a orbit într-o zi...

Dar chiar fără să vadă drumul, mergea pe el tot mai departe, ducând cântecele de dragoste în lume. Şi oamenii din ţinutul acela, care se numesc miao, auzeau şi se minunau. Numai fata închisă în odaia ei, departe, nu a mai putut auzi frumoasele cântece... Şi, ca şi flăcăul, fără aceste cântece, biata şi nenorocita fată trecuse şi ea de mult, cu inima frântă de durere, pe celălalt tărâm...

... Pe pământ rămăseseră numai cântecele lor de dragoste, ca să le cânte alţi tineri şi să fie fericiţi... Şi cântecele acelea s-au răspândit şi se răspândesc pretutindeni şi astăzi.

Avandi isteţul

poveste chineză

Nu e hop să nu îl treacă...

Era un împărat priceput la minte, care ştia să născocească fel şi fel de întrebări pe care să le pună celor din jurul său. îi făcea mare plăcere când oamenii nu ştiau să-i răspundă, când se încurcau în întrebările lui, ca firele în războiul de ţesut. într-o zi, de asemenea bucurie, împăratul chemă la palat nu mai puţin de douăsprezece mii cititori în stele şi cunoscători într-ale pământului, cei mai cu scaun la cap oameni, pe care îi întrebă unde se află centrul pământului. Să-i spună învăţaţii întocmai unde este mijlocul pământului. După ce puse întrebarea, care îi lovise pe cărturari cu măciuca în moalele capului, împăratul începu să se prăpădească de râs. Şi, pentru a arăta cât este el de priceput, adăugă: dacă nu se vor găsi inşi care să-i spună cu precizie ceea ce a cerut, unde le stau picioarele acolo le va sta şi capul; dimpotrivă, aceia care vor da răspunsul bun se vor pricopsi cu aur şi cu aur. Auzind cuvintele stăpânului lor, învăţaţii se făcură vineţi la faţă şi frica le cutreieră corpul, pentru că niciunul nu putea şti unde se află mijlocul pământului. Ei începură să clatine din cap a mare deznădejde şi a frică.

Vestea se duse şi dincolo de zidurile împărăţiei şi o prinse în ureche şi Avandi, drumeţul cunoscut prin isteţimile lui, călătorul cu măgarul, când ţinându-l de frâu, când pe spinarea lui. Avandi se gândi la bieţii cărturari ameninţaţi cu pieirea, şi se repezi cu măgarul la curtea împăratului. Acesta, când îl văzu, îl şi luă în zeflemea:

— Măi, tu, Avandi, socoteşti că ai minte mai multă decât a învăţaţilor acestora? Vrei să spui că

ştii tu unde este centrul pământului?

— Da, vreau să spun că ştiu... răspunse înţepat Avandi. Centrul se află chiar pe bucăţica de pământ pe care o calcă acum piciorul stâng al măgarului meu...

— Ascultă, Avandi, se răţoi împăratul, vrei să-ţi baţi joc de mine? Crezi că mă înţepi cu flecărelile?

— Cu flecărelile ai zis, cinstite împărat? Când eu am vorbit serios? Rogu-vă pe luminăţia voastră să măsuraţi pământul şi să vedeţi că jumătatea lui va fi chiar aici, unde am zis, sub copita stângă a măgarului meu. De nu va fi astfel, sunt în mâna măriei tale.

„Cu unul ca ăsta mi-am găsit naşul, mormăi ca pentru sine în barbă împăratul. Asta-i bună, auzi la el, să măsor eu pământul. De unde să încep şi cât timp să-mi ia treaba asta costisitoare? Nu, o fi el isteţ, dar nici eu nu mă las mai prejos", zise în sine împăratul.

— Da... da... în sfârşit... cu asta vom vedea... Te rog însă să-mi răspunzi, Avandi: câte stele sunt pe cer?

— Câte stele? se miră Avandi ca de un lucru prea uşor de ştiut. Nimic mai simplu, luminate împărate: nici prea multe, nici prea puţine. Fiindcă domnia-voastră doriţi, am să vă spun: atâtea stele sunt pe cer câte fire de păr în barba pe care o purtaţi...

— Cum? Ce? Ce-ai spus? Iar flecăreşti, Avandi?

— Nu mă credeţi? Ce vă rămâne de făcut ca să vedeţi că aşa e? Tot eu vă spun: suiţi-vă pe cer şi număraţi stelele. Dacă s-o dovedi că nu am spus adevărul, pedeapsa cea mai mare să mi-o daţi...

Din nou, împăratul era la mare încurcătură: cum să se suie în cer? Cu ce şi în cât timp? Şi acolo ce va fi? Cum să stea agăţat şi să numere puzderia de stele? Hotărât lucru că Avandi acesta picase la palat ca musca în lapte. Va trebui să-l înfunde cu ceva; altfel, ce vor spune învăţaţii, ce se va întâmpla cu priceperea lui? Continuă, deci:

— Uite ce este, Avandi, dacă ai pomenit de barba mea, fie... Spune-mi însă: câte fire are în ea? Repede, repede...

— Câte fire? Priviţi...

Şi Avandi ridică cu o mână coada măgarului său, iar cu cealaltă arătă spre barba împăratului, zicând iarăşi:

— în barba domniei voastre sunt tot atâtea fire câte în coada acestui măgar.

împăratul bătu cu pumnii în masă şi ţipă:

— Batjocura a întrecut marginile; nu-ţi îngădui să mai spui prostii pe seama mea. Gogomănii şi minciuni...

Calm şi liniştit, cu glasul sigur, Avandi începu:

— Preacinstite împărate, eu nu spun minciuni. Ce este mai simplu decât să vă apucaţi să număraţi firele, unul câte unul, până la ultimul, şi să vă convingeţi că vorbele mele nu sunt gogomănii... Dacă am greşit, să mă condamnaţi, dacă am ghicit, să mă pricopsiţi cu aur, după cum aţi spus înainte...

Siguranţa cu care vorbise Avandi, şi mai ales isteţimea cu care îi răspunsese la toate întrebările, îl făcu pe împărat să creadă că drumeţul cu măgarul îl biruise, căci nu avea de gând să se ducă la coada măgarului şi să-i numere firele, unul câte unul. înghiţi în sec şi fu nevoit să-i dea lui Avandi aur şi aur. Şi, pe lângă Avandi, scăpară şi învăţaţii...

Voi muri cu numai două zile înainte de moartea dumneavoastră

poveste chineză

Odată, Avandi se luase la harţă cu un mandarin şi i-a spus în glumă: „Veţi muri mâine". Din întâmplare, spre faima lui Avandi, mandarinul a doua zi, în timp ce călărea ca un nebun pe un cal trupeş, a căzut, şi-a frânt oasele şi a murit.

La câteva zile, împăratul a aflat cum că proorocirea lui Avandi s-a adeverit. De aceea, îl chemă să-l pedepsească pe Avandi care, socotea împăratul, făcuse să piară un mandarin de seamă. Gura lui Avandi fuse păcătoasă, pentru asta murise călăreţul, aşa gândea împăratul. Nu trebuia iertat un astfel de om, şi-a mai zis. Trimise deci oştire în căutarea lui Avandi, care aşa cum îi era felul nu stătea mult timp în acelaşi loc, umbla de colo-colo. Când îl găsiră, soldaţii îl legară cu juvăţul şi-l aduseră la palat. Fu întrebat:

— Ştii că mandarinul a murit? Ştii că din vina ta, Avandi? Ştii că tu eşti vinovatul?

— Dacă dumneavoastră socotiţi că eu sunt vinovat de moartea mandarinului, atunci să mă pedepsiţi după plac, răspunse Avandi.

— Bine, ţipă împăratul, ştiu eu cum să te pedepsesc, acum răspunde-mi: dacă ai ştiut care este ziua în care trebuia să moară mandarinul, trebuie să ştii neapărat care este şi ziua în care vei muri tu... ? De nu îmi vei răspunde, chiar azi va fi moartea ta...

— Am zis eu că nu voi răspunde? De ce vă grăbiţi să ştiţi acest lucru, cinstite împărate? Dacă totuşi mi l-aţi cerut, nu pot să nu vi-l spun, ca un răspuns umil...

— Ci spune odată... se oţărî din nou împăratul.

— Eu voi muri cu numai două zile înainte de moartea dumneavoastră... Da, cum am spus, numai cu două zile. Asta-i...

împăratul se cutremură în sinea-i şi căzu pe gânduri adânci. îşi dete seama repede că gândurile erau cât se poate de simple: dacă îl ucidea în acea zi, peste alte două zile avea să moară. Şi cum să se despartă el de viaţă, de viaţa de împărat, atât de îmbelşugată, cu atâtea plăceri, cu atâţia supuşi? Mai bine să-l lase liber pe păcătosul acesta de Avandi, să trăiască mulţi ani, dacă ar putea chiar să-l ocrotească, pentru că moartea lui va aduce şi moartea sa...

De aceea împăratul îi dete drumul lui Avandi, scoţându-l din juvăţ.

— Eşti liber... şi să trăieşti ani mulţi şi fericiţi...

Lupul care nu mănâncă oi

poveste chineză

Un cioban bătrân s-a întâlnit cu vestitul Avandi, pe care l-a întrebat:

— Spune-mi, te rog, Avandi, eu pasc oile de mulţi ani, dar n-am întâlnit până acum lup care să nu mănânce oi; o fi existând un asemenea lup?

— Desigur, desigur, răspunse imediat Avandi, există.

— Cum, Avandi? Glumeşti? Ce lup este acela care nu mănâncă oi? Ce lup e acela? Spune-mi...

— îţi spun eu: lupul mort. El nu mănâncă oi.

Cine are burta spartă?

poveste chineză

Un bogătaş voia să se distreze pe seama lui Avandi. Astfel, într-o zi, bogătaşul cumpără mulţi pepeni şi-l chemă acasă la el pe Avandi. în acelaşi timp, chemă la acest ospăţ mai mulţi vecini. Tăie pepenii, unii cu miez roşu, alţii cu miez galben, şi dulce ca mierea şi îi tot poftea pe vecini să mănânce. Vecinii nu se codeau, mâncau vârtos şi lăsau pe masă coji peste coji. Bogătaşul asta aştepta, cât mai multe coji, pe care le lua pe furiş şi le aşeza în faţa lui Avandi. La sfârşit, gazda zise către meseni:

— Priviţi, oameni buni... Iată câtă grămadă de coji de pepene se află în faţa lui Avandi... Ce mult a mâncat, spuneţi dumneavoastră, nu are el burta spartă? Unde o fi băgat atâţia pepeni?

— Ha, ha, ha, ha, ha, ha, nu mai conteneau vecinii.

Când se opriră din râs, veni rândul lui Avandi:

— Ha, ha, ha, ha, ha, ha... mai tare râdea Avandi decât râseseră toţi împreună, spre mirarea tuturor.

După ce se sătură de râs, vorbi:

— Priviţi, oameni buni... Priviţi în faţa cinstitei noastre gazde... Ce vedeţi? Nimic... Când eu

mâneam, am strecurat pe furiș cojile de la feliile mele de pepene. Unde sunt acum, spuneți-mi? Gazda le-a mâncat pe toate... Cine are burta spartă? Priviți, oameni buni; nu e nici măcar o coajă de pepene în fața lui, una măcar... Cine are burta spartă? Ha, ha, ha...

Malî şi fiul ei caută soarele

poveste chineză

Iată, ne trezim în fiecare dimineață, înjur e lumină, și cine nu știe că lumina se datorește soarelui? Chiar dacă nu îl vedem în fiecare zi, razele lui străpung norii groși care-l acoperă și ajung până la noi pe pământ. Și cine nu știe că fără lumina și căldura lui pe pământ nu poate trăi nimic, nici oameni, nici animale, nici plante sau păsări? Dar nu știți că nu întotdeauna a fost așa.

Demult, tare demult, erau meleaguri de care soarele nu știa, și acolo domnea mereu noaptea. Ziua și noaptea erau fără lumină, fără căldură, numai întuneric și frig. Dar și mai rău era că peste tot trăiau animale mari și rele, care mâncau oameni, iar ei nu se puteau apăra, fiind întuneric și nevăzând.

Atunci, toți oamenii s-au strâns la un loc și au hotărât să aleagă dintre ei o solie care să meargă la soare. Era însă tare greu de ales; fiecare voia să fie el trimisul și, cum nu se puteau hotărî, un bătrân de peste 60 de ani le-a spus:

— Mă voi duce eu! Sunt bătrân, nu mai pot munci mult; în schimb, pot să merg. Acest lucru cred că-l voi putea îndeplini.

— Nu, eu mă duc, se auzi o voce hotărâtă. Sunt voinic, sănătos, pot merge iute, 80 km pe zi, și voi ajunge repede.

Cel care vorbise era un bărbat vânjos, cu umeri lați și puternici. Dar nici ceilalți nu se lăsau mai prejos, bărbați tineri sau bătrâni, femei, copii, toți își arătau calitățile și voiau să meargă la soare, și toți promiteau că vor ajunge repede și se vor întoarce repede.

Deodată, în mulțime s-a auzit vocea hotărâtă a unui băiețel cam de zece ani.

— Nu, nu se poate! Bunici, unchi, mătuși, frați și surori, nu puteți să mergeți, fiindcă soarele este foarte departe, și-ar trebui 40-50 ani, poate, sau mai mult, chiar 90. Eu sunt copil, nu sunt împovărat de ani, și trebuie să ajung.

De-abia a terminat băiețelul de vorbit, și înjur s-au auzit voci:

— Are dreptate copilașul.

— Este voinic, spunea altul.

— E mai bine să meargă el.

— E și tare isteț.

— Așteptați puțin, așteptați puțin, spuse atunci o femeie tânără, de douăzeci de ani, care se numea Malî.

Ea a ridicat o mână, arătând că vrea să vorbească.

Toți au tăcut. Și iată ce le-a spus Malî:

— Băiețelul a vorbit înțelept. Soarele este foarte departe. După părerea mea, nici în 80 de ani nu străbatem calea până la soare, și, atunci când omul îmbătrânește, îi este greu să meargă mult și repede. De aceea, cred că trebuie să merg eu. Sunt sănătoasă, voinică, și nu îmi este frică de munții înalți și abrupți, nici de șerpii otrăvitori și nici de fiarele sălbatice. Iar mai mult decât asta, aștept un copil; dacă nu voi reuși, va continua el drumul meu.

Toată lumea a încurajat-o cu bucurie și încredere, și au rugat-o ca, atunci când va ajunge la soare, să-i vestească printr-un foc mare aprins pe cer, pe care-l va vedea toată lumea.

După aceea, Malî a pornit la drum. Mergea spre răsărit. După opt luni, ea a născut un băiat voinic și sănătos. Și-a mers, a mers mult, fără întrerupere. Au trecut șaptezeci de ani, și Malî simțea că merge din ce în ce mai greu; picioarele aproape că nu le mai putea mișca. Atunci a poposit la o familie de țărani și a rugat pe fiul său să meargă mai departe.

în cei șaptezeci de ani cât au mers, Malî și fiul ei au trecut mii de munți, sute de ape, au întâlnit prăpădenie

de şerpi, şi fiare îngrozitoare. Au întâlnit în cale atâtea piedici, au suferit mult, şi de multe ori viaţa le-a fost în primejdie. Dar au trecut ei peste toate, pentru că pretutindeni, unde îi întâlneau, oamenii îi ajutau. Le schimbau încălţările rupte de atâta mers, şi hainele zdrenţuite, sfâşiate de stânci şi copaci. îi hrăneau, le arătau drumul, îi treceau cu barca peste ape; şi ei doreau tot mai mult să ajungă repede, să-i ajute pe cei de acasă. De aceea, din zi în zi, necazurile, în loc să-i slăbească, îi făceau şi mai puternici.

Erau aşteptaţi cu încredere, iar oamenii le arătau prietenie şi le dădeau ajutor.

Cei de acasă, după plecarea lui Malî, priveau mereu spre răsărit.

Dar, iată, au trecut zece ani, douăzeci, treizeci, patruzeci, şaptezeci de ani, iar pe cer nu apărea nicio veste, nicio rază de foc. Totul era ca înainte: beznă, frig peste tot, fiare sălbatice care mâncau şi înfricoşau oamenii.

încet, încet, oamenii au început să creadă că Malî a murit, că nu mai are cine să ajungă la soare, şi speranţa lor scădea din zi în zi.

Mâine se vor împlini o sută de ani de când a plecat Malî, dar cine mai crede că va vedea soarele?

Cu câteva clipe înainte de a se împlini anul o sută, oamenii au văzut în răsărit o lumină roşie, care cuprindea o jumătate de cer.

Peste tot se auzeau oameni spunând:

— Malî a ajuns, şi iată că ne dă vestea promisă.

După aceea, a răsărit soarele. Mii şi sute de mii de raze porneau spre pământ. Munţii şi văile parcă erau oglinzi, cuprindeau şi reflectau razele, iar animalele fioroase, sălbatice, care îngrozeau oamenii de mii de ani, erau silite să fugă, să dispară.

De atunci, oamenii, pentru a-şi exprima recunoştinţa faţă de Malî şi fiul ei, dimineaţa, când primele raze de foc înroşesc cerul la răsărit, îşi amintesc că Malî îi vesteşte mereu, şi atunci se scoală, pornesc să muncească cu hărnicie şi voioşie, până când, obosiţi şi ei şi soarele, după ziua de trudă, se întorc acasă, pentru a se odihni, ca a doua zi să vadă iar semnul, să muncească mai cu spor.

Tabloul fermecat

poveste chineză

Demult, la poalele munţilor, locuia o femeie săracă împreună cu copilul ei. Ea era tare îndemânatică la ţesut mătasea. Ţesea foarte frumos tablouri de mătase. Florile, animalele, toate parcă erau vii. Dar, într-o zi, copilul a găsit un desen colorat, înfăţişând o casă mare, cu o grădină cu flori, o câmpie verde, o livadă, o grădină de zarzavat şi un bazin cu peşti. Femeia se uita la desen şi, cu cât se uita mai mult, era cuprinsă de dorinţa de a avea şi ea o casă la fel. Dar era foarte săracă, încât de-abia reuşea să se hrănească pe ea şi copilul ei cu banii pe care-i câştiga din vânzarea tablourilor. Atunci, a hotărât să ţească un tablou după desen.

Şi aşa, zi de zi, lună după lună, ea a început să ţească tabloul. Ţesea şi ziua şi noaptea.

Seara lucra la lumina răşinii de brad, care făcea mult fum, şi de aceea ochii ei s-au înroşit şi au început să o doară. După un an, lacrimile picurau din ochii ei pe mătase, şi unde cădeau izvorau pârâiaşe limpezi, bazine rotunde cu peştişori aurii! După doi ani, a început să-i picure sânge pe mătase, şi acolo unde cădeau picăturile de sânge răsărea soare aprins şi flori vii.

Abia după trei ani a terminat de ţesut, şi tabloul era nespus de frumos.

Casa era acoperită cu ţiglă albastră, zidurile verzi, stâlpii roşii, poarta galbenă. în faţa casei era o grădină mare cu flori, iar în grădină un bazin cu peşti de aur care înotau. în stânga casei era o livadă cu pomi roditori încărcaţi cu fructe roşii şi galbene. Printre pomi zburau tot felul de păsări. în dreapta casei era o grădină plină de verdeţuri şi pepeni galbeni.

în spatele casei se aştemea o pajişte unde erau grajdul, staulul şi coteţul. Vacile şi oile păşteau iarba; păsările ciuguleau tot felul de gângănii.

Nu prea departe de casă, la poalele muntelui, se întindea un câmp mare cu porumb, orez şi grâu, iar apa limpede şi zglobie a unui râu trecea pe lângă casă; soarele era şi el pe cer, şi privea.

Deodată, însă, s-a stârnit un vânt puternic. Tabloul a fost smuls din casă şi purtat în cer spre răsărit; într-o clipă a dispărut. Femeia s-a prăbuşit în faţa uşii. Fiul ei a culcat-o în pat. Dar ea se îmbolnăvea din zi în zi mai rău, şi plângea.

Atunci, fiul ei i-a spus:

— Mă duc să-ţi aduc tabloul de mătase!

Apoi şi-a încălţat pantofii de paie, şi a plecat spre răsărit.

După două săptămâni, a ajuns la Cheia Muntelui Mare. Era acolo o casă de piatră, iar în dreapta casei, pe o pajişte cu căpşuni, un cal mare, tot de piatră, care ţinea gura deschisă, de parcă ar fi vrut să mănânce căpşuni. în faţa casei stătea o bătrână cu părul alb, care l-a întrebat:

— Copile, unde te duci?

Băiatul i-a spus:

— Mă duc să-i aduc mamei tabloul la care a ţesut trei ani şi pe care vântul l-a luat şi l-a dus spre răsărit.

Atunci bătrâna l-a lămurit:

— Tabloul l-au luat zânele de pe Muntele Soarelui, ca model, să ţească şi ele unul la fel. Nu-i uşor să ajungi la ele. în primul rând, trebuie să-ţi scoţi doi dinţi, să-i pui în gura calului de piatră; atunci el va învia, va putea mânca căpşuni, şi după aceea îl vei încăleca. Cu el vei trece peste Muntele de Foc. Tu va trebui să scrâşneşti din dinţi, să rabzi durerea şi să nu ţipi. Dacă vei ţipa, vei fi ars. După aceea vei ajunge la mare, unde valurile sunt foarte puternice; ele vor izbi în tine cu bucăţi mari de gheaţă; tu însă va trebui să strângi din dinţi, să nu tremuri. Dacă nu, valurile te vor arunca în fundul mării. Abia după aceea vei ajunge la Muntele Soarelui, şi vei cere zânelor să-ţi înapoieze tabloul.

Băiatul a ascultat-o, s-a gândit la mama lui bolnavă, şi i-a spus:

— Eu trebuie să iau înapoi tabloul.

Şi-a scos doi dinţi; i-a pus în gura calului de piatră. Calul s-a mişcat, a mâncat căpşuni, apoi băiatul l-a încălecat, şi s-a prins de coama lui. Calul a nechezat lung şi a luat-o la goană spre răsărit.

După trei zile şi trei nopţi de goană, au ajuns la Muntele de Foc.

Flăcările i-au învăluit, şi peste tot dogorea ca jarul. Dar băiatul scrâşnea din dinţi şi răbda. După o jumătate de zi, au trecut, dar îi aştepta marea.

ii loveau valuri mari şi bucăţi de gheaţă, dar băiatul scrâşnea din dinţi şi răbda. După altă jumătate de zi, au ajuns la poalele Muntelui Soarelui, iar în vârful lui se vedea castelul zeilor.

Calul s-a înălţat, şi într-o clipă au fost în faţa castelului.

Băiatul a coborât de pe cal, a intrat în castel, unde a văzut multe zâne frumoase stând în cerc şi ţesând după tabloul mamei lui, care era aşezat la mijloc.

Când l-au văzut, zânele s-au speriat.

Băiatul le-a spus însă pentru ce a venit.

O zână i-a spus:

— Noi vom termina azi de ţesut. Mâine dimineaţă ţi-l vom da. Te rugăm să aştepţi o noapte aici.

Băiatul s-a învoit şi, cum era foarte obosit, a adormit.

Noaptea, zânele au agăţat în mijlocul sălii o perlă; sala s-a umplut de lumină, şi ele continuau să ţească.

Dar iată că o zână mai îndemânatică, îmbrăcată în roşu, a terminat prima de ţesut. A comparat tabloul ei cu cel ţesut de mama băiatului, şi a văzut că tabloul acela era mai frumos decât cel ţesut de ea.

Atunci, ce şi-a zis? „Ce bine ar fi dacă aş fi şi eu în acest tablou!"

Cum celelalte zâne ţeseau, a luat fire de mătase şi şi-a ţesut portretul pe tablou.

Dimineaţa, când s-a trezit băiatul, a luat tabloul, l-a pus la piept sub haină, a încălecat iarăşi calul, şi au luat-o la goană.

Au trecut iar peste marea nemărginită, peste Muntele de Foc, şi au ajuns la Cheia Muntelui Mare.

Când l-a văzut, bătrâna i-a spus:

— Copilule, descălecă!

Apoi, a scos dinţii din gura calului, i-a pus înapoi în gura băiatului, i-a dat o pereche de pantofi de antilopă şi i-a spus iar:

— Te du repede acasă! Mama ta e pe moarte!

Băiatul a încălţat pantofii şi, într-o clipă, a ajuns acasă.

A mers în faţa patului mamei şi a strigat-o:

— Mamă! apoi a scos tabloul de la piept.

Cum l-a văzut, ochii mamei s-au luminat. S-a sculat din pat şi i-a zis:

— Băiatul meu, e întuneric aici; să mergem afară, la soare, să-l privim!

Au ieşit afară, mama şi fiul, şi au întins tabloul pe pajişte.

Deodată, s-a stârnit un vânt parfumat, şi într-o clipă tabloul se mări, întinzându-se kilometri de câmpie, şi prinse viaţă.

Coliba nu mai era; se vedea un palat, grădina, livada, toate aşa cum fuseseră ţesute în tablou. Dar, deodată, băiatul şi mama au văzut lângă bazinul cu peşti o fată îmbrăcată în roşu, care privea florile.

Au întrebat-o cine este.

Fata le-a spus că e zână, şi, fiindcă şi-a ţesut portretul pe tablou, a fost adusă acolo.

Mama băiatului a invitat-o pe fată în palat, să locuiască cu ei.

Mai târziu, zâna s-a căsătorit cu băiatul, şi toţi trei au dus acolo o viaţă fericită.

Bivolul isteţ

poveste chineză

Un ţăran trăgea de funie bivolul, mergând să-şi are pământul cu plugul. Dar ogorul lui era plin de apă, de noroi, încât îi ajungea bivolului până la burtă, şi bietul animal înota sleit.

A trecut o jumătate de zi, şi au reuşit să lucreze abia o palmă de pământ. Atunci ţăranul, supărat şi furios, cu sudoarea şiroind pe faţă şi pe tot corpul, a ridicat bâta să lovească bivolul, şi mânios îl ocăra:

— Neputincios ce eşti, îţi trebuie jumătate de zi ca să ridici o copită. N-ai văzut ce repede aleargă, şi ce puternic este, tigrul? De ce nu iei exemplul lui?

Atât de mult l-a ocărât şi lovit pe bietul bivol, încât acesta nu a mai putut să tacă şi i-a răspuns:

— Câtă putere are un tigru? Eu sunt mult mai capabil decât el!

Ţăranul nu l-a luat în seamă, şi a continuat să-l ocărască.

Bivolul, supărat, a zis:

— Nu înţeleg de ce mă disprețuieşti, şi de ce te porţi astfel cu mine? Hai să mergem la tigru, şi să mă întrec cu el.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, ţăranul s-a dus cu bivolul la peştera tigrului. Simţind miros de bivol, tigrul a ieşit dintr-un salt afară, rânjindu-şi fioros colţii, dorind să facă o masă copioasă din bietul bivol. Dar bivolul, liniştit, îşi mişca coarnele mari, puternice şi îndoite ca o seceră, spunându-i:

— Tigrule, tigrule, am venit să te anunţ că vom lupta pe viaţă şi pe moarte, şi să ştii că dinţii tăi sunt prea tociţi ca să se înfigă în pielea mea groasă. Du-te să-ţi ascuţi trei zile dinţii, şi eu mă voi duce să-mi ascut coarnele trei zile, şi apoi ne vom lupta.

Tigrul a scos un răcnet puternic şi s-a întors în peşteră. Şi, timp de trei zile, şi-a ascuţit dinţii, care ajunseseră să taie ca nişte cuţite. Dar bivolul doar o zi şi-a ascuţit coarnele, iar două zile a adunat paie şi fân, cu care şi-a învelit trupul în câteva straturi. Apoi s-a dus la ogorul stăpânului, s-a rostogolit în noroi, şi s-a făcut negru şi lucios, că nu se mai deosebeau paiele cu care se învelise.

A venit ziua de luptă şi întâlnirea cu tigrul la locul stabilit. Văzând atâta noroi pe bivol, tigrul l-a întrebat:

— Unde ai căzut, de te-ai murdărit în aşa hal?

Bivolul i-a răspuns:

— în toiul verii, cine suportă căldurile astea mari? în fiecare zi mă duc să fac baie în mlaştină. Aşa e obiceiul meu, şi toată lumea ştie.

Tigrul a holbat ochii, l-a cercetat câteva clipe şi nu i s-a părut nimic suspect, doar că bivolul arăta mai gras decât acum câteva zile. îşi spunea bucuros în sinea lui:

„Ce bine, eu voi fi mai iute, îl voi învinge, şi voi avea o masă bogată."

— Tigrule, tigrule, porcii şi oile poţi să le mănânci, dar mie nu poţi să-mi atingi niciun fir de păr! zise bivolul, ca să-l provoace.

Dar tigrul îi răspunse încrezut:

— Şi acum trei zile, cu dinţii tociţi, şi tot puteam să te mănânc, dar acum, când am dinţii mai

ascuțiți, crezi că nu pot?

— Bine, zici că ești puternic, spuse bivolul; întâi eu stau jos, și îți dau voie să mă muști de trei ori. Dacă, însă, nu mă vei omorî, atunci am eu dreptul să te împung de trei ori cu coamele.

Tigrul a răcnit și a încuviințat. Dintr-un salt, cu gura larg deschisă, s-a repezit să-l sfâșie pe bivol; încercă să muște de trei ori. Cu fiecare mușcătură, bivolul parcă se făcea mai mic. Pierdea din putere, și tigrul credea că bivolul a murit.

Dar, cum tigrul n-a mușcat din carnea bivolului, ci doar din paiele și noroiul de deasupra, nu l-a rănit de loc. După cele trei mușcături, bivolul a sărit în picioare și, din răsputeri, l-a rănit pe tigru în burtă; a doua lovitură i-a frânt șira spinării, iar a treia i-a adus moartea.

Toate fură văzute de stăpân, și în sinea lui acesta lăuda curajul și înțelepciunea bivolului. De atunci, țăranul l-a prețuit și iubit; nu-l mai certa, și nu-i mai spunea animal neputincios. Deși bivolul nu este atât de iute ca cerbul sau calul, el este foarte folositor oamenilor, iar ei, la rândul lor, îl prețuiesc.

Aupan și San-lu

poveste chineză

A fost odată o fată, Aupan, și un băiat, San-lu, care trăiau într-o regiune muntoasă, fiecare în căsuța lui din bambus. Aupan era zveltă și gingașă ca floarea de bambus, iar San-lu era foarte harnic, asemeni ciocănitoarei.

într-o primăvară caldă, s-au îndrăgostit unul de altul, dar tatăl lui Aupan nu era deloc mulțumit de dragostea fetei. Când San-lu a hotărât să o ia de nevastă pe Aupan, și a trimis pețitori la tatăl fetei, acesta s-a împotrivit, nevrând ca fata lui să se mărite cu un flăcău sărac lipit pământului.

Atunci San-lu s-a dus și a rugat pe un bătrân, din tribul său, să-l înduplece pe tatăl lui Aupan. Bătrânul i-a grăit acestuia:

— Dă-i fata de nevastă lui San-lu, că e băiat bun.

Dar tatăl s-a împotrivit, spunând:

— Cine vrea să-și dea fata unui orfan?

Băiatul, văzând că totul e în zadar, și nu mai are nicio speranță, într-o zi, pe ascuns, s-a spânzurat.

Când a auzit Aupan că San-lu a murit, a fugit la cabana acestuia și s-a omorât și ea. Tatăl fetei, când a aflat vestea, a socotit acest lucru smintit și a hotărât să-i îngroape pe unul pe muntele de răsărit, pe celălalt pe muntele din apus. N-a trecut mult, și din amândouă mormintele a crescut câte un buchet de bambus.

Bambusul de la soare-răsare creștea spre cel dinspre soare-apune, și invers, și, cu timpul, încetul cu încetul, s-au întâlnit. Când a văzut tatăl fetei acest lucru, a luat un topor și a tăiat bambusul de pe mormântul lui Aupan; a alergat, și a tăiat și bambusul de pe mormântul lui San-lu. Apoi, a dat foc și a ars bambusul.

Din flăcări au zburat două scântei mici spre cer, și s-au aprins două stele lucitoare. De atunci, oamenii numesc pe una din stele Aupan și alta San-lu, iar tinerii care se iubesc se plimbă și cântă privind cele două stele.

Cele douăsprezece luni

poveste chineză

Odată, în vremurile de demult, când mai umblau câinii cu covrigi în coadă și greierii cu joben și frac, o tânără și bună fată se duse la grădină să culeagă ceva zarzavaturi pentru ea și mama ei sărac. Și pe când se apleca ea să smulgă o căpățână de varză, iată că o făptură de o frumusețe rară, de ai fi zis că-i o zână, îi apăru înaintea ochilor și o întrebă:

— Ce lună îți e mai dragă, fata mea?

— Dar cine ești tu, și de ce mă întrebi?

— Tu n-ai de unde să mă cunoști, dar eu aș vrea să știu ce gândești tu despre toate lunile.

Supusă, copila îi răspunse cuviincioasă și plină de vioiciune:

— Mi-e dragă luna ianuarie, ninge atât de frumos! La fel şi februarie... în martie şi în aprilie înfloresc pomii... în mai e totul o grădină... în vară câmpurile sunt aurii...

Şi-ar fi mai lăudat mult copila, lunile toate, dar făptura aceea cu chip de zână n-a mai lăsat-o să continue, ci mângâind-o, îi ceru coşul în care începuse să-şi adune legumele. l-l umplu cu galbeni şi voi să dispară, dar fata mai apucă s-o întrebe cine era:

— Cine eşti tu, frumoasă ca o zână?

— Sunt una din cele douăsprezece luni ale anului! Mi-a plăcut răspunsul tău măgulitor pentru noi toate şi am ţinut să te răsplătesc pentru sufletul tău curat şi frumos, îi răspunse cea mai frumoasă dintre luni.

Într-o suflare, fata se întoarse la mama ei săracă şi răstumând coşul în faţa ei, dinăuntrul lui nu mai încetau să se rostogolească galbeni de aur.

De-a doua zi, firul vieţii lor începu să se depene altfel şi fata îşi cumpără din târg rochii frumoase pentru ea şi pentru mama ei, iar caleaşca cu care venise acasă era încărcată cu toate bunătăţile din lume.

Vecina ei cea rea şi invidioasă, căci erau şi pe vremea aceea vecine rele şi invidioase, s-a şi grăbit să le facă o vizită şi să le descoasă cum şi în ce chip reuşiseră ele să se îmbogăţească peste noapte.

Şi fata cea cinstită nu a şovăit în a-i povesti din fir a păr toate câte se petrecuseră.

A doua zi dis-de-dimineaţă, cu un coş cât toate zilele, vecina se afla la grădină în locul unde-i istorisise fata că-i apăruse zâna cea bună, cea mai frumoasă dintre lunile anului. Şi într-adevăr, iată apărând o fiinţă, aidoma descrierii făcute de copilă.

De cum o văzu, diafana făptură se grăbi să-i pună aceeaşi întrebare:

— Ce lună îţi e mai dragă, fata mea?

Dar vecina invidioasă şi îndrăcită, căreia nimeni şi nimic nu-i intra în voie, uitând de istorisirea şi povaţa fetei, îi răspunse iute, iute, după cum îi era felul, adică veşnic nemulţumită, cu gândul de a primi cât mai repede răsplata:

— în ianuarie şi în februarie e un ger de-mi clănţăne dinţii, în martie şi în aprilie începe să plouă de nu mai conteneşte până ce îţi intră ploaia în oase, iar în lunile de vară te coci de nu mai poţi şi zăduful îţi taie răsuflarea...

Şi tot aşa ar fi vrut să îndruge, dacă nu i-ar fi stăvilit furia luna cea mai frumoasă a anului, dar căreia i se întunecase acum chipul de câte rele auzise despre surorile ei.

— Bine, fata mea, îi răspunse zâna, zdrobită de durere, dă-mi coşul tău să-ţi răsplătesc bunătatea.

Fata stătea cu coşul ei mare cât toate zilele, întins, convinsă că nici nu-l va putea duce de atâţia galbeni cu cât îl va umple zâna.

Zâna i-l dădu înapoi plin şi dispăru.

Ajunse într-un suflet acasă, rânjind de bucurie că o va întrece în bogăţie pe vecina ei, care se dusese la grădină cu coşul ei mic, pe când ea avusese grijă să-l ia pe cel mai mare din câte se aflau pe acolo. Şi când să-l răstoarne?... numai vipere, pe unde te învârteai, vipere veninoase... asemănătoare sufletului ei invidios şi rău.

Fugi de teamă, dar şi de ruşine de vecinele ei, fugi atât de departe, încât să nu afle nimeni ce i se întâmplase şi cum îi fusese răsplătită invidia şi răutatea.

Cel mai frumos bărbat

poveste chineză

Domnul Zhou din ţinutul Tzii era un om înalt de stat, întotdeauna spilcuit şi chipeş nevoie mare.

Ca orice om bogat, domnul Zhou avea mai multe consoarte, adică era căsătorit cu mai multe femei deodată.

Prima dintre ele îi fusese hărăzită, cum era pe atunci obiceiul, de voinţa părinţilor. Ea era doamna de lume care îl însoţea în societate, era stăpâna casei şi a întregii averi şi numai ea purta titlul de doamnă şi soţie. Celelalte se numeau, mai simplu, neveste, şi erau considerate slujitoare nu numai ale domnului Zhou, ci şi ale „soţiei", de care trebuia să asculte orbeşte. Dacă se întâmpla să aibă aceeaşi reşedinţă cu soţia, era vai şi-amar de bietele neveste.

De vreme ce nu se luaseră din dragoste, şi aşa cum se întâmpla de cele mai multe ori, domnul Zhou şi

soţia sa nu erau legaţi prin niciun fel de sentimente. înţelegerea lor era mai mult de ochii lumii.

într-o dimineaţă, după ce se pregăti, îşi puse haine de sărbătoare şi pălăria şi se opri o clipă în faţa oglinzii, admirându-se satisfăcut. întoarse capul şi o întrebă pe soţia sa:

— Spune-mi, ce părere ai: dintre mine şi domnul Sin, cel din nordul oraşului, cine e mai frumos? M-aş putea oare măsura cu el?

Soţiu îi răspunse:

— Fără îndoială că dumneavoastră sunteţi mult mai frumos. Domnul Siu nici măcar nu s-ar putea măsura cu dumneavoastră.

Trebuie să spunem că acest domn Siu, care avea reşedinţa în partea de nord a oraşului, era vestit în tot ţinutul ca cel mai chipeş şi mai arătos bărbat.

Dar domnului Zhou nu-i venea să dea crezare spuselor soţiei. Se duse s-o întrebe şi pe nevasta sa favorită.

— Vai de mine, îi răspunse aceasta, ce-ţi trece prin cap? Cum s-ar putea compara oare domnul Siu cu un bărbat atât de frumos ca dumneata?

într-o dimineaţă, domnul Zhou primi un musafir care avea de rezolvat afaceri cu el. Din vorbă în vorbă gazda îi adresă şi musafirului întrebarea pe care o pusese soţiei şi nevestei favorite.

Musafirul îi răspunse:

— Dumneavoastră îl întreceri, desigur, cu mult pe domnul Siu.

A doua zi se întâmplă ca însăşi domnul Siu să vină să-l vadă pe domnul Zhou. Acesta îl măsură cu atenţie pe musafir, compară fiecare amănunt şi îşi dădu seama că, dimpotrivă, domnul Siu e cu mult mai frumos. Nici nu se putea compara cu el. Se mai privi încă o dată în oglindă şi îşi întări şi mai mult această părere: era foarte departe de frumuseţea domnului Siu.

Domnul Zhou fu atât de necăjit, încât nici nu mai putu dormi în noaptea aceea. Se gândi mult şi, spre dimineaţă, înţelese. „Soţia îmi spune că eu sunt cel mai frumos doar ca să se laude pe sine, să se fălească. Nevasta îmi spune acelaşi lucru ca să mă măgulească şi să-mi păstreze dragostea. Iar musafirul îmi spune că sunt cel mai frumos, doar pentru că are nevoie de mine."

Gluma proastă

poveste chineză

Erau odată doi voinici, buni prieteni, dar care se vedeau rar. Pentru că unul locuia în vestul oraşului, iar celălalt în est.

într-o zi se întâlniră din întâmplare pe stradă. Nu se mai văzuseră tare de mult. Bucuroşi, s-au invitat reciproc la un pahar, să cinstească întâlnirea.

Intrară într-un birt şi după două-trei pahare, unul dintre ei zise:

— Ia să cerem o listă, să vedem ce au de mâncare. Aş mânca ceva came.

— Păi, tu eşti din came, eu sunt din came, glumi celălalt. De ce să mai dăm banii. Hai să mâncăm din noi. Eu din tine şi tu din mine.

Acuma, trebuie să vă spunem că voinicii sunt oameni cu totul deosebiţi. Vorba şi fapta sunt la ei totuna şi nu se tem de nimic. Nici de duşman, nici de suferinţă.

Primul înţelese că tovarăşul său a glumit. Dar, el trebuia să ia vorba în serios. Altfel, celălalt ar fi putut crede că se teme de durere.

Aşa că scoaseră amândoi săbiile, fiecare tăie din celălalt o bucată şi începură să mănânce. Se veseleau în continuare, beau pahar după pahar, vorbeau tare şi mai tăiau o bucată, înfulecând-o. Pe feţele lor, nici urmă de durere, de suferinţă. Comandau mereu băutură, în timp ce sângele din ei se scurgea, şiroaie, sub masă.

Curioşii se adunară şi priveau cu gura căscată la acest spectacol îngrozitor: doi oameni veselindu-se cu băutura şi mâncând came din propriile lor trupuri.

Dar cei doi voinici n-apucară să mai bea prea mult. Căzură amândoi sub masă şi-şi dădură sufletul, nu ca doi voinici ce erau, ci ca doi proşti care nu ştiau să deosebească o glumă proastă de un lucru serios.

Prostul lacom

poveste chineză

Era odată un om atât de lacom şi apucător, încât nu putea vedea la cineva un lucru, fără a încerca să-l fure, să-l facă al lui.

într-o zi, văzu că într-un templu nou se instalează un clopot mare şi frumos. Puse gând să-l fure, să-l ducă la el acasă.

Dar clopotul era greu. Avea câteva sute de kilograme. Cum să-l ia, cum să-l ducă?

Trebuie să spunem că pe vremea aceea arama era un metal foarte preţios, aproape ca şi argintul. Aşa că omul cel lacom, văzând că nu poate lua clopotul întreg, se gândi să-l spargă în bucăţi. „Şi- aşa o să mă pricopsesc" – îşi zise.

Luă cu el un ciocan mare şi porni, noaptea, spre templu.

Dar, pe drum, se gândi: „clopotul sună foarte tare când îi loveşti. Cum să fac? Dacă mă aude cineva?"

Mergând şi gândindu-se, găsi soluţia. îşi astupă urechile cu ceară, să nu audă sunetul.

Deci, lacomul era şi prost. Credea că, dacă nu aude el, nu aud nici alţii.

Leac pentru nemurire

poveste chineză

Se spune că un împărat de demult, care ca toţi împăraţii trăia în belşug şi fericire, era chinuit de gândul morţii. Cum să pleci din viaţa asta atât de frumoasă, gândea înălţimea sa, când nu ştii ce te- aşteaptă dincolo?

Oare nu s-ar putea găsi un leac, ceva care să mă facă nemuritor?

Hotărî să caute un asemenea leac. Toata împărăţia primi poruncă strașnică să cerceteze, iar pentru cel ce va găsi se făgăduia răsplată împărătească.

într-o bună zi veni la palat un om şi spuse că el a găsit leacul căutat. Avea, într-o cutiuţă de argint, un cocoloş de elixir. Susţinea că e un leac sfinţit, preparat cu sute de ani în urmă. Cine îl înghite, rămâne veşnic tânăr şi, bineînţeles, nu mai moare niciodată, nici de moarte bună şi nici de sabie sau de altceva. El venise din depărtare, mersese ani întregi, dorind să-i dăruiască împăratului acest elixir. Ceru să se înfăţişeze înălţimii sale.

împăratul porunci să-i fie adus străinul.

La ultima poartă a palatului, acesta fu oprit de un ofiţer din garda imperială.

— E adevărat că elixirul adus de tine se poate mânca şi că te face nemuritor? întrebă ofiţerul.

— Acesta e adevărul, răspunse omul. Altfel, cum crezi că aş avea curajul să mă înfăţişez împăratului?

Atunci, ofiţerul se repezi la străin, îi smulse cutia din mână şi înghiţi elixirul.

Dus înaintea împăratului, ofiţerul susţinea că el nu are nicio vină.

— înălţimea ta, eu l-am întrebat pe acest om dacă leacul adus de el se poate mânca şi el mi-a răspuns că da. Aşa că el e vinovat, şi nu eu. De altfel, dacă el n-a minţit şi leacul te face într-adevăr nemuritor, nu mă poţi omorî. Am devenit nemuritor, şi cum numai zeii trăiesc veşnic, eu sunt acum un zeu.

Iar dacă medicamentul adus de acest om nu-i decât o înşelătorie, cum vei putea, în bunătatea şi înţelepciunea măriei tale, să iei viaţa unui ofiţer de-al tău pentru un lucru de nimic?

împăratul fu nevoit să recunoască: ofiţerul avea dreptate. Aşa că, porunci ca omul să plece în treaba lui iar ofiţerul să-şi vadă mai departe de slujbă.

Acuma, dacă omul acela a fi spus adevărul, probabil că ofiţerul mai trăieşte şi azi. Dacă-l întâlniţi cumva, o să vă convingeţi că povestea aceasta e adevărată.

Cine mi-a spus-o mie a auzit-o chiar din gura ofiţerului cu pricina.

Metamorfoza

poveste chineză

Trăiau cândva, demult, doi fraţi care se înţelegeau minunat. Ţineau unul la altul ca umbra la omul ei. Ce mai încolo-încoace, se pare că de-atunci a rămas vorba că „se au ca fraţii".

Dar, nenorocirea vine când ţi-e lumea mai dragă. Aşa păţiră şi fraţii despre care vă povestim.

Într-o bună zi, adică, de fapt, într-o zi rea, pentru că lucrurile rele nu se petrec în zile bune, frăţiorul cel mic se îmbolnăvi de o boală ciudată. Parcă îl apucase strechea. Se închise în casă, încuie uşile şi ferestrele, trase perdelele şi nu mai voi să dea ochii cu nimeni.

Degeaba veni fratele mai mare să-i aducă mâncare. Nu deschidea uşa. încercă să-l ademenească, aducându-i ceai fierbinte, dar uşa tot ferecată rămase.

îngrijorat, fratele mai mare se duse după medic. Acesta veni, dar nu fu chip să vadă bolnavul.

Şi aşa, fratele bolnav stătu închis în casă timp de şapte zile şi şapte nopţi, fără să mănânce sau să bea ceva. Nimeni nu ştia ce se petrece cu el, ce-l doare şi de ce suferă.

Dar, la sfârşitul celor şapte zile, bolnavul se transformase în tigru.

A opta zi, fratele cel mare auzi mişcare în cameră. I se păru foarte ciudat. Parcă ar fi fost înăuntru un tigru.

Cu teamă, dar şi din curiozitate, îngrijorat de soarta iubitului său frate mai mic ce stătea închis acolo de-atâtea zile, fratele cel mare se apropie tiptil de uşă şi desfăcu zăvorul încet, cu meşteşug. Băgă capul, să vadă ce se petrece.

Dar celălalt, transformat acum într-un tigru fioros, se repezi cu gura căscată şi-l mâncă pe dată, cât ai zice peşte.

Aşa e când se transformă omul. Nu i se schimbă numai pielea. Nu capătă numai colţi şi gheare de animal. Dar i se transformă şi inima.

Şi, după cum, când era om ca toţi oamenii, nu ştia ce înseamnă să fii tigru, tot aşa acum, când devenise tigru, uitase cu totul că la început fusese om.

Şi îşi mâncă propriul său frate.

Prima impresie

poveste chineză

Pesemne ca zicala „peştele cel mare înghite pe cel mic" nu se potriveşte şi la şerpi, de vreme ce într-o baltă trăiau în bună înţelegere doi şerpi de apă, unul uriaş şi unul mic, mic de-o şchioapă.

Acum, cică era o vară foarte secetoasă. Apa din baltă scădea în fiecare zi şi cei doi şerpi începură să facă planuri de mutare. Ştiau ei că nu departe de balta lor curge un râu. Acolo voiau să se mute.

Ei, dar uşor de zis şi greu de făcut. Mai ales că între baltă şi râu trece drumul mare. Toată ziua e circulaţie: oameni, care, turme. Ba unii umblă chiar şi noaptea. Şi, se ştie, oamenii când văd un şarpe, tăbărăsc pe el cu măciucile.

Cum să facă ei, cum să facă, apa scădea mereu de la o zi la alta şi mutarea se amâna mereu „pentru mâine", căci drumul era mereu aglomerat.

Pământul începuse să crape de secetă şi şarpele cel mare nu mai putea rămâne în baltă. Spuse celuilalt:

— Dacă mai stăm aici o să murim de sete. Aşa, dacă încercăm să trecem drumul, tot avem o şansă de scăpare. Poate nu ne vede nimeni.

Şarpele cel mic rămase pe gânduri.

— Da, trebuie să ne mutăm neapărat, zise el. Dar vreau să ajungem la râu, nu să ne lăsăm pielea în mijlocul drumului. Uite cum vom face: fiecare ia în gură coada celuilalt, şi ne facem ca o roată. Ne îndreptăm spre drum rostogolindu-ne, pe unde-i mulţimea mai mare. Oamenii se vor speria, căci aşa ceva n-au mai văzut niciodată. Vor crede că suntem cine ştie ce spirite sau zei. Cred că aşa vom reuşi să trecem nevătămaţi.

Făcură întocmai.

Trecătorii, nu numai că nu i-au atacat cu ciomegele, dar s-au oprit şi s-au închinat, şoptind unul altuia că roata aceea care se rostogoleşte pe drum e un duh bun şi că aduce ploaie.

Mai târziu, pe locul prin care au trecut cei doi şerpi, oamenii au înălţat chiar altare de rugăciune, în care trecătorii aprind şi azi tămâie.

Ca să vedeţi ce mult contează prima impresie. Doar nimeni nu văzuse acel „duh bun" decât vreme de câteva clipe, în timp ce se rostogolea cu repeziciune de-a curmezişul drumului.

Dacă l-ar fi observat cineva mai cu atenţie şi ar fi văzut că sunt doi şerpi, desigur că nu s-ar mai fi păcălit nimeni.

Vedeţi? Tocmai pe asta mizase şi şarpele cel mic: pe spaimă, pe surpriză, adică pe prima impresie. Şi reuşise cum nu se poate mai bine.

Maimuţele şi castanele

poveste chineză

Era odată un om căruia îi plăceau foarte mult maimuţele. Avea pe lângă casă o ceată întreagă. Ştia să le dreseze, le vorbea ca şi unor oameni şi maimuţele îl înţelegeau. Cele mai bătrâne înţelegeau aproape tot ce le spunea.

Se ştie că mâncarea preferată a maimuţelor sunt castanele.

într-o zi, veni omul nostru, se aşeză între maimuţele sale şi le povesti că de-acum înainte vor avea castane multe-multe.

— Aşa că fiecare maimuţă va primi dimineaţa câte trei castane, iar seara câte patru.

Maimuţele înţeleseră, dar li se păru că vor avea parte de prea puţine castane. Numai câte trei în fiecare dimineaţă?

începură toate să ţipe şi să facă o zarvă de nu se mai auzea nici în cer, nici pe pământ.

Ca să le potolească, dresorul se gândi să le inverseze porţiile: cea de dimineaţă să le-o dea seara, iar cea de seară, dimineaţa.

— Linişte! Faceţi linişte! strigă el. Dacă vi se pare puţin, vă dau dimineaţa patru castane la fiecare, iar seara trei. Acum, cred că sunteţi mulţumite, nu-i aşa?

De data aceasta maimuţelor li se păru că au într-adevăr mai multe.

Doar erau patru în fiecare dimineaţă.

între cincizeci şi o sută de paşi

poveste chineză

într-o bătălie, soldaţii unui detaşament atacau cu multă vitejie pe duşman.

Dar între aceşti ostaşi curajoşi şi viteji erau şi doi fricoşi. Unul îşi pierdu boneta şi centironul, celălalt îşi rătăci sabia şi puşca. Alergau amândoi înapoi, cât îi ţineau picioarele. Primul alergase deja vreo sută de paşi, iar al doilea cam jumătate pe-atâta, adică cincizeci de paşi, când se opriră. Cel care alergase doar cincizeci de paşi strigă către celălalt:

— Ruşine să-ţi fie, laşule! Fugi din faţa duşmanului!

Se şi găsise cine să-i facă celuilalt asemenea mustrare. Tocmai el, care fugise la fel de ruşinos. Doar că rămăsese cu cincizeci de paşi mai în urmă.

Parcă fuga nu-i tot fugă.

Şiretenia câinelui

poveste chineză

A fost odată un câinie atât de inteligent, încât înţelegea până şi vorbele omului. Pentru stăpânul lui câinele

acesta era – lesne de înţeles – cea mai nepreţuită comoară.

Dar câinele nu înţelegea numai vorbele oamenilor, ci le ghicea chiar şi intenţiile.

Dar, ca orice fiinţă, câinele avea şi un cusur. Era tare pretenţios când era vorba de găsirea unui loc potrivit pentru ceea ce câinii obişnuiesc să facă la un gard sau la un pom.

Până la urmă, cel mai mult îi plăcu lui chiar fântâna din faţa reşedinţei stăpânului. Era atât de încântat, încât ori de câte ori trecea pe lângă fântână, nu lăsa să-i scape ocazia. Bineînţeles, avea grijă să nu-l vadă nimeni.

într-o zi însă îl văzu un vecin. Acesta chibzui şi hotărî că trebuie neapărat să-i spună stăpânului nelegiuirea pe care o săvârşise câinele.

Dar câinele i-a înţeles numaidecât intenţia şi nu l-a lăsat să intre în curte. Cum se apropia vecinul de poartă, cum îl muşca.

Iar, vecinul, trebuie să spunem, era, din firea lui, foarte fricos, că cel mai tare se temea de câini.

Aşa că, după vreo trei-patru încercări, văzând că nu poate intra, renunţă şi se întoarse acasă.

Iar stăpânul, necunoscând niciodată această batjocură, a continuat să-l iubească din toată inima pe înţeleptul său câine, – câte zile a avut acesta.

Mamă de vânzare

poveste chineză

Era o vreme când, în China, oamenii se puteau vinde. Bărbaţii se vindeau ca slugi, fetele se vindeau ca soţii sau ca doici, mă rog, fiecare om de vânzare era dat după priceperea şi meseria lui.

La începutul acestui fel de negoţ ruşinos, se vindeau doar fete ca slujnice, ca neveste sau ca ţiitoare. Apoi începură să se vândă şi femeile mai în vârstă. Şi dacă la început oamenii cumpărau oameni doar când aveau nevoie, după un timp au apărut şi negustorii de oameni: cei care cumpărau ca să vândă din nou, mai scump. Unii au câştigat din asemenea negoţ averi mari.

într-un orăşel, trăia un om tare sărac. Ce n-avea el mai nimic pe lingă casă, dar de la un timp îi mergea aşa de rău, că vându tot ce văzu cu ochii. Rămăsese, în casa goală-goluţă, doar bătrâna lui mamă, care-şi târa bătrâneţile de azi pe mâine.

Omului nostru îi veni ideea s-o vândă. Dădu ştire şi căută cumpărător.

Nu după mult timp, veni un amator, o văzu pe bătrâna femeie şi se înţelese cu fiul ei s-o cumpere ca slujitoare. Fiul era foarte satisfăcut. Pe o slujitoare se căpătau bani mai mulţi.

Lumea însă era foarte mirată de asemenea vânzare, pentru că nu se mai pomenise până atunci ca cineva să-şi vândă un părinte. La poarta vânzătorului se adună o mare mulţime. Mama, care urma să fie vândută, plângea şi-şi blestema fiul nerecunoscător. Dar în cele din urmă biata femeie n-avu ce face. Trebui să plece cu stăpânul ei.

Ieşiseră deja pe poartă şi se îndepărtau, când fiul alergă şi-i ajunse din urmă. Căzu în genunchi în faţa cumpărătorului, implorându-l cu lacrimi în ochi:

— Te rog să ai grijă de mama! E foarte bătrână şi nu poate face cine ştie ce treabă. Să fii bun cu ea şi să-i dai mâncare mai consistentă. Şi să o fereşti de oboseală...

Nenorocitul. După ce-o vânduse, acum îi ducea grija!

Pasărea Phenix

poveste chineză

Un vânător colindă o zi întreagă şi nu reuşi să vâneze decât un fazan. Se întoarse în oraş cu fazanul în tolbă.

— Ce ai, omule, în tolbă? întrebă un trecător. Ce pasăre e aia?

Văzând că trecătorul nu recunoaşte un fazan, vânătorul îl păcăli.

— Cum, nu cunoşti? E o pasăre-Phenix.

— Ei, nu mai spune, se miră trecătorul. De mult auzisem eu de existenţa acestei păsări miraculoase. Dar, de văzut, nu văzusem niciodată. Ia să văd şi eu cum arată! Aş îndrăzni să vă întreb dacă nu cumva o vindeţi.

— Dacă ai buzunarele pline, poate să stăm de vorbă, răspunse vânzătorul.

Trecătorul scoase zece leani argint şi-i întinse vânătorului, rugându-l să-i dea în schimb pasărea.

Văzând atâta bănet, vânătorul începu să se codească. Nu-i venea să creadă, gândindu-se că celălalt glumeşte: cum să dea zece leani pe-o pasăre rănită?

— Parcă nu prea aş vinde-o, zise el.

Dar trecătorul insistă. Mai adăugă încă zece leani şi-i luă pasărea, lăsându-l pe negustor cu gura căscată şi cu banii în mână.

E locul să spunem că omul nostru, cumpărătorul, avea de mulţi ani un gând tainic, un vis al său. Ştiind că pasărea-Phenix aduce fericirea deplină, voia să-i dea în dar împăratului o asemenea pasăre.

Chiar în aceeaşi zi, începu să s-o pregătească pentru a merge la împărat. Pusese fazanul într-o cuşcă şi nu se mai uită la el.

A doua zi de dimineaţă, găsi pasărea moartă. II cuprinse o mare jale. Nu-i părea rău după banii aruncaţi. Nici nu se gândea la asta. Dar regreta foarte mult că n-a apucat să-i ducă pasărea-Phenix împăratului. De supărare se îmbolnăvi şi căzu la pat.

Vestea se împrăştie ca vântul. în scurt timp, toată ţara află că acel om avusese o pasăre-Phenix, că voise s-o dăruiască împăratului.

Află şi împăratul şi fu foarte impresionat.

Scoica şi barza

poveste chineză

O scoică uriaşă se lăfăia pe malul râului, într-o amiază senină de vară.

O mângâiau razele calde ale soarelui şi o dezmierda unda răcoroasă ce spăla clin când în când ţărmul nisipos.

Păşind din întâmplare pe-acolo cu picioarele sale lungi, un cocostârc n-avu ce face şi-şi băgă în scoică ciocul său cât toate zilele.

Valvele se închiseră brusc, imobilizând ca într-o menghină pliscul cocostârcului.

— Până la urmă tot scap, zise barza către scoică. Vezi că azi n-are de gând să plouă. Mâine de asemenea va fi cald şi secetă. Aşa că poimâine te vei usca şi vei muri, ca o netrebnică, ce eşti.

— Până să mă usuc eu, nu ştiu dacă n-ai să te înăbuşi tu, cu limba ta ascuţită şi cu picioroangele tale cele lungi cu tot. Am să te ţin aşa toată ziua şi n-am să-ţi dau drumul nici mâine...

Disputa ţinu aşa o bună bucată de vreme. Niciunul dintre cei doi nu se lăsa.

Norocul unui bătrân pescar, care tocmai trecea pe-acolo. Le-a prins pe-amândouă de vii şi fără niciun efort.

Un tratament eficace

poveste chineză

Trăia demult-demult un medic foarte renumit. Vindeca orice boală. însuşi împăratul, care suferea de o boală gravă, fusese tămăduit de bătrânul doctor. Fiul împăratului fusese şi el tratat, şi tot de o boală socotită aproape de nevindecat.

Bineînţeles, faima doctorului crescu şi mai mult.

Un om bogat, pe nume Zhan, se îmbolnăvi într-o bună zi şi căzu la pat. Avea toată spinarea numai buboaie.

Trimise după medicul cel vestit şi acesta veni de îndată.

Trebuie să spunem că în vechea Chină, a-ţi arăta altuia trupul era considerat o necuviinţă atât de mare,

încât nici bolnavul nu-şi lepăda vreodată veşmintele în faţa doctorului. Mai ales când avea de tratat o femeie, medicul nu-i putea vedea decât mâna, sau chiar numai locul unde se ia pulsul.
Restul era îmbrăcat, învelit şi acoperit cu grij ă.

Lesne de înţeles că tratamentul se făcea mai mult pe ghicite, medicul trebuia să aibă calităţi extraordinare, să înţeleagă după puls, temperatură şi după ritmul respiraţiei, ce are de făcut.

— M-ai chemat să te vindec, îi spuse doctorul cel vestit domnului Zhan. Nu te temi de durere?

— Doctore, mă dau cu totul pe mâinile dumitale. Fă tot ce crezi. Consideră că nu mă tratezi pe mine, ci că-ţi oblojeşti propria-ţi spinare. Să faci cu spinarea mea exact ceea ce-ai face cu-a dumitale.

Având o asemenea învoială, doctorul îl consultă şi îl tratã cu multă atenţie şi grijă, după ştiinţa sa, şi în scurt timp domnul Zhan se vindecă deplin.

Altfel, dacă ar fi procedat ca toată lumea pe vremea aceea, cine ştie cât ar fi suferit, sau dacă ar fi scăpat vreodată.

în orchestra imperială

poveste chineză

între vechile instrumente de cântat chinezeşti se află unul, asemănător flautului, numit liu.

Un împărat iubea foarte mult acest instrument. îi plăcea nespus de mult sunetul lui cristalin. Dar nu voia să-l audă solo, ci numai într-o orchestră formată din sute de asemenea instrumente, care să facă să răsune tot palatul. Atunci era el foarte mulţumit.

Mulţi oameni care habar n-aveau să cânte din liu se strecuraseră, prin relaţii şi intervenţii, în orchestra împăratului. Ţineau instrumentul în mână şi mişcau din degete, făcându-se doar a cânta, dar nescoţând niciun sunet.

Un nobil, pe nume Kuo, care habar n-avea nici el să cânte din liu, se duse la palat, se prezentă împăratului şi fu primit în orchestră.

Bineînţeles, pentru această muncă primea mulţi arginţi pe lună.

După moartea împăratului, se urcă pe tron fiul acestuia. Şi lui îi plăceau instrumentele, şi el iubea muzica. Dar îi plăceau mai mult instrumentele solo, nu cele în grup.

Aşa că domnul Kuo, la fel cu toţi cei ce făceau parte din orchestră, dar nu ştiau să cânte, dispăru fără ca măcar să-şi ia ziua bună.

Un ajutor dat la timp

poveste chineză

într-o primăvara, domnul Tuan avu asemenea ghinioane în negoţ, merse din rău în mai rău, încât îşi risipi toată averea. Se văzu peste noapte sărac de n-avea ce pune-n oală.

Gândindu-se în fel şi chip cum să facă, pe unde să scoată cămaşa i se păru că întrezăreşte undeva o rază de speranţă.

Căută un om de încredere şi-l trimise la un prieten vechi, mic dregător, să împrumute nişte orez.

Prietenul, care aflase între timp tot ce i se întâmplase domnului Tuan, răspunse trimisului:

— îl ajut eu mare plăcere, desigur. Să nu-şi iacă niciun fel de griji. Spune-i doar să aştepte puţin, până mai spre toamnă. După ce-mi strâng recolta, după ce-mi încasez arenda de la toţi ţăranii, am să-i trimit negreşit trei sute de arginti.

întorcându-se de la dregător cu mâinile goale, trimisul povesti domnului Tuan spusele vechiului său prieten.

Din întâmplare, cei doi se întâlniră chiar a doua zi.

Cu mânie abia reţinută, domnul Tuan îi povesti prietenului.

— Cum veneam adineaori pe drum, cineva mă striga din spate. Mă uitam înapoi şi nu vedeam pe nimeni. Până la urmă, observai un crap, zbătându-se între viaţă şi moarte, în şanţul săpat pe mijlocul drumului de roţile căruţelor.

— Ce-i cu tine aici? l-am întrebat.

— M-au adus apele tocmai din marea de est şi am ajuns până aici. Dar apele s-au retras şi uite că am rămas pe uscat. Fii bun şi salvează-mă. Adu-mi un ulcior sau o găleată de apă şi varsă peste mine. Poate o mai duc câteva zile, până vin nişte ploi mai mari.

— Vai, se poate să te las aşa, zise domnul Tuan crapului. Te ajut numaidecât. Ai puţină răbdare, până mă duc la stăpânul ţinutului de est, să vorbesc să-mi dea voie să trec prin ţinutul lui, până la marea de est. Dacă-mi dă voie, îţi aduc neapărat apă şi te salvez.

Ei bine, povesti domnul Tuan, mai departe, ce crezi? în loc să-mi mulţumească, crapul s-a supărat foc şi mi-a strigat:

— Eu te-am rugat să-mi aduci puţină apă să-mi astâmperi setea. Dacă-i vorba să aştept atâta, poate oasele să mi le stropeşti, cu apa adusă tocmai din marea de est.

Nurorile din oglinzi

poveste chineză

Era odată o câmpie aşa de întinsă, încât un cal bun nu putea să-i dea ocol nici în zece zile. Acolo, pământul era nesfârşit, iar cerul de necuprins. Şi dacă te uitai în cele patru zări, nu vedeai decât linia cenuşie a orizontului. Numai în partea de sud-vest abia se zăreau contururile străvezii ale unor munţi. în această câmpie se găseau numeroase sate mari şi mici. într-un sătuleţ de aici, trăia o bătrână bună şi inimoasă, care avea doi feciori frumoşi şi deştepţi. Bătrâna dorea din tot sufletul să- şi vadă feciorii la casele lor. Şi să-şi crească nepoţii. Feciorii însă nu înţelegeau dorinţa mamei. Şi a trimis bătrâna peţitori în cele patru zări, care au umblat până şi-au făcut praf încălţările, dar nu au găsit nurori potrivite pentru feciori. De aceea, bătrâna mamă era tot mai mâhnită. într-o noapte, neputând să doarmă, a coborât din kang[211] şi a ieşit în curte. Era miezul nopţii. Bătrâna şi-a îndreptat faţa spre cerul plin de stele şi oftând adânc a zis: „Cine ştie la ce fel de nurori se gândesc feciorii mei?"

Deşi bătrâna a rostit aceste cuvinte cu voce slabă, noaptea fiind nespus de liniştită, ea a crezut că a fost auzita până şi de stele. Deodată, a văzut cu teamă cum se ridică plutind dinspre sud-vest o lumină aibă puternică, care, pe măsură ce se apropia, devenea din ce în ce mai rotundă, mai mare, ajungând cam cât luna de pe cer, care a coborât în curtea ei. Bătrâna a fost orbită o clipă, dar imediat şi-a deschis ochii şi a văzut cum în cercul alb şi luminos stătea un bătrân cu barba albă, cu un sceptru cu capăt de dragon în mână. Bătrânul avea trupul mai luminos chiar decât cercul şi faţa strălucitoare şi blândă. Barba lungă şi albă s-a mişcat şi o voce a spus:

— Ţi-am adus nurori la feciori!

Bătrâna, întristată, a spus:

— Bătrâne, mă tem că te-ai obosit în zadar. Niciun fel de nurori nu pot mişca inimile feciorilor mei! Dar unde-s nurorile? Unde sunt peţitorii?

Bătrânul a izbucnit în râs şi jucându-şi barba a zis:

— Nu-i nevoie de peţitoroare să lege firul roşu[212] şi nici de caretă împodobită. Iată am aici două oglinzi ro tunde, colorate, şi să nu-ţi închipui eă-i o păcăleală; nu rorile tale se află cu adevărat în aceste oglinzi. În fiecare un, la trei ale lunii martie, la miezul nopţii, dacă vei în- "drepta oglinzile spre sud-vest, oglinzile îţi vor arăta dru mul- care duce la nurori.

---

211 pat chinezesc construit din cărămidă şi lut, care se încălzeşte pe dedesubt

212 credinţă populară după care mirii erau legaţi de firul roşu al soartei

Zicând acestea, bătrânul scoase de la piept doua oglinzi mici, rotunde. Apoi, ca un soare care răsare, cercul luminos s-a înălţat în văzduh şi a început să plutească spre sud-vest, asemănându-se cu o cometă cate piere încet de pe boltă.

Bătrlna s-a întors în casă, şi-a sculat feciorii şi le-a dat câte o oglindă. Băiatul cel mare, uitându- se în oglindă, a văzut o fecioară îmbrăcată în roşu, care i-a zâmbit şi apoi şi-a plecat privirea spre o floare de bujor roşu, pe care o ţinea în mină. Feciorul cel mare, uitând pentru o clipă că fata ce-o vedea nu era decât în oglindă, <a spus:

— Mamă, înainte de a pleca capul, mi-a zâmbit, nu pot să nu răspund sentimentelor ei. Mamă! Dă-mi voie să mă însor cu ea!

La vorbele băiatului, bătrâna înlemni.

La rândul său, cel de al doilea fiu, uitându-se în oglinda lui, a văzut o fecioară îmbrăcată în haine verzi, care f-a privit cu blândoţe şi apoi şi-a plecat privirea spre o floare de bujor verde, pe care o ţinea în mână. Şi el a uitat pentru o clipă că fata pe care o vede nu este decât în oglindă şi a spus:

— Mamă, fata aceasta avea în privire ceva numai pentru mine, încât m-a mişcat. Mamă, dă-mi voie să mă însor cu ea!

Plângând şi râzând de bucurie, bătrâna le-a spus:

— Fiii mei, nu vă prostiţi, ceea ce aţi văzut nu erau decât nişte umbre în oglinzi. Cum o să va însuraţi cu ele?

Auzind cuvintele maieă-şi, feciorul cel mare şi-a piept capul cu tristeţe, iar feciorul cel mic şi-a încruntat Iprfncenele cu mâhnire.

Au trecut câteva zile şi feciorii continuau să fie trişti M îngânduraţi, încât biata mamă a fost nevoită să le des-Ifiliui iască spusele bătrânului.

La trei ale lunii martie, bătrâna le-a spus:

— Fiii mei, orice ar fi, nu pot să vă las să plecaţi inilndoi. Cine ştie ce primejdie vă paşte.

Feciorul cel mare a spus:

— Frăţioare, lasă-mă pe mine să plec primul!

Iar bătrâna a adăugat:

— Fratele tău. E mai mare docil tine, trebuie să-l laşi.'.. I plece primul!

La miezul nopţii, feciorul cel mare a ieşit în curie şi îndreptând oglinda spre sud-vest s-a uitat în ea. Deodată, în oglindă i s-a arătat o rază albă, care ducea până la Biunţii din sud-vest, ce nu mai apăreau ca nişte contururi, ci ca nişte stânci ciudate, acoperite cu păduri dese, cu vârfuri de fier. Şi văzând cu ochii această rază albă s-a. Transformat într-Un drum luminos. Băiatul cel mare şi-a luat rămas bun de la bătrâna şi de la frăţior şi a pornit De drumul ce i s-a arătat în oglindă.

Pe înserate, feciorul cel mare a ajuns la capătul drumului, la poalele munţilor. Ocolind poalele munţilor, a văzut o peşteră luminoasă'ân care şedea bătrânul îneon-uirat de lumină, Amintindu-şi ele vorbele mamei-, a recunoscut în acesta pe bătrânul care-i dăruise oglinzile. înaintând, a întrebat cu respect:

— Bunicule, am ajuns la capătul drumului. încotro trebuie să ma îndrept spre a găsi fata din oglindă?

— Bătrânul l-a lăudat, zicându-i:

— Bravo, flăcăule, în sfârşit, ai venit! Fata pe care ai văzut-o locuieşte pe marele munte din partea de apus a acestor munţi şi pentru a ajunge la casa ei trebuie să treci mai întii muntele tigrilor şi prăpastia monştrilor apei. Fecioara din oglindă este în stăpânirea zgripţuroai-cei, care a transformat-o într-un bujor roşu şi a sădit-o în grădina clin spăl ele muntelui. Pentru ca ea să se transforme în om, trebuie să pătrunzi în grădină şi să îndrepţi oglinda asupra ei. Şi acum, după ce ştii toate astea, ră-mâne la voia. Ta dacă te duci sau nu.;;

După ce s-a gândit, feciorul a spus:

— Bătrâne, dacă am ajuns până aici, nu mai pot să dau înapoi.

— Dacă ai curaj să te duci, eu te voi ajuta. îţi voi da un bici şi un franjure de mătase şi te voi învăţa cum să foloseşti aceste obiecte, dar să nu care cumva să uiţi ca atunci când le foloseşti să şovăi vreun pic, l-a sfătuit bătrânul.

Apoi a luat biciul şi franjurele şi le-a pus în. Mină băiatului, dându-i poveţe cum să le folosească şi numai

după aceea i-a arătat drumul.

Pornind pe drumul arătat, după multe zile, băiatul a ajuns în apropierea vârfului muntelui, de unde, privind drept înainte, a văzut cum din faţa muntelui alătura? format din stânci ciudate şi acoperit cu păduri dese, se înalţă o ceaţă neagră. După un scurt popas, s-a îndreptat către acest munte. Şi de ce mergea, de aceea era mai greu de mers; obstacolele deveneau din ce în ce mai mari. Clnd era mai obosit şi cu trupul lac de sudoare, din vârful muntelui s~au repezit doi tigri vărgaţi. Şi cât ai clipi din ochi, tigrii au ajuns în faţa lui, deschizându-şi gurile să-l înghită. Atunci băiatul a scos în mare grabă biciul dăruit de bătrân şi mişcându-l deasupra tigrilor, a spus:

— Tigrilor care păziţi muntele, ascultaţi! Am venit aici să caut pe cineva care-mi este drag. Lăsaţi-mi calea liberă!

După ce a spus aceasta, tigrii şi-au închis fălcile, şi-au plecat capul şi au rupt-o la fugă..

Ajungând şi mai sus pe creasta muntelui, băiatul a văzut prăpastia monştrilor apei. Nicio piatră, nici un' copac, ci numai o apă cât un ocean. Cobormd pe coasta muntelui, a ajuns la marginea apei. A scos franjurele de mătase şi apucând capătul l-a aruncat în apă, zicând:

— Monştri ai apelor, faceli-mi o punte să trec să găsesc pe fata pe care am îndrăgit-o!

Cum a terminat de spus, din mijlocul apei s-au ridicat nişte monştri, cu coada de peşte şi corp de om, cu cap de om şi corp de broască ţestoasă, care apucând capătul firului l-au fixat pe celălalt mal al apei. Firul subţire s-a transformat într-o punte îngustă şi rezistentă. Mişcându-şi biciul, băiatul a pornit să treacă puntea, dar cand era aproape de jumătate s-a. Uitat. în jos şi a văzut cum din apa verde îl priveau cu ochii roşii, holbaţi, monştrii. Ar fi fost mai bine dacă nu se uita, căci văzând aceasta şi-a pierdut cumpătul şi a început să se teamă dacă nu. E în pericol să cadă în apă de pe o punte atât deîngustă. Şi a şovăit!! Şi în această clipă picioarele au început să-i tremure, capul să^A se învârtească. Iar puntea – a devenit subţire, cât un fir de aţă, şi băiatul, a căzut în i apă afundmdit-se în adâncuri împreună, cu monştrii. A trecut un an. Văzând bătrâna că nu i se mai întoarce feciorul cel mare, era îngrijorată. A venit din nou trei ale lunii martie şi cel de al doilea fecior i-a spus:

— Mamă, anul trecut, în această zi, a plecat fratele meu. Acum mi-a venit şi mie riadul să plec în căutarea fetei din oglindă.

Bălrâna, speriată, a răspuns:

— Fiule, fiule, a trecut un an şi fratele, tău nu s-a 'mai- întors, cum de mai îndrăzneşti să spui. Că pleci? Bă iatul a adăugat:

— Mamă, fii fără grijă, eu mă voi întoarce neapărat. Bătrâna ar fi vrut să ştie ce s-a întâmplat cu feciorul cel mare şi-i spuse feciorului cel mic:

— Du-te, dar ai grijă de tine şi să te întorci acasă ehiar dacă nu găseşti fata. Să afli şi ce s-a întâmplat cu (ratele tău.

La miezul nopţii băiatul a ieşit în curte' şi îndreptând. Oglinda spre sud-vest s-a uitat în. Ea. Deodată, în oglindă i s-a arătat o rază albă, care s-a transformat într-un drum aninos, ce ducea la munţii din sud-vest. Feciorul cel mic şi-a luat rămas bun de la mamă şi a plecat pe drumul arătat în oglindă.

Când s-a crăpat de ziuă, băiatul a ajuns la poalele muntelui, unde l-a întâlnit pe bătrânul înconjurat de lumină. Acesta i-a dat şi lui un bici şi un iran jure de mătase, l-a povăţuit şi pe el cum îl povăţuise pe frate-său, apoi a adăugat:

— Anul trecut, pe timpul acesta, a venit fratele tău, dar a căzut în prăpastia monştrilor apei. Hotărăşte-te tu singur dacă vrei să-ţi continui calea!

Auzind că fratele lui a căzut în prăpastie, cel de al doilea fecior a început să plângă şi a spus:

— Orice s-ar întâmpla, îmi voi continua drumul. Bătrânul i-a arătat şi lui drumul care ducea la fata din oglindă.

Mişcându-şi biciul, băiatul a trecut muntele tigrilor şi a ajuns la prăpastia monştrilor apei. A scos franjurele, a tras capătul firului şi l-a aruncat în apă, spunând:

— Monştri ai apelor, am venit să caut fata din oglindă, faceţi-mi degrabă o punte!

Nu apucă bine să termine şi din apa agitată apărură monştri cu corp de om şi coadă de peşte, cu cap de om şi corp de broască ţestoasă, cu care prinseră firul de capăt şi—l fixară de celălalt mal, transformându-l într-o punte îngustă şi rezistentă. Băiatul pomi pe punte pocnind din bici. Deşi din apă se auzeau tot felul de

zgomote ciudate, el nu a privit în jos şi a mers mai departe pe punte, sigur de sine. Şi aşa a trecut munte după murite, până ce a văzut o casă înconjurată de copaci bătrâni, înainte de a ajunge acolo, a simţit un miros, plăcut. Băiatul, ur~ mând sfatul Bătrânului, se îndreptă direct spre grădina din spate. Peste zidurile gradinei îşi întindeau ramurile tot felul da crengi înflorite, dar el nu le-a luat în seamă. A plesnit din bici şi acesta s-a transformat într-o scară de frânghie, pe care a urcat pătrunzând în grădină, apoî frânghia «devenit din nou bici.

în mijlocul grădinii a găsit bujorul roşu şi bujorul verde, aşa cum îi spusese bătrânul, înfloriţi şi plini de parfum. Băiatul a îndreptat oglinda spre bujorul cel verde şi a spus:

— Fata-n verde!

Şi deodată bujorul verde s-a transformat în fata pe care o văzuse în oglindă. Bucuros, băiatul i-a spus:

— Fată-n verde, pentru tine am venit până aici, vrei să mă urmezi?

Fata l-a măsurat din cap pân-la picioare, chipul i s-a luminat de bucurie, dar, întorcându-se spre bujorul roşu, faţa i s-a întunecat, lacrimile au început să şiroiască ca nişte perle şi ea a zis:

— Cum m-aş îndura s-o părăsesc pe sora mea în roşu! Chiar dacă noi vom scăpa din mâinile zgripţuroai-cei, eu voi rămâne pentru totdeauna mâhnită. La auzul acestor cuvinte, bujorul roşu a început să-şi scuture petalele una câte una, ca nişte lacrimi care cad.

Băiatul, întristat, a înţeles că bujorul cel roşu e fata după care plecase fratele său. Dar cum s-o transforme fu om, dacă nu avea oglinda fratelui său? Fata-n verde ii spus deodată:

— Să mergem în casă, deoarece e timpul să se în toarcă zgripţuroaica!

Cum au intrat în casă, zgripţuroaica a şi ajuns în IJUrtea din faţă. Uitându-se printr-o crăpătură, băiatul a văzut că zgripţuroaica era îmbrăcată şi împodobită, dar. Ivea faţa şi mâinile acoperite de păr. Aceasta s-a oprit în curte şi a început să ocărască:

— Nemernico! Cine te-a transformat clin nou în om? Cine ţi-a îngăduit să ascunzi străini în casă? Şi lovind «"u picioarele în uşă şi-a prins poalele şi a început să le Bgite stârmrjjî un vânt puternic, care a cuprins toată încăperea. Dar oricât se înteţea vântul, fata fiind sub puterea oglinzii n-a mai putut fi transformată în floare. Văzând aceasta, zgripţui-oaica s-a prefăcut că e bucuroasă şi a spus:

— Tu eşti un copil bun, Fată-n verde, şi băiatul acesta îmi place. îţi dau binecuvântarea să te măriţi cu el.

Băiatul şi Fata-n verde nu au răspuns. Atunci zgripţuroaica, clipind, a adăugat:

— Ştii că avem cirezi de cămile şi cai, vaci şi oi şi mine teamă că în noaptea asta vom fi pi-ădaţi. Să meargă flăcăul cu mine să mă ajute, iar mâine veţi pleca împre unâ. Zicând aceasta, zgripţuroaica a plecat.

Amărâtă, Fata-n verde a spus:

— Zgripţuroaica vrea să te piardă. Nu are niciun fel de cirezi. S-a dus să cheme animalele, sălbatice. Băiatul a liniştit-o, – spunându-i:

— Nu te teme, am biciul şi nimeni nu va putea să se apropie de mine.

Zgripţuroaica a dus băiatul pe un munte golaş şi s-a făcut nevăzută. Se lăsase noaptea. Tot muntele era acoperit cu ciulini şi nu se vedea nici urmă de cămile sau cai, vaci sau oi. După puţin timp, în întunericul care-l înconjura, au început să licărească nenumăraţi ochi de fosfor. Veniseră fiarele, dar niciuna nu cuteza să se apropie de băiat. Băiatul a căutat un loc mai neted şi s-a culcat, dormind până a doua zi dimineaţa.

Zgripţuroaica văzând că băiatul e teafăr, s-a prefăcut că plânge, zicând:

— Eu nu mai pot de dragul fetei acesteia şi după ce va pleca am să mor de dorul ei. Nu mă pot despărţi de ea, merg şi eu cu voi.

Auzind-o, Fata-n verde a ghicit că pe drum zgripţuroaica va căuta să-i piardă şi, cu multă înţelepciune, a spus:

— Bine, bine, dar la vârsta ta ai să te oboseşti de moarte mergând alături de noi, tinerii. Tu ai puterea să te măreşti sau să te micşorezi. De data asta, prefă-te mai mică şi te vom vârî în vaza aceasta de aramă, pe care vom purta-o în spate şi astfel, nu te vei obosi, ba, dim potrivă, în vază vei putea chiar să şi dormi, dacă vrei.

Zgripţuroaica, care nu se gân djea decât cum să ie vină de hac celor doi, se prefăcu mică cât un şoarece şi intră în vază, fără să stea prea mult pe gânduri. Atunci tinerii astupară în grabă gura vazei şi o porniră la drum.

Ajungând la prăpastia monştrilor apei, aruncară vaza în apele verzui. Apoi, Fata-n verde se aşeză pe malul

apei şi începu să plângă.

— Zgripţuroaică afurisită! Ne-ai chinuit în fel şi chip pe mine şi pe sora mea şi ne-ai transformat apoi în flori.. Surioară, cum să te părăsesc? Când ne vom revedea oare? Şi plânse Fata-n verde, plânse, iar lacrimile-i şiro- iau ca nişte şuvoaie, iar din copaci cădeau picuri ca de rouă.

Băiatul începu să se gândească la fratele său şi-l apucă plânsul şi pe el. Şi deodată, apa începu să strălucească şi ceaţa cea neagră deveni albă, împrăştiindu-se încet, încet în cele patru zări. Atunci bătrânul înţelept coborî din văzduh în cercul său luminos. Şi apucând sceptrul cu cap de dragon arătă spre apă, zicând:

— Monştri ai apelor, scoateţi-mi degrabă la mal pe feciorul cel mare!

Nici nu apucă să termine de spus, că monştrii cu coadă de peşte şi corp de om, cu cap de om şi cu corp de broască ţestoasă îl ridicară deasupra pe primul fecior. Bătrânul făcu un semn asupra lui şi acesta clipi din ochi şi zise:

—Am visat oare? Băiatul cel mic, văzându-şi fratele, îl îmbrăţişa cu căldură.

Bătrânul se ridică în văzduh şi se făcu nevăzut.

Plecară cu toţii în grădină şi feciorul cel mare îndreptă oglinda asupra bujoral. Ui roşu şi acesta se prefăcu într-o fecioară îmbrăcată în roşu, aşa cum o văzuse în oglindă. Fata-n roşu îl privi pe primul fecior şi-i zâmbi.

După multe peripeţii, amândoi feciorii ajunseră acasă, cu nurorile şi împreună cu mama lor petrecură zile multe şi fericite.

Piatra lunii

poveste chineză

Pe vârful Zeiţa de Jad sunt sute de temple.
De la poalele Pietrei Lunii izvorăşte Râul Raţelor.

Aceste cuvinte zugrăvesc una din cele mai minunate privelişti de pe muntele Ţin. Povestea spune că vârful Zeiţa de Jad, care s-ar afla pe muntele Ţin, este neasemuit de înalt şi pe el sunt o mulţime de temple. Nu departe de acest munte, se află un râuleţ cu apa limpede ca cristalul. E Râul Raţelor, care izvorăşte de la poalele Pietrei Lunii. Se zice că Piatra Lunii străluceşte şi ziua, dar mai ales noaptea e neîntrecută. în fiecare seară din ea iese o lună mai rotundă şi mai strălucitoare decât luna de pe cer. Cel mai puternic lucreşte Piatra Lunii în zilele de 1 şi 15 ale fiecărei luni şi razele ei căzând asupra Râului Raţelor, acesta pare de cristal. Atunci, în mijlocul lunii se vede umbra unei fecioare, iar pe apele cristaline ale râului înoată o pereche de raţe de aur. Dar nimeni nu a văzut limpede cum arată fecioara şi raţele de aur.

Povestea spune că demult, tare demult, într-unul din templele de pe munte trăia un călugăr care zi şi noapte nu avea altă treabă decât să petreacă. La bătrâneţe, călugărul s-a gândit să-şi caute un urmaş care să-i îngrijească de casă şi să-i facă mâncare. într-o zi, trecând prin satul de la poalele muntelui a văzut un copil de vreo zece ani care, în ciuda hainelor zdrenţuite, era tare arătos. Făcându-şi planul, călugărul s-a dus la părinţii copilului şi le-a spus:

— Voi sunteţi săraci şi e păcat de copilul ăsta aşa frumos şi deştept. Dacă vreţi să trăiască ani mulţi, fericiţi, trimiteţi-l la templu.

Părinţii au plâns ce au plâns, dar până la urmă şi-au trimis copilul la templu.

La templu, copilul a fost ras în cap şi i s-a dat o haină preoţească, încât arăta ca un călugăraş în toată regula. Deşi niciodată nu avea voie să intre în biblioteca templului, micul călugăraş învăţase o mulţime de lucruri. Ştiind că are pe cineva acasă, călugărul pleca şi mai des la petreceri.

Micul călugăraş şi-a petrecut în templu câţiva ani. De câte ori mergea la pârâul din pădure să aducă apă, florile parcă se înviorau, iarba de pe malul râului parcă se făcea şi mai fragedă; iar apa cristalină a râului oglindea frumuseţea băiatului. Atunci, nu se ştie din ce motive, băiatul ofta. într-o zi, după ce şi-a umplut găleţile cu apă şi tocmai voia să plece, a simţit aşa, ca şi când cineva l-ar trage de la spate şi n-a mai putut să înainteze. A privit în jur, dar n-a văzut nimic. A pornit din nou, dar după doi paşi s-a oprit. Nici de data aceasta nu a văzut nimic. Se înfuriase, când, a auzit un râset şi din spatele unui brad a ieşit o fecioară de vreo

şaisprezece ani. Avea părul negru în care erau împletite flori de munte, iar pe faţa-i rotundă străluceau doi ochi de o bunătate nespusă.

Până să spună băiatul un cuvânt, fata a şi ridicat una din găleţi, zicând:

— Tu eşti singur, iar eu mor de plictiseală. Hai să ne distrăm puţin.

De mult nu mai schimbase băiatul nicio vorbă cu nimeni în singurătatea muntelui şi, deşi se temea puţin, a căzut bucuros la învoială.

Fata era pricepută la vorbă şi la glumă. Cunoştea numele tuturor ierburilor de leac şi tuturor florilor de pe munte. Cu puteri nebănuite a rostogolit o stâncă care, prăvălindu-se în prăpastie, a bubuit ca un tunet. A apucat o creangă plină de flori şi florile s-au scuturat ca o ploaie de nea peste ei. Şi ei râdeau, întruna. Niciodată nu fusese băiatul aşa de vesel de când venise pe munte. După ce s-au despărţit şi călugăraşul s-a înapoiat la templu, s-a simţit, aşa, deodată, nespus de fericit.

A doua zi, cum a plecat de acasă călugărul cel bătrân, băiatul şi-a luat găleţile şi s-a grăbit spre râu. Fata îl aştepta de mult pe malul apei. Şi au început din nou să zburde. Ajungând într-o poienită, fata a spus:

— Vreau să te învăţ să cânţi.

Şi a început să cânte îmbiindu-l şi pe băiat. Fata cânta un viers, băiatul cânta după ea şi au cântat aşa până ce băiatul a învăţat să cânte. Acum alergau împreună prin poienită cântând. Aşa a mai trecut o zi plină de veselie. De atunci, cum pleca călugărul, băiatul apuca găleţile şi o zbughea în pădure, unde se întâlnea cu fata şi se zbenguiau ziua întreagă.

Într-o zi, ca de obicei, călugărul a plecat la treburile lui. Pe drum şi-a amintit că-şi uitase pocalul de vin şi s-a întors. Ajungând pe creasta unui munte învecinat, a auzit două voci cântând de te fermecau. Călugărul s-a întrebat mirat cine poate să cânte atât de frumos în munţii aceia sălbatici! Cu cât se apropia de casă cu atât cântul răsuna mai clar, până ce şi-a dat seama că viersul vine din împrejurimile templului. A grăbit pasul şi ajungând în poienită i-a văzut pe cei doi care cântau şi se veseleau. Atunci, s-a furişat în pădure şi apropiindu-se tiptil de tineri le-a ieşit deodată în faţă strigând:

— Nu vă mişcaţi! Cum de îndrăzneşti tu, fată, să-mi ispiteşti discipolul?

Călugăraşul a încremenit, iar fata a zbughit-o în pădure. Călugărul s-a repezit pe urmele ei. Undeva în adâncimea pădurii i s-a părut că vede fusta roşie a fetei, apropiindu-se însă, a văzut că era un bujor sălbatic, iar de fată nici urmă.

Întorcându-se la templu a început să-l bată şi să-l blesteme pe călugăraş, iscodindu-l ce-i cu fata. Băiatul s-a rugat să-l ierte, jurându-se că nu ştie nici de unde venise, nici cum o cheamă. Atunci călugărul a promis că-l iartă cu o condiţie: ca a doua zi să înfigă un ac, în care era vârât capătul unui franjure, în fusta fetei.

Călugăraşul a luat franjurele şi acul, dar în sinea lui îşi făcuse planul să-l păcălească pe călugăr care, după cum se vedea treaba, nu avea gânduri bune cu fata.

A doua zi, nu plecase bine călugărul, că fata a venit şi veselă a spus:

— Hai să zburdăm! Ce să faci în casă când afară e primăvară şi au înflorit toate florile?!

înfricoşat, băiatul i-a spus:

— Surioară, să nu mai vii aici! Călugărul mi-a dat un ac şi un franjure, vrea să te găsească şi să- ţi facă rău.

Zicând acestea, vocea-i tremura gândindu-se cât de tristă va fi viaţa lui dacă ea nu va mai veni.

Fata i-a smuls franjurele şi acul din mână şi apucând capătul franjurelui i-a spus băiatului:

— Nu mai fi trist, vino cu mine!

Au ieşit amândoi pe poartă şi fata ţinea de capătul franjurelui. Speriat, băiatul i-a spus tremurând:

— Aruncă firul, altfel călugărul va fi pe urmele noastre!

Izbucnind în râs, fata i-a răspuns:

— Nu te teme, vino cu mine!

Au străbătut aşa pădurea, au trecut peste câţiva munţi şi au ajuns la Râul Raţelor cu apa cristalină, unde ea a aruncat franjurele. Apoi a bătut din palme şi din apa râului a ieşit o pereche de raţe de aur. Una din ele ţinea în cioc o rămurică verde, de care atârna un fruct roşu. Călugăraşul a simţit un miros puternic de mere, de parcă se afla într-o livadă. Raţa s-a apropiat de mal şi a lăsat crenguţa cu măr cu tot şi apoi a coborât în fundul râului.

Fata a luat crenguţa şi rupând fructul l-a îmbiat pe băiat:

— Mănâncă-l tot!

Ascultând de vorbele fetei, băiatul a mâncat fructul şi s-a minunat de dulceaţa şi parfumul lui. Tot corpul şi l-a simţit mai uşor şi toată supărarea şi tristeţea au dispărut ca prin farmec.

în timpul ăsta, bătrânul se odihnea pe o piatră de la marginea drumului. S-a ridicat şi a plecat spre casă gândindu-se:

— De data asta prind fata în mod sigur. Poate că e chiar o zână? Dac-o prind, o să mă îmbogăţesc.

N-a mai mers pe potecuţă şi a tăiat-o direct printre stânci şi prin pădure. Ajungând acasă nu l-a găsit pe băiat şi s-a făcut foc gândindu-se că acesta l-a păcălit plecând cu fata. Uitându-se în jos, a văzut capătul franjurelui şi s-a înveselit pe loc. A plecat pe urma firului ce se deşirase din franjure şi a străbătut astfel pădurea, a trecut peste munţi şi deodată a auzit râsete.

înainte de a-l vedea, fata ştia că bătrânul e pe urmele lor şi se apropie. Atunci l-a apucat de mână pe băiat şi amândoi s-au ascuns în spatele unei stânci. Călugărul a mers după fir până la Râul Raţelor. Dar aci nici urmă de tineri. Obosit şi furios, călugărul tocmai se pregătea să-i caute prin împrejurimi când, fata a bătut din palme şi din undele lacului au apărut cele două raţe de aur. Cea de-a doua raţă ţinea în cioc o crenguţă verde de care atârna un fruct verde. Văzând călugărul raţa de aur, nu l-a mai interesat nimic. Raţa înota pe lângă mal în apropierea călugărului. Acesta s-a repezit s-o prindă, dar raţa s-a făcut nevăzută iar pe mal a rămas crenguţa cu fructul verde. Călugărul a simţit un miros aromat de fructe. Gândindu-se că acesta e un fruct vrăjit, l-a mâncat. După câţiva paşi şi-a simţit trupul mai uşor. în spatele stâncii, fata i-a şoptit băiatului:

— Ieşi şi ia-o la fugă! Călugărul te va urmări, dar să nu te temi. Să fugi mereu spre apus, până vei da cu ochii de mine.

Şi s-a făcut nevăzută.

Cum a ieşit de după stâncă băiatul, călugărul a luat-o la goană după el înjurându-l:

— Nemernicule, te ajung eu, dacă nu ţi-oi rupe picioarele!

Şi aşa a fugit călugărul după băiat munte după munte. Băiatul se căţăra pe creste de parcă ar fi avut aripi. Călugărul, care-şi simţea trupul uşor, era mereu în urma lui, gata să-l ajungă. Şi aşa au ajuns ei la o punte foarte îngustă. Speriat, băiatul s-a oprit, dar de partea cealaltă îi făcea semne fata. Atunci, băiatul s-a gândit:

— Mai bine să alunec şi să mor decât să cad viu în mâinile călugărului.

Şi când a vrut să sară pe punte, a simţit că zboară pe deasupra ei, întocmai ca o rândunică. Văzând călugărul că urmaşul lui sare peste punte, a sărit şi el. Dar la jumătate, puntea s-a rupt cu el, deoarece mâncase fructul vrăjit necopt. A căzut în prăpastie şi a murit.

în aceeaşi zi, tinerii, jumătate mergând, jumătate zburând au părăsit muntele Ţin. în seara aceea Piatra Lunii n-a mai strălucit şi din ea n-a mai ieşit luna. Fata cu care se împrietenise călugăraşul era zâna din Piatra Lunii. Şi de atunci nu s-au mai văzut nici raţele de aur.

Omul de piatră

poveste chineză

Pe muntele Ţin erau o mulţime de stânci pe care nu se găsea nicio fărâmă de pământ şi nu creştea niciun fir de iarbă, încât din depărtare străluceau de-ţi luau ochii. Dar să nu credeţi că acestea erau pietre sterpe. în ele se aflau nenumărate comori. Dacă nu mă credeţi, ascultaţi povestea „Omului de Piatră".

Cu mulţi ani înainte, de prin părţile de miazăzi a venit aci un bătrân cam de vreo şaizeci de ani. Unii au văzut cum acesta, cu târnăcopul în spinare, s-a căţărat pe stânci, a dat ocol muntelui Ţin câteva zile, apoi şi-a luat târnăcopul şi a plecat. El n-a rămas să locuiască în satul de lângă muntele Ţin şi a trecut mai departe către un cătun la vreo optzeci de li depărtare. La marginea acestui cătun se afla o căsuţă neîmprejmuită cu zid. Prin fereastră se vedea lumina aprinsă. Bătrânul a bătut la uşă şi a intrat. în casă trăia un flăcău de vreo optsprezece ani, pe nume Li Peng, care-i spuse bătrânului că-i singur pe lume, având doar un prieten, pe Pao Iou, care locuieşte în partea de răsărit a râului.

Bucuros că şi-a găsit un tovarăş l-a poftit pe bătrân să rămână în casa lui. Şi se purta cu el ca şi când i-ar

fi fost părinte, iar bătrânul nu-l socotea mai prejos decât pe fiul lui. Li Peng o ducea destul de greu, așa că bătrânul a scos banii din chimir și i-a dat băiatului să cumpere orez și carne. Azi așa, mâine așa, până ce bătrânul și-a cheltuit toți banii.

Într-o bună zi, i-a spus lui Li Peng:

— Băiete, azi e vreme frumoasă și aș vrea să mă plimb puțin. Tu rămâi acasă și fii cu ochii în patru!

Bătrânul și-a luat târnăcopul și a plecat întorcându-se abia a doua zi seara, cu chimirul plin de bani. Zâmbind i-a spus flăcăului:

— Băiete, avem din nou din ce trăi.

După puțin timp, bătrânul s-a îmbolnăvit. Simțind că i se apropie sfârșitul, l-a chemat pe Li Peng și i-a spus:

— Copile, mă doare capul de-mi plesnește și văd negru înaintea ochilor. Simt că mi se apropie sfârșitul. Să știi că nu am pe nimeni pe lume, așa că după ce voi muri să mă îngropi aici. Și să mai știi că pe muntele Țin, în stâncile strălucitoare, se găsește...

Zicând acestea, bătrânul a simțit că i se strânge gâtul și nu a mai putut continua. A mai arătat numai cu degetul spre chimir, s-a uitat afară și a murit.

îndurerat, Li Peng l-a îngropat pe bătrân. Apoi, gândindu-se la spusele acestuia înainte de moarte, și-a căutat prietenul și i-a povestit tot. Auzind despre ce e vorba, Pao Iou a sărit în sus de bucurie, zicându-i lui Li Peng:

— înseamnă că bătrânul a vrut să-ți spună că în stâncile luminoase se află bani mulți. Să mergem degrabă să-i căutăm!

Li Peng de asemenea se gândea: „Nu știu ce se ascunde în aceste stânci, dar se pare că bătrânul a vrut să mă duc până acolo".

A doua zi, dis-de-dimineață, amândoi prietenii au plecat pe muntele Țin. Drumul era foarte anevoios, așa că de abia pe seară au ajuns la locul cu pricina. La lumina lunii, ei au privit cu atenție, dar li s-a părut că toate stâncile sclipeau la fel. Atunci unde să caute mai întâi? în care stâncă să fie ascuns argintul? Și-au adunat puterile și s-au cățărat pe prima stâncă. Dar aceasta era o stâncă ca toate stâncile. La amândoi le-a scăpat un oftat. S-au urcat, cu mare greutate, și pe stânca următoare, dar tot n-au găsit nimic. Atunci s-au apucat să le cerceteze pe toate la rând. Noaptea, cântecul cucuvaei și urletul lupului făceau munții și mai fioroși. Cei doi au căutat până s-a luminat, dar n-au găsit nimic.

La lumina zilei, s-au mai cățărat pe câteva stânci, dar tot n-au găsit nimic. A căzut iarăși noaptea. Norii au acoperit fața lunii și s-a stârnit un vânt de credeai că răstoarnă muntele. Brazii fremătau și foșnetul lor răsuna în văi. înfuriat, Pao Iou bodogănea mereu: „Cine știe ce mincinos o fi fost boșorogul ăla mort. Ne-a trimis aici cu minciunile lui". Li Peng a încercat să-l liniștească:

— Bătrânul nu avea de ce să ne păcălească. înseamnă că nu știm noi să căutăm.

îmbufnat, Pao Iou i-a răspuns:

— Dacă nu te-ai săturat, rămâi aci și caută mai departe. Eu unul, mă lipsesc și plec.

Și s-a dus.

Văzând că Pao Iou pleacă cu adevărat, Li Peng s-a simțit tare mâhnit. Se tot mira de ce pentru o vorbă, acesta s-a supărat și a plecat. Li Peng a rămas peste noapte pe munte, iar a doua zi, la lumina zilei, s-a cățărat pe o stâncă din dreapta lui. Stând el așa, a simțit că pietrele de la picioare se mișcă și în stâncă a apărut o crăpătură. Uitându-se cu băgare de seamă a văzut că stă pe capacul unei fântâni și s-a mirat cum de se poate găsi o fântână în creierul muntelui. A dat încet la o parte capacul și uitându-se în jos a văzut înăuntru o lumină. A coborât în fântână, unde a găsit un omuleț de piatră, de vreo 2 ci[213] înălțime. L-a privit cu atenție și a văzut că avea gură, nas, ochi, mâini și picioare ca orice om. Tot întorcându-l pe o parte și pe alta, și tot uitându-se la

---

213 unitate de măsură egală cu 33 cm

el, l-a îndrăgit nespus. A scos Omul de Piatră din fântână, şi a început din nou să caute comoara. Dar n-a găsit nici măcar urmă de argint.

Văzând aşa, a luat Omul de Piatră în spate şi a coborât de pe munte. Omuleţul era tare greu de cărat şi după o bucată de drum l-a lăsat jos să se odihnească. Cu aşa greutate în spate mergea destul de încet şi mereu trebuia să se oprească spre a se odihni. A mers aşa toată ziua până s-a înnoptat, când, tocmai bine, a ajuns într-un sat. în faţa unei case stătea un bătrân. Li Peng l-a întrebat:

— Tăicuţule, sunt un trecător. Ai putea să-mi dai găzduire în noaptea asta?

La care bătrânul a răspuns:

— Eu chiar că am o cameră liberă, însă cum se întunecă se umple de zgomote, încât nimeni nu poate să stea în ea. Mai bine caută în altă parte.

Li Peng nu fusese niciodată fricos, aşa că a spus:

— Tăicuţă, pentru un trecător, un colţ de casă, oricum ar fi ea, care să-l apere de vânt, e de ajuns. Unde să mai caut altă casă liniştită? Nu mi-e frică. Du-mă acolo!

Bătrânul l-a trecut printr-o curte, unde crescuse iarbă până la brâu şi a intrat într-o casă cu trei încăperi. într-una din ele se aflau o băncuţă şi un pat de lac negru pe care era întinsă o rogojină. Totul era acoperit cu praf, aşa că se cunoştea că nu mai fusese locuită de mult. După ce i-a mai spus câteva cuvinte, bătrânul a plecat.

Rămânând singur, Li Peng a ridicat rogojina s-o scuture şi din ea a ieşit atâta praf că a întunecat toată încăperea. Peste tot era linişte şi se auzea foarte desluşit foşnetul ierbii din curte. Li Peng a simţit că inima îi bate mai repede. A închis uşa, a tras zăvorul şi a proptit Omul de Piatră în ea.

Apoi, liniştit, s-a culcat.

La miezul nopţii, l-a trezit o rafală de vânt. A deschis ochii şi a văzut că vântul stinsese lampa de pe masă. Apoi, vântul s-a înteţit şi uşa a început să se zgâlţâie. Li Peng se bucura că i-a dat prin gând să înţepenească uşa cu Omul de Piatră, altfel, ar fi deschis-o vântul. N-a apucat să se ridice din pat, că a auzit cum Omul de Piatră spunea:

— Ei, tu, spirit al peştelui, nu mai împinge degeaba! înăuntru sunt eu, Omul de Piatră, care-o propteşte!

Apoi s-a auzit vocea peştelui de afară:

— Omule de Piatră, lasă-mă să intru!

La care Omul de Piatră a răspuns:

— Doar n-o să le las să intri să faci iarăşi o faptă rea.

Atunci, spiritul peştelui, supărat, a început să strige:

— Crezi că eu nu ştiu ce putere ai? E destul să te lovească cineva peste burtă şi începi să scuipi arginţi; ori să te atingă peste umăr că tu începi să-ţi mişti mâinile şi unde ţi se arată să lovească lovești. Cu atâta te lauzi şi tu.

înfuriat, Omul de Piatră a spus:

— Şi eu ştiu în ce stă puterea ta. Nu eşti în stare decât să scuipi apă şi să stârneşti vântul cum se întunecă, şi cu asta vrei să mă sperii?

N-a apucat să spună totul, că peştele ţipând şi mai tare l-a întrerupt:

— Prăpăditule, ce te amesteci tu unde nu trebuie?

Omul de piatră a adăugat:

— Ştiu că n-ai vrea să spun, dar tot am să spun. Tu trăieşti în iazul din spatele casei fecioarei Uang Ciun-ţie din satul Uang Ţia. Boala de care suferă aceasta poate fi vindecată numai cu ficatul tău.

Ascultând spusele Omului de Piatră, spiritul peştelui a început să-l ocărască şi mai tare, iar Omul de Piatră să ţipe şi mai tare.

Li Peng a ţinut bine minte şi ce-a spus unul şi ce-a spus celălalt. Deodată s-a auzit cântecul cocoşului şi Omul de Piatră a amuţit. Iarba din curte a foşnit din nou şi iarăşi s-a stârnit vântul.

După ce a trecut vântul, afară nu s-a mai auzit niciun zgomot.

Se revărsau zorile. în cameră s-a făcut lumină şi Li Peng a văzut cum Omul de Piatră stătea proptit în uşă aşa cum îl pusese el de cu seară. Era mirat cum de în timpul nopţii Omul de Piatră putuse să vorbească. A coborât din pat şi s-a apropiat de el lovindu-l încet peste burtă. Omul de

Piatră a deschis gura şi a lepădat un argint alb ca marmura; l-a mai lovit încă o dată şi a mai lepădat unul. Acum a înţeles Li Peng că ceea ce a vrut să spună bătrânul înainte de moarte s-a împlinit.

Afară se făcuse ziuă. Stăpânul casei împreună cu câţiva vecini au venit înfricoşaţi să vadă dacă băiatul mai trăieşte. Auzind zgomot la uşă, Li Peng a dat la o parte Omul de Piatră şi le-a deschis. Atunci, toţi au rămas cu ochii holbaţi de mirare. Cei dinaintea lui, care rămăseseră peste noapte în casa aceea, nu mai fuseseră găsiţi vii. Cum de acesta trăieşte? Ştiind că ei nu au auzit discuţia din noaptea trecută, i-a întrebat:

— Aveţi în apropiere un sat Uang Ţia?

Iar aceştia au răspuns:

— Avem, se află la vreo douăzeci li depărtare.

Li Peng a întrebat cum se poate ajunge acolo şi cu gândul că trebuie s-o vindece pe acea fecioară bolnavă şi-a luat Omul de Piatră în spate şi a plecat chiar în aceeaşi zi.

A ajuns în satul Uang Ţia şi întrebând pe unul şi pe altul a dat de casa lui Uang Ciun-ţie. A strigat de afară, dar neprimind niciun răspuns, a deschis uşa şi a intrat. Tatăl fetei i-a ieşit în întâmpinare şi cu răsuflarea tăiată l-a sfătuit:

— Călătorule, dacă vrei apă, caută în altă parte, dacă vrei hrană, fa la fel. în casa noastră cineva stă să moară şi nu avem inima să tratăm musafiri.

Li Peng i-a răspuns:

— Tăicuţă, nu am venit nici să beau, nici să mănânc, ci să vindec bolnava din casa voastră.

Bătrânul l-a iscodit pe Li Peng, apoi a spus:

— Proverbul spune că bolnavul trebuie să se caute.

Şi deşi vedea că acesta nu este nici doctor, nici vraci, l-a îndemnat:

— Dacă zici că poţi s-o vindeci, intră degrabă s-o vezi. Dar să ştii că au trecut pe aici mulţi doctori şi a luat nu ştiu câte leacuri, dar boala n-a lăsat-o.

Fără să intre la fată, Li Peng a iscodit:

— în spatele casei voastre se află cumva un iaz?

Bătrânul a răspuns:

— Se află!

în grabă, Li Peng a spus:

— în acest iaz se află un peşte uriaş. Fata ta poate fi vindecată numai cu ficatul de la acest peşte. Du-te şi adună vreo douăzeci de flăcăi puternici.

Bătrânul a găsit flăcăii şi împreună au mers la marginea iazului. Apa din iaz era neagră ca păcura.

— Apa din iazul acesta n-a fost secată de mulţi ani!

înarmaţi cu găleţi, Li Peng şi cei douăzeci de flăcăi au muncit toată dimineaţa să sece iazul. Către prânz, nu mai rămăsese decât puţină apă, încât se vedea spinarea peştelui care avea mai bine de trei metri. Peştele a mişcat coada, a ridicat capul şi a scuipat o gură de apă şi iazul s-a umplut la loc. Flăcăii s-au apucat din nou de treabă şi până la apusul soarelui au golit iarăşi apa din iaz. Dar peştele a scuipat a doua oară şi iazul s-a umplut iarăşi de apă. Şi aşa au păţit de trei ori. A patra oară, apa n-a mai crescut. Li Peng a coborât în iaz să prindă peştele care a început să se roage:

— Li Peng, ai milă de mine şi salvează-mi viaţa şi-ţi făgăduiesc că de azi încolo n-am să mai fac niciun rău nimănui. Pe fată poţi s-o vindeci şi cu doi solzi de pe spinarea mea.

Lui Li Peng i s-a muiat inima şi a scos doi solzi de pe spinarea peştelui, lăsându-i viaţa. După puţin timp, apa din iaz a crescut la loc.

Uang Ciun-ţie a mâncat cei doi solzi şi boala i-a pierit ca şi când i-ar fi luat-o cu mâna. Bucuroşi, părinţii au sfatuit-o pe fată:

— Du-te şi-i mulţumeşte acestui om care te-a vindecat!

Fata a ieşit din cameră mergând încet spre Li Peng, când, ridicând capul, i-a întâlnit privirea şi s- a înroşit toată. Apoi, şi-a plecat capul gândindu-se: „înainte, când părinţii îmi spuneau să cinstesc un musafir îmi era aşa de neplăcut, iar acum, nu numai că nu mă simt stingherită, dar sunt chiar bucuroasă".

Li Peng, la rândul lui, a rămas cu ochii pironiţi la ea, zicându-şi: „E mai frumoasă decât o zână". După ce au schimbat câteva cuvinte, părinţii i-au spus fetei să intre în casă.

Li Peng şi-a luat Omul de Piatră în spate şi s-a întors acasă. După câteva zile, a venit şi Pao Iou încărcat cu băutură şi mâncare.

— Frate, de când nu te-am văzut mă apucase dorul de tine, a spus acesta intrând pe uşă.

Li Peng s-a bucurat şi nu i-a amintit nimic de întâmplarea de pe muntele Ţin, apoi i-a spus:

— De ce ai adus atâtea lucruri? Mai bine rămâi cu mine şi vei putea mânca tot ce vei dori şi te vei îmbrăca cum vei dori.

Şi vorbind aşa, au intrat în casă.

Pao Iou a rămas în casa lui Li Peng mai bine de două săptămâni şi în acest timp a văzut cum capătă acesta argintul de la Omul de Piatră. Au mai trecut câteva zile şi într-o dimineaţă Li Peng s-a trezit şi tară Pao Iou şi fără Omul de Piatră. El se purtase cum nu se poate mai bine cu Pao Iou şi acesta îl jefuise. Tocmai când era mai supărat a auzit nişte paşi afară. Uitându-se, nu era altcineva decât tatăl fetei. I-a ieşit în întâmpinare, poftindu-l să şadă, întrebându-l dacă-i este sete şi dacă a mâncat. Dar bătrânului nu-i era gândul la mâncare şi băutură şi oftând a zis:

— îţi sunt recunoscător că mi-ai vindecat fata, dar acum te rog să-mi fagăduieşti un lucru.

Văzând cât e de îngrijorat bătrânul, Li Peng a răspuns pe loc:

— Spune-mi ce doreşti şi dacă-mi stă-n puteri îţi voi îndeplini dorinţa.

Dacă a văzut că băiatul făgăduieşte, bătrânul a spus:

— N-am decât fata pe care o ştii şi aş face totul pentru ea. După ce te-a văzut pe tine, am primit peţitori de la răsărit şi de la apus, dar ea parcă n-ar vedea şi n-ar auzi. A întrebat-o maică-sa şi i-a spus că nu se mărită cu nimeni. Văd că şi tu eşti singur, aşa că poţi să te muţi la noi, să trăim împreună.

Cuvintele bătrânului l-au bucurat aşa de tare pe Li Peng, că nu mai voia nici chiar o sută de oameni de piatră. încă de când o văzuse pe fată îşi pierduse liniştea şi se gândea mereu la ea.

Li Peng s-a mutat la Ciun Ţie acasă, au îndeplinit ritualul şi s-au căsătorit. Se iubeau nespus şi viaţa lor era mai dulce decât mierea. O clipă n-ar fi stat despărţiţi şi din cauza asta Li Peng nici nu prea ieşea la câmp.

într-o zi, Ciun Ţie i-a spus:

— Mi-am brodat portretul, să-l porţi cu tine şi să nu-mi simţi lipsa.

Şi i-a dăruit portretul ei brodat cu mătase în cinci culori. Portretul semăna cu fata ca două picături de apă şi Li Peng l-a luat cu el şi a plecat la câmp. Când se odihnea, lua portretul şi se uita la el, aşa că nu se simţea deloc obosit ori singur. Dovlecii care-i semăna el creşteau mari de să-i tai cu fierăstrăul, ceaiul pe care-l planta el creştea cât un copac. într-o zi, pe înserat, Li Peng terminase treaba şi se pregătea să plece acasă când a luat portretul să se uite la el. Atunci, deodată, s-a stârnit un vânt care i-a smuls portretul din mână şi l-a ridicat în văzduh ducându-l departe. Li Peng a fugit după el o bună bucată, dar, deodată, l-a pierdut din ochi. Se întunecase şi nu mai avea nicio nădejde să-l găsească, aşa că s-a întors acasă. N-avea inimă să mănânce şi i-a spus lui Ciun Ţie întâmplarea cu portretul. Aceasta nu s-a plâns de el, dar a spus:

— Mi-e teamă să nu iasă vreun bucluc din cauza acestui portret.

Vântul fusese stârnit de peştele cel mare care, deşi nu mai făcea niciun rău nimănui, era supărat foc pe Li Peng. Văzând portretul la Li Peng a pus la cale un plan. A stârnit vântul care a luat portretul şi l-a dus în vârtej până la uşa noului dregător care era Pao Iou. Acesta, după ce furase Omul de Piatră îl pusese să scuipe cât mai mulţi arginţi cu care cumpărase funcţia de mare dregător. Omul care găsise portretul, l-a dăruit lui Pao Iou şi acesta, la lumina lămpii, a început să-l cerceteze zicându-şi:

— Am tot ce-mi trebuie: bani de la Omul de Piatră, putere câtă vreau, numai un lucru îmi lipseşte. Dintre neveste, niciuna nu e ca fata din portret. Aş fi cel mai fericit dacă aş găsi fata din portret şi m-aş însura cu ea.

A doua zi, a tocmit un ghicitor, care să-i caute fata. în ziua aceea Li Peng şi bătrânul se duseseră la câmp şi acasă nu rămăsese decât Ciun Ţie şi mamă-sa. Auzind bătăi în poartă, bătrâna i-a spus tetei:

— Ciun Ţie, a venit domnul ghicitor. îl poftesc înăuntru să ghicească unde ţi-a dus vântul portretul.

Ciun Ţie era îngrijorată de pierderea portretului şi a căzut repede la învoială cu maică-sa. L-au poftit înăuntru şi acesta a întrebat-o pe Ciun Ţie ziua naşterii şi ziua în care a brodat portretul şi făcându-se că se gândeşte, după un timp a început să râdă şi a sărit în picioare:

— Am găsit! Duceţi-vă în grabă şi căutaţi pe malul râului Giuan. Dacă se întunecă nu-l mai

găsiţi.

Fata şi mama n-au mai aşteptat să se întoarcă bărbaţii de la câmp şi au plecat însoţite de ghicitor. Ele fugeau către râu şi ghicitorul pe urmele lor. Ajunseseră pe malul apei, când, ghicitorul a bătut din palme şi de pe pânza apei s-a desprins o barcă din care au sărit doi oameni care au împins-o pe Ciun Ţie în ea, apoi s-a urcat şi ghicitorul. Mama fetei a rămas pe malul apei plângând, până când barca nu s-a mai văzut.

Când a aflat Li Peng că Ciun Ţie a fost răpită, parcă i s-ar fi stârnit o furtună în cap şi inima i-ar fi luat foc. Şi într-o singură noapte a slăbit de nu-l mai recunoşteai, încât a doua zi văzându-l soacra şi socrul s-au speriat de moarte.

— Li Peng, ai slăbit de eşti de nerecunoscut! i-au spus ei.

Auzind aceasta, Li Peng s-a întristat şi mai mult. El se gândea: „Unde şi-o fi petrecut Ciun Ţie noaptea asta?"

N-a mai putut să stea şi a plecat s-o caute.

A plecat pe cursul apei şi după ce a trecut un pod, a ajuns în oraşul unde Pao Iou era mare dregător. Zidurile cenuşii ale oraşului se ridicau în faţa ochilor lui. Li Peng îşi zicea: „Poate că dacă intru în oraş, aflu ceva de Ciun Ţie". Şi a intrat. A întrebat paznicii de la poarta oraşului, dar aceştia nu l-au băgat în seamă. I-a întrebat pe negustori, dar nici aceştia nu i-au răspuns. Atunci şi-a zis: „Nu aflu nimic dacă întreb aşa". S-a întors acasă şi a luat un dovleac mare de-l tăiai cu fierăstrăul şi a plecat la oraş. S-a prefăcut că e negustor şi a început să-şi strige marfa. Veneau să vadă aşa minunăţie tot felul de oameni, şi pe unde trecea, peste tot era înconjurat de lume care se îmbulzea şi făcea gălăgie. Ajungând la poarta dregătorului, oamenii de aci au rămas miraţi de mărimea dovleacului. Ciun Ţie, care era în curte, a auzit şi ea şi a ştiut că a venit Li Peng. Atunci, l-a chemat pe Pao Iou şi i-a spus:

— M-ai răpit, dar nu-mi poţi răpi inima.

S-o îmbuneze, Pao Iou a adus în faţa ei Omul de Piatră. Dar Ciun Ţie i-a spus:

— Cu argint ai putut să-ţi cumperi rangul, dar nu şi inima mea.

Auzind că afară cineva strigă dovleac de tăiat cu fierăstrăul, mai îmbunată, i-a spus lui Pao Iou:

— Vreau să mănânc o felie de dovleac. Cheamă-l pe negustor înăuntru, că vreau să aleg singură.

De când fusese adusă aici nu mâncase nimic, aşa că, plin de bucurie, Pao Iou auzind că vrea să mănânce a crezut că s-a îmbunat şi a dat ordin să fie adus negustorul. Văzând cât a slăbit Li Peng, Ciun Ţie a început să lăcrimeze; Li Peng l-a recunoscut pe Pao Iou şi a văzut şi Omul de Piatră. Pao Iou nu şi-a mai recunoscut prietenul. Li Peng s-a apropiat de Omul de Piatră şi arătând spre Pao Iou i-a atins umărul, iar acesta a început să-l lovească pe Pao Iou şi l-a bătut până l-a omorât.

Li Peng a luat-o pe Ciun Ţie şi Omul de Piatră şi au plecat. Nimeni nu a avut curajul să-i urmărească, pentru că se temeau de Omul de Piatră. Unde-i arăta Li Peng acolo lovea şi dobora totul, chiar şi zidurile. Au ieşit din oraş, au trecut podul şi s-au întors acasă în linişte. în aceeaşi zi, au plecat să caute un loc unde să nu fie nici dregători, nici împăraţi.

Bujorul de munte

poveste chineză

Ce floare înfloreşte în luna februarie, când suflă vântul pe muntele Ţin? Bujorul de munte înfloreşte pe muntele Ţin în luna februarie, în bătaia vântului.

Acestea sunt versuri cântate adesea de păstorii de pe muntele Ţin. Bujorul de munte are o poveste foarte veche. De mult, tare de mult, la poalele muntelui Ţin se afla un sătuleţ în care trăiau trei copii. în luna februarie, când zăpada încă nu se topise pe munte, când vântul de miazănoapte mai sufla cu putere, iar iarba de abia începuse să încolţească, cei trei copii au urcat pe munte şi căţărându-se de pe o creastă pe alta, au ajuns pe culmea cea mai înaltă, unde au întâlnit o fecioară frumoasă ca o zână. Fata era înconjurată de un cerc roşu strălucitor, aşa cum poartă zânele. într-o mână ţinea un evantai din frunză de banan, iar în cealaltă o floare cu petalele ca focul.

Cei trei copii s-au bucurat când au văzut zâna şi cel mai mare a spus:

— Zână surioară, dă-mi mie floarea roşie şi o voi duce cumnatei mele, care-mi va face o pereche de papuci trainici cum nu s-a mai văzut.

Cel de al doilea copil, a spus:

— Zână surioară, dă-mi mie floarea roşie şi o voi duce cumnatei mele, care-mi va face o pereche de papuci uşori ca fulgul.

Cel de al treilea copil a spus:

— Zână surioară, dă-mi mie floarea roşie şi o voi duce cumnatei mele care-mi va face o pereche de papuci cu flori pe margine.

Zâna le-a răspuns pe îndelete tuturor:

— Care dintre voi îmi va povesti o întâmplare din care să se vadă cât de isteaţă este cumnata lui, acela va primi floarea.

Cel mai mare dintre copii s-a repezit:

— Cumnata mea e cea mai isteaţă. Dacă nu mă crezi, îţi voi povesti o întâmplare de-a ei.

La fel a spus şi cel de al doilea şi cel de al treilea copil.

Dacă vreţi să ştiţi care dintre cele trei cumnate trebuie să poarte floarea roşie ascultaţi cu băgare de seamă întâmplările de mai jos.

I

A început băiatul cel mare:

— într-o zi, fratele meu s-a dus pe munte să cosească iarbă şi a întâlnit doi învăţăcei, care vorbeau şi gesticulau cu aprindere: unul era îmbrăcat cu o mantie de brocart verde, iar celălalt cu o mantie de brocart roşu. Fratele meu era curios să ştie ce discută ei aşa de înfierbântaţi. S-a oprit şi a auzit cum cel cu mantie verde zicea:

— Am, acasă, frăţioare, bani să-i întorci cu lopata, şi orez de-mi putrezeşte în hambare. Cu toate astea sunt foc de supărat. Şi să vezi de ce: împărătesei i s-a urât să tot poarte haine de mătase şi i-a trecut prin gând să-şi facă o rochie din aripioare de muscă. împăratul a dat ordin să i se aducă o asemenea rochie şi a căzut beleaua pe capul meu. Spune şi tu, ce să mă fac?

Cel cu mantia roşie i-a răspuns râzând:

— Asta e uşor pentru că toţuşi muştele au aripioare. Ce să mă fac eu, că mi-a poruncit împăratul să-i fac o pufoaică vătuită cu cincizeci de kilograme de puf de broască. Da' zi şi tu, are broasca puf? Am acasă lăzi cu aur şi argint, dar nu-mi sunt de niciun folos.

Frate-meu auzind cum cei doi se întrec cu minciunile a izbucnit în râs. Cei doi învăţăcei, auzindu-l, s-au supărat foc şi au început să-l înjure:

— Sărăntocule, nu meriţi să asculţi ce discutăm noi.

Dar nici frate-meu nu s-a lăsat mai prejos, şi-a pus mâinile în şold şi a zis:

— Pe cine înjuraţi voi?

Cei doi învăţăcei au răspuns într-un glas:

— Pe tine, amărâtule de cosaş!

Frate-meu a izbucnit:

— Aşa, amărât cum mă credeţi, dar să ştiţi că am o cămilă de aur pe care o hrănesc cu iarbă proaspătă.

Auzindu-l, cei doi învăţăcei s-au mirat şi au început să-l măgulească. Frate-meu s-a îmbunat de îndată şi a izbucnit în râs. învăţăceii nu l-au lăsat până nu le-a făgăduit să-i ducă să le arate cămila de aur. Frate-meu n-a avut încotro, i-a luat cu el şi pe drum se tot gândea c-a scăpat nişte vorbe nesăbuite la supărare şi acuma ce se va face, că acasă nu avea niciun măgar. De unde să aibă el o cămilă de aur? Din fericire, la jumătatea drumului au întâlnit-o pe cumnată-mea care urca muntele după rădăcini de leac, şi aceasta, mirată, a întrebat:

— Unde duci oamenii aceştia?

Luând-o înaintea lui frate-meu, învăţăceii au răspuns:

— Ne ducem la voi acasă să vedem cămila de aur!

Uitându-se la frate-meu, cumnată-mea a înţeles, apoi, râzând, a spus:

— Ce păcat, bunica lui tocmai a încălecat pe cămilă şi a plecat să facă o vizită în satul vecin.

învăţăceii n-au mai zis nimic şi au plecat.

Zâna a ascultat până la sfârşit şi l-a lăudat:

— într-adevăr, cumnată-ta e o femeie deşteaptă.

Dar n-a apucat să termine bine, că cel de al doilea copil a început să povestească:

II

Fratelui meu îi place foarte mult să planteze pomi şi aşa că a sădit o adevărată livadă în faţa casei: pruni, peri care fac pere galbene ca aurul, meri, viţă de vie. în fiecare an, fructele leagă rod de se îndoaie crengile. într-o zi, frate-meu a cules struguri şi s-a dus la târg să-i vândă. După ce i-a vândut, l-a întâlnit pe Uang Mincinosul, care i-a spus:

— Te prinzi cu mine?

— Ce punem la bătaie? a întrebat frate-meu.

Uang Mincinosul i-a răspuns:

— Tu livada, iar eu cele şaizeci de pogoane de pământ roditor. Dacă pierzi, îmi dai livada; dacă câştigi, îţi dau pământul.

— Nu mă prind, a spus frate-meu.

Râzând, Uang Mincinosul l-a stârnit:

— înseamnă că n-ai curaj.

Auzind, frate-meu s-a aprins:

— Mă prind numai în necazul tău.

— Pe ce ne prindem: pe putere sau pe iscusinţă?

— Nici pe putere, nici pe iscusinţă. Uite cum facem: eu am să spun o întâmplare şi dacă te îndoieşti, ai pierdut. Şi tu la fel.

Frate-meu s-a gândit că n-o să se îndoiască de nimic din ce va spune Uang Mincinosul şi aşa s-a prins cu el. Uang Mincinosul a început:

— Ieri seară a bătut vântul aşa de tare că a mutat moara de piatră dintr-un capăt la celălalt al satului.

Văzând că frate-meu nu spune nimic, Uang Mincinosul a continuat să înşire verzi şi uscate, dar frate-meu parcă uitase de prinsoare. Vorbind de una, de alta, Uang Mincinosul a adus din nou vorba de vânt.

— Azi-noapte a bătut din nou vântul. Şi a bătut aşa de tare, că a dus fântâna din răsăritul satului în apusul satului.

— Vorbeşti prostii! Oare poate să mişte vântul fântâna? a răspuns frate-meu şi de abia după aceea şi-a amintit de prinsoare.

Uang Mincinosul l-a bătut pe umeri şi a zis:

— Băiete, ai pierdut, după masă vin să-mi dai livada.

Frate-meu s-a întors acasă cu coşul gol şi cum a intrat în casă, cum a căzut pe gânduri. Cumnată- mea l-a chemat la masă, dar el n-a venit. Dintr-o privire cumnată-mea şi-a dat seama că s-a întâmplat ceva cu el şi a zis:

— Soţii nu trebuie să-şi ascundă nimic unul altuia. Tu de ce te ascunzi de mine?

Frate-meu a oftat, apoi i-a povestit în amănunţime cum a făcut prinsoare cu Uang Mincinosul, cum a pierdut şi cum după-masă va veni acesta să-i ia livada.

Cumnată-mea a început să râdă şi i-a zis:

— Şi pentru atâta lucru eşti supărat şi nu mănânci? Ia şi mănâncă şi te odihneşte, iar când vine Uang Mincinosul lasă-l pe mâna mea.

Frate-meu a mâncat şi s-a dus să se culce, dar gândul îi era numai la Uang Mincinosul. Cumnată- mea s-a aşezat la poartă cu lucrul în mână. După puţin timp a venit Uang Mincinosul. Cum a intrat pe strada noastră l-a strigat pe frate-meu. Atunci cumnată-mea a intrat în curte, a încuiat poarta şi din curte i-a spus:

— N-ai cum să-l găseşti, fiindcă după ce a venit acasă s-a lovit de o muscă şi a murit.

Uang Mincinosul s-a înfuriat şi a spus:

— Deschide îndată poarta să văd dacă e adevărat. Nu cred că o muscă poate omorî un om.

Auzindu-l frate-meu, a sărit de pe kang şi a spus:

— Ai pierdut, Uang Mincinosul. Nu trebuia să te îndoieşti de cele auzite şi tu te-ai îndoit.

Uang Mincinosul s-a roşit până în vârful urechilor de necaz că s-a lăsat păcălit de o femeie şi de teamă că frate-meu îi va cere cele şaizeci de pogoane a şters-o în grabă.

Auzind întâmplarea zâna l-a lăudat:

— Cumnata ta într-adevăr e o femeie deşteaptă...

Dar n-a apucat să termine ce avea de spus, că al treilea băiat a început să povestească.

III

— Eu am o cumnată şi o soră. într-o primăvară, cumnată-mea şi soră-mea, care stăteau la poartă şi croşetau, au auzit dintr-o dată, aşa, din văzduh, pe cineva zicând:

— Floare frumoasă de la poartă! Floare frumoasă de la poartă!

Cumnată-mea s-a uitat în sus şi a văzut un vultur, care s-a rotit de câteva ori în văzduh, apoi a zburat către munţi. După puţin timp, vulturul s-a înapoiat şi a spus din nou:

— Cumnată harnică, de vrei sau nu vrei, eu trebuie să mă însor cu fecioara din casa voastră.

Apoi a aruncat un fir roşu şi un inel de aur şi a zburat.

Soră-mea s-a speriat şi a început să plângă, iar cumnată-mea a înţeles că acesta era un zgripţuroi. Cumnată-mea s-a gândit ce s-a gândit, apoi a căutat un petec de pânză şi a făcut din el o punguţă, lăsându-i în fund o mică gaură, pe care a umplut-o cu boabe de grâu. Apoi i-a dat-o soră-mi s-o poarte cu ea, zicându-i:

— Surioară, în seara asta va veni să te peţească zgripţuroiul. Dacă te va pofti să te aşezi în caretă, tu să spui că ameţeşti, dacă te va pofti în călească, să spui că te zdruncină. Să nu cumva să uiţi ce ţi-am spus!

Seara, a venit în curtea noastră o caretă împodobită, din care a coborât un tânăr învăţat cu faţa albă, îmbrăcat cu o mantie roşie.

Amintindu-şi de sfatul cumnată-mi, soră-mea, înecându-se de plâns, a spus:

— îmi vine ameţeală în caretă.

Auzind-o zgripţuroiul, căci el era, a bătut din palme şi îndată a apărut o caleaşca împodobită.

Soră-mea, plângând şi mai tare a spus:

— Caleaşca mă zdruncină.

Atunci zgripţuroiul a spus:

— O să te duc în spate.

Şi deodată, în cap i-au crescut coarne, pe corp păr, iar ochii au început să-i strălucească ca nişte lampioane. A luat-o în spate pe soră-mea şi ca o furtună a plecat cu ea. Şi pe unde a trecut el nu a rămas nicio urmă în afara boabelor care căzuseră una câte una din săculeţ.

A bătut vântul de la răsărit şi de la apus şi boabele s-au împrăştiat şi s-au amestecat. Roua le-a muiat şi

ploaia le-a udat şi boabele au încolţit şi au început să crească. Cumnată-mea s-a luat după brazda de grâu şi trecând peste văi şi dealuri a ajuns în faţa unui zid de piatră din care se făcea o peşteră care era astupată la gură de un bolovan.

Cumnată-mea a zis cu voce tare:

— Mergând pe drumul verde, am venit până în inima muntelui să-mi caut cumnata.

N-a terminat bine, că din peşteră a auzit vocea soră-mi:

— A venit cumnată-mea! Dă la o parte bolovanul din gura peşterii!

După puţin timp, bolovanul s-a mişcat şi în faţa ei a apărut zgripţuroiul. Făcându-şi curaj, cumnată-mea a intrat în peşteră. Văzând-o pe cumnată-mea, soră-mea a început să plângă. Cumnată-mea a cercetat cu privirea peştera şi a dat cu ochii de un borcan mare cu miere. Atunci şi-a făcut, pe loc, un plan, şi i-a zis soră-mi:

— Surioară, de ce plângi? Văd că nu-ţi lipseşte nimic: orez ai, făină ai, borcanul ăsta e plin cu miere.

Zgripţuroiul, plin de sine, a început să râdă:

— Aşa e! N-are de ce să-i pară rău că s-a măritat cu mine.

Cumnată-mea i-a luat vorba din gură:

— Am auzit că ai puteri foarte mari. Nu vrei să-mi arăţi şi mie ce poţi?

Zgripţuroiul s-a umflat şi mai mult în pene şi pe loc s-a învoit. S-a mişcat o dată şi s-a prefăcut într-un tigru fioros. Tigrul şi-a mişcat capul şi s-a prefăcut într-un leu ameninţător. Cât ai clipi din ochi, leul s-a prefăcut într-un şarpe gros cât un butoi; avea capul în peşteră şi coada, lungă de vreo treizeci de metri îi ieşea afară. Văzând aceasta, cumnată-mea a spus:

— Cumnate, văd că poţi să te prefaci numai în animale mari. N-ai putea să te prefaci într-o muscă care să intre în borcan să mănânce miere?

Nici n-a terminat bine de spus, că şarpele s-a prefăcut într-o muscă verde care, bâzâind, a intrat în borcanul cu miere. Cumnată-mea s-a repezit şi a pus capacul la borcan. Musca a început să se zbată în miere, dar n-a mai putut ieşi.

Cumnată-mea a spus:

— Zgripţuroiule, zgripţuroiule, asta e pedeapsa ce ţi-am pregătit-o.

Apoi a luat-o pe soră-mea de mână şi s-au întors acasă. Auzind şi ultima poveste, zâna s-a bucurat şi a spus:

— Pe muntele Ţin sunt multe femei deştepte. E luna februarie şi trebuie să înflorească florile.

Apoi şi-a mişcat evantaiul şi tot muntele s-a înroşit de atâtea flori care străluceau de-ţi luau ochii.
Cei trei copii s-au minunat văzând atâtea flori şi pe crengile uscate, şi-n crăpăturile stâncilor, şi-n pădurea de brazi, peste tot erau numai flori roşii şi proaspete. Şi-a cules fiecare câte un buchet şi au plecat bucuroşi acasă.

începând de atunci, în fiecare an, în luna februarie, când zăpada încă nu s-a topit, copacii încă n- au înmugurit, pe muntele Ţin florile înfloresc colorând cu roşeaţa lor stâncile şi apa din izvoare. Localnicii au numit aceste flori „bujori de munte”.

Călugărul pedepsit

poveste chineză

Unui călugăr i-a plăcut odată nevasta unui ţăran. Şi iată că venind primăvara, ţăranul s-a dus să pună răsaduri pe câmp şi călugărul s-a apropiat de el. A păstrat un timp tăcere, cum se spune: „băgând mâinile în mâneci şi privind dintr-o parte”, iar apoi a spus:

— Fiule, cum poţi trei, chiar patru luni la rând să-ţi faci bătături, lucrând la câmp? Este foarte greu. Cât de uşoară este viaţa călugărilor, care citesc din cartea de rugăciuni, trag clopotul şi umblă unde vor. Bine mai trăim noi în mănăstiri mari, înalte, nu ca muritorii de rând, noi suntem mai aproape de cer şi mai departe de pământ.

Ţăranul l-a ascultat pe călugăr şi s-a gândit: „într-adevăr, au o viaţă bună” şi s-a hotărât să se facă şi el

călugăr.

Cum s-a întors acasă, i-a povestit soției despre hotărârea sa, care, când a auzit că i-a venit soțului ideea să se călugărească a început să-l certe.

— Bătrân prost ce ești! Dacă ai să te faci călugăr vei avea de suferit. Va trebui să stai zile întregi închis în chilie. Vei putea sta într-un loc fără să ai treabă? Ai văzut cum mănâncă călugării plăcintele, dar n-ai văzut cum îi tund. Scoate-ți din cap prostia asta.

„Nevasta are dreptate" s-a gândit țăranul și i-a trecut pofta de călugărie. A doua zi s-a dus din nou la câmp. Spre amiază, nevasta a luat de ale mâncării: o ceașcă de supă de orez, găluște și s-a dus la bărbatul ei la câmp. S-au așezat pe hat și au început să mănânce.

Călugărul când a văzut cum stă țăranul cu nevasta nu mai putea de ciudă. O dorea din ce în ce mai mult pe nevasta țăranului. A trecut pe lângă ei o dată, de două ori, iar femeia nici n-a întors capul spre el. Țăranul însă a observat cum se uita călugărul la frumoasa lui soție și îndată și-a dat seama ce gânduri are. A hotărât să-i dea o lecție bună.

Au terminat prânzul. Nevasta a pus cestile și bețișoarele în coș și s-a dus acasă. Iar călugărul, cum s-a depărtat femeia, s-a apropiat de țăran.

— Ieri ți-am povestit despre viața călugărilor, ce ai hotărât?

— Eu sunt gata, dar nevasta nu mă lasă. Dacă m-aș face negustor n-ar avea nimic împotrivă, a răspuns țăranul.

— Sigur, apucă-te de negustorie, a prins din zbor ideea călugărul.

— Dar n-am bani.

— Am să-ți împrumut eu bani fără dobândă. Vei câștiga și-mi vei da datoria înapoi. Dacă vrei să te faci negustor, cel mai bun lucru este să deschizi o prăvălie cu mărunțișuri. Este o afacere bună, numai du-te mai repede după marfă.

— Ești gata să-mi împrumuți bani, s-a bucurat țăranul. îți mulțumesc mult. Dar când vei putea să mi-i împrumuți?

Călugărul s-a gândit că dorința lui cea mare se poate împlini în curând și a hotărât să se grăbească.

— Treaba văd că este grabnică. Nu poate fi amânată. Chiar acum mă duc după bani și ți-i voi aduce.

Țăranul a mai sădit câteva tufe și s-a dus repede spre casă. Nici n-au terminat bine masa și a și intrat călugărul, care i-a dat două sute de iuani de argint. Țăranul l-a invitat să intre și i-a spus soției să pregătească ceaiul. Soția și-a dat seama de gândurile călugărului și a vrut să-și ajute bărbatul.

Se uita șăgalnic la călugăr, iar lui i se topea inima de bucurie.

— Am vorbit cu nevasta, i-a spus țăranul. Ea n-are nimic împotrivă. Mâine dis-de-dimineață plec la drum și peste o lună mă voi întoarce și-ți voi înapoia toată suma cu mii de mulțumiri.

— Nu este nevoie de mulțumiri. Ce, între prieteni este nevoie de asemenea ceremonii?

Curând călugărul și-a luat rămas bun și a plecat. Nevasta i-a ajutat bărbatului să-și strângă lucrurile și abia s-a luminat de ziuă și țăranul a plecat de acasă. în aceeași seară, călugărul, lăsând la o parte toate treburile, s-a dus la nevasta țăranului. Stăteau și vorbeau veseli. Călugărul aștepta momentul potrivit ca să înceapă să vorbească despre sentimentele sale. Dar când i se părea că ar putea, femeia devenea atât de serioasă, încât după cum se spune: „i se muiau oasele și-i slăbeau mușchii" și cuvintele i se opreau în gât. Apoi femeia l-a luat pe călugăr de mână și l-a dus sus. în sfârșit, un prilej bun, gândea călugărul, gata s-o îmbrățișeze, dar deodată s-a auzit cineva bătând la poartă. Călugărul tremura de frică și a priceput că este țăranul. Femeia i-a poruncit să se ascundă repede în lada goală pentru orez. în lada de orez în ultimul timp stătuseră niște crengi țepoase.

Spinii au înțepat trupul gras al călugărului, dar el nu îndrăznea să scoată un sunet.

Femeia între timp a coborât, a deschis poarta și împreună cu soțul ei s-a urcat în camera cu pricina.

— Barca cu care mergeam s-a scufundat, de aceea am fost nevoit să mă întorc, iar pe drum m-au atacat hoții și mi-au luat cei două sute de iuani, pe care mi i-a împrumutat călugărul. Ce ghinion! Mai bine voi lucra ca și mai înainte la câmp. Numai ce să mă fac cu datoria? A! Știi ce m-am gândit? Am să-i dau această ladă cu orez.

Și soții au dormit liniștiți. Numai atunci și-a dat seama călugărul ce au pus ei la cale. Toată noaptea s-a

chinuit în ladă, iar dimineaţa ţăranul a chemat doi novici de la mănăstire şi i-a rugat să ia lada ca plată pentru datoria pe care o aveau de dat călugărului.

Novicii au trecut un băţ prin inelul de pe capacul lăzii, au ridicat-o şi îndoindu-se sub greutatea ei au dus-o la mănăstire. Lada se clătina pe băţ. Numai atunci când novicii s-au apropiat de mănăstire au auzit pe cineva strigând înăuntru:

— Nu împingeţi! Mă doare. Of, of, of. Deschideţi mai repede!

Novicii au ridicat în grabă capacul şi nu mică le-a fost mirarea când au văzut în ladă pe călugăr, plin de vânătăi şi ciuruit de spini.

Prefectul judeţului a desenat un tigru

poveste chineză

Trăia odată un prefect căruia îi plăcea foarte mult să deseneze tigri, numai că el desena foarte prost şi în loc de tigri ieşeau nişte pisici, care nici pe departe nu aduceau a tigri.

Odată a desenat un asemenea tigru şi l-a chemat pe curierul său ca să se uite şi să-l laude, iar apoi să răspândească ştirea despre talentele sale în tot judeţul.

Cum a venit, prefectul şi-a scos tabloul şi l-a întrebat:

— Kai, ce este asta după părerea ta?

Curierul a privit şi s-a gândit că animalul negru aduce foarte mult cu o pisică şi i-a spus:

— Aceasta este o pisică, înălţimea ta!

Prefectul s-a înfuriat:

— La naiba! N-ai ochi să vezi? Pe tigrul desenat de superiorul tău îl iei drept o pisică? Obrăznicia ta nu are margini. Şi întorcându-se a strigat:

— Slujitori, luaţi-l pe acest nemernic şi daţi-i patruzeci de lovituri!

Şi săracul om a fost snopit în bătăi.

Prefectul a chemat alt curier şi a început să-l întrebe şi pe el. Curierul a văzut tigrul desenat cu tuş negru, care semăna grozav cu un motan negru, dar n-a îndrăznit să spună ceva. Ştia doar că prietenul lui a avut le suferit că l-a numit pe acest tigru pisoi. Stătea şi tăcea gândindu-se cum să iasă din încurcătură.

— Spune ce-i asta? a întrebat prefectul.

— Stăpâne, nu am curaj să spun, a răspuns curierul.

— Dar de cine te temi tu?

— Mă tem de stăpân.

— Atunci eu, de cine mă tem eu? a întrebat prefectul supărat.

— Stăpânul se teme de alţi stăpâni.

— Iar ei de cine se tem?

— Ei se tem de cer.

— Iar cerul de cine se teme?

— Cerul se teme numai de nori.

— Iar norii de cine se tem?

— Norii se tem de vânt.

— Iar vântul?

— Vântul se teme de pereţi.

— Iar pereţii de cine se tem?

— Pereţii se tem de şoareci.

— Iar şoarecii de cine se tem?

— Şoarecii nu se tem de nimeni decât de cel din tabloul desenat de dumneavoastră, a spus curierul luându-şi inima în dinţi.

Prefectul s-a holbat la el, dar n-a mai putut să scoată o vorbă.

Femeia cea frumoasă

poveste chineză

După nuntă, Giang nu se mai ducea să lucreze la câmp. Stătea acasă zile întregi pentru că o iubea pe tânără şi frumoasa lui soţie. Şi cu cât o privea mai mult, cu atât mai puţin ar fi vrut să se despartă de ea.

Giang s-a lepădat cu totul de muncă şi a uitat de toţi din pricina soţiei sale. Aşa a trecut jumătate de an, un an... La sfârşitul celui de-al doilea an, tot ce aparţinea soţiei: mese, scaune, albituri – totul a fost amanetat sau vândut şi în casă nu mai avea niciun ban.

Soţia lui Giang era într-adevăr frumoasă, dar apăsată de gânduri triste: „Din ziua nunţii noastre soţul meu niciodată n-a ieşit din casă. Ziua şi noaptea stă pe loc din pricina mea, nu lucrează, doar mănâncă. Curând nu vom mai putea trăi aşa".

Şi ea a început să-şi dojenească soţul:

— Cum poţi să stai zile întregi cu mâinile încrucişate, când toţi oamenii lucrează?

Giang s-a uitat la faţa ei fină, gingaşă, şi s-a gândit neliniştit:

— Dacă aş pleca, ea n-o să mai fie numai a casei.

Şi fiind robul ei, a rămas iar acasă, preferând să mănânce mâncarea cea mai rea, însă să fie sigur că nimic nu i se va întâmpla soţiei.

într-o zi, Giang a înţeles că dacă nici a doua zi nu se va duce la lucru să-şi câştige pâinea, va muri de foame.

Dis-de-dimineaţă, Giang şi-a luat rămas bun de la soţia sa şi s-a dus în satul învecinat să caute de lucru. Pe drum s-a întâlnit cu un bărbat chipeş de vreo cincizeci de ani.

— Cum, te duci în satul apropiat? l-a întrebat el pe Giang.

— Merg singur şi putem merge împreună, a răspuns Giang.

Pe drum, Giang i-a povestit necunoscutului istoria sa.

— Sunt aşa de nefericit, am fost nevoit, să-mi las acasă soţia – a început el— trebuie să lucrez pentru că murim de foame.

— Cel mai simplu ar fi să-ţi ţii soţia în sticlă.

— Cum aşa?

— O, aceasta este foarte simplu. Am să-ţi dau eu sticla. înainte de a ieşi din casă este de ajuns să te uiţi la soţie şi să sufli în sticluţă, iar ea se va oglindi în ea. Niciodată nu va trebui să te desparţi de ea. Uite, ia-o!

A luat Giang sticluţa, până la jumătatea drumului s-a tot uitat la ea, cum a ajuns în sat a ascuns-o, a repetat tot ce i-a spus bărbatul acela şi fredonând s-a întors acasă.

A doua zi s-a hotărât să încerce. Când soţia stătea în faţa oglinzii şi se pieptăna, Giang s-a uitat cu atenţie la ea şi a suflat în sticlă.

Soţia a văzut în oglindă că soţul ei face ceva şi a vrut să-l întrebe ce, dar n-a reuşit nici să deschidă gura, căci şi-a pierdut cunoştinţa şi când s-a trezit era deja în sticluţă.

Acum, Giang putea fi pe deplin liniştit – soţia lui era ascunsă de privirile curioşilor.

Seara, răsturna sticluţa şi frumoasa lui soţie stătea din nou în faţa lui.

într-o zi şi-a lăsat soţia în casă. Trebuia să se ducă să facă baie, şi, după ce şi-a luat săpunul şi prosopul, a plecat în grabă.

Conducându-şi soţul, soţia a fugit la râu să-i spele hainele. S-a apucat să spele haina soţului şi deodată a dat peste un obiect lunguieţ.

— Ei, dar asta-i chiar sticluţa! a spus de îndată ce a scos-o. în fiecare dimineaţă, soţul meu mă ascunde în ea. El nu se desparte niciodată de sticlă, oare de ce azi a lăsat-o acasă?

De pe malul opus al râului, în vremea aceasta, se uita la femeie un tânăr frumos şi ea s-a uitat la el şi de ruşine şi-a lăsat capul în jos.

Singură nu şi-a dat seama că a suflat. Tânărul imediat a întrat în sticluţă.

A doua zi, Giang, înainte de a pleca la câmp ca de obicei, a suflat în sticluţă şi soţia sa a intrat iar în ea. Pe drum şi-a amintit de acel necunoscut chipeş, care i-a dat sticluţa ce cu atâta siguranţă îi păzeşte soţia de

privirile străinilor.

Când a sosit acasă a răsturnat sticluța și a înlemnit. în fața lui stătea soția și lângă ea un tânăr frumos.

— într-adevăr este uimitor! doar sticluța a fost bine închisă. Cum de a pătruns acolo acest tânăr? în orice caz, și-a dat seama că nu este ușor să păzești o soție tânără și frumoasă.

Mireasa de lut

poveste chineză

O femeie săracă, pe care o chema Sin-în nu avea niciun copil și își dorea foarte mult o fată. Măritând fata, ar fi căpătat bani mulți și ar fi trăit fără griji.

Dar Sin-în a născut un fiu și a hotărât să ascundă acest lucru oamenilor. Când băiatul era mic trăia la mama lui; ea îl îmbrăca ca pe o fetiță și toți credeau că Sin-în are o fată. Iar când copilul a crescut, Sin-în l-a trimis într-un sat depărtat la bunica. Astfel nimeni n-a aflat taina ei. între timp, în satul vecin, un bogătaș a auzit că Sin-în a născut o fată și s-a gândit să o pețească pentru unicul său fiu.

— Nu-i nimic că fata este săracă și mult mai mare decât fiul meu, se gândea bogătașul, în schimb vom avea o lucrătoare pe gratis în casă și apoi la o adică o vom putea alunga.

A primit Sin-în pentru mireasă mulți bani de argint și multe haine, încât nu le mai știa numărul. Au hotărât părinții și ziua cununiei. în ziua hotărâtă, Sin-în l-a adus pe fiul ei acasă, l-a îmbrăcat ca pe o mireasă și i-a spus:

— Astăzi te vor duce în casa mirelui, nu te teme de nimic și fa așa cum îți voi spune.

Apoi i-a spus fiului planul său. Deodată s-au auzit tobele și flautele. A apărut o litieră frumoasă dusă de patru culi. Din tot satul au venit oameni la casa lui Sin-în, să vadă când iese mireasa. S-a adunat o mare mulțime de oameni, consătenii vorbeau veseli și priveau litiera bogată.

Dar iată că din casă a ieșit Sin-în, ducând de mână mireasa îmbrăcată în rochie roșie: părul miresei era legat într-un coc și prins cu ace de aur. Nici unuia dintre vecini nu-i putea trece prin cap că mireasa nu-i fată, ci un tânăr de toată frumusețea.

Fiul lui Sin-în se așeză în litieră și culii porniră prin sat; mai tare se auzeau tobele și mai tare cântau flautele. Culii mergeau foarte repede și în curând satul a rămas departe în urmă.

Era o căldură înăbușitoare, sudoarea curgea șiroaie pe fețele obosite ale bărbaților. Au mai mers o bucată de drum și au hotărât să se odihnească. Au pus jos litiera, iar ei s-au culcat lângă ea și în curând au adormit. Iar fiul lui Sin-în numai atâta aștepta. Cum a auzit sforăiturile culilor, a coborât încet din litieră și s-a ascuns printre tufe. Și-a dezbrăcat hainele de nuntă, și-a desfăcut cocul, s-a
îmbrăcat cu hainele lui și a devenit din nou el însuși. Cine ar fi putut gândi că el era chiar „mireasa”!

Cum s-au trezit culii au descoperit că mireasa a dispărut. O căutară prin toate tufele. O strigară până răgușiră, dar mireasa parcă intrase în pământ. S-au speriat și au început să plângă.

Atunci tânărul s-a apropiat și i-a întrebat:

— Ce s-a întâmplat? De ce plângeți?

Culii, desigur, nu l-au recunoscut și au răspuns:

— Duceam în litieră mireasa, eram frânți de oboseală și ne-am așezat să ne odihnim. Când am dormit, mireasa a dispărut și n-o găsim nicăieri. Ce să facem? Fără mireasă nu ne putem întoarce pentru că ne vor băga la închisoare.

Fiului lui Sin-în i s-a făcut milă de ei și le-a spus:

— Voi încerca să vă ajut. Luați cât mai mult lut, faceți o păpușă de mărimea unui om și îmbrăcați-o în rochie roșie. Când veți ajunge la casa mirelui, spuneți că mireasa a obosit pe drum și vrea să se odihnească. Mergeți cu litiera direct în camera miresei și cum veți primi banii plecați.

I-au mulțumit culii și au făcut așa cum le-a spus. Au făcut din lut o păpușă mare, au învelit-o într-o bucată de material roșu, au așezat-o în litieră și au dus-o. Iar în casa mirelui totul era gata pentru primirea miresei. Se adunaseră multe rude și mulți musafiri.

Iată că a apărut litiera împodobită. Au început să bată tobele, să sune flautele, să pocnească pocnitorile, s-au aprins focurile de artificii. Litiera s-a apropiat de poartă şi toţi musafirii au alergat să vadă mireasa. Dar culii au spus că mireasa a obosit foarte tare şi au dus litiera în camera ei. Au pus păpuşa de lut în pat şi cum au primit banii au plecat în grabă. A venit seara. Musafirii au plecat, iar mama mirelui s-a dus în camera miresei s-o vadă. A deschis uşa şi vede mireasa stând în pat.

— Ei, tu! a strigat soacra, tot mai dormi. Scoală-te. Tu n-ai venit la noi pentru odihnă.

Păpuşa bineînţeles tăcea. Soacra s-a supărat, a venit în fugă lângă pat, a vrut să lovească mireasa, dar a rămas cu gura căscată – în loc de mireasă, o păpuşă.

A înţeles că a fost păcălită, s-a înfuriat, a luat un ciocan şi a spart păpuşa în bucăţi mici.

Dimineaţa soacra s-a dus la judecător cu plângerea. S-a mirat judecătorul, dar a primit un plocon bun şi a promis că o va pedepsi pe Sin-în.

A doua zi, a chemat-o pe Sin-în şi i-a spus:

— Cum ai îndrăznit să păcăleşti o doamnă atât de stimată din familia Van? De ce ai trimis păpuşa în locul miresei? Spune tot adevărul!

Sin-în s-a prefăcut tristă şi a început să plângă:

— Ea mă bârfeşte. Tot satul a văzut cum am aşezat-o pe fiica mea în litieră, n-am auzit de nicio păpuşă. Da-ţi-mi fata înapoi! Unde este această păpuşă blestemată, în care au transformat-o pe fiica mea?

— Arată-ne această păpuşă, stimată doamnă Van. Acum va ieşi adevărul la iveală.

Auzind aceasta, mama mirelui a răspuns:

— Eu am spart păpuşa, iar bucăţile le-am aruncat în lac.

— Atunci n-am ce face – a răspuns judecătorul – va trebui s-o eliberăm pe Sin-în din lipsă de probe.

Mama mirelui a fost nevoită să plece fără să primească nimic, iar Sin-în cu fiul ei au început de atunci să ducă o viaţă îmbelşugată şi plină de bucurii.

Porcul alb

poveste chineză

Într-un sat trăia odată un om, care nu se ştie cum căpătase un porc alb. Mare i-a fost bucuria şi uimirea, deoarece niciun om de pe acele meleaguri nu avea un porc alb, toţi aveau doar porci negri.

Omul socoti că este o adevărată comoară şi poate se va îmbogăţi dintr-o dată. Hotărî să se ducă cu porcul la împărat, împăratul îl va răsplăti desigur cu bani mulţi. Curtea împăratului era departe, departe, iar omul nostru nu avea nici cal, nici căruţă şi trebui să pornească pe jos. În faţa lui mergea porcul grohăind, iar în urmă încet, încet, neîndrăznind să-l lovească cu biciul, mergea ţăranul.

Merseră ce merseră până ce ajunseră într-un ţinut, unde oamenii nu văzuseră niciodată porci albi. Toţi se mirară şi lăudară minunatul animal. Când auziră că vrea să-l dăruiască împăratului laudele nu mai conteniră. Ţăranul asculta şi se bucura de parcă ar fi şi primit răsplata.

— Aveţi răbdare – le spunea el – mă voi întoarce şi vă voi aduce de la împărat munţi de mâncare şi mări de băutură. Pe toţi vă voi invita la masă şi veţi vedea atunci ce înseamnă să fii bogat.

Apoi porni mai departe la drum şi merse până ce dădu de alt ţinut. Când oamenii de acolo văzură că mână un porc alb cu gând să-l dăruiască împăratului, se mirară şi începură să râdă.

Cineva spuse:

— Du-l mai repede acasă! Ce mare lucru e un porc alb? Noi avem cu toţii porci albi.

Altul spuse:

— Mai bine taie-l aici şi mănâncă-l, o fi departe până la tine acasă, să nu moară pe drum.

Al treilea spuse:

— Mai bine vinde-mi-l mie! Îţi voi da câţiva bănuţi, căci de la împărat nu vei căpăta niciun ban, ba va pune slugile să te şi bată. Crezi că-i mare lucru un porc alb? Deschide-ţi bine ochii!

Ţăranul nu crezu o iotă din vorbele lor, socotind că vor să pună mâna pe porcul lui prin minciuni, ca apoi să-l vândă împăratului şi le spuse:

— Ce credeţi că sunt un prost? Să nu cumva să vă treacă prin cap că prin minciuni veţi pune mâna pe comoara mea. Mă voi duce singur la împărat şi voi primi o mare răsplată.

Şi iar porni la drum. Nu vă pot spune cât timp a mers până a dat de curtea împăratului. Când auziră străjile că un om a adus în dar împăratului un porc alb jigărit şi murdar şi că-l mai laudă că este o adevărată comoară, nu numai că nu-l lăsară să intre, dar îl şi ocărâră. Ţăranul nu ascultă pe nimeni şi ţinu morţiş să ajungă la împărat.

— Mişcă-te, prostule, mai repede de aici! începură să ţipe la el străjerii şi să-l bată.

Dar ţăranul nu se potoli şi se hotărî să afle ce culoare au porcii împăratului. Se apropie, se uită şi într-adevăr văzu că împăratul are mulţi porci albi. îşi lăsă capul în piept şi porni încet spre casă. Iar porcul slăbi aşa de mult din cauza drumului lung, că nu mai era bun de nimic; şi ţăranul nu mai ajunse acasă cu el, pentru că porcul muri pe dram.

Şoarecele de munte şi şoarecele de oraş

poveste chineză

Odată, şoarecele, care locuia în munţi, a ieşit să se plimbe şi a întâlnit pe drum un şoarece din oraş. Au intrat în vorbă şi s-au plăcut foarte mult unul pe altul. Din acea zi au început să se plimbe adesea împreună şi au devenit prieteni nedespărţiţi.

într-o bună zi şoarecele de munte i-a spus şoarecelui de oraş:

— Ascultă, dragă frăţioare, ţie, care locuieşti tot timpul în oraş, desigur ţi s-a făcut lehamite de hrana orăşenilor. Nu vrei să guşti nişte bucate proaspete şi fragede? Haide la mine, te voi ospăta ca să mă ţii minte!

Şoarecele de oraş a primit cu bucurie. Şoarecele de munte şi-a dus prietenul în vizuina sa, a scos din cămară arahide, cartofi dulci şi fel de fel de boabe din care oaspetele a mâncat cu poftă.

Mulţumit de ospitalitate, l-a invitat din toată inima la el şi pe şoarecele de munte, ca să guste slănină, zahăr şi fursecuri. Şoarecele de munte nu mai putea de bucurie, deoarece niciodată nu încercase asemenea delicatese. A doua zi, şoarecii s-au îndreptat spre oraş. Prietenul de la oraş locuia în pivniţa unei băcănii şi întotdeauna avea din belşug tot felul de bunătăţi.

Vorbind despre una, despre alta, s-au strecurat de sub podea, s-au tăvălit prin zahăr, au gustat afumăturile şi au mâncat pe săturate.

Deodată, şoarecele de munte a zărit într-un colţ un vas mare de lut.

— Frăţioare, a strigat el şoarecelui de oraş, aici ce mai este?

— O, aici este un ulei foarte gustos şi gras, dar să nu bei mult din el. Gustă dacă doreşti!

Cu toate că era prea sătul, şoarecele de munte s-a lăcomit şi la ulei. L-a rugat pe prietenul său să- 1 ţină strâns cu dinţii de vârful cozii şi a coborât în vas.

Uleiul era atât de galben şi de limpede, încât se putea vedea fundul vasului.

Şoarecele de munte stătu atârnat de propria-i coadă ca de o frânghie şi bău cu nesaţ din ulei.

După aceea strigă şoarecelui de oraş:

— Nu mai pot să beau, trage-mă în sus!

Trăgându-l de coadă, şoarecele de oraş i-a spus:

— Haide, frăţioare, de aici. Vreau să te scot teafăr, deoarece nu prea departe de noi se plimbă motanul ca şi cum nu ne-ar fi zărit.

— A, nu-i nimic, nu te teme, îi răspunse şoarecele de munte, îmi place foarte mult uleiul, mai vreau să beau.

A răsuflat şi a coborât din nou în vas, iar şoarecele de oraş stătea pe marginea vasului, ţinând între dinţi coada prietenului.

Deodată, fereastra s-a deschis şi s-a ivit un motan mare şi negru.

— Ah, frăţioare, ieşi! a strigat şoarecele de oraş şi fireşte a dat drumul cozii prietenului său.

„Pleosc” s-a auzit din vas. Şoarecele de munte căzuse în ulei. A încercat să înoate, dar n-a putut, întrucât se îngreunase foarte mult, şi aşa s-a înecat.

Bărbatul cel tont

poveste chineză

O femeie avea un bărbat foarte prost. Nu ştia să facă nimic, iar dacă se apuca de ceva ieşea tocmai pe dos.

Odată nevasta l-a trimis la nişte neamuri după războiul de ţesut. La întoarcere, bărbatul obosit se aşează la marginea drumului ca să se odihnească. Stând aşa privi la unealta din faţa lui şi îi spuse: „Dacă ai patru picioare, de ce să te mai car eu? Du-te singur, poate ai să mă şi întreci!”

Şi puse războiul de ţesut în mijlocul drumului, plecând singur mai departe.

Cum a ajuns acasă, nevasta l-a şi întrebat de război.

— I-am spus să vină singur aici, doar are patru picioare. Va veni cu siguranţă, răspunse bărbatul.

— Ce tot spui? Doar un război de ţesut nu poate să umble. Picioarele lui sunt de lemn. Fugi înapoi şi adu-l!

Dar se întunecase şi bărbatul se hotărî să lase pe a doua zi. în zori, se întoarse să ia războiul de ţesut pe care încă nu se uscase roua.

— Vai, sărmanul, cât de tare s-a grăbit, a obosit, ba chiar a transpirat, spuse bărbatul cel tont şi-l luă acasă.

După câteva zile nevasta îi spuse să ducă la piaţă pânza pe care o ţesuse ea.

Bărbatul văzu pe drum doi stâlpi. Crezând că sunt oameni strigă:

— Ei! Nu aveţi nevoie de nişte pânză?

Stâlpii nu scoaseră o vorbă.

— Haide, luaţi nişte pânză, stărui bărbatul.

Se apropie şi puse pânza lângă stâlp.

— Luaţi-o! Dar banii unde sunt?

O vacă din împrejurimi mugi: Muu!

Iar el înţelese: „Nu”.

— Bine, dacă azi nu aveţi bani am să vin mâine.

— Cui ai vândut pânza? îl întrebă nevasta.

— La doi flăcăi, răspunse bărbatul. Ei stăteau lângă drum şi tăceau, însă când i-am întrebat de bani au spus că n-au.

Nevasta i-a pus mai multe întrebări şi îndată a priceput şi l-a trimis să aducă pânza înapoi.

S-a întors chiar în acel loc, dar sulul de pânză nu era nicăieri. Deodată, zări pe drum mai mulţi oameni îmbrăcaţi în haine albe, semn de doliu la chinezi, căci era o procesiune de înmormântare.

Atunci bărbatul s-a gândit că ei sunt hoţii şi începu să-i ocărască.

— Daţi-mi pânza mea, dacă nu, vă bat.

Oamenii puseră mâna pe el şi-l snopiră în bătăi. Când a venit acasă şi i s-a plâns nevestei, ea îi spuse:

— Prostule, era o înmormântare. Mai bine i-ai fi ajutat să ducă sicriul. Atunci ei ţi-ar fi mulţumit şi nu te-ar fi bătut.

— Bine, data viitoare voi fi mai deştept, i-a promis bărbatul şi s-a dus să se plimbe.

Merse ce merse şi văzu venind spre el nişte hamali care duceau o litieră împodobită.

— Ei, voi! strigă el. Aşteptaţi-mă să vă ajut să duceţi sicriul.

Auzind una ca asta, hamalii îl luară la bătaie.

Omul se întoarse acasă cu lacrimi în ochi. Când nevasta află de cele întâmplate râse cu poftă:

— N-ai pic de minte! Litiera de nuntă ai luat-o drept sicriu. Trebuia să zâmbeşti, să baţi din palme.

— Bine, altă dată am să ştiu ce să fac, mormăi bărbatul şi se duse la culcare.

Dimineaţa, cum ieşi pe stradă, văzu că vecinilor le arde casa. Se apropie şi privi. îi plăcea să se uite la

flăcări şi deodată zâmbi, bătu din palme şi începu să danseze. Iar oamenii îl luară din nou la bătaie.

Se întoarse acasă şi începu să se jeluie:

— Sărmanul şi nenorocitul de mine, toţi mă bat, nimănui nu-i pot fi pe plac.

Nevasta îşi ridică braţele deznădăjduită.

— Of, că tont mai eşti! Cum poţi să baţi din palme când arde casa cuiva? Mai bine ai fi luat o căldare cu apă şi ai fi turnat peste foc.

Auzind-o bărbatul se hotărî să dea neapărat peste un foc şi să-l stingă.

Plecă prin sat şi ajunse la o fierărie. Acolo văzu cum se înălţau flăcările şi scânteile zburând peste tot.

Luă imediat o căldare cu apă şi o turnă peste foc. Atunci au venit fierarii şi l-au bătut atât de tare, că abia a ajuns până acasă.

— Of— se jelui femeia – oare cum este cu putinţă să torni apă peste focul din fierărie? Dacă ai fi bătut cu barosul pe nicovală, fierarii ţi-ar fi mulţumit.

— Bine. Acum ştiu ce am de făcut, se bucură bărbatul.

în aceeaşi zi văzu că doi se bat. Se loveau cu bastoanele şi strigau fiecare cât îl ţinea gura de tare.

Bărbatul cel tont se apropie de ei, luă de pe jos bastonul şi începu să lovească în toate părţile.

Cei doi uitară de cearta lor şi se repeziră la el. Abia reuşi să scape teafăr. Atunci nevasta îi zise:

— Prostule, când doi se bat trebuie să-i despărţi.

în curând bărbatul făcu cum îl învăţase nevasta; dar de data asta nu mai era bucuros.

Erau doi tauri, iar el s-a apucat să-i despartă. Un taur îl ridică în coame şi-l aruncă departe.

Abia spre seară îl găsiră mai mult mort decât viu.

Templul din nori

poveste chineză

în trecătoarea de pe muntele Taişan se află templul Utzimiao. La treizeci-patruzeci de paşi de el se poate vedea fundamentul altui templu, dar templul în sine nu se vede. Unde este oare templul?

Se povesteşte că demult, cu mulţi ani în urmă, acest templu s-a ridicat deodată în aer şi aşa a rămas agăţat de nori între cer şi pământ. De aceea oamenii l-au numit „Templul din nori".

Iată cum s-a întâmplat:

Trăia cândva în templu un călugăr bătrân cu ucenicul său de doisprezece ani. Copilul şi-a pierdut de mic părinţii şi rudele l-au dat bătrânului călugăr să-l înveţe. Călugărul, ca toţi călugării, nu muncea, ci trăia din ceea ce arenda săracilor, din pământul care aparţinea mânăstirii. Lua pentru asta un preţ mare de la ei. Nici nu se gândea să-l înveţe pe băiat şi-l obliga sămunceascăziua şi noaptea. El ba măturapodeaua, ba îi gătea mâncarea, ba strângea patul. N-avea timp nici să respire, să nu mai vorbim să alerge sau să se joace. îl hrănea prost pe băiat, în schimb de bătăi şi ceartă băiatul era sătul până-n gât.

Călugărul avea mulţi prieteni – toţi ca şi el. în fiecare zi se strângeau şi vorbeau despre vreme. Seara, înainte de culcare, bătrânul călugării amintea, de obicei, micului său învăţăcel:

— După ce vei mătura curtea, să stropeşti florile. După ce stropeşti florile, să sădeşti legumele. După ce vei sădi legumele, să aduci apă...

Şi aşa, la nesfârşit, şi nu uita niciodată să adauge:

— Dacă nu vei face tot, călcâiele tale vor primi o porţie serioasă de lovituri de bambus.

Spre sfârşitul zilei picioarele băiatului erau ca nişte butuci şi era frânt de oboseală. Iar perna era deseori noaptea udă de lacrimi.

Odată sădea legume la câmp. Deodată a auzit pe cineva strigându-l. A ridicat capul şi a văzut două fetiţe venind direct spre el. Erau amândouă îmbrăcate la fel, în scurte roşii şi pantofi tot roşii, iar pe cap aveau două codiţe minunate. Fetiţele erau mici şi rotunjoare ca două ridichi.

— Ce faci aici? l-au întrebat fetiţele pe băiat.

— Iată, fac şănţuleţe şi sădesc legume, a răspuns el.

Atunci fetiţele au început să-l ajute pe băiat. Munca mergea strună şi repede au sfârşit totul. Fetiţele i-au

spus să se joace cu ele un joc vesel.

S-a întunecat şi a venit timpul ca fetiţele să plece. Ele i-au poruncit băiatului să nu povestească nimic bătrânului călugăr despre ele.

A doua zi, fetiţele au mai adus şi alte fetiţe cu ele, care le semănau ca două picături de apă. Şi de data asta l-au ajutat pe băiat. Iar după ce au terminat treaba, din nou s-au jucat. Fetiţele au aflat că băiatul nu mănâncă pe săturate şi i-au adus diferite bunătăţi.

A trecut câtva timp şi băiatul şi fetiţele s-au împrietenit tare, dar noile prietene niciodată nu l-au invitat la ele. Când le întreba unde locuiesc, fetiţele doar chicoteau: „Hi, hi" arătând undeva departe şi spuneau: „Acolo".

De când apăruseră aceste prietene, sprâncenele băiatului nu se mai încruntaseră de tristeţe, iar faţa lui slabă şi palidă ca ceara se îmbujorase şi se rotunjise.

Bătrânul călugăr, observând veselia învăţăcelului s-a supărat:

— De ce eşti aşa vesel în ultimul timp? Care ţi-e bucuria?

— Eu lucrez mult şi bine şi mănânc bine, iată de ce sunt vesel, a răspuns băiatul.

— Aha! înseamnă că te oblig să munceşti prea puţin? Bine, acum, după ce vei termina toată treaba în casă, trebuie să mergi în fiecare zi în pădure şi să aduci două legături de vreascuri.

Dar ce însemna oare pentru băiat să adune două legături de vreascuri? Să fie chiar mai multe el tot nu s-ar fi întristat, doar prietenele îl vor ajuta.

Fetiţele îl încurajau în toate. Cât n-ai fi putut înghiţi o turtă mică, ele reuşeau să facă tot ce poruncise călugărul, apoi alergau şi săreau în pădure, rupeau fructe sălbatice, flori roşii cu parfum plăcut, îşi spălau în apa de izvor faţa şi mâinile, prindeau raci printre pietre, iar când erau obosite de joacă, se aşezau să se odihnească şi până la apusul soarelui aveau timp să-şi spună poveşti şi diferite istorioare.

Bătrânul călugăr îi tot dădea băiatului munci multe, una mai grea decât alta şi, spre uimirea lui, băiatul făcea totul, tară să spună o vorbă. Atunci în sufletul călugărului a încolţit o îndoială.

Într-o seară, a închis templul şi supărat l-a luat pe băiat de ureche şi a început să-i pună tot felul de întrebări. Dar băiatul nu i-a spus adevărul.

Atunci bătrânul a hotărât să facă altfel şi cu o voce mieroasă a început să-i vorbească:

— Dacă îmi vei spune adevărul, eu mă voi purta cu tine precum cu fiul meu. Şi chiar dacă nu-mi vei spune tot, o să aflu despre ce este vorba.

Băiatul era încă prea mic şi bătrânul călugăr a reuşit în cele din urmă să-l înşele şi astfel a povestit totul bătrânului.

Călugărul s-a încruntat, apoi s-a gândit, şi s-a tot gândit iar sprâncenele i s-au întins, ochii i s-au înveselit şi l-a bătut prietenește pe umăr.

— Bine, foarte bine că a dat un asemenea noroc peste tine. Dar de ce prietenele tale nu te cheamă niciodată în vizită? Trebuie neapărat să aflăm unde trăiesc şi eu te voi ajuta. Ia o aţă lungă şi leag-o pe neobservate de rochia uneia dintre fetiţe. După aţă noi le vom găsi casa.

A doua zi, din nou au venit fetiţele. Ca întotdeauna la început l-au ajutat pe băiat, iar apoi cu toţii s-au jucat. Când a venit timpul ca fetiţele să plece acasă, băiatul a legat pe neobservate de haina uneia din ele aţa, iar capătul celălalt l-a agăţat de copac şi s-a întors la templu. Dimineaţa, bătrânul călugăr s-a dus că caute după fir casa fetelor. Firul ducea departe, departe în pădure şi dispărea sub pământ. Bucuros a venit într-un suflet călugărul acasă, i-a poruncit băiatului să ia cazmaua şi l-a dus la locul unde a dispărut aţa.

Când băiatul a săpat o groapă mică, au văzut că aţa este legată de o rădăcină. Călugărul a pornit să sape alături şi acolo era tot o rădăcină. Au scos o legătură mare de rădăcini.

Călugărul s-a întors în templu, a pus legătura în dulap, iar patru rădăcini le-a aruncat în ceaun, a turnat apă şi a făcut focul. După câtva timp din ceaun a început să se înalţe un abur mirositor.

Atunci bătrânul i-a poruncit băiatului:

— Ai grijă de foc, numai să nu îndrăzneşti să deschizi capacul. Dacă-l vei ridica, păzeşte-ţi oasele. Eu mă voi duce să-mi vizitez puţin prietenii.

Băiatului îi era dor de prietenele sale, doar nu le văzuse toată ziua. Deodată din camera interioară a templului s-a auzit un plânset de copil şi vocea cuiva, parcă vorbind din vasul mare de lut, l-a strigat pe nume.

El a intrat în cameră, s-a uitat în jur şi n-a văzut pe nimeni. Dar vocea iar l-a strigat. De data asta băiatul a înţeles că cineva este încuiat în dulap. Fără să stea mult pe gânduri a rupt lacătul şi a deschis dulapul. Şi din el una după alta au sărit prietenele lui.

Cea mai mare dintre fetiţe i-a spus cu reproş:

— Cum de nu-ţi este ruşine? Tu i-ai povestit călugărului cel rău despre noi şi ai omorât patru din surorile noastre, dar şi noi nu se ştie dacă vom ajunge acasă. Ce să facem acum?

— Nici eu nu mai pot rămâne aici, a spus cu disperare băiatul. Bătrânul călugăr va afla că v-am eliberat şi n-o să-mi fie bine.

Fetiţei i s-a făcut milă de el.

— Să lăsăm toate la o parte. Ce a fost a fost. Pe surorile noastre tot nu putem să le mai înviem. Trebuie să ne salvăm, înainte de a veni călugărul cel rău. M-am gândit ce să facem!

Şi fetiţa i-a poruncit să ia din ceaun supă şi s-o toarne pe pământ. Băiatul a făcut aşa şi podeaua a început să se ridice în sus.

între timp, bătrânul călugăr a trecut pe la toţi prietenii şi i-a invitat la el. Pe drum el povestea călugărilor:

— Am găsit pe câmp multe rădăcini asemănătoare. Ele fierb acum în ceaun şi probabil că s-au trezit la viaţă. Noi vom bea tot ceaunul şi fiertura ne va întineri cu mulţi ani. Apoi vom fierbe şi celelalte rădăcini şi...

Dar călugărul n-a mai apucat să sfârşească, a ridicat capul şi a văzut templul legănându-se şi ridicându-se încet, încet în sus.

— Vai, vai, vai, a strigat călugărul şi s-a repezit spre templu. Bătrânul s-a agăţat de o crăpătură şi a rămas agăţat în aer încercând să oprească înălţarea templului.

Povestea tară sfârşit

Trăia odată un împărat, căruia mai mult decât orice pe lume îi plăcea să asculte poveşti.

împăratul îi pusese pe toţi să-i povestească. Dar nu ştiu cum se făcea, că tocmai când se ajungea la ceva interesant, povestea se termina. Aceasta îl supăra pe împărat şi poruncea să fie omorât povestitorul.

împăratul nu voia să asculte poveşti obişnuite şi i-ar fi plăcut o poveste care să nu se termine niciodată.

în fiecare zi trimitea slujbaşii şi soldaţii, să-i aducă oameni care ştiau poveşti.

Oamenii îşi alegeau poveştile cele mai lungi, dar chiar şi poveştile cele mai lungi aveau un sfârşit. Toţi povestitorii împăratului au fost omorâţi şi niciun om nu s-a mai întors de la palatul împăratului.

Odată a fost adus la împărat un tânăr. Tânărul nu se temea deloc şi îi spuse împăratului o poveste fără sfârşit.

— Demult, demult trăia un împărat, atât de bogat, ca nimeni altul. Grâne avea atât de multe, încât oamenii nici nu ştiau unde să le pună. Atunci a chemat un dulgher şi i-a poruncit să-i construiască un hambar, atât de mare, încât să nu i se vadă capătul. Din vremurile cele mai îndepărtate şi până în ziua aceea nu se văzuse un hambar mai mare. Grânele lui ajungeau până sus. Dar când i-au construit n-au băgat de seamă că rămăsese o spărtură nici mică, nici mare, cât ar încăpea o vrabie. Stoluri de vrăbii zburau spre hambar.

Spărtura era mică, întocmai cât o vrabie. Venea prima vrabie, venea cea de a doua, după aceea a treia lua grăunţe şi zbura... apoi a patra, după aceea mai venea una şi încă una...

împăratul care asculta cu atenţie a văzut că aici povestea se repetă şi nemaiavând răbdare, l-a întrerupt pe tânăr întrebându-1:

— Nu-i aşa că vrăbiile au luat toate grăunţele? Ce s-a întâmplat după aceea?

— Ele nu le-au luat pe toate, nu s-au grăbit, a fost răspunsul.

împăratul foarte mult dorea să ştie ce s-a întâmplat mai departe şi întrebă iar:

— De exemplu, dacă toate ar fi fost luate, ce ar fi urmat?

— Imediat veţi şti ce s-a întâmplat după aceea, trebuie să aşteptaţi până când toate vor fi luate, a zis tânărul.

împăratul ardea de nerăbdare să ştie ce s-a întâmplat după aceea şi i-a dat voie tânărului să continue.

Din zori şi până-n seară tânărul repeta întruna: vrabia a venit, vrabia a zburat, a luat grăunţele şi a zburat afară. Şi aşa zile în şir a tot povestit neîncetat, trecând de la o vrabie la alta. Nemaiavând răbdare, împăratul l-a întrebat iar:

— Au terminat repede toate grânele?

— Nu încă, a răspuns tânărul.

A trecut o zi, a trecut o noapte, au trecut multe zile şi multe nopţi. Dar vrăbiile tot n-au putut termina grânele din hambar. împăratul s-a înfuriat din ce în ce mai tare:

— De ce până acum n-au mâncat toate grânele? l-a întrebat în cele din urmă pe tânăr.

— Nu puteau aşa de repede, pentru că hambarul era mare, nici nu se ştia câte boabe erau. Cine ştie cât timp ar fi trebuit să treacă pentru ca vrăbiile să termine toate grânele!

împăratul n-a mai vrut să asculte mai departe această poveste şi a poruncit să fie omorât tânărul. Dar tânărul îi spuse:

— De fapt v-am spus o poveste fără sfârşit. Sfârşitul ei încă nu se vede. Cum puteţi să mă omorâţi?

împăratul nu putu să-i răspundă nimic şi-l lăsă să plece acasă.

Duhul scorpionului

poveste chineză

Cu mult timp înainte, când orezul se măcina aproape zilnic cu piatra de moară, trăia un flăcău tânăr însurăţel. Lângă casa flăcăului locuia vărul său, care avea doi copii.

Într-o zi, flăcăul a ajutat-o pe tânăra-i nevastă să ducă orezul la moară, apoi a plecat pe deal să taie iarbă. După o bucată de timp, răzbindu-l foamea şi setea, s-a întors. Apropiindu-se de moară s-a mirat văzând că măgăruşul mai învârtea roata şi peste tot e atâta linişte. Bruma de grăunţe trebuia să fie măcinată de mult, de acum trebuia să fie şi masa gata. Când a ajuns mai aproape a văzut cum coşul era tot acolo unde-l aruncase, iar grăunţele se făcuseră pulbere. Roata tot se mai învârtea, dar nici umbră de nevastă. Să fi zis că a plecat la mamă-sa nu s-ar fi putut să plece tară să-i spună şi lui; să fi zis că a fugit, n-avea de ce: de când se luaseră nu se certaseră niciodată. De ce se gândea, de aia era mai nedumerit. S-a apucat şi a deshămat măgarul, a strâns făina, a plecat acasă, dar nici acasă n-a dat de nevastă. Se mâhnise aşa de tare, că nu mai avea poftă nici de mâncare, nici de băutură. A început să întrebe în stânga şi în dreapta, dar nimeni nu-i văzuse nevasta. S-a întors iarăşi la moară, a intrat înăuntru, a ridicat piatra şi a văzut dedesubt o crăpătură din care a ieşit un scorpion negru parcă era dat cu lac, cu un ac mai mare decât un ci. Atunci a înţeles că acel scorpion îi ucisese nevasta. în acea clipă scorpionul s-a repezit la el, dar băiatul, sprinten, s-a ferit în grabă. A alergat, a luat secera pe care o lăsase lângă moară şi a lovit cu ea în burta scorpionului tăindu-i acul. Când să mai lovească o dată, scorpionul s-a prefăcut într-un nor negru care s-a ridicat în văzduh.

Din mijlocul norului s-a auzit un glas:

— Băiete, băiete, peste trei ani să te pregăteşti că-ţi voi lua viaţa.

înfuriat, băiatul a zvârlit secera după nor, dar norul a început să se rotească spre miazănoapte- apus. Uitându-se în jos a văzut în piatra de moară o gaură adâncă şi întunecată unde erau îngrămădite lucrurile nevestei lui.

De atunci, băiatul ducea o viaţă singuratică. Când se întorcea de la muncă nu-l mai aştepta masa pusă şi lampa aprinsă, nu mai avea cu cine schimba o vorbă. Ascuţise secera ca briciul şi o purta totdeauna cu el. Aşa a trecut mai bine de o jumătate de an, până ce, într-o zi, când se întorcea de pe deal a văzut o fecioară care stătea pe o piatră la marginea drumului şi vărsa lacrimi amare, bocindu- şi mama şi tata. Băiatul s-a apropiat de fată şi a zis:

— E târziu, de ce stai aici şi plângi?

Nepotolindu-şi plânsul fata a răspuns:

— Frăţioare, vezi-ţi de drum, sunt o biată orfană, am rămas şi fără mamă şi fără tată şi nu mai am niciun rost să trăiesc.

Şi a început din nou să plângă. Băiatul şi-a simţit şi el ochii umezi. S-a uitat în jur, dar nu se vedea nimeni. Afară se întunecase, lumea în sat dormea. îşi frământa mintea ce să facă cu fata. Luându-şi inima în dinţi a spus:

— Nu mai plânge, hai acasă la mine!

Fata şi-a şters lacrimile şi a plecat cu băiatul.

Ajungând acasă, băiatul s-a gândit că dacă va găzdui fata îi vor ieşi tot felul de vorbe. S-a dus alături la vărul său să se sfătuiască. Nevasta acestuia nu se culcase încă şi tocmai se căznea să croiască nişte bonetele pentru cei doi copii ai săi, dar oricum măsura, tot nu ieşeau două bonetele dintr-un petecuţ de material. Băiatul le-a povestit cum a găsit fata pe drum şi cum a adus-o acasă. Apoi a zis:

— Vere, dacă vrei vino la mine să dormim împreună şi trimit fata aici să doarmă cu nevasta ta.

Zis şi făcut.

Băiatul a luat fata şi a dus-o acasă la vărul său. Copiii adormiseră, dar femeia tot se chinuia cu măsuratul. Văzând că băiatul îi zice acesteia verişoară a început şi ea verişoară-n sus, verişoară-n jos, parcă se cunoşteau de când lumea.

După ce au plecat cei doi, fata a zis:

— Verişoară, dacă nu te superi, dă-mi să-ţi fac eu boneţelele!

A luat foarfeca şi din două tăieturi le-a croit, apoi le-a cusut. A mai brodat pe ele câte un Phenix şi un bujor, încât verişoara nu mai putea de bucurie uitându-se la ele. în sinea ei se gândea:

— Fata asta e frumoasă, e harnică, e pricepută, noroc de cine o va lua de nevastă.

A întrebat-o pe fată:

— Cum ţi se pare vărul meu? Dacă ar fi după mine aş zice că vă potriviţi. Tu nu mai ai pe nimeni pe lume, lui văru-meu i-a murit nevasta.

Fata a lăsat capul în jos şi a îngăimat:

— Mi-e teamă că vărul dumitale nu mă vrea!

Verişoara, bucuroasă că fata nu e împotrivă, a luat-o de mână şi i-a zis:

— Fii liniştită, vorbesc eu cu el.

A doua zi, cum s-a luminat, verişoara s-a dus la băiat şi i-a zis:

— Vere, ţi-am găsit o nevastă cum nu se poate mai bună!

Bănuind despre ce e vorba, băiatul a spus:

— Despre ce nevastă vorbeşti?

Verişoara îi tot dădea înainte cu laudele. Bărbatu-său, fire care nu se aprindea atât de uşor, a încruntat sprâncenele şi a zis:

— Dar nu ştim nici de unde vine, nici ce-i cu ea. Să te însori cu o fată găsită pe drum?

Dar nevastă-sa nu s-a lăsat:

— Ce nevoie are de toate astea? Se vede cât de colo că e o femeie bună şi vărul nostru are nevoie de o nevastă care să-i facă de mâncare şi să-i coase hainele. Tu habar nu ai cât de greu e să trăieşti singur.

Bărbatu-său n-a mai avut ce zice, iar băiatul s-a supus. Băiatul s-a însurat cu fata şi o duceau foarte bine. Fata era potolită la vorbă şi tare harnică. Băiatul era mulţumit şi toată lumea-i vorbea numai de bine. După vechiul obicei, băiatul îşi ascuţea mereu secera şi ziua o purta cu el, iar noaptea dormea cu ea sub pernă. Nu se ştie din ce motive, nevasta, cum vedea secera se schimba la faţă. într-o zi, a început să plângă în faţa lui bărbatu-său. Acesta, crezând că-şi plânge iarăşi părinţii, s-a apropiat de ea s-o mângâie, dar fata l-a îmbrâncit. Băiatul n-a ştiut ce să mai creadă. Fata s-a oprit din plâns, şi-a şters lacrimile şi şi-a văzut mai departe de treabă. în aceeaşi seară, înainte de culcare, nevasta a zis:

— Cum să nu fiu supărată, sunt nevasta ta, dar te porţi cu mine ca şi cu o străină.

Băiatul nu se dumirea despre ce e vorba şi a întrebat:

— De ce crezi treaba asta?

Oftând, fata a zis:

— Dacă nu vezi în mine o străină, de ce nu te desparţi de secera asta nici ziua nici noaptea?

Băiatul a răspuns:

— Port secera spre a mă apăra de duhul scorpionului.

Izbucnind în râs fata a zis:

— Dar viteaz mai eşti! Despre ce duh tot vorbeşti? Şi chiar dacă ar fi aşa, crezi că se sperie Duhul Scorpionului de secera ta? Vezi-ţi de treabă, bărbate, cu nălucirile tale!

De atunci, băiatul n-a mai purtat cu el secera, iar nevastă-sa n-a mai plâns. Şi au trecut câteva luni fericite şi liniştite, într-una din zile, mieroasă, nevasta i-a spus:

— Bărbate, înainte de moarte, părinţii au mai lăsat unele lucruri. Pe cât văd, anul acesta nu ne va fi de ajuns orezul. Mă duc să vând lucrurile alea şi să mai cumpărăm măcar un mu[214] de pământ.

A strâns prin casă şi a plecat.

---

214 a paisprezecea parte dintr-un ha

în ziua aceea, văru-său se dusese să culeagă vreascuri. Tocmai se căţărase într-un copac înalt, să taie nişte uscături. Aruncându-şi ochii în jos a văzut femeia cum alerga şi apoi s-a strecurat în mare grabă într-o peşteră. Părându-i-se ciudat, vărul a rămas cu ochii la peşteră. A aşteptat, a aşteptat, dar femeia n-a mai ieşit. A coborât din copac şi tiptil, tiptil, s-a apropiat de peşteră şi, printr-o crăpătură
s-a uitat înăuntru. S-a speriat aşa de rău de ce-a văzut, că i s-a ridicat părul în cap. în peşteră se afla un scorpion uriaş, lângă care era o piele verde ca veninul. De frică n-a mai apucat să strângă vreascurile pe care le tăiase, a fugit acasă şi i-a spus lui văru-său tot ce a văzut.

Acesta a luat din nou secera şi a început s-o ascută. A doua zi s-a întors şi nevasta. A dat banii bărbatului zicându-i:

— Ai grijă ce faci cu banii, nu-i cheltui într-o singură zi. Tot ce mai aveam acolo am vândut, dar n-am adus decât o parte din bani. Ce-a mai rămas, am să iau la anul.

Apoi s-a apucat zorită de treabă. Văzând toate acestea, băiatul şi-a zis:

— Uite ce nevastă bună am! De unde până unde să fie ea Duhul Scorpionului?

Şi a pus secera bine. După câtva timp i-a spus lui văru-său:

— Vere, poate că n-ai văzut bine atunci.

A mai trecut o bucată de timp. Văru-său îi dar mereu de grijă, dar nevastă-sa nu credea nimic:

— Dacă e, aşa cum spui tu, Duhul Scorpionului, n-ar mai trăi cu el de atâta timp.

Bărbatu-său n-avea chef să se certe cu ea şi doar dădea din cap. După puţin timp şi-a adus aminte că scorpionul îşi schimbă pielea la un an o dată.

în anul următor, el a început să se ducă mai des după vreascuri şi de câte ori se ducea, dădea târcoale în jurul peşterii, până când, într-o zi, când s-a uitat prin crăpătură, iarăşi a dat de scorpionul cel verde şi alături de el o altă piele. A rupt-o la fugă spre casă, l-a luat de mână pe văru-său şi l-a dus la peşteră. Se lăsase întunericul, tot muntele era scufundat în beznă, doar în peşteră licărea o lumină. S-a uitat prin crăpătură şi a văzut cum acea lumină erau ochii scorpionului care luceau ca nişte bulgări de foc. Pe burta scorpionului crescuse un alt ac, dar nu atât de mare ca cel pe care-l tăiase. A luat un bolovan şi a vrut să-l arunce în scorpion, dar în peşteră s-a făcut întuneric şi n-a mai văzut nimic.

Când s-a întors acasă, nevasta deja venise şi i-a dat iarăşi o legătură de bani, veselă şi zâmbitoare, mai mieroasă ca oricând. Văzând acestea băiatul a lăsat iarăşi secera.

Zilele treceau una după alta. Văru-său pândea tot timpul. într-o zi l-a chemat pe băiat la el acasă să se sfătuiască. A luat o furcă de fier, au înroşit-o în foc şi văru-său l-a trimis să omoare scorpionul. Dar văzându-şi nevasta dormind, băiatului i s-au muiat mâinile. Tocmai atunci, aceasta s-a trezit şi dând cu ochii de furca înroşită în mâinile bărbatului, a sărit în sus, s-a rostogolit o dată şi s-a prefăcut în scorpion. Ochii ca doi bulgări de foc au început să strălucească. Băiatului i-a trecut slăbiciunea şi s-a repezit la scorpion, vârând furca în el. Atunci scorpionul a zis:

— Mai trebuia să-mi schimb pielea o singură dată şi-mi creştea la loc acul cel veninos. Mai aveam numai un an şi te omoram.

Şi şi-a dat duhul.

Grădina zeiţei de jad

Grădina zeiţei de jad se află pe coasta Muntelui Peştera Vrăjită. De fapt, Grădina zeiţei de Jad nu este decât un deluşor. Bătrânii spun că pe vremuri pe Muntele Peşterii Vrăjite erau numai pietre goale: nu creştea nicio rădăcină de copac, niciun fir de iarbă. Oamenii care locuiau aci, toţi spărgătorii de pietre, erau săraci lipiţi pământului; vântul şi căldura îi pârjoleau, sudoarea le curgea în ochi, buzele li se uscau şi crăpau. Visau pomi încărcaţi de fructe, izvoare cristaline, dar visul lor rămânea numai vis. într-o zi, nu se ştie când s-a întâmplat, pe creasta muntelui a răsărit un piersic. Băteau ploile şi vântul, apele din munte cărau cu ele pietrişul, dar micul piersic rămânea bine împlântat şi creştea de-ţi era mai mare dragul.

Pe atunci s-a oploşit pe munte, un flăcăiaş străin, de acele locuri. Nimeni nu ştia de unde venise şi cum îl cheamă. Tot spărgând piatra în bătaia vântului şi-n arşiţa soarelui se înnegrise de-i sclipea obrazul. De aceea oamenii îi spuneau Uang cel Negru. Era bun la inimă feciorul şi tare arătos şi priceput. Nu era însurat şi nu strânsese un ban în viaţa lui. Când se afla cineva la ananghie, Uang cel Negru era primul care-i venea în ajutor. Vorbeau toate satele din jur de bunătatea lui.

De câte ori urca muntele să spargă piatră, Uang cel Negru trecea pe lângă puiul de piersic. Pe neaşteptate,

într-o noapte, puiul de piersic a crescut de să nu-l recunoşti. Şi tot în noaptea aceea i-au dat frunzele şi a înflorit. într-o dimineaţă, trecând pe lângă piersic, deşi nu adia nicio boare de vânt şi crengile erau nemişcate, băiatul a simţit cum se scutură peste el boabele de rouă de pe frunzele pomului. Seara, a trecut din nou pe sub piersic şi atunci florile au început să-l ningă cu petalele lor. Altă dată lui Uang cel Negru i s-a părut că piersicul îi zâmbeşte şi i-a fugit toată oboseala. De atunci, în fiecare zi, seara, când îşi termina treaba, Uang cel Negru se aşeza sub ramurile piersicului.

într-o zi, trecând pe acolo, a văzut cum piersicile roşii şi mari se copseseră. S-a dus la locul lui şi s-a apucat de spart piatră. Mirosul piersicilor îl ameţea cu parfumul lor. Era în iunie când soarele pripeşte mai tare şi pietrele se încinseseră ca focul pârjolindu-i picioarele desculţe. La amiază toţi ceilalţi flăcăi şi-au găsit câte un loc să se răcorească, dar Uang cel Negru a rămas să mai spargă piatră. Deodată s-a simţit obosit şi a adormit. Când s-a trezit, în jurul lui era o răcoareneobişnuită. A deschis ochii şi a văzut că dormea la umbra unui pom.

Crengile şi frunzele pomului se strânseră una în alta ca o umbrelă deasupră-i. Uang cel Negru a sărit deodată în sus, mirându-se de unde a răsărit pomul acolo. L-a scuturat el cu putere, dar era bine înfipt în pământ. Uang cel Negru s-a minunat şi mai mult ştiind că pe tot muntele nu se afla decât piersicul pe sub care trecuse dimineaţa. S-a uitat mult la pom, dar n-a găsit un răspuns la întrebarea ce-l frământa şi fără a mai sta pe gânduri, s-a îndreptat către locul unde ştia că e piersicul. Cât ai clipi din ochi a ajuns acolo şi a văzut că acesta era la locul lui. Şi, mare minune, pe o creangă stătea o fată de toată frumuseţea şi culegea piersici. Uang cel Negru s-a mirat şi mai mult văzând aşa mândreţe de fată cum nu văzuse nicăieri pe unde umblase. Avea faţa ca o floare de piersic înflorit şi-i zâmbea. Uang cel Negru s-a apucat iarăşi de spart piatră. Fata a făcut un semn cu mâna şi din locul unde spărgea băiatul piatră a venit în zbor o ramură de piersic şi pomul a dispărut. Fata a lipit- o de pom şi crenguţa s-a lipit ca şi când niciodată nu fusese smulsă de acolo. Apoi, a rupt o piersică şi i-a aruncat-o băiatului drept în mână. Fata râdea din toată inima. Uang se simţea tare încurcat şi nu ştia ce să facă. Apoi ea s-a oprit din râs şi i-a făcut semn s-o mănânce. După ce a mâncat-o, băiatul s-a simţit aşa de răcorit, de parcă fusese la scăldat. Fata a luat o ramură de piersic şi a scuturat-o şi Uang s-a pomenit, deodată, într-un pavilion verde scăldat în lumină. Pe un perete era agăţat un tablou cu o piersică mare. Râzând, fata a spus:

— Eu sunt Zeiţa de Jad. Ştiu că eşti un băiat bun şi săritor. Dacă ai vreun necazvreodată, să vii aici şi să mă cauţi.

în timp ce vorbea, faţa zeiţei s-a îmbujorat şi mai mult, ochii îi scânteiau şi mai tare. Uang cel Negru nu ştia ce să mai zică de bucurie şi mulţumire, când, fata s-a făcut nevăzută. Băiatul s-a pomenit iarăşi înconjurat de flăcăii care spărgeau piatră.

Seara s-a întors acasă şi n-a dormit toată noaptea gândindu-se la Zeiţa de Jad. A doua zi, plecând la lucru i se părea că merge mai repede decât ceilalţi. Când s-a luminat de ziuă, el ajunsese deja sub piersic. Aci a întâlnit-o din nou pe Zeiţa de Jad. Zâna îl privea râzând, şi, roşindu-se, băiatul a spus:

— Am venit să te rog să-mi cârpeşti cămaşa!

Zeiţa s-a învoit cu toate că ştia că nu venise pentru asta şi i-a spus:

— Uang băiete, ştiu că n-ai dormit toată noaptea. Culcă-te puţin!

Văzând cât de bine se poartă zeiţa cu el, Uang cel Negru se simţea îl al nouălea cer. După puţin timp a adormit. A răsărit soarele şi băieţii trecând la lucru l-au văzut dormind sub piersic şi alături de el, cămaşa cârpită.

De atunci, Uang cel Negru se ducea în fiecare zi sub piersic şi se întâlnea cu Zeiţa de Jad. Azi aşa, mâine aşa, ceilalţi flăcăi au început să facă glume pe seama lui:

— Negrule, s-au terminat de mult piersicile, tu ce mai cauţi?

Uang cel Negru, care nu mințea niciodată, le-a spus flăcăilor tot adevărul.

La vreo 20 de li[215] de locurile acelea, se afla un orășel în care trăia un mare bogătaș. într-o zi, după ce a mâncat și a băut pe săturate, bogătașul a început să-și facă planuri: „Dacă aș avea o grădină în care să sap un lac, să ridic un munte și pe munte să construiesc un pavilion, ce bine ar mai fi". După planuri, a trecut la fapte. A chemat toți oamenii din împrejurimi, între care era și
Uang cel Negru și le-a dat poruncă să-i aducă piatră din munte. în ziua aceea, când tocmai căra piatră pentru bogătaș, Uang și-a rupt încălțările. Le-a spus băieților să-l aștepte până se duce la zână să-i coase. Și a plecat la piersic.

Văzând că băieții stau degeaba, paznicul i-a luat la bătaie. Când s-a înapoiat Uang, paznicul a întins mâna să-l lovească și pe el. Dar, ca un făcut, mâna a început să-l lovească chiar pe paznic. Acesta țipa de durere, i se învinețise fața, dar mâna nu înceta să-l lovească. Unii se uitau mirați, alții făceau haz. Paznicul a căzut în genunchi și a început să se roage:

— Iartă-mă, iartă-mă! De acum încolo n-am să mai bat pe nimeni.

După ce a spus de trei ori așa, a auzit vocea unei femei:

— De data asta te iert.

Și mâna a încetat să-l lovească.

îngrozit, paznicul a fugit la bogătaș și i-a spus tot. Acesta a dat ordin să fie adus Uang cel Negru și aruncat în temniță.

Aflând flăcăii ce i s-a întâmplat, au ținut sfat și au hotărât să-i dea de știre Zeiței de Jad. Când au plecat pe munte să spargă piatră, au trecut cu toții pe la piersic însă, nevăzând pe nimeni, nu știau cui să-i spună. Auziseră ei înainte pe Uang cel Negru vorbind de zeiță, însă, în afară de el, n-o văzuse nimeni. Atunci, unul din ei a strigat:

— Zeiță de Jad! Vrem să-ți spunem ceva!

Nici n-a terminat bine, că au auzit o voce de femeie:

— Așteptați puțin să vă deschid ușa.

Și frunzele piersicului au început să foșnească și băieții s-au trezit deodată în Pavilionul verde, iar în fața lor se afla o fecioară care broda o pereche de papuci bărbătești.

Atunci, ei au înțeles că este Zeița de Jad și i-au spus totul. Aceasta i-a liniștit spunându-le:

— Fiți pe pace, mă duc eu să-l scap!

Și îndată s-a făcut nevăzută.

Bogătașul tocmai se afla la masă, când a auzit o voce: „Bogătaș afurisit, de ce l-ai închis pe Uang cel Negru? Eu l-am bătut pe paznic. Vrei cumva să-mi stai împotrivă? încearcă!"

Moșierul s-a holbat în jurul lui, dar n-a văzut nimic și a început să tremure de frică. Vocea s-a auzit din nou:

— Netrebnicilor, să-l eliberați de îndată pe băiat!

De abia acuma și-a dat seama moșierul că aude vocea unei femei și făcând pe grozavul a zis:

— Dar cine ești tu care nu te arăți?

— Crezi că mi-e frică să-ți spun cine sunt? Sunt Zeița de Jad! a răspuns vocea.

îngâmfat, moșierul a spus:

— Eu sunt stăpânul ținutului. N-am decât să deschid gura, că argintul va curge gârlă, temnițele se vor ticsi. îți poruncesc să te arăți la față!

Râzând, zâna i-a spus:

— încă n-am văzut niciun stăpân aici!

---

215 unitate de măsură egală cu o jumătate de km

— Eu sunt stăpânul, a spus moşierul.

— Chiar tu? Şi eu care credeam că eşti o grămadă de gunoi!

Apoi deodată, a intrat pe uşă o rămurică de piersic care s-a înfipt în mijlocul camerei şi, cât ai clipi din ochi, din ea a crescut un piersic gros şi mare care împingea cu crengile tavanul camerei. Speriat, moşierul a început să ţipe şi a rupt-o la fugă mai abitir de cum dispare un şoarece în gaura lui. în rândul paznicilor a început îmbulzeala: cădeau şi se împingeau unii pe alţii strigând:

— Iartă-ne, zână! Iartă-ne, zână!

— Vă iert pe toţi, şi acum descuieţi uşa temniţei! le-a răspuns zâna.

Uang cel Negru a văzut cum se deschide uşa, a ieşit din temniţă şi a fugit acasă.

A doua zi, când tocmai se pregătea să plece la lucru, s-a pomenit cu Zeiţa de Jad că intră în curte. Fâstâcit, Uang nu ştia pe ce să pună mâna mai întâi.

N-a trecut mult şi de afară s-a auzit hărmălaie mare: Bogătaşul trimisese soldaţi şi cai să-l prindă pe Uang cel Negru. Zâna l-a apucat de mână şi i-a spus:

— Hai repede cu mine.

Soldaţii au început să-i urmărească. Zâna şi băiatul s-au căţărat pe munte, dar soldaţii erau pe urmele lor. Ajungând la un zid de piatră, Zâna s-a oprit şi a zis:

— Sapă mai repede aici!

Băiatul a început să lovească cu târnăcopul în zid până ce a apărut o uşă ce ducea într-o peşteră, unde zâna i-a spus să se ascundă. Când au ajuns soldaţii acolo, n-au văzut nici urmă de băiat, şi numai peştera neagră. Unii, mai curajoşi, au intrat în peşteră şi au mers, până ce au dat de o apă adâncă, adâncă şi foarte învolburată.

De atunci nu l-a mai văzut nimeni pe Uang cel Negru. Peştera de pe munte au numit-o Peştera Zeiţei, iar muntele l-au numit Muntele Peşterii Zeiţei. Adeseori, din gura peşterii iese o ceaţă albă, care cuprinde tot muntele şi atunci se aude un zgomot ca şi când cineva ar sparge piatră. Şi când ceaţa devine mai deasă, oamenii spun că e vremea când zeiţa se întâlneşte cu Uang cel Negru. Nimeni n-a mai văzut-o pe Zeiţa de Jad, dar tot muntele e acoperit cu piersici, aşa că i se spune „Grădina Zeiţei de Jad".

Fata din tablou

poveste chineză

Pe muntele Ţin erau două văi: una se numea Gura-celor-nouă-dragoni, iar cealaltă, Gura-celor- şapte dragoni.

în valea ce se numea Gura-celor-nouă-dragoni, era un sat mare în care trăia o bătrână săracă care avea un fecior, pe nume Tien Tai. Acesta creştea mai voinic decât alţi copii şi pe faţa-i cinstită străluceau doi ochi foarte vii. La vârsta de nouă ani, Tien Tai putea să se cţere pe munte şi să prindă bursuci; la vârsta de zece ani avea curajul să intre în vizuina lupului. în fiecare dimineaţă, pleca cu noaptea-n cap pe un munte îndepărtat, de unde tăia vreascuri pe care le aducea acasă şi le dădea pe orez. Dacă o zi nu tăia vreascuri, în ziua aceea nu se găsea de mâncare în casa lor. Şi până să ajungă acolo, trecea peste stânci piezişe şi peste punţi înalte, trecea prin valea unui râu cu apa învolburată. Odată, într-un an, de sărbători, s-a pornit o ploaie care nu se mai termina. Zilele treceau şi ploaia nu mai contenea. Nemaiaşteptând să se lumineze vremea, Tien Tai şi-a aruncat toporul pe umăr, şi-a luat coşul şi frânghia şi a plecat pe munte să taie vreascuri. Şi pentru că veni vorba de topor, toporul lui fusese făcut la un fierar anume şi era de trei ori mai greu decât alte topoare. Tien Tai a trecut valea cu apa învolburată, s-a căţărat pe crestele spălate de ploaie, pe cărările înguste şi a ajuns la muntele cel mai îndepărtat unde, a început să taie vreascuri. Dar n-a apucat să taie cine ştie ce, că s-a pornit vântul şi a început din nou ploaia. Şi a plouat, a plouat până ce apa a acoperit toată valea. După ce a stat ploaia, Tien Tai s-a urcat într-un copac şi a văzut cum valea era tot o apă. Uitându-se spre drumul care ducea la casa lui, îşi zicea: „Mama mă aşteaptă în poartă şi poate e îngrijorată să nu mă fi luat apa". Apoi i-a părut rău că nu poate ajunge într-o clipă la mama lui s-o liniştească, dar orice ar fi fost, nu se putea trece peste valurile înfuriate care cuprinseseră toată valea. Şi tot gândindu-se el, nu ştiu cum s-a făcut că i-a scăpat toporul din mână şi a căzut cu zgomot peste o stâncă verzuie. Uitându-se după el, a văzut că stânca s-a mişcat şi încet, încet s-a dat la o parte,

apoi pe locul acela a apărut o bătrână care a întrebat de trei ori:

— Cine a ciocănit la uşa mea?

Tien Tai şi-a făcut curaj şi a sărit din copac spunând:

— Eu am ciocănit la uşa ta!

Iar bătrâna l-a întrebat:

— Ce treabă ai de ai ciocănit la uşa mea?

Tien Tai i-a spus ce avea pe suflet:

— Măicuţă, în fiecare zi vin pe muntele acesta să tai vreascuri, în fiecare zi trec prin văile adânci şi mă caţăr pe stâncile înalte şi nu mă sperie oboseala. Dar acum m-a ţintuit apa aici şi sunt îngrijorat de mama care mă aşteaptă să dăm vreascurile pe orez. Dar cum să mă întorc acasă?

Bătrâna l-a ascultat şi apoi s-a aplecat şi a ridicat de jos o legătură de trestie pe care i-a dat-o, spunându-i:

— Dacă te vei aşeza pe ea, vei ajunge oriunde te vei gândi.

Apoi, bătrâna s-a făcut nevăzută, iar stânca s-a mişcat la locul ei. Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi şi-a zis:

„întâi să mă ridic în văzduh". Şi, cât ai clipi din ochi, s-a ridicat în văzduh. Apoi, a vrut să coboare şi ca un fulg a coborât tot în locul de unde plecase.

Dacă a văzut flăcăul, şi-a ridicat crosna de vreascuri în spate, s-a aşezat pe legătura de trestie şi, mai repede decât vântul, a ajuns acasă. înainte, de abia putea să urce muntele după vreascuri o dată pe zi şi la înapoiere era deja noapte. Acum, cu ajutorul legăturii de trestie, se ducea pe munte de câte patru, cinci ori pe zi. După câteva zile, casa lor era plină de vreascuri şi de orez. Atunci, într-o zi, Tien Tai i-a spus mamei sale:

— Mamă, eu m-am făcut mare, dar nu am văzut încă lumea. Am strâns destul orez să-ţi ajungă pentru multe zile. Pe mine mă bate gândul să plec în lume.

Bătrâna l-a întrebat:

— Dar unde vrei să pleci, copile?

După puţină gândire, Tien Tai a răspuns:

— Toţi vorbesc despre frumuseţea oraşului capitală şi aş vrea să mă duc şi eu să o văd.

Bătrâna i-a zis:

— Oraşul capitală este al împăraţilor, ai grijă de tine, şi să te întorci cât mai repede.

Tien Tai a dat din cap şi s-a aşezat pe legătura de trestie ridicându-se în văzduh şi, într-o clipă, a şi fost în oraşul capitală. De sus, din văzduh, oraşul părea ameninţător şi măreţ. Zidurile înalte, clădirile în opt colţuri se perindau unele după altele. Pe străzi şi ulicioare mişunau oamenii. în oraşul interzis[216] se vedeau fel de fel de pavilioane colorate şi pagode albe ascunse pe sub ramurile verzi ale copacilor, iar pe apa albăstruie a lacurilor lunecau bărci minunat împodobite. După ce s-a săturat de privit, Tien Tai a coborât pe pământ şi a început să se plimbe pe străzile oraşului, unde a văzut privelişti pe care nu le mai văzuse niciodată. Mai avea un singur gând: să pătrundă în oraşul interzis să vadă cum e şi acolo. A aşteptat până s-au închis toate prăvăliile, până ce străjile au anunţat miezul nopţii, s-a aşezat pe legătura de trestie şi a ajuns în oraşul interzis. Şi ce a văzut aci l-a minunat şi mai mult: privelişti fermecătoare şi bogăţii nepreţuite; lacuri acoperite cu nuferi, acoperişuri care parcă-şi luau zborul, lampadare rotunde şi roşii; dragoni fioroşi pe postamente de piatră; picturi şi sculpturi minunate pe fiecare zid. A trecut încetişor pe lângă un leu de aramă mai înalt decât un stat de om, s-a strecurat prin peştera de piatră a unui munte făcut de mâna omului şi, în umbra copacilor, a văzut un palat acoperit cu olane verzi strălucitoare, cu coloane roşii şi geamuri pictate. După ce s-a asigurat că nu-l vede nimeni, s-a urcat pe scările de marmură vrând să vadă mai bine desenele de sub streaşină, să pipăie coloanele lunecoase. Ar mai fi vrut să vadă ce se află în palat. S-a apropiat de fereastră

---

216 parte a capitalei unde pe vremea aceea era palatul împăratului şi unde era interzisă intrarea oamenilor de rând

şi a ridicat încet perdeaua de mătase. Dar înăuntru era întuneric şi n- a văzut nimic. Când să plece, a auzit un zgomot şi, deodată, toată încăperea s-a luminat. Atunci a văzut înăuntru un turn de fildeş şi tablouri din bambus, numai aur, iar alături, o fată de o frumuseţe răpitoare care plângea amarnic. Fata ţinea în mână un castron în care ardea o lumânare de aur ce împrăştia raze aurii, în păr avea o floare ce împrăştia raze argintii, în urechi avea cercei de rubin, pe spate o mantie colorată, iar mijlocul îi era strâns într-o cingătoare bătută cu pietre preţioase. Tien Tai văzând cum lacrimile se rostogolesc pe faţa albă a fetei, a simţit cum i se moaie inima. Oare cine o chinuieşte pe această fecioară mlădie, care la miezul nopţii e închisă în această încăpere fără kang[217] şi fără aşternut? Tocmai voia să plece când, fata, plutind parcă, s-a apropiat de el şi cu voce slabă i-a spus:

— Ei, nu pleca! Vreau să-ţi spun ceva!

Tien Tai s-a oprit şi a ascultat:

— Sunt închisă în palat de mulţi ani şi nu văd niciodată pe nimeni. Nu pot să mă mişc în voie şi de primăvara până iarna, de dimineaţa până seara, stau închisă în această cameră. Omule, fie-ţi milă, scapă-mă de aici!

Tien Tai i-a făgăduit, dar cum s-o scoată din palat tocmai când treceau străjile care strigau ceasurile din noapte, când fereastra era aşa de solidă şi uşa aşa de groasă! A rămas uitându-se la fată, în tăcere. Aceasta i-a spus:

— Scoate tabloul cu fata din palat şi astfel mă salvezi!

Când voia s-o întrebe unde se află acel tablou, s-au auzit paşi şi camera s-a cufundat din nou în întuneric, iar fata s-a făcut nevăzută. Tien Tai s-a aşezat în grabă pe legătura de trestie şi s-a ridicat în văzduh.

Ajuns acasă, i-a povestit maică-şi totul şi apoi s-a aşezat pe legătura sa şi a plecat la muntele Ţin. S-a căţărat din nou în copac şi a dat drumul toporului care a căzut cu zgomot pe stânca verde. Bătrâna a întrebat iarăşi de trei ori:

— Cine a ciocănit la uşa mea?

Tien Tai a sărit din copac şi-a răspuns:

— Eu am ciocănit la uşa ta.

Bătrâna, supărată, i-a zis:

— Ţi-am dat legătura de trestie, acuma ce mai vrei?

— Măicuţă, nu fii supărată, i-a spus flăcăul, te rog să mă asculţi. Pretutindeni creşte iarba şi înfloresc florile. Oamenii de ce nu pot fi toţi fericiţi? M-ai ajutat să scap de foame, să nu mai mă obosesc şi să nu mă chinuiesc. Aş vrea să fac şi eu un bine salvând-o pe acea sărmană fată din palat. Spune-mi, măicuţă, cum să găsesc tabloul cu fata?

După ce a ascultat toate cele, bătrânei i-a trecut supărarea şi cu blândeţe a zis:

— Bine, flăcăule, bine de bine. Iarba creşte peste tot, florile înfloresc pretutindeni, oamenii trebuie să fie toţi fericiţi. Copile, eu vreau să te ajut. Dacă vrei să scapi fata trebuie să te duci la munţii cei întunecaţi şi să cauţi duhul pustiului. Dar uşa duhului e foarte greu de găsit. Pentru aceasta trebuie să cauţi mai întâi trestia lungă de trei geanguri[218] şi după ce vei trage cu putere de ea, ţi se va arăta drumul ce duce la uşa lui. Dacă duhul doarme, să nu care cumva să aştepţi, pentru că dacă a adormit, el doarme 120 de ani şi nu se trezeşte nici dacă-l strigi, nici dacă-l scuturi. De-l vei găsi dormind, să te duci la râul cu nisipul roşu şi să faci rost de acul sfânt de la împărăteasa peştilor negri.

Stânca verde s-a mişcat şi s-a aşezat la locul ei, iar bătrâna s-a făcut nevăzută.

După povaţa bătrânei, Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi într-o clipă a ajuns la munţii cei întunecaţi. Aceşti munţi aveau nu ştiu câte vârfuri şi culmi, pe coastele lor creşteau păduri cu tot felul de copaci, iar în

---

217 pat
218 unitate de măsură egală cu 3,33 m

păduri tot felul de ierburi şi flori parfumate. Tien Tai a început să caute prin păduri, pe vârfuri şi pe costişe şi până la urmă a găsit trestia lungă de trei geanguri. Atras de trestie şi în faţa lui s-a făcut un drum care ducea în inima muntelui. Tien Tai a pornit pe acest drum. La capătul lui se afla o casă de piatră în care era un kang, o pernă şi o masă, toate de piatră. Duhul pustiului dormea întins pe kangul de piatră, cu perna de piatră la căpătâi şi sforăitul lui răsuna ca un tunet. Tien Tai s-a apropiat de el şi văzând cum doarme de adânc, l-a apucat de braţ, dar braţul era ca de piatră, încât nici n-a putut să-l mişte; i-a pipăit corpul, dar corpul era mai tare decât piatra. După câteva clipe, s-a aşezat pe legătura de trestie şi a plecat în căutarea râului cu nisipul roşu.

Aşezat pe legătura sa, Tien Tai zbura prin văzduh ca un nor alb. Şi a trecut peste râuri cu apa galbenă şi peste râuri cu apa verde, peste râuri în care sclipeau solzii de peşte şi peste râuri cu apa învolburată şi numai după ce a trecut peste 99 de râuri şi a străbătut 9999 de li a ajuns la râul cu nisipul roşu. Apa râului era aşa de limpede, încât puteai să vezi până în fundul lui. în râu era nisip roşu care strălucea aşa de tare, de credeai că şi apa e roşie. O mulţime de peştişori negri alergau de colo, colo pe fundul lui.

Tien Tai şi-a dat seama că acesta e râul cu nisipul roşu de care-i spusese bătrâna. Dar cum s-o găsească pe împărăteasa peştilor negri? Plimbându-se în sus şi în jos pe malul râului i-a venit un gând. S-a dus în satul vecin să caute o plasă de prins peşte. Când au auzit despre ce este vorba, locuitorii de aci l-au sfătuit:

— Tinere, tinere, nu-ţi primejdui viaţa. Peştii din râu sunt puii împărătesei peştilor negri şi nimeni n-are curajul să-i atingă.

Auzind aceasta, băiatul a şovăit un pic, dar nu şi-a schimbat hotărârea. A luat plasa şi s-a dus pe malul apei. Apoi s-a aşezat pe legătura de trestie, s-a ridicat în văzduh, a aruncat plasa în apă şi a început s-o tragă încetişor. Plasa s-a umplut de peştişori negri, care se zbăteau speriaţi. Dar nici n-a apucat să se uite mai bine, că s-a stârnit un vânt şi apa râului a început să se învârtojească. Vârtejul se ridica spre Tien Tai mai, mai să-l cuprindă, când văzând că nu-i a bună, acesta a spus:

— Ridică-te!

Şi legătura s-a ridicat degrabă în văzduh. Şi, cu cât vârtejul se ridica mai sus, cu atât Tien Tai ţinând plasa strâns în mână, se ridica şi mai sus. Legătura de trestie s-a ridicat la nori, iar vârtejul de apă a ajuns până sub nori. Legătura s-a ridicat mai sus chiar decât cel mai înalt munte, şi atunci vântul s-a potolit şi apa a căzut în matcă. Uitându-se în jos, Tien Tai a văzut deasupra apei pe împărăteasa peştilor negri cu o coroană de aur pe cap, care a strigat către el:

— Omule de pe legătura de trestie, mă dau bătută. Dă-mi puii înapoi şi-ţi voi împlini orice dorinţă!

Tien Tai a coborât la înălţimea unui copac şi a spus:

— Nu vreau nici aur, nici argint, ci numai acul sfânt şi să-mi spui cum să fac să trezesc duhul pustiului care doarme în munţii cei întunecaţi.

— N-ai decât să-l înţepi cu acul sfânt şi se va trezi, i-a răspuns împărăteasa. înainte am avut acul de care-mi pomeneşti, dar, anul acesta când au crescut apele, mi l-a furat scorpia de broască ţestoasă din văgăuna dragonului de la capătul râului. îţi voi da în schimb un căuş pe care dacă-l vei afunda în văgăuna dragonului vei găsi de îndată acul sfânt.

Zicând aceasta, împărăteasa şi-a desprins un solz strălucitor în formă de căuş pe care i l-a aruncat băiatului. Tien Tai a luat solzul şi apoi a dat drumul peştişorilor care s-au afundat în apă împreună cu mama lor. După ce a înapoiat plasa, Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi a zburat pe firul apei, până ce a ajuns hăt, unde se afla un munte mic roşu, din piatră roşie, acoperit cu brazi roşii.
Aci se afla o văgăună cu apa neagră-verzuie. A coborât de pe legătură şi a vârât căuşul strălucitor în văgăună şi ridicându-l, apa a secat pe jumătate. A mai vârât odată căuşul şi din toată apa n-a mai rămas decât o mocirlă pe fundul văgăunii, în care se târau nişte broaşte ţestoase. Cea mai mare dintre ele, şi-a strâns capul şi s-a prefăcut într-o femeie cu faţa verde. Tien Tai i-a spus:

— Dacă nu-mi dai îndată acul sfânt pe care l-ai furat, am să sec văgăuna.

Broasca i-a aruncat o privire plină de ură şi i-a întins acul. Luându-l, Tien Tai a văzut că era un ac nu mai lung de două degete, dar greu de să-i rupă mâna.

Având acul sfânt, Tien Tai s-a aşezat pe legătura de trestie şi a zburat către munţii cei întunecoşi. Ajungând la trestia lungă de trei geanguri, a tras de ea şi i s-a arătat din nou drumul care ducea în inima

muntelui. Duhul pustiului dormea încă pe kangul lui de piatră, sforăind de credeai că sunt mii de tunete. înţepându-l cu acul sfânt în umăr, duhul pământului s-a trezit strigând:

— Dar ce m-a pişcat oare?

Tien Tai i-a zis în grabă:

— Bunule duh, nu te-a pişcat nimic. Eu te-am trezit, să te rog să mă ajuţi într-o treabă!

Râzând, duhul pustiului a zis:

— Desigur că bătrâna de la muntele Tin te-a trimis aici. Bine, spune-mi ce treburi te-au adus!

Tien Tai a spus:

— Te rog să-mi ajuţi să scot tabloul cu fata din palat!

Bătând din palme, bătrânul a răspuns:

— E uşor de tot, vreau să te ajut, dar să ştii un lucru: nu-mi place niciodată să duc o treabă până la capăt. Acum s-a înnoptat deja. Eu voi pleca, iar tu culcă-te pe kangul meu cu capul pe perna mea, şi-n vis vei vedea tot ce fac eu.

După ce a terminat de vorbit, l-a împins pe Tien Tai în pat, iar acesta a adormit pe loc.

în vis, a văzut tot felul de ciudăţenii. A văzut cum duhul pustiului s-a prefăcut într-o pisicuţă albă care parcă zbura, aşa alerga de repede şi sărind peste un zid roşu a intrat în oraşul de reşedinţă. Era aproape de miezul nopţii când, pisica a pătruns în palat; împăratul şi împărăteasa dormeau sub baldachinul brodat cu dragoni. Slujitorii care-i păzeau erau aşa de obosiţi, că le amorţiseră picioarele şi de-abia îşi mai ţineau ochii deschişi, dar nu îndrăzneau nici să se aşeze, nici să se culce. Pisicuţa albă a aşteptat până s-a liniştit totul, s-a furişat şi a luat cingătoarea de jad a împărătesei şi sărind din zid în zid a ieşit din palat, apoi sărind peste zidul care înconjura oraşul, a alergat până la o fântână părăsită şi a aruncat-o în ea. Tien Tai a dat un strigăt şi s-a trezit. Alături, se afla duhul pustiului care, căscând, a spus:

— Flăcăule, ceea ce trebuia să fac pentru tine, am făcut. Ce a mai rămas, vei face tu. Acum pleacă, căci mie mi-e somn.

Duhul pustiului s-a urcat pe kang, a pus capul pe perna de piatră şi a adormit îndată. în cameră s- a auzit din nou sforăitul ce semăna cu un tunet.

în zori, Tien Tai a ajuns în oraşul capitală. împărăteasa se trezise, făcuse baie şi când să se îmbrace, nu a mai găsit cingătoarea de jad. A dat poruncă s-o caute, dar nu era de găsit. Nu ştiu câţi servitori au fost pedepsiţi. Dar oricât au căutat-o, n-au găsit-o. Atunci împărăteasa a dat ştire: ca celui care-i va aduce cingătoarea de jad să i se împlinească toate dorinţele: de vrea să fie numit demnitar, va fi demnitar, de vrea aur şi argint, va primi aur şi argint.

Tien Tai s-a înfăţişat la împărăteasă şi i-a spus cu glas domol:

— Eu am obiceiul să visez ce se întâmplă în realitate. Ieri seară am visat cum cingătoarea de jad a fost aruncată într-o fântână părăsită.

Demnitari şi soldaţi au pomit-o împreună cu Tien Tai spre fântâna părăsită, unde au găsit cingătoarea.

împăratul l-a întrebat pe Tien Tai:

— Vrei să fii demnitar sau vrei bani?

Tien Tai a răspuns:

— Nu vreau nici să fiu demnitar, nu vreau nici bani. Am auzit că aveţi în palat un tablou cu o fată. Vreau acel tablou şi nimic altceva.

împăratul s-a bucurat că cere numai atât şi a dat poruncă să-i fie dat tabloul.

Tien Tai a luat tabloul, s-a aşezat pe legătura de trestie şi a părăsit oraşul capitală întorcându-se acasă. A agăţat tabloul pe perete şi uitându-se la el şi-a dat seama că fata din tablou era una şi aceeaşi cu fata din palat. Şi cu cât se uita mai mult, cu atât i se făcea mai dor de sărmana fată pe care o văzuse în palat. Atunci, fata din tablou s-a mişcat: lumânarea de aur din mână a început să răspândească raze aurii, floarea de argint din păr raze argintii, a început să zâmbească şi faţa-i palidă a căpătat şi mai mult farmec. Nu s-a plâns că Tien Tai e prea sărac şi cu mâna în care ţinuse lumânarea de aur, a ajutat-o pe maică-sa să pregătească mâncarea. Cei doi tineri s-au căsătorit şi niciodată n-au mai părăsit munţii Ţin.

Duhul fructului de ginkgo

poveste chineză

Munții Țin se întind culme după culme, creastă după creastă, cu prăpăstii adânci și vârfuri înalte. Odată fuseseră acoperiți cu păduri seculare în care mișunau tot felul de animale sălbatice. Oamenii care locuiau aici trăiau fie din culesul ierburilor de leac, fie din arsul cărbunilor.

Trăia aici un flăcău înalt și voinic ce se numea Și Ming și care se îndeletnicea cu arsul cărbunilor. El știa tot felul de cântece din gură și din fluier, care înduioșau inimile oamenilor. Și Ming mai avea dai tovarăși, oameni la casele lor cu neveste și copii.

într-o zi, Și Ming și tovarășii lui au plecat să ardă cărbune pe alt munte. Au ajuns ei într-o poieniță cu iarbă verde și mătăsoasă, presărată cu bujori sălbatici, roșii ca focul, cu brazi încărcați cu perle de rouă. Toate acestea l-au înduioșat pe băiat, care a început să cânte. în mijlocul cântului i s-a părut așa, ca și când cineva ar cânta odată cu el. S-a oprit din cântat și s-a uitat în toate părțile. La urechea lui a ajuns un viers minunat care nu semăna nici cu ecoul munților, nici cu ecoul pădurii; semăna mai degrabă cu vocea unei femei. Viersul l-a fermecat pe Și Ming într-atât, încât n- a mai putut să facă nicio mișcare. Cum a încetat cântul, a sărit în picioare, s-a urcat pe o piatră să se uite în partea de unde-l auzise. Pe muntele Țin plutește mereu ceața înnourând cerul. în ziua aceea o ceață albă și deasă curgea ca o apă spre el și cât ai clipi din ochi, ceața l-a cuprins.

Proverbul spune: „Dacă nu bate vântul de primăvară nu încolțește iarba". Cântul făcuse să încolțească dragostea în inima lui Și Ming. Nu putea să uite cântecul care răsunase mai duios decât viersul unei păsări; în fiecare zi visa s-o întâlnească pe fata care-l cântase. A trecut vara, a venit toamna și după toamnă a venit iarna; brazii s-au încărcat de zăpadă, dar Și Ming n-a întâlnit nici urmă de fată.

De Anul Nou Și Ming era tot singur și trist. Fiind bun din fire, de sărbători le-a spus tovarășilor săi să se ducă acasă, iar el a rămas să păzească cărbunele. Tovarășii lui s-au învoit bucuroși.

în ajun de Anul Nou, când toate familiile petrec, Și Ming și-a luat fluierul, s-a dus în colibă și a început să cânte. A cântat, a cântat, până ce vântul s-a oprit. Atunci a simțit cum se deschide încet ușa colibei.

O fecioară îmbrăcată în alb din cap până în picioare, a intrat în colibă. Avea fața rotundă, părul ca abanosul îi era prins în cozi. Mirat și totodată bucuros, băiatul s-a oprit din cântat.

Fata a zâmbit și, uitându-se în toate părțile, a spus cu blândețe:

— Sunt din satul Șan Iang[219] și fiind în trecere pe aici am auzit cântându-se din fluier. Dar tu de ce nu faci țiao țe[220] de Anul Nou?

Și Ming parcă s-a trezit din vis, a început să se bâlbâie și n-a știut ce să răspundă.

Râzând, fata a spus:

— Cântă mai departe că-ți pregătesc eu țiao țe!

Și zicând aceasta, a început să frământe aluatul. Băiatul ar fi vrut s-o întrebe dacă ea este aceea care-l vrăjise cu cântecul. Când își făcuse curaj s-o întrebe, fata l-a întrerupt:

— Hai cântă și să știi că viersul tău e minunat!

Băiatul a început să cânte și cu cât cânta, cu atât ar mai fi cântat, iar fata cu cât asculta, cu atât ar mai fi ascultat. Așa a ținut-o până la revărsatul zorilor. Atunci i-a dat să mănânce țiao țe, și când acesta a poftit-o și pe ea, fata a zâmbit și a spus:

— E târziu, eu trebuie să plac. Să nu care cumva să vii să mă cauți acasă. Tata nu știe că am

---

219 în traducere, soarele din fața muntelui

220 coltunași cu came , mâncare foarte răspândită în China, care se pregătește la sărbători

fost aici.

Apoi a deschis uşa şi a plecat. Băiatul s-a uitat după ea până nu s-a mai văzut, apoi a intrat în colibă.

Au trecut sărbătorile şi s-au întors cei doi tovarăşi. Prima vorbă a lui Şî Ming a fost să-i întrebe unde se află satul Şan Iang. Cei doi au spus că în viaţa lor n-au auzit de numele unui asemenea sat. întristat, Şî Ming şi-a văzut de treabă.

Nu le-a spus celor doi de venirea fetei, temându-se că ea nu vrea să se afle.

Seara, când se ducea să aducă apă, văzând cum luna se oglindeşte în pârâu îşi zicea:

„Nu trebuie să mă mai gândesc la ea. E ca şi când aş vrea luna din fundul apei. Unde să mă duc s-o caut?"

Privind cu tristeţe bujorii roşii care înfloriseră lângă coliba lui îşi zicea: „Nu trebuie să mă mai gândesc la ea, nu ştiu nici măcar cum o cheamă. E ca şi când aş căuta să prind vântul sau umbra!"

Dar oricât îşi poruncea gândul lui era mereu la fată.

Aşa a trecut primăvara şi a venit vara. într-o zi, ducându-se la locul unde auzise cântatul cu un an mai înainte, deodată s-a pornit o vijelie şi o ploaie care a acoperit totul. Se înserase şi băiatul era îngrijorat, când a auzit că-l strigă cineva. întorcând capul, a rămas uimit văzând în spatele lui fata din seara de ajun. Aceasta i-a zis:

— Pe munte sunt şerpi veninoşi. Am vorbit cu bunicul, aşa că dormi noaptea asta la noi.

Plin de bucurie, băiatul s-a învoit. Şi au plecat amândoi. Se întunecase de-a binelea şi copacii păreau uriaşi. Băiatul era din ce în ce mai mirat cum se face că atâţia ani de când lucra în pădure, nu văzuse drumul pe care mergeau. După o bucată de drum, a văzut nişte luminiţe. Când s-au apropiat a observat o cetate înconjurată cu un zid înalt. Intrând, un bătrân l-a întâmpinat călduros şi i-a spus fetei:

— Pai Ni, du-te şi pregăteşte ceva de mâncare pentru drumeţ!

Şi fata a plecat.

După câteva întrebări, dând din cap, bătrânul a spus:

— Să nu crezi că nu te cunosc. Eu îl ştiu foarte bine şi pe străbunicul tău.

Băiatul a rămas uimit că-l ştia pe străbunicul său, care murise de mult, aşa încât se gândea că bătrânul trebuie să aibă câteva sute de ani.

Bătrânul a vrut să mai spună ceva, dar din camera de alături s-a auzit un cântec. Era aceeaşi voce care-l fermecase şi băiatul şi-a dat seama că aceasta e fata. S-a bucurat nespus şi dacă n-ar fi fost bătrânul ar fi fugit într-un suflet la ea.

Bătrânul a văzut cum stau lucrurile şi, zâmbind a râde, i-a spus:

— Nepoata asta a mea nu mi-a vorbit niciodată de nimeni, dar în ultima vreme îmi vorbeşte mereu de tine. într-adins am vrut să te aducă azi aici.

Cum a terminat de vorbit, a intrat şi fata cu o tavă cu ceai şi mâncare. Apus tava jos şi s-a oprit lângă băiat. Bătrânul s-a uitat şi la unul şi la altul, apoi râzând le-a spus:

— N-am decât fata asta. Dacă vă plăceţi, socotiţi că eu v-am şi dat binecuvântarea.

Tinerii s-au uitat îndelung unul la altul, apoi au plecat capetele. După obicei, bătrânul a sfatuit-o pe fată să aibă grijă de băiat şi s-a dus în camera lui.

în noaptea aceea Şî Ming şi Pai Ni s-au căsătorit.

A doua zi, Şî Ming şi-a amintit de prima lor întâlnire şi i-a zis fetei:

— De ce mi-ai spus că eşti din satul Şan Iang?

Râzând, fata i-a răspuns:

— Nu te-am minţit deloc. Hai afară şi ai să vezi că soarele e în faţa muntelui.

Amândoi au ieşit afară şi, într-adevăr, aşa era.

Soarele răsărise în faţa muntelui şi aurea cu razele lui frunzele şi crengile copacilor. Iarba şi florile păreau şi ele aurii. Tinerii au început să zburde şi, peste puţin timp, pe munte s-a auzit cântecul lor minunat.

Erau aşa de fericiţi, încât nu au simţit cum a trecut o săptămână. într-o zi, băiatul i-a spus fetei:

— Trebuie să mă duc acasă să le dau de ştire tovarăşilor mei, care or fi îngrijoraţi.

Fata i-a spus:

— N-am nimic împotrivă să te duci, dar când te vei întoarce?

— Am să stau trei zile acasă. în 15 ale lunii mă întorc, i-a răspuns băiatul.

Bucuroasă, fata i-a spus:

— în seara zilei de 15 vin să te iau.

Pai Ni a plecat şi ea să-l conducă şi amândoi s-au îndreptat pe drumul cunoscut. Ajungând la locul unde se întâlniseră, fata i-a spus:

— Când te înapoiezi, să mă aştepţi aici, de unde am să vin să te iau. Orice ar fi, să nu faci decât cum ţi-am spus!

Şi-au dat mâna şi s-au despărţit. După puţin timp, băiatul a ajuns la colibă.

Aici, a povestit tot ce i s-a întâmplat tovarăşilor săi. Au petrecut împreună două zile, iar în dimineaţa zilei a treia, Şi Ming simţea că trebuie să plece să se întâlnească cu fata. Nu trecuseră decât două zile, dar lui i se părea că trecuse un an. Plănuia să se întoarcă mai devreme şi le-a făgăduit tovarăşilor săi să vină din când în când să-i vadă.

După ce a mâncat, a plecat şi ajungând la locul întâlnirii, s-a oprit. Fata-i spusese că va veni spre seară, iar acum era prea devreme. Şi Ming nu mai avea răbdare să aştepte şi socotind că ştie drumul, a plecat în întâmpinarea fetei. Mergea şi se gândea. Trecând muntele, s-a trezit în faţa unei păduri întunecate prin care nu se vedea nicio potecuţă. Drumul cel larg dispăruse. Atunci şi-a zis că a greşit drumul cu toate că ţinea bine minte că tot pe acolo trecuse la venire. Nemaiţinând seama de nimic, a pornit prin pădure. Dar pădurea era aşa de deasă, că a trebuit să facă multe ocolişuri. A trecut prin poieniţe cu iarba ca un covor, printre flori până la brâu. A trecut nu ştiu câţi munţi şi câte văi, dar tot nu a găsit casa unde locuia Pai Ni. S-a înserat, soarele a apus şi pădurea a început să se întunece. Nu se mai vedea nimic. Atunci a început să se mustre că n-a ascultat de sfatul fetei. S-a uitat în stânga şi-n dreapta şi deodată a văzut o luminiţă. A pornit într-un suflet spre ea şi de ce mergea, de ce pădurea se rărea şi luminiţa se vedea tot mai aproape. într-o clipă băiatul a ajuns lângă ea.

A văzut atunci o colibă de piatră fără uşă, lângă care stătea un bătrân. Şi Ming l-a întrebat:

— Bătrâne, nu ştii cumva unde-i casa lui Pai Ni?

— Eu sunt străbunicul lui Pai Ni, ce, nu mă mai cunoşti? Ne-am mutat aici.

Şi Ming n-a crezut, dar bătrânul a spus din nou:

— Dacă nu mă crezi, vino cu mine în casă, acolo e şi Pai Ni.

Băiatul pe jumătate credea, pe jumătate nu credea, dar s-a luat după bătrân şi a intrat în casă. Casa nu avea decât o singură încăpere şi cu cât mergeau cu atât părea mai adâncă şi devenea mai întunecoasă de parcă se aflau într-o peşteră. La un timp a simţit şi un miros greu şi a început să se întrebe cum de poate locui Pai Ni aici. Atunci şi-a dat seama că nu-i a bună, a vrut să se întoarcă, dar n-a apucat să facă niciun pas, că bătrânul şi-a pipăit faţa şi deodată s-a prefăcut într-un şarpe veninos care s-a încolăcit în jurul lui. Ochii şarpelui aruncau scântei verzi şi luminau totul înjur; alături de el mai erau doi şerpi negri. Şarpele cel mare a spus:

— Nici să nu-ţi treacă prin cap c-ai să mai scapi!

Şi Ming fierbea de ciudă, dar nu putea să facă nicio mişcare. Şarpele cel mare le-a spus celor doi şerpi negri:

— Fugiţi degrabă la gura peşterii, să nu care cumva să intre duhul fructului de ginkgo[221] să ni-l răpească!

Iar aceştia au alunecat spre gura peşterii.

---

221 Ginkgo biloba, sau Arborele pagodelor este o specie de arbore dioic (pe un exemplar se găsesc doar flori masculine sau feminine, deci arborii sunt fie masculini fie feminini) unic în lume, fără părinţi vii. Ginkgo biloba era răspândit, în toată emisfera nordică în Jurasic, dar în prezent arealul său natural este redus la o mică regiune din sud- estul Chinei. Este denumit popular „patru-bani", „arborele templier japonez", „caisa argintie"

Şi Ming habar n-avea cine e duhul fructului de ginkgo. Inima lui era plină de păreri de rău că n-a ascultat-o pe Pai Ni şi poate chiar în clipa aceea ea sta şi-l aştepta.

Într-adevăr, Pai Ni îl aştepta la locul stabilit. A aşteptat ce a aşteptat şi văzând că Şi Ming nu mai vine, îngrijorarea i s-a strecurat în inimă. S-a aplecat, a desenat un cerc pe pământ, iar cercul a început să strălucească din ce în ce mai tare. Pai Ni s-a uitat în cerc şi a văzut tot ce se întâmpla în peşteră. Şarpele cel mare începuse să-i sugă sângele lui Şi Ming care leşinase. Pai Ni a scrâşnit din dinţi, faţa i s-a albit şi întinzând mâna spre copaci, aceştia s-au dat la o parte, dând la iveală drumul cel larg, apoi, într-o clipă a fost în faţa bunicului spunându-i:

— Bunicule, dă-mi sabia fermecată!

Privind-o, bătrânul a spus:

— Ce-i cu tine, copilă?

Şi mai furioasă, fata a răspuns:

— Bunicule, nu mai întreba nimic şi dă-mi degrabă sabia! Şarpele cel veninos vrea să-l omoare pe Şi Ming!

Speriat, bătrânul i-a răspuns:

— Copilă dragă, nu te duce. Şarpele cel veninos mai are două ajutoare şi te vor răpune.

Fata era aşa de încordată, că-i curgeau lacrimile:

— Bunicule, orice ar fi, eu mă duc să-l scap.

Auzind acestea, bătrânul a oftat şi i-a dat sabia.

Cu sabia în mână, fata a zburat ca vântul la peştera şerpilor. Era un întuneric de să-l tai cu cuţitul. Fata şi-a tăiat părul cu sabia, şi l-a aruncat în gura peşterii. Părul s-a prefăcut într-o grămadă de vreascuri. A luat apoi două pietre pe care le-a lovit până ce s-a aprins o scânteie şi a aruncat-o peste ele. Scânteia a aprins vreascurile şi după ce fata a suflat de câteva ori flăcările s-au înălţat. Prinşi de foc, cei doi şerpi negri n-au mai apucat să fugă şi s-au făcut scrum. Focul se întindea din ce în ce mai mult. Şarpele cel veninos s-a oprit din supt sânge şi a fugit spre gura peşterii, unde dând cu ochii de fată a început să scuipe venin. Apoi când a mişcat din coadă odată, praf a făcut pietrele de sub el. Fata, curajoasă, s-a tras într-o parte, a sărit în spatele şarpelui şi ridicând sabia fermecată i-a tăiat gâtul. Apoi s-a avântat în peşteră prin foc. Dar focul n-o ardea: ea era toată o apă de sudoare; doar fumul o orbea, iar lacrimile-i acopereau lumina ochilor. Ea răbda totul cu gândul să-l scape pe Şi Ming. L-a scos din peşteră, dar el nu mai putea s-o vadă. Fata-l privea şi simţea cum i se sfarmă inima în piept. îndurerată a spus:

— Şi Ming, cât am dorit să fiu cu tine, cât am dorit să cânt împreună cu tine!

Dar orice ar fi spus, Şi Ming n-o mai auzea, oricât de tristă ar fi fost, Şi Ming n-o mai vedea.

în vremea aceasta a ajuns la peşteră şi bătrânul care i-a spus fetei:

— Ai omorât şarpele cel veninos şi cu asta socoteşte că l-ai răzbunat pe Şi Ming. Nu mai fi tristă, Pai Ni, ai făcut tot ce ţi-a stat în putinţă.

Fata a dat din cap şi din gură a scuipat o biluţă verde, strălucitoare ca o perlă. Speriat, bătrânul a strigat:

— Copilă, aceasta e rădăcina vieţii tale şi nu trebuie s-o dai. Fără ea, tu nu mai poţi fi ceea ce eşti. Vara vei fi bătută de ploi, iama îngropată de nămeţi. Doar ai cunoscut gustul vântului şi ploii, vrei să le simţi din nou?

Fata nu şi-a pierdut cumpătul iar la vorbele bătrânului a spus cu blândeţe:

— Sloboade-mă să-i dau lui rădăcina vieţii mele!

Şi zicând aceasta, faţa ei s-a înnegrit, pielea s-a întărit, cele două mâini s-au prefăcut în două crengi groase, capul i s-a prefăcut într-un arbore înalt, şi golaş, fără ramuri unduioase, fără frunze verzi.

Bătrânul a vârât perla în gura băiatului care a căpătat îndată culoare la faţă şi s-a ridicat în picioare. Trezindu-se, Şi Ming nu ştia ce se întâmplase cu el. Plângând, bătrânul a arătat spre arborele despuiat spunând:

— Copile, aceasta e Pai Ni! Noi suntem duhuri ale arborelui ginkgo. Spre a te scăpa ea şi-a tăiat părul şi ţi-a dat rădăcina vieţii ei, iar acum nu va mai putea să-şi ia înfăţişarea dinainte.

Nimeni nu poate să-şi închipuie durerea lui Şi Ming, tristeţea lui. Lacrimile curgeau, durerea îi îneca glasul. A spus numai atât:

— Am să stau lângă ea toată viaţa, toată viaţa am să-i cânt cântecele muntelui.

într-adevăr, Şi Ming nu s-a mai întors la tovarăşii săi şi de lângă arborele golaş de ginkgo se auzeau tot timpul cântece, răsuna viersul din fluier.

Povestea spune că Şi Ming s-a prefăcut în spirit, şi, că după o sută de ani ramurile copacului vor înverzi şi atunci, Pai Ni se va preface din nou în femeie mult mai frumoasă ca înainte.

Povestea izvorului roşu

poveste chineză

Într-un sat, nu se ştie dacă din nord sau din sud, trăia un flăcău vesel şi priceput, pe care-l chema Şî Tun. În primăvară îşi adusese mireasă, pe nume Yu Hua, frumoasă ca o perlă, binefacută şi neîntrecută la lucru. Şi traiul lor era mai dulce decât mierea. Şi Tun avea însă o mamă vitregă, rea cum nu s-a mai văzut. Mâncarea pe care o pregătea Yu Hua nu era niciodată potrivită pentru gustul soacrei; ba era prea sărată, ba era nesărată, iar când nu era nici sărată nici nesărată, nu avea niciun gust. Când orezul era fierbinte, se plângea că nora vrea s-o opărească, când nu era, ocăra nora zicând că-i dă orezul rece. Iar când Yu Hua îi aducea mâncarea nici prea caldă nici prea rece, o certa că a adus-o prea târziu. Oricâtă treabă ar fi făcut Yu Hua, soacra era nemulţumită şi de multe ori îşi bătea nora. Şi Tun era mai mâhnit decât dacă l-ar fi certat şi bătut pe el. Pe vremea aceea soacrele puteau să-şi bată nurorile, iar feciorii nu aveau voie să se amestece.

Yu Hua slăbea şi se înnegrea văzând cu ochii. într-o zi, întorcându-se acasă, Şi Tun o găsi pe Yu Hua plângând amarnic. Privindu-şi bărbatul Yu Hua îi spuse:

— Şî Tun, eu nu mai pot răbda. Numai dragostea pentru tine mă mai ţine aici.

Cu inima îndurerată, Şi Tun i-a răspuns:

— Yu Hua, văd cu ochii mei cum mama vitregă îţi face zile amare. Să fugim în alt sat în noaptea asta!

Auzind aceasta, Yu Hua s-a bucurat nespus de mult. La miezul nopţii, au scos caii din grajd, au încălecat, şi au plecat spre nord-vest.

Proverbul spune: „Un cal bun se poate întrece cu stelele". Aşa erau şi cei doi cai, în ciuda faptului că erau foarte slabi. Şi Tun şi Yu Hua zburau ca vântul pe spinarea lor neştiind prin câte sate au trecut şi unde au ajuns. La un moment dat, Şî Tun îi spune calului: „Calule, calule, n-o lua numai pe drumuri de câmpie. Treci şi pe potecuţele de munte mărginite de prăpăstii". Calul, ca şi când ar fi înţeles vorbele lui Şî Tun, zbură ca gândul peste coastele muntelui.

La lumina zilei, au ajuns la un munte mare pe unde nu călcase picior de om. Era primăvară. Iarba de pe munte era proaspătă, toate florile înfloriseră, cocorii se roteau în cârduri pe cer, păsările ciripeau în copaci. Yu Hua a oftat şi a zis:

— Fiecare pasăre îşi are cuibul său. Noi unde ne vom găsi cuibul nostru?

La auzul acestor cuvinte, Şî Tun a răspuns răzând:

— Putem să ne odihnim în peşteri sau la umbra copacilor.

Au trecut astfel peste văi învăluite în ceaţă albă, peste creste de munţi înzăpeziţi şi ajungând în vârful unui munte, Yu Hua a spus iarăşi.

— Toată viaţa nu-mi mai trebuie nimic decât să fiu mereu împreună cu tine.

Dar fiecare urcuş are şi un coborâş. La răsăritul soarelui, au dat peste o vale şi deodată caii s-au oprit. în faţa lor se afla un izvor nu prea mare, cu apa roşie şi strălucitoare ca razele lunii în nopţile senine. Florile şi iarba din jurul izvorului erau, de asemenea, de culoare roşie. Yu Hua a simţit un miros ciudat, care venea ori de la apa izvorului, ori de la florile de pe malul lui. Ea îi spuse lui Şî Tun:

— Să ne odihnim puţin, suntem obosiţi şi noi şi caii!

Şi au descălecat apropiindu-se de izvorul a cărui apă era limpede cum e cristalul. Deodată, Yu Hua a simţit că i se face sete şi întinzând mâna a luat în podul palmei o înghiţitură de apă pe care a băut-o. Era mai dulce decât mierea, şi cu cât bea mai mult din apa rece, cu atât simţea o căldură cuprinzându-i tot trupul. După ce şi-a potolit setea şi-a ridicat capul şi faţa ei era mai proaspătă decât o floare de piersic. Şî Tun era foarte mirat. Caii au început să necheze şi tinerii întorcându-se către ei au văzut cum aceştia, care păscuseră din iarba roşie se îngrăşaseră de strălucea părul pe ei. Neştiind ce să creadă, temându-se şi părându-li-se

ciudat în acelaşi timp, au încălecat în grabă şi au pornit-o înainte.

Acum caii alergau şi mai iute şi treceau peste culmile munţilor ca şi când ar fi mers pe drum drept. Şi au călărit aşa până ce munţii nu s-au mai văzut decât ca o dungă palidă la orizont.

Într-o seară, au ajuns într-un sătuleţ cu câteva căsuţe în care pâlpâiau luminile opaiţelor. Au descălecat şi au bătut la uşa uneia dintre căsuţe. Le-a deschis o bătrână care i-a întrebat:

— După câte văd sunteţi străini de locurile acestea. Ce vânt vă aduce pe aici?

Yu Hua a răspuns:

— Măicuţă, venim de departe. S-a înnoptat şi-ţi cerem găzduire.

Bătrâna, bucuroasă, a răspuns:

— Eu sunt singură şi dacă vreţi să înnoptaţi la mine veţi dormi în camera de apus, iar eu voi dormi în cea din răsărit.

Yu Hua şi Şî Tun s-au bucurat şi au intrat în casă. Bătrâna le-a fiert orez şi supă şi le-a dat să mănânce. Tinerii i-au povestit bătrânei cum au plecat de acasă şi cum în drumul lor au întâlnit izvorul acela ciudat. Auzind aceasta, bătrâna a izbucnit în lacrimi şi a spus:

— Oh, copii, mă tem că nu veţi mai putea fi mult timp împreună. Izvorul roşu pe care l-aţi întâlnit vine tocmai din muntele roşu pe care creşte un arţar mare. Apa izvorului musteşte din rădăcinile arţarului. în fiecare an, toamna, când frunzele arţarului se roşesc, copacul se transformă într-un zgripţoroi cu faţa roşie, care are nişte ochi ca nişte comete cu care străpunge o mie de ziduri de piatră şi zece munţi înalţi. El urcă pe vârful muntelui roşu, de unde pândeşte femeile care beau din apa izvorului şi-şi alege pe cele mai frumoase. După ce se topeşte zăpada, nu numai zgripţoroiul, dar şi nevestele lui se transformă în arţari. Mă tem, fetiţo, că nu vei putea scăpa de mâna lui.

Şi bătrâna plângea, plângea. Auzind-o, Yu Hua s-a speriat cumplit. Văzând însă cât de îngrijorată e bătrâna pentru ei doi, a încercat s-o mângâie spunându-i:

— Măicuţă dragă, zgripţoroiul nu va putea pune mâna pe mine.

La care, Şî Tun a adăugat:

— Măicuţă, fii liniştită, zgripţoroiul cu faţa roşie nu ne va putea despărţi.

Ştergându-şi ochii bătrâna a spus:

— De când mi-a murit moşul sunt singură, rămâneţi în casa mea şi-o să fim o familie.

Şî Tun şi Yu Hua au rămas în căsuţa bătrânei. Acum bătrâna nu mai ducea grija că nu are cine să- i coasă hainele şi să-i strângă recolta. Şî Tun muncea la câmp, jar Yu Hua pregătea mâncarea acasă.

Zilele treceau una după alta. Au secerat grâul, au cules strugurii, şi apropiindu-se toamna, frunza arţarului a început să se înroşească. Bătrâna nu mai putea nici să doarmă nici să mănânce de îngrijorare. Mereu număra zilele şi se ruga ca toamna să treacă mai repede. Zilele de toamnă sunt foarte scurte. Şi iată că sosi şi clipa de care se temea bătrâna. Răsărise luna. Şî Tun şi Yu Hua se înapoiaseră acasă. în ziua aceea cosiseră iarba la câmp şi acum îngrijeau de cai. Bătrâna pregătise masa şi de-abia ieşise în curte când, deodată, din văzduh a coborât plutind o frunză roşie de arţar, care a început să se rotească din ce în ce mai repede stârnind un vârtej. în mijlocul vârtejului se afla zgripţoroiul cu părul şi ochii roşii, îmbrăcat într-o mantie roşie cu mânecile până la pământ. Mişcându-şi mânecile, frunza roşie s-a transformat într-o caretă împodobită. Văzând aceasta, bătrâna a scos un strigăt şi a căzut la pământ. Şî Tun şi Yu Hua, care dădeau la cai să mănânce, au venit în grabă. Văzând fata, zgripţoroiul a izbucnit în râs, şi-a mişcat mânecile şi într-o clipă Yu Hua a şi intrat în caretă. Zgripţoroiul a mai mişcat o dată din mâneci şi careta a pornit ridicându-se în văzduh şi făcându-se din ce în ce mai mică până ce a dispărut.

Odată cu ea a dispărut şi zgripţoroiul. Din văzduh i s-a auzit vocea care a zis:

— Este a mea pentru că a băut apă din izvorul meu roşu.

Bătrâna plângea, Şî Tun era răpus de durere. A ajutat-o pe bătrână să se ridice, spunându-i:

— Măicuţă, orice ar fi, voi aduce-o înapoi.

Neputându-şi stăpâni lacrimile, bătrâna-i zise:

— Copile, nu poţi pleca. Faţă-Roşie a răpit nenumărate neveste şi niciuna n-a mai putut fi găsită, îţi jertfeşti viaţa degeaba.

Şî Tun nu i-a răspuns şi conducând-o în casă i-a spus:

— Fii liniştită, măicuţă, eu voi pleca totuşi degrabă în căutarea ei.

Văzând bătrâna cât este de hotărât, îi spuse plângând:

— Copile, nu poţi pleca cu mâna goală, ia cu tine sabia asta, poate-ţi va folosi la ceva.

Şî Tun a luat sabia, a încălecat pe cal şi s-a îndreptat direct către munţii izvorului roşu. Plângându-se că nu este purtat mai repede, acesta îi spuse calului:

— Calule, calule, zboară dintr-o dată peste vârfurile acestor munţi!

Calul a trecut în zbor peste vârfuri. Apoi, Şî Tun din nou îi spune calului:

— Zboară, calule, peste văi.

Şi calul a trecut ca gândul peste văi. în lumina zilei, Şî Tun a ajuns la munţii cei mari. Dar oricât a căutat, nu a dat de urma izvorului. Lacrimile au început să-i curgă.

Şî Tun se uita cu disperare spre munţii înalţi şi-i părea rău că aceştia nu pot cuvânta să-i spună unde a ascuns-o Faţă-Roşie pe Yu Hua. A urcat până în vârful munţilor şi s-a uitat în cele patru zări, dorind din tot sufletul să afle unde a dus-o Faţă-Roşie pe Yu Hua.

Ştergându-şi lacrimile, Şî Tun i-a spus calului:

— Calule, calule, chiar dacă ar fi să merg până la capătul lumii, tot va trebui s-o găsesc pe Yu Hua. Zboară, calule, până la muntele cel mai înalt.

Şi calul s-a avântat înainte. A zburat peste văi, peste munţi înalţi şi peste prăpăstii adânci şi oricât ar fi fost primejdia de mare, Şî Tun nu l-a strunit. Au trecut munte după munte, dar tot n-au ajuns la muntele cel mai înalt.

Pe vârfurile muntelui cel mai înalt se afla o peşteră. în această peşteră o dusese Faţă-Roşie pe Yu Hua. Peştera era împodobită foarte frumos: pe pereţi atârnau tablouri cu desene de munţi şi ape, pe pat era întinsă o plapumă de brocart. Zgripţoroiul cu faţa roşie se transformase într-un învăţat cu faţa albă, frumos şi delicat care, zâmbind, i-a spus lui Yu Hua:

— Ai băut din apa izvorului roşu şi eşti a mea. Nu te mai gândi la bărbatul tău, care nu va ajunge niciodată aici.

Auzind acestea, Yu Hua a început să tremure de mânie. Şedea în peşteră şi nu auzea nici şuierul vântului, nici ciripitul păsărelelor. Inima ei ştia că Şî Tun o caută, ghicea că Şî Tun varsă lacrimi pentru ea. Şi, deodată, a ridicat capul şi a spus:

— Deşi am băut din apa izvorului tău, nu voi fi niciodată a ta.

Faţă-Roşie a râs cu răceală şi a spus:

— Mai nădăjduieşti să-ţi vezi bărbatul! Ha! Ha! Ha! Nu că mă laud, dar dacă va ajunge până aici, eu singur îi voi spune să te ia cu el.

După aceea a început să râdă sigur de sine. Dar întorcând capul a împietrit de mirare. Sfredelind cu privirea o mie de stânci şi zece munţi înalţi l-a văzut pe Şî Tun călare pe cal cum zboară peste munţi îndreptându-se către ei. Atunci şi-a scos cu repeziciune cingătoarea de la brâu şi, mişcându-şi mânecile uriaşe deasupra ei, cingătoarea s-a transformat într-un şarpe mare dungat, care, mişcând din coadă, a alunecat afară din peşteră.

Călare pe cal, Şî Tun a mai zburat peste cinci munţi şi uitându-se în jos a văzut ceva ca două lampioane roşii. Privind mai cu băgare de seamă a văzut că era un şarpe uriaş, ai cărui ochi luminau asemenea lampioanelor. Şî Tun n-a frânat calul şi, deodată, cal şi călăreţ s-au trezit înghiţiţi de şarpe. în burta şarpelui Şî Tun se simţea ca într-un cazan cu apă fierbinte. Scrâşnind din dinţi să-şi potolească durerea a înfipt cu putere sabia în burta şarpelui care a început să şuiere. Apoi, ieşind din burtă nu a văzut decât un brâu înflorat întins pe pământ.

Călare pe cal, Şî Tun a mai zburat peste doi munţi mari apropiindu-se de muntele cel mai înalt. Faţă-Roşie tocmai îşi da ifose faţă de Yu Hua închipuindu-şi că Şî Tun a fost mistuit de mult de cingătoarea sa prefăcută în şarpe. Dar Yu Hua plângea şi nu-i răspundea. Când şi-a mai aruncat o dată privirea a văzut că Şî Tun e din ce în ce mai aproape. Atunci, a apucat în grabă un tablou cu munţi şi ape de pe perete şi, agitându-şi mâneca, din tablou s-a desprins cel mai prăpăstios şi cel mai alunecos munte, care s-a rostogolit din peşteră afară.

Tânărul, trecând şi ultimul munte care-l mai despărţea de Faţă-Roşie, a văzut deodată cum se ridică în faţa lui un munte lucitor, înalt şi prăpăstios. Şî Tun nu şi-a frânat calul cătând să treacă în zbor şi acest munte, dar deodată calul s-a lovit de munte şi a alunecat. Băiatul a descălecat atunci şi a început să se cţere pe munte. Dar cum ajungea, cu mare greutate, la mijlocul lui, aluneca iar. Faţa i se rănise de stânci, tot corpul îl durea, dar nu s-a dat bătut. Din nou s-a căţărat şi iarăşi a alunecat.

Şi din nou, şi din nou. Sudoarea îi udase hainele. îi curgea în ochi, orbindu-l. Atunci şi-a şters sudoarea şi a zvârlit-o jos, pe munte, iar muntele s-a făcut deodată nevăzut. Când şi-a dat însă seama, se afla într-o prăpastie, iar alături de el a văzut un brad în care era agăţat un tablou cu un munte ud de sudoare. Şî Tun a încălecat pe cal şi a pomit-o mai departe.

Dintr-o săritură calul a şi ieşit din prăpastie şi uitându-se în sus a văzut ceva roşu. Atunci a ştiut că acela e muntele roşu şi dând frâu calului s-a îndreptat către el. în acest timp, zgripţoroiul cu faţă roşie şi-a agitat mânecile şi, deodată, Yu Hua a încremenit. Nu mai putea nici să se mişte, nici să vorbească. Apoi şi-a fluturat mânecile către două perini brodate care au căpătat aceeaşi înfăţişare cu Yu Hua. Şi s-a făcut nevăzut. Ajungând pe creasta muntelui, Şî Tun nu a văzut decât stânci roşii şi arţari cu frunze roşii. Voia să meargă mai departe când, a dat cu ochii de o peşteră încrustată cu pietre preţioase. Şi Tun şi-a zis: „Poate că aici locuieşte Faţă-Roşie". A descălecat şi, împingând poarta de piatră care închidea gura peşterii, a pătruns înăuntru. Dar, deodată, s-a oprit. în peşteră stăteau încremenite trei fete cu gene lungi şi ochi mari ce semănau leit cu Yu Hua: toate trei îl priveau nemişcate. îndurerat, Şî Tun a oftat şi a spus:

— Yu Hua, Yu Hua, am trecut prin nenumărate primejdii să te găsesc şi acum nu scoţi niciun cuvânt. De ce nu-mi ieşi în întâmpinare?

Auzind cuvintele lui Şî Tun, Yu Hua ar fi vrut să-i spună totul, dar limba ei era ca de piatră; ar fi vrut să-i iasă în întâmpinare, dar picioarele-i erau înţepenite.

Se spune că cele mai dureroase clipe sunt în despărţirile după care nu mai există revederi, dar ceea ce simţea Yu Hua era şi mai dureros. Lacrimile au început să-i curgă şiroaie.

Şî Tun a înţeles pe loc că aceea este nevasta lui. S-a repezit la ea şi a luat-o în braţe scoţând-o afară din peşteră. Trupul lui Yu Hua era tare şi greu ca piatra. Şî Tun nu putea să mai încalece pe cal, şi ţinând-o în braţe pe Yu Hua, i-a spus calului: „Calule, calule, tu cunoşti drumul pe care am venit. Să ne întoarcem acasă!" Şi Tun o ducea în braţe pe potecile din vârful muntelui; o ducea în braţe mergând pe stânci abrupte; o ducea în braţe trecând prin hăţişuri; trupul lui era plini de răni, dar n-ar fi lăsat nicio crenguţă s-o atingă pe Yu Hua. Au trecut astfel valea în care se afla izvorul cu apă roşie şi au ajuns într-o pădure de arţari. Picioarele-i tremurau, mâinile-i amorţiseră, dar nu voia s-o lase din braţe. Lacrimile din ochii lui Yu Hua picurau necontenit. Inima-i şoptea: „Şî Tun, Şî Tun, lasă-mă, până acasă mai sunt mii de munţi şi ape şi nu vei putea ajunge purtându-mă în braţe". Şi inima i se frângea de durere că nu poate vorbi. încercând s-o mângâie pe Yu Hua cea de piatră, Şî Tun îi spunea: „Chiar dacă te-ai transformat cu adevărat în stană de piatră, nu te voi părăsi". Şi ţinând-o în braţe, continua să meargă mai departe. Sub ochii lui, frunzele roşii de arţar cădeau una câte una. Şi, deodată, în faţa lui apăru zgripţoroiul. Spunând aceasta, lacrimile îi curgeau pe obraz şi, o mână, iar cu cealaltă o ţinea strâns pe Yu Hua. Zgripţoroiul care se afla la zece paşi în faţa lui, îi spuse:

— Flăcăule, inima mea e mai tare decât fierul şi piatra. Niciodată nu m-am lăsat înduioşat de nimic, niciodată nu m-am recunoscut învins. Dar astăzi, mă recunosc învins şi nu voi mai putea despărţi niciodată niciun soţ de soţia lui.

Spunând aceasta, lacrimile îi curgeau pe obraz şi, într-o clipă, se prefăcu într-un arţar înalt pe ale cărui frunze străluceau lacrimile ca nişte perle de rouă. Şî Tun o luă pe Yu Hua în braţe şi o duse sub arţar şi atunci ramurile arţarului începură să freamăte şi picăturile de rouă căzură pe trupul ei. Deodată, Yu Hua începu să vorbească şi trupu-i deveni la fel de mlădios ca înainte.

Amândoi încălecară pe cal, care zbură peste munţii înalţi ajungând la drumul mare şi după puţin timp ajunseră la căsuţa bătrânei. Şi au trăit în dragoste şi învoire multe zile. Se zice că unii oameni au mai văzut acel izvor ciudat, unele fete au mai băut din apa lui roşie, dar când s-au înroşit frunzele arţarului acesta nu s-a mai transformat niciodată în zgripţoroi cu faţa roşie, iar fetele nu au mai fost niciodată răpite.

Iubitorul florilor

poveste chineză

în anii domniei împăratului Jen Dsung, din dinastia Sung, trăia un om în satul Dsang Lo, la două leghe de oraşul Ping Giang. El se numea Tsiu şi porecla era Sien.

Tsiu-Sien se trăgea dintr-o veche familie de ţărani, care posedau câteva palme de pământ şi o casă. Era de multă vreme văduv şi nu avea copii. Nu iubea nimic mai mult ca florile şi de ce le cultiva şi iubirea pentru ele era mai mare. Da, le iubea aşa de pătimaş, că părăsise ogoarele şi livezile şi trăia numai pentru dragele sale flori. Dacă afla vreun soi deosebit, era mai fericit decât dacă ar fi descoperit o perlă sau o piatră preţioasă. Dacă în drumul său spre oraş vedea în vreo grădină străină flori înflorind în chip osebit de frumos, uita cele mai grabnice ocupaţii ale lui şi intra pe răzoare fără învoire. întrebat fiind ce doreşte, cu surâs nedumerit se ruga de iertare şi răspundea că numai florile l-au fermecat. Dacă erau cumva flori din care avea şi el, încă nu-şi lua ochii de la ele, însă când erau cu totul neobişnuite, atunci i se putea întâmpla să uite nevoia care-l mânase spre oraş. Iar dacă vedea la un florar o specie scumpă, îi plătea preţul cerut, chiar de ştia că s-a înşelat şi cu un sentiment de neasemuită fericire îşi ducea scumpătatea acasă. Patima lui mergea aşa de departe, încât atunci când nu mai avea bani îşi amaneta hainele. De aceea i s-a zis Nebunul Florilor.

Oamenii răi, profitând de slăbiciunea lui, tăiau florile scumpe, le înfăşurau într-un şomoiog de glod şi paie şi, cu o mutră nevinovată, le dădeau îmbucuratului, care le cumpăra în culmea fericirii. De mirare era că flori din acelea creşteau şi pe la dânsul acasă.

Curând deveni grădina lui un parc minunat, pe ale cărui garduri împletite din bambuşi se urcau cele mai rare plante agăţătoare. După gard, pe amândouă aleile, se învoltau palmierii, salcâmii, crizantemele, orhideele aurii şi floarea domniţei plină de frăgezime, ca din poveste. Era cu neputinţă să numeşti toată felurimea, că tot florişul se desprindea din verdele tufişurilor de parcă ar fi fost o perdea din cea mai preţioasă mătasă minunat brodată. La fiecare pas o nouă minune. Abia se trecea o floare, că lângă ea se învoita o soră şi mai frumoasă şi-i lua locul.

Porţile care duceau în acest paradis erau din ramuri măiestrit împletite. Uşile cu două canaturi se deschideau într-o alee îngustă de bambuşi. Rareori bambusul galben are câte o dungă verde, el bate la ochi prin simplitatea liniei, paşnic şi măreţ ca şi când sta gata să întâmpine pe cel cave intră. Un stol de molifţi închidea aleea de bambuşi. Din amândouă laturile, pornea câte o potecă spre casa cu acoperiş de paie a lut Tsiu-Sien, alcătuită din trei încăperi destul de înalte, ca soarele şi lumina să pătrundă înăuntru. Pe un perete se afla pictura unui maestru necunoscut şi sub ea un pat micuţ din lemn alb lăcuit, acoperit cu perne roşii. Câteva scaune şi mesuţe joase întregeau mobilierul încăperii. Toate erau peste măsură de curate şi bine întreţinute. Nu găseai fir de praf. în curtea interioară, dinapoia casei, erau aşezate în oale, gingaş lustruite, orhidee de-a mirare. Forma şi măreţia coloritului arătau raritatea lor. Dincolo de această despărţitură era iar un dormitor, care pe lângă o splendoare de orhidee, uimea prin simplitatea sa. Dar cine ar putea să descrie încântarea la vederea curţii a doua! Pretutindeni minunăţie de culori şi miresme! Părea să fie aci pururi primăvară. în fund se afla un mic bazin, în faţa căruia se ridica un pavilion din scoarţă de copac.

La intrarea în grădina lui Tsiu-Sien dădeai de un lac lucitor în a cărui apă limpede se oglindea cerul; de aceea se chema Oglinda-Cerului. Ţărmurile sale păstrau în fiece anotimp un farmec deosebit. Şi aci înfrumuseţa el malurile sădind sălcii şi piersici. Şi vraja primăverii cu flori roz şi roşii pe macatul verde al sălciilor era de neînchipuit. Lacul era acoperit cu flori de lotus de toate culorile şi, în timpul înfloririi, întocmai ca amurgul împurpurat şi norii pestriţi, pluteau în toată splendoarea peste ape.

Totul respira mulţumitoare bucurie. Bărci sărbătoreşte împodobite cu aleasă muzică lină aduceau oaspeţi, care stăteau cucernic uimiţi în faţa strălucirii florilor de lotus. Când în amurg corăbiile se întorceau acasă, sub sclipirea stelelor, ele deveneau însufleţite ca milioane de licurici; lumina lor se răsfrângea în apă, de se credea că cerul s-ar fi scufundat pe acolo.

Dacă adia vântul de toamnă şi colora ca purpura frunzişul de arţar, sau cădeau frunzele sălciilor verzi şi galbene şi plantele îşi aruncau umbrele lor în lac, atunci răsuna jalnicul ţipăt al cetei de

gâşte sălbatice de pe stuful de trestie. Iar când se apropia iama şi nori grei acopereau cerul sau fulguia domol, atunci se topeau pământ şi cer într-o vaporoasă simfonic de culori. Fiecare anotimp era aşa de minunat, de o gingaşă frumuseţe, că cercetătorul cu luare-aminte sta mereu în faţa unor minuni.

Cu cel dintâi cântec al cocoşului se scula Tsiu-Sien din culcuşul lui să vadă scânteierea de rouă pe flori. Apoi îndepărta cu migală toate foile căzute. Scotea apă de la fântână şi le adăpa pe fiecare cu aceeaşi grijă până către amurg. Dacă înflorea un boboc deosebit de frumos, aducea o căniţă de ceai sau un pahar cu orez, spre a serba naşterea florii. El nu se clintea de lângă ea. Când alături de dânsul se deschidea în toată splendoarea, îi doinea un cântecel şi-i ura o viaţă de mii de ani. De-l biruia somnul, îşi punea capul pe o piatră, spre a rămâne în apropierea ei. Şi-n zare de lună, bătrânul nu părăsea deloc grădina. Iar dacă veneau furtuni şi ploi, ca să vadă de nu au păţit ceva copilele sale, îşi lua un fel de umbrelă cât o pălărie mare din foi şi nuiele de bambus şi o manta din fibre de palmier şi, de afla vreo stricăciune, o dregea cu o mână iubitoare şi grijulie. Dacă îi creştea o mlădiţă la care ţinea şi se gălbejea, atunci bătrânul o privea plin de obidă. El cerceta frunzele care căzeau şi cu băgare de seamă culegea cele din urmă semne ale strălucirii ei într-un pocal, ca să se mai bucure de mireasmă. Iar când se uscau cu totul, umplea cu ele un ulcior şi plin de înduioşare, cu ochii înlăcrimaţi, le îngropa alături de tulpina despoiată. Asta numea el înmormântarea florilor. Curăţa cu apă proaspătă florile mânjite după ploaie şi furtună şi prietenos încuviinţa din cap, când ele stau acolo iarăşi în vechea lor splendoare. Asta numea el scalda florilor.

Îndrepta tulpinele îndoite şi le sprijinea, iar frunzele crăpate le căuta ca un vraci plin de dragoste pentru bolnavii săi. Ungea rănile cu lut şi tină, le proptea pe un arac şi le înfăşură cu grijă. Asta numea el vindecarea plantelor. Nu tăia niciodată vreo floare şi nu suferea să vadă lucrul acesta nici făcut de alţii. Se punea cu totul în simţămintele florii şi socotea că în scurtul timp cât trăieşte ne bucură prin mireasmă şi culoare încât noi să luăm seama priveghind gingaşa lor înflorire. Din cele patru anotimpuri florile au parte numai de unul şi atunci se deschid pentru puţine zile, ba adesea doar pentru câteva ore; trei anotimpuri aşteaptă ele vremelnica vieţuire.

Dacă întâmplător el lua seama că cineva voia să frângă o floare, se ruga fierbinte să nu facă una ca asta şi, dacă era ascultat, era plin de preafericită recunoştinţă. Cu toate că i s-a zis Nebunul Florilor, era iubit din cauza marii lui bunătăţi şi îi cruţau florile. Arareori căpăta voie cineva să admire grădina; nu pentru că pizmuia străinului această plăcere, ci numai din teamă pentru dragele lui. Dacă îngăduia cuiva să intre, mai înainte îl deprindea cu felul lui de a vedea florile. Faţa lui blândă se înroşea ca focul de mânie dacă prindea vreun răufăcător în grădina sa.

Unde înfloresc multe flori, se cuibăresc mai cu seamă păsările. Dacă ar lăcomi numai la fructe, s- ar mai fi mângâiat, dar ele ciugulesc îndeosebi tinerii boboci. Asta mâhnea pe bătrân; el le presăra mereu destul orez şi cereale şi păsările păreau că se bucură de florăria lui, fiindcă nu se atingeau de nimic altceva. Zi de zi zburau cântând şi chiuind între tufişele înflorite şi în copacii dimprejur. Apoi deplin mulţumit culegea bogăţia de roade binecuvântate şi dăruia cu prisosinţă din poamele mari şi dulci şi vecinilor şi prietenilor. Dar mai înainte de a gusta el însuşi din ele, mulţumea zeiţei florilor pentru mieroasele daruri. O mare parte din fructe rămâneau încă de vânzare, iar banii adunaţi îi împărţea între nevoiaşii satului. Simplă şi modestă era îmbrăcămintea şi hrana lui. Consătenii săi îl iubeau şi îl cinsteau cu numele Tsiu-Gung.

Voioşia senină a florilor sale părea să fi trecut asupră-i, pentru că viaţa i se arătase tot mai uşoară şi mai prietenoasă, bătrâneţea nelăsându-i urme.

Tot pe vremea aceea locuia într-un sat învecinat un om cu numele de Dşan-Wee. El se trăgea dintr-o familie numeroasă şi se folosea de puterea sa prin viclenie şi răutate. Era înconjurat de o mulţime de slujitori, care erau ca tigrii şi lupii; nelegiuiţi, şi mai cu seamă păgubeau lumea măruntă. Până în cele din urmă se întrecuse cu nebuniile lui. Când era gata să fie pârât la cârmuire, el se năpustea cu întreaga lui ordie prin împrejurimi şi astfel ajunse în satul bunului Tsiu-Sien.

într-o zi, pe jumătate beat chiar dinaintea prânzului, hăituia prin sat. Deodată stătu în faţa grădinii lui Tsiu-Sien şi cherchelit fiind, splendoarea florilor îl uluia. El întrebă de proprietar. I se spuse:

— Grădina este a Nebunului Florilor, care aproape nimănuia nu dă voie să-i admire florile. Numele lui adevărat e Tsiu-Sien.

— Are curajul a-mi opri şi mie intrarea? se semeţi Dşan-Wee. Iute! Bate la uşă! porunci el omului său.

Tsiu-Sien era tocmai gata cu stropitul florilor-domniței. El stătea în tihnă cu o căniță de vin de orez și o farfurie de poame între drăguțele sale, când niște bocănituri tari îl făcură să sară în sus speriat. Numaidecât deschise ușa și văzu în fața sa o ceată de tineri beți.

— Ce vreți aici? întrebă el îngrijorat.

— Eu sunt Dșan-Wee, stăpânul întregului sat de dincolo. Am auzit de mulțimea florilor tale și vreau acum să le văd!

Tsiu-Sien a fost foarte neplăcut mișcat de purtarea cutezătoare și de aerul ce-l răspândeau înjur bețivii. Prin tot felul de pricini încercă să-i abată pe năpustitori de la gândul lor. Mânios, zise Dșan- Wee slujitorului său:

— Bătrânul nebun nu pricepe când cineva i se înfățișează cuviincios? Ce suferă florile lui dacă le privesc, ori își închipuie că vreau să le pasc?

El îi și dete o lovitură în piept, că Tsiu-Sien căzu pe spate. Apoi năvăli cu gloata lui în parc. Tsiu- Sien se sculă mâhnit și urmă pe răufăcători.

Floarea-domniței înflorea și înmiresma pe vremea aceea așa de încântător, de parcă era din altă lume.

Când Dșan-Wee se apropie foarte tare să-i soarbă ade- menitoru-i miros, fără prea mult ocol, dar nici ca s-o vatăme, Tsiu-Sien se rugă cuviincios să ia seama. Această smerită rugă a fost pentru omul crunt un binevenit prilej de ceartă. Gălăgios se răsti la bătrân:

— Se vede că nu mă prețuiești ca oaspete? N-ai vrut să mă lași înăuntru, tu, mojicule? Ce strică neroadelor flori ale tale, dacă eu le privesc și apoi le miros? Chiar de-acum am s-o fac!

Tsiu-Sien auzi vorbele-i răutăcioase, dar se sili să stea liniștit, ca să nu întărâte pe hain, ci, dimpotrivă, să-l aducă la cumințenie. Tocmai această liniște îl înverșună și mai mult. El îi strigă batjocoritor:

— Așa frumoase flori! Pentru asta se cade să închinăm un pahar de vin! Și chiar porunci slujitorilor să-i aducă vin.

Atunci bătrânul își pierdu răbdarea. Tremurând de mânie, sări în sus:

— Casa mea e tot așa de micuță ca și a unui melc! Uită-te la florile mele, dar bea-ți vinul acasă!

— Grădina e destul de mare pentru noi toți. Ne vom așeza pe pământ.

— Pământul vă va mânji hainele.

— Vom așterne un covor.

într-o clipă s-a pregătit o gustare, s-a așternut un covor și a început ospățul.

Deodată-i veni lui Dșan-Wee un gând rău și cu ochii sticloși, pe când întindea lui Tsiu-Sien un pahar de vin, strigă în culmea beției:

— Cât ești de prost, te pricepi la flori și pomi. îți cumpăr grădina și apoi tu poți fi grădinarul meu.

Tsiu-Sien presimțea c-o va păți. Dar el se reculese iute și zise ploconindu-se:

— Vă mulțumesc, dar grădina mea înseamnă viața mea! Luați-mi totul, numai grădina nu!

— Viața ta sau nu, mi-e totuna! Vreau grădina!

Tovarășii de chef îi strigară:

— Tu nu știi ce fericire te așteaptă. Grăbește-te să primești târgul.

O spaimă fără seamăn îl apucă pe bătrân. îi tremurau mâini și picioare. Abia de era în stare să îngaime un cuvânt.

— Te scoate din sărite! strigă Dșan-Wee.

— Răspunsul meu rămâne același, nu vând! zise Tsiu-Sien aproape fără glas.

Apoi întreaga ordie chefui până ce erau toți beți și gata de a părăsi grădina. în grabă Dșan-Wee voi să mai smulgă câteva flori, dar bătrânul se puse dinaintea lor și tremurând de mânie izbucni:

— Nu le atinge!

— De mâine grădina este a mea! De aceea fac, de azi, ce-mi place!

Atunci toată ordia înțepită strigă din răsputeri:

— Priviți pe acest nebun! Să vedem dacă el ne poate împiedica!

Și râzând batjocoritor, smulgeau tot ce puteau. Buimăcit, Tsiu-Sien îl izbi pe Dșan-Wee cu capul în piept. O singură lovitură fu de ajuns ca să-l răstoarne pe bețiv. Atunci se năpustiră cu toții pe bătrân. Apoi ridicară pe stăpânul lor, care turbat de mânie strivi tot ce mai rămase din florile- domniței și plecă.

Tsiu-Sien rămase adâncit în jale, totuşi auzi deodată un glas plăpând, care întreba milos:.

— De ce plângi?

El se întoarse şi zări o drăgălaşă copilă de vreo şaisprezece ani, într-o îmbrăcăminte simplă.

— Din ce casă eşti, fetiţo? o întrebă el năucit. Nu te-am văzut niciodată.

încet şi domol suna răspunsul ei:

— Nu stau departe de tine şi am auzit de florile tale. Sunt aci să mă minunez de ele.

Din nou suspină bătrânul. El arătă spre pământ şi zise:

— Uite acum toată splendoarea lor.

Apoi îşi povesti durerea.

— Linişteşte-te! Mângâie-te, bunule om! răsună iarăşi vocea ei. Ştiu un mijloc să-ţi înzdrăvenesc dragele tale flori. Dacă vrei să m-ajuţi, adu-mi apă!

Când se întoarse, nu-şi crezu ochilor. Toate florile-domniţei erau acolo în plină înflorire, ba şi mai frumoase şi mai colorate ca până atunci. El se lumină de bucurie. Recunoscător, căuta pe binevoitoarea copilă. Ea pierise însă tară urmă. Se repezi în drum, dar aci nu găsi decât doi bătrâni, buni vecini, care de asemeni nu zăriseră deloc pe dalba copilă. Cum ei îl căinau pentru florile zdrobite, Tsiu-Sien le povesti despre minunea florilor. Merseră cu el în grădină şi văzură schimbarea. Şi toţi trei au ajuns să creadă că numai zâna florilor putea împlini această minune.

în gura mare amândoi bătrânii vestiră minunea în sat. Doar Tsiu-Sien îşi petrecu noaptea pe jumătate treaz, pe jumătate visând, între florile lui.

„Mă voi îndrepta şi voi deschide uşa tuturor prietenilor florilor!"

Mic şi mare, tânăr şi bătrân veniră în grădină, uimindu-se sfios în faţa frumuseţii.

Setos de fapte mari, Dşan-Wee se sculă a doua zi să puie mâna pe grădina bătrânului. Chiar mai înainte se povestea în partea din vale a satului că florile strivite stau din nou în toată splendoarea, că un spiriduş ar fi fost printre ele. Necrezător, Dşan-Wee alergă cu ceata lui într-acolo şi se încredinţă de cele întâmplate. Ca un fulger îi veni gândul diavolesc de a pârî în oraş pe bătrân de vrăjitorie. El a înaintat numaidecât pâra şi bietul Tsiu-Sien a fost trimis în temniţa oraşului. Numai puţini l-au însoţit, cei care văzuseră minunea din grădina sa. Judecătorul ascultă mai întâi pe Tsiu-Sien. El îl înfruntă aspru: „Cum îndrăzneşti să înşeli poporul cu vrăjitorii?"

Bunul bătrân sta nedumerit. La urmă de tot înţelese că fusese o victimă a lui Dşan-Wee. Bolborosind, povesti întâlnirea cu mârşavul om şi cu zâna florilor.

— Minţi! îi strigă judecătorul. Satul întreg a văzut farmecele tale!

Bucuria răutăcioasă a lui Dşan-Wee era de nedescris. în scurt timp se făcu stăpân pe grădină şi zise tovarăşilor săi:

— Aci vom pregăti o mare sărbătoare! Nimeni nu ne mai poate împiedica! Dar când şi-aruncă ochii la florile-domniţei le văzu prăpăd la pământ.

— Vedeţi şi voi, n-am dreptate? Nu e bătrânul un vrăjitor? Altminteri cum s-ar putea ca florile să fie culcate iar la pământ? Dar pentru asta să nu ne speriem, strigă el pe jumătate tehui. Nu vrem altceva decât să chefuim, să chefuim!

Curând toţi se îmbătară de-a binelea. Abia stăpânindu-se pe sine, ei desluşiră în aer un vuiet şi un şuier, foşnete şi trosnete. Izbucni o cumplită vijelie. Cu încetul florile se înfiripară şi din ele răsăriră mici vietăţi nu mai mari de o şchioapă. Erau nişte omuleţi care trepădau. Beţivii începură a se dezmetici, că vijelia, care pentru ai era o grozăvie, părea chiar să le placă acum din pricina micuţelor fiinţe. Sub puterea acesteia, ele se tot măreau şi până la urmă se făcură un şirag din cele mai frumoase copiliţe.

Cu jind nemernicii întinseră mâna înspre ele, dar numaidecât ele se lăsară moaleşe la pământ. Erau spiriduşe deşteptate de furtună. O fetiţă înveşmântată în roşu prinse a glăsui:

— Cine v-a dat voie, neobrăzaţilor, să intraţi în grădina lui Tsiu-Sien? Ce înseamnă aci o poruncă a lui Dşan-Wee? Sus, voi surori! Să răzbunăm pe credinciosul nostru ocrotitor!

însufleţite, toate surorile fură la un gând şi atunci începu o valmă sălbatică, o fugă şi o goană, mânecile lor lungi se făcură bice, care ca un vânt umed şi rece plesneau feţele beţivilor.

Venise seara. Furtuna se potolise. Din nou era linişte şi totul, ca mai înainte. Chefliii se trezi ca dintr-un vis nedesluşit. Fusese într-adevăr vis sau vedenie? îi dureau mădularele şi Dşan-Wee cu întâiul său

slujitor lipseau. înfricoşaţi se strecurară prin beznă, fără să mai poarte grija stăpânului lor.

După un răstimp se întoarseră cu întăriri de trupe şi lumini şi cercetară cu de-amănuntul grădina, îl găsiră pe slujitor greu rănit, cu capul spart, sub un piersic. Florile-domniţei răsăriseră din nou. Tremurând, aşteptau pe cheflii. Pe Dşan-Wee nu-l mai găsiră.

Bunul Tsiu-Sien se întoarse acasă şi-şi văzu mai departe de grădinărit. într-una din zile calde de august, când sta şi privea cerul senin, îi păru cum din înaltul lui, în lină adiere, se lăsau nouri roz în văluri tot mai dese. Miresme dulci umpleau aerul. Zâne dalbe, Phenixi albaştri, berze albe, toate soiurile de animale, chiar lei şi tigri coborau parcă din nori iar în mijloc i se ivi ocrotitoarea florilor lui, care îi zise:

— Tu, om neprihănit ca şi florile, ai dobândit cea mai înaltă virtute! Dacă cineva iubeşte florile şi le apără, este fericit, dacă le dispreţuieşte şi le vatămă, i-aduc necaz şi capătă pedeapsă!

în cea mai curată fericire trăi printre florile sale Tsiu-Sien, până a fost găsit odată adormit între iubitele sale flori.

Cinci ouă tari

poveste chineză

Demult, demult, trăia un ţăran. El era sărac lipit pământului şi umbla prin sate după lucru. Şi a umblat el, a umblat, multe locuri a văzut, dar de lucru n-a găsit.

Şi iată că într-o zi, când de-abia se mai ţinea pe picioare de oboseală şi nu mai putea de foame, zări o cârciumă, intră şi ceru să i se fiarbă cinci ouă tari. După ce le mâncă, se scotoci în buzunare după bani, dar în buzunare ioc. Nu ştiu cum îşi pierduse bănuţii.

„Ce să fac? se gândea el – îmi rămâne doar să mai comand ceva şi între timp să-mi iau tălpăşiţa fără să fiu văzut."

Dar soarele răsare de la răsărit şi apune la apus, o zi vine după alta, şi săracul nu avu vreme nici să clipească măcar şi trecură douăzeci de ani. într-aceasta învăţase o meserie şi se făcuse tâmplar, câştigând bani din care să trăiască. Mergând el odată spre casa de unde plecase, dădu peste satul cu cârciuma şi-şi aminti ce i se întâmplase aici acum douăzeci de ani. Intră şi ceru din nou cinci ouă tari. Cârciumarul nu-l mai recunoscu, dar întâmplarea de atunci n-o uitase. Mâncă el ouăle şi-l întrebă pe cârciumar:

— Cât îţi datorez pentru aceste cinci ouă tari?

— Dă-mi cinci bănuţi de aramă şi e bine, răspunse cârciumarul.

Ţăranul scoase zece. Cârciumarul se miră şi spuse:

— Frăţioare, e prea mult, dă-mi numai cinci. De ce îmi dai încă pe-atât?

— Ai uitat – spuse zâmbind ţăranul – cu douăzeci de ani în urmă am mâncat cinci ouă tari şi n-am plătit, înseamnă că-ţi datorez zece.

Cârciumarul stătu mult pe gânduri, îşi plecă capul şi începu să strige:

— Vasăzică aşa! Acum douăzeci de ani ai mâncat cinci ouă tari de găină?! Câţi pui aş fi putut avea în aceşti ani din ele? Şi de câte ouă m-ai păgubit? Dacă socotim drept, îmi datorezi mulţi, mulţi bani. Dă-mi-i, că de nu, mergem la judecător să ne judecăm.

Ţăranul nu se sperie deloc şi zâmbind spuse:

— Bine, du-te tu, iar eu vin pe urmele tale.

Cârciumarul se duse la judecătorie şi depuse plângere.

Spuse de-a fir a păr cum de l-a înşelat ţăranul şi câţi bani trebuie să primească acum pentru cele cinci ouă.

Judecătorul îl ascultă şi începu să dea din cap în semn de încuviinţare. Cârciumarul se bucură că va câştiga procesul şi bani mulţi şi îi făcu judecătorului un dar scump.

Judecătorul îl aşteptă pe ţăran să vină la rând. După mult timp veni şi acesta, care se înclină până la pământ în faţa sa şi îi spuse:

— Domnule, vă rog să mă iertaţi că am întârziat. Am avut o treabă foarte importantă, de aceea n- am putut veni mai devreme.

— Ei, ţăranule! Ce tot spui? Ce treabă poate fi mai importantă decât un proces la judecătorie? i se adresă supărat judecătorul.

— Iată care a fost treaba, domnule, răspunse liniştit ţăranul. Fratele meu s-a hotărât să semene puţină mazăre. A fiert mai întâi seminţele şi a aşteptat să se răcească, să le semene. A trebuit să aşteptăm mult până s-au răcit. Când s-au răcit le-am semănat repede şi imediat am fugit încoace. Uitaţi-vă, abia mă mai ţin pe picioare de oboseală.

Judecătorul, curierii, cârciumarul şi toţi câţi erau de faţă în sală au pufnit în hohote de râs auzind vorbele ţăranului.

— Ai mai auzit să creadă cineva aşa ceva? Cum pot să răsară seminţele de mazăre fiartă? i-a zis judecătorul râzând batjocoritor.

— De ce să nu răsară? Dacă din seminţe de mazăre fiartă nu pot ieşi lăstari, atunci cum pot ieşi pui din ouă fierte?

După ce ţăranul rosti aceste vorbe, nimeni nu mai râse în sală. Judecătorul se uită la cârciumar, cârciumarul la judecător şi niciunul nu mai ştiu ce să mai spună.

Un schimb bun

poveste chineză

Trăiau odată într-un sat bogătaşul Fan şi sărmanul Dun. Lui Fan îi plăcea să aibă din fiecare lucru un câştig; el era foarte viclean şi deseori îi păcălea pe consătenii lui.

Sărmanul Dun era un om cinstit şi muncitor. Căra cu asinul său poveri şi era socotit un cărăuş iscusit. De aceea oamenii îl porecliseră „Isteţul Dun".

Odată, pe la sfârşitul toamnei, îşi înhămă măgăriţa şi plecă la oraş. Se întoarse curând cu un câştig frumos.

Cum auzi Fan de câştigul lui Dun, începu să se frământe până când se hotărî: „Această afacere e bună, am să mă ocup şi eu de cărăuşie."

Scoase din grajd măgăriţa sa mare şi neagră, o înhămă, şi dă-i să se apuce de treabă. Pare-se că Fan mai crescuse măgari, dar niciodată nu pusese mâna pe un bici şi nu ştia să mâne o măgăriţă. Cum să fii căruţaş?

Vicleanul Fan îşi făcu repede socoteala; fugii la Dun cel isteţ şi zâmbind strâmb îi spuse:

— Frate Dun, aş face şi eu cărăuşie, dar nu ştiu cum să mă descurc. Ţi s-a dus vestea că eşti un cărăuş isteţ, ia-mă cu tine şi învaţă-mă meşteşugul tău.

Bunul Dun nu se gândea niciodată la câştig şi nu ştia să fie viclean. De aceea fără multe vorbe a fost de acord.

Din ziua aceea mergea împreună cu Fan, care lăsa toată treaba pe umerii lui Dun. Dun înhăma şi deshăma măgăriţa, o hrănea, o curăţa. Iar Fan stătea în cărucior şi rădea, iar cu ochii lui mici ca de şobolan îl străpungea pe Dun cel isteţ.

în curând veni vremea ca cele două măgăriţe să fete.

Odată, când aduceau din oraş o încărcătură şi erau morţi de oboseală, lui Dun i se făcu milă de animale şi-l îndemnă pe Fan să se oprească la un han şi să doarmă acolo. Fan era şi el frânt de oboseală, aşa că se învoiră imediat.

Dun cel isteţ deshămă mârţoagele şi le dădu de mâncare, iar vicleanul Fan în acest timp bău ceai şi mâncă plăcinte.

După ce mâncă şi Dun, se culcară – bogătaşul Fan pe patul moale, iar sărmanul Dun jos, pe podea.

Noaptea, Dun s-a sculat şi s-a dus să mai dea măgăriţelor fân. Când a aprins felinarul a rămas mut de uimire – lângă măgăriţe erau doi măgăruşi. Dun îngriji puii, schimbă fânul şi se duse din nou la culcare.

Fan nu dormea şi primi nemulţumit veştile. îndată ce Dun adormi, el se sculă repede, aprinse felinarul şi ieşi în vârful picioarelor din cameră.

în grajd se uită cu atenţie la măgăruşi. Tot privindu-i, i se păru că măgăruşul lui Dun este mai mare... „Probabil că măgăriţa lui Dun i-a născut un măgăruş. Ce bine! De mult voiam să am unul" s-a gândit Fan.

L-a pus pe măgăruşul lui Dun lângă măgăriţa sa neagră, iar lângă măgăriţa cenuşie a săracului a pus măgăruşul său. Apoi, râzând satisfăcut, a stins felinarul şi s-a întors tiptil în cameră.

Dis-de-dimineaţă Dun fu trezit de Fan, care îi spuse:

— Am visat azi noapte că măgăriţele noastre au fătat; a mea, un măgăruş mai mare, iar a ta, unul mai mic.

— Aşa-i, aşa-i, îi răspunse Dun, numai că eu n-am observat al cui e mai mare; după părerea mea sunt la fel.

Vicleanul Fan a râs în sinea lui.

După-masă s-au dus amândoi în grajd. Toţi cei din han s-au dus să vadă măgăruşii.

Fan, cum a intrat, a şi strigat:

— Cel din margine e al meu! Cel din margine e al meu!

Toţi au început să-i laude măgăruşul.

— Ce mare e, va putea duce poveri grele.

A venit şi stăpânul hanului, care era un mare cunoscător la măgari.

— Da, va fi o măgăriţă puternică, iar apoi, întorcându-se spre puiul lui Dun:

— O, acesta este un măgăruş, nu vă uitaţi că e mic, măgăruşul întotdeauna e mai mic la început, în schimb va creşte mai târziu.

Când auzi Fan, sări în sus de supărare şi începu să strige:

— Ba e al meu! Ba e al meu!

Toţi începură să râdă şi oricât a căutat apoi să-i convingă cum că măgăruşul e al lui, nimeni nu l- a crezut.

Aşa a pierdut Fan din cauza lăcomiei sale.

Tabloul fermecat

poveste chineză

Demult, foarte demult, de nici nu-mi aduc aminte care împărat făcea umbră pământului, trăia pe lume un tânăr puternic, deştept şi frumos, care se numea Ciju-Tzi. Trecuse de douăzeci de ani, dar nu era încă însurat. Cu toate că Ciju-Tzi nu se plângea de viaţa sa singuratică, în inima lui nu era prea multă veselie.

Odată, mama lui i-a vorbit cu tristeţe:

— Oh, fiule, vezi în ce sărăcie trăim. în acest an slujitorii împăratului ne-au luat toată recolta de pe bucăţica noastră săracă de pământ. Nici măcar pe noi nu ne putem hrăni. Care fată s-ar hotărî să ne intre în casă?

Trecură trei luni şi apropiindu-se Anul Nou, mama se gândi că n-ar fi rău ca în noaptea aceea să mănânce găluşte. Altfel mâncau te miri ce şi mai nimic. Chiar şi de Anul Nou găluştele erau nu din faină albă – ci din gaolean[222] – şi bine că se mai găsea şi aşa ceva. Dar pentru găluşte mai era nevoie şi de garnitură, iar legumele erau scumpe. Măcar să cumpere ridichi.

— Băiatule, l-a chemat mama pe Ciju-Tzi, ia ultimii zece bănuţi şi du-te la piaţă să cumperi ridichi. Eu gătesc astăzi găluşte.

A luat Ciju-Tzi banii şi s-a îndreptat spre piaţă. Nici n-a ajuns bine unde erau legumele, că a văzut un

---

222 pantă furajeră din familia gramineelor, asemănătoare cu porumbul, cu seminţe bogate în proteine şi grăsimi (Sorghum chinense)

bătrân care vindea tablouri vechi. Printre ele Ciju-Tzi a observat unul, în care l-a uimit o femeie de o neasemuită frumusețe.

Tânărul nu și-a mai putut dezlipi ochii de pe tablou: Cu cât îl privea mai mult, cu atât se îndrăgostea mai puternic. Fără să stea pe gânduri a dat toți banii bătrânului, a luat tabloul și a plecat acasă.

Văzând mamă-sa că i-a adus un tablou în loc de ridichi; a oftat că n-are parte să mănânce găluște și n-a spus nimic.

Ciju-Tzi a atârnat tabloul în camera sa și a plecat să caute de lucru. Seara, tânărul s-a întors acasă și de îndată ce a aprins lumina a auzit un foșnet liniștit.

Vântul nu putea să pătrundă în cameră. Ce să fie? Ciju-Tzi a ridicat privirea și a văzut că tabloul se clatină într-un fel ciudat. Se legănă o dată, de două ori și frumoasa fată prinse viață. Coborî din tablou și se așeză lângă Ciju-Tzi.

Tânărul s-a speriat, dar s-a și bucurat. Iar când femeia zâmbind începu să vorbească cu el, frica-i pieri fără urmă.

Cu cât vorbeau mai mult, cu atât sentimentele lor deveneau mai puternice. Noaptea trecea pe nesimțite și când se auzi cântecul cocoșului, femeia trebui să se întoarcă din nou în tablou. Ciju-Tzi așteptă cu nerăbdare seara următoare. Oare se va însufleți tabloul sau nu? Seara, frumoasa fată veni din nou și așa trecu aproape o lună.

Într-o seară, femeia coborî ca întotdeauna din tablou, ținând capul plecat și foarte tristă. Ciju-Tzi începu s-o întrebe cine a supărat-o. Fata îi spuse în șoaptă:

— Te iubesc foarte mult, ești atât de harnic și îmi este foarte greu să văd cum trudești din zori până-n noapte fără să ai de nici unele. Vreau să te ajut, dar mi-e frică să nu atrag vreo nenorocire asupra casei noastre.

Tânărul i-a răspuns înflăcărat:

— Toată ziua mă gândesc să te văd seara. Bucuria mea este atât de mare, încât nici greutățile, nici sărăcia nu mai înseamnă nimic pentru mine.

— Nu, viața ta nu trebuie să fie atât de amară! Iată douăzeci de monezi, du-te mâine la piață și cumpără-mi cu ele câteva fire de lână. Numai să fii atent, să nu spui nimănui niciun cuvânt despre mine.

Ciju-Tzi îndeplini rugămintea frumoasei fete. Când se lăsă seara, ea coborî din nou din tablou și îi spuse tânărului:

— Culcă-te și dormi, eu mai stau să lucrez puțin.

Cu cântatul cocoșilor se lumină de ziuă. Ciju-Tzi deschise ochii, iar strălucirea din jur îl orbi; în cameră erau împrăștiate suluri lucitoare de mătase și de atlas țesute peste noapte de frumoasa din tabloul fermecat.

După ce privi încântat, tânărul fugi s-o cheme pe mama sa. Ea încremeni de uimire, și atunci fiul îi povesti cum în fiecare seară tabloul prindea viață și frumoasa femeie cobora din el, cum se îndrăgostiseră unul de altul, cum ea îi dăduse douăzeci de monezi cu care el cumpărase câteva fire de lână, cum îi așternuse să doarmă liniștit și cum atunci când se trezise văzuse că toată camera era plină de suluri de mătase și atlasuri strălucitoare și colorate.

Mama se bucură când auzi, dar se și sperie în același timp, căci toate erau atât de neobișnuite!

Ciju-Tzi duse mătasea și atlasul la bazar și luă bani mulți. De atunci, mama și fiul începură să trăiască în bunăstare și fericire.

Într-o zi, când Ciju-Tzi plecă dis-de-dimineață la câmp, iar mama rămase acasă să gospodărească, sosi un călugăr, care umbla prin sate după pomană. O privi pe mama lui Ciju-Tzi și cu frică în glas spuse:

— Ai-a-ia! Ai-a-ia! Pe fața ta citesc semnul fermecat.

Femeia își aminti de cele povestite de fiul ei despre tablou și de frică începură să-i tremure mâinile. Iar călugărul continuă:

— Adu-mi mai repede tabloul cu femeia care ţese mătăsuri şi atlasuri, dacă nu mi-l aduci moartea va intra în casa ta.

Mama lui Ciju-Tzi înţelese că cerşetorul ştie tot despre tablou şi se sperie şi mai tare. Fugi în camera fiului, luă de pe perete tabloul, îl înfăşură şi când să iasă auzi un oftat greu. Era frumoasa din tablou, care cu lacrimi în ochi îi zise:

— Spune-i fiului tău că eu sunt departe, departe. Dacă mă iubeşte să vină în ţara Siu[223]. îl voi aştepta pe Ciju-Tzi. Dacă nu, fie ca Ciju-Tzi s-o uite pe frumoasa sa.

Când tânărul se întoarse de la câmp, văzu în locul tabloului numai cuiul. Fugi la maică-sa şi ea îi povesti despre ameninţarea călugărului.

Tânărul căzu la grea întristare. întins în pat, zăcu acolo până a doua zi, când în zori nemaiputându-se ridica, îşi dădu seama că o boală grea intrase în trupul său.

Câţi doctori n-au chemat! Câte leacuri nu i-au dat! Toate, în zadar. Pe zi ce trecea tânărului i se făcea mai rău şi mama vedea că nu mai are multe zile. Se aşeză la căpătâiul lui şi începu să plângă.

— Ciju-Tzi, Ciju-Tzi, singurul meu fiu, mama niciodată nu s-a împotrivit nici unei dorinţe de ale tale. Fie aşa cum doreşti. Văd că tu mori din dragoste.

— Mamă, nu tăgăduiesc acest lucru, şi poate dacă aş mai vedea-o o dată mi-ar trece.

— Vai nouă, Ciju-Tzi, vai nouă!

Acum mama şi-a dat seama că nu trebuia să dea tabloul călugărului.

— Ascultă, băiatule, la ce am să-ţi spun. Când am luat tabloul de pe perete, l-am învelit şi m-am dus să-l dau călugărului, s-a auzit un oftat greu şi femeia cu lacrimi în ochi m-a rugat: «Spune-i fiului tău că eu sunt departe, departe. Dacă mă iubeşte, mai spune-i să vină în ţara Siu şi eu îl voi aştepta pe Ciju-Tzi». N-am vrut să-ţi spun cele zise de ea la plecare, mă gândeam că tu o vei uita, dar se vede că nu poţi. Eu nu ştiu unde se găseşte ţara Siu, iar tu eşti bolnav.

în inima lui Ciju-Tzi a licărit o speranţă. Cu fiecare zi ce trecea se simţea tot mai bine. Mama i-a pus într-o pungă toţi banii pe care îi primiseră din vânzarea mătăsii şi a atlasului. Ciju-Tzi s-a dus spre poartă, a încălecat, a luat punga de bani, şi-a luat rămas bun şi a dispărut spre apus.

Au trecut multe zile, nu se ştie câte, argintul care era în săculeţ s-a dus pe mâncare şi pe dormit, calul de mult a fost vândut, iar Ciju-Tzi era încă departe de ţara Siu. Lui nu i-a rămas nimic altceva decât să se apuce de lucru, să câştige bani ca să-şi continue drumul. Au mai trecut încă multe zile, iar tânărul mergea, tot mergea înainte. Numai speranţa de a o vedea pe iubita sa îl mai ţinea în viaţă. Satele se întâlneau rar şi Ciju-Tzi nu rareori a trebuit să înnopteze în câmp. Odată a mers o zi întreagă şi nu a văzut niciun sat. Ceasuri întregi n-a pus nimic în gură. Obosit, însetat şi flămând a înnoptat sub cerul liber. Când s-a trezit a doua zi de dimineaţă, parcă o baltă s-ar fi arătat în
apropiere. Bucurându-se, Ciju-Tzi a dat fuga spre ea, dar acolo nu mai era strop de apă – balta secase de mult.

S-a învârtit tânărul şi deodată a văzut o adâncitură, iar în fundul ei puţină apă. S-a aplecat, s-a aşezat rezemându-se pe coate şi se pregătea să soarbă apa, când deodată a văzut un peştişor mic şi negru.

Ciju-Tzi s-a uitat la el şi a grăit:

— Peştişorule, peştişorule! Dacă voi sorbi această picătură de apă nu vei mai trăi niciun ceas, iar dacă n-o voi sorbi-o, atunci voi muri eu de sete. Şi tot el adăugă: Dacă nu voi bea-o acuma, oricum, peste o zi, două, apa va seca singură şi tu vei muri. Ce să fac?

Mult a stat tânărul şi s-a gândit ce să facă. în sfârşit, a luat batista, a băgat-o în apă, a înfăşurat în ea peştişorul, a băut ce a mai rămas pe fund, şi din nou a pornit pe drumul său spre apus. Soarele apunea. Dintr-

---

223 Siu, ţara din apus. în folclorul chinezesc, apusul se consideră de obicei locul unde se află fiinţe fermecate, vrăjitoare

odată, în drumul lui Ciju-Tzi s-a ivit un râu mare, care-şi purta apele sale de la nord spre sud.

Era atât de adânc, încât oricât ar fi privit tânărul nu-i vedea fundul. Amărât s-a aşezat pe mal şi nu ştia ce să facă. Deodată Ciju-Tzi şi-a adus aminte de peştişor.

— Ce-o fi cu mine o fi, dar tu, peştişorule, înoată sănătos, şi i-a dat drumul în valuri.

Peştişorul numaidecât a dispărut sclipind la soare. Iar tânărul a privit din nou în dreapta şi în stânga şi i se părea că râul atinge cerul şi nu se mai sfârşeşte.

Nicăieri nu se vedea o barcă, nicăieri. Cum să facă să ajungă pe celălalt mal? Oare nu-i era dat să-şi mai vadă vreodată iubita? Cu capul plecat mergea în neştire.

— Ciju-Tzi! îl strigă un glas.

Tânărul privi înjur, dar nu văzu pe nimeni. Probabil că i se păruse. Cine ar fi putut să-l cheme aici?

— Ciju-Tzi, Ciju-Tzi, stai un pic, din nou se auzi acelaşi glas.

Şi, când se uită, văzu un tânăr înalt în straie negre.

— Tu vrei să ajungi pe celălalt mal? întrebă el.

— Trebuie, dar nu ştiu cum, răspunse Ciju-Tzi.

— De acest necaz pot să te scap eu. Vom construi imediat un pod, mormăi tânărul în negru.

Şi cu aceste cuvinte rupse un beţişor şi îl aruncă în râu. în aceeaşi clipă, beţişorul se transformă într-un pod mic. Ciju-Tzi se bucură într-atât, încât uită să-i mulţumească străinului. Fugi pe pod, iar când păşi dincolo, nici podul şi nici tânărul nu mai erau. Numai peştişorul cel mic şi negru clipocea vesel apa.

Ciju-Tzi plecă mai departe. Urcă în vârful unui munte şi văzu jos în vale un sătuc. La marginea dinspre miazănoapte a sătucului se înălţa o casă cu două etaje, iar în poartă stătea un bătrân. Soarele se lăsase aproape cu totul spre apus şi Ciju-Tzi se îndreptă spre casa aceea, să ceară găzduire pentru noapte.

Bătrânul bombăni multă vreme, dar îl primi. Pereţii camerei în care intrară erau acoperiţi cu hârtie luminoasă. încolo, numai un pat şi un scăunel.

— Culcă-te şi dormi, dar fii atent să nu atingi nimic din cameră, i-a spus bătrânul înainte de plecare.

Ciju-Tzi se culcă şi începu să se gândească:

„în cameră nu este nimic. Ce aş putea să ating eu aici?"

Cuvintele bătrânului l-au neliniştit. Se răsucea de pe o parte pe alta, şi nicicumnu putea să doarmă. Fără să vrea, atinse cu mâna peretele şi deodată inima îi tresări. Sub hârtie se ascundea o uşă mică. Rupse învelişul de hârtie şi în cameră intră lumina lunii. Ciju-Tzi deschise uşi ţa cu grijă şi ieşi în grădină. O cărare dreaptă ducea spre un pavilion în care strălucea o lumină.

în pragul pavilionului apăru o femeie. La lumina argintie a lunii a reuşit să-i vadă faţa. Era frumoasa lui, aceea care în fiecare seară cobora din tablou, aceea pe care el o căutase atât de mult.

— Tu? a strigat tânărul.

Dar femeia i-a făcut semn să tacă, după aceea s-a apropiat de Ciju-Tzi şi i-a spus în şoaptă:

— Aici este ţara Siu. Ştiam că o să mă găseşti. Acum să fugim! Am reuşit să pun mâna pe paloşul fermecat al bătrânului.

Apoi, femeia îşi rupse o bucată din poalele rochiei şi îl puse pe Ciju-Tzi să se aşeze. Ţesătura se prefăcu pe loc într-un nor, care ridicându-se tot mai sus şi mai sus plutea în cer. Ciju-Tzi se simţea ca şi cum l-ar fi purtat cineva în litieră. Deodată femeia, aplecându-se spre tânăr, îi spuse:

— Bătrânul vine în goană după noi, dar să nu-ţi fie frică. închide ochii şi nu privi înapoi până când nu-ţi voi spune eu. Mă voi răfui singură cu el.

Spunând acestea, scoase paloşul fermecat şi Ciju-Tzi auzi în spatele său urletul furtunii, şuierul vântului şi zbucnetul vulcanilor. Iar după aceea un strigăt groaznic a cutremurat cerul şi pământul.

Când strigătul s-a stins, femeia i-a spus lui Ciju-Tzi să deschidă ochii. Nici nu ştiu cum, dar el împreună cu frumoasa femeie erau pe pământ, iar alături de ei zăcea un vârcolac mare cu capul tăiat.

Şi astfel puterile întunericului n-au putut să zădărnicească iubirea lui Ciju-Tzi şi a frumoasei femei din tabloul fermecat.

Viteazul Balin

poveste chineză

Demult, demult, în Balin trăia o bătrână lăptăreasă. Bătrânica avea un singur fiu, căruia de mic copil îi plăcea să se lupte. De aceea bătrâna i-a făcut un sac din piele de viţel, lăsându-l să se joace cu el, când se ducea cu vitele la păscut. Feciorul, cum ajungea la câmp, umplea sacul cu nisip şi încerca să-l ridice.

Ca o clipă au trecut câţiva ani şi copilul a devenit un flăcău în puterea cuvântului.

Acum, sacul din piele de viţel nu mai era potrivit pentru el şi de aceea şi-a făcut un sac mai mare, din pielea unui bou.

Aşa se scurgeau zilele şi flăcăul era din zi în zi mai voinic şi mai puternic. Putea să ridice lesne sacul deasupra capului şi să-l arunce departe, departe. Dacă-l lovea din fugă, cu piciorul, îl dobora şi se bucura grozav.

în fiecare an, tribul lor sărbătorea „Ziua Zeilor". Odată a vrut să ia şi el parte la această sărbătoare. Mama lui s-a dus la căpetenia tribului. După multe stăruinţe, căpetenia tribului Balin a încuviinţat ca fiul lăptăresei să fie primit în echipa păstorilor. Totodată i-a dăruit o haină de luptător şi o pereche de cizme vechi.

Fiul bătrânei lăptărese a luat parte la lupte de „Ziua Zeilor" şi a ieşit învingător.

Văzând asta, căpetenia tribului, ca să se mândrească, s-a apropiat repede de el, zicând:

— De azi înainte eşti păstorul meu.

Căpetenia nu l-a mai lăsat să meargă cu vitele la câmp, dându-i titlul de luptător. Trei ani la rând, fiul bătrânei lăptărese a câştigat premiul de „Ziua Zeilor". Faima lui era atât de mare, încât se răspândise până departe şi oamenii îi ziceau „Viteazul Balin".

Dar, iată că marele şef U Giu Mu-sin a împlinit cincizeci de ani. El a invitat la această sărbătoare patruzeci şi nouă de triburi mongu şi cincizeci şi şapte de peste graniţă.

Căpetenia din Balin a pregătit multe daruri pentru aniversarea marelui şef U Giu Mu-sin. Dar, pe lângă daruri, el dorea să arate şi puterea tribului său şi de aceea l-a chemat pe Viteazul Balin şi i-a zis:

— Să mergi cu solul meu şi să iei parte la aniversarea marelui şef U Giu Mu-sin. Tu trebuie să câştigi premiul cel mare la întrecerile de acolo. Dacă n-ai să câştigi, am să te omor. Să ne aduci calul pe care-l dă drept răsplată U Giu Mu-sin.

Căpetenia i-a dat tânărului luptător o zăbală şi un căpăstru. Balin ştia că, dacă va pierde, i se va tăia capul. A plecat foarte amărât acasă. A rugat-o pe mama lui să se roage pentru el, iar la despărţire i-a cuprins pe amândoi o mare tristeţe.

Viteazul Balin şi solul, cu darurile trimise de căpetenia tribului, au ajuns curând la tribul lui U Giu Mu-sin. Tocmai atunci acesta dădea o serbare în cinstea solilor trimişi de diferite triburi. Marele şef U Giu Mu-sin, după ce a primit oaspeţii, s-a îndreptat spre Balin şi l-a întrebat:

— Tu eşti vestitul luptător Balin?

Viteazul Balin, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic, a zis:

— Da, Maria Ta.

U Giu Mu-sin l-a întrebat iar:

— Când ai plecat, căpetenia ta nu ţi-a dat niciun sfat?

Viteazul Balin a zis:

— Maria Ta, căpetenia noastră mi-a spus să câştig premiul cel mare.

Atunci U Giu Mu-sin l-a întrebat:

— Aşa... Şi tu ce crezi?

Viteazul Balin, tară să ezite, a zis:

— Cred că am să pot să călăresc pe calul pe care mi-l dăruieşte Maria Ta.

U Giu Mu-sin, când a auzit acest răspuns, s-a făcut foc şi pară, gândind în sinea sa: „Acest flăcău sărac este prea îndrăzneţ".

Pentru a-i încerca forţa, U Giu Mu-sin i-a aruncat un os mare Viteazului Balin, poruncindu-i să mănânce măduva.

Viteazul Balin a luat liniştit osul şi şi-a plecat capul în semn de mulţumire. Tocmai când ridica osul şi se

pregătea să-l rupă, oamenii căpeteniei U Giu Mu-sin au izbucnit în hohote de râs, batjocorindu-l:

— Ai nevoie de cuţit sau de topor?

Viteazul Balin, neluând în seamă batjocura lor, a zis:

— Nu-i mare lucru! N-am nevoie nici de cuţit, nici de topor.

Şi numai cu şase degete a rupt osul.

Marele şef U Giu Mu-sin a rămas mut de uimire şi şi-a dat seama că Viteazul Balin este un om puternic. De aceea el a amânat întrecerea de lupte cu o lună. A trimis pretutindeni oameni ca să-i adune luptători, care să-l învingă pe cel al tribului Balin.

Când a avut cinci sute şaptezeci de perechi de luptători, a deschis lupta.

încă de la început, Viteazul Balin, iute ca vântul şi înfierbântat ca focul, a doborât o mulţime de adversari. U Giu Mu-sin, când a văzut că luptele nu se desfăşoară după aşteptările sale, a dat în grabă ordin să se oprească şi să se întreacă fiecare pe rând cu Viteazul Balin. Socotea că în felul acesta îl va face să obosească şi să părăsească lupta. Purtarea lui U Giu Mu-sin încălca toate regulile de luptă, lumea era nemulţumită şi furioasă, dar nimeni nu îndrăznea să spună o vorbă.

Dar U Giu Mu-sin voia cu orice preţ să-l împiedice pe Viteazul Balin să câştige, însă nimeni nu-l putea doborî. Acesta nici nu ridica bine piciorul şi adversarul său era la pământ. Din zi în zi, numărul adversarilor scădea, până a rămas faţă în faţă doar cu Sien, luptătorul lui U Giu Mu-sin. Sien era îmbrăcat în zale de aur. Trei zile în şir s-a luptat el cu voinicul din Balin, până şi-au rupt pantofii de piele şi zalele.

Sien se gândea să-l doboare pe cel din Balin, prinzând un moment de neatenţie din partea lui, dar picioarele acestuia parcă prinseseră rădăcini, aşa de bine erau înfipte în pământ. Până la urmă, Viteazul Balin şi-a adunat toate forţele şi şi-a înfrânt adversarul în zale de aur.

Marele şef U Giu Mu-sin, neavând încotro, i-a dat Viteazului Balin calul şi, pe lângă el, o căruţă de fier plină cu aur şi pietre preţioase, zicându-i:

— La cincisprezece km de aici se află Boul meu Roşu. Ia această căruţă şi o împinge până acolo, apoi înhamă la ea Boul Roşu şi întoarce-te. Dacă nu faci întocmai, înseamnă că ai încălcat ordinul meu şi atunci voi pune să te omoare de îndată.

Voinicul Balin şi-a plecat capul în faţa lui U Giu Mu-sin, s-a înhămat la căruţă şi a pornit cu paşi grei spre locul arătat.

Când a ajuns aproape de staul, a văzut că Boul Roşu era de trei sau patru ori mai mare decât unul obişnuit. Avea ochii roşii ca focul şi coarnele pline de sânge omenesc. Aştepta tocmai să i se aducă un om pe care să-l mănânce şi se zbătea furios. Voinicul şi-a spus în sinea lui: „Dacă aş fi fost înfrânt şi m-aş fi întors acasă, căpetenia Balin îmi tăia capul. Dacă am învins, căpetenia U Giu Muşin vrea să mă omoare. Oricum, drumul morţii mi-e pregătit de căpeteniile cu sufletul negru".

Stând aşa pe gânduri, îşi făcu puţin curaj: „Dacă scap de această capcană a căpeteniei U Giu Muşin, poate găsesc totuşi un mijloc să rămân în viaţă".

Şi-a luat inima în dinţi, a deschis uşa staulului şi a intrat.

Boul Roşu, socotind că şi de astă dată i s-a adus un om ca să-l mănânce, s-a dat puţin înapoi, s-a ghemuit, şi-a plecat capul şi, sărind cu toate patru picioarele, dintr-o dată s-a repezit spre voinicul Balin. Acesta s-a dat în grabă la o parte, a prins Boul Roşu de coadă, trăgându-l din toate puterile.

S-a încins o luptă pe viaţă şi pe moarte.

Viteazul Balin a tras atât de coadă, până i-a rupt-o, şi Boul Roşu a căzut lat la pământ. îndată luptătorul Balin s-a folosit de acest prilej, a sărit pe spatele namilei, i-a rupt un corn şi a început să-l lovească cu el, până l-a îmblânzit. După aceea l-a înhămat la căruţă şi-a luat-o în goană spre casă.

Cum putea căpetenia haină U Giu Mu-sin să lase să plece un viteaz? De aceea a dat drumul la două cămile turbate, care să-l urmărească. Una din cămile se numea Hangai şi cealaltă Maogai. Hangai avea obiceiul să lovească cu capul orice întâlnea în cale. Maogai, dimpotrivă, alerga cu capul plecat şi sfărâma în dinţi orice obiect întâlnit.

în vremea asta, voinicul Balin mâna bucuros Boul Roşu spre casă şi se gândea că peste puţin timp se va întâlni cu mama lui.

Deodată a văzut cele două cămile turbate alergând după el. în grabă a sărit din căruţă, a scos drugul de fier de la roţi şi s-a aşezat la marginea drumului. Hangai se repezise sălbatic în faţa sa. Voinicul Balin s-a dat la o

parte, a lăsat-o să treacă şi, când i-a venit bine, a lovit-o atât de tare, că a frânt-o în două.

Pe Maogai, care alerga cu botul lipit de pământ, a atacat-o din faţă, zdrobindu-i capul. Apoi şi-a continuat în goană drumul, crezând că de data asta a scăpat şi că se va putea întoarce liniştit acasă. De unde să ştie că U Giu Mu-sin trimisese după el o sută de ostaşi, care stăteau ascunşi la hotarul dintre tribul U Giu Mu-sin şi tribul Balin?

La miezul nopţii, pe când trecea graniţa, voinicul Balin a fost ucis de vânătorii trimişi de U Giu Mu-sin.

Căpetenia tribului Balin, când a auzit de moartea luptătorului său, nu s-a întristat prea tare. Doar n-avea să se certe cu puternicul său vecin pentru un păstor de rând. Şi l-a uitat.

Dar pe voinicul Balin nu l-au uitat oamenii din popor, iar păstorii şi-l amintesc şi azi, povestindu-i isprăvile.

Păstorul A Ni-gi

poveste chineză

Demult, demult de tot, trăia un boier care tocmise un păstor, pe nume A Ni-gi. Şi A Ni-gi era un băiat frumos, cu o înfăţişare atrăgătoare şi oamenilor le plăcea mult să-l asculte cântând la fluier. Avea un fluier simplu, din bambus, totuşi în mâinile sale părea un instrument vrăjit. Când isprăvea lucrul, cânta din fluier, iar oamenii se adunau grămadă în jurul lui.

Boierul nu-l ţinea deloc la inimă pe A Ni-gi cu fluierul său şi se gândea întruna cum să facă să-i găsească vreo vină. Adesea îl certa, zicându-i:

— Diavole! Crezi că vei trăi din fluier? Ce nevoie am eu de fluierul tău?

De fapt, A Ni-gi cânta întruna din fluier, dar nu-şi uita treburile niciodată.

Într-o zi, boierul, înfuriat pe A Ni-gi, l-a bătut crunt, i-a călcat fluierul în picioare şi l-a gonit din casă.

— Hai să văd cum ai să mai cânţi de-acum înainte.

Bietul A Ni-gi a părăsit casa stăpânului, plângând în hohote, încât ţi se rupea inima. A rătăcit pe drumuri până a întâlnit un unchiaş.

— Vai, nepoţelule, ce ţi s-a întâmplat? Al cui eşti? Şi de ce plângi? l-a întrebat unchiaşul pe A Ni-gi, mângâindu-l pe cap.

— Sunt păstorul A Ni-gi, unchiaşule. Boierul m-a bătut, mi-a călcat fluierul în picioare şi m-a alungat.

— Nu mai plânge! Haide! Vino la mine acasă! Te voi învăţa cum să-i plăteşti pentru fapta lui.

Unchiaşul l-a condus pe A Ni-gi la el acasă şi dintr-un băţ de bambus i-a făcut un fluier mult mai bun decât cel pe care-l avea înainte.

— Am să te învăţ şi alte cântece, i-a promis unchiaşul şi l-a învăţat să cânte mai frumos ca înainte.

Acum nu numai oamenii îl ascultau cu bucurie, dar chiar animalele din pădure veneau în goană să-l audă, înconjurându-l tiptil şi stând nemişcate. Aşa s-au scurs multe zile şi A Ni-gi şi-a făcut mulţi prieteni.

Într-o zi, boierul şi-a chemat la sine fiii şi le-a zis:

— Azi-noapte am visat un iepuraş frumos, frumos, alb ca zăpada, cu o stea neagră în frunte. Mi-a plăcut atât de mult, că vă poruncesc să vă duceţi imediat în pădure, să-l prindeţi şi să mi-l aduceţi.

Cum au auzit una ca asta, feciorii lui au răspuns într-un glas:

— Tăticule, noi nu ştim să existe un asemenea iepure. Unde să ne ducem ca să-l găsim?

— Prostii! Adineauri v-am spus.

Şi, înfuriindu-se, tatăl i-a certat.

— Trebuie neapărat să porniţi şi să-l căutaţi. Cel ce-l va găsi va moşteni întreaga mea avere.

Fiul cel mai mare se gândea în sinea sa: „Eu sunt cel mai mare; chiar dacă nu voi prinde iepurele, tot eu voi fi moştenitorul”. De aceea s-a adresat fraţilor săi:

— Am să mă duc eu, oricât ar fi de primejdios, dacă-i face plăcere tatii.

Şi a pornit la drum, mergând cu ochii în patru. Pe drum s-a întâlnit şi el cu unchiaşul, care l-a întrebat:

— încotro, flăcăule?

Atunci fiul cel mare i-a povestit unchiaşului ce căuta. Bătrânul l-a sfătuit să meargă până-n pădure şi să-l roage pe păstorul A Ni-gi să-l ajute.

Fiul cel mare, cum a intrat în pădure, a dat de A Ni-gi şi l-a rugat să-l ajute. A Ni-gi i-a răspuns zâmbind:

— Te voi ajuta să găseşti pe iepuraşul cu stea în frunte. Să vii deseară să-l iei, dar asta are să te coste o mie de galbeni.

Fiul cel mare s-a bucurat foarte mult şi se gândea: „Ce contează o mie de galbeni? Moşia valorează mult mai mult". Seara s-a întors în pădure cu galbenii şi l-a zărit pe A Ni-gi stând pe buturugă şi cântând din fluier. Cânta nespus de frumos şi era înconjurat de micile vieţuitoare, care-l ascultau nemişcate, cu urechile ciulite. Dintr-o dată a văzut şi un iepuraş alb acolo, un iepuraş alb cu o steluţă neagră în frunte. Când A Ni-gi a zărit iepuraşul, a pus fluierul jos, a întins mâna, l-a ridicat de urechi şi l-a dat fiului cel mare.

— Ia-l şi du-te acasă. Să ai grijă de el. Dacă-ţi scapă pe drum, eu nu răspund.

Fiul cel mare i-a dat galbenii lui A Ni-gi, i-a mulţumit de mai multe ori şi ţopăind de bucurie a plecat cu iepuraşul spre casă. Dar nici n-a ieşit bine din pădure şi A Ni-gi a început să cânte din fluier. Iepuraşul, cum a auzit melodia minunată, s-a zbătut din răsputeri şi, dintr-o săritură, a zbughit-o.

Fiul cel mare l-a urmărit ce l-a urmărit şi a trecut mult timp, dar nu i-a dat de urmă. Neavând încotro, s-a întors la A Ni-gi şi i-a spus:

— Iepuraşul a fugit. Ce să fac acum?

— Nu mai pot să te ajut. Adineaori ţi-am atras atenţia să-l ţii bine! Cine e vinovat?

Fiul cel mare s-a întors acasă abătut, cu mâinile goale şi i-a povestit tatălui său cele întâmplate.

A doua zi, fiul cel mijlociu s-a oferit să meargă el în căutarea iepuraşului. Şi lui is-a întâmplat la fel ca fratelui mai mare. A dat şi el degeaba o mie de galbeni.

A treia zi, s-a dus şi mezinul, dar nici el n-a fost mai deştept decât fraţii săi. Tatăl lor, văzând că cei trei fii ai săi au aruncat atâţia galbeni în vânt, tară să dobândească un fir de păr din blana iepurelui, s-a înfuriat grozav.

— Proştilor, ce să mă fac eu cu voi? Mâine mă voi duce eu în persoană.

A doua zi, a intrat boierul în pădure şi ANi-gi, cum l-a zărit, a văzut negru înaintea ochilor. Fără să aştepte să deschidă gura, a scos imediat fluierul şi a început să cânte. Din pădure au venit cele mai felurite animale – iepuri, urşi, şerpi, lupi, vulpi şi tot felul de păsări mari şi mici, care l-au înconjurat pe boier.

Acesta, alb ca varul de spaimă, a îngenuncheat în faţa lui ANi-gi, implorându-1:

— Scapă-mă! Iartă-mă!

— Boierule, îl mai ţii minte pe păstorul tău ANi-gi? Dacă voi mai cânta o dată din fluier, vei fi mâncat de viu.

— Ah! Drăguţule! Să nu-mi plăteşti cu aceeaşi monedă. îţi voi da tot ce vei dori, numai să nu cânţi din fluier. Mor de frică...

— Bine! Astăzi te iert, dar de azi înainte n-ai voie să mai chinui oamenii săraci. Când vei ajunge acasă, să împărţi toată averea în două: jumătate s-o dai oamenilor săraci din sat,iar jumătate să ţi-o opreşti ţie. Ai înţeles?

— Am înţeles! Am înţeles!

Boierul s-a ridicat în picioare şi-a rupt-o la fugă. Cum a ajuns acasă, s-a ţinut de promisiunea pe care i-a făcut-o lui ANi-gi şi a împărţit jumătate din averea sa săracilor.

De atunci ANi-gi a fost şi mai iubit de oamenii sărmani.

Nu ştie să frigă carnea...

poveste chineză

Era pe lume un bucher, sau altfel spus un om care nu ştia decât să înveţe, să scrie şi să scrie şi altceva

nimic, ca o maşină tară creier.

într-o zi s-a dus să cumpere carne de la măcelărie. După ce cumpără came de porc, îşi aduse aminte că nu ştie cum să frigă carnea. De aceea opri un om în drum şi îl rugă să-i spună cum să facă. Acesta fu de inimă şi îi spuse. Dar bucherul... tot bucher se arătă. Scoase o hârtie şi un creion şi scrise cuvânt cu cuvânt cum se frige carnea. După aceea se întoarse bucuros acasă. Puse carnea pe o bancă, la intrare. Un câine, cu miros... de câine, se apropie de pachetul cu carne, rupse hârtia şi, schelălăind de bucurie, o rupse la fugă, cu bucata de came în gură.

Nevasta bucherului, cum văzu aceasta, alergă după câine strigând la soţul ei. Fugea câinele, fugea şi femeia, ca să-i scoată carnea din gură. Bucherul ieşi în pragul uşii şi, după ce văzu despre ce este vorba, strigă spre soţie:

— Nu-l mai alunga, femeie, săracul de el... Că, deşi are carnea în gură, tot nu ştie să o frigă... Hârtia pe care am scris cum se frige carnea este în buzunarul meu... Nu-l mai alunga, femeie, săracul de el... Nu ştie să frigă carnea...

Ceaiul „Fântâna Dragonului”

poveste chineză

Cu mult timp înainte, pe locul numit Fântâna Dragonului se întindea un cătun în care trăiau vreo zece familii. Locuitorii acestui cătun o duceau ca vai de lume; munceau de se speteau şi de abia aveau cu ce să-şi ducă zilele.

într-o colibă prăpădită, la marginea cătunului, locuia o bătrână, singură-singurică. Era aşa de bătrână, că nu putea nici să urce pe munte să culeagă bambus, nici să coboare la câmpie să cultive cereale. în spatele casei, avea însă optsprezece arbuşti de ceai şi toată ziua se învârtea pe lângă ei. Sădise arbuştii aceştia în ziua când moşul ei se dusese de pe lumea aceasta, şi de atunci trecuseră mai mult de zece ani. Dar bătrâna n-avea putere să-i îngrijească cum trebuie, şi nici îngrăşăminte n- avea, aşa că în fiecare an nu strângea decât câţiva ţin de frunzuliţe de ceai.

Bătrână avea o inimă bună şi miloasă. în fiecare an, din puţinul pe care-l avea, fierbea ceai şi îl scotea în faţa porţii să-şi ostoiască setea cei care urcau muntele.

Era în ajun de sărbători. Vecinii din dreapta şi din stânga colibei bătrânei se pregăteau de Anul Nou. Bătrâna nu mai avea decât o mână de orez şi câteva frunze de ceai. După vechiul obicei, stătea în faţa sobei şi fierbea ceai, când uşa colibei s-a dat de perete şi a intrat un moşneag plin de zăpadă. Văzându-l, bătrâna l-a poftit să intre.

— Intră, omule, nu vezi ce vreme e afară!

Moşneagul s-a scuturat de zăpadă, a intrat în colibă, s-a apropiat de sobă şi a întrebat:

— Bătrânico, ce fierbi aici?

Bătrâna a răspuns:

— Fierb ceai.

Bătrânul a adăugat:

— E ajun de An Nou, toţi pregătesc cele mai bune bucate, cum de tu fierbi numai ceai?

Bătrâna a oftat şi a zis:

— Sunt bătrână şi săracă, nu pot să pregătesc bucate pentru pomenirea morţilor. Dar cu ceaiul ăsta ostoiesc setea trecătorilor.

— Ba nu eşti deloc săracă, numai că nu ştii. în faţa porţii tale se află o comoară, i-a spus moşneagul.

Auzind, bătrâna s-a mirat mult. A scos capul pe poartă şi s-a uitat. Toate erau aşa cum le ştia: gardul dărăpănat, două băncuţe putrede şi în colţ vasul din piatră pentru gunoi.

Moşneagul a arătat spre vasul pentru gunoi şi a zis:

— Uite, aici se află comoara!

Bătrâna a crezut că moşneagul glumeşte şi a zâmbit:

— De unde până unde în vasul ăsta vechi din piatră să fie o comoară? Dacă-ţi place cumva, ţi-l

dăruiesc.

— Ei, dar cum să primesc așa degeaba comoara ta! Dacă te învoiești, am s-o cumpăr. Și acum mă duc să chem pe cineva să mă ajute s-o iau.

Apoi a zâmbit și a plecat.

Bătrâna s-a uitat la vas și se gândea că nimeni nu va vrea să pună mâna pe vasul acela atât de murdar și plin cu gunoiul care se strânsese de ani de zile. A scos gunoiul, l-a dus și l-a îngropat la rădăcina celor optsprezece arbuști de ceai, a adus o găleată cu apă și a spălat vasul, apoi a dus și apa aceasta tot la rădăcina arbuștilor.

De abia terminase, când moșneagul a venit cu cineva să ia vasul. Cum a dat cu ochii de vas, a început să se vaiete:

— Unde-i comoara, ce-ai făcut cu comoara?

Nedumerită, bătrâna a arătat spre vasul de piatră.

— Dar uite-o, am curățat-o nițel.

Moșneagul s-a așezat pe vine și a continuat să se văicărească:

— Vai de mine și de mine, dar ce-ai făcut cu ce era în vas?

Bătrâna a răspuns:

— Am îngropat murdăria aceea în spatele casei la rădăcina arborilor de ceai.

Moşneagul a fugit în spatele casei, s-a uitat şi a spus:

— Comoara era tocmai în gunoiul acela care se strânsese acolo de ani de zile.

Şi a plecat.

A trecut Anul Nou şi a venit primăvara. Cei optsprezece arbuşti de ceai s-au încărcat de muguri, iar frunzele erau bogate şi înmiresmate cum nu mai fuseseră niciodată.

Vecinii văzând bogăţia de ceai la bătrână, şi-au tăiat arbuştii din grădinile lor şi au luat seminţe de la aceasta, semănându-le în curţile lor. Apoi au început să pună arbori de ceai din seminţele bătrânei în tot cătunul, aşa că Fântâna Dragonului era acum plină cu arbuşti de ceai.

Ceaiul din acel loc era aşa de aromat şi de bun la gust, că i se dusese vestea.

Chiar şi până astăzi oamenii ştiu că arbuştii de ceai de la Fântâna Dragonului se trag din cei optsprezece arbuşti din curtea bătrânei, iar ceaiul de aici a ajuns vestit în toată lumea.

Monumentul cu prunişor

poveste chineză

Cu mult timp înainte, la Hangiou trăia un meşter cioplitor de piatră foarte iscusit. Acesta, toată viaţa lui, până ce barba i s-a făcut colilie, a tot cioplit la piatră. Singura lui avere era măiestria braţelor cu care însufleţea piatra.

îmbătrânise meşterul, se adusese de spate şi vederea îl lăsase, dar tot urca muntele zi de zi în căutare de piatră. Odată, a găsit la poalele Munţilor de Miazăzi o piatră albă ca laptele, pe care parcă se vedea un contur, ca şi când ar fi fost umbra unui copac. La început a crezut că nu desluşeşte bine din cauza ochilor şi a pipăit piatra cu toată grija. Dar, minune! Pe piatră era conturată chiar umbra unui prunişor, parcă ar fi tipărit-o cineva acolo. A mai pipăit piatra o dată şi încă o dată; era cea mai delicată broderie, brodată de cea mai iscusită fecioară. Cu cât se uita mai mult, cu atât îi plăcea mai mult, şi nu-i venea să mai plece. Atunci s-a hotărât, a ridicat piatra în spate şi a dus-o acasă.

Acasă s-a tot uitat la ea timp de trei luni de zile, a tot pipăit-o trei luni, s-a tot gândit trei luni şi numai după aceea a pus mâna pe daltă s-o cioplească. Dar piatra era foarte tare. Bătrânul a cioplit, a cioplit până ce nu-şi mai simţea mâinile; ieşeau scântei, dar din piatră nu s-au desprins decât câteva fire de praf. Bătrânul nu s-a lăsat şi a cioplit mai departe. A cioplit şi ziua şi noaptea, a cioplit o lună, un an... şi până la urmă a cioplit conturul unui arbore de prunişor.

Şi ce frumuseţe de prunişor! Florile albe ca de jad acopereau toată piatra. Dar bătrânul se istovise de puteri, nu după mult timp s-a întins lângă piatră şi a murit.

în urma lui n-a lăsat nimic: nici fii, nici fiice, nici avere. L-au îngropat oamenii miloşi şi i-au pus la căpătâi piatra pe care era sculptat prunişorul.

Au trecut anii şi oamenii au început să bage de seamă că se întâmplau nişte lucruri ciudate: primăvara când ceilalţi prunişori de abia îmboboceau, prunişorul de pe mormântul bătrânului era deja încărcat cu flori, vara când frunzele celorlalţi prunişori de abia încolţeau, frunzele prunişorului de pe piatră erau deja verzi, toamna când frunzele celorlalţi prunişori se scuturaseră, frunzele prunişorului de pe piatră de abia se îngălbeneau, iama când vântul de miazănoapte îndoia ramurile celorlalţi prunişori, prunişorul de pe piatră rămânea nemişcat.

Monumentul de pe mormântul bătrânului mai avea şi darul să vestească vremea: când venea vreme frumoasă, piatra strălucea, când se strica vremea, piatra se întuneca, când venea ploaia, piatra se umezea. După semnele pietrei plugarii ştiau când să iasă la arat, călătorii ştiau când să pornească la dram. Monumentul devenise de mare ajutor oamenilor care îl preţuiau foarte mult.

într-o primăvară, cum se dusese vestea despre acest monument, a venit la Hangiou un mare demnitar, care şi-a adus cu el o grămadă de slujbaşi. S-au dus cu toţii la mormântul bătrânului, să vadă monumentul, şi când au ajuns acolo, deodată, prunişorul s-a umplut de flori. Minunându-se nespus, marele demnitar a dat ordin ca monumentul să fie împrejmuit cu un zid şi a lipit un afiş, prin

care avertiza că nimeni n-are voie să intre.

Dar la numai două zile, după ridicarea zidului, florile de prunişor s-au scuturat. Şi oricum ar fi fost vremea, monumentul rămânea mereu întunecat şi umed. Cu timpul pe el a crescut un strat de muşchi care nu numai că a acoperit strălucirea, dar a urâţit monumentul şi mai mult. Marele demnitar s-a amărât aşa de tare, că nici nu mai mânca, nici nu mai dormea şi tot timpul se învârtea în jurul pietrei. La un moment dat, unul din slujbaşi a zis:

— Stăpâne, cred că ar fi bine să faceţi focul la piciorul monumentului, să se usuce, şi atunci va străluci din nou.

Marele demnitar i-a dat dreptate şi a poruncit să se aducă vreascuri şi să aprindă focul pe mormântul bătrânului.

Dar flăcările nici n-au atins monumentul şi s-au întins în toate părţile şi cât ai clipi din ochi a pârjolit totul din jur. Marele demnitar şi slujbaşii lui n-au mai apucat să fugă, încât au fost prefăcuţi în cenuşă. Focul a ţinut trei zile şi trei nopţi. Dar Monumentul cu Prunişor a rămas neatins şi mai poate fi văzut şi astăzi la Hangiou.

Podul aşteptării

poveste chineză

Era la Hangiou pe vremuri, în apropierea Turnului Ceasului, un mic pod de piatră lângă care se aciuise un vraci tare priceput, dar cam ciudat, şi care avea un picior mai lung şi altul mai scurt. Îşi pusese o umbrelă lângă pod şi mai aşezase o lădiţă veche cu leacuri pe care ziua şedeau bolnavii, iar noaptea dormea vraciul.

La început, oamenii nu voiau că creadă că acest vraci poate lecui vreo boală. Apoi, într-o zi a venit sub umbrelă un om care suferea de trei ani de zile de picioare, şi peste tot umblase şi se căutase, dar nu se vindecase. Auzind de vraciul de la pod, s-a dus şi el să-şi încerce norocul. Acesta i-a dat o pomadă şi-n trei zile s-a vindecat. După aceasta s-a dus vestea şi mai mult despre iscusinţa vraciului. Acum veneau oamenii cu grămada la pod să se lecuiască. Vraciul cu pomada lui a lecuit multe boli, aşa că tot Hangiou-ul vorbea numai despre el. Ba unii l-au şi poreclit zicându-i „Mai tare decât Hua Lung[491]", adică Sai Hualung.

Dar acest lucru i-a nemulţumit pe toţi doctorii şi farmaciştii din Hangiou, care au pus mână de la mână, au strâns vreo 2000 liang de argint şi i-au trimis la prefectură cu rugămintea să-l alunge pe acest Hualung din oraş.

Cei de la prefectură au trimis îndată străjerii să-l prindă şi să-l aducă. Când l-au adus la prefectură, acesta s-a aşezat tacticos pe un scaun.

Prefectul, văzând că Sai Hualung s-a aşezat, a bătut cu pumnul în masă şi a strigat:

— Nătărăule! Cum de îndrăzneşti să nu te laşi în genunchi în faţa autorităţilor?!

Sai Hualung a răspuns:

— Eu sunt infirm, oasele mele sunt bătrâne şi ţapene, nu pot să îngenunchez.

Prefectul l-a mai întrebat:

— Cum te cheamă pe tine, şi de unde vii?

Sai Hualung, a răspuns:

— Eu n-am niciun nume, dar oamenii de aici m-au poreclit Sai Hualung.

Prefectul a izbucnit în râs:

— Vasăzică îndrăzneşti să te compari cu Hua Lung! Atunci de ce nu vindeci mai întâi propriile-ţi picioare?

Şi zicând acestea a simţit cum îi umblă ceva pe spate şi-l pişcă de-l înnebuneşte. Şi-a vârât mâna sub haine, dar n-a dat de nimic.

Izbucnind în râs, vraciul a zis:

— Stăpâne, tu eşti un om luminat şi ştii doar că în lumea astea sunt atâtea cazuri când poţi vindeca pe alţii, dar nu te poţi vindeca pe tine însuţi. Cei care construiesc case de ce locuiesc în colibe? Cei care cresc viermi de mătase de ce umblă îmbrăcaţi în zdrenţe? Cei care cultivă pământul de ce suferă de foame?

înfuriat, demnitarul a dat ordin să-l arunce pe vraci în temniţă.

Apoi s-a întors la palat, dar mâncărimea de pe spate îl supăra mereu. S-a dezbrăcat, a chemat slujnicele să vadă ce este, şi acestea au găsit pe spatele lui aşa ca un punctişor care cu cât se scărpina cu atât creştea, până ce a ajuns ca un neg. Apoi negul a început să-l doară de se tăvălea şi urla ca din gură de şarpe. Atunci, mai marele curţii a îndrăznit şi i-a spus:

— Stăpâne, am auzit că Sai Hualung e tare priceput în a vindeca negii. Să-l chemăm mai întâi să te vindece şi apoi să-şi ispăşească pedeapsa.

Nemaiputând răbda de durere, prefectul a trimis oamenii să-l aducă pe Sai Hualung. Acesta i-a aplicat peste neg pomada renumită.

Dar, să vezi! După o noapte, negul nu numai că nu a dat înapoi, dar a crescut şi mai mare şi s-a prefăcut într-un buboi rău mirositor. A doua zi, prefectul a trimis iarăşi oamenii să-l aducă pe Sai Hualung de la închisoare. Şi de cum l-a văzut i-a strigat:

— Negul mă doare şi mai tare. Cu siguranţă că mi-ai pus cine ştie ce otrăvuri în pomadă.

Sai Hualung a răspuns:

— Stăpâne, să vedem mai întâi despre ce este vorba.

S-a uitat la buboi, şi-a încruntat sprâncenele şi apoi a zis:

— Stăpâne, nu mai ai nicio scăpare. Putreziciunea vine din tine. Te-a pătruns până la inimă, fiindcă în tot ce faci pui prea multă răutate şi ură. Pomada mea nu poate să te ajute.

înnebunit de ură şi durere, acesta a strigat:

— Să i se taie capul! Să i se taie capul!

Şi şi-a dat duhul.

Slujbaşii n-au avut încotro, l-au dus pe Sai Hualung în piaţa publică pentru execuţie. Aici se strânsese lume câtă frunză şi iarbă. Trecând pe lângă podul cu umbrela Sai Hualung le-a zis oamenilor:

— Oameni buni, s-a hotărât să mă întorc în lumea cealaltă şi trebuie să mă întorc chiar şi fără voia mea.

Şi s-a aruncat în apă. îndată valurile l-au înghiţit şi în locul unde a căzut el s-a ridicat un norişor. Şi-n acel norişor şedea Sai Hualung şi se ridica tot mai sus.

Atunci oamenii şi-au zis că Sai Hualung a fost chemat de un zeu. Cu greu l-au uitat oamenii! Nu era zi în care să nu vină cineva la pod aşteptând că poate vraciul cu leacurile lui se va întoarce; şi după un timp, au numit acel mic pod de piatră „Podul aşteptării".

Vasele Carului Mare

poveste chineză

Pe muntele împăratului de Jad se afla odată o peşteră denumită „Peşterea Dragonului Zburător", dat fiindcă în această peşteră trăia un dragon care din zece în zece zile ieşea din peşteră prin văzduh împrăştiind perle de foc. Acesta era un fel de joc al lui: scuipa perle de foc şi apoi zbura după ele ca să le prindă. Aceste perle de foc se desfăceau în nişte steluţe de foc care unde cădeau ardeau totul.

Şi de fiecare dată când ieşea dragonul din peşteră şi începea zborul prin văzduh ardeau câteva case ale locuitorilor de aici.

Cu toţii urau de moarte dragonul care le aducea asemenea năpastă, dar nu aveau cum să se împotrivească. Ceea ce puteau ei să facă era să pândească când va ieşi dragonul din peşteră. Şi atunci se urcau cu toţii pe acoperişul caselor şi începeau să bată tobele, să sperie dragonul, ca acesta să zboare cât mai departe de locurile acelea. Dar, cu toate acestea, incendiile se ţineau lanţ.

într-o zi, în Hangiou a venit un bătrân fierar care a tras la un han. Tocmai s-a nimerit ca în aceeaşi zi să iasă dragonul din peşteră şi cei de la han se urcaseră cu toţii pe acoperiş. Fierarului i s- a părut foarte curios şi s-a urcat şi el.

După ce a ascultat tot ce i-au spus oamenii, s-a dat jos de pe acoperiş şi-a luat ciocanul şi a plecat.

în acea zi dragonul a zburat foarte mult timp în văzduh şi stelele de foc au cuprins multe case. Când s-a întors fierarul, hanul arsese şi gazdele se jeluiau de mama focului. Fierarul i-a liniştit cum s-a priceput, le-a dat toţi argintii pe care-i avea, zicându-le:

— Nu vă mai necăjiţi, că dragonul s-a întors în peşteră şi s-a culcat.

Dar oamenii, în loc să se liniştească s-au îngrijorat şi mai tare, ştiind că în peştera aceea se afla locuinţa dragonului şi nimeni nu îndrăznea să ajungă acolo.

Fierarul s-a gândit ce s-a gândit, şi, deodată, lovindu-se peste frunte, a spus:

— Fiţi fără grijă, am eu ac de cojocul lui!

Hangiul, nerăbdător, a întrebat îndată:

— Meştere, ce ai de gând să faci?

Fierarul a răspuns:

— Dacă fiecare locuitor din Hangiou îmi va da câte un cuţit, eu voi veni de hac dragonului.

Hangiul l-a măsurat din cap până în picioare şi şi-a dat seama că acesta nu este unul dintre acei oameni care îndrugă verzi şi uscate.

Vestea aceasta s-a răspândit în tot oraşul şi lumea nu mai putea de bucurie.

N-au trecut nici câteva zile că s-a adunat un morman de cuţite, cât un deal.

Fierarul a chemat pe toţi ceilalţi fierari din oraş, au luat cuţitele şi le-au topit, făcând din ele şapte vase mari cât toate zilele.

Oamenii se mirau de cele şapte vase şi nu înţelegeau la ce foloseau. Au vrut să le mişte, dar de abia nouăsprezece flăcăi voinici au reuşit să mişte unul dintre ele.

Apoi, fierarul a plecat la peştera dragonului. Când a ajuns aici dragonul sforăia de zor. S-a întors într-o fugă şi le-a zis oamenilor:

— Haideţi să prindem dragonul! O sută treizeci şi trei de tineri puternici să ridice cele şapte vase. Ceilalţi să aducă fiecare câte o găleată de apă. Veniţi după mine şi aşteptaţi semnalul meu! Să nu vă fie teamă! Dacă dragonul se trezeşte, am ciocanul cu mine.

Când au ajuns la gura peşterii, dragonul tot mai dormea. Fierarul le-a zis flăcăilor să aşeze cele şapte vase pe cele două mustăţi, pe cele patru picioare şi pe coada dragonului. în tot acest timp el stătea la capul dragonului cu ciocanul ridicat, gata să lovească dacă s-ar fi trezit. Apoi le-a zis celor cu găleţile să răstoarne apa în vase. Când era aproape să se umple şi cel de-al şaptelea vas, cineva a scăpat găleata care s-a răsturnat şi apa a intrat în nările dragonului gâdilându-l. Acesta a tras un strănut şi parcă a simţit că-l ţine ceva. A vrut să-şi ridice capul, dar i s-au rupt mustăţile. A răcnit o dată şi a început să se zbată. Apoi s-a afundat în peşteră; s-a strecurat pe sub pământ şi a ieşit tocmai în provincia An Hui, iar la Hangiou nu s-a mai întors niciodată.

Legenda spune că Peştera Dragonului Zburător din Hangiou ţine până în provincia An Hui.

După fuga dragonului, cele şapte vase de fier au rămas pentru un timp în gura peşterii aşezate întocmai constelaţiei Carului Mare, aşa că oamenii le-au zis: „Vasele Carului Mare". Se zice că dacă toate cele şapte vase ar fi putut fi umplute cu apă, dragonul ar fi rămas ţintuit pe veci în peştera de pe Muntele Regelui de Jad de unde şi zicala: „Şapte stele ar fi ţintuit dragonul, dacă n-ar fi lipsit o găleată cu apă."

Lângă Podul Retezat din Hangiou se afla odată o colibă. Stăpânul colibei se prăpădise şi nu rămăsese decât soţia acestuia Sung U-Sou sau cumătră Sung, fratele lui mai mic şi un băieţel de doisprezece-treisprezece ani Siao Şu. Sung U-Sou era tânără şi arătoasă şi toţi vecinii o îndemnau să-şi refacă viaţa, dar ea nu putea să uite cum bărbatu-său îi lăsase cu limbă de moarte să aibă grijă de băiat, aşa că refuza pretendenţii unul după altul. Sung U-Sou avea grijă de Siao Şu ca de propriul ei frăţior: tot ce avea mai bun

Peştele cumetrei Sung

de mâncare lui îi dădea, iar din veşmintele bărbatului ei îi croia haine călduroase. Dar şi Siao Şu o ajuta cu tragere de inimă pe tânăra lui cumnată la toate treburile gospodăriei.

Sung U-Sou se scula cu noaptea în cap, îl lua pe Siao Şu şi pleca cu o barcă veche pe lacul Şi Hu să pescuiască peşti şi raci pe care-i dădeau pe orez şi sare, şi aşa puteau să-şi ducă zilele.

Dar într-o zi, din cauza vântului de pe lac, băiatul s-a îmbolnăvit. Sung U-Sou nu ştia cum să se mai împartă, ori să meargă la pescuit, ori să trimită după doctor, ori să fiarbă leacurile, de abia de-şi mai putea trage sufletul. Dar după puţin timp, Siao Şu parcă simţind necazurile fetei, s-a însănătoşit. Rămăsese, însă, cu o slăbiciune şi lipsă de poftă de mâncare.

Sung U-Sou se tot frământa cum să facă şi ce sădreagă astfelca Siao Şu să aibă din nou poftă de mâncare. Şi-a amintit că în copilărie părinţii îi dădeau peşte în sos dulce şi acrişor, care şi hrănească
şi deschide pofta de mâncare. A hotărât să-i pregătească şi băiatului o asemenea mâncare.

Dar băiatul nici n-a vrut să audă de peşte.

Sung U-Sou nu s-a lăsat şi a zis:

— Am să gătesc peştele cum n-ai mâncat tu niciodată! Aşteaptă puţin şi ai să te convingi!

A pus apa la fiert, a curăţat peştele, l-a fiert, a preparat sosul dulce-acrişor, l-a turnat peste peştele fierbinte şi când totul a fost gata l-a îmbiat pe Siao Şu să mănânce. La început acesta de abia a luat o înghiţitură, dar simţindu-i gustul, a luat castronul din mâinile cumnatei sale şi cât ai clipi din ochi a mâncat tot peştele.

De atunci, în fiecare zi, Sung U-Sou oprea câte un peşte pe care-l gătea pentru băiat. în curând Siao Şu s-a îndrăvenit şi a început să pescuiască din nou împreună cu cumnata lui.

Auzind vecinii că Sung U-Sou şi-a vindecat cumnatul hrănindu-l cu peşte în sos dulce şi acrişor, au venit la fată să-i înveţe şi pe ei cum să gătească acest peşte căruia i-au zis: „Peştele cumnatei Sung".

Văzând aceasta că oamenilor le place din ce în ce mai mult peştele astfel gătit, s-a sfătuit cu băiatul, au economisit nişte bani şi au deschis o prăvălie unde vindeau peşte în sos dulce-acrişor. Negoţul mergea destul de bine, în curând s-a dus vestea în tot Hangioul despre mâncarea de peşte a cumetrei Sung de la Podul Retezat.

într-o primăvară, un împărat din dinastia Sung se plimba cu barca-dragon pe lacul Si Hu, când la o adiere de vânt, dinspre Podul Retezat, a simţit o aromă de mâncare de peşte cum nu mai mâncase niciodată. I-a întrebat pe curteni de unde vine mirosul, dar niciunul n-a ştiut să răspundă. Printre aceştia se afla însă şi un demnitar din Hangiou, care a răspuns:

— Mărite împărate, mirosul vine de la cumătră Sung care vinde mâncare de peşte cu sos dulce- acrişor, lângă Podul Retezat.

La care împăratul a răspuns:

— Negreşit trebuie să cunosc pe această femeie care ştie să facă o mâncare atât de aromată!,

Şi-a dat jos mantia împărătească, şi-a pus haina de muritor de rând şi a plecat la Podul Retezat.
Când a ajuns acolo Sung U-Sou îmbrăcată cu haine simple albastre, cum au toate femeile, îşi servea muşterii. Dar hainele simple nu-i ascundeau frumuseţea.

împăratul a scăpat o exclamaţie văzând cât de frumoasă este şi a zis:

— Mâncarea pregătită de tine miroase foarte frumos, dar nu mi-am închipuit că şi stăpâna casei este foarte frumoasă.

Sung U-Sou s-a ruşinat şi n-a răspuns.

La început, împăratul nu se gândea să-i spună cine este, dar văzând cât de frumoasă este Sung U- Sou, nestăpânindu-se a zis:

— Fată frumoasă, fată frumoasă, locul tău nu este în această casă! Vino cu mine la palat!

Sung U-Sou supărată, a răspuns:

— La palat stau numai oamenii bogaţi, eu sunt o biată pescăriţă, ce să fac eu acolo? Şi apoi m-am hotărât să-mi trăiesc toată viaţa în coliba aceasta. Aici e locul meu.

înfuriat, împăratul a zis:

— Fie! Dar acum vei merge cu mine pe barca-dragon să găteşti peştele acolo.

Sung U-Sou, supărată, a răspuns:

— N-am ce să caut eu pe barca împărătească! Şi nici înălţimea Ta la Podul Retezat!

împăratul n-a mai avut încotro şi s-a întors pe barca-dragon.

împăratul a plecat supărat, Sung U-Sou se aştepta la tot ce era mai rău. Şi-a strâns la repezeală lucrurile, l-a luat pe Siao Şu, s-au urcat într-o barcă şi au fugit. După puţin timp au venit şi oştenii împăratului, dar n-au mai găsit pe nimeni.

De atunci mâncarea de peşte cu sos dulce-acrişor a început să fie din ce în ce mai cunoscută şi căutată.

Izvorul tigrilor

poveste chineză

Trăiau odată doi fraţi: pe cel mare-l chema Tigrul cel Mare, pe cel mic – Tigrul cel Mic, şi li se dusese vestea pentru vitejia lor.

Auzind de frumuseţile oraşului Hangiou, cei doi fraţi au plecat spre acest loc. în drumul lor, au ajuns la poalele unui munte de lângă Hangiou unde au dat de o mică vale în care trăiau vreo câteva familii. Tot acolo se mai afla şi un mic templu. Ajungând în faţa templului, cei doi fraţi au văzut un călugăr şi i-au zis:

— Părinte, suntem în trecere pe la Hangiou, poţi să ne găzduieşti câteva zile în templu?

Călugărul i-a măsurat din cap până în picioare, apoi i-a poftit înăuntru, le-a dat să mănânce şi le-a zis:

— Mâncarea la templu este destul de proastă, nu ştiu dacă veţi fi mulţumiţi.

După ce au mâncat, cei doi au început să laude frumuseţile oraşului Hangiou. Auzindu-i, călugărul a oftat:

— Hangiou-ul este un loc frumos, dar aici lipseşte apa. Trebuie să cărăm apa cu cobiliţa tocmai de peste munte.

Cei doi au întrebat:

— Dar pe aici, prin apropiere, nu se află niciun izvor?

— E departe izvorul. Din această cauză au plecat şi toţi călugării din templu. în tinereţea mea nu mă prea supăra acest lucru, dar azi nici pe mine nu mă prea ajută picioarele să merg după apă.

Cei doi s-au gândit ce s-au gândit şi au zis într-un glas:

— Părinte, noi doi suntem tineri şi puternici. Dacă ai încredere în noi, opreşte-ne ca novici la acest templu.

Bătrânul călugăr s-a uitat şi la Tigrul cel Mare şi la Tigrul cel Mic, şi de ce se uita, de aceea i se lumina faţa a zâmbet şi apoi a încuviinţat.

Aşa au rămas cei doi fraţi la templu. îl ajutau pe călugăr la toate treburile zilnice, dar prima grijă când se sculau dimineaţa era să aducă apă. Pentru ei era o nimica toată să care apa cu nişte găleţi uriaşe, atât pentru templu cât şi pentru cele câteva familii care locuiau în apropiere.

Şi aşa au trecut câţiva ani. Dar într-o toamnă, apa din izvor a secat. Cei doi fraţi s-au gândit ce s- au gândit, când şi-au adus aminte că pe Muntele Hang se afla un izvor cu apă cristalină, denumit Izvorul copilului, şi au hotărât să plece acolo şi să nu se întoarcă până ce nu vor aduce apele izvorului în sătucul din depresiune.

A doua zi dimineaţa, i-au spus călugărului hotărârea lor. Acesta, cu lacrimi în ochi, i-a sfătuit:

— Fiilor, izvorul acesta se află la mii de li[224] şi nu ştiu câţi ani şi câte luni vor trece până ne vom vedea din nou... Plecaţi, dar să nu uitaţi că eu voi fi aici şi vă voi aştepta. Drum bun, fiilor!

Astfel s-au despărţit cei trei.

Cei doi fraţi au plecat spre miazăzi şi în drumul lor au trecut nu ştiu peste câţi munţi şi câte ape. Veşmintele li se făcuseră ferfeniţă, încălţările nu se mai ţineau pe picioare, dar ei nu s-au oprit din drum. Şi cu cât mergeau cu atât noaptea era mai scurtă şi ziua mai lungă. Vara era pe sfârşite, când au ajuns la poalele Muntelui Hang şi ei erau morţi de oboseală, de foame şi de sete. Târşâindu-şi picioarele, au ajuns cu greu la izvor, unde au şi căzut leşinaţi de foame şi oboseală.

Ca prin vis li s-a părut că a început o furtună cu tunete şi fulgere, apoi furtuna s-a potolit, a ieşit soarele şi au început să cânte păsărelele... şi s-au trezit. în faţa lor stătea un băiat cu părul lung, care ţinea în mâna dreaptă o crenguţă de salcie, şi le zâmbea. Cei doi fraţi s-au întrebat în şinea lor:

„Oare el să fie-cel care păzeşte apa din Izvorul Copilului”? Băiatul a lovit cu creanga de salcie în apă stropindu-i pe cei doi fraţi, care pe loc şi-au simţit puterile înzecite. Au sărit în sus şi au alergat în faţa copilului, rugându-1:

— Copile, rogu-te, lasă-ne să ducem apele izvorului la templu!

Copilul a sărit pe o stâncă şi învârtind crenguţa în mână a zis:

— Eu vă las, încercaţi, dar veţi vedea că nu se poate! Bunicul meu mi-a zis că numai cei mai puternici şi cei mai cinstiţi oameni din lume vor putea să mute apele izvorului.

La care Tigrul cel Mare a zis:

— Noi, care am înfruntat moartea şi am ajuns aici trecând peste mii de li, nu suntem oare cei mai puternici şi cei mai cinstiţi oameni din lume?

Copilul s-a gândit ce s-a gândit, apoi a zis:

— Bine, atunci vă voi preface în doi tigri care să fie în stare să schimbe cursul izvorului.

N-a terminat bine de spus, că a lovit cu crenguţa de salcie în apă, stropindu-i pe cei doi, care, într-o clipă, s-au prefăcut în doi tigri fioroşi ce s-au aşezat de o parte şi de alta a Izvorului Copilului. Copilul a sărit în spatele Tigrului cel Mare care a început că alerge ca vântul spre miazănoapte.

în acest timp, la templu, călugărul adormise. în vis i s-au arătat doi tigri care parcă căutau ceva. Călugărului i s-a părut ciudat şi s-a dus să vadă despre ce este vorba, dar tigrii s-au făcut nevăzuţi. Pe locul unde fuseseră tigrii a rămas un izvor cu apă limpede. De bucurie călugărul a izbucnit în râs şi s-a trezit.

Dimineaţa, a povestit oamenilor din sat visul lui, dar mare i-a fost mirarea când a auzit că toţi sătenii visaseră acelaşi vis. Din vorbă în vorbă au ajuns la concluzia că la toţi le era foarte dor de cei doi fraţi, de aceea au visat la fel. Dar cum au pronunţat cuvintele „Foarte dor” au văzut cum intră alergând în templu un copil cu totul şi cu totul necunoscut, care ţinea în mână o rămurică de salcie, care a început să strige:

— Tigrul cel Mare şi Tigrul cel Mic au sosit!

L-a apucat de mână pe bătrânul călugăr şi au plecat împreună.

Copilul l-a dus pe călugăr în grădina de bambus, unde s-a făcut nevăzut. Când s-a uitat călugărul, a văzut doi tigri care răgeau. Vocea lor i s-a părut cunoscută şi atunci a bănuit că cei doi fraţi au fost prefăcuţi în tigri. Plin de curaj s-a apropiat de ei şi a strigat:

— Tigrule cel Mare, Tigrule cel Mic!

Cei doi tigri s-au apropiat încetişor de el şi au început să se gudure. Călugărul i-a bătut cu dragoste pe spate şi le-a zis:.

— învăţăceii mei, mi-a slăbit vederea de când mă tot uit să vă întoarceţi şi iacă-tă că azi vă pot

---

[224] veche măsură de lungime la chinezi, 1 li = 576 m

vedea din nou. Dar de ce aţi fost prefăcuţi în tigri? Ridicaţi-vă, novicii mei!

N-a apucat să termine de vorbit, că cei doi tigri s-au ridicat. în acest timp, toţi sătenii care se ascunseseră pe unde apucaseră au prins curaj şi s-au apropiat. Cei doi tigri au început să scurme pământul şi cât ai fuma o ţigară, au săpat un puţ mare. Apoi s-au oprit din scurmat, i-au dat ocol călugărului, s-au uitat la săteni, când s-a auzit un vuiet şi a început un vânt puternic, care îndoia ramurile copacilor. Şi când vântul s-a potolit, tigrii s-au făcut nevăzuţi. Puţul săpat de ei se umpluse pe jumătate cu apă. în fundul lui era un izvor şi, după puţin timp, puţul s-a umplut cu apă. Sătenii nu mai puteau de bucurie. Au gustat din apă şi li s-a părut dulce ca mierea. Au început cu toţii să care apă, dar oricât ar fi cărat, apa nu scădea.

Cu timpul izvorul a fost zidit de jur împrejur, iar oamenii i-au zis Izvorul Tigrilor, în amintirea celor doi fraţi. Nu după mult timp în apropierea izvorului a fost construit un templu purtând acelaşi nume.

Judecata evantaielor

poveste chineză

Su Tungpo[225] fusese numit guvernator la Hangiou. Vestea se răspândise în tot oraşul, iar oamenii se îmbulzeau în fiecare zi, în faţa prefecturii, să-l vadă pe noul guvernator. Dar degeaba aşteptau oamenii că Su Tungpo nu se arăta.

într-una din zile doi oameni băteau de zor în poarta prefecturii, strigând în gura mare să li se deschidă poarta, că ei au de făcut plângeri. Străjerii le-au răspuns că noul guvernator nu s-a prezentat la post şi să mai aştepte. Dar cei doi ţineau cu tot dinadinsul să pătrundă înăuntru. în acest timp, s-a văzut venind un măgăruş care ducea în spate un bărbat ce striga:

— Faceţi loc! Faceţi loc! Am întârziat! Am întârziat!

Până să-l oprească străjerii, om şi măgar au pătruns în prefectură. Omul şi-a legat măgarul, a intrat liniştit în marea sală a prefecturii şi s-a aşezat pe tronul cu emblema tigrului. Văzându-l, slujbaşii au rămas înlemniţi. Unii credeau că-i nebun. Cel mai mare în grad i-a zis:

— Bagă de seamă, omule, să nu-ţi pierzi capul! Nu ştii că nu ai dreptul să te aşezi pe acest tron?

Omul a izbucnit în râs şi a zis:

— Chiar aşa?

— Chiar aşa. Nu ştii că n-au dreptul să se aşeze pe acest tron decât purtătorii sigiliului de aur?

— Dar am şi eu un asemenea lucru, a zis omul şi a scos dintr-un săculeţ un sigiliu cu totul şi cu totul de aur, pe care l-a aşezat pe masă. Văzând acestea, slujbaşul s-a speriat şi l-a apucat tremuratul. Şi-a dat seama că acesta e noul guvernator Su Tungpo.

Su Tungpo nu mai avusese timp să trimeată slujbaşii să-i anunţe sosirea. Cum a intrat în prefectură, s-a aşezat pe tron şi a dat poruncă străjerilor să-i aducă pe cei doi. Apoi i-a întrebat:

— Care este numele vostru şi ce plângeri aveţi de făcut?

Unul a răspuns.

— Mă numesc Li Siaoi;

Iar celălalt:

— Mă numesc Hun Amao.

Atunci Su Tunpo l-a întrebat pe Li Siaoi:

— Li Siaoi, ce plângere ai de făcut împotriva lui Hun Amao?

La care Li Siaoi a răspuns:

---

49 3 mare poet din vechea dinastie Han

— Eu am strâns 10 bang[226] de argint din munca mea şi acum două luni i-am împrumutat lui Hun Amao, să-i folosească în negoţ. Deoarece suntem buni vecini n-am avut pretenţia să-mi plătească

---

49 4 50 grame

dobândă, dar i-am pus condiția să mi-i dea înapoi atunci când îi voi cere. Acum trebuie să mă însor[495] și i-am cerut banii înapoi, dar el nu numai că nu mi i-a dat, dar m-a luat și la bătaie.

Su Tunpo l-a întrebat și pe Hun Amao;

— De ce l-ai bătut și nu i-ai înapoiat banii?

Hun Amao a făcut o plecăciune adâncă și a zis:

— Slăvite stăpâne, eu sunt un mic negustor. Am împrumutat 10 liang de argint de la el și pe banii aceștia am cumpărat în vară evantaie. Dar cine s-a gândit că anul acesta o să plouă așa de mult? Și vremea fiind rece, nimeni n-a avut nevoie de evantaie. N-am avut de unde să-i dau banii, el m-a înjurat, iar eu m-am înfuriat și l-am bătut. Dar nu l-am bătut prea vârtos.

Su Tungpo s-a încruntat și a hotărât:

— Li Siaoi trebuie să-și aducă nevasta, Hun Amao trebuie să-i dai banii înapoi.

Când a auzit, Hun Amao a început să se vaiete:

— Stăpâne, stăpâne, iartă-mă, dar n-am de unde să-i dau banii înapoi.

Su Tungpo a zâmbit și a spus:

— Nu mai fiți îngrijorați. Hun Amao du-te acasă și adu douăzeci de evantaie așa cum sunt.

Hun Amao s-a bucurat foarte mult, a fugit acasă îndată, a luat douăzeci de evantaie și le-a dat lui Su Tungpo, Acesta a desfăcut evantaiele unul câte unul și le-a așezat pe masă. După ce a pictat pe ele ramuri de brad, bambus, merișor, a luat zece dintre ele, le-a dat lui Li Siaoi și i-a spus:

— Cei 10 liang de argint pentru a-ți aduce nevastă sunt în aceste evantaie. Ia-le și du-te să le vinzi, dar să strigi așa: „Evantaie pictate de Su Tungpo!"

Apoi, a mai luat și celelalte zece evantaie și a spus!

— Du-te și tu să le vinzi, Hun Amao, și cu capitalul obținut poți să faci negoț în continuare!

Nemaiputând de bucurie cei doi au ieșit pe stradă și nici n-au apucat să deschidă gura că cele douăzeci de evantaie au și fost vândute.

Despre această întâmplare s-a dus vestea și chiar și până astăzi mai sunt mulți care o povestesc.

Friptura lui Su Tungpo

poveste chineză

Într-un an, pe vremea când Su Tungpo era guvernator la Hangiou, acesta a dat ordin ca lacul Sihu să fie curățat și limpezit spre marea bucurie a celor care locuiau aici. De atunci localnicii nu au mai avut a se teme nici de secetă, nici de revărsări. în semn de mulțumire, de Anul Nou, locuitorii de aici i-au dăruit acestuia carne de porc și băutură.

Su Tungpo a oprit carnea, a dat poruncă să fie tăiată în bucăți egale și să fie prăjită, apoi a dus-o familiilor celor care munciseră la curățirea lacului.

Ce veselie pe aceștia: bătrânii râdeau, copii săreau și toți îl slăveau pe Su Tungpo. Iar la friptura primită i-au zis „Friptura lui Su Tungpo".

Auzind bucătarii de la cel mai mare han din Hangiou despre „Friptura lui Su Tungpo" au luat și ei carne de porc, au tăiat-o în bucăți, au pregătit-o în același fel, și au început să ademenească clienții cu ea. Ba mai mult, în fața hanului au agățat o plăcuță pe care scria: „Friptura lui Su Tungpo".

Hangiului a început să-i meargă din ce în ce mai bine. De dimineață până seara cârciuma era plină de clienți. Și nici măcar zece porci pe zi nu ajungeau. De la acesta au învățat alți și alți hangii, așa că acum toți din Hangiou. Mari și mici, pregăteau „Friptura lui Su Tungpo". După ce s-au sfătuit între ei, au hotărât ca acest fel de mâncare să fie capul listei de bucate din fiecare han sau prăvălie.

Su Tungpo era pizmuit de mulţi la curtea împăratului şi ducându-i-se vestea despre binele făcut, a început să fie şi mai pizmuit.

împăratul a poruncit unui cenzor să meargă la Hangiou şi să cerceteze. în prima zi când a ajuns aici, cenzorul s-a dus la un han să mănânce. S-a uitat pe lista de bucate şi, bineînţeles, în capul listei se afla „Friptura lui Su Tungpo". Şi-a încruntat sprâncenele, a bătut cu pumnul în masă şi a zis:

— Să-mi aduceţi „Friptura lui Su Tungpo".

A mâncat şi i s-a părut gustoasă, apoi l-a descusut pe hangiu şi a aflat că acest fel de mâncare este în capul listei de bucate la toate prăvăliile din Hangiou. Atunci a strâns toate listele de bucate din oraş şi a plecat cu ele la Pekin[227].

Cum a ajuns în capitală, s-a înfăţişat la împărat şi i-a zis:

— Slăvite împărat, l-ai trimis pe Su Tungpo guvernator la Hangiou şi el îşi face de cap, obligă toţi locuitorii din oraş să folosească reţeta lui pentru pregătirea fripturii. Porunceşte, stăpâne, să fie scos din funcţie!

împăratul, fără a mai cerceta adevărul, a dat ordin să fie scos din funcţia de guvernator şi să fie surghiunit în sudul ţării.

Dar locuitorii Hangiou-lui nu l-au uitat niciodată şi „Friptura lui Su Tungpo" se mai află şi astăzi pe listele de bucate ale restaurantelor din acest oraş.

Podul pisicii

poveste chineză

Trăia pe o străduţă în Hangiou, lângă un pod, un bătrân cizmar. Acesta, fiind singur, crescuse o pisică care n-avea niciun fir de păr pe ea. Era aşa de urâtă, că-ţi era teamă să te uiţi la ea. Şi era leneşă cum nu s-a mai văzut: nu prindea şoareci şi îi era lene chiar şi să miaune. De dimineaţa până seara dormea încolăcită la picioarele bătrânului cizmar. Vecinii îi tot ziceau:

— Ce folos poate să-ţi aducă această pisică leneşă şi leproasă! Mai bine ai alunga-o!

Bătrânul cizmar dădea din cap şi zicea:

— N-am pe nimeni, ea este singurul suflet din casa mea. Ne ţinem şi noi tovărăşie unul altuia,

într-o zi, un negustor trecând pe acolo şi-a rupt un toc de la pantof. S-a dus cu pantoful la cizmar, să-l repare, şi a văzut pisica cea leneşă, tolănită la picioarele acestuia. După ce s-a uitat bine la ea, a întrebat:

— Meştere, a ta e pisica?

Meşterul a dat din cap, în semn de încuviinţare.

Apoi, negustorul a zis:

— îţi dau 300 bang de argint, vinde-mi pisica!

---

227 Beijing (cunoscut şi sub forma Pekin; în chineză: A: romanizare pinyin: Beijing; romanizare Wade-Giles:

Pei-ching, Pinyin poştal: Peking) este capitala Republicii Populare Chineze şi are peste 17 milioane de locuitori, fiind totodată una dintre cele mai poluate metropole

Cizmarul a întrebat:

— Dar ce să faci tu cu o asemenea pisică?

Negustorul a răspuns:

— Asta nu te priveşte pe tine, dă-mi pisica şi-ţi dau argintii!

Cizmarul s-a gândit ce s-a gândit apoi a zis:

— Cine a mai văzut să dai pe o pisică 300 bang de argint? N-o vând şi gata!

Vecinii care se strânseseră au căşunat pe cizmar:

— Meştere, tu n-ai fost în stare să strângi 300 de bang de argint în toată viaţa. Nu-ţi ajunge câtă sărăcie ai îndurat până acum? Dă-i pisica şi ia argintii şi o să scapi şi tu de sărăcie!

— Toată viaţa mea am îndurat multe lipsuri. Dacă am avut un castron de orez să mănânc, am mâncat, dacă nu, nu. N-o să mă îmbogăţesc acum, la bătrâneţe, de pe urma unei pisici.

Oamenii au început să-şi dea cu părerea cum că cizmarul a înnebunit. în acest timp, s-a nimerit să fie acolo fiul moşierului care s-a minunat şi el de ce a auzit. Fără a sta pe gânduri s-a dus la negustor, i-a strâns mâna şi i-a zis:

— Eu pot să te ajut să capeţi pisica dacă-mi spui şi mie ce ai de gând să faci cu ea.

Când au dat cu ochii de fiul moşierului, oamenii s-au împrăştiat care încotro. Negustorul şi-a zis că acesta fiind un om de vază negreşit îl va ajuta să-l lămurească pe cizmar să-i dea pisica, şi a zis:

— Uită-te bine la pisică! Nu vezi cum străluceşte în soare? Asta e o pisică de aur. Oare n-ai auzit că pe acoperişul Pagodei Liu Hă[228] sunt doisprezece şoareci de jad, care sunt o adevărată comoară, şi numai pisica de aur poate să-i prindă, la miezul nopţii când ies să se joace. Dar uite că nu-mi ajunge argintul. Mă duc să iau ce mai am şi la miezul nopţii mă întorc.

Şi a plecat în grabă.

După plecarea lui, fiul moşierului i-a zis cizmarului:

— Meştere, împrumută-mi pisica să prind şoarecii de jad şi după aceea ţi-o dau înapoi.

— Şoriceii de jad de pe pagodă sunt comoara tuturor, lasă-i acolo unde sunt. Nu-ţi dau pisica!

Furios, fiul moşierului l-a lovit pe cizmar, trântindu-l pe jos, a luat pisica şi a plecat.

Când s-a înserat, a plecat la pagodă, unde a aşteptat până la miezul nopţii, când cei doisprezece şoricei de jad au ieşit pe acoperiş şi au început să se joace. Atunci a scos pisica din sân şi i-a dat drumul. Şi, curios, pisica care dormita tot timpul, odată şi-a ciulit urechile, şi-a ridicat coada, ochii au început să-i clipească, parcă ar fi fost un tigrişor. După ce a mieunat o dată, din două sărituri a fost pe acoperiş.

Când au văzut pisica de aur, şoarecii de jad s-au speriat aşa de tare, că au căzut câte unul, câte unul, de pe acoperiş şi s-au făcut praf şi pulbere. Nevăzând niciun şoricel, fiul moşierului şi-a închipuit că aceştia au fugit şi a dat năvală spre pagodă, dar alunecând, s-a dus de-a rostogolul până în Fluviul Cien Tang-ţiang.

în acest timp, negustorul ajunsese acasă, de unde a luat argintii, s-a dus la târg, a cumpărat o plasă şi un caier de mătase şi apoi s-a întors la cizmar. Dar aici l-a găsit pe acesta în nesimţire trântit pe jos, şi nici urmă de pisică. Atunci a înţeles totul şi a dat fuga la pagodă.

Negustorul îi spusese că pisica poate prinde şoarecii, dar nu-i spusese în ce fel. Trebuia să întindă mai întâi plasa şi în ea să aşeze mătasea şi apoi să dea drumul pisicii. Astfel şoarecii de jad nu ar fi avut cum să cadă şi să se sfărâme.

Când a ajuns negustorul la pagodă, şoriceii de jad se făcuseră praf, iar fiul moşierului se înecase în Cien Tang-ţiang. Oftând, negustorul şi-a luat plasa şi a plecat.

De atunci, nimeni n-a mai văzut niciun şoricel pe Pagoda Liu Hă.

Şi tot de atunci podul de lângă cizmărie se cheamă „Podul Pisicii".

---

228 pagoda Liuhe (chineză: /f fltifr: pinyin: Liuhe Tă; Wu: Loh-vhu Da), adică Pagoda celor şase armonii

Pisica, tigrul şi şoarecele

poveste chineză

Se spune că odată, tare de mult, lumea animalelor nu avea un rege. Tigrul era mai blând decât căprioara, mai domol decât boul şi mai prost decât porcul. Astfel că era mereu insultat, muşcat, zgâriat, mai ales de către maimuţă şi vulpe. De aceea, pe blana tigrului, care la început era doar de culoare galbenă, apărură numeroase pete şi dungulițe.

într-o zi, nemaiputând îndura atâta umilinţă, tigrul se duse la pisică să înveţe o meserie. Pe vremea aceea pisica era dascălul tuturor animalelor. De la ea învăţase maimuţa să zgârie, lupul să sfâşie, câinele să miroasă, bivolul să lingă...

Degeaba o imploră tigrul, pisica nu mai voia să înveţe pe nimeni; foştii ei elevi, nu numai că nu o mai salutau, dar nu mai recunoşteau că ea le fusese dascăl. De aceea, pisica refuză rugămintea tigrului.

Foarte amărât, tigrul se întorcea acasă. Trecând pe lângă vizuina şoarecelui, acesta îl întrebă de ce este atât de cătrănit. Tigrul îi povesti printre lacrimi toată durerea şi umilinţa lui. Şoarecelui i se făcu milă de bietul animal. Cum era isteţ din fire, se gândi un pic şi găsi o cale pentru a-l ajuta pe tigru. Săpă în perete o bortă şi îl ascunse acolo pe tigru, pentru a vedea şi învăţa lecţiile pe care pisica le dădea pisoilor săi. Din ascunzătoarea sa tigrul vedea totul fără a fi însă văzut.

Deoarece pisoii erau încă foarte mici, pisica îi învăţa în fiecare zi doar trei lucruri: năvălirea, lovirea cu picioarele dinapoi şi forfecarea.

în câteva zile tigrul învăţă aceste mişcări şi plecă din ascunzătoare. într-o zi, el se întâlni cu pisica şi îi strigă:

— Bună ziua, domnule dascăl!

Şi pe loc îi arătă tot ce învăţase. Pisica rămase peste măsură de uimită.

— Dar de unde ai învăţat tu aceste lucruri?

Atunci tigrul îi povesti cum fusese ajutat de şoarece. Văzând atâta silinţă la tigru, pisica îi spuse:

— Păcat! ştii prea puţin. Dacă tu ai învăţa totul, ai putea deveni regele animalelor.

Tigrul făcu o plecăciune adâncă în faţa pisicii şi o rugă din nou să-l înveţe şi pe el tot ce ştie. în sfârşit, pisica se înduplecă.

Ea îl învăţă pe tigru cum să miroasă, să sfâşie, să lingă. Dar el nu era un animal prea răbdător. Curând începu să se plictisească. De lins şi zgâriat învăţă numai pe trei sferturi, iar de mirosit şi sfâşiat numai un sfert. în schimb, învăţă foarte bine cum să-şi zbârlească părul, cum să-şi holbeze ochii, astfel încât orice animal care-l vedea să înlemnească de frică. Tigrul văzu că aceasta este cea mai de preţ însuşire pe care o învăţase. Astfel deveni el discipolul pisicii. Oriunde mergea, o purta pe spatele său cu mare cinste. într-o zi, îi văzu şi şoarecele. Vorbăreţ fiind, nu se putu stăpâni şi spuse batjocoritor:

— Dascălul tigru, discipolul pisicii! Cel mare este condus de cel mic.

Deşi tigrul învăţase toată măiestria sa de la pisică, auzind spusele şoarecelui, sufletul său se întunecă de mânie.

într-o zi, pe când mergea spre munte cu pisica în spinare, el o trânti jos şi năvăli asupra ei, încercând s-o omoare. Deşi rănită, pisica reuşi să se cațere într-un copac. Astfel scăpă cu viaţă, deoarece acest lucru nu-l învăţase pe elevul său. Tigrul, lipit de o stâncă, strigă furios:

— Pisica moartă să fie aruncată în copac!

Mânioasă foc, pisica strigă la rândul său:

— Tigrul mort să fie lipit de perete!

Şoarecele, aflând că între tigru şi pisică nu mai sunt relaţii de prietenie, fugi de la munte. De atunci, el iese după hrană numai noaptea, pentru a nu fi prins de pisică. Dar nici aşa nu scapă: când îl prinde, pisica îl mănâncă.

De atunci, tigrul a rămas rege în pădure peste celelalte animale. Şi tot de atunci a apărut duşmănia de moarte între şoarece, pisică şi tigru.

Oamenii, la rândul lor, respectă şi ei neînţelegerea acestor animale: când găsesc o pisică moartă, ei o aruncă într-un copac, iar când vânează câte un tigru, mai întâi îl lipesc de perete şi apoi îl jupoaie.

Iar tigrul cel grăbit nu a învăţat nici până în ziua de azi să se cațere într-un copac.

Voinicul şi tigrii

Doi tigri uriaşi se luptau într-o zi pe culmea unui munte, umplând împrejurimile cu răcnetele lor fioroase.

Un luptător voinic şi neînfricat, aflat prin apropiere, scoase sabia din teacă şi se repezi cu gând să ajungă la ei şi să-i răpună pe amândoi.

Un înțelept ieşit din întâmplare în calea voinicului îl întrebă pe acesta încotro se grăbeşte, cu cine vrea să se lupte.

— Nu vezi? răspunse voinicul. Vreau să folosesc prilejul să omor doi tigri dintr-o singură lovitură. Nu pot lăsa să-mi scape ocazia de a-mi face cunoscută în toată lumea vitejia fără seamăn.

— Bine, bine, răspunse înțeleptul, zâmbind cu înțelegere. Numai nu ştiu dacă ai băgat de seamă că tu eşti unul singur, iar pe munte sunt doi tigri. Sau poate ai de gând să le serveşti drept o masă! Nici pe o măsea nu le-ai ajunge. Şi, ia spune, cum le vei nimeri capetele în învălmăşeala luptei? Dacă ai avea şi mintea ageră pe cât ţi-e braţul de tare, nu te-ai grăbi aşa. Ai aştepta până ce tigrul mai slab va fi sfâşiat de cel mai puternic, care va rămâne şi el rănit rău. Atunci vei răpune cu puţină trudă fiara rămasă, fără să-ţi pui viața în joc. Cât despre mândrie, va fi la fel de mare, căci vei avea doi tigri morţi, iar tu vei fi cu totul nevătămat.

Voinicul nostru îl invită pe omul cel înțelept la el acasă, îi mulţumi şi-l dărui însutit.

Răzbunarea iepurelui

poveste chineză

Odinioară iepurele şi leul trăiau laolaltă. Cu toate că erau vecini, leul era foarte îngâmfat şi tot timpul se lăuda că el este puternic, dispreţuia pe iepure, îl ocăra adesea şi îl speria. Iepurele nu-l putea înghiţi şi se gândi să se răcorească, zicându-i:

— Am întâlnit undeva un animal la fel ca tine, care mi-a spus: „Dacă este vreun animal mai curajos ca mine, cheamă-l să vină să ne luăm la întrecere şi dacă nu îndrăzneşte, atunci să mi se supună şi să mă slujească”.

Aceste vorbe ar supăra pe oricine. Atunci leul l-a întrebat pe iepure:

— Nu i-ai vorbit despre mine?

Iepurele i-a răspuns:

— Dacă nu-i pomeneam despre tine era mai bine. Mi-a vorbit de sus, a spus multe vorbe urâte şi printre altele că nu te-ar lua nici ca slujitor.

Leul s-a înfuriat şi-a întrebat în grabă:

— Unde-l găsesc?

Iepurele l-a dus pe leu dincolo de munte; apoi i-a arătat o fântână adâncă.

— Acolo este.

Leul a mers la fântână, s-a uitat mânios înăuntru şi deodată a văzut că duşmanul seamănă leit cu el, are ochii holbaţi de furie. Leul a urlat o dată şi duşmanul a urlat de asemenea. Leului, de mânie, i s-a ridicat părul măciucă, şi duşmanului la fel. Leul rânjea colţii amenințând pe duşman, iar celălalt îl maimuțărea.

Nemaiputându-şi stăpâni, mânia, leul săltă odată şi a sărit cu toată puterea în fântână.

Şi astfel îngâmfatul a căzut în adânc şi acolo a rămas.

Maimuțele şi lăcustele

poveste chineză

La început toate animalele vorbeau. Lăcustele locuiau la câmpie şi maimuţele au venit să le ceară locul, zicându-le:

— Voi sunteţi mici, trebuie să locuiţi în munţi, noi suntem mari, trebuie să locuim la câmpie.

Lăcustele ziseră atunci:

— Strămoşii noştri au locuit la câmpie, de aceea şi noi locuim la câmpie, nu ne mutăm în munţi.

— Bine! ziseră maimuţele, nu ne daţi ascultare. Să ne batem şi cine este mai puternic va locui în câmpie.

Neavând încotro, lăcustele încuviinţară.

— Dacă vreţi să ne batem, veniţi mâine după-amiază.

A doua zi, cum se lumină de ziuă, maimuţele, fiecare cu câte o bâtă, coborâră din munţi.

Când ajunseră la câmpie, strigară:

— Lăcustelor, unde sunteţi? Veniţi repede!

Lăcustele răspunseră:

— E prea multă rouă, nu ne batem, să aşteptăm să iasă soarele.

în curând a ieşit soarele şi de îndată ce roua de pe corpul lăcustelor s-a uscat, lăcustele au chemat maimuţele.

Maimuţele au umplut câmpia şi au strigat:

— Hai să ne batem!

Lăcustele le-au răspuns:

— Bine!

Lăcustele le-au sărit maimuţelor pe vârful nasului. O maimuţă a spus prietenei sale:

— Dragă, pe vârful nasului tău stă o lăcustă, te rog să nu te mişti, aşteaptă s-o omor.

Spunând aşa şi-a ridicat bâta şi a lovit nasul prietenei, iar lăcusta a sărit repede.

Maimuţa care primise lovitura a murit pe loc.

Lăcustele săreau de colo-colo, iar maimuţele, în urmărirea lor, loveau în toate părţile şi se omorau unele pe altele.

Nicio lăcustă nu a fost rănită. Până la urmă a rămas numai o maimuţă.

— Unde vrei să locuieşti, în munţi sau la câmpie? La urma urmelor, cine este mai puternic?

Maimuţa a răspuns cu amărăciune:

— Mi-e teamă de voi, nu vreau să mai cobor din munţi.

Lăcustele au întrebat-o iar:

— Vrei să locuieşti în munţi sau la câmpie?

Atunci maimuţa le zise răspicat:

— Am pierdut, nu voi locui la câmpie.

Povestea casei

poveste chineză

Toate acestea s-au întâmplat demult, demult şi nici chiar străbunii noştri n-ar mai şti de ele. Atunci pretutindeni erau numai munţi şi dealuri după dealuri. Oamenii locuiau în peşteri şi aveau ca prieteni păsările şi animalele.

într-o bună zi, oamenii, păsările şi animalele au pornit împreună după hrană şi au mers, au tot mers, până când au dat de o câmpie.

Deodată vremea s-a schimbat, s-a pornit furtuna şi a început să cadă o grindină cât pumnul. Negăsind niciun adăpost, toţi s-au ales cu capul spart şi cu oasele rupte. Oamenii erau răniţi, păsările cu penele jumulite, iar animalele cu blănurile crâmpoţite. Dintre toţi cei care au stat în câmpie în timpul furtunii, numai un flăcău, un dragon şi un tigru au scăpat teferi, pentru că s-au vârât într-o peşteră. Peştera s-a umplut repede cu apă şi n-au mai găsit niciun loc ca să se ferească. Flăcăul, dragonul şi tigrul s-au sfătuit ce s-au sfătuit şi s-au hotărât să-şi dureze singuri un adăpost – o casă – unde să se ascundă când vremuieşte. Tigrul a adus fân, dragonul a adus buşteni, flăcăul a făcut un cuţit din piatră, o frânghie din cânepă, toţi într-un gând şi-o inimă au clădit o colibă trainică, bucurându-se că vor locui în ea. N-a trecut mult şi dragonul s-a gândit că ar fi bine

să rămână numai el în colibă. Tigrul avea aceleaşi gânduri, dar niciunul nu ştia cum să-i dea afară pe ceilalţi doi, de aceea adesea se certau pentru fleacuri şi fiecare se simţea prost.

Într-o zi au luat o hotărâre – cel care va fi în stare să-i scoată pe ceilalţi doi afară din casă, fără să facă uz de forţă, va rămâne în casă. Tigrul a fugit primul afară, zicând:

— Am să urlu, am să dau din coadă, am să stârnesc vântul şi o să vedeţi dacă n-o să vă speriaţi!

Cum a terminat de vorbit, a strigat din toate puterile, iar ecoul a răsunat atât de tare în munţi şi-n văi, încât te asurzea. în clipa în care a dat din coadă, pietrele şi nisipurile s-au clintit, iar vârfurile munţilor se clătinau atât de tare, de credeai că se vor prăbuşi. Omul şi dragonul, de spaimă, s-au ghemuit într-un colţ al casei, nu îndrăzneau să facă nicio mişcare, darmite să mai iasă afară. Tigrul, văzând că nu-i poate scoate din cuib, s-a întors în casă. Al doilea care a arătat ce poate a fost dragonul. A fugit afară şi a strigat cât a putut de tare:

— Voi aduce fulgerul, ploaia cu găleata şi tunetele, şi am să văd dacă vă speriaţi sau nu!

Acestea fiind zise, a chemat norii plumburii şi într-o clipă s-a revărsat o ploaie cu găleata, cu fulgere şi trăsnete peste munţi şi văi, care lua totul în cale.

Omul şi tigrul s-au ascuns în casă, răsuflarea li s-a tăiat de spaimă şi niciunul nu îndrăznea să iasă afară.

Dragonul, văzând că nu-i poate clinti, s-a întors în casă. Tigrul şi dragonul nu mai pridideau lăudându-şi puterile şi priceperea. Ultimul la rând a fost flăcăul. A fugit în spatele casei şi a vorbit molcom:

— N-am să strig, n-am să dau din coadă, n-am să stârnesc vântul şi furtuna, nu voi aduce fulgerul şi trăsnetul, mă voi folosi doar de puţin jar.

După ce vorbi astfel a şi luat puţin jar şi a aprins coliba. Dragonul şi tigrul au ieşit în mare grabă afară din casă. Tigrul a fugit în codri iar dragonul s-a ascuns în fundul mării. Flăcăul îndată a stins focul şi a reclădit coliba.

De atunci oamenii locuiesc în case.

Phoenixul cu două capete

poveste chineză

Odată, trăiau doi tineri. Cum erau de-o seamă şi buni prieteni, se hotărâseră să-şi trăiască viaţa împreună, să muncească laolaltă şi să împartă tot ce aveau pe din două. Dacă vreo împrejurare îi despărţea, îşi duceau dorul şi abia aşteptau să se revadă. Dar după o vreme, unul dintre ei s-a îmbolnăvit şi a murit. Celălalt a fost atât de îndurerat, încât a căzut la pat şi în scurtă vreme a murit şi el. După moarte, cei doi prieteni s-au transformat într-o pasăre Phoenix[229] cu două capete, care avea patru picioare, patru aripi, dar un singur, trup. Astfel prietenia lor nedespărţită a continuat şi oriunde se duceau erau împreună. Cât era ziulica de mare umblau prin pădure şi ciuguleau seminţe şi fructe.

Un vânător, umblând el prin pădure, a zărit Phoenixul cu două capete, care tocmai ciugulea nişte fructe într-un pom şi a observat cum unul din capete, după ce găsea fructe coapte, nu le mânca de unul singur, ci lăsa şi pentru celălalt. Văzând că ţin aşa de mult unul la altul nu s-a mai îndurat să împuşte această pasăre ciudată.

---

229 pasărea Phoenix (grecescul <f>oTvic. phoinix, uneori Phönix) este o pasăre mitică longevivă, care posedă proprietatea de autoincendiere periodică şi regenerarea din propria cenuşă. Alte surse presupun de asemenea că pasărea moare şi se descompune înainte de a renaşte. Este considerată a fi o pasăre oraculară

Când s-a întors acasă, a povestit la toată lumea cele văzute şi astfel povestea Phoenixului cu două capete s-a răspândit până departe. Aşa se face că până la urmă a aflat şi împăratul, care a trimis un maestru de vânătoare în pădure să prindă Phoenixul.

După ce a umblat zile în şir prin pădure, în sfârşit, într-o dimineaţă a descoperit Phoenixul cu două capete tocmai când ciugulea fructe.

A ridicat puşca şi a ochit, însă când era gata să tragă, Phoenixul cu două capete a zburat pe alt pom. Demnitarul curţii a ochit din nou, dar pasărea a zburat iar. Povestea s-a repetat de câteva ori şi maestrul de vânătoare nu mai ştia ce să facă. Când s-a înnoptat, nemaiavând încotro, resemnat şi abătut, a pornit-o spre casă, cu puşca pe umăr. Pe drum, tot frământându-se ce să facă, până la urmă i-a venit o idee. S-a apucat să împletească laţuri multe şi înainte de a se lumina de ziuă a pornit-o spre pădure şi a pus laţurile pe crengile pomilor cu fructe. Abia s-a crăpat de ziuă şi într-adevăr Phoenixul cu două capete a venit după hrană.

Dar vai! Piciorul i-a fost prins într-un laţ şi n-a mai putut să zboare.

Curteanul a luat Phoenixul şi l-a dus împăratului, care a dat ordin să fie pus într-o colivie aurită şi să i se dea apă îndulcită şi cele mai alese fructe şi seminţe.

Şi aşa, chiar şi acum, când Phoenixul era ţinut în colivie, cele două capete se iubeau ca şi mai înainte. Când mâncau – mâncau împreună, când beau, beau împreună.

împăratul, văzând cât se iubesc, a început să le pizmuiască tot mai mult şi s-a gândit să le despartă, să fie doi phonicşi. De aceea dădea numai unui cap de mâncare, lăsându-l pe celălalt nehrănit. Cel căruia i se dădea să mănânce, văzând că celălalt nu mănâncă, nu mânca nici el nimic, cu toate că era silit în fel şi chip.

Atunci împăratul s-a mâniat că Phoenixul nu-l ascultă şi a pus să se bată gongul pentru adunarea curtenilor.

Când s-au strâns toţi curtenii la palat, împăratul grăi:

— Care dintre voi va putea să despartă cele două capete ale acestui Phoenix, încât să se transforme în doi phonicşi, acela va primi jumătate din împărăţie.

Atunci un curtean, a păşit înainte şi a spus:

— Dacă Maria ta se va ţine de cuvânt eu sunt gata să încerc, însă trebuie să-mi îngăduiţi să iau Phoenixul acasă şi într-o lună, fără îndoială, voi putea îndeplini dorinţa Luminăţiei tale.

împăratul i-a dat îngăduinţa şi a făgăduit că-l va răsplăti pe curtean aşa cum spusese.

Curteanul, cum a ajuns acasă, a pus colivia sub streaşină şi a început să hrănească cu multă grijă Phoenixul. Toată ziua stătea lângă colivie şi urmărea cum ciugulesc cele două capete, gândindu-se mereu cum să facă să le despartă şi să dobândească jumătate din împărăţie.

Observându-le cu atenţie zile de-a rândul, a descoperit că uneori cele două capete se întorceau în direcţii opuse, şi s-a gândit să folosească acest prilej pentru ca să-i despartă.

A doua zi, cum a văzut că cele două capete se întorc, depărtându-se unul de altul, s-a dus imediat spre unul din capete şi i-a şoptit încetişor: „Şu, şu, şu". Apoi repede a intrat în casă. Celălalt cap când s-a întors a întrebat:

— Ce ţi-a spus curteanul?

Capul căruia îi şoptise curteanul a răspuns: „A spus ceva ce nici eu nu ştiu".

Şi a doua zi, şi a treia zi, curteanul de îndată ce vedea că cele două capete ale Phoenixului se întorc se apropia de capul cu care vorbise prima dată şi-i şoptea la ureche:

„Şu, şu, şu!" Şi imediat intra în casă.

Celălalt cap se întorcea mereu şi întreba: „Ce ţi-a spus curteanul? Spune-mi să ştiu şi eu".

Cel care auzise şoaptele curteanului nu ştia ce să-i spună, căci nu înţelegea nici el nimic, şi de aceea răspundea:

„A spus ceva ce nici eu nu ştiu".

Până la urmă prietenul său drag, plin de îndoială, i-a răspuns:

„Sunt sigur că vrea să mă ucidă! De ce nu eşti sincer cu mine?"

în zilele următoare curteanul s-a purtat la fel. Capul căruia curteanul nu-i vorbea întreba întruna:

„Ce ţi-a spus curteanul?"

însă răspunsul pe care putea să-l dea prietenul său era acelaşi:

„A spus ceva ce nici eu nu ştiu!"

Au continuat aşa multe zile la rând şi cel ce n-auzea şoaptele curteanului îşi pierdea din ce în ce mai mult încrederea în prietenul său drag şi a început să se certe cu el din ce în ce mai mult.

în cele din urmă, s-au certat rău de tot, s-au smucit din toate puterile şi partea de mijloc care-i unea s-a desfăcut. Phoenixul cu două capete s-a transformat în doi phonicşi. Curteanul, văzând că a izbutit să-i despartă, nebun de bucurie, a alergat la palat, să-i spună împăratului şi să-i ceară ca răsplată jumătate din împărăţie.

Dar împăratul, se vede, nu era dornic să se ţină de cuvânt şi i-a spus doar atât:

„Nu trebuia să te grăbeşti"

A mai încercat de atunci curteanul să-i amintească împăratului de făgăduială, dar acesta schimba vorba şi până la urmă nu s-a ales cu nimic.

Spiritul vulpii

poveste chineză

în apropierea pădurilor de pe Muntele Ţin trăia odată un fecior mândru, pe nume Iang U, cu bătrâna lui mamă. Iang U se născuse pe malul Fluviului Galben. într-un an, apele fluviului s-au revărsat, pustiind totul; atunci mama şi-a luat băiatul şi ce a mai putut salva de furia apei şi au plecat în căutarea unui loc liniştit. Aşa au ajuns ei aici, pe Muntele Ţin. De mic copil, Iang U o ajuta pe mama sa; ba strângea vreascuri din pădure, ba prindea peşte din râu. în fiecare zi se ducea în pădure, dar niciodată n-a străbătut-o până la capăt.

într-o zi de toamnă târzie, când frunzele copacilor se împodobiseră cu toate culorile, de la galbenul aurului până la roşul curmalelor, Iang U merse în pădure, ca de obicei. Şi tot strângând întruna vreascuri, a ajuns pe nesimţite într-un loc, pe unde nu mai fusese niciodată; rămase mirat de ce văzu; aci creşteau nenumăraţi pomi de şâţî[230] încărcaţi de fructe aurii. Deşi era după-amiază, razele soarelui aveau strălucirea dimineţii, raze şi fructe se îmbinau într-o armonie de culori, Iang U s-a căţărat într-un pom şi a cules fructe, să le ducă mamei lui.

Cum a intrat pe poartă, i-a spus:

— Bucură-te, mamă, de Anul Nou vom avea şi noi băutură.

Mama băiatului se bucură nespus. Băutura preparată din şâţî era aşa de gustoasă şi de parfumată, încât de departe se simţea aroma. în noaptea de Anul Nou, bătrâna îi spuse fiului său;

— Băiete, în afară de băutură de şâţî şi nişte legume, nu avem nimic altceva în seara asta.

Iang U a adus apoi băutura şi, cum a ridicat capacul, mireasma s-a răspândit în toată casa. Dar nici măcar n-a apucat să toarne în castroane, că deodată uşa casei se deschise încetişor şi un flăcăiandru intră, zâmbind. Iang U şi mama lui gândeau: „De sărbători, cu cât sunt oameni mai mulţi, cu atât e mai vesel".

Iang U îl îmbie pe flăcău:

— Dacă vrei, rămâi, să petrecem împreună Anul Nou!

Bucuros, flăcăul răspunse:

— Dar frumos mai miroase băutura asta!

Şi ducând castronul la gură, îl goli pe nerăsuflate. Iang U i l-a umplut din nou. Şi aşa au petrecut până s-a luminat de ziuă. Atunci flăcăul, ridicându-se să plece, spuse:

— Frate, mâine la miezul nopţii să aprinzi lumânarea şi voi veni îndată.

Şi se făcu nevăzut.

A doua zi, cam pe la miezul nopţii, Iang U aprinse lumânarea şi ieşi în întâmpinarea oaspetelui. Dar, cum deschise uşa, dădu cu ochii de o masă încărcată cu toate bunătăţile pământului. Flăcăul era aşezat la masă şi-i făcea semne cu mâna. A ieşit atunci şi bătrâna şi, mută de uimire, exclamă:

— Ce-i asta, fiule?!

La care flăcăul răspunse:

---

230 pom fructifer specific Chinei

— Mătușico, toate astea le-am adus pentru dumneata. Și am și pentru Iang U un dar.

Zicând acestea, vârî mâna în cingătoare și scoase de acolo o bucată de aur mai mare decât limba unei vaci.

— Frate, ia-o! Este tocmai de pe Muntele Dragonului cel Negru. Tot muntele acesta e din aur, dar e păzit de un dragon negru și nimeni nu se poate apropia de el. Eu, cu viclenie, am reușit. Rămâi cu bine, dară, căci trebuie să ne despărțim.

Iang U se uită la bucata de aur care strălucea de-ți lua ochii și cu părere de rău spuse:

— Frate, dacă ai alte treburi, du-te! Dar dacă vreodată îmi va fi dor de tine, spune-mi, unde te găsesc?

— E ușor să mă găsești. Să intri în pădure și să faci o sută de pași, apoi să te așezi cu fața spre soare-apune, să mă strigi de trei ori și voi veni negreșit.

Mamă și băiat l-au petrecut pe flăcău.

Peste puțin s-au pregătit pentru sărbătoarea lampioanelor[231], de la jumătatea lunii ianuarie. Pentru acea seară, bătrâna pregăti o mâncare deosebită, ca de sărbătoare, Iang U își făcu un lampion din hârtie roșie și plecă în pădure să-l caute pe flăcău, să petreacă împreună. Umbrele copacilor se întindeau înaintea lui, zăpada scârțâia sub picioarele sale. Iang U numără o sută de pași și se opri.

Se așeză cu fața spre soare-apune, își drese vocea și strigă de trei ori:

— Frate!

Nici nu apucă să termine de strigat, că se pomeni cu flăcăul în fața lui. Amândoi se bucurară foarte mult. Acasă, bătrâna îi aștepta cu toate mâncărurile, după datină. După ce au mâncat și au băut, bătrâna zise:

— Am auzit că în fiecare an, la 15 ianuarie, este mare sărbătoare în orașul Iang Giou, de ziua lampioanelor. Oare o fi adevărat?

— Am auzit că lampioanele din Iang Giou sunt cele mai frumoase, adăugă Iang U.

Flăcăul răspunse:

— Așa e, frățioare. Cum în seara asta nu avem nicio treabă, să mergem și noi să privim!

Bătrâna se sperie, auzindu-l:

— De aici și până la Iang Giou sunt câteva mii de li[232] și chiar dacă ar fi doar câteva sute de li tot n-ați putea ajunge în seara asta.

Flăcăul râse:

— Nu ne trebuie prea mult timp să ajungem la Iang Giou. Frățioare, urcă-te în spatele meu. Plecăm imediat, ca să ne întoarcem mai devreme și, la înapoiere, o să mai apucăm să tragem și un pui de somn.

Flăcăul îl luă pe Iang U în spate, ieși afară și după câțiva pași se făcu nevăzut. Până să ajungă bătrâna la poartă, ei ajunseseră la câteva sute de li distanță. Pământul era acoperit de zăpadă albă, iar pe cer strălucea luna: pe zăpadă sclipeau lampioane roșii, iar pe cer sclipeau stelele ca de cristal.

După puțin timp, cei doi ajunseră la Iang Giou. în orașul acesta curgeau ape limpezi ca lacrima și se înălțau clădiri vechi, cu acoperișurile răsucite. Pe străzi, pe poduri, peste tot erau agățate tot felul de lampioane: în formă de leu, de floare de lotus, de pești exotici, de fluturi, de rodii. Era mai lumină decât ziua.

Tot uitându-se ba la una, ba la alta, cei doi ajunseră la un pod de jad[233] unde se adunaseră câteva sute de oameni. Se îngrămădiră și ei printre ceilalți și văzură prinse de capetele podului două lampioane nemaipomenit de frumoase, înfățișând două păsări fenix, care străluceau de-ți luau ochii.

---

231 această sărbătoare cade pe 15 ianuarie, după calendarul tradițional chinezesc. Cu aceasta se încheie întreaga perioadă prilejuită de Sărbătoarea Primăverii. Oamenii se adună împreună cu familiile lor în pa

232 unitate de măsură pentru lungime, egală cu 576 m

233 piatră semiprețioasă, de culoare albă-verzuie până la verde închis, cu luciu sticlos

Mirat, Iang U îşi spuse în sinea lui: „Oare ce mâini măiestre au făcut aceste lampioane?!”

Ascultând mai bine ce vorbeau oamenii, Iang U înţelese că lampioanele au fost făcute de o fecioară, pe nume San San, ce locuia în acel oraş.

— Având mâini atât de îndemânatice, cât de înţeleaptă trebuie să fie acea fecioară! îi spuse el flăcăului.

Flăcăul îl apucă pe Iang U de mână şi-l scoase afară din mulţime; apoi îi şopti:

— Acum te duc s-o vezi pe acea fecioară cu mâini de aur.

înfricoşat, Iang U îi zise:

— Dar cum să mergem la ea, dacă n-o cunoaştem? Şi apoi, nimeni nu ne va lăsa să intrăm.

Dar flăcăul îl trăgea mereu de mână, zicându-i:

— Vino cu mine, nu-ţi fă griji!

Şi l-a tot tras până au ajuns în faţa unei porţi uriaşe. Acolo îi dădu o ramură cu două frunze şi-i spuse:

— Asta este o ramură fermecată: când o ţii în mână, nu te poate vedea nimeni.

Trecură prin prima poartă, apoi prin cea de a doua şi nici paznicii, nici slujnicele care duceau tăvi cu ceai nu-i văzură. Intrară apoi într-un pavilion plin cu tot felul de oglinzi şi cufere. Acolo, pe un pat, şedea San San. Iang U era cât pe-aci să strige: „Ce minune de fată!”, dar se opri la timp.

San San era într-adevăr minunată. Dar era foarte supărată şi lacrimile-i curgeau şiroaie. A întors încetişor capul şi, uitându-se pe fereastră, şopti printre lacrimi:

— Oh, tată, oare de ce nu te gândeşti cui vrei să-ţi dai propria fiică?!

în acel moment, flăcăul spuse:

— Surioară, nu mai fi supărată, am venit să te peţesc.

Atunci San San se uită mirată înjur. Nevăzând pe nimeni, întrebă:

— Oare îmi vorbeşte un duh sau un zeu?

La care flăcăul răspunse:

— Băiatul pe care ţi l-am adus nu e nici duh, nici zeu, este un om bun.

Şi, zicând aceasta, îndată luă rămurica din mâna lui Iang U, care deodată se trezi faţă în faţă cu fata. Aceasta rămase încântată de băiat şi tare ar fi dorit să se mărite cu el, dar nu ştia ce vor zice mama, tata, fratele şi cumnata ei. Se auziră paşi şi Iang U se sperie, mai ales că nu-l mai vedea pe flăcău alături de el. Noroc că pe masa de alături se afla încă rămurica fermecată. O apucă în grabă şi chiar în acel moment intră o slujnică, dar nu mai văzu pe nimeni.

în acea seară, băiatul rămase în casa lui San San. A doua zi, aceeaşi slujnică îi aduse fetei câte ceva de mâncare, însă Iang U din nou se făcu nevăzut prin puterea ramurii miraculoase şi slujnica nu-l văzu nici de data asta. Dar mâncarea pentru o persoană nu ajungea pentru amândoi. Atunci San San îi spuse slujnicei:

— Mi-a plăcut mâncarea, să aduci mai multă de acum încolo!

Slujnica nu se întrebă de ce-i cerea San San mai multă mâncare ca de obicei. De aceea, când trebui să-i aducă iar de-ale gurii, aduse ca pentru trei inşi. Cei doi o dădură iarăşi gata. Văzând acestea, slujnica intră la bănuială şi chiar se întrebă de data asta: „Ce se întâmplă oare cu San San? înainte mânca aşa de puţin, iar acum mănâncă întreit?!”

Şi aşa mânca acum zi de zi.

Nu numai slujnica intră la bănuială, dar şi părinţii fetei începură să se mire cum de fata lor mănâncă atât de mult şi stă tot timpul închisă în casă. Oare ce s-a întâmplat cu ea?

într-o zi, mama fetei hotărî să afle adevărul.

Se furişă până la uşa pavilionului unde se afla San San şi de acolo trase cu urechea. Şi mare îi fu uimirea când auzi înăuntru o voce de bărbat. Dădu buzna pe neaşteptate, dar rămase şi mai mirată când, în afară de fata ei, aici nu mai văzu pe nimeni. Atunci îi spuse fetei sale că auzise o voce de bărbat la ea în cameră; dar San San o linişti, spunându-i:

— Mamă, nu e niciun străin aici, ţi s-a părut, de bună seamă!

Bătrâna n-o crezu şi începu să caute peste tot, dar nu găsi nimic. Seara fi povesti şi soţului său cele întâmplate peste zi. Tatăl fetei, când auzi unele ca acestea, se mânie foarte tare şi jură că-şi îngroapă fata de vie. Bătrâna încercă să ţină partea fetei, şi atunci cei doi începură să se certe.

Auzind gălăgie, fratele fetei se duse să-i liniştească pe cei doi bătrâni şi astfel află şi el despre ce era vorba. Se întoarse în camera lui şi destăinui totul nevestei sale. Apoi, supărat, adăugă:

— Trebuie omorâtă în bătaie! Sau s-o îngropăm de vie, cum spune tata!

Nevastă-sa se arătă nemulţumită de hotărârea lor, şi spuse:

— De ce s-o îngropaţi de vie sau s-o omorâţi? Mai află lumea şi vă mai faceţi şi de râs. Cel mai bine ar fi să ardă. Putem să dăm foc pavilionului, unde doarme San San, şi zicem că-i foc ceresc, drept pedeapsă.

Zis şi făcut. Când se înnoptă, fără să aibă remuşcări, ei dădură foc pavilionului.

Peste noapte, cei doi se treziră în fum şi flăcări, Iang U îşi aminti pe loc de flăcăul care-l mai ajutase şi altă dată şi începu să strige:

— Frate, frate, vino în fugă şi ne scapă!

Nici nu apucă să termine de strigat, că se treziră cu o pasăre mare, care se lăsă lângă ei şi îi luă pe aripi, ridicându-se în văzduh.

în acest timp, întregul pavilion se prăbuşea în flăcări. Pasărea îi duse pe cei doi până la Muntele Ţin şi îi lăsă în poarta casei lui Iang U. Apoi bătu din aripi şi pe loc se prefăcu în feciorul cel inimos. Iang U exclamă, plin de uimire:

— Tu erai, frate?!

— în aceste zile n-am părăsit oraşul Iang Giou, spre a fi mai aproape de tine, răspunse flăcăul. Acum se cade să mă duc şi eu acasă.

Nici nu mai aştepă ca Iang U să-i mulţumească, intră în pădure şi se făcu nevăzut.

Bătrâna Iang îşi aştepta cu dor feciorul.

Văzându-l că se întoarce cu o fată aşa de frumoasă, îi dădură lacrimile de bucurie. Petrecură multă vreme fericiţi, toţi trei; băiatul, în acest timp, îi povesti mamei sale toate întâmplările prin care trecuse.

Veni iar primăvara. începură ploile. Cum se mai încălzi vremea, Iang U plecă în pădure, să culeagă vreascuri. Se căţără într-un copac să taie uscături, când fără de veste începu o vijelie aşa de puternică, de era cât pe-aci să-l dea jos. După ce trecu vijelia dinspre miazănoapte-răsărit, se ridică un nor întunecat, care ducea cu el un dragon negru. De câte ori îşi mişca dragonul coada, cerul era străbătut de tunete şi fulgere. Fiara se duse direct la rădăcina unui brad. Uitându-se într-acolo, Iang U văzu că sub acel brad se afla chiar flăcăul cel inimos. Acesta se lupta din toate puterile cu Dragonul cel Negru. Iang U zvârli atunci cu putere toporul său asupra dragonului şi-l tăie pe jumătate: capul dragonului se zbătea într-o parte, iar coada în alta.

Iang U coborî îndată din copac şi fugi la feciorul cel inimos. Acesta-i grăi:

— Frăţioare, fiara pe care o vezi aici este Dragonul cel Negru de pe Muntele Dragonului, despre care ţi-am vorbit. De data asta, tu m-ai salvat pe mine. însă acum iarăşi trebuie să ne despărţim. Am de colindat multe mări şi ţări.

Iang U parcă nu s-ar mai fi despărţit de el. în cele din urmă, îl întrebă:

— Frate, te cunosc de mult timp. Acum, fiindcă ne despărţim din nou, spune-mi, oare eşti om sau zeu?

Flăcăul îi răspunse:

Iang U cel arătos
Cu Spiritul Vulpii s-a împrietenit,
La Iang Giou împreună au fost,
Acolo lang U şi-a găsit omul iubit.

După ce spuse acestea, îşi luară rămas-bun şi feciorul cel inimos se îndepărtă.
Iang U rămase multă vreme pironit în loc, uitându-se după el. în cele din urmă plecă şi el acasă.

Arborele de ceai verde

poveste chineză

Cu mult timp înainte, era odată un munte, un munte pe care nu curgea niciun izvor. Şi, din această pricină, florile se ofileau şi iarba se usca, iar muntele era golaş. Oamenilor care locuiau la poalele muntelui nu le ajungea apa nici să-şi potolească setea. Din tată în fiu se chinuiau şi se întrebau când vor avea şi ei parte de apă pe săturate.

în acel sat trăia şi flăcăul Şî Liang, care de mic auzise pe bătrâni vorbind de apa vieţii, ce putea fi găsită

fie sub formă de iarbă, fie sub formă de pom, fie sub formă de rădăcină a vieţii cu floare verde. Cine are norocul să o găsească, acela poate avea câtă apă vrea. Băiatul se hotărî să meargă pe Muntele Kuantung, să caute apa vieţii. Auzind vecinii că Şî Liang vrea să plece, încercară să-i schimbe gândul, zicându-i:

— Şî Liang, deşi noi o ducem greu prin aceste locuri, suntem totuşi liniştiţi. Adu-ţi şi tu nevastă şi rămâi în casa ta.

Şi Liang le răspunse:

— Nu mă tem de zilele grele şi nici nu mă gândesc să părăsesc pentru totdeauna aceste locuri. Am auzit că pe Muntele Kuantung s-ar găsi apa vieţii, mă duc acolo, să-mi încerc norocul.

Proverbul spune:

— Să nu te temi că mergi prea încet, să te temi că stai pe loc.

Şi Liang plecă. Şi merse zile în şir, până când ajunse la Muntele Kuantung. Acest munte era acoperit de păduri nesfârşite, copacii se înălţau până la cer şi erau aşa de deşi, că nu puteai să vezi lumina zilei; iarba era aşa de mare şi de fragedă, că-ţi era milă să calci pe ea. în mijlocul acestei păduri susura un izvor cu apa limpede. Ajungând la izvor, Şî Liang luă puţină apă în căuşul palmei şi o gustă. Apa era dulce ca mierea. Atunci băiatul se gândi că acolo unde este apa aşa de bună, acolo trebuie să fie şi apa vieţii, îşi făcu o colibă din crengi de copaci, în apropierea izvorului, şi începu să caute apa vieţii. A smuls fiecare fir de iarbă, a săpat la rădăcina fiecărei flori, dar n-a dat de ceea ce căuta. Iarba s-a uscat, florile s-au ofilit, dar Şî Liang căuta mereu şi nici nu se gândea să se întoarcă tară apa vieţii. A pătruns atât de adânc în inima pădurii, încât, pentru a găsi drumul înapoi la colibă, a crestat semne pe scoarţa copacilor.

Se apropia iarna. S-au stârnit vânturile şi a început să cadă zăpada.

Viscolul ţinu câteva zile. Peste tot se aşezase zăpada. Când a ieşit băiatul afară, a rămas uimit văzând că nu departe de coliba lui, pe un petec de pământ, zăpada se topise şi ieşeau aburi. în mijloc sta culcată o vulpe cu blana roşie ca focul. Până la el venea un puternic miros de băutură. Atunci a înţeles că vulpea era beată. Se aplecă, o ridică şi simţi cum tot corpul i se încălzeşte, de parcă ar fi cuprins în braţe o sobă. Duse vulpea în colibă şi se gândea că i-ar prinde bine o aşa blăniţă, dar nu se îndură s-o omoare.

După puţin timp, vulpea se trezi, deschise ochii, se scutură şi pe loc se prefăcu într-un fecior mândru, care se ridică de jos şi spuse:

— Frate, bine că te-am întâlnit pe tine, care ai avut milă şi nu mi-ai luat viaţa. Dacă aş fi dat peste altcineva, se termina cu mine. Eu sunt din Tibet şi am venit pe Muntele Kuantung să-mi văd prietenii. Am băut cam mult şi am căzut.

Deşi i se părea foarte ciudat, văzând cât de blând era acel fecior, Şî Liang spuse:

— Dacă vrei, poţi să rămâi să te odihneşti în coliba mea.

Feciorul se bucură şi rămase peste noapte acolo. A doua zi, înainte de a pleca, el îl întrebă pe Şî Liang:

— Frate, eşti un om aşa de bun! Eu am o verişoară, n-o vrei de nevastă?

Şi Liang îl refuză, spunându-i:

— Frate, acolo de unde sunt eu oamenii o duc foarte greu. Cine ar vrea să meargă cu mine la sărăcia noastră?

Râzând, feciorul-vulpe continuă:

— Dacă vei avea necazuri, să mă cauţi în Tibet, la Muntele Cornului.

Şi Liang îl petrecu pe fecior până la poartă şi acesta se făcu nevăzut. Mai rămase câteva zile în pădure, dar n-a fost chip să găsească ceea ce căuta. După ce se mai socoti, hotărî că mai bine se duce în Tibet. Şi într-adevăr plecă.

Pe drum, unii îi spuneau că va trebui să treacă peste mii de ape, alţii că va trebui să treacă peste zeci de munţi, dar nimic nu l-a putut opri pe băiat din hotărârea sa.

Şi merse, şi merse zile nenumărate şi, într-o seară, ajunse la malul unei ape adânci, de nu i se vedea fundul. Porni pe malul apei şi nu departe dădu de o potecuţă. Mergând pe acea potecuţă, ajunse la nişte colibe de iarbă. în faţa unei colibe, o tânără stătea aplecată şi semăna ceva. Când ajunse în dreptul ei, fata se ridică, îi aruncă o privire, apoi îşi văzu de treabă. Băiatul, uimit de frumuseţea fetei, nu scoase o vorbă, ci doar o privea. Zâmbind, fata îl îmbie:

— Poftim în casă!

De-abia atunci, Şî Liang îndrăzni să spună:

— Surioară, unde aş putea găsi o barcă, să trec râul?

La care fata răspunse:

— Nu te necăji, s-o găsi un mijloc să treci apa şi să ajungi acolo unde ai pornit, numai să nu uiţi să iei cu tine pe cel care îţi va da barca.

Apoi, aplecându-se deasupra apei, zise:

— Creşti, creşti!

Şi îndată frunzele unui lotus începură să se mărească. Apoi fata i se adresă lui Şî Liang:

— Acum, urcă pe una din frunzele lotusului!

Băiatul se cam codea văzând cât de fragilă e frunza de lotus, dar, cum puse piciorul pe ea, simţi cum se ridică în văzduh. Şi se înălţă el până la stele şi frunza începu atunci să sclipească întocmai ca o stea. Văzând minunea asta, băiatul ar fi vrut să se întoarcă la fată, s-o întrebe dacă ştie ceva de apa vieţii, dar nu mai fu cu putinţă.

Stelele începură să se rărească, vântul încetă să sufle şi deodată apăru soarele, iar frunza de lotus, strălucind ca o mătase, se opri lângă un munte. Acest munte semăna cu cornul unei vaci. Atunci, băiatul îşi zise: „Oare am ajuns la Muntele Cornului?", şi se îndreptă într-acolo.

Lângă munte era un sat. Cum ajunse Şî Liang lângă sat, feciorul-vulpe îi ieşi înainte şi-i spuse:

— Frăţioare, ştiam că ai să vii astăzi.

Apoi îl duse pe Şî Liang acasă. Părinţii feciorului-vulpe îl întâmpinară cu cuvintele cele mai calde, îi dădură hainele cele mai alese, mâncarea cea mai gustoasă. Văzând câtă apă şi câtă verdeaţă se află pe acest munte, Şî Liang nu mai avu stare, gândindu-se la sărăcia de pe muntele său şi zise:

— Frăţioare, eu am venit pe aceste meleaguri să caut apa vieţii.

La care feciorul răspunse:

— Nu-ţi face griji pentru atâta lucru.

Spunând acestea, îl duse pe Şî Liang la un izvor cu apă cristalină, în mijlocul căruia creştea un pomişor de ceai verde. De jur-împrejur erau numai stânci şi apa izvorului se prelingea printre ele. Feciorul se aplecă şi rupse o ramură din copăcelul de ceai, zicând:

— Oriunde vei înfige această rămurică, acolo va izvorî apa.

în culmea bucuriei, Şî Liang spuse:

— Frăţioare, acum arată-mi cum să ajung mai degrabă acasă.

Râzând, feciorul îi aminti:

— Să nu uiţi cumva pe cea care ţi-a dat barca!

Spunând acestea, feciorul se îndepărtă.

Cele auzite îl puseră pe Şî Liang în mare încurcătură. Nu ştia cum trebuie să procedeze. După puţin timp, feciorul se întoarse şi zise:

— Totul este pregătit, dar să mergem mai întâi s-o vedem pe verişoara mea.

Şi îl luă pe Şî Liang de mână, iar acesta se pomeni dintr-o dată într-o caleaşcă minunată, care porni ca vântul pe deasupra munţilor şi apelor şi, într-o clipită, ajunseră la coliba fetei. Ea-i aştepta, împodobită de toată frumuseţea.

Feciorul strigă către Şî Liang:

— Frăţioare, coboară, te-am adus la verişoara mea de care ţi-am pomenit! Verişoară, ai pregătit băutura de nuntă?

— Totul este pregătit, dar ai grijă să nu te îmbeţi şi să cazi iarăşi cine ştie pe unde, răspunse fata.

în seara aceea petrecură toţi trei; însă, a doua zi, mirii se urcară pe frunza de lotus şi se înălţară printre stele, zorind către casa băiatului.

Ajungând acasă, Şî Liang înfipse rămurica pe munte. Nu trecu mult şi începură să susure apele. De atunci, pe acele locuri n-a mai lipsit apa şi, în scurt timp, muntele se acoperi de verdeaţă, iar oamenii au trăit fericiţi, amintindu-şi mereu de Şî Liang, cel care le-a adus fericirea.

Pasărea de aur şi duhul pădurii

poveste chineză

Era odată o pădure atât de întinsă, încât, dacă intrai în ea, nu mai apucai să ieşi zile şi nopţi în şir. în acea pădure creşteau tot felul de copaci: brazi cu frunză verde tot anul, arţari cu frunză roşie toamna, stejari falnici şi multe alte feluri de copaci. Ce să mai vorbim! Dacă ai fi stat să numeri toţi copacii, ai fi tot numărat trei zile şi

trei nopţi, şi tot n-ai fi terminat. Cel mai bătrân copac din pădurea asta, un dafin, avea crengile răsucite ca un dragon, iar în tulpina lui se afla o scorbură de mărimea unei odăi, în care trăia duhul pădurii. Din crengile uscate şi parfumate ale copacului, duhul pădurii îşi făcuse un pat; din iedera care se căţărase pe copac, îşi făcuse perdea la uşă[234].

în vremea asta, departe de acea pădure, la marginea unui sătuleţ, era un ulm în care se aşeza din când în când o Pasăre de aur, tare gureşă şi jucăuşă. Alături de copac locuiau două familii despărţite între ele numai de un zid subţire. în familia din partea de apus a copacului, săracă lipită pământului, trăia Liu Ciuntien cu nevasta şi cu o bătrână de vreo 80 de ani. în fiecare noapte, la a cincea bătaie[235], Liu Ciuntien şi nevastă-sa se trezeau şi porneau moara de apă să macine, ca să prepare tou fu[236]. Ei se mulţumeau cu coaja şi resturile de la soia, iar brânza o vindeau şi cu banii dobândiţi cumpărau hrană pentru bătrână. în familia din partea de răsărit a copacului, familie cu stare, trăia Uang Iufang şi nevasta lui, care aveau şi ei o bătrână de vreo 80 de ani, surdă şi oarbă, neputând nici să se dea jos din kang[237].

Uang Iufang şi nevastă-sa se ocupau cu strângerea dijmei şi urmărirea datornicilor şi nu aveau altceva de vorbit decât despre bani. Cât despre bătrână, amândoi socoteau că prăpădesc mâncarea pe ea şi-i doreau moartea.

în anul acela, pe vremea când arborii se îmbrăcau cu frunze verzi-gălbui, bătrâna lui Liu Ciuntien se îmbolnăvi de o boală grea. Cei doi fură cuprinşi de îngrijorare şi, din toată sărăcia lor, strânseră câţiva galbeni pentru leacuri. Liu Ciuntien îşi vându şi hainele de pe el, nevastă-sa renunţă şi ea la acul ei de păr, dar leacurile nu-i ajutară bătrânei şi aceasta muri. Liu Ciuntien avea mustrări
de cuget că nu-i putuse dărui bătrânei nicio zi fericită, deşi aceasta cu mari sacrificii îl crescuse mare. Amândoi soţii îşi simţeau inima de parcă le era smulsă din piept şi plângeau în hohote.

în timpul acesta, vântul se opri şi începu să plouă. Ramurile copacului se aplecară şi Pasărea de aur văzu şi auzi totul. înduioşată, îşi deschise, ciocul de parcă ar fi vrut să plângă şi ea şi, nemaiputându-şi stăpâni durerea, zbură din copac, pierzându-se în ploaia măruntă.

Zbură, zbură Pasărea de aur, până ce ajunse la pădurea cea întunecată şi se aşeză în vârful unui dafin. Vântul începu atunci să bată şi ploaia se opri.

Frunzele copacilor străluceau ca poleite; salcia cea bătrână îşi lăsă la o parte coaja albă, dând la iveală verdele fraged. Cucul începu să cânte, cocoşul sălbatic să zboare, dar lacrimile din ochii Păsării de aur nu se mai uscau. Norii se împrăştiară, soarele răsări, iarba din pădure strălucea perlată de stropii de rouă, iedera de pe copaci îşi deschisese florile ca nişte fluturaşi, apa se scurgea picătură cu picătură de pe frunze. Albinele şi fluturii zburau din floare în floare. Pasărea cea neastâmpărată, tristă încă, nu se putu opri să nu se ducă să ciugulească florile de iederă. Ciugulea, ciugulea şi lacrimile-i curgeau. Dar deodată florile de iederă se mişcară şi perdeaua din gura scorburii fu dată la o parte. Din scorbură ieşi un bătrân cu faţa blândă şi o barbă lungă, albă. Părul strălucitor îi cădea peste sprâncene întocmai ca moţul unui cocor. Avea faţa roşie şi ochii jucăuşi ca de copil. Era duhul pădurii.

— Trăiesc în pădurea aceasta de zeci şi sute de ani, dar, zău, n-am văzut niciodată o pasăre plângând, îi spuse el. Oamenii spun că păsările nu pot plânge. Pasăre de aur, tu de ce plângi oare?

— Bătrâne duh, îi răspunse Pasărea, am văzut astăzi un lucru care mi-a frânt inima şi atunci cum să nu plâng?

---

234 în China este obiceiul de a se aşeza o perdea sau o plasă peste uşă, pentru a împiedica pătrunderea ţânţarilor

235 bătăi care indicau timpul

236 brânză din făină de soia

237 pat de cărămizi, care se încălzea dedesubt

Şi-i povesti cât de sărac era Liu Ciuntien, cum aveau grijă de bătrână, cum bătrâna s-a îmbolnăvit, cum i-au cumpărat leacuri şi cât de îndureraţi au fost când aceasta a murit. Apoi mai adăugă:

— Bătrâne duh, Liu Ciuntien şi nevastă-sa sunt doi oameni nemaipomenit de buni. Nu sunt mulţi la fel.

îngândurat, duhul răspunse:

— Pasăre mică, nu poţi să-ţi dai seama dacă un om este bun numai din atât. Să vezi dacă un om e bun sau rău, trebuie să-l supui la mai multe încercări.

— Nu, duhule, e aşa cum îţi spun eu, zise Pasărea de aur. Du-te neapărat să-i vezi şi te vei convinge.

Duhul pădurii se prefăcu atunci într-o bătrână negricioasă şi zbârcită, cu nişte haine petic peste petic şi plecă să-i vadă pe cei doi.

După ce o îngropaseră pe bătrână, Liu Ciuntien şi nevastă-sa se întorseseră acasă şi erau aşa de îndureraţi, că nu se atinseseră de mâncare. Ridicând capul, au văzut o bătrână slabă de-o bătea vântul, care şedea în uşa lor. Bătrâna le ceru ceva de mâncare. Liu Ciuntien îi aduse ce aveau mai bun în casă, iar nevastă-sa îşi arătă mila faţă de ea întrebând-o dacă nu este ostenită. Bătrâna răspunse:

— Sunt singură şi n-am pe nimeni, n-am ce să mă fac! Unde voi cădea, acolo voi muri şi eu.

Văzând-o pe bătrână, Liu Ciuntien îşi aminti de mama lui care murise şi, gândindu-se că nici bătrâna aceasta n-a avut parte de zile bune, îi zise, cu căldură în glas:

— Mătuşică, dacă nu te sperii de sărăcia noastră, rămâi la noi.

Apoi nevasta lui adăugă:

— Rămâi în locul bătrânei noastre care a murit de curând.

Bătrâna se învoi să rămână la ei.

Şi Liu Ciuntien şi nevastă-sa se purtau cu bătrâna cum se poate mai bine.

— Bătrânii şi copiii sunt la fel, trebuie feriţi de greutăţi, ziceau ei de multe ori.

Bătrâna, văzând cum cei doi se zbat cu tot felul de greutăţi, ziua şi noaptea, nu mai vru să stea cu mâinile în sân şi-i ajută să facă tou fu. Tinerii, de câte ori se aşezau la masă, o lăsau întâi pe bătrână să se satură. Nevasta îi spunea bărbatului, fără să audă bătrâna:

— Bătrânii îşi trag puterea din mâncare. Noi, ăştia mai tineri, putem răbda de foame.

Cei trei se zbăteau în mari greutăţi, dar se înţelegeau de minune.

Trecu aşa un an, trecură doi, Liu Ciuntien şi soţia lui se simţeau din ce în ce mai legaţi de bătrână. Cel de-al treilea an era pe sfârşite, când bătrâna îi chemă pe cei doi şi le spuse:

— Dragii mei, astăzi trebuie să plec.

Tinerii nu se gândiseră niciodată că s-ar putea întâmpla una ca asta şi începură să se văicărească:

— Măicuţă, măicuţă, spune-ne unde am greşit faţă de dumneata, sau suntem prea săraci? Oare cu ce te-am supărat, de vrei să pleci din casa noastră?

Bătrâna dădu din cap şi le răspunse:

— Nu mai vorbiţi prostii! Alături de voi, zilele amare mi se par ca mierea. Supărată să fiu şi lângă voi îmi găsesc liniştea. Dar nu pot să mai rămân aici şi astăzi va trebui să plec.

Liu Ciunti en mai încercă încă o dată s-o oprească pe bătrână, spunându-i:

— Măicuţă, după ce vei pleca de aici, casa noastră va fi goală. Spune-ne cel puţin unde să te căutăm?

Cu lacrimi în ochi, nevasta lui Liu Ciuntien zise şi ea:

— De trei ani de zile suntem împreună şi la bine, şi la rău. Acum, dacă pleci, noi ce-o să facem?

Bătrâna se gândi ce se gândi şi spuse:

— Dragii mei, oricum eu trebuie să plec. Aduceţi-mi nişte pământ de la rădăcina copacului cel mare şi vă voi face un chip ca al meu. Atunci când vă va fi dor de mine, să priviţi chipul.

Văzând că nu mai au cum s-o oprească pe bătrână, săpară la rădăcina copacului şi-i aduseră pământul cerut. Bătrâna începu să-l frământe, murmurând:

— Am stat trei ani în casa lui Liu Ciuntien. N-am ce să le las drept amintire decât această păpuşă de lut, care să scuipe galbeni.

Bătrâna se făcu nevăzută, iar păpuşa începu pe dată să scuipe bani. Abia acum înţeleseră ei că bătrâna fusese un duh. Viaţa în casa lor deveni din ce în ce mai îndestulătoare. Vecinii de la răsărit începură chiar să se mire. înainte, socotind că familia lui Liu Ciuntien este săracă, n-au catadicsit să le facă vreo vizită. Acum,

însă, din te miri ce, găseau motiv să-i viziteze.

într-o zi, după ce iscodiseră cu privirea peste tot, dădură de păpuşa de lut, care scuipa bani. Curioşi, întrebară:

— De unde aveţi minunea asta?

Liu Ciuntien, care nu mînţea niciodată, le spuse tot adevărul.

După ce Uang Iufang se întoarse acasă, luă o frânghie şi, ajutat de nevastă-sa, o spânzură pe bătrâna lor. Acum erau fericiţi că au o gură mai puţin la masă şi că în curând vor avea şi ei o păpuşă de lut. Se aşezară în curte şi începură să jelească. Dar erau aşa de prefăcuţi, că începu să bată vântul care le duse cuvintele până departe, iar soarele se îngălbeni de furie.

Pasărea de aur văzuse şi auzise tot. Supărată, îşi deschise ciocul şi, nemaivrând să asculte plânsetul prefăcut, zbură din copac drept către duhul pădurii.

Vântul bătea din ce în ce mai tare şi Pasărea de aur abia de mai putea să zboare. Cu greu ajunse la dafin şi se aşează pe o crenguţă, dar vântul o zvârli de acolo şi ea începu din nou să zboare. Apoi reuşi să se prindă de o ramură, dar vântul năvalnic frânse ramura şi smulse penele păsării. Ea încercă atunci să se agaţe de iedera din copac, dar şi aceasta îşi strânsese frunzele. Vântul o arunca dintr-o parte în alta. Deodată, Pasărea de aur simţi că a căzut; însă n-o durea nimic, căci o prinsese în braţe duhul pădurii. Cu blândeţe, acesta o certă:

— Pasăre mică, de ce zbori pe vântul ăsta? Ce treabă grabnică te-a trimis la mine? Ştii bine că i- am făcut fericiţi pe cei doi tineri cumsecade. Acum ce mai vrei?

în grabă mare, Pasărea de aur spuse:

— Bătrâne duh, sunt supărată de nu-mi văd capul! Am venit într-un suflet să-ţi spun ce am mai văzut şi, când vei afla, n-ai să mă mai certi.

Şi îi spuse tot ce mai văzuse şi mai auzise.

Tăcut, bătrânul duh încruntă din sprâncene, ca şi când ar fi plănuit ceva, apoi, într-un târziu, spuse:

— Orice ai spune, eu nu cred că în lume pot fi asemenea oameni.

— Dacă nu mă crezi, du-te şi-ai să vezi cât de răi şi de lacomi sunt cei despre care tocmai ţi-am vorbit, îl îndemnă Pasărea.

— Bine, mă duc să mă conving.

Şi iarăşi duhul pădurii se prefăcu într-o bătrână slabă şi peticită şi porni la drum.

în curând ajunse la casa lui Uang Iufăng. După ce-şi îngropaseră mama, Uang Iufang şi nevastă- sa aşteptau să se ivească bătrâna cea sfântă şi ba mai vărsau câte o lacrimă, ba îşi mai aruncau ochii pe drum, în aşteptarea ei.

Dintr-o dată apăru din mijlocul unei vântoase o bătrână tare slabă şi peticită, care se opri în dreptul porţii lor. Nevasta lui Uang Iufăng tocmai se pregătea s-o alunge, când el o opri; îşi aminti că păpuşa de lut care scuipa galbeni, din casa lui Liu Ciuntien, semăna leit cu această bătrână.

— Bătrânico sfântă, vino în casă la noi şi ai să primeşti mâncare mai bună decât în casa lui Liu Ciuntien.

Bătrâna însă, dând din cap, răspunse:

— Nu sunt deloc o bătrână sfântă, cum îţi închipui, ci o biată bătrână săracă. Fă-ţi dar pomană cu mine şi dă-mi un castron de orez, să-mi potolesc foamea.

Nevasta lui Uang Iufăng se duse în casă după castronaşul cu orez, mormăind:

— De unde naiba s-a mai ivit şi pacostea asta de bătrână pe care acum trebuie să o tratăm ca pe o „sfântă"?

Şi începu să caute până găsi nişte orez care era pregătit pentru porci; pe acesta i-l dete.

— Bătrânico, îi zise apoi Uang Iufăng, la vârsta asta n-ar trebui să mai umbli de colo-colo.

— N-am pe nimeni pe lume, răspunse bătrâna. Unde oi cădea, acolo oi muri şi gata.

Auzind spusele bătrânei, Uang Iufăng se bucură nespus, găsind în ele asemănare cu răspunsul dat lui Liu Ciuntien; apoi, adăugă:

— în casa noastră avem destule camere, rămâi să locuieşti la noi.

Fără să scoată o vorbă, bătrâna intră în curte cu Uang Iufăng. Era ora mesei şi-n fiecare zi la această oră cei doi se ospătau în toată legea. O duseră pe bătrână într-o cameră goală, iar ei se aşezară la ospăţ. După ce mâncară şi băură pe săturate, îi duseră şi bătrânei ce mai rămăsese de la masa lor.

Astfel a mâncat bătrâna prima oară în acea zi în casa lui Uang Iufăng. La fel şi a doua oară. Cei doi nu se gândeau decât la păpuşa de lut care scuipă bani. Nevasta lui Uang chiar îi spuse acestuia:

— Vezi să n-o hrănim degeaba pe amărâta asta de bătrână!

Uang Iufăng se gândi ce se gândi, apoi, bătând din palme, spuse:

— Bun, m-am gândit la ceva.

Şi-i spuse la ce se gândise.

Auzind despre ce este vorba, nevastă-sa se bucură şi mai mult. Apoi se furişară amândoi în camera bătrânei. Aceasta adormise deja, dar ei o treziră.

— Bătrânico, îi spuse Uang Iufăng, dacă într-adevăr dumneata eşti acea bătrână sfântă pe care o aşteptam, fă-ne un om din lut care să scuipe bani, şi atunci vei fi în grija noastră timp de trei ani.

Speriată, bătrâna se uită la unul şi la altul, dar nu scoase niciun cuvânt. De ciudă, nevasta lui Uang începu să ţipe:

— Ţi-am spus eu că este o nenorocită de bătrână, dă-o afară imediat!

Bătrâna însă nu se sperie de vorbele ei.

— E timpul să plec de la voi, spuse ea. Aduceţi-mi nişte pământ de sub copacul cel mare, că n-o să ne mai vedem şi vreau să vă las o amintire.

Bucuroşi, cei doi alergară îndată la copac, săpară la rădăcina lui şi-i aduseră pământul cerut. Bătrâna, după ce modelă o figură, spuse:

— Am locuit aici până la miezul nopţii, iar acum, la plecare, le dăruiesc figura de lut pe care o cheamă Viespea.

Şi se făcu nevăzută.

Figura aceea semăna cu Uang Iufang şi cu nevasta lui şi, când deschise gura, ieşi o viespe lungă de trei degete, care începu să bâzâie prin cameră. Viespea începu de îndată să-i înţepe pe cei doi şi pe faţă şi pe trup, de se tăvăleau pe jos de durere. Şi-i înţepă şi-i înţepă, până ce tottrupul li se umplu de umflături, iar ei se rugau de iertare, fără s-o dobândească însă.

Multă vreme de atunci încolo duhul pădurii rămase ascuns în scorbura sa, vrând cu tot dinadinsul să uite că pot fi şi astfel de oameni pe pământ. Ca să-şi mai ostoiască mâhnirea, se gândea cu drag la Liu Ciuntien şi la nevasta acestuia, dar şi la minunata Pasăre de aur.

Zeița florii de păr

poveste chineză

Nici prea departe, dar nici prea aproape de muntele Ţianşang, se afla un cătun în care trăia un copil, pe nume Man Şăng. Orfan de mamă şi de tată, copilul rămăsese în grija unchiului şi mătuşii sale. La rândul lor, aceştia aveau şi ei un băiat cam de vârsta lui Man Şăng. Unchiul se purta cu Man Şăng ca şi cu propriul său fiu, pe când mătuşa nu-l vedea deloc cu ochi buni, ba mereu se certa cu bărbatul ei din cauza băiatului. Şi aşa unchiul şi mătuşa o ţineau tot într-o ceartă.

Cam pe la vârsta de 13-14 ani, Man Şăng începu să înţeleagă totul. într-o zi, merse la unchiul său şi-i spuse:

— Unchiule, te-ai certat destul cu mătuşa din cauza mea. Eu acum m-am făcut mare, aş putea să-mi câştig singur pâinea.

Auzind aceasta, unchiul se întristă. Man Şăng continuă:

— Unchiule, nu fi îngrijorat, rândunelele vin şi pleacă în fiecare an, dar n-am văzut niciuna moartă de foame, peştii din apă nu au nici ei locuinţă, dar n-a murit niciunul de frig. După ce voi pleca eu, vei avea şi tu zile mai fericite.

— Băiete, eu nu te pot opri, dacă vrei să pleci, pleacă! rosti unchiul, oftând.

îl luă pe Man Şăng şi se duseră la târg, unde din puţinii bani pe care-i avea îi cumpără câteva lipii şi cu ochii în lacrimi îşi luă rămas bun de la el.

Man Şăng se afla pentru prima dată singur. încotro s-o apuce, oare? Uitându-se el spre miazănoapte, văzu norii albi de pe muntele Ţianşang, care sclipeau ca o oglindă în lumina razelor de soare. Dar oare de unde veneau acei nori argintii care acopereau muntele Ţianşang? Tare ar fi vrut băiatul să ştie. începu să se caţere pe munte.

Se căţără ce se căţără, până ce, către seară, ajunse la un mic cătun aşezat pe coasta muntelui. Aici văzu că

dinspre apus veneau valuri-valuri de nori negri, iar în sat nu se auzea nicio mişcare. Intră în prima casă ce-i ieşi în cale. Afară se făcea din ce în ce mai întuneric şi în curând nu se mai văzu nimic.

Deodată începu vântul să urle, ca un lup înfometat. Apoi se porni o furtună cu tunete şi trăsnete, după care începu să cadă ploaia. Lui Man Şăng i se părea că tunetele vor dărâma casa, iar fulgerele vor arde pomii din curte. De-abia la miezul nopţii se opri ploaia. Era primăvară, în luna martie, şi după ploaie se făcu frig. Man Şăng era înfrigurat şi înfometat şi se gândea ce bine i-ar prinde puţină mâncare. Uitându-se afară, văzu o luminiţă care se apropia din ce în ce. Înfricoşat, băiatul credea că vine stăpânul casei să-l alunge. Luminiţa apropiindu-se tot mai mult, Man Şăng văzu o femeie în alb care ţinea într-o mână o lampă-dragon şi în alta o tavă cu bunătăţi. Aceasta n-o luă nici la dreapta, nici la stânga, ci intră direct în casa unde era băiatul. Pe loc încăperea se umplu de un miros plăcut. Apoi, femeia rosti:

— Nu te teme, ştiu că eşti flămând şi îngheţat. Ţi-am adus mâncare.

Şi puse mâncarea pe masă. La plecare, femeia îi mai spuse:

— Eu locuiesc nu departe de aici, în pădurea de peri şi, dacă vrei, poţi să vii să mă cauţi.

Apoi apucă iarăşi cu o mână lampa şi cu alta tava şi plecă, lăsându-l pe băiat acolo.

Man Şăng, încălzit şi sătul de mâncare, adormi îndată. Se trezi abia a doua zi când se lumină. Uitându-se afară, văzu un bătrân care mâna o turmă de oi. Se luă după bătrân şi-l întrebă:

— Bunicule, se află pe undeva, pe aici, o pădure de peri?

Bătrânul, arătându-i cu mâna, îi spuse:

— La răsărit de acest munte.

Băiatul o luă la fugă către răsăritul muntelui.

Ajungând acolo, nu văzu nicio aşezare omenească, ci numai peri cât vedeai cu ochii. Aproape că- i venea a crede că a înţeles greşit, când, întorcându-se, dădu cu ochii de femeia în alb, care-i făcea semn cu mâna. Bucuros, Man Şăng fugi către ea. Femeia îl luă de mână şi-i spuse:

— Eu sunt zeiţa florii de păr şi tare-mi este milă de tine, aşa mic şi lipsit de ocrotire cum eşti. Rămâi să stai la mine.

Apoi îl duse în casă.

Man Şăng a trăit în bunăstare în casa zeiţei câţiva ani buni. Aceasta se purta cu el ca şi cu propriu-i frate. Zeiţa avea un evantai verde şi, de câte ori se stârnea vântul, îl ridica şi atunci vântul se oprea şi începea ploaia.

într-o zi, zeiţa florii de păr îi spuse:

— Man Şăng, după câţiva ani, îţi voi dărui şi ţie un evantai ca acesta.

Şi aceşti câţiva ani trecură pe nesimţite.

— Mâine vărul tău se însoară, îl anunţă zeiţa într-o seară, când stăteau la masă.

Man Şăng se bucură, dar pe dată se întristă gândindu-se că unchiul său n-are de unde lua bani ca să pregătească nunta. Veselă, zâna îi spuse:

— Unchiul tău s-a purtat bine cu tine, ar trebui să mergi acolo să-l ajuţi.

Şi, spunând acestea, zâna ieşi în curte, mişcându-şi evantaiul. Atunci se stârni vântul şi cât ai clipi din ochi apăru o lectică împodobită cu flori, urmată de câţiva fluieraşi. în aceeaşi zi, Man Şăng plecă însoţit de acest alai şi ajunse la unchiul său acasă. Mătuşa sa tocmai îşi făcea sânge rău că n- are bani să închirieze lectică, aşa cum se obişnuieşte la ei. Se bucură aşadar nespus văzându-l pe Man Şăng cu lectica şi fluieraşii şi se arătă prietenoasă cu el. A doua zi, verişorul se urcă în lectică şi, bucuros nevoie mare, se duse împreună cu fluieraşii să aducă mireasa.

îndată ce se termină nunta, Man Şăng le spuse:

— Acum e timpul să merg şi eu acasă.

Nemaiputând să-l oprească, unchiul şi mătuşă-sa îl petrecură pe Man Şăng până pe culmea muntelui; apoi se despărţiră şi ei rămaseră să se mai uite după el.

După puţin timp, Man Şăng se întâlni cu zâna care-i ieşise în întâmpinare. Aceasta, văzând lectica şi fluieraşii, zise:

— Ce să mai facem acum cu lectica şi fluieraşii?

Şi doar ce mişcă evantaiul, că acestea dispărură. Unchiul şi mătuşa lui Man Şăng, văzând ce se întâmplase, rămaseră înmărmuriţi de uimire. Ca de obicei, tot mătuşa întrebă:

— Oare ce treburi învârte nepotul nostru? Şi de ce nu ne-a răspuns când l-am întrebat cu ce se ocupă?

Auzind acestea, unchiul lui Man Şăng se înfricoşă şi el.

în chiar aceeaşi seară, bătrâna beţivă a satului veni la ei după băutură. Din vorbă în vorbă, aceasta le zise:

— Ce vă pasă, v-aţi adus noră în casă, nepotul s-a ajuns, v-a adus lectică şi fluieraşi la nuntă!

La astfel de vorbe, mătuşa se schimbă la faţă. Bănuind ceva, bătrâna continuă:

— Man Şăng a plecat de atâţia ani de aici, ce treburi învârte pe unde se află?

Mătuşa se sperie şi mai rău, socotind că bătrâna văzuse cum dispăruseră lectica şi fluieraşii şi, pentru a-i închide gura, dădu fuga în casă şi-i aduse o legătură cu bani:

— Ţi-am adus să-ţi iei de băutură şi să ştii că noi habar n-avem cu ce treburi se ocupă Man Şăng. Să nu mai vorbim despre aceasta.

Bătrânei nu-i venea să-şi creadă ochilor că a dat aşa noroc peste ea. Cu banii primiţi, se duse la cârciumă unde mâncă şi bău bine, apoi plecă acasă. Cum ajunse, se trânti pe kang şi, ameţită cum era, începu să se laude la bărbatul ei care era slujbaş împărătesc:

— Voi, bărbaţii din slujba împăratului, tot vă faliţi că prindeţi pe răufăcători şi pe cei care se ridică împotriva împăratului, dar aţi prins pe cineva până acum?

Apoi ea îi povesti cu de-amănuntul tot ce văzuse şi tot ce făcuse.

Cei doi se sfătuiră îndelung şi apoi se culcară. După câteva zile, bătrâna se duse din nou la unchiul lui Man Şăng, să-i ceară bani.

Mătuşa băiatului, de teamă să nu fie pârâţi la stăpânire, făcu rost de bani cum putu şi-i dete. Şi de data asta bătrâna se duse la cârciumă şi bău pe săturate. A doua zi se duse iarăşi după banişi aşa s-a dus zi după zi, până ce aceştia nu mai avură de unde să-i dea. înfuriată, bătrâna îl trimise atunci pe bărbatul său la oraş, să-i pârască la stăpânire cum că au legături cu cei care se ridică împotriva împăratului.

în acea zi, Man Şăng se plimba împreună cu zeiţa florii de păr prin pădurea de peri. Deodată, uitându-se în evantai, zâna zise speriată:

— Nenorocire, mare nenorocire s-a abătut asupra unchiului şi mătuşii tale!

Man Şăng se sperie şi el. Zâna rupse o frunză dintr-un păr, care pe dată se prefăcu într-un evantai verde. Apoi îi spuse băiatului:

— Ai crescut, acum ştii ce este binele şi ce este răul. A venit timpul să-ţi dau evantaiul promis, care te va feri de ploaie şi de vânt. în el vei putea citi tot ce se întâmplă la mii de li depărtare, cu ajutorul lui vei putea ajunge oriunde vei vrea, te vei preface în orice doreşti şi vei putea face tot ceti doreşte inima.

Man Şăng luă evantaiul şi, cât ai clipi, amândoi se pomeniră în faţa casei unchiului său. Ajuns aici, văzu că unchiul şi vărul său tocmai erau luaţi de soldaţii împăratului. Furios, Man Şăng mişcă evantaiul şi pe dată frânghiile cu care erau legaţi cei doi căzură la pământ.

Zeiţa spuse atunci:

— Fiecare să-şi tragă ponoasele, după cum merită. Oare voi nu căutaţi cumva pe cei care se împotrivesc împăratului? Iată, noi doi suntem dintr-aceia, aşa că luaţi-ne şi faceţi ce vreţi cu noi.

Soldaţii, înfricoşaţi şi ei, îi luară, dar nu îndrăzniră să-i lege; mergeau în urma lor, potrivindu-şi paşii după ei. Aceştia înadins mergeau când mai repede, când mai încet, iar când ajunseră la palatul demnitarului din părţile acelea nici vorbă să îngenuncheze. Câţiva dintre soldaţi aduseră cătuşe să le pună la mâini, dar nici nu apucară să se apropie de ei, că zâna mişcă evantaiul şi atât ea cât şi Man Şăng se făcură nevăzuţi. Purtătorii cătuşelor căzură cu faţa la pământ. Se auzi apoi glasul zânei din grămada de cătuşe:

— Man Şăng, după un drum atât de lung, să ne odihnim şi noi puţin!

Oamenii stăpânirii porunciră atunci să fie aruncate cătuşele în foc. Dar şi de acolo se auzi glasul zânei:

— Man Şăng, nu adormi, în curând trebuie să ne întoarcem!

Auzind acestea, oamenii stăpânirii se speriară de moarte. Dacă cei doi plecau şi stăpânirea afla, atunci ei îşi pierdeau viaţa. Atunci îşi înmuiară glasurile şi ziseră:

— Vă rugăm să vă arătaţi! Noi nu avem nicio vină, aşa am primit poruncă, iar dacă aveţi curaj, haideţi cu noi la împărat!

Zâna şi băiatul izbucniră în râs:

— Şi ce mare lucru este să mergem la împărat? Suntem gata de drum.

Şi ieşiră la iveală.

în aceeaşi zi, oamenii stăpânirii aduseră cai şi o lectică, să-i ducă pe cei doi.

— Dacă vreţi, mergeţi pe cai, dacă nu, în lectică!

— Nu vreau nici pe cai, nici în lectică, le spuse zâna. Aduceţi-ne două sticle şi, dacă veţi putea să ne căraţi cu sticlele, să ştiţi că mergem, dacă nu, ne întoarcem.

De teamă să nu se facă iarăşi nevăzuţi, oamenii stăpânirii aduseră două sticle cu gura cât un bănuţ de argint. Zâna mişcă evantaiul, şi pe dată ea şi Man Şăng se făcură nevăzuţi. Apoi, din sticlă se auzi glasul zânei:

— Porniţi mai repede! Dacă nu faceţi aşa, plecăm înapoi!

Oamenii ridicară sticlele, dar acestea parcă aveau câteva sute de ţinuri[238]. Făcură numai câţiva paşi şi nu mai putură, atât de grele erau. Le lăsară jos şi începură să se roage:

— Nu putem să vă ducem, ieşiţi, rogu-vă, afară!

— Pe voi vă iertăm, dar să aduceţi pe cel care ne-a pârât, să ne care el.

Oamenii stăpânirii trimiseră repede după bărbatul bătrânei. Acesta ridică sticlele, dar după câţiva paşi era tot o apă de năduşeală şi capul îi vâjâia cumplit. Trebui să lase sticlele jos. Atunci îl lovirâ cu bicele până ce acesta căzu mort.

Neavând încotro, oamenii stăpânirii cărară sticlele. în cele din urmă au ajuns la Beijing, pe jumătate morţi de oboseală. Patru dintre ei au ridicat cele două sticle şi le-au înfăţişat împăratului.

Nedumerit, acesta întrebă:

— Dar unde sunt cei doi rebeli?

Atunci, din gura unei sticle se auzi:

— Man Şăng, trezeşte-te, am ajuns în sala tronului de aur!

Iar din cealaltă sticlă:

— Am tras un pui de somn pe cinste, parcă nu m-aş mai scula!

Auzind glasurile care ieşeau din sticle, dar nevăzând pe nimeni, împăratul se înfurie şi porunci:

— Spargeţi de îndată cele două sticle!

îndată slujbaşii, ca să-i facă pe plac, aduseră ciocane şi sparseră sticlele în mii de cioburi. Din nou se auzi un glas:

— Păcat de sticlele astea!

Şi mai înfuriat, împăratul strigă:

— Unde sunteţi?

— Printre cioburile de sticlă, i se răspunse.

împăratul porunci să fie strânse cioburile de sticlă şi măcinate. Slujbaşii măcinară cioburile, prefacându-le în pulbere. împăratul spuse:

— De data asta am terminat cu voi.

Dar n-apucă să sfârşească şi se auzi din nou vocea:

— Păcat de timpul pierdut!

împăratul se cutremură şi dădu poruncă să se arunce pulberea în apă. Slujbaşii, de faţă cu împăratul, aruncară pulberea în apă. Mulţumit că scăpase de cei doi şi nemaiauzind niciun glas, împăratul se pregătea să se întoarcă la palat, când, deodată, răsună din apă:

— Acum, că tot ne-ai prefăcut în pulbere şi ne-ai aruncat în apă, n-ai decât să vii aici şi să bei din apă!

împăratul simţi atunci cum i se îngreunează capul şi i se moaie picioarele şi îndată căzu în apă. Tot atunci zâna, îmbrăcată toată în veşminte albe, şi Man Şăng în veşminte verzi, se ridicară deasupra apei. Mişcară fiecare evantaiul său şi pe loc se făcură nevăzuţi. împăratul era cât pe-aci să se înece. Cu greu a fost salvat de slujbaşii săi. Dar nici împăratul şi nici slujbaşii nu mai îndrăzniră s-o caute pe zână, cât şi pe Man Şăng, spre a-i pedepsi.

De atunci, zâna şi Mang Şăng, întorcându-se în pădurea de peri, trăiră fericiţi. Man Şăng nu mai dori

---

238 unitate de măsură egală cu o jumătate de kg

niciodată să se întoarcă la ai săi. Alături de zână, trăi până la adânci bătrâneți, și poate mai trăiește și astăzi.

Surorile gemene

poveste chineză

Demult, tare demult, să înveţi carte era o treabă foarte nevoioasă. Dascălii care nu-şi băteau elevii erau socotiţi dascăli proşti, tot aşa după cum părinţii care nu-şi băteau copiii se credea că nu ştiu să-i crească. Pe atunci, trăia o familie foarte înstărită, care avea un singur copil: un băiat ce se chema De Iu. Capul familiei dorea din tot sufletul ca De Iu să se instruiască şi să ajungă mare demnitar. Şi a angajat un dascăl foarte aspru, să se ocupe de instruirea băiatului.

Acesta îi dădea lui De Iu să citească în fiecare zi câteva cărţi, şi în ziua următoare băiatul trebuia să le ştie pe de rost, chiar dacă nu înţelegea mai nimic din ele. în plus, mai încasa şi câte o bătaie cu linia peste mâini, de i se umflaseră degetele. învăţa bietul De Iu până la miezul nopţii şi, când se culca, nu putea să adoarmă de frică, dar tară niciun folos, căci, a doua zi, dascălul îi da şi mai mult de învăţat. Slăbise şi intrase frica în băiat că, numai ce-l vedea pe dascăl, şi uita tot ce învăţase.

într-o seară, deşi trecuse de miezul nopţii, De Iu tot mai învăţa; dintr-o dată simţi că i se face capul din ce în ce mai greu. îi era aşa de somn, încât de-abia se mai ţinea pe picioare, dar se străduia să rămână treaz; în cele din urmă, adormi cu capul pe masă şi visă că dascălul se îndrepta ameninţător către el, cu linia în mână. De frică se trezi şi văzu că în faţa lui se afla o fată cu faţa ca o piersică pârguită.

— Pe mine m-a adus aici vântul şi, văzând că-i lumină, am intrat, îi spuse ea zâmbind. Te rog, lasă-mă să înnoptez la tine!

Speriat, De Iu răspunse:

— Nu se poate, nu se poate! Nu pot să te găzduiesc! Caută-ţi un loc în altă parte!

Dar fata, nici gând să se mişte:

— Cum de nu-ţi este milă de mine? Vin aşa de departe şi aici nu cunosc pe nimeni, unde să mă duc?

Nemaiputând răbda, băiatul spuse:

— Nu-i vorba că n-aş vrea să te las să înnoptezi aici. Dar ce ştii tu câte necazuri am eu! Dacă mâine nu ştiu cărţile acestea pe dinafară şi, mai ales, dacă află dascălul că am găzduit o fată, mă omoară în bătaie!

Fata începu să râdă:

— Să înveţi lecţia pe dinafară e o treabă foarte uşoară.

— Dacă zici că e o treabă uşoară, învaţ-o tu, să te văd! spuse De Iu, înfuriat.

Fata luă cartea, o deschise la întâmplare şi citi lecţia o dată, apoi închise cartea şi spuse pe dinafară ce citise. De Iu rămase uluit: nu ştia cum făcuse fata, de reuşise să înveţe atât de repede.

— Dacă mă asculţi, fii sigur că mâine ai să ştii lecţia, îi spuse ea. Şi acum nu te mai chinui toată noaptea.

De Iu nu mai putea de bucurie şi mirare. Fata deschise apoi gura şi slobozi o perlă mică, zicându-i lui De Iu:

— Ţine în gură perla asta ce ţi-o dăruiesc, dar, ai grijă, nu cumva s-o înghiţi!

Băiatul încuviinţă bucuros şi-şi vârî perla în gură. Imediat simţi că şi fără să citească ştia cartea pe dinafară. Uşurat, începu atunci să vorbească şi să râdă cu fata.

înainte, de unul singur, noaptea-i părea nesfârşită; acum, în doi, nici nu mai simţi când se lumină de ziuă.

De Iu se spălă pe faţă şi, cu perla în gură, luă cartea şi se duse la dascăl. Acesta, aşezând linia pe masă, îl puse pe băiat să spună lecţia. De Iu nu mai tremura ca altădată şi spuse acum lecţia fără nicio greşeală, de la început până la sfârşit. Dascălul rămase mulţumit de astă dată, însă pentru a doua zi îi dădu de două ori mai mult de învăţat.

A fost pentru prima dată când De Iu n-a luat bătaie de când începuse să înveţe cu acel dascăl. Se întoarse în grabă în camera lui, unde-l aştepta fata plină de bucurie, şi-i înapoie perla. Seara n-a citit decât o dată şi ştia lecţia pe dinafară. Fata era foarte isteaţă şi toată noaptea îi povesti tot felul de

lucruri, aşa că de-abia în zori adormi; însă după puţin se trezi şi, cerând fetei perla, se apucă să mai repete o dată. Nici în ziua aceea De Iu nu luă bătaie, însă dascălul îi dădu mai mult de învăţat, întorcându-se în camera lui, fata îl primi din nou cu bucurie şi iarăşi stătură de vorbă toatănoaptea. Abia acum fata îi mărturisi că se numeşte Şuang Ţie şi că mai are o soră,pe numeŞuang Mei.

De atunci înainte, De Iu trebui să înveţe ziua, iar noaptea şi-o petrecea discutând cu fata.

Aşa au dus-o ei mult timp. într-o zi, De Iu, care toată noaptea nu dormise, aţipi cu capul pe masă. Tocmai atunci se nimeri să-l vadă dascălul, care pe dată începu să strige. Băiatul, speriat, începu să tremure şi din nebăgare de seamă înghiţi perla.

Când se întâlni seara cu fata, aceasta încruntă din sprâncene şi-i spuse supărată:

— Ţi-am spus să nu înghiţi perla, orice ar fi, dar tu nu m-ai ascultat, aşa că acum trebuie să ne despărţim.

Mâhnit şi nedorind să se despartă de fată, De Iu spuse:

— N-ai decât să-mi tai burta şi să scoţi perla.

îndurerată, fata îl certă:

— Ne-am înţeles aşa de bine şi acum ce fel de vorbe sunt astea? Nu mai pot rămâne aici şi trebuie să plec.

Băiatul o întrebă:

— După ce pleci, unde să te caut?

Fata îi răspunse:

— N-am să-ţi ascund nimic. în Ţiao Gicuo se află Muntele celor opt comori. Acolo stau eu.

Băiatul, mirat, o întrebă:

— N-am auzit până acum de Ţiao Gicuo. Poate sunt câteva mii de li până acolo. Cum ai să ajungi?

— Nu te îngriji de mine, îi răspunse ea. Vino în curte şi ai să înţelegi cum voi ajunge.

Pe măsură ce spunea acestea, vocea îi devenea din ce în ce mai slabă. îl apucă pe băiat de mână şi îl duse în curte. Acolo desenă o cruce pe pământ şi, aşezându-se în mijlocul ei, spuse:

— Vino, vântule de răsărit, şi tu, vântule de apus, şi duceţi-mă aşa cum m-aţi adus!

Şi deodată se iscă un vânt de la răsărit, apoi de la apus, şi fata începu să plutească uşor, – precum frunzele copacilor; apoi se ridică în văzduh şi se făcu nevăzută.

Băiatul se uită mult timp după ea, apoi, mâhnit, intră în casă. Toată noaptea nu dormi de supărare şi nici mâncarea nu-i tihni. Iar de atunci, zi şi noapte se gândea numai la Şuang Ţie. Ar fi vrut să plece după ea, dar nu ştia unde se află acel loc; în plus, părinţii săi erau cu ochii pe el. Dar cu toate că nu dormea şi nu mânca mai nimic, acum era mai zdravăn ca înainte. Ţinea minte tot ce învăţa. Cum punea mâna pe pană, literele se şi aşternteau pe hârtie, aşa că dascălul fu nevoit să recunoască în faţa tatălui lui De Iu că l-a învăţat pe acesta tot ce trebuia să ştie pentru a pleca la examenul de demnitar. Părinţii i-au făcut băiatului bagajele, iar acesta, deşi nu avea tragere de inimă să plece, se gândea că, după ce va fi demnitar, va scăpa de severa supraveghere a părinţilor.

De Iu trecu toate examenele şi împăratul vru chiar să-l numească demnitar în capitală, dar el ceru să fie trimis în cel mai îndepărtat colţ de ţară împăratul îl trimise atunci pe De Iu în partea de miazăzi a ţării, într-un loc numit Iun Nan. în drum spre Iun Nan, băiatul văzu că munţii erau din ce în ce mai falnici şi mai împodobiţi, apele mai liniştite şi mai limpezi, aşa că se gândi că nu mai era departe până la Ţiao Gicuo. Unde ajungea, întreba de numele acestui loc, dar în zadar: nimeni nu auzise de el.

într-o zi întâlni un bătrân vânător care-i spuse că Muntele celor opt comori se afla la câteva mii de li depărtare. De Iu îl descusu pe vânător cum se poate ajunge acolo şi plin de speranţă plecă mai departe.

Merse aşa două zile şi două nopţi, iar a treia zi văzu că satele se răresc şi că pe drum erau din ce în ce mai puţini trecători. După un timp întâlni un flăcău, cam de vârsta lui, care stătea tolănit la marginea drumului. Acesta era galben de parcă n-avea picătură de sânge în el.

De Iu se gândi că poate este bolnav sau a fost jefuit de hoţi şi, apropiindu-se atunci de el, îl întrebă:

— De ce stai aici întins, frăţioare? Vrei cumva să te ajut să te ridici?

Dar flăcăul îi răspunse:

— Să nu cumva să mă ridici! Eu sunt un om care n-are inimă.

De Iu se apropie atunci şi se uită la pieptul lui deschis; văzu că-i fusese scoasă inima şi de aceea flăcăul îşi acoperea pieptul cu amândouă mâinile. El vru să plece mai departe, dar îşi dădu seama că acel flăcău rănit pare

un om bun, care are nevoie de ajutor. Așa că-l întrebă:

— Spune-mi, băiete, cum pot să te ajut?

Flăcăul îl rugă pe De Iu să se așeze lângă el, zicându-i:

— Am să-ți povestesc tot ce-am pătimit eu. Am avut nenorocul să întâlnesc cel mai rău duh de pe pământ.

De Iu se așeză și flăcăul începu îndată să-i povestească pățania lui:

— Pe mine mă cheamă Uang Gi și sunt singurul copil la părinți. Cu trei ani înainte mi-a murit mama și, copleșiți de durere, eu și tatăl meu am hotărât să mergem la un templu, să ardem mirodenii în amintirea ei. Am plecat înainte de revărsatul zorilor și după o bucată bună de drum am ajuns la templul Regelui de Jad. După ce am ars mirodeniile, am ieșit în curtea templului și deodată, de după o piatră albă, ne-a ieșit în cale o mândrețe de femeie, care a început să ne zâmbească. Tatăl meu a întrebat-o atunci de unde vine și ea a răspuns că vine din spatele pietrei; apoi a întrebat-o pe cine mai are acasă și ea a răspuns că nu mai are pe nimeni. După acestea, femeia a plecat. A doua zi, tata a trimis peţitori la casa acestei femei; ea era deja pregătită și-i aștepta la poartă. în chiar aceeași zi, peţitorii au adus-o în casa noastră. La puțin timp după asta, tatăl meu a plecat după treburi. Rămânând singură, mândreţea aceea de femeie ce crezi c-a făcut? Și-a pipăit fața cu amândouă mâinile și îndată fața i s-a alungit și s-a schimonosit, iar unghiile de la degete i-au crescut, prefacându-se în niște cârlige. Apoi s-a apropiat de mine și a vrut să mă prindă, dar am reușit să fug. Seara, i-am povestit tatălui meu tot ce se întâmplase peste zi, dar el n-a crezut nimic din ce i-am spus. însă de atunci n-am mai îndrăznit să mă arăt în fața mamei vitrege, când lipsea tata de acasă. Așa au trecut câteva luni. într-o zi, femeia aceea frumoasă, ștergându-și lacrimile, a început să se plângă tatălui meu:

„Sunt tare mâhnită din cauza lui Uang Gi. Cu toate că nu-mi este fiu bun, eu îl socotesc ca și copilul meu, iar el nici măcar mamă nu-mi zice".

Auzind acestea și temându-se mai ales să n-o supăr pe mama vitregă, dacă voi rămâne acasă, tata mă trimise de atunci în fiecare zi în pădure să strâng vreascuri. în pădure întâlneam zilnic o tânără fată care se plimba de colo-colo, apoi se mai oprea din loc în loc și îngâna ceva, iar câteodată îmi arunca priviri furișe. într-o seară, când m-am întors acasă, am auzit-o pe mama vitregă spunând:

„Dacă vrei să-l păstrezi pe fiul tău, am să plec eu, iar dacă mă vrei pe mine, trebuie să-mi dai inima lui".

Auzind aceste cuvinte, am intrat în casă și am vrut s-o înfrunt pe mama vitregă, dar tata m-a oprit. A doua zi am plecat din nou după vreascuri. Eram mâhnit peste măsură și mă gândeam: „Dacă voi pleca de acasă, poate că zgripţuroaica îl va pierde pe tata; dacă voi rămâne, poate că tata cu mâna lui mă va pierde pe mine". Tot gândindu-mă și chibzuind ce să fac, m-am pomenit în pădure și, oftând, am spus cu obidă:

„Munții pot fi mutați din loc, apele își pot schimba cursul, numai necazul meu este foarte greu de urnit".

Atunci a apărut fără de veste în fața mea acea tânără fată. Cu blândeţe, m-a întrebat:

„Ce alt lucru mai greu există pe lume, decât să muți munții din loc și să schimbi cursul apelor?"

Pe moment n-am știut ce să-i răspund, gândindu-mă că aceasta era totuși o fată și încă prea tânără, ca să-mi fie de folos cu ceva. Atunci ea mi-a spus:

„De mult știu ce te frământă. Află că mama ta vitregă nu este alta decât zgripţuroaica din munții de miazănoapte-apus și vrea cu orice preț să-ți mănânce inima. însă, dacă mă vei asculta, zgripţuroaica nu va reuși să-ți facă rău".

A deschis apoi mâna și mi-a dat o biluță argintie, spunându-mi:

„Zgripţuroaica îl va pune în curând pe tatăl tău să-ți scoată inima, dar tu să iei biluța și să spui: «Prefa-te!», și atunci biluța se va preface într-o inimă. Tu să dai tatălui tău această inimă și să fugi în pădure, unde vei găsi un cal. Să încaleci și să nu oprești până nu se va opri calul singur".

Când m-am întors acasă, zgripţuroaica se jelea de mama focului. Oftând, tata m-a luat de mână, am ieșit din curte și am mers în tăcere până am ajuns în pădure. La umbra unei sălcii se afla un cal care aștepta. Atunci i-am spus tatălui meu: „Este oare adevărat că zgripţuroaica ți-a cerut să-mi smulgi inima?"

Tata nu se putea opri din plâns.

„Nu mai plânge, tată! Știu că-ți este greu să îndeplinești porunca zgripţuroaicei, dar este o cale să scăpăm din asta".

Am scos așadar biluța și am făcut cum mi-a spus fata: pe dată biluța s-a prefăcut într-o inimă, i- am dat-o tatălui meu, ne-am despărțit cu lacrimi în ochi și, încălecând, am plecat în goana calului. După un timp am auzit undeva un plânset, calul continua să gonească, dar plânsetul se auzea din ce în ce mai aproape, parcă ar

fi fost la urechea mea. Fără să-mi dau seama ce fac, am oprit calul şi, când m-am uitat înapoi, am văzut o femeie îmbrăcată în alb, cu un coş în mână. Ajungând în dreptul meu, s-a oprit şi a început să se jeluiască: „Doamne, Doamne, mi-a murit bărbatul şi soacră-mea m- a trimis după iarbă-fără-miez. Te rog, fie-ţi milă de mine şi spune-mi unde să găsesc iarba-fără- miez".

însă eu i-am răspuns:

„Nu mai întreba pe nimeni, vieţuitoarele fără inimă mor, atunci cum ai să găseşti iarba-fără- miez?"

Cum am spus aceste cuvinte, calul s-a şi prăbuşit şi nu s-a mai ridicat de la pământ. în acel moment, femeia a aruncat coşul, şi-a pipăit faţa cu mâinile şi deodată faţa i s-a schimonosit, iar unghiile i s-au lungit ca nişte cârlige. Atunci zgripţuroaica a strigat:

„M-ai păcălit dându-mi o inimă falsă, dar acum ai să mi-o plăteşti".

S-a aruncat apoi cu furie asupra mea şi, prinzându-mă, mi-a smuls inima din piept. Când mi-am revenit, lângă mine se afla acea tânără fată care mi-a vrut binele. Ea nu m-a dojenit că nu i-am ascultat sfatul, ci doar mi-a spus:

„Ceea ce a înghiţit zgripţuroaica nu era o inimă falsă, ci o potcoavă în opt colţuri. Ea de-acum a murit. Dar tu eşti un om fără inimă. Eu am să plec la cele opt insule din cele patru mări, să caut iarba vie care-ţi va ajuta să-ţi crească din nou inima. De data asta, te rog foarte mult să-mi asculţi sfatul. Aşteaptă-mă în acest loc".

Şi pe dată s-a făcut nevăzută. Asta este trista mea păţanie şi de aceea trebuie să stau aici.

După ce a terminat de povestit, Uang Gi l-a întrebat pe De Iu:

— Spune-mi, poate fi cineva mai bun în lumea asta decât ea?

Ascultând povestirea lui Uang Gi, De Iu îşi aduse aminte de Şuang Ţie şi de perla dăruită de ea şi, oftând, spuse:

— Şi eu am întâlnit o asemenea fată şi nu ştiu dacă o voi mai întâlni vreodată.

Dar nu apucă să termine, că se stârni un vânt şi pe dată apăru lângă ei o tânără fată. înmărmurit de bucurie, De Iu o strigă:

— Şuang Ţie!

Dar fata, ca şi când nu l-ar fi auzit, se îndreptă spre Uang Gi şi presărădeasupra lui iarba vie. Imediat acesta se ridică de jos, plin de vigoare.

De Iu, plin de îngrijorare, gândindu-se că fata poate s-a îndrăgostit de altul, o mai strigă o dată:

— Şuang Ţie, oare de ce nu vrei să-mi răspunzi?

Fata îl privi mirată şi-i spuse:

— Ţi se pare, băiete, eu sunt Şuang Mei, pe sora mea o cheamă Şuang Ţie. Nu cumva tu eşti De Iu?

Bucuros că totuşi e pe urmele fetei de care se îndrăgostise, băiatul o întrebă:

— Unde este acum sora ta? Unde se află Muntele celor opt comori?

Şuang Mei îi luă pe cei doi şi, trecând de pe o culme de munte pe alta, tocmai când răsărea luna ajunseră la poalele unui munte falnic. De jur-împrejurul acestui munte se întindea o apă limpede cum e cristalul. Pe munte se aflau brazi argintii, printre care sclipea un pavilion înconjurat de nouraşi. Şuang Mei făcu doar un semn cu mâna şi dintr-un tufiş de papură se desprinse o bărcuţă care se apropie cât ai clipi de mal. Două fete frumoase ca soarele coborâră din barcă şi le urară bun venit. Apoi se urcară cu toţii în barcă. La poalele muntelui îi aşteptau mulţi oameni, care îi primiră cu mare căldură. De Iu se tot uita în dreapta şi în stânga, dar printre atâtea fete frumoase nu o vedea pe Şuang Ţie. Apoi se îndreptară cu toţii spre pavilion; la poartă îi aştepta un bătrân. Şuang Mei îi spuse:

— Acesta este De Iu!

Iar bătrânul răspunse:

— Bine aţi venit! Intraţi în curte!

De Iu intră în prima curte, şi din prima în a doua, şi din a doua în a treia, până ajunse într-o cameră de oaspeţi mare şi răcoroasă. Acolo, bătrânul îl ospătă pe cinste. Băiatul însă era cu gândul la Şuang Ţie şi se tot mira de ce nu mai apare odată. După ce au fost strânse bucatele, bătrânul spuse:

— Pari foarte obosit de drum şi ar trebui să te odihneşti.

îl conduse într-o cameră liniştită, ce era împodobită cu lucruri din lac roşu şi argint filigranat, dar fata nu era nici aici. îl cuprinse îngrijorarea şi abia cu greu adormi.

Nici a doua zi dimineaţă, Şuang Ţie nu se arătă. Bătrânul spuse din nou:

— Șuang Mei, du-i pe băieți la Muntele de Răsărit, să se mai distreze!

După ce ieșiră din curte, De Iu întrebă:

— Unde este Șuang Ție, de ce nu se arată deloc?

Dar Șuang Mei nu-i răspunse. îi duse pe băieți la Muntele de Răsărit: la poalele acestuia curgeau ape cristaline; pe munte erau numai flori. Nu trecu mult și întâlniră o mulțime de fete îmbrăcate în straie roșii și verzi, care se plimbau pline de veselie. De Iu nu avea ochi să le vadă. Șuang Mei și Uang Gi se țineau de mână și se bucurau, dar De Iu se simțea și mai singur.

A treia zi, bătrânul o îndemnă pe Șuang Mei să-i ducă pe cei doi la Muntele de Apus. Muntele acesta era acoperit cu bambus, iar stâncile erau mai frumoase decât cele pictate în tablouri. Fetele care se plimbau pe munte erau tot atât de frumoase ca Șuang Ție. Șuang Mei și Uang Gi erau și mai fericiți, iar De Iu și mai întristat.

A patra zi, bătrânul o trimise pe Șuang Mei cu băieții la Muntele de Miazăzi. însă doar ce ieșiră din curte și De Iu, nemaiputându-se stăpâni, zise:

— Degeaba îmi arăți toate frumusețile, mai bine mi-ai arăta-o pe Șuang Ție. Pentru ea am venit aici.

Auzindu-l vorbind astfel, Șuang Mei se schimbă la față și răspunse:

— Am să-i spun lui Șuang Ție că vrei s-o vezi; să vedem care e și părerea ei.

Apoi fata, fără să mai piardă vremea, plecă la Muntele de Miazănoapte, de unde se întoarse cu răspunsul că Șuang Ție vrea să-l vadă pe băiat.

Plecară împreună la Muntele de Miazănoapte. Aici intrară într-o peșteră de piatră. în fundul peșterii, pe o piatră, sta cățărată o vulpe roșie, care sări jos și le ieși în întâmpinare. Șuang Mei spuse:

— Aceasta este Șuang Ție!

Cuprins de durere, De Iu se aplecă și luă vulpea în brațe. Șuang Mei adăugă:

— Șuang Ție nu mai are perla, fiindcă tu ai înghițit-o; de aceea nu și-a mai putut recăpăta înfățișarea omenească. De atunci stă ascunsă aici, de unde n-a mai ieșit și cu nimeni nu s-a mai văzut.

Lacrimile îl podidiră pe De Iu și începură să i se prelingă pe obraz; vulpea începu să plângă și ea. După un timp, Șuang Mei spuse:

— Trebuie să plecăm.

Vulpea sări atunci din brațele lui De Iu, dar acesta, cu inima grea, zise:

— Numai din cauza mea Șuang Ție a ajuns ceea ce este și stă închisă în această peșteră rece de atâta timp. Nu pot acum s-o mai părăsesc.

Și luă din nou în brațe vulpea.

Văzând aceasta, Șuang Mei spuse:

— De Iu, dacă tu o mai iubești pe Șuang Ție, cum am văzut, așteaptă aici și eu mă voi duce ca gândul în pădurea de pe Muntele de Miazănoapte și oricât de tare va fi vântul, oricât de mare zăpada, nu mă voi întoarce până nu voi aduce cu mine iarba care are puterea să dea afară perla pe care ai înghițit-o.

Și se făcu nevăzută.

De Iu așteptă în peștera de piatră o zi, apoi încă una și, în cea de-a treia zi, deodată apăru în fața lor Șuang Mei. în mână ținea un fir de iarbă și-i spuse lui De Iu:

— Dacă vei mânca acest fir de iarbă, vei putea să dai afară perla înghițită.

De Iu luă degrabă iarba din mâna fetei și începu s-o mănânce, dar iarba aceea era mai amară decât fierea. Băiatul nu se dădu bătut și o înghiți pe toată. Atunci simți un zgomot în pântece și, când deschise gura, scuipă perla lui Șuang Ție. îndată vulpea se ridică în două picioare și se prefăcu în fata frumoasă de care se îndrăgostise De Iu. E greu de descris bucuria lor, văzându-se din nou împreună.

în aceeași zi a fost mare sărbătoare: nunta celor două perechi de tineri, care au trăit fericiți până la adânci bătrânețe.

Duhul Scorpionului

poveste chineză

Cu mult timp înainte, când orezul se măcina aproape zilnic cu piatra de moară, trăia un flăcău care abia se

însurase. Lângă casa lui locuia vărul său, care avea doi copii. Şi într-o zi, flăcăul o ajută pe tânăra-i nevastă să ducă orezul la moară, apoi plecă pe deal să taie iarbă. După o bucată de timp, răzbindu-l foamea şi setea, se întoarse. Apropiindu-se de moară, se miră că măgăruşul mai învârtea roata şi că în jur era atâta linişte. Bruma de grăunţe trebuia măcinată de mult, de acum trebuia să fie şi masa gata. Când ajunse mai aproape, văzu coşul tot acolo unde-l aruncase, iar grăunţele se făcuseră pulbere. Roata tot se mai învârtea, dar nevastă-sa nu se zărea pe nicăieri. Să fi zis că a plecat la mamă-sa, nu s-ar fi putut să plece tară să-i spună şi lui; să fi zis că a fugit, n-avea de ce: de când se luaseră nu se certaseră niciodată.

Deshămă măgarul, strânse faina şi apoi plecă acasă. Dar nici acasă nu dădu de nevastă. Se mâhni aşa de tare, că nu mai avea chef de nimic. Ce să facă? începu să întrebe de ea în stânga şi-n dreapta, dar nimeni nu-i văzuse nevasta.

Se întoarse la moară, intră înăuntru şi, ridicând piatra, văzu dedesubt o crăpătură din care ieşi un scorpion negru de parcă era dat cu lac; avea un ac mai mare decât un ci. Atunci înţelese că acel scorpion îi ucisese nevasta. în acea clipă, scorpionul se repezi la el, dar băiatul, sprinten, se feri în grabă. Alergă afară, luă secera pe care o lăsase lângă moară şi, lovind cu ea în burta scorpionului, îi tăie acul. Când să mai lovească o dată, scorpionul se prefăcu pe dată într-un nor negru care se ridică în văzduh. Din mijlocul norului se auzi un glas:

— Băiete, peste trei ani să te pregăteşti, că-ţi voi lua viaţa.

înfuriat, tânărul zvârli secera după nor, dar norul începu să se rotească spre miazănoapte-apus. Uitându-se în jos, tânărul mai văzu în piatra de moară o gaură adâncă şi întunecată: acolo erau îngrămădite lucrurile nevestei lui.

De atunci, tânărul ducea o viaţă singuratică. Când se întorcea de la moară nu-l mai aştepta nimeni cu masa pusă şi lampa aprinsă, nu mai avea cu cine schimba o vorbă. Ascuţise secera ca briciul şi o purta totdeauna cu el.

Aşa trecu mai bine de o jumătate de an, până ce într-o zi, când se întorcea de pe deal, văzu o fată care stătea pe o piatră la marginea drumului şi vărsa lacrimi amare. Atunci tânărul se apropie de ea şi o întrebă:

— E târziu, de ce stai aici şi plângi?

Fără măcar să se oprească din plâns, fata îi răspunse:

— Frăţioare, vezi-ţi de drumul tău şi nu te opri din cauza mea. Eu sunt o biată orfană, am rămas şi fără mamă şi fără tată şi nu mai are niciun rost să mai trăiesc.

Tânărul îşi simţi şi el ochii umezi. Se uită înjur, dar nu se vedea nimeni. Afară se întunecase deja, lumea în sat dormea. îşi frământa mintea ce să facă el acum cu această fată? După un timp, luându-şi inima în dinţi, spuse:

— Nu mai plânge, hai acasă la mine!

Fata îşi şterse atunci lacrimile şi acceptă să meargă cu el.

Ajungând acasă, tânărul se gândi că dacă va găzdui fata îi vor ieşi tot felul de vorbe. Se duse alături la vărul său, să se sfătuiască. Nevasta acestuia nu se culcase încă şi tocmai se căznea să croiască nişte boneţele pentru cei doi copii, dar, oricum măsura, tot nu ieşeau două boneţele dintr-un petecuţ de material. Tânărul le povesti cum a găsit-o pe fata aceea pe drum şi cum a adus-o acasă. Apoi zise:

— Vere, dacă vrei, vino la mine să dormim împreună şi trimit fata aici, să doarmă cu nevasta şi copiii tăi.

Zis şi făcut. Tânărul luă fata şi o duse acasă la vărul său. Copiii adormiseră de mult, dar femeia tot se mai chinuia cu măsuratul. Văzând că tânărul îi zice acesteia verişoară, fata începu şi ea să-i zică verişoară, de parcă se cunoşteau de când lumea.

Apoi cei doi au plecat.

— Verişoară, îi zise fata, nu te mai chinui, dă-mi să-ţi fac eu boneţelele.

Luă foarfeca şi din două tăieturi le croi, apoi le cusu. Mai mult, brodă pe una un fenix şi pe cealaltă un bujor, încât femeia nu mai putea de bucurie uitându-se la ele. în sinea ei se gândea: „Fata aceasta străină este frumoasă, harnică şi pricepută, noroc de cine o va lua de nevastă". O întrebă pe fată:

— Cum ţi se pare vărul meu? Dacă ar fi după mine, aş zice că vă potriviţi. Tu nu mai ai pe nimeni pe lume, iar lui i-a murit nevasta.

Fata lăsă capul în jos şi îngăimă:

— Mă tem că vărul dumitale nu mă vrea!

Bucuroasă că fata nu este împotrivă, femeia o luă de mână şi-i spuse:

— Fii liniştită, vorbesc eu cu el.

A doua zi, cum se lumină, femeia se şi duse la tânăr acasă şi-i zise:

— Vere, ţi-am găsit o nevastă cum nu se poate mai bună!

Deşi bănuia despre ce este vorba, totuşi o întrebă:

— La cine te-ai gândit?

Verişoară-sa îi vorbi cu căldură de fata aceea străină, lăudând-o în fel şi chip. Bărbatul ei însă, fire care nu se aprindea atât de uşor, încruntă sprâncenele şi zise:

— Dar nu ştim de unde vine, nici ce-i cu ea. Să se însoare cu o fată găsită pe drum?

Dar nevastă-sa nu se lăsă:

— Ce nevoie are de toate astea? Se vede cât de colo că e o fată bună şi vărul nostru are nevoie de o nevastă care să-i facă de mâncare şi să-i coasă hainele. Tu habar nu ai cât de greu e să trăieşti singur.

Bărbatu-său nu mai avu ce zice şi tânărul acceptă în cele din urmă să se însoare cu fata. într- adevăr, o duceau foarte bine. Fata era potolită la vorbă şi foarte harnică. Tânărul era mulţumit şi toată lumea îi vorbea numai de bine. După vechiul obicei, tânărul îşi ascuţea mereu secera şi ziua o purta cu el, iar noaptea dormea cu ea sub pernă. Nevastă-sa, nu se ştie de ce, cum vedea secera, se
schimba la faţă. într-o zi începu să plângă fără de veste în faţa lui. Tânărul, crezând că-şi plânge iarăşi părinţii, se apropie de ea s-o mângâie, dar fata îl îmbrânci cât colo. El nu ştiu ce să mai creadă. Fata se opri din plâns, îşi şterse lacrimile şi-şi văzu mai departe de treabă. însă în aceeaşi seară, înainte de masă, îi zise:

— Cum să nu fiu supărată, sunt nevasta ta, dar te porţi cu mine ca şi cu o străină.

Tânărul, neştiind de ce vorbeşte astfel, o întrebă:

— De ce crezi treaba asta?

Oftând, fata zise:

— Dacă nu vezi în mine o străină, de ce nu te desparţi de secera asta nici ziua, nici noaptea?

Tânărul îi răspunse:

— Port mereu secera cu mine pentru a mă apăra de Duhul Scorpionului.

Izbucnind în râs, fata spuse:

— Dar viteaz mai eşti! Despre ce duh tot vorbeşti? Şi chiar dacă ar fi aşa, tu crezi că se sperie Duhul Scorpionului de secera ta? Vezi-ţi de treabă, bărbate, cu năzucirile tale!

De atunci, tânărul nu mai purtă secera cu el, iar nevastă-sa nu mai plânse. Şi au trecut câteva luni fericite. Apoi, într-una din zile, ea-i zise:

— Bărbate, înainte de moarte, părinţii mei mi-au mai lăsat unele lucruri. Pe cât văd, anul acesta nu ne va fi de ajuns orezul. Mă duc să vând lucrurile alea şi să mai cumpărăm un mu[239] de pământ.

Cum el nu se împotrivi, ea făcu ordine prin casă şi apoi plecă.

în ziua aceea, văru-său se dusese să culeagă vreascuri. Tocmai se căţărase într-un copac înalt, să taie nişte uscături. Aruncându-şi din întâmplare privirea în jos, o zări pe nevasta vărului său alergând şi strecurându-se în mare grabă într-o peşteră. Părându-i-se ciudat, vărul rămase cu ochii la peşteră. Aşteptă ce aşteptă, dar ea nu mai ieşi. Coborî atunci din copac şi tiptil, tiptil, se apropie de peşteră; când fu foarte aproape, se uită înăuntru printr-o crăpătură. Se sperie atât de rău de ceea ce văzu, că i se făcu părul măciucă în cap. în peşteră se afla un scorpion uriaş, lângă care era o piele verde ca veninul. De frică, omul nu mai apucă să strângă vreascurile pe care le tăiase, ci o ţinu tot într-o fugă până ajunse la văru-său acasă şi-i spuse tot ce văzuse.

Auzind unele ca acestea, tânărul luă din nou secera şi începu s-o ascută de zor. A doua zi, se întoarse şi nevastă-sa. îi dădu bărbatului nişte bani, zicându-i:

— Ai grijă ce faci cu banii, nu-i cheltui într-o singură zi. Tot ce mai aveam acolo am vândut, dar n-am adus decât o parte din bani. Ce-a mai rămas, am să iau la anul.

Apoi se apucă zorită de treabă. Văzând toate acestea, tânărul şi-a zis: „Uite ce nevastă bună am! De unde

---

239 a paisprezecea parte dintr-un hectar

până unde să fie ea Duhul Scorpionului?" Şi puse secera bine.

După câtva timp, îi spuse vărului său:

— Vere, poate că n-ai văzut bine atunci.

Mai trecu aşa o bucată de timp. Văru-său îi purta mereu de grijă, dar nevastă-sa nu credea nimic.

— Dacă e Duhul Scorpionului, îi spunea ea adesea, n-ar mai trăi cu el de atâta timp!

Bărbatu-său n-avea chef să se certe cu ea şi doar dădea din cap. După puţin timp îşi aduse aminte că scorpionul îşi schimbă pielea la un an o dată şi hotărî să aştepte.

în anul următor, el începu să se ducă mai des după vreascuri şi de câte ori se ducea, dădea târcoale în jurul peşterii. într-o bună zi, când se uită prin crăpătură, dădu iarăşi cu ochii de acel scorpion uriaş; lângă el era şi de data asta o piele verde ca veninul. Tot atunci plecase şi nevasta vărului său de acasă. Fără să piardă vremea, o rupse la fugă spre casă şi, luându-l de mână pe văru- său, îl aduse repede la peşteră. Se lăsase întunericul, tot muntele era scufundat în beznă, doar în peşteră licărea o lumină. Tânărul se uită prin crăpătură şi văzu ochii scorpionului strălucind ca focul, iar pe burtă zări un ac, dar nu atât de mare ca acela pe care i-l tăiase. Luă un bolovan şi vru să-l arunce în scorpion, dar deodată în peşteră se făcu întuneric şi nu mai văzu nimic.

Când se întoarse acasă, tânărul îşi găsi nevasta veselă şi zâmbitoare, mai mieroasă ca oricând; ea-i dete şi de astă dată o pungă doldora de bani. Văzând aceasta, tânărul lăsă iarăşi secera de-o

parte.

Zilele treceau una după alta. Văru-său pândea tot timpul. într-o zi îl chemă pe tânăr la el acasă, îi arătă o furcă de fier înroşită în foc şi-l trimise să omoare scorpionul, adică pe acea fată străină cu care se însurase nu de mult. Dar văzându-şi nevasta dormind, tânărului i se muiară mâinile şi ezită s-o lovească. în acel moment ea se trezi şi, dând cu ochii de furca înroşită din mâinile bărbatului ei, se rostogoli o dată şi se prefăcu în scorpion. Ochii ei, acum ca doi bulgări de foc, începură să strălucească. Tânărului îi trecu pe dată slăbiciunea şi se repezi la scorpion, vârând furca în el.

Atunci se auzi glasul scorpionului:

— Mai trebuia să-mi schimb pielea doar o singură dată şi-mi creştea la loc acul cel veninos. Mai aveam numai un an şi te omoram!

Spunând acestea, îşi dete duhul.

Aşa a scăpat tânărul pentru totdeauna de Duhul Scorpionului.

Doi fraţi şi aurul

poveste chineză

Trăia odată o babă care avea doi feciori; cel mic era foarte harnic şi cinstit, însă cel mare era leneş, lacom şi apucător.

într-o zi târzie de toamnă, când cădeau frunzele copacilor şi vânturile băteau a jale, baba se îmbolnăvi grav şi presimţi că o să moară. De aceea îi chemă pe cei doi feciori şi le spuse:

— Dragii mamei, eu voi muri curând; după ce nu voi mai fi cu voi, aş dori să trăiţi împreună, să nu vă pizmuiţi, să munciţi alături ca să aveţi spor, să fiţi fericiţi mereu.

Abia ce termină de spus acestea, că se şi stinse din viaţă.

Moartea mamei lăsă urme adânci în sufletul celui mai mic dintre feciori, şi el chiar se topea de dorul ei. Fiul cel mare însă, care era însurat, se bucura. După numai trei zile de la moartea ei, el îi spuse fratelui mai mic:

— Tu ştii că eu am o familie, greutăţi mai mari... Ar fi bine să ne despărţim, eşti destul de mare ca să munceşti şi să trăieşti singur. Tu poţi chiar pleca de la casa părintească, poţi lua chiar plugul din ograda noastră şi acest vas. Boul şi toate celelalte însă rămân aici, la noi...

Băiatul cel mic, bun la suflet cum era, nu se împotrivi şi plecă de acasă. Mult timp bătu el drumurile prin sate şi oraşe, prin păduri. într-o noapte, poposi într-o pădurice. Se aşeză pe o piatră şi începu să cânte din fluier. Cânta şi tot cânta, parcă dorea să-şi cânte toate suferinţele. După puţin timp, adormi de oboseală. Deodată se ivi de undeva un bătrân cu barba lungă până în pământ. Stătu lângă băiat până ce acesta se trezi. Apoi bătrânul îl luă şi-l duse pe Muntele Soarelui. Băiatul văzu acolo mulţi galbeni, nespus de mulţi, care străluceau ca nişte oglinzi cu mii şi mii de feţe. Băiatul se miră foarte mult şi încă nu pricepea unde ajunsese. Bătrânul îi spuse însă:

— Bietul meu copil, iată, sunt aici atâţia galbeni, te rog să opreşti din ei câţi vrei...

Aurul acela, care-i lua ochii, nu-l ameţi pe băiat. Luă doar puţini galbeni şi-i mulţumi din adâncul inimii bunului bătrân.

Când se trezi sub copaci, băiatul se frecă la ochi şi regretă că numai în vis pot fi oamenii fericiţi.

Dar, vai, ce bucurie!... La rădăcina unui arbore de lângă el, zări într-adevăr nişte galbeni. Nu-i venea să creadă, dar era adevărat. Din clipa aceea, băiatul, lipsit de griji, trăi altfel...

Vestea ajunse fără zăbavă şi la urechea fratelui său mai mare. îndată acesta se gândi să facă la fel, dar, mai mult, îşi dori să înoate în aur... Se duse deci la fratele său mai mic pe care-l rugă să-i spună cum a ajuns pe Muntele Soarelui. Acesta, inimos şi bun la suflet cum era, îi povesti totul. Fratele său cel lacom porni îndată spre pădurice cu pricina, adormi şi fără de veste se trezi pe Muntele Soarelui. Şi când văzu grămezile strălucitoare de aur, îşi spuse: „Ce bine ar fi ca acest munte galben să fie alături de casa mea". Cum însă nu era cu putinţă aceasta, vârî galbeni peste galbeni în doi saci mari aduşi înadins şi mai vârî cât putu în buzunare. Ajunse acasă cu mare

greutate, gâfâind şi transpirând tot, dar cu mare bucurie: avea atâta aur... mai mult chiar decât îşi dorise.

A doua zi dimineaţa, când desfăcu sacii, ce credeţi că găsi într-înşii? N-o să vă vină să credeţi, dar adevărat a fost: găsi doar pietre şi bolovani! Iată ce cărase în spinare, cu atâta amar de trudă, omul cel lacom...

De prisos să vă mai povestim ce s-a întâmplat. Deh, năravul din fire n-are lecuire...

Povestea vânătorului

poveste chineză

Trăia odată un vânător care era cunoscut de toţi din juru-i ca un om harnic, iscusit şi drept. Nu o dată se întorcea de la vânat cu pradă bogată. Cu toate acestea, el ducea o viaţă plină de griji, pentru că-l asuprea un boier lacom. Boierul acesta avea o moşie fără de margini, se scălda în aur, de mult ce avea, dar de asuprit tot asuprea. Cine se aşeza cu casa în apropierea moşiei acestui boier, era ca şi robul său.

Vânătorul nostru, sărac cum se afla, nu putea nici măcar să-şi ia o soţie, pentru că asta ar fi însemnat să muncească mai mult pentru boierul cel hapsân.

Într-o zi ca toate celelalte, vânătorul fu foarte amărât: nu prinsese măcar o pasăre, necum un iepure sau vreo dropie[240]. Istovit de alergătură, se aşeză la rădăcina unui copac, pe iarba crudă. Nu-i venea să se întoarcă acasă, unde-l aştepta frigul şi foamea.

— Ah, vai de mine! zise el oftând. Astăzi n-am avut noroc la vânat, nici bunul Dumnezeu nu a vrut să mă ajute!

Pe dată îl cuprinse o moleşeală şi, istovit cum era, era gata-gata să aţipească. în acea clipă, însă, auzi un glas sfâşietor, dar stins:

— Salvează-mă, om bun, salvează-mă!...

Vânătorul se frecă atunci la ochi, privi în direcţia de unde venea glasul stins şi întrezări un peşte care se zbătea pe fundul unei mlaştini secate. Sărmanul de el!... Avea gura deschisă larg, de parcă dorea să soarbă tot aerul din văzduh, în lipsă de apă, şi avea ochii mici şi negri ca mărgelele, tare, tare tulburi, parcă plângeau. Făcându-i-se milă de acel peşte gata să moară, vânătorul îl scoase din mlaştina fără apă şi-l aruncă într-un râu limpede şi rece. Peştele, îndată ce se văzu în lumea lui, parcă era altul; îşi mişca întruna coada lui cu solzi sclipitori, în semn de salut şi recunoştinţă către vânător. Ochii îi rădeau acum, aripioarele sale parcă dansau în valurile de cristal...

Pentru vânător însă noaptea veni tristă. Se culcă lângă copac, pe un pat de frunze, cu mâinile căpătâi, învelit cu cuvertura înflorată a stelelor sclipitoare ale cerului. Şi nu ştiu nici el cât dormise, când se trezi din somn; se pomeni deodată pe un pat moale ca puful, într-o casă solidă şi cu multe camere, bine clădite şi frumos aranjate; în mijlocul camerei unde se afla, văzu o masă întinsă, cu fel de fel de bucate alese... Uimirea îi fu şi mai mare când, alături de el, zări o fată frumoasă – frumoasă ca soarele, care-i zâmbea cu blândeţe. Vânătorul privea toate acestea şi se întreba: oare sunt în vis?

Ca să-i arate anume că nu visează, fata cea frumoasă zise:

— Nu te mira atâta... Eu sunt fiica Zeului mării. îţi mulţumesc din suflet că m-ai salvat de la pieire. Acum m-am pregătit să mă iei de soţie.

Bucuros şi fericit cum nu-şi închipuia că poate fi un om în viaţa lui, vânătorul trăia parcă într-o lume de basm, deşi pipăia cu mâna lui totul, deşi vedea cu ochii lui casa, lucrurile din ea şi mai ales pe frumoasa fiică a Zeului mării. Se căsători aşadar cu fata şi de atunci ea făcea treburile casei, iar el aducea vânat proaspăt.

---

240 dropia (Otis tarda) este o pasăre de stepă specifică stepelor din familia Otididae care trăieşte în sud-estul Europei şi zonelor cu climă temperată din Asia

Având de toate, trăiau în liniște și se iubeau.

Dar despre bucuria vânătorului și despre viața lui fericită află curând, nu se știe cum și când, boierul cel hapsân, cu inima de piatră. îl rodea acum ambiția să aibă și el o soție așa de frumoasă cum avea vânătorul. Nici nu vă închipuiți la câte vicleșuguri și uneltiri se gândi, care de care mai îngrozitoare. Trimise deci boierul pe cineva să-l cheme pe vânător la curte. Și vânătorul veni.

— Vă sărut dreapta, mărite. Cu ce vă pot fi de folos?

— Am auzit că ești capabil, priceput și dârz. Vreau să mă conving astăzi de aceste calități ale tale. Iată dar de ce te-am chemat: am aici această traistă cu susan amestecat. Să împărți susanul în două, după culoare: grăunțele albe de o parte, cele negre de altă parte. Doar până mâine dimineață trebuie să termini această treabă. Dacă nu vei izbuti până în zori, să știi din capul locului: te voi alunga de aici, iar soția ta va trebui să rămână la mine...

Vânătorul se întoarse acasă negru de supărare, vedea bine că boierul acesta și-a pus în gând să-l piardă. Dar, când îi află supărarea, soția sa îl liniști:

— Nu fi mâhnit, dragul meu! Eu știu cum să fac lucrul acesta, te asigur că mâine va fi așa cum a cerut el.

Și vânătorul, care avea mereu încredere în ce spunea ea, adormi curând în acea seară. Soția lui însă nu se culcă. Ea scoase dintr-un anume buzunar o cutiuță năzdrăvană. Fu de ajuns să sufle doar de trei ori în acea cutiuță, și pe neașteptate se iviră milioane de furnici. Ele începură să care grăunțele de susan ce fuseseră împrăștiate acolo pe podea, în două grămăjoare: una albă, una neagră.

Când se trezi în zori de zi, vânătorul rămase tare mirat de ceea ce văzu. Luă însă susanul astfel împărțit și se înfățișă boierului. Când văzu asta, boierul încremeni și-și mușcă limba de ciudă, înghițind în sec. Ca să nu se dea bătut, zise:

— Mi s-a spus că trăiești în mare bogăție. Poate că soția ta te-a făcut bogat. Vreau să ne măsurăm bogățiile: aurul, argintul, nestematele, perlele, coralul, jadul, fildeșul... Dacă tu vei fi puțin mai bogat decât mine, atunci rânduielile vor fi aceleași pentru amândoi. De aceea să vii cu bogățiile, cu aurul în primul rând, pe stepa din margine. Acolo vor fi de față toți supușii mei, să vadă care e mai bogat dintre noi doi, care este deci mai puternic și în drept să stăpânească...

Și mai abătut se întoarse acasă vânătorul. El știa că are drept avere doar cele două mâini, iar în casă trăia omenește, nu se scălda în bogății, precum boierul. Dar soția lui, auzind cele poruncite de boier, îl liniști:

— Nu fi mâhnit, dragul meu... Vom ști să câștigăm întrecerea asta, la care te-a chemat boierul. Doar să mă duci mâine la stepa aceea.

Și parcă vânătorului îi veni iarăși inima la loc, că i se frânsese de atâta amărăciune.

A doua zi, la locul întrecerii, se adunară oameni de pretutindeni. în mijlocul stepei, boierul cărase toată noaptea aurul său. Și era atâta aur, de parcă crescuse din el un deal. Un deal care strălucea... Vânătorul veni în zori, însoțit de soția sa. Atât avea vânătorul: pe soția sa. Când văzu aceasta, boierul cel răutăcios izbucni în hohote de râs, fiind sigur că va ieși învingător:

— Ha, ha, ha... Ha, ha, ha... Ha, ha, ha... Bine că mi-ai adus-o, în sfârșit! rânji el cu gura până la urechi, socotind că deja vânătorul se dăduse bătut.

Dar nu termină, că soția vânătorului îl și opri:

— Să nu râdem înainte. Știți zicala: Cine râde la urmă râde mai bine... Priviți bogățiile noastre! zise ea, arătând cu mâna dreaptă spre răsăritul stepei.

Și ce văzu boierul? Ce văzură toți, când se uitară spre răsărit? Un munte de aur se ridica pe geana zării, creștea și creștea muntele de aur luminând stepa și minunând ochii cu strălucirea lui orbitoare...

Oamenii izbucniră în strigăte, ca la o victorie, și aplaudară victoria vânătorului și a frumoasei lui soții. Numai boierul nu zise nimic, numai ochii lui nu se luminară. Nu avea de ce să se bucure. Fusese înfrânt și acum, dar acum mai dureros ca înainte: în fața oamenilor.

însă, când un gând rău își sapă drum în mintea cuiva, el nu se pierde lesne. Așa și cu boierul: îl rodea invidia din ce în ce mai tare și voia cu orice chip să-i ia vânătorului soția. Doar la asta se gândea zi și noapte.

După o scurtă vreme de la întrecere, boierul hotărî să-și adune străjerii și să-l ucidă pe vânător în luptă. Porunci vechilului să adune toți oamenii de pe moșia sa. Apoi îl chemă pe vânător și mângâindu-și burta pântecoasă, ca un butoi de mare, îi spuse:

— Știu că lupți vitejește. Dacă așa stau lucrurile, arată-ți vitejia în luptă cu oamenii mei. Vânătorul se întunecă, dar, uitându-se la soția sa care-l însoțise și de astă dată, întâlni privirea ei încurajatoare. Așadar, primi

lupta. El şi soţia lui se aflau în faţa ostaşilor, călări, cu armuri de argint, cu paloşe strălucitoare: erau gata să înceapă bătălia. Dar şi soţia vânătorului scoase atunci cutiuţa năzdrăvană, suflă de trei ori şi... ce să vezi? în spatele ei şi al vânătorului se iviră, ca din pământ, puzderie de ostaşi, mai mulţi şi mai bine pregătiţi de luptă. Armele zăngăniră şi văzduhul se umplu de chiote de luptă. într-o clipă, praf şi pulbere rămase din oastea boierului. Iar boierul cel hapsân nu scăpă nici el de pieire: îl doborî chiar săgeata vânătorului.

După moartea boierului, vânătorul, bun la suflet cum era, împărţi oamenilor săraci toate bogăţiile acestuia. El trăi fericit de atunci, fără să-l mai supere nimeni, şi poate mai trăieşte şi astăzi alături de fiica Zeului mării...

Bătrânul grădinar şi Zâna Florilor

poveste chineză

în timpul domniei împăratului Renzong din dinastia Song, în sătucul supranumit Eterna armonie, trăia un bătrân grădinar pe nume Qiu Xian, văduv şi tară copii, care avea o căsuţă şi un petec de pământ. Iubea nespus florile. Când făcea rost de o plantă rară, era mai bucuros decât ar fi avut cel mai preţios giuvaer. Când pleca de acasă pentru niscaiva treburi urgente şi în drumul său trecea pe lângă vreo grădină, cerea voie să intre să o privească mai îndeaproape. Dacă vedea doar plante obişnuite sau pe care le avea şi el, părăsea grădina fără nicio umbră de supărare, dar dacă era vorba de vreo specie rar întâlnită, pe care nu o avea, sau de flori care la el în grădină se ofiliseră, rămânea ţintuit locului vreme îndelungată şi uita de toate. Când se găseau de vânzare flori minunate şi n-avea bani, îşi lăsa zălog hainele cele mai bune şi le cumpăra oricât ar fi costat. Cu timpul, în jurul locuinţei sale apăru o adevărată grădină.

Aceasta era înconjurată de un gard din bambuşi, pe care se căţărau trandafiri, ruguri de mure, plante ornamentale şi exotice. La picioarele gardului viu se îngrămădeau nalba roşie, iasomia, busuiocul şi macul roşu. Urmau la rând crinii, azaleele, orhideele, crizantemele, cameliile, narcisele, magnoliile şi multe alte. Când toate acestea erau în floare, gardul părea un imens şi splendid paravan. De la poarta de miazăzi a grădinii se deschidea spre interior o alee de bambuşi şi chiparoşi. Aleea te conducea la o căsuţă cu mai multe încăperi înalte şi cu ferestre mari. Florile înveseleau grădina şi casa în toate anotimpurile, iar parfumul lor desfăta.

Prunişorul de iarnă se dovedea neîntrecut, orhideea emana un miros îmbătător, camelia era plină de graţie, caisul, zâmbitor şi mândru, iar crizantema înfrunta curajoasă bruma. Narcisa avea albeaţa zăpezii, bujorul strălucea de frumuseţe, magnolia se înălţa zveltă la marginea terasei, iar lotusul se legăna încetişor pe oglinda lacului. Farmecul rodiei era de neînchipuit, frumuseţea bujorului alb, fără seamăn. Dafinul îşi trimitea parfumul până în înaltul cerului, nufărul îşi întindea florile pe luciul lacului singuratic. Părul era şi mai auriu sub razele lunii, piersicul surâdea soarelui din zori. Azaleele şi trandafirii înfloriţi păreau întinse brocarturi împodobite pe margini cu muşcate şi petunii. Erau mii şi mii de flori şi parfumuri dintre cele mai diferite.

Căsuţa bătrânului era străjuită de un lac. Pe malul apei Qiu Xian amenajase taluzuri, pe care plantase sălcii şi piersici. Lotusul înflorit părea un întins curcubeu coborât pe oglinda lacului. Bărci de toate mărimile şi culorile alunecau alene pe luciul apei, purtate de adierea uşoară a brizei. La
umbra sălciilor, cu lotcile trase la mal, pescarii îşi aruncau undiţele şi rămâneau tăcuţi în aşteptarea peştilor. Păsări de tot felul îşi găsiseră aici un adevărat paradis.

Qiu Xian se trezea încă din zori. Mătura frunzele căzute şi uda grădina de două ori pe zi, dimineaţa şi seara. Dacă-i înflorea o floare, era în culmea fericirii şi toasta de trei ori „în sănătatea ei". Cânta şi fluiera de bucurie, iar atunci-când obosea de atâta petrecere, se culca printre straturile de flori, punându-şi sub cap o piatră în chip de pernă.

Pe timp de arşiţă stropea la vreme grădina. Când era furtună îşi lua la repezeală o haină şi o pălărie de paie şi se plimba printre flori pentru a le proteja pe cele mai slabe. Dacă era nevoie, stătea în grădină şi câte o noapte întreagă. Plângea când vedea că o floare era pe cale să se ofilească. Fiindu-i nespus de greu să se despartă de florile căzute, le strângea şi le punea într-un coşuleţ de nuiele şi le ţinea până se uscau de tot. Apoi, când coşuleţul se umplea, îşi lua adio de la ele şi, copleşit de o mare tristeţe, le îngropa la malul lacului. Numea asta „ceremonia de înmormântare a florilor". Iar dacă unele flori căzute erau murdare de noroi, le spăla de mai multe ori şi le împrăştia apoi pe lac. Acesta era „ritualul de spălare a florilor". Nimic nu-i displăcea mai mult în viaţă decât tăierea ramurilor la pomi şi culegerea florilor. Gândea aşa: „în tot cursul anului, florile nu înfloresc decât o singură dată în cele patru anotimpuri şi numai timp de câteva zile. Ceea ce înseamnă că florile duc o viaţă neînsemnată vreme de trei anotimpuri, pentru ca să se poată bucura apoi de câteva zile de glorie, zile în

care se lasă mângâiate de vânt şi surâd oamenilor. Neîndoielnic că, dacă ar putea vorbi, florile ne-ar ruga să le lăsăm la locul lor, ar plânge şi ar suspina. Cu atât mai mult cu cât ele îndură multe în scurta lor viaţă. Fluturii şi albinele, păsările şi insectele de tot felul le dau destul de furcă. Soarele arzător le ofileşte, vântul puternic le rupe frunzele, ploaia le biciuie fără milă. Dacă nici noi nu le apărăm, atunci cine să le apere?

După ce sămânţa încolţeşte, plantele se dezvoltă uşor, apoi tulpinile se înalţă, înmuguresc, se formează ramurile... Ce frumoase sunt apoi când înfloresc! La ce bun să culegi florile când se ştie prea bine că vine o vreme când ele părăsesc singure ramurile şi nimeni şi nimic nu le mai poate salva? Sunt şi ele la fel ca omul: când moare nu mai poate fi în niciun chip readus la viaţă.

Se culeg uneori flori şi din ele se fac buchete sau coşuri pentru câte o sindrofie, alteori femeile le folosesc pentru a-şi înfrumuseţa toaleta lor de-o zi. Hai să stăm şi să ne gândim; când rupem o ramură, aceasta dispare pentru totdeauna din copacul de unde am luat-o. Nu-i mai bine să o lăsăm la locul ei, pentru a o putea admira an de an? Pentru muguri e şi mai rău; ei nu mai înfloresc, se ofilesc o dată cu ramura tăiată. Mai există şi oameni care nu iubesc cu adevărat florile. Atraşi doar de frumuseţea lor, ei le culeg după bunul plac sau le aruncă atunci când se satură de ele."

Qiu Xian nu distrusese niciodată vreun mugure şi nu rupsese vreo ramură. Când era îndrăgostit de vreo floare, stătea să o admire ore întregi. Dacă vedea pe cineva că încearcă să o rupă, se străduia să-l convingă că e un mare păcat. Dacă acesta refuza să-l asculte, îi făcea o plecăciune şi îl ruga să aibă milă.

Adesea însă, poate din respect faţă de bătrân, oamenii se abţineau să rupă florile în faţa sa.

Pentru a-şi ocroti grădina, bătrânul nu prea era dispus să primească oaspeţi. Dacă rudele, vecinii sau prietenii voiau să-i viziteze grădina, începea prin a le spune tot ceea ce era interzis şi abia după aceea îi lăsa să intre. Nu le dădea voie să se apropie prea mult de brazde. Când vreunul rupea vreo floare, se înroşea de furie şi-l dădea afară din grădină, hotărât să nu-l mai primească niciodată. Devenise vestit pentru acest obicei al său. La el în grădină nu mai îndrăznea nimeni să rupă nici măcar o frunză.

Boschetele şi tufişurile erau adevărate sălaşuri pentru păsări. Le atrăgeau mai ales florile şi fructele. Nu era o mare pierdere pentru Qiu Xian să fie lipsit de fructe, dar se necăjea tare rău când păsările ciuguleau bobocii gata să înflorească. Din acest motiv, bătrânul căpătă obiceiul de a pune orez şi mei alături de flori, invitând astfel păsările să nu se mai atingă de flori. După ce mâncau pe săturate, zburătoarele ciripeau şi se roteau cuminţi, fără a mai strica vreo floare sau vreun boboc. Şi an de an bătrânul culegea tot mai multe fructe mari şi gustoase.

Pe unele le dăruia vecinilor, pe altele le vindea pentru a face rost de bani.

Vreme de cincizeci de ani florile i-au oferit numai plăcere. Ducea o viaţă cumpătată, simţindu-se minunat în mijlocul miilor de flori. Întreg satul îl respecta, numindu-l „bunicul Qui" sau „bătrânul grădinar".

Într-un orăşel din apropiere trăia pe atunci un tânăr pus pe fapte rele şi negru la suflet, care se numea Zhang Wei. Venind dintr-o familie de nobili, se credea puternic şi se purta urât cu oamenii cumsecade. Oricine nu i se supunea era vai de el. Urmat tot timpul de o ceată de bătăuşi şi scandalagii, într-o zi i se înfundă şi dădu peste unul mai puternic decât el, care-i trase o chelfaneală zdravănă. Făcut de ruşine, se retrase împreună cu oamenii săi la conacul pe care-l avea în sătucul supranumit Eterna armonie, nu departe de căsuţa lui Qiu Xian.

Într-una din zile, plimbându-se beat prin sat, se apropie de grădina bătrânului şi zărind arborii luxurianţi, exclamă:

— O, ce splendoare! A cui este grădina?

— A unui bătrân poreclit „nebunul florilor", se grăbi să-l pună în temă un slujitor, ca să-i fie pe plac.

— Da? Am auzit vorbindu-se că e un bun grădinar, că ştie cum se cultivă florile. Deci aici locuieşte? Păi, hai să intrăm un pic, hotărî Zhang.

— Bătrânul ăsta este cam ciudat, sări cu gura însoţitorii. Nu dă voie nimănui să intre în grădină.

— Poate că altora, zise Zhang Wei, mie însă nu poate să-mi interzică să intru. Hai, bateţi-i în poartă.

Era perioada bujorilor. Qiu Xian, care-şi terminase treaba în dimineaţa aceea, stătea lungit sub un copac să se mai odihnească. Auzi bătăile puternice în poartă. Se ridică şi merse să vadă cine a venit, îl izbi imediat un miros puternic de băutură. Se trezi în faţă cu vreo cinci, şase găligani. Înţelese imediat care le era intenţia. Le bară trecerea şi-i întrebă încruntat:

— Ce vă aduce pe aici, tinerilor?

Zhang Wei sări primul:

— Ei, bătrâne, ce, nu mă mai cunoşti? Sunt fiul nobilului Zhang, stăpânul conacului de aici din vecinătate. Ai multe flori rare şi am venit să le văd.

— Tinere, n-am nimic interesant în grădină, doar câţiva piersici, pruni... Florile nici n-au înflorit încă.

Zhang Wei, cu ochii ieşiţi din orbite, urlă la bătrân:

— Afurisit moşneag! Ce mare scofală dacă intră cineva să-ţi vadă florile! Crezi că am venit să le mănânc?

— Tinere, nu-i nimic de văzut în grădina mea.

Mâniat la culme, Zhang Wei îl împinse puternic pe Qiu Xian, care-şi pierdu echilibrul şi căzu. Namilele năvăliră în grădină. înspăimântat, bătrânul se ridică şi-i urmă temător. Dintre toate florile din grădină doar bujorii erau în plină floare. Nu era însă vorba de specii obişnuite, ci de cinci varietăţi dintre cele mai rare: „pagoda galbenă", „fluturele de jad", „ochiul dragonului", „leul negru" şi „leul cu cap roşu". Bujorul este socotit regele florilor, iar bujorii aceştia erau cei mai frumoşi.

Plantaţi în faţa căsuţei, bujorii lui Qiu Xian erau înconjuraţi de mici stânci artificiale. înalţi de doi şi chiar trei metri, ei aveau nişte flori superbe, de toate culorile. Zhang Wei se grăbi să se suie pe stânci, pentru a le savura parfumul. Bătrânul se împotrivi:

— Nu te căţăra, tinere! Uite-te la ei de la distanţă!

Zhang Wei, destul de nemulţumit pentru faptul că-i fusese refuzată intrarea în grădină, se înfurie:

— Moşneag prăpădit, n-ai auzit niciodată de mine? Ai nişte flori atât de frumoase şi m-ai mințit că n-ai. Fie, treacă de la mine, pentru asta te iert. Dar acum iar începi să mă superi? Ce, se ofilesc florile dacă le miros şi eu un pic? Poţi să bombăni cât vrei, eu tot ce vreau o să fac.

Şi astea fiind zise, începu să tragă florile spre el, şi să le miroasă una câte una.

Retras ceva mai departe, Qiu Xian se străduia să-şi mai domolească mânia. Spera că intruşii se vor duce cât de curând. Dar Zhang Wei zise cu obrăznicie:

— Nu se poate să ne bucurăm de acest peisaj fără băutură.

Şi dădu ordin slujitorilor să-i aducă de îndată ceva de băut.

Atunci Qiu Xian zise:

— Tinere, este prea strâmt locul aici. Ar fi mai bine să vă duceţi să beţi la conacul dumneavoastră, vă rog tare mult.

Zhang Wei arătă spre pământ:

— Putem să ne aşezăm aici jos, e foarte plăcut.

Qiu Xian stărui:

— Cum să vă aşezaţi într-un loc atât de nepotrivit cu rangul dumneavoastră?

— Lasă că-i foarte bun locul, o să întindem şi un covor, îl asigură Zhang Wei.

Curând, pe jos fu întins un covor, iar petrecăreţii se aşezară în cerc şi începură să bea. Cu un aer triumfător, făceau un vacarm de nedescris. Bătrânul îi privea de alături supărat.

Zhang Wei, plin de invidie, îi zise lui Qiu Xian:

— Bătrâne, arăţi ca un necioplit, dar eşti un bun grădinar. Vino să bei cu noi!

Qiu Xian îl refuză cu tărie.

— Nu vrei să-mi vinzi mie grădina? îl iscodi Zhang Wei.

Văzând că lucrurile iau o întorsătură proastă, bătrânul îi răspunse:

— Grădina asta este viaţa mea, cum aş putea să o vând?

— Ce-mi pasă mie de viaţa ta? Vinde-mi grădina! Iar când vei ajunge un om fără căpătâi, vino să lucrezi la mine. Te vei ocupa de flori, ce zici?

Palavragii îi ţinură şi ei isonul:

— Ce noroc pe tine, bătrâne. Şi ce frumos se poartă cu tine! Haide, arată-ţi recunoştinţa!

în faţa acestei batjocuri, Qiu Xian simţea că se sufocă de mânie, dar nu zise nimic.

— Ia te uită ce moşneag afurisit! strigă Zhang. Da sau nu, deschide odată gura, ce, eşti mut?

— Răspunsul meu a fost răspicat. Ce vreţi mai mult?

— Baliverne, moşule. Dacă o mai ţii tot aşa, te trimit la închisoare, ameninţă Zhang Wei.

Ajuns aici, Qiu Xian se gândi cum să scape.

— Dacă înălţimea voastră ţine atât de mult să-mi cumpere grădina, trebuie să-mi dea măcar o zi de gândire. Nu se poate, încheia afacerea acum pe loc.

Petrecăreţii aprobară:

— Are dreptate de data asta. Să venim mâine din nou.

Beţivanii se ridicară unul câte unul cu ajutorul slujitorilor. De teamă să nu-i rupă florile, Qiu Xian îi grăbi spre ieşire.

Dar ţi-ai găsit! Ţineau morţiş să rupă florile la plecare.

Se repeziră la ele şi începură să le rupă cu sălbăticie. Bătrânul se strădui, dar nu mai putu să-i oprească. în numai câteva clipe, aveau braţele pline de bujori. Cu o durere tară margini Qiu Xian strigă:

— Mi-aţi distrus toată munca! La ce bun să-mi mai târăsc viaţa asta nenorocită!

Şi, cu capul înainte, se năpusti asupra lui Zhang Wei, pe care, beat cum era, îl răsturnă cu furie.

Petrecăreţii aruncară florile şi strigând ca nebunii se repeziră la bătrân. De teamă să nu-l omoare, unul dintre slujitori, care nu-şi pierduse de tot capul, izbuti să-i potolească. Zhang Wei fu ridicat de jos. Furios pentru faptul că fusese trântit la pământ, el se răzbună pe flori, călcându-le în picioare. Qiu Xian se jeluia de mama focului. La vacarmul ce se făcuse, vecinii, sosiţi în grabă la faţa locului, rămaseră uluiţi de cele ce le era dat să vadă. Printre ei erau şi câţiva argaţi de-ai lui Zhang. Banda fu silită să iasă din grădină. Dar Zhang Wei tot nu se lăsă:

— Spuneţi-i ticălosului ăsta bătrân să-mi dea grădina. Dacă nu, o să mai aibă de-a face cu mine!

Apoi, plin de ură, îşi chemă ciracii şi părăsiră locul.

Dat fiind faptul că era aşa de beat, ameninţările lui nu fură luate în serios. Vecinii intrară în curte şi-l ajutară pe Qiu Xian să se aşeze pe prispa casei. Bătrânul continua să plângă, în timp ce unul dintre vecini, care-i păstra ranchiună pentru că nu-l îngăduise cândva în grădină, începu să-l vorbească de rău pe bătrân:

— Orice s-ar spune, e un nebun. A primit lecţia pe care o merita.

Dar un altul, cinstit din fire, îl contrazise:

— Ia nu mai vorbi şi tu aşa fără noimă! Munceşte tot anul la o asemenea grădină, iar plăcerea este de scurtă durată. Oamenii se bucură în faţa florilor frumoase, dar nu întotdeauna îşi dau seama câtă muncă cer ele ca să arate astfel. Qiu Xian a trudit pentru bujorii ăştia, iar tu, în loc să-l compătimeşti, tot pe el îl condamni?

Bătrânului, fiindu-i milă de florile aruncate şi călcate în picioare, începu să le strângă fir cu fir şi să le mângâie ca pe nişte copii.

— Dragele mele flori, rosti el cu ochii în lacrimi, toată viaţa mea nu v-am rupt măcar o frunză sau o petală. Cum de s-a putut întâmpla acum lucrul ăsta atât de îngrozitor?

în timp ce bătrânul, cuprins de o neasemuită tristeţe, se jeluia, în spatele lui răsună deodată un glas dulce, liniştitor:

— De ce plângi, bunicuţule, ce s-a întâmplat?

Qiu Xian întoarse capul. Se trezi faţă în faţă cu o tânără necunoscută, nespus de frumoasă, îmbrăcată simplu, dar fermecător.

— Cine eşti şi de ce ai venit aici? o întrebă bătrânul.

— Bunicule, răspunse fata, locuiesc în apropiere. Mi s-a spus că ai bujori minunaţi şi am dorit tare mult să-i văd. Dar, vai, ce păcat că acum zac toţi la pământ...

Auzind-o vorbind despre bujori, Qiu Xian începu din nou să plângă.

— Bunicule, spune-mi ce te frământă?

Bătrânul îi povesti toate cele petrecute. Fata surâse:

— Spune-mi, n-ai dori ca toate aceste flori să se întoarcă acolo de unde au fost rupte?

Qiu Xian dădu din cap neîncrezător:

— Oh, te rog să nu-ţi râzi de mine. Se poate oare ca florile odată rupte să se mai întoarcă pe ramuri?

— Da, bunicuţule, se poate, zise fata. Părinţii mei m-au învăţat să readuc florile la viaţă. Am reuşit întotdeauna acest lucru.

Qiu Xian făcu o plecăciune adâncă.

— Bunicule, nu e nevoie să faci asta. Adu-mi mai bine un vas cu apă, te rog.

Qiu Xian plecă în grabă după apă. Pe drum îl chinuia o întrebare: „Are oare cu adevărat o asemenea putere sau îşi bate joc de mine?" Dar tot el îşi spunea: „N-am mai văzut-o niciodată şi nu văd de ce ar glumi pe seama

mea". Se întoarse cât putu de repede cu apa. Dar fata nu mai era acolo, iar pe pământ nici urmă de flori rupte. Ramurile erau acum din nou pline de bujori înfloriţi. Şi dacă mai înainte florile erau toate de o singură culoare, acum avea în faţă flori de toate nuanţele, mai frumoase ca niciodată.

Qiu Xian îşi zise: „Feţişoara asta a făcut o adevărată minune". Plin de recunoştinţă, începu să o caute prin toată grădina, dar nu o mai găsi nicăieri. Tare mult ar fi dorit să înveţe şi el să aibă asemenea puteri. „Să fi fost oare o zână care mi-a venit în ajutor?"

Ştirea despre cele petrecute în grădina bătrânului se răspândi cu repeziciune. Tot satul ardea de dorinţa de a vedea minunea la faţa locului, dar oamenii se temeau că Qiu Xian nu le va da voie să intre în grădină.

Qiu Xian era într-o mare încurcătură. După întâmplarea cu zâna i-a trecut prin minte să se ferească şi mai mult de lume, dar, în aceeaşi seară, aşezat în mijlocul straturilor de flori, hotărî altfel: „Egoismul şi sihăstria mea mi-au adus întotdeauna numai necazuri. Dacă aş fi fost mai generos cu oamenii, n-aş fi avut atâtea neplăceri". începând din zorii celei de a doua zile, el lăsă
poarta deschisă larg, să intre oricine dorea. Celor care veneau în grădină le cerea doar un singur lucru: să nu le atingă.

Fără să fi aflat încă nimic din cele întâmplate, Zhang Wei se fălea în faţa alor săi:

— Ieri, netrebnicul ăla bătrân m-a trântit la pământ şi n-am de gând să-l iert. Mă duc din nou să-i cer să-mi vândă grădina. Dacă e îndărătnic şi de data asta, fac praf tot ce întâlnesc în cale.

Ciracii îi ţinură isonul.

Pe drum Zhang Wei află ştirea despre minunea petrecută în grădina bătrânului. Se îndoi de adevărul ei şi spuse neîncrezător:

— Sunt sigur că bătrânul a născocit toată povestea asta numai ca să ne facă să-l lăsăm în pace.

Ajunseră în faţa porţii. Sătenii ieşeau liniştiţi din grădină, minunaţi de frumuseţea ce le fusese
dat s-o vadă.

Zhang Wei ajunse în faţa casei şi încremeni de uimire. Florile, mai fermecătoare ca niciodată, străluceau de frumuseţe.

— Grădina va fi a mea, fără să mai fie nevoie să o cer bătrânului, spuse Zhang Wei. îl voi învinui pe Qiu Xian de vrăjitorie. Bătrânul va fi torturat şi va trebui să mărturisească. Şi apoi, când grădina va fi pusă în vânzare, cine va îndrăzni să o cumpere? Din toată zarva asta eu voi ieşi câştigat.

întreaga bandă a zurbagiilor fu încântată de vicleşugul la care se gândise Zhang Wei. Aşa se şi petrecură faptele.

După arestarea lui Qiu Xian, Zhang Wei şi oamenii săi făcură o plimbare prin grădină, apoi încuiară poarta şi plecară spre oraş.

Dar zâna îl ajută pe bătrânul grădinar şi de astă dată.

— Sunt zâna Lacului de jad, îi spuse ea. Dragostea dumitale pentru flori m-a înduioşat şi de aceea am spus florilor din grădină să se întoarcă pe ramurile lor. Dumneata iubeşti şi aperi florile de o viaţă şi prin această dragoste vei deveni nemuritor. De acum înainte nu te vei hrăni decât cu polen de flori; o să devii din ce în ce mai uşor şi, în cele din urmă, vei ajunge să zbori asemenea unei petale.

Qiu Xian îi făcu o plecăciune, iar când se ridică, o zări pe zidul închisorii, chemându-l încetişor: „Vino cu mine!"

între timp, Zhang Wei şi haimanalele rămâseseră cu gura căscată când văzuseră iar grădina, pentru că acum nicio floare nu mai era la locul ei; o grămadă de petale şi frunze pălite acoperea pământul.

Ca şi data trecută, aştemură un covor, se aşezară cu toţii roată şi băură în neştire. Deodată se porni un vânt îngrozitor, care începu să ridice florile de pe pământ. Florile se înfiripau văzând cu ochii în fete frumoase şi graţioase. Una din ele, îmbrăcată în roşu, îi spuse aprinsă de mânie:

— Locuim aici de zeci de ani. Bunicul Qiu ne-a iubit întotdeauna şi a avut mare grijă de noi. Voi aţi dat năvală, ne-aţi distrus, iar pe binefăcătorul nostru l-aţi aruncat în închisoare. A venit acum timpul să daţi seama.

Prin fluturarea mânecilor foarte lungi, asemenea unor aripi uriaşe, ele răspândiră pe dată un frig pătrunzător. Neisprăviţii o luară la sănătoasa, strigând:

— Să ne salvăm, fraţilor, să scăpăm de aici!

Furtuna se potoli într-un târziu. în grădină se aşternu iar o linişte adâncă. Bujorii erau din nou acoperiţi de flori. Pe pământ nu se mai afla nici măcar o singură petală. După un timp, răufăcătorii, puţini rămaşi în viaţă, începură să caute prin grădină, dar nici urmă de Zhang Wei. Fusese spulberat de furtună.

După această întâmplare, într-o vară, când soarele strălucea pe cerul fără urmă de nori, iar bătrânul Xian stătea în mijlocul straturilor de flori, deodată începu să adie o briză şi cerul se coloră în zeci de nuanţe. Se auzi o melodie duioasă, iar în văzduh se răspândi un parfum suav. Din înaltul cerului sosiră în zbor lin o pasăre fenix şi o barză albă. De pe aripile lor coborî zâna florilor.

— Qiu Xian, de acum înainte te vei îngriji de toate florile din lume. Vei avea puterea să răsplăteşti pe cei care iubesc florile şi să-i pedepseşti pe cei care le distrug. Vei locui împreună cu noi şi vei deveni nemuritor, după cum ţi-am făgăduit.

Qiu Xian, căsuţa şi florile toate porniră în zbor după zâna florilor.

De atunci satul căpătă un nume nou: Paradisul celor o sută de flori.

Prinţesa şi păstorul

poveste chineză

Trăia odată un păstor care zicea aşa de frumos din fluier, că i se dusese vestea peste mări şi ţări.

Tot pe atunci trăia şi o prinţesă frumoasă ca cioplită în marmură albă.

într-o zi, plimbându-se prin grădina palatului, prinţesa a auzit un viers încântător, care a pironit-o locului. Era fluierul păstorului. Prinţesa şi-a chemat îndată slujnica şi i-a spus:

— Ascultă viersul ăsta fermecat; du-te de iscodeşte şi vezi cine cântă.

La înapoiere, slujnica i-a spus prinţesei:

— Nu e niciun viers fermecat, cântă un păstor din fluier.

Stând ele aşa de vorbă, s-a auzit iarăşi melodia fermecată. Atunci prinţesa a trimis slujnica să-l caute şi să-l aducă pe păstor.

Slujnica a plecat îndată şi i-a spus păstorului că are poruncă să-l ducă în faţa prinţesei.

Păstorul, ascultând porunca, s-a înfăţişat îndată la palat. Bucuroasă, prinţesa l-a poftit în casă, l-a împodobit cu veşminte scumpe, încât semăna cu un adevărat prinţ şi l-a oprit la palat fără ştirea tatălui.

După o vreme, împăratului i s-a părut ceva ciudat la singura lui fiică şi a dat poruncă unui slujbaş s-o urmărească. Acestuia nu i-a fost greu să bage de seamă ce se întâmplă şi i-a dus vestea împăratului cum că în camera prinţesei se află un păstor în straie de prinţ, nu se ştie de unde venit. Auzind, împăratul s-a speriat foarte tare şi a poruncit ca, în aceeaşi seară chiar, păstorul să fie legat şi aruncat în mare. Cine ar fi putut să se împotrivească poruncilor împăratului! Păstorul a fost legat fedeleş, când a venit prinţesa plângând.

Gata să fie dus, păstorul i-a spus acesteia:

— Nu fi tristă, prinţesă, la anul, în cea de-a treia lună, voi sosi pe un cal înaripat să te iau cu mine!

Dar nici n-a apucat să-şi termine vorba, că a fost smuls de lângă prinţesă. El însă nu s-a pierdut cu firea şi şi-a amintit că atunci când prinţesa l-a împodobit cu veşmintele alese, parcă i-a strecurat ceva în buzunar şi i-a spus că atunci când va fi în pericol să se folosească de acel lucru. Şi a început să se zbată până şi-a eliberat o mână şi a scos din buzunar un galben de aur. S-a gândit ce s-a gândit, apoi a dat aurul ostaşilor care-l duceau, zicându-le:

— Mie nu-mi mai este de niciun folos aurul acesta. Luaţi-l voi!

Văzând aurul, soldaţii s-au mai înmuiat, precum spune proverbul: „Chiar dacă vrei să omori în bătaie o vacă, las-o mai întâi să bea apă".

— Eu mă aflu în pragul morţii, împliniţi-mi ultima rugăminte, rogu-vă! a zis păstorul.

Apoi i-a rugat să-l dezlege înainte de a-l arunca în apă, iar aceştia i-au îndeplinit voinţa.

Fiind aruncat în apă, el nu s-a înecat şi a început să plutească până ce a ajuns la o mică insulă. Dar pe această insulă nu se afla picior de om sau de animal. Totul era acoperit cu o iarbă măruntă şi arbuşti. Nici vorbă de hrană sau altceva. S-a căutat din nou prin buzunare şi a mai găsit un ac şi aţă. A îndoit vârful acului întocmai ca un cârlig, a trecut aţa prin urechile acului, şi aşa şi-a făcut o undiţă cu care a început să pescuiască. A pescuit o grămadă de peşte, apoi a strâns vreascuri, a aprins un foc şi a fript peştele. De atunci s-a hrănit mereu cu peşte, aşteptând să treacă vreo barcă,

dar nu se ivea nimic. Până ce într-o zi s-a ivit plutind pe apă un cuib de pasăre care se apropia din ce în ce de insulă. Când a ajuns la mal, păstorul a văzut în cuib doi pui de cocor.

I-a luat pe insulă şi a început să-i hrănească cu peşte.

Păstorul se împrietenise cu cei doi pui şi îşi duceau zilele împreună. Puişorii au crescut, ajungând nişte cocori aşa de mari, cum nu se mai văzuseră. în fiecare zi ei zburau departe de insulă şi se întorceau la apusul soarelui.

într-o zi, cocorii nu s-au mai întors la timp. Păstorul i-a aşteptat ce i-a aşteptat, dar când îşi pierduse orice nădejde i-a văzut venind. Şi, minune, unul din ei avea în cioc un fluier de jad!

Păstorul l-a luat şi a început să cânte. Auzind cântecul, cei doi cocori şi-au ridicat aripile şi au început să joace.

într-o altă seară, cocorii s-au întors din depărtări, s-au lăsat în faţa păstorului, ca şi cum l-ar fi îmbiat să încalece. Acesta a întrebat:

— Să încalec pe spatele vostru?

Iar cocorii au dat din cap în semn de învoială. A încălecat pe unul din ei şi amândoi cocorii s-au înălţat în văzduh. în seara aceea luna avea o lumină palidă. Cocorii au zburat peste 3000 li[510] de mare, peste 3000 li de deşert, peste 3000 li de munte şi apoi au început să se rotească deasupra unui palat şi l-au lăsat jos pe păstor. Când s-a uitat în jurul lui, păstorul a văzut că se afla chiar în curtea palatului prinţesei, dar cocorii îşi luaseră din nou zborul.

Tocmai atunci a ieşit din palat prinţesa şi, când a dat cu ochii de păstor, l-a îmbiat să intre înăuntru şi i-a zis:

— Cu părere de rău trebuie să-ţi spun că pe lumea asta noi doi nu putem să fim împreună. Nu pot să mă opun poruncii tatălui meu; mâine e ziua sorocită de împărat să mă mărit cu altul.

Apoi i-a povestit visul ce-l avusese cu o noapte mai înainte:

— Ieri noapte, am visat că erai călare pe un cocor şi, cântând din fluierul de jad, ai căzut din înaltul cerului în braţele mele. îndată m-am trezit şi m-am dumirit că n-a fost decât un vis. Aş fi dorit atât de mult să fie adevărat.

Apoi i-a cerut fluierul de jad, pe care păstorul i l-a dăruit cu bucurie. Luând fluierul, prinţesa a zis:

— Mâine să vii la nunta mea şi atunci vei înţelege multe ciudăţenii din lumea asta. Şi acum nu trebuie să mai rămâi aici. Pleacă mai repede!

A doua zi, păstorul s-a dus la nunta prinţesei, ascunzându-se printre nuntaşi.

Ginerele aranjase un mare ospăţ în cinstea miresei, la care invitase toţi marii demnitari. Au început să bată tobele, s-a înfăţişat mireasa, însoţită de o slujnică de încredere, au fost aprinse mirodenii şi închinate pahare în cinstea mirilor.

în acest timp, mireasa a scos fluierul de jad şi a zis:

— Bărbatul meu trebuie să ştie să cânte din acest fluier şi aş vrea să încerce în faţa tuturor.

Slujnica a dat fluierul mirelui, care l-a dus la gură şi a început să sufle în el. Dar oricât ar fi suflat, fluierul nu scotea niciun sunet.

Prinţesa a dat din cap şi a zis:

— Acesta este un fluier fermecat. Dacă nu scoate niciun sunet înseamnă că mare urgie se va abate nu numai asupra acestei familii, ci asupra întregii ţări. De aceea, poftesc pe toţi bărbaţii să încerce, pe rând, să cânte din el.

Dar niciunul nu a fost în stare să scoată măcar un sunet din fluier. La urmă i-a venit rândul şi păstorului. Şi, cum a suflat în el, cum fluierul a început să cânte. Atunci prinţesa a zis:

— Acest păstor, deşi are hainele ferfeniţă, este bărbatul meu.

Toată lumea s-a ridicat uimită.

Auzind, împăratul a dat poruncă să i se taie capul păstorului. Dar în acea clipă, cei doi cocori s- au lăsat din văzduh: pe unul a încălecat păstorul şi pe celălalt prinţesa şi apoi s-au înălţat din nou în slăvile cerului. Şi au trăit în fericire până la adânci bătrâneţi.

Curcubeul în cinci culori

(poveste populară a minorității Yao) poveste chineză

De fiecare dată, după ploaie, pe cerul senin apare curcubeul în cinci culori: roșu, galben, albastru, portocaliu, verde, colorând crestele munților.

Curcubeul are o legendă foarte frumoasă.

Se spune că demult, tare de mult, trăia pe muntele Yao un tânăr pe nume Agu, orfan de mamă și tată din fragedă copilărie. Părinții nu-i lăsaseră moștenire decât un târnăcop și o seceră. Agu a început să sape în piatră și încet, încet a desțelenit o bucată bună de pământ.

Primăvara, la cântecul cucului, băiatul punea sămânța în pământ și până în vară pământul se acoperea de verdeață.

Toamna, Agu strângea recolta galbenă ca aurul și era foarte bucuros că poate să trăiască de pe urma muncii sale. Într-o vară a secerat șapte zile și șapte nopți, să-și umple ochi hambarul, dar cu cât secera, cu atât rămânea mai mult de secerat. Secerând el așa cu mare sârg, de se umpluse tot de sudoare, a văzut venind în zbor șapte cocori de mai mare frumusețea, care au început să zboare în rotocoale deasupra lui. După un timp, au pornit-o spre creasta muntelui Yao; deodată cel mai mic cocor a zis:

— Surioarelor, e așa de frumos pe Muntele Yao, hai să ne lăsăm jos și să privim!

Cele șase surori au căzut la învoială, și într-o clipă s-au lăsat peste lanul lui Agu, prefăcându-se în șapte fete frumoase de mai mare dragul. Agu s-a apropiat de ele și le-a întrebat:

— Cine sunteți voi?

— Suntem fiicele împăratului de Jad, au răspuns fecioarele și am venit să te ajutăm să strângi gránele. Dar pe tine cum te cheamă, frățioare?

Râzând, băiatul a răspuns:

— Agu.

Zânele și-au scos aripile și s-au apucat de treabă.

Auzind că vor să-l ajute, băiatul s-a bucurat foarte tare. Cea de-a șaptea zână, văzând că băiatul era plin de sudoare, i-a luat îndată secera din mână și i-a zis:

— Lasă-mă pe mine să secer!

îndată, zânele au dat gata lanul, iar cea mai mică gândea: „Ce bine ar fi să trăiesc de acum încolo alături de Agu!" Apoi, prinzând curaj, a zis:

— Agu, ascunde-mi aripile!

La început, băiatul nu prea a înțeles despre ce este vorba, dar la îndemnul fetei i-a luat aripile și le-a ascuns.

Când au terminat de secerat, luna era de acum sus, pe creasta muntelui. Văzând zânele că se făcuse târziu, s-au grăbit să-și pună aripile și să se pregătească de plecare. Când toate șase erau gata, au băgat de seamă că sora lor mai mică nu-și găsește aripile.

— Surioară, cum de nu ai avut grijă de aripi? au întrebat-o surorile mai mari.

— Luați-o voi înainte, le-a răspuns zâna cea mică, și după ce-mi găsesc aripile vin și eu.

După plecarea celor șase surori, Agu s-a apropiat de zână și i-a spus:

— Dragă surioară, acum, că ai rămas singură, dacă nu te superi vino la mine în colibă.

Fata, care se îndrăgostise de băiat, s-a învoit îndată. Agu a aprins lampa și s-au așezat la masă.

Așa au ajuns cei doi soț și soție; și duceau o viață e fericită, iar după un an zâna a născut un băiețel dolofan, căruia i-au pus numele Micuțul Frumos.

Aflând împăratul de Jad că cea de-a șaptea zână s-a măritat cu un pământean, tare s-a mai mâniat. Le-a chemat pe cele șase zâne în fața lui și le-a mustrat rău că nu și-au adus surioara înapoi.

Apoi a trimis Spiritul Tunetului s-o aducă pe zâna cea mică acasă. Acesta, călare pe pasărea-nor, a ajuns pe acoperișul colibei celor doi, spunându-le că împăratul o vrea înapoi pe fiica sa:

— Cea de-a șaptea zână, ai călcat obiceiurile străbune și te-ai măritat cu un pământean, a zis el. împăratul îți poruncește să te întorci îndată în palat!

Fata i-a răspuns din colibă:

— Vreau să trăiesc alături de Agu până la adânci bătrânețe. întoarce-te și spune-i împăratului că nu pot să-i ascult porunca.

Spiritul Tunetului s-a întors la împărat și i-a spus cele zise de fată. Mânios, de-i ieșiseră ochii din cap și-i tremura barba, împăratul l-a trimis a doua oară s-o aducă pe fată. Spiritul Tunetului a pornit un vânt cu

tunete, de se zgâlţâia coliba din temelii, dar fata tot n-a ascultat porunca împăratului.

— Nu te gândeşti, zână, oare cum poate un ou să spargă o piatră? Porunca împăratului nu poate fi încălcată, i-a zis Spiritul Tunetului.

Dar fata a răspuns:

— Du-te şi spune-i împăratului că nu mai am aripi şi nu mai pot sa zbor.

Şi Spiritul Tunetului a plecat tot singur.

După plecarea lui, cea de-a şaptea zână n-a mai avut linişte. Simţea aşa de parcă avea o piatră pe inimă şi a început să slăbească. Văzând Agu cum zâna e tot mai încercănată şi mai palidă, a început şi el să se ia de gânduri. Era tocmai sărbătoarea prinsului păsărilor[241] şi Agu împreună cu fiul lor, Micuţul Frumos, s-au dus şi ei să prindă păsări, să-i dea zânei carne să mănânce spre a o pune pe picioare. Au prins un coş de păsări pe care le-au dus acasă şi, văzând zâna câtă grijă i se arată, s-a mai liniştit.

Spiritul Tunetului s-a înfăţişat împăratului şi i-a spus că zâna a şaptea şi-a pierdut aripile şi nu se mai poate întoarce în cer. împăratul de Jad a zis:

— Nu te cred! Ea găseşte tot felul de pricini să nu se mai întoarcă. Prefă-te în muritor şi mergi pe pământ să vezi care-i adevărul!

Spiritul Tunetului s-a prefăcut într-o tânără fată şi s-a dus la coliba lui Agu. Acasă nu era decât Micuţul Frumos, care se juca de-a zburatul păsărilor, aşa cum văzuse că zboară păsărelele când fusese cu tatăl său la prins.

— Micuţule Frumos, eşti grozav, aşa de mic şi vrei să zbori! i-a zis fata.

— Ce bine ar fi să fiu şi eu pasăre, mi-aş deschide aripile şi unde aş vrea acolo aş zbura, a răspuns băieţelul

— Am auzit că mama ta ar avea o pereche de aripi, oare unde le-a ascuns? a întrebat ea.

Băiatul s-a gândit ce s-a gândit, apoi a spus:

— Eu ştiu unde sunt ascunse. M-a dus tata odată să le văd.

Spiritul Tunetului s-a întors în ceruri şi i-a spus împăratului de Jad cele aflate. Mânios, împăratul de Jad a trimis iarăşi s-o sfătuiască pe cea de-a şaptea zână să se întoarcă în palat. Acesta a stârnit o ploaie cu piatră, care era gata-gata să dărâme coliba lui Agu.

— Zâna a şaptea, zâna a şaptea, ţi-ai ascuns aripile şi acum îl minţi pe împărat. întoarce-te în cer, că altfel nu va fi bine nici de tine, nici de fiul şi nici de bărbatul tău. Alege, moarte sau viaţă!

Ce să facă sărmana zână? Să se întoarcă în ceruri, nu-i venea să se despartă de bărbatul şi de fiul ei. Să nu se întoarcă, însemna să-i omoare cu bună ştiinţă!

Nespus de mâhnită, i-a zis bărbatului:

— Agu, pentru viaţa ta şi a fiului nostru, pentru viaţa noastră, trebuie să mă întorc în cer, la tatăl meu. Dar ţine minte: în cea de-a şaptea zi a celei de a şaptea luni să vii cu băiatul la poalele muntelui. Şi de vei vedea un curcubeu în cinci culori, să apuci bine de un capăt, şi eu am să vă trag în ceruri.

Şi astfel a hotărât zâna să plece din rândul pământenilor, lăsându-şi bărbatul cu inima sfâşiată de durere. Agu a scos aripile din ascunzişul lor, le-a curăţat, le-a lustruit şi i le-a pus pe spate, apoi a zburat de pe pământ pe scaun, de pe scaun pe masă, apoi afară. Bărbat şi fiu au condus-o până la poartă, ea s-a mai uitat încă o dată la ei şi apoi şi-a luat zborul către înălţimi.

După plecarea zânei, în colibă s-a aşternut tristeţea. Lui Agu i se părea că zilele sunt prea lungi: o zi i se părea o lună şi abia aştepta să vină cea de-a şaptea zi a celei de-a şaptea luni, să se întâlnească cu soţia iubită. Dar iată că a venit şi sorocul. în ziua aceea ploua mărunt, Agu a luat copilul şi s-au dus la poalele muntelui. După ce a încetat ploaia, pe cer s-a aşternut curcubeul în cinci culori. Tată şi fiu au apucat puternic de capătul curcubeului. Văzând cea de-a şaptea zână că a venit ziua când îşi va revedea bărbatul şi fiul era nespus de bucuroasă şi şi-a încordat forţele, trăgându-i cu toată puterea în cer. Acum erau iarăşi toţi trei împreună.

---

241 la minoritatea Yao, sărbătoarea prinsului păsărilor înseamnă începutul toamnei, când cade bruma

Agu trăia acu în altfel de lume. Cea de-a şaptea zână i-a zis:

— Trebuie să mă asculţi pe mine! Tu nu cunoşti obiceiurile cerului şi ai putea foarte uşor să stârneşti mânia împăratului, ceea ce te-ar putea duce la pieire!

împăratul de Jad îi ura pe muritori, şi cu atât mai mult pe bărbatul fiicei sale, şi în ascuns plănuise cum să-l piardă.

într-o zi, când Agu a intrat în palat, un porc uriaş s-a repezit asupra lui. Dar el a început să strige:

— împărate, împărate! şi pe loc porcul s-a prefăcut în împărat care, râzând, i-a zis:

— Eşti grozav!

Dar împăratul tot nu s-a lăsat, şi altă dată i-a zis lui Agu:

— Agu, vreau să mergem împreună să ardem toate buruienile de pe muntele Ciocârliei şi să plantăm pomi fructiferi.

Agu a căutat-o îndată pe nevastă-sa să se sfătuiască cu ea. Aceasta i-a spus:

— împăratul vrea cu tot dinadinsul să te piardă.

Şi l-a învăţat cum să se poarte când ajung acolo.

A doua zi, împăratul de Jad a plecat împreună cu Agu pe Muntele Ciocâliei. Acolo împăratul i-a zis lui Agu:

— Eu mă duc la poalele muntelui să pun focul, tu du-te pe vârf să-l înteţeşti.

Dar, cum a aprins focul, s-a stârnit un vânt puternic şi pe loc tot muntele a fost cuprins de o flacără uriaşă, gata-gata să-l prefacă în scrum şi pe Agu. Amintindu-şi de vorbele zânei, acesta a scos o batistă albă şi a fluturat-o deasupra focului, înăbuşindu-l.

împăratul a mai încercat în mai multe feluri să-l piardă, dar n-a reuşit.

Văzând că nu poate să-i vină de hac ginerelui, în niciun fel, împăratul a plănuit cum să-l piardă pe nepot. într-o zi, când cei doi erau plecaţi şi Micuţul Frumos se juca cu capătul curcubeului, împăratul i-a dat brânci şi băiatul a căzut din cer pe pământ.

De atunci se zice că cei doi soţi plâng mereu după copilul pierdut. Lacrimile lor se prefac în curcubeu şi ei tot aşteaptă ca Micuţul Frumos să se prindă de curcubeu şi ei să-l tragă iarăşi în cer.

Zeiţa care-şi caută bărbatul

poveste chineză poveste populară a minorităţilor Bai

Legenda spune că odată trăia un împărat care avea o fiică frumoasă ca o floare albă de magnolie. Tocmai de aceea împăratul i-a pus numele de Floare Albă. I se dusese vestea în toată lumea de frumoasă şi deşteaptă ce era. A trăit prinţesa Floare Albă în palatele părintelui său până la vârsta de optsprezece ani şi, cu toate că iubea nespus natura cu munţii şi apele, foarte rar a avut prilejul să iasă din palat şi să se bucure de aceste frumuseţi.

într-un an, după sărbătorile de primăvară, prinţesa a ieşit din palat şi a rămas uimită de ce văzuse: peste tot înfloriseră boscheţi de ceai; munţii erau acoperiţi de verdeaţă şi flori. împăratul o învoise să meargă la sărbătoarea primăverii, însoţită de două slujnice, dar până la asfinţit să se întoarcă în palat. Sărbătoarea se desfăşura la Templul respectului de la poalele munţilor Canyren.

Aci se strânseseră mii şi mii de oameni veniţi din toate satele învecinate.

La început, prinţesa n-a simţit nicio încântare, văzând atât puhoi de oameni. După un timp, s-a răzleţit de cele două slujnice şi căutându-le s-a trezit rătăcind prin pădure. S-a aşezat sub un copac, respirând din adânc aerul înmiresmat. Stând ea aşa, a văzut doi fluturi coloraţi, care se învârteau în jurul ei. Fata a încercat să-i prindă şi, tot alergând după ei, s-a afundat şi mai mult în pădure, iar fluturii s-au făcut nevăzuţi. Deodată, s-a auzit un viers de fluier şi fata a rămas nemişcată, ascultând. După puţin, viersul a încetat şi s-au auzit zgomote de lovituri de topor. S-a luat după aceste zgomote şi în curând a ajuns într-un luminiş, unde un flăcău tăia lemne. S-a ascuns după un copac şi a început să se uite pe furiş la flăcău. Acesta avea hainele ude de năduşeală, iar de cingătoare îi atârna un fluier de bambus. Prinţesa a înţeles că el era cel care cântase din fluier. Tocmai atunci un con de brad a căzut la picioarele ei şi, speriindu-se, a scos un ţipăt. Flăcăul a ridicat capul şi a dat cu ochii de prinţesa înveşmântată în haine scumpe. Tânărului a început să-i bată inima de să-i spargă pieptul.

— Frăţioare, tu ai viersuit mai adineaori? Mie îmi place foarte mult viersul păsărilor, dar viersul

tău e mai frumos decât al lor, i-a zis fata cu îndrăzneală.

— Da' de unde, eu nu cânt frumos. Dar pe tine ce vânt te aduce, surioară? a întrebat băiatul.

Fata i-a povestit cum de a ajuns acolo şi, tot vorbind ei, au uitat de timp. Şi din ce vorbeau, din ce inimile li se înfierbântau. Soarele se pregătea de asfinţit, când prinţesa şi-a amintit că trebuie să se întoarcă la palat. Dar niciunul nu voia să se despartă de celălalt. Băiatul se temea că dacă fata se întoarce la palat îl va uita. Dar fata i-a zis:

— Frate, nu te teme că mă voi schimba. Dragostea noastră va fi veşnică precum acest brad după care am stat ascunsă este veşnic verde.

Şi au hotărât să se întâlnească din nou la sărbătoarea din anul următor.

Zilele au început să zboare şi iată că au venit iarăşi sărbătorile de primăvară. în acest timp, prinţesa Floare Albă mai crescuse şi se mai împlinise. împăratul s-a sfătuit cu împărăteasa şi au hotărât că a venit timpul să-şi mărite fata cu un prinţ. împărăteasa a chemat-o pe Floare Albă s-o pregătească. Auzind prinţesa cele hotărâte, inima a început să i se zbată în piept ca o pasăre şi s-a roşit toată. Ea îl iubea pe flăcăul din pădure, şi atunci cum ar fi putut să urmeze sfatul părinţilor?

— Mamă, fiica ta nu vrea să se mărite, nu vrea să-şi părăsească părinţii. Lăsaţi-mă lângă voi până la bătrâneţe, se tânguia prinţesa, care nu îndrăznea să-şi spună taina.

— Fetiţo, oare nu ştii că obiceiul este ca numai băieţii să rămână lângă părinţi, iar fetele să plece? i-a răspuns supărată împărăteasa.

Floare Albă a alergat la împărat şi l-a rugat şi pe el, dar şi acesta, supărat, i-a răspuns în acelaşi fel. Văzând că nu-şi poate îndupleca părinţii, prinţesa a început să plângă şi să se tânguiască cu inima zdrobită.

După ce s-a despărţit de prinţesă, nu exista clipă în care flăcăul să nu se gândească la dragostea lui. Seara se uita la lună şi-şi zicea că priveşte faţa prinţesei; se uita la cameliile de pe munte şi-şi amintea de chipul prinţesei. Aşa de mult ar fi vrut s-o revadă, dar cum să pătrundă în palatul în care trăia fata?

într-o zi, flăcăul tăind lemne, cu gândul la prinţesă, a uitat de timp. Se întunecase şi nu mai putea să se întoarcă acasă. Atunci s-a urcat în vârful muntelui, unde a dat peste o peşteră adâncă, în care s- a culcat. Noaptea a visat cum a venit la el un bătrân şi i-a spus că în apropierea peşterei se află iarba zburătoare, ale cărei frunze sunt albe ca zăpada şi cine mănâncă din ele se ridică în văzduh şi poate zbura oriunde doreşte. Dar când flăcăul a vrut să-l iscodească mai cu de-amănuntul, acesta s-a prefăcut într-o rază albă şi nu s-a mai văzut.

A doua zi de dimineaţă, când s-a trezit, şi-a amintit de vis, a ieşit îndată din peşteră şi a plecat în căutarea ierbii zburătoare. A căutat aşa toată ziua şi, de abia pe înserate, a găsit în despicătura unei stânci un firişor de iarbă cu frunzele albe, pe care le-a mâncât. Pe loc a simţit cum tot trupul i se uşurează şi se ridică în văzduh. Apropiindu-se sărbătoarea Primăverii, s-a gândit să găsească odoarele cele mai preţioase spre a le dărui prinţesei la întâlnirea lor. A început să zboare în toate părţile în căutarea acelor lucruri. A zburat până la Muntele Phoenixului, de unde a cules pene de Phoenix frumos colorate; a zburat până la Muntele celor o mie de flori, de unde a cules flori de scorţişor; a zburat până pe Vârful Omului de zăpadă, de unde a cules camelii albe; a zburat până la Vârful magnoliilor, de unde a cules magnolii albe ca zăpada; a zburat până la Valea Jadului, de unde a adunat bucăţi de jad verde ca iarba crudă şi acum aştepta sosirea zilei, când putea să le dăruiască prinţesei.

Şi iată că acea zi a sosit.

Băiatul şi-a strâns toate comorile adunate şi a plecat spre locul de întâlnire. A aşteptat, a aşteptat până ce soarele a asfinţit, dar prinţesa nu s-a arătat.

Flăcăul era nespus de mâhnit, crezând că fata l-a uitat. Dar văzând că bradul în spatele căruia stătuse ascunsă prinţesa este tot verde, şi-a amintit de vorbele spuse de ea la plecare. Dar atunci de ce nu venea prinţesa? Oare-l uitase cu adevărat, ori din alte pricini? Tot frământându-se aşa, a hotărât să se ducă la palat, să afle ce se întâmplase.

în ziua marii sărbători, prinţesa se împodobise şi, fiind gata de plecare, a mers la împărat să-şi ia rămas-bun. Dar împăratul, care plănuise ca în acea zi să-i aducă ginerele, n-a lăsat-o să iasă din palat. Floare Albă, care aşteptase un an de zile să se întâlnească cu iubitul ei, auzind hotărârea împăratului, a podidit-o plânsul. Ce putea să facă? A aşteptat până s-a înserat, apoi a ieşit în grădină şi a început să se plângă lunii de pe cer.

Tocmai atunci a ajuns şi băiatul în grădină şi, în lumina lunii, a văzut o tânără care se ruga. S-a apropiat şi a dat cu ochii de prinţesă şi a alergat îndată spre ea. Ridicând capul, fata a tras o sperietură văzându-l pe băiat şi aproape că nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Oare visez, ori eşti tu cu adevărat? a întrebat prinţesa.

Băiatul i-a apucat mâinile şi a zis:

— Prinţesă, nu visezi, sunt eu cu adevărat!

Apoi, băiatul i-a dăruit cu mare bucurie comorile pe care le strânsese. Prinţesa s-a bucurat nu atât pentru acele minunate lucruri, cât pentru statornicia dragostei băiatului.

La rândul ei, prinţesa i-a povestit tot ceea ce plănuise împăratul. S-au sfătuit împreună cum să fugă din palat. Băiatul a luat-o în braţe şi au zburat împreună până la peştera din vârful muntelui, în care-şi petrecură noaptea, ca să se ascundă de mânia împăratului.

La răsăritul soarelui, au ieşit din peşteră şi au văzut că în jurul lor erau mulţime de flori şi fluturi. Au hotărât să trăiască acolo tot restul zilelor. Flăcăul aduna în fiecare zi poamele cele mai gustoase, pe care le dăruia prinţesei, iar acesteia i se părea că totul este mult mai minunat decât în palatul tatălui său.

A doua zi după fuga prinţesei, împăratul a trimis o mulţime de slujbaşi în căutarea ei. Au căutat ei la răsărit şi la apus, la miazănoapte şi miazăzi, dar nici urmă de prinţesă. împăratul era plin de mâhnire şi deznădejde, până ce unul din slujitori l-a sfătuit că ar fi bine să ceară sfatul bătrânului de la Templul Hai Dunglo, care ştie totul despre toate câte sunt pe lume. Au fost pregătite daruri bogate şi împăratul l-a trimis pe acel slujitor să se întâlnească cu bătrânul. Acesta l-a ascultat cu luare- aminte pe slujitor şi, la sfârşit, a ridicat mâna în care avea şirul de mătănii, a prins între degete cea mai mare mărgea din şirag şi a început să şoptească descântece.

în acest timp, mărgeaua s-a făcut din ce în ce mai luminoasă şi mai mare şi în ea s-a văzut cum flăcăul a intrat în palat, apoi cum a fugit împreună cu prinţesa şi cum au ajuns pe vârful muntelui de Jad, aşezându-se în peşteră. La înapoiere, slujbaşul a povestit împăratului tot ce a văzut. Acesta s-a mâniat cumplit şi a dat poruncă bătrânului să facă ce o şti, să-i aducă fata înapoi. El s-a apucat de treabă, a înălţat în curtea templului un altar, pe care s-a rugat trei zile şi trei nopţi să dea zăpadă şi ger, ca s-o facă pe prinţesă să se întoarcă în palat.

în acea dimineaţă, ca de obicei, flăcăul a ieşit din peşteră, să adune poame şi alte lucruri de mâncare. în jurul peşterii zburdau căprioarele şi tot felul de fluturi şi păsări când, dintr-odată, dinspre Templul Hai Dunglo s-a stârnit un vânt rece, iar cerul s-a acoperit de nori, în scurt timp au început să cadă fulgii de zăpadă. Animalele şi păsările s-au retras înfrigurate în culcuşurile lor. A cuprins-o frigul şi pe prinţesă. Cât ai clipi, muntele s-a acoperit cu zăpadă, apele au îngheţat. Fata tremura din ce în ce mai tare pe patul de iarbă din peşteră şi-şi dorea să se întoarcă bărbatul cât mai
repede. Acesta s-a întors cu mâna goală: nici tu poame de mâncare, nici tu vreascuri pentru foc. La venirea lui, prinţesa s-a mai înviorat un pic. Bărbatul şi-a amintit că auzise că la Templul Hai Dunglo se află nişte veşminte fermecate, care te apără de frig şi de arşiţă. S-a gândit că ar trebui să facă rost de acele veşminte pentru prinţesă. Când i-a povestit că ar trebui să ia acele haine, prinţesa s-a speriat ştiind cât de greu se ajunge acolo şi cât de crud era bătrânul, încât dacă flăcăul ar fi căzut în mâna lui, s-ar fi terminat cu viaţa-i.

— Mai bine mor de frig decât să te las să te duci acolo, i-a spus prinţesa.

— Nu te speria, prinţesă, ştiu bine că acel bătrân îşi face rugăciunea cu ochii închişi. Voi zbura în templu şi mă voi ascunde, iar când îşi va face rugăciunea, eu voi pune mina pe veşminte şi ţi le voi aduce.

Dar prinţesa tot nu s-a învoit şi s-a rugat de băiat să nu se ducă. Acesta însă era hotărât să facă totul s-o scape pe prinţesă de frig. A liniştit-o spunându-i că negreşit se va întoarce în trei zile şi să-l aştepte, apoi a plecat, nevoind s-o mai vadă cum tremură.

Băiatul a ajuns la templu pe înserat. S-a uitat pe geam şi a văzut cum bătrânul s-a aşezat în pat, a închis ochii şi a început să se roage. S-a strecurat tiptil înăuntru şi, încet-încet, a pus mâna pe veşmintele bătrânului, a ieşit afară şi se pregătea să-şi ia zborul spre Munţii Canyren.

Dar n-a apucat să iasă din templu, că bătrânul a băgat de seamă că-i dispăruseră veşmintele fermecate. A apucat cea mai mare mărgea din şiragul de mătănii şi l-a văzut pe flăcăul care se pregătea să-şi ia zborul. Mânios, a luat sceptrul-dragon, l-a prefăcut într-o rază de aur şi a zvârlit-o pe urmele fugarului. Raza l-a izbit pe flăcău, prefacându-l într-o cămilă de piatră.

Prinţesa, care rămăsese în peşteră, îşi aştepta bărbatul cu nerăbdare. A trecut o zi, au trecut două, au trecut trei, dar el tot nu se arăta. După trei zile, prinţesa a simţit că şi-a pierdut bărbatul şi, cu tot frigul, a ieşit din peşteră. S-a urcat pe o stâncă înaltă şi a privit spre templu, dar nici urmă de bărbat. Atunci a căutat o stâncă şi mai înaltă, dar tot n-a văzut nimic. Se prefăcuse într-un ţurţure de gheaţă, dar tot mai căuta cele mai înalte colţuri de stâncă pe care să se cţere şi să se uite, să se uite, doar îşi va vedea bărbatul venind. Şi atunci a dat cu ochii de cămila de piatră. Tot uitându-se la ea, i s-a părut că are înfăţişarea bărbatului ei. De durere, a scos un

țipăt, strigându-l. Apoi s-a prefăcut într- un nor care s-a înălțat pe vârful muntelui.

De atunci, când se vede acel nor alb pe vârful Muntelui de Jad, oamenii spun că este zeița care-și caută și azi bărbatul.

Sticluța de jad

poveste chineză

Trăia odată un tânăr harnic și curajos, care se numea Shi Long. El își pierduse părinții de mic copil și nu mai avea pe nimeni pe lume. Neavând din ce trăi, s-a băgat slugă la un moșier.

în fiecare zi ducea oile pe munte la păscut și tot timpul vorbea cu ele, spunându-le toate păsurile și cum tânjește zi de zi să-și găsească o fată potrivită cu care să se însoare.

în ziua când a împlinit optsprezece ani, Shi Long era cu oile pe munte și tocmai se pregătea să-și scoată din traistă bucata rece de mămăligă, să mănânce, când, din Templul Pământului care se afla în apropiere, a ieșit un bătrân cu părul alb și hainele ferfeniță. Bătrânul, sprijinindu-se într-un baston, s-a apropiat încet de Shi Long și i-a zis:

— Tinere, îndură-te și dă-mi bucata ta de mămăligă!

Făcându-i-se milă de bătrân, Shi Long i-a dat-o.

Au trecut de atunci mult timp, și în fiecare zi se întâmpla la fel: cum venea vremea prânzului, bătrânul se înfățișa și-i cerea lui Shi Long bucata lui de mămăligă. Până ce, într-o zi, bătrânul i-a zis acestuia:

— Tinere, te poftesc să vii pe la mine pe acasă!

Shi Long a pornit împreună cu bătrânul şi au intrat amândoi în Templul Pământului. După ce s- au aşezat, bătrânul a zis:

— Tinere milos, am mâncat atâtea zile din mămăliga ta. Acum a venit timpul să te răsplătesc!

Apoi a luat bastonul, a lovit cu el în pământ şi a zis:

— Ia-ţi mămăliga înapoi!

Şi, deodată, Shi Long a văzut cum bucăţile de mămăligă pe care le dăduse bătrânului se prefaceau în bulgări strălucitori de aur şi argint. Uimit, l-a întrebat pe bătrân:

— Bătrâne, de unde ai atâta aur şi argint?

Iar bătrânul a răspuns:

— Eu sunt Spiritul Pământului, care sălăşluieşte pe acest munte. Pentru milostivenia de care ai dat dovadă îţi dăruiesc acest aur şi argint şi acum mergi şi rânduieşte-ţi altfel viaţa.

Shi Long a răspuns:

— Mulţumesc, bătrâne, dar n-am nevoie de atâta aur şi argint.

Uimit, bătrânul a întrebat:

— Dacă nu vrei aur şi argint, atunci ce vrei?

Plecându-şi capul, Shi Long a spus:

— Aş vrea o fată bună cu care să mă însor şi cu care să-mi petrec tot restul zilelor.

Râzând, bătrânul i-a zis:

— Bine, dar să ştii că pentru aceasta ai nevoie de multă voinţă şi dârzenie.

Bătându-se cu pumnul în piept, Shi Long a zis:

— Bătrâne, să ştii că am această voinţă şi dârzenie! Dacă-mi găseşti o fată pe gândul meu, voi fi în stare să trec prin munţi de cuţite şi mări de foc!

Auzindu-l, bătrânul a scos încet din sân o sticluţă de jad de mărimea unui ou, rotundă şi strălucitoare, şi a zis:

— în această sticluţă se află iarba albă care, după ce e fiartă, se preface în apa care vindecă orice boală şi care are şi darul de a învia din morţi. într-un loc, foarte departe de aici, se află Muntele celor nouă nori. Şi pe muntele acesta trăieşte Marele Spirit al Muntelui, care are o fată căreia i s-a dus vestea de frumoasă şi deşteaptă. Fata se numeşte Yufeng[512], dar, din păcate, cu trei ani în urmă aceasta şi-a pierdut vederea. Marele Spirit al Muntelui a dat sfoară în ţară că acel ce-i va vindeca fata, de va voi aur, va primi aur, de va voi argint, va primi argint, iar dacă va fi tânăr şi va voi să se căsătorească cu fiica lui, se va învoi. Ia această sticluţă care îţi va fi peţitoare.

Shi Long a apucat sticluţa cu amândouă mâinile şi a plecat îndată spre Muntele celor nouă nori.

Muntele acesta se afla foarte departe, de parcă ar fi fost la capătul lumii. Dar Shi Long, care era cu gândul numai la fată, nu simţea greutatea drumului. De-i era foame se hrănea cu poame sălbatice, de-i era sete şi-o potolea cu apa din izvoare. Hainele şi încălţămintea i se făcuseră ferfeniţă şi nu-l înspăimântau nici răgetul panterelor, nici şuieratul şerpilor. De câte ori trecea peste un munte, se aşeza să se odihnească, şi atunci prima lui grijă era să pipăie dacă sticluţa cu leacul fermecat se află la locul ei. Şi când simţea că sticluţa este acolo unde trebuie, îl apuca o mare bucurie.

După nu se ştie câte luni şi zile de mers, Shi Long a ajuns în faţa unui munte uriaş. La poalele acestui munte se afla o piatră pe care sta scris: Muntele celor nouă nori. Cuprins de bucurie, el a început să se cţtere, şi s-a căţărat, s-a căţărat până a ajuns în vârful lui. Iar de acolo putea să pipăie cu mâna cerul sau să culeagă stelele. Şi-n acel vârf de munte, printre flori înmiresmate şi brazi veşnic tineri, se înălţa un palat cum nu s-a mai văzut. Shi Long a auzit, deodată, în spatele lui:

— De unde a venit sălbaticul acesta, care îndrăzneşte să privească spre Palatul Marelui Spirit al Muntelui?

Speriat, Shi Long s-a întors îndată şi a privit: în spatele lui se afla un bătrân cu faţa neagră. Apoi, zâmbind, a zis:

— Spirit al Marelui Munte, mă numesc Shi Long şi am puterea să vindec orice boală.

512 vântul dejad

Marele Spirit al Muntelui s-a bucurat când a auzit şi a zis:

— Am o fiică ce se numeşte Yufeng şi care şi-a pierdut vederea la amândoi ochii. Dacă poţi s-o vindeci, cu adevărat, de vrei aur, îţi voi da aur, de vrei argint, îţi voi da argint, iar dacă nu eşti însurat şi vrei s-o iei de nevastă, a ta va fi.

Yufeng trăia în Pavilionul Florilor şi era tare tristă că nu poate vedea lumina zilei. Auzind că la curtea Marelui Spirit a venit un tânăr care ar putea să-i redea vederea, a sărit în sus de bucurie, strigând:

— Tinere, nu te voi uita niciodată dacă-mi vei reda vederea!

Iar Shi Long a răspuns:

— Fii liniştită, eu pot să te fac să vezi din nou!

Apoi a luat sticluţa de jad şi, cu multă grijă, a pus câteva picături în ochii fetei. îndată întunericul din ochii ei s-a împrăştiat şi au început să-i strălucească întocmai ca două boabe de struguri copţi.

împăratul a dat un mare ospăţ în cinstea lui Shi Long şi a poruncit să fie aduse tăvi încărcate cu aur şi argint.

Dar Shi Long nici n-a vrut să-şi arunce privirea spre ele, ci a zis:

— Nu vreau nici aur, nici argint. Vreau să mă însor cu Yufeng.

încruntându-şi sprâncenele a nemulţumire, împăratul a zis:

— Eu sunt spirit, iar tu eşti om. Nu ne potrivim. Fata mea nu se poate mărita cu un muritor.

Şi l-a îmbiat din nou să primească aurul şi argintul, adăugând:

— Cu atâta aur şi argint poţi găsi oricând o muritoare de seama ta, cu care să te însori!

Mâhnit, Shi Long a împins tava la o parte, răsturnând-o. Aurul şi argintul s-au împrăştiat peste tot. Acest lucru l-a înfuriat pe împărat, care a dat ordin ca Shi Long să fie izgonit de pe Muntele celor nouă nori.

Neavând încotro, băiatul a trebuit să părăsească muntele. A mers ce a mers, când, deodată, a auzit în spatele lui:

— Frate Shi Long! Frate Shi Long, aşteaptă-mă!

Shi Long s-a oprit şi s-a uitat înapoi, şi a văzut o fată care alerga spre el. Iar când s-a apropiat, mare i-a fost mirarea văzând că acea fată era chiar Yufeng.

I-a strâns bucuros mâinile şi a întrebat-o:

— Yufeng, Yufeng, cum ai ajuns aici?

Iar fata i-a răspuns:

— Tatăl mea nu s-a ţinut de cuvânt, dar eu nu pot uita binele ce mi l-ai făcut. Am venit să plec împreună cu tine în lume.

— Dar dacă împăratul ne va urmări, ce ne facem?

— Nu te teme, eu mă voi preface într-un Phoenix mic de jad, iar tu mă vei ascunde în buzunarul tău.

Şi cum a zis a şi început să se prefacă din ce în ce mai mică, până ce a ajuns cât o boabă de orez, iar Shi Long a luat-o, a pus-o în buzunar şi a plecat mai departe. Shi Long ar fi vrut să ajungă cât mai repede în satul lui, dar drumul era foarte lung şi munţii foarte înalţi. Ascunsă în buzunar,
Yufeng tremura de teamă că împăratul, tatăl ei, ar putea să-i ajungă din urmă, şi atunci totul se va termina.

Ca să ajungă cât mai repede acasă, fata s-a furişat din buzunarul lui Shi Long şi s-a prefăcut într- un cal, care i-a ieşit băiatului înainte. Shi Long, văzându-l, tare s-a mai bucurat gândindu-se că poate să ajungă mai repede acasă. A încălecat, şi calul şi-a luat zborul întocmai ca o săgeată.

în apropierea satului său, Shi Long s-a oprit într-un târguşor să vândă calul şi să cumpere cele trebuitoare pentru nuntă. Cât ai clipi din ochi, un bătrân cu nas de vultur şi ochi de şoarece i-a dat 30 de taleri de argint pe cal. Băiatul s-a învoit şi a vândut calul. Acesta era trimisul împăratului, care trebuia să cumpere calul şi apoi să-l omoare. L-a dus acasă şi l-a închis într-un grajd întunecos, unde nu pătrundea nicio rază de lumină. Bătrânul avea un băiat tare neastâmpărat care, într-o zi

când tatăl său nu era acasă, a făcut o gaură în hârtia[242] de la fereastra grajdului, să vadă ce este înăuntru. Dar, cum a rupt hârtia, cum o albină a ieşit şi şi-a luat zborul. Când s-a întors bătrânul şi a văzut că nu mai era calul, s-a pornit să-l certe pe băiat, zicându-i:

— Prostule şi nefericitule, ţi-am spus să nu te uiţi, dar nu m-ai ascultat! Pentru calul ăsta împăratul făgăduise 100 de taleri de argint, şi tu uite ce-ai făcut!

Cu banii luaţi pe cal, Shi Long a cumpărat ce-i trebuia şi a plecat spre casă. Pe drum s-a auzit strigat:

— Frate Shi Long, aşteaptă-mă!

Uitându-se înapoi, a văzut o albină care s-a aşezat jos şi s-a prefăcut în Yufeng. Gâfâind, aceasta a spus:

— Calul pe care l-ai vândut eram eu, cum ai putut să faci una ca asta?

Mirat, băiatul a zis.:

— Dar tu nu erai ascunsă în buzunarul meu?

Atunci fata i-a spus toată întâmplarea şi cum împăratul aflase de fuga ei şi-i poruncise bătrânului să cumpere calul şi să-l omoare.

După puţin timp au ajuns la coliba băiatului. în aceeaşi seară, Yufeng a luat câteva bucăţi de hârtie verde şi roşie, le-a tăiat cu foarfeca, iar acestea s-au prefăcut în valuri de mătase. Apoi, a zis: „Surioarelor, veniţi să mă ajutaţi!" Şi deodată din văzduh s-au lăsat opt zâne care s-au apucat de treabă: unele croiau, altele coseau şi, cât ai clipi, hainele de nuntă au fost gata.

S-au îmbrăcat amândoi în haine noi şi au făcut nuntă mare.

Marele Spirit, aflând de nunta lor, tare s-a mai mâniat. A trimis doi supuşi să dea foc colibei lui Shi Long. Acesta nu era un foc ca oricare altul; de ce ardea, de aceea se înălţa mai sus şi se făcea mai puternic. Sărmanii tineri, niciunul n-a scăpat de flăcările pustiitoare.

A doua zi Spiritul Pământului, văzând ce s-a întâmplat, a strigat:

— împărate al Spiritului Muntelui, ai fost prea crud!

Apoi a scurmat cu toiagul în cenuşă, şi dând de trupurile celor doi tineri, a luat sticluţa de jad care rămăsese neatinsă şi a împrăştiat leacul din ea peste ei. îndată, cei doi tineri au sărit în picioare. Acum păreau şi mai tineri şi mai frumoşi decât înainte. Au mulţumit bătrânului, iar acesta le-a spus:

— Marele Spirit vă crede morţi, aşa că de aici înainte nu vă va mai necăji. Să trăiţi ani mulţi fericiţi!

Şi zicând acestea s-a prefăcut într-un vârtej care şi-a luat zborul.

Cei doi tineri au trăit în fericire mulţi ani şi poate mai trăiesc şi astăzi.

Vulpea şi broasca ţestoasă

poveste chineză

Trăiau odată, demult, opt cerbi, care în fiecare zi, de dimineaţă până seara, se duceau la un lac să bea apă. Patru dintre ei, însă, au fost mâncaţi, unul câte unul, de către marea broască ţestoasă, iar ceilalţi patru, chiar dacă mureau de sete, nu mai îndrăzneau să se ducă acolo.

într-o bună zi, vulpea îi văzu aproape morţi de sete şi îi întrebă:

— De ce nu vă duceţi la lac, să beţi apă?

Atunci, cerbii îi povestiră vulpii cum stă treaba, iar aceasta, după ce se gândi o clipă, le spuse:

— Am găsit un mijloc să vă ajut: marea broască ţestoasă este una singură, iar voi, patru; să vă împărţiţi doi câte doi şi aşa să mergeţi să beţi apă; când ea va veni într-o parte, voi vă veţi duce în cealaltă parte să beţi apă; când ea se va duce în partea aceea, voi vă veţi întoarce la loc, şi tot aşa mereu. Astfel, fiind nevoită să vă urmărească din două părţi, marea broască ţestoasă nu va putea să vă prindă.

---

242 în trecut în China ferestrele erau acoperite cu hârtie semitransparentă

Urmând sfatul vulpii, cerbii putură, astfel, să se ducă să bea liniştiţi apă în fiecare zi.

Dându-le cerbilor acest sfat, vulpea îşi atrase însă asupra sa ura marii broaşte ţestoase, care hotărî în sinea ei să-i facă de petrecanie vulpii.

Şi astfel, într-o bună zi, când vulpea veni la lac dis-de-dimineaţă, să bea apă, întinse mai întâi piciorul, să încerce apa. De unde să-i treacă ei prin cap că marea broască ţestoasă era tocmai acolo şi o pândea?! într-un cuvânt, cum vârî vulpea piciorul în apă, marea broască ţestoasă o şi înhăţă strâns. Vulpea cea şireată însă strigă printre hohote de râs:

— Ha! Ha! Nătăfleaţă mai e şi broasca asta ţestoasă! Crede că m-a prins de picior!... Când colo, a apucat de o rădăcină şi trage... şi trage!...

Auzind aşa ceva, marea broască ţestoasă dădu drumul piciorului vulpii, iar roşcata o întinse pe dată la fugă.

într-o altă zi, când vulpea se îndrepta spre lac să bea apă, marea broască ţestoasă, care o văzu sosind, se întinse pe mal, prefacându-se moartă, ca în felul acesta să o poată înhăţa pe neaşteptate. Vulpea însă nu se lăsă păcălită, ci se gândi deîndată să încerce dacă broasca e moartă cu adevărat sau nu; uitându-se la cele patru labe bine întinse ale ţestoasei, ea zise, ca pentru sine: „Dacă creatura asta de broască ţestoasă ar fi moartă de-adevăratelea, nu ar avea picioarele aşa întinse cum le are acum... Trebuie să fie ceva necurat la mijloc!" Auzind vorbele vulpii, marea broască ţestoasă îşi strânse de îndată picioarele, iar vulpea, dându-şi seama de prefăcătorie, o luă la sănătoasa.

Văzând că nici a doua oară nu reuşise s-o prindă pe vulpe, marea broască ţestoasă se făcu foc şi pară de supărare.

Şi iată că, într-o zi broasca se duse pe furiş şi se ascunse în vizuina vulpii, făcându-şi socoteala să o aştepte să se întoarcă acasă, şi să sară la ea pe negândite.

Când veni vulpea, văzu deîndată pe pământ, în faţa vizuinii, o mulţime de urme de labe ale marii broaşte ţestoase şi nu se îndoi că aceasta trecuse pe la ea pe-acasă, dar nu ştia dacă mai este sau nu în vizuină.

Şi de astă-dată, vulpea se purtă cu mare grijă şi chibzuială. Astfel, ea întrebă pragul: „Pragule, astăzi a trecut cineva pe la mine, sau nu? Dacă a trecut, spune-mi, a plecat, sau nu?" De unde să vorbească pragul?! După o clipă, vulpea zise ca pentru sine: „Ce mai prag afurisit! Fără nicio îndoială că înăuntru este cineva, iar el nu îndrăzneşte să-mi spună!"

Şi de astă dată, marea broască ţestoasă se lăsă păcălită şi răspunse cu o voce prefăcută, ca şi cum ar fi vorbit pragul: „Astăzi nu a trecut nimeni pe-aici!"

Auzind glasul, vulpea se lămuri că marea broască ţestoasă, vrăjmaşa sa, era ascunsă în vizuină, şi atunci o luă la goană cât putu de iute, căutând să se îndepărteze cât mai mult de locurile acelea.

Lăcomia maimuţei

poveste chineză

în munţii Emei din China trăia odată o maimuţă.

într-o bună zi, ea coborî din munte şi merse până ajunse la o grădină plină de roade. Tare se mai bucură maimuţica văzându-le, şi culese numaidecât un spic de mei pe care şi-l puse pe umăr şi plecă fericită mai departe.

Şi iată că ajunse la o livadă de piersici; când văzu pomii plini de piersici mari şi roşii, se gândi că trebuie să fie foarte gustoase. Atunci, aruncă deîndată spicul de mei şi culese o piersică.

Apoi, porni mai departe şi ajunse la o grădină de pepeni, care era plină de pepeni mari şi rotunzi, cu miezul roşu. Văzând aceasta, maimuţa cea lacomă aruncă numaidecât piersica şi culese un pepene. Şi atunci îşi făcu ea socoteala că ar cam fi timpul să se întoarcă acasă. Prin urmare, luă pepenele la spinare şi, nemaiîncăpându-şi în piele de bucurie, plecă spre casă.

Merse maimuţa cât merse, când, deodată, dădu peste un iepure. Văzându-l cum sare, i se păru nemaipomenit şi, aruncând pepenele, fugi să-l prindă pe iepuraş.

Acesta însă alergă în pădure, până nu se mai văzu, iar maimuţa nu mai avu altceva de făcut decât să se întoarcă acasă cu mâinile goale.

Cum a fost furată vaca

poveste chineză

S-a întâmplat odată că un melc, un fir de lână şi un fir de iarbă au vorbit între ei şi s-au înţeles să meargă împreună şi să fure o vacă.

Cei trei furară vaca.

— Eu sunt cel care am înhăţat vaca! zise firul de lână.

— Bine, dar eu sunt cel care am luat vaca şi am târât-o după mine! îi întoarse vorba firul de iarbă.

— Ce mai tura-vura! Eu sunt cel care am gonit vaca de dinapoi, zise la rândul său melcul.

Tocmai când se dondăneau astfel, fiecare fiind foarte plin de sine şi mândru de ceea ce făcuse, ajunseră la un pod; iar acolo, vaca înghiţi firul de iarbă dintr-o răsuflare, vântul veni şi suflă firul de lână drept în mijlocul râului, iar cât îl priveşte pe melc, vaca odată calcă cu copita peste el, încât îl strivi pe loc.

Cei trei: firul de iarbă, firul de lână şi melcul nu au ţinut seama de puterile lor, crezându-se neasemuit de puternici şi, drept urmare, au fost făcuţi una cu pământul.

Darul vulpii

poveste chineză

Toată lumea ştie că vulpea este cel mai mare duşman al găinilor.

S-a întâmplat odată, de mult, că mai multe găini care ajunseseră la capătul răbdării, din cauza felului cum se purta vulpea cu ele, s-au dus la judecătorul-urs, să facă plângere împotriva vulpii.

— Mărite rege-urs! – i se plânseră găinile judecătorului – dacă vulpea va continua să se mai poarte cu noi la fel ca până acum, noi nu mai putem să ne ducem aşa zilele. Nu trece nici măcar o seară în care să nu vină la noi acasă şi să nu ne mănânce, tară milă, pe câteva dintre noi.

Auzindu-le, ursul mormăi supărat:

— Trebuie să o pedepsesc de îndată pe prăpădita asta de vulpe!

Şi trimise numaidecât să fie chemată vulpea la judecată.

Vulpea veni încărcată de daruri şi, de cum ajunse în faţa judecătorului-urs, grăi astfel:

— Mărite rege-urs! Să mă ierte măria-ta că nu i-am adus decât nişte lucruri mărunte. îmi îngădui, cu adânc respect, să-ţi dăruiesc această pernă mare, pe care să te sprijini, căci judecăţile trebuie că te-au ostenit tare mult.

Zicând acestea, vulpea luă o pernă moale pe care i-o aşeză ursului la spate.

Foarte bucuros de acest lucru, ursul făcu un semn către găini şi le zise:

— Plecaţi de-aici! Şi să nu mai îndrăzniţi să veniţi la mine cu astfel de pâri mincinoase şi pentru astfel de judecăţi!

Zis şi făcut! Cum veni seara, vulpea mâncă iarăşi două găini. A doua zi, găinile se duseră din nou la judecată, să se plângă de vulpe.

De data aceasta, în sala de judecată trona lupul, care, după ce ascultă plângerea găinilor, trimise să fie chemată vulpea. Aceasta îi făcu judecătorului-lup acelaşi cadou ca şi judecătorului-urs cu o zi mai înainte: o pernă moale. Vulpea nici nu mai aşteptă ca judecătorul-lup să deschidă gură, şi se repezi la găini, răcnind la ele:

— Aţi venit aici ca să îndrugaţi la minciuni în faţa măritului judecător?!

La rândul său, lupul le trase găinilor o săpuneală zdravănă şi, ca încheiere, vulpea le ameninţă, strigându-le:

— Să vedem dacă o să îndrăzniţi să mai veniţi la judecată, aşa, fără motiv!

Văzând cum merge treaba, găinile o luară la sănătoasa, fugind cât le ţineau puterile.

în seara aceea, dispărură iarăşi trei găini înfulecate de vulpe. îngrozite, în cea de-a treia zi, dis- de-dimineaţă, găinile merseră din nou la judecată.

De data asta, judecător era câinele, care trimise la rândul său să fie chemată vulpea la judecată. Ea veni şi de astă-dată cu o pernă pe care i-o făcu cadou judecătorului-câine, vorbindu-i astfel:

— Nu trebuie să ascultaţi minciunile găinilor, care habar nu au ce spun.

Câinele pipăi perna și-i zise vulpii:

— Mie nu prea îmi place perna aceasta a ta, care e atât de moale. Ia spune drept: câte găiniai mâncat ca să poți face rost de atâta puf pentru perna ce mi-o dăruiești?

Vulpea holbă ochii la judecătorul-câine și nu mai putu scoate o vorbă.

Și astfel, de la această întâmplare, câinii le apără pe găini și le încolțesc pe vulpi, care-și primesc, în felul acesta, pedeapsa pentru relele pe care le fac.

Bățul cu cap de taur

poveste chineză

într-o bună zi, un cerșetor bătrân a găsit pe drum un băț tare frumos, care la unul din capete aducea întocmai cu un cap de taur. De cum l-a văzut, și-a spus bucuros: „Ia să iau eu bățul acesta, să mă apăr cu el de câini!”

Cerșetorul cel bătrân era tare leneș și dormea toată ziulica în peștera în care se adăpostea. Odată însă, când dormea ziua în amiaza-mare, după cum îi era obiceiul, se pomeni că-l pocnește cineva peste spinare: „Poc! Poc! Poc!”

Sări speriat în picioare, strigând:

— Aoleoo! Cine mă bate?!

Se uită în toate părțile, dar nevăzând pe nimeni, își spuse: „De bună seamă că am visat”. Se culcă la loc și, din nou, cineva îl pocni peste spinare: „Poc! Poc! Poc!”

Se uită iarăși, speriat, în toate părțile, și-și dădu seama că cel care-l bătea era bățul cu cap de taur.

— Ce te-a apucat, bățule? se răsti la el bătrânul cerșetor.

— Uită-te la tine cât ești de leneș, îi răspunse supărat bățul cu cap de taur. De-atâta leneveală ai ajuns cerșetor. Du-te să muncești pământul cu sapa!

— Da!... Da!... dar nu am sapă, se bâlbâi cerșetorul cel leneș.

Nici nu rosti el bine cuvintele acestea, căci bățul cu cap de taur suflă asupra unui pomișor, și acesta se transformă într-o sapă.

Neavând încotro, cerșetorul a ieșit din peșteră și a început să sape un ogor nedestelenit. Deodată, a scos din pământ o bucată de aur. Cum a văzut-o, bătrânul a început să sară în sus de bucurie. Atunci i-a aparut în față bățul cu cap de taur, care i-a vorbit astfel:

— în pământul acesta se află mult aur.

Apoi, bățul atinse bucata de aur, care dispăru deîndată.

De atunci, bătrânul cel leneș hotărî să sape fără oprire pământul, din zori și până seara târziu, tot căutând aur. Și astfel, a săpat un ogor întreg, dar aur tot nu a găsit. După ce bătrânul a terminat de săpat ogorul, bățul cu cap de taur a adus un sac cu boabe de grâu și l-a pus pe bătrân să le semene în ogorul pe care-l săpase.

Grâul a încolțit, a crescut mare și frumos și s-a copt, căpătând o culoare galbenă, întocmai ca aurul. Era în toiul verii și venise timpul strângerii recoltei, când, pe neașteptate, apăru din nou băţul cu cap de taur, care-l întrebă pe bătrân:

— Ei, uncheașule, ai găsit aur?

— Am găsit! îi răspunse bătrânul, dând bucuros din cap.

Și astfel, bătrânul care găsise bățul cu cap de taur și-a dat seama că numai munca aduce belșug omului și a devenit un țăran harnic, iar toată lumea a uitat că fusese cândva un cerșetor leneș.

Cum a fost pedepsită cumătră vulpe

poveste chineză

Trăiau odată două prietene de nedespărțit: o tigroaică și o leoaică. Când cele două mame aduseră pe lume niște puișori de toată frumusețea, se gândiră cum să-și împartă între ele grijile gospodăriei: leoaica avea grijă atât de puii ei, cât și de cei ai prietenei sale, iar tigroaica pleca de munte, ca să facă rost de hrană pentru cele

două familii.

Într-o bună zi, tigroaica, aflată ca de obicei pe munte, în căutarea hranei, se întâlni cu cumătră vulpe, care-i vorbi astfel:

— Vai, dragă prietenă, leoaica, pe care tu o crezi cea mai bună prietenă a ta, este de fapt cea mai rea ființă din lume; nu le dă să mănânce lapte decât puilor ei, pe când puișorii tăi țipă fără încetare de foame. Și asta n-ar fi nimica! Leoaica vrea să te mănânce chiar pe tine... Să fii atentă la ea și, când o vei vedea că-și zbârlește blana, înseamnă că vrea să te mănânce.

Din acest moment, tigroaica începu să o privească cu neîncredere pe prietena ei leoaica și își făcea adesea drum pe-acasă, doar, doar o vedea cum prietena se poartă urât cu puii ei; însă totdeauna o găsea pe leoaică îngrijindu-i pe micuții tigrișori ca pe propriii ei pui.

Cumătră vulpe nu se mulțumi însă doar cu atâta, ci alergă la casa celor două prietene, unde o găsi pe leoaică și-i spuse:

— Vai, prietenă leoaică, tigroaica vine acasă de nu știu câte ori pe zi; să știi că are de gând să te mănânce! De fapt, cu toții am auzit-o plângându-se mereu că, în timp ce ea trudește din greu, alergând toată ziulica după hrană, pe munte, tu leneveşti acasă. Să știi că atunci când o vei vedea rostogolindu-se de trei ori pe jos și agitându-și coada, înseamnă că vrea să te mănânce!

Leoaicei nu-i prea veni să creadă spusele vulpii, dar rămase cu o teamă în suflet, iar seara, când prietena ei se întoarse acasă și o văzu rostogolindu-se de trei ori pe jos și agitându-și coada, adormi mai mult moartă de spaimă.

A doua zi de dimineață, de cum se sculă, leoaica începu să-și zbârlească blana, luând o înfățișare care ar fi băgat pe oricine în sperieți. Văzând așa ceva, tigroaica începu să tremure de frică, crezând că prietena ei vrea să o mănânce. Leoaica însă o întrebă:

— De ce tremuri în halul acesta? Te-ai îmbolnăvit cumva?

Atunci, tigroaica îi povesti din fir-a-păr leoaicei tot ceea ce îi spusese vulpea, iar leoaica, înspăimântată de o asemenea întâmplare, îi povesti și ea tigroaicei, bob cu bob, ceea ce-i spusese ei vulpea. Tare se mai mâniară amândouă de mârșăvia vulpii!

în acest timp, vulpea se ascunsese în apropierea locuinței celor două prietene și, văzând că leoaica și tigroaica, pe măsură ce vorbesc, sunt tot mai înfuriate, crezu că-i reușise planul de a le învrăjbi pe cele două și alergă spre ele, tară a-i trece prin cap, câtuși de puțin, care este de fapt adevărul.

Oricine își poate închipui cum a fost pedepsită pe drept cumătră vulpe, care și-a aflat sfârșitul în ghearele și colții celor două prietene care i-au venit de hac.

Răzbunarea iepuraşului

poveste chineză

Se povestește că trăiau odată, într-o pădure, un iepuraș și un leu care erau vecini. Leul era însă tare încrezut și se lăuda tot mereu cât este el de puternic, iar pe iepuraș nu putea să-l sufere; mereu îl jignea și îl băga în sperieți.

Chiar că iepurașul nu mai putea să îndure o astfel de viață și își puse în gând, pe bună dreptate, să se răzbune pe leu.

Astfel că, într-o bună zi, se duse la vecinul său leul și îi grăi astfel:

— Vai, onoratul meu frate mai mare, ce întâmplare, închipuiți-vă! Tocmai m-am întâlnit cu cineva care seamănă aidoma cu domnia-voastră și care mi-a vorbit în felul următor: „Hei, tu, iepurașule, există cineva care îndrăznește să se măsoare cu mine? Dacă există, cheamă-l să vină numaidecât să-și măsoare puterile cu mine. Dacă nu îndrăznește nimeni, atunci trebuie să vă supuneți cu toții mie și să-mi dați ascultare! Sunteți toți niște neisprăviți, buni de dispreț și a căror viață nu face nici doi bani!”

— Nu i-ai vorbit despre mine? întrebă leul înfuriat la culme.

— Cum să nu, dar era mai bine să nu-i fi spus nimic! De cum i-am povestit despre domnia- voastră, a pufnit disprețuitor și a început să înșire o mulțime de vorbe urâte. Și, pe lângă toate acestea, ce credeți că a putut să spună?! A spus că, dacă vă supuneți lui, nu vă mai cere nimic altceva.

— Unde este? Spune-mi de îndată unde se află individul ăla? răcni leul turbat de furie.

Atunci iepurașul îl duse pe leu la poalele dealului și îi arătă de departe o fântână tare adâncă, spunându-i:

— Este acolo înăuntru.

Leul alergă la fântână înfuriat și aruncă o privire spre adânc. într-adevăr, acolo era un dușman aidoma lui, care se holba și el înfuriat.

Leul răcni la el o dată; dușmanul, și el răcni o dată la leu. în culmea turbării, leul își zbârli coama; dușmanul din fântână își zbârli și el coama. Leul își scoase ghearele și își rânji colții, ca să-l înspăimânte pe dușman; acela, își scoase și el ghearele și își rânji colții, ca să-l înspăimânte pe leu.

Aflându-se în culmea furiei, leul își încordă labele și întreg trupul și se azvârli cu toată puterea în fântână, ca să-l nimicească pe „vrăjmașul" său.

Și, astfel, datorită isteţimii iepurașului, leul cel încrezut și rău pieri înecându-se în fântână.

Omul cu dragoste de flori

poveste chineză

în anii domniei împăratului Jen Dsung, din dinastia Sung, trăia un om într-un sat în apropiere de orașul Ping Giang. El se numea Tsiu și porecla era Sien.

Tsiu-Sien se trăgea dintr-o veche familie de țărani, care aveau câteva palme de pământ și o casă. Era de multă vreme văduv și nu avea copii. Nu iubea nimic mai mult pe lume decât florile și, de ce le cultiva, și iubirea pentru ele era mai mare. Da, le iubea așa de pătimaș, că părăsise ogoarele și livezile și trăia numai pentru dragele sale flori. Dacă afla vreun soi deosebit, era mai fericit decât dacă ar fi descoperit o perlă sau o piatră prețioasă. Dacă în drumul său spre oraș vedea în vreo grădină străină flori înflorind în chip deosebit de frumos, uita cele mai grabnice ocupații ale lui și intra acolo, tară învoire. întrebat fiind ce doreşte, cu surâs nedumerit el se ruga de iertare și răspundea că numai florile l-au fermecat. Dacă erau cumva flori din care avea și el, încă nu-și lua ochii de la ele, însă când erau cu totul neobișnuite, atunci i se putea întâmpla să uite nevoia care-l mânase spre oraș. Iar dacă vedea la un florar o specie scumpă, îi plătea prețul cerut, chiar de știa că l-a înșelat și, cu un sentiment de neasemuită fericire, își ducea scumpătatea acasă. Patima lui mergea așa de departe, încât atunci când nu mai avea bani își amaneta hainele. De aceea i s-a zis Nebunul Florilor.

Oamenii răi, profitând de slăbiciunea lui, tăiau florile scumpe, le înfășurau într-un șomoiog de glod și paie și, cu o mutră nevinovată, le dădeau îmbucuratului, care le cumpăra în culmea fericirii. De mirare era că flori din acelea creşteau și pe la el acasă.

Curând deveni grădina lui un parc minunat, pe ale cărui garduri împletite din bambuși se puteau vedea cele mai rare plante agățătoare. Dincolo de gard, pe amândouă aleile, se zăreau palmieri, salcâmi, crizanteme, orhidee aurii și floarea-domniței plină de frăgezime, ca din poveste. Era cu neputință să numești toate felurile de flori; grădina lui părea o perdea din cea mai prețioasă mătase minunat brodată. Abia se trecea o floare, că lângă ea o soră și mai frumoasă îi lua imediat locul.

Porțile care duceau în acest paradis erau din ramuri măiestrit împletite. Ușile cu două canaturi se deschideau într-o alee îngustă de bambuși. Rareori bambusul galben are câte o dungă verde, el bate la ochi prin simplitatea liniei, pașnic și măreț ca și când sta gata să întâmpine pe cel care intră. Un șir de molifți închidea aleea de bambuși. Din amândouă laturile, pornea câte o potecă spre casa cu acoperiș de paie a lui Tsiu-Sien, având trei încăperi destul de înalte, ca soarele și lumina să pătrundă înăuntru. Pe un perete se afla pictura unui maestru necunoscut și, sub ea, un pat micuț din lemn alb lăcuit, acoperit cu perne roșii. Câteva scaune și măsuțe joase întregeau mobilierul încăperii. Toate erau peste măsură de curate și bine întreținute. Nu găseai fir de praf. în curtea interioară, dinapoia casei, erau așezate în oale, gingaș lustruite, orhidee al căror colorit nemaivăzut arătau raritatea lor. Dar cine ar putea să descrie încântarea la vederea curții a doua! Pretutindeni, minunăție de culori și miresme! Părea să fie aici pururi primăvară. în spatele curții se afla un mic bazin, în fața căruia se ridica un pavilion din scoarță de copac.

La intrarea în grădina lui Tsiu-Sien dădeai de un lac lucitor în a cărui apă limpede se oglindea cerul; de aceea se chema Oglinda-Cerului. Malurile sale păstrau în fiece anotimp un farmec deosebit. Și aci înfrumusețea el malurile sădind sălcii și piersici. Și vraja primăverii cu flori roz și roșii pe macatul verde al sălciilor era de neînchipuit. Lacul era acoperit cu flori de lotus de toate culorile și, în timpul înfloririi,

întocmai ca amurgul împurpurat şi norii pestriţi, pluteau în toată splendoarea deasupra apei.

Vestea despre grădina lui Tsiu-Sien mersese până departe. Bărci sărbătoreşte împodobite aduceau oaspeţi, care rămâneau uimiţi în faţa strălucirii florilor de lotus. Când corăbiile se întorceau acasă, sub sclipirea stelelor, ele semănau cu nişte licurici; lumina lor se răsfrângea în apă, de credeai că cerul s-ar fi scufundat acolo.

La cel dintâi cântec al cocoşului, Tsiu-Sien se dădea jos din culcuşul lui să vadă scânteierea de rouă pe flori. Apoi îndepărta cu migală toate frunzele căzute. Scotea apă de la fântână şi le uda pe fiecare cu aceeaşi grijă, până către amurg. Dacă înflorea un boboc deosebit de frumos, aducea o căniţă de ceai sau un pahar cu orez, spre a serba naşterea florii; îi îngâna un cântecel şi-i ura o viaţă de mii de ani. De-l biruia somnul, îşi punea capul pe o piatră, spre a rămâne în apropierea ei.

Când veneau furtuni şi ploi, ca să vadă de nu au păţit ceva florile sale, îşi lua un fel de umbrelă cât o pălărie mare din foi şi nuiele de bambus şi o manta din fibre de palmier şi, de afla vreo stricăciune, o dregea cu o mână iubitoare şi grijulie. El cerceta florile care cădeau şi cu băgare de seamă culegea cele din urmă semne ale strălucirii lor într-un pocal, ca să se mai bucure de mireasmă. Iar când se uscau cu totul, umplea cu ele un ulcior şi, plin de înduioşare, cu ochii înlăcrimaţi, le îngropa alături de tulpina golaşă. Asta numea el înmormântarea florilor. Curăţa cu apă proaspătă florile mânjite după ploaie şi furtună şi le privea bucuros când ele arătau iarăşi vechea lor splendoare. Asta numea el scalda florilor.

Dacă întâmplător el lua seama că cineva voia să frângă o floare, se ruga fierbinte să nu facă una ca asta. Cu toate că i s-a zis Nebunul Florilor, era iubit din cauza marii lui bunătăţi şi îi cruţau florile. Arareori căpăta voie cineva să-i admire grădina. Dacă îngăduia cuiva să intre, mai înainte îl deprindea cu felul lui de a vedea florile. Faţa lui blândă se înroşea ca focul de mânie dacă prindea vreun răufăcător în grădina sa.

Voioşia senină a florilor sale părea să fi trecut asupră-i, pentru că viaţa i se arătase tot mai uşoară şi mai prietenoasă, bătrâneţea nelăsându-i urme.

Tot pe vremea aceea locuia într-un sat învecinat un om cu numele de Dşan-Wee. El se trăgea dintr-o familie bogată şi se folosea de puterea sa cu orice prilej. Era înconjurat de o mulţime de slujitori, la fel de răi şi de vicleni ca şi stăpânul lor.

Într-o zi, pe jumătate beat, Dşan-Wee ajunse în satul bunului Tsiu-Sien. Era vremea prânzului, când el hălăduia prin sat. Deodată se opri în faţa grădinii lui Tsiu-Sien şi, cherchelit fiind, splendoarea florilor îl ului. El întrebă de proprietar. I se spuse:

— Grădina este a Nebunului Florilor, care aproape nimănui nu dă voie să-i admire florile. Numele lui adevărat e Tsiu-Sien.

— Are curajul a-mi opri şi mie intrarea? se semeţi Dşan-Wee. Iute! Bate la uşă! porunci el omului său.

Tsiu-Sien tocmai terminase de stropit florile-domniţei. El stătea în tihnă cu o căniţă de vin de orez şi o farfurie de poame între drăguţele sale, când nişte bocănituri îl făcură să sară în sus speriat. Numaidecât deschise poarta şi văzu în faţa sa o ceată de tineri beţi.

— Ce căutaţi aici? întrebă el îngrijorat.

— Eu sunt Dşan-Wee, stăpânul întregului sat de dincolo. Am auzit de mulţimea florilor tale şi vreau acum să le văd!

Tsiu-Sien rămase surprins şi mâhnit de purtarea lui cutezătoare. Prin tot felul de vorbe încercă să-i îndepărteze pe cei ce voiau să intre în grădina sa. Mânios, Dşan-Wee zise atunci slujitorului său:

— Bătrânul ăsta nebun nu pricepe când cineva i se înfăţişează cuviincios? Ce suferă florile lui dacă le privesc, ori îşi închipuie că vreau să le mănânc?

El îi dete o lovitură în piept, că Tsiu-Sien căzu pe spate. Apoi năvăli cu gloata lui în grădină. Tsiu-Sien se ridică mâhnit şi-i urmă pe răufăcători.

Floarea-domniţei înflorea şi înmiresma pe vremea aceea aşa de încântător, de parcă era din altă lume. Când Dşan-Wee se apropie foarte tare să-i soarbă ademenitoru-i miros, fără prea mult ocol, dar nici ca s-o vatăme, Tsiu-Sien se rugă cuviincios să ia seama.

Această smerită rugă a fost pentru omul crunt un binevenit prilej de ceartă. Gălăgios se răsti la bătrân:

— Se vede că nu mă preţuieşti ca oaspete? N-ai vrut să mă laşi înăuntru, tu, mojicule? Ce strică neroadelor flori ale tale, dacă eu le privesc şi apoi le miros? Chiar de-acum am s-o fac!

Tsiu-Sien auzi vorbele-i răutăcioase, dar se sili să stea liniştit, ca să nu întărâte pe hain, ci, dimpotrivă, să-l aducă la cumineţenie. Tocmai această linişte îl înverşună şi mai mult pe Dşan-Wee, care-i strigă batjocoritor:

— Aşa frumoase flori! Pentru asta se cade să închinăm un pahar de vin!

Şi chiar porunci slujitorilor să-i aducă vin. Atunci bătrânul îşi pierdu răbdarea. Tremurând de mânie, sări în sus:

— Casa mea e tot aşa de micuţă ca şi a unui melc! Uită-te la florile mele, dar bea-ţi vinul acasă!

— Grădina e destul de mare pentru noi toţi. Ne vom aşeza pe pământ.

— Pământul vă va murdări hainele, mai încercă bătrânul să-i abată de la gândul lor.

— Vom aşterne un covor.

într-o clipă se pregăti o gustare, se aşternu un covor şi începu ospăţul.

Deodată-i veni lui Dşan-Wee un gând rău. Cu ochii sticloşi de băutură, pe când întindea lui Tsiu- Sien un pahar de vin, strigă în culmea beţiei:

— Cât eşti de prost, te pricepi doar la flori şi pomi! îţi cumpăr grădina asta minunată şi apoi tu poţi fi grădinarul meu.

Tsiu-Sien presimţea c-o va păţi. Dar el se reculese iute şi zise ploconindu-se:

— Vă mulţumesc, dar grădina mea înseamnă viaţa mea! Luaţi-mi totul, numai grădina nu!

— Viaţa ta sau nu, mi-e totuna! se răsti Dşan-Wee. Vreau grădina!

— Tu nu ştii ce fericire te aşteaptă. Grăbeşte-te să primeşti târgul, adăugă unul din ceata lui Dşan-Wee.

O spaimă tară seamăn îl cuprinse pe bătrân, îi tremurau mâinile şi picioarele. Abia de era în stare să îngaime un cuvânt.

— Mă scoţi din sărite! se stropşi Dşan-Wee la bătrân.

— Răspunsul meu rămâne acelaşi, nu vând! zise Tsiu-Sien aproape fără glas.

Apoi întreaga ceată chefui până se îmbătară criţă. înainte de a părăsi grădina, Dşan-Wee voi să smulgă câteva flori, dar bătrânul se aşează dinaintea lor şi, tremurând de mânie, izbucni:

— Nu le atinge!

— De mâine grădina este a mea! De aceea fac, de azi, ce-mi place! strigă Dşan-Wee.

Atunci şi slujitorii acestuia strigară din răsputeri:

— Priviţi pe acest nebun! Să vedem dacă el ne poate împiedica!

Şi, râzând batjocoritor, smulgeau tot ce puteau. Buimăcit, Tsiu-Sien îl izbi pe Dşan-Wee cu capul în piept. O singură lovitură fu de ajuns ca să-l răstoarne pe beţiv. Atunci se năpustiră cu toţii asupra bătrânului. îl ridicară de jos pe stăpânul lor, care, turbat de mânie, strivi tot ce mai rămăsese din florile-domniţei. Apoi plecară.

Tsiu-Sien rămase tare mâhnit, suspinând după florile sale. Deodată, însă, auzi un glas plăpând, care-l întreba milos:

— De ce plângi?

El se întoarse şi zări o drăgălaşă copilă de vreo şaisprezece ani, într-o îmbrăcăminte simplă.

— Din ce casă eşti, fetiţo? o întrebă el năucit. Nu te-am văzut niciodată.

— Nu stau departe de tine şi am auzit de florile tale. Sunt aici să mă minunez de ele, răspunse ea, încet şi domol.

Din nou suspină bătrânul. El arătă spre pământ şi zise:

— Uite acum toată splendoarea lor.

Apoi îşi povesti durerea.

— Linişteşte-te! Mângâie-te, bunule om! răsună iarăşi vocea ei. Ştiu eu un mijloc să-ţi înzdrăvenesc dragele tale flori. Dacă vrei să m-ajuţi, adu-mi apă!

Când se întoarse, nu-şi crezu ochilor. Toate florile-domniţei erau acolo înflorite, ba şi mai frumoase şi mai colorate ca până atunci. El se lumină de bucurie. Recunoscător, căută pe binevoitoarea copilă. Ea pierise însă tară urmă. Se repezi în drum, dar aci nu găsi decât doi bătrâni, buni vecini; întrebându-i, ei spuseră că n-o zăriseră deloc pe dalba copilă. Cum ei îl căinau pentru florile zdrobite, Tsiu-Sien le povesti despre minunea florilor. Merseră cu el în grădină şi văzură schimbarea. Şi toţi trei crezură că numai zâna florilor putea împlini această minune.

în gura mare, amândoi vecinii vestiră minunea în sat. Toţi se mirară. Tsiu-Sien îşi petrecu acea noapte pe jumătate treaz, pe jumătate visând, între florile lui.

„Mă voi îndrepta şi, de acum înainte, voi deschide uşa tuturor prietenilor florilor!" îşi spuse când se trezi.

Mic şi mare, tânăr şi bătrân, toţi veniră în grădină, uimindu-se sfios în faţa frumuseţii.

Setos de fapte mari, Dşan-Wee porni a doua zi să pună mâna pe grădina bătrânului. Chiar mai înainte se

povestea în partea din vale a satului că florile strivite stau din nou în toată splendoarea, că o zână ar fi fost printre ele. Dșan-Wee alergă cu ceata lui într-acolo și se încredință de cele întâmplate. Ca un fulger îi veni gândul diavolesc de a pârî în oraș pe bătrân de vrăjitorie. Ceea ce și făcu numaidecât.

Bietul Tsiu-Sien fu trimis în temnița orașului. Numai puțini îl însoțiră, cei care văzuseră minunea din grădina sa. Judecătorul ascultă mai întâi pe Tsiu-Sien, după care îl înfruntă aspru:

— Cum îndrăznești să înșeli poporul cu astfel de vrăjitorii?

Bunul bătrân sta nedumerit. La urmă de tot înțelese că fusese o victimă a lui Dșan-Wee. Bolborosind, povesti întâlnirea cu mărșavul om și cu zâna florilor.

— Minți! îi strigă judecătorul. Satul întreg a văzut farmecele tale!

Și bătrânul rămase în temniță.

Bucuria răutăcioasă a lui Dșan-Wee era de nedescris. în scurt timp se făcu stăpân pe grădină și zise slujitorilor săi:

— Aci vom pregăti o mare sărbătoare! Nimeni nu ne mai poate împiedica!

Dar când și-aruncă ochii la florile-domniței le văzu prăpăd la pământ.

— Vedeți și voi, n-am dreptate? Nu e bătrânul un vrăjitor? Altminteri cum s-ar putea ca florile să fie iar la pământ? Dar pentru asta să nu ne speriem! strigă el. Nu vrem altceva decât să chefuim, să chefuim!

Curând toți se îmbătară de-a binelea. însă după o vreme ei desluși în aer un vuiet și un șuier, foșnete și trosnete. Izbucni o cumplită vijelie. Florile se înfiripară încetul cu încetul și din ele răsăriră mici vietăți nu mai mari de o șchioapă. Bețivii începură a se dezmetici, că vijelia, care pentru ei era o grozăvie, părea chiar să le placă acum din pricina micuțelor ființe. Sub puterea acesteia, ele se tot măreau și până la urmă se făcură un șirag din cele mai frumoase copilițe.

Nemernicii întinseră mâna înspre ele, cu jind, dar numaidecât ele se lăsară molatece la pământ. O fetiță înveșmântată în roșu prinse a glăsui:

— Cine v-a dat voie, neobrăzaților, să intrați în grădina lui Tsiu-Sien? Ce înseamnă aci o poruncă a lui Dșan-Wee? Sus, voi surori! Să răzbunăm pe credincioșul nostru ocrotitor!

însuflețite, toate fură la un gând și atunci începu o învălmășeală sălbatică, o fugă și o goană, mânecile lor lungi se făcură bice, care ca un vânt umed și rece plesneau fețele beților.

Veni seara. Furtuna se potolise. Din nou era liniște și totul, ca mai înainte. Chefliii se treziră ca dintr-un vis nedeslușit. Fusese într-adevăr vis sau vedenie? îi dureau mădularele, iar Dșan-Wee cu întâiul său slujitor lipseau. înfricoșați, se strecurară prin beznă, fără să mai poarte grija stăpânului lor.

După un răstimp se întoarseră cu torțe aprinse și cercetară cu de-amănuntul grădina. îl găsiră pe slujitor greu rănit, cu capul spart, sub un piersic. Florile-domniței răsăriseră din nou. Tremurând, așteptau pe cheflii. Pe Dșan-Wee nu-l mai găsiră.

Auzind întâmplarea asta nemaipomenită, judecătorul îl eliberă pe Tsiu-Sien. Bunul bătrân se întoarse acasă și-și văzu mai departe de grădinărit. într-una din zilele calde de august, când sta și privea cerul senin, i se păru că din înaltul lui, în liniă adiere, se lăsau nouri roz în văluri tot mai dese. Miresme dulci umpleau aerul. Zâne dalbe, păsări fenix, berze albe, tot felul de animale, chiar lei și tigri coborau parcă din nori, iar în mijlocul lor se afla ocrotitoarea florilor lui, care îi zise:

— Tu, om neprihănit ca și florile, ai dobândit cea mai înaltă virtute! Dacă cineva iubește florile și le apără, cum ai făcut tu, este fericit, însă celui care le disprețuiește și le vatămă, i-aduc numai necaz și-l pedepsesc!

în cea mai curată fericire trăi de atunci Tsiu-Sien, până a fost găsit odată adormit între iubitele sale flori. Dar dragostea lui pentru flori l-a făcut să rămână veșnic în amintirea urmașilor prin povestea aceasta, vie și astăzi.

Un om nelecuit

poveste chineză

Lan Yu Dșu se trăgea dintr-o veche familie de cărturari, care din tată în fiu iubea mai mult cartea decât orice alt bun.

Tatăl său fusese logofăt, trăise cumpătat și retras, însă investise toate economiile în cărți. Patima asta o

moştenise Yu Dşu şi, cum el îşi iubea foarte mult părintele, şi-a însuşit povaţa acestuia. El lipi acest îndemn pe un perete dinaintea mesei de lucru şi aşa, oricât de des voia, putea citi cuvintele:

Ca să câştigi mari avuţii,
N-ai nevoie de mănoase câmpii,
în carte sunt mii de orezării
Pentru ce să mai doreşti palate?
Castele de aur cartea îţi scoate.
Nu te întrista de sărăcia ta;
în carte vei afla cai şi trăsură.
Fii fără teamă că peţitoarea
Nu-ţi poartă grijă de o soţie,
O vei găsi în carte, o făptură
Asemenea scumpetului jad.
De vrei să le capeţi pe toate,
La lumina clară a ferestrei tale,
Cufundă-te în carte!

Yu Dşu se îngropă în cărţile sale şi uită lumea din afară, chiar şi rudele şi prietenii. După moartea tatălui său, trăia într-o sărăcie lucie, dar şi mai pătimaş studia cărţile lui. Deşi citise mult, la douăzeci de ani era încă un tânăr novice, un înstrăinat, nedumerit în faţa vieţii, un om care în nevoia sa nu ştia să câştige nimica. în adevăr, nu avea vreo altă dorinţă şi dacă veneau rudele sau prietenii, îi primea oarecum stânjenit şi, după ultimele salutări, se furişa din nou spre cărţile sale.

Una după alta vindea câte o bucată de ogor părintesc, numai cărţile îi erau preasfinte. Totuşi nu putu să treacă nici examenul pregătitor.

Odată, în timp ce citea la fereastră, se iscă din senin o furtună care-i smulse cartea din mână şi i- o duse afară în grădină. Alergând după ea, Yu Dşu căzu într-o groapă. Când vru să iasă afară, descoperi, acoperită de bălării, o oală cu orez care fusese de mulţi ani îngropată acolo. Ce-i drept, orezul era de nemâncat, dar pentru Yu Dşu însemna întărirea îndemnului înscris pe perete.

La câtăva vreme, căutând o carte sus de tot, pe dulapul său, găsi acolo un mic tron al lui Buddha. îl dete spre vânzare unui giuvaergiu, care, cu toată părerea de rău a lui Yu Dşu, constată că tronul ar fi numai aurit şi-l refuză. Yu Dşu se gândi şi se socoti dacă cu asta ar putea face o bucurie cuiva şi-l dărui unui înalt dregător, fost prieten al tatălui său, care, aşa de bucuros de această cinste, îi trimise trei sute de bucăţi de aur şi doi cai. Acum Yu Dşu era cu totul încredinţat că îndemnul scris pe perete se împlinea, chiar dacă norocul venea pe ocolite.

El era un om curat, tot ce-i pământesc nu-l atingea, totuşi din ce în ce dorea şi el o fiinţă care să-l înţeleagă. De aceea şi mai mult se adâncea în cărţile sale, firește cu tăcuta dorinţă că s-ar putea ca o frumoasă zână să răsară din paginile vreunei cărţi. Oamenii începură a-l batjocori, că la treizeci de ani el încă nu avea o soţie.

Pe timpul acela se zicea că de pe cer pierise steaua numită „Ţesătoarea”[243]. Râzând batjocoritor, oamenii îi spuneau:

— Caută odată Ţesătoarea în cartea ta! Poate că astfel îţi va fi răsplătită credinţa.

Doi ani trecură, Yu Dşu era de treizeci şi doi de ani, dar era încă un copil mare, mereu cuprins de dorul

---

[243] unele tradiţii asiatice văd steaua strălucitoare Vega ca fiind Ţesătoarea – Prinţesa care se căsătoreşte cu Păstorul, steaua Altair

după ceva tainic şi nepătruns. Aşa, într-o noapte, obosit peste măsură, răsfoia el al nouălea volum din cartea „Han". Când zări în paginile ei imaginea unei gingaşe fete, murmură tremurând:

— Să fie oare această arătare împlinirea dorinţei mele?

O privea uimit şi acum nu i se mai păreau ochii fără viaţă; sprâncenele se ridicau, iar când întoarse pagina, sta scris pe dosul figurii: „Ţesătoarea".

Aşadar, ea a venit, aceea pe care o dorise! Puse chipul ei pe masă, nu mai citi şi uită de mâncare şi somn.

Necontenit privea în ochii ei şi în cele din urmă, ca şi cum ar fi biruit puterea ochilor săi, chipul începu a prinde viaţă, o mică zână se desprinse din pagină şi se aşeză surâzând pe carte. Uluit de fericire, Yu Dşu nu mai vedea aproape nimic. Se înclină respectuos dinaintea micuţei făpturi şi până să-şi vie în fire, ea se săltă de o şchioapă şi încet-încet se apropie de omul uluit, care se înclină din nou. Abia acum văzu el cât era de frumoasă, fără îndoială cea mai frumoasă de când lumea şi pământul. în cele din urmă îşi luă curajul de a-i grăi:

— Eşti oare o zână? De unde vii? Cine eşti?

Ea răspunse surâzând:

— Mă cheamă Yen Ju-Yu. Tu m-ai atras. Poate să treacă o mie de ani înainte de a mai găsi un om aşa de neprihănit cum eşti tu, care să creadă celor bătrâni, ca şi tine.

Yu Dşu era ca într-un vis de fericire, căci frumoasa fată nu-l mai părăsi. Adesea Ju-Yu îl ruga să înceteze cu cititul, totuşi puterea ei nu era aşa grozavă ca a cărţilor. Chiar şi mustrările ei, că alţii şi- au trecut examenele de primăvară şi toamnă, nu foloseau deloc.

— Citeşte mai puţin, e mai bine chiar şi pentru examenul tău. încetează cu cititul, altminteri trebuie să plec!

Scurt timp ocoli cărţile, apoi iarăşi îi veniră în minte. Zăpăcit de atâta învăţătură, într-o bună zi, Yu Dşu îşi puse cartea deoparte, ca să se bucure de ochii frumoasei sale. Dar nu o mai găsi nicăieri; ea pierise. Jalnic o striga pe nume. Niciun răspuns. Ce să facă? Luă volumul în care o zărise întâia dată şi o găsi la locul ei. Dezmierdător şi rugător o strigă el pe nume, totuşi ochii ei rămaseră nemişcaţi. Cu lacrimi în ochi, Yu Dşu îngenunche. Atunci ea veni înspre dânsul şi-i zise:

— Dacă tu iubeşti cărţile mai mult decât pe mine şi nu mă asculţi, trebuie iar să plec şi nu mă mai pot întoarce, ascultă-mă!

Şi ca să-l vindece de patima lui, juca mereu cu dânsul şah. Yu Dşu o făcea de dragul ei, totuşi fără bucurie. Cum rămânea singur, apuca pe ascuns cărţile lui. într-o zi îl prinse pe neaşteptate citind, cu toate că-şi ascunse repede cartea. Fără vorbă, ea dispăru. Nenorocit şi în spaima morţii, luă iarăşi cartea cu poza Ţesătoarei, dar chipul ei nu mai era acolo. Zilele treceau. Jeluindu-se, răsfoia cartea. Cu totul pocăit striga:

— Ju-Yu! Ju-Yu! Hai, vino! Vino! Te iubesc mai mult decât iubesc cărţile mele! Nu pot viețui fără tine! întoarce-te încă o dată! De-acum te voi asculta numai pe tine!

Atunci ea apăru surâzătoare dinaintea lui. Jucară din nou şah. Yu Dşu era vesel că, în a treia zi, chiar câştigă două partide. După trei zile ea-l învăţă să asculte muzică, şi după cinci zile îl înlănţui aşa de tare, că el nu se mai gândi deloc la cărţile sale. Când băgă de seamă progresele lui, fu foarte fericită.

Ju-Yu urzea mai departe firele spre a-l lecui de patima lui. Ei beau adesea împreună un păhăruţ de vin, sporovăind veseli.

într-o zi stăteau veseli la masă, când Yu Dşu privi la dalba lui zână deosebit de drăgăstos şi deodată o întrebă:

— Dar noi de ce nu avem niciun copil? Iubirea noastră e aşa de mare, că nu pot să mi-o închipui mai mare şi se zice că dacă un bărbat şi o femeie se iubesc ca noi, vine şi binecuvântarea unui copil.

Ea-i răspunse cu bunăvoinţă:

— Dacă iubirea ta faţă de mine ţi-este aşa de mare, şi această dorinţă va fi împlinită.

Şi surâse în taină.

Când iubirii lor le-a fost dăruit un copil, bucuria lui Yu Dşu nu mai cunoscu margini. El povestea tuturor despre fericirea lor. Totuşi, Ju-Yu îl dojenea cu blândeţe să nu mai pomenească despre asta. El răspundea copilăros:

— Aşa de puţin se înţeleg oamenii unul cu altul, ca ei mereu să-şi ascundă simţămintele?

Doi ani trăiră toţi trei într-o armonie deplină. Totuşi Ju-Yu simţea că, de la o vreme, Yu Dşu era cuprins din nou de patima de a petrece tot timpul cu cărţile. Cu inima grea ea-i zise:

— E timpul să plec.

Ca un trăsnet îi căzură aceste cuvinte şi, pierzându-şi cumpătul, îi aminti de copilul lor.

Ju-Yu tăcu multă vreme, apoi zise:

— Este un mijloc să mă reţii. Jertfeşte toate cărţile tale, arde-le!

Yu Dşu clătină din cap, dar Ju-Yu continuă şi mai stăruitor:

— Ştiu că asta-i cea mai mare jertfa ce-mi poţi aduce, dar fă-o! Alungă-ţi patima, altminteri trebuie să plec. De trei ori am descătuşat lanţurile mele, de trei ori am venit la tine. A patra oară sunt tară putere.

Yu Dşu auzea bine cuvintele ei, dar gândurile-i erau sub farmecul cărţilor.

Cu tristeţe luă seama Ju-Yu că trecerea ce o avea pe lângă dânsul încetase. Pe tăcute, părăsi bărbat şi copil.

Când Yu Dşu şi-aminti de dânsa, dispăruse. El o chema, o striga. Niciun răspuns. A scos afară volumul în care odinioară îi găsise imaginea. înfiorat răsfoia paginile, fără a mai da de ea. Atunci abia ştiu că era plecată pentru totdeauna de lângă el şi fiul lor. Câteva zile, Yu Dşu rătăci cu gândul aiurea, apoi, în speranţa că ea totuşi îşi va afla drumul spre ei, jertfi cea mai mare parte din cărţi. Dar Ju-Yu nu se mai întoarse.

Zdrobit de durere, suspinând, se aruncă la pământ lângă fiul său şi se jelui:

— Eu, nebunul, pentru ce nu mi-am putut înfrâna dragostea pătimaşă pentru cărţi? Pentru că trebuia să sacrific totul, ca să ajung în urmă la înţelepciune? Din vina mea pierdui pe mama ta prea de timpuriu, dar vreau să fiu statornic alăturea de tine. Niciodată să nu devii robul cărţilor, ca mine! Te povăţuiesc cum să te poţi jertfi la timpul cuvenit, fiindcă tu trebuie să înveţi a iubi mai presus de orice oamenii! Trebuie să te plimbi fericit în lumina soarelui de aur! Trebuie să te bucuri de pădure şi de flori şi împreună să ne ridicăm ochii spre stele, ca s-o descoperim în strălucirea lor pe „Ţesătoarea", mama ta.

înţeleptul din O Me San

poveste chineză

Lyn Hsian era un tânăr bun şi foarte dăruit de la natură. Şcoala şi toate examenele le trecuse în chip desăvârşit şi acum se afla dinaintea celui din urmă examen, care îi deschidea calea spre cele dintâi slujbe din ţară. Tocmai de asta era în capitală şi abia începuse examenul, când a întâlnit un înţelept, care sta pe lângă un izvor, înconjurat de multă lume doritoare de a-l întreba despre trecut şi viitor. La multele întrebări ale celor de faţă, înţeleptul răspundea pe scurt. Când îl zări pe tânăr, îl salută de departe.

— Inima ta este de preţuit. Poate că voieşti să asculţi ceva care te priveşte de-aproape?

Tânărul îi răspunse afirmativ.

— Fericirea ta e şubredă. Vei lua cu bine examenul şi titlul de Dsuang-Yuan îţi va fi hărăzit, dar când vei merge acasă după aceea, mama ta nu va mai fi în viaţă.

Tânărul, care-şi iubea mama mai mult ca orice pe lume, nu se ruşină de lacrimile sale şi zise hotărât:

— Plec numaidecât să-mi văd mama!

Liniştit, vorbi înţeleptul:

— Soarta te va păsui să treci examenul început, unul de mai târziu însă, niciodată.

Tânărul răspunse resemnat:

— Crezi că lumea, cu toată a ei avuţie şi puternicie, are preţ pentru mine, dacă eu îmi pierd mama? Ea voia să-mi iau examenul, eu voiam să-i fac o bucurie şi să-i fiu mângâierea bătrâneţelor. Ce-mi foloseşte toată strălucirea, dacă eu nu mai am mamă?

Bătrânul înţelept clătină din cap, în timp ce scoase un leac din desaga lui:

— Trimite-ţi slujitorul să dea leacul acesta mamei tale! Ea te va aştepta încă şapte zile!

Tânărul era totuşi sigur că se va lăsa de examen, dar cu toate astea luă leacul mulţumind înţeleptului, căci o zi mai mult a mamei era pentru dânsul un veac de strălucire. Incălecă şi, însoţit de slujitor, plecă spre casă.

Peste puţin calul său se opri şi în loc s-o ia înainte, o luă înapoi. Calul slujitorului mergea liniştit mai departe. Dar omul descălecă de cum văzu că domnul său, înăduşit şi înfricoşat, se opintea să nu piardă vremea.

— Rogu-te, ia calul meu! El te va duce sigur la mama ta, îi zise slujitorul.

Schimbară caii; totuşi, după câteva clipe, calul junelui se opri, pe când celălalt, îndărătnicul de mai

înainte, mergea fără greş mai departe.

— Ceva ne stă împotrivă. Dă întâi examenul, încă mai e timp, uite că soarele apune! Intoarce-te, ultima zi de examen începe curând. Dacă l-ai trecut, calul te va duce grabnic spre casă. Dă-mi mie leacul, plec eu înainte!

Tânărul se întoarse mâhnit, calul părea voios, fiindcă tot mai iute şi mai iute se aşternea acum drumului.

După ce a luat examenul, tânărul încălecă din nou pe cal şi porni grăbit, în neliniştea şi grija pentru mama sa şi cu teamă că iarăşi calul ar putea fi nărăvaş. Totuşi fu supus, numai că stăpânului său nu-i prea mergea bine călătoria asta: mereu îşi îndemna calul să meargă mai repede şi, cum se lăsase seara, în loc să caute un han, îşi făcu vânt mai departe şi o luă razna prin noapte.

La sărbătoarea toamnei din acel an, încă noaptea târziu oamenii mai erau pe stradă şi, în veselia sărbătorii, nimeni nu lua seama la călăreţul grăbit, cu atât mai puţin la tânărul prinţ de Ming, care lua parte la acea sărbătoare şi care de obicei era aşa cu mare grijă păzit. Ciocnindu-se, prinţul de Ming fu azvârlit de cal în apă şi se înecă. Tânărul, cuprins de jale şi cu totul zbuciumat, se învinovăţea pe sine. Jelania lui era aşa de mare, că nimeni nu se gândea să-l învinovăţească. în această încurcătură se ivi înţeleptul şi zise mulţimii:

— Lăsaţi-l să călătorească la mama sa, care-i pe moarte!

Tânărul se lupta cu deznădejde, între datoria de a se înfăţişa la judecată şi iubirea către mama-i bolnavă. Tot zbuciumul sufletesc i-l vedea înţeleptul. Se apropie şi-i zise, liniştindu-l:

— Du-te cât poţi de repede acasă şi vino mai târziu la mine!

Privirea binevoitoare a înţeleptului îl linişti şi aşa călări mai departe.

Când sosi la maică-sa, în loc de o bolnavă, al cărei chip îl urmărise aşa de mult, găsi o femeie veselă şi sănătoasă. Copleşit de fericire, căzu în genunchi. Maică-sa îl primi cu bucurie şi zise:

— Vestea că tu vii de departe mi-a adus alinare sufletului.

Multă vreme tăcu tânărul, căci se gândea la calul nărăvaş şi la tânărul prinţ, care din vina lui murise. Se hotărî să se ducă pe muntele sacru, să-şi caute leac pentru durere. Prinse a-i povesti mamei sale păţania şi-i spuse că e hotărât să-l caute pe înţelept. Maică-sa, liniştită şi voioasă acum că i se întorsese băiatul, păli când află ce voia să facă; ştiu din acel moment că nu avea să-l mai vadă alături niciodată.

Plecă deci tânărul. Zi şi noapte mergea. Nu simţea nici sete, nici căldură şi nici pietrele de pe drum. Chipul mamei sale îi era dinaintea ochilor şi în inimă. Vina îl apăsa şi, cu cât era mai mare mustrarea de cuget, cu atât mai mare era dorul de bătrânul înţelept. îl găsi tot la izvor, înconjurat de mulţime. Tânărul se apropie sfios şi bătrânul înţelept, simţind zbuciumarea lui, îi vorbi simplu:

— Merg cu tine!

Tânărul abia cuteză a glăsui. Şi aşa, mergeau tăcuţi mai departe, abia mai simţind ce se petrece în jur. Muntele O Me San se zărea în depărtare.

Apoi tânărul rămase singur pe munte. întunericul adânc, norii grei şi fulgerele îl împresurau din toate părţile, apele vijelioase îl năpădeau, dar el nu tremura. Tigri şi leoparzi sângeroşi voiau să-l sfâşie. Simţea răsuflarea lor fierbinte în faţă. El stătea neclintit.

Fete neînveşmântate, frumoase ca rozele înmiresmate, se alintau pe lângă dânsul. Ele nu-1 ademeniră. Iasme îl înfricoşau şi-l chinuiau. El nu le luă în seamă. Atunci sufletul lui se linişti. Bătrânul înţelept apăru lângă el şi-i vorbi blând:

— Tu ai învins; chinurile durerii şi ale ispitei nu te-au atins.

— Mă voi întoarce după ce mă voi fi înfăţişat judecătorului, răspunse tânărul. Prin goana mea nebună am ucis un om; ştiu că trebuie să ispăşesc pedeapsa.

Atunci înţeleptul frânse o nuia de bambus uscat şi i-o dădu, zicându-i:

— Priveşte această nuia! A murit pentru tine! îngroap-o, prin asta arată-ţi recunoştinţa! Să ştii: o faptă rea, care se întâmplă fără voie, nu e un păcat! Altă dată să iei aminte, în orice împrejurare, la ce se petrece în jurul tău.

Boierul cu nasul lung

într-un sat trăia un boier, care se lăfăia în aur şi plăceri, în vreme ce ţăranii se zbăteau într-o sărăcie

lucie, scăldându-şi ochii în lacrimile durerii.

Se întâmplă ca un ţăran să găsească în drum o sămânţă pe care o ridică şi o duse acasă. Făcu o groapă şi o sădi. în scurtă vreme, din sămânţă se ivi un gaolean[244] înalt, care purta alte multe boabe. Ţăranul se bucură mult pentru că gaoleanul împrăştia un miros îmbătător în faţa casei lui. Dar, la scurt timp, o pasăre de pradă se repezi spre gaolean, îl smulse cu clonţul ei şi dispăru în zare. Ţăranul, uimit de o întâmplare aşa de nemaivăzută, plecă îndată în căutarea gaoleanului, luându-şi în traistă puţine merinde.

După drumuri nesfârşite prin câmpii, peste dealuri şi munţi, drumeţul fu dezamăgit; nu putu să dea de urma minunatului gaolean. Ajunse la un timp într-o pădure. Era tare flămând şi nici merinde nu mai avea. Liniştea pădurii îl îmbia să se odihnească sub un palmier străvechi. Deodată însă auzi în jurul său nişte urlete şi zgomote înfricoşătoare. Când se uită mai cu atenţie, văzu un cârd de animale sălbatice de care te apucă frica: tigri, lei, pantere, lupi, maimuţe, şerpi. Ba se rătăcise în acest cârd şi o gingaşă căprioară. Animalele se adunară într-o poiană, în timp ce drumeţul de-abia nimeri să se suie într-un arbore înalt şi stufos, ca să nu fie văzut şi mâncat. Atunci un tigru luă din tulpina unui copac bătrân, din scorbura lui, o lădiţă pe care o ţinu între labele sale. Un altul veni şi bătu de trei ori în acea lădiţă. Imediat se ivirâ în poiană tot felul de mâncăruri gustoase, care îi dădeau drumeţului o stare ciudată, mai ales că el era tare flămând. îi lăsa gura apă. După ce se săturară, animalele începură să dănţuie în pădure, să joace, să sară, să se alunge vesele unele pe altele, ca la o petrecere. Bietul om sta pitulat în copac şi se gândea cu teamă că, dacă animalele nu vor pleca, el va fi nevoit să doarmă acolo, sau cine ştie câte alte zile va trebui să rămână chinuit în ramurile copacului. însă, după o vreme, tigrul puse lădiţa la loc şi plecară care-ncotro.

Când se depărtară, ţăranul coborî din arbore şi se duse la scorbura bătrână. Luă lădiţa cu pricina şi se tot gândea la mâncărurile pe care le văzuse în poiană. Dar ele nu se arătau. Atunci îşi aduse aminte că trebuie să bată de trei ori în cutie. Zis şi făcut. Imediat se ivirâ fel de fel de mâncăruri minunate. După ce mâncă bine, ca după o foame lungă, se odihni puţin. Se gândea atunci ce bine ar fi dacă ar avea un cal înaripat, cu care să zboare spre casă. Şi stând pe iarbă bătu la întâmplare din nou în lădiţă: după a treia lovitură, din senin se ivi în faţa sa un cal voinic cu patru aripi. Ţăranul, luând cu sine lădiţa, se întoarse repede acasă, pasămite uitase că pornise în căutarea gaoleanului. îi povesti maică-şi cele întâmplate.

Cum erau săraci, se gândeau că au nevoie de bani, ca să trăiască bine. De aceea, bătând iar în cutie de trei ori, casa lor săracă se umplu de bani. Pentru că erau prea mulţi, mama şi băiatul îi împărţiră celor săraci ca şi ei. Astfel că viaţa lor începu să se schimbe, oamenii să fie mulţumiţi.

Aflând boierul cel rău că ţăranii lui au bani datorită unei lădiţe năzdrăvane, se hotărî s-o fure. Trimise câţiva ticăloşi acasă la ţăran, care-i luară lădiţa. Boierul ştia că dacă bate de trei ori în ea o să aibă sub ochi lucrul la care se gândeşte. Şi el se gândi mai întâi la aur, apoi bătu de trei ori în lădiţă. Dar în loc de aur... se arătă o maimuţă păroasă, urâtă foc, care nu-l întrebă nimic pe boier, ci se prinse imediat de nasul lui şi trase, şi trase de nasul boierului, şi-l lungi, şi-l lungi până ce nasul atinse pământul. Apoi îi dete drumul, luă lădiţa năzdrăvană şi se făcu nevăzută. Dar nasul boierului nu se mai făcu mic ca înainte, ci rămase aşa lung şi caraghios, de râdeau toţi de el, şi aşa a rămas pentru toată viaţa.

Negustorul şi şarpele

poveste chineză

---

244 plantă furajeră din familia gramineelor, asemănătoare cu porumbul, cu seminţe bogate în proteine şi grăsimi

La cincizeci de li spre apus de Datuncen se află un munte înalt, iar în el este o peşteră, pe care localnicii o numesc: „Peştera dragonului din Iaşmo". în peşteră se află un templu, iar în el se zăreşte statuia unui zeu într-un halat lung, cu o scurtă vătuită şi cu pantofi în picioare. Pe umăr are o desagă, iar în faţă o tobă mică, aşa cum au negustorii ambulanţi, ca să cheme cumpărătorii.

„Oare aşa arată zeii la înfăţişare?" se întreabă cel care vede statuia.

Apoi află ce s-a întâmplat demult. Pe atunci, prin acele locuri nu erau pieţe şi femeile cumpărau aţă, ace, sare, făină şi alte mărfuri de la negustorul ambulant Pân.

Pân era un om bun, nu vindea scump şi nu se supăra când cumpărătorii scormoneau mult timp marfa şi apoi plecau fără să cumpere ceva. Când sosea în sat, începea să bată toba, femeile şi fetele îl înconjurau într-o clipă. Soţiile şi fiicele ţăranilor se bucurau totdeauna de venirea lui Pân.

Odată, când el ieşea dintr-o trecătoare, văzu un grup de copii, care înconjuraseră un şarpe mic şi- 1 loveau unii cu băţul, alţii cu piciorul. Şarpele se strânsese ghem şi nu se mişca. Bătrânului negustor ambulant i se făcu milă şi le spuse copiilor:

— Nu chinuiţi şarpele! Este tare mic şi n-a făcut nimănui niciun rău. Nu-l omorâţi degeaba!

Dar copiii nu vrură să-l asculte. Atunci Pân le spuse:

— Haideţi să facem aşa: vindeţi-mi mie şarpele şi eu vă voi da bani cu care vă veţi cumpăra un pepene verde. Vă învoiţi?

Copiii luară banii şi fugiră, lăsându-i şarpele. Negustorul ambulant ridică o rămurică, o despică, apucă apoi cu ea şarpele şi-l puse în lada în care purta marfa. Din ziua aceea, Pân începu să hrănească şarpele şi-l purta peste tot cu el.

Nici nu simţi cum au trecut zece ani şi micul şarpe se făcuse acum şarpe mare, trupul lui era de grosimea unei ceşti şi se lungise, aşa că lada în care stătea nu mai putea fi închisă bine, aproape tot timpul avea capacul deschis.

Pân umbla ca şi mai înainte prin sate, urca în munţi, cobora în văi, dar acum îi era din ce în ce mai greu să poarte lada cu şarpele. într-o zi, lăsă jos lada, o deschise şi-i spuse şarpelui:

— De acum înainte nu mai pot avea grijă de tine. Ai crescut mare şi poţi să te hrăneşti singur. îţi dau drumul, dar să nu te atingi niciodată de oameni. Promite-mi!

Şarpele încuviinţă din cap.

— Atunci du-te! îi spuse negustorul ambulant.

Nici nu apucă să clipească, şi şarpele ieşi din ladă şi repede, repede se făcu nevăzut.

Au mai trecut câţiva ani. Şi iată, în munţi, deodată începu să se petreacă lucruri ciudate. Ziua, în amiaza mare dispăreau oamenii care mergeau în munţi după vreascuri.

Atunci zece flăcăi tineri şi voinici, înarmaţi cu secere, târnăcoape şi lopeţi, plecară în cercetare. Se întoarse numai unul, dar şi acela fără încălţări, aşa de tare fugise. Privirea lui era tulbure, nu putea să spună niciun cuvânt. Consătenii îl stropiră cu apă rece, şi-i turnară în gură o fiertură, ca să-l pună pe picioare. Trecură câteva ore până ce-şi veni în fire şi putu să le spună ce i se întâmplase:

— Nici n-am trecut bine de jumătatea drumului, când în faţa noastră a apărut un şarpe alb lung şi, cât ai clipi, a înghiţit nouă din cei zece care plecasem. Din fericire, eu, fiind iute de picior, am scăpat, altfel aş fi avut aceeaşi soartă.

Ţăranii, auzind povestea flăcăului, îngheţară de spaimă. Şi-au amintit atunci că demult, când încă erau copii, negustorul ambulant Pân cumpărase de la ei, pentru câţiva bănuţi, un şarpe mic alb. Oare nu-i acela şarpele monstru de acum, care mănâncă oameni? Cu siguranţă că da. Bătrânul Pân atrăsese aşadar nenorocirea asupra oamenilor.

Cuvintele ţăranilor ajunseră până la urechile negustorului ambulant, care, fără să spună cuiva vreun cuvânt, porni în munţi să caute şarpele. Trei zile umblă prin munţi, dar nu dădu de şarpe. Se întoarse în sat, îşi rase părul din cap şi se spălă.

Luă cu el ceva de mâncare, îşi bătu ţinte în tălpile încălţărilor şi plecă iarăşi în căutarea şarpelui, jurând să nu se întoarcă până nu-l va omorî.

Urcă el pe munte şi merse ce merse, dar nu întâlni şarpele. în a cincea zi, vârfurile ţintelor de aramă din talpă luceau de parcă ar fi fost bobiţe de aur, de-atâta ros; pantalonii şi scurta vătuită, tot

agăţându-se de tufe şi ghimpi, se făcuseră zdrenţe; ochii, de atâta sforţare, i se înroşiseră; părul i se încâlcise. Pân abia-abia îşi mai târa picioarele, dar tot timpul îşi şoptea: „Până când nu voi omorî şarpele, n-am dreptul să mor, până când nu voi omorî şarpele, n-am dreptul să mor”...

Deodată auzi: „Sss-sss-sss”. Pân se uită cu atenţie înjur. La doi paşi de el, în iarba deasă, stătea şarpele alb, cu capul ridicat.

Câteva secunde se uită la om; recunoscându-şi vechiul stăpân, şarpele îşi trase capul repede şi se târî în altă parte. Pân îşi încordă ultimele puteri şi alergă după el. Din vale în vale, de pe o stâncă pe alta, sus-jos, înapoi şi din nou înainte, şarpele fugea de fostul său stăpân.

Soarele coborâse de mult dincolo de munţi şi luna îşi revărsa razele pe pământ, dar Pân urmărea continuu monstrul.

Iată însă că şarpele ajunse în cele din urmă lângă o peşteră mare şi dispăru în ea. Pân se duse după el. Umblă prin toate ascunzişurile peşterii şi descoperi o crăpătură între două pietre. „Acolo o fi intrat şarpele”, îşi spuse Pân în sinea lui şi încercă s-o lărgească. îşi zgârie rău mâinile, îşi rupse unghiile, dar crăpătura nu se mări. Ce să facă? Rămase mult timp pe gânduri. în sfârşit, strângând din dinţi, îşi spuse hotărât: „întrucât n-am reuşit să omor şarpele, cu corpul meu voi astupa crăpătura asta, ca el să nu mai aibă pe unde ieşi vreodată să atace oamenii”.

Aşa şi făcu. De atunci, nimeni nu l-a mai întâlnit pe negustorul ambulant Pân. Dar legenda despre el a trecut de la bunici la nepoţi şi amintirea despre curajosul negustor ambulant trăieşte şi azi printre oameni, de mulţi, mulţi ani.

Iată de ce oamenii au ridicat în peştera dragonului din Iaşmo un templu, în care au pus statuia lui Pân.

Şi în fiecare an, ţăranii din satele de munte din împrejurimi se adună în acest templu, ca printr-un cuvânt bun să amintească tuturor de negustorul Pân, care şi-a dat viaţa ca să-i salveze pe oameni de urgia şarpelui.

Femeia şi maimuţele

poveste chineză

Odată, o femeie foarte săracă, măturând podeaua în casa unui moşier, a găsit trei monede de aramă şi s-a bucurat. „De mult n-am mâncat supă de morcovi, îşi spuse ea. Astăzi fericirea mi-a surâs. Am găsit aceste trei monede de aramă cu care pot să-mi cumpăr morcovi şi să-mi fac supă.” Mergea ducând coşul cu morcovi într-o mână, iar cu cealaltă se sprijinea într-un băţ. Făcuse doar câţiva paşi, când deodată zări nişte maimuţe, care curând o înconjurară, cerându-i morcovii.

— Dă-ne morcovi! strigau. Suntem lihnite de foame!

Femeia, bună la suflet, se înduioşă de maimuţele flămânde. împărţi morcovii în două părţi şi o parte o dădu maimuţelor. Maimuţele mâncară morcovii şi mai cerură. Le mai dădu femeia, dar maimuţelor tot le mai era foame.

Femeia văzu că n-o scoate la capăt cu ele: în coş mai rămăseseră doar trei morcovi. Abia-abia îi vor ajunge pentru supă, iar maimuţele nu se potoleau, începuseră să se vâre până şi-n coş.

Femeia se supără, le îndepărtă pe maimuţe cu băţul şi porni mai departe. Maimuţele se urcară atunci în copaci şi de acolo începură să o amenințe:

— Ascultă, o să-ţi pară rău că nu ne-ai dat toţi morcovii! în noaptea asta vom veni la tine şi te vom zgâria până te vom omorî!

Când ajunse acasă, femeii i se făcu frică; se gândea că în noaptea aceea va muri. începu deci să plângă în hohote.

în acest timp se întâmplă să treacă pe drum vecinul ei, Van U, cu vaca sa bălţată. Auzind-o plângând, se apropie de ea şi o întrebă:

— Vecino, de ce plângi?

Femeia îi povesti ce i s-a întâmplat şi începu să plângă şi mai tare. Atunci Van U îi spuse:

— Nu te teme, am să-ţi dau la noapte vaca mea bălţată, care este foarte nărăvaşă şi păzeşte foarte bine poarta. Când vor veni maimuţele, le va ridica pe toate în coarne, spuse Van U şi-şi legă vaca în curtea

sărmanei vecine.

Femeia îi mulţumi, dar, când îşi aminti din nou de maimuţe, începu să plângă.

Deodată auzi:

— Crabi vii! Cumpăraţi crabi!

Era unchiaşul Sui, el prindea şi vindea crabi vii. Când o văzu pe femeie plângând, o întrebă:

— Femeie, ce of ai pe inimă? De ce plângi?

— Ah, nu mă mai întreba! Maimuţele m-au ameninţat că vor veni la noapte şi mă vor zgâria până mă vor omorî, spuse femeia, printre lacrimi.

— Nu trebuie să te întristezi înainte de vreme, o linişti unchiaşul Sui. Eu îţi voi dărui câţiva crabi vii. Pune-i într-o putină cu apă. Maimuţele vor vrea să bea şi atunci crabii se vor agăţa de ele şi apoi să vezi! mai spuse el şi, scoţând din coş cinci din cei mai mari crabi, îi dădu femeii.

Se linişti puţin sărmana de ea. începu să mănânce supă de morcovi, dar din nou îşi aminti că în noaptea aceea vor veni maimuţele, şi lacrimile începură să-i curgă iarăşi pe obraji.

Deodată văzu trecând pe drum un negustor cu un sac. Acesta se opri şi o întrebă:

— De ce plângi, soro?

Femeia îi povesti necazul ei, iar negustorul spuse:

— Nu fi tristă, te voi ajuta.

Şi, scoţând din sac un ac lung şi ascuţit, adăugă:

— Ia acul ăsta şi înfige-l în prag. Maimuţele vor călca pe el şi nu vor merge mai departe!

îi lăsă acul şi plecă, dar femeia plângea întruna, fără să se mai oprească.

— Ei, mătuşico, ce s-a întâmplat? auzi ea, după o vreme, vocea lui Li-ba.

Acesta locuia tocmai la marginea satului şi împletea rogojini pentru moşier.

— Am dat de belea, spuse femeia, printre lacrimi. N-am vrut să le dau maimuţelor toţi morcovii şi ele m-au ameninţat că vor veni la noapte şi mă vor zgâria până mă vor omorî.

— Nu mai plânge! Ia rogojina mea, uită-te cât este de netedă şi pune-o pe scară! Maimuţele nu se vor putea urca pe ea, pentru că este foarte alunecoasă.

Femeia îi mulţumi lui Li-ba şi hotărî să facă aşa cum o sfatuiseră toţi. Legă vaca nărăvaşă a lui Van U lângă poartă, puse crabii unchiaşului Sui într-o putină cu apă şi o aşeză în curte; în prag, înfipse acul cel lung, rogojina o puse pe scară, iar ea se ascunse în beci şi începu să aştepte. Când se întunecă de tot, pe stradă se auziră tropăituri şi ţipete. Erau maimuţele care veneau în goană. Ajungând la casa femeii, deschiseră poarta, dar vaca bălţată, dând cu capul, ridică trei în coarne deodată. Maimuţele vrură să se urce pe scară, dar rogojina era lunecoasă şi nu putură deloc să se urce.

în curând maimuţele obosiră şi li se făcu sete. Văzând putina cu apă din curte, îşi băgară capul înăuntru să bea, dar crabii le apucară de nas şi le strânseră tare.

Maimuţele, urlând de durere, fugiră spre poartă; atunci vaca mai ridică trei din ele în coarne. Maimuţele se speriară rău de tot şi alergară tară rost prin curte. Se urcară apoi pe gard şi o luară la sănătoasa. Atunci femeia ieşi din beci, fericită că a scăpat de maimuţe.

Fetele din oglinzi

poveste chineză

A fost odată o bătrână tare bună, care avea doi feciori. Ea dorea din tot sufletul să-şi vadă feciorii la casele lor şi să-şi crească nepoţii. Şi a trimis bătrâna peţitori în cele patru zări, care au umblat până şi-au făcut praf

încălţările, dar nu au găsit nurori potrivite pentru feciorii ei. De aceea, bătrâna mamă era tot mai mâhnită.

Într-o noapte, neputând să doarmă, coborî din kang[245] şi ieşi în curte. Era miezul nopţii. Bătrâna îşi îndreptă faţa spre cerul plin de stele şi, oftând adânc, zise:

— Cine ştie la ce fel de nurori se gândesc feciorii mei?

Deşi bătrâna rostise aceste cuvinte cu voce slabă, noaptea fiind nespus de liniştită, ea crezu că a fost auzită până şi de stele. Deodată văzu cu teamă cum se ridică plutind dinspre sud-vest o lumină albă, care, pe măsură ce se apropia, devenea din ce în ce mai rotundă, mai mare, ajungând cam cât luna pe cer; curând acea lumină coborî în curtea ei. Bătrâna văzu apoi cum în cercul alb şi luminos stătea un bătrân cu un sceptru cu cap de dragon în mână.

Bătrânul avea o faţă strălucitoare şi blândă şi o barbă lungă, albă. Se apropie de bătrână şi-i spuse:

— Ţi-am adus nurori la feciori!

— Tare mă tem că te-ai obosit în zadar, răspunse ea, întristată. Niciun fel de nurori nu pot mişca inimile feciorilor mei! Dar unde-s nurorile? Unde sunt peţitorii?

Bătrânul izbucni atunci în râs şi, mângâindu-şi barba, zise:

— Nu-i nevoie de vreun peţitor care să lege firul roşu[246] şi nici de caretă împodobită. Iată, am aici două oglinzi rotunde, colorate, şi să nu-ţi închipui că-i o păcăleală; nurorile tale se află cu adevărat în aceste oglinzi. în fiecare an, la trei ale lunii martie, la miezul nopţii, dacă vei îndrepta oglinzile spre sud-vest, ele îţi vor arăta drumul care duce la nurori.

Zicând acestea, bătrânul scoase de la piept două oglinzi mici, rotunde, şi i le dădu. Apoi, ca un soare care răsare, cercul luminos se înălţă în văzduh şi începu să plutească spre sud-vest, asemănându-se cu o cometă care piere încet de pe boltă. Bătrâna se întoarse în casă, îşi trezi feciorii şi le dete câte o oglindă. Băiatul cel mare, uitându-se în oglindă, văzu o fecioară îmbrăcată în roşu, care-i zâmbi şi apoi îşi plecă privirea spre o floare de bujor roşu, pe care o ţinea în mână.

Feciorul cel mare, uitând pentru o clipă că fata ce-o vedea nu era decât în oglindă, spuse:

— Mamă, înainte de a-şi pleca privirea, fata aceea din oglindă mi-a zâmbit, nu pot să nu răspund sentimentelor ei. Mamă! Dă-mi voie să mă însor cu ea!

La vorbele băiatului, bătrâna înlemni.

La rândul său, cel de al doilea fiu, uitându-se în oglinda lui, văzu o fecioară îmbrăcată în haine albe, care-l privi cu blândeţe şi apoi îşi plecă privirea spre o floare de bujor albă, pe care o ţinea în mână. Şi el, uitând pentru o clipă că fata pe care o vede nu este decât în oglindă, spuse:

— Mamă, fata aceasta avea în privire ceva numai pentru mine, încât m-a mişcat... Mamă, dă-mi voie să mă însor cu ea!

Plângând şi râzând de bucurie, bătrâna le spuse:

— Fiii mei, nu vă prostiţi, ceea ce aţi văzut nu erau decât nişte umbre în oglinzi. Cum o să vă însuraţi cu ele?

Auzind cuvintele maică-şi, feciorul cel mare fu cuprins de o mare tristeţe, iar feciorul cel mic îşi încruntă sprâncenele cu mâhnire.

Trecură câteva zile şi feciorii continuau să fie trişti şi îngânduraţi, încât biata mamă fu nevoită să le destăinuiască spusele bătrânului. Bucuroşi de cele auzite, amândoi băieţii hotărâră să meargă în căutarea fetelor. La trei ale lunii martie, bătrâna le spuse:

---

245 pat chinezesc construit din cărămidă şi lut, care se încălzeşte pe dedesubt

246 credinţă populară chineză după care mirii erau legaţi de firul roşu al soartei

— Fiii mei, orice ar fi, nu pot să vă las să plecaţi amândoi! Cine ştie ce primejdie vă paşte...

— Frăţioare, spuse feciorul cel mare, lasă-mă pe mine să plec primul!

— Fratele tău e mai mare decât tine, adăugă şi bătrâna, trebuie să-l laşi să plece el mai întâi!

La miezul nopţii, feciorul cel mare ieşi în curte şi, îndreptând oglinda spre sud-vest, se uită în ea. Deodată, în oglindă i se arătă o rază albă, care ducea până la munţii din sud-vest, ce nu mai apăreau ca nişte contururi, ci ca nişte stânci ciudate, acoperite cu păduri dese. Şi, tot privind, văzu că această rază albă se transformase într-un drum luminos. Băiatul cel mare porni îndată pe drumul ce i se arătase în oglindă.

Pe înserate, el ajunse la capătul drumului, la poalele munţilor. După ce mai merse puţin, el văzu o peşteră luminoasă în care şedea un bătrân înconjurat de lumină. Amintindu-şi de vorbele maică-şi, recunoscu în acesta pe bătrânul care-i dăruise oglinzile. înaintând, îl întrebă cu respect:

— Bunicule, am ajuns la capătul drumului, încotro trebuie să mă îndrept spre a găsi fata din oglindă?

Bătrânul îl lăudă, zicându-i:

— Bravo, flăcăule, în sfârşit, ai venit! Fata pe care ai văzut-o locuieşte pe marele munte din partea de apus a acestor munţi şi, pentru a ajunge la casa ei, trebuie să treci mai întâi muntele tigrilor şi prăpastia monştrilor apei. Fecioara din oglindă este în stăpânirea zgripţuroaicei, care a transformat-o într-un bujor roşu şi a sădit-o în grădina din spatele muntelui. Pentru ca ea să redevină ce-a fost, trebuie să pătrunzi în grădină şi să îndrepţi oglinda asupra ei. Şi acum, după ce ştii toate astea, rămâne la voia ta dacă te duci sau nu.

După ce se gândi puţin, feciorul spuse:

— Bunicule, dacă am ajuns până aici, nu mai pot să dau înapoi!

— Dacă ai curaj să te duci, eu te voi ajuta. îţi voi da un bici fermecat şi un franjure de mătase şi te voi învăţa cum să foloseşti aceste obiecte, dar nu trebuie să şovăi niciun pic atunci când le foloseşti, îl sfătui bătrânul.

Scoase biciul şi franjurele şi le puse în mâna băiatului, dându-i poveţe cum să le folosească şi numai după aceea îi arătă drumul.

Pornind pe drumul arătat, băiatul ajunse după multe zile aproape de vârfurile muntelui, de unde, privind drept înainte, văzu cum din faţa muntelui alăturat, format din stânci ciudate şi acoperit cu păduri dese, se înalţă o ceaţă neagră. După un scurt popas, se îndreptă către acest munte. Şi, de ce mergea, de aceea era mai greu de mers; obstacolele deveneau din ce în ce mai mari. Când era mai obosit şi cu trupul lac de sudoare, din vârful muntelui se repeziră doi tigri vărgaţi. Şi, cât ai clipi din ochi, tigrii ajunseră în faţa lui, deschizându-şi gurile să-l înghită. Atunci băiatul scoase în mare grabă biciul dăruit de bătrân şi, mişcându-l deasupra tigrilor, spuse:

— Tigrilor care păziţi muntele, ascultaţi! Am venit aici să caut pe cineva care-mi este drag. Lăsaţi-mi calea liberă!

După ce spuse băiatul aceste cuvinte, tigrii îşi închiseră fălcile, îşi plecară capetele şi o rupseră la fugă.

Ajungând şi mai sus pe creasta muntelui, băiatul văzu prăpastia monştrilor apei. Nicio piatră, niciun copac, ci numai o apă cât un ocean. Coborând pe coasta muntelui, ajunse la marginea apei. Scoase îndată franjurele de mătase şi, ţinându-l de un capăt, îl aruncă în apă, zicând:

— Monştri ai apelor, faceţi-mi o punte să trec! Trebuie s-o găsesc pe fata pe care am îndrăgit-o!

Cum termină de spus acestea, din mijlocul apei se ridicară nişte monştri, unii cu coada de peşte şi corp de om, alţii cu cap de om şi corp de broască ţestoasă, care apucară capătul firului şi-l fixară pe celălalt mal al apei. Firul subţire se transformă într-o punte îngustă şi rezistentă. Mişcându-şi biciul, băiatul porni să treacă puntea, dar, când era aproape pe la jumătatea drumului, se uită în jos şi văzu cum din apa verde îl priveau cu ochii roşii, holbaţi, monştrii. Ar fi fost mai bine dacă nu se uita, căci, văzând aceasta, îşi pierdu cumpătul şi începu să se teamă că ar putea să cadă în apă de pe o punte atât de îngustă. Şi a şovăit! în acea clipă, picioarele începură să-i tremure, capul să i se învârtească, iar puntea deveni subţire, cât un fir de aţă. Băiatul căzu în apă, afundându-se în adâncuri împreună cu monştrii.

A trecut un an de când plecase de acasă. Bătrâna, văzând că nu i se mai întoarce feciorul cel mare, era îngrijorată. La trei ale lunii martie, cel de-al doilea fecior îi spuse maică-şi:

— Mamă, anul trecut, în această zi, a plecat fratele meu. Acum mi-a venit şi mie rândul să plec în căutarea fetei din oglindă.

Bătrâna, speriată, răspunse:

— Fiule, fiule, a trecut un an şi fratele tău nu s-a mai întors. Cum de mai îndrăzneşti să spui că pleci?

— Mamă, fii fără grijă, îi spuse el, eu mă voi întoarce neapărat.

Bătrâna ar fi vrut să ştie ce s-a întâmplat cu feciorul cel mare şi-i spuse feciorului cel mic:

— Du-te, dar ai grijă de tine şi să te întorci acasă chiar dacă nu găseşti fata. Să afli şi ce s-a întâmplat cu fratele tău.

La miezul nopţii, băiatul ieşi în curte şi, îndreptând oglinda spre sud-vest, se uită în ea. Deodată, în oglindă i se arătă o rază albă, care se transformă într-un drum luminos, ce ducea la munţii din sud-vest.

Feciorul cel mic îşi luă rămas bun de la bătrâna lui mamă şi plecă pe drumul arătat în oglindă.

Când se crăpă de ziuă, băiatul ajunse la poalele muntelui, unde-l întâlni şi el pe bătrânul înconjurat de lumină. Acesta îi dădu şi lui un bici fermecat şi un franjure de mătase, îl povăţui şi pe el cum îl povăţuise pe frate-său. Apoi adăugă:

— Anul trecut, pe timpul acesta, a venit fratele tău, dar a căzut în prăpastia monştrilor apei. Hotărăşte tu singur dacă vrei să-ţi continui calea!

Auzind că fratele lui a căzut în prăpastie, cel de-al doilea fecior începu să plângă şi spuse:

— Orice s-ar întâmpla, vreau să ajung la fata din oglindă!

Bătrânul îi arătă şi lui drumul care ducea la fata din oglindă, apoi îşi luă rămas bun de la băiat, sfătuindu-l încă o dată să nu şovăie niciun pic când va trece puntea.

Mişcându-şi biciul, băiatul trecu muntele tigrilor şi ajunse la prăpastia monştrilor apei. Scoase franjurele, îl ţinu de un capăt şi-l aruncă în apă, spunând:

— Monştri ai apelor, am venit să caut fata din oglindă, faceţi-mi degrabă o punte!

Nu apucă bine să termine de spus şi din apa agitată apărură nenumăraţi monştri, unii cu corp de om şi coadă de peşte, alţii cu cap de om şi corp de broască ţestoasă, care prinseră firul de capăt şi-l fixară de celălalt mal, transformându-l într-o punte îngustă şi rezistentă.

Băiatul porni pe punte pocnind din bici. Deşi din apă se auzeau tot felul de zgomote ciudate, el nu privi în jos şi merse mai departe pe punte, sigur de sine. După ce a trecut puntea, merse munte după munte, până ce văzu o casă înconjurată de copaci bătrâni. Când ajunse acolo, simţi un miros plăcut.

Băiatul, urmând sfatul bătrânului, se îndreptă direct spre grădina din spate. Peste zidurile ce împrejmuiau grădina îşi întindeau ramurile tot felul de copaci înfloriţi, dar el nu le luă în seamă. Plesni din bici şi acesta se transformă de îndată într-o scară de frânghie pe care, urcând, pătrunse în grădină. Apoi frânghia se prefăcu din nou în bici.

în mijlocul grădinii, găsi bujorul roşu şi bujorul alb, aşa cum îi spusese bătrânul, înfloriţişi plini de parfum. Băiatul îndreptă oglinda spre bujorul cel alb şi spuse:

— Fată-n alb!

Şi deodată bujorul alb se transformă în fata pe care o văzuse în oglindă. Bucuros, băiatul îi spuse:

— Fată-n alb, pentru tine am venit până aici, vrei să mă urmezi?

Fata îl măsură din cap până-n picioare, chipul i se lumină de bucurie, dar, întorcându-se spre bujorul roşu, faţa i se întunecă şi lacrimi ca nişte perle începură să şiroiască din ochii ei.

— Cum m-aş îndura s-o părăsesc pe sora mea în roşu! Chiar dacă noi vom scăpa din mâinile zgripţuroaicei, eu voi rămâne pentru totdeauna mâhnită!

La auzul acestor cuvinte, bujorul roşu începu să-şi scuture petalele una câte una, ca nişte lacrimi care cad.

Băiatul, întristat, înţelese că bujorul cel roşu e fata după care plecase fratele său. Dar cum s-o transforme în om dacă nu avea oglinda fratelui său? Fata-n alb spuse deodată:

— Să mergem în casă, deoarece e timpul să se întoarcă zgripţuroaica!

Cum intrară în casă, zgripţuroaica şi ajunse în curtea din faţă. Uitându-se printr-o crăpătură, băiatul văzu că zgripţuroaica era îmbrăcată şi împodobită, dar avea faţa şi mâinile acoperite de păr. Aceasta se opri în curte şi de acolo începu s-o ocărască pe Fata-n alb:

— Nemernico! Cine ţi-a redat înfăţişarea? Cine ţi-a îngăduit să ascunzi străini în casă?

Şi, lovind cu picioarele în uşă, îşi prinse poalele şi începu să le agite, stârnind un vânt puternic, care cuprinse toată încăperea. Dar oricât se înteţea vântul, fata, fiind sub puterea oglinzii, nu mai putu fi transformată în floare. Văzând aceasta, zgripţuroaica se prefăcu bucuroasă şi spuse:

— Tu eşti un copil bun, Fată-n alb, şi băiatul acesta îmi place. Îţi dau binecuvântarea să te măriţi cu el.

Băiatul şi Fata-n alb nu răspunseră. Atunci zgripţuroaica adăugă:

— Ştii că avem cirezi de cămile şi cai, vaci şi oi şi mi-e teamă că în noaptea asta vom fi prădaţi. Să meargă flăcăul cu mine să mă ajute, iar mâine veţi pleca împreună.

După ce zise aceasta, zgripţuroaica se îndepărtă.

Amărâtă, Fata-n alb spuse:

— Zgripţuroaica vrea să te piardă. Nu are niciun fel de cirezi. S-a dus să cheme animalele sălbatice, să te sfâşie.

Băiatul o linişti, spunându-i:

— Nu te teme, am biciul fermecat şi nimeni nu va putea să se apropie de mine.

Zgripţuroaica îl duse pe băiat pe un munte golaş şi se făcu nevăzută. Se lăsase noaptea. Tot muntele era acoperit cu ciulini şi nu se vedea nici urmă de cămile sau cai, vaci sau oi. După puţin timp, în întunericul care-l înconjura, începură să licărească nenumăraţi ochi. Veniseră fiarele, dar niciuna nu cuteza să se apropie de băiat. Băiatul căută un loc mai neted şi stătu acolo până a doua zi dimineaţa.

Zgripţuroaica, văzând că băiatul e teafăr, începu să plângă, punând la cale altceva:

— Eu nu mai pot de dragul acestei fete şi, după ce va pleca, am să mor de dorul ei. Nu mă pot despărţi de ea, merg şi eu cu voi.

Auzind-o, Fata-n alb ghici că zgripţuroaica va căuta să-i piardă pe drum şi, cu multă căldură în glas, spuse:

— Bine te-ai gândit, şi eu doresc acest lucru. Dar, la vârsta ta, ai să te oboseşti de moarte mergând alături de noi, tinerii. Tu ai puterea să te măreşti sau să te micşorezi. Dacă te faci mai mică, noi te vom vârî în vaza aceasta de aramă, pe care vom purta-o în spate şi astfel nu te vei obosi, ba, dimpotrivă, în vază vei putea chiar să şi dormi, dacă vrei.

Zgripţuroaica, hotărâtă să le vină de hac celor doi, se făcu îndată cât un şoarece de mică şi intră în vază, fără să stea prea mult pe gânduri. Atunci tinerii astupară în grabă gura vazei şi o porniră la drum.

Ajungând la prăpastia monştrilor apei, aruncară vaza în apele verzui. Apoi, Fata-n alb se aşeză pe malul apei şi începu să plângă.

— Zgripţuroaică afurisită! Ne-ai chinuit în fel şi chip pe mine şi pe sora mea şi ne-ai transformat apoi în flori. Surioară, cum să te părăsesc? Când ne vom revedea oare?

Şi plânse Fata-n alb, plânse, iar lacrimile-i şiroiau ca nişte şuvoaie, iar din copaci căzeau picuri ca de rouă.

Băiatul începu să se gândească la fratele său şi-l apucă plânsul şi pe el. Şi, deodată, apa începu să strălucească şi ceaţa cea neagră deveni albă, împrăştiindu-se încet-încet în cele patru zări.

Atunci coborî din văzduh, în cercul său luminos, bătrânul. Şi apucând sceptrul cu cap de dragon arătă spre apă, zicând:

— Monştri ai apelor, scoateţi-mi degrabă la mal pe fratele cel mare al acestui băiat!

Nici nu apucă să termine de spus, că monştrii, cei cu coadă de peşte şi corp de om şi cei cu cap de om şi cu corp de broască ţestoasă, îl ridicară deasupra pe feciorul cel mare. Bătrânul făcu un semn asupra lui şi acesta clipi din ochi şi zise:

— Am visat oare? Ce mult am dormit!

Băiatul cel mic, văzându-şi fratele, îl îmbrăţişă cu căldură.

Bătrânul se ridică apoi în văzduh şi se făcu nevăzut.

Plecară cu toţii în grădină şi feciorul cel mare îndreptă oglinda asupra bujorului roşu; îndată, acesta se prefăcu într-o fecioară îmbrăcată în roşu, aşa cum o văzuse în oglindă. Fata-n roşu îl privi cu dragoste şi-i zâmbi.

După multe peripeţii, amândoi feciorii ajunseră acasă, cu fetele din oglinzi. Făcură două nunţi deodată şi apoi împreună cu mama lor petrecură zile multe şi fericite.

Feciorul şi fantoma

poveste chineză

De unde şi cum, nu se ştie, în oraşul Li-ten începu să umble o fantomă. Oamenii şi-au dat seama de apariţia ei după isprăvile ce le făcea. Avea obiceiul năstruşnic de a lua chipul şi asemănarea unui om plecat sau care lipsea pentru o vreme. Bineînţeles, toate năzdrăvăniile pe care le făcea căddeau în seama omului respectiv, care, bietul, nu ştia nici cu spatele.

Un om bătrân şi respectabil, cunoscut de toată lumea, se cam întrecu într-o zi cu băutura. Mergea spre casă ameţit, pe două cărări. Fantoma luă înfăţişarea feciorului său şi îl întâmpină pe moşneag în drum. Se înţelege – nu ca să-l ajute. Dimpotrivă, să-l chinuiască, să-i pună tot timpul piedici şi să-l tăvălească pe jos. Unchiaşul ajunse acasă cu chiu-cu vai, numai cucuie şi vânătăi.

A doua zi dimineaţă, îşi chemă fiul şi-l mustră cu asprime:

— Nu m-aş fi aşteptat niciodată la asemenea purtare din partea feciorului meu, pe care l-am crescut, l-am îngrijit şi l-am învăţat meserie. Chiar dacă eu am greşit luând un pahar în plus, n-aveai dreptul să-mi faci una ca asta. Eu te-am făcut om, iar tu te-ai purtat ca un duşman. De azi înainte nu te mai consider copilul meu.

Sărmanul flăcău nu fusese niciodată ocărâtîn felul ăsta. Plângând, încercă să-i explice tatălui:

— Bine, dar chiar tu m-ai trimis ieri, dis-de-dimineaţă, în satul vecin cu treburi. Ştii că am rămas peste noapte acolo şi m-am întors abia adineaori. Am dormit la rudele noastre. De ce spui acum că te-aş fi chinuit şi te-aş fi bătut pe drum, când eu nici n-am fost acasă? Şi cum crezi că aş fi putut face eu una ca asta? Mai bine bate-mă, omoară-mă, dacă te-am supărat cu ceva! Dar nu-mi spune vorbe atât de urâte şi nu mă năpăstui!

Unchiaşul se gândi că fiul său are dreptate. Fusese plecat din sat. Nu cumva o fi fost fantoma despre care tot vorbeşte lumea?

Trecură câteva zile de la această întâmplare. Moşul se duse din nou la han să se cinstească împreună cu nişte prieteni. De data asta însă îşi luă sabia cu el.

Feciorul, văzând că tatăl său pleacă spre han, se gândi: „Dacă-i iese iar în cale blestemata de fantomă?" O luă după bătrân şi stătu în preajma hanului, aşteptându-l. înăuntru nu putea intra pentru că obiceiul, bună-cuviinţă tradiţională, nu îngăduie ca două generaţii diferite – tată şi fiu – să bea la aceeaşi masă. Moşul bău mai puţin decât data trecută, tocmai ca să poată înfrunta fantoma. Abia porni spre casă că-l şi văzu pe fiu venindu-i în întâmpinare.

— Ei, las' că-ţi vin eu acum de hac, fantomă spurcată! zise el printre dinţi.

îl lăsă pe băiat să se apropie şi când îi fu la îndemână, fără să scoată o vorbă, îl despică dintr-o singură lovitură.

Şi uite-aşa omorî bietul om pe feciorul său adevărat, de frica celui prefăcut.

„Aşa este!"

poveste chineză

Trăia odată un bogătaş poreclit „Ardei-iute". Era un om tare zgârcit şi hain. Ce mai, lumea spunea despre el că are suflet de câine. Şi acest bogătaş avea un argat pe nume Ciau-ta, care nu era de prin partea locului. Venise din alt ţinut şi argăţea la boier de vreo şase-şapte ani.

într-o zi, Ciau-ta se îmbolnăvi şi căzu la pat.

Bogătaşul începu să-şi facă fel de fel de socoteli: „Vasăzică, după ce că zace şi nu munceşte, mai trebuie să-l şi hrănesc".

Până la urmă se hotărî să-l gonească din bătătură.

Ciau-ta era un om cinstit și drept, muncise din răsputeri atâția ani, dându-și tot câștigul pe hrană și pe straie. Iar acum, la greu, rămăsese fără un sfanț.

Porni la drum, târându-se ca vai de el, trăind din mila trecătorilor, și ajunse cu greu în satul lui. Acolo povesti rudelor sale ce i se întâmplase. De la rude aflară și sătenii.

Ticăloșia lui Ardei-iute umplu de revoltă sufletele oamenilor.

— Cerule, câtă nedreptate și lăcomie! se mirau toți. Cu ce-a greșit sărmanul Ciau-ta, să fie aruncat așa pe drumuri?

Oamenii hotărâră că argatul trebuie să se răzbune pe boier. Dar cum? Ușor de zis, greu de făcut.

Chibzuiră ei îndelung și până la urmă găsiră o cale.

— Punem mână de la mână, vindem care ce poate și adunăm bani mulți. Mai întâi trebuie să-l vindecăm pe Ciau-ta. Pe urmă...

Așa și făcură.

După ce argatul se îndrăveni de-a binelea, câțiva săteni merseră cu el la oraș și-i cumpărară haine frumoase, bogate, și o colivie cu un papagal. în scurt timp, învățară papagalul să spună numai aceste două vorbe: „Așa este".

— Las' că-i venim noi de hac lui Ardei-iute! se bucurau sătenii.

Lăsară să treacă vreun an. Apoi Ciau-ta își îmbrăcă straiele cele noi, se ferchezui, luă cu el colivia cu papagalul și se arătă la curtea bogătașului.

— Mă ardea dorul de dumneata, stăpâne, îi spuse el. Nu te supăra, rogu-te, că am venit să te văd și să te întreb de sănătate.

— O, dar ce înțolit ești! Se vede că nu-ți merg prost treburile. Pe unde ai umblat mai bine de-un an? Ce-i cutia aia pe care-o duci în mână?

Boierul era uluit de schimbarea petrecută cu argatul său. îl credea mort de mult și, când colo, uită-te la el! Nici nu mai știa cum să-l primească mai bine.

— Vai de capul meu și de treburile mele! i-o întoarse Ciau-ta. Abia-mi câștig și eu câte ceva de- ale gurii. Dar, ce să-i faci, zâmbi el cu subînțeles, ridicând colivia și arătându-i boierului papagalul, așa mi-a fost mie dat pe lume.

Ardei-iute nu înțelegea deocamdată nimic; care soartă, adică? De ce îi arată papagalul?

Dar argatul se făcea că nu pricepe curiozitatea stăpânului. Cum îl întreba de papagal, cum aducea altă vorbă, atâtându-i și mai mult nerăbdarea. în cele din urmă se lăsă înduplecat și-i povesti lui Ardei-iute, ca pe o mare taină pe care nu trebuie s-o mai afle nimeni:

— în timp ce mergeam spre casă, bolnav și flămând ca vai de lume, mânat numai de dorința de a-mi da sufletul acolo unde mă născusem, adormii într-o noapte la marginea drumului. în vis, îmi apăru un moșneag cu barbă albă-albă și lungă. Acesta îmi spuse că undeva, într-o pădure, trăiește un papagal care poate descoperi comorile îngropate, poate găsi aurul și argintul ascuns în pământ. A doua zi m-am dus la locul cu pricina, am găsit papagalul, l-am adus acasă și am avut grijă de el. De- atunci, viața mea s-a schimbat. Am cu ce trăi, nu mai muncesc atâta, și nu că mă laud, dar am mai și pus câte ceva deoparte. De-atunci, nu ne-am mai despărțit niciodată, eu și papagalul meu, și suntem cei mai buni prieteni. Țin foarte mult la el.

Bogătașul asculta cu gura căscată. Dar parcă nu-i venea a crede.

— Nu înghit eu povești d-astea! Dacă aș vedea cu ochii mei, aș mai zice. Dar, așa, numai după vorbe...

Argatul o ținea una și bună că a spus adevărul, că lucrurile stau întocmai cum a povestit, boierul nu credea în ruptul capului, și tot așa până când se hotărâră să facă o încercare.

Merseră amândoi pe drum, argatul ducând cu luare-aminte colivia, până ajunseră la o fântână. Ciau-ta dădu târcoale puțului, apoi se opri și ridică în dreptul obrazului colivia, întrebând:

— Coco, frățioare, nu cumva e-ascuns pe-aci ceva argint?

— Așa este! răspunse pasărea vorbitoare.

Ciau-ta luă lopata, săpă puțin și ce să vezi? Dădu la iveală o oală cu arginți. îi luară și porniră mai

departe. Ajunseră la malul unei bălți.

— Nu cumva s-o fi aflând îngropat pe-aici ceva aur, Coco, frățioare? întrebă din nou Ciau-ta.

— Așa este!

Săpând, argatul dădu la iveală, sub privirile lacome ale boierului, o grămadă de monede de aur. Boierul nu se mai putu stăpâni:

— Ascultă, Ciau-ta, îi zise, îți dau oricât, numai vinde-mi mie papagalul acesta!

Argatul îi răspunse că i l-ar vinde cu dragă inimă, dar nu se poate despărți de el nici în ruptul capului. „Las[1] că mi-l vinzi tu până la urmă", își zise boierul în gând, în timp ce se întorceau acasă.

A doua zi, la conac se încinse o petrecere în toată legea. Masă bogată, băutură, lăutari, invitați tot unul și unul – bogătașii din sat și rudele de la oraș ale lui Ardei-iute. în toiul mesei, boierul povesti musafirilor că e pe cale să facă o afacere grozavă: și le spuse asta în așa fel, de parcă vânzarea ar fi fost deja hotărâtă:

— N-o să aibă ce face Ciau-ta. O să se ruşineze față cu atâta lume și o să accepte.

Bineînțeles, toți oaspeții săriră care mai de care să-l felicite pe Ardei-iute. Acesta ciocni cu toți, mai bău două-trei pahare, apoi se adresă lui Ciau-ta în gura mare, dinadins ca să-l audă toți:

— îți dau pe el oricât îmi ceri. Nici nu mă uit la preț.

Ciau-ta se prefăcu oarecum încurcat și-i răspunse:

— Cum aș putea să-l refuz pe omul care mi-a fost stăpân vreme de aproape șapte ani? Mai ales în fața atâtor cinstite fețe? Dar acest papagal e cea mai mare comoară a mea. Nu m-am despărțit de el nici zi, nici noapte, de când îl am. Dacă domnia-voastră ține cu tot dinadinsul, eu vi-l vând. Numai să-mi dați pe el prețul cuvenit.

Oaspeții și rudele boierului săriră care mai de care să-l convingă pe argat.

Ardei-iute își frecă mâinile și rânjea cu gura până la urechi. Nevasta veni lângă el și-i șopti la ureche:

— Comoară ca acest papagal nu mai găsești alta pe lume. Fă în așa fel ca să se învoiască! Dă-i de la bun început toată averea: pământ, casă, livadă, tot. Numai de s-ar învoi.

Bogătașul nu avea alta în cap decât să pună mâna pe papagalul năzdrăvan. Chemă notari și martori, întocmiră actele de vânzare și le semnară cu toții, punând degetul. Averea lui Ardei-iute aparținea de-acum lui Ciau-ta, iar papagalul intră în stăpânirea boierului. Acesta fu felicitat de toți oaspeții, care nu știau cum să-l mai linguşească, doar avea să devină, de-acuma înainte, și mai bogat. Fericit la culme, Ardei-iute luă colivia cu papagalul și porni, urmat de oamenii lui, de rude și de prieteni. Sărea și alerga, bucuros că de-acum se va umple de aur și argint. Ajunseră la malul unei ape. Ardei-iute întrebă papagalul:

— Frățioare, e pe-aici ceva argint îngropat?

— Așa este!

Săpară tot malul. Săpară și în apă. Căutară zile și nopți. Nu găsiră nici urmă de arginți.

Plecară mai departe. Ajunseră, istoviți și supărați, la poalele unui deal.

— Se află ascuns pe-aici ceva aur?

— Așa este!

Săpară ei ce săpară, dar nu găsiră nimic. Era și de înțeles: dacă nu pusese nimeni, de unde să fie? Ardei-iute își dădu abia acum seama că mâncase o păcăleală grozavă.

— Papagalule, nu cumva m-ai păcălit?

— Așa este!

în culmea disperării, cu ochii injectați și cu obrazul verde-vânăt de furie, Ardei-iute trânti colivia de pământ, cu toată puterea.

— Ai să mă bagi în pământ de supărare, pasăre spurcată!

Papagalul reuși să iasă nevătămat dintre sfarâmăturile coliviei și se cocoță pe creanga unui copac.

— Așa este! îi răspunse el cu glas strident, în timp ce-și scutura penele ciufulite.

Spintecătorul de dragoni

poveste chineză

Cică era odată un om care voia cu tot dinadinsul să fie ca nimeni altul. într-o zi îi veni ideea să înveţe o meserie nemaiîntâlnită. „Atunci, într-adevăr, nimeni nu va mai fi ca mine", îşi zicea el în sinea lui.

Vându toată averea, luă pe ea o sumă foarte mare şi plecă în lume să găsească un meşter.

Se întoarse în sat abia după trei ani. Bineînţeles, toată lumea se adună, curioasă, să-l vadă şi să-l întrebe ce meserie grozavă a învăţat, ce meşteşug deosebit a deprins în acest răstimp.

— Ei, bine, poate n-o să vă vină a crede, se lăudă el în gura mare, dar am învăţat de la un meşter iscusit cum pot să spintec dragoni.

Sătenii rămaseră cu gura căscată. Se uitau unii la alţii şi nu ştiau ce să zică. Apoi începură să se întrebe între ei:

— Aţi mai auzit aşa ceva?

— Aţi mai pomenit una ca asta?

Nimeni nu putea spune că a mai văzut sau că a mai auzit vreodată despre o asemenea meserie: spintecător de dragoni.

— Şi cum faci ca să-i spinteci? întrebă unul cu neîncredere.

Omul nostru nu se lăsă prea mult rugat, începu să le arate, cu gesturi largi, cum se spintecă un dragon. Făcea mişcări şi salturi ciudate, însoţite de explicaţii amănunţite: ce fel de cuţite şi arme se folosesc, cum se înjunghie dragonul, cu ce trebuie să-i spinteci burta, şi alte asemenea năzdrăvănii.

Sătenii îl ascultară o vreme cu multă luare-aminte, apoi începură să râdă. Şi râseră, de se ţineau cu mâinile de burtă şi nici că-l mai lăsară pe spintecătorul de dragoni să-şi termine demonstraţia.

— Ai învăţat, într-adevăr, o meserie nepreţuită. Dar poate ne spui şi unde ai de gând s-o practici. Noi suntem uluiţi de iscusinţa ta, dar nu ştim unde ţi-am putea găsi un dragon pe care să-l spinteci şi să-ţi arăţi meşteşugul. Doar ştii şi tu că dragoni nu există decât în basme.

Cele două fete „urâte"

poveste chineză

Sărmanul moş Huan! Toată lumea îl compătimea. Şi pe bună dreptate; în viaţa lui a avut parte de prea puţine bucurii. Grijile şi necazurile s-au ţinut scai de el încă din tinereţe.

De fiecare dată când îşi aducea aminte cum şi-a pierdut nevasta şi a rămas cu cele două fete, îl podideau lacrimile; mezina nici nu mergea în picioare când a rămas fără mamă.

Moş Huan n-a mai adus în casă altă femeie şi a devenit pentru cele două copile şi mamă şi tată. Şi cât e de greu să creşti doi copii! Mai ales pentru un tată. Dar moş Huan nu s-a plâns niciodată nimănui.

Când se întorcea de la câmp, îl mai oprea câte un cunoscut să-l întrebe:

— Ce-ţi mai fac copilele?

— Ce să facă, răspundea el, cresc, săracele, dar nu ştiu ce-o să mă fac cu ele, că-s cam urâţele!

Cam aşa răspundea moş Huan celor ce-l întrebau de fiicele lui. Şi se ştie cum e în sat: gurile rele ale babelor fac imediat din ţânţar, armăsar.

— Cele două fete sunt aşa de urâte, că lui moş Huan îi e ruşine să le lase să se uite peste gard, spuseră ele o vreme, şi apoi îl lăsară în pace.

Moş Huan îşi văzuse de-acum cele două fete mărişoare, şi le iubea ca pe lumina ochilor din cap. Mai degrabă şi-ar fi dat viaţa, decât să se despartă de vreuna din ele. Tocmai dragostea aceasta nemărginită îl făcuse pe moş Huan să ţină fetele închise în casă şi să le ferească strașnic de ochii lumii.

Veni şi vremea măritişului. Dar la poarta lui moş Huan nu bătu niciun peţitor. Şi cum ar fi putut să bată cineva, când cei cu fete de măritat scorneau tot felul de vorbe?

— Muma pădurii e mai frumoasă decât fetele lui moş Huan, spuneau unii.

Iar o hârcă de babă se jură c-a văzut cu ochii ei pe cele două fete ale lui moş Huan.

— Una n-are dinţi în gură; a doua e cocoşată şi c-un ochi se uită la făină, iar cu celălalt la slănină. Mă rog, dacă le vezi, îţi piere somnul, spunea ea, deşi habar n-avea de înfăţişarea celor două fete.

Despre urâţenia celor două fete ale lui moş Huan se dusese vestea până în satele cele mai îndepărtate.

Într-o bună zi, cineva bătu la poartă. Întâi încet, apoi tot mai tare. Cele două fete se tot ițeau pe după perdele, să vadă cine bate, dar moş Huan nu le lăsa.

— Să nu ieşiţi decât după ce pleacă străinul! se răsti moşul şi plecă spre poartă.

— Bună ziua, moşule, zise străinul.

— Bună să fie, precum ţi-e inima şi, deschizând poarta, moşul îl întrebă pe necunoscut: Ce treburi te aduc, tinere, pe la casa mea? N-ai putea veni altă dată, dacă nu-i zor?

— Ba-i zor, dar aici în drum nu-i loc nimerit pentru vorbă, îi răspunse străinul.

Moş Huan nu avu încotro şi-l invită pe necunoscut în casă, cu gând să termine cât mai repede discuţia cu el şi să-i arate poarta pe unde venise.

De cum intră în casă, necunoscutul, care auzise şi el atâtea despre fetele gazdei, nu-şi putu stăpâni uimirea când văzu toate strălucind de curăţenie, flori la ferestre şi pe masă. Mă rog, toată casa arăta de-ţi era mai mare dragul, dar fetele nu se vedeau nicăieri.

Moşul îşi dădu imediat seama cam ce căutau privirile tânărului, şi se bucura în sinea lui că-şi alungase fiicele în cămăruţa din spate, tară să-şi dea seama că ele auzeau totul şi vedeau printr-o ferestruică ascunsă de-o perdea, ca şi cum ar fi fost şi ele în cameră.

— Nu prea am vreme de pierdut, mai ales că mâine mă duc la pădure, îl luă repede moşul pe tânăr, iscodindu-l totodată cu privirile lui reci.

Tânărul îşi dădu seama că moşul nu prea are chef să-l asculte, aşa că se hotărî să spună totul deschis, de la bun început.

— Ştiu că ai două fete. Eu am venit să ţi-o cer în căsătorie pe cea mare. N-am văzut-o, dar o iau de nevastă, oricum ar arăta.

— Mai întâi, am să-ţi spun că fata mea e urâtă şi n-o să-ţi placă. Apoi, trebuie să ştii că nici avere n-are şi, după aceea, cum mi-aş da fata după unul pe care îl văd pentru prima oară în viaţa mea?

Vorbele moşneagului nu-l descumpăniră pe tânăr, care răspunse pe loc:

— Nu umblu nici după frumuseţe, nici după avere. Şi acum îţi voi depăna firul vieţii mele. Am rămas orfan de mic copil, m-am hrănit cu pâinea amară a străinilor. Neamurile apropiate mi-au luat toată averea şi până de curând mă ştiam cel mai sărac om din lume. De asta nici nu m-am însurat. Niciun gospodar n-a vrut să-şi dea fata după un om sărac, deşi eram frumos şi chipeş la trup. „Dacă bogătaşii nu vor să-şi lase fetele să se mărite cu un sărac, o fată de-a lui moş Huan pe care nu-l prea încurcă averile, ca şi pe mine, tot o să iau eu, fie ea oricât de urâtă", mi-am spus. Şi uite, pentru asta am venit la matale, moş Huan, încheie el.

Neastâmpăratele de fete auziră toată discuţia. Cea mai mare se roşi puţin, căci îl îndrăgise pe flăcău de cum îl văzuse intrând în casă.

La drept vorbind, nici lui moş Huan nu-i displăcu tânărul, dar tot încerca să-l facă să plece şi să-i lase fata în pace.

— Fata mea nu vrea cu niciun chip să plece de la casa părintească şi, vezi bine, căsuţa ni-i cam mică, spuse moş Huan.

— O să facem una nouă alături, răspunse tânărul.

— N-avem pământ şi nici cu ce l-am putea munci, nu se lăsă moşul.

— Nu vor fi oameni mai fericiţi decât noi, îi întoarse răspunsul tânărul peţitor. Fără să ştie careva, continuă el, înainte de a muri, mama a lăsat în păstrare, la cel mai bătrân om din sat, un diamant de o mare valoare, cu condiţia să mi-l dea în ziua nunţii. Vezi, aşadar, că vom fi şi bogaţi.

Moşul îşi dădea seama că nu-l mai poate alunga pe tânăr şi făcu ultima încercare:

— Să zicem că ţi-aş da fata, zise el, trecându-şi palmele peste barba lungă şi privind şiret chipul tânărului, dar vezi că nu-i acasă şi n-ai s-o poţi vedea decât în ziua nunţii.

— Tare îndărătnic mai eşti, moşule, dar fie cum zici. Fata tot ai să mi-o dai însă de nevastă.

Şi uite aşa, nu avu încotro moş Huan şi trebui să-şi pregătească fata cea mare de nuntă.

Veni şi ziua sorocită. Pas să mai încapi în ograda lui moş Huan, sau măcar în uliţă. Tot satul se adunase acolo, vorbindu-se că acum moş Huan n-o să mai aibă încotro şi o să scoată la vedere pe cele două fete.

Când sosi mirele, apăru pe prispa casei şi moş Huan cu fetele lui. Cea mare era în găteli de mireasă, iar cea

mică era îmbrăcată cu o rochie înflorată.

Toţi cei de faţă rămaseră muţi de admiraţie.

Frumuseţea celor două fete întrecea orice închipuire.

Tânărul mire se zăpăci cu totul când îşi văzu aleasa şi ar fi rămas de bună seamă împietrit locului dacă mulţimea nu l-ar fi împins spre prispă cu urări de fericire şi chiote de veselie. Şi avu loc o nuntă ca-n poveşti.

Moş Huan n-a avut parte să bea în tihnă măcar un pahar cu vin. Peţitorii, unul după altul, veneau să i-o ceară pe mezină în căsătorie, aşa că moşul trebui în cele din urmă să aleagă unul dintre ei şi la o săptămână avu iar nuntă mare în bătătură.

Asta-i povestea despre cele două fete ale lui moş Huan. Şi cam de pe atunci a rămas printre flăcăi vorba: „Mă duc în peţit, poate găsesc şi eu vreo urâtă de-a lui moş Huan”.

Muntele de aramă

poveste chineză

în provincia Cijetian există un munte care se numeşte Muntele de aramă, deşi nu se scoate aramă din el. De ce se numeşte aşa o să aflăm din povestea de faţă.

Demult, la poalele acestui munte trăia un boier care avea mult pământ şi bogăţii nenumărate; dar, zgârcit fiind, tot nu-i ajungeau şi se gândea mereu cum să şi le sporească.

Odată, pe când boierul stătea în salonul unde-şi primea musafirii, a auzit la poartă sunetul mătăniilor de lemn. Peste puţin timp, în sală intră un preot.

Salutându-l pe boier, el murmură:

— Fă-ţi pomană, stăpâne, dă-mi câţiva bănuţi să cumpăr lumânări aromate şi untdelemn pentru candele şi vei fi răsplătit cu mulţi fii şi nepoţi, cu o mare fericire şi viaţă lungă.

Boierul, cum auzi că i se cer bani, se înverzi la faţă şi începu să strige:

— Ieşi afară, afară, afară, eu n-am bani!

— Dacă n-ai bani, poţi să-mi dai orez, spuse preotul.

— Nu numai că n-am orez, dar nici măcar tărâţe.

Dar preotul nu pleca şi continua să se milogească:

— Fie-ţi milă, stăpâne, dă-mi ceva pentru lumânări aromate şi untdelemn de pus în candele. Am puterea de a transforma orice lucru în aur, argint şi pietre preţioase.

Când auzi boierul că preotul are o asemenea putere, ciuli urechile şi se gândi:

„Poate că acest preot vrea pur şi simplu să ia bani de la mine. Dar dacă el poate transforma lucrurile în aur, de ce umblă şi cerşeşte? Poate că spune adevărul sau poate minte. Ar fi bine să mă conving. Dacă vrea să mă înşele, voi face aşa încât să nu primească nimic, cel mult va mânca de pomană de câteva ori”.

După ce se gândi astfel, zâmbi şi spuse:

— Acum n-am bani. Vino după câteva zile. Tu spui că poţi să preschimbi pietrele în aur, este adevărat?

— Eu nu mint niciodată, răspunse preotul.

— E adevărat că ştii să transformi metalul în aur, argint şi pietre preţioase?

— într-adevăr, ştiu, repetă preotul.

Boierul se bucură tare mult, dar, luând un aer nepăsător, zise:

— Am destul aur, argint şi pietre preţioase, însă niciodată n-am văzut cum se face aurul. Arată- mi, vrei?

— Bine, spuse preotul.

Boierul porunci slugilor să-l ducă pe preot într-o cameră şi să-i dea de mâncare. După ce acesta mâncă, îi spuse din nou:

— Fă-mi douăzeci de monede de argint, bine?

— Bine, zise preotul, mâine dimineaţă le vei avea.

Seara, boierul porunci slujitoarelor:

— Uitaţi-vă cu atenţie după preot, nu-l lăsaţi să fugă! Dacă va dispărea ceva, voi veţi răspunde.

De obicei, stăpânul se trezea foarte târziu, dar de data asta nici nu mijise bine de ziuă când se dădu jos din pat. Alergă imediat în camera unde dormea preotul şi se uită înăuntru. Când văzu că preotul doarme, se linişti şi se întoarse să mai doarmă puţin.

Când boierul se trezi a doua oară, preotul îl aştepta de mult în salon. Cum intră boierul înăuntru, preotul îi şi dădu douăzeci de monede de argint.

Bogatul cântări în mână argintul, îl încercă şi cu dinţii; văzu că este bun. De bucurie, ochii îi luceau şi vorbea întruna. îi ceru preotului încă cincizeci de monede de aur şi a doua zi le primi.

A treia zi, moşierul îl rugă de o sută de perle şi preotul îi numără exact o sută.

Aşa a trecut jumătate de lună. Boierul nu înceta să ceară ba una, ba alta. Preotul se plictisi într-un târziu şi-i spuse:

— Toate aceste bogăţii pe care ţi le-am dat le am de la o broască ţestoasă de aramă. Dar prea mult am cerut de la ea şi mai mult nu-mi va da. Dacă vrei, cere-i singur.

Preotul scoase din sac o broască ţestoasă de aramă, o puse pe masă şi plecă.

Broasca ţestoasă de aramă era cât un sfeşnic pentru lumânări şi, pe lângă asta, nu era vie. Preotul spunea că ea poate transforma metalul în aur, argint şi pietre preţioase. Boierul nu prea credea, totuşi îngenunche în faţa ei şi, fără să ridice capul, murmură:

— Broască ţestoasă de aramă, dă-mi o comoară! Broască ţestoasă, dă-mi o comoară!

Broasca ţestoasă îşi întredeschise ochii şi, mişcându-şi picioarele, îi spuse:

— Şi aurul, şi argintul, şi perlele pe care ţi le-am dat sunt luate de la prietenii şi rudele tale.

Boierul tot nu se potolea şi din nou se înclină şi spuse:

— Dacă n-a mai rămas la rude şi prieteni, atunci există la alţi oameni.

— Pentru ce-ţi trebuie atâtea bogăţii? Tu nu ai măsură?

— Aurul, argintul şi pietrele preţioase sunt nepreţuite pentru mine şi cu cât sunt mai multe, cu atât mai bine, răspunse lacomul.

— încă mai vrei? îl întrebă broasca.

— Mai vreau! repetă boierul şi începu să bată mătăniile cu mai mult sârg.

Broasca ţestoasă de aramă se supără. Pe neaşteptate, capul ei începu să crească încet şi ea deveni de mărimea unui monument.

— Intră în burta mea şi ia-ţi comoara! spuse broasca ţestoasă şi într-o clipă deschise gura şi-l înghiţi pe boier.

L-a înghiţit pe boierul cel lacom şi împreună cu el, toate bogăţiile ce erau în casa lui. Apoi dispăru, ea ştie unde.

Tot în acea vreme trăia un om sărac care lucrase înainte la acest bogat. După ce stăpânul dispăruse, omul acela mergea mereu în munţi să adune vreascuri. Aşa-şi ducea zilele. Odată auzi cum cineva îl strigă. Atunci se întoarse imediat şi văzu o broască ţestoasă mare cât o masă. Era broasca ţestoasă de aramă.

— Dacă ţi-e greu, spune-mi ce-ţi trebuie şi eu te voi ajuta, îi spuse ea săracului.

— Nu mi-e greu, dar, iată, cuţitul cu care tai vreascuri este bont. Eh, dacă aş avea un cuţit ascuţit! Dar n-am bani să mi-l cumpăr.

— Loveşte-mă de trei ori pe spate, şi spune: „Vreau un cuţit bun pentru tăiatul vreascurilor", îl îndemnă broasca ţestoasă.

Omul făcu aşa cum îl învăţase broasca ţestoasă de aramă şi scoase din gura acesteia un cuţit atât de ascuţit, că nu numai lemnul, dar şi piatra o putea tăia.

Când omul se pregătea să plece, broasca ţestoasă îi spuse:

— Dacă rudele sau prietenii tăi au nevoie de ceva, să mă caute şi eu îi voi ajuta. Trebuie să repete de trei ori numele meu şi îndată voi apărea.

Se înapoie omul cel sărac acasă şi povesti rudelor şi prietenilor despre întâlnirea sa din munţi. Şi acum toţi care n-aveau ce mânca, sau care erau încercaţi de vreo boală şi nu aveau bani să cheme doctorul şi să cumpere medicamente, fugeau la broasca ţestoasă de aramă şi ea de fiecare dată îi salva.

Vestea se răspândi şi ajunse până la un leneş: „Dacă o voi ruga să-mi dea bani, ea nu-mi va da mulţi. Ce-ar fi să pun mâna pe ea, să-i despic burta şi să-i iau toate bogăţiile? Aşa ar fi mai bine", se gândi el.

Leneşul luă un cuţit şi plecă în munţi.

— Broască ţestoasă de aramă! strigă el de trei ori şi broasca ţestoasă apăru de îndată la chemarea lui.

— Ce doreşti? îl întrebă ea.

Leneşul se prefăcu trist şi spuse:

— N-am ce mânca!

— Loveşte-mă de trei ori pe spate! îi spuse broasca ţestoasă.

Leneşul se apropie de broasca ţestoasă şi, în loc s-o lovească în spate, scoase cuţitul să-i taie burta. Dar broasca ţestoasă de aramă nu aşteptă ca leneşul s-o omoare; deschise gura şi-l înghiţi.

De atunci, broasca ţestoasă de aramă s-a ascuns în munţi şi n-a mai ieşit la chemarea oamenilor. Nimeni n-a mai văzut-o. Numai uneori, înainte de ploaie, se poate auzi strigătul ei.

Iată de ce locuitorii de prin împrejurimi au numit acest munte – Muntele de aramă, „Huantungşanvan".

Templul din nori

poveste chineză

în trecătoarea de pe muntele Taişan[247] se află templul Utzimiao. La treizeci-patruzeci de paşi de el se poate vedea fundamentul altui templu, dar templul în sine nu se vede. Unde este oare templul?

Se povesteşte că demult, cu mulţi ani în urmă, acest templu s-a ridicat deodată în aer şi aşa a rămas agăţat de nori între cer şi pământ. De aceea oamenii l-au numit „Templul din nori".

Iată cum s-a întâmplat:

Trăia cândva în templu un călugăr bătrân cu ucenicul său de doisprezece ani. Copilul şi-a pierdut de mic părinţii şi rudele l-au dat bătrânului călugăr să-l înveţe. Călugărul, ca toţi călugării, nu muncea, ci trăia din ceea ce arenda săracilor, din pământul care aparţinea mănăstirii. Lua pentru asta un preţ mare de la ei. Nici nu se gândea să-l înveţe pe băiat şi-l obliga să muncească ziua şi noaptea. El ba mătura podeaua, ba îi gătea mâncarea, ba strângea patul. N-avea timp nici să respire, darmite să alerge sau să se joace, hrănea prost pe băiat, în schimb, de bătăi şi ceartă, băiatul era sătul până-n gât.

Călugărul avea mulţi prieteni – toţi ca şi el. în fiecare zi se strângeau şi vorbeau despre vreme. Seara, înainte de culcare, bătrânul călugării amintea, de obicei, micului său învăţăcel:

— După ce vei mătura curtea, să stropeşti florile. După ce stropeşti florile, să sădeşti legumele. După ce vei sădi legumele, să aduci apă...

---

247 Tai Shan (chineză *M*111. Tâishăn) este un munte situat la nord de oraşul Tai'an din provincia Shandong, China, iar acesta face parte dintre cei cinci munţi consideraţi sfinţi în religia taoistă. în credinţa veche din China era considerat cel mai înalt munte din lume, monarhii chinezi venind aici ca să aducă jertfă cerului şi pământului, acesta fiind escaladat de şase împăraţi chinezi. Pentru a ajunge în vârful muntelui, aceasta se poate face pe jos, folosind un traseu cu o distanţă de 9 km şi cu o diferenţă de nivel de 1350 m, traseul incluzând scări însumând în total 6293 de trepte

Şi aşa, la nesfârşit, şi nu uita să adauge:

— Dacă nu vei face tot, călcâiele tale vor primi o porţie serioasă de lovituri de bambus.

Spre sfârşitul zilei, picioarele băiatului erau ca nişte butuci şi era frânt de oboseală. Iar perna era deseori noaptea udă de lacrimi.

Odată sădea legume la câmp. Deodată auzi pe cineva strigându-l şi văzu două fete venind direct spre el. Erau amândouă îmbrăcate la fel, în scurte roşii şi pantofi tot roşii, iar pe cap aveau două codiţe minunate. Fetele erau mici şi rotunjoare ca două ridichi.

— Ce faci aici? îl întrebară ele pe băiat.

— Iată, fac şănţuleţe şi sădesc legume, răspunse el.

Atunci fetele începură să-l ajute pe băiat. Munca mergea strună şi repede au sfârşit totul. Apoi fetele îl rugară să se joace cu ele un joc vesel.

Se întunecase şi venise timpul ca fetele să plece. Ele îl sfătuiră pe băiat să nu povestească nimic bătrânului călugăr despre ele.

A doua zi, fetele mai aduseră şi alte prietene cu ele, care le semănau ca două picături de apă. Şi de data asta îl ajutară pe băiat. Iar după ce au terminat treaba, din nou se jucară. Fetele aflaseră de rândul trecut că băiatul nu mănâncă pe săturate şi-i aduseseră diferite bunătăţi.

Trecu astfel câtva timp şi băiatul şi fetele se împrieteniseră tare, dar noile prietene niciodată nu-l invitaseră la ele. Când le întreba unde locuiesc, fetele doar chicoteau: „Hi, hi", arătând undeva departe şi spuneau: „Acolo".

De când apăruseră aceste fete acolo, sprâncenele băiatului nu se mai încruntaseră de tristeţe, iar faţa lui slabă şi palidă precum ceara se îmbujorase şi se rotunjise.

Bătrânul călugăr, observând veselia învăţăcelului, se supără:

— De ce eşti aşa de vesel în ultimul timp? Care ţi-a bucuria?

— Eu lucrez mult şi bine şi mănânc bine, iată de ce sunt vesel, răspunse băiatul.

— Aha! înseamnă că te oblig să munceşti prea puţin? Bine, acum, după ce vei termina toată treaba în casă, trebuie să mergi în fiecare zi în pădure şi să aduci două legături de vreascuri.

Dar ce însemna oare pentru băiat să adune două legături de vreascuri? Să-i fi cerut chiar mai multe, el tot nu s-ar fi întristat, doar prietenele sale îl vor ajuta.

Fetele îl încurajau în toate. Cât n-ai fi putut înghiţi o turtă mică, ele reuşeau să facă tot ce poruncise călugărul, apoi alergau şi săreau în pădure, rupeau fructe sălbatice, flori roşii cu parfum plăcut, îşi spălau în apa de izvor faţa şi mâinile, prindeau raci printre pietre, iar când erau obosite de joacă, se aşezau să se odihnească şi până la apusul soarelui aveau timp să-şi spună poveşti şi diferite istorioare.

Bătrânul călugăr îi tot dădea băiatului multe lucruri de făcut, unul mai greu decât altul şi, spre uimirea lui, băiatul făcea totul fără să spună o vorbă. Atunci în sufletul călugărului încolţi o îndoială. „Cineva îl ajută pe băiat", îşi spuse el.

Într-o seară închise templul şi, supărat, îl luă pe băiat de ureche şi începu să-i pună tot felul de întrebări. Dar băiatul nu-i spuse adevărul.

Atunci bătrânul hotărî să facă altfel şi, cu o voce mieroasă, începu să-i vorbească:

— Dacă îmi vei spune adevărul, eu mă voi purta cu tine precum cu fiul meu. Şi chiar dacă nu-mi vei spune, tot o să aflu despre ce este vorba.

Băiatul era încă prea mic şi bătrânul călugăr reuşi în cele din urmă să-l înşele şi-l făcu să-i povestească totul.

Călugărul se încruntă, apoi se gândi şi se tot gândi, iar sprâncenele i se întinseră, ochii i se înveseliră şi-l bătu prieteneşte pe umăr:

— Bine, foarte bine că a dat un asemenea noroc peste tine. Dar de ce prietenele tale nu te cheamă niciodată în vizită? Trebuie neapărat să aflăm unde trăiesc şi eu te voi ajuta. Ia o aţă lungă şi leag-o pe neobservate de rochia uneia dintre fete. Aşa, urmărind aţa, noi le vom găsi casa.

A doua zi, fetele veniră din nou. Ca întotdeauna, la început îl ajutară pe băiat, iar apoi, terminând treaba, începură să se joace. Când a venit timpul ca fetele să plece acasă, băiatul legă pe neobservate de haina uneia din ele aţa, iar capătul celălalt îl agăţă de un copac şi se întoarse la templu. Dimineaţa, bătrânul călugăr se

duse să caute după fir casa fetelor. Firul ducea departe, departe în pădure şi dispărea sub pământ. Bucuros, se întoarse călugărul într-un suflet acasă, îi porunci băiatului să ia cazmaua şi-l duse la locul unde dispăruse aţa.

Când băiatul săpă o groapă mică, văzură că aţa este legată de o rădăcină. Călugărul porni să sape alături şi acolo era tot o rădăcină. Tot săpând într-o parte şi-n alta, scoaseră o legătură mare de rădăcini.

Călugărul se întoarse în templu, puse legătura în dulap, iar patru rădăcini le aruncă în ceaun, turnă apă şi făcu focul. După câtva timp, din ceaun începu să se înalţe un abur mirositor. Atunci bătrânul îi porunci băiatului:

— Ai grijă de foc şi nu cumva să îndrăzneşti să ridici capacul! Dacă-l vei ridica, păzeşte-ţi oasele! Eu mă voi duce să-mi vizitez puţin prietenii.

Băiatului îi era dor de prietenele sale, doar nu le văzuse toată ziua. Deodată, din camera interioară a templului se auzi un plânset de copil şi vocea cuiva, parcă vorbind din vasul mare de lut, îl strigă pe nume.

El intră în cameră se uită înjur şi nu văzu pe nimeni. Dar vocea iar îl strigă. De data asta băiatul înţelese că cineva este încuiat în dulap. Fără să stea mult pe gânduri, sparse lacătul şi deschise dulapul. Şi din el, una după alta, ieşiră afară prietenele lui.

Cea mai mare dintre fete îi spuse cu reproş:

— Cum de nu-ţi este ruşine? Tu i-ai povestit călugărului cel rău despre noi, care a omorât patru din surorile noastre, dar şi noi nu se ştie dacă vom ajunge acasă. Ce să facem acum?

— Nici eu nu mai pot rămâne aici, spuse băiatul, cu disperare. Bătrânul călugăr va afla că v-am eliberat şi n-o să-mi fie bine.

Fetei i se făcu milă de el:

— Să lăsăm toate la o parte. Ce a fost a fost! Pe surorile noastre tot nu le mai putem învia. Trebuie să ne salvăm, înainte de a veni călugărul cel rău. M-am gândit ce să facem!

Şi fata îi porunci să ia puţină supă din ceaun şi s-o toarne pe pământ. Băiatul făcu aşa şi podeaua începu imediat să se ridice în sus.

între timp, bătrânul călugăr trecu pe la toţi prietenii şi-i invită la el. Pe drum, el povestea călugărilor:

— Am găsit pe câmp multe rădăcini asemănătoare. Ele fierb acum în ceaun. Noi vom bea fiertura şi vom întineri cu mulţi ani. Apoi vom fierbe şi celelalte rădăcini şi...

Dar călugărul nu mai apucă să sfârşească. Privind în sus, văzu templul legănându-se şi înălţându- se încet-încet.

— Vai, vai, vai! strigă călugărul şi se repezi spre templu.

Reuşi să se agaţe de o crăpătură şi rămase aşa, agăţat în aer, încercând să oprească înălţarea templului.

Crapul fermecat

poveste chineză

în munţii Tin San[248] se afla un râu foarte mare, cu ape strălucitoare ca argintul. Râul curgea, şerpuind printre stâncile muntelui şi ajungea într-un iaz cu apa verde şi întunecată de nu puteai să-i vezi fundul.

---

248 Tian-Şan („Munţii Cerului"; în chineză: J< 1i1. Pinyin:Tiăn Shăn; uigură: EANcECU Tengri Tagh) este un lanţ muntos din Asia Centrală. Cel mai înalt punct este „Jengish Chokusu" (7.439 m)

Dincolo de iaz se afla o vale adâncă şi destul de lungă de câteva zeci de li[249]. La capătul văii era un sătuleţ, în care trăia un flăcău orfan de mamă şi de tată, ce se numea Uan Sou. Nu avea pe nimeni pe lume, în afară de un bunic care trăia în alt sat şi cu care se vedea numai la sărbători.

Uan Sou păzea turma de vaci a satului şi, în afara zilelor când cobora după mâncare, tot timpul şi-l petrecea cu turma pe vârful muntelui. Altuia, în locul lui, i s-ar fi urât, dar lui nu. în fiecare zi, după ce vacile se săturau, Uan Sou se tolănea la umbră şi se lăsa în voia viselor. Atunci, dinspre iaz se auzea un cântec mlădios de fluier şi un glas duios care-l vrăjea: când viersul era trist, se întrista şi el până la lacrimi; când viersul era vesel, lui i se umplea inima de bucurie.

într-o zi, viersul răsună aşa de melodios şi parcă se ridica din ce în ce mai sus. Tulburat, Uan Sou sări în picioare, bătând din palme. Dar cât ai clipi din ochi, se lăsă o tăcere adâncă de parcă totul se scufundase în apă. Apa iazului, ca turbată, se revărsă peste margini udându-l pe băiat şi era cât pe- aci să-l tragă la fund. Uan Sou se luptă din toate puterile: se agăţă cu mâinile de crengile copacilor şi, ţinându-se de ele, se căţăra în vârful muntelui. De acolo, privind în jos, văzu că apa se liniştise.

De atunci, Uan Sou n-a mai auzit niciun sunet deasupra iazului.

Venise iarna, iarba pe păşune se uscase, în văzduh zburau fulgii de zăpadă. Oamenii din sat îşi luaseră vacile acasă. în ziua a treia a lui ianuarie, Uan Sou plecă în satul vecin, să-l vadă pe bunicu- său. Văzând cât de mult crescuse băiatul, bunicul spuse:

— E timpul să-ţi căutăm o nevastă, dar, aşa sărac cum eşti, cine să se uite la tine?

Şi oftă. Uan Sou oftă şi el. îl săgeta la inimă când vedea că bunicul său, bătrân şi bolnav, îi duce grija. Şi atunci se gândi să-l mângâie pe bătrân şi-i spuse:

— Bunicule, nu mai fi îngrijorat! Deja mi-am găsit nevastă. Mâine o aduc acasă. Am venit să-ţi dau vestea..

La început, bătrânul se miră, dar apoi îl bătu pe umeri şi-i zise:

— Nepoate, nu m-am înşelat în privinţa ta, eşti un flăcău de treabă! Eu mă bucur, dar dacă trăia maică-ta, se bucura şi mai tare.

La plecare, bătrânul îl însoţi până la poartă şi-i mai spuse.

— Nepoate, nu te am decât pe tine, aşa că peste câteva zile am să-ţi fac o vizită să văd şi eu ce nevastă ţi-ai ales.

— Bunicule, răspunse Uan Sou încurcat, la vârsta ta te mai încumeţi să mai mergi pe drumuri de munte? Mai bine nu mai veni!

Dar, oricâte-i spuse Uan Sou, bătrânul nu se lăsă convins:

— Uan Sou, chiar dacă ar trebui să calc de trei ori într-un loc şi tot vin să-mi văd nepoata.

Cu inima grea, Uan Sou se întoarse acasă, în sinea lui se gândea: „Peste câteva zile vine bunicul şi ce o să găsească? Frig în casă şi singurătate. Dacă ar şti că l-am minţit, ar fi tare mâhnit. Acum ce-i de făcut?"

Şi, frământându-şi aşa creierul, îi veni un gând: luă un coş şi se duse pe malul iazului, îl umplu cu lut şi se întoarse acasă. Făcu din lut un chip de femeie, îi vopsi faţa cu alb, îi desenă nişte sprâncene lungi şi arcuite, o gură mică, parcă gata să vorbească, doi ochi vii, care parcă se mişcau în toate părţile. Cercetându-şi din ochi lucrarea, Uan Sou oftă: „Oricât ar fi de frumoasă, tot de lut rămâne!"

în a şasea zi a lui ianuarie, pe la prânz, bătrânul bătu la poartă. în grabă, Uan Sou luă chipul de lut, îl puse pe un pat de lut „l-a pus pe kang[250], îl înveli cu plapuma şi fugi să deschidă poarta. Bucuros nevoie mare, bătrânul, cumintră pe uşă, şi începu să se uite în stânga şi-n dreapta, dar n-o

---

249 1 li = 500 m

250 pat de lut

vedea nicăieri pe nepoată. Când să deschidă gura să întrebe, Uan Sou îl pofti să se aşeze, zicându-i:

— Bunicule, stai jos şi te odihneşte!

După ce acesta se aşeză, Uan Sou nu mai prididea cu vorba:

— Vii de departe, oi fi însetat, mă duc să-ţi fierb nişte ceai.

Bătrânul nu mai avu timp să-l oprească: băiatul şi fugise să aducă nişte vreascuri.

După ce fierse ceaiul, îi aduse bătrânului să bea şi ieşi în grabă, căutându-şi de lucru. Ar fi dorit din toată inima să pregătească pentru bunicul său ceva de mâncare, dar nu avea niciun bob de orez, niciun fir de zarzavat. Se aşeză lângă el, plin de mâhnire. Bătrânul ridică atunci cana cu ceai, apoi o lăsă jos, aşteptând parcă ceva.

— Am venit la tine de o bună bucată de timp. Cheam-o pe nepoata mea!

Uan Sou se temea cel mai mult de aceste cuvinte. Totuşi, nu-şi pierdu firea şi, oftând, spuse:

— Bunicule, e bolnavă de câteva zile, nu se poate mişca din pat!

Auzind aceasta, bătrânului nu-i mai arse nici de băut, nici de nimic şi spuse în grabă:

— De ce n-ai spus mai dinainte? Mă duc s-o văd.

Intrând în cameră, Uan Sou i-o luă înainte şi, apropiindu-se de pat, zise:

— A venit bunicul să te vadă, nu poţi să te ridici?

La început bătrânul nu văzu decât plapuma umflată ca şi când dedesubt dormea un om şi, crezând că e nepoată-sa bolnavă, o întrebă:

— Ţi-e mai bine, nepoată?

Hei! Dar cine şi-ar fi putut închipui ce a urmat? Plapuma se mişcă deodată şi se auzi o voce de femeie:

— Mi-e mai bine, bunicule.

Uan Sou ştia că sub plapumă pusese o făptură de lut, atunci cum de vorbea? Şi-şi trase, speriat, mâna de sub plapumă. Fata se ridică şi începu să-şi aranjeze părul, zicând:

— Vezi cum eşti? De câte ori poate să vină bunicul la vârsta lui la noi? Mi-a fost şi mie puţin rău şi am adormit, dar tu trebuia să mă trezeşti. Ai făcut ceva de mâncare pentru el?

Văzând bătrânul că nepoată-sa se simte mai bine şi că e aşa de arătoasă şi vorbeşte aşa de cuviincios, nu mai putea de bucurie. Şi, luându-i vorba din gură, zise:

— Nepoată dragă, nu mi-e foame deloc. Nu te mai obosi pentru mine!

în acest timp, inima lui Uan Sou bătea de să-i spargă pieptul şi parcă i se părea că mai văzuse fata asta undeva.

Fata nu se lăsă şi, uitându-se la băiat, îi spuse:

— Cum putem să-l lăsăm pe bunic să se întoarcă flămând? Stai tu cu el de vorbă, iar eu mă duc să pregătesc ceva de mâncare.

Mulţumit, bătrânul se aşeză cu băiatul la taifas, dar mai mult trăgea cu urechea la ce făcea fata. După puţin timp, aceasta intră aducând un castron de ţiao-te[522], cu un miros îmbietor. Băiatul rămase şi mai mirat, întrebându-se din ce făcuse fata acea mâncare.

Spre seară, bătrânul plecă acasă şi băiatul îl conduse o bună bucată din drum. La înapoiere, fata îl aştepta. Nemaiştiind ce să facă, băiatul o întrebă:

— Până la urmă cine eşti tu?

Fata păru că nu e prea bucuroasă de întrebarea băiatului şi, arătând spre chipul de lut care se afla sub masă, îl întrebă:

— Nu e asta fata de lut pe care ai făcut-o tu?

Băiatul se uită şi văzu că chipul de lut e nemişcat. Apoi fata, oftând, zise:

— înainte ne întâlneam aproape în fiecare zi, oare într-adevăr nu mă recunoşti?

Auzind aceasta, băiatul îşi aminti de iaz şi atunci ştiu că ea este fata cu viersul fermecat. Era şi încântat, dar şi puţin speriat. Cu tristeţe în glas, fata spuse:

— Să nu fii mirat dacă-ţi spun adevărul. Eu sunt spiritul crapului şi de mică am fost răpită şi pusă în slujba altor peşti. Zilnic trebuie să-i distrez cu viersul meu chiar dacă ninge, chiar dacă

522 colţunaşi cu came, mâncare tradiţională chinezească

plouă. Acum câteva zile, bătrânul crap a plecat la o petrecere, iar eu, mergând pe firul apei, am ajuns la marginea satului, unde te-am auzit oftând şi vorbind singur şi mi s-a muiat inima. Cum să-l fi lăsat pe bunicul tău să plece amărât?

Auzind acestea, Uan Sou înţelese totul, se roşi până în vârful urechilor şi-i zise:

— Dacă tot ai venit, rămâi aici!

Aşa a trăit Uan Sou prima zi fericită din viaţa lui. A doua zi, fata se arătă mâhnită şi cu ochii plini de lacrimi. Văzând-o, băiatul crezu că e mâhnită de sărăcia lui şi o întrebă:

— Eşti nemulţumită de sărăcia mea?

Auzindu-l vorbind astfel, fata izbucni în hohote:

— Uan Sou, cu toate că inima nu vrea, azi trebuie să mă duc acasă, fiindcă se întoarce bătrânul crap şi, dacă nu mă găseşte, o să vină după mine aici. Nu-mi pasă dacă o să fiu pedepsită, dar mă tem pentru viaţa ta.

Auzind băiatul toate acestea, izbucni şi el în lacrimi. După ce se mai potoli, fata zise iarăşi:

— Uan Sou, nu fi trist! Acum ne despărţim, dar va fi destul de uşor să ne întâlnim din când în când. Dacă vrei să mă vezi, vino la marginea iazului, în spatele stâncii verzi şi bate uşor de trei ori din palme.

Temându-se că el n-a înţeles, ea mai repetă o dată şi încet-încet ieşi din casă; ajungând la poartă, se mai uită o dată în urmă, apoi se prefăcu într-un nouraş şi se făcu nevăzută.

După numai două zile, Uan Sou plecă la iaz. Pe malul iazului se afla o stâncă de înălţimea unui om. După spusele fetei, bătu de trei ori din palme şi-n stâncă apăru o mică portiţă de lac negru care se deschise încetişor. Pe portiţă se strecură fata, care-i făcu semn să nu facă zgomot şi, apucându-l de mână, îl trase înăuntru. Acolo erau numai clădiri înalte, dar fata îl duse într-o cămăruţă întunecată şi-i şopti:

— Asta e cămăruţa mea. în clădirile cele înalte locuiesc peştii stăpâni, şi azi au musafiri. Acum o să mă cheme să le cânt. Tu rămâi aici şi orice vei auzi afară, să nu te uiţi nici pe geam, nici pe uşă.

într-o clipă, afară se auzi un zgomot de tobă şi fata ieşi închizând uşa după ea. După puţin timp, începu petrecerea. Se auzea sunet de tobe şi viori, de fluiere şi tălăngi şi deodată se înălţă viersul fetei. Nemaiputându-se stăpâni, Uan Sou crăpă puţin fereastra, zicându-şi că n-are de ce să se teamă dacă priveşte şi el un pic. Dar numai ce deschise fereastra, că şi auzi:

— Ce străin a intrat în palatul meu?

înfricoşat, băiatul vru să închidă fereastra la loc, dar deodată muzica încetă şi nu se mai auzi decât clipocitul apei. Fata intră în fugă în cămăruţa cea întunecată, îl apucă de mână şi-l trase după ea afară. în jurul lor, cât vedeai cu ochii, era tot o apă care creştea din ce în ce. După ei începură să alerge o mulţime de oameni cu feţe verzi, înarmaţi cu ciomege. Fugiră ei ce fugiră şi fata îi făcu un vânt, zicându-i:

— Repede, Uan Sou, repede! Fugi cât poţi de repede!

Atunci băiatul se căţără în vârful muntelui şi de acolo se uită înapoi şi văzu cum apa crescuse, iar fata era urmărită de oamenii cu feţele verzi, care o prinseră şi o traseră în fundul apei.

A doua zi, apa scăzu la loc şi, la răsăritul soarelui, Uan Sou văzu cum pe apa iazului înota un crap de aur aur de vreo cinci cîî lungime. Din ziua aceea, Uan Sou n-o mai văzu pe fată şi de câte ori bătea din palme în spatele stâncii verzi, nu-i mai deschidea nimeni.

Copilul din lemn de scorţişoară

poveste chineză

Demult, tare demult, într-un loc nu departe de malul mării, trăiau odată trei fraţi în belşug şi bunăstare. Ei aveau o mătuşă şi un unchi care o duceau tare greu. Toată averea lor era o colibă şi o curticică. Unchiul era un om voinic, vesel şi priceput la toate. De tânăr muncea pentru cumnatul său, tatăl celor trei feciori, şi acasă şi la câmp. Făcuse în viaţa lui tot felul de treburi şi îndurase tot
felul de lipsuri.

Şi trecură aşa ani după ani. Tatăl băieţilor îşi făcu o casă şi acareturi, dar cumnatul său rămase tot în acea colibă săracă; pe când tatăl băieţilor mânca pâine din făină albă, el avea parte numai de turte din făină neagră.

După un timp, tatăl băieţilor muri, iar cei trei nepoţi îi spuseră unchiului lor:

— Dacă vrei, lucrează acum pentru noi şi astfel nu veţi muri de foame tu şi mătuşa.

Aşa spuseră cei trei nepoţi şi omul nu mai zise nimic. Şi trecură ani după ani. Nepoţii îşi cumpăraseră pământuri, dar unchiul lor nu avea niciun petec de pământ; nepoţii îmbrăcau haine de mătase, dar unchiul lor umbla într-o cămaşă arsă de soare. în adâncul inimii el era mâhnit dar nu le spunea nimic nepoţilor.

Pe zi ce trecea, unchiul îmbătrânea, părul îi albea; curând, mâinile începură să-i tremure. Acum nepoţii nici nu-l mai socoteau de unchi şi-l priveau doar ca pe o slugă. Dar bătrânul tăcea şi răbda.

într-un an, la sărbătoarea de la 15 august[251], nepoţii se pregătiră de petrecere: cumpărară fructe şi prăjituri, tăiară găini şi raţe din belşug. în ajun de sărbătoare, nepotul cel mai mare se adresă unchiului său:

— Hei, ascultă, la această sărbătoare toţi petrec în familie. Du-te şi tu acasă să petreci cu mătuşa!

— Ascultă ce spune frate-meu! adăugă cel de-al doilea nepot. Du-te acasă la mătuşa, pleacă mai repede!

Iar cel de al treilea nepot se răsti la bătrân:

— Hei, ţi-a dat o zi liberă, de ce nu te bucuri?

în după-amiaza acelei zile, unchiul se întoarse acasă cu mâna goală.

Seara, luna plină se ridicase pe cerul nespus de albastru şi razele-i albe luminau pământul.

Cei trei fraţi aşezară masa afară şi o încărcară cu bunătăţuri: fructe, prăjituri, mâncare şi băutură, apoi luară loc în jurul ei şi începură să petreacă. în acest timp, unchiul şi mătuşa ieşiseră în curţi cică şi stăteau pe o piatră. Nu aveau decât o turtă de mălai şi apă rece. Bătrâna se gândea cum bărbatul ei muncise de o viaţă întreagă la nepoţi şi acum, la bătrâneţe, n-au nici ce mânca, nici ce bea şi începu să plângă. Bătrânul încercă s-o liniştească:

— La ce-ţi foloseşte supărarea?! Nu mai plânge! Uite, de dimineaţă când am fost pe deal, am găsit o pară. Hai s-o mâncăm împreună!

Bătrâna luă para şi o aşeză pe pământul luminat de lună, apoi zise:

— Mănânc-o tu!

— Mai bine mănânc-o tu! refuză bătrânul.

Şi aşa se îmbiau unul pe altul, dar niciunul nu se atingea de pară.

Deodată se auzi un clinchet de clopoţel şi amândoi bătrânii tresăriră.

— E aproape de miezul nopţii, cine-o mai trece pe drum acum? zise bătrânul.

Ting, ting! se auzi din nou clopoţelul din ce în ce mai aproape. Clinchetul nu venea nici din partea de răsărit, nici din partea de apus, ci din văzduh. Se uitară în sus şi văzură un iepuraş alb care, dintr-o săritură, ajunse jos. Iepuraşul acela era mai strălucitor decât razele lunii, iar clopoţelul de la gâtul lui mai strălucitor decât stelele. începu să sară, şi clopoţelul suna, suna... Apoi se ridică pe lăbuţele din spate şi se uită la bătrâni. Bătrânul îl întrebă, speriat:

— Ai venit din văzduh. Nu eşti cumva Iepuraşul de Jad din lună?

---

251 la 15 august, după calendarul tradiţional chinezesc, este Sărbătoarea Lunii pline, cea de-a doua mare sărbătoare tradiţională după Sărbătoarea primăverii – Anul nou chinezesc. Aceasta se mai numeşte şi Sărbătoarea întregirii familiei şi Sărbătoarea lunii august. Această sărbătoare este celebrată şi în Coreea de Nord, Japonia, Vietnam şi alte ţări vecine

Iepurașul dădu din cap. Bătrânul spuse atunci, cu mâhnire:

— Iepurașule, în casa noastră nu se găsește nici orez, nici făină, dar, dacă ți-e foame, mă duc să-ți tai niște iarbă fragedă.

Atunci Iepurașul de Jad începu să-și miște buzele și spuse:

— Nu vreau nici orez, nici făină, vreau numai să gust din para asta.

Cei doi bătrâni se bucurară că pot să-i dea și ei ceva și i-o întinseră din toată inima. Luând para, Iepurașul de Jad spuse bucuros:

— Dacă aveți ceva necazuri, căutați-mă la Muntele de Apus!

Și din nou se ridică în văzduh și-și luă zborul spre lună. Luna era tot așa de rotundă, razele ei străluceau tot așa de puternic, dar acum cei doi bătrâni nu mai erau atât de triști.

Trecură trei ani de la această întâmplare. Unchiul îmbătrânise și mai mult, îi crescuse barba și de-abia de mai mergea.

Cei trei nepoți se sfatuiră în taină cum să scape de el. Cel mare spuse:

— După cât văd eu, boșorogul ăsta n-o să mai poată face nimic.

— Așa e, adăugă cel de-al doilea. De ce să mai mănânce mâncarea degeaba?

— Cel mai bine ar fi să scăpăm de el, dar nu știu ce pricini să-i găsim! spuse și al treilea nepot.

Nepotul cel mare, veninos, zise:

— Mie nu-mi vine greu să-i găsesc pricină. Așteptați și-o să vedeți!

Și râse sigur de sine.

A doua zi de dimineață, unchiul îl întrebă, după obicei, pe nepotul cel mare:

— Domnule, ce treabă am de făcut astăzi?

— Urcă-te pe acoperiș și ară! îi porunci nepotul.

Era limpede că-s vorbe de batjocură, și ele îl întristară și-l îndurerară pe bătrân. El își dădu și mai mult seama ce fel de om e nepotul său mai mare, dar nu-și pierdu cumpătul și-i răspunsei liniștit:

— înjugă boii și hai să mergem pe acoperiș să arăm!

Nepotul se roși și, nemaiavând cum să-i răspundă, plecă de acolo. După puțin timpi nepotul mijlociu îi zise bătrânului:

— Dacă nu vrei să ari pe acoperiș, du-te și dă la o parte muntele din spatele casei!

— Bine, mă duc, răspunse bătrânul, dar hai cu mine să mi-l ridici în spate!

Așa îi închise gura și nepotului mijlociu. După un timp, nepotul cel mic îi strigă:

— Boșorogule, trebuie să ieși la pensie!

Liniștit, bătrânul îi răspunse:

— Niciodată nu v-am cerut salariu, atunci cum îmi spuneți să ies la pensie? V-am crescut de când erați mici și acum, că am îmbătrânit, de ce vreți să scăpați de mine?

Oftând, nepotul cel mic răspunse:

— De ce, de ce, tot nu știi de ce? Frații mei ți-au dat poruncă să faci o treabă, iar tu ai îndrăznit să le poruncești lor.

Auzind bătrânul acest neadevăr, nu vru să se certe cu nepotul său cel mic și, supărat foc, se întoarse acasă.

Cum ajunse, îi povesti tot bătrânei, iar aceasta izbucni în plâns:

— N-avem decât bucățica asta de curte, cum o să trăim de aici încolo?

Bătrânul, de asemenea, începu și el să se frământe. Dar, tot femeile-s mai descurcărețe: bătrâna își aduse aminte de întâmplarea de la sărbătoarea din 15 august, își șterse lacrimile și zise:

— Iepurașul acela de Jad ne-a spus că, dacă avem necazuri, să-l căutăm la Muntele de Apus. Du-te acuma și-l caută, cât mai poți merge.

Bătrânul își făcu socoteala și văzu că bătrâna are dreptate, doar nu era să stea acasă și să moară amândoi de foame.

A doua zi, bătrânul plecă spre Muntele de Apus. Se urcă pe prima creastă și de acolo văzu în zare marea albastră; se urcă pe cea de-a doua creastă și nu mai văzu decât un nor alb; se urcă pe cea de-a treia creastă și nu văzu de jur-împrejur decât munți înalți. Cutreieră el astfel munte după munte și, după nu știu câte zile, ajunse într-un loc unde nu era suflare de om. Nu mai știa nici în ce lună și nici în ce zi a anului se află. Ajunsese într-o

peşteră rece ca gheaţa şi vru să se odihnească acolo; dar, neputând dormi, porni mai departe.

După ce merse o bucată de drum, la urechile lui ajunse murmurul unei ape. Mergând şi mai departe, el întâlni un râu cu apa limpede, ce curgea între doi munţi. Şi pe râul acela aluneca o barcă, iute ca o săgeată. Stâncile de pe mal erau toate acoperite cu brazi. Tocmai căuta un loc pe unde să treacă apa, când îl izbi un miros de scorţişoară. Privind cerul, văzu cum luna coborâse după muntele învecinat. Ceaţa alburie se ridicase de pe munte, norii coloraţi se învârteau în jurul lunii şi, aşa cum un măr cade într-o plasă moale, tot aşa şi luna căzu în mijlocul cetei şi a norilor, începu să sufle vântul, norii şi ceaţa se împrăştiară şi muntele învecinat nu se mai văzu. Copacii erau albi şi strălucitori, la fel, fiecare fir de iarbă. După norii alburii se ascundeau o mulţime de palate. Bătrânul privea şi se mira de cele ce vedea, când deodată se auzi strigat de o voce. Uitându-se împrejur, nu văzu pe nimeni, numai un podeţ care apăruse pe neaşteptate deasupra râului. La capul podului era un copac cu crengile încolăcite, şi de sub acel copac se auzi o voce care-l strigă din nou:

— Vino, vino mai repede!

Bătrânul se frecă la ochi şi mai privi o dată, dar nu văzu decât o stâncă sub crengile copacului şi alături de ea stătea Iepuraşul de Jad. Ca şi când ar fi întâlnit un prieten vechi, bătrânul alergă, plin de bucurie, spre el. Iepuraşul tocmai alegea grâu. Alături se vedea o grămăjoară de boabe de grâu, galbene ca aurul. Vesel, Iepuraşul îi spuse:

— Ştiu care ţi-e păsul. N-am nimic să-ţi dau în afară de grămăjoara asta de boabe de grâu. Ia-le şi să le semeni în pământ!

Bătrânul, strâmtorat, spuse:

— N-am nici măcar un deget de pământ!

— Ia-le, şi să le semeni în curte, îi spuse Iepuraşul, râzând. Eşti de multe zile pe drum şi-oi fi obosit. Culcă-te şi te odihneşte sub copacul acesta.

Auzind spusele Iepuraşului, bătrânul simţi deodată că i se face somn. Nu mai apucă să spună niciun cuvânt, că şi adormi adânc. în vis se făcea că petale de flori de scorţişoară, ca nişte fulgi de zăpadă, pluteau în jurul lui. Şi fiecare petală strălucea ca o rază de lună. Apoi, din arborele de scorţişoară a coborât un copil cu faţa bucălată şi ochii rotunzi, frumos cum nu mai văzuse. Bătrânul a întins mâinile către el şi copilul i-a căzut în braţe. Atunci se trezi. Se făcuse ziuă şi răsărise soarele. Nu se mai afla sub arborele de scorţişoară. Bătrânul se ridică în capul oaselor! în mână ţinea cu adevărat ceva. Când se uită văzu că ţinea o bucată de lemn de scorţişoară. îşi aminti de grămăjoara de boabe de grâu, şi le văzu alături de el. Şi, deşi erau puţine, bătrânul ştia că Iepuraşul de Jad i le dăduse din toată inima. Le strânse cu grijă, ca şi când ar fi fost vorba de cine ştie ce comoară, şi apoi plecă.

La poalele muntelui era un pârâu şerpuitor. Bătrânul îl trecu sărind din piatră în piatră. Merse apoi multe zile. Văzu din nou marea albastră, văzu din nou pescăruşii şi, după puţin timp, ajunse acasă. Aflând că nu adusese decât o grămăjoară de boabe de grâu, bătrâna îi spuse:

— Fiindcă le-ai adus aşa de departe, hai să le semănăm în curte! Şi ai grijă să nu se piardă niciun bob!

Bătrânul împrumută o săpăligă şi începu să sape pământul, iar bătrâna, în urma lui, semăna boabele. Nu apucaseră să termine de săpat şi semănat, că bătrâna scoase un strigăt de uimire. Uitându-se, bătrânul văzu cum boabele puse în pământ dej a încolţiseră. Şi văzând cu ochii, plantele creşteau, se înălţau, apoi dădură rod şi rodul se coapse. Atunci bătrânul lăsă săpăliga şi luă secera, iar bătrâna începu să bată spicele.

Băteau spicele, semănau boabele, apoi secerau. După câteva zile, casa bătrânului era plină de boabe de grâu şi pe vatra lui se rumeneau lipiile.

Plini de bucurie, cei doi bătrâni nu mai duceau grija zilei de mâine.

într-o zi, după ce se ridică de la masă, bătrânul îşi aruncă privirea spre bucata de lemn de scorţişoară şi-şi aminti de visul cu copilul. Se gândi să cioplească în acel lemn un copil după chipul celui pe care-l văzuse în vis.

Zis şi făcut. Luă un cuţit şi începu să cioplească. Era foarte îndemânatic şi, după câteva zile, cioplise un copil cu faţă bucălată şi ochii mari, rotunzi, frumos cum nu se mai văzuse, care semăna ca două picături de apă cu copilul din vis. Bătrânii îl îndrăgiră foarte mult şi-l numiră Copilul de scorţişoară. Copilul parcă ar fi

fost viu: gura îi rădea tot timpul, iar părul parcă era răvăşit de vânt.
Deseori, cei doi bătrâni se gândeau ce bine ar fi dacă acest copil ar avea viaţă.

Zilele treceau pline de îmbelşugare. Bătrânii se înzdrăveniseră. Şi, deşi cei trei nepoţi se purtaseră neomeneşte, bătrâna ar fi dorit să-i vadă. Fără să-i ceară părerea moşneagului, se îmbrăcă, îşi umplu coşuleţul cu de-ale gurii şi plecă la nepoţi. Cum intră pe uşă, lucru de mirare, nepotul cel mare îi luă coşul eţul, nepotul cel mijlociu îi făcu o temenea, nepotul cel mic îi turnă ceai să bea. De mulţi ani nu mai fusese tratată aşa de bine în casa nepoţilor ei! După ce au stat puţin de vorbă, le dărui tot ce avea în coşuleţ şi plecă acasă.

După plecarea ei, cei trei fraţi începură să discute între ei. Feciorul cel mare spuse:

— Bătrânul era sărac lipit pământului. Toată viaţa lui a muncit pe la alţii. La vârsta lui nu puteam să-l ţin pe de gratis. L-am alungat şi credeam c-o să moară de foame. Dar ce să vezi? Nu numai că n-a murit de foame, dar se pare că s-a şi îmbogăţit.

Feciorul mijlociu îi ţinu isonul:

— Aşa e, dar cum de s-a îmbogăţit?

— Am auzit că a plecat odată departe, le spuse feciorul cel mic. înseamnă că neapărat a găsit pe acolo vreo comoară! Să mergem mâine pe la ei şi, dacă au vreo comoară, să facem în aşa fel încât să fie a noastră.

A doua zi, cei trei nepoţi făcură o vizită bătrânilor. Toţi trei râzând şi întrecându-se în poliţeţuri, făceau temenele de zor. Bătrânul n-ar fi voit să le dea drumul în casă, dar bătrâna îi pofti înăuntru.

Intrând în casă, celor trei le fugeau ochii într-o parte şi în alta. Mare le fu mirarea văzând grămezile de boabe de grâu care umpleau toată casa. Pe masă văzură şi păpuşa din lemn de scorţişoară. Şi atunci se repeziră toţi trei şi înconjurară masa. Şi cu cât se uitau, cu atât se dumireau că e vorba de un obiect ciudat. Feciorul cel mare se gândea în sinea lui: „Asta-i precis o comoară". Pândind să nu-l vadă mătuşa, întinse mâna s-o apuce, dar deodată păpuşa se ridică şi spuse:

— Ce vreţi de la mine de m-aţi înconjurat aşa?

Bătrânii tresăriră surprinşi, iar cei trei fraţi se bucurară văzând că li se adeveresc bănuielile, zicându-şi fiecare în sinea sa: „Am zis noi că e vorba de vreo minune".

Păpuşa îi întrebă din nou:

— Ce vreţi de la mine de m-aţi înconjurat?

Fratele cel mare se gândi că grămezile de grâu au fost făcute de păpuşă. Dar ce şi-a zis el? „N- are rost să-i cer păpuşii lucruri care n-au prea mare însemnătate!" De aceea spuse:

— Mie să-mi dai perle şi mărgăritare!

Feciorul mijlociu la fel se gândi că grămezile de grâu au fost aduse de păpuşă. „De ce să cer eu lucruri care n-au cine ştie ce valoare?" Gândind aşa, spuse:

— Eu vreau jad şi mărgean!

La fel gândi şi feciorul cel mic şi adăugă şi el:

— Iar eu vreau aur şi argint!

Mişcându-şi buzele, păpuşa le răspunse:

— Pe fundul mării de la răsărit se află Palatul Dragonului. Şi în Palatul Dragonului paturile sunt făcute din jad, iar perlele, mărgăritarele, aurul şi argintul acoperă pământul. Duceţi-vă acolo şi luaţi cât vă place.

într-un glas, cei trei feciori întrebară:

— Dar marea e plină cu apă. Cum să ajungem noi la Palatul Dragonului?

Păpuşa, mişcându-şi din nou buzele, le răspunse:

— Dacă mă luaţi pe mine în braţe n-o să vă înecaţi şi vă arăt şi drumul spre palat.

Fără să mai ţină seama dacă bătrânii încuviinţează ori nu, cei trei fraţi luară păpuşa în braţe şi fugiră la marginea mării. Găsiră un loc pe malul mării unde apa era verde de bătea în negru, iar valurile loveau cu furie stâncile. Ştiau cu toţii că acolo e locul cel mai adânc, dar niciunul nu voia să fie primul care se arunce. Atunci, feciorul cel mare zise:

— Hai să fiu tot eu primul. Dacă am să văd vreo cale, vă fac semn cu mâna şi atunci să săriţi şi voi după mine.

Luă păpuşa în braţe şi sări în apă. Valurile îl acoperiră şi-l traseră la fund. Deasupra apei i se mai văzură pentru o clipă mâinile care se agitau. Fratele cel mijlociu şi cel mic, crezând că acesta e semnalul, se aruncară degrabă şi ei în apă, dar, ca şi fratele lor mai mare, fură înghiţiţi de valuri.

Trecu o zi, trecură două, dar niciunul din fraţi nu se mai întoarse, doar păpuşa din arbore de scorţişoară plutea la malul mării. Văzând-o, bătrânul o pescui, o şterse de apă şi o strânse la piept ca pe un copil. Atunci făptura din lemn se muie dintr-o dată şi se încălzi. Ochii rotunzi se deschiseră şi păpuşa tuşi. Bucuros, bătrânul strigă de două ori:

— Copilul meu de scorţişoară! Copilul meu de scorţişoară!

— Tată! răspunse păpuşa.

Bătrânul o duse acasă şi-i dete să mănânce, iar păpuşa mâncă şi bău ca orice copil. Şi a crescut devenind un flăcău de toată frumuseţea pe care cei doi bătrâni îl iubeau nespus. Cei trei fraţi nu se mai întoarseră acasă. Dar numai flăcăul din lemn de scorţişoară ştia că ei nu se vor mai întoarce niciodată.

Şoricelul de aur

poveste chineză

Un mare demnitar avea o adevărată patimă pentru bani. Deşi strânsese sume însemnate, totuşi tot timpul se plângea că nu-i ajung banii.

De dimineaţa până seara îşi tot frământa mintea, încercând să găsească noi şi noi tertipuri pentru a agonisi cât mai mulţi bani.

El era din cale-afară de calic şi nu numai că storcea bani de la oamenii sărmani, dar căuta tot felul de pricini să ia bani şi de la demnitari mai mici în rang decât el.

într-o zi, din senin, îi chemă pe toţi supuşii lui şi le spuse următoarele:

— Peste câteva zile va fi ziua mea de naştere şi am auzit că toţi doriţi să-mi faceţi un dar, drept care îmi este foarte greu să vă refuz. Nu contează valoarea darului, totuşi aş dori să vă aduc la cunoştinţă că anul acesta este o aniversare rotundă, împlinesc cincizeci de ani şi că sunt născut în zodia şoarecelui. Aşa că v-aş ruga ca darul ce mi-l faceţi să nu fie mai puţin de cincizeci liang[524].

Când termină de spus acestea, zâmbi pe sub mustaţă şi mai adăugă:

— Va fi, într-adevăr, un semn ce-mi va purta noroc!

Oamenii ascultară, privind unul la celălalt, cu uimire şi înghiţind în sec. în cele din urmă însă, neavând încotro, trebuiră să împrumute bani pentru darul marelui demnitar. în districtul condus de acesta se afla pe atunci un om nespus de linguşitor. El reţinu foarte bine că demnitarul este născut în zodia şoarecelui şi imediat se duse la magazinul de bijuterii şi comandă un şoricel de aur, pentru a-l dărui sărbătoritului.

Când fu gata, linguşitorul îl luă şi-l duse imediat demnitarului. Acesta, văzând darul, făcu ochii mari, examinând obiectul cu bucurie. Văzând reacţia demnitarului, linguşitorul spuse:

— Dacă, din întâmplare, se iveşte un post mai bun, v-aş ruga să vă gândiţi şi la mine, sluga dumneavoastră supusă!

Demnitarul îi luă repede vorba din gură:

— Bineînţeles, bineînţeles! Dar trebuie să-ţi spun că de la ziua mea vor mai trece încă zece zile şi va fi ziua soţiei mele.

Linguşitorul înţelese repede şi spuse:

— Am să-i dăruiesc şi soţiei dumneavoastră un şoricel de aur, ca să fie o pereche.

Dar de data aceasta demnitarul nu se arătă deloc mulţumit, ci, clătinând capul întruna, spuse:

— Nu, nu, soţia mea nu este născută în zodia şoarecelui, ci în zodia bivolului! Dacă ai de gând să-i aduci un cadou, atunci dăruieşte-i un bivol din aur!

Linguşitorul, auzind o astfel de dorinţă nemaipomenită, nu mai putu scoate o vorbă.

[524] 50gar

Turta pictată

poveste chineză

poveste chineză

Trăiau odată doi bogătaşi zgârciţi, care semănau atât de mult între ei, încât au devenit şi fraţi de cruce.

într-o zi, fratele mai mic trebuind să plece la un drum mai lung, pentru negustorie, s-a gândit să treacă pe la fratele mai mare să-şi ia rămas bun. A luat cu el un coş frumos împletit din coceni de porumb, pentru a i-l face cadou fratelui, la despărţire. în casa fratelui mai mare nu o găsi decât pe cumnată-sa, căreia îi zise:

— Vai, cumnată dragă, curând am să plec la un drum lung, aşa că astăzi am venit la voi ca să-mi iau rămas bun de la tine şi de la fratele mai mare. îmi cer scuze însă că, neştiind ce vă trebuie, v-am adus o mică atenţie în semn de despărţire: acest coş şi vă rog frumos să-l primiţi cu toată bucuria.

— Vai, frăţioare, să cheltuieşti atâţia bani pentru noi, doar suntem rude?! Aş vrea să-ţi mulţumesc în locul fratelui tău, care, regret că nu este azi acasă, să-ţi mulţumească pentru cadoul frumos ce ni l-ai făcut...

Cumnata se gândea în sinea ei: „Indiferent ce mi-a adus, după tradiţie, dar şi în virtutea politeţii eu trebuie să-l opresc la masă. Dar cu ce să-l tratez?" După ce chibzui un timp, îşi zise: „Ah, am găsit soluţia!" şi, bucuroasă, îi spuse cumnatului său:

— O, frăţioare, de astăzi ne despărţim şi nu se ştie când ne vom mai revedea, aşa că, te rog, nu pleca şi fa-mi plăcerea de a rămâne la masă, chiar dacă fratele tău nu este acasă: nu mă poţi refuza, nu-i aşa?

Nu mai aşteptă răspunsul omului şi aşeză repede masa, punând două perechi de beţişoare, două farfurii, iar în mijlocul mesei un platou mare. Scoase apoi o pensulă şi o hârtie şi pictă în tuş o turtă mare rotundă, cu mult susan.

— Te rog, frate, spuse cumnata, serveşte cât e caldă şi proaspătă, dacă se răceşte nu va mai fi atât de gustoasă!

— Da, cumnată, spuse frăţiorul, am să servesc cu plăcere.

Fratele se prefăcu şi el că mănâncă, duse beţişoarele la gură şi mestecă, savurând gustul turtei cu susan.

După un timp, păru că s-a săturat, se ridică de la masă şi plecă, luându-şi rămas bun de la cumnată-sa.

Nu trecu mult timp şi se întoarse stăpânul casei. Soţia sa îl întâmpină şi-i spuse repede:

— Ghici, cine a trecut astăzi pe la noi? Fratele tău, care a venit să-şi ia rămas bun de la noi şi bineînţeles nu a venit cu mâna goală, a adus şi un coş împletit din coceni de porumb.

Cum termină de spus, îi şi arătă bărbatului darul primit de la fratele lui de cruce.

— Vai, nevastă, fratele a adus un cadou, tu nu l-ai oprit la masă?

— Cum de nu, l-am omenit cum se cuvine.

— Ce-aţi mâncat?

— Turtă, vezi bine, hai să-ţi arăt!

Soţul se duse repede la masă şi, văzând turta pictată în farfurie, oftă adânc, zicând:

— Dacă eram eu acasă, nu-i dădeam o turtă atât de mare şi atât de frumoasă, în semn de despărţire!

Zgârcitul şi cei trei calici

Un zgârcit avea trei fete. Când acestea ajunseră la vârsta măritişului, zgârcitul căută câte un soţ pentru fiecare din ele, alegându-i tot dintre zgârciţii satului.

în apropierea zilei sale de naştere, zgârcitul îi adună pe gineri şi le spuse cu voce prefăcută:

— Copiii mei, să nu cheltuiţi bani mulţi pe darurile ce aveţi a mi le face peste câteva zile. Mai degrabă aduceţi-mi fiecare câte o damigeană cu vin, iar eu voi fi foarte mulţumit.

Neavând cum să refuze, ginerii au încuviinţat cu respect, apoi au plecat.

Pe drum, ginerele cel mare gândea însă cam aşa: „Damigeana cea mare, pe care trebuie s-o dau socrului, costă o mulţime de bani, iar dacă o voi umple şi cu vin, să vezi atunci cheltuială! Dar dacă şi ceilalţi doi

gineri vor veni cu damigene cu vin, ca să scap de cheltuială ce-ar fi s-o umplu cu apă?" Zis şi făcut! N-avea de unde să ştie însă că şi confraţii săi mai mici se gândiseră să facă la fel.

La sărbătoare, zgârcitul se trezi dis-de-dimineaţă şi-şi pregăti un butoi mare pentru vinul ce va fi adus de către cei trei gineri ai săi. Tot pregătindu-l şi uitându-se la butoi, gândea: „Dacă aici nu pun nici măcar o picătură de vin, ginerii mei îşi vor închipui că sunt aşa de zgârcit, încât de ziua mea beau vin numai de la ei. Dar ca să iau vin trebuie să scot bani şi să cumpăr, lucru ce nu-mi este deloc pe plac. Aşa că mai bine pun în butoi o găleată cu apă rece de la fântână, că la atâta vin cât or să aducă ei n-o să se cunoască".

Iată că ginerii nu întârziară să se arate, fiecare ţinând în mână câte o damigeană de vin, darul către socrul lor cel drag. Acesta, zâmbind, îi primi pe cei trei, care nu mai conteneau lăudându-şi fiecare băutura. Ginerele cel mare, începu primul:

— Vinul meu este nemaipomenit, iar aroma lui se simte de la trei kilometri. Dacă bei un pahar şi fugi trei kilometri, încă îi mai simţi aroma.

Ginerele mijlociu se semeţea şi el spunând:

— Ce am adus eu este mult mai bun şi se cheamă „nu poţi bea mai mult de un pahar". Dacă te- ncumeţi să bei mai mult, cazi mort de beat.

Mezinul, la rândul său, spuse:

— Ce vă tot lăudaţi cu aşa-zisa voastră băutură? Vinul pe care l-am adus eu este într-adevăr băutură bună. Numai dacă-l miroşi, şi te îmbeţi, darmite să-l mai şi bei!

Zgârcitul nu mai putea de bucurie. Porunci argatului să pună vinul adus de gineri în butoiul cel gata pregătit. Se aşezară apoi cu toţii la masă ridicând paharele. Sărbătoritul sorbi o înghiţitură, dar i se păru fără niciun fel de gust. A înghiţit însă în sec, gândindu-se că din cauza găleţii lui de apă s-a stricat vinul şi, neavând de ales, bău mai departe, spunând:

— Ah, bună băutură!

Iar ginerii încuviinţară sorbind şi ei, pahar după pahar.

Slujitorul casei, nesimţind niciun fel de miros, se tot întreba: „Ce fel de băutură bună o mai fi şi asta fără niciun miros?" Aşa că luă cu o jumătate de tărtăcuţă vin, sorbi, apoi scuipă, spunând înciudat: „Ce familie zgârcită! Şi-n zi de sărbătoare se bea apă rece şi se strigă că-i cel mai bun vin"!

Traista cu minuni

poveste chineză

Pe muntele Tin creşteau mii de soiuri de flori parfumate şi ierburi din care se făceau tot atâtea feluri de leacuri.

Acolo, era un sat cu nouăzeci şi nouă de familii care aveau nouăzeci şi nouă de vaci. Şi în acest sat trăia un fecioraş de vreo cincisprezece ani, pe nume Ta Tou, care, cum se crăpa de ziuă, ieşea în drum şi începea să plesnească din bici. La auzul pocnetelor de bici, cele nouăzeci şi nouă de vaci ieşeau singure din ograzi şi se strângeau în jurul lui, iar băiatul le mâna la păşune. Trecând prin văi
şi căţărându-se pe povârnişuri, Ta Tou îşi ducea cireada să pască iarba cea mai bună, să bea cea mai bună apă. Vacile lui erau grase de plesneau şi pielea le strălucea de parcă ar fi fost de aur.

Într-o zi de vară, pe vreme de arşiţă, când vacile se odihneau la umbra copacilor, băiatul le numără şi văzu că în loc de nouăzeci şi nouă avea o sută de vaci. Le numără încă o dată şi încă o dată, dar tot o sută de vaci îi ieşeau. Nu ştia ce să creadă, mai ales că, în împrejurimi, nu mai ştia nicio vacă şi nici nu văzuse când venise în cireadă acea vacă străină.

Timp de trei zile, în cireada băiatului au fost o sută de vaci. A patra zi, când Ta Tou era, ca de obicei, cu vacile la păşune, văzu venind spre el un bătrân cu sprâncenele şi barba albe ca zăpada. în spate ducea o traistă, iar în mână avea un bici. Când ajunse lângă băiat, îl întrebă:

— Flăcăule, mi-am pierdut vaca, n-ai văzut-o tu cumva?

Ta Tou răspunse:

poveste chineză

— Cu trei zile în urmă, în cireada mea a apărut o vacă în plus. Du-te şi vezi dacă e a ta.

Bătrânul intră în cireadă şi ieşi trăgând o vacă de coame. Băiatul îi spuse:

— Dacă e a ta, ia-o!

Bătrânul mângâie vaca pe cap şi pe loc pielea acesteia începu să strălucească, iar coamele i se poleiră cu aur. Apoi încălecă pe ea şi plecă. După câţiva paşi se opri, se întoarse către băiat şi-i spuse:

— Băiete, nu ai nicio dorinţă?

Ta Tou se gândi ce se gândi, apoi răspunse:

— Ceea ce doresc eu... nu poţi dumneata să îndeplineşti, moşule.

îşi amintise că fusese odată într-un sat mai îndepărtat unde văzuse o mulţime de copii care citeau din cărţi şi-i povesti acest lucru bătrânului.

Atunci bătrânul zâmbi, îşi dădu jos traista de pe umeri şi, scuturând-o, îi grăi:

— Spune, flăcăiaşule, ce vrei, că-n traista mea se găseşte orice!

Uitându-se la traista aceea goală şi necrezând spusele bătrânului, băiatul râse:

— Dacă ai, dă-mi o carte! Mi-o doresc de mult.

Bătrânul îşi vârî mâna în traistă, scoase o carte şi i-o întinse.

Fericit, băiatul luă cartea cu scoarţe roşii de mătase şi începu s-o răsfoiască imediat. Când îşi ridică privirile de pe carte, bătrânul dispăruse.

Ta Tou avea acum o carte şi, deşi ştia numele a mii de ierburi şi de flori, nu ştia să citească. Cine să-l înveţe să citească? Socoti el pe degete toţi oamenii din sat: erau bătrâni care ştiau să povestească mii de poveşti, fete care ştiau să cânte mii de cântece, dar nu era nimeni care să ştie carte. Atunci Ta Tou se hotărî să înveţe carte singur. Arse o rămurică şi, cu tăciunele de la ea, începu să scrie pe pietre. A scris aşa până s-a lăsat noaptea. Deschizând cartea, literele luminau, încât băiatului nu-i mai trebuia lampă. Cartea lumina muntele, copacii, florile. în noaptea aceea, când învăţa mai cu râvnă din carte, se apropie de el o fecioară mlădie, împodobită nevoie mare. Fără să spună un cuvânt, fata se aşeză alături de el. Băiatul se uită la ea cu uimire, iar fata îl privea cu ochii- i mari, în tăcere. Aşteptă ce aşteptă şi, văzând că fata nu are de gând să plece, îi zise:

— Pleacă, te rog, nu mă împiedica să învăţ!

Cu blândeţe, fata îi spuse:

— Dar nu te împiedic deloc. Ţi-e teamă să mă uit cum scrii?

Fără să mai scoată un cuvânt, băiatul îşi văzu înainte de treabă. După un timp, când se uită, văzu că fata se afla tot acolo. Aceasta îi spuse zâmbind:

— Ai aşezat cartea cu scrisul în jos, nu ştii să citeşti, e-adevărat?

Ruşinându-se de fată, Ta Tou răspunse:

— Aşa e, nu ştiu carte, dar tu ştii?

— Aşa, puţin ştiu şi eu, răspunse ea râzând.

Băiatul, neîncrezător, îi dădu cartea:

— Dacă ştii, citeşte, să aud şi eu!

Fata începu să citească. Ta Tou, plin de bucurie, o rugă:

— Surioară, fii bună şi învaţă-mă şi pe mine!

Mişcată, fata se opri din citit, apoi începu să-l înveţe pe Ta Tou.

Băiatul îşi vâra în cap cu repeziciune tot ce-i spunea fata. îl învăţă până ce începură să se reverse zorile. Când stelele începură să se stingă de pe cer, când păsările începură să ciripească în copaci, fata se ridică de îndată, îl privi pe băiat, privi cartea, oftă din adânc şi, fără să spună un cuvânt, plecă.

Ta Tou se simţea ca un înfometat ce a căpătat de mâncare, ca un însetat ce a căpătat de băut. A doua zi, după ce a păscut vacile, când se lăsă înserarea şi licuricii începură să strălucească, Ta Tou rămase în aşteptarea fetei. Luna se ridicase de mult pe bolta cerului şi băiatul se temea că fata n-o să mai vină. După un timp de aşteptare, deschise cartea şi literele luminară din nou totul înjur. Şi iată că fata veni. Bucuros, băiatul îi spuse:

— Azi de ce ai venit atât de târziu? Mi s-a urât aşteptându-te.

Râzând, fata se aşeză lângă el şi-l învăţă să citească până se lumină de ziuă, când, încruntând din sprâncene, se ridică şi plecă. A treia zi, fata veni şi mai târziu, aşa că nu apucă să-l înveţe decât foarte puţin, că păsările începură să cânte şi mijea de ziuă. Se uită la băiat şi, cu durere în glas, îi spuse:

— Mâine seară n-am să pot veni.

îngrijorat, băiatul o rugă:

— Te respect ca pe o învăţătoare, te iubesc ca pe o soră, te rog, învaţă-mă până la sfârşit! Dacă te temi că-i drumul greu, vin eu la tine.

Auzindu-l, fetei i se frângea inima şi ochii îi înotau în lacrimi. Oftând, îi spuse:

— Nu că nu aş vrea să te învăţ, nu că ar fi drumul greu. De când eram copilă mă aflu în mâinile vrăjitoarei care stă la miazănoapte de Muntele Ridichiei de aur. Ea m-a trimis să-ţi fur cartea vrăjită, dar n-am inima s-o fac.

Auzind spusele fetei, Ta Tou o întrebă:

— De ce nu fugi de la zgripţuroaică?

Cu ochii plini de lacrimi, fata îi răspunse:

— Chiar şi la capătul lumii de m-aş duce, tot m-ar găsi!

Se apropia răsăritul soarelui şi în grabă mare fata plecă spre miazănoapte; după câteva clipe, nu se mai văzu.

A patra noapte, fata nu mai veni. Ta Tou era nespus de mâhnit. Tot timpul se uita în partea unde plecase fata, dar nu vedea decât munţii înalţi şi pădurea. în zilele următoare, flăcăul se apropie din ce în ce mai mult de peştera vrăjitoarei, dar tare se mai temea.

într-o zi tocmai se uita spre miazănoapte, când văzu două lumini ciudate: una albă, alta roşie, care străluceau de-ţi luau ochii. Ta Tou văzuse de multe ori cum strălucesc stelele căzătoare, dar ceea ce vedea acum strălucea mai puternic decât orice stea. Şi apoi era ziua în amiaza mare. Tot uitându-se aşa, văzu că luminile nu erau prea departe şi hotărî să se ducă până la ele.

Merse el ce merse, până dădu de un arbore cu ramurile întortocheate, care creştea într-o crăpătură a muntelui. Pe una din crengile copacului se afla un merişor de aur şi pe alta un merişor de argint, care răspândeau, unul, o lumină aurie, iar celălalt, argintie. Ta Tou se urcă pe o piatră şi le smulse. Dar cele două merişoare se sfărâmară bucăţele în mâinile lui. Muntele se clătină şi, uitându- se în jurul său, băiatul văzu că nu mai era pe piatra pe care se urcase. în dreapta lui se afla un munte de aur şi, în stânga lui, un munte de argint, care sclipeau de-ţi luau ochii. Făcându-şi curaj, băiatul porni înainte şi, după puţin timp, ajunse la o colibă de piatră cu uşile deschise. Intră şi în urma lui uşa se încuie singură. în casă nu se afla decât un pat de mărime potrivită şi o lampă. Vru să iasă, dar nu mai putu. Strigă, dar nu-l auzi nimeni.

Pe înserate, uşa se deschise singură şi, când băiatul se aştepta să vadă intrând cine ştie ce vrăjitoare, dădu cu ochii tocmai de fata care-l învăţase să scrie şi să citească. Bucuros, el o întrebă:

— Aici locuieşti tu?

Fata nu răspunse nimic, aprinse lampa şi începu să croşeteze la lumina ei. Oricât încercă băiatul s-o facă să vorbească, ea nu scoase niciun cuvânt. Ta Tou îşi luă cartea să înveţe, dar fata tot nu-l băgă în seamă. Atunci, înfuriat, băiatul se opri din citit, închise cartea şi se întinse pe pat, prefacându-se că doarme. La miezul nopţii, fata se ridică, îl privi înlăcrimată, stinse lampa şi plecă.

După ce se stinse lumina, băiatului i se păru că nu se mai află în pat, ci pluteşte pe valurile unei ape. Ba

parcă auzea clipocitul valurilor şi vuietul vântului. Atunci deschise repede cartea şi la lumina ei încetă şi clipocitul valurilor şi vuietul vântului; se afla din nou pe patul din casa de piatră, iar uşa era deschisă. Acum îl apucase dorul de fată şi nu mai voia să fugă. în sinea lui se întreba de ce fata nu scosese niciun cuvânt când îl văzuse şi de ce lăcrimase când plecase. Se gândi aşa până se lumină de ziuă şi uşa se închise din nou. Băiatul aşteptă în colibă toată ziua; când se înnoptă, fata veni, dar nici de data aceasta nu scoase nicio vorbă, iar la plecare lăcrimă. Noaptea, băiatul îşi zise că dacă e uşa deschisă şi dacă nu vine fata, să se ducă să-şi vadă vacile. Cum ieşi din casă, dădu cu ochii de un munte înalt şi întunecat care se ridicase între muntele de aur şi cel de argint. Căutând în stânga şi în dreapta pe unde să treacă, se hotărî să se cațere pe muntele de aur. Şi cu cât urca, cu atât muntele se făcea şi mai înalt. Tot urcându-se, auzi la un moment dat un muget de vacă şi se opri mirat, întrebându-se cum de sunt vaci pe muntele acesta ciudat, apoi îşi zise c-or fi poate chiar vacile lui. Se uită dincotro venea mugetul şi văzu o cireadă de vaci cu coarnele şi copitele de aur, cu tot trupul de aur, iar păzitorul lor nu era altul decât bătrânul care-i dăduse cartea. Bucuros, băiatul se duse la el şi-l întrebă:

— Unde mă aflu, moşule?

Văzându-l, bătrânul se sperie, dar răspunse:

— Te afli în inima muntelui. Dar cum de ai ajuns aici?

Ta Tou îi povesti cum găsise coliba de piatră, cum stătuse în ea şi tot ce s-a mai întâmplat. Bătrânul îi spuse:

— Coliba de piatră e a vrăjitoarei, iar patul în care ai dormit e o punte îngustă deasupra unei prăpăstii. Când s-a stins lumina, fata urma să te împingă în prăpastie, dar cartea te-a salvat. Dacă nu vrei să te despartă de fată, îți voi da un lucru fermecat, pe care să-l pui deasupra lămpii când se aprinde.

Şi zicând aceasta, vârî mâna în traistă şi scoase de acolo un abajur vechi pe care i-l dădu. Apoi, îi mai zise:

— Păzeşte-mi trei zile vacile de aur şi eu am să mă duc să le păzesc pe ale tale.

Nu se luminase încă şi băiatul se înapoie în colibă. La lumina zilei, uşa se închise din nou. Seara veni iarăşi fata şi aprinse lampa. Atunci, băiatul îi spuse:

— Lampa asta luminează prea puternic. Să-i punem abajurul acesta.

Se ridică şi puse abajurul deasupra lămpii; fata tot nu scoase niciun cuvânt. Băiatul se întinse pe pat şi se făcu iarăşi că doarme. De data asta, fata plânse în toată regula uitându-se la băiat cum doarme şi apoi se duse să sufle în lampă, s-o stingă. Dar, cu cât sufla mai tare, cu atât flacăra lămpii creştea, până s-a făcut de trei ciâuri.[525]. Cu faţa scăldată în lacrimi, fata smulse abajurul şi-l aruncă, iar acesta se prefăcu într-o barcă. îndată casa dispăru. Cei doi se urcară în barcă şi pluteau acum pe un râu căruia nu i se vedeau malurile. De data asta, fata vorbi:

— De unde ai abajurul ăsta fermecat?

Uitând de supărare, băiatul îi răspunse cu o întrebare:

— Ce s-a întâmplat cu tine în nopţile acestea, de n-ai scos niciun cuvânt?

Fata răspunse:

— Cum aş fi putut să vorbesc cu tine când zgripţuroaica pândea să audă tot? Tu nu ştii, Ta Tou, cum mă chinuia zgripţuroaica în fiecare noapte când mă întorceam de la tine, dar, orice mi-ar fi făcut, nu aveam inima să te împing în prăpastie după ce stingeam lumina.

Uitându-se înapoi, cei doi văzură o barcă apropiindu-se din ce în ce de ei. Speriată, fata spuse atunci:

[525] ciî = 33cm

— Ne urmăreşte zgripţuroaica!

îşi smulse din cap un ac încrustat şi-l aruncă în apă. Atunci barca zgripţuroaicei începu să se învârtească pe loc, dar, după puţin timp, zgripţuroaica îşi reluă urmărirea. Fata îşi scoase din păr alt ac pe care-l zvârli iarăşi în apă şi barca zgripţuroaicei începu din nou să se învârtească. De şapte ori aruncase fata câte un ac în apă, până se lumină de ziuă şi barca se apropie de mal. Cei doi coborâră pe mal şi, când se uitară înjur, văzură că se află chiar la marginea satului băiatului.

Ta Tou o duse pe fată acasă, dar, după puţin timp, apăru şi zgripţuroaica acolo. Cum intră în casă, tară un cuvânt, zgripţuroaica suflă asupra fetei; aceasta simţi dintr-o dată că îngheaţă; mai suflă încă o dată şi fata îşi schimbă culoarea, îngrijorat, băiatul îşi aminti cuvintele bătrânului:
„Dacă n-ar fi fost cartea, de mult ţi-ar fi făcut de petrecanie zgripţuroaica". Luă aşadar cartea şi o apropie de corpul fetei; îndată aceasta îşi recăpătă culoarea.

Zgripţuroaica, văzând că fata nu mai tremura, începu să sufle asupra băiatului. Iar suflarea ei era mai rece decât gheaţa şi băiatul simţea că-i amorţesc oasele şi tremura din toate încheieturile. în sinea lui se gândea cum ar putea s-o scoată din casă şi atunci o luă la fugă; zgripţuroaica se avântă după el, gata-gata să-l ajungă. Când îşi strânse pumnii să se ia la luptă cu ea, apăru şi bătrânul călare pe o vacă de aur în mijlocul cirezii lui. Moşneagul vârî mâna în traistă, scoase o frânghie lungă pe care o zvârli asupra zgripţuroaicei. Frânghia, ca un şarpe, se răsuci în jurul mâinilor şi picioarelor acesteia. Apoi, bătrânul zise:

— Nu aveam de gând să te ucid, dar, văzând cum tu vrei să-i pierzi pe alţii, nu te mai pot nici eu ierta.

Apoi mai scoase din traistă un băţ cu care o atinse pe zgripţuroaică, şi aceasta se făcu nevăzută. Pe locul unde stătuse zgripţuroaica, rămase o pată de sânge. Bătrânul puse frânghia şi băţul în traistă şi, zâmbind, zise băiatului:

— Ţi-am adus vacile. Acum ai şi carte, are şi cine să te înveţe. învaţă cât te ţin puterile!

Apoi şi bătrânul şi vaca se făcură nevăzuţi.

Băiatul se întoarse în casă şi o găsi tare veselă pe fată; scăpase de sub puterea zgripţuroaicei. Rămase alături de băiat şi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi.

Nandi

poveste chineză

A fost odată un orfan, căruia de mic copil îi muriseră părinţii şi-l lăsaseră singur pe lume, fără niciun rost.

într-o zi, nimeri într-un sat, unde dădu peste o grămadă de copii, care se jucau cu pietricele. Se apucă să se joace şi el cu ei. Jocul i se părea atât de nou şi de atrăgător, încât nu şi-a dat seama că s- a jucat toată ziua. Toţi copiii din sat aveau părinţi. La apusul soarelui, părinţii îşi chemară copiii acasă, numai orfanul rămase singur şi lihnit de foame. Se gândea la soarta sa amară, stând pironit în locul în care se jucase toată ziua şi privind apusul tulburător al soarelui. Treptat, treptat, se întunecă, apoi se făcu noapte, iar el sta acolo gândind: „Toţi copiii s-au întors acasă, de bine de rău au un acoperiş, dar eu unde să mă duc?"

Se gândi ce se gândi şi apoi se culcă într-un staul. Asta s-a întâmplat mai multe zile la rând.

într-un rând, gândindu-se la soarta sa amară, el se întristă mai mult ca de obicei: „Vai! Bietul de mine! Decât să îndur atâtea necazuri, mai bine să mor". Şi se gândi la un mijloc ca să moară cât mai repede. Alese drumul care ducea spre păşune şi se întinse de-a curmezişul lui, ca vitele care vor trece pe acolo să-l calce în picioare.

Din întâmplare, în aceeaşi zi, prinţii şi prinţesele din partea locului trecură tocmai pe acel drum. Printre ei se afla însă şi prinţesa cea mai mică, Nandi, care, văzându-l pe orfan întins de-a curmezişul drumului, îl îndrăgi foarte mult şi de aceea merse cu atenţie pe drum, ocolind trupul băiatului. Prinţii şi prinţesele începură să râdă, întrebând-o batjocoritor:

— Vrei să-l iei de soţ, de-i arăţi atâta respect?

Seara, cum au ajuns acasă, prinţii şi prinţesele spuseră şi părinţilor cele întâmplate. Aceştia râseră şi

ei de Nandi, pentru mila arătată faţă de băiatul culcat în drum.

Nandi, supărată de vorbele celor din jurul ei, hotărî în sine să se mărite cu acel orfan, stingher pe lume, care nu era deloc de lepădat. Ea le ceru părinţilor câteva lucruri, ca să-şi întemeieze o familie, dar aceştia îi dădură în bătaie de joc un cuţit nefolositor, cu mâner scurt, şi un căţel cu ochii bulbucaţi.

Nandi nu se dădu bătută în faţa nedreptăţii ce i se făcea şi a lucrurilor fără importanţă pe care le- a primit drept zestre, ci, dimpotrivă, plină de încredere şi de curaj, îşi părăsi familia nemiloasă, ca să se mărite cu acel orfan. Nandi ducea o viaţă plină de lipsuri alături de orfanul ei drag, cu care se înţelegea de minune. După o vreme, Nandi îi spuse soţului ei într-o zi:

— Toţi oamenii îşi caută norocul în pădure. Ce-ar fi dacă te-ai duce şi tu să încerci? Ia cu tine câinele. Când îl auzi lătrând, să-l strigi. Dacă îţi va răspunde, să nu iei nimic din ce găseşti. Dacă nu-ţi va răspunde şi va lătra mai departe, să iei orice lucru ar fi şi să-l aduci acasă.

Orfanul ascultă sfatul soţiei sale şi plecă spre pădure, luând cu el şi câinele cel cu ochii bulbucaţi.

în pădure, cum auzi câinele lătrând, orfanul îl strigă şi câinele îi răspunse. Ca să ştie de ce latră câinele, mânat de curiozitate, merse înainte, tot înainte până dădu peste o comoară de pietre scumpe. Amintindu-şi sfatul soţiei sale, se hotărî să nu ia nimic din această comoară.

însoţit de câine, merse mai departe şi pătrunse mai mult în pădure şi lucrurile se petrecură ca mai înainte. Cum latră câinele, îl chemă şi câinele îi răspunse. Aşa s-au petrecut lucrurile de două, trei ori, iar el dădea peste grămezi de aur şi argint. Ascultând de sfatul soţiei sale, nu luă nimic şi merse tot înainte. Nu merse prea departe şi câinele lătră iar. De data asta lucrurile nu se mai petrecură ca înainte. Câinele stătea nemişcat şi lătra întruna. Orfanul se duse în fugă să vadă ce este. Vai! Era un şarpe mare încolăcit pe trunchiul unui copac. Avea în gură o piatră preţioasă ce strălucea de-ţi lua ochii. Orfanul n-avea nici sabie, niciun topor, ci numai acel cuţit nefolositor pe care Nandi îl primise de la părinţii ei. Cum să facă? Neavând încotro, lovi şarpele cu acel cuţit. Cum dădu cu cuţitul, piatra preţioasă căzu din gura şarpelui în faţa sa. El ridică piatra preţioasă şi, fără să se uite în dreapta şi în stânga, se duse glonţ acasă.

Foarte bucuros, îi dădu piatra preţioasă lui Nandi, care o ascunse cu mare grijă într-un borcan.

într-o zi, părinţii lui Nandi dădură o petrecere şi mulţi oameni săraci se îngrămădeau pe la porţi. Nandi se duse în grabă la fraţii şi surorile ei şi-i întrebă:

— Oare poate veni şi soţul meu la serbare?

Fraţii şi surorile ei îi răspunseră cu dispreţ:

— Oameni ca voi, tară niciun rost, săraci lipiţi pământului, ce să caute la petrecere? Nu vă e ruşine? Cei care au bani pot veni. Voi cu ce? Vezi-ţi mai bine de drumul tău.

Nandi, auzind toate acestea, le răspunse cu bunătate:

— Am acasă un borcan cu varză acră. îi daţi voie soţului meu să vină la serbare?

Fraţii şi surorile, din cale-afară de furioşi, îi întoarseră spatele şi Nandi plecă fără să mai scoată un cuvânt. Cum ajunse acasă, Nandi se sfătui cu soţul său:

— Cu toate că suntem săraci şi cu hainele pe noi numai zdrenţe, nu ne ducem la străini, în vizită, ci în familia părinţilor mei. Nu contează cum arătăm.

Soţul prinse curaj şi, ascultând-o pe nevastă-sa, luă borcanul pe umeri şi se îndreptă spre socri, să ia parte la serbare.

în drum spre palat el văzu oamenii deosebit de frumos gătiţi şi drumul ticsit cu un şir nesfârşit de căruţe. Văzând cum stau lucrurile, se înfricoşă tare şi, pemăsură ce se apropia mai mult depalat, curajul îl părăsea de tot. Se opri în faţa templului Dai, neştiind încotro s-oapuce.împăratul, socotind că toţi oaspeţii au sosit, dădu ordin să înceapă serbarea. însă papagalul cel bătrân al curţii începu să strige:

— Oaspetele de seamă n-a venit, este pe drum. Aşteptaţi!

împăratul, neştiind cine n-a sosit încă, îi întrebă pe cei care sosiseră dacă n-au văzut să mai vină cineva după ei. Oaspeţii răspunseră cu toţii într-un glas:

— Nu mai trebuie să vină nimeni, n-am văzut pe nimeni.

Unul dintre oaspeţi se ridică şi zise:

— Pe drum e un om care duce un borcan cu varză acră.

Papagalul, cum auzi, strigă:

— Da, el este.

Nedumerit, împăratul, neştiind cine poate fi acest oaspete de seamă, se duse singur să vadă.

Orfanul îşi dădu seama, după înfăţişare, că în faţa sa stă împăratul şi, tremurând de emoţie, spuse:

— Tată-socru, măria-ta, n-am putut să vă aduc altceva. V-am adus puţină varză acră.

împăratul era foarte înţelept. Nu uitase vorbele papagalului şi se gândea: „Acest om sărman poate să fie într-adevăr oaspetele de seamă". Şi plin de speranţă se adresă ginerelui:

— Nu-i rău că ai adus acest borcan cu varză. Am să gust.

Şi desfăcu borcanul. Deodată, tot oraşul se lumină în roşu, aşa de tare sclipea piatra preţioasă din borcan. Oamenii veniră în fugă cu mâncăruri şi băuturi. împăratul porunci să se aştearnă un covor de aur, să se bată toba şi să se închine cu toţii la intrarea ginerelui său în palat.

Apoi el chemă toţi demnitarii să-şi dea cu părerea cam cât valorează piatra cea preţioasă.

Fiecare demnitar credea altfel şi nu se ajunse la niciun rezultat. La urmă intră un bătrân sfetnic; acesta, văzând piatra preţioasă, îl sfătui pe împărat aşa:

— Măria-ta, după părerea mea, această piatră e o comoară nepreţuită, a căreivaloare nu poate fi apreciată de mintea noastră. Oricum, ea aparţine ginerelui tău. Poţi s-o capeţi, căci ai putere şi bogăţie. Dă-i ginerelui o sumă mare de galbeni şi el ţi-o va da cu siguranţă.

împăratul găsi bun sfatul bătrânului său demnitar şi se hotărî să dea o sumă de galbeni şi o parte din avere ginerelui său şi fiicei sale, Nandi.

Nandi şi soţul său nu mai erau deci săraci lipiţi pământului ca înainte. împăratul trimise oştenii şi muzicile sale, să-l petreacă atunci când plecă acasă.

Nandi, auzind toba, fugi în grabă la sora ei şi-i zise:

— A venit soţul meu, auzi, bate toba.

Sora ei răspunse cu profund dispreţ:

— Orfanul e sărac lipit pământului, cum poate sosi acasă cu atâta ceremonie? Dacă amândoi într-adevăr sunteţi atât de norocoşi, atunci am să vin la voi, să măturcoteţul porcilor.

Nici nu termină bine de zis aceste vorbe, şi-n faţa lor apăru orfanul. Sorei lui Nandi îi era ruşine să se ţină de cuvânt, dar n-avea ce face. Numai că buna, blânda şi dreapta Nandi o iertă.

Ea şi soţul ei au împărţit la săraci şi orfani toată averea. Credinţa lui Nandi a rămas şi azi în popor: „Când eşti sărac, să nu te plângi; când eşti bogat, să nu te lauzi".

Ghitara

poveste chineză

Vechile poveşti spun că ghitara a fost născocită de un ciobănaş, pe nume Şuhă, care trăia în stepa Ciahar.

Şuhă a fost crescut de bunica sa şi amândoi trăiau de pe urma celor douăzeci de oi pe care le aveau. Şuhă ducea zilnic oile la păscut, iar seara şi dimineaţa, când îi îngăduiau treburile sale, îşi ajuta bunica la gospodărie.

La şaptesprezece ani, Şuhă arăta ca un om în vârstă. Avea un talent deosebit, ştia să cânte din frunză, şi păstorii din vecinătate erau foarte bucuroşi să-l asculte.

într-o zi, deşi soarele apusese şi se întunecase bine, Şuhă nu se întorsese încă acasă.

Nu numai bunica lui era neliniştită, ci şi păstorii din vecinătate.

Tocmai când oamenii se frământau mai tare, Şuhă intră în iurtă cu ceva alb în braţe. într-o clipă, oamenii îl înconjurară să afle ce e; era un mânz abia născut. Şuhă, văzând cât de uimiţi sunt oamenii, le spuse râzând:

— Când mă întorceam, pe drum am dat peste această sărmană fiinţă culcată la pământ şi zbătându-se întruna. Nu era nimeni înjur, nici iapa, şi mă temeam tare că va fi mâncat de lupi când se va întuneca, aşa că l-am luat în braţe şi am venit cu el.

La puţin timp după aceea, într-o noapte, Şuhă se trezi din somn la nechezatul speriat al mânzului alb şi se duse îndată să vadă ce este. Când tocmai ieşea pe uşă, auzi răgete speriate în staul. Uitându-se mai atent, zări un lup mare, cenuşiu, care voia să se repeadă în turma de oi, însă în calea lui se aţinea mânzul alb.

Şuhă se luptă cu lupul cenuşiu până-l goni. Mânzul alb era ud leoarcă. Şuhă îşi dădu seama că lupul cenuşiu venise de mult şi că datorită mânzului alb turma sa fusese salvată. Ca unui prieten apropiat, mângâindu-l, îi spuse:

— Mânzule alb, îţi mulţumesc! Datorită ţie oile au rămas în viaţă.

De atunci, Şuhă şi mânzul alb deveniră prieteni buni şi nedespărţiţi.

Timpul trecea repede. într-o primăvară, în stepă se răspândi vestea că şeful tribului pregăteşte în templul Cama o întrecere de călărie, fiindcă fata lui vrea să-şi aleagă de soţ pe cel mai bun călăreţ.

Şuhă auzi şi el această veste, dar nu o luă în seamă. Prietenii săi însă îl îndemnau să ia parte cu mânzul alb la întrecere. în cele din urmă, Şuhă se învoi şi plecă acolo cu mânzul alb.

Când se dădu plecarea, o mulţime de călăreţi voinici plesniră din bici şi o luară la galop în goană mare, dar când ajunseră la locul de sosire, mânzul alb al lui Şuhă era de mult acolo. Atunci, căpetenia dădu ordin:

— Călăreţul cu mânzul alb să urce pe podium!

Când Şuhă se urcă pe podium, căpetenia văzu că învingătorul era un cioban sărac şi de aceea se prefăcu a fi uitat promisiunea şi i se adresă cu vicleníe:

— îţi dau trei galbeni, lasă calul şi du-te!

Şuhă, auzind vorbele căpeteniei, se făcu foc şi pară, gândindu-se în sinea lui: „Cum pot oare să- mi vând calul?" Şi, fără să se gândească la urmări, spuse răspicat:

— Am venit la întrecere, n-am venit să-mi vând calul.

— Tu, un sărăntoc, îndrăzneşti să te opui căpeteniei?

Slujitorii nici nu aşteptară să termine vorba şi începură să-l bată. îl bătură până îşi pierdu simţirea şi-l aruncară sub tribună. Căpetenia luă mânzul alb şi se întoarse mândru acasă. Şuhă fu salvat de vecini şi prieteni şi dus acasă.

Bunica sa îl veghe cu credinţă şi, după numai câteva zile de odihnă, începu să se înzdrăvenească.

într-o seară, tocmai când Şuhă era gata să adoarmă, auzi un zgomot la uşă şi întrebă cine e; nu-i răspunse nimeni, dar zgomotul de la uşă nu înceta. Bunica împinse uşa şi, când văzu că e chiar mânzul alb, dădu un ţipăt de bucurie. Ţipătul îl uimi pe Şuhă, care ieşi în grabă.

— E adevărat, s-a întors mânzul alb.

însă văzură în corpul mânzului înfipte vreo şapte-opt săgeţi ascuţite; era plin de sânge şi ud leoarcă de transpiraţie. Şuhă, scrâşnind din dinţi şi stăpânindu-şi furia, îi scoase săgeţile şi sângele ţâşni imediat din răni. Mânzul alb fusese rănit de moarte şi a doua zi îşi dădu sufletul. Ce se întâmplase? Căpetenia îşi invitase rudele şi prietenii la o masă bogată, să-şi laude calul năzdrăvan. Abia încălecase şi nici nu se aşezase bine în şa, când mânzul alb, dintr-o săritură, îl aruncase cu capul în jos. Apoi se zbătuse din răsputeri, scăpase din hăţuri şi o luase la goană printre oameni.

Căpetenia se ridicase de jos, ţipând:

— Prindeţi-l! Dacă nu puteţi să-l prindeţi, omorâţi-l cu săgeţi!

Săgeţile arcaşilor, iuţi ca vântul şi dese ca picăturile de ploaie, zburau spre mânzul alb. Gonind fără preget, mânzul alb dorea să moară sub ochii stăpânului său drag.

Moartea mânzului alb îl întristă mult pe Şuhă şi nu putu să doarmă multă vreme. într-o noapte, Şuhă visă că mânzul alb era viu, el îl mângâia, iar mânzul se apropia mereu şi-i şoptea:

— Stăpâne, n-ai putea găsi un mijloc ca să nu ne despărţim, iar tu să nu te plictiseşti? N-ar fi bine să faci din oasele şi venele mele un instrument de cântat?

Când se trezi, Şuhă se gândi să înfiripe un instrument muzical din oasele, venele şi coada mânzului alb. îl numi ghitară.

De câte ori cânta, se gândea cu ură la căpetenia tribului, care-i răpise una din puţinele bucurii, şi dorul lui căpăta viaţă prin sunetele năvalnice.

De atunci, instrumentul a devenit distracţia păstorilor, care, cum îl aud, uită de oboseală şi nu se mai pot despărţi de el.

Două răspunsuri la o întrebare

poveste chineză

Șin Iâuan-ciun e numele unui om, dar în același timp acest nume ne spune în chinezește că familia lui a suferit mizerii de zece generații.

într-o zi, Șin Iâuan-ciun s-a decis să meargă la Dumnezeu și să-l întrebe de ce nu a putut scăpa de sărăcie până acum. Merse el ce merse, străbătu drumuri peste drumuri, dar de Dumnezeu nu dădea. Unde să fie acest Dumnezeu? se tot întreba el. Tot se frământa și tot nu găsea răspunsul, până ce odată află în munți doi bătrâni cu barba albă și lungă, care își împleteau încălțăminte din paie. Cei doi bătrâni, ascultând păsul drumețului, îi spuseră că Dumnezeu nu stă pe pământ, ci în cer; îi mai spuseră că el se va putea urca în cer cu ajutorul lor, dar cu o condiție: dacă se duce la Dumnezeu, să-l întrebe în numele lor de ce pomul pe care l-au sădit în bolovani de zece ani nu vrea să crească deloc? Șin Iâuan-ciun primi cu bucurie spusele bătrânilor, pentru că nimic nu era mai ușor decât așa ceva. Atunci bătrânii îi spuseră:

— Pune în picioare aceste încălțări de paie și cu ele te vei sui în cer...

Șin Iâuan-ciun, încălțând ciuboțelele de paie, care pasămite aveau puteri năstrușnice, simți cum se înalță spre cer așa de repede și de plăcut, că nu-și dete seama în cât timp ajunse în fața lui Dumnezeu, căruia îi spuse că dorește să-i lămurească două întrebări: una a lui și alta a celor doi bătrâni.

— Gândește-te bine, i se răspunse. Alege întrebarea care este cea mai de preț, pe mine nu poți să mă întrebi decât o singură dată, una din întrebări va rămâne fără răspuns...

Lui Șin Iâuan-ciun îi era, de bună seamă, tare greu să se hotărască. Parcă ședea între două focuri. Adică ce? Lucrul care îl privea pe el nu era important? Ba chiar foarte... că sărăcia îl apăsa de zece generații. Și cât de mult dorea să afle care este cauza sărăciei... Dar, pe de altă parte, se gândi că și întrebarea bătrânilor era importantă, mai ales că țară ajutorul lor nu ar fi putut ajunge aici, în cer. îi spuse atunci lui Dumnezeu, tară să mai șovăie, că un om cinstit crede întotdeauna că lucrurile altora sunt mai importante decât ale lui însuși, și-l întrebă ce-l rugase cei doi bătrâni.

Dumnezeu, ascultându-i întrebarea bătrânilor, zâmbi și îi spuse:

— Cum poate să crească un pom dacă nu are rădăcinile înfipte în pământ? Pământul are hrană în el...

Și, cât ai clipi din ochi, Dumnezeu se prefăcu într-o lumină de aur și pieri.

Șin Iâuan-ciun rămase pe gânduri. Repeta mereu vorbele auzite, căuta să le desprindă înțelesul: „Pământul are hrană..Pomul nu crește pentru că nu are rădăcinile în pământ, el nu are hrană, deci... Dar eu am pământ ca să am hrană? se întrebă el. îndată se limpezi la minte. Cu o singură întrebare primise, de fapt, răspuns pentru amândouă întrebările. Aflase deci cum că pricina sărăciei lui este lipsa de pământ.

Se întoarse și spuse celor doi bătrâni ceea ce auzise în cer.

Pe urmă, ca să scape de sărăcie, Șin Iâuan-ciun porni să caute pământ, plecă departe, departe de tot. îl găsi în cele din urmă, se stabili acolo și cu timpul, datorită hărniciei cu care lucra pământul, scăpă de sărăcie pentru totdeauna.

A fost odată un împărat bun la inimă, iubit de oameni și respectat.

împăratul era bătrân de acum și cumplit de bolnav. Și mai era împăratul mâhnit toată ziua și toată noaptea, că în viața lui lungă nu avusese niciun fiu, care să-i moștenească tronul. Pe cine oare să aleagă în locul său? se tot chinuia cu gândul, neștiind ce să facă.

într-una din zile, bătrânul împărat adună la curte tot poporul și începu cu glasul tremurat:

— Am trăit atât și atâtea mi-au fost date să văd, să aud și să petrec pe lumea asta... Acum simt însă că nu mai am multe zile. Spuneți-mi, rogu-vă, supușii mei, dacă am față de voi ceva datorii ca să vi le achit înainte de a închide ochii pentru totdeauna? Apoi mai trebuie să ne sfătuim cum să alegeți pe cel mai bun și mai înțelept dintre voi, care să vă cârmuiască după plecarea mea pe celălalt tărâm...

Lumea, care ascultase în tăcere, izbucni într-un singur glas:

— Măria-ta, atâția ani lungi ne-ai condus cu pricepere și pe nimeni nu ai jignit cu nimic... De aceea credem că este mai bine ca domnia-ta să alegi pe viitorul împărat...

Tânărul împărat și fata înțeleaptă

poveste chineză

După câteva clipe de cumpănă, în care se gândi și iar se gândi, împăratul le grăi oamenilor:

— Eu am un vultur alb... alb. E de aceeași vârstă cu mine. O să vedeți că, timp de trei zile după ce eu mă voi stinge, vulturul acesta nu va mai deschide ochii, nu va desface aripile, nu va ridica piciorele și nu va mânca nimic. în a patra zi însă, să-l lăsați să-și ia zborul. Va zbura el cât va zbura, apoi va pica pe umărul unuia dintre voi. Acela va fi noul împărat, pe umărul căruia se va așeza vulturul alb...

Și împăratul bătrân muri curând. Vorbele lui se adeverră. Vulturul alb nu deschise ochii, nu desfăcu aripile, nu ridică picioarele și nu mâncă nimic trei zile la rând... în a patra zi, lumea se adună pe un câmp, aduse hrană aleasă vulturului alb și îl hrăni. După care vulturul deschise larg ochii, desfăcu larg aripile, înălță cutezător picioarele și se ridică într-un zbor ca săgeata mai întâi, apoi de sus, din tăriile albastre, parcă privea și se gândea cu mare chibzuință la noul împărat. Jos, toți așteptau cu inimile tremurânde căderea din înalturi a vulturului alb. După planările lui line, pesemne că se hotărî să aleagă. Odată își smuci trupul și pică tot ca săgeata, mai repede decât fulgerul în jos, până atinse umărul unui tânăr cioban, ce păștea oile în preajmă. Toți cei de față, nerăbdători să întâmpine pe noul împărat, cum văzură vulturul alb odihnindu-se pe umărul ciobanului, murmurară:

— Vai de noi... Ce vedem? Adevărat este? Un cioban să ne cârmuiască? Hotărât, nu... Să alegem pe altul...

în clipa aceea de cumpănă, dintre cei mulți se ivi un bătrân cu barba albă, ca și penele vulturului alb; el înaintă în fața tuturor și le zise:

— V-ați uitat cuvântul către împăratul cel bătrân, oameni buni! Unde vă este cinstea? Trebuie să ne împlinim făgăduiala, să facem cum a zis cel plecat dintre noi... Adică împăratul nostru să fie acest flăcău ales de vulturul alb...

Vorbele omului cu barba ca zăpada fură ascultate de toți pentru că erau înțelepte și drepte. Astfel tânărul cioban deveni împăratul ținutului. Când primi această cinste înaltă, noul împărat întâi și întâi prinse a împărți oamenilor care îl aleseseră bogățiile sale, pământurile, livezile, vitele și pădurile. Aceștia începură să scape de griji și tare se bucurară de fapta cea bună a împăratului ales. Viața începu astfel mai plină și mai frumoasă pentru toți locuitorii acelui ținut.

La numai câțiva ani însă, oamenii se gândiră că e vremea ca preaiubitul lor împărat să aibă soție. De aceea îi ziseră:

— Iubite împărat, noi din inimă dorim să ai o soție. Ia așadar fata cea mai frumoasă de soție și aduceți-ne pe lume un copil, care să vă fie moștenitor peste ani și ani...

La început, împăratul cam şovăia, nu le răspunse hotărât. Oamenii însă nu-l mai slăbeau cu sfatul, ţineau morţiş să-l căsătorească pe împărat. în cele din urmă, el spuse:

— Voi spune trei ghicitori. Aceea care le va dezlega îmi va fi soţie...

A doua zi veniră la împărat fete şi fete, care de care mai frumoasă şi fiecare dornică să afle ghicitorile, apoi să le dezlege. împăratul le spuse cele trei ghicitori, iată-le:

Cât e de mare timpul dintre răsăritul şi apusul soarelui?

Cât e de lung drumul dintre cer şi pământ?

Cât este de mare distanţa dintre adevăr şi neadevăr?

Pentru aceste trei ghicitori, împăratul le dădu timp de gândire numai trei zile.

Trecură două zile; fetele, cu toate chinurile lor şi cu toate străduinţele, nu putură să tălmăcească ghicitorile. A treia zi, care era ultima, unele fete porniră la drum să întrebe pe unul şi pe altul, doar- doar or afla răspunsul la ghicitorile atât de grele. Se întâlniră cu o fată îmbrăcată sărăcăcios, care aduna vreascuri uscate.

— Hei, surioarelor, le zise fata, de ce tot umblaţi de colo-colo, ce gânduri vă frământă, spuneţi-mi şi mie...?

— Ştim noi ce gânduri avem pentru împărat... Dar nu te priveşte pe tine, mai bine vezi-ţi de treabă...

Fata săracă lăsă vreascurile jos şi, când auzi numele împăratului, se rugă de celelalte fete:

— Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor... Şi eu vreau să-l văd pe tânărul împărat... Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor, se ruga ea cu gingăşie şi dulceaţă în glas...

— Fie, s-o luăm, zise una dintre ele, în vreme ce celelalte stăteau la îndoială. Ea nu este o fiinţă ca şi noi? Doar nu o ducem în cârcă! S-o luăm...

în zorii zilei următoare fetele se adunară la palat. Printre ele se afla şi fata săracă.

— A dezlegat careva ghicitorile mele? întrebă împăratul, curios să-şi vadă viitoarea soţie.

Nimeni nu scoase o vorbă. Ochii frumoşi şi atât de bucuroşi cu trei zile în urmă se plecară. Tăcerea stăpâni mult.

Când împăratul, uimit, repetă întrebarea, fata săracă ieşi la vedere şi răspunse:

— Cred că eu am găsit răspunsul potrivit pentru fiecare ghicitoare.

— Dacă e aşa, atunci să te auzim, o îmbie tânărul împărat cu blândeţe...

— Răstimpul dintre răsăritul soarelui şi apusul său este un drum de o zi, pentru că soarele, după cum ştie bine măria-ta şi toţi cei de faţă, răsare dimineaţa şi asfinţeşte seara...

— Aşa este. Hai, răspunde la a doua ghicitoare, zâmbi împăratul.

— Distanţa dintre cer şi pământ este lungă cât aceea dintre sprânceană şi pleoapă. După cum vedeţi, când ridic pleoapa pot vedea cerul, când o cobor văd pământul...

— Ultima ghicitoare, zâmbi şi mai cald împăratul.

— între adevăr şi neadevăr este o depărtare de patru degete. De ce aşa? Fiindcă ceea ce auzi cu urechea este neadevărat, dar ceea ce vezi cu ochii este adevărat. Or, măsuraţi şi domniile-voastre: între urechi şi ochi este o distanţă tocmai de patru degete...

— Aşa este, precum a spus, râse acum împăratul plin de mulţumire...

După ce fata săracă isprăvi răspunsurile, lumea din juru-i se minună de înţelepciunea şi de isteţimea ei. Iar împăratul, precum promisese, o luă de soţie. Pentru că nu era numai înţeleaptă, ci şi frumoasă şi îi căzuse dragă tânărului împărat. Mulţimea veni la curte să le facă urări de bine, de sănătate şi de fericire. Se încinse o nuntă mare, nespus de mare, destul să-i spunem nuntă împărătească.

Şi de atunci înainte oamenii acelui ţinut îndepărtat fură cârmuiţi de bunătatea, cumînţenia şi înţelepciunea împăratului şi a împărătesei, trăind în tihnă şi lipsiţi de griji.

Domnul Dung-co şi lupul

poveste chineză

Pe când mergea cu ochii în pământ, cufundat în nu se ştie ce gânduri, domnul Dung-co se trezi în faţă cu

un lup. încremeni de frică şi mai multe nu. Fiara se propti chiar în calea sa. Dar lupul, în loc să-şi arate colţii, începu să se jelească domnului Dung-co de ţi se rupea inima ascultându-l. Spuse că să aibă toată încrederea în el, că el nu seamănă cu ceilalţi lupi, că are suflet şi că niciun gând rău nu-l stăpâneşte. Domnului Dung-co îi mai veni inima la loc. Apoi lupul începu să plângă şi printre suspine îl rugă pe domnul Dung-co să-l ascundă undeva, pentru că îl urmărea generalul Giao, care dorea să-i răpună zilele. înmuiat de atâta durere, domnul Dung-co se hotărî să-i facă un bine bietului lup atât de cumsecade.

Domnul Dung-co era un om bun ca pâinea caldă, nu se atingea măcar de o insectă, de aceea şi mergea cu ochii în jos, nu care cumva să calce şi să zdrobească o furnică pe drum. Toate fiinţele mari şi mici au suflet, trebuie apărate, fie că ne fac rău, fie că nu ne fac, aceasta era filosofia lui Dung-co. Cine omoară o vietate cât de mică va fi pedepsit dincolo de moarte, se mai gândea domnul Dung-co. De aceea nu stătu mult pe gânduri şi-i îngădui lupului să intre într-un sac, pe care- 1 avea cu dânsul.

La puţin timp sosi şi generalul Giao. Venea alergând să-i sară inima din piept. îl întrebă pe domnul Dung-co dacă nu cumva a văzut un lup trecând pe acolo. Inimos cum v-am spus, domnul Dung-co răspunse că n-a văzut ţipenie. După care generalul se depărtă tot pe fugă, leoarcă de sudoare.

Când socoti că a trecut primejdia, domnul Dung-co desfăcu sacul cu blândeţe şi îl invită pe lup afară. Lupul, de cum ieşi, îi spuse că-i e tare foame. Domnul Dung-co nu avea nimic de mâncare şi regretă acest lucru. îi spuse lupului să-şi caute hrană în altă parte. Dar prost era lupul să alerge după altă hrană când domnul Dung-co se afla sub botul lui?

Şi îndată blajinul lup de mai înainte rânji colţii, îşi aprinse ochii ca de jar, îşi zburli părul-ca ariciul şi vru să se repeadă la domnul Dung-co. Acesta scoase un ţipăt de cutremură zarea. Lupul se învârtea în jurul prăzii, cu coada îmbârligată, căsca gura şi-şi arăta dinţii ascuţiţi şi fioroşi, aşteptând să-l poată prinde pe domnul Dung-co de unde îi venea mai bine, ca să-l sfâşie. Domnul Dung-co avu încă putere să se dea înapoi, să urle şi să caute să se salveze urcându-se rapid într-un copac.

Atunci răsări ca din pământ un bătrân, un tăietor de lemne, care se afla pe aproape, în pădurice. Avea barba cenuşie, lungă, arăta a om chibzuit şi cu multă minte. El întrebă care e pricina supărării, de ce se certau cei doi, adică Dung-co şi lupul? I se povesti, pe scurt, întâmplarea. Şi moşul se scărpină în cap, făcu cu ochiul pe furiş domnului Dung-co şi apoi îşi arătă neîncrederea în ceea ce spusese domnul Dung-co, ceea ce bucură pe lup. Dar mai adăugă „judecătorul" că, pentru a se lămuri pe deplin cum s-au petrecut lucrurile, îi roagă pe cei doi să repete scena de mai înainte.

Lupul, care la minte e tot lup, nu pricepu viclenia moşneagului şi, crezând că lui i se va da dreptate, intră din nou bucuros în sacul domnului Dung-co. Atunci moşul îi făcu semn cu mâna lui Dung-co, care însemna: leagă bine sacul la gură. După ce făcu astfel, moşul puse mâna pe un par şi lovi şi lovi pe lup atât de mult şi atât de tare, cu atâta sete, încât fiara îşi dete suflarea.

Domnul Dung-co scăpă astfel cu viaţă. O fi învăţat oare ceva din întâmplarea aceasta?

Fricosul

poveste chineză

Era odată un om cam slab de minte şi tare fricos. Din zori până-n seară tremura ca varga şi se speria de tot ce vedea în jurul său, de tot ce-i ieşea în cale.

într-o seară trebuia să se întoarcă acasă, venind din satul vecin. De fapt, lui îi era teamă să meargă pe drum după apusul soarelui. Dar, cum era o seară senină, cu lună plină ce lumina ca ziua, şi cum tot n-avea de ales, îşi luă inima-n dinţi şi porni.

Pe măsură ce se apropia de marginea satului, unde casele se răreau şi trecătorii se împuţinau, groaza i se strecura tot mai mult în suflet. Când se văzu singur pe drum, fără picior de om împrejur, inima i se făcu cât un purice.

Lumina lunii îi cădea din spate, luminându-i calea ca-n palmă. Se vedeau ca ziua copacii, fântânile de pe marginea drumului. Dar fricosul se temea şi mai tare. Inima i se strângea şi bătea să- i spargă pieptul, ochii i

se holbau să-i iasă din orbite. Cu fiecare pas, picioarele i se făceau tot mai grele, de parcă avea încălţări de plumb.

Hotărî să nu se mai uite înainte, pe drum, ci să meargă cu privirea în jos, la picioare. Dar îşi văzu propria lui umbră: un cap cu părul măciucă.

— Aoleu! Ce stafie cu capul mare! exclamă cu glas stins şi picioarele i se înmuiară.

Trupul i se chirci, apropiindu-se de pământ. Umbra se chirci o dată cu el, ceea ce-l sperie şi mai tare.

— Vai de mine, a apărut şi o stafie pitică! Drumul e plin de stafii. Cum să ajung acasă?

Se gândi el cum să facă să nu mai vadă în ochi stafiile cele fioroase şi în cele din urmă găsi o soluţie: se întoarse cu faţa spre lună şi pomi de-a-ndăratelea. într-adevăr, acum nu mai vedea nicio stafie.

Dar, înaintând cu spatele, mergea mult mai încet şi, cum frica nu-l părăsise cu totul, dorea să ajungă mai curând acasă. începu să meargă mai repede. Obosi curând şi pe spinare începură să-i curgă şiroaie de sudoare rece ca gheaţa. Pe măsură ce se grăbea şi era tot mai obosit şi mai agitat, i se părea că stafiile îl înconjoară din toate părţile. Erau gata-gata să se ciocnească de el. Nici nu mai ştia cum să mai meargă, cum să se mai ferească.

Cu chiu, cu vai ajunse bietul om până acasă. Dar abia puse mâna pe poartă, că nu mai avu putere s-o deschidă. Zdrobit de oboseală şi de frică, se prăbuşi lângă poartă, cu capul înainte.

Dormi acolo, în neştire, până dimineaţa. Iar când se trezi şi-şi dădu seama unde se află, înlemni de frică: oare cum de-a putut el să doarmă afară? Dacă dădeau de el nişte stafii? De atunci evita să-l mai apuce noaptea pe drum.

Trei-Tăişuri

poveste chineză

Lacomi şi zgârciţi sunt toţi bogătaşii din lumea asta, dar unul hrăpăreţ şi nesătul, ca acela despre care e vorba în povestea aceasta, nimeni nu mai pomenise. Zi şi noapte era chinuit doar de un singur gând, ce-l ardea ca para focului: cum să-şi sporească averea, cum să mai apuce, prin înşelăciune, ceva de la alţii. Dacă s-ar fi putut să adune el toată averea de pe lume, să nu mai lase nimic pentru restul oamenilor – numai la asta se gândea.

Lumea îl ocolea şi de multă vreme nimeni nu-l mai căuta. îl porecliseră „Trei-Tăişuri". Pe ogoarele sale nu mai voia să lucreze niciun localnic. Ca să-şi mai găsească din când în când câte un lucrător, Trei-Tăişuri trebuia deseori să se ducă departe, la oraş.

Mergând odată la târg, Trei-Tăişuri întâlni un om nevoiaş şi-l ademeni să vină să-l slujească, să-i lucreze pământul. Omul se învoi.

El avea obiceiul ca în fiecare an, după strângerea recoltei, să-şi plătească lucrătorii nu din granele noi, adunate de aceştia cu sudoare, ci din cele vechi, rămase prin hambare şi magazii din anul trecut, sau cine ştie de când. în schimb, recolta nouă era dusă la târg şi vândută, preschimbată în argint. Trei-Tăişuri adunase de-a lungul anilor o mulţime de argint pe care-l ascunsese peste tot, prin locurile tainice.

De la o vreme începu să-l chinuiască gândul că va fi prădat. Visă chiar că l-au călcat hoţii şi i-au luat tot argintul adunat. Groaza i se cuibări în suflet. Nu mai putea dormi nopţile, se perpelea ca pe jar şi-l treceau toate sudorile.

Ca să se liniştească, hotărî să poarte argintul la el. îşi făcu buzunare adânci, trainice, bine cusute, şi le burduşi cu bucăţile de metal strălucitor, de care nu se mai despărţea niciodată.

Iată că în acea vară se porniră nişte ploi mari ce nu se mai terminau, de credeai că s-a spart bolta cerului. Şuvoaie învolburate se rostogoleau din munţi şi apele tulburi ale râului din apropiere se revărsară, inundând tot satul. Puhoiul năvăli atât de repede, că lumea nici n-apucă să fugă. în casa lui Trei-Tăişuri, argatul Djan se uită ce să salveze, la repezeală, de furia apelor. îmbrăcă o haină groasă, luă câteva turte şi le băgă în sân, apoi se repezi afară. Văzând că apele cresc şi nu mai are unde fugi, se căţără într-un copac mare şi rămuros din curte.

Bogătaşul însă tot cotrobăia prin casă. Nu se putea hotărî ce să ia cu el şi ce să lase. Dacă ar fi putut, ar fi

luat totul în spinare. Apa îi ajunsese până la genunchi şi el tot nu ieşea.

Umbla apoi în apă până la brâu şi tot nu se îndura să fugă: îi mai rămăseseră câteva bucăţi de argint. în cele din urmă, înotând prin apa până la gât şi tras de şuvoi ieşi din casă şi-l văzu pe Djan în copac.

— Ajutor! Hei, Djan, salvează-mă! Nu mă lăsa! strigă el la argat.

Om săritor, argatul îi întinse o mână şi-l ajută să se urce şi el în copac. Erau salvaţi amândoi.

Dar ploaia nu se mai opri toată ziua. Turnă cu găleata şi toată noaptea. Casele mai mici fură înghiţite de ape. După încă o zi, nu se mai vedeau nici casele mai mari.

Cei doi se urcau mereu mai sus, în copac. Mai trecu o zi. Djan scoase din sân o bucată de turtă, rupse o bucată şi începu să molfăie. Bogatul scoase şi el o bucată de argint. Se uită la ea cu lăcomie: „Vai, ce frumos şi strălucitor e!" îşi zise.

Şi tot aşa, când le era foame, ţăranul scotea câte o bucată de turtă şi mânca, iar bogătaşul scotea argintul şi se uita la el, apoi îl punea din nou în buzunar.

Mai trecu o zi, apoi încă una. Dacă văzu că apele nu se retrag, Djan micşoră porţia de turtă pe care-şi îngăduia s-o mănânce în fiecare zi. Bogatul flămânzea şi strângea în fiecare zi cureaua cu încă o gaură, uitându-se cu lăcomie la argintul său.

După şapte zile, apele începură în sfârşit să mai scadă. Trei-Tăişuri ajunsese numai pielea şi ciolanele, iar Djan mai avea doar o bucată de turtă. Bogatul nu mai putu răbda şi-i spuse:

— Uite, îţi plătesc în argint bucata de turtă care ţi-a mai rămas. Dă-mi-o mie!

Ţăranul se gândi. Toată viaţa muncise din greu, dar nu reuşise să adune avere cât făcea această bucată de metal preţios. Dar nici să moară de foame nu-i convenea.

— Dacă ţi-o dau ţie nu mai am eu ce mânca. Doar argintul nu ţi-a ţinut nici ţie de foame. Aşa că nu mă învoiesc. Milă mi-e de tine, dar de mine mi se frânge inima.

Mai trecură câteva zile. Djan mânca doar câteva firimituri pe zi. Bogătaşul însă nu mai rezistă. Slăbi în cele din urmă într-atâta, încât nu se mai putu ţine în copac. Căzu în apă, înecându-se, cu buzunarele pline de argint.

Banditul şi Cotonogeală

poveste chineză

Era odată un bătrân care avea doi fii. Omul nostru avea însă o fire tare ciudată. Voia să se deosebească de ceilalţi în tot ce făcea. Tot ce făcea el, făcea pe dos, toate lucrurile din casă erau aranjate anapoda. Ce mai, toate din jur erau precum îi era firea.

Până şi numele copiilor săi erau la fel de ciudate. Cel mare se numea Banditul, iar pe cel mic îl chema Cotonogeală.

într-o zi, fiul mai mare trebui să plece undeva departe pentru o treabă deosebită. Bătrânul îl conduse până la poartă, îi dădu toate sfaturile de cuviinţă şi-şi luară rămas bun. Se uită tatăl după fiu până când acesta se pierdu în zare. Atunci îşi aminti că a uitat să-i spună un lucru important. Porni după el. Dar, după ce merse o bucată de drum, îşi dădu seama că nu-l mai poate ajunge, începu să-l strige cât îl ţinea gura:

— Banditule! Banditule!

Trecătorii, văzând un om bătrân că strigă aşa în urma unuia mai tânăr, alergară după. Cel tânăr, îl prinseră şi-l legară fedeleş.

Bătrânul înţelese că a făcut o greşeală şi alergă să explice oamenilor încurcătura. Dar cum el avea mersul aşa încet, îl strigă pe fiul său mai mic în ajutor:

— Cotonogeală! Cotonogeală! Scapă Banditul!

Trecătorii începură să-l lovească din toate părţile, care cu ce apuca, pe feciorul mai mare. Şi erau cât pe-aci să-l omoare în bătaie, dacă nu ajungea la timp Cotonogeală, să-l scape.

Poveste fără sfârşit

poveste chineză

Trăia odată un împărat, căruia mai mult decât orice pe lume îi plăcea să asculte poveşti.

împăratul îi pusese pe toţi să-i povestească. Dar nu ştiu cum se făcea că, tocmai când se ajungea la ceva interesant, povestea se termina. Aceasta îl supăra pe împărat din cale-afară şi poruncea să fie omorât povestitorul.

împăratul nu voia să asculte poveşti obişnuite şi i-ar fi plăcut o poveste care să nu se termine niciodată. în fiecare zi trimitea slujbaşii şi soldaţii în toate părţile, să-i aducă oameni care ştiau poveşti.

Oamenii îşi alegeau poveştile cele mai lungi, dar chiar şi poveştile cele mai lungi aveau un sfârşit. Toţi povestitorii împăratului erau omorâţi după aceea şi niciun om nu se mai încumeta să meargă la palatul împăratului.

Odată, la împărat veni un tânăr. El nu se temea deloc şi îi spuse împăratului că ştie o poveste fără sfârşit.

— Demult, demult, începu el, trăia un împărat foarte bogat, ca nimeni altul. Grâne avea atât de multe, încât oamenii nici nu ştiau unde să pună recolta. Atunci a chemat un dulgher şi i-a poruncit să-i construiască un hambar atât de mare, încât să nu i se vadă capătul. Şi dulgherul i-a făcut un astfel de hambar. Din vremurile cele mai îndepărtate şi până în ziua aceea nu se văzuse un hambar mai mare. Boabele de grâu ajungeau până sus. Dar, când l-au construit, n-au băgat de seamă că rămăsese o spărtură nici mică, nici mare, cât ar încăpea o vrabie. Stoluri de vrăbii zburau spre hambar. Aşadar, venea prima vrabie, intra în hambar şi ciugulea grăunţe, venea cea de a doua se îndestula şi ea, apoi a treia, apoi a patra, după aceea mai venea una şi încă una...

împăratul, care asculta cu atenţie, văzu că aici povestea se repetă şi, nemaiavând răbdare, îl întrerupse pe tânăr şi-l întrebă:

— Nu-i aşa că vrăbiile au luat toate grăunţele? Ce s-a întâmplat după aceea?

— Ele nu le-au luat pe toate, nu aveau de ce să se grăbească, răspunse tânărul.

Cum dorea foarte mult să ştie ce s-a întâmplat mai departe, împăratul întrebă iar:

— De exemplu, dacă toate grăunţele ar fi fost luate, ce ar fi urmat?

— Imediat veţi afla ce s-a întâmplat după aceea, trebuie doar să aşteptaţi până când toate grăunţele din hambar vor fi luate, zise tânărul.

împăratul ardea de nerăbdare să ştie ce s-a întâmplat după aceea şi-i ceru tânărului să-şi continue povestea.

Din zori şi până-n seară tânărul repeta întruna: vrabia a venit, vrabia a zburat, a luat grăunţele şi a zburat afară. Şi aşa zile în şir a tot povestit neîncetat, trecând de la o vrabie la alta. Nemaiavând răbdare, împăratul îl întrebă iar:

— Au terminat toate grăunţele?

— Nu încă, răspunse tânărul.

Trecu o zi, trecu o noapte, trecură astfel multe zile şi multe nopţi. Dar vrăbiile tot n-au putut termina grăunţele din hambar. împăratul se înfurie din ce în ce mai tare.

— De ce până acum n-au mâncat toate grăunţele? îl întrebă în cele din urmă pe tânăr.

— Nu puteau aşa de repede, pentru că hambarul era mare, nici nu se ştia câte boabe erau. Cine ştie cât timp ar fi trebuit să treacă pentru ca vrăbiile să termine tot ce era depozitat acolo.

împăratul nu mai vru să asculte mai departe această poveste şi porunci să fie omorât tânărul. Dar acesta îi spuse:

— De fapt v-am spus o poveste fără sfârşit. Sfârşitul ei încă nu se vede. Cum puteţi să mă omorâţi?

împăratul nu putu să-i răspundă nimic şi-l lăsă să plece acasă.

Comoara

poveste chineză

Odată, un prefect avea de judecat furtul unor bijuterii. Hoţii, ştiind că prefectul este foarte lacom, îi spuseră că vor să-i dăruiască lui comoara şi-l roagă numai să fie binevoitor faţă de ei şi să-i ierte.

Prefectul lăsă să se înţeleagă că-i ajută.

— Stăpâne, spuseră hoţii înainte de plecare, comoara este ascunsă în această cutie roşie, care este fermecată. Omul care o va deschide trebuie să fie cinstit. Dacă însă nu este curat la suflet, atunci comoara poate să dispară într-o clipă.

Prefectul ştia cum este el şi cu o asemenea condiţie nu îndrăznea să deschidă cutia şi să vadă comoara.

Dar într-o zi nu mai rezistă, pregăti o masă la care invită pe slujbaşii lui. După ce toţi au închinat de trei ori şi şi-au golit paharele, prefectul scoase cutia roşie sculptată şi spuse:

— în această cutie este ascunsă o comoară, dar o poate deschide numai un om drept, a cărui conştiinţă este absolut curată. Dacă un om cu conştiinţa pătată deschide cutia, comoara va dispărea imediat. Astăzi v-am invitat cu un scop: cel mai cinstit dintre voi să deschidă cutia.

Spunând acestea, prefectul se aşeză. Trecu mult timp şi toţi se uitau unii la alţii, neîndrăznind să vorbească şi cu atât mai mult să se apropie de cutie. Prefectul se supără. Atunci unul dintre servitori, care le turna vin, spuse:

— Stăpâne, permiteţi-mi să o deschid eu.

„Să permit unei slugi să deschidă cutia cu o asemenea comoară nu prea este potrivit", se gândi prefectul, dar, cum nimeni nu îndrăznea, n-avu încotro şi trebui să accepte.

Musafirii începură să se agite, se sculară de la locurile lor şi înconjurară cutia. Vorbeau între ei şi aşteptau, lungindu-şi gâturile. în sfârşit, servitorul deschise cutia şi atunci se auzi ţipătul prefectului. Cutia era goală.

Păsările nevăzute

poveste chineză

Trăia odată în China o fată care se numea Ciju Iu-tai. Era tare frumoasă şi deşteaptă; nu numai că desena frumos dragonii şi broda pasărea Phoenix, dar cunoştea şi hieroglifele şi putea să citească şi cărţile vechi.

într-o zi, Iu-tai se hotărî să meargă în oraşul Hancijou la un cărturar vestit, ca să înveţe de la el înţelepciunea. Dar ştia că obiceiurile locului nu îngăduiau fetelor să meargă singure spre ţinuturi îndepărtate.

Aşa că Iu-tai se îmbrăcă în haine bărbăteşti şi o porni pe drumul ce duce la Hancijou. Ajungând la cărturar, se plecă în faţa portretului lui Confucius şi după aceea în faţa cărturarului, şi dădu bineţe tuturor învăţăceilor.

Printre discipoli era un tânăr pe nume Lian Şan-bo. De la început, tânărul îi plăcu fetei. Şan-bo era nu numai frumos şi bun, dar învăţa şi foarte bine. Pe zi ce trecea, prietenia lor devenea tot mai trainică. Nicio clipă nu se despărţeau unul de altul, dar tânărului nici prin cap nu-i trecea că Iu-tai este fată. Ea desigur nu i-a destăinuit decât pe jumătate secretul ei, iar pe tânărul cufundat în învăţătură era uşor să-l amăgească. Ceilalţi învăţăcei nici pe departe nu se gândeau la aşa ceva. Şi nimeni nu a observat nimic în afară de soţia cărturarului, care-i şi spuse acestuia într-o bună zi:

— Oare tu nu vezi că Iu-tai este îmbrăcată bărbăteşte?

— Dar ce-ţi veni?! se miră cărturarul.

— Bărbaţii, când se înclină în faţa portretului lui Confucius, se lasă mai întâi pe genunchiul stâng, iar femeile pe cel drept. Cum de nu ai observat că, în ziuacând Iu-taia venit pentru prima dată la şcoală şi s-a înclinat în faţa lui Confucius, s-a lăsat pe genunchiul drept?

— Ei, asta era prea puţin pentru a fi siguri că este fată, zise cărturarul. Vezi, Iu-tai nu s-a mai trădat prin nimic altceva.

Şi cum femeia nu l-a convins, cărturarul nu o crezu. Dar ea nu s-a lăsat. Cum să n-o creadă bărbatul?

într-o zi, soţia cărturarului o invită pe Iu-tai la ea acasă, îi dădu vin şi după ce bău puţin fata, nefiind obişnuită, se îmbătă repede şi-i spuse tot adevărul.

Trezindu-se dimineața, Iu-tai își aduse aminte că a dezvăluit taina sa soției cărturarului. Nu mai putea să rămână în școală. îi spuse lui Lian Șan-bo că trebuie să se întoarcă fără zăbavă acasă.
Inima tânărului se umplu de tristețe. Se gândi la mii de motive și la sute de mijloace pentru a-și reține prietenul. Dar totul a fost în zadar, Iu-tai își adună lucrurile, iar Lian Șan-bo, mâhnit, o conduse la plecare. Au mers mult împreună și nu aveau putere să se despartă și mereu amânau clipa despărțirii.

Orașul rămăsese departe în urmă, dar Șan-bo tot mai mergea alături de prietenul său. Iu-tai tare ar fi vrut să-i spună tânărului cine este ea în realitate. Nădăjduia că tânărul se va îndrăgosti de ea și că se va putea cândva ca soarta să-i unească. Dar fata nu putea să-i spună direct și se hotărî să-i dea de înțeles prin pilde. Văzând pe cer o pereche de lebede, Iu-tai spuse:

— Frate Șan-bo, privește perechea de lebede care s-a ridicat sus, sus, deasupra lacului. Vezi cum lebăda a zburat în față, iar soțul ei zboară după ea. Ce bine se simt împreună!

Dar Șan-bo nu înțelese la ce se gândea fata. Mai merseră puțin și din nou spuse Iu-tai:

— Frate Șan-bo, vezi tăietorul de lemne care coboară din munți? Pentru soția și copiii lui duce el vreascuri. Acum va fi cald în casa lor.

Iarăși nu înțelese Șan-bo despre ce e vorba.

După o vreme, Iu-tai spuse:

— Frate Șan-bo, privește perechea de gâște sălbatice, care se rotesc deasupra noastră. Iată, una s- a întors spre răsărit, iar cealaltă spre apus. Gâște, gâște, de ce vă despărțiți? Zburați împreună mai departe!

Și Șan-bo tot nu înțelese nimic.

— Frate Iu-tai, mie îmi este foarte greu. Vezi, în curând trebuie să ne despărțim, iar tu te-ai apucat să vorbești, despre păsări și tăietori de lemne. Nu despre aceasta ar trebui să vorbim! spuse supărat Șan-bo.

— Bine, dacă tu nu vrei, eu nu voi mai spune nimic, iar vremea despărțirii deja a sosit, tu și așa m-ai condus destul de departe.

— Dar eu nu pot, Iu-tai, să mă despart de tine. Dă-mi voie să te mai conduc puțin.

— Frate Șan-bo, îți mulțumesc foarte mult pentru prietenia ta. Aș vrea ca înainte de a ne despărți să-ți spun un lucru foarte important. Tu încă n-ai o logodnică, iar eu acasă am o soră, care-mi seamănă foarte mult, este deșteaptă și-ți va fi o soție bună. Cum ajung acasă am să vorbesc cu tata să primească să o mărite cu tine. Ești de acord? Numai să vii la noi cât mai repede. Mă voi strădui să aranjez totul.

— Neapărat voi veni la voi! exclamă Șan-bo.

Mai merseră câțiva pași. Un râuleț le tăie calea, Iu-tai privi apa și-i spuse lui Șan-bo:

— Uită-te, Șan-bo, oare râulețul este adânc? Du-te repede în sat după bețe de bambus, ca să facem o plută și să trecem pe malul celălalt.

Șan-bo se îndreptă spre sat, iar Iu-tai, în acest timp, trecu pe malul celălalt.

Când Șan-bo sosi gâfâind cu legătura de bețe, Iu-tai era deja pe malul celălalt.

— Frate Iu-tai, de ce nu m-ai așteptat și pe mine? De ce ai trecut singur apa?

— Iartă-mă, frate Șan-bo, dar este timpul să ne despărțim. Nu mă conduce mai departe și întoarce-te acasă. Numai să nu uiți fagăduiala. Vino la noi cât mai repede!

Timpul trecu pe nesimțite, Iu-tai de mult locuia iar acasă. într-o dimineață, Lian Șan-bo își aduse aminte de cuvintele prietenului Iu-tai despre sora lui și de promisiunea pe care i-o făcuse. Și în aceeași zi purcese la drum.

Ajungând la casa lui Iu-tai, tânărul bătu la poartă și spuse pricina venirii sale. A fost invitat să ia loc în sala mare, unde aștepta până i se urî și nimeni nu veni la el.

Nu trecuse mult de când părinții lui Iu-tai reușiseră să o mărite fără consimțământul ei. De aceea ea nu putu să vină. îi venea foarte greu să-și vadă prietenul. Șan-bo era plin de speranțe, dar degeaba, nimeni nu se arăta.

în sfârșit, tânărul își pierdu răbdarea, se supără și, nemaiținând seama de cei șapte ani de acasă, făcu un mare tărăboi și sparse toate vasele din sală.

Lui Iu-tai nu-i mai rămase altceva de făcut decât să meargă la el. De-abia acum a înțeles Șan-bo că

prietenul său nu era băiat, ci fată, într-adevăr frumoasă, într-adevăr ca o zână. Acum a înţeles Şan-bo că prietenul cu care a stat la masă este fată. Privind cu speranţă la Iu-tai, o întrebă:

— Îţi aminteşti despre ce am vorbit când ne-am despărţit?

— Da, dar atunci nu ţi-am spus să vii cât mai repede? Tu ai sosit târziu. Noi nu avem voie nici să visăm unul la altul. Părinţii deja m-au dat în familia Ma. Acum aparţin acestei familii şi nu am voie nici măcar să mă văd cu tine.

— Ai, ai!

Doar atât a mai putut să rostească Şan-bo, reţinându-şi lacrimile şi, zdrobit de supărare, se întoarse acasă.

Tânărul se îmbolnăvi de dorul ei, pentru că dragostea lor era nefericită. Niciun fel de leac nu te poate vindeca de această boală. Pe patul de moarte, Şan-bo o rugă pe maică-sa să se ducă la Iu-tai şi s-o întrebe dacă nu ştie cumva un mijloc de a-l salva.

Fata o ascultă cu tristeţe pe mama prietenului ei iubit şi-i spuse:

— Numai coamele bătrânului dragon vor vindeca boala lui.

Când mama lui Şan-bo îi transmise răspunsul lui Iu-tai, tânărul înţelese că nu mai există scăpare şi că boala lui e fără leac.

Şan-bo îi spuse mamei sale:

— îngroapă-mă lângă drumul care duce de la casa Ciju la casa Ma!

Sosi ziua nunţii lui Iu-tai. Mirele Ma, plin de sine şi ţanţoş, ieşi la poartă să întâmpine litiera de nuntă, care se îndrepta spre casa lui, dar o aşteptă în zadar.

Când culii[526] treceau pe lângă mormântul lui Şan-bo, fata le porunci:

— Opriţi litiera!

Şi, în aceeaşi clipă, ea sări din litieră şi îngenunche la mormânt.

Se auzi atunci un sunet şi dintr-o dată mormântul se deschise, Iu-tai sări în el. Oamenii alergară într-acolo, dar nu mai apucară s-o prindă. Mormântul se închise pe neaşteptate şi în mâna lor rămase doar o bucată din fusta lui Iu-tai. Când oamenii lăsară pânza din mână, ea se transformă într- un fluture, care se înălţă sus, sus de tot, purtat de vânt. Şi oamenii duseră la casa Ma litiera goală, înfuriat, mirele îşi adună toate slugile şi le porunci să deschidă mormântul.

Au deschis mormântul, dar sicriul era gol. Numai două păsări zburară din mormânt şi se aşezară pe un copac lângă casa Ma. Dar nimeni nu le putea vedea. în schimb, se auzea trilul lor vesel. Una din ele ciripea:

526 muncitori asiatici

Ma, bogatule stăpân,

De ce stai singur cuc?

Iar cealaltă a adăugat:

Rușine, rușine, mire Ma,
De ce e-atât de liniștită casa ta?
Nu ai în ea nici musafiri, nici vin,
Unde este acum nevasta ta?

Auzind aceste cuvinte batjocoritoare, mirele Ma nu putu să mai îndure ruşinea şi se aruncă în râu. Şi până în zilele noastre se plimbă în acel râu peştele „cu solzi verzi". Acesta este chiar mirele Ma. Şi cele două păsări nevăzute zboară uneori deasupra râului, ciripind vesele şi făcându-i în ciudă.

Piatra lui Hai Li-pu

poveste chineză

Demult, demult de tot, era un om pe care-l chema Hai Li-pu şi, pentru că îşi câştiga existenţa din vânat, lumea îi spunea „Vânătorul Hai Li-pu".

îi plăcea foarte mult să ajute pe alţii: păsările şi animalele vânate nu erau numai pentru sine, ci le împărţea familiilor sărace, după numărul persoanelor, şi de aceea Hai Li-pu era iubit de toată lumea.

într-o zi, Hai Li-pu se duse să vâneze în inima munţilor, lângă o pădure deasă; acolo văzu un şarpe alb dormind sub un măceş şi se strecură tiptil pe lângă dânsul, ca nu cumva să-l trezească. Nu mult după aceea trecu în zbor deasupra capului său un cocostârc, care ţinea în gheare şarpele alb.

— Ajutor! Ajutor! striga şarpele.

Hai Li-pu întinse în grabă arcul, puse săgeata şi ochi cocostârcul, care căzu mort la pământ, şi şarpele scăpă cu viaţă. Hai Li-pu îi zise cu blândeţe şarpelui alb:

— Bietul de tine, întoarce-te repede şi caută-i pe tatăl şi pe mama ta!

Şarpele alb dădu din cap în semn de mulţumire şi ieşi grăbit din tufiş. Hai Li-pu îşi strânse arcul şi se întoarse acasă.

A doua zi, Hai Li-pu, trecând prin locul pe unde fusese cu o zi mai înainte, zări o grămadă de şerpi, iar şarpele alb îi ieşi în întâmpinare. Lui Hai Li-pu i se păru foarte ciudat şi se gândi să-i ocolească, însă şarpele alb îl opri:

— Bunul meu salvator, ce mai faci? Poate nu mă mai recunoşti? Sunt fiica împăratului şerpilor. Ieri mi-ai salvat viaţa. Tata şi mama m-au rugat să te întâmpin şi să te invit la noi acasă. Tata şi mama vor să te răsplătească. Hai la noi acasă şi orice-ţi vor da în dar tata sau mama, să refuzi şi să ceri numai piatra preţioasă din gura tatii. Când vei avea acea piatră preţioasă în gură, vei putea înţelege limba tuturor animalelor, dar ceea ce vei auzi trebuie să ţii numai pentru tine, nu trebuie să spui altora; dacă vei spune altora, te vei preschimba în stană de piatră.

Hai Li-pu încuviinţă din cap şi se ţinu după şarpele alb. Cu cât mergea, cu atât i se făcea mai frig. Merseră, merseră până dădură de o cămară cu tot felul de bogăţii, unde şarpele alb îi zise:

— Tata şi mama nu te pot invita în casă. Aşteaptă-i în faţa uşii până vor veni să-ţi vorbească.

Nici nu termină bine vorba şarpele alb şi împăratul şerpilor îl şi întâmpină foarte respectuos pe Hai Li-pu:

— Dumneata ai salvat-o ieri pe fiica noastră iubită. îţi mulţumesc! Aici este cămara în care ţin lucrurile cele mai rare. Te rog să intri şi să-ţi alegi orice îţi va plăcea, oricât de scump ar fi!

într-o clipă, uşa cămării fu deschisă. Hai Li-pu intră şi văzu că erau numai pietre preţioase şi perle, ce

străluceau de-ţi luau ochii. Bătrânul împărat îl conduse pe Hai Li-pu până-n fundul cămării şi-i arătă toate comorile ce se aflau acolo, o sută opt la număr, însă el nu-şi alese niciuna. Atunci împăratul şerpilor îl întrebă mirat:

— Bunul meu salvator, nu-ţi place nimic din câte vezi aici?

Hai Li-pu, fără să ezite, îi răspunse:

— Cu toate că aceste odoare sunt foarte frumoase, ele pot fi doar podoabe, ceea ce nouă, vânătorilor, nu ne este de folos. Dacă vreţi, într-adevăr, să-mi daţi un dar ca amintire, vă rog să-mi dăruiţi piatra preţioasă pe care o ţineţi în gură.

împăratul şerpilor, când auzi, rămase pe gânduri, se gândi ce se gândi şi, neavând încotro, îşi scoase piatra preţioasă din gură şi i-o dădu lui Hai Li-pu. Acesta primi piatra preţioasă, îşi luă rămas bun de la împărat, iar şarpele alb, la despărţire, îi aminti din nou:

— Cu această piatră poţi şti totul, însă nu trebuie să spui nimic altora. Altfel vei fi în mare primejdie. Ţine bine minte acest lucru!

De atunci, Hai Li-pu vâna mai uşor prin munţi. înţelegând limba tuturor vieţuitoarelor, ştia ce animale sunt în Muntele Mare.

Aşa trecură câţiva ani. într-o zi, pe când vâna, auzi deodată un cârd de păsări care treceau în zbor vorbind:

— Haideţi mai repede în alt loc! Mâine va fi prăpăd. Vine puhoi de ape şi nu se ştie cine va mai scăpa cu viaţă...

Cum află acestea, Hai Li-pu se nelinişti tare, nu mai avu chef să vâneze, se întoarse în grabă acasă şi le spuse tuturor:

— Să fugim cât mai repede! Cine nu va pleca acum, va regreta.

Oamenilor li se păru foarte ciudată purtarea lui Hai Li-pu. Unii nu credeau că poate să fie adevărat, alţii bănuiau că vânătorul şi-a pierdut minţile.

Hai Li-pu lăcrima amar şi gândea: „Toată lumea aşteaptă ca eu să mor mai întâi şi apoi or să mă creadă".

Bătrânii veniră la el şi-i spuseră:

— Niciodată nu ne-ai păcălit, dar de unde ştii că acest munte se va prăbuşi, că apa va fi atât de mare încât va îneca totul? Cum ai aflat? Te rugăm să ne spui!

Hai Li-pu se socoti: „Nenorocirea va veni îndată! Dacă voi fugi eu singur, ceilalţi vor muri cu toţii. Se poate să fac una ca asta? Mai bine mă sacrific şi-i salvez pe ei".

De aceea le povesti cum căpătase piatra preţioasă, cum îl ajuta ea la vânătoare, cum auzise vorbind cârdul de păsări despre primejdia care-i paşte şi faptul că, dezvăluindu-le acest secret cu preţul vieţii sale, se va transforma în piatră. Şi, în vreme ce vorbea, Hai Li-pu încremenea. Când oamenii din sat văzură că Hai Li-pu s-a transformat în piatră, se mutară în mare grabă de acolo.

Abia plecaseră, şi cerul se acoperi cu noi mari, negri. A plouat toată noaptea cu găleata. A doua zi, în zori, se auzi un tunet atât de puternic, că se cutremură pământul. Muntele se prăvăli cu zgomot şi apa se revărsă ca o cascadă în valuri mari.

Toţi erau mişcaţi: dacă Hai Li-pu nu se sacrifica pentru ei, ar fi murit înecaţi. Aşa gândeau cu toţii. Priveau înmărmuriţi piatra în care se transformase Hai Li-pu; aceasta rămăsese lipită de vârful muntelui.

De atunci, generaţii după generaţii aduc laude vânătorului Hai Li-pu. De altfel, locul acela a rămas cunoscut sub numele de „Piatra lui Hai Li-pu".

Pisica şi râsul

poveste chineză

Odinioară, pisica şi râsul trăiau laolaltă, ca nişte neamuri adevărate. Pisica îl învăţa pe râs tot felul de lucruri. într-o zi îi spuse:

— Oamenii au foc, am să merg să le cer, ca să ne fierbem şi noi mâncarea.

Şi plecă în sat, după foc. Oamenii o primiră bucuroşi şi o poftiră în casă. Aici simţi mirosul grozav de

îmbietor al orezului care fierbea în oale. Tare ar mai fi gustat din el, dar orezul nu era încă fiert. Pisica luă un lemn aprins ca să-şi facă foc şi plecă spre pădure. Când ajunse destul de departe de sat stinse lemnul şi se întoarse iar la oameni, spunându-le că se stinsese pe drum. Dar orezul nu fiersese încă. Luă iarăşi un lemn de pe foc şi porni spre casă, dar pe drum îl stinse din nou. Şi-a tot făcut aşa până orezul s-a fiert.

Oamenii o poftiră la masă şi ea se aşeză bucuroasă.

„Ce gustos este! gândea pisica sorbind din fiertură. Tare buni sunt oamenii şi grozav ştiu să gătească." Şi, uitând de foc, se întoarse în grabă acasă şi-i spuse râsului:

— Oamenii sunt foarte pricepuţi şi primitori, hai să trăim printre ei.

Râsul nu vru să plece, ba încercă s-o oprească şi pe pisică. Atunci pisica se hotărî să plece singură. Se apropie prietenoasă de râs şi-i spuse:

— Hai să te învăţ cum să te caţări în copac.

Râsul, bucuros, făcu aşa cum l-a învăţat, numai că pisica i-a arătat doar cum să urce, şi nu cum să şi coboare. Când a ajuns în vârful copacului, râsul nu mai ştiu ce să facă, iar pisica se strecură repede printre crengi, coborî şi fugi la oameni.

Râsul nu mai putu coborî din copac. Foamea îi sfâşia stomacul.

Până la urmă, nemaiputând răbda, sări pe crengile subţiri, cum văzuse că a făcut pisica, dar căzu cu capul în jos şi-şi firânse şira spinării la ceafa.

De-atunci râsul umblă cu capul în jos, îi chiorăie întotdeauna prin burtă, poate să se caţere în copaci, dar nu ştie să mai coboare.

Locuinţa din gura tigrului

poveste chineză

Trăia odată într-un cătun o mamă cu fiul ei şi abia îşi duceau zilele de azi pe mâine lucrând o bucăţică de pământ pentru care dădeau dijmă moşierului. Deseori le rămâneau numai câteva grăunţe.

Într-o zi, având pe masă doar o turtă, mama i-a spus fiului ei, care se numea Da-şuan:

— Da-şuan, mănânc-o, doar tu trebuie să mergi la câmp şi să lucrezi toată ziua.

Da-şuan s-a împotrivit.

— Nu, mamă, eu sunt tânăr, voi suporta mai uşor foamea, iar tu eşti bătrână şi sleită de puteri, mănânc-o tu mai bine.

Aşa se îmbiau unul pe altul, să mănânce turta, fără s-o ia niciunul.

Între timp, s-a apropiat de casa lor o cerşetoare bătrână şi slabă, numai piele şi os. Se vedea după ea că bătrâna n-a pus nimic în gură de câteva zile.

Mama şi fiul s-au uitat la cerşetoare şi i-au dat ultima turtă. A mâncat bătrâna şi a început să povestească cu glas jalnic că în aceeaşi zi mai avea de mers peste şaptezeci de li şi nu ştia cum o să- i facă singură.

Mama şi fiul s-au gândit cum s-o ajute pe cerşetoare şi au hotărât că cel mai bine ar fi ca Da- şuan s-o însoţească.

Pe drum au lăsat-o de tot puterile pe bătrână şi tânărul a fost nevoit să o ia în spate. Nu ştiau cât au mers când soarele era la asfinţit. De foame şi de oboseala au început să-l părăsească puterile şi pe Da-şuan, dar n-a scos niciun geamăt. Soarele se ascunsese dincolo de munţi, iar locuinţa bătrânei nu se zărea nicăieri şi pe deasupra un râu mare le tăia drumul.

Bătrânica l-a rugat s-o lase pe pământ.

— Ai o inimă de aur, băiatule, i-a spus ea. îţi mulţumesc că m-ai condus acasă, trebuie să te răsplătesc. Aşteaptă-mă puţin!

Şi rostind aceste cuvinte a intrat în apă şi deodată a dispărut fără urmă, de parcă s-ar fi prăbuşit undeva.

„Vai, vai, se îneacă bătrânica!" se gândi Da-şuan şi vru să se arunce în apă s-o salveze; dar tocmai atunci o văzu ieşind din apă şi ducând în mână o găinuşă pestriţă.

— Ce inimă bună ai! Nu te teme pentru mine, eu sunt la mine acasă. Ia această găinuşă. Este darul pe care ţi-l fac. Ia-o cu tine!

Bătrânica a pus găinuşa pe pământ la picioarele lui şi într-o clipă a dispărut sub apă.

S-a apropiat în fugă găinuşa pestriţă de Da-şuan, i s-a aşezat pe umăr şi tânărul a pornit înapoi spre casă cu ea.

Mama şi fiul s-au hotărât să pună coteţul găinuşei sub fereastră. înainte de a se lumina de ziuă, găinuşa a cotcodăcit de două ori. Mama s-a trezit, şi-a privit fiul care dormea tun şi a oftat:

— Fiule, fiule, trebuie să te duci cât mai repede la câmp!

Mama s-a sculat, a scos din coş frunze de dovleac, pe care le-a împrumutat de la o vecină, le-a spălat şi le-a pus în ceaun ca să-i facă băiatului de mâncare. Cum a ridicat capacul, în toată casa s-a răspândit un miros plăcut de turte prăjite din făină de orez, fierte în aburul legumelor. Mamei i s-a oprit respiraţia la astfel de mirosuri îmbietoare.

„Ce-i asta? se gândea femeia. Nimeni n-a venit la noi. De unde sunt turtele şi legumele?" S-a gândit, s-a tot gândit, dar n-a putut ajunge la niciun rezultat. Oare ar fi putut mama să ghicească dacă masa fusese pregătită de găinuşa pestriţă?

A ridicat din umeri, a pus turtele şi legumele în coşuleţ, a turnat apă într-un vas de lut şi a plecat cu merindele pe câmp la băiat.

Tare s-a mai mirat Da-şuan când mama lui i-a povestit minunile care se petreceau acasă.

La vremea prânzului totul înjur era liniştit. Deodată s-a auzit găinuşa pestriţă cotcodăcind de două ori şi din ceaun au început să iasă aburi. Mama a sărit repede la geam şi a văzut găinuşa pestriţă alergând prin curte. Când a ridicat capacul ceaunului a văzut că ceaunul era iar plin de turte de orez şi de legume fierte. Acelaşi lucru s-a repetat şi în seara aceleiaşi zile. De atunci mama şi fiul n-au mai răbdat de foame.

Au trecut câteva zile. Da-şuan curăţa ograda ajutat de un vecin. La amiază, mama i-a spus:

— Este timpul să fac ceva de mâncare. Astăzi fiul meu tare s-a mai obosit, şi apoi nu este numai el la masă. Ce bine ar fi dacă aş putea face rost de nişte turte. Se tot frământa când a auzit găinuşa pestriţă cotcodăcind sub fereastră. Mama s-a apropiat de fereastră, a ridicat puţin hârtia şi s-a uitat la găinuşă. A văzut-o cum dă din aripi şi s-a transformat într-o preafrumoasă fată. în cameră era un miros plăcut. Când s-a întors a văzut ieşind din ceaun aburi aromaţi. Când s-a uitat din nou pe fereastră găinuşa pestriţă stătea în cuib ca înainte. în ziua aceea mama şi fiul au avut la prânz turte din făină albă. Mama i-a povestit fiului, cum găinuşa pestriţă s-a transformat într-o fată minunată.

Tânărul n-a crezut, dar a doua zi nu s-a mai dus la câmp, ci s-a ascuns în apropiere de cuib şi nu- 1 mai pierdea din ochi. Se apropia vremea mesei. Găinuşa pestriţă a început să fie neliniştită, a început să cotcodăcească, a dat din aripi şi tânărul a văzut cu ochii lui cum s-a transformat într-o fată minunată. S-a apropiat în fugă de fată şi a luat-o de umeri. Ea a tresărit, s-a întors, s-a înroşit, a lăsat capul în jos şi a spus:

— Din moment ce ai ghicit că găinuşa pestriţă nu este găinuşă, trebuie să te însori cu mine; dar ne aşteaptă mari încercări, gândeşte-te bine înainte de a răspunde.

Tânărul tare bucuros, nici vorbă să nu spună da. Prânzul era gata. Tânărul o rugă pe frumoasa-i soţie să meargă cu el la câmp. Nu vor lucra mult, vor prânzi acolo şi se vor întoarce repede acasă. Aşa au şi făcut. Da-şuan mergea înainte, iar frumoasa venea în urma lui, cu merindele. Toţi care-i întâlneau rămâneau pironiţi pe loc şi se uitau lung după ei. Când a sosit Da-şuan la câmp, vecinii lui au uitat de lucru şi mult timp n-au mai putut să-şi ia ochii de la soţia lui. Niciodată nu văzuseră o femeie atât de frumoasă. Şi se ştie doar: „Ceea ce ştie unul, vor şti zece, iar ceea ce ştiu zece devine cunoscut la o sută". Vestea despre frumuseţea soţiei lui Da-şuan, cum că nu poţi găsi o a doua femeie ca ea în toată China, a ajuns până la staroste, care murea de ciudă:

— Cum aşa? Da-şuan este omul cel mai sărac din sat, iar soţia sa este cea mai frumoasă femeie de pe pământ?!

A chemat-o starostele pe mama lui Da-şuan şi a început să o certe:

— De ce calci obiceiurile şi le strici? Cum ai îndrăznit să iei în casa ta o mireasă fără s-o peţeşti? Nu se poate să stea această femeie la voi. Când vei ajunge acasă, alung-o. Dacă după două zile o voi găsi la tine acasă, voi porunci să te îngroape de vie, împreună cu fiul tău şi cu soţia lui.

S-a întors mama lui Da-şuan acasă, s-a uitat la fiul ei, faţa lui era atât de luminoasă, parcă nu era pe lume un om mai fericit; s-a uitat la noră. Iar ea era atât de frumoasă, încât parcă totul se lumina în cameră. I s-a

strâns inima mamei. Oare cum ar fi putut să le spună de năpasta de staroste? Nu, n- ar fi putut.

De durere şi de jale i s-a făcut rău. S-a culcat şi spre sfârşitul zilei abia îşi mai dădea seama de cele întâmplate. Şi-a adunat ultimele puteri, l-a chemat pe fiul său şi pe noră-sa şi le-a spus cu o voce slabă:

— Copiii mei, starostele vrea să vă distrugă, voi nu mai puteţi zăbovi aici nicio clipă, îngropaţi- mă şi fugiţi cât mai repede şi cât mai departe.

Acestea au fost ultimele ei cuvinte.

Da-şuan împreună cu soţia şi-a înmormântat mama, au strâns în grabă câteva lucruri şi au fugit spre munţii cei mai îndepărtaţi, unde starostele nu-i putea găsi.

Multe suferinţe au avut de îndurat până au ajuns la Muntele cel înalt.

N-a apucat Da-şuan şi soţia sa să facă decât câţiva paşi şi s-a şi stârnit un vânt puternic şi un Dragon Verde, arătându-şi dinţii şi mişcându-şi ghearele, s-a apropiat de ei:

— Nu te teme, Da-şuan, a strigat femeia şi l-a apărat pe soţ cu fiinţa ei, iar de pe jos a luat o piatră, şi a aruncat-o drept în ochii monstrului. Un strigăt îngrozitor a zguduit pământul şi cerul. Şi în aceeaşi clipă s-a oprit vântul, iar din Dragonul Verde n-a rămas nicio urmă.

— Ah! a exclamat Da-şuan, niciodată nu mi-a fost aşa de frică.

Pe faţa femeii a trecut o umbră uşoară, s-a întors brusc spre soţul ei şi a spus:

— Te căieşti că ţi-ai legat soarta de a mea? Atunci întoarce-te în satul tău, eu nu te împiedic.

— Ce-i cu tine? a început să se dezvinovăţească Da-şuan.

Dar femeia s-a desprins de la pământ şi s-a înălţat repede, repede în văzduh.

Da-şuan s-a repezit spre ea, dar şi-a zdrobit unghiile, căţărându-se până-n vârful muntelui şi tot n-a reuşit să o ajungă.

Trecuseră trei ani, şi Da-şuan după ce se întorsese în sat tot timpul o căuta pe frumoasa sa soţie. Peste munţi şi văi au trecut picioarele lui. Pietrele l-au rănit, ghimpii i-au sfâşiat hainele, iar tânărul tot mergea şi mergea, în speranţa că o s-o mai vadă măcar o dată pe femeia care i-a făcut atâta bine şi pe care el o îndrăgise atât de mult.

Disperat s-a aruncat în apă, preferind să moară decât să mai trăiască aşa.

— înoată mai cu curaj, băiete – a auzit el deodată o voce cunoscută – priveşte înainte, te aşteaptă fericirea.

Da-şuan a întors capul şi a zărit-o pe bătrâna cerşetoare pe mal, cea care i-a dăruit cândva găinuşa pestriţă, îi făcea acum semne cu mâna.

Cuvintele ei l-au îmbărbătat pe Da-şuan şi nici n-a clipit şi s-a şi trezit pe malul celălalt. Când s-a uitat înapoi bătrâna nu mai era.

în faţa lui răsărise ca din pământ un tigru uriaş. îngheţase de frică, nici n-avea unde să fugă, dar la urma urmei de ce ar fugi? Iubita lui soţie nu era acolo, cerşetoarea îşi bătuse joc de el.

Deodată l-a părăsit frica, s-a uitat plin de curaj la tigru şi i-a zis:

— Tigrule, tigrule, înainte de a mă înghiţi, spune-mi n-ai văzut undeva pe soţia mea? S-au împlinit trei ani de când o caut şi nu dau nicăieri de ea.

Tigrul a deschis gura şi tânărul a văzut că în gura tigrului era soţia lui. Da-şuan a uitat cu totul că în faţa lui stă un tigru, l-a apucat de colţi şi a sărit drept în gura tigrului. Tigrul a început să împietrească şi s-a preschimbat treptat într-un munte mare. Tigrul a rămas pe malul râului cu gura deschisă, iar în gura lui a locuit Da-şuan cu soţia lui.

Au avut copii şi nepoţi şi a apărut acolo un sat întreg.

Acum înţelegeţi de ce acest sat se numeşte „Locuinţa din gura tigrului".

Floarea Ţan Tzî

poveste chineză

La apus de satul Sahechişuan, lângă malul unui râu, se află o vâlcea. Aici înfloresc pomi fructiferi; odinioară însă ea era acoperită de frunze mari şi verzi de ţan tzî. Ţan tzî înfloreşte rar şi nu-i este dat oricui

să vadă florile ei mari şi uimitor de frumoase.

Pe vremea aceea puteai să întâlneşti în sat o fată cu numele Tai-e. Trăia împreună cu mama ei într-o cocioabă, în sărăcie şi frig. Nu avea deloc pământ. Mama ei, o bătrână de şaizeci de ani, nu mai vedea bine, aşa încât singurul câştig în casă îl aducea muncind Tai-e. Fetei îi mersese vestea de ţesătoare iscusită. Nici în împrejurimi şi nici pe meleagurile mai îndepărtate nu exista nimeni s-o întrecă. Singură îşi făcea modelele de broderii, care nu semănau deloc cu cele pe care le brodau de obicei celelalte; în mâinile ei lâna înflorea În culori vii.

Munca lui Tai-e era foarte căutată: de câte ori o fată bogată se mărita, o ruga pe Tai-e să-i brodeze podoabele de nuntă. Dacă vreun flăcău cu stare se însura, Tai-e era aceea care îi împodobea veşmintele. Tai-e trudea zi şi noapte. Se trezea odată cu răsăritul soarelui şi nu se odihnea până la cea de a patra strajă.

Mama ei se întrista văzând-o cum munceşte din greu şi o ruga întruna:

— Culcă-te, Tai-e! Dar Tai-e râdea.

— Nu sunt obosită, mamă, iată am şi terminat de cusut aceste flori.

Mama o asculta şi ofta din greu. Şi ea brodase cândva flori şi ştia că nu-i o muncă uşoară.

Stătuse zi şi noapte aplecată deasupra gherghefului până când începuse să-şi piardă vederea şi spatele i se încovoiase tot mai mult. Cu toate că Tai-e lucra din zori şi până-n noapte, câştigul ei de- abia le ajungea pentru mâncare, iar la haine noi nici nu puteau să viseze. Tai-e umbla într-o rochie şi aceea din pânză groasă. Dar cu toate acestea, era o fată frumoasă, gingaşă şi toţi tinerii o plăceau, sosind în casa ei unul după altul. Tai-e şi-a ales singură logodnicul şi a spus tuturor:

— Este un om cu suflet şi înţelept, gândim într-un gând, cât despre faptul că este sărac sau bogat nici nu încape vorba.

Tânărul a luat cu dijmă de la boier un petic de pământ în satul lor. Era un flăcău înalt şi bine făcut, chiar frumos. Familia fetei şi a băiatului s-au înţeles să facă nunta în primăvară.

Mama lui Tai-e nu credea că va putea să-i facă fetei zestre de nuntă.

— Nu te mai necăji, mamă, voi îmbrăca rochia veche, o liniştea Tai-e.

Dar sufletul îi era greu. La şaptesprezece ani oricui îi place să arate cât mai frumos.

înainte de nuntă, Tai-e s-a dus la râu ca să-şi spele rochia. Şi atât era de rărită pânza, încât atunci când fata a bătut-o pe pietre i s-a rupt în mână. Fata s-a uitat la zdrenţele ei şi oftând a spus:

— Tot felul de haine cos: şi de mătase, şi din atlas, şi din tafta, iar pentru mine nici măcar o rochie simplă.

Nu a terminat bine de spus aceste cuvinte, şi în frunzele de Ţan-tzî s-a auzit un foşnet: „Şa, şa.” Desigur este vântul s-a gândit fata. A întors capul şi a privit în jur. în spatele ei stătea o femeie frumoasă. Tai-e a tresărit. Femeia nu semăna a om obişnuit. Faţa-i strălucea ca o rază de soare, iar în mâini ţinea o rochie bogat împodobită.

— Ia-o, fetiţo, şi îmbrac-o! i-a spus femeia cu un zâmbet.

Tai-e s-a uitat la ea mulţumită, s-a ridicat şi dând din cap a spus:

— Mai bine păstreaz-o pentru tine!

Atunci femeia singură a îmbrăcat-o cu rochia şi i-a spus:

— Acum ai cu ce să te îmbraci, nu mai fi tristă! Când rochia se va murdări încălzeşte-o puţin la foc şi din nou va fi nouă.

Spunându-i toate acestea, femeia a ajutat-o pe Tai-e să se înveşmânteze. Tai-e şi-a privit rochia; nici lungă, nici scurtă, nici largă, nici strâmtă – chiar pe măsură. A ridicat capul pentru a-i mulţumi femeii, dar aceasta dispăruse. Nici umbră nu mai era.

A privit în jur, în faţă.

„Hua, hua” curgea râul; în spate erau florile de Ţan-tzî cât vedeai cu ochii. „Şa, şa” foşneau frunzele de Ţan-tzî şi parcă şopteau:

— Poart-o sănătoasă, fetiţo, o meriţi!

Tai-e s-a frecat la ochi, a privit împrejur, dar nu a văzut pe nimeni. După aceea, aşezându-se lângă râu se apucă din nou de spălat. în noua rochie Tai-e arăta şi mai frumoasă. Au venit sărbătorile Anului Nou. Fata a aprins focul în cuptor, şi-a dat jos îmbrăcămintea. Şi a aruncat-o în flăcări. Mama a încercat să se întindă

pentru a o scoate, dar deja focul a cuprins rochia din toate părţile.

— Tai-e, ţi-ai ieşit din minţi? a strigat ea speriată.

Tai-e râdea.

— Aşteaptă, mamă, şi ai să vezi. Focul ardea cu flăcări mari, iar Tai-e, fără să se grăbească, a scos rochia.

— Din ce material fermecat este rochia? a întrebat-o uimită mama.

Şi într-adevăr, nici mătasea, nici atlasul nu au o asemenea strălucire şi nu au atâta gingăşie. Trebuia numai să o atingi uşor pentru ca florile brodate să-şi schimbe culoarea devenind când roşii, când violete, iar fluturii perechi care se roteau deasupra florilor începeau să strălucească în toate culorile curcubeului.

Mama, privind îmbrăcămintea, iar după aceea fiica, i-a spus cu veselie:

— Tai-e, când îmbraci această podoabă devii mai frumoasă decât zeiţele cereşti!

A venit şi prima zi a Noului An. Tradiţiile nu îngăduiau să se lucreze în această zi. Tai-e şi-a lăsat treburile şi a ieşit cu prietenele pe uliţă. Flăcăii nu puteau să-şi mai ia ochii de la ea şi nu înţelegeau ce-i atrage mai mult podoabele ei strălucitoare sau Tai-e însăşi.

Dar cine putea şti că din această zi vor începe toate nefericirile ei!

În satul Sahecijuan trăia un moşier poreclit „Zgârcitul". Avea Zgârcitul un băiat şi o fată. Fata se pregătea să se mărite. Fiul său, care semăna cu o maimuţă, nu era iubit în sat. Oamenii chiar în faţă îi spuneau: „Maimuţa Vicleană".

A văzut „Maimuţa Vicleană" pe Tai-e la plimbare şi ca şi o muscă după miere i-a luat urma până la poartă fără să mai plece de acolo.

— Tai-e a noastră are deja un logodnic, i-a spus mama fetei.

— Nu are niciun rost să-ţi faci vise în plină zi, a adăugat mânioasă Tai-e.

A înţeles „Maimuţa Vicleană" că-i scapă fericirea din mâini şi a spus cu răutate:

— O să vedem dacă o să izbuteşti să scapi de mine.

S-a întors şi a plecat gândind în sinea lui: „Trebuie să o aduc cât mai repede în casa noastră, atunci n-o să mai poată face nimic".

S-a întors acasă şi văzându-l pe tatăl său clipind din ochi s-a apropiat de el şi i-a spus:

— Tată, surioara se mărită, ar trebui ca pentru nuntă să-i pregăteşti un costum frumos împodobit.

Zgârcitul şi-a privit fiul şi l-a întrebat:

— Dar cât mă va costa?

— Eu deja am şi aranjat totul, a răspuns repede Maimuţa Vicleană. La noi în sat este o fată pe nume Tai-e, o mare meşteră. Să o chemăm la noi în casă şi numai pentru mâncare va face totul.

Şi-a ascultat moşierul fiul, a cântărit în gând şi a spus:

— Da, şi putem să-i dăm şi mâncare mai proastă. Zgârcitul s-a nimerit a fi fratele prefectului şi când Tai-e n-a vrut să meargă de bună voie, au dus-o cu forţa.

Zestrea de nuntă era deja gata, iar pe Tai-e tot n-o lăsau să plece din casa moşierului. Maimuţa Vicleană zi şi noapte se tot ţinea după ea.

Când venea mai aproape de fată, strălucirea pe care o împrăştiau hainele ei îl orbea şi începea să i se învârtă capul.

Trecu luna ianuarie, trecu şi februarie, caişii înfloriră, şi ziua stabilită pentru nunta lui Tai-e şi a iubitului ei trecu şi ea. Se închiseseră porţile după Tai-e în casa moşierului cu pereţi înalţi şi Tai-e dispăruse ca într-un ocean imens. „Cum să fac să mă văd cu iubitul?" se gândea ea. Cum să scap din mâinile Maimuţei Viclene?"

Oamenii, care slujeau în casa Zgârcitului, lucrau până târziu şi numai la miezul nopţii se pregăteau de culcare.

Când în casă se liniştea totul, Tai-e lua o bucată de atlas şi se apuca de lucru. Acul îi înţepa degetele, aţa era udă de lacrimi, dar ea nu se întrerupea din cusut decât la cântatul cocoşilor. Ascundea repede lucrul ei şi din nou se apuca de hainele de nuntă ale fetei Zgârcitului. Aşa a trecut încă o lună şi Tai-e a terminat de cusut. Pe cerul albastru sclipeau stele, pluteau nori albi, iar sub ei într-o luncă înverzită unde creşteau Ţan-tzî stătea o fată, aceasta fiind chiar Tai-e. Ea ridica mâna arătând marginea îndepărtată a cerului. Privea Tai-e tabloul cusut de ea şi se gândea: „Va vedea tabloul şi desigur va înţelege gândurile mele. Poate va veni în

luncă şi mă va aştepta. Trebuie numai să mă strecor din această casă întunecată şi împreună vom fugi la marginea lumii. Dar cum să-mi caut logodnicul, cum să ajungă la el gândurile mele?"

în timp ce Tai-e se gândea, uşa se deschise cu zgomot şi în cameră năvăli Maimuţa Vicleană cu slugile. Ochii lui se opriră asupra tabloului. Când l-a ridicat, pânza s-a cutremurat, stelele cusute pe ea s-au aprins, norii albi au început să miște, firele de Ţan-tzî au înflorit, iar frumoasa fată a prins şi ea viaţă. Fiul moşierului a privit tabloul şi i s-a părut că a nimerit în îndepărtata ţară a nemuritorilor. Oamenii care au venit împreună cu Maimuţa Vicleană au strigat într-un glas:

— Aceasta este o adevărată minune.

Maimuţa Vicleană a luat repede tabloul cusut şi l-a dus Zgârcitului. L-a privit, l-a tot privit moşierul şi a spus:

— De bun este bun, dar păcat că Ţan-tzî nu înfloresc. Chemaţi-o aici pe Tai-e.

Zgârcitul văzând-o pe Tai-e a strigat supărat:

— Cine ţi-a permis să coşi aşa ceva? Te ţin de milă în casa mea. Trebuie să coşi pentru mine, dar nu astfel de tablouri. Aici Ţan-tzî trebuie să înflorească.

Pentru ca Ţan-tzî să înflorească – s-a gândit Tai-e – este un chin pentru om.

Zgârcitul s-a supărat şi mai tare şi a urlat:

— Ai auzit sau nu? De ce taci? Fata s-a gândit şi a spus:

— Domnule, doriţi să vă fac un tablou cu Ţan-tzî înflorite? Pot să-l cos, dar daţi-mi voie să privesc cum înfloresc ele. Am auzit că la miezul nopţii, când bate cea de a treia strajă, în luncă uneori se deschid bobocii de Ţan-tzî.

„Numai de m-ar lăsa, iar de acolo voi fugi cu logodnicul meu" s-a gândit fata.

A privi cum înfloreşte Ţan-tzî nu costă bani. Maimuţa Vicleană totuşi a spus:

— Tată, să meargă şi oamenii să o păzească să nu fugă.

— Să nu te gândeşti cumva să fugi! Cum vei coase florile de Ţan-tzî imediat îţi voi da drumul acasă, a adăugat Zgârcitul.

în noaptea următoare a pus să o urmărească pe Tai-e sluga sa cea mai credincioasă.

Mergea Tai-e şi se gândea:

— Oare nu-mi va fi dat să-mi întâlnesc logodnicul? A păşit în luncă, numai luna lumina frunzele mari şi bătea un vânt rece.

Lacrimi mari curgeau din ochii fetei. Deodată din luncă au început să se ridice globuri de foc. Tai-e nu s-a speriat deloc, a înţeles imediat că acestea sunt semnele acelei femei care i-a dat rochia.

Data trecută ea a dispărut atât de repede, încât Tai-e n-a reuşit măcar să-i mulţumească. „Ce bine ar fi dacă din nou m-aş întâlni cu ea.

Numai ce s-a gândit Tai-e, că s-a şi auzit un zgomot, întreaga luncă s-a luminat şi drept deasupra ei s-a înălţat soarele, iar Ţan-tzî au început să se întindă, să crească, s-au făcut mari şi înalte, iar pe una din ele s-a deschis o floare mare de la care se împrăştiau raze aurii în toate părţile. Iar în mijlocul florii stătea zâmbind femeia aceea neobişnuită. Tai-e a vrut să fugă înspre ea, dar un glas a strigat: „Ai-ia" şi totul a dispărut.

Fusese ţipătul slugii care strigase înspăimântată. îşi ştergea ochii cu amândouă mâinile, dar mai mult nu a putut vedea, fiind orbit de lumina puternică.

Lunca a luat din nou înfăţişarea dinainte. Tot la fel bătea vântul rece, tot la fel lumina luna frunzele de Ţan-tzî. Sluga şi-a venit în fire şi a grăbit-o pe Tai-e să meargă acasă. Au trecut câteva zile, fata a cusut floarea de Ţan-tzî, dar Zgârcitul nici aşa nu i-a dat drumul.

El auzise că omul, care a văzut un Ţan-tzî înflorit, aduce în casă fericire şi a trimis-o pe Tai-e să aducă în casă o floare de Ţan-tzî.

— Am vrut să aduc floarea, dar m-a împiedicat s-o rup sluga dumneavoastră. Daţi-mi drumul singură, eu voi găsi floarea şi mă voi întoarce acasă.

Maimuţa Vicleană a încercat să-şi oprească tatăl de la nesăbuinţă, dar Zgârcitul îşi dorea atât de mult floarea fermecată, încât i-a dat voie lui Tai-e să meargă singură.

în aceeaşi seară, Tai-e s-a îndreptat spre luncă şi de atunci nu s-a mai întors în casa moşierului. Unii spuneau că ea a plecat cu zâna nemuritoare, ocrotitoarea florilor. Din acea vreme în lunca în care creşteau

Țan-tzî a rămas numai pământ pustiu.

Alții spuneau că Tai-e a fugit cu logodnicul ei. E adevărat că din aceeași seară a dispărut și logodnicul ei.

Zgârcitul a trimis oameni să-i caute pretutindeni, dar ei n-au dat nici măcar de urmele lor.

Vasul fermecat

poveste chineză

A fost odată un tânăr care se numea Van Lao-da, adică Van cel în vârstă. într-o zi, Van Lao-da a rugat vecinii să vină să-l ajute să zidească un perete de lut.

A început el să sape pământul, și a dat peste un vas mare înverzit de vreme. L-a privit – era un vas obișnuit, numai când a scuturat din el pământul, vasul a sunat oarecum neobișnuit: „vava". S-au mirat consătenii și s-au apropiat îngrămădindu-se. Dar în acest timp pălăria de pe capul lui Van Lao- da a zburat drept în vas. Țăranul, fără să se gândească, a băgat mâna în vas și și-a scos pălăria. A vrut să și-o pună pe cap, când privind în vas a văzut că mai era una la fel. A scos-o dar în locul ei a apărut alta; și așa una după alta a scos nouăzeci și nouă de pălării, iar împreună cu aceea care era pe capul lui Van s-au strâns o sută de pălării, o întreagă grămadă. Van Lao-da și ceilalți săteni s-au mirat și s-au bucurat, apoi au luat vasul și pălăriile și au cărat totul în casă.

Chiar atunci era anotimpul cel mai călduros și toți aveau nevoie de pălării de soare. S-a hotărât Van împreună cu toți vecinii, care l-au ajutat, să-și cheme toți consătenii și să dăruiască fiecăruia câte o pălărie. Așa au și făcut. Mulțumiți, țăranii s-au împrăștiat.

Dar în satul lor trăia un moșier poreclit „Nesătulul". Auzind el despre Vasul fermecat, a început să se gândească cum să facă să fie al lui.

— Acest vas fermecat este o bogăție a familiei noastre și Van Lao-da cu ajutorul cuiva l-a furat din casa mea, a zis fără să stea pe gânduri moșierul și și-a trimis slugile la țăran după vas.

Van Lao-da desigur nu a vrut să dea vasul. Nesătulului nu i-a rămas altceva de făcut decât să se adreseze cu o plângere la prefect. Acesta îi era prieten.

Auzind prefectul plângerea Nesătulului despre vasul fermecat, și lui i-au scăpărat ochii. în aceeași după amiază, a pregătit mandatul de arestare, a poruncit să fie adus la închisoare Van Lao- da împreună cu consătenii săi, și să i se aducă vasul fermecat.

Istoria cu vasul fermecat a răscolit întregul oraș. Doritori de a-l privi erau atâția, încât n-au mai avut loc în sala de judecată și s-au înghesuit afară astfel încât nici măcar un firicel de apă n-ar fi avut pe unde să mai răzbată.

Chiar și bătrânul și bolnavul tată al prefectului auzind despre vasul fermecat, șchiopătând și împiedicându-se, s-a târât până în sala de judecată. Strecurându-se prin mulțime, s-a apropiat de vas. S-a împiedicat de o cărămidă și ca o căpățână de ceapă a căzut în vas.

Prefectul, lăsând deoparte desfășurarea procesului, s-a aruncat spre vas ca să-și scoată tatăl. L-a scos, dar în locul lui a apărut un alt bătrân. L-a scos și pe acesta, dar în vas a apărut altul și așa, unul după altul, a scos nouăzeci și nouă de bătrâni la fel. Iar din vas, întinzând gâtul, privea încă unul.

Acum marele prefect avea o sută de tați, care stăteau în marea sală și chiar el însuși nu putea să- și dea seama care din ei era cel adevărat.

— Ha! Ha! Prefectul nostru are cam mulți tați – au hohotit cei din sala de judecată și tot poporul care s-a strâns să privească minunea. Iar prefectul, care se gândise cum să facă să pună mâna pe vasul fermecat, văzând nouăzeci și nouă de bătrâni și auzind cum mulțimea râdea de el mai că n-a murit de rușine, apoi s-a înfuriat încât fața îi era pământie și a strigat de a tunat sala:

— Mișeilor! Plecați de aici! Plecați! Plecați! Plecați! și a dat ordin să bată tobele și să se întrerupă ședința de judecată.

Moșierul cu jalba sa nu mai știa ce să facă, clipea din ochi, și-a lăsat capul între umeri și ca un iepure a șters-o. Slugile au alungat mulțimea.

Iar prefectul cu tații săi și cu vasul au trecut în sala vecină. Seara, întreaga familie a prefectului socotindu-

i şi pe cei o sută de taţi s-au strâns în jurul vasului. Toţi au deschis ochii mari şi se pregăteau să privească cum din vas se vor împrăştia bogăţiile.

A aruncat prefectul un lingou de aur în vas. Apoi s-a aplecat după el – dar, lucru ciudat! Vasul era gol. Lingoul ca şi cum n-ar fi fost. Prefectul se îngrijorase şi a poruncit soţiei să aducă o lumânare ca să aibă lumină.

Cui i-ar fi putut trece prin minte că soţia sa va fi atât de neatentă încât luminarea îi va aluneca din mână şi va cădea în vas. în aceeaşi clipă în vas s-a auzit un zgomot: „bum! bum!" şi a apărut un fum negru şi des, iar după aceea s-a ridicat flacăra. De spaimă, prefectul şi cei ai casei nici n-au putut să clipească din ochi; nici să deschidă gura. Focul a cuprins întreaga casă.

Toţi îl urau pe marele prefect şi când oamenii au văzut că arde judecătoria, toţi au bătut din palme şi au strigat de bucurie.

Nimeni nu dorea să meargă să stingă focul, iar focul ardea totul; limbile de foc au cuprins din toate părţile casa şi din judecătorie n-a mai rămas decât scrumul.

A ars şi prefectul împreună cu cei ai casei. Numai vasul fermecat stătea nevătămat printre rămăşiţele arzânde şi ţigle.

împăratul care călătorea prin munți

poveste chineză

A fost odată un împărat căruia îi plăcea foarte mult să cutreiere munţii şi câmpiile împărăţiei sale. în fiecare an pleca împreună cu suita sa în călătorie, iar poporul trebuia să-i hrănească şi să împlinească toate voile împăratului şi ale curtenilor săi.

Auzi împăratul că în Iuiao sunt locuri foarte frumoase şi hotărî să plece într-acolo.

S-a poruncit îndată ca în împrejurimile Iuiao să se sape optsprezece eleşteie, iar deasupra lor să fie ridicate optsprezece poduri; malurile trebuiau arate ca mătasea brodată cu flori. Dacă eleşteiele şi podurile vor fi rău construite atunci toţi guvernatorii din ţinuturi şi, împreună cu ei, toată

populația, vor fi aspru pedepsiți.

Când împăratul se încruntă slugile încep să tremure. Guvernatorii începură să-i grăbească pe ispravnici și aceștia pe muncitori.

Din fiecare familie a fost luat câte un bărbat pentru lucrări, în fiecare casă o fată trebuia să brodeze flori și pe deasupra fiecare familie trebuia să dea bani și provizii pentru slugile împăratului și pentru alte cheltuieli.

Poporul trăia în mizerie și era lihnit de foame. De unde să mai ia alte provizii și bani?

Oamenii începură să se ajute, dar nu putură să născocească nimic și mulți se hotărâră să fugă din acele locuri.

— Fuga nu duce la nimic, a spus atunci un țăran isteț. M-am gândit la ceva. Să hotărască toți dacă este bun planul meu.

Când țăranul le povesti ce pusese la cale se bucurară cu toții și strigară într-un glas:

— Este bun planul tău.

A doua zi, țăranul cel înțelept împreună cu toți ceilalți se duse la prefect și îi spuse că obștea vrea să ia pe seama ei construirea celor optsprezece poduri și eleșteie cu malurile înveșmântate în flori.

în acest timp, prefectul nu-și mai găsea locul.

împăratul ordonă să se construiască podurile și să se sape eleșteiele, dar nu explică cum să se facă toate astea: optsprezece poduri suspendate, mai treacă mergă, se pot construi, dar ce fel de eleșteie cu malurile smălțate cu flori, nu aveau habar.

Prefectul se bucură că țăranul voia să ia totul pe seama lui; îi dădu un răgaz de trei luni și-l mai și amenință că dacă nu va face treabă bună capul îi va cădea de pe umeri.

Țăranul cel înțelept își aduse constructorii lângă un râuleț ce curgea pe lângă lanțul de munți care atingea cerul și începu să lucreze.

Oamenii afânară lutul de pe malul râulețului, aruncară semințe de iarbă, și pe drumul care trecea pe lângă malurile râului săpară optsprezece gropi. Pe margine puseră niște plăci de piatră. Când priveai de departe vedeai optsprezece poduri. Trecură câteva zile. Pe malurile eleșteielor crescu iarbă deasă și înfloriră floricele galbene. De departe părea un adevărat covor de peruzea brodat cu flori mari. Țăranii construiră și cele optsprezece poduri. De îndată prefectul îl invită pe împărat să viziteze Iuiao.

împăratul demult auzise că în Iuiao sunt lanțuri de munți ce ating cerul și se hotărî să se urce chiar până-n vârf și să admire cele optsprezece poduri și eleșteiele cu malurile pline de flori.

Litiera în care se afla împăratul era purtată tocmai de țăranul cel înțelept și de prietenul lui. Ei o purtau astfel încât împăratul să nu privească în sus, ci în jos și pe deasupra legănau litiera, în așa fel încât împăratul de abia se putea ține în ea. împăratul vedea cum pământul rămânea departe jos, iar în fața lui se ridicau munți înalți acoperiți de nori și ceață. Purtătorii litierei mergeau pe cărări șerpuite de munte, litiera se legăna și împăratul era tot mai înfricoșat. Nemaiputând să rabde întrebă:

— Mai avem mult până-n vârf?

— Nu încă, abia am ajuns până la mijlocul urcușului, răspunse râzând țăranul.

De frică împăratul nu înțelegea nimic, dar auzind că a ajuns numai până la mijlocul urcușului se tulbură și mai mult. Culii mergeau înainte iar împăratul chinuit de dureri stătea ghemuit și se temea să se miște.

în sfârșit, ajunseră în vârf. Țăranul înțelept îi spuse împăratului:

— Dacă te uiți de aici în jos vei vedea cele optsprezece poduri și eleșteiele cu malurile împodobite. Dar de pe muntele care străpunge cerul priveliștea este mult mai frumoasă decât de pe muntele care atinge cerul. împăratul, amețit de un asemenea urcuș, vedea negru și abia putea să deschidă ochii.

într-adevăr sub munte erau optsprezece poduri și eleșteiele, iar malurile lor erau presărate cu flori.

— Minunat. E minunat, dădea din cap împăratul.

— Muntele care atinge cerul este cel mai scund din Iuiao. De pe el nu se vede chiar așa de bine. Iată, acum ne vom cățăra pe muntele-ce-străpunge-cerul; de acolo priveliștea va fi cu adevărat frumoasă.

„Dacă pe acesta care este scund abia, abia am rezistat de unde să mai am putere să urc pe cel mai înalt?" se gândi împăratul și spuse cu glas tare:

— Nu-i nevoie, şi de aici se vede destul de bine. Este minunat, minunat, optsprezece poduri suspendate şi malurile înflorite. Bine! Bine!

întorcându-se în capitală împăratul lăudă peste tot cele optsprezece poduri şi malurile smălţate cu flori ale eleşteielor pe care le-a văzut în ţinutul Iuiao. Ispravnicul şi prefectul fură avansaţi în grad pentru strădania lor.

Cum a făcut rost A-san de bunătăţi pentru anul nou

poveste chineză

în familia lui A-san erau numai două persoane: A-san şi soţia lui. Din zori şi până-n noapte soţii lucrau, dar trăiau în sărăcie, de azi pe mâine, şi aşa îşi duceau zilele fără să fie mulţumiţi.

într-o zi, în preajma Anului Nou, A-san a intrat la vecinul bogat şi a privit cu jind la familia vecinului care era în toiul pregătirilor pentru sărbători, făcea plăcinte rotunde, făcea brânză din soia, prăjea carne.

A-san s-a întristat, amintindu-şi că acasă nu avea nici măcar un pumn de boabe. Se înapoie trist acasă şi îi spuse soţiei:

— Vecinii pregătesc tot felul de bunătăţi pentru Anul Nou, iar noi nu avem nici din ce să facem brânză de soia. Cu ce vom face praznicul pentru strămoşi?

— Aşa e! Dacă nu vom avea grijă de strămoşi, e rău. Trebuie neapărat să facem ceva, îi răspunse soţia.

Amândoi se tot frământau şi deodată soţia îi zise:

— Ştiu ce avem de făcut. Poţi să te prefaci că eşti mort? Dacă vei putea, atunci vom avea bunătăţi de sărbători.

— Nu înţeleg – s-a mirat A-san – pentru ce să mă prefac mort?

— Bine, răspunse soţia, vei înţelege. Iar acum ascultă ce trebuie să faci. Mâine, înainte de a se lumina, culcă-te lângă prag şi prefă-te că ai murit. Voi chema călugărul, care va veni cu siguranţă. Vei vedea cât îl voi păcăli de bine.

A-san nu înţelese o iotă, dar se hotărâ să-şi asculte soţia.

Călugărul demult pusese ochii pe soţia lui A-san şi aştepta cu nerăbdare să moară A-san.

A doua zi, A-san făcu aşa cum îi spuse soţia: se culcă lângă uşă, se acoperi cu plapuma, iar alături puse bastonul de bambus – părea mort într-adevăr.

Călugărul veni curând şi aduse cu el multă carne de porc, brânză de soia, vin, iar sub braţ ţinea cartea sfântă, pentru a-i citi lui A-san rugăciunile celor plecaţi în viaţa de-apoi şi să-i facă pomenirea.

Soţia lui A-san plângea şi se văita jalnic:

— Ah, sărmanul meu soţ, cui m-ai lăsat? Oare niciodată nu te vei mai întoarce? Vai, sărmana de mine. Cui îi va fi milă de mine? Cine mă va mai mângâia?

Călugărul o auzi şi crezu că spune aşa ca să priceapă el. Deschise cartea şi începu să citească:

— Amitofo, Amitofo![527] Cui îi va fi milă de ea? Mie îmi va fi milă.

— Amitofo, Amitofo! Cine o va mângâia? Eu o voi mângâia.

Şi, în timp ce citea îi făcea cu ochiul soţiei lui A-san, dar ea continuă:

— O, scumpul meu soţ, întoarce-te şi bate-l pe acest călugăr prost şi păcătos.

A-san, cum auzi vorbele soţiei aruncă plapuma cât colo, luă bâtul şi începu să dea în călugăr. Călugărul abia reuşi să o ia la sănătoasa. Toate bunătăţile i-au rămas lui A-san şi soţiei lui, care au petrecut în veselie Anul Nou.

Coşul cu cicade

poveste chineză

La Pekin, zidul Oraşului Interzis avea la colţuri patru turnuri minunate. Plimbând-se pe lângă zidurile oraşului sau pe malurile canalului, locuitorii Pekinului şi astăzi încetinesc fără să-şi dea seama paşii şi admiră turnurile. Cu cât omul le priveşte mai mult, cu atât turnurile te farmecă prin jocul culorilor şi al liniilor, aproape că nu-ţi vine să crezi că turnurile sunt făcute din lemn obişnuit, cărămidă şi piatră.

Se ştie că aceste turnuri sunt susţinute de nouă-optsprezece stâlpi şi şaptezeci şi două de bârne.

Iată legenda acestor turnuri:

într-o noapte, împăratul a avut un vis. în vis văzuse zidul oraşului, iar la colţurile zidului patru turnuri minunate şi vru să construiască asemenea turnuri. Când se trezi porunci curtenilor, care se ocupau de construcţii, să facă la colţurile zidului Oraşului Interzis patru turnuri aşa cum visase. Curtenii îl ascultară şi chemară pe toţi meşterii de la curte: pietrari, tâmplari; le porunciră să construiască patru turnuri fiecare cu nouă-optsprezece stâlpi şi şaptezeci şi două de bârne, cum erau turnurile visate de împărat. Dacă le vor construi bine, vor fi răsplătiţi, dacă nu, îi va aştepta o pedeapsă cruntă.

Au ascultat cei opt meşteri dorinţa împăratului şi s-au bucurat la început, sperând că se vor îmbogăţi. Fără să stea mult pe gânduri, primul meşter s-a apucat de treabă.

— Cu cât turnurile vor fi mai stranii, cu atât îi va plăcea mai mult împăratului.

Se sfătui cu lucrătorii şi le porunci să se străduiască, să nu facă economie de materiale şi să construiască nişte turnuri măreţe şi bogate. Nu trecură nici trei luni şi meşterul se duse la împărat să-i arate ce-au făcut. Meşterul era sigur că împăratul va fi mulţumit. Nici nu i-a trecut prin cap că împăratul va arunca o privire şi va porunci să-l omoare.

Cel de-al doilea meşter s-a apucat şi el repede de treabă şi a poruncit constructorilor să facă totul artistic şi delicat şi într-adevăr turnurile au ieşit mai frumoase decât prima dată. Nimeni n-a bănuit că împăratul va arunca o privire şi va porunci ca şi al doilea meşter să fie omorât.

Aşa mergeau lucrurile; construiau turnurile, împăratului tot nu-i plăceau, iar construiau şi tot era nemulţumit. Astfel, rând pe rând, au fost ucişi şapte meşteri de la curte. A venit şi rândul ultimului meşter să se apuce de treabă.

„Nu-mi voi putea păstra capul" se gândea el, dar cu toate astea, s-a apucat imediat de treabă şi a căutat să ia pe cei mai buni lucrători. Meşterul era tare trist, avea ceva pe suflet – nici nu mânca, nici nu dormea, iar lucrătorii lui încruntau trişti sprâncenele.

Se apropia termenul de încheiere a lucrărilor. Erau zile călduroase de iulie. Te înăbuşeai, iar pentru constructori era şi mai greu. Nu puteau lucra, topoarele şi lopeţile le cădeau din mâini. Mâncau puţin şi moţăiau toţi de căldură. într-una din zile, numai cel mai mic dintre ucenici, Van San, nu putea dormi. Deodată Van San a auzit dincolo de poartă cântecul cicadelor[252] şi a alergat să le privească. Lângă poartă stătea un bătrân cu un băţ pe umăr, iar de băţ erau agăţate coşuleţe cu cicade.

— Toţi sunt atât de mâhniţi, s-a gândit Van San. Să le cumpăr cicade ca să-i mai înveselesc. A ales o cicadă şi voia s-o pună în primul coşuleţ, dar dintr-o dată a văzut printre ele unele din pai roşu. Era un coş frumos şi delicat, parcă ar fi fost un turnuleţ. în coşuleţ erau câteva cicade.

— Cât cereţi pentru acest coşuleţ? l-a întrebat băiatul pe bătrân.

---

252 nume dat unor insecte cu corpul teşit şi prost dezvoltat, terminat printr-o proeminenţă ascuţită

Bătrânul a dat din cap şi a răspuns:

— Coşuleţul nu se vinde, îl am ca model.

Tare mult îi plăcea lui Van San coşuleţul şi nu-l mai putea lăsa din mână.

I s-a făcut milă bătrânului şi i-a spus:

— Ei, dacă-ţi place aşa de mult, ţi-l dăruiesc, frăţioare. Plăteşte numai pentru cicade.

Bucuria băiatului n-avea margini! Luă coşuleţul şi sărind într-un picior intră în curte. Când se întoarse cu banii ca să-i dea bătrânului, bătrânul nu mai era nicăieri. Au început să cânte cicadele şi s-au trezit toţi.

— Şi aşa avem o povară pe suflet, iar tu ai mai adus cicade ca să neliniştească oamenii, i-a spus nemulţumit un meşter tâmplar.

Băiatul a căzut pe gânduri.

— Cu tristeţe nu se construiesc turnurile: Uitaţi-vă la acest coşuleţ cu cicade, ce frumos e! le-a spus băiatul.

S-au sculat lucrătorii, s-au uitat cu atenţie la coşuleţ. într-adevăr era un lucru delicat.

Deodată, unul dintre lucrători a tresărit. Coşuleţul i s-a părut foarte asemănător cu turnurile pe care le-a visat împăratul. Cu cât se uita şi mai asemănător i se părea turnul cu coşuleţul. Apoi a numărat firele de paie şi a sărit în sus de bucurie. S-a lovit peste picior cu palma şi a spus:

— Oare aici nu sunt nouă-optsprezece stâlpi şi şaptezeci şi două de bârne?

S-au bucurat cu toţii şi au început să numere firele pe rând.

— A dat norocul peste noi!

— Vom construi turnurile la fel cum e coşuleţul şi nu vom greşi nicidecum!

Aşa au şi făcut. Au construit patru turnuri după modelul coşuleţului.

S-a uitat la ele împăratul şi nu-i venea să creadă. Erau chiar ca în vis. împăratul era foarte mulţumit.

Constructorii îşi amintesc şi astăzi de această întâmplare şi spun:

— „Protectorul nostru, al meşterilor, Lu Ban ne-a salvat."

Tigrul şi şopârla

poveste chineză

Tigrul şi şopârla erau prieteni buni. într-o zi, tigrul a vrut să mănânce şopârla şi i-a spus:

— Haide să ne măsurăm puterile şi să vedem care dintre noi este mai puternic şi mai priceput.

Şopârla a înţeles că tigrul se gândea la ceva necurat şi i-a spus:

— Bine, să ne luăm la întrecere. Dar cine va începe primul? Tu sau eu?

— Eu voi începe! a răspuns tigrul.

— Bine! ş-a învoit şopârla.

— Aşteaptă-mă jos la poalele muntelui. închide ochii, cască botul, iar eu mă voi târî spre tine de sus. încearcă să mă apuci cu dinţii.

Aşa este mai bine s-a gândit tigrul, voi avea mai puţin de lucru. Voi sta jos şi voi aştepta până când ea singură îmi va cădea în gură.

Tigrul a închis ochii, strângându-se tare. Şi-a întins şira spinării şi s-a aşezat la poalele muntelui. Şopârla s-a căţărat pe munte, s-a strâns ghem şi rotindu-se repede ca o roată şi-a dat drumul la vale şi a nimerit drept în gura tigrului.

Tigrul nici n-a avut timp să clipească şi şopârla ajunsese în stomacul lui. Şopârla s-a zbătut în stomacul tigrului, i-a sfâşiat toate măruntaiele, apoi i-a perforat burta şi a ieşit.

Aşa a murit tigrul fără să mănânce măcar o şopârlă.

A fost odată un pescar bătrân, care în fiecare zi mergea la râul Tin-Suei-hă să prindă peşte. Într-o zi a prins un crab de aur şi s-a bucurat foarte mult. Deodată, crabul i-a vorbit cu glas omenesc:

— Dă-mi drumul, moşule! Eu te voi ajuta şi-ţi voi ajuta şi familia.

Tare mult s-a mirat pescarul, dar a dat drumul crabului care i-a spus:

Barca de trestie

poveste chineză

— în a şasea zi a celei de a şasea luni, râul Tien Suei-hă va ieşi din matca lui. Du-te în desişul de trestie, caută o trestie cu capul roşu şi du-o acasă. Când va începe revărsarea apelor aşază această trestie pe apă şi ea se va transforma într-o barcă în care vă veţi salva.

Când crabul a dispărut sub apă, bătrânul s-a îndreptat spre lacul unde creştea trestia, a căutat acolo trestia cu capul roşu şi puţin neîncrezător în cuvintele animalului a dus-o acasă.

în curând a început să crească apa râului. Bătrânul pescar a luat trestia, a aşezat-o pe apă şi imediat ea s-a prefăcut într-o barcă mare. Bătrânul cu băbuţa lui şi cu fiul lor s-au aşezat în barcă şi s-au lăsat duşi de curent. Plutiră ce plutiră şi deodată văzură în vârful unui copac un corb care croncănea jalnic, fiind cu totul slăbit de foame. A luat bătrânul corbul în barcă şi l-a hrănit. Au plutit mai departe şi au văzut că pe o movilă care de abia mai ieşea din apă stătea o şopârlă cerând ajutor... Bătrânul a luat-o şi pe ea în barcă. Au mai mers încă un pic şi au văzut un şarpe cu capul scos din apă, care de asemenea l-a rugat să-l salveze şi pe el.

Pescarul l-a luat şi pe el în barcă. După aceea, au auzit un om strigând după ajutor. L-a privit bătrânul cu atenţie şi a recunoscut în el pe bogatul Cijana. Acesta le făcea săracilor viaţa grea. Se grozăvea şi îi înşela pe toţi. Şi-a adus aminte de toate astea pescarul şi a împins mai departe barca, nevrând să-l salveze pe bogat. Dar nevestei pescarului, văzând că bogatul Cijana acum arăta jalnic, i s-a făcut milă de el, i-a întins un băţ de bambus şi l-a salvat.

în curând, apa a scăzut şi bătrânul pescar s-a întors Ia casa lui, iar barca s-a transformat din nou în trestie.

Vestea despre barca de trestie fermecată a ajuns până la împărat, iar el a anunţat în toată împărăţia:

— Acel care va aduce la palat barca fermecată va primi un post înalt şi va fi trecut în rândurile celor mai bune familii ale împărăţiei. Iar dacă deţinătorul nu va da barca îl aşteaptă pedeapsa cu moartea.

A ajuns acest ordin până la urechile bătrânului pescar, care s-a neliniştit. El în întreaga sa viaţă nu a văzut nici măcar un singur demnitar, cum să aibă curajul să apară în faţa împăratului?

în acest timp, ca din întâmplare, a apărut la el bogatul Cijana:

— Dacă vrei, eu drept mulţumire că mi-ai salvat viaţa voi da barca împăratului... Acest lucru ne va aduce fericire sau nefericire. Le vom împărţi împreună.

Bătrânul pescar i-a dat lui Cijana trestia. A ajuns bogatul Cijana în capitală, a dat împăratului barca fermecată şi imediat a fost numit înalt demnitar. Devenind Cijana demnitar, a uitat cu totul de bătrânul pescar. Avea o singură grijă, cum să trăiască cât mai bine. Auzind pescarul că Cijana a ajuns un mare demnitar şi-a trimis fiul să afle adevărul.

Cu greu a ajuns tânărul până în capitală şi l-a căutat pe Cijana. Iar acesta a clipit nedumerit din ochi şi s-a făcut că nu l-a văzut niciodată pe acest om, l-a învinuit pe nedrept pe tânăr şi a ordonat să fie aruncat în temniţă. Pentru a nu fi niciun fel de vorbe, Cijana a hotărât să-l nimicească pe tânăr şi a ordonat temnicerilor să nu-i dea nimic de mâncare. Cinci zile tânărul n-a pus nimic în gură. Şi de foame îi vâjâia capul. Deodată a zburat spre închisoare un stol de corbi şi s-au aşezat pe gratiile de la fereastră.

Prima pasăre făcea semne din cap, iar tânărul a recunoscut în ea pe corbul căruia i-a salvat viaţa în timpul inundaţiilor. Mare i-a fost mirarea când a văzut că în ciocul fiecărei păsări era ceva demâncare. Ele au lăsat tot ce au adus pe pervaz şi s-a adunat atâta mâncare, încât tânărul s-a putut sătura.

în fiecare zi corbii îi aduceau mâncare şi el, n-a murit de foame.

A văzut bogatul Cijana că au trecut zece zile şi tânărul nu a murit de foame. A trimis atunci pe omul său ca la noapte să-l omoare pe fiul pescarului.

Fiul pescarului şedea în închisoare şi nu bănuia nimic. Deodată, în plină zi, de undeva şi-a făcut apariţia o şopârlă, era aceea pe care o salvase în timpul inundaţiei. S-a apucat să scormonească pământul de sub zid. Ea scormonea pământul, iar tânărul îl căra mai departe şi aşa şi-au făcu ei drum şi au fugit din închisoare.

Auzind bogatul Cijana că fiul pescarului a fugit, a strâns imediat străjile şi le-a trimis în urmărirea lui. De abia au ieşit străjerii dincolo de porţile oraşului, că pe drum au văzut un şarpe uriaş. Şuierând s-a înfăşurat în jurul lui Cijana şi l-a muşcat. Aşa a murit bogătaşul Cijana.

Cum s-a sfădit pasărea cu peştele

poveste chineză

Odată, a început o gâlceavă între un peşte şi o pasăre. Peştele, privind batjocoritor pasărea care stătea într-un pom, îi spuse:

— Biata de tine! Eşti atât de proastă, încât aştepţi cu ochii închişi ca vânătorul să te omoare? Când auzi sunetul acela tu ştii că vânătorul dă drumul corzii de ia arc şi ai încă vreme să zbori.

Pasărea a rămas pe gânduri, neputând să-i răspundă nimic, dar îi ceru peştelui voie să-i pună o întrebare:

— Biet peşte! Oare tu nu eşti atât de slab de minte, încât să priveşti cu ochii holbaţi cum te goneşte pescarul în plasă? După zgomot poţi să-ţi dai seama că plasa se întinde. De ce nu te laşi la o adâncime mai mare în apă?

Peştele a încremenit şi n-a mai putut să scoată nicio vorbă. A închis ochii prosteşte şi a dispărut sub apă.

Aşa s-a încheiat sfada dintre pasăre şi peşte.

Fraţii Liu

poveste chineză

De mult, foarte de mult, trăia pe malul mării o femeie bună la suflet. Femeia aceasta avea cinci fii, cei cinci fraţi Liu; Liu întâi, Liu al doilea, Liu al treilea, Liu al patrulea şi Liu al cincilea. Fraţii semănau atât de bine între ei, încât nimeni nu putea deosebi pe unul de celălalt. Până şi mama lor îi încurca uneori.

Dar fiecare dintre fraţi avea câte o însuşire deosebită. Fratele mai mare, Liu întâi, putea să soarbă o mare întreagă, iar la nevoie s-o verse. Liu al doilea nu se temea de foc. Liu al treilea putea să-şi lungească picioarele cât voia. Liu al patrulea era vânjos la trup şi mai tare decât fierul cel mai tare. Iar Liu al cincilea, cel mai mic dintre dânşii, înţelegea limba păsărilor şi a fiarelor.

Trăiau cu toţii fericiţi, fără să ştie de necazuri. Liu întâi se îndeletnicea cu pescuitul. Liu al doilea veghea să nu se stingă niciodată focul din vatra casei. Liu al treilea şi Liu al patrulea munceau la câmp. Iar Liu al cincilea păştea găşte şi oi.

într-o zi, veni să vâneze pe meleagurile unde locuiau fraţii Liu un dregător bogat şi hain la suflet. La marginea pădurii văzu un băieţel care păştea o turmă. Era Liu al cincilea. Alături de el dormea liniştit o frumoasă capră sălbatică. Dregătorul puse repede mâna pe arc şi ochi capra. Speriat, Liu scoase un ţipăt şi căprioara se ascunse dintr-o singură săritură în desişul pădurii. Din inima codrului se ivi apoi un cerb. Liu îi strigă pe limba cerbilor: „Fugi" – şi cerbul se făcu nevăzut. în poieniţă se iviră săltând nişte iepuraşi veseli. Liu le strigă şi lor pe limba iepurilor: „Ascunde-ţi-vă" – şi micile făpturi o luară la goană spre pădure. Toate sălbăticiunile se ascunseră. Dregătorul era mânios că nu-
şi putuse dobândi vânatul. Iar Liu cel bun la suflet stătea în faţa lui şi se bucura că izbutise să-şi ajute prietenii din codru.

Atunci, dregătorul cel hain porunci curtenilor săi să-l înhaţe pe Liu al cincilea. La porunca dregătorului,

băiatul fu dus în oraş şi aruncat în cuşca unui tigru flămând. Dregătorul îşi închipuia că tigrul o să-l sfâşie pe îndrăzneţ. Dar Liu al cincilea îi vorbi fiarei în limba ei şi fiara sălbatică nu se atinse de dânsul.

Când află despre asta, dregătorul se mânie şi mai tare şi dădu poruncă să se taie capul băiatului. Atunci, se strecură în închisoare Liu al patrulea, care avea trupul mai tare decât fierul cel mai tare.
El rămase acolo în locul fratelui său, iar Liu al cincilea ieşi nevăzut de nimeni din închisoare şi se întoarse liniştit acasă. Fraţii semănau atât de bine între ei, încât nimeni nu-şi dădu seama că unul a luat locul celuilalt.

A doua zi de dimineaţă, Liu al patrulea fu scos din închisoare şi dus în piaţa oraşului. Călăul dădu să-i taie capul cu paloşul cel mai greu şi cel mai tare, dar acesta, izbindu-se de grumazul de fier al lui Liu al patrulea, se făcu ţăndări. Atunci, dregătorul fu cuprins de o mânie cumplită şi porunci ca îndrăzneţul Liu să fie aruncat de pe stânca cea mai înaltă.

În toiul nopţii, veni la închisoare Liu al treilea, cel care avea darul să-şi lungească picioarele cât de mult ar fi voit. Paznicii îl lăsară să intre şi el rămase acolo în locul fratelui său. Nici de data asta nimeni nu băgă nimic.

În zori, Liu al treilea fu dus pe o stâncă înaltă. Dacă cineva era aruncat de pe această stâncă, praf şi pulbere se alegea de el, dar când călăii îl îmbrânciră de acolo pe Liu al treilea, el îşi lungi foarte liniştit picioarele năzdrăvane şi se propti în ele ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic. Fierbând de mânie năprasnică, dregătorul cel crunt pomi în goana calului spre palatul său şi porunci ca, în aceeaşi zi, Liu cel nesupus să fie ars pe mg.

Călăii înălţară în piaţa palatului un mg uriaş. Străji înarmate cu arcuri şi lănci înconjurară piaţa. Din toate părţile se adună mulţime mare de norod.

În vremea asta, Liu al doilea, care nu se temea de foc, se strecură pe nesimţite în închisoare şi luă locul lui Liu al treilea. Abia izbuti să facă acest lucm, că dregătoml făcu semn ca osânda să fie săvârşită. Călăii îl apucară pe Liu al doilea şi-l amncară drept în mijlocul focului uriaş.

Flăcările se înălţară mai sus decât casele oraşului. Liu al doilea fu mistuit de limbi de foc şi de fum negm. Norodul adunat începu să plângă de mila lui, în timp ce dregătoml cel fără de inimă râdea cu răutate.

Peste puţin însă, fumul se împrăştie şi oamenii îl văzură pe Liu al doilea teafăr şi nevătămat în mijlocul flăcărilor, zâmbind ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Dregătoml fu cât pe ce să se înăbuşe de mânie.

— Ce fel de om e ăsta? strigă dânsul. Focul nu-l mistuie, de stânca nu se zdrobeşte, paloşul nu-l taie şi până şi tigml cel fioros nu se atinge de el! Dar e cu putinţă ca eu, un dregător atotputernic, să nu-i pot veni de hac unui biet fiu de ţăran?!

Şi dregătoml cel fără inimă se hotărî să-l ducă pe Liu departe, în largul mării, să-i lege de gât o piatră grea şi să-l înece. „Poate că nu se teme nici de apă? gândi dregătoml. Chiar dacă ar fi aşa, piatra cea grea nu-l va lăsa să iasă deasupra apei. Să rămână acolo, în fundul mării!" Şi în seara aceleaşi zile, dregătoml dădu pomncă ca osânda să fie săvârşită

Atunci Liu întâi, cel care putea să soarbă o mare întreagă, se strecură cu mare greutate în închisoare. El luă locul fratelui său şi rămase să aştepte în linişte.

Seara fu dus pe o corabie. Dregătoml împreună cu straja lui se urcară pe o altă corabie. Apoi ieşiră cu toţii departe în largul mării. Ajunşi la locul unde apa era mai adâncă, îi legară lui Liu întâi o piatră uriaşă de gât şi, la un semn al dregătomlui cmnt, băiatul fu azvârlit în valurile mării.

Dar de îndată ce Liu întâi se făcu nevăzut sub apă, el începu să soarbă marea. Dregătoml văzu deodată că apele mării încep să scadă, şi de frică se făcu galben la faţă. Curând după aceea ieşi la iveală fundul mării. Corăbiile se răsturnară. Dregătoml şi straja lui se împotmoliră în mâlul adâncului.

În vremea aceasta, Liu întâi dezlegă piatra cea grea ce-i atârna de gât şi ieşi liniştit la ţărm. Aici revărsă marea pe care o sorbise. Dregătorul cel fără de inimă şi straja lui rămaseră pe vecie în fundul mării.

Iar norodul se bucură de moartea dregătorului hain la suflet şi proslăvi pe fraţii Liu cei zdraveni.

Cocostârcul galben

poveste chineză

în China trăia odată un student sărac. Numele lui era Mi. Era atât de sărac, că n-avea bani nici măcar pentru o ceaşcă de ceai. Mi s-ar fi prăpădit de mult de foame, dacă nu l-ar fi ajutat Stăpânul unei ceainării. Acestuia îi fu milă de sărmanul student şi de aceea îi dădu să bea şi să mănânce, fără să-i ceară nimic în schimb.

Dar iată că într-o zi. Mi veni la stăpânul ceainăriei şi-i spuse:

— Trebuie să plec. Bani n-am să-ţi plătesc pentru tot ce am mâncat şi am băut la tine. Aş vrea totuşi să te răsplătesc pentru ajutorul ce mi l-ai dat. Uită-te'ncoace!

Şi spunând aceste cuvinte, studentul Mi scoase din buzunar o cretă galbenă şi desenă pe peretele ceainăriei un cocostârc. Cocostârcul părea viu, atâta doar că era galben.

— Cocostârcul acesta, zise Mi, o să-ţi aducă de zece ori mai mulţi bani decât îţi datorez cu. De fiecare dată, când o să se strângă aici oamenii şi o să bată de trei ori din palme, cocostârcul o să coboare de pe perete şi o sa joace în faţa lor. Dar să ţii minte un singur lucru: niciodată să nu-l faci să joace pentru un singur om. Şi dacă totuşi o să se întâmple acest lucru, să ştii că pasărea o să joace pentru cea din urmă oară. Şi acum, rămâi cu bine!

Rostind aceste cuvinte, studentul Mi se întoarse şi plecă.

Stăpânul rămase uimit de cele auzite şi se hotărî să încerce. A doua zi, când se adună multă lume în ceainăria lui, îi rugă pe oameni să bată de trei ori din palme. Cocostârcul galben coborî numaidecât de pe perete şi începu să joace în faţa lor. Şi cât de vesele şi pline de haz erau jocurile lui! Oaspeţii rămaseră încântaţi; se minunau într-una, scoteau strigăte de uimire şi nu-şi puteau crede ochilor. După ce sfârşi, cocostârcul se urcă din nou pe perete.

Şi aşa se întâmpla de câte ori se strângea lume.

Vestea despre această minunăţie se răspândi pretutindeni. Mulţimea mare de oameni se grămădea în fiecare zi în ceainărie, iar stăpânul se îmbogăţea văzând cu ochii. Făgăduiala dată de studentul Mi se împlinea întocmai.

Dar iată că într-o zi intră în ceainărie un dregător bogat. Aruncându-şi ochii prin încăpere văzu că de-a lungul pereţilor şedeau numai ţărani şi meşteşugari. Se mânie, dregătorul şi dădu poruncă să fie aruncaţi cu toţii afară.

Slugile lui se năpustiră cu ciomege asupra oamenilor; aceştia se împrăştiară care încotro şi dregătorul rămase singur. El puse în faţa stăpânului o grămadă mare de bani şi-i porunci să-i arate cocostârcul. Văzând atâta bănet, hangiul uită totul. Bătu de trei ori din palme, cocostârcul coborî în silă de pe perete şi nu juca decât un singur joc. Părea posomorit şi bolnav. După aceea, se urcă înapoi pe perete şi nu se mai clinti de acolo. Dregătorul strigă şi ameninţă, dar nu izbuti să facă nimic.

în aceeaşi noapte, cineva bătu cu putere la uşa ceainăriei. Stăpânul se duse să deschidă, Şi ce să vezi? în fata lui stătea studentul Mi şi tăcea. Apoi, Mi scoase din buzunar un fluier, începu să cânte şi plecă fără să se mai uite îndărăt. Cocostârcul tresări, coborî sprinten de pe, perete şi se luă după dânsul. Din ziua aceea, nimeni nu l-a mai văzut vreodată pe studentul Mi şi nici pe cocostârcul galben, cel năzdrăvan.

Spun bătrânii că dacă s-ar ivi pe undeva o asemenea minunăţie, atunci ea trebuie să fie a tuturor. Dar atâta timp cât o stăpâneşte numai un singur om, e ca şi cum n-ar fi – ea tot o să se facă nevăzută.

Tigrul şi vulpea

poveste chineză

Odată, rătăcind prin păpuriş, vulpea se-ntâlni nas în nas cu un tigru flămând. Tigrul începu să mârâie, vulpea încremeni de groază: „Dacă n-o să-l pot păcăli pe vărgatul ăsta, s-a sfârşit cu mine”, îşi zise dânsa. Dar ce putea să facă? Tigrul era gata, gata să se arunce asupra ei! Atunci, vulpea se prefăcu că tremură toată, dar nu de frică, ci de râs: „Ha, ha, ha!” Tigrul, uimit, se aşeză jos – nu înţelegea nimic. Apoi o întrebă:

— De cine râzi tu aşa?

— De tine, nenorocitule! îi răspunse vulpea, prefăcându-se că nu-şi poate stăpâni râsul.

— Ce tot spui? De mine? mârâi tigrul.

— Vezi bine, îi răspunse vulpea. Tu, săracul de tine, îţi închipui că ai să mă mănânci pe loc, iar eu nu mă pot opri să nu râd de tine: „Ha, ha, ha!”... Păi de tine nu se mai teme nimeni! în schimb de mine se tem toţi, până şi oamenii!...

Tigrul fu cuprins de îngrijorare: „Dar dacă-i adevărat? Dacă-i aşa cum spune vulpea, atunci chiar că e primejdios să mă ating de ea!” Totuşi mai stătea în cumpănă.

— Văd că nu vrei să-mi dai crezare, îi zise vulpea. Haide! Vino după mine! Dacă oamenii n-or să se înfricoşeze de mine, atunci îţi dau voie să mă înghiţi cu coadă cu tot.

Tigrul primi şi o porniră amândoi. Iată că ajunseră lângă un drum pe care treceau ţărani venind de la oraş.

— Să nu rămâi în urmă! îi strigă vulpea şi pomi înainte.

Tigrul se luă după ea, făcând sărituri uriaşe. Văzând că un tigru înfricoşător vine în goană pe cărare, oamenii începură să strige, îşi aruncară lucrurile şi o luară la fugă care-ncotro.

Vulpea ieşi la iveală din ierburile înalte, care o ascunseseră până atunci cu totul, şi-i strigă tigrului:

— Ei, ai văzut?! Numai vârful cozii mele i-a pus pe toţi pe fugă! Pe când la tine, nu s-a uitat nimeni.

De ruşine, tigrul cel prost îşi plecă botul în pământ şi o luă la goană îndărăt, cu coada între picioare, spre păpurişul lui.

De data asta, vulpea râdea de-a binelea!

Mireasa zeului stăpân al Râului Galben

poveste chineză

Pe malurile deluroase ale marelui Râu Galben se ridică mine străvechi, rămăşiţe ale templelor şi mănăstirilor de altă dată. Nimeni nu cutează să treacă pe lângă aceste mine. Iar dacă i se întâmplă unui călător întârziat să se afle seara în preajma lor, de îndată ce-şi dă seama de locul unde se găseşte, îşi grăbeşte paşii, căutând să se depărteze cit mai mult de ele. E un loc mohorât şi primejdios. Şi spun bătrânii că ar fi auzit de la părinţii lor, care la rândul lor au auzit şi ei de la părinţii lor, povestea acestor mine.

De mult, foarte, foarte de mult, se înălţau pe malurile marelui Râu Galben temple şi mănăstiri mohorâte. Locuiau în ele călugări din cale afară de lacomi şi fără de inimă. Tot peştele din râu, toate pământurile din jur erau ale acestor călugări. Cât era ziulica de mare, mii de ţărani munceau pentm ei, fără să-şi dezdoaie spatele. Pescarii şi neguţătorii, ce se aflau în trecere prin acele locuri, plăteau călugărilor dăjdii grele şi trebuiau să aducă la templu damri bogate. Dar toate acestea nu li se păreau de ajuns călugărilor hrăpăreţi.

Ei umblau prin sate şi prin oraşe şi povesteau oamenilor lesne-crezători, cum că pe fundul râului Huan-Ho sălăşluieşte stăpânul marelui Râu Galben, Hebo. Acesta cere în fiecare an să i se dea de

nevastă cea mai faimoasă fată din China. Şi dacă oamenii nu i-ar face pe plac, apele marelui Râu Galben s-ar umfla, înecând ogoarele şi ştergând de pe faţa pământului sate şi oraşe. Foametea şi moartea s-ar abate asupra poporului chinez.

Aşa spuneau călugării, iar oamenii îşi plecau urechea la vorba lor şi le credeau cuvântul.

Foarte adesea călugării intrau în câte-o casă bogată unde se afla o fată de măritat. Părinţii bogătaşi, înspăimântaţi de venirea lor, le dădeau tot aurul şi argintul pe care-l aveau ca să-şi scape copila iubită de o moarte năprasnică. Şi călugării plecau mai departe încărcaţi de daruri. Iar în apele tulburi ale marelui Râu Galben era aruncată câte o fată frumoasă dintr-un neam de săraci. Aşa se întâmpla în fiecare an. Mamele îşi plângeau amarnic fetele, iar oamenii de rând cârteau împotriva acestor orânduiri. în schimb, călugării cei fără de inimă se bucurau şi se îmbogăţeau mereu. Dar într-o zi toate acestea se sfârşiră.

Şi iată cum s-a întâmplat:

Tocmai în ziua când călugării îşi puseseră în gând să jertfească balaurului Hebo încă o fată, pe marele Râu Galben trecu într-o luntre înţeleptul judecător Şi En-pao. Judecătorul se trăgea dintr-o familie de rând. Era cunoscut pentru judecata lui dreaptă. De când era pe lume nu nedreptăţise pe vreun om sărman. Firea lui deschisă şi cinstea lui, care nu putea fi cumpărată cu bani, erau cunoscute pretutindeni.

De data aceasta, Şi En-pao se întorcea dintr-o călătorie îndepărtată. Obosit de drumul lung pe care-l făcuse, judecătorul şedea în luntrea lui, cufundat în gânduri. Deodată auzi un zgomot nelămurit care venea de pe mal. Privi printre perdelele luntrei şi văzu o mulţime de norod adunat la marginea apei. Oamenii purtau straie de sărbătoare, dar aveau feţele cernite şi mulţi dintre ei plângeau. Şi En-pao porunci vâslaşilor săi să cârmească spre ţărm şi să afle ce s-a-ntâmplat.

Vâslaşii traseră barca la mal şi aflară pricina tristeţii oamenilor. După aceea se întoarseră la Şi En- pao şi-i povestiră despre călugării cei haini şi despre soarta crudă a fetei celei frumoase. Şi En-pao văzu şi el fata cea fără de noroc, împodobită cu mătăsuri roşii ca o mireasă, află tot ce se petrece acolo şi fu cuprins de mânie nestăvilită. Dar nu şi-o dădu pe faţă.

în vremea aceasta, mai marele călugărilor, cel mai rău şi cel mai hrăpăreţ dintre ei, dădu poruncă să se înceapă jertfirea. Slujitorii, îmbrăcaţi în negru, apucară mireasa balaurului şi o târâră spre marginea stâncii. Oamenii căzură în genunchi, acoperindu-şi ochii cu mâinile. Văzduhul era plin de plânsetele şi de strigătele lor.

Şi deodată, norodul adunat prinse să freamăte. Croindu-şi drum prin mulţimea de oameni, vâslaşii se îndreptau în fugă spre stâncă. De pretutindeni se auziră voci strigând: „A venit stăpânul! A venit stăpânul!" Şi prin mulţimea care îi făcea loc, trecu purtat într-un palanchin[253] Şi En-pao. Toată lumea rămase înmărmurită. Şi En-pao se dădu jos din palanchin, se închină în dreapta şi-n stânga şi-i rugă să-i povestească cele ce se petrec. Atunci ieşi din mulţime mai marele călugărilor şi- i spuse că fata îmbrăcată în mătăsuri roşii este mireasa zeului acestui râu şi că trebuie să fie aruncată în apă, altminteri zeul o să se mânie.

— E o hotărâre înţeleaptă, răspunse Şi En-pao.

Slujitorii se pregătiră s-o îmbrâncească de pe stânca cea înaltă pe nenorocita copilă când, deodată, Şi En-pao zise:

— Opriţi!

Oamenii aşteptau cu răsuflarea tăiată.

— Oare nu socotiţi, urmă Şi En-pao, că e o lipsă de bunăcuviinţă să trimiţi în chipul acesta zeului Marelui Râu mireasa? Mai întâi ar trebui să trimiteţi pe fundul râului un sol. Să vestească el zeului bucuria cea mare. Tu, de pildă – spuse Şi En-pao, întorcându-se către mai marele călugărilor, cel mai

---

253 un fel de pat cu baldachin, purtat pe umeri, care servea, de trăsură, în trecut, în China

hrăpăreţ şi cel mai hain dintre ei – du-te tu de-i vesteşte bucuria, du-te şi întoarce-te cât mai curând înapoi.

La un semnal al lui Şi En-pao, vâslaşii îl înşfăcată pe călugărul cel rău şi-l aruncară în râu.

Mulţimea aştepta. Vremea trecea, dar solul nu se mai întorcea.

— Zăboveşte cam mult! spuse Şi En-pao. Ia du-te tu după dânsul şi spune-i să vină mai repede, că uite, mireasa şi-a pierdut răbdarea.

Şi vâslaşii îl aruncară în râu pe cel de al doilea călugăr, care se înecă şi el.

Toţi ceilalţi călugări, cuprinşi de spaimă, căzură în genunchi în faţa înţeleptului Şi En pao, îi mărturisiră toate vicleşugurile şi fărădelegile săvârşite şi-l rugară fierbinte să le cruţe viaţa.

— Bine, zise Şi En-pao. Dar să daţi îndărăt norodului tot ce aţi furat de la dânsul. Şi să ştiţi, că de-oi mai auzi vreodată astfel de lucruri despre voi, atunci nu vă mai iert. Acum, hai, plecaţi!

Şi călugării, înspăimântaţi, se împrăştiară care încotro.

Dm ziua aceea, toate templele şi mănăstirile de pe malul marelui Râu Galben rămaseră pustii şi, puţin câte puţin, se prefăcură în ruine.

Dar oamenii îşi mai amintesc şi până azi de cruzimea călugărilor hrăpăreţi şi de înţelepciunea lui Şi En-pao cel drept.

Vulturul şi pustiul

poveste chineză

Departe, pe meleagurile dinspre soare-apune ale Chinei, în mijlocul pustiului mohorât şi fără de margini, trăia odată un vultur singuratic. De jur împrejur se întindeau nisipuri fără de viaţă şi nu se zărea nicăieri nicio tufă, cât de mică, niciun pârâiaş.

Şi iată că într-o zi vulturul se înălţă sus, sus de tot, în văzduh, şi, rotindu-se pe aripile sale mari şi puternice, răscoli cu privirea cele patru zări ale lumii. Şi de acolo de sus, văzu că, înspre soare răsare, marea albastră îşi rostogoleşte apele-i nesfârşite; la miazănoapte, a încremenit în tăcerea-i de veacuri codrul cel de nepătruns; spre soare-apune, razele asfinţitului scaldă cerul în toate culorile curcubeului; iar spre miazăzi, verdeaţa de smarald a pajiştilor îţi mângâie ochiul ostenit.

Şi vulturul gândi: „Cât de sărac şi de mohorât este ţinutul meu drag! Aş vrea ca şi pe aici să curgă râuri cu ape îmbelşugate şi să foşnească vesel grădini verzi!"

Dar ca să ajungă până la marea dinspre soare-răsare, ca să aducă de acolo un plisc de apă, trebuia să treacă în zbor cinci mii de li, iar ca să se poată întoarce seara la cuibul său, trebuia să facă alte cinci mii de li.

Dacă ar fi fost să zboare în codrul cel mare dinspre miazănoapte şi să aducă de acolo ramuri verzi, ar fi trebuit să străbată zece mii de li.

„Ori că m-aş îndrepta spre soare-apune, ori spre miazăzi, trebuie să zbor în fiecare zi câte zece mii de li şi în fiecare seară să mă întorc la cuibul meu".

Dar, deşi greutăţile erau aşa de mari, vulturul se apucă de treabă fără să-şi cruţe puterile.

Din zori şi până n seară, nu avea nicio clipă de răgaz. într-o zi, ajunse istovit la malul mării şi marea îi spuse:

— De ce eşti întotdeauna atât de zorit? Roteşte-te mai îndelung deasupra mea, desfată-ţi ochii cu întinsurile mele. Nemărginită mi-e împărăţia şi multe ostroave, mulţi peşti minunaţi şi multe vietăţi ciudate sunt într-însa. Poate-ţi place furtuna cu fulgere şi trăsnete? Aşteaptă puţin şi ai să le vezi în toată frumuseţea lor. Iar noaptea, ai să te poţi odihni în oricare din nenumăratele peşteri de pe malul meu.

Dar vulturul îi răspunse:

— Rămâi cu bine! Mă întorc mâine.

Şi după ce luă apă în plisc, se ridică în ceruri, şi porni înapoi.

Codrul cel de la miazănoapte zise şi el vulturului;

— Rămâi aici, prietene, măcar pentru o scurtă vreme. Curând o să se lase înserarea. Rămâi aici peste noapte. Ori poate nu-ţi place la mine? Din vremuri străvechi, niciun om n-a străbătut vreodată desişul meu de la un capăt la altul. Poporul meu e deschis la suflet şi primitor. îi place să joace şi să cânte. Vrei să-l

vezi? O să-ţi fac cunoştinţă cu ursul şi cu buba. Aş vrea atât de mult să-mi fi oaspete câteva zile!... Dacă ai şti cât de dulce-i somnul la umbra crengilor mele! De-abia închizi ochii, că încep să-ţi apară vise nespus de frumoase. Şi orice ţi s-ar arăta în somn: verdeaţa năvalnică a verii sau nămeţii mari ai iernii, oricare din aceste vise o să-ţi dăruiască uitarea mult dorită.

Vulturul însă îi răspunse cu aceleaşi cuvinte:

— Rămâi cu bine! Mă întorc mâine. Şi după ce rupse o ramură verde, se roti deasupra codrului şi o porni înapoi. Zarea de la asfinţit întinse spre vultur mâinile ei gingaşe şi-i şopti:

— Rămâi cu mine! O să ne prindem în joc, şi-n viitoarea lui o să ne înălţăm sus în ceruri, pentru a nu ne mai lăsa niciodată la pământ. Ce bine ne-am simţi împreună!

Dar vulturul trecu în zbor pe lângă zarea asfinţitului şi-i zise:

— Rămâi cu bine! Eşti într-adevăr minunat de frumoasă!

Pajiştile de la miazăzi, încântătoare ca primăvara, îl întâmpinară cu cuvintele:

— De ce, când treci pe aici, te arăţi în văzduh doar pentru o clipă şi te faci din nou nevăzut? Coboară spre noi! Vrem să te-ntrebăm dacă ştii că viaţa înseamnă soare, muncă şi prietenie.

Dar vulturul răspunse:

— Şi mie mi-e dragă primăvara, dar acum mă grăbesc. Rămâneţi cu bine! O să mă mai întorc la voi.

Şi în fiecare seară, în cuibul său din stâncă, vulturul nu putea să adoarmă. Se gândea la munca lui din ziua aceea, în asemenea clipe, îşi zicea:

„Da! Am pornit la o trudă grea. Muncesc, muncesc şi nu văd capătul străduinţelor mele. îmi dau seama bine că meleagurile dinspre soare-apune şi soare-răsare, dinspre miazănoapte şi miazăzi sunt nespus de frumoase. Dar pot eu oare să mă despart de pustiul meu, de răcoarea serilor lui şi de bucuria dimineţilor ce abia mijesc. Hotărârea mea este nestrămutată: o să aduc aici în pustiu şi apele mării, şi verdeaţa codrului. Şi zarea asfinţitului, şi primăvara de la miază-zi. Poate că mulţi vor râde de mine; dar eu o să-mi îndeplinesc vrerea şi într-o bună zi, în pustiul meu drag vor susura izvoare şi va foşni codrul. Chiar dacă toate acestea n-ar fi decât un vis, eu îmi aflu fericirea numai în munca pentru înfăptuirea lui".

Şi de atunci, zorile fiecărei zile găseau vulturul muncind pentru visul său.

Rândunica gureşă

poveste chineză

O rândunică a poposit odată pe malul unui râu plin de sălcii şi iarbă verde. Cip-cirip-cip-cip-cip, cânta ea veselă, fluturând din aripi.

De cealaltă parte a râului, o turturică îşi învăţa puii: Gu-gu-gu! Gu-gu-gu! să cânte.

Auzind-o, rândunică s-a făcut foc şi pară.

— Turturică proastă, îndrăzneşti să cânţi în faţa mea? Nu ştii cine sunt eu?

Abia spuse aceste cuvinte că din iarbă sări o broască şi zise:

— Am auzit vorbele tale pline de venin. Eşti bună de gură!

— Desigur. Din miile de păsări, câte se află pe lume, e vreuna mai priceputa la vorba decât mine şi mai proastă decât turturica?

Broasca râse cu poftă, apoi glăsui:

— Cine spune că-i prost nu e tocmai prost şi cine spune că-i priceput nu e chiar aşa de priceput.

Rândunica, plină de mânie, se sumeţi la ea:

— Dacă n-ar fi munţii, cum ai şti care sunt câmpiile? Mai bine cheamă turturica să mă iau la întrecere cu ea!

— E mai bine aşa! zise broasca.

Şi trecând râul, întrebă turturica dacă vrea să se ia la întrecere cu rândunica. Turturica primi şi veni şi ea pe malul celălalt.

— Ei, în ce fel vreţi să vă întreceţi? le întrebă atunci broasca.

Fără să aştepte părerea turturicii, rândunica zise în grabă:

— Să vedem care dintre noi vorbeşte mai repede. Broască dragă, tu ai să ne fii judecător. Cea care termină mai întâi de numărat până la zece va fi declarată deşteaptă, iar cea care va termina la urmă, va rămâne proastă.

Turturica încuviinţă.

Deci ambele părţi fiind de acord, broasca dădu semnalul.

Rândunica înclină capul, deschise larg ciocul şi numără pe nerăsuflate: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

La rându-i, turturica întinse gâtlejul, deschise ciocul şi începu să numere pe îndelete: 2 ' 5, 2 ' 5, 2 ' 5, 2 ' 5.

Auzind-o, broasca izbucni în hohote de râs:

— Rândunico, ţine-ţi gura, vorbăreaţo! în timp ce tu ai numărat abia până la 8, turturica a şi ajuns la 40!

Tigrul şi broasca

poveste chineză

într-o zi tigrul, însetat, a coborât din munte, la câmpie, să caute apă.

Auzind un orăcăit: „Oac, oac!" a tresărit mirat, zicându-şi: „Cine oare să aibă o voce atât de puternică?" Căută-n dreapta, căută-n stânga şi până la urmă dădu peste o broască.

— Ce ghemotoc mititel şi ce voce puternică ai! râse tigrul mirat.

Broasca însă i-o întoarse supărată:

— N-ai de ce să mă disprețuieşti. Aşa mică cum sunt îmi merge bine: în fiecare zi mănânc câte unul de-al tău.

Tigrul se înfurie:

— Ţine-ţi gura, nevolnico, că te fac piftie dintr-o lovitură!

— Frate tigrule, se lăudă broasca, tu poţi birui oricare alt animal, dar pe mine nu. Vorbeşti în vânt şi te înfurii degeaba. Oricum, nu faci nicio ispravă. într-o zi vino totuşi să ne măsurăm puterile.

— Ba ni le încercăm chiar acum! zise tigrul mânios. Cel învins va fi mâncat imediat de celălalt.

Broasca, nemaiputând da înapoi, încercă să se salveze, câştigând un timp cu explicaţii:

— Frate tigrule, am cântat toată dimineaţa. Sunt atât de obosită, încât abia mă mişc. N-ar fi mai bine să lăsăm pe mâine?

— Bine, se învoi tigrul, dar dacă mâine nu vii, de mine nu scapi, te găsesc oriunde te-ai ascunde!

Şi tigrul s-a întors spre munte.

Broasca a rămas însă foarte tristă. Se tot gândea ce să facă, dar nu vedea nicio scăpare. Când se perpelea ea mai rău, zări un bătrân venind pe drum. îi sări înainte, îi spuse toată povestea şi-l rugă s- o ajute. Bătrânul, după ce-o ascultă cu atenţie, o sfătui:

— N-ai de ce să fii îngrijorată. Mâine, la întoarcere, tu să te aşezi pe coada tigrului. Oricum va sări, oricum se va întoarce, coada tot în sus şi-o ţine. Şi vei câştiga!

A doua zi a avut loc întrecerea. Mai întâi la sărituri în înălţime.

— începem: Un, doi, trei!

Broasca, la „unu", s-a aşezat repede pe coada tigrului. Când a zis „trei" tigrul a făcut o săritură cât a putut, dar coada şi-a săltat-o şi mai sus. Deci broasca l-a întrecut.

Au hotărât să mai facă o încercare.

— începem: Unu, doi, trei!

La „unu", broasca s-a aşezat iarăşi pe coada tigrului. Când tigrul a sărit râul şi-a săltat coada. Broasca a ajuns hăt, departe şi tigrul a pierdut şi de data asta. Atunci, de frică să nu fie mâncat, cum era înţelegerea cu broasca, tigrul s-a speriat şi a luat-o la fugă spre munte. Pe când fugea de rupea pământul, i-a ieşit în cale un lup.

— Frate tigrule, de ce fugi aşa tare? l-a întrebat lupul.

Tigrul a îngânat tremurând:

— Broasca vrea să mă mănânce!

— Nu se poate! zise lupul. Hai cu mine înapoi, o vom omorî numaidecât!

— Ba, când ai s-o vezi, ai să fugi şi tu şi o să mă laşi singur cu ea.

— Dacă nu mă crezi, să ne legăm unul de altul de gât, i-a răspuns lupul, aşa că n-o să ne mai putem despărţi.

— Bine, aşa merg!

Broasca, văzând pe tigru, a început să strige de răsunau văile:

— Tigrule, tigrule! Ai pierdut întrecerea, trebuie să te mănânc. Aşteaptă să-mi ascut cuţitul şi-ţi jupoi pielea!

Tigrul, cum a auzit-o, a făcut stânga-mprejur şi a luat-o la goană. Dar fiind legat de lup nu putea să fugă destul de repede. Atunci a început să se smucească şi să tragă de sfoară până când l-a omorât.

Broasca însă era tare fericită că bătrânul i-a salvat viaţa. Dar, neştiind cine este bătrânul, s-a hotărât să-i răsplătească pe toţi oamenii: a rămas pe câmp să mănânce insectele care distrug holdele.

Lupul, vulpea şi iepurele

poveste chineză

Lupul, vulpea şi iepurele s-au hotărât să se întovărăşească, cu gândul să poată jefui mai bine. S- au urcat la munte, prin poienele înflorite, pândind tot prin apropiere.

Şi lângă drum au găsit o văgăună, s-au tupilat acolo şi-au stat la pândă.

Curând au văzut urcând un negustor cu două coşuri mari, purtate pe-o cobiliţă. Atunci iepurele le-a şoptit încântat:

— Staţi aici ascunşi, şi eu îl voi face pe negustor să lase jos cobiliţa şi să se depărteze cât mai mult de ea. Atunci voi luaţi cobiliţa şi fugiţi repede la vizuina lupului.

Când s-a apropiat negustorul, lupul şi vulpea s-au lipit de pământ şi-au stat nemişcaţi, trăgând cu urechea. Iar iepurele a sărit în drum şi a început să cânte cu glas mieros:

— Pe pajiştea dintre munţi, se văd flori înmiresmate şi copile minunate.
Este murmur de izvor sau râsul copiilor?
Ce luceşte-n jurul meu, e fazan sau curcubeu?
Spune-mi, frate negustor, te rog, spune-mi numai tu!

Şi oprindu-se din cântat, iepurele şi-a întins rugător lăbuţele către negustor şi l-a privit galeş.

Negustorul a rămas încremenit de mirare, ascultându-l şi, înduioşat de vocea blândă şi privirea rugătoare a iepurelui, a lăsat jos cobiliţa şi s-a apropiat de el. Dar iepurele a sărit niţel mai departe, s-a oprit şi-a întins iar lăbuţele, de parcă ar fi spus:

„încă puţin şi vei putea să mă prinzi".

Negustorul, uitând de toate, a pornit după iepure, dar cu cât se îndepărta de locul acela, iepurele fugea tot mai tare şi până la urmă a dispărut în desiş.

Suflând din greu, obosit, negustorul s-a întors să-şi ia coşurile, dar degeaba a căutat primprejur, n-a mai găsit nimic. Vulpea furase cobiliţa şi fugise împreună cu lupul până la vizuină. Ajunşi acolo, vulpea a spus linguşitoare:

— Nene lupule, eu am dus cobiliţa, iar tu eşti fratele mai mare, aşa că ţie ţi se cuvine jumătate din pradă.

Lupul a înţeles că vulpea vrea să împartă numai ei doi prada, iar iepurelui să nu-i dea nimic, dar s-a gândit că ar fi mai bine să o ia el toată.

Aşa că s-a răstit încruntat la vulpe:

— Nu ţi-e ruşine, pocitură ticăloasă, să vrei răul iepurelui? Trebuie să te omor, altfel o să încerci şi altădată să ne tragi pe sfoară.

Şi sărind la ea a sfâşiat-o şi a mâncat-o. Când a ajuns şi iepurele la vizuina lupului, s-a speriat rău de tot văzând păţania vulpii. S-a gândit cum să scape.

— Frate lupule, a zis el, e o mare cinste pentru mine să fiu prietenul tău. Nu s-a mai pomenit până astăzi ca un biet iepure să fie prieten cu prea stimatul lup, de aceea, pentru a-ţi arăta recunoştinţa mea, îţi dăruiesc şi partea mea de pradă.

Lupul, care avusese de gând să-l mănânce şi pe iepure, n-a mai avut încotro şi l-a lăsat în pace. Când a venit seara, lupul s-a culcat şi l-a lăsat pe iepure să păzească coşurile. Cum a adormit lupul, iepurele a desfăcut coşurile şi a început să scotocească prin ele. A găsit o pungă cu zahăr, a gustat din el şi deodată i-a venit în minte un şiretlic. A ascuns punga, a închis un ochi şi a început să strige în gura mare:

— O, ce bunătate, ce bunătate!

Lupul s-a trezit şi i-a strigat supărat:

— De ce faci atâta gălăgie, ne-astâmpăratule!

Iepurele i-a răspuns cu voce prefăcută:

— Până acum credeam că dintre toate mâncările de pe lume numai fructele sunt dulci, dar acum ştiu că mai dulci şi mai dulci sunt ochii mei din cap. Am mâncat unul şi toată gura mi s-a îndulcit, inima îmi tresaltă şi-mi vine parcă să zbor. Cum să nu-ţi spun şi ţie despre asemenea grozavă descoperire? Frate lupule, înghite-ţi ochii şi vei simţi şi tu această neasemuită fericire.

Lupul, buimac de somn, n-a mai stat pe gânduri, şi l-a pus pe iepure să-i scoată ochii şi să-i dea să-i mănânce.

Într-o clipă iepurele i-a scos ochii de la locul lor, i-a dat prin zahăr şi i-a băgat în gura lupului. I-a plăcut cumătrului mâncarea. Numai că a rămas orb şi s-a repezit înfuriat să-i ceară socoteală iepurelui. Iepurele l-a liniştit spunându-i:

— Ştiu eu un izvor din care, dacă vei bea apă, vei vedea iarăşi ca înainte. Haidem acolo.

Neavând încotro, lupul s-a dus cu iepurele. Au ajuns la marginea unei prăpăstii şi acolo iepurele i-a zis:

— Frate lupule, izvorul e aproape, la doi paşi de tine, grăbeşte-te să bei!

Lupul s-a repezit înainte şi s-a prăbuşit în prăpastie, izbindu-se de stânci.

Iepurele a început să ţopăie strigând:

— Lup lacom şi nesătul, ai vrut să prazi totul, dar ai păţit-o. Acum o să mă ospătez numai eu pe săturatele!

Şi întorcându-se repede la coşuri, le întorcea pe toate părţile, le privea îndelung şi cânta bucuros:

Vulpe şireată, vino să vezi
Inelele strălucesc ca aurul.
Lupule lacom, vino şi tu să vezi
Brăţările licăresc ca argintul
Hi, hi, veniţi repede să vedeţi,
Hi, hi, încă un pachet de zahăr alb ca zăpada
Ce bine e, ce bine e!
Toate sunt numai ale mele!

însă în pachetul cu praf alb nu mai era zahăr, ci otravă pentru lupi. Iepurele a înghiţit lacom din ea şi în scurt timp a murit în chinuri mari.

Astfel că nici lupul cel crud şi lacom, nici şireata vulpe, nici iepurele n-au avut parte de lucrurile furate.

A doua zi, negustorul, căutând prin pădure, a dat de vizuina lupului, a găsit coşurile furate şi pe deasupra o blană de vulpe şi una de iepure.

Tigrul îngâmfat

Umblând prin pădure, tigrul a zărit o pasăre cântând și jucând de parcă toată lumea era a ei.

— Arătare cu picioare subțiri, ce tot țipi și țopăi? Poți cumva să te iei la întrecere cu mine? i-a spus tigrul privind-o pieziș.

— De ce râzi de unul mai mic? a strigat pasărea supărată. Hai să vedem cine joacă mai frumos pe crengile copacului.

„Nu-i mare lucru, și-a zis tigrul. Oricine știe să joace".

Pasărea a început să salte ușoară și vioaie pe ramuri. Tigrul s-a cățărat în copac, a sărit pe o creangă, apoi pe alta și deodată s-a auzit: „Buf!" A căzut tigrul de mai-mai să-și frângă spinarea.

Plecând cu coada-ntre picioare, tigrul a ajuns la câmp.

Acolo a văzut un popândău care dormea cu burta la soare.

— Aoleu! Ce mai animal e și ăsta, care nici picioare n-are! zise tigrul batjocoritor.

— De ce râzi de unul mai mic? răspunse popândăul. Hai să vedem cine trece mai repede printre oameni?

Tigrul primi și porniră întrecerea.

Popândăul s-a strecurat repede prin mulțime, încât nimeni n-a izbutit să pună mâna pe el.

Când i-a venit rândul tigrului, oamenii au luat ciomege și ce au găsit mai la îndemână, au sărit la el și l-au bătut mărunt. Abia a izbutit tigrul să scape din mâna lor.

Obosit, supărat, abia trăgându-și sufletul, tigrul s-a trântit pe iarbă, la marginea unei mlaștini. Dar văzând un melc a uitat de cele două pățanii și a început să râdă de el:

— Aoleu! Așa ceva n-am văzut de când sunt. N-ai gură să mănânci, n-ai picioare să umbli, nu ești bun de nimic.

Melcul i-a răspuns liniștit:

— Frate tigrule, te poftesc să te iei la întrecere cu mine; să vedem cine trece mai repede mlaștina.

Tigrul s-a prins. „Din două salturi am și trecut dincolo, își făcu el socoteala în minte". Și sigur de el mai zise: „Cum își închipuie melcul că m-ar putea întrece?"

— Hai!

Melcul a început să înoate încetișor. Tigrul, îngâmfat, a sărit cât a putut și a nimerit drept în mijlocul mlaștinii, unde s-a împotmolit. Cu cât se zbătea să iasă afară, cu atât se împotmolea mai rău. între timp melcul l-a și întrecut. Supărat, tigrul și-a mai adunat o dată puterile și a încercat din nou să sară, dar s-a cufundat mai tare, încât doar botul îi mai ieșea din apă.

Când melcul a ajuns la malul mlaștinii, a întors capul, dar nu se mai vedea nici urmă de tigru.

Vulpea, maimuța, iepurele şi calul

poveste chineză

Niciuna dintre vietățile pădurii n-o putea suferi pe vulpe: umbla numai cu șiretlicuri, îl înșela ba pe unul, ba pe altul și-ntotdeauna se bucura dacă izbutea să ducă la capăt un rău. Nu rămăsese nimeni prin împrejurimi căruia să nu-i fi pricinuit ea vreun necaz, de aceea toți se socoteau cum să- și răzbune pierderile și necazurile mai bine.

Tot gândindu-se și frământându-se, maimuța a găsit până la urmă un mijloc de răzbunare. Nebună de bucurie, a sărit din copac și l-a zărit pe iepure stând ghemuit într-un tufiș. I-a împărtășit și lui planul ei. Dar iepurele a privit-o cu atâta neîncredere, încât maimuța i-a strigat supărată:

— Dacă nu crezi, vino cu mine! Eu o să vorbesc cu vulpea, iar tu o să stai în vârful muntelui, să te uiți.

A colindat maimuța prin pădure mult până a dat de vulpe, și-a întrebat-o:

— Coană vulpe, spune-mi, știi care este cea mai bună mâncare din lume?

Cum a auzit de mâncare, vulpea a ciulit urechile și-a întrebat-o repede:

— Nu cumva știi tu?

— Chiar astăzi am aflat. Nimic pe lume nu-i mai bun la gust decât carnea de cal. Dar nu-i ușor de dobândit așa ceva.

Vulpii a început să-i lase gura apă.

— Și de ce-i așa de greu?

— Pentru că fuge de nu-l poți ajunge. Și ca să izbutești, trebuie să-ți legi coada de coada lui. Dacă vrei, poți să încerci. Tocmai am văzut, când veneam încoace, un cal adormit.

Vulpea nu mai putea de nerăbdare, dar s-a prefăcut nepăsătoare.

— O să mă mai gândesc eu care e cea mai bună mâncare; e greu de răspuns așa, pe loc. Mai vorbim noi altă dată. Numai să nu sufli nicio vorbă nimănui.

Și vulpea s-a despărțit de maimuță și a plecat în grabă, fluturându-și coada stufoasă. Maimuța s-a prefăcut și ea că pleacă, dar s-a cățărat într-un copac înalt și, ascunsă în frunziș, a așteptat să vadă ce se va petrece. Nici vulpea n-a mers prea departe; îndată s-a întors pe furiș și s-a apucat să caute calul de care pomenise maimuța. L-a găsit într-o poiană din apropiere, dormind dus, obosit de munca grea a zilei.

Vulpea s-a apropiat tiptil, și-a legat cu grijă coada de coada calului, apoi l-a mușcat zdravăn de coapsă.

Calul, trezit pe neașteptate și străfulgerat până în măduva oaselor de durere, a sărit în picioare și a luat-o la fugă bezmetic, neputându-se dumiri ce s-a întâmplat.

Astfel vulpea a fost trântită la pământ și fiind legată strâns de coada calului a fost târâtă în goană prin toată pădurea.

Numai plăcut nu era gustul pe care-l simțea biata vulpe. Nici nu știa de ce să aibă grijă mai întâi: de cap sau de frumoasa ei coadă stufoasă.

Maimuța, care privea din copac, nu mai putea de bucurie. Uitând unde se află, a început să sară și să bată din palme. Dar curând s-a pomenit la rădăcina copacului. în cădere s-a lovit atât de rău încât fundul i s-a roșit tot.

Iepurele, din vârful muntelui, văzând cum era tăvălită vulpea și cum a căzut maimuța, a râs cu atâta poftă încât buza de sus i-a plesnit.

De aceea, până în ziua de astăzi maimuțele au fundul roșu, iar iepurii au buza de sus despicată.

Caii nu mai dorm niciodată culcați, ci numai în picioare. Când sunt prea obosiți, se rostogolesc de câteva ori prin iarbă și se ridică iar.

Blana vulpilor are câte o pată galbenă sau cenușie; arareori se poate întâlni o vulpe cu blana de o singură culoare.

Plăcinta

poveste chineză

A fost odată o mamă care avea trei copii.

într-o dimineață, mama a făcut o plăcintă cu carne de porc și făină de raci, a pus-o pe masă, i-a chemat pe copii și ea și-a văzut mai departe de treburi. Copiii s-au bucurat foarte mult văzând plăcinta și abia așteptau s-o mănânce, dar pe masă nu era niciun cuțit.

Cel mare, așezându-se pe scaun, zise către mijlociul:

— Du-te la bucătărie după cuțit!

Mijlociul, la rându-i, zise către cel mic:

— Du-te și adu cuțitul!

Cel mic, bosumflat, zise și el:

— Eu sunt mic, duceți-vă voi!

Așa s-au îmboldit, unul pe altul, multă vreme, și niciunul nu s-a urnit.

în cele din urmă, cel mare hotărî:

— Dacă nu vreţi, stăm mai bine cu toţii aici. Şi care va vorbi primul, sau va plânge,sau vada din mâini şi din picioare, acela se va duce să aducă cuţitul. Vă învoiţi?

— Ne învoim!

Toţi trei au rămas pe loc ca nişte stane de piatră. Nu se mişcau, nu vorbeau, nu plângeau, pentru că niciunul nu vroia să meargă după cuţit.

în odaie a intrat atunci pisica. Văzând plăcinta cu carne de porc pe masă, răspândind un miros plăcut de făină de raci, şi pe cei trei copii nemişcaţi în jurul mesei, sări pe masă şi începu să înfulece din plăcintă.

Leneşi cum erau, cei trei holbau ochii la pisică, le lăsa gura apă, dar nu se mişcau şi nu scoteau o vorbă.

Curând după pisică intră şi câinele. Văzând pisica, acesta se repezi la ea, o goni, sări cu labele pe masă şi începu să înfulece şi el din plăcintă.

Ca şi înainte, cei trei leneşi holbau ochii, înghiţeau în sec, dar nu se mişcau. Câinele înfulecă până termină aproape toată plăcinta.

într-un târziu, cel mic, hămesit de foame, cu ochii la plăcinta care rămăsese doar cât un miez de nucă, nemaiputându-se stăpâni, începu să plângă.

Fratele cel mare şi cel mijlociu săriră imediat şi bătură din palme:

— Frăţioare, ai plâns, du-te şi adu repede cuţitul!

Speriat, câinele a hăpăit şi bucata de plăcintă care mai rămăsese şi, cu coada ridicată, a şters-o.

De ce răsare soarele când cântă cocoşul

poveste chineză

Odinioară, cu multă vreme în urmă, pe cer erau nouă sori.

Oamenii o duceau foarte greu, căci nu era niciodată noapte; arşiţa cumplită usca totul, pădurile piereau, iar iarba nici măcar nu putea creşte. Nu ştiau bieţii oameni ce să mai facă, să-şi poată ţine zilele.

Dar într-o bună zi s-a găsit un voinic care nimerea orice ţintă cu săgeata; şi-a încordat arcul cu putere şi a început să tragă în sori. Opt sori a doborât cu săgeţile lui, dar al nouălea s-a ascuns în nori şi a scăpat.

Ce bucurie grozavă pe oameni! Dar bucuria n-a ţinut mult: pământul se răcea tot mai tare, iar bezna nopţii nu se mai sfârşea. Speriaţi, oamenii au rugat păsările cântătoare să cheme soarele înapoi, dar soarele nu s-a lăsat înduplecat.

Până la urmă s-au gândit la cocoş. Cocoşul, plin de sfială, le-a spus că el nu ştie să cânte. Dar, ca să-i ajute, s-a hotărât totuşi să încerce şi a cântat cu atâta suflet încât a început să se înroşească. Soarele s-a ivit pe cer şi corul păsărilor a răsunat plin de mulţumire.

De atunci, când cântă cocoşul, răsare soarele.

Povestea despre Regele cerealelor şi cele cinci cereale

poveste chineză

Civilizaţia din China antică a fost o civilizaţie a agriculturii. în basmele populare chinezeşti se pot găsit numeroase poveşti despre agricultura. în ediţia de azi vă voi spune povestea despre regele cerealelor şi cele cinci cereale.

După apariţia sa, fiinţa umană şi-a câştigat existenţa prin vânat, pescuit şi culesul de fructe sălbatice, alergând zi de zi după mâncare şi câteodată rămânând înfometată.

Era odată o fată tânără cu numele de Jiang Yuang care locuia în Youhe. Într-o zi Jiang Yuang se juca afară în aer liber. Pe drumul de întoarcere acasă, a văzut deodată o urmă de picior uriaşă într-o mlaştină. Mirată, fata a pus un picior de al său pe urma de picior al uriaşului. Numai după ce şi-a pus piciorul pe locul degetului mare, că a şi simţit o zguduitură în pântecul său. Nu mult după aceea, fata a rămas însărcinată.

După 10 luni de sarcină, a născut un băiat. Pentru că pruncul nu avea tată, vecinii au spus că băiatul le va

aduce nenorocire şi au smuls atunci pruncul din braţele mamei sale şi l-au aruncat pe câmp, crezând că astfel, băiatul va muri de foame. Dar animalele care au trecut pe acolo, au avut grijă de băiat. Femelele l-au alăptat. Văzând că băiatul n-a murit de foame şi a fost salvat de animale, vecinii l-au luat şi l-au dus în pădure. Din fericire că a fost salvat de tăietori de lemn. în cele din urmă, vecinii furioşi l-au abandonat pe gheaţă. Dar imediat după ce au plecat, a venit un stol de păsări, care l-au protejat şi l-au încălzit cu aripile lor. în cele din urmă, vecinii şi-au dat seama că acest băiat nu este un om obişnuit. Astfel, ei l-au luat înapoi şi l-au redat mamei sale. Pentru că pruncul a fost de multe ori abandonat, Jiang Yuang l-a botezat cu numele de „Abandonare".

De mic, Abandonare avea o năzuinţă înălţătoare. Văzând că oamenii duceau o viaţă instabilă, el s-a gândit că ar fi bine dacă ar exista un lot care să ofere regulat oamenilor grânele necesare traiului. După o lungă meditaţie şi observaţie, el a cules seminţele unor cereale sălbatice, precum orez, grâu, soia, sorg, dovleac şi le-a însămânţat pe o bucată de pământ desţelenită de el. A udat şi a scos iarba de pe acest lot, având o grijă deosebită de aceste seminţe. Odată cu trecerea timpului, seminţele au încolţit, au crescut şi au rodit. „Fructele" culturilor au fost mai gustoase decât cele sălbatice. Pentru a cultiva în continuare aceste plante sălbatice, Abandonare a făcut din lemn şi pietre nişte unelte de muncă simple. Când a ajuns matur, el acumulase deja o experienţă bogată în domeniul agriculturii.

Abandonare le-a împărtăşit fără nicio rezervă cunoştinţele sale agricole altor oameni, ajutându-i să scape treptat de viaţa compusă din vânat, pescuit şi cules de fructe sălbatice. Astfel, oamenii l-au numit în mod respectuos pe Abandonare „Hou Ji „care înseamnă „Regele cerealelor".

După moartea lui „Abandonare", pentru a cinsti meritele sale, oamenii l-au înmormântat într-un colţ cu peisaj pitoresc, în apropiere de scara cerească pentru zeii şi zeiţele care coborau din cer.
Aici, pământul era fertil, diferitele culturi cerealiere creşteau robust şi la sezonul recoltei de toamnă, apărea un peisaj minunat, în care sute de păsări Phoenix cântau şi dansau în văzduh.

De atunci, agricultura a devenit îndeletnicirea principală a omenirii şi s-a dezvoltat din ce în ce mai mult.

Legenda zilei îndrăgostiţilor din China

Cea de-a şaptea zi a celei de-a şaptea luni din calendarul lunar chinezesc (situată în calendarul occidental în luna august) este cunoscută sub numele de Qi Qiao Jie sau ziua îndrăgostiţilor din China. Există numeroase versiuni legate de originea acestei zile, dar cea mai frumoasă dintre ele le are drept protagoniste pe Zeiţa Cerurilor şi cele şapte fiice ale sale.

Potrivit acestei legende, în timpul uneia din vizitele lor pe pământ, cele şapte fiice ale Zeiţei Cerurilor au fost zărite de un păstor pe nume Nu Lang. Cele şapte fete făceau baie într-un râu, iar tânărul muritor s-a hotărât să le joace o farsă şi le-a ascuns îmbrăcămintea rămasă pe mal. După ce s-au sfătuit cum să iasă din încurcătură, surorile au decis să o trimită pe Zhi Nu, cea mai frumoasă dintre ele, să îi ceară păstorului hainele înapoi.

întrucât Nu Lang a văzut-o pe Zhi Nu dezbrăcată, cei doi nu au avut încotro şi au trebuit să se căsătorească. Acest cuplu a trăit în dragoste şi fericire vreme de mulţi ani. Apoi, fie Nu Lang a murit, fie Zeiţa Cerurilor nu a mai suportat să o aibă departe pe cea mai frumoasă dintre fiicele sale, şi i-a poruncit lui Zhi Nu să revină acasă. în ambele cazuri, se spune că Zeiţa Cerurilor a fost înduioşată de afecţiunea ce îi lega şi le-a permis totuşi celor doi îndrăgostiţi să se întâlnească o singură zi pe an.

Se povesteşte că în această a şaptea zi a celei de-a şaptea luni, coţofenele formează cu aripile lor un pod între cer şi pământ, traversat de Zhi Nu pentru a-şi întâlni soţul iubit.

Ziua îndrăgostiţilor din China este numită şi „Festivalul începutului" ori „Festivalul Fiicei." Este o zi foarte importantă pentru fetele nemăritate. Spre seară, ele pregătesc ofrande din pepeni şi fructe şi se roagă ca dorinţele lor legate de o căsătorie fericită să fie cât de curând împlinite.

Mânzul

Ca orice mamă, iapa avea grijă de mânzul ei, care era ascultător. Cu timpul acesta a crescut, iar iapa şi-a spus c-ar fi mai bine să-l lase să se obişnuiască să facă unele lucruri şi singur. Şi astfel a hotărât să-l trimită să macine o trăistuţă cu grâu.

Mânzul era foarte fericit că putea să facă ceva singur şi pomi bucuros spre moară. Dar, ca să ajungă la moară, trebuia să treacă un râu. Ajuns însă la râu, nu avu curajul să-l treacă.

Văzând pe marginea râului un bou, îl întrebă dacă apa este adâncă. Boul i-a răspuns că nu. Când era gata, gata să intre în apă, în faţa mânzului apăru o veveriţă care i-a spus, plângând, că râul e atât de adânc, încât doar cu câteva zile în urmă se înecase o veveriţă. Auzind-o, mânzul nu mai ştiu ce să facă.

Neavând încotro, s-a întors la mama lui. Iapa, aflând despre ce este vorba, i-a zis:

— Atunci când vrei să ceri părerea cuiva, trebuie, desigur, să te gândeşti ce, dar mai ales cine te sfătuieşte. Este mai bine ca întâi să încerci şi apoi să hotărăşti ce să faci.

Cuvintele mamei l-au îndemnat să plece din nou la moară şi ajungând la râu, i-a ieşit din nou în cale veverița, care, cu lacrimi în ochi, i-a spus iarăşi povestea tristă a veveriţei care s-a înecat.

— îţi mulţumesc că mai prevenit, dar eu nu sunt mic, ca prietena ta şi pot trece apa râului.

Şi, într-adevăr, a traversat râul cu uşurinţă, a ajuns la moară şi a măcinat grâul. Astfel a reuşit mânzul, pentru prima oară, să fie de ajutor mamei sale.

îmblânzirea apei de către Gun şi Yu

în antichitatea Chinei, într-o perioadă destul de lungă, puhoaiele făceau ravagii. Terenurile agricole au fost inundate, oamenii amenințați de foamete, frig şi atacurile animalelor sălbatice, îngrijorat de această situaţie, împăratul Yao a convocat pe lideri ai triburilor la o adunare, pentru a le consulta părerile. în urma discuţiilor, împăratul a decis să-l trimită pe Gun la îmblânzirea apei.

Primind ordinul, Gun şi-a scobit capul pentru a găsi o metodă de îmblânzire a puhoaielor care ieşeau din matca fluviului. în cele din urmă, el şi-a amintit de o zicală care sună aşa: „Generalul contra soldaţilor şi pământul contra apei". Dacă se construieşte un dig de jur împrejurul satului, apa va fi oprită afară. Dar, apa era aşa de multă, de unde să se facă rost de atâtea pământ pentru îndiguire. Atunci, a ieşit din apă o broască ţestoasă care i-a spus lui Gun că împăratul ceresc din vest are o comoară magică pe nume Xirang. Când este aruncată în apă, această comoară se va transforma într-un dig înalt ca un munte. Bucuros, Gun şi-a luat rămas bun de la broască ţestoasă şi s-a îndreptat în direcţia vestică după comoară.

învingând tot felul de greutăţi, el a ajuns în sfârşit la muntele Kunlun din marginea vestică a Pământului, unde s-a întâlnit cu împăratul ceresc şi i-a cerut să-i dea Xirang pentru îmblânzirea puhoaielor. Dar, împăratul i-a refuzat cererea. Cu gândul la populaţia care trăia în amărăciune, şi profitând de neatenţia paznicilor de la palatul ceresc, el a furat Xirant. întors în patria din răsărit, el l-a aruncat Xirang în apă. Imediat în locul acela s-a format un dig, care creştea mereu în înălţime. Astfel, apa a fost oprită de acest dig. Scăpaţi de puhoaie, tot sufletul cu mare cu mic cânta şi dansa de bucurie, şi au început să lucreze paşnic pământul.

Aflând că Xirang a fost furat de Gun, împăratul ceresc a trimis imediat pe soldaţii şi generalii de pe cer să plece la Pământ pentru a lua înapoi comoara. Astfel, viiturile au ieşit iarăşi din matca râurilor, inundând terenurile agricole şi înghiţind vieţi omeneşti. Indignat, împăratul Yao a spus că „Gun ştie doar să construiască digul pentru a împiedica apa. Iar odată cu dărâmarea digului, urmările sunt mai grave. N-a reuşit să îmblânzească apa nici după 9 ani de muncă, merită o moarte!". Astfel, Gun a fost închis în munţii Yu şi după 3 ani, a fost executat.

20 de ani mai târziu, împăratul Yao i-a cedat tronul lui Shun. Acesta din urmă i-a încredinţat sarcina de îmblânzire a apei lui Dayu, fiul lui Gun. împăratul ceresc i-a oferit comoara Xirang lui Dayu. La început, Dayu a adoptat aceeaşi metodă ca şi tatăl său de construire a digului pentru oprirea apei. Dar a văzut că puhoaiele îngrădite au o forţă şi mai mare şi au dărâmat foarte repede digurile. Din practică el a căpătat o experienţă: „îndiguirea sau drenarea trebuie făcute după caz. Nu merge numai cu îndiguirea".

Astfel, Dayu a lăsat ca o broască ţestoasă trăgând pe Xirang să urmeze după un dragon. Când ajunge la terenuri mai joase, i-a poruncit lui Xirang să înalţe pământul. Iar când este oprit de munte, i-a lăsat să deschidă tunelul pentru a conduce apa spre fluviu şi mare. Astfel, Dayu a despicat muntele Lonmen, pentru ca apa fluviului Galben să curgă prin acest defileu, şerpuindu-se spre mare.

Sunt multe poveşti legate de îmblânzirea apei de către Dayu. într-o poveste se spune că a patra zi după căsătorie, Dayu a plecat la îmblânzirea apei. Timp de 13 ani cât a lucrat pe şantier, el a trecut de 3 ori prin poarta casei sale, dar n-a intrat nicio dată. în cele din urmă, Dayu a reuşit să îmblânzească puhoaiele: fiecare fluviu îşi are propria albie şi toate cursurile de apă se îndreaptă spre est şi se revarsă în mare. De atunci, oamenii, scăpaţi de inundaţii, au început să trăiască o viaţă fericită. Pentru a-şi exprima recunoştinţa, populaţia l-a ales pe Dayu conducător şi împăratul Shun i- a cedat de bună voie tronul.

Povestea Privighetorii

Acum mult timp, în China trăia un împărat al cărui palat era cel mai frumos din lume, fiind construit în întregime din porţelan delicat. în jurul palatului erau splendide grădini imense, pline cu plante şi flori rare. în spatele acestor grădini, o pădure mare de pini străjuia drumul până la mare. în această pădure de pini trăia o micuţă privighetoare.

Privighetoarea cânta atât de frumos încât, oricine o auzea cântând nu mai putea să uite vreodată cântecul ei.

Pescarii sărmani care-şi aruncau plasele în mare toată ziua, se opreau din munca lor când auzeau privighetoarea cântând. „Ce frumos cântă!" ziceau ei, uitând de problemele lor şi ascultând muzica dulce.

Calatori mulţi veneau din ţări îndepărtate să vadă regatul împăratului, ei admirau delicatul palat de porţelan şi grădinile minunate, dar când auzeau cântecul privighetorii, toţi spuneau: „Acesta e cel mai frumos din toate frumuseţile de aici!"

Scriitori şi poeţi au scris cărţi în care lăudau frumuseţea palatului împăratului şi a grădinilor lui. Dar ei lăudau privighetoarea mai mult chiar decât aceste frumuseţi. Aceste cărţi ajungeau peste tot în lume, iar într-o zi, împăratul însuşi deschise una dintre acestea. „Ce minunat!" zise el, „Această carte spune că, dintre toate lucrurile minunate din regatul meu, cântecul privighetorii e cel mai frumos! Dar unde este această privighetoare, de ce eu n-am auzit-o niciodată cântând?"

împăratul a adunat toţi miniştrii şi curtenii săi şi i-a întrebat despre privighetoare. Dar nici-unul din aceştia nu auzise pasărea, nici măcar doamnele de onoare, bucătarii sau ceilalţi servitori nu auziseră cântecul privighetorii.

în sfârşit, unul din ajutorii de bucătari a exclamat: „Oh, privighetoarea, o ştiu foarte bine! în fiecare seară merg în vizită la bătrâna mea mamă, care locuieşte pe malul marii. Când ajung în pădure sunt întotdeauna obosit, dar atunci aud cântecul privighetorii, care e atât de dulce încât îmi dau lacrimile."

Aşa încât omul, împreună cu alţi curteni şi doamne de onoare au plecat spre pădure să caute privighetoarea.

Au mers ei ce-au mers şi au ajuns la o pajişte unde o văcuţă a început să muteasca. „Aceasta trebuie sa fie privighetoarea! O, dar am mai auzit sunetul asta înainte.", zice un curtean. „Ah, nu", a spus ajutorul de bucătar „aceasta e doar o văcuţă, mai avem puţin de mers până să ajungem la privighetoare."

Curând ei au trecut pe lângă un iaz, unde câteva broaşte orăcăiau de zor. „Ce drăguţ", zice un alt curtean „vocile lor seamănă cu clinchetul clopotelor de la biserică!". Ajutorul de bucătar a început să rădă şi a zis: „Dar nu-i privighetoarea, însă o vom găsi curând."

Au mai mers puţin şi, în sfârşit, ajutorul de bucătar a zis: „Iată privighetoarea!" şi a arătat către o pasăre micuţă, gri, cocoţată pe o creangă deasupra capetelor lor.

„Ce incoloră este, nu ne-am fi imaginat niciodată că privighetoarea e o pasăre atât de ştearsă!" au zis doamnele de la curte. Atunci privighetoarea a început să cânte, iar trilurile ei dulci au umplut pădurea. „Ah, ce minunat!" au şoptit doamnele de onoare.

„Da, într-adevăr" au zis toţi curtenii „Cântecul ei seamănă cu clinchetul unor clopoţei de cristal!". După aceasta ei s-au adresat privighetorii: „Bună ziua, privighetoare, am venit să te rugăm să cânţi pentru împăratul nostru."

„Trebuie să merg acum?" a întrebat privighetoarea.

„Nu chiar acum, poţi veni în seara asta la palat să cânţi pentru împărat." a zis unul din curteni. „Dar cântecele mele sună cel mai bine în pădure, însă dacă împăratul doreşte, voi veni astă seară la palat."

în acea seara, palatul împăratului era împodobit cu lanterne colorate şi decorat cu ghirlande aurii şi argintii în onoarea acelei seri. în sala tronului, întreaga curte stătea în jurul împăratului, îmbrăcaţi toţi în cele mai frumoase veşminte pe care le aveau. Lângă tronul împăratului era aşezată o stinghie de aur pe care să stea privighetoarea.

în sfârşit, micuţa pasare gri a intrat în zbor pe fereastra deschisă. S-a aşezat pe stinghie şi a început să cânte.

Cântecul ei era ca o zi însorită de primăvară şi cumva, i-a atins pe toţi cei care ascultau, împăratul chiar s-a aplecat către ea să asculte mai bine, lacrimile au început să-i curgă şi se rostogoleau pe obraji. Când privighetoarea a terminat cântecul, împăratul a zis că niciodată n-a auzit ceva mai frumos. El a oferit privighetorii lanţul său de aur, dar aceasta a refuzat şi a zis că lacrimile pe care le zărise în ochii lui îi erau o recompensă suficientă.

Apoi privighetoarea a mai cântat un cântec, chiar mai frumos decât primul, după care a zburat înapoi în pădure.

Toţi cei de la curte au căzut de acord că a fost cea mai frumoasă seară şi nimeni nu mai vorbea despre altceva decât despre cântecul privighetorii. Câteva dintre doamnele de la curte au încercat să imite trilurile privighetorii, dar fără succes.

împăratul a anunţat că privighetoarea va avea un loc la curte, îi va oferi o colivie din aur şi 12 servitori care să aibă grijă de micuţa pasăre. Aşa că, privighetoarea a început să cânte la curte în fiecare seară şi toţi erau vrăjiţi de cântecele ei.

într-o zi, împăratul a primit în dar o cutie mare de la împăratul Japoniei. Pe aceasta cutie scria cu litere de aur: Privighetoarea. „Trebuie să fie o altă carte despre minunata noastră pasăre", a gândit împăratul în timp ce deschidea cutia. în schimb, în cutie a găsit o privighetoare făcută din aur şi pietre preţioase. Când această pasăre a fost atinsă, a început să cânte la fel ca şi privighetoarea adevărată, ba chiar a început să-şi înfoaie coada şi aripile în ritmul muzicii.

„Ce frumoasa este!" au exclamat toţi curtenii. „Va cânta în duet cu privighetoarea adevărată".
Aşa încât cele două păsări au început să cânte împreună, dar pasărea artificială putea să cânte un singur cântec iar şi iar, în timp ce, privighetoarea adevărată cânta altfel de fiecare dată. „Ce drăguţă şi ritmată muzică cânta această privighetoare!" a spus maestrul de ceremonii al curţii, iar curtenii au fost de acord ca noua privighetoare să cânte singură de atunci înainte, cu atât mai mult cu cât era şi mult mai frumoasă decât cea reală.

împăratul însă a cerut să mai asculte şi privighetoarea adevărată măcar o dată, însă aceasta dispăruse pe fereastra deschisă şi se întorsese la casa ei din pădure. „Ce pasăre nerecunoscătoare!" au zis curtenii. „Dar nu-i nimic, avem cea mai bună privighetoare chiar aici." au completat ei.

După această întâmplare, adevărata privighetoare a fost izgonită din regat, iar privighetoarea din aur şi pietre preţioase i-a luat locul în colivia de aur, cântând în fiecare seară.

A trecut un an, privighetoarea de aur cânta în fiecare seară, toţi curtenii îi cunoşteau cântecul pe dinafară. într-o seară, împăratul a deschis colivia de aur ca de obicei, dar în loc să cânte, pasarea scotea un sunet strident. Privighetoarea de aur se stricase!

împăratul i-a chemat pe toţi meşterii din regat să examineze pasarea şi s-o facă să cânte din nou. însă toţi meşterii i-au spus că pot s-o repare, dar ea nu va mai putea să cânte în fiecare seară, ci numai o dată pe an. Aceasta ştire i-a întristat pe toţi curtenii, dar s-au împăcat cu gândul acesta.

Au trecut astfel alţi 5 ani şi o gripă cumplită s-a abătut asupra regatului. împăratul însuşi s-a îmbolnăvit foarte grav şi chiar a căzut pe patul de moarte. Curtenii care-l iubeau mult erau foarte trişti, dar din păcate nu mai era nimic de făcut pentru a-l salva pe împărat.

împăratul zăcea în patul său, era atât de palid şi fără vlagă încât toţi se aşteptau să moară în orice moment. Chiar începuseră cu toţii să-l considere deja mort şi aduceau osanale succesorului la tron.

în tot acest timp, împăratul zăcea singur în dormitorul lui superb, zăcea în patul lui de aur cu colivia privighetorii aurite alături. Abia mai putea respira, ca şi cum o greutate îi apăsa pieptul. A deschis ochii şi a văzut Moartea stând lângă patul său cu coroana lui de aur pe cap. Iar în jurul său auzea diverse voci, unele ameninţătoare şi crude.

„Măcar de-aş putea asculta puţină muzică, să nu mai aud vocile astea chinuitoare..." a mormăit împăratul. S-a întors către privighetoarea de aur de lângă el şi a zis: „Cântă pentru mine, te rog".
Dar pasarea de aur rămânea tăcută.

Camera părea atât de tăcută şi rece...

Deodată, o muzică dulce a intrat prin fereastra deschisă. Era privighetoarea adevărată, care auzise de boala împăratului şi venise să-i cânte. Privighetoarea a cântat despre primăvară, când mugurii se transformă în frunze verzi şi bobocii florilor se deschid.

împăratul a simţit cum sângele începe să-i curgă prin vene, culorile i-au apărut în obrajii palizi, în timp ce asculta trilurile privighetorii. Chiar şi vocile auzite înainte şi chipul morţii, toate au dispărut.

Privighetoarea cânta tot mai frumos, iar împăratul s-a simţit din nou puternic şi a întrebat-o: „Cum aş putea vreodată să-ţi mulţumesc? Te-am izgonit din regatul meu şi totuşi tu ai venit să-mi salvezi viaţa. Cere-mi orice şi vei avea!"

„Vreau doar să mă lași să cânt în fiecare seară la fereastra ta, prin cântecul meu vei afla tot ce se întâmplă în regatul tău, și bune și rele, dar să nu lași pe nimeni să afle că o micuță pasăre îți șoptește toate acestea.”

„Foarte bine”, a zis împăratul.

A doua zi, la răsăritul soarelui, când toți servitorii se așteptau să-l găsească pe împărat zăcând mort în patul sau, acesta a apărut în sala tronului, spunându-le tuturor: „Bună dimineața!”

Purtând măgarul pe umeri

într-o zi, tatăl și fiul se grăbeau să ajungă mai repede la târg. Tatăl mergea călare pe măgar, iar fiul mergea pe jos în urma măgarului, ținând în mână biciușca.

Văzându-i, un trecător spuse:

— Ce inimă are omul ăsta, el stă liniștit pe măgar și lasă copilul să alerge după el?!

Auzind aceasta, bătrânul s-a dat repede jos, a pus a pus copilul pe măgar și a început el să alerge după măgar. După foarte puțin timp au auzit iar oamenii vorbind:

— Ia te uită, un copilandru nu poate să meargă pe jos și-l lasă pe sărmanul bătrân să se chinuie. Vai de mine, de când lumea n-am mai pomenit așa ceva!

„Da, desigur, are dreptate – gândi bătrânul – nu-i bine nici așa”.

— Treci tu, fiule, puțin mai în față, ca să pot urca și eu.

Abia porniră din nou la drum, că iar auziră oamenii vorbind și râzând în hohote:

— Ia uitați-vă, ce oameni mari pe un măgar atât de mic! Nu vor ajunge la capătul drumului și măgarul o să-și dea sufletul de atâta greutate.

„Of, of!” oftă bătrânul și-l coborî pe copil, mergând amândoi în spatele măgarului.

După puțin timp a auzit iar:

poveste chineză

—Vai, ce oameni proşti, au animal şi merg pe jos!

Bietul tată şi fiul, exasperaţi de comentariile oamenilor, nu mai ştiau ce să facă. în cele din urmă hotărâră să lege patrupedul ca o cobiliţă şi să-l ducă aşa până la târg. Fiul mergea înainte cu măgarul în spate.

în curând s-a făcut întuneric, măgarul mergea tot mai greu, iar ei, obosiţi, de abia mai vedeau să meargă şi strigau:

— Daţi-vă la o parte, trece animalul!

Calul pierdut

Demult, într-un sat din nordul Chinei, trăia un om care avea un cal minunat. Aşa frumos era calul său, că oamenii veneau de la mari depărtări doar să-l admire. îi spuneau mereu ce binecuvântat este că-l are.

— Se prea poate, răspundea el, dar ceea ce pare o binecuvântare poate fi şi un blestem.

într-o zi, calul a fugit. A dispărut pur şi simplu. Oamenii veneau acum să-l compătimească pentru ghinionul său.

— Aşa o fi. Dar ce pare un blestem poate fi şi o binecuvântare, spuse el.

Câteva săptămâni mai târziu, calul s-a întors. Şi nu era singur. îl urmau 21 de cai sălbatici. După legea pământului, aceştia deveneau proprietatea lui. Avea, acum, o mulţime de cai.

Vecinii veniră din nou să-l felicite pentru norocul ce dăduse peste el.

— Cu adevărat, eşti binecuvântat!

— Se prea poate, dar ceea ce pare o binecuvântare poate fi şi un blestem.

Imediat după aceea, fiul său, unicul său fiu, a-ncercat să călărească unul dintre caii sălbatici. Calul l-a azvârlit cât colo, iar acesta şi-a rupt piciorul. Din nou sosiră vecinii, de data aceasta să-i spună ce rău le pare. Cu siguranţă că trebuie să fi fost blestemat în vreun fel.

— Se prea poate, a răspuns el, dar ceea ce pare a fi un blestem poate fi şi o binecuvântare.

O săptămână mai târziu, regele ţinutului trecu prin sat, luând pe fiecare tânăr apt de luptă la război împotriva locuitorilor din nord. A fost un război îngrozitor. Toţi cei plecaţi din sat au fost ucişi. Doar fiul omului nostru a supravieţuit, datorită piciorului său rupt.

De atunci şi până azi, în sat exista o vorbă: „Ce pare a fi o binecuvântare poate fi un blestem, iar ce pare un blestem, poate fi o binecuvântare."

Găleata spartă

La marginea unui sat trăia odată un chinez bătrân. Acesta îşi amenajase în spatele casei o frumoasă grădină cu legume. Dar cum zona era secetoasă, în fiecare zi, de dimineaţa până seara, bătrânul căra apă de la un izvor îndepărtat.

Apa era cărată cu două găleţi puse pe umeri, numai că una din găleţi era găurită. Aşa că, până ajungea acasă, în găleata găurită mai rămânea apă doar pe jumătate.

Găleata găurită era tristă. Vroia să fie perfectă ca şi cealaltă. După o îndelungată chibzuinţă îi zise bătrânului:

— Stăpâne, de ce nu mă repari, ca să fiu şi eu la fel de folositoare ca şi surata mea?

Bătrânul o întrebă la rândul lui:

— Ai observat straturile de flori care cresc pe marginea cărării pe care trecem în fiecare zi?

— Desigur!

— Şi ţi se par frumoase?

— Nemaipomenit de frumoase!

— Şi cine crezi că le-a udat, ca să poate crească şi înflori aşa frumos? Tu le-ai udat! Cu ce mi-aş mai înfrumuseţa casa dacă te-aş repara?

Găleata a înţeles că bătrânul a transformat defectul ei într-o calitate şi toată tristeţea ei se transformă în bucurie, ştiindu-se pe deplin folositoare.

Melodia păsării Phoenix

în zilele din urmă ale vieţii sale, prinţul Mu De-tsin a avut o fată. Curând după venirea ei pe lume, i-a murit soţia.

poveste chineză

La naşterea copilei, i s-a dăruit prinţului o piatră în mijlocul căreia se afla o minunată nestemată, un mare jad de culoare verde lucitoare. Când, după vechiul obicei, din primele zile i s-a înfăţişat pruncului o tăblie cu nenumărate lucruri, ca să apuce vreunul, fata luă juvaerul, de unde fu botezată cu numele de Liang Yu, adică jucăria de jad.

Liang Yu creştea de minune, frumoasă trupeşte şi bogată cu mintea, de nu credeai că mai era pe lume o alta asemenea ei. Pe neînvăţate sufla ea în naiul cel greu şi născocea mereu alte melodii. Prinţul atunci puse a se fauri un nai din nestemate de jad. Cântecul prinţesei semăna acum cu cântecul păsărilor. Prinţul mai puse să se clădească un castel înalt şi încăpător, unde prinţesa să-şi poată desfăta nestingherită tinereţea cu muzica ei, iar dinaintea castelului să se ridice un turn înalt, de unde prinţesa să poată asculta mai bine cântecul păsărilor. Castelul a fost numit după regele păsărilor, castelul Phoenix.

Liang Yu crescu, şi tatăl ei dori s-o mărite, căutându-i soţul cel mai bun. Prinţesa l-a rugat să aibă răbdare, că ea s-ajurat să-l aleagă numai pe acela care ştie cânta măiestrit din nai. Pentru asta s-a dus prinţul în căutarea unui cântăreţ din nai, dar n-a găsit pe niciunul.

într-o seară, Liang Yu trase perdeaua, păşi în pridvor şi rugă pe slujitoarea ei să aprindă căţuia. Noaptea era plină de mireazmă, cerul curat şi fără nori, luna plină semăna cu oglinda, lumina-i se vedea argintie peste parcul înflorit şi strălumina până la fund lacul cu peştişori de aur. Liang Yu şi-a luat naiul şi, răzimându-se de balustrada de bambus, răspândea din nai sunete fermecătoare.

Melodia era aşa de înălţătoare, de parcă trebuia să răzbată cerul. Adierea vântului întorcea sunetele, şi atunci ea simţea ca şi cum auzea din departe o a doua melodie; ba aproape, ba departe, ca şi când cineva îi însoţea cântarea. Liang Yu încetă de a mai cânta, şi ascultă încordată, dar şi a doua melodie amuţise, vibrând încă în ea depărtatul cântec. Liang Yu fu cuprinsă de un dor ca după ceva pierdut. Cufundată în sine, stătu mult timp proptită de balustradă. Luna asfinţise şi sfeşnicul se stinsese.

Pe nevrute, Liang Yu merse la culcare, punându-şi naiul drept căpătâi. Şi visă. Poarta cerului se deschidea departe, şi ziua apărea în cinci culori. Un tânăr cu faţa luminoasă, cu o îmbrăcăminte şi o pălărie din pene de cocor, călărea în jos spre pământ pe o pasăre Phoenix. La tumul Phoenix se opri, şi scoase din brâul său un flaut de piatră preţioasă roşie. Apoi răsună un cântec aşa de minunat, încât pestriţul Phoenix îşi întinse aripile şi cântă şi dănţui după flaut. Plin de ritm şi armonie era jocul. Melodia înfiora adâncul sufletului, şi cerul se deschidea celei care asculta.

Visătoare, Liang Yu întrebă:

— Cum se cheamă melodia? Tânărul îi răspunse:

— Este cântecul muntelui Tai Hua.

— Vrei să mă înveţi şi pe mine? Tânărul zise:

— Prin frumuseţea cântecului sunt legat de-acum de tine.

în miez de toamnă ne vom revedea.

Apoi păşi spre dânsa şi o luă de mână. Uimită de bucurie, Liang Yu se trezi, dar gândurile ei încă mai stăruiau în visul ce-l povesti şi tatălui ei.

Prinţul s-a sfătuit cu sfetnicul Mong Ming, şi după aceea a trimis să-l caute pe flăcău. în apropierea muntelui Tai Hua află, de la o bătrână din sat, că de câteva luni un tânăr ciudat locuieşte într-o colibă aşezată pe o creastă de stea lucie, că el şade singur şi arareori coboară ca să aducă vin de orez, şi în fiecare seară doineşte din flautul al cărui sunet se aude de foarte departe, şi este aşa de minunat, că poţi uita orice trudă şi grijă. Nimeni nu ştie de unde vine şi nimeni nu poate să-l întrebe despre asta, încheie bătrâna.

Mong Ming se călători spre steaua ţuguiată a muntelui. Aici găsi pe necunoscut aidoma cum îl descrisese prinţesa. Ceva nepământean, nu părea să fie din lumea asta. Marele sfetnic se înclină adânc în faţa lui şi-l întrebă de nume.

— Numele meu e Flaut, dar al tău? Ce te aduce în singurătatea mea?

— Eu sunt sfetnicul ţării. Fiica prinţului doreşte un însoţitor pentru naiul din care ea cântă măiestrit; prinţul mă trimite să te caut, fiindcă el a auzit de arta ta.

— Cântecul meu e foarte modest; cunosc numai câteva melodii şi nu cutez să mă supun poruncii, răspunse tânărul.

— Vino cu mine la domnul meu, se rugă sfetnicul, va judeca el însuşi.

La tumul Phoenix, prinţul primi pe flautist, care i se aruncă dinainte şi-i zise:

poveste chineză

— Eu sunt crescut sălbatic în munte, străin obiceiurilor voastre; aveţi milă şi iertaţi-mi neştiinţa.

Prinţul privi nobila înfăţişare şi apoi îl pofti să se aşeze lângă dânsul.

— Aud că a ta cântare e o frumuseţe. Poţi cânta şi din nai. Tânărul îi mărturisi că nu ştie.

Atunci prinţul îi răspunse dezamăgit:

— Eu nu caut un flautist.

Şi întors către sfetnicul său, zise:

— Duceţi pe tânăr înapoi; nu e cântăreţul dorit de fiica mea.

în vremea asta se ivi însoţitoarea prinţesei.

— Doamne, stăpâna vă roagă să daţi voie tânărului să-şi arate arta sa, întrucât meşteşugul flautului e acelaşi cu al naiului.

Prinţul încuviinţă fiicei sale această rugăminte, şi tânărul luă în mână flautul, a cărui licoare roşie răsfrântă în ochii oamenilor îi făceau şi mai sticlitori.

La întâia parte a melodiei Tai Hua, adia o lină şi domoală boare înspre oameni.

La a doua parte, din cele patru laturi ale cerului coborau nouri colorați, şi oamenii vedeau la sunetele muzicii minunate culori, iar la a treia parte, cocori dansau în aer un danţ ritmic, păuni se aşezau câte doi, mii de pasări înviorau rămurişul, şi cântecul lor era o necontenită armonie.

Atras de magia sunetelor, prinţul tăcu multă vreme, apoi zise:

— Lămureşte-mi deosebirea dintre nai şi flaut; de unde vin amândouă? De ce melodia ta are putere asupra pasărilor?

Tânărul începu:

— Nu Wa, cea care a descoperit naiul, după munca ei grea se odihnea cu muzica. Naiul, după cum ştiţi, e ca şi fluierul. Flautul însă a fost născocit de domnitorul Fu Hi. Naiul are forma aripilor pasării Phoenix. Flautul uneşte tonurile naiului într-o singură ţeava, însă le acordă aşa deplin, că păsările cred că-l aud pe Phoenix, regele lor. în nenumărate stoluri, ele vin încoace, spre a-l preamări pe regele lor şi a-i cânta cele mai frumoase cântece. Dacă tonurile flautului îl farmecă pe regele păsărilor, dar pe celelalte păsări cum nu le-ar putea ademeni?

Vocea tânărului suna clară ca apa izvorului; fericit îl asculta prinţul, apoi vorbi şi el:

— Eu am o fată care iubeşte mai presus de toate armonia tonurilor, şi adaose cu modestie: Ea cântă puţin şi din nai, şi nu-i voi putea da un soţ pe care nu-l farmecă sunetele. Doresc să fii soţul fiicei mele, Liang Yu.

Tânărul se înclină adânc şi, cu o înfăţişare demnă, răspunse:

— Eu sunt crescut sălbatic în munţi, cum aş putea să-mi ridic ochii spre fiica celui mai mare om al ţării?

— Fiica mea jură că nu-şi va alege alt bărbat, decât pe acela care poate stăpâni naiul. Flautul tău face mai multe minuni decât naiul; el pătrunde în adâncul cerului şi pământului, şi mişcă toate fiinţele. Suntem în miezul toamnei şi visul fiicei mele merge azi spre împlinire.

Străinului i s-a pregătit apoi ceremonia băii de nuntă. Lau îmbrăcat în veşminte scumpe şi l-au condus în castelul Phoenix al prinţesei.

A doua zi tânărul a fost numit dregător al curţii; totuşi această cinstire nu-l schimbă.

Curând prinţesa învăţă melodia pasării Phoenix de la dânsul.

După o jumătate de an, într-o noapte cu lună plină, când Liang Yu şi Siau Schi cântau cântecele lor dumnezeiesc de frumoase, se făcu un mare vuiet în văzduh şi un Phoenix vioriu se lăsă în jos pe

stânga turnului, apoi pe dreapta se roti în sus un balaur roşu. Prinţesa nu pricepu nimic din toate astea.

— Eu nu sunt din lumea aceasta, zise Siau Schi. Am venit pe pământul vostru să alung minciuna şi neorânduiala. S-au scurs peste o sută de ani de când sunt spiritul muntelui Tai Hua. Curat şi înălţător e cugetul tău, şi dragă ţi-e muzica, de aceea m-am călăuzit spre tine. Acum s-a dus pentru noi timpul trăit pe pământ. Phoenix şi balaurul aşteaptă să ne îndrume spre ţărmurile cele luminate ale cerului.

Liang Yu voi să-şi ia rămas bun de la tatăl ei. Siau Schi zise numai:

— Cine vrea să vină cu mine nu trebuie să-şi poarte gândul la nimic pământesc.

Apoi Liang Yu încalecă pe Phoenix şi Siau Schi pe balaur, şi aşa zburară ei din turnul Phoenix prin norii împestriţi către depărtarea nemărginitului. Minunat se auzea în noaptea aceea cum cânta Phoenix pe muntele Tai Hua.

în zori, însoţitoarea prinţesei se grăbi să meargă la prinţ spre a-i anunţa taina acestei nopţi. Amuţit de durere, o înţelese prinţul.

De atunci sta zilnic în turnul Phoenix, întru amintirea copiilor săi. Aci auzi într-o bună seară melodia pasării Phoenix. Fericit ascultă sunetele ei, care îl chemau parcă din alte tărâmuri.

Călugărul şi şcolarul

poveste chineză

Un călugăr învăţa copiii la şcoală. Cel mai mult îi plăcea însă să mănânce şi să doarmă. Şi înainte de a se îndrepta către şcoală, se îndopa de fiece dată în asemenea hal, încât deabia se mai putea mişca.

Dacă intra în şcoală, călugărul se lăsa curând furat de somn şi dormea până ce bătăile clopotului vesteau sfârşitul lecţiei.

Şi se afla printre şcolarii acelei şcoli un fecior de ţăran sărac. îl chema Li. într-un rând, Li i-a spus călugărului:

— Venerabile şi preacinstite dascăl! Cutez să vă întreb pentru ce dormiţi la toate lecţiile?

— Prietene, i-a răspuns fără pic de sfială călugărul. Vezi, ţi se pare că dorm. De fapt, în clipele astea mă întâlnesc cu Buda şi-i ascult cuvintele înţelepte.

Şi, s-a întâmplat că, veghindu-şi toată noaptea părintele bolnav şi venind de dimineaţă la şcoală, Li a adormit în timpul lecţiei. Atât de vârtos a dormit, încât n-a auzit nici bătăile clopotului, care-l treziră pe călugăr.

Văzând călugărul că Li dormea, şi-a ieşit din pepeni. L-a apucat pe băiat de ureche şi-a strigat:

— Tii, măi ou de broască ţestoasă! Cum ai îndrăznit să-mi dormi la lecţie?

— Domnule învăţător, a zis Li. Vi se pare doar că am dormit. De fapt, am fost la Buda şi i-am ascultat cuvintele înţelepte.

— Şi ce ţi-a spus atotputernicul Buda?

— Atotputernicul Buda a spus: „în viaţa mea nu l-am văzut pe dascălul tău!"

înşelătorul pedepsit

poveste chineză

Toate astea s-au petrecut de mult, şi de-atunci multe s-au uitat. Dar, iacă, cei din oraşul Iunian îşi amintesc încă şi azi de povestea asta. Străbunicii le-au povestit-o urmaşilor, bunicii – părinţilor, părinţii – copiilor, iar noi v-o povestim vouă.

Cică a venit odată în oraşul Iunian un zaraf care şi-a deschis o casă de schimb. I-au mers bine treburile. Zi de zi se-mbogăţea şi se îngrăşa. Şi nu-i de mirare că toţi cei care ieşeau din banca lui plecau înşelaţi: pe unu-l fura la cântar, altuia nu-i înapoia zălogul.

Lângă zaraf locuia un hamal. Şi-a pus în minte hamalul să-l dezveţe pe zaraf de înşelătorii. Mult s-a gândit

cum să-l pedepsească, dar până la urmă a aflat. Ascultaţi numai:

Stătea într-un rând zaraful în banca lui şi-şi socotea câştigul. Auzi deodată clopoţelul sunând la uşă şi un om intră. Se plecă în faţa zarafului, scoase din buzunar o legăturică şi o desfăcu. Zaraful văzu în mâna celui ce intrase o bucată de aur.

— Cât vrei pe ea? întrebă necinstitul.

îi sclipeau ochii şi nu-şi putea desprinde privirile hulpave de pe bucata de aur.

— Nu vreau prea mult, răspunse omul, doar o sută de iuani[530].

A luat zaraful bucata de aur şi-a zvârlit-o pe cântar.

— Toată bucata n-are decât cincizeci de uncii, ia cincizeci de iuani!

— Domnul se înşeală, spuse hamalul. Bucata are şaizeci de uncii şi vreau pentru toată bucata o sută de iuani.

— Măi, mişelule! a răcnit zaraful. Ai furat bucata asta de aur! Are numai cincizeci de uncii. Ia cincizeci de iuani sau şterge-o, că de nu chem paznicii!

— Nu-i bucata mea de aur, a grăit hamalul. Un prieten bolnav m-a rugat s-o vând. Să scrie domnul pe-o hârtie că bucata atârnă cincizeci de uncii, şi-atunci o las la cincizeci de iuani.

Bucuros, a scris zaraful şi i-a dat hamalului hârtia. îndată ce uşa s-a închis în urma hamalului, şi- a mângâiat zaraful obrajii şi-a prins a chicoti. Şi cum să nu râdă de sărăntocul cel prost şi fricos! Vezi că bucata cântărea şaizeci de uncii şi făcea cu mult mai mult.

Judecând aşa, a scos înşelătorul din sertar un cuţit, pentru a zgâria bucata şi a se desfăta de strălucirea aurului. Şi-a pus ochelarii şi şi-a dus aurul la ochi.

Şi deodată au început a-i tremura mâinile, obrajii i s-au învineţit, iar ochelarii i-au sărit de pe nas şi s-au făcut ţăndări. Dar zaraful vedea acu' şi fără ochelari că nu cumpărase decât un metal lipsit de preţ.

Tii, ce s-a mai supărat înşelătorul! Vezi, de mult se ştie că mincinoşii îşi ies din fire când cineva îi păcăleşte la rândul lor.

A dat fuga zaraful şi l-a ajuns din urmă pe hamal. L-a apucat de guler şi-a prins a-i cere banii îndărăt. Dar săracul l-a îmbrâncit şi, fără a se sinchisi de el, a intrat în fanza lui. Zadarnic se zbătea ca un turbat zaraful la uşa fanzei, zadarnic suduia, blestema, ocăra şi amenința, hamalul nici că-i răspundea.

Atunci a alergat neguţătorul cât a putut de repede la un judecător prieten şi i-a povestit cum îl păcălise hamalul.

în dimineaţa următoare săracul se şi afla înaintea judecătorului mânios. Judecătorul ţinea bucata de aur fals în mână.

— Cum ai îndrăznit să-nşeli un om cinstit? l-a întrebat cu mare mânie judecătorul. Ţi s-a urât, pesemne, să-ţi porţi capul pe umeri? Hai?

— Preaînţelepte domn, a răspuns hamalul, bucata asta nu-i a mea. Eu i-am vândut zarafului o bucată de aur, dar dumneavoastră ţineţi în mână o bucată de aramă.

— Ah, câine fără neam! a răcnit judecătorul. O sută de lovituri te aşteaptă dacă nu dovedeşti adevărul spuselor tale!

Şi făcu semn să se aducă beţele de bambus.

— O, stăpâne preadrept, a spus hamalul, nimic mai lesne! Porunceşte să se cântărească bucata de aramă şi te vei încredința că zaraful minte, în vreme ce eu sunt un om cinstit.

A pus judecătorul bucata de aramă pe cântar.

— Şaizeci de uncii, a grăit el, privind greutăţile.

530 monedă din China

— Iar bucata mea a tras doar cincizeci de uncii. Aşa a scris cu mâna lui şi zaraful, aici, pe hârtie. Oare nu-i limpede, preamilostive domn, că neguţătorul ţi-a arătat o cu totul altă bucată şi nu pe cea cumpărată de la mine?

A fost nevoit judecătorul să-l lase pe hamal să plece acasă. în curând s-a mutat din Iunian şi zaraful, pentru că toţi oamenii râdeau întâlnindu-l, iar copiii alergau după el arătându-l cu degetul şi strigând:

— înşelătorul pedepsit! înşelătorul pedepsit!

Copilul din lemn de scorţişoară

poveste chineză

Demult, tare demult, într-un loc nu departe de malul mării, trăiau odată trei fraţi în belşug şi bunăstare. Ei aveau o mătuşă şi un unchi care o duceau tare greu. Toată averea lor era o colibă şi o curticică. Unchiul era un om voinic, vesel şi priceput la toate. De tânăr muncea pentru cumnatul său, tatăl celor trei feciori şi acasă şi la câmp. Făcuse în viaţa lui tot felul de treburi şi îndurase tot felul de lipsuri. Şi au trecut ani după ani. Tatăl băieţilor şi-a făcut casă şi acareturi, dar cumnatul a rămas tot cu o colibă şi o curticică; acesta mânca pâine din faină albă, iar cumnatul său turte din faină neagră. După un timp, bătrânul a murit, iar cei trei nepoţi i-au spus:

— Unchiule, lucrează acum pentru noi şi astfel nu veţi muri de foame tu şi mătuşa.

Aşa au spus cei trei nepoţi şi unchiul n-a mai zis nimic. Şi au trecut ani după ani. Nepoţii şi-au cumpărat pământuri, dar unchiul nu avea niciun petec de pământ: nepoţii îmbrăcau haine de mătase, dar unchiul umbla într-o cămaşă arsă de soare. în adâncul inimii, era mâhnit unchiul, dar nu le spunea nimic nepoţilor.

Au trecut mulţi ani, unchiul a îmbătrânit, părul i-a albit, mâinile au început să-i tremure. Acum nepoţii nici nu-l mai socoteau de unchi şi-l priveau doar ca pe o slugă. Dar bătrânul tăcea şi răbda.

într-un an, de sărbătoarea lunii[254], nepoţii s-au pregătit de petrecere: au cumpărat fructe şi prăjituri, au tăiat găini şi raţe. în ajun de sărbătoare, nepotul cel mai mare i-a spus:

— Hei, ascultă, de sărbătoarea lunii toţi petrec în familie. Du-te şi tu acasă să petreci cu mătuşa!

Cel de al doilea nepot a mai adăugat:

— Ascultă ce spune frate-meu! Du-te acasă, pleacă mai repede!

Iar cel de al treilea nepot s-a răstit:

— Hei, ţi-a dat o zi liberă, de ce nu te bucuri?

în după-amiaza zilei, unchiul s-a întors acasă cu mâna goală.

Seara, luna plină se ridicase pe cerul albastru, şi razele-i albe luminau pământul.

Cei trei fraţi au scos masa afară şi au încărcat-o cu bunătăţuri: fructe, prăjituri, mâncare şi băutură, apoi s-au aşezat în jurul ei şi au început să petreacă. în acest timp, unchiul şi mătuşa ieşiseră în curticică şi stăteau pe o piatră. Nu aveau decât o turtă de mălai şi apă rece. Bătrâna se gândea cum bărbatul ei munceşte de o viaţă întreagă la nepoţi şi acum la bătrâneţe n-au nici ce mânca, nici ce bea şi a început să plângă. Bătrânul a încercat s-o liniştească.

— La ce-ţi foloseşte supărarea, nu mai plânge! Uite, de dimineaţă când am fost pe deal am găsit o pară. Hai s-o mâncăm împreună!

Bătrâna a luat para şi a aşezat-o pe pământul luminat de lună, apoi a zis:

---

[254] la 15 august, seara cînd e lună plină prietenii şi rudele se string la petrecere afară, sub razele lunii

— Mănânc-o tu!

Iar bătrânul:

— Mai bine mănânc-o tu!

Şi aşa se îmbiau unul pe altul, dar niciunul nu se atingea de pară.

Deodată, s-a auzit un clinchet de clopoţel şi amândoi bătrânii au tresărit, zicându-şi:

— E aproape de miezul nopţii, cine-o mai trece pe drum acum?

Ting! Ting! S-a auzit din nou clopoţelul din ce în ce mai aproape. Clinchetul nu venea nici din partea de răsărit, nici din partea de apus, ci din văzduh. S-au uitat în sus şi au văzut un iepuraş alb, care a făcut o săritură şi a ajuns jos. Iepuraşul era mai strălucitor decât razele lunii, iar clopoţelul de la gâtul lui mai strălucitor decât stelele. A început să sară şi clopoţelul suna,suna... Apoi s-a ridicat pe lăbuţele din spate şi s-a uitat la bătrâni. Bătrânul a întrebat speriat:

— Ai venit din văzduh. Nu eşti cumva Iepuraşul de Jad din lună?

Iepuraşul a dat din cap. Bătrânul a spus cu mâhnire:

— Iepuraşule, în casa noastră nu se găseşte, nici orez, nici faină, dar dacă ţi-e foame, mă duc să- ţi tai nişte iarbă fragedă.

Atunci iepuraşul a început să-şi mişte buzele şi a spus:

— Nu vreau nici orez, nici făină, vreau numai să gust din para asta.

Auzind, cei doi bătrâni s-au bucurat că pot să-i dea şi ei ceva şi i-au dat-o din toată inima. Luând para, Iepuraşul de Jad a spus bucuros:

— Dacă aveţi ceva necazuri, căutaţi-mă la Muntele de Apus!

Şi din nou s-a ridicat în văzduh şi şi-a luat zborul spre lună. Luna era tot aşa de rotundă, razele ei străluceau tot aşa de puternic, dar acum cei doi bătrâni nu mai erau atât de trişti.

Au mai trecut trei ani. Unchiul îmbătrânise şi mai mult, îi crescuse barba şi de-abia de mai mergea. Cei trei nepoţi s-au sfătuit în taină cum să scape de el. Cel mare a spus:

— După cât văd eu, boşorogul ăsta n-o să mai poată face nimic.

Cel de al doilea a adăugat:

— Aşa e, de ce să mai mănânce mâncarea degeaba?

Iar cel de al treilea:

— Cel mai bine ar fi să scăpăm de el, dar nu ştiu ce pricini să-i găsim!

Nepotul cel mare, veninos, a zis:

— Mie nu-mi vine greu să-i găsesc pricină. Aşteptaţi şi-o să vedeţi! Şi a râs sigur de sine.

A doua zi de dimineaţă, unchiul l-a întrebat, după obicei, pe nepotul cel mare:

— Domnule, ce treabă am de făcut astăzi?

Iar nepotul a răspuns:

— Urcă-te pe acoperiş şi ară!

Era limpede că-s vorbe de batjocura! Ele l-au întristat şi l-au îndurerat pe bătrân. A înţeles că înainte unchiule în sus, unchiule în jos nu erau decât vorbe goale. De data asta şi-a dat şi mai mult seama ce fel de om e nepotul, dar, nu şi-a pierdut cumpătul şi i-a răspuns liniştit:

— înjugă boii şi hai să mergem pe acoperiş să arăm!

Nepotul s-a roşit şi nemaiavând cum să-i răspundă, s-a întors şi a plecat. După puţin timp, nepotul mijlociu i-a zis bătrânului:

— Dacă nu vrei să ari pe acoperiş, du-te şi dă la o parte muntele din spatele casei!

Iar acesta a răspuns:

— Bine, mă duc, dar hai cu mine să mi-l ridici în spate!

Aşa i-a închis gura bătrânul şi nepotului mijlociu. După un timp, nepotul cel mic i-a zis:

— Boşorogule, trebuie să ieşi la pensie!

Liniştit, bătrânul i-a răspuns:

— Niciodată nu v-am cerut salariu, atunci cum îmi spuneţi să ies la pensie. V-am crescut de când eraţi mici şi acum, că am îmbătrânit, de ce vreţi să scăpaţi de mine?

Oftând, nepotul cel mic a răspuns: „De ce, de ce, tot nu știi de ce? Fraţii mei ţi-au dat poruncă să faci o treabă, iar tu ai îndrăznit să le porunceşti lor.”

Auzind bătrânul acest neadevăr, n-a vrut să se certe cu nepotul şi supărat foc s-a întors acasă.

I-a povestit tot bătrânei, iar aceasta a izbucnit în plâns:

— N-avem decât bucăţica asta de curte, cum o să trăim de aici încolo?

Bătrânul, de asemenea, a început să se frământe. Dar, tot femeile-s mai descurcăreţe: bătrâna şi-a amintit de întâmplarea de la sărbătoarea lunii, şi-a şters lacrimile şi zise:

— Iepuraşul acela de Jad ne-a spus că dacă avem necazuri să-l căutăm la Muntele de Apus. Du-te acuma şi-l caută, cât mai poţi merge.

Bătrânul şi-a făcut socoteala şi a văzut că bătrâna are dreptate, doar nu putea să stea acasă şi să moară de foame.

A doua zi, bătrânul a plecat spre Muntele de Apus. S-a urcat pe prima creastă şi de acolo a văzut în zare marea albastră; s-a urcat pe cea de-a doua creastă şi n-a mai văzut decât un nor alb; s-a urcat pe cea de-a treia creastă şi n-a văzut de jur împrejur decât munţi înalţi. A cutreierat astfel munte după munte şi după nu ştiu câte zile a ajuns într-un loc unde nu era suflare de om. Nu mai ştia nici în ce lună şi nici în ce zi se află. A poposit într-o peşteră rece ca gheaţa şi a vrut să se odihnească; dar neputând dormi, a pomit-o mai departe. După o bucată de drum, la urechile lui a ajuns murmurul unei ape. Mergând mai departe, a întâlnit un râu cu apa limpede ce curgea între doi munţi. Şi pe râul acela aluneca o barcă ca o săgeată. Stâncile de pe mal erau toate acoperite cu brazi. Tocmai căuta un loc pe unde să treacă apa, când l-a izbit un miros de scorţişoară. Privind cerul a văzut cum luna coborâse după muntele învecinat. Ceaţa alburie se ridicase de pe munte, norii coloraţi se învârteau în jurul lunii şi aşa cum un măr cade într-o plasă moale, tot aşa şi luna a căzut în mijlocul ceţei şi a norilor. A început să sufle vântul, norii şi ceaţa s-au împrăştiat şi muntele învecinat nu s-a mai văzut. Fiecare fir de iarbă, fiecare copac, erau albi şi strălucitori; iar după norii alburii se ascundeau o mulţime de palate. Bătrânul privea şi se mira când s-a auzit strigat de o voce. Uitându-se împrejur, n-a văzut nici ţipenie de om, numai un podeţ care apăruse deasupra râului. La capul podului era un copac cu crengile încolăcite, şi de sub copac s-a auzit o voce care l-a strigat din nou:

— Vino, vino mai repede!

Bătrânul s-a frecat la ochi şi a mai privit o dată, dar n-a văzut decât o stâncă sub crengile copacului şi alături de ea stătea Iepuraşul de Jad. Ca şi când ar fi întâlnit un prieten vechi, bătrânul a alergat, plin de bucurie, spre el. Iepuraşul tocmai alegea orez. Alături se vedea o grămăjoară de boabe de grăunţe galbene ca aurul. Vesel, iepuraşul i-a spus:

— Ştiu care ţi-e păsul. N-am nimic să-ţi dau în afară de grămăjoara asta de boabe. Ia-o şi s-o semeni în pământ!

Bătrânul, strâmtorat a spus:

— N-am nici măcar un deget de pământ!

Iepuraşul a început să rădă:

— Ia-o, şi s-o semeni în curte. Eşti de multe zile pe drum şi-oi fi obosit. Culcă-te şi te odihneşte sub copacul ăsta.

Auzind spusele iepuraşului, bătrânul a simţit deodată că i se face somn. N-a mai apucat să spună niciun cuvânt că a şi adormit adânc. în vis se făcea că petale de flori de scorţişoară, ca nişte fulgi de zăpadă pluteau în jurul lui. Şi fiecare petală strălucea ca o rază de lună. Apoi, din arborele de scorţişoară a coborât un copil cu faţa bucălată şi ochii rotunzi, frumos cum nu s-a mai văzut. Bătrânul a întins mâinile către el şi copilul i-a căzut în braţe. Atunci s-a trezit. Se făcuse ziuă şi răsărise soarele. Nu se mai afla sub arborele de scorţişoară. Bătrânul s-a ridicat în capul oaselor. în mână ţinea cu adevărat ceva. Când s-a uitat a văzut că ţinea o bucată de lemn de scorţişoară. Şi-a amintit de grămăjoara de grăunţe care se afla alături de el. Şi, deşi nu era decât o mână de seminţe, bătrânul ştia că Iepuraşul de Jad i-o dăduse din toată inima. A strâns-o cu grijă ca şi când ar fi fost vorba de cine ştie ce comoară şi a plecat.

La poalele muntelui era un pârâu şerpuitor. Bătrânul l-a trecut sărind din piatră în piatră. A plecat mai departe şi a mers aşa multe zile. A văzut din nou marea albastră, a văzut din nou pescăruşii, şi după puţin timp a ajuns acasă. Aflând că nu adusese decât o grămăjoară de seminţe, bătrâna i-a spus:

— Le-ai adus aşa de departe, hai să le semănăm în curte! Şi ai grijă să nu se piardă niciun bob!

Bătrânul a împrumutat o săpăligă şi a început să sape pământul, iar bătrâna în urma lui semăna boabele. Nu apucaseră să termine de săpat şi semănat, că bătrâna a dat un strigăt de uimire. Uitându-se, bătrânul a văzut cum seminţele puse în pământ deja încolţiseră. Şi văzând cu ochii, plantele creşteau, se înălţau, apoi au dat rod şi rodul s-a copt. Atunci bătrânul a lăsat săpăliga şi a luat secera, iar bătrâna a început să bată spicele.

Băteau spicele, semănau boabele, apoi secerau. După câteva zile, casa bătrânului era plină de boabe şi pe vatra lui se rumeneau lipiile. Plini de bucurie, cei doi bătrâni nu mai duceau grija zilei de mâine.

Într-o zi, după ce s-a sculat de la masă, bătrânul şi-a aruncat privirea asupra bucăţii de lemn de scorţişoară şi şi-a amintit de visul cu copilul. S-a gândit să cioplească în lemn un copil după chipul celui care-l văzuse în vis. Zis şi făcut. A găsit un cuţit şi a început să cioplească. Era foarte îndemânatic şi după câteva zile cioplise un copil cu faţă bucălată şi ochii mari, rotunzi, frumos cum nu se mai văzuse, care semăna ca două picături de apă cu copilul din vis. Bătrânii l-au îndrăgit foarte mult şi i-au dat numele de Copilul de scorţişoară. Copilul parcă ar fi fost viu: gura parcă-i râdea tot timpul, iar părul parcă era răvăşit de vânt. Deseori, cei doi bătrâni se gândeau ce bine ar fi dacă copilul ar avea viaţă.

Zilele treceau pline de îmbelşugare. Bătrânii se înzdrăveniseră. Şi, deşi cei trei nepoţi se purtaseră neomeneşte, bătrâna ar fi dorit să-i vadă. Fără să se sfătuiască cu moşneagul, s-a îmbrăcat, şi-a încărcat coşuleţul şi a plecat la nepoţi. Cum a intrat pe uşă, lucru de mirare, nepotul cel mare i-a luat coşuleţul, nepotul cel mijlociu i-a făcut o temenea, nepotul cel mic i-a turnat ceai să bea. De mulţi ani nu mai fusese tratată aşa de bine în casa nepoţilor ei! După ce au stat puţin de vorbă, le-a dăruit tot ce avea în coşuleţ şi a plecat acasă.

După plecarea ei, cei trei fraţi au început să discute. Feciorul cel mare a spus:

— Bătrânul era sărac lipit pământului. Toată viaţa lui a muncit pe la alţii. La vârsta lui nu puteam să-l ţin pe de gratis. L-am alungat şi credeam c-o să moară de foame. Dar ce să vezi? Nu numai că n-a murit de foame, dar se pare că s-a îmbogăţit.

Feciorul mijlociu i-a ţinut isonul:

— Aşa e, dar cum de s-a îmbogăţit?

Feciorul cel mic însă le-a spus:

— Am auzit că a plecat odată departe. înseamnă că neapărat a găsit pe acolo vreo comoară! Să mergem mâine pe la ei şi dacă au vreo comoară să facem în aşa fel încât să fie a noastră.

A doua zi, cei trei nepoţi au făcut o vizită bătrânilor. Toţi trei râzând şi întrecându-se în politeţuri făceau temenele de zor. Bătrânul n-ar fi voit să le dea drumul în casă, dar bătrâna i-a poftit înăuntru.

Intrând în casă, le fugeau ochii într-o parte şi în alta. Mare le-a fost mirarea văzând grămezile de boabe care umpleau toată casa. Pe masă au văzut şi păpuşa din lemn de scorţişoară. Şi atunci s-au repezit toţi trei şi au înconjurat masa. Şi cu cât se uitau, cu atât se dumireau că e vorba de un obiect ciudat. Feciorul cel mare se gândea în sinea lui: „Asta-i precis o comoară". Până să nu-l vadă mătuşa, a întins mâna s-o apuce, când, deodată, păpuşa s-a ridicat şi a spus:

— Ce vreţi de la mine de m-aţi înconjurat aşa?

Bătrânii au tresărit surprinşi, iar cei trei fraţi s-au bucurat văzând că li se adeveresc bănuielile, zicându-şi: „Am zis noi că e vorba de vreo minune".

Păpuşa a spus din nou:

— Ce vreţi de la mine de m-aţi înconjurat?

Fratele cel mare s-a gândit că grămezile de grâu au fost făcute de păpuşă. Dar ce şi-a zis el? Ce să-i cer eu păpuşei lucruri care n-au prea mare însemnătate şi a spus:

— Mie să-mi dai perle şi agate!

Feciorul mijlociu la fel s-a gândit că grămezile de grâu au fost aduse de păpuşă. Dar ce să ceară el lucruri care n-au cine ştie ce valoare, şi atunci a spus:

— Eu vreau jad şi mărgean!

La fel a gândit şi feciorul cel mic şi a spus:

— Iar eu vreau aur şi argint.

Mişcându-şi buzele, păpuşa le-a răspuns:

— Pe fundul mării de la răsărit se află Palatul Dragonului. Şi în palatul Dragonului paturile sunt făcute din jad, perlele, aurul şi argintul acoperă pământul. Duce-ţi-vă acolo şi luaţi cât vă place.

într-un glas, cei trei feciori au întrebat:

— Dar marea e plină cu apă. Cum să ajungem noi la Palatul Dragonului?

Păpuşa, mişcând din nou buzele, le-a răspuns:

— Dacă mă luaţi pe mine în braţe n-o să vă înecaţi şi vă arăt şi drumul spre palat.

Fără să mai ţină seama dacă bătrânii încuviinţează ori nu, cei trei fraţi au luat păpuşa în braţe şi au fugit la marginea mării. Au găsit un loc pe malul mării unde apa era verde de bătea în negru, iar valurile loveau cu furie stâncile. Ştiau cu toţii că acolo e locul cel mai adânc, dar niciunul nu voia să fie primul care se aruncă. Atunci, feciorul cel mare a zis:

— Hai să fiu tot eu primul. Dacă am să văd vreo cale vă fac semn cu mâna şi atunci să săriţi şi voi după mine.

Apoi a luat păpuşa în braţe şi a sărit în apă. L-au acoperit valurile şi l-au tras la fund. Deasupra apei s-au mai văzut pentru o clipă mâinile care se agitau. Fratele cel mijlociu şi cel mic crezând că acesta e semnalul, s-au aruncat degrabă şi ei în apă, dar ca şi fratele lor mai mare au fost înghiţiţi de valuri.

A trecut o zi, au trecut două, dar niciunul din fraţi nu s-a mai întors, doar păpuşa din arbore de scorţişoară plutea la malul mării. Văzând-o, bătrânul a pescuit-o, a şters-o de apă, şi a strâns-o la piept ca pe un copil. Atunci făptura din lemn s-a muiat dintr-o dată şi s-a încălzit. Ochii rotunzi s-au deschis şi păpuşa a tuşit. Bucuros, bătrânul a strigat de două ori:

— Păpuşă de scorţişoară!

Păpuşa a răspuns:

— Tată!

Bătrânul a dus-o acasă şi i-a dat să mănânce, iar păpuşa a mâncat şi a băut ca orice copil. Şi a crescut devenind un flăcău de toată frumuseţea. Cei trei fraţi nu s-au mai întors acasă. Dar numai flăcăul din lemn de scorţişoară ştia că ei nu se vor mai întoarce niciodată.

Negustorul şi şarpele

poveste chineză

La cincizeci de Li spre apus de Datuncen se află un munte înalt, iar în el este o peşteră, pe care localnicii o numesc: „Peştera dragonului din Iaşmo". în peşteră se deschide un templu, iar în el statuia unui zeu într-un halat lung, cu o scurtă vătuită şi cu pantofi în picioare. Pe umăr are o desagă, iar în faţă o tobă mică, cum au negustorii ambulanţi, ca să cheme cumpărătorii.

Oare aşa arată zeii la înfăţişare? Bătrânii spuneau că munţii în aceste locuri sunt înalţi, văile adânci.

Demult, demult s-au petrecut cele ce vreau să vă povestesc. Pe atunci, pe aici, la o distanţă de optzeci de li înjur nu erau pieţe şi femeile cumpărau aţă, ace, sare, făină şi alte mărfuri de la negustorul ambulant Pân.

Pân era un om bun, nu lua scump şi nu se supăra când cumpărătorii scormoneau mult timp marfa şi apoi plecau fără să cumpere ceva. Când sosea în sat începea să bată toba, femeile şi fetele îl înconjurau într-o clipă. Soţiile şi fiicele ţăranilor se bucurau totdeauna de venirea lui Pân. Odată, când el ieşea dintr-o trecătoare, a văzut un grup de copii, care înconjuraseră un şarpe mic şi-l loveau unii cu bâţul, alţii cu piciorul. Şarpele se strânsese ghem şi nu se mişca. Bătrânului negustor ambulant i s-a făcut milă şi le-a spus copiilor:

— Nu chinuiţi şarpele. Este tare mic şi n-a făcut nimănui niciun rău. Nu-l omorâţi degeaba.

Dar copiii nu l-au ascultat. Atunci Pin le-a spus:

— Haideţi să facem aşa: Vindeţi-mi şarpele şi eu vă voi da bani cu care vă veţi cumpăra un pepene verde. Nu vreţi?

Copiii au luat banii şi au fugit. Negustorul ambulant a ridicat o rămurică, a despicat-o, a apucat cu ea şarpele şi l-a pus în lada în care purta marfa. Din ziua aceea Pân a început să hrănească şarpele şi-l purta

peste tot cu el.

Nici n-a simţit cum au trecut zece ani şi micul şarpe se făcuse acum şarpe mare, trupul lui era de grosimea unei ceşti şi se lungise, aşa că lada în care stătea nu mai putea fi închisă bine, aproape tot timpul avea capacul deschis.

Pân umbla ca şi mai înainte prin sate, urca în munţi, cobora în văi, dar acum îi era din ce în ce mai greu să poarte lada cu şarpele. într-o zi, a lăsat jos cobiliţa, a deschis lada şi i-a spus şarpelui:

— De acum înainte nu mai pot avea grijă de tine. Ai crescut mare şi poţi să te hrăneşti singur. îţi dau drumul, dar să nu te atingi niciodată de oameni. Promite-mi!

Şarpele a încuviinţat din cap.

— Atunci du-te! i-a spus negustorul ambulant.

Nici n-a apucat să clipească şi şarpele a ieşit din ladă şi repede, repede a pornit pe drum. Au mai trecut câţiva ani.

Şi iată, în munţi au început să se petreacă lucruri ciudate. Ziua în amiaza mare dispăreau deodată oameni, plecaţi în munţi după vreascuri. Atunci au fost trimişi zece flăcăi tineri şi voinici cu secere, târnăcoape, lopeţi şi cobiliţe în cercetare. S-a întors numai unul, dar şi acela fără încălţări aşa de tare fugise. Privirea lui era tulbure, nu putea să spună niciun cuvânt. Consătenii l-au bătut pe spate, l-au stropit cu apă rece, i-au turnat în gură o fiertură ca să-l pună pe picioare. Au trecut câteva ore până ce şi-a venit în fire şi a putut să le povestească ce i s-a întâmplat.

Nici nu trecuseră flăcăii de jumătatea drumului când în faţa lor a apărut un şarpe alb lung şi cât ai clipi a înghiţit nouă din cei zece flăcăi. Din fericire, al zecelea era iute de picior, altfel şi el ar fi avut aceeaşi soartă. Ţăranii, auzind povestea flăcăului, au îngheţat de spaimă, au mai vrut să-l mai întrebe câte ceva, dar flăcăul, povestindu-le, a retrăit cele ce i s-au întâmplat şi a murit de groază.

Şi şi-au amintit ţăranii că demult, când erau încă copii, negustorul ambulant Pân a cumpărat de la ei pentru câţiva bănuţi un şarpe mic alb. Oare nu-i acela şarpele monstru de acum, care mănâncă oameni? Cu siguranţă că da. Bătrânul Pân a atras nenorocirea asupra oamenilor. Cuvintele ţăranilor au ajuns până la negustorul ambulant, care, fără să spună cuiva vreun cuvânt, a pornit în munţi să caute şarpele. Trei zile a umblat prin munţi, dar n-a dat de şarpe. S-a întors în sat, şi-a ras capul, s-a spălat, a luat cu el mâncare, şi-a bătut ţinte în tălpile încălţărilor şi a plecat iarăşi în căutarea şarpelui, jurând să nu se întoarcă până nu-l va omorî.

Dar nici a doua zi, nici a treia zi şi nici a patra zi n-a întâlnit Pân şarpele. în a cincea zi, vârfurile ţintelor de aramă din talpă s-au ros şi luceau parcă ar fi fost bobiţe de aur, pantalonii şi scurta vătuită tot agăţându-se de tufe şi ghimpi s-au transformat în zdrenţe, ochii, de atâta sforţare, s-au înroşit, părul i s-a încâlcit, omul abia-abia îşi mai târa picioarele, dar tot timpul îşi şoptea: „Până când nu voi omorî şarpele, n-am dreptul să mor, până când nu voi omorî şarpele, n-am dreptul să mor”...

Deodată, aude: „Sss-sss-sss”. Pân s-a uitat cu atenţie înjur. La doi paşi de el, în iarba deasă, cu capul ridicat, stătea şarpele alb.

Câteva secunde s-a uitat la om, în sfârşit, şi-a recunoscut vechiul stăpân şi trăgându-şi capul repede s-a târât în altă parte. Pân şi-a încordat ultimele puteri şi a alergat după el. Din vale în vale, de pe o stâncă pe alta, sus-jos, înapoi şi din nou înainte, şarpele fugea de fostul său stăpân.

Soarele coborâse de mult dincolo de munţi şi luna îşi revărsa razele pe pământ, iar Pân urmărea continuu monstrul.

Dar iată că şarpele a ajuns lângă o peşteră mare şi a dispărut în ea. Pân s-a dus după el. A umblat prin toate ascunzişurile peşterii şi a descoperit o ieşitură între două pietre. Acolo o fi intrat şarpele. Pân a încercat s-o lărgească, şi-a zgâriat rău mâinile, şi-a rupt unghiile, dar ieşitura nu s-a mărit. Ce să facă? A stat mult timp pe gânduri. în sfârşit, strângând din dinţi şi-a spus hotărât: „întrucât n-am reuşit să omor şarpele, cu corpul meu voi închide văgăuna, ca el să nu mai aibă pe unde ieşi niciodată să atace oamenii”.

Aceasta s-a întâmplat pe data de opt a lunii a treia. De atunci nimeni nu l-a mai întâlnit pe negustorul ambulant Pân. Dar legenda despre el a trecut de la bunici la nepoţi şi amintirea despre curajosul negustor ambulant trăieşte şi azi printre oameni, de mulţi, mulţi ani.

Iată de ce oamenii au ridicat în peştera dragonului din Iaşmo un templu, în care au pus statuia lui Pân.

Şi în fiecare an, pe data de opt a lunii a treia, ţăranii din satele de munte din împrejurimi se adună în acest templu, ca printr-un cuvânt bun să amintească tuturor de Pân, care şi-a dat viaţa să-i salveze pe oameni de urgia şarpelui.

Prefectul judeţului a desenat un tigru

poveste chineză

Trăia odată un prefect căruia îi plăcea foarte mult să deseneze tigri, numai că el desena foarte prost şi în loc de tigri ieşeau nişte pisici, care nici pe departe nu aduceau a tigri.

Odată a desenat un asemenea tigru şi l-a chemat pe curierul său ca să se uite şi să-l laude, iar apoi să răspândească ştirea despre talentele sale în tot judeţul.

Cum a venit, prefectul şi-a scos tabloul şi l-a întrebat:

— Kai, ce este asta după părerea ta?

Curierul a privit şi s-a gândit că animalul negru aduce foarte mult cu o pisică şi i-a spus:

— Aceasta este o pisică, înălţimea ta!

Prefectul s-a înfuriat:

— La naiba! N-ai ochi să vezi? Pe tigrul desenat de superiorul tău îl iei drept o pisică? Obrăznicia ta nu are margini. Şi întorcându-se a strigat:

— Slujitori, luaţi-l pe acest nemernic şi daţi-i patruzeci de lovituri!

Şi săracul om a fost snopit în bătăi.

Prefectul a chemat alt curier şi a început să-l întrebe şi pe el. Curierul a văzut tigrul desenat cu tuş negru, care semăna grozav cu un motan negru, dar n-a îndrăznit să spună ceva. Ştia doar că prietenul lui a avut le suferit că l-a numit pe acest tigru pisoi. Stătea şi tăcea gândindu-se cum să iasă din încurcătură.

— Spune ce-i asta? a întrebat prefectul.

— Stăpâne, nu am curaj să spun, a răspuns curierul.

— Dar de cine te temi tu?

— Mă tem de stăpân.

— Atunci eu, de cine mă tem eu? a întrebat prefectul supărat.

— Stăpânul se teme de alţi stăpâni.

— Iar ei de cine se tem?

— Ei se tem de cer.

— Iar cerul de cine se teme?

— Cerul se teme numai de nori.

— Iar norii de cine se tem?

— Norii se tem de vânt.

— Iar vântul?

— Vântul se teme de pereţi.

— Iar pereţii de cine se tem?

— Pereţii se tem de şoareci.

— Iar şoarecii de cine se tem?

— Şoarecii nu se tem de nimeni decât de cel din tabloul desenat de dumneavoastră, a spus curierul luându-şi inima în dinţi.

Prefectul s-a holbat la el, dar n-a mai putut să scoată o vorbă.

Mireasa de lut

poveste chineză

O femeie săracă, pe care o chema Sin-în nu avea niciun copil şi îşi dorea foarte mult o fată. Măritând fata, ar fi căpătat bani mulţi şi ar fi trăit fără griji.

Dar Sin-în a născut un fiu şi a hotărât să ascundă acest lucru oamenilor. Când băiatul era mic trăia la mama lui; ea îl îmbrăca ca pe o fetiţă şi toţi credeau că Sin-în are o fată. Iar când copilul a crescut, Sin-în l-a trimis într-un sat depărtat la bunica. Astfel nimeni n-a aflat taina ei. Între timp, în satul vecin, un bogătaş a auzit că Sin-în a născut o fată şi s-a gândit să o peţească pentru unicul său fiu.

— Nu-i nimic că fata este săracă şi mult mai mare decât fiul meu, se gândea bogătaşul, în schimb vom avea o lucrătoare pe gratis în casă şi apoi la o adică o vom putea alunga.

A primit Sin-în pentru mireasă mulţi bani de argint şi multe haine, încât nu le mai ştia numărul. Au hotărât părinţii şi ziua cununiei. în ziua hotărâtă, Sin-în l-a adus pe fiul ei acasă, l-a îmbrăcat ca pe o mireasă şi i-a spus:

— Astăzi te vor duce în casa mirelui, nu te teme de nimic şi fa aşa cum îţi voi spune.

Apoi i-a spus fiului planul său. Deodată s-au auzit tobele şi flautele. A apărut o litieră frumoasă dusă de patru culi. Din tot satul au venit oameni la casa lui Sin-în, să vadă când iese mireasa. S-a adunat o mare mulţime de oameni, consătenii vorbeau veseli şi priveau litiera bogată.

Dar iată că din casă a ieşit Sin-în, ducând de mână mireasa îmbrăcată în rochie roşie: părul miresei era legat într-un coc şi prins cu ace de aur. Nici unuia dintre vecini nu-i putea trece prin cap că mireasa nu-i fată, ci un tânăr de toată frumuseţea.

Fiul lui Sin-în se aşează în litieră şi culii porniră prin sat; mai tare se auzeau tobele şi mai tare cântau flautele. Culii mergeau foarte repede şi în curând satul a rămas departe în urmă.

Era o căldură înăbuşitoare, sudoarea curgea şiroaie pe feţele obosite ale bărbaţilor. Au mai mers o bucată de drum şi au hotărât să se odihnească. Au pus jos litiera, iar ei s-au culcat lângă ea şi în curând au adormit. Iar fiul lui Sin-în numai atâta aştepta. Cum a auzit sforăiturile culilor, a coborât încet din litieră şi s-a ascuns printre tufe. Şi-a dezbrăcat hainele de nuntă, şi-a desfăcut cocul, s-a îmbrăcat cu hainele lui şi a devenit din nou el însuşi. Cine ar fi putut gândi că el era chiar „mireasa”!

Cum s-au trezit culii au descoperit că mireasa a dispărut. O căutară prin toate tufele. O strigară până răguşiră, dar mireasa parcă intrase în pământ. S-au speriat şi au început să plângă.

Atunci tânărul s-a apropiat şi i-a întrebat:

— Ce s-a întâmplat? De ce plângeţi?

Culii, desigur, nu l-au recunoscut şi au răspuns:

— Duceam în litieră mireasa, eram frânţi de oboseală şi ne-am aşezat să ne odihnim. Când am dormit, mireasa a dispărut şi n-o găsim nicăieri. Ce să facem? Fără mireasă nu ne putem întoarce pentru că ne vor băga la închisoare.

Fiului lui Sin-în i s-a făcut milă de ei şi le-a spus:

— Voi încerca să vă ajut. Luaţi cât mai mult lut, faceţi o păpuşă de mărimea unui om şi îmbrăcaţi-o în rochie roşie. Când veţi ajunge la casa mirelui, spuneţi că mireasa a obosit pe drum şi vrea să se odihnească. Mergeţi cu litiera direct în camera miresei şi cum veţi primi banii plecaţi.

I-au mulţumit culii şi au făcut aşa cum le-a spus. Au făcut din lut o păpuşă mare, au învelit-o într-o bucată de material roşu, au aşezat-o în litieră şi au dus-o. Iar în casa mirelui totul era gata pentru primirea miresei. Se adunaseră multe rude şi mulţi musafiri.

Iată că a apărut litiera împodobită. Au început să bată tobele, să sune flautele, să pocnească pocnitorile, s-au aprins focurile de artificii. Litiera s-a apropiat de poartă şi toţi musafirii au alergat să vadă mireasa. Dar culii au spus că mireasa a obosit foarte tare şi au dus litiera în camera ei. Au pus păpuşa de lut în pat şi cum au primit banii au plecat în grabă. A venit seara. Musafirii au plecat, iar mama mirelui s-a dus în camera miresei s-o vadă. A deschis uşa şi vede mireasa stând în pat.

— Ei, tu! a strigat soacra, tot mai dormi. Scoală-te. Tu n-ai venit la noi pentru odihnă.

Păpuşa bineînţeles tăcea. Soacra s-a supărat, a venit în fugă lângă pat, a vrut să lovească mireasa, dar a rămas cu gura căscată – în loc de mireasă, o păpuşă.

A înţeles că a fost păcălită, s-a înfuriat, a luat un ciocan şi a spart păpuşa în bucăţi mici.

Dimineaţa soacra s-a dus la judecător cu plângerea. S-a mirat judecătorul, dar a primit un plocon bun şi a

promis că o va pedepsi pe Sin-în.

A doua zi, a chemat-o pe Sin-în şi i-a spus:

— Cum ai îndrăznit să păcăleşti o doamnă atât de stimată din familia Van? De ce ai trimis păpuşa în locul miresei? Spune tot adevărul!

Sin-în s-a prefăcut tristă şi a început să plângă:

— Ea mă bârfeşte. Tot satul a văzut cum am aşezat-o pe fiica mea în litieră, n-am auzit de nicio păpuşă. Da-ţi-mi fata înapoi! Unde este această păpuşă blestemată, în care au transformat-o pe fiica mea?

— Arată-ne această păpuşă, stimată doamnă Van. Acum va ieşi adevărul la iveală.

Auzind aceasta, mama mirelui a răspuns:

— Eu am spart păpuşa, iar bucăţile le-am aruncat în lac.

— Atunci n-am ce face – a răspuns judecătorul – va trebui s-o eliberăm peSin-în din lipsă de probe.

Mama mirelui a fost nevoită să plece fără să primească nimic, iar Sin-în cu fiul ei au început de atunci să ducă o viaţă îmbelşugată şi plină de bucurii.

Muntele Huantungşanvan

poveste chineză

în provincia Cijeţian există un munte care se numeşte Muntele de aramă. Deşi nu se scoate aramă din el, muntele se numeşte totuşi de aramă. De ce se numeşte aşa o să aflăm din legenda „Muntele de aramă".

Se povesteşte că foarte demult, la poalele muntelui trăia un boier care avea mult pământ şi bogăţii nenumărate; dar lui tot nu-i ajungeau şi se gândea mereu cum să şi le sporească.

Odată, când boierul stătea în sala unde se primesc musafirii, a auzit la poartă sunetul mătăniilor de lemn şi în sală a intrat un preot. Salutându-l pe boier, el a murmurat:

— Fă-ţi pomană, stăpâne, pentru lumânări aromate şi untdelemn de candele şi vei fi răsplătit cu mulţi fii şi nepoţi, cu o mare fericire şi viaţă lungă.

Boierul, cum a auzit că i se cer bani, s-a înverzit la faţă, a început să strige:

— Ieşi afară, afară, afară, eu n-am bani.

— Dacă n-ai bani, poţi să dai orez, a spus preotul.

— Nu numai că n-am orez, dar nici măcar tărâţe.

Dar preotul nu pleca şi continua să se milogească:

— Fie-ţi milă, stăpâne, dă ceva pentru lumânări aromate şi untdelemn de candele. Am puterea de a transforma orice lucru în aur, argint şi pietre preţioase.

Când a auzit boierul că preotul are o asemenea artă, a ciulit urechile şi s-a gândit: „Poate că acest preot vrea pur şi simplu să ia bani de la mine. Dar dacă el poate transforma lucrurile în aur, de ce umblă şi cerşeşte? Poate că spune adevărul sau poate minte. Dacă vrea să mă înşele, voi face aşa încât oricum nu va primi nimic, doar că va mânca de pomană de câteva ori."

După ce s-a gândit astfel a zâmbit şi a spus:

— Acum n-am bani. Vino după câteva zile. Tu spui că poţi să preschimbi pietrele în aur, este adevărat?

— Eu nu mint niciodată, răspunse preotul.

— într-adevăr, ştii să transformi metalul în aur, argint şi pietre preţioase?

— într-adevăr, ştiu, repetă preotul.

Boierul se bucură tare mult, dar luând un aer nepăsător, zise:

— Am destul aur, argint şi pietre preţioase, dar niciodată n-am văzut cum se face aurul. Arată-mi, vrei?

— Bine, spuse preotul.

Boierul îndată a ordonat slugilor să-l ducă pe preot într-o cameră şi să-i dea de mâncare. După ce acesta mâncă, îi spuse din nou:

— Fă-mi douăzeci de liani de argint, bine?

— Bine, zise preotul, mâine dimineaţă îi vei găsi.

Seara, boierul ordonă slujitorilor:

— Uitaţi-vă cu atenţie după preot, nu-l lăsaţi să fugă, dacă va dispărea ceva, voi veţi răspunde.

De obicei, stăpânul se scula foarte târziu, dar de data asta nici nu mijise bine de ziuă când se sculă. A alergat în camera unde dormea preotul şi s-a uitat înăuntru. Când a văzut că preotul doarme s-a liniştit şi s-a întors să mai aţipească.

Când boierul s-a sculat a doua oară, preotul îl aştepta de mult în salon. Cum a intrat, preotul i-a şi dat douăzeci de liani de argint.

Bogatul a cântărit în mână argintul, l-a încercat cu dinţii şi a văzut că este bun. De bucurie, ochii îi luceau şi vorbea întruna. îi ceru preotului încă cincizeci de liani de aur şi a doua zi i-a primit.

A treia zi moşierul îl rugă de o sută de perle şi preotul îi numără exact o sută.

Aşa a trecut jumătate de lună. Boierul nu înceta să ceară ba una, ba alta. Preotul s-a plictisit şi i-a spus:

— Toate aceste bogăţii pe care ţi le-am dat le am de la o broască ţestoasă de aramă. Dar prea mult am cerut de la ea şi mai mult nu-mi va da. Dacă vrei, cere-i singur

Preotul a scos din sac o broască ţestoasă de aramă, a pus-o pe masă şi a plecat.

Broasca ţestoasă de aramă era cât un sfeşnic pentru lumânări şi pe lângă asta nu era vie. Preotul spunea că ea poate transforma metalul în aur, argint şi pietre preţioase. Boierul nu prea credea, totuşi îngenunche în faţa ei şi tară să ridice capul murmură:

— Broască ţestoasă de aramă, dă-mi o comoară, broască ţestoasă, dă-mi o comoară.

Ochii broaştei ţestoase se micşorară, picioarele începură să se mişte şi-i spuse:

— Şi aurul, şi argintul, şi perlele pe care ţi le-am dat sunt luate de la prietenii şi rudele tale.

Boierul tot nu se potolea şi din nou se înclină şi spuse:

— Dacă n-a mai rămas la rude şi prieteni, atunci există la alţi oameni.

— Pentru ce-ţi trebuie atâtea bogăţii? Tu nu ai măsură?

— Aurul, argintul şi pietrele preţioase sunt iubite de toţi oamenii şi cu cât sunt mai multe, cu atât mai bine, răspunse lacomul.

— încă mai vrei? îl întrebă broasca.

— Mai vreau, repetă boierul şi începu să bată mătăniile cu mai mult sârg.

Broasca ţestoasă de aramă s-a supărat, capul ei a început să crească încet şi ea a devenit de mărimea unui monument.

— Intră în burta mea şi ia-ţi comoara, spuse broasca ţestoasă şi într-o clipă deschise gura şi-l înghiţi pe moşier.

L-a înghiţit pe moşierul cel lacom şi împreună cu el toate bogăţiile ce erau în casa lui.

Trăia în locul acela un iobag, care lucrase înainte la acest bogat. Când stăpânul a dispărut şi iobagul a plecat în munţi să adune vreascuri. Odată auzi cum cineva îl strigă, atunci se întoarse imediat şi văzu o broască ţestoasă mare cât o masă. Aceasta era broasca ţestoasă de aramă.

— Dacă ţi-e greu, spune-mi ce-ţi trebuie şi eu te voi ajuta, i-a spus ea săracului.

— Nu mi-e greu, dar iată cuţitul cu care tai vreascurile este bont. Eh, dacă aş putea găsi un cuţit ascuţit! dar n-am bani.

— Loveşte-mă de trei ori pe spate, şi spune: „Vreau un cuţit bun pentru tăiatul vreascurilor”, zise broasca ţestoasă.

Iobagul a făcut cum l-a învăţat broasca ţestoasă de aramă. Broasca a scos din gură un cuţit, atât de ascuţit, că nu numai lemnul, dar şi piatra o putea tăia.

Când iobagul se pregătea să plece, broasca ţestoasă îi spuse:

— Dacă rudele sau prietenii tăi au nevoie de ceva, să mă caute şi eu îi voi ajuta. Trebuie să repete de trei ori numele meu şi îndată voi apărea.

Se înapoie iobagul acasă şi povesti rudelor şi prietenilor despre întâlnirea sa din munţi. Şi acum toţi care

n-aveau ce mânca sau care erau încercaţi de vreo boală şi nu aveau bani să cheme doctorul şi să cumpere medicamente fugeau la broasca ţestoasă de aramă şi ea de fiecare dată îi salva.

Vestea se răspândi şi ajunse până la un leneş: „Dacă o voi ruga să-mi dea bani, ea nu-mi va da mulţi. Ce-ar fi să pun mâna pe ea, să-i despic burta şi să-i iau toate bogăţiile. Aşa ar fi mai bine" se gândi el.

Leneşul luă un cuţit şi plecă în munţi.

— Broască ţestoasă de aramă! strigă el de trei ori şi broasca ţestoasă apăru la chemarea lui.

— Ce doreşti? îl întrebă ea.

Leneşul se prefăcu trist şi spuse:

— N-am ce mânca!

— Loveşte-mă de trei ori pe spate, i-a poruncit broasca ţestoasă.

S-a apropiat leneşul de broasca ţestoasă şi în loc s-o lovească în spate, a scos cuţitul să-i taie burta.

Dar broasca ţestoasă de aramă n-a aşteptat ca leneşul să o omoare; a deschis gura şi l-a înghiţit.

De atunci, broasca ţestoasă de aramă s-a ascuns în munţi şi n-a mai ieşit la chemarea oamenilor. Nimeni n-a mai văzut-o. Numai uneori, înainte de ploaie, se poate auzi strigătul ei.

Iată de ce locuitorii de prin împrejurimi au numit acest munte – Muntele de aramă, „Huantungşanvan".

Povestea fără sfârşit

poveste chineză

Trăia odată un împărat, căruia mai mult decât orice pe lume îi plăcea să asculte poveşti.

împăratul îi pusese pe toţi să-i povestească. Dar nu ştiu cum se făcea, că tocmai când se ajungea la ceva interesant, povestea se termina. Aceasta îl supăra pe împărat şi poruncea să fie omorât povestitorul.

împăratul nu voia să asculte poveşti obişnuite şi i-ar fi plăcut o poveste care să nu se termine niciodată.

în fiecare zi trimitea slujbaşii şi soldaţii, să-i aducă oameni care ştiau poveşti.

Oamenii îşi alegeau poveştile cele mai lungi, dar chiar şi poveştile cele mai lungi aveau un sfârşit. Toţi povestitorii împăratului au fost omorâţi şi niciun om nu s-a mai întors de la palatul împăratului.

Odată a fost adus la împărat un tânăr. Tânărul nu se temea deloc şi îi spuse împăratului o poveste fără sfârşit.

— Demult, demult trăia un împărat, atât de bogat, ca nimeni altul. Grâne avea atât de multe, încât oamenii nici nu ştiau unde să le pună. Atunci a chemat un dulgher şi i-a poruncit să-i construiască un hambar, atât de mare, încât să nu i se vadă capătul. Din vremurile cele mai îndepărtate şi până în ziua aceea nu se văzuse un hambar mai mare. Grânele lui ajungeau până sus.

Dar când i-au construit n-au băgat de seamă că rămăsese o spărtură nici mică, nici mare, cât ar încăpea o vrabie. Stoluri de vrăbii zburau spre hambar.

Spărtura era mică, întocmai cât o vrabie. Venea prima vrabie, venea cea de a doua, după aceea a treia lua grăunţe şi zbura... apoi a patra, după aceea mai venea una şi încă una...

împăratul care asculta cu atenţie a văzut că aici povestea se repetă şi nemaiavând răbdare, l-a întrerupt pe tânăr întrebându-l:

— Nu-i aşa că vrăbiile au luat toate grăunţele? Ce s-a întâmplat după aceea?

— Ele nu le-au luat pe toate, nu s-au grăbit, a fost răspunsul.

împăratul foarte mult dorea să ştie ce s-a întâmplat mai departe şi întrebă iar:

— De exemplu, dacă toate ar fi fost luate, ce ar fi urmat?

— Imediat veţi şti ce s-a întâmplat după aceea, trebuie să aşteptaţi până când toate vor fi luate, a zis tânărul.

împăratul ardea de nerăbdare să ştie ce s-a întâmplat după aceea şi i-a dat voie tânărului să continue.

Din zori şi până-n seară tânărul repeta întruna: vrabia a venit, vrabia a zburat, a luat grăunţele şi a zburat afară. Şi aşa zile în şir a tot povestit neîncetat, trecând de la o vrabie la alta. Nemaiavând răbdare, împăratul l-a întrebat iar:

— Au terminat repede toate grânele?

— Nu încă, a răspuns tânărul.

A trecut o zi, a trecut o noapte, au trecut multe zile şi multe nopţi. Dar vrăbiile tot n-au putut termina grânele din hambar. împăratul s-a înfuriat din ce în ce mai tare:

— De ce până acum n-au mâncat toate grânele? l-a întrebat în cele din urmă pe tânăr.

— Nu puteau aşa de repede, pentru că hambarul era mare, nici nu se ştia câte boabe erau. Cine ştie cât timp ar fi trebuit să treacă pentru ca vrăbiile să termine toate grânele!

împăratul n-a mai vrut să asculte mai departe această poveste şi a poruncit să fie omorât tânărul. Dar tânărul îi spuse:

— De fapt v-am spus o poveste fără sfârşit. Sfârşitul ei încă nu se vede. Cum puteţi să mă omorâţi?

împăratul nu putu să-i răspundă nimic şi-l lăsă să plece acasă.

Despre Lion Şan-Bo, Ciju Iu-Tai şi păsările nevăzute

poveste chineză

Trăia odată în China o fată care se numea Ciju Iu-tai. Era tare frumoasă şi deşteaptă; nu numai că desena frumos dragonii şi broda pasărea Phenix, dar cunoştea şi hieroglifele şi putea să citească cărţile vechi.

Iu-tai s-a hotărât să meargă în oraşul Hancijou la un cărturar vestit pentru a învăţa de la el înţelepciunea. Dar ştia că obiceiurile locului nu îngăduiau fetelor să meargă singure spre ţinuturi îndepărtate.

Aşa că Iu-tai s-a îmbrăcat în haine bărbăteşti şi a pornit pe drumul ce duce la Hancijou.
Ajungând la cărturar s-a plecat în faţa portretului lui Confucius şi după aceea în faţa cărturarului, şi a dat bineţe tuturor învăţăceilor.

Printre discipoli era un tânăr pe nume Lian Şan-bo. De la început tânărul i-a plăcut lui Iu-tai. Şan-bo era nu numai frumos şi bun, dar învăţa şi foarte bine. Pe zi ce trecea prietenia lor devenea tot mai trainică. Nicio clipă nu se despărţeau unul de altul, dar tânărului nici prin cap nu-i trecea că Iu-tai este fată. Ea desigur nu i-a destăinuit decât pe jumătate secretul ei, iar pe tânărul cufundat în învăţătură era uşor să-l amăgească.
Ceilalţi învăţăcei nici pe departe nu se gândeau la aşa ceva. Şi nimeni nu a observat nimic în afară de soţia cărturarului, care i-a spus într-o zi soţului:

— Oare tu nu vezi că Iu-tai este îmbrăcată bărbăteşte?

— Dar ce-ţi veni! s-a mirat cărturarul.

— Bărbaţii când se înclină în faţa portretului lui Confucius, se lasă mai întâi pe genunchiul stâng, iar femeile pe cel drept. Cum de nu ai observat că în ziua când Iu-tai a venit pentru prima dată la şcoală şi s-a înclinat lui Confucius s-a lăsat pe genunchiul drept?

— Ei, asta este prea puţin pentru a fi siguri că este fată, zise cărturarul. Vezi, Iu-tai nu s-a mai trădat prin nimic altceva.

Şi cum femeia nu l-a convins, cărturarul nu a crezut-o. Dar ea nu s-a liniştit. Cum să n-o creadă bărbatul?

într-o zi, soţia cărturarului a invitat-o pe Ciju Iu-tai la ea acasă, i-a dat vin şi după ce a băut puţin, fata nefiind obişnuită s-a îmbătat repede şi i-a spus tot adevărul.

Trezindu-se dimineaţa, Iu-tai şi-a adus aminte că a dezvăluit taina sa soţiei cărturarului. Nu mai putea să rămână în şcoală. I-a spus lui Lian Şan-bo că trebuie să se întoarcă fără zăbavă acasă.
Inima tânărului s-a umplut de tristeţe. S-a gândit la mii de motive şi la sute de mijloace pentru a-şi reţine prietenul. Dar totul a fost în zadar. Iu-tai şi-a adunat lucrurile, iar Lian Şan-bo a pornit s-o conducă. Au mers mult împreună şi nu aveau putere să se despartă şi mereu amânau clipa despărţirii.

Hancijoul rămăsese departe în urmă, dar Şan-bo tot mai mergea alături de prietenul său. Iu-tai tare ar fi vrut să-i spuie tânărului cine este ea în realitate. Nădăjduia că tânărul se va îndrăgosti de ea şi că se va putea cândva ca soarta să-i unească. Dar fata nu putea să-i spună direct şi s-a hotărât să-i dea de înţeles prin pilde. Iu-tai a văzut pe cer o pereche de lebede şi a spus:

— Frate Şan-bo, priveşte perechea de lebede care s-a ridicat sus, sus deasupra lacului. Vezi cum lebăda a zburat, în faţă, iar soţul ei zboară în urmă şi râde vesel: „ha, ha". Ce bine se simt împreună.

Dar Şan-bo n-a înţeles la ce se gândea fata. Au mai mers puţin şi din nou a spus Iu-tai:

— Frate Şan-bo, vezi tăietorul de lemne care coboară din munţi? Pentru soţie şi copii duce el vreascuri. Acum va fi cald în casa lor.

Iarăşi n-a înţeles Şan-bo despre ce e vorba.

Au mai mers încă puţin şi Iu-tai a spus:

— Frate Şan-bo, priveşte perechea de gâşte sălbatice, care se roteşte deasupra noastră. Iată una s- a întors spre răsărit, iar cealaltă spre apus. Gâşte, gâşte, de ce vă despărţiţi? Zburaţi împreună mai departe.

Şi Şan-bo tot n-a înţeles nimic.

— Frate Iu-tai, mie îmi este foarte greu, vezi în curând trebuie să ne despărţim, iar tu te-ai apucat să vorbeşti despre păsări şi tăietori de lemne. Nu despre aceasta ar trebui să vorbim! a spus supărat Şan-bo.

— Bine, dacă tu nu vrei, eu nu voi mai spune nimic, iar vremea despărţirii deja a sosit, tu şi aşa m-ai condus destul de departe.

— Dar eu nu pot, Iu-tai, să mă despart de tine. Dă-mi voie să te mai conduc puţin.

— Frate Şan-bo, îţi mulţumesc foarte mult pentru prietenia ta. Aş vrea ca înainte de a ne despărţi să-ţi spun un lucru foarte important. Tu încă n-ai o logodnică, iar eu acasă am o soră, care-mi seamănă foarte mult, este deşteaptă şi-ţi va fi o soţie bună. Cum mă întorc am să vorbesc cu tata să primească să o mărite cu tine. Eşti de acord? Numai să vii la noi cât mai repede. Mă voi strădui să aranjez totul.

— Neapărat voi veni la voi, a exclamat Şan-bo şi au mai mers câţiva paşi.

Un râuleţ le-a tăiat calea. Iu-tai a privit apa şi i-a spus lui Şan-bo:

— Uită-te, Şan-bo, oare râuleţul este adânc? Du-te repede în sat, după beţe de bambus ca să facem o plută şi să trecem pe malul celălalt.

Şan-bo s-a îndreptat spre sat, iar Iu-tai în acest timp a trecut pe malul celălalt.

Când Şan-bo a sosit gâfâind cu legătura de beţe, Iutai era deja pe malul celălalt.

— Frate Iu-tai de ce nu m-ai aşteptat şi pe mine?

— Iartă-mă, frate Şan-bo, dar este timpul să ne despărţim. Nu mă conduce mai departe şi întoarce-te acasă. Numai să nu uiţi fagăduiala. Vino la noi acasă cât mai repede!

Timpul s-a scurs ca apa. Iu-tai de mult locuia iar acasă. într-o dimineaţă, Lian Şan-bo şi-a adus aminte de cuvintele lui Ciju Iu-tai despre sora ei şi de promisiunea lui. Şi în aceeaşi zi a purces la drum.

Ajungând la casa lui Iu-tai tânărul a bătut la poartă şi a spus pricina venirii sale. A fost invitat să ia loc în sala mare, unde a aşteptat până i s-a urât şi nimeni nu a venit la el.

Nu trecuse mult de când părinţii lui Iu-tai reuşiseră să o mărite fără consimţământul ei. De aceea ea n-a putut să vină. îi venea foarte greu să-şi vadă prietenul. Şan-bo era plin de speranţe, dar degeaba, nimeni nu se arăta.

în sfârşit, tânărul şi-a pierdut răbdarea, s-a supărat şi nemaiţinând seama de cei şapte ani de acasă, a făcut un mare tărăboi şi a spart toate vasele din sală.

Lui Iu-tai nu i-a mai rămas altceva de făcut decât să meargă la el. De abia acum a înţeles Şan-bo că prietenul său nu era băiat, ci fată. într-adevăr frumoasă, într-adevăr ca o zână. Acum a înţeles Şan-bo că prietenul cu care a stat la masă este fată. Privind cu speranţă la Iu-tai a întrebat-o:

— îţi aminteşti despre ce am vorbit când ne-am despărţit?

— Ai, oare atunci nu ţi-am spus să vii cât mai repede? Tu ai sosit târziu. Noi nu avem voie nici să visăm unul la altul. Părinţii deja m-au dat în familia Ma. Acum aparţin acestei familii şi nu am voie nici măcar să mă văd cu tine.

— Ai, ai! doar atât a mai putut să rostească Şan-bo, reţinându-şi lacrimile şi zdrobit de supărare s-a întors acasă.

întorcându-se acasă, tânărul s-a îmbolnăvit de dorul ei, pentru că dragostea lor era nefericită. Niciun fel de leac nu te poate vindeca de această boală. Pe patul de moarte, Şan-bo a rugat-o pe mama lui să se

ducă la Ciju Iu-tai şi să o întrebe dacă nu ştie cumva un mijloc de a-l salva.

Fata a ascultat-o cu tristeţe pe mama prietenului ei iubit şi i-a spus:

— Nimic în afară de coarnele bătrânului dragon nu vor vindeca boala lui.

Când mama lui Şan-bo i-a transmis răspunsul lui Iu-tai, tânărul a înţeles că nu mai există scăpare şi că boala lui e fără leac.

Şan-bo i-a spus mamei sale:

— îngroapă-mă lângă drumul care duce de la casa Ciju la casa Ma! şi cu aceste cuvinte tânărul şi-a luat rămas bun de la oameni.

A sosit ziua nunţii lui Ciju Iu-tai. Mirele Ma plin de sine şi ţanţoş a ieşit la poartă să întâmpine litiera de nuntă, care s-a îndreptat spre casa lui, dar a aşteptat în zadar,

Când culii au trecut pe lângă mormântul lui Şan-bo, fata le-a poruncit:

— Opriţi litiera! Şi în aceeaşi clipă a sărit din ea şi a îngenuncheat la mormânt.

S-a auzit un sunet şi dintr-o dată mormântul s-a deschis. Iu-tai a sărit în el. Oamenii s-au aruncat după ea, dar n-au mai apucat să o prindă. Mormântul s-a închis şi în mâna lor a rămas o bucată din fusta lui Iu-tai. Când oamenii au dat drumul pânzei din mână, ea s-a transformat într-un fluture, care s-a înălţat sus, sus de tot purtat de vânt. Şi oamenii au dus la casa Ma litiera goală. Şi înfuriat mirele şi-a adunat toate slugile şi le-a poruncit să deschidă mormântul şi s-a dus împreună cu ele.

Au deschis mormântul, dar sicriul era gol. Numai două păsări nevăzute „iuanian" au zburat din mormânt şi s-au aşezat pe un copac lângă casa Ma. Una din ele cânta vesel:

„Ma, bogatute stăpân,
Pentru ce stai singur?"
Iar cealaltă a adăugat:

„Rușine, rușine, mire Ma,
De ce casa ta este atât de liniştită?
Nu ai în ea nici musafiri, nici vin,

Auzind mirele Ma aceste cuvinte batjocoritoare n-a putut să mai îndure ruşinea şi s-a aruncat în râu. Şi până în zilele noastre se plimbă în acel râu peştele „cu solzii verzi". Acesta este chiar mirele Ma.

Pasărea de aur şi duhul pădurii

poveste chineză

Era odată o pădure atât de întinsă, încât dacă intrai în ea nu mai apucai să ieşi zile şi nopţi în şir. în pădure creşteau tot felul de copaci: brazi cu frunză verde tot anul, arţari cu frunză roşie toamna, stejari falnici şi multe alte specii de copaci. Ce să mai vorbim! Dacă ai fi stat să numeri toate speciile, ai fi tot numărat trei zile şi trei nopţi, dar tot n-ai fi terminat. Cel mai bătrân copac din pădurea asta – un dafin, avea crengile răsucite ca un dragon, iar în tulpina lui se afla o scorbură de mărimea unei odăi, în care trăia duhul pădurii. Din crengile uscate şi parfumate ale copacului, acesta îşi făcuse pat: din iedera care se căţărase pe copac îşi făcuse perdea la uşă[255].

255 în China este obiceiul de a seaşeza o perdea sau o plasă peste uşă, pentru a împiedica pătrunderea ţînţarilor

Unde este acum nevasta ta?"

în vremea aceea, departe de pădurea noastră, la marginea unui sătuleţ, era un ulm în care se aşeza din când în când o vrăbiuţă de aur gureşă şi jucăuşă. Alături de copac locuiau două familii despărţite între ele numai de un gard de zid subţire. în familia din partea de apus a copacului, săracă lipită pământului, trăia Liu Ciuntien cu nevasta şi o bătrână de vreo 80 de ani. în fiecare noapte, la a cincea bătaie[256], Liu Ciuntien şi nevasta se sculau şi porneau moara de apă să macine, ca să prepare tou fu[257]. Ei se mulţumeau cu coaja şi resturile de la soia, iar brânza o vindeau şi cu banii dobândiţi cumpărau hrană pentru bătrână. în familia din partea de răsărit a copacului, familie cu stare, trăia Uang Iufang şi nevasta care aveau şi ei o bătrână de vreo 80 de ani, surdă şi oarbă, neputând nici să se dea jos de pe kang[258], Uang Iufang şi nevasta se ocupau cu strângerea dijmei şi urmărirea datornicilor şi nu aveau altceva de vorbit decât despre bani. Cât despre bătrână, amândoi socoteau că prăpădesc mâncarea pe ea şi-i doreau moartea cât mai repede.

în anul acela, pe vremea când arborii se îmbrăcau cu frunze verzi-gălbui, bătrâna lui Liu Ciuntien s-a îmbolnăvit de o boală grea. Cei doi erau cuprinşi de îngrijorare şi din toată sărăcia lor au strâns câţiva galbeni pentru leacuri. Liu Ciuntien şi-a vândut şi hainele de pe el, nevastă-sa acul de păr, dar leacurile nu i-au ajutat bătrânei şi aceasta a murit. Liu Ciuntien avea mustrări de cuget că nu-i putuse dărui bătrânei nicio zi fericită, deşi aceasta cu mari sacrificii îl crescuse mare. îşi simţeau inima de parcă era smulsă din piept şi s-au pornit amândoi pe plâns.

în timpul acesta, vântul s-a oprit şi a început ploaia. Ramurile s-au aplecat şi Pasărea de aur a văzut şi a auzit totul. înduioşată, şi-a deschis ciocul de parcă ar fi vrut să plângă şi ea şi nemaiputându-şi stăpâni durerea a zburat din copac pierzându-se în ploaia măruntă.

A zburat, a zburat până ce a ajuns la pădurea cea întunecată şi s-a aşezat în dafin. Vântul a început să bată şi ploaia s-a oprit. Frunzele copacilor străluceau ca poleite; salcia cea bătrână îşi despuiase coaja albă dând la iveală verdele fraged. Cucul a început să cânte, cocoşul sălbatic să zboare, dar lacrimile din ochii păsării nu se mai uscau. Norii s-au împrăştiat, soarele a răsărit, iarba din pădure strălucea perlată de stropii de rouă, iedera ce se căţărase în copac îşi deschisese florile ca nişte fluturaşi; apa se scurgea picătură cu picătură de pe frunzele ei. Albinele şi fluturii zburau din floare în floare. Pasărea cea neastâmpărată, tristă încă, nu s-a putut opri să nu se ducă să ciugulească florile de iederă. Ciugulea, ciugulea şi lacrimile curgeau. Dar, deodată florile de iederă s-au mişcat

---

256 bătăi care indicau timpul

257 brînză din făină de soia

258 pat de cărămizi, care se încălzea dedesubtPovestea lui Abrud

şi perdeaua din gura scorburei s-a dat de-o parte. Din scorbură a ieşit un bătrân cu faţa blândă şi o barbă lungă albă. Părul strălucitor îi cădea peste sprâncene întocmai ca moţul unui cocor. Avea faţa roşie şi ochii jucăuşi ca de copil. Era duhul pădurii, care i-a spus:

— Trăiesc în pădurea aceasta de zeci şi sute de ani, dar n-am văzut niciodată o pasăre plângând. Oamenii spun că păsările nu pot plânge. Păsărică, de ce plângi tu oare?

Iar păsărică a răspuns:

— Bătrâne duh, am văzut astăzi un lucru care mi-a frânt inima şi atunci cum să nu plâng?

Şi i-a povestit cât de sărac era Liu Ciuntien, cum aveau grijă de bătrână, cum bătrâna s-a îmbolnăvit, cum i-au cumpărat leacuri şi cât de îndureraţi au fost când a murit. Apoi, a mai adăugat:

— Bătrâne duh, Liu Ciuntien şi nevastă-sa sunt doi oameni nemaipomenit de buni.

îngândurat, duhul a răspuns:

— Pasăre mică, nu poţi să-ţi dai seama dacă un om e bun numai din atât. Să vezi dacă un om e bun sau rău trebuie să-l supui la mai multe încercări.

Pasărea a zis:

— Nu, duhule, e aşa cum îţi spun. Du-te să-i vezi şi te vei convinge.

Duhul s-a prefăcut într-o bătrână neagră şi zbârcită, cu nişte haine petic peste petic şi a plecat să- i vadă pe cei doi.

După ce o îngropaseră pe bătrână, Liu Ciuntien şi nevastă-sa se întorseseră acasă şi erau aşa de îndureraţi, că nu se atinseseră de mâncare. Ridicând capul, au văzut o bătrână slabă de-o bătea vântul, care şedea în uşa lor. Bătrâna le-a cerut ceva de mâncare. Liu Ciuntien i-a adus ce aveau mai bun în casă, iar nevastă-sa şi-a arătat mila faţă de ea întrebând-o dacă nu e ostenită. Bătrâna a răspuns:

— Sunt singură şi n-am pe nimeni, n-am ce să mă fac, unde-i cădea acolo oi muri şi eu.

Văzând-o pe bătrână, Liu Ciuntien şi-a amintit de mama lui, care murise şi gândindu-se că nici bătrâna aceasta n-a avut parte de zile bune, i-a zis:

— Mătuşică, dacă nu te sperii de sărăcia noastră, rămâi la noi.

Apoi nevasta lui i-a adăugat:

— Rămâi în locul bătrânei noastre care a murit.

Bătrâna s-a învoit să rămână la ei.

Liu Ciuntien şi nevastă-sa se purtau cu bătrâna cum se poate mai bine. Aceasta-i zicea de multe ori:

— Bătrânii şi copiii sunt la fel, trebuie feriţi de greutăţi.

Bătrâna, văzând cum cei doi se zbat cu tot felul de greutăţi, ziua şi noaptea, n-a mai vrut să stea cu mâinile în sân şi-i ajuta să facă tou fu. Tinerii, de câte ori se aşezau la masă, o lăsau întâi pe bătrână să se sature. Nevasta îi spunea bărbatului, fără să afle bătrâna:

— Bătrânii îşi trag puterea din mâncare. Noi, ăştia mai tineri, mai putem răbda de foame.

Cei trei se zbăteau în mari greutăţi, dar se înţelegeau de minune.

A trecut un an, au trecut doi, Liu Ciuntien şi soţia lui se simţeau din ce în ce mai legaţi de bătrână. Cel de al treilea an era pe sfârşite când bătrâna i-a chemat pe cei doi şi le-a spus:

— Copii, astăzi trebuie să plec.

Tinerii nu se gândiseră niciodată că s-ar putea întâmpla una ca asta şi au început să se văicărească:

— Măicuţă, măicuţă, spune-ne unde am greşit faţă de tine, sau suntem prea săraci? Cu ce te-am supărat, de vrei să pleci?

Bătrâna a dat din cap şi le-a răspuns:

— Nu mai vorbiţi prostii, copii! Alături de voi, zilele amare mi se par ca mierea. Supărată să fiu şi alături de voi îmi găsesc liniştea. Dar, copii, nu pot să mai rămân la voi şi astăzi va trebui să plec.

Liu Ciuntien a mai încercat o dată s-o oprească pe bătrână şi i-a spus:

— Măicuţă, după ce vei pleca, casa noastră va fi goală. Spune-ne cel puţin unde să te căutăm?

Cu lacrimi în ochi, nevasta acestuia a spus:

— De trei ani de zile am trecut împreună şi binele şi răul. Acum, dacă pleci, noi ce-o să ne facem?

Bătrâna s-a gândit ce s-a gândit şi a spus:

— Copiii mei, oricum eu trebuie să plec. Aduceţi-mi o bucată de pământ de la rădăcina

copacului şi vă voi face un chip ca al meu. Atunci când vă va fi dor de mine, să priviţi chipul.

Văzând că nu mai au cum s-o oprească pe bătrână, au săpat la rădăcina copacului şi au scos o bucată moale de pământ, pe care au dat-o acesteia. Bătrâna a început s-o frământe murmurând:

— Am stat trei ani în casa lui Liu Ciuntien. N-am ce să le las drept amintire decât o păpuşă de lut care să scuipe galbeni.

Bătrâna s-a făcut nevăzută, iar păpuşa a început să scuipe bani. Abia acum au înţeles ei că bătrâna fusese un duh. Viaţa în casa lor a devenit din ce în ce mai îndestulătoare. Vecinii de la răsărit au început să se mire. înainte, socotind că familia lui Liu Ciuntien e prea săracă, n-au catadicsit să le facă vreo vizită. Acum însă, din te miri ce, găseau motiv să-i viziteze. într-o zi, după ce iscodiseră cu privirea peste tot, au dat cu ochii de păpuşa de lut care scuipa bani. Curioşi, au întrebat:

— De unde aveţi minunea asta?

Liu Ciuntien, care nu mintea niciodată, i-a spus tot adevărul. Uang Iufăng s-a întors acasă, şi împreună cu nevasta au luat o frânghie şi au spânzurat-o pe bătrâna lor. Acum erau fericiţi că au o gură mai puţin la masă şi că în curând vor avea şi ei o păpuşă de lut. S-au aşezat în curte şi au început să jelească. Dar erau aşa de prefăcuţi, că a început să bată vântul care le lua cuvintele, iar soarele s-a îngălbenit de mânie. Pasărea din dafin văzuse şi auzise tot. Supărată şi-a deschis ciocul şi nemaivrând să asculte plânsetul prefăcut a zburat din copac drept către duhul pădurii.

Vântul bătea din ce în ce mai tare şi pasărea abia de mai putea să zboare. Cu greu a ajuns la dafin şi s-a aşezat pe o crenguţă, dar vântul a zvârlit-o şi ea a început din nou să zboare. Apoi s-a prins de o ramură, dar vântul a frânt ramura şi a smuls penele pasărei. A încercat să se agate de iedera din copac, dar şi aceasta îşi strânsese ramurile. Vântul a aruncat-o dintr-o parte în alta, apoi, deodată, a simţit că a căzut, dar nu avea nicio durere; o prinsese în braţe duhul pădurii. Cu blândeţe, duhul a certat-o:

— Pasăre mică, de ce zbori pe vântul ăsta? Ce treabă grabnică te-a trimis la mine? Ştii bine că i- am făcut fericiţi pe cei doi tineri cumsecade. Acum ce mai vrei?

în grabă mare, pasărea a spus:

— Bătrâne duh, sunt supărată de nu-mi văd capul. Am venit într-un suflet să-ţi spun ce am mai văzut, şi când vei afla n-ai să mă mai certi.

Şi i-a spus tot ce mai văzuse şi ce mai auzise. Tăcut, bătrânul a încruntat din sprâncene, ca şi când ar fi plănuit ceva, apoi, într-un târziu, a spus:

— Orice ai spune, eu nu pot să cred că în lume pot fi asemenea oameni.

— Dacă nu mă crezi, du-te şi-ai să vezi cât sunt de răi şi de lacomi, i-a spus pasărea.

Duhul a făcut o mişcare şi s-a prefăcut iarăşi într-o bătrână slabă şi peticită. Apoi, a spus:

— Uite, mă duc să văd.

Uang Iufăng şi nevastă-sa, după ce-şi îngropaseră mama, aşteptau să se ivească bătrâna sfântă şi ba mai vărsau o lacrimă, ba îşi mai aruncau ochii pe drum, în aşteptarea bătrânei. Dintr-o dată a apărut din mijlocul unei vântoase o bătrână săracă, care s-a oprit în dreptul porţii lor.

Nevasta lui Uang Iufăng tocmai se pregătea s-o alunge când acesta a oprit-o amintindu-şi că păpuşa de lut care scuipa galbeni din casa lui Liu Ciuntien semăna leit cu această bătrână. Acesta i-a spus:

— Bătrânico sfântă, vino în casă la noi şi ai să primeşti mâncare mai bună decât în casa lui Liu Ciuntien. Bătrâna a dat din cap şi a spus:

— Nu sunt o bătrână sfântă cum îţi închipui, sunt o biată bătrână săracă, fă-ţi pomană cu mine şi dă-mi un castron de orez să-mi potolesc foamea.

Nevasta lui Uang Iufăng a intrat în casă să aducă castronaşul cu orez mormăind:

— De unde naiba s-a mai ivit şi pacostea asta de bătrână pe care acum trebuie să o tratăm ca pe o „sfântă".

Şi a început să caute până a găsit nişte orez care era pregătit pentru porci şi l-a dat bătrânei. Uang Iufang a zis:

— Bătrânico, la vârsta aste n-ar trebui să mai umbli.

Iar bătrâna a răspuns:

— N-am pe nimeni pe lume, ce să fac? Unde oi cădea acolo oi muri şi gata.

Auzind spusele bătrânei, Uang Iufang s-a bucurat nespus, găsind în ele asemănare cu răspunsul dat lui Liu

Ciuntien, apoi plin de sine a adăugat:

— în casa noastră avem destule camere, rămâi să locuieşti la noi.

Fără să scoată o vorbă, bătrâna a intrat în curte cu Uang Iufăng. Era ora mesei şi-n fiecare zi la această oră cei doi se ospătau în toată legea. Au dus-o pe bătrână într-o cameră goală, iar ei s-au aşezat la ospăţ, apoi i-au dus şi bătrânei ce mai rămăsese de la masa lor.

Astfel a mâncat bătrâna prima masă. La fel şi cea de-a doua. Cei doi aşteptau cu nerăbdare. Nevasta lui Uang i-a spus acestuia:

— Vezi să n-o hrănim degeaba pe amărâta asta de bătrână!

Uang Iufang s-a gândit ce s-a gândit, apoi bătând din palme a zis:

— Bun, m-am gândit la ceva.

Auzind despre ce este vorba, aceasta s-a bucurat şi mai mult. Apoi s-au furişat în camera bătrânei. Bătrâna adormise deja, dar ei au trezit-o şi i-au spus:

— Bătrânico, dacă într-adevăr eşti bătrâna sfântă pe care o aşteptam, fa-ne un om din lut care să scuipe bani şi vom avea grijă de tine trei ani.

Speriată, bătrâna s-a trezit şi n-a scos niciun cuvânt. De ciudă, nevasta lui Uang Iufăng a început să ţipe:

— Ţi-am spus că este o nenorocită de bătrână, dă-o afară îndată!

Bătrâna nu s-a speriat şi râzând a spus:

— E timpul să plec, du-te şi adu-mi nişte lut de sub copac, că n-o să mai ne vedem şi vreau să vă las o amintire.

Bucuroşi, cei doi au alergat şi au adus lut, iar bătrâna a modelat o figură zicând:

— Am locuit aici până la miezul nopţii, iar acum la plecare le dăruiesc figura de lut pe care o va chema-o Viespea.

Şi s-a făcut nevăzută.

Figura semăna şi cu Uang Iufăng şi cu nevasta lui. Când a deschis gura, a ieşit o viespe lungă de trei degete care a început să bâzâie prin cameră. Viespea i-a înţepat pe cei doi şi pe faţă şi pe trup, încât se tăvăleau pe jos de durere. Şi i-a înţepat şi i-a înţepat până ce tot trupul li s-a umplut de umflături, iar ei se rugau de iertare şi se tăvăleau şi poate s-or mai tăvăli şi astăzi.

Zeiţa florii de păr

poveste chineză

Nici prea departe, dar nici prea aproape de munţii Ţinşan, se afla un cătun în care trăia un copil, pe nume Man Şăng. Orfan de mamă şi de tată, copilul era dat în grija unchiului şi mătuşii. La rândul lor, aceştia aveau şi ei un băiat cam de vârsta lui Man Şăng.

Unchiul se purta cu Man Şăng ca şi cu propriul lui fiu, pe când mătuşa nu-l vedea cu ochi buni, ba mereu se certa cu bărbatul ei din cauza băiatului. Şi aşa unchiul şi mătuşa o ţineau tot într-o ceartă.

Pe la vârsta de 13-14 ani, Man Şăng a început să înţeleagă totul. într-o zi, i-a spus unchiului:

— Unchiule, te-ai certat destul cu mătuşa din cauza mea, eu acum m-am făcut mare, aş putea să- mi câştig singur pâinea.

Auzind aceasta, unchiul s-a întristat. Man Şăng din nou a spus:

— Unchiule, nu fi îngrijorat, rândunelele vin şi pleacă în fiecare an, dar n-am văzut niciuna moartă de foame, peştii din apă nu au locuinţă, dar n-a murit niciunul de frig. După ce voi pleca eu, vei avea şi tu zile mai liniştite.

Oftând, unchiul a rostit:

— Băiete, eu nu te pot opri, dacă vrei să pleci, pleacă!

L-a luat pe Man Şăng şi s-au dus la târg, unde din puţinii bani pe care-i avea i-a cumpărat câteva lipii şi cu ochii în lacrimi şi-a luat rămas bun de la el.

Man Şăng se afla pentru prima dată singur. încotro s-o apuce? Uitându-se spre miazănoapte a văzut norii albi de pe muntele Ţianşang, care sclipeau ca o oglindă în lumina razelor de soare. Dar oare de unde veneau acei nori argintii care acopereau muntele Ţianşang? Tare ar fi vrut băiatul să ştie. A început să se cţere pe

munte. S-a căţărat ce s-a căţărat, până ce, către seară, a ajuns la un mic cătun pe coasta muntelui. Aici a văzut cum dinspre apus veneau valuri, valuri de nori negri, iar în sat nu se auzea nicio mişcare. A intrat în prima casă şi s-a culcat. Afară se făcea din ce în ce mai întuneric şi în curând nu s-a mai văzut nimic. Deodată a început vântul care urla ca un lup înfometat. Apoi s-a pornit o furtună cu tunete şi trăsnete, după care a început să cadă ploaia. Lui Man Şăng i se părea că tunetele vor dărâma casa, iar fulgerele vor arde pomii din curte. De-abia la miezul nopţii s-a oprit ploaia. Era primăvară, în luna martie şi după ploaie s-a făcut frig. Man Şăng era înfrigurat şi înfometat şi se gândea ce bine i-ar prinde puţină mâncare. Uitându-se afară a văzut o luminiţă care se apropia din ce în ce. Înfricoşat, băiatul credea că stăpânul casei vine să-l alunge. Luminiţa apropiindu-se tot mai mult, Man Şăng a văzut o femeie în alb care ţinea într-o mână o lampă-dragon şi în alta o tavă plină cu bunătăţi. Aceasta n-a luat-o nici la stânga, nici la dreapta, ci a intrat direct în casa unde era băiatul. Pe loc încăperea s-a umplut de un miros plăcut. Apoi, femeia a rostit:

— Nu te teme, ştiu că eşti flămând şi îngheţat. Ţi-am adus mâncare.

Şi a pus mâncarea pe masă. La plecare, femeia i-a spus:

— Eu locuiesc nu departe de aici în pădurea de peri şi dacă vrei poţi să vii să mă cauţi.

Apoi a apucat iarăşi cu o mână lampa şi cu alta tava şi a plecat.

Man Şăng încălzit şi sătul de mâncare a adormit. S-a trezit abia a doua zi când s-a luminat. Uitându-se afară a văzut un bătrân care mâna o turmă de oi. S-a luat după bătrân şi l-a întrebat:

— Bunicule, se află undeva, pe aici, o pădure de peri?

Bătrânul, arătându-i cu mâna, a spus:

— La răsărit de acest munte.

Băiatul a luat-o la fugă către răsăritul muntelui. Ajungând acolo n-a văzut nicio aşezare omenească şi numai peri cât vedeai cu ochii. Aproape că-i venea a crede că a înţeles greşit, când, întorcându-se, a dat cu ochii de femeia în alb, care-i făcea semn cu mâna. Bucuros, Man Şăng a fugit către ea. Femeia l-a luat de mână şi i-a spus:

— Eu sunt zeiţa florii de păr şi tare-mi este milă de tine aşa mic şi lipsit de ocrotire cum eşti. Rămâi să stai la mine.

Apoi l-a dus în casă.

Man Şăng a trăit în bunăstare în casa zeiţei câţiva ani buni. Aceasta se purta cu el ca şi cu propriu-i frate. Zeiţa avea un evantai verde şi de câte ori se stârnea vântul îl ridica şi atunci vântul se oprea şi începea ploaia.

într-o zi, zeiţa i-a spus:

— Man Şăng, după câţiva ani, îţi voi dărui şi ţie un evantai.

Câţiva ani au trecut pe nesimţite. într-o zi zeiţa a spus:

— Mâine vărul tău se însoară.

Man Şăng s-a bucurat, dar pe dată s-a întristat gândindu-se că unchiul n-are de unde lua bani să pregătească nunta. Veselă, zâna i-a spus:

— Unchiul tău s-a purtat bine cu tine, ar trebui să te duci să-l ajuţi.

Şi a ieşit din curte mişcându-şi evantaiul. Atunci s-a stârnit vântul şi cât ai clipi din ochi a apărut o lectică, împodobită cu flori, urmată de câţiva fluieraşi.

în aceeaşi zi, Man Şăng împreună cu lectica şi fluieraşii au ajuns la unchiu-său acasă. Mătuşa tocmai îşi făcea sânge rău că n-are bani să închirieze lectică cum se obişnuieşte la nunţi. S-a bucurat nespus văzându-l pe Man Şăng şi s-a arătat prietenoasă cu el. A doua zi, verişorul s-a urcat în lectică şi împreună cu fluieraşii, bucuros nevoie mare, s-a dus să aducă mireasa.

Când s-a terminat nunta, Man Şăng a spus:

— Acum e timpul să plec şi eu acasă.

Nemaiputând să-l oprească, unchiul şi mătuşa l-au petrecut pe Man Şăng până a ajuns pe culmea muntelui; apoi s-au despărţit şi ei au rămas să se mai uite după el.

După puţin, Man Şăng s-a întâlnit cu zâna care-i ieşise în întâmpinare. Aceasta văzând lectica şi fluieraşii a zis:

— Ce să mai facem cu lectica şi fluieraşii?

Şi a mişcat evantaiul şi acestea au dispărut. Unchiul şi mătuşa au înmărmurit de uimire. Mătuşa a început să se întrebe:

— Oare ce treburi învârteşte nepotul nostru? Şi de ce n-a răspuns când l-am întrebat cu ce se ocupă?

Auzind acestea, unchiul s-a înfricoşat şi el.

în aceeaşi seară bătrâna beţivă a satului a venit la ei după băutură. Din vorbă în vorbă aceasta a zis: Ce vă pasă, v-aţi adus nora în casă, nepotul s-a ajuns, v-a adus lectică şi fluieraşi la nuntă.

Auzind acestea, mătuşa s-a schimbat la faţă. Bănuind ceva bătrâna a continuat:

— Man Şăng a plecat de atâţia ani, ce treburi învârteşte pe unde se află?

Mătuşa s-a speriat şi mai rău socotind că bătrâna văzuse cum s-au făcut nevăzuţi lectica şi fluieraşii şi pentru a-i închide gura a dat fuga în casă şi a adus o legătură cu bani:

— Ţi-am adus să-ţi iei de băutură şi să ştii că habar n-avem cu ce treburi se ocupă Man Şăng. Să nu mai vorbim despre aceasta.

Bătrânei nu-i venea să-şi creadă ochilor că a dat aşa noroc peste ea. Cu banii primiţi s-a dus la cârciumă unde a mâncat şi a băut bine, apoi a plecat acasă.

Ajunsă acasă s-a trântit pe kang şi ameţită cum era a început să se laude la bărbatul ei care era slujbaş la împărat:

— Voi bărbaţii în slujba împăratului tot vă faliţi că prindeţi pe răufăcători şi pe cei care s-au ridicat împotriva împăratului, dar aţi prins pe cineva până acum?

Apoi a povestit cu de-amănuntul tot ce a văzut şi ce a făcut.

Cei doi s-au sfătuit îndelung şi apoi s-au culcat. După câteva zile bătrâna s-a dus iarăşi la unchiul lui Man Şăng să-i ceară bani. Mătuşa acestuia, de teamă să nu fie pârâtă la stăpânire, a făcut rost de bani şi i-a dat. Cum a luat banii aceasta s-a dus direct la cârciumă şi a băut pe săturate. A doua zi s-a dus iarăşi după bani şi aşa s-a dus zi după zi, până ce aceştia nu au mai avut de unde să-i dea.

Atunci, bătrâna înfuriată l-a trimis pe bărbatu-său la oraş să-i pârască la stăpânire cum că au legături cu cei care s-au ridicat împotriva împăratului.

în acea zi, Man Şăng se plimba împreună cu zeiţa prin pădurea de peri. Aceasta uitându-se în evantai a zis speriată:

— Nenorocire, mare nenorocire s-a abătut asupra unchiului şi mătuşii tale.

Man Şăng s-a speriat şi el. Ziua a rupt o frunză dintr-un păr care pe dată s-a prefăcut într-un evantai verde. Apoi, i-a spus băiatului:

— Ai crescut, acum ştii ce este binele şi ce este răul. A venit timpul să-ţi dau evantaiul care te va feri de ploaie şi de vânt. în el vei putea citi tot ce se întâmplă la mii de li depărtare, cu ajutorul lui vei putea ajunge oriunde vei vrea, te vei preface în orice doreşti şi vei putea face tot ce-ţi poftеşte inima.

Man Şăng a luat evantaiul şi cât ai clipi amândoi au fost în faţa casei unchiului. Unchiul şi vărul său tocmai erau luaţi de soldaţii împărăţiei. Furios a mişcat evantaiul şi, pe loc, frânghiile cu care erau legaţi cei doi au căzut la pământ. Zeiţa a spus:

— Fiecare să-şi tragă ponoasele. Oare voi nu căutaţi pe cei care se împotrivesc împăratului? Noi doi suntem dintr-aceia, aşa că luaţi-ne şi faceţi ce vreţi cu noi.

Soldaţii înfricoşaţi n-au îndrăznit să-i lege şi mergeau în urma lor potrivindu-şi pasul după ei. Aceştia înadins când mergeau mai tare când mai încet, iar când au ajuns la palatul demnitarului din părţile acelea nici vorbă să îngenuncheze. Au adus cătuşe să le pună la mâini, dar nici nu au apucat să se apropie de ei, că zâna a mişcat evantaiul şi cei doi s-au făcut nevăzuţi. Purtătorii cătuşelor au căzut cu fruntea la pământ. S-a auzit apoi glasul zânei din grămada de cătuşe:

— După un drum atât de lung, să ne odihnim şi noi un pic.

Oamenii stăpânirii au dat poruncă să fie aruncate cătuşele în foc. Dar şi de acolo s-a auzit glasul zânei:

— Man Şăng, nu adormi, în curând trebuie să ne întoarcem!

Auzind, oamenii stăpânirii s-au speriat de moarte. Dacă cei doi plecau şi stăpânirea afla, atunci ei îşi pierdeau viaţa. Şi-au înmuiat glasul şi au zis:

— Vă rugăm să vă arătaţi, noi nu avem nicio vină, aşa am primit poruncă, iar dacă aveţi curaj, haideţi cu noi la împărat!

Zâna şi băiatul au izbucnit în râs:

— Şi ce mare lucru e să mergem la împărat? Suntem gata de drum.

Şi au ieşit la iveală.

în aceeaşi zi, oamenii stăpânirii au adus cai şi o lectică să-i ducă pe cei doi.

— Dacă vreţi, mergeţi pe cai, dacă nu, în lectică!

Dar zâna le-a zis:

— Nu vreau nici pe cai, nici în lectică. Aduceţi-ne două sticle şi dacă veţi putea să ne căraţi cu sticlele mergem, dacă nu, ne întoarcem.

De teamă să nu se facă iarăşi nevăzuţi, oamenii stăpânirii au adus două sticle cu gura cât un bănuţ de argint. Zâna a mişcat evantaiul şi cei doi s-au făcut nevăzuţi. Apoi din sticlă s-a auzit glasul zânei:

— Porniţi mai repede, altfel plecăm înapoi!

Oamenii au ridicat sticlele, dar acestea parcă aveau câteva sute de ţinuri[259]. Au făcut câţiva paşi şi n-au mai putut, atât de grele erau. Le-au lăsat jos şi au început să se roage:

— Nu putem să vă ducem, ieşiţi rogu-vă, afară!

Iar zâna le-a răspuns:

— Pe voi vă iertăm, dar să aduceţi pe cel care ne-a pârât, să ne care el.

Oamenii stăpânirii au trimis repede după bărbatul bătrânei. Acesta a ridicat sticlele, dar după câţiva paşi era tot o apă de năduşeală şi capul îi vâjâia şi mai mult de atât n-a mai putut. Atunci, oamenii stăpânirii au început să-l lovească cu bicele până ce acesta a căzut mort. Neavând încotro, oamenii stăpânirii au trebuit să care ei sticlele. Au ajuns la Beijing pe jumătate morţi de oboseală. Auzind împăratul că i-au prins pe rebeli, s-a înfăţişat în sala tronului de aur împreună cu toată curtea. Apoi a dat poruncă să fie aduşi rebelii. Patru generali au ridicat cele două sticle şi le-au înfăţişat împăratului. Nedumerindu-se împăratul a întrebat:

— Dar unde sunt cei doi rebeli?

Din gura unei sticle s-a auzit:

— Man Şăng, trezeşte-te, am ajuns în sala tronului de aur!

Iar din cealaltă sticlă:

— Am tras un pui de somn pe cinste, parcă nu m-aş mai scula.

Auzind glasurile care ieşeau din sticle, dar nevăzând pe nimeni, împăratul s-a înfuriat şi a poruncit:

— Spargeţi de îndată cele două sticle!

Slujbaşii au adus ciocane şi au făcut bucăţele sticlele. Din nou s-a auzit o voce:

— Păcat de sticlele astea!

Şi mai înfuriat, împăratul a strigat:

— Unde sunteţi?

Vocea a răspuns:

— Printre cioburile de sticlă.

împăratul a dat iarăşi poruncă să fie strânse cioburile de sticlă şi măcinate. Slujbaşii au măcinat cioburile prefăcându-le în pulbere. Bucuros, împăratul a zis:

— De data asta am terminat cu voi.

Dar n-a apucat să sfârşească, şi s-a auzit din nou vocea:

— Păcat de timpul pierdut!

împăratul s-a cutremurat şi a dat poruncă să se arunce pulberea în apă. Slujbaşii, de faţă cu împăratul, au aruncat pulberea în apă. Mulţumit că scăpase de cei doi şi văzând că nu mai aude niciun glas, împăratul se pregătea să se întoarcă la palat, când, deodată, a auzit:

— Acum că ne-ai prefăcut în pulbere şi ne-ai aruncat în apă, n-ai decât să vii aici şi să bei din apă!

împăratul a simţit cum i se îngreunează capul şi i se moaie picioarele şi îndată a căzut în apă. Tot atunci,

---

259 unitate de măsură egală cu o jumătate de kg

zâna, îmbrăcată toată în veşmintele albe şi Man Şăng în veşminte verzi, s-au ridicat deasupra apei. Au mişcat evantaiul şi pe loc s-au ridicat nevăzuţi. împăratul era cât pe aci să se înece. Cu greu a fost scăpat de slujbaşii săi. Dar nici împăratul şi nici slujbaşii nu au mai îndrăznit să caute zâna şi pe Man Şăng spre a-i pedepsi.

Maimuţele şi lăcustele

poveste chineză

La început toate animalele vorbeau. Lăcustele locuiau la câmpie şi maimuţele au venit să le ceară locul, zicându-le:

— Voi sunteţi mici, trebuie să locuiţi în munţi, noi suntem mari, trebuie să locuim la câmpie.

Lăcustele ziseră atunci:

— Strămoşii noştri au locuit la câmpie, de aceea şi noi locuim la câmpie, nu ne mutăm în munţi.

— Bine! ziseră maimuţele, nu ne daţi ascultare. Să ne batem, şi cine este mai puternic va locui în câmpie.

Neavând încotro, lăcustele încuviinţară:

— Bine! Dacă vreţi să ne batem, veniţi mâine după-masă.

A doua zi, cum se lumină de ziuă, maimuţele, fiecare cu câte o bâtă, au coborât din munţi. Când au ajuns la câmpie au strigat:

— Lăcustelor, unde sunteţi? Veniţi repede! Lăcustele au răspuns:

— E prea multă rouă, nu ne batem, să aşteptăm să iasă soarele.

în curând a ieşit soarele şi de îndată ce roua de pe corpul lăcustelor s-a uscat, lăcustele au chemat maimuţele. Maimuţele au umplut câmpia şi au strigat:

— Hai să ne batem! Lăcustele le-au răspuns:

— Bine!

Lăcustele le-au sărit maimuţelor pe vârful nasului. O maimuţă a spus prietenei sale:

— Dragă, pe vârful nasului tău stă o lăcustă; te rog să nu te mişti, aşteaptă să o omor.

A ridicat bâta şi a lovit nasul prietenei, iar lăcusta a sărit repede. Maimuţa care primise lovitura a murit pe loc. Lăcustele săreau de colo-colo, iar maimuţele, în urmărirea lor, loveau în toate părţile şi se omorau unele pe altele. Nici lăcustă nu a fost rănită. Până la urmă a rămas numai o maimuţă. Lăcustele au întrebat-o:

— Unde vrei să locuieşti, în munţi sau la câmpie? La urma urmelor, cine este mai puternic? Maimuţa a răspuns cu amărăciune:

— Mi-e teamă de voi, nu vreau să mai cobor din munţi. Lăcustele au întrebat-o iar:

— Vrei să locuieşti în munţi sau la câmpie? Atunci maimuţa le zise răspicat:

— Am pierdut, nu voi locui niciodată la câmpie.

Trei fraţi

poveste chineză

într-o casă stăteau trei fraţi. în faţa casei creştea un copac de santal, înalt de treizeci de metri, gata-gata să se prăbuşească. Trunchiul copacului era găunos. înăutru mişunau furnici albe. Rădăcina copacului arsese până la jumătate şi se îngălbenise.

Fratele cel mare a trecut pe lângă copac şi după ce i-a aruncat o privire a zis:

„Acest copac mare în curând se va prăbuşi, va distruge casa noastră şi ne va omorî! Las' că fraţii mei vor face cum e bine". Şi a plecat.

Cel mijlociu a trecut pe lângă copac şi, după ce i-a aruncat o privire, a zis:

„Acest copac în curând se va prăbuşi, va distruge casa noastră şi ne va omorî! Las' că fratele cel mare şi cel mic vor şti ce să facă!" Şi a plecat şi el.

Mezinul, trecând pe lângă copac ca şi ceilalţi, şi-a zis în sinea lui: „Las' că fraţii mei mai mari vor face ce

vor crede de cuviinţă!" Şi şi-a văzut de drum.

Zilele se scurgeau una după alta. într-o seară friguroasă se stârni furtuna, se auzi un trosnet şi copacul se prăbuşi. Casa se făcu ţăndări. Cei trei fraţi, tremurând din toate mădularele, scăpară cu viaţă, dar cu hainele ude leoarcă, cu feţele pământii, cu casa distrusă, uitându-se unul la altul.

Corabia preţioasă

poveste chineză

Uang Siao n-avea tată şi trăia cu mama sa într-o colibă, lucra la câmp şi strângea surcele ca să trăiască.

Când Uang Siao se ducea la munte după lemne, trebuia să treacă o punte de lemn foarte îngustă. Apa de sub punte era adâncă şi curgea ca un vârtej.

într-o zi, Uang Siao pornise la munte cu o cobiliţă şi cu o frânghie. Când a ajuns la râu, a văzut cum un moşneag, care trecea puntea, a alunecat şi a căzut în apă. Uang Siao în grabă a pus cobiliţa jos şi frânghia, a sărit în apă şi l-a scos afară. Bătrânul tremura tot şi nu mai putea merge. Uang Siao l-a întrebat unde locuieşte şi l-a dus în cârcă acasă. Bătrânul a scos de sub pat o cutiuţă de lemn, a tras capacul, i-a arătat înăuntru o corăbioară de hârtie şi i-a spus:

— Tu eşti flăcău curajos şi inimos, acesta este darul pe care ţi-l fac în semn de recunoştinţă pentru că m-ai salvat. în iunie va fi o revărsare mare de ape; satul şi câmpurile vor fi acoperite de valuri. Atunci tu să pui corăbioara pe apă şi să-i spui: „Măreşte-te, măreşte-te repede şi să plutească încotro bate vântul!" Ea va scăpa întrega familie de la nenorocire. Când apa va scădea, să rosteşti: „Scade apa, se vede pământul, micşorează-te repede!" şi ea va fi ca şi mai înainte o corabie de hârtie.

Bătrânul i-a dăruit cutia de lemn lui Uang Siao şi l-a mai sfătuit:

— Orice animal vei întâlni în cale, să-i dai ajutor, numai oameni să nu salvezi.

Uang Siao, cu capul plecat, a luat cutiuţa, a privit-o cu luare-aminte şi ar fi vrut să mai spună ceva, dar când a ridicat capul, bătrânul parcă se mistuise. Se afla singur, în picioare, la capătul punţii; în sinea sa era uimit şi a văzut că ţine în mână o cutie vopsită cu lac strălucitor. A rămas o clipă nemişcat, şi-a dat seama că este târziu şi s-a întors cu cobiliţa acasă.

I-a povestit mamei ce s-a întâmplat, iar mama i-a spus:

— Aceasta e o corabie preţioasă, pune-o bine, într-o zi îţi va fi de folos.

Uang Siao a pus-o într-o firidă din perete.

într-o seară de iunie nori negri au acoperit cerul, tunete neîntrerupte, fulgere şi o ploaie cu stropi cât boabele de soia a căzut. A plouat în şir câteva zile şi câteva nopţi.

Vai, câtă apă!! în faţa porţii lui Uang era o mare de apă.

Se vedea că în curând va pătrunde în casă.

Ploaia nu înceta şi apa înainta mereu. Mama şi fiul erau atât de speriaţi, încât se învârteau locului.

Deodată Uang Siao şi-a amintit de corabia preţioasă şi a scos-o din firidă. A desfăcut cutia, a pus corăbioara pe apă şi a zis: „Măreşte-te, măreşte-te repede şi să plutească încotro bate vântul!" Când a terminat de vorbit, corăbioara s-a mărit, catargul s-a ridicat şi pânza s-a întins.

Cabina corăbiei era mai mare decât casa lui Uang Siao. Băiatul a strâns în grabă toate lucrurile înăuntru. Mama şi fiul s-au urcat în corabie. Apa creştea mereu. Ploaia nu se mai oprea. în curând casa lui Uang a fost acoperită de ape. Corabia înainta pe aripa vântului, mama stătea în cabină, iar Uang din când în când scotea capul să vadă potopul.

Corabia îşi urma drumul. Un şarpe mare se zbătea în apă. Uang Siao l-a salvat în grabă şi l-a luat în corabie. Şarpele a dat din cap către Uang Siao, în semn de mulţumire. Corabia plutea mai departe.

Deodată Uang a văzut multe furnici strânse la un loc, rostogolindu-se în apă, gata-gata să fie luate într-o clipă de val. Uang Siao le-a salvat şi le-a urcat în corabie. Furnica cea mai mare l-a privit pe Uang cu recunoştinţă.

Corabia îşi croia cale mereu. Au dat peste un stup de albine cu aripile ude de ploaie şi care nu mai puteau să ţină piept. Uang le-a salvat şi pe ele şi le-a luat în corabie. Matca a ieşit din stup şi s-a înclinat cu recunoştinţă în faţa lui Uang Siao.

Corabia înainta şi nu departe s-a ridicat dintr-o dată un val şi sub val se vedea un om zbătându- se, sleit de puteri. Parcă se auzea strigătul: „Ajutor!" Uang Siao, nesocotind vorbele bătrânului, a cârmuit corabia într-acolo şi l-a salvat. Când l-a văzut mai bine, şi-a dat seama că este chiar fiul boierului Giang San, din satul învecinat. S-au făcut fraţi de cruce. Giang San era fratele mai mare, iar Uang, fratele mai mic. Când ploaia s-a oprit, norii se împrăştiaseră şi a ieşit soarele, Uang Siao a oprit corabia la poalele muntelui, a dat drumul şarpelui, albinelor şi furnicilor, ca să-şi caute singure hrana. Uang Siao şi Giang San se duceau zilnic după surcele la munte şi găteau pe corabie. După câteva zile apa a scăzut, pământul se ivea pretutindeni şi corabia cobora de cum scădeau apele. S-a oprit la poalele muntelui şi nu mai era nevoie de ea. Uang Siao s-a sfătuit cu Giang San cum să se pregătească cât mai bine ca să se întoarcă acasă. Au adunat lucrurile din corabie şi au făcut două legături.

Giang San a întrebat:

— Ce se va întâmpla cu corabia noastră? Uang Siao i-a răspuns:

— Aceasta este o corabie năzdrăvană, poate să fie mare sau mică.

S-a dus în faţa bărcii şi a rostit: „Apa scade, pământul se vede, micşorează-te repede!"

Numaidecât corabia a început să se micşoreze; s-a făcut iar corăbioara de hârtie. Uang Siao a luat-o şi a pus-o în cutiuţa de lemn.

Mama împreună cu fiii s-au întors în sat, dar casa le fusese luată de ape. Uang Siao şi Giang San s-au urcat la munte, au doborât câţiva buşteni, au tăiat iarbă de munte şi au clădit o colibă, gândindu-se să aibă un cuib unde să se adăpostească. Naveau ce să mănânce, trebuind să se mulţumească cu ceea ce găseau în munţi – coaja copacilor, rădăcinile ierburilor. Mama cu fiii se sfătuiau ce să facă.

Giang San a întrebat:

— Nu putem dărui corabia împăratului? Curtea ne va da bani, îmbrăcăminte, vom avea ce mânca, ce îmbrăca, unde să locuim şi nu ne vom mai chinui.

Toţi trei s-au gândit că n-au altă ieşire şi s-au hotărât să facă aşa. Atunci Uang Siao a zis:

— Mâine am să pornesc la drum. Giang San i-a spus:

— Tu eşti tânăr, nu eşti umblat prin lume, mai bine să mă duc eu.

Mama l-a rugat pe Giang San:

— Când vei ajunge acolo, orice vei face, să ne scrii, ca să nu fim prea îngrijoraţi.

Giang San i-a promis:

— Desigur, cum am să vă uit?

Uang Siao împreună cu mama au strâns toate bucatele din casă şi le-au dat lui Giang San pentru drum, iar Uang Siao i-a spus secretul corăbioarei. Giang San a ajuns în capitală şi-a dăruit împăratului corabia preţioasă. împăratul s-a bucurat foarte mult, l-a făcut pe Giang mare demnitar şi i-a dat de nevastă cea mai frumoasă fată de la curte. I-a construit un castel, i-a dăruit mult aur, argint, bani şi mătăsuri. Atunci Giang a uitat cu desăvârşire pe Uang Siao şi pe mama lui, care trăiau într-o mizerie cruntă. Se temea doar să nu vină Uang după el, căci dacă împăratul ar fi aflat că corabia preţioasă era a lui Uang Siao s-ar fi terminat cu slujba lui la palat.

După plecarea lui Giang San, Uang Siao şi mama lui abia îşi mai duceau zilele şi trăiau cu speranţa că vor primi o veste de la Giang. Au trecut trei luni de zile şi n-au primit nicio veste; nu mai aveau din ce trăi. Uang se sfătui cu mama sa:

— Mă duc în capitală, în căutarea fratelui meu; dacă rămân acasă tot nu pot înfăptui nimic.

Mama nu avea ce să facă şi l-a lăsat să plece.

Uang, cerşind demâncare, îndurând multe chinuri pe drum, a ajuns până la urmă în capitală.

„într-o aşezare aşa de mare, unde să-l caut?" se frământa el.

A ajuns la uşa unui han. Hangiul, văzând că este un flăcău puternic, s-a gândit că ar fi bine să-l ia ca ajutor şi l-a întrebat:

— Eşti atât de tânăr, de ce nu munceşti? Cum de ai ajuns să cerşeşti?

— Sunt de la ţară, nu cunosc pe nimeni aici. Ce să fac? a răspuns Uang.

Hangiul, văzând că Uang este foarte sincer, l-a întrebat mai departe:

— Pentru ce ai venit în capitală?

— Am venit să-l caut pe fratele meu mai mare, a răspuns Uang.

— Cine este fratele tău mai mare? Ce face în capitală? l-a cercetat hangiul.

— A venit acum trei luni în capitală, ca să-i dăruiască împăratului o corabie preţioasă, şi se numeşte Giang San.

— O, fratele tău este demnitarul Giang. De câte ori se duce la curte trece pe la această răscruce. Să înnoptezi aici şi mâine dimineaţă o să-l vezi.

— Bine, a spus Uang, bucuros să înnopteze în han.

A doua zi de dimineaţă, într-o litieră mare, verde, de brocard, înconjurată de soldaţi cu săbii strălucitoare şi având în faţă cete de oameni, care ţineau în mâini steaguri de toate culorile, fluturându-le, bătând din tobe şi sunând din goarne, stătea mândru Giang San. Hangiul l-a vestit pe Uang, iar Uang a ieşit în stradă şi a văzut că într-adevăr în litieră se afla Giang San. Nemaiputându- şi stăpâni bucuria, a strigat în grabă:

— Frate! Frate!

Giang a scos atunci capul din litieră şi l-a văzut pe Uang.

în sinea sa îl ura: „Iată că a venit sărăntocul!" A dat imediat ordin oamenilor:

— De unde a răsărit sălbaticul ăsta? Ce îndrăzneală, să iasă în calea mea! Loviţi-l!

Unii au ridicat bâtele, alţii biciul şi toţi s-au înghesuit să-l bată. L-au bătut până i-a crăpat pielea şi a leşinat. A rămas zăcând jos, fără suflare.

Oamenii l-au vestit pe Giang că a murit, el a crezut întradevăr, şi teama i-a dispărut din inimă. A poruncit oamenilor să-l ridice şi să-l arunce într-un loc pustiu în afara oraşului.

Uang s-a trezit încet, a deschis ochii, a văzut că în jurul lui nu era nimeni decât un şarpe mare, care avea în gură iarba vindecătoare şi-l mângâia pe Uang cu iarba pe tot corpul.

După puţin timp, s-a însănătoşit şi se simţea mai puternic ca înainte. Şarpele i-a vorbit:

— Eşti omul cel bun, care m-ai salvat, am aflat că eşti în nenorocire, de aceea am venit să te ajut.

„Câinosul de Giang San, cât se deosebeşte de acest şarpe", s-a gândit Uang şi fără să vrea i-au dat lacrimile.

— Omul meu bun, nu fi trist, rănile ţi s-au vindecat; aceasta este o iarbă care poate alina orice boală, trebuie doar să te freci cu ea şi ai să te faci bine.

Cum a terminat de vorbit, şarpele i-a dat iarba minunată şi a dispărut ca vântul. Uang Siao a strâns iarba, să salveze cu ea alţi oameni. într-o zi, fiica cea mai iubită a împăratului, s-a îmbolnăvit de o boală grea. Nu putea ridica mâinile, nu putea mişca picioarele şi abia mai putea să respire.

Cu toate că a chemat doctori din toate colţurile ţării, niciunul nu i-a aflat leacul.

împăratul a dat ordin să se pună peste tot înscrisuri galbene: „Cel care o va vindeca pe prinţesă va fi soţul ei; va avea rangul de mare demnitar; şi cel mai bun cal de călărit. Dacă va dori aur, va primi aur; dacă va dori argint, va primi argint".

Uang Siao a intrat în oraş. în faţa porţii oraşului a văzut oameni care se înghesuiau să citească porunca împărătească. Uang s-a dus şi el, şi, după ce a citit, a desprins înscrisul. Soldatul, care sta de pază, l-a luat pe Uang şi l-a condus la palat. împăratul l-a întrebat:

— Poţi vindeca pe prinţesă? Uang a răspuns:

— Da, o pot vindeca.

împăratul a poruncit să i se dea lui Uang demâncare şi băutură. Fetele din casă l-au condus pe Uang să o vadă pe prinţesă. Uang a scos iarba vindecătoare şi a atins-o cu ea de la cap până la picioare. Mâinile şi picioarele prinţesei au început să se învioreze şi s-a ridicat în capul oaselor ca mai înainte de a fi fost bolnavă. Prinţesa, cu ochii înlăcrimaţi de bucurie, i-a mulţumit salvatorului ei, Uang Siao, şi l-a întrebat:

— Cine te-a trimis pe tine?

Uang i-a povestit ce se întâmplase şi prinţesa l-a iscodit iar:

— Ce scria acolo?

— Celui care te va vindeca i se va îndeplini orice dorinţă.

— Şi ce gânduri ai? l-a întrebat prinţesa.

— Vreau să te iau de nevastă.

Prinţesa a scos din deget un inel şi i l-a dat lui Uang ca amintire. împăratul, pentru a-şi îndeplini făgăduiala, a pregătit totul pentru nuntă. Când a aflat Giang San, s-a făcut foc şi pară, negru la faţă de invidie şi teamă. Se gândea: „Toată lumea a spus că acest flăcău a murit în bătăi. Cum a înviat? Dacă va

ajunge soţul prinţesei, ce se va întâmpla cu mine?”

Şi-a stors creierii cum să facă să-l ucidă pe Uang. A încruntat din sprâncene şi a ticluit un plan. A poruncit slujitorilor să-i pregătească litiera, a luat multe bucăţi de aur şi s-a dus la paznicul care era cel mai apropiat om de încredere de la curte. I-a dăruit aurul şi acela l-a primit foarte bucuros.

Giang San i-a spus paznicului:

— Uang, de fapt, este un flăcău sărac, care taie surcele.

Cum se poate mărita prinţesa cu un asemenea om?

Paznicul a înţeles gândul lui Giang San şi i-a spus:

— Aşa a fost hotărât în înscrisul galben şi nu se poate face altfel.

Giang l-a învăţat atunci:

— Amestecă 20 kg de susan cu 20 kg de tărâţe. Spune-i împăratului să-i dea un răgaz de jumătate de zi, ca să aleagă susanul de tărâţe; dacă nu-l va alege, atunci să fie pedepsit.

Paznicul a primit aurul de la Giang şi s-a hotărât să-l ajute. A doua zi l-a sfătuit în taină pe împărat şi împăratul l-a ascultat.

A poruncit să pregătească susan şi tărâţe şi i le-a dat lui Uang să aleagă susanul de tărâţe.

Uang se gândea: „Cum pot să aleg într-un timp aşa de scurt? Asta înseamnă că mi s-au scurtat zilele”.

Nu-i venea de loc să se apuce de treabă şi aştepta cu ochii închişi pedeapsa. Deodată, o furnică mare s-a urcat pe umărul lui Uang şi i-a şoptit:

— Omule bun, care ne-ai salvat, nu te mai necăji!

Repede s-au adunat multe furnici, care au intrat în tărâţe şi fiecare a ieşit cu câte un bob de susan în gură, pe care l-a pus în grămadă. N-a trecut mult şi tot susanul a fost ales bob curat, luminat, împăratul a venit chiar el să se încredinţeze şi n-a mai avut nimic de spus.

Giang San, când a aflat, furios, a plecat în mare grabă cu multe daruri la paznic şi l-a învăţat altceva: Să ia 54 de litiere cu flori asemănătoare, şi pe 53 de fete să le îmbrace şi să le împodobească la fel ca pe prinţesă, să le pună în cele 53 de litiere şi prinţesa să fie printre ele, iar Uang să aleagă. Dacă nu va alege litiera în care stă prinţesa, atunci va fi pedepsit.

Paznicul a primit cererea lui Giang San şi împăratul i-a dat iar ascultare. Au fost pregătite şi litierele şi fetele. împăratul i-a poruncit lui Uang să aleagă. Uang se gândea că acum nu va mai avea scăpare. Când o albină mare i-a zburat la ureche şi i-a şoptit:

— Omule bun, care ne-ai salvat, nu te necăji. Să alegi litiera care este înconjurată de albine, în ea se află prinţesa.

Cele 54 de litiere cu flori erau pregătite. Uang stătea locului şi prin faţa sa trecură cele 53 de litiere. Dar abia în ultima era prinţesa înconjurată de albine. Uang a pus mâna pe litieră, litiera s-a oprit şi prinţesa a apărut. împăratul de data asta nu mai avea ce spune. Uang şi prinţesa s-au căsătorit.

Atunci Uang i-a povestit prinţesei nerecunoştinţa lui Giang, cum Giang a venit să-i dăruiască împăratului corabia preţioasă. Prinţesa a cerut împăratului să-i răzbune soţul. împăratul a încuviinţat şi l-a întrebat pe paznicul cel mai apropiat:

— Ştiai că corabia preţioasă, dăruită de Giang San, era a lui Uang?

Paznicul s-a speriat că împăratul ar şti toate dedesubturile şi i-a povestit împăratului de-a fir a păr cum a vrut Giang să-l piardă pe Uang. Atunci împăratul s-a mâniat şi mai tare şi a poruncit călăului să-l ucidă pe Giang.

împăratul l-a făcut mare demnitar pe Uang, dar Uang na primit. L-a întrebat ce doreşte şi a răspuns că nu doreşte nimic decât să se întoarcă acasă, să lucreze la câmp şi s-o îngrijească pe mama sa.

împăratul a trimis oameni în satul lui Uang, ca să-i facă o casă. Uang a cerut în loc de litieră o căruţă trasă de catâri. în ea a urcat-o pe soţie, iar el însuşi era vizitiu şi s-au îndreptat spre satul lui natal.

Bătrâna, de îndată ce a văzut chipul atât de frumos al nurorii – că dintr-o sută nu putea să aleagă una ca ea – s-a bucurat tare.

De atunci Uang sapă pământul, iar soţia sa cea frumoasă şi cinstită a devenit ajutorul său şi duc împreună o viaţă fericită.

Tânărul împărat şi fata înţeleaptă

poveste chineză

A fost odată un împărat bun la inimă, iubit de oameni și respectat. împăratul era bătrân de acum și cumplit de bolnav. Și mai era împăratul mâhnit toată ziua și toată noaptea, că în viața lui lungă nu avusese niciun fiu, care să-i moștenească tronul. Pe cine oare să aleagă în locul său? se tot chinuia cu gândul. într-una din zile, bătrânul împărat adună la curte tot poporul și începu cu glasul tremurat:

— Am trăit atât și atâtea mi-au fost date să văd, să aud și să petrec. Acum simt însă că nu mai am multe zile. Spuneți-mi, rogu-vă, supușii mei, dacă am față de voi ceva datorii ca să vi le achit înainte de a închide ochii pentru totdeauna? Apoi mai trebuie să ne sfătuim cum să alegeți pe cel mai bun și mai înțelept dintre voi, care să vă cârmuiască după plecarea mea pe celălalt tărâm...

Lumea, care ascultase în tăcere, înmărmurită, izbucni într-un singur glas:

— Cinstite împărat... Atâția ani lungi ne-ai condus cu pricepere și pe nimeni nu ai jignit cu nimic... Este mai bine ca domnia-ta să alegi pe viitorul împărat...

După câteva clipe de cumpănă, în care se gândi și iar se gândi, împăratul le grăi oamenilor:

— Eu am un vultur alb... alb. E de aceeași vârstă cu mine. O să vedeți că, timp de trei zile după ce eu mă voi stinge, vulturul acesta nu va mai deschide ochii, nu va desface aripile, nu va ridica picioarele și nu va mânca nimic. în a patra zi, însă, să îl lăsați să își ia zborul. Va zbura el cât va zbura, apoi va pica pe umărul unuia dintre voi. Acela va fi noul împărat, pe care se va așeza vulturul alb...

Și împăratul bătrân muri curând. Vorbele lui se adeveriră. Vulturul alb nu deschise ochii, nu desfăcu aripile, nu ridică picioarele și nu mâncă nimic trei zile la rând... în a patra, lumea se adună pe un câmp, aduse hrană aleasă vulturului alb și îl hrăni. După care vulturul deschise larg ochii, desfăcu larg aripile, înălță cutezător picioarele și se ridică într-un zbor ca săgeata mai întâi, apoi de sus, din tăriile albastre, parcă privea și se gândea cu mare chibzuință la noul împărat. Jos, mulțimile așteptau cu inimile tremurate căderea din înalturi a vulturului alb. După plutirile lui line, pesemne că se hotărî să aleagă. Odată își smuci trupul și pică tot ca săgeata, mai repede decât fulgerul în jos, până atinse umărul unui cioban, ce păștea oile în preajmă. Toți cei de față, nerăbdători să întâmpine pe noul împărat, cum se dumiriră ca dintr-un vis și cum văzură vulturul alb odihnindu-se pe umerii ciobanului, murmurară:

— Vai de noi... Ce vedem? Adevărat este? Un cioban să ne cârmuiască? Hotărât, nu... Să alegem pe altul...

în clipa aceasta de cumpănă, dintre cei mulți se ivi un bătrân cu barba albă, ca penele vulturului, care înaintă în fața tuturor și le zise:

— V-ați uitat cuvântul către împăratul bătrân, oameni buni! Unde vă e cinstea? Trebuie să ne împlinim făgăduiala, să facem cum a zis cel plecat dintre noi... Adică împăratul nostru să fie acest flăcău...

Vorbele omului cu barba ca zăpada fură ascultate de toți pentru că erau înțelepte și drepte. Astfel tânărul cioban deveni împăratul ținutului. Când primi această cinste, noul împărat întâi și întâi prinse a împărți oamenilor care îl aleseseră bogățiile sale, pământurile, livezile, vitele și pădurile. Aceștia începură să scape de griji și de triști și tare se bucurară de fapta omenească a împăratului ales. Viața începu astfel mai plină și mai frumoasă pentru toți locuitorii acelui ținut.

La numai câțiva ani însă, oamenii observară că preaiubitul lor împărat nu are soție și tare doreau ei ca să aibă. De aceea, se înfățișară și ziseră:

— Iubite împărat, noi din inimă dorim să aveți o soție. Luați fata cea mai frumoasă de soție și aduceți-ne pe lume un copil, care să vă fie moștenitor peste ani și ani...

La început, împăratul cam șovăia, nu le răspunse hotărât. Oamenii însă nu-l mai slăbeau cu sfatul, țineau morțiș să-l căsătorească pe împărat. în cele din urmă, el spuse:

— Am trei ghicitori. Cine le va dezlega, aceea îmi va fi soție...

A doua zi veniră la împărat fete și fete, care mai de care mai frumoase și fiecare dornice să afle ghicitorile, apoi să le dezlege. împăratul le dete cele trei ghicitori. Iată-le:

Cât e de mare timpul dintre răsăritul și apusul soarelui? Cât e de lung drumul dintre cer și pământ?

Cât este de mare distanța dintre adevăr și neadevăr?

Acestea erau cele trei ghicitori pentru care împăratul le dăduse timp de gândire trei zile. Trecură două zile și fetele, cu toate chinurile lor și cu toate străduințele, nu putură să tălmăcească ghicitorile. A treia zi, care era ultima, unele fete porniră la drum să întrebe pe unul și pe altul, doar-doar or afla răspunsul la ghicitorile atât de grele. Se întâlniră cu o fetică îmbrăcată sărăcăcios, care aduna vreascuri uscate.

— Hei, surioarelor, le zise fata, de ce tot umblaţi de colocolo, ce gânduri vă frământă, spuneţi-mi şi mie...?

— Ştim noi ce gânduri avem pentru împărat... Dar nu te priveşte pe tine, mai bine vezi-ţi de treabă...

Fata săracă lăsă vreascurile jos şi, când auzi de numele împăratului, se rugă de celelalte fete:

— Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor... Şi eu vreau să-l văd pe tânărul împărat... Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor, se tânguia ea cu gingăşie şi dulceaţă în glas...

— Fie, s-o luăm, zise una dintre drumeţe, în vreme ce celelalte stăteau la îndoială. Ea nueste o fiinţă ca şi noi? Doar nu o ducem în cârcă! S-o luăm...

în zorii zilei următoare fetele se adunaseră la palat.

Printre ele se afla şi fata săracă.

— Cine a dezlegat ghicitorile mele? întrebă împăratul curios să-şi vadă viitoarea soţie.

Nimeni nu scoase o vorbă. Ochii frumoşi şi atât de bucuroşi cu trei zile în urmă se plecaseră. Tăcerea stăpâni mult.

Când împăratul uimit repetă întrebarea, fata săracă ieşi la vedere şi răspunse...

— Cred că eu le-am dezlegat, cinstite împărat...

— Să te auzim, o îmbie stăpânul oamenilor, cu blândeţe...

— Răstimpul dintre răsăritul soarelui şi apusul său este un drum de o zi, pentru că soarele răsare dimineaţa şi asfinţeşte seara...

— A doua ghicitoare, zâmbi împăratul.

— Distanţa dintre cer şi pământ este lungă cât aceea dintre sprânceană şi pleoapă. După cum vedeţi, când ridic pleoapa pot vedea cerul, când o cobor văd pământul...

— Ultima ghicitoare, zâmbi şi mai cald împăratul.

— între adevăr şi neadevăr este o depărtare de patru degete. De ce aşa? Fiindcă ceea ce auzi cu urechea este neadevărat, dar ceea ce vezi cu ochii este adevărat. Or măsuraţi şi domniile-voastre: între urechi şi ochi este o distanţă de patru degete...

— Aşa este, precum a spus, râse acum împăratul, plin de mulţumire...

După ce fata săracă, găsită pe drumuri adunând vreascuri, isprăvi, lumea din juru-i se minună de înţelepciunea şi de isteţimea ei. Iar împăratul, precum promisese, o luă de soţie, pentru că nu era numai înţeleaptă fata săracă, era şi frumoasă, şi îi căzuse dragă tânărului împărat. Mulţimea veni la curte să le facă urări de bine, de sănătate şi de fericire. Se încinse o nuntă mare, nespus de mare, destul să-i spunem nuntă împărătească.

Şi, de atunci înainte, oamenii acelui ţinut îndepărtat erau cârmuiţi de bunătatea, cumînţenia şi înţelepciunea împăratului şi a împărătesei, trăind în tihnă şi lipsiţi de griji.

Avandi isteţul

poveste chineză

Nu e hop să nu îl treacă...

Era un împărat priceput la minte, care ştia să născocească fel şi fel de întrebări pe care să le pună celor din jurul său. îi făcea mare plăcere când oamenii nu ştiau să-i răspundă, când se încurcau în întrebările lui, ca firele în războiul de ţesut. într-o zi, de asemenea bucurie, împăratul chemă la palat nu mai puţin de douăsprezece mii cititori în stele şi cunoscători într-ale pământului, cei mai cu scaun la cap oameni, pe care îi întrebă unde se află centrul pământului. Să-i spună învăţaţii întocmai unde este mijlocul pământului. După ce puse întrebarea, care îi lovise pe cărturari cu măciuca în moalele capului, împăratul începu să se prăpădească de râs. Şi, pentru a arăta cât este el de priceput, adăugă: dacă nu se vor găsi inşi care să-i spună cu precizie ceea ce a cerut, unde le stau picioarele acolo le va sta şi capul; dimpotrivă, aceia care vor da răspunsul bun se vor pricopsi cu aur şi cu

aur. Auzind cuvintele stăpânului lor, învăţaţii se făcură vineţi la faţă şi frica le cutreieră corpul, pentru că niciunul nu putea şti unde se află mijlocul pământului. Ei începură să clatine din cap a mare deznădejde şi a frică.

Vestea se duse şi dincolo de zidurile împărăţiei şi o prinse în ureche şi Avandi, drumeţul cunoscut prin isteţimile lui, călătorul cu măgarul, când ţinându-l de frâu, când pe spinarea lui.
Avandi se gândi la bieţii cărturari ameninţaţi cu pieirea, şi se repezi cu măgarul la curtea împăratului. Acesta, când îl văzu, îl şi luă în zeflemea:

— Măi, tu, Avandi, socoteşti că ai minte mai multă decât a învăţaţilor acestora? Vrei să spui că ştii tu unde este centrul pământului?

— Da, vreau să spun că ştiu... răspunse înţepat Avandi. Centrul se află chiar pe bucăţica de pământ pe care o calcă acum piciorul stâng al măgarului meu...

— Ascultă, Avandi, se răţoi împăratul, vrei să-ţi baţi joc de mine? Crezi că mă înţepi cu flecărelile?

— Cu flecărelile ai zis, cinstite împărat? Când eu am vorbit serios? Rogu-vă pe luminăţia voastră să măsuraţi pământul şi să vedeţi că jumătatea lui va fi chiar aici, unde am zis, sub copita stângă a măgarului meu. De nu va fi astfel, sunt în mâna măriei tale.

„Cu unul ca ăsta mi-am găsit naşul, mormăi ca pentru sine în barbă împăratul. Asta-i bună, auzi la el, să măsor eu pământul. De unde să încep şi cât timp să-mi ia treaba asta costisitoare? Nu, o fi el isteţ, dar nici eu nu mă las mai prejos", zise în sine împăratul.

— Da... da... în sfârşit... cu asta vom vedea... Te rog însă să-mi răspunzi, Avandi: câte stele sunt pe cer?

— Câte stele? se miră Avandi ca de un lucru prea uşor de ştiut. Nimic mai simplu, luminate împărate: nici prea multe, nici prea puţine. Fiindcă domnia-voastră doriţi, am să vă spun: atâtea stele sunt pe cer câte fire de păr în barba pe care o purtaţi...

— Cum? Ce? Ce-ai spus? Iar flecăreşti, Avandi?

— Nu mă credeţi? Ce vă rămâne de făcut ca să vedeţi că aşa e? Tot eu vă spun: suiţi-vă pe cer şi număraţi stelele. Dacă s-o dovedi că nu am spus adevărul, pedeapsa cea mai mare să mi-o daţi...

Din nou, împăratul era la mare încurcătură: cum să se suie în cer? Cu ce şi în cât timp? Şi acolo ce va fi? Cum să stea agăţat şi să numere puzderia de stele? Hotărât lucru că Avandi acesta picase la palat ca musca în lapte. Va trebui să-l înfunde cu ceva; altfel, ce vor spune învăţaţii, ce se va întâmpla cu priceperea lui? Continuă, deci:

— Uite ce este, Avandi, dacă ai pomenit de barba mea, fie... Spune-mi însă: câte fire are în ea? Repede, repede...

— Câte fire? Priviţi... Şi Avandi ridică cu o mână coada măgarului său, iar cu cealaltă arătă spre barba împăratului, zicând iarăşi: în barba domniei voastre sunt tot atâtea fire câte în coada acestui măgar.

împăratul bătu cu pumnii în masă şi ţipă:

— Batjocura a întrecut marginile; nu-ţi îngădui să mai spui prostii pe seama mea. Gogomănii şi minciuni...

Calm şi liniştit, cu glasul sigur, Avandi începu:

— Preacinstite împărate, eu nu spun minciuni. Ce este mai simplu decât să vă apucaţi să număraţi firele, unul câte unul, până la ultimul, şi să vă convingeţi că vorbele mele nu sunt gogomănii... Dacă am greşit, să mă condamnaţi, dacă am ghicit, să mă pricopsiţi cu aur, după cum aţi spus înainte...

Siguranţa cu care vorbise Avandi, şi mai ales isteţimea cu care îi răspunsese la toate întrebările, îl făcu pe împărat să creadă că drumeţul cu măgarul îl biruise, căci nu avea de gând să se ducă la coada măgarului şi să-i numere firele, unul câte unul. înghiţi în sec şi fu nevoit să-i dea lui Avandi aur şi aur. Şi, pe lângă Avandi, scăpară şi învăţaţii...

Nu ştie să frigă carnea...

poveste chineză

Era pe lume un bucher, sau altfel spus un om care nu ştia decât să înveţe şi să înveţe, să scrie şi să scrie, şi altceva nimic, ca o maşină fără creier.

într-o zi, s-a dus să cumpere carne de la măcelărie. După ce cumpără carne de porc, îşi aduse aminte că nu ştie cum să frigă carnea. De aceea opri un om în drum şi îl rugă să-i spună cum să facă. Acesta fu de inimă şi îi spuse. Dar bucherul... tot bucher se arătă. Scoase o hârtie şi un creion şi scrise cuvânt cu cuvânt cum se frige carnea. După aceea se întoarse bucuros acasă. Puse carnea pe o bancă, la intrare. Un câine, cu miros... de câine, se apropie de pachetul cu carne, rupse hârtia şi, schelălăind de bucurie, o smuci la fugă. Nevasta bucherului, cum văzu aceasta, alergă după câine strigând la soţul ei. Fugea câinele, fugea şi femeia, ca să-i scoată pachetul din gură. Bucherul ieşi în pragul uşii şi, după ce văzu despre ce este vorba, strigă spre soţie:

— Nu-l mai alunga, femeie, săracul de el... Că, deşi are carnea în gură, tot nu ştie cum să o frigă... Hârtia pe care am scris cum se frige carnea este în buzunarul meu... Nu-l mai alunga, femeie, săracul de el... Nu ştie să frigă carnea...

Domnul Dung-co şi lupul

poveste chineză

Pe când mergea cu ochii în pământ, cufundat în nu se ştie ce gânduri, domnul Dung-co se trezi în faţă cu un lup. încremeni de frică, şi mai multe nu. Fiara se propti chiar în calea sa. Dar lupul, în loc să-şi arate colţii, începu să se jelească domnului Dung-co, de ţi se rupea inima ascultându-l. Spuse că să aibă toată încrederea în el, că el nu este ca ceilalţi lupi, că are suflet şi că niciun gând rău nu-l stăpâneşte. Domnului Dung-co îi mai veni inima la loc. Apoi lupul începu să plângă şi, printre suspine, îl rugă pe domnul Dung-co să-l ascundă undeva, pentru că îl urmărea generalul Giao, care dorea să-i răpună zilele. înmuiat de atâta durere, domnul Dung-co se hotărî să-i facă un bine bietului lup atât de cumsecade.

Domnul Dung-co era un om bun ca pâinea caldă, nu se atingea măcar de o insectă, de aceea şi mergea cu ochii în jos, nu care cumva să calce şi să zdrobească o furnică pe drum. Toate fiinţele mari şi mici au suflet, şi trebuie apărate, fie că ne fac rău, fie că nu ne fac, aceasta era filosofía lui Dung-co. Cine omoară o vietate va fi pedepsit dincolo de moarte, se mai gândea domnul Dung-co.

De aceea nu stătu mult pe gânduri şi-i îngădui lupului să intre într-un sac, pe care-l avea cu dânsul.

La puţin timp, sosi şi generalul Giao, venea alergând, să-i sară inima din piept. îl întrebă pe domnul Dung-co dacă nu cumva a văzut un lup trecând pe acolo. Inimos cum v-am spus, domnul Dung-co răspunse că n-a văzut ţipenie. După care, generalul se depărtă tot pe fugă, leoarcă de sudoare.

Când socoti că a trecut primejdia, domnul Dung-co desfăcu sacul cu blândeţe şi îl invită pe lup afară. Lupul, de cum ieşi, şi spuse că-i e tare foame. Domnul Dung-co nu avea nimic de mâncare şi regretă acest refuz. îi spuse lupului să-şi caute hrană în altă parte. Dar prost era lupul, să alerge după altă hrană când domnul Dung-co se afla sub botul lui? Şi îndată blajinul lup de mai înainte rânji colţii, îşi aprinse ochii ca dejar, îşi zburli părul ca ariciul şi vru să se repeadă la domnul Dung-co. Acesta scoase un ţipăt de cutremură zarea. Lupul se învârtea în jurul prăzii cu coada încolăcită, căsca gura şi-şi arăta dinţii ascuţiţi şi fioroşi, aşteptând să poată să-l prindă pe domnul Dung-co de unde îi venea mai bine, ca să-l sfâşie.

Podidit de sudoare, domnul Dung-co avu încă putere să se dea înapoi, să urle şi să caute să se salveze urcându-se întrun copac. Atunci răsări ca din pământ un bătrân, un tăietor de lemne, care se afla pe aproape, în pădurice. Avea barba cenuşie, lungă, arăta a om chibzuit şi cu multă minte. El întrebă care e pricina supărării, de ce se certau cei doi, adică Dung-co şi lupul?

I se povesti, pe scurt, întâmplarea. Şi moşul se scărpinăîn cap, făcu cu ochiul pe furiş domnului Dung-co şi apoi îşi arătă neîncrederea în ceea ce spusese domnul Dung-co, ceea ce bucură pe lup. Dar mai adăugă „judecătorul" că, pentru a se lămuri pe deplin cum s-au petrecut lucrurile, îi roagă pe cei doi să

repete scena de mai înainte. Lupul, care la minte e tot lup, nu pricepu viclenia moşneagului şi, crezând că lui i se va da dreptate, intră din nou bucuros în sacul domnului Dung-co. Atunci moşul îi făcu semn cu mâna lui Dung-co, care însemna: leagă bine sacul la gură. După ce făcu astfel, moşul puse mâna pe un par şi lovi şi lovi pe lup atât de mult şi atât de tare, cu atâta sete, încât fiara îşi dete suflarea scheunând a mare jale.

Domnul Dung-co scăpă cu viaţă. O fi învăţat oare ceva din întâmplarea aceasta?

Doi fraţi şi aurul

poveste chineză

Trăia odată o babă care avea doi feciori; cel mai mic era foarte harnic şi cinstit, cel mare, dimpotrivă, leneş, lacom, apucător.

într-o zi de toamnă, când cădeau frunzele şi băteau vânturile a jale, baba se îmbolnăvi grav şi presimţi că o să moară. De aceea îi chemă pe cei doi feciori lângă patul ei şi le spuse: „Dragii mamei, eu voi muri curând; după ce nu voi mai fi cu voi, aş dori ca să trăiţi împreună, să fiţi fericiţi, să nu vă pizmuiţi, să munciţi alături, ca să aveţi spor..Abia ce şi-a sfârşit vorbele, că bătrâna lor mamă s-a şi stins.

Moartea mamei i-a lăsat feciorului mic urme adânci în suflet, şi se prăpădea de dorul ei. Fiul cel mare însă se bucura. Chiar după trei zile i-a spus fratelui mic:

— Tu ştii că eu am o familie, greutăţi mai mari... Ar fi bine să ne despărţim, eşti destul de mare ca să munceşti şi să trăieşti singur. Tu poţi pleca de la casa părintească, poţi lua chiar plugul acela şi vasul ăsta. Boul şi celelalte însă rămân aici, la noi...

Fratele mic, bun la suflet, nu se împotrivi şi plecă de acasă, bătând drumurile prin sate şi oraşe, prin păduri.

într-o noapte, poposi într-o pădurice. Şezu pe o piatră şi începu să cânte din fluier. Cânta şi cânta, parcă dorea să-şi cânte toate suferinţele. După puţin timp, a adormit de oboseală. Deodată se ivi în faţa lui un bătrân cu barba lungă până-n pământ, care-l luă şi-l duse pe Muntele Soarelui. Acolo tânărul văzu mulţi galbeni, nespus de mulţi, care străluceau ca nişte oglinzi cu mii şi mii de feţe. Băiatul se miră foarte mult şi încă nu pricepea unde ajunsese.

Moşneagul îi spuse însă:

— Bietul meu copil, sunt aici atâţia galbeni, te rog să opreşti din ei câţi vrei...

Aurul, care-i lua ochii, nu-l ameţi pe băiat. Primi puţini galbeni şi-i mulţumi din adâncul inimii bunului bătrân.

Când se trezi sub copaci, băiatul se frecă la ochi şi regretă că numai în vis pot fi oamenii fericiţi. Dar vai, ce bucurie... La rădăcina unui arbore el zări într-adevăr nişte galbeni. Nu-i venea să creadă, dar era adevărat. Iată că nu poţi şti de unde sare iepurele. Din clipa aceea, băiatul nu mai fu bătut de griji aspre, trăi altfel...

Vestea ajunse şi la urechile fratelui mare. Pe acesta îl fulgeră gândul să facă la fel, dacă se poate să înoate în aur chiar. Deci se duse la fratele mic, pe care-l rugă să-i povestească cum a ajuns pe Muntele Soarelui. Şi acesta, inimos, bun la suflet, îi povesti. Fratele lacom porni spre pădurica cu pricina, adormi, ajunse pe Muntele Soarelui şi, când văzu grămezile strălucitoare de aur, îşi spuse: „Ce bine ar fi ca acest munte galben să fie alături de casa mea." Cum însă nu era cu putinţă aceasta, musafirul vârî galbeni peste galbeni în doi saci mari aduşi înadins şi mai vârî cât putu în buzunare. Ajunse acasă cu mare greutate, gâfâind şi transpirat tot, dar cu mare bucurie: avea atâta aur.

La ziuă, când desfăcu sacii, ce credeţi că a găsit într-înşii? Să nu vă vină a crede, dar adevărat a fost; a găsit pietre şi bălegar... Iată ce cărase în spinare omul cel lacom cu atâta amar de trudă.

Malî şi fiul ei caută soarele

poveste chineză

Iată, ne trezim în fiecare dimineaţă, înjur e lumină, şi cine nu ştie că lumina se datoreşte soarelui? Chiar

dacă nu îl vedem în fiecare zi, razele lui străpung norii groși care-l acoperă și ajung până la noi pe pământ. Și cine nu știe că tară lumina și căldura lui pe pământ nu poate trăi nimic, nici oameni, nici animale, nici plante sau păsări? Dar nu știți că nu întotdeauna a fost așa.

Demult, tare demult, erau meleaguri de care soarele nu știa, și acolo domnea mereu noaptea. Ziua și noaptea erau fără lumină, fără căldură, numai întuneric și frig. Dar și mai rău era că peste tot trăiau animale mari și rele, care mâncau oameni, iar ei nu se puteau apăra, fiind întuneric și nevăzând.

Atunci, toți oamenii s-au strâns la un loc și au hotărât să aleagă dintre ei o solie care să meargă la soare. Era însă tare greu de ales; fiecare voia să fie el trimisul și, cum nu se puteau hotărî, un bătrân de peste 60 de ani le-a spus:

— Mă voi duce eu! Sunt bătrân, nu mai pot munci mult; în schimb, pot să merg. Acest lucru cred că-l voi putea îndeplini.

— Nu, eu mă duc, se auzi o voce hotărâtă. Sunt voinic, sănătos, pot merge iute, 80 km pe zi, și voi ajunge repede.

Cel care vorbise era un bărbat vânjos, cu umeri lați și puternici. Dar nici ceilalți nu se lăsau mai prejos, bărbați tineri sau bătrâni, femei, copii, toți își arătau calitățile și voiau să meargă la soare, și toți promiteau că vor ajunge repede și se vor întoarce repede.

Deodată, în mulțime s-a auzit vocea hotărâtă a unui băiețel cam de zece ani.

— Nu, nu se poate! Bunici, unchi, mătuși, frați și surori, nu puteți să mergeți, fiindcă soarele este foarte departe, și-ar trebui 40-50 ani, poate, sau mai mult, chiar 90. Eu sunt copil, nu sunt împovărat de ani, și trebuie să ajung.

De-abia a terminat băiețelul de vorbit, și înjur s-au auzit voci:

— Are dreptate copilașul.

— Este voinic, spunea altul.

— E mai bine să meargă el.

— E și tare isteț.

— Așteptați puțin, așteptați puțin, spuse atunci o femeie tânără, de douăzeci de ani, care se numea Malî.

Ea a ridicat o mână, arătând că vrea să vorbească. Toți au tăcut. Și iată ce le-a spus Malî:

— Băiețelul a vorbit înțelept. Soarele este foarte departe. După părerea mea, nici în 80 de ani nu străbatem calea până la soare, și, atunci când omul îmbătrânește, îi este greu să meargă mult și repede. De aceea, cred că trebuie să merg eu. Sunt sănătoasă, voinică, și nu îmi este frică de munții înalți și abrupți, nici de șerpii otrăvitori și nici de fiarele sălbatice. Iar mai mult decât asta, aștept un copil; dacă nu voi reuși, va continua el drumul meu.

Toată lumea a încurajat-o cu bucurie și încredere, și au rugat-o ca, atunci când va ajunge la soare, să-i vestească printrun foc mare aprins pe cer, pe care-l va vedea toată lumea.

După aceea, Malî a pornit la drum. Mergea spre răsărit. După opt luni, ea a născut un băiat voinic și sănătos. Și-a mers, a mers mult, fără întrerupere. Au trecut șaptezeci de ani, și Malî simțea că merge din ce în ce mai greu; picioarele aproape că nu le mai putea mișca. Atunci a poposit la o familie de țărani și a rugat pe fiul său să meargă mai departe.

în cei șaptezeci de ani cât au mers, Malî și fiul ei au trecut mii de munți, sute de ape, au întâlnit prăpădenie de șerpi, și fiare îngrozitoare. Au întâlnit în cale atâtea piedici, au suferit mult, și de multe ori viața le-a fost în primejdie. Dar au trecut ei peste toate, pentru că pretutindeni, unde îi întâlneau, oamenii îi ajutau. Le schimbau încălțările rupte de atâta mers, și hainele zdrențuite, sfâșiate de stânci și copaci. îi hrăneau, le arătau drumul, îi treceau cu barca peste ape; și ei doreau tot mai mult să ajungă repede, să-i ajute pe cei de acasă. De aceea, din zi în zi, necazurile, în loc să-i slăbească, îi făceau și mai puternici.

Erau așteptați cu încredere, iar oamenii le arătau prietenie și le dădeau ajutor.

Cei de acasă, după plecarea lui Malî, priveau mereu spre răsărit.

Dar, iată, au trecut zece ani, douăzeci, treizeci, patruzeci, șaptezeci de ani, iar pe cer nu apărea nicio veste, nicio rază de foc. Totul era ca înainte: beznă, frig peste tot, fiare sălbatice care mâncau și înfricoșau oamenii.

încet, încet, oamenii au început să creadă că Malî a murit, că nu mai are cine să ajungă la soare, și

speranța lor scădea din zi în zi.

Mâine se vor împlini o sută de ani de când a plecat Malî, dar cine mai crede că va vedea soarele?

Cu câteva clipe înainte de a se împlini anul o sută, oamenii au văzut în răsărit o lumină roșie, care cuprindea o jumătate de cer.

Peste tot se auzeau oameni spunând:

— Malî a ajuns, și iată că ne dă vestea promisă.

După aceea, a răsărit soarele. Mii și sute de mii de raze porneau spre pământ. Munții și văile parcă erau oglinzi, cuprindeau și reflectau razele, iar animalele fioroase, sălbatice, care îngrozeau oamenii de mii de ani, erau silite să fugă, să dispară.

De atunci, oamenii, pentru a-și exprima recunoștința față de Malî și fiul ei, dimineața, când primele raze de foc înroșesc cerul la răsărit, își amintesc că Malî îi vestește mereu, și atunci se scoală, pornesc să muncească cu hărnicie și voioșie, până când, obosiți și ei și soarele, după ziua de trudă, se întorc acasă, pentru a se odihni, ca a doua zi să vadă iar semnul, să muncească mai cu spor.

Bivolul isteț

poveste chineză

Un țăran trăgea de funie bivolul, mergând să-și are pământul cu plugul. Dar ogorul lui era plin de apă, de noroi, încât îi ajungea bivolului până la burtă, și bietul animal înota sleit.

A trecut o jumătate de zi, și au reușit să lucreze abia o palmă de pământ. Atunci țăranul, supărat și furios, cu sudoarea șiroind pe față și pe tot corpul, a ridicat bâta să lovească bivolul, și mânios îl ocăra:

— Neputincios ce ești, îți trebuie jumătate de zi ca să ridici o copită. N-ai văzut ce repede aleargă, și ce puternic este, tigrul? De ce nu iei exemplul lui?

Atât de mult l-a ocărât și lovit pe bietul bivol, încât acesta nu a mai putut să tacă și i-a răspuns:

— Câtă putere are un tigru? Eu sunt mult mai capabil decât el!

Țăranul nu l-a luat în seamă, și a continuat să-l ocărască. Bivolul, supărat, a zis:

— Nu înțeleg de ce mă disprețuiești, și de ce te porți astfel cu mine? Hai să mergem la tigru, și să mă întrec cu el.

A doua zi, dis-de-dimineață, țăranul s-a dus cu bivolul la peștera tigrului. Simțind miros de bivol, tigrul a ieșit dintr-un salt afară, rânjindu-și fioros colții, dorind să facă o masă copioasă din bietul bivol. Dar bivolul, liniștit, își mișca coarnele mari, puternice și îndoite ca o seceră, spunându-i:

— Tigrule, tigrule, am venit să te anunț că vom lupta pe viață și pe moarte, și să știi că dinții tăi sunt prea tociți ca să se înfigă în pielea mea groasă. Du-te să-ți ascuți trei zile dinții, și eu mă voi duce să-mi ascut coarnele trei zile, și apoi ne vom lupta.

Tigrul a scos un răcnet puternic și s-a întors în peșteră. Și, timp de trei zile, și-a ascuțit dinții, care ajunseseră să taie ca niște cuțite. Dar bivolul doar o zi și-a ascuțit coarnele, iar două zile a adunat paie și fân, cu care și-a învelit trupul în câteva straturi. Apoi s-a dus la ogorul stăpânului, s-a rostogolit în noroi, și s-a făcut negru și lucios, că nu se mai deosebeau paiele cu care se învelise.

A venit ziua de luptă și întâlnirea cu tigrul la locul stabilit.

Văzând atâta noroi pe bivol, tigrul l-a întrebat:

— Unde ai căzut, de te-ai murdărit în așa hal? Bivolul i-a răspuns:

— în toiul verii, cine suportă căldurile astea mari? în fiecare zi mă duc să fac baie în mlaștină. Așa e obiceiul meu, și toată lumea știe.

Tigrul a holbat ochii, l-a cercetat câteva clipe și nu i s-a părut nimic suspect, doarcă bivolul arăta mai gras decât acum câteva zile. își spunea bucuros în sinea lui:

„Ce bine, eu voi fi mai iute, îl voi învinge, și voi avea o masă bogată."

— Tigrule, tigrule, porcii și oile poți să le mănânci, dar mie nu poți să-mi atingi niciunfir de păr! zise bivolul, ca să-l provoace.

Dar tigrul îi răspunse încrezut:

— Şi acum trei zile, cu dinţii tociţi, şi tot puteam să te mănânc, dar acum, când am dinţii mai ascuţiţi, crezi că nu pot?

— Bine, zici că eşti puternic, spuse bivolul; întâi eu stau jos, şi îţi dau voie să mă muşti de trei ori. Dacă, însă, nu mă vei omorî, atunci am eu dreptul să te împung de trei ori cu coamele.

Tigrul a răcnit şi a încuviinţat. Dintr-un salt, cu gura larg deschisă, s-a repezit să-l sfâşie pe bivol; încercă să muşte de trei ori. Cu fiecare muşcătură, bivolul parcă se făcea mai mic. Pierdea din putere, şi tigrul credea că bivolul a murit.

Dar, cum tigrul n-a muşcat din carnea bivolului, ci doar din paiele şi noroiul de deasupra, nu l-a rănit de loc. După cele trei muşcături, bivolul a sărit în picioare şi, din răsputeri, l-a rănit pe tigru în burtă; a doua lovitură i-a frânt şira spinării, iar a treia i-a adus moartea.

Toate fură văzute de stăpân, şi în sinea lui acesta lăuda curajul şi înţelepciunea bivolului. De atunci, ţăranul l-a preţuit şi iubit; nu-l mai certa, şi nu-i mai spunea animal neputincios.

Deşi bivolul nu este atât de iute ca cerbul sau calul, el este foarte folositor oamenilor, iar ei, la rândul lor, îl preţuiesc.

Aupan şi San-lu

poveste chineză

A fost odată o fată, Aupan, şi un băiat, San-lu, care trăiau într-o regiune muntoasă, fiecare în căsuţa lui din bambus. Aupan era zveltă şi gingaşă ca floarea de bambus, iar San-lu era foarte harnic, asemeni ciocănitoarei.

Într-o primăvară caldă, s-au îndrăgostit unul de altul, dar tatăl lui Aupan nu era deloc mulţumit de dragostea fetei. Când San-lu a hotărât să o ia de nevastă pe Aupan, şi a trimis peţitori la tatăl fetei, acesta s-a împotrivit, nevrând ca fata lui să se mărite cu un flăcău sărac lipit pământului.

Atunci San-lu s-a dus şi a rugat pe un bătrân, din tribul său, să-l înduplece pe tatăl lui Aupan. Bătrânul i-a grăit acestuia:

— Dă-i fata de nevastă lui San-lu, că e băiat bun. Dar tatăl s-a împotrivit, spunând:

— Cine vrea să-şi dea fata unui orfan?

Băiatul, văzând că totul e în zadar, şi nu mai are nicio speranţă, într-o zi, pe ascuns, s-a spânzurat.

Când a auzit Aupan că San-lu a murit, a fugit la cabana acestuia şi s-a omorât şi ea. Tatăl fetei, când a aflat vestea, a socotit acest lucru smintit şi a hotărât să-i îngroape pe unul pe muntele de răsărit, pe celălalt pe muntele din apus. N-a trecut mult, şi din amândouă mormintele a crescut câte un buchet de bambus.

Bambusul de la soare-răsare creştea spre cel dinspre soare-apune, şi invers, şi, cu timpul, încetul cu încetul, s-au întâlnit. Când a văzut tatăl fetei acest lucru, a luat un topor şi a tăiat bambusul de pe mormântul lui Aupan; a alergat, şi a tăiat şi bambusul de pe mormântul lui San-lu. Apoi, a dat foc şi a ars bambusul.

Din flăcări au zburat două scântei mici spre cer, şi s-au aprins două stele lucitoare. De atunci, oamenii numesc pe una din stele Aupan şi alta San-lu, iar tinerii care se iubesc se plimbă şi cântă privind cele două stele.

Grădina zeiței de jad

poveste chineză

Grădina zeiței de jad se află pe coasta Muntelui Peștera Vrăjită. De fapt, Grădina zeiței de Jad nu este decât un deluşor. Bătrânii spun că pe vremuri pe Muntele Peşterii Vrăjite erau numai pietre goale: nu creştea nicio rădăcină de copac, niciun fir de iarbă. Oamenii care locuiau aci, toţi spărgătorii de pietre, erau săraci lipiţi pământului; vântul şi căldura îi pârjoleau, sudoarea le curgea în ochi, buzele li se uscau şi crăpau. Visau pomi încărcaţi de fructe, izvoare cristaline, dar visul lor rămânea numai vis. într-o zi, nu se ştie când s-a întâmplat, pe creasta muntelui a răsărit un piersic. Băteau ploile şi vântul, apele din munte cărau cu ele pietrişul, dar micul piersic rămânea bine împlântat şi creştea de-ţi era mai mare dragul.

Pe atunci s-a oploşit pe munte, un flăcăiaş străin, de acele locuri. Nimeni nu ştia de unde venise şi cum îl cheamă. Tot spărgând piatra în bătaia vântului şi-n arşiţa soarelui se înnegrise de-i sclipea obrazul. De aceea oamenii îi spuneau Uang cel Negru. Era bun la inimă feciorul şi tare arătos şi priceput. Nu era însurat şi nu strânsese un ban în viaţa lui. Când se afla cineva la ananghie, Uang cel Negru era primul care-i venea în ajutor. Vorbeau toate satele din jur de bunătatea lui.

De câte ori urca muntele să spargă piatră, Uang cel Negru trecea pe lângă puiul de piersic. Pe neaşteptate, într-o noapte, puiul de piersic a crescut de să nu-l recunoşti. Şi tot în noaptea aceea i-au dat frunzele şi a înflorit. într-o dimineaţă, trecând pe lângă piersic, deşi nu adia nicio boare de vânt şi crengile erau nemişcate, băiatul a simţit cum se scutură peste el boabele de rouă de pe frunzele pomului. Seara, a trecut din nou pe sub piersic şi atunci florile au început să-l ningă cu petalele lor. Altă dată lui Uang cel Negru i s-a părut că piersicul îi zâmbeşte şi i-a fugit toată oboseala. De atunci, în fiecare zi, seara, când îşi termina treaba, Uang cel Negru se aşeza sub ramurile piersicului.

într-o zi, trecând pe acolo, a văzut cum piersicile roşii şi mari se copseseră. S-a dus la locul lui şi s-a apucat de spart piatră. Mirosul piersicilor îl ameţea cu parfumul lor. Era în iunie când soarele pripeşte mai tare şi pietrele se încinseseră ca focul pârjolindu-i picioarele desculţe. La amiază toţi ceilalţi flăcăi şi-au găsit câte un loc să se răcorească, dar Uang cel Negru a rămas să mai spargă piatră. Deodată s-a simţit obosit şi a adormit. Când s-a trezit, în jurul lui era o răcoare neobişnuită.

A deschis ochii şi a văzut că dormea la umbra unui pom.

Crengile şi frunzele pomului se strânseră una în alta ca o umbrelă deasupră-i. Uang cel Negru a sărit deodată în sus, mirându-se de unde a răsărit pomul acolo. L-a scuturat el cu putere, dar era bine înfipt în pământ. Uang cel Negru s-a minunat şi mai mult ştiind că pe tot muntele nu se afla decât piersicul pe sub care trecuse dimineaţa. S-a uitat mult la pom, dar n-a găsit un răspuns la întrebarea ce-l frământa şi fără a mai sta pe gânduri, s-a îndreptat către locul unde ştia că e piersicul. Cât ai clipi din ochi a ajuns acolo şi a văzut că acesta era la locul lui. Şi, mare minune, pe o creangă stătea o fată de toată frumuseţea şi culegea piersici. Uang cel Negru s-a mirat şi mai mult văzând aşa mândreţe de fată cum nu văzuse nicăieri pe unde umblase. Avea faţa ca o floare de piersic înflorit şi-i zâmbea. Uang cel Negru s-a apucat iarăşi de spart piatră. Fata a făcut un semn cu mâna şi din locul unde spărgea băiatul piatră a venit în zbor o ramură de piersic şi pomul a dispărut. Fata a lipit- o de pom şi crenguţa s-a lipit ca şi când niciodată nu fusese smulsă de acolo. Apoi, a rupt o piersică şi i-a aruncat-o băiatului drept în mână. Fata râdea din toată inima. Uang se simţea tare încurcat şi nu ştia ce să facă. Apoi ea s-a oprit din râs şi i-a făcut semn s-o mănânce. După ce a mâncat-o, băiatul s-a simţit aşa de răcorit, de parcă fusese la scăldat. Fata a luat o ramură de piersic şi a scuturat-o şi Uang s-a pomenit, deodată, într-un pavilion verde scăldat în lumină. Pe un perete era agăţat un tablou cu o piersică mare. Râzând, fata a spus:

— Eu sunt Zeiţa de Jad. Ştiu că eşti un băiat bun şi săritor. Dacă ai vreun necaz vreodată, să vii aici şi să mă cauţi.

în timp ce vorbea, faţa zeiţei s-a îmbujorat şi mai mult, ochii îi scânteiau şi mai tare. Uang cel Negru nu ştia ce să mai zică de bucurie şi mulţumire, când, fata s-a făcut nevăzută. Băiatul s-a pomenit iarăşi înconjurat de flăcăii care spărgeau piatră.

Seara s-a întors acasă şi n-a dormit toată noaptea gân- dindu-se la Zeiţa de Jad. A doua zi, plecând la lucru i se părea că merge mai repede decât ceilalţi. Când s-a luminat de ziuă, el ajunsese deja sub piersic. Aci a întâlnit-o din nou pe Zeiţa de Jad. Zâna îl privea râzând, şi, roşindu-se, băiatul a spus:

— Am venit să te rog să-mi cârpeşti cămaşa!

Zeiţa s-a învoit cu toate că ştia că nu venise pentru asta şi i-a spus:

— Uang băiete, ştiu că n-ai dormit toată noaptea. Culcă-te puţin!

Văzând cât de bine se poartă zeiţa cu el, Uang cel Negru se simţea îl al nouălea cer. După puţin timp a adormit. A răsărit soarele şi băieţii trecând la lucru l-au văzut dormind sub piersic şi alături de el, cămaşa cârpită.

De atunci, Uang cel Negru se ducea în fiecare zi sub piersic şi se întâlnea cu Zeiţa de Jad. Azi aşa, mâine aşa, ceilalţi flăcăi au început să facă glume pe seama lui:

— Negrule, s-au terminat de mult piersicile, tu ce mai cauţi?

Uang cel Negru, care nu mintea niciodată, le-a spus flăcăilor tot adevărul.

La vreo 20 de li[260] de locurile acelea, se afla un orăşel în care trăia un mare bogătaş. într-o zi, după ce a mâncat şi a băut pe săturate, bogătaşul a început să-şi facă planuri: „Dacă aş avea o grădină în care să sap un lac, să ridic un munte şi pe munte să construiesc un pavilion, ce bine ar mai fi". După planuri, a trecut la fapte. A chemat toţi oamenii din împrejurimi, între care era şi Uang cel Negru şi le-a dat poruncă să-i aducă piatră din munte. în ziua aceea, când tocmai căra piatră pentru bogătaş, Uang şi-a rupt încălţările. Le-a spus băieţilor să-l aştepte până se duce la zână să-i coase. Şi a plecat la piersic.

Văzând că băieţii stau degeaba, paznicul i-a luat la bătaie. Când s-a înapoiat Uang, paznicul a întins mâna să-l lovească şi pe el. Dar, ca un făcut, mâna a început să-l lovească chiar pe paznic. Acesta ţipa de durere, i se învineţise faţa, dar mâna nu înceta să-l lovească. Unii se uitau miraţi, alţii făceau haz. Paznicul a căzut în genunchi şi a început să se roage:

— Iartă-mă, iartă-mă! De acum încolo n-am să mai bat pe nimeni.

După ce a spus de trei ori aşa, a auzit vocea unei femei:

— De data asta te iert.

Şi mâna a încetat să-l lovească.

îngrozit, paznicul a fugit la bogătaş şi i-a spus tot. Acesta a dat ordin să fie adus Uang cel Negru şi aruncat în temniţă.

Aflând flăcăii ce i s-a întâmplat, au ţinut sfat şi au hotă- rât să-i dea de ştire Zeiţei de Jad. Când au plecat pe munte să spargă piatră, au trecut cu toţii pe la piersic însă, nevăzând pe nimeni, nu ştiau cui să-i spună. Auziseră ei înainte pe Uang cel Negru vorbind de zeiţă, însă, în afară de el, n-o văzuse nimeni. Atunci, unul din ei a strigat:

— Zeiţă de Jad! Vrem să-ţi spunem ceva! Nici n-a terminat bine, că au auzit o voce de femeie:

— Aşteptaţi puţin să vă deschid uşa.

Şi frunzele piersicului au început să foşnească şi băieţii s-au trezit deodată în Pavilionul verde, iar în faţa lor se afla o fecioară care broda o pereche de papuci bărbăteşti.

Atunci, ei au înţeles că este Zeiţa de Jad şi i-au spus totul. Aceasta i-a liniştit spunându-le:

— Fiţi pe pace, mă duc eu să-l scap!

Şi îndată s-a făcut nevăzută.

Bogătaşul tocmai se afla la masă, când a auzit o voce: „Bogătaş afurisit, de ce l-ai închis pe Uang cel

---

260 unitate de măsură egală cu o jumătate de km

Negru? Eu l-am bătut pe paznic. Vrei cumva să-mi stai împotrivă? încearcă!

Moşierul s-a holbat în jurul lui, dar n-a văzut nimic şi a început să tremure de frică. Vocea s-a auzit din nou:

— Netrebnicilor, să-l eliberaţi de îndată pe băiat!

De abia acuma şi-a dat seama moşierul că aude vocea unei femei şi făcând pe grozavul a zis:

— Dar cine eşti tu care nu te arăţi?

— Crezi că mi-e frică să-ţi spun cine sunt? Sunt Zeiţa de Jad! a răspuns vocea.

îngâmfat, moşierul a spus:

— Eu sunt stăpânul ţinutului. N-am decât să deschid gura, că argintul va curge gârlă, temniţele se vor ticsi. îţi poruncesc să te arăţi la faţă!

Râzând, zâna i-a spus:

— încă n-am văzut niciun stăpân aici!

— Eu sunt stăpânul, a spus moşierul.

— Chiar tu? Şi eu care credeam că eşti o grămadă de gunoi!

Apoi deodată, a intrat pe uşă o rămurică de piersic care s-a înfipt în mijlocul camerei şi, cât ai clipi din ochi, din ea a crescut un piersic gros şi mare care împingea cu crengile tavanul camerei. Speriat, moşierul a început să ţipe şi a rupt-o la fugă mai abitir de cum dispare un şoarece în gaura lui. în rândul paznicilor a început îmbulzeala: cădeau şi se împingeau unii pe alţii strigând:

— Iartă-ne, zână! Iartă-ne, zână!

— Vă iert pe toţi, şi acum descuieţi uşa temniţei! le-a răspuns zâna.

Uang cel Negru a văzut cum se deschide uşa, a ieşit din temniţă şi a fugit acasă.

A doua zi, când tocmai se pregătea să plece la lucru, s-a pomenit cu Zeiţa de Jad că intră în curte. Fâstâcit, Uang nu ştia pe ce să pună mâna mai întâi.

N-a trecut mult şi de afară s-a auzit hărmălaie mare: Bogătaşul trimisese soldaţi şi cai să-l prindă pe Uang cel Negru. Zâna l-a apucat de mână şi i-a spus:

— Hai repede cu mine.

Soldaţii au început să-i urmărească. Zâna şi băiatul s-au căţărat pe munte, dar soldaţii erau pe urmele lor. Ajungind la un zid de piatră, Zâna s-a oprit şi a zis:

— Sapă mai repede aici! Băiatul a început să lovească cu tărnăcopul în zid până ce a apărut o uşă ce ducea într-o peşteră, unde zâna i-a spus să se ascundă. Când au ajuns soldaţii acolo, n-au văzut nici urmă de băiat, şi numai peştera neagră. Unii, mai curajoşi, au intrat în peşteră şi au mers, până ce au dat de o apă adâncă, adâncă şi foarte învolburată.

De atunci nu l-a mai văzut nimeni pe Uang cel Negru. Peştera de pe munte au numit-o Peştera Zeiţei, iar muntele l-au numit Muntele Peşterii Zeiţei. Adeseori, din gura peşterii iese o ceaţă albă, care cuprinde tot muntele şi atunci se aude un zgomot ca şi când cineva ar sparge piatră. Şi când ceaţa devine mai deasă, oamenii spun că e vremea când zeiţa se întâlneşte cu Uang cel Negru. Nimeni n-a mai văzut-o pe Zeiţa de Jad, dar tot muntele e acoperit cu piersici, aşa că i se spune „Grădina Zeiţei de Jad".

Povestea izvorului roşu

poveste chineză

într-un sat, nu se ştie dacă din nord sau din sud, trăia un flăcău vesel şi priceput, pe care-l chema Şî Tun. în primăvară îşi adusese mireasă, pe nume Yu Hua, frumoasă ca o perlă, binefacută şi neîntrecută la lucru. Şi traiul lor era mai dulce decât mierea. Şi Tun avea însă o mamă vitregă, rea cum nu s-a mai văzut. Mâncarea pe care o pregătea Yu Hua nu era niciodată potrivită pentru gustul soacrei; ba era prea sărată, ba era nesărată, iar când nu era nici sărată nici nesărată, nu avea niciun gust. Când orezul era fierbinte, se plângea că nora vrea s-o opărească, când nu era, ocăra nora zicând că-i dă orezul rece. Iar când Yu Hua îi aducea mâncarea nici prea caldă nici prea rece, o certa că a adus-o prea târziu. Oricâtă treabă ar fi făcut Yu Hua, soacra era

nemulţumită şi de multe ori îşi
batea nora. Şî Tun era mai mâhnit decât dacă l-ar fi certat şi bătut pe el. Pe vremea aceea soacrele puteau să-şi bată nurorile, iar feciorii nu aveau voie să se amestece.

Yu Hua slăbea şi se înnegrea văzând cu ochii. într-o zi, întorcându-se acasă, Şî Tun o găsi pe Yu Hua plângând amarnic. Privindu-şi bărbatul Yu Hua îi spuse:

— Şî Tun, eu nu mai pot răbda. Numai dragostea pentru tine mă mai ţine aici.

Cu inima îndurerată, Şî Tun i-a răspuns:

— Yu Hua, văd cu ochii mei cum mama vitregă îţi face zile amare. Să fugim în alt sat în noaptea asta!

Auzind aceasta, Yu Hua s-a bucurat nespus de mult. La miezul nopţii, au scos caii din grajd, au încălecat, şi au plecat spre nord-vest.

Proverbul spune: „Un cal bun se poate întrece cu stelele". Aşa erau şi cei doi cai, în ciuda faptului că erau foarte slabi. Şî Tun şi Yu Hua zburau ca vântul pe spinarea lor neştiind prin câte sate au trecut şi unde au ajuns. La un moment dat, Şî Tun îi spune calului: „Calule, calule, n-o lua numai pe drumuri de câmpie. Treci şi pe potecuţele de munte mărginite de prăpăstii". Calul, ca şi când ar fi înţeles vorbele lui Şî Tun, zbură ca gândul peste coastele muntelui.

La lumina zilei, au ajuns la un munte mare pe unde nu călcase picior de om. Era primăvară. Iarba de pe munte era proaspătă, toate florile înfloriseră, cocorii se roteau în cârduri pe cer, păsările ciripeau în copaci. Yu Hua a oftat şi a zis:

— Fiecare pasăre îşi are cuibul său. Noi unde ne vom găsi cuibul nostru? La auzul acestor cuvinte, Şî Tun a răspuns râzând:

— Putem să ne odihnim în peşteri sau la umbra copacilor.

Au trecut astfel peste văi învăluite în ceaţă albă, peste creste de munţi înzăpeziţi şi ajungând în vârful unui munte, Yu Hua a spus iarăşi.

— Toată viaţa nu-mi mai trebuie nimic decât să fiu mereu împreună cu tine.

Dar fiecare urcuş are şi un coborâş. La răsăritul soarelui, au dat peste o vale şi deodată caii s-au oprit. în faţa lor se afla un izvor nu prea mare, cu apa roşie şi strălucitoare ca razele lunii în nopţile senine. Florile şi iarba din jurul izvorului erau, de asemenea, de culoare roşie. Yu Hua a simţit un miros ciudat, care venea ori de la apa izvorului, ori de la florile de pe malul lui. Ea îi spuse lui Şî Tun:

— Să ne odihnim puţin, suntem obosiţi şi noi şi caii! Şi au descălecat apropiindu-se de izvorul a cărui apă era limpede cum e cristalul. Deodată, Yu Hua a simţit că i se face sete şi întinzând mâna a luat în podul palmei o înghiţitură de apă pe care a băut-o. Era mai dulce decât mierea, şi cu cât bea mai mult din apa rece, cu atât simţea o căldură cuprinzându-i tot trupul. După ce şi-a potolit setea şi-a ridicat capul şi faţa ei era mai proaspătă decât o floare de piersic. Şî Tun era foarte mirat. Caii au început să necheze şi tinerii întorcându-se către ei au văzut cum aceştia, care păscuseră din iarba roşie se îngrăşaseră de strălucea părul pe ei. Neştiind ce să creadă, temându-se şi părându-li-se ciudat în acelaşi timp, au încălecat în grabă şi au pornit-o înainte.

Acum caii alergau şi mai iute şi treceau peste culmile munţilor ca şi când ar fi mers pe drum drept. Şi au călărit aşa până ce munţii nu s-au mai văzut decât ca o dungă palidă la orizont.

într-o seară, au ajuns într-un sătuleţ cu câteva căsuţe în care pâlpâiau luminile opaiţelor. Au descălecat şi au bătut la uşa uneia dintre căsuţe. Le-a deschis o bătrână care i-a întrebat:

— După câte văd sunteţi străini de locurile acestea. Ce vânt vă aduce pe aici?

Yu Hua a răspuns:

— Măicuţă, venim de departe. S-a înnoptat şi-ţi cerem găzduire.

Bătrâna, bucuroasă, a răspuns:

— Eu sunt singură şi dacă vreţi să înnoptaţi la mine veţi dormi în camera de apus, iar eu voi dormi în cea din răsărit.

Yu Hua şi Şî Tun s-au bucurat şi au intrat în casă. Bătrâna le-a fiert orez şi supă şi le-a dat să mănânce. Tinerii i-au povestit bătrânei cum au plecat de acasă şi cum în drumul lor au întâlnit izvorul acela ciudat. Auzind aceasta, bătrâna a izbucnit în lacrimi şi a spus:

— Oh, copii, mă tem că nu veţi mai putea fi mult timp împreună. Izvorul roşu pe care l-aţi

întâlnit vine tocmai din muntele roşu pe care creşte un arţar mare. Apa izvorului musteşte din rădăcinile arţarului. în fiecare an, toamna, când frunzele arţarului se roşesc, copacul se transformă într-un zgripţoroi cu faţa roşie, care are nişte ochi ca nişte comete cu care străpunge o mie de ziduri de piatră şi zece munţi înalţi. El urcă pe vârful muntelui roşu, de unde păndeşte femeile care beau din apa izvorului şi-şi alege pe cele mai frumoase. După ce se topeşte zăpada, nu numai zgripţoroiul, dar şi nevestele lui se transformă în arţari. Mă tem, fetiţo, că nu vei putea scăpa de mâna lui. Şi bătrâna plângea, plângea. Auzind-o, Yu Hua s-a speriat cumplit. Văzând însă cât de îngrijorată e bătrâna pentru ei doi, a încercat s-o mângâie spunându-i:

— Măicuţă dragă, zgripţoroiul nu va putea pune mâna pe mine. La care, Şi Tun a adăugat:

— Măicuţă, fii liniştită, zgripţoroiul cu faţa roşie nu ne va putea despărţi.

Ştergându-şi ochii bătrâna a spus:

— De când mi-a murit moşul sunt singură, rămâneţi în casa mea şi-o să fim o familie.

Şi Tun şi Yu Hua au rămas în căsuţa bătrânei. Acum bătrâna nu mai ducea grija că nu are cine să- i coasă hainele şi să-i strângă recolta. Şi Tun muncea la câmp, jar Yu Hua pregătea mâncarea acasă.

Zilele treceau una după alta. Au secerat grâul, au cules strugurii, şi apropiindu-se toamna, frunza arţarului a început să se înroşească. Bătrâna nu mai putea nici să doarmă nici să mănânce de îngrijorare. Mereu număra zilele şi se ruga ca toamna să treacă mai repede. Zilele de toamnă sunt foarte scurte. Şi iată că sosi şi clipa de care se temea bătrâna. Răsărise luna. Şi Tun şi Yu Hua se înapoiaseră acasă. în ziua aceea cosiseră iarba la câmp şi acum îngrijeau de cai. Bătrâna pregătise masa şi de-abia ieşise în curte când, deodată, din văzduh a coborât plutind o frunză roşie de arţar, care a început să se rotească din ce în ce mai repede stârnind un vârtej. în mijlocul vârtejului se afla zgripţoroiul cu părul şi ochii roşii, îmbrăcat într-o mantie roşie cu mânecile până la pământ. Mişcându-şi mânecile, frunza roşie s-a transformat într-o caretă împodobită. Văzând aceasta, bătrâna a scos un strigăt şi a căzut la pământ. Şi Tun şi Yu Hua, care dădeau la cai să mănânce, au venit în grabă. Văzând fata, zgripţoroiul a izbucnit în râs, şi-a mişcat mânecile şi într-o clipă Yu Hua a şi intrat în caretă. Zgripţoroiul a mai mişcat o dată din mâneci şi careta a pornit ridicându-se în văzduh şi făcându -se din ce în ce mai mică până ce a dispărut.

Odată cu ea a dispărut şi zgripţoroiul. Din văzduh i s-a auzit vocea care a zis:

— Este a mea pentru că a băut apă din izvorul meu roşu.

Bătrâna plângea, Şi Tun era răpus de durere. A ajutat-o pe bătrână să se ridice, spunându-i:

— Măicuţă, orice ar fi, voi aduce-o înapoi.

Neputându-şi stăpâni lacrimile, bătrâna-i zise:

— Copile, nu poţi pleca. Faţă-Roşie a răpit nenumărate neveste şi niciuna n-a mai putut fi găsită, îţi jertfeşti viaţa degeaba.

Şi Tun nu i-a răspuns şi conducând-o în casă i-a spus:

— Fii liniştită, măicuţă, eu voi pleca totuşi degrabă în căutarea ei. Văzând bătrâna cât este de hotărât, îi spuse plângând:

— Copile, nu poţi pleca cu mâna goală, ia cu tine sabia asta, poate-ţi va folosi la ceva.

Şi Tun a luat sabia, a încălecat pe cal şi s-a îndreptat direct către munţii izvorului roşu. Plângându-se că nu este purtat mai repede, acesta îi spuse calului:

— Calule, calule, zboară dintr-o dată peste vârfurile acestor munţi!

Calul a trecut în zbor peste vârfuri. Apoi, Şi Tun din nou îi spune calului:

— Zboară, calule, peste văi. Şi calul a trecut ca gândul peste văi. în lumina zilei, Şi Tun a ajuns la munţii cei mari. Dar oricât a căutat, nu a dat de urma izvorului. Lacrimile au început să-i curgă.

Şi Tun se uita cu disperare spre munţii înalţi şi-i părea rău că aceştia nu pot cuvânta să-i spună unde a ascuns-o Faţă-Roşie pe Yu Hua. A urcat până în vârful munţilor şi s-a uitat în cele patru zări, dorind din tot sufletul să afle unde a dus-o Faţă-Roşie pe Yu Hua.

Ştergându-şi lacrimile, Şi Tun i-a spus calului:

— Calule, calule, chiar dacă ar fi să merg până la capătul lumii, tot va trebui s-o găsesc pe Yu Hua. Zboară, calule, până la muntele cel mai înalt.

Şi calul s-a avântat înainte. A zburat peste văi, peste munţi înalţi şi peste prăpăstii adânci şi oricât ar fi fost primejdia de mare, Şi Tun nu l-a strunit. Au trecut munte după munte, dar tot n-au ajuns la muntele cel mai înalt.

Pe vârfurile muntelui cel mai înalt se afla o peşteră. în această peşteră o dusese Faţă-Roşie pe Yu Hua. Peştera era împodobită foarte frumos: pe pereţi atârnau tablouri cu desene de munţi şi ape, pe pat era întinsă o plapumă de brocart. Zgripţoroiul cu faţa roşie se transformase într-un învăţat cu faţa albă, frumos şi delicat care, zâmbind, i-a spus lui Yu Hua:

— Ai băut din apa izvorului roşu şi eşti a mea. Nu te mai gândi la bărbatul tău, care nu va ajunge niciodată aici.

Auzind acestea, Yu Hua a început să tremure de mânie. Şedea în peşteră şi nu auzea nici şuierul vântului, nici ciripitul păsărelelor. Inima ei ştia că Şî Tun o caută, ghicea că Şî Tun varsă lacrimi pentru ea. Şi, deodată, a ridicat capul şi a spus:

— Deşi am băut din apa izvorului tău, nu voi fi niciodată a ta.

Faţă-Roşie a râs cu răceală şi a spus:

— Mai nădăjduieşti să-ţi vezi bărbatul! Ha! Ha! Ha! Nu că mă laud, dar dacă va ajunge până aici, eu singur îi voi spune să te ia cu el. După aceea a început să râdă sigur de sine. Dar întorcând capul a împietrit de mirare. Sfredelind cu privirea o mie de stânci şi zece munţi înalţi l-a văzut pe Şî Tun călare pe cal cum zboară peste munţi îndreptându-se către ei. Atunci şi-a scos cu repeziciune cingătoarea de la brâu şi, mişcându-şi mânecile uriaşe deasupra ei, cingătoarea s-a transformat într- un şarpe mare dungat, care, mişcând din coadă, a alunecat afară din peşteră.

Călare pe cal, Şi Tun a mai zburat peste cinci munţi şi uitându-se în jos a văzut ceva ca două lampioane roşii. Privind mai cu băgare de seamă a văzut că era un şarpe uriaş, ai cărui ochi luminau asemenea lampioanelor. Şî Tun n-a frânat calul şi, deodată, cal şi călăreţ s-au trezit înghiţiţi de şarpe. în burta şarpelui Şî Tun se simţea ca într-un cazan cu apă fierbinte. Scrâşnind din dinţi să-şi potolească durerea a înfipt cu putere sabia în burta şarpelui care a început să şuiere. Apoi, ieşind din burtă nu a văzut decât un brâu înflorat întins pe pământ.

Călare pe cal, Şi Tun a mai zburat peste doi munţi mari apropiindu-se de muntele cel mai înalt. Faţă-Roşie tocmai îşi da ifose faţă de Yu Hua închipuindu-şi că Şî Tun a fost mistuit de mult de cingătoarea sa prefăcută în şarpe. Dar Yu Hua plângea şi nu-i răspundea. Când şi-a mai aruncat o dată privirea a văzut că Şî Tun e din ce în ce mai aproape. Atunci, a apucat în grabă un tablou cu munţi şi ape de pe perete şi, agitându-şi mâneca, din tablou s-a desprins cel mai prăpăstios şi cel mai alunecos munte, care s-a rostogolit din peşteră afară.

Tânărul, trecând şi ultimul munte care-l mai despărţea de Faţă-Roşie, a văzut deodată cum se ridică în faţa lui un munte lucitor, înalt şi prăpăstios. Şî Tun nu şi-a frânat calul cătând să treacă în zbor şi acest munte, dar deodată calul s-a lovit de munte şi a alunecat. Băiatul a descălecat atunci şi a început să se caţere pe munte. Dar cum ajungea, cu mare greutate, la mijlocul lui, aluneca iar. Faţa i se rănise de stânci, tot corpul îl durea, dar nu s-a dat bătut. Din nou s-a căţărat şi iarăşi a alunecat. Şi din nou, şi din nou. Sudoarea îi udase hainele. îi curgea în ochi, orbindu-l. Atunci şi-a şters sudoarea şi a zvârlit-o jos, pe munte, iar muntele s-a făcut deodată nevăzut. Când şi-a dat însă seama, se afla într-o prăpastie, iar alături de el a văzut un brad în care era agăţat un tablou cu un munte ud de sudoare. Şî Tun a încălecat pe cal şi a pomit-o mai departe.

Dintr-o săritură calul a şi ieşit din prăpastie şi uitându-se în sus a văzut ceva roşu. Atunci a ştiut că acela e muntele roşu şi dând frâu calului s-a îndreptat către el. în acest timp, zgripţoroiul cu faţă roşie şi-a agitat mânecile şi, deodată, Yu Hua a încremenit. Nu mai putea nici să se mişte, nici să vorbească. Apoi şi-a fluturat mânecile către două perini brodate care au căpătat aceeaşi înfăţişare cu Yu Hua. Şi s-a făcut nevăzut. Ajungând pe creasta muntelui, Şî Tun nu a văzut decât stânci roşii şi arţari cu frunze roşii. Voia să meargă mai departe când, a dat cu ochii de o peşteră încrustată cu pietre preţioase. Şî Tun şi-a zis: „Poate că aici locuieşte Faţă-Roşie". A descălecat şi, împingind
poarta de piatră care închidea gura peşterii, a pătruns înăuntru. Dar, deodată, s-a oprit. în peşteră stăteau încremenite trei fete cu gene lungi şi ochi mari ce semănau leit cu Yu Hua: toate trei îl priveau nemişcate. îndurerat, Şî Tun a oftat şi a spus:

— Yu Hua, Yu Hua, am trecut prin nenumărate primejdii să te găsesc şi acum nu scoţi niciun cuvânt. De ce nu-mi ieşi în întâmpinare? Auzind cuvintele lui Şî Tun, Yu Hua ar fi vrut să-i spună totul, dar limba ei era ca de piatră; ar fi vrut să-i iasă în întâmpinare, dar picioarele-i erau înţepenite.

Se spune că cele mai dureroase clipe sunt în despărţirile după care nu mai există revederi, dar ceea ce simţea Yu Hua era şi mai dureros. Lacrimile au început să-i curgă şiroaie.

Şî Tun a înţeles pe loc că aceea este nevasta lui. S-a repezit la ea şi a luat-o în braţe scoţând-o afară din peşteră. Trupul lui Yu Hua era tare şi greu ca piatra. Şî Tun nu putea să mai încalece pe cal, şi ţinând-o în braţe pe Yu Hua, i-a spus calului: „Calule, calule, tu cunoşti drumul pe care am venit. Să ne întoarcem acasă!" Şi Tun o ducea în braţe pe potecile din vârful muntelui; o ducea în braţe mergând pe stânci abrupte; o ducea în braţe trecând prin hăţişuri; trupul lui era plini de răni, dar n-ar fi lăsat nicio crenguţă s-o atingă pe Yu Hua. Au trecut astfel valea în care se afla izvorul cu apă roşie şi au ajuns într-o pădure de arţari. Picioarele-i tremurau, mâinile-i amorţiseră, dar nu voia s-o lase din braţe. Lacrimile din ochii lui Yu Hua picurau necontenit. Inima-i şoptea: „Şî Tun, Şî Tun, lasă-mă, până acasă mai sunt mii de munţi şi ape şi nu vei putea ajunge purtându-mă în braţe". Şi inima i se frângea de durere că nu poate vorbi. încercând s-o mângâie pe Yu Hua cea de piatră, Şî Tun îi spunea: „Chiar dacă te-ai transformat cu adevărat în stană de piatră, nu te voi părăsi". Şi ţinând-o în braţe, continua să meargă mai departe. Sub ochii lui, frunzele roşii de arţar cădeau una câte una. Şi, deodată, în faţa lui apăru zgripţoroiul. Spunând aceasta, lacrimile îi curgeau pe obraz şi, o mână, iar cu cealaltă o ţinea strâns pe Yu Hua. Zgripţoroiul care se afla la zece paşi în faţa lui, îi spuse:

— Flăcăule, inima mea e mai tare decât fierul şi piatra. Niciodată nu m-am lăsat înduioşat de nimic, niciodată nu m-am recunoscut învins. Dar astăzi, mă recunosc învins şi nu voi mai putea despărţi niciodată niciun soţ de soţia lui.

Spunând aceasta, lacrimile îi curgeau pe obraz şi, într-o clipă, se prefăcu într-un arţar înalt pe ale cărui frunze străluceau lacrimile ca nişte perle de rouă. Şî Tun o luă pe Yu Hua în braţe şi o duse sub arţar şi atunci ramurile arţarului începură să freamăte şi picăturile de rouă căzură pe trupul ei. Deodată, Yu Hua începu să vorbească şi trupu-i deveni la fel de mlădios ca înainte.

Amândoi încălecară pe cal, care zbură peste munţii înalţi ajungând la drumul mare şi după puţin timp ajunseră la căsuţa bătrânei. Şi au trăit în dragoste şi învoire multe zile. Se zice că unii oameni au mai văzut acel izvor ciudat, unele fete au mai băut din apa lui roşie, dar când s-au înroşit frunzele arţarului acesta nu s-a mai transformat niciodată în zgripţoroi cu faţa roşie, iar fetele nu au mai fost niciodată răpite.

Edouard Laboulaye – Degeţel

poveste finlandeză I

A fost odată un ţăran care avea trei feciori: Petru, Pavel şi Ion. Petru era înalt, voinic, rumen şi prost; Pavel era slab, galben, pizmaş şi rău; Ion era plin de duh şi alb ca o fată, dar aşa de mic că s- ar fi putut ascunde în cizmele cele mari ale tatălui său. De aceea fusese poreclit Degeţel.

Toată averea ţăranului pe pământul acesta era doar familia lui; când, prin cine ştie ce întâmplare, se zărea umbra vreunui gologan, în casă era sărbătoare. Secara era scumpă, viaţa grea. De aceea, cum începură cei trei copii să muncească, bunul lor părinte îi îndemna şi la culcare, şi la sculare, să lase coliba unde se născuseră şi să cutreiere lumea, să-şi caute norocul.

— între străini – spunea el – nu e totdeauna uşor să-ţi câştigi pâinea, dar cel puţin o găseşti; pe când aici, cel mai mare noroc la care vă puteţi aştepta, e să muriţi de foame.

Dar iată că, la o leghe de colibă, regele ţării îşi avea palatul – o clădire minunată, toată de lemn, cu douăzeci de cerdacuri şi şase ferestre cu geamuri. Şi uite că deodată, într-o noapte frumoasă de vară, drept în faţa ferestrelor ieşi din pământ un stejar mare, cu atât de multe ramuri şi frunze, că nu mai putea intra lumina în casa regelui. Nu era lucru uşor să dobori copacul acesta uriaş; nu se găsea secure să nu se toceas – că în trunchiul lui şi, în locul fiecărei ramuri sau rădăcini pe care o tăiai, creşteau două. în zadar făgăduise regele trei saci de galbeni cui l-o scăpa de această vecinătate supărătoare. Dându-se bătut, a trebuit să aprindă lumina în palat şi-n miezul zilei. Şi asta nu-i tot; într-o ţară unde ies izvoare şi din piatră seacă, în palatul regal nu era apă. Vara trebuia să te speli pe mâini cu bere şi pe faţă cu hidromel. Mai mare ruşinea; de aceea, prinţul făgăduise moşii,

bani şi un titlu de marchiz aceluia care ar săpa în curtea castelului o fântână destul de adâncă să poată da apă tot anul. Dar nimeni nu putuse dobândi răsplata, căci palatul era la o mare înălţime, şi, de săpai de-o şchioapă, dădeai de granit.

Îşi pusese regele aste două lucruri în minte şi nu vroia de loc să se lase de ele. Deşi era un domn neînsemnat, era tot aşa de încăpăţânat ca un împărat. Asta ţine de rang. Ca să-şi atingă ţinta, trimise în lungul şi latul ţării un hrisov mare, întărit cu stema regală. Acelui care o doborî stejarul şi o săpa fântâna, îi făgăduia, nici mai mult nici mai puţin, decât mâna prinţesei, fiica sa, şi jumătate din regatul său. Prinţesa era frumoasă, ruptă din soare, şi o jumătate de regat nu e de lepădat; avea cu ce să ispitească pe mulţi ambiţioşi.

De aceea, din Suedia şi din Norvegia, din Danemarca şi din Rusia, din insule şi de pe continent veniră o mulţime de muncitori zdraveni, cu securea pe umăr şi cu târnăcopul în mână. Dar degeaba tăiau şi săpau: osteneala le fu zadarnică. La fiecare lovitură, stejarul se făcea mai tare şi nici granitul nu se făcea mai moale; aşa încât, chiar cei mai îndrăzneţi ajunseră să se lase păgubaşi.

II

Într-o zi, cum prin partea locului se vorbise mult de istoria asta care sucea toate minţile, cei trei fraţi se întrebară de ce, dacă le-ar da voie tatăl lor, nu s-ar duce şi ei să-şi încerce norocul? Să izbândească, nu credeau şi nu năzuiau nici la prinţesă, nici la jumătate de regat; dar cine ştie dacă nu ar găsi, la curte sau aiurea, un loc şi-un stăpân bun? Asta era tot ce le trebuia lor. Tatăl îşi dădu încuviinţarea; Petre, Pavel şi Ion porniră la drum spre palatul regal.

Pe când mergeau ei aşa, Degeţel alerga în lungul drumului, încoace şi încolo, ca un câine de vânătoare, uitânduse peste tot, băgând de seamă tot, scotocind peste tot. Muşte, buruieni, pietre, nimic nu scăpa ochilor lui de şoarece. într-una oprea pe fraţii lui să-i întrebe la toate lucrurile „de ce"; de ce intră albinele în potirul florilor? De ce rândunelele ating în zbor râurile? De ce zboară fluturii în zigzag? La toate aceste întrebări, Petre începea să râdă, Pavel ridica din umeri şi-i spunea lui Degeţel să tacă din gură, făcându-l obraznic şi prost.

Tot mergând înainte, intrară într-o pădure mare de brazi, care se întindea pe un munte. Tocmai în vârful muntelui, se auzeau lovituri de secure şi trosnetul crengilor care căzeau.

— Tare mă mir să doboare cineva copaci în creştetul unui munte – zise Degeţel.

— Tare m-aş mira dacă tu nu te-ai mira, răspunse Pavel, sec. Neştiutorul vede peste tot minuni.

— Copil ce eşti! Parcă n-ai fi văzut niciodată tăietori de lemne, adăugă Petre, bătând uşor pe obraz pe frăţiorul său.

— O fi – zise Degeţel – dar eu tot sunt curios să văd ce se petrece colo sus.

— Du-te, zise Pavel, obosește-te; asta o să te înveţe minte, mic înfumurat, care vrei să ştii mai multe ca fraţii tăi mai mari!

Degeţel nu-şi bătu capul cu vorbele astea, se căţără, alergă, trăgând mereu cu urechea dincotro venea zgomotul şi îndreptându-se într-acolo. Când ajunse în vârful muntelui, ce credeţi că găsi? O secure fermecată, care, ea singură şi fiindcă aşa avea poftă, tăia o frumuseţe de pin.

— Bună ziua, cucoană secure, zise Degeţel, nu ţi se urăşte să stai singură aici şi să ciopleşti copacul ăsta bătrân?

— De ani de zile te aştept, fiul meu, răspunse securea.

— Ei bine, uite c-am venit, răspunse Degeţel.

Şi, fără să se mire de nimic, luă securea, o puse în traista sa mare de piele şi coborî vesel.

— Ce minune a văzut colo sus domnul care se tot miră? zise Pavel, uitându-se la Degeţel cu un aer dispreţuitor.

— Era cu adevărat o secure, ceea ce auzeam noi, răspunse copilandrul.

— Nu-ţi spusesem eu, făcu Petre, iată-te lac de apă pentru nimica toată; mai bine făceai de rămâneai cu noi.

Puţin mai departe, drumul se strecura cu greu printre grămezi de piatră şi, în depărtare, se auzea pe o înălţime un zgomot sec, cum face fierul când izbeşte în piatră.

— Tare mă mir că vrea cineva să doboare o stâncă tocmai colo sus, zise Degeţel.

— Adevărat, zise Pavel, domnul a ieşit mai ieri din găoace; n-a auzit niciodată o ghionoaie izbind cu ciocul în scorbura unui copac bătrân.

— Aşa-i, zise Petre, râzând, e o verdalie, rămâi lângă noi, puştiule.

— O fi, zise Degeţel, dar eu tot sunt curios să văd ce se petrece colo sus.

Şi iată-l că se şi caţără pe stâncă, târându-se pe coate şi pe genunchi, în timp ce Petre şi Pavel râdeau de el. Când ajunse sus pe stâncă, ce credeţi că găsi? Un târnăcop fermecat care, el singur şi fiindcă aşa avea poftă, găurea stânca de parcă ar fi fost lut. La fiecare lovitură, intra în ea cu mai bine de un picior.

— Bună ziua, domnule târnăcop, zise Degeţel, nu ţi-e urât să stai aci singur şi să găureşti stânca asta veche?

— De ani de zile te aştept, fiul meu, răspunse târnăcopul.

— Ei bine, uite că am venit, răspunse Degeţel.

Şi, fără să se mire de nimic, luă târnăcopul, îi scoase coada, puse amândouă bucăţile în sacullui cel mare de piele şi coborî vesel.

— Ce minune a mai văzut domni a-voastră colo sus? întrebă Pavel pe un ton obraznic.

— Era un târnăcop ce se auzea, răspunse copilandrul. Şi-şi văzu de drum, fără să mai scoată o vorbă.

Puţin mai departe, ajunseră la un pârâu; apa era limpede şi proaspătă; drumeţilor le era sete; începură să bea fiecare din căuşul mâinii.

— Tare mă mir că e atâta apă într-o vale aşa de puţin adâncă – zise Degeţel. Aş vrea să ştiu de unde iese pârâul ăsta.

— O să vedeţi, zise Pavel, că într-o bună zi, obraznicul ăsta o să ştie mai multe decât însuşi bunul Dumnezeu. Domnul care se tot miră nu ştie că pâraiele ies din pământ?

— O fi, zise Degeţel, dar eu tot sunt curios să văd de unde vine apa asta.

Şi iată-l că o şi ia în sus pe pârâu, cu toate strigătele şi ocările fraţilor săi. Merge, aleargă până ce, în sfârşit, apa scade, scade.

Şi când ajunse la capăt, ce credeţi că văzu? O coajă de nucă, din fundul căreia apa ţâşnea şi strălucea în soare.

— Bună ziua, domnule izvor, zise Degeţel, nu ţi-e urât să stai aci singur şi să tot ţâşneşti în colţişorul dumitale?

— De ani de zile te aştept, fiule, răspunse coaja de nucă.

— Ei bine, uite că am venit, răspunse Degeţel.

Şi, fără să se mire de nimic, luă coaja de nucă, o îndopă bine cu muşchi, ca să nu poată ieşi apa şi apoi puse nuca în sacul lui cel mare de piele şi coborî vesel.

— Acum ştii de unde iese pârâul ăsta? îi strigă Petre, cum îl văzu de departe.

— Da, fraţi oare, zise Degeţel, iese dintr-o găurică.

— Copilul ăsta e prea isteţ, zise Pavel, n-o să scoatem niciodată ceva bun din el.

— Am văzut ce vroiam să văd, murmură Degeţel, şi ştiu ce vroiam să ştiu, asta mi-e destul.

Şi zicând aşa, îşi frecă mâinile, bucuros.

III

Ajunseră, în sfârşit, la palatul regelui. Stejarul era mai mare şi mai stufos ca oricând; în curtea castelului nu era nicio fântână şi-n poarta palatului tot mai stătea agăţată placarda cea mare, care făgăduia mâna prinţesei şi jumătate de regat oricui, nobil, burghez sau ţăran, care ar îndeplini cele două lucruri pe care le dorea măria sa. Atâta doar că, deoarece regele se cam săturase de atâtea încercări zadarnice, care-l făcuseră să-şi piardă nădejdea, se mai pusese o placardă mică sub cea mare; şi pe această placardă mică sta scris cu litere roşii, ceea ce urmează:

„Prin cele de faţă se dă de ştire la toată lumea că, în nesfârşita sa bunătate, măria sa regele s-a îndurat să poruncească aşa: celui ce nu va izbuti să doboare stejarul sau să sape fântâna, pe dată i se vor tăia urechile, ca să se înveţe minte şi să-şi cunoască altădată lungul nasului, ceea ce este începutul înţelepciunii.”

Şi, pentru ca toată lumea să se folosească de acest sfat grijuliu, în jurul placardei erau ţintuite vreo treizeci de urechi însângerate, să fie de pildă celor care ar cam suferi de îngâmfare.

Când Petre văzu înştiinţarea, începu să râdă, îşi răsuci mustăţile, îşi privi braţele, pe care vinele umflate se vedeau ca nişte frânghii albastre, pe urmă răsuci de două ori securea în jurul capului şi, dintr-o lovitură, doborî una din crengile groase ale copacului blestemat.

Dar pe dată crescură la loc două, fiecare din ele mai mare şi mai groasă decât cea dintâi; aşa încât paznicii regelui puseră mâna pe nenorocitul de tăietor şi pe loc îi şi tăiară amândouă urechile.

— Eşti un nepriceput, zise Pavel fratelui său.

Luă la rândul său şi el securea în mână, dădu ocol încet copacului şi, văzând o rădăcină care ieşea din pământ, o reteză dintr-o lovitură. în aceeaşi clipă, două rădăcini uriaşe săltară pământul şi din fiecare din ele răsări un lăstar zdravăn, plin de frunze.

— Pune-ţi mâna pe ticălos! strigă regele furios şi, fiindcă pilda fratelui lui nu i-a folosit, tăiaţi-i amândouă urechile chiar de lângă cap!

Zis şi făcut; dar aceste două nenorociri nu părură să sperie pe Degeţel; înaintă cu hotărâre să-şi încerce şi el norocul.

— Luaţi-mi la goană pe stârpitura asta, strigă regele; şi dacă se împotriveşte, tăiaţi-i pe loc urechile; asta o să-i fie învăţătură de minte şi pe noi o să ne cruţe de prostiile lui.

— Să-mi fie iertat, măria ta! zise Degeţel, doar regele are cuvânt; am dreptul să încerc; aveţi tot timpul să-mi tăiaţi urechile dacă n-oi izbuti.

— Hai, atunci, zise regele suspinând, dar vezi să nu pun să-ţi taie şi nasul, pe deasupra.

Din fundul sacului său cel mare de piele, Degeţel scoase securea fermecată; era aproape cât el de mare şi-i fu oarecum greu s-o ridice şi să-i sprijine coada de pământ.

— Taie! taie! îi strigă el.

Şi unde începu securea să taie, şi dă-i, şi taie, şi despică, şi doboară, în dreapta, în stânga, în sus, în jos. Trunchi, ramuri, rădăcini, totul fu făcut bucăţele; fu lucru doar de-un sfert de ceas; şi totuşi erau atâtea lemne, că toată curtea se încălzi cu ele mai bine de un an.

Când copacul fu doborât şi ras de la pământ, Degeţel se apropie de rege, care chemase pe prinţesă să se aşeze lângă el şi se închină frumos în faţa lor.

— Măria ta, zise el, e mulţumită de supusul ei credincios?

— Da, zise regele; dar mai am nevoie de fântână sau, de unde nu, vai de urechile tale!

— Dacă binevoieşte măria ta să-mi arate în ce loc o doreşte, zise Degeţel, am să încerc să mai fac încă o dată pe plac domnului meu.

Ieşiră în curtea cea mare a palatului; regele se aşeză pe un tron înalt; prinţesa stătu mai jos decât tatăl ei şi începu să privească, puţin cam neliniştită, la bărbatul cel mititel pe care i-l trimitea cerul. Nu de statura asta îşi visase ea un soţ.

Fără să se tulbure câtuşi de puţin, Degeţel scoase din sacul său cel mare de piele târnăcopul fermecat, îi

puse coada, apoi, liniştit, îl aşează pe locul arătat şi îi strigă:

— Sapă! sapă!

Şi odată începu târnăcopul să fărâme bucăţi granitul şi, în mai puţin de un sfert de ceas, săpă un puţ adânc de mai bine de o sută de picioare.

— Măria ta – zise Degeţel închinându-se în faţa regelui, găseşte că e destul de adâncă fântâna asta?

— Da, desigur, zise regele, dar n-are apă.

— Măria ta să-mi îngăduie o clipă, spuse Degeţel, îndreptăţită ta nerăbdare va fi mulţumită.

Spunând asta, scoase din sacul cel mare de piele coaja de nucă învelită în muşchi şi o aşeză într-un bazin mare în care, în lipsă de apă, erau puse flori. Când văzu coaja bine înţepenită în pământ, strigă:

— Ţâşneşte! ţâşneşte!

Şi-odată apa ţâşni din mijlocul florilor, murmurând în şoapte blânde şi căzu ca o ploaie, în cascadă, aducând aşa răcoare, că luă cu frig toată curtea, curgând aşa de îmbelşugată, că într-un sfert de ceas fântâna se umpluse şi trebui săpat în mare grabă un şanţ, ca să scape de această bogăţie ameninţătoare.

— Sire, zise Degeţel, punând un genunchi în faţa tronului regal, măria ta găseşte că am îndeplinit toate încercările?

— Da, marchize Degeţel! răspunse regele, sunt gata să-ţi dau jumătate din regatul meu sau să-ţi plătesc atât cât face, punând o dajdie, pe care supuşii mei credincioşi or s-o plătească; dar, ca să-ţi dau pe prinţesă de soţie şi să-ţi spun „ginere", asta-i altă poveste, căci nu ţine numai de mine.

— Ce trebuie să fac? întrebă cu mândrie Degeţel, punând o mână în şold şi privind pe prinţesă.

— Ai să afli mâine! zise iar regele. în aşteptare, eşti oaspetele meu, o să ţi se pregătească odaia cea mai frumoasă din castel.

După ce plecă regele, Degeţel dădu fuga la fraţii lui care, cu urechile tăiate cum erau, parcă erau nişte şoricari.

— A, dragii mei! le zise el, aşa-i că aveam dreptate să mă mir de toate celea şi să aflu de unde vin?

— Ai noroc! răspunse rece Pavel; norocul e orb şi nu alege totdeauna pe cine-l merită mai mult.

— Bine ai făcut, băiete! zise Petre. Cu urechi sau fără urechi, mă bucur de norocul tău şi aş vrea să fie şi tata aici.

Degeţel luă cu el pe cei doi fraţi; şi, cum era bine văzut, chiar în ziua aceea un şambelan găsi mijlocul să dea de lucru la castel celor doi ciuli[538].

IV

întors în odăile sale, regele nu putu închide ochii. Un ginere ca Degeţel nu-i era de loc pe plac. Măria sa căută cum ar putea să nu-şi ţină cuvântul fără să pară că şi-l calcă. Pentru oamenii cinstiţi, aşa ceva e greu. între cinste şi interes, un ticălos niciodată nu stă la gânduri; că doar de asta şi este ticălos.

în neliniştea lui, regele chemă pe Petre şi pe Pavel; numai cei doi fraţi îi puteau arăta de unde se trage, ce fire şi ce obiceiuri are Degeţel; Petre lăudă pe frăţiorul lui, ceea ce nu prea încântă pe măria sa. Pavel îl mai însenină, dovedindu-i că Degeţel nu era altceva decât un vântură-lume şi că ar fi caraghios ca un rege să se simtă îndatorat faţă de un om de rând.

— Băiatul ăsta e aşa de încrezut, adăugă fratele cel rău, că se crede în stare să înfrunte şi un uriaş. Prin părţile astea trăieşte un troll[261], care e spaima celor din jur: le fură boii şi vacile la zece leghe jur împrejur; ei bine, Degeţel a spus, nu o dată, că dacă ar vrea, ar face pe dihania asta sluga lui.

---

261 eroi ai miturilor scandinave, monştri uriaşi care locuiesc în lacuri şi păduri

— Lasă, că vedem noi asta, zise regele.

Şi cu vorbele astea îi trimise înapoi pe cei doi fraţi şi dormi liniştit.

A doua zi, de faţă cu întreaga curte, regele chemă pe Degeţel. El veni, alb ca un crin, fraged ca un trandafir, zâmbitor ca dimineaţa.

— Ginere, zise regele, apăsând pe vorbe, un viteaz ca tine nu poate să se însoare cu o prinţesă fără să-i dea şi slujitori demni de ea. în pădurea asta este un troll care, zice-se, e înalt de douăzeci de picioare şi mănâncă un bou la o masă. Colo, cu o haină cu fireturi, pălărie în trei colţuri, epoleţi de aur şi o halebardă de cincisprezece picioare, ar fi un portar demn de un rege. Fiica mea te roagă să-i faci acest mic dar şi pe urmă o să se gândească să-ţi dea mâna ei.

— Nu e tocmai uşor, zise Degeţel, dar, pentru plăcerea măriei sale, am să încerc.

Coborî la bucătărie, puse în sacul cel mare de piele securea fermecată, o pâine, o bucată de brânză şi un cuţit, apoi, aruncându-şi sacul pe umăr, luă drumul spre pădure. Petre plângea, Pavel zâmbea şi nădăjduia că, o dată plecat, fratele lui n-o să se mai întoarcă niciodată. Când intră în pădure, Degeţel se uită în dreapta, se uită în stânga, dar buruienile nu-l lăsau să vadă. Atunci începu să cânte cât îl ţinea gura:

Troll pe colea, Troll pe-aci

— Unde eşti? Să ne luptăm! Viu sau mort al meu vei fi; Troll pe-aci, Troll pe colea, Nu vrei a mi te-arăta?

— Iacă-mă! strigă uriaşul într-un urlet înspăimântător.

Stai tu, când te-oi prinde, nu-mi ajungi nici pe-o măsea.

— Nu te pripi, dragul meu, răspunse Degeţel cu glasul lui ascuţit, îţi dau un ceas întreg.

Când trollul sosi, el întoarse capul în toate părţile, foarte mirat că nu vede pe nimeni. în sfârşit, plecându-şi ochii, zări un copil care stătea pe un copac răsturnat şi ţinea între genunchi un sac mare de piele.

— Tu m-ai trezit din somn, haimana? zise el, holbându-şi ochii scăpărători.

— Chiar eu, dragă, zise Degeţel. Am venit să te tocmesc la mine.

— Ha-ha! zise uriaşul, care pe cât era de mare, pe atât era de prost; să mori de râs şi alta nu! O să te azvârl în cuibul ăla de corbi, de se vede colo, sus; asta o să te înveţe minte să mai hoinăreşti prin pădurea mea.

— Pădurea ta? spuse băiatul. Mai degrabă e a mea decât a ta; dacă mai spui o vorbă, o rad de la pământ într-un sfert de ceas.

— Ha-ha! urmă uriaşul, aş vrea s-o văd şi pe asta, omuleţule!

Degeţel aşezase securea pe pământ.

— Taie! Taie! îi strigă.

Şi odată începu securea să taie, să reteze, să despice, să doboare, în dreapta, în stânga, în sus, în jos. Şi numai ce începură crengile să plouă în capul trollului, repezi cum cade grindina pe timp de furtună.

— Destul, destul, zise uriaşul, căruia începea să-i fie frică. Nu-mi prăpădi pădurea! Dar cine eşti tu?

— Sunt vestitul vrăjitor Degeţel şi o vorbă doar să spun, şi securea mea îţi taie capul. încă nici nu ştii cu cine ai de-a face. Stai acolo!

Uriaşul se opri, foarte nedumerit de ce văzuse. Degeţel, căruia îi era foame, îşi desfăcu sacul cel mare de piele, scoase pâinea şi brânza.

— Ce e aia albă? întrebă trollul, care nu văzuse niciodată brânză.

— O piatră, răspunse Degeţel. Şi muşcă din ea cu poftă.

— Mănânci pietre? zise uriaşul.

— Da, asta e hrana mea obişnuită. De aceea nu cresc ca tine, care mănânci boi; dar de aceea, aşa mic cum mă vezi, sunt de zece ori mai puternic decât eşti tu. Du-mă acasă la tine!

Trollul se dădu bătut. O luă înaintea lui Degeţel ca un câine mare înaintea unui copil şi-l pofti în lăcaşul său uriaş.

— Ascultă, zise Degeţel uriaşului, trebuie ca unul din noi doi să fie stăpânul, iar celălalt sluga lui. Să facem o învoială. Dacă eu n-oi face ce faci tu, am să fiu robul tău; dacă tu nu vei face ce fac eu, tu ai să fii robul meu.

— Primesc, zise trollul. Mi-ar plăcea să am în serviciu un împielițat ca tine. Mie mi-e greu să mă gândesc, tu ai avea minte în locul meu. Pentru început, iată aste două găleţi; du-te să-mi aduci apă, să pregătim prânzul.

Degeţel ridică capul să privească cele două găleţi. Erau două butii zdravene, care aveau fiecare zece picioare în înălţime şi şase în lăţime; mai uşor i-ar fi venit să se înece în ele decât să le mişte din loc.

— Ha-ha! spuse uriaşul, căscând o gură mare, te-ai poticnit, băieţaş; haide, fa şi tu ce fac eu, du- te de scoate apă!

— La ce bun, zise Degeţel. Dau fuga la izvor şi-l arunc în căldare de-a dreptul, aşa termin mai repede.

— Nu, nu, strigă trollul. Mi-ai mai prăpădit tu pădurea, nu vreau să-mi iei acum şi izvorul, mâine aş fi fără strop de apă. Fă focul, mă duc eu după apă.

După ce agăţă căldarea, uriaşul aruncă înăuntru un bou tăiat bucăţi, cu cincizeci de verze şi o căruţă de morcovi. Spumui cu lingura şi gustă supa de mai multe ori.

— La masă, acum, zise el; să te văd dacă ai să faci ce am să fac eu. Din partea mea, mă simt în stare să mănânc boul ăsta tot şi pe tine pe deasupra, mi-ai ţine loc de dulce.

— La masă, spuse Degeţel.

Dar înainte de a se aşeza, îşi strecură sub haină sacul cel mare de piele, care-i ajungea de la gât până la călcâie.

Iată-i pe cei doi cumetri la masă. Trollul mânca, mânca de zor. Degeţel nu selăsa nici elmai pe jos; însă carne, varză, morcovi – arunca tot în sac, fără să se oprească.

— Uf! zise uriaşul, nu mai pot, o să-mi desfac un nasture de la vestă.

— Da' mănâncă odată, leneşule! strigă Degeţel, înghesuind o jumătate de varză pe subbărbie.

— Uf! zise uriaşul, mai desfac şi al doilea nasture. Ce stomac de struţ ai, băiete! se vede că eşti învăţat să mănânci pietre!

— Da' mănâncă odată, leneşule! strigă Degeţel, înghesuind o bucată zdravănă de rasol pe sub bărbie.

— Uf, zise uriaşul, desfac al treilea nasture, mă înăbuş!

Dar tu, vrăjitorule?

— Ei, zise Degeţel, nimic mai uşor decât să te aerisești puţin.

Luă cuţitul şi-şi spintecă jacheta şi sacul de-a lungul stomacului.

— E rândul tău, zise el uriaşului, hai, fa ce fac eu.

— Sluga dumitale, spuse el, mai curând mă fac robul tău, nu prea mistui oţelul.

Zis şi făcut; uriaşul sărută mâna lui Degeţel în semn de supunere. Apoi, luând pe micul său stăpân pe umăr, iar pe celălalt un sac mare cu aur, luă drumul spre castel.

V

La castel era serbare şi la Degeţel nici nu se mai gândeau, ca şi cum l-ar fi mâncat uriaşul de opt zile, când, deodată, se auzi o bubuitură înspăimântătoare. Castelul se cutremură până-n temelii. Ce era? Trollul, găsind că poarta cea mare era prea joasă pentru el, o zvârlise la pământ cu o lovitură de picior.

Toţi dădură fuga la fereastră, regele împreună cu ceilalţi, şi văzură pe Degeţel stând liniştit pe umărul înspăimântătoarei sale slugi.

îndrăzneţul nostru intră de-a dreptul prin balconul de la primul cat şi punând un genunchi la pământ în faţa

logodnicei lui, îi zise:

— Prinţesă, ai dorit un rob, iată aci doi.

Aceste cuvinte curtenitoare fură trecute a doua zi în buletinul oficial al „Gazetei Curţii", dar, în clipa în care fură spuse, au cam pus în încurcătură pe rege. Cum nu ştia ce să răspundă, luă pe prinţesă deoparte, în dreptul unei ferestre:

— Fata mea, îi zise, nu mai am niciun temei să nu-i dau mâna ta tânărului acestuia cutezător: sacrifică-te pentru binele ţării; prinţesele nu se mărită după gustul lor.

— Dă-mi voie, tată, zise infanta, făcând o plecăciune, prinţesă sau nu, orice fată doreşte să se mărite după gustul ei. Lasă-mă să-mi apăr dreptul cum m-oi pricepe. Degeţel, urmă ea, tare, eşti viteaz şi norocos, dar asta nu-i destul ca să placi femeilor.

— Ştiu, zise Degeţel, mai trebuie să le faci pe voie şi să te pleci la toanele lor.

— Eşti un băiat deştept, răspunse prinţesa. Fiindcă ştii să ghiceşti aşa de bine, îţi propun o ultimă încercare, care nu trebuie să te sperie, căci doar eu am să-ţi fiu adversară. Să ne întrecem care o să fie mai şiret: mâna mea va fi răsplata întrecerii.

Degeţel făcu o plecăciune adâncă. Toată curtea coborî în sala tronului unde, spre spaima tuturor, găsiră pe Troll aşezat jos. Sala n-avea decât cincisprezece picioare înălţime; bietul uriaş nu putea sta ridicat. La un semn al tânărului său stăpân, veni pe brânci să se aşeze lângă el, fericit şi mândru să-l asculte. Era puterea în slujba minţii.

— Să începem, zise prinţesa, dar cu o năzdrăvănie. Se zice că femeile nu se tem de minciună. Să vedem care din noi o să rabde mai bine minciunile. Cel dintâi care va zice: „asta e prea de tot!" va fi învins.

— Ca să mint în glumă, ori ca să spun adevărul, sunt la porunca alteţei sale, zise Degeţel.

— Sunt sigură, spuse prinţesa, că n-ai o fermă aşa de frumoasă ca a noastră. Dacă doi ciobani sună din corn, fiecare la câte un capăt al moşiei noastre, cel dintâi nu-1audepe-al doilea, cum nici al doilea nu-l aude pe cel dintâi.

— Şi ce-i cu asta? zise Degeţel. Ocolul tatii e aşa de întins, că dacă o viţică de două luni intră pe o poartă, pe cealaltă iese vacă bună de lapte.

— Asta nu-i de mirare, zise prinţesa; dar aşa taur mare ca al nostru n-ai pomenit de când eşti. Pe fiecare din coamele lui poate să se aşeze câte un om şi aceşti doi oameni nu se pot ajunge cu un ţăpoi lung de douăzeci de picioare.

— Şi ce mare lucru? zise Degeţel. Taurul tatii are capul aşa de lat, încât un slujitor, dacă stă pe unul din coamele lui, nici nu poate zări pe slujitorul căţărat pe celălalt corn.

— Asta nu-i de mirare, zise prinţesa. Dar voi nu strângeţi atâta lapte ca noi, căci noi umplem zilnic douăzeci de butii, fiecare înaltă de o sută de picioare şi în fiecare săptămână grămădim un munte de brânzeturi, lat şi înalt nici mai mult nici mai puţin decât piramida cea mare din Egipt.

— Şi ce mare lucru? spuse Degeţel. în stâna tatii se fac nişte brânzeturi aşa de mari că o dată, când iapa noastră căzuse într-o putină, n-am mai găsit-o decât după ce am umblat şapte zile, ba încă bietul dobitoc îşi rupsese şi şalele. Ca să mă mai folosesc de ea, a trebuit să-i înlocuiesc şira spinării cu un brad mare; se potrivea de minune. Dar, într-o bună dimineaţă, iată că bradului îi creşte o ramură în sus şi astă ramură se făcu atât de înaltă, încât, căţărându-mă pe ea, ajunsei în cer. Acolo, dau de o femeie îmbrăcată în alb, care torcea spuma mării, să facă funigei; vreau să iau şi eu din ei, trosc! se rupe firul şi cad întro gaură de şoarece. Acolo, ce să vezi, mama mea şi tatăl dumitale torceau, fiecare din câte un caier şi cum tatăl dumitale era neîndemânatic, unde-i trage mama mea o palmă, de i-au ţiuit urechile.

— Asta-i prea de tot, strigă prinţesa, furioasă; niciodată tatăl meu n-a suferit asemenea înjosire.

— A zis „asta-i prea de tot"! strigă uriaşul. Stăpâne, a noastră-i prinţesa!

— Nu încă, zise prinţesa, roşindu-se. Degeţel, am să-ţi dau trei ghicitori şi dacă le ghiceşti, n-o să-mi mai rămână decât să ascult de tatăl meu. Spune-mi ce cade într-una şi nu se sparge niciodată.

— Ah! zise Degeţel, de când mi-a spus mama asta! E cascada.

— Ştii că-i adevărat! strigă uriaşul. Cui i-ar fi dat în gând?

— Ia spune-mi, urmă prinţesa cu vocea mai sugrumată, cine face în fiecare zi acelaşi drum şi nu se întoarce niciodată?

— Ah! zise Degeţel, de când mi-a spus mama asta! E soarele.

— Bun! zise prinţesa, galbenă de mânie. Mai rămâne o ultimă întrebare: Ce gândeşti dumneata şi nu gândesc eu? Ce nu gândesc eu şi gândeşti dumneata? Care e lucrul la care ne gândim amândoi? Care e acela la care nu ne gândim niciunul, nici altul?

Degeţel lăsă capul în jos şi cugetă: era încurcat.

— Stăpâne, zise trollul, dacă istoria asta e prea grea, nu-ţi bate capul. Un semn să-mi faci, iau pe prinţesă pe sus şi terminăm numaidecât.

— Taci din gură, trollule, zise Degeţel. Puterea n-are ce căta aci, bietul meu prieten; ar trebui să cam ştii asta. Lasă-mă pe mine să încerc altfel. Doamnă, zise el în mijlocul unei tăceri adânci, nu îndrăznesc să ghicesc, şi totuşi în ghicitoarea asta îmi întrezăresc fericirea. Am îndrăznit să gândesc că vorbele dumitale n-o să aibă pentru mine nimic încurcat şi dumneata ai gândit tocmai dimpotrivă. Ai bunătatea să crezi că nu sunt nevrednic să-ţi plac şi eu am îndrăzneala s-o gândesc, în fine, adăugă el zâmbind, ceea ce gândim amândoi este că pe lume sunt destui proşti ca noi; ce nu gândim niciunul, nici altul e că regele, augustul vostru părinte, şi acest sărman troll au tot atâta...

— Tăcere, zise prinţesa, iată mâna mea!

— Dar ce gândiţi voi despre mine? strigă regele. Aş fi încântat să ştiu.

— Bunul meu părinte, zise prinţesa sărindu-i de gât, gândim că eşti cel mai înţelept dintre regi şi cel mai bun dintre oameni.

— Bine, zise regele, ştiu eu. Până una-alta, trebuie să facem ceva pentru bunul nostru popor. Degeţel, te numesc duce.

— Trăiască ducele Degeţel! Trăiască stăpânul meu! strigă uriaşul cu asemenea glas, că toţi crezură că a căzut trăsnetul pe casă. Noroc că se aleseră doar cu spaima şi cu douăzeci de geamuri sparte.

VII

Să povestim nunta lui Degeţel şi a prinţesei ar fi de prisos; toate nunţile se aseamănă – nu se deosebesc decât a doua zi.

Totuşi, din partea unui istoric celebru, ar fi de neiertat să nu spună că prezenţa trollului adăuga mult haz acestei serbări măreţe. Aşa, la ieşirea din biserică, de prea multă bucurie, credinciosul uriaş nu găsi altceva mai bun de făcut decât să-şi pună trăsura cu mirii în cap şi să-i aducă astfel pe soţi la palat. Asta-i o întâmplare care merită să fie însemnată, căci n-o poţi vedea în toate zilele.

Seara fu serbare mare în toată capitala. Ospeţe, oraţii, lanterne colorate, urări, focuri de artificii, flori şi buchete, nimic nu lipsi serbării. Cu toţii se bucurară.

În castel, fiecare râdea, cânta, mânca, vorbea sau bea; un singur om, ascuns într-un colţ, se distra într-un chip cu totul altul decât ceilalţi – era Pavel. Era fericit că-i tăiaseră urechile, căci surzise şi n-auzea decât laudele cu care copleşeau pe fratele lui; în schimb, era nenorocit că nu e şi orb, căci era silit să vadă zâmbetul celor doi logodnici. De aceea, în cele din urmă fugi în pădure unde îl mâncară urşii; astfel să pată toţi invidioşii!

Povestea lui Cucurigu

poveste spaniolă

A fost odată o găină faimoasă care făcea pe cucoana mare în poiata unui fermier bogat; era înconjurată de o familie numeroasă, ce piuia pe lângă ea şi nimeni nu ţipa mai tare şi nu-i smulgea mai iute grăunţele din cioc, ca un pui mic, pocit şi schilod. Şi tocmai pe el îl iubea mai mult mamă- sa: aşa sunt toate mamele: cei pe care îi iubesc mai cu foc sunt cei mai urâţi. Stârpitura asta nu avea întreg în ea decât un ochi, o labă şi o aripă; ai fi zis că Solomon şi-a executat sentinţa cea de pomină asupra lui Cucurigu (aşa se chema individul ăsta slăbănog) şi l-a tăiat în două cu ascuţişul săbiei. Când e cineva chior, şchiop şi ciung, are cele mai bune motive să fie modest; prăpăditul acesta din Castilia era însă mai mândru decât tată-său, cocoşul cu pintenii cei mai frumoşi, cel mai elegant, cel mai viteaz şi cel mai galant din câţi s-au pomenit vreodată de la Burgos până la Madrid. Se credea o minune de graţie şi de frumuseţe şi îşi petrecea o bună parte din zi oglindindu-se în pârâu. Dacă vreunul din fraţii lui îl lovea din greşeală, îi căuta gâlceavă, îi zicea că e invidios şi gelos şi-şi primejduia în bătaie singurul ochi ce-i rămăsese; dacă găinile cotcodăceau când îl vedeau, zicea că o fac doar ca să-şi ascundă ciuda, că el nu binevoia nici măcar să se uite la ele.

într-o zi, când îngâmfarea i se suise la cap mai mult ca de obicei, spuse mamei sale:

— Ascultaţi-mă, doamnă; Spania mă plictiseşte, mă duc la Roma; vreau să-i văd pe Papă şi pe cardinali.

— Ce-ţi trecu prin minte, copilul meu! strigă biata găină. Cine ţi-a băgat în cap asemenea trăsnaie? Niciodată în familia noastră n-a plecat cineva din ţara lui; de aceea şi suntem noi mândria neamului nostru; putem să ne numărăm strămbunii. Unde ai să mai găseşti tu o curte ca asta, duzi să te umbrească, coteţ văruit, bălegar minunat, pâine şi grăunţe peste tot, fraţi să te iubească şi trei câini să te apere de vulpe? Crezi că, la Roma chiar, n-ai să duci dorul belşugului şi huzurului vieţii de aici?

Cucurigu ridică din aripa cea ciungă, în semn de dispreţ.

— Mamă, zise el, eşti o femeie de treabă; cui nu şi-a părăsit niciodată bălegarul, totul i se pare frumos; dar eu am deja destulă minte să văd că fraţii mei nu sunt isteţi şi verii mei sunt ţărănoşi. Geniul meu se înăbuşă în această văgăună, vreau să cutreier lumea şi să fac avere.

— Dar, fiule, reluă biata cloşcă, te-ai privit vreodată în băltoacă? Nu ştii că-ţi lipseşte un ochi, o labă şi o aripă? Ca să faci avere trebuie ochi de vulpe, gheară de păianjen şi aripi de vultur. Cum pleci de aici eşti pierdut.

— Mamă, spuse Cucurigu, când o găină scoate din ou o raţă, totdeauna se sperie când o vede dând fuga la apă. Nu mă cunoaşteţi. Rostul meu este să izbândesc în viaţă prin darurile şi prin isteţimea mea; trebuie să am în juru-mi privitori care să fie în stare să guste însuşirile fiinţei mele; locul meu nu este printre făpturi de rând.

Când văzu găina că orice sfat este zadarnic, zise lui Cucurigu:

— Fiule, ascultă cel puţin ultimele sfaturi ale mamei tale. Dacă te duci la Roma, caută să nu treci prin faţa bisericii Sf. Petru. Sfântul, pe cât se spune, nu prea are la inimă cocoşii, mai ales când cântă. Fugi şi de anumiţi oameni cărora li se spune bucătari şi ajutori de bucătari; ai să-i recunoşti după boneta albă, şorţul suflecat şi după teaca de cuţit pe care o poartă la brâu. Sunt nişte cuţitari vestiţi care ne urmăresc fără milă, ne taie gâtul fără să ne lase timp nici să zicem „miserere!" Şi acum, copilul meu, adăugă ea ridicând laba, primeşte binecuvântarea mea şi Sf. Iacob să te apere, el este patronul pelerinilor. Cucurigu se făcu că nu vede că în ochii mamei era o lacrimă; tot atât de puţin se sinchisi şi de tatăl său, care totuşi îşi înălţă creasta în vânt şi parcă-l chema. Fără să-i pese de cei pe care-i lăsa în urma lui, nerecunoscătorul se strecură pe poarta întredeschisă; abia ieşi afară, că şi bătu din aripă şi cântă de trei ori, pentru a-şi sărbători libertatea: Cucurigu! Cucurigu! Cucurigu!

Tot alergând prin câmpii, jumătate zburând, jumătate sărind, ajunse la albia unui pârâu pe care-l secase soarele. Totuşi prin nisip se mai vedea un fir de apă, dar aşa de subţire, că două frunze uscate, care căzuseră, îl opreau din cale.

Când pârâul îl zări pe călătorul nostru, îi zise:

— Prietene, vezi cât sunt de slab; n-am nici măcar putere să iau frunzele astea care-mi astupă drumul, cu atât mai puţin să le ocolesc, căci sunt istovit. Cu o singură lovitură de cioc, tu poţi să-mi dai din nou viaţă. Nu sunt un nerecunoscător; dacă-mi faci un bine, te poţi bizui pe recunoştinţa mea în prima zi de ploaie, când apa cerului îmi va fi redat puterile.

— Glumeşti! zise Cucurigu. Am eu mutra unui măturător de şanţuri? Adresează-te celor de o seamă cu tine, adăugă el şi, cu laba cea bună, sări peste firul de apă.

— O să-ţi aduci aminte de mine când te-oi aştepta mai puţin! murmură apa, dar cu un glas aşa de slab, că înfumuratul n-o auzi.

Puţin mai departe, jupânul cocoşel zări vântul doborât la pământ şi gâfâind rău.

— Dragă Cucurigu, îi spuse el, vino-mi în ajutor; pe lumea asta avem nevoie unii de alţii. Vezi în ce hal m-a adus căldura zilei. Eu, care în alte vremuri dezrădăcinez măslinii şi umflu mările, iată- mă-s acum prăpădit de căldură. M-am lăsat să mă fure somnul adus de parfumul trandafirilor ăstora, cu care mă jucam, şi iată-mă-s la pământ, aproape leşinat. Dacă ai vrea să mă ridici numai de două degete de la pământ cu ciocul şi să-mi faci puţin vânt cu aripa, aş avea puterea să mă ridic până la norii aceia albi pe care-i văd colo sus, purtaţi de un frate al meu, şi aş primi de la familia mea ceva ajutoare care mi-ar îngădui să trăiesc până ce-oi moşteni pe primul uragan.

— Monseniore, răspunse afurisitul de Cucurigu, Excelenţa Voastră nu o dată a făcut haz, jucându-mi tot felul de renghiuri. Nu-s nici opt zile de când, strecurându-se hoţeşte în spatele meu, Măria Voastră s-a desfătat deschizându-mi coada evantai şi m-a făcut de râs în faţa lumii. Răbdare, aşadar, prea stimate prieten, cui îşi bate joc de alţii, îi vine şi lui rândul; îi prinde bine să se pocăiască şi să înveţe să respecte unele persoane care, prin naştere, frumuseţe şi minte, ar trebui să fie la adăpost de glumele vreunui nătărău.

După aceste vorbe, Cucurigu, înfoindu-se, se apucă să cânte cu glasul cel mai spart cu putinţă: „Cucurigu, cucurigu, cucurigu!" şi-şi văzu mândru de drum.

Pe un ogor cosit proaspăt, unde plugarii făcuseră grămezi buruienile plivite, ieşea fum dintr-o grămadă de neghină şi săbiuţă. Cucurigu se apropie, cu gând să ciugulească şi văzu o flăcăruie care înnegrea cotoarele încă verzi, fără să le poată aprinde.

— Dragă prietene, strigă flacăra noului venit, soseşti tocmai la timp ca să-mi scapi viaţa; din lipsă de hrană mă prăpădesc. Nu ştiu pe unde îşi pierde vremea vărul meu vântul, că aşa-mi face totdeauna; adu-mi câteva fire de paie uscate, să mai prind suflet. N-o să faci bine unei nerecunoscătoare.

„Stai tu, zise Cucurigu în gândul lui, o să-ţi fac eu un bine, aşa cum meriţi; neruşinata, care îndrăzneşti să mi te adresezi mie!" Şi, odată puiul şi sări pe grămada de buruieni jilave şi o apăsă aşa de tare pe pământ, încât nu se mai auzi pârâitul flăcăruii şi nu mai ieşi fum de loc. După care, jupânul, după obiceiul său, începu să cânte de trei ori: „Cucurigu, cucurigu, cucurigu!" apoi bătu din aripă, de parcă ar fi împlinit isprăvile lui Amadis. Tot alergând, tot cârâind, Cucurigu ajunse, în sfârşit, la Roma; acolo duc toate drumurile. Abia intră în oraş şi alergă drept la biserica cea mare a Sf. Petru. S-o admire nici nu-i trecea prin minte; se aşează în faţa uşii principale şi, cu toate că, pierdut în mijlocul colonadei, nu părea nici cât o muscă, se ridică în pinteni şi începu să cânte: „Cucurigu, cucurigu, cucurigu!" numai ca să-i facă în necaz sfântului şi să nu asculte pe maică-sa.

Nu terminase bine, însă, că un soldat din garda Sf. Părinte, care îl auzi ţipând, puse mâna pe neobrăzat şi-l duse acasă la el ca să-l facă friptură.

— Na, zise soldatul, arătându-l pe Cucurigu gospodinei sale, adă nişte apă fiartă să-l jumulim pe păcătosul ăsta!

— Iertare, iertare, doamnă Apă! strigă Cucurigu. Apă blândă, apă bună, tu, cel mai frumos şi cel mai bun lucru din lume, îndurare, nu mă opări!

— Dar ţie ţi-a fost milă de mine, când te-am rugat cu cerul, cu pământul, nerecunoscătorule? răspunse apa, care fierbea de mânie. Dintr-o dată, îl scăldă de sus până jos şi nu-i lăsă niciun fir de puf pe trup. Soldatul luă atunci pe nenorocitul de pui şi-l puse pe grătar.

— Focule, nu mă arde, strigă Cucurigu. Părinte al luminii, frate al soarelui, văr al diamantului, cruţă pe un nenorocit, stăpâneşte-ţi fierbinţeala, astâmpără-ţi flacăra, nu mă prăpădi!

— Ţie ţi-a fost milă de mine când te rugam, cu cerul, cu pământul, nerecunoscătorule? răspunse focul care scăpără de mânie; şi cu o limbă de flăcări îl prefăcu pe Cucurigu într-un cărbune.

Când soldatul îşi văzu friptura în aşa hal, luă puiul de picior şi-l aruncă pe fereastră. Vântul îl duse pe o grămadă de gunoi.

— O, vântule, murmură Cucurigu, care tot mai respira, zefir binefăcător, adiere protectoare, iată- mă pocăit de nebuniile şi îngâmfarea mea; lasă-mă să mă odihnesc pe gunoiul ăsta părintesc!

— Să te odihneşti? mugi vântul. Stai tu, să-ţi arăt eu cum mă port cu nerecunoscătorii! Şi dintr-o suflare îi făcu vânt aşa de sus, încât Cucurigu, în cădere, se înfipse în vârful unei clopotniţe.

Aci îl aştepta Sf. Petru. Cu mâna lui, Sfântul ţintui pe Cucurigu pe cea mai înaltă clopotniţă din Roma. Şi în ziua de azi mai e arătat călătorilor. Oricât de sus e aşezat, totuşi toţi îl dispreţuiesc, fiindcă se învârteşte după cel mai uşor vânt. E negru, uscat, jumulit, bătut de ploi; nu-l mai cheamă Cucurigu, ci Sfârleză; aşa-şi plăteşte şi-şi va plăti în veci neascultarea faţă de mama sa, îngâmfarea, obrăznicia şi, mai ales, răutatea.

Păţania unui boier care a mâncat fân

poveste letonă

Trăia odată într-un sat un boier tare hrăpăreţ şi hapsân.

Când pleca la drum cu trăsura, avea obiceiul acest boier să mănânce şi să bea de unul singur. Nici că-i păsa de vizitiu, dacă e flămând sau nu. Lui să-i fie bine.

Se spunea despre vizitiii care fuseseră la el în slujbă că flămânziseră două şi trei zile chiar.

Aşa că, de la o vreme, nimeni nu mai voia să se bage slugă la acest boier zgârcit.

A căutat el, boierul... a dat de veste prin sat, dar degeaba. Toţi aflaseră de zgârcenia şi răutatea boierului şi nu i-ar fi slujit pentru nimic în lume.

într-o zi stăteau de vorbă la cârciumă câţiva oameni din sat despre boier, cum nu-şi poate găsi vizitiu cu niciun chip. Când, un flăcău zdravăn şi frumos, străin de loc, spuse:

— Măi, oameni buni... iacă eu mă prind să mă tocmesc vizitiu la hoţul ăsta de boier al vostru... şi să-i iau simbria de două ori. Ba mai mult decât atât: mă leg în faţa dumneavoastră, cinstiţi gospodari, să-l fac să mănânce fân ca vitele, în loc de mâncare ca oamenii!

Oamenii râseră de el şi-l cam luară la trei parale.

— E prea gogonată! spuse unul.

— Hai să zicem, adăugă altul, să zicem că ai izbuti să-i iei simbria de două ori... mai du-te, vino... dar ca să-l faci pe zgripţuroiul nostru de boier să mănânce fân, nu prea văd cum.

— Ce vă pasă? se-ntărâtă flăcăul cel străin (care era un fel de Păcală) eu mă prind să fac isprava asta şi gata!

Şi-au făcut oamenii prinsoare cu el. Iar flăcăul, a doua zi, dis-de-dimineaţă, s-a-nfăţişat la boier.

— Am aflat, boierule, că vă trebuie vizitiu.

— Aşa ceva, răspunse boierul. Dar cum îţi zice, băiete?

— Ionas, boierule, de când mă ştiu pe lume.

— Uite ce e, Ionas... la mine, la curte, ai să trăieşti tare bine... Dar am şieu dambla,să ştii... Când plec la drum, la târg, la vreo petrecere sau altundeva... n-amobicei să dau de mâncare vizitiului... Ai, ce zici?

— Bine, boierule... aşa să fie... dar să facem o învoială. Ca să nu-mi faceţi poftă, să nu mâncaţi niciodată în faţa mea. Iar dacă o să călcaţi învoiala, îmi daţi simbria de două ori pe-atât!

Boierul stete o toană pe gânduri şi-şi zise: „Şi-aşa el, ca vizitiu, stă cu spatele la mine... Şi de-oi îmbuca ceva în trăsură, n-are cum să mă vadă!"

Apoi grăi: „Fie, precum spui".

Eee... şi peste câtăva vreme, boierul îi spuse lui Ionas să pună caii la trăsură. Era poftit la masă, la un boier care şedea la vreo şapte sate de moşia lui. Şi, ca să aibă poftă de mâncare mai mare, boierul nu pusese nimic în gură în ziua aceea.

Acu, drumul era lung şi dacă vreai să-l scurtezi, trebuia să treci printr-o pădure. Dar Ionas al nostru o luă pe marginea pădurii. Băgând de seamă că boierul a adormit în trăsură, ocoli, o-ntoarse, o răsuci, până se lăsă

noaptea. Atunci opri caii şi spuse spăşit:

— Am rătăcit drumul, boierule, trebuie să rămânem aci, n-avem încotro.

— Tii, făcu boierul cu obidă, dracul m-a pus să plec la drum cu un nătâng? Dacă nu cunoşti drumul, la ce te-ncumeţi la slujba de vizitiu?

A mai blogodorit el, boierul, dar n-a avut ce face. Au tras mai încolo, la un luminiş. Noroc că era lună plină şi lumina ca ziua.

Ionas deshămă caii şi-i priponi mai încolo de copaci. Apoi luă nişte fân dintr-o căpiţă uitată-n luminiş şi-i aşternu boierului să doarmă.

Dar cum să adoarmă boierul nemâncat? Se lupta cu o foame nemaipomenită. Se-nvârtea, se răsucea, dar somnul nu se prindea de geana lui.

Ionas se trăsese ceva mai la o parte. îşi scoase din traistă: pâine, ceapă şi slănină şi le puse uşor pe iarbă, fără să-l vadă boierul. Luă apoi o mână de paie din spatele trăsurii. Se aşezâ jos şi începu să mănânce, ţinând paiele în mâna dreaptă.

Boierul auzi mestecând şi, ridicându-se în capul oaselor, se uită lung spre Ionas.

— Mă, drăcie, îşi zise el, aiurez eu sau e adevărat? Ionas mănâncă paie! Hm! Vezi dumneata unde te duce foamea? şi se trânti din nou pe fân, adormind cu greu.

Dis-de-dimineaţă se trezi boierul amorţit şi flămând cum nu mai fusese în viaţa lui. Se sui în trăsură bombănind şi porniră mai departe.

Dar nu ştiu cum se făcu, că nici de astă dată nu găsiră drumul cel bun. Şi din nou îi prinse noaptea.

Acu se opriseră pe-o câmpie ce se-ntindea cât vedeai cu ochii.

Boierul rămase în trăsură, cu coviltirul ridicat. Ionas se trase la rădăcina unui pom şi-ncepu să- nfulece de zor slănină cu pâine, având paiele lângă el. Boierul, vlăguit mai mult de foame decât de osteneală, îl întrebă înciudat:

— Dar ce naiba ai găsit de mâncare, măi, Ionas?

— Ce-am găsit de ieri, boierule. Am luat o mână de paie de la cai şi mănânc, dacă n-am altceva.

— Ce vorbeşti? Paie?! Hm! înghiţi boierul în sec. Ştii... sunt bune, bre, Ionas?

— Păi... de... eu zic că da!

— Hm! Ia adu-mi, măi, şi mie să-ncerc, că nu mai pot de foame!

— Vai de mine, boierule, nici nu mă gândesc să fac una ca asta! Cum o să mănânce un boier mare ca dumneavoastră paie!

— Dar tu cum mănânci... şi cu poftă încă. Hai, adu-mi paie, că pic de foame...

— N-o să le puteţi mesteca, boierule... Paiele sunt tari, nu glumă... Mai bine v-aduc nişel fân, că e mai fraged...

— Fân... ce-o fi... numai adu-mi mai repede, că mor. Ionas îi aduse boierului o mână de fân şi i- o puse dinainte, ca la vite. Boierul lihnit de foame îmbucă o gură, mestecă cu greu, dar de înghiţit îi fu peste putinţă. Se-necă şi-ncepu să tuşească, de-i ieşiseră ochii din cap, ca cepele. Ionas îi dădu vreo doi pumni zdraveni după ceafa, chipurile, ca să-şi vină în fire. Boierul icni, scuipând:

— Da cum naiba de poţi mânca paie şi cu atâta poftă încă, pe câtă vreme eu nici fân nu pot înghiţi?! Mă las păgubaş de petrecerea la care am fost poftit... Aprinde felinarele la trăsură, suie-te pe capră şi dă-i drumul încotro vezi cu ochii... Cată să ajungem la un han, unde-o fi, că mă prăpădesc de foame... Hai! Ionas făcu precum îi poruncise boierul şi-ntr-un târziu, aproape de revărsatul zorilor, ajunseră la un han.

— Aduceţi-mi de mâncare şi de băut! abia şopti lihnit boierul.

Şi când hangiul îi puse pe masă pâine, nişte cârnaţi şi-o carafa cu vin, boierul se năpusti asupra lor ca un câine hămesit şi-ncepu să-nfulece ca de frica morţii.

Când potolit îşi ridică ochii, îl văzu pe Ionas lângă el, rânjind:

— Aşa-i că ţi-ai călcat învoiala, boierule?

— Care învoială? mormăi boierul, cu gura plină. Ce tot îndrugi acolo?

— învoiala ca să nu mănânci niciodată în faţa mea! Ca oamenii, de bună seamă... Ca vitele, fân... mâncaşi azi-noapte!

— Ptiu, scuipă boierul cu necaz. Naiba să te ia şi pe tine şi pe paie şi pe toţi... Şi-acu ce vrei?

— Păi... învoiala... să-mi dai simbria de două ori!

Şi boierul hrăpăreţ n-a avut încotro... I-a dat simbria după învoială. Iar când Ionas le-a povestit ţăranilor toată tărăşenia, aceştia s-au prăpădit de râs.

Nu ştiu cum s-a făcut că m-am brodit şi eu p-acolo... şi auzind această întâmplare m-am grăbit să v-o povestesc şi dumneavoastră.

Waclaw Sieroszewski – Invalizii

Se apropia seara. Bura. Drumul glodos şi negru era cu totul pustiu. Singurul trecător, un cocoş mare lălâu, păşea pe el teribil de liniştit, ridicând agale picioarele uscate peste băltoacele de apă. Cu fiecare pas superba, însă pleoştită creastă îi tremura peste ciocul purtat cu orgoliu, iar vântul se distra familiar cu frumoasa-i dar rărită coadă. În mişcările hoinarului, cumpănite de ochii lumii, se puteau întrezări totuşi timiditatea şi chiar frica. Când o picătură mai mare de ploaie i-a căzut neaşteptat pe creastă, a ţopăit neîndemânatic cu ameninţătorul co-co-co! A pornit apoi cu încăpăţânare mai departe, privind tot timpul împrejur. Pesemne îşi căuta adăpost pentru noapte. Nicăieri însă, cât puteai cuprinde cu ochii, nu se vedea nici cea mai mică buturugă, vreun copăcel sau scânduri de gard. Câmpuri negre sau roşcate de secară, păşuni norooase se întindeau până hăt, departe, la orizontul înceţoşat şi întunecat. Poate că acolo se afla vreun codru, dar era greu să-ţi dai seama prin ploaie şi încă la vremea înserării.

„Dacă s-ar ivi măcar vreo colină, vreo piatră de drum de pe care să poţi vedea împrejurimile şi să înţelegi dacă-i vreo nădejde îndepărtată de culcuş! Da' aşa, în ploaie, pe drum, noaptea ca un beţivan!... O! co-co-co!" se gândea cocoşul.

Deodată se înveseli şi chiar făcu o mişcare uşoară cu aripile; la câţiva paşi, pe marginea şanţului, ochii lui slabi au recunoscut un obiect întunecos, asemănător cu un pietroi.

„Să mă opresc o clipă, să mă aşez pe el, ca să mi se usuce picioarele şi să se încălzească!" gândi cocoşul şi se porni, de pe drumul drept, într-acolo. Uşor, ca în bunele timpuri vechi, sări scuturând din aripi şi nimeri cu picioarele întinse pe piatră.

Atunci însă se întâmplă un lucru nemaiauzit: piatra miorlăi, mieună şi ţâşni în lături, undeva în întuneric. Cocoşul, ca să se salveze de la o cădere groaznică, a trebuit să-şi întindă de-a binelea aripile. Cu toate acestea s-a trezit într-o apă murdară şi puturoasă de şanţ.

— Cto-cto-cto?! cotcodăci mânios. Ce glumă proastă mai e şi asta?! Să te prefaci în piatră lângă drum, noaptea şi pe timp de ploaie! Mi-am murdărit de tot veşmintele! în starea asta nici să gândeşti la o noapte pe cinste... Cea mai puţin pretenţioasă găină mă va arunca dincolo de uşă! Şi ce putea să fie?... De vulpe nu poate fi vorba, nici de jder şi nici de nevăstuică, dacă e să te gândeşti bine. A fost totuşi ceva, parcă de undeva cunoscut! Caldă şi cu blană moale!... în orice caz o creatură vie. Ei, prietene!

— Miau! răspunse un glas potolit din întuneric.

— Repetă mai tare! Nu-ţi economisi gâtlejul! Ce obicei ciudat şi supărător şi din ce în ce mai răspândit să-ţi bolboroseşti numele stropşit pe sub nas!

— Miau! repetă vocea mai aproape.

— Aha! Mi se pare că te cunosc. Eşti doamna pisică?!

— Miau!

— Da' ce naiba faci pe drum la ora asta, jupâneaso?! Te schimbi în piatră, sperii călătorii, rupi picioarele persoanelor cuviincioase!... co-co! Ce-i asta?

— Fac ce faci şi domnia ta. Merg drept înainte dar, pentru că am obosit, m-am oprit o clipă să mă odihnesc pe loc uscat!

— Da' unde ţi-s ochii? N-ai văzut că eu merg în aceeaşi direcţie?!

— Ochi am, însă i-am închis olecuşoară! Da' domnia ta n-ai ochi?

— Hm... Bineînţeles... Aşa-i... i-am avut foarte buni... Puteam cu un singur ochi să zăresc vulturul în înalturi... iar în iarbă, după slabul luciu al penelor, recunoşteam dintr-o dată găinile mele şi puii. Acum mi-a mai rămas numai auzul bun! Doar te-am recunoscut de la atâta depărtare după glas!

— Nu-s prea departe. Cel mult la cât ai măsura de două ori cu laba, observă pisica cu modestie.

— Asta nu spune nimic, te-am recunoscut pe loc! Da' ce făceai aici?

— M-am pornit unde-oi vedea cu ochii. în clipa când mi-ai căzut pe gât, mă gândeam ce bine-i să găseşti pe întuneric un colţişor uscat şi retras.

— Da, da! Ar fi minunat un coteţ încăpător cu o stinghie potrivită! Nu cunoşti, jupâneaso, ceva de felul acesta prin apropiere?

— Nu, nu cunosc din nefericire.

— Ce, nu eşti de pe-aici, jupâneaso?

— Ba da, sunt de-aici, dar niciodată nu mi s-a întâmplat să mă îndepărtez aşa mult de casă.

— Şi ce nevoie aşa grabnică te-a îndemnat să ajungi noaptea prin ploaie la atâta depărtare de sat? Putem merge împreună şi-ţi poţi povesti necazurile, pentru scurtarea timpului. Numai te rog să nu faci economie de gâtlej, căci, deşi mi-am păstrat auzul destul de bine, şuierul vântului, căderea ploii şi chiar mersul nostru, fără îndoială că vor îngreuna ascultarea.

— Mi-i peste mână să vorbesc tare! Pe deasupra, istoria nu-i deloc interesantă, observă cu grijă pisica. Pe când eram tânără şi sprintenă aveam gheare ascuţite şi dinţi zdraveni cu care slujeam oamenilor. Le păzeam gospodăria şi hrana de şoareci, mă jucam cu copiii lor... Acum c-am îmbătrânit, când nu mai pot prinde ca înainte şoareci şi şobolani, m-au alungat, pe o astfel de ploaie, noaptea, în vijelie şi frig groaznic. Mi-am pierdut toată situaţia de mai înainte!

— Aşa, aşa... acelaşi lucru şi cu mine, cotcodăci cocoşul. îi trezeam în fiecare dimineaţă, le preziceam timpul, păzeam puii de ulii, le înfrumuseţam curtea cu chipul meu! Atâţia ani, atâţia ani... E adevărat, nici nu-mi mai amintesc de început. Şiacum, la bătrâneţe, trebuie să pribegesc! Oare corespunde cu demnitatea mea călătoria asta pe vânt şi ploaie, la un ceas când toate găinile cuminţi din lumea întreagă dorm de mult?! Nici măcar nu ştiu unde-o să-mi odihnesc azi ciocul. Suntem, precum văd, fraţi de suferinţă. Cum eu am un auz bunişor iar domnia ta, pe cât pot judeca după strălucirea ochilor, ai încă o vedere nu prea rea, am putea să ne ajutăm unul pe altul! Să întemeiem o asociaţie! Eşti de acord?

— Bineînţeles, răspunse pisica. Cu atât mai mult cu cât niciunul dintre noi nu pierde nimic prin aceasta.

Au pornit împreună pe marginea drumului glodos. în faţă păşea, scuturându-şi creasta, cocoşul, iar dupa el se ţinea tupilată pisica.

Era întuneric de jur împrejur. Culmea ghinionului, vântul şi ploaia s-au înteţit straşnic şi bietele fiinţe ude şi îngheţate, se gândeau cu disperare ce va fi cu ele.

Deodată cocoşul s-a oprit pe neaşteptate.

— Ascultă, jupânească, sforţează-ţi ochii şi uită-te bine; mi se pare că pe drum vine o căruţă sau mai sigur o maşină... Groaznic pufăie! Poate să ne strivească dacă n-o să ne ferim cu grijă în partea cuvenită.

— Nu aud nimic şi nici nu văd bine. însă nu poate să fie maşină de vreme ce are ochi ca ai mei, numai că par mai mari, hotărî încetişor pisica.

Nu apucase să isprăvească vorba când cu hârâială şi tropoteală se prăvăli asupra celor doi prieteni ceva negru şi voluminos.

— Cto-cto-cto?! strigă cocoşul, sărind în sus ca o minge, în timp ce pisica se lipi topită de pământ, prinsă de-o spaimă mortală.

— Hrrr! mârâi monstrul, oprindu-se şi chiar retrăgându-se un pas îndărăt.

— Ce atac e ăsta pe drumuri? Vă rog să vă împrăştiaţi că altfel trag. De la o vreme în tot ţinutul e o dezordine teribilă! Nimeni nu mai e sigur de avere şi viaţa sa nici în casă, nici pe drum. Şi, cu toate acestea, sunt proşti care aruncă din locuinţă slugile credincioase şi încercate!

— Ce aud?! Iubitul Brys-Brysinski! Cunoştinţă veche din ograda vecină! se bucură cocoşul. Ce s-a întâmplat? încotro te grăbeşti acuma noaptea? Poate că după domnia ta vine stăpânul cu căruţa şi se va învoi să ne ducă undeva pentru odihna de noapte?

— Ei, aşi!... râse amar Brys-Brysinski! Tocmai alergam ca turbat fiindcă m-au nedreptăţit. Cât am fost tânăr m-au ţinut, au profitat de serviciile mele. Ani întregi am dormit numai cu un ochi, neliniştit continuu de diferite glasuri, mirosuri şi figuri, între care trebuia să le recunosc pe cele prietene şi pe cele duşmănoase stăpânilor. M-au legat cu lanţ, m-au hrănit cu ce se întâmpla, dar am îndurat totul cu răbdare

pentru un cuvânt bun, pentru o scurtă mângâiere. Credeam că mă iubesc. în slujbă mi-am irosit puterile, mi-am pierdut dinţii, am surzit, am chiorât... Am încetat să mai fiu fiorosul Brys. Cu ce sunt eu vinovat de asta?! Şi tocmai de aceea m-au alungat. Acum, unde să mă duc? Cine o să mă mai ia! Nici n-am unde să pun capul într-o noapte atât de neagră şi rece... Oare-i cinstit să procedezi aşa cu o slugă bătrână?

— Adevărat! Adevărat! cotcodăci cocoşul. Trebuie să ne sfătuim! Am întemeiat, cu jupâneasa Pisică, asociaţia de ajutor reciproc „Nimic de pierdut". Deoarece eşti şi domnia ta într-o situaţie asemănătoare cu a noastră, poate că te alături nouă.

— Bineînţeles că mă învoiesc! mârâi Brys-Brysinski.

— E foarte măgulitor pentru noi, cu atât mai măgulitor cu cât domnia ta cunoşti mult mai bine decât noi împrejurimile, mieună cuminte pisica.

— Şi-ai păstrat cu certitudine cel puţin unul din cele cinci simţuri, a adăugat cu importanţă cocoşul.

— Nu pot tăgădui, recunoscu sincer Brys. Poate mirosul?... Da, poate mi-a rămas puţin din simţul mirosului...

— Minunat. Interesele asociaţiei se află pe drum bun...

Avem auz, văz, miros, gust şi pipăit.

— O, cu mare plăcere aş pipăi un culcuş cald şi-aş gusta ceva! lătră vesel Brys-Brysinski.

— O, şi eu! adăugă timid pisica.

— Să nu pierdem vremea cu trăncăneli de prisos! cotcodăci cocoşul şi păşi înainte scuturând mândru creasta.

Au pornit toţi trei pe drumul negru ca tăciunele, într-un întuneric aşa de adânc că dispăruse, parcă pe vecie şi în întregime, orice urmă de lumină. Se afundau în gropi mocirloase, se poticneau pe rând, se bălăceau în bălţoace ca raţele, pentru că nu distingeau nimic-nimic şi nu recunoşteau hârtoapele decât după căderile dureroase ale fiecăruia. Din ce în ce mai des câte unul din ei gemea sau se izbea în orbecăiaiă, de vecin, cu putere.

— Ce noapte!

— Of, of! Hrr!

— Co-co-co!

— Miau!

Cu toate acestea, ochii ageri ai pisicii izbuteau să recunoască câte ceva chiar în acest întuneric de tăciune.

— Opriţi-vă, domnilor! în faţa noastră se află ceva... Se pare că-i o poartă. Pe de lături văd stâlpi... în sus acoperiş negru, iar în mijloc luminează un pătrat ca de aur...

— Ce naiba! să fie poarta cârciumii „La banul pierdut"? Nu prea seamănă şi-i prea aproape. Sau, ştiu eu, am alergat ca un nebun şi nu-mi dau seama ce distanţă am parcurs, mârâi Brys-Brysinski.

— Mie mi se pare că am şi înconjurat jumătate din globul pământesc. Niciodată, clar absolut niciodată, n-am mers aşa de departe! rosti cocoşul.

— în orice caz e un semn bun, de vreme ce avem un acoperiş. Să ne adăpostim sub el, să ne uscăm un pic, să privim şi să chibzuim ce-i de făcut mai departe, opină cu prudenţă pisica.

S-au adăpostit şi erau bucuroşi că nu le mai plouă în cap, când deodată Brys-Brysinski strigă şi se feri într-o parte, îmboldind şi pe tovarăşii săi:

— Olelei! se mişcă stâlpii, se prăvale poarta... Fugiţi c-o să ne strivească!

Icha! Icha! Iiacha-cha!

— Am încasat un par în coaste. Mi se pare însă că era copită, mieună fugind pisica. Dar ce înseamnă răgetul acela?

— A fost troznetul unei clădiri care s-a prăbuşit, o instruia pe colegă Brys, alergând în întunecime alături de ea.

— Domnilor, domnilor! Aşteptaţi puţin! întoarceţi-vă! E o greşeală. Nu-i nimic rău, e măgarul grădinarului! strigă după ei din răsputeri cocoşul.

— De ce v-aţi ales un loc de oprire aşa de neobişnuit, în mijlocul drumului? Ce faceţi aici? mormăi câinele, după ce se întoarse.

— După cum vedeţi, stau! răspunse flegmatic măgarul.

— Staţi? Noaptea? în ploaie? Mi se pare că problema e foarte neclară. Doar n-o să ne faceţi să credem că v-a atras din grăjduleţul călduţ, într-o asemenea vreme, dorinţa de-a observa cometa lui Halley[262]?... muşcă, ironic, Brys.

— Ba, cum nu, cum nu! E foarte posibil! Domnul Clăpăug s-a remarcat totdeauna prin atracţia pentru cugetare şi astronomie. îl cunosc foarte bine! îi luă apărarea măgarului cocoşul.

— Şi chiar ai profitat uneori de pasiunea aceasta a mea şi în timp ce eu cugetam, mi-ai mâncat tot ovăzul din iesle! adăugă măgarul cu voie bună.

— Ha, ha! Se întâmplă! râse cu veselie cocoşul. Dar fără glume, ce căutaţi noaptea pe-aici?

— O soartă mai bună! Cât timp am fost tânăr, cât am putut duce greutăţi enorme, m-au ţinut. Acum, când am slăbit, le părea rău de-o mână de fân sau de-un colţ de acoperiş. M-au alungat în drum. Sunt un hoinar fără adăpost...

— Hm! La fel ca noi toţi, miorlăi pisica. în cazul acesta puteţi să intraţi în asociaţia noastră „Nimic de pierdut!" Cu cât vor fi mai mulţi membri, cu atât mai bine!

— Asociaţia „Nimic de pierdut!" repetă măgarul. Permiteţi-mi să mă gândesc. Propriu-zis am foarte mult de pierdut: până acum am pielea întreagă şi pântecul mare. Dar fiind însă că mă tem mai mult decât de orice pe lume de lupi, iar aici e Brys-Brysinski, despre al cărui curaj am auzit multe, sunt gata să mă unesc cu voi!

— Deci e în ordine! De ce stăm pe loc? Picioarele mi-au amorţit de-a binelea. Să pornim! Ce plăcere curioasă să te ude ploaia! se agită cocoşul.

Au mers mai departe, strângându-se pe lângă măgar, care, fie ce-o fi, îi apăra cu persoana sa şi cu laturile burţii ieşite în afară, de ploaie şi chiar de vânt.

— Amabilul domn înţelege... că, deşi asociaţia noastră

„Nu are nimic de pierdut", fiecare a adus în ea ceva, pentru că fără aceasta nu există tovărăşie! trâncănea pisica politicos, învârtindu-se printre picioarele măgarului şi ferindu-se cu îndemânare să nu fie călcată de copitele greoaie.

— Domnul Cocoşescu a adus un auz teribil de bun, eu – resturile vederii mele, iar domnul Brys-Brysinski – simţul mirosului...

— Ce vorbă-i asta „resturi"? eu am adus întreg şi sănătos simţul mirosului! Vă rog să nu-mi schimbaţi cuvintele! se supără Brys.

— N-am spus deloc aşa! se apără pisica.

— Bine, am să vă împac. Vă ofer gustul meu ales, gâfâi măgarul.

— Ha, ha! S-ar găsi mulţi asemenea amatori! se veseli cocoşul.

— în cazul acesta nu e vorba de aşa ceva, se amestecă blând pisica. Stimatul domn are numeroase calităţi dorite foarte mult de asociaţia noastră! Glas puternic, figură arătoasă, comportarea plină de blândeţe şi seriozitate. Propriu-zis, până acum n-am avut preşedinte. Propun, stimaţilor membri, ca

---

262 cometa este un mare corp ceresc, care aleargă pe-o orbită foarte îndepărtată în jurul soarelui, formată dintr-o stea şi o rază luminoasă sau coadă. Marea cometă a lui Halley e vizibilă de pe pământ în perioade anumite de timp, calculate de către celebrai astronom englez Edmund Halley (1656-1752). Halley a văzut această cometă în anul 1682, apoi, în concordanţă cu prevederile lui, ea a mai apărat în anii 1759, 1835 şi ultima oară în 1910, tocmai atunci când Sieroszewski scria basmul „Invalizii"

preşedinte al nostru pe domnul Clăpăug.

— Mă încântă foarte mult propunerea, dar...

— Niciun „dar"! Ales în unanimitate! începură să strige toţi.

Măgarul tot se mai codea, tot mai reflecta, mişcând în întuneric din urechile enorme, când Brys lătră înverşunat:

— Mai întâi de toate va trebui să ai grijă de viaţa noastră şi să rezolvi toate treburile cu oamenii şi poliţia.

— Şi ce e mai important, trebuie să te gândeşti cum să ne procuri hrană şi adăpost! Da, da! cotcodăci cocoşul.

— Hm... mormăi preşedintele. Mă îndoiesc că vom izbuti fără ajutorul omului. Cu timpul poate, când ne vom obişnui cu traiul liber... însă acum vă sfătuiesc să căutăm un om.

— De mult am spus eu asta! co-co! ţipă cocoşul!

— Pentru că suntem tocmai la marginea pădurii, n-ar fi rău să trimitem pe cineva care, urcându- se într-un copac, ar putea să privească în împrejurimi, îi îndemnă pisica.

— E drept, conveniră toţi şi se îndreptară spre întâiul copac de la margine, negru de atâta întuneric.

Au trecut cu atenţie printre spini, păducei şi mărăcini de pădure, pentru că noaptea nu dai aşa de greu de vreo nenorocire. Sus, deasupra lor, foşneau crengile brazilor falnici. Se făcuse mai cald, în schimb era şi mai întuneric. Chiar pisica vedea acum prea puţin. Era o regiune foarte neplăcuta. Deodată cocoşul, care mergea înainte, se agită strașnic.

— Cto, cto, cto?!

Brys, fără să stea mult pe gânduri, o tuli la fugă pe drum înapoi, urlând:

— Lupii!

După el gonea de-i scăpărau copitele domnul preşedinte, iar pe deasupra lor zbura, cu aripile întinse şi cu pliscul căscat, cocoşul. Pisica n-a reuşit să fugă, aşa că a sărit pe copac şi s-a apucat cu ghearele de ieşiturile tulpinii. Lupul era dedesubt; i se auzea cu claritate groaznica-i răsuflare. între timp, ghearele pisicii, tocite din cauza slujbei îndelungate, alunecau de pe copacul tare. Picioarele înţepenite de bătrâneţe slăbeau şi refuzau ascultarea. Nefericita creatură nu numai că nu putea să urce mai sus, dar, dimpotrivă, aluneca pe încetul tot mai jos spre gura deschisă a lupului. Atingea acum cu coada pământul şi aştepta, clipind des din ochi de spaimă, că în fiece clipă se vor înfige în spatele ei colţii groaznici ai fiarei. Lupul totuşi nu se grăbea. Atunci pisica sări cu atenţie alături şi, nimerind între rădăcini, s-a ascuns într-o mică vizuină. Vizuina s-a dovedit a fi uscată, plăcută şi ospitalieră. Pisica prinse curaj, deschise cât putu mai larg ochii strălucitori şi se uită de jur împrejur. Nu era nici urmă de lup, în schimb, sub un copac, înfundat în scorbura putredă şi nu prea mare a trunchiului, dormea un băieţaş îmbrăcat sărăcăcios. El gâfâia, gemea şi scâncea în somn, aşa că putea fi luat prin întuneric drept ceva mai rău decât un lup.

Pisica se apropie, adulmecă pe necunoscut, îi ascultă respiraţia şi... i se aşeză pe genunchii rebegiţi de frig. Băiatul o atrase bucuros lângă el, dormind mai departe. între timp, asociaţia „Nimic de pierdut!" gonea pe drum în întrecere cu vântul. în cele din urmă, cocoşul, pierzându-şi răsuflarea, se opri.

— Sunt toţi? Unde-i pisica? Domnule preşedinte!

— Ei!... trăncăneşte sănătos! Ce-mi pasă mie! mormăi zvârlindu-şi picioarele mai departe măgarul.

— Asta nu-i treabă! strigă cocoşul, simţind că-l părăsesc puterile. Să laşi un tovarăş la moarte sigură!... Doar am promis să ne ajutăm unul pe altul?!

— Dar nu faţă de lupi! Totdeauna am avut grijă de integritatea pielii şi stomacului meu! demonstră măgarul.

— Domniei tale ţi-i uşor să pretinzi acest lucru, pentru că în orice clipă poţi să te ridici în sus, la adăpost, ca un aeroplan! mârâi Brys.

S-au oprit totuşi şi şi-au întors nările împotriva vântului.

— Parcă nu se simte a lup, rânji Brys. Poate vi s-a părut?

— Asta-i bună! Da' cine a dat primul semnal de fugă? se supără măgarul.

— N-a fost semnal, ci numai avertisment! Era de datoria mea! Da' domnia ta primul ai întins-o la fugă.

— Şi-apoi noi toţi suntem datori prin regulament să-l urmăm pe preşedinte! Ce? Poate nu?! lătră Brys.

— N-aveţi pentru ce să vă certaţi! S-a întâmplat, s-a întâmplat! îi linişti cocoşul. Mai bine chibzuiţi ce-i de făcut acum.

— Cel mai bine ar fi ca tu, cocoşule, să mergi şi să vezi ce se întâmplă acolo. Iar noi vom rămâne aici, în rezervă, hotărî măgarul.

— Şi la momentul potrivit ne vom grăbi în ajutor, adăugă Brys încurajator.

Cocoşul îşi făcu semnul crucii pe neobservate cu aripa dreaptă, oftă şi porni temerar înapoi. Se strecură încetişor pe sub desişul mărăcinilor şi, după stelele luminoase ale ochilor, recunoscu, în întunecimea trunchiului gros, pisica.

— A, dumneata aici? Da' ce stai aşa? Noi ne-am neliniştit straşnic din cauza domniei tale... iar dumneata tragi la aghioase! Ai găsit un colţişor bun! Evident că lupul a fugit, speriat de tropăitul preşedintelui nostru...

— Da' nici n-a fost vreun lup!

— Atunci cine gâfâia aşa de grozav şi se foia pe-aici?

— Un băiat. Doarme sub copac. Sărăcuţul a răcit îngrozitor. Tocmai îi încălzeam genunchii.

— Nu ai nimic mai bun de făcut, chiar în momentul în care toată asociaţia caută continuu şi hotărât de lucru? Ei! ?

— Eu mă gândesc cum să-l atragem şi pe el în asociaţia noastră. închipuieşte-ţi, domnule Cocoşescu, ce lucru minunat ar fi un om, membru al asociaţiei noastre „Nimic de pierdut"! Ce mai afaceri vom putea întreprinde!...

— Da, aşa-i. E adevărat! Straşnică treabă! Totdeauna am spus acelaşi lucru! Mă duc după ceilalţi, cotcodăci cocoşul. Veniţi, veniţi! Am găsit un om!

— Ce tot spui? lătră câinele.

— Icha-cha-ichu! răgi bucuros domnul preşedinte, îndreptându-se la trap spre locul unde se afla cocoşul.

Acesta îi duse sub copac. La lumina ochilor pisicii zăriră băiatul dormind.

— Aşa mic!... se strâmbă câinele. Şi n-are niciun fel de încălţări, iar îmbrăcămintea-i numai zdrenţe.

— Ai fi vrut neapărat un bogătaş! se revoltă cocoşul.

— Bogătaşii au inimă de piatră! mieună conciliant pisica. Şi-apoi, nu dorm sub copaci, pe ploaie! N-am fi găsit niciodată vreunul. Consider însă că şi pe acest sărman ar fi bine să-l aducem în asociaţia noastră. Totdeauna omul e om!

— Aşa-i, aşa-i! mormăi preşedintele, scăpând botul pe piept de somn. Cine eşti, băiete?

Băiatul se trezi şi se ridică strigând uşor. Pisica, aruncată, căzu la pământ şi se rostogoli spre câine, care îşi arătă dinţii din obişnuinţă şi chiar avea poftă s-o scarmene puţin.

— Cine eşti? repetă cu aroganţă măgarul.

— Sunt las! Iasiek orfanul!

— Da' ce faci aici?

— Iertaţi-mă, sunteţi de la poliţie, am aţipit oleacă... Nu ştiam că nu-i voie.

— Ha, ha! se veseli Brys-Brysinski. Se doarme numai acasă.

— Nu suntem poliţia, ci asociaţia „Nimic de pierdut!", care caută pentru membrii ei o ocupaţie cinstită, muncă, câştig, adăpost sau ceva asemănător. Poate că domnia ta ştii vreo îndeletnicire ca lumea, de exemplu pentru un măgar, pe lângă vreun grădinar oarecare?

— Sau pentru mult îndatoratul şi modestul cocoş? se amestecă pintenatul.

— Sau pentru credinciosul, ireproşabilul câine? adăugă

Brys.

— Sau pentru o persoană încă nu de tot bătrână, mieună cotoiul.

— Dacă tu însuţi nu ai ocupaţie şi adăpost, atunci poţi să te alături nouă, sfârşi măgarul cu importanţă.

— Ah, domnilor, aţi sosit la timpul cel mai potrivit! Vă voi fi recunoscător până la mormânt, pentru că fierarul la care eram ucenic m-a alungat, şopti las.

— Da' pentru ce? întrebă pisica cu compătimire.

— Crede că lucrez prea puţin. însă nu pot mai mult. Spune că mănânc peste măsură, iar eu totdeauna sunt flămând.

— Bine. Ai fost primit, te numesc secretarul meu! răgi măgarul. Şi-acum, secretarule, chibzuieşte cum să obţinem adăpost cald pentru astă noapte şi ceva de mâncare!

Iasiek se scărpină în cap.

— Socot că e cel mai bine să mergem... la casa pădurarului. Pădurăriţa e grasă şi bună, poate că se va îndura de noi.

— Da, aşa-i! însă pădurarul e iute la mânie şi are bici lung. Ştiu eu ceva despre asta! chelelăi Brys-Brysinski.

— Nu mai avem de ales, hotărî măgarul. E departe de aici?

— Nu, nu-i departe. Trebuie urcată pisica pe copac să se uite în ce parte se zăreşte lumină.

— Sau poate e mai bine să zbor eu? se oferi Cocoşescu.

— Zboară, vorbi proaspătul secretar, ridicând cocoşul.

La acest glas vesel îndrăzneala îi prinse pe toţi, iar când din vârful bradului cocoşul anunţă că vede o lumină puternică şi că nu-i deloc departe, porniră cu toţii în direcţia arătată.

îndată vremea se schimbă, ploaia stătu, vântul se potoli şi pe cer luciră stele.

Curând se aflarăîn faţa unei clădiri mari, posomorâte, în ale cărei geamuri pâlpâiau lumini. îi miră totuşi faptul că geamurile erau deschise, iar prin încăperi se vedeau umblând chipuri cu pălării şi şepci pe cap.

— Ce-i asta? Nuntă?! întrebă cocoşul.

— Mai curând înmormântare! mieună pisica. Atunci, dintr-un geam, zbură o pungă mare.

— Linişte! îs hoţi!... şopti Iasiek.

— Hoţi? Să încep pe dată să latru! se zborşi Brys.

— Ei! Eşti prost! O să te mai şi împuşte! Nu vezi că au flinte cu ei? Ştiţi ce: eu mă gândesc să ne convingem bine ce este, pentru că s-ar putea să nu fie hoţi, ar putea fi vorba de un incendiu... Să facem deci aşa: Fiindcă temelia e înaltă şi e greu să ne căţărăm pe zid, să stea măgarul lângă perete, pe măgar să sară câinele, pe câine pisica, iar pe pisică cocoşul. Acesta vă va putea spune tot ce vede şi atunci, dacă sunt hoţi, măgarul să zbiere la comandă cât îl vor ţine puterile, câinele să latre, pisica să miorlăie, iar cocoşul să cotcodăcească. Eu voi fluiera, voi pocni şi voi striga: „Prindeţi-i". Hoţilor nu le place asta. Ştiu, fiindcă nu o dată a trebuit să merg cu şperaclul ca să deschid broaştele pe care le stricau ei.

— Admirabil! se învoi măgarul. Eu m-am şi aşezat! îndată câinele, cu ajutorul lui Iasiek, se căţără pe măgar, fixându-se pe greabănul lui slab, în spatele câinelui băiatul potrivi pisica, iar pe pisică zbură cocoşul. Acesta se uită prin geam căci, din prudenţă, se furişaseră sub un geam închis, şi să cadă grămadă de spaimă, nu alta.

— Olei! Ajutor! Ce de hoţi! Sunt vreo şase! Şi printre ei, ia uitaţi-vă, e chiar gospodarul meu! Mă recunoaşte! N-o să cotcodăcesc! Nu pot!

— Trebuie! strigă Iasiek de jos, altfel toţi vom pieri! Hei, gata: unu, doi, trei! Cât vă ţin foalele!

Măgarul se încordă, se umflă ca un butoi şi mugi cât mai gros, ca dintr-un trombon de alamă; Brys, căscând botul cât o uşă de cârciumă, urla, lătra, ca şi cum ar fi văzut o haită de lupi, pisica miorlăia speriată, apucându-se cu ghearele de laţele câinelui, iar cocoşul ţopăia pe movila vie şi mişcătoare, scutura din aripi şi cotcodăcea de groază ca niciodată.

— Prinde-l, ţine-l! Tiu, tiu, tiu! striga, când cu o voce subţire, când groasă, fluiera şi pocnea Iasiek.

în casă se făcu linişte, la geam apăru o faţă cu mustăţi. Dar zgomotul şi bătăile de aripi se repetară. Atunci hoţii începură să sară iute printr-o fereastră deschisă, în curte, ca broaştele: hop! hop! hop!

După o clipă umbrele lor se pierdură prin gard şi se putea auzi numai în depărtare zdupăiala picioarelor

care fugeau.

— Acum, liniște! opri Iasiek pe tovarășii săi înveseliți, care voiau să mai repete concertul. Repede, veniți, să facem orânduială în casă.

Au intrat, au închis casa, au încuiat ușa cu cheia, au stins luminile de prisos și au lăsat aprinsă numai o lumânare. S-au uitat în camera în care totul era răvășit, scos din dulapuri, din sertare și bufete, pe podea și pe masă. Pe masă se aflau păhărele, pahare mari, o carafa cu vodcă, sticle de bere, pâine tăiată și sfărâmată, unt și un cârnat din care mușcase cineva.

— A rămas puțin și pentru noi! Co-Co! cotcodăci, cu mulțumire, cocoșul, culegând firimiturile.

Pisica se strecură până la unt, Brys obținu o bucată de salam, iar pe deasupra mai găsi oase aruncate de la friptură, cu care se apucă pe dată de luptat, pe sub pat și pe sub masă. Iasiek își tăie pâine și-și croi felii din cârnat. Numai măgarul se uita cu tristețe la cei care mâncau, clăpăind din urechi și slobozind buza de jos.

— Ai, până una-alta, coaja de pâine, iar apoi vom căuta ceva și pentru tine, îl îmbărbătă las.

După ce au mâncat, băiatul i-a chemat în curte, a dat poruncă să fie păzită poarta, iar el, cu mare greutate, a târât punga înapoi în casă. Pe urmă a aruncat din șură o legătură de fân pentru măgar și s-a întors cu tovarășii lui înăuntru. N-a mai închis ușa, pentru că poate pădurarii aveau să revină acasă până, la ziuă. Doar câinelui i-a poruncit să se culce în prag.

— Restul să se culce pe unde vrea! Să vă amintiți însă că, îndată ce voi șuiera, aveți a vă apuca pe loc de treabă: veți mugi, tropăi, urla sau cotcodăci! Iar domnia ta, domnule președinte, să dai și cu copitele!

— Bine, se învoiră animalele.

Cocoșul zbură pe marginea dulapului, pisica se aranjă în cenușa caldă din cămin, câinele se lungi pe prag, iar măgarul se întoarse în curte aproape de șură și se apucă de mestecat.

Iasiek se întinse și el în odaie, pe laiță. Peste câteva momente toți dormeau cu poftă.

între timp, hoții nu fugiseră departe. Auzind că zgomotul s-a întrerupt și că nu-i urmărește nimeni, s-au oprit, la fluierătura șefului, s-au adunat grămadă și-au început să discute:

— Ce-a mai fost și asta?

— Dracul știe! Vreo stafie! De-abia mă uitasem la ea și deodată: hâț la ochi! Cioc de uliu, mustăți ca niște mături... Lovea cu ele în geam și se zborșea la mine țopăind!... Era așa de mare că, deși temelia casei e înaltă, ajungea cu căpățâna mai sus de fereastră. O doamne! Și-acum îmi bate inima de frică, povestea unul.

— Dar vocea! Cred că nu va suna mai rău trâmbița Arhanghelului Mihail în ziua judecății de-apoi! M-a cuprins frigul, nu alta!

— Și totuși, uitați-vă acum s-a făcut liniște, s-au stins luminile, cu toate că pădurarul încă nu s-a întors, căci s-ar fi auzit duruit de căruță, a observat șeful.

— Ehei!... Pe degeaba am aruncat atâta pradă, atât argint, îmbrăcăminte bună!... Și când colo, ce mai? Vreo vedenie, vreo stafie! Tfu! se amestecă cel mai tânăr.

— Atunci, du-te, dacă ești așa viteaz, și adu măcar pungoiul pe care l-am azvârlit prin geam!

— Ce, credeți că nu merg?! Voi merge! se aprinse tinerelul. Dar voi să mă așteptați aici...

— Sigur c-o să așteptăm. Numai grăbește-te, pădurarul încă nu s-a întors. Nu peste multă vreme se face ziuă!

S-a dus hoțul încetișor spre casă, a trecut poarta cu bine și a înconjurat clădirea, căutând pungoiul. Nu l-a găsit, dar pofta hoțească pusese stăpânire pe el, așa că începu să se cațere pe din dos, încercând geamurile și ușile dacă sunt închise. Ușa de la bucătărie se deschise. Se furișă înăuntru, ascultă; liniște. Merse mai departe, aceeași liniște. Deschise ușa de la club, de acolo venea parcă o gâfâială ușoară, dar nimic mai mult. Scăpără un chibrit care pâlpâi și se stinse, scăpără altul, la fel. înțelese că i s-au udat în pădure pe timpul fugii prin tufișurile plouate. Se uită și văzu că în sobă lucesc niște cărbuni. Merse și puse chibritul pe ei. Nu erau însă cărbuni aprinși, ci pupilele ochilor pisicii. Când a atins-o la ochi, pisica s-a speriat, s-a stropșit, a vrut să sară din sobă și, în întuneric, s-a repezit drept în fața aplecată a tâlharului. în același timp, cocoșul, deșteptat din somn, scutură înfricoșător din aripi și cotcodăci pe tonul său cel mai gros:

— Cto-to! Cto-to!

Speriat, hoţul aruncă cu greutate pisica de pe el şi alergă spre uşă, dar în prag Brys-Brysinski îl înhăţă de picior.

— Doamne, Dumnezeule, fie-ţi milă de mine!

Sări ca din puşcă, complet prostit, tară cunoştinţă. Gonit de urletele animalelor şi de strigătele lui Iasiek din casă, se grăbi în partea opusă porţii şi dădu peste măgar. Acesta îşi aminti bine poveţele lui Iasiek şi nu-şi economisi copitele.

— O, doamne, doamne, peste tot numai draci! gemea hoţul, fugind cât îl ţineau picioarele spre pădure.

Tovarăşii lui, auzind dinspre casă zarvă neobişnuită, gemete şi strigăte care nu mai încetau, crezură că-i vorba de vreo urmărire şi-o tuliră care încotro.

Pe drum, în acest timp, venea acasă cu căruţa pădurarul. Zărind oameni care se furişau în pădure şi care, la vederea lui, s-au întors din drum, bănuind că-s braconieri sau hoţi de lemne, a înhăţat puşca şi a strigat:

— Stai că trag!

Fiindcă au continuat să fugă, a tras în aer ca să-i sperie.

Atunci, ultimul din fugari s-a oprit şi-a căzut în genunchi:

— Iertaţi-mă, n-am să mai fac niciodată!

— Ce-i cu tine, Woitek, de alergi prin pădure fără şapcă? întrebă pădurarul, recunoscând un argat din cătunul vecin. Urcă repede în cotiugar!

Flăcăul se ridică şi, şchiopătând, se urcă în căruţă.

— Să nu vă duceţi spre casa dumneavoastră că acolo s-a aciuat dracul, icni în cele din urmă cu groază.

— Ce tot vorbeşti? Ce ţi-a mai trăsnit prin cap? Nu cumva te-ai îmbătat?... Ce faci pe-aici şi cine erau acei care fugeau o dată cu tine?

— Vai de capul meu de orfan!... Om bun, rău am făcut eu şi ei... gemuWoitek. Pentru asta au venit dracii şi-au vrut să ne ia... Ceilalţi au fugit şi pe mine m-au lăsat. M-au trimis a doua oară la iadul acela!... De-abia mă mai ţin în viaţă... M-au schilodit, n-aş fi putut fugi nicio sută de paşi mai departe!... O, ne – fericitul de mine... Faceţi cu mine ce vreţi, ucideţi-mă chiar... Numai nu mă mai duceţi la casa dumneavoastră... Acolo e o fiară îngrozitoare. Ochiul omenesc nu poate să îndure vederea ei...

— Hii, deee! gâfâi pădurarul, îndemnând caii. Vino-ţi în fire, omule, ce tot trăncăneşti!

— De unde-avea să apară monstrul acolo! îl domoli pădurăriţa pe argat.

— Mai ştiu eu?... Poate-i balaurul de la Wawel! scânci Woitek.

La câtva timp după aceea au intrat în curte. Pădurarul îndrumă caii spre şură, iar el, ducând cu o mână puşca iar cu alta pe Woitek de guler, se îndreptă spre casă.

— Hai, hai! striga la argatul care se împotrivea. E treabă necurată la mijloc! Trebuie săvedem şi s-o lămurim la lumina zilei!

După ei mergea pădurăriţa în mână cu un polonic mare, de-abia cumpărat de la iarmaroc.

Brys a simţit pe pădurarul cu cunoscutul bici scurt şi s-a tras repede la o parte din drumul lui. Pisica s-a pitulat sub laiţa pe care se afla Iasiek. Acesta, trezit de intrarea oamenilor şi de aprinderea luminii, s-a ridicat şi-şi privea temător zdrenţele. Numai cocoşul mai dormea liniştit pe marginea blidarului.

Când s-a aprins lumânarea, ochilor miraţi ai gospodarului li s-au înfăţişat straie împrăştiate, lucruri strânse în legături, dulapuri întredeschise, sertare şi bufete răvăşite şi, în fine, oaspeţi curioşi nepoftiţi. Cel mai mirat însă fu Woitek:

— Lăudat să fie bunul Dumnezeu! mormăi uitându-se speriat prin cameră.

— Ce înseamnă asta? Au fost hoţi!... Uită-te, Mărie, totu-i de-a-ndoaselea şi redingota mea bleumarin călcată în picioare! Ce-i asta! strigă furios pădurarul. Farfurii sparte! Pânza scoasă afară din ladă... O, doamne! Ce încurcătură grozavă au făcut? Cum am să pot să mai găsesc ce-o să caut? ... De bună seamă că multe s-au şi pierdut! Au mâncat şi-au băut ca acasă la ei! se mânie iar pădurarul. Vorbiţi, pungaşilor, ce-i cu

voi! De sigur că tu eşti o lepădătură hoţească. Spune repede cine-a fost aici? se adresă, înroşindu-se şi scăpărând din ochi, lui Iasiek.

— Nu, nu, nu noi! încercă să se apere băieţaşul.

— Dar cine? Tu cine eşti? A, de la fierar! Ai venit cu şperaclul, nu? Vă cunosc eu, derbedeilor! Ce faci aici? Spune, hai, spune, de ce-ai venit noaptea la atâta depărtare de fierărie? Vorbeşte mai repede! Şi turma asta a ta, dobitoacele, astea, ce faci cu ele?!... Vorbeşte că altfel te omor! se stropşi iar pădurarul cel gros.

Strângea din pumni, în timp ce mustăţile mari i se încovoiau şi i se urcau ca două vipere. Pădurăriţa l-a tras însă pe la spate de mânecă.

— Linişteşte-te, Matei, mai aşteaptă. îţi spun! închide-i deocamdată în cameră. Şi pe Woitek cu ei, că se uită urât la dânşii... Mâine o să aflăm totul, iar acum ajută-mi să adun lucrurile şi să le numărăm, ca să vedem ce lipseşte. Vom şti pe urmă ce să căutăm. N-o să fugă, închide-i şi zăvorăşte bine uşa, să stea acolo! Mâine o să chemăm vecinii, pe primar şi pe judecător, să facă dreptate. E timpul să distrugem plaga asta a hoţilor în ţinutul nostru... E bine că i-am prins.

Tot mai vorbea, când din ogradă s-a auzit un muget groaznic, la auzul căruia săracul Woitek s-a îngălbenit, tremurând ca frunza de alun.

— Da' ce-i! Au adus cu ei şi un măgar! Voiau să încarce totul şi să ducă, se bârzoi şi mai rău pădurarul. Ei, marş la mititica! ţipă, întorcându-se spre Iasiek şi tovarăşii lui.

L-a împins mai întâi iute în cămara întunecoasă pe Woitek şi-apoi arătă cu mâna către Iasiek, după Iasiek se vârî umil Brys, pe urmă lângă ei se strecură pisica; la sfârşit păşi mândru cocoşul, scuturând creasta pleoştită. în libertate rămase numai măgarul, dar şi pe el îl legă pădurarul cu o funie de gard.

Trist şi-au petrecut noaptea arestaţii în cămară. Woitek înjura de mama focului, plângea, ameninţa. Până la urmă însă s-a întins pe podea şi a început să sforăie, răspândind înjur miros de vodcă şi bere. las, cuibărit într-un colţişor, mângâia timid animalele de lângă el şi le încuraja.

— Nu vă temeţi! Vom spune la judecată adevărul. Nu ne pot face nimic, pentru că noi n-am făcut nimănui niciun rău.

— Numai că eu am cam pătat dulapul pădurăriţei... se văicări cocoşul.

— Dar osul, osul pe care l-am târât până sub pat? N-o să scap prea uşor! se căina câinele.

— Oamenii câteodată ştiu să te aducă la sapă de lemn şi fără motiv, mieună pisica încetişor.

— Se înţelege, se întâmplă multe în lume, dar judecata e judecată. Totdeauna e mare ruşine pentru judecător să facă nedreptate. O să vorbim, o să ne apărăm. Aduceţi-vă aminte să spuneţi totul de la început.

— Dacă o să mă întrebe, n-am să evit nimic! cotcodăci cocoşul.

— întocmai, întări Iasiek. O să ne ajutăm unul pe altul, doar suntem în asociaţie!

Se lipiră unii de alţii şi adormiră adânc, obosiţi de aventurile nopţii. N-au auzit nici vorba oamenilor, nici uruitul căruţelor care se adunau. N-au văzut razele soarelui, care ca un snop de aur se furişau, printr-o mică ferestruică, în cămara întunecoasă. Au visat visuri fericite. Iasiek se vedea în încălţări întregi, în îmbrăcăminte călduroasă, mergând cu cărţi la şcoală. Cocoşului i se părea că e tânăr din nou, că-i cu creasta ţanţoşă, că salută în fiecare zi zorile cu glas recunoscător şi prevesteşte vremea tară greş. Câinele visa un os mare cât o casă, cu zgârciuri multe şi dulci, iar pisica îşi închipuia că din nou o iubeşte gospodina, ca pe vremurile cele vechi şi bune.

Atunci uşa s-a deschis larg şi prin ea irupse lumina şi căldura.

— Ei, veniţi încoace, vinovaţilor, zbâmâi glasul aspru al pădurarului. Mai întâi cocoşul!

Pasărea semeaţă se prezentă cu curaj, desfacându-şi larg picioarele împodobite cu pinteni şi scuturând mândră din coadă.

în spatele mesei, la mijloc, stătea judecătorul comunei, alături asesorii, restul erau ţărani. Gospodarii mai în vârstă stăteau pe bănci, cei mai tineri, strânşi într-un semicerc, în picioare. Chiar fetiţa şi copiii se uitau cu curiozitate de după mamele, taţii sau fraţii lor, se căţărau pe geamuri, pe mese, se prindeau până şi de dulapuri. Era un lucru interesant judecata acestei bande de hoţi periculoşi, care de mult făceau ravagii prin împrejurimi. Nu numai unui gospodar i se făcuse cunoscută. Intrarea cocoşului a fost întâmpinată cu murmur de uimire.

— Faceţi linişte! strigă celor adunaţi aprodul judecătoresc.

— Numele? întrebă cu seriozitate, pe acuzat, judecătorul.

— Co! Co! Co-co-şescu!

— Câţi ani ai, domnule Cocoşescu!

Cocoşul trase cu coada ochiului neliniştit în partea fetelor şi muierilor şi se frământa de pe un picior pe altul.

— Nu aşa de mult! Nu chiar aşa de mult... Dar dacă domnul judecător îmi îngăduie, am să povestesc totul de la început.

— Bineînţeles, chiar te rog, numai pe scurt!

— Da, da! Pe scurt... cât se poate de scurt! Deci să încep din momentul când pentru prima oară am simţit că trăiesc. Mă găseam în strâmtoare, coaja oului îmi strângea aripioarele şi picioruşele, însă capul mi se mişca liber. Am lovit cu ciocul drept înainte şi-am făcut o gaură, am mai lovit o dată şi-am spart coaja pe o mare suprafaţă, prin care a început să pătrundă lumina. Mi-am adunat toate puterile şi-am întins aripioarele. Au căzut bucăţile tari de coajă de ou. Eram liber! Frigul m-a obligat totuşi să mă adăpostesc cât mai repede în puful cald al mamei. După o clipă însă mi-am scos capul de sub aripa ei şi-am observat că nu eram singur, că peste tot se vedeau, de sub penele mamei, căpşoarele galbene sau codiţele fraţilor mei. Mai târziu a venit gospodina, ne-a strâns într-o sită şi ne-a dus într-un loc unde era căldură şi lumină de la soare... Pe-o scândurică se aflau în faţa noastră firimituri albe şi galbene... Am început să ciripim de bucurie, iar mămuca noastră a cotcodăcit de câteva ori şi-a ciugulit din firimituri. Am făcut îndată la fel. Ce mai firimituri dulci! Erau din ouă fierte!

— La ordine, la ordine! Vă rog să scurtaţi, strigă aspru judecătorul.

— Ce, nu sunt în problemă, stimaţi domni? se întoarse cocoşul spre ascultători. Doar povestesc despre mine!

— Da, însă asta nu ne explică deloc în ce chip ai ajuns noaptea, pe vremea rea, deasupra dulapului din casa pădurarului!

— încetul cu încetul venim şi acolo, se apără cocoşul.

— Nu avem timp pentru „încetul"! Mai sunt multe persoane rămase pentru ascultat. Vă rog să vă grăbiţi.

— în cazul acesta, adăugă cu întristare cocoşul, în cazul acesta... ce să mai povestesc?... Cât am fost tânăr, cât am avut simţiri în corp, le cântam oamenilor la miezul nopţii să meargă să se culce; în zori, ca să se scoale la lucru; cântam la schimbarea vremii, prevesteam ploaia, anunţam apariţia soarelui... Ziua păzeam găinile şi puii lor, de câini şi de ulii, noaptea de jderi, vulpi şi dihori. Munceam conştiincios, cât mă ţineau puterile. Aveam voce frumoasă, coada aurie. Toţi spuneau că arăt ca un prinţ şi cânt ca un dascăl.

— La subiect, la subiect. Cum de-ai ajuns la pădurărie?! îi reaminti judecătorul.

— îmbătrânisem! cotcodăci cocoşul. Au început să mă doară mereu oasele, nu numai la schimbarea vremii; mi se întâmpla să greşesc... Gospodarul s-a pus pe înjurături şi pe aminţări, zicând că o să dea poruncă să fiu tăiat. De frică, greşeam şi mai rău. Nu mai dormeam noaptea şi câteodată mi se părea că-i ziuă în toiul nopţii... îmi tocisem vocea, odinioară atât de plăcută, iar gospodarul, venea la coteţ şi arunca de răutate în mine cu hârburi şi reteveie. De spaimă, de umflături, de gânduri, m-am prostit cu totul. Din cauza lacrimilor am orbit. înţelegeam că nu mai este nicio scăpare şi mă pregăteam pentru moartea apropiată de groaznicul cuţit... Din fericire m-a salvat faptul că eram prea slab. Gospodina, prinzându-mă şi ciupindu-mă ici şi colo, m-a azvârlit peste poartă, zicând:

„Cară-te, slăbănogule ce eşti! De tine îşi rupe dinţii şi câinele! Strici grăunţele de pomană!" Doamne, Dumnezeule, parcă multe grăunţe îmi trebuiau?... Domnilor judecători, o mână... un pumnişor!... însă ce aveam de făcut? în seara aceea m-am dus totuşi acasă, dar coteţul era închis, iar casa încuiată. Atunci m-am adăpostit în pod. Dimineaţa m-au gonit fără milă şi de-acolo, iar gospodarul şi copiii din sat m-au fugărit cu mult tămbălău, aruncând cu beţe şi cu pietre după mine şi ameninţându-mă cu bastonul. După toate acestea am înţeles că trebuie să plec în lume pentru a cerşi o bucată de pâine. Cu inima grea, de pe vârful gardului, m-am mai uitat o dată la satul părintesc şi-apoi am pornit-o pe drum înainte. Ploua, era frig, se apropia seara. Din fericire am întâlnit-o pe doamna Pisică, pe urmă s-a întovărăşit cu noi domnul Câine şi-apoi domnul Măgar... Am întemeiat o asociaţie de ajutor reciproc.

— Da' asta ce mai este? încuviinţare aţi avut? întrerupse amenin ţător primarul rotofei.

— E interesant. Asociaţie de hoţi! Şi mai departe? întrebă ironic judecătorul.

— Ce mai vorbă! Se vede cât de colo că el e cel mai mare şef de hoţi, vociferau ascultătorii.

Cocoşul tăcea. Privea însă la cei adunaţi când cu un ochi când cu celălalt.

— Vă rog să mă iertaţi, domnilor, mai multe n-am a vă spune, deoarece văd că pot să expun la pericol pe colegii mei! vorbi la urmă, cu glas tremurat, dar cu multă demnitate.

— Ia uitaţi-vă la el, ciugulitul de găini! încă se mai fandoseşte! strigau cei prezenţi.

Judecătorul făcu un semn cu mâna.

— Liniştiţi-vă! tună cu basul său aprodul.

— Bine, bine. Poţi să nu vorbeşti. Vina ta e destul de clară. Ai fost leneş şi obraznic, iar când pentru asta te-au pedepsit în loc să lucrezi te-ai urcat pe dulap în locuinţă străină. Restul o să aflăm de la alţii. Conduceţi-l la arest şi ţineţi-l sub pază puternică! Să intre următorul!

S-a dat într-o parte uşa de la cămară şi s-a apropiat, modestă, pisica.

— Miau, miau! se plecă politicoasă de jur-împrejur. Atunci o muiere strigă cu toată puterea:

— Ia uitaţi-vă la ea! E şi dânsa aici! Cunosc potaia asta. E a mea! Stricătoare cum nu se mai află. Mi-a vărsat strachina cu lapte şi mi-a irosit aluatul de prăjitură.

Pisica se întristă, rostogoli ochii rotunzi şi nici nu se mişcă din loc. Văzând touşi că n-o bate nimeni, îşi reveni în fire cu încetul.

— Câţi ani ai, unde te-ai născut, cum te numeşti? întrebă judecătorul. Răspunde cum de te aflai în casa pădurarului, noaptea, în tovărăşia cocoşului, câinelui, haimanalei de Iasiek şi a hoţului de Woitek.

— Cât timp am fost tânără, începu încetişor pisica, le-am slujit oamenilor cu credinţă. Am muncit cât mă ţineau puterile, prindeam şoareci, mă luptam cu şobolanii. Nu eram deloc leneşă, îmi îndeplineam îndatoririle bucuroasă şi chiar mă jucam cu copiii gospodarului, cu toate că nu-mi intra în obligaţii. Nu rareori distram şi pe gospodari cu săriturile şi ghiduşiile mele. Era un timp când aveam mare trecere la gospodină. îmi dădea voie să mă încălzesc pe prichici, iar iama să mă aciuiez pe cenuşa caldă din sobă. Primeam într-un hârb lapte care, împreună cu şoarecii prinşi de mine, mă ţinea în bună stare; ba erau chiar momente, primăvara şi vara, când mă îngrăşam. Se întâmpla să dau peste vreun cuib de vrăbii sau să înhaţ vreo păsărică neatentă de atâta cântat.

— Hm, hm! Ceva ştim noi despre asta. Te pricepi să sustragi şi ouă de sub găină! mormăi primarul.

— Ce să ascund, se mai întâmpla! Cu toate acestea eram iubită şi copilaşii gospodinei veneau să se joace cu mine, nu cum făceau câinii din sat. în dizgraţie am căzut din cu totul alte cauze şi de- abia în ultima vreme. Au început să-mi înţepenească picioarele. Nu mă dor şi sunt întregi, însă mi-i greu să mă scol, nu mă pot întoarce repede şi am oroare de sărituri. De acest lucru au aflat pe dată şoarecii şi au pornit să-şi facă de cap prin casă. în fiecare zi se găsea ceva ronţăit. Azi apărea o bucată de pâine cu o gaură aşa de mare c-ar fi putut să intre acolo o pisică cu pisoi cu tot, mâine în cămară se găsea o halcă de slănină roasă sau lada cu grăunţe măcinate şi murdărite. Se apucaseră, blestemaţii, să roadă chiar pielea hamurilor din gospodărie. Cum s-a năpustit stăpânul cu multă gălăgie asupra femeii lui, îndată şi ea către mine: „Leneşo, parazito, doar clocesti şi îţi încălzeşti pântecele! Jos din sobă! Jos de pe cenuşă!" Uitaseră câţi ani le-am apărat avutul de pagubă. Dar ce să faci! Suntem cu totul în puterea omului!

— Numai asta vă mai ţine la respect, leneşo! se stropşi grasul primar.

— Nu mi-au mai dat lapte şi de aceea au prins să-mi scadă puterile. Pentru că nu mă mai lăsau în sobă, înţepeneala picioarelor s-a accentuat şi chiar ochii începură să-mi înoate în lacrimi din pricina guturaiului. Din ce în ce mai rău şi iar rău. Şoarecii îşi băteau de-a dreptul joc de mine. Veneau anume aşa de aproape, că să leşin nu alta de pofta lor, şi cum săream, dispăreau... Hâţ şi atâta! Umblam şi mă târâm pe podea cu picioarele astea ţepene de parcă cineva mi-ar fi încleiat cojii de nuci sub labe. De-a dreptul disperare! Gospodina era turbată. Nu mă mai mângâia niciodată, nu mă dăruia cu un cuvânt bun, nu mă încuraja, iar gospodarul nu mă mai întâmpina; mă înghesuiam prin colţuri. Chiar când prindeam vreun şoarece şi mă arătam cu el în faţa stăpânilor, purtându-l în gură, nu mă întâmpinau cu glume vesele ca odinioară. Numai se mirau:

„Uitaţi-vă la ea, l-a prins în sfârşit! A dat găina chioară peste grăunţe!"

— Co-co-co! Ce proverb idiot! întrerupse ironic cocoşul.

N- ar fi mai bine să spună: A nimerit orbul Cracovia?!

— Faceţi linişte! strigă cu voce de bas aprodul.

— N-am vrut să supăr pe colegi, se justifică pisica. Voi vorbi mai departe. Din cauza umezelii şi frigului acelor colţuri prin care rătăceam, îmi mergea din ce în ce mai prost, iar din cauza bătăilor şi lipsurilor, mă dureau cumplit oasele şi tendoanele. De altfel nici nu voiau să se mai îndoaie. De foame slăbisem groaznic, iar din frică faţă de ciubota gospodarului îmi pierdusem complet umorul, aşa de necesar în meseria noastră. Mi-era atât de rău! într-un timp am vrut chiar să mă înec în hârdăul cu apă, dar când m-am gândit ce va face cu mine gospodina, dacă mă va găsi acolo, atunci, dintr-o singură săritură, m-am vârât în colţul cel mai întunecos. Deodată dăduse norocul peste mine, pentru că nimerisem la deschizătura vizuinii, pe care o căutasem, cu atâta osteneală, multe săptămâni. Era uriaşă, ca poarta de la intrare! Şi eu obosisem atât, orbecăind după nu ştiu ce găurele! Pe loc mi-a revenit bunul umor,

„Aşteptaţi, am să vă plătesc eu, creaturi vătămătoare, toate loviturile de cizmă ale gospodarului, toate insultele gospodinei şi blestemele vecinilor!" Am prins câţiva şoareci şi s-a făcut pace. Nu se mai vedeau şi nici nu se mai auzeau alţii. Dacă gospodarii ar fi înfundat gaura cu sticlă pisată, ar fi fost linişte un timp mult mai îndelungat. însă stăpânii nu mai erau atenţi la şoareci, se obişnuiseră numai să mă batjocorească pe mine. Trebuia deci să-mi încordez mai departe picioarele bătrâne, să alerg ca nu cumva să se cuibărească în vizuină noi dăunători. Noaptea mă trezeam adesea tulburată şi ascultam cu inima palpitând dacă nu rod pe undeva şi dacă n-o să intre iar în lucru cizma gospodarului... Şi, imaginaţi-vă, o dată, în plină zi, în prezenţa ambilor stăpâni, văd cum un şoricoi cenuşiu se furişa pe marginea unei străchini mari cu lapte şi cum apoi s-a aplecat şi-a început să bea. Numai coada îi atârna în afară. Fierbeam, nu alta. M-am tras pe aproape şi-am sărit ca în timpurile cele bune. Am măsurat distanţa cu precizie şi l-aş fi prins, pe Dumnezeul meu, dacă, din prevedere faţă de înţepeneala picioarelor, nu m-aş fi sforţat prea tare. Când colo, picioarele, de data asta, parcă înadins, din răutate, s-au comportat admirabil şi, în loc să cad pe şoarece, am căzut în strachina cu lapte. M-a inundat moartea albă! Miorlăiam cu disperare. în aceeaşi clipă, mâna puternică a gospodarului m-a înhăţat de pielea de pe spate şi m-a ridicat sus în aer. Fără voie mi-am înfipt ghearele de la toate cele patru labe, am deschis larg ochii şi botul plin de lapte şi mi-am pleoştit urechile, apărându-le de lichidul care se prelingea. Ce-a fost mai departe, nu-mi mai amintesc! Se pare că am zburat pe sus şi pe urmă am căzut pe undeva, departe... îmi închipuiam că nu mai trăiesc, că m-am preschimbat într-un sac de piele, plin cu oase zdrobite. în comparaţie cu noua senzaţie, lovitura de cizmă era cu adevărat o mângâiere!

— Co-co-co! rosti cocoşul cu milă.

— Scuzaţi, vă rog, să nu vă înţelegeţi între voi! le aminti judecătorul. Sigur că s-au purtat cam aspru, dar ăsta nu-i un motiv ca să vă băgaţi noaptea în locuinţă străină.

— Noi n-am vrut să facem niciun rău! se apără pisica. Dimpotrivă, am încercat să salvăm lucrurile domnului pădurar.

— Da' cum a fost cu aluatul acela de prăjitură? întrebă curioasa pădurăriţa.

— Am fost vinovată într-adevăr, recunoscu pisica. După bătaia ceea groaznică din cauza laptelui, am vrut să mă încălzesc puţin şi m-am urcat pe scândurica cu care era acoperit aluatul de făcut prăjitură, pus în faţa sobei încălzite. Obiceiul acesta îl aveam şi mai înainte, cu rezultate bune, dar de data asta nu m-au ajutat picioarele betejite. Scândurica s-a răsturnat şi-am căzut în prăjitură. M- aş fi înecat repede, dacă nu mi-aş fi depărtat labele şi n-aş fi început să miaun. Au alergat copiii şi m-au scos. Nu mai puteam să mă mişc, căci eram lipită din abundenţă cu aluat. Zăceam ca o mare chiroşcă pe podea, aşteptând moartea. Sosind însă gospodina şi uitându-se la mine, nu m-a mai lovit ca altădată. Şedea numai pe laiţă lângă fereastră şi, acoperindu-şi ochii cu şorţul, a început să se văicărească:

„Ce să fac, nefericita de mine? Ultimul pumn de făină mi l-a spurcat nelegiuita asta. Cu ce-am să-mi hrănesc copiii? O, viaţă nenorocită ce am! O, doamne!"

— Era prea mult. Am înţeles că nu merită să mai trăiesc, că sunt izvorul nefericirii acelora pe care-i iubesc şi am hotărât să mă înec cu adevărat. Ieşisem să caut unde-i apa mai adâncă, când m-a întâlnit pe drum domnul Cocoş şi m-a îndemnat să intru în asociaţia „Nimic de pierdut!".

— Aha! rostiră cei adunaţi. Speriată, pisica tăcu.

— Da' ce făceaţi cu asociaţia asta a voastră în casa pădurarului? întrebă judecătorul.

— Am făcut ce ne-a poruncit las. El e înţelept şi bun, ne-a mângâiat şi ne-a îndrumat.

— Bine, bine! Ai, omule, martori?

— Am soţie şi copii!...

— Aduceţi-l pe las cel cinstit! strigară ţăranii.

— îndată, îndată, mai e câinele! se împotrivi judecătorul.

Aduceţi câinele!

Intră Brys-Brysinski cu o înfăţişare foarte semeaţă.

La interogatoriu respinse prin lătrături puternice şi nu recunoscu nimic. Chiar la întrebările câţi ani are şi unde s-a născut, răspunse că n-are niciun an şi că nici nu s-a născut.

— Pe mine, bătrân străjer al pazei, să mă târâţi prin judecăţi, să mă învinuiţi de diferite crime!... se revoltă el, dezvelindu-şi colţii spre toţi cei de faţă.

Judecătorul nu putu să se descurce cu dânsul. Porunci să-l ducă separat într-un colţ şi ceru să fie adus măgarul.

Domnul Clăpăug ascultă toate învinuirile cu nemărginită seriozitate şi se comportă tot timpul astfel ca şi cum el ar fi fost judecătorul oamenilor adunaţi acolo şi nu unul dintre acuzaţi.

— Sufăr, pentru că mi-a plăcut totdeauna liniştea şi filosofia. Dacă în loc să trag la ham, aş fi azvârlit din copite întruna, şi azi aş fi alergat prin stepele Asiei mijlocii ca măgar sălbatec, liber, răspunse după o lungă chibzuială.

Ascultătorii nu pricepură o iotă şi cerură ca măgarul prost cu care nu putea nimeni să se înţeleagă să fie condus în colţul său.

— Problema se încurcă tot mai rău! observă judecătorul. Asociaţie secretă... stepele Asiei mijlocii[263] aluatul de prăjitură... înverşunarea lui Brys... Sunt curios ce-o să ne spună puşlamaua asta mică?!

A fost adus las.

— Ce slăbănog! Ce-ar fi putut să fure? îl căină pădurăriţa.

— Desigur, de aceea şi-a adus în ajutor animale! cugetă întunecat pădurarul.

— Mă cheamă las, nu ştiu câţi ani am, nu ştiu unde mam născut pentru că sunt orfan. Nu am nici tată nici mamă. Au murit pe când eram mic. M-au crescut oameni buni, săraci ca şi mine, mi-au dat ce-au avut; am împărţit cu ei şi adăpostul şi păinea. Până ce m-a luat fierarul. Nici el nu înoată în bogăţii. Pentru asta e mereu rău, se înfurie de orice şi bate. E puternic şi nu înţelege că nu mă pot măsura cu dânsul. îndată spune: „leneşule, puşlamao!" şi te arde.

în fiecare dimineaţă trebuia să mă scol înaintea celorlalţi, să fac foc în sobă, să mătur casa şi atelierul, să aduc apă; să sparg lemne... Şi cum uitam ceva, pe loc soţia fierarului haţ de păr! „Na, na, aşa şi pe dincolo, mâncăule!" Apoi întreaga zi stam la foaie să suflu, ca să înroşesc fierul. Când nu se înroşea, fierarul mă lovea pe spate cu coada ciocanului. Spre seară de-abia mă mai ţineau picioarele. Şi mai trebuia încă să orânduiesc uneltele, să curăţ vatra focului, să fug la prăvălie... Meşterul şedea de mult spălat la masă, iar eu trebuia să lucrez din greu, să duc gunoiul, să vârs găleţile. Of, oameni buni, e grea soarta de orfan!... Odată, într-o duminică după slujbă, îmi spuneau la biserica din oraşel copiii de şcoală că există o ţară unde toţi copiii îmbrăcaţi frumos, pieptănaţi, spălaţi merg după gustarea de dimineaţă la şcoală, iar după şcoală se joacă până seara în grădini minunate. Acolo fiecare dintre cei mici are totul şi numai când creşte şi învaţă, răsplăteşte pentru asta pe oameni. Când, o dată, am aţipit puţin, iar maistrul m-a bătut straşnic, am plecat în lume spre ţara

---

263 „Asociaţie secretă... stepele Asiei mijlocii" – este o aluzie ironică la adresa bănuielilor bolnăvicioase ale poliţiei ţariste de comploturi pe pământurile poloneze, împotriva ţarului. Considerând aproape pe toţi polonezii drept complotişti, poliţia ţaristă era gata să creadă în cele mai fantastice ramificaţii ale unor astfel de conjuraţii

aceea minunată. Pe drum m-a prins ploaia, frigul şi noaptea. M-am băgat într-o scorbură de copac şi-am adormit. M-a trezit acest măgar cu tovarăşii lui şi m-a rugat să le ajut să caute adăpost pentru noapte. I-am convins să meargă spre casa pădurarului, unde nădăjduiam că pădurăriţa o să ne lase înăuntru. Ştiam că e bună, pentru că de multe ori, venind cu treabă pe la fierărie, îmi strecura în mână un covrig şi mă mângâia pe cap. Am găsit casa pădurarului cu geamurile deschise. Legături cu diferite lucruri erau aruncate peste tot. Ne-am gândit că acolo îs hoţi, ne-am orânduit sub o fereastră şi le-am făcut o muzică de-au împuns fuga. Noi n-am luat nimic, doar am mâncat oleacă de pâine şi cârnat, căci eram strașnic de flămânzi, pentru care fapt o rugăm pe doamna pădurăriţă să ne ierte.

— Nu-i nimic! răspunse buna femeie.

— E adevărat că n-au luat nimic, confirmă pădurarul.

— Să vedem ce va spune Woitek! Să fie chemat, dădu poruncă judecătorul.

Se precipită atunci, ciufulit şi plâns, Woitek şi pe dată buf! în genunchi, în mijlocul sălii.

— Iertaţi-mă, oameni buni, şi voi cinstiţi judecători! Am greşit, n-am să mai fac niciodată! Am furat, dar mă voi îndrepta. M-au momit oameni răi: Grzela, Bartek, Jozek din Lipow... Ei m-au trimis la dracii ăştia, de unde am fugit numai cu sufletul... Răgeau, ţipau, urlau ca o duzină de diavoli. Era după geam ceva înalt, de la pământ până la acoperiş... în loc de nas, avea cioc... Ochi cum sunt cărbunii. Trup cu pene şi patru picioare... Am fugit de frica acestei vedenii şi de atâta hărmălaie. De-abia în pădure mi-a părut rău după lingurile de argint, bucăţile de stofa, cizmele ţintuite şi cingătorile cu agrafe, pe care le-am văzut la domnul pădurar. Atunci le-am spus tovarăşilor mei că mă întorc. Aceştia în loc să mă oprească mi-au dat ghes. Numai ce intrasem, cum am atins un chibrit de cărbunaşii din sobă, deodată monstrul cu pene mi-a căzut pe cap... Şi începe să ţipe: Cto-to?! Cto-to?! Eu spre uşă, când alt drac îmi vâră colţii în picioare... Mă scutur, alerg fără cunoştinţă. Când colo, culmea nenorocirii mă mai trăsneşte şi cu măciuca pe dinapoi... De atunci nu mă mai pot îndoi.

— He, he! râse măgarul. Nu-s chiar bun de lepădat, cum spunea domnul grădinar!

— Faceţi linişte! tună aprodul...

— Deci voi l-aţi furat pe pădurar? întrebă judecătorul.

— Da, noi!

— Ce-ai de spus acum, pădurarule?

— Doar că m-am înşelat o ţără în privinţa acestor sărmane fiinţe, mormăi cu tristeţe pădurarul.

— Dar mai este ceva, cu această asociaţie interzisă! observă primarul grăsan.

— Nu-i deloc asociaţie interzisă, ci numai o tovărăşie pentru a ne ajuta unul pe altul! se apără Iasiek.

— Da' de înţeles cum v-aţi înţeles?... întrebă, bănuitor, judecătorul.

— N-aţi auzit, domnule judecător? Doar vorbim de-atâta timp! Noi ţipăm, mârâim, cotcodăcim. Ne facem semne, ne ajutăm de mâini şi de picioare, clipim din ochi, mişcăm din cap, lămuri Iasiek. Dacă vreţi, vă arăt îndată! Cip, cip, cip! Kici! Kici! Kici! Vino la picior! Mişcă-te, domnule Măgar! strigă tare.

Pe loc alergă spre el cocoşul şi i se urcă pe un umăr, iar pe celălat se aşează pisica. Brys i se întinse la picioare, iar Clăpăug vârî botul sub braţul lui.

— Ştii ce, bătrâne, săînfiem băieţaşul acesta. Tot n-avem copii... îi şopti pădurăriţa bărbatului.

— Ei, băieţaş! Ai vrea să rămâi la noi şi să devii fiul nostru? îl întrebă pădurarul cu blândeţe pe Iasiek.

— Sunteţi oameni cumsecade, însă eu nu pot să-mi părăsesc tovarăşii, răspunse băiatul, mângâind animalele care se gudurau pe lângă el...

— Să le primim şi pe ele! şopti pădurăriţa la urechea soţului. N-o să ne împovăreze prea mult. Măgarul va merge prin pădure şi va mânca ierburi, cocoşului o să-i pice câte ceva de la puii mei, Brys o să doarmă în cuşcă cu câinii tăi, iar un castronaş de lapte pentru pisică n-are să ne sărăcească. Ia-i, bărbate.

— Atunci să rămână! E adevărat că era cât pe-aci să-i nedreptăţesc. Dacă n-ar fi fost Woitek, pe ei cădea păcatul.

— Iartă-l şi pe Woitek! Flăcău prost, acu e îngrozit, o să se îndrepte. Ce să-l mai pedepsim! Să-l facem de râs şi să-i spunem că a doua oară nu-l mai iertăm, îşi îndemnă pădurăriţa bărbatul.

Omul s-a învoit din nou.

Iasiek şi tovarăşii săi au rămas astfel într-o pădure atât de frumoasă, la casa unor oameni aşa de buni.

Acolo le era bine ca în rai. Iasiek a prins să crească, s-a făcut mai puternic şi a început să meargă la şcoală. Se pregătea cu sârguinţă, visând că, dacă va ajunge mare, o să facă din Polonia o ţară în care copiii să aibă totul de mici, să înveţe, să se dezvolte, să fie voinici, iar atunci când va veni vremea, să poată să-i răsplătească pe cei mari cu prisosinţă. Mai visa ca oamenii bătrâni şi chiar animalele bătrâne şi vlăguite să se bucure la sfârşitul vieţii, după muncă, de linişte şi de odihnă.

Tovărăşie anapoda

poveste calmucă

E atât de dibace şi atât de vicleană vulpea, încât rar de tot, dacă se întâmplă, să nu se înapoieze la vizuină cu bun şi bogat vânat atârnat de şolduri.

în ziua aceea însă, ieşise la vânătoare într-un ceas rău. în zadar dădea ea cu ochii rotogoale peste câmpuri, repezindu-i ca pe nişte focuri până la marginile orizontului, în zadar iscodea potecile şi tufişurile, că vânatul intrase ca în pământ.

După multă umblătură şi cu inima neagră de amărăciune, dădu în sfârşit peste o cămilă moartă, căzută într-o groapă. Cum era tare flămândă, de parcă i-ar fi mers şoareci în burtă, se coborî repede în groapă şi, cum se pricepea şi bine la înfulecat, hărtăni repede cele două cocoaşe ale cămilei.

După ce mâncă ea cât putu din cele două cocoaşe, luă resturile cu ea şi plecă pe-aici încolo, cu gândul să se odihnească undeva, în vreun hăţiş sau în vreun hârtop mai adânc şi mai ferit din drumul răutăţilor. Nu apucă însă să se depărteze prea mult, că-i şi tăie calea un lup care, salutând-o cu multă prietenie, îi zise:

— Să trăieşti, dragă vulpe! Să trăieşti, scumpa mea prietenă!

— Să trăieşti, să trăieşti, frate dragă, îi răspunse vulpea mieros.

— Bucuroasă că te-ai întâlnit cu mine?

— Foarte bucuroasă, dragă prietene. îs aşa de bucuroasă, că-s gata s-o iau la goană.

Lupul se făcu că nu înţelege vorbele vulpii şi continuă:

— Şi încotro, dacă nu vă supăraţi?

— La vânătoare, scumpul meu.

— Atunci, îi răspunse lupul, cu puţină ironie în glas, îmi dai voie să te întovărăşesc?

Vulpea tăcu şi nu zise nimic. Ce putea să facă? Ce putea să răspundă? Ceartă îi trebuia şi tocmai cu cine, cu cineva care doar atâta ar fi aşteptat, ca să transforme nenorocita întâlnire dintre ei într-o sângeroasă răfuială?

— Cine tace înseamnă că încuviinţează, i-a zis lupul şi, fără multă reverenţă, dând braţul prietenei lui, o luară împreună de-a dreptul peste câmp.

Şi iată că, mergând ei aşa, nu prea departe, lângă o moviliţă, zăriră un iepure pitulat sub o tufa. Văzându-l, lupul, care nu se putea măsura în fugă cu o asemenea sălbătăciune, scoase un urlet atât de puternic, că durui ca un tunet peste stepă.

Iepurele înlemni de spaimă şi în loc să fugă se ghemui şi mai tare sub tufa, căutând să se ascundă cât mai bine de ochii duşmanilor săi.

Aceştia însă, începură a-l striga de departe, cu putere, când unul când altul.

— De ce nu răspunzi, prietene, când te chemăm? îi zise lupul supărat, apropiindu-se de tufă.

— M-am gândit, răspunse iepurele tremurând de spaimă, că la ce să vă răspund dacă nu vă cunosc. Vă cer iertare, mai adăugă iepurele cu multă umilinţă, făcând mereu plecăciuni adânci în faţa lupului şi a vulpii.

— Eei, hai, lasă asta, îi zise vulpea! Lasă temenelele astea! Eşti la fel cu noi. Eşti egal în

drepturi cu noi. Şi nu te mai preface că nu ne cunoşti. îţi suntem prieteni, şi făcu un semn cu ochiul lupului. Hai, vino cu noi la vânătoare! – Cel ce face cu ochiul pune la cale lucruri nelegiuite.

Dar iepurele nu văzuse semnul pe care-l făcuse vulpea lupului, încât bucurându-se că a scăpat aşa de uşor, se învoi îndată, cu toate că în viaţa lui nu fusese la vânat şi nu mâncase nicicând carne.

— Uite ce, grăi vulpea făcând cerc cu lupul şi cu iepurele, eu mai am şi alte vorbe de spus. Ca una care cunosc toate limbile de pe faţa pământului şi în vorbe mai cuminţi şi mai înţelepte nimeni nu mă poate răpune, vă propun să facem o tovărăşie pe viaţă: iepurele, eu (mă cunoaşte o lume întreagă că sunt lipsită de orice viciu) şi lupul (cea mai bună pildă de cumpătare, îşi rupe şi de la gură pentru un prieten). Să ascultăm unul de altul, să ne ajutăm unul pe altul şi tot ce vom dobândi să împărţim absolut frăţeşte între noi. Primiţi?

— Primim, răspunseră cei întrebaţi şi câteşitrei ridicară câte o labă în sus, făcând jurământ greu asupra celor ce spusese vulpea, vorbe care se vedea cât de colo că nu erau altceva decât praf în ochii celor cu minte uşoară şi prea lesne crezători.

Ca încheiere a ceremonialului, lupul îşi lovi pieptul cu pumnii de sună ca o tobă, iepurele crescu de-o palmă şi vărsă de bucurie valuri de lacrimi, pe când cumătră, rumegându-şi ceva mai încolo planurile puse la cale, îşi fuma, cum s-ar zice, ciubucul în linişte.

în timpul acesta însă, se pomi un vânt puternic şi un vârtej începu a purta în sus şi în jos, într-o parte şi alta, o mulţime de hârtiuţe.

Vulpea prinse una din hârtiuţe şi şi-o lipi în frunte, lucru ce stârni mirarea de nedescris a tovarăşilor ei, care o întrebară:

— Ce hârtiuţă este asta şi ce scrie în ea?

— Hârtiuţa asta, le răspunse vulpea, nu-i o oarecare hârtiuţă, ci-i un firman, trimis mie personal de către han.

— Şi ce cântă, firmanul?

— Cântă bine. în el, marele han ne spune că a auzit de tovărăşia noastră şi, plăcându-i mult ceea ce am făcut, ne dăruieşte ca o deosebită apreciere, la alegere, din orice tabun ne convine, cel mai frumos şi mai gras cal. Ne poftеşte să-l prindem, urându-ne, la sfârşitul firmanului, poftă bună.

— Lupule, se adresă vulpea, după explicaţia ce-o dădu, acum ce mai calea-valea, toată nădejdea ni-i în tine. Tu eşti un adevărat erou şi un vânător neîntrecut. Ţie nu-ţi poate ţine nimeni piept. Ce-ar fi, dacă-ai merge, cum ne-a scris hanul, să prinzi un cal, după placul tău, din cel dintâi tabun peste care vom da?

Lupul, îmbătat de laudele vulpii şi nemaiîncăpându-şi în piele de mândrie, îi răspunse cu glasul lui gros şi sălbatic:

— Propunerea, într-adevăr, e treabă de labele mele. Ce să mai spun? Primesc.

Iepurele nu fu mai puţin fericit decât lupul. Pe ascuns, ca să nu-l vadă ceilalţi tovarăşi ai săi, îşi freca lăbuţele de mulţumire şi fericire că vulpea nu-i dăduse lui o asemenea sarcină.

Şi au plecat toţi trei, împreună, să caute un tabun. Şi iată că, într-un târziu, zăriră un tabun departe, la multe verste de ei.

Lupul, cum îl văzu, şi voi să dea năvală către el.

— Stai, stai, nu te grăbi, îl potoli vulpea. Aşteaptă să se întunece.

— Bine, spuse lupul, domolit de vorba vulpii. Sunt însă atât de nerăbdător să-mi îndeplinesc sarcina, că nu ştiu dacă o să pot să aştept până la noapte.

Vulpea, care era vopsită cu o mie de culori, îşi schimbă repede gândul şi-i zise:

— Văd, dragul meu, că-i pustiu în toate părţile pe-aici. Nu-i nici ţipenie de om. Dacă vrei, du-te şi nu mai pierde vremea. Până o să ajungi la tabun, numai bine o să amurgească. Ba, dacă te grăbeşti, ai putea să ajungi chiar mai devreme şi să ochеşti pe lumină un cal frumos, cel mai frumos cal al tabunului, aşa cum scrie la firmanul hanului şi, când vor dormi şi pietrele, în somnul dintâi, să-i faci de petrecanie. Fii însă cu băgare de seamă! înţelegi?

— înţeleg, făcu lupul umflându-şi pieptul şi scoţându-şi ghearele din teci, ca să vadă dacă sunt bine ascuţite. înţeleg, că doar nu sunt atât de prost să nu înţeleg, mai adăugă el, bătându-şi capul cu laba,

care, spre puţina lui laudă, nu prea sună a plin.

Când îl văzu plecat, vulpea, care era diavolul în picioare, se depărtă ceva mai încolo de iepure şi, întoarsă cu spatele spre el, scoase o bucăţică de cocoaşă şi începu s-o mănânce.

Văzând-o cum se ospătează, iepurelui începu să-i lase gura apă şi maţele să-i chiorăie de foame. Lăsând toată ruşinea şi sfiiciunea la o parte, se apropie de vulpe şi cu capul plecat, încet şi respectuos, o întrebă:

— Ce mănânci, dragă vulpe?

— Mi-i foame şi-mi mănânc un ochi, răspunse vulpea scurt, întoarsă tot cu spatele spre el.

— Un ochi? Cum un ochi?

— Da, un ochi. Ce te miri? Mi-am scos un ochi şi acum îl mănânc.

Auzind răspunsul vulpii, iepurele se înfioră şi se înspăimântă grozav.

— Cum poţi face lucrul acesta atât de dureros? Şi cum ai să poţi trăi fără un ochi?

— Ce prost eşti! Adică, în lumea asta nu mai sunt ochi? Chiar azi mi-l pun la loc. îl iau de la calul care o să ni-l aducă lupul.

— Se poate face aşa ceva?

— Desigur că se poate. Treaba asta eu am făcut-o de multe ori, de foarte multe ori chiar. E aşa de greu de înţeles?

Iepurele, naiv, nepricepând rătăcirea în care îl băga ticăloşenia vulpii, îşi vârî ghearele într-un ochi, îl scoase afară cu dureri îngrozitoare şi începu să-l mănânce.

Vulpea, întoarsă tot cu spatele spre iepure, mânca şi ea de zor din hălcile luate din cocoaşele cămilei.

— Dar acum ce mai mănânci? o întrebă iar iepurele cu capul aplecat şi cu aceeaşi smerenie în glas.

— Mănânc al doilea ochi, îi răspunse vulpea. Hai, fă şi tu la fel dacă ţi-e foame şi nu mă tot întreba! Din cei doi ochi ai calului, eu o să iau numai unul. Pe celălalt, o să ţi-l dau ţie. Vom avea, deocamdată, numai câte un ochi. Mai târziu însă, o să mai găsim noi încă doi ochi, unul pentru mine, altul pentru tine.

Şi nătângul de iepuraş, împins de foame, o ascultă şi de data asta. îşi scoase şi al doilea ochi. Dar întuneric adânc şi pustiu înfricoşător se lăsă deodată împrejurul lui. Fricâ înspăimântătoare şi tulburare tară seamăn i se cuibări în inimă. Nu mai vedea nimic. O noapte neagră şi grea se lăsase ca plumbul peste el.

— Haideţi, haideţi repede! Veniţi încoace! se auzi strigând lupul, venind în goană către ei. Am omorât calul.

— Şi ai mâncat ceva din el? îl întrebă vulpea.

— Nimic. Aşa cum ne-am legat, n-am vrut să mănânc fără voi. Totul e întreg, afară de un picior dindărăt.

Şi au plecat lupul şi vulpea şi după ei şi bietul iepuraş orb, lovindu-se de toţi bolovanii şi zgâriindu-se în toţi ţepii peste care cădea.

Şi, ajungând câteşitrei la locul unde lupul rupsese în bucăţi calul luat din tabun, începură ospăţul. Cel mai lacom, tot lupul, care deşi era aproape sătul, înfuleca bucăţi mari de carne pe nerăsuflate. Iepurele, cum să mănânce? Niciodată în viaţa lui nu pusese carne în gură. Pe lângă asta, nici nu vedea măcar ce să mănânce. Vulpea mâncă ce mâncă şi se sătură şi ea repede. După aceea,fără să fie observată, luă două bucăţi de carne şi le vârî în urechi.

Văzând-o că nu mai mănâncă, lupul o întrebă:

— De ce nu mai mănânci?

— Nu mai pot, îi răspunse vulpea. Am mâncat atâta, că-mi iese carnea şi prin urechi. Şi-i arătă o ureche şi alta, din care carnea dădea pe dinafară. Dacă te ţine cureaua, încearcă să mănânci şi tu cât mine.

Lupul, cum era hapsân şi trufaş, dar şi destul de prost, ca să nu rămână mai prejos de vulpe, începu să mănânce cu o lăcomie de speriat, înghiţind repede halcă după halcă, ca şi cum le-ar fi aruncat într-un butoi, nu în burtă. Iar vulpea îl încuraja şi-l tot îndemna mereu, spunându-i că dacă o să mănânce şi el până i-o ieşi carnea prin urechi, o să fie sătul cel puţin o lună, dacă nu chiar două luni.

— Mănâncă, lupule, mănâncă! Văd că încă nu ţi-a ieşit carnea prin urechi.

— Uf! Nu mai pot. Nu mai pot nici răsufla. O să plesnesc.

— Mânâncă! Mânâncă! Vezi că nu eşti prevăzător? Tu crezi că asemenea prânzuri bogate ca cel de astăzi te aşteaptă în toate zilele? Şi hani binevoitori, ca stăpânul acestor pământuri unde prânzim acum, o să găseşti pe toate drumurile? Mânâncă până ţi-o ieşi carnea prin urechi, ca mie. Va fi un semn că vei fi sătul pentru cel puţin două-trei luni.

Şi lupul iar începu să hăpăiască halcă după halcă.

Dar încet, încet, noaptea trecu. O dată cu crăpatul zorilor, păstorii se deşteptară şi caii tabunului se buluceau în obor, nerăbdători de a fi lăsaţi slobozi la păscut.

Vulpea văzu că nu mai are de ce sta. Nu mai era timp de pierdut. Primejdia era mare. Luă iepurele cu ea şi, pe furiş, ca să n-o vadă lupul, se ascunse într-o groapă, unde socotea că no s-o găsească nimeni.

Lupul rămase astfel singur. Asociaţia frăţească ce o făcuse cu vulpea şi cu iepurele ajunsese la termen, nu după o viaţă întreagă, cum făcuseră legământ, ci mai înainte chiar de a se fi împlinit o zi şi o noapte.

îi era frică şi nu prea îi era. îmbuibarea pântecului îi adormise puterea de a gândi limpede. Totuşi, când păstorii se îndreptară spre el, voi s-o ia la fugă. Picioarele însă nu-l mai ajutau. Prea se îngreuiase de-atâta mâncare. Paznicii îl zăriră repede, căci era umflat ca un butoi şi de-abia se mişca. Unul din ei chiar şi strigase:

— Ia, priviţi colo! Minunea minunilor! Un poloboc care merge singur pe câmp, parcă ar avea picioare.

Şi, alergând către el, îl prinseră tară multă bătaie de cap. Văzându-se în mâinile unor oameni care nu-i arătau niciun pic de prietenie cu ciomegele cu care se puseseră pe el, lupul scoase de durere un urlet înfiorător. Apoi, aducându-şi aminte de firman, strigă din toate puterile:

— Iepuraşe, dragă iepuraşe! Aleargă repede la vulpe şi adă-mi scrisoarea măritului han, ca s-o arăt acestor păstori. Ad-o repede, că mă omoară. Lăsaţi-mă oamenilor, lăsaţi-mă şi nu mă omorâţi, că doar şi eu sunt om, începu el să se roage.

— Tu eşti om? Ce fel de om eşti tu? Şi oamenii adevăraţi râseră de se strâmbară de el. Tu nu ai niciun pic de omenie. Eşti lacom, eşti grosolan, îţi faci prieteni şi legi tovărăşii cu sila, înspăimânţi lumea cu ghearele, colţii şi puterea ta, ucizi şi nu laşi decât lacrimi, sânge şi distrugeri în urma ta. N-ar fi o ruşine să stai în rândul oamenilor? Tu nu ştii că tară adevăr şi dreptate şi dragoste nu te poţi chema om?

— Hai, nu mai lungi vorba! îi strigă unul din oameni. Scoate blana şi dă-o încoace! Să mai încălzească şi pe altul de acum încolo.

Şi oamenii îl jupuiră tară multă vorbă şi-i duseră pielea stăpânului tabunului, ca despăgubire pentru calul ucis.

Iepurele, auzind urletele lupului, se Înfricoşă şi, ţâşnind din ascunzătoarea în care stătea cu vulpea, o luă la goană orbeşte peste câmp, într-un întuneric cumplit. Fugea şi nu ştia încotro. Ajungând la un şanţ, se prăvăli în fundul lui, mort de oboseală şi spaimă. Acolo îl găsi mai târziu vulpea care, când se văzu singură cu el, ca să scape de un tovarăş incomod, îi înfipse fără milă dinţii în gât, omorându-l. Şi aşa pieri iepurele, care din prostie, amăgit de vulpe, îşi scosese ochii, de frică intrase în tovărăşia unor ticăloşi şi forţat era gata să mănânce chiar şi carne, ceea ce era absolut contra firii lui.

Până la urmă, cred că nu se îndoieşte nimeni, vulpea avu aceeaşi soartă ca şi lupul.

într-un târziu, păstorii dădură şi de urma ei. O luară la goană. Traseră şi cu arcele după ea. O dără roşie de sânge le arătară că au lovit-o. Rănită şi obosită, o găsiră aşteptându-şi sfârşitul sub o tufa. Trupul îi era cu totul neputincios. Numai coastele i se mişcau ritmic. Pe dinaintea ochilor împăienjeniţi îi treceau ca un cortegiu plin de groază toate jafurile şi nelegiuirile ce le urzise în viaţă.

Oamenii o luară şi pe ea la socoteală, cu ciomegele, fără multă vorbă.

— Lăsaţi-mă, oamenilor! Lăsaţi-mă şi nu mă omorâţi, că doar sunt şi eu om! începu ea să strige ca şi lupul.

— Tu eşti om? Tu? Şi oamenii cei adevăraţi iar se strâmbară de râs de ea, ca şi de lup. Vicleană, perfidă, mincinoasă, ucigaşă, eşti o plagă a societăţii. Cu asemenea apucături, poate să se aşeze cineva la masa oamenilor?

— Hai, nu te mai văita şi nu te mai milogi atâta, îi zise şi ei unul din oameni. Dezbracă repede blana şi dă-o încoace! Destul te-ai fudulit cu ea.

Şi, cât te-ai şterge la ochi, oamenii o jupuiră şi-i aruncară stârvul pe câmp, iar blana o luară cu ei, s-o ducă aceluiaşi stăpân păgubit de unul din cei mai frumoşi cai ai săi.

Nu mai rămăsese acum din cei doi tâlhari, crudul şi hoţomanul lup şi vicleana şi nelegiuita vulpe, decât două leşuri, două cadavre respingătoare, pierdute în cuprinsul bătrânei stepe kalmuce.

Din nemărginire veni ca o arătare, cu aripi moi de vată şi cu zbor de ucigaş tainic, un hultan care, aşezându-se pe trupurile lor calde încă, le scoase în câteva clipe ochii, pe rând, unul câte unul, înghiţindu-i cu lăcomie.

Şi din legatul acela, se spune că o asemenea tovărăşie şi prietenie potrivită cum făcuseră lupul, vulpea şi iepurele, nu s-a mai putut lega şi nici n-o să se mai lege, cât e hăul.

Furtună-Viteazul Ivan

poveste rusă

Traia odată într-o împărăţie un rege cu regina lui. Vieţuiau împreună de multă vreme, dar soarta nu se îndurase a le dărui vreo odraslă. într-o bună zi, regele hotărî să trimită solie la toţi împăraţii şi craii, în toate cetăţile şi la toate noroadele, chemând la sfat spre a afla leacul ce ar putea face ca regina să aibă copii.

La chemarea lui s-au adunat mulţi crai şi împăraţi, prinţi şi boieri, neguţători bogaţi şi oameni de rând. Regele i-a ospătat cu bucate şi băuturi alese, după care a purces a-i întreba pe fiecare în parte. Dar nimeni nu avea ştiinţă, nici măcar nu-şi putea da cu părerea ce s-ar putea face ca regina să rămână grea. Dar iată că un fecior de om simplu se jură că ar putea afla leacul tămăduitor. Plin de speranţă, regele îl dărui cu o pungă mare de galbeni, hărăzindu-i trei zile întru împlinirea făgăduinţei.

Feciorul de ţăran se legase el să afle leacul, dar cum şi unde nici prin cap nu-i trecea. O luă îngândurat pe drumul ce ducea afară din cetate. Curând îi ieşi înainte o femeie bătrână.

— Ziua bună, flăcăule! Da' ce-ai păţit de ai căzut aşa pe gânduri?

— Cată-ţi de drum, cotoroanţo. Lasă-mă-n pace! îi răspunse el.

Dar ea se ţinu după el, iscodindu-1:

— Spune-mi ce te frământă atât de tare? Eu sunt bătrână, şi bătrânii ştiu multe.

„Ce mi-a venit să-i vorbesc urât? Poate că ştie ceva şi mi-o da vreo povaţă", gândi flăcăul.

— Uite, măicuţă, m-am legat în faţa regelui să aflu cum ar putea regina să zămislească. Dar habar n-am cum!

— Da, da! Păi, să-ţi spun eu. Ascultă: du-te la rege şi spune-i să dea poruncă slujitorilor să împletească trei năvoade de mătase. în lacul de lângă palat trăieşte o ştiucă cu aripioarele de aur. Când regele o va prinde, s-o dea bucătarilor s-o frigă, apoi-s-o ducă reginei s-o mănânce, şi ea va purcede grea.

Feciorul de ţăran se întoarse în cetate, meşteri singur năvoadele şi se duse să prindă ştiuca cu aripioarele de aur. Aruncă cele trei năvoade de mătase, dar ştiuca zvâcni cu putere, le rupse şi scăpă. Le aruncă a doua oară, şi iarăşi le rupse şi scăpă. Atunci flăcăul îşi scoase brâul şi năframa de mătase, legă năvoadele şi le aruncă a treia oară. De astă dată izbuti să prindă ştiuca cu aripioarele de aur. Cu mare bucurie o luă şi o duse regelui.

Regele porunci să fie spălată, curăţată, friptă şi apoi dată reginei s-o mănânce. Bucătarii luară ştiuca, o curăţară, o spălară şi aruncară apa pe fereastră. Tocmai atunci pe acolo trecea o vacă şi sorbi apa cu solzi cu tot.

După ce bucătarii fripseră ştiuca, o puseră pe un taler şi chemară degrabă o slujnică, spunându-i s-o ducă reginei în iatacul ei. Slujnica, pe drum, rupse o aripioară şi o mâncă. Toate trei: vaca, slujnica şi regina rămaseră grele în aceeaşi zi, în acelaşi ceas.

Când s-a împlinit sorocul, la rege se înfăţişă grăjdarul palatului, care-i spuse că vaca a făcut un prunc. Regele rămase înmărmurit de uimire. Nici n-apucă bine să plece grăj darul, că alţi slujitori dădură buzna să vestească miraţi că fata de la bucătărie născuse un băiat care semăna leit cu fiul vacii. Nu după multă vreme veniră să-l înştiinţeze că şi regina a dat naştere unui fecior ce semăna ca două picături de apă cu fiul vacii.

Tare grozavi erau cei trei feciori: creşteau într-un ceas cât alţii într-un an, în trei ceasuri cât alţii în trei ani! Au crescut mari, s-au făcut puternici şi voinici. într-o zi veniră tustrei la rege cerându-i dezlegare să meargă prin cetate să privească norodul şi norodul să-i privească pe ei. Regele nu se împotrivi, le dădu bani fără zgârcenie şi îi sfătui să fie cu băgare de seamă.

Şi cei trei feciori ai regelui plecară. Pentru că, trebuie să spunem, regele îi socotea pe toţi feciorii săi. Unul se numea Ivan, fiul regelui, al doilea Ivan, fiul slujnicei, iar cel de al treilea Ivan Furtună- Viteazul, fiul vacii.

Colindară ei ce colindară prin târg, dar de cumpărat nu cumpărară nimic. Ivan, fiul regelui zări pe o tarabă nişte gogoloaie de sticlă şi zise către fraţii săi:

— Fraţilor, haideţi să cumpărăm câte un gogoloi şi să aruncăm cu el în sus. Cine va arunca mai sus, acela va fi cel mai mare dintre noi.

Fraţii lui se învoiră şi traseră la sorţi care să arunce cel dintâi. Sorţii îl aleseră pe Ivan, fiul regelui. El aruncă gogoloiul sus de tot, Ivan, fiul slujnicei şi mai sus, iar Furtună-Viteazul, fiul vacii, aruncă atât de sus, încât gogoloiul se pierdu din vedere.

— Vedeţi, fraţilor, rosti el, eu sunt cel mai mare dintre voi!

— Cum aşa? zise Ivan, fiul regelui. Tu, fiul vacii, vrei să fii cel mai mare?

— Pesemne aşa a fost să fie ca voi să ascultaţi de mine.

Pe urmă porniră mai departe şi merseră cale lungă până ajunseră la o apă mare. în acea apă se zvârcolea şi mugea, făcând tărăboi grozav, un balaur fioros. Ivan, fiul regelui, zise:

— Fraţilor! Care va astâmpăra lighioana asta, acela va fi cel mai mare!

Ceilalţi doi se învoiră iarăşi, iar Furtună-Viteazul adăugă:

— Astâmpăr-o tu, frăţioare. Dacă izbuteşti, vei fi cel mai mare dintre noi.

Ivan, fiul regelui, începu să strige, să chiuie, dar lighioana se întărâtă şi mai tare. Pe urmă pomi s-o sperie Ivan, fiul slujnicei, şi nici el nu făcu mare lucru. Dar când chiui o dată Furtună-Viteazul şi azvârli cu ghioaga sa cea groasă, lighioana se făcu nevăzută cât ai clipi din ochi. Şi voinicul glăsui din nou:

— Vedeţi? Tot eu sunt cel mai mare.

— Noi nu vrem să fim fraţii mai mici! răspunse mânios Ivan, fiul regelui.

— Atunci rămâneţi sănătoşi! zise Furtună-Viteazul şi pomi pe drumul de întoarcere spre meleagurile natale.

Ceilalţi doi fraţi ţinură drumul mai departe.

Aflând regele că Furtună-Viteazul s-a întors acasă singur, porunci să fie aruncat în temniţă. Şi mai porunci ca trei zile şi trei nopţi să nu i se dea nimic de mâncat şi de băut.

După o vreme, viteazul prinse să bată cu pumnii în ziduri şi să strige cu glas tunător:

— întrebaţi-l pe rege, tatăl meu adoptiv, de ce mă lasă să rabd de foame? Spuneţi-i că zidurile lui pentru mine nu-s ziduri, gratiile nu-s gratii, iar dacă vreau le prefac în praf şi pulbere!

Slujitorii îl înştiinţară degrabă pe rege. Regele veni chiar el şi-l întrebă:

— De ce te lauzi, Furtună-Viteazul?

— Tată, spune-mi de ce nu mi se dă mâncare? De ce mă laşi să mor de foame? Eu nu mă ştiu vinovat cu nimic.

— Da' unde sunt cei doi feciori ai mei şi fraţii tăi? Ce-ai făcut cu ei?

Furtună-Viteazul, fiul vacii, îi povesti totul cum s-a în-tâmplat.

— Fraţii mei sunt vii şi nevătămaţi. Au pornit în lumea largă, s-au dus încotro au văzut cu ochii.

Regele îl iscodi iarăşi:

— Dar tu de ce nu te-ai dus cu ei?

Fiindcă Ivan, fiul tău, vrea să fie cel mai mare. Iar după vrerea sorţilor mie mi se cuvine.

— Prea bine! O să trimit slujitorii să-i aducă înapoi.

— Nimeni, în afară de mine, nu-i mai poate ajunge. Căci s-au dus hăt departe, spre ţinuturile zmeilor. Acolo, din marea cea neagră, ies trei zmei înfricoşători: unul cu şase capete, altul cu nouă, iar al treilea cu douăsprezece, spuse Furtună-Viteazul.

Regele se rugă de el şi-l îndupleca să plece după cei doi fraţi. Furtună-Viteazul, fiul vacii, se găti de drum. îşi luă buzduganul şi paloşul de oţel şi porni.

Merse el cât merse şi iată că îi ajunse din urmă pe fraţii săi lângă podul din nuiele de călină, aproape de marea cea neagră. Lângă pod se afla un stâlp, şi pe stâlp scria că acolo e locul unde se arată trei zmei.

— Bun găsit, fraţilor!

— Bine-ai venit, Furtună-Viteazul, fratele nostru mare!

— Ei, pesemne nu prea vă cade bine ce e scris pe stâlp?

Apoi se uită roată înjur şi zări în apropierea podului o căsuţă aşezată cu faţa la pădure şi cu spatele la ei.

— Căsuţă, căsuţă! întoarce-te cu faţa spre noi şi cu spatele spre pădure! glăsui Furtună-Viteazul.

Căsuţa se întoarse aşa cum i se porunci. Flăcăii intrară în ea şi găsiră o masă aşternută cu fel de fel de bucate şi băuturi alese. într-un colţ se afla un pat de scânduri, cu saltea şi perini de puf.

— Vedeţi, fraţilor? Dacă nu eram eu, n-aţi fi avut nimic din toate astea.

Se aşezară la masă, se ospătară, apoi se culcară să se odihnească. Când se sculară, Furtună- Viteazul le zise:

— Fraţilor! în noaptea asta va ieşi zmeul cu şase ca pete. Haideţi să tragem la sorţi, să vedem cine o să stea de veghe.

Au tras şi primul a căzut Ivan, fiul slujnicei. Furtună-Viteazul îl povăţui:

— Ia seama! Din mare va ieşi un ulcioraş şi va începe să dănţuiască în faţa ta. Tu să nu te uiţi la el, să scuipi şi să-l spargi.

De cum veni seara, Ivan, fiul slujnicei, plecă să stea de pază. Dar adormi numaidecât. Furtună- Viteazul, ştiind că fraţii lui sunt oameni pe care nu te poţi bizui, se duse el să stea de veghe. Mergea pe pod încolo şi-ncoace, lovind uşurel cu toiagul. Deodată în faţa lui răsări un ulcioraş care începu să dănţuiască. Furtună-Viteazul scuipă pe el şi-l sparse, făcându-l cioburi mărunţele. îndată se auzi un măcăit de raţă, ţărmurile se zguduiră, marea începu să se frământe, să clocotească şi din ea se ivi o dihanie, o pocitanie: zmeul cu şase capete. Numai ce se arătă că îndată slobozi un şuier asurzitor, un răcnet înfricoşător:

— Cal năzdrăvan, armăsar şoiman! Din pământ, din iarbă verde să răsai degrabă în faţa mea!

Auzindu-se chemat, calul alergă ca gândul, de se zguduia pământul, şi de sub copitele lui zburau bulgării cât căpiţele de fân. Din nări şi din urechi îi ieşeau rotocoale de fum. Dihania-pocitania încălecă şi o porni spre podul din nuiele de călină. Dar calul se poticni sub zmeu şi se opri.

— De ce te poticneşti, pui de căţea? Ai simţit cumva vreun prieten sau vreun duşman?

— Ne aşteaptă un vrăjmaş, Furtună-Viteazul, fiul vacii, răspunse calul cel năzdrăvan.

— Minţi, pui de cioară spurcată! El nu e în stare să ajungă pe aceste tărâmuri. Poate corbii i-au adus ciolanele în gheare.

— Hei, dihanie-pocitanie! Corbii n-au adus ciolanele mele. Am venit chiar eu, întreg şi nevătămat.

— De ce ai venit, Furtună-Viteazul? Vrei să peţeşti pe vreuna din surorile sau fetele mele? îl întrebă zmeul.

— Nu, frăţioare! N-am venit să ne-nrudim, ci-n câmp să ieşim, armele să scoatem şi să ne batem!

Furtună-Viteazul se avântă o dată, fluturându-şi paloşul de oţel, şi-i reteză zmeului trei capete. Se avântă a doua oară şi i le tăie şi pe celelalte. Luă apoi trupul zmeului, îl ciopârţi în bucăţele şi-l aruncă în mare. Capetele le ascunse sub podul de călină, calul îl priponi la picioarele lui Ivan, fiul slujnicei, iar paloşul de oţel i-l aşeză la cap. Pe urmă intră în căsuţă şi se culcă de parcă nimic nu se întâmplase.

Când Ivan, fiul slujnicei se trezi, zări calul şi tare se mai bucură. încălecă pe el şi porni spre căsuţă, strigând:

— Hei, Furtună-Viteazul! Mi-ai poruncit să stau de pază şi să iau seama la ulcioraş. Am luat seama şi am fost dăruit cu un armăsar neasemuit!

Fiul vacii îi răspunse:

— Ţie ţi-a fost dăruit, şi nouă făgăduit.

în noaptea următoare, după sorţi, veni rândul lui Ivan, fiul regelui, să stea de strajă. Furtună- Vitcazul îi povesti şi lui despre ulcioraş. Fiul regelui începu să se plimbe pe pod încolo şi-ncoace, lovind uşurel cu toiagul. UI ci oraşul răsări dinaintea lui şi prinse să dănţuiască. Ivan, fiul regelui, privea la el cu gura căscată, până căzu într-un somn adânc. Dar Furtună-Viteazul, ştiind că nu se poate bizui pe frate-său, se duse şi de data asta să stea de pază. Mergea pe pod dintr-o parte într-alta, lovind din când în când cu toiagul. UI ci oraşul se ivi şi dinainte-i şi începu să dănţuiască. Furtună- Viteazul îl scuipă şi-l

izbi, prefăcându-l în cioburi mărunţele. îndată se auzi un măcăit de raţă, ţărmurile se zguduiră, marea prinse să se frământe şi să clocotească şi din ea răsări o dihanie- pocitanie, care slobozi un şuier asurzitor, un răcnet înfricoşător:

— Roib năzdrăvan, armăsar şoiman! Din pământ, din iarbă verde să apari degrabă în faţa mea!

Auzindu-se chemat, calul alergă ca gândul, de se cutremura pământul, din nări şi din urechi îi ieşeau valuri de fum, din gură îi ţâşneau flăcări de foc. Se opri în faţa zmeului ca împietrit. Dihania- pocitania, zmeul cel cu nouă capete, încălecă şi porni spre podul de călină. Când ajunse la pod, calul se poticni sub el.

— De ce te poticneşti, pui de cioară spurcată? Ai simţit vreun prieten sau vreun neprieten? se răsti zmeul, lovindu-l cu biciul.

— Ne aşteaptă un vrăjmaş, Furtună-Viteazul, fiul vacii.

— Minţi! Poate corbii i-au adus ciolanele, singur n-avea cum ajunge pe aste tărâmuri.

— Hei, dihanie-pocitanie! răsună glasul lui Furtună-Viteazul. De un an sunt aici şi te aştept.

— La ce ai venit, Furtitnă-Viteazul? Vrei să te însori cu vreuna din surorile sau fiicele mele?

— N-am venit să ne-nrudim, ci-n câmp să ieşim, armele să scoatem şi să ne batem!

Furtună-Viteazul se repezi, fluturându-şi paloşul, şi dintr-o lovitură îi reteză zmeului trei capete. Se repezi a doua oară şi-i mai tăie trei, iar a treia oară i le reteză şi pe celelalte. Luă apoi trupul, îl ciopârţi şi-l aruncă în marea cea neagră, capetele le ascunse sub podul de călină, calul îl priponi lângă Ivan, fiul regelui, iar paloşul de oţel i-l puse la cap. Pe urmă intră în căsuţă şi se culcă de parcă nimic nu se întâmplase.

Dimineaţa, Ivan, fiul regelui, se trezi, zări calul, şi mai frumos decât primul, şi se bucură nevoie mare. Porni spre casă strigând:

— Hei, Furtună-Viteazul, mi-ai poruncit să stau de pază, şi am fost dăruit cu un cal mai grozav decât cel dintâi.

— Vouă v-a fost dăruit, mie doar făgăduit, răspunse voinicul.

Veni şi cea a treia noapte. Furtună-Viteazul începu să se gătească de strajă. Strânse masa şi pe ea puse o lumânare. înfipse un cuţit în perete şi de el atârnă un ştergar. Apoi dădu fraţilor săi un pachet de cărţi şi le zise:

— Şedeţi, fraţilor şi jucaţi în cărţi, dar de mine să nu uitaţi. Când lumânarea se va stinge şi din ştergar va picura sânge în taler, să daţi fuga la pod, să-mi săriţi în ajutor.

Cind se făcu noapte, Furtună-Viteazul se duse la locul de pândă. Se plimba pe pod încolo şi- ncoace, lovind din când în când cu toiagul. Ulcioraşul răsări înaintea lui şi începu să dănţuiască. Voinicul îl scuipă şi-l izbi, prefăcându-l în cioburi mărunţele. Cât ai clipi din ochi, se auzi un măcăit de raţă, ţărmurile se zguduiră, marea se învolbură spumegând şi din adâncurile ei se ivi dihania- pocitania – zmeul cu douăsprezece capete. El slobozi un şuier asurzitor şi un răcnet înfricoşător:

— Roib năzdrăvan, armăsar şoiman! Din pământ din iarbă verde să te iveşti degrabă în faţa mea!

La chemarea lui, calul alergă ca vântul, de se cutremura pământul. Din nări şi din urechi îi ieşeau fuioare de fum, din gură îi ţâşneau flăcări de foc. Se opri în faţa zmeului ca împietrit. Dihania- pocitania încălecă şi porni spre pod, dar calul se poticni.

— Hei, pui de cioară spurcată, de ce te-ai poticnit? Ori ai simţit vreun neprieten?

— Ne aşteaptă un vrăjmaş, Furtună-Viteazul, fiul vacii.

— Să taci, că doar nu i-au adus corbii ciolanele pe aste tărâmuri!

— Ba nu, dihanie-pocitanie! Sunt aici de trei ani şi te aştept!

— Cu ce gând ai venit, Furtună-Viteazul? Nu cumva voieşti să te însori cu vreuna din surorile ori fetele mele?

— N-am venit să ne-nrudim, ci-n câmp să ieşim, săbiile să scoatem şi să ne batem!

— Aha! Dacă i-ai ucis pe fraţii mei, gândeşti c-o să mă birui şi pe mine?

— Cum o vrea soarta! Dar ascultă, dihanie-pecitanie, tu eşti călare şi eu pe jos. Să facem o înţelegere: cel căzut la pământ să nu fie răpus.

Furtună-Viteazul se avântă, fluturându-şi paloşul, şi reteză zmeului trei capete dintr-odată. Se avântă a doua oară, dar zmeul îl doborî la pământ. Atunci voinicul strigă:

— Stai, dihanie-pocitanie! Doar am făcut înţelegere: cel căzut la pământ să nu fie răpus.

Zmeul îl lăsă să se ridice în picioare. Viteazul se ridică şi alte trei capete ale zmeului zburară cu

iuţeala fulgerului. Şi se luptară aşa încă vreme de trei ceasuri. Amândoi erau istoviţi peste măsură. Zmeul îşi mai pierdu trei capete, iar paloşul voinicului se frânse în două. Furtună-Viteazul îşi scoase cizma din piciorul stâng şi o azvârli spre căsuţă. Se dărâmă jumătate din casă, dar fraţii lui dormeau duşi, nu auzeau nimic. Atunci scoase şi cizma din piciorul drept, o azvârli, căsuţa se prăbuşi bârnă peste bârnă, dar fraţii tot nu se treziră, puteai să tai lemne pe ei. în cele din urmă, Furtună-Viteazul apucă o bucată din paloşul rupt şi o aruncă spre grajdul unde erau închişi cei doi armăsari. Uşa sări din balamale, armăsarii veniră în goană spre pod şi doborâră zmeul la pământ. Voinicul se bucură, alergă spre zmeu şi-i reteză şi celelalte capete.

Apoi îi ciopârţi trupul în bucăţi şi îl aruncă în marea cea neagră, iar capetele le vârî sub pod. Luă cei trei armăsari şi îi duse în grajd, iar el se ascunse sub podul de călină.

Dimineaţa, când se treziră, cei doi fraţi văzură cu mirare căsuţa dărâmată, talerul plin cu sânge. Dădură fuga la grajd – acolo se aflau acum trei armăsari. Mare le fu mirarea negăsindu-l nicăieri pe fratele lor mai mare. Ce s-o fi petrecut cu el? îl căutară trei zile şi trei nopţi, dar degeaba, nu-l găsiră.

— Pesemne că s-au răpus unul pe altul şi trupurile lor au dispărut, îşi ziseră ei. Hai să plecăm acasă.

De-abia înşeuaseră caii, pregătindu-se de drum, când Furtună-Viteazul se trezi şi ieşi de sub pod.

— Cum asta, fraţilor, plecaţi fără tovarăşul vostru? Eu v-am scăpat de la pieire, dar voi aţi dormit buştean şi nu mi-aţi sărit în ajutor.

— Iartă-ne, Furtună-Viteazul, fratele nostru cel mare! ziseră fraţii lui, căzându-i în genunchi. Suntem vinovaţi!

— Iertaţi să fiţi.

Apoi se întoarse către căsuţă şi rosti:

— Cum ai fost înainte, aşa să fii şi acum!

Căsuţa îşi luă înfăţişarea dinainte. Masa era plină cu bucate şi băuturi felurite.

— Haideţi, fraţilor să prânzim. Mă tem că fără mine aţi cam flămânzit. Pe urmă o să pornim la drum.

Prânziră şi apoi plecară. După ce străbătură vreo două poşte, Furtună-Viteazul, fiul vacii, se opri şi rosti:

— Fraţilor! Mi-am uitat biciuşca în căsuţă. Voi mergeţi la pas până dau fuga s-o iau. O să vă ajung din urmă.

Se întoarse la căsuţă, descălecă de pe cal şi-l slobozi să pască pe pajiştea cea verde.

— Du-te, roibul meu drag, să paşti în voie până o să te chem.

Apoi se prefăcu într-o muscă, intră în căsuţă şi se aşeză pe sobă.

Nu trecu multă vreme şi în căsuţă intră Baba-Cloanţa, muma zmeilor, aşezându-se în colţul din faţă. înaintea ei se înfăţişă nora cea mare.

— Vai, măiculiţă! Furtună-Viteazul Ivan, fiul vacii, l-a răpus pe soţul meu şi feciorul dumitale. Dar mă voi răzbuna crunt pentru netrebnicia asta! O iau înaintea lui, îi potrivesc o zi de arşiţă, iar eu mă voi preface într-o pajişte verde, apoi într-o fântână îmbietoare, cu ciutură de argint, şi într-un pat moale şi ademenitor la odihnă. Şi, de bună seamă, cei trei fraţi îşi vor dezlega caii să pască, iar ei vor pofti să se odihnească şi să-şi potolească setea cu apă rece din fântână. Ei, şi atunci praful şi pulberea se va alege de ei!

Baba-Cloanţa încuviinţă:

— Aşa le trebuie, nelegiuiţii!

Se înfăţişă şi nora mijlocie.

— Vai, măiculiţă! Soţul meu şi feciorul dumitale a fost răpus de Furtună-Viteazul Ivan, fiul vacii. Dar eu n-am să las nerăzbunată nelegiuirea asta. Am să le-o iau înainte şi-o să mă prefac într- o livadă fără asemuire. Peste gard vor atârna crengi încărcate cu felurite roade, frumoase şi aromitoare. Cei trei fraţi vor pofti să culeagă după placul inimii. Ei, şi atunci praful şi pulberea se va alege de ei!

— Bine te-ai gândit, fata mea! răspunse cotoroanţa.

Veni şi cea de a treia noră, cea mică.

— Vai, măiculiţă, Furtună-Viteazul, Ivan, fiul vacii, l-a răpus pe soţul meu şi feciorul dumitale! Dar nu voi lăsa nerăzbunată asemenea ticăloşie. O să mă prefac într-o căsuţă şi fraţii vor pofti să înnopteze în ea. Dar numai ce-i vor călca pragul – praful şi pulberea se va alege de ei!

— Prea bine, dragele mele nurori! Iar dacă voi nu veţi izbuti să le veniţi de hac, mâine eu o să le- o iau înainte, mă prefac într-un porc şi-o să-i înghit pe toţi trei!

Furtună-Viteazul auzi toate astea de după sobă, apoi zbură afară, se lovi de pământ, luându-şi iarăşi înfăţişarea dinainte, fluieră şi strigă cu glas voinicesc:

— Roib năzdrăvan, armăsar şoiman! Din pământ, din iarbă verde să apari aici numaidecât!

Calul zbură ca vântul, de se cutremura pământul. Furtună-Viteazul încălecă şi porni ca fulgerul. Pe drum se opri, rupse o nuia de alun şi legă de ea câteva fâşii din coajă de tei împletite. Când îi ajunse pe ceilalţi din urmă, le zise:

— Iată, fraţilor, asta e biciuşca de care nu mă pot despărţi!

— Vai, frăţioare, pentru asemenea fleac te-ai întors din drum? Când ajungeam acasă, îţi cumparai una nouă din târg!

Merseră ei, merseră cale lungă, prin văi şi prin câmpii. Deodată se lăsă o arşiţă dogorâtoare şi simţiră o sete cumplită. Dar iată că înaintea lor apăru o pajişte verde, cu iarbă deasă, iar în iarbă un pat care îmbia la odihnă.

— Frate, hai să lăsăm caii să pască prin iarba asta, iar noi să ne odihnim în patul de colo. Uite şi o fântână, ne vom potoli setea şi ne vom răcori cu apă rece.

— Cu fântâna asta nu-i lucru curat. N-o să beţi apă din ea! le răspunse Futună-Viteazul.

Zicând acestea, sări jos de pe cal şi se apucă să izbească în fântână cu paloşul. Din ea ţâşniră şuvoaie de sânge. Şi numaidecât dogoarea zilei se risipi, iar setea încetă să-i mai chinuie.

— Ia uitaţi-vă, fraţilor, ce apă groasă! Parc-ar fi sânge.

Şi porniră mai departe.

Cât or fi mers, nu se ştie, dar după o vreme se pomeniră lângă o livadă fără asemănare. Ivan, fiul regelui, vorbi către fratele lui mai mare:

— Lasă-ne să rupem câte un măr.

— Ehei, fraţilor, aici nu-i lucru curat. Cine a mai pomenit o livadă într-o pustietate ca asta. Pesemne că merele sunt putrede, dacă muști din ele, te mai şi îmbolnăveşti! Lăsaţi-mă pe mine să văd despre ce e vorba.

Intră în livadă şi tăie pomii toţi, până la unul. Cei doi fraţi tare se mai mâniară pe el că nu voieşte în niciun chip să le facă pe plac.

Purceseră iarăşi la drum şi merseră până se lăsă întunericul nopţii. în calea lor dădură peste o colibă.

— Frate, Furtună-Viteazul, iaca începe ploaia. Hai să înnoptăm în coliba de colo.

— Ehei, fraţilor, mai bine dormim sub cerul gol decât în coliba asta veche şi prăpădită. De vom intra în ea, se va prăbuşi peste noi şi ne va strivi sub dărâmături. Staţi să mă duc eu să văd despre ce e vorba.

Se apropie de colibă, scoase paloşul şi când începu s-o izbească, din ea ţâşniră şiroaie de sânge.

— Vedeţi cât de putregăioasă era coliba voastră? Haideţi şi-om pomi mai departe.

în sinea lor, cei doi fraţi fierbeau de ciudă, dar nu lăsau să li se vadă supărarea. Şi merseră înainte. Curând drumul lor se desfăcu în două. Furtună-Viteazul vorbi iarăşi:

— Fraţilor, s-o luăm pe drumul care-o apucă la stânga.

— Ia-o pe unde vrei, noi nu mai mergem cu tine! răspunseră ei.

Şi au pornit-o: cei doi la dreapta, iar Furtună-Viteazul la stânga.

Furtună-Viteazul Ivan, fiul vacii, ajunse după o vreme într-un sat. în acel sat trăiau doisprezece fierari. Flăcăul fluieră şi strigă cu glas voinicesc:

— Hei, fierari, meşteri făurari! Veniţi cu toţii încoace!

Fierarii auziră strigarea lui şi cu toţii doisprezece i se înfăţişară.

— Care ţi-e dorinţa, voinicule?

— Vreau să înveliţi fierăria într-o foaie de oţel.

într-o clipită, fierarii îi îndepliniră rugămintea.

— Iar acum, făurarilor, să-mi meşteriţi douăsprezece vergele de fier şi să înroşiţi cleştele în foc. Curând o să apară un porc şi-o să vă zică: „Hei, fierari, meşteri făurari! Să-mi aduceţi degrabă nelegiuitul. De n-o să mi-l daţi, o să vă înghit pe toţi, cu fierărie cu tot!" Dar voi să-i răspundeţi: „Vai,

porcule, binefăcătorulc, scapă-ne de nărodul ăsta că demult ne-am săturat de el! Fii bun şi vâră-ţi râtul în fierărie, o să ţi-l punem drept pe limbă".

Abia apucă Furtună-Viteazul să rostească aceste vorbe că se şi arătă un porc cât toate zilele de mare, care începu să grohăie cât îl ţinea gura:

— Hei, fierari, meşteri făurari! Aduceţi-mi degrabă nelegiuitul!

Fierarii răspunseră cu toţii într-un glas:

— Vai, porcule, binefăcătorule! Izbăveşte-ne de nărodul ăsta, că demult ne-am săturat de el. Dar vâră-ţi râtul în fierărie şi ţi-l vom aşeza drept pe limbă.

Porcul, prost, nepricepând şiretenia, vârî râtul, scoţând o limbă lungă de un stânjen. Furtună- Viteazul o prinse cu cleştele înroşit şi strigă către fierari:

— Luaţi vergile şi scărmănaţi-l cu nădejde!

Fierarii îl loviră cu sete, până ce porcul se rugă voinicului:

— Furtună-Viteazul, milostivule! îndură-te de sufletul meu!

— Da' tu de ce i-ai înghiţit pe fraţii mei?

— O să ţi-i slobozesc îndată, vii şi nevătămaţi.

Furtună-Viteazul îl apucă de urechi, porcul icni zdravăn şi-i scuipă afară pe amândoi fraţii, cu cai cu tot. Apoi îl ridică deasupra capului şi-l trânti de pământ cu toată puterea, de se făcu mii fărâme.

— Vedeţi, nătângilor, unde aţi nimerit?

Cei doi fraţi căzură în genunchi:

— Iartă-ne, Furtună-Viteazul, fiul vacii, sintem vinovaţi!

— Acum haideţi să purcedem la drum. Nimic nu ne mai stă în cale.

Merseră ei, merseră până ajunseră în împărăţia craiului indian. îşi orânduiră tabăra pe pajiştea din apropierea palatului.

Dimineaţa, când craiul se trezi, se uită spre pajişte şi zări tabăra celor trei fraţi. îl chemă degrabă pe întâiul său sfetnic.

— Ia du-te, frate, ia un cal din grajd şi mergi pe pajiştea de lângă palat să afli cine sunt nătărăii care şi-au orânduit tabăra şi au aprins focurile pe pământurile mele, fără să aibă încuviinţare.

Când ajunse la ei, sfetnicul îi întrebă:

— Ce fel de oameni sunteţi voi? împăraţi sau fii de împăraţi? Regi sau fii de regi? Ori viteji preaputemici?

Furtună-Viteazul, fiul vacii, glăsui:

— Suntem viteji preaputemici şi am venit să peţim fata craiului vostru. Mergi şi spune-i craiului s-o dea pe fiică-sa de nevastă lui Ivan, fiul regelui. De nu se învoieşte, să trimită oastea.

Craiul o chemă pe prinţesă şi o întrebă dacă vrea să se mărite cu Ivan, fiul regelui.

— Nu, tăicuţule! Nu vreau să mă mărit cu el. Trimite oştirea.

Curând trâmbiţele trâmbiţară, tobele bubuiră, oştirea se strânse şi se îndreptă spre pajiştea din apropierea palatului. Când văzură ditamai oastea, Ivan, fiul regelui, şi Ivan, fiul slujnicei, se înspăimântară din cale-afară.

în vremea asta, Furtună-Viteazul, fiul vacii, pregătea mâncarea pentru masa de dimineaţă. Şi cum era cu polonicul în mână, se repezi şi când izbi o dată doborî jumătate din oştire. Se întoarse, mestecă în mâncare, apoi izbi iarăşi cu polonicul şi doborî şi cealaltă jumătate. Cruţă numai pe un chior şi pe un orb, cărora le zise:

— Mergeţi şi spuneţi craiului vostru să i-o dea pe fiică-sa de nevastă lui Ivan, fiul regelui. Dacă nu se învoieşte, să trimită oştirea, iar el să vină în fruntea ei.

Chiorul şi orbul alergară într-un suflet, la crai, căzură în genunchi şi glăsuiră:

— înălţimea ta! Furtună-Viteazul ne-a poruncit să-ţi spunem s-o dai pe fiica măriei tale de nevastă lui Ivan, fiul regelui. S-a mâniat foarte tare şi ne-a doborât pe toţi cu polonicul.

Craiul se duse îndată în iatacul fetei.

— Copila mea dragă! Ia-l pe Ivan, fiul regelui de bărbat.

Fiică-sa îi răspunse:

— Se vede treaba că nu mai e nimic de făcut şi trebuie să-l iau de bărbat. Dă poruncă să fie trimisă caleaşca după el.

Craiul trimise caleaşca, iar el, cu tot alaiul, ieşi la poartă să-l întâmpine. Ivan, fiul regelui, sosi însoţit de cei doi fraţi ai săi. Craiul îi întâmpină cu surle şi tobe, blând şi curtenitor. îi pofti să şadă la mese de stejar, aşternute cu ştergare înflorate, pline cu tot felul de bunătăţi: bucate gustoase şi băuturi aromitoare.

După o vreme, Furtună-Viteazul îi şopti lui Ivan, fiul regelui, la ureche:

— Ia seama, frăţioare, prinţesa o să vină şi o să-ţi zică: „îngăduie-mi să lipsesc un ceas". Tu să-i răspunzi: „Poţi să lipseşti şi două!"

Nu trecu mult şi prinţesa se apropie de Ivan, fiul regelui, şi-i spuse:

îngăduie-mi, Ivane, să merg în altă odaie, să-mi schimb straiele.

Ivan, fiul regelui, o lăsă să plece. Prinţesa ieşi, dar Furtună-Viteazul o luă uşurel pe urmele ei.

Afară, prinţesa se lovi de pridvor, se prefăcu în porumbiţă şi îşi luă zborul spre mare. Furtună- Viteazul se lovi de pământ, se prefăcu în şoim şi zbură pe urmele ei. Când ajunse la ţărmulmării, prinţesa se izbi de pământ, se prefăcu în fecioară frumoasă şi glăsui:

— Moşule, bunule, cap de aur şi barbă de argint, vino să stăm de vorbă!

Moşul se ivi din marea albastră şi întrebă:

— Ce-i, nepoata mea, ce necaz ai?

— Ivan, fiul regelui, vrea să se însoare cu mine. N-aş fi vrut să mă mărit cu el, dartoatăoştirea noastră a fost înfrântă. Te rog, bunicule, dă-mi trei fire de păr. O să le arăt lui Ivan, fiul regelui, şi-o să-i zic: „Ivane, poţi să-mi spui din ce rădăcină sunt firele astea de iarbă?"

Bunicul îi dădu cele trei fire de păr. Fata se lovi de pământ, se prefăcu în porumbiţă, luându-şi zborul spre casă.

Furtună-Vileazul se lovi şi el de pământ, luă chipul prinţesei şi rosti:

— Moşule, bunule, mai arată-te o dată, am uitat că mai aveam ceva să-ţi spun.

Şi îndată ce bătrânul îşi scoase capul din valuri, Furtună-Viteazul îl prinse şi-l smulse, apoi se izbi de pământ, se prefăcu în vultur şi ajunse la palat înaintea prinţesei. îl chemă pe Ivan, fiul regelui, în tindă şi-i şopti:

— Ţine căpăţâna asta, frate! Prinţesa va veni şi-ţi arăta trei fire de păr, zicându-ţi: „Spune, Ivane, din ce rădăcină e iarba asta?" Atunci, tu să-i arăţi căpăţâna.

Nu trecu mult şi prinţesa se apropie de Ivan, fiul regelui, arătându-i cele trei fire de păr:

— Ghiceşte, Ivane, din ce rădăcină e iarba asta? Dacă ghiceşti, o să fiu nevasta ta, dacă nu, să nu te superi pe mine!

Ivan, fiul regelui, scoase capul de sub masă şi i-l arătă:

— Uite rădăcina!

Prinţesa, înciudată, zise în gândul ei: „Afurisiţii! M-au biruit". Apoi cu glas tare:

— îngăduie-mi, Ivane, să merg în altă odaie să-mi schimb straiele.

Ivan, fiul regelui, o lăsă iarăşi să plece. Ea ieşi în pridvor, se lovi de duşumea, se prefăcu în porumbiţă, luându-şi din nou zborul spre mare. Furtună-Viteazul luă capul, ieşi afară, îl izbi de pridvor, şoptind:

— Unde erai înainte, acolo să fii!

Capul zbură, ajunse înaintea prinţesei şi se lipi de trup.

Prinţesa ajunse la ţărmul mării, se lovi de pământ, luându-şi chipul de fecioară frumoasă.

— Moşule, bunule! Ieşi afară că am să-ţi spun o vorbă, rosti fata. Nu cumva capul ce mi l-au arătat era capul tău?

— Nu ştiu, nepoată! Pare-mi-se că am dormit zdravăn.

— Nu, bunicule, era capul tău!

— Pesemne, când ai fost aici ultima oară să stăm de vorbă mi-au smuls capul.

Prinţesa se lovi de pământ, se prefăcu în porumbiţă şi îşi luă zborul spre palat. Când ajunse, îşi schimbă straiele, intră în sala ospeţelor şi se aşeză alături de Ivan, fiul regelui.

A doua zi, Ivan, fiul regelui şi prinţesa fură cununaţi după datină. îndată după cununie, Furtună- Viteazul îl duse pe mire să vadă iatacul ce le-a fost hărăzit pentru culcare. Arătându-i trei nuiele, una de fier, alta de aramă, iar a treia de cositor, îi zise:

— Dacă vrei să mai trăieşti, lasă-mă pe mine să mă culc, în locul tău, în patul prinţesei.

Fiul regelui se învoi.

Nu trecu mult şi craiul îi conduse pe tinerii miri în iatacul nupţial. Găsind un moment prielnic, Furtună-Viteazul luă locul lui Ivan, fiul regelui. Se culcă în pat şi se prefăcu a dormi adânc. Prinţesa îl lovi de două ori cu piciorul, să vadă dacă doarme, apoi luă perna şi i-o puse pe gură să-l înăbuşe. Furtună-Viteazul sări din pat, luă nuiaua de fier şi începu s-o lovească pe fata de crai. O lovi până se rupse nuiaua. Pe urmă o luă pe cea de aramă. După ce se rupse şi asta, începu s-o lovească cu cea de cositor. Prinţesa căzu în genunchi şi se jură cu mii de jurăminte că n-o să mai facă aşa ceva niciodată.

Spre dimineaţă, Furtună-Viteazul se sculă şi se duse la Ivan, fiul regelui şi-i zise:

Du-te, frate, de vezi cum s-a îmblânzit nevasta ta. Cele trei nuiele ce le-ai văzut, toate le-am rupt pe spinarea ei. De-acum să trăiţi fericiţi, să vă iubiţi unul pe altul, iar pe mine să nu mă daţi uitării.

Cei patru muzicanţi

poveste slovenă

Au fost odată patru muzicanţi care colindau prin lume. Luau satele la rând, cântau prin tot felul de cârciumi şi iaca-aşa îşi agoniseau pâinea. într-o seară poposiră la un castel oarecare. Dar aici nici ţipenie de om. Castelul era tot o paragină. Luna îşi plimba razele pe zidurile năruite, iar printre ferestre se legănau ramurile copacilor. Neavând de lucru, unul dintre muzicanţi zise:

— Prieteni, hai să facem o serenadă foştilor locuitori ai castelului.

înveseliţi de această propunere, toţi muzicanţii începură să cânte, dar în loc de serenadă, se treziră cântând o horă săltăreaţă. Când se opriră din cântat, dintre ruinele castelului apăru un bătrân mărunţel, care le mulţumi pentru cântare şi le dădu câte o crenguţă de nuc spunându-le:

— Să duceţi aceste crenguţe copiilor voştri!

Muzicanţii le luară, dar pe drum le aruncară în iarbă, ba îl mai luară şi peste picior pe bătrânelul acela.

— A şi găsit ce să ne dea! Nu putea să ne dăruiască altceva? De ce trebuinţă le-ar putea fi copiilor noştri ramurile astea? N-au destule acasă?

Numai unul dintre ei nu râse de bătrân. El ascunse crenguţa în sân. Când ajunse acasă, o dădu copiilor săi.

A doua zi dimineaţa, copiii alergară la el şi-i ziseră miraţi:

— Tătucă, de ce ne-ai adus nucile astea? Sunt aşa de tari, că nu le putem sparge! în schimb sunt tare frumoase. De-ai şti cât sunt de frumoase... Şi-s galbene, galbene de tot! N-am mai văzut nuci ca astea...

Muzicantul a privit cu uimire crenguţa de nuc, fiindcă era împodobită, toată, cu nuci de aur. Se grăbi să le povestească şi prietenilor săi această întâmplare ciudată. Când auziră una ca asta, ceilalţi muzicanţi cât p-aci să leşine. Porniră în grabă să-şi caute crengile aruncate. Şi le căutară ei toată ziua prin iarbă, dar zadarnic. Se întoarseră acasă seara, târziu, cu mâinăle goale. în schimb înţeleseră că omul trebuie să preţuiască darul care i se face. Oricât aifi el de mic!

împăratul şi cei trei feciori ai săi

poveste slovenă

A fost odată un împărat. Şi pentru că îmbătrânise prea tare, într-o zi îşi chemă feciorii la el şi le zise:

— Fiii mei! M-au ajuns bătrâneţile şi nu mai sunt în stare să stăpânesc împărăţia. Cred că

zilele îmi sunt numărate! Pe toţi trei vă iubesc la fel, dar pe tronul meu nu este loc decât pentru un singur moştenitor. Mi-e tare greu, chiar peste puteri să hotărăsc care dintre voi e cel mai destoinic. Plecaţi în lume şi fiecare dintre voi să-şi încerce norocul. Cel care îmi va aduce darul cel mai de preţ, acela să fie moştenitorul tronului.

Plecară feciorii de împărat, fiecare pe drumul lui, cu gândul să găsească darul cel mai de preţ şi să rămână singurul moştenitor al tronului şi stăpânitor al puternicei împărăţii.

Feciorul cel mare s-a gândit ce s-a gândit şi şi-a amintit că tatălui său îi plac cel mai mult pietrele preţioase. De aceea, tară să mai piardă vremea, se duse glonţ la un giuvaergiu, cumpără cel mai scump diamant şi-l duse tatălui său. Acesta primi bucuros darul de preţ şi-l puse bine.

Feciorul cel mijlociu îşi zise: „Coroana tatălui meu s-a învechit şi nu mai străluceşte. Dacă voi rămâne singurul moştenitor al tronului, oricum va trebui s-o schimb. Ia să mă duc eu la giuvaergiu şi să-i poruncesc să-mi facă cea mai frumoasă coroană din lume."

Cum zise, aşa şi făcu. Giuvaergiul îi meşteri o coroană din aur curat, împodobind-o cu cele mai scumpe pietre.

împăratul primi cu bucurie şi darul acesta, apoi îl ascunse printre celelalte comori ale sale.

Veni şi rândul mezinului. Acesta străbătu lumea în lung şi-n lat, doar-doar o găsi un dar potrivit, dar degeaba. Toate darurile la care se oprea i se păreau prea neînsemnate pentru bunul său tată. în cele din urmă, hotărî: „Tatăl meu are de toate. Şi încă din belşug. Oamenilor bătrâni multe lucruri li se par a fi de prisos. Văd eu că n-o să găsesc nimic care să-i bucure inima cu-adevărat. O să mă întorc cu mâna goală acasă şi o să las tronul împărătesc unuia dintre fraţii mei, care s-o dovedi mai destoinic. Aşa să fie! La urma urmei, n-am să pizmuiesc pe nimeni; o să trăiesc în bună pace şi tară bogăţii. îmi ajunge dragostea tatălui meu."

Cu gândurile astea se înfăţişă la palatul împărătesc.

— Ce dar îmi aduci, fiule? îl întrebă împăratul.

Feciorul răspunse cam cu teamă:

— Tată, am răscolit tot pământul, în nădejdea că voi găsi un dar pe măsura iubirii ce mi-o porţi. Dar degeaba! Nicăieri n-am aflat un asemenea dar. De aceea îţi aduc inima mea care te iubeşte cu-adevărat. Primeşte-o cu aceeaşi dragoste cu care te iubesc eu şi încredinţează împărăţia unuia dintre fraţii mei. Iar mie îngăduie-mi doar să te slujesc cu credinţă şi dragoste până în clipa când soarta ne va despărţi de tine.

Mişcat de cuvintele acestea, împăratul îşi îmbrăţişă feciorul cel mic şi zise:

— Bine, fiule! îţi făgăduiesc însă că nimeni în afară de tine nu va fi stăpânul împărăţiei mele, fiindcă dragostea ta este darul cel mai de preţ pentru mine. Văd că-ţi iubeşti fierbinte şi fraţii, şi supuşii. De aceea ţie îţi încredinţez împărăţia.

într-o bună zi, pe vremurile îndepărtate şi de mult uitate, un urs stătea de vorbă cu un ţânţar. Ursul îl întrebă:

— Ţânţarule, tu, care nu faci toată ziua decât să înţepi alte animale şi să le sugi sângele, spune- mi şi mie care-i mai gustos?

— Fără îndoială, sângele de om, îi răspunse ţânţarul.

„Atunci şi carnea de om trebuie să fie cea mai gustoasă", se gândi ursul.

Şi o şi porni în căutarea omului. Se întâlni cu un băieţaş:

— Tu eşti un om? îl întrebă ursul.

— încă nu, dar în curând voi fi, îi spuse mândru băieţaşul, nebănuind tâlcul întrebării.

— Nu vreau să ştiu nimic din ce va fi; eu am nevoie de un om acum.

Merse ce merse şi dădu de un biet cerşetor.

— Tu eşti un om? îl întrebă ursul.

— Oi fi fost eu cândva, dar azi am ajuns o zdreanţă, răspunse trist bietul cerşetor.

— Nu vreau să ştiu de ceea ce-a fost, pe mine mă interesează ceea ce este, mormăi ursul şi plecă mai departe.

Dar tocmai trecea pe-acolo un voinic pe un armăsar alb.

Şi ursul voi să-l oprească:

Ursul şi ţânţarul

poveste siberiana

— Tu ce eşti, voinice? Eşti un om?

— Şi încă ce om! Stai să vezi!

Şi voinicul nici nu termină bine vorba, că şi scoase spada să-l străpungă. îl zgârie adânc şi, în timp ce ursul se târşâia spre vizuina lui, îl mai nimeriră şi vreo două cartuşe în labă. Abia scăpă cu viaţă, ca să-i poată spune ţânţarului:

— O fi bună carnea de om, dar cu omul nu-i de glumit! Ştie să se apere mai bine decât noi. Am scăpat ca prin minune!

Şi de atunci ursul nu-l mai caută pe om cu prea multă stăruinţă, ci preferă să trăiască singuratic, ca mai toţi urşii.

Câinele credincios şi lupul iscusit

poveste ucraineană

Un ţăran avea în gospodăria lui un câine foarte credincios, dar care îmbătrânise. Soţia lui l-a sfătuit să-l alunge, căci nu le mai servea deloc ca paznic. Răguşise rău, de abia mai putea lătra, iar dinţi, ca să muşte pe nepoftiţi, puţini îi mai rămăseseră.

Aşadar, câinele cel bătrân se trezi azvârlit în mijlocul drumului. Mergând alene, ajunse pe înnoptate în pădure. Şi în pădure se întâlni cu un lup. în întuneric, lupul crezu că întâlnise vreun confrate, dar întrebându-l ce e cu el pe acolo, la o oră atât de târzie, câinele îi istorisi păţania:

— Am îmbătrânit şi soţia ţăranului, la care am stat atâta amar de ani, i-a spus stăpânului că nu mai sunt bun de nimic şi nu mai merit să-mi mai dea demâncare.

— Lasă că te ajut eu, se grăbi cu răspunsul lupul. Unde sunt stăpânii tăi mâine dimineaţă?

— De dimineaţă ies la câmp. Ei doi şi copilul cel mic, pe care-l lasă de obicei la marginea câmpului, îi explică bătrânul câine.

— Ei bine, să vezi tu ce ispravă o să le facem. Eu le iau copilul cel mic şi ţi-l aduc ţie, iar tu le arăţi credinţa ta mai departe, ducându-le copilul înapoi acasă. Astfel ei îşi vor da seama că totuşi le mai poţi fi de folos şi de azi încolo şi nu te vor mai azvârli în stradă, rânji triumfător lupul.

Zis şi făcut. Când le era ţăranilor disperarea mai mare că lupul le răpise copilul şi pesemne că-l şi mistuise, iată-l pe bătrânul câine că apare gâfâind cu copilul în gură. Nu mai spun cât de mare le-a

fost bucuria şi, după cum prevăzuse lupul, cu câtă dragoste l-au mângâiat pe bătrânul animal credincios, vrând parcă să-şi ceară iertare de fapta lor urâtă.

Trecură de atunci zile şi luni şi veni timpul ca ţăranul săşi mărite fata lui mai mare. Pregătirile de nuntă se făceau la el acasă. Şi câinele se gândi că s-a ivit, poate, prilejul să-i mulţumească lupului pentru că-l salvase în clipele lui grele. Şi, într-adevăr, îl povăţui să se strecoare, pe înnoptat, pe furiş, la ţăran acasă şi să se pitească liniştit sub masa nuntaşilor, că el, câinele, se va îngriji să-i dea acolo din toate bunătăţile de pe masă. Oaspeţii începură să simtă că fripturile dispăreau cam iute şi se repeziră să-i dea câte un picior câinelui, bănuindu-l pe el, dar gazda se împotrivi, sărind în apărarea câinelui:

— Nouă ne-a făcut atâta bine, încât îi iertăm orice, din ziua în care ne-a adus acasă copilaşul răpit de lup. Lăsaţi-l în pace!

îmbuibat însă de toate cu câte se înfrupta, lupul începu să urle de fericire, încât toţi invitaţii o luară la fugă înspăimântaţi. Numai gazdele erau liniştite şi aşteptau ca bătrânul şi credinciosul lor câine să-i scape şi de astă dată de lup, cum le scăpase atunci copilaşul. Şi, într-adevăr, sub ochii încrezători ai stăpânilor lui, câinele îl luă cu binişorul pe lup şi-l scoase afară, fără să i se întâmple niciun rău nimănui.

Ivan Năzdrăvan şi zmeul

poveste ucraineană

Cândva, în vremurile de demult, un zmeu furios se năpustea mereu asupra unui sat, şi, în câteva săptămâni, mâncă pe toţi oamenii, afară de un bătrân.

După câteva zile, zmeul veni din nou în sat şi spuse bătrânului:

— Ei, moşule, ţi-a venit sorocul, mâine te mănânc şi pe tine.

Dar se întâmplase ca tocmai atunci să treacă prin sat un băiat sărac, care îi ceru bătrânului să-l primească să înnopteze la el.

— Se vede treaba că te-ai săturat de viaţă, dragul moşului, îi spuse bătrânul.

— Cum aşa? întrebă flăcăul curios.

Bătrânul îi povesti de-a fir a păr cum zmeul a mâncat pe toţi oamenii din sat şi că mâine îl va mânca şi pe el.

— Da' de unde, spuse băiatul, de data aceasta o să se înece. A doua zi dimineaţa, sosi zmeul. Văzându-l pe băiat, spuse:

— Minunat, a fost unul, şi acum sunt doi.

— Vezi, să nu te îneci, răspunse băiatul. Zmeul se uită mirat la el.

— Cum? spuse el, nu cumva eşti mai puternic decât mine?

— întocmai!

— Cât de puternic eşti? Uită-te aici... la mine...

Zmeul luă o piatră, o strânse cu atâta putere încât se prefăcu în fainâ.

— Asta nu-i nimic, spuse băiatul, strânge-o în aşa fel, încât să iasă zeamă.

Apoi luă o bucată de brânză, o strânse şi-ndată, printre degete, picură apa.

— Uite, aşa strânge-o, spuse băiatul.

— Ei, hai să mergem, spuse zmeul, de azi înainte ai sămi fii tovarăş.

— Nu, voi fi mai mare decât tine, îi răspunse băiatul.

Şi au plecat. Zmeul îl întrebă:

— Cum te cheamă?

— Ivan Năzdrăvan, răspunse băiatul.

Zmeului i se făcu frică: „Nu cumva năzdrăvanul acesta are de gând să mă omoare?" se gândi el. Se făcu timpul prânzului, zmeul spuse:

— Du-te, băiatule, şi adă un bou, să facem demâncare.

Băiatul plecă. Ajuns la cireada zmeului, începu să lege toţi boii, unul de altul, de cozi. Zmeul a aşteptat până i s-a urât, apoi a alergat singur să aducă boul.

— Ce faci, băiatule, aici?

— Doar n-o să-ţi aduc câte un bou, vreau să iau o dată toată cireada.

— Cine a mai văzut una ca asta?

Zmeul smulse repede pielea de pe un bou şi i-o dădu băiatului:

— Du-te şi ad-o plină cu apă.

Apoi zmeul înşfăcă boul în spinare şi-l duse la locul unde aveau să gătească masa.

Băiatul luă pielea şi de-abia, de-abia, o târî până la fântână. îi dădu drumu în apă, dar de scos, nici vorbă. Apoi îşi făcu un hârleţ din lemn şi începu să sape fântâna înjur. Veni zmeul.

— Ce faci aici?

— Doar n-o să-ţi scot apă numai într-o piele! Vreau să-ţi aduc toată fântâna.

Zmeul se înfurie, dar se Înfricoşă de puterea băiatului.

Umplu pielea cu apă şi plecă.

— Du-te după lemne, îi spuse zmeul, scoate din pământ un stejar uscat, o să ne fie de ajuns.

— Aşa puţin? Dacă ar fi măcar douăzeci de stejari, atunci m-aş duce.

Se prefăcu a fi supărat şi nu plecă. Atunci zmeul se apucă şi pregăti singur demâncare, apoi se aşezâ la masă şi începu să înfulece. Băiatul, fiind supărat, nu mâncă. Dacă s-ar fi aşezat la masă, zmeul imediat şi-ar fi dat seama că el nu este puternic, deoarece nu ar fi putut mânca cât el. Când mai rămăsese puţină mâncare, băiatul se aşezâ, o îmbucă repede şi spuse:

— Foarte puţin.

— Ei, dacă-i puţin, spuse zmeul, atunci hai să mergem la maică-mea, să ne facă nişte colţunaşi.

— Dacă-i vorba de mers, să mergem, răspunse băiatul, dar în sinea lui îşi zicea: „Acum sunt pierdut".

Au început să mănânce. Erau douăzeci de putini pline de colţunaşi, zmeul mânca mereu, apoi se sătură, iar băiatul tot ascundea colţunaşii în sân, în buzunare. După ce zmeul termină de mâncat, spuse:

— Hai să mergem să ne ciocnim cu piatra cea mare...

— Dacă-i vorba de mers, să mergem, spuse băiatul. Zmeul se învârti într-un iureş de săriră scântei din piatră

— Asta nu-i nimic, spuse flăcăul, răsuceşte-te în aşa fel, încât din piatră să iasă zeamă.

Apoi Ivan strânse colţunaşii, pe care-i avea în haine, şi zeama sări în toate părţile, când atinse piatra.

— Fă aşa, ca mine, spuse băiatul.

Zmeul rămase încremenit şi se înfricoşă de Ivan Năzdrăvan. Dar spuse:

— Hai să vedem cam cine fluieră mai tare.

— Hai să vedem.

Când fluieră zmeul, toţi copacii se aplecară la pământ.

„Ce mă fac eu acum?" se gândi Ivan Năzdrăvan! Dar în acel moment zări o bucată de fier pe pământ, se uită la fier, se uită la zmeu.

— închide ochii, spuse băiatul, eu când voi fluiera s-ar putea să-ţi sară ochii.

Zmeul îi închise, iar Ivan Năzdrăvan îi trânti, cu toată puterea, fierul între ochi, de se împletici zmeul.

— E adevărat, spuse zmeul, era cât pe aici să-mi sară ochii.

Ca să scape de Ivan, zmeul îi făcu o casă, în care acesta trăia liniştit. Dar, în acelaşi timp, zmeul se sfătui cu maică-sa cum să-l piardă.

— Hai să-l ardem, spuseră ei.

Ivan Năzdrăvan îi auzi şi în aceeaşi noapte se ascunse. După ce arsese casa, Ivan veni lângă cenuşă şi se prefăcu că-şi scutură hainele, ca şi când atunci ar fi ieşit din cenuşă.

Veni zmeul.

— Eşti încă viu?

— Da' numai că noaptea asta parcă m-au pişcat nişte purici.

Zmeul stătu o clipă în cumpănă, apoi îşi spuse:

„Trebuie să-mi iau tălpăşiţa din faţa unui astfel de năzdrăvan". Şi a dispărut în zare. De atunci nimeni

nu l-a mai văzut prin acele meleaguri.

Fat-frumos cu parul de aur

poveste românească

A fost odată ca niciodată, de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; că nu suntem de când cu basmele, ci suntem de când cu minciunile; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci şi nouă de oca de fier şi călcâiul tot rămânea gol şi se urca în slava cerului şi tot i se părea că este uşor;

De când scria musca pe perete,

Mai mincinos care nu crede.

A fost odată, într-o pustie mare, un pusnic. El petrecea singursingurel. Vecinii săi erau fiarele pădurilor. Şi aşa era de bun la suflet încât toate dobitoacele i se închinau când se întâlneau cu dânsul. Într-una din zile, se duse pusnicul la marginea gârlei, care curgea pe aproape de coliba lui, şi iată, văzu că vine pe apă un sicriaş smolit bine, şi auzi un orăcăit ieşind dintr-însul. Stătu puţin de cugetă, şi după ce zise câteva vorbe de rugăciune, intră în apă şi, cu o prăjină, trase sicriaşul la margine. Când îl deschise, ce să vază în el? Un copilaş cam de vreo două luni; îl scoase din sicriu şi, cum îl luă în braţe, copilul tăcu.

Pusnicul vroia din toată inima să crească pruncul, dar, când se gândi că n-are cu ce să-l hrănească, îl podidi un plâns ce nu se mai putea sfârşi. Deodată răsări dintr-un colţ al chiliei sale o viţă şi numaidecât crescu şi se înălţă până la streaşină. Pusnicul căută la dânsa şi văzu struguri, unii copţi, alţii pârguiţi, alţii aguridă şi alţii în floare; îndată luă şi dete copilului şi, văzând că-i mănâncă, se bucură din tot sufletul. Cu must de viţă crescu copilul, până începu să mănânce şi câte altceva.

Iară dacă se mai mări copilul, pusnicul se apucă şi-l învăţă să citească, să adune rădăcini ca să se hrănească şi să umble la vânat.

Dar într-o zi, chemă pusnicul pe copil şi-i zise:

— Fătul meu, simţ că slăbesc din ce în ce; sunt bătrân, precum mă vezi, şi află că, de azi în trei zile, mă duc pe lumea cealaltă. Eu nu sunt tatăl tău cel adevărat, ci te-am prins pe gârlă. Dacă voi adormi somnul cel vecinic, care o să-l cunoşti după răceala şi amorţirea ce vei vedea în tot trupul meu, să bagi de seamă că o să vie un leu. Să nu te sperii, dragul tatei; leul îmi va face groapa, şi tu vei trage pământ peste mine. De moştenire n-am ce să-ţi las, decât un frâu de cal. După ce vei rămânea singur, să te sui în pod, să iei frâul, să-l scuturi, şi îndată va veni un cal la astă chemare şi te va învăţa ce să faci.

După cum zise bătrânul, aşa se şi întâmplă. A treia zi, pusnicul, luându-şi rămas bun de la fiul său cel de suflet, se culcă şi dormi somnul cel lung. Apoi îndată veni un leu groaznic, nevoie mare, şi veni răcnind şi, cum văzu pe bătrân mort, îi săpă groapa cu unghiile sale; iar fiul îl îngropă, şi rămase acolo trei zile şi trei nopţi, plângând la mormânt. A treia zi foamea îi aduse aminte că era dator să trăiască; se sculă de pe mormânt cu inima zdrobită de durere, se duse la viţă şi cu mare mâhnire văzu că ea se uscase; atunci, şi-aduse aminte de vorbele bătrânului şi se sui în pod, unde găsi frâul, îl scutură, şi iată că veni un cal cu aripi şi, stând înainte-i, zise:

— Ce poruncești, stăpâne?

Copilul spuse calului din cuvânt în cuvânt toată întâmplarea cu moartea bătrânului, şi îi zise:

— Iată-mă aici singur; tatăl, care mi-a fost dat, nu mai este; rămâi tu aici, cu mine; dar să mergem într-altă parte, unde să ne facem o colibă; căci aici, dinaintea ăstui mormânt, nu ştiu de ce- mi vine să tot plâng. Iar calul îi răspunse:

— Nu aşa, stăpâne; noi ne vom duce să locuim unde simt mulţi oameni ca dumneata.

— Cum? întrebă băiatul, sunt mulţi oameni ca mine şi ca tata? Şi o să trăim în mijlocul lor?

— Negreşit, îi răspunse calul.

— Atunci, dacă-i aşa, întrebă copilul, de ce nu vin şi ei pe la noi?

— Ei nu vin, îi mai zise calul, fiindcă n-au ce căuta p-aici; trebuie să mergem noi la dânşii.

— Să mergem, răspunse copilul cu bucurie.

Iar dacă-i spuse că trebuie să fie îmbrăcat, fiindcă ceilalţi oameni nu umblă aşa goi, el rămase cam pe gânduri; şi calul îi zise să bage mâna în urechea lui stângă; şi după ce băgă mâna, scoase nişte haine pe care le îmbrăcă, ciudindu-se că nu ştia cum să le întrebuinţeze; calul însă îl învăţă, şi apoi copilul încălecă pe dânsul, se îmbrăcă şi pomi.

După ce ajunse în oraşul cel mai de aproape şi se văzu între mulţimea de oameni furnicând în sus şi în jos, se cam spăimântă copilul de atâta zgomot şi umbla tot cu frică, mirându-se de frumuseţea caselor şi de tot ce vedea, băgând însă de seamă că fiecare lucru-şi are rânduiala sa. Dar calul, îmbărbătându-l, îi zise:

— Vezi, stăpâne? Aici toate sunt cu şartul[264] lor! De aceea, dar, trebuie să ştii, ca să-ţi faci şi tu un căpătâi.

Şi după ce şezu acolo câteva zile, mai dedându-se cu lumea şi obicinuindu-se a trăi în huietul ce înnăbuşeşte oraşele, plecă, luând cu sine calul său; şi se duse, şi se duse până ce ajunse pe tărâmul unor zâne. După ce ajunse la zâne, care erau în număr de trei, căută să se bage argat la dânsele, căci aşa-l sfătuise calul să facă. Zânele, deocamdată, nu prea voiau să-l ia în slujbă; dar se înduplecară la rugăciunile lui şi-l primiră.

Calul adesea venea pe la domnul său, şi într-o zi îi zise să bage bine de seamă, cum că, în una din case, zânele aveau o baie în care la câţiva ani, într-o zi hotărâtă, curge aur, şi cine se scaldă întâi, aceluia i se face părul de aur. îi mai spuse să vază că, într-unul din tronurile casei, zânele aveau o legătură cu trei rânduri de haine, pe care le păstrau cu îngrijire. El băgă bine de seamă aceste vorbe, şi de câte ori avea câte ceva greu de făcut, el chema calul şi-i da ajutor.

Zânele-i daseră voie să umble prin toate casele, să deretice, să scuture, dar în camera cu baia să nu intre. Însă când lipsiră ele o dată de acasă, el intră şi luă aminte la toate câte îi zisese calul. Ochi şi legătura cu hainele puse cu îngrijire într-un tron. într-o zi, zânele au plecat la o sărbătoare, la alte zâne, şi avură grijă să poruncească argatului că, în minut ce va auzi ceva zgomot în cămeruţa cu baia, să rupă o şindrilă din streaşină casei, ca să le dea de ştire lor şi să se întoarcă degrabă, fiindcă ele ştiau că e aproape să înceapă a curge această apă de aur.

Fiul pusnicului pândea, şi când văzu minunea asta, chemă numaidecât pe cal. Calul îi zise să se scalde; şi aşa făcu. Ieşind din baie, el luă şi legătura cu hainele şi o pomi la sănătoasa, călare pe calul lui cel cu aripi, cu care zbura ca vântul şi se ducea ca gândul. Cum călcă peste pragul porţii, începu casele, curtea şi grădina a se cutremura aşa de groaznic, încât se auzi până la zâne, şi zânele îndată se întoarseră acasă. Dacă văzură că argatul lipseşte şi hainele nu simt la loc, se luară după dânsul şi-l urmăriră din loc în loc, până ce, când era să puie mâna pe dânsul, el trecu hotarele lor şi apoi stătu.

Cum îl văzură scăpat, zânele se ciudiră de necaz că nu putură să-l prinză. Atunci ele îi ziseră:

— Ah! Fecior de lele ce eşti, cum de ne amăgişi? Arată-ne, măcar, să-ţi vedem părul.

Atunci el îşi răsfiră părul pe spinare; iar ele se uitau cu jind la dânsul şi-i ziseră:

— Aşa păr frumos niciodată n-am văzut! Fii sănătos, însă; încai fii bun de ne dă hainele.

Dar el nu voi, ci le opri şi le luă în locul simbriei ce-i datorau zânele.

De aici, se duse într-un oraş, îşi puse o băşică de ciriviş[265] în cap şi se duse de se rugă de grădinarul împăratului ca să-l primească argat la grădina împărătească. Grădinarul nu prea voia să-l asculte; dar, după multă rugăciune, îl primi, îl puse să lucreze pământul, să care apă, să ude florile; îl învăţă ca să cureţe pomii şi brazdele de buruieni. Făt Frumos luă în cap tot ce-l învăţa grădinarul,
stăpânul său.

împăratul avea trei fete; şi aşa multă grijă îi dase trebile împărăţiei, încât uitase de fete şi că trebuie să le

---

264 rânduială

265 grăsime topită păstrată în băşici

mărite. într-una din zile, fata cea mai mare se vorbi cu surorile ei ca să ducă fiecare câte un pepene din care-i alesese să fie duşi la masa împăratului. După ce se puse împăratul la masă, veniră şi fetele şi aduseră fiecare câte un pepene pe tipsie de aur şi îl puseră dinaintea împăratului.

împăratul se miră de această faptă şi chemă sfatul împărăţiei să-i ghicească ce pildă să fie asta. Şi dacă se adună sfatul, tăie pepenii şi, după ce văzu că unul se cam trecuse, al doilea era tocmai bun de mâncare şi al treilea dase în copt, zise:

— împărate, să trăieşti mulţi ani, pilda asta înseamnă vârsta fetelor măriei-tale, şi că a sosit timpul de a le da la casa lor. Atunci împăratul hotărî să le mărite. Dete, deci, sfoară în ţară de această hotărâre; şi chiar de-a doua zi, începură a veni peţitori de la cutare şi de la cutare fecior de împărat.

Iară după ce fata cea mai mare şi-alese mire pe un fiu de împărat, care-i păru mai frumos, se făcu mare nuntă împărătească. Şi după ce sfârşi veseliile, plecă împăratul cu toată curtea, ca să petreacă pe fiicăsa până la hotarele împărăţiei sale celei noi. Numai fiica împăratului cea mai mică rămase acasă. Făt Frumos, argatul de la grădină, văzând că şi grădinarul se dusese cu alaiul, chemă calul, încălecă, se îmbrăcă cu un rând de haine zis câmpul cu florile, din cele luate de la zâne, şi, după ce- şi lăsă părul lui de aur pe spate, începu a alerga prin grădini în toate părţile, fără să fi băgat de seamă că fiica împăratului îl vede de pe fereastră, căci odaia ei da în grădină. Calul cu Făt Frumos strică toată grădina şi, când văzu că veselia lui făcuse pagubă, descălecă, se îmbrăcă cu hainele sale de argat şi începu a drege ceea ce stricase.

Când veni acasă grădinarul şi văzu stricăciunea, se luă de gânduri şi începu a certa pe argat de neîngrijire, şi era atât de supărat, încât p-aci era să-l bată.

Dar fiica împăratului, care privea de la fereastră toate acestea, bătu în geam şi ceru grădinarului să-i trimită nişte flori. Grădinarul făcu ce făcu şi adună de prin colţuri câteva floricele, le legă şi le trimise împărătesei celei mici. Iar ea, dacă primi florile, îi dete un pumn de galbeni şi-i trimise răspuns să nu se atingă de bietul argat. Atunci grădinarul, vesel de un dar aşa de frumos, îşi puse toate silinţele şi, în trei săptămâini, făcu grădina la loc, ca cum nu s-ar fi întâmplat nimic într-însa.

Nu mult după aceasta, fata împăratului cea mijlocie îşi alese şi ea un fecior de împărat şi-l luă de bărbat. Veseliile ţinură ca şi la sora-sa cea mare; iar la sfârşitul veseliilor, fu petrecută şi ea până la hotarele împărăţiei sale. Dar fata cea mică a împăratului nu se duse, ci rămase acasă, prefăcându-se de astă dată că este bolnavă. Argatul grădinii se văzu iară singur, vru să se veselească şi el ca toţi slujitorii curţii, dar, fiindcă el nu se putea veseli decât cu bidiviul său, îşi chemă calul, se îmbrăcă cu alte haine: cerul cu stelele; îşi lăsă părul pe spate, încălecă şi călcă toată grădina. Când băgă de seamă că iar fărâmase tot, se îmbrăcă cu hainele sale cele proaste şi, bocindu-se, începu să dreagă ceea ce stricase. Ca şi la întâia dată, grădinarul, voind să-l cârpească, fu oprit de fata cea mică a împăratului, care ceruse flori şi care îi trimise doi pumni de bani. Grădinarul se puse iară pe muncă şi dădu grădina gata în patru săptămâni.

împăratul făcuse o vânătoare mare şi, fiindcă scăpase de o mare primejdie, ridică un chioşc în pădurea aceea şi chemă, ca să serbeze mântuirea sa, pre toţi boierii şi slujitorii curţii, la o masă înfricoşată ce pregătise acolo. Toţi curtenii se duseră la chemarea împăratului, numai fiica sa rămase.

Făt Frumos, văzându-se iară singur, chemă calul şi, voind să se veselească şi dânsul, îmbrăcă hainele: cu soarele în piept, luna în spate şi doi luceferi în umeri; îşi lăsă părul de aur pe spate, încălecă calul şi-l încurcă prin grădină, încât nu mai era chip de a o drege. Iar dacă văzu aceasta, el începu a se văicăra, se îmbrăcă iute cu hainele lui cele de argat şi nu ştia de unde să înceapă meremetul[266]. Mâinia grădinarului trecu orice hotare, când veni şi văzu acea mare pagubă. Dar când voi să-i dea pe foi pentru neîngrijirea lui, fiica împăratului bătu iară în geam şi ceru flori. Grădinarul da din colţ în colţ şi nu ştia ce să facă; în cele mai de pe urmă, cătă şi mai găsi vreo două floricele,

---

266 reparaţie, renovare

care abia scăpaseră de copitele calului cu aripi, şi le trimise. Dar fata de împărat îi dete poruncă să ierte pe bietul argat, pentru care îi şi dădu trei pumni de galbeni.

Se apucă dar, croi din nou, şi în patru săptămâini, abia putu face ceva care să mai semene a grădină; iar argatului dete făgăduinţa că de se va mai întâmpla una ca asta, apoi are să fie zdrobit în bătaie şi gonit.

împăratul se luase de gânduri, văzând pe fiică-sa tot tristă. Ea acum nu mai voia să iasă afară nici din casă. Hotărî, dar, s-o mărite; şi începu a-i spune de cutare, de cutare şi de cutare fiu de împărat. Dar ea nu voi să audă de niciunul. Şi dacă văzu aşa, împăratul chemă sfatul şi boierii şi îi întrebă: ce să facă?

— Un foişor cu poartă pe dedesubt, îi răspunseră, pe unde să treacă toţi fiii de împărat şi de boieri, şi pe care-l va alege fata să-l lovească cu un măr de aur ce-l va ţine în mână, şi după acela s- o dea împăratul.

Aşa şi se făcu. Se dete sfoară în ţară că este hotărârea împăratului să se adune şi mic şi mare şi să treacă pe sub poartă. Toţi trecură; dar fata nu lovi pe niciunul. Mulţi credeau că fata n-are voie să se mărite, însă un boier bătrân zise să treacă şi oamenii curţii. Trecu şi grădinarul, şi bucătarul cel mare, şi vătaful, şi slugile, şi vizitiii şi rândaşii, dar degeaba; fata nu lovi pe niciunul. Se făcu întrebare, oare dacă n-a mai rămas cineva netrecut, şi se află că a mai rămas un argat de la grădinărie, un argat cheleş[545].

— Să treacă şi acesta, zise împăratul.

Atunci chemă şi pe argatul cel cheleş şi-i zise să treacă şi dânsul, dar el nu cuteza; iar dacă fu silit să treacă, trecu, şi, când trecu, fata-l lovi cu mărul! Argatul începu a ţipa şi a fugi, şi zise că i-a spart capul, împăratul, cum văzu una ca aceasta, zise:

— Nu se poate asta! Este o greşeală! Fata mea nu e de crezut să fi ales tocmai pe cheleşul ăsta.

Căci nu putea să se învoiască a da pe fie-sa după dânsul, deşi era lovit cu mărul. Atunci puse de a doua oară să treacă lumea, şi de-a doua oară fiică-sa lovi cu mărul în cap tot pe cheleş, care iar fugi, ţinându-se cu mâinile de cap. împăratul, plin de mâhnire, iară-şi luă vorba înapoi şi puse de-a treia oară să treacă toată lumea. Dacă văzu împăratul că şi de-a treia oară tot cheleşul a fost lovit, s-a plecat la sfatul împărăţiei şi i-a dat lui pe fiică-sa. Nunta se făcu în tăcere, şi apoi îi oropsi pe amândoi; şi nici nu voia să ştie şi să corespundă cu dânşii, atâta numai că, de silă, de milă, îi primi să locuiască în curtea palatului. Un bordei într-un colţ al curţii li se dete spre locuinţă, iar argatul se făcu sacagiul curţii. Toate slugile împăratului râdeau de dânsul, şi toate murdăriile le aruncau pe bordeiul lui. înăuntru însă, calul cu aripi le aduse frumuseţile lumii; nu era în palatul împăratului ceea ce era în bordeiul lor.

Fiii de împărat, care veniseră în peţit la fiica cea mică, se-mbufnară de ruşinea ce au păţit, fiindcă fiica împăratului alesese pe cheleş; şi se învoiră între dânşii ca să pornească oaste mare împotriva lui. împăratul simţi mare durere, când auzi hotărârea vecinilor săi; însă ce să facă? Se pregăti de război, şi nici că avea încotro. Amândoi ginerii împăratului se sculară cu oaste şi veniră în ajutorul său. Făt Frumos trimise şi el pe soţia sa ca să roage pe împăratul a-i da voie să meargă şi el la bătălie. împăratul, însă, o goni, zicându-i:

— Du-te dinaintea mea, nesocotito, fiindcă, iată, din pricina ta mi se tulbură liniştea; nu mai voi să vă văz în ochii mei, nemernicilor ce sunteţi!

Dar, după mai multe rugăciuni, se înduplecă şi porunci să-l lase să care şi el măcar apă pentru oştire. Se pregătiră şi porniră.

Făt Frumos, cu hainele lui proaste şi călare pe o mârţoagă şchioapă, plecă înainte. Oştirea-l ajunse într-o mlaştină, unde i se nomolise iapa şi unde se muncea să o scoată, trăgând-o când de coadă, când de cap, când de picioare. Râseră oştirea şi împăratul, cu ginerii cei mai mari ai săi, şi trecură înainte. După ce, însă, nu se mai văzură dânşii, Făt Frumos scoase iapa din noroi, îşi chemă calul său, se îmbrăcă cu hainele: câmpul cu florile, şi pomi la câmpul bătăliei; ajungând, se şi sui într-un munte apropiat, ca să vază care parte este mai tare. Oştile, dacă ajunseră, se şi loviră, iar Făt

545 chel

Frumos, văzând că oastea vrăjmaşă este mai mare la număr şi mai tare, se repezi din vârful muntelui asupra ei, şi ca un vârtej se întorcea prin mijlocul ei cu paloşul în mână, şi tăia, cum se tăia, în dreapta şi în stânga. Aşa spaimă le dete iuţeala, strălucirea hainelor sale şi zboml calului său, încât oastea vrăjmaşă întreagă o luă la fugă, apucând drumul fiecare încotro vedea cu ochii. Iară împăratul se întoarse vesel acasă. Pe drum, întâlni iarăşi pe Făt Frumos prefăcut în argat, muncind să-şi scoată iapa din noroi; şi cum era cu voie bună, zise la câţiva:

— Duceţi-vă de scoateţi şi pe nevoiaşul acela din noroi.

N-apucară să se aşeze bine, şi veni veste la împăratul că vrăjmaşii lui, cu oştire şi mai mare, s-au ridicat asupra lui. Se găti dară şi el de război şi plecă s-o întâlnească. Făt Frumos, iară se rugă să-l lase şi pe dânsul să meargă, şi iară fu huiduit, dară dacă dobândi voia, pomi iară cu iapa lui. Fu şi de astă dată de râs şi de bătaie de joc, când l-a văzut oştirea că iară se înnămolise şi nu putea să-şi scoată iapa din noroi. îl lăsară înapoi, dar el ajunse şi acum mai înainte la locul de luptă, prefăcut în Făt Frumos, călare pe calul cu aripi şi îmbrăcat cu hainele lui cele cu cerni cu stelele.

Oştile deteră în tâmpene şi în surle şi se loviră; iară Făt Frumos, iarăşi văzând că vrăjmaşii sunt mai puternici, se repezi din munte şi-i puse pe goană. împăratul se întoarse iară vesel, şi iară porunci ostaşilor să scoată din noroi pe nevoiaşul de sacagiu. Iară el era împăcat cu cugetul său de izbândele sale.

împăratul se mâhni până în fundul inimii sale, când auzi că vrăjmaşii se ridică de-a treia oară cu oaste şi mai mare, şi că au şi ajuns la hotarele împărăţiei sale, cât frunză şi iarbă; un plâns îl năpădi, şi plânse, până ce simţi că-i slăbesc vederile. Apoi îşi strânse şi dânsul toată oastea sa şi pomi la bătălie.

Făt Frumos pomi şi el, tot pe mârţoaga lui. Iară după ce trecu toată oastea, făcând haz de dânsul cum se muncea ca să-şi scoată iapa din noroi, se îmbrăcă cu hainele cele cu soarele în piept, luna în spate şi doi luceferi în umeri, îşi lăsă păml de aur pe spate, încălecă calul şi într-un minut fu iarăşi pe munte, unde aştepta să vază ce s-o întâmpla.

Se întâlniră oştile şi se loviră de trei părţi, şi se tăiau unii pre alţii tară de nicio milă, atâta erau de înverşunaţi ostaşii. Iar când fu către seară, când văzu că oştirea vrăjmaşă era să ia în goană pre a împăratului, unde se repezi o dată Făt Frumos din munte ca un fulger, şi unde trăsni o dată în mijlocul lor, cât se îngroziră de nu mai ştiau ce fac; se împrăştiau ca puii de potâmiche şi fugeau deşi mpeau gâturile. Făt Frumos însă-i gonea şi-i tăia ca pe nişte foi. împăratul îl văzu sângerat la mână, la care se crestase însuşi, şi îi dete năframa sa ca să se lege, apoi se întoarseră acasă, izbăviţi de primejdie.

Când veniră, găsiră iară pe Făt Frumos în noroi cu iapa; şi iară îl scoaseră. Iară dacă sosiră acasă, împăratul căzu la boală de ochi şi orbi. Toţi vracii şi toţi filosofii care citeau pe stele fură aduşi, şi nimeni nu putu să-i dea niciun ajutor. într-una din zile, dacă se sculă din somn împăratul, spuse că a văzut în vis un bătrân, care i-a zis că, dacă se va spăla la ochi şi dacă va bea lapte de capră roşie sălbatică, va dobândi vedere. Auzind astfel, ginerii săi porniră cu toţii, cei doi mai mari singuri, fără să ia şi pe cel mai mic şi fără a voi să-l lase a merge măcar împreună cu dânşii. Iară Făt Frumos chemă calul şi merse cu dânsul spre smârcuri, găsi capre roşii sălbatice, le mulse şi, când se întorcea, se îmbrăcă în haine de cioban şi ieşi înaintea cumnaţilor săi cu o cofa plină de lapte de oi. Ei îl întrebară: „lapte are acolo?" Iară el le răspunse „da", prefacându-se că nu-i cunoaşte, şi că îl duce la împăratul, care visase că-i va veni vederea, dacă va da cu acel lapte la ochi. Ei se cercară a-i da bani, şi el să le dea laptele. Dară ciobanul le răspunse că laptele nu-l dă pe bani, şi că, dacă voieşte să aibă lapte de capră roşie, să se zică că sunt robii lui şi să rabde ca să le pună pecetea lui pe spinarea lor, măcar că el are gând să se ducă şi să nu mai dea pe la dânşii.

Cei doi gineri se socotiră că lor, pentru că sunt împăraţi şi gineri de împărat, n-o să le pese nimic; se lăsară deci de le puse pecetea lui în spinare şi apoi luară laptele şi-l aduseră, zicând pe drum:

— De se va încerca nerodul să ne zică ceva, îl facem nebun, şi tot noi vom fi mai crezuţi dcât dânsul.

Se întoarseră, deci, la împăratul, îi deteră laptele, se unse la ochi şi bău; dar nu-i ajută nimic.
După aceea, veni şi fie-sa cea mai mică la împăratul şi-i zise:

— Tată, ia acest lapte; el este adus de bărbatul meu; unge-te cu dânsul, aşa te rog.

împăratul îi răspunse:

— Ce lucru bun a făcut nătărăul tău de bărbat, ca să facă şi acum ceva de ispravă? N-au putut

face nimic ginerii mei ceilalţi, care m-au ajutat aşa de mult în războaie, şi tocmai el, ticălosul, o să- mi poată ajuta? Şi apoi, nu v-am zis că nu aveţi voie a vă mai arăta înaintea feţei mele? Cum ai cutezat să calci porunca mea?

— Mă supui la orice pedeapsă vei binevoi să-mi faci, tată, numai unge-te, aşa te rog, şi cu acest lapte ce ţi-l aduce umilitul rob.

împăratul, dacă văzu că atâta de mult se roagă fiica sa, se înduplecă şi luă laptele ce-i aduse; şi, apoi se unse cu dânsul la ochi o zi, se unse şi a doua zi; şi, cu marea sa mirare, simţi că pare că începuse a zări ca prin sită; şi dacă se mai unse şi a treia zi, văzu cât se poate de bine. După ce se însănătoşi, dete o masă la toţi boierii şi sfetnicii împărăţiei şi, după rugăciunea lor, primi şi pe Făt Frumos să şeazăîn coada mesei. Pe când se veseleau mesenii şi se chefuiau, se sculă FătFrumos şi, rugându-se de iertare, întrebă:

— Mărite împărate, robii pot şedea cu stăpânii lor la masă?

— Nu, nicidecum, răspunse împăratul.

— Apoi, dacă este aşa, şi fiindcă lumea te ştie de om drept, fă-mi şi mie dreptate, şi scoală pe cei doi oaspeţi care şed d-a dreapta şi d-a stânga măriei tale, căci ei sunt robii mei; şi ca să mă crezi, caută-i şi vei vedea că simt însemnaţi cu pecetea în spinare.

Cum auziră ginerii împăratului, o băgară pe mânecă, şi mărturisiră că aşa este; îndată fură nevoiţi a se scula de la masă şi a sta în picioare. Iar către sfârşitul mesei, Făt Frumos scoase năframa care i- a fost dată de împărat la bătălie.

— Cum a ajuns năframa mea în mâinile tale? întrebă împăratul. Eu am dat-o celui care ne-a ajutat la război.

— Ba nu, mărite împărate, mie mi-ai dat-o.

— Apoi, dacă este aşa, tu eşti acela care ne-ai ajutat?

— Eu, mărite împărate.

— Nu te crez, adăugă iute împăratul, dacă nu te vei arăta aşa cum era atunci acela căruia am dat năframa.

Atunci el se sculă de la masă, se duse de se îmbrăcă cu hainele cele mai frumoase, îşi lăsă părul pe spate şi se înfăţişă împăratului şi la toată adunarea. Cum îl văzură mesenii, îndată se ridicară şi se minunară: Făt Frumos era atât de mândru şi strălucitor, încât la soare te puteai uita, dară la el ba.

împăratul, după ce lăudă pe fiică-sa pentru alegerea sa cea bună, se dete jos din scaunul împărăţiei şi ridică în el pe ginerele său, FătFrumos; iară el cea dintâi treabă ce făcu fu de a slobozi pe cumnaţii săi, şi în toată împărăţia se făcu bucurie mare şi masă împărătească. Eram şi eu p-acolo şi căram mereu la vatră lemne cu frigarea, apă cu ciurul şi glume cu căldarea, pentru care căpătai:

Un năpârstoc de ciorbă
Şi-o sfântă de cociorbă
Pentru cei ce-s lungă-vorbă.

Greuceanu

poveste românească

A fost odată ca niciodată etc.

A fost un împărat şi se numea împăratul Roşu. El era foarte mâhnit că, în zilele lui, nişte zmei furaseră soarele şi luna de pe cer.

Trămise deci oameni prin toate ţările şi răvaşe prin oraşe, ca să dea în ştire tuturor că oricine se va găsi să scoată soarele şi luna de la zmei, acela va lua pe fie-sa de nevastă şi încă şi jumătate din

împărăţia lui, iară cine va umbla şi nu va izbândi nimic, acela să ştie că i se va tăia capul.

Mulţi voinici se potriciliseră, semeţindu-se cu uşurinţă că va scoate la capăt o asemenea însărcinare; şi când la treabă, hâţ în sus, hâţ în jos, da din colţ în colţ şi nu ştia de unde s-o înceapă şi unde s-o sfârşească, vezi că nu toate muştele fac miere. împăratul însă se ţinu de cuvânt.

Pe vremea aceea se afla un viteaz pe nume Greuceanu. Auzind şi el de făgăduinţa împărătească, ce se gândi, ce se răzgândi, că numai îşi luă inima în dinţi, încumetându-se pe voinicia sa, şi plecă şi el la împăratul, să se închine cu slujba. Pe drum se întâlni cu doi oameni pe care slujitorii împărăteşti îi duceau la împăratul ca să-i taie, pentru că fugiseră de la o bătălie ce o avuse împăratul acesta cu nişte gadine[267]. Ei erau trişti, bieţii oameni, dară Greuceanu îi mângâie cu nişte vorbe aşa de dulci, încât le mai veni niţică inimă, că era şi meşter la cuvânt Greuceanu nostru.

El îşi puse nădejdea în întâmpinarea aceasta şi îşi zise: «îmi voi încerca norocul. De voi izbuti să înduplec pe împăratul a ierta pe aceşti oameni de la moarte, mă voi încumeta să mă însărcinez şi cu cealaltă treabă; iară de nu, sănătate bună! Mă voi duce de unde am venit. Asta să fie în norocul meu; niciodată nu strică cineva să facă o încercare».

Şi astfel, poftorindu-şi[268] unele ca acestea, aide, aide, ajunge la curtea împărătească.

înfaţişându-se la împăratul, atâtea îi povesti, aşa cuvinte bune şi dulci scoase şi atâta meşteşug puse în vorbirea sa, încât împăratul crezu că pe nedrept ar fi să omoare pe acei oameni; mai de folos i-ar fi lui să aibă doi supuşi mai mult şi că mai mare va fi vaza lui în lume de s-ar arăta milostiv către popor.

Nu mai putură oamenii de bucurie când, auziră că Greuceanu a mâglisit[269] pe împăratul până într- atâta, încât l-a făcut să-i ierte. Mulţumiră lui Greuceanu din toată inima şi îi făgăduiră că în toată viaţa lor se vor ruga pentru dânsul, ca să meargă din izbândă în izbândă, ceea ce şi făcură.

Această izbândă o luă drept semn bun, şi Greuceanu, mergând a doua oară la împăratul, grăi cu cuvintele lui mieroase cele următoare:

— Mărite doamne, să trăieşti întru mulţi ani pe luminatul scaun al acestei împărăţii. Mulţi voinici s-au legat către măria ta să scoată de la zmei soarele şi luna pe care le-a răpit de pe cer şi ştiu că cu moarte au murit, fiindcă n-au putut să-şi îndeplinească legămintele ce au făcut către măria ta. Şi eu, mărite doamne, cuget a mă duce întru căutarea acestor tâlhari de zmei, şi mi-ar fi voia să- mi cerc şi eu norocul, doar-doar va da Dumnezeu să ajungem a putea pedepsi pe acei blestemaţi de zmei, pentru nesocotita lor îndrăzneală. Dar fii-mi milostiv şi mână de ajutor.

— Dragul meu Greucene, răspunse împăratul, nu pot să schimb nicio iotă, nicio cirtă[270] din hotărârea mea. Şi aceasta nu pentru altceva, ci numai şi numai pentru că voiesc să fiu drept. Poruncile mele voi să fie una pentru toată împărăţia mea; la mine pârtinire nu este scris.

Văzând statornica hotărâre a împăratului şi dreptatea celor vorovite de dânsul, Greuceanu cuvântă cu glas voinicesc:

— Fie, mărite împărate, chiar de aş şti că voi pieri, tot nu mă voi lăsa până nu voi duce la capăt bun sarcina ce îmi iau de bunăvoia mea.

Se învoiră, şi peste câteva zile şi plecă, după ce puse la cale tot ce găsi că e bine să facă ca să scape cu faţă

---

267 fiară sălbatică, jivină

268 a repeta

269 a ademeni, a înduplecа

270 nimic

curată din această întreprindere.

Greuceanu luă cu dânsul şi pe fratele său şi merse, merse cale lungă, depărtată, până ce ajunse la Faurul pământului, cu care era frate de cruce. Acest Faur, fiind cel mai meşter de pe pământ, era şi năzdrăvan. Aici se opriră şi poposiră. Trei zile şi trei nopţi au stat închişi într-o cămară Greuceanu şi Faurul pământului şi se sfatuiră.

Şi, după ce se odihniră câteva zile şi mai plănuiră ceea ce era de făcut, Greuceanu şi frate-său o luară la drum.

îndată după plecarea Greuceanului, Faurul pământului se apucă şi făcu chipul lui Greuceanu numai şi numai din fier, apoi porunci să arză cuşniţa ziua şi noaptea şi să ţină chipul acesta fără curmare în foc.

Iară Greuceanu şi frate-său merseră cale lungă şi mai lungă, până ce li se făcu calea cruci; aici se opriră, se aşezară pe iarbă şi făcură o gustăricâ din merindele ce mai aveau şi apoi se despărţiră, după ce se îmbrăţişară şi plânseră ca nişte copii.

Mai-nainte d-a se despărţi îşi împărţiră câte o basma şi se înţeleseră zicând: «Atunci când basmalele vor fi rupte pe margini, să mai tragă nădejde unul de altul că se vor mai întâlni; iară când basmalele vor fi rupte în mijloc, să se ştie că unul din ei este pierit». Mai înfipseră şi un cuţit în pământ şi ziseră: «Acela din noi, care s-ar întoarce mai întâi şi va găsi cuţitul ruginit, să nu mai aştepte pe celălalt, fiindcă aceasta însemnează că a murit». Apoi Greuceanu apucă la dreapta şi frate-său – la stânga.

Fratele Greuceanului, umblând mai multă vreme în sec, se întoarse la locul de despărţire şi, găsind cuţitul curat, se puse a-l aştepta acolo cu bucurie că văzuse soarele şi luna la locul lor pe cer.

Iară Greuceanu se duse, se duse pe o potecă care-l scoase tocmai la casele zmeilor, aşezate unde-şi înţărcase dracul copiii. Dacă ajunse aici, Greuceanu se dete de trei ori peste cap şi se făcu un porumbel. Vezi că el ascultase năzdrăvăniile ce-l învăţase Faurul pământului. Făcându-se porumbel, Greuceanu zbură şi se puse pe un pom care era tocmai în faţa caselor. Atunci ieşind fata de zmeu cea mare şi uitându-se, se întoarse repede şi chemă pe mumă-sa şi pe soră-sa cea mică ca să vină să vază minunea.

Fata cea mai mică zise:

— Măiculiţă şi surioară, pasărea asta gingaşă nu mi se pare ogurlie[550] pentru casa noastră. Ochii ei nu seamănă a de pasăre, ci mai mult seamănă a fi ochii lui Greuceanul cel de aur. Până acum ne-a fost şi nouă! D-aici înainte numai Dumnezeu să-şi facă milă de noi şi d-ai noştri.

Păsămite aveau zmeii cunoştinţă de vitejia lui Greuceanu.

Apoi intrară câteştrele zmeoaicele în casă şi se puseră la sfat.

Greuceanu numaidecât se dete iarăşi de trei ori peste cap şi se făcu o muscă şi intră în cămara zmeilor. Acolo se ascunse într-o crăpătură de grindă de la tavanul casei şi ascultă la sfatul lor. După ce luă în cap tot ce auzi, ieşi afară şi se duse pe drumul ce ducea la Codrul-Verde şi acolo se ascunse sub un pod.

Cum se vede treaba, din cele ce auzise ştia acum că zmeii se duseseră la vânat în Codrul-Verde şi aveau să se întoarcă unul de cu seară, altul la miezul nopţii şi tartorul cel mare despre ziuă.

Aşteptând Greuceanu acolo, iată, măre, că zmeul cel mai mic se întorcea, şi ajungând calul la marginea podului, unde sforăi o dată şi sări înapoi de şapte paşi. Dară zmeul, mâiniindu-se, zise:

— Ah, mânca-o-ar lupii carnea calului! Pe lumea asta nu mi-e frică de nimeni, numai de Greuceanul de aur; dar şi pe acela c-o lovitură îl voi culca la pământ.

Greuceanu, auzind, ieşi pe pod şi strigă:

— Vino, zmeule viteaz, în săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm.

— Ba în luptă, că e mai dreaptă.

Se apropiară unul de altul şi se luară la trântă.

Aduse zmeul pe Greuceanu şi-l băgă în pământ până la genunchi. Aduse şi Greuceanu pe zmeu şi-l băgă în pământ până la gât şi-i tăie capul. Apoi, după ce aruncă leşul zmeului şi al calului sub pod, se puse să se odihnească.

Când, în puterea nopţii, veni şi fratele cel mare al zmeului, şi calul lui sări de şaptesprezece paşi înapoi. El zise ca şi frate-său, iar Greuceanu îi răspunse şi lui ca şi celui dintâi.

Ieşind de sub pod, se luă la trântă şi cu acest zmeu.

550 cu noroc

Şi unde mi-aduse, nene, zmeul pe Greuceanu şi-l băgă în pământ până la brâu. Dară Greuceanu, sărind repede, unde mi-aduse şi el pe zmeu o dată, mi-l trânti şi-l băgă în pământ până în gât şi-i tăie capul cu paloşul. Aruncându-i şi mortăciunea acestuia şi-a calului său sub pod, se puse iarăşi de se odihni.

Când despre zori, unde venea, măre, venea tatăl zmeilor, ca un tartor, cătrănit ce era, şi când ajunse la capul podului, sări calul lui de şaptezeci şi şapte de paşi înapoi. Se necăji zmeul de această întâmplare, cât un lucru mare, şi unde răcni:

— Ah, mâncare-ar lupii carnea calului; că pe lumea asta nu mi-e frică de nimenea, doară de Greuceanul de aur; şi încă şi pe acesta numai să-l iau la ochi cu săgeata şi îl voi culca la pământ.

Atunci, ieşind Greuceanu de sub pod, îi zise:

— Deh! zmeule viteaz, vino să ne batem; în săbii să ne tăiem, în suliţi să ne lovim ori în luptă să ne luptăm.

Sosi zmeul şi se luară la bătaie: în săbii se bătură ce se bătură şi se rupseră săbiile; în suliţi se loviră ce se loviră şi se rupseră sulițele; apoi se luară la luptă; se zguduiră unul pe altul de se cutremura pământul; şi strânse zmeul pe Greuceanu o dată; dară acesta, băgând de seamă ce are de gând zmeul, se umflă şi se încordă în vine, şi nu păţi nimic, apoi Greuceanu strânse o dată pe zmeu, tocmai când el nu se aştepta, de-i pârâi oasele.

Aşa luptă nici că s-a mai văzut. Şi se luptară, şi se luptară, până ce ajunse vremea la nămiezi, şi osteniră.

Atunci trecu pe deasupra lor un corb, carele se legăna prin văzduh şi căuta la lupta lor. Şi văzându-l, zmeul îi zise:

— Corbule, corbule, pasăre cernită, adu-mi tu mie un cioc de apă şi-ţi voi da de mâncare un voinic cu calul lui cu tot.

Zise şi Greuceanu:

— Corbule, corbule, mie să-mi aduci un cioc de apă dulce, căci ţi-oi da de mâncare trei leşuri de zmeu şi trei de cal.

Auzind corbul aceste cuvinte, aduse lui Greuceanu un cioc de apă dulce şi îi astâmpără setea; căci însetoşaseră, nevoie mare. Atunci Greuceanu mai prinse la suflet, şi împuternicindu-se, unde ridică, nene, o dată pe zmeu, şi trântindu-mi-l, îl băgă în pământ până în gât şi-i puse piciorul pe cap, ţinându-l aşa. Apoi zise:

— Spune-mi, zmeule spurcat, unde ai ascuns tu soarele şi luna, căci azi nu mai ai scăpare din mâna mea.

Se codea zmeul, îngâna verzi şi uscate, dară Greuceanu îi mai zise:

— Spune-mi-vei ori nu, eu tot le voi găsi, şi încă şi capul retezaţi-1-voi.

Atunci zmeul tot mai nădăjduindu-se a scăpa cu viaţă, dacă îi va spune, zise:

— în Codrul-Verde este o culă. Acolo înăuntru sunt închise. Cheia este degetul meu cel mic de la mâna dreaptă.

Cum auzi Greuceanu unele ca acestea, îi reteză capul, apoi îi taie degetul şi-l luă la sine. Dete corbului, după făgăduială, toate stârvurile, şi ducându-se Greuceanu la cula din Codrul-Verde, deschise uşa cu degetul zmeului şi găsi acolo soarele şi luna. Luă în mâna dreaptă soarele şi în cea stângă – luna, le aruncă pe cer şi se bucură cu bucurie mare. Oamenii, când văzură iarăşi soarele şi luna pe cer, se veseliră şi lăudară tăria lui Greuceanu de a fi izbândit împotriva împieliţaţilor vrăjmaşi ai omenirii.

Iară el, mulţumit că a scos la bun capăt slujba, o luă la drum, întorcându-se înapoi.

Găsind pe frate-său la semnul de întorlocare, se îmbrăţişară şi, cumpărând doi cai ce mergeau ca săgeata de iute, întinseră pasul la drum ca să se întoarcă la împăratul.

în cale, dete peste un păr plin de pere de aur. Fratele Greuceanului zise că ar fi bine să mai poposească puţin la umbra acestui păr, ca să mai răsufle şi caii, iară până una alta, să culeagă şi câteva pere spre a-şi mai momi foamea. Greuceanu, care auzise pe zmeoaice ce plănuiseră, se învoi a se odihni; dară nu lăsă pe frate-său să culeagă pere, ci zise că le va culege el. Atunci trase paloşul şi lovi părul la rădăcină. Când, ce să vezi dumneata? Unde începu a curge nişte sânge şi venin scârbos şi un glas se auzi din pom zicând:

— Mă mâncaşi friptă, Greucene, precum ai mâncat şi pe bărbatul meu.

Şi nimic nu mai rămase din acel păr decât praf şi cenuşă; iară frate-său încremeni de mirare,

neştiind ce sunt toate acestea.

După ce plecară şi merseră ce merseră, deteră preste o grădină foarte frumoasă cu flori şi cu fluturei, şi cu apă limpede şi rece.

Fratele Greuceanului zise:

— Să ne oprim aici niţel, frate, ca să ne mai odihnim şi căişorii. Iară noi să bem niţică apă rece şi să culegem flori.

— Aşa să facem, frate, răspunse Greuceanu, dacă această grădină va fi sădită de mâini omeneşti şi dacă acel izvor va fi lăsat de Dumnezeu.

Apoi, trăgând paloşul, lovi în tulpina unei flori care se părea mai frumoasă şi o culcă la pământ; după aceea împunse şi în fundul fântânii şi a marginilor ei, dară, în loc de apă, începu a clocoti un sânge mohorât, ca şi din tulpina florii, şi umplu văzduhul de un miros greţos. Praf şi ţărână rămase şi din fata cea mai mare de zmeu, căci ea se făcuse grădină şi izvor, ca să înveninеze pe Greuceanu şi să-l omoare.

Şi scăpând şi de această pacoste, încălecară şi plecară la drum, repede ca vântul; când, ce să vezi dumneata? Unde se luase după dânşii scorpia de mumă a zmeoaicelor cu o falcă în cer şi cu alta în pământ, ca săînghiţă pe Greuceanu şi mai multe nu; şi avea de ce să fie cătrănită şi amărâtă: căci nu mai avea nici soţ, nici fete, nici gineri.

Greuceanu, simţind că s-a luat după dânşii zmeoaica cea bătrână, zise frăţâne-său:

— Ia te uită, frate, înapoi şi spune-mi ce vezi.

— Ce să văz, frate, îi răspunse el, iată un nor vine după noi ca un vârtej.

Atunci dete bice cailor care mergeau repede ca vântul şi lin ca gândul; dară Greuceanu mai zise o dată fratelui său să se uite în urmă. Acesta îi spuse că se apropia norul ca o flăcăraie. Apoi, mai făcând un vânt cailor, ajunseră la Faurul pământului. Aci, cum descălecară, se închise în făurişte. Pe urma lor iacă şi zmeoaica. De-i ajungea îi prăpădea! Nici oscior nu mai rămânea din ei. Acum însă n-avea ce le mai face.

O întoarse însă la şiretlic: ruga pe Greuceanu să facă o gaură în perete, ca măcar să-l vază în faţă. Greuceanu se prefăcu că se îndupleacă şi făcu o gaură în perete. Dară Faurul pământului se aţinea cu chipul lui Greuceanu cel de fier, ce arsese în foc de sărea scântei din el. Când zmeoaica puse gura la spărtură ca să soarbă pe Greuceanu, Faurul pământului îi bägă în gură chipul de fier roşu ca focul şi i-l vârî pe gât. Ea, înghiorţ! înghiţi şi pe loc şi crăpă. Nu trecu mult, şi stârvul zmeoaicei se prefăcu într-un munte de fier, şi astfel scăpară şi de dânsa.

Faurul pământului deschise uşa făuriştei, ieşi afară şi se veseliră trei zile şi trei nopţi de aşa mare izbândă. El mai cu seamă era nebun de bucurie pentru muntele de fier. Atunci porunci călfilor să facă o căruţă cu trei cai cu totul şi cu totul de fier. După ce fură gata, suflă asupra lor şi le dete duh de viaţă.

Luându-şi ziua bună de la frate-său de cruce Faurul pământului, Greuceanu se urcă în trăsură cu frate-său cel bun, şi porni la Roşu împărat, ca să-şi primească răsplata.

Merse, merse, până ce li se înfurci calea. Aci se opriră şi poposiră. Apoi, Greuceanu desprinse de la căruţă un cal şi-l dete fratelui său, ca să ducă împăratului Roşu vestea cea bună a sosirii lui Greuceanu cu izbânda săvârşită; iară el rămase mai în urmă. înaintând el alene, răsturnat în căruţă, trecu pe lângă un diavol şchiop care le ţinea calea drumeţilor ca să le facă neajunsuri. Acestuia îi fu frică să dea piept cu Greuceanu, dară, ca să nu scape nici el neatins de răutatea lui cea drăcească, îi scoase cuiul din capul osiei de d-îndărăt şi-l aruncă departe în urmă. Apoi tot el zise Greuceanului:

— Măi, veri cule, ţi-ai pierdut cuiul, du-te de ţi-l caută.

Greuceanu, sărind din căruţă, îşi uită acolo paloşul, din greşeală. Iară când el îşi căuta cuiul, diavolul îi fură paloşul, apoi, aşezându-se în marginea drumului, se dete de trei ori peste cap şi se schimbă într-o stană de piatră.

Puse Greuceanu cuiul la capătul osiei, îl înţepeni bine, se urcă în căruţă şi pe ici ţi-e drumul! Nu bägă de seamă că paloşul îi lipseşte.

Ascultaţi acum şi vă minunaţi, boieri dumneavoastră, de păţania bietului Greuceanu. Un mangosit de sfetnic d-al împăratului Roşu se făgăduise diavolului, dacă îl va face să ia el pe fata împăratului. Ba încă şi rodul căsătoriei sale îl închinase acestui necurat. împielitatul ştia că Greuceanu, fără paloş, era şi el om ca toţi oamenii. Puterea lui în paloş era; fără paloş era necunoscut. îi fură paloşul

Ion cel sărac și zâna lacului

poveste românească

și-l dete becisnicului de sfetnic.

Acesta se înfățișă la împăratul și îi ceru fata, zicând că el este cel cu izbânda cea mare.

împăratul îl crezu, văzându-i și paloșul, și începuseră a pune la cale cele spre cununie. Pe când se pregătea la curte pentru nuntirea fiicei împăratului cu voinicul cel mincinos, ce zicea că a scos soarele și luna de la zmei, vine și fratele Greuceanului cu vestea că Greuceanu are să sosească în curând.

Sfetnicul cel palavatic[551], cum auzi de una ca aceasta, merse la împăratul și zise că acela este un amăgitor și trebuie pus la închisoare, împăratul îl ascultă. Iar sfetnicul umbla d-a-ncâtelea, zorind să se facă mai curând nunta, cu gând că, dacă se va cununa odată cu fata împăratului, apoi poate să vină o sută de Greuceni, că n-are ce-i mai face, lucrul fiind sfârșit.

împăratului însă nu-i prea plăcu zorul ce da sfetnicul pentru nuntă, și mai tărăgăni lucrurile.

Nu trecu mult, și iată că sosește și Greuceanu, și înfățișându-se la împăratul, acesta nu știa între care să aleagă. Credea că acesta să fie Greuceanu, dară nu-și putea da seama de cum paloșul lui Greuceanu se află în mâna sfetnicului. Atunci băgă de seamă și Greuceanu că-i lipsește paloșul și tocmai acum îi veni în minte pentru ce nu văzuse el stana de piatră, decât după ce-și găsise cuiul de la osie și se întorcea la căruță cu dânsul. Pricepu el că nu e lucru curat.

— împărate prea luminate – zise el – toată lumea zice că ești om drept. Te rog să-mi faci și mie dreptate, mult ai așteptat, mai așteptă, rogu-te, încă puțin și vei vedea cu ochii adevărul.

Primi împăratul a mai aștepta până ce să se întoarcă Greuceanu. Acesta se puse iarăși în căruța lui cu cai și tot de fier și într-un suflet merse, până ce ajunse la stana de piatră, acolo unde necuratul îi scosese cuiul de la căruță.

— Ființă netrebnică și păgubitoare omenirii, zise el, dă-mi paloșul ce mi-ai furat, căci de nu, praful se alege de tine.

Piatra nici că se clinti din loc măcar

Atunci și Greuceanu se dete de trei ori peste cap, se făcu un buzdugan cu totul și cu totul de oțel și unde începu, nene, a lovi în stană de se cutremura pământul. De câte ori da, de atâtea ori cădea câte o zburătură de piatră. Și lovi ce lovi, până ce îi sfărâmă vârful. Apoi deodată începu stana de piatră a tremura și a cere iertăciune. Iară buzduganul, de ce da, d-aia își înțeța loviturile și dete, și dete, până ce o făcu pulbere. Când nu mai fu în picioare nimic din stana de piatră, cătă prin pulberea ce mai rămăsese și-și găsi Greuceanu paloșul ce-i furase Satana.

îl luă și, tară nicio clipă de odihnă, veni și se înfățișă iarăși la împăratul.

— Sunt gata, mărite împărate, zise el, s-arăt oricui ce poate osul lui Greuceanu. Să vină acel sfetnic nerușinat, care a voit să te amăgească, spre a ne înțelege la cuvinte.

împăratul îl chemă.

Acesta, dacă veni și văzu pe Greuceanu cu sprânceana încruntată, începu să tremure și-și ceru iertăciune, spunând cum căzuse în mâinile lui paloșul lui Greuceanu.

După rugăciunea lui Greuceanu, dobândi iertare și de la împăratul, dar acesta îi porunci să piară din împărăția lui. Apoi, scoase pe fratele Greuceanului de la închisoare și se făcu o nuntă d-alea împărătești și se încinse niște veselii care ținură trei săptămâini... Și eu încălecai po șa, și vă povestii dumneavoastră așa.

Cică au fost undeva într-o țară un om și o femeie, și cât au trăit au tot argățit pe la boieri. Dar din munca lor nu se alegeau cu nimic. De slujeau pe haine, se ponoseau, de slujeau pe bani, se cheltuiau, de slujeau pe vite, se treceau. Nu le mergea la nimic, și pace. De munci grele, de necazuri a murit și omul, și femeia. Și au lăsat din urma lor un bordei și un ogor. Orfân pe acest pământ, fără sprijin de nicăieri, a rămas și un băiat al lor cu numele Ion.

Ce să facă băiatul singur? A semănat ogorul din jurul bordeiului cu grâu. La vremea lui a crescut grâul mare, frumos, o dragoste să te uiți la el. De la rădăcină și până la vârf avea numai spice de aur.

— Acuma, face Ion, să-mi caut o seceră bună, să secer grâul, să nu se scuture.

A umblat pe la iarmaroc, pe la fierari, a cumpărat o seceră și se întorcea să pună lanul în clăi. Când colo, se uită el, grâul tot era scuturat de păsări, până și paiele erau mâncate.

A rămas băiatul sărac fără seamăn, de nu avea după ce bea o gură de apă.

Umblă el așa necăjit cât umblă și se gândește:

Ion cel sărac şi zâna lacului

poveste românească

„O să semăn ogorul cu hrişcă şi tot o să strâng roadă anul acesta".

A semănat hrişcă şi a răsărit bine, a înflorit şi se arăta roadă multă, dar într-o noapte a dat o brumă şi s-a topit toată hrişcă din vârf până în rădăcină.

Amu văzuse băiatul că-i nevoie mare şi s-a pornit în lume. Şi a tot mers pe dealuri necălcate, pe văi neumblate şi a ajuns la o curte boierească. Acolo s-a oprit să argăţească un an. La un an, a primit simbrie un mânz. Bucuros s-a pornit el înapoi şi a poposit la o margine de pădure. Nişte lupi s-au repezit din pădure şi au mâncat mânzul. Ce să facă atunci sărmanul Ion? Iar s-a dus la boierul la care argăţise. Stăpânul l-a primit şi i-a zis:

— Spune, Ioane, ce răsplată vrei, că ce îi cere ţi-oi da.

Se uită Ion şi vede o piatră de moară.

— Nu ştiu, stăpâne, pe ce să slujesc, că la nimic nu-mi merge, doar pe piatra cea de moară să ne împăcăm să-ţi slujesc.

— Văi de mine, măi băiate, de ce să-ţi prăpădeşti munca în zadar, a răspuns stăpânul, alege şi tu altă plată.

— Pe vite nu mai slujesc, vreau să slujesc pe piatra cea de moară.

S-au împăcat şi a argăţit băiatul cu tot înadinsul. După ce s-a împlinit slujba, i-a dat piatra cea de moară, şi Ion a dus-o şi a aşezat-o dinaintea bordeiului.

Când venea cu cofele de la izvor, le aşeza pe piatră şi se uita bucuros la ele ca la o mare avere.

într-o bună zi, s-a ridicat o furtună năprasnică, cerul s-a înnourat, a început să tune şi să fulgere, şi a detunat piatra, de s-a făcut ea mici fărâme.

Ion s-a uitat la piatra cea de moară şi, când a văzut-o numai bucăţi, a zis:

— Nici la pâine, nici la vite, nici la piatră seacă nu-mi stă norocul. O să mă duc în lume să-mi caut altă soartă, alt noroc.

Şi şi-a pus în traistă ce a mai avut şi s-a pornit în lume şi mai amărât ca altă dată.

Dacă s-a pornit, a mers şi a tot mers, zi de vară până-n seară, şi a ajuns la o branişte domnească. Acolo un om punea fânul în stoguri.

— Măi, om bun, ajută-mă să stoguiesc fânul, să nu mă asfinţească soarele.

— Ţi-oi ajuta, de ce să nu-ţi ajut, că tot caut de lucru.

A tras căpiţele la stog şi până în seară a mântuit de clădit. Omul n-avea parale să-l răsplătească şi i-a dat un cocoş.

Ion a luat cocoşul, s-a pornit mai departe şi a ajuns la curtea împăratului. Abătut în poartă şi a ieşit un strajnic.

— Ce trebuinţă ai?

— Vreau să vorbesc cu împăratul, să mă jeluiesc, să-i spun de necazurile mele.

Curtenii au închis poarta şi i-au spus că, de a îndrăzni să intre, o să-l asmuţe cu câinii şi o să-l

pună la dubală.

Trei zile şi trei nopţi a stat Ion şi a aşteptat nebăut şi nemâncat la poarta împăratului.

Tocmai după trei zile l-a auzit împăratul strigând la poartă şi a întrebat:

— Cine-i acolo?

— Luminate împărate, de câteva zile stă un om şi aşteaptă să vorbească cu luminăţia voastră!

— Du-te şi îl cheamă!

Se duce strajnicul şi îi face ştiută porunca să vie în palat.

Omul a intrat cu cocoşul subţioară, s-a închinat.

împăratul l-a întrebat:

— Ce trebuinţă ai şi ce umbli cu cocoşul acesta subţioară?

— Că ia, am venit şi eu să-l dau celui ce mă va judeca drept.

— Spune, ce poftești să afli?

— Luminate împărate, dacă n-au mai muncit părinţii mei pe lumea aceasta, şi muncesc şi eu din noapte până în noapte, şi n-am nimic la casă...

împăratul s-a încruntat:

— Da bine, drumeţule, unde te visezi, cine te-a pus la cale să intri cu cocoşul la palat? Ori te-ai gândit să mă iei în batjocură? Judecata pe care o ceri niciun împărat pe lume n-o poate face.

Pleacă, şi altă dată de vei veni, să ştii, capul îţi va sta unde-ţi stau picioarele.

Băiatul a ieşit pe poarta palatului şi mai amărât decât intrase, întreba, întreba, şi adevărul nu era chip să-l afle. Se porneşte el şi merge cale lungă să-i ajungă, şi nu scurtă, că aceea mai rău încurcă, şi ajunge la o răscruce de drumuri şi a mers tot înainte, nu s-a abătut nici într-o parte şi a văzut un foc arzând şi un sihastru cu barba până în talpa piciorului. Sihastrul l-a chemat pe drumeţ şi l-a întrebat:

— încotro ţii calea, om bun, cu cocoşul acesta?

Da flăcăul face:

— Umblu prin lume, cine mă va judeca drept, să-l răsplătesc cu cocoşul.

Sihastrul de la foc întreabă:

— Ce necazuri ai? Hai vorbeşte, ce doreşti să afli?

— Dacă n-au mai muncit părinţii mei pe lumea aceasta, şi muncesc şi eu zi şi noapte, şi n-am nimic la casă.

— De mare lucru mă întrebi, voinice. E peste fire să-şi afle cineva ursita. Ia şi te însoară, că în doi mai degrabă veţi afla norocul.

Băiatul i-a dat cocoşul, şi moşneagul de la foc i-a arătat o cărăruşă printre dumbrăvi şi branişti.

— Apucă pe cărăruşă aceasta şi mergi până vei ajunge la un ceair verde. Acolo este un lac cu lapte, unde vin trei păsări la scăldat. Pe mal ele îşi lasă aripile şi se prefac în zâne. Una cu rochia ca câmpul cu florile, alta cu rochia ca luna cu zorile, a treia, cea mai mică, e îmbrăcată într-o rochie frumoasă ca soarele cu razele. Tu să iei aripile la zâna cea mai mică, să te ascunzi sub nisipul din izvorul de la malul lacului şi să stai acolo până va striga ea de trei ori: „Ieşi, văzutule şi nevăzutule, tu vei fi al meu şi eu voi fi a ta". Atunci poţi să ieşi, că ea va fi a ta. Să trăiţi bine, căci zâna aceea are să-ţi fie femeie.

— Rămâi sănătos, moşule!

— Mergi cu sănătate, fie-ţi drumul cu folos.

Se porneşte băiatul şi cât mergea numai codrul verde îi sta în faţă. Aşa a mers el până a ieşit la un ceair verde şi la nişte zăvoaie de sălcii, unde se auzea murmur de izvor. S-a oprit băiatul după cale lungă, şi acolo i-a fost masul şi popasul. Lângă izvor, la malul lacului, cât stătea, tot priveghea, era numai ochi şi urechi, să afle cine se va scălda în lacul acesta.

Iată că pe la vreme de noapte, pe lună, vin trei păsări la scăldat. Pe malul lacului ele şi-au lăsat aripile, s-au prefăcut în trei fete mari, în trei zâne, vorba cântecului: tot un stat, tot un purtat, tot un ochi, tot o sprânceană şi frumoase fără seamăn; una cu rochia ca câmpul cu florile, alta cu rochia ca luna cu zorile şi a treia, cea mai mică, îmbrăcată într-o rochie aleasă ca soarele cu razele, de lumina
locul pe unde trecea. Şi au păşit aşa toate trei pe iarbă, de pe iarbă pe piatră, de pe piatră în lacul cu lapte, să se scalde.

El a văzut bine unde a pus zâna cea mai mică aripile, s-a repezit, cât l-a ţinut duhul, le-a luat şi s- a ascuns în nisipul din izvor şi a mai pus şi o brazdă pe deasupra.

S-au scăldat zânele cât s-au scăldat şi au venit la mal. Cele două mai mari au îmbrăcat aripile şi au zburat, iar cea mai mică striga şi îngrozea să-i dea aripile, că îneacă lumea cu apă. Şi pe dată s-au ridicat nişte nouri negri cu tunete şi fulgere să rupă pământul, iar băiatul stătea sub nisipul din izvor, habar de grijă.

Neaflând pe nimeni în cuprinsul acelui ceair, a venit zâna la izvor şi a cuvântat:

— Care mi-a luat straiele, de-a fi femeie bătrână, să-mi fie mamă; de-a fi om, să-mi fie tată; de-a fi fată, să-mi fie soră.

El tace. Atunci zâna a strigat:

— Ieşi, văzutule şi nevăzutule, de-i fi flăcău, să-mi fii soţ până la moarte!

El n-a răspuns până n-a strigat zâna de trei ori. Abia după ce a strigat a treia oară, el a întrebat:

— Facem nuntă?

— Facem.

Atunci el a ieşit, şi cum s-au văzut, s-au strâns în braţe, s-au sărutat pe faţă, că trebuia zâna după aceasta să-i fie parte, adică soţie până la moarte. Dimineaţa, s-au pornit să meargă la cununie, să se lege după obicei. Soarele, când a răsărit şi a văzut o mireasă aşa de frumoasă, a încremenit pe loc. Mă rog, vroia şi el să aibă aşa o zână. S-a repezit şi a luat-o şi a dus-o tocmai în împărăţia cerului.

A rămas sărmanul băiat scârbit şi întristat ca şi mai înainte.

— Măi, zice el, se vede că nu mai am eu parte de noroc pe lume.

Se porneşte înainte să se tocmească să slujească cu luna, cu anul şi a ajuns într-un târg. În târgul acesta bătuse toba trei zile, şi crainicii dăduseră de ştire că împăratul are un copac înalt cu vârful tocmai la cer, şi cine s-a afla şi a cuteza să se suie în copac, să-i aducă poame, îi dă jumătate din împărăţie.

Mulţi au încercat să se suie în copacul acela, dar au căzut jos şi nu s-au mai sculat.

Drumeţul s-a dus într-o zi la împărat şi i-a zis:

— Luminate împărate, lasă-mă să mă urc în copacul acesta, să-ţi aduc poame.

I-a dat voie împăratul, şi a prins el a se urca din creangă în creangă tot sus la cer. Dacă ostenea, îşi făcea pat de crengi şi se odihnea. Aşa s-a urcat el în sus şi a ajuns unde copacul avea trei craci: unul la răsărit, unul la amiază şi unul la apus. Cracul de la răsărit era încărcat cu mere domneşti, cel dinspre amează – cu prăsade[552], iar cel de la apus – cu alune. El s-a urcat pe creanga cea de la amiază şi mânca prăsade.

Soarele din cer îl vede şi-i vorbeşte:

— Bună ziua, măi omule. Ce faci acolo în pom?

— Ia mănânc şi eu nişte fructe.

— N-ai vrea să mergi în împărăţia mea să mâi razele, că eu sunt logodit numai de vreo trei zile şi vreau să fac nuntă.

— Vreau, de ce să nu vreau. Mi-i da trei pungi de galbeni şi mâncare de trei ori pe zi.

— Cât ceri îţi dau, plata şi mâncarea o să ţi le aducă dimineaţa la răsărit Păsărilă-Lăţi-Lungilă; la prânz, Brumarul-cel-Mare; la amiază, un Lup-cu-capul-de-Fier, iar la chindii o să-ţi aducă mâncare un Balaurcu-solzii-de-Aur, care fierbe piatra şi poartă ploile şi e mai mare peste fulgere şi tunete. Cum ţi-i voia, te prinzi?

— Mă prind.

— Atunci zi: hop, hop, unde mă gândesc, acolo să mă găsesc! Şi să te gândeşti la împărăţia Soarelui.

Ion a zis:

— Hop, hop, unde mă gândesc, acolo să mă găsesc.

552 pere

Şi când a zis aşa, s-a şi pomenit la casa Soarelui.

Ion era ostenit ca vai de dânsul. Soarele l-a pus la masă, l-a ospătat, apoi l-a dus la raze şi i-a arătat cum să le mâie.

îndeplinea Ion porunca întocmai cum spusese, din zori până la răsăritul Soarelui şi s-a oprit într- 0 grădină de aur şi aştepta să-i aducă mâncare.

Păsărilă-Lăţi-Lungilă a întârziat mult cu mâncarea.

Când l-a văzut că vine, de departe i-a strigat:

— Haide, Păsărilă, că s-a pus soarele drept inimă.

Dar Păsărilă răspunde:

— Dumneata, voinice, ştii una: să mâi razele soarelui, altă grijă nu ai, iar eu sunt stăpân pe păsări.

— Şi ce grijă ai?

— Eu le dau porunci, unde să se ducă, ce să facă, le povăţuiesc să nu meargă la cei săraci să la mănânce pâinea, dar să meargă la cei bogaţi.

Ion se repede şi-l apucă de piept, îl scutură bine şi-l zdupăceşte[271].

— Argate, pentru ce faci aceasta?

— Mă mai întrebi?! Pentru că ai lăsat vrăbiile să-mi mănânce grâul cel cu spicele de aur!... Ai noroc că ieşti om bătrân, da altfel n-ai scăpa din mâinile mele.

I-a dat drumul Ion şi a plecat să mâie razele mai departe. La vremea prânzului s-a oprit în altă grădină de aur din împărăţia soarelui.

Brumarul-cel-Mare întârzia să vină cu mâncare. Când l-a văzut argatul, l-a luat cu ceartă şi ocară:

— De ce ai întârziat cu mâncarea?

Da Brumarul-cel-Mare face:

— Bine-i de dumneata, că alt lucru n-ai, decât să mâi razele soarelui. Dar eu sunt stăpân pe brumă, pe promoroacă, pe viscol, pe spulber.

— Aşa, vasăzică, şi ce poveţe le dai?

— Le spun să nu meargă să îngheţe semănăturile celor săraci, dar să se ducă la cei bogaţi, că au lanuri multe şi mari, de nu le ţin seama.

Ion se repede, îl prinde vârtos de barbă şi îl bate.

— Ce faci?

— Ştiu eu ce fac. Pentru că ai degerat hrişcă şi n-am avut niciun folos dintr-însa. Ai îngheţat-o într-o noapte, că până dimineaţă stătea toată fiartă şi pătulită[272], la pământ.

Brumarul-cel-Mare a lăsat mâncarea şi a scăpat cu fuga.

Ion a stat la masă şi s-a pornit cu razele mai departe pe cer, pe pământ, pe suflare de vânt.

La amiază a poposit într-o grădină de aur din împărăţia soarelui şi tot se uita în lungul drumului, de nu vine cineva cu mâncarea. Stând aşa şi aşteptând, a văzut un lup cu capul de fier, care venea cu mâncare.

— Haide, lupule, că mi s-au scurs ochii uitându-mă în lungul drumului, de când tot te aştept.

— Dumneata ai numai un lucru, să porţi razele, iar eu câte le am, nu-mi ajung mâini şi picioare.

— Şi ce slujbă mai ai?

— Eu sunt împăratul lupilor. Ei pun la cale ce să facă, îi stăpânesc, nu-i las să se ducă la unul sărac să-i mănânce vita, pe care o mai are, dar să se ducă la cirezele boierilor, că acolo au de unde mânca de ajuns şi de rămas.

---

271 a bate cu pumnul

272 culcat la pământ, aplecat

— D-apoi, împărate lupule, eu am argățit un an pe un mânz și, când mă duceam cu el acasă, tu ai îndreptat lupii și l-au mâncat la marginea codrului, de muream de scârbă.

Și l-a luat și pe acesta la trei parale, că numai fuga l-a scăpat pe lup de păruială.

A stat Ion la masa de amiază și s-a pornit să mâie razele mai departe. Așa le-a tot mânat el în cer, pe pământ și în suflare de vânt, până la chindii.

La chindii s-a oprit într-o grădină de aur a soarelui. „Mă răpune foamea de a mânca ce mi-i, și balaurul nu mai vine."

La o habă vine balaurul val vârtej, sărind din deal în deal, din vale în vale. Ion i-a strigat de departe:

— Sileşte, Balaure, sileşte, că foamea mă curmă la inimă! De ce vii așa de târziu?

— Tu altă grijă nu ai decât să mâi razele, iar eu am multe și-mi vine greu să le scot la capăt pe toate.

— Și ce anume ai de făcut?

— Păi, ca să știi, mai am de fiert piatra, de purtat ploile, de păzit fulgerele și de îndreptat tunetele, să nu detune casa vreunui om sărac, să rămâie fără adăpost, dar să detune numai la cel bogat.

Ion îl și apucă de gât:

— Cum atunci te-a lăsat inima și mi-ai sfărâmat piatra cea de moară, care îmi era dragă și pentru care am slujit un an întreg!?

L-a luat Ion în răspăr pe balaur, că acela nu nimerea drumul pe care venise.

Ospătează Ion masa de chindii și iar se apucă de mânat razele și le-a tot mânat până la capătul zilei.

Când s-a întors seara la curte, îl vede pe Soare gătindu-se să meargă la cununie. Si cu cine credeți? Cu zâna cea mai mică!

El de scârbă și necaz apucă o secure și taie pomii de aur din grădină și îi răstoarnă în calea Soarelui.

Toți ortacii Soarelui: și Păsărilă-Lăți-Lungilă, și Brumarul-cel-Mare, și Lupul-cu-Capul-de-Fier, și Balaurul-cu-Solzi-de-Aur se plânseră în ziua aceea că-i buzdugănise Ion, argatul, încât abia au scăpat cu zile.

A venit Soarele la Ion și l-a întrebat:

— De ce l-ai bătut pe Păsărilă-Lăți-Lungilă?

— Trebuia să-l bat și mai bine, fiindcă a dat drumul păsărilor și mi-au mâncat un lan de grâu. Și ce lan! Fiecare firișor de la vârf până la rădăcină era bătut cu spice de aur.

— E vinovat. Dar pe Brumarul-cel-Mare de ce l-ai scuturat de barbă?

— Pentru că mi-a înghețat un lan de hrișcă în floare și s-a topit tot, de n-am înțeles nimic dintr-însul.

— De-i așa, e vinovat. Dar pe Lupul-de-Fier de ce l-ai întrunchinat?

— Cum era să nu-l probozesc, dacă a dat drumul lupilor și mi-au mâncat mânzul, pentru care slujisem un an.

— S-a cuvenit. Dar pe Balaurul-cu-Solzii-de-Aur de ce l-ai pedepsit?

— L-am pedepsit, fiindcă mi-a detunat o piatră de moară, pentru care argățisem un an.

— Bine i-ai făcut. Iar eu cu ce sunt de vină că mi-ai tăiat pomii de aur și mi-ai înfundat drumurile și cărările?

— Ești de vină, că mi-ai luat femeia.

Soarele o cheamă pe Zâna cea frumoasă și o întreabă:

— Zână prea frumoasă, a cui ești?

Zâna răspunde:

— A lui Ion Săracul sunt!

— De-i așa, ia-ți-o și mergi cu bine. Cine strică casa altuia n-are loc nici în cer, nici pe pământ.

Și Zâna atunci a vorbit:

— E-e, Ioane, de mult te aștept să mă iei din cer, să mă duci pe pământ, să facem nuntă.

S-a dus Ion cu Zâna cea frumoasă la copacul acela, pe care se urcase la cer, a cules mere domnești, prăsade și alune și s-a coborât jos.

A mers Ion cu poamele drept la împărat și i le-a dat.

Când l-a văzut împăratul cu poame şi cu o fată aşa de frumoasă, inima i se închise, faţa i se întunecă: vroia acum cu dinadinsul să aibă această zână frumoasă, ba, pe lângă, şi împărăţia întreagă. Mai în scurt, împăratul cel lacom a chemat îndată divanul şi a întrebat ce să facă.

— le-i capul! îl sfătuiau sfetnicii.

— Alei, ce cuvinte rostiţi voi! Cum pot să-l mântui de zile fără de nicio vină?

— împărate, nu-l omorî, dă-i nişte porunci grele, să nu le poată scoate la capăt, şi atunci sfârşeşte-l de zile. Spune-i să sădească o vie, cât cuprinzi cu ochii în jurul palatului, şi până mâine dimineaţă să fie butucii crescuţi, să vorbească butucul cu viţa, viţa – cu bobiţa şi poama coaptă să fie, să spânzure strugurii în palat, să întinzi mâna şi să-i ajungi din crivat.

L-a chemat pe Ion şi i-a spus împăratul:

— Văd că eşti om vrednic. Din câţi s-au urcat în copac, numai tu te-ai întors cu poame şi se cuvine să-ţi dau jumătate de împărăţie, dar mai întâi să-mi îndeplineşti o poruncă. Până mâine dimineaţă locul din jurul palatului, cât îl cuprinzi cu ochii, să fie sădit cu vie şi butucii să fie crescuţi, să vorbească butucul cu viţa şi viţa – cu bobiţa, când m-oi scula dimineaţă să spânzure strugurii copţi în palat, să-i ajung din crivat.

— Bine-i şi aşa, împărate, a răspuns Ion, şi a plecat scârbit, luânduse cu gândul că poate a răsări dreptatea de undeva.

Ajunge el şi-i spune Zânei:

— Nu ştiu, jumătate de împărăţie voi primi ori nu, dar capul ştiu că o să mi-l taie.

— Şi pentru ce?

— Uite şi uite ce poruncă mi-a dat împăratul, să fac într-o noapte aşa o vie, ca să vorbească butucul cu viţa şi viţa – cu bobiţa, că unde s-a mai pomenit una ca aceasta?!

— Cine ţi-a dat aşa poruncă, nu ţi-a dat să te crească, dar ţi-a dat să te prăpădească. Nu te scârbi şi nu te întrista. Dă aripile, care le-ai luat de la mine, iar tu culcă-te şi dormi, că eşti trudit.

Ion s-a culcat, iar Zâna a desfăcut cele două aripi, şi ca din pământ au apărut doi lei-paralei cu cuşmele în mână şi au întrebat:

— Ce doreşti, stăpână?

— Vedeţi dealurile din jurul palatului?

— Vedem.

— Să luaţi să asemănaţi locul şi până mâine în revărsatul zorilor să sădiţi o vie, cât poate cuprinde ochiul omului, poama crescută să fie, să vorbească butucul cu viţa, viţa – cu bobiţa, când s-a scula împăratul să culeagă struguri copţi din crivat.

Şi când au şuierat cei doi lei-paralei o dată... au prins a ieşi din pământ, din iarbă verde, tot ortaci de ai lor, mulţi ca frunza, iuţi ca spuza şi i-au trimis cât mai iute la muncă în toate părţile, să facă dealurile vale şi să dureze o podgorie în toată legea, cum a fost porunca. Şi au lucrat toţi cât a fost draga de noapte: unii arau, unii răsădeau, unii cotorau, unii legau, alţii retezau lăstarii, şi până în zori de ziuă erau strugurii copţi, numai buni de cules.

în răsăritul soarelui veneau căruţele cu panere de poamă la palat.

Zâna l-a sculat pe Ion:

— Hai, porneşte şi tu, Ioane, de vezi poama. Când s-a uitat el înjur, cât cuprinde ochiul omului era numai vie.

A mâncat împăratul poamă coaptă, a ieşit în pridvor şi se minuna de o vie ca aceea.

Tot atunci au venit şi sfetnicii divanului, boierii.

— Aceasta a făcut-o, luminate împărate, dar acum să-l trimiteţi să aducă fluierul fermecat din volbura mării, care cântă singur.

L-au chemat strajnicii şi i-au spus porunca împăratului.

Vine el scârbit şi amărât şi-i spune Zânei:

— Iată ce mi-a poruncit acuma împăratul.

— Ţi-a dat o poruncă grea, să te prăpădească. La volbura mării trăiesc uciganii, acolo e sălaşul necuraţilor, şi numai ei pot să facă un asemenea fluier, – a spus Zâna şi a scos inelul de pe deget, şi i l-a dat

lui. Na, ține-l, la vreme de neputință ți-a fi de trebuință, când îți va fi dor de mine să-i dai drumul și să pășești tot din urma lui. Acum mergi cu bine, fie-ți drumul cu folos.

Și-au luat ei rămas bun, și s-a pornit Ion la drum lung și s-a dus cât pe lume, cât pe sub lume, și a ajuns la malul mării. Acolo s-a așezat jos, scârbit și amărât, și a oftat o dată adânc, cu jale și cu durere:

— Of, of, of!

în clipa aceea apare un om în fața lui și zice:

— Eu sunt Oftea, ce m-ai chemat?

Ion a prins a lăcrăma și a se tângui.

— Cum n-oi ofta și n-oi lăcrăma, dacă mi-a poruncit împăratul să-i aduc fluierul care cântă singur de la volbura mării. Și acuma unde să-l caut eu în apă?

— Așa un fluier îl pot face uciganii în șapte ani, dar toată vremea aceasta trebuie să fii treaz, să nu ațipești nicio clipă. Te prinzi să nu dormi?

— Mă prind.

Oftea l-a luat atunci în spate și s-a dus prin apă până la volbura mării. Acolo Mamonul Mamonilor, cel mai mare peste ucigani, l-a întrebat:

— Ai venit de bună voie?

— Ba de nevoie.

— Apoi dar bine, te las cu zile, altfel ar fi rău.

Și i-a spus că, dacă n-a dormi șapte ani, o să-i facă un fluier care cântă singur.

Din clipa aceea uciganii, necurații, s-au apucat de lucru la fluier cu tot temeiul și au lucrat trei ani de zile în șir, și toată vremea aceasta Ion n-a închis un ochi. După trei ani l-a răzbit somnul și a început a ațipi.

— Ioane, Ioane, ce faci, dormi?

— Nu dorm, nu!

— Ia seama, că amuș stricăm fluierul! Ni s-a părut că ai ațipit...

— Stau așa și mă gândesc, ce să fie oare mai mult pe lume: iarbă în luncă, ori frunză în codru?

Diavolii din fundul mării s-au lovit peste frunte. Nici ei nu știau.

— Stai să ne ducem să numărăm și ți-om spune.

Au ieșit toți diavolii din fundul mării și s-au apucat de numărat. Cât au umblat ei pământul în lung și în lat, Ion a avut când dormi și când se trezi.

După ce au terminat de numărat, au venit și i-au spus:

— Cu nouă fire e mai multă iarbă decât frunză.

Și iar s-au apucat de lucru și lucrau zi și noapte. După trei ani fluierul era gata, mai trebuia înflorit și poleit, dar Ion nu mai putea de somn și a început a clipoci.

— Ioane, Ioane, ce faci acolo, dormi?

— Nu dorm, mă tot frământă gândul să aflu ce este mai mult în mare: pește ori nisip.

Dracii au căzut pe gânduri, vroiau și ei să știe și s-au dus să numere.

Ion a rămas singur și a avut când dormi și când se trezi.

Ca să numeri peștele și nisipul din mare se cerea amar de vreme. Se trezește Ion, se uită la inel și își aduce aminte de Zână. Și dacă l-a pălit dorul de casă, n-a mai așteptat să fie fluierul înflorit și poleit, l-a luat, a dat drumul inelului și, mergând după dânsul, a ieșit la malul mării. Când a călcat pe mal, s-a pomenit cu dracii în față.

— Stai, Ioane, să facem fluierul până la capăt, ne-a mai rămas să-l înflorim, să-l poleim.

— Lăsați-l, cântă bine, îl duc și așa neînflorit și nepoleit.

Și picior după picior s-a pornit după urmele inelului și a mers pe iarbă necălcată și rouă nescuturată până a ajuns la palat.

A bătut în poartă și a strigat:

— Deschide, împărate, că ți-am adus fluierul cel fermecat care cântă singur!

A ieșit împăratul. Cheamă și sfetnicii, și boierii.

După ce s-au strâns toți roată împrejur, Ion a scos fluierul și a spus:

— Fluier fermecat!

— Aud.

— Să cânţi o horă, să joace toţi curtenii.

A cântat fluierul o horă, şi au jucat toţi până la unul.

— Iată, luminate împărate, acesta-i fluierul care cântă singur şi care am avut porunca să-l aduc.

împăratul l-a luat, iar Ion a ieşit şi a ţinut drumul lui până unde era Zâna şi s-a culcat fără grijă şi a dormit somn voinicesc de trei zile şi trei nopţi, că era trudit de drum lung şi nesomn.

împăratul, curtenii, boierii au vrut şi ei să încerce fluierul cel fermecat şi i-au vorbit:

— Fluier fermecat, cântă-ne nişte hore lungi, să jucăm!

S-a pornit fluierul să zică hore, şi împăratul şi curtenii au început să joace. O horă se sfârşea şi alta începea, iar împăratul şi cu boierii jucau pe întrecute, fiindcă fluierul era fermecat şi la cântecul lui jucau şi pietrele în jur. Şi aşa au jucat până au căzut posmol[273] la pământ, şi tot săreau, căci nu ştiau cum să zică să steie.

La trei zile, aude Ion că cineva cântă şi cuvântă:

— Du-te, Ioane, la palat şi scoate-i afară pe sfetnici, pe boieri şi pe împărat, că au murit toţi jucând. De acum n-ai nicio grijă, căci n-are cine îţi mai da porunci grele să te prăpădească. Eu am cântat şi te-am scăpat de împărat şi de sfetnici. Acuma ai rămas tu stăpân la palat, şi a ta este împărăţia cât încape în hotare.

Acesta era glasul fluierului fermecat.

Ion a ascultat de sfatul fluierului, a luat împărăţia aceea în stăpânire şi acum ce a mai făcut el? A trimis răvaşe pe vânt, pe revânt, să ajungă curând prin toate satele, prin toate târgurile că face nuntă.

Şi s-a strâns lume de pe lume, căci împărăţia aceea era mare de n-o cuprindea gândul omului, şi a făcut nuntă cu mese mari, cu lăutari.

Am fost şi eu la nunta lor, am petrecut trei zile şi trei nopţi şi i-am lăsat bând şi petrecând şi voie bună făcând, şi am venit la măriile voastre călare pe un fus şi m-am apucat povestea de spus.

Luceafărul de seara şi luceafărul de zi

poveste românească

A fost când a fost, pe vremea când se potcovea puricele cu nouăzeci şi nouă ocă de fier la un picior, cu nouăzeci şi nouă ocă de oţel la alt picior şi tot i se părea uşor.

A fost odată un împărat şi avea împăratul cela un bahore[274], de băiat neastâmpărat şi zbânţuit, de nu mai avea încotro. într-o zi, băiatul a ieşit la poartă şi împroşca cu praştia pietre. Tocmai atunci a trecut prin poarta palatului o babă cu un ulcior cu apă. Băiatul a împroşcat şi a nimerit drept în ulcior. Ulciorul s-a stricat, apa toată s-a vărsat, iar baba s-a întors şi i-a zis băiatului:

— Să mergi tot pământul umblător, astâmpăr să nu mai ai, până nu vei nimeri pe tărâmul fără de moarte, şi nici acolo ceas de tihnă şi loc de odihnă să nu-ţi afli.

Băiatul s-a întors în palat şi după trei zile a prins a se lua pe gânduri, l-a pălit o tristeţe şi un dor să meargă în lume, să găsească tărâmul fără moarte. S-a luptat el în sinea lui cât s-a luptat şi într-o bună dimineaţă îi spune împăratului să-i dea bani de cheltuială, haine de primenală, sabie şi buzdugan, că se duce în lume. N-a putut nimeni să-i stea în cale, s-a dus feciorul împăratului şi dus a fost. Dacă s-a pornit, a mers pe un drum, pe altul, ba într-un sat, ba în altul, pe la Bălţi, pe la Soroca, mai ştiu eu pe unde, şi a ajuns la o chilie. Abătut în

273 grămadă

274 copil neastâmpărat

ușă, a ieșit un sihastru și l-a întrebat:

— Ce cauți, măi băiate?

— Caut tărâmul tară de moarte.

Sihastrul s-a mirat:

— încă nu mi s-a dat ochii a vedea şi urechile a auzi de aşa tărâm.

Băiatul s-a scârbit.

— Ce mă fac eu acum, că doar înapoi n-am să mă întorc.

Sihastrul atunci i-a dat un sfat:

— Treci pădurea aceasta deasă şi întunecoasă. în pădure ai să întâlneşti tot felul de jivine, pe la toate să mergi, să le dai bună ziua! La urmă ai să ajungi la un palat, dinaintea acestui palat stă culcat un balaur cu capul pe prag, îi dai şi lui bună ziua; el de bucurie are să întoarcă capul într-o parte, şi ai să treci. Acolo ţi-or spune încotro să mergi.

Feciorul împăratului aşa a şi făcut, a umblat pădurea toată, şi câte animale, păsări şi gângănii a întâlnit pe toate le-a hiritisit. După aceea a ajuns la un palat. în faţa palatului stătea un balaur culcat cu capul pe prag. Feciorul împăratului de departe s-a închinat şi i-a zis:

— Bună ziua, laur-balaur cu solzii de aur!

Balaurul s-a bucurat, a întors capul şi a spus:

— Să nu-mi fi dat bună ziua, aici îţi făceam capătul.

Băiatul a păşit pragul şi a răspuns:

— Să te fi repezit asupra mea, aici te făceam harcea-parcea.

A intrat feciorul împăratului în palat şi a văzut un moşneag cât lumea de bătrân.

— Ce vânturi te poartă, voinice?

— Caut tărâmul fără de moarte, voinice.

— Departe-i, voinice. Departe, nimeni n-a fost pe cele tărâmuri şi nimeni nu ştie drumul. Fiindcă mi-ai hiritisit jivinele toate, o să-ţi dau un ghem de aur, să-ţi arate calea înainte. încotro se va rostogoli ghemul, într-acolo să mergi.

Şi-a luat băiatul ziua bună, a aruncat ghemul şi ghemul a prins a se cotili peste dealuri, peste văi, peste câmpii, peste pustii.

Cât mergea ghemul, se desprindea de pe el un fir de aur subţire ca o aţă de păianjen. Aşa a mers voinicul cale lungă, şi într-un târziu a ajuns la un stejar, unde s-a oprit să poposească.

Luceafărul de seară şi Luceafărul de zi

S-a aşezat voinicul la umbră şi a nimerit drept pe o ghindă, care crăpase şi slobozise colţ. Ghinda, simţind aşa greutate asupra ei, întreabă:

— Cine eşti, voinice, şi încotro mergi?

— Simt fecior de împărat, merg la tărâmul fără de moarte, să trăiesc cât lumea şi pământul.

Ghinda îi zice:

— Dă-te de pe mine, că abia am încolţit, sunt firavă şi slabă, să nu mă striveşti, lasă-mă să cresc şi, dacă vrei, stai aici cu mine şi vei trăi până voi creşte eu stejar mare şi falnic, vei vieţui până voi ajunge la adânci bătrâneţe şi, când mă voi risipi din picioare şi se vor scălda vrăbiile în colbul meu, abia atunci o să-ţi vie şi ţie sfârşitul.

Feciorul de împărat s-a sculat, a învelit ghinda cu pământ, ca să crească, şi-a luat ziua bună şi s-a pornit mai departe. A mers el şi a tot mers din urma ghemului şi a ajuns la un butuc de viţă de vie, încărcat cu struguri. S-a oprit voinicul la popas, a rupt un strugure şi a mâncat. După ce s-a săturat, viţa de vie l-a întrebat:

— Unde te duci, voinicule?

— Mă duc la tărâmul fără de moarte, unde voi trăi cât lumea şi pământul.

Viţa de vie îi zice:

— îngroapă o bobiţă în pământ, să crească, să rodească şi, dacă doreşti, stai aici şi vei trăi până s-a înmulţi poama, de nu vor avea loc rădăcinile în pământ şi frunzele sub soare, şi cât voi fi aici, vei bea vin şi vei mânca poamă.

Voinicul a îngropat o bobiţă de poamă în pământ şi a zis:

— îţi mulţumesc, viţă de vie, rămâi cu bine, creşte şi te înmulţeşte, că eu mă duc mai departe.

— Fii sănătos şi umblă în plin.

Feciorul de împărat a mers înainte şi, nu multă zăbavă, vede un vultur. El a întins arcul să tragă. Vulturul atunci zice:

— Voinice, nu trage şi nu mă săgeta. Ia şi mă lecuieşte şi mă vermuieşte[557], că de mare folos ţi-oi fi. Când te-a păli vreo nevoie mare, numai cu gândul să te gândeşti la mine şi eu voi fi la tine.

Feciorul de împărat i-a purtat de grijă vulturului, i-a legat rănile cum ştia mai bine, l-a hrănit, l-a lăsat bun sănătos şi de acolea a mers mai departe şi a ajuns la malul unei ape. Mergând aşa pe malul apei, vede ceva strălucind şi înălbind înainte. Se uită el şi se gândeşte:

— Oare ce să fie?

A mers el hăt departe, şi când colo ce să vadă? Marea se trăsese la adânc, iar pe nisipul fierbinte ca focul se pârpâlea împăratul peştilor – lung de doisprezece paşi şi înalt de un stat de om, cu solzii de aur, cu aripile de argint, cum nu s-a mai pomenit cândva pe pământ.

Băiatul s-a apropiat şi a zis:

— Alei, bun ospăţ de peşte o să mai fac!

Peştele l-a auzit şi i-a răspuns:

— Voinice, dacă mă vei mânca, n-ai să te îngraşi, mai bine ia şi mă dă la adânc şi, când îi gândi la mine, eu oi fi la tine.

El a căutat un druc lung, l-a săltat pe încetul şi l-a dat pe împăratul peştilor în mare.

Apoi băiatul şi-a luat drumul înainte şi a mers multă lumeâmpărăţie, cuvântul să ne fie, limba să nu ostenească, nici să poposească, şi la o bucată de loc vede o vulpe, fugărită de ogari, muşcată de câini. El întinde arcul să tragă, dar vulpea zice:

— Voinice, nu mă omorî, apără-mă de câini şi de ogari, lecuieştemă şi la nevoie ţi-oi fi de ajutor.

S-a repezit feciorul de împărat, a alungat câinii şi ogarii, a luat-o sub ocrotirea lui şi i-a purtat de grijă, până s-a întremat vulpea de-a binelea, şi i-a dat drumul. La despărţire vulpea i-a zis:

— Mulţumesc, fecior de împărat, că nu m-ai lăsat să mă rupă câinii şi ogarii. Când îi ajunge la vreo greutate, să te gândeşti la mine şi eu voi fi la tine.

A plecat feciorul de împărat iar la drum, şi cu cât mergea, ghemul cel de aur se dezvârtea şi se făcea tot mai mic. Aşa a mers el pe bură nescuturată, pe cale necălcată, până a ajuns la un ulm cu două tulpini, între tulpinile ulmului era întinsă o pânză de păianjen, iar pe pânză se zbătea un ţânţar. Când l-a văzut pe feciorul de împărat, ţânţarul a prins a striga:

Luceafărul de seară şi Luceafărul de zi

— Voinice, voinice, scapă-mă, că ţi-oi sta într-o mână de ajutor Eu ştiu unde te duci, te duci la tărâmul fără de moarte, şi de mi-i face un bine, la vremea vremii şi eu te-oi ajuta cu ceva.

Drumeţul, dacă a văzut treaba de-aşa, s-a oprit, l-a hrănit şi i-a dat drumul.

— Mulţumescu-ţi dumitale, om călător, pentru benefacere. Când îi avea vreo greutate, numai cu gândul să te gândeşti la mine şi eu voi fi la tine. Iar acum mergi sănătos înainte, căci nu ţi-a rămas mult de mers şi vei ajunge la un palat. Acolo dacă vei ajunge, mergi drept la împărat şi cere-i fata cea mai mică de mireasă, că până nu-i fi însurat, nu-i putea stăpâni tărâmul fără de moarte.

A mers feciorul de împărat, a ţinut tot drumul înainte şi de cale lungă ghemul se tot micşora, se făcuse cât un măr, apoi cât o nucă, şi când ajunsese cât mazărea, a văzut feciorul de împărat înaintea lui nişte palate aurite, poleite, mândre şi, ce să mai vorbesc, erau aşa de frumoase, că nu se mai aflau altele să le stee împotrivă pe faţa pământului.

Feciorul de împărat a mers drept la palat şi a bătut în poartă.

împăratul a trimis straja de l-a întrebat ce umblă el acolo, de unde vine şi încotro se duce.

Feciorul de împărat i-a spus totul de-a fir a-n păr. Iaca cum şi iaca ce... atunci a ieşit împăratul la poartă şi voinicul i-a vorbit aşa:

— Luminate împărate, vedea-o-aş pe fiica ta cea mai mică mireasă în capul mesei şi pe mine mire alături de ea. Iată am venit să-i cer mâna. Mi-o dai?

— Ţi-o dau, ţi-o dau, dacă te vei putea ascunde să nu te găsească nimeni. Atunci vom face nuntă şi vei trăi aici la palat cât lumea şi pământul, căci de la poarta aceasta începe tărâmul tară de moarte.

Acum pe sărmanul băiat îl pălise o scârbă ca aceea, dar ce era să facă. Stând aşa pe gânduri, îşi aduse aminte de vultur şi cât ai clipi din ochi vulturul a fost lângă dânsul.

— Ce te-ai întristat, stăpâne?

— Uite ce nevoie m-a pălit...

Şi a prins a-i spune de porunca împăratului.

— Cât despre asta, n-ai ce te întrista.

Vulturul l-a luat pe feciorul împăratului şi l-a dus tocmai la torţile cerului şi l-a ascuns după nouă rânduri de nouri.

împăratul avea trei fete tot o faţă, tot un păr, tot o îmbrăcăminte, tot o ciuboţică. A ieşit împăratul, cu sabia goală, cu fata cea mai mare şi i-a spus hotărât că, dacă nu l-a găsi pe feciorul împăratului unde-i ascuns, îi ia capul.

Fata s-a dus la vâzdogărie, şi-a luat o vâzdoagă în paneraş şi a ieşit cu tatăl său în pragul uşii, să- 1 vadă pe feciorul împăratului.

S-a uitat fata pe pământ, nu l-a văzut, s-a uitat în mare, nu l-a văzut, s-a uitat în cer, l-a văzut şi a strigat:

— Ieşi de după nouri, că te văd.

Cât te-ai şterge la ochi, vulturul l-a coborât pe feciorul împăratului din nouri.

împăratul zice:

— Acum ce, să-ţi iau capul?

Fata i-a luat apărarea voinicului:

— Luminate împărate, păcatul de prima dată se iartă.

împăratul l-a iertat.

— Iată te iert, dar a doua oară, dacă te va vedea fata cea mijlocie, îţi iau capul.

împăratul s-a dus la palat s-o aducă pe fiica cea mijlocie. Băiatul nu mai ştia ce să facă.

Cum stătea el oropsit şi se tânguia, cine să-l scoată dintr-o greutate ca aceasta, îşi aduce aminte de împăratul peştilor. Numai cu gândul s-a gândit şi, când colo, ce să vezi, se porneşte cu marea la zidurile palatului şi cu peştele săltând din apă.

— Ce necaz ai, stăpâne?

— Am dat peste primejdie...

Şi prinde a-i spune de cuvântul împărătesc, că-l aminteşte să-i taie capul.

— Vai de mine, fa-ţi pace, nici capul nu-ţi bate, ştiu eu nişte ascunzişuri prin fundul mării, că nu te mai găseşte nimeni cât pururea.

Luceafărul de seară şi Luceafărul de zi

Peştele l-a luat pe feciorul împăratului în gură, ca pe un grăunte, şi l-a dus în străfundul mărilor.

împăratul a ieşit cu fiica cea mijlocie, a scos sabia din teacă şi i-a spus:

— Să-l găseşti pe feciorul împăratului unde-i ascuns, că de nu, capul nu-ţi mai stă unde stă.

Fata împăratului s-a spălat pe faţă, şi-a pus o vâzdoagă în paneraş, şi s-a uitat să-l vadă pe feciorul de împărat. L-a căutat fata pe tot pământul umblător şi nu l-a găsit, s-a uitat în cer, pe după soare, pe după lună – nu l-a aflat, s-a uitat fata în fundul mărilor şi l-a zărit.

împăratul a strigat:

— Ieşi, voinice, că te-a văzut fata mea.

Peştele l-a scos la mal, şi împăratul, când l-a văzut, i-a spus:

— Acum se cuvine să-ţi iau capul.

Fata cea mijlocie a sărit:

— Iartă-l, tată, căci păcatul de-al doilea se iartă; dacă-l vei vedea a treia oară, să-i ei capul.

— Ei, iată te iert şi a doua oară pe cuvântul fetei. Dacă şi a treia oară nu te vei putea ascunde, să ştii că nu mai calci iarbă verde.

A ajuns feciorul de împărat la aman scârbă, groază, ţine-te, inimă!

— O să-mi ieie capul şi mântuită-i socoteala, ce să fac eu să nu mă vadă fetele împăratului, cine să mă scoată de la un necaz ca acesta?

Pe când se văieta el, îşi aduce aminte de vulpe, şi cât s-a gândit – iată şi vulpea dinaintea lui.

— Ce plângi, stăpâne?

— Iaca cum şi iaca ce...

— Taci, nu plânge şi nu te scârbi pentru atâta treabă, fa-ţi pace, nici capul sănu te doară. Dacă ţi-i vorba de aşa, hai cu mine, că ştiu eu ce-oi face.

S-a pornit vulpea înainte, feciorul de împărat după dânsa, au sărit pârleazul prin fundul grădinii, au intrat în văzdogăria fetelor, şi vulpea s-a rotit împrejur, l-a lovit pe feciorul împăratului cu coada şi l-a făcut o văzdoagă mare, înflorită, decât toate văzdoagele mai aleasă şi mai frumoasă.

Fata cea mai mică a împăratului s-a spălat, s-a dus la văzdogărie şi tocmai văzdoaga aceea a rupt-o, căci i-a plăcut mai mult, şi a pus-o în paneraş.

A ieşit împăratul în faţa palatului cu sabia goală, a chemat-o pe fata cea mai mică şi i-a hotărât să-l caute pe feciorul împăratului unde ştie, că, de nu, îi taie capul cu sabia.

Se uită fata împăratului pe pământ – nu-i; se uită pe mare – nu-i; se uită în cer – tot nu-i. Se mai uită ea o dată prin fundul pământului, prin întorsul cerului, pe scările stelelor şi mai departe, nu-i şi pace. împăratul atunci i-a zis:

— Uită-te bine, tu îl ascunzi!

Fata a răspuns:

— M-am uitat de-a mărunţelul şi nu-i, umbra lui este, iar el nu se vede.

împăratul n-a avut încotro şi a strigat:

— Ieşi, voinice, de unde eşti, că nu te-a văzut fata mea.

El a sărit din paneraş şi a zis:

— Iată-mă-s, împărate!

— Bine, voinice, văd că eşti viteaz.

împăratul a dat poruncă să vină muzicile şi i-a spus băiatului să intre în curte, s-o cunoască pe fata cea mai mică; dacă va cunoaşte-o, face nunta, iar de nu, îi taie capul.

Când să se vadă băiatul cu gândurile împlinite, na-ţi-o şi pe aceasta mai decât toate. Se pune el pe plâns şi plânge, şi plânge până i se făcură ochii ca păstrama. De bună seamă, nu mai scapă. Cât a fost, a fost, iar acum – hotărât că împăratul îi ia capul. Cum se văieta el aşa, şi-a adus aminte de ţânţar.

Şi cât a gândit cu gândul, ţânţarul a şi fost lângă dânsul.

— Ce greutate ai, stăpâne, de boceşti aşa de tare?

— Cum să nu plâng, sărmanul de mine, că uite când să mă văd şi eu scăpat de nevoi, mă sfârşeşte împăratul de zile. Mai pot eu să le deosebesc pe fetele împăratului, când ele seamănă leit una cu alta?

— Nu te scârbi, stăpâne, nici în seamă nu lua, eu le cunosc bine pe fetele împăratului, ştiu care-i mai mare, care-i mai mică, eu între dânsele am crescut. Când le-a scoate împăratul pe tustrele, eu mă voi aşeza pe nas la cea mai mică şi tu pe aceea s-o alegi.

Fetele împăratului au ieşit toate tot un ochi, tot o faţă, aceeaşi statură, aceeaşi rochie, nici ca să se deosebească cu ceva. Ţânţarul a zburat prin stufarii, prin dudăi, a venit şi s-a aşezat pe nasul uneia dintre fete.

Fata a ridicat mâna să-l pălească, da feciorul împăratului a apucat-o de mână şi a spus:

— Aceasta-i, împărate, fata cea mai mică.

împăratul a zis:

— Adevărat, aceasta este.

Şi era fata aceea mândră şi frumoasă, ca soarele când răsare, ca busuiocul cu floare.

împăratului foarte bine i-a părut, l-a poftit pe mire în palat, l-a pus în capul mesei şi i-a vorbit:

— Dau fiica după tine şi împărăţia cât încape în hotare. De azi înainte vei trăi cu noi, nu vei şti

de moarte, vei vieţui de-a pururi cât lumea şi pământul. Umblă şi cutreieră împărăţia în lungiş şi în curmeziş, dar înapoi, pe poarta care ai intrat, să nu ieşi, că o să fie rău.

Feciorul de împărat a intrat şi a văzut grădini de aur şi argint împodobite cu piatră scumpă, fântâni zidite de marmoră cu căni de argint, râuri pe care curgeau lapte şi miere, dumbrăvi cu fel de fel de păsări cântătoare, pajişti cu flori, cu iarbă verde crescută, în trei, în patru împletită, bătută cu mărgărint, de n-am văzut de când simt... Şi câte şi mai câte nu erau acolo, ca să stai să la spui pe toate, le-ai spune, dar nunta s-a aşezat cu tot temeiul, cu chiote şi veselie şi aşa a ţinut nunta aceea multă vreme, cât anume nu pot spune, căci acolo soarele nici nu răsărea, nici nu asfinţea, stătea numai în crucea amiezii.

După nuntă, s-a aşezat feciorul împăratului pe trai şi trăia ca în flori de măr. La un timp de vreme a plecat el la vânătoare, a luat arcul şi, când a tras, săgeata a zburat peste poartă. El a văzut încotro a zburat săgeata, s-a luat după dânsa şi a uitat de poveţele socru-său.

Atras zăvorul, a deschis poarta şi nu s-a mai gândit să păţească ceva. Când colo, vede strălucind firişorul de aţă de la ghemul cel de aur, îşi aduce aminte de casă, de tată, de mamă şi-l păleşte un dor să se ducă să-i vadă. Mai trece cât mai trece, şi ce gândi el? Las toate în pământ şi mă duc acasă, să văd ce mai este.

împăratul i-a tot zis:

— Stai, dragul tatei, n-ai la ce te duce, că de atunci au trecut maluri de vreme, nici pomeneală de părinţi, nici neam din răsstrăneamul lor nu mai este.

Dar el n-a crezut. S-a gătit voinicul de drum, şi-a pus armele la îndemână, s-a închinat până la pământ şi a plecat.

împăratul şi fata cea mai mică au rămas cu jale în inimă.

S-a pornit feciorul de împărat pe firişorul cel de aur şi a tot mers calea înapoi, a ajuns la viţa de vie şi a găsit-o bătrână, întinsă pe coline, că nu i se vedea capătul nici într-o parte, nici în alta.

— Stai, voinice, şi poposeşte.

El i-a răspuns:

— Bun cuvânt ai, dar mă grăbesc să ajung mai degrabă acasă.

A mers el mai departe şi a ajuns la un stejar bătrân. Şi stejarul l-a cunoscut.

— îngăduie, voinice, stai la popas, că mare bine mi-ai făcut, când ai trecut pe aici. Eu am crescut din ghinda pe care ai acoperit-o cu pământ.

Feciorul de împărat s-a mirat, nici nu-i venea să creadă că a trecut atâta vreme.

A mers mai departe, a ajuns la palatul de unde luase ghemul de aur şi l-a găsit pe balaur uscat de bătrân. I-a dat bună ziua, balaurul s-a bucurat, a întors capul şi a spus:

— Măi băiate, acum era să te mănânc, dar fiindcă mi-ai dat bună ziua nu-ţi fac nimica.

Feciorul de împărat a intrat şi l-a găsit pe stăpânul palatului. De multă vreme ce-a trecut îi crescuse barba, cu o parte se învelea şi alta îşi aştemea. Bătrânul a ridicat genele de la ochi cu câija, s-a uitat la voinic şi a zis:

— înapoi când vei veni, tot pe aici să treci.

Şi-a luat el ziua bună, s-a pornit spre casă, căci nu mai rămăsese mult, şi când a ajuns la chilia sihastrului, a dat de o sihlă deasă, să te apuce lupii de spate. Cât despre chilie, sihastru – nici urmă. L-a pălit pe feciorul de împărat tristeţea şi mai că-l bătea gândul să se întoarcă înapoi, dar nu s-a oprit, a mers înainte şi a ajuns acasă. S-a uitat încolo, s-a uitat încoace, într-o parte, în alta, şi n-a văzut nimic. Numai prepunea locurile. A potrivit cam pe unde era casa părinţilor, dar n-a găsit nici palat, nici curte, erau numai nişte risipituri. într-o răpă a zărit o căscioară. S-a dus acolo şi a întrebat aşa şi aşa. în casa aceea trăia un moşneag de trei sute de ani. El i-a spus că a auzit de la răsstrăbuni că a fost aici curtea unui împărat, care avea un fecior, şi vorbeau că s-a dus pe lume după viaţă fără moarte şi tinereţe fără bătrâneţe, să trăiască cât lumea şi pământul. în sat a fost după aceea o ciumă şi a murit şi om, şi vită, şi pasăre. Feciorul de împărat s-a scârbit, şi-a adus aminte de sfatul lui socru-său şi s-a întors înapoi. Când a ajuns pe locul unde fusese poarta curţii împărăteşti vede un marcoteţ[558]. Dă voinicul cu piciorul în marcoteţ şi de desupt iese moartea – neagră, uscată.

— Ehe, dragul mătuşii, tocmai acum ai venit, de când te aştept eu, nu-mi pot mântui zilele tară tine.

Voinicul şi-a ţinut firea şi hai fuga înapoi, de da inima dintr-însul, să ajungă cât mai degrabă la tărâmul

558 hârdău, vas de lut ars, cu gura largă, folosit în gospodărie pentru frecatul macului, seminţei de cânepă

de unde venise.

Când l-a văzut moartea fugind, s-a luat după dânsul.

Aproape de casa moşneagului nu mai putea fugi, a dat bună ziua balaurului, balaurul s-a bucurat, a întors capul într-o parte, şi voinicul a intrat. De ostenit ce era, atâta a zis:

— Ajută-mă, moşule, nu mă lăsa, pune-mă la cale ce să fac, că mă calcă moartea din urmă.

Moşneagul i-a dat un brâu şi i-a spus:

— Na, dă-i-l morţii, să-l poarte până l-a ponosi, de nu se va ţine fir de fir, şi abia atunci să vină la tine.

Când a ajuns moartea şi a văzut balaurul, a ridicat coasa să-l taie. Balaurul a sărit cu gura căscată, cu limba înfocată, a duhnit foc şi smoală asupra ei şi n-a lăsat-o să se apropie.

— Stai, boanghină, opreşte-te, ce dai oarbă peste oameni?

— N-am treabă cu tine, dă-mi drumul să intru în casă.

— Trebuia să-mi fi dat bună ziua, iar acum caută-ţi de drum, dacă ţi-s dragi zilele, că ia amuş te- oi apuca, ţi-a trece de toate.

Văzându-l aşa vâlvaş[559], moartea a dat înapoi şi de departe striga:

— Moşule, dă-i drumul feciorului de împărat să iasă afară, c-am să-ţi smulg barba câte un fir.

Atunci a ieşit feciorul de împărat cu brâul şi a spus:

— Na, moarte, brâul acesta, încinge-te, întoarce-te înapoi şi poartă-l. Când îl vei ponosi de istov, de nu se va mai ţine fir de fir, să vii la mine.

Moartea a luat brâul să-l poarte, să-l ponosească, iar feciorul de împărat a mers tot înainte, a ajuns la stejar, şi stejarul l-a chemat:

— Vino, voinice, la popas.

— Nu pot, că mă ajunge moartea din urmă.

— Despre asta n-avea grijă, bagă mâna în scorbura mea, scoate un toiag de fier.

— L-am scos...

— Dacă te-a ajunge moartea din urmă, dă-i toiagul acesta şi spune-i să-l poarte, până-l va roade, de nu va avea ce ţine în mână, şi abia atunci să vină la tine.

Şi cum a vorbit l-a şi nimerit.

Voinicul şi-a luat ziua bună, şi mişcă, băiete, a mers el şi a mers peste câmpuri tară drumuri, peste ape fără vaduri. Şi într-o zi îi iese moartea în cale.

— Stai, voinice, atâta ţi-a fost să trăieşti!

Luceafărul de seară şi Luceafărul de zi

— De ţi-i voia să mă sfârşeşti de zile, sfârşeşte-mă, dar mai întâi poartă toiagul acesta de fier şi, când îl vei roade, de nu vei avea ce ţine în mână, atunci să vii la mine.

Moartea a apucat toiagul şi a luat drumul în picioare, că doar trebuia să umble, nu ceva, ca să roadă un toiag ca acela.

Feciorul de împărat, când s-a văzut slobod, parcă prinsese aripi, a mers cale înainte, a ajuns la viţa de vie şi viţa de vie, cum l-a văzut, de departe l-a chemat:

— Stai, voinice, de mănâncă poamă şi bea vin.

— De stat, prea aş sta, dar trebuie să mă duc, că mi-s drumurile departe şi cărările încurcate, uite mă ajunge moartea din urmă.

— N-avea nicio grijă, că m-oi pune luntre şi punte să-ţi fiu de folos.

— Toate ca toate, de mi-i spune ce să fac să opresc moartea, ştiu că mi-i face un bine.

— Apoi de te ajunge, să arunci sabia şi să zici:

— Ia, moarte, sabia şi ţine-o să ruginească, până nu s-a alege nimica dintr-însa, şi atunci vino la mine.

558 hârdău, vas de lut ars, cu gura largă, folosit în gospodărie pentru frecatul macului, seminţei de cânepă

— îţi mulţumesc, cum oi da ochii cu dânsa, cum i-oi spune.

S-a pornit iar feciorul împăratului pe cale, pe cărare şi păşea cât apuca piciorul. La o habă se pomeneşte cu moartea în faţă.

— Stai, că ţi-a venit capătul!

— Apoi, dacă ţi-i vorba de aşa, nu-ţi stau împotrivă. Iată mai am o sabie, nu m-aş lăsa de ea odată cu viaţa, ţi-o dau s-o ţii până va rugini şi nu se va alege nimica dintr-însa, şi atunci, de mă vei ajunge – bine, de nu, să nu cauţi pricină, că eu mă duc la tărâmul de unde am plecat.

Feciorul împăratului i-a dat sabia şi s-a tot dus. După ce a ruginit sabia, moartea s-a pornit din urma lui ca vântul şi ca gândul. Da atunci feciorul împăratului a ajuns la palat, a deschis poarta, fiica cea mai mică i-a ieşit în întâmpinare, l-a apucat de mână, când colo, şi moartea soseşte şi-l apucă de picior.

— Stai pe loc, eşti al meu, unde te duci? făcu moartea.

— Ba e al meu! Se opuse fiica împăratului.

— Dă-i drumul!

Fata împăratului a zis atunci:

— De-i aşa, eu l-oi face un măr de aur, l-oi azvârli în sus, şi cine dintre noi îl va prinde, a aceleia va fi.

Fata împăratului a azvârlit mărul cel de aur în sus, şi mărul s-a prefăcut în luceafăr de seară.

împăratul şi cele două fete ale lui au venit la poartă şi, aflând ce-i socoteala, au prefăcut-o pe fată într-un măr de aur, au aruncat-o în sus şi i-au spus să-l găsească pe feciorul împăratului şi să se coboare cu el în curtea palatului, că moartea n-o să aibă ce face.

Mărul a zburat în cer şi s-a prefăcut în luceafărul de zi.

Văzând una ca aceasta, moartea s-a mâniat, i-a călcat pe tustrei pe umbră şi i-a prefăcut, pe împărat şi cele două fete, stane de piatră în poartă. De atunci sunt luceferi în cer şi stâlpi de piatră – la porţi.

Am încălecat pe un arici Şi am venit până aici,
Am încălecat pe un pui Şi altă poveste nu-i.

Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţa fără de moarte

poveste românească

A fost odată ca niciodată; că de n-ar fi, nu s-ar mai povesti; de când făcea plopşorul pere şi răchita micşunele; de când se băteau urşii în coade; de când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau, înfrăţindu-se; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci şi nouă de ocale de fier şi s-arunca în slava cerului de ne aducea poveşti.

De când se scria[560] musca pe perete,
Mai mincinos cine nu crede.

Au fost odată un împărat mare şi o împărăteasă, amândoi tineri şi frumoşi, şi voind să aibă copii, au făcut de mai multe ori tot ce trebuia să facă pentru aceasta; au umblat pe la vraci şi filosofi, ca să caute la stele şi să le ghicească dacă or să facă copii; dar în zadar. În sfârşit, auzind împăratul că este la un sat, aproape, un unchiaş dibaci, a trimis să-l cheme; dar el răspunse trimişilor că cine are trebuinţă să vie la dânsul. S-au sculat deci împăratul şi împărăteasa şi, luând cu dânşii vreo câţiva boieri mari, ostaşi şi slujitori, s-au dus la unchiaş acasă. Unchiaşul, cum i-a văzut de departe, a ieşit să-i întâmpine şi totodată le-a zis:

— Bine aţi venit sănătoşi; dar ce umbli, împărate, să afli? Dorinţa ce ai o să-ţi aducă întristare.

— Eu nu am venit să te întreb asta – zise împăratul – ci, dacă ai ceva leacuri care să ne facă să avem copii, să-mi dai.

— Am, răspunse unchiaşul; dar numai un copil o să faceţi. El o să fie Făt Frumos şi drăgăstos, şi parte n-o să aveţi de el.

Luând împăratul şi împărăteasa leacurile, s-au întors veseli la palat, şi peste câteva zile împărăteasa s-a simţit însărcinată. Toată împărăţia şi toată curtea, şi toţi slujitorii s-au veselit de această întâmplare.

Mai-nainte însă de a veni ceasul naşterii, copilul se puse pe un plâns, de n-a putut niciun vraci să-l

560 a se iscăli

împace. Atunci împăratul a început să-i tăgăduiască toate bunurile din lume, dar nici aşa n-a fost cu putinţă să-l facă să tacă.

— Taci, dragul tatei, zicea împăratul, că ţi-oi da împărăţia cutare sau cutare; taci, fiule, că ţi-oi da de soţie pe cutare sau cutare fată de împărat şi alte multe d-alde astea; în sfârşit, dacă văzu şi văzu că nu tace, îi mai zise: taci, fătul meu, că ţi-oi da Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte.

Atunci copilul tăcu şi se născu; iar slujitorii deteră în timpine[275] şi în surle şi în toată împărăţia se ţinu veselie mare o săptămână întreagă.

De ce creştea copilul, d-aceea se făcea mai isteţ şi mai îndrăzneţ, îl deteră pe la şcoli şi filosofi, şi toate învăţăturile, pe care alţi copii le învaţă într-un an, el le învăţa într-o lună, astfel încât împăratul murea şi învia de bucurie. Toată împărăţia se făcea că o să aibă un împărat înţelept şi procopsit[276] ca Solomon împărat. De la o vreme încoace însă, nu ştiu ce avea, că era tot galeş, trist şi dus pe gânduri. Iar când fuse într-o zi, tocmai când copilul împlinea cincisprezece ani şi împăratul se afla la masă cu toţi boierii şi slujbaşii împărăţiei şi chefuiau, se sculă Făt Frumos şi zise:

— Tată, a venit vremea să-mi dai ceea ce mi-ai făgăduit la naştere.

Auzind acestea, împăratul s-a întristat foarte şi i-a zis:

— Dar bine, fiule, de unde pot eu să-ţi dau un astfel de lucru nemaiauzit? Şi dacă ţi-am făgăduit atunci, a fost numai ca să te împac.

— Dacă tu, tată, nu poţi să-mi dai, apoi sunt nevoit să cutreier toată lumea, până voi găsi făgăduinţa pentru care m-am născut.

Atunci toţi boierii şi împăratul deteră în genunchi, cu rugăciune să nu părăsească împărăţia; fiindcă, ziceau boerii:

— Tatăl tău de aci înainte e bătrân, şi o să te ridicăm pe tine în scaun, şi avem să-ţi aducem cea mai frumoasă împărătească de sub soare de soţie.

Dar n-a fost putinţă să-l întoarcă din hotărârea sa, rămânând statornic cao piatră în vorbele lui; iar tată-său, dacă văzu şi văzu, îi dete voie şi puse la cale să-i gătească de drum merinde şi tot ce-i trebuia.

Apoi Făt Frumos se duse în grajdurile împărăteşti, unde erau cei mai frumoşi armăsari din toată împărăţia, ca să-şi aleagă unul; dar, cum punea mâna şi apuca pe câte unul de coadă, îl trântea, şi astfel toţi caii căzură. În sfârşit, tocmai când era să iasă, îşi mai aruncă ochii o dată prin grajd şi, zărind într-un colţ un cal răpciugos şi bubos, şi slab, se duse şi la dânsul, iar când puse mâna pe coada lui, el îşi întoarse capul şi zise:

— Ce poruncești, stăpâne?

Şi înţepenindu-şi picioarele, rămase drept ca lumânarea.

Atunci Făt Frumos îi spuse ce avea de gând să facă, şi calul îi zise:

— Ca să ajungi la dorinţa ta, trebuie să ceri de la tatăl tău paloşul, sulița, arcul, tolba cu săgeţile şi hainele ce le purta el când era flăcău; iar pe mine să mă îngrijeşti cu însăţi mâna ta şase săptămâni, şi orzul să mi-l dai fiert în lapte.

Cerând împăratului lucrurile ce-l povăţuise calul, el a chemat pe vătaful curţii şi i-a dat poruncă ca să-i

275 tobă

276 învăţat

deschiză toate tronurile[277] cu haine, spre a-şi alege fiul său pe acelea care îi va plăcea. Făt Frumos, după ce răscoli trei zile şi trei nopţi, găsi în sfârşit, în fundul unui tron vechi, armele şi hainele tătâne-său de când era flăcău, dar foarte ruginite. Se apucă însuşi cu mâna lui să le cureţe de
rugină, şi după şase săptămâini, izbuti a face să lucească armele ca oglinda. Totodată, îngriji şi de cal, precum îi zisese el. Destulă muncă avu; dar fie, că izbuti.

Când auzi calul de la Făt Frumos că hainele şi armele sunt bine curăţate şi pregătite, o dată se scutură şi el, şi toate bubele şi răpciugă căzură de pe dânsul, şi rămase întocmai cum îl fătase mă-sa, un cal gras, trupeş şi cu patru aripi; văzându-l Făt Frumos astfel, îi zise:

— De azi în trei zile plecăm.

— Să trăieşti, stăpâne; sunt gata chiar azi, de poruncesti, îi răspunse calul.

A treia zi de dimineaţă, toată curtea şi toată împărăţia era plină de jale. Făt Frumos, îmbrăcat ca un viteaz, cu paloşul în mână, călare pe calul ce-şi alesese, îşi luă ziua bună de la împărat, de la împărăteasă, de la toţi boierii cei mari şi cei mici, de la ostaşi, de la toţi slujitorii curţii, care, cu lacrimi în ochi, îl rugau să se lase de a face călătoria aceasta, ca nu care cumva să meargă la pieirea capului său; dar el, dând pinteni calului, ieşi pe poartă ca vântul, şi după dânsul carele cu merinde, cu bani şi vreo două sute de ostaşi, pe care-i orânduise împăratul ca să-l însoţească.

După ce trecu afară de împărăţia tatălui său şi ajunse în pustietate, Făt Frumos îşi împărţi toată avuţia pe la ostaşi şi, luându-şi ziua bună, îi trimise înapoi, oprindu-şi pentru dânsul merinde numai cât a putut duce calul. Şi apucând calea către răsărit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile şi trei nopţi, până ce ajunse la o câmpie întinsă, unde era o mulţime de oase de oameni.

Stând să se odihnească, îi zise calul:

— Să ştii, stăpâne, că aici suntem pe moşia unei Gheonoaie, care e atât de rea, încât nimeni nu calcă pe moşia ei, fără să fie omorât. A fost şi ea femeie ca toate femeile, dar blestemul părinţilor, pe care nu-i asculta, d îi tot necăjea, a făcut-o să fie Gheonoaie; în clipa aceasta este cu copiii ei, dar mâine în pădurea ce o vezi, o s-o întâlnim venind să te prăpădească; e grozav de mare; dară să nu te sperii, ci să fii gata cu arcul ca să o săgetezi, iar paloşul şi sulița să le ţii la îndemână, ca să te slujeşti cu dânsele când va fi de trebuinţă.

Se deteră spre odihnă; dar pândea când unul, când altul.

A doua zi, când se revărsau zorile, ei se pregăteau să treacă pădurea. Făt Frumos înşelă[564] şi înfrână calul, şi chinga o strânse mai mult decât altă dată, şi pomi, când auzi o ciocănitură groaznică. Atunci, calul îi zise:

— Ţine-te, stăpâne, gata, că iată se apropie Gheonoaia.

Şi când venea ea, nene, dobora copacii: aşa de iute mergea; iar calul se urcă ca vântul până cam deasupra ei, şi Făt Frumos îi luă un picior cu săgeata, şi, când era gata a o lovi cu a doua săgeată, strigă ea:

— Stai, Făt Frumos, că nu-ţi fac nimic!

Şi văzând că nu o crede, îi dete înscris cu sângele său.

— Să-ţi trăiască calul, Făt Frumos, îi mai zise ea, ca un năzdrăvan ce este, căci de nu era el, te mâneam fript; acum însă, m-ai mâncat tu pe mine; să ştii că până azi niciun muritor n-a cutezat să calce hotarele mele până aicea; câţiva nebuni care s-au încumes a o face, d-abia au ajuns până în câmpia unde ai văzut oasele cele multe.

Se duseră acasă la dânsa, unde Cheonoaia ospătă pe Făt Frumos şi-l omeni ca p-un călător. Dar pe când se aflau la masă şi chefuiau, iară Gheonoaia gemea de durere, deodată el îi scoase picioml pe care îl păstra în traistă, i-l puse la loc şi îndată se vindecă. Gheonoaia, de bucurie, ţinu masă trei zile de-a rândul şi rugă pe Făt Frumos să-şi aleagă de soţie pe una din cele trei fete ce avea, frmmoase ca nişte zâne; el însă nu voi, ci îi

277 ladă, cufăr în care se păstrează hainele

spuse curat ce căuta; atunci ea zise:

— Cu calul care îl ai şi cu vitejia ta, crez că ai să izbuteşti.

După trei zile, se pregătiră de drum şi pomi. Merse Făt Frumos, merse şi iar merse cale lungă şi mai lungă; dară când fu de trecu peste hotarele Gheonoaiei, dete de o câmpie frumoasă, pe de o parte cu iarba înflorită, iară pe de altă parte – pârlită. Atunci el întrebă pe cal:

— De ce este iarba pârlită?

Şi calul îi răspunse:

— Aici suntem pe moşia unei scorpii, soră cu Gheonoaia; de rele ce sunt, nu pot să trăiască la un loc; blestemul părinţilor le-a ajuns, şi d-aia s-au făcut lighioi, aşa precum le vezi; vrăjmăşia lor e groaznică, nevoie de cap, vor să-şi răpească una de la alta pământ; când Scorpia este necăjită rău, varsă foc şi smoală; se vede că a avut vreo ceartă cu soră-sa şi, viind s-o gonească de pe tărâmul ei, a pârlit iarba pe unde a trecut; ea este mai rea decât soră-sa şi are trei capete. Să ne odihnim puţin, stăpâne, şi mâine, dis-de-dimineaţă, să fim gata.

A doua zi se pregătiră, ca şi când ajunsese la Gheonoaie, şi porniră. Când auziră un urlet şi o vâjâietură cum nu mai auziseră ei până atunci!

— Fii gata, stăpâne, că iată se apropie zgripţuroaica de Scorpie.

Scorpia, cu o falcă în cer şi cu alta în pământ şi vărsând flăcări, se apropia ca vântul de iute; iară calul se urcă repede ca săgeata până cam deasupra şi se lăsă asupra ei cam pe o parte. Făt Frumos o săgetă şi îi zbură un cap; când era să-i mai ia un cap, Scorpia se rugă cu lacrimi ca să o ierte, că nu-i face nimic şi, ca să-l încredinţeze, îi dete înscris cu sângele ei. Scorpia ospătă pe Făt Frumos şi mai şi decât Gheonoaia; iară el îi dete şi dânsei înapoi capul ce i-l luase cu săgeata, care se lipi îndată cum îl puse la loc, şi după trei zile plecară mai departe.

Trecând şi peste hotarele scorpiei, se duseră, se duseră şi iară se mai duseră, până ce ajunseră la un câmp numai de flori şi unde era numai primăvară; fiecare floare era cu deosebire de mândră şi cu un miros dulce, de te îmbăta; trăgea un vântişor care abia adia. Aicea stătură ei să se odihnească, iară calul îi zise:

— Trecurăm cum trecurăm până aici, stăpâne; mai avem un hop: avem să dămpeste o primejdie mare; şi, dacă ne-a ajuta Dumnezeu să scăpăm şi de dânsa, apoi suntem voinici. Mai-nainte de aci este palatul unde locuieşte Tinereţe fără bătrâneţe şi – viaţă fără moarte. Această casă este înconjurată cu o pădure deasă şi înaltă, unde stau toate fiarele cele mai sălbatice din lume; ziua şi noaptea păzesc cu neadormire şi simt multe foarte; cu dânsele nu este chip de a te bate; şi ca să trecem prin pădure e peste poate; noi însă să ne silim, dacom putea, să sărim pe deasupra.

După ce se odihniră vreo două zile, se pregătiră iarăşi; atunci calul, ţinându-şi răsuflarea, zise:

— Stăpâne, strânge chinga cât poţi de mult, şi, încălecând, să te ţii bine şi în scări, şi de coama mea; picioarele să le ţii lipite pe lângă subţioara mea, ca să nu mă zăticneşti[565] în zborul meu.

Se urcă, făcu probă, şi într-un minut fu aproape de pădure. – Stăpâne, mai zise calul, acum e timpul când se dă demâncare fiarelor pădurii şi sunt adunate toate în curte; să trecem.

— Să trecem, răspunse Făt Frumos.

Se urcară în sus şi văzură palatul strălucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la dânsul ba. Trecură pe deasupra pădurii şi tocmai când erau să se lase în jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul vârful unui copac şi deodată toată pădurea se puse în mişcare; urlau dobitoacele, de ţi se făcea părul măciucă pe cap. Se grăbiră de se lăsară în jos; şi de nu era doamna palatului afară, dând de mâncare puilor ei (căci aşa numea ea lighioanele din pădure), îi prăpădea negreşit.

Mai mult de bucurie că au venit, îi scăpă ea; căci nu mai văzuse până atunci suflet de om pe la dânsa. Opri pe dobitoace, le îmblânzi şi le trimise la locul lor. Stăpâna era o zână naltă, subţirică şi drăgălaşă, şi frumoasă, nevoie mare! Cum o văzu Făt Frumos rămase încremenit. Dară ea, uitându- se cu milă la dânsul, îi zise:

— Bine ai venit, Făt Frumos! Ce cauţi pe aici?

— Căutăm, zise el, Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte.

— Dacă căutaţi ceea ce ziseţi, aci este.

Atunci descălecă şi intră în palat. Acolo găsi încă două femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El începu să mulţumească zânei pentru că l-a scăpat de primejdie; iară ele, de bucurie, gătiră o cină plăcută, şi numai în vase de aur. Calului îi dete drumul să pască pe unde va voi dânsul; pe urmă, îi făcură cunoscuţi tuturor lighioanelor, de puteau umbla în tihnă prin pădure.

Femeile îl rugară să locuiască de aci înainte cu dânsele, căci ziceau că li se urâse şezând tot singurele; iară el nu aşteptă să-i mai zică o dată, ci primi cu toată mulţumirea, ca unul ce aceea şi

565 a stânjeni, a împiedica

căuta.

încet, încet se deprinseră unii cu alţii, îşi spuse istoria şi ce păţi până să ajungă la dânsele, şi nu după multă vreme se şi însoţi cu fata cea mai mică. La însoţirea lor, stăpânele casei îi deteră voie să meargă prin toate locurile de primprejur, pe unde va voi; numai pe o vale, pe care i-o şi arătară, îi ziseră să nu meargă, căci nu va fi bine de el; şi-i şi spuseră că acea vale se numea Valea Plângerii.

Petrecu acolo vreme uitată, fără a prinde de veste, fiindcă rămăsese tot aşa de tânăr ca şi când venise. Trecea prin pădure, tară să-l doară măcar capul. Se desfăta în palaturile cele aurite, trăia în pace şi în linişte cu soţia şi cumnatele sale, se bucura de frumuseţea florilor şi de dulceaţa şi curăţenia aerului, ca un fericit. Ieşea adesea la vânătoare; dar, într-o zi, se luă după un iepure, dete o săgeată, dete două şi nu-l nimeri; supărat, alergă după el şi dete şi cu a treia săgeată, cu care îl şi nimeri; dară nefericitul, în învălmăşeală, nu băgase de seamă că, alergând după iepure, trecuse în Valea Plângerii.

Luând iepurele, se întorcea acasă; când, ce să vezi d-ta? deodată îl apucă un dor de tată-său şi de mamă-sa. Nu cuteză să spuie femeilor măiestre; dară ele îl cunoscură după întristarea şi neodihna ce vedeau într-însul.

— Ai trecut, nefericitule, în Valea Plângerii! îi ziseră ele, cu totul speriate.

— Am trecut, dragele mele, fără ca să fi voit să fac astă neghiobie; şi acum mă topesc d-a-n-picioarele de dorul părinţilor mei, însă şi de voi nu mă îndur ca să vă părăsesc. Sunt de mai multe zile cu voi şi n-am să mă plâng de nicio mâhnire. Mă voi duce dară să-mi mai văd o dată părinţii şi apoi m-oi întoarce, ca să nu mă mai duc niciodată.

— Nu ne părăsi, iubitule; părinţii tăi nu mai trăiesc de sute de ani, şi chiar tu, ducându-te, ne temem că nu te vei mai întoarce; rămâi cu noi, căci ne zice gândul că vei pieri.

Toate rugăciunile celor trei femei, precum şi ale calului, n-au fost în stare să-i potolească dorul părinţilor, care-l usca pe de-a-ntregul. În cele mai de pe urmă, calul îi zise:

— Dacă nu vrei să mă asculţi, stăpâne, orice ţi se va întâmpla, să ştii că numai tu eşti de vină. Am să-ţi spun o vorbă şi, dacă vei primi tocmeala mea, te duc înapoi.

— Primesc, zise el, cu toată mulţumirea, spune-o!

— Cum vom ajunge la palatul tatălui tău, să te las jos şi eu să mă întorc, de vei voi să rămâi măcar un ceas.

— Aşa să fie, zise el.

Se pregătiră de plecare, se îmbrăţişară cu femeile şi, după ce-şi luară ziua bună unul de la altul, porni, lăsându-le suspinând şi cu lacrimile în ochi. Ajunseră în locurile unde era moşia Scorpiei; acolo găsiră oraşe; pădurile se schimbaseră în câmpii; întrebă pe unii şi pe alţii despre Scorpie şi locuinţa ei; dar îi răspunseră că bunii lor auziseră de la străbunii lor povestindu-se de asemenea fleacuri.

— Cum se poate una ca asta? le zicea Făt Frumos – mai alaltăieri am trecut pe aici; şi spunea tot ce ştia.

Locuitorii râdeau de dânsul, ca de unul ce aiurează sau visează deştept, iară el, supărat, plecă înainte, tară a băga de seamă că barba şi părul îi albise.

Ajungând la moşia Gheonoaiei, făcu întrebări ca şi la moşia Scorpiei, şi primi asemenea răspunsuri. Nu se putea dumeri el: cum de în câteva zile s-au schimbat astfel locurile? Şi iarăşi, supărat, plecă cu barba albă până la brâu, simţind că îi cam tremurau picioarele, şi ajunse la împărăţia tătâne-său. Aici, alţi oameni, alte oraşe, şi cele vechi erau schimbate de nu le mai cunoştea. În cele mai de pe urmă, ajunse la palaturile în care se născuse. Cum se dete jos, calul îi sărută mâna şi îi zise:

— Rămâi sănătos, stăpâne, că eu mă întorc de unde am plecat. Dacă poftesti să mergi şi dumneata, încalecă îndată şi aidem!

— Du-te sănătos, că şi eu nădăjduiesc să mă întorc peste curând.

Calul plecă ca săgeata de iute.

Văzând palaturile dărâmate şi cu buruieni crescute pe dânsele, ofta şi, cu lacrimi în ochi, căta să- şi aducă aminte cât erau odată de luminate aste palaturi şi cum şi-a petrecut copilăria în ele; ocoli de vreo două-trei ori, cercetând fiecare cămară, fiecare colţuleţ ce-i aducea aminte cele trecute; grajdul în care găsise calul; se pogorî apoi în pivniţă, gârliciul[566] căreia se astupase de dărâmăturile căzute.

Căutând într-o parte şi în alta, cu barba albă până la genunchi, ridicându-şi pleoapele ochilor cu mâinile şi abia umblând, nu găsi decât un tron odorogit, îl deschise, dară în el nimic nu găsi; ridică capacul chichiţei, şi un glas slăbănogii îi zise:

— Bine ai venit, că de mai întârziai, şi eu mă prăpădeam.

O palmă îi trase Moartea lui, care se uscase de se făcuse cârlig în chichiţă, şi căzu mort şi îndată se şi făcu ţărână.

Iar eu încălecai pe-o şa şi vă spusei dumneavoastră aşa.

Crâncu, vânătorul codrului

poveste românească

Zice c-a fost odată un om şi, când era să moară, chemă pe cei trei fii ai săi la pat şi le zise:

— Dragii mei copii, dacă voi muri eu, voi să-mi faceţi la mormânt un foc din nouăzeci şi nouă de cară de lemne şi nouăzeci şi nouă cară de paie.

Şi după ce-a murit bătrânul, au adunat nouăzeci şi nouă cară de paie şi nouăzeci şi nouă cară de lemne. într-o zi pe-nserate erau toate aci, dar când dau să le-aprindă – pace! lemnele erau jilave, iască n-aveau să scapere, iar la casele din apropiere nu vedeau nici fum, necum foc. Se uitară feciorii în toate părţile, doar vor vedea undeva o zare de foc, dar nicăeri nu văd, numa într-un vârf de munte.

— Ei – zise cel mai mic – voi staţi aci, că eu merg după foc colo-n munte, unde se vede zarea.

Feciorul acesta era Crâncu, vânătorul codrului.

Şi porneşte şi merge, şi merge, până se-ntâlneşte cu Decusară.

— Bună seară, vere, zise Crâncu.

— Bună să-ţi fie inima, răspunse Decusară. Dar de unde şi până unde?

— Vin de la mormântul tatii – răspunse Crâncu – şi merg în munte, că văzui o zare de foc, să cer de acolo oleacă de foc s-aprind la mormântul tatii.

— Şi când vrei să aprinzi focul la mormântul tătâne-tău? întrebă Decusară.

— Chiar astăzi, răspunse Crâncu.

— Că azi nu poţi!

— De ce?

— Că eu sunt Decusară.

— Aşa? Atunci stai numai locului. Şi se puse Crâncu şi legă pe Decusară cu mâinile-n spate şi apoi cu spatele de un lemn. Aici să-mi stai până te voi dezlega eu!

Apoi Crâncu merse mai departe. Se duse, se tot duse până se-ntâlni cu Miezdenoapte. Cu acesta făcu chiar ca şi cu Decusară, apoi mergând mai departe, ajunse la Decătrăziuă, adică se întâlniră. Cu acesta făcu ca şi cu cei doi, apoi merse până lângă foc. Acolo erau şapte uriaşi şi dormeau în jurul focului, ş-o căldare mare plină cu apă era la foc. El luă un tăciune de foc şi dă să plece, dar iară i se pare c-ar fi păcat să facă pomenire după tatăl său cu foc de furat, deci merge îndărăt şi zice către uriaşi:

— N-aţi face bine să-mi împrumutaţi o scânteie de foc?

— Ba, bucuros, dacă vei ridica căldarea aceasta de pe foc ş-o vei pune iar la locul ei.

Şi luă feciorul căldarea deoparte şi o puse iară la foc.

Acum ziseră uriaşii:

— Noi îţi dăm foc, dacă vei fura fetele lui Verde împărat pe seama noastră, că noi am cercat, dar

numai în zadar.

— Haideţi cu mine, zise feciorul.

Şi merseră toţi până la curţile lui Verde împărat, apoi el zise către uriaş:

— Numai pe horn putem scoate fetele, drept aceea eu merg înainte şi voi câte unul după mine.

Şi intră Crâncu înainte prin horn la vale, iar după el un uriaş. Atunci Crâncu-i tăie capul de-i căzu capul pe horn la vale, iar trupul pe coperişul curţilor în jos. Tot aşa făcu cu toţi şapte uriaşi, apoi intră în chilii la fete şi le sărută pe toate-n obraz, cum erau adormite, iar de la cea mai mică luă şi inelul.

După aceea se duse la foc şi luă un tăciune, apoi merse pe la Decătrăziuă şi-l dezlegă, de acolo pe la Miezdenoapte şi pe la Decusară şi, şi pe ei i-a dezlegat, apoi a mers la fraţii lui,colo la mormântul tatălui său şi făcură focul cel mare care şi arse după pofta lui.

Vai, că mult ai şezut, ziseră fraţii lui.

— Mult şi nici prea, că voi de mergeaţi, cine ştie, poate că nici acum nu mai eraţi aici.

Ei avură trei surori, fete mari dă măritat şi le dădură după cine le ceru mai întâi; pe cea mai mare după un vultur, pe cea mijlocie după un hărău (uliu) şi pe a treia după un lup. Dar aceste trei dobitoace erau năzdrăvane.

împăratul Verde, la care omorâse feciorul uriaşii, după ce le văzu dimineaţa capetele înăuntru, iar trupurile cât de bivol afară, de bucurie porunci ca în împărăţia lui să fie toate cârciumile în cinste, tot omul care-şi va spune povestea să mănânce şi să bea fără plată.

Cârciumile erau toate pline de oameni, unii beau vin, alţii vinars şi mâncau la mâncări scumpe şi-şi povesteau păţaniile.

Crâncu, vânătorul codrului, încă merse-ntr-o cârciumă şi mâncă şi bău, apoi le spuse toată povestea, câtă v-o spusei şi eu dumneavoastră.

Când povestea Crâncu despre umblările lui pe la curţile lui \ferde împărat, fraţii îl trăgeau de suman să nu mintă aşa tare, iar el le zise:

— Când am omorât pe cei şapte zmei, am luat inelul de la fata cea mai mică a împăratului. Iacă- 1 pe degetul cel mic.

Iar cârciumarul a trimis carte la împăratul, cum că un fecior cu numele Crâncu se laudă că el ar fi omorât pe zmei şi că ar fi luat chiar şi inelul celei mai mici dintre fetele împăratului. Şi împăratul trimise numaidecât porunci mari împărăteşti, ca adică Crâncu să meargă la el şi să spună întâmplarea din fir în păr, cum şi ce fel s-a întâmplat cu uriaşii?

Şi merse Crâncu la Verde împărat împreună cu fraţii lui şi spuse împăratului din fir în păr toată întâmplarea.

Atunci împăratul zise:

— Voi trei voinici care aţi împlinit cea din urmă poftă a bătrânului vostru tată, voi sânteţi vrednici să luaţi fetele mele de muieri.

Şi se însurară feciorii toţi trei, şi luară trei surori, pe fetele împăratului, iar Crâncu chiar pe fata cea mai mică, care era cea mai frumoasă.

Mergând astfel către casă, cei doi fraţi cu muierile lor mai înainte, iar Crâncu mai îndepărtat cu muierea sa, iată le iese-n cale jupânul Pogan, un zmeu cu mult mai mare decât un om pământean, şi răpeşte, adică fură muierea lui Crâncu şi pe el îl omoară. Câtă vreme va fi stat el acolo mort, nu se ştie, destul că-ntr-un târziu vine pe-acolo cumnatul său, care ţinea pe sora lui cea mai mare,
Vulturul, şi cum vine, pe loc îl cunoaşte şi aduce apă vie de-l învie şi apă tare de-l întăreşte, băgă în el puterea de la trei bivoli, apoi zboară de la cumnatul său.

Cei doi fraţi nu ştiau nimic de necazul lui, că erau mult mai înainte. Deci el se luă, merse şi merse multă lume împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie, merse până dete de o căsuţă mică în mijlocul unei păduri. Acolo

şedea soră-sa cea mai mare, care era măritată după Vultur.

— Bună ziua, soră!

— Sănătate bună, frate, dar ce cauţi pe-aici, că pe aici om pământean n-am văzut de când sunt aici?!

— Oh, soră dragă, nu umblu de gras şi de buiac[278], ci de necaz. Iată, jupânul Pogan îmi fură nevasta văzând cu ochii, nu mă ştii tu îndrepta unde şade?

— Nu ştiu eu, dar stai până vine bărbatu-meu acasă, că tot de la o fântână cară apă cu Poganul şi tot cam într-o vreme; el te va şti îndrepta.

Nici n-avu s-aştepte mult. Veni Vulturul de la fântână cu două fedeleşe mari pline de apă, iar când a fost în tindă, se făcu un fecior zdravăn şi frumos, să te fi tot uitat la el.

— Bună ziua, cumnate!

— Fii sănătos, cumnate! Ce vânturi te poartă pe-aici, prin ţara noastră?

— Oh, cumnate, mi s-a întâmplat o pagubă foarte mare. Mergând cu nevasta de mână de la socri, mi-a ieşit jupânul Pogan în cale şi mi-a furat-o ziua la amiazi; acum am venit să mă îndrepţi unde şade, să-mi iau nevasta de la el.

— Bucuros, cumnate, bucuros îţi arăt unde şade, dar nici n-ai lipsă să mergi până la el, că pare- mi-se o văzui venind la fântână după apă; hai să ţi-o arăt. Şi merse Crâncu cu cumnatul său până aproape de fântână, unde în adevăr întâlniră nevasta, şi-o duse Crâncu cu sine către casă.

Dar jupânul Pogan avea un cal năzdrăvan care îi da de ştire când i se întâmpla ceva daună. Aşa fu şi atunci: calul începu a râncheza de gândeai că lupii îl mâncau. Şi iese jupânul Pogan din curţi şi merge la grajd:

— Dar ce câinii să te mănânce îţi este? Nu mai poţi de foame, ori te coace setea, ori ce te-a apucat?

— Nu mă sudui, stăpâne, zice calul, că eu nu sunt de vină; nu rânchez nici de foame, nici de sete, dar Crâncu, vânătorul codrilor, a prins pe stăpâna şi merge cu ea.

— Cum dracu?

— Aşa cum îţi spusei, stăpâne!

— Putem sta până voi mânca un ţipău[279] de pâine şi voi bea un cop[280] de vin şi voi dormi un somn?

— Putem şi mai mult!

Şi se puse jupânul Pogan şi se ospătă bine, mâncă şi bău boiereşte, apoi dormi una popeşte şi numai după aceea încălecă calul şi merse după Crâncu, vânătorul codrilor; dar în câteva minute şi fu ajuns şi omorât, iar muierea i-o luă din nou.

Dumnezeu ştie câtă vreme o fi stat el mort. Destul că odată nimereşte pe-acolo cumnatul său Hărăul şi-l cunoaşte; şi dacă-l cunoaşte se pleacă la el cu apă vie şi cu apă tare. Din apa cea vie toarnă câţiva picuri şi-l învie, iar cu apa cea tare-l întăreşte, îi dă putere câtă au şase bivoli, apoi zboară de acolo.

După aceea ce scoală Crâncu, vânătorul codrilor, frecându-se la ochi, şi vede că iar e fără nevastă.

Du-te, Crâncule, iar în lume după ea.

Mergând aşa, nimereşte la o căsuţă la poalele unui munte; era numai aceea singură, iar înăuntru află pe

---

278 zburdalnic, nebunatic

279 pâine mică

280 cană de aproape un litiu

sora sa cea mijlocie, ce era măritată după Hărău.

— Bună ziua, soră!

— Să fii sănătos, frate! dar ce cauţi pe aici, pe unde numai eu sunt om pământean?

— Oh, draga mea soră, dar uită-te cum am păţit cu jupânul Pogan, că-mi fură nevasta ziua la amiazi, iar pe mine mă lasă dormind. Acum aş merge la el, dar nu ştiu unde şade, să merg să mi-o iau şi să o duc acasă. De aceea venii să te-ntreb pe tine nu cumva ştii tu unde şade?

— Nu zău eu, frate, dară stai până vine cumnatul tău de la fântână, că-i dus după apă şi-ndată vine; el poate că te va şti îndrepta.

Nici nu trecu mult şi numai văzură Hărăul (uliul) venind cu două fedeleşe pline de apă, iar când fu dinaintea casei se făcu un drag de fecior, de-ţi era mai mare dragul de el.

— Bună vremea, cumnate.

— Bună să-ţi fie inima; da, cum mai trăieşti?

— Bine, dar pe tine ce vremi grele te poartă pe aici?

— Oh, Doamne, cumnate, am dat de un necaz. Mergând cu nevasta de la socri către casă, îmi ieşi-n cale jupânul Pogan şi-mi luă nevasta, iar pe mine mă adormi. O dată am scos-o de la el cu ajutorul cumnatumeu Vultur, dar acum mergând cu ea către casă, el iar m-a adormit şi mi-a luat muierea şi-a dus-o cu el; acum o tot caut, dar în zadar, nu ştiu în ce parte şade, de aceea venii până la tine să te rog de cumva ştii unde şade, să-mi spui să merg după ea.

— Nu trebuie să mergi chiar până la curţile lui, că pare-mi-se o văzui mergând după apă. Vino să ţi-o arăt, apoi grija ta e cum vei merge.

Aşa şi fu: nevasta era la fântână şi-o luă Crâncu, vânătorul codrilor, şi du-te! Dar calul iar spune lui jupân Pogan că-i fuge nevasta şi cela-i zise:

— Pot mânca două pâini şi bea două copuri de vin şi dormi ca două ceasuri?

— Poţi, zise calul.

Şi mâncă jupânul Pogan două pâini şi bău două copuri de vin şi dormi ca două ceasuri, apoi încălecă şi într-o minută îl ajunge şi pe Crâncu îl omoară, iar cu nevasta pleacă spre curţile lui.

Dumnezeu ştie cât a zăcut el acolo în drum, destul că odată nimereşte pe-acolo un lup. Era chiar cumnatul său care ţinea pe sora cea mai mică. Şi se uită Lupul bine la el şi zise:

— O, Doamne, acesta e cumnatul meu Crâncu, vânătorul codrilor; l-a omorât hoţul de căpcân, jupânul Pogan! O să-l înviu, sărmanul!

Apoi se luă Lupul şi aduse apă vie şi apă tare; cu apa cea vie mi-l învie, iar cu cea tare mi-l întări; îi dădu putere câtă este în nouă bivoli. Apoi se duse Lupul.

După aceea se scormoni şi Crâncu vânătorul.

— Doamne, dar greu am mai dormit!

El credea că numai adormise, apoi se uită după nevastă; adică ea – ca pieri în palmă!

Apucă-te, Crâncule, iar şi-ţi caută nevasta, ori te du acasă fără ea, de râsul satului! Şi merse Crâncu, şi merse, se duse multă cale şi nu dădu nici de o casă, nici de un dobitoc baremi. într-un târziu vede o casă lângă pădure; nici să-i fi dat cât bine e în lume, nu i-ar fi părut mai bine decât când văzu căsuţa aceea, că era şi supărat şi obosit, dar era şi lipit de foame, şi gătase merindea. Adică în casă şedea sora lui cea mai mică, care era măritată după Lup.

— Bună ziua, soră dragă!

— Să trăieşti cu bine, fratele meu, dar tu ce cauţi aici?

— Nu mă întreba mult, soră dragă, ci mai bine pune-mi ceva de mâncare, că apoi îţi spun eu toate, dar acum nu te văd de foame.

Şi-i puse soră-sa de mâncă, apoi începu:

— Soră dragă, am dat de un mare necaz: m-am însurat şi când mergeam cu nevasta la noi acasă, iată-mi ieşi în cale jupânul Pogan şi mă adormi, şi-mi fură muierea. După ce mă trezii din somn, umblai până dădui de cumnatul Vultur, acela iar mi-o dete-n mâini, dar Poganul mă ajunse pe cale şi mă

adormi şi-mi luă nevasta a doua oară. Dacă mă trezii din somn mi-o mai puse o dată-n mână cumnatul meu Hărăul, dar iar mi-o fură hoţul de Pogan. Acum bine că dădui de tine, doară ştii unde şade, să mă îndrepţi la el, să-mi iau muierea, că să ştiu că chiar capul mi-l pun, tot nu mă las până n-o aflu la el acasă, că sunt foarte tare înverşunat.

— Nu ştiu, zău, dragul meu frate, dar acuş trebuie să vină de la fântână Lupul, cumnatul tău, el, de ştie, de bună seamă te va-nvăţa ce să faci.

Nici nu stătură mult şi veni lupul de la fântână cu două fedeleşe mari de apă, după cap. Când fu dinaintea uşii, se făcu un fecior frumos, de numai ca el doară, dar altcum nu mai puteai vedea.

— Bună ziua, cumnate!

— Să dea Dumnezeu bine. Dar ce vânturi te poartă aici, pe la noi, cumnate?

— Bune vânturi şi nu prea, că uite cum şi uite cum mi s-a întâmplat cu muierea, adică cu jupânul Pogan; acum vin la tine să mă îndrepţi baremi unde şade, că – drept spunându-ţi – eu nu ştiu păşi niciun pas în ţara voastră, nu cunosc niciun colnic, nicio potecă.

— De mers – zise Lupul – n-ar fi mare lucru, că îndată putem merge chiar la el acasă şi să-i luăm chiar şi muierea, dar departe tot nu o vei duce. De trei ori ţi-a luat până acum muierea şi-n tot rândul te-a şi omorât; noi te-am înviat, cumnaţii tăi, şi te-am mai întărit; întâi te învie Vulturul, după aceea Hărăul şi-acum eu. Tu ar trebui să-ţi însemni (câştigi cu orice preţ) un cal mai năzdrăvan decât al lui jupân Pogan, apoi să furi muierea şi s-o pui pe cal lângă tine, ca jupânul Pogan să nu te ajungă cu calul lui.

— De unde să-mi însemn eu cal mai năzdrăvan ca al lui?

— Hm! De unde? în fundul iadului se află o babă ce se cheamă Vâjbabă, aceea are caii cei mai năzdrăvani. Mergi şi slujeşte la ea un an (pe acolo e anul numai de trei zile) şi capeţi un cal. Tu-ţi vei alege calul care-l vei vedea mai rău, numai cu pielea pe oase, apoi să vii cu el încoace. Când te va ajunge vreun necaz, gândeşte-te numai la imul din cumnaţii tăi.

Se puse bietul Crâncu pe cale şi nu se opri până la fundul iadului, la Vâjbaba, unde ajunse chiar cu seara odată.

— Bună seara, mătuşă!

— Să trăieşti, voinice! Dar de unde şi până unde?

— De departe, mătuşă, chiar din lumea albă, sunt un biet fecior sărac, am venit doară mă vei băga slugă pe un an.

— Că te bag – zise ea – dar bine să ai grijă, de nu-mi vei sluji pe plăcere, vezi parii cei nouăzeci şi nouă? Toţi sunt plini cu capete de om; în parul al sutălea va merge al tău; de mă vei sluji însă omeneşte, atunci îţi dau în tot anul câte un cal, care ţi-l vei alege tu din staval mea.

— Şi ce lucru voi avea? întrebă feciorul.

— Oh – zise baba – ziua vei dormi, iar noaptea vei griji de o iapă ce am; dar să grijeşti, când va răsări soarele să fii aici cu ea, că eu cu lapte de la iapa aceea-mi fac cafeiul; iar de nu vei avea grijă de ea, de s-ar întâmpla să fugă acasă la mânz, atunci mânzul o suge şi eu, neavând cu ce-mi face cafeiul, te voi mânca pe tine, iar capul colo ţi-l voi pune lângă cele nouăzeci şi nouă şi se împlineşte suta. Pricepuşi?

— Pricepui.

— Şi te legi?

— Mă leg!

— Te mai întreb o dată: din bunăvoie te bagi la mine slugă şi vei face tot ce zic?

— Din bunăvoie mă bag slugă şi voi face tot ce zici.

Bine. învoirea fu făcută. Baba intră în căsuţă, unde avea o fată, şi-i zice:

— Bagă bine de seamă, să poţi scăpa, că de nu, mâne mâncăm pe dracul, vezi că suntem hămesite de foame şi nu căpătăm un om plinuţ. Acesta ar fi numai bun.

— Lasă numai pe mine – zise fata – bine că l-au adus păcatele lui aci, că o să trăim o ţâră şi bine cu carnea lui. Şi se dete peste cap şi se făcu iapă.

îndată ce înseră, se sui Crâncu, vânătorul codrilor, pe ea, şi hi, la câmp! El nu se coborî de pe ea cât fu noptiţa de mare. Dar către ziuă-l prinse un somn greu şi adormi; atunci iapa-l puse frumuşel călare pe un muşuroi şi se cam mai duse.

Stavă – herghelie.

Când se deşteptă, se mai făcea ziuă. Şi începe a plânge: «Vai de mine, că-mi pune baba capul în par!»

— Nu te teme – zice un Hărău mare, era cumnatul său, – nu te teme; iapa ta nu e iapă, e zmeoaică, fata babei, şi vrea să-ţi pună capul în par, ci nu te teme; acum s-a făcut o cioară şi zboară chiar pe sub nori, ci merg eu după ea; când o vei vedea aproape de tine, tu să dai cu căpăstrul în ea şi să zici: «Hi, iapa babei, c-un mânz după tine!»

Şi zbură Hărăul până în înaltul cerului şi acolo află pe iapa babei în formă de cioară, şi mi ţi-o ciocăni şi mi ţi-o flocăi, de gândeai că nu-i mai rămâne pene, şi mi ţi-o aduse în jos. Când fu aproape de fecior, el dete cu căpăstrul în ea şi zise: «Hi, iapa babei, c-un mânz după tine!» Şi în
clipa aceea se făcu (iapă) şi merse acasă.

— Bună dimineaţa, mătuşă; dar pare-ţi bine că-ţi aduc iapa?

— Pare, ca şi când mi-ai trage un rug pe spate!

Apoi dete feciorului demâncare şi-i spuse să meargă să se culce. Şi se culcă feciorul fără pic de grijă şi adormi, ca omul obosit, iar baba luă pe fată la trei parale şi-o bătu, şi-o bătu până toată o învineţi, de ce s-a lăsat de-o păscut-o sluga toată noaptea. În deşert îi spunea fata tot ce ştia, că ea nu voi să creadă.

După ce înseră, merse iar la câmp. Şi nu se coborî de pe spatele iepei toată noptiţa, dar colo de către dimineaţă în zori de zi, îl lovi un somn nemaipomenit şi, cum închise ochii, îndată se trezi călare pe un muşuroi, iar iapa, ca-n palmă.

începe a se văita, începe a plânge, dar iapa nu-i şi pace! Atunci îi iese în cale un Vultur mare – era cumnatul său:

— Dar ce te vaieţi, cumnate?

— Dar cum să nu mă vaiet, că uite cum am umblat şi uite cum...

— Nu te supăra nimic; ea s-a făcut un miel sub o oaie, vezi colo în muntele cela. Eu merg şi iau mielul de sub oaie şi-l aduc aici lângă tine. Când îl voi slobozi jos, tu să dai cu căpăstrul în el şi zăzici: «Hi, iapa babei, cu doi mânzi după tine!»

în câteva minute era aci Vulturul c-un miel în gheară şi-l slobozi lângă Crâncu, iar acesta-i dete una cu căpăstrul şi zise: «Hi, iapa babei, cu doi mânzi după tine!» Şi îndată fu făcută iapă şi Crâncu, vânătorul codrilor, se urcă pe ea şi hi! acasă.

— Bună dimineaţa, mătuşă; dar pare-ţi bine că ţi-aduc iapa acasă?

— Pare, ca şi când mi-ai trage un rug pe spate!

După ce mâncă bine, Crâncu se culcă şi dormi, iar baba se duse la fată ş-o bătu, ş-o bătu de gândeai c-o prăpădeşte cu bătaia.

— Dar lasă-mă, mamă, că miel sub o oaie m-am făcut şi ş-acolo m-a aflat, dar la noapte tot trebuie să scap. Vin acasă şi mă fac un ghem, tu mă pune sub covată în tindă ş-apoi să şezi pe covată.

Seara iar merse Crâncu la iapă. Nici nu trecu bine de miezul nopţii şi începe feciorul a cucui (moţăi) şi numai se trezeşte călare pe un muşuroi cu căpăstrul în mână. Supărat, necăjit, plângea ca un copil; acum când îşi mai împlinise anul, acum să-şi pună capul!

Dar atunci i se ivi Lupul, cumnatul său, şi-i zise:

— Nu te supăra nimic, cumnate; hai la baba acasă, că iapa s-a făcut un ghem sub covată-n tindă, iar baba şade călare pe covată. Eu voi intra în staulul oilor şi-al caprelor şi mi-oi face isprăvile mele, baba va auzi oile zvârcolindu-se şi caprele zbierând şi va ieşi să vadă ce e. Atunci tu intră fără frică în tindă, ia ghemul de sub covată şi mergi cu el în drum şi-l trânteşte jos şi zi: «Hi, iapa babei, cu trei mânzi după tine!»

Aşa şi făcură; merseră la baba acasă. Lupul intră în staul şi prinse numai o capră, dar aceea aşa larmă făcu, încât trebui să iasă baba până afară să vadă ce e. într-aceea feciorul se furişă iute în tindă, luă ghemul de sub covată şi fugi cu el în drum, unde oprindu-se dete cu el de pământ şi zise: «Hi, iapa babei, cu trei mânzi după tine!» Şi numai văzu că ghemul se face iapă şi intră în curte:

— Bună dimineaţa, mătuşă; dar pare-ţi bine că mă vezi?

— Dar cum să nu? Nu se putu însă destul mira că de unde are iapa, că ea ştia că-i sub covată.

— No, mătușă, slujitu-te-am cum se cuvine?

— Slujit; mergi acum în grajd și-ți alege un cal, care vei voi, ș-apoi te du.

Și intră Crâncu în grajd și se uită peste toți caii, iar în fundul grajdului era o gloabă de cal roșu, dar numai pielea pe oase de gras; de-o poștă-i vedeai coastele. Pe acela și-l alese feciorul. În zadar zicea Vâjbaba că nici de rușine nu-l lasă să plece de la ea cu calul cel mai rău, că el nu voi să primească (decât) numai pe acela.

— No – zise baba după ce văzu că (nu) învinge cu el – de-ai ales din mintea ta, bună minte ai, iar de te-a-nvățat cineva, îi poți mulțumi că bine te-a învățat.

Şi se luă Crâncu până ieşi de la babă, apoi după ce-a ajuns într-o pădure a zis calul:

— Stăpâne, fa un foc mare, ca să se adune jar mult, să mă satur o dată, apoi să vezi ce cal ţi-ai ales. Şi făcu feciorul un foc mare, mare din vreo treizeci de stejari de cei mari şi după ce trecu focul tot, apoi vânturâ spuza cu pălăria de pe jar ş-aduse calul aici să mănânce; şi mâncă, până mâncă tot jarul, apoi se scuturâ o dată de-i săriră toate floacele de pe el şi rămase ca uns cu unt de frumos.

— Acum sui, domnul meu, pe mine, şi-mi spune: cum să te duc? ca vântul ori ca gândul?

— Să mă duci ca gândul.

Şi-ntr-o clipită au fost la curţile lui jupânul Pogan, ale zmeului.

Aici aflară pe nevasta care chiar venea cu vasele pline de apă, dar nu mai pierdură pic de vreme, ci o puse pe cal şi du-te, copile!

Armăsarul zmeului din grajd atunci rânchezâ o dată, încât toate ferestrele curţilor se sparseră şi ieşi zmeul afară mâinios să vază ce-i.

— Dar ce câini ai iar, foame ţi-e? Sete ţi-e? Ştiu că Crâncu, vânătorul codrilor, n-a mai înviat să vină după nevastă.

— Ba chiar a înviat ş-a dus-o mai înainte.

— Ce gândeşti: pot mânca trei pâini, pot bea trei cupe de vin şi dormi ca trei ceasuri, apoi să plec după el?

— Poţi pe dracul, c-acum Crâncu e călare pe frate-meu cel mai mic care are de trei ori mai mare putere decât mine.

— Să mergem dar!

Şi se luară, ca vântul, tot pe sub nori şi-n urma Crâncului, dar nu era modru[570] de-al ajunge. Când zări oleacă calul zmeului pe-al Crâncului, zise-n limba lor:

— Frate, frate, mai înceată-ţi paşii că, de nu, plesnesc.

Iar calul Crâncului a zis, vezi bine în limba cailor, de nici zmeul nu pricepu:

— Bucuros îmi mai domolesc paşii dacă vei arunca pe zmeul o dată-n sus în slava cerului, apoi să faci cu el zup în fundul pământului, ca nici de nume să nu-i auzim.

Şi calul zmeului aşa făcu: aruncă o dată pe zmeu în slava cerului, apoi făcu cu el zup! în fundul pământului, de tot mii de bucăţele se făcu. Acum aşteptă calul Crâncului pa-al zmeului şi merseră împreună până acasă la fraţii Crâncului. Aceia erau bătrâni şi plini de copii, dar Crâncu, prin câte trecuse, şi tot era voinic şi frumos, de gândeai că niciun gând nu l-a mâncat în viaţă. Dar Crâncu aci puţin a stat, căci i-a venit veste că socru-său trage de moarte şi-l cheamă să ia el stăpânirea. S-a şi dus ş-a rămas împărat în locul socru-său ş-a stăpânit cu dreptate şi cu înţelepciune; acum însă nu mai trăieşte, a murit deodată cu dreptatea.

Iar eu mă şuii pe-un cui Să nu v-o mai spui.

Cei doi băieți părăsiți

poveste românească

Era un om, căruia i-a fost murit femeia cea dintâi, şi i-au rămas de la dânsa un băiat şi o copilă; dară pentru că era încă tânăr, s-a însurat de-a doua oară şi şi-a luat o muiere, pe care o iubea foarte. Această maştie ţinea foarte rău pe băieţii cei rămaşi de maică şi îmbia totuna pe bărbatu-său, ca să-i alunge de-acasă sau să-i piardă cumva, pentru că nu-i putea suferi în ochi. Bărbatu-său însă nu vrea, pentru că-i era fii drepţi din sângele său. Dară muierea tot nu înceta să-i roadă urechile ca să-i prăpădească, că de nu i-a pierde, ea l-a lăsa şi n-a mai şedea cu dânsul. El o avea foarte dragă, ca ochii din cap, şi pentru ca să nu-l lase, i-a făgăduit că i-a intra în voie. Dară ce să facă cu dânşii, că de omorât, nu cuteza să-i omoare? Deci au început a se sfătui amândoi în ce fel să-i prăpădească şi să se coroată de dânşii. După multe sfaturi s-au învoit la aceasta ca să-i ducă afund în pădure şi să-i

570 chip, mod, putinţă

lase acolo şi, neputând ei nimeri mai mult acasă, se vor curăţi aşa de dânşii. Cum s-au sfătuit, aşa au şi făcut!

Într-o zi s-a sculat omul acela des-dimineaţă şi a poruncit femeii să facă merinde, pentru că are să meargă cu băieţii la pădure după lemne. Femeia le-a făcut merinde şi le-a pus într-o traistă, cât să aibă de ajuns pe ziua aceea. Când să se pornească, a spus copiilor ca să vie cu dânsul ca să-i ajute a strânge lemne. Dară ei nu voiau să meargă nicidecât, pentru că copila, ca mai mărişoară, avea un presimţ rău şi îmbiase şi pe frate-său să nu se ducă; dară înfricoşându-i maştia, că va fi vai de dânşii acasă de n-or merge, n-au avut ce să facă şi s-au pornit şi ei. Când însă la dus, a apucat copila, pe nevăzute, o mână de cenuşă de pe vatră şi s-a luat după aceea cătinel după dânşii. Cum au ajuns în pădure, a şi început copila a presura cenuşă pe urma sa, tot ici-colea, ca să poată cunoaşte drumul pe unde au mers. Mergând ei aşa până hăt afund în pădure, au stătut puţin de-au făcut foc şi au mâncat. Ce să facă amu tată-său ca să se şteargă de dinaintea lor şi să-i lase singuri aici? A chitit amu cât a chitit şi pe urmă le-a zis:

— Dragii mei! rămâneţi voi aici şi mă aşteptaţi, că eu m-oi duce, ia, mai încolo în pădure şi-oi face lemne şi după aceea om merge iarăşi acasă.

Copiii nu prea vroiau să rămâie, zicând că el s-a îndepărta poate prea tare, şi că ei se tem singuri aici, dară să meargă şi ei cu dânsul! Bietului om i se rumpea inima după copii, dară n-avea încotro, că nevastă-sa îi spusese acasă, că de i-a aduce îndărăt, apoi să ştie că ea l-a părăsi de bună seamă; şi de aceea a sfătuit tot cu binele pe copii ca să rămâie acolo, că el a veni îndată şi apoi or merge acasă. Bieţii copii n-au avut ce face şi au rămas acolo singuri, iar tata lor a luat securea cu sine şi s-a dus într-o parte în pădure până ce s-a pierdut din ochii lor. Aici a legat două lemne de un copac şi când bătea vântul, se loveau lemnele unul de altul şi tot făceau cioc! cioc! aşa încât îţi părea că taie acolo cineva lemne. Copiii, auzind bontănitura şi ciocănitura aceasta, credeau într-adevăr că acolo se află tata lor făcând lemne. Ei dară au aşteptat şi-au aşteptat ca să înceteze a face lemne şi să vie la dânşii ca să meargă acasă, dară bontănitura nu înceta, nici tata lor nu se arăta.

Ce să facă ei acuma, că-i mai prindea noaptea în pădure? S-au luat şi s-au dus cătinel după vuietul acela de ciocănitură. Cum au ajuns aici şi au zărit lemnele acelea legate de copac şi bontănind, s-au speriat şi au cunoscut că tata lor i-a înşelat numai şi i-a şi lăsat aici singuri în pădure în pradă fiarelor! Ce să ştie ei a face? Au început a plânge şi a se văieta şi s-au întors, tremurând de frică, iarăşi la acel loc unde i-a fost lăsat tata lor. De aici s-au luat amândoi pe urma cea de cenuşă îndărăpt, tot dă, dă, dă, tot dă, dă, dă, până ce-au ajuns într-o vreme de noapte acasă.

Aici a fost făcut maştia lor fel de fel de bucate alese, tot plăcinte şi scoverze, şi s-au fost pus amândoi la masă şi au ospătat. Când la urmă le-au rămas vro câţiva cârmoji. Atuncea zise femeia către bărbatusău:

— Ia de-ar fi acuma copiii acasă, ar mânca şi ei aceşti cârmoji şi n-ar mai rămâne!

Dară copiii, care veniseră până atuncea acasă, se temeau să intre deodată în casă şi de aceea s-au fost pus sub fereastră să asculte ce fac părinţii lor în casă şi ce vorbesc ei. Auzind ei zicându-se: „De ar fi acuma copiii noştri acasă, ar mânca şi ei aceşti cârmoji!", crezură c-au zis-o din inimă bună şi se răspunseră de sub fereastră:

— Iată-ne, maică! iată-ne, taică! Şi au intrat repede în casă.

Atuncea a încremenit numai femeia, şi n-a ştiut ce să facă de mânie asupra bărbatului său, şi unde n-a început să-l suduie şi să-l mustre, că el a scos-o numai din minte şi că nu i-a dus în pădure să-i prăpădească, ci că i-a lăsat undeva pe-acolea pe aproape ca să poată nimeri acasă, şi că ea l-a părăsi de bună seamă, dacă nu i-a duce mâine afund tare în pădure ca să nu mai nimerească acasă şi să se coroată de dânşii!

Degeaba se dezvinuia bietul bărbat înaintea femeii sale, că ea nu voia să-i creadă nimică şi-l amenința tot din ce în ce mai tare, că ea s-a duce de la dânsul încotro or duce-o ochii, dacă a mai vedea băieţii aceştia în ochi.

Cu astă dată n-a avut ce să facă şi a chemat băieţii în casă zicându-le:

— Na! mâncaţi şi voi cârmojii aceştia şi vă culcaţi şi după aceea să vă hodiniţi, că mâine dimineaţă om merge iară la pădure după lemne!

Auzind bieţii copii aceste cuvinte s-au întristat foarte şi au început să zică că ei n-or merge mai mult cu dânsul la lemne, că el îi înşeală şi-i lasă înapoi, şi că ei după aceea se tem şi nu pot nimeri singuri

Cei doi băieţei părăsiţi acasă! Dară tata lor le spunea că el nu-i de vină la pătărania de astăzi, că el n-a voit să-i lase acolo, că i-a căutat, dară n-a putut da peste dânşii, că, căutându-i, a rătăcit şi nu i-a putut nimeri, şi de aceea a venit singur fără de dânşii acasă, şi că el socotea că ei au mers înainte şi că i-a afla

acuma acasă! Amăgindu-se copiii cu aceste cuvinte măgulitoare, şi mângâindu-se cu vicleşugul întrebuinţat întâiaşi dată, au socotit în sine: „Că de ne-a mai lăsa tata şi acuma îndărăt, noi tot om nimeri acasă cu acel vicleşug ca şi mai înainte!”

Când dimineaţa la pornit, dă copila să ia iarăşi cenuşă din vatră, dar maştia a zărit-o şi i-a dat cu vătraiul peste mânuţe, cât n-a putut să ia. Dară ieşind afară a aflat biata copilă în tindă un polobocel cu tărâţe şi şi-a umplut poalele cu dânsele şi a mers şi ea după ceilalţi. Copila a rămas şi acuma ceva mai îndărăt şi a început, ca şi mai nainte, să tot presure din tărâţele acelea în urma sa ca să poată şi acuma nimeri acasă, de s-a întâmpla cumva să-i lase iarăşi tata.

Acuma au fost mers ei la pădure prinr-alt loc, nu pe unde merseseră ieri. Ducându-se aşa, au ajuns de la o vreme foarte afund în pădure, într-o desime nespus de mare, pe unde nu mai umblase picior de om. Aice au stat ei, au scăpărat, au aţâţat un foc şi s-au hodinit puţin. După aceea a zis iarăşi tata către băieţi:

— Rămâneţi voi aici, dragii mei, la foc şi încălziţi fripturica aceasta, că eu mă duc şi-oi tăia pân- atunci lemne! Copiii, pe oara de ieri, nu vroiau nicidecât să rămâie îndărăt, dară măgulindu-i cu cuvinte dulci şi spunându-le ca să-l strige îndată, cum numai le-a părea că rămâne ceva mai mult. Bieţii copii s-au încrezut şi acuma în cuvintele tâţânilor şi au rămas.

Tata lor s-a dus, ca şi mai nainte, într-o parte, unde nu-l mai zăreau copiii, şi a legat iarăşi două lemne de un copac, care, pentru că bătea vântul şi se tot loveau unele de altele, bontăneau aşa, ca şi cum ar fi fost tăind cineva lemne, şi după aceea s-a dus pe-aiurea acasă. Copiii, auzind totuna bontănitura aceea, socoteau că-i tata lor acolo şi au aşteptat până ce s-a fost încălzit bine friptura aceea, şi apoi au început a-l striga ca să vie să mănânce împreună. Strigă o dată, de două, de trei... de zece ori să vie, că-i friptura încălzită, şi nu mai vine! Acuma a zis copila către frăţioru-său:

— Vezi, frăţioare, mi se pare că nene ne-a lăsat iarăşi! Şi acuma-i seara, ce-om face noi?

Dară tot nu prea credeau să-i fi lăsat şi acuma tată-său şi s-au luat după vuietul cel de bontănitură şi au mers până acolo. Vai şi amar, când au văzut ei iarăşi nişte lemne legate de copac, care tot bontăneau lovindu-se la bătătura vântului! Ce să facă ei? Ce să înceapă, căci acuma a fost înnoptat cumsecade? Au început iarăşi a plânge şi a se văieta şi s-au luat îndărăt spre foc. Dar nici pe acesta nu-l puteau nimeri acuma, fiindcă era foarte întuneric şi el s-a fost potolit. Cu mare greu abia l-au aflat de la o vreme; au strâns vreascuri de primprejur, de şi-au făcut un foc bun, şi după aceea s-au aşezat pe lângă dânsul amândoi ca să doarmă până mâine dimineaţă, căci acuma la întunericul acesta nu ştiau încotro s-o apuce. Când s-au sculat dimineaţă, au găsit focul stins, şi erau foarte flămânzi, pentru că aseară au fost mâncat tare puţin. Ce să facă ei acum într-această singurătate, unde nu vedeau nimică, decât tot copaci, şi unde nu auzeau nimică, decât când şi când nişte foşcăituri şi pârâituri de vreascuri sau nişte strigăte de păsări şi nişte urlete de fiare sălbatice!

Băiatul a început iară a scânci şi a plânge. Dară copila i-a zis:

— Frăţioare! vină încoace cu mine, că eu am luat ieri, când ne-am pornit de acasă, tărâţe cu mine şi am tot presurat în urma noastră! Hai să căutăm că poate om da de urma aceasta şi apoi om nimeri iarăşi acasă!

Se iau ei şi caută încolo şi-ncoace şi dau de urma tărâţelor. Pornesc pe urma aceasta şi merg o bucăţică bunişoară, când de-aice-nainte li se pierde urma aceea de tărâţe, pentru că o vulpe a fost lins toate tărâţele. Ce să facă ei acuma? Dau încolo, dau încoace, cearcă urma aceea ba-ntr-o parte, ba într-alta, dar nu dau de dânsa. Umblând tot aşa, cercând, s-au rătăcit şi mai tare în pădure. Au fost umblat tot aşa rătăcind până acum după amiazăzi şi nu puteau nimeri nici acasă, nici unde i-a
fost lăsat tată-său. Ei au fost flămânzit foarte. Ce să facă? Mâncare n-aveau mai mult şi nici n-aveau din ce să-şi facă! Ei nu ştiau nici cum să-şi aţâţe un foc!

Iată că-i dă Dumnezeu băiatului un cuget să-şi facă un arc şi să vâneze păsări şi dobitoace sălbatice ca să se hrănească cu ele şi zise către sora sa:

— Surioară dragă! noi om pieri de foame, de n-om vâna ceva! Şi eu aş vâna câte ceva, dară n-am arc şi nici n-am din ce face!

Atuncea-i zise surioara:

— Frăţioare! taie-mi cosiţa şi-ţi fa arc dintr-însa!

El a luat şi i-a tăiat cosiţa îndată şi şi-a făcut un arc şi mai multe laţuri. Până ce-a putut vâna ceva cu arcul s-au fost prins în laţuri mai multe păsări, pe care le grijise surioară-sa bine şi le curăţise. După aceea le-au dat în cuget să ia nişte lemne uscate bine şi să le frece unul de altul şi, frecându-le amu cât le-au frecat, iată că deodată au început a se aprinde, şi aşa au făcut foc, au fript acele păsări şi le-au mâncat, dară fără pâine şi fără sare. După ce-au mâncat ei şi s-au săturat, s-au sfătuit amândoi, ca copila să strângă vreascuri şi să facă foc, iară el să meargă la vânat. Fiecare a mers după treaba sa. Copila a făcut un foc bun şi băiatul a vânat un iepure şi un ieduţ. După ce-a venit cu vânatul la foc, l-au pregătit amândoi cum se cuvine şi l-au fript frumos. Cu merindea aceasta au început să meargă prin pădure într-o parte, ca doară ar ieşi la lumină undeva din pustietatea aceasta. Ducându-se ei aşa prin pădure, i se făcuse băiatului o sete ca aceea cât numai să se stingă, şi apă nicăieri! Numai ici-colea se afla câte puţini stropi prin nişte urme de fiare sălbatice, pentru că plouase nu de mult. Rozându-l aşa de tare setea, a zis băiatul către copilă:

— Surioară! tare mi-i sete şi n-am de unde să beau de-aiurea apă decât doară numai din urma aceasta de lup!

— Da cum să bei tu de-aici?!, răspunse soră-sa, că te-i face lup şi mă-i mânca!

El n-a băut de aici, dară mergând aşa mai departe vede altă urmă, de urs, şi pentru că nu mai putea răbda de sete, dă să beie apă din ea. însă surioara nu l-a lăsat, zicându-i că, de-a bea, s-a face urs şi-a mânca-o! S-au mai dus amu cât s-au mai dus, şi băiatul slăbise de tot şi nu se mai putea ţine de dânsa de sete şi a rămas ceva îndărăt, şi dând peste o urmă de cerb cu apă într-însa, a băut, fără să mai întrebe de soră-sa, şi cum a băut, s-a şi făcut îndată cerb. Când se uită surioara sa înapoi să vadă de ce rămâne îndărăt, îl zăreşte numai ca cerb şi zice către dânsul:

— Vezi, frăţioare, nu m-ai ascultat! Nu ţi-am spus eu ţie să nu bei? Vezi, ce-oi face eu acuma singură? Tu mă-i împunge.

Dară cerbul i-a răspuns:

— Nu te teme, surioară, că eu nu ţi-oi face nimică, şi tot oi rămâne pe lângă tine!

Mai mergând ei aşa prin pădure iată că au dat de o poiană foarte frumoasă şi mare, pe care era acuma fânul lucrat şi pus în căpiţe. Bucuria lor c-au ieşit o dată din acea pustietate şi că au dat la lumină. Dară cu cât le fu bucuria mai mare, cu atât şi grija mai tare, că ce să facă ei, că nu puteau merge mai departe, pentru că se temeau să nu vadă cineva pe cerb şi să-l împuşte!

în poiana aceasta au poposit ei oleacă, şi cerbul s-a fost dat la păscut. Dară iată că după puţin timp soseşte aici şi moşneanul moşiei, care ieşise la vânat cu căpăi şi cu toată rânduiala. Aici a vrut să poposească puţintel şi-apoi să s-apuce de vânat. Văzând cerbul că vine stăpânul moşiei la vânat, a zis către surioara sa:

— Surioară! vină să te ascund sub căpiţa asta de fân, şi eu m-oi duce în pădure pârî ce-a merge stăpânul moşiei acasă, că mă tem ca să nu mă-mpuşte!

Cum a zis, a şi făcut. El a luat o căpiţă cu rezele şi a ridicat-o în sus şi a ascuns pe soră-sa sub dânsa, iar singur a mers în pădure.

Boierul acela – că boier era stăpânul moşiei aceleia – a venit cu trăsura până nu departe de căpiţa aceea, sub care era ascunsă fetiţa, şi a oprit caii ca să poposească puţin şi să-şi hrănească şi căpăii. Şezând pe căruţă a dat fiecărui căpău câte o jemnă să mănânce. Un căpău a luat jemna-n gură şi-a mers de s-a pus tocmai lângă căpiţa aceea, sub care era ascunsă feţişoara, şi-a pus pâinea jos s-o mănânce. Feţişoara o zăreşte şi întinde iute mâna şi-o apucă şi-o mănâncă. Căpăul fuga la căruţă să-i deie alta. Boierul s-a mirat cum de-a gătit-o aşa degrabă şi i-a dat alta. Căpăul s-a dus iarăşi la căpiţa aceea şi s-a pus jos s-o mănânce, şi muşcă o dată dintr-însa şi ceealaltă bucată o lasă jos. Atuncea copila întinde mânuţa şi i-o ia şi pe aceasta. Câinele dă iarăşi fuga la căruţă şi începe a se gudura, că doară i-ar mai da şi alta. A mai căpătat una! Dară şi cu aceasta a păţit tot aşa. Când l-a văzut boierul iarăşi lângă sine mai cerând alta, s-a mirat foarte, ce să fie aceasta că căpăul acesta găteşte aşa degrabă de mâncat, pe când ceilalţi n-au ros nici jemna cea dintâi, şi a poruncit argaţilor să meargă şi să caute, de nu-i ceva sub căpiţa aceea unde a mâncat câinele! Mergând ei acolo şi răstumând căpiţa, au aflat copiliţa aceea şi-au dus-o la boier. Văzând-o boierul aşa de curăţică, s-a mirat foarte tare, de unde să fi venit ea acolo sub căpiţă şi, fiindcă i-a plăcut foarte, deoarece era şi frumuşică, a întrebat-o frumuşel şi cu binişorul de unde-i ea şi cum de a venit pe aste locuri?

Atuncea i-a răspuns copilița:

— Cucoane! eu ți-oi spune tot adevărul, dacă mi-i făgădui că mi-i împlini o cerere!

Văzându-o boierul că vorbește așa de înțelept, i-a zis:

— Spune-mi, drăguță, fără frică, că eu ți-oi face toate pe voie!

Copila atuncea a început a-i spune toate celea ce s-au întâmplat cu dânșii de la-nceput și până la sfârșit, și pe urmă l-a rugat să nu-i facă nimică cerbului frățior! Ascultând-o boierul cu luare-aminte, i se făcu milă de dânșii și zise către copilă:

— Da unde ți-i acuma frate-tău? Mergi de-l adă la mine!

Ea s-a dus și a împlinit porunca boierului. După ce l-a adus, a auzit boierul și pe cerb vorbind și s-a bucurat foarte tare, și pe urmă i-a luat pe-amândoi cu sine, pe copiliță lângă dânsul în căruță, iară cerbul venea după dânșii.

Cum a ajuns acasă, a trimis pe cerb în grădină, în care se afla și un heleșteu, ca să petreacă acolo, iar pe copilă a băgat-o în casă și a îmbrăcat-o foarte frumos, și, fiindcă era boierul încă holtei, și-a luat-o de soție. Deci văzând căsenii săi aceasta, s-au mirat foarte, pentru că el trăia foarte bine cu o muiere de casă, care semăna foarte tare copilei aceleia și care nădăjduia că o va lua boierul pe dânsa de soție. Acuma însă trebuia să slujească pe copila aceea și de aceea prinse o ură așa de cumplită asupra ei cât n-o putea vedea-n ochi! Ea ar fi sorbit-o într-o lingură de apă, numai de-ar fi putut! Pentru ura aceasta căuta în tot felul cum s-ar putea curăți de dânsa și să încapă iarăși în dragostea boierului!

Trăind boierul cu soția sa amu peste un an de zile, iată că i-a dăruit Dumnezeu un prunc foarte frumos, de care s-au bucurat tare. Dară odată s-a dus boierul oareunde la plimbat și a lăsat pe cucoană-sa acasă să aplece copilul. Aceasta era vara într-o zi foarte plăcută și frumoasă. După amiazăzi a zis cucoana către argata aceea să meargă cu dânsa la heleșteu în grădină să o scalde și să

0 spele. Scăldând-o ea acolo pe-o punte, că heleșteul era foarte adânc, au socotit în sine: „Acu a sosit timpul ca să rămân eu cucoană!" și ia și împinge pe cucoană-sa în heleșteu de se-neacă. După aceea a luat ea și s-a îmbrăcat în hainele ei și a mers acasă, fără ca să spună cuiva ceva. De aceasta nu știa altul nime, fără numai cerbul care era în grădină. Când a venit boierul seara acasă, n-a cunoscut-o că nu-i soția sa, că așa de bine semănau ele una cu alta! Dară ea i-a zis lui, făcându-se încă cam supărată:

Cei doi băieței părăsiți

— Ascultă, dragu-meu, ce nenorocire am pățit eu astăzi! M-am dus după amiazăzi la scăldat în grădină și am luat și argata mea cu mine; dară, spălându-mă, s-a lunecat de pe punte și, căzând în heleșteu, s-a înecat îndatamare!

El i-a răspuns:

— Nu te supăra de aceasta, draga mea! că argate om mai afla noi, numai de-om fi sănătoși!

Și așa au trecut vro câteva zile. Copilul cucoanei înecate însă era de ţâță și acuma n-avea cine să-

1 aplece și pentru aceea plângea totuna încât nu-i mai sta gura. Boierul o întrebă:

— Da de ce tot plânge copilul?

— Că nu știu – răspunse ea, – Dumnezeu știe ce-i lipsește, căci acuma nici nu vrea să sugă ţâță! Poate că-i bolnav ceva, ia așa cum îs băieții cei mititei, nici nu știi ce le mai lipsește!

Mai după aceea a mers boierul la primblat în grădină, şi vede că cerbul e supărat foarte tare şi nici nu paşte, ci numai şade aşa şi gogeşte, şi întreabă pe cucoana sa, cu care se primbla de subsuoară, că oare ce să-i fie de nu paşte el?

— Nu ştiu, – răspunse ea, – Dumnezeu mai ştie ce-i lipseşte şi lui! Da oare să-l tăiem, dragă, că aşa aş mânca eu o fripturică de cerb, că tare mi-i dor!

Boierul nu i-a răspuns nimică la aceasta, ci a schimbat vorba pe alta. După aceea vin ei iarăşi acasă. Dar copilul tot plânge şi plânge, că mai murea de foame. Boierul o mai întreabă:

— Oare ce-i lipseşte?

Ea-i răspunse că nu ştie şi că şi ei i-i lehamite acuma de dânsul, şi că mai bine ar muri, decât ar necăji-o atâta! Boierul s-a mirat numai şi de una, şi de alta şi a mers la grădinar să vadă, ori de nu va şti el ce-i lipseşte cerbului, de nu paşte? Poate nu-l adapă la vreme şi poate că-i sângerat?

Grădinarul, întrebat fiind despre cerb, i-a răspuns:

— Eu, cucoane, nu ştiu de ce-i aşa de posomorât şi de ce nu paşte, dară atâta i-am luat seama, că vine amu de vro câteva zile totuna după amiazăzi la heleşteu şi se uită scârbit într-însul şi zice:

— Surioară, surioară!
Prinde-te de răzişoară,
Că ţâţa umplutu-te-au,
Apa, mâlul, suptu-te-au,
Şi pe pruncul tău,
Nepoţelul meu,
L-apleacă ţâţă stearpă Şi-l mângâie cea cioroaică!

Auzind boierul cuvintele acestea de la grădinar, s-a pus şi el singur la pândă şi a văzut cum a doua zi, după amiazăzi, a venit cerbul iarăşi la heleşteu şi a zis tot acele cuvinte. Atuncea a poruncit el argaţilor să dea apei din heleşteu pe loc drumul şi să caute, ori de-i drept aceea ce zice cerbul, sau ba.

Dând ei acuma apei drumul au aflat pe cucoana boierului în fundul heleşteului plină de mâl şi suptă de apă, dară încă tot vie. Îndatamare au luat-o, au spălat-o, au îmbrăcat-o şi au dus-o boierului în casă. Văzând-o boierul, s-a bucurat foarte şi au poruncit argaţilor să aducă o herghelie de cai şi să aleagă pe cel mai sireap dintre dânşii şi să-l prindă; apoi să ia pe femeia aceea ce-a vrut să-nece pe cucoană-sa, să o lege de coada lui şi după aceea să-i dea drumul cu dânsa.

Aceştia au isprăvit toate după cum le-a poruncit boierul. Fugind calul aşa cu dânsa, a zdrobit-o toată, şi unde i-a picat capul, s-a făcut un muşuroi; unde i-a picat nasul, s-a făcut o mlaştină, unde i- au picat mâinile, s-au făcut greble şi unde i-au picat picioarele, s-au făcut furci.

Boierul a vieţuit de aici înainte mult timp în tihnă cu cucoană-sa şiau făcut mulţi copii, pe care i- au crescut şi i-au învăţat pe la şcoli şi aşa i-au făcut norociţi. Dintr-înşii se trag şi învăţaţii de astăzi! Iară eu

Am încălecat pe-un pai de secară Şi v-am spus o minciună-n astă seară!

Plătiţi-mi-o!

Pipăruş-Petru şi Florea-înflorit

poveste românească

A fost ce-a fost, că de n-ar fi, nu s-ar povesti. A fost odată o muiere văduvă, îi murise adică bărbatul şi ea rămase cu trei copii: doi feciori şi-o fetiţă. Şi nu era săracă văduva, că bărbatu-său, fie iertat şi mâie[571] pe unde a înserat, fusese un om foarte harnic; avea o moşioară bună, avea boi şi

571 să se odihnească

plug de putea ara ea de ea, tară de a se mai însâmbra[281] cu alţii, şi mai avea ea câte ceva, ştii cum au muierile care rămân după oamenii harnici. Destul că era pe timpul aratului, toată lumea ara şi semăna, deci se pun şi feciorii ei într-o zi să meargă la plug să are un loc într-o poiană, bunăoară. Pleacă deci feciorii într-o dimineaţă la plug, dar nu-şi iau merinde, că n-aveau coptătură, ci spun mamei lor să le trimită de amiază acolo.

— Bine, dragii mamei, zise văduva, dar cine să vă aducă vouă de amiază, că eu nu pot merge, vedeţi voi bine că sunt beteagă, iar sora voastră nu ştie unde-i locul nostru din poiană, ea n-a fost niciodată acolo şi, nu de alta, s-a prăpădi prin cea secretă[282] de pădure ori a nimeri chiar la curţile zmeului, apoi atâta o mai vedem!

— Nu te teme, mamă, zic feciorii, nu te teme, vom trage noi o brazdă cu plugul de cum ieşim din sat şi până la loc, de nu poate greşi, numai tot pe brazdă să vină.

Se duseră deci feciorii şi se apucară de lucru şi arară până la amiază, dar nici pomină să le vină sora cu ceva de gustare şi sloboziră boii la păşune şi, după ce se săturară boii, iar îi înjugară, şi arară până la ojină. Atunci nu mai puteau feciorii de foame.

Se hotărâră deci să meargă acasă. Nu ştiau ei ce s-a putut întâmpla: rătăcit a soră-sa prin pădure? Ori ce poate să fie de-i lasă o zi de primăvară fără mâncare? Cum ajung în curte, întreabă pe muma lor:

— Ei bine, mamă, da cum de n-ai trimis pe sora noastră cu gustarea, de ne laşi să venim în sat de pe la ojină[283]?

Auzind biata lor mamă vorbele acestea, căzu ca lovită de trăsnet, căci ea trimisese pe fată cu gustare, deci ştia că alt modru nu poate să fie decât că s-a rătăcit prin cea secretă de pădure, cine ştie unde? După ce-şi mai veni în fire, le spuse copiilor tot plângând:

— Spusu-v-am să nu mergeţi la plug, dacă n-am avut ce vă pune merinde? N-am zis că s-a pierde biata copilă prin pădure? lat' că s-au împlinit vorbele mele; mai bine era de minţeam! Vai de mine şi de mine, copila mea, sufletul meu, nădejdea mea! A dat zmeul de ea, nu-i alt modru, ori că au mâncat-o lupii?!

Auzind feciorii plânsul şi văietarea mamei lor, se puseră pe gânduri ce-ar fi de făcut? Se sfătuiesc, se gândesc, dau în dreapta, întreabă-n stânga... sora nu-i ca-n palmă! Deci zice feciorul cel mai mare:

— Mamă, nu mai plânge, bun e Dumnezeu şi eu gândesc că trebuie să aflu pe soră-mea; plec mâine dimineaţă, plec, mamă, ba nici nu stau până dimineaţă, cum iese luna plec, şi fără ea nu mă mai vezi; mă tot duc până dau de ea, ori vie, ori moartă, şi ţi-o aduc acasă ori că-mi pun capul.

Auzind biata mamă vorbele acestea hotărâte, se mâhni şi mai tare, presimţea oareşi cumva că într-un ceas rău pleacă feciorul de acasă; deci se încercă a-l îndupleca să rămână acasă, începu să plângă, că doară l-ar putea opri, dar toate fură în zadar, feciorul şi-a fost pus caru-n pietre să nu se oprească până nu va da de soră-sa. Pleacă deci la drum, iar mumă-sa rămâne plângând numai cu copilul cel mai mic acasă. Şi plângea şi să văieta cât o lua gura. Şi cum să nu plângă biata muiere: numai ieri dimineaţă, nu mai departe decât ieri dimineaţă, avea trei copii, acum numai are de unu; fata-i e pierdută, iar feciorul cel mare a plecat pe o cale de unde nu-i modru să se mai întoarcă! Nu-i trebuia bietei muieri mâncare, nu băutură, nu hodină, nici lucru, ci tot ieşea până afară în poartă, plângând şi frângându-şi mâinile, şi iar intra înăuntru în casă, sta să moară de urât fără copiii ei, afară n-afla pe nimeni cine să o mângâie. Cât era ziulica de mare tot plângea; de era în casă, era tot cu ochii la fereastră, doară îşi zăreşte fata ori feciorul cel mai mare, dacă ieşea afară, în curte, în drum, întreba pe toţi călătorii: „Nu mi-aţi văzut fata? nici feciorul?" Dar nimeni nu-i ştia spune ceva despre ei, de la plecarea lor.

---

281 a se întovărăşi

282 neumblat

283 gustare pe la orele cinci după amiază

În sat se lăţise faima că zmeul a furat pe fata văduvei, că feciorul cel mai mare s-a dus s-o caute şi nu s-a mai întors.

Aşa şi era. Feciorul cel mai mare se duse să-şi afle pe soră-sa. El s-a tot dus până în pădure, acolo a dat de-o brazdă proaspătă şi s-a dus tot pe ea până a nimerit la nişte curţi, la curţile zmeului. Şi erau întărite curţile zmeului, ca la zmei, tot cu stânci de bolovani, dar el nu se înfrică de loc, ci sui treptele celea de piatră gândindu-se: „Ce-a vrea Dumnezeu, aceea a fi cu mine, dar eu intru; de nimeresc la sorămea, bine, de nu, chiar la zmeu să fie, tot c-o moarte-s dator, dar necăutate nu las aceste curţi."

Aşa şi făcu. Intră înăuntru. Adică acolo pe cine află? Pe soră-sa, gătită, Doamne, ca o grofoaie[284], şi făcând demâncare.

— Bună ziua, soră!

— Să-ţi deie Dumnezeu bine, frate, dar tu cum ai ajuns!

— Eu? cum mă vezi; dar tu cum ai ajuns?

— Oh! frate dragă, bine zicea mama să nu mergeţi voi la plug fără merinde, că iată m-a trimis la voi cu demâncare şi eu am venit tot pe brazdă, gândind că dau de voi, când colo – nimerii unde mă vezi. Acum ce va fi cu tine, că îndată vine zmeul şi poate să te omoare, de nu ne-a omorî încă pe amândoi?! Mai bine rămâneai acasă, că de scăpat tot nu mă poţi scăpa, iar de te omoară zmeul, biata mamă o să se prăpădească de supărare.

Atunci numai văzură că se deschid uşile şi un buzdugan intră în casă, se învârte de trei ori deasupra mesei şi se anină într-un cui în perete.

— Ce e aceasta, soră? întreabă fratele.

— O, frate, acesta e semnul zmeului; când vine buzduganul, e semn să pun mâncările pe masă, că îndată-i aici. Dar oare unde să te ascund dinaintea zmeului? Ia hai şi te bagă colea sub covată.

De abia avu biata soră atâta timp cât să pună covata pe frate-său, şi zmeul fu aci:

— Tu, mândruţo, parcă-mi miroase a om pe aci, cine-i aci?

Biata fată dă să mintă că mâncările miroase, ba una, ba alta, dar zmeul, zmeu, nu crezu nimic, ci o făcu să spună cine a venit şi că e sub covată.

— Aşa? zise zmeul! Atunci de ce se teme de mine? Hai, cumnate, afară să te omenesc dacă venişi la casa mea! Şi scoase pe fecior afară şi-l puse la masă şi porunci fetei:

— Mie să-mi puni nouă coaste de porc, şi frate-tău două, mie nouă cupe de vin, şi frate-tău, două, şi, măi cumnate, la noi e datina că care gată mai iute de mâncare să arunce ciolanele (oasele) în capul cărui întârzie: acum hai la mâncare!

Şi se pun la mâncare: până mânca feciorul oleacă de carne de pe coastă, zmeul mânca toată porţia şi prinde a arunca ciolanele în capul feciorului. Văzând zmeul că feciorul nu să apără, că să teme şi tremură, îi zise:

— Hai, cumnate, afară la largul, să văd mai bine ce cumnat am, dar să-mi spuni pe unde vrei să mergi, pe horn, ca mâţele, ori pe uşă, ca câinii?

— Eu mă duc pe uşă ca oamenii, zise feciorul. Şi iese pe uşă, dar zmeul ieşise pe horn, ca mâţele, şi să repezi asupra lui şi-i tăie capul. Apoi scoase inima şi i-o puse într-un blid, şi trupul îl îngropă sub un gard.

Văzând biata văduvă că trece o zi, trec două şi trei, şi nu-i mai nimereşte nici fata, nici feciorul, era să se arunce în fântână de supărare, dar iară-şi întăreşte firea şi zice: „Doamne, fie voia ta!"

Dar pe feciorul cel mai mic nu-l mai prindea starea, nu putea de jalea mamei şi de dorul frate- său şi al soră-sei. Deci într-o dimineaţă zice:

---

284 soţie de grof, boieroaică

— Mamă, ce a rândui Dumnezeu, aceea să fie cu mine, dar eu n-am pace până nu dau de soră-mea şi de frate-meu. De aceea nu te supăra, că eu trebuie să merg până unde voi da de ei.

Acum biata mamă iar începe a plânge şi a să dăoli[285]:

— Dar nu merge, cui mă laşi? Ştiu că nici tu nu te vei întoarce, fie-ţi milă de bătrâneţile mele şi stai baremi tu aci, dacă de ei n-avui parte. Dar feciorul era neastâmpărat de dorul frate-său şi al soră-sei, şi deci trebui să plece. Şi se duse şi nimeri nici mai bine, nici mai rău de cum o nimerise frate-său cel mai mare.

285 a se boci

Acum biata văduvă nu mai avea niciun copil, nicio bucurie, nicio mângâiere, niciun ajutor; rămăsese singură ca cucul. Multă vreme o fi tot plâns, biata de ea, multe nopţi le-o fi petrecut fără somn şi zile fără mâncare, dar în urma urmelor îi întări Dumnezeu inima şi începu a-şi veni în fire. „Să mă sodomesc[286] e păcat de moarte, trebuie să trăiesc şi necăjită, cum am trăit în bine până aveam bărbat şi copii"

Pipăruş Petrea şi Florea-înflorit îşi zise văduva şi prinse a mai lucra câte ceva şi a mânca, să nu se omoare cu foamea până mai are zile.

Într-o dimineaţă, cum mătura prin casă zicând rugăciunile, iată vede un bob de piper jos, şi se pleacă de-l ridică, şi-l pune pe masă. Dar bobul se durdulică de pe masă şi iară cade jos. Ea, ca muiere strângătoare, nu lasă să să prăpădească niciun fir de piper, deci se pleacă şi, ridicându-l, îl bagă în sân. Firul cel de piper nu stă în sân: cum, cum nu, destul că şi din sân iese şi cade chiar înaintea ei. Ea iară se pleacă şi-l ridică de jos şi-l bagă în gură, şi zicând rugăciunile îl scapă pe grumaz la vale. Din minuta aceea văduva prinde grea şi la nouă luni face un drag de fecior de să mai fi avut doi ochi să te uiţi la el.

Ea chemă pe preotul satului, îl boteză şi-i puse numele Pipăruş-Petru, căci dintr-un fir de piper era zămislit. Şi creştea copilul, dar creştea ca din apă. Când era de o lună, era ca alţii de un an, când era de două luni, era ca altul de trei ani, şi începu a umbla pe uliţă şi-a vorbi toate celea. El tot auzea pe oameni vorbind: ce mai fecior, pagubă că nu-i trăiesc fraţii, că ei trei ar bate un sat întreg când s- ar mâinia bine. Aşa azi, aşa mâine, aşa ziceau oamenii în toate zilele. Când era PipăruşPetru de trei ani, era cel mai frumos şi mai voinic fecior în tot satul.

Într-o zi întreabă pe mumă-sa:

— Mamă, mai avut-am eu fraţi?

Dar ea temându-se să nu meargă şi el ca fraţii lui şi să nu se mai întoarcă, îi zise:

— Nu, fătul meu, n-ai avut niciun frate.

— Nu? Atunci fii bună şi-mi mai dă o dată ţâţă, dar pe sub pragul casei. Şi ridică Pipăruş pragul casei cu degetul cel mic, iar mamă-sa se plecă să-şi bage ţâţă sub el şi să lăpteze pe fiu-său. Atunci Pipăruş lăsă puţin pragul în jos, de o cam strângea pe mumă-sa, şi-o întrebă:

— Mamă, mai avut-am eu fraţi?

Ea, văzând că nu-i alt modru, îi spuse:

— Da, ai avut doi fraţi şi-o soră; pe soră-ta a furat-o zmeul, iar fraţii s-au dus să o caute, şi de-atunci nu i-am mai văzut.

Atunci iar ridică pragul şi zise mame-sii:

— Acum scoală-te şi-mi fă o azimă de grâu curat, frământată cu lapte numai din ţâţele tale, că eu am semne că trebuie să dau de ei şi să-i aduc.

Auzind vorbele acestea biata mamă iară începe a plânge şi a se văieta: „Dar cum te lasă inima să mă laşi acum, la bătrâneţe, slabă, beteagă, singură? N-am dus şi nu duc destul bănat[287] după cei trei, acum te mai prăpădeşti şi tu prin cea secretă de lume, nu de alta, va da zmeul de tine, de nici de nume nu-ţi voi mai auzi. Rămâi, dragul mamei, aci, nu te mai duce nicăieri: fi-va ce va rândui Dumnezeu de noi, numai nu merge; rămâi şi te însoară, batăr[288] de tine să am parte."

Ei, dar Pipăruş-Fetru era voinic, lui îi trebuiau vitejii, deci nu scăpă mumă-sa de gura lui până ce nu-i făcu o azimă de făină de grâu curat, frământată numai cu lapte din ţâţele ei şi cu lacrimi din ochii ei. După ce

---

286 a se prăpădi

287 jale

288 cel puţin, măcar

i-a copt-o ca rufa, Pipăruş şi-o puse în traistă şi zise:

— Rămâi sănătoasă, mamă, nu te supăra deloc, că nici trei zile nu vor trece şi eu trebuie să fiu înapoi, ori cu veste bună, ori rea, dar mai degrabă cred că cu bună.

Şi se luă Pipăruş-Petru la drum, du-te, du-te, până dă în pădure, şi acolo nimereşte o brazdă mai astupată. Hai să merg pe ea, îşi zise Pipăruş, şi se duse tot pe ea până ajunse la curţile zmeului. Şi acolo intră înăuntru. O fată frumoasă, Doamne! şi îmbrăcată ca o împărăteasă, era singură şi făcea de mâncare.

— Bună ziua, soră!

— Să trăieşti cu bine; dar ce-mi zici soră?

— îţi zic soră fiindcă-ţi sunt frate, de nu crezi, ia hai de mâncă din azima asta. Şi scoase Pipăruş- Petru azima din traistă şi-i dete fetei să mănânce. Dar cum îmbucă, o dată zise:

Pipăruj, Petrea şi Florea-înflorit

— Asta-i cu lapte din ţâţele mamei mele, acum cred că-mi eşti frate, dar nu pricep cum? că tu eşti fecior holtei, iar eu când am ajuns în robia zmeului numai doi fraţi am avut, pe care zmeul i-a şi omorât, iar de atunci nu simt mai mult de cinci ani de când sunt eu aici, deci nu pricep, dacă-mi eşti frate, când te-ai putut naşte, că doară nu eşti numai de A— 5 ani?! Tu trebuie să fii baremi de 20 de ani!

— Nu-s, soră, ci numai de 3 ani şi mai ceva, dar aşa-mi e felul. Să-mi spui acum, soră, ce semne face zmeul când vine?

— Vai, frate, bine ar fi să mergi de aci până nu vine semnul lui, că după semn şi el îndată soseşte. Că are un buzdugan, frate, un buzdugan de fier mare cât o bute de 50 ferii[580], şi-l aruncă cale de două ceasuri de departe şi drept în uşă nimereşte cu el; uşa atunci se deschide, şi buzduganul se pune singur în cuiul cela din perete. Dar du-te, frate, nu sta, că acum e vremea să vină şi de te află aci, te omoară şi pe tine, ca şi pe cei doi.

— Lasă-l să vie, soră, să văd şi eu cum sunt zmeii, că şi aşa până acum n-am văzut niciunul.

Atunci aud buzduganul trosnind în uşă; uşa se deschise şi dă să se pună în cui. Dar Pipăruş nu-i dă răgaz, îl luă de toartă şi zvârr! îndărăt cu el, dincotro a venit. Şi cu aşa putere a aruncat cu el, de chiar pe lângă zmeu a trecut şi s-a tot dus cale de trei zile şi s-a împlântat într-un munte de piatră. Nouă zile a trebuit să scobească zmeul pe lângă buzdugan până şi l-a putut scoate din munte, şi-a venit apoi cu el pe umăr necăjit. Când ajunse acasă, zise din curte încă:

— Cine-şi bate joc de buzduganul meu, Florea-înfloritul ori PipăruşPetrea, viteazul de cumnatumeu?

— Eu sunt, cumnate, eu, Pipăruş-Petrea, dar de unde mă cunoşti?

— Eu? nu mă mai întreba, doară o săptămână m-au tot scuturat frigurile când te-a născut mumă- ta. Dar bine c-ai venit la casa mea, hai să trăim puţin şi bine. Adu, drăguţă, mâncarea pe masă, mie nouă coaste fripte de porc şi frăţâne-tău două, mie nouă cupe de vin, şi lui două, să ne punem la ospăţ...

— Adică... să fie vorbă întoarsă, zmeule, zise Pipăruş. Adă-mi, soră, mie nouă coaste de porc şi nouă cupe de vin, iar zmeului adu-i două coaste şi două cupe de vin, dar să ai de grijă, zmeule, care cum gătăm de mâncat came de pe os, osul îl aruncăm în capul celui ce n-a gătat încă, că parcă pe aci aşa e obiceiul.

— Cam aşa a fost, zise zmeul, dar de vrei, putem strica obiceiul.

— Ba nu vreau să stric obiceiul ţării, zice Pipăruş. Om de nimica e cine cutează a strica obiceiurile ţării, las' cum a mai fost, şi hai la masă.

Şi se puseră la masă, şi cum apucă Pipăruş o coastă în mână, o bagă în gură şi despoia carnea de pe ia, iar cu oasele – pleosc! la zmeu în frunte. Zmeul se cam necăji, dar ce să facă? Trebuia să rabde, că şi-a dat de om. Şi Pipăruş ia altă coastă, apoi alta, şi alta, până mâncă carne de pe toate nouă coastele, iar oasele le da de capul zmeului, de toate se zdrobeau. Când gătă Pipăruş coasta cea din urmă şi de băut cea din urmă cupă de vin, atunci gătă şi zmeul de mâncat cea dintâi coastă şi dă să arunce cu oasele în capul lui Pipăruş. Dar acesta nu-i dă răgaz, se repede la zmeu şi pleosc! cu o palmă peste obrazul cel gras al zmeului, de-i mută o falcă din loc, apoi se încăierară la luptă, la trânteli, de gândeai că nu alta, ci să se omoare unul pealtul. De la o vreme zmeul nu mai putea de osteneală, că ostenit era şi de cale, şi nu putuse nici să se sature baremi

580 măsură de o vadră

cumsecade, omenește, că Pipăruș nu-i dăduse răgaz.

Deci ostenit, cum era, zise bietul zmeu:

— Lasă-măîn pace, că-ți înviu pe cei doi frați.

— Hai de mi-i învie, zise Pipăruș.

Și merse zmeul și-i dezgropa, și le puse inimile la loc, și-i stropi cu apă vie, și se sculară mai frumoși de cum au fost.

"Vai, că greu adormii" zise unul. „Doar așa și eu" zise celălalt.

— Dormit, dormit! zise zmeul, că de nu venea fratele vostru ăst mai mic să vă trezească, mai dormeați voi un somn lung!

— Dar nu sta de sfaturi, zise Pipăruș, hai să ne luptăm, că de aci eu nu merg până ce nu rămâne unul mort – ori eu, ori tu, că așa e firea mea. Și se puseră a se bate în săbii, și se tăiară de curgea sângele vale. Atunci se repezi Pipăruș, o dată și bine, voinicește, și-i tăie zmeului capul, apoi tot îl dumică bucățele, ca de tocană, și făcu trei grămezi de carne din el.

Apoi zise către frați:

— Fraților, hai să ne ospătăm oleacă, că apoi mergem către casă, că mama știu că nu mai poate de dorul nostru, o fi gândind că ne-am prăpădit cu toții, de nu mai nimerim niciunul. Și se ospătară feciorii mei, soră-sa le făcu de mâncare și ei aduseră vin de cel bun, și băură și se desfătară, până ce începu a prinde beția pe Pipăruș. Atunci se gătară de cale, încărcară carele de bunătăți, că doară acolo erau de unde, și plecară.

Mergând ei așa către casă, dau de o fântână în cale, și boii se trăgeau către ea, semn că le era sete.

— Adăpați boii, zise Pipăruș către frați, că eu mă dau oleacă lângă stejarul acesta umbros să mă odihnesc, că așa-s de obosit! Și cu vorbele acestea se apropie de un ștejar mare și se rezemă de el, așa, stând în picioare, și cum se rezemă, cum adormi ca mort.

După ce frații lui adăpară boii și-i înjugară din nou ca să purceadă mai departe, merse soră-sa la Pipăruș să-l trezească, dar era pace de a-l mai putea trezi. Atunci zise fratele cel mai mare:

— Mă, dragii mei, oare facem noi bine că ducem pă străinul acesta cu noi? Bine, că el zise că ne este frate, dar poate-se una ca aceea? Bine știți voi că numai noi trei am fost la părinți; bine știți că mai întâi te-ai pierdut tu, soră, de acasă, apoi eu, și în urmă tu, frate, dar atunci mama nu mai avea alți copii. De l-ar fi avut după înstrăinarea noastră, ar fi iată așa, un băiețan, dar el e de mare ca și noi, și de tare?!... Oh, mai tare chiar decât Ucigăl-toaca. Poate că-i vrun strigoi ori doară chiar zmeu, că văzurăți cum omorî pe zmeul, ca pe un pui de găină?! Eu gândesc că n-ar fi bine să mai mergem cu dânsul pe o cale.

— Să nu mai mergem, zise celălalt frate, să-l lăsăm dormind, iar noi să ne păzim drumul.

— Așa e, zise cel mai mare din frați, dar dacă se trezește tot ne ajunge; nu vedeți ce ogașe adânci taie carele ăstea cu povară? Tot pe ele vine până ce ne ajunge și face din noi tot tocană, ca și din zmeul acela, iar cu sora fuge cine știe unde, de nu mai aude mama de ea, nici de noi. Dară, de veți voi, eu știu ce-ar fi de făcut: haideți să luăm lanțurile de la care și, cum doarme rezemat de ștejar, să-l legăm de el bine cu lanțurile, atunci știu că nu mai vine să se luade că el a scăpat pe sora de la curțile zmeului, ba să zică că și pe noi chiar din morți ne-a înviat.

— Să-l legăm, zise fratele cel mai mic, să-l legăm, că pe care avem destulăblagă[289], nu mai avem lipsă de el.

Și-l legară de ștejar cu lanțurile, și-l legară pogan[290] de-i auzeai oasele pârâindu-i, și el tot nu se trezi, dormea ca mort de ostenit și beat ce era.

---

289 bogăție

290 strașnic

Soră-sa bucuroasă l-ar fi deşteptat, dar nu putea; apoi să facă împotrivire celor doi fraţi încă nu putea.

Deci se uita lăcrimând cum leagă pe binefăcătorul ei şi-şi zicea: „Doamne, scapă-l".

După ce-l legară de ştejar, îşi făcură cruce, ziseră un "Doamneajută" şi începură a plesni boii, mânându-i: „Cea, Surilă! ho, Bourean, ho!"

Soră-sa se gândea singură mergând îndărătul carelor: „Cum mai cutează făţarnicii aceştia a-şi

face cruce şi a zice Doamne-ajută, după ce numai acum săvârşiră o faptă din cele mai mişele?" Dar iarăşi zice: „Bag seamă şi hoţul când merge la furat zice Doamne-ajută, necum ăştia, care cred că un lucru bun au săvârşit!"

Şi ajunseră acasă. Mama lor îi cunoscu şi vărsă lacrimi de bucurie la vederea lor, dar îi întrebă:

— Pipăruş-Petru n-a dat de voi? Frăţiorul vostru cel mai tânăr?

— Nu, mamă, răspund feciorii, n-am văzut niciun fel de Pipăruş. Iată pe sora noastră a fost prins-o zmeul să o ia de nevastă, şi de atunci până acum ne tot luptarăm amândoi cu el pentru sora noastră, dar niciun fel de Pipăruş n-a venit să ne ajute. De-abia am putut omorî zmeul ca să-ţi aducem fata. Acum bucură-te împreună cu noi, că iată şi comori am adus de la zmeu; uită pe Pipăruş, că de-ar fi vrun viteaz ca noi, trebuie să vină, cât de târziu.

Şi se puseră, frate, pe ospăţ, aduseră came şi vin, şi lăutari, şi adunară tot satul să se bucure şi să se mire de vitejia lor, că au omorât pe zmeu şi i-au luat comorile celea scumpe.

Într-un târziu se pomeneşte şi Pipăruş-Petru şi dă să se scoale, dar se simte legat de stejar cu lanţuri peste piept şi peste mijloc, peste grumaz şi peste picioare.

— M... hm! dulcii mei fraţi, zise el, dar bine mai ştiţi voi răsplăti bunătatea ce v-o făcui! Bine a zis cine a zis: fă bine şi aşteaptă rău! Dar lăsaţi, că v-o fac eu de nici dracul nu v-o mai desface!

Şi numai o dată se umflă şi lanţurile cad mpte, zală de zală, de gândeai c-ar fi numai de buciniş[291]. "Acum să mai dorm una pe pajişte, îşi zise Pipăruş, că am eu vreme să ajung şi acasă; cu cât aş merge mai iute, cu atât ar fi bucuria fraţilor mai scurtă".

Se puse deci să se odihnească, dar nu mai vrea somnul să se apropie de el, că nu-i putea ieşi din cap nemulţumirea fraţilor săi. începu a se gândi la toate minutele de când a plecat de acasă. „Măi, îşi zice, adică zmeul nu ştia, de bună seamă, că cine i-a zvârlit buzduganul îndărăt: eu ori Florea- nfloritul. Trebuie că viteaz om e Florea acela; cum aş vrea să-l cunosc! Dar l-oi cunoaşte acuşi. Acum să merg să văd ce face biata mamă, apoi să caut pe Flore-nfloritul, să mă prind cu el frate de cruce".

S-a luat dară să plece, dar uitându-se la stejarul cel mare de care-l legaseră fraţii, îşi zice: „Biata mamă, nici lemne de foc n-o fi având, că harnicii de fraţi nici lemne nu i-or fi dus; hai să-i duc eu un cătur[292] batăr".

Şi merse la stejarul de care fusese legat, îl smulse din pământ ca pe un morcov, îl luă pe umăr, cum iei o greblă, bunăoară, şi hai cu el spre sat.

Când era ospăţul mai pogan, când jucau şi beau pe întrecute în ocol (curte), că în casă nu mai încăpeau, atunci nimeri şi PipăruşPetru cu stejarul pe umăr. Tot satul îl cunoscu, că doară numai de câteva zile plecase de acasă, dar fraţii lui nu ştiau ce să facă, unde să se ascundă, văzându-l cum vine către ei, şi îşi gândiră că acum are să-i omoare.

— Bun ospăţul la dumneavoastră, zice Pipăruş, intrând cu stejarul cel mare pe umăr.

— Bună să-ţi fie inima, ziseră sătenii, pe când fraţii lui o luară la sănătoasa.

— Oho! strigă Pipăruş, încotro, cinstiţilor? Ia staţi oleacă de vorbă cu mine, că avem o ţâr' de răfuială! Frumos fu aceea de la voi să mă lăsaţi dormind în pădure, şi încă legat cu lanţuri ca p-im hoţ? Asta-i mulţumită fiindcă v-am aflat, am bătut pe zmeul care vă omorâse, până v-a înviat, l-am omorât pe el să scap satul nostru de urgia lui, v-am umplut de averi şi v-am pus pe drumul către casă, eu, fratele vostru, aşa răsplată am fost vrednic să aflu de la voi?

Pipăruş Petrea şi Florea-în florit

Atunci fraţii începură a plânge şi a se ruga de iertare, zicând că numai au glumit, că bine ştiau ei că el

---

291 cucută

292 copac tânăr

atâta-i de tare, de cu stejar cu tot poate veni acasă. Se mai rugă şi mumă-sa, şi soră-sa, şi tot satul să-i ierte, iar el, fiind om cu inimă bună, i-a iertat şi s-a pus şi el la ospăţ.

Când a fost a doua zi dimineaţa, după ce s-au sculat toţi voioşi şi sănătoşi, Pipăruş-Petru se gătă de cale.

— Dară unde vrei să mergi iară, Petre, puiul mamei? îl întrebă mamă-sa.

— Mă duc, mamă, mă duc departe, până unde voi da de Floreanfloritul, dar de cumva l-oi putea aduce să fie soţ sorei mele, că am auzit că e un voinic de om şi ar fi păcat să nu ne cunoaştem.

— Da nu merge, stai acasă, aveţi voi destulă avere, însuraţi-vă, dragii mamei, iar pe soră-ta vom mărita-o noi după cineva, că doară sunt destui feciori zdraveni în sat, ce să mai baţi calea ţării? Stai tu aci, în satul tău, între neamuri, aproape de mine, acum la bătrâneţile mele, să nu-ţi mai duc atâta dorul.

Multe vorbe bune şi înţelepte îi spuse maică-sa, dar el tot ca el, dacă îşi punea o dată carul în pietre pentru ceva, apoi nu mai era om să-l dezbare. Îşi luă dară rămas bun şi se cam mai duse, multă lumempărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie, că din poveste multă este, mândră şi frumoasă, s-o ascultaţi şi dumneavoastră, că cine o-a asculta, o-a învăţa, iară cine o dormi, se va hodini şi povestea nu o-a şti.

S-a dus, s-a dus, până a nimerit într-o pustietate mare de nu vedea nimic, numai cerul în sus, şi sub picioare pământul, nicio frunză, niciun fir de iarbă, dar nimica, ce-i nimica.

A mers el mult prin pustietatea aceea până a dat de un vâj[585] bătrân, dar bătrân nu glumă, alb la păr şi la barbă ca o oaie bălaie, cu o câijă în mâna dreaptă, iar cu cea stângă îşi tot ferea genele de pe ochi să vadă înainte că aşa-i ierau de lungi şi de dese, de-i veneau până la gură şi se împreunau cu barba şi cu mustăţile.

— Bună ziua, moşule!

— Să trăieşti cu bine, voinice, dar de unde şi până unde?

— Mă duc, moşule, până unde voi da de Florea-nfloritul, că am auzit că e un voinic mare şi vreau să-mi cerc puterile cu el, nu ştii unde l-aş găsi?

— Oh, puiul moşului, în zadar mergi tu pe jos, că nici în trei ani de zile nu vei ajunge la el, dară du-te îndărăt la curtea zmeului, ştii, unde ţi-ai aflat sora şi fraţii! Acolo să mergi şi să cauţi în fundul grajdului că-i găsi un cal, un cal singur, şi atâta-i este de urât singur de stă să moară; de urât a slăbit, de numai pielea pe os i-a rămas, că de când ai omorât pe stăpânul său, pe zmeul, el din grajd n-a mai ieşit, nici n-a mâncat, nici n-a băut, numai tot a rânchezat. Acolo să mergi şi să-l iei, că acela te poartă cât a purtat şi pe stăpânul său ba şi mai mult de-i porunci, apoi să vii iar pe la mine, înţelesu- m-ai?

— Te-am înţeles.

Şi merse Pipăruş-Petru îndărăt până la curţile zmeului şi intră în grajd. Adică acolo într-un ungher văzu un cal mai mult mort decât viu, de-i puteai număra coastele cale de-o poştă, de-abia se mai putea ţine pe picioare. Cum văzu calul că intră cineva în grajd, începu a fi voios şi a prinde curaj, nu ştia ce să facă bietul cal de bucurie, da cu picioarele în pământ şi vroia să se dezlege de la iesle, dar nu putea, că era legat cu lanţuri.

Pipăruş-Petru dezlegă calul şi-l scoase afară, şi se uită la el. „Cu gloaba asta să merg eu?" îşi zicea. Sta să nu-şi creadă ochilor. Dar calul răsuflă o dată bine şi se scutură de-şi dezmorţi oasele, că doară stătuse multă vreme acolo ca-ntr-o temniţă, legat scurt, tară nutreţ şi neadăpat. Pipăruş îl slobozi de păscu oleacă, apoi îl adăpă şi se urcă pe el. Atunci calul începu a vorbi:

— Cum vrei, domnul meu, să te duc, ca vântul ori ca gândul?

— De m-ai putea duce numai ca caii, încă mi-ar părea bine.

Aşa-i răspunse Pipăruş, văzându-l atât de slab. Şi prinse calul a merge, şi merse, şi merse tot în galop, până la un munte de sticlă (glajă). Acolo nu mai putea de obosit. Dă să se suie pe el la deal, dar nu poate calul merge. Atunci zise Pipăruş:

— Bag seamă, te-oi mai duce şi eu în spate, precum m-ai adus tu pe mine. Şi luă calul după cap ca p-un miel, şi-l sui în vârful dealului, şi acolo huzdup! cu el pe pământ. Şi se ridică calul de jos şi se făcu cât un munte de mare, şi zise lui Pipăruş:

— Place-ţi cum simt acuma?

— Ba place-i câinilor şi lupilor, fă-te tu cal ca caii!

Şi se făcu calul ca caii noştri, dar tot năzdrăvan, şi zise către Pipăruş:

585 moşneag

— Cum să te duc acum, stăpâne, ca vântul ori ca gândul?

— Ba să mă duci ca gândul!

Şi începu calul a merge ca gândul de iute, şi într-o clipită erau la moşneagul cel alb ca oaia.

— Bună ziua, moşule!

— Bună să-ţi fie inima, puiul moşului, da ajuns-ai abia?

— Precum mă vezi, moşule.

— Vezi aşa, acuma cred că-i ajunge la Florea-nfloritul. Dar să-ţi dau şi eu trei lucruri: ţine, aci ai
0 ceteră (lăută, diblă), un pieptene şi o cute (gresie, acer). Ţine minte, fătul meu, zise moşneagul, vei tot merge până-i ajunge la câmpul cu dorul, acolo te va lovi un dor de maică, soră, fraţi, prieteni şi cunoscuţi, încât, de nu vei cânta cu cetera asta, vei fi silit să te întorci înapoi de dor. De acolo vei ajunge în pădurea cu lupii, aceia te-ar mânca cu cal cu tot, că sunt mulţi şi flămânzi, dar tu aruncă-le pieptenele. Scăpând, vei merge până vei ajunge în ţara şoarecilor. Acolo vor fi şoareci câtă frunză şi iarbă, şi vor vrea să te tragă jos de pe cal să te mănânce, atunci aruncă-le cutea jos şi vei fi mântuit de ei.

După ce-a luat Pipăruş lucrurile acestea trei, a mulţumit bătrânului şi s-a pus pe cal, şi s-a tot dus până a ajuns în câmpul cu dorul. Acolo îl lovi un dor de satul lui, de mamă-sa, de soră-sa, şi de fraţi, dar aşa dor, de mai cădea de pe cal şi era cât p-aci să cază de pe cal, ori să sentoarne de unde a plecat. Atunci îi vine în minte că are o ceteră de la vâjul cel bătrân. Şi unde nu scoate cetera, şi unde nu începe a trage cu arcuşul pe strune, de răsuna câmpul, şi pe loc îi pieri tot dorul.

Apoi merse mai departe până ajunse în pădurea lupilor. Şi era acolo, Doamne! era tot un lup şi un copac, şi toţi stau cu gurile căscate numai să-l prinză şi să-l mănânce. Dar el aruncă pieptenele jos, şi îndată se făcu un bou gras şi, având lupii ce înhăţa, lăsară pe Pipăruş să meargă în pace. Şi merse cât merse, deodată să trezeşte în ţara şoarecilor. Dar nu altmintrelea erau şoarecii, ci ca urşii de mari, şi mulţi ca furnicile în furnicari. Aci începu a se înfiora Pipăruş-Petru, dar îi veni în minte cutea şi, cum o aruncă jos, cum se făcu între el şi şoareci un stan de piatră, gros cât un munte, înalt până la nori. Şi se duse Pipăruş-Petru tot pe lângă zid, până ce ieşi din ţara şoarecilor.

Acum nimeri în câmpul cu florile. Acolo erau numai flori, una mai frumoasă decât alta, şi toate îl îmbiau să le ia. Dar Pipăruş nu luă niciuna. Colo departe zări el un cal păscând, şi trase într-acolo. Adică după ce se apropie, văzu pe Florea-nfloritul dormind dus, calu-i păştea printre flori, iar paloşul îi juca în aer pe deasupra lui. Se dă Pipăruş jos de pe cal şi-şi sloboade şi el calul să pască, apoi se gândi: "Cum doarme acum dus Florea-nfloritul, eu lesne l-aş putea prăpădi; numai una de-i dau cu paloşul, e dus pe ceea lume; dar aşa numai un mişel ar face; să mă pun lângă el, să aţipesc şi eu oleacă".

Şi-şi aruncă şi el paloşul în sus, şi acela începu a-i juca prin aer ca şi al lui Florea-nfloritul, apoi se culcă jos pe flori. Cum era obosit deatâta amar de cale, adormi ca dus. Dar iată că se trezi Florea- nfloritul şi văzu voinicul dormind lângă el, iar în flori, lângă calul lui, mai păscând un cal, şi în aer, lângă paloşul lui, mai jucând un paloş. "Oare

Pipăruj, Petrea şi Florea-înflorit cine să fie, zise el. Hm! oricine-i, e viteaz şi om de omenie; cum dormeam, mă putea face tot bucăţele; i-oi da deci pace până ce s-a trezi, că te miri cine-i; ştiu că nu-
1 Pipăruş-Petru de care şi zmeii se tem!"

Apoi se puse şi Florea-nfloritul şi mai trase un pui de somn, iar când se trezi a doua oară, se trezi şi Pipăruş cu el deodată.

Când se văzură voinicii faţă-n faţă, nu se puteau mira destul unul de altul; unul mai voinic decât celălalt, care de care mai spătos şi mai frumos.

— Ce vânturi te-au adus p-aici pe la mine, vere? zice Floreanfloritul.

— Am venit să te văd; că ţi-am auzit de nume şi nu m-am putut răbda să nu ne cunoaştem.

— Doară nu eşti tu Pipăruş-Petru de care şi zmeii tremură?

— Ba ai chiar ghicit; dar tu doară eşti Florea-nfloritul?

— Eu, da, că altul nici că are drept a şedea aci în ţara mea; mult mă mir de tine ce cap ai să vii aici?

— Eu am cap ca capurile, dar tu ce cap ai de mă întrebi atâta? De nu-ţi place căţi-am călcaţara,

ia-te la păruială cu mine, hai la luptă dreaptă, luptă voinicească!

Şi se prinseră voinicii la luptă, şi se luptară o zi de vară, şi nu fu chip să se învingă, până mai căzură de pe picioare de obosiţi, atunci zice Pipăruş-Petru:

— Hai, frate, să schimbăm lupta în paloşe.

Şi apucară voiniciii paloşele, şi se vânzoliră, până ce în urmă Floreanfloritul ciungări oleacă din degetul mic al lui Pipăruş-Petru. Atunci s-au lăsat de luptă şi s-au prins fraţi de cruce, jurându-se pe vârfurile paloşelor că nu se vor mai lăsa unul de altul, nici în bine, nici în rău. Şi ajuns-au şi în necaz, şi în bine ca omul care trăieşte în astă secretă de lume, dar ei unul de altul nu s-au lăsat.

Umblând ei odată la vitejii nimeresc la o casă în mijlocul codrului şi intrară înăuntru. Adică acolo era o fată la războiţesea, dar fata frumoasă era chiar Ileana-Cosânzeana, din cosiţă ruja-i cântă, şi cum ţesea, de câte ori bătea cu brâgla[293], totdeauna ieşeau câte două cătane îmbrăcate şi- narmate. Mult se mirară voinicii noştri de această vedenie, dar Pipăruş-Petru nu mult stătu pe gânduri şi începu a se drăgosti cu fata, ştiţi dumneavoastră, a o prinde, a o gogoli, mai a o săruta, cum fac tinerii.

Fata, nu-i vorbă, se ferea şi nici prea, ca toate fetele, ci se cam temeade tată-său; deci le spuse:

— Dragii mei, băgaţi de seamă, că de vine tata, vă omoară.

— Şi cine-i tata dumitale? o întrebară voinicii.

— Tata e Ciută-Nevăzută, şi încă niciun om nu i-a ieşit în cale pe care să nu-l omoare.

— Ei bine, dragă, dar ce năravare când vine acasă?

— El, răspunde fata, are năravcă cum intră în casă, mai întâi se bagă după cuptor, şi de-acolo ia o ulcică cu leacuri şi toată o bea, iar de leacurile acelea atâta se întăreşte, de-ar bate şi zece ca voi.

— Aşa? zise Pipăruş-Petru, atunci adă încoace leacurile, să le bem noi.

Şi le dădu Ileana leacurile, iar voinicii le băură şi, din ce erau tari, mai tari se făcură. Dar chiar atunci sosi şi Ciută-Nevăzută acasă şi s-a repezit după cuptor la leacuri; ei, dar acelea erau lecuite!

Văzându-se astfel înşelat într-atâta s-a tulburat, de-i purta în palme ca pe nişte mere pe amândoi voinicii şi, de n-ar fi apucat să bea ei leacurile, nu era bine de ei; dar aşa îl apucară voinicii amândoi, apoi lasă că l-au omenit! Nici ferfeniţă nu s-a ales din el. Apoi PipăruşPetru se căsători cu Ileana-Cosânzeana, şi se încărcară de averi şi plecară de acolo. Dar pe lângă toată prietenia ce era între PipăruşPetru şi Florea-nfloritul, cest din urmă nu se uita cu ochi buni la Pipăruş văzându-l cu nevastă, iar el nu. Dar Pipăruş pricepu gândurile lui Florea-nfloritul, de aceea îi zise:

— Frate, să lăsăm nevasta acasă găzdoaie şi să mergem să-ţi aflăm şi ţie una.

— Bine ar fi, zise Florea-nfloritul, dar oare unde vom da de una?

— Nu fi îngrijat, frate, zise Pipăruş, mergem în lumea noastră şi de nu s-o fi măritat soră-mea numai bună a fi de tine.

— Apoi hai s-o vedem, zise Florea-nfloritul.

Şi lăsară pe Ileana-Cosânzeana singură acasă, şi ei se luară la drum, şi du-te, du-te, până ce ajunseră într-o pădure; niciunul nu mai fusese în pădurea aceea. Mergând ei prin pădure văzură o casă.

— Hai să vedem cine e în casă, zise Pipăruş.

— Hai, dacă chiar vrei, zise Florea-nfloritul.

Şi intrară înăuntru. Acolo aflară numai o babă bătrână stând cu picioarele la foc.

— Bună vremea, mătuşă!

— Să trăiţi cu bine, dragii mătuşii, haideţi şedeţi oleacă şi vă hodiniţi, până vă aduce mătuşa ceva de mâncare; iată mă urc în pod să vă aduc slănină, dragii mătuşii.

---

293 partea mobilă a stativelor de ţesut, care susţine spata

Feciorii şezură pe-o laviţă, iar baba se urcă în pod cu numele să le aducă slănină, dar cum ieşi baba din odaie veni un şoarece la feciori şi le zise:

— Nu staţi, dragii mei, că nu-i de-a sta; mergeţi în plata lui Dumnezeu sfântul, că doară baba nu s-a dus în pod să vă aducă demâncare, ci să-şi ascută dinţii, să vă poată mânca; că are în pod o piatră mare de moară, de care-şi tocește dinţii, n-o auziţi?

— Ei, cine-i baba asta?

— Hm, zise şoarecele, asta-i Muma-Pădurii, a fost drăguţa lui CiutăNevăzută şi, de când l-aţi omorât, tot descânta să-i cădeţi în brânci[294], acuma de nu fugiţi, nu mai scăpaţi vii din colţii ei.

— Dacă-i aşa, hai la drum, ziseră voinicii.

Şi se luară feciorii mei la drum, nu mergeau, ci rupeau locul, de gândeai că-i alungă cineva dindărăt; bagă seamă şi ei, cu toate că erau viteji, ştiau de frică.

După ce-şi ascuţi baba dinţii, se coborî jos şi intră în casă, dar feciorii ca-n palmă. Şi se cătrăni şi se înfioră, de gândeai că toată ţâră[295] se face. Atunci dă cu ochii de şoarece.

— Aha! numai tu, mişelule, le-ai spus să se ducă.

— Numai eu, de nu te-ai supăra, răspunse şoarecele glumind, ia hai de mă prinde şi-ţi răzbună!

Şi se puse baba a fugi după şoarece; el se sui pe cuptor, ea îşi strică cuptorul; se sui pe un perete, ea strică şi peretele, el se sui pe alt perete, ea strică şi acel perete, şi tot aşa strică câte un perete, umblând după şoarece, până ce-şi strică toată casa şi tot nu putu prinde şoarecele, că, vedeţi dumneavoastră, şoarecele-i şoarece, şi pace, nu stă să-l prindă chiar o babă, să fie aceea chiar Muma-Pădurii.

Dar până umblă ea după şoarece, feciorii îşi păziră drumul, şi când plecă baba după ei, ei erau hăt departe. Se pune deci baba la fugă, du-te, du-te, până ce mai ajunse pe feciori. Atunci au ajuns ei la casa Mărţolii, care era mătuşa lui Florea-nfloritul.

— Bună vremea, mătuşă!

— Să trăiţi cu bine! Dar ce-i, nepoate, ce vânt te poartă pe la mine? Cine-i voinicul ăsta cu care vii?

— O, mătuşă, zise Flore a-nfloritul, am plecat cu ortacul acesta care se cheamă Pipăruş-Petru, am pornit să merg la soră-sa în peţite, dar ne urmăreşte Muma-Pădurii, căci am omorât pe Ciută-Nevăzută, pe ibovnicul ei, şi acum ne pare bine că am nimerit la dumneata, doară ne vei scăpa de colţii ei.

— Nu vă temeţi deloc, dragii mătuşii, haideţi numai în casă şi vă hodiniţi.

Şi ieşi Mărţolea (Marţi-Seara) afară să aştepte pe Muma-Pădurii, şi cum ajunse aceasta, cum se încăierară, apoi să fi văzut bătaie de babe; se încinse între ele o luptă, dar luptă ca de doi lupi turbaţi, iar nu ca de două babe de când bucii, şi se mâncară în dinţi, şi-şi smulseră părul, de gândeai că sunt două zmeoaice. Iar feciorii când văzură că sunt mai înfierbântate de erau oarbe de mâinie, porniră încetinel, iar după ce se depărtară merseră mai tare, să nu le mai vază. Care a fost mai tare? care pe care a învins? nu pot să vă spun, că nu ştiu; ştiu însă că voinicii au mers aţă acasă la mama lui Pipăruş-Petru. Şapte ani nu fusese Pipăruş-Petru acasă, şapte ani nu-l văzură fraţii şi sora, şi neamurile, şi sătenii, şi totuşi îl cunoscu care cum îl văzu.

Florica, sora lui Pipăruş-Petru, nu era încă măritată, se ţinuse de vorba ce i-o dăduse frate-său la plecare.

Şi era mândră Florica, mândră ca o scânteiuţă de câmp, şi cum o văzu Florea-nfloritul, zise către frate-său de cruce:

— Asta ţi-e sora, frate?

---

294 mână

295 bucată ruptă, fărâmă

— Asta.

— Dacă ţi-e asta sora şi dacă vrea, eu chiar azi mă cunun cu ea.

Şi Florica a vrut, fraţii şi mă-sa încă n-au zis ba, apoi au tras o nuntă românească care a ţinut două săptămâini şi, după ce s-a gătat nunta, şi-a luat Florea-nfloritul nevasta şi s-a cam mai dus cu ea şi cu Pipăruş-Petru în ţara lui, unde aştepta Ileana-Cosânzeana, nevasta lui Pipăruş.

Când s-au văzut aceste două cumnate laolaltă, mult s-au bucurat, iar bărbaţii lor se bucurau şi ei de bucuria lor, iar florile din câmpul înflorit se bucurau şi ele, împreună cu cele două perechi vesele. Dar şi eu mă bucur că v-am putut spune povestea până-n capăt.

Poveste din Sălaj, comunicată de plugarul M. Bene din Supurul de Sus.

Zâna apelor

poveste românească

Pe vremile pe când era iobăgia cea grea, trăia un om sărac într-o colibă din pădurea domnească, căci era păzitor la pădurea aceea. Odată a mers domnul la pădure şi, părându-i-se că pădurarul ar fi dat cuiva lemne tară slobozenie domnească, atâta l-a bătut, până ce l-a lăsat mort. Muierea pădurarului, cu un copil ca de 3-4 ani, plângea şi se ruga la domnul să nu mai bată pe bietul om, că nici vreascuri n-a dat cuiva tară poruncă domnească, necum lemne. Dar domnul nu vru să creadă, ci, după ce omorî pe pădurar, se puse şi bătu şi pe muierea lui, până ce rămase şi ea moartă jos. Pre copil îl scoase apoi din pădure şi îi zise: „Cară-te de aici, mergi în lume şi te ţine cum poţi, iar după ce vei creşte mare, să vii la mine să slujeşti în locul tătâne-tău!"

Şi s-a dus bietul Alesandru, că aşa-i era numele, s-a dus cerşind din casă-n casă, din sat în sat, până a nimerit lângă Dunăre la un pescar. Pescarul acela nu era Dumnezeu ştie ce om bogat, trăia numai din pescuit, dar, deoarece n-avea copii, luă pe Alesandru copil de suflet. La coliba pescarului a trăit copilul până ce-a crescut mare şi-a învăţat, şi el, meşteşugul pescăritului. Pescarul era acum bătrân şi nu mai putea pescui, dar Alesandru, ca om harnic şi băiat de omenie, câştiga atâta ca să poată trăi el, bătrânul şi baba moşneagului liniştiţi! Dă Dumnezeu însă că moare pescarul şi moare şi baba lui, şi rămâne Alesandru numai singur. Acum pescuia el numai pe seama lui. Dar gândeai că e făcătură, de când murise pescarul cel bătrân mai că nu mai erau peşti în Dunăre; umbla bietul copil ziua deplină altă dată, şi nu-i prindea mreaja nici

Zâna Apelor un peşte. Odată, necăjit cum era, şi dară şi flămând, aruncă mreaja în Dunăre şi nu mai merge la ea până a doua zi la amează. Atunci se duce şi trage mreaja. Nu era în ea nimic altă decât o mreană, e drept că foarte frumoasă. Noa, o ia el în mână şi o duce la colibă să o belească şi să o frigă pe cărbuni, că era mai leşinat de foame, săracul! Dar când dă să o spintece, mreanaîi scapă din mână şi, cum cade jos, cum se face o drăguţă de fată ca ruptă din soare şi îmbrăcată colea ca o zână: cu ie albă ca laptele, împănată cu flori galbene, roşii şi vinete de mătase, cu catrinţă ca fetele noastre, cu pieptăruţ mândru, tot pene, şi cu părul slobozit pe spate.

— Nu mă spinteca, Alesandre, zise ea, că eu sunt rânduită de Dumnezeu să-ţi fiu soţie!

— După ce văd că eşti om ca şi mine, cum să te spintec?! zise Alesandru, dar eu gândeam că tu eşti mreană!

— Eu sunt Zâna Apelor, zise fata, şi la porunca lui Dumnezeu am intrat în mreaja ta şi, pentru binele tău şi al altor oameni, trebuie să-ţi fiu muiere!

— Mulţam, Doamne, zise iară Alesandru, de când văd că eşti fată-mi trecu foamea şi necazul!

— Noa, hai Alesandre, acuma acasă la tine, acolo unde te-ai născut tu!

— Hei, draga mea! Acolo nu-i de-a merge, poate că nici n-aş nimeri, că eram mic când am venit de-acolo, dar chiar să nimeresc, n-aş merge bucuros, că domnul la care a slujit tata e atât de pogan, de-a omorât şi pe tata, şi pe mama numai că ce i se părea că ar fi înstrăinat lemne din pădurea lui!

— Nu face nimic, Alesandre, hai să mergem, că va fi cum va rândui Dumnezeu!

Şi s-au dus amândoi în pădurea aceea şi-au dat de-o colibă părăsită; era coliba în care se născuse Alesandru. Muierea făcu iute ceva de cină, adică fripse nişte bureţi ce aflase prin pădure, cinară şi după ce ziseră rugăciunile s-au culcat şi-au dormit. S-au culcat, se-nţelege, pe vatra goală, căci n- aveau alte haine

decât hăinuţele de pe ei. Dar ce să vezi, dimineaţa, când se pomeniră din somn, se trezesc în nişte curţi mai pompoase decât curţile domneşti şi pline de toate cele trebuincioase pentru trai, şi de post, şi de frupt, şi curţile erau tot acolo în pădure, în locul colibei. Mulţumiră lui Dumnezeu şi se puseră a căuta una-alta prin curţi, şi, după ce dădură de ale traiului, se puseră la prânz.

Birişii domnului în toată ziua veneau câte cu zece care în pădurea aceea, după lemne, şi fiind aproape de sat, ajungeau încă de cu vreme acasă.

în ziua aceea iară veniră ei şi, trecând prin poiana unde ştiau ei coliba, rămân înmărmuriţi de frumuseţea curţilor care s-au făcut numai de ieri până azi. Şi se tot înholbară birişii pe de toate laturile pe lângă cele curţi până era târziu după-amiază, atunci îşi aduc abia aminte ce domn au şi-şi încărcară iute carele, şi dau bici la boi să ajungă curând acasă. Dar totuşi ajung târziu acasă, colo pe la cina cea bună. Domnul îi aştepta cu o bâtă de corn în poartă şi pe care cum trecea mi-l măsura peste spate, de gândeai că dă în sac. Când ajunse birişul cel din urmă la poartă, zise:

— Domnule, nu ne bate în zadar, că noi nu suntem de vină că am întârziat aşa tare, că uite, în pădure, colo unde era numai ieri, nu mai demult, coliba ceea părăsită a păduraralui azi aflarăm nişte curţi mai minunate ca a Măriei tale, şi noi ne tot înholbarăm şi ne minunarăm de ele, până ce uitarăm nu numai porunca Măriei tale, dar şi mâncarea, blestemaţi să fim de am mâncat azi ceva!

— Aşa? zise domnul, mai potolindu-şi mâinia, noa bine-i; mâine dimineaţă să mergi să chemi pe mişelul acela care a cutezat a-şi face în pădurea mea casă fără ştirea mea, să-l chemi la mine; ai priceput?

— Priceput, domnule! Şi se duse birişul a doua zi la curţile din pădure şi spuse omului din ele că e poftit în sat, la curtea boierească.

— Ce să fac acum, muiere? zise Alesandru către muierea sa.

— Ce să faci? Iacă-i merge, că ştiu că nu te-a mânca Măria sa, domnul!

Şi s-a dus Alesandru la domnie în sat.

— Bună dimineaţa, domnule!

— Să fii sănătos. Ce cauţi aici? La ce-ai venit?

— Am venit, domnule, că un biriş d-a Măriei voastre a zis că miaţi poruncit să viu!

— Bine-i! Adică tu eşti mişelul care şi-a făcut casă în pădurea mea? Cum ai cutezat să faci un lucru ca acela?

— D-apoi că dumneata mi-ai poruncit, ştii, când ai omorât pe tata şi pe mama, când ai zis să merg unde m-or duce ochii, iar după ce voi creşte, să vin în slujba dumitale, în locul tatei; şi eu iată m-am ţinut de cuvânt; în coliba unde m-am născut, acolo m-am aşezat alaltăieri cu muierea mea; dar dacă Dumnezeu a voit ca peste noapte să se facă din ea o casă bună, domnească, eu nu sunt de vină!

— Să mergi şi până dimineaţă toată pădurea din jos de casa ta să fie tăiată, trupinele scoase, locul arat, semănat cu mălai mărunt, care pe dimineaţă să fie copt, şi mie să-mi aduci de acolo faină de mălai mărunt, ca să-mi facă din ea mămăligă de prânz! înţeles-ai?

— Dar cum se poate una ca asta, domnule?

— Taci şi mergi, iar dacă dimineaţă nu vii după cum ţi-am poruncit, nu-ţi mai stă capul unde-ţi stă acuma, că ţi-a sta unde-ţi stau picioarele!

Se porneşte Alesandru supărat acasă; muierea-l aştepta în portiţă.

— Noa, dar de ce te-a chemat?

— Oh, Doamne! Acesta vrea să ne omoare şi pe noi, cum a omorât pe tata şi pe mama!

— Cum aşa?

— Iată, draga mea, mi-a poruncit ca până dimineaţă toată pădurea câtă-i din jos de casa noastră să o tai, să scot trupinele, să o ar şi seamăn cu mălai mărunt, iar acela până dimineaţă să fie crescut şi copt, şi eu să-i duc din el faină de mămăligă, să prânzească mâine din ea!

— Nu-i nimica, scumpul meu soţ, lasă că va fi cum va rândui Dumnezeu; nu fi tu îngândurat pentru aceea!

Dacă veni seara, cinară ei, se rugară lui Dumnezeu şi se culcară. Iar dimineaţa sculă muierea pe Alesandru şi-i zise:

— Vezi de du faină la domnul de mămăligă pentru prânz! Şi se sculă Alesandru: adică cât vedeai

cu ochii pe coastă la vale din jos de casele lui, unde fusese ieri pădurea cea uriaşă, acum era numai o holdă de mălai mărunt, frumoasă şi coaptă; iar într-o desagă-i pusese muierea grăunţe, şi în altă, – făină de mălai mărunt. Se minună Alesandru, mulţumi lui Dumnezeu şi merse la domnie în sat.

— Bună dimineaţa, domnule!

— Să trăieşti, Alesandre! Noa, da adus-ai făină de mălai mărunt?

— Adus, domnule, am adus o desagă de făină şi una de grăunţe!

— Şi cum e holda unde a fost pădurea?

— Frumoasă, domnule, a dat Dumnezeu de s-a făcut chiar după porunca dumitale!

— Bine, Alesandre, e bine. Acum până dimineaţă să lăzuieşti toată pădurea aci din sus de casa ta, să lucri pământul şi să prăseşti via, iar pe dimineaţă să-mi aduci struguri copţi din ea!

— Dacă, domnule, una ca asta nu se poate face într-o noapte; numai de lăzuit n-aş găta-o într-un an de n-aş avea barem o sută de lucrători lângă mine; apoi via, ştii dumneata, de-abia în trei-patru ani o poţi aduce să rodească!

— Cară-te, mişelule, îi zice domnul, şi de nu faci până dimineaţă toate după cum ţi-am poruncit, te sting de pe faţa pământului!

Iară merge Alesandru supărat acasă şi spune muierii porunca cea nouă ce o a căpătat de la domnul pământesc.

— Nu te supăra nimic, Alesandre, că va fi ce va rândui Dumnezeu, îi zise muierea.

Adică când se scoală a doua zi, în locul pădurii cei din sus de casă era o drăguţă de vie de să mai ai doi ochi să te uiţi la ea; toată în rând, toată cu struguri copţi, numai de cules şi mari ca purceii. Alesandru iar mulţumi lui Dumnezeu şi culese o corfiţă de o duse boierului.

— Noa vezi că ai putut face? Numai eşti câine la maţe, vrei să te tragi de la muncă! zise boierul, când îl văzu intrând cu strugurii.

— A făcut Dumnezeu sfântul cu puterea lui cea mare, dar ştiu că eu nu, un om păcătos, răspunse Alesandru.

Dar domnul îi grăi:

— Ce-mi pasă mie cu cine ai lucrat şi cu cine nu, destul atâta că mi-ai împlinit porunca. Acum să mergi în grajd să duci cele două bivoliţe la taur, iar pe mâine dimineaţă să fie fătate, cu viţei sub ele, să le mulgi şi să-mi aduci apoi lapte pentru cafă de la ele; pricepi?

— Pricep, domnule, dar una ca asta nu se poate, că doară ştii dumneata că bivoliţele poartă un an de zile!

— Taci din gură, nemernicule, zise domnul, şi te cară, că n-am vreme de pierdut cu tine; de nu vii pe dimineaţă cu ele fătate, ştii ce te aşteaptă!

Şi se duse Alesandru supărat acasă, mânând bivoliţele dindărăt. Muierea îi ieşise înainte:

— Da ce-i, Alesandre, doară pe noi ne-a cinstit domnul cu bivoliţele acestea?

— Oh, Doamne, tu muiere! boierul acesta tot ne pune capul!

— Da cum aşa? Ce eşti iară supărat?

— Da cum să nu fiu; ascultă tu: să duc eu aceste bivoliţe sterpe la taur, dar până dimineaţă ele să şi fete, şi să-i duc de la ele lapte pentru cafă. Una ca asta nu se poate!

— Nu zice aşa, dragul meu, că va fi aşa cum va rândui Dumnezeu. Hai de prânzeşte şi te odihneşte oleacă, apoi le-i duce la taur, şi mai departe lăsăm toate în voia lui Dumnezeu sfântul!

A prânzit Alesandru, apoi şi-a pus merindele în traistă şi a mânat bivoliţele chiar la al treilea sat, la taur, că mai aproape nu era, şi deabia a ajuns îndărăt colo pe la cina cea bună. Apoi a cinat ceva şi, obosit cum era, a dormit ca mort până în zori de zi. Atunci l-a trezit muierea:

— Scoală, Alesandre, mergi de du bivoliţele la curte, că s-a scula domnul şi-i trebuie lapte de cafă!

Se sculă Alesandru şi merse în grajd, adică bivoliţele fătaseră şi aveau doi pui mândri sub ele, negri ca doi pui de drac, şi ugerele lor pline de lapte. Mulţumi el lui Dumnezeu şi le mână în sat la curtea boierească. Domnul era în tâmaţ (galerie) cu pipa cea lungă.

— Vii, Alesandre?

— Sunt aici, domnule!

— Noa, vezi că nu prea grea poruncă ţi-am fost dat; ştiam eu că de frică împlineşti bucuros poruncile mele; acum numai o poruncă-ţi mai dau, dacă-i împlini-o şi asta, apoi te las în pace, iar de nu, îţi sucesc grumazul ca la un pui de găină!

— Ce să mai fac iară, domnule?

— Să-mi aduci pe Dumnezeu la prânz, auzi? la prânz să mi-l aduci! Acum nu mai sta pe gânduri, ci te cară şi să nu-ţi mai aud de nume până nu mi-l aduci!

— Da cum să pot eu, un biet om păcătos, să şi gândesc una ca aceea?

— Taci şi te du!

Se luă Alesandru mai supărat ca totdeauna şi merse către casă. Muierea chiar îi făcuse un drăguţ de copil de nici de împărat nu poate fi mai altfel. Cum îl văzu îngândurat, îl întrebă:

— Iar eşti supărat, Alesandre?

— Dar cum să nu fiu? Ascultă tu aici, pe când gândeam că şi-o fi stâmpărat gândurile celea peste fire de poftalnice, pe când mulţumeam lui Dumnezeu că mi-a ajutat de-am împlinit toate poruncile boierului, el iese cu altă poruncă, şi mai păgână!

— Cu ce poruncă?

Zâna Apelor

— Oh, Doamne, muiere, draga mea! Mă tem să şi gândesc la porunca cea nebună a păgânului acestui de domn; zice că să-i aduc lui pe Dumnezeu, la prânz, la el, la un păgân ca el!

— E drept că-i lucru mare, Alesandre, dar nu te întrista din seamă afară; Dumnezeu va direge lucrurile ca un stăpân bun. Tu vezi de mănâncă ceva, ia-ţi merinde şi te pune la cale, te tot du până-i da undeva de Dumnezeu, şi-i spune porunca ce-o ai de la boier; Domnul cerului este mult mai milostiv decât domnii aceşti pământeşti!

Aşa şi făcu Alesandru; mâncă ceva ce mâncă, îşi luă merinde şi bâta în mână, şi hai la cale. Şi s-a tot dus, s-a tot dus, până a dat de-o apă mare. Ar fi trecut bucuros dincolo, dar nu era nici pod, nici luntre, iar de-a înotul nu se încumeta să o treacă, fiind apa foarte lată. Deci sta pe gânduri: ce să facă?

Atunci apa-l întrebă:

— Ce stai aci, omule?

— Stau, răspunse el, că aş trece dincolo şi nu-i aci nici pod, nici luntre, şi de-a-notul mi-e frică să intru!

— Şi unde mergi tu, omule?

— Eu aş merge până aş da de Dumnezeu sfântul, că am un lucru mare să-i spun!

— Aşa? Atunci te trec eu, dar să întrebi pe Dumnezeu: de ce în mine nu este nici peşte, nici broască, nicio jivină?

— Că-l voi întreba!

Atunci apa se desface în două, şi merge Alesandru ca pe-o cărare de prin cucuruz prin mijlocul apei.

Ajungând de cealaltă parte, tot merge el până dă de un câmp mare cu iarbă până în brâu; acolo era o ciurdă de boi mari, dar slabi, numai cu pielea pe oase; se legănau de slabi! Se minună mult Alesandru de astă vedenie: cum de boii aceia mari, în aşa bună şi multă păşune, şi numai nu cad de pe picioare de slabi?

Dar merse el mai departe până nimeri într-un câmp nisipos, numai ici-colea câte o buruiană, şi acolo văzu o ciurdă de boi mici, dar frumoşi şi graşi de gândeai că amu-amu plesnesc de graşi. De astă vedenie se minimă Alesandru şi mai tare, dar merse mai departe până ajunse într-o pădure mare, acolo poame multe şi grâneţe, şi prin copaci nişte păsări mari ţipau cât le lua gura: „Vai de noi şi de noi, că rău vedem, rău am văzut, şi mai rău vom vedea!" Ele adică ţipoteau de foame!

Mergând Alesandru mai departe, ajunse într-un tufiş, numai icicolea câte o alună, acolo mii de păsărele ciripeau şi cântau: „Bine ne-a fost, bine ni-e, şi mai bine vom ajunge, că suntem tot sătule!"

Minunându-se Alesandru şi de aceste vedenii, merge mai departe până ajunge la curţile lui Dumnezeu sfântul. Cu multă sfială intră înăuntru şi dete bineţe ca un om de omenie.

Dumnezeu sfântul îl primeşte cu bună voinţă şi cu vorbe blânde ca un părinte adevărat, apoi îl întreabă că după ce umblă el atâta lume?

— O, Doamne, mi-i și groază să-ți spun!

— Spune, fătul meu, că de mine tot nu poate nimeni ascunde niciun cuget.

— Apoi să-ți spun, Doamne: m-a trimis domnul pe a cărui loc mie casa să vin să te poftesc la el la prânz!

— Bine, fătul meu, după ce-i ajunge acasă, să-i spui că atunci voi merge, când va face și el câte ai făcut tu!

— D-apoi oare nu m-a omorî, Doamne?

— Nu te teme; dar să-mi spui ce-ai văzut în calea ta de acasă până aici?

— Am văzut multe, Doamne: mai întâi am ajuns la o apă mare, fără luntre, fără pod, și nu știam cum să trec, dar apa, după ce i-am spus unde mi-e calea, mi-a făcut loc de am trecut ca pe uscat; m- a rugat însă să te întreb de ce în ea nu sunt nici pești, nici broaște, și nicio jivină?

— Ți-voi spune, fătul meu, dar tu să nu-i spui până te-a trece dincolo; acolo de aceea nu simt nici pești, nici broaște și nici alte jivine, că încă niciun om nu s-a înecat în ea. Dar apoi ce-ai mai văzut?

— Am văzut, Doamne, un câmp mare cu iarbă ca mătasa și de mare până în brâu; în ea păștea o ciurdă de boi mari, dar se legănau pe picioare de slabi, și mult m-am mirat cum e aceea de-s așa slabi în păşunea aceea bună!

— Aceia, fătul meu, sunt boierii cei bogați care fac câteodată pomene și ospețe, dar numai ei pe ei se omenesc și se ospătează, iar după ce li se împrăștie oaspeții, le pare rău de cheltuiala ce-au făcut; dar după aceea ce-ai mai văzut?

— Am văzut, Doamne, un câmp nisipos, tot nisip și pietriș, numai ici-colea câte o buruiană și acolea era o ciurdă de boi mici, dar graşi și frumoși de nu mă mai puteam depărta de ei!

— Noa, vezi, fătul meu, aceia sunt oamenii cei săraci, bieții iobagi, care n-au alta decât numai ce vor să le lase domnii lor cei procleți, dar ei, când fac vreo pomană ori vreun ospăț, adună la masa lor pe toți lipsiții și săracii și aceea la mine este bine primită, de aceea, după ce vin pe astă lume se desfătează; dar după aceea, adu-ți aminte, ce-ai mai văzut?

— Venind mai încoace, Doamne, am văzut o mulțime de pomi mari cu poame frumoase și printre ei tot soiul de semănături, dar în pomi erau niscari păsări urâte și zburlite, și țipau cât le lua gura: „Rău am văzut, rău vedem, și încă și mai rău vom vedea, că murim de foame!"

— Noa, fătul meu, aceia simt zgârciții, care au tot ce le trebuie, dar nu numai că nu dau lipsiților ceva de pomană, dar nici ei nu mănâncă să să sature, și trag și plata lucrătorilor; pe astă lume de foame o să se vaiete! Mai văzut-ai ceva în călătoria ta?

— Mai, Doamne, am văzut un tufiș, și în el numai unde și unde câte o alună, dar acolo erau mii de păsărele ciripind și cântând: „Bine am văzut, bine vedem și bine vom vedea, că nimic nu ne lipsește!"

— Vezi, fătul meu, acele păsări sunteți voi, muncitorii, care munciți de dimineață până seara, de multe ori chiar flămânzi și însetați, numai ca să puteți ține dim munca voastră pe câte veniturі toate, și totuși mulțumiți lui Dumnezeu și pentru atâta; plăcută este înaintea mea purtarea voastră!

— Acum mergi, fătul meu, acasă, că te așteaptă muierea și copilul!

Și plecă Alesandru către casă mulțumind lui Dumnezeu. Când ajunse la apa cea mare, îl întrebă apa:

— Noa, da spusu-ți-a Dumnezeu pricina pentru care n-am eu nici pești, nici broaște?

— Spus!

— Ei, cum a zis, care-i pricina?

— Trece-mă, că apoi îți spun!

Și l-a trecut apa iarăși de acea parte, adică s-a făcut în lături până a trecut de aceastălaltă parte, cu toate că din colo în coace pe nimeni nu mai trecuse, că nimeni nu ceruse să-l treacă. După ce-a fost de aceastălaltă parte, apoi spuse Alesandru:

— în tine, așa mi-a spus Dumnezeu, că de aceea nu simt nici pești, nici broaște, și niciun fel de jivină, că încă n-ai înecat niciun om.

Atunci se înfoaie apa de trecu peste țărmuri și era cât pe aci să înece pe Alesandru. Dar el fugi și- i zise:

— Dar nu ți-e rușine, chiar pe mine vrei să mă îneci, unde ți-am spus ce-a zis Dumnezeu sfântul?

Apa atunci s-a ruşinat şi s-a tras în matca ei zicând:

— Cum n-am ştiut mai degrabă, că nu scăpai tu din undele mele!

Acum Alesandru merse aţă la boier acasă şi ajunse chiar pe înserate.

— Noa, da chematu-l-ai? zise boierul.

— Chemat! răspunse Alesandru.

— Şi vine?

— Vine, de bună seamă, vine dacă-i face şi dumneata lucrurile care le-am făcut eu, dar până atunci, ba!

Auzind domnul cuvintele acestea cutezătoare ale lui Alesandru, se mâinie atât de tare, de porunci slujilor să-l bage în fiare şi în pente, din tălpile picioarelor până-n grumaz, şi să-l bage într-o pivniţă, şi acolo să-l închidă să nu poată scăpa, că dimineaţă îl spânzură pentru cutezarea vorbelor celor nesocotite. Toată noaptea o petrecu Alesandru acolo, rugându-se la Dumnezeu. Când fu de către ziuă, veni Dumnezeu la uşa pivniţii şi strigă:

— Aici eşti, Alesandre?

— Aici, Doamne!

— Dar ieşi afară!

— Că nu pot, că sunt băgat în fiare şi-n pente până-n grumaz!

— Ia mişcă-te oleacă!

Şi cum se mişcă Alesandru, odată-i căzură fiarele de pe el ca şi când ar fi fost putrede, şi uşa se deschise singură, şi ieşi afară de mulţumi lui Dumnezeu că l-a scăpat.

— Noa, Alesandre, zise Dumnezeu, dar mergem la boierul la prânz ori să mergem la tine?

— Ba să mergem la mine mai întâi, că fi-va timp de mers la el şi după aceea.

Şi merseră la Alesandru acasă. Bucuria muierii şi-a copilaşului că se mai văd, dar bucuria şi-a lui Alesandru că a ajuns în pace la ai săi. Acum Alesandru porunci nevestei să facă prânz, că iată chiar şi Dumnezeu prânzeşte azi la ei.

Şi se puse să facă ce ştia ea mai bun de mâncare, dar Dumnezeu zise:

— Să-mi frigi să mănânc ce-aveţi voi mai drag la casă!

Atunci Alesandru numaidecât porunci să arză muierea cuptorul şi, când era ars gata, trase jarul şi duse copilul pe lopată, şi zvârr cu el în cuptor, apoi puse jarul în gura cuptorului şi intră înăuntru de mai povesti cu Dumnezeu.

Preste vreun ceas de vreme merse el să aducă copilul fript să-l pună înaintea lui Dumnezeu. Adică minunea minunilor!

Copilul se juca cu două mere de aur şi cânta în treaba lui, cum cântă copiii.

Văzând Alesandru şi muierea lui minunea asta, căzură cu feţele la pământ şi mulţumiră lui Dumnezeu.

Iar Dumnezeu îi ridică de jos şi le zise:

— Să ştiţi că boierul în clipita asta a plesnit de necaz căci nu te află în pivniţă să te spânzure; de azi încolo nu mai eşti iobagi, ci domn în casa ta, şi în scurtă vreme niciun iobag nu va mai fi în lume.

Aşa s-a şi întâmplat; iobăgia a căzut; dar cel dintâi care a scăpat de iobăgie a fost Alesandru cu muierea lui, cu Zâna Apelor, care, de n-au murit, şi astăzi trăiesc şi măresc pe Dumnezeu.

Auzită şi scrisă în Săncel.

Tei-Leganat

poveste românească

Erau odată, cică, un moşneag şi o babă. Copii nu avusese, şi-aşa ar fi voit să aibă, de se dădeau în vânt după ei. Baba mai ales, veşnic se ruga lui Dumnezeu să se milostivească cu ea şi să-i dăruiască un copil. Dumnezeu ştie, însă, când trebuie să dea omului ce cere şi când nu. Baba copii n-a mai făcut şi de dor de a avea şi ea, îşi făcu un leagăn şi în el puse, în loc de băiat, un lemn de tei ce-l înfăşase şi-l îmbrobodise ca pe copii. Se vede că ajunsese baba în mintea copiilor.

Legăna baba în una, când avea vreme, albia copilului şi-i cânta. De la o vreme numai ce aude plâns de copil în leagăn. Baba s-a speriat, dar când s-a uitat şi a văzut în locul lemnului un băiat mândru şi frumos

cum altul nu mai era în lună şi în soare, nebuni de bucurie. Plângea biata babă, râdea, alerga pe afară şi nu mai ştia cum să mulţumească lui Dumnezeu că i-a ascultat ruga.

Cum vine moşneagul de la lucru, baba, ca o zăludă îi iese înainte şi-i arată băiatul.

Când îl văzu moşneagul aşa mândru şi frumos, cu râvnă şi mare duh plecat ridică ochii în sus, mulţumind lui Dumnezeu că le-a dat sprijin bătrâneţilor.

Moşnegii botezară pe băiat şi-i puse numele Tei-Legănat.

Cumetria fu chefoasă şi plină de bunătăţi, căci moşnegii se ţineau bine, batâr că erau singurei.

Tei-Legănat creştea văzând cu ochii. Cât creşte un băiat de azi într-un an, el creştea numai într-o zi. Peste vreo doi ani el era cogeamite milian, ca toţi flăcăii, cu care se lua la trântă şi pe care-i dovedea pe-un cap.

Într-o zi vede Tei-Legănat într-un cui în cămară puşca moşneagului, din tinereţe. Niciuna, nici două, o ia, se îmbracă şi se duce cu ea în pădure la vânat. Degeaba cerca baba să-l oprească, Tei- Legănat îşi căuta de drum.

Ajungând în pădure, merge trei zile şi trei nopţi. Cum mergea prin codru, dă peste un om care nu făcea alta decât copacii ce erau drepţi îi strâmba, iar pe cei strâmbi îi îndrepta.

Cum îl vede Tei-Legănat, îl întreabă: ce strică copacii?

Strâmbă-Lemne, căci el era, îi răspunde că nu-i treaba lui să ştie, dar, dacă vrea, să se prindă amândoi fraţi de cruce, că i-o fi de folos vreodată. Tei-Legănat se prinde frate de cruce cu Strâmbă- Lemne, şi amândoi se iau prin pădure. Merg cât merg, şi ajung în nişte munţi pietroşi. într-un ţanc de munte şedea un om şi veşnic sfărâma piatră. Tei-Legănat se prinde frate de cruce şi cu Sfarmă- Piatră şi tustrei îşi căutară de drum. Ajunseră într-o pădure.

Aici îşi făcură o colibă şi câte unul cu ziua rămânea la făcut bucate, iar ceilalţi doi se duceau la vânat.

în ziua întâi rămâne Strâmbă-Lemne. Face el nişte bucate ca acelea şi stătea înaintea focului aşteptându-şi fraţii.

Cum stătea Strâmbă-Lemne pe gânduri, numai ce vine o onanie de om mititel ca de-o-palmă cu o barbă cât un cot. Statu-palmă-barbăcot, căci el era, se repede la foc şi din câteva înghiţituri soarbe mâncarea lui Strâmbă-Lemne din oală. Strâmbă-Lemne îl prinde de barbă, crapă un lemn şi-i pune barba acolo.

Când vin de la vânat Tei-Legănat şi Sfarmă-Piatră, găsesc pe Statupalmă-barbă-cot cu barba în lemnul cel crăpat şi pe Strâmbă-Lemne suduind şi făcând alte bucate.

Tei-Legănat se duce la Statu-palmă-barbă-cot şi-i dă drumul. El se făcu nevăzut. Strâmbă-Lemne sfârşi bucatele şi după ce mâncară, se odihniră bine. A doua zi rămase să facă bucate Sfarmă-Piatră. Dar şi Sfarmă-Piatră păţi aceeaşi istorie cu Statu-palmă-barbă-cot, ca şi Strâmbă-Lemne. Când se întoarse Tei-Legănat de la vânat şi văzu pe Statu-palmă-barbă-cot cu un stan de piatră pe barbă, îl umflă râsul şi, ducându-se la el, rostogoli stânca şi dete drumul lui Statu-palmăbarbă-cot, de se făcu iar nevăzut.

A treia zi rămase la făcut mâncare Tei-Legănat. El pregăti două rânduri de bucate şi când se întoarseră fraţii lui de la vânat, nu mai văzură pe Statu-palmă-barbă-cot, căruia Tei-Legănat îi duse mâncare, şi bucatele erau cum sunt mai bune, nici reci, nici fierbinţi.

După ce mâncară bine se luară tustrei şi se duseră prin munţi şi ajunseră pe moşia unui împărat. Paznicii împăratului, găsind pe Strâmbă-Lemne stricând pădurea, îi prinseră pe tustrei şi-i duseră la împărat. împăratul, după ce-i probozi urât, încât era să-i şi bată, le hotărî, văzând pe Tei-Legănat aşa de îndrăzneţ şi frumos, că scapă de el, dacă le va scoate de la zmei pe cele trei fete ale lui.

împăratul le mai spuse că, dacă ei scot fetele de la zmei, le dă fiecăruia câte una de soţie şi împărăţia.

Tei-Legănat se prinse să scoată fetele de la zmei.

După ce luă de la împărat bani de cheltuială şi haine de primeneală, porni înainte cu Dumnezeu.

Merseră vreme multă, ţări, mări şi munţi şi ajunseră la o fântână, pe unde te puteai duce în «lumea neagră», căci zmeii ce furaseră fetele împăratului acolo vieţuiau.

Ca să mergi de pe «lumea albă» în «lumea neagră» trebuia să-ţi dai drumul prin fântâna zmeilor. Se vârî întâi Strâmbă-Lemne. El lăsă cuvânt ca atunci când va scutura funia, să-l scoată înapoi. Nu se dase drumul funiei cu care se coborau în fântână nici pe jumătate, şi numai ce vede Tei-Legănat că se scutură funia.

— Ce-ai păţit, măi Strâmbă-Lemne, de-ai scuturat funia aşa degrabă?

— Da ce să păţesc? Ia nu poţi să trăieşti în putoarea ceea mare care vine din fundul fântânii.

Lasă că mă vâr eu, zise Sfarmă-Piatră. Dar şi el păţi ca şi StrâmbăLemne. Atunci se vârî şi Tei-Legănat. El lăsă cuvânt că, dacă va scutura funia, mai tare să-i dea drumul.

Merse, merse Tei-Legănat trei zile până ce ajunse în fundul fântânii.

Acolo, ce să vadă? Şerpi, balauri, broaşte cât casele. Tei-Legănat se dă cu paloşul printre jivine, şi le omorî pe toate.

Scăpând de acele urâte locuri, pomi spre curţile zmeului celui mai mare.

Vai, mândru mai era! Alt soare, mai frumos ca al nostru, strălucea. Altă lună, mai strălucitoare cum avem noi, era acolo, şi nişte grădini, mai frumoase ca raiul. Cum ajunse Tei-Legănat la curţile zmeului, se duse la fata împăratului. Ea, cum îl văzu, zise:

— Vai, ce voinic mândm şi frumos eşti, şi cum are să te omoare câinele de zmeu când te-a vedea!

— Dar unde-i dus el amu?

— E dus la vânat.

— Şi de pe ce-l cunoşti când vine?

— Azvârle buzduganul de trei mile de loc, şi atunci bucatele trebuie să fie nici reci, nici fierbinţi.

Cum stăteau ei de vorbă, numai ce aud buzduganul în poartă, în uşă, în casă. Tei-Legănat îl repede înapoi de cinci mile de loc, şi când a trecut pe lângă urechea zmeului, i-a retezat vârful urechii.

Zmeul a început a da pinteni calului şi a fugi spre casă, dar calul nu voia să meargă. Când ajunse la podul de aramă, calul a început a sforăi şi a ciuciuli urechile. Zmeul i-a zis:

— Hi! calule, mânca-ţi-ar corbii carnea şi ciolanele roade-ţi-le-ar câinii, că doar nu-i câinele de Tei-Legănat sub pod ca să te sperii de el.

Atunci numai ce iese Tei-Legănat de sub pod şi-i spune:

— Cum vrei să ne luptăm? Cu paloşele să ne tăiem, ori în trântă să ne trântim? Zmeul i-a zis: în trântă să ne trântim, trup la trup, că-i mai drept. Atunci, unde s-a luat Tei-Legănat cu zmeul la trântă! întâi l-a trântit zmeul pe Tei-Legănat până la brâu. Unde nu se mâinie TeiLegănat, şi când l-a izbit o dată pe zmeu, l-a vârât în pământ până la gât. Atunci Tei-Legănat scoate paloşul şi-i taie gâtul. încălecă apoi pe calul zmeului şi se duse la curţile lui.

Fata împăratului, când l-a văzut, nu mai putea de bucurie.

— Ce făcea zmeul cu curţile lui, când se ducea undeva?

— Pocnea din biciul ist din cui de trei ori şi le făcea două mere.

Tei-Legănat ia biciul, pocneşte de trei ori, face curţile două mere şi le dă fetei împăratului.

După ce a scăpat fata cea mare, se duce la curţile zmeului celui de mijloc şi-l brâncşte şi pe el ca şi pe cel dintâi.

îi mai rămăsese să scape pe fata cea mică, care-o ţinea zmeul cel mic.

Scăpase el uşor pe fetele cele mari, de la cei doi zmei. Pe cea mai mică însă era mult mai greu, căci avea mult de muncă, şi chiar zmeul ist mic era mult mai voinic ca ceilalţi.

După ce trece prin nişte păduri urâte, pline cu şerpi, broaşte şi tot felul de dihănii, ajunge la curţile zmeului.

Cum îl vede fata împăratului, îi zice:

— Vai, ce voinic mândru şi frumos eşti, şi cum are să te prăpădească câinele de zmeu când te-a vedea?

— Dar unde-i dus?

— La vânat.

— Şi pe ce semne ştii când vine?

— Azvârle buzduganul de şapte mile de loc şi atunci bucatele trebuie să fie nici reci, nici fierbinţi.

Şi cum vorbeau ei, numai ce aud buzduganul în poartă, în uşă şi în casă. Tei-Legănat îl repede de nouă mile de loc, şi când a trecut pe lângă urechea zmeului i-a retezat-o din loc.

Când era pe la podul de aur, calul zmeului a început a forăi şi a se da înapoi.

Zmeu-i zice:

— Hai, mânca-ţi-ar corbii carnea şi câinii ciolanele. Ce, crezi că sub pod e câinele de Tei-

Legănat?

Atunci numai ce iese Tei-Legănat şi-l întreabă:

— Cum vrei să ne luptăm: din trântă să ne trântim, ori din paloşe să ne tăiem?

— Ba din trântă să ne trântim, că-i mai dreaptă. Atunci se începe a se lupta: de dimineaţă şi până-n seară se trântiră, şi nu se da niciunul.

Amu le era sete şi foame; zmeul vede o cioară şi-i zice:

— Dă-mi oleacă de apă, că ţi-oi da hoitul lui Tei-Legănat să-l mănânci.

Tei-Legănat zice către cioară:

— Dă-mi apă să beau, că ţi-oi da hoitul de la trei zmei să-l mănânci tu cu toate neamurile tale.

Atunci cioara se repede la un iaz, ia cu clonţul apă şi picură în gura lui Tei-Legănat câteva picuşuri.

Tei-Legănat prinse la putere, şi când l-a izbit o dată pe zmeu, l-a vârât în pământ până la gât. Apoi cu paloşul i-a tăiat capul şi l-a omorât.

Casele zmeului le-a făcut două mere şi le-a dat fetei celei mai mici, care era cea mai frumoasă dintre fetele împăratului şi pe care TeiLegănat îşi puse ochii. Tei-Legănat luă fetele împăratului, merse cu ele la fântână, pe unde trebuia să iasă din «lumea neagră «în «lumea albă». Tei-Legănat prinde funia şi o scutură. Scuturătura vine înapoi.

La gura fântânii aşteptau deci cei doi fraţi de cruce ai lui TeiLegănat. El pune în patul cel ce era agăţat de funie pe cele trei fete şi scutură funia. Patul începe a se urca, şi Tei-Legănat rămase singur.

Când văzură Strâmbă-Lemne şi Sfarmă-Piatră fetele, nu mai putură de bucurie. Ei dădură drumul patului ca să-l scoată afară şi pe TeiLegănat.

Sfarmă-Piatră şi Strâmbă-Lemne se sfatuiseră ca să-l urce până la jumătatea fântânii pe TeiLegănat şi să-i dea drumul, ca să scape de el.

Tei-Legănat însă se temea de aşa ceva, şi ca să-i încerce, pune în pat un bolovan şi scutură funia. Patul începe a se urca şi după o bucată de vreme numai ce aude o pocnitură. Cei doi duşmani ai lui TeiLegănat dăduseră drumul patului cu bolovanul.

Tei-Legănat, văzând şiretlicul tovarăşilor lui, pomi iar «în lumea neagră». Merge cât merge şi ajunge la curţile lui Statu-palmă-barbăcot. Când l-a văzut moşneagul, nu mai putu de bucurie.

Ospăţuri ca acele îi făcu, şi-l întrebă ce vânturi îl aduc pe acolo?

Tei-Legănat povesti lui Statu-palmă-barbă-cot pătăraniile lui cu zmeii şi cu cei doi tovarăşi ai lui, şi-l rugă să-l înveţe ce să facă pentru a ieşi pe «lumea albă».

— Nimeni n-ar putea să te scoată de aici, fătul meu, decât numai pajura din pădurea zmeului cel mare. Pajura aceea pe fiecare an scoate doisprezece pui, şi nici de unul n-are parte, căci când se duce după mâncare, vine un balaur şi-i mănâncă. Dacă-i putea să omori balaurul, ea te va scoate de la necaz.

Statu-palmă-barbă-cot mai dăscăli pe Tei-Legănat cum să se poarte cu pajura şi pe urmă se despărţiră.

— Pentru că n-ai fost rău, ca tovarăşii tăi, ai scăpat bine de la mine. Dar dacă ai fi fost şi tu ca ei, apoi cu zile nu scăpai de la mine.

Tei-Legănat merse în pădurea zmeului cel mare şi ajunse la cuibul pajurii.Tocmai atunci ieşea dintr-un iezer şi balaurul ca să mănânce puii pajurii. Tei-Legănat scoate paloşul şi dintr-o tăietură retează capul dihaniei de balaur şi scapă puii de moarte.

Când l-au văzut puii, nu mai puteau de bucurie.

— Când te-a vedea mama, are să te înghită de bucurie.

Atunci ei l-au făcut un fulg şi l-au pus sub aripa celui mai mic.

Când a venit pajura şi i-a văzut, era să moară de bucurie.

— Cine v-a scăpat, dragii mamei?

— Un flăcău voinic şi frumos, îi răspunseră ei.

— încotro s-a dus?

— La răsărit, răspunseră ei.

Pajura, ca o vântoasă, se repezi spre răsărit, ca să găsească pe cel ce i-a scăpat puii, dar nu l-a găsit.

— încotro a apucat, dragii mamei?

— înspre apus.

Repede iarăşi apucă spre apus, dar nici urmă de flăcău n-a găsit.

După ce mai fugi spre amiază şi spre miazănoapte, puii ziseră:

— Noi, mamă, ţi-om spune unde-i voinicul care ne-a scăpat, dacă ne fagăduieşti că nu-l vei mânca.

— Nu-l mănânc, dragii mamei.

Atunci puiul cel mic scoase de sub aripă o peniţă mică şi-o aruncă jos.

Din ea ieşi un flăcău mândru, de nu mai era altul ca el. Pajura îl înghiţi de bucurie, şi când îl vărsă, Tei-Legănat era de-o mie de ori mai frumos ca înainte.

— Ce pofteşti de la mine, voinice, pentru binele ce mi-ai făcut?

— Să mă scoţi în «lumea albă», răspunse Tei-Legănat.

— Pregăteşte să ai douăsprezece vase de vin şi doisprezece boi fripţi, şi mâine mergem.

Tei-Legănat se duse pe moşia zmeului cel mare, luă şi fripse doisprezece boi, cumpără douăsprezece buţi de vin şi în zori de ziuă se puse pe aripile pajurii cu boii fripţi şi cu vinul.

Merseră, merseră cale lungă, peste ape şi munţi, văi şi dealuri. De câte ori îi era foame pajurii, Tei-Legănat îi da câte un vas de vin şi câte un bou fript. Atâta drum merseră, încât, când era aproape să-l scoată din fântână, nu mai rămăsese lui Tei-Legănat decât un pahar de vin. Carne nu mai avea defel.

— Dă-mi să mănânc şi să beau, zise pajura, că nu mai pot de foame.

— N-avem decât un pahar de vin, răspunse el. Dă-mi came să mănânc de unde ştii, că nu mai pot, şi ne prăpădim amândoi. Atunci Tei-Legănat taie din talpa piciorului o bucată de carne şi-o dă pajurii.

De-atunci are omul în talpa piciorului lipsa de came între călcâi şi degetul mare.

— Bună-i carnea de om, zise pajura. De ştiam mai demult că e aşa de bună, te mâneam până acum. Mai merseră cât mai merseră şi după câtăva vreme Tei-Legănat se văzu iarăşi pe «lumea albă».

Merse el cât merse şi ajunse la curtea împăratului cel cu fetele.

Fetele cele mari se măritase, una după Sfarmă-Piatră şi una după Strâmbă-Lemne. Cea mică, din pricină că n-a ascultat pe tată-său să se mărite după un fecior de împărat, o dăduse slugă la curţile lui Strâmbă-Lemne.

Când a auzit împăratul păţaniile lui Tei-Legănat şi drăciile lui Strâmbă-Lemne şi ale lui Sfarmă- Piatră, se încruci. Insură pe TeiLegănat cu fata lui cea mică, îi dărui toată împărăţia lui şi a trântit o nuntă cum n-a fost alta pe lume, la care a poftit şi pe moşneagul şi pe baba ce-au crescut pe TeiLegănat.

La nunta lui Tei-Legănat aş fi jucat şi eu dacă eram pe atunci, că el nu se ferea de ţărani ca boierii de azi.

Şi-am încălecat pe-o căpşună şi v-am spus şi eu o minciună.

Trişti-Copil şi Inia Dinia

poveste românească

A fost, a fost, că dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti, nici eu a lehăi ca un purice-a plesni. Şi eu nu-s de când poveştile; îs mai dincoace cu vo două-trei zile. Poveştile pe la poartă trecea când pe mine mama mă făcea. Ş-am luat şi eu una de coadă, ş-am zvârlit-o peste poartă, şi ţ-o spun amu dumitale.

Cică era un împărat bogat de nu se mai afla altul ca el pe sub soare: bani, măi, aur şi argint... ciubere pline de galbeni. Ş-avea numai o fată. Şi ce i-a venit fetei prin minte, c-a zis către tată-su:

— Tată, să-mi faci o mănăstire.

— Ţ-oi face, draga tatei.

— Da iacă cum să mi-o faci: să fie numai de aur şi din argint din sorocoveţi, că ştiu că ai de unde...

Cum n-avea să i-o facă dacă era plin de avere, cum îi stupul! Undea-nceput a scoate cu ciuberele bani ş-a plăti la meşteri ş-a dat în scurtă vreme gata mănăstirea: cât din bani zidită, cât cu aur şi argint poleită.

Mănăstirea era cam strâmtuţă, nu-i vorbă, dar înaltă.

— Tată – zice fata – eu aici singură, în mănăstirea asta, n-oi şedea. Să te duci prin ţară şi să cauţi douăsprezece fete tot aşa de tinere şi frumoase ca şi mine, să nu mă cunosc eu dintre ele.

Şi s-a dus împăratul ş-a căutat şi-a găsit numai unsprezece fete; iară după ce le-a găsit le-a adus acolo la mănăstire.

— Da, unde-i cea de a douăsprezecea?

— D-apoi n-am găsit-o.

— Se află să n-o fi găsit?

— Nu-i vorbă, am dat eu peste una, tot aşa de la fel ca voi; da iacă cum îi pricina de n-a venit: fata aceea a avut mamă şi mă-sa după ce-a făcut un copil, a trăit numai v-o trei zile, ş-a murit, ş- amu a rămas fata să-ngrijească de băiat.

— Numai asta-i toată pricina? D-apoi cât îi împărăţia mnitale de mare nu s-a găsit cineva să crească un biet copil? Cât de tară zăbavă, s-aduceţi fata cu copilul aici.

Ş-au adus slujitorii fata cu copilul (cu frate-su). Da, ce frumuseţe de copil, de nu mai era altul ca el pe sub soare! Cum l-a văzut fatampăratului, îndata mare i-a adus o dădacă şi i-a poruncit:

— Ia copilul şi să mi-l creşti într-o zi, ca alţii într-o lună; şi-ntr-o lună, ca alţi într-un an.

— Aşa oi face.

La un an băiatul era mărişor, putea umbla, putea grăi, cum ar fi unul de iştialalţi la zece- doisprezece ani.

Pe fata-mpăratului o chema Inia Dinia. Iar băiatului, ş-a bătut multă vreme capul cum să-i puie numele, şi s-a ales că pe băiat să-l cheme Trişti-Copil.

Amu aude fata că-ntr-o ţară depărtată este o şcoală împărătească ş-a zis, către tată-su:

— Babacă, să iei şi să duci băiatul la şcoala aceea, c-aista, pe cum văd eu, are să fie om scump.

Ş-a pus împăratul doi cai la trăsură şi s-a dus peste nouă mări, peste nouă ţări, peste nouă vineţii, a şaptea-mpărăţie. După ce-a ajuns acolo, i-a lasat băiatului bani de cheltuială, iar el ş-a luat drumul spre casă, ş-a mers multă lume-mpărăţie, ca cuvântul din poveste, mai înainte este. Dar la despărţire, Inia Dinia a zis către băiat, că oricât de mult a şedea acolo la şcoală, de ea să nu pomenească, pentru că de-o pomeni, Trişti-Copil, acasă nu degrabă a veni.

Cum a intrat băiatul în şcoală, numai o dată i-a arătat calfa pe hârtia asta, pe ceealaltă,pe cărţi — şi când a venit şi l-a luat la cercetare, singur calfa s-a mirat: Măi, că nici aşa băiat,încănu mi s-a dat ochii a vedea şi urechile a auzi. Aista are să fie mare om la vremea vremii!

A stat el în şcoala aceea preţ de-un an, şi-n vremea asta, toată cartea a-nvăţat-o, mai-mai că-l întrecea pe calfa.

La împlinirea anului, s-a dus la-mpăratul cel cu şcoala ş-a zis aşa:

— înălţate-mpărate, eu de-amu mă duc acasă. Cartea cât am avut de învăţat am învăţat-o: n-am la ce mai sta să mai mănânc pâinea străinului.

— Dă, măi băiate! Dacă nu vrei să mai stai, cu de-a sila nu te poate ţine nimenea. Ş-apoi alta: măi dragul tatei – zice către un fecior care-nvaţase cu Trişti-Copil – adă v-un pahar de rachiu şi cinsteşte băiatu ista, că la drum i-a prinde bine.

Şi i-a dat un pahar de rachiu. Când să-l puie la gură, răspică TriştiCopil:

— Aai! bogdaprosti, să fie de sănătatea dumnitale, înălţate bezede.

Ş-a băut paharul, de duşcă.

— Mai dă-i unul – zice împăratul.

Când l-a pus la gură a zis că să trăiască înălţatul împărat şi să fie de sănătatea lui.

— Mai dă-i un pahar, măi!

Când l-a pus la gură şi pe-aista, a zis că să trăiască toată gloata împărătească şi să fie de sănătatea înălţatei împărătese.

— Mai dă-i un pahar, măi băiate, că-i drumul depărtat.

Când l-a mai pus şi pe-aista la gură, a zis că să trăiască toţi oamenii împărăteşti şi să fie de sănătatea Iniei Diniei.

— Da cine-i aceea Inia Dinia, măi băiate?

— Da cine să fie? Aceea-i stăpâna me (a); aceea m-a crescut şi m-a dat pe mine la carte.

— Noa, de-amu să stai aici, că nu-ţi dăm drumul acasă.

— D-apoi de ce?

— D-apoi ia, până ce n-a veni stăpână-ta; că vrem şi noi să ştim cine-i aceea Inia Dinia.

— Cum are să vie ea, dacă nu ştie nimica ce-i de capul meu?

— A veni ea, la un an, la doi, la trei; ce mai la deal, la vale, până n-a veni ea, nu-ţi dăm drumul. Să-l puneţi la opreaiă, măi!

Şi l-au pus la opreală pe Trişti-Copil. Nu era închis, avea voie să umble pe-afară prin ogradă, far' decât n-avea voie să se ducă acasă. Urât îi mai era bietului băiat, sărmanul! Umbla şi el când încolo, când încolo, mai dihai decât un om beat.

Amu, ce-i vine-mparatului prin minte: să-şi facă nişte dinaluri (binale). Adus-a lemne multe; tocmit-a meşteri şi s-a apucat de lucru. A dat lemnele la topor, la bardă, la şfară, ş-apoi s-a apucat de-nchiet. Trişti-Copil şedea toată ziua pe lemne şi se uita la meşteri cum lucrau. După ce-a închiet lemnele, le-a ridicat sus, care-şi la locul lor; iar băiatul s-a suit şi el acolo sus.

Da, zice calfa meşterilor acelora:

— înălţate bezede! Ce şezi, rogu-te, aşa de scârbit?

— Nu-mi mai zice bezede, că eu nu-s bezede, eu nu-s de-aici. Eu îs cine ştie de unde: de peste nouă ţări, de peste nouă mări, de peste nouă vineţii, a şeptea-mpărăţie.

— Ee, poi dă, dragul meu, cu mâna ţ-aş lua durerea de la inimă; dară dacă nu pot!

— Ştii ce una, calfa?

— Şti dacă mi-i spune.

— Eşti dumneata meşter?

— D-apoi mai este ca mine altul pe podul pământului?

— Putea-u-ai să-mi faci un cobuz?

— Ahăăă, mă miram, ce-ai să mă-ntrebi. Ţi l-oi face cât de degrabă.

— Şi cât mi-i cere?

— Nu mult; ia, de-o ocă de rachiu.

— Ţ-oi da şi de două ocă, numai să mi-l faci.

S-apucă meşterul de cobuz; dar numai seara la lumânare lucra la el, că ziua nu dovedea cu lucru-mpărătesc. În trei seri a dat cobuzul gata. Când l-a pus Trişti-Copil la gură, aşa cânta de se răsuna palatul.

A doua zi s-a suit acolo sus şi aceea cântare cânta biatul, că s-a auzit răsunetul tocmai la mănăstirea Iniei Dini ei.

— Fetelor – zise ea, dac-a auzit sunetul cobuzului – cântarea asta nu-i a altuia, tară numai a lui Trişti-Copil. El trebuie să fie la oprealâ. M-a pomenit cumva pe mine, şi iacă amu nu-i dau drumul. Degrabă vă gătaţi cu ce aveţi voi mai frumos şi maiminunat şi să mergem la băiat.

Şi s-au-mbrăcat ele şi s-au gătat, au încuiat mănăstirea şi-au ieşit cu toatele afară.

— De-amu ţineţi-vă de mână.

Ş-acelea puteri le-avea Inia Dinia că numai ce s-a înălţat toată ceata în văzduh, şi cât te-ai şterge la un ochi, a ajuns la împăratul cel ce oprise pe băiat.

S-a minunat împăratul de frumuseţea femeii acesteia.

— Da la ce-aţi pus băiatul la oprealâ?

— Da ca să vii să te văd şi eu cine eşti.

— Apoi bine, iacă asta-s, care mă vezi. Dar băiatul unde mi-i?

— Da ia, într-o odaie de-acestea.

Atunci numai ce iese şi Trişti-Copil.

— Aşa-i că n-ai ascultat de sfatul meu? Aşa-i c-ai pomenit de mine?

— Apoi aşa-i.

— De-amu, dragul meu, du-te acasă şi să-ţi faci un băţ de fier şi opinci de fier. Ş-atunci mi-i găsi, când s-o roade băţul, de-a rămâne numai cât ţii în mână, şi opincile să se roadă pân-or rămâne numai nojiţele! Să mă cauţi la mănăstirea Calu Gastru într-un pai reazemă şi într-un păr spânzură.

Unde s-a dat băiatul meu la plâns, de se scutura cămaşa pe dânsul, pentru că vedea că rămâne singur pe lume.

— Nu umbla a-ţi mai face inimă rea – zice Inia Dinia – c-aista-i canunul. Eu, de aceea mă duc la aceea mănăstire, ş-apoi de-acolo are să-ţi fie bine.

Şi s-au ridicat în văzduh Inia Dinia cu cele douăsprezece fete şi sau făcut nevăzute; iar Trişti- Copil s-a pornit spre casă. Dac-a ajuns acasă, ş-a făcut opinci de fier şi băţ de fier ş-a plecat spre mănăstire. Da, în mergerea lui, nu mai avea drum hotărât. Apuca peste dealuri, peste văi şi peste păduri. De la o vreme a ieşit din nişte păduri ş-a văzut cam depărtişor nişte curţi. El a mers până de- aproape; dar n-a tras deodată la curţi, a tras la nişte odăi. Cei de la odăi l-au întrebat că-n ce fel umblă el pe-acolo „de unde eşti şi unde te duci?"

— Şti-mă Dumnezeu. Nu mi-ţi primi să vă slujesc, să capăt o bucăţică de mămăliguă, să nu pcei[589] de foame.

— D-apoi te-om primi, măi. Dar carte ştii v'oleacă?

— Ştiu oleacă.

Şi-l iau şi-l duc la şcoala împărătească. Calfa de-acolo cum l-a văzut, l-a-ntrebat dacă ştie carte.

— Ia, oleacă ştiu.

Şi-i dă băiatului nişte cărţi să cetească. Şi când a prins el a citi, a rămas calfa ca cum ar fi încremenit.

— Măi, măi, carte ştiu; dar acesta mai mai să mă-ntreacă!

Văzând el că Trişti-Copil îi dobă de carte, n-a mai stat de dânsul să-l înveţe, că n-avea ce. L-a pus să cerceteze pe ceilalţi ucenici. Da amu, o seamă de ucenici au prins ciudă pe ist străin şi s-au sfătuit să-l bată, să-l alunge de-acolo. Un băiat de aceia, mai mare de trup şi mai zdravăn, a început a cata pricină lui Trişti-Copil, a sărit la el şi l-a bătut.

589 să nu pier

Văzând străinul c-aici nu poate trăi, aşa cam pe după miezul nopţii, a luat şi s-a pornit spre mănăstirea Calu Gastru.

Când dimineaţa, calfa dă de băiat că nu-i. Nu se da nimenea să spuie din cepricină nu-i. Ce folos c-a aflat de ce n-a vrut să mai steie; amu cela era dus în lumea lui.

Noi să lăsăm pe Inia Dinia acolo la mănăstire şi să vedem ce-a mai făcut Trişti-Copil.

El mergând pe drum a dat de-o pădure, a dormit noaptea într-o poiană din mijlocul ei, şi a doua zi pe-amiază a ieşit din pădure şi cum a ieşit, s-a făcut înaintea lui un şes cât vedeai cu ochii. Pe şesul acela se vedeau de departe doi, isbindu-se; dar ce era, el nu putea să ştie. Să fie oameni, să fie cai, măi... ce să fie? Când se mai apropie, vede o zmeuaică bătându-se cu o drăcoaică. Dar ce bătaie se băteau, Doamne! Se făceau două roţi de foc... şi când se izbeau una-n alta săreau bucăţile şi scânteile din ele cine ştie unde.

Dacă l-au văzut, au început a se ruga să le judece el şi cum le-a judeca el aşa s-or lăsa şi ele.

— De ce vă mâncaţi voi şi vă bateţi în felul acesta? zice TriştiCopil.

— Iacă de ce – răspunde drăcoaica; zmeuaica a făcut copilul acesta, şi după ce l-a făcut, l-a lăsat, ia, încolo; i-a fost lene să-l crească. Eu l-am luat şi m-am necăjit şil-amcrescut până în starea în care-l vezi, ş-amu vrea să mi-l ieie crescut gata. Apoi îi cu dreptu?

— Zmeuaică, să laşi băiatul drăcoaicei, dacă ţ-a fost urât şi greu a-l creşte. Ai fi bucuroasă să vii la masă de-a gata. Să te duci, zmeuaică, în drumul tău, şi tu, drăcoaică, cu băiat cu tot, în drumul tău; dacă vă place.

— Ai... îţi mulţumesc de facerea de bine; pentru treaba asta să ştii că te-oi ajuta şi eu cât de curând, zice drăcoaica.

— Fi-ţ-ar de cap şi de ciolane, că mi-ai luat băiatul, zise zmeuaica.

Trişti-Copil le-a lăsat şi s-a dus unde-avea de dus. Zmeuaica a apucat şi ea într-o parte; drăcoaica cu băiatul a rămas pe loc. După

Trişti-Copil şi Inia Dinia ce Trişti-Copil s-a depărtat, că de-abia-l mai puteai vedea, zice drăcoaica sfătuindu-se cu băiatul ei:

— Trişti-Copil ne-a făcut nouă un bine. Se cuvine ca şi noi să-i facembine. Să te duci să-l ajungi şi să-i fii de ajutor, că în drumul lui are să treacă peste nişte ape, şi l-orsluţipodarii.

— Mă duc, mamă, să-l ajung.

Şi cât te-ai şterge la un ochi, a fost pe-aproape de Trişti-Copil, care s-a cam speriat văzând pe fiul drăcoaicei că vine ca un nour.

— Nu te teme nici leacă, pentru că eu nu vin nici c-un rău, far' vin să-ţi fiu mâna de-ajutor până ce-i trece trei ape, c-amintrelea au să te sluţească podarii.

— Apoi hai dară înainte şi-ţi mulţumesc de cuvântul cel bun.

Şi merg ei o bucată bună, până ce ajung la o apă de cele mari.

— Măi podare, îmi trage podul, c-am să trec de ceea parte.

— L-oi trage şi te-oi trece apa, dacă mi-i lăsa să-ţi scot un ochi.

— Te-oi lăsa, grăieşte feciorul drăcoaicei.

Cum au trecut podul, le-a ieşit podarul înainte să-şi ieie vama.

— Giuruită-ţi trebuie, zice feciorul drăcoaicei, ochi îţi trebuie, ochi ţ-oi da.

Şi când l-a luat o dată, măi, şi când l-a ridicat în sus, tocmai în mijlocul apei cu capu-n jos l-a zvârlit. Au mai fost ieşit ei nişte oameni şi mai huiau; dar văzând că-i feciorul drăcoaicei, au tăcut molcum. Ieşti doi s-a dus înainte ş-au mers până ce-au ajuns la apa cea mare din mijloc.

— Trage podul, măi, c-am să trec de ceea parte.

— L-oi trage, da pentru asta, să mă laşi să-ţi tai o mână.

— Te-oi lăsa – răspunde tot feciorul drăcoaicei.

Cum au trecut apa, ş-a venit podarul, la vamă, a păţit-o ş-acesta ca şi cel dintâi.

Ş-au mai mers ei – Trişti-Copil şi feciorul drăcoaicei – până ce-au ajuns la apa cea de la urmă – a treia.

— Trage podul şi mă trece de ceea parte, măăi!

— Te-oi trece, măi, dacă mi-i lăsa să-ţi tai un picior.

— Te-oi lăsa.

Şi l-a-necat şi pe-acesta ş-apoi a zis feciorul dracoaicei:

— Eu aş merge cu tine la mănăstirea lui Calu Gastru, da-i departe tare şi-s cam trudit. Mergi sănătos, că eu mă-ntorc înapoi.

— Mergi sănătos şi dumneata, şi bogdaprosti că m-ai adus teafăr pân-aici.

Ş-a mers Trişti-Copil, ş-a mers până ce-a ajuns la un pârâu mare şi repede. Şi era pe pârâul ista o moară de făcea numai piclă[296]. Morarul, cum l-a văzut, l-a întrebat că de unde-i şi cu ce capăt umblă pe-acolo?

— Şti-mă Dumnezeu. Umblu şi eu să găsesc undeva v-o bucăţică de mămăligă.

— Dacă ţi-i vorba de-aşa, rămâi la mine, măi băiate, că tot îs eu singur şi n-am pe nimeni de ajutor.

Ş-a rămas Trişti-Copil argat la morarul cela.

Amu iacă cum îi socoteala: la moara ceea venea întotdeauna un om călare pe un poloboc de grâu şi măcina. Trişti-Copil în scurtă vreme a deprins meşteşugul morăriei şi făcea treabă mai dihai decât morarul cel bătrân.

Moara era cu două pietre. Când venea omul cu polobocul, turna într-amândouă coşurile. La o covată şedea moşneagul şi la alta TrişţiCopil. Văzând morarul cel bătrân ce lucru de treabă bună face băiatul, a mai lasat moara în seama băiatului, iară el s-a dus la târg.

Când a ajuns cel cu polobocul la stăpână-sa, bucătăriţele şi chiar stăpâna l-a-ntrebat cine i-o măcinat grâul, că bun lucru de făină i-a făcut.

— Un băiatanaş îi tocmit slugă la morar, şi băiatanaşul mi-a făcut treaba asta.

Trişti-Copil şi Inia Dinia

— Na, zice stăpâna, să-i duci un galben şi să-i spui că tot de astă făină să facă.

Apoi, domnule, moara aceea era a Iniei Diniei; iar cel cu polobocul la pităriile ei ducea făina. Nu tocmai tare departe de moară, era şi mănăstirea Calu Gastru, cu chiliile celor douăsprezece călugăriţe.

Omul cel cu polobocul, după ce-a ajuns la moară, a dat galbenul lui Trişti-Copil.

— Na măi, ţi-a trimis stăpână-mea un galben ş-a zis că tot de asta făină să-i faci.

— Ba i-oi face eu pe trei părţi mai bună.

Dar baba morăriţă crăpa de ciudă că n-a luat moşneagul ei galbenul.

— Numai drumurile le păzeşti – probozea[297] baba pe moşneag, după ce venise de la târg. Iacă a venit cel cu polobocul ş-a dat băiatului istuia un galben. Nu era mai bine să-l fi luat tu? în loc să ne putem noi hrăni, hrănim un venetic din lume.

— Aăra, măi babă, lasă că ne-om hrăni noi şi singuri, dacă-i vorba de-aşa.

Şi cheamă băiatul şi-i spune să se ducă unde l-a-ndrepta Dumnezeu – „că eu, dragul meu, nu te mai pot ţinea".

— M-oi duce, moşule, dac-aşa mi-a fost scris, să umblu pribeag prin lume, ca a nimărui.

Şi mergând băiatul aşa pe drum, se-ntâlneşte cu cel cu polobocul, care ducea faină la mănăstire.

— Bună vremea, om bun.

— Mulţumesc dumnitale, măi băiete.

— Nu mi-i lua şi pe mine pân-acolo unde mergi dumneata?

— Ba lua; dar, nu drept până la curţi, că mă tem să nu-mi bănuiască stăpâna.

---

296 făină de cea mai bună calitate, foarte bine măcinată

297 mustrat cu asprime

Şi s-a suit Trişti-Copil pe poloboc, şi când mai-mai să se apropie de mănăstire, s-a dat jos şi s-a făcut un zugrav şi-a intrat într-o chilie la o călugăriţă.

— Bună ziua.

— Mulţumesc dumnitale.

— N-aveţi nevoie de-a zugrăvi ceva?

— Ba avem, cum nu.

Şi s-aşează Trişti-Copil şi-a zugrăvit chiliuţa aceea aşa de frumos, de gândeai că eşti pe altă lume, când ai fi intrat acolo.

— Ce mi-i cere pe lucrul care l-ai făcut?

— Ia, nimica; numai sănătate şi voie bună.

Celelalte călugăriţe tare s-au minunat de zugrăveala chiliei.

— Nu mi-i zugrăvi şi mie chilia? zice o călugăriţă.

— Ba zugrăvi.

Şi ce-a făcut la astă călugăriţă, era pe zece părţi mai frumos şi mai minunat decât la cea dintâi. Raiul pe pământ era în chiliuţa aceea.

— Ce mi-i cere pe lucru?

— Ia, v-o zece galbeni.

— Ţ-oi da, că şi face.

Nu mult trece şi vine Inia Dinia pe-acolo şi i-a plăcut şi ei ce-a văzut.

— Nu-i merge să-mi zugrăveşti şi chilia mea?

— Merge, cum să nu merg?

Şi s-a apucat Trişti-Copil de zugrăvit; dar frumuseţe ca la chilia ceea de a doua n-a mai făcut.

Când au rămas în chilie numai Inia Dinia şi cu Trişti-Copil, apoi s-au cunoscut. Amu, iacă de ce- a zugrăvit mai frumos la cea de-a doua călugăriţă: aceea era sora lui dreaptă.

Ş-apoi de-acolea, măi tată, sărutatu-s-au Trişti-Copil cu Inia Dinia, drăgostitu-s-au, strânsu-s-au în braţe, rogu-te, ca cei care nu s-au văzut de-atâta amar de vreme. Şi-apoi mai zi, că erau şi tineri, ş-aşa-i tinereţea asta, bat-o s-o bată!

Eu i-am lăsat pe dânşii acolo petrecând, ca-n vremurile-acelea, ş-am venit şi v-am spus povestea lui Trişti-Copil ş-a Iniei Diniei.

Auzită în seara de joi, 30 octombrie, 1897, de la moşneagul Pavel Bărtea, mort în toamna anului 1898, în vârstă de aproape 80 de ani.

Curpan mare

poveste românească

Amu era odată un împărat. împăratul acela avea trei feciori frumoşi şi voinici, tot unul şi unul. Dintre toţi, cel mai mic părea mai isteţ decât ceilalţi doi. Tată-său era puşcaş bun. Totdeauna, când se ducea la vânat lua şi pe feciori cu dânsul. Nu după multă vreme, se deprind şi ei cu meşteşugul vânatului.

într-o zi se porneşte împăratul cu feciorii la vânat şi se duce în cutare pădure; da, a luat cu dânsul o mulţime de oameni, ca la o vânătoare împărătească. Nu mult stă el în pădure, şi cheamă pe feciori la dânsul şi le zice aşa:

— Dragii tatei! Eu îs bătrân; nu mai pot umbla la vânat cum umblam odată. Mi-i gândul să mă duc acasă. Rămâneţi voi aici, şi vânaţi şi umblaţi toată pădurea, dar numai în cutare munte să nu vă duceţi, c-apoi n-are să fie bine.

După ce-a gătit de grăit, s-a luat şi s-a-ntumat acasă; iar feciorii au rămas în pădure cu toată gloata. Amu ce-şi iau pe seamă cei doi feciori mai mari, că se întorc şi ei acasă, şi rămâne în pădure numai cel mai mic, care avea fire de voinic. Vânează el, băiatanul, epuri, căprioare şi merge cu gloata prin pădure, până ce-i apucă noaptea şi poposesc tocmai aproape de muntele unde i-a fost spus tată-său să nu umble.

Cum ajung oamenii acolo, s-apucă şi fac un foc mare şi se dau împrejurul lui să se hodinească. Da, numai ce

aud într-un târziu dintr-un deal de departe:

— Uhuhuu, măăăi!

Da ieştia de ici răspund şi ei:

— Hă, hă, hăăă!

De-acolea nu s-a mai auzit nimic, fără numai muştele şi ţânţarii bâzâind şi vântul încetişor bătând.

Şi zice feciorul de-mpărat:

— Măi flăcăi, toate ca toate, da voi nu bine-aţi făcut de-aţi răspuns.

— D-apoi de ce, prea înălţate bezede?

— Apoi îţi vedea voi de ce.

De-acolea au lăsat vorba asta la o parte şi s-au dat ş-au fript epuri şi căprioare şi păsări; apoi s-au dat ş-au mâncat şi pe urmă s-au lungit toţi împrejurul focului.

Feciorul de împărat, se vede c-a simţit ceva, că el nu s-a culcat; fără s-a apucat de ş-a încărcat bine puşca şi s-a dat mai deoparte de foc, cum ar fi de-aici până la poartă şi şedea în dosul unui brad să vadă ce s-a întâmpla.

Şade băiatanul, şade, şade... ş-aşa cam de către miezul nopţii, numai ce-aude de departe prin pădure; troopa, troopa, troopa, troopa. Cine era? O căruţă mare, şi la ea înhămaţi doi cai mari cât pădurea... şi-n căruţă o matahală. Aşa era căruţa de mare, că, mergând prin pădure, trecea peste copaci, care se îndoiau ca bojii. Ş-a mers matahala până ce-a ajuns la foc. Dac-a ajuns la foc ş-a văzut atâţia oameni, nu mai putea de bucurie.

— Ia aici, din vânatul ista, am eu cu ce mă ospăta vro câteva zile.

De-acole s-a dat jos din căruţă, a luat o mână de om mort ş-a-ncunjurat oamenii de trei ori. A treia oară a pus mâna ceea jos, a scos un paloş şi l-a tras ia aşa printre dinţi – se vede că-i era voia să-l ascută. Când trecea paloşul printre dinţi, săreau scântei din el ca şi cum ai scăpără.

Pe când a vrut să-l mai tragă a doua oară printre dinţi, feciorul de-mpărat a pus puşca la ochi şi tocmai în gura matahalei a nimerit. Matahala a căzut jos, ş-atâta sânge a curs din ea, că până şi focul s-a stins, şi pe feciorul de împărat l-a stropit; iar pe cei ce dormeau împrejurul focului, mai că era să-i înece.

Vizitiul matahalei n-a stat mult la chiteală, fără a-nturnat căruţa ş-a apucat înapoi.

Ei, da amu ce să facă feciorul împăratului că i s-a fost stins focul?! Se ia şi se suie într-un copac mare şi se uită n-a vedea undeva lumină? Nu mult stă şi vede hăt departe o zare de foc. Îşi face el socoteală încotro să apuce, apoi se dă jos din copac şi porneşte la drum. Merge el ce merge şi de la o vreme ajunge la locul unde văzuse lumina aceea. Acolo era un foc mare. Pe foc era un cazan mare, şi-n cazan erau puşi trei zimbri (adicătelea boi sălbatici). De foc lua seama un zmeu bătrân.

Cum ajunge feciorul de-mpărat, se uită la foc, se uită şi la zmeu, şi vrea să puie mâna pe-un tăciune.

— Da cine eşti tu, măi, de vii să iei foc ne-ntrebat, ne-nimica?

— D-apoi, moşule, eu îs feciorul împăratului Alb; auzit-ai de dânsul?

— Cum, măi, tu eşti feciorul împăratului Alb?

— Eu îs.

— Ia stai olecuţă, măi băiatane, dacă ţi-i vorba de-aşa. Eu, măi, am doisprezece feciori, şi de douăzeci şi patru de ani se luptă cuâmpăratul Alb să-i ieie fata, şi nici că-l pot dovedi. Bine că mi-ai păcat în mână.

— Ia lasă, moşule, nu mai lehăi atâta şi dă-mi un picior de came să mănânc, că nu mai pot de foame.

Zmeul îi dă un picior de came. Flăcăul îl mănâncă şi zice:

— Moşule, lasă-mă să iau foc – c-al meu mi s-a stins – c-apoi oi veni eu înapoi ş-oi merge cu feciorii dumitale şi las' dacă nu l-om dovedi pe-mpăratul Alb, că eu îs fecioml împăratului Verde.

— Măi, măi băiate, dacă ţi-i vorba de-aşa, du-te; dar cată de nu zăbovi mult.

Fecioml de-mpărat ia tăciunele, se duce de aţâţă focul, trezeşte tovarăşii, le povesteşte ce-a păţit cu matahala şi le spune să se ducă acasă, că el are de mers în alte părţi. Oamenii apucă spre casă, iar el spre zmei.

— Ei, bre, ce-i de nu puteţi voi fura fata lui Alb împărat?

— D-apoi cum dracu s-o poţi fura... că are un cocoş pe casă, şi când i-a aminosi a om, începe

să cânte. Şi mai are o hăituşcă, de, când i-a simţit a om, cât de departe să fie, începe a bate, şi nu te poţi apropia de curţi nici ca cum, că despre străji n-am avea noi nevoie.

— Haideţi, măi, cu mine.

Şi se pornesc toţi spre Alb împărat. După ce-au mers un răstimp bun, flăcăul a pus ochianul la ochi şi-a văzut pe curte cocoşul. Atras cu arcul şi l-a omorât. Mai merge oleacă şi iar pune ochiana la ochi, şi vede că fata-mpăratului a fost ieşit la plimbare cu hăituşcă după dânsa. Trage cu arcul, ucide căţeaua, şi de-acolea pornesc înainte. Cum ajung la zidurile dimprejurul curţii, feciorul de- mpărat face o bortă pe sub zid până ce iese de ceea parte. De-acolea se bagă el pe sub casă şi spune la câte-un zmeu să vie după dânsul. Flăcăul şedea la gură, şi care cum zmeu ieşea, îi tăia capul şi-l azvârlea deoparte. Şi tot aşa i-a tăiăt până la unsprezece. Cel de al doisprezecelea, Zmeul Alb, a priceput cum îi treaba, şi-a fugit acasă.

Când a văzut Alb împarat şi fată-sa că feciorul ist de-mpărat a ucis zmeii, nu mai putea de bucurie. Aluat şi-a făcut nunta cu dânsul. Apoi a zis către ginere-su:

— Dragul tatei, eu de-amu-s bătrân, nu mai sunt în putere să cârmuiesc împărăţia. Să rămâi tu în locul meu.

— Bine, tată.

— Da, iaca ce-i, dragul tatei. Să ţineţi seamă de un lucru: tu ai ucis numai unsprezece zmei. Cel care-a ramas, îi mai voinic decât toţi. Cătaţi să nu vă depărtaţi tare de curte, c-apoi rămâi far' de nevastă.

— Bine, tată, aşa oi face.

Nu multă vreme a trecut, şi ce-i veni tânărului împarat, să iasă la primblare. Da se vede c-a fost uitat poveţele socru-su că, luându-se cu vorba, s-a depărtat hăt bine de palat. Cum mergeau tinerii fără să se mai gândească c-or păţi ceva, iată că văd ridicându-se un nour.

Era Zmeul Alb.

De ce mergea, norul se apropia. Amu, nu ştiu cum a venit vremea, că feciorul de-mpărat a- nturnat capul în altă parte să vadă ceva. Pe când s-a-nvârtit înapoi, ia nevasta dacă ai de unde. I-a fost luat-o zmeul, şi s-a dus cu dânsa tocmai la a lui curţi; iar tânărul împărat a venit acasă plângând c-a rămas făr' de soţie.

— Dă, dragul tatei! Dacă nu m-ai ascultat! Nu ţ-am spus să nu te deperţi că zmeul «te face flăcău»?

Da bărbatul, tot bărbat. Lasă plânsul la o parte şi porneşte la drum să-şi găsească soţia. Merge el cale lungă spre moşia zmeului.

Amu, iacă cum îi socoteala: zmeul dac-a ajuns la curţile lui, a vrut să s-apropie de fata lui Alb împărat. Dar ea nu l-a suferit, fără iacă ce i-a spus: că un an de zile n-are voie nici să grăiască cu dânsa, nici să s-apropie de dânsa, c-amintrelea îl prăpădeşte de pe faţa pământului.

Zmeul văzând cum îi rânduită socoteala, îşi căuta de alte treburi... umbla mai mult la vânat.

Tânărul împărat a mers el cât o fi mers, până ce-a ajuns pe moşia Zmeului Alb. Pe acea moşie erau nişte stâne. Ciobanii, cum l-a văzut, l-au cunoscut că-i os de împărat, şi l-au întrebat că ce vânturi îl poartă pe dânsul prin locurile-acelea? El le-a povestit toată pătărania ş-a zis că nu s-ar putea repezi careva la curtea zmeului să-i spuie împărătesei să vie până la dânsul?

Atunci un cioban zice:

— Da, m-oi repezi eu, înălţate-mpărate, că-s cunoscut cu dânsa, că doară în toată ziua-i duc caş dulce.

Şi nici nu mai stă mult la vorbă, far' ia găleata de caş, pleacă la palat şi spune nevestei zmeului cum îi şi ce-i. Ea când a auzit, îndată mare a venit să se întâlnească cu bărbatul ei cel drept.

— Ei, dragă, zice tânăru-mpărat, ai tu de gând să mai trăieşti cu mine ori ba?

— De bună seamă; da nu ştiu cum am face de zmeu, să nu ne prindă.

— Vină şi sui ici pe cal şi hai cu mine.

Zmeul era la vânătoare. El avea un cal năzdrăvan, cu trei inimi. Pe cal îl chema Curpăn Mare. Tinerii cum s-au pornit de la stână, Curpăn Mare a prins a necheza, iar zmeul l-a-ntrebat aşa:

— Curpăn Mare, Curpăn Mare! Spune-mi mie ce-ai păţit? Ori mâncarea ai gătit, ori setea te-a potolit?

— Nici mâncarea n-am gătit, nici setea m-a potolit...

Fără a venit şi ţ-a luat nevasta şi se cam mai duce cu ea.

— Curpăn Mare!

— Ce-i, stăpâne?

— Am când bea cinci buţi de vin şi când mânca cinci cuptoare de pâine, ş-apoi să-i ajung?

— Ai, stăpâne.

Stă zmeul şi mănâncă cinci cuptoare de pâine, bea cinci buţi de vin, se hodineşte cinci zile, apoi încalecă pe cal, şi, ca de când am prins a povesti, i-a şi ajuns... ş-a luat nevasta; iar celuia i-a dat două palme şi i-a spus să-şi ieie grija despre nevastă, dacă-i trebuie să mai vadă soarele.

Zmeul s-a-nturnat acasă. Tânărul împărat n-a prăpădit nădejdea, că mai după vreme iar s-a abătut pe la curtea zmeului, pe când nu era acasă, şi zice către soţia lui:

— Să-l întrebi că de unde are el calul acela aşa de straşnic?

— L-oi întreba.

Cum se apropie seara, zmeul vine acasă; iar nevasta îl întreabă că unde stă puterea calului?

— He-he-hee, drăguţă! Cal ca al meu se găsesc numai la bunica tatălui meu, în cutare loc. Ea are o iapă care-i fată mânzi de-aieştia.

Cum s-a dus zmeul la vânat, iacă vine feciorul de-mpărat; iar a lui dreaptă nevastă i-a spus tot ce-a auzit... şi de-acolea, gata socoteala.

A-ncălecat tânărul pe calul lui şi s-a pornit la drum, spre baba aceea.

Mergând el aşa pe cale, a dat de-un hoit de cal. La hoitul cela erau doi corbi: unul mai bătrân şi unul mai tânăr. Cel mai tânăr nu lăsa pe cel bătrân să mănânce şi el. Văzând corbul cel bătrân pe feciorul de-mpărat, a alergat la dânsul, s-a jeluit cum îl necăjăşte cel tânăr şi tare s-a rugat să-i facă şi lui parte, că la vremea vremii de mare folos i-a fi.

Atunci drumeţul a luat ş-a tăiat hoitu-n două. Jumătate a lăsat-o pe loc, iar ceealaltă jumătate a legat-o de coada calului ş-a târâît-o hăt încolo.

— Na, măi corbule! Tu să mănânci acolea. Dar când îi vedea că cel tânăr vine la partea ta, tu să zbori la a lui, şi cu rânduiala asta n-ai să mai fii flămând.

— Când îi avea v-o nevoie mare, numai cu gândul să gândeşti la mine, şi eu oi fi lângă dumneata.

Flăcăul se porneşte la drum.

Mergând el aşa prin pădure, numai ce aude un huiet mare. Ce era? Nişte puşcaşi au fost dat de urma unui lup şi-l cătu să-l împuşte.

Văzând lupul pe feciorul de-mpărat, a prins a se ruga şi a zice:

— Bezede frumoasă de-mpărat! Scapă-mă de moarte, că de-oi scăpa şi n-oi muri amu, apoi am să trăiesc treizeci de ani... şi la vremea vremii de mare folos ţ-oi fi.

Feciorul de-mpărat a luat degrabă şuba lui, ş-a pus-o pe lup. Nu mult, şi iacă vede viind puşcaşii în fuga mare.

— Fecior de-mpărat! Nu cumva ai văzut un lup trecând pe-aicî?

— Ba am văzut. Chiar măinte a trecut pe lângă mine şi s-a dus la vale.

După ce s-au depărtat puşcaşii, a ridicat şuba ş-a zis către lup:

— De-amu, tu apucă pe ici la deal, că cei ce te caută au trecut la vale.

— Ai! Mulţumesc mnitale, fecior de-mpărat, pentru aist bine! Când îi avea v-o nevoie mare, numai cu gândul să gândeşti la mine şi eu oi fi lângă dumneata şi mult ajutor ţ-oi da.

Acest lup era împăratul lupilor.

Feciorul de-mpărat a pornit la drum. De la o vreme l-a pălit foamea. Descalecă de pe cal, scoate o pâine şi se dă la mâncare. Pe când s-a aşezat la ospăţ, iată un şoarece ugilit că iese dintr-o bortă şi

— Bezede frumoasă de-mpărat! Dă-mi, mă rog, şi mie să mănânc, că nu mai pot de foame... n-am mâncat de trei zile.

Omul rupe şi-i dă o bucăţică de pâine. Şoarecele o mănâncă toată.

— Apoi, fecior de-mpărat, iacă ce: mai dă-mi o bucăţică, că nu m-am hrănit.

El dac-a văzut treaba de-aşa, a dat şoarecelui toată păinea; iar pe dânsul s-a lăsat flămând. Mai stă şi se mai hodineşte oleacă; pe urmă încalecă pe cal şi se porneşte spre moşia babei. Când colo, numai ce se trezeşte cu şoarecele.

— Mulţumim dumitale, fecior de-mpărat pentru aist bine! Să ştii că şi eu te-oi ajuta cu ceva la vremea vremii. Când te-a păli v-o nevoie mare, numai să gândeşti la mine, şi eu m-oi afla lângă dumneata.

Acesta era împăratul şoarecilor.

După ce iese din pădure, feciorul de-mpărat dă de-o apă. Se vede că fusese ploaia mare pe-acolo, că apa a fost ieşit peste maluri, ş-amu pe când a ajuns el, s-a fost tras la matca ei. Da pe-o mreană o cuprinsese mâlul, ş-amu nu putea să se ducă în apă. Când a văzut pe feciorul de-mpărat, a-nceput a striga:

— Bezede frumoasă de-mpărat, fă un bine şi scoate-mă din mâl şi mă dă în apă, că de mare folos ţ-oi fi trăind şi nu murind.

Omul a descălecat, a luat o funie, a legat mreana peste mijloc ş-a târâit-o până ce-a dat-o în apă. Amu, săraca mreană nu mai putea de bucurie.

— Ai, mulţumescu-ţi că nu m-ai lăsat la necaz. Când îi da peste-o nevoie mare, numai să gândeşti la mine şi eu oi fi lângă dumneata.

De-acolea, cela n-a mers mult şi iată că-n târzie vreme a intrat pe moşia babei. Când s-a apropiat de casa ei, foarte s-a-ngrozit de ce i-a dat ochii a vedea: ograda era înconjurată cu gard de nuiele, şi- n fiecare par câte un cap de om. Casa ei era drăniţită numai cu limbi de om.

A mai fost rămas un par gol şi pe casă mai trebuia o limbă. Parul tot striga: „Babă, cap!" Iar casa: „Babă, limbă!"

Iacă cum era socoteala: se duceau feciori de boieri, de-mpăraţi să păzească iapa babei. Haramul de iapă, pe la miezul nopţii se făcea nevăzută şi bietul flăcău se-ntuma acasă numai singur-singurel. Baba văzându-l fără iapă, îi tăia capul şi-l punea în par, iar limba pe casă.

Amu rămăsese numai un par gol şi pe casă numai o limbă de pus.

Feciorul de-mpărat îşi ia inima-n dinţi şi-şi ţine drumul.

Baba, când l-a văzut, nu mai putea de bucurie, că-i încape ş-aista în mână.

— Bună ziua, mătuşă!

— Mulţumesc, dragu mătuşii. Da ce umbli?

— Da, am venit să păzesc iapa.

— Bine, dragu mătuşii, bine. Vină colea-n casă şi-i mânca oleacă şi te-i hodinipână-n seară, ş- apoi de-acolea te-i duce cu ea, că ea numai noaptea paşte. Da să ai grijă să nu vii tară dânsa,c-auzi ce zic parul şi casa.

— Aud, aud, mătuşă.

Băiatanul se dă şi mănâncă, se mai hodineşte ş-aşa cam de către seară se porneşte cu iapa la păscut. Şade el treaz şi-şi ţine firea până pe la miezul nopţii. Când la miezul nopţii, nu mai putea de somn.

Văzând iapa că el îi mai gata, îl ia cu tot cu şa şi-l pune pe-un muşuroi; iar ea se face un corb şi zboară tocmai la torţile cerului.

Când aproape să iasă zările, băi etanul se trezeşte călare pe muşuroi. Ia haramul de unde nu-i. Ce să facă el, săracu? Cum să se ducă tară iapă, că baba-i taie capul!

Amu stând aşa pe gânduri, iacă-şi aduce aminte de corb şi zice:

— Când ar fi corbul pe-aici, poate că m-ar putea ajuta cu ceva!

Când numai ce se trezeşte cu corbul.

— Da ce scârbă mare te-a pălit, fecior de-mpărat, de şezi aşa?

— D-apoi iacă cum şi iacă ce...

— N-avea nicio grijă că ţ-o aduc eu. Boala dracului s-a făcut corb şi şade ascunsă tocmai după torţile cerului. Şezi acoalea, şi când îi vedea un corb c-un pui după dânsul, să zici:

— Stai, iapa babei gogolată,

Cu un mânz alăturată!

Ea are să steie. Dumneata i-i pune frâul în cap, îi încăleca pe ea şi te-i duce la babă cu căciula pe- o

ureche.

Ş-a strâns corbul toţi corbii de pe lumea asta şi s-a dat la căutat de-a mărunţelul, ş-a găsit iapa tocmai după torţile cerului, c-un pui lângă dânsa. Şi mi-o luat-o corbii la ciocnit şi la ciupit, de mai- mai să-i scoată ochii. După ce-au stâmit-o de-acolo, au luat-o la fugărit spre băiatan: iar băiatanu când a văzut-o, numai ce-a strigat:

— Stai, iapa babei gogolată,

Cu un mânz alăturată!

Iapa a stat; el i-a pus frâu-n cap, şaua la locul ei, a-ncălecat pe dânsa ş-aşa cam pe la răsăritul soarelui ajunge acasă la babă.

— Bună dimineaţa, mătuşă! Iaca ţ-am adus iapa.

— Bine, dragul mătuşii, bine! [...] Du-te, dragul mătuşii, în casă şi-i mânca oleacă şi te-i hodini, şi de către seară, iară (şi) te-i pomi.

De-acolea se duce baba-n grajd şi ia iapa la bătaie, că de ce nu s-a ascuns să n-o poată găsi?

— Da m-am ascuns, zice iapa, tocmai după torţile cerului, d-apoi dacă m-a găsit!

— Să cauţi să te-ascunzi bine, că de-i face amintrelea, te mântui în bătaie.

Cum vine seara, băiatanul încalecă pe iapă, ia şi mânzul şi se porneşte în ţarină.

— Ai grijă, băiete, zice baba, să nu vii fără de iapă, c-apoi, vai de capul tău!

Amu el, cum a ajuns în ţarină ş-a văzut că-l păleşte somnul, s-a dat jos de pe iapă ş-o ţinea numai de pana căpăstrului. Pe după miezul nopţii, când băietanul dormea dus, iapa se dă şi se face o mreană, şi se duce, cu puiul ei, tocmai în fundul mării, după o stâncă.

Aproape de ieşirea zărilor, omul se trezeşte şi dă de iapă că nu-i. Scârba lui!...

— De-amu, de bună seamă, că-mi pune baba capu-n par!

Dar cum se crămăluia[298] el aşa, iată-şi aduce aminte de mreană.

— Numai mreana, săraca, poate că m-ar putea scoate de la un necaz ca aista.

Pe când grăia şi se gândea la mreană, numai ce se pomeneşte cu mreana dinaintea lui.

— Ce poruncești, stăpâne?

— Iacă ce-am păţit...

Şi-i spune cum a rămas fără iapă.

— Aăăă, despre-aceea treabă, nici capul să nu te doară. Şezi colea cu căpăstru-n mână, şi când îi vedea c-aducem un peşte cu doi pui lângă el, numai aşa să zici:

— Stai, iapa babei gogolată,

Cu doi mânji alăturată!

Ea are să se facă iapă cu doi mânzi alăturea. Atunci dumneata să te sui pe dânsa şi să te duci acasă.

Dac-a gătit de grăit vorbele iestea, mreana ş-a dat drumu-n mare, a adunat toţi peştii şi le-a poruncit să caute iapa. Se dau peştii la căutat, şi numai ce-o găsesc în fundul mării s-o stâncă[299]. Ş- apoi te gândeşti c-a lăsat-o-n banii ei? Nu se află. Au început peştii a o pişcă ş-a o muşca, până ce- au stâmit-o de-acolo ş-au-ndreptat-o la malul mării.

Atunci cela a şi strigat la dânsa:

— Stai, iapa babei gogolată,

Cu doi mânji alăturată!

---

298 se tânguia, se văieta

299 sub o stâncă

Iapa a stat – că n-a avut încotro – băietanul i-a pus frâul în cap, ş-aşa cam pe-aproape de răsăritul soarelui s-a pornit acasă.

Baba, când l-a văzut viind, crăpa rânza-n ea de ciudă; da ca să nu priceapă flăcăul, s-arăta foarte cu voie bună.

— Bună dimineaţa, mătuşă, zice el, iacă ţ-am adus iapa cu doi mânji după dânsa.

— Bine, bine, dragul mătuşii [...]. Du-te-n casă şi mănâncă şi te hodineşte, că deseară iară (şi) ai să te duci cu ea la păscut!

Apoi de-acolea se duce baba-n grajd, pune mâna pe-o joapă[594] şi ia iapa la bătaie, şi bate şi bate, de mai-mai s-o omoare.

— Aai, haită de iapă ce-mi eşti! D-apoi aşa mi te-ai ascuns?

— Vai, mamă, da m-am făcut peşte şi tocma-n fundul mării s-o stâncă m-am fost aşezat; d-apoi dac-au venit o mulţime de peşti şi m-au stârnit de-acolo, ce era să fac?!

— Ei, las' c-amu am să te fac o cloşcă cu pui, să văd tot te-a găsi?

Da, parul totuna striga: „Babă, cap!" Iar casa: „Babă, limbă!"

Cum înserează, feciorul de-mpărat încalecă pe iapă, ia şi mânjii şi hai la păşune.

Ca şi-n ceea seară, a stat omul treaz până pe-aproape de miezul nopţii. El, amu, nu mai putea de somn. S-a dat jos de pe iapă ş-o ţinea aşa numai de pana căpăstrului. Da nu mult a trecut, că l-a furat somnul hăt bine ş-a adormit.

Iapa a scos frumuşel căpăstrul din cap şi... tiva, băiate... tocmai în pădure, în nişte dudău, s-a dus şi s-a făcut o lupoaică cu trei pui lângă dânsa.

Când se trezeşte feciorul de-mpărat, se trezeşte numai cu căpăstrul în mână. Cată iapa şi ia-o de unde nu-i. Măi şi se pune el pe-un plâns ca acela, de huiau văile. De la o vreme şi-aduce aminte de lup.

— Când ar fi lupul pe-aici, poate că el m-ar scoate de la necaz.

Nu bine găteşte vorba, şi iată că se trezeşte cu lupu-n faţă.

— Ce-ai păţit, stăpâne?

— D-apoi ce să păţesc? Ia, mi s-a dus iapa, şi de-amu văd bine că mă omoară baba şi pace!

— Ahăăă, stăpâne, despre-astă treabă, nici capul să nu te doară. Lasă că-n scurt ţ-o aduc. Numai atâta... să ai grijă, când oi aduce-o să fii treaz şi să strigi (zici):

— Ho, iapa babei gogolată,

Cu trei mânji alăturată!

Să nu cumva să te fure somnul, că rămâi fără dânsa.

Şi porunceşte lupul de se strâng toţi lupii de pe lumea asta şi se dau la căutat prin toate vizuinile, prin toate tufariile şi dudăile şi numai ce-o găsesc într-un dudău mare din mijlocul pădurii. Se făcuse, haramul, lupoaică cu trei pui lângă ea. Cum au dat lupii de dânsa, n-au mai lasat-o în banii ei, tară au luat-o la încolţit, de mai-mai s-o omoare. Lupoaica dac-a văzut că n-are-ncotro, a căutat să iasă la lumină şi la vedere.

Pe când o aduceau lupii, flăcăul iarăşi a fost adormit, ş-amu se trezise, dar era buimac de somn. Numai a văzut iapa trecând, dar nu s-a putut scula. Ce folos că l-a trezit el lupul, dar când s-a limpezit bine la cap, iapa era aproape de casă.

Cum a intrat pe poartă, baba a şi făcut-o o cloşcă cu trei pui ş-a pus-o-n casă sub pat.

Scârbă bietului flăcău! De-amu hotărât că-i pune baba capu-n par. Da mergând el pe drum ca cum ar merge un om beat, îşi aduce aminte de şoarece.

Numai cu gândul a gândit şi şoarecul s-a arătat înaintea lui.

— Ce-i, stăpâne, de eşti aşa de pălit la faţă?

— D-apoi cum n-oi fi, săracul de mine, că numai cât oi ajunge acasă îmi pune baba capu-n par.

Curpăn Mare

— Nu fi aşa de supărat, stăpâne, că, cu ajutorul lui Dumnezeu, nu scapă iapa neprinsă. S-a făcut haramul dracului o cloşcă cu trei pui, ş-amu-i sub pat la babă. Eu ţ-aş stârni-o de acolo, da are baba

594 nuia

un drac de motan, şi mă tem să nu mă mănânce. Da iacă ce să faci: eu am să ies în calea lui şi tot am să-l amăgesc, tot am să-l amăgesc, până ce l-oi scoate pe poartă afară. Tu să pui mâna pe ceva şi să-l ucizi. De-acolea, eu am să mă duc sub patul babei, ş-am să iau cloşca la mâncat, ş-am s-o scot de pe cuibar. Atunci să şezi în prag cu căpăstrul... şi cum îi vedea-o că iese, să-i zici:

— Ho, iapa babei gogolată,

Cu trei mânji alăturată!

Să-i pui degrabă căpăstru-n cap ş-apoi te du cu dânsa la babă. Să ai grijă că ea are să te îmbie să mergi în grajd să-ţi iei un mânz; da să nu te bagi, că-i grajdul de ceară, şi cum îi intra te topeşti. Ce- a mai fi, te-oi învăţa mai pe urmă.

De-acolea, şoarecul se băgă sub pat ş-a prins a stârni cloşca, a o ciupi. Cobaia, văzând că n-o mai slăbeşte, a sărit de pe cuibar ş-a dat să fugă pe uşă; dar feciorul de-mpărat i-a aruncat căpăstru-n cap ş-a răcnit la ea:

— Ho, iapa babei gogolată,

Cu trei mânji alăturată!

Apoi a luat iapa ş-a dus-o la babă.

— Bună dimineaţa, mătuşă! Iacă ţ-am adus iapa cu trei mânji după dânsa.

— Bine, bine, dragul mătuşii. Da până una-alta, şezi şi te hodineşte, c-amuş oi merge în grajd cu tine şi ţi-oi da un mânz care ţ-a plăce.

Pe urmă, baba se duce în grajd, ia inimile de la cei doi mânji mai mari şi le pune pe toate la mânzul cel mai mic. El avea a lui drepte şase inimi, şi cu cele douăsprezece de la fraţii lui, avea amu optsprezece inimi.

Face baba pe cei doi mânji mai mari aşa de frumoşi, că strălucea părul de pe dânşii. Cel cu optsprezece inimi era aşa de urât, că-ţi vinea oarecum să pui mâna pe dânsul.

Da şoarecu a învăţat pe feciorul de împărat ca să nu-l fure păcatul să ieie vo unul din cei frumoşi, c-apoi a mânca o ceapă degerată. Să ceară numaidecât pe cel urât.

De-acolea baba vine la flăcău şi zice:

— Dragul mătuşii, pentru că m-ai slujit cu credinţă, hai şi ţi-i alege un mânz, care ţ-a plăce.

Cum ajunge flăcăul în uşa grajdului, dă cu ochii de mânzul cel jerpelit şi dupuros, şi niciuna, nici două, că pe-acela să i-l deie. Baba zicea că de ce nu-şi alege imul din cei frumoşi; ce se uită la o budihace ca aceea? Geaba grăia baba, că omul o ţinea una şi bună, că pe cel mai mic să i-l deie.

Văzând că nu-i niciun chip, hoaşca scoate mânzul şi i-l dă feciorului de-mpărat. De-acolea omul îşi ia ziua bună de la babă şi porneşte cu mânzul la drum. Da baba crăpa de ciudă, nu alta.

Amu, mergând pe drum, zice mânzul către stăpân:

— Stăpâne, lasă-mă să mai sug la mama încă nouă zile, să capăt puteri de-ajuns, ş-apoi de-acole om merge unde ţ-a zice gândul, şi cal ca mine n-a mai fi altul pe lume.

Atunci flăcăul dă drumul mânzului, care sugea pe furiş la mă-sa, până ce s-au împlinit cele nouă zile. La nouă zile vine la stăpân şi zice:

— De-amu, stăpâne, sui pe mine şi hai la Zmeul Alb far' de nicio grijă. Da cum să te duc? Ca vântul, ori ca gândul?

— Ba până la Zmeul Alb să mă duci ca vântul.

Şi când ş-a făcut calul un vânt, tocmai-n nori s-a ridicat, pământul l-a-nconjurat şi la curţile Zmeului Alb s-a aflat. Zmeul era dus la vânat. Flăcăul ş-a dat drumul la fereastra unde şedea a lui dreaptă soţie.

— Ei, drăguţă, ai vrea tu să mai trăieşti cu mine, ori ba?

— Cum nu, voinice, numai mi-i cam în grijă de câinele de zmeu.

— Despre aceea treabă nici capul să nu te doară.

Atunci iese soţia flăcăului pe fereastră, s-aşază pe cal şi se pornesc spre-mpărăţie.

Curpăn Mare, de unde era, simţi că pe stăpână-sa a luat-o voinicul meu. A-nceput calul a râncheza de se cutremura pădurea.

Zmeul l-a-ntrebat aşa:

— Curpăn Mare, Curpăn Mare!

Hătu-ţi mama cui te are!

Spune mie ce-ai păţit?

Ori mâncarea ai gătit,
Ori setea te-a potolit?

— Nici mâncarea n-am gătit,
Nici setea m-a potolit, far' a venit şi ţ-a furat nevasta şi se cam mai duce cu ea.
— Curpăn Mare!
— Ce-i, stăpâne?
— Am când mânca cinci cuptoare de pâine şi când bea cinci buţi de vin ş-apoi să-i ajung?
— Ai când mânca cinci de care nu se mănâncă, stăpâne; că doară calul voinicului îi cu optsprezece inimi şi eu îs numai cu trei. La ce mi-ai luat inimile?

Atunci zmeul nici nu s-a mai abătut pe-acasă, fără s-a pornit după dânşii. Da ţ-ai găsit să-i ajungă! Calul feciorului de-mpărat mergea la pas, iar Curpăn Mare fugea cât ce răsputea şi nu mai era chip să-i ajungă. De la o vreme zice Curpăn Mare, în graiul lui:

— Alei, frate, frăţioare, de ce mă faci tu să fug aşa de tare, să-mi rup inima din mine?
— Pentru că eşti tu prost, măi Curpăn Mare, de-ţi pui mintea şi puterea cu mine şi te potriveşti câinelui de zmeu. Aruncă-l o dată tocma-n-naltul cerului şi când a cădea jos, plesneşte-l în cap cu scara de la şa să nu s-aleagă nici praf din dânsul.

Când a auzit Curpăn aşa, unde ş-a făcut un vânt ş-a aruncat pe zmeu tocma-n-naltul cerului şi când a venit jos, l-a pălit cu scara şi l-a făcut numai câte-o bucăţică.

De-acolea feciorul de-mpărat a stat de l-a ajuns Curpăn Mare. Apoi împărăteasa a-ncălecat pe Curpăn, iar voinicul pe calul lui, şi de-acolea au mers un răstimp bun până ce-au ajuns la-mpărăţia împăratului Alb.

Când i-a văzut moşneagul, a-ntinerit de bucurie, nu altă. Apoi a făcut din nou nuntă, mă, şi petreceri, şi cântări, şi jocuri, mă rog, ce vorbă, ca la o nuntă-mpărătească.

Da eu i-am lăsat pe dânşii acolo bând şi petrecând ş-am venit şi vam spus povestea.

Şperla voinicul

poveste românească

Aşa îl chema pe feciorul unui împărat de demult: Şperlă. Eu, când am auzit povestea asta, tare m-am minunat de numele feciorului şi drept la bunică-mea m-am dus şi-am întrebat-o, dar bunica m-a îndreptat la bunicul şi bunicuţul, luând zodiacul de pe coardă, a cercetat cu de-amănuntul toţi sfinţii şi sfinţişorii anului şi de numele lui Şperlă tot n-a dat. Ci numai într-un târziu, ştergându-şi bunicul ochelarii şi punând zodiacul la loc, îşi dădu cu părerea că cel fecior de împărat trebuie să fi fost mare zăcaş[300].

Că ce-i şperlă decât jăraticul focului potolit şi cum să se cheme cel care stă pururea-n vatra focului, vânturându-i cenuşa cu cleştele, decât Şperlă! Ş-atunci m-am luminat şi mi-am zis că de bună seamă îi aşa.

Şi dacă-i aşa, apoi trebuie să pricepem şi pricina pentru ce-i plăcea lui Şperlă să se scalde-n baltă cu gâştele şi cu raţele şi să se tăvălească apoi în glodărie, alături cu purceii!

Acestea le spusei ca să înţelegeţi şi altăceva: anume, pentru ce era urgisit Şperlă de împărat şi de toţi curtenii lui şi socotit ca o pacoste, bună numai să încurce pe alţii. Cui semăna nu ştiu, că împăratul şi împărăteasa erau oameni ca toţi oamenii şi cei doi fraţi mai mari atâta aduceau cu Şperlă, cât aduce ziua cu noaptea şi nici atâta. Aceia erau brazi, nu altceva, voinici, să frângă
pământul în două, şi mintoşi, să-ţi spuie pe degete tainele lumii.

---

300 leneş

Şi stând aşa lucrurile, vine întâmplarea!

împăratul avea, ca tot creştinul, ogorul lui, unde-şi semăna, toamna şi primăvara, cum semănăm şi noi când avem unde, care secera vara, cum secerăm şi noi când avem ce. O osebire mică numai: în ogoarele noastre mai creşte şi pălămidă ori neghină, mai face câteodată grâul tăciune şi nu ca-n ogorul împărătesc, unde grâul avea pai de aur şi spicul boabe pe pietre nestemate, la care cu mare greutate puteai privi!

îi mergea tare bine împăratului şi-n scurtă vreme s-a văzut românul cu gospodărie aşezată, cu vite la saivane, cu pătulele şi coşarele pline şi cu părăluţe puse de o parte pentru Doamne fereşte ce nevoie. Norocul lui, că ce să zic eu? Dar vezi, norocul mai dă câteodată şi pe lături; trece de la mine la tine ori, ocolindu-ne pe amândoi, se duce pe pustiul dracului.

într-o bună dimineaţă se trezeşte împăratul cu mâhnirea-n coastă. Chiu şi vai! Ce-i? Mare comedie! Aleu! Dar cum? Uite, astă-noapte, cine şi cum nu se ştie, a venit ca din pământ şi-a păscut ogorul împărătesc! Nu mă omorî! Aşa! Dar păzitorii ce-au făcut? Parcă ei îşi pot da cu mintea!

Şi în anul acela, toate i-au mers împăratului pe dos.

— Ce mă-nvăţaţi să fac, oameni buni? întrebă împăratul pe sfetnici.

Şi sfetnicii, felurite capete, felurite răspunsuri.

Unul:

— Apoi, să chemăm pe vlădica să facă slujbă.

Altul:

— Eu aş zice, mărite împărate, să nu mai sameni de alt an, şi pace!

Iar împăratul:

— Vra să zică, de frica şoarecilor, să dăm foc caselor!

Şi tocmai la sfârşitul sfatului se scoală unul mai adus la minte şi grăieşte atâta:

— împărate, paza bună trece primejdia rea!

Amin! Dar cine focul negru să păzească? Eu, ştiu că nu, şi nici dumneavoastră, că noi destulă bătaie de cap avem cu nevoile noastre. Atunci cine dară?

Şi iată, se găseşte feciorul cel mai mare al împăratului. Că el apără ogorul şi pace!

— Bine, dragul tatii, îi zice împăratul, pleacă şi vezi că la noapte se împlineşte anul de când cu întâmplarea. Şi pornit a fost feciorul împărătesc la mare ispravă, îmbrăcat în zale din cap şi până-n picioare, cu buzdugan greu în mână şi tolbă cu săgeţi înveninate la şold, să răpuie duşmanul ogorului împărătesc, şi mai multe nu!

Şi toţi ai curţii puneau mare nădejde în împăratul lor de mâine, dar vezi, mai este-o vorbă: la părul lăudat să nu te duci cu traista prea mare!

Pe mine, zău că-mi vine să m-apuce râsul! Şi dacă ar sta unul dintre dumneavoastră să mă întrebe de ce, apoi a vedea din firul poveştii.

Se duce voinicul cela în mijlocul ogorului, îşi face loc şi dos la umbra unui spin, ca vânătorul care stă noaptea la pândă, îşi face culcuş pe iarba moale, trage o roată cu ochiul împrejur, îşi dezbracă cojocul şi-l pune căpătâi şi se întinde la pământ, ca un străjer vrednic ce era. Sta aşa cu ochii deschişi şi număra stelele pe cerul lui Dumnezeu, şi sta, şi privea, şi aştepta, şi cam la un ceas din noapte, iacă aude la câţiva paşi de dânsul: ţâr-ţâr, ţâr-ţâr!

Măi, deodată parcă s-a simţit pe altă lume: balamalele i se muiaseră şi-un nod i se pusese în furca pieptului, gata să-l înece. Pune mâna la tolbă, scoate o săgeată, o pune pe coardă, o întinde şi stă să tragă. În cine? În cel care ţârâia alături cu dânsul. Şi cum era pesemne lună frumoasă, iată vede voinicul un şoricuţ mititel, şi cum îl vede, îi strigă:

— Stai să te ucid!

— Ba nu mă ucide, măi!

— Ba stai să te omor, că tu mănânci holdele lui tată-meu!

Ei, se-nţelege, şoricelul zvâc! în tufă şi din tufa la un stânjen în pământ, că nu era el prost să-şi pună mintea cu odrasla împărătească. Voinicului îi venră din nou boii acasă, se mai scula, se mai uită, şi socotind primejdia trecută, se-ntinde din nou la pământ, şi Dumnezeu să-l ierte!

Bun!

Șperlă Voinicul

Acuma, dumneavoastră știți, ori poate nu știți despre cele douăsprezece iepe ale văzduhului, care umblă noaptea pe unde vor, călăuzite de-un armăsar năzdrăvan. Iepele și armăsarul ista fac multe răutăți pe lume și nimeni nu le poate sta împotrivă, din pricină că odată cu pornirea lor se răscolesc și vânturile dulci. Și nimica pe lumea asta nu adoarme pe om ca vântul cel dulce. Și așa, în noaptea ceea, când feciorul de-mpărat păzea ogorul cu holdele de aur, când se stârniseră vânturile dulci și porniseră la drum cele douăsprezece iepe cu armăsarul în frunte, s-a întâmplat ce s-a întâmplat și-n anul trecut. Că vedeți, dormind așa voinicul și visând ce-o fi visat, s-a fost trezit a doua zi, când a văzut câmpul netezit ca de-o coasă. Atunci și-a pus mâinile-n cap de bucurie și-a pornit spre curte, ca să vestească și pe împărat.

— Ei, fete-logofete, frumoasă ți-i isprava?

— Da, frumoasă, nevoie mare! Iaca așa și așa – cu șoarecele și câte prăpăstii, toate!

Pe urmă, supărări din mila lui Dumnezeu, dar și-o seamă de nădejde în cel de-al doilea fecior, pentru la anul!

Mare lucru și nădejdea asta, zău! Da eu nu-s vrednic să m-afund în tainele lumii, ci vă spun scurt că și voinicul de-al doilea a scrântit-o!

La al treilea an, zarvă mare și-ngrij orare, că iar va să mănânce naiba holdele împărătești, iar tulburare grea că n-are cine să-ncerce de pază pe noaptea aceea. Sfară-n țară și răvașe prin orașe, că cine s-a afla și s-a-ncumeta, zece galbeni va avea, afară de-un rând de straie și alte daruri mai mărunțele.

Se duce unul, se duce altul, dar cum află de cele petrecute mai înainte, povestea cu șoarecele și câte toate, dă și cămașa de pe dânsul și pornește înapoi.

Mă duc și eu la împărat și-i zic:

— Înălțate împărate, iaca așa și așa, să te fac eu cu holde!

Iar împăratul de colo:

— Cum?

— Ascultă. Noi în Moldova noastră, când simțim că lanurile ni se prăpădesc, au de păsările cerului, au de soare, au de secetă, ne apucăm și le cosim mai înainte de vremea secerișului și le facem nutreț la vite. Măria-ta, de ce nu le coseşti, să te-nțelegi măcar cu paiele?

Iar împăratul, din nou, după ce stă oleacă pe gânduri:

— Apoi, asta aveai de spus?

— Asta!

— Dacă-i așa, drum bun să-ți dea Dumnezeu: multe plecăciuni neveste-tei și feciorilor și tuturor celor din satul tău și lui vodă al vostru, dacă cumva te-ntâlnești cu dânsul!

Iar eu:

— Să te las sănătos, mărite împărate, și s-auzim de bine!

O nimerisem cam rău, bătusem atâta pustiu de drum de florile mărului, dar mi-am zis: atâta m- am priceput, atâta am făcut. Gata!

Ce s-a mai întâmplat pe urmă, n-am aflat decât încoace târziu. Și uite ce. Tocmai în seara cu primejdia, iacă și Șperlă în fața împăratului, cu rugăminte să-l lase și pe el să păzească ogorul.

— Ptiu, drace! Piei din fața mea! strigă împăratul.

— Lasă-mă, tătucă, lasă-mă, zău lasă-mă!

— Fugi, diavole, dinaintea mea, că se-ntâmplă moarte de om!

— Da zău, tătucă, că uite, de nu ți-oi da eu grâul de aur până la fir mâine în zori de zi, să nu-mi zici pe nume.

— Ei, bată-te para focului de Șperlă, să te bată! Să păzești tu grâul?

— Eu!

— Hm! râde împăratul, făcând voie de nevoie și haz de necaz.

Și de lăsat, nu l-a lăsat, dar nici altul nu s-a găsit să meargă și să păzească. Iar neaflându-se nimeni, Șperlă voinicul se furișează singursingurel în amurgul serii și se-așază par în mijlocul ogorului, tocmai lângă tufa unde străjuiseră și ceilalți doi nătăfleți mai mari.

Trece iarăși ca un ceas din noapte, și Șperlă aude: țâr-țâr, țâr-țâr! Se uită și vede șoricelul, și cum îl vede,

bagă mâna-n buzunar şi scoate

Şperlă Voinicul nişte farâmituri de mămăligă. Şi cum le scoate, le-ntinde şoarecelui pe palmă:

— Na, mititelule, şi papă, na şi nu fi prost! Vino şi ospătează-te oleacă!

Da şoricelul, crezând că are de-a face tot cu cel de an şi de anţârţ, gata să fugă.

— Na, măi, de ici şi nu te teme! Vino, că-ţi dau şi o picătură de vin şi pe urmă oi sta de vorbă cu tine, că tot mi-i mie urât singur!

La-nceput şoarecele cam strâmba din mustăţi, dar după altă rugăminte îşi făcu coada covrig şi s- apropie de voinic. „Bine te-am găsit sănătos!" „Bine ai venit sănătos!" „Cum o mai duci cu traiul?" „Mulţumesc lui Dumnezeu". Ia şoarecele o fărâmătură din palma lui Şperlă şi se linge pe bot.

Vedeţi şi pricepeţi că el nu era deprins cu bunătăţi de casă şi de aceea îi părea mai bună mămăliguţa decât grăunţele scuturate pe ogoare.

După ospăţ, face Şperlă şiretul mâna găvan, toarnă trei picături de vin din ploscă şi-o întinde şoricuţului. Dihania scoate limba de şi-o udă şi: „linchi-linchi", soarbe cele trei picături de vin.

— Bunu-i, vere?

— Bun, dacă mai ai, – şoarecele de colo.

— Cum să nu!

Şi iarăşi şoricelul îşi mai udă limba cu trei picături, şi alte trei şi alte treizeci şi trei, până când prinde afurisitul la ureche. Dă, ca omul!

Acuma, şoarecele are chef nevoie, strâmbă din nas, îşi suge buzele şi mustăţile, se ridică în două picioare şi se sprijină în coadă, se dă peste cap şi cântă:

Bunu-i vinul, bine-mi place,

Nu ştiu viei ce i-oi face!

— Lasă, măi, nu purta grija viei, că are cine; mai na şi mai soarbe ceva apă de sapă şi stai colea să te-ntreb un lucru! Ascultă! ştii tu comedia cu ist ogor al tatii?

— O Ştiu.

— Ei, şi ce crezi că-i de făcut?

— Ce să cred! Apoi, uşoară treabă: mai dă-mi o lingură din ploscă şi ţi-oi spune!

Şperlă Voinicul îl cinsteşte, iar şoricelul îl pune la cale. De încheiere, altă cinste sănătoasă. Şi zice şoarecele:

— Acuma ştii ce-i de făcut: bagă bine de seamă, că eu mă duc la culcare; mă cam ia parcă oleacă de ameţeală de după ceafă şi-mi vine tot să cânt. Mă duc, da dumneata bagă de seamă. Noapte bună!

— Noapte bună, şi încă ceva: dacă mi-a ieşi treaba în plin, mai abate-te pe la mine, aşa când n-ai treabă!

Şi de-acu, vorbă scurtă. Pe la miezul nopţii, simte Şperlă aburind vântul cel dulce. Voinicul intră- n tufă şi aşteaptă. Dacă i se lipesc ochii de somn şi capul i se dărâmă înainte, spinii de tufă îl înţeapă şi Şperlă ridică din nou capul şi deschide ochii. Şi iar, şi iar. Şi neputându-l doborî somnul, stătu treaz până-n crucea nopţii, când coborî din văzduh armăsarul cel năzdrăvan cu cele douăsprezece iepe sălbatice.

Şperlă, niciuna, nici alta, hâţ la armăsar şi-l apucă de căpăstru.

— Stai, că te ucid!

— Ba nu mă ucide. Na-ţi căpăstrul şi dă-mi drumul, că m-oi duce cu iepe cu tot de unde am venit, iar ogorul ţi-a rămâne întreg. Pe urmă când îi avea nevoie de mine, scutură-l şi eu ţi-oi fi slugă credincioasă.

Isprava-i gata. Şperlă ia căpăstrul şi porneşte acasă, iar acasă sentinde pe vatră şi adoarme dus ca să se scoale tocmai încolo, târziu, când îl trezeşte foamea.

Toată lumea bucuroasă peste măsură de bucuria împăratului.

— Scoală, Şperlă, voinicul tatei voinic, scoală-te de pe vatră şi vino de prânzeşte la masa de cinste! Iaca, straie frumoase ţi-am făcut şi loc în dreapta mea ţi-am dat! Haide!

Da Şperlă tot lenos, de-i mirosea urma! Se-ntinde şi cască să-şi

Şperlă Voinicul deznoade fâlcile, se duce la masă, mănâncă, bea şi se veseleşte şi ascultă laudele tuturora.

Nu trece după asta multă vreme şi iată că o pasăre frumoasă, cu penele de aur, cântă fără curmare în grădina castelului împărătesc. Ce să fie cu dânsa, nimeni nu-şi putea da cu părerea, ci numai Şperlă, uitându-se la ea şi ascultându-i cântarea cu-nţeles, se îmbrăcă frumos, scoase căpăstrul armăsarului din ladă şi-l scutură.

Şi cum îl scutură, armăsarul îi stătu înainte. Şperlă încălecă pe dânsul, îi dădu pinteni şi într-o clipă pasărea măiastră era în braţele voinicului. Nu pasăre, măi, ci fecioară prea mândră, cum să căutaţi voi în tot cuprinsul lumii şi tot nu aflaţi! Nu ţi-ar fi venit să te uiţi la dânsa, aşa de chipeşă ce era. Azi mai aud că şi plină de înţelepciune se afla, dar asta n-o ştiu.

Vorba e că Şperlă i-a plăcut şi fata lui Şperlă, că altfel ce-ar fi căutat dânsa la castelul împărătesc? Şi nici voinicul n-ar fi zburat după dânsa.

Feciorul împăratului n-a mai căutat să ştie nici de unde-i, nici câţi ani are, nici despre foaie de zestre n-a mai luat vorba, ci numai atâta i-a grăit:

— Mergi cu mine?

— Merg!

— Blagosloviţi-ne, tată şi mamă!

— Dumnezeu să vă blagoslovească!

Şi luaţi au fost. Vlădica le-a pus pirostiile în cap, eu şi cu nevasta mea le-am ţinut lumânările şi pe urmă, nuntă la cătăramă! Şi la nuntă, masă; şi la masă, eu într-un cap, împăratul în celalt, mirele şi mireasa la mijloc, iar în faţa lor, şoricuţul din poveste.

Şi să credeţi de bună seamă că-i aşa, că dacă n-aş fi auzit şi dacă n-aş fi văzut toate cele de până aicea, cum aş fi putut să vi le înşir? Măi, nu vă uitaţi că-s ca vai de mine! Am fin împărătesc, să ştiţi, şi să vă ferească sfântul să-mi faceţi vreun neajuns, să-mi mâncaţi vreo brazdă de pământ ori să-mi furaţi vreun pui de găină, că v-aţi dus!

Zilele iestea l-aştept să-mi vie cu colacii, după cum ni-i obiceiul. Cum mi-a veni, am să vă chem, să veniţi şi să-l vedeţi şi voi, iar pe urmă v-oi mai spune din ce-oi mai putea să aflu şi eu de la Şperlă Voinicul, ginere împărătesc şi împărat mâine-poimâine!

Ţintă mândră – frunză de aur

poveste românească

Au fost odată doi bătrâni. Ei copii n-au avut şi de aceea erau mâhniţi.

Şi într-o zi întreabă moşneagul pe babă:

„Dacă noi îmbătrânim, cine ne va da o cană de apă?”

Baba i-a spus: „Moşnege, ia du-te pe deal şi eu m-oi duce pe vale. Ce-om găsi în cale, ne va fi copil.” S-au pornit moşneagul pe deal şi baba pe vale. Iată că baba găseşte un cap de cal şi chiuie la moşneag.

Amândoi l-au pus în scăldătoare şi l-au grijit nouă luni. De la o vreme vorbeşte capul de cal: „Tată şi mamă, duceţi-vă la împăratul Roşu şi cereţi-i să dea fata după mine.” Moşneagul a prins a plânge: “Cum are să deie împăratul fata după tine, dacă eşti cap de cal?

— Du-te şi spune-i să dea fata după Ţintă mândră-Frunză de aur.

Ia moşneagul un băţ şi se duce la împărat:

— Bine te-am găsit!

— Ce cauţi, moşule?

— Caut să dai fata după fecioru-meu.

— Bine, cine e feciorul tău?

— E Ţintă mândră-Frunză de aur.

— Numele e frumos. Da, o dau. Dacă el mi-a face pod de aur de la curtea lui la a mea şi copaci pe margine cu fel de fel de poame, iar la capătul podului-o fântână aurită cu ciutură. Eu când oi merge, ciutura să sară şi să scoată apă, să-mi toarne pe mână, şi prosopul din cui de la fântână să sară şi să mă

şteargă. Numai atunci oi da-o.

Prinde a lăcrima moşneagul şi se duce acasă, gândind: am îmbătrânit, da n-am auzit să poată cineva face asta. Când ajunge acasă, Ţintă îl întreabă: "Ei, ce-a zis?"

— Tu să-i faci pod de aur de la tine până la casa lui, copaci cu poame, fântână de aur cu ciutură. Să sară ciutura să-i toarne pe mână şi prosopul să sară să-l şteargă.

Noaptea târzâu, a ieşit capul de cal, a şuierat cu o verigă, au venit 12 tunuri şi l-au întrebat: „ Ce doreşti, stăpâne?"

— Până dimineaţă să-mi fie un pod de aur cu copaci, cu o fântână de aur cu ciutură şi cu un prosop, care să-l şteargă.

— Du-te şi te culcă.

Dimineaţa, împăratul s-a înspăimântat, când a văzut tot făcut. Vine moşnegul şi-l întreabă: „ Da amu îi da fata?"

— Da, oi da-o. Da să-mi mai facă o slujbă. Am 10 desetine de pădure. Până dimineaţă pădurea s- o scoată, s-o deie la margine, să are, să puie vie şi la 12 ceasuri, la masă, din locul pădurii să-mi aducă poame.

Vine acasă moşul plângând.

— Ce-a zis? întreabă repede Ţintă mândră.

Moşul i-a spus.

După ce a amurgit, a şuierat, şi au venit tunurile, şi le-a poruncit ca 10 desetine de pădure să fie scoase, arate, via – pusă, iar la 12, la masă, să i se aducă împăratului poamele.

Cele 12 tunuri i-au vorbit: "Du-te şi te culcă".

Când s-a sculat, avea totul gata. Te luau fiorii, căci şi poamele erau coapte.

Bună ziua, împărate!

— Mulţumesc, moşule!

împăratul s-a bucurat, căci porunca era îndeplinită.

— O dai ori nu? întreabă moşneagul.

împăratul iar vorbi: "Da o dau, dacă el a scoate apa din mare, a ara şi a semăna secară. S-o treiere şi până la 12 să-mi aducă pâine de secară din fundul mării.

Vine moşneagul şi-i spune tot, feciorului.

— Cam greu, tată, dar să vedem.

A şuierat, au venit 24 tunuri şi l-au întrebat: „ Drag stăpânul nostru, ce doreşti?"

Ţintă mândră-Frunză de aur a spus: „ Voi să-mi faceţi din mare un lan de secară şi până la 12 ceasuri să fie şi pâinea gata". Ele au gândit şi apoi au oftat şi i-au spus: „ Da, dar azi ai să stai cu noi".

S-au dus cele 24 de tunuri şi s-au apucat de lucru. Apa din mare au depărtat-o, au arat şi au semănat, au treierat secara, şi, când soarele a răsărit, girezile erau făcute.

Moşneagul a luat pâinea şi a dus-o împăratului:

— Poftim!

El gustă şi-i zise: „Da, moşnege. Să se gătească de nuntă. Eu îi dau fata".

Moşneagul a venit acasă şi i-a spus tot feciorului său.

Când a început nunta, a venit o muzică frumoasă şi o oaste aşa de mândră că nici împăratul cât e de împărat nu văzuse. Capul de cal venea dus de doi ghinărari. Când a văzut că vine atâta horă, mireasa n-a mai plâns.

— „Cui mă dai, dragă tată?" Atât i-a spus împăratului. „Aşa-a, dacă omul n-are noroc." Şi când mirele s-a apropiat de ea, ea i-a spus: „De ce nu eşti ca toţi oamenii?"

— Daţi-mă deoparte cu mireasa să-i spun două vorbe.

Când au rămas singuri, din capul de cal a ieşit un voinic cu plete de aur şi i-a spus fetei: „Eu am canon de la părinţi şi după ce-l voi îndeplini voi fi aşa cum mă vezi." După ce s-au cununat s-au dat deosebit cu viaţa şi şi-au făcut curte. După un timp o babă se pune pe lângă dânsa: „Cum trăieşti cu soţul, dacă e cap de cal?"

— Dacă ai şti ce om e el! La soare poţi căta, pe dânsul ochii nu poţi rezema. Noaptea e om, iar ziua – „cap de cal".

— Dă-l deosebit, îi spune mătuşa. Lasă c'am să-ţi fac eu!

Când a adormit, baba a făcut un foc mare şi a dat în foc capul de cal. Dimineaţă, Ţintă mândră s- a întristat că n-a găsit capul. S-a hotărât să se ducă pe lume. înainte de a pleca i-a spus nevestei lui: „Dacă ai făcut de capul tău, ferice de tine, dar, dacă a făcut alta, e rău." I-a pus trei cercuri de fier şi i-a dat opinci de fier. Şi i-a mai spus: „Când se vor roade opincile şi or rămâne nojiţele şi când cârja se va roade, tu mă vei găsi. Să mai cauţi unde iarba creşte, în patru se-mpleteşte în valea lui Avraam."

Ea s-a dus la tatăl său şi i-a spus:

— Mă duc în lume, n-am ascultat cuvintele lui şi amu trebuie să umblu să-l caut.

Ea s-a pornit. După un timp, a ajuns la Sf. Vineri. Sf. Vineri se plimba pe lângă o chilioară.

— Bună seara, maică!

— Mulţumesc, suflet de om. Dacă eşti cu inimă bună, apropie-te de chilioara mea. Dacă eşti rău, du-te, căci am o căţeluşă cu dinţii de oţel, de-i voi da drumu, te face pulbere şi cenuşă.

— Am inimă bună.

— Vino!

A primit-o Sf. Vineri, şi acolo s-a odihnit.

Când, dimineaţă, Sf. Vineri a venit de la biserică, a întrebat-o:

— Ce cauţi tu, suflet de om? Pasăre zburătoare nu se află, tocmai tu om pământean.

Ea îi răspunse: „Maică, de Ţintă mândră – Frunză de aur, unde iarba creşte, în patru se-mpleteşte, în valea lui Avraam, n-ai auzit?"

Drăguţa mea copilă, nici n-am văzut, nici auzit.

O văzu că-i însărcinată, îi dărui o furcă de aur, şi-i spuse: „Furca a merge singură şi a toarce şi-ţi va fi zăbavă pe drum. Du-te la sora mea Sâmbătă".

— E departe?

— Jumătate de an trebuie să mergi.

Se porni pe cale, pe cărare şi a ajuns la Sfânta Sâmbătă. Când a ajuns, Sf. Sâmbătă se plimba pe lângă chilioară, şi văzând-o îi vorbi.

— Bună seara, maică!

— Apropie-te, de eşti suflet bun. De nu, du-te, căci am o căţeluşă cu dinţi de oţel şi te va face pulbere.

— Da, am inimă bună!

A intrat în casă şi s-a odihnit.

— Mai stai să vin de la biserică, îi spuse Sf. Sâmbătă.

După ce a venit, a hrănit-o şi a întrebat-o:

— Ce cauţi pe aici? Pasăre zburătoare nu se află, şi tu ai venit aşa însărcinată.

— N-ai auzit unde iarba creşte, în patru se-mpleteşte? De Ţintă mândră – Frunză de aur n-ai auzit?

— Am îmbătrânit, da de locurile acestea n-am auzit. Du-te la sora mea Duminică, poate că le ştie ea.

— E departe?

— Jumătate de an trebuie să mergi.

îi dărui o vârtelniţă de aur, singură depăna şi se învârtea, şi ea tot mergând se lua.

A ajuns la Sf. Duminică. Sf. Duminică se plimba pe lângă chilioară. Când a văzut-o, i-a vorbit: „ Apropie-te de ai inimă bună. De nu, dute, căci am o căţeluşă cu dinţii de oţel, te va face pulbere şi cenuşă". Ea a lăcrimat şi i-a spus: „Am inimă bună!"

— Vino!

A primit-o şi s-a odihnit. După ce-a venit de la biserică, a întrebat-o:

— Ce cauţi? Pasăre zburătoare nu se află pe aici. Ce aşa grelime te-a adus?

— De Ţintă mândră – Frunză de aur n-ai auzit?

Atunci Sfanta Duminică a pus o trubuşoară la gură. S-au grămădit păsările toate, şi ea le-a întrebat:

— Voi, unde iarba creşte, în patru se împleteşte de Ţintă mândră – Frunză de aur, n-aţi auzit?

— Nu.

A pus iar trubuşoara, şi atunci s-au grămădit mai multe păsări. Şi toate au spus că nu ştiu de Ţintă mândră.

Ea a prins a plânge.

— Mai stai, a spus Sf. Duminică. A sunat a treilea, şi au venit şi mai multe păsări. Niciuna nu ştia. Mai gândi Sf. Duminică şi, cercetând mai bine păsările, a văzut că ciocârlanul şchiop nu era între ele. Veni şi el.

— Ce mă strigi aşa cu jale. Eşti un suflet păcătos.

— De valea lui Avraam, de Ţintă mândră – Frunză de aur n-ai auzit?

— Da, eu la dânsul trăiesc.

I-a mai dăruit Sf. Duminică şi o cloşcă cu puişori de aur. Şi mergea ea înainte şi ciocârlanul cu furca şi cu vârtelniţa-în urmă.

A dat Dumnezeu şi a mers un an de zile. Şi a ajuns în locul unde iarba creşte, în patru se- mpleteşte şi a dat peste Ţintă mândră-Frunză de aur. Opincile i se rupseseră. Se duse la un izvor de unde lua el apă. Ţintă mândră trăia cu o ţigancă. O fată o văzu şi-i spuse ţigăncii.

— E, hei! Doamnă, ce suflet e femeia de la izvor, de are odoare aşa de scumpe?

— Ia întreab-o de nu le vinde?

Fata se duce la ea şi o întreabă:

— Nu le vinzi?

Ea îi spune: „Le vând. Ii dau cloşca de aur să mă lase o noapte cu Ţintă mândră".

I-a trimis vorbă că-i dă voie. În cap i-a dat în gând pentru ce vine. Când Ţintă a venit de la vânat, ea i-a pus o mână de om mort sub cap, şi el adormi mort. Ea la capul lui cânta şi plângea: „Ţintă mândră, dă mâna peste mine, să plesnească cercurile şi să nasc pruncul tău din trupul meu!" El însă n-auzea.

A vândut vârtelniţa şi cloşca, a cântat şi a plâns două nopţi, şi el tot n-a auzit. Numai ciocoiul care umbla cu dânsul la vânat a auzit că ea cântă.

A doua zi la vânat, când mergeau cu trăsura, ciocoiul a râs singur Ţintă îl întreabă: „De ce râzi?" El i-a spus: „Un ciocârlan a zburat, şi caii erau să-l calce".

Ţintă mândră i-a dat o palmă: „Spune!"

— Doamne, ce pasăre cântă la capul tău de n-am auzit-o niciodată?

Pe Ţintă mândră l-a pălit la inimă că trebuie să fie ea şi-i spuse: „ Tu când vei auzi că vine, să strici fereastra, să zmuncești aşternutul de sub mine şi să mă scoli numaidecât."

A ajuns a treia seară. I-a dat ţigăncii şi furca. Noaptea i-a cântat mai jalnic ca oricând: „ Aruncă mâna peste mine, Ţintă mândră, să plesnească cercurile, să nasc pruncul tău din trupul meu!"

Ciocoiul a stricat fereastra, a luat aşternutul şi l-a trezit pe Ţintă mândră. Când a văzut-o, a atins- o cu mâna, cercurile au plesnit, şi atunci a născut un băiat cu părul de aur. A scos un cal de 9 ani, care n-a văzut soarele, a legat ţiganca de coada lui şi i-a dat drumul prin lume. Ţiganca a murit. Ei trăiesc şi azi.

Era un boier Şi el nu lucra la moşie, da umbla din târg în târg şi făcea bani. Aşa-i era lui dat. într- un timp de vreme l-a apucat o furtună, o ploaie şi n-a ajuns la târgul cela, unde a avut el să se ducă. Şi a tras la un om într- un sat. Da omul cela era sărman. Avea vreo şapte-opt copii, şi era femeia însărcinată şi se aştepta de azi pe mâine, numai ceasul, să-i mai facă unul.

Zice:

— Măi creştinule, nu mă-i primi să mân la tine în astă seară, iaca ce ploaie mare m-a apucat pe mine şi vânt.

Zice:

— Boierule, te-oi primi. Am, zice, saraiuri; am unde îţi da caii. Da, zice, n-am samovar cu ce să- ţi fac ceai.

La boieri trebuia ceai!

— Măi, d-apoi, zice, la voi negustori în sat nu-s?

Zice:

— Sunt.

Ionica fat-frumos

poveste românească

— Apoi caută un samovar Eu zahăr am, ceai am, caută un samovar, şi eu mi-oi face singur.

S-a dus omul şi i-a căutat samovar, şi îi aduce boierului, şi îi face ceai, şi îl primeşte cum se cuvine.

Mai târziu se duce femeia... şi i-a aşternut în casa cea mare boierului, i-a pus trei coaste sub pernă, ca la boieri, şi a venit dincoace. Au găsit-o tăieturile de copil.

— Du-te, omule, la bunica şi o cheamă.

Se duce el.

Da aici boierul încă nu doarme, da aceea se văietă acolo. Ţipăt! A născut un băiat. Când a născut, da îngerii grăiesc la fereastră:

— Bre, zice, oare ce dar... în ce ceas s-a născut copilul ista la omul ista, că tare mulţi copii are şi tare îi sărac, şi greu trăiesc.

Da altul face:

— Bre, zice, tare în bun ceas şi cu noroc. În astă seară boierul cela, care de la Chişinău, bogat, zice, mâne la omul ista şi are o fată. Şi, zice, băiatul ista care s-a născut are să ia fata boierului şi are să fie şi mai bogat ca un împărat.

El, când aude, boierul:

— Vă-ă-ă! D-apoi cu aista să fie el cuscru! Atâtea moşii! Şi un boier ca mine! Ia uite, cu un opincar, care are pete pe suman!

Ia şi se duce acolo.

— Măi, zice, pruncul care s-a născut să fie cu noroc. Dăruiesc zece carboave.

E-e-e-e-i... cu zece carboave făceai cumătrii atunci. Erau scumpi banii. Mai şede el,mai şede.

— Măi, mulţi copii ai!

Dă-mi un băiat de aceştia cu bani, nu fără bani, că eu nuam copii şi am moşii.

— D-apoi, boierule, să-mi dai o moşie, că nu vreau să-ţi dau.

Da lui nu-i trebuiau acei mari. Pe acest mititel vrea să-l ia.

— Măi, zice, iaca este baba aici. Şi, zice, mulţi văd, puţintei cunosc, dăm şi babei un mohorici şi dacă a întreba cineva, apoi spune: „S-a întâmplat o pierdere, că a fost copilul mort, şi baba l-a îngropat, şi gata”.

Da el de-amu se minţi, se oni şi el.

— Dacă mi-i da un citfiric de galbeni, zice, ţi-l dau.

— Măi, zice, da tu citfiric ai?

El avea o ladă de bani.

Zice:

— Nănașul are.

Sa dus la nănașul său și aduce citfiricul și îi măsoară un citfiric de galbeni. Și i-l învelește în niște pelincuțe, nu știu ce, pe copilul cela acolo., și îl pune anume cu capul subțioară, da el l-a pus cu picioarele. L-a strâns de picioare. Iese afară.

Zice:

— înhamă caii, măi, cum l-o fi chemat, și haidem.

Zice:

— Văăleu că eu nu m-am culcat.

Zice:

— Nu lehăi din gură. Când zic hai, apoi hai!

Ei, ce să facă, dacă-i slugă?

A înhămat caii. Se pornește noaptea. Hai, hai, a ajuns la o pădure. Da la pădurea aceea era o râpă și era plină cu spini de cei porumbrei... Și ajunge acolo, coboară... se duce și azvârle copilul în spinii ceia acolo, să-l mănânce ceva, să nu-i fie ginere, că nu vrea. Vizitiul n-a știut. Și s-a dus și n-a venit pe locurile acelea optsprezece ani de zile. Nu s-a arătat pe locul cela...

A doua zi se duce un boier mai sărac, cu vreo cinci-șase copii, și care avea vreo doi copoi, la vânat câte un iepure, ca să-i aducă acasă să hrănească copiii. Copoii ceia au mers pe acolo și au dat de dânsul.

Copilul – viu și numai da din mânuță. Da ei țipă acolo și țâhnesc.

El se teme a se apropia. Ia pușca și ce face? Când a ajuns, nu dă cu pușca. Când se uită el – un copil!

Ia copilul... și îl duce acasă. Se duce și îi face știut popii.

— Părinte, zice, am găsit un băiat.

— Unde?

— în râpa aceea, îi spune el, acolo, unde-s spinii ceia.

— Bine. Numai du-te și îi spune dascălului și mai caută – mai erau vreo doi boieri mai bogați ca acesta – și l-om boteza.

Au luat, l-au botezat și i-au pus numele Ionică Făt Frumos.

Când a ajuns, frate, la șapte ani, l-a dat la școală. Ai lui învățau, nu învățau, da acela, cât învățau aceștia într-un an, acela într-o zi învăța. Și s-a făcut un băiat așa de frumos și așa de învățat, de care nu era pe lume. Iaca la optsprezece ani de zile îl aduce Dumnezeu pe boierul cela și vine și pică taman în musafirie la boierul care a găsit băiatul. Acela, ca să afle ce se aude de băiatul acela. S-a prăpădit, ori cum? Când vine, acela l-a primit, l-a pus la masă, i-a făcut ceai, cum se cuvine. La urma urmei cere la un băiat:

— Dă-i boierului oleacă de apă.

— He-hei! au râs și s-au dus ai boierului copii.

Da acela a tăcut mut, s-a sculat și s-a dus, și îi dă.

Zice:

— Iaca, bre, la care copil am cerut eu apă și care mi-a dat. Cât îi de frumos aista.

— Iaca, boierule, cât de frumos și cuminte, da, zice, aista nu-i din sângele meu.

— Da dintr-al cui?

Zice:

— Aista băiat l-am găsit în anul cutare așa învelit în niște pelinci, așa spunea, într-o râpă, în niște spini.

— E-he-hee, zice, aista îi acela.

Amu se gândește boierul. Când l-a vedea fata lui, fără de voia lui, se duce după... – așa-i de frumos el și un om scump. Iese boierul afară, se duce în colibă și scrie un răvaș, că pe om la greu să nu-l mai lași, și vine înapoi acasă.

Zice:

— Bre, eu am uitat să-i dau un răvaș cucoanei mele. Dacă spui tu că așa-i de cuminte, – îi zice la aist de casă, – trimite-l la mine și mi-a duce hârtia asta acasă și îi dau o sută de carboave.

O sută de carboave erau mulți bani. Cumpărai o moșie atunci.

Da tată-său îl sfătuie pe dânsul:

— Să nu vrei să te duci, să zici să-ţi dea un cal.

Avea patru cai.

— Să-ţi dea un cal să fie al tău.

Zice:

— Boierule, nu vrea. Vrea şi un cal.

— Şi un cal îi dau.

Da el a scris acolo, că în ce ceas a ajunge, să-l dea temnicului (el avea unul) să-l ucidă, ca să nu fie pe lume, să nu-i fie ginere.

Şi l-ajurat pe toţi dumnezeii să nu caute în hârtie. El a zis că n-a căuta.

A luat hârtia ceea şi se porneşte băiatul. S-a dus o zi de cale. A ajuns cât de ici la Bălţi, oare- unde... de-amu a înserat. Dacă a înserat, n-are el unde poposi... Om străin! Şi s-a dus la învăţătorul cela la care a mântuit el învăţătura toată. La cel mai bătrân şi a mas.

— He-e-e, unde te duci, Ionică?

— Mă duc la Chişinău (ori la Ades), – unde spune.

— Da ce-ĩ?

— Să-i duc o hârtie la un boier.

— Ha-ha, îl ştiu eu, învăţătorul cela. Da ce fel de... ce-i într-însa?

Zice:

— N-am căutat.

— Ia hai şi-om căuta.

Aista nu vrea.

— Dă, zice, ce? Tu m-ai învăţat pe mine?

Când a despecetluit şi a căutat:

— Ia uite, măi juncanule, cum te duci tu la moarte. Şi tu ai mers pe drum şi n-ai căutat!

Da el începe a plânge.

— Nu plânge, îi zice învăţătorul. Ia hârtia aceea, fratele meu, ia şi-o dă pe foc. Şi plicul cela îl lasă.

Şi scrie de-amu învăţătorul lui: „Cucoană, zice, umblând prin lume, am găsit un băiat foarte bun şi îi frumos, şi îi cuminte, şi îl trimit la noi acasă... Eu peste o lună de zile am să vin acasă, îi scrie învăţătorul. Da tu să nu gândeşti, cu duduca să-l logodeşti şi să faci o nuntă pe şapte părţi mai bună decât când oi fi eu acasă. Când oi veni, să-l găsesc însurat ca pe celălalt".

Acela a luat hârtia. Când i-a dus şi i-a arătat cucoanei, a pus şi i-a logodit, a trimis în Nemţească, ca să folosească, au venit lăutari, au făcut o nuntă, Domnul să v-o audă. Când a venit boierul peste vreo lună, da el Ionică umbla cu Mândra-Câmpului prin vie, se plimba.

Da el zice:

— Spuneţi-i cucoanei să iasă în cerdac s-o împuşc!

Da ea iese cu hârtia ceea în mână.

— Stai, boierule, vezi ce mi-ai trimis şi eu ce am făcut. Şi apoi mă-i împuşca.

Când se uită: " În ce ceas a ajunge, să-l logodească, să-l căsătorească... ", spune.

— Măi, zice, nu te ştiu de ginere. Du-te la iad şi la rai şi adă-mi cheile şi apoi mi-i fi ginere.

Zice:

— Mă duc.

Leapădă şi se duce. Da atunci nu era ca amu tramvai ori drum de fier. S-a pornit pe jos şi a mers un an de zile, până a ajuns la împărăţie, bietul Ionică. Când a ajuns acolo, s-a dus la împărat. Zice:

— împărate, luminate, vizează-mi paşaportul, că trec în altă împărăţie. Eu mă duc cu mare treabă.

Acela i-a vizat paşaportul. Zice:

— Ionică Făt Frumos, ducându-te tu şi având viaţă cu dulceaţă, şi îi avea cu cine grăi, zice, am avut o fiică, de-amu nicăieri pe lume nu era aşa de frumoasă şi într-o zi... eram afară şi a venit un vârtecuş şi a luat-o şi-i dusă şi îi dusă şi în ziua de azi. Şi, zice, am dat zvon prin toate împărăţiile şi nu se găseşte

nimeni să-mi spună că este ori a văzut-o. Dacă n-a mai fi nici la iad, apoi îi prăpădită fata mea. Că, zice, când s-ar afla cineva să-mi spună unde-i fata mea, eu dau jumătate de împărăţie.

Da el zice:

— Iscăleşte.

împăratul s-a iscălit şi Ionică a luat iscălitura şi a pus-o în buzunar S-a dus.

A mai mers un an, a ajuns la a doua împărăţie. De-amu acolo iar vizează paşaportul, că trece în a treia împărăţie. Acela se căinează:

— Ionică Făt Frumos, ducându-te tu şi având viaţă cu dulceaţă, şi îi avea cu cine te lua de vorbă, zice, am o sută de fălci de livadă şi fel de fel de poame, câte pe lumea asta sunt, şi numai înfloresc, dacă, zice, nu rodesc. Când mi-ar spune cineva, ce să fac să rodească livada mea, zice, eu aş da jumătate de împărăţie.

Zice:

— Iscăleşte.

Se iscăleşte, acesta ia iscălitura şi o pune în buzunar.

Se duce la al treilea împărat. A ajuns acolo, acela iar i-a vizat paşaportul şi i-a spus:

— Ionică Făt Frumos, ducându-te tu şi având viaţă cu dulceaţă, şi îi ajunge unde eşti pornit, poate îi avea cu cine te întreba, zice. Nu ştiu cine s-a aflat galanton la minte şi mi-a luat apele şi numai într-o fântână este apă. Dacă dau un suflet de om, iau o cofa de apă, da dacă nu dau, nu iau nimica. Şi, zice, când mi-ar spune cineva, ce să fac să izvorască fântânile şi păraiele, apoi, zice, eu aş da jumătate de împărăţie.

Zice:

— Iscăleşte.

Se isăleşte şi acela, ia băiatul şi de la el iscălitura, se duce.

Mergând el, într-o bună de-amiază a ajuns la iad şi la rai. Intră prin rai, nu grăiseşte nimeni la dânsul. Mese întinse, făclii aprinse, oamenii parcă-s vii. Ia, se întoarnă, se duce în iad. A deschis douăsprezece uşi până a ajuns la Talpa-Iadului. Când a ajuns, da fata împăratului şedea cu lumină, ca şi cum noi amu aici.

— Ce faci, Uliană, fată frumoasă?

— Da de unde ştii că mă cheamă Uliana?

— Tatăl-tău mi-a spus, el zice. Cu cine trăieşti tu aici?

Zice:

— Cu vrăjmaşul cel mai mare, care-i Talpa-Iadului.

— Te-ai cununat cu dânsul?

Zice:

— Nu. Când vine el la mine, eu nu vreau să mă logodesc, el se depărtează, nu se apropie de mine.

— Când a veni el deseară, zice, are să fărâme toate uşile. Are să-i miroase a om pământean. Da tu să începi a plânge, Ion îi spune, şi să ieşi înaintea lui.

Spune-i: „Eu am avut un gând bun, să trăiesc cu tine, da tu de când am venit aici, nu-mi arăţi nimica în gospodăria ta". Şi dacă a sta el şi te-a întreba: "Ce ai vrut, femeie, să ştii? Măi, omule, zi, eu de când am venit aici, tu nu-mi spui care-s cheile iadului şi care-s ale raiului". Şi apoi, zice, eu oi şti.

Că ele, cheile, şedeau acolo. Acele din dreapta – ale raiului, da cele din stânga – ale iadului. Da el n-a ştiut.

— Să-i spui aşa, când erai la tatăl-tău, să-i spui lui, să-l amăgeşti c-ai gândit că numai tatăl-tău e împărat peste toată lunea, da ei, psăne, mai sunt împăraţi. "Al meu tată spune că este un împărat şi are o sută de falei de livadă şi numai înfloresc, dacă nu rodesc, din ce pricină", că el, ce zice, trebuie să ştie. Şi imul, zice, nu are apă. Şi tot să-l întrebi, că el tot trebuie să ştie, şi la urma urmei să-l întrebi, are el moarte ori trăieşte cât lumea?

Ei, când a venit, da ea l-a ascuns în a doua odaie şi a pus o albie de fier peste dânsul. Da el la întuneric acolo, fără lumină, apoi scria prin întuneric mai frumos de cum bat la maşini. Aşa scriitor Ionică era. Şi aista spunea, da el tot a scris acolo toate planurile.

Când a venit, fărâmă uşile, fărâmă tot. Da ea începe a plânge, a se munci. Iese înaintea lui, el sare.

— Ce vrei, muiere?

— Măi omule, de când am venit eu la casa ta, să nu-mi spui mie care-s cheile iadului şi care-s ale raiului?

— Femeie blestemată, acelea din dreapta sunt ale raiului, da acelea de pe stânga sunt ale iadului. Şi ce-ai vrut să mai spui?

— Eu, când eram la tata, am auzit iaca aşa şi aşa, parcă eu am gândit că numai al meu tată e împărat pe lume, da ei psăne că mai sunt. S-a lăudat unul că are o sută de fălci de livadă. Parcă o falce ori două nu era destul? D-apoi atâta!

— Apoi tu nu crezi?

El s-a pus în potrivire cu mine. Şi eu am supt pe de desubt şi am făcut temnic şi am pus trei poloboace. Toţi galbenii mei sunt acolo. Când livada lui înfloreşte, da eu dau foc la galbeni şi-i curăţ de rugină şi nu va avea cât lumea nicio poamă. Da când ar şti cineva în cutare loc să sape aurul cela al meu, să-l pună la o parte, să pună pământ de-al doilea şi ar rodi de n-ar ţine crengile. Aşa ar rodi. Da cine ştie. Numai eu săracul.

— Apoi dă. Da unul a zis că apa, iaca... unul întreabă.

— E, zice, tot m-am jucat eu şi am tras viţele izvoarelor într-o stâncă şi am pus o piatră pe dânsele. Şi acolo, zice, tot aud, gem izvoarele. Când ar fi nişte oameni, vreo zece-cincisprezece cu lomuri de fier să prăvale stânca ceea să se ducă la vale, apoi, zice, izvoarele s-ar porni şi fântânile şi pâraiele ar merge ca din ploaie.

— E-e, îţi mulţumesc, de-amu fac mâncare şi ne culcăm. Da am să te întreb un cuvânt, nu ţi-a fi urât?

— Ce ai să mă întrebi?

— Drăguţ, tu moarte ai pe lumea asta ori tu eşti...

— Da ce mă întrebi de moarte?

— Nu te speria. Te întreb, trăieşti ori...

Zice:

— Eu trăiesc cât lumea. Da dacă să vreau să mor eu, de o ciudă ceva, să am, apoi mai uşoară moarte decât mine n-are nimeni pe lumea asta.

— Da cum mori? – tot pe lângă dânsul ea.

Zice:

— Dacă ar fi un bărbat, nu... că tu eşti femeie, da un omsă-i tai degetul mic de la mâna stângă, să curgă oleacă de sânge la mine în gură, apoi din mine se face un iaz depăcură. Da să fie un bărbat, nu o muiere ca tine.

— Ei, de-amu culcă-te, că eu fac mâncare.

El când dormea, puteai să tai lemne pe dânsul.

Ea se face a face mâncare. El a adormit. El l-a scos pe Ionică şi i-a tăiat degetul. N-a mai lăsat să-l mai lege. Când i-a picat în gură, apoi a şi luat-o în spate. Şi când a scos-o şi el când a pocnit, s-a umplut iazul de păcură.

Da el ia şi pune mâna şi ia cheile iadului şi se porneşte. Vine, vine... când a ajuns, a ajuns la aist cu apa.

— Ei ce, Ionică? Ai aflat ceva?

— Am aflat. Da mata darul, care te-ai iscălit, îl dăruieşti?

— Da.

— Dă-mi vre-o zece oameni, cincisprezece. Iaca este planul.

S-a dus şi numai a răsturnat piatra ceea de vale şi aşa a tâşnit apa şi a început a merge apa prin pâraie, prin izvoare, fântânile se umplu şi i-a dat jumătate de împărăţie lui Ionică.

Vine. Vine la aist cu livada. Şi aista tot zice că dă.

A luat nişte oameni şi a pus la tot pomul doi oameni, şi a săpat pomii, şi a tras la o parte. Şi când a scos banii aceia de acolo, s-a prăbuşit locul şi a cărat pământ de-al doilea şi a pus pomii aceia a doilea în ordine, cum se cuvine, şi a scos două girezi de galbeni: o gireadă – lui Ion şi una – împăratului. Şi el i-a dat încă jumătate de împărăţie şi l-a făcut un împărat.

Amu, venind el pe drum, ajunge la aist cu fata. Când a ajuns aici, o lasă undeva pe... se duce el singur.

— Ei ce, Ionică, zice, ai aflat ceva?

Zice:

— Da.

— Ce ai aflat?

— Am aflat unde îi fata şi am să-ţi spun şi te-i duce, şi îi vedea-o.

— Mare poznă!

— Da, zice, dai ce...

— Ce am grăit, zice, îţi dau.

Când se duce el şi a adus fata, zice:

— Asta-i?

— Asta. Apoi, zice, cum ai găsit-o, aşa ţi-o dau de soţie.

Zice:

— Nu, că eu îs însurat şi îs cununat, zice, am femeie şi am lăsat-o acasă şi nu pot s-o iau eu. Deal doilea nu pot să mă însor.

Apoi avea împăratul un cal, de zbura ca aeroplanul.

— Apoi, zice, îţi dau calul meu.

Şi i-a dat jumătate de împărăţie şi l-a făcut un împărat şi jumătate. El, când a încălecat calul acela, în trei zile a ajuns acasă. Când a ajuns, da socru-său dormea. El o întrebă pe cucoană:

— Unde-i tata?

— Taci, încet, că doarme.

— Scoală, că eu am luat cheile şi, zice, au ieşit toţi din iad. Trebuie să-i strângă la grămadă, să-i dea, să-i închidă şi să-i încuie.

Cund s-a trezit el... şi a văzut, că i-a adus cheile iadului, a luat cheile celea şi s-a pornit. A ieşit din curte, a ajuns la un drum şi a găsit o fântână. Pune cheile celea pe cumpănă şi singur şi-a dat drumul în fântână şi s-a prăpădit.

Da eu m-am pus pe un pai de secară Şi v-am aşternut o poveste în astă seară,
Da dacă m-aş sui pe un cârlig,
Aş mânca un covrig Şi aş fi om voinic.
Culeasă de la Trifan Baltă din comuna Bleşteni, judeţul Hotin.

Nu cânta, băiete!

poveste românească

Fost-a odată ca niciodată, într-o ţară bogată, de la Dumnezeu sfântul lăsată, nu demult, ia, de când e şi necazul pe lume. Dar povestea nu ştie de asta; ea trebuie spusă, că nu-i încotro şi hai, cuvântule, la drum – şi te-oi sfârşi nici nu-i şti când şi cum! Pe atunci şi mai încoace, era o babă şi se-ntorlocase, de-al doilea, c-un moşneag care nu era nici al meu, nici al tău, ci era al ei, ţie-şi-l cu bine – la dânşii bucurie şi la noi sănătate!

Şi moşneagul avea o fată. Baba avea şi ea o fată – tot marfa care nu se potrivea. După cuvântul din vechime: „Toatăbaba-i cu taraba, hop şi eu cu jneapu meu!...” Şi ca să nu mă iau cu ziua târgului, iacă, mări, baba îşi purta feţişoara numai pe la petreceri şi tare-i plăceau frumuşelei cuvintele flăcăilor, d-apoi jocurile cele cu coadă – doamne sfântule! Azi aşa, mâine aşa, poimâine se numeşte că-i duminică dimineaţă. Cine merge la sf. Biserică? Baba şi cu fată-sa! Biata copilă a moşneagului, urgisită şi necăjită, stă acasă şi aşa primeşte poruncă:

— Să stai şi să faci mâncare, nici prea rece, nici prea fierbinte! Auzi?

— Bine.

Se duc ele la sfânta slujbă; fata moşneagului se urcă pe coşăr şi se uită. Ele cum ajung în faţa pridvorului, s-apucă şi ea şi se duce la cei doi nucuşori din grădină, răsădiţi de mânuţa ei, răsfiraţi a plâns, cu crengile

frăţeşte la pământ şi, fiindcă acolo-i şedea norocul şi ajutorul ei, face: „Descuieţi- vă, nucuşorilor!" Atunci, cât ai clipi, nici eu singur nu mai ştiu ce fel de lucruri scumpe au ieşit de acolo: straie scumpe, cum nici la miresele împărăţiei nu se află, şi trăsură şi cai, care nici n-or fi cum s-or povesti, că lumea pentru ce are gură! Atâta numai că fata noastră, gătită aşa de mândru, iacă intră şi ea în sf. Biserică! Lumea socotea că-i crăiasă, nu de pe ici-de pe colea, ci crăiasa cea mai aleasă dintre crăiese! Cât despre feciorul împăratului, d-voastră aveţi auz îndeajuns şi vă puteţi închipui mai bine decât mine ce fel îi juca gândul: dorul nu caută multă zăbavă, a pus stăpânire şi pe inima împărătească – şi adică de ce nu? – şi să-l ardă focul de dor! Crăiasa cea frumoasă însă, drept să vă spun, nu s-a uitat mult la asta: ea a luat repede nafură, a ieşit, şi până una-alta, a fost acasă – tot fata moşului, care acum făcea mâncare pentru babă şi pentru odorul ei! Feciorul de împărat se uită în urmă – d-apoi ce folos, că, bat-o s-o bată crăiasă, nu ştii cum a ieşit şi:

înainte luminiţă, în urmă neguriţă şi nu-i. Dacă nu-i, nu-i; de acuma caută-i şi tu urma, băiatul mamei! Ai pus tu ochii pe fată, dar să vedem ce mai este, şi ţine-te, biată poveste!

— Ha! Ai făcut mâncare? se boldeşte baba.

— Făcut, răspunse fata moşneagului.

Şi mâncarea era făcută, nici prea rece şi nici prea fierbinte, cum e mai bunişoară pentru izbăvit de inimă rea.

— Dar oaleu! – zice fata babei – tu nici nu ştii una!

— Dacă nu-mi spui, surioară dragă!

— D-apoi tu ce mai ştii! Amarnic feciorul de împărat, dar mai mândră-i crăiasa ce-a venit azi la sf. Slujbă!

— De! Dacă eu, săraca, şed numai acasă!

Şi s-a trecut şi asta. Iar iad şi rai în casă, ca-n casă de om, până ce, cu bine şi cu rău, cum s-a mai întâmplat, ne trezim în a doua duminică. Hai iar la sf. Biserică, după obiceiul creştinesc; se duce numai baba cu fată-sa, copila moşneagului rămâne osândită să steie tot acasă, să facă mâncare potrivită şi să nu se urnească un fir din ogradă. Atâta numai că ea, cum se văzu singură, se şi alătură de cei doi nucuşori: „Descuieţi-vă, nucuşorilor!" Nucuşorii i-au dat straie şi trăsură cu cai, care nu se mai află pe lume. Ea iar ajunge la sf. Biserică; lumea căsca gura, nu alta; iar feciorului de împărat îi venise gândurile la loc. Atâta numai, frate dragă, că, văzând-o cum iese degrabă – de i se făcu:

înainte luminiţă, în urmă neguriţă nu ştiu, a lui ciudă era mai aprinsă, ori a mea supărare mai mare, că nu putea el prinde nicio fată de împărat! Eu şi acum să-l văd i-aş zice: „Dar ce, păzeşti iepuri, fecioraş de crai?" Numai vezi că şi el avea dreptate: a treia oară era scris să-şi capete odorul! Cum a şi fost. Că uite, povestea merge tot aşa în drumuşorul d-sale, până a treia duminică. Baba cu fată-sa, la sf. Biserică; astalaltă – vine şi ea, necuprins de frumoasă şi îmbrăcată, crăiasă în picioare, şi alta nimica. N-aş şti, – n-aş vorbi. Ce-mi face acuma feciorașul cel îndrăgostit? Cu binişorul nu mergea – oleacă de silă n-are să strice: toarnă flăcăiaşul răşină topită pe pragul pridvorului şi numai iacă-mi trece crăiasa şi, ce mai la deal la vale – nu-şi poate scoate piciorul cu ciuboţica! Aşa-i că feciorul a prins minte? Şi aşa-i că dacă nu-l luam eu oleacă în râs, nu se afla să facă asta? Şi, cum am zice, nici fata cu chipul de crăiasă nu-i proastă. Zmuceşte o dată, zmuceşte de două ori, când a treia oară, scoate piciorul, lasă ciuboţica în plata domnului, şi la fugă, să fie tot pe a ei!

— Măi! zice feciorul împăratului, ce-i de făcut? S-a dus ea:

înainte luminiţă, în urmă neguriţă, dar pune-oi şi eu gabja o dată! Şi aşa, gândul se vede că rău tare asupra ei nu era – ia, cam cum m-am dat şi eu cu baba la secere, ar zice moşneagul, – şi hai de-acuma, mări, că ciuboţica e în mâna craiului şi aceea are să-i fie mireasă, care va avea norocul să-i fie deopotrivă piciorul cu ciuboţica! Caută, învârteşte, sucește, greu la deal, greu şi la vale. Vine povestea şi în casa babei. Ce mai cinste pe fata ei că feciorul craiului îi pune ciuboţica în picior! D- apoi ce folos? Picior ca al fetei babei am mai văzut eu, dar, drept a vorbi, să vă ferească Dumnezeu, fetelor! Lasă că era

Propeaua gardului,

Păcomiţa carului.

Urâciunea satului, dar avea nişte talapane de picioare de le-ai fi putut pune gură de ham, nu altceva. Baba nu ştia de asta; ei i se părea că piciorul mai potrivit pentru ciuboţica aceea din mâna craiului nu poate fi decât piciorul cel drept al copilei cu pricina. Drept aceea s-a apucat şi a dat ia- ncolo, mai deoparte, pe biata fată,

a moşneagului, şi mai bun loc decât după uşă care ar fi putut fi? Dar ciuboţica nu venea pe piciorul urâtei, şi nici trebuie să ne mai prăpădim vremea cu asta!

— Da oare să mai cioplim olecuţă picioruţul? zice baba.

— Nu se poate! se răsteşte craiul, gata să se pornească. Când colo, cocoşul, în prag, strigă, înălţându-se într-amândouă picioarele, maimai să stârnească tot satul:

Cucurigu, ga, gaa! Fata moşneagului după uşă Şade-ntr-un ştiubei cu cenuşă!...

— Huş, cocoş afurisit! se încruntă baba, dar afurisitul grăia dreptatea şi de aceea, când feciorul împărătesc dă să mai calce un pas, iar răcneşte diavolul de cucoş:

Cucurigu, ga, gaa! Fata moşneagului după uşă Şade-ntr-un ştiubei cu cenuşă!...

— Huş, cocoş afurisit, mânca-te-ar boala să te mănânce!

— Măi – face feciorul – trebuie să fie ceva, şi nu-i degeaba cântecul! Când bietul cucoş năzdrăvan iar ţipă mai cu înţeles:

Cucurigu, ga, gaaa! Fata moşneagului după uşă Şade-ntr-un ştiubei cu cenuşă!...

Şi caută el după uşă; ce-i drept nu-i păcat, fata moşneagului, plină de cenuşă şi funingine, şedea în ştiubeiul de zolit cămăşi. Şi minune n-a fost de loc când a cercat holteiul şi ciuboţica se potrivea atât de bine pe piciorul copilei. De acuma – să le fie de bine, oi face şi eu: nuntă, petrecere şi chef, ca la o vreme de bucurioară şi pace! Fata moşneagului mi se dresese un lucru de împărătească, că trecuse vestea şi dincoace, pe aici pe la noi, la Moldova lui Ştefan. Ce să-i faci? Ea se ducea când vroia la nucuşori, şi când zicea: „Descuieţi-vă, nucuşorii mamei!", fel de fel de bunătăţi îi ieşeau la lumină. Şi iacă că Dumnezeu şi la vreme potrivită li se soseşte părinţilor şi un copilaş – da frumos, da frumos, să-i zvârli două mere de aur, cum făcea Irod împăratul. Era bucurie la scaunul împărătesc, dar bucuria ştiţi d-voastră că zboară iute-iute şi-i dă drumul supărării, care o înghesuie de dinapoi; şi să nu vă miraţi că, într-o bună dimineaţă, baba îşi trimite fata să o mai vadă pe tânăra împărătească. Poate cu gând bun – dar la om rău gând bun să dea Dumnezeu, însă eu nu prea cred!

— Bine te-am găsit, surioară; he, bine mai trăieşti!

— Bine ai venit, surioară! îi răspunse astalaltă, cu inima curată. Azi aşa, mâine aşa, hai, poimâine se duc amândouă la plimbare: una cu inima dreaptă, cealaltă însă, duşman împeliţat! Ici câmpie întinsă, dincoace lanuri ce se izbeau cu vârfurile spicelor în razele soarelui, încât cu adevărat era de-a mai mare dragul să priveşti că în vârful spicului,

Vârful mărgărintului împodobeau cu îndestulare firea toată; d-apoi ce ţi-i bun, că, nu bine dă împărăteasa să se uite la fântâna la care ajunseră, şi mâna nelegiuitei nu s-a sfiit, şi iacă s-a înecat biata împărătească!

Lângă fântână a crescut – aşa a vrut Dumnezeu – un soc. Fata babei, fără multă grijă, se duce acasă şi-i împărătească de acuma şi tot aşa îmbrăcată, dar mai strânsă şi mai învelită, cum va fi ştiut ea – că eu nu mă pricep la treburi de acestea – şi numai un lucru o strica: ţâţă nu putea da copilaşului celui frumos, ce rămânea de maică-sa, şi plângea, plângea fecioraşul, Doamne, Doamne!

— Ce are copilaşul nostru? zice împăratul.

— D-apoi, dă! răspunse urâta.

— Hi, ştiu eu mai bine ce are, şi te-aş învăţa eu, de-ai fi sub mânuţa mea! – fac eu de ici, măcar că n-am nicio putere. Şi de la o vreme, ce să se mai pomenească? Un băiat umbla cu oile pe la fântâna care înghiţise pe împărătească. Taie băiatul din soc şi-şi face un fluieraş; îl potriveşte, îl sucşte, îl pune la gură şi iacă aşa prinde – singur, oameni buni, – a cânta fluieraşul:

Nu cânta, băiete,
Rău capul mă doare,
Copilaşu-tni plânge,
Cu lacrimi de sânge,
Pe dânsu-l adapă Ţâţişoară stearpă!...

Şi tot aşa... Măi, minunea tatălui! Mai vine un băiat cu oile, istalalt îi spune povestea de la capăt, cellalt se încrucşte, mai cască gura.

— Da-cearcă şi tu, dacă nu crezi!

Şi cum îl pune şi el la gură, fluieraşul meu prinde a zice:

Nu cânta, băiete,
Rău capul mă doare,
Copilașu-mi plânge Cu lacrimi de sânge...
— Măi! Ce să fie? Hai să spunem în sat!

Și au spus. Mai vine și un moșneag pe acolo – își face și el din socul cela o trișcă, și trișca prinde a cânta și nu sta de fel cât o țineai la gură:

Nu cânta, moșnege, Rău capul mă doare, Copilașu-mi plânge,
Cu lacrimi de sânge...
Și n-are credință De la măiculiță...
— Săraca mamă! face moșneagul... Am auzit eu așa, mai de demult, în poveste, câte nu se întâmplă... sufletul ei grăiește!!!

Și oi zice și eu: ehei, și povestea-i mare-lucru!... Și, fiindcă nimeni nu cuteza să-i spuie și împăratului despre asta – tot de rău împărătesei nouă – dă Dumnezeu și se învârtește crângul altfel: deschide el o clacă, măi frate, că înainte și împărații făceau clăci; și-apoi ce mai cântări și petreceri! Nu ca acuma; tot flăcăi, ciucălăi, și tot fete care la lucru-s ca butucu, iar la măritiș, pară de foc aprinse! Așa încât îi fu dat și împăratului să asculte cântarea cea de jale ce ieșea din fluiere și din triști, că erau fluierari, nu ca voi, niște mămăligari! Și ziceau:

Nu cânta, băiete,
Rău capul mă doare,
Copilașu-mi plânge...
— Măi, care-i acela? se răstește, înfuriată, împărăteasa.

Da ei ziceau înainte:

Pe dânsu-l adapă Țâțișoară stearpă...
Și n-are credință De la măiculiță...
— Ahaaa! la dă-i afară cu aist cântec! Ce vorbe-s aiestea?
— Nu; ia să văd și eu, măi băieți, ce minune-i asta, zice împăratul, și-mi pune la gură un fluieraș: Nu cânta, drăguță,
Rău capul mă doare...

Și numai ce-l rupe el în două, și o dată, poc! dintr-o bucată s-au făcut două bucăți, iar împărăteasa cea adevărată a sărit în sus, vie, teafără, frumoasă și aleasă, cea mai întâi!

— Of, bărbate, mult am dormit!

Și i-a spus totul, totul, cum îi fusese blestemul și chinul.

Apoi d-voastră grijă să n-aveți, că și mai mare blestem și chin a trebuit să vie, pe dată, pe dată asupra fetei babei. Numai sfârșitul i-au făcut, alta nimica. Dar nu m-apuc, dacă poate n-a fi murit, trăiește și azi – trăiască în pace, că, din partea asta, noi de-am fi sănătoșei, buni la inimă și la treabă, precum suntem și la mâncare, și mai cu seamă la minciuni. De jalea ei, oi face și eu

Cu bine fi cu sănătate,
Ține-o minte bine, nepoate.
Că vorbă multă tară minciună nu se poate!

Povestea lui Furga-Murga

poveste românească

A fost odată, dragii mei şi a cui vă are, a fost odată o babă săracă, săracă şi avea numai o colibă mică, unde şedea şi un copil cu care împărţea bucuria, dar mai mult necazul vieţii.

Biata babă lucra ziua la alţii, şi pe mult şi pe puţin, cum se nimerea, şi astfel îşi câştiga de mâncare şi ţoliţe pentru ea şi pentru copilaşul ei, că altă ce putea stări[301]; era bucuroasă că poate să şi le câştige fără a cerşi.

într-o zi a dat baba copilaşului trei bani şi i-a zis: na banii ăştia, copile, şi te du la pitar să ne cumperi pită, dar ia seama să nu-i pierzi, că atunci nu vom mânca, că alţi bani n-avem!

Copilul a luat banii şi apoi tot într-un picior fuga la pitar. Pe drum însă află el o grămadă de copii, ce se jucau cu o „rugace", ştiţi de cele cu coarne. Rugacea tot vroia să zboare şi copiii nu o lăsau.

Dar copilul babei, fiind milos, zise celorlalţi copii: nu chinuiţi biata goangă, că nu v-a făcut nimica rău, mai bine daţi-mi-o mie că vă dau un ban pe ea.

Şi copiii bucuroşi îi deteră rugacea şi copilul babei o luă frumos, o netezi şi o băgă în sân, apoi plecă mai departe către pitar.

Nu merse mult şi iată altă grămadă de copii. Copiii prinseră un „hârce" (şoarece) şi se jucau cu el. Copilul babei văzând bietul hârce că-i mai mort de ostenit, zise către copii: măi copii, nu chinuiţi bietul hârce, că nu v-a făcut nimic, mai bine daţi-mi-l mie, că vă dau un ban pe el.

Şi copiii bucuroşi îl deteră.

Copilul babei luă hârcele, îl netezi de la cap spre coadă şi-l băgă şi pe el în sân, apoi plecă mai departe.

Pe drum iar află o grămadă de copii care se jucau cu un pui de şarpe. Şarpele tot voia să se bage într-o gaură şi copiii nu-l lăsau.

Cum ajunse copilul babei la ei, i se făcu milă de puiul de şarpe şi zise copiilor: măi copii, nu chinuiţi puiul de şarpe, că nimic rău nu v-a făcut, mai bine daţi-mi-l mie, că vă dau un ban pe el!

Copiii se învoiră, primiră banul şi copilul babei luă şarpele şi-l băgă în sân lângă hârce şi lângă rugace. Dar bietului copil milos nu-i mai rămase niciun ban ca să cumpere pită, că îi dase toţi pentru lucrurile din sân. N-avea deci la ce să se mai ducă la pitar. Se întoarse acasă la mamă-sa şi în loc de pită goli din sân rugacea, hârcele şi puiul de şarpe.

Mamă-sa, adică baba, cum văzu bidigăniile aduse, se îngrozi de ele şi înţelegând că nu a cumpărat pită îl ocărî rău, ba îl şi frecă o ţara.

Copilul însă îi zise: nu mă bate, maică, poate că ne-o prinde bine odată şi astea, nu ştii!

Apoi copilul luă şarpele, îi dete de mâncare ce biet avea şi-l băgă într-o oală, iar hârcele şi rugacea le băgă şi pe ele în alte două olcuţe; puse olcuţele pe o scândură a fargaşului ce era deasupra ferestrelor şi era oară de oară la ele să vadă ce fac, cum trăiesc şi cum dorm.

Ziua când era cald, le scotea la soare, îşi trăgea bucătura de la gură, ca să le dea lor şi le învăţa să asculte de vorbele lui. Când striga el:

Da! rugace, gace,
Vin să-ţi dau pogace[302].

Rugacea ieşea din olcuţă, întindea labele cele ca foarfecele şi copilul îi da pogace, ori mălai ce avea el şi rugacea mânca şi-i juca ca o păpuşă. Copilul nu mai putea de făios. Ba de la o vreme şi mamă-sa se împrieteni cu ele şi râdea şi ea când le vedea pe toate jucând şi făcând exiţârul ca cătanele.

La hârce striga copilul aşa:

---

301 a agonisi

302 azimă de grâu, coaptă în spuza din vatră

D-auzi, hârce micucele,
Vin de mancă jumerele.

Şi hârcele pe loc se suia cu picioruşele dinainte pe dunga olcuţei, se scărpina cu ele pe la bot şi
Sucea mustăcioare Şi-aştepta-mbucâturioare.

Şi copilu-i sălta inima văzând cum mănâncă „vitişoarele" lui şi le mergea bine. Pe şarpe îl dezmierda copilul aşa:

Vin, şarpe balaur,
Cu solzii de aur,
Vino pârî la mine,
Să mă joc cu tine.

Şi puiul de şarpe, cum auzea glasul copilului, şuiera una şi ieşea cu capul afară, iar limbile şi le ascuţea către copil în semn de bucurie.

Copilul îi da de mâncare şi apoi se juca cu el. După ce crescură toate vitişoarele lui, cum le zicea el, mai mari, le striga numai şi ele ieşeau din olcuţe, veneau la copil şi el se juca cu ele, cum se joacă un copil cu alţi ortaci de-ai lui.

De la o vreme şarpele crescu aşa de mare, că nu mai încăpea în olcuţă, şi copilul îl băgă într-un ciubăr şi mai apoi, după ce tot creştea ca din apă, îl băgă într-o cadă mare.

Şi copilul sălta de bucurie când îl vedea mare şi şuierând ca un voinic, de se cutremura coliba.

Baba, mama copilului, se împrietenise şi ea cu bidigăniile astea aşa de mult, că acum parcă nu se simţea aşa săracă ca mai-nainte şi nu strica voia copilului nici pentru toată lumea. De mergea copilul undeva, mamă-sa grijea de vitişoare şi le hrănea şi le scotea la soare să se joace şi-i era şi ei inima la loc, văzând că acum nu e aşa singură, aşa părăsită de toată lumea ca pârî aci. Şi copilul când venea o întreba:

— Măicuţo, ai dat la vitişoare de mâncare?

— Am dat, puiul maichii!

— Le-ai scos la soare?

— Le-am scos, maichii!

Şi copilul îi sărea în grumaz şi o sărută, iar mamă-sa îl netezea pe cap, se uita ţintă în ochii lui, apoi îl săruta şi i se părea să-l mănânce, de bucurie. I se părea că aşa copil ca ea n-are nime în toată lumea şi nu l-ar da nici să-i fi dat cineva un colţ de ţară. Aşa trăiră multă vreme fericiţi.

Dar într-o zi şarpele începu a şuiera mai tare ca de obicei şi copilul îndată se duse la el şi-l întrebă:

— Dar ce-ţi lipseşte, dragul meu? Au nu ţi-am dat toate îndeajuns câte ţi-au lipsit?

— Ba mi-ai dat, stăpâne, mi-ai dat toate îndeajuns şi-ţi mulţumesc, numai mi-a venit şi mie dor de tata, de mama şi de fraţii mei, că de mult nu i-am văzut, şi apoi mi-a venit şi mie vremea, stăpâne, să mă însor şi în ţara mea e mireasa mea. Te rog dară, dă-mi voie şi slobozenie ca să merg acasă!

— Te slobod, puiul meu, răspunse copilul, deşi fără tine aş fi cu o bucurie mai puţin, dar nu voiesc să-ţi stric voia...

Atunci şarpele îi zise:

— Bine, stăpâne, îţi mulţumesc, dar te rog să mergi cu mine, că uite mi-e urât singur şi eu vreau ca tata şi mama să-ţi răsplătească marea binefacere ce mi-ai făcut! Şi copilul îi zise:

— Bine, puiul meu, merg, cum să te las singur cale aşa departe. Aşteaptă numai.

Şi copilul se duse la maică-sa şi-i spuse gândul său, rugând-o să-i facă o turtă pentru drum şi să-i gate traista.

Mamă-sa, când îl auzi vorbind aşa, se întristă mult şi-l rugă să nu plece pe o aşa cale lungă şi primejdioasă şi pe ea să o lase acum la bătrâneţe singură numai cu dorul.

Dar copilul îi zise: măicuţo, rămâi dumneata cu celelalte vitişoare şi îngrijeşte de ele până vin eu, că eu mă grăbesc şi nu zăbovesc şi când voi veni, bine de noi va fi; eu acum trebuie să plec, că nu pot lăsa puiul nostru singur.

Apoi copilul, sărutând mâna mamei sale, luă traista la grumaz, bâta în mână şi cu şarpele după el plecă la

drum, iar biata mamă rămase singură cu ochii uzi de lacrimi şi cu inima zdrobită, şi îi petrecu în zare până picură de nu-i mai văzu.

Şi se duse copilul cu şarpele după el, se duse trei zile de vară din zi până-n seară, şi apoi alte trei zile şi mai treizeci şi trei, până ajunseră la marginea unei păduri. Acolo odihniră la umbra unui copac mare. Copilul scoase mâncarea din traistă, mâncă el şi dădu şi şarpelui, apoi băură apă dintr- un izvor şi se întinseră să tragă un puiuţ de somn. După ce se treziră, iar apucară drumul lung prin pădure, până ajunse la cealaltă margine a ei.

Aci zise şarpele către copil: stăpâne, acuşi ajungem la o apă mare şi dacă o vom trece şi aceea, am ajuns în ţara mea; de aci nu e departe casa părinţilor mei. Când vom ajunge acasă însă şi mă vor vedea părinţii, ei de bucurie te vor înghiţi, dar tu să nu te sperii, că iar te vor lepăda înapoi, mai frumos şi mai voinic de cum eşti. Şi apoi când te vor întreba că ce ceri pentru că ai îngrijit, de mine, tu să nu ceri altă, nici aur, nici argint, ci să ceri „mărgeaua" de după măseaua tatei, că aceea e fermecată şi cu ea poţi face ce voieşti şi ce gândeşti, numai să sufli peste ea de trei ori.

Atunci şarpele se scutură o dată şi dintre solzii lui ieşiră aripi şi zise copilului: stăpâne, suie-te pe mine! Şi copilul se sui pe el şi şarpele zbură cu el şi trecură apa ca fulgerul până de cealaltă parte. Acum erau în ţara şerpilor. Pe unde mergeau şi se întorceau, numai de şerpi dau, dar nici imul nu era frumos şi voinic ca puiul copilului. Pe la amiază ajunseră la curţile împăratului şerpilor, că puiul copilului era chiar copilul împăratului şerpilor.

Cum îl văzură ei pe copilul lor intrând pe poartă, îi săriră înainte, îl îmbrăţişară şi-l sărutară, apoi îl întrebară că ce a păţit şi cum a ajuns aci.

Şarpele le arătă pe copil, spunând că el este mântuitorul lui.

Atunci împăratul şerpilor de bucurie îl înghiţi pe copil, dar iar îl scoase afară mai frumos de cum fusese. Apoi îl înghiţi împărăteasa şerpilor şi iar îl scoase afară mai frumos de cum fusese.

După aceea împăratul şerpilor îl întrebă pe copil:

— Măi voinice, ce ceri tu pentru binefacerea ce mi-ai făcut, păstrându-mi şi aducându-mi aici copilul meu, ce-l credeam pierdut?

— Ce să cer? – răspunse copilul – că aur şi argint nu pot duce, că e greu şi calea e departe, dar dacă vrei ca totuşi să-mi faci un bine, să te pomenesc, dă-mi mărgeaua de după măseaua ta şi voi fi îndestulat!

Şi cum auzi şarpele ce cere copilul, se mânie şi înghiţi copilul şi nu mai vru să-l lepede afară.

Atunci puiul de şarpe se rugă cu lacrimi în ochi de tatăl său, ca să-l scoată afară şi să-i împlinească dorinţa, că fără copil nici ei n-ar avea pe copilul lor. Şi se îndură împăratul şerpilor şi-l lepădă pe copil afară şi mai frumos de cum fusese şi, dându-i şi mărgeaua cerută, îl lăsă să se ducă.

Puiul de şarpe merse cu el şi-l trecu apa până dincolo, apoi sărutându-se se despărţiră. Puiul de şarpe se întoarse la tatăl său, iar copilul luă drumul înapoi pe unde venise.

Când ajunse la marginea pădurii, unde odihnise mai înainte, voi să cerce puterea mărgelei, de-i aşa cum spusese puiul de şarpe, şi gândi să se facă o casă mare plină de tot felul de bunătăţi şi... minune mare, toate se făcură pe loc şi aşa cum dorea el.

Şi copilul se puse după masă, mâncă şi se ospătă şi plecă iar la drum lăsând casa aşa şi pentru alţii, ce s-or fi abătând pe acolo.

Povestea lui Furga-Murga

Şi copilul, după multe zile, ajunse acasă şi află pe mamă-sa supărată şi cântându-se după el, ca după un mort.

Dar cum îşi văzu odorul venind mai frumos de cum fusese, jalea i se schimbă în bucurie, îl sărută şi-l dezmierdă şi iar era fericită ştiindu-l aproape de ea. într-o zi, ce-i pică copilului în gând, zise către mamă-sa:

— Măicuţă, e greu să fii singur în lume, că trebuie multe făcute şi dumneata eşti bătrână şi slabă şi nu le poţi face. Eu unul singur ce pot face? Că nu-i unul ca doi şi nici doi ca trei. Deci, măicuţă, uite ce m-am gândit eu, să te mai scap de la necaz: adă-ţi dumitale o noră în casă, şi mie o muiere cuminte şi harnică, că destul ne-am necăjit noi până acum singuri! Ce zici, măicuţă? Fi-o bine?

— Bine, maichii, bine, dar mă tem că noi cum ni-s săraci, nime nu ne-o da fata, că uite nici casă nu avem şi ştii

Cum e la omul sărac,

Nime nu-i face pe plac.

Din sat de la noi, nime nu ne-o da fata, ci să mergem poate întralt sat unde nu ne cunosc aşa de- aproape.

— Că nici nu te mân eu, măicuţă, în peţit în sat, că mie nicio fată din sat nu-mi place, ci te îmbracă frumos şi să te duci chiar la împăratul să-i ceri fata pentru mine!

— Aoleu! maichii! dar smintit eşti, ori ce alta poate să fie pe capul tău; dar cum cutezi tu să şi gândeşti la aşa ceva? Tu, care eşti cel mai sărac din sat, tu, un zdrenţăros, cu o babă ca vai de mine. Doamne, apără-mă, copile, că-mi fac cruce cu mâna stângă, dar ce gânduri te bat! Iacă m-oi duce eu colea în satul vecin la un om de seama noastră, dar nu să te înalţi în nori unde nu e de noi, că vom cădea de toţi neom sparge!

— Ba, maică, nu vom cădea, eu ştiu ce ştiu, maică. Dumneata ai să te duci chiar la împăratul şi să-i ceri fata, şi de ţi-o dă, că eu am putere mai mare ca el, şi ca să vezi, maică, şi să mă crezi, iacă doresc ca dumneata să ai haine frumoase, ca muierea chinezului[303] de la noi, să te îmbraci cu ele şi să pleci numaidecât în peţite!

Şi copilul babei, zicând astea, suflă peste mărgea de trei ori, şi pe loc veni în mijlocul colibei o masă încărcată cu mâncări şi băuturi alese şi o ladă îndesată de haine frumoase, cu poale curate, cu papuci cu copcii, cu mărămi de mătase, cu pieptar, cu oglinduţe, cu mărgele şi zghiordane cu salbă la grumaz, cu oprege[304] şi catrinţe, ţesute numai cu fir şi ibrişin, cu pui şi perţi de-ţi fugeau ochii de pe ele.

Şi se minună baba de lucrurile astea şi parcă visa, aşa i se făcea pe dinaintea ochilor. Şi mâncară ei din masa încărcată de bunătăţi şi se îmbrăcă baba frumos ca o nevastă tânără şi se uită în oglindă să vadă cum i se şade, că aşa haine nu îmbrăcase ea niciodată; numai salba de la grumaz şi de pe cap şi zghiordanele nu le luă, că erau prea din cale afară frumoase şi ea era prea bătrână pentru ele şi nu se potriveau.

Şi apoi iar se uită baba în oglinda ce o aflase în puiul lăzii şi se mră şi ea de norocul ce dase peste dânsa.

Şi plecă baba în peţite la împăratul, dar tot parcă un ghimpe îi sta pe inimă, şi când se apropie de palatul împăratului i se muiară picioarele, inima începu a i se bate cu putere şi de nu afla la poartă un scaun să se odihnească, ar fi căzut de pe picioare, aşa slăbeaţă o cuprinsese. Nici nu îndrăzni să se bage înăuntru şi stete acolo afară până înnoptă.

Atunci se duse la casa cu turn, unde şedea împăratul, că acolo văzu lumină înăuntru şi strigă la fereastră: înălţate împărate, am venit să-mi dai fata după feciorul meu! Şi zicând acestea o luă tot de-a fuga către casă. împăratul auzi vorbele babei, deschise fereastra să vadă cine strigă, dar nu văzu pe nimeni şi i se păru că nu strigase aievea nimenea, ci lui numai i se păruse aşa.

---

303 primar

304 un fel de fotă

A doua noapte iar veni baba şi strigă la fereastra împăratului: înălţate împărate, să-mi dai fata după feciorul meu, şi iar o luă la picior.

împăratul auzise acuma bine, nu ca în noaptea trecută, ba auzise chiar şi fata lui şi deschiseră ferestrele, dar fiind întuneric nu văzură pe nime, căci baba o ştersese ca fulgerul, că de frică ce nu face omul!

Atunci împăratul, care acuma cunoscuse aievea că strigase cineva, puse păzitori, ca să străjuiască şi să prindă pe cel ce va mai striga la ferestrele sale, sau se va apropia de ele.

A treia noapte iar veni baba, că nu avea pace de copil, şi strigă la fereastră: înălţate împărate, să- mi dai fata după feciorul meu!

Atunci păzitorii care stau la pază în ascunzişurile lor, puseră mâna pe ea şi pe sus o duseră înaintea împăratului. Când o văzu, împăratul îi zise:

— Vai! babă slabă, dar cine eşti şi ce vrei? Şi ce mă neliniştești noaptea strigând pe la ferestrele mele?

— Să trăieşti, înălţate împărate, zise baba, m-a trimis copilul meu în petit la fata măriei tale, dar eu nu am îndrăznit să mă arăt pe faţă, că mi-s babă slabă, iar măria ta o faţă luminată.

— Bine, babo! Eu am o fată de măritat, iar tu precum zici ai fecior de însurat; e lung drumul de suit de la tine până la mine, dar vom vedea de va fi vrednic de fata mea. Să-ţi trimiţi dară feciorul aici, să-l văd şi eu şi fata şi, de-i va plăcea, ne-om încuscri, iar de nu, va plăti cu capul său cutezarea sa!

Şi ieşi biata babă din casele împăratului, şi cuvintele din urmă „va plăti cu capul său cutezarea sa" nu-i mai ieşeau din urechi.

„O să rămân tară fecior, îşi zise baba în sine; ştiu că împăratul îşi va căuta un ginere din neam mare, şi copilaşul meu, frumuşel ca un inel, o să piară în furci ca un făcător de rele. Voi stărui pe lângă el, să se lase de äst gând afurisit. Ne-om alege noi o fată de postavul nostru şi vom trăi cum vom putea ca toţi oamenii săraci".

Cu gândul acesta ajunse baba acasă. Feciorul îi ieşi înainte şi o întrebă:

— Ai fost, măicuţo? Ce a zis împăratul?

— Ce să zică, puiule! Mă tem că nu vei păţi bine. A zis împăratul să mergi să te vadă şi, de-i vei plăcea şi lui şi fetei, bine, de nu, vei plăti cu capul cutezarea ta; iu! maichi! parcă un fior rece îmi trece prin inimă; lasă-te, ţuce-l maica, lasă-te de gândul ästa, că merge maica colea în satul de după deal, la moşu Stanimir şi-ţi peţeşte fata lui, că e de pănura[600] noastră; o să trăieşti bine, că-i fată bună şi frumoasă; nu te duce cu gândul aşa sus, ţuce-te maica, puiul maichii, că mă tem că o fi rău de tine. De mine mă las, căci şi aşa îs bătrână acuşi de muche, numai mi-e jale de tinereţile tale să pieri în furci ca un făcător de rele. Ascultă pe măicuţa ta, numai acuma, numai o dată...

Dar feciorul îi zise:

— Măicuţă, nu te teme, nu avea frică de mine, mie altă fată nu-mi trebuie, ci numai fata împăratului; eu îs vrednic de ea, vei vedea acuşică, o să fiu ginerele împăratului; nu te tângui pentru mine, eu ştiu ce ştiu eu şi bine are să fie!

— Numai mie mi-i frică şi mi-i jale după tine! – răspunse baba.

Şi copilul se îmbrăcă frumos, îşi luă mărgeaua, sărută mâna mamei sale şi plecă la împăratul. Cum ajunse acolo, împăratul îl întrebă:

— Cum te cheamă, voinice?

Copilul răspunse:

— Furga-Murga, măria ta!

— Dar ce ai învăţat tu? Ce ştii? îl întrebă din nou împăratul.

— Ştiu toate – răspunse copilul – de ce mă cauţi îs vrednic. Porunceşte măria ta, şi eu pe loc ţi-oi împlini toate voile!

— Vbm vedea, zise împăratul. O fată de împărat nu se poate căpăta aşa uşor, şi să ştii că atunci o vei avea, când vei face până dimineaţă case ca ale mele peste drum, ca să nu-i fie urât fetei mele: altfel să ştii că de furci vei avea parte.

Povestea lui Furga-Murga

— Bine – zise copilul – şi împăratul îl băgă într-o casă mare şi puse slugile ca să-l ospăteze bine

600 soi, seamă

cu ce-i poftește inima. Copilul era vesel, că știa că la el toate-s cu putință.

Când fu colea către ziuă se pomeni copilul din somn, suflă peste mărgeaua de trei ori, gândind să se facă peste drum case ca ale împăratului și toate se făcură așa cum poftea el.

Dimineața o slujnică văzu mai înainte casele și alergă la împăratul să-i spună minunea. împăratul cum o auzi vorbind, ceea ce el nu credea, îi trase o palmă așa de pipărată, că slujnica căzu jos moartă.

Se păimântă și împăratul de fapta sa și deschise fereastra să vadă de e așa cum zisese slujnica.

Când colo, era așa, adevărul curat. Casele de peste drum străluceau în lumina soarelui, mai mândru decât casele sale, și se minună împăratul și-i păru rău că omorâse slujnica.

Deci puse de-l chemă pe Furga-Murga și-i zise: voinice, văd că ai putere mare, dar să știi că nici acum nu-ți pot da fata mea de muiere, până nu învii pe slujnica mea ce a murit, căci moarte cu nuntă cine a văzut, și până nu vei face de la casele mele până la ale tale două poduri, unul de aur și altul de argint, ca să meargă fata mea pe ele de la mine până la tine. Și minunile astea să mi le faci până dimineață, altfel nu-i bine de tine!

Și iar puse să ospăteze pe Furga-Murga cu bere și mâncare ca pe un împărat.

Când fu colea de către ziuă, copilul iar suflă peste mărgea și dori să fie cum zisese împăratul, și iată că se făcură podurile, unul de aur și altul de argint, ce împreunau casele unele cu altele, iar slujnica se pomeni ca dintr-un somn greu, se frecă la ochi și spuse ca a visat un vis foarte frumos.

Cică a fost într-o grădină mare, plină de cărări drepte și largi. Pe de o parte și de alta a drumului erau flori frumoase de toate culorile, pomi roditori, iarbă verde, fântâni ce aruncau apă în formă de raze drept în sus, din care se stropeau florile și pomii și iarba verde. Pomii erau înfloriți și o mulțime de păsări zburau printre crengile lor și cântau cântece frumoase; și o mulțime de albine zbâmâiau încoace și încolo prin florile pomilor și era așa de bine și așa de dulce traiul pe acolo, că acum îi pare rău că s-a pomenit...

Și un împărat mare cu împărăteasa se prepurtau pe acolo ținânduse de mână și, încotro priveau, toți li se închinau lor și îi ascultau.

Și un soare luminos încălzea lumea pe acolo și oamenii ce erau pe-acolo ședeau la umbra pomilor pe scaune de aur și se desfătau în mirosul florilor, în cântecul păsărilor, în ciripitul rândunelelor, în zbâmâitul albinelor, în murmurul apelor... Și era așa mândrețe pe acolo cum ochiul omului așa ceva nu a văzut, cu mintea sa nu poate cuprinde și nici cu vorbe nu se poate spune.

„Și-mi pare rău, de o mie de ori rău, că m-ați pomenit și nu m-ați lăsat să trăiesc veșnic în acest vis al meu, în acest rai de fericire".

Așa vorbi servitoarea după ce se pomeni, adică învie. Și dimineața, cum se crăpă de ziuă, împăratul se pomeni și deschise fereastra să vadă făcut-a copilul cum poruncise el? Și dacă le văzu toate făcute așa cum dorise el, mult se minună și alergă la slujnică să vadă înviat-a? Și dacă o văzu, ba și auzi visul ei, pe loc chemă pe Furga-Murga la sine și-i zise:

— Auzi, voinice, mai ai să-mi împlinești o dorință, cea din urmă, și de o vei împlini și aceasta vei fi ginerele meu, de nu, ești fiul morții!

— Și care va fi aceea? întrebă Furga-Murga.

— Un lucru mare, răspunse împăratul. Să-ți spună slujnica visul ei ce a visat până a fost adormită și visul ei să-l faci tu aievea.

Și slujnica începu a-și spune visul și Furga-Murga o ascultă până la capăt și apoi zise:

— înălțate împărate, la mare grijă mă bagi; eu voi cerca și se poate să-l fac aievea...

Și împăratul își căută de treburi, iar Furga-Murga merse și el să-și petreacă până dimineața viitoare, când era cea din urmă cercare a sa.

Slugi și slujnice aveau să-l servească cu ce poftea el, mai ales acum când împăratul și toți ai curții văzură că Furga-Murga nu e om de rând, ci un vrăjitor iscusit, sau un om de pe altă lume, care știe face minuni.

Dimineața viitoare, care fu mirarea tuturor, când lângă curțile împăratului se ridicaseră niște grădini frumoase întocmai ca cele visate de slujnica împăratului. Și era așa mândrețe în ele, ca și care nu se mai poate închipui. Și văzu toate acestea împăratul și mult se minună și zise lui Furga- Murga:

— Cu adevărat, voinice, mare meșter ești, dar slujnica mea visase că era pe-acolo și un împărat ce se prepurta cu împărăteasa de mână și toți li se închinau și îi ascultau; unde e acela?

— înălțate împărate, răspunse Furga-Murga, acela sunt eu și împărăteasa e fata ta, soția mea.

— Aşa să fie! zise împăratul, tu eşti vrednic de a-mi fi ginere! Apoi cunună pe fiica sa cu Furga- Murga şi făcură o nuntă, Doamne, nuntaşa. La nuntă veni şi mama lui Furga-Murga, care nu mai înceta sărutându-şi nora şi feciorul şi simţindu-se cea mai fericită femeie de pe pământ. Că aşa şi era şi i se şi cădea aşa să fie.

Şi trăiră fericiţi Furga-Murga cu soţia sa, o vreme lungă, dar ştiţi cum e în lume:

După nor vine senin,

După dulceaţă venin.

Aşa şi traiul lor fericit începu să se schimbe îndată ce Furga-Murga află că soţia sa, înainte de a se cununa cu el, avusese drăguţ pe un arap, copil de împărat şi el, dar urât, slutul lumii, negru şi buzat, bun de înţărcat copii mici cu el. Şi fata împăratului prinsese dragoste cu el şi urât aşa, că ajunsese la vârsta aia şi apoi ştiţi dumneavoastră că:

Dragostea cea de demult Nu prea poţi ca s-o mai uiţi.

Aşa fu şi aici. Cu toate că Furga-Murga era un voinic zdravăn şi frumos şi câte minunăţii făcuse, dar închinata de fată nu putu uita pe arap şi o dată când veni arapul pe la ei, fără ca Furga-Murga să ştie şi dându-şi în vorbă cu fata, o rugă să-i spună şi ei în ce stă puterea bărbatului ei, de face toate câte le voieşte. Fata îi zise că nici ea nu ştie, că nu vrusese să-i spună nici ei taina, de câte ori îl rugase. Dar arapul naibii nu se puse jos, ci atâta stărui pe lângă fată, iar fata pe lângă Furga-Murga până aflară secretul şi rostul lui Furga-Murga.

Atâta îi trebui arapului. El îndupleca pe fată să fure mărgeaua bărbatului ei şi să i-o dea lui.

Şi fata, proastă, cum dormea într-o zi bărbatul ei, îi luă frumuşel mărgeaua şi i-o dete arapului, drăguţului ei.

Arapul de loc suflă peste ea şi cugetă ca să se mute casele şi grădinile lui Furga-Murga în ostrovul mării, şi el cu drăguţa sa să fie acolo. Şi se făcură toate aşa.

Şi bietul Furga-Murga, când se pomeni, se văzu iar în coliba lui şi i se păru că visase, dar pe loc îşi aduse aminte că totuşi nu e vis, ci e lucru aievea. îşi căută mărgeaua, dar nu o găsi. Acum pricepu el că muierea îl înşelase, dar era prea târziu şi începu şi el a se întrista şi a se gândi că ce e de făcut. Văzându-l aşa de îngândurat rugacea şi hârcele îi ziseră:

— Stăpâne, de mult nu te-am văzut noi aşa întristat ca acum! Ce poate fi? Spune-ne şi nouă, doar de vom putea şi noi ajuta ceva, cum îngrijeşti tu de noi de-atâta vreme!

Şi Furga-Murga le spuse necazul ce-l paşte, şi-i ziseră rugacea şi hârcele:

— Las pe noi, stăpâne, că dăm noi de ea!

Şi se luară la drum aşa, mereuţ, mai pe jos, mai pe sus, tot pe urma fugarilor, până ajunseră la mare. Aci, şoarecele încălecă pe rugace şi rugacea zbură cu el şi-l trecu în ostrov, la casele arapului. Aci, şoarecele începu a roade uşă după uşă, până îşi făcu loc în soba[601] unde dormea fata împăratului cu arapul. Aci, se sui la ei în pat, dar mărgeaua era legată la cheutoarea arapului şi fata era cu capul baş pe ea. Atunci hârcele o muşcă oleacă de frunte, fata se scărpină şi se suci cu capul în altă parte; atunci hârcele roase cheutoarea, luă mărgeaua în gură şi ieşi afară. Iar rugacea care şi ea s-a fost băgat înăuntru, pe urma hârcelui, se sui în pat la ei şi-i mânji şi-i morceli cu baliga ei pe obraz şi pe la gură şi lăsându-i astfel batjocoriţi, ieşi şi plecă cu hârcele la drum. Ajungând la apă, iar se sui hârcele călare pe rugace şi trecură la ţărmurile dimpotrivă.

Dar zburând ei aşa peste apă, începu rugacea a spune hârcelui ce batjocură făcu ea cu fata şi cu

arapul şi începură amândoi să râdă cu chihote. Dar hârcele care ducea margeaua, râzând, uită de ea şi mărgeaua pică din gură-i în mare şi văzu bine pâri o înghiţi un peşte mare, care pieri cu ea în adânc. Bietul hârce şi biata rugace, săracii de ei, cât se necăjiră ei văzând nădejdea lor înghiţită de peşte; după ce ajunseră la ţărmure începură a plânge ca doi copii mici.

Şi veni la ei împăratul peştilor şi văzându-i plângând i se făcu milă de ei şi-i întrebă de ce plâng. Ei spuseră totul cum se întâmplase. Atunci zise împăratul peştilor: nu plângeţi, că pe loc vă voi da eu mărgeaua.

Şi porunci la toţi peştii din mare, că acela care a înghiţit-o pe loc s-o aducă.

Şi nu fu nici cât ai scăpără în cremene o dată şi veni un peşte cu mărgeaua în gură şi o dete împăratului peştilor, iar acesta o dădu hârcelui.

Mare bucurie simţiră ei acum; mulţumiră împăratului peştilor şi plecară iar la drum, râzând şi hurezând ca doi voinici. Nu peste mult ajunseră la stăpânul lor şi-i deteră mărgeaua, spunându-i toată întâmplarea. Furga-Murga, cum îşi văzu iar mărgeaua, mulţumi vitişoarelor sale ce i-o aduseseră, şi pe loc dori ca să vină arapul cu drăguţa lui călare pe doi măgari. Şi iată-i că veniră ruşinaţi ca vai de ei, că toată lumea îi scuipa şi îi batjocorea. Atunci Furga-Murga îi legă pe amândoi de coadele măgarilor şi puse servitorii să-i alerge prin cetate şi să-i bată, până nu se alese nimic de ei. Apoi Furga-Murga se însură din nou cu altă fată de crai. Şi murind socrul său, îi urmă lui în domnie, şi fu împărat bun şi cu dreptate şi toţi erau îndestulaţi cu el.

Şi de nu va fi murit cumva – că-i cam mult de atunci – şi acum trăieşte. Iar eu mă şuii
Pe-un ccd murg înşeuat Şi plecai prin Banat,
Poveşti să mai adun Şi să vă mai spun.
Dumneavoastră să trăiţi Mai multe să auziţi,
Dar şi eu să trăiesc Să le povestesc.

Sur-Vultur

poveste românească

Odată pe vremea de demult, când mâncau şoarecii pe pisici şi erau mai înalţi ăi pitici, adică aşa vine vorba, dar eu spun adevărat, s-a întâmplat de a vărsat stăpânul păsărilor din lumea asta cinci kile de mei şi a buciumat din bucium ca să se strângă toţi supuşii lui de pe pământ şi să împartă meiul frăţeşte.

Păsările, cum au auzit buciumul, cum s-au adunat, care de pe unde erau, de au împărţit meiul parte dreaptă, cum le-a fost poruncit stăpânul. Dar după împărţeală – vezi dumneata cum s-a potrivit – a prisosit un bob. Prisosind ăl bob, s-au repezit toţi, unul ca să-l ia el, ălălalt că lui i se cuvine, ş-a ajuns treaba, din vorbă în vorbă, de s-a făcut o bătaie aşa din cale-afară, că, cică, care a scăpat, a scăpat mai schilod, mai ciontit, cum a putut sfârşi, dar care a murit, apoi a murit de tot.

Din astă bătaie a rămas beteag de aripă şi Sur-Vultur, năzdrăvanul de pe tărâmul ălălalt, care, cum s-a simţit că-l doare aripa, a dat dosul târâş-grăpiş şi el cum a putut, într-o pădure mare cu copaci groşigroşi!... de nu era în puterea omului să-i fi cuprins în braţe, şi înalţi, de nu le puteai vedea vârfurile să fi avut cinci perechi de ochi, şi s-a aşezat p-o cracă cam la marginea ei. Acolo, dacă s-a aşezat, n-a stat mult şi iacă s-a pomenit c-un vânător că întinde puşca să-l împuşte.

— Măi creştine, zise Sur-Vultur cum văzu aşa, lasă puşca jos, nu mă omorî, ci ia-mă de mă du acasă şi mă hrăneşte, că ţi-oi prinde şi eu bine cândva.

Vânătorul, auzindu-l vorbind omeneşte, lăsă puşca jos până sfârşi, iar după ce sfârşi, iar o întinse spre el.

— Măi creştine, măi, te-nţelege, măi, că nu-ţi vorbesc de rău. Lasă puşca-n jos.

Ăla nu vru, ăsta îl rugă... în sfârşit, până-n trei ori; la a treia oară se hotărî şi vânătorul să-l cruţe şi-l luă cu dânsul acasă, gândind şi el că, cine ştie?... o fi ceva dacă vorbeşte el ca oamenii. Şi-l duse acasă. Cum ajunse, îl obloji la aripă cu boz, cu una, cu alta, să-l vindece mai repede.

După ce-l obloji bine, Sur-Vultur ceru să-i taie o vacă să mănânce ş-o mâncă toată. A doua zi, nu, că să-i mai taie una.

— Păi bine, măi Vulture, tu mă laşi sărac, măi!

— Lasă, ce-ţi pasă, răspunse Sur-Vultur, ştiu eu ce fac, dacă-ţi place; dacă nu... eu altfel nu pot să te ajut întru nimic.

— Mai na, dar.

Şi-i dădu să mănânce câte o vacă în fiecare zi, până nu-i mai rămase niciuna. Ce era să facă? intrase în horă. în ziua când îi dădu p-a mai de pe urmă, se pomeni cu Sur-Vultur că-i zice să bată o prăjină de nouă stânjeni în mijlocul curţii, ca de vro palmă în pământ, şi, după ce o bătu, Sur-Vultur o luă în sus şi du-te, şi du-te, şi iar mai du-te... s-a dus până l-a pierdut din ochi omul. Când l-a pierdut din ochi, a început şi el să fluiere.

— Ia te uită, mă, îmi mâncă vitele şi mă lăsă aşa!...

Şi puse mâna să se scarpine în cap.

în vreme ce se scărpina el în cap de necaz, numai se pomeni că-i vâjâie ceva la ureche; când se uită, ce să vază? Sur-Vultur se năpustise tocmai d-acolo din văzduh, cât putuse, cu pieptu-n prăjina din mijlocul curţii, şi cum o izbise cu osul pieptului o vârâse pe toată în pământ. Apoi se îndreptă spre român şi-i zise:

— îmi încercai puterea; acu pun-te-n spinarea mea şi ai di!

După ce plecară înălţându-se în văzduh, taman când erau pe- aproape de vântul turbat, Sur- Vultur numai dădu drumul românului din gheare şi după ce-l lăsă de se învârti niţel, iar îi dădu şi iar îl prinse, până în trei ori, după care-i zise:

— Vfezi, aşa frică am păţit şi eu când ai întins puşca spre mine, cum ai simţit şi tu acu când îţi dădui drumul.

Apoi, după ce mai umblară, vreme îndelungată, iaca dădură de nişte case, de la soare a fost putând ţine românul ochii deschişi, dar la ele nu i-a putut de loc. Sur-Vultur îi zise:

— Du-te în casele alea, că sunt casele soră-mi, şi cere şi tu din pomană, că-mi face mie, gândeşte c-am murit; iar când ţi-o da, tu să zici: „Bogdaproste, să fie pomană cui a făcut-o, da Sur-Vultur să trăiască unde-o fi". Şi să-i ceri nuca seacă dintre căpătâie.

— Bine, răspunse omul şi plecă.

Dac-ajunse la casa surorii lui Sur-Vultur, şi dacă i-a dat şi lui din pomană, el a răspuns:

— Bogdaproste, da pomană să fie cui a făcut-o, iar Sur-Vultur să trăiască unde-o fi.

— Ce, ori n-a murit? ori trăieşte? întrebă cu bucurie sora; şi de ce n-a mai venit p-acasă?... pe un' s-a rătăcit?...

— Vine acasă, răspunse românul, da auzi, cică întâi să-i daţi nuca seacă dintre căpătâie, şi după aia vine, că-i trebuie să facă nu-ş' ce cu ea.

— Ba aia-i vorbă! răspunse sora; nu l-am văzut de-atâta vreme, nu l-oi mai vedea nici d-aci înainte, da nuca seacă n-o dau.

Auzind aşa, românul se-ntoarse îndărăt, unde lăsase pe Sur-Vultur, şi-i spuse că iaca şi iaca.

— Sui pe spinarea mea, zise atunci Sur-Vultur, şi hai să mergem la frate-meu. Şi o porniră.

Dacă ajunseră la frate-său, coborî românul jos de pe spinarea vulturului şi se duse şi la el, după ce-l învăţă Sur-Vultur să zică tot vorbele ce zisese când fusese la soră-sa.

Dar şi frate-său răspunse tot în chipul ăla:

— Nu l-am văzut de-atâta vreme, nu l-oi mai vedea nici d-aci înainte, da nuca seacă nu i-o dau.

Atunci Sur-Vultur, văzând că nici frate-său nu-i dă ce cere, o pomi spre casele nevesti-şi.

Alături de casele ei era un puţ. Sur-Vultur zise românului:

— Du-te de scârţâie cumpăna puţului niţel şi de te-o întreba cine e, să spui că eşti om bun şi eşti trimis de Sur-Vultur.

Se duse românul, scârţâi cumpăna puţului şi numai iacă auzi un glas:

— Cine e acolo la puţ? că am o căţea brâncuşe, cu dinţii de oţel, când i-oi da drumul îl face mici fărâme.

— Om bun e, răspunse românul, trimis de Sur-Vultur.

Când auzi nevasta lui Sur-Vultur aşa, îndată ieşi afară la poartă şi-l pofti în casă şi-l ospătă, şi-i dădu de băut, şi apoi îl întrebă că ce veşti îi aduce de la bărbatu-său.

— De veşti, slavă Domnului, sunt bune, e sănătos, voinic; a avut un beteşug la o aripă, da i-a trecut; acum m-a trimis pe mine, că, cică, auzi, să-i dai dumneata nuca seacă dintre căpătâie, că-i trebuie, nu-ş' ce să facă cu ea.

Nevasta, cum auzi ce-i cere, cum a răspuns:

— Să ştiu că nu mai văd cât oi trăi nucă seacă, dar eu i-o dau, că el multe ştie face cu ea. Şi i-a dat-o.

După ce i-a dat-o şi-a luat românul ziua bună, a mulţumit că l-a ospătat, şi a plecat de i-a dus nuca lui Sur-Vultur.

Cum a văzut Sur-Vultur nuca, îndată i-a zis românului să se urce iar pe spinarea lui, că-l duce acasă îndărăt.

După ce umblară ei până sfârşiră calea toată, cât era, au ajuns cu bine în părţile unde sta românul. Acolo dac-au ajuns, s-a coborât din spinarea lui Sur-Vultur, şi după ce s-a coborât, dânsul i-a zis:

— Ei, acu na ţie nuca seacă dintre căpătâie; când îi avea trebuinţă, despic-o frumos cu vârful custurii, că are să iasă din ea vite multe; vinde din ele, taie, fa ce ştii; iar ce rămâne, bagă-le la loc înapoi, plesnind din ăst bici.

Şi după ce-i dădu Sur-Vultur şi biciul, îşi luă ziua bună de la el şi se ridică, încet-încet, rostogolindu-se în slava cerului făcându-se mai mic, mai mic, până nu se mai văzu.

După ce se făcu Sur-Vultur nevăzut, românul vârî nuca în sân, puse biciul în desagă, că era bici mic, şi-o pomi înainte de merse pâri dădu d-o pădure mare, verde şi răcoroasă.

Dac-ajunse la pădurea asta, mai umblă ce mai umblă prin ea, şi găsi un luminiş unde se aşează la umbra unui frasin, să-i tragă un pui de somn, să-şi mai vie în fire, că era ameţit de dmmul ce făcuse prin văzduhuri.

Adormi; dacă adormi, nu se mai trezi până înspre seară, când cobora soarele spre asfinţit; iar după ce se deşteptă, nemaiputând răbda până să ajungă acasă, scoase custura şi crăpă nuca seacă.

Ce să vezi, când o despică!... Câte naţii de vite în lumea asta, el le-a fost avut toate; se umpluse luminişul de mişunau, nu mai aveau loc de loc; un ac să fi aruncat şi nu cădea jos: boi cu coamele aduse, lungi de câte un cot, vaci mai mămnte cu ugerele pline de-abia le puteau purta, oi cu lâna ca mătasea, armăsari de mâncau foc, catâri, măgari, capre, până şi cerbi cu coarnele înrămurite; tot felul de lighioane, care vasăzică, erau acolo.

Se uită el bucuros la ele, le mai scuipă să nu le deoache, ş-apoi se duse la dăsagă să scoată biciul să plesnească, ca să le bage la loc. Când colo, ce să vezi? ia biciul de unde nu e... că-ncoa, că- ncolo, c-o fi tunsă, c-o fi rasă, biciul nu era şi pace. În somnul lui, cine ştie, o fi trecut vreun hoţ şi negăsind nimic la el, că bani n-avea nici frântură, o fi luat biciul să nu zică încailea că nu s-a ales cu nimic.

Ei, acum ce să facă el cu vitele? Ca să le ia să le măie de la spate, nici gând să fi avut; cum era el să mâie sumedenia aia mare? ba se mai şi răspândiseră prin pădure. Se aşează şi el p-o buturugă şi începu a plânge, blestemând ceasul când adormise.

în vreme ce plângea el, numai iaca se pomeneşte alături cu Tartacot, barbă d-un cot, călare p-o jumătate de iepure şchiop, care-i grăi aşa:

— Mă române, nu mai plânge, că ştiu ce ai tu, şi mă prind să-ţi aduc vitele şi să ţi le vâr în nucă, dacă mi-i da nădejdea ta d-acasă...

— Da ce nădejde mai am eu acasă, vai de capul meu?! zise românul supărat.

— Ai, ce-ţi pasă, tu fagăduieşte-mi-o, şi eu îţi vâr vitele la loc.

— Apoi, dar, dacă e aşa, ţi-o dau, răspunse românul.

— Bine, ne-am învoit – urmă a grăi Tartacot, şi scoase dintre firele bărbii un bicişor numai cât degetul ăl mic, şi plesni de trei ori din el. Cum plesni, cum intrară toate vitele în nucă, nuca se închise la loc, şi românul se pomeni iar cu vitele înăuntru; iar Tartacot îi dădu şi biciul, să se slujească cu el la trebuinţă.

După aia Tartacot pieri, şi rămânând românul singur, o porni înainte spre casă.

Pe drum se întâlni la un puţ cu un flăcău zdravăn şi frumos, c-o desagă la spinare, şi-l întrebă unde se duce?

— Un să mă duc? răspunse flăcăul, mă duc unde m-a rânduit tata la Tartacot ăl de are barbă d-un cot şi umblă călare pe o jumătate de iepure şchiop. Şi plecă înainte flăcăul.

Taman atunci îşi aduse aminte bietul om că-şi lăsase nevasta borţoasă când plecase, şi că flăcăul ăla era nădejdea de care el nu ştia, şi pe care o făgăduise lui Tartacot când i-a băgat vitele în nucă.

— Care vasăzică, eu lipsesc d-acasă de vro 16— 17 ani, se gândi el, că el ştia că lipsea de mult, dar nu credea că e atât. Măre, cum trecu vremea!

Şi începu a plânge de necaz, că, cum să-şi dea el copilul pe mâna năzdrăvanului ăla, fără să se gândească; mai bine se lipsea de vite, că, cu aşa voinic de flăcău îşi agonisea el pâinea de toate zilele... Ei, dar ce să mai zici? Ce se făcuse, se făcuse. O luă şi el înainte şi se duse acasă.

Flăcăul, după ce umblă vreme ca la vreun an de zile, ajunse la Tartacot, care îi şi arătă ce avea să facă; şi fiind flăcăul vrednic, în curândă vreme făcu pe năzdrăvan să-l iubească, să-l îngrijească şi să-i dea ce avea mai bun.

Alături de ţinuturile lui Tartacot erau ţinuturile Dracului, care avea o fată... o drăcoaică şi jumătate, cu nişte ochi de scăpărau scântei, cu gură mică... nu semăna cu tată-său, neam; se vede că era făcută cu vreo pământeancă. Dar acum cu cine era făcută, nu e treaba noastră, atât că flăcăul se amoreză de ea; şi s-amorează nu glumă, că de n-o vedea într-o zi se prăpădea de tot; fata iar, cum era împresurată tot de pociturі de draci, scălâmbăiaţi şi negri ca tăciunele, fără niciun lipici, se amoreză de el şi mai şi ca el de ea, şi văzând că nu e rost să se ia amândoi, că, cum s-ar fi învoit dracu?... hotărâră să fugă... şi aşa şi făcură.

Într-o noapte, numai o puse flăcăul alături p-un armăsar turbat al lui pe care i-l dăruise Tartacot, şi p-aci le fu drumul!...

Taman spre dimineaţă prinse de veste drăcoaica, muma dracului, de fuga nepoată-şi, şi repede pomi pe fiu-său în urma lor.

Când a fost aproape să-i ajungă, fata simţi şi i-a zis flăcăului:

— Ia te uită-ndărăt să vezi ce se zăreşte.

— Vine repede o cioară neagră, răspunse flăcăul după ce se uită.

— Ăla e spurcatul de tata, zise fata; eu mă fac biseriсuţă, tu fă-te călugăraş înaintea biseriсuţei.

Se făcură aşa, şi numai iaca şi cioara fuga trecu pe lângă ei, uitându-se-ncolo, că nu-i e datina dracului să treacă pe lângă biserică şi să se uite la ea. Apoi, după ce se mai duse înainte, văzând că nu dă de ei, se întoarse înapoi şi se duse acasă.

Cum trecu pe lângă tineri înapoi, cum se prefăcură şi ei la loc oameni şi porniră repede înainte.

Când ajunse dracul acasă şi spuse mă-şi că n-a văzut nici urmă de fată or de flăcău, numai o biseriсuţă c-un călugăraş, drăcoaica i-a dat o palmă de i s-au zguduit creierii-n ţeastă...

— Ăia erau ei, netrebnicule, nici atât nu te-ai priceput? Fuga-ndărăt după ei, ce mai stai? Să-i ajungi şi să mi-i aduci acilea, să le arăt eu fugă.

Dracul, cum a auzit vorba mă-şi, fuga-ndărăt, până iar s-a apropiat de fugari.

— Ia te uită înapoi, ce vezi? zise iar fata flăcăului.

— O coţofană neagră vine de foc.

— Fă-te pieptene şi eu pădure.

Pârî să se facă, dracul şi el acilea; da de un' să ştie el că pieptenele şi pădurea sunt fugarii, după care alerga el? Că el nu se prea pricepea aşa de mult la d-alde astea; astea mă-sa le ştia bine. S-a întors îndărăt, iar fără ispravă. Drăcoaica, dacă l-a văzut aşa de nevoiaş, l-a scuipat de necaz: apoi a pus o hanţă pe ea, a încălecat pe piuă, a dat cu pistolul în fundul piuăi şi o dată a sărit trei hotare, lăsând flăcări în urmă.

Fata, cum simţi că se apropie bunică-sa, a cărei putere şi vicleşug le cunoştea bine, o cam sfecli, dar tot nu se dădu prinsă: se făcu o baltă mare... şi pe flăcău îl prefăcu într-un răţoi.

Când veni drăcoaica a bătrână şi văzu balta, îndată pricepu că aia e fie-sa şi răţoiul flăcăul, dar era taman în mijlocul bălţii, şi nu-l putea ajunge, că fata îl învăţase pe el dinainte să stea departe de mal şi să nu cumva să deschiză ochii, că i-i ia mă-sa, ci să-i ţie închişi strâns.

Mătuşa l-a tot momit cu una, cu alta... că să vie să-i dea râme să mănânce... că aia, că ailaltă – răţoiul nu se apropia...

— Răţoiaş, maică, – urmă dânsa, văzând că nu e chip să-l înduplece a veni la mal – ai văzut tu drăcoaica adevărată cum e? N-ai văzut. Ia te uită-ncoa, că eu sunt curat drăcoaică, fata nu e, ea e corcită.

Flăcăul, prost, ce-i veni?., să vază şi el cum e drăcoaica, că tot auzise mereu, dar de văzut nu văzuse

niciodată... Deschise ochii s-o vază şi, cum îi deschise, cum i-i sorbi drăcoaica, şi plecă lăsându-l orb.

După ce plecă bătrâna, fata şi flăcăul se prefăcură oameni iar la loc.

— Ei, vezi, zise fata, nu ţi-am spus să nu deschizi ochii? Acu rămăseşi orb! Da lasă că tot am nădejde să ţi-i pui la loc. Aşteaptămă aici, că eu mă duc să încerc să-i fur.

Pe bătrână a fost ajuns-o un somn într-o pădure mare, lângă un izvor.

Fata, trecând p-acolo, o văzu şi dacă o văzu, îi desfăcu binişor mâna în care ţinea strâns ochii flăcăului, îi luă şi puse în locul lor un găinaţ de cioară; apoi se întoarse îndărăt.

Mătuşa, după ce s-a deşteptat, şi-a luat picioarele la spinare şi a plecat spre casă. Când a ajuns, fiu-său a întrebat-o:

— Ei, ai făcut vreo ispravă?

— Cum să nu fac? ce, sunt nătângă ca tine? i-am sorbit ochii... ia uite-i...

Când desfăcu mâna să-i arate ochii, ce să vază? Găinaţul de cioară.

— Asta ţi-e pricopseala? întrebă dracul pe mă-sa, care rămăsese cu gura căscată – apoi dar... na!...

Şi-i plesni o palmă mătuşii, vere, de-i sări-ră ochii din loc şi rămase ea oarbă.

Fugarii, de dincolo, văzându-se scăpaţi teferi şi nevătămaţi, se duseră acasă la tata băiatului unde după ce se cununară, făcură o spuză de copii şi trăiră cu toţii mulţumiţi până la adânci bătrâneţe...

Iar eu încălecai pe o viespe

Ş-o lăsai la dumneavoastră-n iesle,

Să te duci, cucoane, că eşti stăpân Să spui să-i dea şi ei niţel fân.

Omul de piatra

poveste românească

Au fost odată un împărat şi o împărăteasă, amândoi tineri şi frumoşi, dar nu făceau copii. într-o zi veni la împăratul un arap buzat şi-i zise:

— Să trăieşti, luminate împărate! Am auzit că împărăteasa nu face copii şi am adus buruieni pe care, cum le-o bea, rămâne grea.

împăratul luă buruienile de la arap şi porunci să-i dea cal împărătesc şi un rând de haine de aur ce-ţi lua vederile de frumuseţe, apoi chemă pe împărăteasa şi-i dete buruienile să le fiarbă şi să le bea. împărăteasa chemă pe bucătăreasă şi-i dete buruienile să le fiarbă, tară să-i spuie de ce treabă sunt. Bucătăreasa, neştiind puterea lor, gustă dintr-însele şi apoi le duse împărătesei să le bea. Nu trecu mult timp la mijloc şi rămase grea împărăteasa şi bucătăreasa. Iar când veni vremea, născură amândouă câte un cuconaş, mai frumos decât tot ce este frumos pe lumea aceasta, şi le puse nume: unuia Dafin şi altuia Afin.

într-o zi, împăratul plecă la bătălie, lăsând pe fiul său în locu-i, îi dete o mulţime de chei în mână şi-i zise:

— Fiule, în toate casele ce se deschid cu aceste chei să intri, iară în casa ce se deschide cu cheia de aur să nu-ţi calce piciorul, căci nu va fi bine de tine.

Cum plecă împăratul din oraş, fiul său intră prin toate casele şi văzu o mulţime de pietre nestemate foarte frumoase, dar nu-i plăcu niciuna dintr-însele: în cele din urmă, ajunse şi la casa ce se deschidea cu cheia de aur, stătu puţin înaintea uşii, se gândi la porunca ce-i dedesă tată-său, dar biruindu-l nerăbdarea, intră înăuntru şi văzu un ochean de sticlă, se uită prin el şi văzu un palat cu totul şi cu totul de aur, încât la soare te puteai uita, iar la dânsul ba. Şi într-însul, şedea doamna Chiralina, tânără copilă, floare din grădină, frumoasă ca o zână.

După ce o privi mai mult timp, puse ocheanul iarăşi la locul lui şi ieşi afară cu ochii plini de lacrimi.

Nu trecu mult timp şi împăratul se întoarse de la bătălie biruitor, dar în loc să-i iasă fiul său înainte, să-l primească cu bucurie, ieşi numai împărăteasa şi-i spuse că fiul ei este bolnav. împăratul pricepu numaidecât de unde-i venea boala şi chemă pe toţi doftorii şi doftoriţele din lume, dar toţi îi ziseră că până nu va da fiului său de soţie pe doamna Chiralina, el nu se va însănătoşi. împăratul trimise soli peste soli la doamna Chiralina, dar fu peste putinţă, căci tatăl ei nu voia să o mărite.

Auzind feciorul împăratului toate acestea, hotărî să se ducă el însuşi să o ceară de la tatăl ei. Aşadar, spuse

toate acestea fratelui său de cruce şi într-o zi plecară amândoi şi se făcură nevăzuţi. Merseră zi de vară până seara şi ajunseră la muma Crivăţului, bătură la uşă şi ieşi înaintea lor o babă zbârcită şi îi întrebă ce caută. Ei răspunseră că cer să-i găzduiască până a doua zi şi să le spuie pe care drum să apuce ca să ajungă la împărăţia doamnei Chiralina. Baba se uită la dânşii cu milă şi apoi le zise:

— V-aş primi în casă cu mare bucurie, da mi-e frică că va veni fiul meu şi vă face pe amândoi sloi de gheaţă; duceţi-vă mai bine la sora mea cea mai mică, că ea poate să vă găzduiască şi să vă spuie şi drumul la doamna Chiralina.

Feciorul de împărat plecă înainte şi ajunse la muma Vântului turbat; plecară şi de acolo şi ajunseră la muma Vântului de primăvară, bătură la uşă şi ieşi o femeie înaltă, şi tânără, şi frumoasă. Această femeie, cum văzu pe feciorul de împărat, îi zise:

— Dragă Făt Frumos, ştiu că ai plecat să cauţi pe doamna Chiralina ca s-o iei de soţie; dar nu vei putea să ajungi până la împărăţia ei, fără ajutorul fiului meu. Rămâneţi aci, dar trebuie să vă ascund foarte bine; căci cum o simţi fiul meu că se află la mine oameni de pe tărâmul cellalt, vă omoară.

Zicând aceste vorbe, plesni de trei ori din palme şi îndată sări după sobă o pasăre de aur cu ciocul de diamant şi cu ochii de smarand, şi-i băgă sub aripi pe amândoi; apoi se sui iarăşi pe sobă.

Nu trecu mult timp şi se auzi o dulce vâjâitură de vânt, care aducea un miros de trandafiri şi de rozmarini, uşa se deschise singură şi intră în casă un flăcău frumos, cu părul lung de aur, cu aripi de argint şi cu un băţ în mână, împletit cu tot felul de ierburi şi flori. Cum intră în casă, zise mă-sei:

— Mamă, mie-mi miroase a om de pe tărâmul cellalt.

— Ti-o fi mirosind, mamă, dar p-aicea n-are ce căuta oamenii de pe tărâmul cellalt.

Vântul se linişti şi se puse la masă; iar după ce mâncă o strachină de lapte dulce de căprioară şi bău apă de micşunele dintr-o oală de marmură, se puse la povestit. Mă-sa, văzându-l cu voie bună, zise:

— Fiul meu, ia spune-mi, unde este împărăţia doamnei Chiralina şi cum ar face cineva ca să o ia de nevastă?

— Greu lucru mă întrebaşi, mamă! Dar aide, treacă-meargă. împărăţia doamnei Chiralina este departe de aici, cale de zece ani; dar această cale se poate face cât te ştergi la ochi, dacă cineva s-o duce în pădurea cea neagră de lângă gârla de păcură, care aruncă cu pietre şi foc până la cer, şi dacă o încăleca pe buşteanul Ielelor, cu care poate să treacă gârla; însă cine aude şi va spune cuiva, acela să se facă de piatră până la genunchi. După ce va ajunge la împărăţie, trebuie să facă un cerb de aur şi să intre într-însul, ca să ajungă în odaia împărătesei şi să o fure; cine aude şi va spune cuiva, să se facă de piatră până la brâu. După ce o va lua de soţie, muma Crivăţului, de pizmă, o să trimită un ovrei cu nişte cămăşi frumoase şi mai subţiri decât pânza păianjenului, doamna Chiralina o să cumpere cămăşi; şi dacă nu le va uda cu lacrimi de turturică, cum se va îmbrăca cu dânsele, va

muri; cine aude şi va spune cuiva să se facă cu totul şi cu totul de piatră.

Pe când vântul spunea toate acestea, feciorul de împărat adormise; iar feciorul bucătăresei rămăsese deştept şi auzise tot.

A doua zi, după ce plecă Vântul d-acasă, feciorul de împărat întrebă pe muma Vântului dacă i-a spus fiul său ceva; dar ea, temându-se să nu se facă piatră, îi răspunse că n-a aflat nimic.

Atunci, feciorul bucătăresei şi cel de împărat luară drumul înainte şi se duseră zi de vară până seara, dar când fu pe la scăpătatul soarelui, auziră un zgomot şi un urlet mare, apoi văzură o gârlă mare de păcură aprinsă, aruncând pietre până la înaltul cer. Feciorul de împărat se sperie; dar feciorul bucătăresei îi zise:

— Nu te teme de nimic şi vino cu mine în această pădure şi fa ce ţi-oi spune eu.

Ajungând în mijlocul pădurii, zări buşteanul Ielelor, încălecară amândoi pe dânsul şi, dându-i pinteni de trei ori, se prefăcu într-0 căruţă cu doisprezece cai de foc, şi într-o clipă se înălţă până la Vântul turbat şi se pogorî la porţile palatului doamnei Chiralina. Apoi, după ce se deteră jos, căruţa se prefăcu iar buştean, şi ei rămaseră dinaintea unui palat de zamfir-piatră şi cu porţile de chiparos; iar la una din ferestre, sta doamna Chiralina, îmbrăcată în haine de aur ţesut cu mărgăritar.

Cum văzu doamna Chiralina pe feciorul de împărat, prinse o aşa de mare dragoste de dânsul, încât căzu la grea boală şi ajunse la ceasul morţii.

Ce nu făcu bietul împărat ca să o scape? Dar toate erau în zadar în cele după urmă, veni o babă şi-i zise:

— Luminate împărate! Să trăieşti întru mulţi ani! Dacă vrei să se facă sănătoasă fiica împărăţiei tale, să cauţi cerbul de aur care cântă ca toate păsările şi să-l aduci în casă numai trei zile, şi vei vedea cum se va face sănătoasă.

împăratul puse să strige pristavul[602] în toată împărăţia; iar după trei zile, feciorul bucătăresei lovi buşteanul de trei ori şi se făcu un cerb de aur frumos, apoi băgă într-însul pe feciorul de împărat şi se puse dinaintea palatului.

împăratul, văzând cerbul, se dete jos şi întrebă pe feciorul bucătăresei dacă-i este de vânzare.

— Nu-mi este de vânzare, ci de închiriere, răspunse cu semeţie feciorul bucătăresei.

— Ei bine! Ce să-mi ceri ca să mi-l dai numai trei zile?

— Să-mi dai o mie de bani de aur.

Tocmeala se făcu şi împăratul luă cerbul şi-l băgă în odaia doamnei Chiralina; apoi se duse la treaba lui.

Cerbul, cum se văzu numai cu doamna Chiralina, începu să cânte un cântec de dor, de plângeau lemnele şi pietrele. Doamna Chiralina adormi, iar feciorul de împărat ieşi din cerb şi sărută pe frunte, apoi intră iarăşi în cerb.

A doua zi, doamna Chiralina spuse femeilor sale că a visat de două ori că a sărutat-o un june frumos. Atunci, una din femei, fiind mai pricepută, zise doamnei Chiralina că pe dată ce va începe cerbul să cânte, să se prefacă că doarme; şi cum va simţi că o sărută cineva, să puie mâna pe dânsul.

Cum veni noaptea, cerbul începu să cânte un cântec de jale. Doamna Chiralina se prefăcu că doarme; şi când veni Făt Frumos să o sărute, îl strânse în braţe şi-i zise:

— D-acum înainte nu vei mai scăpa, că mult am dorit să te dobândesc.

Ei se giugiuliră ca nişte porumbei până-i apucă ziua; iar când fu pe la prânz, veni împăratul şi cu fiul bucătăresei ca să-i dea cerbul. Doamna Chiralina începu să plângă şi nu vrea nicidecum să se despartă de cerb; dar fiul bucătăresei îi zise încetinel:

— Cere de la împăratul voie să petreci cerbul până afară din oraş, căci acolo ne aşteaptă o căruţă cu doisprezece cai de foc, în care o să ne suim cu toţii şi o să ne ducem la împărăţia lui Făt Frumos, iubitul tău.

Doamna Chiralina ceru şi dobândi de la împăratul această voie, şi petrecu pe cerb cu mare alai până afară din oraş; atunci, Afin lovi cerbul de trei ori în burtă, şi îndată se făcu dintr-însul o căruţă cu doisprezece cai de foc; apoi, luând pe doamna Chiralina c-o mână şi pe Dafin cu alta, sări într- însa şi se făcură nevăzuţi. Şi, după ce umblară zi de vară până-n seară, ca cuvântul de poveste ce d- acilea încolo se gătească, ieşiră pe tărâmul celălalt şi ajunseră în ţara lor.

împăratul, cum primi ştire despre sosirea fiului său, îi ieşi înainte cu mulţime de oşti, apoi îl însoţi cu doamna Chiralina şi făcu nuntă împărătească, care ţinu trei zile şi trei nopţi.

într-o zi, doamna Chiralina şedea la fereastra palatului şi se uita la drum, când iaca un ovrei cu cămăşi de

602 crainic

vânzare. Doamna Chiralina îl chemă sus şi luă două cămăşi mai subţiri decât pânza păianjenului şi se îmbrăcă cu una dintr-însele. Nu trecu mult şi se bolnăvi atât de greu, încât ajunse pe mâna morţii.

Afin află despre boala împărătesei şi intră pe la miezul nopţii în odaia unde dormea ea, apoi o stropi peste tot cu lacrimi de turturică şi ieşi afară; dar strejarii de la uşi se duseră la Dafin-împărat şi-l pârâră că l-a văzut sărutând pe împărăteasă.

împăratul, cum auzi, se făcu foc de mânie şi porunci să taie capul lui Afin. Dară când ajunse la locul de pierzare, Afin zise împăratului:

— Mulţi ani să-ţi dea Dumnezeu, împărate! Pentru toată frăţia şi dragostea mea către tine, te rog să strângi pe toţi boierii cei mari ai împărăţiei, că am să spui înaintea lor un mare cuvânt, şi apoi vei porunci să-mi taie capul.

împăratul porunci să se adune divanul împărătesc, în care să fie de faţă şi doamna Chiralina; şi aducând pe Afin, îi zise:

— Spune, nelegiuitule, aceea ce ai de spus. Atunci Afin începu aşa:

— A fost odată un fecior de împărat care prinse dragoste asupra unei fete de împărat de pe tărâmul cellalt; şi fiindcă nu putea să trăiască tară dânsa, a plecat împreună cu fratele său de cruce, ca ori s-o găsească, ori să-şi răpuie capul prin pustii. După ce umblară lumea în cruciş şi curmeziş, ajunseră la muma Crivăţului şi o rugară să le spuie drumul care ducea la fata de împărat după care plecaseră ei. Muma Crivăţului îi trimise la muma Vântului de primăvară, care îi găzdui şi le făgădui să întrebe pe fiul său. Ea s-a ţinut de vorbă; căci cum a venit fiul său, l-a întrebat, şi el a început să spuie aşa: împărăţia doamnei Chiralina este departe de ei cale de zece ani; dar această cale se poate face într-o clipeală de ochi, dacă s-o găsi cineva care să se ducă în pădurea cea neagră de lângă gârla de păcură, care aruncă pietre şi foc până la cer, unde va găsi buşteanul Ielelor şi va încăleca pe dânsul ca să treacă gârla. După ce va ajunge la împărăţie, trebuie să facă din buştean un cerb de aur şi să intre într-însul ca să ajungă în odaia doamnei Chiralina şi să o fure. După ce o va lua de soţie, sora Vântului turbat, de pizmă, o să trimită un ovrei cu nişte cămăşi mai subţiri decât pânza păianjenului, şi dacă nu va şti să le ude cu lacrimi de turturică, cum se va îmbrăca cu dânsele, în trei zile va muri.

După ce vântul spuse toate acestea mume-sei, o jură că de va spune cuiva ceea ce a auzit, să se facă cu totul de piatră.

A doua zi, feciorul de împărat întrebă pe muma Vântului dacă a aflat ceva de la fiul său; dar ea, temându-se să nu se facă de piatră, îi zise că n-a aflat nimic. Iar fratele de cruce al feciorului de împărat nu dormise în noaptea aceea şi auzise tot. Astfel, fără să spuie feciorului de împărat această taină, se duse împreună cu dânsul în pădurea neagră, încălecară pe buştean şi trecură gârla dincolo.

Cum sfârşi Afin aceste vorbe, se făcu de piatră până la genunchi. Boierii din divan, cum văzură această minune, se speriară. Afin începu iarăşi şi zise:

— După ce ajunseră la palatul doamnei Chiralina, fratele de cruce lovi buşteanul de trei ori şi se făcu un cerb de aur, şi băgă pe feciorul de împărat într-insul, care prin această şiretenie se cunoscu cu fata şi o fură.

Zicând şi aceste cuvinte, Afin se făcu de piatră până la brâu. împăratul şi împărăteasa, văzând nevinovăţia lui Afin, începură a plânge şi a-l ruga să înceteze din povestire. Dar el nu voi, ci merse înainte, zicând:

— După ce împăratul se cunună cu doamna Chiralina nu trecu mult timp şi împărăteasa cumpără două cămăşi de la un ovrei, se îmbrăcă cu una dintr-însele şi îndată căzu la grea boală. Afin, ştiind din ce venea boala, intră pe la miezul nopţii la împărăteasă şi, găsind-o dormind, o stropi cu lacrimi de turturică şi o scăpă de moarte.

Cum sfârşi Afin această povestire, se făcu cu totul şi cu totul de piatră; iar Dafin-împărat şi cu doamna Chiralina plânseră trei zile şi trei nopţi, apoi luară trupul cel împietrit al făcătorului lor de bine şi-l puseră în odaia lor, ca să-şi aducă aminte de dânsul totdeauna. După aceea, ei trăiră mai mult timp şi născură un copil.

într-o dimineaţă, Dafin-împărat intră în casa împărătesei şi-i spuse că a visat o femeie îmbrăcată în haine albe, care i-a zis că, dacă voieşte să învieze pe fratele său cel împietrit, să taie copilul lor şi să ungă piatra cu sângele lui. împărăteasa spuse că şi ea a visat tot un astfel de vis; apoi, unindu-se amândoi, tăiară copilul şi, stropind piatra cu sânge, începu să se mişte, apoi învie cum se cade şi zise:

— O, Doamne! Da greu somn am dormit

— E! E! Frate, răspunse împăratul; ai fi dormit mult şi bine, dacă nu tăiam copilul ca să te stropim cu sângele lui.

Atunci Afin se crestă la un deget cu cuţitul şi lăsă să curgă sângele său peste copil, care învie numai într-o clipă; iar împăratul, de bucurie, porunci să se facă veselie mare în toată ţara.

Şi încălecai pe-o şa şi v-o spusei domni ei-voastre aşa.

Cei trei fraţi şi zmeul

i'

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un om atât de sărac, încât nu avea nici ce să mănânce; Dumnezeu însă îl dăruise cu trei băieţi tot unul şi unul şi-l învrednicise, cu chiu, cu vai, să îi crească până să-i vadă flăcăiandri cu mustăcioara mijind pe buze. Atunci Dumnezeu avu îndurare de el şi se hotărî a-l culege dintr-astă lume, care pentru el fu ciumă în loc de mumă. Căzând la pat greu de tot, chemă la sine pe cei trei flăcăiandri şi le zise:

— Feţii mei, vedeţi că nu vă las la moartea mea altă stare decât plugul ce e rezemat afară de peretele casei; luaţi-l, duceţi-l la fierarul din marginea satului, faceţi din el trei coase şi puneţi-vă cu nădejde pe muncă, căci munca este fântâna cea nesecată din care se poate îndestula omul fără a avea teamă că-i va da de fund.

După aceste cuvinte, unchiaşul închise ochii şi se culcă ca să nu se mai scoale. Copiii plânse cât plânse, dar pe urmă stropoliră cum putură de-l îngropară; şi după ce îl văzură cu ţărâna în gură, scoase fierul plugului dintre lemne, unul din ei îl luă în spinare şi se duse cu el la covaci[603] ca să le făurească trei coase.

După ce se văzură căpătuiţi fiecare cu câte o coasă, o luară la spinare şi apucară şi ei pe ăl drum mare încotro văzură cu ochii, aşteptând când din când să le pice în cale acea fântână nesecată ce se numeşte muncă.

Căutarea lor nu fu atât de lungă, căci într-una din laturile drumului pe care umblau zăriră o câmpie mare şi întinsă pe care se legăna, ca talazurile pe luciul mării, mănoasele spice ale unui orz încă verde.

— Iată lucru de muncit! strigă fratele cel mai mare; pe el, băieţi, doar o ţâşni din mijlocul său acea fântână îmbelşugată.

Orzul era încă crud şi spicul încă necopt; cu toate acestea, ei se puse pe cosit şi munciră din zori de zi până la nămiezi, şi nu se lăsară până nu culcară la pământ o tarla bunicică.

Pe când soarele era drept deasupra capetelor lor şi-i săgeta cu razele lui cele învăpăiate, ei lăsară lucrul şi se aşezară sub un copac stufos ca să se adăpostească puţin de arşiţa soarelui şi să momească cu un guleai de somn acea pustie de foame care-i muncise de când se pomenise şi ei

603 fierar

oameni în lume, şi care de la moartea tatălui lor îi chinuia şi mai cumplit.

După ce dete puţin ochii în gene, se scularâ şi puind iar mâinile pe coase, începură din nou să muncească, dar deodată se scorni un vânt furios fără să fie pe cer măcar o palmă de nor, şi începu să sufle cu aşa turbare şi putere, încât încovoia până la pământ crăcile copacului sub care stau pitulaţi.

Deodată cu vântul se ivi spre soare-apune un nor negru gălbinicios, care venea repede şi posomorât de ţi se făcea părul măciucă.

Norul se despică în două şi din nor ieşi un zmeu îngrozitor, care venea spre ei cu o falcă în cer şi cu alta în pământ.

Văzând astă dihanie spurcată, flăcăiandrii înţeleniră în loc îngheţaţi de frică şi-şi aşteptau ceasul pierzării din clipă în clipă; dar zmeul, în loc de a-i prăpădi, se apropie de ei cu o înfăţişare voioasă şi le zise:

— Bun lucru, băieţi!

— Mulţumim dumitale, stăpâne! răspunse cu inima pierdută unul din flăcăiandri.

— Dar ştiţi c-aţi cosit mult! zise iarăşi zmeul cam rânjind, plimbându-se prin holdă. Bravo! halal de orzul meu că este cosit de aşa mâini harnice. Dar ia ascultaţi, cine v-a zis dumneavoastră ca să- mi cosiţi orzul?

— Aiti! ne-am topit, şoptea în sine flăcăiandrul cel mare.

— Să vezi, stăpâne, răspunse cel mijlociu, n-avem de lucru, şi ca să nu stăm degeaba, îndată ce am întâlnit în drum acest orz ne-am pus şi l-am cosit, necrezând că facem ceva rău.

— Rău! de unde? Dimpotrivă, foarte bine aţi făcut; dar ia ascultaţi, aţi mâncat voi ceva de năniezi?

— Nicio îmbucătură, răspunse fratele cel mare.

— Şi nu-mi spuneţi mai curând? Dar lăsaţi, măi oamenilor, din mână ale pustii de coase şi veniţi după mine, că masa vă aşteaptă.

Zicând aceste cuvinte, se întoarse de unde a venit şi făcu cu mâna semn flăcăilor ca să-l urmeze.

II

Feciorul cel mic era năzdrăvan, adică om care ghicea gândurile altuia, fie bune, fie rele, citea în viitor şi ştia de mai nainte ce are să i se întâmple.

— Fraţilor, zise el după ce se depărtă zmeul puţintel, bucatele ce vrea să ne deazmeul să mâncăm şi vinul ce vrea să ne dea să bem sunt amestecate cu sânge de om; să nu mâncaţi,ci mai bine să fugim.

— Eu nu fug, ci mă duc să mănânc, măcar de-or fi gătite chiar cu sânge de drac, căci mi-e foame de-mi scapără ochii, răspunse fratele cel mare.

— Şi eu asemeni, răspunse cel mijlociu.

— Bine, faceţi ce vreţi; eu mi-am făcut datoria de v-am vestit; ce s-a întâmpla îţi vedea, murmură cu întristare cel mic. Mâncaţi voi, dar cel puţin faceţi tot ce vă va sta prin putinţă ca eu să nu mănânc, dacă vreţi să fie bine de voi. Spuneţi că eu, de când m-am născut, came n-am mâncat şi vin n-am băut şi lăsaţi-mă să mănânc numai mămăligă goală, căci ea nu e amestecată cu sânge.

— Fie precum vrei, răspunseră fraţii, plecând după zmeu; fratele mai mic îi urmă de departe.

Merse cât merse, dar nu merse mult, căci după ce tăie în două o limbă de pădure şi coborâră o muche de deal, văzură o casă mare de arendaşi şi, pe bătătură, o masă mare pe care fumegau nenumărate mămăligi şi blidun pline cu merinde.

Astă masă era înconjurată cu o mulţime de argaţi şi muncitori care stau cu lingurile în mână, gata de mâncare, precum stă soldatul cu puşca în mână, gata de războ.

Cum sosi zmeul, se aşeză în capul mesei şi pe flăcăiandri îi aşeză lângă sine, doi în dreapta şi unul în stânga, şi începură să mănânce.

— Dar asta pe tine! zise zmeul văzând că băiatul cel mic mănâncă numai mămăligă, pe când fraţii lui şi toţi argaţii ceilalţi înghiţeau la merinde şi sorbeau la vin parcă s-ar fi bătut zece nebuni la gura lor: pentru ce nu mănânci şi tu merinde şi nu bei vin?

— Să-l iertaţi, măria ta, răspunse fratele cel mare: el de când s-a pomenit pe lume n-a mâncat alt decât mămăligă şi n-a băut decât apă. Came şi vin de mic n-a pus pe gură, căci mama la moartea ei l-a legat cu jurământ să se ţie de post cât va trăi.

— Aşa e, încredinţă şi cel mijlociu. Zmeul se încruntă, se uită lung la ei, dar nu zise nimic, necitind minciună sau vicleşug în căutătura lor, fiind o parte din ceea ce a spus adevărat, adică că pân' atunci sărăcia îi împiedicase d-a da cu gura de came.

După ce se sfârşi masa, zmeul se sculă în sus; aşişderea şi argaţii şi muncitorii; atunci băiatul cel mic găsi vreme cu prilej, pe când toţi se uitau aiurea, de furişă în sân un codm de mămăligă.

— Aide, băieţi, întorceţi-vă la lucru, zise zmeul, şi munciţi cu inimă până la scăpătat, că diseară viu să vă iau ca să vă duc unde aveţi să cinaţi şi să dormiţi.

III

Pe la sfinţitul soarelui, cei trei fraţi încă coseau când văzură că vine spre ei zmeul, însă nu trăsnind şi bufnind cu furtună şi tunete ca la nămiezi, ci binişor şi potolit ca toţi oamenii, şi cum ajunse lângă ei, le zise:

— Bun lucru, băieţi!

— Bună să-ţi fie inima, stăpâne! răspunseră fraţii.

— Aide lăsaţi, că uite a sfinţit soarele şi până la conac e o bucată zdravănă de drum.

Băieţii lăsară şi plecară împreună cu zmeul.

Ei făceau paşii ca oamenii, iar zmeul saitoc-saitoc cu crăcanele lui cât doi paşi omeneşti, astfel că după câteva sărituri abia se mai vedea înaintea lor, deşi ei iuţeau paşii şi se sileau din toate puterile ca să se ţină după dânsul.

Pe când era aşa de departe, băiatul cel năzdrăvan zise fraţilor săi:

— O mare primejdie ne aşteaptă acolo unde ne duce zmeul; bucatele şi vinul amestecat cu sânge are să vă arunce la o piroteală cumplită îndată ce veţi ajunge acolo, după care veţi cădea într-un fel de zăpăceală care să vă prostească mintea. De nu mă veţi asculta pe mine, mâine are să vă zacă capetele unde vă stau picioarele; iar dacă mă veţi asculta, atunci o să fie bine de noi şi o să dăm peste cap pe procletul de zmeu.

— Ce trebuie să facem? întrebară cei doi fraţi.

— Să vă siliţi din toate puterile să nu adormiţi; când vi se vor lipi ochii de somn, să vă ciupiţi ca să goniţi somnul, şi dacă se va întâmpla să cădeţi doborâţi, îndată ce vă voi deştepta eu, să vă sculaţi fără zgomot şi să nu mă întrebaţi pentru ce.

— Bine, aşa vom face, răspunseră fraţii.

Zmeul se depărtase mult, dar ştiindu-şi, se vede, patarama, se opri în loc, se ciuşdi la rădăcina unui copac şi-şi aşteptă oamenii.

Băieţii nu întârziară d-a-l ajunge după urmă. Atunci el se sculă în sus şi iar începu să şontăcăiască şi să se oprească în loc pe la soroace,

Cei trei fraţi şi zmeul până ce se văzură într-o câmpie largă şi verde ca smarandul, de-ţi era drag să-ţi petreci zilele într-insa.

în mijlocul acelei câmpii ochii lor se izbiră de o lumină ce strălucea mai abitir ca un soare.

— Ce o fi asta? strigă feciorul cel mare, punând mâna la ochi, căci i se pupăzase văzul.

— Sunt razele soarelui care se răsfrâng în învelitoarea de aur a palatului zmeului, răspunse fratele său cel mic.

— Acolo ne duce el?

— Da, acolo.

— Atunci, zise fratele cel d-al doilea, nu crez să ducem o proastă viaţă într-o casă învelită cu aur.

— Nu te prea lua, frate, după podoabele de d-asupra, căci dedesubt sunt tainiţe în care zac de amar de ani zecimi şi sute de nenoroci în cele mai groaznice chinuri.

— Poate, eu însă merg spre el fără de teamă, căci zmeul mi se pare a fi om bun şi casa lui mândră la înfăţişare.

— Să fie precum zici, însă să nu uitaţi ce mi-aţi făgăduit.

— Nu.

În sfârşit, ajunse dinaintea palatului şi lumina cea orbitoare scăzu, până ce pieri împreună cu soarele ce apusese. Atunci o altă lumină se ivi înaintea ochilor lor, o lumină roşiatică ca de vălvătaie de foc care ieşea ca din pământ în mii şi mii de limbi care înconjura palatul.

Apropiindu-se şi mai mult, văzură că palatul era într-un ostrov şi împrejurul lui, în loc de apă, curgea un râu de foc.

— Ce ne facem noi acum? strigă băiatul cel mare, văzând balaurii de foc ce se ridicau din râu până în slava cerului.

— O să vedeţi, răspunse zmeul rânjind, – şi numaidecât se descinse de un bici care-i înfăşură mijlocul, şi începu să plesnească cu el peste râul de foc; şi deodată râul se desfăcu în două, o parte se dete la dreapta, alta la stânga şi mijlocul rămase uscat, de putu zmeul şi flăcăii să treacă prin el ca pe uscat.

După ce trecu dincolo, zmeul iarăşi plesni, şi râul îşi veni în fire la locul său. Atunci, văzând zmeul pe băieţi că rămăsese cu gura căscată şi cu ochii ţintă la bici, zise:

— Vedeţi acest bici? cu el faci orice vrei, deschizi orice uşă, prefaci orice casă într-un măr de aur, fie palat ca ăsta, îţi faci orice drum şi te schimbi în orice fel de lighioană vrei, numai să te dai de trei ori peste cap şi să plesneşti o dată din bici.

La cei doi fraţi mai mari aceste vorbe intrară pe-o ureche şi ieşiră pe alta; cel mic însă le săpă pe lespezile inimii şi când intră înăuntrul palatului, se uită unde pune zmeul biciul şi oftă din băierile inimii, văzând că-l atârnă deasupra căpătâiului patului.

IV

După ce puse biciul la locul său, zmeul zise băieţilor:

— Veniţi să vă duc acum la casa ce v-am pregătit, ca să vă ospătaţi şi să dormiţi.

Cei trei fraţi se luară după el, trecură prin mai multe săli şi cămări, intrară într-o casă în care mâncau la o masă trei fete tinere şi mândre, şi după ce trecu şi printr-însa, intrară într-altă cămară, care n-avea nicio altă ieşire decât uşa ce răspundea în cămara fetelor.

— Iată locuinţa voastră, uite şi masa vă aşteaptă, zise zmeul, arătând o masă îmbelşugată ce era întinsă dinaintea unui pat moale, şi lat; mâncaţi, benchetuiţi şi apoi vă odihniţi, dar să nu vă culcaţi cu capul spre perete, căci zidurile sunt de piatră şi puteţi să vă bolnăviţi, ci puneţi-l la margine, că vă va fi mai bine.

— Aşa vom face, stăpâne, răspunse flăcăii punându-se la masă.

— Noapte bună, copii, şi mâine cu bine.

— Noapte bună, stăpâne.

— Ia vedeţi să nu-mi supăraţi fetele peste noapte, că atâta vă e.

— Fii pe pace, stăpâne.

Zmeul plecă şi, după ce ieşi, cei doi fraţi mai mari începură să mănânce cu poftă, iar cel mai mic nu se amăgi de frumosul miros al bucatelor, ci scoase din sân codrul de mămăligă şi-l mâncă până la cea din urmă îmbucătură.

Cum isprăvi de mâncat, capetele tinerilor se îngreunară de somn aşa de tare, încât începură sa mătăhăiască pe piept, ochii li se lipiră şi mâinile şi picioarele se moleşiră ca cum s-ar fi îmbătat; cel mai mic însă era vioi şi deştept şi somnul nu se lipise de el nici hi ci.

Văzându-i într-acea stare, el îi luă pe braţe, îi culcă astfel cum le zisese zmeul, le puse căciulile în cap şi, după ce îi înveli cu plapuma, stinse lumânarea, se desculţă şi se duse până la uşa fetelor, o crăpă niţel, se uită înăuntru şi văzu că fetele s-au culcat în pat de-a curmezişul patului, dar cu capetele la perete, însă n-adormise, ci se zbenguiau în plapumă. Văzând toate acestea, închise
binişor uşa, se culcă şi el în pat, dete puţin ochii în gene, dar n-adormi de teamă ca să nu-l fure somnul.

Peste un ceas şi mai bine, zmeul veni binişor în vârful picioarelor, se apropie de uşă, pe care o deschise încetinel, şi văzându-i că dorm astfel cum le-a zis el, se întoarse înapoi şi se duse să se culce. îndată ce se depărtă zmeul, năzdrăvanul se sculă şi el, deschise iarăşi uşa fetelor, intră binişor înăuntru, se apropie de

dânsele, trase cu urechea şi se încredinţă că le-a furat sântul şi dorm duse. Atunci luă pe una dintr-însele binişor în braţe, o duse în cămara sa, o culcă în locul său cu capul la margine, îi puse căciula lui în cap, apoi luă pe unul din fraţii săi care sforăia, îl duse în cămara cealaltă, îl culcă cu capul la perete în locul fetei luate şi pe urmă luă altă fată ca s-o culce în locul lui. Aşa făcu cu toate fetele şi cu toţi fraţii lui.

După ce le văzu pe câte trele fetele culcate în locul lor, le puse la câte trele căciulile lor în cap cam pe ochi şi le înveli bine cu plapuma. Pe urmă ieşi din cămară, închise uşa la loc şi, culcându-se şi el în pat, se prefăcu că doarme.

Pe la miezul nopţii auzi răsunând în depărtare zgomot de paşi, apoi uşa deschizându-se şi închizându-se; pe urmă zări o mică lumină şi, crăpând puţin ochii, văzu pe zmeu trecând pe lângă el şi intrând în cămara în care dormeau fetele. în mână ţinea o sabie lată şi detecată. Inima era în el cât un purice, însă nu făcu niciun zgomot, tăcu ca pământul şi ascultă. Peste câteva minute se auzi un sunet surd ca de izbitură, apoi un întreit zgomot ca cum ar fi căzut ceva greu pe pământ.

După aceea, zmeul ieşi repede din cămară plin de sânge şi cu chipul sperios, trecu ars pe lângă patul lui, ieşi repede ca vântul din cămara lor fără să închidă uşa şi se depărtă în fugă de locul în care mâinile i se umpluse de sânge.

După ce trecu încă câteva ceasuri, năzdrăvanul nostru se sculă din pat, intră în cămara d-alături şi văzând pe bietele fete, care cu câteva ceasuri mai nainte se zbenguiau în pat vesele ca nişte privighetori, că zăceau într-un lac de sânge, moarte şi fără de cap, zise clătinând din cap:

— Iată în ce stare eram să fim noi acum, dacă făceam şi eu ca fraţii mei.

Vremea era scumpă, loc de îndoioşare nu încăpea, trebuia iute să lucreze, şi iute lucră flăcăiandrul nostru. Numaidecât se întoarse în cămara în care sforăiau fraţii săi, începu să-i zguduie cu putere, şi cu mare greutate putu să-i facă să deschidă ochii după ce dormiseră ca buştenii o sumă de vreme.

— Ce e? Ce vrei cu mine? întrebă fratele cel mai mare, frecânduse la ochi.

— Uite ce vreau, răspunse năzdrăvanul, trăgându-l repede din pat şi ducându-l în cămara d-alături; priveşte şi judecă singur ce e de făcut.

Vederea groaznicei privelişti deşteptă pe fratele cel mare, asemenea şi pe cel de-al doilea, care se deşteptă mai în urmă, şi-i dezmetici pe dată.

— Aici suntem în primejdie de moarte, zise el.

— Vedem bine, răspunseră fraţii săi, dar cum sa scăpăm?

— Imbrăcaţi-vă numai iute şi urmaţi-mă.

După ce se îmbrăcară, nu se încălţară, ci-şi luară încălţămintele în mâini, ieşiră binişor pe uşile ce le lăsase zmeul date de perete şi merse, merse, până ce se văzură în sala de ieşire în care răspundea cămara

Cei trei fraţi şi zmeul de culcare a zmeului. Uşa de la ieşirea afară era încuiată, iar cea a cămării zmeului deschisă şi prin ea se auzea un sforăit zgomotos.

Atunci năzdrăvanul făcu fraţilor săi semn ca să stea pe loc şi să-l aştepte fără să facă zgomot, iar el intră în cămara zmeului uşurel ca o pisică, se apropie de patul lui şi, aplecându-se peste dânsul, luă binişor biciul din cui şi când să plece, se văzu deodată oprit în loc.

Atunci sângele îi îngheţă în vine, crezând că zmeul s-a deşteptat şi l-a apucat de haine, dar nu-şi pierdu cumpătul, ci se uită cu băgare de seamă împrejurul său şi văzu că zmeul dormea tot dus, dar că haina s-a apucat de un cârlig al patului şi de aceea se simţise oprit în loc. Când văzu aceasta, îi veni inima la loc, se desprinse numaidecât şi, ieşind iute afară, plesni încetinel cu biciul; uşa de la intrare se dete de perete; plesni încă o dată cu biciul de se desfăcu râul de foc şi câte trei îl trecu d-a- n fuga.

Când ieşiră la mal, auziră tunete şi trăsnete în urmă, văzură un nor gros din care ieşeau mii de fulgere; dar până să se spargă el, năzdrăvanul plesni iarăşi din bici şi râul îşi veni la loc, norul se risipi şi zmeul se ivi pe malul celălalt desculţ, şi numai în cămaşă, ca orice muritor neputincios, scrâşnind din dinţi şi silindu-se în deşert să răzbească dincoa prin râul de foc:

— Ah! fecior de lele ce-ai fost, strigă el după ce văzu că toate cercările lui rămâneau tară de folos; orzul mi-ai stricat, fetele mi-ai tăiat, biciul mi-ai luat!

— Dac-o vrea Dumnezeu, şi capul tău, răspunse băiatul depărtându-se.

Pe la nămiezi, cei trei fraţi care, cum scăpase din ghearele zmeului, o luase la fugă încotro văzură cu ochii, ajunse în marginea unui oraş mare şi se aşezară jos pe pragul unei case ca să se mai odihnească. Oamenii acelui oraş văzându-i că intră prin acea poartă şi vin de pe acel drum, se uitară la ei uimiţi de mirare şi se făcură numaidecât roată împrejurul lor şi chemară şi pe alţii ca să ia parte la mirarea lor.

— Dar asta ce noimă o fi mai având? zise fratele cel mare încet fraţilor săi; ce o fi văzând oamenii ăştia la noi de se uită ca la urs?

— O să trăim şi o să vedem, răspunse feciorul cel mic.

— Ar face mai bine ca în loc d-a-şi codălbi ochii în ochii noştri, zise cel mijlociu, să ne dea o bucată de pâine şi ceva merinde, că mă usuc d-a-n picioarele de foame.

— Las' sa se adune, frate, cât de mulţi, răspunse iarăşi cel mic, că cu cât se va face mai multă gloată şi îmbulzeală, cu atât mai mare noroc are să ne ajungă.

— Ce tot spui tu de noroc? Nu vezi că murim de foame?

— Elbet, zice turcul! Nu aduce anul ce aduce ceasul.

Dorinţa feciorului celui mic se îndeplini cu prisos; lumea se înmulţea împrejurul lor şi oricine venea se minuna şi se crucea şi se îmbulzea ca să-i vază ca cine ştie ce minune ar fi văzut, iar cei doi fraţi mai mari mureau de ciudă, căci nu ştiau pentru ce, fiindcă ei zbenghi pe frunte n-aveau, coame de bou nu purtau pe cap şi niciunul nu era ca neoamenii.

Pe când îmbulzeala era mai mare, pe când lumea nu mai putea să umble pe uliţă de colo până colo, se auzi în depărtare glasuri de oameni strigând:

— Faceţi loc, faceţi loc, că trece măria sa împăratul.

Lumea se dete la o parte cu multă greutate până în dreptul celor trei fraţi, dar în cealaltă parte nici gând n-avură, astfel că împăratul şi suita sa care se întâmplase sa treacă-p-acolo în plimbare fu nevoit să se oprească şi să întrebe ce însemnează acea îmbulzeală.

— Să trăiţi, măria-ta, răspunse unul din mulţime, s-a întâmplat o minune care nu s-a mai pomenit din moşi-strămoşi şi lumea dă năvală ca s-o vază.

— Ce minune? întrebă, apropiindu-se şi el de trâmba de gură-cască.

Cei trei fraţi şi zmeul

— Azi, pe la nămiază, au intrat pe poarta cea părăsită trei flăcăiandri, care veneau drept despre palatul zmeului care v-a pustiit jumătate din împărăţie.

— Despre palatul zmeului! strigă împăratul cutremurându-se. Ce, sunteţi copii? sau poate or fi oameni d-ai lui?

— O! nu, stăpâne, n-au înfăţişarea de oameni răi; dimpotrivă, parcă sunt zdrobiţi de foame şi osteneală.

— Duceţi-i la palatul meu, ca să văd însumi cu cine am a face.

Tinerii, care nu ştiau nimic din ceea ce se petrecea la spatele astei trâmbe deasă şi nici bănuiau că împăratul a trecut p-acolo şi i-a văzut, se pomeniră numai luaţi pe sus techer-mecher de o ceată de slujbaşi împărăteşti şi duşi, de voie, de nevoie, spre nişte case mândre care se cunoşteau cât de colo că erau palate domneşti.

Ei cu chiu, cu vai se supuse, merse până la poarta acelor palate cu lumea duium după ei, dar văzând că poarta se închide după ei şi liota de lume rămâne afară, începură să intre la grijă şi să se creadă puşi la popreală, fără să ştie pentru ce.

Se liniştiră însă pe dată când văzură că iese din palat un om numai fir şi catifea pe el şi dă poruncă gulerafilor ce-i târâse până acolo să-i ducă în palat că vrea să vorbească cu ei măria sa.

Frumuseţile şi minunăţiile ce văzură cei trei fraţi născuţi într-o colibă ticăloasă îi făcură să rămâie cu gura căscată şi să le fie frică să calce p-acele covoare de mare preţ şi p-acele lespezi de marmură strălucitoare ca oglinda, de frică să nu fie tânjiţi de cineva, – dar de chiu de vai merseră înainte, căscând mereu gura. Aveau şi de ce: pereţii erau numai oglinzi, tavanurile numai polială şi pardoseala numai chilimuri şi catifele. Ţi-era

drag să te uiți și să tot privești.

După ce trecură prin mai multe cămări, care de care mai mândre și mai bogate, slujitorii deschise niște uși cu totul și cu totul de aur și-i băgară într-o cămară mai mândră ca toate, în mijlocul căreia sta pe un tron de aur un moșneag verde și drept ca un brad.

— Ne închinăm cu porunca care ne-ați dat-o, slăvite împărate, zise capul slujitorilor, închinându- se până la pământ înaintea moșneagului.

împăratul făcu semn slujitorilor ca să se depărteze și alt semn celor trei frați ca să se apropie.

— Ce-ați căutat voi pe poarta cea părăsită? zise împăratul cam răstit.

— Ne iertați, slăvite împărat, că n-am știut, strigă fratele cel mare căzând cu fața la pământ; noi suntem străini și nepricepuți în șiarturile poruncilor măriilor voastre.

— De unde veneați voi?

— Din lumea cea mare, prin care pribegim ca niște săraci ce suntem.

— Nu se poate! Acel drum nu e umblat de oameni, căci nu duce nicăieri; acel drum e părăsit de orice suflare omenească de amar de ani, de când s-a pripășit p-acolo un zmeu cumplit care taie și mănâncă pe orice om nenorocit ce calcă pe acel drum blestemat. Pentru aceea și eu am dat poruncă strașnică ca să se părăsească aceea poartă și nimeni să nu treacă prin ea și să umble p-acel drum.

— Ne iertați, că n-am știut, stăpâne!

— Eu nu sunt supărat că din neștiință ați umblat p-acea cale, zise împăratul mai domol, ci mă mir cum de nu v-ați întâlnit cu cumplitul de zmeu și n-ați pățit ceva.

— Ne-am întâlnit, stăpâne, răspunse fratele cel mai mic.

— Cum se poate? strigă împăratul mirat.

— Da, și am și mâncat împreună cu el.

— Ce spuneți voi? strigă împăratul din ce în ce mai uimit.

— Ba încă ne-am și culcat sub un acoperiș cu el, și chiar în patul său.

— Și nu v-a făcut niciun rău?

— Dimpotrivă, noi i-am făcut rele; i-am cosit orzul încă necopt, i-am tăiat trei fete la care ținea el ca la luminile ochilor și i-am luat arma lui cea mai puternică, care îl făcea să fie primejdios.

— Să fie cu putință?

— Da; de-acum poarta cea părăsită poate să fie deschisă la toată lumea, și drumul cel năpustit poate să fie bătătorit de oricine, căci zmeul este închis în ostrovul său, din care nu mai poate să iasă cu niciun chip.

— Asta-i peste poate!

— Fă o cercare, măria ta, dăruiește iertare la câțiva osândiți la moarte, cu îndatorire numai d-a se duce până la marginea râului ce înconjoară palatul zmeului și apoi să se întoarcă, și vei vedea că n- are să pață nimic.

împăratul puse deocamdată la popreală pe cei trei frați, îi găzdui și ospătă împărătește, dar nu le dete voie să se depărteze până ce nu va face încercarea cu osândiții.

A doua zi, deschise temnița la trei osândiți la moarte și, petrecându-i până la poarta cea părăsită, le zise:

— Duceți-vă pe drumul cel pustiu până la palatul zmeului, și dacă vă veți întoarce teferi și nevătămați, să știți că vă dăruiesc iertarea.

Osândiții apucară drumul cel blestemat cu inima cătrănită, știind că se duceau la o moarte sigură, dar pe sub seară se întoarse teferi și nevătămați, tară să fi întâlnit în cale pui de zmeu.

Vestea să lăți în tot orașul, chiar în acea seară, că cei trei voinici au scăpat lumea de groaznicul zmeu, pe care l-a închis în ostrovul său și, de a doua zi, începu să umble pe drumul cel părăsit care, căruțe, călăreți și pedestrași, mergând la orașele vecine, pe drumul cel drept care fusese lăsat în paragină de când se pusese în calea lor acel proclet de zmeu.

împăratul, de bucurie, scoase pe cei trei voinici de la popreală, îi opri pe lângă sine și le dete la fiecare câte o sarcină de taină, crezând că face bine să aibă pe lângă el niște oameni care au fost în stare să dea de mal un zmeu așa de spurcat.

Cei trei fraţi petrecură multă vreme la curtea împăratului, care-i iubea şi le făcea fel de fel de daruri; făcură chiar stare, dar nu fură de loc fericiţi: demonul pizmei şi al râvnei intră pe sub pielea lor şi le amăra zilele.

Fraţii cei mai mari pizmuiau pe cel mai mic, căci prin deşteptăciunea şi isteţimea minţii sale căpătase dragostea împăratului şi se urcase pe o treaptă mai înaltă decât ei. Cu toate acestea, el, mărinduse, nu uitase pe cei ce rămăsese pe sub el, ci îi iubea, îi ajuta, îi miluia şi totdauna le slujea drept mână dreaptă. Tocmai aceasta îi înfuria şi îi făcea să crape de necaz şi să întrebe cu ciudă pentru ce ei, fraţi mai mari, sa fie siliţi d-a primi milă şi ajutor de la un frate mai mic şi pentru ce el întotdeauna să-i umilească pe ei, apăsându-i cu greutatea binefacerilor lui.

Äst demon cumplit, care când se încuibează în inima omului nu-l mai slăbeşte până la moarte, îi chinui multă vreme şi mult îşi bătură capul nemulţumitorii ca să dea în cap pe binefăcătorul lor.
Fără să se gândească că, fără el, ei ar fi daţi pe bete din curtea împărătească, căci nu-i tăia capul nici două mere degerate.

Aşadar, ca să-şi ajungă la scop, se siliră, căutară, cercetară doar vor găsi vreun cusur fratelui lor, doar îl vor prinde cu mâţa în sac, dar nu fu chip, căci năzdrăvanul era vrednic şi cinstit; fură nevoiţi dar ca să alerge la clevetire.

în cuprinsul acelei împărăţii, şi mai cu seamă la palat, se vorbea multe minunăţii despre palatul zmeului şi despre avutul lui; unii spuneau că zmeul avea o cloşcă la care ţine ca la ochii din cap, căci vorbeşte cu omul şi face numai ouă şi pui de aur; alţii spuneau că are un cal care mănâncă foc şi jăratic şi are douăsprezece aripi, cu care se înalţă până la slava cerului şi într-o clipă zboară de la răsărit la apus, numai nu poate ca să treacă peste pustiul de foc; alţii, în sfârşit, că în pivniţele zmeului sunt atâtea comori, încât întrece în bogăţie pe toţi împăraţii pământului, iar pietrele lui nestemate sunt mai mari şi mai strălucitoare decât toate pietrele.

Auzind aceste zgomote, nerecunoscătorii fraţi îşi plănuiră să scoată din ele un mijloc ca să piardă pe frăţiorul lor, şi căutară vreme în prilej ca să-l puie în lucrare. Astfel, într-o zi, pe când împăratul se plimba în grădina palatului său, ei îi ieşiră înainte şi, căzându-i la picioare, zise:

— Să trăieşti întru mulţi ani, slăvite împărate!

— Să trăiţi şi voi, fraţii preaiubitului meu sfetnic de taină! răspunse împăratul, făcându-le semn ca să se ridice în sus. Dar ce vreţi voi, ce aveţi să-mi cereţi?

— Nimic, măria ta, nimic, alt decât să dăm pe faţă viclenia şi lăcomia unui om pe care l-aţi îndopat cu toate bunătăţile şi care drept recunoştinţă se arată de reacredinţă.

— Numiţi-mi acel om, ca să piară la minut, strigă împăratul furios.

— Acel om, răspunse fratele cel mare zâmbind cu bucurie, e nepricopsitul de nefrate-meu.

— Cum aţi zis?... strigă împăratul sărind din loc.

— Da, măria ta, răspunse cel d-al doilea; nu e vorba, fratele nostru e; ar fi trebuit să-l acoperim, dar datoria ce avem d-a fi credincioşi măriei tale ne face să deschidem gura şi să vă dăm pe faţă adevărul.

— Ei, şi ce rău mi-a făcut fratele vostru? întrebă împăratul încruntându-se.

— Fătiş nimic, dar pe sub ascuns mult: noi câtetrei v-am scăpat cuprinsul împărăţiei de prigonirile zmeului şi cu toate aceste numai el singur are asuprăşi un bici fermecat care ar putea sa vă scape de zmeu oricând ar vrea. Cu acest bici el ar putea să ia cloşca cu puii şi cu ouăle de aur în care stă toată puterea zmeului, dar n-o face. Ieri, nu mai departe, l-am rugat să vă aducă acea cloşcă, şi ştiţi ce ne-a răspuns? Ne-a zis: „Dacă împăratul m-ar face cel dintâi sfetnic al său de taină, i-aş aduce cloşca, iar de unde nu, nu".

— Aduceţi încoa pe fratele vostru, strigă împăratul bătând furios cu picioarele în pământ.

Porunca împăratului fu pe dată îndeplinită şi bietul băiat, deşi năzdrăvan, se miră foarte şi nu putu ghici pentru ce l-a chemat împăratul înaintea sa cu aşa mare grabă, nefiind atunci ceas de slujbă.

— Ia ascultă-mă, zise împăratul cu răstire; lumea te laudă şi chiar dumneata ai spus prin lume că poţi să-mi aduci cloşca zmeului dacă te voi face cel dintâi sfetnic de taină; du-te îndată de mi-o ad- o, şi dacă vei izbuti, pe cinstea mea împărătească mă jur că te fac cel dintâi sfetnic, iar de unde nu, îţi pui capul unde-ţi stau picioarele.

— Măria ta, răspunse tânărul uitându-se cu jale în ochii fraţilor săi; acei ce m-au lăudat măriei

voastre nu m-au lăudat ca să mă crească, ci ca să mă prăpădească; cu toate acestea, eu mă voi cerca, nu ca să capăt slavă de la măria voastră, căci mi-aţi dat destul, ci ca să vă fac plăcerea. Vă las sănătoşi...

După aceste cuvinte, ieşi din cetate, se abătu la umbra unui copac şi cât fu ziulica de mare plânse întruna, nu pentru că se ducea la o pieire sigură, ci pentru că era vândut chiar de fraţii săi. Stătu acolo până ce veni murga în sat. Cum se înnoptă, plecă p-aci încolo spre palatul zmeului şi merse, merse până ce ajunse la malul râului de foc. Acolo plesni cu biciul de foc, despică râul, trecu dincolo şi, apropiindu-se de palat, se uită pe fereastră şi văzu pe zmeu tocmai punându-se în pat ca să se culce.

Ca să-i mai treacă vremea, intră în pădurea ce înconjura palatul, se culcă pe iarbă verde şi trase un pui de somn. Când se sculă, stelele începuse să scapere şi în palatul zmeului nu se mai auzea niciun zgomot. Atunci se apropie din nou de fereastra cămării în care dormea zmeul şi auzindu-l sforăind şi horcăind, plesni din nou cu biciul, deschise uşa coteţului în care era închisă cloşca cu puii de aur şi întinse mâna ca s-o ia de pe cuibul pe care dormea.

— Cât! sari, stăpâne, că mă fură Făt Frumos! strigă cloşca dând din aripi. El cum auzi, plesni iarăşi din bici, se dete de trei ori peste cap şi, făcându-se musculiţă, se ascunse sub aripa cloştii, chiar în minutul când ea strângea aripile.

Zmeul dormea dus, dar totuşi auzi ţipătul cloştii şi sări ca vijelia din pat şi intră în coteţ; acolo însă nu văzu nimic, decât cloşca care aţipise din nou pe ouă.

Crezând că i s-a părut şi a visat că cârâie cloşca, zmeul se întoarse în casă ca să se culce, dar abia aţipi şi din nou cloşca începu să strige:

— Sari, stăpâne, că mă fură Făt Frumos!

De astă dată zmeul căută cu băgare de seamă prin coteţ şi p-afară, dar nu găsi nimic şi se întoarse în casă trăsnind şi bufnind.

Cum se culcă, însă, auzi iarăşi cârâitul păsării şi iarăşi veni, iarăşi se uită pe tavan, scotoci pe sub cuib, scormoni pământul pe jos, niciun perete nu rămase necăutat de el, dar nu fu chip să găsească ceva, căci cui îi da în gând să caute prin aripile cloştii? mai cu seamă că nici ea nu-i văzuse zburând pe la spate între pene, schimbat în muscă.

După ce plecă zmeul fără de ispravă ca şi mai înainte, musca iar ieşi din aripă, iar luă chipul lui Făt Frumos şi iar întinse mâinile ca să ia cloşca. Pasărea iarăşi strigă:

— Sari, stăpâne, că mă fură Făt Frumos!

— Să te ia cu paie pe spinare, răspunse zmeul deznădăjduit, că de frica şi groaza lui nu pot să mai trăiesc.

Auzind acestea, cloşca se lăsă să fie luată, şi năzdrăvanul ieşi fuga cu ea din coteţ, plesni cu biciul peste râu, îl trecu în fugă şi când el era dincoa, zmeul dincolo gata să se năpustească după el.
Noroc că plesni din bici la vreme şi râul îşi veni într-ale sale.

— Ah! fecior de lele ce-ai fost, strigă zmeul înfuriat: orzul mi-ai stricat, fetele mi-ai tăiat, biciul mi-ai luat şi cloşca mi-ai furat!

— Dac-o vrea Dumnezeu, şi capul tău, – răspunse voinicul, dând dosul cu cloşca în braţe.

Pe sub seară el ajunse la palat şi, dând cloşca cu ouăle şi puii în mâna împăratului, îi zise:

— M-am închinat, stăpâne, cu slujba ce mi-ai dat!

— De azi încolo eşti cel dintâi sfetnic al meu de taină, strigă împăratul minunându-se de frumuseţea cloştii.

VII

Fraţii cei nemulţumitori, văzând că pâra lor a adus fratelui lor noi cinstiri şi mai multă dragoste împărătească, seînfuriară şi mai mult împotriva lui şi se jurară ca cu orice chip să-l piardă; aşadar, căutară vreme cu prilej să găsească pe împăratul în nişte toane mai îndrăcite, şi văzându-l într-o zi că intră în cămara lui trăsnind şi bufnind supărat foc, chiar pe hoţul de păgubaş, câine ştie pentru ce, se furişară ca pisicile în cămara împărătească şi căzând în genunchi la picioarele lui amândoi strigară deodată:

— Măria ta, s-a trecut cu obrăznicia fratele nostru.

— Ce, iar a mai îndrăznit să zică ceva? strigă împăratul scânteind de mânie.

— Da, şi mai cu asupra ca oricând.

— Ce fel mila şi bunătăţile mele l-au făcut sumeţ până într-atâta, cu cât cutează să-şi dea păreri şi să se împotrivească poruncilor mele?

— Mila măriei tale l-a făcut să se creadă cel mal mare om din împărăţia măriei tale, fiinţa care ne mai ţine pe acest pământ.

— Şi ce s-a mai lăudat încă? strigă împăratul cu mânie.

— A zis că, dacă l-ai face mare vornic, ţi-a aduce calul zmeului cel cu douăsprezece aripi.

— A îndrăznit să se laude că-mi face astă treabă?

— Da, măria ta.

— Prea bine; tocmai va prinde bine un asemenea cal în războiul ce voi să încep cu un vecin obraznic. Chemaţi-l iuteîncoa.

Porunca împăratului fu în grabă îndeplinită, şi cum îl văzu împăratul, îi zise:

— Am auzit că te-ai lăudat în lume că dacă te-aş face mare vizir mi-ai aduce calul zmeului cu douăsprezece aripi, purcede în grabă şi adu-mi-l până mâine de dimineaţă, şi-ţi făgăduiesc că, izbutind, până seara eşti mare vornic, iar dacă nu, sa ştii că unde ţi-au stat picioarele are să-ţi zacă capul.

— Ei, măria ta! zise bietul tânăr dând din cap cu întristare şi uitându-se drept în ochii fraţilor lui – mult mă laudă lumea, măria ta, dar nu ca să mă crească, ci ca să mă prăpădească.

De astă dată el nu mai plânse, nici se mai boci, ci aşteptă în cămara lui până să se însereze, şi cum s-a înnoptat, ieşi din cetate, apucă drumul spre palatul zmeului şi, despicând râul cu plesnitul biciului, trecu dincolo, şi după ce se încredinţă că zmeul doarme, intră în grajd şi puse mâna pe frâul calului care dormea întins pe paie proaspete.

Cum simţi mână străină, calul se zbârli, se sculă repede în sus şi, nechezând cu putere, începu să strige:

— Sari, stăpâne, de mă scapă, că mă fură Făt Frumos!

Până să vie zmeul, el se schimbă într-o muscă de cal şi se ascunse sub coama calului; pas' de-l mai găseşte!

Degeaba se trudi zmeul, săracul, de trei ori d-a rândul, degeaba căută, degeaba omorî toţi gândacii şi gângăniile ce găsi prin grajd, căci chip d-a da peste duşmanul lui de moarte nu fu, căci el se odihnea schimbat în muscă, când sub coamă, când sub coada calului. Şi când calul nechează pentru a treia oară şi strigă: „Sari, stăpâne, de mă scapă, că mă fură Făt Frumos!" el, obosit şi

zdrobit de atâta căutătură nefolositoare, căzu din nou pe pat şi răspunse:

— Fură-te, fată ce-o vrea, că de frica şi de groaza lui nu ştiu ce o să mai fac.

De astă dată calul se supuse, ca şi cloşca. Făt Frumos încălecă pe dânsul, după ce ieşi afară din grajd, plesni cu biciul şi trecu ca vântul prin râu tocmai când zmeul ieşea din casă ca să vie înc-o dată în ajutorul preaiubitului său telegar, dar era prea târziu; năzdrăvanul trecuse râul şi-i da cu sâc de dincolo, după mal.

— Ah! fecior de lele ce eşti! strigă zmeul scrâşnind din dinţi: orzul mi-ai stricat, fetele mi-ai tăiat, biciul mi-ai luat, cloşca şi calul mi-ai furat!

— Dac-o vrea Dumnezeu, şi capul tău, răspunse voinicul zburând în slava cerului şi apoi coborându-se drept la scara împăratului.

— M-am închinat, stăpâne, cu slujba care mi-ai dat, zise el intrând în cămara împărătească.

împăratul, după ce văzu calul şi zbură cu el câtva timp prin văzduh, se coborî jos şi, luând în braţe pe tânăr şi sărutându-l pe amândoi obrajii, îi zise:

— De azi încolo eşti mare vornic.

VIII

Fratele năzdrăvan, ajungând mare vornic, uită relele ce-i gândeau fraţii săi şi, ca să-i împace şi să-i facă să uite pizma ce le pricinuia mărirea sa, îi făcu pe amândoi sfetnici de taină împărăteşti şi-i îmbogăţi cu fel de fel de daruri şi bani; ei însă cu cât se înălţau şi se însufleţeau prin ajutorul lui, cu atât se aprindea şi mai tare în ei dorinţa d-a-i face de petrecanie.

împăratul avea o fată frumoasă ca un luceafăr, încât la soare te puteai uita, dar la ea ba, şi dorea s-o căsătorească cu un fecior de împărat vrednic de ea. El o iubea ca ochii din cap şi voia s-o vadă cu mult mai mare şi mai puternică ca dânsul; de aceea toţi feciorii de boier ai împărăţiei sale, care-şi ridicase ochii până la dânsa şi îndrăznise s-o ceară de la tată-său de soţie, plecase cu nasul în jos şi fără de nicio ispravă, căci tată-său voia s-o vadă lucru mare.

Cei doi fraţi duşmani ştiau aceasta şi se hotărâră într-o zi ca să aţâţe pe împăratul împotriva fratelui lor chiar prin fiica lui. Mai întâi se cercară prin laude şi cuvinte înfierbântătoare să aţâţe în inima lui dragoste pentru fată şi să-i dea fel de fel de nădejdi îndemnătoare şi văzând că băiatul îşi cunoştea lungul nasului şi nu se întindea mai mult decât îi era pătura, se duse la împăratul şi-i zise:

— împărate, măria-ta, marele vornic s-a îndrăgostit de fata măriei tale.

— Cum se poate? strigă împăratul, spumegând de mânie; a îndrăznit mocofanul să-şi ridice ochii până la o fată de împărat, care n-a găsit de potriva ei pe cei mai de neam şi mai bogaţi feciori de boieri?

— Da, măria ta, ba încă s-a lăudat că, dacă i-ai da-o, ţi-ar aduce chiar pe zmeul legat cobză şi băgat într-un buriu[604].

— S-a lăudat el cu una ca aceasta? striga împăratul cuprins de mirare.

— Da, măria ta.

— Bine, fie, primesc; să-mi aducă zmeul închis într-un buriu şi-i dau pe fie-mea de nevastă.

Bietul vornic, auzind din gura împăratului porunca d-a se duce să-şi împlinească astă laudă, căzu la picioarele lui şi-i strigă:

— Nu-ţi face păcat cu mine, slăvite împărate, nu mă da pierzării degeaba, căci cu nimic nu sunt vinovat. Niciodată n-am îndrăznit să-mi ridic ochii până la luceafărul ceresc ce se numeşte fiica măriei tale, niciodată n-am îndrăznit să rostesc o asemenea laudă, ci alţii au făcut-o pentru mine, dar nu ca să mă crească, ci ca să mă prăpădească.

— Chip de scăpare nu e, strigă împăratul: du-te!

— Maria ta, ia-mi tot ce mi-ai dat: bogăţii, ranguri, mărire, lasămă să ajung iarăşi ce m-au lăsat părinţii, un muncitor sărac şi dosădit, dar dăruieşte-mi zilele!

— Nu se poate, pleacă, sau de nu, îţi zace capul unde îţi stau picioarele.

De astă dată, bietul băiat plecă amărât şi cătrănit de nu-l mai ţineau picioarele; lesne lucru să furi o cloşcă şi un cal, dar un zmeu groaznic şi puternic, care a băgat spaima într-o mulţime de împăraţi şi a pustiit toate împărăţiile vecine, nu era de loc lucru lesne; dimpotrivă, era peste putinţă, cu tot biciul ce avea el înfăşurat pe după coapse.

604 butoiaş

Năzdrăvănia lui de astă dată nu-i folosi la nimic alt decât să-i dea în gând sa facă o cercare într-o doară, ce o ieşi să iasă, şi să se căpătuiască într-un noroc cu nişte unelte de dogar, adică: secure, bardă, fierăstrău şi nişte cercuri de fier. Cu aste unelte în desagă apucă el drumul spre palatul zmeului, coti la dreapta ca să ajungă la malul râului drept în dreptul pădurii şi, ajungând acolo, despică râul şi se înfundă în bungetul[605] întunecos.

După ce aduse râul în starea lui de mai nainte, se dete de trei ori peste cap şi, schimbându-se într- un bătrân alb colilie şi cu barba până la brâu, începu să taie rădăcina unui copac mare şi să facă ziua nămiaza mare un zgomot de auia pădurea întreagă. Zmeul, de când rămăsese închis în ostrovul său ca leul în cuşca îmblânzitorului de dobitoace, nu făcea alt decât da ocol ostrovului şi cât ziulica de mare îl învârtea şi iar îl învârtea, ca doar să găsească un locşor pe unde să treacă dincoa, dar pustiul de foc care giulea şi ustura nevoie mare îl făcea să se tragă înapoi şi să-şi rumege turbarea cu nădejdea d-a şi-o vărsa pe cineva, când va găsi vremea cu prilej.

Când auzi zgomotul ce ieşea din pădurea sa, scoase un ţipăt de bucurie şi ca uliul alergă spre partea locului, strigând:

— El trebuie să fie; în sfârşit am pus mâna pe dânsul, ca să-mi izbândesc de toate neajunsurile ce mi-a făcut.

într-adevăr, el era, dar dânsul nu îl cunoscu şi, luându-l drept un unchiaş gârbovit de zile, îşi înecă un suspin de părere de rău şi încruntându-şi sprâncenele, îi zise:

— Cine eşti tu care îndrăzneşti d-a-mi călca moşiile mele şi d-a-mi tăia lemnele mele?

— Om bun, răspunse unchiaşul tăind tară contenire; dar dumneata cine eşti?

— Cine sunt eu? Ce, nu mă cunoşti?

— Nu, căci nu te-am văzut de când sunt şi pe lângă asta am şi vederea scurtă.

— Eu sunt puternicul zmeu, stăpânul acestor cuprinsuri, răspunse zmeul cu măreţie.

— Măria ta! strigă unchiaşul aruncând securea cât colo şi cuprinzându-i genunchii şi sărutându-i picioarele. Oh! Dumnezeu te-a pus în calea mea ca să mă izbândeşti şi ca să mă scapi de prigonirea afurisitului de Făt Frumos care mi-a furat copila, un mărgăritar de fată, şi apoi, ca să se scape de mine, m-a luat pe calul său cu douăsprezece aripi, m-a trecut râul de foc şi m-a aruncat într-ăst bunget de pădure, de unde nu mai pot ieşi.

— Făt Frumos! strigă zmeul; ce Făt Frumos?

— Unul care se laudă că a cosit orzul încă necopt al unui zmeu puternic, apoi i-a tăiat trei fete ca nişte cadre şi, în sfârşit, i-a furat o cloşcă cu ouă şi pui de aur şi acel cal minunat care zboară prin slava cerului.

— Eu sunt acel nenorocit de zmeu.

— Măria ta? strigă moşneagul uitându-se la el cuprins de mirare; să fie cu putinţă?

— Da, a fost, răspunse zmeul oftând din băierile inimii.

— Şi stai pe loc cu mâinile în sân şi nu-ţi izbândeşti?

— Ah! dac-aş putea, i-aş sorbi tot sângele, picătură cu picătură!

— Nu poţi? şi te numeşti că eşti zmeu! strigă bătrânul încrucişându-şi mâinile cu ciudă; eu, vorba vine, sunt un biet muritor şi nu mi-a făcut alt rău decât mi-a furat o fată ca să se cunune cu ea, fără voia mea, şi tot cum m-am văzut într-astă pădure, m-am gândit numaidecât la izbândire şi m-am pus pe treabă.

— Dar ce ai de gând să faci?

— Ai să vezi.

— De ce tai ăst copac aşa de gros?

— Ca să fac un butoi mare şi destul de gros ca să nu-l poată sparge când se va umfla şi se va

605 pădure deasă

opinti în el.

— Şi ce să faci cu dânsul?

— Să închid în el pe duşmanul meu de moarte şi apoi să-l arunc în foc.

— Bună idee, dar cum s-o îndeplineşti? cum să-l îndupleci pe el ca să intre înăuntru.

— Cu ajutorul fetei mele voi războ la dânsul noaptea, pe când doarme dus.

— Ştii unde şade?

— Cum de nu!

— Dar cum vrei să ieşi d-aici peste râul înflăcărat peste care n-am putut trece chiar eu?

— Asta e taina mea; nu sunt de-a surda vrăjitor.

— Vrăjitor!

— Da, d-aceia ce încheagă apele şi amorţesc înfierbinţeala flăcărilor.

— Dacă-ţi voi da mână de ajutor, mă treci şi pe mine dincolo?

— Auzi întrebare! cum de nu?

— Atunci să ne punem pe treabă.

Cât te ştergi la un ochi, copacul fu răsturnat la pământ şi, până la sfinţitul soarelui, doagele tăiate şi netezite cu cuţitoaia, şi butoiul înfundat într-o parte şi cercuit.

— Ah! ce mai butoi ţeapăn, strigă unchiaşul, însemnând pe unde să tragă gardenul pentru fundurile de sus; drac să fie diavolul de FătFrumos şi tot nu va ieşi din el, dacă-l voi închide o dată înăutru.

— Nu te prinde, căci el e mai puternic decât dracul, răspunse zmeul.

— Păcat că nu sunt în floarea anilor mei! murmură unchiaşul suspinând, căci aş fi intrat în el, m- aş fi umflat, ştii colea voinicește, şi aş fi făcut o cercare să văd poate să-l spargă cineva, ori nu.

— S-o fac eu, dacă vrei, zise zmeul.

— De ce nu? dacă nu te superi; am fi mai siguri de isprava faptelor noastre.

Zmeul, fără să bănuiască nimic, intră în butoi, se umflă o dată, se umflă a doua oară, şi când fu a treia oară, cercurile de fier plesniră şi zburară cât colo, făcute fărâme.

— Vfezi că era să dăm de şugubină? strigă zmeul sculându-se de jos.

— Văz, dar nu e de vină butoiul, ci măria ta care eşti prea puternic, răspunse unchiaşul cu ciudă; acum iacă izbândirea noastră peste putinţă!

— Pentru ce peste putinţă?

— Căci cercurile ce se întâmplase să am asupră-mi au plesnit şi, până să caut altele, o să treacă multă vreme şi mi-e frică să nu afle procletul de Făt Frumos.

— Nu purta grijă, că am eu ac de cojocul lui.

— Ce spui?

Cei trei fraţi şi zmeul

— Am în pivniţă nişte cercuri de fier groase ca pe deget, pe care simt sigur că nu va putea să le rupă; mă duc să le caut.

Se vede că zmeii erau răi, puternici, dar glagorie n-aveau nici cât negrusub unghie, căci el nu se gândi nici de loc de unde găsise unchiaşul sculele şi cercurile de fier pe când fuseseră pit fără veste de Făt Frumos, după spusa lui, şi aruncat în acel ostrov, ci alergă spre casă ca un Vlad, orbocăi prin pivniţă până ce dădu de cercuri şi, după ce le găsi, veni cu ele, aşează din nou butoiul, mai scoase din doage, căci cercurile erau mai strâmte, îl încheie bine şi după ce-l bătu bine, sări iar înăuntru şi începu să se umfle din nou.

Acum lemnele trosniră puţintel, dar fierul cercului nici nu se clinti.

— Eu nu sunt încă sigur, răspunse unchiaşul, până n-oi face o încercare şi cu fundurile de dasupra puse la loc.

— Ce e mai lesne, zise zmeul; tot sunt eu în butoi, pune-le, ca să ne vedem pe deplin visul cu ochii.

— Bucuros, răspunse unchiaşul, – şi fără a face multe nazuri, aşează fundurile deasupra capului zmeului ce se ghemuise în fundul strâmtului butoi, bătu cu ciocanul deasupra, până intrară doagele în ulucul gardenului, şi după aceea aşează cercul de la gură şi, după ce-l bătu cu tot şiartul, strigă:

— Umflă-te acum, zmeule!

Zmeul se umflă din toate puterile de trei ori pe rând, unul după altul, dar de astă dată nici doagele nu mai trosniră.

— Acum dacă oi vrea m-oi mai scoate, răspunse zmeul năbuşit, dacă nu, aici rămân până mi-o plesni fierea, că de ieşit nu mai e cu putinţă.

— Mai umflă-te o dată, să nu ne dea Făt Frumos de potcă[606].

Zmeul se mai umflă o dată aşa de puternic, încât sări polobocul de un cot de la pământ, dar nu fu chip d-a rupe cercurile sau doagele; după aceea zise:

— Scoate-mă mai iute că plesnesc de năbuşeală.

— Lasă că bun loc ţi-ai ales, răspunse unchiaşul, făcându-se iarăşi voinic: nu ţi-am spus eu că d- o vrea Dumnezeu şi capul tău? Acum pregăteşte-te de moarte, fărtate, ca ţi-a sosit veleatul.

— Ah, fecior de lele ce eşti! strigă zmeul săltând un stânjen cu buriul de la pământ; orzul mi-ai stricat, fetele mi-ai tăiat, biciul mi-ai luat, cloşca şi calul mi-ai furat, capul mi-ai mâncat.

Voinicul, drept răspuns, puse dopul la vrană, dete buriul d-a rostogolul până ameţi bine pe bietul zmeu, după aceea plesni cu biciul peste palaturi şi cuprinsurile lui, şi după ce le schimbă într-un măr de aur, îl băgă în sân, luă buriul cu zmeul la spinare şi plecă p-aici încolo spre palatul împărătesc, fără de nicio împiedicare, căci râul de foc pierise.

A doua zi, înfăţişându-se la palat, puse la picioarele stăpânului său butoiul cu zmeul înăuntru şi-i zise:

— M-am închinat, stăpâne, cu porunca care mi-ai dat.

împăratul se cruci văzându-l că se întoarce viu, nevătămat, şi se cuprinse de groază mare auzind că spăimântătorul zmeu, de frica căruia a tremurat atâţia mari de ani, se afla în palatul său şi zăcea fără de putere închis într-un buriu, în care fusese închis de mâna unui fecior de plugar.

El vedea cu ochii şi tot nu credea, şi tot i se părea cu era jucăria unui vis sau a unei amăgiri din partea vornicului său. Doritor d-a se încredinţa de adevăr, el scoase dopul de la vrană şi, aplecându- se spre dânsa, strigă:

— Acilea eşti, zmeule?

— Aci, slăvite împărate, răspunse zmeul cu un glas năbuşit; tă-ţi pomană de-mi dă drumul şi-ţi voi da bogăţii numeroase ca nisipul mării.

— Ce spui? zise împăratul râzând; degrabă ţi-o fi? lasă că bun loc ţi-a ales ginerele meu şi mult şi bine ai să stai tu acolo, aşteptând să te scot eu. Pregăteşte-te mai bine a răscumpăra prin moarte nelegiuirile ce ai săvârşit.

Zmeul scoase un urlet groaznic, încât făcu să zornăie toate geamurile şi sări în sus de izbi cu butoiul tavanul, dar de ieşit nu putu ieşi. împăratul nu mai putea de bucurie, chemă divanul întreg şi împărtăşi tuturor sfetnicilor săi fericita veste că a scăpat cu totul de zmeu; chemă apoi pe fiica sa, şi punându-i mâna ei în mâna mântuitorului scaunului său, îi zise:

— Iată bărbatul tău.

Trei zile şi trei nopţi d-a rândul fu veselie şi zaiafet în tot cuprinsul împărăţiei, de bucurie c-a scăpat de zmeu; împăratul şi toţi supuşii săi alergară să vadă locul unde a fost mai nainte groaznicul palat.

IX

Toţi şi toate din toată întinderea cuprinsului împărăţiei erau fericiţi şi mulţumiţi că au scăpat de procletul de zmeu, numai fraţii cei nemulţumiţi trăsneau şi bufneau de ciudă, mai cu seamă când au aflat că împăratul a dat duşmanului lor pe fiica sa de nevastă şi l-a lăsat moştenitor peste tronul său.

Fratele lor ştia gândurile lor, şi încă mai ştia că mijlocul d-a le potoli setea ce aveau d-ai face rău nu era potolită; ca să scape o dată, hotărî să uite că era frate cu ei şi să se cotorosească de dânşii cu

606 supărare, belea

orice chip.

Aşadar, se duse la împăratul şi-i zise:

— Măria ta, eu m-am lăudat cât m-am lăudat, căci au fost lucruri cu putinţă de îndeplinit, dar de! lauda ce s-au lăudat fraţii mei azi dimineaţă prea e boacănă. Ei zic că dacă i-ai pune şi pe ei dasupra rugului pe care voi pune butoiul cu zmeul ca să arză în ziua cununiei mele, dânşii vor putea să se apere de flăcări cu ascuţişul săbiilor.

— Voia să li se facă! strigă împăratul voios; şi dacă vor ieşi din foc vii, nevătămaţi, pe unul îl fac vornic şi pe altul mare spătar.

Auzind porunca împărătească, fraţii cei nelegiuiţi înţelese că fratesău le-a făcut-o şi el o dată şi bine, şi începură să o sfeclească şi să-şi frângă mâinile cu deznădejde. Cum auziră, alergară numaidecât la fratele lor, căzură în genunchi la picioarele lui, îl rugară, îi aduse aminte că sunt ieşiţi din pântecele aceleiaşi mame, plânse chiar, dar nu fu chip de înduioşare. El ştia cât le plătea pielea şi cât de tare le-a coprins sufletul demonul pizmei, şi nu căzu de loc în ispită d-a se lua după vorbele lor şi d-a da crezământ făgăduielilor lor.

Aşadar, fură nevoiţi să-şi sufere scrisa şi să moară încai cum se cuvine, primind cu vârf şi îndesat răsplata faptelor lor.

Cununia fratelui lor se săvârşi cu mare paradă şi după dânsa urmă fel de fel de privelişti mândre şi de veselii. Oraşul întreg se îmbrăcă cu flori şi lucruri scumpe, tot norodul se înveşmântă ca în zi de sărbătoare; drumul de la palat până la mitropolie fu semănat numai cu trandafiri şi garoafe, şi din cişmelele oraşului curse toată ziua în loc de apă numai vin şi sorbeturi răcoritoare.

Mirele şi mireasa erau învesmântaţi numai în mătăsuri şi catifele albe şi pietre scumpe; caleaşca lor era numai aur şi mătase albă, şi cei şase cai înaintaşi erau albi ca laptele şi împodobiţi cu pene albe şi hamuri de aur şi de argint; ce nu văzuse plugarul de când îl făcuse mă-sa.

După ce se săvârşi cununia, împăratul, mirii şi toţi nuntaşii urmaţi de norod ieşiră afară din oraş şi înconjurară locul ce se pregătise pentru arderea zmeului. Lemnele fură aşezate unele peste altele, butoiul în mijlocul lor şi deasupra lui, de voie, de nevoie, fură legaţi de nişte prăjini groase cei doi fraţi, cărora le lăsase mâinile slobode şi le pusese în mâini câte o sabie.

îndată ce ajunse împăratul, se dete foc lemnelor, flăcările se ridicară în sus, cei doi nenorociţi începură să dea în dreapta şi în stânga cu săbiile îndemnaţi de o nebună nădejde, dar îndată fumul îi înecă, flăcările le arse legăturile şi hainele şi-i făcură să cadă grămadă peste butoiul ce trosnea, scoţând nişte ţipete înfiorătoare.

Peste un ceas nu rămăsese din rug decât un maldăr de cenuşă, în mijlocul căruia slujitorii găsiră trei căpăţâni pe jumătate arse. De acolo, nuntaşii şi norodul se întoarse în oraş ca să se puie din nou pe benchetuială, şi pe sub seară duse pe miri la casa lor.

Cei trei fraţi şi zmeul

Care era casa lor nimeni nu ştia; când sosi însă ceasul, apucară cu toţi, luminaţi de mii şi mii de făclii, spre locul unde fusese palatul zmeului şi acolo văzură, cuprinşi de mirare, în locul ce cu două zile mai nainte îl văzuse sterp şi uscat, un palat de toată frumuseţea, învelit în aur şi înconjurat de toate părţile de un râu de lapte, deasupra căruia sta spânzurat un pod de argint.

Minunăţiile din palatul împărătesc era nimica pe lângă minunăţiile din palatul zmeului; acolo-i aştepta o masă şi mai bogată, la care se puse cu voie bună mare şi mic, fără deosebire. După masă, nunta întreagă se coborî în pivniţe şi tainiţe, unde gemeau cine ştie de când nenumărate fiinţe omeneşti de bărbaţi şi femei, şi numaidecât deschise toate uşile, dezlegară toate fiarele, dădură drumul la toţi închişii şi-i milui pe toţi.

Petrecerile nunţii ţinură o săptămână întreagă, mesele nu se mai destinse cât ţinu benchetuiala şi, fiind şi eu la una din ele, furai o lingură scurtă şi o băgai în gura cui ascultă.

înşir' te mărgărite cu dalbe flori aurite

poveste românească

A fost, cică, măre, odată, da demult de tot, când avea ursul coadă şi dădea salcia roadă, a fost un împărat tânăr. Şi ăst împărat, când îi dădea răspas trebile împărăţiei, se îmbrăca tiptil şi se ducea să se plimbe. Aşa, iacă trece o dată pe dinaintea palatului unui împărat vecin ş-acolo, uitându-se pe geam, vede p-ale trei fete ale împăratului ăluia. Acum, el nefiind din fire aşa îndrăzneţ, cum le-a văzut că se uită şi ele la el a şi coborât ochii

în jos şi nu s-a mai uitat la ele, dar auzi pe una din ele zicând:

— Eu aş lua de bărbat pe flăcăul ăsta de trece călare, şi de-ar vrea şi el să mai ia pe mine, i-aş ţine casa-ntr-un fus de tort.

Cum îi trecură pe la urechi vorbele astea, puse călcâile în burta calului şi-l mai învârti şi-l mai suci, ca să auză tot.

Alta zise:

— Eu i-aş învârti casa pe două mere de aur.

Iară a d-a treia zise:

— Ba eu i-aş face doi copii cu totul şi cu totul de aur.

Pe împărat l-ar fi ademenit, nu l-ar fi ademenit, ale două fete dintâi, dar când o auzi p-a d-a treia, s-a isprăvit, că el nu mai putea de dragul copiilor.

Îşi curmă calea şi se întoarse acasă, iar a doua zi, când se revărsa de ziuă, se îmbrăcă cu straie mândre împărăteşti, încăleca p-un fugar d-ăia straşnici, de vărsa foc pe nări, şi se duse glonţ la împăratul cu înşir' te mărgărite cu dalbe flori aurite fetele să-i ceară de nevastă pe fii-sa a care zisese că-i face doi copii cu totul şi cu totul de aur.

împăratul, tatăl fetelor, măcar că fata pe care i-o cerea era a mai mică, ş-ar fi vrut să le mărite cu rost, începând cu a mai mare, prinse bucuros să se înrudească cu el, că-i ştia vrednicia, şi porni nuntă împărătească, care ţinu şapte zile şi şapte nopţi; iar după ce se sfârşi dandanaua, îşi luă ginerele mireasa şi se întoarse la împărăţia lui.

Acilea toate ar fi mers bine, dar pasămite avea împăratul o roabă frumoasă, ţigancă, cu care trăia de multă vreme, şi astă roabă cum văzu pe nevasta împăratului atâta îi fu de necaz, că nici laie, nici bălaie, îi puse gând rău.

Trecu vreme la mijloc ca de vro opt luni de când se însurase împăratul, şi la el ceartă, ori să zici că să nu se învoiască la ceva cu nevastă-sa, ferit-a Dumnezeu! Ce zicea unul zicea şi ălălalt, de trăiau d-o minune de bine; ba împărăteasa rămăsese şi grea şi aşteptau cu drag amândoi ziua când s- or pomeni cu doi dolofani de copii numai şi numai de aur.

Dar ştii, când vine năpastea pe capul românului... Se pomeneşte într-o zi împăratul că trebuie să pornească cu război asupra unui vrăjmaş, care se tot silea să-i hărţuiască împărăţia.

Plecă bietul om, mâhnit până în fundul sufletului, că-şi lasă nevasta singură tocmai la vremea când să nască, şi merse, şi merse până se întâlni cu vrăjmaşul, şi dacă-l întâlni îi trase o bătaie âluia, nenişorule, de îi merse fulgii.

Cum văzu că l-a biruit, o porni îndărăt spre casă. Aci dac-ajunse, ce-l aştepta? Se pomeni, când ceru să-şi vadă copiii, că-i aduce ţiganca doi căţei.

— Ce sunt ăştia? răcni împăratul.

— Copiii d-tale, să trăieşti, măria-ta, răspunse ţiganca. Atunci împăratul se înfurie de tot, din pricină că l-a minţit nevastă-sa, că i-a făcut doi căţei în loc de doi copii cu totul şi cu totul de aur, şi a făcut-o roabă, punând-o la fel de fel de munci şi bătând-o, iar pe roabă o făcu împărăteasă.

Biata împărăteasă, pasămite, nu era vinovată, că ea se ţinuse de vorbă: făcuse doi copii de aur; dar ţiganca, de necaz pe dânsa că se măritase cu împăratul, ibovnicul ei, luase copiii cum îi făcuse, de n-avusese vreme împărăteasa nici să se uite la ei, şi-i îngropase de vii, iar în locul lor pusese doi căţei de la o căţea, care fătase taman atunci.

Din locul unde îngropase roaba copiii, drept în faţa palatului, răsăriră doi brazi frumoşi, care ziua creşteau cât ar creşte alţii într-un an, iar noaptea se făceau copii la loc şi se duceau la mumă-le de le da ţâţă, ş-o făceau să-şi mai uite de necazuri, sărutând-o şi mângâind-o.

Dar nu trecu multă vreme la mijloc şi ţiganca, băgând de seamă cum creşteau de repede brazii din faţa palatului, se temu de ceva şi rugă pe împărat să-i taie d-acolo că-i împiedică vederea, împăratul nu vru, că-i erau dragi, iar ţiganca văzând aşa, a zis că de nu-i taie, pâine şi sare cu el nu mai mănâncă; şi împăratul, ca să-i facă pofta, puse de tăie brazii şi făcu din ei două scânduri de pat pe care le-au pus una la patul lui şi una la al ţigăncii. Iar biata împărăteasă, văzând că-i taie copiii, se jelea de moarte.

într-o noapte au început să vorbească scândurile de la paturi:

— Cum ţi-e ţie, soră-mea? întreba băiatul.

— Greu mi-e, frăţiorule, că e hoaţa de ţigancă pe mine... da ţie cum ţi-e?

— Mie mult mi-e uşor, surioară dragă, că e tata dasupra. Roaba fiind deşteaptă i-a auzit vorbind aşa, şi a doua zi puse scândurile pe foc şi le arse; şi când ardeau troznind, sărira două scântei din foc într-o copaie cu tărâţe, din care mâncând o oaie rămase grea şi născu doi mieluşei, a căror lână era cu totul şi cu totul de aur.

împăratul nu mai putu de dragul lor, când văzu, dar ţiganca nu ştia cum să-i prăpădească mai iute, şi într-o zi, când nu era împăratul acasă, puse de-i tăie, şi maţele le dădu cu număr bietei împărătese, care era roabă, să se ducă cu ele la gârlă să le spele, dar să nu care cumva să piardă vrunu, că amar va fi de ea.

Mare jale a cuprins pe împărat când a auzit ce făcuse nevastă-sa, iar biata împărăteasă, plângând, s-a dus să spele maţele mieluşeilor nevinovaţi, pe care îi ştia că erau copiii ei iubiţi.

Când ajunse la gârlă, spălă maţele şi le curăţi câte unu-unu, iar la urmă, îi scăpă unul din mână şi o luă pe apă în jos. O cioară, cum îl văzu, se repezi de-l luă în plisc şi zbură cu el într-un pom.

— Cioacă, cioculiţă, se rugă biata femeie, dă-mi, rogu-te, maţu, că mă bate roaba cu toiagul de- o vedea că lipseşte.

— Nu ţi-l dau, răspunse cioara, că nu mi-ai dat niciodată vro mână de mălai să-mi astâmpăr foamea.

Auzind, pomi împărăteasa spre moară:

— Moară, moricică, dă-mi niţel mălai să dau cioarei, să-mi dea maţu, că mă bate roaba cu toiagul de-o vedea că lipseşte.

— Nu-ţi dau, răspunse morarul care auzi, că nu mi-ai adus niciun pui de găină.

Şi se duse biata femeie la cloşcă:

— Cloşcă, cloşculiţă, dă-mi un puişor să duc morarului; morarul să-mi dea mălai, mălaiul să-l duc cioarei, cioara să-mi dea maţul, că mă bate roaba cu toiagul de-o vedea că lipseşte.

— Nu-ţi dau, zise cloşca, că nu mi-ai dat niciun bob de porumb măcar vreodată şi mie. Şi o luă înspre un om care culegea la porumb:

— Omul lui Dumnezeu, omul lui Dumnezeu, dă-mi un bob de porumb, să-l dau cloştii; cloşca să-mi dea puiul; puiul să-l dau morarului; morarul să-mi dea mălai; mălaiul să-l dau cioarei; cioara să-mi dea maţul, că mă bate roaba cu toiagul de-o vedea că lipseşte.

Iar omul, făcându-i-se milă de ea, i-a dat mai multe-boabe şi le-a dat pe toate cloştii; cloşca i-a dat puiul; puiul l-a dat morarului; morarul i-a dat mălai; mălaiul l-a dat cioarei şi cioara i-a dat maţul îndărăt.

în vremea asta venind un val, cum lăsase ea maţele pe marginea gârlei, îi luă altul, dar ea îl lăsă, neavând ce face, şi se întoarse acasă deznădăjduită cu ale care-i rămăsese, căci se gândi: „Mult am suferit eu, ce o fi d-oi mânca ş-o bătaie?!"

Pasămite, rânduise Dumnezeu să fie ale două scântei taman în maţul ăla pe care l-a luat gârla. Şi fiind gârla mare, s-a fost agăţat de o cracă de pom, ce atârna până în apă, iar când s-a tras apa, au ieşit din el doi copii măricei: o fată ş-un băiat. Băiatul avea o custură cu care tăia răchită, iar fata o furcă cu care torcea; şi amândoi erau de aur, şi frumoşi la chip de venea lumea de pe lume, de se uita la ei şi se minuna d-aşa frumuseţe... Ba ajunse vestea la împărat, care, cum auzi, veni să-i vază
şi el, şi când îşi aruncă ochii şi-i văzu aşa de frumoşi, îi şi luă cu el la palat.

Când îi văzu roaba, o sfecli de tot, se făcuse de parcă o pusese pe jăratic, dar nu avu ce face, că împăratul nu se despărţea de ei de loc, căci văzuse cum strâmbase din nas nevastă-sa când îi adusese şi îi era să nu le facă de petrecanie ca şi mieluşeilor. Ş-aşa trăiră copiii pe lângă împărat, care îi iubea cum nu se mai poate de mult.

într-o zi, nu ştiu cum, nu ştiu ce fel, se rupse un şir mare de mărgăritare pe care-l purta la gât ţiganca; dădu să le culeagă, să le înşire la loc... nu putu cu niciun chip; îi alunecau printre degete, ca zvârlugile. Bre! că ce să fie, bre! că ce să facă... chemă curteni, chemă slugi... degeaba, nu puteau să le înşire, şi pace.

— Ia staţi să pun eu pe copilaşii ăi frumoşi, zise împăratul, să vedem ei or putea? că cum sunt de minunaţi în toate, or putea face şi minunea asta să înşire boabele de mărgăritar pe care nu le poate nimeni înşira. Ai, veniţi-ncoa, dragii mei, să vă văd.

Copiii se puseră jos şi începură să înşire, iar boabele se înşirară cum se înşiră toate boabele, de s- au mirat toţi.

— Acum, măria-ta, zise băiatul, văzând că e multă lume – că erau faţă sfetnicii şi toţi oamenii curţii – să asculţi să-ţi spun o poveste frumoasă.

— Ştii poveşti?... Păi de ce nu-mi spuneai? Ai, să te văd, ia începe...

Şi începu băiatul aşa:

„A fost odată demult de tot, când avea ursul coadă şi dădea salcia roadă, înşir' te mărgărite cu dalbe flori aurite a fost un împărat tânăr, înşir-te mărgărite cu dalbe flori aurite; şi ăst împărat a trecut o dată pe dinaintea palatului unui împărat vecin, înşir' te mărgărite cu dalbe flori aurite; şi..." şi aşa urmă să spună băiatul toată istoria pe care o ascultarăţi şi dumneavoastră; iar ţiganca la fiecare vorbă zicea:

Un tăciune ş-un cărbune,

Taci, băiate, nu mai spune.

Dar împăratul i-a zis să spună înainte toată istoria, şi când sfârşi băiatul, văzând că el şi cu soră- sa sunt copiii lui, îi luă şi-i sărută cu drag; apoi trimise de aduse pe adevărata împărăteasă de la bucătărie, îşi ceru iertare de la ea, de ce-o făcuse să sufere, şi o puse iar pe tron alături cu el, iar pe ţigancă puse d-o ucise cu pietre...

Şi eu încălecai p-un gătej uscat,

Să fie basmul băsmuit şi-n alt sat.

Yoinicul-şarpe şi fata de imparat

poveste românească

A fost odată ca niciodată, a fost odată demult tare, pe când se potcovea puricele cu nouăzeci şi nouă de măji de fier la un picior şi sărea de ajungea cu spinarea în cer.

Au fost odată o babă şi un moşneag, care nu aveau copii. într-o bună zi moşneagul zise:

— Măi babă, bate în sită şi covată şi fă-mi o turtă în vatră, să mă duc în lume după copil.

Baba a cernut făină, a copt turte, a pus moşneagului în traistă şi l-a pornit la drum. A mers moşneagul şi a tot mers şi într-un târziu a ajuns la o fântâniţă. Moşneagul a poposit, a ospătat, a băut şi s-a culcat.

Când s-a trezit, a găsit în traistă un pui de şarpe. Moşneagul s-a uitat la puiul cel de şarpe şi s-a gândit: „O să-l iau, să ne fie fecior şi sprijin la bătrâneţe".

Şi moşneagul a luat traista cu puiul de şarpe, a venit înapoi şi de la poartă a prins a striga:

— Deschide, babă, uşile şi ieşi-ne înainte!

— Ce-ai adus la casă, ce să fac cu şarpele? s-a mirat baba.

— Acesta o să ne fie fecior.

I-au făcut loc pe cuptor lângă sobă, şi, când colo, se lungeşte şarpele şi creşte, că nu încape pe cuptor. Moşneagul şi baba l-au ridicat în pod, l-au hrănit trei zile cu lapte dulce şi miez de nucă şi a crescut şarpele de pocneau grinzile şi intra casa în pământ de greutate. La a patra zi şarpele a scos capul pe gura podului şi a vorbit:

— Tată şi mamă, a venit vremea să mă însor.

Moşneagul şi baba s-au bucurat:

— Şi pe cine vrei s-o peţeşti?

— Pe fiica împăratului.

Până s-a mai gândit baba ce să răspundă, a răspuns moşneagul:

— Nu mă duc, dragul tatei, că mi-a lua capul.

— Dacă nu te duci, îţi iau eu capul!

Se duce moşneagul, ca vai de el, se duce la palat şi bate la poartă. Strajnicii i-au dat drumul, moşneagul şi-a luat cuşma din cap, s-a închinat şi a spus:

— Să trăieşti, luminate împărate!

— Mulţumim dumitale, om călător, ce ai venit?

— Am venit să ne luăm de cuscri, dumneata ai fată de măritat, eu am băiat de însurat.

împăratul s-a făcut foc şi pară, şi a poruncit călăilor şi temnicerilor să-l izgonească cu bicele şi să deie drumul la câini, să-l mănânce. Călăii l-au alungat cu bicele, au slobozit câinii din lanţ şi l-au rupt în bucăţi, că bietul moşneag a ajuns acasă cu un pic de suflet.

Când l-a văzut şarpele păşind pragul rămolit şi ujilit ca vai de dânsul, s-a întins din gura podului l-a înghiţit şi i-a dat drumul bun sănătos şi îmbrăcat în haine nouă.

— Cum îţi pare? l-a întrebat şarpele.

— îmi pare bine că-s cu zile şi-s voinic cum am fost.

— Şi mie îmi pare bine că are cine se duce s-o ceară pe fiica împăratului de mireasă.

— Nu mă duc, dragul tatei, că mi-a lua capul!

— Dacă nu te duci, îţi iau eu capul!

Moşneagul s-a dus la palat şi s-a închinat în faţa împăratului:

— Bine te-am găsit, luminate împărate!

— Bine ai venit, moşule, ce ţi-i voia şi nevoia?

— Să ne luăm de cuscri, tu ai fată de măritat, eu — băiat de însurat, să le facemo nuntă.

Ca să nu mai deie fata, împăratul zice:

— Vezi dealul acela?

— Văd, luminate împărate.

— Până mâine dimineaţă să mi-l faci vale şi pe vale să-mi faci moară, să-mi faci iaz, în jurul iazului să ari, să sameni grâu, grâul să-l treieri, să-l faci făină şi în răsăritul soarelui să-mi aduci o pereche de colaci.

Moşneagul vine acasă şi-i spune şarpelui:

— Iată, dragul tatei, ce a spus împăratul.

— Culcă-te, tată, şi dormi, nici în seamă nu lua.

Şarpele a ieşit afară şi, când a şuierat, s-au strâns şerpi, balauri câtă frunză şi iarbă.

— Ce ne-ai chemat, stăpâne?

— Vedeţi dealul cela? Până mâine dimineaţă să mi-l faceţi vale şi pe vale să-mi faceţi moară, lângă moară un iaz mare, iar locul împrejur sa fie semănat cu grâu, grâul să rodească şi la răsăritul soarelui să-mi aduceţi o pereche de colaci.

În zori de zi vin balaurii cu colaci calzi.

Şarpele i-a luat, a scos capul pe gura podului şi a vorbit:

— Scoală, tată, şi te du la împărat cu colaci calzi.

Se scoală moşneagul, ia colacii şi se duce la împărat. Când a văzut împăratul dealul – vale şi pe moşneag cu colaci calzi, s-a dus la împărăteasă şi i-a spus:

— Eu am zis să-l sperii, dar el a împlinit porunca. Ce să facem acum cu dânsul?

— Lasă, că-i dau eu o poruncă. Până mâine dimineaţă să fie marea cu apele la mine sub fereastră, iar în dosul palatului, cât vezi cu ochii, să puie viţă de vie şi până în răsăritul soarelui să fie poama crescută, rodită, strugurii copţi, să vorbească bobiţă cu bobiţă între ele, când m-oi scula eu, să mă spăl cu apă de mare şi să mănânc poamă. Se întoarce împăratul şi moşneagul îl întreabă:

— Ne încuscrim, împărate?

— Ne încuscrim, moşule, dar să-mi mai împlineşti o poruncă. Până mâine dimineaţă să fie marea cu apele la mine sub fereastră, iar în

Voinicul-şarpe şi fata de împărat dosul palatului, cât vezi cu ochii, să pui viţă de vie şi până la răsăritul soarelui să fie poama crescută, rodită, strugurii copţi, să vorbească bobiţă cu bobiţă între ele, când m-oi scula eu să mă spăl cu împărăteasa şi cu toată curtea în mare şi să mănânc poamă.

S-a dus moşneagul acasă. Şarpele îl aştepta cu sufletul la gură:

— Ce-a zis împăratul?

— Iată, dragul tatei, ce a spus.

— Du-te, tată, şi te culcă, nici în seamă nu lua.

A ieşit şarpele afară, a şuierat şi au venit şerpi, balauri, de nu-i ţinea locul.

— Ce doreşti, stăpâne?

— Până mâine dimineaţă să fie marea cu apele sub ferestre la palatul împăratului, iar în dosul palatului, cât se vede cu ochii, să puneţi viţă de vie şi până în răsăritul soarelui să fie poama crescută, roditâ, strugurii copţi, să vorbească bobiţele între ele, când s-or scula împăratul şi împărăteasa să se spele în apă de mare şi să mănânce poamă.

În zori de zi s-a trezit curtea în plescăitul valurilor.

împăratul şi împărăteasa s-au sculat, au deschis fereastra şi s-au spălat în apă de mare. După ce s- au spălat, a început a scădea marea şi în urmă creştea iarbă verde. Când s-au uitat înjur, mesele erau încărcate cu struguri de poamă şi bobiţele se luaseră la ceartă, că nu încăpeau pe tipsiile de aur.

Dimineaţa şarpele îi zise moşneagului:

— Du-te, tată, la împărat, că de acum s-a spălat, a ospătat şi e în cheful lui, du-te şi o cere pe fiică-sa de mireasă.

Când a ajuns moşneagul, era tocmai în răsăritul soarelui:

— Bună dimineaţa, înălţate împărate!

— Mulţumesc dumitale, moşule, iar mi-ai venit?

— Iar am venit, împărate!

— Şi acum de ce?

— Tot cu rugare şi întrebare, ne luăm de cuscri ori ba?

— Ne încuscrim, moşule, ne încuscrim, dacă îmi îndeplineşti şi a treia poruncă.

— Ce poruncă, înălţate împărate?

— Să-mi faci până mâine dimineaţă un drum de aur de la palatul meu până la casa mirelui, unde-s munţi, să-mi pui punţi, unde-s codruri – să-mi pui poduri, iar pe margini să crească pomi de aur şi păsări de aur să-mi cânte în toate glasurile. Mâine dimineaţă să-mi aduci roade să gust, să mă trezesc în cântecul păsărilor.

Moşneagul s-a întors acasă. Şarpele îl aştepta cu gura arsă:

— Ce-a spus împăratul?

— A spus să-i faci un drum de aur de la palat până aici acasă, unde-s munţi, să-i pui punţi, unde-s codruri – să-i pui poduri, iar pe margine să crească pomi de aur cu roadele de aur şi păsări de aur să cânte în toate glasurile. Mâine dimineaţă să se trezească în cântatul păsărilor, să-i aduc roade să guste.

— Du-te, tată, şi te culcă, nici în seamă nu lua. Moşneagul s-a dus la culcare, iar şarpele a ieşit afară, a şuierat şi au venit şerpi, balauri – câtă frunză şi iarbă.

— Ce poruncşti, stăpâne?

— Până mâine dimineaţă să faceţi în locul casei un palat pe trei părţi mai frumos ca al împăratului tot din aur-lamur, cu trei rânduri de foişoare şi bătut cu piatră rară şi să faceţi şi un drum de aur de aici până la curtea împăratului, unde-s munţi – să puneţi punţi, unde-s codruri, puneţi poduri, iar pe margine să crească pomi de aur cu roadele de aur şi păsări de aur să cânte în toate glasurile, ca să se trezească împăratul şi împărăteasa în cântatul păsărilor, să ieie roade să guste.

La ieşirea zorilor erau toate gata. împăratul şi împărăteasa s-au trezit în cântatul păsărilor. Când colo, veni şi moşneagul cu închinăciune şi plecăciune. Cum sosi, aşa vorbi:

— Bună dimineaţa, înălţate împărate, a venit vremea să ne încuscrim, să punem zi de nuntă!

A sărit împăratul, parcă l-ar fi călcat pe bătătură, a ieşit în foişor şi, când a văzut drumul, pomii şi palatul toate turnate din firul aurului, n-a mai avut ce zice, a poruncit să deie şfară în ţară, răvaşe prin oraşe, a trimis şi crainici în toate părţile, să poftească lumea la nuntă. Şi a început a se aduna lumea pâlcuri, pâlcuri din toate părţile, că avea o împărăţie de n-o cuprindea gândul omului.

Acum împăratul a trimis trăsura cu patru cai să-l aducă şi pe mire. Vizitiii au mers, s-au oprit în poartă la moşneag şi solii împărăteşti i-au închinat moşneagului colaci şi i-au spus să iasă cuconul mire, că-i aşteaptă nunta.

Şarpele, de colo de unde era, a văzut trăsura împărătească şi a spus:

— Ce mi-a trimis mie împăratul cotiga aceasta? Duceţi-vă înapoi şi spuneţi-i să-mi trimită o trăsură de fier cu douăzeci şi patru de roate şi douăzeci şi patru de cai înhămaţi.

Când a auzit împăratul de una ca aceasta, i s-a lăsat sângele în picioare. Nu se putea dumeri ce mire-i acesta. Fiindcă aşa a fost voia mirelui, a dat poruncă la fierari şi i-au făcut o trăsură de fier cu douăzeci şi patru de roate, a înhămat douăzeci şi patru de cai şi a trimis-o la moşneag.

Acum mirele s-a suit în trăsură, s-a pornit cu nunta şi coada lui se mai târa pe jos încă de trei trăsuri.

împăratul îi aştepta cu făclii aprinse, cu pahare drese şi bucate pentru mese.

Când au ajuns la poarta împăratului, lăutarii au început a cânta, şarpele s-a dat jos din trăsură, s-a întins şi a încolăcit mesele de jur împrejur să steie musafirii pe dânsul în loc de scaune la masă.

Au făcut nuntă cu voie bună, veselie şi curajul cel mare. După nuntă au luat mireasa şi s-au întors acasă.

Când a intrat fata împăratului în casă, s-a mirat ce a văzut. Ce avea mirele în odăile lui, n-avea împăratul în curte. Totul era numai de aur şi o frumuseţe, că-ţi fura inima.

Mirele a dezbrăcat pielea de şarpe şi s-a făcut un băiat frumos – o dragoste să te uiţi la dânsul, cu coroană pe cap, cu haine aurite: din guler până-n pământ numai fir de mărgărint. S-au pus ei pe trăit şi trăiau traiul cel bun de pe draga lume.

A trecut cât a trecut şi iată că se duce împărăteasa să vadă cum trăieşte fiică-sa cu şarpele.

— Apoi, maică, acesta nu-i şarpe, îi un băiat tânăr peste fire de frumos, numai ziua îmbracă pielea aceasta de şarpe, iar seara o dezbracă şi o pune la picioare.

— Dacă-i aşa, maică, ştii ce să faci? Să încarci o tava cu jăratic, s-o pui sub pat şi, când a întinde picioarele, a cădea pielea şi a arde. Dacă va arde, nu va mai avea ce îmbrăca şi va rămânea aşa.

Fata a făcut după cum o pusese maică-sa la cale. A aprins un foc cu lemn şi seara, când şarpele s- a dezbrăcat şi s-a dus la culcare, a umplut o tava cu jăratic şi a pus-o lângă pat la picioarele lui. Voinicul a întins picioarele prin somn, pielea a căzut în jar şi a plesnit – şi a vuvuit cerul, a clocotit pământul de s-a auzit peste nouă mări şi nouă ţări, unde-i apa lină, câmpul alămâie şi iarba mătase.

Voinicul s-a trezit şi i-a tras o palmă fetei, că au podidit-o lacrimile. Trei lacrimi au căzut pe brâul fetei şi s-au făcut trei cercuri de fier.

— Eu mai aveam de purtat trei zile pielea aceasta de şarpe şi era s-o lepăd, ispăşeam de-acum blestemul părinţilor. Cine te-a pus la cale, rău gând a avut. De azi înainte să umbli încinsă cu cercurile acestea de fier şi să nu le poţi desface, până nu-i veni peste nouă mări, peste nouă ţări, unde-i apa lină, câmpul alămâie şi iarba mătase şi-i striga în gura mare: „Drag stăpânul meu, întinde mâna peste mine, cercul să plesnească, pruncul să se nască!"

Voinicul cât mai repede închise uşa şi – să te duci duluţă. Din urma lui s-a ridicat o ceaţă- negureaţă, ce cuprindea cerul şi înneca pământul.

A rămas fata singură, a plâns, a jelit şi într-o bună zi a lăsat palatul şi s-a pornit pe urma lui. A mers fata şi a tot mers multă cale-împărăţie, cuvântul să ne ţie şi a ajuns la Sfânta Miercuri. Fata a bătut la poartă şi a vorbit:

— Măicuţă, primeşte-mă la popas.

— Dacă eşti fată curată, intră să te dăruiesc cu ceva, iar de nu, du-te cât mai departe, că am o căţeluşă cu dinţii de criţă, te face mici fărâme.

Voinicul-şarpe şi fata de împărat

— Deschide, maică Sfântă Miercuri, căci sunt o fată curată şi oropsită.

Sfânta Miercuri i-a deschis şi a întrebat-o:

— Tu eşti fiică de împărat, blestemată de bărbat să mergi peste nouă mări şi nouă ţări, unde-i apa lină, câmpul alămâie şi iarba mătase?

— Eu sunt.

— Intră să te vadă mătuşa, că de auzit am auzit de tine, iar de văzut nu te-am văzut.

Fata a intrat.

Sfânta Miercuri a primit-o, i-a dat un ulcior cu apă să cinstească şi o prescură să ospăteze. Ulciorul şi prescura erau fermecate, de unde bea – se umplea, de unde mânca – creştea. La urmă i-a dăruit trei mere de aur. Fata le-a luat şi iar s-a pornit la drum. Şi a mers şi a tot mers zi de vară până-n seară, da atunci zilele erau ani şi

a ajuns la chilia Sfintei Vineri.

Fata a bătut în uşă şi a vorbit:

— Măicuţă, primeşte-mă la popas.

— Dacă eşti fată curată, intră să te dăruiesc cu ceva, iar de nu, du-te cât mai departe, că am o căţeluşă cu dinţii de criţă, te face mici fărâme.

— Deschide, maică Sfântă Vineri, căci sunt fată curată.

Sfânta Vineri i-a deschis uşa şi a cunoscut-o:

— Tu eşti fiică de împărat, blestemată de bărbat să mergi peste nouă mări şi nouă ţări, unde-i apa lină, câmpul alămâie şi iarba mătase.

— Eu sunt.

— Intră să te vadă mătuşa, că de auzit am auzit, iar de văzut nu te-am văzut.

Fata a intrat, a poposit. Sfânta Vineri i-a dat un ulcior cu apă să cinstească şi o prescură să ospăteze. Şi ulciorul şi prescura erau fermecate, că de unde bea – se umplea, de unde mușca – se vindeca. La plecare i-a dăruit un rodan de aur.

S-a pornit fata la drum şi a mers cale neumblată peste câmpuri, peste ape şi a ajuns la Sfânta Duminică. Abătut fata la poartă şi a spus:

— Măicuţă, primeşte-mă la popas!

Dinăuntru s-a auzit:

— Dacă eşti fată curată, intră să te dăruiesc cu ceva, iar de nu, du-te cât mai departe, că am o căţeluşă cu dinţii de fier, cu măselele de oţel, când i-oi da drumu, praf şi fărâme te face.

— Deschide, măicuţă, sunt fată curată.

Sfânta Duminică i-a deschis şi a cunoscut-o:

— Tu eşti fiică de împărat, blestemată de bărbat să mergi peste nouă mări şi peste nouă ţări, unde-i apă lină, câmpul alămâie şi iarba mătase?

— Eu sunt!

— Intră să te vadă mătuşa, că de auzit am auzit, iar de văzut nu te-am văzut.

Fata a intrat, a poposit. Sfânta Duminică i-a dat un ulcior cu apă să cinstească şi o prescură să ospăteze. Ulciorul şi prescura erau fermecate, de unde bea – se umplea, de unde mușca – se vindeca. Când a fost să plece, i-a dăruit Sfânta Duminică o năframă de mătase împrejur cu aur trasă, a petrecut-o până la poartă şi fata a spus:

— De aici încolo nu mai ştiu unde să merg să nimeresc.

Sfânta Duminică a luat o frunză şi, când a suflat-o, s-a dus frunza din plai în plai, din vale în vale şi a făcut o cărare până la locul unde se găsea voinicul.

— Uite acolo îs curţile bărbatului. El a venit aici în împărăţia zânelor, zânele i-au dat mâncare uitată, băutură uitată şi a uitat de tine. Tu du-te, dar nu intra în casă, căci el e dus în toate zilele la vânătoare, opreşte-te la fântână şi prima zi scoate merele de aur la soare, a doua pune rodanul să toarcă pe colacul fântânii, a treia desfa năframa de mătase împrejur cu aur trasă şi întinde-o pe iarbă verde. Ziua o să vină zânele la apă, o să le vadă şi o să vreie să le cumpere, dar tu să nu le vinzi nici pe bani, nici pe pietre scumpe, nici pe alte

Voinicul-şarpe şi fata de împărat lucruri, ci să le dai aşa, dacă te-or lăsa să dormi o noapte în odaia voinicului. Acum mergi cu bine, fie-ţi drumul cu folos.

Fata i-a mulţumit, s-a pornit la drum şi a mers şi a tot mers, a trecut văile cu florile, izvoarele cu ponoarele şi a ajuns la fântâniţă. Cum a ajuns, a scos cele trei mere de aur şi aştepta. N-a trecut mult şi au venit zânele la apă. Zânele nu s-au mirat de fată că au văzut-o aici, unde pasăre zburătoare, necum om călător nu răzbate, ci s-au mirat de cele trei mere de aur şi au întrebat:

— Nu vinzi merele, fată, să le cumpărăm noi pe bani, pe pietre scumpe, să nu le apuce alţii?

— De vândut nu le vând nici pe bani, nici pe pietre scumpe, vi le dau aşa, fără nicio plată, dacă mă lăsaţi să dorm o noapte în chilioara voinicului.

Zânele s-au învoit, au dus-o pe fată la chilioarele lor, iar seara, când a venit voinicul de la vânătoare, i-au dat mâncare uitată, băutură uitată şi buruieni de somn şi a adormit voinicul somn greu de moarte. Atunci au adus-o pe fată în chilioara lui şi ea a prins a lăcrima şi a cuvânta:

— Drag stăpânul meu, întinde mâna peste mine, cercul să plesnească, pruncul să se nască!

A strigat fata, a plâns, dar voinicul n-a auzit nimic. Cocoşul a cântat de trei ori, s-a luminat de ziuă şi fata s-a dus la fântâniţă tristă şi mâhnită, a scos rodanul cel de aur de la Sfânta Vineri şi s-a pus pe tors.

Pe la amiază au venit zânele la apă şi, când au văzut rodanul cel de aur torcând fire de aur şi de diamant, s-au mirat ca de mare minune şi au întrebat:

— De vânzare ţi-i rodanul, să-l cumpărăm noi pe bani? Ori pe pietre scumpe, să-l avem la averea noastră, la chilioarele noastre?

— Pe bani şi pietre scumpe nu-l dau, dacă mă lăsaţi o noapte să dorm în chilioara voinicului, vi- 1 dau aşa, cum se găseşte, fără nicio plată.

Zânele au luat-o pe fată la chilioara lor Seara, când a venit voinicul de la vânătoare, i-au dat mâncare uitată, băutură uitată şi buruieni de somn şi a adormit voinicul aşa, că puteai să tai lemne pe dânsul. După aceea au adus-o pe fată în chilioara voinicului şi ea a prins a boci şi a se ruga:

— Drag stăpânul meu, întinde mâna peste mine, cercurile să plesnească, pruncul să se nască!

A plâns fata, a bocit toată noaptea, dar voinicul n-a auzit şi nu s-a trezit. înspre ziuă a cântat cocoşul de trei ori, fata a ieşit din chilioară şi iar s-a dus la fântâniţă, întristată şi îndurerată.

S-a aşezat lângă fântână, a scos năframa de la Sfânta Duminică şi a întins-o pe iarbă verde. Spre seară au venit zânele la apă şi, când au văzut năframa de la Sfânta Duminică, au dat toate năvală:

— De vânzare ţi-i năframa, s-o cumpărăm noi pe bani, pe pietre scumpe?

— Nu vând năframa pe aur şi pietre scumpe, o dau aşa, dacă mă lăsăţi să stau o noapte în chilioara voinicului. Zânele au luat năframa şi au dus-o pe fată la chilioarele lor. Când a venit voinicul de la vânătoare, cocoşul i-a ieşit înainte, a bătut din aripi şi a cântat:

— Cu-cu-ri-gu! Stăpâne, de trei nopţi încoace vine o fiică de împărat, blestemată de bărbat, intră noaptea în chilioara ta şi plânge cu glas mare până-n cer, cu lacrimi până-n pământ, să întinzi mâna, să plesnească trei cercuri de fier, să nască pruncul.

Voinicul şi-a adus aminte şi l-au tăiat lacrimile. El s-a dus în chilioară şi a căzut bolnav Zânele i- au adus mâncare uitată şi buruieni de somn, iar el de scârbă şi jale mare, că n-o văzuse pe fată atâta vreme, n-a putut nici bea, nici mânca. Pe la miezul nopţii a intrat fiica împăratului în chilioara voinicului, a prins a lăcrima şi a cuvânta:

— Drag stăpânul meu, întinde mâna peste mine, cercurile să plesnească, pruncul să se nască!

Voinicul a îmbrăţişat-o şi, când a pus mâna pe cercuri, au plesnit cercurile, şi a născut fata de împărat un băiat de şapte ani. Voinicul s-a bucurat, a ieşit afară şi, când a şuierat odată, au venit balauri, şerpi câtă frunză şi iarbă:

— Ce ne-ai chemat, stăpâne?

— Aduceţi-mi o trăsură cu douăzeci şi patru de cai în şir, să mă duc acasă.

Ca din pământ a apărut o trăsură cu douăzeci şi patru de cai albi. Voinicul, fata de împărat şi băiatul s-au suit în trăsură şi s-au pornit înapoi spre împărăţie, la palatul lor. Zânele i-au ieşit înainte, îl rugau să steie, mai cât nu-şi aştemeau şi inima la picioarele lui, dar voinicul s-a dus şi dus a fost. S-a întors acasă la moşneag şi la babă, s-a pus pe trai şi a trăit traiul cel bun de pe draga lume. Eu i-am lăsat trăind şi viеţuind şi

Am încălecat pe un cocoş Şi m-am dus tot pe jos,

Şi am încălecat pe o roată Şi v-am spus povestea toată.

Ileana-Cosânzeana, din cosiţă floarea-i cântă, nouă-mpărăţii ascultă

poveste românească

Era odată, în vremile de demult, un împărat. Barba lui albă ca omătul, faţa zbârcită şi capul său plecat înainte arătau că este un om de o vârstă foarte înaintată. Trei fete ce avusese le măritase după alţi trei împăraţi tineri şi vestiţi în lume; acum, nu-i mai rămăsese altă grijă pe cap, decât să încredinţeze fiului său stăpânirea ţării.

Bătrânul împărat, simţind că din ce în ce slăbeşte mai mult şi că nu este departe ceasul de pe urmă, chemă

lângă patul său pe fecior şi-i zise:

— Fătul meu, mie mi-a sosit ceasul despărţirii de viaţa aceasta, deci, înainte de-a închide ochii pentru totdeauna, am socotit de bine să te chem să-ţi dau câteva sfaturi părinteşti şi binecuvântarea cea de pe urmă. Scaunul meu împărătesc rămâne pe seama ta; fii dar înţelept şi cugetă bine cum ai să cârmuieşti ţara aceasta. Poartă-te cu oamenii ca un stăpân bun la inimă şi îndurat, ca un tată cu milă către fiii săi. Pe lângă aceste, încă un lucru, dragul tatei: când oi vrea să faci băi vara în apă de râuri, scaldă-te unde ţi-a plăcea, dar în lacul zânelor piciorul tău să nu intre. De te va împinge păcatul şi vei lucra împotriva acestui sfat, vei plăti cu lacrimi, cu trudă cumplită şi poate, în sfârşit, cu moarte năprasnică neascultarea ta, după cum spun izvoarele că au pătit câţiva din strămoşii noştri, care au fost slabi de inimă şi n-au putut să-şi calce pe dorinţe şi pe slăbiciunile sufleteşti.

Sfârşind bătrânul împărat aceste cuvinte, închise ochii şi-şi dete sufletul.

Tânărul fecior de împărat, după ce se sui pe scaunul împărătesc cu mare veselie, ce ţinu trei zile şi trei nopţi, începu să se puie pe gânduri şi să-şi aducă aminte de cele ce-i spusese tată-său despre lacul zânelor. „De ce să mă fi oprit? şoptea el cu sine însuşi. Lacul acesta este pe pământul împărăţiei mele, cine-mi poate face mie rău cât ţine largul acestei ţări? Câmpul unde se află acest lac, spun oamenii că este ca raiul de frumos, apoi mai spun cei ce au trecut pe-acolo că apa este curată şi limpede ca roua dimineţii pe flori, şi rece şi răcoritoare în mijlocul arşiţelor de vară."

Tot cu asemenea gânduri îşi bătea capul zi şi noapte. Cu cât mai des îşi aducea aminte de tată-său şi de poveştile sale, cu atât mai tare creştea în sufletul său dorinţa de a vedea lacul şi împrejurimile lui şi a se scălda în limpezile valuri. Aşa astăzi, aşa mâine, până ce, într-una din zile, neputând să mai rabde flacăra dorului ce-l zădărea necontenit, dete poruncă vizitiului să scoată din grajd doi cai şi să-i înşele. împăratul încălecă şi plecă înspre lacul zânelor, dimpreună cu vizitiul. Razele soarelui străluceau fierbinte, încât era zăduf mare de grozavă căldură. Dar când se apropia împăratul de lac, o răcoreală dulce aburea în faţa lui. Ajungând acolo, ochii lui se încântă de ceea ce văd: o apă limpede cuprinsă între nişte ţărmuri, pe care străluceau, la umbra mestecată cu fâşii de lumină, fel de fel de flori mirositoare, pe margini pădure de sălcii pletoase a cărora crengi se plecau şi sărutau faţa apei. împăratul în grabă se pogoară de pe cal şi s-aşază pe malul înverzit, la umbră, şi se uită lung pe lacul a cărui apă de-abia tresărea sub legănarea unui vânt uşurel. Astfel stătu împăratul câteva minute, apoi se dezbrăcă; când vru să intre în apă, părea că se sfieşte, punea piciorul şi iarăşi îl trăgea înapoi; aşa sta el în cumpănă când se repezi şi se văzu înotând prin lac.

După ce ieşi şi se îmbrăcă pe pajiştea cea verde cu flori, se ivi împrejurul său suflarea unui vânt încetişor, care îi aduse un somn adânc. După aceasta, numai ce răsare din sânul valurilor o femeie
cu părul lung de aur, cu faţa rumenă ca trandafirul şi cu braţele albe ca lăcrămioarele: o zână înaltă la statură şi frumoasă, încât la soare te puteai uita, iar la dânsa ba. Ridicându-se pe mal, se aşează lângă tânărul împărat şi prinde a-l săruta pe faţă şi pe ochi cu dragostea cea mai înfocată. ÎI sărută o dată, de două ori, de zece ori, de-o sută de ori şi împăratul nu simte nimic, somnul greu îl ţine înmărmurit; îl cupriponde în braţe şi îl dezmiardă, oftând din tot sufletul ei, şi împăratul nu se poate trezi. Atunce, zâna cu ochi lăcrămaţi îl părăseşte, se lasă de pe mal în apă şi se face nevăzută, rămânând în urma ei, pe faţa lacului, numai nişte cercuri tremurătoare de apă, ce din ce în ce se măreau, până ce se risipeau în depărtare. într-un târziu, împăratul îşi deschise ochii de-abia, se uită cam speriat împrejurul său şi răsuflarea i se pare atât de grea şi de obositâ. „Ce visuri grele m-au fost cuprins", gândi el în sine. îndată veni vizitiul cu caii păscuţi în trifoi verde, încălecară şi purceseră către casă.

A doua zi, împăratul iarăşi veni să facă baie în lacul limpede al zânelor. După baie, îl cuprinse somnul greu, ca în ziua cealaltă. Zâna cea cu părul frumos de aur iarăşi se arătă. Se apropie de dânsul, îl sărută, îl alintă, cu iubire nesfârşită, caută prin tot felul de farmece ce ştia ca să-l trezească şi împăratul tot nu se trezi.

Atunci vizitiul, care, păscând caii în apropiere, văzuse cele petrecute, nu se mai putu răbda şi spuse împăratului cum îl cercetează, pe când doarme, o fată frumoasă ca soarele, ce iese din fundul apei, cum îl sărută şi cum dânsul doarme dus, fără să ştie nimic despre toate aceste. împăratul, mişcat până în adâncul inimii sale de o asemenea veste nemaiauzită, de-abia aştepta să treacă noaptea, să răsară zorile şi să sosească ceasul dulce care să aducă zâna lângă sine. Aşa că mâne, pe la vremea obişnuită, împăratul plecă a treia oară să facă baie în lacul zânelor. El se hotărâse a nu dormi defel astă dată. Zadarnică fu însă opintirea sa împotriva somnului.

Răsărind zâna din spumele apei şi apropiindu-se de el, prinse a-l săruta şi a-l îmbrăţişa şi mai cu pornire ca în celelalte rânduri.

Văzând că n-ajung nici sărutările ei cu foc, începu să plângă şi să se tânguiască, de răsuna lacul de la o margine la cealaltă şi crengile se băteau una de alta şi făcea un vuiet ca de vijelie. Până şi pietrele s-ar fi muiet de lacrimile şi suspinele ei, singur împăratul sta mut şi ţapăn ca lemnul.

Dacă văzu şi văzu zâna că nu-l poate deştepta, mai moartă de întristare se plecă pe braţele ca împietrite ale împăratului şi grăi, suspinând: „Dacă vei dori să afli de mine şi să mă vezi, caută-mă tu de acum înainte; cu venirea mea s-a sfârşit!" Grăind aceste vorbe, scoase inelul de pe degetul împăratului, şi-n locu-i puse pe al ei. Apoi se cufundă în apă şi se duse. Trezindu-se împăratul, cu inima apucată de bătăi iuţi şi puternice, şi aflând de la vizitiu de arătarea din nou a zânei, precum şi cuvintele duioase ce grăise ea la despărţire, tăcu molcom şi plecă iute la palat. Pe cale către oraş, uitându-se el la mână, numai ce vede cu mirare un inel străin în locul inelului său. Pe inelul acesta, care era cu totul şi cu totul de diamant, erau scrise vorbele: „Ileana Cosânzeana, din cosiţă floarea-i cântă, nouă-mpărăţii ascultă" împăratul sărută inelul şi se jură că nu se va odihni până nu va da de stăpâna frumosului inel.

A doua zi, împăratul schimbă în aur şi argint toate bogăţiile sale, apoi împărţi banii pe la săraci, pe la văduve şi pe la oameni neputincioşi, dărui sume mari pe seama bisericilor, iar pentru sine făcu o pereche de opinci de fier şi baston de oţel şi se luă la drum prin lumea lui Dumnezeu, încotro vedea cu ochii şi-ncotro îl ducea întâmplarea.

Se ducea, se ducea Ionică Făt Frumos, se ducea cale lungă să-i ajungă, zi de vară până în sară, la inimă foc şi pară. în drumurile sale străine şi îndelungate, el întreba şi-ntreba pe cine întâlnea, nu cumva a auzit de ţara palaturilor zânelor şi mai ales de mândra lumii, Ileana Cosânzeana? Pe cine- ntreba, clătina din cap şi da din umeri. Unii spuneau că au călcat multe ţări în viaţa lor şi-au călătorit pe multe mări, dar de numele acela n-au pomenit nicăieri pe faţa pământului.

Se întristă Ionică Făt Frumos de răspunsurile oamenilor şi apucă înainte, prin pustiuri necălcate de picior de om, prin codri nepătrunşi de razele soarelui, prin câmpii întinse cu iarbă necosită cine ştie de când. Când da de munţi, urca stânci ţepişe primejdioase şi de pe înălţimile grozave se cobora iar în văi adânci, încât sta să-i iasă sufletul de oboseală şi trudă. Astfel rătăcea el zi şi noapte fără
alinare, umplând pustietăţile cu răsunetele vaietelor şi plângerilor sale nedomolite. Câteodată ajungea pe vârfuri de munţi, unde se bat norii în capete. Fulgerile şi tunetele înspăimântătoare nu-i făceau nimic. Vijeliile turbate, care fac de se cutremură şi se zguduie pământul din temelii şi care prăvălesc la pământ stejarii cei tari şi fagii cei groşi, lăsau neatins pe Făt Frumos. Alte dăţi, el intra în puterea nopţii prin văgăunele şi crăpăturile munţilor, pe unde se află cuiburile şi puii pajurilor uriaşe ş-a şoimilor lacomi, şi nu păţea nimic. Moartea fugea de dânsul şi de cumplitele lui suferinţi, cu toate că el o dorea şi o chema.

în sfârşit, după ce colindase aproape jumătate de lume, când de la soare-răsare către soare-apune, când de la miazăzi către miazănoapte, ajunse în ţara cumnatului său, după care era măritată sora sa cea mai mare. în câteva zile, se văzu la palaturile împărăteşti. De multul umblat fără folos şi priinţă, se roseseră opincile cele de fier, încât de-abia mai rămăsese o talpă subţirică ca frunza, iar bastonul de oţel era pe jumătate scăzut.

Soră-sa se-ncruci când cunoscu în feciorul cu faţa perită şi arsă de soare, cu hainele rupte şi coperite de colb, pe mult doritul său frate.

După ce se sărutară şi se strânseră în braţe, fu dus în odaia soră-sa, ce strălucea de odoare şi de covoare frumoase. Aci, îl rugară să le spuie ce nenorocire a ajuns pe capul lui de se află în aşa stare de plâns. De ce a părăsit stăpânirea ţării şi a luat lumea de-a lungul, ca un om fără ţară şi fără căpătâi.

După ce le descoperi el taina sufletului său, zise el:

— Dacă vreţi să-mi faceţi un bine, spuneţi-mi, de aveţi ştiinţă, unde să aflu eu ţara zânelor, să mă duc şi să găsesc floarea dragostei mele.

— De ştiut nu putem şti, decât putem să te îndreptăm la cumnatul tău, care ţine pe soră-ta cea mijlocie.

Ionică îşi luă rămas bun şi se duse la al doilea cumnat. Nici acesta nu ştia să-i spună despre Ileana Cosânzeana.

Numai cu atâta se folosi Ionică şi-aci, că-i arată calea către împărăţia cumnatului său ce luase de nevastă

pe soră-sa cea mai mică. La acesta era toată nădejdea şi credinţa în bine.

Mai nainte de a ajunge Ionică la al treilea cumnat, acesta avea cunoştinţă despre înstrăinarea lui prin lumea largă. Ceilalţi doi cumnaţi ai lui Ionică îi trimiseră răvaşuri în care îl sfătuiau ca să steie de capul nenorocitului Ionică şi să-l facă a nu se duce mai departe.

împărăţia acestui cumnat al lui Ionică Făt Frumos se găsea la marginea pământului. Aşa, el treierase acum lumea de la un capăt pân-aproape de celălalt, şi nicio gură de om nu scoase încă o singură vorbă îndulcitoare pentru amărăciunea sa, şi niciun semn şi nicio urmă nu se ivise ochilor săi despre luceafărul pierdut al vieţii sale. După ce nici acest cumnat nu-l putu face să se puie cu ei la masă şi să ospăteze, grăi astfel către dânsul:

— Cu cea mai mare plăcere ţi-aş ajuta, cumnate, dacă mi-ar sta prin putinţă; numai Dumnezeu sfântul ştie cât mi-i milă şi jale de-ale tale suferinţe, ce nu se mai vindecă. M-aş lipsi chiar de împărăţie, numai să te văd scăpat de chinurile amare ce-ţi taie sufletul şi de farmecul afurisit ce este aruncat asupra ta. Tu spui că umbli după o zână, de care n-ai auzit pomenindu-se de când calci atâta lume. Şi acum, mai lumea întreagă este bătută de picioarele tale; bine, n-ai văzut tu un chip de femeie, un bujor de fată, care să-ţi fie pe plăcere şi care să te facă a uita o nălucire ce-a zburat, un vis ce s-a topit, o umbră ce s-a şters? Stai cu noi în aceste palaturi fără seamăn şi te bucură şi te veseleşte, gustând toate plăcerile ce doreşti, ori te întoarnă cu alai la leagănul copilăriei tale. Drept să-ţi spun, cumnate dragă, asta nu s-a mai pomenit pe lumea lui Dumnezeu, ca tu, pentru o arătare înşelătoare, să părăseşti rang strălucit de împărat, atâta cinste şi-atâtea bogăţii. Pentr-o vedenie ce s- arată cu măgulire în visurile omeneşti, tu să lepezi haine de aur împărăteşti şi să pui pe trupul tău haine proaste, zdrenţuroase, să te depărtezi nesilit de nimene de locaşul de odihnă şi pace şi să iei lumea în cap, ca un ieşit din minţile sale, s-ajungi a te odihni pe bolovanii pustietăţilor nemărginite, şi-a dormi pe pământul gol, unde te-apucă noaptea? Cumnate, cumnate, te rog fierbinte, şi te roagă soră-ta cu râuri de lacrimi, schimbă-ţi gândul ce te stăpâneşte şi te întoarnă la palaturile părintelui
tău. Zic să te laşi de-a mai pleca înainte, căci moartea straşnică pândeşte în calea ta şi piericiunea aşteaptă să te înghită, încât să nu s-aleagă nici praf şi pulbere de tine.

Cât timp vorbi cumnatu-său, Ionică sta neclintit, cu ochii ţintiţi spre pământ.

— Iubite cumnate şi dragă soră, cuvintele voastre, în loc să mă lecuiască, îmi pricinuiesc durere mai mare. Ci dacă mă iubiţi şi îmi doriţi cele bune, nu mă ţineţi mult, ci îmi spuneţi, dacă veţi fi auzit, unde se află ţara zânelor cu mândra lumei Ileana Cosânzeana, mângâierea sufletului meu. Nimic, cumnate şi soră, nu mă mişcă şi nu-mi prieşte decât numele ei cel dulce şi inelul ce-a pus pe degetul meu. înduraţi-vă şi mă îndreptaţi unde doresc, ca să se lumineze ochii mei şi să se potolească grozava sete a dragostei mele, ce mă arde încât nu pot să vă spun.

Cumnatul său, văzând că este zadarnică orice sfătuire împotriva voinţei sale nedumerite, zise:

— Dacă nu vrei s-asculţi de mine, Ionică, apoi Dumnezeu cu tine! Eu n-am auzit de vestea acelei Ilene Cosânzene. Dar mergi într-un noroc şi poate vei afla despre ea.

Ionică Făt Frumos se despărţi şi de-al treilea cumnat şi porni. Se duse şi se duse câtă lume şi împărăţie, ca Dumnezeu să ne ţie, că din înainte poveste mult şi frumos mai este. Aşa merse el câte zile-s într-un an deplin, acuşi trecând munţii, ce se ridicau până-n înaltul cerului, acuşi apucând peste deşerturi nisipoase, pe unde nu era poamă de copac şi de iarbă verde şi pe unde de-abia la trei- patru zile găsea puţintică apă ca să-şi stâmpere arşiţa cumplită de sete.

Unde vedea Ionică vrun sat, de-a rândul întreba la toată casa de mult căutata ţară a zânelor. Unde zărea noaptea focuri aprinse, prin sânurile întunecoase ale codrilor, se apropia tară spaimă de ele şi pe cine afla acolo, întreba mereu de ţara zânelor şi de mândra lumei Ileana Cosânzeana. Şi se întrista Ionică iară şi-şi blestema ceasul în care s-a născut, căci după atâta vreme de rătăcire şi de chinuri, tot nu-i era dat să afle o ştire îmbucurătoare.

După mult amar de cale şi de umblat zadarnic, iată că într-o zi se trezeşte pe piscul unui munte, pe care se părea că se sprijineşte marginea cerului. Aici, de-abia în timpul de amiazi mai soseau câteva raze pierdute şi slabe din soarele cerului. Era capătul lumei acesteia, nu se vedea alta decât întuneric adânc şi gura unui vârtej de vale neguros, de al cărui fund numai Dumnezeu sfântul ştia.

Acum, opincile lui Ionică se rupseră de tot, de-abia mai rămăsese din ele o bucăţică de călcâi, bastonul se rosese şi se bătuse atât de mult, încât de-abia mai era de ce să prindă cu mâna.

„Am să intru în această afundătură cu noapte nesfârşită, fie ce-a fi, gândi el, căci de ce să mă tem eu? Moartea de atâtea ori a fugit văzându-mă în calea ei, şi eu ce caut altă decât moartea?"

întărindu-se el tot mai tare în gândul acesta, se sculă de pe piatra unde se odihnea şi apucă în jos, prin noaptea adâncă, în mijlocul zilei. Ziua albă deasupra lui i se părea ca un vis frumos, ce-l vezi depărtându-se şi resfirându-se la deşteptare din somn. Din ce s-apropia mai către fund, lumina de sus scădea şi se stingea mai mult, până ce se făcu întunecime, cum ai stânge ochii. Acum începu pentru Ionică Făt Frumos ispita cea mai crâncenă ce poate da de capul unui om pământean. Numai cu picioarele nu era cu putinţă să mergi prin aceste locuri, trebuia să se ţie ţeapăn cu mâinile de colţurile stâncilor şi a buturugilor, ca să nu lunece în adâncime. Apoi îţi închipuieşti că auzi mii de sâsâituri împrejur, ca de şerpi şi de alte bidihănii năzărite, şi vuiete înspăimântătoare ca de trântituri între fiarele pustiei. Ca trei zile şi trei nopţi rătăci el prin această prăpastie oarbă, mânele lui erau zgâriate, coatele şi genunchii jupuiţi de piele; acum era aproape să cadă de pe picioare, când, adânc sub dânsul, ochii lui zăresc o mică ţintă de lumină. Mângâiat de această arătare, el prinde inimă şi-şi pune toate puterile câte mai avea pentru ca să ajungă acolo. Ca vreo jumătate de zi se mai duse el cum se mai duse şi ajunse la locul de unde răsărea lumina. în fundul vârtejului, acolo ce să vezi? O moară c-o singură roată, ce se învârtea grozav, mânată de un râu repede, cu apă neagră cum e cărbunele.

Intrând Ionică în moară, nu găseşte decât un moşneag bătrân, cu barba căruntă atârnată de piept în jos, până la genunchi, şi cu genele crescute mult peste ochi, încât trebuia să le ridice cu cârja pentru ca să vadă.

— Bine te-am găsit, moşule! zise Ionică.

— Bine-ai venit, cine eşti! răspunse moşneagul, ridicându-şi genele cu cârja şi uitându-se lung la Ionică. Dar ce văd ochii mei? Om pământean aici, pe unde nici pasăre măiastră de pe lumea albă nu străbate! Mult mă prinde mirarea, fătul meu, ce păcate te-au împins să intri în această groapă, de unde cei veniţi nu se mai întorc niciodată.

— Hei, tată, tată, multe sunt păcatele şi ispitele omeneşti! De-ai şti de cât amar de vreme nu mai stau locului nici zi, nici noapte! Dar acum, pesemne mi-a sosit şi mie ceasul să mă opresc, căci nu mai este cale de pătruns nici într-o parte, nici în alta. Dar spune-mi, moşule, ce moară-i asta, pentru cine se macină faină în ea, căci aici numai tu singur te afli, şi ce întâmplare tristă te-a adus în groapa asta, fără chip de ieşire la faţa soarelui?

— Ei, dragul moşului, amară-i ursita mea şi vrednică de jale! Eu de mic copil am fost adus aici, şi afurisit şi pedepsit să-mi îngrop zilele de viu în acest mormânt. De când am intrat aice, faţă de om pământean n-am văzut, raza soarelui nu mi-a luminat şi nu m-a încălzit! Şi-acum, că te văd pre tine, sufletul meu, cercat de-atâta urât şi chinuri, pare a se mai înveseli oleacă. Fii dar de-acum înainte copilul meu şi tovarăş nedespărţit în această lume strâmtă şi tară lumină, şi dacă eu voi pica de adâncile bătrâneţe, vei rămâne tu în locul meu, cum ţi-a ajuta Dumnezeu sfântul.

— Cu adevărat, tată, eşti vrednic de plâns, dar nu mai puţin şi eu. Nu uita, însă, a-mi spune pe a cui samă se macină faina în această moară?

— Moara asta, fătul meu, este a Ilenei Cosânzene, din cosiţă floarea-i cântă, nouă-mpărăţii ascultă; acea zână fermecătoare, care a biruit puterea zmeului ce o ţinea de nevastă şi care trăieşte acum singură şi nu vrea să se mărite defel.

Când auzi Ionică vestea frumoasă ce dorise s-audă de când plecase de-acasă, faţa lui mâhnită părea că se umple de o lumină cerească. Precum, însă, când calci cu piciorul pe un şerpe, astfel tresări Ionică deodată din visul său dulce, când îşi aduse aminte de vorbele moşneagului, că cine intră o dată în acel vârtej, acolo se stinge. în jos nu mai puteai străbate, în sus iarăşi nu, ce să ştie face Ionică sărmanul? Cum s-o mai caute?

Văzând bătrânul morar adânca lui întristare şi lacrimile ce-i izvorau din ochi, prinse a-l întreba de ce plânge şi se mâhneşte. El îi spuse că de dorul părinţilor şi-a ţărei sale, iar de Ileana Cosânzeana nu pomeni nimic. Aşa trecu azi, trecu mâne, şi Ionică se usca pe picioare văzând cu ochii. El da ajutor moşneagului la măcinat şi la alte treburi ce mai erau de făcut pe fundul acelui vârtej de munte.

în timp de o lună, Ionică se deprinse foarte bine cu lucrul la moară, încât moşneagul putea să se lese în credinţa şi hărnicia lui.

Pe când făina albă ca zăpada se turna prin saci, veneau de la curţile Ilenei, tot la două săptămâni, opt pajuri uriaşe şi se lăsau din zbor la moara din prăpăstii. Aci li se punea la fiecare, pe spate, câte patru saci plini cu

făină. Apoi se înălţau în sus şi duceau faina la palaturile Ilenei.

Ionică Făt Frumos se deprinse şi cu această treabă şi, de câte ori auzea vâjâitul pajurilor ce se apropiau, se grăbea să umple sacii, apoi îi ridica pe aripele lor. Moşneagul ajunse acum a nu se mai îngriji de nimic. Cum îl apuca somnul, se odihnea în dragă voie; când îi venea să se mai plimbe primprejurul morii, se plimba după plac.

într-una din zile, însă, ziua sosirii pajurilor după saci, moşneagul, obosit, se culcase în odaie, pe pat; într-un târziu, numai ce se trezeşte speriat, smuncit din somn de un vuiet grozav ce se aude la uşă. Ieşind afară, vede pajurile bătând amarnic din aripi şi scoţând din pliscuri nişte strigăte de pocnea şi tuna prăpastia de larma lor. Se întâmplase, adecă, că pajurile sosiseră de două ceasuri, dacă nu mai mult, şi nu era cine să le ridice sacii pe spate; şi dacă ele nu se întorceau la Ileana la vreme hotărâtă, erau bătute cu bici de foc, de aceea dar făceau un vuiet atât de mare acum.

Moşneagul, încrucindu-se foarte tare ce s-a făcut Ionică, s-apucă iute de lucru şi ridică sacii pe pajuri. Apoi cătă prin podul morii în toate ungherele, ieşi afară şi prinse a cerca ş-a striga cât îl ţinea gura. Dar Ionică, nicăieri. Mai caută o dată, mai strigă pe-afară, Ionică nu se mai iveşte. Atunci, moşneagul se gândea în sufletul său că doară Ionică, nemaiputând suferi viaţa în această singurătate, ş-a fi cercat norocul să se urce pe stâncile înspăimântătoare, ce se ridicau deasupra morii, şi să iasă afară la lume. Dar, îşi zicea bătrânul: „Dacă va urca câteva stânci, la Piatra dracului
va fi silit să se oprească; a trece în sus peste ea nu se poate unui om pământean, deci, nu peste multă trecere de vreme, se va întoarce el iar". După ce se urî moşneagul de aşteptat, îşi zise: „O fi pierit bietul, zdrobindu-se de vreo stâncă!"

Ionică, însă, nici nu se încercase să iasă din prăpastie prin crăpăturile munţilor de piatră, nici nu pierise, după cum bănuia moşneagul, ci iată ce se făcu. Aproape de sosirea pajurilor la moară, el umplu toţi sacii cu făină, afară de unul. într-acesta intră dânsul şi cusu bine gura sacului pe dinlăuntru. Cu chipul acesta, el ajunse a fi ridicat pe aripile unei pajuri. Pajurile, după patru zile de zburat aproape fără repaos, se lăsară cu povara la o pitărie din curţile Ilenei. Aci, Ionică îndată fu descoperit şi dus înaintea pitarului. Ionică, întrebat fiind cu ce chip a venit el în sac, adus de către pajură, îi povesti toată întâmplarea de la moara Ilenei. Atunci pitarul care era frate dulce cu morarul din vârtejul munţilor, se arătă către el cu vorbe blânde, căci îi plăcea să întrebe despre frate-său cel mai nenorocit. De aci înainte, Ionică rămase la pitărie, ca ucenic. în câteva zile, el dovedi o deprindere ş-o hărnicie atât de mare, încât pitarul îl avea tare drag şi punea cea mai mare încredere într-însul. Pânea menită pentru Ileana trebuia frământată şi pregătită numai de însuşi pitarul. Pâne făcută de mâna altuia Ileana nu mânca defel. într-o zi, se întâmplă ca pitarul să se uite cu totul de treburile sale de acasă. Băieţii de la pitărie aşteptau ş-aşteptau să vie stăpânul ca să frământe aluatul şi să facă pânea. Fiind aproape miezul nopţii, Ionică zise către ceilalţi:

— Ştiţi voi ce? Am să m-apuc şi să fac eu pânea.

— Ba feréască Dumnezeu! strigară ceilalţi cu frică. Ileana are să cunoască, apoi vai de tine şi de stăpânul nostru!

Ionică, nebăgând în seamă vorbele acestora, s-apucă de frământat; după aceea, lăsând aluatul să dospească, turnă nişte pâni cum nu se mai văzuse, le împodobi cu felurite impistriri minunate, încât îţi era mai mare dragul să tot priveşti la ele.

Când scoaseră pânile din cuptor, pe când cântau cocoşii de către ziuă, cu toţii se minunară de frumuseţea lor. De crescute şi de sclipitoare ce erau n-aveau a face cu cele ieşite din mânile pitarului.

Dimineaţa, pitarul, vrând-nevrând, le duse la Ileana. Văzându-le zâna cât de mult se deosebesc de cele de pân-acum, zise cu asprime:

— Cine-a făcut pânea aceasta?

— Cine s-o facă, măria-ta? Cine-a făcut-o şi pân-acum.

— Să-mi iasă pânea tot aşa de bună, mă înţelegi?

— Am înţeles, măria-ta, zise pitarul cu umilinţă şi ieşi.

De-abia mai trecură două săptămâni şi pitarul iarăşi uită şi Ionică, văzând că noaptea trece, iarăşi se apucă de frământat şi pregăti pânea. De astă dată, el puse inelul său în mijlocul pânei ce era menită pentru Ileana.

Când duse pitarul pânile, Ileana, mânioasă, îi zise:

— Degrabă spune, cine face pânea astfel?

— Nu te îndura de capul meu, măria-ta. Se întâmplă uneori că grâul este mai frumos, faina mai aleasă, dar de acum înainte, mă jur...

— Soldaţi, în temniţă cu el!

Mai liniştindu-se Ileana un pic, luă pânea de pe masă şi înfipse cuţitul în ea. Când vru s-o taie în jumătate, cuţitul se opri pe ceva tare şi, desfăcând-o, zări cu uimire un inel de diamant în mijlocul miezului.

Când se uită la el, deodată se schimbă la faţă. Fruntea i se încreţeşte puţintel, ochii-i stau neclintiţi şi privirea pironită, apoi şopteşte încetişor din buze:

— Doamne sfinte, sunt trează ori visez, oare? Parcă nu pot să cred minunea ce mi s-arată. Să fi sosit el, frumosul fecior cu faţa de bujor, lumina sufletului meu? Să fie el aici, în curţile mele? O, câtă bucurie, când gândesc că el a fi aici undeva, şi câtă întristare când mă socotesc că credinţa mea poate mânşală!

După această tainică şoptire, porunci s-aducă înaintea ei pe pitarul şi să cheme un gealat cu paloşul scos.

— Spune-mi, cine a făcut pânea de astăzi, dacă nu, apoi capul nu-ţi va sta unde-ţi stă.

Pitarul, înmărmurit de groază, ce era să facă alta decât să spuie. Ileana porunci ca tânărul ce făcuse pânea să fie adus înaintea ei. Intrând Ionică în palatul de topaz, ce strălucea de-ţi lua vederile, şi ajungând în odaia unde se afla Ileana, cum o văzu fiori de dragoste cuprinseră sufletul său, încât s-ar fi aruncat la picioarele ei, dacă n-ar fi fost de faţă câteva din zâne şi doi sfetnici de-ai Ilenei. Ileana aşijderea, de turburarea cea mare ce-i năpădi la vederea lui, nu ştia ce să facă.

După ce se depărtară zânele şi sfetnicii, Ileana porunci la două roabe să-l ducă şi să-l scalde şi după baie să-i deie un rând de haine, care va fi mai frumos în tot palatul.

Peste jumătate de ceas, Ionică, răcorit şi scăpat de îmbrăcămintea sa cea ruptă şi colboasă şi îmbrăcat cu straie muiate numai cu fir şi aur curat, se văzu intrând la Ileana Cosânzeana, care-l aştepta singură, într-un foişor numai în covoare de aur şi de mătasă. Cum îl văzu, lăcrămând de bucurie nespusă, se apropie Ileana de el şi-l cuprinse după gât cu braţele sale albe. Ionică Făt Frumos iarăşi o strânse la sânul său, sfăşiat de arşiţa dorului îndelungat. Apoi se sărutară ca doi porumbaşi; se mai îmbrăţişară şi se sărutară din nou, cu atâta duioşie şi dragoste, cu atâta plâns şi foc, încât se părea că-i pândeşte minutul despărţirii veşnice, după ce de-abia se întâlniseră.

Desfacându-se unul din braţele altuia, Ionică începu a-i spune cu drag toate suferinţele şi trudele ce-a întâmpinat pân-a ajuns acolo, şi cum povestea el, se uita la ochii încântători ai iubitei zâne împărătese şi sufletul său tremura de fericirea mare ce-i zâmbea dintr-înşii. Ileana asculta cu luare- aminte cuvintele lui Ionică, ştergând din când în când câte o lacrimă ce i-o trimitea în lumina ochiului o simţire tainică, fără nume, trezită în pieptul ei de povestirile duioase. Toată ziua aceea şi sara încă o petrecură în povestiri; nu se mai puteau sătura de a se întreba unul pe altul cu atâta dulceaţă de zilele negre din trecut.

A doua zi, Ileana Cosânzeana lepădă mohorâtele sale haine de văduvie şi singurătate şi luă altele, cusute numai în flori şi firuri de mătasa cea mai scumpă din lume; atârnă la gâtul său alb ca faţa crinului o salbă cu bănuţi turnaţi numai din rubin şi smarald, iar pe fruntea sa înseninată anină o cunună de florile cele mai tinere şi mai mândre, ce culeseseră roabele des-dimineaţă în grădina cea mai de frunte a curţilor împărăteşti, numită „Cuibul zorilor". Apoi dete poruncă să ieie jos steagurile negre ce fâlfâiau de trei ani deplin, ca nişte lungi aripi de corb, pe creştetul palatului de topaz, şi în locul lor să puie altele albe, de pace şi de viaţă îndulcită. în sfârşit, pristavii vestiră în toate oraşele şi satele să nu mai tragă a veşnică amărăciune clopotele dogite, al căror glas jelea de multă vreme, în toată ziua de trei ori, prin slava cerului, dorul nepotolit al Ilenei, arsă de dragostea covârşitoare către Făt Frumos.

Palaturile zânelor, şi toate târgurile, şi toată suflarea de om din împărăţie părea că tresare din visuri grele înfricoşate la trezie, cu dulce părere de bine.

A treia zi, se dădu o masă împărătească la umbra mirositoare de alămâi şi portocali, în „Cuibul zorilor", la care veniră zânele mai de frunte şi sfetnicii şi toţi boierii mari din ţară. Pe când meseniі se adunaseră până la unul, iată că se apropie şi Ionică Făt Frumos cu Ileana lui cea mândră şi se pun în fruntea mesei, între chiotele de bucurie şi de urare ale oaspeţilor. După ce se ospătară cât se ospătară, Ileana se sculă în picioare şi scoase, dintr-o cutie bătută în pietre, o floare frumoasă şi luminătoare ca luceafărul ceresc din dimineţile de vară. Puse floarea, ce avea vraja cântecului neîntrecut, în cosiţa ei bălaie, şi cum s-atinse de viţele de păr,

începu a scoate nişte glasuri, de se părea că îngerii prăznuiesc în rai lauda şi mărirea Domnului. Sfântul soare se opri în calea sa aprinsă ca să se mai răcorească la ascultarea cântecului amorţit de atâta vreme, păsările şedeau încremenite şi mute în sânul verde al frunzişului, iar valurile pârâului de argint, ce se strecura pe aproape, stau locului şi se suiau unele peste altele, de se făceau movile de apă, numai ca să vadă minunea şi să nu scape glasul ei fermecător.

Până la nouă împărăţii se auzea glasul ce răsărea din floare. împăraţii ce se aflau în războaie, cum îl simţiră, făcură semn să ridice în văzduh steagurile de pace şi frăţie şi să curme vrajba şi dușmănia. Cei ce se găseau prin codri pustii, la vânătoare, scăpară arcurile din mâni şi se lăsară pe
muşchi verde, cu gândul lănţuit de dulcea revărsare a cântecului de departe.

în ziua următoare, purceseră soli la craii şi împăraţii dimprejurul împărăţiei Ilenei şi-i chemară la nuntă. Şi se făcu o nuntă strălucită ca aceea, de nu se mai pomenise aşa ceva de când a zidit Dumnezeu lumea. Numai în grădinile şi curtea cea largă a palatului erau întinse două mii de mese de marmură albă. Trei zile şi trei nopţi, muzicile nu mai conteniră. Mâncări peste mâncări, băuturi de cele mai preţioase, chiote şi cântece, de părea că se ridică curţile în slava cerului. D-apoi danţuri? Să fi văzut zânele cum se mlădiau şi cum jucau, de n-atingeau pământul cu picioarele. Prin ţară, până-n cel de pe urmă bordei era veselie şi petrecanie ca-n ziua de Paşti. Oricine se întâmpla să s- abată pe la curtea Ilenei, cunoscut, necunoscut, om bogat sau cerşetor, era poftit la mesele încărcate cu tot felul de bucate, ce-i cerea inima.

Sfârşindu-se această nuntă fără pereche, se împrăştiară cu toţii pe la casele lor, iar mirele cu mireasa intrară în odăile cu pereţii auriţi şi pe jos cu catifea roşie, ca să se sfătuiască de una, de alta şi să înceapă traiul zilelor luminoase, după ani de adâncă durere. Aşa, în fericire nemărginită pentru ei, trecu o lună de zile. Atunci, împărăteasa Ileana Cosânzeana trebuia să se ducă la Divan. Când era să plece, grăi către Ionică:

— Iată, dragă, îţi încredinţez cheile de la toate odăile şi şalele ce se află în palaturile aceste. în dragă voie poţi să intri unde ţi-a plăcea, dar să te ferească Dumnezeu să te încerci a descuia uşa pe care se potriveşte această cheie. Mai multe nu-ţi spun.

Zise şi ieşi.

Ionică Făt Frumos de-ndată se coborî din iatacul unde era şi prinse a descuia pe rând uşile odăilor şi bolţilor de piatră ce găsea. Nu se putea mira îndestul de lucrurile frumoase şi ciudate ce se înfăţişau vederii lui. într-o odaie erau mulţime de mere de aur ce se-nvârteau în cercuri prin aer, fără să se lovească unul de altul, şi nu se zărea nimic ce să le poarte astfel. într-alta, fel de fel de păsări măiestre, care cântând ca o fată cu glasul dulce, care ca o muzică plăcută, care ca un copil de şapte ani. într-altele, iarăşi, fântâni ce zvârleau în sus picături de argint şi diamant. Şi câte de toate nu se găseau prin acele cameri minunate. în sfârşit, după ce le colindă Ionică pe toate, zise în sine:

— Ian să mă duc şi să descui odaia din fund, cu uşa de oţel, că ştiu că doară nu m-a mânca nime.

Se duse s-o descuie. Când intră înlăuntru, îi lovi auzul un pocnet înfricoşat şi un gemet adânc şi înăduşit. Ce era acolo? Un butoi cât un stog de fân, împresurat pe la capete cu două cercuri de fier ca trupina stejarului de groase; iar pe la mijloc, treceau cruciş prin ea două şanţuri, împletite din zale groase ca piciorul omului de la genunchi în sus, şi aceste lanţuri erau prinse şi înţepenite la capete de nişte stâlpi de piatră ca nişte colţuri de stâncă. înlăuntrul butoiului, se afla legat cu sfori de mătasă împletite tot în şase, un zmeu, zmeul ce furase pe Ileana ş-o ţinuse câteva luni de nevastă. De toate părţile unde sta el, în pântecele butoiului se-naintau către dânsul nişte colţi ascuţiţi de oţel, care-l ameninţau cu străpungere în tot minutul, cum se clătea într-o parte sau în alta.

Dar cum se deschise uşa şi se făcu vânt, zmeul supse aer proaspăt, se umflă o dată şi pocni un cerc de fier de pe butoi. Atunci, zmeul strigă:

— Alei, Ionică Făt Frumos, fie-ţi pomană, că mult bine-mi făcuşi. Cum ţi-aş mulţumi dacă-ai deschide uşa tare în lături, când vei ieşi de aice. Ar fi vreme să scap şi eu odată de la înăduşala şi schingiuirile ce mi-au ros plămânele timp de trei ani şi jumătate.

Ionică Făt Frumos, plin de spaimă, ieşi iute afară din odaia cea îngrozitoare. Şi cum se făcu iarăşi vânt pe uşă, zmeul se încrânceni şi se mai umflă o dată din toate puterile lui răcorite, şi pocni şi celălalt cerc de fier de pe butoi. Atunci butoiul se despică în doage ţândurite şi lanţurile se sfărmară bucăţele, iar când se răsuflă bine şi gemu o dată zmeul, scrâşnind din dinţi, se cutremură din temelii curţile Ilenii ca de o înfricoşată zguduitură

de pământ.

Acei din sfatul împărătesc încremeniră de groază şi se uitau sperieţi unul la altul, neputând pricepe ce mânia lui Dumnezeu să fie asta. Ileana Cosânzeana şi ea tresări năpădită de fiori reci şi pierdu de pe obrazul ei în clipeală trandafirii cei gingaşi. Ea ştia bine ce s-a întâmplat. Sus în cer, ochiul soarelui se înfăşură de nişte dungi uriaşe de nori negri, ca miazănoaptea cea furtunoasă. Roiuri de corbi flămânzi croncăneau a pierzare pe deasupra palatului, iar „Cuibul zorilor" se cotropi
în gâtlejul pământului, ce se căscase, încât nu se mai vedea altă rămăşiţă din această grădină minunată, decât numai nişte frunze arse ce foiau foarte pe sus, prin volbura vântoaselor turbate.

Văzându-se zmeul scăpat din borta cea din zid, ieşi la faţa lumei şi se duse la o pivniţă de piatră din dosul palatului. Aci, trântind de două ori cu piciorul într-o uşă, o scoase din ţâţâni şi cum şuieră o dată, ieşi cu repejune din fundul pivniţei un cal năzdrăvan, ce arunca pară pe nări. Zmeul îl duse şi-i dete o baniţă de jăratic, apoi încălecă pe el. Calul, simţindu-şi stăpânul pe spatele sale, necheză o dată de tremură palatul şi vuiră şapte hotare de nechezul lui cel puternic ca sunetul cerului.

După ce se învârti zmeul călare de câteva ori prin curtea palatului, intră la Ileana şi la Ionică.

— Ionică Făt Frumos, grăi el, acum eşti în mânele mele. Pot să te omor cu ce moarte vreau. Mi- am luat însă de seamă să nu-ţi iau zilele, că mi-ai făcut şi tu mare bine. Dar să te mături de-aici, ca să nu ţi s-audă nici de nume, dacă-ţi place să rămâi cu viaţa.

Iată, într-un sat de munte, cale de două zile de la oraşul împărătesei, erao vrăjitoare renumită în toată ţara de vrăji şi de făcătură, o babă hârcă, bătrână, cu faţa zbârcită, de spate încovoiată, cu capul chilug de ger, încât de-abia se mai ţinea ici şi colea câte un fir aspru şi sur. Ea ştia meşteşugul de a închega apele curgătoare, de a schimba oamenii în tricolici, de a opri ploile şi alte multe fermecătorii.

Ileana Cosânzeana prinsese de mult de vestea babei şi, într-o sară, trimese lui Ionică o pungă cu aur şi-i spuse să meargă la baba aceea, ca să-i vrăjească.

Ionică plecă a doua zi şi, ajungând la vrăjitoare, îi dete punga cea cu aur, şi îndată începu hârca a-i căuta de noroc.

— Mai nainte de toate, îi zise baba, trebuie să se ştie în ce stă puterea zmeului. Du-te dar îndărăt şi fa ce-i face ca să afli taina aceasta; după aceea, vino iară la mine.

întorcându-se Ionică şi întâlnindu-se cu Ileana îi spuse ceea ce i-a descoperit vrăjitoarea.

în cealaltă zi, Ileana se făcu bolnavă. Zmeul întrebând-o ce o doare, ea nu răspunse nimic, ci sta culcată cu faţa către perete, oftând mereu. Zmeul se apropie de patul ei şi grăi cu milă:

— Ileană, draga mea, deschide-ţi gura şi spune-mi ce-ţi este?

— Nu-i nimic, răspunse iarăşi Ileana.

— Cum nimic, când tu zaci dusă şi nu te poţi scula din pat?

— Oh, bărbate dragă! Ţi-aş spune şi mi-e teamă că te-i supăra.

— Eu să mă supăr? Când nu ţi-am împlinit eu toate dorinţele tale? Mână-mă în matca focului şi m-oi duce pentru tine, cere ce vei voi şi ţi-oi împlini pofta, să ştiu că m-oi lăsa în fundul mării.

— Nici nu te mân nicăieri, nici nu-ţi cer să intri pentru mine în fundul mării. Dar mă ustură la suflet când văd că te fereşti de mine şi nu vrei să cunosc eu nimic din tainele tale. Eu ţi-am deschis inima totdeauna, am împărtăşit cu tine toate simţirile şi toate cugetele mele. Tu, însă, nu vrei ca că mă bucur şi eu de ceea ce trece prin gândul tău.

— Ce am ascuns eu de tine? Ce tainâ am şi ce ştiu, să nu-ţi spun şi ţie?

— Ce-ai ascuns?... Oh, lasă-mă, nu mă îmbolnăvi şi mai rău.

— Ba spune, sufletul meu, spune.

— Dacă este să-ţi spun, apoi ascultă. Tu ştii că toată lumea se miră de faptele tale vitejeşti. Pe câţi puternici n-ai biruit tu? Şi s-a aflat vrun împărat care să te poată bate vrodată? Tu te duci singur în faţa duşmanilor, mulţi ca frunza şi iarba, şi vii acasă biruitor. Bine, cum se poate întâmpla asemenea lucru? Eu, împărăteasa şi nevasta ta, nu ştiu unde-ţi stă ţie acea putere grozavă! Nefericita de mine! Alţi împăraţi n-ascund nimic de nevestele lor, numai tu te-ai aflat care să te poţi stăpâni a- ţi înstrăina sufletul de către mine.

Acum îți mai vine să mă întrebi de ce am căzut la pat și de ce nu peste mult are să mi se sfarme sufletul de amărăciune?

— Ileană, Ileană, nu știu ce să zic când te-aud vorbind astfel. îmi vine să-ți spun și să nu-ți spun.

— Nu spune, dacă vrei să-mi sapi groapa mâine-poimâine, zise Ileana suspinând și întorcându-și capul iar către părete.

Zmeul stete oleacă și se gândi. Apoi zise:

— Am să-ți spun, Ileană, cu toate că mi se pare că nu fac bine. Toată puterea și vitejia mea îmi

vine de la cal. Calul meu este mânzul unei iepe, care se află la Mama-Ciumei din marginea lumei, de lângă mările albastre. El are şapte inimi de cal într-însul şi nu-l poate dovedi niciun şoiman din lume, tară numai doară vreun frate de-al său. Pe lângă aceasta Mama-Ciumei l-a vrăjit de mic şi l-a uns în toată ziua, până ce-a ajuns de trei ani, cu untură de urs pe şale, încât cu el nu mi-e frică de oşti întregi.

Auzind Ileana aceste, se arătă mai veselă şi grăi:

— Parcă mi-ai luat o piatră de pe suflet, atât mă simt uşurată prin cuvintele tale.

După trei zile, Ileana spuse lui Ionică cele ce a aflat de la zmeu. Ionică plecă numaidecât la vrăjitoare şi-i descoperi în ce stă puterea zmeului.

— Acum, fătul meu, zise baba, pregăteşte-te de drum şi te du până la sfânta Miercuri. Dacă n-a şti ca să te îndrepte la Mama-Ciumei din marginea lumei, de lângă mările albastre, are să-ţi arate calea ce duce la sfânta Vineri; iar dacă nici aci nu te-i putea folosi, atunci la sfânta Duminică nesmintit ai să afli încotro bate ţara zmeoaicei.

Cum zise baba, aşa făcu Ionică Făt Frumos. Puse la brâu un paloş de argint şi luă pe spate un arc şi o tolbă cu săgeţi, şi plecă în voia lui Dumnezeu în cale lungă. Se duse şi se tot duse, până ajunse la curtea sfintei Miercuri. Văzându-l sfânta Miercuri, îi zise:

— Ce soartă te-aduce pe la noi?

— Sfântă Miercuri, sfântă Miercuri, binecuvântată să fii de Dumnezeu şi ziua ta să fie petrecută în posturi de către oameni. M-am abătut din drumul meu pe-aice ca să te-ntreb, în ce parte de lume să aflu eu pe Mama-Ciumei din marginea lumei?

— Da mare lucru mă întrebi! De spus nu pot să-ţi spun, dar ţine calul acesta şi-ncalecă pe el. Are să te ducă până la soră-mea, sfânta Vineri. Cred că ea te-a şti îndrepta.

Se luă Ionică şi se duse la sfânta Vineri. După ce nici sfânta Vineri nu ştiu să-i spuie nimic de Mama-Ciumei, îi dete şi ea un cal, deoarece calul celălalt obosise, încât de-abia mai putea călca pe două picioare cum se cuvine.

în sfârşit, ajunse Ionică la curţile sfintei Duminici. Intrând el înlăuntru, fu poftit de către o slugă s-aştepte până ce-a veni sfânta Duminică, sosind de la biserică.

— Sfântă Duminică, sfântă Duminică, luminată să fii de domnul Dumnezeu şi prăznuită cu rugăciuni şi cu încetare de lucru de către creştini. Am venit înaintea feţei tale strălucite ca razele soarelui ca să faci bine şi să îndreptezi drumul meu către Mama-Ciumei din marginea lumei. Am fost însurat cu Ileana Cosânzeana, din cosiţă floarea-i cântă, nouă-mpărăţii ascultă, şi un vrăjmaş de zmeu mi-a luat-o din mână. Am gândit să mă bat cu el în paloş pentru nevasta răpită, şi mi-am luat pe socoteală că m-a birui. Apoi am făcut ce-am făcut până am aflat că puterea cea straşnică îi stă în calul său, ce are şapte inimi băgate într-însul de către Mama-Ciumei, la care se află mama calului; mai departe, am descoperit că nime nu l-ar putea dovedi, afară de voinicul ce ar avea un cal, frate cu calul său năzdrăvan. Din clipa aceea, m-am luat prin lume, că doar oi da de Mama-Ciumei, şi până acum am umblat fără pic de folos.

— Nu te-amărî, voinice, dragul meu, căci ai plecat în ceas bun într-acoace. De la mine n-ai să ieşi fără mângâiere. Ascultă dar şi ia aminte bine vorbele mele. Mama-Ciumei, pe care-o cauţi tu, este zmeoaica cea mai afurisită, lăsată de duhurile necurate să trăiască spre binele şi nenorocirea neamului spurcat al zmeilor şi spre risipa şi pustiirea neamului omenesc. Ea se hrăneşte numai şi numai cu came de om. Şi această hrană i-o câştigă iapa îndrăcită, care-a fătat pe calul zmeului ce ţi- a luat nevasta. Adecă, baba cea vrăjmaşă tocmeşte cu anul argaţi, care să grijească de iapă la păşune. Ea plăteşte o simbrie mare şi la anul încheiat dă voie argatului să-şi aleagă, din herghelia de cai, pe care-i va plăcea. Iapa paşte numai nopţile şi baba face legătură cu cel ce se bagă la ea argat, că dacă va veni dimineaţa fără iapă, ea să aibă dreptul a-i reteza capul. Câţi voinici s-au apucat pân- acum să păzească iapa zmeoaicei, niciunul n-a scăpat cu viaţă. Tu, însă, du-te, învoieşte-te cu baba şi gândeşte mereu la Dumnezeu. Na beţişorul acesta, şi când vei fi la nevoia cea mai mare, fa cu el de trei ori înspre codrul ce va răsări înaintea ta. în sfârşit, fătul meu, când te-a chema baba să-ţi alegi calul drept răsplată, tu să pui ochiul pe un cal slab şi deşelat şi să nu te laşi de el pân-o dată cu

capul. Baba te va căina pentru gustul tău, şi-ţi va toca câte-n lună şi-n soare ca să-ţi iei un armăsar frumos şi înalt, dar tu să nu primeşti defel, decât numai pe cel tăpălog[607] ce vei zări zvârcolindu-se în gunoiul cailor

şi chehăind ca de moarte.

— Aşa am să fac, zise Ionică închinându-se sfintei Duminici şi mulţămindu-i din suflet.

Apoi, sărutându-i mânele cele sfinţite de Dumnezeu, se luă la drum.

Şi se duse şi se tot duse, cale de trei zile şi trei nopţi, până ce se văzu pe creştetul unui munte ce se înălţa până la cer; de aici, ochii lui întâmpinară, în zarea întinsei depărtări, o câmpie nemărginită, albastră ca faţa cerului răzbunat. Erau mările albastre. Fugind departe de coborâşul muntelui, iată că pe o cracă de fag vede o pasăre grozav de mare, care sta neclintită cu aripa ruptă ce spânzura în jos, şi scotea din piept bocete plângătoare. Ionică încordă arcul şi, punând o săgeată în el, îl îndreptă ţintă către pasăre, din a căreia carne gândea să cineze în sara acelei zile. Dar nu ajunse să ochească bine, când pasărea strigă către dânsul:

— Voinice, voinice, stai, nu da, căci bine ştiu eu gândul tău şi unde te duci. Decât să mă omori, mai bine îndură-te de suferinţele mele şi vino de-mi leagă aripa cea dezghinată, căci ţi-oi fi şi eu de folos cândva.

Ionică, mişcat de mila pasării, aruncă arcul şi, apropiindu-se de ea, îi legă aripa şi plecă mai departe. Când se coborî de pe plaiul muntelui şi ajunse pe marginea mării, întâlni pe ţărmure un peşte mare şi gras, zvârcolindu-se în nisip; el voi să-l pregătească de mâncare, căci era mai leşinat de foame. Dar nu apucă a-l prinde şi din pântecele peştelui se auzi un glas, care-i grăi aşa:

— Voinice, voinice, opreşte-te şi nu da! Ci mai bine du-te şi taie cu paloşul o prăjină din copacul cela şi mă rostogoleşte cu ea în valurile mării, că ţi-oi prinde şi eu bine când va fi mai rău de tine.

Lui Ionică i se făcu milă şi făcu după cum ceruse peştele. Apoi mai merse cale de trei ceasuri şi văzu, pe o coastă de munte pleşuv, o casă uriaşă ce părea alcătuită din lespezi şi bârne de stânci risipsite. Soarele, care era aproape să se cufunde în albastrul potop de apă, aruncă asupra mohorâtei zidiri o lumină roşietică nălucoasă. Pe coperişul casei, prin pari clătinaţi de vânt, ţioleau puzderii de scăfârlii de om, şi corbi setoşi de pradă, cârduri, croncănind pe deasupra lor. Iar din fundul pustietăţii, vântul aducea urlete înspăimântătoare de lupi hămesiţi de foame.

Ionică apucă o potică în sus şi, ajungând la casele din coastă, intră înlăuntru.

— Bună sara la noi! zise Ionică.

— Bine-ai venit! se auzi un glas ca de-o oală hârbuită, ce ieşea dintr-o gură largă cât o şură.

Era matahala de Mama-Ciumei, o babă de babă ce nu era nici om, nici cal, căci capul ei de om era cât un stog de fân şi picioarele-i erau de cal.

— Da ce-ţi poartă cioarele picioarele, vântul părul, corbii ochii, de te-ai abătut pe la casa mea?

— Nici cioarele nu-mi poartă picioarele, nici vântul părul, nici corbii ochii, dar am venit să-mi cerc norocul şi să mă bag slugă la tine.

— La bună vreme ai sosit. Te aşteptam cu multă nerăbdare, hurducă matahala din gură, hârjind nişte dinţi ca lopeţile şi scânteindu-i ochii, care ardeau în fundul căpăţânei ca două hopătăi roşii în adâncimea codrului înnoptat. La mine n-ai altă de lucru decât numai să duci o iapă ce ţi-oi da la iarbă, de sara până dimineaţa. Şi dacă mă-i sluji cumsecade, te-oi mulţămi la anul împlinit cu o simbrie bună şi cu un cal care ţi-a plăcea din herghelia mea. Iar dacă mi-i pierde iapa şi-i veni fără ea acasă, carnea ta să fie a mea şi ciolanele tale a lupilor.

— Mă-nvoiesc, zise Ionică, care nici nu se năzuia ce are să se întâmple.

Aşa că mâne de cu sară, după asfinţitul soarelui, Ionică încălecă pe iapă şi se duse cu ea în câmp. Acolo descălecă şi, aşezându-se pe iarbă, se uita la iapă cum paşte. De la o vreme, numai ce simte că toate vinele îi slăbesc, capul îi cade la pământ, ochii i se păinjenesc şi adoarme ca legănat în somn greu, ca şi cum nu ar fi închis ochii de trei-patru nopţi.

Când se trezeşte, luceafărul de dimineaţă era de o suliţă pe cer. Se uită împrejurul său: iapa nicăieri. Dă-ncoace, dă-ncolo, aleargă în sus, aleargă în jos, în ruptul capului. În deşert toate opintirile sale. Nici nu vede, nici nu aude nimic. Un cutremur rece străbătu în rărunchii săi. I se părea că ochii lui dau prin văzduhul treierat de razele lunei, ca scăfârliile bortite ce zărise pe casele Ciumei, i se părea că aude urlete de lupi şi croncănituri de corbi. Multe spaime şi stafii i se năluceau lui Ionică şi el, sărmanul, rătăcea văitându-se şi pălindu-l lacrimile.

Ajungând lângă o pădure, numai ce vede că se lasă înaintea lui o pasăre mare.

— Nu te spărie, om bun, că sunt eu, pasărea pe care ai scăpat-o de la moarte. Dar, spune-mi, de ce plângi şi te boceşti pe vremea asta?

Ionică îi spuse cum a pierdut iapa şi cum are să fie omorât de Mama-Ciumei.

— Linişteşte-te şi stai aice, că ţi-o aduc eu îndată.

Şi pasărea, care era împărăteasa păsărilor, intră în codrul cel des şi, zburând prin el cruciş şi curmeziş, începu a ţipa de se strânseră la glasul ei pajuri uriеşe, vulturi şi şoimi ca norul. Ea le dete o poruncă pe limba păsărească, să caute prin tufişuri şi prin ruji şi să strivească pasărea străină ce-a intrat noaptea aceea acolo. Se răspândi neamul păsăresc prin codru ca lăcustele, încât erau câte zece până şi la huceagul cel mai mic, şi cum întâlnirâ pasărea străină, care era iapa zmeoaicei, se puseră pe ea cu pliscurile, şi dă-i şi dă-i cu ciupitul, până o scoaseră din codru şi o siliră să se facă ce-a fost.

— Ho, iapă afurisită! strigă Ionică văzând-o, şi-i aruncă frâul în cap.

Apoi plecă şi ajunse acasă înainte de răsărirea soarelui.

Mama-Ciumei era trează şi sta lângă un cazan cu apă ce clocotea, şi se legăna încet pe picioarele ei de cal şi din buze mămăia un cântec ce se părea că iese din clănţănitul măselelor. Ea aştepta cu neastâmpăr pe voinic ca să-i reteze capul şi să-l toarne cu picioarele în sus, în cazanul clocotitor.

Dar când văzu pe Ionică intrând călare pe iapă, de ciudă şi de otravă răsturnă cazanul pe foc cu fundu-n sus şi-şi încleştă ghearele îndrăcite în părul cel burzuluit, şi prinse-a se trage de cap şi-a crâşca din dinţi, de se părea c-au apucat-o nouăzeci şi nouă de năbădăi.

Ionică băgă iapa în grajdul cel de piatră şi intră în casă.

— Ei, stăpână, te slujesc bine? întrebă Ionică.

— Bine! răspunse baba, aruncând pe sub genele cele tufoase, chiorâş, o căutătură vrăjmaşă înspre Ionică.

După aceasta, Mama-Ciumei ieşi afară şi intră la iapă c-un bici de foc, şi prinse a o bate de mergea fum din spatele ei.

— Osândească-te Dumnezeu şi te pedepsească cum a şti mai cumplit! Aşa te-ascunzi tu?

Şi da baba mereu, de-o făcea numai vânătăi pe şale şi pe bot.

— La noapte, ia seama şi te ascunde bine să nu te mai afle, că de te-a mai afla, te bat şi te pisez până ţi-oi face carnea bucăţele!

Când sosi sara, Ionică plecă iar cu iapa la păscut. El îşi puse în gând ca de astă dată să nu se coboare defel de pe iapă. Dar de-abia trecu un ceas de vreme şi simţi iarăşi strecurându-i-se prin vine o slăbire ş-apucându-l o găimăceală, ce-l dovedea din ce în ce mai tare. El se opinti destul ca să nu doarmă, dar, după ce mişcă de câteva ori cu capul încet-încet, lunecă de pe iapă ca mort, în iarbă. Atunci iapa pieri de lângă el şi se făcu o mreană pe fundul mărilor albastre. Când se trezi Ionică, se uită plin de uimire, neputând pricepe unde se află şi ce s-a întâmplat cu el. După ce-şi veni în fire, se sculă şi plecă iar în toate părţile, bocindu-se amarnic. Acum, luceafărul de dimineaţă se suise ca de două suliţi pe cer.

Umblând Ionică prin pustiul pământului, ajunse pe malul mării. Şi cum se uita el plângând de-a lungul păturii nemărginite de apă, vede cu mirare tulburându-se faţa liniştită şi luminoasă a mării şi răsărind din valuri un cap mare de peşte, ai cărui solzi stecleau la strălucirea lunei călătoare prin aburi, ca nişte rotiţe de diamant.

— Ce plângi şi te tânguieşti, făcătorul meu de bine? grăi peştele; spune ca la un frate, ca să te mângâi şi să te scap şi eu, după cum ai făcut şi tu cu mine.

Ionică îndată cunoscu ce este şi descoperi peştelui pricina tânguirii sale. Atunci peştele, care era împărat peste peşti, se umflă din urechi, se încruntă şi prinse a cutreiera marea de la o margine până la alta ş-a o răscoli din adâncul adâncurilor, de se părea că se potopeşte şi se prăpădeşte lumea. Şi-n

fugele sale prin noianul de apă, el da de ştire tuturor peştilor mici şi mari să pornească care încotro, să răstoarne şi să scormolească nisipul şi pietrele de pe fund, pân-or afla o mreană ce-a intrat noaptea acolo.

Şi s-apucă semiţia peştilor să împlinească porunca împăratului. Şi se făcu marea din faţă până-n fund numai nămol şi cir[305], şi fierbea şi vâjeia apa închegată, şi izbucnea câteodată în sus în formă de munţi, de gândeai că acum apucă luna, ce se înfiorase şi se făcuse roşie ca sângele.

Mreana sânziană era pitulată în nisipul adâncului, băgată de doi stânjeni în pământ. Cum o simţiră chiţii[306] cei înspăimântători, porniră după ea cu fălcile căscate, ş-o alungară ş-o goniră marea întreagă în lung şi în lat, muşcând-o. Atât o fugăriră ş-o înclenţiră cu fălcile, încât la urmă fu silită să iasă la faţă, lângă mal, şi să se prefacă în iapă.

— Stăi, iapa babei cea îndrăcită, strigă Ionică Făt Frumos, văzând-o.

I-aruncă frâul în cap şi plecă cu ea la stăpână.

Cum îl zări, zmeoaica se turbă de furie, prinse iarăşi a se trage de păr ş-a se zvângioli ca apucată de spasmuri. Era aproape să plesnească de înciudarea şi veninul ce-i străbătuse tot sângele.

— Ei, stăpână, îţi place cum te slujesc? o întrebă Ionică, când intră în casă.

— Place... răspunse baba, mormăind mai departe din gură nişte cuvinte pe jumătate înghiţite şi clănţănind din măsele.

Şi ieşind afară, se duse la iapă şi luând un bici de foc mai cumplit decât rândul trecut, prinse a o măsura cu el pe spete şi picioare, de pârâiau ciolanele în ea.

— Gândeam să te schingiuiesc până nu-i mai putea răsufla, trăsnească-te urgia cerească să te trăsnească! Dar te mai cerc o dată; îţi spun însă verde şi curat că dacă nici la noapte nu vei putea vicleni pe păzitorul tău, îţi turtesc capul ca la o şopârlă şi te fac mii de fărâmi.

Când se lăsă negreaţa nopţii, Ionică scoase la câmp pentru cea de pe urmă oară iapa babei. Cuprinzându-l somnul ca-n celelalte nopţi, el căzu iară ca înţepenit pe iarbă. Luceafărul era aproape când se deşteptă. Umblă el pe ţărmurile mării cât umblă, se apropie de pădurea unde s-ascunsese iapa în noaptea întâi, dar nu se mai arătă nici peşte, nici pasăre.

Aşa, pierzându-se el prin adânca tăcere de noapte, cu groaza morţii în sân, când era aproape de marginea unei păduri stufoase şi dese, numai ce-şi aduce aminte de beţişorul dăruit de sfânta Duminică. îl scoate cum îi spusese sfânta Duminică şi, ce să vezi?

Copacul, din care era tăiat băţul, începu a se scutura din rădăcină ş-a împrăştia ca un vifor în toată pădurea, de la un capăt la altul. Şi se treziră din somn stejarii, şi fagii, şi carpenii, în sfârşit, toţi copacii, de la cel mai mic până la cel mai înalt, şi prinseră a se zgudui şi a-şi tremura crengile, de părea c-a răzbit o furtună înspăimântătoare. Atunci iapa, care era ascunsă în mijlocul pădurii, lovită şi înţepată de spini şi ghimpi, sări de-acolo şi-o prinse la fugă. Pe unde trecea, crengile pliosc! pe spate şi peste bot, încât sta să-i sară ochii de usturime, până ce, mai leşinată de atâtea lovituri şi plesnituri ce primise, se pomeni că iese din pădure.

— Ho, iapa babei cea vicleană! strigă Ionică cum o zări.

Şi, încălecând pe ea, se întoarse acasă.

— Acum, stăpână, mi s-a împlinit anul; dă-mi simbria şi hai degrabă să-mi aleg calul ce mi se cuvine, zise Ionică după ce intră la zmeoaică, ce era umflată de ciudă şi de mânie de sta să pocnească.

Ce era să facă baba? Trebuia să se ţie de legătură. Deci, se duce cu Ionică la herghelia cea de cai. Acolo, patrusprezece armăsari sirepi, unul ca altul înalţi şi frumoşi, iar de lături, tăvălit în gunoi şi mocirlă, o hârţoagă de cal chior, slăbănog de-ţi era scârbă să te uiţi la el, atât era de păcătos. Cei patrusprezece armăsari erau însă lipsiţi de inimi. Zmeoaica băgase inimile lor toate în hârţoaga ce se zvârcolea în gunoi, care era un mânz de doi

---

305 terci de mălai
306 balenă

ani de la iapa ce o păzise Ionică.

— Ei, alege-ţi care-ţi place, grăi zmeoaica către Ionică.

— într-adevăr, unul e mai frumos decât altul, zise Ionică; chiar unui împărat i-ar plăcea s-aleagă între ei. Dar eu n-am gândit să m-arunc aşa de sus. Mie, ca unui om sărac ce sunt, nu mi s-ar potrivi un asemenea şoiman. Toată lumea m-ar lua în râs când m-ar vedea pe mine, opincă hârzobată[610], încălecat pe un asemenea pui de cal frumos; eu m-oi mulţumi cu cel ce zace colea în gunoi. Acela-i de mine.

Mama-Ciumei îşi încruntă sprâncenele şi se uită chiorâş la Ionică, apoi, prefacându-şi glasul a milă şi a părere de rău, zise:

— Da cum, Doamne păzeşte, să te duci de la mine c-un cal atât de rău? Mi-ar fi ruşine de moarte să plătesc astfel credinţa cu care m-ai slujit. Lasă-l la pustia să-l aibă, şi-ţi ia unul dintre işti zdraveni şi voinici!

— Ti-am spus că dintre işti armăsari nu pot să-mi iau. Dacă vrei să mi-l dai pe cel slab, dă-mi-l; dacă nu, nu vreau niciunul.

Mai cercă baba să-i schimbe voia, spunându-i multe de toate; dar, în sfârşit, trebui să-i dea calul ce cerea.

Atunci, Ionică Făt Frumos se apropie de calul cel chior, îl sculă de pe gunoi şi încălecă.

— Ţine-te şi te-nţăpeneşte bine, dragul meu stăpân, grăi calul, şi nechezând o dată puternic, se ridică într-un zbor până în nori, de se vedea numai o pasăre plutind prin înaltul văzduhului. Când se lăsă jos, pică în mijlocul mării; se scufundă de trei ori până se spălă şi se curăţi bine, de sclipea ca plaiul cu flori de dimineaţă pe rouă, apoi zbură cu Ionică pe mal. Te sperieşi, stăpâne? grăi el.

— Mă speriei şi nu prea! răspunse Ionică.

— Acuma cum să te duc, ca vântul ori ca gândul?

— Ca gândul, căci mă arde dorul cumplit.

Şi se înălţă calul în slavă şi fugea, încât lui Ionică i se părea că stă pe loc neclintit şi pământul trece pe dinaintea ochilor săi ca glonţul din puşcă.

Când ajunse la frumoasa Ileana, o găsi plângând cu amar, încât de multe lacrimi se făcuse fântână în casă.

— Nu mai plânge... nu mai plânge, strigă Ionică repezindu-se în braţele ei.

Apoi degrabă ieşiră amândoi, se suiră pe calul năzdrăvan şi se făcură nevăzuţi.

Zmeul se afla dus la un ospăţ, şi pe când se veselea mai bine, calul său necheză cu atâta înverşunare, încât îi căzu paharul din mână de se făcu hârburi. îndată se sculă zmeul şi se duse la cal, care arunca scântei albastre din ochi.

— Ce-ai păţit de te-a ajuns dorul să nechezi aşa de-nverşunat? Poate nu ţi-i bine pe aici?

— Ba, de mine este cum este, dar de tine-i rău. Ionică Făt Frumos a intrat în palat şi ţi-a furat pe Ileana.

— Putem să mai stăm şi să mai benchetuim?

— Poţi să te şi culci şi să nu te mai scoli, căci mi se pare că nu-i nădejde de a-i mai ajunge. Calul lui Ionică este frate-meu şi are într-însul patrusprezece inimi, pe când eu am numai şapte.

Fără să se mai întoarcă şi să-şi ieie ziua bună de la mesenii cu care ospătase, zmeul repede se aruncă pe cal şi s-aşternu drumului, ca şi pana vântului.

Luând drumul de-a lungul, se ducea zmeul plin de turbare, de se hurduca pământul sub picioarele calului, şi dinapoia lui se-nvolbau nori de colb.

Când era aproape să însereze, iată că ochii zmeului dau de Ionică şi de Ileana, care zburau cu calul pe sub bolta cerului. îşi împlântă el pintenii în coastele calului, ca să se înalţe până la ei, dar în deşert, calul său nu putea zbura prin slavă, decât numai patru stânjeni pe sus de la pământ, pe când Ionică se clătina pe deasupra lui, pe unde umblă tabăra norilor, ca o pasăre uşoară. Aşa se-ntreceau ei în fugă prin văzduh, până ce zmeul, obosindu-se, zise calului să spuie fratelui său de sus ca să coboare de acolo, că-l va ţine cu jăratic şi cu pară. Auzind calul lui Ionică aceste vorbe, le împărtăşi stăpânu-său. Atunci, Ionică zise credinciosului său şoimulean:

— Spune, voinice, frate-tău să-şi trântească stăpânul şi să-l facă fărâmi, că eu l-oi ţine cu trifoi nescuturat de rouă şi l-oi adăpa cu lapte dulce.

610 rupt

Cum auzi calul zmeului cuvintele ce-i trimise frate-său, se-ncrânceni şi se scuturǎ o datǎ, de izbi pe zmeu în colţul unei stânci, încât se făcu numai bucăţele. îndată se lăsă Ionică cu calul său în jos şi, suind pe Ileana pe calul zmeului, se întoarseră îndărăt. Şi Ileana prefăcu curţile sale într-un măr de aur, apoi se luară şi se duseră în împărăţia lui Ionică Făt Frumos.

Ajungând Ionică Făt Frumos acasă cu frumoasa Ileană, îndată plecară la lacul zânelor şi, trântind mărul de pământ, ca nimic răsăriră pe mal curţile strălucite ale Ilenei, dimpreună cu toate minunile ce se aflau într-însele. Apoi se făcu o nuntă de o sută şi o mie de ori mai bogată şi mai veselă ca cea întâi. Fost-au la nunta aceasta şi cumnaţii lui Ionică cu surorile sale, care cu toţii plânseră de bucurie când văzură pe Ionică, atât de nenorocit odinioară, ieşindu-le înainte cu mândra lui soţie.

De aci înainte, Ionică şi Ileana vieţuiră în fericire cerească, cu dragoste nesfârşită unul către altul. Şi-n trecerea zilelor de plăcere, adeseori ei se puneau la fereastră şi, rătăcindu-şi ochii în lungul lacului, cine ştie de ce-şi aduceau aminte, că numai ce luneca câte o lacrimă pe feţele lor. Lacrimi şi aduceri aminte ce-i făceau să-ntinerească când îmbătrâneau, aşa că poate trăiesc şi astăzi şi vor trăi cât va fi lumea şi veacul.

Cerbul şi iepurele şchiop

— Bună ziua, cumetre cerbule, da' ce ai? îl întrebă un iepure care abia se mai ţinea pe picioare, sprijinit într-un băţ.

— Păi, mulţumim dumitale, gonaciule, dar ce vânt te-abate pe la mine, răspunse cerbul, ce şi el sta rezemat într-un băţ şi legat pe sub falei.

— Ce vânt să m-abată, cumetre, iacă nu mai ştiu ce să fac şi unde să mă ascund să nu mai văd figură de om, că tare s-au înrăit. Au început să dea raita zdravăn între noi. Puzderie-s pe câmpii şi păduri, nu ne dau pas o clipeală şi cum ne zăresc, ca cine ştie ce fiare sălbatice, sar asupra noastră.
Şi auzeam mai alaltăieri pe cumătru urs, că de om să nu te înfricoşezi, teamă de dânsul să nu ai, că el este înţelept, de fire milos, ne compătimeşte pe noi şi chiar dă sfaturi copiilor să ne protejeze. Dar mă mir cum a vorbit şi ce-a voit cumătru' ursu' să spună, că nu-l înţeleg, totuşi cred că fiind cam turmentat, că îl văzusem ieşind dintr-o crâşmă, asta l-a făcut să spună aşa.

— Of! Da cum mă dor măselele, spuse cerbul.

— Păi d-aia te văzui eu legat pe sub falei.

— Am răcit, îmi pare, că-mi spuse dumneaei să nu mă culc pe malul gârlei, că are să mă tragă, şi eu n-am ascultat-o. Da' dumneata ce ai păţit, gonaciule, că te văd legat la picior?

— Ce să am, cumetre, ia, o spaimă de moarte: m-au alergat nişte ogari şi tot fugind am căzut într-o prăpastie şi în cădere mi-am scrântit piciorul. Da' asta nu-i nimic, ia priveşte-mă.

— Văl eu! Sărăcan de tine, spuse cerbul, da' ţi-a frânt şi codanul?

— Ce frânt, cumetre, ros cu totul.

— Cum, bre, ia loc colea lângă mine şi-mi spune.

— Păi ce gândeşti că-i chip de stat jos când am atâtea belele pe capul meu? Să-ţi spun d-a-mpicioarele. Şi reîncepu iepurele: când am căzut în prăpastie, am ameţit, putea să mă ucidă, că nu mai simţeam nimic. Tot aci în prăpastie se afla şi un vulpoi care, în loc să-mi dea o mână de ajutor, începu să-mi ronţăie din coadă. De durere şi usturime cum îmi sfâşia coada, mă deşteptai; vulpoiul, văzându-mă schilod d-un picior şi cu coada ruptă de el, începu să facă haz, râzând şi bătându-şi joc de mine. „Nu ţi-ar mai ajuta Dumnezeu că-ţi baţi joc de mine şi mă faci să şi sufăr, i-am spus; da-ţi- ar coada mea ţie şi să ţ-o roază alţii cum îţi făcuşi tu râs de mine.” Şi vezi, cumetre, Dumnezeu parcă fu aici şi mă auzi, că văzui cu ochii cum vulpoiul fugi târând după el o coadă stufoasă.

— Ei, dragul meu, spuse cerbul, aşa este: ceea ce ţie nu-ţi place, altuia nu-i face...

— Apoi, bună ziua, cumetre, că mă duc, casa-mi este cam departe şi, până ajung, taman bine-i la amurg de seară.

— Să ne vedem cu bine, gonaciule.

Ursul și omul

De demult, de demult, ursul stăpânea lumea. într-o zi el prinsese un om, dar fiind sătul, nu l-a mâncat. Ca să-l aibă gata când i-o fi foame, el l-a dus într-un loc unde avea săpată o groapă ca să prindă vânatul ce-o trece pe-acolo. El a pus pe om în groapă și văzându-l că e prea înalt, fiindcă trecea de-o palmă-două capul omului deasupra gropii, a pus pe om să stea lângă groapă, afară, și el s-a băgat în groapă ca s-o mai adâncească. Cu ghearele săpa pământul în fundul gropii și cu labele pe urmă îl arunca afară. Pe când săpa el, omul se gândea ce-o fi vrând ursul să-i facă. Pe când se gândea, a văzut alături de groapă un pietroi mare. I-a dat în gând ce vrea ursul și pe când ursul era aplecat să ia cu labele pământul săpat să-l arunce afară, omul a ridicat pietroiul și l-a azvârlit cu putere în capul ursului care a rămas mort în groapă.

Apoi omul s-a dus acasă.

Și d-atunci ursul a pierdut stăpânirea lumii.

Țapul și șarpele

Un țap, voind să treacă într-o livadă, fu silit să dea printr-o apă ce curgea între el și acea livadă. Și fiindcă n-avea încotro, se lăsă în gârlă și începu să înoate.

Când era pe la jumătatea gârlei, se pomenește pe lângă dânsul cu un șarpe că-i zice:

— Măi țapule, ia-mă și pe mine să mă treci la uscat.

Țapul, temător, îi răspunse:

— Tu vezi bine că abia pot să-mi duc părul de pe mine, și tu mai ceri să te iau și pe tine?

— Așa o fi, dară iată că umblu să mă înec, și atâta prietenie nu pot găsi la tine?

Țapul îl lăsă să se urce pe dânsul, și-și puse toate puterile ca să înoate spre a ieși cu bine dincolo.

Șarpele, dacă se văzu călare pe țap, începu a se încolăci împrejurul gâtului și a-l strânge ca să-l sugrume.

— Da' ce faci, prietene? Că uite, nu mai pot răsufla și o să ne înecăm amândoi.

— Vezi că mi-e foame; acum ești în mâna mea și aș vrea să mi-o potolesc cu tine.

— Foame, foame; prieten, prieten, dar cu o mortăciune socotești tu să te îndestulezi? Așteaptă nițel până să ieșim la margine și acolo să-ți arăți prietenia. Acum mai slăbește-mă din dragoste ca să pot înota.

Șarpelui îi plăcu vorbele ce auzi și, mai slăbind pe țap din chingi, acesta își puse toate puterile, mai înotă ce înotă și ajunse la uscat cu șarpe cu tot.

Pe când încă înota, se gândea la prietenia șarpelui și începu a născoci la mijloace de a-și mântui viața.

După ce ieșiră la uscat, țapul prinse a zice:

— Șarpe, tu mi-ai cerut prietenia, eu ți-am dat-o. M-am luptat cu primejdia și am ieșit la uscat cu bine. Fă-mi și tu hatârul acum și dă-te jos să ne măsurăm, cine este mai lung? Apoi mă vei mânca în bună voie.

— Ei, haide, de, să nu zici că nu ți-am fost prieten!

Și dându-se jos de pe grumajii țapului, aștepta să se măsoare cu dânsul.

Țapul asta și voia. Cum îl văzu jos, se repezi cu coarnele de sfărâmă capul șarpelui și-l strivi călcându-l cu copitele lui cele tari.

După ce îl văzu pus bine, întinzându-l cât era de lung zise:

— Vezi, așa, mie îmi place prietenia, dar să fie dreaptă. Ce erau încolăciturile alea împrejurul grumazului meu? Piei acum cu prietenia ta cu tot, să-ți auz de nume și să te văd când mi-oi vedea ceafa!

Roman năzdrăvan

poveste romanească

A fost odată ca niciodată, dacă n-ar fi nici că s-ar povesti. Când se potcovea purecele cu nouă sute nouăzeci și nouă oca de fier, și tot da cu spatele de cer. Linguriță scurtă pe gura cui n-ascultă! Au fost odată trei frați olteni, dintre care unu era năzdrăvan. într-o zi, își ascuțiră coasele și plecară pe o câmpie. După ce merseră și iar merseră, deteră peste o livadă de fân mare. Ei se opriră în loc și o priviră; dar fratele cel mai mare zise:

— Știți voi una, mă?

— Ştim dacă ne vei spune, răspunseră ceilalţi doi fraţi.

— Ai, mă, să ne-ncercăm coasele prin ăst fân verde.

— Bine zici tu, mă, răspunse cel d-al doilea frate.

Şi îndată începură amândoi să cosească la fân; dar n-apucară să sfârşească vorba bine, şi zăriră pe zmeul Stan Gîndă Barbaiop, călare p-o jumătate de iepure şchiop; atunci lor, de frică, le căzură coasele din mână, dar Roman Năzdrăvan le zise:

— Nu vă temeţi, măre, lăsaţi pe mine, că-i viu eu de hac.

Zmeul din ce în ce s-apropia, iar când fu aproape de dânşii, învârti buzduganul de trei ori şi zise:

— Cine sunteţi voi, bre, dă mi-aţi turburat izvoarele şi mi-aţi încurcat livezile?

— Suntem nişte oameni săraci şi nemernici, măria-ta, să nu-ţi faci păcat cu noi.

— Ai, sculaţi-vă, că vă iert, zise zmeul cu şiretlic; dar fiindcă aţi început livada, cosiţi-o toată şi diseară să veniţi acasă să vă plătesc.

Câteşitrei fraţi se puseră pe cosit, şi cosiră zi de vară până-n seară; dar când înnopta, veni zmeul şi-i luă cu dânsul acasă ca să le plătească. Ajungând acasă, zmeul fluieră de trei ori şi numaidecât sări buzduganul din cui, şi puse o masă împărătească cu douăsprezece feluri de bucate, pe care le otrăvise zmeul înadins, ca să omoare pe olteni; dar o pâine, o strachină cu apă, o lingură şi o ploscă cu vin nu putu să le otrăvească. Zmeul, atunci, chemă pe olteni la masă; dar Roman Năzdrăvan îi zise:

— Să trăieşti, măria-ta! Noi suntem nişte oameni săraci, învăţaţi să mâncăm cum om putea şi să bem ce-om putea. Dă-ne pâinea aia de colo, strachina cu apă, lingura şi plosca, şi ne va fi de ajuns.

Zmeul pricepu viclenia lui Roman Năzdrăvan şi tăcu; dar după ce se ridică masa, chemă pe vătaful de curte şi-i porunci să-i ducă într-un beci, cu gând ca să vie peste noapte să le taie capetele.

Roman Năzdrăvan simţi şiretenia zmeului, dar se făcu că nu pricepe nimic şi, ca să înşele şi mai bine pe zmeu, luă plosca şi se duse în beci împreună cu fraţii lui, iar după aceea scoase din traistă un fluier de prun şi începu să cânte.

Fluieraş frumuşel,
Mititel, gingăşel,
Dacă tu mă iubeşti,
Vin-acum să-mi slujeşti.

N-apucă să sfârşească cântecul şi deodată veniră patru păsări măiestre şi puseră o masă, cum se pune la domni şi la împăraţi. Roman Năzdrăvan chemă la masă pe slujnicele zmeului şi le dete de băut până se îmbătară şi adormiră, apoi le dezbrăcă de hainele lor şi se îmbrăcă el şi fraţii lui cu dânsele, iar pe slujnice le îmbrăcă cu zăbunele lor cele bărbăteşti; şi se duseră să se culce. Dar abia ce începură să aţipească de somn, şi zmeul veni cu paloşul să le taie capetele; văzându-i însă îmbrăcaţi muiereşte, merse înainte şi tăie capetele slujnicelor, apoi se duse şi se culcă. Atunci Roman Năzdrăvan sculă pe ceilalţi doi fraţi şi o apucară la sănătoasa.

Se duseră şi iar se mai duseră, cale lungă ca Dumnezeu să ne ajungă, că cuvântul din poveste, înainte mai lung şi mai frumos este. Este ce este, basmul d-aci înainte se gătește, Dumnezeu în casă la noi sosește. Se duseră trei zile şi trei nopţi, şi deteră peste un palat mândru şi frumos, şi se puseră câteşitrei la poartă.

împăratul îi văzu după geam şi trimise pe vătaful de curte să-i întrebe ce caută. Vătaful spuse împăratului cererea lor, iar el porunci să pună pe cei doi rândaşi la grajd, iar pe Roman Năzdrăvan să-l îmbrace bine şi să-l facă copil în casă. Nu trecu mult timp şi împăratul făcu pe Roman Năzdrăvan mai mare peste toate slugile curţii împărăteşti. Fraţii lui, cum auziră aceasta, hotărâră să- l piardă.

într-o zi, când împăratul voia să se ducă la plimbare, ei îi ieşiră înainte cu căciulile în mâini şi ziseră:

— Luminate-mpărate, să trăieşti măria-ta întru mulţi ani! Fratele nostru Roman Năzdrăvan s-a lăudat că poate să-ţi aducă cloşca cu puii de aur a zmeului Tărtăcot cu barba d-un cot şi cu limba de doi.

împăratul chemă numaidecât pe Roman Năzdrăvan şi-i zise:

— Fraţii tăi mi-au spus că te-ai lăudat să-mi aduci cloşca cu puii de aur a lui Tărtăcot cu barba d- un cot.

— E, e, măria-ta, cine m-a pârât nu m-a pârât să mă crească, ci să mă piardă; dar bun este

Dumnezeu, o să-ţi aduc cloşca, măcar de-aş şti că-mi voi răpune viaţa.

— Să ştii, Romane – adăugă împăratul – că dacă nu-mi vei aduce cloşca, unde-ţi stau picioarele o să-ţi stea capul.

N-apucă să plece împăratul şi Roman Năzdrăvan se duse la zmeu, intră în palat şi, ajungând la odaia unde era cloşca închisă, se făcu pai de mătură şi intră înăuntru pe gaura încuietorii; apoi făcându-se iarăşi om, zise cloştii:

— Fă, cloşcă, vino cu mine!

Cloşca începu să strige:

— Sări, luminate împărate, că mă ia Roman Năzdrăvan!

Zmeul veni numaidecât cu paloşul în mână, dar Roman se făcu grăunte de mei şi se puse după uşă. Zmeul, văzând că nu este nimeni în casă, scoase biciul de la brâu şi trase cloştii o bătăiuţă ţeapănă. Roman se făcu iar om şi zise:

— Fă cloşcă, vii tu cu mine, ori ba?

— Viu, răspunse cloşca.

Atunci, Roman luă cloşca cu pui cu tot ş-o dete împăratului, zicându-i:

— Poftim, luminate împărate, m-am închinat cu slujba care mi-ai poruncit.

împăratul luă cloşca şi dete lui Roman Năzdrăvan două căuşe de galbeni; şi se duse. Iar Roman se puse în scară şi începu să-i numere. Din întâmplare, fraţii lui tocmai atunci treceau cu hârdăul cu apă la grajd; văzând, însă, pe Roman numărând bani, zise unul către celălalt:

— Văzuşi, mă, ce de bani a câştigat afurisitul de Roman?

— Las' pe mine, mă, că ţi-l voi aşeza eu pe dânsul!

A doua zi, când ieşi împăratul la plimbare, ei veniră iarăşi la scară, cu căciulile în mâini, şi ziseră:

— Luminate-mpărate, fratele nostru Roman s-a lăudat să-ţi aducă armăsarul lui Căpăţână-de-cal, într-un picior de găină înşeuat şi înfrânat.

împăratul chemă pe Roman Năzdrăvan şi-i zise:

— Auzi mă, Romane, ce zic fraţii tăi, că te-ai lăudat să-mi aduci calul lui Căpăţână-de-cal, într-un picior de găină înşeuat şi înfrânat?

— Să trăieşti, măria-ta! Cine m-a pârât nu m-a pârât să mă crească, ci să mă piardă; dar bun e Dumnezeu.

După aceea încălecă calul, se duse la zmeu şi, intrând în grajd, zise armăsarului:

— Mă armăsare, vino cu mine.

Armăsarul, cum auzi acestea, strigă:

— Sări, stăpâne, că mă ia Roman Năzdrăvan!

Zmeul, cum auzi, se scoborî în grajd cu paloşul într-o mână şi cu biciul de foc într-alta şi zise calului:

— Unde este Roman Năzdrăvan, bre?

Calul se uită împrejur şi nu văzu pe nimeni; căci Roman să făcuse pai şi intrase în iesle; atunci zmeul, văzându-se înşelat, se puse cu biciul pe cal şi îi muie binişor spinările, iar după aceea se duse la treaba lui. Roman, văzându-se iarăşi numai cu calul, îi zise:

— Mă armăsare, vino cu mine.

— Acum viu, stăpâne; dar înainte de a pleca, sapă la picioarele mele cele de dindărăt, c-o să dai peste un butoi cu aur topit şi altul cu argint; să iei două căuşe de aur şi să mă stropeşti de la cap până la mijloc, apoi să iei două căuşe de argint şi să mă stropeşti de la mijloc până la coadă, şi să- ncalici pe mine.

Roman Năzdrăvan făcu după zisa calului; încălecă pe dânsul şi se duse; dar ce mândreţe, doamne! Calul se făcuse jumătate de aur cu pietre nestemate, iar jumătate de argint, şi atât de frumos, încât la soare te puteai uita, dar la dânsul ba... Când ajunse Roman la împărăţie, împăratul tocmai se întorcea de la plimbare, îi dete calul şi luă patru căuşe de galbeni.

Fraţii lui, însă, văzură toate acestea şi ziseră unul către altul:

— Bre! Ce de bani a câştigat nelegiuitul!

— Lasă, mă, răspunse unul din doi, că ţi-l pun eu bine pe dânsul.

A doua zi, când împăratul se plimba pân grădină, fraţii lui Roman Năzdrăvan îi ieşiră înainte şi-i ziseră:

— Luminate-mpărate, să-ţi lungească Dumnezeu zilele! fratele nostru Roman Năzdrăvan s-a lăudat că poate să-ţi aducă chiar pă zmeu, viu nevătămat.

— Dar asta este cu neputinţă, răspunse împăratul.

— Ştim prea bine, măria-ta, dar de! fratele nostru aşa s-a lăudat.

împăratul chemă pe Roman şi-i zise:

— Aşa e, mă Romane, că te-ai lăudat să-mi aduci pe zmeu viu-nevătămat?

— E! luminate-mpărate, cine m-a pârât la măria-ta nu m-a pârât să mă crească, ci m-a pârât să mă piardă; dar fie, mă leg să-ţi aduc pe zmeu, numai să-mi dai un car cu şase bivoli, să-mi dai şase dulgheri, şase tâmplari şi şase fierari, şi treaba e făcută.

împăratul porunci să-i dea tot ce va cere. Roman se sui în car şi apucă calea către zmeu. Se duse zi de vară până-n seară; iar când fu aproape de palatul zmeului, se făcu moş bătrân cu barba şi sprâncenele până în pământ. Zmeul, cum îl zări, se dete jos, îi ieşi înainte şi-i zise:

— Ce cauţi, moşule?

— Ce să caut, luminate-mpărate? Am prins pe hoţul de Roman Năzdrăvan şi am venit la măria-ta să-mi dai ăl plop de colo, să fac un butoi ca să-l bag într-însul.

— Bucuros, moşicule.

Atunci Roman tăie plopul şi, numai cât clipeşti din ochi, făcu un butoi gros, legat cu cercuri de fier; dar când veni vremea să-l înfunde, zise zmeului:

— Luminate-mpărate, ştii că Roman Năzdrăvan e mare voinic, el poate să spargă butoiul şi să scape, şi atunci ne prăpădeşte pe toţi; fa bine de intră măria-ta în butoi şi, după ce l-oi înfunda, pune-ţi toată puterea să vedem, poţi să-l spargi?

Zmeul se supuse şi intră în butoi; iar dulgherii, tâmplarii şi fierarii înfundară butoiul şi, după ce îl legară cu lanţuri groase de fier, înjugară bivolii şi plecară; iar pe la apusul soarelui, ajunseră la împărăţie şi dete pe zmeu în mâna împăratului, viu-nevătămat. împăratul porunci să desfunde butoiul, să vadă dacă se află zmeul într-însul; iar zmeul răspunse din butoi:

— Luminate-mpărate! Dacă vrei să trăieşti, zi oamenilor tăi să nu mă scoată din butoi, că de voi scăpa, se alege praful de tine şi de palatul tău.

Atunci împăratul porunci să aducă lemne şi, făcând focul, arse pe zmeu trei zile şi trei nopţi; iar Roman luă oasele zmeului şi le dete împăratului, carele de bucurie făcu pe Roman boier din doisprezece, şi-i dete pe fie-sa de soţie. Roman căzu la pământ şi sărută poala împăratului; iar după aceea zise:

— Ştii... una, lăudate-mpărate? fraţii mei s-au lăudat că poţi să-i legi pe vârful unei şire de paie aprinse, şi ei nu vor arde.

împăratul porunci să-i lege şi, dându-le foc, arseră de se făcură cenuşă. Iar Roman trăi şi împărăţi, şi împărăţeşte şi până în ziua de astăzi, încălecai p-o şa, şi vă spusei dumneavoastră aşa.

Făt Frumos cu părul de aur

poveste romanească

A fost odată ca niciodată, de n-ar fi nu s-ar mai povesti; că nu suntem de când cu basmele, ci suntem de când cu minciunile; de când se potcovea purecele la un picior cu nouăzeci şi nouă de oca de fier şi călcâiul tot rămânea gol, şi se urca în slava cerului şi tot i se părea că este uşor:

De când scria musca pe părete,
Mai mincinos care nu crede.

A fost odată, într-o pustie mare, un pusnic. El petrecea singur-singurel. Vecinii săi erau fiarele pădurilor. Şi aşa era de bun la Dumnezeu încât toate dobitoacele i se închinau când se întâlneau cu dânsul. într-una din zile, se duse pusnicul la marginea gârlei, care curgea p-aproape de coliba lui, şi iată, văzu că vine pe apă un sicriaş smolit bine, şi auzi un orăcăit ieşind dintr-însul. Stătu puţin de cugetă, şi după ce zise câteva vorbe de rugăciune, intră în apă şi, cu o prăjină, trase sicriaşul la margine. Când îl deschise, ce să vadă în el? Un

copilaş ca de vreo două luni; îl scoase din sicriu şi cum îl luă în braţe, copilul tăcu. Copilul avea ceva atârnat de gât. Şi când luă baierul de la gâtul copilului, văzu că într-însul era o scrisoare; o citi, şi află că copilul este lepădat de o fată mare de împărat, care alunecase şi ea în valurile lumii şi care, de frica părinţilor ei, lepădând copilul, îl pusese în sicriaş şi-i dase drumul pe gârlă, lăsându-l în ştirea lui Dumnezeu.

Pusnicul voia din toată inima să crească pruncul ce-i trimisese Dumnezeu, dar când se gândi că n-are cu ce să-l hrănească, îl podidi un plâns ce nu se mai putea sfârşi. Căzu în genunchi şi se rugă lui Dumnezeu. O minune mare! Deodată răsări, dintr-un colţ al chiliei sale, o viţă, şi numaidecât crescu şi se înălţă până la streaşină. Pusnicul căută la dânsa şi văzu struguri, unii copţii, alţii pârguiţi, alţii aguridă şi alţii în floare; îndată luă şi dete copilului şi, văzând că-i mănâncă, se bucură din tot sufletul şi mulţumi lui Dumnezeu. Cu must de viţă crescu copilul, până ce începu să mănânce şi câte altceva.

Iară dacă se mai mări copilul, pusnicul se apucă şi-l învăţă să citească, să adune rădăcini ca să se hrănească şi să umble la vânat.

Dar într-o zi, chemă pusnicul pe copil şi-i zise:

— Fătul meu, simt că slăbesc din ce în ce; sunt bătrân precum mă vezi, şi află că de azi în trei zile, mă duc pe lumea cealaltă. Eu nu sunt tatăl tău cel adevărat, ci te-am prins pe gârlă, unde erai dat şi pus într-un sicriaş de mumă-ta, ca să nu se dovedească fapta sa cea nelegiuită, cu toate că era fată de împărat. Dacă voi adormi somnul cel vecinie, care o să-l cunoşti după răceala şi amorţirea ce vei vedea în tot trupul meu, să bagi de seamă că o să vie un leu. Să nu te sperii, dragul tatei; leul îmi va face groapa, şi tu vei trage pământ peste mine. De moştenire n-am ce să-ţi las, decât un frâu de cal. După ce vei rămânea singur, să te sui în pod, să iei frâul să-l scuturi şi îndată va veni un cal la astă chemare şi te va învăţa ce să faci.

După cum zisese bătrânul, aşa se întâmplă. A treia zi, pustnicul, luându-şi rămas bun de la fiul său cel de suflet, se culcă şi dormi somnul cel lung. Apoi îndată veni un leu groaznic, nevoie mare, şi veni răcnind, şi cum văzu pe bătrân mort, îi săpă groapa cu unghiile sale: iar fiul îl îngropă, şi rămase acolo trei zile şi trei nopţi, plângând la mormânt. A treia zi, foamea îi aduse aminte că era dator să trăiască; se sculă după mormânt cu inima zdrobită de durere, se duse la viţă şi cu mare
mâhnire văzu că ea se uscase; atunci şi-aduse aminte de vorbele bătrânului şi se sui în pod, unde găsi frâul, îl scuturâ, şi iată că veni un cal cu aripi şi, stând înainte-i zise:

— Ce poruncești, stăpâne?

Copilul spuse calului din cuvânt în cuvânt toată întâmplarea cu moartea bătrânului, şi îi zise:

— Iată-mă aici singur; tatăl, care mi-a fost dat Dumnezeu, nu mai este; rămâi tu aici, cu mine; dar să mergem într-altă parte, unde să ne facem o colibă; căci aici, dinaintea ăstui mormânt, nu ştiu de ce-mi vine să tot plâng.

Iar calul îi răspunse:

— Nu aşa, stăpâne; noi ne vom duce să locuim unde sunt mulţi oameni ca dumneata.

— Cum? întrebă băiatul, sunt mulţi oameni ca mine şi ca tata? Şi o să trăim în mijlocul lor?

— Negreşit, îi răspunse calul.

— Atunci, dacă-i aşa – întrebă copilul – de ce nu vin şi ei pe la noi?

— Ei nu vin – îi mai zise calul – fiindcă n-au ce căuta p-aici; trebuie să mergem noi la dânşii.

— Să mergem, răspunse copilul cu bucurie.

Iar dacă-i spuse că trebuie să fie îmbrăcat, fiindcă ceilalţi oameni nu umblă aşa goi, el rămase cam pe gânduri; şi calul îi zise să bage mâna în urechea lui stângă; şi după ce băgă mâna, scoase nişte haine pe care le îmbrăcă, ciudindu-se că nu ştia cum să le întrebuinţeze; calul îl învăţă, şi apoi copilul încălecă pe dânsul, se îmbrăcă şi porni.

După ce ajunse în oraşul cel mai de aproape şi se văzu între mulţimea de oameni furnicând în sus şi în jos, se cam spăimântă copilul de atâta zgomot şi umbla tot cu frică, mirându-se de frumuseţea caselor şi de tot ce vedea, băgând însă de seamă că fiecare lucru-şi are rânduiala sa. Dar calul, îmbărbătându-l, îi zise:

— Vezi, stăpâne? Aici toate sunt cu şartul lor; de aceea dar, trebuie să ştii ca să-ţi faci şi tu un căpătâi.

Şi după ce şezu acolo câteva zile, mai dedându-se cu lumea şi obişnuindu-se a trăi în huietul ce înăbuşe oraşele, plecă, luând cu sine calul său; şi se duse, şi se duse, până ce ajunse pe tărâmul unor zâne. După ce

ajunse la zâne, care erau în număr de trei, căută să se bage argat la dânsele, căci aşa-l sfătuise calul să facă.

Zânele, deocamdată, nu prea voiau să-l ia în slujbă; dar se înduplecară la rugăciunile lui şi-l primiră.

Calul adesea venea pe la domnul său, şi într-o zi îi zise să bage bine de seamă, cum că, în una din case, zânele aveau o baie în care la câţiva ani, într-o zi hotărâtă, curge aur, şi cine se scaldă întâi, aceluia i se face părul de aur. îi mai spuse să vadă că, într-unul din tronurile casei, zânele aveau o legătură cu trei rânduri de haine, pe care le păstrau cu îngrijire. El băgă bine de seamă aceste vorbe, şi de câte ori avea câte ceva greu de făcut, el chema calul şi-i da ajutor.

Zânele-i daseră voie să umble prin toate casele, să deretice, să scuture, dar în camera cu baia, să nu intre. însă când lipsiră ele odată d-acasă, el intră şi luă aminte la toate câte îi zisese calul. Ochi şi legătura cu hainele puse cu îngrijire într-un tron. într-o zi, zânele au plecat la o sărbătoare, la alte zâne, şi avură grijă să porunceacă argatului că, în minut ce va auzi ceva zgomot în cămăruţa cu baie, să rupă o şindrilă din streaşină casei, ca să le dea de ştire lor şi să se întoarcă degrabă, fiindcă ele ştiau că e aproape să înceapă a curge această apă de aur.

Fiul pusnicului păndea, şi când văzu minunea asta, chemă numaidecât pe cal. Calul îi zise să se scalde; şi aşa şi făcu. Ieşind din baie, el luă şi legătura cu hainele şi o pomi la sănătoasa, călare pe calul lui cel cu aripi, cu care zbura ca vântul şi se ducea ca gândul. Cum călcă peste pragul porţii începură casele, curtea şi grădina a se cutremura aşa de groaznic, încât se auzi până la zâne şi zânele îndată se întoarseră acasă. Dacă văzură că argatul lipseşte, iar hainele nu sunt la loc, se luară după dânsul şi-l urmăriră din loc în loc, până ce, când era să pună mâna pe dânsul, el trecu hotarele lor şi apoi stătu.

Cum îl văzură scăpat, zânele se ciudiră de necaz că nu putuseră să-l prindă. Atunci, ele îi ziseră:

— Ah! fecior de lele ce eşti, cum de ne amăgişi? Arată-ne, măcar, să-ţi vedem părul.

Atunci el îşi răsfiră părul pe spinare; iar ele se uitară cu jind la dânsul şi-i ziseră:

— Aşa păr frumos niciodată n-am mai văzut! Fii sănătos, însă; încai fii bun de ne dă hainele.

Dar el nu voi, ci le opri şi le luă în locul simbriei ce-i datorau zânele.

De aici, se duse într-un oraş, îşi puse o băşică de ciriviş în cap şi se duse de se rugă de grădinarul împăratului ca să-l primească argat la grădina împărătească. Grădinarul nu prea voia să-l asculte: dar, după multă rugăciune, îl primi, îl puse să lucreze pământul, să care apă, să ude florile; îl învăţă ca să cureţe pomii şi brazdele de buruieni. Făt Frumos luă în cap tot ce-l învăţa grădinarul, stăpânul său.

împăratul avea trei fete; şi aşa multă grijă îi dase trebile împărăţiei, încât uitase de fete şi că trebuie să le mărite. într-una din zile, fata cea mai mare se vorbi cu surorile ei ca să ducă fiecare câte un pepene din care-i alesese să fie duşi la masa împăratului. După ce se puse împăratul la masă, veniră şi fetele şi aduseră fiecare câte un pepene pe tipsie de aur şi îi puseră dinaintea împăratului.

împăratul se miră de această faptă şi chemă sfatul împărăţiei să-i ghicească ce pildă să fie asta. Şi dacă se adună sfatul, tăie pepenii şi, după ce văzu că unul se cam trecuse, al doilea era tocmai bun de mâncare, şi al treilea dase în copt, zise:

— împărate, să trăieşti mulţi ani, pilda asta însemnează vârsta fetelor măriei-tale, şi că a sosit timpul de a le da la casa lor.

Atunci împăratul hotărî să le mărite. Dete, deci, sfoară în ţară de această hotărâre; şi chiar de-a doua zi, începură a veni peţitori de la cutare şi cutare fecior de împărat.

Iară după ce fata cea mai mare ş-alese mire pe un fiu de împărat, care-i păru mai frumos, se făcu mare nuntă împărătească. Şi după ce sfârşi veselia, plecă împăratul cu toată curtea, ca să petreacă pe fiică-sa până la hotarele împărăţiei sale celei noi. Numai fiica împăratului cea mai mică rămase acasă. Făt Frumos, argatul de la grădină, văzând că şi grădinarul se dusese cu alaiul, chemă calul, încălecă, se îmbrăcă cu un rând de haine zis câmpul cu florile, din cele luate de la zâne, şi, după ce- şi lăsă părul său de aur pe spate, începu a alerga prin grădini în toate părţile, fără să fi băgat de seamă că fiica împăratului îl vede de la fereastră, căci odaia ei da în grădină. Calul cu Făt Frumos strică toată grădina şi, când văzu că veselia lui făcuse pagubă, descălecă, se îmbrăcă cu hainele sale de argat şi începu a drege ceea ce stricase.

Când veni acasă grădinarul şi văzu stricăciunea, se luă de gânduri şi începu a certa pe argat de neîngrijire, şi era atât de supărat, încât cât p-aci era să-l şi bată.

Dar fiica împăratului, care privea de la fereastră toate acestea, bătu în geam şi ceru grădinarului să-i trimită

niţele flori. Grădinarul făcu ce făcu şi adună de prin colţuri câteva floricele, le legă şi le trimise împărătesei celei mici. Iar ea dacă primi florile îi dete un pumn de galbeni şi-i trimise răspuns să nu se atingă de bietul argat. Atunci grădinarul, vesel de un dar aşa frumos, îşi puse toate silinţele şi, în trei săptămâni făcu grădina la loc, ca cum nu s-ar fi întâmplat nimic într-însa.

Nu mult după aceasta, fata împăratului cea mijlocie îşi alese şi ea un fecior de împărat şi-l luă de bărbat. Veselia ţinu ca şi la soră-sa cea mare; iar la sfârşitul veseliei, fu petrecută şi ea până la hotarele împărăţiei sale. Dar fata cea mică a împăratului nu se duse, ci rămase acasă, prefăcându-se de astă dată că este bolnavă. Argatul grădinii, cum se văzu iară singur, vru să se veselească şi el ca toţi slujitorii curţii, dar, fiindcă el nu se putea veseli decât cu bidiviul său, îşi chemă calul, se îmbrăcă cu alte haine: cerul cu stelele; îşi lăsă părul pe spate, încălecă şi călcă toată grădina. Când băgă de seamă că iară fărâmase tot, se îmbrăcă cu hainele sale cele proaste şi, bocindu-se începu să dreagă ceea ce stricase. Ca şi la întâia dată, grădinarul, voind să-l cârpească fu oprit de fata cea mică a împăratului, care ceruse flori şi care îi trimise doi pumni de bani. Grădinarul se puse iară pe muncă şi dădu grădina gata în patru săptămâni.

împăratul făcuse o vânătoare mare şi, fiindcă scăpase de o mare primejdie, ridică un chioşc în pădurea aceea şi chemă, ca să serbeze mântuirea sa, pe toţi boierii şi slujitorii curţii, la o masă înfricoşată ce pregătise acolo. Toţi curtenii se duseră la chemarea împăratului, numai fiica sa rămase.

Făt Frumos, văzându-se iară singur, chemă calul şi, voind să se veselească şi dânsul, îmbrăcă hainele: cu soarele în piept, luna în spate şi doi luceferi în umeri; îşi lăsă părul de aur pe spate; încălecă calul şi-l încură prin grădină, încât nu mai era chip de a o drege. Iar dacă văzu aceasta el începu a se văicări, se îmbrăcă iute cu hainele lui cele de argat şi nu ştia de unde să înceapă meremetul. Mânia grădinarului trecu orice hotare, când veni şi văzu acea mare pagubă. Dar când voi să-i dea pe foi pentru neîngrijirea lui, fiica împăratului bătu iară în geam şi ceru flori. Grădinarul da din colţ în colţ şi nu ştia ce să facă; în cele mai de pe urmă cătă şi mai găsi vreo două floricele care abia scăpaseră de copitele calului cu aripi, şi le trimise. Dar fata de împărat îi dete poruncă ca să ierte pe bietul argat, pentru care îi şi dădu trei pumni de galbeni. Se apucă dar, croi din nou, şi în patru săptămâni, abia putu face ceva care să mai semene a grădină, iar argatul dete făgăduinţa că de se va mai întâmpla una ca asta, apoi are să fie zdrobit în bătaie şi gonit.

împăratul se luase de gânduri văzând pe fiică-sa tot tristă. Ea acum nu mai voia să iasă afară nici din casă. Hotărî, dar, s-o mărite; şi începu a-i spune de cutare, de cutare şi de cutare fiu de împărat. Dar ea nu voia să audă de niciunul. Şi dacă văzu aşa, împăratul chemă sfatul şi boierii şi îi întrebă ce să facă?

— Un foişor cu poartă pe dedesubt, îi răspunseră, pe unde să treacă toţi fiii de împărat şi de boieri, şi, pe care-l va alege fata, să-l lovească cu un măr de aur ce-l va ţine în mână, şi după acela s-o dea împăratul.

Aşa se şi făcu. Se dete sfoară în ţară că este hotărârea împăratului să se adune şi mic şi mare şi să treacă pe sub poartă. Toţi trecură; dar fata nu lovi pe niciunul. Mulţi credeau că fata n-are voie să se mărite. însă un boier bătrân zise să treacă şi oamenii curţii. Trecu şi grădinarul şi bucătarul cel mare, şi vătaful şi slugile, şi vizitiul şi rândaşii, dar geaba: fata nu lovi pe niciunul. Se făcu întrebare, dacă n-a mai rămas cineva netrecut, şi se află că a mai rămas un argat de la grădinărie, un argat cheleş.

— Să treacă şi acesta, zise împăratul.

Atunci chemă şi pe argatul cel cheleş şi-i zise să treacă şi dânsul, dar el nu cuteza; iar dacă fu silit ca să treacă, trecu, şi când trecu, fata-l lovi cu mărul! Argatul începu a ţipa şi a fugi şi zise că i- a spart capul. împăratul, cum văzu una ca aceasta, zise:

— Nu se poate asta! Este o greşeală! Fata mea nu e de crezut să fi ales tocmai pe cheleşul ăsta.

Căci nu putea să se învoiască a da pe fiie-sa după dânsul, deşi era lovit cu mărul. Atunci, puse de a doua oară să treacă lumea, şi de-a doua oară fiică-sa lovi cu mărul în cap tot pe cheleş, care iar fugi ţinându-se cu mâinile de cap. împăratul, plin de mâhnire, iarăşi luă vorba înapoi şi puse de-a treia oară să treacă toată lumea. Dacă văzu împăratul că şi d-a treia oară tot cheleşul a fost lovit, s-a plecat la sfatul împărăţiei şi i-a dat lui pe fiică-sa.

Nunta se făcu în tăcere, şi apoi îi oropsi pe amândoi; şi nici nu voia să ştie şi să corespundă cu dânşii, atâta numai că, de silă, de milă, îi primi să locuiască în curtea palatului. Un bordei într-un colţ al curţii li se dete spre locuinţă, iar argatul se făcu sacagiul curţii. Toate slugile împăratului râdeau de dânsul, şi toate

murdăriile le aruncau pe bordeiul lui. înăuntru însă, calul cu aripi le aduse frumuseţile lumii; nu era în palatele împăratului ceea ce era în bordeiul lor. Fiii de împărat, care veniseră în peţit la fiica cea mică, sembufnară de ruşinea ce au păţit, fiindcă fiica împăratului alesese pe cheleş; şi se învoiră între dânşii ca să pornească oaste mare împotriva lui. împăratul simţi mare durere când auzi hotărârea vecinilor săi, însă, ce să faci? Se pregăti de război, şi nici că avea încotro.

Amândoi ginerii împăratului se sculară cu oaste şi veniră în ajutorul său. Făt Frumos trimise şi el pe soţia sa ca să roage pe împăratul a-i da voie să meargă şi el la bătaie. împăratul, însă, o goni, zicându-i:

— Du-te dinaintea mea, nesocotito, fiindcă, iată, din pricina ta mi se turbură liniştea; nu mai voi să vă văz în ochii mei, nemernicilor ce sunteţi! Dar, după mai multe rugăciuni, se înduplecă şi porunci să-l lase să care şi el măcar apă pentru oştire. Se pregătiră şi porniră.

Făt Frumos, cu hainele lui proaste şi călare pe o mârţoagă şchioapă, plecă înainte. Oştirea-l ajunse într-o mlaştină, unde i se nomolise iapa şi unde se muncea să o scoată, trăgând-o când de coadă, când de cap, când de picioare. Râseră oştirea şi împăratul cu ginerii cei mai mari ai săi, şi trecură înainte. După ce, însă, nu se mai văzură dânşii, Făt Frumos scoase iapa din noroi, îşi chemă calul său, se îmbrăcă cu hainele: câmpul cu florile, şi pomi la câmpul bătăliei; ajungând, se şi sui într-un munte apropiat, ca să vadă care parte este mai tare. Oştile, dacă ajunseră, se şi loviră, iar Făt Frumos văzând că oastea vrăjmaşă este mai mare la număr şi mai tare, se repezi din vârful muntelui asupra ei, şi ca un vârtej se întorcea prin mijlocul ei cu paloşul în mână, şi tăia, cum se taie în dreapta şi în stânga. Aşa spaimă le dete iuţeala, strălucirea hainelor sale şi zborul calului său, încât oastea vrăjmaşă întreagă o lua la fugă, apucând drumul fiecare încotro vedea cu ochii. Iară împăratul, după ce văzu minunea, mulţumi lui Dumnezeu că i-a trimis pe îngerul său de l-a scăpat din mâna vrăjmaşului şi se întoarse vesel acasă. Pe dram, întâlni iarăşi pe Făt Frumos prefăcut în argat, muncind să-şi scoată iapa din noroi; şi cum era cu voie bună, zise la câţiva:

— Duceţi-vă de scoateţi şi pe nevoiaşul acela din noroi.

N-apucară să se aşeze bine, şi veni veste la împăratul că vrăjmaşii lui, cu oştire şi mai mare, s-au ridicat asupra lui. Se găti dară şi el de război şi plecă s-o întâlnească. Făt Frumos iară se rugă să-l lase şi pe dânsul să meargă, şi iară fu huiduit, dară dacă dobândi voia, porni iară cu iapa lui. Fu şi de astă-dată de râs şi de bătaie de joc, când l-a văzut oştirea că iară se înnămolise şi nu putea să-şi scoată iapa din noroi. îl lăsară înapoi, dar el ajunse şi acum mai nainte la locul de luptă, prefăcut în Făt Frumos, călare pe calul cu aripi şi îmbrăcat cu hainele lui cele cu cerul cu stelele.

Oştile deteră în tâmpene şi în surle, şi se loviră; iară Făt Frumos, iară văzând că vrăjmaşii sunt mai puternici, se repezi din munte şi-i puse pe goană. împăratul se întoarse iară vesel, mulţumind lui Dumnezeu de ajutorul ce i-a dat, şi iară porunci ostaşilor să scoată din noroi pe nevoiaşul de sacagiu. Iară el era împăcat cu cugetul său de izbândele sale.

împăratul se mâhni până în fundul inimii sale când auzi că vrăjmaşii se ridică de-a treia oară cu oaste şi mai mare, şi că a şi ajuns la hotarele împărăţiei sale, cât frunza şi iarba; un plâns îl năpădi, să ferească Dumnezeu, şi plânse, până ce simţi că-i slăbesc vederile. Apoi îşi strânse şi dânsul toată oastea sa şi porni la bătălie, cu nădejdea în Dumnezeu.

Făt Frumos porni şi el, tot pe mârţoaga lui. Iară după ce trecu toată oastea, făcând haz de dânsul cum se muncea ca să-şi scoată iapa din noroi, se îmbrăcă cu hainele cele cu soarele în piept, luna în spate şi doi luceferi în umeri, îşi lăsă părul de aur pe spate, încălecă calul şi într-un minut fu iarăşi pe munte, unde aştepta să vadă ce s-o întâmpla.

Se întâlniră oştile şi se loviră de trei părţi, şi se tăiau unii pe alţii fără de nicio milă, atâta erau de înverşunaţi ostaşii. Iar când fu către seară, când văzu că oştirea vrăjmaşă era să ia în goană pe a împăratului, unde se repezi odată Făt Frumos din munte ca un fulger, şi unde trăsni odată în mijlocul lor, cât se îngroziră de nu mai ştiau ce fac; se împrăştiau ca puii de potârniche şi fugeau deşi rupeau gâturile. Făt Frumos însă-i gonea şi-i tăia ca pe nişte oi. împăratul îl văzu sângerat la mână, la care se crestase însuşi, şi îi dete năframa sa ca să se lege, apoi se întoarseră acasă, izbăviţi de primejdie.

Când veniră, găsiră iară pe Făt Frumos în noroi cu iapa; şi iară îl scoaseră. Iară dacă sosiră acasă, împăratul căzu la boală de ochi şi orbi. Toţi vracii şi toţi filosofii, care citeau în stele, fură aduşi, şi nimeni nu putu să-i dea niciun ajutor. într-una din zile, dacă se sculă din somn împăratul, spuse că a văzut în vis un bătrân, care i-a

zis că dacă se va spăla la ochi şi dacă va bea lapte de capră roşie sălbatică, va dobândi vedere. Auzind astfel, ginerii săi porniră cu toţii, cei doi mai mari singuri, fără să ia şi pe cel mai mic, şi fără a voi să-l lase măcar a merge împreună cu dânşii. Iară Făt Frumos chemă calul şi merse cu dânsul prin smârcuri, găsi capre roşii sălbatice, le mulse şi, când se întorcea, se îmbrăcă în haine de cioban şi ieşi înaintea cumnaţilor săi cu o cofa plină de lapte de oi.

Ei îl întrebară: lapte are acolo? iară el le răspunse „da", prefăcându-se că nu-i cunoaşte şi că îl duce la împăratul, care visase că-i va veni vederea dacă va da cu acel lapte la ochi. Ei se cercară a-i da bani şi el să le dea laptele. Dară ciobanul le răspunse că laptele nu-l dă pe bani, şi că, dacă voieşte să aibă lapte de capră roşie, să se zică că sunt robii lui şi să rabde ca să le pună pecetea lui pe spinarea lor, măcar că el are gând să se ducă şi să nu mai dea pe la dânşii.

Cei doi gineri se socotiră că ei, pentru că sunt împăraţi şi gineri de împărat, n-o să le pese nimic; se lăsară deci de le puse pecetea lui în spinare, şi apoi luară laptele şi-l aduseră, zicând pe drum:

— De se va încerca nerodul să ne zică ceva, îl facem nebun, şi tot noi vom fi mai crezuţi decât dânsul.

Se întoarseră, deci, la împăratul, îi deteră laptele, se unse la ochi şi bău; dar nu-i ajută nimic. După aceea, veni şi fie-sa cea mai mică la împăratul şi-i zise:

— Tată, ia acest lapte; el este adus de bărbatul meu; unge-te cu dânsul, aşa te rog.

— Ce lucru bun a făcut nătărăul tău de bărbat, ca să facă şi acum ceva de ispravă? N-au putut face nimic ginerii mei ceilalţi, care m-au ajutat aşa de mult în războaie, şi tocmai el, ticălosul, o să- mi poată ajuta? Şi apoi, nu v-am zis că n-aveţi voie a vă mai arăta înaintea feţei mele? Cum ai cutezat să calci porunca mea?

— Mă supun la orice pedeapsă vei binevoi să-mi dai, tată, numai unge-te, aşa te rog, şi cu acest lapte ce ţi-l aduce umilitul rob.

împăratul, dacă văzu că atâta de mult se roagă fiica sa, se înduplecă şi luă laptele ce-i adusese; şi apoi se unse cu dânsul la ochi o zi, se unse şi a doua zi; şi, cu marea sa mirare, simţi că pare că începuse a zări ca prin sită; şi dacă se mai unse şi a treia zi, văzu cât se poate de bine. După ce se însănătoşi, dete o masă la toţi boierii şi sfetnicii împărăţiei şi, după rugăciunea lor, primi şi pe Făt Frumos să şadă în coada mesei. Pe când se veseleau mesenii şi se chefuiau, se sculă Făt Frumos şi, rugându-se de iertare, întrebă:

— Mărite împărate, robii pot şedea cu stăpânii lor la masă?

— Nu, nicidecum, răspunse împăratul.

— Apoi, dacă este aşa, şi fiindcă lumea te ştie de om drept, fă-mi şi mie dreptate, şi scoală pe cei doi oaspeţi care şed d-a dreapta şi d-a stânga măriei-tale, căci ei sunt robii mei; şi ca să mă crezi, caută-i şi vei vedea că sunt însemnaţi cu pecetea în spinare.

Cum auziră ginerii împăratului, o băgară pe mânecă, şi mărturisiră că aşa este; îndată fură nevoiţi a se scula de la masă şi a sta în picioare. Iar către sfârşitul mesei, Făt Frumos scoase năframa care i- a fost dată de împărat la bătălie.

— Cum a ajuns năframa mea în mâinile tale? întrebă împăratul. Eu am dat-o îngerului Domnului, care ne-a ajutat la război.

— Ba nu, mărite împărate, mie mi-ai dat-o.

— Apoi, dacă este aşa, tu eşti acela care ne-ai ajutat?

— Eu, mărite împărate.

— Nu te cred, adăugă împăratul, dacă nu te vei arăta aşa cum era atunci acela căruia i-am dat năframa.

Atunci el se sculă de la masă, se duse de se îmbrăcă cu hainele cele mai frumoase, îşi lăsă părul pe spate şi se înfăţişă împăratului şi la toată adunarea. Cum îl văzură mesenii, îndată se ridicară şi se minunară: Făt Frumos era atâta de mândru şi strălucitor, încât la soare te puteai uita, dară la el ba.

împăratul, după ce lăudă pe fiică-sa pentru alegerea sa cea bună, se dete jos din scaunul împărăţiei şi ridică în el pe ginerele său, Făt Frumos; iară el, cea dintâi treabă ce făcu, fu de a slobozi pe cumnaţii săi, şi în toată împărăţia se făcu bucurie mare şi masă împărătească. Eram şi eu p-acolo şi căram mereu la vatră lemne cu frigarea, apă cu ciurul şi glume cu căldarea, pentru care căpătai:

Un năpârstoc de ciorbă
Şi-o sfântă de cociorbă,
Pentru cei ce-s lungă-vorbă.

Mamin-Sibiriak – Guleraş Cenuşiu

i

Primele zile reci ale toamnei au îngălbenit iarba şi au stârnit mare neliniște printre păsări, îngrijorate şi grave, au început a se pregăti toate de călătoria cea lungă. Da! Nu-i uşor să străbaţi o întindere de câteva mii de verste... Pe câte sărmane păsări nu le vor lăsa puterile, câte nu vor pieri în cine ştie ce-ntâmplare neaşteptată... Aveai într-adevăr la ce te gândi cu grijă. Păsările cu greutate, cum sunt lebedele, gâştele şi raţele, se pregăteau serios de drum, înţelegând din plin însemnătatea faptei ce aveau de împlinit. însă, cele care se frământau şi forfoteau mai mult, făcând cea mai mare larmă, erau păsările mici, adică: sitarii de nisip şi cei de baltă, guşele negre, ploierii şi fluierarii. încă din timp începuseră să se adune în stoluri mici şi să zboare de pe un mal pe altul, peste bancurile de nisip şi bălţi, cu o iuţeală de-ai fi zis că cineva aruncă în văzduh pumni de mazăre. Păsările mici aveau de lucru. Nu era uşor pentru ele...

Pădurea era întunecată şi tăcută, fiindcă cei mai de seamă cântăreţi ai ei plecaseră înainte de a-i fi prins frigul.

— Ce i-o fi apucat graba pe prichindeii ăştia! bombănea bătrânul Răţoi, flegmatic din fire. Când o veni vremea, o să plecăm toţi... Nu înţeleg de ce atâta zarvă...

— Tu ai fost totdeauna leneş, de aceea nu-ţi place să vezi cum alţii muncesc, spuse nevastă-sa, bătrâna Raţă.

— Eu, leneş? Eşti cu adevărat nedreaptă, asta-i. Poate că sunt mai grijuliu decât alţii, numai că nu-mi place să fac atâta tevatură. N-are niciun rost să alergi cât îi ziulica pe mal, să ţipi, să-i încurci pe ceilalţi de la treabă, şi să-i plictiseşti pe toţi.

Nici altfel Raţa nu era prea mulţumită de soţul ei, dar acum se supără de-a binelea.

— Uită-te la ceilalţi, leneşule! Bunăoară, la vecinii noştri, gâştele şi lebedele. Ţi-e mai mare dragul să-i priveşti. Trăiesc uniţi: unul pentru toţi, toţi pentru unul... Un lebădoi sau un gâscan nu cred să-şi părăsească cuibul, şi are grijă necontenit de puii lui... Da, da... Pe câtă vreme, ţie nici nu- ţi pasă de copii. Tu nu te gândeşti decât să-ţi umfli guşa. Eşti un leneş, şi atâta tot... Mi-e lehamite şi să mă uit la tine!

— Lasă bombănitul, babo!... Eu nu spun nimic de firea ta cicălitoare. Fiecare cu păcatele lui... Nu sunt eu vinovat că gâscanu-i prost şi nu ştie decât să-şi dădăcească puii. Obiceiul meu este să nu mă amestec în treburile altora. Şi de ce, mă rog, m-aş amesteca? Să trăiască fiecare cum îi place...

Răţoiului îi plăcea să discute chestiuni serioase, şi nu ştiu cum se făcea că totdeauna avea el dreptate şi era mai deştept şi mai isteţ decât toţi. Raţa se deprinsese de mult cu asta, dar acum o îngrijora grozav ceva.

— Ce fel de tată eşti tu? se năpusti ea cu vorba asupra lui. Orice tată are grijă de copiii lui, numai tu nu vrei să ştii de ei.

— Vorbeşti de Guleraş Cenuşiu? Ce să fac dacă ea nu ştie să zboare? Nu sunt vinovat eu că...

Guleraş Cenuşiu era numele fiicei lor schiloade, care avea o aripă frântă încă din primăvară, când Vulpea se furişase printre pui şi apucase s-o înşface. Bătrâna Raţă se aruncase vitejeşte asupra duşmanului şi izbutise să-i smulgă puiul, însă cu preţul unei aripioare rupte.

— Mă înspăimântă gândul că trebuie s-o părăsim aici, singură, zicea într-una Raţa, cu lacrimi în ochi. Toţi vor zbura, iar ea va rămâne aici, singură, singurică. Da, singură, singurică... Noi vom pleca spre miazăzi, în ţări mai calde, şi ea, sărmana, va degera aici... E copilul nostru şi cât mi-e de dragă, mititica! Ştii ceva, moşule? Eu am să rămân aici, să iernez cu ea...

— Şi cu ceilalţi copii ce faci?

— Ei sunt sănătoşi şi se pot lipsi de mine.

Răţoiul căuta să schimbe vorba ori de câte ori îi pomenea Raţa de Guleraş Cenuşiu. Fără îndoială că o iubea şi el, dar ce rost are să te zbuciumi zadarnic? Să zicem că o să rămână. O să îngheţe. E păcat, dar n-ai ce-i face. La urma urmei trebuie să te gândeşti şi la ceilalţi copii. Nevastă-sa e veşnic îngrijorată şi nu-nţelege că lucrurile trebuie privite cu înţelepciune. în sufletul lui îi era milă de

nevastă-sa, dar nu putea pătrunde îndestul durerea ei de mamă. Ar fi fost mai bine dacă Vulpea ar fi mâncat-o de-a binelea pe fetiță. Oricum, era sortită să moară peste iarnă.

II

Cu gândul la apropiata lor despărțire, bătrâna Rață se purta și mai duios cu copila ei schiloadă. Sărmana nu știa încă ce înseamnă despărțirea și singurătatea și privea pregătirile de plecare ale celorlalți cu naivă mirare. E drept că uneori o săgetase invidia văzând veselia cu care fraţii și surorile ei se pregăteau de drum și gândindu-se că vor ajunge undeva, departe, unde nu-i niciodată iarnă.

— La primăvară vă întoarceți, nu-i așa? întrebă Guleraș Cenușiu pe maică-sa.

— Da, sigur că da, ne întoarcem, sufletelul meu... Și vom fi iar împreună...

Pentru a-și liniști copila, care începuse să cadă pe gânduri, Rața îi povesti câteva întâmplări cu alte rațe, care fuseseră nevoite să rămână peste iarnă. Cunoștea chiar dânsa două asemenea rățuște.

— Te vei descurca tu într-un fel, draga mea, o liniștea Rața. La început o să-ți fie greu, dar pe urmă ai să te deprinzi. Dacă te-am putea duce până la izvorul cald, care nu îngheață iarna, ar fi foarte bine. Nu-i departe de aici... Dar la ce bun să mai vorbim? Tot nu putem să te ducem acolo!

— Am să mă gândesc necontenit la voi... zicea într-una biata rățușcă. Am să-mi închipui unde sunteți, ce faceți, dacă sunteți veseli. Ca și cum am fi împreună.

Bătrâna Rață trebuia să-și adune toate puterile pentru a nu-și trăda deznădejdea. Se străduia să pară veselă, și plângea numai pe ascuns. Vai, câtă milă îi era de Guleraș Cenușiu, biata ei fetiță! Pe ceilalți copii aproape că nu-i mai lua în seamă și i se părea chiar că nici nu-i mai iubește.

Ce repede fuge timpul!... Trecuse un șir întreg de dimineți reci. Bruma îngălbenise mestecenii și colorase în roșu plopii de munte. Apa râului se întunecase și acum râul părea mai lat, fiindcă malurile i se dezgoliseră. Vegetația de pe maluri își pierdea frunzișul văzând cu ochii. Vântul rece de toamnă smulgea frunzele uscate și le ducea departe. Adesea, cerul se acoperea cu nori grei de toamnă din care cernea o ploaie deasă și măruntă. Vremea nu era prea plăcută și de multe zile treceau în zbor stoluri de păsări călătoare... Cele dintâi plecaseră păsările din stufurile bălților, fiindcă începuse să înghețe apa pe la margini. Cele care plutesc pe apa mai întârziau încă.

Pe Guleraș Cenușiu o mâhnise mai cu seamă plecarea cocorilor, fiindcă aceștia scoteau sunete nespus de tânguitoare prin care parcă ar fi îmbiat-o să plece cu ei. O presimțire tainică îi strânse pentru întâia oară inima, și timp îndelungat urmări cu privirea un stol de cocori ce se pierdea în depărtarea cerului.

„Ce fericiți trebuie să fie!" gândea Guleraș Cenușiu. Lebedele, gâștele și rațele începuseră și ele să se pregătească de plecare. Cuiburi, cuiburi se adunau în stoluri mari. Păsările bătrâne și cu experiență le învățau pe cele tinere. Tineretul, zgomotos și vesel, făcea în fiecare dimineață plimbări lungi ca să-și întărească aripile, în vederea călătoriei celei mari. înțelepții care conduceau stolul îi instruiau pe tineri, întâi în grupuri separate, apoi pe toți laolaltă. Câtă gălăgie, câtă veselie tinerească și câtă bucurie!... Numai Guleraș Cenușiu nu putea lua parte la aceste exerciții și le admira de departe. Ce să-i faci, trebuie să te împaci cu soarta. în schimb, ce frumos plutea și ce frumos se scufunda ea! Pentru Guleraș Cenușiu apa era totul.

— Trebuie să plecăm... A venit timpul! spuneau conducătorii bătrâni. Nu mai putem aștepta!

Și timpul se scurgea cu iuțeală. Se apropia ziua plecării, întregul stol se adunase grămadă vie, pe râu. Era în zorii unei dimineți de toamnă, când apa râului mai doarme încă învăluită în ceața groasă. Formația în V a rațelor era alcătuită din trei sute de păsări. Nu se auzea decât măcăitul celor mai de seamă conducători. Bătrâna Rață nu închise ochii toată noaptea – era ultima noapte pe care o petrecea împreună cu Guleraș Cenușiu.

— Tu să stai pe lângă locul în care se scurge izvorul în râu, o sfătui ea. Acolo, apa nu îngheață toată iarna.

Guleraș Cenușiu se ținea deoparte de ceilalți, ca o străină. Da, toți erau cu gândul la zbor, și nimeni nu o mai băga în seamă.

Bătrânei Rațe i se rupea inima privindu-și sărmana fetiță. în mai multe rânduri se hotărâse să rămână, dar cum să rămâi când mai ai și alți copii și trebuie să pleci cu stolul?...

— Gata, dați-i drumul! porunci răsunător căpetenia și în aceeași clipă tot stolul se înălță.

Guleraş Cenuşiu rămase singură pe râu, petrecându-i îndelung cu privirea. La început, zburară toţi ca o pată vie, apoi se lungiră în forma unui triunghi perfect, până pieriră din văzul răţuştei.

„Să fi rămas într-adevăr cu desăvârşire singură? se întreba Guleraş Cenuşiu, înecându-se în lacrimi. Ar fi fost mai bine să mă fi mâncat atunci Vulpea".

III

Râul pe care rămăsese Guleraş Cenuşiu se rostogolea vesel din munţii acoperiţi de păduri dese. Locul era singuratic şi tară aşezări omeneşti împrejur. Dimineţile, apa de lângă mal îngheţa, iar peste zi, gheaţa subţire ca o pojghiţă de sticlă se topea.

„Oare o să îngheţe tot râul?" se gândea cu groază Guleraş Genuşiu.

îi era urât singură şi se tot gândea la fraţii şi surorile ei care plecaseră. Unde or fi acum? Or fi ajuns cu bine? Oare îşi mai amintesc de ea? Avea timp să se gândească la toate. Acum ştia ce înseamnă singurătatea. Râul era pustiu şi nu mai era viaţă decât în pădure, unde cotcodăceau găinuşele şi săltau veveriţele şi iepurii. într-o zi, Guleraş Cenuşiu, ca să-i mai treacă de urât, se strecură în pădure. De sub un tufiş ţâşni un iepure care se sperie îngrozitor.

— Vai, cum m-ai speriat, prostuţo, spuse iepurele după ce se linişti puţin. Mi s-au muiat picioarele de spaimă... Ce cauţi aici? Toate raţele au zburat de mult...

— Eu nu pot să zbor, fiindcă pe vremea când eram foarte mică, Vulpea mi-a frânt o aripă.

— Nu-mi mai pomeni de Vulpe. Nu este pe lume fiară mai haină. Şi pe mine mă urmăreşte de mult. Fereşte-te de ea mai ales după ce o îngheţa râul. Odată te înhaţă!

Aşa se împrieteniră amândoi. Iepurele era tot atât de lipsit de apărare ca şi Guleraş Cenuşiu şi numai cu fuga îşi putea scăpa viaţa.

— Să fi avut eu aripi ca o pasăre, cred că nu m-aş fi temut de nimic pe lume! Tu, cu toate că n-ai aripi, ştii să înoţi, ba te mai şi poţi scufunda în apă. Cât despre mine, nu fac decât să tremur de frică... Sunt înconjurat doar de duşmani. Vara te mai poţi ascunde, dar iama se vede tot, ca-n palmă.

Peste puţină vreme căzu prima zăpadă, dar râul tot nu se lăsă biruit de ger. Apa sfărâma peste zi gheaţa ce se prindea peste noapte. Era o luptă pe viaţă şi pe moarte. Cele mai primejdioase erau nopţile limpezi şi înstelate, când totul se potolea şi râul nu făcea valuri. Adormea parcă, iar gemi încerca atunci să-l ferece în gheţuri, prin somn.

Ceea ce se şi întâmplă. Era o noapte tare liniştită şi înstelată. întunecatul codru de pe mal se întindea ca un şir de santinele uriaşe. Munţii păreau mai înalţi, aşa cum se văd noaptea. Luna cocoţată sus, pe cer, învăluia totul în lumina ei tremurândă şi scânteietoare. Râul de munte – neastâmpărat peste zi – se domolise, şi gemi se furişa tiptil, tiptil, ca să-i cuprindă mlădierea şi s-o acopere cu o oglindă de cristal. Guleraş Cenuşiu era deznădăjduită fiindcă numai mijlocul râului nu îngheţase; rămăsese doar o fâşie lată de apă între malurile de gheaţă. Locul pe care mai putea pluti nu avea decât cincisprezece stânjeni. Mâhnirea răţuştei ajunse la culme când pe marginea râului se ivi chiar Vulpea care îi frânsese aripa.

— A, bună ziua, vechea mea prietenă, spuse Vulpea oprindu-se pe mal. Nu ne-am văzut cam de mult... Te felicit cu prilejul venirii iernii.

— Pleacă, te rog, nu ţin de loc să vorbesc cu tine, răspunse Guleraş Cenuşiu.

— Aşa răspunzi drăgălăşeniei mele? Fmmos îţi stă, n-am ce zice! De altfel pe socoteala mea se spun multe. Ei le fac şi apoi le amncă în spinarea mea. Deocamdată, la revedere.

După ce plecă Vulpea, veni săltând iepurele şi spuse:

— Fereşte-te, Guleraş Cenuşiu, ea are să mai vină.

Şi Guleraş Cenuşiu începu să se teamă, aşa cum se temea şi iepurele. Nici nu se mai putea bucura de minunile ce se înfaptuiau în jurul ei, sărmana. Iama venise de-a binelea. Pământul era acoperit cu un covor alb de nea. Nu avea nici umbră de pată. Chiar şi mestecenii, ulmii, sălciile şi scorşii dezgoliţi se împodobiseră cu un puf argintiu de parcă ar fi fost îmbrăcaţi în şube călduroase şi scumpe.

Da, era minunat de frumos împrejur, dar biata Guleraş Cenuşiu ştia că această frumuseţe nu era pentru ea, şi se cutremura la gândul că peticul ei de apă va îngheţa şi el, şi nu va mai avea unde să se ducă. Vulpea veni, într-adevăr, la ea, peste câteva zile, se aşeză pe mal şi începu astfel:

— Mi s-a făcut dor de tine, răţuşco... Vino până aci, iar de nu vrei, vin eu la tine. Nu sunt chiar atât de fudulă.

Şi, într-adevăr, porni cu grijă pe gheaţă, spre peticul de apă.

Guleraş Cenuşiu simţi cum i se opreşte inima în loc. Vulpea însă nu putea ajunge până la apă, pentru că acolo gheaţa era prea subţire. îşi aşeză capul pe labele din faţă, se linse pe bot şi spuse:

— Vai ce proastă eşti, răţuşcă mică!... Vino pe gheaţă! Sau lasă... La revedere! Am treabă... Mă grăbesc... Din ziua aceea, Vulpea începu să vină în fiecare zi să vadă dacă nu îngheţase şi părticica ceea de râu. Gemi vârtos, care se lăsase, îşi făcea datoria. Din toată pata de apă îngheţată nu rămăsese decât o ferestruică lată de un stânjen. Gheaţa era tare şi vulpea se aşeza acum chiar la marginea ei. înspăimântată, răţuşca se cufunda în apă, iar Vulpea rămânea pe loc şi-şi bătea joc de ea cu răutate:

— Poţi să te cufunzi cât pofteşti, că eu tot am să te mănânc... Ieşi mai bine de bună voie.

De pe mal, iepurele urmărea mişcările Vulpii şi se indigna din toată inima lui de iepure.

— Ah, neruşinată mai e şi Vulpea asta!... Cât de nefericită este Guleraş Cenuşiu! Până la urmă, tot o s-o mănânce Vulpea.

IV

Şi, fără îndoială că, Vulpea ar fi mâncat răţuşca în clipa în care râul ar fi îngheţat pe de-a-ntregul, numai că s-a întâmplat altfel. Iepurele a văzut totul chiar cu ochii lui. într-o dimineaţă, iepurele o zbughise din sălaşul său ca să mănânce şi să se joace cu ceilalţi iepuri. Era un ger straşnic şi iepurii se încălzeau bătându-şi lăbuţele una de alta. Dar cu tot gemi, erau veseli.

— Păziţi, fraţilor! se auzi un strigăt.

Primejdia era într-adevăr la un pas de ei. Tocmai se ivise la marginea pădurii un bătrân vânător gârbov care se apropiase pe nesimţite cu schiurile şi acum îşi alegea iepurele în care să tragă.

„Bătrânica mea va avea o şubă caldă", se gândea el, ţintind iepurele cel mai mare.

Dusese chiar puşca la umăr, când iepurii îl zăriră şi o mpseră la fugă în pădure.

— Ah! şmecherilor – se supără bătrânul – o să vedeţi voi ce o să păţiţi... Nu vor să-nţeleagă, nătărăii, că baba mea nu poate rămâne tară şubă. Doar n-o s-o las să degere... Nu-l păcăliţi voi pe Akintici, oricât aţi fugi. E mai şiret Akintici decât voi... Când am plecat, mi-a spus bătrâna: „Să nu te prind, moşule, că te-ntorci fără şubă!" Şi voi daţi cu fuga?!...

Bătrânul porni pe urmele iepurilor, dar aceştia se împrăştiaseră în pădure, ca scăpaţi din praştie. Obosit de moarte, bătrânelul înjura pungaşii de iepuri şi se aşeză pe malul râului să-şi mai tragă sufletul.

— Ei, bătrânico, bătrânico, s-a dus dracului şuba noastră! gândi el cu glas tare. Mai mă hodinesc o clipă şi apoi oi porni să caut alta.

Cum şedea bătrânul aşa amărât, se ivi pe neaşteptate Vulpea, care înainta pe gheaţa râului, târându-se pe burtă ca o pisică.

— Ehe! Ce poveste! se bucură moşul. Iată cum vine singur la mine gulerul şubei... Se vede că i s-a făcut sete, sau poate că-i dă prin gând să prindă ceva peşte.

într-adevăr, Vulpea se apropie târâş de ochiul de apă, pe care plutea Guleraş Cenuşiu şi se piti pe gheaţă.

Vederea bătrânului era slabă şi nu mai prindea chipul răţuştei de dincolo de Vulpe.

„Ar trebui s-o împuşc în aşa fel, încât să nu stric gulerul, îşi făcu el socoteala, ochind Vulpea. Că de i-l duc plin de găuri, ce-o să mă mai ocărască bâbuţa! Trebuie să ai îndemânare în toate, că fără asta nicio ploşniţă nu o ucizi cum se cade."

Bătrânelul ţinti îndelung, alegând locul în care să găurească viitorul guler. în cele din urmă, bubui împuşcătura. Prin fumul lăsat de împuşcătură, bătrânul zări zvâcnind ceva pe gheaţă şi se repezi cu toată puterea spre copcă. în drum căzu de două ori, iar când ajunse la copcă nu putu decât să-şi desfacă mâinile a mirare: gulerul – nicăieri, iar pe apă plutea doar o răţuşcă speriată.

— Ce poveste! strigă bătrânelul, aruncându-şi braţele-n lături. E întâia oară în viaţa mea când văd o vulpe preschimbându-se în raţă. Şireată jivină!

— Moşule, Vulpea a fugit, îi spuse Guleraş Cenuşiu.

— A fugit? Ia-ţi gulerul de unde nu-i, bătrânico... Ce mă fac acum? Ce bucluc... Dar tu,

prostuţo, ce cauţi aici?

— Eu, moşule, n-am putut să plec împreună cu celelate păsări, fiindcă am o aripioară ruptă.

— Ah, prostuţo, prostuţo! Păi aici ai să îngheţi, sau de nu, te mănâncă Vulpea! Da... da...

Bătrânelul se gândi puţin, clătină din cap şi hotărî:

— Uite ce-o să fac eu cu tine: am să te duc la nepoţii mei. Ce-o să se mai bucure! Iar la primăvară, ai să-i faci babei mele ouă, şi ai să-i scoţi puişori. Grăit-am bine? Atunci aşa să fie, prostuţo.

Bătrânelul o scoase din apă şi o vârî în sân.

„Babei n-am să-i spun nimic! chibzuia el, în drum spre casă. Las' să se mai plimbe gulerul şi şuba ei prin pădure. Bine e c-or să se bucure nepoţii"...

Iepurii văzuseră întreaga întâmplare şi râdeau bucuroşi.

Nu-i nimic, nu-ngheaţă ea baba nici fără şubă, cum stă cocoţată pe cuptor.

P Bajov – Floarea de piatră

Nu numai la Nramorschi erau oamenii vestiţi pentru lucratul pietrei. Şi prin fabricile noastre, cică, se îndeletniceau unii cu meşteşugul ăsta. Cu singura deosebire că ai noştri îşi făceau mai mult de lucru cu malachita, pentru că era multă şi de un soi aşa de bun cum nu se mai află alta. Chiar din malachita asta făceau ei tot felul de lucruşoare. Şi atât ieşeau de frumoase lucruşoarele acelea că te minunai cum de le-a dat prin gând! Pe atunci trăia pe-aici un meşter pe nume Procopici. Era cel dintâi în de-alde astea. Nimeni nu se pricepea mai bine decât dânsul. Dar de ani, nu mai era tânăr.

De aceea boierul porunci vătafului să pună pe lângă Procopici câte un băieţandru, care să înveţe de la dânsul.

— Să-i deprindă – zicea – meşteşugul în cele mai mici amănunte!

Numai că Procopici, fie că-i părea rău să se despartă de meşteşugul său, fie din altă pricină, dar era un dascăl tare rău. Toate le făcea numai cu ghiontul şi cu palma. îi umplea învăţăcelului capul de cucuie, îl trăgea de urechi mai-mai să le rupă şi pe urmă spunea vătafului:

— Ăsta nu-i bun... Nici ochiul nu-l are ager, nici mâna nu-l ajută! N-o să iasă nimic dintr-însul.

Vătaful primise, pesemne, poruncă să-i facă pe plac lui Procopici:

— Dacă nu-i bun, nu-i bun şi pace... îţi dau altul... şi-i punea alt băieţaş la ucenicie.

Băieţii auziseră cu toţii despre ucenicia ceea şi urlau de mai înainte, temându-se să nu încapă pe mâna lui Procopici. Taţii şi mamele lor nu simţeau nici ei cine ştie ce bucurie la gândul că trebuiau să-şi dea odrasla la o caznă zadarnică şi de aceea se apucară să-şi apere copilaşii de corvoadă, care cum putea. Ş-apoi mai era ceva: meşteşugul cela al malachitei nu era de fel sănătos! Otravă curată! Şi oamenii se puneau la adăpost, se-nţelege!

Dar vătaful nu uita nicidecum de porunca boierului şi-i tot dădea lui Procopici alţi ucenici. Iar bătrânul, după ce le scotea sufletul, după cum îi era obiceiul, îi întorcea înapoi vătafului, spunându-

— Nu-i bun nici ăsta...

Vătaful, de la o vreme, îşi pierdu şi el răbdarea.

— Până când o să mai ţină asta: „Nu-i bun şi nu-i bun"?! Când ai să găseşti, în sfîrşit, unul bun? Ia, să mi-l înveţi, rogu-te, pe ăsta!

Iar Procopici tot ce ştia el spunea:

— Mie ce-mi pasă?... Dar atâta-ţi spun: pot să-l învăţ şi zece ani pe flăcăiaşul ăsta şi tot fără folos; n-o să iasă nimic de capul lui!...

— Atunci pe care vrei să ţi-l mai dau?

— Dacă-i după mine, poţi să nu-mi dai niciunul, că eu nu le duc dorul...

Şi uite aşa încercară vătaful şi Procopici o droaie de flăcăiaşi, dar încercările se sfirşeau toate într-un fel: băiatul avea capul plin de cucuie, iar în cap un singur gând, cum să scape mai repede. Unii dintre ei greşeau într-adins, ca Procopici să-i izgonească chiar dânsul. în felul acesta ajunseră lucrurile şi la Danilco Flămândul. Flăcăiaşul cu pricina era orfan de tată şi de mamă, şi avea pe vremea aceea vreo doisprezece ani sau poate ceva mai mult. Era înălţuţ de stat, dar slăbuţ, nevoie mare, de te apuca şi mirarea cum se mai ţine sufletu-n el. La înfăţişare, însă, curăţel de tot, cu părul inelat şi ochi albaştri. La început fusese luat fecioraş la

conac: să-i aducă unuia chiseaua de tutun, altuia batista, să dea câte o fugă încoace şi încolo şi câte altele! Numai că puiul ăsta de orfan n-avea chemare pentru asemenea treabă. Alţi băieţaşi se-nvârteau ca nişte sfârleze când ajungeau într-un astfel de loc. De cum se ivea câte un prilej făceau smirna şi întrebau: „Porunca?" Danilco însă se pitea prin câte un ungher, îşi pironea privirile la vreo poză sau altă podoabă şi rămânea acolo neclintit. Cei din casă îl strigau, dar el nici că-şi pleca urechea la glasul lor. La început mânca bătaie cu ghiotura, dar mai pe urmă toţi ceilalţi făceau doar cu mâna a lehamite şi spuneau:

— Parcă-i sărac cu duhul! Şi tare încet se mai mişca! Dintr-unul ca el n-o să iasă nicicând o slugă bună!

Dar la fabrică sau în mină nu l-au trimis: prea era firav, n-ar fi tras mai mult de o săptămână! Vătaful îl puse ajutor de păstor. Dar nici aici Danilco nu se dovedi bun întru totul. Aşa parcă-şi dădea el silinţa, flăcăiaşul, dar tot mereu făcea câte una boacănă! Şi parcă într-una îl muncea un gând! Stătea uneori cu ochii pironiţi la câte un firicel de iarbă, iar vacile atunci numai bine o luau razna! Păstorul cel bătrân se nimerise a fi blajin, avea milă de orfan, dar uneori izbucnea şi dânsul:

— Ce-o să iasă din tine Danilco, hai? Ai să-ţi mănânci singur zilele şi ai să aduci şi spinarea mea bătrână sub ploaia de bătăi a stăpânilor! Treabă-i asta? Măcar de mi-ai spune la ce te gândeşti!

— Nici eu nu ştiu, moşule... Aşa... la nimic!... Mă uitam numai... Am văzut o gâză ce umbla pe o frunzuliţă... Gâza era albăstrie, de sub aripi i se zărea ceva gălbior, iar frunza lată avea marginea crestată mărunţel şi răsucită ca o horboţică. Şi marginea ceea arăta mai întunecată, iar mijlocul era verde şi lucios de parcă ar fi fost vopsit chiar atunci... Iar gâza umbla cătinel...

— Tare prost mai eşti, Danilco, zău aşa! Ce, asta-i treaba ta, să urmăreşti gâzele? Zici că umblă? N-au decât să umble sănătoase... Tu să ai grija vacilor! Şi vezi de-ţi scoate din cap prostiile astea, că te spun vătafului! Un lucru doar, numai unul îl deprinde Daniluşco cum trebuie: să cânte din corn! Şi o făcea mult mai bine decât bătrânul. Parcă ar fi fost cine ştie ce lucru mare cornul cela! Seara, când aduceau vacile în sat, fetele se rugau de băiat:

— Zi, Daniluşco, un cântecel!

Şi flăcăiaşul începea să zică... şi tot cântece necunoscute... Parcă fremăta pădurea în ele, susurau izvoarele, se chemau păsările pe mii de glasuri... şi ieşea tare frumos! Femeile îl îndrăgiră mult pe Daniluşco pentru cântecele lui! Unele îi cârpeau hăinuţa, altele îi dădeau câte un cot de pânză de iţari, altele-i coseau câte o cămăşuţă nouă... Cât despre ale gurii, ce să mai vorbim? Se străduia care mai de care să-i aducă o bucăţică mai mare şi mai gustoasă. Cântecele lui Daniluşco îi mergeau la inimă şi bătrânului păstor. Numai că şi aici se brodea cam prost: flăcăiaşul, de cum începea să cânte, uita de toate din jur, iar vacile... parcă nici n-ar fi fost pe lume... Tot din pricina cântecului îl lovi şi nenorocirea.

Daniluşco, se vede treaba, se lăsase furat de cântec, iar bătrânul aţipise şi el olecuţă... în vremea asta, câteva văcuţe se răzleţiră de turmă. Când începură să le adune pe pajişte, se dumiriră că lipseşte una, alta... Se repeziră să le caute, dar ţi-ai găsit! Pajiştea se nimerise a fi lângă brădet, locul cel mai neumblat, cel mai plin de lupi... Doar una dintre văcuţele pierdute putură s-o mai găsească. Când aduseră cireada acasă, le povestiră oamenilor din sat toate cum se petrecuseră. Cei din fabrică alergară şi ei în căutarea vitelor, dar nu găsiră nimic...

Iar răfuiala pe atunci se ştie care era: pentru orice vină trebuia să-ţi pui spatele la bătaie! Şi parcă dinadins, una din vaci se nimerise a fi din curtea vătafului. Poftim de aşteaptă iertăciune! îl întinseră mai întâi pe bătrân şi-l bătură, iar mai apoi veni şi rândul lui Daniluşco; băiatul era puţintel, slăbuţ... până şi gâdele boierului scăpă o vorbă:

— Ăsta – zise – o să se moleşească de la bun început, ori poate şi mai rău: o să-şi dea sufletul!

Dar îl plezni totuşi, fără milă. Daniluşco însă nu crâcni. Gâdele îl mai plezni o dată. Daniluşco tăcea chitic; îl plezni a treia oară – nimic! Atunci gâdele îşi ieşi din fire şi începu să-l sfichiuiască din toate puterile, strigându-i:

— O să-ţi arăt eu ţie să mai taci!... O să te fac eu să ţipi... O să te fac!

Daniluşco tremura din tot trupul, lacrimile îi şiroiau pe obraji, dar tăcea mâlc. îşi muşca buza şi nu se lasă de fel! Până la urmă îşi pierdu cunoştinţa, dar nimeni n-auzi o vorbă de la dânsul!
Vătaful, care se-nţelege că era de faţă, se minună şi el:

— Ia te uită ce tare-i! Acum știu unde să-l dau dac-o scăpa cu viață.

... Și Danilușco se tămădui! Tușa Vihoriha îl puse pe picioare. Era, cică, prin părțile noastre, o bătrânică cu numele ăsta. Se bucura de mare faimă la fabricile de aici, unde tămăduia în loc de doftor. Cunoștea bine puterea ierburilor. Știa care-i bună la durere de dinți, care-i bună la vătămătură, care-i bună la dureri de mădulare... Pe toate le știa! Le culegea cu mâna ei, chiar la vremea când ierburile acelea aveau toată puterea lor!

Din ierburile culese și din felurite rădăcini făcea fiertură și licori pe care le amesteca cu tot soiul de alifii. Tare bine a mai dus-o Danilușco la tușa Vihoriha. Bătrânică era miloasă la suflet și vorbăreață, nevoie-mare, iar căsuța îi era plină de tot felul de ierburi, rădăcini și flori, uscate și aninate de pereți. Danilușco vădea dorința să știe cum se numește cutare sau cutare iarbă, unde crește, cum înflorește? Iar bătrâna i le tălmăcea pe toate.

într-o zi Danilușco o întrebă:

— Ia spune, tușico, mata cunoști fiecare floare de pe meleagurile noastre?

— Nu mă laud – îi răspunse dânsa – dar parcă le cunosc pe toate care-s netăinuite.

— Or fi oare și altele tăinuite? – o întrebă dinsul.

— Sunt și dintr-acelea – îi răspunse femeia. De papură ai auzit? înflorește – cică – de sfântul Ioan. E floare de vrăjitori, floarea ei. Dezvăluie ascunzișul comorilor. Dar pentru om e vătămătoare. Iarba fiarelor are și ea o floare, flacără rătăcitoare, nu alta. De izbuteşti să pui mâna pe ea, toate zăvoarele și lacătele ți se deschid în cale. E floarea tâlharilor. Și apoi mai este și floarea de piatră. Crește, cică, în măruntaiele muntelui de malachită. De sărbătoarea șerpilor capătă puterea cea mai mare. Vai de omul care ar zări-o!

— De ce-i vai de omul cela?

— Asta, copilașule, nici eu nu știu. Am auzit-o de la alții.

Danilușco ar fi stat poate și mai îndelung la Vihoriha, numai că oamenii vătafului văzură curând că flăcăiașul începe să se miște câte nițeluș și-i dădură de veste mai-marelui lor. Iar vătaful îl chemă la dânsul pe Danilușco și-i spuse:

— Acum du-te, băiete, la Procopici și deprinde meșteșugul malachitei, că acolo-i de tine!

Ce era să facă Danilușco? Se duse la Procopici; dar de istovit ce era, se clătina în bătaia vântului. Procopici îi aruncă o privire și zise:

— Unul ca tine îmi mai lipsea! Nici cei sănătoși n-au putut s-o scoată la capăt cu învățătura mea, darmite tu? Ce să cer unuia ca tine, în care abia se mai ține sufletul!

Și Procopici se duse la vătaf:

— N-am trebuință de unul ca el! S-ar putea, doamne ferește, să-l ucid și pe urmă sa mă tragă la răspundere!

Dar vătaful nici că stătu să-l asculte:

— învață-l, dacă ți l-am dat și taci din gură! Nu te uita că-i slăbuț. Altminteri, e tăricel.

— Bine, treaba dumitale – îi tăie vorba Procopici. Să nu zici că nu ți-am spus! O să-l învăț eu, numai să nu trebuiască să dau pe urmă socoteală!

— N-are cine să ți-o ceară! Flăcăiașul e singur-cuc pe lumea asta și poți să-i faci ce pofteşti – îi răspunse vătaful.

Procopici se-ntumă acasă și-l văzu pe Danilușco lângă tejghea; stătea și se uita la o plăcuță de malachită. Plăcuța avea un semn pe dânsa, făcut pentru tăiatul marginei.

Danilușco își pironise ochii chiar pe locul acela și clătina din cap. Procopici vru să știe la ce se uită cu atâta luare-aminte flăcăiașul cel nou și de aceea îl întrebă aspru, după cum își făcuse obiceiul:

— Ce-i cu tine aici? Cine te-a rugat să iei plăcuța în mână? Și de ce te holbezi atâta la ea?

Danilușco îi întoarse numaidecât vorba:

— Eu, unul, cred, moșule, că marginea trebuie tăiată din cealaltă parte. Că dincoace, vezi mata, e izvodul și o să-l strici!

Procopici, se-nțelege, începu să țipe:

— Cum? Da tu cine ești, mă rog? Meșter mare?! Nici n-ai ținut încă până acum lucrul în mână

şi te apuci să mă osândeşti? Multe mai pricepi, n-am ce zice!

— Uite la asta mă pricep, că ai stricat bunătate de plăcuţă – îi răspunse Daniluşco.

— Cine-a stricat-o, hai? îndrăzneşti să mi-o spui mie, mă mucosule, mie, care-s meşter de mâna întâia?... O să-ţi arăt eu numaidecât o „stricare”... de ai să-ţi dai şi sufletul!...

Tună bătrânul şi fulgeră, dar pe Daniluşco nu-l atinse nici măcar cu un deget. Pasămite se gândise el, Procopici, mult şi bine, din ce capăt să taie marginea şi Daniluşco îl atinsese cu vorbele lui drept unde-l durea mai mult. După ce-şi descărcă sufletul, bătrânul spuse cu multă blândeţe:

— Ia zii, meştere atotştiutor, cum crezi că ar fi trebuit să fac?

Daniluşco se apucă pe loc să-i arate şi să-i tălmăcească:

— Uite-aşa trebuie să iasă izvodul... Sau, şi mai bine ar fi fost dacă lăsai plăcuţa mai îngustă şi-i tăiai marginea, pe unde nu-i pic de izvod; ai fi putut să-i laşi doar o fişiuţă mai mititică pe deasupra.

Procopici mai strigă el câte puţin:

— Cum de nu... Ce tot spui? Multe mai înţelegi! Vezi să nu iroseşti cumva ce-ai adunat... Dar în fundul sufletului îşi zicea: „Bine zice flăcăiaşul! Din ăsta, pesemne, o să iasă într-o zi meşter bun... Dar cum să-l învăţ? Dacă-l ating o dată, îşi dă numaidecât duhul”. Se gândi el aşa, ce se gândi, şi-l întrebă:

— Dar tu al cui eşti, mă deşteptule?

Şi Daniluşco îi povesti despre dânsul:

— Sunt orfan – zise. De maica nu-mi amintesc, iar de taica nici atât: nici nu ştiu cine a fost. Oamenii îmi zic Danilco Flămândul, dar cum mă cheamă, după tată – asta n-o ştiu! îi mai istorisi bătrânului cum l-au luat la conac şi cum l-au alungat de acolo, cum a umblat hoinar, pe urmă, toată vara cu cireada de vite şi cum a ajuns să fie bătut.

Lui Procopici îi fu milă de copilandru:

— După câte văd n-ai prea avut partea de trai tihnit... Şi colac peste pupăză, ai ajuns şi ucenic la mine! Meşteşugul nostru e cam aspru, s-o ştii!

Apoi se supără parcă şi bombăni:

— Ei, haide, ajunge! Te-ai cam întins la vorbă mătăluţă! Fiecare-i bucuros să lucreze mai curând cu limba decât cu mâinile! Toată seara – verzi şi uscate! Halal ucenic! Las' că văd eu mâine dacă e ceva de capul tău! Acum şezi de cinează şi apoi culcă-te că-i târziu!

Procopici trăia singur-singurel. Femeia îi murise demult. De gospodărie îi vedea tuşa Mitrofanovna, o vecină care venea numai când trebuia. Dimineaţa îi dădea câte o mâncare, îi deretica prin casă, iar seara, Procopici îşi făcea singur toate cele.

După cină bătrânul zise:

— Culcă-te colea, pe laviţă!

Daniluşco se descălţă, îşi puse desăguţa sub căpătâi, se înveli cu hăinuţa, se zgribuli oleacă de frig, că era toamnă, pe urmă adormi. Procopici se culcă şi el, dar nu putu să închidă ochii: nu-i mai ieşeau din cap cele vorbite despre izvodul de pe plăcuţa de malachită. Se răsuci el aşa în aşternut cât se răsuci, dar la urmă se ridică, aprinse lumânarea, se apropie de tejghea şi prinse a întoarce plăcuţa de malachită pe toate feţele, să-ncerce cum ar veni mai bine marginea: mai lată, mai îngustă... O punea când pe o parte, când pe cealaltă, dar oricum o sucea, ieşea că flăcăiaşul pricepuse izvodul mai bine decât el.

— Halal Flămândul ăsta! se minună Procopici. Nu cunoaşte încă pic de meserie, da' s-a priceput să lămurească un meşter bătrân. Ce mai ochi! Ce mai ochi!

Apoi se duse încetişor în cămăruţa de boarfe şi aduse de acolo o pernă şi un cojoc de oaie. Perna i-o strecură frumuşel sub cap lui Daniluşco, iar cojocul îl puse peste el.

— Dormi, ochi-ager, dormi!

Dar băieţaşul nici că se trezi: se-ntoarse doar pe partea cealaltă, se-ntinse cât era de lung sub cojoc – acum îi era cald, vezi Doamne, şi prinse a şuiera subţirel pe nas. Procopici n-avusese copii şi flăcăiaşul ăsta i se lipi numaidecât de suflet. Stătea aplecat deasupra lui şi-l sorbea din ochi, iar Daniluşco dormea somn dulce şi şuiera într-una pe nas. în inima bătrânului încolţi grija cum să-l pună mai bine pe picioare pe flăcăiaşul ăsta, ca să nu mai fie atât de firav şi gălbejit.

„Meşteşugul nostru nu-i pentru un slăbuţ ca el! Cu praful ăsta, care-i otravă curată, o să mi se veştejească

tare repede! I-ar prinde bine să se hodinească dintru început şi să se întremeze şi numai după aceea să-l înveţ meşteşugul. Se vede cât de colo că o să iasă ceva de capul lui!"

A doua zi îi spuse lui Daniluşco:

— Mai întâi şi întâi ai să mă ajuţi în ale gospodăriei, că aşa-i rânduiala aici la mine. Ai priceput? Astăzi, de pildă, du-te de culege boabe de călin. Tocmai bine le-a pălit bruma şi-s tare bune de plăcintă. Da' vezi să nu te duci prea departe. Cât îi culege, atâta o fi! Ia-ţi şi un codru de pâine, că la pădure te răzbeşte foamea numaidecât şi să treci pe la Mitrofanovna. I-am spus să-ţi coacă două ouă şi să-ţi dea o ulcică cu lapte. Ai priceput?

A doua zi îi spuse iar:

— Să-mi prinzi un sticlete, da' unul care cântă mai frumos, şi un scatiu mai vioi. Pân' diseară să-i am. Ai priceput?

Dar când Daniluşco prinse şi-i aduse păsărelele, Procopici îi zise:

— Bine, bine, da nu prea! Prinde-mi altele!

Şi uite aşa începu. Zi de zi Procopici îi dădea lui Daniluşco altă treabă, dar toate erau de joacă! După ce căzură zăpezile, îi porunci să meargă cu vecinul la lemne, să-i dea o mână de ajutor. Dar ce ajutor mai era şi acela? Când se duceau la pădure, şedea în sanie şi mâna calul, iar când se-ntorceau acasă mergea pe jos, în urma săniei. După o asemenea preumblare, mânca şi mai bine şi dormea tun. îi făcuse Procopici şi un cojoc, o căciulă călduroasă, mănuşi cu un deget şi pâslari. Pasămite avea Procopici de unde! Era şi el iobag, nu-i vorbă, dar lucra pe seama lui şi plătea dajdie boierului, aşa încât mai câştiga câte ceva. Iar pe Daniluşco îl îndrăgise mult de tot. Ce să mai vorbim? îl socotea ca pe un fecior bun, şi nu precupeţea nimic pentru dânsul, iar de meşteşug nu-l lăsa să se apuce, până n-o socoti el de cuviinţă.

De trai bun, Daniluşco se întrema repede şi prinse şi el drag de Procopici. S-ar fi putut oare să fie altminteri? îi înţelesese grija! Pentru întâiaşi dată în viaţă ducea un asemenea trai. Apoi iama se sfârşi şi Daniluşco se simţi mai la largul lui. Era ba la iaz, ba în pădure. Numai că şi la munca meşterului trăgea mereu cu ochiul. De îndată ce se întorcea acasă începeau să vorbească, Procopici şi cu dânsul. Băiatul îi povestea bătrânului ba de una, ba de alta, şi-l întreba la rândul lui ce-i asta şi ce-i aia? Procopici îi tălmăcea toate şi-i arăta prin fapte care cum vine, iar Daniluşco şi le băga în cap. Uneori se apuca şi el de câte ceva. „Ia s-o fac eu..." Iar Procopici se uita, îl îndrepta pe-alocuri unde trebuia şi-i arăta cum e mai bine.

într-o zi când Daniluşco era la iaz, îl zări vătaful, şi-şi întrebă însoţitorii atotştiutori:

— Al cui e flăcăiandrul de colo? îl văd aici de câteva zile în şir... Huzurește mereu la iaz, cu undiţa în mână, în vreme ce toţi ceilalţi lucrează, şi nu mai e mititel...

Cine-i acela de-l doseşte de la treabă?

Oamenii vătafului aflară cum şi ce fel şi-i spuseră, iar dânsul nici că vroi să le dea crezare.

— Ia, aduceţi-l aici, înaintea mea, le porunci el, ca să-l cercetez chiar eu.

Şi oamenii i-l aduseră pe Daniluşco, iar vătaful îl întrebă:

— Al cui eşti tu?

— Mă aflu în ucenicie la meşterul în ale malachitei – îi întoarse vorba flăcăiaşul.

Atunci vătaful, niciuna, nici două, mi ţi-l şi înşfăcă de ureche:

— Aşa înveţi tu, mă nepricopsitule! şi aşa de ureche îl duse la Procopici.

Bătrânul văzu că nu-i a bună şi se apucă să-l scoată pe Daniluşco din bucluc:

— L-am mânat chiar eu să-mi prindă niscai bibani. M-a apucat o poftă de peşte proaspăt, denici nu ştiu ce să spun! Bolnav cum sunt, altă mâncare nici că-mi prieşte... De aceea i-am şi poruncit să se ducă la pescuit...

Dar vătaful nu-l crezu. Şi-apoi îşi dăduse seama numaidecât că băiatul se schimbase de parcă era altul acum: se-ndreptase, avea cămăşuţă bună, pantalonaşi – aşişderea şi cizme în picioare. Şi pe loc se apucă să-l cerceteze ce ştie:

— Ia, să văd, ce te-a învăţat meşterul să faci?

Daniluşco îşi puse pestelca, se apropie de tejghea şi prinse a spune şi a arăta... Orice-l întreba vătaful, la toate găsea răspuns: cum se şlefuieşte piatra, cum se taie, cum se faţuieşte, cum se lipesc bucăţile, cum se

lustruiește, cum se prinde în aramă, cum se prinde în lemn... într-un cuvânt toate le știa care cum vin! După ce-l încercă așa vătaful în fel și chip, îi zise lui Procopici:

— Se vede treaba că ăsta ți se potrivește, ce zici?

— Nu mă plâng – îi răspunse Procopici.

— Văd că nu te plângi și mai văd că l-ai răzgâiat! Eu ți l-am dat ca să-l înveți meserie și când colo îl zăresc mereu cu undița la iaz! Bagă de seamă! O să-ți dau niște bibani proaspeți de n-ai să-i uiți până la moarte! Și nici flăcăul n-o să scape!

Așa îl amenință vătaful și apoi plecă, iar Procopici nu-și mai putea veni în fire de uimit ce era:

— Când ai avui vreme să le-nveți pe toate, Danilușco? Că eu parcă nici nu m-am apucat să te deprind cu meșteșugul.

— Păi, tot mata mi-ai arătat și mi-ai tălmăcit toate astea – îi zise Danilușco – iar eu am luat aminte.

Din ochii lui Procopici prinseră a picura lacrimi, într-atâta îi merseseră la inimă vorbele flăcăiașului.

— Băiatul meu drag, Danilușco – îi zise dânsul. Tot ce știu... Tot o să-ți dezvălui... N-o să-ți ascund nimic...

Numai că din clipa aceea, Danilușco nu mai avu trai tihnit. Vătaful trimise chiar de a doua zi după dânsul și începu să-i dea de lucru. Mai întâi câte ceva mai ușurel: cheutoare de brâu, dintre acelea pe care le poartă femeile, cuțite... Pe urmă altele mai întortocheate; sfeșnice și podoabe de tot felul... Apoi ajunseră lucrurile și până la izvoade meșteșugite: frunze, frunzulițe, întortocheri și floricele... Că doar meșterii ăștia în ale malachitei fac muncă de migală... Ți se pare că-i un lucrușor de nimica toată, dar trebuie să stai la el o mulțime! Și uite-așa crescu Danilușco, tot migălind la malachită!

Când făcu într-o zi o brățară în chip de șarpe, cioplită în întregime dintr-o singură bucată, vătaful îl numi meșter plin și scrise despre asta și boierului: „Așa și așa scria... s-a ivit pe la noi aici un nou meșter în ale malachitei, pe nume Danilco Flămândul. Lucrează frumos, dar cam încet din pricina tinereții sale. Porunciți să-l las și mai departe să lucreze numai cele orânduite, sau să-i statornicesc o dajdie, ca și lui Procopici și să-l las să muncească pe seama lui?"

Dar Danilușco nu lucra de fel încet, dimpotrivă, repede și îndemânatic de te prindea mirarea. Numai că aici era mâna lui Procopici care știa multe... Când se-ntâmpla să-i dea vătaful lui Danilușco un lucru de făcut în cinci zile, Procopici se ducea la el și-i spunea:

— Asta nu-i cu putință! Pentru asemenea lucrătură îi trebuie pe puțin jumătate de lună! Că doar mai e în ucenicie la mine flăcăiașul! De s-o pripi așa, o să strice și malachita fără niciun folos.

Vătaful se împotrivea el, nu-i vorbă, dar îi mai adăuga zile și Danilușco lucra fără istoveală. învăță chiar, pe ascuns de vătaf, să scrie și să citească. Nu știa mult, dar cât de cât, tot se cheamă că era cu carte... Și aici tot Procopici îl ajuta. Uneori îi făcea chiar el cu mâna lui cele poruncite de vătaf, numai că Danilușco nu prea îngăduia asemenea lucru.

— Se poate, moșule? Treabă-i asta, să stai mata în locul meu la tejghea? Privește, ți s-a înverzit până și barba din pricina malachitei și sănătatea ți s-a șubrezit de tot... Pe când eu, eu n-am nimic!

Și într-adevăr, pe vremea ceea, Danilușco se întremase bine de tot. îi mai ziceau oamenii „Flămândul", după cum apucaseră mai demult, dar el... îți era mai mare dragul să-l privești: înalt, rumen, bucălat și vesel. într-un cuvânt, moartea fetelor! Procopici îi și vorbea acum adeseori de mireasă, dar Danilușco clătina din cap:

— Las' că vine și asta! Când oi ajunge meșter cu adevărat, atunci e altă socoteală!

într-o zi boierul trimise răspuns la cartea vătafului: „Ucenicul acela al lui Procopici, de-i zice Danilco, să-mi facă un potir frumos cioplit, pe picior, ca să mi-l pun în casă. Atunci o să văd și eu dacă-l lăsăm să lucreze cu dajdie, sau dacă-l ținem numai pentru munci poruncite. Dar fii cu ochii în patru: Procopici să nu-l ajute cu nimic. De n-ai să bagi de seamă cum trebuie, ai să-mi dai socoteală!"

Vătaful, îndată ce primi cartea boierului, îl chemă pe Danilușco și-i spuse:

— Ai să lucrezi aici, sub ochii mei. îți facem o tejghea și-ți aducem și malachită de care vrei.

Procopici cum află de asta se și întristă pe loc: cum? ce născocire mai e și aceea? Și se duse la

vătaf, dar parcă te poți înțelege cu unul ca dânsul?... I-a țipat odată: „Nu-i treaba ta! și gata."

Așadar, se gătì Daniluşco să meargă la lucru la noul său loc, iar Procopici îl sfătui:

— Vezi să nu te grăbești cu treaba, Daniluşco! Să nu arăți ce poți cu adevărat!

La început, Daniluşco lucra cu fereală: mai mult măsura și socotea, dar la urmă i se urî: de lucra sau nu, trebuia să șadă zi și noapte la vătaf. Și flăcăul, de multă plictiseală, își dădu drumu' cu toată puterea lui de muncă. Și potirul ieși cât ai bate din palme din mâinile lui. Vătaful îl cercetă de parcă s-ar fi așteptat dintru început că așa o să fie și-i zise:

— Mai fă unu, la fel!

Daniluşco făcu altul, pe urmă un al treilea... După ce-l șfârși și pe acesta din urmă, vătaful zise:

— Acum n-ai să-mi mai scapi! V-am prins pe amândoi cu mâța-n sac: pe tine și pe Procopici. Boierul, după ce a citit cartea trimisă de mine, ți-a hărăzit o bucată de vreme pentru un singur potir, iar tu, în loc de unul, ai cioplit trei. Acum te cunosc ce poți. N-ai să mă mai tragi pe sfoară! Iar câinele cela bătrân o să vadă el de la mine cum să mai tăinuiască altădată adevărul! O să mă pomenească el!

Și scrise despre toate boierului și o dată cu cartea îi trimise și cele trei potire. Numai că boierul, fie că s-a nimerit să aibă tocmai atunci un gând bun, fie că-i purta pentru ceva pică vătafului, că hotărî toate pe dos.

îi hărăzi lui Daniluşco o nimica toată drept dajdie și-l opri pe vătaf să-l ia de la Procopici: doar- doar or născoci amândoi ceva nemaivăzut.

O dată cu scrisoarea, mai trimise boierul și un desen ce înfățișa, de asemenea, un potir cu tot soiul de întortocheri: pe margine o fășie cu cioplitură meșteșugită, la mijloc o panglică de piatră, toată în horbotă, iar pe picior – frunze. într-un cuvânt, o născocire. Iar pe desen era scris cu mâna boierului: „Să stea și cinci ani de-o trebui, dar să-mi facă potir întocmai!"

Vătaful n-avu încotro, trebui să dea înapoi: îi spuse pe șleau flăcăului tot ce spusese boierul, îl lăsă să se întoarcă la Procopici și-i înmână desenul.

Daniluşco și Procopici se înviorară numaidecât și lucrul sporea acum în mâinile lor. Curând după aceea, Daniluşco se apucă de potirul cel nou. Și ce de chițibușuri avea potirul! O lovitură greșită de daltă și – s-a dus toata munculiță: N-ai decât s-o iei de la început! Dar ochiul lui Daniluşco nu da greș, mâna îi era cutezătoare, putere avea, slavă Domnului, și toate mergeau strună! Un singur lucru îl amăra: se căznea mult, dar frumusețe parcă nu vedea de fel! I-o spunea și lui Procopici, dar bătrânul nu făcu decât să se minuneze:

— Și ce-ți pasă? Dac-au scornit așa, pesemne ca așa le-o fi trebuind. Parcă eu puține lucrușoare am tăiat și am cioplit, care, dacă stau să mă gândesc, nici acum nu știu bine la ce-or fi trebuind!

Flăcăul încercă să-i vorbească și vătafului, dar nu fu chip! Acesta începu să dea din mâini și din picioare și să țipe:

— Ce, ți-ai pierdut mințile? Pentru desenul cela a plătit boierul o grămadă de bani! L-o fi făcut, pesemne, cel mai de seamă meșter din orașul de scaun al țării, iar tu te-apuci să-l judeci!

Apoi, însă, își aminti, se vede treaba, de vorbele boierului care zicea că poate Daniluşco o născoci și ceva nemaivăzut și-i zise:

— Uite ce-i: potirul ăsta tu să-l faci aidoma după desenul trimis de boier. Dar dacă ai să născocești și altul, te privește! N-o să-ți pun piedici. Malachita ne-ajunge, vezi Doamne! Ți-oi da de care-ți trebuie.

Din clipa aceea îl frământa pe Daniluşco un gând. Spun oamenii că nu-ți trebuie prea multă înțelepciune ca să osândești cele făcute de alții. Dar pentru ca să născocești ceva cu mintea ta, multe nopți trebuie să te frământi în așternut. Așa și Daniluşco: lucra la potirul boierului, dar în minte frământa alt gând. Tot judeca într-una ce floare, ce frunză se potrivește mai bine cu malachita. Ajunse gânditor, își pierdu veselia. Procopici bagă de seamă toate astea și-l întrebă:

— Ce-i cu tine, Daniluşco? Ești bolnav? Las-o mai domol cu potirul cela. Ce te grăbești așa? Mai bine te-ai duce și tu la plimbare pe undeva decât să stai așa locului cât îi ziulica de mare!

— Că bine zici – răspunse Daniluşco – m-aș duce măcar în pădure oleacă; doar-doar oi vedea ce-mi trebuie!

De atunci nu era zi de la Dumnezeu să nu se ducă în pădure. Se nimerise a fi tocmai pe la cositul fânului, când totul dă-n pârg. Ierburile erau în floare. Daniluşco se oprea pe la fânețuri sau într-un luminiș de pădure și

privea, privea într-una... Sau se pornea iarăşi prin fineţuri tot cercetând din ochi locurile, de parcă ar fi căutat pe cineva. Pe vremea ceea fâneţele şi pădurea erau pline de oameni şi toţi îl întrebau pe Daniluşco de n-a prăpădit vreun lucru. Dar flăcăul zâmbea fără bucurie şi le întorcea vorba:

— De prăpădit n-am prăpădit, dar de găsit nu pot găsi.

Şi au început să zică unii:

— Nu-i a bună cu flăcăul nostru!

Iar Daniluşco se-ntorcea acasă, se aşeza numaidecât la tejghea şi lucra până-n zori de ziuă; de cum se arăta soarele, o pornea iar într-un suflet la pădure şi la fâneţuri... începu să care acasă tot soiul de frunze şi de flori şi mai cu deosebire dintre cele otrăvitoare: strigoaie, cucută, ciumăfaie, măselariţă şi câte altele... Faţa-i era acum suptă, ochii neliniştiţi, iar mâinile-şi pierduseră îndrăzneala. Procopici murea de grija lui; iar Daniluşco îi spuse într-o zi:

— Potirul nu mă lasă să trăiesc... Mă roade dorul să-l fac în asemenea chip, ca piatra să-şi vădească toată puterea ei!

Procopici vru să-l abată de la gândul lui:

— La ce ţi-o fi trebuind asta? Sătui suntem, ce ne pasă! Boierii n-au decât să-şi treacă vremea cum îi taie capul, numai să ne lase în voia noastră! Când scornesc câte un izvod, noi îl facem! Da' ca să le-o luăm înainte, asta pentru ce? Ar veni ca şi cum ne-am pune încă un ham peste celelalte şi atâta tot!

Dar Daniluşco stăruia într-una:

— Nu mă muncesc – zicea – de dragul boierului! Dar nu-mi pot scoate din cap potirul cela! Priveşte şi mata ce soi de piatră avem noi aici, da' ce facem dintr-însa? O tăiem, o faţuim, o lustruim, adică fleacuri şi atâta tot! Şi iaca, mi s-a furişat în suflet dorinţa să lucrez în aşa fel încât şi eu să pot privi toată puterea pietrei noastre şi altora să le-o pot arăta!

Apoi, într-o vreme parcă-şi mai veni în fire flăcăul, se apucă iar de potirul ce-l făurea după desenul boierului. Lucra la potir şi râdea încetinel, de unul singur:

— O panglică de piatră găurită, o fâşiuţă, în horbotă...

Şi deodată părăsi de tot lucrul cela. Se apucă de altul... Şedea fără pic de răgaz la tejghea, iar lui Procopici îi zise:

— O să mă uit la ciumăfaie şi o să fac după ea un potir al meu.

Procopici se străduí iarăşi să-l abată de la acest gând.

La început, Daniluşco nici că vroi să audă cele ce-i spunea, dar peste vreo trei-patru zile, când săvârşi nu-ş' ce greşeală, acolo, îi răspunse lui Procopici:

— Ei bine, fie! Mai întâi şi-ntâi sfârşesc potirul boierului şi numai atunci mă apuc de-al meu! Dar vezi şi nu mai căuta să mă abaţi de la asta... Nu pot să mi-l scot din cap şi pace.

Bătrânul îi întoarse vorba zicând:

— N-ai grijă! N-o să te mai supăr – dar în sinea lui nutrea un alt gând: „O să se istovească flăcăul şi o să uite. Ar trebui să-l şi însor. Asta-i! De cum s-o face cu un cămin, o să-i zboare din cap toate nimicurile de prisos!"

... Şi Daniluşco îşi văzu de potir! Era de trudit la el, nu glumă! Să n-o dovedeşti într-un an. Lucra flăcăul cu toată sârguinţa şi nici că mai sufla un cuvinţel de ciumăfaia lui! Iar Procopici începu s-aducă vorba de-nsurătoare:

— S-o luăm, de pildă, pe Catia Letemina, ce logodnică bună ţi-ar fi!... E o fată tare de treabă... N-are niciun cusur!

Procopici le spunea astea toate de hâtru ce era. Băgase el de seamă încă mai de multişor că Daniluşco se uita mai îndelung la fata ceea. Dar nici dânsa nu-şi întorcea privirile de la el, dragă Doamne! De aceea şi aducea bătrânul vorba, dar o făcea ca din întâmplare... Numai că Daniluşco tot ce ştia el răspundea:

— Mai aşteaptă! Să sfârşesc mai întâi potirul, că mi s-a urât de moarte cu el! Mă feresc cât pot să nu izbesc greşit cu dalta, iar mata îmi tot dai zor cu însurătoarea! Las'că ne-am înţeles noi doi, Catia şi cu mine. O să mai aştepte dânsa!

în cele din urmă, Daniluşco sfârşi potirul boierului. „Nici el, nici bătrânul nu-i suflară vătafului vreo vorbă despre asta, dar în schimb se gândiră să facă o mică petrecere acasă la dânşii. Veni Catia, logodnica flăcăului cu

părinții ei, mai veniră și alții, cei mai mulți meșteri în ale malachitei. Catia se minuna cătând la potir:

— Cum de-ai izbutit să ciopleşti în piatră asemenea horbotă fără s-o spargi măcar pe undeva?! Cât de neted şi curăţel ai lucrat-o!

Meșterii încuviințară și ei.

— întocmai ca-n desen! Nici n-ai de ce te lega! Curăţel lucrat! Mai frumos nici că se poate. Şi repede! De-i munci şi mai departe la fel o să ne vină greu să ne ţinem după tine!

Daniluşco ascultă ce ascultă şi la urmă zise:

— Aici îi aici, că n-ai de ce te lega! Neted, îngrijit... izvodul curăţel... horbota după desen... Dar frumuseţea unde-i? Priviţi o floricică... Oricât de neînsemnată şi mititică! Numai cât ce te uiţi la ea şi-ţi saltă inima de bucurie. Dar potirul meu pe cine o să bucure oare? Cui îi foloseşte? Oricine s-o uita vreodată la el, o să se minuneze cum s-a minunat şi Catenca; ce ochi şi ce mână îndemânatică are meşterul şi ce de răbdare i-o fi trebuit ca să nu spargi piatra pe nicăieri!...

— Iar de-a păcătuit pe undeva – glumeau meșterii – a lipit totul repejor, a dat lustru și... poftim de găsește acum dacă poți.

— Da, da... Dar iarăşi mă-ntorc şi zic: unde-i frumuseţea pietrei? Pe aici, de pildă, trecea o vinişoară... Iar eu am sfredelit găuri şi am cioplit floricele pe locul ei... Dar la ce-s bune aici? Păi asta-i curată stricăciune a pietrei! Şi ce piatră! Piatra pietrelor! înţelegeţi voi? Piatră de mâna-ntâia!

Şi prinse a se-nfierbânta flăcăul! Băuse, pesemne, mai multişor!

Atunci meșterii îi spuseră și ei ceea ce-i spusese și Procopici de nenumărate ori:

— Piatra-i piatră şi nimic mai mult. Ce vrei să faci? Ăsta-i meşteşugul nostru: s-o cioplim şi s-o dăltuim.

Numai că se nimerise printre ei și un moșneguț. Pe vremuri îl învățase meserie pe Procopici și pe ceilalți aşişderea. îi spuneau cu toții „bunicule". Un bătrân încărcat de povara anilor... Totuşi pricepu şi dânsul despre ce era vorba şi îi spuse lui Daniluşco:

— Să n-o ţii pe cărăruia asta, fiule scump! Scoateţi-o din cap! Că altminterinumai bine nimereşti la Vâlva munţilor, printre meşterii ei, acolo...

— Ce meşteri, bunicule?

— Iac-aşa, meşteri... Trăiesc sub pământ şi nu-i vede nimeni... Orice i-ar trebui stăpânei, îi fac pe plac... M-am învrednicit să văd şi eu odată munca lor. Ce muncă! Se deosebeşte cât de colo de a noastră a tuturor...

Toți cei din jur erau acum și ei tare dornici să afle, și-l întrebară pe bătrân ce anume a văzut el, ce fel de lucrătură?

— Un şarpe – răspunse acesta – dintre aceia pe care îi ciopliţi şi voi pentru brăţări.

— Şi? Cum era?

— Era, zic, cu totul deosebit de ai noştri. Oricare meşter l-ar vedea ar ghici pe dată că nu-i lucrat pe la noi. Meşterii noştri oricât de îndemânatic ar ciopli un şarpe, se vede cât de colo că e de piatră; pe când acela era viu şi alta nimic! Dunguliţa-i neagră de pe spate, ochişorii... tot! Părea că uite- acuş te muşcă! Pentru ei – nu-i mare lucru! Ei au văzut floarea de piatră, şi au priceput frumuseţea!

Daniluşco, de cum auzi de floarea de piatră, se apucă să-l descoasă pe bătrân şi acesta-i spuse cinstit:

— Nu ştiu, fiule! Adică... am auzit şi eu de floarea ceea, dar alde noi, pământenii... nu-i chip s-o şi vedem. Cine-o zăreşte măcar odată, nu-i mai e dragă lumina zilei.

Iar Daniluşco îi răspunse la asta:

— Eu unul aş vrea s-o văd...

Catenca, mireasa lui, de cum îl auzi, începu să se frământe din cale-afară:

— Ce tot spui, Daniluşco! Ţi s-a urât oare cu lumina zilei? şi o podidiră lacrimile.

Iar Procopici și meșterii ceilalți pricepură ce întorsătură iau lucrurile și-l luară în bătaie de joc pe moșneag:

— A început să ţi se întunece mintea, bunicule! Ce tot băneşti acolo? îl abaţi degeaba pe flăcău de la calea cea dreaptă!

Dar bătrânul se-nfierbântă, lovi cu pumnul în masă şi strigă:

— Ba uite că este pe lume o asemenea floare! Şi flăcăul a zis bine ce-a zis, că noi nu pricepem rostul pietrei. Numai în floarea ceea se vădeşte toată taina frumuseţii!

Meşterii se porniră pe râs.

— Ai băut cam multişor, bunicule!

Dar bătrânul tot ce ştia el zicea:

— Este floarea de piatră, este!

Apoi oaspeţii plecară pe la casele lor; Daniluşco însă nu putea să-şi scoată din cap vorbele acelea! Şi iar începu să umble zile-ntregi prin pădure şi să se-nvârtească în jurul ciumăfaiei, iar de nuntă nici că mai pomenea. De la o vreme, Procopici începu să-l silească:

— De ce faci de ruşine fata? Câţi ani vrei să umble mireasă? Azi-mâine o să-şi bată lumea joc de dânsa. Că ce? Sunt puţine cumetre pe-aici?

Dar Daniluşco nu se dădea înapoi de la vorba lui:

— Mai aşteaptă oleacă! Până oi născoci ce vreau şi oi găsi şi piatra potrivită.

Şi-şi luă obiceiul să se tot ducă la baia de aramă, la Gumeşchi. Uneori cobora în baie, umbla prin hrube, alteori rămânea sus şi răscolea pietrele. Odată răsturnă o piatră, o cercetă pe toate părţile şi rosti:

— Nu, nu-i bună!

De-abia apucă s-o zică şi auzi în spatele său:

— Caută în altă parte... Lângă Dealul şerpilor.

Daniluşco se-ntoarse, dar nu văzu pe nimeni. Cine vorbise? Ori poate îşi bătuse careva joc de dânsul? Dar parcă nu era niciun loc de ascunziş pe-acolo. Mai căută o dată în jur şi o porni spre casă, dar în spatele lui răsună iarăşi:

— Auzit-ai, Danilo-meştere! Lângă Dealul şerpilor, zic.

Daniluşco întoarse iarăşi capul şi zări o femeie care abia de se vedea, ca un abur albăstrui. După o clipă totul se şterse.

„Ce glumă o mai fi şi asta? – se-ntrebă flăcăul. Să fi fost oare cu adevărat Ea? Ce-ar fi să mă duc la Dealul şerpilor?"

Dealul cela, Daniluşco îl cunoştea bine. Era tot pe-a-colo, prin apropiere de Gumeşchi. Acum nu mai e, a fost ros până-n temelii; înainte vreme însă, oamenii luau malachită chiar de la faţa pământului. A doua zi, Daniluşco se duse acolo. Dealul nu era el mare, dar povârnit şi repede. Dintr-o parte parcă-l tăiase cineva anume. Avea şi o ferestruică cum e mai bine: se vedeau toate straturile ca-n palmă.

Daniluşco se apropie de ferestruica ceea şi zări deodată lângă el un bolovan mare de malachită. Era atât de mare că nu-l puteai duce în braţe şi semăna cu o tufa, de parcă l-ar fi cioplit careva.

Daniluşco se apucă să cerceteze comoara asta găsită de el. Era întocmai ce-i trebuia: culoarea era mai întunecată în partea de jos şi tot de-acolo se răsfirau vinişoare chiar cum îi trebuia lui. Şi totul era potrivit... Daniluşco se bucura nespus, dădu fuga după cal, cără bolovanul acasă şi-i zise lui Procopici:

— Priveşte ce piatră! Parcă anume pentru ce vreau eu să fac! Acum o isprăvesc iute şi pe urmă fac nunta. Catenca mea s-o fi plictisit să mă tot aştepte. Drept să-ţi spun nici mie nu mi-a venit uşor. Dar mă ţinea în loc munca asta a mea! De-aş isprăvi mai repede!

Şi se apucă să cioplească piatra. Nici zi, nici noapte nu ştiu ce-i hodina. Procopici nu-i spunea o vorbă. „Poate s-o mai domoli flăcăul când şi-o face cheful!" Lucrul mergea strună. Flăcăul isprăvi partea de jos a pietrei. Semăna acum aidoma cu o tufă de ciumăfaie: frunzele late, strânse laolaltă, zimţate pe margini şi cu vinişoare în ele – toate ieşiră cum nu se poate mai bine! Chiar şi Procopici spunea că-i floare vie şi-ţi vine s-o atingi cu mâna. Dar când să ajungă la partea de sus, acolo se- mpotmoli. Tulpiniţa o ciopli el, frunzuliţele de pe margini ieşiră subţirele de te miri cum se ţineau!

Şi potirul era ca cel al ciumăfaiei, dar... nu tocmai! Parcă nu mai semăna a viu şi-şi pierduse din frumuseţe. Când văzu una ca asta, Daniluşco îşi pierdu până şi somnul. Şedea lipit de potirul cela, chibzuind într-una cum să-l îndrepte şi să-l facă mai frumos. Procopici şi ceilalţi meşteri, care treceau să-l vadă, se minunau ce mai vrea? Nimeni nu mai făcuse vreodată un asemenea potir şi când colo, flăcăul tot nemulţumit era. „O să-şi piardă mintea; trebuie căutat". Catenca auzea ce vorbesc oamenii şi plângea. Asta îl mai cuminţi pe Daniluşco.

— Bine, mă lepăd! – zise dânsul. Se vede treaba că nu mi-e dat să mă-nalţ mai sus şi să prind toată puterea pietrei – şi începu să grăbească el nunta.

Dar ce s-o mai grăbeşti când mireasa le are pe toate gata de cu vreme?! Apoi hotărâră şi ziua. Daniluşco era acum mai vesel. îi spuse vătafului de potir. Vătaful veni într-un suflet, privi – Doamne, ce minunăţie! Vru să trimită numaidecât potirul boierului, dar Daniluşco îi zise:

— Aşteaptă oleacă! Mai am o adăugire de făcut!

Era pe toamnă şi nunta se nimerise tocmai de Sărbătoarea şerpilor. într-o zi, când veni vorba de asta, cineva pomeni că şerpii, cică, nu mai au mult şi or să se adune cu toţii într-un loc. Daniluşco luă aminte la vorbele astea şi se gândi iară la floarea de malachită. Parcă-l trăgea cineva: „Ce-ar fi să mă duc pentru cea din urmă oară la Dealul şerpilor? Poate voi afla acolo vreo taină!" Şi-şi aminti de asemenea şi de piatră: „Parcă-ar fi pus-o cineva acolo anume! Şi glasul acela de la baia de aramă... tot de Dealul şerpilor pomenise!"

... Şi Daniluşco se duse. Pământul era ferecat de cele dintâi geruri şi presărat cu pulbere de zăpadă. Se apropie flăcăul de dealul de unde luase piatra şi văzu acolo o adâncitură mare, de parcă- ar fi luat şi alţii piatra din locul cela. Daniluşco nu stătu să se gândească cine ar fi putut lua piatra şi intră în scobitură. „Să şed oleacă – îşi zise dânsul – şi să mă hodinesc; că aicea-i ferit de vânt şi parcă-i mai cald". Apoi văzu lângă un perete o bucată de piritâ în chip de scaun. Daniluşco se aşeză pe ea şi căzu pe gânduri cu ochii pironiţi în pământ, iar prin minte îi umbla într-una floarea de piatră. „De-aş vedea-o măcar o dată!" Şi iată că simţi o căldură de parcă s-ar fi întors vara. Daniluşco înălţă capul şi-o văzu lângă peretele din faţă pe Vâlva băii de aramă. Daniluşco o cunoscu numaidecât după frumuseţea şi după veşmântul ei de malachită. Dar în minte-i umbla un gând:

„Poate-i doar o părere de-a mea şi acolo nu-i nimeni de adevărat". Dar şedea fără să rostească vreo vorbă şi privea spre locul unde era stăpâna, ca şi cum n-ar fi văzut nimic. Tăcea şi dânsa, dusă pe gânduri. într-un târziu îl întrebă:

— Ei, Danilo-meştere, ce zici? N-ai izbutit cu potirul tău de ciumăfaie?

— N-am izbutit – îi răspunse dânsul.

— Nu-ţi lăsa nasul în jos. Cearcă altceva! Piatră ţi-oi da după dorinţa inimii tale.

— Nu – făcu Danilo. Nu mai pot. M-am istovit de-a binelea! Nu iese şi pace! Arată-mi floarea de piatră!

— De arătat, nu-i mare lucru, ţi-o arăt eu! Dar vezi să nu-ţi pară rău pe urmă!

— N-o să mă laşi să ies din măruntaiele muntelui?

— De ce să nu te las? Drumu-i deschis! Atâta doar, că cine pleacă, tot la mine se întoarnă.

— Arată-mi-o, fa-ţi pomană!

Dar dânsa căuta într-una să-l înduplece:

— Poate mai încerci o dată singur! îi pomeni şi de Procopici: El – zice – a avut o dată milă de tine; acum e rândul tău să ai milă de el. îi pomeni şi de mireasă: Te iubeşte fata ca pe luminile ochilor, iar tu caţi mereu pe alături!

— Toate astea le ştiu cu – strigă Daniluşco – numai că nu pot trăi fără floarea de piatră! Arată-mi-o!

— Dacă-i aşa – răspunse dânsa – vino, Danilo-meştere, în gradina mea.

Şi rostind aceste vorbe se ridică. îndată prinse a hurui ceva, ca o surpare de pământ. Daniluşco privi înjur şi nu mai zări pereţi; pretutindeni se înălţau copaci uriaşi, numai că nu erau ca cei din pădurile noastre, ci cu totul şi cu totul de piatră. Unii erau de marmoră, alţii de serpentină... Fel şi chip... Atât doar că erau ca vii, cu noduri şi frunzuliţe. Se clătinau în bătaia vântului şi zornăiau de parcă ar fi aruncat cineva un pumn de pietricele. Iarba de jos tot de piatră era... Azurie, roşie... De toate felurile... Soarele nu se zărea nicăieri, dar lumina era ca cea de la chindie. Printre copaci se zbăteau şerpi de aur, de parcă-ar fi jucat. Şi lumina tot de la ei venea.

Şi iată că-l duse fata pe Daniluşco într-o poiană întinsă. Pământul de acolo aducea cu lutul cel mai obişnuit, dar era presărat cu tufe negre ca de catifea. Pe tufele astea înfloreau clopoţei mari şi verzi de malachită, iar înlăuntrul fiecăruia din ei se zărea câte o steluţă de antimoniu. Deasupra florilor celora luceau

albinițe de aur, iar steluțele dinlăuntru sunau încetișor de parc-ar fi cântat.

— Ei, ce zici, Danilo-meștere! Te-ai uitat? îl întrebă Stăpâna.

— N-o să găsesc piatră ca să fac aidoma – îi răspunse Daniluşco.

— Dacă le-ai fi născocit tu, cu mintea ta, ți-aș fi dat piatră, dar așa nu mai pot! zise, și făcu un semn cu mâna.

Și iar prinseră a vui toate înjur și Daniluşco se pomeni pe piatra lui din adâncitură. Vântul șuiera năprasnic, cum se și cade pe vreme de toamnă. Daniluşco se întoarse acasă. în seara aceea era o petrecere la mireasa lui. Dintru început se arătă vesel, cântă, jucă, dar mai la urmă chipul i se mohorî. Mireasa lui se înspăimânta chiar:

— Ce-i cu tine? Curat ca la înmormântare!

Iar dânsul îi răspunse:

— Mă doare capul de parcă-mi crapă, iar în ochi văd negru cu verde și cu roșu. Nu mai zăresc lumina zilei de durere.

Apoi petrecerea se sfârși. Mireasa și prietenele ei merseră să-l petreacă pe mire acasă, după datină. Dar ce drum mai era și acela, dacă flăcăul ședea peste o casă, cel mult peste două de dânsa. De aceea Catenca zise:

— Hai să facem un ocol, fetelor! O luăm pe ulița noastră până-n capăt și venim înapoi, pe Elanscaia.

Iar în mintea ei socotea așa: „O să-l mai răcorească vântul pe Daniluşca și o să se simtă mai bine".

Că prietenelor ce le pasă? Erau bucuroase, nevoie mare.

— Chiar așa – strigau ele – trebuie să-l petrecem în toată legea! Că prea șade aproape! Și nici n-am apucat să-i zicem cântecul de rămas bun!

Noaptea era liniștită, ningea. Tocmai bine pentru plimbare! Și se duseră. Mirele și mireasa mergeau în frunte, iar prietenele fetei, cu ceilalți flăcăi care fuseseră la petrecere, rămăseseră ceva mai la urmă. Fetele începură cântecul de rămas bun, și era cântecul ăsta așa de plin de jale, curat ca după mort! Catenca văzu că o asemenea cântare n-are niciun rost: „Daniluşco al meu și fără asta e trist, iar dânsele s-au apucat să-i zică și prohodul".

Și cerca să-l întoarcă pe flăcău spre alte gânduri. La început el se mai înviora, dar curând se întristă iarăși. Prietenele Catencăi sfârșiră cu cântarea de bun rămas și începură altele, vesele. Râdeau și alergau, dar Daniluşco mergea cu capul în pământ. Și oricât se străduia Catenca, nu-l putu înveseli. Așa ajunseră până la casa lui. Prietenele și flăcăii se-mprăștiară care încotro, iar Daniluşco își petrecu mireasa acasă, de data asta împotriva datinei, și se întoarse la el.

Procopici dormea de mult. Daniluşco aprinse încetișor lumânarea, scoase potirele sale în mijlocul odăii, se opri lângă ele și se apucă să le cerceteze. Chiar atunci începu să-l chinuiască tușea pe Procopici. Tușea de-și spărgea pieptul. îl copleșise, pasămite, pe atunci, rău de tot boala. Tușea asta i se-nfipse lui Daniluşco ca un cuțit în inimă. Răscoli în el amintirea tuturor anilor trecuți. Și-l cuprinse o milă nespusă de bătrân. Iar Procopici se mai liniști oleacă și-l întrebă:

— Mă uitam și eu... Oare n-a venit sorocul să le dau vătafului?

— De mult ar fi trebuit s-o faci – îi răspunse bătrânul. Degeaba încurcă locul. Altele-mai bune tot n-ai să faci!

Mai vorbiră cât mai vorbiră și Procopici adormi din nou. Se culcă și Daniluşco, dar nu fu chip s- adoarmă! Se-ntoarse pe o parte, se-ntoarse pe alta, se ridică iar, aprinse lumina, se uită la potire și se apropie de Procopici. Rămase câtăva vreme lângă el, oftă...

Apoi luă ciocanul și izbi o dată cu atâta sete în potirul de ciumăfaie de se auzi doar un scrâșnet și atât! Dar de potirul boieresc nici nu se atinse măcar. Scuipă doar înlăuntrul lui și ieși fuga din odaie. Din clipa aceea nimeni nu l-a mai putut găsi pe Daniluşco. Unii ziceau că și-ar fi pierdut mintea, că ar fi pierit în pădure, alții – că Stăpâna l-ar fi luat în rândul meșterilor ei.

Omul de flori cu barba de mătasă sau povestea lui Făt Frumos

poveste romanească

A fost odată ca niciodată, dacă n-ar fi, nici că s-ar mai povesti, când lupii beau tutun şi urşii făceau săpun, de-şi ungeau femeile feţile şi uncheşii bărbile.

A fost odată un împărat mare şi tare; după ce bătu pe toţi împăraţii pământului şi le luă împărăţiile, se însură şi făcu trei fete: una cu soarele-n frunte, alta cu luna în spate, iar cea mai mică cu luceafărul de dimineaţă iarăşi în frunte; şi toate erau mai frumoase decât zânele munţilor şi ale pădurilor.

Aceste fete se duseră la scăldat şi intrară într-o baie de marmură; dar deodată se ridică o furtună pe cer şi le răpi pe câte trele. Ajungând la urechile împăratului această întâmplare, i se tăie inima şi muri lăsând pe împărătească văduvă.

într-o zi, împărăteasa se apucă să mături pân casă, dar pe când mătura, îi sări un bob de piper în poală; ea luă bobul şi-l puse pe sobă, dar el sări şi de acolo iar în poala împărătesei. Văzând

împărăteasa că nu poate scăpa de dânsul, îl înghiţi; şi aşa rămase grea şi născu un copil cu părul de aur.

Acest copil creştea în trei zile cât cresc alţi copii în treizeci de ani, şi se făcea voinic ca brazii munţilor. împărăteasa îl dete la dascăl de învăţă toate măiestriile lumei, şi temându-se ca să nu-l piarză, îi făcu o colivie de aur, şi-l închise într-însa, dându-i jucării copilăreşti ca să-i treacă de urât.

într-o zi trecu p-acolo o babă cu două tivdi cu aur; feciorul de împărat o văzu şi trăgând cu arcul îi sparse amândouă tivdile. Baba se uită în sus şi văzându-l îi zise:

— Lua-te-ar mama vântului turbat, care a luat pe câte trele surorile tale.

Feciorul de împărat, cum auzi blestemul babei, chemă pe mumă-sa şi-i zise:

— Ian spune-mi, mamă, am avut eu surori ori nu?

— N-ai avut, dragul mamei, nicio soră, răspunse împărăteasa.

— Spune-mi drept, mamă, că, dacă nu, mă vei pierde.

Văzând însă că mamă-sa nu voia să-i spună adevărul, se făcu bolnav şi-i zise că dacă nu-i va da ţâţă pe sub talpa casei, el va muri. împărăteasa făgădui că-i va împlini această cerere. Atunci el se sculă din pat şi ridică talpa casei, şi mamă-sa pusă ţâţa sub talpă, dar el lăsă talpa cam greu peste ţâţă, zicând iarăşi mă-sei:

— Spune-mi, mamă, am avut eu alţi fraţi sau surori?

Deocamdată mumă-sa nu voi să-i spuie, dar el lăsă talpa şi mai mult, atunci mumă-sa, nemaiputând să rabde, zise:

— Să ştii, fătul meu, că ai avut trei surori mai frumoase decât zânele râurilor şi ale pădurilor, dar le-au răpit cei trei zmei care locuiesc pe tărâmul celălalt.

— Spune-mi acum ce fel de om a fost tatăl meu, care sunt armele care purta şi pe ce cal încălica!

— Tatăl tău a fost un mare viteaz şi s-a bătut nouă ani cu zmeul Răchită înfloritâ, ca să ia pe soră-sa de nevastă; armele lui sunt îngropate la rădăcina unui plop în grădină, iar calul paşte iarbă prin livede.

Atunci el, încredinţându-se despre toate, i-a dat drumul, şi ducându-se la un vrăjitor i-a spus tot ce aflase de la dânsa.

— Ei bine, zise vrăjitorul, acum du-te şi ia frâul şi-l sună în trei părţi ale livezii.

El luă frâul şi-l sună în cele trei părţi ale livezii şi îndată veni la dânsul o mârţoagă de cal şchiop, olog şi plin de bube. Făt Frumos îi dete un picior în piept, de se duse d-a berbeleacul cale de nouă zile şi nouă nopţi. Sună frâul de al doilea şi de al treilea, dar tot acel cal veni. Văzând aceasta, scoase paloşul să-l înfigă în pieptul calului. Dar calul îi zise:

— Făt Frumos, Făt Frumos, nu mă omorî, ci du-te de taie trei sute de viţei de la trei sute de vaci, şi dă-mi mie laptele să-l beau.

Făt Frumos făcu precum îi zisese calul, iar peste trei zile sună iarăşi frâul, dar d-astă dată veni un cal ca un zmeu şi-i zise:

— Ia-ncalecă acum pe mine şi atinge-mă de trei ori cu scările.

Făt Frumos împlini voia calului, şi după ce se plimbă puţin cu dânsul, îl atinse de trei ori cu scările; atunci calul deschise douăsprezece aripi şi zbură cu dânsul până la vântul turbat, apoi coborându-se tot pe locul de unde plecase zise:

— Făt Frumos, dacă vrei să te slujesc cumsecade, să mai tai şase sute de viţei de la şase sute de vaci şi să-mi dai laptele să-l beau.

Făt Frumos împlini şi această poruncă a calului; iar peste trei zile veni împlotoiat şi încoifat[611], şi sună frâul. Calul veni şi el numaidecât înşeuat şi înfrânat; apoi zise:

— Iată-mă, stăpâne, gata, la poruncile tale.

Făt Frumos încălecă pe cal şi se duse, şi iar se duse, cale lungă şi nătângă, ca Dumnezeu să ne ajungă, iar când soarele ajunsese pe la chindii, intră într-o pădure neagră şi întunecoasă. După ce călători câtva timp pân acea pădure, calul se opri în loc şi zise:

— Stăpâne, uită-te bine înainte şi-mi spune ce vezi?

Făt Frumos se uită, dar nu văzu nimic. Calul iar îi zise să se uite; atunci el se uită cumsecade şi văzu o mulţime de şerpi cu capetele ridicate până la cer, şi vărsând flăcăraie de foc din guri. El spuse calului ce văzuse, dar calul îi zise:

611 cu platoşă şi coif

— Stăpâne, noi trebuie să trecem prin mijlocul acelor balauri; bagă dar mâna în urechea cea dreaptă şi scoate un arc cu săgeţi, şi când vom fi aproape de dânşii să slobozi o săgeată şi ei ne vor face loc să trecem.

Făt Frumos făcu cum îi zise calul; iar când ajunse aproape de balauri, trase o săgeată, şi ei de frică plecară capetele la pământ şi-i lăsară să treacă. De aci plecă iar înainte şi dete peste o câmpie cu păduri frumoase de chiparos, cu iarbă verde ca mătasea şi cu mulţimi de fântâni cu apa limpede ca vioreaua şi rece ca gheaţa; iar la căpătâiul acelei câmpii era un palat cu totul şi cu totul de argint.

Cum ajunse la palat, bătu în poartă şi ieşi înainte o fată frumoasă; el îi arătă un ineluş de aur, pe care cumu-l văzu fata, cunoscu că Făt Frumos îi este frate, şi-l strânse în braţe, apoi îi zise:

— Fugi, frate, că de te va găsi zmeul aici, te va omorî.

— Ian spune-mi, întrebă Făt Frumos, ce semne are zmeul când vine?

— El îşi trimite buzduganul înainte, răspunse fata.

Nu trecu mult şi buzduganul veni; şi după ce bătu de trei ori în poartă, se puse în cui. Făt Frumos luă buzduganul şi învârtindu-l de trei ori îl azvârli înapoi la zmeu, apoi încălicând pe cal se duse de se ascunse sub podul de argint. Zmeul veni numaidecât, dar cum ajunse la capătul podului, calul începu a sforăi şi a se trage înapoi. Zmeul îi dete cu scările şi-i zise:

— Hi! cal de zmeu de paraleu, mergi înainte, că n-am frică de nimeni, decât de Făt Frumos; dar el este pe tărâmul celălalt şi nu crez să-i fi adus corbul osciorul şi vântul perişorul.

— Ba poate l-o fi adus, zise Făt Frumos, ieşind de sub pod.

Zmeul se repezi la dânsul şi-i zise:

— Cum vrei să ne batem? în săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă, zise Făt Frumos. Apoi, după aceea, amândoi voinicii se luară la luptă.

Zmeul adusă pe Făt Frumos şi îl bagă în pământ până la genunche, Făt Frumos învârti pe zmeu şi băgându-l în pământ până la gât, îi tăie capul, pe când calul lui omora pe-al zmeului. Făt Frumos scoase un bici şi pleznind de trei ori, făcu palatul zmeului o nucă, o bagă în buzunar şi plecă înainte.

După ce călători câtva timp, dete peste un palat cu totul şi cu totul de aur, bătu în poartă şi ieşi înainte-i o fată foarte frumoasă, îi arătă şi ei inelul cel de aur pe care cum îl văzu, cunoscu pe Făt Frumos de frate şi strângându-l în braţe îi zise:

— Fugi, frăţiorul meu, căci de va veni zmeul, te va face mici sfărâme.

— Ian, spune, întrebă Făt Frumos, ce semne face zmeul când vine?

— El îşi trimite buzduganul înainte, răspunse fata.

Nu trecu mult timp şi buzduganul veni; apoi după ce bătu de trei ori în poartă, se puse în cui. Făt Frumos îl luă din cui şi-l azvârli înapoi la zmeu, iar după aceea încălică calul şi se ascunse sub podul de aur al palatului. Zmeul veni c-o falcă-n cer şi cu alta-n pământ, dar când ajunse la capul podului, calul lui începu să se tragă înapoi; zmeul îi dete cu scările şi-i zise:

— Hi! cal de zmeu de paraleu, mişcă înainte! că nu-mi e frică de nimeni decât de Făt Frumos, dar el este pe tărâmul celălalt şi nu crez să-i fi adus corbul osciorul şi vântul perişorul!

— Ba poate i l-o fi adus, zise Făt Frumos, ieşind de sub pod.

Atunci zmeul zise:

— Cum vrei, în luptă să ne luptăm sau în săbii să ne tăiem?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă, răspunse Făt Frumos.

Apoi se luară la luptă şi se luptară zi de vară până-n seară; iar când ajunse soarele la chindii, Făt Frumos trânti pe zmeu şi-i tăie capul, iar după aceea plesni din bici de trei ori şi tot palatul se făcu o nucă pe care o bagă în sân şi plecă înainte. Se duse, şi iar se mai duse, până dete peste un palat de topaz, care strălucea atât de mult, încât la soare te puteai uita, iar la dânsul ba. După ce se cunoscu şi cu soră-sa cea mai mică, ce locuia în acel palat, se ascunse iar sub pod, şi venind zmeul se luă cu dânsul la luptă şi se luptară toată ziua, dar nu putură să se trântească unul pe altul. Văzând aceasta, zmeul se făcu flacără galbenă, iar Făt Frumos se făcu şi el flacără roşie, şi iar se luptară, dar nu putură să se biruiască. Zmeul se uită în sus şi văzând un corb îi zise:

— Corbule, corbuţule! du-te la Zaana[612] şi-ţi moaie o aripă în seu şi una în apă, şi cu seul să mă

stropeşti pe mine, iar cu apă să stropeşti pe Făt Frumos, că ţi-l dau împreună cu calul lui să-l mănânci.

Făt Frumos ridică şi el capul în sus şi zise:

— Corbule, corbuţule! du-te la Zaana şi moaie-ţi o aripă în seu şi alta în apă, şi cu seul să mă uzi pe mine, iar cu apă pe zmeu, că-ţi dau să mănânci trei zmei împreună cu caii lor.

Corbul plecă şi întorcându-se peste puţin udă pe Făt Frumos cu seu, iar pe zmeu cu apă. Făt Frumos sări d-asupra zmeului şi-i tăie capul, apoi plesni din bici şi făcând şi palatul acestuia o nucă, o băgă în sân şi se duse înainte până ce ajunse la o grădină cu poame foarte frumoase. El întinse mâna să iee o pară, dar calul se opri în loc şi-i zise:

— Stăpâne, să nu mănânci din aceste poame, că vei muri, că este sora cea mare a zmeului prefăcută în grădină, dar dacă ai poftă mare, dă mai întâi cu sabia în trei părţi ale pomului ş-apoi mănâncă cât vei voi.

Făt Frumos tăie pomul în trei părţi şi începu să curgă sânge, apoi culese pere şi mâncă. Nu trecu mult şi văzu o fântână cu apă rece, dar când voi să bea, calul iarăşi îi zise să facă ce făcuse la grădină. Făt Frumos lovi fântâna de trei ori cu sabia şi, după ce curse sânge, bău apă şi se răcori. Iar după aceea, merse înainte până ce dete peste o vie cu struguri dulci ca zahărul şi mirositori ca chihlimbarul. El voi să rupă un strugure, dar calul iarăşi îi zise:

— Stăpâne! nu rupe struguri, căci via aceasta este sora cea mai mică a zmeului şi, de vei mânca numai o broboană, vei muri; dar dacă ai poftă de struguri, taie o viţă cu sabia şi apoi mănâncă câţi struguri îţi plac.

Făt Frumos tăie o viţă şi după ce curse un pârâu de sânge, luă struguri şi mâncă. Plecă şi se duse, măre, cale lungă şi nătângă, căci cuvântul din poveste mai înainte mai lung şi mai frumos este, dar când rămase soarele de o suliţă, calul zise lui Făt Frumos:

— Stăpâne, ian uită-te îndărăt şi spune-mi, vezi ceva? Făt Frumos se uită, dar nu văzu nimic.

— Uită-te mai bine, îi zise calul.

Atunci Făt Frumos se uită bine şi văzu o flacără cât gămălia acului.

— Să ştii, stăpâne, că acea flacără este mama zmeilor şi a zmeoaicelor, şi nu ştiu cum vom scăpa de dânsa. Ţine-te bine de coamă, că am să ocolesc lumea cât te ştergi la ochi, ca să ajungem la cetatea Omului de flori cu barba de mătasă, căci numai acolo e scăpare pentru noi.

Făt Frumos ascultă povaţa calului, carele deschise toate aripile şi începu să zboare mai iute decât vântul şi mai încet decât gândul, dar flacăra din ce în ce se mărea şi începu să arză pe Făt Frumos în spate! Calul, văzând că nu-i nădejde de scăpare, se înălţă până la vântul turbat şi intră în cetatea Omului de flori. Atunci zmeoaica, rămâind afară de cetate, zise cu amărăciune:

— Făt Frumos, Făt Frumos, fa-mi o gaură în zid să văd cine eşti tu care mi-ai omorât trei copii şi trei fete.

Făt Frumos porunci să facă gaură, dar când zmeoaica băgă capul şi voi să-l soarbă, el îi aruncă în gură un buzdugan de fier ars în foc pe care sorbindu-l se umflă şi plesni.

Omul de flori cu barba de mătasă, auzind că Făt Frumos se află în împărăţia lui, trimise ciodari şi ideclii, de îl chemă la împărăţie şi îl puse în fruntea mesei; dar văzând pe fata Omului de flori, rămase încremenit de frumuseţile ei şi o ceru de la tată-său de soţie. Omul îi zise că i-o dă, dacă-i va aduce apă vie şi apă moartă de unde se bat munţii în capete. Făt Frumos încălecă calul şi se duse spre soare-apune şi dete peste un om care bea apă de la nouă scocuri de mori şi se văieta că n-are ce bea.

Făt Frumos stătu în loc şi se miră de dânsul; iar el îi zise:

— Nu te mira de mine, ci te miră mai bine de FătFrumos, care a omorât trei zmei, trei zmeoaice

şi pe muma zmeilor.

— Eu sunt acela, răspunse Făt Frumos.

— Dacă eşti tu, ia-mă cu tine, că mult bine îţi voi prinde.

Făt Frumos luă pe omul ce nu se sătura de apă şi plecă înainte. Pe drum, întâlni un alt om, care mânca pânea de la nouă cuptoare şi se văieta că moare de foame. Făt Frumos se uită la dânsul şi începu să se mire, dar el zise:

— Nu te mira de mine; ci te miră de Făt Frumos, care a omorât trei zmei, trei zmeoaice şi pe muma zmeilor.

— Eu sunt acela, zise Făt Frumos.

— Dacă eşti tu, apoi ia-mă cu tine, că mult bine ţi-oi prinde.

Făt Frumos îl luă şi pe acesta şi plecă înainte. Merse ce merse şi dete peste un om care sărea din munte în munte cu nouă pietre de moară legate de picior şi se plângea că n-are ce sări.

După ce-l luă şi pe acesta cu dânsul, merse înainte ca cuvântul din poveste, că-nainte mult mai este, şi ajunse într-o câmpie, de unde se auzea un zgomot mare. Atunci calul zise lui Făt Frumos:

— Stăpâne, cată spre soare-apune şi spune-mi vezi ceva?

Făt Frumos se uită şi văzu doi munţi bătându-se în capete.

— Printre aceşti doi munţi avem să trecem, ca să luăm apă vie şi apă moartă, zise calul, să mergem încetişor şi când om fi aproape de munţi, să-mi dai de trei ori cu pintenii şi să te ţii de coamă cu o mână şi cu cealaltă să iei apă.

Cum ajunse Făt Frumos dinaintea munţilor, dete cu pintenii calului, care zbură mai iute decât gândul, trecând pe la fântână, luă apă şi ieşi dintre munţi înainte de a se lovi în capete.

Făt Frumos aduse apă la Omul de flori cu barbă de mătasă şi ceru să-i dea pe fie-sa de nevastă. Dar Omul de flori îi zise:

— Eu ţi-oi da-o, dacă mi-i găsi un om care să mănânce pâinea de la nouă cuptoare, altul să beie apa de la nouă scocuri de mori.

Făt Frumos zise împăratului:

— Găteşte cele nouă cuptoare şi arată-mi cele nouă scocuri de moară, că am oameni să-ţi mănânce pâinea şi să-ţi bea apa.

Omul de flori porunci vizirului să gătească pâinea şi să arate scocurile, şi după ce le găti veni împăratul să privească. Atunci Făt Frumos făcu semne oamenilor săi şi cât te ştergi la ochi mâncară pâinea şi băură apa. Dar Omul de flori nu voi să-i dea fata nici după aceasta, ci îi zise

— Dacă voieşti să aibi pe fie-mea de soţie, să-mi aduci garoafa care miroase cale de nouă ani, şi apoi ţi-oi da negreşit pe fie-mea.

Făt Frumos plecă să caute garoafa şi se duse cale lungă până se simţi mirosul garoafei. Atunci calul îi zise:

— Stăpâne, bagă mâna în urechea mea cea dreaptă şi scoate din ea o bucată de săpun, o perie şi o gresie şi mergi înainte fără frică.

De ce mergea şi mergea, mirosul mai mare se făcea, până ce ajunse la un palat de sticlă; trase la poartă, bătu în ea şi nimeni nu-i răspunse. Atunci el intră înlăuntru, văzu garoafa şi o luă. Apoi încălecă pe cal şi plecă înspre Omul de flori. Nu făcu multă cale şi simţi că vine după dânsul zmeul palatului de sticlă cu o falcă în cer şi cu una în pământ. Dar tocmai când era să-l ajungă, calul îi zise:

— Stăpâne, aruncă săpunul.

El îl aruncă şi numaidecât se făcu un alunecuş care împiedică pe zmeu de a-l ajunge. Zmeul însă făcu ce făcu şi trecu cum putu alunecuşul şi când era să ajungă iar pe FătFrumos, calul îi zice să arunce peria. Cum o aruncă, se făcu o pădure deasă, de nu putea nime să răzbată printr-însa, dar zmeul făcu ce făcu ş-o trecu, apoi o luă Făt Frumos iarăşi în goană şi, când era să-l prindă, aruncă gresia, care se făcu un munte mare şi nalt până la cer. Zmeul roase piatra cu dinţii şi trecu prin ea. Atunci calul zise:

— Stăpâne, nu e bine de noi, o să pierim; dar mai avem o scăpare: să-ţi tragi sufletul de nouă ori, că am să mă ridic şi să trec de nori ş-apoi de acolo să cad peste zmeu şi să-l strivesc.

Făt Frumos se luă după povaţa calului, se ridică până la nori, apoi se lăsă peste zmeu şi-l strivi; el, după

aceea, se duse şi dete garoafa Omului de flori, care nemaiavând ce-i cere, îi dete pe fie-sa. Dar când veni vremea să se culce cu dânsa, veni omul cel cu nouă pietre de picioare şi ceru să se culce şi el în cămară cu dânşii. Făt Frumos îl lăsă, căci făcuse jurământ să nu-i calce niciodată vorba. Peste noapte, tocmai când FătFrumos dormea mai bine, ieşi un balaur din gura fetei şi când se întinse să muşte pe Făt Frumos, omul cu pietrele de picioare scoase paloşul şi-l tăie în mici fărâme. Mai ieşi unul şi-l tăie şi pe acela, şi când ieşi şi acel de al treilea, îi zdrobi capul cu o piatră de moară. Apoi după ce-i puse la o parte pe tustrei balaurii ce-i omorâse se culcă şi dormi.

A doua zi de dimineaţă palatul împărătesei era plin de vlădici şi de popi ce veniseră să îngroape pe Făt Frumos, crezându-l mort ca pe ceilalţi gineri ai împăratului. Dar când îl văzură viu, se minunară şi i se închinară. Omul de flori veni şi el ca să se încredinţeze de este viu sau mort Făt Frumos, dar când văzu pe balaurii cei morţi se sperie şi întrebă. Dar omul cu pietrele de moară îi spuse că ei au ieşit din fie-sa şi când era să muşte pe Făt Frumos, să-l omoare ca pe ceilalţi gineri, el i-a ucis. Atunci Omul de flori începu nunta şi o ţinu trei zile şi trei nopţi; iar după aceea Făt Frumos îşi luă ziua bună şi plecă cu nevasta sa acasă la împărăţia lui şi făcu toate avuţiile zmeilor în trei părţi şi le dete celor trei oameni care-l ajutase. Omul cu pietrele de moară nu se mulţumi, şi ceru să împartă şi nevasta cu dânsul. Făt Frumos se împotrivi; dar el scoase paloşul şi când era gata să o taie pe împărăteasa, atunci ieşi din gura ei încă un balaur, pe care omul cu pietrele de moară îl făcu fărâme şi zise:

— Făt Frumos, Făt Frumos! ia-ţi avuţiile, ia-ţi şi nevasta, şi trăiţi sănătoşi, că am scos până acum dintr-însa patru balauri şi i-am mai lăsat numai unul, că nu e bine să rămâie femeia fără niciun drac.

Făt Frumos se prinse frate de cruce cu omul cu pietrele de moară şi-l rugă să nu se prea depărteze de pe locurile acestea, ca nu cumva dracul ce a rămas în femeie să-i răpuie zilele. Apoi a ajuns acasă, şi după ce a văzut pe mumă-sa, a plesnit de trei ori cu biciul şi cele trei nuci s-au desfăcut în trei palate frumoase şi cu cele trei surori ale lui într-însele, pe care, după ce le-au dat nuca[307] înapoi, le-au măritat şi s-a făcut mare bucurie şi veselie în toată împărăţia.

încălecai p-o şa şi v-o spusei dumneavoastră aşa.

Cotocilă împărat, Ban Mârtan

poveste romanească

A fost odată, şi e demult d-atunci, a fost un unchiaş şi-o babă. Au murit amândoi moşnegii şi a rămas numai un copil al lor. Copilul, mititel cum era, începu a icni de foame şi de sete; nu l-a lăsat Dumnezeu să piară, căci mai rămăsese cu el şi un mârtan. Mârtanul se ducea dimineaţa la pădure şi- i aducea ba şoareci, ba rădăcini, ba păsări, şi, azi aşa, mâine aşa, până ce văzu ăl copil mare. Acum altă pricină. De unde până aci copilul şi mârtanul ţineau unul la altul, acum, copilul începu a chinui mârtanul; nu-l lăsa niam în pace. II trăgea de coadă, îl lua de urechi, îl încălţa cu ghioci de nucă şi câte şi mai câte drăcovenii. Mai la urmă, sbanghiul de copil îi legă mârtanului o custură[308] de gât, şi- 1 goni în lumea mare. Dacă văzu aşa bietul mârtan, nu se lăsă şi o luă şi el razna prin pădure, şi, haidea-haidea, mereu înainte, ca cuvântul din poveste, înainte mult mai este. Tot umblând el aşa, cine ştie cât o fi umblat, se întâlni într-o bună dimineaţă cu vulpea.

— Bună dimineaţa, cumetre, zise vulpea.

— Muţumim dumitale, cumătră.

---

307 le-au dat rodul muncii lor – gospodăriile

308 cuţit

— Da' un-te duci, cumetre? Ce-ai pe aci?

— Ia, ce să am! Iacă mi-am luat şi eu lumea-n cap de răul unui şui de copil!

— Taaaci, cumetre! Ştii una cumetre? Dacă e vorba p-aşa tot îmi trebuie mie bărbat, nu mă iei tu pe mine?

— De, eu ştiu ce să cred şi ce să zic!

— Haide, de... nu te mai codi, că la mine nu te-o mai pune nimenea la muncă.

— E... fie, hai, aşa să fie!

— Bine, bărbăţele. Du-te înainte şi dai de vizuina mea, intră acolo, până viu eu. Mă duc să iau o spinare de găini, să facem nunta.

Plecă mârtanul, umblă în sus, umblă în jos, dete de vizuina vulpii. Cum intră acolo, se puse să roază fulgi, că era lihnit de foame. Vulpea, mergând, se întâlni cu lupul.

— Bună ziua, frati-meu!

— Mulţumim dumitale, soru-mea.

— Da' nu ştii ceva, măi frati-meu? Eu m-am măritat.

— Taaaci, soru-mea, şi pe cine-ai luat?

— He, he, am luat unul care merge cu sabia zorna-zoma.

îl cheamă Cotocilă împărat, Ban Mârtan.

— Mă duc să-l văz şi eu?

— Bine, da' numai să iei seama; când te duci să nu-l strigi Ban Mârtan, că iasă la tine şi te taie cu sabia, ci să-i zici Coto – cilă împărat.

— Bine, aşa să fac.

Plecă lupul. Cum ajunse la vizuină, uită cum să strige, şi începu: „Băăă, Ban Mârtan.

Mârtanul, când văzu atâta namilă de mare, începu a-l stropi şi a se-nfoia la el. Lupul, crezând că-l taie cu sabia, înlemni de frică. Vezi, prost lup! Ce să facă un biet pisic mic, huipit[309] de foame! îi era frică bietului mârtan de atâta haia de mare. Lupul rămase smirna, iar mârtanul intră să roază la pene. Vulpea se mai întâlni şi cu ursul. îi spuse şi ăstuia să facă şi să zică tot ca şi lupul; dar, cum ajunse, o păţi şi ursul. Vulpea se mai întâlni cu porcul mistreţ. îl învăţă şi pe ăsta cum să facă şi cum să dreagă; dar păcatul îi gonea la fiştece pas. Uită şi el cum să zică şi rămase înlemnit lângă ceilalţi fraţiori. Vulpea umblă pe unde umblă, luă o spinare de găini şi se întorcea veselă şi bucuroasă acasă, să petreacă toată ziua şi să mai rupă şi din noapte, că de... avea şi ea acum bărbat, nu glumă, şi încă cu sabia la gât. Cum dete cu ochii de fraţiorii ei, o bătu Dumnezeu şi mai-mai că o sfecli şi ea cu aşa bărbat; dar când îi spuseră tărăşenia, că au uitat cum să-l strige, îi mai veni inima la loc.

Ea îi sfătui să fie de treabă, că nu i-a cunoscut, şi:

„Las' pe mine, vă împac eu". Intrară în casă. Puseră masa. Se aşezară toţi pe lângă masă şi începură toţi a forfeca la găini de le mergeau fulgii. Mârtanul, după ce se săturase, începu a se linge pe trup, de... ca pisica, dar ursul zise lupului:

— Măi frati-meu, ia uită-te, să vezi ce face?

Se uită lupul:

— Aoleoooo... frati-meu, ascute sabia să ne taie.

Se uită şi ursul şi porcul şi se uită şi vulpea. Când văzură aşa ceva, le îngheţă inima la toţi.

— Ce să facem, ce să dregem, să scăpăm d-aici? Ăsta ne omoară.

— Hai să fugim odată toţi, zise vulpea, şi el până a băga de seamă, noi, he-he, ne-am dus.

— Bine, aşa să facem.

---

309 lihnit, flămând rău

Când mârtanul se lingea mai cu chef, numai ce se pomeni cu ei: ţâşti, fugi pe uşă afar' şi p-aci li- e drumul! Mârtanul, văzând o zarvă mare, ieşi şi el afară să vază ce e şi cum. îşi uită el repede d- asta, căci, ce-i păsa, era sătul şi pace bună. Se mai dete la soare. Porcul, care se băgase în nişte bălării de lângă vizuină, nu putea să rabde nişte muşte, şi începu a fluştura din urechi. Pisicul, văzând frunzele mişcând şi crezând că e vreun şoarece, ţâşti! pe urechea porcului. Porcul, de frică că a sărit pe el să-l taie, începu: cuie, cuie, şi fugi din buruieni. Mârtanul, de frică, fugi pe tufan în sus. Ursul de sus, buf, sare jos, şi p-aci ţi-e drumul. Mârtanul se miră şi el ce să fie una ca asta! Se dete jos, se duse în vizuină, mai mâncă şi apoi îşi luă drumuleţul îndărăt, de unde venise, la băiat.

Ajunse acolo, şi-l găsi însurat. Băiatul se bucură mult că-şi mai văzu mârtanul. Şi de-aci au trăit mult şi bine, şi băiatul şi mârtanul.

împărăţiţa pisică

poveste romanească

A fost odată ca niciodată; a fost un împărat vestit şi avea trei feciori. Când s-au mărit, le-a dat la fiecare câte trei sute de galbeni, să plece în lume şi să-şi facă fiecare rostul, cum s-o pricepe.

Şi au plecat feciorii câte trei, de au mers domăindu-se[310] ba de una, ba de alta, până la o răspântie. Acolo s-au oprit:

— Iată, mă frate, glăsuieşte cel mare, să apucăm fiecare la câte-o parte, unde ne-o lumina mintea, şi, în cutare vreme, să ne întoarcem îndărăt, să ne întâlnim tot aici. Aşa?

— Aşa!

Şi au apucat fiecare pe câte o uliţă deosebită. S-au dus la câte un bâlci, au cumpărat cu banii câte ceva şi, la soroc, s-au întors şi s-au întâlnit în acelaşi loc.

— Ce-ai cumpărat, nene? întrebă cei doi pe cel mare.

— O droşcă[311]. E uşoară ca un fulg şi te poate duce unde ţi-e dorul.

— Cât ai dat pe ea?

— Trei sute de galbeni. Dar tu, frate? întrebă el pe cel mijlociu.

— Am cumpărat o oglindă.

— Cât ai dat pe ea?

— Trei sute de galbeni.

— Nu e scumpă?

— Nu e! Oglinda asta are darul că, în clipa care te vei uita printr-însa, pe dată îi vedea ce-i dori. Dar tu, prâsleo?

— Am luat un măr.

— Cu cât?

— Cu trei sute de galbeni.

— Nu-i scump?

— Nu, pentru că are mare putere: când îi vedea un mort şi-i da cu mărul ăsta-n cap, pe dată şi învia.

împărăteasa, ducând dorul fetelor, stăruise de împărat şi luaseră de suflet o fată frumoasă, frumoasă şi o

---

310 sfătuindu-se
311 caleaşcă

crescuseră şi-o alintaseră mai abitir ca pe una din trupul lor. Şi numai fata asta mai rămăsese acasă cu împăratul şi împărăteasa.

Aşa. La răspântia aceea, după ce vorbiră fraţii, ba de una, ba de alta, odată, ce le vine, se uită în oglindă. Poate că pricepeţi încotro îi purta gândul. în oglindă ce să vadă? Sora lor moartă-n lemnl şi preoţii veneau s-o ia.

Chin şi vai pe bieţii voinici! Acu-i acu'.

în pripă se urcă cu toţii în droşca cea vrăjită şi zboară ca gândul acasă, lângă patul moartei, înaintea preoţilor.

Cum au sosit, ăl mic n-a pierdut vremea: i-a dat cu măru-n cap şi atunci, spre mirarea tuturor celor adunaţi, moarta a înviat; şi-a şters ochii şi a grăit:

— Ti, măi tată! Da' ce somn greu am dormit!

— Apoi ai fi dormit mult şi bine, de nu eram noi pe aici! ziseră cei trei fraţi.

Şi ce să vedeţi dumneavoastră? Aşa le era de dragă, că le-a picat cu tronc la câte trei: s-o ia de nevastă şi mai multe nu.

— Să mi-o dea mie, zicea cel mare, că de n-aveam droşca, nu puteam veni.

— Ba mie, zicea cel mijlociu, că de n-aveam oglinda, n-o vedeam moartă.

— Ba mie mi se cuvine cu drept cuvânt; că de n-aveam mărul, putea-ţi voi să vă uitaţi la droşcă şi la oglindă mult şi bine, grăia cel mic.

Taică-său, ca să-i împace, le spuse:

— Ştiţi ce? Pe Ileana, că aşa o chema, n-o dau la niciunul din voi. Să vă găsiţi neveste!

— Unde şi cum?

— Iată: aruncaţi în sus lucrurile aduse, şi ori să cadă fiecare în locul cu norocul. Acolo aveţi să vă găsiţi ursita.

— Aşa?

— Aşa.

Şi le-au zvârlit.

Droşca celui mare a căzut în curtea unui împărat, care şi el avea o fată frumoasă şi a făcut nuntă cu feciorul de care vorbirăm.

Oglinda celui mijlociu căzu tot în curtea unui împărat, care şi el avea o fată frumoasă, de a făcut şi el nuntă.

Feciorul cel mic însă, nici n-a ştiut unde i-a picat mărul. A plecat doar aşa în vânătoare, prin pădure. Şi vânează, azi, vânează mâine, până ce, într-o zi, zăreşte mărul cel vrăjit într-un tufan gros. S-a urcat să-l ia. Când colo, ce să vezi dumneata? S-a desfăcut tufanu până-n rădăcină şi au căzut mărul şi voinicul, în jos, într-o crăpătură a pământului. Acolo alta, şi mai şi! A dat vonicul paste satul maimuţelor. Alea l-au dus la împăratu' lor şi voinicul l-a întrebat pe împărat:

— încotro s-o fi găsind, împărate, fata ursită mie?

— Uite-o colo.

Şi ce socotiţi că i-a arătat?

O lighioană mică cu capul rotund, botul scurt şi cu mustăţi. Avea dinţii mărunţi şi ascuţiţi şi ochi mari şi vioi. Nici nu se alicial bine ce era şi se mileoşia lighioana aceea pe lângă feciorul de împărat, să fi zis că toată lumea e a ei.

— Ptii, drace! Ce soartă am avut! Şi a început să plângă şi să tot stea pe gânduri.

— De ce eşti trist, băiete? îi zise împăratul acela. Ăsta ţi-a fost norocul.

Ce era să facă? Trebuie să asculte de cuvântul lui taică-său; şi-a luat lighioana aceea acasă, după el. I-era şi ruşine să se uite la ea.

Aşa. Cum mergea spre împărăţia lui taică-său, printr-o poiană frumoasă, odată se pomeneşte cu lighioana că-i grăieşte:

— Unde vrei să punem casa, voinice?

— Apoi, răspunse el mirat, de ce să-ţi spun, când n-am de gând s-o fac de-acum?

— Fie.

Şi-a plesnit nevastă-sa dintr-un bici, de s-au făcut într-o clipă, pe poiana aceea, o pereche de case de sticlă, tare mândre.

Au stat ce-au stat în ele, şi pe urmă s-au dus la taică-său. Acu' el, lasă că cunoaşte puterea nevesti-şi, dar tot trist şi pe gânduri sta.

— He, he! Tată! Ce soartă rea am avut!

Mai trece ce mai trece, şi hotărăşte împăratul să facă petrecere mare, că mărita şi pe Ileana tot cu un fecior de împărat.

— S-aduceţi, măi tată, toţi, nevestele şi cu sculele l lor, să le văd aici.

Şi s-au pornit toţi cu trăsurile şi cu odoarele spre împărăţia tatălui lor.

Şi cum mergea feciorul cel mic cu lighioana în trăsură, tot ţinea nasu-n colo, de ciudă să n-o mai vadă. Da' ce să vezi, dumneata? Când era pe-aproape de palatul cu petrecerea, îşi mai aruncă voinicul ochii alături în trăsură, şi atunci ce vede, să nu crează ochilor!

în locul lighioii, o cucoană frumoasă-frumoasă, mai frumoasă decât florile.

Bucuria lui! Odată s-a-nseninat la faţă şi, vesel nevoie mare, a mers la nuntă.

Acolo, lume după lume. Se uita cu mirare la împărătiţa cea mai tânără, că aşa minune nu se mai văzuse. Apoi nevestele celor doi fraţi cărau scule cu braţul, una-două, ca să le arate lumii. A celui mic ce să care? Că n-avea ce. Ea doar a mers drept la împăratul şi i-a trântit pe masă o nucă de aur. Şi atunci, să vezi şi să nu crezi!

Au ieşit din nucă numai scule de aur, aşa de frumoase, că ale ălorlalte parcă erau trenţe pe lângă ale ei.

Au petrecut ce-au petrecut şi pe urmă tată-său, când a văzut pe nora cea mică aşa de frumoasă, nu şi nu: să vază voinicia şi isteţimea fiu-său. Şi poate, ca să-l încerce, i-a spus vorbele astea:

— O să-ţi iau eu nevasta!

— Cum să iei tu, tată, pe nevasta mea? S-a mai pomenit aşa lucru?

— Nu ţi-oi lua-o, băiete, dacă îi face isprava la care te-oi pune.

— Ce?

— Ia! Vezi dealul ăla de mărăcini? Până dimineaţă, să-l tai, să-l cureţi de mărăcini, să-l sapi şi să pui vie. Apoi tot în noaptea asta, să-mi dai struguri să mănânc.

— Vai de mine! Pot face eu treaba asta?

— O faci cum îi ştii! Alminteri ştii ce te aşteaptă!

Şi a început voinicul să tot stea pe gânduri, de nu-i tihnea nici îmbucătura de la gură!

— Taci, Făt Frumos, zise nevasta, că fac eu tot ce ţi-a poruncit. Culcă-te şi, la ziuă, îi vedea.

Şi a luat nevastă-sa un bucean[312] şi a început să strige. Şi atunci cum au auzit maimuţele buceanul, s-au strâns ca frunza şi ca iarba, de au săpat până la ziuă dealul şi, ce-au făcut, ce-au dres, a avut voinicul de a dus până la ziuă lui taică-său şi struguri copţi:

— Mare minune! a zis Măria Sa. Pe urmă a adăugat: Asta ai făcut-o; dar tot să mai faci una, ca să zic şi eu că eşti voinic.

— Ce?

— Vezi dealul-ăla cu mărăcini dinspre soare-apune, până la ziuă să fie curăţat, pus cu grâu şi chiar pâine caldă să-mi aduci.

Când aude şi asta, iar se întristează feciorul şi începe să plângă.

— Taci, Făt Frumos, nu mai plânge, că fac eu şi trebuşoara asta, a strigat nevastă-sa şi – maimuţele ei – a făcut până la ziuă ce i s-a poruncit, de a adus împăratului şi pâine caldă de pe dealul cela.

— Bună, bună şi asta, a zis împăratul; dar tot să mai faci una.

---

312 bucium

— Ce?

— Să te duci, fiule, să-mi aduci, cum îi şti, tortiţa[313] din deştu-ăl mic, de la bătrânu-bătrânului meu.

— Ei, acu, s-au dus boii-n fundu-văii! cum s-o mai fac eu şi p-asta?

Şi iar s-a pus pe plâns şi iar l-a potolit împărăţiţa.

— Culcă-te şi taci, bărbate, că mai sunt şi eu p-aici.

A chemat apoi împărăţiţa pe toate maimuţele, şi niciuna n-a ştiut de ştirea tortiţei cu pricina. Num-a venit la urmă un maimuţoi şchiop:

— De ce strigi, domnişoară?

— He, he! Cum o să-ţi spui? Că dacă n-au ştiut ele ale zdravene; dar un şchiop ca tine?

— Spune, că, de: nu ştii de unde sare iepurele.

Şi i-a spus. Atunci maimuţoiul a sărit în sus de bucurie, aşa şontăcăind:

— Ştiu eu unde e! Să vie Făt Frumos după mine!

Şi l-a sculat pe împăratul cel tânăr de a încălecat pe maimuţoiu-ăl şchiop şi a mers mereu prin pustietăţi, până a dat de nişte locuri cu flori tare frumoase:

— Uite, aici e tortiţa. Dacă vrei să ţi-o dea, să nu te-atingi de flori, voinice!

Aşa a făcut, şi a luat voinicu de-a dus tortiţa lui ta-său: era bătută cu pietre scumpe; şi s-a bucurat

---

313 inel

împăratul cel bătrân, nevoie mare, şi l-a arătat la alţii.

— Aşa voinic mai înţeleg şi eu!

I-a încărcat apoi împăratul cu daruri multe şi mândre şi au plecat feciorul cel mic şi cu nevasta să petreacă, câte zilişoare or avea, în palatele lor de sticlă. Acolo nevasta iar s-a făcut lighioaie ca mai înainte.

— Hi! asta nu-mi prea vine la socoteală, zicea feciorul împăratului şi tot cerceta şi se gândea: cum să facă să o aibă şi pe ea ca lumea, în toată vremea? Aşa. Şi într-o zi, se face că pleacă pe la părinţi; dar se ascunde la fereastră şi se tot uită înăuntru. Atunci ce să vază?

Lighioana aceea se dă de trei ori peste cap, şi aşa se despoaie de pielea ei cu păr mărunt şi se face o fată şi mai frumoasă ca înainte. Apoi pune pielea su' căpătâi şi se duce să aducă apă.

Voinicul însă atâta a aşteptat. Fuga-n casă, şi-i bagă pielea-n foc.

Atunci, să vezi, măricicăă... Doamne!

S-a lăţit o duhoare şi-un miros de nu-l puteai suferi. Când a venit nevastă-sa de la apă, de departe i-a mirosit:

— Hi, bărbat nesocotit! Ce-ai făcut? Dacă e din învăţuăltora, rău te-au povăţuit; iar de e din proisu-tău, prost cap ai avut!

— Nu te supăra, nevestică dragă; că n-am făcut cu gând să-ţi fac rău.

— Gând, negând, bărbate; dar la bine nu te-a dus. Uite, d-aici înainte, eu m-oi face la loc, şi nevastă ca lumea n-ai să mai vezi cât îi lumea şi pământul...

Şi aşa. S-a dat de trei ori peste cap şi s-a făcut lighioaie la loc. De-acum era pisică licită[620] şi pisică a rămas de-atunci.

Femeia şi maimuţele

poveste românească

Odată o femeie foarte săracă măturând podeaua în casa moşierului a găsit trei monede de aramă şi s-a bucurat. „De mult n-am mai mâncat supă de morcovi" şi-a spus ea. „Astăzi fericirea mi-a surâs. Am găsit aceste trei monede de aramă cu care pot să-mi cumpăr morcovi şi să-mi fac supă."

Mergea ducând coşul într-o mână, iar cu cealaltă se sprijinea într-un băţ. Făcuse doar câţiva paşi, când deodată a zărit nişte maimuţe, care curând au înconjurat-o şi care-i cereau morcovi.

— Dă-ne morcovi! strigau. Suntem lihnite de foame.

Femeia avea o inimă ca o pâine caldă şi i s-a făcut milă de maimuţele flămânde. Aîmpărţit morcovii în două părţi şi o parte a dat-o maimuţelor. Au mâncat maimuţele partea lor şi mai cereau încă. Le-a mai dat femeia, dar maimuţelor tot le mai era foame.

A văzut femeia că n-o scoate la capăt cu ele: în coş mai rămăseseră doar trei morcovi. Abia, abia îi vor ajunge pentru supă, iar maimuţele nu se potoleau, începuseră să se vâre în coş.

Femeia s-a supărat, a împrăştiat cu băţul maimuţele şi a pornit mai departe. Maimuţele s-au urcat în copaci şi au început să o ameninţe.

— Aşteaptă, o să-ţi pară rău că nu ne-ai dat toţi morcovii! în noaptea asta vom veni şi te vom zgâria până te vom omorî.

S-a întors femeia acasă şi i s-a făcut frică, iar când s-a gândit că la noapte va muri a început să plângă în hohote.

în acest timp tocmai trecea vecinul ei, Van U, cu vaca sa bălţată. Auzind-o plângând, s-a apropiat şi a întrebat-o:

— Vecino, de ce plângi?

Femeia i-a povestit ce i s-a întâmplat şi a început şi mai tare să plângă, iar Van U i-a spus:

— Nu te teme, am să-ţi dau la noapte vaca mea bălţată, care este foarte nărăvaşă şi păzeşte foarte

620 în toată legea

bine poarta. Când vor veni maimuţele le va ridica pe toate în coame, a spus Van U şi şi-a legat vaca în curtea sărmanei vecine.

Femeia i-a mulţumit, dar când şi-a amintit din nou de maimuţe a început să plângă.

Deodată aude: „Crabi vii. Cumpăraţi crabi!"

Acesta este unchiaşul Sui, el prinde şi vinde crabi.

În mâinile lui întotdeauna se găseşte un coş mare, iar în el se zbat crabii. A văzut şi unchiaşul Sui cum plângea biata femeie şi a întrebat-o:

— Femeie, ce of ai pe inimă? De ce verşi lacrimi?

— Ah? Nu mă mai întreba, maimuţele m-au ameninţat că vor veni la noapte şi mă vor zgâria până mă vor omorî, i-a spus femeia.

— Nu trebuie să te întristezi înainte de vreme, a liniştit-o unchiul Sui. Eu îţi voi dărui câţiva crabi.

— O, crabii sunt nişte fiinţe extraordinare.

— Pune-i într-o cofă cu apă. Maimuţele vor vrea să bea şi atunci crabii se vor agăţa de ele şi apoi ţin-te, a spus el şi a scos din coş cinci din cei mai mari crabi.

S-a liniştit puţin sărmana femeie. A început să mănânce supă de morcovi, dar din nou şi-a amintit că la noapte vor veni maimuţele şi lacrimile au început să-i curgă pe obraji.

Deodată vede trecând pe drum un negustor cu un sac. Acesta s-a oprit şi a întrebat-o:

— De ce plângi, soro?

I-a povestit femeia necazul ei, iar el i-a spus:

— Nu fi tristă, te voi ajuta.

Şi a scos din sac un ac lung şi ascuţit.

— Ia acul şi înfige-l în prag. Maimuţele vor călca pe el şi nu vor merge mai departe!

A lăsat acul şi a plecat, iar femeia plângea întruna fără să se mai oprească.

— Ei, mătuşico, ce s-a întâmplat? a auzit ea vocea lui Li-ba, care trăieşte tocmai la marginea satului şi împleteşte rogojini pentru moşier.

— Am dat de belea, spuse printre lacrimi femeia. N-am vrut să dau toţi morcovii maimuţelor şi ele m-au ameninţat că vor veni la noapte şi mă vor zgâria până mă vor omorî.

— Nu mai plânge, ia rogojina mea, uită-te cât este de netedă şi pune-o pe scară. Maimuţele nu se vor putea urca pe ea, pentru că este foarte alunecoasă.

I-a mulţumit femeia lui Li-ba şi a hotărât să facă aşa cum i-au spus toţi. A legat lângă poartă vaca nărăvaşă a lui Van U, a pus crabii unchiului Sui în putina cu apă şi a aşezat-o în curte; în prag a înfipt acul cel lung, rogojina a pus-o pe scară, iar ea s-a ascuns în beci şi a început să aştepte.

Iată, s-a întunecat de tot, pe stradă s-au auzit tropăituri şi ţipete. Erau maimuţele în goană. Au deschis poarta, iar vaca pestriţă, când a dat cu capul, a ridicat deodată trei în coame. Au vrut ele să se urce pe scară, dar aici, rogojina era alunecoasă nu puteau deloc să se urce, se rostogoleau în jos.

Au obosit maimuţele şi li s-a făcut sete. Au văzut în curte putina cu apă, au băgat capul, iar crabii le-au apucat de nas.

Maimuţele au urlat de durere.

Au fugit spre poartă, iar vaca a mai ridicat trei din ele în coarne. S-au speriat maimuţele şi alergau fără rost prin curte.

S-au urcat apoi pe gard şi pe aici îţi este drumul, iar femeia a ieşit din beci şi era fericită că a scăpat de maimuţe.

Mihăluş cel jucăuş

poveste romanească

Trăiau odată, într-un sat risipit prin munţi, o mamă cu feciorul ei Mihăluş. Taica se prăpădise cine ştie cum şi biata femeie trăia din ce putea, crescându-şi feciorul care se dovedea isteţ la minte

şi frumos cum altul nu-i. Şi mai avea Mihăluş, că ăsta îi era numele, un dar nepreţuit: juca de rupea pământul nu alta, nu numai cu feciori de două ori mai înalţi ca el, ci şi cu moşnegii cei fără seamăn la joc. Vorba ceea:

M-a făcut mama la foc, mititel şi bun de joc!

Toate bune şi frumoase, până auziră şi ei, în risipitura aceea de sat, că pe frumoasa Mălina, fiica împăratului, ar fi furat-o nişte zmei. Atât i-a trebuit lui Mihăluş, ca să-i vină dorul de umblat hai- hui, în căutarea gâlcevei cu zmeii. Numai că biata maică-sa, o fi ştiind ea ceva de se pusese luntre şi punte să-i scoată din minte gândul şi pofta asta. Până la urmă, n-avu ce face. îi puse în traistă merinde şi cu lacrimi în ochi îi zise:

— Dragul mamei Mihăluş, pe unde-i umbla, calea n-o să-ţi fie uşoară. Tu să te-ncrezi numai în darurile tale şi nu în darul de la alţii, că nu se ştie ce ţi-or da. Iar când ţi-o fi greu de tot, strigă-mă cum mă strigai în somn când erai pruncuţ şi visai urât.

Mihăluş luă sama la cele spuse şi cu frunza-n gură, cântându-şi de câte toate, dur, la vale pe ponorul muntelui, cale lungă să-i ajungă. Dar nici nu trecu bine de ultima casă a satului, că ajunse din urmă o bătrână ce se trudea sub o sarcină de lemne de trei ori mai mare ca puterile ei. Să mai stea Mihăluş pe gânduri?! Nu! înşfacă sarcina şi întrebă pe bătrână un' să i-o lase. Şi merseră ei ceva alături, vreme în care bătrâna s-apucă să-l descoase ce cale şi-a ales, iar flăcăul îi spuse că merge şi el ca toţi de-o seamă să-şi cerce norocul.

— Bun ai fost la inimă cu mine, flăcăule – zise bătrâna – şi plată n-am cum să-ţi dau. Ştiind însă unde te duci, află că Mălina, pe cât e de frumoasă, pe atâta e de iscusită în a lua minţile feciorilor. Şi ca să nu te duci chiar cu mâna goală de la mine, nu uita, să nu iei de la zmei când îi vei răpune, şi eu cred că ai să fii tu acela, decât un singur lucru, cel care ţi-o fi mai de trebuinţă atunci. Să nu te lăcomeşti!

Şi mulţumi flăcăul şi pe-aici ţi-e drumul, tot la vale pe piciorul muntelui. Şi mergând el şi mergând, deodată, când pâraiele muntelui se ascunseră parcă în pământ, într-o risipitură de stânci, numai ce îi iese-n cale un zmeu.

— Hei, Mihăluş, cum treci tu cântând pe-aici şi nu-mi dai samă?

— Dar pentru ce să-ţi dau sama, zmeule? zise Mihăluş.

— Pentru că mi-ai călcat hotarele! răcni zmeul.

— Să-mi fie cu iertare, zise Mihăluş, dar nu le-oi fi văzut.

— Nu le-ai văzut?! Ai să le vezi acuma! şi sări la el.

— Se vede că vrei să ne cercăm puterea, zmeule. Eu vreme de asta nu prea am, şi-apoi cum nici paloş, nici buzdugan nu mi-a dat mămuca, n-am la ce mă cerca cu tine decât la joc. Te prinzi?

Dar nu-l lăsă pe zmeu să spună „da" că, punându-şi frunza cum trebuie în buze, porni pe-o ciobănească măruntă, dar nu iute. Zmeul râse şi pomi şi el. Dar Mihăluş trecu îndată pe-o fecioreasă şi cât văzu că zmeul vrea pace porni şi-o bătută de cea îndrăcită. Că şi copacii ce se mai agăţau de câte-un clanţ de stâncă îşi ieşiră din rădăcini şi tropăiau, cât despre stânci şi izvoare ce să mai vorbim?

Cu sufletul la gură, zmeul se ruga de Mihăluş:

Mai domol, bre Mihăluş, că-mi dau sufletul acuşi!

— Asta şi vreau, strigă Mihăluş, asta şi vreau!

Şi aşa se şi întâmplă. Ziceai că s-au spart stâncile şi a crăpat pământul să-i înghită, aşa plesni zmeul de ostenit şi abia mai putu să sufle către flăcău:

— Mi-ai venit de hac, Mihăluş, ia tot ce-i al meu şi du-te în calea ta. Ţi-o veni şi ţie cineva de hac pe unde mergi!

Mihăluş se repezi spre calul zmeului, dar amintindu-şi sfatul babei, se opri la vreme şi chibzui:

— Ce-mi trebuie mie cal?! Sunt uşor la mers. Şi buzdugan pe umăr dacă n-am cal e cam anevoie de dus. Ei, iar paloşul? Aşa o sculă e bine să ai asupra ta la vreme de nevoie.

Şi luă paloşul.

Cu frunza-n gură, cântând să-i ţie de urât, şi cu paloşul la şold, merse Mihăluş şi nu prea merse, până ce la o zare de foc zări pe cine altul decât pe zmeul cel mijlociu. Când se-apropie flăcăul, zmeul tocmai terminase de pârpolit un ditamai bivolul.

— He, he, he, bun-ajunsa, flăcăule! Tu numai Mihăluş oi putea fi dacă-ai trecut nevătămat de frate-miu cel mic. L-ai răpus, aşa-i? Se vede că l-ai răpus, că-i porţi paloşul. Dar de mine nu treci tu. Ia, şezi colea până termin de mâncat, că ţi-oi da eu răsplata!

— De şezut, am să şed, zise Mihăluş, că-s ostenit. Iar dacă mi-i da şi mie o bucată de friptură ţi- oi mulţumi.

— Ia acuma, zise zmeul, cât mai vezi, că mie mi-e tare foame!

Flăcăul tăie o halcă de carne şi mai tăie una şi încă una.

— Se vede că eşti tare flămând şi oi fi şi viteaz dacă te ospătezi cu atâta carne, înainte de lupta cu mine.

De unde să ştie zmeul că Mihăluş tăia numai carnea, n-o şi mânca. El înfuleca de zor şi terminând cam cu grabă bivolul, se bătu pe pântece, mulţumit, şi-i zise lui Mihăluş:

— Ei, acu, că ne-am pus burta la cale, să ne ridicăm! Să te sfârşesc până nu mă ia somnul şi să mă tai tu hoţeşte.

— La asta nici nu m-am gândit, făcu Mihăluş, tu m-ai ospătat şi eu să te tai în somn? Cum vine asta?! Numai că eu n-am mâncat partea mea; îngăduie oleacă.

Şi s-apucă să mănânce pe îndelete. Zmeul aţipi. Şi din când în când se trezea şi-i striga lui Mihăluş:

Hai, voinice, gata eşti?
Când oi fi să mă trezeşti!

Iar Mihăluş îi răspundea:

— Acuşi, acuşi!

Iar în ziuă, când îi era somnul zmeului mai dulce, strigă cu bucurie mare flăcăul:

— Hai, zmeule, că-s gata!

Zmeul sări în picioare ca bolovanul, chior de somn şi năcăjit. Mihăluş puse frunza la gură şi răcni:

Una, două, trei!
Brâul, măi flăcăi!

şi s-apucă să dârlâie un brâu îndrăcit. Până să se dezmeticească zmeul şi sălta prins cu Mihăluş de brâu. Tropoteau amândoi de se năruiră câţiva munţi din jur. Cât să fi ţinut brâul cela nu ştiu, dar Mihăluş cântă şi jucă până-l slei pe zmeu. Ce să mai scoată paloşul, abia avea suflare să se roage de Mihăluş:

Schimb-o, frate Mihăluş, că-mi dau şi eu duhu' acuşi!

Dar cum s-o schimbe Mihăluş, când asta îi era puterea?!

Lasă-mă, flăcăule, ia-ţi calul şi armele!

striga zmeul, iar Mihăluş îi tot da cu:
Ba de brâu eu nu mă las, pârî nu te-oi vedea în nas!

Pârî mi-i da încredinţare unde-i frate-tu cel mare!

Şi iar punea frunza la gură şi iar răcnea zmeul printre icneli:

Pe cel mare nu-l găseşti, dar pe mine mă sfârşeşti!

Zicând asta şi căzu la pământ. Mihăluş sări în lături, îi puse paloşul la gât şi-i spuse:

— Eşti mulţumit, zmeule? M-ai ospătat, eu te-am jucat. Acum treaba s-a sfârşit. Zi-i unde-i frate- tu cel mare ca să nu te tai!

Iar zmeul se rugă:

— Lasă-mă viu, flăcăule! Te-o duce calul la frate-meu!

Chiar asta voia Mihăluş să ştie. Sări pe cal şi-n urma lui zmeul îşi dădu duhul. De tăria bufniturii, de nu i-

ar fi fost iute calul la pas ar fi rămas Mihăluş prins între stânci pe viaţă, cu tot cu zmeu. Dar nu i-a fost să fie aşa, ci să bată drum lung.

Şi cât s-aruncă şi soarele pe cer, la locul său, că stătuse să-i vadă pe cei doi jucând, Mihăluş se şi văzu într-o poiană, unde se hârjoneau, cine credeţi? Zmeul cel mare şi Mălina. „Ştia ea ceva, îşi zise Mihăluş, bătrâna cu lemnele de mi-a spus ce mi-a spus de Mălina şi apucăturile ei! Acu' să te văd, băiete!" Cei doi se opriră:

Ăsta n-o fi Mihăluş,
Mihăluş cel jucăuş?

ziseră cei doi. Iar Mihăluş le spuse că e chiar el şi-i întrebă cam ce fac ei pe-acolo.

— Ce facem, ce nu facem, se burzului la el zmeul, tu ne-ai stricat joaca şi pentru asta ai să-mi dai socoteală.

— Numai pentru atâta te mânii, zmeule? Gândeam că pentru cei doi fraţi pe care ţi i-am răpus. Ori de ei nu-ţi pasă?

— Nu-mi pasă, că proşti trebuie să mai fi fost să se lase bătuţi de tine. Scoate paloşul să nu zici că te tai pe negândite!

— Ba, nu l-ai scoate deloc, râse Mihăluş, ci mai bine facem în trei un joc.

— Ce joc, iscodi Mălina, aşa într-o doară.

— Hm, făcu zmeul, să te vedem!

Şi Mihăluş n-aşteptă mult. Puse frunza la gură şi nu uită să strige:

Hai la horă, măi băieţi, care vreţi, care puteţi, care nu, nu vă ţineţi, că de mine rămâneţi!

Stătură o clipă în cumpănă, zmeul şi Mălina, dar cântecul lui Mihăluş şi tropotitul lui nu le îngădui să se uluiască prea mult. Fata la mijloc, şi prinsă de cingătoare. Frământară iarba, de nu ştia biata ce-or avea cu ea, ce rău le-o fi făcut. Nededat cu asemenea bucurii pământeşti, zmeul începu să gâfâie şi să strige:

Contenește-ţi fluiera, că-mi plesnește inima!

Dar Mihăluş o ţinea întruna:

Ba, că eu oi fluiera până fata mi-o vei da!

Şi atunci zmeul răcni:
Fata ia-o de-i a ta, dar termină bătuta!

însă Mihăluş nu termina şi pace; ar fi vrut şi el să afle cam ce era în căpuşorul Mălinei de se hârjonea cu zmeul. N-aşteptă mult şi o auzi strigând:

Mihăluş, măi Mihăluş, dragul lelii jucăuş, m-o da zmeul nu m-o da, dejucat oi mai juca!
Că pe zmei i-ai doborât tu, dar pe mine nu şi nu!

Şi prinse a sări, de ziceai că cineva i-a pus jeratic sub tălpi. Zmeul căzu la pământ ca un sac cu tărâţe, dar fata nu se lăsa:

Nu te da, nu te lăsa, până nu mă-i câştiga!

„Asta-mi eşti, îşi zise Mihăluş, bine." Şi-o dădu pe-o învârtită. Ameţiră copacii privindu-i, iarba luă foc sub picioarele lor, dar ei să se oprească nici gând. Şi deodată, Mihăluş se trezi legat burduf la picioarele fetei. Ce se-ntâm-plase? Mălina îşi desprinse bârneaţa, o aruncă spre Mihăluş, ca pe-o legătoare. Ce mai? îl răpuse.

Ei, băiete Mihăluş, acu să te văd, acuş!

Ce să-l mai vadă? Legat burduf? Aştepta bietul Mihăluş să-i ia zmeul capul şi alta ce? Şi nu mai văzu

nimic. Când se trezi era atârnat ca un sac într-o creangă de copac, cetluit în brâneaţa fetei. Se uită înjur. Calul păştea liniştit în poiană, al lui. Paloşul îi era la brâu, dar legat bine. Cei doi nicăieri. Ce să fie asta? Se zbătu el ce se zbătu, dar nu putu face nimic. Şi i se făcu frică şi îşi aduse aminte de maică-sa. O chemă. Un şoarece alb chiţcăi la urechea lui:

— Spune-i calului să vie aproape, să nu-ţi rupi gâtul când te-oi dezlega.

Mihăluş chemă calul şi se trezi în şa. Şoarecele, nicăieri! Ce să-l mai caute? După fugari, băiete, că aşa ceva nu s-a întâmplat multora, să-i lege o fată. Şi-i ajunse.

Zmeul se făcu mototol de teamă că Mihăluş o să cânte iar şi fata o să se prindă în joc şi-o să-l ia şi pe el. Şi chiar aşa se întâmplă. Mihăluş începu să cânte, iar Mălina îi strigă:

Dejucat aş mai juca, tu bârneaţa de mi-i da, să-mi strâng mijlocul cu ea!

I-o dădu flăcăul şi cum i-o dădu, porniră jocul. Dar acu' Mihăluş ştia cu cine are de-a face. Aşa că porni un căluş. Asta numai feciorii cei vrednici erau în stare să-l joace.

Fata se dădu:

Las-o moale, Mihăluş, că eu sunt a ta de-acuşi!

Auzind asta, Mihăluş conteni. înşfacă mireasa şi pe cal. Zmeul mai zise ceva în urma lor sau nu mai zise, cei doi n-avură vreme să audă. îi ajunse doar din urmă, la ieşirea dintr-un codru o pală uşoară de vânt. Se vede că plesnise zmeul, dar ei erau deja departe să mai audă vuietul. Şi când răsări luna se aflau pe-un mal de apă.

— Să şedem oleacă aici, zise fata. Că tata poate să mai aştepte, cum a aşteptat şi până acum.

Şi aşa făcură. Se lăsară la odihnă. Dar peste noapte se trezi Mihăluş muşcat de obraz. Sări speriat:

— Ce-i?

— Scoală, chiţăi şoarecele cel alb, cine ştie de unde apărut. Ţi-a fugit nevasta cu cal cu tot.

— încotro? întrebă Mihăluş, în vale sau în deal?

— Pe râu, în jos, răspunse şoarecele.

Şi flăcăul puse frunză la gură şi începu a jeli. Auzi râul şi auziră stelele. Râul se tulbură şi se îmflă, stelele plânseră cu lacrimi aurii. Plânseră şi arinii cei de pe mal, de le căzură frunzele ca toamna. Şi fugara auzi. Calul i se împotmoli în frunze şi-n fărâmături de stele. Râul o chema înapoi cu plânsul lui. Şi se întoarse fata plângând. Flăcăul dădu s-o îmbrăţişeze.

— Taie-i capul, şopti şoarecele, nu te-ndura! Numai aşa o scapi!

Aşa făcu Mihăluş. Şi cum sări deoparte capul Mălinei din trup îi ieşi un şarpe care de ce ieşea se tot mărea cât un balaur. Şi-l înghiţi pe Mihăluş. Dar şoarecele de colo, calului:

— Ţine-l în copite, că-i rod eu coada.

Aşa făcură şi-n-dată ieşi Mihăluş viu şi nevătămat din trupul balaurului, iar şoarecele nu-l lăsă să mai zică ce şi cum:

— Acum taie-i şi şarpelui capul şi cu sângele lui unge gâtul Mălinei să-ţi faci mireasa la loc!

Se grăbi Mihăluş cât putu de tare şi se trezi Mălina de parcă n-ar fi fost moartă niciodată şi-l îmbrăţişă cu dragoste:

— M-ai scăpat, flăcăule! Ăsta era răul meu! Acum oi fi a ta până la moarte. Du-mă la tata, ca să-ţi iei răsplata.

Şi porniră.

Ce să vă mai spun despre bucuria împăratului şi-a împărătesei că numai pe Mălina o aveau şi o crezuseră moartă. Porunciră nunta fără să-l mai descoase pe Mihăluş ce şi cum făcuse de o scăpase. Dar în timpul ospăţului, înainte de-a se porni hora miresei, flăcăului îi veni dor de maică-sa. Şi cum îşi luase nevasta de mână şi văzu sărind din sânul ei şoarecele alb de care cam îşi uitaseră cei doi. Sări, se dădu de trei ori peste cap şi era? Da, aşa cum v-aţi închipuit, nu era altcineva decât mama flăcăului, care găsise ea cu cale să-şi ajute feciorul.

Cât despre nuntă ce să vă mai spun?! Nu vedeţi ce fac picioarele mele când povestesc despre Mihăluş? Ei,

aflaţi că de la nunta lui aşa am rămas. îmi iau foc tălpile când îmi aduc aminte.

Cei trei feciori şi Cela fără nume

poveste romanească

Pe vremea când norocul se afla peste ape şi munţi, peste mări şi ţări, şi îmblând în căutarea lui feciorii nu sentorceau acasă până nu şi-l aflau, pornise şi Ionuţ, un fecior de crai, să şi-l afle. Taică- su îi dădu un cal mâncător de jăratec şi vrednic la drum. Atât de vrednic încât în ziua dentâi Ionuţ şi străbătuse o ţară. Când să se facă seară îi ieşi în cale un om. Nici prea tânăr, dar nici bătrân. Şi care- i ceru, fiindcă şi el pleca la drum lung. Să-l ia alăturea pe armăsar. Ionul zise că nu, dar cum zise, se îmbăţoşă, se ridică în două picioare şi-l zvârli pe flăcău cât colo. Se miră Ionuţ de treaba asta, dădu să se urce diu nou. Se urcă, dar armăsarul se scutură din nou de povară. Nu mai ştia flăcăul ce să creadă. Omul sta la o parte şi nu zicea nimic. Ba zise:

— De ce nu vrei să mă iei lângă tine în şa?

— Aşa mi-a zis taica, să nu iau pe nimeni lângă mine, răspunse flăcăul, şi eu din vorba tatei nu ies.

— Păi suie-te, ce mai stai? Te prinde noaptea pe drum! îl îndemnă drumeţul. Suie-te dacă ţi-o spus tata aşa.

— Nu mă mai sui – spuse flăcăul – dacă nu te iau şi pe mata.

— Aşa? făcu drumeţul că se miră, păi mă sui.

Şi sări în şa şi cum sări în şa drumeţul, se şi avântă armăsarul la drum,că până să se facă noapte şi trecură încă o ţară şi o mare şi un colţ de pădure. Şi poposiră într-o poiană în care un alt drumeţ, tânăr ca şi Ionuţ, se aşeza la un foc tocmai pregătit. îşi dădură sară bună şi văzură cum flăcăul pune o săgeată în arc, auziră vâjâitul săgeţii şi pân' să vadă încotro a slobozit feciorul săgeata se şi treziră cu un mistreţ zburlit în poiană, care se prăbuşi la picioarele flăcăului cu arcul.

Flăcăul junghie mistreţul, îl puse în proţapul pregătit, înteţi focul şi până să fie gata friptura află ce căutau la drum Ionuţ şi drumeţul care-l însoţea. Din vorbă-n vorbă aflară şi ei că pe feciorul cu arcul îl chema Călin şi că plecase ca şi ei în căutarea norocului şi a unei mirese, dacă o găsi. Şi cât vorbeau ei aşa, toată poiana se umplu de mirosul cel bun al fripturii. Călin îşi tăie o halcă şi s-apucă să mănânce. Cei doi stăteau şi se uitau şi nu le venea să creadă ochilor.

— Dă-ne şi nouă câte o bucată – îndrăzni drumeţul – ne dai?

— Nu, răspunse Călin, se poate să plecaţi la drum fără merinde?

— Atunci, îndrăzni Ionuţ, dă-ne arcul tău să facem rost.

— Arcul meu, se miră Călin, arcul meu nu-l dau nimănui!

— De ce, întrebă iar Ionuţ, ţi-e teamă că l-om strica?

— Nu, zise flăcăul, nu mi-i teamă. Dar n-am decât trei săgeţi şi taica mi-a spus că săgeata n-o pot folosi decât o dată. De asta nu vi-l dau.

— De asta?! se miră drumeţul.

Şi cum se miră, mistreţul învie de parcă n-ar fi fost niciodată săgetat şi ucis şi parcă nu i s-ar fi tăiat nici halca pe care o înghiţise Călin şi cum se trezi, o zbughi în codru.

Şi Călin şi Ionuţ rămaseră cu vorbele în gură de asemenea ispravă. Călin baremi sări popâc în picioare şi dădu s-o ia la goană.

— Ei, ce zici, întrebă Ionuţ, care bănuia de ce fuge mistreţul, te-ajutăm să-l aduci înapoi?

în loc de alt răspuns, Călin întinse arcul. Şi cum îl luă în mână Ionuţ, mistreţul se şi întoarse şi prinse a sfârâi în proţap.

Ospătară cei trei ca fraţii de drum şi când prinse a se ridica luna, auziră zvon de fluier. Ascultară în tăcere, până când, din desimea codrului, fluierul răsună tot mai aproape şi-şi făcu apariţia un fecior cu mersul mlădiei şi cu fluierul la gură.

— Sara bună, spuse el, pot să stau cu voi lângă foc?

— Poţi, răspunseră cei trei şi-l ospătară cu carne apoi începură a-l descoase cine e şi unde merge.

— Păi merg şi eu ca tot flăcăul în căutarea norocului şi-a unei mirese şi ca să nu-mi fie urât la drum, tăicuţa îmi dete fluierul ăsta, care cică ar avea şi puteri ascunse, da' eu n-am cercat, mi-a fost de ajuns că am ce lua la drum.

Ca să-l cerce, flăcăii îi cerură într-un glas fluierul. Vi orei, că aşa îl chema pe flăcăul cu fluierul, le răspunse:

— Cu mare bucurie, numai să cântaţi mai bine ca mine. Bine am zis?

— Bine, făcu drumeţul şi luând fluierul îl duse la buze şi începu o istorie cu trei fete de împărat furate de zmei şi duse în castelul cu trei turnuri albastre şi-nconjurat cu râu de aur.

Flăcăii ascultau cu sufletul la gură. Şi când drumeţul tăcu, tăcură şi ei multă vreme până ce, primindu-şi fluierul, Viorel întrebă:

— Noi iaca, am spus cine suntem şi încotro ne îndreaptă inima, dar dumneata nu ne-ai spus. Cine eşti?

— Eu, dragii mei, nume n-am, voi ziceţi-mi cum vreţi. Am plecat şi eu în lume că ăsta mi-i datul, să merg cu flăcăii care-şi caută norocul, să le stau aproape când or avea nevoie de mine. Asta- i tot! Dacă aveţi nevoie de mine, merg cu voi, de nu, rămân aici s-aştept.

— Ba avem, se grăbiră să spună într-un glas flăcăii, cum să nu!

Se bucură Cela tară nume şi cum se făcuse bine noapte, se culcară. Ionuţ lângă Călin, lângă Călin Viorel, lângă Viorel Cela tară nume. Şi abia de aţipi Viorel, că şi văzu în vis cetatea cea cu turnuri albastre şi-nconjurată cu brâu de aur. Şi în fiecare turn plângea o fată frumoasă, iar la poala turnului câte un zmeu fioros o îmbia cu daruri să-l ia de bărbat, dar fetele nu se-nvoiau nici în ruptul capului, ci numai plângeau şi cătau în lungul zării. Şi parcă cel mai tare plângea cea mică. Aşa plângea, că de mânie Viorel nu mai avu somn şi se perpeli până la ziuă, când se trezi şi ceilalţi să le spună visul şi să vadă şi ei că fetele erau şi-i aşteptau pe ei.

Şi ştiind feciorii că nu colindă lumea de dorul lelii se şi porniră la drum şi mai merseră ei cale lungă până se văzură în faţa unui munte nalt-nalt şi drept cum îi paharul.

— Ce ne-om face, întrebă Ionuţ pe Cela fără nume, l-om putea trece?

— L-om putea, le răspunse acesta, mai întâi însă ne-om hodini.

— Să ne hodinim? se miră Ionuţ, cum să ne hodinim când fetele ne-aşteaptă?

— Să vă hodiniţi, spuse Cela fără nume, că mâine avem drum greu.

Aşa făcură. Cinară şi se culcară. Ionuţ lângă Viorel, lângă Viorel Călin şi lângă el Cela fără nume. Şi la un ceas de noapte, Călin visă că toţi trei treceau printr-o câmpie cu flori şi florile toate cântau şi luceau de-ţi luau ochii şi Călin abia se putu trezi din vis aşa de tare ameţise de cântecul şi de strălucirea florilor. Şi când se deşteptă nu mai putu să adoarmă. Când se făcu ziuă îl întrebă pe Cela fără nume ce va să fie asta. Şi Cela îi răspunse:

— De ajuns om ajunge şi pe-acolo, dacă veţi fi vrednici, dar vorba e acuma cum trecem muntele: v-aţi gândi vreunul?

— Eu, zise Ionuţ, cred că cel mai bine ar fi să trecem aşa: pe calul meu. Ce ziceţi?

— Aşa să facem, ziseră Călin şi Viorel.

Cela fără nume zâmbi.

Aşa făcură. Urcară caii pe calul lui Ionuţ, cal călare pe cal, călare pe cal şi deasupra Ionuţ. Şi-şi îndemnă Ionuţ armăsarul şi se avântară în zbor. Ceilalţi trei priviră cu uimire întruchiparea asta fără pereche şi se puseră pe aşteptat. Abia într-un târziu, când răsare luna, îl văzură pe Ionuţ în raza ei, venea ca vântul. Şi cum atinse pământul cum le şi strigă:

— Haideţi sus că nu-i vreme de pierdut!

— Timp de pierdut n-avem dar şi omul şi calul trebuie să se mai oprească uneori să se hodinească şi să cineze, zise Cela fără nume.

Şi Ionuţ descălecă. Noroc că cina era pregătită, că flăcăul adormea de-n picioare.

— Iaca cine-i da zor cu plecatu, râse Cela fără nume, privindu-l pe Ionuţ adormit. Acuma însă vorba e că tot noaptea asta om trece numai nu ştiu cum. Că uite viteazul nostru e adormit.

— Şi ce dacă-i adormit? zise Călin, îl luăm între noi şi pornim.

— Bine-ai gândit, zise Cela fără nume.

Şi urcară pe cal. în faţă Cela fără nume, în spatele lui îl puseră pe Ionuţ, în spatele lui Ionuţ se urcă repede Călin şi la urmă de tot se urcă şi Viorel. Calul îi ridică în slava cerului şi în slava muntelui şi în slava stelelor. Şi zburau mirându-se de câte le arăta luna cu lumina ei blândă. Numai Ionuţ dormea şi visă un vis ciudat, care-l făcu să se deştepte în grabă chit că tare-i mai era bine ţinut în braţe de Călin şi cu fruntea în spinarea caldă a Celui fără nume. Visă că treceau tuspatru printr-o pădure adâncă şi deasă, care în loc de copaci avea şerpi ce i se încolăceau pe grumaz şi pe şale şi de picioarele lui şi ale calului. Când se trezi uită de vis că văzu jos poiana în care lăsase caii. Coborâră şi ei lin lângă cai. Şi odată ajunşi pe pajişte adormiră cu toţii afară de Ionuţ. Când se trezi feciorul le spuse.

— Asta să fie pădurea pe care am visat-o? Cea cu şerpi?

— Asta-i, răspunse Cela fără nume, intrăm acum?

— Intrăm, zise Viorel, că acuma şerpii dorm şi-i mai uşor.

— Dar cum om face, întrebă Ionuţ să trecem prin încâlciturile lor, dacă-i trezim ne cuprind şi nu mai e scăpare.

— Acum, zâmbi Cela fără nume, e rândul lui Călin. O să ne facă loc slobozindu-şi săgeata drept pe la mijloc.

Şi aşa făcură. Numai un şuier auziră şi prin încolăcirea aceea de şerpi se deschise o boltă; pe- acolo trecură. Toată noaptea, în zori, tocmai ieşeau din pădure, şerpii vrură să se descâlcească şi să se ia după fugari. Era prea târziu, trecuseră de hotarele lor. Scăpaseră. într-o poiană şi prin mijlocul poienei trecea un râu, albastru, în care îşi scăldară obrazurile şi trupul ostenit de fuga prin pădure. Şi deodată văzu Călin poiana cu flori amăgitoare. Dincolo de râu. Şi era ca în vis.

— Asta e, răspunse Cela fără nume, dar nu te pripi s-o iei de unul singur prin poiană, că mi te-or amăgi florile şi în locul tău om vedea un bondar ori un fluture, ca cei ce tot dau târcoale florilor.

— Şi cum vom trece? întrebă Ionuţ.

— Acu e rândul lui Viorel, răspunde Cela fără nume. O să cânte cum poate mai frumos, iar noi ne-om ţine după el privind numai în faţă şi nicidecum la florile cele mândre ale poienei. Până s-o zări palatul cel cu turnuri albastre şi brâul de aur.

Şi zicând asta şi porniră, iar Viorel cânta cântecul cel duios învăţat de la Cela fără nume. De atâta dor se cuprinseră flăcăii, că nu mai priveau decât în faţă doar, doar or zări castelul cu fetele.
Degeaba se mai frământau florile poienii şi cântau, flăcăii nu mai vedeau decât florile din palatul cel cu turnuri albastre. Şi Viorel care era în faţă zări castelul. Muţi o clipă de vedenia aceea şi mai- mai să-şi întoarcă feciorii obrazul spre flori şi acolo să rămâie. Dar dădură pinteni şi ieşiră de sub puterea florilor. Cum se văzură în poiană descălecară, iar Cela tară nume nu mai era cu ei. Era un bondar, care le spuse cu grai omenesc:

— Lăsaţi-mă aici! Voi mai aveţi multe de isprăvit. O să mă căutaţi când v-o fi greu!

Ce să facă voinicii? De-ar fi avut nume l-ar fi strigat, dar aşa tară... Luară drumul spre ţinta lor şi drumul se dovedi lung, nu era chiar aşa aproape palatul cum crezură ei. Pe seară abia i-au ajuns sub ziduri. Zmeii pesemne nu erau acasă. Că de sus, din turnuri fetele le-au strigat vorbe de întâmpinare şi le-au spus că zmeii-s după pradă şi acuşi e vremea întorsului acasă. Să le fure acum era şi nu era anevoie, dar drumul tot pe-acolo trecea, şi prin poiană şi prin pădure şi peste munte, or avea timp? Şi nu mai era lângă ei nici Cela tară nume.

— Să rămânem la pândă, zise Viorel.

Şi aşa făcură. Nu pândiră mult, că zmeii se şi iviră mânioşi nevoie mare că simţiseră miros de pământean prin sălaşul lor. Flăcăii, traşi la o parte din calea lor, se sfătuiră cum învăţaseră de la Cela fără nume. întâi ieşi Ionuţ, pe calul său vrednic şi strigă zmeilor să le deie fetele ori să vină la luptă. Zmeii cum auziră ieşiră buluc. Ionuţ o luă la goană. Zmeii se înşirară în urma lui ca mărgelele pe aţă, numai bine să-i pătrundă săgeata lui Călin, ultima, dintr-o dată pe toţi. Parcă erau puşi la frigare zmeii, aşa arătau petrecuţi de săgeata flăcăului drept prin inimi. Şi aşa căzură morţi din şa. Dar cum căzură zmeii din şa, tot în clipita aceea căzură şi fetele într-un somn adânc. Până nu puse Viorel fluierul la gură, nu aflară niciun leac somnului acela de moarte. Şi-apoi fluierul e şi pentru joc, nu? Asta şi făcură flăcăii cu cele trei fete, ca la nuntă, nu alta! Iar când se făcu ziuă îşi luară fiecare câte un turn în stăpânire, desfăcură cetatea în trei părţi şi fiecare, cu turnul

lui şi cu mireasa lui, porniră pe trei drumuri către casă. Fiecare la ai lui făcu nunta ca în poveşti, bucurându-şi şi părinţii şi nevestele că se văd acasă. Numai ei nu se prea bucurau. Mereu îl visau pe Cela fără nume, în chip de bondar, în poiana cu flori amăgitoare. Şi dimineaţa le venea un dor de ducă, maică, de-l simţeau până în tălpi.

De data asta primul pomi Viorel, cu tot cu cetatea lui de un tum. în vârful muntelui cel nalt îl ajunse din urmă Călin, şi el cu mireasa şi casa după el. Iar deasupra pădurii cu şerpi le veni în preajmă şi Ionuţ. Când se văzură în poiana cu flori amăgitoare erau iarăşi tuspatru. Căci de cum coborâră în poiană, cetatea se întregi, cum fusese când au visat-o şi au văzut-o, iar Cela fără nume trecea de la o floare la alta trezind-o şi cum se trezea, fată se făcea, iar fluturii şi bondarii se făcură tot atâţia flăcăi. Ei, da, acuma se putea face nuntă iar. Şi nu trei, ci mii şi sute, câte perechi de tineri înviară din poiană. în capul mesei şezu Cela fără nume, bucurându-se ca un tată de feciorii lui şi de fericirea şi bucuria lor.

Nunta ceea a ţinut cât viaţa, că cine s-ar fi putut opri din bucurie şi din veselie cu crai aşa tineri peste un neam aşa de tânăr şi cu un înţelept cum era Cela fără nume. Cât despre numele lui, ca să aibă şi el un nume îi spuseră: „Omule!" Dar numai cei din ţara aceea ştiau să-i spună aşa, încât Cela fără nume să li se ivească alături.

Yasilică cel zugrăvit şi cu obrăzar de arama

poveste romanească

Trăia odată, pe malul unui râu, un morar, cu puzderia lui de copii. Venea, nu-i vorbă, lume multă să-şi macine acolo grâul şi timpul şi poveştile. Că nu se putea plânge morarul că nu avea treabă şi chiar şi ceva stare. Dar tot ce lăsau oamenii pentru măciniş, abia de-i ajungea să-şi hrănească cei şapte prunci, patru feciori şi trei fete, şi aşteptau, şi el şi nevastă-sa, să crească mari şi să-i trimeată în lume să-şi afle fiecare norocul.

Cum i-o fi chemând pe cei şase, n-am de unde să ştiu, că abia de-i ştia pe nume morarul şi nevastă-sa, dar pe cel mic ştiu că-l chema Vasilică şi că era foc de isteţ, cum sunt de obicei mezinii. Când îl căta şi când nu-l căta, era printre picioarele celor veniţi la moară, cu urechile ciulite şi cu ochii mari cât geamul ascultând poveştile pe care le tot înşirau ei. Şi mai avea Vasilică un obicei, pasămite gândind c-o să-i slujească la ceva, după cum auzise prin poveşti, avea, zic, Vasilică ăsta un obicei, că de-i da maică-sa fie un codru de pâine, fie o bucată de turtă, fie un colac, el fuga pe malul râului şi fărâmiţând o bucată din ce avea, deasupra apei, zicea: „Na-vă şi vouă, peştilor, că mi- ajunge cât mi-a rămas!" Şi azi aşa, mâine aşa, mai cu poveştile, mai pe malul râului Vasilică se trezi flăcăiandru şi văzu că numai el a rămas pe acasă.

— Da' unde mi-s fraţii, mămucă? o întrebă el într-o zi pe morăriţă. Că eram câţiva şi-acuma numai eu mi-s acasă.

— Păi, unde să fie, răspunse ea cu jale, ca orice mamă, au plecat în lume să-şi caute norocul şi se vede că l-au găsit de nu s-au mai întors.

— Păi, m-aş cam duce şi eu să-l caut, zise Vasilică.

— Ba, dragul mamei, zise repede morăriţă, mută-ţi gândul, că tu ai să rămâi cu noi pe lângă moară, că, uite, suntem bătrâni şi mâine poimâne o luăm şi noi pe calea spre ceea lume şi rămâne moara în vânt.

— Ba, mămucă, m-oi duce, zise Vasilică hotărât.

Dar vorbele astea le auzi şi morarul, care se şi răsti către fecioru-su:

— Poate vrei să te leg în podul morii şi să te fac de râs?!

— Tătucă, vorba asta să n-o mai spui, că eu de dus tot m-oi duce şi până a fi vremea să nu mai puteţi dumneavoastră, eu m-oi şi înturna, ori poate unul din fraţii mei s-o îndura să vie înapoi.

Şi zicând asta se duse pe malul apei, şi cum sta el chibzuind ce să facă să-şi împace părinţii şi dorul de ducă, din apa râului ieşi un păstrăv mare cât un om şi zugrăvit în toate culorile:

— Nu mai stai pe gânduri, flăcăule! Du-te! Oi avea eu grijă de părinţii tăi – grăi păstrăvul cu grai

omenesc – cum şi tu ai avut atâţia ani grijă de puii mei, hrănindu-i. Să ştii că eu sunt împăratul păstrăvilor! Ţine aripioara asta de la mine şi când vei avea nevoie de ceva, pune-o în palmă. Dar ţine minte, când ai să priveşti aripioara, să te gândeşti numai la un lucru şi numai pe acela să-l ceri. Cum ai să te gândeşti la mai multe, cum n-am să te pot ajuta!

Luă Vasilică aripioara fără să se mire prea tare, că doar auzise atâtea poveşti, şi se întoarse în casă. Când colo, ce să vezi? din posomorât ce era taică-su, morarul, şi din plânsă ce era maică-sa când le zise iar că el tot are să plece, cei doi îi zâmbiră şi parcă îi dădeau ei ghes să plece.

— Măi Vasilică al tatei, am stat şi ne-am gândit, eu cu maică-ta, la vorba ta din urmă şi ne-am zis ca nu-i fi tu prost de-ai zis cum ai zis. Aşa că, uite, mă-ta ţi-a pus merinde în traistă, iar eu îţi dau binecuvântarea mea. Dar ţine minte că pe unde vei umbla să ai tot timpul în dreapta sau în stânga ta râul ista al nostru; că numai aşa o să avem încredinţarea că nu ne-ai uitat şi c-ai să te-ntorci.

De bucurie, Vasilică îi luă pe amândoi în braţe deodată şi-i săltă până în grindă şi-i sărută cu drag, spunându-le că oriunde o fi şi cu oricine o fi, când o simţi el că ei nu se mai află în putere, mort-copt s-o întoarce acasă.

Şi ca să n-o lungesc şi eu, aici la început, şi nici el, o şi întinse la drum şi mergea parcă zbura, de dorul altor locuri, şi cu el se lăţea şi râul şi sălta parcă de bucurie. Pe la toacă şi ajunse la câmpie, întâlnind sate bogate şi lanuri întinse cu grâul până la umăr şi feciori care de care mai breji şi fete de-a mai mare dragul să le priveşti. Numai că pe Vasilică în altă parte îl trăgea aţa. Şi cum era tânăr, merse şi noaptea sub lumina lunii şi a stelelor, bucurându-se de câte i-s date să le vadă. Şi numai aşa, către ziuă, i se păru că aude glas de om îndemnând amarnic boii. Dar căruţă sau car în urma boilor nu s-auzea. „Măi, să fie – îşi zise Vasilică – se vede că blestemaţi boi mai are omul ista de- 1 muncesc aşa." Şi se luă binişor după ei, până ajunse în dreptul celui care, ce credeţi? ara în crucea nopţii.

— Dar ce faci, bade, zise Vasilică, ari acuma când alţii seceră?

Omul opri boii, oftă cu năduf şi zise:

— Se vede că nu eşti de pe-aici, dacă nu-mi cunoşti blestemul. Că eu atâta fac, ar, de când mă ştiu prin locurile astea, zi şi noapte. Ar şi iar ar, dar nimic nu creşte în arătura mea.

— Cum asta, se miră flăcăul, poate nu semeni, de aceea nu iese?

— Cum să semăn, adăugă omul, că n-apuc să ajung în capul lanului cu brazda, că în capătul celălalt pământul se închide la loc de parcă nici n-aş fi trecut cu plugul pe-acolo!

Mare mirare îl cuprinse pe Vasilică auzind una ca asta şi vru să vadă şi el cum se petrece asemenea blăstămăţie. Luă el, frumos, boii de coame, omul luă coamele plugului şi începură o brazdă. Dar până să ajungă în capul ogorului, Vasilică îşi aminti de aripioara păstrăvului, o puse în palmă şi spuse:

— Să tragem brazda şi să rămâie cum am tras-o!

Şi aşa se întâmplă. Ba, mai mult decât atât, prin locurile pe unde abia se mai vedea urma plugului, pământul se desfăcu arătându-se gras şi aburind. Până să se facă ziuă, terminaseră de arat şi dejugară, aşezându-se unul lângă altul pe hat. Şi, în lumina zorilor, Vasilică, văzu cu bucurie, că omul cu care arase pe noapte era chiar fratele său cel mai mare. La rândul său şi acesta îl recunoscu pe prâslea şi bucuria le-a fost mare. în vreme ce fratele mai mare îşi povesti necazul, iar cel mic îi spuse ce mai este pe acasă, în lanul ce numai îl araseră, crescu un grâu nalt şi plin în spic, şi care era numai bun de secerat. Se vede că de bucuria lor, că s-au întâlnit, crescu grâul, că de alta de ce ar fi crescut?

— Apoi, bădie, zise Vasilică, ar cam fi vremea să seceri lanul, că-i prea mândru ca să-l laşi să se scuture. Eu te-aş ajuta cu dragă inimă, dar mă gândesc că mai am drum lung până să-i întâlnesc şi pe ceilalţi fraţi ai noştri, cum te-am întâlnit şi pe matale.

— Mergi sănătos, prâsleo, zise cel mare, că de-atâta lucru, să secer un lan în pârgă, oi fi şi eu în stare. Şi nu uita, când o fi să te întorci acasă, cum ai zis, să treci şi pe la mine, c-oi avea şi eu ce pune în desagă pentru ei.

Aşa că Vasilică îşi văzu de drum, iar fratele se apucă de secerat. Pe la amiază şi terminase. în vremea asta, ajuns departe, Vasilică dădu peste o femeie chinuindu-se să abată din calea râului, mânios aşa din senin, o tâlvură mare de pasări. Vasilică nu stătu mult pe gânduri, puse în palmă aripioara păstrăvului şi, până să-şi termine el gândul, râul se şi trase repede în matcă, iar femeia, săraca, de bucurie că-şi văzu păsăretul scăpat

ca prin minune, rămase împietrită, bănuind că asta o fi vreo viclenie a râului, care avea să vină şi mai furios să-i înece puii. Dar şi Vasilică se uimi când îşi dădu seama că femeia, cu păsările ei, nu era alta decât sora lui cea mai mare, plecată şi ea în lume. Şi-i pricepu şi spaima.

— Nu te speria, leliţă, zise el, că nu mai vine apa să ţi-i ia!

— D-apoi, dragul lelii, aşa o fi, că, iaca, de nu mai ştiu când, tot cresc la pui, şi când se fac mari, ea aceştia, se umflă râul şi mi-i îneacă. De-mi vine să cred că acesta mi-i blestemul.

— Ba, leliţă, râse flăcăul, de te-ai fi uitat mai bine la mine, m-ai fi crezut de la început. Nu vezi că eu sunt Vasilică, mezinul?

— Ăraa... că bine zici! se boci de bucurie femeia. îmi zice inima că tu trebuie să fii, dar pas de-o mai aude după atâta năcaz.

Ei, şi-şi povestiră ei ce şi cum, câte au făcut de când au plecat de acasă. Tăie soră-sa un puigan, cinară amândoi şi se culcară. în ziuă, când se trezi şi Vasilică, sora lui dej a îi pregătise de-ale gurii şi-i puse în traistă. Flăcăul nu mai zăbovi prea mult prin locurile astea, ci, pe-aici ţi-i drumul tot pe malul râului, că doar de asta plecase de acasă. Şi râul parcă îşi schimbase drumul, că acu' iar se vedeau munţii în zare, nalţi ca şi pe la ei pe-acasă. Vasilică grăbi pasul mai cu seamă că auzi, colea pe un plai, strigăte şi vai. Ce era? Coşcogeamitea namila de urs, ataca o stână, cu gând, se vede, să dijmuiască mieii. Iar ciobanul, care nu era nici el un om cules de pe drum, se lupta din răsputeri. Să mai stea locului Vasilică? Aripioara în palmă şi ursul se trase tot înapoi, până căzu în apă şi mi-1
înşfacă torentul cel înspumat şi urlător. Când se dezmetici ciobanul, ursul nu mai era. Dar uitându- se el către vale, îl zări pe Vasilică şi-l strigă cât îl ţineau puterile:

— Măi frate-meu, la timp ai mai venit!

Vasilică se bucură nevoie mare că îşi mai aflase un frate şi aşezându-se el alături, mâncând din caşul şi din pâinea ciobanului, îşi povestiră câte au mai făcut de când nu s-au văzut, iar la urmă ciobanul zise mezinului:

— Iac-aşa, măi Vasilică, mă chinuie ursul ista de când m-am prins cioban la oile satelor de la poale. Când mi-s mieii mai mari vine şi mă munceşte, îmi rupe oasele, de zac câte o lună încheiată şi în timpul ista dumnealui se pune pe mâncare bună. Acu' s-a terminat.

— Aşa chitesc şi eu, zise Vasilică, ce-a luat apa, cu apa se duce!

Apoi se traseră lângă foc şi, mai cântând din fluier, mai povestind frate-su, ciobanu, care ştia câte-n lună şi-n stele, către ziuă adormiră. Soarele era binişor sus, când s-a trezit şi Vasilică şi cercându-şi desaga, o văzu că e grea de ce-i puse în ea fratele. Frate-su era de mult pe-un muncel cu turma. îi ură de acolo cale bună şi îi luă încredinţarea că la întoarcere s-o opri o vreme şi pe la ei.

Plecat cu inima uşoară la drum, Vasilică se gândea că tot pe râu la vale i-or fi şi ceilalţi fraţi şi se- ntristă că cine ştie ce cazne le-o fi fost dat să mai îndure şi celorlalţi. Cât i se goli merindea din traistă, munţii se dădură la o parte şi râul trecu prin ţinutul dealurilor, cu livezi şi vii, apoi printre ogoare cu grâu şi păpuşoi, şi pe urmă numai pustietate, pustietate cu ciulini, iar râul parcă se ascunsese de arşiţă şi de usturimea vântului. Şi, taman când nu se mai aştepta să dea peste picior de om, prin bărăganul acela, văzu o femeie, tânără încă, alergând printre mărăcini şi tot aplecându-se, parcă ar fi pierdut ceva printre ei. O luă în grabă spre ea, bănuind că numai soră-sa mijlocie poate fi de a se muncea aşa, dar nu putea pricepe ce tot făcea ea printre mărăcini, până nu i-a stat alături. Ce credeţi că făcea, biata de ea? Culegea de prin mărăcini, smocuri de lână, smulse de pe oile care trecuseră pe-acolo în vale către lunci, ori în deal către munţi. Şi n-ar fi fost nimica rău că făcea asta. Dar n-apuca să strângă bine un pumn de lână, că i-o şi smulgea vântul din mână, risipind-o cât ai clipi. Fără să mai întrebe de ce face asta, Vasilică scoase aripioara şi opri vântul. Sora lui se ridică mirată de printre mărăcini şi văzându-l îşi pierdu, de bucurie, firea. Dezmeticindu-se, îi povesti lui frate-su cum ajunsă, ca şi el, prin pustietăţile acele se rătăci şi o babă îi ceru să-l ia de bărbat pe fii- su dacă o scoate de acolo. De unde să ştie biata de ea că viitorul ei mire era o arătare păroasă, ca un câine şi hâd ca mama pădurii?! Numai că aşa urât cum era bărbată-su avea sufletul bun şi el îi spuse şi-o puse să-i împlinească un suman din lâna smulsă de la oile în trecere: aşa ar deveni şi el ca toţi oamenii.

— Acuma, Vasilică, frăţioare – hohoti soră-sa – m-ai scăpat de chin! Că am să pot culege repede şi împlini sumanul!

Şi Vasilică se puse pe strâns smocurile alături de soră-sa. Când isprăviră fiecare îşi văzu de drum. Nărăvaş

cum era, râul o luă iar prin munți. Și cum în munți se face grabnic seara, iar valea era îngustă, deodată, flăcăul văzu deasupra stelele. Și ori numai i se părea, ori chiar așa era, parcă toată valea se văita cu glas de om. Că luându-se după vaiet, taman bine când vaietul aducea a glas de om, zări o potecă supurându-se spre un clanț de stâncă și văzu sub clanțul stâncii un om, cu brațele prinse ca într-o capcană, zbătându-se să nu fie tras cu totul înăuntru.

Fără să mai stea să-i cerceteze obrazul, Vasilică își închipui că omul nu poate fi altul decât fratele său, mai mic, Toderaș. Scoase deci aripioara și cum o scoase stânca îi dădu drumul lui frate-su care se rostogoli cum s-ar rostogoli un bostan, la picioarele flăcăului. Aduse repede Vasilică apă în pumni și-l udă pe Toderaș, îl mai suci, îl mai învârti, și când îl strigă pe nume, Toderaș se dezmetici, își recunoscu fratele și de bucurie chiuiră amândoi, să spargă munții, nu alta.

Apoi prinse a-i povesti Toderaș că de când a plecat de acasă tot pe valea râului, ca și el, la sfatul părintelui lor morarul, aici se oprise, că văzuse el în stâncă o vână de aramă și chitise el cum s-o tragă afară, cu unelte și cu meșteșug, dar nefiind în stare, a văzut el, cum că vâna aceea, la un anume ceas de seară, ieșea mai bine de un stat de om afară. Așa pândise el acuma și o apucase. Dar vâna vicleană îl trase după ea sub stâncă, și, de n-ar fi venit la timp fratele cel mezin, pesemne că l- ar fi înghițit și pe el stânca cum i-o fi înghițit și pe alții care au cercat s-o tragă afară.

Vasilică povesti și el cum de a ajuns pe-acolo, ce fac ceilalți frați ai lor, care le e norocul. Și la urmă mai zise că tot pe valea râului are să se ducă până o da și de Măriuca cea mică de tot, că acu', nu mai încape îndoială că și ea tot pe râu la vale trebuie să fie. Și poate și norocul lui i-a fi tot pe râu. Iar de nu și l-o găsi, are să se întoarcă cuminte acasă la moara din munți, că tot făcuse și el ceva sărind în ajutorul fraților, tocmai când ei aveau mai mare nevoie.

— Ba, să nu te întorci, spuse Toderaș, că, după câte cred eu din ce mi-ai spus, te așteaptă norocul tot pe râu și o să-ți fie mare. S-o cauți pe Măriuca! Unde se termină râul s-ar putea să te aștepte norocul.

— Așa am să fac, zise Vasilică, dacă și tu zici asta, dar mai întâi hai să scoatem vâna ceea de aramă, că în doi n-o să ne mai fie greu!

Și așa făcură, în serile următoare, la vremea potrivită. Apoi Vasilică o luă tot la vale cu gândul că pe toți frații are să și-i mai vadă și când s-o întoarce către casă, în sus, dar că cel mai dor îi era acuma de Măriuca. Și de dorul lui, munții se dădură repede la o parte și se făcură dealuri și pe urmă câmpie, cu sate care de care mai frumoase și, din vorbă în vorbă, din om în om, află Vasilică cum că pe acolo s-ar fi pripășit o fătucă de la munte, frumoasă ca floarea și cu ochii ca cicoarea, fără pereche în tot ce făcea, dar care avea mare năcaz cu un balaur cu șapte capete care, se vede treaba, o voia de nevastă. „Numai Măriuca poate fi asta!" își zise Vasilică, grăbind pasul. Ei, și pe când cei din sat se pregăteau de amiază, ajunse și Vasilică la curțile cu pricina, unde ședea soră-sa, Măriuca. Ce-i care o luaseră de suflet țineau la ea ca la copilul lor și o învățaseră meșteșugul țesutului, la care în scurtă vreme îi întrecu. Dar tare erau necăjiți și ei și Măriuca de balaurul de care v-am spus. Că degeaba o păzeau și ei și flăcăii satului, cu mic cu mare, că blestematul tot își găsea timp să se strecoare în cămara fetei nevăzut, și să-i încurce pânzele și să i le destrame. Și toate astea i le spuse Măriuca printre lacrimi. Dar Vasilică de colo:

— Ia stai, nene, că mai sunt și eu pe-aicea!

Și se puse la pândă. N-așteptă mult și veni balaurul, bălăngănindu-și cele șapte capete și mâncând-o din cei patrusprezece ochi pe fată, de dragă ce-i era. Atâta așteptă Vasilică, să-și bage spurcăciunea capetele în războiul fetei. Cum îi prindea un cap i-l și punea în urzeală ori în ițe, că-l făcu pe bietul balaur să poarte el și spata și suveica, să lege și ațele rupte, iar cu un cap să apese și pe tălpici; că se puseră toți pe râs, în hohote de treaba care i-o dăduse Vasilică.

— Acu', surioară, că ți-am găsit și slugă, zise Vasilică, râzând și el, eu mă duc în drumul meu, că se pare că nu mai este așa de lung cum a fost dacă te-am găsit și pe tine.

Și așa făcu flăcăul, petrecut printre lacrimi de ochii cei albaștri ai surioarei, cu care, uitasem să vă spun, Vasilică semăna ca două picături de apă, de parcă ar fi fost gemeni. Și nici nu merse el prea mult că, așa e când mergi cu inima ușoară, râul se și pregătea să se verse într-o apă mare-mare de nu i se vedeau malurile, care se vede că era marea cea mare. Și chiar la gura râului, Vasilică văzu un ostrov mare și în mijlocul ostrovului o mândrețe de palate strălucind în soare.

— Aici mi-i locul şi norocul, zise Vasilică aruncându-se în râu şi lăsându-se dus de apă până la malul ostrovului.

Acolo, în palatele cele mândre de pe ostrov, se afla un împărat care stăpânea marea şi gura râului. Şi care avea o mândreţe de fată, frumoasă cum e cel mai ales mărgăritar, şi pe care n-o văzuse voinic să nu rămână cu inima arsă. Aşa păţi şi Vasilică, că nu ştiu cum se făcuse, că fata tocmai atunci ieşise să se scalde în apa cea limpede a râului. Noroc că nu s-a grăbit Vasilică să scoată aripioara păstrăvului şi să zică ceva, că tare îi mai erau împrăştiete minţile de vederea cea mândră a Crăiţei, că aşa o chema pe fată. Se dădu el mai la o parte pe mal, privind-o încă o dată şi intră în palat să cerce cum ar putea ajunge faţă-n faţă cu fata. Şi acolo, mai repede decât ar fi crezut, află că mândra de Crăiţă era legată prin vrajă să nu se mărite decât cu acela care ar putea să doarmă în iatacul fetei trei nopţi la rând.

— Asta nu-i greu, îşi zise Vasilică, cu gândul la aripioara păstrăvului şi se înfăţişă împăratului şi-i spuse că se prinde el.

împăratul cercă fel şi chip să-l facă să uite pentru ce a venit, spuindu-i că mulţi flăcăi au încercat asta şi nimeni nu i-a mai văzut a doua zi.

— Eu am să încerc, mărite împărate, se sumeţi Vasilică, că prea am trecut prin multe, ca să dau înapoi de la o asemenea ispravă.

Şi cât aşteptară ei să se întoarcă de la scaldă Crăiţa, îi tot înşiră împăratului câte a făcut el de când a plecat de acasă. Parcă ar fi vrut să-l facă pe împărat să se amărască şi mai rău, văzând ce flăcău viteaz are de trimes la moarte. Dar Vasilică nu-l mai putea asculta pe împărat, nerăbdător s-o mai vadă încă o dată pe Crăiţa. Şi iaca veni şi fata, se cunoscură cei doi şi se aprinse inima fetei ca şi a flăcăului şi tare îi mai fu inima grea Crăiţei c-o să-l piardă şi pe acesta şi de aceea aşteptară seara cu nerăbdare.

Şi intră Vasilică în iatacul fetei, tară nicio armă la el şi puindu-i fata capul pe piept, flăcăul îi tot cântă din solz, de jale şi de dor, până ce Crăiţa adormi.

Pe la miezul nopţii, se stârni un vânt şi din fundul mării străbătu până la el o duhoare pe care se ridică o pocitanie tară ochi, păroasă ca un painjen, care venea întins către Vasilică să-l orbească şi să-l ia cu sine la fundul apei, cum făcuse şi cu ceilalţi flăcăi. Cum se făcu, nu ştiu, dar Vasilică încremeni cu solzul în gură şi abia de-i veni în minte, că porni să fluiere ca mai nainte şi cum prinse a fluiera dispăru pocitania înapoi în fundul apei şi se făcu ziuă. Când se trezi Crăiţa, mai să moară de frică. în locul mândreţei de flăcău, cum era cel pe pieptul căruia adormise, se afla acum o pocitanie cu gura mută şi strâmbă, că numai ochii îi avea mari şi albaştri şi vorbăreţi ca ai lui Vasilică. Vezi bine, că tot Vasilică era, dar pocitania îl făcuse să semene cu el, hâd şi păros şi mut, că numai ochii îi mai erau de om, cum v-am spus. De ţipătul fetei se treziră slujitorii şi degeaba se strădui Vasilică să-i încredinţeze că tot el este acela, că din gura lui ieşea numai un fluierat duios, dar pe care oamenii nu-l pricepeau. îl luară slugile aşa cum era, pocit şi strâmb şi păros, şi numai cu ochii mari şi plângând omenește şi-l aruncară în faţa palatului de pe malul ostrovului. Trezindu-se, Crăiţa vru să ştie ce e cu Vasilică şi plânse mult şi degeaba amintindu-şi că văzuse dimineaţa ochii flăcăului, că nimeni n-a mai vrut să-i arate pocitania care luase acuma locul mândreţei de fecior, venit numai cu o zi înainte la ei în palat şi îi ziseră că a murit ca şi ceilalţi. Iar Vasilică sta aşa pe malul apei şi plânse şi plânse şi lacrimile îi curseră în râu şi pe râu veni către el un vig de pânză alb, alb şi moale la pipăit, pânză albă ca mâinile mamei, pe care Vasilică se rostogoli, iar pânza îl duse până la pragul Măriucăi, că doar ea o trimise. Şi plânse Măriuca şi bărbatu-său, balaurul, că uitasem să vă spun, cum de munca la care l-a pus Vasilică şi de dorul Măriucăi, balaurul se prefăcuse în om, cum fusese şi mai înainte, şi vezi bine că aveau acum de ce plânge. Că mare bucurie le făcuse odată Vasilică şi tare îi mai durea inima acum de ce păţise el. Şi nădăjduind că de l-ar trimete în sus spre fraţii lor, are să-şi afle leac, Măriuca îi cusu nişte straie care să-i acopere trupul cel urât, şi-l trimese cu pânza tot mai sus către frate-su Toderaş. Şi merse aşa Vasilică cât merse, plângând şi ascunzându-se de oameni, până ajunse la Toderaş, frate-su, arămarul. Că după ce scoseseră ei vâna de aramă, fratele mai mare îşi făcuse făurărie şi trăia în mare cinste prin locurile unde-l găsise Vasilică. Şi cum văzu Toderaş ochii cei albaştri ai flăcăului, chiar de n-a priceput ce i s-a întâmplat, îi făuri un obrăzar de aramă, lucind ca aurul, şi aşa gătit, îl trimise mai departe cu pânza spre sora lor cea cu bărbatul păros, gândind că o afla ea un leac, cum îi spusese Vasilică, pentru frate-său, ca şi pentru bărbatul său. Şi urcă Vasilică pe râu şi urcă, până în bărăganul unde o întâlnise pe soră-sa şi pe care acum îl stăpâneau ea şi bărbatul ei, scăpaţi de

blestem. Şi se trudiră cei doi şi-i făcură şi lui Vasilică un suman şi cum îl îmbrăcară pe flăcău îl şi scăpară de păroşenia care-l cuprinsese, când îl văzuse pocitania din fundul mării în iatacul Crăiţei. Şi-l puseră iar în pânză şi-l trimiseră spre fratele lor mai mare, ciobanul. Aista chiar de nu-i văzu obrazul, de sub obrăzar, îl ţinu pe lângă el şi- l hrăni cu lapte de oaie şi cu caş şi cu pită şi spuindu-i poveşti şi cântându-i din gură şi din fluier, până ce Vasilică deprinse iarăşi graiul lor, ce-l învăţase de la părinţi şi-l puse să-i povestească frăţânelui până în târziul nopţii ce-a fost cu el şi ce a ajuns. Şi cum se lumină de ziuă îl şi pomi către sora lor cea mai mare, gândind că ea o să-l facă om la loc cum a fost. Şi chiar aşa făcu sora cea mare, găinăreasa, după ce-şi potoli spaima, pricepând că Vasilică este şi nu altul, schilodul cu obrăzar de aramă. îl puse, niciuna, nici două, sub o găină, într-un ou de la găinele ei cele boghete şi albe şi aşa, când ieşi Vasilică din ou, avea trupul curat ca de prunc şi drept şi numai chipul îi rămase sub obrăzar. Bucuros, dădu el să se scoale, dar căzu de moi ce-i erau oasele, că dacă arăta ca un pruncuţ, aşa îi era şi puterea. Şi atunci îl puse iar sora cea mare în pânză, ca în scutec, şi-l trimese către cel mai mare dintre fraţi, iar ăsta, cum îi veni pe apă ploconul, trase îndată o brazdă zdravănă şi în brazdă îl puse pe Vasilică cum ai pune un bob de grâu. Şi în puţină vreme, răsări Vasilică din ogor, drept ca spicul şi vârtos ca stejarul, om ca toţi oamenii, ba mai puternic de cum era înainte. Se minunară şi iar se minunară fratele cel mare şi femeia lui, că acu' era şi el însurat şi avea şi copii, şi nici nu le venea a crede că ei au fost în stare să facă una ca asta. Le era inima grea că Vasilică trebuia să mai poarte încă obrăzarul cel de aramă, făcut de fratele lor Toderaş, faurul.

— Ei, nu vă mai mâhniţi şi nu mă mai jeliţi, le zise înduioşat Vasilică, că aşa cum au trecut toate, o trece şi asta. Mă întorc acasă şi poate or găsi maica şi taica un leac.

Şi zicând asta, plecă pe acelaşi drum ca în ziua când pornise de acasă. Şi ajunse îndata mare la moara lor, cu sacul doldora de isprăvi şi de istorii, de dorul părinţilor, şi de-al Crăiţei de pe ostrov, şi cu desagii plini de ce i-or fi pus fraţii săi acolo. Ce-ar mai fi putut face, de bucurie, văzându-l maică-sa şi taică-su, decât să plângă şi să rădă tot deodată şi să-l descoase pe întrecute în fel şi chip, de nu ştia bietul Vasilică ce să le răspundă şi cui mai întâi. Ei, şi-şi isprăvi el povestea, şi văzu că ai lui nu numai că o duceau bine, ci parcă erau mai tineri decât atunci când îi lăsase. Şi-şi închipui el că numai păstrăvul cel mare, din scocul morii, trebuie să fi făcut asta. Ieşi pe malul apei şi păstrăvul era acolo.

— Vezi că m-am ţinut de cuvânt, Vasilică? Lasă că şi tu ai fost viteaz şi mintos. Şi ai să scapi şi de obrăzar. Suie-te în caicul ce-l vezi mai la vale, şi găteşte-ţi părinţii de nuntă, că nuntă o să fie! Şi cum zise păstrăvul asta şi pieri în apă. Iar Vasilică auzi plescăind apa pe scândura unei mândreţe de caic cu pânzele umflate. Le spuse părinţilor să se gătească de nuntă, că el are să-şi aducă mireasă. Şi nelăsându-le vreme să întrebe cum şi ce va face, porni pe apă ca gândul, ţinând-o întins până la ostrov, şi abia zărind gospodăriile fraţilor şi surorilor lui pe mal.

Şi cum ajunse la ostrov, nici nu coborî bine, că şi ceru să se înfăţişeze împăratului, spunându-i cine este şi că a venit să-şi ia mireasa. Şi auzindu-i din palat glasul, tare se mai bucură împăratul şi alergă în cale, ca un copil, dar se opri dintr-o dată când văzu obrăzarul cel de aramă.

— Scoate-l, zise el, şi te-oi crede!

— Nu l-oi scoate, zise Vasilică, decât în iatacul Crăiţei, în faţa ei.

— Te-aş lăsa eu acolo, că, după glas şi după înfăţişare, pari să fii chiar tu feciorul frumos şi viteaz. Şi dreptu-i că de când ai fost tu alţi peţitori n-au mai venit. Dar mai ştiu şi că slugile au aruncat din iatacul fetei o pocitanie păroasă şi cu gura strâmbă numai cu ochi de om.

în timpul ăsta, auzi şi Crăiţa vorba flăcăului şi îndată veni de faţă, şi fu destul să-i vadă ochii sub obrăzar şi-i sări în braţe.

— Pune-l să-şi scoată obrăzarul, spuse împăratul, să cred şi eu că-i el şi nu altul.

— Crăiţo, zise Vasilică, miresei sale, nu-mi cere să-l scot. Teamă mi-i să nu te omoare chipul meu.

Dar fata spunându-i că nu, că n-o să se teamă, Vasilică merse cu ea în iatac, şi-i spuse iar cum este de pocit chipul său, iar fata nu se mai temu când flăcăul rămase fără obrăzar, ba îi zise că nu-i nimic, mângâindu-se cu gândul că tot el este flăcăul ce îi arsese inima.

— El este, tată! strigă ea împăratului venind în sala cea mare de jos. El şi nu altul!

— O fi cum zici tu, da' eu nu-l pot crede. Şi dacă nu-şi poate scoate obrăzarul în faţa mea, se

vede că aşa-i legat el să nu-l scoată în faţa mea. Dar o dovadă tot vreau. Ai?

Atunci Vasilică îşi desfăcu haina şi toţi văzură pe pieptul lui, în stânga, chipul cel mândru al Crăiţei, aşa cum se zugrăvise în noaptea când dormise ea cu capul pe pieptul flăcăului. Şi l-a crezut împăratul şi l-au crezut şi curtenii şi s-au mirat cu toţii de zugrăveala aceea nemaipomenită şi a zis împăratul:

— Da, tu eşti. Te cred.

Şi atunci marea s-a ridicat până la ferestrele sălii şi a pocnit ceva înăuntru, în adânc, şi s-a auzit un geamăt mare şi a căzut obrăzarul lui Vasilică, de i-a rămas chipul curat, omenesc şi mai frumos ca înainte.

Să vă mai spun că la nuntă au venit pe rând, în jos, morarul cu nevasta lui, părinţii lui Vasilică, şi toţi fraţii lui şi surorile fiecare cu nevasta sau bărbatul?! Asta cred că o bănuiţi. Şi după ce s-au săturat ei de petrecut pe ostrov, au luat-o în sus pe firul apei, petrecând pe la fiecare dintre fraţi şi pe la fiecare soră, şi atunci i-am văzut şi eu pe cei doi în caic şi cu tot alaiul lor şi de la oamenii din preajmă am aflat povestea asta, care pe atunci, nu încape îndoială, a fost adevărată.

Bradul şi Norul

poveste romanească

Povestea spune că odată demult, la izvoarele râului Pufu, în apropiere de gospodăria lui Cătălin, ar străjui de sute de ani un brad bătrân şi falnic. E atât de bătrân, că nici douăzeci de oameni la un loc nu-i cuprind tulpina puternică şi groasă.

Dăinuieşte de ani povestea că acest brad ar fi fost cândva sorocit de Bătrânul Timp să nu piară niciodată, să dăinuiască sute şi mii de ani.

Într-o toamnă, pe vremea când bradul nostru ar fi numărat cu sutele de ani – se porni vreme rece şi umedă, cu ploaie măruntă.

Se înfruntau cele două anotimpuri – toamna şi iama. Toamna mai slobozea un fulger, un trăsnet, iarna îşi scutura haina cu fulgi mărunţi şi argintii.

O ciocârlie zgribulită se adăposti în ramurile calde şi dese ale bradului. În acea clipă tocmai toamna furioasă că pierde lupta cu surata ei slobozi o ploaie cu găleata. Norii grei se aninau de crengile brazilor, iar apa cobora în perdele groase. Bradul îşi adună crengile şi făcu culcuş cald şi uscat ciocârliei.

Un nor rătăcit încercă să-şi scuture apa peste vârful bradului.

În graba lui se ciocni de un alt nor şi un fulger urmat de un trăsnet bubuitor se abătură asupra bradului cel bătrân. Căzu bradul ca un om – gemând şi scrâşnind – ca un om lovit chiar în cap. Se prăvăli despicat în două, iar ciocârlia speriată alergă la Bătrânul Timp ducându-i vestea cea îngrozitoare.

Se tulburâ foarte Bătrânul şi trimise veste Marelui Nor şi Zânei Ploii. Cei doi se învoiră să vindece bradul rănit de moarte. Dar cum? însuşi norul vinovat conduse pe ciocârlie, în împărăţia- fără-Sfârşit a Timpului. De acolo trebuia adusă „apa vie", să stropească bradul.

Nu era deloc uşor, pentru că apa vie sta străjuită de un câine cu dinţi de oţel.

Porniră ciocârlia şi norul spre împărăţia-fără-Sfârşit, găsiră apa vie, însă câinele îi simţi încă de departe şi începu să se repeadă. Atunci, se avântă, spre înalturi, glasul fermecător al ciocârliei. Trilurile ei înmărmuriră câinele care rămase ca vrăjit de glasul ei minunat. Norul alunecă uşor, luă apă din izvorul cu apă vie şi se ridică luând pe aripa sa ciocârlia cea măiastră.

Ajungând înapoi, stropi bradul cu apa adusă din împărăţia-fără-Sfârşit. Minunea se înfăptui, iar copacul mai dăinuieşte şi azi.

Norul căpătă iertarea Bătrânului Timp, de asemeni, iar ciocârlia îşi păstră cuibul în scorbura bradului. Cine merge la izvorul râului Pufu îl mai poate vedea în toată măreţia anilor ce-i poartă.

Heltai Gaspar – Poveste despre maţe, picioare şi mâini

Zice-se că odată, de mult, mădularele omului s-au revoltat împotriva maţelor, acuzându-le pe acestea de trândăvie:

„Cât îi ziua de lungă maţele nu fac nimic, iar noi muncim de ne gârbovim, ca să le umplem! Ia să ne punem în poară şi să nu le mai slujim." Zis şi făcut. Şi, din acea zi, foamea începu să dea târcol maţelor, iar ele, lipsite de hrană, n-avură cum să trimită sporul de putere atât de trebuitor mădularelor. Mâinile şi picioarele începură a se împletici de-atâta slăbiciune şi să se tânguiască: „Ce cugetare netrebnică ne-a dat sfadirea! Am făcut-o de oaie, căci, supărându-ne pe maţe, tot răul ni l- am pricinuit nouă, care ne ogârjim. Dar dacă mai vrem să ne salvăm, atunci haide de grabă să nu facem ce-am mai făcut şi să dăm maţelor ce li se cuvine."

Heltai Gaspar – Iepurele şi căpăţâna de varză roşie

Iepurele trecea odată pe un drumeag şi se propti de gardul unei frumoase grădini. Aruncă înăuntru o privire iscoditoare şi zări nişte căpăţâni de varză de mai mare frumuseţea. Pofta de varză îl cotropi. Dădu roată de jur împrejurul grădinii, dar nu descoperi nicio bortă pe sub gard. în ăst timp, peste iepurele pofticios se năpusti un vulpoi, care-l întrebă:

— Ce-i, urecheatule, îţi face cu ochiul varza ceea? De ce nu sai pârleazul, ei?

— Ba bine că nu! răspunse iepurele. Atâta doar că nu-i coaptă. Varza tânără nu-i bună de mâncat.

Vulpoiul nu se lăsă dus cu una cu două.

— Şi mie mi-a fost dat să găsesc nişte struguri, şi nu mam încumetat să mă înfrupt din ei, fiindcă nu erau pârguiţi, zise şi înghiţi în sec.

Dar noi ştim: vulpoiul ar fi gustat el bucuros strugurii, dacă aracul n-ar fi fost prea înalt.

Heltai Gaspar – Lupul şi plugarii

Lupul se afla la marginea pădurii şi tocmai se pregătea să dea o raită în poienita din apropiere, unde zărise o turmă de godaci păzită de oameni. Pe deasupra se rotea un corb şi fâlfâind din aripi înfipse ghearele în spinarea unui porc. Dobitocul parcă nici nu simţise corbul şi-şi văzu mai departe de treabă. Ce-şi zise însă lupul, privind toate acestea? „Ce bine este să te dai huţa. Te salţi în spinarea lui şi n-are nimeni treabă cu tine. Hai şi eu!" Şi cu aceste gânduri ochi un grăsun, se apropie binişor de el, făcu un salt şi îl încălecă. Godacul însă se sperie, începu să guiţe şi să alerge ca un besmetic. Oamenii băgară numaidecât de seamă cum stau treburile şi luară degrabă urmele lupului. Lighioana fu înconjurată şi apoi dă-i cu pietre şi cu ciomege, de-i tăbăciră pielea. Lupul, văzându-se încolţit, fugi ca să scape cu viaţă. în cale îi răsări un vulpoi, care-l întrebă:

— Ce-i cu tine, cumetre, pesemne n-ai avut noroc pe unde ai umblat. Blana ţi-e numai petice.

— Aşa-i, am păţit-o, cât pe ce să dau ortul popii – se plânse lupul. Zău că nu mai există dreptate pe lumea asta! Auzi mata, un corb capătă îngăduinţa să se plimbe în văzul tuturor pe spinarea unui grăsun! Când l-am văzut, mi-a venit şi mie pofta să mă duc de-a călare. Da' nici n-am apucat să mă prind de ceafa porcului, că blestematul şi începu să guiţe, de parcă i-aş fi înfipt cuţitul în coaste. Apoi oamenii s-au repezit la mine cu ciomege. Mulţumesc celui de sus că am scăpat cu viaţă. Păi zi şi mata, asta-i dreptate? Corbul să călărească pe godac şi să nu-l supere nimic, pe când eu am avut parte de cele mai aspre huiduieli. Şi doar mă ştii ce suflet blând sunt.

— Mare nepriceput – îi zise vulpoiul – dacă ai uitat zicala: „Dobitocul bătrân în buiestru nu se învaţă". Cine te-a pus să poftești a călări, când nici tu, nici moşu-tău, nici tătânetău n-au suit vreodată în şa?

Heltai Gaspar – Tâlharul şi copilul

Cică odată sub ciutura unei fântâni plângea un copil de ţi se rupea sufletul de mila lui. Tocmai atunci trecu pe acolo un tâlhar de codru, isteţ nevoie mare. Se opri şi începu a-l descoase pe plângăreţ. Copilul, părându-i-se că nu-i de-a bună, îi răspunse în doi peri drumeţului:

— Ia, am avut şi eu o găletuşă de aur, cu care scoteam apă din fântâna asta, dar i-am rupt toarta şi s-a dus la fund. Şi nu mai ştiu cum să fac să o găsesc.

Atâta i-a fost tâlharului, că şi intră la idei.

îndată mâre îşi lepădă haina şi coborî în fântână. Tulbură toată apa, ca să găsească găletuşa de aur. în timp ce tâlharul se trudea de zor, copilul îi îmbrăcă haina lăsată la vedere şi fugi în pădure, într-un târziu însă tâlharul pricepu că fusese tras pe sfoară şi ieşi din fântână. Când dădu să se îmbrace, ia haina de unde nu-i! Cuprins de mânie, se aşeză pe un bolovan şi începu a se căina:

— Nesocotitule, vezi ce pacoste a dat peste tine, dacă ai râvnit la bunul altuia? Uite, acum nici de al tău nu mai ai parte!

Heltai Gaspar – Vulturul şi corbul

Odată, vulturul, văzând o turmă de oi, zbură la iuţeală de pe craca pe care sta cocoţat şi fâlfâind puternic din aripi răpi o mioară şi dus a fost cu ea. întâmplarea fu văzută de către corb, care nu mai putu de necăbdare: „Ia te uită! Păi dacă merge aşa, de azi înainte nici eu nu mai umblu după hoituri. Fac şi eu ce face vulturul şi mă aleg în fiecare zi cu carne proaspătă.” Apoi corbul se avântă cu toată puterea deasupra turmei şi-şi înfipse ghearele în spinarea unui berbec. Acesta, speriat, începu să alerge cu corbul în spinare. Păstorul văzu ce se petrece şi dădu să prindă răpitoarea. Nu-i fu greu, deoarece ghearele corbului se încurcaseră în lână, şi singur nicicum n-ar fi putut scăpa. După ce fu prins, corbului i se retezară amândouă aripile, ca să nu mai zboare şi fu dus acasă la copiii păstorului.

Vecinii văzură ciudata pasăre şi întrebară ce fel de lighioană să fie. Dar corbul le spuse:

— Ia, am vrut şi eu să devin vultur, şi acum bag seama că am rămas de fapt un biet corb.

Heltai Gaspar – Racii

Răcuşorul se juca în pârâu şi se sălta de-a-ndărătelea, cu mare plăcere. îl zări bătrânul rac, tatăl său, care fu cuprins de ciudă şi nu se putu stăpâni să nu-i zică fiului:

— Feciorașul tatii, nu umbla de-a-ndărătelea, că nu-i bine. Mergi şi tu cu faţa-nainte, ca toate fiinţele.

— Sunt de părere, dragă tată, că fiul este dator a se supune tatălui şi a-i urma întocmai pilda. Şi- apoi, de vreme ce n-am văzut rac care să meargă cu faţa înainte, ci numai cu spatele, am socotit că e bine să urmez năravul neamului meu. Dar, totuşi, dacă tu, tată, îmi arăţi cum să umblu, mă prind să fac întocmai, zise răcuşorul.

Racul-tată, auzind acestea, începu a face mişcări cu faţa înainte, dar obosi iute şi băgă de seamă că nu mai poate. Atunci răcuşorul se năpusti asupra lui:

— Tată, ai grijă, te prind pescarii, dacă mergi prea încet!

— Ei, dacă aşa stau lucrurile, atunci ia să merg eu altfel!

— Cum, tată, ia să văd!

— Uite aşa.

Şi racul tată prinse a merge de-a-ndărătelea repede. Când văzu răcuşorul astă minune zise:

— Tată, dacă umbletul ăsta e mai cu folos, mi-l aleg şi eu. Iar din partea mea, să meargă cu faţa înainte cei ce vor voi, că eu unul nu!

Heltai Gaspar – Bradul şi trestia

Trestia răsărise aproape de trunchiul unui brad falnic. De câte ori adia vântul, de atâtea ori trestia cea

plăpândă se îndoia. Atunci bradul se răsti la ea:

— Du-te de aici! Nu eşti demnă să stai lângă mine!

— De ce să mă duc? întrebă trestia înţepată.

— Fiindcă eşti nepotolită, n-ai pic de linişte în tine. De ce nu stai locului, soro?Ia aminte la mine, vezi bine că stau falnic şi neclintit, oricât ar bate vântul.

— Văd, numai că eu nu pot, n-am puterea ta şi atunci, ca să rezist, mă las legănată după cum bate vântul, zise trestia.

— Aşa da, singură recunoşti că eu sunt mai tare.

în ăst timp se stârni un vânt puternic. Trestia cea mlădie prinse a se legăna,iar bradul cel falnic, ca să-şi dovedească cu orice preţ statornicia, nu se clinti nicio leacă. însă vântula fost atâtde turbat, încât a smuls bradul din rădăcină şi l-a culcat la pământ.

Feciorul de împărat şi camera cu vise

poveste românească

A fost odată un împărat care avea trei feciori. Când au crescut băieţii mari, împăratul s-a gândit că e vremea să-i lase să doarmă pe rând în camera cu vise. Ce era camera asta? Avea împăratul o odaie în care cine se culca acolo trebuia să viseze ceva şi, cum visa, aşa îi era viitorul.

Se culcă mai întâi feciorul cel mare în odaia cu vise şi visă că va fi împărat în locul tatălui său, acolo în ţara aceea.

A doua noapte, se culcă cel mijlociu în odaia cu vise şi visă că va fi împărat în altă ţară, o ţară vecină. Amândoi povestiră împăratului, tatăl lor, ce visaseră.

A treia noapte, se culcă acolo şi feciorul cel mic. Când se trezi, dimineaţa, nu vru să povestească nimănui ce visase. îl luă împăratul cu binele: măi, că aşa, măi, că pe dincolo, băiatul nimic.

Atunci împăratul porunci slugilor să-l ducă pe malul mării şi să-l bată cu sfori înmuiate în apă. L-au dus servitorii şi l-au bătut, ca să spună visul. Când îl băteau mai straşnic, trecu pe acolo o corabie străină. Comandantul, văzând cum îl chinuie pe bietul băiat, se duse la ei şi le spuse:

— Măi, de ce nenorociţi voi sufleţelul ăsta de om, aşa de straşnic? Ce v-a făcut? Mai bine lăsaţi-l să meargă cu mine.

Atunci slugile îi dădură drumul. îl luă comandantul, îl duse pe corabie şi plecară. Cum se urcă băiatul pe corabie, cum a început corabia să se scufunde. Gata, gata să se înece cu toţii. Ceilalţi care erau pe corabie începură să strige că din cauza băiatului se scufundă, că până să vie el corabia n- avea nimic. Aşadar îl aruncară în apă. Pe neaşteptate apăru pe mare o scândură şi se opri chiar în faţa lui. S-aruncă el pe scândură şi pluti pe scândura aceea până ajunse la un mal şi ieşi afară din apă. Ce să facă şi el? Merse încotro îl duseră paşii şi ajunse într-o luncă plină de sălcii şi răchite. Se opri acolo şi-şi tăie o creangă de răchită, îşi făcu un fluieraş şi cânta toată ziua din el. Dar cânta straşnic de frumos.

într-o zi, trecură pe acolo slugile împăratului din ţara aceea. Ascultară cum cânta băiatul din fluier şi se duseră la împărat. împăratul era bolnav de şapte ani de zile şi nimeni nu-i găsise leacul.

— înălţate împărate, este un băiat aici în lunca aceea cu răchite. Aşa de frumos cântă, cum nu se mai poate! Dacă l-ai auzi şi măria-ta cântând, poate te-ai mai înveseli oleacă.

— Chemaţi-l aici! spuse împăratul.

Se duse băiatul la împărat. îi cântă ce îi cântă din fluier, apoi stătură de vorbă şi-l întrebă băiatul pe împărat:

— Dar cum, ce fel de boală ai, măria-ta?

— Ei, măi băiete, de şapte ani mă chinui în felul ăsta. într-o seară, am dormit afară în grădină şi a doua zi dimineaţa m-am trezit cu o durere în capul pieptului.

— Porunciţi să mulgă careva o cofă de lapte, să-l fiarbă şi, când a prinde a clocoti, atunci măria- ta să ţii gura deschisă deasupra vasului şi vei vedea ce se va întâmpla.

— Hai s-o fac şi pe asta!

Dădu poruncă imediat şi mulseră o cofa cu lapte, îl puseră la fiert şi, când clocotea mai tare, ţinu împăratul gura deschisă deasupra. Ce să vezi? Ieşi un şarpe dintr-însul, lung, de nu se mai termina, şi intră în laptele clocotit. îl ademenise mirosul de lapte. De şapte ani de zile stătea şarpele în pântecul împăratului, de când adormise în grădină.

Nu ştia împăratul cum să-i mai mulţumească băiatului că l-a scăpat de boală. îi dărui şi lui un palat, ca să nu mai plece. Palatul acela avea o grădină mare cu pomi de tot felul, dar împăratul nu apucase niciodată să mănânce vreun măr sau vreo pară, nimic. Când se coceau fructele, cineva, nu se ştie cine, venea şi culegea tot, de nu rămânea nici măcar de-o gustare. Aşa că împăratul îi spuse băiatului:

— Dacă stai în palatul cela, să ai grijă de grădină, că de când o am, nu ştiu ce gust au poamele din pomii ce cresc acolo.

Stătu băiatul în palat acolo şi veni vremea de se coapseră poamele din grădină. Se aşeză şi el să pândească, să vadă cine le culege. îl fură somnul. Pe la miezul nopţii veniră douăsprezece zâne, şi cu Ileana Cosânzeana treisprezece, şi culeseră toate poamele din grădină. Când să plece, întrebă Ileana Cosânzeana pe celelalte zâne:

— A lăsat vreuna vreun măr, vreo pară în urmă? Ştiţi că n-avem voie să lăsăm nimic în grădina asta!

— Cred că eu am lăsat neculese două mere, zise una dintre zâne.

— Du-te înapoi şi le ia!

— Eu nu mă mai duc, că nu mai pot. Du-te tu şi le ia, dacă vrei.

Se întoarse deci Ileana Cosânzeana să ia merele. Se trezi atunci şi băiatul şi, când ea întinse mâna după mere, haţ! el îi luă batista din mână. în batistă era toată puterea ei şi se pare că băiatul ştia asta. Se rugă zâna să-i înapoieze batista, plânse, dar băiatul se ţinu tare. Zâna rămase atunci cu el, nu mai putu pleca, fiindcă nu mai avea batista.

După o vreme, împăratul făcu o petrecere mare, voia şi el să petreacă după boala pe care o avusese şi pentru că mâncase şi el două mere din grădina lui. Veniră acolo fel de fel de împăraţi, care jucau fel de fel de jocuri. Merse şi băiatul cu Ileana Cosânzeana. Ce să vezi? Ileana Consânzeana juca deasupra pământului, n-atingea pământul. Se uitau toţi împăraţii la dânsa şi se minunau. Atunci ea zise:

— Mă vedeţi cum joc eu pe sus? Când mi-ar da băiatul ăsta ce am eu la dânsul, aş juca de trei ori mai sus de atâta...

Şi toată lumea se ţinu de capul lui, să-i dea batista. El nu şi nu, nu şi nu, până la urmă, n-avu ce face şi i-o dădu. Luând batista, Ileana Cosânzeana prinse a juca din ce în ce maj sus, din ce în ce mai sus, până nu se mai văzu. în timp ce se tot înălţa, îi spuse băiatului:

— De-acum, băiete, să vii să mă cauţi la curţile mele care se învârt după soare.

Nu mai stătu băiatul, şi plecă după ea. Mergând el, ajunse la un pârâu. Acolo, pe mal, văzu un rac cu piciorul rupt, care se necăjea pe pământ cu faţa în sus. Se gândi băiatul: „Tot mi-e foame mie, am să mănânc racul ăsta".

— Decât să mă mănânci, zise racul, mai bine ia-mă şi du-mă în pârâu, că ţi-oi fi şi eu de vreun ajutor vreodată.

Băiatul îl duse în pârâu şi plecă mai departe, întâlni un vultur, care avea aripa ruptă. „Măi, am dat de racul cela în pârâu şi eu mor de foame. Oare vulturul ăsta n-o fi bun de mâncare?"

Vulturul bănui ce gândea băiatul.

— Nu mă omorî, că tot nu-s bun de mâncare. Mai bine leagă-mi aripa, că ţi-oi fi şi eu de vreun ajutor vreodată.

îi legă vulturului aripa şi merse mai departe. După puţin timp văzu un câine cu piciorul rupt. „Măi, aşa mi-e foame, că-mi vine să tai câinele ăsta şi să-l mănânc", îşi spuse el.

— Băiete, neam de neamul tău n-a mâncat came de câine. Tot n-ai să mă poţi mânca, mai bine leagă-mi piciorul ăsta rupt şi lasă-mă în drumul meu, că ţi-oi fi şi eu de vreun ajutor vreodată, îl rugă câinele.

Băiatul îi potrivi piciorul, i-l legă şi-l lăsă să plece, văzându-şi şi el de drum. După ce mai merse ce mai merse, întâlni un berbec. „Ei, acum berbecul ăsta nu mai scapă. Până aici i-a fost. îl tai şi-l mănânc, că altfel

mor de foame."

— Ştiu că ţi-e foame, zise berbecul, dar nu mă tăia, că eu am să-ţi prind mult bine odată. Dă-mi drumul să mă duc şi să ştii că eu am să vin să-ţi dau ajutor acolo unde te duci.

Nu prea voia băiatul, dar până la urmă îl lăsă şi pe berbec şi plecă mai departe. Merse el, merse, şi ajunse la curţile Ilenii Cosânzenii, care se învârteau după soare. Intră el înăuntru, şi-l văzu Ileana.

— Ai venit, băiete? M-ai găsit tu aici, dar noi nu mai putem fi ca înainte, dacă tu nu-mi poţi scoate ce-i în stânca de acolo.

Ea voia să vadă ce putere are el. Se uită băiatul; era o stâncă mare cât o casă. Cum să spargă el stânca asta? Deodată îşi aduse aminte de berbec şi se gândi la el. Cum se gândi, cum apăru berbecul lângă el.

— Care ţi-i voia, băiete?

— Crezi că ai putea sparge tu stânca asta?

— Pot, răspunse berbecul.

Şi când izbi o dată berbecul cu capul, crăpă piatra oleacă. Când izbi a doua oară, o crăpă mai tare. Izbind-o a treia oară, o crăpă de tot. Din piatră ieşi un iepure, din iepure o raţă şi din raţă un ou. Iepurele o apucă într-o parte, raţa zbură şi oul se rostogoli la vale într-o râpă; atunci băiatul se gândi la rac, la vultur şi la câine. îndată fură lângă el.

— Care ţi-i voia, băiete? întrebară ei.

Le spuse el toată povestea.

— Nu te teme, că te ajutăm noi!

Câinele se luă după iepure, vulturul după raţă şi racul după ou şi după puţin timp se întoarseră victorioşi. Băiatul luă iepurele, raţa şi oul şi plecă la casele Ilenii Cosânzenii. Când aceasta văzu că băiatul reuşise să spargă stânca şi să-i aducă ce ceruse, se bucură nespus.

Apoi făcură o nuntă mare de tot şi la nunta asta serveau numai împăraţi şi prinţi, că Ileana era doar împărăteasa zânelor.

Aşa se face că a venit şi împăratul, tatăl băiatului, care trebuia să stea în spatele lor, ca să-i servească, să le schimbe vasele, să aducă altă mâncare, să toarne vin, mă rog, aşa cum e trebuinţa la masă. Băiatul îl cunoscu, dar taică-său nu ştia că mirele e băiatul lui.

Când împăratul începu să servească, mirele se ridică de la masă, îi sărută mâna şi-i zise:

— Stai, tată, nu poţi să faci dumneata treaba asta! Eu trebuie să te servesc pe dumneata, nu dumneata pe mine. Acum pot să-ţi spun că aşa am visat eu în camera aceea cu visele: că dumneata vei fi servitorul meu la masă. Dacă-ţi spuneam atunci, poate mă omorai, aşa că mai bine am suferit bătaie acolo pe malul mării.

— Să mă ierţi, dragul tatii, c-am greşit, zise împăratul, îmbrăţişându-l.

L-au aşezat apoi la masa de nuntă şi au petrecut trei zile şi trei nopţi şi, dacă n-or fi murit, apoi mai trăiesc şi astăzi.

Flăcăul cel viteaz

poveste românească

A fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi nu s-ar povesti, a fost un împărat şi ăst împărat a avut o fată pe care i-a furat-o un zmeu. Ce să facă bietul om?... Cum să-şi ia fata îndărăt din mâinile spurcatului de zmeu, că fugise cu ea pe tărâmul celălalt?... A dat sfoară în ţară cum că acela care se
prinde să-i scape fata din mâinile zmeului şi să i-o aducă înapoi, îi dă fata de nevastă şi jumătate din împărăţie.

în ţinutul ăstui împărat trăiau trei flăcăi, fraţi, şi ăşti fraţi, auzind aşa, s-au hotărât să-şi încerce ei norocul, unul după altul; întâi să se ducă cel mai mare şi, dacă o izbuti, să ia fata de nevastă, iar de nu o izbuti, l-o răpune fiara de zmeu; apoi să se ducă cel mijlociu şi, de n-o izbuti nici el, să se ducă la urmă şi cel mai mic.

Aşa a plecat întâi fratele mai mare. S-au dus fraţii cu el până la o răspântie de unde porneau trei drumuri; acolo fratele cel mare a dat celui mijlociu o basma şi i-a zis:

— Frate, ia basmaua asta şi o atârnă în odaie, şi de-i vedea-o vreodată pătată de sânge să ştii că

sunt ori mort, ori în primejdie de moarte; să alergi să mă ajuți dacă-i putea.

După aceea s-au sărutat ei, a apucat fratele cel mare pe drumul din mijloc, și fraţii săi s-au întors acasă.

Acum ăşti fraţi aveau fiecare câte trei câini, trei ogari, și când a plecat fratele cel mare la drum și-a luat și câinii.

A mers el cu ei după el cale lungă pe drumul pe care apucase, și la urmă a dat cu ochii de o pădure mare. S-a apropiat de ea, a intrat și s-a gândit să rămână peste noapte acolo, că taman se însera. A început el să caute un loc mai adăpostit, vreun copac mai scorburos, ceva și, căutând, iacă dădu cu ochii de unul cu o vatră de foc la rădăcină.

Se opri acolo.

După ce îşi lăsă jos din spinare traista cu cele trebuincioase – că-şi luase de acasă mai de toate, îşi luase came, mălai, căldăruşă, frigare, o bucată să-şi frigă, o mămăliguţă să-şi facă – se duse să aducă lemne; apoi a bătut un ţăruş în pământ de a legat câinii, şi s-a pus să-şi facă o mămăligă să mănânce.

învârtind el cu un făcăleţ mălaiul, iaca se pomeneşte că aude prin copacul de deasupra trosc!... trosc!... se da careva jos şi trosneau crăcile, şi pe urmă aude pe cineva miorlăindu-se şi ţipând şi zicând:

— Aoleu, frig mi-e, foame mi-e şi n-am ce mânca şi n-am unde mă-ncălzi!

Iar câinii lătrau, lătrau, tot uitându-se în sus la copac, de vuia pădurea.

Se uită şi flăcăul şi văzu o namilă ce nu era nici om, nici nimic.

Uitându-se el, namila ceea din copac zise iar, de acolo de sus:

— Aoleu, frig mi-e, foame mi-e şi n-am ce mânca şi n-am unde mă-ncălzi!

— Da dă-te jos şi mănâncă şi te încălzeşte, oricine ai fi, că e mâncare şi căldură de la Dumnezeu.

— M-aş da eu, răspunse namila, dar mi-e frică de câini.

— Nu vezi că sunt legaţi?

— Măcar; na aste fire de păr şi afumă-i la nas niţel, că altfel mi-e frică.

Băiatul nu s-a gândit mult şi a făcut ce i-a zis namila şi, cum a făcut aşa, cum au amuţit câinii din lătrat şi namila s-a dat jos şi a întins mâinile la foc să se încălzească...

Apoi a mâncat bine, ba ce bine, că flăcăului nu i-a mai rămas nimic, şi cândi-a zis că de ce nu-i lasă şi lui să-şi potolească puţin foamea, namila i-a zis:

— La ce să mănânci, că eu am să te omor, că nu sufăr om pământean în pădurea mea.

Şi a sărit namilala gâtul lui cu ghearele-i de fiară, să-l omoare.

A ţipat el, bietul, a strigat din toate puterile, a zis: „Săriţi câinii mei, că mă omoară!", de unde, că ei erau amorţiţi de tot.

L-a omorât namila spurcată, şi după aceea i-a scos inima din trup de a băgat-o într-o desagă şi a omorât câinii şi s-a dus de i-a aruncat: pe flăcău într-o groapă unde erau mii şi sute de trupuri şi pe câini într-alta.

Acasă la fratele cel mijlociu s-a pătat basmaua cu sânge.

Cum s-a pătat, cum şi-a luat flăcăul cel mijlociu merinde, şi-a luat şi câinii luicu el şi a plecat pe urmele fratelui său mai mare.

L-a petrecut fratele cel mic până la răspântie, i-a dat cel mijlociu şi lui basmaua zicându-i tot ca fratele mai mare că: „de-o vedea-o pătată de sânge să vie să-l ajute că ori mort este, ori în primejdie de moarte", şi a apucat tot pe drumul pe care apucase fratele său mai mare şi a ajuns tot la pădurea aceea şi d-acolo luându-se după urme a ajuns la copacul cu vatra de foc.

A pus şi el de mămăligă, a legat câinii, s-a pomenit cu namila trosc!... trosc!... prin copac, a auzit-o ţipând şi văitându-se, şi zicând:

— Aoleu, frig mi-e, foame mi-e şi n-am ce mânca şi n-am unde mă-ncălzi!

în sfârşit, i s-a întâmplat şi lui taman ca lui frate-său, că şi pe el l-a omorât namila şi i-a aruncat trupul lui şi pe-al câinilor în gropi.

Acasă la el s-a pătat basmaua în cui.

„Săracii fraţii mei, a gândit fratele cel mai mic, ori morţi sunt, ori trag să moară!"

Şi n-a mai stat pe gânduri, şi-a luat ce i-a trebuit, şi-a strigat câinii şi a plecat tot în fugă. Dacă a ajuns el la copacul cu vatra de foc din pădure şi a auzit trosnind crăcile şi miorlăindu-se namila, a zis:

— Hei! Dumneata mi-ai fost?

— Eu.

— Apoi dă-te colea la foc.

— Vezi că mi-e frică de câini.

— Nu-ţi fac nimic, că sunt blânzi.

— Nu; mai bine na aste trei fire de păr şi afumă-i întâi la nas.

Flăcăul le-a luat, dar s-a făcut numai că-şi afumă câinii şi a aruncat firele de păr.

Iar când s-a dat namila jos şi a vrut să-l omoare ca pe fraţii săi, el a strigat:

— Săriţi-mi în ajutor, câinii mei, că mă răpune spurcăciunea!

Şi câinii se repeziră la namilă, mi ţi-o apucară frumos şi mi ţi-o traseră unul dintr-o parte şi altul dintr-alta, de-i rupeau carnea după ea.

— Of, a zis atunci namila, mă omorâşi, fecior de lele ce mi-ai fost!

— De omorât nu te-am omorât până acuma, dar să ştii că nici nu scapi până ce nu mi-i spune ceai făcut cu fraţii mei.

— Că nu ştiu... că nu i-am văzut...

— Pe ea, câinii mei, a zis flăcăul.

Iar namila spurcată văzând că n-are încotro, a spus că i-a omorât şi că le-a aruncat trupurile în nişte gropi. Flăcăul i-a zis să-l ducă acolo să-i vază, şi după ce l-a dus cotoroanţa într-un tufăriş unde era groapa acoperită cu capace, i-a spus flăcăul să descuie capacele. Lăsând-o în paza câinilor, el a intrat de a scos trupurile fraţilor, şi i-a zis pe urmă ca să-i învieze cum o şti, că de unde nu, lasă câinii s-o facă bucăţi.

Văzând spurcăciunea că nu e glumă, i-a zis:

— Uite, ia inimile lor din desaga asta şi le aşază la loc şi toarnă apă vie din sticla de ici peste ei, ş-or învia.

A făcut flăcăul aşa, au înviat fraţii şi, după ce a turnat apă vie şi peste câinii lor de i-a înviat şi pe ei, a poruncit flăcăul câinilor lui să o facă mici fărâme şi au sfâşiat-o ogarii de nu s-a ales nici praful de cotoroanţă.

I-au mulţumit acum fraţii cei mari că i-a scăpat de n-au rămas morţi, şi de mulţumiţi ce erau, ce s-au învoit ei?... să lase pe fratele lor mai mic să cerce a scăpa pe fata împăratului de la zmei, că dacă nu era el tot morţi rămâneau ei şi tot nu o mai scăpau; ba nu, că să-l şi însoţească şi să-l ajute şi ei de o cere trebuinţa.

Fratele cel mic le-a mulţumit bucuros şi au plecat înainte şi s-au dus, şi s-au dus zile lungi câte or fi fost până au ajuns la capătul pământului, unde era o prăpastie pe unde se cobora pe tărâmul zmeilor.

Ajungând ei acolo, fratele cel mic a zis fraţilor lui mai mari ca ei să nu coboare cu el, că la ce bun să-şi primejduiască şi ei viaţa degeaba pe acolo, ci mai bine îl vor sluji de vor sta la gura prăpăstiei, că l-ar putea trage sus, de i-o ajuta Dumnezeu să scape pe fata împăratului.

A scos el, care va să zică, din desagă o funie lungă de o luase cu el de acasă, şi după ce a zis fraţilor că de o scutura funia să ştie că a izbutit şi să-l tragă sus, s-a încins cu ea bine pe la mijloc, şi- a luat ziua bună de la ei, şi-a făcut cruce şi s-a lăsat să alunece în jos.

Când a ajuns jos pe tărâmul celălalt, ce să vază el acolo? O câmpie mare-mare, de nu se mai sfârşea şi, tot uitându-se în toate părţile, a văzut că într-o parte strălucea ceva.

S-a îndreptat şi el într-acolo şi a ajuns la nişte case.

Abătut la poartă, a întrebat cineva dinăuntru că cine e, şi el a răspuns:

— Om bun e!

Atunci s-a deschis poarta şi a dat flăcăul cu ochii de o fată frumoasă de pica. Aceasta, când l-a văzut, i-a zis:

— Ce cauţi p-aici, om pământean, pe tărâmul ăsta, că nu mai scapi cu viaţă când o veni zmeul?

— Dar dumneata cine eşti? a întrebat el.

— Ei, eu sunt fata împăratului cutare, m-a răpit zmeul şi m-a adus aici, de e vai de mine ce viaţă chinuită duc, dar ce să fac?

— Apoi şi eu am venit că m-a trimis tatăl dumitale să te scap şi să te duc îndărăt la împărăţia lui.

Atunci a apucat-o pe fată o jale şi un plâns din cale-afară, că-şi adusese aminte de părinţi şi de ţara ei, dar şi de mila bietului flăcău, că era tânăr şi chipeş de ţi-era mai mare dragul să-l vezi, şi ea ştia ce-l

aştepta.

Plângând ea aşa, se auzi deodată un zgomot mare. Atunci se dezmetici ea din plâns şi zise flăcăului:

— Vine zmeul!

— Vine repede după ce se aude zgomotul? întrebă băiatul.

— Ba mai întârzie.

— Uite ce să faci dumneata: eu am să mă lupt cu el; de l-oi răpune, bine, dar de m-o omorî, să ceri dumneata de la el barim să mă îngropi, după datina creştină, că atât doar s-o învoi ca să facă de l-oi ruga. Şi dacă o vrea, să mă duci undeva până a doua zi când ar fi să mă îngropi şi noaptea să vii unde oi fi şi să torni din sticluţa asta niţică apă în gura mea, că asta e apă vie şi învie pe morţi, ş- apoi pe urmă las' pe mine.

Şi i-a dat fetei sticluţa cu cât apă vie îi mai rămăsese de la namila din pădure, după ce-şi înviase fraţii şi pe ogarii lor. Apoi n-a mai trecut mult şi s-a apropiat şi zmeul cu o falcă în cer şi cu alta în pământ şi încruntat că miroase a om de pe pământ.

Fata i-a răspuns că şi ei i-a mirosit, dar nici ea nu ştie ce să fie, iar flăcăul care se ascunsese sub un pod, ieşi şi spuse că el a venit să se măsoare cu dânsul să vază care e mai vrednic.

Atunci zmeul a început a râde de s-a cutremurat palatul şi l-a întrebat cum vrea să se lupte: în săbii să se taie, ori în luptă dreaptă?

— în luptă dreaptă, a răspuns flăcăul.

Şi s-au şi repezit unul la altul...

Acum flăcăul nu era om de nimic, aşa să-l pui jos cu una cu două; a dat zmeului de furcă bine, dar nici aşa puternic ca să rămâie pe zmeu n-a fost, şi aşa l-a adus zmeul o dată bine şi l-a îngenuncheat. Dacă l-a îngenuncheat, a scos paloşul şi i l-a înfipt în piept.

A horcăit bietul băiat o dată din greu, a început sângele a-i gâlgâi negru din rană, şi a murit.

Dacă a murit, s-a rugat fata împăratului să-i lase trupul să-l îngroape după datina creştinească în pământ, şi cum l-a rugat, ce i-o fi spus ea, că l-a înduplecat pe zmeu.

Fata a luat aşadar trupul flăcăului şi l-a dus într-un grajd părăsit de l-a pus pe nişte paie, zicând zmeului că-l lasă acolo până a doua zi, până l-o îngropa.

Dar noaptea, când a fost adormit zmeul bine de nu mai simţea şi cu tunul să fi dat, s-a sculat fata împăratului binişor, şi-a luat sticluţa cu apă vie de unde o ascunsese şi s-a dus la grajdul părăsit de a turnat toată apa pe gâtul flăcăului, care, cum a înghiţit-o, cum s-a deşteptat şi s-a frecat la ochi zicând:

— Greu am dormit!

Şi văzând pe domniţă lângă el, flăcăul şi-a adus aminte cum şi ce fel se întâmplase şi i-a căzut în genunchi mulţumindu-i, şi pe urmă a rugat-o să-l ducă la odaia unde doarme zmeul, şi acolo a scos paloşul şi i-a dat una în beregată, de numai a strigat o dată zmeul şi s-a şi întins de a rămas ţeapăn.

Apoi i-a zis fetei să-şi ia ce are de luat şi să plece să plece să pe pământ.

Domniţa n-a mai putut de bucurie, a mulţumit lui Dumnezeu că a scăpat-o de zmeul spurcat şi au plecat.

Au ajuns la prăpastie. Acolo funia atârna până jos, cum o lăsase flăcăul când plecase.

Se legă el de mijloc, dar când vru să ia pe domniţă în braţe şi să scuture funia ca să-i tragă fraţii sus, ce i-a trăsnit lui prin cap? Vru ca să-şi încerce fraţii, să vază sunt ei oameni de ispravă, că multe ştia el de răutatea şi de pizma oamenilor, şi încă tocmai de a celor de le faci câte un bine.

S-a dezlegat şi a legat un pietroi mare, care a bănuit el să fie greu cam cât doi oameni aşa, şi pe urmă a scuturat funia.

Dacă a scuturat-o, s-a şi pomenit că o trag fraţii în sus şi au tras-o şi au tras-o până sus, hei!... încolo, şi numai odată se pomeneşte flăcăul că aude vâjâind ceva... pasămite pietroiul venea vuind de sus cu funie cu tot, că fraţii, gândind că e el şi fiindu-le necaz că era să se însoare cu fata împăratului şi să ajungă împărat şi bogat, dăduseră drumul pietroiului gândind că era el şi fata împăratului, ca să-i omoare pe amândoi căzând de la atâta înălţime.

L-a cuprins o supărare mare şi o jale mare pe bietul flăcău, una de răutatea fraţilor lui pe care îi scăpase de la moarte, şi alta că nu ştia cum o să mai scape de pe tărâmul zmeilor?

A plecat şi el cu domniţa, plângând amândoi şi fără niciun pic de nădejde şi au umblat până pe când se ridica soarele deasupra şi atunci iată că aud nişte ţipete de li s-a zbârlit părul pe cap.

Se uitară ei în toate părţile şi văzură între nişte stânci, mai încolo, un cuib de scorpie plin cu pui micşori şi un şarpe mare ieşise dintre stânci şi se ducea spre ei să-i mănânce.

Flăcăul, cât ai clipi, a şi scos paloşul şi s-a repezit la şarpe de l-a izbit o dată după ceafă, lăsându- 1 lat.

Puii, văzându-se scăpaţi, au început a-i mulţumi de bucurie şi a-i zice să aştepte până o veni muma lor, că o să-l răsplătească pentru bunătatea lui, şi n-a aşteptat mult şi a şi venit scorpia, că-şi auzise puii ţipând şi venea într-un suflet. Dar când a ajuns la cuib şi a văzut pe flăcău cu paloşul în mână, nu a mai zărit pe şarpe şi a gândit că el îi ameninţa puii şi l-a înghiţit dintr-o dată.

Atunci au început puii a se tângui spunându-i că acel flăcău îi scăpase de la moarte.

Scorpia, auzind aşa şi văzând şarpele mort pe jos, a zis:

— Nu vă mâhniţi, puişorii mei, că-l dau eu afară, şi-l dau şi mai puternic de cum a fost.

Şi, drept, a icnit o dată şi a ieşit flăcăul viu şi zdravăn cum fusese mai înainte.

Apoi l-a întrebat scorpia ce cere de la ea drept răsplată pentru binele ce-i făcuse.

El îi spuse ce i se întâmplase şi-i ceru să-i scoată pe tărâmul pământesc pe el şi pe domniţa, fata împăratului.

Scorpia a răspuns că greu lucru îi cere, dar că face pentru el cât de greu să fie, şi l-a învăţat de s-a dus de a omorât nouă boi din nişte cirezi de păşteau mai încolo, şi după ce i-a omorât, i-a încărcat în spinare, i-a luat şi pe amândoi şi au pornit pe dată.

Pe cale, când i se făcea foame scorpiei, cerea de mâncare; flăcăul îi da câte o ciozvârtă de bou şi i-a tot dat până le-a isprăvit taman când mai era numai niţel până sus, că se vedea lumina zilei pământului.

Scorpia cerea mereu, că zicea că nu mai poate şi cade înapoi.

Ce să facă flăcăul? A tăiat şi el o bucată de carne din pulpa piciorului său şi i-a aruncat în gură, şi aşa au ajuns cu bine sus pe pământ.

Când i-a lăsat jos, a întrebat scorpia că de unde era carnea de-i dăduse la urmă. El a spus că era din pulpa lui.

— Nu ştiam eu că e aşa dulce că te mâneam până acum, a răspuns ea, dar acuma fie-ţi de bine şi cale bună!

Şi a pornit scorpia înapoi de unde venise, iar flăcăul cu domniţa s-au îndreptat spre palatul tătâne-său.

Ce bucurie şi ce veselie pe împărat când şi-a văzut fata! Nu au mai contenit chefurile şi mesele şapte zile şi şapte nopţi.

Apoi, dându-i flăcăului jumătate din împărăţie, s-a urcat el într-o zi pe tron şi a pus de i-a adus înainte pe fraţii lui.

Când l-au văzut, aceştia au căzut în genunchi şi s-au rugat de iertare. El, după ce i-a dojenit bine şi i-a făcut de ruşine înaintea tuturor, nu le-a făcut nimic, ci i-a gonit ca pe nişte ticăloşi ce erau, lăsându-i în plata Domnului.

Iar el, după ce a făcut cununia, a trăit bine şi mulţumit vreme îndelungată, cum se cade să trăiască omul bun şi cu cugetul curat.

Cele două sălcii

poveste românească

A fost odată ca niciodată, a fost o femeie care mult cu multul ar fi dat să aibă şi ea un copil, dar mult se rugase la Dumnezeu şi multe făcuse, dar în zadar.

într-un an, ducându-se la biserică în noaptea sfintelor Paşti, pe neaşteptate îi ieşi înainte o femeie bătrână care, urându-i „noapte bună", o opri în loc şi-i zise:

— Femeie, mare ţi-e dorul de copii, dar nu ţi-e scris să ai; iar dacă te-o răbda inima să aibi unul care să-ţi moară când o împlini şaisprezece ani, apoi te pot eu ajuta, dar atât mi-e puterea, mai mare nu mi-e.

— Ce-oi îndura când o muri, nu ştiu, dar măcar să ştiu că-nnebunesc, că mor, să văz şi eu ce e copilul, ăi şaisprezece ani, să-l iubesc şi să-l alint, şi pe urmă o fi ce-o fi, a răspuns femeia.

Şi a pierit bătrâna ca năluca.

Iar femeia, înaintând spre biserică, a văzut o scânteie şi, cum a văzut-o, cum a rămas însărcinată şi peste

nouă luni a născut o fată care a crescut, s-a făcut frumoasă de s-ar fi mirat o lume întreagă, cică, de i se dusese vestea peste nouă mări şi ţări; dar în ziua când a împlinit şaisprezece ani, a închis ochii în pace, ca şi cum ar fi adormit, şi cu ei închişi a rămas, că nu i-a mai deschis.

Ţipetele, plânsetele şi vaietele bietei femei ar fi înduioşat tot satul şi pe toţi drumeţii care o auzeau, dar de!... aşa e scris, aşa e şi s-a isprăvit.

A îngropat-o biata maică-sa într-o poiană dintr-o pădure, să fie în mijlocul florilor şi floricelelor, că nu mai putea după ele când trăia, şi după aceea n-a mai trecut mult şi de jale multă s-a tot uscat pe picioare până a murit şi ea.

A trecut, după ce a murit, multă vreme la mijloc, că pământul de-l făcuseră groparii mușuroi pe mormântul fetei în pădure scăzuse şi iarba amestecată cu flori crescuse peste el de nu se mai cunoştea unde era, că şi crucea de lemn de o avusese la cap se tot plecase până căzuse şi se făcuse una cu pământul, iar oamenii, ca omul, uitaseră de tot de ea.

Şi după ce a trecut atâta vreme, iaca i-a venit poftă feciorului împăratului din acel ţinut să-şi facă un palat într-o pădure, şi fiind pădurea unde era îngropată fata a mai frumoasă dintre toate, pe aceea a ales-o, iar acolo locul cel mai frumos era taman poiana unde putrezise biata fată.

Dacă i-a plăcut locul, şi-a durat palatul şi – vezi dumneata, cum s-a potrivit – a căzut bucătăria pe locul unde fusese mormântul.

Acuma cică, fata, cum fusese ea ursită, nu era moartă ca toţi morţii, şi când erau bucatele împăratului pe foc, numai gata să le dea la masă, se desfăcea binişor duşumeaua din bucătărie, cum ieşea bucătarul pe undeva, şi ieşea şi ea, şi mai frumoasă de cum fusese când trăia, şi lua pumni de sare şi arunca în bucate de le făcea potroacă şi iar pierea pe unde venise.

Pe mulţi bucătari îi băduse împăratul afară din pricină că nu putea mânca nimic din bucate de sărate ce erau, dar degeaba, că oricare venea, bucatele tot sărate le dădea la masă. Odată, mirosind împăratul că trebuie să fie ceva la mijloc, se hotărî să vază el ce e şi cum. S-a pus de-a gătit el
singur bucate într-o zi şi cam spre seară – că spre seară îi spuseseră bucătarii că se sărau bucatele – se aruncă pe un pat prefacându-se că doarme, dar cu ochii gata să vază ce-o fi.

Aşa a văzut cum se desfăcea duşumeaua, cum ieşea frumuseţea de fată şi cum lua dintr-un dulap pumni de sare şi arunca în bucate. Apoi fata se uită împrejur şi, văzându-l acolo, pesemne că i-o fi plăcut, deoarece se duse spre patul pe care se făcea că doarme acela şi se uită la el lung, ba ce se uită?... că se apropie bine, până nu ştiu cum îi veni la îndemână băiatului şi mi ţi-o prinse repede de mijloc şi o sărută o dată.

Dacă apucă de o sărută, fata se aşează lângă el pe pat, că aşa-i era scris ei ca, de îndată ce o săruta-o vreun flăcău, să nu mai poată intra la loc în groapă, şi i-a spus istoria ei toată. Iar el, nemaiputând de dragul ei, i-a făgăduit că o ia de nevastă.

Petrecură ei toată ziua şi toată noaptea amândoi, iar a doua zi dimineaţă, ce să vezi dumneata? A fost venind un om de la tatăl-său împăratul, cum că trebuie să vie la împărăţie, că vrea să-l însoare.

Pe biata fată a cuprins-o un plâns de-ţi era mai mare mila, dar feciorul împăratului nu se putea împotrivi poruncii tată-său; trebuia să plece şi a plecat lăsând pe fată plângând, măcar că-i făgăduise că se întoarce şi că tot pe ea o ia de nevastă, că ea îi era dragă lui.

După ce a plecat feciorul de împărat şi a mai plâns fata ce a mai plâns, ce s-a gândit ea: să se ducă şi ea acolo la acea împărăţie, ca să fie pe acolo să vază ce s-o întâmpla, că n-o mai răbda inima să stea locului.

Dacă s-a gândit aşa, a şi plecat...

S-a luat după urmele copitelor cailor şi a ajuns la palat, că nu era departe. Când a ajuns acolo, a prins de a întreba pe unul, pe altul, şi toţi i-au spus că e să se însoare feciorul împăratului cu o fată frumoasă de i-o alesese tată-său.

S-a chinuit ea mult, biata, auzind aşa, dar a mai aşteptat că doar-doar o da cu ochii de feciorul de împărat ca să-i aducă aminte ce-i făgăduise; n-a putut da de el nici c-un preţ, şi a doua zi umblând ea pe dinaintea palatului, iaca vreo doi slujitori şi o femeie bătrână că vorbeau aşa:

— Ei, doică, acu să vedem ce daruri ai căpăta de nunta feciorului de împărat, că de!... dumneata l-ai alăptat.

— Ei, darul ca darul, ar fi răspuns doica, dar să-l văz eu însurat şi norocul lui să fie bun...

— Păi, de-nsurat o să-l vezi curând, că cică e gata-gata...

Auzind aşa, a cuprins-o pe fată o aşa jale şi o aşa durere, încât s-a dus drept la doică şi a rugat-o să vie mai deoparte să-i spuie ceva. Doica făcu întocmai şi fata îi zise:

— Să spui feciorului împăratului de l-ai alăptat dumneata că fata din bucătăria palatului lui din pădure s-a înecat de dorul lui...

Şi cum a zis aşa, cum s-a repezit la o gârlă de curgea mai încolo niţel şi s-a aruncat în ea.

A ţipat ea, doica, a dat s-o oprească, a rugat pe cei doi slujitori ce o însoţeau să se arunce după ea să o scape... degeaba... Când o găsiră d-o putură scoate pe mal, ea se înecase, murise de-a binelea.

Dar acum, vezi dumneata, lucrurile cum se întâmplaseră nu erau cum ziseseră slujitorii, ci feciorul de împărat spusese lui tată-său cum şi ce fel i se întâmplase şi se ruga mereu de el să-l lase să ia de nevastă pe aleasa inimii lui, şi nevrând împăratul cu niciun preţ, el sta mereu pe lângă el ca doar-doar l-o îndupleca.

După ce se înecă fata, doica se duse de spuse feciorului de împărat ce se întâmplase. Feciorul se repezi ca un zănatec să vază dacă e adevărat că fata care se înecase era iubita lui; şi văzând că ea era, l-a cuprins o aşa durere, încât curând s-a stins pe picioare, lăsând cu limbă de moarte să-l îngroape la un loc cu fata; dar împăratul n-a vrut deloc, ci a pus de l-a îngropat tocmai în partea de dincolo a bisericii. Dar n-a apucat să se bătătorească pământul pe mormânt, că a răsărit o salcie şi tot în ziua aceea a răsărit o salcie pe mormântul fetei din partea cealaltă a bisericii... Şi au crescut aste două sălcii într-o zi cum cresc altele într-un an, şi curând au crescut mai înalte decât biserica şi au început a se întinde pe acoperiş până li s-au întâlnit ramurile. De atunci, de ce trecea vremea, de aceea se amestecau ramurile şi crăcile mai tare... Şi amestecate şi alăturate stau întruna şi-or fi stând şi în ziua de azi acolo unde or fi, că eu nu ştiu, că nu le-am văzut, ci numai am auzit de ele...

Şi încălecai pe-o şa şi vă spusei dumneavoastră aşa.

Chelbea năzdrăvanul

poveste românească

A fost odată un român care a avut nouă feciori, ş-a plecat cu opt din ei ca să-i însoare, că pe cel de-al nouălea n-au vrut fraţii lui să-l ia, că ziceau că e mic.

Umblară ce umblară, şi iacă dădură de-un zmeu care ara nişte pământ.

— Bună ziua, zmeule, zise tatăl feciorilor.

— Mulţumim dumitale... da-ncotro?

— Iaca am plecat să-mi însor şăşti feciori, că le-a sosit vremea... dar dumneata?

— Ia şi eu muncesc din greu la pământu' ăsta şi semăn bucate, că am şi eu nouă fete şi nu prea am zestre să le dau.

— Ai nouă fete, zici?... Apoi dar hai să ne încuscrim, vere, zise omul cu feciorii.

— Ce stai de vorbeşti, măre!... După nişte nevoiaşi de oameni să-mi dau eu fetele? Nu sunt zmei destui?

— Nevoiaşi!... Care, mă?... Feciorii mei, ai? Aoleu, mamă-mamă!... Ia puneţi mâna, măi flăcăi, de-i daţi locu-ăsta gata până-n seară.

— Locul ăsta mi-l dă ei gata până-n seară? întrebă zmeul.

— Aşa or face!

— Ei, dac-or face cum zici, apoi să ştii că ne-am încuscrit.

— Ai, să vă văz, flăcăi... da' să nu mă daţi de ruşine! îi îndemnă omul.

Cei opt feciori începură să sape şi sapă-ncoa şi sapă-ncolo... dar nu le avea munca spor deloc, pare că nu munciseră cât munciseră.

— Ce ne facem, măi fraţilor, că nu e rost, nu-l isprăvim noi ăsta nici mâine? zise deodată unul dintre flăcăi.

— Dracu ştie, răspunse altul; şi mult ar fi bine să-l putem sfârşi, că una, nu rămânem de ocară, şi alta, punem mâna pe fetele zmeului şi cică sunt nişte fete pline de lipici.

— N-aveţi grijă, măi fraţilor, vă fac eu să scăpaţi de ruşine şi să luaţi fetele zmeului, se auzi un

glas lângă ei.

— E-te, mă, Chelbea!... Da' ce cauţi tu aci, măi?

— Am venit să vă dau o mână de ajutor; voi n-aţi vrut să mă luaţi de-acasă, da' eu m-am ţinut după voi şi iacă-mă-s! Da' să nu mai zăbovim, că iaca asfinţeşte soarele; daţi ale sape-ncoa să-mi aleg eu una să mi se potrivească.

Şi încercă Chelbea una – că aşa îl chema pe fratele cel mai mic al flăcăilor – şi încercă alta, până dădu de una cum ştia el şi începu să lucreze... îi mergea mâna, măre, ca sfârleaza, nici n- asfinţise soarele de tot şi locul era isprăvit de săpat.

Când veni zmeul şi văzu locul săpat, o sfecli de tot, că el nu vrea să-şi dea fetele după oameni pământeni; el se învoise să-i facă gineri, dar se învoise numai că gândea că nu s-or putea ţine de vorbă. Acum degeaba, nu mai avea ce face... le-a dat fetele, dar i-a oprit să doarmă acolo în noaptea aceea, că zicea că se temea să nu rătăcească drumul pe întuneric, iar pe de altă parte le puse gând rău băieţilor.

Se culcară fiecare pe la locurile lor şi adormiră buştean.

Acum zmeul ce aştepta? Atât, ş-apoi să le facă de petrecanie, dar şi Chelbea ce treabă avea? Că năzdrăvan era. Se sculă frumuşel de unde sta ascuns, că se ascunsese să nu dea zmeul cu ochii de el, şi se duse binişor unde-i dormeau fraţii, le luă căciulile din cap, dezbrobodi tot binişor pe fetele zmeului şi le puse în cap căciulile, iar pe fraţii lui îi legă la cap cu broboadele zmeoaicelor, ş-apoi se duse iar binişor în ascunzătoarea lui şi aşteptă acolo.

Peste noapte ce să vezi? Vine zmeul cu un paloş în mână şi tăie toate capetele cu căciuli până la unu, apoi plecă bucuros, gândind c-a omorât pe flăcăi. După ce plecă, veni Chelbea, îşi deşteptă fraţii şi pe tată-său, le arătă lacul de sânge ce cursese din gâturile zmeoaicelor, şi-i sfătui s-o pornească până nu se scoală zmeul, că atunci o fi rău de ei.

Fraţii, când văzură unele ca acestea, se cruciră, dar îşi luară degrabă picioarele la spinare şi se tot duseră.

Nu trecu mult după ce-şi scăpă Chelbea fraţii de moarte, şi porniră ei, dar tot fără el, şi se băgară argaţi la un moşier.

Chelbea tot vrând să-i păzească, dacă s-or pomeni cumva în vreo primejdie, se duse să se bage şi el argat la moşierul acela, unde-i erau fraţii. Moşierului nu-i mai trebuiau argaţi, c-avea destui, dar văzându-l bun de gură, de istorii, de una, de alta, îl acceptă, ba chiar cu simbrie mai bună decât pe fraţii lui, şi-l ţinea tot pe lângă el, că era şi vrednic şi-l mai şi făcea să râză povestindu-i câte alea toate.

Fraţii, când văzură că el a nimerit mai bine decât ei, prinseră pică pe el şi se hotărâră, de-or putea, să-l răpuie.

Aşa într-o zi, când venise moşierul să vază cum muncesc, că-i trimisese să secere nişte grâu, iaca îi ieşi unul dintre ei înainte şi-i spuse:

— Cocoane, nu ştii ce s-a lăudat Chelbea?

— Nu... Ce-a zis?

— S-a lăudat că cică... auzi dumneata, el poate aduce cloşca zmeului cu puii de aur.

Se întoarse moşierul acasă şi, cum ajunse, strigă pe Chelbea.

— Măi Chelbeo...

— Porunciţi, cocoane.

— Da' ce te-ai lăudat tu către fraţii tăi că poţi s-aduci cloşca cu puii de aur a zmeului?

— Ba eu nu... să mă ferească Dumnezeu!

— Ba da, nu-mi spuseră ei?... Să faci bine s-o porneşti, să mi-o aduci numaidecât.

— Păi, cocoane, nu ţi-au spus ei aşa ca să mă crească, ci ca să mă prăpădească, da' cu ajutorul lui Dumnezeu sfântu' eu o să încerc, doar de le-oi da-n cap.

Şi plecă bietul Chelbea a doua zi şi se făcu o pasăre, s-ajungă mai iute, iar dacă ajunse acolo se făcu o muscă şi se furişă în odaia unde se afla cloşca. Peste noapte întinse mâna ca s-o ia. Atunci cloşca strigă:

— Cârrr! Săi, stăpâne, că mă fură Chelbea!

Zmeul cum o auzi, cum sări din pat şi alergă în odaia cloştii, dar şi Chelbea se schimbă în muscă la loc şi se ascunse într-o crăpătură de zid de nu-i fu cu putinţă zmeului să-l găsească, şi zmeul plecă ocărând cloşca, fiindcă-l trezise din somn degeaba.

Cum plecă zmeul, Chelbea se şi dădu jos şi puse mâna pe cloşcă.

— Ia-mă, Chelbeo, că tot mai priceput eşti tu decât zmeul! zise cloşca.

Şi în ăst chip aduse moşierului cloşca cu puii de aur a zmeului.

Când au auzit fraţii săi că s-a întors cu izbândă, ba că stăpânul îi mai dăduse şi o grămadă de bani, s-au prăpădit cu firea de tot.

— Măi, tot să nu-l lăsăm, zise unul dintre ei: să spunem că s-a lăudat că poate s-aducă, dacă vrea, cămaşa zmeului de pe el.

— Aşa să facem, să nu-l lăsăm, ziseră cu toţii.

Şi se duse unul dintre ei la moşier şi-i spuse c-aşa ş-aşa.

— Chelbeo! strigă moşierul.

— Porunciţi, cocoane.

— Ce te-ai mai lăudat către fraţii tăi că poţi s-aduci cămaşa zmeului după el?

— Ba eu nu, cocoane, ferească Dumnezeu, nu m-am lăudat.

— Eu nu ştiu, aşa mi-au spus fraţii tăi, aşa trebuie să fie! Mâine s-o porneşti să-mi aduci cămaşa, zise moşierul.

— Să plec, cocoane.

Şi a şi plecat a doua zi dimineaţa cum s-a luminat de ziuă.

Se duse el, se duse şi, când ajunse la casele zmeului, se prefăcu în purice şi aşteptă până se înseră, ca să se culce zmeul, iar când să se dezbrace să se culce, ţop! pe cămaşa zmeului şi pişcă-l şi pişcă-l...

— Măi, fir-ai al dracului de purice, zise zmeul sculându-se şi căutându-l să-l prindă, că se pitula Chelbea al nostru cum ştia el mai bine.

îl căută ce-l căută zmeul, dar văzând că nu poate dormi, scoase cămaşa după el şi o aruncă alături de pat. Atât i-a trebuit lui Chelbea, că a şi înhăţat-o, cum a adormit zmeul, şi p-aci îi fu drumul... drept la moşier.

Cum i-o duse, cum îi dădu stăpânu-său parale şi-l puse cu el la masă. Fraţii, când auziră că iar s- a întors, s-au îndârjit de tot.

— Mă, să zicem că s-a lăudat să-l aducă pe zmeu viu, nevătămat.

— Aşa să zicem, se învoiră cu toţii.

Şi fuga la moşier să-i spuie.

Cum auzi moşierul una ca asta, îl şi chemă pe Chelbea.

— Chelbeo, te-ai lăudat iar că poţi s-aduci pe zmeu, viu, nevătămat; mâine, până-n zori, s-o porneşti, că vreau să văz şi eu chip de zmeu.

— Să plec, cocoane, să plec.

— A doua zi, luă o secure de nouăzeci şi nouă de oca[314] de fier la spinare şi plecă. în hotarul moşiei zmeului se afla pe vremea aceea un copac peste măsură de mare. Chelbea se prefăcu într-un moş bătrân şi începu a da cu securea în el, până auzi zmeul bocănind şi veni să vază ce e.

Când veni şi văzu pe moş, îl întrebă:

— Da' ce faci acolo, măi?

— Uite, m-a trimis boierul cutare să fac un tron, c-a murit Chelbea şi în alt loc nu e pomeneală d-aşa copac gros, aşa că îndrăznii de venii să-l dobor p-ăsta.

— Dacă e pentru Chelbea, doboară-l! zise zmeul, înfuriat.

Şi se puse pe iarbă să se mai odihnească.

Nu trecu mult şi Chelbea tăie copacul şi fiind scorburos, lesne îi fu să-l potrivească pe dinăuntru, ca s-arate ca un tron. După ce îl potrivi, îi puse fund într-o parte şi, când să-l puie pe celălalt, se rugă de zmeu:

---

314 veche unitate de măsură pentru greutate egală cu un kilogram şi un sfert

— Eşti bun dumneata să te vâri colea înăuntru şi pe unde s-o vedea afară să-mi spui să împănez, că de-o răsufla pe undeva şi n-o fi Chelbea mort de tot, apoi îl sparge şi iese afară de se apucă iar de năzdrăvănii, că e un şmecher şi jumătate; da' de n-o avea pe unde să răsufle, îngropat rămâne.

Zmeul, prost ca toţi zmeii de altfel, când auzi că e vorba de Chelbea, nu se gândi mai departe şi se vârî în tron.

Chelbea atât aştepta. Puse repede fundul, îl bătu bine, îl luă în spinare şi, cât te-ai şterge la ochi, se întoarse la moşier cu isprava făcută.

— L-ai adus, Chelbeo?

— L-am adus, cocoane, dar stai să-l mai dau de-a rostogolul, să se-ncingă, c-apoi o păţim.

— Păi, dacă s-o încinge, ce face?

— Are să sară în sus când oi desfunda tronul, şi dacă o sări, când o cădea, cade mort.

Şi drept, dacă desfundă tronul, după ce-l mai rostogoli niţel, sări zmeul o dată cam la trei stânjeni[315] în sus şi când căzu, căzu mort.

Acum boierul acela a fost mulţumit aşa de mult de isprava lui Chelbea, că s-a hotărât să nu-l mai trimită nicăieri.

Dar a doua zi veniră iar fraţii săi şi-i spuseră că iar s-a lăudat Chelbea că poate aduce iepele sirepele din smârcurile mărilor.

Moşierul, când a auzit, i-a şi poruncit lui Chelbea să le aducă, gândindu-se: „De-oi avea iepele sirepele din smârcurile mărilor, apoi cine se mai pune cu mine împotrivă?... Mi-e mie milă şi de Chelbea, nu e vorbă, dar cum le-a adus pe celelalte, le aduce el şi pe-astea".

— Nu ştiu, cocoane, de m-oi mai întoarce, zise Chelbea oftând, când auzi, da' ca să-ţi fac voia dumitale, oi încerca.

Acum Chelbea avea noroc, bietu', că era năzdrăvan, şi aşa ştia toate cum să le ia; de data asta el se făcu o coţofană neagră şi se duse în nişte bozii de se culcă acolo cu faţa în sus, ca şi cum ar fi fost mort. Stătu coţofana aşa ce stătu şi numai ce veni o cioară de se puse pe pieptul ei. Coţofana haţ! şi prinse îndată cioara şi dacă o prinse se făcu om la loc.

— Să-mi spui, cioară, cum să intru eu în grajdul iepelor sirepelor din smârcurile mărilor?

— Tu erai, Chelbeo?... Apoi văz eu c-o să te învăţ... Uite cum să faci: să prinzi o cioară şi s-o arzi s-o faci scrum, şi cu scrumul ăla să ungi lacătele de la uşa grajdului, că de le-oi unge aşa, se deschid; dar când oi intra în grajd, să te repezi la un bici de flăcări, care e atârnat în zid şi să începi a le bate nemiluit.

— Mulţumescu-ţi, cioară, zise Chelbea.

Şi se pregătea să-i dea drumul, drept mulţumită că-l învăţase; dar cioara îi zise:

— Măi Chelbeo, arde-mă pe mine, că tot sunt bătrână şi îţi sunt în mână, ce să te mai căznesti să prinzi alta?

Lui Chelbea, drept, îi era milă de ea, dar dac-a zis ea aşa, ce era el de vină? O arse, o făcu scrum şi cu scrumul acela unse lacătele şi intră în grajdul iepelor.

Iepele, cum l-au văzut, pe dată au început să vorbească:

— Păi, ăsta parcă e Chelbea năzdrăvanu', de-a prins zmeul viu, nevătămat.

— El, cu voia dumneavoastră! zise Chelbea şi puse mâna pe biciul de flăcări şi, până să se dezmeticească ele, începu a le da în cap şi dă-i şi dă-i până ce una dintre ele îi zise:

— Nu ne mai bate, Chelbeo, că bun stăpân ne vei fi, ci încalecă pe una dintre noi şi du-ne unde-i şti.

„Vă dădui de cap", se gândi Chelbea destul de bucuros, una că scăpase cu viaţă şi alta că era să facă să-i

---

315 veche unitate de măsură pentru lungime, variind între 1,96 m şi 2,23 m lungime

crape fraţii de necaz.

Când se apropie Chelbea de casă, iacă văzu moşierul flacăra biciului.

— Ce flacără să fie aceea, măi? întrebă el pe fraţii lui Chelbea.

— Nu ştim nici noi, cocoane, doar dacă n-o fi Chelbea cu biciul de flăcări, care mână iepele sirepele.

Şi drept, el a fost. Când a intrat în curte cu iepele, s-au speriat cu toţii, că nici nu se pomeniseră şi nici că s-or mai pomeni vreodată aşa minuni de iepe.

— Ei, Chelbeo, să ştii că mă prinz cu tine frate de cruce, zise moşierul văzând iepele în curte, şi toate bogăţiile mele or fi ş-ale tale... pe din două.

Şi-şi dădură apoi mâna şi se îmbrăţişară amândoi.

Către seară, iacă se pomeni moşierul cu Chelbea că vine la el:

— Măi frate, ştii una?

— Ştiu, dacă mi-i spune.

— Fraţii mei, auzi, s-au lăudat că ei pot stinge şira aceea de paie numai cu basmalele, dacă i-o da foc cineva.

— Ce spui?... Apoi, dar să-i vedem, că mie mi-s tare dragi minunile... Măi argaţi...

— Auzim, cocoane.

— Ce mă, v-aţi fost lăudat către Chelbea că puteţi stinge şira de paie cu basmalele, de i-o da foc cineva?

— Ba noi nu.

— Ba da, nu-mi spuse Chelbea?... Hai, porniţi de-i daţi foc şi să vă văz vrednicia.

Fraţii lui Chelbea rămaseră împietriţi, neştiind ce să facă.

— Haide, nu mai staţi, c-apoi de! Chelbea cum a făcut ce s-a lăudat către voi? Faceţi şi voi ce v- aţi lăudat către el.

„O păţirăm cât de bună!", se gândiră fraţii lui Chelbea; dar neavând ce-şi face capului, se urcară pe şiră, după ce-i dădură foc, ca s-o stingă cu basmalele.

Ce să stingă, că mai rău ardea; şi a ars până la pământ şi şira, dar au ars şi ei; şi aşa a scăpat Chelbea de fraţii lui care n-au ţinut seamă că-i scăpase de la moarte şi au vrut să-l răpuie de atâtea ori; dar, vezi dumneata, Dumnezeu ştie el ce face.

Iar eu încălecai p-o şa
Şi vă spusei dumneavoastră aşa.
Şi încălecai pe-o viespe
Şi-o lăsai la dumneavoastră în iesle.
Să te duci dumneata, cocoane, că eşti stăpân,
Să pui să-i dea şi nităl făn.

Şi comoara e bună la ceva

poveste românească

în malurile lutoase ale râpei lui Ghem, Moş Noe îşi săpase, nimeni din sat nu-şi mai amintea când, casă care aducea mai mult a vizuină decât a locuinţă omenească.

Jumătate din casa lui moş Noe era vârâtă în malul galben şi clisos al râpei, iar cealaltă jumătate, un fel de gârlici, stătea ca un cozoroc în afară, acoperită cu un fel de bucăţi de tablă colorată, puse unele peste altele.

Bătătura, înaintea casei, nu întrecea cu mult întinderea unei odăi. Câteva beţişoare uscate închipuiau zăplazul gospodăriei. Portiţă nu avea, nici măcar o vraniţă cât de simplă, făcută din nuiele împletite.

Un burlan de tablă ruginită, ridicat cu câteva palme mai sus de creasta gârliciului, arăta că pe acolo îşi dă afară fumul soba lui moş Noe. Un fănar cu o găzălniţă, în care ardea naft în nopţile întunecoase, atârna de un băţ deasupra intrării în gârlici.

Alte acareturi împrejurul acestei locuinţe cu o înfăţişare străveche nu mai erau; doar decât o coteneaţă

lipită de ea, dormitorul a câtorva găini nadolene roşii şi alte câteva albe boghete.

între ele se învârtea toată ziua un cocoş ţanţoş şi mândru ca un dragon de altădată, împintenat şi cu casca acoperită de un panaş înflăcărat ca focul.

Fiind un gălăgios dimineaţa, şi noaptea de câteva ori, adesea baba lui moş Noe îi striga:

— Şi mai lasă-ne în pace, răutăciosule, că nu ţi-i fi închipuind că tară tine nu ne sculăm sau nu se face ziuă?!

în faţa căsoaiei, mai era o buturugă cu o toporişcă înfiptă în ea, cu care moşul îşi dehoca lemnele pentru sobă.

De unde o fi venit acest Noe şi cu baba lui pe locurile acelea şi când venise, nimeni nu ştia şi nici el nu mărturisea nimănui.

Moş Noe era un om paşnic, blajin. N-a fumat în viaţa lui, nu a respirat niciodată aburul coclit al cârciumelor, nu s-a îmbătat niciodată că, spunea el, la beţie omul devine din om, mai întâi maimuţă, apoi câine arţăgos şi la urmă porc. Nu s-a certat cu nimeni, n-a clevetit contra nimănui. S-a ruşinat de minciună, de călcarea prieteniei, de defăimare că, vorba înţeleptului pe care o spune adesea: „Mărirea, ca şi necinstea, stau în cuvânt şi în limba omului".

Şi cu boierul megieş, pe a cărui moşie zicea că e bezmănar, dimpreună cu tot satul, o ducea bine. Se descoperea înaintea vechilului, un om îmbelşugat în răutăţi, dar nu-i zicea sărut mâna, ca alţii. Ieşea apoi regulat, în fiecare an, la prăşit şi la secerat, când omul boierului dădea gură în sat, strigând de pe un medean: „Mâine, măăăă! La prăşit la Poampă, la boier! O dupcă de mâncare pe zi! (O dupcă însemna o piesă mică de argint, de 50 de bani, iar „poampa" era o pompă stricată şi părăsită, cu care boierul încercase să înlocuiască cumpăna unei fântâni.)

Când n-avea de lucru, asculta, cu multă plăcere şi mare răcoreală în inimă, cântecul unui plop de munte, care îi acoperea locuinţa ca o umbrelă uriaşă.

Frunzele lui aproape rotunde, cu peţiolul lung şi în veşnică mişcare, apăreau în soare ca o puzderie de cioburi de oglindă strălucitoare; iar coroana, luată în totalitatea frunzelor ei, cu susurul adormitor al lor, părea o orchestră fantastică, cu neputinţă de a fi plăsmuită de o minte omenească.

Şi aşa au trecut mulţi ani peste capul lui moş Noe Ortodoxu. Câţi? Nimeni nu ar fi putut spune. Nici chiar cel mai bătrân om din sat.

Moş Noe şi cu baba lui şi cu casa lui păreau a fi de când lumea în râpa lui Ghem, tot aşa de firesc cum stau munţii şi dealurile şi stâncile şi apele din veleatul veleaturilor, la locurile lor.

Primăvară după primăvară albăstrelele cu tulpinele alburii şi petalele ca cerul senin îi dezmierdau ochii şi-i înseninau sufletul.

Vară după vară căuta ca un urs şi mânca mure albastre-brumării şi zmeură şi fragi aromaţi, de care era plină văioaga.

Măceşii cu globurelele lor roşii toamna şi mărăcinii cu porumbelele negre şi gust acrişor, împrăştiaţi pe coastele de chinoros ale râpei, îi păreau în dimineţele cu brumă groasă adevăraţi pomi împodobiţi de Crăciun.

în asemenea ceasuri, nu se îndoia că simte de la mare depărtare, din fundul zăvoiului, mirosul sălcioarei cu frunzele acoperite de solzi stelaţi argintii şi flori galbene, sau că prinde în scoicile urechilor şoaptele loziilor, a mlajei cu tulpinele purpurii adunate în pâlcuri, ca la un mare sfat obştesc.

Şi mult îi mai plăcea atunci, lui moş Noe Ortodoxu, să-şi aprindă candelă umplută cu mireasmă de mare omenie, să simtă lângă inima lui cum bate inima celor ce asudă şi-şi bătăturesc palmele pentru fericirea altora.

Şi iată că, într-o zi, se lăsă în râpa lui Ghem şi pe întinderile acelea o iarnă grea.

Viscolul scormonea şi spulbera zăpada de pe câmp troienind-o în adăposturi şi în fundul văilor.

Crivăţul se năpustea cu urgie peste oameni şi locuri, ducând pe aripele lui suflul gheţurilor de la miazănoapte.

Talazuri mari de omăt se goneau unul după altul pe dealurile încremenite de ger şi spaimă.

Şipotul din vale îngheţase tun. De-abia un firicel subţire de apă, ca o beteală de argint, se strecura cu mare greutate de sub blocul de gheaţă ce se formase la gura râmnicului, strălucitor ca o bucată de cleştar.

Pământul se întărise ca fierul, şi copacii şi şarampoii de telefon din şosea trosneau şi sârmele lor ţipau a

deznădejde şi durere.

Plopul se învolbura, se smucea şi răcnea în viscol, ca un om înnebunit, furios că nu-şi poate rupe lanţurile cu care e legat.

— Nu degeaba, îi spunea în gând, plopului, moş Noe, te socotesc oamenii arborele vrăjitorilor, şi al morţilor nespovediţi şi cu lemn bun numai de chibrituri.

Şi, într-o noapte de un astfel de infern, muri şi baba lui moş Noe Ortodoxu. A închis ochii tară să zică nimic; numai două lacrimi mari alunecară încet, prin şănţuleţele întortocheate ale zbârcitei ei feţe.

Moş Noe i le şterse cu podul palmei pe care, ducând-o apoi la ochi, le amestecă cu lacrimile lui.

Puse după aceea un şerveţel curat peste faţa jumătăţii lui de viaţă, care îl părăsea pentru totdeauna, aprinse liniştit candela din peretele de la răsărit, buchisi un cărbune într-o căţuie peste care aruncă nişte boabe de tămâie aromitoare şi, trăgând apoi un scaun, se aşeză la o masă cu capul pe mâini.

Noaptea aceea fu îngrozitoare. Afară urlau furiile dezlănţuite ale naturii, bleahurile de pe casă zăngăneau sinistru şi în sufletul lui era o învălmăşeală nebună de suferinţă şi durere neputincioasă.

Dinspre ziuă, când cocoşul anunţa zorile, totul se linişti, în natură şi în sufletul lui.

Ieşi afară. Cerul era albastru ca un baldachin uriaş de safir şi luna călătoare vărsa peste întinderi pulberea ei de argint.

După ce s-a luminat bine, Noe îşi puse pe el cea mai groasă buleandră şi, cu un băţ în mână, luă drumul satului.

Nu avea niciun ban şi bătrâna trebuia înmormântată. Mergea, orbiş, fără nicio ţintă, fără a se gândi la vreun om anumit, la care să se ducă. Voia să ajungă în sat şi atâta tot.

Satul, în mintea lui, părea o vatră caldă unde trebuia să vină în ceasuri grele nenorociţi ca el, un cuptor cu pâini proaspete care să astâmpere foamea celor flămânzi, ceva care să umple cu pitaci pungile săracilor, o fântână cu apă vie care să dea puteri nevolnicilor, o cascadă de bunătăţi, o comunitate plină de milă pentru cei în necazuri.

Mergea cu capul în piept, ca un om doborât de suferinţă, cu lacrimile îngheţate pe obraz ca nişte bobiţe de sticlă, înfruntând cu greutate potrivnicia troienelor de zăpadă. Intrase bine în sat când, o voce îl trezi din amarele lui visări, strigându-i de după un gard:

— încotro, moş Noe?

— Nu ştiu.

— Ce ţi s-a întâmplat? mai întrebă vocea de după zăplazul de scânduri.

Şi moş Noe îi povesti repede, cu glasul întretăiat de suspine, răul ce-l aducea în sat.

Tot printre şipcele gardului şi în hămăitul unui zăvod cât un viţel, se încheie discuţia:

— Apoi, moş Noe, nu pot să te ajut cu niciun ban.

— Am să-ţi lucrez.

— Ce să-mi lucrezi? Cu treaba care mi-ai face-o, nu-ţi scoţi nici mâncarea. Du-te cu Dumnezeu!

Şi moş Noe plecă mai departe.

Când ajunse în dreptul unei case, gospodarul de acolo, un om sărac, dar ceva mai bogat decât el pentru că avea un cal, tocmai ieşea cu vita de căpăstru, s-o ducă la apă.

După câteva minute de întrebări şi răspunsuri, convorbirea se încheie:

— Nu înham eu calul, pe iadul ăsta. Şi mai ales, pe degeaba. Ai bani? Merg. Nu ai? N-am ce-ţi face. Hi! gloabă! ţipă omul la cal, împungându-l cu codiriştea biciului.

Şi iar plecă mai departe necăjitul moş Noe Ortodoxu, nedumerit dacă i-au fost adresate calului, sau lui, ultimele cuvinte.

După ce se mai desmetici puţin din bobârnacele ce le primise de la cei doi semeni ai săi, care îl ameţiseră de-a binelea, se gândi să meargă la preotul satului.Bătu la poartă. O femeie, servitoarea popii, îi deschise. în cerdac, cu un dolman îmblănit pe umeri, cuo căciulă miţoasă în cap şi încălţat cu şoşoni groşi de pâslă călduroasă, îl aştepta preotul, care-l văzuse din casă, pe fereastră, cum bătea în poartă.

Cele ce au vorbit încheiară, şi aici, aşa:

— N-am ce-ţi face, frate. Dacă nu ai cu ce mă plăti, nu merg la cimitir. Descurcă-te cum ai putea.

Şi plecă mai departe, să se descurce cum o putea. în sufletul lui începu însă să bată o viforniţă tot aşa de cumplită, ca şi cea de astă-noapte. Tot ce gândise el despre sat şi despre oameni se năruia şi se veştejea acum ca o grădină plină de flori, peste care ar da năvală valuri de zăpadă şi aer îngheţat.

„Adică, se gândea el, după vorba popii, în adevăr că-s încurcat. îs bătrân, slab şi cu buzunarele pline de vânt, n-am niciun prieten, îs încurcat în nevoi, ca o muscă în pânza unui păianjen. A! dacă aş fi un bondar, repede aş trece prin pânză. Ce-mi trebuie însă, ca să fiu un bondar?" Şi, cu o mulţime de astfel de semne de întrebare, bătrânul se îndreptă către cel mai nevoiaş om din sat. „Oamenii săraci îs mai miloşi şi mai simţitori", se gândea el.

Omul nevoiaş tocmai stătea, când ajunse moş Noe la locuinţa lui, pe un scaun de lemn, mic, rotund, şi aţâţa focul din sobă, cu hlujanii pe care-i scotea dintr-un snop aşezat alături de el. îşi perpelea mâinile şi tălpile picioarelor la dogoarea flăcărilor din cuptor.

— Cu dragă inimă aş merge, moş Noe, dacă aş fi sănătos. Dar, cum vezi, nu pot. Să sap o groapă adâncă cât omul, într-un pământ îngheţat, pe o vreme ca asta, mi-i peste putinţă. Poate mâine, sau poimâine, dacă mă voi simţi mai bine.

— Apoi, îţi doresc, dar, multă sănătate.

Inimi goale, se gândi moşul, după ce ieşi afară şi luă drumul înapoi către râpa lui Ghem. Suflete reci la toţi. Măcar ăsta nu mi-a pomenit nimic de bani. O să vie, o să facă. Făgăduielele lui un fel de flori de hârtie. Da, mai ştii, e un om sărac. S-ar fi putut să mă ajute, dacă nu era bolnav. Sărăcia e o suferinţă şi în dosul ei, mai întotdeauna se găseşte câte o inimă duioasă şi gata de a sări în ajutorul celor ce sunt în necaz şi durere.

Şi, după prânz, moş Noe, care ştia că întristarea inimii încovoaie puterile şi înţelepciunea se dobândeşte cu zăbavă, cum scrie la carte, luă un târnăcop şi o lopată şi începu să sape o groapă sub ramurile bătrânului tei tremurător, chiar sub dâmb, în lutăria îngheţată.

Lucrul mergea greu. Pământul era ca de cremene. De sub târnăcop săreau scântei, ca nişte steluţe şi bulgări tari ca de criţă îi loveau ţârloaiele.

Noaptea începuse să-şi întindă valurile întunecate peste volbura de omăt, orizontul către asfinţit să se tigheleze cu o uşoară şuviţă purpurie de cărbune aprins şi bătrânul moş Noe, deşi muncise din răsputeri, nu săpase, nici până la genunchi măcar, groapa în care avea să se odihnească în veac aceea cu care împărţise o viaţă întreagă zilele bune ca şi cele rele. Plângea, sufla în mâini ca să şi le dezgheţe şi iar lovea cu târnăcopul în pământul care i se punea dimpotrivă cu atâta vrăjmăşie.

„Şi acum, o ultimă lovitură. Mâine o să duc mai departe lucrul", îşi spuse în gând bătrânul, repezind târnăcopul în pământ.

Ultima lovitură, însă, zăngăni ca o căldare de aramă. încă o lovitură; dar şi aceea zurnui la fel. Cu toată lipsa lui de vlagă, moşul începu să-şi înteţească loviturile împrejurul obiectului sunător, reuşind, în cele din urmă, cu mare greutate, să-i scoată capacul.

Obiectul cu răsunet de acioaie era un ceaun plin cu galbeni, o comoară ascunsă sub teiul tremurător, simbolul vrăjitorilor şi al morţilor nespovediţi.

Vârî mâinile în bănet şi-l vântură de câteva ori. Avu atunci părerea că, din căldarea plină de aur, se ridică un cal sălbatic înşeuat, cu coama răsfirată în vânt, cu potcoave galbene ca pucioasa, din caielele cărora ieşeau limbi de foc mici şi repezite ca limbile de şarpe.

îndată ieşi şi un călăreţ cu o mare torţă aprinsă într-o mână care, dintr-o săritură, se aruncă în şaua calului. Calul şi călăreţul erau ca jăraticul înflăcărat.

Inima lui moş Noe începu să-i tremure ca frunza plopului de deasupra capului său. Cerul se învineţise de tot şi văzduhul se încrâncenase ca sub ameninţarea unei primejdii înspăimântătoare.

Ce se va întâmpla, oare? Călăreţul stătea gata să-şi înfigă pintenii în coastele calului. Torţa din mâinile lui se înroşise ca sângele. Era flamura şi semnul metalului strălucitor, a aurului cu care nelegiuiţii pot incendia lumea, metal care poate aprinde în inima unora cohorta patimilor cu mistuitoarele lor distrugeri trupeşti şi sufleteşti.

Deodată, vedenia dispăru şi moşul se văzu iar singur lângă bordeiul lui, cu târnăcopul în mână, alături de groapa în care zăceau nemăsurate gânduri deşarte şi pofte spurcate.

— Darul şi binecuvântarea să fie peste aceşti bani! zise bătrânul, trecându-şi mâna peste ochi, ca şi cum ar goni din faţa sa icoana nălucirii ce-o avusese mai înainte.

Băgă apoi mâna iarăşi în galbeni şi, luând un pumn bun de monede, le dădu drumul zuruind în buzunar. După aceea puse capacul deasupra ceaunului şi acoperi groapa cu pământ şi zăpadă, ca să nu se cunoască nimic.

A doua zi merse la omul cu cei mai buni cai din sat.

— îmi dai sania până la târg?

— Ai bani?

— Am.

— Cinci lei.

— Bine. După ce plec eu de-aici, o să vină cineva şi o să-ţi dea şi mai mult. Trimite-mi sania acasă.

Şi moş Noe, ieşind din casă, plecă spre bordeiul lui, lăsând însă, fără a fi văzut, un ban de aur pe masa omului cu cei mai buni cai din sat.

Nu trecu niciun ceas şi o sanie trasă de doi telegari frumoşi zbura către târgul din apropiere.

La întoarcere era plină de colaci, de pâini, de covrigi, de lumânări, smirnă, tămâie, smochine, fainã, zahăr, carne, şipuri de rachiu, basmale şi tot ce trebuie la o pomană şi la o înmormântare.

Argatul omului cu cei mai buni cai din sat căpătă şi el bofturi de iuft moale şi unsuros, căciulă bună, un cojoc şi un suman după gustul lui.

În aceeaşi zi, tot pe ascuns, aşa cum făcuse cu omul ca cei mai buni cai, dădu ceea ce li se cuvenea, după spusele lor şi, mai mult chiar, decât ceea ce li se cuvenea şi popei, şi dascălului, şi slujbaşilor de la primărie, ca să-şi lase hierul pe buletinul de moarte, şi celor ce trebuia să sape groapa la ţintirim, şi bocitoarelor, bani de aur, bani bătuţi de austrieci, franţuzi şi turci.

Şi, chiar din aceeaşi zi, după ce-şi înmormântă bătrânica, moş Noe deveni legendar. Tot satul vorbea de el. Doi oameni însă, care să spună acelaşi lucru despre dânsul, nu s-ar fi găsit. Viaţa lui moş Noe devenise un fel de caleidoscop, în care tot omul vedea altceva şi altceva, fel de fel de închipuiri, fiecare în felul lui.

— De ce-mi dau, oare, oamenii atâta consideraţie, acum? se gândea moş Noe. Toţi mă bagă în seamă, pare că chiar mai mult încă decât pe boierul megieş. înainte, nu se uita nimeni la mine. Ce am acum, de le par tuturor un alt om? Banii, banii, banii! Ăştia sunt care mă ridică acum în ochii semenilor mei şi care, înainte, pentru că nu-i aveam, îmi legau pietre grele de picioare, de nu mă puteam mişca în viaţă. Oare nu cu ei am deschis mai bine decât cu orice cheie toate uşile pe care am vrut? Până a nu găsi comoara, eu, Noe săracul, nu aveam de la nimeni mângâiere şi ajutor. Şi văd acum că în faţa banului inima nu are nicio trecere. în punga oamenilor cuminţi, gândea mai departe moş Noe, el poate fi un servitor credincios şi plecat, după cum în mâinile celor fără cap şi inimă, care nu ştiu, sau nu vor a pune pază puterii lui, banul ajunge, sigur, din servitor, cel mai crud şi mai nelegiuit stăpân al lor.

Şi unul din cei cărora banul le pusese mai straşnic decât tuturor genunchiul pe grumaz era preotul satului. Nimeni nu dorea mai mult ca el să ştie de unde are moş Noe bani, câţi are şi cum ar putea să pună mâna pe ei.

Aşa că, stând acesta într-o seară, de vorbă cu preoteasa, au chibzuit ei cum ar putea afla secretul lui moş Noe.

— Am să-l chem mai întâi la spovedanie, zise popa preotesei. Am să-i spun că-i bătrân, că nu se ştiu zilele omului, că nu ştie nimeni când e scrisă, în zapisul vieţii, întoarcerea lui în pulberea din care s-a născut. O să-l afurisesc şi o să-l înspăimânt cu ceasul când va trebui să se înfăţişeze înaintea Domnului cu sufletul încărcat că poate a ucis pe cineva ca să-l jefuiască, poate că a tâlhărit sau a găsit bani străini pe care acum îi tăgăduieşte. O să-i arăt sfintele icoane, ca să vadă cum sunt chinuiţi şi cum se perpelesc pe lumea cealaltă, deasupra cărbunilor aprinşi, în frigare, ca nişte berbeci puşi la fript, toţi cei ce nu se spovedesc nouă, preoţilor, aici pe pământ. în sfârşit, o să văd eu ce am să fac cu el.

A doua zi, l-a şi chemat pe moş Noe. Ca să-i zguduie puţin inima şi simţurile, l-a dus să stea de vorbă cu el în biserică. Era un frig acolo, de i-ar fi îngheţat şi limba în gură lui moş Noe. Icoanele acelea însă, cu diavoli care împingeau cu furcile pe oameni în foc, asupra cărora popa îi atrăgea mereu atenţia, în loc să-l

înspăimânte, îi încălzeau chiar parcă plăcut, ca o sobă, bunda din spate.
Aşa că putea sta de vorbă cu popa şi o zi întreagă, în gheţăria din biserică.

în cele din urmă, după ce popa l-a întors şi l-a sucit pe toate feţele, au ieşit din biserică. în vifornița de afară, preotul abia auzi ultimele cuvinte ale lui moş Noe.

— Nu, părinte, n-am omorât pe nimeni; n-am furat punga nimănui; nu am cu nimic cugetul încărcat. Şi, dacă e să socoteşti în credinţă, părinte, de ce te-ai întreba de unde am bani de aur? Nu se cinsteşte de biserică pilda milostivului Erarh Nicolae, care împărţea pungi de câte trei sute de galbeni împovăraţilor de greutăţi? Unul asemenea marelui Erarh Nicolae poate m-a ajutat şi pe mine.

— N-am putut afla nimic de la el, preoteaso, spuse popa, înciudat, soţiei lui. Trebuie să încercăm altceva.

Şi făcură alt plan. Chiar în seara acelei zile, popa îşi puse pe el blana unui ţap pe care-l tăiase de curând, pe faţă o mască cu gura roşie ca focul şi ochi înspăimântători de bufniţă, iar preoteasa îi fixă, cu clei, coarnele ţapului, cetluindu-i-le de tidvă şi în sbanţuri de fier.

Şi, aşa gătit, popa ciocăni cu bâtul în uşa lui moş Noe, aşa cum ar bate ţapul cu copitele în ea şi împunse de câteva ori şi cu coarnele în ochiul de geam de lângă uşă.

Moş Noe se sculă, aprinse un chibrit şi, văzând la lumina lui, în fereastră, bazaconia aceea care îi tulbura liniştea nopţii, trase zăvorul şi, mai aprinzând încă un chibrit, întrebă:

— Ce vrea întunecimea Sa de la mine? adică diavolul. întunecimea Sa îi răspunse:

— Am venit să-mi iau partea mea de comoară.

Auzind moş Noe că iar e vorba de bani şi de comoară, îşi dete cu presupusul cam cine îi stătea în faţă şi, în loc de orice răspuns, îl stupi în ochi.

La urmă dădu drumul şi câinelui, pe care îl ţinea iama în casă, de-i făcu popii mantia ferfeniţă şi- 1 goni, până în vârf de sat, cu lătrături furioase, ca pe o dihanie sălbatecă.

Şi nici a doua zi şi nici a treia zi nu mai văzu nimeni pe popă ieşind din casă. Tuturor preoteasa le spunea că părintele e bolnav. După un timp, neavând încotro, fu nevoit să iasă între poporenii lui, pentru diferitele slujbe religioase ce trebuia să le facă: botezuri, cununii, pomeni, îngropări, sfeştanii.

Când l-au văzut prima dată, oamenii îşi făcură cruce, iar unele femei se abătură înfricoşate din calea lui. De sub şalul aruncat peste căciulă, ieşeau cele două coarne de ţap, pe care preoteasa, orice făcu, nu mai putu să i le mai dea jos de pe cap.

Dar încet, încet oamenii se obişnuiră cu ideea că au un popă cu două coame de ţap, de o parte şi de alta a potcapului, în dreptul urechilor.

Ochi lacomi, însă, pe galbenii lui moş Noe, mai pusese şi starostele satului şi pisarii primăriei şi ceilalţi slujbaşi şi oameni, zişi de vază, ai obştei. Aşa că nu se minună deloc moş Noe când, într-o zi, oameni înarmaţi, cu fireturi albe pe umăr şi petlite albastre la guler, bătură cu patul puştilor în pereţii şi pământul bordeiului lui, scotociră cu ochii şi cu mâinile acoperişul, tavanul şi singurul sipet pe care-l avea din tinereţe, de la întovărăşirea lui cu bătrânica ce-l părăsise.

Tuturor moşul le răspundea la întrebare, după capul şi înţelegerea lui.

— Ai găsit o comoară, moşule! Trebuie s-o dai!

— Ştiu eu ce să vă spun? răspundea moşul. Şi, dacă aş fi găsit şi aş fi găsit-o în pământul meu, tot trebuie să v-o dau?

— Da, moşule. Şi încă fără multă vorbă.

Şi atunci află moş Noe, de la oamenii stăpânirii, că palma de pământ, pe care era aşezat bordeiul lui nu-i aparţine decât la suprafaţă, o pojghiţă. Mai departe şi tot ce se află mai la fund sunt bunuri naturale şi aparţin comunităţii, nu cum credea el că dreptul lui merge până în inima pământului, ca o ţâncuşă făcută în pepenele pe care vrei să vezi dacă e copt.

— Cu toate acestea, le spunea şi moşul lor, eu am văzut pe unde am umblat, oameni ghiftuiţi de bani, bani pe care nu mai ştiau cum să-i cheltuiască, bani scoşi din naftul, fierul, cărbunii, arama, sarea şi aurul şi alte asemenea bogăţii ce se găseau sub pământurile lor. Cum le era îngăduit acestora să rumege, ca nişte tauri la iesle atâtea bunuri care nu erau ale lor, ci ale tuturor oamenilor şi mai ales ale acelora care le scoteau pentru ei, din fundul pământului, cu sudoare şi multă obidă?

Comoara mea, se gândea apoi în sine moş Noe, nu-i nici cum un bun natural. Cineva, un om a ascuns-o acolo unde am găsit-o. E a lui? Dar? Nu-i nici a lui. Cum putea să adune un singur om, prin munca sa, atâta bănet? Comoara e a altora. Alţii au muncit, alţii au năduşit şi au chinuit ca s-o adune. Acelora trebuie să li se dea, că e a lor. Şi, fiindcă s-a găsit sub plopul meu, înseamnă că banii au fost adunaţi de pământenii din partea locului, fie că sunt încă în viaţă, fie că îs moşi şi strămoşi de-ai celor de astăzi. Lor li se cuvine, dar, comoara.

Şi moşul începu, după ce se mai limpeziră apele, cu însufleţirea unui apostol, să încerce a şterge cât s-o putea mai bine, nedreptatea pe care o socotea că se găseşte în căldarea cu galbeni, de sub plopul cu frunzele într-o veşnică mişcare, mii şi mii şi sute de mii de mici ventilatoare, care răcoreau aşa de plăcut zăduful şi primeneau vara, tară încetare, aerul de deasupra bordeiului său.

în mintea sa, se aranjau mai bine decât în cel mai bun catastif, toate nevoile ce le aveau oamenii dimprejurul lui. Urechile lui auzeau şi inima lui prindea orice suspin, orice durere, orice nevoie.

în sufletul său înflorise un trandafir fermecător, din care se răspândea, în valuri, aroma celei mai curate omenii; din toată fiinţa lui izvora un şipot, un râmnic neînchipuit de bogat de simpatie umană, din care să bea să se răcorească şi drepţii, şi nedrepţii, şi fericiţii, şi nefericiţii.

Şi, până să-şi dea duhul, moş Noe n-a încetat a stinge necazurile oamenilor şi a striga împotriva celor ce-şi întrebuinţează banul ca să-şi sporească stricăciunea în pofida celor mulţi, care aveau mare nevoie de el.

Zi de zi şi noapte de noapte, moş Noe se strecura în curţile celor ce aveau nevoie de ajutor, lăsându-le bani strălucitori în pragul caselor sau pe pervazurile ferestrelor.

Câinii nu-l lătrau. Nicio vietate nu-l simţea. Unii, care băuiau că el ar fi binefăcătorul, ziceau că o vrăjitoare i-ar fi dat un beţişor care-l făcea nevăzut, iar alţii că i-ar fi dat o tichie fermecată.

Aşa o fi fost sau n-o fi fost, n-aş putea spune. Ceea ce pot adeveri, însă, este că, de multe ori, moş Noe era văzut prin mezelăriile târgului încărcat cu bunătăţi a căror aromă ar fi tentat la părăsirea postului de gardă şi pe vestitul Cerber, câinele cu trei capete, paznicul sever şi incoruptibil al infernului.

Şi, când în cele din urmă, adormi întru cele veşnice şi Moş Noe, norodul îngenunchia în colbul drumului pe unde trecea pataşca legănată în sunetul trist al clopotului din ţintirim.

în urma lui, se împrăştia până departe un puternic miros de ambră şi de parfum dulce de roze.

Natura făcu şi ea praznic mare în ziua aceea. Văioaga se umplu de flori de tot felul, unele – cărora le trecuse vremea, altele – care trebuiau să vină mai târziu şi încă altele care nici nu se mai văzuseră prin locurile acelea.

Iar când noaptea îşi întinse vălul întunecat peste întinderi, luna, mai strălucitoare decât oricând, urmată de un cortegiu de stele sclipitoare, se opri din mersul ei deasupra râpei lui Ghem şi, ca un mare şi minunat candelabru, o lumină ca ziua, până ce ornicul arătă crucea nopţii şi începutul altei zile. Şi, în fiecare an, se repetă, după aceea, aidoma, marele şi minunatul praznic al ceasului când moş Noe trecuse întru veşnică odihnă şi râpa lui Ghem, din an în an, se prefăcea într-o poiană din ce în ce mai fermecătoare, pe care omul de-abia şi-ar putea-o închipui în basme şi făuritorii de versuri în magica lor fantezie poetică.

Şi tot în fiecare an după aceea, o pereche de porumbei albi sfâşia draperiile nopţii în revărsatul zorilor şi, zburând din orizontul împurpurat, ca dintr-o colivie cu uşile deschise, venea fâlfâind din răsărit, să petreacă într-o linişte şi sfială sfântă, toată ziua în plopul cu frunzele tremurătoare de deasupra bordeiului lui moş Noe şi în loziile sângerii din râpa lui Ghem.

Făt Frumos Ursu

poveste românească

Demult, demult, s-a născut la casa unui om ceea ce nu se mai văzuse de când lumea, un fecior, care în unele privinţe aducea mai mult a urs decât a om. Părinţii lui i-au dat numele de Ion, iar oamenii i-au zis unii Ion Ursu, iar alţii, pentru că avea un cap minunat de frumos şi o faţă luminoasă ca luceafărul, i-au zis Făt Frumos Ursu şi aşa i-a rămas numele toată viaţa.

Şi acest Făt Frumos era o mare minune, căci mereu, nesătul ca flămânzilă, mânca câte două cuptoare de

pâine pe zi şi tot nu se sătura.

Tatăl său nu era un om chiar sărac, dar cu pofta de mâncare a lui Făt Frumos Ursu nu erau multe speranţe că va putea rezista până la urmă şi că nu va ajunge, în sfârşit, la sapă de lemn.

Văzând el că n-o s-o scoată la capăt cu acest mâncăcios, se gândi să-l dea de la casa lui, să-l vâre la stăpân şi să-i facă, cum s-ar zice, un pic de bine cuiva.

Dar cine să-l ia? Că de-ar fi muncit numai pentru mâncare şi tot nu l-ar fi primit nimeni, da încă să-i mai dea şi simbrie.

Se gândi el, se gândi mult, până ce, într-o bună zi, îi zise lui Ion:

— Fiule, vezi, să nu-ţi fie de deochi, eşti sănătos, eşti mai voinic decât un urs şi ai, slavă domnului, o poftă de mâncare zdravănă, numai că asta nu poate ţine până la sfârşitul lumii. Noi, după cum ştii, nu mai avem bani, ne suflă vântul în pungă. Comori de asemenea nu avem. Tot ce se mai găseşte pe lângă casa noastră se topeşte ca gheaţa, în fiecare zi. Gândeşte-te şi tu să te apuci de vreun lucru, de vreo treabă, că doar eşti cogeamite flăcău frumos, voinic, bun şi plin de duh.

De unde şi până unde, se gândi Ion Ursu, îi venise aşa deodată lui tată-său în cap să-l laude? Dar, pentru că era în adevăr un băiat bun şi cu o inimă dreaptă, fără ascunzişuri viclene, îi răspunse:

— Tată, e adevărat. Ce, eu nu văd? Bogat nu eşti şi cred că n-ai fost niciodată. Am să fac cum ai zis.

— De, fiule, cândva am avut şi eu o stare mult mai bună ca astăzi. Acum am numai ce mi-a mai rămas, ce mi-au mai lăsat nişte căpcăuni, care mi-au luat-o, când au trecut odată pe aici.

Asta era o minciună, pe care bunul părinte al lui Făt Frumos i-o spunea acestuia, ca să-l facă să se ducă de pe capul lui, după ce i se furase avutul şi, cu ocazia asta, poate că nu s-o mai întoarce şi o rămâne pe acolo.

Atât i-a trebuit lui Ion Ursu. Făţarnicul părinte, cu minciuna lui, lovise bine la ţintă.

— Spune, întrebă el pe tatăl său, ce erau, cine erau acei căpcăuni?

Şi tatăl său îi spuse că erau nişte oameni sălbatici, nişte nelegiuiţi, care, el nici nu era născut pe atunci, călcaseră locurile acestea, tăiară, vătămară şi băgară lumea în sperieţi, jefuind-o de tot ce avea.

Auzind asemenea lucruri, Ion Ursu, căruia îi venise muştarul la nas, sări în sus turbat de furie.

— Tată, zise el, vreau să-i caut pe aceşti căpcăuni şi să-mi măsor puterile cu ei. Mai întâi însă, să-mi cauţi un drug de fier gros cam cât braţul şi să-mi dai şi cincizeci de catâri voinici, pe care să încarc averile ce am de gând să le aduc.

Tată-său atât aştepta. Cât ai fuma o lulea bună, îi şi aduce cincizeci de catâri şi o rangă de fier aşa cum a cerut el, pe care, luând-o în mână, Ion Ursu o îndoi şi o rupse ca pe o nimica. Atunci tată-său îi aduse un drug gros cam cât pulpa piciorului. Dar şi pe acesta Făt Frumos Ursu îl frânse în două, ca pe o surcică. Alergând încoace şi încolo, căutând şi întrebând pe unul şi pe altul, în sfârşit, tatăl, care nu ştia ce să mai facă, ca să scape de fiu-său, găsi şi-i aduse un alt drug, lung şi gros, aşa cam ca o tânjală, pe care Ion Ursu nu-l mai putu rupe.

Luându-şi apoi rămas-bun de la tatăl său, căruia îi râdeau ochii de bucurie că scapă în sfârşit de o povară, încălecă pe cel mai voinic catâr şi, cu groaznica lui armă pe umăr, plecă în lume, urmat de caravana de catâri, să caute pe căpcăuni. în drumul lui, se abătu şi zăbovi puţin la un fierar, pe care îl cunoştea şi care îi auzise încă de departe tălăngile catârilor ca un vuiet, ca un fel de freamăt de pădure când o bate furtuna.

— încotro, Ioane? îl întrebă fierarul.

— Merg să-i găsesc şi să pun mâna pe căpcăunii care l-au prădat pe tatăl meu.

— într-un ceas bun, Ioane! Treaba însă îi cam grea. Uite, dacă ai să poţi să ridici fierul ăsta, să ştii că ai să reuşeşti în ceea ce ţi-ai pus în minte.

Şi fierarul îi arătă o grindă groasă de fier, care stătea de câţiva ani în curtea lui şi pe care zadarnic încercaseră atâţia să o mişte măcar din loc.

Ion Ursu se aplecă şi numai cu o mână o ridică ca pe un beţişor. O duse apoi în fierăria omului şi cu amândouă mâinile o rupse bucăţică cu bucăţică, ca s-o poată lucra meşterul.

Fierarul holbase ochii cât pumnul. Nu-i venea să creadă ceea ce vedea. Era oare posibil aşa ceva? Nu cumva era vreo vrăjitorie la mijloc? Se clătina pe picioare ca un om beat. Un asemenea ajutor la lucru i-ar fi trebuit lui. Vru să-l oprească la el. Ion Ursu însă avea alte scopuri.

După ce plecă de acolo, ajunse la o bătrână.

— încotro, Ioane? îl întrebă bătrâna.

— Departe, bunico, departe. La căpcăuni.

— Ce să faci acolo?

— Vreau să le iau averea ce-au furat-o de la tatăl meu.

— întoarce-te acasă, fiule. Nu te pune cu căpcăunii, că ţi-ai pierde viaţa. Că mulţi regi şi împăraţi, cu oaste câtă frunză şi iarbă şi feţi-frumoşi s-au dus la ei şi înapoi nu s-au mai întors. Acolo şi-au lăsat oasele. Şi dacă n-au putut face ei nimic, cum ai să faci tu, singur cum eşti?

— Om vedea, bunico.

Şi Ursu îşi urmă calea mai departe. Curând, curând, dădu de un brutar.

— Dacă ai să mănânci şase cuptoare de pâine şi ai să bei şase buţi de vin, ai să-ţi împlinească dorinţa, îi zise brutarul.

Vorbele brutarului căzură taman bine lui Ion Ursu, care chiar nici nu mai mâncase nimic de când plecase de-acasă. Şi Făt Frumos Ursu, flămând ca un câine fără stăpân, fără a mai aştepta a doua îmbiere, începu să hăpăiască pâine după pâine şi să dea gâlgâind pe gât vinul, butoi după butoi, până la cea din urmă picătură. Iar brutarul stătea năucit şi se uita prostit la treaba ce-o făcea Ion Ursu.

— Halal de mama lui! zicea el, după fiecare poloboc de vin şi fiecare cuptor de pâine pe care le dădea gata Făt Frumos. Ăsta ştiu că e om! E o adevărată comoară la casa lui tată-său. Să-i trăiască!

Şi când zise şi ultimul, al şaselea „Să-i trăiască!" auzi pe Ion Ursu strigând la el:

— Hei, brutarule, ce stai? Ce te zgâieşti aşa la mine? Mai ai grâu, mai ai făină, mai ai pâine? Alt vin mai ai?

— Eşti voinic, Ioane! Du-te în drumul tău, că numai tu le poţi veni de hac căpcăunilor! îi zise brutarul, lăsând braţele în jos, ca un om învins, care se predă.

Şi iar plecă mai departe Ion Ursu, scotocind lumea în toate cotloanele ei, până în cele din urmă ajunse la palatul căpcăunilor.

Aceştia cum îl văzură şi prinseră a sări şi a juca într-un picior, că le vine chiar la masă un mezelic aşa de bun, care să le deschidă pofta de mâncare. Şi se repeziră spre el, să-l bea de viu, nu altceva.

— înapoi, câinilor, că vă fac bucăţele! strigă Ion Ursu. Căpcăunii veneau însă ca vântul, înspre el. Dacă văzu aşa, descălecă şi începu a le căra cu drugul, de-i culcă pe toţi la pământ. Nu scăpă din încăierarea asta nici picior de căpcăun. După aceea, Ion Ursu intră în palatul căpcăunilor, unde nu se mai găseau decât bătrâni, femei şi copii. De ei nu mai avea frică, că-i lungea pe toţi la pământ numai cu o palmă. Luă apoi cheile palatului, deschise odăile şi cămările lui şi, încărcând pe cei cincizeci de catâri toate bogăţiile din el, plecă înapoi spre casă.

Când ajunse acasă şi când văzu, tatăl său îşi făcu cruce. Nu se aştepta să-l mai vadă vreodată. Dând însă ochii cu caravana de catâri încărcată de covoare, de lăzi cu bani, de saci cu bijuterii şi cu fel de fel de alte bogăţii, îi venea să sară şi să joace de bucurie. Şi veneau acum o mulţime şi o mulţime să-l vadă pe Făt Frumos Ursu, că acesta tuturor celor ce veneau să-l vadă, le dădea câte un pumn de galbeni. Şi, din om în om, vestea se duse până la împăratul acelui loc. Trimise atunci împăratul ca să-l cheme, ca să-l poftească la palatul lui. Dar cum Ion Ursu era puţin cam încăpăţânat şi nu prea dispus să dea ascultare repede ordinelor şi nu numai ordinelor, ci chiar şi rugăminţilor şi unui împărat, zise trimişilor acestuia:

— Mergeţi şi spuneţi multe închinăciuni stăpânului vostru şi că, dacă doreşte să mă vadă, să poftească aici: casa mea e deschisă şi celor buni şi celor răi.

Neavând încotro, împăratul se coborî din înălţimea tronului său şi veni să stea de vorbă cu Ion Ursu, la casa acestuia. Din vorbă în vorbă, încet, încet se împrieteniră repede amândoi.

— Un asemenea om de seamă ca tine se cade a veni la domnia mea şi, cât voi trăi, să-mi fie de ajutor în conducerea împărăţiei, îi zise împăratul lui Ion Ursu.

Iar acesta, care se lăsa cam greu, dacă văzu că împăratul stăruise atât de mult, zise şi el la rândul lui:

— Să vedem ce-o spune şi tatăl meu. Şi cum o spune el, aşa o fac.

Tatăl său nu zise „nu".

Nici nu ajunseră bine la palat, Ion Ursu şi cu împăratul, că şi veni vestea că împăratul Laiu a intrat cu oştile sale în împărăţie. Şi vorbi Ion Ursu către împăratul, prietenul său:

— Nu te speria, împărate! Lasă treaba asta pe socoteala mea.

Şi îndată Ion Ursu trimise vorbă prin olăcari repezi, lui Laiu împăratul, să se întoarcă din drum, să se tragă înapoi din ţară, că altfel n-o să scape de el chiar de s-ar ascunde şi în gaură de şarpe. Dar împăratul Laiu râse cu oamenii lui de Ion Ursu. Atunci, Ion Ursu îi trimise încă o dată vorbă să renunţe la planurile sale, că altfel va avea de-a face cu el, şi nici cel cu un picior n-o să-l poată scoate din mâinile lui.

împăratul Laiu nici nu vru să audă de aşa ceva şi continuă a petrece şi a chefui fără grijă în ţara în care intrase.

Văzând asta, Ion Ursu îşi ieşi din fire şi se supără aşa de rău, că părul pe el îi stătea zburlit ca nişte ţepi de arici.

Porni ca o vijelie, cu drugul de fier pe umeri, fără niciun alt ajutor. Neavând timp de pierdut, nu stătu să-l aştepte, a-şi găti oastea de luptă, nici pe împăratul lui. Laiu împăratul, când îl văzu venind singur ca să se bată cu el, nu-şi mai putea ţine râsul.

— Un prăpădit ca ăsta să mi se împotrivească mie, să stea împotriva oştirii mele? S-a mai auzit aşa ceva vreodată?

Dar îndată îi pieri râsul, când Ion Ursu se repezi ca o vijelie în oamenii lui şi începu a-i culca la pământ, ca iarba sub tăişul coasei. Nu trecu niciun ceas şi din toată oastea împăratului năvălitor nu mai rămăsese niciun om în picioare.

După aceea, dându-şi cu părerea că împăratul lui n-o să mai aibă treabă cu el, plecă înapoi spre casă. Drumul la întoarcere trecea printr-o pădure. Acolo dădu peste un om, care în loc să taie lemnele, rupea cu mâinile copacii, din picioare.

— Voinic eşti, măi frate, îi zise Ion Ursu.

— Voinic? Asta îi voinicie? Voinic, dacă ai auzit de el, e Ion Ursu, care s-a luptat cu căpcăunii şi le-a luat toate bogăţiile ce le-a găsit în palatul lor.

— Apoi, eu sunt acela.

— Tu? Atunci, ia-mă cu tine. Mă cheamă Strâmbă Lemne. Poate o să-ţi fiu de folos.

— Te iau. Şi-l luă cu el.

Mai încolo, dete peste un alt om, care se juca cu pietre, cum se joacă copiii mici, cu nişte pietroaie de o sută de ocale unul. Le arunca în sus, de nu se mai vedeau din nori şi apoi le prindea în mână, ca pe nişte pietricele.

Cum îl văzu, Ion Ursu îi zise:

— Să nu-ţi fie de deochi, da voinic om mai eşti!

— Voinic? Eu voinic? Să-l vezi întâi pe Ion Ursu ş-apoi să zici.

— Păi, eu sunt acela.

— Da? Nu vrei să mă iei cu tine?

— Te iau. Cum te cheamă?

— Mă cheamă Sfarmă Piatră.

Şi plecară mai departe câteşitrei. Mai către seară, nu ieşise încă din pădure, prinseră o căprioară, o tăiară şi o puseră la fript, într-o frigare. Părându-li-se că le-ar fi puţin o căprioară pentru masă, Ion Ursu şi cu Strâmbă Lemne plecară prin pădure, prin împrejurime, să mai găsească ceva de vânat, lăsând friptul căprioarei în grija lui Sfarmă Piatră.

Nici nu se fripsese bine căprioara şi iată că vine „cel cu coarne" şi hap! hap! mănâncă toată carnea, de nu lasă nicio bucăţică măcar în frigare. După care făcu o tumbă prin aer şi se făcu nevăzut.

Ce să facă Sfarmă Piatră? El văzuse totul, dar de frică nici nu strigase şi nici nu îndrăznise să-l gonească. Ce să pună, se gândea el, în frigarea pe care Cel cu Coarne, nu numai că nu mai lăsase nimic, dar o şi linsese de strălucea ca oglinda? Temându-se să nu fie certat şi de Ion Ursu, dădu fuga în pădure. Tot căutând să vâneze ceva, dete peste un cerb bolnav, pe care îl tăie şi-l vârî în frigare, în locul căprioarei pe care o mâncase diavolul.

După puţin timp veniră şi ceilalţi doi tovarăşi de la vânătoare. Scoaseră cerbul din frigare, întinseră masa pe iarbă verde şi se apucară să mănânce. Deşi mâncau cu pofta unor lupi flămânzi, totuşi ziceau, din când în când, ba că friptura are un miros urât, ba că o să le cadă greu la stomac, ba că-i crudă.

în ziua următoare, din vânatul adus în ajun, rămase să pregătească masa Strâmbă Lemne. Dar şi acesta o păţi la fel ca Sfarmă Piatră. Şi tot ca şi el, căutând în pădure să vâneze ceva, găsi un măgar mort pe care, aducându-l la coliba lor, îl puse în frigare, pe foc. La masă, pe care o întinse pe iarbă ca de obicei, mâncară, dar ca şi în ziua trecută, numai cu noduri în gât şi cu scârbă. Zi-i carne de măgar şi pace! ba încă de măgar mort.

în ziua a treia, rămase la colibă Ion Ursu. Ceilalţi doi plecară la vânat.

Când era gata-gata friptura, hop, răsare şi Scaraoschi şi, repede, după ce făcu o tumbă, se şi repede la frigare, cum era învăţat. Ion Ursu însă nu-i dădu răgaz nici sa miroasă frigarea. Ridică drugul în sus şi, când îl plesni, îl culcă la pământ, mai mult mort decât viu.

— Unde te afli tu, afurisitule, îi strigă Ion Ursu, de te repezi aşa la frigare?

Şi, înhăţându-l de chică, îl ridică în sus, începând a-l întoarce şi a-l răsuci şi a-l trânti de pământ, de să-i crape fierea în el.

împeliţatul începu să plângă.

— Lasă-mă, se rugă el de Ion Ursu, iartă-mă, că o să-ţi arăt unde se găsesc două zâne frumoase cum nu se află altele în lume.

— Bine, îi zise Ion Ursu, vorbim noi mai târziu. Până atunci, ia vino încoace!

Şi, luându-l pe Aghiuţă, îl legă zdravăn de un buştean, acoperindu-l apoi cu o pătură groasă de păr de capră.

Şi iată că, după întâmplarea asta, veniră şi cei doi tovarăşi de la vânat şi mâncară şi se săturară şi lăudară cu cele mai bune cuvinte pe Ion Ursu, spunându-i că e cel mai iscusit în ale cuhniei, că a gătit o friptură aşa de gustoasă, cum n-au mâncat în viaţa lor.

Ion Ursu nu grăi nimic, ci rădea încetişor numai pe sub mustaţă.

— Nu ştiu cum se face, le zise el mai târziu, că m-a apucat un frig, aşa dintr-o dată. Mergeţi, vă rog, şi aduceţi-mi pătura aceea, de pe buşteanul de colo.

Ei se duseră. Când traseră însă pătura şi dădură cu ochii de tartorul legat de buştean, începură să urle şi să tremure de frică ca frunzele de plop.

— Nu mai ţipaţi! îi ocărî Ion Ursu. Unde e curajul vostru, voinicoşilor? Dacă aş fi fost şi eu ca voi, n-aţi mai fi mâncat friptura pe care aţi lăudat-o atâta.

Luă apoi pe Scaraoschi de urechi şi, împreună cu ceilalţi doi, merse cu el să-i arate unde se găsesc zânele. Şi dracul îi duse la un puţ.

— Aici, zise el, în fundul acestei fântâni.

Atunci Ion Ursu, Sfarmă Piatră şi Strâmbă Lemne traseră la sorţi ca să vadă cui o să-i cadă a intra întâi în fântână. Sorţii căzură pe Ion Ursu.

Agăţat de un odgon gros, acesta se coborî încet-încet până în fundul puţului, în fundul pământului. Acolo, ce să-i vadă ochii?!

Oriunde se întorcea, numai palate şi palate cu pereţii de aur bătuţi cu fluturi de onix, cu scări de fildeş şi acoperişuri în fel de fel de culori.

Intră în unul din cele mai frumoase palate, unde din întâmplare dădu chiar peste cele două zâne. Cum îl văzură, ele îl şi întrebară:

— Cum ai îndrăznit, Făt Frumosule, să te joci cu moartea, venind aici? Nu ştii că aici domneşte mai-marele diavolilor, cel care ne-a răpit şi pe noi?

— N-am nicio frică de el, fetelor. Eu sunt Ion Ursu, şi-s mai drac decât toţi dracii. Pregătiţi-vă să ieşiţi în lume.

Fetele auzeau şi nu le venea să creadă. De mult pierduseră orice nădejde că o să ajungă să mai vadă vreodată lumea. De aceea nu aşteptară să le mai zică a doua oară. Luară cu ele ce aveau mai de valoare şi, una câte una, fură trase afară de Sfarmă Piatră şi Strâmbă Lemne.

Când îi veni rândul şi lui Ion Ursu să fie scos din fântână, cei doi nu mai lăsară funia în jos, ca să rămână astfel în fundul puţului şi să se prăpădească.

Săracul Ion Ursu nu ştia ce să mai creadă. De ce nu venea, oare, funia în jos?

Alergă într-o odaie, alergă în alta, şi în alta, şi tot aşa, căutând o ieşire din fundul puţului. în sfârşit,

ridicând chepengul de la o pivniță văzu stând acolo, pe câte o sofa, ca niște pașale, doi berbeci: unul alb și altul negru.

Stă atunci Ion Ursu și se gândește: să coboare sau să nu coboare? Hotărî în cele din urmă să coboare. Berbecii erau în slujba mai-marelui diavolilor. Când acesta voia să coboare în lumea cealaltă, încăleca pe berbecul negru; iar când voia să se ridice în sus, în lumea pământeană, încăleca pe berbecul alb. De unde să știe acest lucru Ion Ursu? Cum se văzu în salonul pașalelor, se și aruncă pe berbecul negru. De îndată însă, simți cum îi fuge pământul de sub picioare și se trezi într-o clipă în lumea de dincolo, în lumea de jos, chiar pe casa unei bătrâne. Bătrâna, speriată, începu să urle și să strige la el în gura mare, că-i dărâmă casa.

Când îl văzu însă că-i om din altă lume, îl întrebă:

— Ce cauți aici, fiule?

— O să-ți povestesc îndată, mătușo. Mai întâi însă, dă-mi măcar o picătură de apă, că nu mai pot de sete.

Și bătrâna îi aduse un pahar de apă tulbure, de parcă dracul și-ar fi spălat cămașa în ea.

— Altă apă nu ai, mătușo?

— De, măi fiule, aici o ducem cam greu cu apa. în fiecare zi mânăm câte un om la balaur, la zmeu, ca să slobozească apele. Dar asta nu ține mult. Apa nu curge decât numai atât cât îi trebuie zmeului ca să mănânce omul, apoi o oprește. Iată, astăzi vine rândul fiicei împăratului să meargă la balaur. Mai mare mila îți este de frumusețea și de tinerețea ei. Trebuie să meargă. Nu se poate altfel. Altminteri, ar muri lumea de sete. Bietul împărat, care nu mai are pe nimeni, nici fată, nici fecior care să-i poarte numele! Ce-o fi astăzi în inima lui?!

Fără a-și pierde vremea, grăbit, după ce spuse bătrânei cum a ajuns în lumea de jos, Ion Ursu porni de îndată către văgăuna zmeului. Ceva mai încoace de intrarea văgăunii, găsi șezând pe o buturugă de lemn pe fata împăratului. Dar ce frumoasă! Părul îi era ca aurul. Văluri vaporoase îi acopereau trupul. Avea briliante în păr și în urechile delicate ca doi trandafiri. Sub vălurile de purpură i se vedea inima cum licărește și luminează ca steaua dimineții. Aștepta, plângând și jelind, clipa înspăimântătoare când trebuia să vină balaurul. De mila ei plângeau și pietrele.

— Nu mai plânge, grăi Ion Ursu către ea. Nu mai plânge. Și-l podidiră și pe el lacrimile.

— Cum să nu plâng, voinicule, și să nu țip și să nu mă bocesc, când știu ce bine mă așteaptă?

— Nu te teme, fată frumoasă, că n-ai să pățești nimic. Cunosc nenorocirea voastră, a oamenilor de pe aici. Fă-ți inimă bună, că balaurul o să aibă de-a face cu mine.

Și fetei îi veni inima la loc.

Stând ei acolo și fiind și cam obosit de prin câte trecuse, Ion Ursu se așeză la picioarele domniței și-și puse capul încetinel pe genunchii ei, rugând-o ca, dacă o adormi, să-l înțepe cu un ac, când o vedea că vine zmeul.

Și nu trecu mult și iată că-l zări pe balaur venind cu un vuiet de furtună, cu o gură cât o șură și cu balele curgându-i șuvoi în urma lui. îngrozită peste măsură, fata uită să-l mai înțepe cu acul pe Ion Ursu. O înăbuși însă plânsul ca o ploaie vijelioasă de vară. Din torentul de lacrimi, una fierbinte ca focul îi căzu pe fruntea lui Făt Frumos Ursu. Picătura îl făcu să deschidă ochii.

Și atunci, nu departe de el, văzu balaurul frecându-și labele de bucurie, că i se trimisese doi oameni în loc de unul.

Dar când fiara se apropie cu gura căscată ca să-l înghită, Ion Ursu ridică drugul de fier în sus și, când îl lăsă în jos, cât ai clipi din ochi, zmeul zăcea la pământ, zdrobit și zvârcolindu-se ca un șarpe.

— Dă încă o dată! grăi spurcătura către Ion Ursu.

— De două ori nu mă face mumă-mea! îi răspunse acesta.

Căci, dacă l-ar mai fi lovit o dată, balaurul s-ar fi ridicat cu puteri înzecite și Ion Ursu nu era așa de prost să nu știe lucrul acesta.

— Am eu altceva mai bun de făcut!

Și, trăgând cuțitul din cingătoare, tăie limba dihaniei, și laba dreaptă, pe care le băgă în traistă, ca să se afle acolo, când i-o trebui la ceva.

Apoi se despărți de fata împăratului de acolo, fiecare văzându-și de drumul lui: el înspre sat și fata către curtea împărătească.

Era fericit. în calea lui alergau oamenii în toate părţile, cu fel de fel de vase, ca să le umple cât mai repede cu apă. Ei încă nu aflaseră că apa nu se va mai opri niciodată şi că va curge mereu.

în aceeaşi zi, ajunse şi fata împăratului acasă. Străjile palatului sunară din buciume de corn, vestind sosirea ei. împăratul o primi, însă, cu mustrări, în loc de vorbe bune.

— Ai fugit! îi spunea el. Ai călcat legea şi înţelegerea cu poporul meu! Ce-o să se facă atâta lume tară apă? E drept, oare, să moară tot norodul, ca să trăieşti tu?

— Nu mă mai certa, tată! grăi fata. Ai să vezi că nu-i nimic. Balaurul nu mai trăieşte.

Şi fata îi povesti tatălui său cum un Făt Frumos, cu care se întâlnise, ucisese balaurul mai uşor decât s-ar reteza, cu cel mai ascuţit hanger, un firişor de iarbă.

—

Să mulţumim atunci cerului, fata mea, zise împăratul ridicând mâinile în sus, ca o implorare şi în viitor a puterii care făcuse minunea aceasta.

Luă apoi capul fetei, îl aplecă pe pieptul lui şi, sărutând-o cu dragoste, îi udă cu lacrimi părul ei ca aurul roşu.

— Să se bată tobele! strigă către oamenii care îl slujeau. Să se cânte din ţimbale, să se aprindă luminile palatului, să se pună cărbuni aprinşi în căţui şi să se arunce deasupra uleiuri de smirnă şi cuişoare, să se întindă ghirlande de flori şi lampioane colorate, să se veselească cu noi toată împărăţia, nu numai că a scăpat de moarte fata mea, ci şi pentru că tot norodul, de azi încolo, nu va mai pieri de sete şi nu va mai hrăni şacalii şi balaurii din hrubele pământului. Să se deschidă coliviile porumbeilor, ca să vestească lumea de pacea care s-a coborât în inima şi în împărăţia noastră.

îşi chemă apoi sfetnicii la sfat şi dădu zvon în cele patru colţuri ale pământului să se afle şi să se aducă la el acel Făt Frumos care ucisese balaurul, ca să-l facă ginerele său.

De astă dorinţă împărătească auzi şi o namilă de om, o matahală uşurel de minte şi urât de mama focului. Şi hăbăucul şi măscăriciul acesta, căruia îi tremura şi carnea pe el de gras ce era, se gândi să se facă, nici mai mult, nici mai puţin, decât ginerele împăratului.

Dete dar fuga unde se găsea balaurul mort, îl jupui şi, punându-i pielea pe un băţ şi capul într-un sac, se înfăţişă înaintea împăratului şi-i zise:

— Eu am ucis zmeul, împărate. Uite-i pielea şi capul.

— Dacă tu eşti acela, te fac ginere! îi zise împăratul.

Fata, ca fata care nu îndrăzneşte să iasă din cuvântul părinţilor, tăcea şi nu spunea nimic. Dar plângea de ruşine, când se gândea să stea alături de bivolul acela grosolan.

De atâta suferinţă şi plânset se înnegrise aproape ca un corb.

Când Ion Ursu ajunse iar acasă, la bătrâna de la care plecase, îi ceru ca şi de rândul trecut, să-i dea măcar o picătură de apă, ca să-şi potolească setea.

— Nu am, maică, nu am, doar ştii povestea cu apa noastră, răspunse bătrâna cu un ton necăjit.

Atunci Ion Ursu îi zise:

— Nu te amărî atâta, tuşico. Mergi la şipot şi ia-ţi apă cât îţi doreşte inima, că de azi înainte, şi mâine, şi poimâine, şi cât ţine veleatul, apele sunt dezlegate.

Bătrânii nu-i venea să creadă într-o asemenea minune. îşi închipuia că voinicul glumeşte, că vrea să-şi râdă de ea. Cum omul la nevoie, când e să se înece, se agaţă şi de un pai, aşa şi bătrâna, deşi aproape nu credea nimic, plecă totuşi numai cu un ulcior, după apă. Şi ce văzu, o făcu să-şi treacă mâna de mai multe ori peste ochi. Să fie adevărat sau e vreo nălucire? Apele curgeau fără oprire, iar oamenii jucau împrejurul lor, mai ceva ca la nuntă. Intrată în iureşul acela de veselie omenească, începu şi bătrâna să joace, cu toată greutatea anilor ce-i ducea în spate.

Când se mai potoli, în sfârşit, tăria primei izbucniri de fericire, bătrâna îşi umplu ulciorul cu apă. Avu şi destul timp ca să mai tragă cu urechea şi la oamenii care vorbeau şi-şi împărtăşeau părerile şi să afle şi de zvonul ce-l dăduse împăratul, ca să fie adus la el acel Făt Frumos ce ucisese monstrul, pentru a-i da fata de soţie; ba că acel voinic se şi dusese la împărat şi că pregătirile de nuntă şi începuseră.

Vine bătrâna acasă şi-i spune lui Ion Ursu ce se vorbeşte prin lume.

— Bine, bunico, spune Ion Ursu, cum, în ţara asta se află vreun Făt Frumos? Ai auzit de aşa ceva?

— De, dragul meu, ştiu şi eu? Parcă le poţi şti pe toate? Dar, dacă balaurul a fost ucis de cineva, se vede treaba că o fi.

— Nu se poate, bunico. Doar eu am ucis balaurul.

— Nu râde, fiule, de mine. Dacă tu l-ai omorât, de ce stai şi nu te duci să spui împăratului, ca să te facă pe tine ginere?

— Lucrurile nu prea miros a bine, bunico. Trebuie să fie aici ceva nelalocul lui.

Şi, fără a mai spune ceva, îşi trecu traista cu băierile pe după gât şi, cu mare grabă, plecă şi el spre palatul împăratului.

Când ajunse la porţile palatului, străjile îşi sunau lăncile de caldarâmul de pietre din faţa lor.

— Nu-i voie, îi strigară lui Ion Ursu şi încrucişară spăngile înaintea lui, când acesta vru să intre înăuntru.

— Nu-i voie?

Şi, mai mult râzând decât în serios, Ion Ursu îi luă de ceafă şi-i repezi de nu se mai văzură unul pe altul.

Curtea palatului era plină de oameni de rând, de ostaşi, de demnitari şi de alţi invitaţi. Miresme de flori umpleau văzduhul şi lampioane de hârtie colorată se legănau în adierea vântului, deasupra acestei mulţimi, ca aripile unor fluturi.

Se pregătea nunta prinţesei.

în faţa palatului, Ion Ursu se opri. Zidurile lui erau de alabastru, uşile de aramă roşie ca focul în care se bătea cu ciocane de abanos, clanţele de ivoriu alb şi scările erau de marmoră şi acoperişul de argint strălucitor.

Bătu la uşă şi intră în palat. împăratul şi cu sfetnicii lui stăteau pe covoare de mătasă. Fata cea blondă şi frumoasă a împăratului părea un văl de abur, nu fiinţă omenească. Stătea şi ea cu alte fete mai încolo.

Când îl văzu pe Ion Ursu dete un ţipăt de bucurie şi l-ar fi întâmpinat cu braţele deschise, dacă nu i-ar fi fost ruşine de atâta lume. Că lumea pe atunci era, cum zic unii, mai proastă, se ruşina de bătrâni, de părinţii lor, de rudele lor.

într-un tron, pe piei de leopard, cu ghearele vârâte în teci de argint şi de aur, stătea ca un bivol, cu un ciubuc mare în gură, şarlatanul care voia să se facă ginerele împăratului.

Ion Ursu se apropie de împărat şi-i zise:

— împărate, nu acest om a ucis balaurul, ci eu.

— Cum îndrăzneşti să spui aşa ceva? răcni namila de pe tron. Eşti un mincinos. Nu vezi colo capul şi pielea balaurului?

— Capul? Da, îl văd. N-ai vrea însă să-mi arăţi şi limba balaurului?

îndată săriră câţiva oameni şi despicară capul fiarei. în gură, nimic. Limba lipsea.

— N-o fi avut, strigă haimanaua. Da' pielea o vezi? mai stărui cu obrăznicie şarlatanul.

— Pielea? Da, o văd. Dar n-ai vrea să-mi arăţi şi laba dreaptă a balaurului?

Şi iar săriră câţiva oameni şi întinseră pielea balaurului pe podea. Laba dreaptă lipsea.

— Iată sunt la mine, şi limba şi laba, zise Ion Ursu, scoţându-le din tolbă.

în faţa acestor dovezi că el e mincinosul, bivolul de pe tron rămase cu gura căscată, şi buimăcit, se rostogoli pe jos, ca un buştean.

Bucuria schimbării ce se făcuse în treburile palatului şi ale împărăţiei n-avea margini. Se bucură împăratul, se bucurară sfetnicii, se bucură norodul dinăuntrul şi din afara palatului şi se bucură, mai mult decât toţi, fata împăratului.

— Noi vrem să stai la noi, în lumea noastră, să te veseleşti şi să trăieşti fericit, ca domn şi ginere al împăratului, că binele ce ne-ai făcut nu se cumpără şi nici nu se poate plăti vreodată, cu nimic în lume.

— Nu, le răspundea tuturor Ion Ursu. Nu pot. Eu nu sunt din lumea voastră. Trebuie să mă întorc la ai mei.

Şi când zicea „la ai mei", se gândea şi la cele două fete, pe care le trimisese sus, din fundul pământului. Şi-i mai venise şi pofta să-şi facă socotelile cu cei doi fraţi, tovarăşi ai lui, Sfarmă Piatră şi Strâmbă Lemne, care se

dovediseră a fi din belşug împodobiţi cu inimi viclene, limbi mincinoase şi mâini ucigaşe. Nu s-ar fi putut împăca niciodată cu gândul să nu le dea să guste puţin din dulceaţa buzduganului său şi acestor doi trădători, care se purtaseră atât de vrăjmăşeşte cu el.

îşi luă rămas-bun şi plecă iar în lumea mare. Ajunse într-un loc, lângă o sihlă deasă ca peria, tocmai când din înaltul cerului se cobora un vultan cu un pui în cioc. După el veniră îndată şi alţi vultani şi vulturoaice, tot cu pui în cioc, care povestiră lui Ion Ursu că sunt nevoiţi să-şi poarte puii cu ei din cauza unei vulpi îngrozitoare care-i mănâncă şi pe care n-o pot simţi cu niciun chip când vine la cuiburile lor.

— Ce putem face pentru tine, Făt Frumos, dacă ne scapi de nenorocirea asta? îl întrebară vultanii.

— Să mă duceţi în lumea cealaltă de sus, le răspunse Ion Ursu.

— Greu lucru ne ceri, dar o să încercăm.

în câteva clipe săpă o groapă adâncă în care intră el şi cu toţi puii. Pe vultani şi pe vulturoaice îi înşiră ca un lanţ pe câmp şi prin copaci, de unde să pândească toate mişcările vulpii.

De-abia făcuse rânduiala asta şi iată că apăru şi vulpea pe câmp, mirosind în toate părţile şi scormonind toate muşuroaiele, tufele, râpele şi văgăunile ce le întâlnea în calea ei. Luase urma vultanilor şi acum le căuta ascunzătorile.

Când ajunse la gura groapei se opri. Dădu din coadă şi-şi linse buzele. Pradă bună. Apoi, parcă ar fi alunecat pe o funie de aer, îşi dădu drumul în fundul groapei. Acolo, căzu în braţele lui Ion Ursu.

— Bine ai venit, cumătro! zise el apucând-o de coadă.

Până aici ţi-a fost. Ce cojocel o să-mi torn din blana ta!

Şi vârî mâna în cingătoare, după cuţit. Vulpea începu să scheaune şi să se zbată în mâinile lui Ion Ursu.

— Lasă-mă o clipă, numai o clipă! se ruga ea.

Şi Ion Ursu o slăbi puţin, atât cât vulpea putu facă o tumbă peste cap. înaintea lui apăru deodată un drac cu coarne, cu coadă, cu ochii roşii şi limba ca para focului.

— Nu mă omorî, Făt Frumos. Iartă-mă, cum m-ai mai iertat o dată pe pământ.

— Tu eşti, Sarsailă? Ia să te văd puţin, la lumină. Şi Ion Ursu îl luă de perciuni şi-l ridică în sus. îmi pare rău, dar de data asta cred că n-o să te mai pot cruţa. Eşti burduşit de răutăţi şi de toate ispitele. Trebuie să ieşi din danţul vieţii.

— Iartă-mă, iartă-mă! se văicărea dracul. Nu mă mai ating de puii vulturilor, las pe toată lumea în pace, iar ţie o să-ţi arăt o comoară, cum nu mai e alta la fel cu ea.

Şi a chemat Ion Ursu poporul vulturesc să-şi ia puii şi să trăiască în veci liniştit, iar el plecă cu Sarsailă până la ruinele unei mănăstiri, ruine pustii şi înspăimântător de triste. Cine ar fi putut bănui ce era înăuntru!?

— Iată uşa, spuse diavolul. Nimeni n-o poate deschide. Soarele e sus. Du-te într-o parte! Eu o să-mi trec umbra peste uşă, ea se va deschide şi tu vei intra şi te vei face stăpânul bogăţiilor dinăuntru.

Şi s-au întâmplat toate aşa cum a zis diavolul. Şi erau într-o încăpere numai rafturi şi măsuţe de lemn mirositor de mahon şi pe ele înşirate numai tăvi de chihlimbar şi cupe de cleştar pline cu pietre nestimate, care străluceau ca nişte sfarâmături de stele, iar în jurul lor plutea o lumină orbitoare, ca o pulbere de soare. Şi era acolo şi un arc nestrunit, pictat şi bătut cu pietre nestimate. Lângă el câteva săgeţi de aur, în vârful cărora sclipeau, ca nişte scântei puternice, câte un diamant ascuţit.

După ce-şi umplu tolba cu perle, rubine, safire, mărgăritare, cu cercei scumpi, cu brăţări şi inele, cu paftale şi alte giuvaeruri, la coapsă cu arcul şi câteva săgeţi de aur, merse la mai-marele vultanilor şi-i spuse:

— Să mă duceţi acum, în lumea cealaltă, aşa cum ne-am înţeles.

Şi vultanii îi făcură, pentru a-l duce în lumea de deasupra, un fel de coş de nuiele, în care îl aşeză cu toată averea lui, pe perne făcute din puf de vulturoaice. După ce umplu şi un al doilea coş cu de- ale mâncării şi cu multă apă, ca să le ajungă pe drum, se înhămară la ele un stol de vultani tineri, sub conducerea unuia mai bătrân şi, după şase zile de zbor neîncetat, îl puseră pe pământ sănătos şi nevătămat, ba şi bine odihnit.

— Sănătate şi mulţămim, le zise vultanilor.

— Sănătate şi voie bună şi foarte vă mulţămim şi noi, răspunseră vultanii.

întors pe pământ, o luă la picior, uşor ca un fulg. Jos, aerul era mai greu, aşa de rar şi fără împotrivealâ, că i se părea că zboară, nu merge.

Din arcanul gândurilor sale, Ion Ursu slobozea mereu idei înainte, înapoi, într-o parte şi alta, căutând să desluşească vreo cale, care să-l ducă la găsirea lui Sfarmă Piatră şi Strâmbă Lemne.

Numai ce se întâlni, cât colo, cu un bătrân.

— Unde te duci, fiule?

— Unde m-or duce ochii, răspunse Făt Frumos.

— Şi de ce mergi, fiule, unde te-or duce ochii? Mai bine încearcă să scapi două zâne închise, frumoase cum nu se mai află altele pe lume.

Ion Ursu stătu puţin şi se gândi. Apoi zise:

— Şi unde sunt, bătrânule, zânele de care îmi vorbeşti?

— Uite, colo, în zare, în cetatea care se vede în pădurea de pe vârful dealului. Nişte oameni hapsâni au luat-o cu hapca, zburătuind în lume pe cei ce se aflau în ea. Mulţi au vrut să le scape, dar n-au ştiut cum.

Porţile cetăţii şi uşile palatului au închizători făcute cu mare meşteşug şi nemaiînchipuită viclenie. Zeci şi sute de discuri zmălţuite împodobesc în multe culori faţa palatului. Şi numai unele din ele ascund secretul încuietorilor. Cine le nimereşte, deschide ca la bâlci, în barăcile în care se trage la semn, una din porţile cetăţii, că sunt nouă la număr, ori una din numeroasele uşi ale palatului. Dar lucrul acesta nu e aşa de uşor de împlinit, numai din trei săgeţi cât e îngăduit să se tragă. Tu însă cred că ai să reuşeşti, că parcă n-ai fi săgetător din lumea noastră.

— Mulţumesc, moşule, omule necăjit. Pentru ce mi-ai spus, ţine-ţi răsplata. Şi Ion Ursu îi aruncă în căciulă câţiva pumni de galbeni, de pietre scumpe şi giuvaeruri. Mergi sănătos şi înveseleşte inima ta şi al or tăi şi durează-ţi acareturi frumoase, şi saivane, şi grajduri cu vaci cu clopote grele de acioaie, şi câini voinici, şi cai frumoşi, şi catâri, şi cămile domoale ca nişte cucoane.

Şi bătrânul plecă spre casa lui, cu faţa zâmbitoare ca o floare care-şi desfăcea petalele în faptul dimineţii, iar Ion Ursu către cetate, călcând îngândurat pământul cu pasul greu ca apăsarea unui munte.

Până să ajungă la marginea cerului, unde o vedea ridicându-se trufaşă şi plină de întuneric şi umbre tainice deasupra pădurii, îl apucă noaptea. Se hotărî să aştepte zorile. Culcat în iarbă, într-un cot, chitea cum ar face să nimerească talgerile care i-ar deschide porţile cetăţii şi uşile palatului.

Toată noaptea observă cu multă grijă licărirea lor, asemenea sclipirilor a sute de ochi ai unei fiinţe fantomatice. De la o vreme, observă că din puzderia de licăriri, câteva îi dădeau ciudate înfiorări, ori de câte ori apăreau. Le notă cu multă atenţie în minte şi, ca să fie sigur că le găseşte fără îndoială a doua zi, le fixă poziţia cu crăcane de mesteacăn alb.

în sfârşit, trecu noaptea şi se apropia ziua. O lumină dulce apăru la orizont înaintea dimineţii. în curând răsări şi soarele, mângâind frunzele strălucitoare ale copacilor şi gonind umbrele pădurii.

Ion Ursu îşi ocupă un loc bun de ochit. învăluit în raze de lumină, stătea înaintea lui un palat zidit numai din chihlimbar. Păsări roşii şi albastre se roteau deasupra lui. Sirene tinere şi delicate
dormeau încă sub umbreluţe multicolore, pe marginea bazinelor cu apă sinilie. încolo, cetatea era pustie.

După ce mai controlă o dată, prin crăcanele de mesteacăn, poziţia discurilor, Ion Ursu alese pe unul dintre ele. Scoase din tolbă o săgeată cu vârful de diamant şi încordându-şi arcul, a cărui coardă zbârnâi ca vuietul a mii de bondari, trase. Din discul ochit izbucni o flacără roşie şi un nor de scântei în mii şi mii de culori. îndată porţile cele mari şi grele ale cetăţii, scrâşnind cu zgomot, se traseră larg într-o parte. Lovise bine.

Trase a doua oară, în alt disc. De data asta se deschise una din uşile palatului. Din ea se repeziră afară zânele. Le văzu alergând prin iarba bogată a parcului către porţile deschise. îmbrăcate în rochii ţesute din fir fin de aur şi argint, cu părul fâlfâind în vânt ca două caiere de beteală galbenă, cu buzele roşii ca macul, cu brăţările de la glezne ce sunau ca nişte minunaţi zurgălăi, alergau, alergau. Cu ochii strălucitori de lacrime, se lipiră de Ion Ursu.

— Nu vă mai fie teamă, le zise el. îndată mă răfuiesc şi cu oamenii mei.

Şi, când trase în al treilea disc, săgeata se întoarse înapoi şi-i căzu la picioare, cu cei doi ticăloşi legaţi de ea în lanţuri de oţel. Şi, luându-i Ion Ursu de câte un picior, îi zvârli în văzduh, împrăştiindu-le trupul în mii fărâme.

După aceea, Făt Frumos Ursu chemă înapoi poporul cetăţii ce pribegea în toate părţile, ca să trăiască cu el

împreună, în pace și fericire.

Se însură cu una din cele două zâne, care erau surori. Iar când fiul împăratului care se războise cu împăratul Laiu luă în căsătorie pe cealaltă zână ajunse și cumnatul acestuia.

Și cred că n-a fost norod mai fericit decât acela care a trăit sub paza lui Făt Frumos Ursu și nici cetate mai vestită în care să fi domnit în mod mai desăvârșit dragostea, adevărul și dreptatea, decât cetatea lui Ion Ursu.

Zânele din poiana florilor

poveste romanească

A fost odată ca niciodată, dacă n-ar fi fost nu s-ar fi povestit, în pădure, dincolo de cascadă, dincolo de izvorul râurilor ce curg la vale, dincolo hăt... mult, de Slănicul de azi – a fost, după cum spuneam, o poiență.

O poiență minunată, cu păsări, animale, flori și pomi, care vorbeau și care-și aveau regină și stăpână o zână bună, pe nume Flora.

Poiența se chema „Poiană Florilor", iar toate viețuitoarele ce-și aveau lăcaș acolo erau în grija și ocrotirea zânei celei bune.

Într-o bună zi, Flora, zâna lor, auzind toate cele povestite și de Nic-pitic și de pârâiașul cel năzdrăvan, își puse în gând să plece printre oameni. Pentru asta era nevoie de învoirea bunicei sale, regina zânelor.

Așadar, se duse la ea, și-i spuse:

— îngăduie-mi să mă duc printre oameni, să-i văd, să-i cunosc, am auzit atâtea vorbindu-se despre ei!

Regina îi îngădui, dar cu o singură condiție: să plece dimineața în zori, iar până la miezul nopții să fie înapoi la palat. Altfel își pierdea puterea ei de zână și era sortită să rămână pentru totdeauna printre oameni.

în zori, Flora părăsi palatul de cleștar din poiență. îmbrăcată în straie țărănești, alunecă pe undele pârâiașului până la primul sat din vale.

Era devreme, oamenii de abia se trezeau, era duminică și deci zi de odihnă. Se opri la fântână – îi era sete – și încercă să scoată apă. Acolo întâlni un flăcău venit și el tot după apă.

— Cine ești, fată frumoasă? De unde vii și unde te duci? După câte știu, nu ești de prin părțile locului!

— într-adevăr, îi răspunse zâna, nu sunt de pe aici. Azi am poposit în satul vostru.

Deși spusele zânei erau adevărate, flăcăul nu putea înțelege cum o fată singură poate merge noaptea la drum. Apoi, de unde putea veni din munte? Acolo sus nu mai era nicio așezare omenească.

Flăcăul prinse mai mult curaj:

— Pe mine mă cheamă Cosmin, ție cum îți zice?

— Flora e numele meu, îi răspunse fata zâmbind.

Porniră împreună spre sat, jucară la horă împreună, iar Flora fu oaspetele părinților lui Cosmin. între cei doi începuse să se înfiripe un sentiment frumos, curat, de iubire.

Către seară, fata, neuitându-și promisiunea făcută bunicii, își luă rămas bun, mulțumi pentru tot și dusă a fost pe drumul codrului.

Cosmin, purtat de iubire, o urmări în taină. Astfel văzu cum fata, ajunsă la pârâu, se așeză pe o frunză mare, iar mrenele o purtară în sus spre munte, plutind lin pe apele limpezi. Mai văzu cum în poiența fermecată, sânzienele o primiră cu bucurie; mai văzu un pitic, și ceva minunat – un palat scânteietor, unde Flora intră și de unde ieși îmbrăcată în hainele ei de zână.

Se așeză lângă trunchiul unui copac, privind luna, as-cultând țârâitul greierilor, privind stelele, părându-i-se că zărește chipul luminos al Florei... Și Cosmin adormi, acolo, în vârful muntelui. Cu gândul la aleasa lui, era hotărât ca odată cu primele raze de soare să se ducă la palat, să-i spună Florei că-i cunoaște secretul, că vrea s-o ia cu el în sat să-i fie nevastă.

Bătrâna bunică a zânelor, aflând vestea, că picior de pă-mântean se apropiase de Poiana Florilor, veni îndată.

Zâna cea mică își recunoscu dragostea ei pentru acest pământean și o rugă fierbinte să-l aducă pe Cosmin

în Poienița Zânelor.

Foc se supără regina zânelor. De acum nu mai rămâneau docit două căi: ori Flora pleca pentru totdeauna printre oameni, dar atunci își pierdea puterile ei de zână, ori amândoi, dacă nu renunțau la dragostea ce-i unea, să devină stane de piatră. Plângând, zâna cea mică ceru îndurare și timp de gândire.

I se dădu răgaz până în zori.

Necăjită, se așeză pe malul pârâiașului, cu toate animalele înjur și plânse... plânse.

Florile, păsările, animalele, Nic-pitic, Fifilic, toți veniră în jurul ei rugând-o să nu plece, să nu-i părăsească.

Dacă nu pleca, își cunoștea soarta! Legea zânelor era aspră și de neclintit. Avea oare dreptul să-l tragă și pe Cosmin în pedeapsa cea grea?

Cu pas ușor, pe nesimțite, ca prin farmec, apăru cerbul, regele pădurii. Apropiindu-se de Flora îi spuse cu glas duios:

— Nu mai plânge, zână mică, necazul tău va trece ca un vis dacă-mi asculți sfatul! Mergi repede, în așa fel ca până în zori să fii înapoi – mergi la împăratul vieții și al tuturor zânelor, la înțeleptul An. El poate să lege și să dezlege toate hotărârile.

Luându-și în fugă aripioarele ei de zână, Flora zbură la stăpânul tuturor zânelor. îl rugă, plângând cu suspine, să-i îngăduie să-l ia pe Cosmin în Poiana Florilor.

Era bătrânul înțelept blând și statornic cu toate hotă-rârile.

— Ai avut noroc, fata mea, că ai ajuns la mine înainte să bată clipa cea târzie. Cu o asemenea rugăminte n-a îndrăznit nimeni vreodată să mi se înfățișeze. Dar acum, pentru că dragostea voastră este mai presus de viață, iar tu ai venit într-un suflet, am să vă ajut.

Mai adăugă:

— Bagă însă bine de seamă, dragostea ta omenească să nu cumva să te îndemne să-ți uiți îndatoririle de zână! Vei veghea asupra poienii, a vieţuitoarelor și a florilor cu aceeași grijă ca și până acum, altfel...

Bătrânul An dispăru.

Zâna nu mai apucă nici măcar să-i mulțumească, să-i spună cât îi este de recunoscătoare...

Când ajunse în poiență totul era pregătit de nuntă: și bucate alese, și rochia de mireasă strălucitoare ca o volbură. Când se trezi Cosmin, nu mai era în pădure, ci se afla în palat, într-un pat de cleștar, iarNic-pitic și animalele roiau în jurul lui, aducându-i numai bunătăți.

... Și se făcu o nuntă, ca în povești! Orchestrele cântau, musafirii dansau, florile își deschideau petalele, iar mirii erau mai frumoși ca doi porumbei luminoși... Trăiră fericiți, avură copii, iar despre Flora și Cosmin se mai vorbește și azi în Poiana Florilor.

Eu v-am spus ce-am știut și auzit, voi dacă vreți să aflați mai multe, mergeți în Poiana Florilor, în poienița fermecată.

Cea care știe lucruri minunate, este Roșcovana – veverița cea bătrână. Căutați-o și sigur că vă va povesti lucruri mai multe și mai minunate despre Flora și Cosmin!

Negrea și Cașin

poveste romanească

Se spune că după ce Măgura, fata cea vitează, luptase vitejește alături de Ștefan cel Mare, acesta i-ar fi dăruit ținutul dinspre sudul Poienii Măgura, cunoscut azi sub numele de Poiana Sărată.

Tot din neamul neînfricat al Măgurei se trăgeau și cei doi frați, Negrea și Cașin – despre care vă voi povesti acum.

își aveau gospodărie în locul moștenit de la străbuna lor și se ocupau cu pescuitul, atunci când năvălirile dușmane nu-i chemau la oaste.

în acea vreme domnea peste Țara Moldovei, Petru Mușat, fiul lui Ștefan cel Mare și al Răreșoaiei – recunoscut de istoric și sub numele de Petru Rareș.

Într-un sfârşit de toamnă, se află veste în aşezarea de la poalele muntelui că mare pericol se abate asupra Moldovei şi domnului ei. Leşii din nord şi otomanii din sud ameninţau cu război ţara. Se aştepta deci în curând ca goarnele să sune, clopotele să bată şi războiul să înceapă.

Nori grei de neliniște întunecau chipurile îngrijorate ale oamenilor.

Aşadar, în acea vreme târzie de toamnă, un pâlc de pescari, printre care şi cei doi fraţi, plecară să mai aducă ceva provizii de peşte.

Urma să se întoarcă în curând.

în vârf de munte, unde apele erau repezi şi înghețate, unde păstrăvii săreau sprinteni în apele cristaline, acolo sus, pescarii îşi aveau colibă şi adăpost în desişul pădurii.

Ajunşi înainte de a se înnopta, făcură foc bun, mâncare caldă şi rămaseră de vorbă până mai târziu în noapte.

Gânduri negre îi nelinișteau, nu aveau odihnă, nu-i prindea somnul.

într-un târziu, unii din ei se culcară, apoi unul câte unul adormiră – până ce în jurul focului mai rămaseră treji doar Negrea şi Caşin. Stăteau de pază, nu cumva să se stingă focul, iar fiarele pădurii să-i atace.

Deodată, din liniștea tară murmur a nopţii, străbătu fâşât de frunze. Se părea că sunt paşi de om. Se apropiau... erau din ce în ce mai aproape şi iată printre copaci apăru statura unui bărbat.

Era înalt şi frumos, pletele-i uşor cărunte alunecau rotunjit pe umerii laţi. Purta haină ţărănească de aba şi traistă de pescar. Părea obosit.

— Seară bună, fraţilor, zise străinul. Mă lăsaţi să mă încălzesc la focul vostru?

— Cu dragă inimă, răspunseră într-un glas flăcăii. Poate eşti şi flămând. Iacă, pâine, peşte – fa bine şi împarte cu noi bucatele, îl îmbiară ei.

Mulţumind, străinul mâncă cele puse dinainte-i.

Flăcăii îl priveau curioşi. Fiecare se întreba în sinea lui cine poate fi străinul. Nu era de prin părţile lor, asta sigur, nu-l mai văzuseră nicicând. Părea să fi făcut un drum lung, după cât îi erau de prăfuite şi zdrenţuite opincile. După îmbrăcăminte aducea să fie pescar, iar după purtările-i alese, ceva mai mult.

După ce mâncă, bărbatul îşi îndreptă ochii umbriţi parcă de o tristeţe înăbuşită spre cei doi fraţi. Dintr-un buzunar scoase un galben pe care-l întinse lui Caşin.

— Iată, zise, pentru ospitalitatea voastră!

— Nu primim, răspunseră amândoi. în neamul nostru oaspeţii se primesc totdeauna cum se cuvine. Noi ţi-am pus dinainte ce am avut. Ospeţia nu se cumpără.

Străinului i se umplură ochii de lacrimi, iar privirea lui de-o nemaigrăită duioşie.

— Sunt moldovean ca şi voi, zise el. Nu-s de aici, din părţile voastre şi pentru asta v-aş ruga să- mi spuneţi cât de departe este trecătoarea ce mă poate duce în ţara Transilvaniei.

Negrea şi Caşin se priviră bănuitori. Cine era străinul acesta? De ce vrea să ştie drumul peste munţi? Dacă era un trădător sau un spion?

Parcă ghicindu-le gândurile, omul îşi întoarse faţa în bătaia focului.

— Nu vă fie frică, fraţilor! Uitaţi-vă bine la mine, chiar nu mă recunoaşteţi?

— Măria ta! căzură cu faţa la pământ, cei doi. Măria ta, iartă-ne, nu te-am recunoscut decât acum, când flăcările îţi luminară chipul!

— Măria ta, zise Caşin, cu ce-ţi putem fi de folos? Cere-ne orice şi suntem gata să facem totul pentru tine!

— Bine, bine, zise blând Rareş, vreau doar să mă ajutaţi să trec munţii.

Le spuse în câteva vorbe cum o mână de trădători vân-duseră Moldova otomanilor, iar el era obligat să-şi părăsească domnia. Pleca să găsească ajutor în Transilvania, la fraţii noştri, de unde avea să se întoarcă apoi cu oaste.

Pe dată înţeleseră cei doi pericolul în care se afla domnul. îi deteră merinde de drum, iar Negrea se pregăti să-i arate calea spre pasul Oituzului.

Porniră împreună spre strâmtoarea munţilor, unde ajunseră aproape de ivirea zorilor. Acolo Rareş îl sărută pe amândoi obrajii, luându-şi rămas bun.

îl urmări Negrea cu privirea până ce strâmtoarea şi ceaţa îl înghiţiră. Avea inima împăcată că-şi scăpase

domnul din grea cumpănă.

Agale, se întoarse apoi spre tabăra unde-şi părăsise fratele şi tovarăşii, dar aci găsi câţiva turci care încercau să afle dacă nu cumva trecuse pe acolo un străin.

Spuseră cu toţii că n-au văzut pe nimeni, că ei sunt acolo la pescuit şi că nu înţeleg pe cine caută. Iscoadele, neîncrezătoare, îi luară zălog.

Porniră spre vale. Turcii erau doar şase, pescarii, nouă. La o îngustare de drum, se iscă învălmăşeală şi se încinse o luptă cruntă. Muriră otomanii cu toţii, iar dintre moldoveni, pieriră doi – chiar cei mai dragi: Caşin şi Negrea.

Spune legenda, că cele două râuri îngemănate, ce curg prin Poiana Sărată, venind din vârful muntelui – râul Negru şi râul Caşin – ar fi izvorât chiar pe locul unde cei doi viteji pescari şi-au unit vieţile şi dincolo de moarte.

Mai spune legenda că Rareş, întors în Moldova, ar fi venit să-şi caute prietenii şi că ar fi vărsat lacrimi amare de recunoştinţă pe malul celor două ape.

Pipăruş-Yoinicul

poveste românească

A fost odată ca niciodată.

A fost odată o fată. Şi fata asta era bucătăreasă la un împărat. într-o zi, când făcea ea mâncare, sare un bob de piper din oală şi începe a juca pe jos. Fata îl ia şi-l pune din nou în oală. El iar sare de acolo, şi se tot învârtea pe podea, când mai sus, când mai jos. Ba, într-un timp, a sărit până la nasul fetei. Cum avea treabă, şi ca să scape de pacostea asta, fuge după bobul de piper, îl prinde şi-l înghite.

După un timp, fata îşi dă seama că va naşte un copil.

împăratul se mânie tare şi o alungă de la curte. Ce să facă fata? S-a dus într-un câmp unde şi-a făcut acolo, aşa cum a putut şi ea, un bordei de pământ. A venit vremea să nască copilul, şi ea era singură. Iaca, aude o bătaie la uşă.

— Cine-i? întrebă.

— Oameni buni.

Uşa se deschide, şi intră două femei frumoase, de la soare te puteai uita, dar la ele ba.

— Noroc bun, sănătate bună, dar ce-i cu dumneata în pustietatea asta?

— Păi, uite ce mi s-a întimplat. Uite cum, şi uite cum, şi fata spune toată povestea ei.

Se aşază femeile cele frumoase şi stau acolo până când a născut ea copilul. Ele erau nişte zâne, dar ea nu ştia. După ce a născut copilul, îi dau zânele o cheie şi-i spun:

— Pe băiat îl cheamă Pipăruş, pentru că s-a născut dintrun bob de piper, iar noi suntem naşele lui. Când s-o face mare şi o pricepe ce-i pe lume, să-i dai cheia asta.

Ia fata cheia, o pune într-o grindă la bordei, şi uită de ea. Copilul, după ce s-a făcut mare de umbla încolo şi încoace, şi se tot juca pe unde gândeai şi pe unde nu gândeai, găseşte cheia la grindă.

Se duce la maică-sa şi-i zice:

— Uite, mamă, ce cheie am găsit eu!

— Măi copile, asta-i cheia de la naşele tale.

— Da?

— Da.

Ia băiatul cheia şi pleacă. Merge el, merge, până-ajunge în alt câmp mare, unde era un beci. Pe uşa beciului, un lacăt. Cearcă el cheia să vadă n-a descuia lacătul? Cheia era chiar de acolo. Deschide uşa beciului şi găseşte acolo un cal. Pe calul acela îl chema Ghilimogoşea.

îl scoate afară din beci, şi calul îi spune:

— De-acum, sui pe mine, stăpâne.

Vezi că ăsta era un cal năzdrăvan. încalecă băiatul, şi-l duce calul la o împărăţie. Acolo intră îngrijitor de cai la împărat; era, cum s-ar zice, vizitiu.

împăratul avusese vizitiu un ţigan, care era cam leneş, aşa că-l dăduse afară şi-l pusese pe băiat în loc. Ţiganul se supără rău pe băiat, şi se gândea cum să-l piardă pentru că îi luase locul.

Într-o dimineaţă, se duce la împărat şi-i spune:

— înălţate împărate, vizitiul ăsta al dumneavoastră a spus că el poate ţesela caii ca să lucească cum luceşte zarea soarelui cea mai mică.

îl chemă împăratul pe Pipăruş.

— Măi băiete, tu ai zis că poţi ţesela caii ca să strălucească cum străluceşte zarea soarelui cea mai mică?

— Eu n-am zis aşa ceva.

— Aşa să-i faci să strălucească; dacă nu, îţi iau capul. Se duce băiatul la cal, tare întunecat la faţă.

— Ce-i, stăpâne?

— Ce să fie? Până aici mi-a fost. Uite ce mi-a poruncit împăratul.

Şi-i povesteşte băiatul toată povestea.

— Nu te teme, stăpâne. Du-te şi te culcă fără grijă, şi lasă pe mine.

Când se scoală băiatul a doua zi dimineaţa, toţi caii luceau ca zarea soarelui cea mai mică.

Se duce la împărat şi-i spune. Vine împăratul, se uită şi se bucură peste măsură, că nimeni nu mai avea asemenea cai.

După un timp, iar vine ţiganul la împărat.

— înălţate împărate, vizitiul dumneavoastră a zis că el ar putea să ţesale caii ca să lucească cum luceşte zarea soarelui cea mai mare.

îl chemă din nou împăratul.

— Ce-ai zis tu, măi băiete, că poţi ţesela caii ca să strălucească cum străluceşte zarea soarelui cea mai mare?

— N-am zis aşa ceva.

— Aşa să-i faci să strălucească; dacă nu, îţi tai capul. Băiatul iar se duce supărat la cal.

— Ce-i, stăpâne?

Şi spune Pipăruş toată tărăşenia.

Face ce face calul şi, a doua zi dimineaţa, toţi caii din grajdurile împăratului străluceau ca zarea soarelui cea mai mare.

Când vede ţiganul că a scăpat şi a doua oară, să moară de necaz. Se duce la împărat şi-i spune:

— Vizitiul dumneavoastră a spus de data asta că poate să ţesale caii ca să strălucească ca soarele. Trimite iar împăratul să-l cheme pe băiat.

— Măi băiete, tu ai zis că poţi să faci caii mei să strălucească cum străluceşte soarele?

— Nu, zice Pipăruş, nu pot să fac aşa ceva.

— Să-i faci să strălucească la fel ca soarele, că, de nu, îţi iau capul.

Acuma, băiatul era şi mai supărat, dar calul îl liniştește din nou şi-l trimite la culcare. Când se trezeşte Pipăruş dimineaţa, toţi caii luceau ca soarele.

Vede ţiganul că n-a izbutit să-l piardă, dar nu se dă bătut.

Mai stă el, se gândeşte, apoi se duce la împărat, şi-i spune:

— înălţate împărate, a zis vizitiul dumneavoastră că poate să vă aducă pe împărăteasa de peste mări, de peste seminţii, de peste nouă împărăţii.

îl cheamă împăratul iar:

— Ce-ai zis, măi băiete, că poţi să-mi aduci pe împărăteasa de peste mări, de peste seminţii, de după nouă împărăţii?

— N-am zis, înălţate împărate; cum să zic aşa ceva?

— Să te duci îndată s-o aduci, că, de nu, îţi iau capul.

Ei, acuma nu-i de glumă, se gândeşte băiatul suparat foc.

Se duce la cal şi-i spune.

— Nu te speria, stăpâne, că o aducem noi. Du-te şi cere de la împărat o trăsură plină cu tot

felul de lucruri scumpe femeieşti: cercei de aur, mărgele de aur, cordoane, rochii, pantofi, mă rog, tot ce trebuie la o parte femeiască. Spune-i că aşa putem să o aducem, altfel nu.

Face băiatul aşa cum l-a învăţat calul. Ia de la împărat trăsura cu podoabe şi pleacă. Merg ei, merg, peste mări şi seminţii, la a noua împărăţie.

Ajung la un palat mândru şi frumos. Acolo era împărăteasa pe care o căutau. Se plimbă băiatul cu trăsura pe sub ferestre strigând:

— Haine femeieşti, haine femeieşti!

împărăteasa îl aude şi trimite o slugă să vadă ce are de vânzare.

Băiatul avea acolo lăzi cu aur şi mărgăritare, rochii ţesute cu aur şi argint, de-ţi luau ochii. Se uită sluga şi dă fuga la împărăteasă:

— înălţată împărăteasă, ce are negustorul acela acolo nam văzut de când sunt.

Se duce şi împărăteasa. Se urcă în trăsură să vadă şi ea.

Cum s-a urcat, calul s-a şi înălţat în înaltul cerului.

— Vai de mine, dar unde mă duceţi? Dar ce faceţi?!

Băiatul, nimic. Ajung de nici nu gândeşti la împărat acasă.

Nu se prea îndura să se despartă de împărăteasă, şi nici împărăteasa de el, dar porunca-i poruncă. Când vede împăratul că a venit de acolo, i se cam face frică.

— Măi, ăsta o să-mi ia tronul împărăţiei. Ăsta are putere mare!

Acuma, împăratul se gândeşte să-l piardă şi-i spune lui Pipăruş:

— Să te duci numaidecât să-mi aduci cele nouă herghelii de iepe cu gurile de foc.

Cum s-o mai facă şi pe asta? Hai, iar, la cal.

— Spune împăratului să-ţi dea de fiecare iapă câte un fuior de cânepă şi o oală de smoală.

Se duce băiatul şi-i cere împăratului:

— înălţate împărate, dacă-mi dai de fiecare iapă câte un fuior de cânepă şi o oală de smoală, le pot aduce; dacă nu, nu.

îi dă împăratul, şi pleacă el cu calul până dincolo de marea mărilor, unde erau iepele acelea, într- un ostrov. Ajung acolo, fac o groapă adâncă în pământ şi se bagă înăuntru. Calul începe a necheza, şi unde vin iepele suflând foc pe nări de ardea pământul. Caută ele în dreapta, în stânga, înainte, înapoi, nu găsesc nimic. Calul era acolo în groapă. Şi aşa le-au alergat până ce au obosit iepele. Atunci a ieşit băiatul din groapă cu calul, le-a prins pe toate şi le-a pus în gură la fiecare câte un fuior de cânepă muiat în smoală. Iepele n-au mai putut face nimic; le-a dus la împărat. Când ajung acolo, nici n-a apucat să intre bine pe poartă, că i-a şi sosit altă poruncă.

— Să-mi mulgi toate cele nouăzeci şi nouă de iepe cu gurile de foc şi să-mi pui laptele la fiert.

— Lasă, stăpâne, îi zice calul, că nu mai avem mult şi scăpăm noi de toate.

Şi, ce să vezi? Suflă calul pe-o nară şi moaie pământul de intră iepele în pământ până la genunchi.

Suflă apoi cu nara cealaltă şi îngheaţă pământul de nu se mai pot mişca niciun pas. Mulge băiatul un cazan de paisprezece prăjini de larg şi paisprezece prăjini de adânc, şi-l pune la fiert. Când clocotea laptele mai tare, îi zice împăratul:

— Acuma bagă-te în lapte şi te scaldă. Ei, acuma îi rău!

— Eu ştiu că am să mor, spune Pipăruş, aşa că lasă-mi calul să fie de faţă, să vadă şi el cum moare stăpânu-său.

— Bine, se învoieşte împăratul.

Cheamă băiatul calul. Suflă calul din nara de ger şi face laptele nici fierbinte, nici rece, numai cum e bun pentru baie. Intră el şi se scaldă, şi, când a ieşit afară din cazan, era de nouăzeci şi nouă de ori mai frumos şi mai voinic.

Dacă vede împăratul aşa, intră şi el în cazan. Atunci, calul suflă cu nara de foc, şi laptele a început din nou să clocotească. I-au curs oasele împăratului în cazan. Atunci,

Pipăruş s-a însurat cu împărăteasa de peste mări, de peste seminţii, de peste nouă împărăţii, şi s-a urcat pe tronul împărătesc, şi, dacă n-a fi murit, mai trăieşte şi astăzi.

Povestea cu feciorul de împărat şi camera cu visuri

poveste românească

A fost odată un împărat care avea trei feciori. Când au crescut băieţii mari, împăratul s-a gândit că e vremea să-i pună să doarmă în camera cu visuri. Ce era camera asta? Avea împăratul o odaie în care cine se culca acolo trebuia să viseze un vis, şi, cum visa, aşa îi era viitorul.

Se culcă feciorul cel mai mare în odaia cu visuri şi visează că va fi împărat în locul lui taică-său, acolo, în ţara aceea.

A doua noapte, se culcă cel mijlociu în odaia cu visuri şi visează că va fi împărat în altă ţară, o ţară vecină. Amândoi au povestit visurile împăratului, tatăl lor.

Se culcă şi cel mic. Când s-a sculat dimineaţa, n-a vrut să povestească visul pe care l-a visat.

L-a luat împăratul cu binele: măi, că aşa, măi, că pe dincolo, băiatul nimic.

Atunci taică-său a dat poruncă slugilor să-l ducă pe malul mării şi să-l bată cu odgoane înmuiate în apă. L-au dus servitorii, şi l-au bătut să spună visul. Când îl băteau mai straşnic, trece pe acolo o corabie străină. Corăbierul, când vede cum îl chinuiau pe bietul băiat, se duce la ei şi le spune:

— Măi, de ce nenorociţi voi sufleţelul ăsta de om, aşa de straşnic? Ce v-a făcut? Mai bine lăsaţi-l să meargă cu mine.

I-au dat drumul slugile. L-a luat corăbierul, l-a dus pe corabie, şi-a plecat cu el. Cum s-a urcat el pe corabie, cum a început corabia să se scufunde. Gata-gata să se înece cu toţii. Ceilalţi care erau pe corabie au început să strige că din cauza băiatului se scufundă, că până să vie el corabia n-avea nimic. Lau luat şi l-au aruncat în apă. Când l-au dat în apă, iaca vine pe mare o scândură şi se
opreşte chiar în faţa lui. S-aruncă el pe scândură, şi merge scândura cu el, şi merge, până ajunge la un mal, într-o luncă cu răchiţi, cu sălcii. S-a agăţat de o salcie şi a ieşit afară din apă. Ce să facă şi el? Şi-a tăiat o creangă de răchită, şi-a făcut un fluieraş şi cânta toată ziua din el. Dar cânta straşnic de frumos.

Cum se face, cum nu, că trec într-o zi pe acolo slugile împăratului din ţara aceea. Ascultă ele cum cântă băiatul din fluier şi se duc la împărat. împăratul era bolnav de şapte ani de zile şi nimeni nu-i putea găsi leacul.

— înălţate împărate, este un băiat aici în lunca cu răchiţi. Aşa de frumos ce cântă, cum nu se mai poate! Dacă l-aţi auzi şi măria voastră cântând, poate-aţi mai înveseli oleacă.

— Chemaţi-l să vie încoace!

Se duce băiatul la împărat la curte. Stau ei de vorbă şi-l întreabă băiatul:

— Dar cum, ce fel de boală aveţi dumneavoastră?

— Ei, măi băiete, de şapte ani mă chinui. Am dormit afară în grădină, şi a doua zi dimineaţa m- am trezit cu o durere în capul pieptului.

— înălţate împărate, aveţi vaci cu lapte?

— Avem!

— Mulgeţi o cofa de lapte, puneţi-l să fiarbă, şi, când a prinde a fierbe, atunci să ţineţi gura deschisă deasupra şi scăpaţi de boala care o aveţi.

— Hai s-o fac şi pe asta!

Dă poruncă imediat, şi mulg o cofa cu lapte, îl pun la fiert şi, când clocotea mai tare, ţine împăratul gura deschisă deasupra. Ce să vezi? Iese un şarpe dintr-însul, lung, de nu se mai termina şi intră în laptele clocotit. îl scosese mirosul de lapte. De şapte ani de zile stătea şarpele în el, de când dormise în grădină. Nu ştia împăratul cum să-i mai mulţumească băiatului că l-a scăpat de boală.

I-a dat şi lui un palat să stea pe lângă dânsul, să nu mai plece. Palatul avea o grădină mare cu pomi de tot felul, dar împăratul nu apucase niciodată să mănânce vreun măr sau vreo pară, nimic. Când se cocea vreuna, cineva, nu se ştie cine, culegea tot, de nu rămânea nici măcar de-o gustare. Aşa că împăratul i-a spus băiatului:

— Dacă stai în palatul cela, să ai grijă de grădină, că, de când o am, nu ştiu ce gust au poamele ei.

Stă băiatul în palat acolo, şi vine vremea de se coc poamele din grădină. Se aşază şi el să pândească, să

vadă cine le fură. îl ia somnul. Pe la miezul nopții vin douăsprezece zâne, și cu Ileana Cosânzeana treisprezece, și culeg toate poamele din grădină.

Când să plece, întreabă Ileana Cosânzeana pe celelalte zâne:

— A rămas la vreuna vreun măr, vreo pară în urmă? Știți că n-avem voie să lăsăm nimic în grădina asta!

Una dintre zâne zice:

— La mine au rămas două mere.

— Du-te înapoi și le ia.

— Eu nu mă mai duc că nu mai pot. Du-te tu și le ia.

Se întoarce Ileana Cosânzeana să ia merele. Se trezește și băiatul și, când ea a întins mâna după mere, haț! el i-a luat batista din mână. în batistă era toată puterea ei. S-a rugat să i-o dea, a plâns, dar băiatul s-a ținut tare. A rămas cu el, n-a mai putut pleca, că nu mai avea batista.

Vine vremea, și face împăratul cela o petrecere mare; voia și el să petreacă după boala care o avusese, și pentru că mâncase și el două mere din grădina lui. Vin acolo fel de fel de împărați, care jucau fel de fel de jocuri. Merge și Ionică, așa îl chema pe băiat, cu Ileana Cosânzeana. Ce să vezi? Ileana Cosânzeana juca deasupra pământului; n-atingea pământul. Se uitau toți împărații la dânsa și se minunau. Atunci ea zice:

— Mă vedeți cum joc eu pe sus? Când mi-ar da Ionică ce am eu la dânsul, aș juca de trei ori mai sus de atâta.

Hai, toată lumea pe capul lui, să-i dea batista. El, nu și nu, nu și nu; până la urmă, n-are ce face și i-o dă. După ce i-a dat batista, Ileana Cosânzeana a prins a juca din ce în ce mai sus, din ce în ce mai sus, până nu s-a mai văzut. în timpul în care se tot înălța, îi spune băiatului:

— De-acum, Ionică, să vii să mă cauți la curțile mele care se învârt după soare.

N-a mai stat băiatul; a și plecat după ea. Mergând el, ajunge la un pârâu. Acolo, pe mal, era un rac cu piciorul rupt, care se necăjea pe pământ, cu fața în sus. Se gândește băiatul: „Tot mi-e foame mie, am să mănânc racul ăsta."

Dar racul îi zice:

— Decât să mă mănânci, mai bine răstoarnă-mă în pârâu, că ți-oi fi și eu de vreun ajutor vreodată.

îl răstoarnă băiatul în pârâu și pleacă mai departe. Se întâlnește cu un vultur, care avea aripa ruptă.

„Măi, am dat racul cela în pârâu, și eu mor de foame. Oare vulturul ăsta n-o fi bun de mâncare?"

Vulturul a știut ce-a gândit băiatul.

— Nu mă omorî, că tot nu-s bun de mâncare. Mai bine leagă-mi aripa, că ți-oi fi și eu de vreun ajutor, vreodată.

îi leagă vulturului aripa, și merge mai înainte. Iaca un câine cu piciorul rupt.

„Măi, așa mi-e de foame că-mi vine să tai câinele ăsta și să-l mănânc", gândește el.

— Măi Ionică, neam de neamul tău n-a mâncat carne de câine. Tot n-ai să mă poți mânca; mai bine leagă-mă la picior și lasă-mă în drumul meu, că ți-oi fi și eu de vreun ajutor vreodată.

îi potrivește băiatul piciorul, i-l leagă, și-l lasă să plece. Mergând el mai departe, se întâlnește cu un berbec.

"Ei, acum, berbecul ăsta nu mai scapă. Până aici i-a fost.

îl tai și-l mănânc, că altfel mor de foame."

— Ionică, știu că ți-e foame, zice berbecul, dar nu mă tăia, că eu am să-ți prind mult bine odată ție. Dă-mi drumul să mă duc, și să știi că eu am să vin să-ți dau ajutor acolo unde te duci. Nu prea voia băiatul, dar până la urmă l-a lăsat și pe berbec.

Merge el, merge, și ajunge la curțile Ilenii Cosânzenii, care se învârteau după soare. Intră Ionică înăuntru, și-l vede ea.

— Ai venit, Ionică? M-ai găsit tu aici, dar noi nu mai putem fi ca înainte, dacă tu nu-mi poți scoate ce-i în stânca de acolo.

Ea voia să vadă ce putere are el. Se uită Ionică; era o stâncă mare cât o casă. Cum să spargă el stânca asta? Se gândește la berbec. Cum s-a gândit, cum a apărut berbecul lângă el.

— Ce ţi-e voia, Ionică?

— Uite, berbece, tu îi putea sparge stânca asta?

— Pot.

Când a bufnit o dată berbecul cu capul, a crăpat piatra oleacă. Când el a bufnit a doua oară, a crăpat-o mai tare. A treia oară a crăpat-o de tot. Din piatră a ieşit un iepure, din iepure o raţă, şi din raţă un ou.

Iepurele a apucat într-o parte, raţa a zburat, şi oul s-a dus la vale într-o râpă; atunci el s-a gândit la rac, la vultur şi la câine. îndată au fost lângă el.

— Ce ţi-e voia, Ionică?

Le spune el toată povestea.

— Nu te teme, că ţi le aducem noi numaidecât.

Câinele s-a luat după iepure, vulturul după raţă şi racul după ou, şi, cât ai bate din palme, toate au fost în faţa lui Ionică. El le-a luat şi le-a dus Ilenii Cosânzenii.

Atunci au făcut o nuntă mare de tot, şi la nunta asta serveau numai împăraţi şi prinţi, că ea era doar împărăteasa zânelor. Aşa se face că a venit şi împăratul, tatăl lui Ionică, care trebuia să stea în spatele lor, ca să-i servească, să-i schimbe vasele, să aducă altă mâncare, să toarne vin, mă rog, aşa cum e trebuinţa la masă. Ionică l-a cunoscut, dar taică-său n-a ştiut că mirele e băiatul lui.

Când împăratul a început să-i servească, Ionică s-a sculat de la masă, i-a sărutat mâna şi i-a zis:

— Stai, tată, nu poţi să faci dumneata treaba asta. Eu trebuie să te servesc pe dumneata, nu dumneata pe mine. Acum pot să-ţi spun că aşa am visat eu în camera aceea cu visele: că dumneata vei fi servitorul meu la masă. Dacă-ţi spuneam atunci, poate mă omorai, aşa că mai bine am suferit bătaie acolo pe malul mării.

— Să mă ierţi, dragul tatii, c-am greşit.

L-au pus acolo, la masa de nuntă, şi au petrecut trei zile şi trei nopţi, şi, dacă n-or fi murit, apoi mai trăiesc şi astăzi.

Povestea cu Divizion, craiul şerpilor

poveste românească

Era odată ca niciodată, că de n-ar fi nu s-ar povesti, cuvântul din poveste, că de-acum mai mândră este. Erau odată doi păcurari, pe-un munte, cu oile. Aud ei un zgomot mare de se clătinau munţii. Ce era? Se bătea craiul cerbilor cu Divizion, craiul şerpilor. Ce zice un păcurar, un cioban, din ăia doi?

— Măi, eu mă duc până acolo să văd ce-i.

— Măi, nu te duce. Unde să mergi tu acum noaptea? Ce poţi face tu, un om, la aşa un lucru mare, de se zguduie munţii de vuiet şi vaiet?

— Orice ar fi şi n-ar fi, eu mă duc!

— Mă, nu te duce, că cine ştie ce-a fi şi nu te-oi putea ajuta.

— Ei, zice ăstălalt a treia oară, eu mă duc. îşi ia baltagul şi pleacă.

Când ajunge acolo, vede bătaia cea grozavă dintre craiul cerbilor şi Divizion, craiul şerpilor. Şarpele înghiţise pe cerb până la coarne, şi nu putea să-l înghită mai departe; murea acum cerbul în şarpe şi şarpele cu cerbu-n gură.

Strigă craiul cerbilor:

— Scapă-mă de moarte, că ţi-oi plăti ce-i cere. Strigă şi Divizion, craiul şerpilor:

— Cu jurământ îţi spun, că ţi-oi da tot ce-i cere, dacă mă scapi şi tai coamele la cerb.

Strigă din nou craiul cerbilor:

— Scapă-mă pe mine, că ţi-oi plăti ce-i cere, dar nu cu jurământ.

— Cu jurământ, strigă şarpele, îţi voi da ce-i cere, dacă tai coarnele la cerb.

Păcurarul putea să taie pe oricare. Stă el şi se gândeşte:

— Măi, am să tai coamele la cerb, că el n-o zis cu jurământ că mi-a da ce-oi cere.

Dă o dată cu baltagul şi retează coamele cerbului.

Merge şarpele într-o vale, bea apă, şi spune:

— Să vii la mine acasă, că ţi-oi plăti ce-am zis, cu jurământ.

— Cum m-oi putea eu ţine de dumneata, că dumneata când ai plecat ai şi ajuns?

— Ei, dar pe unde mă duc rad muşchiul de pe pietre şi cojile de pe copaci, şi pe urma asta poţi veni până la mine acasă.

Păi, merge păcurarul toată noaptea pe urma lui prin pădure, până se face ziuă. Ajunge într-o câmpie unde erau aşa de multe oi, că nu li se mai ştia numărul. întreabă pe păcurari:

— Ale cui îs oile astea?

— Ale lui Divizion, craiul şerpilor.

Merge mai departe, vede o cireada de boi mândră şi mare că nu i se vedeau marginile.

— Ai cui sunt boii ăştia?

— Ai lui Divizion, craiul şerpilor.

Se întâlneşte pe urmă cu o turmă de porci. Asta era mai aproape de casa lui Divizion, craiul şerpilor. El iar întreabă:

— Ai cui sunt porcii ăştia?

— Ai lui Divizion, craiul şerpilor. Dar mergi acolo? îi zice şi porcarul.

— Păi, l-am scăpat de la moarte, că s-a bătut cu craiul cerbilor aseară, şi a zis că-mi plătească cu jurământ ce-oi cere.

— Ei, să nu-i ceri nimic, decât lădiţa de după uşă, că, de-i cere altceva, te înşeli; dar aşa ai să vezi c-o să fie bine.

— Dar unde şade el?

— Ciocăne în stânca asta, s-a deschide o uşă. Intră pe ea, şi-ai să vezi mai departe.

Merge păcurarul, ciocăne în stâncă, se deschide, şi dă de un castel cu douăsprezece camere. în fiecare cameră douăsprezece mese, şi pe fiecare masă douăsprezece feluri de mâncări şi de băuturi.

— Ei, ai ajuns, Ioane?

— Am ajuns.

— Atunci pune-te pe mâncat şi băut până îi bea din douăsprezece camere, de pe douăsprezece mese, şi-i gusta din douăsprezece feluri de mâncări şi băuturi. Când oi ajunge în camera a douăsprezecea, ai să dai de un pat pe care te culci. Dimineaţa, când te-i scula, iară îi mânca pe rând venind încoace, şi, când îi ajunge la uşă, îţi iei şi plata.

S-a dus păcurarul, a băut, a mâncat şi s-a culcat. Dimineaţa, când s-a sculat, a văzut că toate erau la fel, dar n-a văzut pe nimeni, n-a auzit pe nimeni. S-a pus iar pe băut şi pe mâncat până a ajuns iar la uşă.

— Acum ce mi-i cere, Ioane, pentru că m-ai scăpat de la moarte?

— Mie nu-mi trebuie nimica, decât lădiţa asta de după uşă.

— Da' ce-ţi poate plăti lădiţa asta? Cere şi tu altceva. Eu am herghelii de cai, cirezi de boi, stâni de oi, fel de fel de lucruri.

— Mie nu-mi trebuie decât lădiţa asta.

A cerut-o de trei ori, şi de trei ori i-a zis craiul şerpilor:

— Ce te înşeli cu lădiţa asta? A patra oară, ciobanul zice:

— Dacă nu mi-o dai, apoi mă duc. Rămâi în pace.

— Hai, ia-ţi-o, dacă aşa ţi-e norocul.

A luat Ion lădiţa şi-a plecat. Când a ajuns acasă, a pus lădiţa după uşă. Ce să vezi? în fiecare dimineaţă, ieşea o fată mândră şi frumoasă şi făcea curăţenie, aducea apă, făcea mâncare, dar la masă nu sta niciodată. Se băga într-o piele de şarpe. Ea avea acolo mâncarea şi băutura ei, şi nu s- atingea de astea lumeşti.

Cum să facă el să scoată fata din pielea de şarpe?

A măturat în şapte seri gunoiul în casă şi l-a strâns la uşă; nu l-a dus afară. A şaptea seară a făcut foc în cuptor. Fata s-a dus după apă şi-a mai zăbovit prin vecini, unde era o nuntă şi cânta muzica. Ea nu auzise vioară de când era, şi a stat şi-a ascultat. El a luat gunoiul cu pielea cea de şarpe din lădiţă, le-a zvârlit în cuptor şi-a ars bine de tot. Când vine ea de la apă, pune cofele jos şi dă să se bage în lădiţă. Nu-i pielea.

— Vai de mine şi de mine, ce mi-ai făcut! Vai de viaţa mea, cum s-a trecut!

— Ascultă, tu, fată, eu nu te-am adus ca să te ţin ca la taică-tău în piele de şarpe. Te-am adus să-mi fii soţie.

Plânge ea, se tânguieşte, că acolo trăia uşor şi binişor, şi i s-a dus viaţa ei în foc. Se necăjea toată ziua.

Tatăl băiatului avea şapte porci şi-o trimite pe fată într-o seară s-aducă porcii acasă.

Fata, bucuria ei, că s-a putea duce la taică-său să-i spună cum i-a luat bărbatul viaţa ei cea uşoară şi bună şi a făcut-o să rămâie pe lumea asta! A mers şi i-a spus lui taică-său:

— Uite, tată, ce-am păţit!

— Ce-ai păţit?

— Mi-a luat pielea de şarpe şi mi-a stricat viaţa mea cea dulce şi uşoară.

— Bun, draga tatei, dar acum unde te-a trimis?

— M-a trimis după şapte porci.

— La mine să nu mai vii până când nu-i avea ceva lipsă. Du-te la el, că te-a câştigat; eşti nevasta lui, şi el e bărbatul tău. Unde-a zice să mergi, mergi; unde-a zice nu, nu!

Se întoarce fata acasă, se aşează pe gospodărie, şi se face o nevastă de treabă.

Iacă aude boierul din partea aceea că păcurarul cutare are o nevastă cum nu mai era alta, mai mândră decât nevasta lui.

— Măi, trebuie să fac eu ceva ca să rămână nevastă-sa bucătăreasă la mine. Am să-l chem să-mi plătească toate datoriile lui taică-său şi, dacă n-o putea, îi iau nevasta.

Trimite după Ion şi-l cheamă la curte.

— Ce-i porunca, boierule?

— Ei, Ioane, te-ai însurat?

— Da, boierule, m-am însurat.

— Acum eşti cap de familie. Până acum a fost taică-tău, care nu şi-a plătit zilele de boieresc la mine. Trebuie să le plăteşti dumneata, ori cu lucrul, ori cu capul. Uite, eu am aici o gireadă de grâu de trei sute de care. Până mâine dimineaţă să mi-o treieri, să macini făină din ea, şi nevasta ta să-mi aducă o pâine caldă făcută de ea. Dar aşa fel să-mi treieri grâul, să numi sminteşti vreun pai din loc. Cum vezi că-i acuma gireada, aşa să rămâie. Altfel îi gata viaţa ta.

— Cum să scot eu grâul din paie şi să nu se mişte niciun pai?

îl vede nevastă-sa cătrănit:

— Ce eşti necăjit, bărbate, ce eşti supărat?

— Lasă-mă, femeie, că până acum a fost viaţa mea.

— Spune-mi, măi, şi mie.

Şi spune el ce-i poruncise boierul.

— Taci, măi, că mă duc la tata, şi l-oi întreba, şi trebuie să ştie a face ceva. Nu te supăra, până n-om vedea.

Hai, pleacă ea la taică-său.

— Bună seara, tată!

— Să trăieşti, fata tatei, care-i lipsa?

— A trimis boierul după Ion să meargă să-i treiere o gireadă de grâu de trei sute de care şi să scoată grâul din paie fără să le sminteascâ din loc. Se poate lucrul ăsta?

— Da, se poate. Du-te şi ia biciul cela din cui cu patru crengi şi i-l dă. în seara asta să pocnească cu el în patru colţuri de lume, c-or veni treierători.

A luat fata biciul şi i l-a dus lui bărbatu-său. L-a luat Ion şi-a pocnit în patru colţuri de lume de patru ori, şi-au venit toţi şoarecii din toată lumea:

— Ce poruncşti, domnul nostru? Ce voieşti, stăpânul nostru?

— Să-mi scoateţi grâul ăsta din gireadă, da' nu cumva sămi smintiţi vreun pai de la locul, lui, că pe toţi vă omor cu biciul.

Se bagă şoarecii din toate laturile, şi fiecare lua câte un grăuncior de grâu şi venea cu el în bot. Au intrat şi au ieşit de două ori şi au făcut o movilă cât casa.

— Mai băgaţi-vă şi a treia oară; poate a mai rămas ceva.

Intră şoarecii a treia oară; n-a ieşit decât unul cu un grăunte în gură, ceilalţi nimic.

— Ei, tu eşti mai cu noroc, du-te şi-l mănâncă, şi duceţivă care de unde-aţi venit.

Ia el un săculeţ cu grâu, îl duce la moară, macină, face nevasta o pâine şi i-o duce caldă boierului a doua zi dimineaţă. O vede boierul.

— Măi, că mândră mai e, şi frumoasă!

Se duce la gireadă, vede că-i întreagă. Vede şi grâul. Nare ce zice.

— A făcut bărbatu-tău ce i-am zis, dar să vină mâine la mine că am să-i dau altceva de lucru.

Se duce ciobanul a doua zi.

— Uite, măi Ioane, ai treierat gireada de grâu, dar trebuie să-mi faci o moară de piatră, la care să nu se cunoască piatră pe piatră unde-i pusă, şi cu douăsprezece perechi de pietre pentru măcinat. Până mâine dimineaţă să fie gata. Să-mi macini grâu la moara asta, şi să-mi facă nevastă-ta alta pâine şi să mi-o aducă.

Alt necaz. Pleacă omul mai supărat acasă. îl întreabă nevasta:

— Ce te necăjeşti, bărbate? Ce te-ai supărat?

— Dă-mi pace, tu, femeie, că acum îi mai mare lucru decât celălalt.

— Lasă, bărbate, nu te supăra, că şi-aşa trebuie să mă duc la tata să-i duc biciul, şi l-oi întreba dacă nu ştie el ceva şi de data asta. Nu te mai supăra înainte.

Şi spune el atunci toată povestea, şi pleacă ea la taică-său.

— Bună seara, tată.

— Să trăieşti, draga tatei!

— Uite, ţi-am adus biciul înapoi, şi boierul iar mai vrea ceva.

— Ce vrea?

Şi spune fata porunca boierului.

— Nu-i nimic. Ia biciul cel cu trei crengi şi pune-l pe celălalt la loc în cui. Zi-i lui Ion să pocnească în trei colţuri de lume, c-or veni meşteri, şi-or face moara. Dar să nu se sperie de ce-a vedea.

A luat fata biciul şi i l-a dat lui bărbatu-său. Se duce păcurarul seara şi pocneşte de trei ori în trei colţuri de lume. Au venit din toate părţile nişte oameni negri, fioroşi, fiecare cu meseria lui: care cu sapa, care cu ciocanul, care cu dalta.

— Ce porunceşte domnul nostru? Ce voieşte stăpânul nostru?

— Să-mi faceţi aici o moară de piatră, să nu se cunoască unde-i pusă piatră pe piatră, şi cu douăsprezece perechi de pietre. Până la miezul nopţii să fie gata; să meargă moara.

Aşa a fost. La douăsprezece noaptea mergea moara, de numai flacără de foc mergea pe unde venea făina.

A luat Ion un săcuţ de grâu, l-a măcinat şi i-a dus făină nevestei. A făcut femeia pâine şi i-a dus-o dimineaţa boierului, caldă, scoasă din cuptor.

A mâncat boierul, dar cu noduri. Crăpa de ciudă că a făcut-o Ion şi pe asta.

— Două lucruri a făcut bărbatul tău. Să vie să-l facă şi pe al treilea.

— Ce să-ţi mai facă, boierule?

— Să meargă şi să-mi aducă inelul de aur din degetul mic al tatei din fundul iadului. Dacă nu mi- l aduce, atunci vei fi bucătăreasa mea. Dacă face şi asta, s-a plătit de tot.

Se duce acasă şi-i spune lui bărbatu-său:

— Uite, bărbate, a poruncit boierul să mergi până la el. Se duce ciobanul; ce să facă?

— Măi, Ioane, ai făcut două lucruri, dar trebuie să mai faci unul.

— Ce fel de lucru?

— Uite, tata a avut un inel de aur pe degetul mic. Să te duci în fundul iadului şi să mi-l aduci. Atunci suntem pe pace.

Se duce omul acasă, ocnă de supărat! Iar îi zice femeia:

— Stai, bărbate, să vedem ce-o zice tata când îi duc biciul.

A mers ea, a dus biciul cel cu trei crengi, şi-i spune lui taică-său:

— Uite, tată, ce poruncă i-a mai dat boierul lui bărbatumeu: să se ducă în fundul iadului şi să-i aducă inelul de aur din degetul cel mic al lui taică-său.

— Du-te şi spune-i aşa: să-şi ia cu el patruzeci de ţăruşi, nişte cuie aşa, mai mititele, un metru de măsurat, o cofă cu aghiazmă, un şomoiag de busuioc, şi să vie pe aici, pe la noi, şi l-oi îndemna să meargă până în fundul iadului. Ei, să-şi ia şi o cădelniţă cu tămâie.

Şi fuge fata acasă şi-i spune. Îşi ia Ion tot ce-i spusese socru-său şi plecă la el.

— Ai ajuns, Ioane?

— Am ajuns, socrule.

— Ia fânul ăsta, scutură-l pe câmp, şi încalecă pe calul care ţi-a veni, că te duce acolo cât ai bate din palme. (Boierul îi dăduse timp de o săptămână să meargă până acolo.) Când ajungi în iad, te aşezi pe metru şi măsori. La fiecare metru, baţi un ţăruş şi spui dracilor că faci o mănăstire de patruzeci de coţi de largă şi de patruzeci de coţi de înaltă. Ei nu te-or lăsa să faci acolo şi ţi-or da tot ce ceri.

S-a dus Ion pe câmp şi-a scuturat fânul. îndată a venit un cal, şi-a încălecat pe el. Cum a încălecat, a şi fost în iad. Cum a ajuns, a prins a măsura cu metrul şi, la fiecare metru, bătea câte un ţăruş, tămâia, dădea cu aghiazmă şi cânta popeşte. S-au strâns toţi dracii din iad.

— Măi, omule, ce vrei?

El, nimic; îi dădea înainte: Doamne miluieşte, Doamne miluieşte, şi tot cădelniţa ca popii.

— Ce vrei, omule, ce cauţi?

— Uite-mi fac o mănăstire aici de patruzeci de metri de largă şi de patruzeci de metri de înaltă.

— Măi, tu eşti nebun? Aici nu s-au făcut mănăstiri de când e lumea, c-aici e loc de iad. Du-te şi fa-o pe lumea albă, că-ţi dăm şi noi ajutor, şi nu mai umbla pe aici cu lucruri de astea.

El îi dădea zor înainte.

— Măi, tu n-auzi, nu ne mai fă necazuri pe aici. Cere ce-i cere, că ţi-om da ce vrei.

— Daţi-mi inelul boierului cutare.

— Păi, de ce n-ai spus mai de mult?

Dăduse focul la o căldare. Caută acolo şi-i aduce inelul. Scutură el fânul; nu vine calul.

S-apucă iar de măsurat, de bătut ţăruşi, şi de cântat popeşte.

— Ce faci, omule? Nu ţi-am dat ce-ai cerut? Du-te de aici.

— M-aş duce, dar nu-mi vine calul, şi fac iar mănăstirea.

— Ho! Stai! De ce nu mi-ai spus? Strânge-ţi sculele şi dute.

I-au adus calul. A încălecat omul pe el, şi a treia zi s-a dus la boier cu inelul.

Când a văzut boierul că i-a adus şi inelul, a crăpat de ciudă, şi-a rămas toată gospodăria lui păcurarului.

Şi el a trăit fericit cu nevasta lui până la sfârşitul vieţii. S-o punem pe un cui, că alta nu-i!

Povestea cu Văr-Viteaz

poveste românească

A fost, pe unde-ar fi fost, un împărat. Şi împăratul ăsta n-avea copii. Au venit doctori şi vrăjitori din toată lumea şi iau dat împărătesei fel de fel de doctorii şi leacuri, dar degeaba. Iaca, într-o zi, vine o babă la curtea împărătească:

— Bună ziua, înălţate împărate!

— Bună ziua, mătuşă.

— înălţate împărate, eu ştiu de ce eşti aşa de supărat. Dar să nu mai fii, că azi s-a împlinit sorocul. Peste nouă luni de zile, împărăteasa îţi va naşte cel mai frumos şi mai voinic băiat din lume. Dar să ai grijă că ai să te necăjeşti cu el.

Cum a zis aşa ceva, s-a făcut ca un abur şi-a pierit.

împăratul s-a frecat la ochi şi a crezut că a visat. Se duce la împărăteasă şi-i spune toată povestea.

împărăteasa sare în sus:

— Păi, şi la mine a fost.

Aşteaptă ei să vadă ce-o să se întâmple. Când a venit vremea naşterii, pruncul plângea de mama focului şi nu se năştea.

S-au strâns fel de fel de împăraţi să-l împace, să nu mai plângă, nimic. Vine şi un frate de-al împăratului, şi ce spune?

— Taci, dragul moşului, Văr-Viteaz, că ţi-oi da pe Ileana Cosânzeana. Are o păsărică pe umeri. Când cântă întinereşte, când tace îmbătrâneşte.

A tăcut băiatul; n-a mai plâns. în ziua în care s-a născut el, o iapă în grajd a făcut un mânz. în trei zile, a eres cut feciorul cât unul de douăzeci de ani. S-a dus la taică-său, şi i-a spus:

— Tată, eu de-acum plec.

— Cum, dragul tatei, unde te duci? Numai trei zile ai stat. Cui rămâne tronul împărăţiei? După ce te-am aşteptat atâta vreme, cum să te pierdem acum?

— Mă duc, tată, să găsesc ce mi-o dat mie moşu-meu când plângeam.

Au plâns părinţii, s-au rugat, nimic. S-a dus la grajd şi a încălecat pe mânzul cel de trei zile. Când a încălecat, mânzul a scos douăsprezece perechi de aripi şi s-a ridicat în slava cerului. Au zburat ei un timp, până când iar coboară calul într-o pădure, într-o poiană. Acolo ce era? Era o curte mare împărătească şi un cal, care păştea iarbă în poiană. Băiatul a vrut să intre acolo, în curte. Ce i-a spus calul?

— Stai, stăpâne, nu te băga. întâi mă lupt eu cu calul. Dacă îl răpun, intri; dacă mă răpune el pe mine, fugim de aici.

S-au luat caii la luptă. S-au luptat ei, s-au luptat, şi, când l-a luat o dată calul lui Văr-Viteaz pe celălalt, şi când l-a trântit, a intrat de nouă coţi în fundul pământului. Pune calul urechea la pământ şi ascultă.

— Ce asculţi, calule?

— Păi, zice să-l scot afară, că va fi frate cu mine.

— Scoate-l, dacă zice aşa ceva.

A pus calul o nară la pământ şi, când a tras, l-a scos la lumină pe celălalt. Zice atunci calul lui Văr-Viteaz:

— Poţi să intri, stăpâne; eu mi-am terminat treaba.

Intră Văr-Viteaz înăuntru şi găseşte un arap, care dormea pe pat cu faţa în sus şi cu paloşul pe piept. Stă el, se uită la arap, şi se gândeşte:

— Să-l tai culcat, nu-i pentru un viteaz ca mine. Hai să-l las să se scoale.

S-a culcat şi el pe un alt pat, tot cu faţa în sus şi cu paloşul pe piept. După un timp se trezeşte arapul şi-l vede pe Văr-Viteaz!

— Măi, ce viteaz a intrat la mine? Să-l tai în somn? Nici el nu m-a tăiat pe mine. Mai bine să-l las să se trezească.

Se întâmplă că-l pişcă un purice pe Văr-Viteaz, şi se deşteaptă. Cum se scoală, îi zice arapului:

— Cum vrei, arape, în luptă să ne luptăm, sau în săbii să ne tăiem?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă.

Se duc ei afară şi se apucă la luptă. Ce se gândeşte VărViteaz? „Ia să văd eu e putere are?" Şi-l lasă pe arap să-l trântească. îl dă o dată arapul de pământ, şi-l bagă până la genunchi; îl mai dă o dată, şi-l bagă până-n brâu.

— Măi arape – zice Văr-Viteaz – eu numai trei zile am supt lapte de la mama.

Şi, când l-a izbit o dată de pământ, a intrat de nouă coţi în fundul pământului. Apus şi VărViteaz urechea jos, şi asculta. îl vede calul, şi-l întreabă:

— Ce-asculţi, stăpâne?

— Păi, spune că să-l scot, că va fi frate cu mine până la moarte.

— Scoate-l.

— Nu pot.

Atunci calul a pus din nou nara la pământ şi l-a scos afară pe arap.

— Măi frate, Văr-Viteaz, vrei să ne prindem fraţi de cruce?

— Vreau.

S-au prins fraţi de cruce, şi atunci l-a întrebat Văr-Viteaz pe arap:

— Frate arape, de unde ai venit aşa de trudit, aşa de obosit, de dormeai cu faţa în sus şi cu paloşul pe piept?

— Ehei, de la Ileana Cosânzeana. împrejurul ei este numai armată care o păzește. Fetele care joacă cu ea sunt la fel de frumoase ca ea, dar o poți cunoaște pentru că ea joacă cu două palme deasupra pământului; n-atinge pământul. Dar nu poate s-o ia nimeni din cauza armatei.

— Nu-i nimic, frate, hai să mergem acolo, zise VărViteaz.

Au mers ei, au mers până au ajuns la curtea Ilenii Cosânzenii. Acolo era așa cum îi spusese arapul.

— Măi frate, ține tu calul, spune Văr-Viteaz arapului. Intră el înăuntru și se prinde lângă Ileana Cosânzeana, dar el juca cu trei palme deasupra pământului, mai mult decât ea cu o palmă.

Când se termină jocul, o ia de mână binișor și o duce la frate-său, arapul:

— Ia-o, frate, pune-o pe cal și du-te acasă, că eu rămân să mă lupt cu armata.

A rămas Văr-Viteaz și s-a luptat cu armata, și a tăiat atâta lume că ajungea sângele la pieptul calului. Când a ajuns la urechile calului, a terminat toată armata. S-a ridicat cu calul în slava cerului și a zburat acasă.

Când l-au văzut arapul și Ileana Cosânzeana, bucuria lor. Au făcut o petrecere mare și-au mâncat și-au băut trei zile în șir.

După trei zile, îi zice Văr-Viteaz arapului:

— Ei, frate arape, rămâi sănătos. Eu mi-am găsit ce-am avut nevoie.

— Nu se poate, frate, noi am făcut jurământ să nu ne despărțim până la moarte. Merg și eu cu tine.

— Bine, dar ce facem cu toate curțile astea?

— Ai să vezi acuș.

A plesnit arapul cu biciul și-a făcut, din toate casele și acareturile, două mere de aur. Le-a luat și le-a pus în buzunar. Unde-au plecat? La împărăția lui Văr-Viteaz.

Acolo, ce se întâmplase? Murise și taică-său, și maică-sa. Era împărat acum un frate de-al lui taică-său, cel care-i făgăduise pe Ileana Cosânzeana. El s-a gândit: „Lasă, că Văr-iteaz o aduce și eu am să i-o iau”.

Ei nu s-au dus la curte. Și-au căutat un loc care le-a plăcut lor; s-au așezat acolo cu toate curțile arapului. Se uită într-o zi împăratul cu ocheanul și vede niște curți pe moșia lui. Cheamă un nepot:

— Măi nepoate, ia du-te și vezi cine-a făcut curțile acelea pe moșia mea?

Se duce nepotul, intră așa, prin spate, ca să nu-l vadă nimeni, se uită prin toate părțile și, după ce află tot ce avea nevoie, se întoarce la împărat.

— Moșule, curțile sunt ale lui Văr-Viteaz. A luat-o pe Ileana Cosânzeana, și stă acolo cu ea și cu un arap.

— Măi nepoate, să te duci să mi-l aduci legat.

— Mă duc, moșule; ți-l aduc.

— Mi-l aduci?

— Ți-l aduc.

Se întoarce iar nepotul la Văr-Viteaz; intră în așa fel că nu l-a văzut nici Ileana Cosânzeana, nici arapul.

— Măi vere, hai să jucăm cărți. Dacă mă bați tu pe mine la cărți, să mă legi. Dacă te bat eu, te leg.

— Bine.

Joacă ei cărți, câștigă nepotul. îl leagă pe Văr-Viteaz de mâini și de picioare, îl ia în spinare, și-l duce la împărat.

— Ei, l-ai adus?

— L-am adus.

— Pune caii la trăsură, pune-l în trăsură și să te duci cu el într-o pădure. Să-mi aduci de la el numai inima și ochii, să-i frig, să-i mănânc.

Pleacă băiatul cu inima îndoită. Cum să omoare un om nevinovat? Dar porunca-i poruncă! îl ia pe Văr-Viteaz, îl urcă în trăsură legat, și pleacă cu el în pădure. Ajung în pădure, și-i spune nepotul lui Văr-Viteaz:

— Ei, măi vere, știi una? Eu trebuie să-ți iau inima și ochii, să-i duc lui moșu-tău, împăratul.

— Măi vere, te-nduri să mă tai pe mine, să-mi iei inima? Doar nu ți-am făcut nimica. Măi, uite câinele cela; scoate-i inima, și ochii ți-i dau eu.

I-a scos ochii lui Văr-Viteaz, i-a luat inima câinelui și i-a dus împăratului.

— Ei, ai adus, nepoate?

— Am adus.

Dă împăratul inima şi ochii, să-i frigă la bucătărie şi să-i aducă la masă.

— Măi nepoate, ce inimă a mai avut şi Văr-Viteaz! Tare, ca de câine!

Băiatul se gândea în gândul lui: „Mănânc-o tu sănătos, că chiar de câine este".

Să ne întoarcem acum la Văr-Viteaz. El rămăsese fără ochi, singur prin păduri. A umblat aşa nouă ani de zile; crescuse păr pe el ca la urs. Cu cine să vorbească prin pădurile acelea? învăţase şi el limba păsărească, şi asculta păsările ce spun.

Iaca, într-o zi, pe copacul sub care stătea el s-au lăsat din zbor trei zâne. Ce spune cea mai mică?

— Doamne, surorilor. Văr-Viteaz, din puternicia lui, a ajuns de umblă orb prin pădure. Dacă ar avea el o minte să se ducă mai la vale, că este un lac, un iaz. Dacă s-ar băga în iazul ăsta, ar ieşi cu ochii aşa cum l-a născut maică-sa.

Zâna vorbise păsăreşte, şi el a înţeles. S-a rugat de ea să-l ducă până acolo, că el nu nimereşte singur. Zânele i-au zis atunci celei mai mici:

— Ai spus-o; acum ai milă şi du-l pe bietul om acolo.

S-a dus zâna. Ea mergea înainte şi-i spunea lui VărViteaz:

— Cilip! cilip! cilip! Cilip, pe aici, pe aici.

A ajuns la iaz, s-a scăldat şi, când a ieşit afară, avea ochi ca un băiat de şapte ani. A încercat el să vadă ce putere mai are. A luat un copac, l-a smuls din rădăcini şi a început să-l tragă după el. Pe unde trecea el cu copacul, rămânea o brazdă ca după plug. Mergând aşa, ajunge într-o poieniţă.

Vede o casă.

— Măi, cine-o fi aici?

Intră înăuntru; acolo erau doi moşnegi, o babă şi un moşneag, care tocmai făcuseră mămăligă. Măsura de la mămăliga lor era de-o baniţă. Dar ei amândoi nu vedeau, nici moşul, nici baba. Se aşază Văr-Viteaz şi mănâncă şi el din mămăligă.

— Măi, babă, zice moşneagul, cum ai făcut tu mămăliga asta că nu m-am săturat?

— Bine, moşnege, dar tot măsura aceea a fost.

— Pune şi mai fă una.

Mai face una, şi iar mănâncă Văr-Viteaz şi din asta.

— Babă, nici acum nu m-am săturat.

— Măi moşnege, a fi niscaiva fiinţă omenească de-a mânca cu noi, şi nu-l vedem.

Zice atunci Văr-Viteaz:

— Să trăiţi, tată şi mamă; am mai mâncat şi eu mămăligă, că de nouă ani nu mai ştiam ce gust are.

— Dar cine eşti şi de unde eşti, dragul mamii? îl întrebă baba.

— Vai de mine, mamă, că am fost un necăjit, care s-a chinuit nouă ani de zile prin pădure, fără ochi.

L-a îmbrăcat baba cu ce-a găsit prin ladă, şi a doua zi ia Văr-Viteaz un ulcior şi merge pe urma lăsată de copac până la iaz. îşi umple ulciorul cu apă şi vine acasă.

— Ia spală-te, tată, cu apa asta la ochi. Dă o dată şi spune-mi cum vezi?

— Ca prin sită.

— Ia mai dă o dată; cum vezi?

— Ca prin ciur.

— La mai dă şi-a treia oară. Cum vezi?

— Aşa cum vedeam când m-am născut.

A dat şi baba cu apă de aceea fermecată, şi îndată a văzut şi ea.

A stat Văr-Viteaz multă vreme în pădure la moşnegi. Se ducea ziua la vânat, venea cu câte o căprioară, baba făcea mâncare, şi vremea trecea.

într-o zi, când Văr-Viteaz era la vânătoare, moşu-său, împăratul, trimite scrisoare la moşnegi să se prezinte la curte. Ce se întâmplase? Calul lui Văr-Viteaz rămăsese acolo la curţile lui, şi nimeni nu se

putea apropia de el. Omorâse multă lume, şi împăratul tot chema mereu alţi oameni să prindă calul. Aşa, îi venise rândul şi moşneagului. Când vine acasă, de la vânătoare, îi zice bătrânul:

— Dragul tatii, Văr-Viteaz, tare bine-mi pare că ai venit mai repede acasă şi te-am văzut, că dumneata eşti ca şi feciorul meu. Uite, eu trebuie să plec la împărat, c-am primit carte de la curte, şi am să mor pe acolo; n-am să mă mai întorc.

— Stai, tată, că mă duc eu să prind calul lui Văr-Viteaz. El nu le spusese cine este.

— Nu se poate, dragul tatii. Cum să te duci dumneata, să te omoare? Eşti tânăr, şi trebuie să trăieşti. Mă duc eu, că sunt bătrân şi mi-am trăit traiul, mi-am mâncat mălaiul.

— Nu, tată, mă duc eu. Stai dumneata acasă, liniştit.

S-au rugat moşnegii, a plâns baba, nimic. N-au avut încotro; a scos baba din ladă haine împărăteşti, s-a îmbrăcat Văr-Viteaz, şi s-a dus la împărăţie.

— Bună ziua, înălţate împărate!

— Mulţumesc dumitale, fecior de împărat!

— Eu sunt băiatul moşnegilor la care le-ai trimis carte. Am venit în locul tatei, că el îi bătrân. Eu îţi prind calul lui VărViteaz, pe arap ţi-l tai cu un paloş de lemn, şi iei dumneata pe Ileana Cosânzeana. Dar până la ora douăsprezece trebuie să fie gata paloşul.

S-a dus Văr-Viteaz la calul lui. Calul rămăsese cu şaua pe dânsul şi închingat. Crescuse carnea pe deasupra chingii, de atâta vreme. Când l-a văzut calul, l-a cunoscut şi a îngenuncheat înaintea lui. El a tăiat chinga, i-a scos şaua şi s-a dus cu el la împărat.

— Uite, împărate, am prins calul.

împăratul nu ştia că el e Văr-Viteaz; nu-l cunoscuse.

— E cam mult până la ora douăsprezece. Spune să-mi facă paloşul mai repede, să fac ce-oi face, că trebuie să plec.

Dă poruncă împăratul, şi-i găteşte paloşul. Pleacă VărViteaz la curţile arapului.

Acolo se aflase că s-a găsit un voinic care a prins calul lui Văr-Viteaz şi care venea acum să se lupte cu arapul.

— Uite ce este, cumnate, zice Ileana Cosânzeana, eu mai bine mă omor decât să mă ieie împăratul de nevastă. Dacă voinicul vine aici, are să te taie, că el e mai puternic decât VărViteaz.

— Stai, cumnată, c-om trăi şi-om vedea.

Arapul stătea cu spatele spre uşă şi n-a văzut când a intrat Văr-Viteaz.

— Bună ziua, frate arape, şi să trăieşti nevastă dragă! Arapul s-a întors cu paloşul în mână şi nu l-a cunoscut pe

Văr-Viteaz. Când a vrut să dea în Văr-Viteaz, i-a sărit paloşul din mână. Abia atunci l-a cunoscut.

— Ehei, frate, unde-ai fost?

— Frate, nu mă întreba. Du-te dumneata, şi fă ce ştii cu moşu-meu.

A plecat arapul, l-a luat pe împărat şi l-a tăiat câte o bucăţică, câte o bucăţică. Când a ajuns cu el la Văr-Viteaz, îl isprăvise de tăiat.

— Acum, frate, zice Văr-Viteaz, mă duc să-mi aduc şi eu pe tata şi pe mama.

A luat trăsura cu cai, s-a dus în pădure, unde stătuse el, ia luat pe moşnegi şi i-a pus în curţile împărăteşti în locul lui moşu-său.

A făcut Văr-Viteaz o petrecere mare, şi-au mâncat, şi-au băut, şi poate petrec şi în ziua de astăzi.

De unde-am auzit-o, am povestit-o.

Povestea cu taurul Bornea

poveste românească

A fost odată un împărat care avea un singur băiat, şi pe băiatul ăsta îl chema Ionică.

Într-o zi, moare împărăteasa. O plânge împăratul o vreme, şi pe urmă se însoară a doua oară. împărăteasa de a doua avea şi ea o fată, şi voia să-i rămână ei împărăţia. Face ea ce face, şi în fiecare zi îi

tot spunea împăratului câte ceva: ba că Ionică n-o ascultă, ba că e un rău şi pleacă de acasă, mă rog, ce vrei şi ce nu vrei.

Bietul împărat, ca să aibă odată linişte în casă, şi-a trimis băiatul la cireada cu vaci, să le păzească. I-a dat şi lui un viţel, şi i-a spus:

— Ăsta-i al tău.

Pe viţel îl chema Bomea.

În fiecare zi, fata împărătesei îi ducea băiatului de mâncare la cireadă. Dar ce fel de mâncare? Ceapă cu mămăligă.

Vede într-o zi tăurașul pe băiat cum mânca mâncarea ceea, şi-i zice:

— Măi Ionică, nu mânca, măi, ceapă cu mămăligă. Pune ceapa în pădureţul ăsta, că aşa ai să te usuci ca el, şi dă-mi mămăliga s-o mănânc eu. Tu descuie cornul meu cel drept, că găseşti mâncare acolo.

Când a descuiat cornul cel drept, erau douăzeci şi patru de feluri de bucate, nici reci, nici calde, numai bune de mâncat. A mâncat băiatul, şi-a plecat Bornea la vite să le păzească. Băiatul stătea şi cânta din fluier.

Când se duce fata împărătesei acasă, o întreabă maică-sa:

— Ei, fată, cum arată băiatul cela?

— Mamă, tare-i frumos şi gras. Poţi să-i tai faţa cu un fir de păr.

— Să iei seama că nu mănâncă el mămăligă cu ceapă, dacă-i aşa de gras. Să te ascunzi pe-acolo şi să vezi ce mâncare mănâncă el.

Aşa a făcut fata. După ce i-a dat mâncare băiatului, s-a ascuns după o tufa şi a aşteptat. Vede cum vine Bornea tăurașul, cum băiatul îi dă lui mămăliga s-o mănânce, cum pune ceapa într-o scorbură, şi cum mănâncă din mâncărurile pe care le scoate din cornul taurului. Se duce fata la maică-sa.

— Ei, mamă, ce mâncăruri mănâncă Ionică din cornul lui Bornea, nu mâncăm noi.

Şi-i povesteşte tot ce văzuse. Când aude maştera, să moară de ciudă. Cum să facă să-l piardă pe taur?

Se preface bolnavă de moarte, şi-i spune împăratului:

— Mor şi pier, mor şi pier, c-am visat că trebuie să mănânc din carnea taurului lui Ionică. Dacă nu mănânc, mor. Să-l tai numaidecât!

— Cum să-l tai, femeie, că atâta i-am dat şi lui.

— Să-l tai, că, de nu, mor.

Taurul era tare; nu se putea apropia nimeni de el. Ce să facă împăratul? A strâns lume, armată, ca să-l poată doborî. Dar Bornea era năzdrăvan şi ştia tot ce se întâmplă. îi spune băiatului:

— Ionică, să bagi de seamă că taică-tău vine cu lume multă, cu o armată întreagă, ca să mă prindă, că aşa vrea maică-ta vitregă. Pe mine nu mă poate prinde nimeni. Tu să te duci la împărat şi să-i spui: „Bine, tată, atâta mi-ai dat, un taur, şi vrei să-l tai şi să-l mănânci? Dacă aşa vrei dumneata am să ţii prind să ţi-l aduc.” Pe urmă, să-mi pui cureluşa asta în cap şi să mă duci la curtea împărătească: „Uite, tată, l-am prins, tai el”. Eu am să mă reped cu coarnele s-o sparg pe maică-ta vitregă. Taică-tău are să fugă în casă să-şi ia puşca, să mă împuşte. Tu să te ţii bine atunci, că eu te iau pe coarne şi zbor cu tine.

Aşa a fost, cum a zis Bomea. A venit armată multă, lume din toate părţile, să-l prindă pe taur. Care, cum se apropia, nu se mai întorcea viu.

S-a dus băiatul la curtea împărătească, aşa cum i-a zis taurul, şi i-a spus lui taică-său:

— Bine, tată, atâta mi-ai dat şi mie, pe taurul Bornea, şi vrei să mi-l tai şi pe el? Ţi-l prind eu şi ţi-l aduc, ca să nu mai moară atâta lume.

A pus Ionică cureluşa în capul taurului, şi l-a dus lui taică-său. Când a ajuns acolo, împăratul şi maştera erau pe cerdac şi se uitau la taur. Taurul s-a repezit ca fulgerul la împărătească, să o împungă. Fuga împăratul în casă după puşcă. Taurul atâta a aşteptat. L-a luat pe Ionică pe sus şi a zburat cu el. Au rămas împăratul şi împărăteasa uitându-se după ei. N-a mai putut împăratul să facă
nimic.

Au zburat ei, au zburat, departe de curtea împărătească, şi până la urmă s-a lăsat iar pe pământ taurul Bornea. Şi unde s-a lăsat? într-o luncă mândră şi frumoasă...

Unde câine nu lătra, Lup nu urla,
Cocoş nu cânta,
Iarba se-mpletea în şase
Şi apa mergea singură în vase.

S-au lăsat acolo, şi-i zice taurul Bornea băiatului:

— Stai aicea, Ionică, că eu mă duc să pasc. Când ţi-o fi foame, vin eu să mănânci.

A plecat boul. Când era vremea mesei, venea la Ionică. Băiatul descuia cornul, şiscotea de fiecare dată douăzeci şi patru de feluri de mâncări, nici reci, nici calde, numai bune de mâncat. Mânca şi încuia cornul la loc, şi boul pleca iar.

Iaca, într-o zi, vine la băiat un bou mare, gras, frumos, înalt, mai puternic decât boul băiatului, şi- i zice:

— Măi Ionică, ce-a căutat boul Bornea pe locurile astea, de ne tulbură apele şi ne încâlceşte ierburile? Să-i spui să se pregătească mâine la douăsprezece, că vin să mă bat cu el...

La vremea mesii, vine taurul Bornea la băiat. Ionică mânca şi plângea:

— De ce plângi, stăpâne?

— Cum să nu plâng, boule, uite, a venit un bou mai puternic decât tine şi mi-a zis că mâine să vă bateţi amândoi, pentru că le tulburi apele şi le încâlceşti ierburile.

— Să nu bagi seamă, Ionică, îl domolesc eu. Tu să ai grijă numai să-i jupuieşti pielea, ca s-o avem de aşternut când ne culcăm.

La ora douăsprezece, venea boul mugind, de gândeai că se crapă pământul. Când l-a luat Bornea în coarne şi l-a trântit de pământ, praful s-a ales de el. I-a jupuit băiatul pielea şi aveau acum aşternut pentru dormit.

A doua zi, vine alt bou, mai mare, mai voinic, mai gras.

Tot la fel:

— Măi Ionică, măi, ce-a căutat boul Bornea de ne tulbură apele şi ne încâlceşte ierburile? Mâine la douăsprezece să se apuce la bătaie cu mine.

Când a venit boul seara, iar plângea Ionică şi mânca.

— Ce ai, stăpâne, de ce plângi?

— Cum să nu plâng, Bomeo, că iar a venit un bou, mai mare şi mai tare decât cel de ieri, şi a zis că să te baţi cu el.

— Nu plânge, Ionică, îl bat şi pe ăsta. Să-i jupuieşti şi lui pielea, s-avem de învelit.

Vine boul cela, după cum a fost înţelegerea, şi se iau la bătaie. L-a omorât Bornea şi pe-al doilea. L-a jupuit băiatul şi pe ăsta, şi-a plecat boul iar la păscut.

Iacă, a treia zi vine o vacă slabă, slabă, plină de paie, de glod, vai de capul ei!

— Măi Ionică, ce-a căutat boul Bornea de-mi tulbură apele şi-mi încâlceşte ierburile? Să-i spui că numai până mâine la douăsprezece i-a fost. Mâine voi să mă lupt cu el.

Băiatul a prins a râde.

— Tocmai tu te-ai găsit să te lupţi cu el, aşa prăpăditâ şi slabă cum eşti! Vai de capul tău!

Când a venit seara boul Bornea, Ionică mânca şi râdea.

— Uite, boule, a venit o vacă slabă, prăpăditâ, murdară, şi-a zis că se bate mâine cu tine.

— Ei, stăpâne, asta mă dovedeşte, aşa slabă cum este. La ea trebuia să plângi, şi la ceilalţi să răzi. Ascultă aici ce-ţi spun: După ce mor, tu să-mi iei coarnele. Cornul drept să-l ai pentru mâncare, iar în cornul stâng să nu umbli până nu-ţi faci grajduri, curţi, acareturi. Să mă tai şi să-mi scoţi inima, maiul cel negru şi cel alb, şi să le mănânci. Să mănânci şi tu came din boul tău.

Vine vaca cea slabă, şi se porneşte la luptă boul lui Ionică. Se bat şi se bat, şi până la urmă îl omoară vaca pe Bornea. Băiatul a rămas singur, plângând. Ce să facă bietul de el? I-a luat coamele, l-a tăiat, şi i-a scos inima, maiul cel negru şi alb, aşa cum i-a zis boul.

„Măi, Bornea a zis să mănânc carne din el. Trebuie să-l ascult." Pune inima şi-o frige. Când să ducă la gură să mănânce, a început a plânge. Cum să mănânce el carne din boul lui? Zvârle inima jos. Când a zvârlit-o jos, s-a prefăcut într-un câine mare, vânăt, ciobănesc, care se ţine după el. Se miră băiatul.

— Măi, ce-o mai fi şi asta?

Merge el ce merge, şi iar se gândeşte: „Măi, hai să frig maiul cel negru, să văd: oi putea mânca din el?”

Se-aşază jos, face un foc zdravăn şi frige maiul cel negru. Când să-l ducă şi pe ăsta la gură, iar l- a pornit plânsul. îl azvârle şi pe ăsta jos, şi se preface într-un câine negru.

— Măi, asta-i altă minune!

Pleacă mai departe. Acum avea doi câini. Iar mai merge el o bucată de drum, şi se gândeşte din nou: „Trebuie să frig maiul cel alb şi să mănânc din el. Aşa a zis Bornea, aşa trebuie să fac.”

Strânge el lemne, şi face iar un foc bun. Pune maiul cel alb, îl frige şi încearcă să-l mănânce. N-a putut nici din ăsta. Iar l-a apucat plânsul. îl zvârle şi pe ăsta de pământ, şi se preface într-un câine alb. Avea Ionică acum trei câini ca trei haiduci. Pleacă mai departe, hai-hai, hai-hai, hai-hai, ajunge acasă la taică-său. Dar taică-său murise şi rămăsese numai mama vitregă cu fiică-sa. Când l-a văzut maştera, s-a înnegrit de supărare, şi nu făcea altceva decât se gândea cum să-l omoare.

El se ducea ziua la vânătoare, şi seara se întorcea acasă. Câinii nu se despărţeau niciodată de el. Vezi că ei ştiau ce vrea împărăteasa; erau năzdrăvani. Când ajungeau acasă de la vânătoare, câinele cel vânăt se băga sub masă, celălalt negru în mijloc, şi cel alb la uşă. Aşa îl păzeau în fiecare zi. Ce spune într-o zi câinele cel vânăt?

— Măi, stăpâne Ionică, să bagi de seamă că maică-ta a făcut un foc straşnic la cuptor şi vrea să te omoare. Când ţi-a zice să mai pui un lemn pe foc, să ştii că ea vrea să te împingă înăuntru. Să nu-ţi fie frică. Eu am să mă bag în apă, şi am să vin în casă aşa, plin de glod, şi-am s-o bag pe dânsa în cuptor.

Cum a zis câinele, aşa a fost. Vine băiatul acasă, găseşte un foc în cuptor de sta să crape.

— Ce faci, mamă, cu focul ăsta?

— Ce să fac, Ionică, ia, vreau să coc nişte pâine.

— Bine, mamă.

Intră băiatul în casă cu câinii după el. Câinele cel vânăt, aşa cum spusese, era tot ud, plin de glod, vai de lume!

— Ei, dragul mamii, dă-l afară, nu vezi că-i tot plin de apă şi de murdărie!

— Lasă-l, mamă.

Cum stăteau ei la masă, zice împărăteasa:

— Ai, dragul mamii Ionică, nu vrei să mai un lemn pe foc, la cuptor?

— Pun, mamă.

S-a repezit câinele cel vânăt, a luat-o pe împărăteasă şi a băgat-o drept în fundul cuptorului. A ieşit repede câinele afară şi-a astupat cuptorul. Vezi că el era ud, şi de el nu s-a prins focul. A ars maştera de s-a făcut scrum, şi-a scăpat Ionică de ea. Iar s-a dus la vânătoare în pădure. Ce-i vine în gând? „Măi, ce-ar fi să descui şi cornul stâng, să văd ce-o fi acolo?” Descuie el cornul, şi ies din corn o puzderie de vaci, boi, cai, oi, mă rog, toate animalele pământului erau acolo. Nu mai putea să le mai bage la loc. Care de care se duceau unde vedeau cu ochii. Ce să facă el? S-a aşezat pe-un ciot şi-a început a plânge. Iese un moşneag:

— Măi Ionică, măi, ce plângi tu aici?

— Cum n-oi plânge, moşule? Iaca ce-am făcut. Şi-i spune toată povestea.

— Ionică, dacă tu-mi dai dragul tău, eu ţi le bag la loc în corn.

Se gândeşte el: „Ce-o fi aceea dragul meu? Bine că nu-mi cere altceva. Dacă vrea el asta, îi dau, că tot nu ştiu ce e ” îi spune moşneagului:

— Ţi-l dau, moşule.

Scoate moşneagul un bici şi, când a plesnit cu el în două părţi, toate animalele au intrat în corn. A încuiat cornul şi i l-a dat băiatului.

Mai trece vreme; se însoară Ionică, şi-i naşte nevasta un băiat. A făcut Ionică o petrecere mare, cu mâncare şi băutură, şi s-au veselit trei zile şi trei nopţi. Când s-a terminat petrecerea, a rămas o singură pâine netăiată pe masă. în puterea nopţii, se aude la uşă strigând:

— Ionică, am venit să-mi dai juruita; să-mi dai pe dragul tău.

Acum şi-a dat seama Ionică ce făgăduise el. N-a mai avut timp să vorbească, că pâinea de pe masă a început:

— Mai rabdă puţintel, că eu cum rabd? Mă iau şi mă taie cu nişte fiare, şi rabd. Mă bagă în alte

fiare şi mă zdrobesc, şi rabd. Rabdă şi tu. Mă pun pe nişte pietre şi mă sfarmă, şi rabd. Mă pun în covată şi mă plesnesc până nu mai pot, şi rabd. Rabdă şi tu. N-ajunge numai asta. Mă bat cu palmele şi mă bagă în cuptor, şi-acolo crap de căldură aşa cum ai să crapi şi tu acum.

Când a zis pâinea aşa ceva, o dată s-a auzit un pocnet mare. Pocnise urgia de zmeu, că zmeu era moşul, şi Ionică a rămas cu băiatul până în ziua de astăzi; iar pâinea tot acolo-i pe masă.

De unde-am auzit-o, am povestit-o.

Povestea cu măr moramăr şi păsărică a ciută

poveste românească

A fost odată un împărat, şi avea trei feciori. De la o vreme, împăratul a început să nu mai vadă bine. Azi aşa, mâine aşa, până când a rămas orb de tot. într-o noapte, visează împăratul că, de s-ar găsi cineva să-i aducă măr moramăr şi păsărică a ciută, lui i-ar veni vederile; ar vedea din nou.

îi cheamă atunci împăratul pe cei trei feciori şi le spune:

— Măi băieţi, care dintre voi vă cutezaţi să vă duceţi sămi aduceţi păsărică a ciută şi măr moramăr?

Cel mai mare zice:

— Tată, mă duc eu, şi nu m-oi întoarce până nu găsesc măr moramăr şi păsărică a ciută.

Se duce băiatul la grajd şi ia cel mai bun cal, îşi ia bani de cheltuială şi haine de primeneală, şi pleacă. Nu merge el mult şi se întâlneşte cu o babă:

— Bună cale, crăişorule!

— Mulţumesc dumitale, mătuşă!

— Crăişorule, nu-mi dai şi mie cinci bani să-mi iau o bucată de pâine?

— Lasă-mă în pace, babo. Dacă în drumul la care am plecat eu am să dau la toţi moşnegii şi toate babele pe care leoi întâlni, nu-mi ajung banii nici pentru asta, dar să mai am şi de cheltuială?

Zice baba atunci:

— Are să-ţi pară rău, crăişorule!

Merge fiul de împărat mai departe, până ajunge la o apă. Peste apă, o punte îngustă. încearcă să treacă pe punte, nu poate. Descalecă el şi păşeşte doi paşi pe punte. îndată începe puntea să se învârtească, şi el cade în apă. îl ia apa şi-l duce de cealaltă parte a punţii, unde era moşia vulpii. Cine se încumeta să ajungă până acolo, îl prefăcea vulpea în stâlp de piatră. Aşa că feciorul de împărat, cum a ajuns de cealaltă parte a apei, l-a şi prefăcut vulpea într-un stâlp de piatră şi l-a pus la poartă.

Aşteaptă împăratul să-i vină feciorul; cum să mai vină când el era acum stâlp de piatră la poarta vulpii?

Zice atunci feciorul mijlociu:

— Tată, mă duc eu.

— Du-te, dragul tatii, dacă te crezi că eşti mai vrednic.

Aplecat şi-al doilea. Şi-a luat din grajd un cal bun, bani de cheltuială şi haine de primeneală, şi s-a dus. Se întâlneşte şi el cu baba.

— Bună calea, crăişorule!

— Mulţumesc dumitale, mătuşă.

— Miluieşte-mă şi pe mine cu cinci bani.

— Fugi de aici, babo. Dacă în drumul la care am plecat eu aş milui toţi moşnegii şi toate babele, nu-mi ajung banii nici de milostenie, dar să mai am şi de cheltuială!

— Are să-ţi pară rău, crăişorule!

Pleacă şi el mai departe. Ajunge la apă. Apa mare. Dă să treacă pe punte; nu poate, puntea îngustă. Descălecă şi face doi paşi pe punte. Iar începe puntea să se învârtească, să se învârtească, până se duce şi el în apă. Ajunge la moşia vulpii. îl preface şi pe el în stâlp de piatră, şi-l pune de cealaltă parte a porţii. Acum erau doi stâlpi la poartă.

A rămas cel mai mic. Ce să facă el? îşi ia rămas bun de la taică-său, şi pleacă să găsească pe măr

moramăr, păsărică a ciută, şi pe fraţii lui. Mergea şi plângea, gândindu-se la fraţi şi la taică-său. Iaca, la jumătatea drumului, dă şi el de babă.

— Bună ziua, crăişorule.

— Mulţumesc dumitale, mătuşă.

— Crăişorule, nu mă miluieşti şi pe mine cu cinci bani?

— Ba cum să nu, mătuşă.

Scoate băiatul, îi dă bani, îi dă şi demâncare. îl întreabă baba:

— Crăişorule, de ce plângeai?

— Cum să nu plâng, mătuşă, dacă eu trebuie să-i duc tatii măr moramăr şi păsărică a ciută, şi nu ştiu unde se află, şi fraţii mei au plecat tot după astea şi nu s-au mai întors?

— Pentru că tu ai fost aşa de bun şi m-ai ajutat, am să te ajut şi eu pe tine. Ia cârja şi acul care ţi le dau eu. Ai să ajungi la o apă mare cu o punte îngustă. Zvârli întâi cârja, că apa se îngustează, pe urmă zvârli aculm, şi se face pod. Numai aşa ai să poţi trece pe cealaltă parte, altfel nu.

Ia feciorul cârja şi acul. Când a ajuns la apă, face cum l-a învăţat baba. Zvârle cârja şi, cât ai clipi din ochi, apa s-a şi îngustat. Zvârle acul, şi se face un pod mândru şi frumos. Trece de cealaltă parte. Cum a trecut podul, iacă vine vulpea, iese înaintea lui.

— Ai, crăişorule, pe mulţi am înşelat eu, dar tu mi-ai venit de hac. Pentru că ai fost aşa de vrednic, merg şi eu cu tine în tovărăşie, că numai aşa ai să poţi tu învinge.

— Hai, dacă vrei.

L-a luat vulpea şi l-a dus, şi l-a dus, până au ajuns la curtea unor zmei. Acolo era ce căuta băiatul: păsărică a ciută şi măr moramăr. Vulpea ştia ce vrea el. Dar măr moramăr era pe masă în cameră la zmei, şi păsărică a ciută avea cuibul pe fântâna de unde luau zmeii apă.

— Stai aici, zice vulpea, că mă duc eu s-adorm zmeii.

înconjoară ea curtea de trei ori; adorm zmeii. Se întoarce la băiat şi-i spune:

— Du-te şi te bagă încet în casă, şi în camera a noua ai să găseşti pe măr moramăr. Ia-l şi vină la fântâna unde e păsărică a ciută. Ia-o cu tot cu cuib. Să nu care cumva să uiţi, şi să iei numai păsărică fără cuib sau numai cuibul fără păsărică. Să le iei pe-amândouă.

Se duce băiatul, ia pe măr moramăr, şi se întoarce la fântână. Când ajunge aici, uită ce i-a spus vulpea. Ia numai păsărică a ciută şi lasă cuibul. N-a făcut nici doi paşi, că a şi început cuibul a piscui şi-a ţipa. S-au trezit toţi zmeii şi l-au prins pe băiat.

— Măi, fecior de împărat, de ce ai luat tu pe măr moramăr şi păsărică a ciută?

Le spune băiatul toată povestea cu taică-său, cum a orbit şi cum a visat că ar vedea din nou dacă i-ar aduce cineva măr moramăr şi păsărică a ciută.

Ce spun zmeii?

— Noi ţi le dăm pe amândouă, dacă ne aduci calul cel cu douăzeci şi patru de picioare şi douăsprezece capete, de la cei douăzeci şi patru de zmei. Dacă ne aduci calul ăsta, îţi dăm şi măr moramăr şi păsărică a ciută.

Pleacă băiatul amărât. îi iese vulpea în cale.

— Ei, ce-ai făcut? Aşa-i că ai uitat să iei cuibul?

— Aşa-i.

— Hai acum până la cei douăzeci şi patru de zmei.

Ajung la curţile zmeilor; iar îl lasă vulpea mai departe, şi ea se duce şi înconjoară de trei ori curţile, şi-i adoarme pe zmei.

După ce i-a adormit, vine la băiat şi-i zice:

— Du-te la grajd şi, cum deschizi uşa, apucă repede calul de căpăstru, că el vine după tine oriunde te duci. Dar vezi, nu uita, să iei şi frâul de deasupra, din cui.

Se duce băiatul, deschide uşa grajdului, ia calul de căpăstru cum l-a învăţat vulpea, şi pleacă. A uitat frâul în cui. N-a apucat să iasă bine pe uşă, că a început frâul să necheze de se cutremura pământul. Sar zmeii din somn şi-l prind:

— Măi, cum de ai ajuns tu până aici, şi de ce ne-ai luat calul? La ce-ţi trebuie ţie?

Le spune băiatul şi lor toată povestea.

— Măi băiete, îţi dăm calul ăsta, dar numai dacă ne aduci pe Ileana Cosânzeana.

Pleacă băiatul mai amărât. Se întâlneşte cu vulpea.

— Iar n-ai făcut cum ţi-am spus; acum trebuie să mergem înainte, s-o aducem pe Ileana Cosânzeana.

Vulpea ştia unde are ea curţile.

Merg ei mai departe şi ajung la o apă mare, care era hotarul între împărăţia Ilenii Cosânzenii şi cea a vulpii. Peste apă era o pădure mare, şi în mijlocul ei o grădină frumoasă cu flori. Acolo, în mijlocul grădinii, erau curţile Ilenii Cosânzenii. Apa o păzea un om voinic, lung, mare, şi pădurea era plină de jivine. îl lasă vulpea pe băiat de o parte a apei, şi ea trece singură dincolo. Adoarme toată suflarea de pe moşia Ilenii Cosânzenii şi se întoarce la băiat.

— Acum treci şi tu prin apă, dar nu care cumva să faci vreun val că se trezeşte omul cel lung şi te pierde.

Trecând băiatul cu calul prin apă, s-a făcut un val. S-a trezit omul cel lung şi l-a prins pe băiat, dar pe la spate vulpea i-a tras două palme.

— Stăi, că ăsta-i omul meu, ce pui tu mâna pe el? Pentru că ai avut această îndrăzneală, ai să mergi cu noi să ne serveşti la tot ce-om avea nevoie.

N-a putut să facă nimic omul cel lung. A mers cu ei. îi era frică să nu-l facă vulpea stâlp de piatră.

Ajung la grădina cea cu flori. în mijlocul grădinii dormea Ileana Cosânzeana cu cele douăsprezece zâne ale ei. îi spune vulpea băiatului:

— Intră în grădină, şi în mijloc doarme Ileana Cosânzeana şi cele douăsprezece zâne. Te duci încet, o iei în braţe şi pleci cu ea. Bagă de seamă că ea are sub cap două flori. Să nu le atingi, că ea se trezeşte.

Băiatul, când a ajuns şi a văzut-o cât e de frumoasă, a înmărmurit. N-a mai ştiut pe unde umblă, ce face, şi-a atins florile. Se trezeşte Ileana Cosânzeana.

— Ce vrei, Ioane?

— Vreau să mergi cu mine.

— Eu merg cu tine dacă-mi aduci o scrisoare de la fratele meu, Măr Rotat de pe ceea lume.

Amărât băiatul cum nu se mai putea! Cum să ajungă el acolo?

Vulpea, când l-a văzut aşa amărât, nu i-a mai zis nimic, că de ce n-a ascultat-o sau altceva. I-a zis numai:

— Lasă, crăişorule, că mergem noi şi pe ceea lume.

Pleacă toţi trei. Ajung la un munte înalt. Acolo, în vârful lui, trebuiau ei să se suie ca să poată ajunge pe ceea lume. O iau, haide-haide, haide-haide, şi urcă pe munte. Pe unde treceau ei erau numai ulmi şi tei. Vulpea îi spune omului cel lung:

— Măi, tu să iei scoarţa de pe copacii ăştia şi să le cari cu tine la deal!

Aşa a făcut. De la o vreme, omul cel lung n-a mai putut urca. Luneca la vale, că era drept muntele. Iaca, se vede un oraş.

— Măi, îi zice vulpea, vezi oraşul cela?

— îl văd.

— Te duci acolo, la fierarul pământului, şi-i spui că am zis eu să facă nişte potcoave din tatăl oţelului şi mama fierului, pentru tine şi pentru cal.

Când a păşit omul cel lung doi paşi, a şi ajuns în târg. S-a dus la fierarul pământului, şi i-a făcut potcoave aşa cum a zis vulpea. A potcovit calul, s-a potcovit şi el, şi-a mers mai departe.

Când au ajuns în vârful muntelui, au dat de o gaură care ducea pe ceea lume. S-au apucat şi-au împletit o funie lungă din scoarţele de ulm şi de tei. S-a legat băiatul cu ea bine, şi şia dat drumul pe gaură în jos.

Când se cobora, vulpea i-a spus:

— încotro ai ajunge cu faţa, într-acolo să te duci. Aşa a făcut băiatul.

Ajunge la Măr Rotat acasă. Acolo era jale mare! Măr Rotat murise. îl aduseseră câinii mort de la vânătoare.

Intră el în casă şi întrebă:

— Ce este, ce s-a întâmplat?

— Măr Rotat a murit.

— Dar cum a murit, de ce a murit?

— Chemați câinii și întrebați-i!

Cheamă feciorul de împărat câinii și-i întreabă:

— Cum s-a întâmplat și unde s-a întâmplat?

— Noi ne-am dus la vânătoare în Pădurea Neagră. Stăpânul nostru a prins un căprior.S-a dus și a făcut un foc sub un paltin. După ce-o făcut focul, am auzit din vârful paltinului pe cineva, văitându-se. Stăpânul nostru a zis:

— Cine-i acolo, în vârful paltinului?

— Ia, o babă slabă, năcăjită, plină de frig.

— Dacă ți-e frig, dă-te jos și te încălzește.

— Nu mă dau, că mă tem de câini.

— Nu te teme, că te apăr cu.

— Eu tot mă tem, dar na-ți trei fire de păr, și dă-le pe câini.

Așa a făcut. Și ea a zis atunci:

— Trei fire de păr ale mele din cap să se facă trei lanțuri legate, ferecate.

Atunci au zornăit lanțurile pe noi și pe cal. S-a dat baba jos din paltin cu o covată cu broaște și le-a început a frige la foc. Dar tot punea broaștele pe carnea lui Măr Rotat și-i zicea:

— Măi, tu îi mânca broaștele și eu carnea.

Măr Rotat s-a supărat și-a plesnit-o cu carnea peste ochi. Atunci, ea o dată a crescut lungă cât paltinul, și s-a lăsat peste stăpânul nostru, și i-a scos inima și ochii. Așa l-am adus acasă.

— Ia să mergeți și cu mine acolo, să văd: eu ce-am să pățesc?

L-au dus și pe dânsul acolo. A vânat și el un căprior, a făcut foc sub paltin, și-l-a pus săsefrigă. A auzit și el văietânduse cineva în vârful paltinului.

— Cine-i acolo?

— Ia, o babă slabă, năcăjită și plină de frig.

— Dă-te jos și te încălzește.

— Nu mă dau, că mă tem de câini și de cal.

— Nu te teme, că te apăr eu și de câini și de cal.

— Ba tot mă tem.

Ține trei fire de păr din cap și dă pe ei. Ia băiatul firele de păr, și le dă pe foc. Ea zice din paltin:

— Trei fire de păr ale mele să se facă trei lanțuri legate ferecate.

De unde să se mai facă, dacă arseseră? Se dă baba jos fără frică, tot cu o covată de broaște, și se așează să le frigă. Pune la fel broaștele pe carnea feciorului de împărat, și zice:

— Măi, tu îi mânca broaștele și eu carnea.

O plesnește și feciorul de împărat cu carnea peste gură. Se înalță baba, și vrea să se lase peste el să-i ia inima și ochii, dar feciorul scoate paloșul și începe a tăia la ea, iar câinii și calul o trag și o rup. Ea se pornește pe țipat:

— Lăsați-mă; nu mă omorâți. Vă dau tot ce vreți.

— Să ne dai inima și ochii lui Măr Rotat.

— Vă dau. Suie-te în paltin, pe a treia creangă, și găsești inima și ochii.

El a poruncit câinilor și calului s-o țină, și s-a urcat în paltin.

Se suie în paltin, caută a treia creangă; nu găsește nimic.

Se dă jos, și începe din nou să taie la babă.

— Lăsați-mă, nu mă omorâți. Suie-te în paltin și caută la a șasea creangă și găsești inima și ochii lui Măr Rotat.

Se suie din nou, și caută la a șasea creangă, nu găsește.

Se dă jos mai supărat, şi mai-mai s-o omoare.

— Staţi, nu mă omorâţi! Suie-te în paltin şi caută la a noua creangă; acolo ai să găseşti o turturică. în turturica ceea sunt inima şi ochii lui Măr Rotat.

Iar se urcă în paltin, şi la a noua creangă găseşte turturica. Când a vrut să zboare, el a zvârlit cu paloşul şi-a tăiat-o în două. Abia acum a găsit, după cum i-a spus baba, inima şi ochii lui Măr Rotat. I-a luat băiatul, şi s-a dus la ea.

— Să-mi spui cum să fac să pun la loc inima şi ochii lui Măr Rotat, ca să-l pot învia, că, de nu, te omor.

Zice baba:

— Stropeşti inima cu apă vie şi o pui în pieptul voinicului.

— Dar cu ochii?

— Faci la fel şi cu ochii. îl speli bine cu apă moartă, ca să se vindece, şi pe urmă cu apă vie, şi el are să se scoale şi-ai să vorbeşti cu el.

— Atâta am vrut să ştiu.

A tăiat-o bucăţele, şi câinii au rupt-o toată, şi au scăpat de babă.

S-a dus băiatul acasă la Măr Rotat, şi-a făcut aşa cum i-a spus baba. Când s-a urcat cu genunchii pe pieptul lui, a ieşit puţin sânge. A pus repede inima pe sângele cela, şi inima s-a dus singură la loc. A făcut la fel şi cu ochii. Pe urmă l-a spălat cu apămoartă şi cu apă vie, şi l-a înviat.

— Doamne, că mult am mai dormit!

— Ehei, dormeai tu pe veci, dacă nu eram eu.

Au stat ei de vorbă, şi i-a spus el de ce l-a trimis Ileana Cosânzeana. îndată i-a făcut Măr Rotat scrisoarea, şi i-a spus:

— îţi dau şi scrisoarea, şi să-i spui că, de nu merge cu tine, poate să nu se mai întâlnească cu mine niciodată.

Ia el scrisoarea de la Măr Rotat şi se întoarce la borta ceea pe unde venise. Deasupra bortii era omul cel lung şi vulpea. Scutură el de odgon să-l tragă afară; nu mişcă nimeni. Iar mai scutură, nimic. Ce se întâmplase? De atâta aşteptare, omul cel lung şi vulpea adormiseră. Ce să facă el şi cum să facă să iasă afară pe draga lume?

Se duce spre miazăzi, merge el cât merge, şi ajunge la o margine de iaz. Acolo era un copac mare, şi-n copacul acela un cuib al unei pajuri cu doi pui în el.

Când l-au văzut puii că stă pe marginea iazului, s-au pornit să strige la el:

— Fugi, om bun, de acolo, că vine balaurul să ne mănânce, şi te-o mânca şi pe tine dacă te găseşte acolo.

Ce zice feciorul de împărat?

— Dacă m-aţi sui şi pe mine acolo, în cuibul vostru, nu var mânca nici pe voi, nici pe mine.

Se dă un pui jos, îl pune pe o aripă, şi-l suie în cuib. După ce-l suie acolo-n cuib, întreabă băiatul pe pui:

— Ce semne are balaurul când iese din iaz?

— Face iazul valuri, valuri, el scoate numai câte un cap şi se întinde până aici, şi ne mănâncă.

N-a terminat puiul bine vorba, că a început iazul a vui şi a face valuri. Balaurul întinde un cap până la cuib; el, hapşti! cu paloşul i-l taie. întinde altul, la fel. Şi tot aşa până i le-a tăiat pe toate. A tăiat feciorul de împărat douăsprezece capete, şi a făcut douăsprezece grămezi. Au scăpat puii.

— Unde să te ascundem noi, acum? zic ei.

— De ce să mă ascundeţi?

— Păi, când o veni mama, te înghite de bucurie.

— De ce să mă înghită? Eu cred c-am făcut bine; n-am făcut rău.

— Da, ne-ai făcut un mare bine, dar mama de bucurie o să te înghită.

Scoate un pui o pană dintr-o aripă, îl bagă pe fecior în cotor, şi pune pana la loc. Vine pajura. De doisprezece ani scotea pui, şi de doisprezece ani îi mânca balaurul.

— Dragii mamei, puii mamei, cum de-aţi scăpat? Cine mi-o făcut un bine aşa de mare?

— Un om.

— încotro s-a dus?

— Spre răsărit.

Pleacă pajura ca o vijelie spre răsărit. Nu-l găsește. Vine înapoi.

— Nu l-am găsit. Spuneți-mi, încotro s-a dus omul cela?

— Spre apus.

Iar se duce pajura, iar nu găsește nimic. Se întoarce la pui.

— Spuneți-mi, încotro a apucat-o?

— Spre miazăzi.

Zboară pajura și spre miazăzi. Când s-a întors, era cam obosită.

— Spuneți-mi o dată, unde să-l caut? Unde s-a dus?

— Spre miazănoapte.

Când s-a întors, nu mai putea.

— Acu-s ostenită rău. O întreabă puii:

— Mamă, dacă l-ai vedea pe omul cela, ce-ai face?

— Bine pentru bine i-aș face. El mi-a făcut mie bine, tot bine i-aș face și eu lui.

Ridică puiul aripa puțin, și numa ce-l zărește pajura. Când l-a zărit, l-a și înghițit, și l-a scos afară mai mândru și mai voinic de cum era.

— Ei, ce bine să-ți fac eu pentru binele care mi l-ai făcut tu mie?

— Să mă scoți pe draga lume.

— Cam la grea treabă m-ai pus, dar, pentru că mi-ai scăpat puii, am s-o fac. Du-te în târg și cumpără șapte vaci grase, șapte vase cu vin și șapte căruțe cu pâine.

Se duce el în târg și cumpără cum i-a spus pajura: șapte vaci grase, șapte vase cu vin și șapte căruțe cu pâine. Le aduce la cuib pe malul iazului. Le pune pajura toate în spate, și pe el deasupra, și pornește spre draga lume. Dar ce i-a spus ea feciorului de împărat?

— Când oi întoarce capul, tu să-mi dai să mănânc o vacă și-o căruță cu pâine, și să beau un vas cu vin.

Așa a făcut. Când întorcea pajura capul, îi dădea o vacă, o căruță cu pâine și un vas cu vin.

Când aproape să iasă, se vedea soarele la amiezi, pajura se întorcea să-i mai dea să mănânce.

— Nu mai am.

— Dă-mi ceva de mâncare, altfel te scap.

Ce să facă, săracul? A tăiat cu paloșul din talpă, de pe la subsuori, și i-a dat să mănânce.

Au ajuns pe cealaltă lume. Pajura simțise că i-a dat altceva de mâncare și-l întreabă:

— Ce mi-ai dat tu de mâncare, ultima oară?

— Păi, am tăiat de aici și de aici. îi arată el; erau răni.

— Tu erai așa de dulce? N-am știut că ești așa de dulce, că te mâneam până aici. Dar, dacă te-am adus până aici, tot eu să te lecuiesc.

A suflat pajura pe rănile lui, și s-au închis. Și-au luat rămas bun și s-au despărțit.

Se uită feciorul de împărat împrejur; vede pe omul cel lung și pe vulpe dormind de se cutremura pumântul sub ei. Trage el de ei și-i scoală.

— Puteam să mor pe lumea cealaltă, că voi nu mă mai scoteați.

Atunci zice și vulpea:

— Și eu, câte te-am învățat, și ce, ai făcut cum ți-am spus?

Dar să mergem, că tot cu mine ai să ai folos.

îl lasă pe omul cel lung la locul lui, la apa cea mare, și el cu vulpease duc la Ileana Cosânzeana.

Citește ea scrisoarea și zice:

— Trebuie să merg cu tine, că nu pot să mă mai întâlnesc cu frate-meu dacă nu merg; așa-mi scrie în carte.

Au plecat.

Când s-ajungă la cei douăzeci şi patru de zmei, care aveau calul cu douăzeci şi patru de picioare şi douăsprezece capete, zice vulpea:

— Ei, cum vrei tu acum: să ai şi calul şi pe Ileana Cosânzeana, sau numai calul?

— Ba, zice băiatul, aş vrea şi una şi alta.

— Atunci am să mă fac o fată la fel de frumoasă, şi tu ai să mă dai pe mine la zmei, că scap eu de acolo.

Aşa au făcut.

S-a dat vulpea de trei ori peste cap şi s-a prefăcut într-o fată frumoasă, că nu mai ştiaicare-i ea şi care-i Ileana Cosânzeana. A luat-o feciorul de împărat şi-a dus-o la zmei.

— Ei, ai adus-o?

— Am adus-o.

— Hai să-ţi dăm şi noi calul.

I-a dat calul, şi s-a dus băiatul unde o lăsase pe Ileana cea adevărată. Vulpea a rămas la zmei.

După un timp le zice:

— Eu trebuie să ies afară, că aşa-i obiceiul meu la vremea asta. Dar voi staţi aici. Dacă vă temeţi că fug, uite, eu mă leg la picior cu funia asta şi voi ţineţi de capătul ei.

O cred zmeii.

Când s-a văzut vulpea afară, pe aici ţi-e drumul. I-ajunge din urmă pe Ileana Cosânzeana şi pe băiat.

— Ei, acum cum vrei, fecior de împărat? Să rămâi numai cu măr moramăr şi cu păsărică a ciută şi fără cal, sau şi cu una şi cu alta?

— Păi, aş vrea şi cu una şi cu alta.

— Lasă că mă fac eu un cal la fel cu ăsta, şi mă dai pe mine la zmei.

S-a dat vulpea de trei ori peste cap, s-a prefăcut într-un cal la fel cu celălalt, şi a dus-o băiatul la zmei.

— Ai adus calul?

— L-am adus.

— Hai să-ţi dăm şi noi pe măr moramăr şi păsărică a ciută.

Le-a luat băiatul şi-a plecat. Pe vulpe o iau zmeii şi-o bagă în grajd cu ceilalţi cai. Ce face ea? Se dă de trei ori peste cap şi se preface din nou în vulpe, şi începe să muşte caii ceilalţi. Caii prind a necheza şi-a dărâma prin grajd.

Zice zmeul cel mai mare:

— Ia du-te, măi, şi vezi ce-i cu calul cela, că-i muşcă pe toţi.

Se duce un zmeu. Când deschide uşa grajdului, vulpea tâşneşte printre picioarele zmeului, şi du- te, băiete! I-ajunge iar din urmă.

Băiatul avea acum pe Ileana Cosânzeana, şi calul, şi pe măr moramăr şi păsărică a ciută. Merg ei, merg, până ajung acasă la vulpe.

în dreptul porţii, îi zice vulpea:

— Ştii tu ce-s stâlpii ăştia de piatră?

— Ba; nu ştiu.

— Ăştia-s fraţii tăi. Vrei să ţi-i fac oameni la loc, şi să ţi-i trimit acasă la taică-tău, sau să rămâie la mine stâlpi de piatră?

— Fă-i cum au fost şi trimite-i acasă.

A suflat vulpea peste ei, i-a făcut oameni la loc, şi i-a trimis acasă. Pe el şi pe Ileana Cosânzeana i-a ţinut vulpea trei zile la ea. După trei zile, înhamă la trăsură calul cu care plecase de acasă şi calul cel cu douăsprezece capete, se urcă cu Ileana Cosânzeana în trăsură şi pleacă la împărăţia lui taică- său. Merg ei o bucată până ajung la o fântână care era chiar la marginea moşiei vulpii. S-au dat ei jos din trăsură, au băut apă şi i-a furat somnul. Fraţii lui îl aşteptau. Cum au văzut c-a adormit, l-au tăiat bucăţi-bucăţele, l-au aruncat în fântână, au pus pământ deasupra, şi au astupat să nu se mai cunoască nimic. Au plecat. Au luat pe Ileana

Cosânzeana, pe măr moramăr, păsărică a ciută şi calul cu douăzeci şi patru de picioare, şi au plecat la împărăţie. Pe drum i-au spus Ilenii:

— Dacă spui ceva din ce-ai văzut, să ştii că te tăiem cum l-am tăiat şi pe el.

N-a spus nimic, săraca! Dar, când au ajuns ei la împărăţie, măr moramăr nu mai juca, păsărică nu mai cânta, şi împăratul nu şi-a căpătat vederile.

Ce s-a întâmplat cu cel mai mic? De la fântâna unde l-au aruncat fraţii lui şi până la curtea vulpii, a început iarba să se usuce şi să se înroşească pământul. Vede vulpea că peste tot era câmpul verde, numai spre fântâna ceea era roşcat. S-a dus până la fântână. De-acolo înainte era tot verde.

— Ei, aici îi aici!

S-a apucat vulpea şi-a săpat până a dat de el. A strâns toate bucăţelele, le-a pus una lângă alta, l-a spălat cu apă moartă de s-a vindecat, pe urmă cu apă vie şi l-a înviat.

— Ai văzut ce ţi-au făcut fraţii tăi? Nu-i lăsai mai bine stâlpi de piatră la poarta mea?

Ce să mai zică băiatul? I-a dat vulpea un paloş năzdrăvan şi i-a spus:

— Ia paloşul ăsta, că numai cu el ai să poţi să dovedeşti pe fraţii tăi, altfel nu.

Ia băiatul paloşul şi se duce. Ajunge la împărăţia lui taică-său, şi trage la un ţigan fierar.

— Bună ziua!

— Bună ziua!

— Uite, eu aş vrea să învăţ fierăria. S-ar putea să stau la dumneata şi să mă înveţi?

— Cum nu; stai şi te învăţ. Rămâne băiatul la fierar.

La curtea împărătească era jale ca de înmormântare. Ileana Cosânzeana toată ziua plângea, măr moramăr nu juca, păsărică nu cânta, şi împăratul nu-şi căpătase vederile.

Visează într-o noapte Ileana Cosânzeana că, de s-ar afla cineva să-i facă o furcă cu fus de aur, cu caier de aur, şi fusul să se sucească singur, caierul să se toarcă singur, s-ar mai înveseli şi ea şi măr moramăr cu păsărică a ciută.

A doua zi dimineaţă, îi spune împăratului. Cheamă împăratul toţi fierarii din împărăţie. Nu se găseşte niciunul care să facă aşa ceva. Se duce şi ţiganul la care era feciorul cel mic. Când se întoarce, îl întreabă băiatul:

— De ce v-a chemat împăratul?

— D-apoi de ce să mai ştii şi tu de ce m-a chemat?

— Dar de ce să nu ştiu?

— Păi, iaca ne-a chemat să facem o furcă de aur, cu fusul de aur, cu caier de aur; fusul să se sucească singur şi caierul să se toarcă singur.

— Am să încerc eu, să văd, n-oi putea face?

— Tu să faci? Păi, nici nu ştii să îndoi un cui şi să faci aşa ceva? Eu, care sunt fierar de fac fierul viu, şi nu mă încumet, şi ai să faci tu?

— Am să încerc. Dacă oi putea, oi face; dacă nu, nu.

Se scoală el noaptea, face un semn cu paloşul, care i-l dăduse vulpea, şi face furca. Dimineaţa i-o dă ţiganului:

— Du-te la curte şi-o du.

Se duce ţiganul cu furca la curte. Când a văzut-o, Ileana Cosânzeana a prins a zâmbi oleacă, măr moramăr s-a mişcat şi el, şi păsărică a ciută a dat din aripi. I-au dat bani ţiganului de nu-i putea duce. Bucuria lui!

în noaptea a doua, visează Ileana Cosânzeana că, de s-ar găsi cineva să-i facă o vârtelniţă de aur cu sculul de aur, vârtelniţa să se învârtă singură şi scului să se depene singur, ea s-ar mai înveseli.

îi spune împăratului. îl cheamă din nou pe ţigan. Acum ştia că altul nu poate să facă.

— Să-mi faci o vârtelniţă de aur cu scului de aur; vârtelniţa să se învârtească singură; scului să se depene singur.

— Am să fac.

Se întoarce ţiganul acasă. îl întreabă băiatul:

— Ei, la ce te-a chemat?

— La ce să mă cheme? Să faci o vârtelniţă de aur, cu scului de aur; vârtelniţa să se învârtească

singură; sculul să se depene singur.

— Am să-ţi fac, dacă oi putea; dacă nu, nu.

— Ai să faci, că, de nu, te bat de te omor. Căpătase glas ţiganul.

Se scoală el noaptea iar, face un semn cu paloşul, şi face şi vârtelniţa. I-o dă dimineaţa ţiganului, şi-o duce la curte. Când o vede Ileana Cosânzeana, zâmbeşte mai tare, măr moramăr se mişcă mai mult ca prima dată, iar păsărică a ciută scutură bine din aripi. L-au încărcat cu bani pe ţigan, cât a putut el duce.

A treia noapte, visează Ileana Cosânzeana că, de s-ar găsi cineva să-i facă o cloşcă de aur cu puii de aur, cloşca să cloncănească şi puii să piuie, ea s-ar înveseli de tot.

îl cheamă din nou împăratul pe ţigan.

— Măi, să-mi faci o cloşcă de aur, cu puii de aur. Cloşca să cloncănească şi puii să piuie.

— Fac, înălţate împărate, cum nu.

Se duce ţiganul acasă şi-i spune băiatului:

— Numaidecât să te apuci şi să faci o cloşcă cu puii de aur; cloşca să cloncănească şi puii să piuie, că aşa mi-a dat ordin împăratul.

— Am să încerc; dacă oi putea, am să fac; dacă nu, nu.

— Ba să te apuci să faci numaidecât, că te bat de te omor.

N-o o să rămân de ruşine în faţa împăratului.

Se scoală noaptea băiatul, face semn cu paloşul şi face cloşca. Dimineaţa, ţiganul îi zice:

— Dă cloşca, s-o duc la curte.

— Ba de data asta mă duc eu.

— Cum să te duci tu aşa, murdar de funingine, şi neîmbrăcat?

— Uite, aşa, mă duc.

Vrea ţiganul să-i ia cloşca, dar, când i-a dat băiatul o palmă, s-a dus cela învârtindu-se.

Se duce el la împărăţie. Când a intrat pe poartă, a început calul să necheze, măr moramăr să joace şi păsărică să cânte. Ileana Cosânzeana a ştiut atunci că a venit el, şi s-a înveselit de tot. Atunci şi împăratul a văzut ca pe vremea când era tânăr. Aşa s-a dovedit că el câştigase tot ce aduseseră fraţii lui. Atunci i-a povestit el lui taică-său cum şi pe unde a fost, şi cum l-au tăiat fraţii.

— Ce să fac cu ei, l-a întrebat împăratul, pentru ceea ce ţi-au făcut?

— Faci o singură cămaşă, şi ne băgăm toţi trei în ea. Fiecare îşi aruncă suliţa lui în sus. Dacă eu oi fi vinovat, o sămi cadă mie suliţa în cap; dacă or fi ei, o să le cadă lor.

Aşa s-a făcut. I-a pus pe toţi trei într-o singură cămaşă, şi fiecare şi-a aruncat suliţa. A celui mai mic a căut la picioarele lui, iar celelalte suliţi le-au căzut în cap şi i-au omorât pe amândoi. Atunci, el a făcut o nuntă mare cu Ileana Cosânzeana şi, dacă mai trăieşte şi astăzi, apoi trebuie să fie împărat în locul lui taică-său.

A fost odată un pescar care avea o singură fată. Ileana, aşa o chema pe fată. După o vreme, îi moare nevasta şi rămâne văduv. El pescuia cu lunile pe Şiret, pe Dunăre, şi trebuia să aibă cineva grijă acasă, de fată. Aşa că s-a însurat a doua oară. Femeia asta a lui avea şi ea o fată.

într-o zi, îi spune mama vitregă, Ilenei:

— Fată, să te duci la taică-tău să-mi aduci peşte, că vreau să fac un borş, şi să fac şi prăjit. Auzi?

— Aud, mămucă.

Pleacă fata. Când a ajuns la taică-său, la pescărie, vede că n-are niciun peşte.

— Tată, m-a trimis mama să-i dai peşte.

Taică-său aruncă o dată cu volocul, şi prinde doi peşti şio ştiucă. I-a luat fata în poală, şi mergea pe malul Dunării. Ce-i zice unul din peşti?

— Fată-hăi, dă-mi drumul în apă, că oi face să rămână numai pantofi de aur pe urma ta.

îi dă fata drumul în apă. Se duce peştele. Mai merge ea ce mai merge, iacă, al doilea peşte:

— Ilenuţă, dă-mi şi mie drumul în apă, nu mă duce la maică-ta să mă mănânce, că ţi-oi face să-ţi curgă flori de aur din gură când vei râde. Dă-mă în apă.

îl aruncă fata şi pe al doilea în apă. Rămâne numai ştiuca.

Mai merge ea un timp, o aude şi pe ştiucă:

Povestea cu un pescar

— Fată, nu mă duce la maică-ta. Sunt și labă. Iită-te la mine-s numai os. Dă-mi și mie drumul în apă, că oi face când vei plânge să poată merge douăzeci și patru de mori de apă.

I-a dat drumul și știucii în Dunăre. Se duce acasă. O ia maică-sa la bătaie că nu i-a adus pește. Dar taică-său, pescarul, n-a mai stat să pescuiască. Și-a luat căruța, și a pornit pe urmele fetei și-a strâns din urma ei o căruță plină de pantofi și flori de aur. Se vede că fata mai și răsese pe drum, și rămăsese după ea nu numai pantofi, dar și flori de aur. S-a dus pescarul la târg să le vândă. Când ajunge acolo, iaca un fecior de împărat. Vede carul acela plin de pantofi și flori de aur, și se miră:

— Măi, de unde să aibă pescarul ăsta asemenea minuni?

Se ia călare după pescar și hai, hai, hai, hai, ajunge acasă la pescar. Pescarul intră în curte, trage căruța pe acolo undeva și se duce în casă. N-ajunge bine înăuntru, și se aude, de afară, feciorul de împărat:

— N-ai fi bun să-mi dai un cărbune, să-mi aprind o țigară, să fumez și eu?

— Ia vezi cine-i, fată? zice pescarul fetei vitrege.

— D-apoi că de asta nu mai pot eu, răspunde fata, care era cam leneșă.

— Lasă tată, că mă duc eu, spune fata pescarului.

Ia un cărbune din vatră și se duce repede afară. în urma ei rămâneau numai pantofi de aur. Când o vede feciorul de împărat așa frumoasă, nu mai stă pe gânduri. O ridică numaidecât subsoară, o pune pe cal, și du-te, băiete! Unde-a dus-o? A dus-o la el, la curtea împărătească. El nu era însurat. Aluat-o de soție pe fata pescarului, și trăiau acolo fericiți.

Dar mama vitregă murea acum de necaz că Ileana era împărătească și fata ei nu. Se gândea zi și noapte cum să facă s-o piardă pe fată.

Ce spune, într-o zi, maștera fetei ei?

— Fată, du-te la soră-ta la curte. Ia boldul ăsta. Ia-o la plimbare prin grădină și, când veți ajunge lângă fântână, cere-i să-ți dea hainele ei să vezi și tu cum îți stă cu ele. Și, când s-o pleca peste marginea fântânii ca să se uite la tine, bagă-i boldul în păr și fa-i vânt înăuntru.

Se duce fata vitregă la curte. Ileana, cum era bună la suflet, se bucură că o vede. Merg ele prin grădină să se plimbe, și zice fata maștere:

— Măi soră, cum mai trăiești? Tare frumoasă ești tu în hainele astea. Nu mi le dai și mie să mă îmbrac și să mă caut în fântână, să văd, sunt tot așa de frumoasă?

își schimbă ele hainele și se uită amândouă în fântână să vadă cum le stă cu hainele schimbate. Atunci, repede, sora vitregă îi pune boldul în păr. Cum i-a strâns părul, Ileana s-a și prefăcut într-o

rață de aur, care a zburat drept pe lacul de pește al împăratului, soțul ei. A rămas împărăteasă cealaltă. Când o vede împăratul, îi zice:

— Ce s-a întâmplat, dragă soție, de te-ai făcut așa de urâtă?

— Ei, nu stă omul frumos toată viața. Până acum am fost și frumoasă.

— Ei, lasă, nu-i nimic, spune împăratul.

De unde până unde, se duce o slugă a împăratului la fântână să ia apă. Lacul dulce era aproape de fântână. Vede acolo pe lac o rață de aur, care strălucea de-ți lua ochii. A stat sluga și s-a uitat multă vreme la rață. Uitase de apă. Când se întoarce, îl ia împăratul la zor:

— Ce-ai stat, măi, atâta de mult? De ce n-ai venit mai degrabă? Oamenii au nevoie de apă, și tu stai pe drumuri?

Gata, gata să-l bată împăratul.

— Doamne, înălțate împărate, este o rață de aur pe râmnicul dumitale, una singură, dar strălucește de-ți ia ochii. Nam mai văzut asemenea minune.

— Măi, tu minți. De unde să fie o rață de aur pe lac la mine?

— Hai și te uită.

își ia împăratul pușca și se duce. Când ajung acolo, el întinde arma s-o împuște, dar rața s-a scufundat în apă și n-a nimerit-o. A zburat apoi în niște ostroave, departe, și-a făcut un cuibăraș, și a ouat trei ouă. Stătea acolo și le clocea. Când mai erau câteva zile până să ciocnească ouăle, ea n-a mai putut să mai stea, de dorul împăratului, și-a zburat la lacul cu pește. Din cele trei ouă, două au ciocnit și-au ieșit doi băieți cu viorile în mână, care cântau cum nu s-a mai pomenit de frumos.

Când cântau de joc, jucau lemnele și pietrele; când cântau de jale, plângeau lemnele și pietrele. Băieții ieșiseră gata îmbrăcați din ouă. A rămas un oușor. Cel care nu ieșise din ou, ce-a spus?

— Măi fraților, luați-mă și pe mine în buzunar, că mai am trei zile să mai stau și eu și ies de-a binelea.

L-au luat băieții și-au plecat. Merg ei, merg și, cum s-a făcut, au ajuns la fântâna de unde lua împăratul apă. Vine o slugă la apă. Când i-a auzit pe băieți cântând, a uitat de apă, a uitat de toate.

Se întoarce într-un târziu la curte. împăratul era mânios nevoie mare.

— Măi, unde ai zăbovit așa? D-apoi eu te trimit pe tine la apă și tu stai o zi întreagă? Ei, lasă, că- ți arăt eu ție acuș!

— înălțate împărate, zice sluga, lasă-mă să-ți povestesc. Sunt niște băieți la fântână; când cântă de joc, joacă lemnele și pietrele, iar când cântă de jale, plâng lemnele și pietrele.

— Cum se poate așa ceva?

Se duce și împăratul, și se încredințează. Găsește băieții, și așa de dragi i-au căzut că i-a luat și i- a dus la curte. Acuma, împăratul nu se mai ducea la vânătoare. Stătea toată ziua cu băieții de-i cântau.

Noaptea, ei aveau o cameră a lor acolo, la palat. Cel din ou le spune:

— Măi, fraților, să mă puneți în vatra cu foc, și să mă tot întoarceți, ca să ies și eu din ou.

L-au pus frații în vatră și-l tot întorceau. împărăteasa a simțit că băieții sunt ai soră-sii, pe care a vrut s-o omoare, și șia pus în gând să-i fiarbă. Noaptea, pe la miezul nopții, s-a dus în camera băieților ca să-i taie cu paloșul. Cel din ou a strigat:

— Sculați-vă, fraților, că s-a luminat de ziuă. împărătesei i s-a făcut frică și a fugit. Au scăpat copiii.

Dimineața, împăratul i-a luat iar cu el să-i cânte și nu s-a mai despărțit de ei toată ziua. Seara, se duc la culcare în camera lor. Cel din vatră le spune iar:

— Măi fraților, să mă întoarceți, s-aveți grijă de mine, că altfel mor aici în ou. Să nu mă lăsați așa.

L-au întors băieții. în puterea nopții, iar vine împărăteasa ca să le taie capul. Iar strigă cel din ou:

— Sculați-vă, măi, nu mai dormiți atâta! Sculați-vă, că-i ziuă.

Iar a fugit împărăteasa, și nu i-a putut tăia nici în a doua seară. A treia zi, copiii erau osteniți de- atâta cântat și, când s-au dus seara la culcare, au uitat să întoarcă oul în vatră. Când a venit împărăteasa, la miezul nopții, n-a mai avut cine să strige și le-a tăiat capul la amândoi. Se scoală împăratul, așteaptă să vină băieții să-i cânte, pace! Se duce la ei în cameră; îi găsește cu capetele tăiate.

— Cine i-a tăiat, cine i-a tăiat?

Nu s-a aflat. A plâns împăratul, că-i erau tare dragi, şi-a hotărât să-i ţină trei zile şi trei nopţi închişi în biserică, şi pe urmă să-i înmormânteze. Ziua şi noaptea stăteau străjeri şi-i păzeau, şi nimeni nu putea intra acolo.

Aude mama lor, raţa, ce s-a întâmplat cu copiii ei. Se duce acolo, face pliscul cheie, descuie uşa, intră înăuntru la ei, se preface din nou în femeie şi începe să-i plângă:

— Dragii mamei, băieţii mamei, cum v-a tăiat duşmanca pe voi.

Plângea, biata de ea, de ţi se rupea inima; mergeau douăzeci şi patru de mori pe lacrimile ei, şi, pe unde mergea, rămâneau pantofi de aur. Dimineaţa se preface din nou în raţă de aur, face pliscul cheie, încuie la loc şi zboară la râmnicul împăratului.

A doua seară, tot aşa, iar vine, iar plânge, şi dimineaţa se preface la loc în raţă şi se duce pe lac.

A treia seară vine din nou, face pliscul cheie, intră înăuntru, se preface în femeie, cum a fost, şi- şi plânge copiii. Cum stătea ea acolo şi plângea, iacă o şoricioaică cu o buruiană în gură şi-un şoricel mort. îi rupsese careva capul. Se uită Ileana şi vede cum şoricioaica îi pune capul la loc, îi dă cu buruiana ceea pe la gât, pe la nas, şi şoricelul învie. Chiţăie amândoi şi pleacă. Rămâne buruiana jos.

Atunci, pune şi ea capurile băieţilor la loc, ia buruiana, dă pe la gâtul fiecăruia, şi capurile se prind, şi pe la nas, şi învie copiii.

Ce bucurie a mai fost acolo! Cântau băieţii cum nu mai cântaseră niciodată până atunci, că acum cântau pentru mama lor cea bună.

Dimineaţa vine împăratul, descuie, şi, când îi găseşte pe toţi vii şi nevătămaţi, mai să moară de bucurie. Atunci Ileana ia povestit ce i-a făcut sora ei vitregă, şi cum i-a tăiat şi copiii.

împăratul s-a mâniat straşnic, şi a dat poruncă s-o lege de coada unui cal, care nu văzuse soarele trei ani de zile, împreună cu un sac de nuci. Şi, unde cădea nuca, cădea şi bucăţica; unde a căzut sacul, a căzut şi capul.

El şi-a luat nevasta şi copiii, şi-a făcut o petrecere mare, şi cântă şi-n ziua de azi, şi petrec acolo unde i-am lăsat, dacă vor mai fi trăind.

Povestea cu şoarecele şi ghinda

poveste românească

Odată, tare demult, într-o toamnă, un şoricel stătea sub un copac. Cum chiţăia el şi tot fugea încolo şi încoace, cade o ghindă de sus în cap. Ţâu! ţâu! Se pune şoricelul şi-o ia la fugă.

Pe drum, cum fugea aşa speriat, se întâlneşte cu răţoiul:

— Ce fugi, cumetre şoarece aşa?

— Cum n-oi fugi, cumetre răţoi, dacă vin năluci cu măciuci, dau în cap, după cap, curge sânge roşior, dă-l de râpă deun picior!

— Ce spui, cumetre, se sperie răţoiul.

— Ce auzi.

— Hai şi eu, cumetre.

— Hai, zice şoricelul.

Fugeau amândoi, de mâncau pământul. Iaca, nu se ştie cum, se întâlnesc cu cocoşul.

— Ce fugiţi, cumetre, aşa?

— Cum n-om fugi, cumetre, dacă vin năluci cu măciuci, dau în cap, după cap, curge sânge roşior, dă-l de râpă de-un picior.

— Vai de mine, se sperie şi cocoşul. Hai şi eu, cumetre.

— Hai.

Fug acum toţi trei, de le sfărâiau călcâiele. Se întâlnesc cu oul. Tot la fel:

— Ce fugiţi, cumetre, aşa?

— Cumetre ou, cum n-om fugi, dacă vin năluci cu măciuci, dau în cap, după cap, curge sânge

roşior, dă-l de râpă deun picior.

— Hai şi eu, cumetre.

— Hai.

Pornesc şi mai amarnic. Se rostogolea oul, de ziceai că acum se termină cu el. Hop şi mâţa:

— Ce fugiţi, cumetre, aşa de tare?

— Cum n-om fugi, cumătră, dacă vin năluci cu măciuci, dau în cap, după cap, curge sânge roşior, dă-l de râpă de-un picior.

Se înspăimântă mâţa, de i se ridică tot părul pe spate.

— Nu vorbi! Hai şi eu, cumetre!

— Hai.

Pornesc toţi cinci. Care mai de care, fugea mai tare, de nu-şi mai zăreau picioarele. Le iese racul în cale.

— Ce-i, cumetre; ce fugiţi aşa?

— Cum n-om fugi, cumetre, dacă vin năluci cu măciuci, dau în cap, după cap, curge sânge roşior, dă-l de râpă de-un picior.

— Hai şi eu, cumetre.

— Hai.

Cum fugeau aşa, ajung într-o pădure şi, cum se înnoptase, trag acolo la un bordei, unde au văzut ei lumina aprinsă. Bordeiul era gol.

— Hai, şi-om dormi aici, zice şoarecele. Poate nu ne-or ajunge nălucile.

Mâţa se culcă în cotruţă la sobă, şoarecele într-o bortă, cocoşul sus pe casă, răţoiul după uşă, racul în cofa cu apă şi oul în vatră. După ce se liniştesc ei, ce credeţi că se întâmplă? Căsuţa aceea era a unor lupi. Acolo veneau cu toţii şi se împărţeau care unde să se ducă după mâncare. Vin şi-n seara asta, şi văd lumina stinsă.

— Măi, aici este careva.

Se împart ei, care încotro, iar pe un lup chior îl lasă să mănânce pe cei din bordei. Intră lupul, şi se duce direct la vatră. Când a întins laba să apuce oul, oul a pocnit o dată, de i-a plesnit şi celălalt ochi, şi-a rămas lupul fără vedere. Fuga la cofa cu apă, să se spele, doar i-a mai trece durerea, dar racul la apucat cu ghearele de nas şi-a început să-l ţină zdravăn. Speriată de atâta tărăboi, mâţa-i sare lupului drept în spate, şi începe să-l zgârie şi să-l muşte. Şoarecele din gaură se porneşte pe strigat:

— Ţi, ţi, ţi, ţineţi-l! Ţi, ţi, ţi, ţineţi-l! Cocoşul, ce spune de pe casă?

— Cucurigu! Daţi, c-aş da şi eu şi n-am cu ce! Cucurigu!

Daţi, c-aş da şi eu şi n-am cu ce!

Iar răţoiul de după uşă îl sfatuie:

— Ha! cu cârligu! Ha! cu cârligu!

Când a scăpat din cleştele racului, şi-a nimerit uşa, lupul nu mai ştia pe ce lume este. S-a pus pe- o fugă, mai ceva decât cei de înainte, până s-a întâlnit cu ceilalţi lupi.

— Ce-i, măi, ce fugi aşa, ce-ai păţit? Unde ţi-i şi ochiul celălalt?

— Vai de mine, fraţilor, în casa noastră sunt nişte dihănii cum nu s-a mai pomenit. Unul m-a pocnit peste ochi de mi l-a crăpat, altul mi-a rupt nasul, unul m-a zgâriat, şi alţii se pregăteau să mă omoare cu cârligu. Abia am scăpat.

S-au pornit toţi lupii pe goană, şi s-au tot dus, iar în casa lor mai stau şi astăzi şoricelul, cu răţoiul, cu oul, cu mâţa, cu cocoşul şi cu racul, dacă nu i-o fi căzut iar şoricelului o ghindă în cap şi- or fi fugit de-acolo de frica nălucilor.

Povestea cu Munţii Vineţi

poveste românească

A fost odată, ca niciodată, că de n-ar fi fost nu s-ar fi povestit. A fost odată un împărat care avea unsprezece feciori. Când i-a venit ceasul morţii, i-a chemat pe toţi unsprezece şi lea spus:

— Măi băieţi, dragii tatei, după ce mor eu, puteţi merge în toţi munţii să vânaţi, dar în Munţii Vineţi să nu vă duceţi; căci de dus vă duceţi, dar înapoi nu mai veniţi.

A murit împăratul. II plâng ei, îl îngroapă, dar vorba ceea: morţii cu morţii şi viii cu viii. Ies din nou la

vânătoare. Cum vânau ei aşa, le zice cel mai mic, Ionică:

— Măi fraţilor, ştiţi ce-a spus tata, că toţi munţii să-i vânăm, dar în Munţii Vineţi să nu ne ducem? Măi, tata a fost singur şi-a venit, dar noi unsprezece nu ne-om întoarce? Ia, hai să mergem în Munţii Vineţi, să vedem ce-o fi acolo?

Se duc feciorii. Acolo era mulţime de vânat. Vânează ei zi de vară până seară, şi înnoptează în pădure. Când s-au strâns la foc cu toţii, văd că cel mai mic nu era. Ce se întâmplase? Cum fugea el după un iepure, alunecase şi căzuse într-o râpă. Sagaţă el cu mâinile de rădăcini, se prinde de una, de alta şi iese afară. Acum, ce să facă? Noapte, întuneric. Se urcă într-un copac, poate o zări pe undeva vreo locuinţă. Se uită în dreapta, în stânga, şi vede departe o zare de foc. Când ajunge acolo, ce credeţi că găseşte? Un om numai cu o mână, un picior, şi cu un ochi, dar ochiul ăsta era cât un taler de mare şi fruntea-i de şapte palme de lată. Stătea jos lângă foc, şi frigea un om să-l mănânce. Fraţii lui erau acolo toţi zece, legaţi de un copac cu un fir de păr. îi legase pocitania asta.

— Bună seara, zice băiatul.

— Mulţumesc dumitale, flăcău de împărat. Spune-mi, ştii povestea neauzită şi nevăzută; că, de nu, uite ce te aşteaptă.

— O ştiu.

— Ei, atunci vină încoace lângă mine, să mi-o spui.

— Apoi, împărate – că şi ăsta era un împărat peste nişte dihănii ca el – cică ar fi fost, nu de când poveştile, ci de când se potcovea ţânţarul cu nouă ocale de fier la un picior, şi cu nouă ocale la alt picior, şi zbura în înaltul cerului, şi i se părea că tot e uşor. Pe vremea aceea, mama era fată mare şi tata flăcău. Am făcut eu ce-am făcut, şi l-am dus pe tata să peţească pe mama. I-am înstărostit, şi s-au luat amândoi. Când aproape să mă nasc, mama a vrut să mănânce pui de graur în luna lui Faur. Cine-a mai văzut pui de graur în luna lui Faur? Ce să fac? Iau o barză cu coada de mălai şi mă sui într-o buştuihană mare unde era un cuib de graur şi cârâiau puii acolo. Bag mâna, nu încăpea; bag capul, capul încăpea. Când am băgat capul, am scăpat barza jos. M-am dat jos după barză. Când am ajuns jos, de nouă ori făcuse graurul cuib în coada berzei. Am pus puii în sân, şi iam dus mamei. A venit vremea să mă nasc eu. Am luat-o pe mama şi pe moaşă şi le-am urcat sus la torţile cerului. Acolo, mamei îi venea frig la spate. Am luat două paie de secară şi am făcut un foc de se topeau torţile cerului. Cum se încălzea mama la spate, nu ştiu cum a dat şi m-a scăpat de-acolo. M-am dus nouă zile şi nouă nopţi şi-am intrat în pământ de nouă coţi. Cum să fac eu ca să ies? Iacă, trece un urs pe-acolo. Haţ! apuc ursul de coadă. Trage ursul, trage. Când gata să ies de tot afară, se rupe coada ursului, şi rămân cu ea în mână. Şi de atunci nu mai au urşii coadă. Ei, acum trebuia să se facă cumetrie, şi naveau făină de grâu pentru pâine. Pun doi boi în căruţă, şi doi saci la jug, şi mă duc la moară. Când colo, moara îngheţată. Ei, îi bine câteodată când fumează omul! Scot chibriturile, aprind unul şi dezgheţ moara. Pe sub gheaţă erau numai mure şi căpşuni. Am mâncat la mure şi căpşuni, de mi-am făcut burta ca o tobă. După ce am mâcinat, pun iar boii în căruţă şi sacii la jug. Mergând pe drum, îmi era sete. Ce să fac? N-aveam de unde să beau apă; apa era îngheţată. Caut un locuşor să sparg gheaţa şi să beau apă, fiindu-mi sete după mure şi căpşuni. Dau cu piciorul, nu se sparge, dau cu pumnul, nu se sparge. îmi iau atunci capul şi, când am dat o dată cu el, am făcut o copcă bună şi-am băut apă. Am plecat. Pe drum ce să văd? Un iepure şchiop treiera bob într-un vârf de plop. Paiele curgeau, şi bobul rămânea.

— Măi, ce fel de iepure şchiop eşti tu, care treieră bob într-un vârf de plop şi paiele curg, iar bobul rămâne?

— Ce râzi de mine, zice iepurele, mai bine râzi de tine, nu vezi că n-ai cap?

Când pun mâna, capul meu nicăieri. îl uitasem unde băusem apă. Mă întorc după el, dar capul meu făcuse picioare de ceară şi fugea.

— Vino, cap, la loc; vino, cap, la loc!

Nimic. El fugea de mânca pământul. L-am scăpat în nişte stuf. Am dat foc cu chibritul, a ars stuful, şi s-au topit picioarele capului. A rămas capul fără picioare. L-am luat şi l-ampus laloc.

Ajung la căruţă, pun din nou sacii la jug şi boii în căruţă, şi mă duc acasă.

Atunci întreabă omul acela care avea numai o mână şi un picior:

— Dar taică-tău şi maică-ta ce mai fac?

— Hei, tata şi mama! Tata face ulcioare cu taică-tău, dar tata le face bune şi taică-tău le face strâmbe. Tata îi tot arată. Uite aşa.

Şi, când a zis: uite aşa, i-a dat cu frigarea peste ochi şi i-a sărit şi ochiul celălalt.

L-a trântit apoi pe foc şi l-a făcut scrum. S-a dus la fraţii lui, i-a dezlegat, şi s-au sărutat acolo cu toţii.

— Ei, măi fraţilor, de ăsta o scăpat tata, se vede, că de la tata o rămas numai cu o mână, şi un picior, şi un ochi. Eu l-am omorât de tot. De acuma, munţii ăştia sunt ai noştri.

Mai stau ei acolo multă vreme, vânează şi dorm în pădurea aceea. în fiecare noapte însă, ei trebuiau să păzească focul, ca să nu se stingă.

îi vine rândul şi la cel mic. Face ce face, şi se stinge focul. Unde să găsească el foc în pădure? Dacă se sculau fraţii lui, îl aştepta pedeapsă grea, că aşa fusese învoiala între ei.

Plecă şi el unde zări o luminiţă. Pe drum se întâlneşte cu un om.

— Bună seara.

— Bună seara, fecior de împărat!

— Dar cine eşti tu, de mă cunoşti?

— Eu sunt Decuseară.

îl leagă băiatul şi-l lasă acolo. Mai merge o bucată de drum, se mai întâlneşte cu un om:

— Bună seara.

— Bună seara, fecior de împărat!

— Măi, dar cum te cheamă pe tine, şi de unde mă cunoşti?

— Eu sunt Miez-de-noapte.

îl leagă şi pe ăsta şi pleacă mai departe. întâlneşte al treilea om:

— Bună seara.

— Bună seara, fecior de împărat!

— Măi, dar tu cine mai eşti, şi de unde ştii cine sunt?

— Sunt Zorilă, Zori-de-ziuă.

L-a legat şi pe el şi a plecat mai departe, după luminiţa care o văzuse. Lumina aceea era la curtea unui împărat, unde de trei zile şi trei nopţi buciuma un crainic:

— Cine s-a afla şi a cuteza să dea jos pe fata împăratului de pe cântar, a lui este pe vecie, şi jumătate de împărăţie; dacă nu, i se ia capul.

Se duce el la fata împăratului, care stătea într-un foişor. Când ajunge acolo, se dă de trei ori peste cap, se preface într-o furnică, şi se urcă în foişor sus. Acolo se dă iar de trei ori peste cap, se preface într-un cerb cu coarne mari şi începe s-o bată pe fată. Buf! încolo, buf! încoace. îi dă bătaie, serios.

— Să-mi spui ce puteri ai tu, de taică-tău a omorât atâta lume şi mai este un singur par care strigă după cap?

— Stai, nu mă mai bate, că îţi spun. Când ajungi la cântar, să nu pui mâna pe mine, ci să dai cu piciorul în cântar şi numai aşa mă poţi da jos.

— Aşa! Bine.

Pleacă băiatul, îşi ia foc, şi se duce la fraţii lui, să facă focul. Pe drum desleagă pe Decuseară, Miez-de-noapte şi Zorilă, Zori-de-ziuă. Abia atunci s-a terminat noaptea, şi s-a luminat de ziuă.

— Măi fraţilor, eu în seara asta am auzit un crainic. Eu mă duc acolo. Voi rămâneţi aici şi vânaţi.

Pleacă el pe acelaşi drum, şi ajunge la împăratul cu fata pe cântar.

— Bună dimineaţa, împărate!

— Mulţumesc dumitale, fecior de împărat. Ai venit la crainic?

— Da. ’

— Mai este un par care strigă după cap.

— Ei, dacă ai să-l pui şi pe-al meu, ce-o să fie?

Se duce la fată. Fata era pe cântar. Când a dat cu piciorul în cântar, a sărit fata cine ştie unde.

— Ei, voinice, tu ai învins-o, a ta să fie, zice împăratul.

Şi-au făcut o nuntă mare, au mâncat, au băut, şi au petrecut, şi nu se ştie dacă nu mai nuntesc şi în ziua de azi, acolo.

Povestea cu băiatul de împărat şi cei doisprezece zmei

poveste românească

A fost odată ca niciodată, că, de n-ar fi, nu s-ar povesti. A fost odată un împărat, şi cică s-ar fi chemat împăratul Roşu. El avea trei feciori.

De la un timp, împăratul a îmbătrânit şi a prins a slăbi, şi a slăbi, până a văzut că de-acu-i gata cu viaţa. Cheamă pe cei trei băieţi:

— Măi, feciorii mei, voi sunteţi trei feciori ca trei brazi, aşa că eu, după ce oi muri, şi mi-ţi îngropa, să mă păziţi în toată noaptea câte unul, trei nopţi în şir. Dar să nu v-ajutaţi unul pe celălalt. Tu, cel mai mare, să nu vie mijlociul la tine săţi ajute. Aşa, singuri, să staţi câte unul. S-aveţi grijă să nu mă dezgroape nimeni de acolo.

Moare împăratul. Plâng băieţii; îl îngroapă.

Vine timpul să-l păzească. Se duce cel mai mare, în prima noapte. Pe la douăsprezece noaptea, suflă aşa un vânt, de se cutremura pământul; se lasă un întuneric, de nu-ţi vedeai mâna. Se sperie feciorul şi fuge. Vine un zmeu, şi începe să sape cu ghearele la mormântul împăratului. Sapă el ca un sfert, se face ziuă, şi pleacă.

A doua seară, vine feciorul cel mijlociu să păzească. Stă el cât stă; pe la miezul nopţii, iar suflă un vânt şi se lasă o negură de i-a îngheţat măduva în el de frică. Se sperie şi al doilea, şi fuge. Vine zmeul iar, şi sapă la mormântul împăratului cam pe trei sferturi. II prinde dimineaţa, şi pleacă.

A treia noapte, se duce cel mai mic la pază. Stă el, păzeşte, păzeşte. La douăsprezece noaptea, iar vine un vânt, mai amarnic, de mai să-l dea de pe pământ, dar băiatul nici nu se clinteşte de acolo. Odată, se limpezeşte toată noaptea ceea de vânt şi de negură, şi vine zmeul.

— Măi, ce păzeşti tu aici?

— II păzesc pe tata-meu, c-aşa a zis el înainte de-a muri, să-l păzim trei nopţi la şir, că noi suntem trei feciori, şi acum e rândul meu. Da' tu ce vrei?

— Păi, eu am venit să-l iau pe taică-tău de aici, că a fost un rău pe lumea asta şi asta-i ursita lui.

— Ba n-ai să-l iei.

— Ba am să-l iau.

Se apucă la luptă, şi-l dovedeşte băiatul pe zmeu. Fuge zmeul. Se culcă băiatul, şi doarme până dimineaţa. Când, a doua zi dimineaţa, se uită băiatul, toate hainele pe el rupte, mototolite, murdare, cum se bătuse cu zmeul.

— Măi, zice el, cum să mă duc eu aşa pe drumul mare? Mă văd oamenii şi râd de mine. Mai bine mă duc şi stau în pădure până sara, mai vânez ceva, mănânc, şi mă duc noaptea acasă, să nu mă vadă nimeni.

îşi ia el arma, şi pleacă afară în câmp. Merge el, merge; iaca, îi iese un iepure în cale. Băiatul pune arma la ochi şi trage. Dar iepurele sare sus, şi nu-l atinge. Fuge iepurele, dar nu departe. Iar mai dă după el; nu-l nimereşte. Tot aşa l-a purtat pe băiat până seara, când a ajuns la o pădure mare.

Tot sărea într-o parte, tot s-apropia de el, de ziceai că-l poate prinde cu mâna, şi iar fugea. Băiatul după el, până s-a înserat şiau ajuns la pădurea asta mare. Asfinţeşte soarele; iepurele se opreşte, se uită la el, şi parcă stătea să-l aştepte. Băiatul iar sare să-l prindă, dar prinde dacă ai ce, că iepurele şi fugise! îl bagă pe băiat în pădure până în mijloc. Când ajunge acolo, nu sa mai văzut iepurele. Dă el să iasă de-acolo; ce să iasă, că nu mai nimereşte. Se încurcă mai rău. Ce să facă şi el? Face un foc; îşi coace nişte mere pădureţe, şi mănâncă. Când, pe la unsprezece ceasuri de noapte, vin trei zmei la el, la foc.

— Ei, măi, acuma eşti aici. Ce să-ţi facem noi ţie, că nu ne-ai lăsat să luăm din cimitir ce-am vrut noi?

Mai vin şi alţii. Erau cu toţii vreo doisprezece. Ce să facă acum cu el? Se sfătuiau zmeii cum să-l omoare. Zice unul:

— Măi, nu trebuie omorât dintr-o dată! Nu trebuie omorât. Hai să-i smulgem câte o ţâră de păr din cap, cu tot cu piele, până a muri.

Altul:

— Ba să-l jupuim de viu. Celălalt:

— Ba nu.

— Dar ce să facem cu el?

— Să-l împungem cu acul până a muri. Altul sare:

— Ba nu!

— Dar cum să-l omorâm?

— Ştii ce? Ar trebui să-l întindem până a muri.

Unul că să-i smulgă degetele de la mână; altul de la picioare; să-l spânzure de limbă. Mă rog, câte şi mai câte. La urmă, unul zice:

— Ştiţi ce? Are împăratul Verde o fată şi, de când ne muncim noi s-o furăm, şi nu putem, că servitoarea, când dă mâncare la păsări, nu lasă cocoşul să mănânce, şi el cântă toată noaptea, şi nu ne putem apropia, că-i năzdrăvan. Dacă el poate să ne bage înăuntru, îl lăsăm în viaţă.

— Bine! zice băiatul. Dar numai că eu nu ştiu unde şade împăratul Verde.

— Nu-i nimic, te ducem noi noaptea asta.

îl iau zmeii pe băiat în spate, şi du-te cu el până la împăratul Verde. Când ajung acolo, îl pun jos.

— Ei, acum cunoşti locul?

— Cunosc.

L-au luat iar în spate şi l-au dus în pădure.

A doua seară, îl ia un zmeu în spate şi-l aduce aproape de palaturile lui Verde împărat. Era pe la asfinţitul soarelui. Ajunge el la poarta palatului. Servitoarea cheamă găinile să le dea demâncare, dar pe cocoş nu-l lăsa.

— Hâş, cocoş! Hâş, cocoş!

— De ce nu-l laşi să mănânce? întreabă băiatul.

Fata se uită la el şi, când îl vede aşa frumos, uită de cocoş, şi cela mănâncă de se satură.

— Păi, zice fata, trebuie să nu mănânce, că el păzeşte pe fata împăratului de zmeii care vor s-o fure.

— Care zmei? se face el că nu ştie

— Sunt doisprezece zmei, care vin în toată seara, doar or putea intra, dar nu pot atâta vreme cât cântă cocoşul.

— Şi unde doarme fata împăratului?

— Doarme în beci, încuiată cu douăzeci de lacăte.

— Aşa, bine!

Fata atunci îşi aduce aminte de cocoş.

— Vai de mine, că m-ai ţinut de vorbă, şi cocoşul a mâncat, şi n-are să mai cânte. Vai, nenorocita de mine, ce-am făcut!

— Lasă, fată, nu te speria, c-oi fi şi eu pe-aici în noaptea asta, şi n-or intra zmeii aşa, cu una, cu două.

Se mai îmbună fata. Pleacă feciorul drept la zmei.

— Ei, cum îi?

— Cum să fie; veniţi cu mine, că am aranjat. Puteţi intra în noaptea asta, că n-o să cânte cocoşul. Da' să ştiţi că fata împăratului doarme într-o pivniţă sub pământ, şi-i încuiată cu douăzeci de lacăte.

— Ei, asta ştim noi; nu-i necazul ăsta. Bine că putem intra.

Au venit ei noaptea cu toţii, au rupt zmeii lacătele, şi el a intrat înăuntru aşa, pe întuneric; zmeii au stat afară deasupra. Intră el, dă de nişte scări, şi tot coboară pe ele până ce ajunge în fundul pivniţei. Dă de-o masă. Pipăie el în dreapta, în stânga; pe masă găseşte o lumânare şi chibrituri. Aprinde lumânarea şi se uită la fată cum doarme. Pe masă era şi inelul ei de aur. îl ia feciorul, şi-l pune în deget la el. Ia lumânarea, şi se duce afară la zmei.

— Haideţi, măi, înăuntru, c-am găsit-o. Doar, zice el, veniţi numai câte unul.

Scările cele erau lungi, şi zmeii au început a coborî numai câte unul. Cum ajungeau jos, cum le tăia băiatul capul. Şi tot aşa, pe rând, până i-a omorât pe toţi. Se gândeşte: să scoale fata? Se spăimânta. A plecat. A închis toate uşile; i-a luat numai ine-lul şi a plecat.

Dimineaţa, se duce împăratul să scoale fata. Găseşte lacătele sparte, şi se cam înspăimântă. Când coboară jos, găseşte zmeii ceia toţi, tăieţi. Se înspăimântă de tot. Vede fata.

— Tu, fată, scoală-te; dar ce-a fost astă-noapte aici?

— Nu ştiu, tată, ce-a fost astă-noapte aici. Nu ştiu nimic.

A luat-o împăratul, a dus-o în palat; s-a spălat fata, s-a îmbrăcat. Să afle cine a omorât zmeii, pace. Dă atunci împăratul veste în oraş că, cine s-a aflat şi a făcut lucrul acela, dea omorât zmeii, să vină numaidecât, că-i dă fata de soţie şi jumătate de împărăţie.

Iacă, se află o slugă, care lucra pe la grajduri, şi vine la împărat:

— Să trăieşti, înălţate împărate!

— Să trăieşti şi tu, măi slugă!

— Apoi, înălţate împărate, ai dat veste că cine a fost aşa mare viteaz, de-a omorât zmeii care-au venit noaptea la fata măriei tale. Apoi, că eu am fost acela.

— Tu ai fost? Ei, atunci e a ta, şi jumătate de împărăţie.

Fata nu voia de loc, dar ce să se facă? Se logodesc. Vine şi ziua nunţii. Nuntă mare, împăraţi, crai. Cum să facă să se vadă mirele de peste tot? Au căutat o grapă cu cuie de fier, au pus-o după masă pe patru scaune, au pus pe grapă douăsprezece perne, şi pe ţigan deasupra.

Se aduc acolo mâncăruri, băuturi, muzică. Aude şi băiatul împăratului, care omorâse zmeii, şi hai să se ducă şi el la nuntă. Intră el acolo, încins cu sabie, şi tot vine printre nuntaşi până ajunge lângă mire, mireasă, împărat, naşi. Dă mâna cu ei, şi-l întreabă împăratul:

— Da' de unde eşti, flăcăule?

— Eu îs de pe lume, şi am auzit că aveţi nuntă mare, şi am venit să văd şi eu cum e. Da' vă rog să fiţi buni, să mă lăsaţi să vorbesc şi eu o vorbă.

— Cum nu, zice împăratul, te lăsăm să spui şi mai multe.

— Aş vrea să vă întreb, fata înălţatului împărat n-a avut inel?

Ei, atunci s-a uitat ea, şi vede că n-are inel pe deget.

— Ba am avut, cum nu. El i-l arată pe degetul lui.

— N-a fost cumva ăsta? Vezi, este numele dumitale pe el? Cum să nu fie, dacă era inelul ei?

— Ba este, cum să nu!

— Ei, atunci e bine.

Atunci au zburat două perne de sub slugă. Au rămas numai zece.

— Uite, aş avea să-l întrebăm, să ne spună, zice mai departe băiatul, cum i-a omorât el pe cei doisprezece zmei.

Iar au mai zburat nişte perne. A rămas sluga numai pe câteva. Atunci, el începe a striga:

— Daţi-l afară pe nemernic, că nu vorbeşte bine! şi zboară pernele ca fluturii.

Atunci, s-a apucat băiatul şi-a povestit de la început de unde e şi cum a ajuns la zmei, cum a venit cu ei la curtea împăratului Verde, şi cum i-a omorât.

Băiatul povestea, şi pernele săreau de sub ţigan, până a rămas ţiganul numai pe colţii de la grapă, şi se tot uita, când într-o parte, când în alta. Ei, acum e rău de el!

— Ce judecată să-i dăm?

Pune împăratul un armăsar, care nu văzuse lumina soarelui de nouă ani. A poruncit să lege pe slugă de coada armăsarului, şi să-i dea drumul să înconjure o dată lumea toată cu el. Aşa au şi făcut Au scos armăsarul afară, l-au legat pe slugă de coada armăsarului, şi i-au dat drumul. A înconjurat o dată lumea cu el. A venit armăsarul acasă fără slugă. Şi nunta a mers înainte, dar cu băiatul împăratului. Şi fata nu mai putea de bucurie, că are aşa un mire de frumos.

Şi m-am suit pe-o custură ruginoasă, Şi v-am spus-o cam mincinoasă.

Povestea cu soldatul şi amnarul fermecat

poveste românească

A fost odată ca niciodată. Cine a dormi, bine s-a odihni; cine a sta şi-a asculta, frumos basm a învăţa. A fost odată un soldat care venea acasă din armată. Dar el venea pe jos, că pe vremurile acelea nu erau trenuri. Mergând el aşa ţanţoş pe drum, bătând pasul şi numărând ca la militărie: unu, doi, unu, doi, iacă, îi iese în

cale o babă şi-l opreşte:

— Bună ziua, mătuşă.

— Să trăieşti, soldat frumos. Măi băiatule, te-aş ruga ceva, de-ai fi aşa de bun să mă ajuţi. Uite ce te rog: Suie-te tu acolo sus, într-un pom, i-a arătat un pom, şi-ai să găseşti o scorbură. Dă-ţi drumul pe ea în jos, şi vezi că sunt nişte scări. Coboară pe ele, şi intri într-un castel. Când intri în prima odaie, acolo ai să vezi pe masă un amnar. L-am uitat eu de mult, şi nam mai putut să mă cobor după el. Acela să mi-l aduci. Vezi că într-un colţ e o ladă mare, şi pe ea un câine cu ochii cât strachinile. Să nu-ţi fie frică. Pune câinele jos pe podea, deschide lada şi ia-ţi bani de aramă câţi vrei.

— Bine, mătuşă, mă duc, dar dumneata ce vrei pentru asta, că nu-mi vine a crede că numai amnarul îl vrei?

— Nu vreau nimica decât să-mi aduci amnarul de care ţiam spus adineauri.

— Atât?

— Atât. Şi, dacă vrei bani de argint, du-te în camera a doua. Ai să vezi un câine cu ochii şi mai mari, şi mai fioroşi. Nu te speria. Il pui şi pe ăsta jos, şi-ţi iei bani câţi vrei. în camera a treia, ai să găseşti bani de aur. Aici e un câine cu ochii cât tunurile. Dar nu-ţi face nimic. Faci tot la fel ca şi cu ceilalţi. îţi iei câţi bani vrei, şi de care vrei; mie să-mi dai numai amnarul.

— Bine, mătuşă.

Zis şi făcut. Soldatul se suie fuga în copac, găseşte scorbura, îşi dă drumul pe scări şi ajunge la castel. Acolo, în prima odaie, a găsit amnarul pe o masă şi lada cu bani de aramă pe care stătea un câine cu ochii cât strachinile. Soldatul la luat, l-a pus jos, şi şi-a umflat buzunarele cu bani de aramă. Când să plece, îşi aduce aminte şi de camerele celelalte.

— Măi, ia stai să iau şi bani de ceilalţi.

Când deschide uşa să intre, vede câinele cela cu ochii şi mai mari, şi mai fioroşi. S-a cam înspăimântat. Duce mâna la capelă să salute.

— Oho, ia stai, că am altceva de făcut; nu trebuie să salut.

Pune mâna pe câine, îl dă jos, zvârle banii de aramă jos şi ia bani de argint.

La urmă, intră şi în camera a treia. Acolo, când a văzut câinele cela cu ochii cât gaura tunului, a rămas în poziţia de drepţi, ca înaintea colonelului.

— Măi, da' prost mai sunt! Ce m-oi tot speria atâta? Mai bine să dau câinele jos, şi să-mi iau bani din ladă.

îl dă şi pe ăsta jos, deschide lada, şi-şi ia bani de aur. Se urcă pe scări afară. Când să iasă afară din scorbură, baba îl întreabă:

— Ei, ai luat amnarul?

— Luat.

— Aruncă-l încoace.

— Mai întâi să cobor, şi pe urmă.

— Nu, aruncă-l încoace, că va fi rău de tine.

— Până nu ies afară de aici, nu ţi-l dau nici mort.

— Ei, atunci, stai acolo.

Când a zis aşa, tranc! s-a pus o lespede peste scorbură, şi l-a închis pe soldat înăuntru.

Măi, ce sa facă el acuma? încearcă să dea de o parte lespedea; nici vorbă! Era grea ca un pietroi de moară. După cea ostenit el bine, se gândeşte să fumeze o ţigară. Hai s-o aprindă cu amnarul pe care-l găsise. Când scapără o dată, hop, apare câinele de la banii de aramă.

— Ce poruncesti, stăpâne? Soldatul a înmărmurit.

— Păi, ce să-ţi poruncesc, să mă scoţi de aici.

Când a dat o dată câinele cu capul, a sărit lespedea cât colo; aşa putere avea!

Iese soldatul afară.

— Va să zică, de asta voia baba amnarul! Ei, lasă că ţi-o fac eu! Ai vrut tu să mă pierzi pe mine, dar am să te pierd eu pe tine.

Scapără de trei ori, şi vin toţi câinii.

— Care ţi-e porunca, stăpâne?

— Să-mi găsiţi baba numaidecât, şi s-o faceţi praf şi pulbere.

Aşa au făcut. Acum soldatul avea bani câţi poftea. S-a dus şi el într-un oraş, şi s-au strâns prietenii împrejurul lui, roi. Le plătea la toţi de mâncat, de băut. Când i se gătau banii, scapăra amnarul; gata, venea câte un câine. Dacă scapăra o dată, venea cel de la banii de aramă. Dacă scapăra de două ori, venea cel de la banii de argint; iar a treia oară venea şi cel de la lada cu aur.

I se dusese vestea în tot oraşul de averea pe care-o avea şi de bunătăţile lui, aşa că venea care şi cine voia să-i ceară bani, şi el dădea la toată lumea.

într-o zi, aude el că fata împăratului fusese ursită s-o ia de nevastă un soldat. Ce se gândeşte el?

— Măi, nu cumva oi fi eu ăsta, să iau pe fata împăratului de soţie? Ia să încerc, să vedem. Cică ea-i păzită tare, nu poate intra nimeni, dar oare eu cu căţeluşii mei n-oi putea intra la ea?

într-o seară, neavând de lucru, se încuie în camera lui şi scapără cu amnarul: pac! de treiori. Toţi câinii au fost lângă el.

— Ce poruncеşti, stăpâne?

— Ce să poruncesc, căţeluşilor? Mă tot gândesc la fata împăratului, şi-aş vrea şi eu numai s-o văd. Nu cumva aţi putea voi să mi-o aduceţi, numai aşa, oleacă, s-o văd?

Gata! Au şi plecat câinii. Cât ai fuma o ţigară, s-au şi întors, cu fata adormită pe spinare. S-a uitat băiatul la ea şi lea spus:

— Duceţi-vă cu ea înapoi.

împăratul ştia că fata lui e ursită să se mărite cu un soldat şi era necăjit foc. în fiecare noapte stăteau femei care o păzeau cât dormea. Femeile au văzut cum au intrat câinii, au luat fata, au plecat cu ea şi după un timp au adus-o înapoi. A doua zi dimineaţa, s-au dus la împărat şi i-au spus. împăratul n-a crezut. Noaptea s-a aşezat el de pază, cu împărăteasa.

Soldatul nu mai voia nimic acum, decât să vadă ochii fetei. Iar scoate amnarul, ţac! una, două, trei; vin toţi câinii înaintea lui.

— Ce poruncеşti, stăpâne?

— Păi, ce să poruncesc? Vreau să văd iar pe fata împăratului.

Gata! Au şi plecat câinii după fată. Nici n-a apucat bine să se învârtă soldatul de două ori, că au şi venit cu fata.

Ce-a făcut una din femei? I-a legat fetii la brâu un săculeţ de faină, spart. La toată mişcarea, se vărsa din făina ceea. Aşa că, de la palat şi până la casa soldatului, rămăsese o urmă de făină. Când au adus-o înapoi, unul din câini a văzut urma ceea. S-a apucat, şi-a luat faină, şi-a semănat pe toate drumurile, pe toate străzile. Dimineaţa, vine împăratul cu toată curtea, să caute urma. Strigă unul:

— Păi, şi pe strada asta e. Altul:

— Şi pe aicea!

Ei s-au încurcat. N-au făcut nimic.

— Ce să facem; n-am putut reuşi în noaptea asta, dar mâine noapte tot reuşim.

A doua noapte, soldatul iar aprinde amnarul de trei ori; iar vin toţi câinii:

— Ce poruncеşti, stăpâne?

— Vreau să văd pe fata împăratului.

Au plecat câinii val-vârtej. Acum, femeia care o păzea s-a luat după ei şi, când au intrat ei cu fata în casă, a făcut şi ea un semn cu var pe poartă. Când au ieşit câinii s-o ducă acasă, pe fată, n-au băgat de seamă semnul.

Dimineaţa, când vine împăratul cu armata să caute semnul la poartă, gata! L-au şi luat, şi l-au băgat la temniţă. S-au hotărât să-l spânzure, ca nu cumva să se mărite fata împăratului cu un soldat.

De pe geam, el vedea cum îi pregăteau spânzurătoarea şi se gândea: „Măi, dacă aş avea eu amnarul meu, care l-am uitat pe fereastră, când m-au luat ăştia pe sus, poate m-or scoate câinii şi de aici." Ce să facă, şi cum să facă, să pună iar mâna pe amnar? Iacă, trece un copilandru în fuga mare prin faţa ferestrei. Cum fugea el aşa tare, îi sare un papuc din picior şi intră pe geam la soldat. Copilul începe a plânge, şi a se ruga să-i dea papucul, că-l bate maică-sa.

— Măi, ţi—l dau, dar fă-mi şi mie un bine. Uite, eu stau aici în temniţă, şi-mi fac

spânzurătoarea afară, să mă spânzure, şi nu pot şi eu să fumez o ţigară, că n-am cu ce-o aprinde. Dute tu până la mine acasă – i-a spus unde – şi adu-mi amnarul de pe fereastră, ş-apoi îţi dau papucul.

Ce să facă băiatul? Fuge până la soldat acasă, găseşte amnarul, i-l aduce soldatului, şi-şi ia papucul; ba mai căpătă şi doi bani de argint. Ei, când şi-a văzut el amnarul, bucuria lui. L-a pus în buzunar frumos, şi-a aşteptat să-l ia şi să-l ducă la spânzurătoare.

A doua zi, vin nişte soldaţi, îl iau, şi-l duc să-l spânzure. înainte de spânzurătoare, îl întreabă împăratul, după lege, ca pe oricare:

— Ei, acuma ce vrei, ce dorinţă vrei să-ţi îndeplinim înaintea morţii?

— înălţate împărate, nu doresc altceva decât să fumez o ţigară.

— Foarte bine, fumează.

Scoate împăratul o ţigară, şi i-o dă.

— Poftim.

Scoate şi un chibrit, să i-o aprindă.

— Nu, zice soldatul, vreau să mi-o aprind eu.

Bagă mâna în buzunar, scoate amnarul; pac! una, două, trei; au şi apărut câinii. Lumea s-a înspăimântat când a văzut dihăniile cele cu ochii cât gura tunului. Aşa câini mari nu văzuse nimeni pe pământ. Care mai de care s-a îndepărtat. Câinii au venit înaintea lui şi s-au ridicat în două picioare:

— Ce porunceşte stăpânul nostru?

— Ce să poruncesc, câinilor, să mă scăpaţi de aici.

Atunci s-au repezit câinii şi, când au început a trânti în dreapta şi în stânga, n-a mai rămas nimeni în picioare. împăratul tot striga să aducă tunurile, să tragă în ei, dar cine se mai putea scula? Cum ridica unul capul de jos, cum apărea câte un câine de cela şi-l trântea la loc.

Fata împăratului, care era de faţă, a prins a ţipa la taică-său:

— Ăsta-i soţul meu, şi cu altul nu mă mărit, că niciunul de pe pământ nu-i aşa de tare ca el.

N-a mai avut împăratul ce face. L-a luat pe soldat, l-a dus la palat şi au făcut o nuntă mare, ce n-a mai fost până atunci; şi împărăţeşte şi azi nu ştiu pe unde, dacă n-a fi murit.

Povestea cu Florea Florilor

poveste românească

A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi nu s-ar povesti, că nu-s de când poveştile, sunt mai încoace cu o zi cu două, de nu cu nouă.

A fost odată un om sărac. Omul ăsta avea doi băieţi şi o fată. Băieţii erau cum erau, dar fata era frumoasă de stătea soarele în loc. într-o dimineaţă, plecă omul la plug cu cei doi feciori şi-i spune fetei să vină cu demâncare la amiază. Fata îi zice că e departe, şi nu ştie să vină. Ce zic ei?

— Ba ai să ştii că, uite, noi ţi-om trage o brazdă, de aici, de acasă, până acolo unde arăm.

Bun! Trag ei o brazdă de acasă până acolo. Fata, la amiază, ia traista cu mâncare şi pleacă la câmp. Pe drum vine un zmeu şi-o fură. Nu mai ajunge fata cu mâncare la câmp. Aşteaptă ceia să vină cu demâncare; nu mai vine nimeni. Când vine seara acasă, zice omul către nevastă:

— Bine, măi femeie, de ce n-ai trimis fata cu demâncare?

— Cum să n-o trimit, omule? Am trimis-o.

— Păi, n-a venit.

— Cum n-a venit? Vai de mine! Unde-i fata mea? Să ştii c-a furat-o zmeul.

Caută în sus, caută în jos; n-o găsesc. Ce face băiatul cel mai mare? Se duce la taică-său şi-i spune:

— Tată, eu mă duc după soră-mea, s-o caut.

— Du-te, dragul tatii, dar ai grijă să nu te piardă zmeul. Pleacă feciorul. Merge el, merge, întreabă în stânga, întreabă în dreapta, ba pe unul, ba pe altul, până îl îndreaptă cineva într-o pădure mare. Când acolo, în mijlocul pădurii, dă de un palat mare, şi în palat găseşte pe soră-sa fierbând într-un cazan o bivoliţă întreagă, mâncare pentru zmeu. Zmeul era la vânătoare, că era vânător. Avea obicei să trimită buzduganul, de la câţiva kilometri, înainte acasă. Buzduganul se învârtea pe masă, şi se ducea singur în cuiul lui. Cum stăteau ei de vorbă, vine buzduganul.

— Vai de mine, zice fata, vine zmeul; unde să te ascund?

Dacă te găseşte; te şi omoară.

îl bagă sub albia de pâine, şi-l ascunde acolo. Vine zmeul, dar lui de departe i-a şi mirosit a om străin. întreabă pe fată:

— Ce om străin a venit la noi?

— Păi, că n-a venit nimeni.

— Aici miroase a om străin. Să mi-l arăţi numaidecât.

Scoate-l de unde l-ai ascuns, că-i de rău.

N-are ce face fata; îl scoate pe frate-său de sub albie.

— Ei, bine-ai venit, cumnate, zice zmeul. Hai la masă, să mâncăm şi să ne batem cu oasele. Care cum gătim carnea de pe oase, dăm în cap celuilalt cu oasele.

Zmeul mânca şapte, opt, până băiatul mânca unul. Şi-a strâns un morman de oase, şi toate i le-a dat în cap băiatului, până i-a spart capul şi l-a omorât. L-a luat şi l-a îngropat.

După un timp, văzând celălalt fecior că nu mai vine fratesău, se duce la taică-său şi-i spune:

— Tată, nu ştiu ce-o fi păţit frate-meu. Eu plec după el.

— Nu te duce, dragul tatii, că l-a fi omorât zmeul, şi te-a omorî şi pe tine, şi nu mai avem nici pe unul.

Nu ascultă băiatul; pleacă şi el. Ajunge la palatul zmeului şi păţeşte la fel. îi aruncă zmeul cu ciolane în cap, îl omoară, şil îngroapă lângă frate-său. Aşteaptă cei de acasă să mai vină vreunul; pace! Se pune maică-sa pe un bocet, de plângeau şi pietrele de mila ei. Plângea zi şi noapte, pe unde mergea, pe unde se întorcea. într-o zi, când venea de la apă, bocind în gura mare, îi sare înainte o broască şi-i spune:

— Mamă, nu mai plânge. Ia-mă în braţe şi du-mă acasă.

O ia femeia. Vine cu broasca acasă, şi ce să vezi? Se preface broasca într-un copil, care creştea într-o zi cât altul într-un an. Vezi că el fusese vrăjit, să stea broască până l-o duce o femeie în braţe.

într-o lună, se făcuse un om în toată firea şi, cum era frumos şi voinic, cum nu se mai poate, i-au pus numele Florea Florilor. După o lună de zile, se duce flăcăul la maică-sa:

— Acuma, mamă, să-mi spui unde sunt fraţii şi soră-mea, că aşa zic oamenii, că aş fi mai avut doi fraţi şi o soră.

îi spune maică-sa cum a furat-o zmeul pe fată, cum au plecat băieţii s-o găsească şi cum nu s-au mai întors.

— Ei, zice Florea Florilor, mă duc să-i caut.

— Nu te duce, dragul mamei, că are să te omoare zmeul şi pe tine.

— Nu te teme, mamă, mie nu poate să-mi facă zmeul nimic.

Se îmbracă feciorul, îşi ia paloşul, şi-i zice maică-şi:

— Să-mi dai ceva semne de acasă, o batistă, ceva, un inel, ca să mă cunoască soră-mea, că nu m- a crede că-i sunt frate dacă n-o vedea semne.

îi dă maică-sa un inel, îl pune feciorul în deget, şi pleacă. Merge, merge, zi de vară până seară, ca cuvântul din poveste, că înainte mândră şi frumoasă mai este; ajunge la palatul zmeului.

— Bună seara, soră!

— Să ai noroc, frate, dacă zici că-ţi sunt soră. Dar eu ştiu că am avut numai doi fraţi.

îi arată el inelul, şi ea atunci vede cu adevărat că-i frate cu ea.

— Dar unde-i zmeul?

— E la vânătoare, dar vine acuş. Dar mai bine ai pleca, frate, că are să te omoare şi pe tine ca pe cei doi. începe fata să plângă şi să-l roage să plece.

— Stai, soră, nu te speria, că mie nu mi-e frică de zmeu.

Mai vorbesc ei, mai povestesc; fata iar fierbe un bivol întreg într-un cazan. într-un târziu, trimite zmeul buzduganul. După ce se învârte pe masă şi se aşază în cui, îl ia Florea Florilor şi-l zvârle înapoi. Trece buzduganul de două ori înapoia zmeului faţă de cât venise înainte. Merge zmeul după el înapoi. Se cam înspăimântă. Când ajunge acasă, îl găseşte pe Florea Florilor.

— Bine ai venit, cumnate.

— Bine te-am găsit.

— Ei, hai să mâncăm, dacă ai venit la noi. Oi fi flămând şi dumneata după atâta drum.

S-aşază ei la masă, mănâncă, beau. De data asta, cât mânca zmeul un ciolan cu came, Florea Florilor mânca zece şi le trântea în capul zmeului. Vede ăsta că nu-i de glumă. îi zice după masă:

— Ei, cumnate, cum vrei? în săbii să ne tăiem, sau în luptă să ne luptăm?

Zice Florea Florilor:

— în luptă, că-i mai dreaptă.

Bun! îl ia zmeul pe Florea Florilor şi-l bagă în pământ până în genunchi, şi-i spune:

— Zboară!

Când s-a opintit o dată Florea Florilor, a zburat deasupra pământului nouă palme. îl ia Florea Florilor, şi-l trânteşte pe zmeu; îl bagă în pământ până la brâu şi-i spune:

— Zboară!

S-a opintit şi zmeul, şi a zburat deasupra pământului de trei palme. Iar îl ia zmeul pe Florea Florilor, îl bagă în pământ până-n subsuori, şi-i spune:

— Zboară!

Zboară feciorul şi de data asta, de cinsprezece palme deasupra pământului. Când l-a luat şi Florea Florilor pe zmeu, l-a băgat în pământ până la brâu, şi, când i-a zis:

— Zboară! zmeul n-a mai putut ieşi.

— Ei, acum ce să-ţi fac? Să-ţi tai gâtul?

— Nu mă omorî, că-ţi dau ce vrei.

— Te scot de aici dacă-mi dai pe cei doi fraţi ai mei aşa cum au fost ei. Să mi-i învii; să faci ce ştii. Dacă nu, aici îţi putrezesc oasele.

Zice zmeul:

— Scoate-mă, că mă duc să ţi-i aduc aşa cum au fost.

îl scoate Florea Florilor, şi-i dezgroapă zmeul pe cei doi feciori. Face ce ştie el, şi-i învie. Când îi vede pe cei doi fraţi, vii şi nevătămaţi, Florea Florilor scoate paloşul şi taie capul zmeului. încarcă ei nu ştiu câte care cu bogăţiile zmeului, şi pleacă spre casă. Pe drum s-au oprit la o margine de pădure să se odihnească puţin, că erau osteniţi. Florea Florilor s-aşază jos lângă un stejar mare şi adoarme aşa, lipit de copac. Ce se gândesc cei doi fraţi?

— Măi, ce facem cu ăsta, că el o să vrea din bogăţiile zmeului?

— Hai să-l legăm de stejarul ăsta. L-a mânca vreo dihanie, şi rămânem numai noi. Tot nu mi-e frate bun.

Se roagă fata de ei, plânge, le aduce aminte că el i-a scăpat de la zmeu. Nimic! L-au legat bine de stejar. Florea Florilor era ostenit tare după lupta cu zmeul, şi n-a simţit. L-au lăsat acolo şi-au plecat. Ce se întâmplă? Zmeoaica, mama zmeului, vede că zmeul a murit, fata nu-i, şi nici cei doi fraţi. Pleacă val-vârtej după ei. După un timp, se trezeşte şi Florea Florilor. Dă să se scoale; nu poate. Vede că-i legat de stejar.

— Măi, dar buni fraţi mi-am mai găsit!

Se opinteşte el o dată, scoate stejarul din rădăcini, şi pleacă după ei. îi ajunge din urmă. Zmeoaica îi ajunsese şi ea, şi îi omorâse pe cei doi feciori. îi mâncase şi se pregătea s-o mănânce şi pe fată. Când s-a încordat Florea Florilor, s-au rupt toate funiile; şi s-a repezit la zmeoaică.

— Nu mă omorî, Florea Florilor, că eu ţi-am făcut un bine. Şi tu puteai muri aşa cum te legaseră fraţii tăi.

— Să mi-i faci la loc, că te omor.

— Nu mai pot, că i-am mâncat.

Atunci Florea Florilor a tăiat-o pe zmeoaică în bucăţi, a făcut-o căpiţe, şi-a scăpat lumea de pacostea zmeilor.

S-a dus pe urmă acasă cu soră-sa, şi s-a însurat cu o fată de gospodar, şi, dacă n-o fi murit, mai trăieşte şi astăzi.

Povestea cu vulpea şi stupul de miere

poveste românească

Cică, odată, vulpea s-a întâlnit cu un lup şi cu un urs.

Din una, din alta, ce se hotărăsc ei?

— Măi, hai să ne facem fraţi de cruce.

— Hai!

Bine. După ce s-au prins fraţi de cruce, fiecare, cum vâna ceva, trebuia să împartă cu ceilalţi şi, cum ursul era cel mai mare, au hotărât ca el să facă împărţeala.

Prinde vulpea un iepuraş. Se întâlneşte cu lupul, şi zice:

— Hai la urs să ni-l împartă.

Se duc ei la urs, la împărţeală. Ia ursul iepurele, şi-i zice lupului:

— Măi, tu iei capul şi picioarele, că tu eşti conducător bun la vânătoare, şi fugi bine.

Vulpei i-a dat codiţa:

— Tu, uite, ce bucăţică bună ai! Eu îs mai bătrân, zice ursul, mănânc carnea asta mai moale. N-au zis nimic ceilalţi doi, dar nu le-a prea convenit asemenea împărţeală.

Mai trece vreme, prinde şi lupul un miel. Hai, iar, la urs să-l împartă.

— Ei, vulpe dragă, uită-te ce coadă lungă ai de data asta.

Vulpei nu i-a convenit de loc; tot dădea din mustăţi, dar ce era să facă? Aşa era înţelegerea, ursul să împartă. Găseşte vulpea, într-o zi, un stup de albine. Vine la urs şi zice:

— Uite ce-i, cumetre, eu am găsit un stup, dar ştii că mie nu-mi plac dulciurile astea. E greu tare, şi nu pot să-l aduc, hai dumneata şi-l ia.

De unde, că vulpea voia să-l înţepe albinele pe urs, nu pe ea.

Se duce ursul cu lupul, îi împung albinele. îi înţeapă; dau năvală acolo, iau stupul. Vulpea stătea de o parte. După ce-au luat ei mierea, le zice vulpea:

— Măi, să nu mâncaţi multă deodată, că vă doare la stomac. Trebuie mâncată câte puţin, aşa. Vă spun eu cum se mănâncă mierea. Mi-o daţi mie s-o pun bine, că am o magazie specială, şi n-o fură nimeni de acolo.

Ia vulpea stupul şi-l bagă într-o scorbură, şi mănâncă puţin din ea. O vede o coţofană şi, când se întoarce vulpea, începe să ţipe din copac:

— Vulpea hoaţă, vulpea hoaţă. Dar vulpea, de colo, întreabă:

— Unde mă cheamă? Unde mă cheamă?

— Ce zice? întreabă ursul.

— Păi, uite, mă cheamă mătuşă-mea la o cumetrie.

— Du-te, dacă te cheamă. Ce zici, lupule?

— Cum nu, du-te!

Bagă vulpea coada între picioare, şi drept la scorbură se opreşte. Mănâncă miere pe săturate de data asta. Vine îndărăt, dar nu prea îi ardea să mai pândească după vânat.

— Ce-i, ce s-a întâmplat? întreabă ursul.

— D-apoi, m-am cam obosit oleacă, că-i cam departe.

— Cum îl cheamă? Cum i-aţi pus numele copilului?

— început.

Ea atunci începuse zdravăn să mănânce la miere. Mai stă ea ce mai stă, iaca, o cioară: era! era! era!

— Ce vrei tu? ce vrei? face vulpea. Acum am venit doar.

— Ce-i? întreabă ursul.

— Uite, iar mă cheamă la cumetrie, şi abia am fost.

— Du-te, cumătră, dacă te cheamă.

Pleacă vulpea iar la scorbură, şi-i mai trage o porţie zdravănă de miere. A mâncat stupul până la jumătate. Bun! vine îndărăt. îşi lingea mustăţile.

— Ai petrecut bine?

— Petrecut.

— Cum îl cheamă pe ăsta?

— Mijlociu.

— A, bun! Frumos nume.

Mai trece un timp, hop, un ciocârlan tot sărea pe acolo şi ciripea. Vulpea, iar:

— Ce-i, măi, ce vrei? Nu merg, că-i departe. Nu merg acum. Spune-i că viu mâine.

— Ce-i cumătră, iar te cheamă?

— Iar, cumetre urs, dar nu mă mai duc azi. M-oi duce mâine, dac-oi putea.

— Du-te, cumătră, acum. Bată-te norocul, că numai de ospeţe ai parte. Cum nu mă cheamă şi pe mine cineva, că n-aş mai face nazuri!

Se duce vulpea, mănâncă toată mierea, răstoarnă stupul, şi-l pune cu fundul în sus. Se întoarce la cei doi:

— Ai venit, cumătră?

— Venit.

— Cum îl cheamă?

— Lins-prelins-cu-fundu-n-sus.

Ei n-au înţeles. Se duc şi ei, după un timp, să mănânce din miere; găsesc stupul răsturnat cu gura în jos. Vulpea le spusese că ei nu-i plac dulciurile, aşa că ursul, mânios, îi zice lupului:

— Tu ai mâncat-o, dar lasă că-ţi arăt eu ţie; ţi-ai găsit beleaua cu mine.

— Eu n-am mâncat-o, urlă şi lupul.

Se ceartă ei. Vulpea, ţuşti în gaura ei, şi de-acolo striga:

„Ursul şi lupul, las' să se certe,
Că vulpea şireată a mâncat mierea toată."

— Ia auzi ce zice; ea ne-a mâncat mierea.

Fug după ea. Face ursul un cârlig, şi-l bagă în gaură s-o tragă afară. Când o apuca de picior, vulpea striga:

— Trage, că nu-mi pasă, că ai apucat de rădăcină. Când trăgea de rădăcină, ţipa ca din gură de şarpe:

— Aoleu, piciorul meu! Aoleu, picioruşul meu!

Au cotrobăit ei prin gaură; n-au putut-o scoate. Până la urmă, s-au lăsat păgubaşi. De atunci, însă, s-a stricat şi frăţia lor de cruce.

Povestea cu ciobanul care ştie limba animalelor

poveste românească

Era odată un cioban. într-o zi, s-a dus şi el cu oile la păscut prin nişte stuf. Cum stătea acolo, vede că se ridică o pasăre, un cocostârc, care ţinea ceva în cioc. Zboară pasărea un timp, şi scapă ce avea în cioc. Fuga ciobanul, să vadă ce a scăpat pasărea. Când ajunge acolo, un şarpe pestriţ. Stătea ciobanul şi se uita la şarpe, şi şarpele la cioban. Deodată, şarpele începe să vorbească:

— Măi, baciule, uite, eu sunt rănit la spinare de pasărea ceea, care a vrut să mă mănânce. Fii bun şi leagă-mă, că ţi-oi face şi eu un bine.

Ia ciobanul şarpele, îl leagă, şi-l pune într-o tufa, ca să nu-l calce oile şi vitele. îi zice şarpele atunci:

— Mâine ai să vorbeşti limba păsărilor şi a animalelor. Se duce ciobanul acasă cu oile, şi le bagă în ţarc. Dimineaţa trimite pe tovarăşul lui să le păzească, şi el pune nişte saci cu grâu pe măgar şi pleacă la moară. Când să iasă pe poartă, vede nişte vrăbii care scurmau într-o grămadă de nisip, pe- acolo, şi vorbeau în limba lor:

— Ia te uită la ăsta; s-a dus la moară, da-i curge grâul din saci.

Se uită ciobanul; aşa era. Drege el sacii şi pleacă din nou.

Ajunge la moară, duce sacii înăuntru şi dă drumul măgarului să pască cu al morarului. Aude cum zbierau ei acolo împreună, şi stă şi-i ascultă să vadă ce-şi spun. Măgarul morarului:

— Deseară vin hoţii la stăpânul meu şi-o să-i fure tot din casă, că n-are cine să-i spună. Numai eu i-am auzit, şi el pe mine nu mă înţelege.

Se duce ciobanul la morar:

— Măi, să ştii că deseară vin hoţii la tine şi vor să-ţi ia tot din casă.

— Dar tu de unde ştii?

— Asta-i treaba mea.

— Măi, stai şi tu deseară la mine şi, dacă aşa s-o întâmpla, să ştii că nici nu-ţi iau vamă la măcinat, ba îţi mai dau şi o pungă de bani.

Se-aşază ei seara cu nişte ciomege zdravene şi-aşteaptă. Pe la miezul nopţii vin tâlharii. Sare morarul, şi ciobanul, şi încep să croiască cu ciomegele în dreapta şi în stânga, de ţipau tâlharii ca în gură de şarpe. Au rupt-o de fugă în pădure.

A doua zi, a plecat şi ciobanul la stână, fără vamă luată la moară şi cu o pungă de bani pe deasupra. Drumul lui trecea prin pădure. Aude o bufniţă care-i spunea alteia:

— Au trecut tâlharii pe aici, şi s-au dus la podul din Poiana urşilor, unde sunt ascunse toate bogăţiile lor.

Repede, duce sacii acasă, îi descarcă, şi se întoarce în Poiana urşilor. Găseşte podul. Sub pod, acolo, o gaură, şi în ea numai aur, argint şi pietre scumpe; încarcă şi el cât poate pe măgar. Când căra el, aude o altă bufniţă că-i striga:

— Fugi, că vin hoţii! Fugi, că vin hoţii!

A întins-o la fugă. A fugit el, a fugit, şi s-a oprit într-o poiană să se mai odihnească. Acolo erau nişte cai la păscut. Ce se gândeşte ciobanul?

— Măi, acum am bani, am de toate; mi-ar trebui şi mie un cal bun.

Caută în stânga, caută în dreapta, găseşte pe stăpânul cailor şi fac târgul. îşi ia ciobanul calul,şi pleacă. Pe drum, ajunge la o cârciumă. Intră şi el înăuntru să bea un pahar de rachiu. Iacă, un motan pe la picioarele lui:

— Miau, miau, s-a aprins şura. Ard paiele crâşmarului.

— I-auzi, măi, îţi arde şura.

— Măi, ţie îţi arde de glumă!

— Măi, eu nu glumesc; dacă asculţi, bine; dacă nu, nu. Fuge crâşmarul la şură. Aşa era. Sartoţi oamenii cu apă, cu pământ, sting focul. N-apucase să se aprindă tare. îl cinsteşte crâşmarul, îi dăsă mănânce, şi-l opreşte şi peste noapte să doarmă la el. Dimineaţa, când să plece, vin unii călare, care se duceau la o nuntă a unui boier. Leagă caii, şi se opresc şi ei să bea un pahar cu vin. El era pe- afară, pe-acolo; îşi punea şaua pe calul lui. Aude pe unul din caii cei legaţi:

— Oare cât m-or mai duce aşa fără potcoavă, că mi s-a stricat piciorul.

— Măi, al cui e calul cel murg?

— Dar de ce vrei să ştii? întreabă unul.

— Păi, vezi că n-are o potcoavă şi i se strică piciorul.

— Fugi de-acolo, de unde ştii tu, că nu te-ai uitat la potcoavele lui.

— Iaca, ştiu!

Se uită cela; aşa era. Stau acolo, pune potcoava la cal. îl întreabă pe cioban:

— Măi, nu vrei să mergi cu noi?

— Dar voi unde vă duceţi?

— La o nuntă a unui boier.

— Măi, n-am fost eu la de astea, dar hai să merg, să nu mor şi să nu ştiu cum e acolo.

Ajung la boier. Acolo, nuntă mare, trăsuri, lume multă, mă rog, nuntă boierească. La masă au prins a povesti, care ştie să vorbească în mai multe limbi. Boierul zicea că el ştie paisprezece limbi, şi tot întreba dacă mai este cineva care să ştie atâtea.

Şarpele îi spusese însă ciobanului, când îi dăduse darul de a înţelege limba animalelor şi a păsărilor:

— Eu îţi dau darul ăsta, dar tu să nu spui nimănui, că n-o să fie bine de tine.

Ciobanul acum mai băuse şi el un pahar cu vin, aşa că cei vine lui? Hai să spună că el ştie nouăzeci şi nouă de limbi.

— Cum ştii tu nouăzeci şi nouă de limbi?

— Iaca, bine. Eu ştiu tot ce spun toate păsările, toate animalele.

— Măi, taci! Dacă tu ştii asta, ia spune-mi, zice boierul, ce cântă pasărea asta?

— Zice că miresei nu-i place mirele şi n-o să trăiască cu el.

Aşa era, dar boierul s-a supărat şi l-a băgat la închisoare.

Când se vede ciobanul acolo, se desmeticeşte de tot şi se gândeşte:

— Aşa-mi trebuie. Nuntă boierească am vrut, nuntă boierească am găsit.

Nunta petrecea înainte. Ce să facă el; cum să iasă deacolo? Vede un şoarece înaintea lui, care chiţăia:

— Stai liniştit, că mai avem oleacă de ros la geam şi dăm afară.

împinge el de fereastră, sare fereastra cât colo, că era toată roasă, plină de găuri. Iese pe fereastră, îşi ia calul, şi mână, băiete! S-a dus acasă, şi şi-a făcut nişte curţi şi nişte hambare, cum nu mai avea nimeni, că avea aur de la hoţi, şi în viaţa lui n-a mai spus că ştie limba păsărilor.

Dacă n-o fi murit, mai trăieşte şi astăzi. Şi-am încălecat pe-un cui, şi alta nu-i.

Trandafirul de aur

A fost odată, nu știu bine când, o împărăție aveai frumoasă în care oamenii trăiau veseli și fericiți, că aveau parte de un împărat bun și omenos, cum nu găseai altul în lumea întreagă; iar împărăteasa lui era tare gingașă și frumoasă. Și-aveau împăratul și împărăteasa o fată, ce primise în dar de la naşe-sa un trandafir de aur cu care să-i vindece pe oameni. Numa' cât îl mirosea un bolnav, că pe loc se făcea bine, chiar de-ar fi fost pe patul de moarte, așa că, de când avea domnița acest trandafir, oamenii din împărăția aceea mureau numai de moarte bună, și asta la adânci bătrânețe, necunoscând ce-i boala.

Toate ar fi fost bune, dacă darul primit de domniță n-ar fi fost cu primejdie pentru ea, că numai din mâna ei trebuia bolnavii să miroasă trandafirul, dacă voiau să se vindece, dar fără ca ea să vadă pe cine tămăduise. De i-ar fi văzut, măcar o clipită, ar fi murit suferind de toate bolile ce le vindecase până atunci, iar trandafirul ar fi fost luat de-o zână rea, care dorea de mult să-l aibă. „Asta până și-o găsi domnița mire", spusese naşe-sa; apoi, își poate sădi trandafirul, oriunde va voi, că el nu-și va pierde puterea.

împărăteasa, care era mai înțeleaptă decât toți sfetnicii la un loc, găsi scăpare pentru fetița ei într- un văl des, cu care îi acoperea capul în fiece dimineață, când cei suferinzi veneau să miroasă trandafirul de aur.

Așa lecui domnița mulți oameni, până se făcu fată de măritat, și-ncepură a curge peţitori din toate colțurile lumii, trimiși ba de împăratul cutare, ba de fiul altui împărat, toți dornici s-o capete de soață. Frumoasă era domnița, și mare împărăția ce-o moștenea de la părinți, dar erau altele și mai frumoase și mai bogate, numai cât nu aveau o floare fermecată cum avea domnița noastră. Tot din pricina florii, împăratul și împărăteasa hotărâră să nu ia în seamă peţitorii veniți din depărtate locuri, ci să aștepte pe vreunul din vecini, ca domnița dimpreună cu trandafirul să rămână cu ei pe-un loc. în așteptarea mirelui, fata purtă de grijă bolnavilor ca mai 'nainte, pâri ce-ntr-o bună zi zâna cea rea se strecură în palatul împărătesc și, ducându-se la domniță, îi smulse vălul de pe față și-i luă trandafirul. Rămânând domnița far' de văl, văzu dinainte-i o bătuță ce tocmai o vindecase și, cum o văzu, nu se mai putu mișca din jilțul ei. începură s-o scuture frigurile cele rele, mai apoi o luă cu fierbinți, iar de văzut și auzit, nici vorbă; bătuța, cum văzu una ca asta, îl strigă pe fecior-su cu care venise la palat, și-i spuse totul de-a fir-a-păr. Acesta se duse la împărat și-i povesti ce auzise de la maică-sa, zicând că, de-ar avea cineva grijă de maica lui, s-ar duce-n lumea largă să caute trandafirul de aur.

— Dacă-i numai pe atât, noi aici suntem, și n-o să ducă lipsă de nimic, așa că du-te sănătos și întoarce-te degrabă, zise împărăteasa, care era de față.

— De-o vei scăpa de chinuri, a ta să fie, zise și împăratul, că alt ginere nici că-mi trebuie.

Auzind cât bine îl așteaptă, flăcăul nostru plecă pe fugă, și numai când ajunse la drumul mare se mai dezmetici oleacă. Cum nu știa încotro s-apuce, stătu în loc să se socotească de-i bine s-o ia la dreapta, sau la stânga, când văzu un șarpe mort.

„Să-l iau, zise el, c-are piele frumoasă, și-oi face ceva din ea". Dar, când îl luă de jos, simți cum îi tremură solzii pe el.

— Ești viu încă, sărace! Am să te duc la râul de colo, să te răcoresc puțin, și mai știi?! Poate scapi cu viață.

Cum zise, așa și făcu. O porni pe drumul ce mergea la râu, stropi șarpele cu puțintică apă, apoi îl puse jos la umbra unor brusturi. Când dete să plece, șarpele, care-și venise-n fire, îi spuse că drumul pe care-a apucat venind cu el la râu e cel bun, și, pentru că i-a salvat viața, îi dăruiește solzul cel mare din coroniță, căci șarpele ăsta nu era un șarpe oarecare, ci împăratul șerpilor. îi mai zise că, doar ce-o privi la solz băiatul, so trezi cu el dinainte, gata să-l ajute le nevoie. Cum zise șarpele ce avu de zis, prinse a luneca prin iarbă, și nu se mai văzu, iar flăcăul o porni la drum. Și merse, zile și nopți, de nu le mai știa de număr, pâri ce-ntr-o zi întâlni sus pe munte un sihastru bătrân și bolnav.

îl îngriji cum ştiu mai bine, iar la despărţire sihastrul îi dărui un mănuchi de ierburi, spunându-i să le aprindă când va ajunge la zâna cea rea, căci mireasma lor va adormi pe zână şi pe supuşii ei. Flăcăul mulţumi bătrânului sihastru, şi porni iar în căutarea zânei celei rele.

După ce mai merse o bucată de drum, văzu un iepure ce şchiopăta şi plângea amarnic; îl întrebă de ce plânge, iar iepurele îi arătă o lăbuţă umflată în care se lăfăia un ghimpe, şi-i zise că, aşa şchiop, îl poate prinde şi mânca oricine. Flăcăul scoase ghimpele din lăbuţa iepuraşului; apoi, auzind că merge spre palatul zânei, iepurele îl rugă pe băiat să-l lase jos, spunându-i că nici mort nu merge mai departe, dar că-l aşteaptă acolo până s-o întoarce.

Flăcăul porni de unul singur la drum, şi către seară ajunse la palat, care era înconjurat de ziduri atât de înalte, că numai păsările puteau zbura peste ele. Dacă văzu băiatul că nare cum intra-n palat, se gândi să ceară ajutor şarpelui, aşa că scoase solzul şi privi la el. Cum se uita el aşa, iaca, şi şarpele răsare de nu ştiu unde şi-i zice:

— Aşa-i că ţi-e greu fără mine, frăţioare? Da' lasă supărarea, că nici pâs n-ai apuca să zici şi te trezeşti musafir nepoftit în grădina zânei. Fă bine, şi bagă solzul în gură, ca să te faci şarpe ca mine, dar nu cumva să-l înghiţi, că aşa rămâi toată viaţa.

Cei doi şerpi, că de-acum şi flăcăul se făcuse şarpe, se târâră pe ziduri şi, mai pe ocolite, mai pe de-a dreptul, intrară în grădina zânei. Cum ajunseră, aprinseră mănunchiul de ierburi dat de sihastru, şi porniră să caute prin palat trandafirul de aur. îl găsiră în iatacul zânei, care dormea tun, iar împăratul şerpilor nu-l lăsă pe băiat să se atingă de trandafir, ci îl smulse chiar el din vasul în care era pus; apoi, se furişară afară din palat. De-abia trecură zidul, că şi auzirâ larmă în urma lor; zâna se trezise, şi întreba ierburile de lângă zid:

— Ziceţi că hoţul care mi-a furat trandafirul era un şarpe?

— Şarpe era, milostivă stăpână. Uite cum m-a strivit până să urce pe zid.

— Ce să facă un şarpe cu balsamul trandafirului de aur?

Eu cred c-aţi visat, ori a fost altceva; dar las' pe mine. Şi se apucă a striga, de răsunau văile prin prejur:

— Şarpe de eşti, în om să te prefaci; iar de eşti om, să te prefaci în şarpe.

Cât ai clipi din ochi, şarpele cel adevărat se prefăcu întrun tânăr de toată frumuseţea. Era înalt şi zvelt, iar pe umeri purta o mantie verde-argintie; pe cap avea coroană împărătească, şi-n mâini, în loc de sceptru, ţinea trandafirul domniţei. Alături de el, se târa un şarpe, ca toţi şerpii, căci aşa arăta acum flăcăul cel mândru ce plecase în căutarea trandafirului de aur.

— Să ne grăbim, frăţioare, zise tânărul către şarpe; trebuie să ajungem în vârful muntelui unde se sfârşeşte împărăţia zânei, că, de-i trecem hotarul, nu mai are putere asupra noastră.

Iepuraşul, care era şi el de faţă, îl luă în spinare pe flăcăul prefăcut în şarpe şi, cât ai bate din palme, ajunse cu el de cealaltă parte a muntelui. împăratul şerpilor, care abia se ţinea de urma lor, îi ajunse şi zise:

— Acum, să ne luăm fiecare ce-i al nostru; dă-mi solzul ce-l ţii în gură şi ia-ţi trandafirul.

Cum scoase solzul din gură, flăcăul se făcu ca mai înainte, iar frumosul împărat al şerpilor se prefăcu în şarpe, de cum îl înghiţi.

— Văzuşi, frăţioare, cum am păcălit-o pe zână? Ea cu paguba, şi tu cu frica; că tare ţi-a fost teamă c-ai să rămâi cum te-a blestemat ea. Aşa-i?

— Asta aşa e. Şi nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru tot ce-ai făcut.

— De-ai s-ajungi împărat, să rămâi tot bun la suflet cum eşti acum, şi, de s-o îmbolnăvi vreun şarpe de-al meu, lasă-l să se strecoare în grădina împărătească şi să miroasă trandafirul de aur.

Flăcăul zise că aşa va face şi, luându-şi rămas bun de la împăratul şerpilor, o ţinu tot într-o goană până la palat. Aici, slujitorii îmbrăcaţi în straie cernite agăţau de poartă şi ziduri flamuri mari şi negre, iar mulţime de oameni stăteau în jurul lor, plângând în hohote. Flăcăul îi întrebă, speriat, de n-a murit cumva domniţa, iar ei îi răspunseră că nu încă, dar îşi dădea ultima suflare. Atunci, el ridică în sus trandafirul de aur, să vadă toată lumea şi să se bucure că-i adusese domniţei leacul ce-i trebuia; apoi, intrând în palat, se duse de-a dreptul în iatacul domniţei şi, tară a băga în seamă pe
careva din jur, îi luă mâna şi i-o puse pe trandafirul de aur, pe care i-l dădu să-l miroasă. Cât îi clipita, domniţa deschise ochii, apoi îi îmbrăţişa pe împărat şi împărăteasă.

Slujitorii primiră poruncă să-şi schimbe straiele cernite cu altele de sărbătoare, că tânăra domniţă va nunti cu flăcăul ce-o scăpase din ghearele morţii. Se făcu o nuntă împărătească, de la care nu lipsi nimeni. Chiar

împăratul şerpilor veni, dimpreună cu iepuraşul, să ureze mirilor multă fericire şi viaţă îndelungată. Se vede că urarea lor a fost făcută din toată inima, că, de n-or fi murit, mai trăiesc şi astăzi.

împăratul spic de grâu

poveste romanească

La marginea unei cetăţi, trăia odată o bătrână săracă şi singură cuc, care dorea din tot sufletul să aibă o găină şi-un copil. Copilul, ca sprijin la bătrâneţe, iar găina, ca vietate pe lângă casă; din aceste două dorinţi, numai una putu să şi-o împlinească, însă.

Punând ban pe ban, strânse cât îi trebuia pentru o găină şi, ca să nu-i moară orătania de foame, se duse la târg să-i ia ceva grâu. Ajunsă acasă, îi aruncă din grâul luat, ca să mănânce, dar găina, ca orice găină, începu să-mprăştie boabele, râcâind în dreapta şi-n stânga. Un bob se rostogoli la picioarele bătrânii şi, fiind mai plinuţ şi mai frumos decât celelalte boabe, nu se îndură să-l dea găinii şi, luând o strachină veche, puse pământ în ea şi vârî acolo bobul de grâu, zicându-i: „De-oi încolţi, şi-oi înverzi, tu ai să fii norocul meu!" Bobul n-aşteptă să fie rugat, şi în câteva zile încolţi, înverzi, şi mai, mai să-i deie spic. De bucurie, baba nu mai ştia ce să facă; îl uda, îl alinta, şi nu se urnea de lângă el, vorbindu-i ca unui om, nu ca unui spic de grâu ce era.

Când îi dădu odoru-n pârg, bucuria îi fu şi mai mare, că era dolofan şi bogat în boabe, nu ca alte spice ce văzuse în viaţa ei; iar într-o noapte, visă un tânăr chipeş, că vine spre ea şi-i zice:

— Mamă, de-acu îs aproape gata; ia aminte dar, la ce-am să-ţi spun: Dimineaţă, scoate din spic un bob şi du-te cu el la târg, de-l vinde, c-ai să capeţi bune parale pe el. Să nu scoţi două sau trei, ci numai un bob în fiecare zi. Pe ultimul să-l bagi iar în pământ, să facă alt spic.

Dimineaţa, se trezi bătrâna cu ochii la spic. Era galben ca aurul, şi boabele parcă stăteau să-i pice; ea luă unul, cum i se spusese-n vis, şi plecă cu el la târg. Acolo, lume multă şi de tot felul. Cum văzură bobul de grâu, care sclipea la soare de-ţi lua ochii, spuseră că aşa nestemată mai rar, şi că face cât o avere.

Se minună baba de-aşa vorbe, dar când văzu ce bănet capătă pe bob nu-şi mai încăpu în piele de bucurie.

A doua zi, iar luă un bob din spic, şi iar căpătă bani, de nu mai ştia ce să facă cu ei. Îşi cumpără loc, şi-şi făcu o casă de credeai că stă în ea un dregător de la palat, nu o babă cu spicul şi găina ei. Şi-a tot scos ea câte-un bob, şi l-a vândut, până ce-a rămas unu, pe care-l puse cu cinstea cuvenită într-un vas din porţelanul cel mai fin. Şi iar încolţi şi-nverzi grâul, şi iar dete spic, care se coapse până a-i bate din palme, iar noaptea tânărul cel frumos se înfiinţă la patul bătrânii, spunându-i din nou:

— Mamă, sunt gata!

Şi-aşa, mereu şi mereu, până ce ajunse bătrâna să nu mai aibe loc de bani în casă. Cumpără atunci un palat mare şi frumos, ca al împăratului, numai că, având ea atâţia bani, puse de-l împodobi cu scumpeturi, de credeau străinii veniţi în cetate că acela-i sălaşul împăratului. Deşi era foarte bogată, bătrâna tot se mai ducea la târg cu bobu ei de grâu până ce-ntr-o zi, venind acasă, găsi găina cocoţată pe vasul de porţelan. Din spicul de grâu nu rămăsese nimic; aşa îl rupsese şi-l ciugulise pasărea.

Se porni pe un plâns cu sughiţuri, zicând: „Nu mi-e că n-o să mai am boabe să vând, c-am avere să dau şi altora, şi tot sămi mai rămână, dar pe băiatul meu cum o să-l mai văd în vis, fără de spic? Of, dragul mamei, cum te-aşteptam să vii, c-aş fi pus toate boabele-n pământ, numai să-ţi aud glasul. Şi-acum te-ai dus, şi n-am de unde să te iau, şi tot aşa plânse până se făcu seară; apoi, prinse
să strângă ce-mprăştiase neghioaba de găină. Când s-apropie de vas, auzi un oftat, apoi un glas care- i zicea:

— Ia-mă, măicuţă, de-aici, că, aşa cum stau, nici nu mor, nici nu trăiesc.

Se uită ea mai bine-n vas, şi văzu un bob de grâu pe jumătate băgat în pământ de ghearele găinii.

îl scoase din vas, îl spălă, îl şterse, şi s-apucă să-l sărute pârî ce bobu-i scăpă din mână.

— Amar de sufletul meu, măiculiţă, că iar te pierdui, zise baba, şi se porni să bocească şi mai tare ca-nainte, dar un glas de colo:

— Nu mai plânge, măicuţă, c-am văzut cât ţi-s de drag, şi nu te-oi mai părăsi nicicând.

în faţa bătrânii şedea tânărul din vis, mai frumos ca oricând. Se îmbrăţişară ei; mai apoi, tânărul îi zise c-o

roagă să meargă în fiecare zi prin cetate, să-i aducă veste ce mai e pacolo, că el nu vrea să vadă pe nimeni, şi nici să fie văzut nu vrea.

O zi merse bătrânica, şi alta, şi alta, şi-i spunea lui fecioru-său că toate-s aşa precum le ştie, până ce, odată, veni cu veste că împăratu-şi găteşte oastea să bată război cu vecinul, care de la o vreme îi tot stă împotrivă.

Cum auzi una ca asta, flăcăul îşi puse platoşa de aur, se încinse cu spada şi, luând mantia brodată cu spice de grâu, dete să plece.

— Unde te duci, dragul mamei, de te găteşti aşa? îl întrebă bătrâna.

— Unde, neunde, mata nu-ţi face grijă, că de-ntors măntorc degrabă şi teafăr.

Zicând aşa, încălecă pe cal şi, pârî să se dezmeticească bătrâna, el şi ajunse unde purta război împăratul. Se aşează lângă el, şi-i uimi pe toţi cu vitejia lui, aşa că-n scurt timp de la venirea lui nu mai rămase picior de vrăjmaş. împăratul îi mulţumi, dar, când dete să afle cine-i şi de unde vine, flăcău-i făcu o închinăciune şi pieri din faţa lui.

Ajuns acas', îi spuse maică-sei că iar să umble pe la târg să mai afle ce-i şi cum, iar maică-sa veni şi-i spuse că împăratul caută de zor pe-un tânăr ce l-ar fi ajutat în bătălie. Băiatul zâmbi, dar nu-i spuse ce ştia, aşa că bătrânica se ducea mai departe la târg, să afle ce mai e pe-acolo.

Veni, într-o bună zi, cu vestea că-i doliu mare la palat. Zmeul-zmeilor furase pe fiica împăratului, şi ştia o lume c-avea aşa obicei, că după un timp da pe tânăra nevastă maică-sii, să o mănânce, iar el îşi căuta altă soaţă.

Dac-auzi flăcăul ce-o aştepta pe domniţă, iar se încinse cu spada şi porni în căutarea zmeului; iar când îl găsi, se luptă cu el din zori până spre seară, când îl birui şi-i tăie capul.

A doua zi, o luă pe urmele zmeoaicei şi, găsind-o, o trimise să caute pe cealaltă lume came tânără de noră. Luă apoi pe fata împăratului, care de frică nu scotea o vorbă măcar, o duse în cetate, şi o dete în primire străjilor de la palat; iar el plecă acas' să se odihnească, că era frânt de cât luptase. Când se trezi, maică-sa îi spuse că umblă veste prin târg că împăratul, neştiind cum să mulţumească celui ce i-a scăpat fiica şi cetatea de la rău, pusese să s-atârne pe toate palatele şi casele mai arătoase flamuri brodate cu spice de grâu.

— Or să vină şi la noi, dragule, aşa că să ne gătim de oaspeţi.

— Să nu primeşti pe nimeni, mamă, iar de palatul nostru să nu s-atingă careva; numai, dacă vine împăratul şi vrea sagaţe flamura cu mâna lui, pe el poţi să-l laşi, dar pe altul nu.

Bătrânica făcu aşa, iar dregătorii se duseră la-mpărat şi-i spuseră că tocmai pe cel mai falnic palat nu atârnaseră flamura recunoştinţei, că nu li s-a dat voie.

Când auzi împăratul ce vorbe-a spus bătrâna, pomi cu ostaşi şi curteni, să vadă cine-i nesocotea porunca. Era furios nevoie mare, aşa că intră în palatul bătrânii ca o vijelie; dar pe loc îi trecu supărarea, când îl văzu într-un jilţ de aur pe Spic de grâu.

— Fata mea, spuse el, întorcându-se spre ceata de curteni unde ştia că-i fiică-sa, ăsta-i tânărul ce te-a scăpat de zmeu?

— Da, tată, îi răspunse fata, cu ochii la Spic de grâu.

— Dacă-i aşa, şi dacă-ţi place fata mea, eu ţi-oi da-o, nu numai pe ea, dar şi coroana dimpreună cu întreaga împărăţie; primeşti?

— Da-mpărate, şi fii sigur c-oi primi cu mâini bune ce-mi dai.

— Noi tot vorbim, mai zise împăratul, şi eu nici nu ştiu cum te cheamă, băiete.

— Spic de grâu îi zice, Măria Ta, spuse bătrânica, şi eu sunt mama lui.

— Fii dumneata sănătoasă, mătuşă, c-aşa fiu mai rar. Iar voi, ceştelalţi, să ştiţi cu toţii că-mi dau fata după Spic de grâu, care de azi înainte vă este împărat.

— Trăiască împăratul Spic de grâu, strigă înveselită mulţimea, şi plecară care-ncotro să se pregătească de nuntă.

Balaurul cu 12 capete

poveste românească I

A fost odată ca niciodată.

A fost un împărat şi o împărăteasă, care singurul lucru ce aveau era un băiat ca de vreo 15 ani. Din copilărie băiatul se obişnuise a trage cu arcul şi a umbla călare. într-o zi, trăgând el cu arcul, una din

săgeți se duse așa de departe, încât nu se mai văzu. Atunci băiatul se duse la tată-său, îi ceru bani și calul său cel mai bun, ca să se ducă să-și caute săgeata. Tată-său îi dete bani și calul cel mai bun din grajd, iar băiatul, încălecând, plecă.

Se duse, se duse, cale lungă să-i ajungă; iar când soarele era la chindii, el ajunse într-un câmp plin numai de flori. Aci opri calul și începu să se uite peste câmpie. în mijlocul câmpiei văzu cu mirare săgeata sa înfiptă în pământ. Alergă îndată acolo, descălecă, și când scoase săgeata ieși și o mulțime de pământ cu ea, făcându-se o groapă mare. El se coborî în acea groapă și acolo găsi un bou, și pe spinarea boului găsi un paloș și o scrisoare care zicea că „cine va lua boul, să-i dea pe fiecare zi să mănânce câte trei baniță de grâu și câte o vadră de vin să bea; și dacă va urma așa, boul acela va învia pe omul care îl va lua, ori de câte ori va muri". Iar despre paloș zicea că poate cu el să împietrească orice lucru.

Băiatul luă boul și paloșul și plecă înainte, merse și mai înainte, până ajunse într-un oraș. Acolo trase la o babă bătrână și ceru să-i dea să mănânce, lui și boului, și să-i dea și puțină apă lui de băut, iar boului o vadră de vin. Baba îi dete demâncare, și lui și boului, precum și vadra de vin boului; iar cât despre apă, îi spuse că în acel oraș este numai un puț, care este păzit de un balaur, și că fiecare, dacă vrea să ia apă, trebuie să dea balaurului câte o fată ca să o mănânce. îi mai spuse că chiar a doua zi era rândul împăratului ca să dea pe fiică-sa, pentru care bătuse pristav că acelui care va omorî pe balaur și va scăpa fata îi va da bogății nenumărate și pe fie-sa de nevastă.

Băiatul, auzind acestea, zise babei că a doua zi să-i dea lui donițele ca să se ducă să-i aducă apă de la puț, fără să dea nimic balaurului. Baba făgădui că i le va da, iar băiatul se culcă liniștit.

A doua zi de dimineață, cum se sculă, băiatul își luă paloșul și arcul, ceru donițele babei și plecă la puț, unde găsi și pe fata împăratului așteptând ca să vie balaurul s-o mănânce. Dar băiatul nu așteptă nici cum, ci se apropie de fată îndată de cum ajunse, spunându-i că vrea s-o scape din gura balaurului, cu învoire să-l lase să-și puie capul în poala ei, și de va dormi să-l scoale numai atunci când balaurul va scoate capul din puț.

Fata primi cu bucurie ce-i ceru băiatul. El își puse capul în poală-i și adormi. Iar când ieși balaurul din puț, fata, de frică, nu îndrăzni să-l scoale, ci începu să plângă cu lacrimi, astfel că o lacrimă pică pe obrazul băiatului. Această lacrimă a fost atât de fierbinte încât, arzându-l, deodată a sărit în sus și a văzut pe balaur în fața lui. Atunci el și-a scos arcul și s-a pus în dreptul fetei.

Balaurul, văzând aceasta, a zis băiatului:

— Dă-te la o parte să-mi iau darul.

Iar băiatul nu voi, ci își întinse arcul.

Atunci balaurul întinse un cap să-l mănânce, iar băiatul trase o săgeată și-l reteză. Balaurul începu a se zvârcoli, apoi mai întinse și capul al doilea; dar băiatul îl reteză și pe acela. Atunci începu o luptă grozavă între băiat și balaur. Băiatul nu avea altă apărare decât voinicia sa și arcul cu săgețile; iar balaurul, cele douăsprezece capete și otrava ce arunca mereu din gură.

Se luptară zi de vară până seara; când rămăsese însă soarele de-o suliță, băiatul nu mai avea nicio săgeată, arcul se rupsese și el abia se mai ținea pe picioare; iar balaurul mai avea numai un cap.

Ceru o șuviță de păr fetei, care era mai mult moartă decât vie, de frică, și își drese arcul. Apoi începu lupta cu balaurul, și de astă dată îi reteză și cel din urmă cap: însă cu această din urmă biruință căzu și băiatul jos, mai mult mort, așa era leșinat de osteneală.

Pe când băiatul și fata erau leșinați pe marginea puțului, tocmai atunci veni un țigan de la curtea împărătească ca să ia apă; dar văzând balaurul mort se duse la fată, o căută să vază dacă nu e moartă, și văzând că e caldă, stropind-o cu apă, fata se deșteptă și țiganul o întrebă cine a omorât pe balaur; iar fata arătându-i pe băiat, i-a spus că el l-a omorât. Atunci țiganul a luat paloșul băiatului și l-a tăiat cu el mii de bucăți; apoi a luat cele 12 capete și cele 12 limbi ale balaurului, precum și pe fată, zicându-i să nu spună nimic împăratului că o va omorî, și au plecat apoi la palat. Fata însă, înainte de a pleca, a lăsat să-i cază un inel și o maramă tară să vază țiganul.

împăratul cum a văzut pe fiică-sa, nemaiputând de bucurie, a întrebat cine este mântuitorul ei; iar țiganul a răspuns cu ifos:

— Eu, slăvite împărate.

— Adevărat e? a întrebat împăratul pe fie-sa.

— Adevărat, a răspuns fata cu glasul jumătate, fiindu-i frică de țigan dacă va spune așa precum

fusese.

Atunci împăratul, deşi cu destulă mâhnire că mântuitorul fiicei sale era un ţigan, prin urmare un rob, dar fiindcă făgăduise, se hotărî a i-o da de nevastă.

II

Pe când băiatul zăcea mort şi făcut bucăţi la marginea puţului, baba, gazda sa, tocmai intrase să dea de mâncare şi de băut boului. El cum o văzu nu voi nici să mănânce nici să bea, ci îi spuse că îi este sete de apă, iar nu de vin, şi că trebuie să-l ducă la puţul din oraş că balaurul nu mai trăieşte şi că poate fiecare să bea slobod apă, dar să ia ş-un bulgăre de sare.

Baba luă sarea. îl luă de funie şi plecă cu el la puţ. Când ajunse acolo, cum văzu pe băiat făcut bucăţi, baba începu să se vaite; iar boul îi zise:

— Nu te mai văita, babo; ci mai bine adună bucăţică cu bucăţică, dar fiecare să fie la locul ei.

Baba adună bucăţică lângă bucăţică, până făcu trupul băiatului cum fusese; iar boul după ce linse sarea, începu să lingă pe băiat, să sufle peste el, aşa că băiatul numaidecât căpătă viaţă, şi când el deschise ochii zise:

— Da mult am dormit.

— Dormeai şi mai mult, îi zise baba, dacă nu venea boul să mă pue să adun bucată lângă bucată şi el să te lingă şi să sufle peste tine, ca să înviezi.

El nu înţelese nimic dintr-aceasta; dar când îi spuse boul toată şiretenia, atunci înţelese tot, şi chiar de ce fata nu mai era lângă dânsul. Nu desnădăjdui însă, ci porniră cu toţii acasă la mătuşă, după ce băiatul luă cu el marama şi inelul fetei de împărat.

A doua zi, după moartea balaurului, împăratul a dat sfoară în ţară că peste o săptămână are să se facă nunta prea iubitei sale fiice cu Burcea ţiganul, mântuitorul ei, şi cheamă pe toţi boierii din cuprinsul său să fie de faţă la nuntă, cum şi pe toţi împăraţii vecini. Chemă totodată pe croitorul palatului şi-i porunci să facă pentru ginerile său haine numai cu fir de aur şi cu pietre nestimate, dând şi poruncă hasnătarului să dea lui Burcea ori câţi bani va cere.

La ziua hotărâtă pentru cununie, cei chemaţi erau în palatul împărătesc. Toţi erau trişti pentru că un ţigan urât şi nărod să ia o fată atât de frumoasă şi atât de înţeleaptă. Din toţi însă cel mai trist era împăratul şi, mai cu seamă, fie-sa, care avea mustrare de cuget că nu poate spune că nu este ţiganul mântuitorul său, ci altul, tot fecior de împărat ca dânsa.

Ţiganul însă era vesel.

Pe timpul acela era obicei ca la nunta unei fete de împărat fiecare locuitor din acel oraş, unde şedea împăratul, să ducă câte un plocon fetei. Băiatul zise mătuşii să facă şi ea o turtă şi s-o ducă la palat plocon.

Baba primi bucuros şi începu să cearnă, să frământe şi să facă turta. Când era gata de a o pune în cuptor, băiatul desfăcu la mijloc coca, băgă inelul în mijloc şi apoi drese coca la loc.

După ce turta s-a copt, bătrâna a plecat cu ea la palatul împărătesc. Când a voit să intre în curte, slugile, cum sunt ele totdeauna obraznice, n-a voit s-o lase, fiindcă avea hainele rupte şi cârpite. Dar tocmai fata împăratului se puse la fereastră şi se uita prin curte că doară va vedea pe mântuitorul ei. Văzând pe slugi că opresc pe o bătrână, le făcu semn să o lase să meargă până la ea; iar slugile, la poruncile stăpânei lor, o lăsară. Baba îi dete azima, urându-i fericiri vecinice; iar fata, mulţumindu- i, luă azima şi chiar de faţă cu bătrâna o rupse în două.

Dar care fuse mirarea fetei când, în mijlocul azimii, găsi inelul ei!

— Unde este acela care a pus acest inel în azimă? întrebă fata.

— La mine acasă trebuie să fie; căci eu nu am acasă decât un băiat frumos ca un împărat, pe care l-a omorât robul Măriei tale, dar care apoi a fost înviat de un bou al său şi acesta trebuie să fi pus inelul în azimă.

— Iaca, ia punga asta cu bani pentru tine, zise fata, şi du-te fuga de-i spune să vie acuma, că îl aştept.

Baba alergă numaidecât, îi spuse ceea ce s-a petrecut, şi îi zise să se ducă că-l aşteaptă fata împăratului cu braţele deschise. Băiatul, plin de bucurie, după ce îşi luă paloşul şi marama se duse la palatul împărătesc. Când intră în sala cea mare a palatului, văzu o mulţime de oameni cari se plimbau în toate părţile şi în mijlocul lor pe

ţigan îngâmfat şi mândru ca un vizir. Iar trecând în altă sală, unde era fata, ea cum îl văzu sări de gâtul său şi strigă:

— Asta este mântuitorul meu! Asta este mântuitorul meu!!

Toată lumea se strânse în jurul lor, iar băiatul vorbi astfel:

— Aşa este! Eu sunt mântuitorul acestei fete pe care era s-o mănânce balaurul de la puţul din oraş. Am omorât balaurul şi am scăpat-o. Dar de osteneală leşinând, un rob al împăratului a venit la puţ să ia apă şi, văzând pe balaur mort şi pe fată vie, m-a tăiat în bucăţi, a luat pe fată cu ameninţări, ca să zică că el este mântuitorul, luând totodată şi semnele cu care să arate moartea balaurului. Fără un bou al meu şi astăzi aş fi mort. Acum fiindcă aici este norod mult, şi fiindcă judecata celor mulţi este totdeauna mai dreaptă, judecaţi şi osândiţi pe vinovat.

— La moarte! La moarte! strigă mulţimea.

Atunci împăratul, auzind toate acestea, chemă slugile sale şi le porunci să scoată doi cai din grajd, unul de la munte şi altul de la baltă; iar de coadele lor să lege pe ţigan de câte un picior, împreună cu un sac de nuci.

Aşa se şi făcu. Şi când caii o luară d-a fuga, fiecare în partea lui, făcură pe ţigan bucăţele, şi unde cădea nuca, cădea şi bucăţica.

După pedeapsa ţiganului, împăratul îmbrăţişă pe băiat şi îi zise că a lui să fie fata. Dar fiindcă nu este pregătit ca să facă o nuntă cum se cade unor fii de împăraţi, să o amâne pentru săptămâna viitoare.

Băiatul primi bucuros, şi aşa se şi hotărî. A doua zi însă, împăratul se pomeni cu o scrisoare de la fiul împăratului vecin, Roşu împărat, în care cerea de soţie pe fiică-sa; căci nedându-i-o, se va scula cu oaste împotriva lui. împăratul, cum primi această scrisoare, adună pe toţi boierii împărăţiei, între care şi pe băiat şi le arătă cele cuprinse într-însa. Cei mai mulţi din boieri găsiră cu cale să dea pe fată, ca să nu puie în primejdie împărăţia, iar alţii găsiră cu cale că mai bine să se bată şi să moară până la unul, decât să primească ruşinea, zicându-se că a primit de frică. Dintre aceştia fu şi împăratul; băiatul însă, ca unul care era la mijloc, n-a zis niciuna, nici alta.

Luându-se această hotărâre din urmă, fiind mai mulţi pentru ea, împăratul o şi făcu cunoscută potrivnicului său, iar el, primind-o, se şi sculă cu oaste împotriva împăratului. împăratul aflând, îşi
găti şi el oastea şi o împărţi în trei părţi: o parte pusă sub poruncile lui, a doua, a vizirului său, şi a treia a băiatului, şi porniră înaintea vrăjmaşului. Băiatul ceru împăratului să meargă el înainte, ca să înceapă el întâi bătălia, la care cerere împăratul se invoi.

Oştile, cum se întâlniră pe un câmp mare, deteră în tâmpine şi în surle şi începură să se taie cum se taie. Iar când băiatul văzu că oştirea potrivnicului este de o sută de ori mai mare decât a lui, şi nu mai poate să ţie, scoase paloşul său, care-l găsise pe bou, şi, cum îl arătă oştirii, toată împietri, numai fiul lui Roşu împărat rămase neîmpietrit. Când veniră împăratul şi cu vizirul şi găsiră toată armata vrăjmaşă împietrită, mult se mirară. Apoi făcută un chef mare de se duse pomina, şi după chef, s-au întors la scaunul împărăţiei.

Fiul lui Roşu împărat, văzându-se ruşinat atâta, s-a întors la împărăţia sa şi a adunat altă oaste, atâta de mult că frunza şi iarba le puteai număra, iar oastea lui ba. Tatăl fetei aflând şi de asta, voi să meargă iar cu oştire împotriva lui; dar băiatul îi zise că nu trebuie să mai meargă el, ci să-l lase numai pe dânsul, cu oştirea lui, să-l întâmpine.

împăratul primi, iar băiatul porni şi făcu ca şi întâia dată, lăsând numai pe fiul lui Roşu împărat neîmpietrit. Atunci fiul lui Roşu împărat văzând că nu e nicio nădejde a birui pe potrivnicul său cu oastea şi înţelegând că toată nenorocirea îi vine de la băiat, şi mai cu seamă de la paloşul său, se hotărî să caute un alt mijloc ca să prăpădească pe băiat.

într-o zi se îmbrăcă în haine proaste şi se duse tiptil în oraşul unde locuia tatăl fetei. Aci căută un vrăjmaş de-aproape al împăratului şi al băiatului şi găsi pe muma ţiganului, pe care-l omorâse împăratul în ziua când era să fie nunta. Ea şedea chiar în curtea împărătească. îi făgădui ei avere mare ca să fure paloşul băiatului, când el va dormi şi să-i puie alt paloş în loc, care să semene cu al său. Ţiganca, când dormea băiatul, făcu cum îi zisese Roşu împărat, schimbă paloşul, îl dete împăratului, apoi plecă cu el la împărăţia lui.

Acum fiul lui Roşu împărat strânse iar oaste şi porni iar împotriva împăratului. Băiatul iar luă şi el oaste şi porni să-l întâmpine. Dar astă dată, când voi să împietrească oştirea vrăjmaşe, se pomeni că se împietreşte toată oştirea lui, iar pe el îl prinse şi îl tăie bucăţi. Apoi fiul lui Roşu împărat porni asupra împăratului, îl bătu şi îi luă fata.

Boul însă, simţind moartea stăpânului său, spuse babii să-l ducă acolo. Baba îl duse; iar boul suflă iar asupra lui, îl linse şi băiatul învie iar. Dar aflând răpirea logodnicii, vorbeşte cu boul să-l facă un cal cu stemă în frunte, pe care boul îl şi face; iar babii îi zise să-l ducă la Roşu împărat şi să nu-l vânză decât lui. Baba plecă cu el, şi cum îl văzu Roşu împărat îl şi cumpără, aşa de frumos era.

Roşu împărat, cum a luat calul, nu s-a mişcat de lângă el două săptămâni de zile. Atunci ţiganca, care era tare şi mare în casa împărătească, înţelegând că calul trebuie să fie feciorul de împărat, începu să zică împăratului cu orice preţ să taie calul.

Roşu împărat se încercă în deşert să-i arate că n-are niciun cuvânt să-l taie, dar toate fuseră degeaba, căci ţiganca stăruia întruna să-l taie că n-o să meargă bine nici lui, nici împărăţiei. Atunci calul simţi că i se apropie moartea şi văzând o fetiţă pe drum, o rugă ca să stea acolo când l-o tăia şi să ia două picături de sânge să le pună o picătură într-o parte a porţii şi alta în cealaltă parte. Fata făcu aşa, şi peste puţin din aceste picături răsăriră doi meri de aur. Ţiganca zise să taie şi merii ăştia. Pe când se tăiau merii, trecea pe drum iar fata aceea de mai-nainte, şi merii îi ziseră să ia câte o coajă de la amândoi şi să le arunce în gârlă. Fata făcu aşa, după cum i-au zis merii. Într-una din zile slugile lui Roşu împărat se duseră să ia apă de la gârlă şi văzură pe d-asupra apei doi răţoi foarte frumoşi, încât la soare te puteai uita, dar la ei ba; slugile vrură să-i prindă, dar răţoii le spuseră că numai Roşu împărat poate să-i prinză. Atunci slugile luară apa şi se duseră acasă; când însă împăratul îi întrebă de ce au zăbovit atât, ei îi spuseră cele văzute la gârlă. împăratul, auzind acea minune, îşi luă cu sine paloşul său împietritor şi se duse la gârlă. Acolo se desbrăcă şi lăsă paloşul la mal şi apoi intră în gârlă. Când vru să puie mâna pe răţoi, văzu că se făcură nevăzuţi; dar când se uită la mal văzu pe băiat că-şi luase paloşul. Atunci băiatul îl împietri în mijlocul apei, apoi se duse, îşi luă logodnica şi porni la tatăl fetei. Aici se făcu o nuntă cum nu s-a mai făcut. Pe când el se cununa cu fata, în răspântia oraşului ţiganca pierea pe un rug.

Şi-ncălecai p-o lingură scurtă,
Ş-o bag în gură cui ascultă;
Lingură de prun, ori de tei,
Plină de minciuni, care vă spusei!

Român-Verde

poveste românească

Era odată ca niciodată, într-o parte a lumii, o împărăţie şi acea împărăţie era bântuită de un balaur cu şapte capete, care se hrănea cu oameni. Cât mistuia, dormea ascuns pe subt pământ; dar cum i se făcea foame se trezea din somn şi se ivea în borta lui largă ca o hrubă, adâncă şi întortocheată, cu cele şapte capete, cu gurile căscate cât jugul boilor, cu colţii cât răsteele şi limbile ascuţite şi lungi cât proţapul carului. Sta la pândă şi cum zărea un nenorocit de om, ieşea pe gârliciul hrubei cu trupul lui lung de şapte stânjeni, verde ca veninul şi se repezea ca o vijelie, plesnind din coadă ca trăsnetul, îl încolăcea cu trupul şi-l strângea până îl ucidea şi-i zdrobea oasele, apoi îl înghiţea dintr-o dată pe o gură, căreia îi venea rândul şi era mai flămând. Atuncea balaurul se întorcea în borta lui şi iar se ascundea pe sub pământ şi dormea până i se făcea foame.

împăratul făgăduise un dar mare aceluia care va scăpa împărăţia de acest balaur. S-au trudit înţelepţii cu mintea lor luminată, s-au încercat vrăjitorii cu descântecele lor, s-au pornit soldaţi şi generali cu planurile lor de război şi dacă soldaţii şi generalii astupau groapa, ca balaurul să moară înăbuşit, el o destupa, ori ieşea pe altă parte; dacă vrăjitorii îl alungau pe pustiuri, farmecele şi blestemele lor nu se atingeau de dânsul, cum nu se ating nici de oameni; dacă înţelepţii îl amăgeau cu chipuri de oameni făcute din butuci îmbrăcaţi, el sfărâma butucii, dar nu-i înghiţea, să se înece şi să moară.

Ce era de făcut?

Dar împăratul avea un fecior plăpând şi nepriceput şi care trebuia să moştenească acea împărăţie, după moartea tatălui său. Feciorul de împărat plimbându-se ca un necunoscător încoace şi încolo, pe văi şi pe dealuri, dă de borta balaurului şi a început să se minuneze, că cine a făcut în pământ aşa gârlici adânc şi pentru ce nevoie anume. Şi cum se mira el aşa, ca un om care nu ştia de ce pericol mare se apropiase, numai iată că

tocmai atuncea s-a trezit balaurul, ce acuma ieşea din borta lui. Odată a înşfăcat pe feciorul de împărat, l-a încolăcit, i-a frânt oasele, mici şi fărâmă şi l-a înghiţit dintr-o dată pe gură, care-i venea rândul şi era mai flămândă.

împăratul şi împărăteasa şi-au aşteptat feciorul până în sară. A doua zi au pus curtenii ca să-l caute; iar a treia zi a trimis pe generali cu armata să-l afle. Ia-l de unde nu-i! Atuncea toţi şi-au dat cu părerea după câte s-au auzit şi cum a fost văzut plimbându-se, că l-a înghiţit balaurul.

împăratul şi împărăteasa au plâns şi au jelit moartea fiului lor, dar au făgăduit aceluia care va ucide balaurul că-i vor da, cât or fi ei în viaţă, jumătate din împărăţie, iar după moarte şi cealaltă jumătate, cu toate averile, palatul, din care să domnească în pace şi avuţie.

Din toată împărăţia, au avut curajul numai câţiva voinici, între care era şi Român-Verde. Ei au legat tovărăşie cu jurământ şi tovărăşia lor era aşa: cât or dormi ceilalţi numai unul să stea de pază, să le dea de veste, când se va ivi balaurul să sară cu toţii la luptă dreaptă şi tot acela să aibă şi grijă de foc să nu se stingă, că va fi vai şi amar de dânsul; moartea îl aşteaptă.

Într-o zi a stat unul la pândă, într-altă zi altul şi tot aşa fiecare la rândul lui. Pesemne că balaurul avea mai mult de mistuit din feciorul de împărat şi deci şi mai mult de dormit.

A venit şi rândul lui Român-Verde, că-i spunea aşa pentru că era viţă de voinic adevărat şi un gligan de om înalt, spătos şi tare, de sfărâma pietre în mână; iar lemnul, între degetele lui, se muia ca ceara. Mânuia paloşul şi pavăza, că s-ar fi luptat cu zece deodată. Pe vremea aceea oamenii se hrăneau mai bine şi Român-Verde, la un prânz, mânca cât trei, dar mult şi ales, că şi era vrednic la muncă şi-şi agonisise omul o stare!

Aşa stând el de pază, numai iată că s-a auzit un vuiet venind de sub pământ. Lui Român-Verde i- a dat în gând că balaurul s-a trezit şi-şi freacă trupul în bortă, să iasă. Şi aşa era.

Atuncea Român-Verde a sărit singur la luptă cu paloşul în dreapta şi cu pavăza în stânga. Aşteptă să iasă dihania.

Deodată pe gârliciul bortei a ieşit un cap de al balaurului şi Român-Verde i-a şi tăiat beregata cu paloşul şi capul a căzut mort. Balaurul a început să se frământe în bortă de vuia pământul ca de cutremur. Apoi a scos afară două capete şi un sfert de trup. Român-Verde din două aruncături cu paloşul, în dreapta şi în stânga, a tăiat beregatele şi acestor două capete. Balaurul a scos din bortă încă trei capete şi o jumătate de trup şi cu câteşitreile guri se repezea asupra voinicului; dar Român- Verde nu se lăsa ci se avânta în sărituri, când la un cap când la altul şi din trei tăieturi a spintecat şi beregatele acestor capete. Atuncea balaurul a ieşit din bortă cu tot trupul şi a ridicat capul din mijloc, cel mai mare şi cu gât mai lung şi mai gros, şi plesnind din coadă parcă trăsnea sfântul Ilie prin nori, iar pe gură vâjâia ca crivăţul iarna şi se aruncă asupra lui Român-Verde să-l încolăcească şi să-i frângă oasele. Dar Român-Verde nu se da, ci alergând în toate părţile, şi sărind ca o ţarcă se aţinea tot la gura balaurului, care ba acuma, ba acuma era gata să-l prindă şi să-l înghită viu. Şi când i-a venit bine voinicului, i-a înfipt paloşul în gât şi a răsucit fierul în rană, până i-a tăiat şi beregata de la capul cel mare.

Din şapte răni a început să curgă atâta sânge negru, ca din şapte izvoare, că a înecat totul împrejur şi pârâul de sânge trecând peste foc l-a stins. Asta era moartea lui Român-Verde.

Cum a văzut el aşa; ce să facă să nu rămâie fără foc, că povestea noastră e demult, de pe când nu se cunoşteau chibriturile, dar nici măcar amnarul cu cremene, ci pe când scânteia de foc cu greu se căpăta şi cine îl avea în veci nu-l stingea.

Tovarăşii lui Român-Verde dormeau duşi.

El a tăiat cele şapte limbi din gurile balaurului, pe care le-a pus în sân. Apoi, la marginea pădurii, s-a suit în vârful unui copac înalt, şi-a pus palma streşină, şi s-a uitat în toate părţile. Spre sară, a zărit departe, departe o scânteie de lumină, ca vârful acului. S-a coborât şi-a pornit cu pas voinicesţe într-acolo.

A intrat în pădure. Pădurea era rară şi lumina abia mijea printr-însa. Mergând el aşa, dă peste Murgilă, care îşi ţinea o mână întinsă spre lumină şi alta spre întuneric şi împrejurul lui nu ştia ce e: zi ori noapte... Român-Verde, cum s-a apropiat de Murgilă, i-a cuprins mâinile şi l-a legat cu coatele de un copac, ca să întârzie faptul nopţii. Apoi a plecat mai departe prin pădurea deasă şi aşa era de întunecoasă că nu-şi vedea mâna lângă vârful nasului. Mai merge el cât merge şi dă piept în piept cu Miază-Noapte, care-şi ţinea palmele peste ochi şi striga, cât o ţinea gura:

— Murgilă, ce faci că nu te apropii şi nu te văd? Ce întârzii?

Murgilă auzea; dar ce era să facă, dacă era legat...

Român-Verde a apucat pe Miază-Noapte de mâini şi a legat-o şi pe ea de un copac, ca să mai întârzie noaptea. Atuncea i-a spus:

— Aşteaptă tu mult şi bine, c-a însera şi a veni când oi vrea numai eu!

Apoi a plecat mai departe prin pădurea asta deasă şi cu cât înainta, pădurea se tot mai rărea şi întunericul se tot mai subţia; când aproape de marginea pădurii dă peste Zorilă, care ţinea mâinile amândouă întinse spre lumină, ce se zărea dincolo de pădure, în vale, peste o câmpie netedă, lungă şi lată. Şi de câte ori Zorilă întorcea capul şi privea în urmă, întreba cu glas tare de hăuia pădurea:

— Miază-Noapte, ce faci de nu te apropii şi nu te văd? Ce întârzii?...

Român-Verde l-a cuprins în braţe şi pe Zorilă, l-a legat şi pe dânsul cu coatele de un copac, ca să întârzie faptul zilei. Apoi i-a spus:

— Aşteaptă tu, mult şi bine, că n-a înnopta şi a veni când oi vrea eu!

Miază-Noapte auzise glasul lui Zorilă, dar ce era să facă, dacă era legată...

Apoi Român-Verde a ieşit din pădure în câmpie şi mai mergând a zărit un foc mare într-o peşteră, unde, intrând ca la el acasă, dă peste nişte uriaşi cu un ochi în frunte şi cari fierbeau fierul în cărbuni şi-l băteau cu ciocanele mari cât poloboacele, de săreau scântei, că umplea peştera şi toată lumea. Român-Verde pe lângă uriaşi era cât un pui de găină pe lângă oameni ca noi.

Cum l-au văzut uriaşii au pus mâna pe dânsul şi l-au legat, să facă o friptură dintr-însul şi să-l mănânce, când s-or întoarce din munţii îndepărtaţi, cu stâncile de fier în spate. Uriaşii au plecat; iar, în urmă, Român-Verde s-a smucit din coate până şi-a rupt legăturile. Apoi a furat foc şi a tulit-o la fugă spre pădure, pe unde lumina mijea, şi ajungând la Zorilă l-a dezlegat. Intrând în desişul cel nepătruns de lumină ca bezna, a ajuns la Miază-Noapte şi i-a dat şi ei drumul. Şi ajungând pe unde iar lumina se îngâna printre copaci, a ajuns şi la Murgilă şi l-a dezlegat şi pe dânsul. Atuncea Murgilă a dat goană până la Miază-Noapte; iar Miază-Noapte, până în Zorilă şi a început a se lumina de zi peste toată lumea.

în răstimpul acesta, Român-Verde într-un suflet a fost lângă locul unde tovarăşii lui încă dormeau. El a aţâţat focul şi lemnele începuseră să ardă trosnind scântei. Apoi pe ici în colo i-a fost drumul. în urmă, s-au trezit şi voinicii, care frecându-se la ochi au văzut focul arzând, balaurul cu capetele tăiate, însă pe Român-Verde nicăirea. Ei îşi spuneau unul altuia:

— Dar lungă a mai fost noaptea, fraţilor: parcă ar fi oprit cineva mersul vremii...

Bucătarul împăratului, trezindu-se ca după obicei de cu noapte, a dat o raită pe la voinicii cari atuncea dormeau. Bucătarul, când a văzut balaurul mort, i-a tăiat capetele şi cu dânsele în spinare a fost înaintea împăratului, zicând că el a ucis dihania cu satârul, că satârul lui era vrăjit şi că nu şi-a adus aminte până în noaptea cea lungă.

împăratului nu-i cam venea să împartă cu bucătarul lui împărăţia pe din două, dar îşi dăduse cuvântul şi ca om de cuvânt şi de omenie ce era şi de bucurie c-a scăpat de noaptea cea lungă şi de balaur, a făcut o masă mare, la care bucătarul sta în frunte, în locul de cinste al viteazului, pe şapte perne, şi îmbrăcat în haine de mătase cu paftale împărăteşti de aur, bătute în pietre scumpe. Şi unde se fasolea şi se furlandisea de credeai că a apucat pe Dumnezeu de un picior şi din când în când privea la cele şapte capete ale balaurului, înfipte în şapte ţepe împrejurul mesei.

Tocmai când împăratul cu cupa în mână voia să închine în cinstea bucătarului, numai iată că intră aicea, nepoftit, Român-Verde.

împăratul l-a întrebat:

— Ce veste poveste, voinice?

— Să trăieşti, Măria Ta! Eu am ucis balaurul cel cu şapte capete şi am deslegat vremea de s-a revărsat ziua, după noaptea cea lungă.

Dar bucătarul odată a sărit cu gura şi bătând cu pumnul în masă, răcnea:

— Nu-l crede, împărate, că-l ştiu eu pe dumnealui că de mincinos ce e, i s-a dus buhul ca de popă tuns! La plăcinte dă înainte şi la războiu înapoi.

Dar împăratul, care nu ştia ce să creadă mai curând, l-a luat pe Român-Verde la întrebat:

— Bine. Zici că tu ai ucis balaurul, dar cu ce dovedeşti?

Voinicul a prins la limbă şi a spus:

— Să dovedească mai întâi... viteazul din fruntea mesei, dacă el a ucis dihania cea cu şapte

capete!

— Firește că eu am ucis-o cu satârul meu, că e vrăjit de ielele cele rele. Și iacă așa i-am tăiat gâtul, cum aș fi tăiat o găină, două rațe, trei gâște și un curcan îndopat, și bucătarul vorbind făcea semne cum tocănează cu satârul pe fund, la bucătărie.

Român-Verde l-a mai întrebat:

— Dar capetele acestea au limbi, ori n-au?

Iar bucătarul a început a îngăima:

— De! ce să zic? Au. Că... poate fi gură de balaur fără limbă?

— Adică vrei să zici că au avut, că acuma nu mai au? a cuvântat voinicul.

— Ba nu! a răspuns bucătarul. Și acuma ieși afară, că eu sunt mai mare aicea, că de nu spun satârului să-ți taie capul și ție!

Satârul era pus în mijlocul mesei.

— Spune! a grăit voinicul, îndrăzneț.

Lumea de la masă a început a ruga pe bucătar să nu facă una c-asta. Dar bucătarul, crezându-și minciunile, înfuriat și fără milă, a poruncit:

— Satâre, ia taie gâtul mincinosului de la ușă!

Dar satârul nici nu s-a mișcat.

Mesenii au început a se uita unul la altul și a zâmbi. Dar împăratul voind s-afle adevărul, că-i era plăcut voinicul după vorbă și după chip, a poruncit slugilor să caute capetele de balaur, de au în gură, ori n-au limbă. Și s-a văzut numaidecât că limbile erau tăiate.

Bucătarul când a văzut una ca asta a început mai domol:

— Așa e, uitasem că balaurul acesta n-a avut limbi niciodată, de aceea înghițea nemestecat. Nu mai căutați degeaba!

— Ba a avut și numai cine s-a luptat cu dânsul și l-a ucis le poate arăta acuma, a spus Român-Verde.

împăratul, ca să curme vorba, a hotărât:

— Balaurul a avut limbi. Asta se cunoaște. Cine însă arată limbile balaurului acela l-a ucis și aceluia i se cuvine o jumătate de împărăție, iar după moartea mea, toată împărăția, averile și palatul acesta!

Bucătarul a început a țipa cât îl lua gura:

— Să iasă afară! Să iasă afară netrebnicul și mincinosul!

însă Român-Verde nici nu se sinchisea, ci, liniștit cum era din fire, scotea din sân câte o limbă și o arăta și cum o arăta cădea și câte o pernă de sub bucătar; iar când voinicul a scos și a șaptea limbă a căzut și a șaptea pernă și a căzut și bucătarul la pământ. Abia atunci a tăcut rușinat și înspăimântat.

împăratul l-a luat de urechi și l-a dat afară pe ușă:

— Tu să te duci la bucătărie și să-ți cauți de oale și de tigăi!

Bucătarul a fost mulțumit că a scăpat cu viață și că împăratul nu i-a tăiat capul, cum era legea pe vremea aceea.

în locul de cinste din fruntea mesei, împăratul, împărăteasa și toți mesenii au pus pe Român- Verde și după aceea s-au veselit trei zile și trei nopți, iar bucătarul aducea acum, la masă, fripturi după fripturi și plăcinte învârtite și rumenite.

Feciorul de împărat în căutarea norocului

poveste românească

A fost odată un împărat vestit, care avea trei feciori.

La moarte-i, a rânduit ca: unul din ei, cel mai mare, să ia împărăția; iar cel mijlociu și cel mai mic să-i moștenească averea.

Da' cum a închis bătrânul ochii, ce să vezi dumneata? Fratele cel mic, Prâslea, nu și nu: să-i dea lui

împărăţia.

— Mă frate – zise cel mare – dacă nu ţii tu în samă cuvântul tatălui nostru, hai să tragem la sorţi şi... cui i-o pica norocul, ăla să fie împăratul.

— Hai!

Când au tras însă sorţii, tot celui mare i-a picat împărăţia.

— Văzuşi, frate?

— Văzui, dar tot mie o să mi-o daţi.

— Apoi, n-om mai face noi ca tine.

Şi se pune cel mare împărat.

Iar feciorul cel mic dacă a văzut că nu suvoalbe[623] pe fraţii săi, şi-a luat partea de avere şi a început s-o cheltuiască pe te miri ce, aruncând banii încoa şi încolo... mână spartă, nu alta. Şi,

623 a supune, a învinge

cheltuieşte azi, cheltuieşte mâine, până ce isprăveşte toată partea de avere ce-i rămăsese.

Pe urmă se pune, nene, pe-o inimă rea şi-o supărare, de nu-l putea îmbuna nimeni, cu toate mirodeniile din lume. Că aşa e supărarea.

Şi, azi oftează, mâine oftează, până ce îşi zice într-o zi:

„Acu, la ce mai sunt bun în lume? Hai să mă omor":

Şi pleacă Prâslea, departe, într-un loc ascuns, să-şi puie capăt zilelor. Când acolo, iată, se pomeneşte cu o slugă credincioasă că vine la el într-un suflet:

— Nu face asta, stăpâne dragă, că-i mai fi bun la ceva.

— La ce?

— Iată, măria ta! S-a lăţit vestea că, în cutare loc, peste trei ţări d-aici, se găseşte un împărat vestit, care are o supărare mult mai mare ca a măriei tale.

— Ce supărare?

— Apoi, iacă. Avea omul o singură fată frumoasă şi tare iscusită şi pricepută. Şi, când îi era omului lumea mai dragă, a venit un zmeu groaznic şi i-a răpit-o. Unde-o fi dus-o, nu s-aputut afla; că împăratul a căutat-o pe d-a rândul: şi pe unde s-a priceput şi pe unde nu s-a priceput...degeaba!

— Şi, pe urmă?

— Pe urmă, dacă a văzut că nu mai e nădejde s-o găsească, a dat omul ştafetă în toate părţile, că, aceluia care i-o scăpa fata de la zmeu, i-o dă de soţie. Ba-l lasă şi împărat în locu-i. De ce nu încerci şi măria ta? Că după cum îmi dau eu cu părerea, nu ţi-a murit încă norocul. Şi numai la împăratul de care ne e vorba o să-l găseşti.

— Apoi, zise feciorul de împărat, care acum îşi luă gândul de la moarte, tot nu mai am eu nimic, mă duc; or c-aş muri, or c-aş trăi, tot una mi-e!

A cerut de la frate-său cel mijlociu bani de cheltuială şi haine de premeneală; iar de la împărat, un cal de călărie şi merinde de-ajuns şi a plecat. Ba, a lăsat celui mijlociu şi un inel fermecat:

— Când n-ăi mai putea, nene, să-l suferi în deget, atunci să ştii că nu e bine de mine!

A mers el, a mers apoi, peste câmpuri şi pustiuri, cu slugulița lui, cale de trei zile.

Atunci, a ajuns în pădurea fermecătorilor. S-au culcat acolo, dar, peste noapte, ce să vezi dumneata? O arătare în vis, care-i zice: „De ce-ai luat, măi, şi băiatul ăsta cu tine, că o să piară aici în pădure?! Mai bine zi-i să se ducă acasă; că numai aşa o să izbândeşti cu bine unde-ai plecat."

Aşa... Prâslea nepricepând şiretenia fermecătorilor, cari voiau să-l lase fără tovarăş la drum, zice a doua zi către slugă:

— Du-te acasă, neică! De ce să piei pentru mine?

Şi-i spuse ce-a visat.

— Ba nu! Eu merg cu măria ta, or ce-ar fi!

Şi au mers amândoi tot înainte.

în noaptea următoare, ce să vezi dumneata? Tăbărăşte asupra calului un balaur înfricoşat şi-l mănâncă. Feciorul de împărat şi cu sluga erau culcaţi acu' într-un copac, sus, sus, aproape de vârf, ca să scape de jigănii.

— Văzuşi, frate?

— Văzui.

— Păi, du-te, măi frate, acasă.

— Nu, că bun e cerul!

Ti!... Cum a zis aşa, odată a podidit-o pe biata slugă sângele pe nas şi pe gură şi apoi a picat de- acolo, jos, mort.

Bietul Prâslea! S-a dat jos, l-a plâns mereu şi l-a tot strigat, fără niciun folos!

Dacă a văzut aşa, şi-a luat drumu-nainte, singur. A mers până i s-a urât prin pădurea aceea: iar în noaptea următoare, s-a urcat să doarmă în alt copac.

Când să aţipească însă, ce să-i vază ochii? Un balaur înfricoşat, mai grozav ca cel din seara întâia, se repede la el ca să-l îmbuce. Dar Prâslea, care avea un pistol vrăjit, rămas de la taică-său, nu-i dă pas; ci, mai iute decât fulgerul, scoate pistolul de la brâu, îl întinde spre nămetenie şi o

curăţă.

Aşa. Pe urmă, se culcă, de trage şi el un pui de somn, şi, a doua zi, o întinde la drum, să iasă din pădure.

La margine, casa maicei Miercuri.

— Maică Miercuri – se roagă voinicul – arată-mi calea pe care să apuc ca să mă duc la zmeul care a răpit pe fata împăratului Verde.

— Hei, hei, maică! La zmeul acela n-ai să poţi răzbi şi n-ai să poţi izbuti până n-ăi da pe la împăratul florilor: iar ca să nemereşti acolo ai să dai întâi pe la soru-mea, maica Joi.

— Bine. Da' încotro i-e culcuşul, maică?

— Ia, apucă pe drumeagu' ăsta.

Şi pleacă feciorul. Merge şi merge până la casele maicei Joi, cari erau în munţii de cleştar.

— Maică Joi, m-a trimis sora dumitale să mă îndrepţi la împăratul florilor.

— Bine, bine, te-oi îndrepta. Da' cum ai venit aici?

îi spune Prâslea tot ce-a păţit şi atunci maica Joi îi grăieşte:

— Dacă-i aşa, maică, rămâi aci până mâine; că azi a ziua mea şi trebuie să-mi fac rosturile.

A stat; iar a doua zi, maica Joi i-a dat o slujnică de l-a dus până la casele maicei Vineri.

— Maică Vineri, arată-mi pe unde să mă duc la împăratul florilor.

— Aşteaptă, tinere, până mâine, că am să te trimet cu fetele mele.

Aşa. A aşteptat el; iar dimineaţa, sfânta i-a dat două zâne de l-au dus până la palatul împăratului florilor.

Acolo, minune, măi nepoate! Pomi, pasări mândre care ciripeau în mii şi mii de glasuri, flori, fel şi chipuri şi ape fermecătoare...

Bate la uşă şi iese o slugă:

— Cine eşti, băiete?

Prâslea îi spune şi atunci sluga veşteşte pe împărat, care-l cheamă înăuntru pe voinic:

— Să trăieşti, înălţate împărate! grăieşte tânărul când, intrând pe uşa, vede pe împăratul florilor, îngenunche înainte-i şi-i sărută mâinile; iar împăratul îl sărută pe frunte şi-l pune pe scaun lângă el. Şi, pe când se gătea feciorul de împărat să-i spuie păsul, ce să vezi dumneata?

Odată vin lângă măria sa, un cârd de fete, zugrăvite în chipuri tare mândre. Au început să-i cânte şi să-l cinstească.

— Ce foc te-a adus pe-aici, nepoate?

— Apoi, uite ce e, măria ta! Şi-ncepe să-i deşire tot: uite şi uite şi uite.

împăratul florilor l-a ascultat ce l-a ascultat, apoi a dat din cap şi a început să grăiască:

— Eh! Tinere! Unde-ai plecat, e greu, dar tot acolo ţi-e norocul. în calea ta ai să păţeşti multe, dar ţine minte sfatul meu.

— Care, mărite împărat?

— Iată-l. Or mai merge cu tine trei fete ale mele, ca să te îndrepte pe calea cea bună şi să-ţi arăte unde e curtea zmeului. Ascultă-le sfaturile şi mergi cu bine, fătul meu!

Aşa. Apoi voinicul sărută mâna împăratului florilor şi-şi vede de drum cu cele trei fete. Merg şi merg.

Dar când se apropie de palatul zmeului cel grozav, văd la poartă un balaur. Fetele împăratului îi dau nişte miroase de-l adorm; iar Prâslea scoate pistolul şi-l curăţă.

Au mers pe urmă până la uşă. Acolo, alt balaur.

— Voinice, voinice, îi grăiesc fetele. Noi ne ducem de-a cum. Să descarci pistolul în balaurul ce se vede colo şi, după ce l-îi omorî, să te repezi în casă, fără frică. Acolo, o să găseşti pe fata împăratului Verde, după care ai plecat de-atât amar de timp. Stă singură, mititica, şi, când te-o vedea, o să înceapă să tremure de frică: dar tu să-i spui pentru ce ai venit. Să încui apoi uşa şi s-o povăţuieşti, voinice, să nu deschiză când o veni zmeul care a răpit-o. Ca să fii încredinţat însă că nu deschide, să-i legi zdravăn mâinile şi picioarele.

— Pe urmă?

— Pe urmă, când o sosi zmeul, să-i tragi cu pistolul ăla în cap, că să te cureţi de el. Ai înţeles?

— înţeles.

Aşa a făcut. Când l-a văzut fata de împărat, a început să plângă de frică şi de bucurie. Şi-o cuprinse, sărmana, un dor grozav de părinţi şi de lumea din care fusese răpită de nămetenie... că, de multe ori, sta singură şi cânta cu foc:

Străinii, mânca-i-ar câinii,

Mă usucă, vai de mine!

— Ce cauți, voinice? l-a întrebat fetișcana.

— Iată, am venit să te scap.

— Bine, bine; da' o să fie rău de tine, că, ia! Acum o să vie zmeul și... ca prafu' nu s-o alege de noi!

— N-ai frică; da' să nu te puie păcatul să-i descui!

Și, când zice așa, se repede, cam cu ciudă, cu sfială și cu tremur, nu-i vorbă, și o leagă zdravăn de mâini și de picioare, într-un colț al încăperii aceleia.

Au mai stat ce-au mai stat și odată au început să se dârdâie palaturile acelea și să se audă cutremur mare; apoi, vânt, furtună și răcnete.

— Haiti! Am păţit-o! strigă fata. „Vine zmeul!" Și când zice așa, și leșină de groază.

— N-ai grijă, fată mândră! grăiește voinicul și, cât ai clipi, trece la fereastră și-ndreaptă pistolul afară. Iar când a dat drumul armei, a izbit pe nămetenie drept în frunte și... zmeul a căzut la pământ și și-a dat sufletul.

Apoi Prâslea s-a repezit la fata de împărat, pe care a dezlegat-o și a stropit-o cu apă rece, de și-a mai venit în fire. Dar tot tremura săraca și aiura de groază:

— Ce-ai căutat aici, frate? Că are să vie zmeul și ţi-o pune capul!

— Taci, fată, că pe zmeul l-am mătrășit eu. Nu vezi? Și o ia în braţe de o duce și-i arată mormanul de carne fără viață, care nu era alta decât trupul nămeteniei.

Pe urmă, au rămas amândoi stăpâni în palatul acela. Și i-a spus voinicul tot ce i-a păţit sufletul de când a plecat de-acasă.

Au petrecut așa trei zile și, în petrecerea lor, își tot făceau socoteala: cum să fugă de-acolo?

He! Da' era departe vremea aceea; că eu uitasem să vă mai spun un lucru: împăratul florilor mai povățuise pe voinic că or ce-o vedea și or-ce-o auzi să nu dea ajutor la nimeni și la nimic, cât or sta în palatul zmeului.

Și Prâslea n-a ascultat sfatul.

După cele trei zile, atunci tocmai când găsiseră tinerii un chip de scăpare, odată văd ei că se schimbă vremea: furtună mare, vânt și ploaie, tunete și trăsnete.

Și-n viforniţa și târmoaca aceea, s-aude afară:

— Aoleu, maică! Făceți-vă milă și pomană de mă primiți și pe mine aci.

Feciorul de împărat se repede afară, să deschiză.

— Nu face asta, voinice! grăiește fata. Parcă mi-ai vorbit de un sfat al împăratului florilor.

— Nu-i nimic, dragă. Vezi tu; acu' și pe un câine e păcat să-l ții afară! Dar pe-o biată babă? Și apoi, o închidem într-o casă să stea acolo nevăzută, neauzită.

Dacă l-a auzit așa, fata nu i-a frânt voia.

— Primește-o; dar să nu-ţi pară rău.

Și a deschis. Atunci, ce să vezi dumneata? O babă urâtă, urâtă și cocoșată, cu o gură cât o șură și cu un fălmătuc de păr în frunte.

O bagă într-o casă și o încuie; dar, peste noapte, baba naibii se scoală, ia ușa-n cap și se duce, valvârtej, peste cei doi tineri. Și, pe când ei dormeau, face moșmoande, cum se pricepe ea, de-i ies lucrurile pe pofta inimii.

Adoarme buștean pe voinic și-l ia în cârcă de-l duce repede repede, într-o pivniță, unde-l leagă zdravăn de mâini și de picioare cu niște lanțuri groase și grele, să rămâie pironit cât lumea. Se urcă apoi îndărăt la fata de împărat, care se trezise speriată, o adoarme cu moșmoandele ei și o duce și pe ea în cârcă, departe-departe... Apoi? O vinde unui împărat păgân.

Dacă-și ia plata, vine îndărăt la Prâslea, acolo unde era legat și-l ia la bătaie cu un biciu de foc. îl bate mereu și-l întreabă:

— De ce mi-ai omorât feciorii, câine?

— Care feciori, mamă? întreabă el plângând.

— Balaurii și zmeul.

Și-l bătea și-l judeca, în fiecare zi de trei ori.

Săracul, săracul! Aşa l-a ţinut hârca, aşa l-a bătut şi aşa l-a judecat vreme de şapte ani! Şi în toată vremea asta, nu-i da decât apă şi câte un ciric de pâine, neagră, mucegăită şi uscată, la două zile o dată:

„Mă! Da' sec mi-a fost norocul!" se gândea Prâslea, tot plângând întruna.

Traiul lui, nene, să nu-l dea dumnezeu nici la duşmani, îşi luase acu' nădejdea de la fata împăratului Verde, de la lume şi de la toate şi se ruga lui dumnezeu să-i vie moartea mai curând.

Aşa.

Acu', să ne întoarcem la palatul împărătesc de unde plecase pentru întâia oară Prâslea.

La câteva luni, iată că se întoarnă acolo sluguliţa cea credincioasă, după ce căzuse mort. Şi sluga adusese, biet, veste la cei doi fraţi de toate primejdiile ce erau în calea lui Prâslea.

Iar fraţii, când au auzit, au zis:

— Lasă, că nu l-am trimes noi!

Cel mare a rămas la locul lui, împărat; iar cel mijlociu şi-a luat averea ce i se cuvenea, s-a însurat şi a dobândit un cârd de copii.

Şi-şi vedea fiecare de rostul lui.

Dar fratele cel mijlociu, tot mai cu dor. A aşteptat el un an, doi, trei... ba nouă ani! Şi, dacă a văzut că fratele cel mic nu îi mai răsare de nicăieri, l-a prins un dor... mamă, mamă!

Săracu, săracu! Pe unde-o fi, mititelul, şi cum o fi petrecând el tot striior şi pustiu, cu cântecul:

Străin sunt, străin mă cheamă,
Străin sunt cu bună seamă!
Străin sunt, străin îmi zice, încotr-oi face, m-oi duce,
Nu mai aud vorbă dulce.
Străin sunt, străin mă duc,
Străin ca un pui de cuc,
Străin sunt pe und-mă culc,
Ştii, ca frunza mă usuc!...

Unde să mai spun că şi inelul de la Prâslea începuse să-l strângă aşa de tare, că nu-l mai putea suferi?

— Nevastă, nevastă! grăieşte el într-una din zile. Tu rămâi cu copiii şi trăiţi cum v-o învrednici soarta, că eu mă duc... mă duc încotro oi vedea cu ochii, să-mi caut frăţiorul.

Şi a plecat. A mers el multă vreme, tot rătăcind prin pustii, până a ajuns la sfânta Miercuri.

— Maică Miercuri, se roagă el, ajută-mă să-mi găsesc fratele.

— Au, maică, nu te pot ajuta. Dar uite, apucă pe ici şi du-te la soru-mea, sfânta Joi, că ea, poate, te ajută.

A sosit la sfânta Joi, care l-a trimes la sfânta Vineri:

— Iată, maică, îi zice şi maica asta, du-te cu fetele mele la împăratul florilor. Acela te-opovăţui ce să faci; că tot el a fost călăuza şi fratelui dumitale cel mic.

Se duce acolo. împăratul florilor l-a primit bine şi apoi i-a spus:

— Tinere, fratele dumitale este legat în cutare loc; că nu m-a ascultat pe mine: să nu dea gazdă la nimeni în palatul zmeilor. Iar fata împăratului Verde, pe care o scăpase Prâslea de la zmeu, e luată de zmeoaică şi dusă la împăratul cutare. Acu' tu, voinice, dacă ai venit la mine, vrei să-mi asculţi toate sfaturile?

— Vreau, mărite împărate!

— Ascultă, dar. Tu te-i duce acolo cu sabia asta şi cu fetele mele şi cum te-or duce şi cum te-or povăţui, aşa să faci. Apoi, să ai grijă, tinere, ca atunci, când s-o duce zmeoaica iar la Prâslea, tu să te repezi în pripă, s-o iei de păr şi să-i zbori capul cu sabia asta. Să nu aibă pas să se uite înapoi, că, de-i da răgaz, nu faci nimic.

Aşa. Şi a plecat mijlociul după ce şi-a luat ziua bună de la împăratul florilor, căruia i-a mulţumit cu

lacrimile în ochi.

Sosi unde era închis Prâslea şi intră în pivniţă. Fratele cel mic aştepta pe zmeoaică ca să vie să-l ia din nou la bătaie şi leşinase.

Mai stă ce mai stă şi ia seama pe acolea şi odată vede 0 zgripţuroaică, că se duce năvală spre cel chinuit.

— Repede-te chiar acum şi loveşte-o, îi strigă fetele împăratului fiorilor, că acum e vremea.

— Bine.

Şi năvăleşte voinicul asupra ei, o prinde de cap şi apoi... Cât te-ai şterge la un ochi, îi taie gâtul cu sabia cea minunată de la împăratul florilor.

După aceasta se duce lângă Prâslea şi începe să plângă cu foc, când îl vede în ce stare ajunsese: ca vai de el, săracul, şi în podoara aceluia care a cântat:

— M-a băgat tânăr copil
Şi-acu sunt moşneag bătrân:
Barba-mi bate braţele
Şi chica călcâiele,
Mustăţile,
Pernele!...

De chinuri, sărmanul, nu mai vedea, nu mai cunoştea. Cum simte pe cineva apropiindu-se, începe să plângă şi să se vaiete:

— Lartă-mă; nu mă mai canuni atâta. Mai bine omoară-mă şi-ţi faci pomană.

Credea sărmanul, că tot zmeoaica e p-acolea.

— Nu mai plânge, frate, nu mai plânge! îi strigă mijlociul, repezindu-se la el şi sărutându-l cu foc. Nu e zmeoaica, frate, ci sunt eu!

— Cine?

— Nu mă cunoşti? Sunt chiar eu, fratele tău; am venit să te scap.

îşi vine atunci în simţiri, îl cunoaşte şi-l sărută. Apoi mijlociul îl dezleagă de lanţuri. Dar trebuia să-i taie şi carnea, că atât crescuse ea de mult, peste lanţuri. De răni, un pas nu putea să facă bietul Prâslea.

L-a luat frate-său în braţe şi l-a scos afară din adâncătura aceea.

Acu' să-l ducă undeva, nu putea să meargă. L-a băgat într-o altă odaie şi s-a dus mijlociul la fetele împăratului florilor, la tatăl lor, îndărăt. De acolo a luat nişte alifie şi a uns pe frate-său de s-a făcut sănătos.

Au mai rămas apoi câteva zile acolo, tot cercetând încăperile cele multe din palatul zmeului.

Aşa. Şi cum cercetau ei, iată că în partea de răsărit găsesc o uşă care se deschidea drept în jos.

O ridică cu greu, intră înăuntru şi încep să se coboare. Acolo, nene, întuneric, să-l tai cu cuţitul.

Mai merg ce mai merg, pe sub pământ, şi zăresc, în depărtare, o lumină.

Apoi se tot duc şi, ca să intre acolo, unde era lumina cea multă, deschid o uşă. Şi ce să le vază ochii? în încăperea ceea, fel de fel de pietre scumpe, şi, mai departe, o grădină cu flori fel şi chip.

Şi stau acolo amândoi fraţii, vreme multă, mirându-se şi bucurându-se de frumuseţile negrăite ce le ieşeau în cale.

Apoi, culeg câte un coşuleţ cu flori minunate de acolo şi se suie iarăşi sus în palat. Şi mai pe la o vreme, zice fratele cel mijlociu către cel mic:

— Da' bine, măi frate. N-o să stăm aici cât lumea. Hai îndărăt la casa noastră, că m-aşteaptă şi pe mine copiii şi nevasta.

— Te-or aştepta pe tine, dar pe mine în altă parte mă poartă dorul, că:

Sus la munte, iarba-mi creşte,
Dorul mândrii mă topeşte,
Mă topeşte din picioare
Ca un muc de lumânare,
Când curge ceara la vale
Să rămâne feştila...

Așa-mi arde inima!

Eu, nene, orce-o fi, mă duc după fata de împărat, pe care mi-a răpit-o zgripțuroaica. Mă duc, că într-acolo e norocul meu.

— Mai bine hai, măi frate, cu mine acasă: că la fata de împărat n-o să te mai poți duce.

— Aș!

Au luat câte un coș cu flori și au mers la împăratul florilor, de i-au dus și din acelea și i-au mulțumit.

— Tu, voinice, i-a glăsuit împăratul acela, ai să mai pățești și de aci înainte multe, multe, până-i ajunge să-ți iei tovarășă pe fata împăratului Verde. Da' tot ai să izbândești!

— Sfânt să-ți fie rostul, mărite-mpărate!

S-a dus apoi de a mulțumit și sfintei Miercuri, sfintei Joi, sfintei Vineri; iar sfânta asta din urmă i-a mai spus:

— Voinice, voinice! Ai să te duci la împăratul căruia i-a fost vândută fata împăratului Verde și, ca să ajungi acolo, să apuci pe drumeagu' ăsta. Află că, pe fată, păgânul a luat-o de nevastă. D-aia, când vei ajunge acolo, să te faci, Prâsleo, luntre și punte, ca să te primească slugă-n curte. Ai înțeles?

— înțeles.

— Pe urmă, să nu mai vorbești nimănui și nimic despre împărăteasa cea tânără, că împărăteasa este acum aleasa sufletului tău. Să pândești doar când o ieși ea cu roabele în plimbare și tu să te duci alunei încet-încet și să-i pui coșu ăsta cu flori, înainte, fără să te vază cineva. Are să rămâie înmărmurită când le-o cunoaște, că flori d-astea nu sunt decât în palatul zmeului care o răpise.

Așa. Apoi Prâslea, după ce i-a ascultat sfaturile, i-a mulțumit și s-a depărtat.

Iar mai încolea, și-a luat ziua bună de la fratele cel mijlociu și... s-a tot dus!

La palatul împăratului cel păgân, se băgă slugă în curte. Acu', pândea prilejul să iasă la plimbare împărătița și, norocul lui! Iată că o vede într-o zi, tot așa de mândră și frumoasă, cum o văzuse el întâia oară.

Dar eu am uitat să vă spun că împăratul acela încercase el, fel și chipuri să facă pe împărătiță să-l îndrăgească și zadarnic cercase; că nu izbutise până acum să o aducă la potecă. Și, sărmana, tot plânsă și pe gânduri sta.

Se plimba acum frumoasa împărătiță, având cu ea douăsprezece roabe, printr-o grădină tare mândră. Sluga o cunoaște, plânge și râde de bucurie; apoi ferit, dă fuga și pune coșul cu flori de care vorbirăm între florile grădinei împărătiței.

Apoi se ascunde.

Așa. Iar împărătița, când vede, se pune pe gânduri.

Astea, se vede, or fi faptele împăratului, care tot cearcă să mă amăgească.

Se tulbură ea, se duce în palat și cere să-i aducă coșul.

Dar când se duc roabele, nu-l găsesc.

— Mare minune! glăsuiește fata de împărat și, a doua zi, când pleacă-n plimbare prin grădina ceea, iar găsește coșul. Se miră:

— Ziceați că nu e, leneșelor!

Iar intră în palat și iar cere să-i aducă coșul.

Acolo însă, ia dacă ai ce. Coșul, parcă intrase în pământ. Atunci, odată își dă cu palma peste frunte: „Doamne! Cum nu m-am gândit eu mai dinainte? Trebuie să fie pe-aci pe aproape alesul meu!”

Iese în grădină, de rândul ăsta numai cu două roabe și, când vede iarăși coșul, glăsuiește:

— Vedeți? Ziceați că nu e coșul. Săriți de-mi aduceți pe nerușinatele acelea care m-au mințit.

Roabele au dat fuga unde le-a trimes și atunci, odată a răsărit ca din pământ, înainte-i, Prâslea.

— Iată că am sosit, scumpa mea!

— Bine, bine! zice ea plângând de bucurie. Da', vorba e cum să scăpăm?

— Lesne. Oi lucra eu cum m-oi pricepe.

— Apoi, nu vezi, voinice, că de jur împrejurul curții acesteia sunt numai arapi înarmați, să păzească?

— Nu face nimic. Vino poimâine seară aici, că sunt gata să te scap.

— Bine.

Se ascunde apoi sluga; iar împărătița, cum vin roabele, se duce cu ele în palat.

Și se apucă Prâslea de lucru; sapă și sapă și, el știe cum, face o scobitură strașnică în pământ, pe sub zidurile palatului aceluia, așa ca să pătrundă în depărtare și să poată orcine să iasă din curtea palatului tară a putea fi văzut de vreo parte.

Și așa. în seara cu pricina, împărăteasa se roagă:

— Lasă-mă, bărbate dragă, să mă plimb și eu puțin în seara aceasta.

— Bine, plimbă-te, de ce nu? zice împăratul cel păgân, mirat și vesel că s-a mai schimbat puțin și împărătița.

îi dă, însă, două roabe să-i fie tovarășe. A ieșit.

Când a sosit la locul știut, sluga era acolo, în capul drumului ce-și croise pe sub pământ.

Cum se apropie, împărătița trimite pe una din roabe să-i aducă un pahar cu apă; iar celeilalte roabe, îi grăiește:

— De ce nu vrei tu, fată, să mergi cu mine? Să scăpăm de aici.

— Vai de mine! N-o să mă prinză?

Apoi, începe să răcnească și atunci Prâslea scoate pistolul și-o curăță de pe fața pământului.

— Doamne iartă-mă! Milă mi-e de ea; dar de mine mi se rupe inima.

Pe urmă, ia de mână pe împărătiță și încep să iasă, pe scobitura aceea de pământ, afară din curțile palatului.

Dar nenorocul îi păștea și aci, ce socotiți dumneavoastră? Au auzit arapii zgomotul pistolului și le-au luat dâra!

Atunci, ce să facă bieții? De frică și prin întuneric, au început să fugă, fugă nebună.

Dar împărătița fugea tot înainte, socotind că și Prâslea a plecat mai de mult și silind să-l ajungă; iar el, fiind mai în urmă, o așteaptă să vie.

Și așa, sărmanii, s-au rătăcit unul de altul. Alt chin și alt foc, acum!

Acu', fata împăratului Verde s-a tot dus, sărmana, S-a dus noaptea aceea, plângând și obidindu- se, prin păduri și locuri neumblate; ba și ziua a doua și noaptea următoare.

Ba ce zic? O lună încheiată a rătăcit, biata de ea, până când a sosit într-un oraș. Ce să facă? Nu știa nici în care țară e, nici în care oraș.

Da' era bolnavă, pocâltită de foame și ajunsese până acolo numai c-o mână de suflet.

Intră într-un spital și, după ce se mai întremează, rămâne slujnică. Și a stat acolo, vreme de un an, tot plângând și tot rugându-se celui de sus, să facă ce-o vrea cu ea.

Acu' să nu uităm vorba. Feciorul de împărat a tot rătăcit și el, căutând-o prin pustietăți, până ce după un an și mai bine, a ajuns aproape de orașul de care ne fu vorba. De multe ori, obosit, nemâncat, izbit cu capul de stânci, era gata să-și puie capăt zilelor; dar, odată nu-l lăsa inima, că ea e vinovată totdeauna, bat-o pârdalnicul!

Așa. Când să intre în oraș, nu mai poate merge înainte și cade jos, sărmanul, obosit, flămând și bolnav.

Cum sta acolo în nesimțire, iacă că trece o trăsură. Vizitiul:

— Scoală, măi bețivule!

Feciorul de împărat, însă, n-aude și tace.

— Dă-i, mă, câteva bice! glăsui boierul din trăsură, să se trezească!

Și începe vizitiul să-i care pe spinare: jart!... jart!... Atunci se mișcă și bolnavul:

— De ce mă bateți, oameni buni?

— Pentru că ești beat.

— Ba mai bine lăsați-mă să mor în pace, că nu mai am mult și-o să părăsesc lumea, zice cu voce stinsă voinicul.

— Ba ești beat. Nu vezi cum vorbești?

— Sunt nemâncat și bolnav, creștinilor!

Vorbea cu atâta jale și milă că ar fi mișcat și lemnele și pietrele...

— Păi, cine ești și de unde? întrebară atunci ăia, mai îmblânzindu-li-se inima oleacă.

— Ia! Un străin rătăcit.

Atunci, li se făcu milă; îl suie în trăsură și-l duc la spital.

A stat ce-a stat acolo, şi, după câteva zile, ce să vedeţi dumneavoastră? Vine acolo, să-l îngrijească slujnica care – după cum ştiţi – nu era alta decât chiar mândra fată a împăratului Verde, scăpată de la zmei şi de la păgâni şi ajunsă acum pe uşi străine.

îl cercetează şi, tot vorbind, odată încep să picure lacrimi mari din ochii frumoşi ai slujnicei:

— Ei, voinice, află că eu sunt fata pentru care ai suferit atâta.

Şi se pun pe plâns şi îmbrăţişări de se mira tot spitalul.

Aşa. Şi tocmai pe când şedeau ei îmbrăţişaţi şi plângeau cu foc, vine doctorul.

Ştiţi cine era ăsta? Chiar fratele cel mijlociu care rămăsese cu averea.

— Cine eşti, voinice? întrebă el pe bolnav.

— Prâslea, feciorul cel mic al împăratului cutare.

— Aşa? Apoi, şi eu sunt fratele tău.

Şi se pune şi fratele cel mijlociu pe plâns, apoi se şterge la ochi şi adaugă:

— Să lăsăm plânsul acum. Mulţumeşte, frate, că aici stntem în împărăţia noastră. Hai la nenea!

Şi i-a luat pe amândoi de i-a dus la frate-său împăratul.

O! Ce bucurie, apoi, pe măria sa, când şi-a văzut frăţiorul, după atâta vreme de despărţire!

Au petrecut ei ce-au petrecut; apoi au trimes un om călare pe un măgar, la împăratul Verde, tatăl fetei, să-i ducă veste cu bucurie la zi mare.

Ăla, tot socotea că visează, când a aflat că i-a scăpat fata de la zmeu. Nici nu se mai ţinea cu ea săracul, de atât amar de timp!

Şi s-a pornit d-acolo, din împărăţia lui, cu mare alai, la drum lung, până la curţile celor trei fraţi.

Da', când şi-a văzut împăratul Verde odrasla? He, he!... A murit şi a înviat de bucurie, a sărutat-o cu foc şi pe ea şi pe feciorul care i-o scăpase.

Apoi, s-a ţinut de vorbă: i-a dat-o de nevastă şi i-a mai dat în stăpânire toată împărăţia, cu toate bunurile şi mirodeniile de pe lume...

Pe urmă trai, nenişorule, şi noroc, noroc...

Trăia odată o femeie săracă şi femeia aceea a rămas văduvă chiar la câteva săptămâni după nuntă. Când se împlinirăă nouă luni de la moartea soţului se născu un băieţel frumuşel ca o gherghină din grădină şi de la asemănarea asta i-a pus şi numele de Gherghinei.

Amu, naşă-sa, fiind oleacă mai înstărită, i-a adus dar de rodine un viţeluş, că-i fătase vaca gemănări şi nu dovedea cu alăptatul.

— Poftim, cumătră, un mic dar din partea noastră în norocul finului, zise ea arătându-i spre viţeluşă. îngrijeşte-o cum ai să poţi şi, peste un an, doi, scăpaţi la frupt alb, că mama ei e de soi foarte bun şi ne îndestulează toată casa, iar fruptul nu ne lipseşte niciodată de la masă.

Fina se bucură, sărută mâna naşei, sărută şi viţeluşa pe bot şi din clipa aceea o ţinură de-a-valma cu ei în odaie, până ce a mai zburătăcit oleacă. Din odaie au mutat-o în tindă, iar din tindă într-o dosălică lipită de peretele casei.

Viţeluşa creştea şi era cuminte şi ei se bucurau văzând-o cum creşte ca din apă, numai că bucuria lor n-a ţinut mult din pricină că ea după ce ajunse juncuţă avea nevoie de hrană mai multă.

Vădana însă neavând nicio palmă de pământ şi mai întâmplându-se şi-o secetă cumplită, tocmai în vremea aceea, s-a gândit că decât a vedea-o topindu-se din picioare, mai bine să-i deie drumu în lume, în nădejdea că poate fiind slobodă îşi va putea agonisi mai uşor hrana.

Cu acest gând, s-a sculat într-o bună dimineaţă cu noaptea în cap şi luând junca de funiuţă a scos-o până în marginea satului şi după ce-a mângâiat-o şi a sărutat-o plângând de sărea cămaşa de pe ea, odată numai ce s-a îmbărbătat şi crişcând din măsele o rupse spre casă, bocind în gura mare, ca după mort:

Porumbiţa mea, porumbiţa mea,
Cine te-a mai mângâia
Cine te-a mai adăpa,
Cine grija ţi-a purta?

De pe la o bucată de cale, nerăbdând-o inima şi-a mai întors o dată capul înapoi şi uitându-se văzu

Gherghinei cel sărac ajunge împărat

văcușoara stând cu fața spre sat, povestea că îndurat să se despartă de stăpână. A mai făcut încă vreo câțiva pași și iar s-a uitat în urmă, însă de data asta o văzu pășind alene spre pădurea din apropiere.

— Mergi sănătoasă, draga mea, că decât te-oi vedea murind de foame la mine, mai bine du-te în lumea ta, ca să trăiesc măcar cu gândul că tu o duci mai omenește acolo unde te afli, grăia biata femeie închipuindu-și că vorbește chiar cu văcușoara ei.

În sfârșit, după ce a mai trecut cât o fi trecut de la întâmplarea asta, gospodina și-a cumpărat o răpciugă de capră, în dorul juncii, ca să aibă totuși coadă de dobitoc în ogradă. Toată ziulica behăia și alerga tară astâmpăr de ici, colo; intra prin ogrăzile vecinilor și le strica straturile: se suia până și pe casă, așa de neastâmpărată ce era.

Biata femeie însă îi îndura toate moțocurile, bucuroasă că măcar are cu ce potoli foamea copilului. La urma urmei e rău cu rău, da-i mai rău tară rău.

Amu, dacă cu capra avea necaz și primea veșnic în obraz de la lume, iar de sărăcie nu se putea descurca cu niciun chip, în schimb, băiatul o făcea să uite toate necazurile, fiindcă era cuminte și pe zi ce trecea tot mai voinic și mai frumos se făcea.

Când a ajuns flăcăuaș, nu știu ce-i veni lui într-o zi s-o întrebe pe mamă-sa dacă totdeauna au fost așa săraci ca acuma și dacă toată viața ei și-a mâncat sufletul numai cu râia de capră și cele câteva gobăi prin ogradă? La întrebarea asta mamă-sa îi răspunse că pe vremuri au avut și o biată juncuță, dar că din pricina lipsei de hrană i-a dat drumu în lumea ei, să se hrănească singurică pe unde o putea și cum a putea, decât să moară la dânșii de foame.

La auzul acestei vorbe, pe băiat îl şi trăsni prin minte un gând şi de aceea repede o şi-ntrebă pe mamă-sa cam cum arăta la chip acea juncuţă. Ea, nebănuind scopul întrebării, îi spune că era porumbă la păr, avea o steluţă albă în frunte, iar cornul de către om era puţin adus în afară.

Gherghinei, zâmbind a râde, face către ea şi-o întreabă iar:

— Mămucă, dumneata bănuieşti de ce te-am întrebat eu cum arăta văcuţa noastră?

— Cred că aşa ca să te găseşti în treabă...

— Ba nu. Eu te-am întrebat deoarece acuma, fiind băiat mare, mă simt în stare să pot ţine o coadă de vacă, cum ţin şi ceilalţi gospodari. Şi ca să nu dau bani pe una străină, am s-o caut pe-a noastră.

— N-are niciun rost să te trudeşti degeaba, dragul mamei!

— De ce crezi dumneta treaba asta?

— Cred fiindcă de-atunci au trecut cîţiva anişori buni. Fă socoteală că tu atunci erai abia în faşă, iar acuma eşti flăcău în toată puterea cuvântului, Ehehei, cine ştie pe unde-i putrezesc ei ciolănelele, că doar n-avea să te aştepte pe tine sau să trăiască, sărmana, cât roata morii şi căciula lui Grigore!

— Mămucă, zise băiatul, dumneta spune ce vrei, iar eu am să fac ce ştiu şi de ce mi-am pus în gând tot nu mă las. Voi întreba din om în om şi de-o fi nimerit la vreun gospodar l-oi sluji cât a pretinde şi tot îmi răscumpăr văcuşoara. De-o fi trăind în pădure, tot trebuie să dau de urmele ei, că doar nu-i un ac într-un car cu fân. Iar de s-o fi trecut din viaţă, am să-i găsesc măcar coamele şi se cheamă că tot am aflat de soarta ei.

— Ţi-am spus şi ţi-o mai spun că-ţi pierzi vremea de pomană întrucât eu am văzut-o îndreptându-se spre pădure, ori acolo, la mintea cocoşului, că între atâtea sălbăticiuni era cu neputinţă să scape nesfăşiată.

— Vedem noi după ce mă satur de căutat

Dacă a văzut şi a văzut mamă-sa că nu-l poate scoate dintr-ale sale, nu s-a mai împotrivit şi astfel băiatul şi-a pus în trăistuţă încă de cu seară un boţ de mămăligă, câteva cepe şi chiar a doua zi a pornit la dram, îndreptându-se întâi şi întâi spre pădure pe oara aceea ce auzise de la mamă-sa.

A umblat cât a umblat, a călcat văile, ponoarele şi dumbrăvile şi într-o bună zi iaca numai că zăreşte în marginile unei poieni o biată vacă slabă şi prăpădită ca vai de steaua ei. Când se uită mai bine la ea, vede tocmai semnele pe care le căuta.

„Asta trebuie să fie" îşi zise bucuros în sinea lui Gherghinei, şi tot atunci s-a şi repezit la părăoaşul din apropiere de i-a adus câteva căciuli cu apă; i-a pus dinainte şi un brăţişor de iarbă şi după ce vaca şi-a mai revenit oleacă, el se pregătea s-o ridice ca s-o aducă acasă. Nu mică îi fu mirarea însă că în clipa când să-i puie funiuţa între coame, vaca se uită lung în ochii lui şi începe să grăiască, da ştii colo grai limpede şi aşezat, de-a mai mare dragul s-o asculţi:

— Voinicule, zise ea, mulţămesc frumos că ţi-ai făcut pomană cu mine. într-adevăr, eu sunt ceea pe care tu o căutai, dar acuma e prea târziu să mă mai întorc la căsuţa de unde am plecat. Şi nu că n- aş merge, dar nu mă mai ajută puterile. Am îmbătrânit, am slăbit şi văd limpede cum se apropie funia de par. Pentru inima ta bună însă am să te răsplătesc în aşa fel de-o să mă ţii minte toată viaţa.

Şi pornind de aici îi destăinui că are opt feciori tineri şi voinici ca leii.

— Ei acuma sunt duşi la păscut, dar din clipă în clipă îi aştept să sosească. Fiind crescuţi în pustietatea asta de codru, au rămas sălbatici şi nu cunosc la om, de aceea până îi mai liniştesc, până- i mai lămuresc, tu sui-te colo sus în stejarul de alături şi nu te da jos până nu-ţi spun eu. Dar umblă mai repede şi nu te prea codi că dai de bucluc.

Se cataără Gherghinei cu vai nevoie şi într-adevăr că abia apucă a se cuibări între crengi şi iaca se şi auzi boncăluitul lor, venind ca vântul şi ca gândul, de se cutremura pământul. Cum au ajuns lângă mama lor, nici n-au apucat bine a-i spune sărut mâna, mămucă dragă, că au şi luat-o la întrebări că cine le-a călcat prin bătătură?

— N-a fost nimeni. Poate vi se pare vouă, dragii mei!

— Ochiul nostru nu ne înşeală pentru că vedem urme de picior omenesc prin iarbă. Arată-ni-l încotro s-a dus sau unde l-ai ascuns, ca să ţi-l răfuim noi după legea noastră!

Porumbica s-a mai sucit, s-a mai codit şi după ce a văzut că le-au mai trecut toanele, le-a spus-o limpede că le destăinuie despre ce-i vorba, dacă-i făgăduiesc hotărât că vor fi cuminţi şi nu se vor atinge de el.

— Da', cine-i mă rog dumnealui şi ce hram poartă de-i ţii parte cu atâta grijă? întrebară ei.

— Ca să vă spun drept şi adevărat, este vorba despre feciorul vădanei care m-a crescut chiar din ziua când am venit pe lume. Din pricina sărăciei însă nu m-a mai putut ţine la ea şi din milă să nu mor de foame

mi-a dat drumul în lume să-mi agonisesc singurică hrana. Şi uite aşa se face c-am ajuns aici unde v-aţi trezit şi voi la lumină.

— Mămucă dragă, grăi boul cel mai în vârstă, dacă aşa-i vorba, atunci se schimbă socoteala şi în loc să-l răfuim, te rugăm să ni-l arăţi să vedem cu ce-l putem ajuta!

Porumbica, înţelegând că a trecut ceasul cel rău cu primejdia de care se temea, odată numai ce-şi ridică privirea în sus spre Gherghinei şi-i făcu semn că poate coborî fără nicio grijă. Coboară ei bucuros şi aşezându-se cu toţii jos, în jurul Porumbicăi, le istorisi şi lor povestea, cum v-am istorisit-o şi noi domniilor voastre.

Boii îl ascultară în tăcere şi după ce băiatul mântui povestea, ei îşi dădură cu părerea că trebuie să se mute cu traiul la casa vădanei ca s-o scoată din sărăcie.

— Ea fără mămuca nu merg, zise mezinul cu lacrimi în ochi.

— Mergeţi voi singurei, dragii mei, răspunse mama lor, fiindcă eu cu mare dragoste m-aş duce, dar, din nefericire, nu mă mai pot urni de jos. De aceea l-am şi adus pe băiat cu gândul aici, ca să vi- 1 dau pe seamă şi să faceţi voi ceea ce n-am putut face eu în tinereţele mele.

Atâta apucă a spune Porumbica şi pe loc a şi închis ochii.

Gherghinei a îngropat-o cu mare jale, colo cum s-a priceput în legea lui; au jelit-o şi feciorii şi-au tras cu copita ţărână peste mormântul ei, apoi au pornit spre casă.

Când au intrat pe poartă ş-a văzut gospodina tamazlâcul de boi întunecându-i ograda, a înlemnit de spaimă, că vezi dumneata pe loc începură să-i treacă prin minte fel şi chip de gânduri. Şi deşi nu- 1 ştia pe băiat în stare de faptele pe care le bănuia, totuşi, stătea rece, aşteptând din clipă în clipă să-i calce pe urmă păgubaşii ca să-l puie în lanţuri.

— Ce înseamnă asta, dragul mamei? îl întreabă ea îngrijorată.

La urma-urmei, femeia avea dreptate, pentru că de la plecarea Porumbicăi n-a mai pomenit picior de vită comută în ogradă şi-acuma, poftim, că din bun senin a sărit dintr-o dată la patru perechi de boi, tineri şi voinici să dărâmi munţii cu ei şi alta nimic!

— Nu cumva te-a dus mintea unde bănuiesc eu?

— Fii fără grijă, mămucă, răspunse Gherghinei, pentru că în toată tărăşenia asta nu-i nimic din tot ceea ce bănuieşti dumneata. Eu ţi-am spus doar dinainte că mă pornesc să-mi caut vaca şi, după cum vezi, norocul a ţinut cu mine, că mai ţine el câteodată şi cu cel sărac!

— Adică vrei să spui că ai dat de urmele văcuşoarei noastre? întrebă mamă-sa.

— Da. Am dat nu numai de ea, ci şi de urmaşii ei pe care îi vezi aici faţă!

— Dar Porumbica unde-i, că parcă n-o văd între ei?

— Ea a trecut, sărmana, pe lumea cealaltă chiar sub ochii mei. A avut însă vreme să-mi dea feciorii pe samă şi îndată, după aceea, a şi închis ochii.

Mamă-sa auzind despre ce-i vorba, pe loc se linişti. Şi uite aşa, chiar de a doua zi, Gherghinei s-a pus pe treabă şi în scurtă vreme a gonit sărăcia de la casa lor.

E drept că un timp de vreme au mai clevetit şi oamenii din sat pe sama lui; l-au mai cârâiţi fetele şi flăcăii şi nevestele că vezi dumneata, lor nu li se părea treabă curată în toate cele ce vedeau, atâta numai că el se făcea n-aude, nu vede, iar satul luându-se cu alte griji, a uitat curând de grija lui şi gurile rele se potoliră.

Amu, ca să nu ne mai lungim la vorbă, că-ntâmplarea din poveste înainte încă este, aflaţi că într- o bună zi iaca numai ce se răspândi zvon cum că împăratul vrea să-şi mărite fata, dar cere peţitorilor drept semn de vrednicie să-i desţelenească o pârloagă cât cuprindeai cu ochii şi asta numai într-o singură zi şi cu cel mult patru perechi de boi. Cine se prinde şi izbuteşte, câştigă, cine nu, plăteşte cu capul îndrăzneala.

Şi vestea, ca orice veste, s-a răspândit iute în lume şi a ajuns şi la urechile lui Gherghinei. El ştiind ce fel de boi are – că erau tusopt năzdrăvani ca şi mama lor – le-a cerut părerea, iar ei îl sfătuiră să-şi încerce norocul fără nicio grijă.

— Totuşi gândiţi-vă bine înainte de a lua această hotărâre, fiindcă dacă nu izbutim ne-am dus pe copcă.

— Nu-ţi fie frică. De asta răspundem noi.

— Bine. Şi Gherghinei, pe oara încredinţării lor, o rugă pe mama sa să ducă cuvânt împăratului cum că fiul ei se prinde să-i are pârloaga potrivit dorinţei măriei sale.

— Vai de mine şi de mine, zise mă-sa speriată de îndrăzneala lui, tu îţi dai sama ce vorbeşti?

Destul că l-am pierdut pe tată-tău, acu vrei să te pierd şi pe tine? Amu, de el măcar nu mi-i ciudă fiindcă ştiu că n-a făcut-o de bună-voie, sărmanul, dar tu să-ţi bagi singurel capul sub ştreang, asta-i curată nebunie! N-ai fete destule în sat? Îţi trebuie să te avânţi unde nu-i de nasul tău?

Gherghinei a stat, a tăcut şi după ce ea şi-a descărcat năduful, face către ea şi-i zice iar:

— Mămucă; mie nu mi-i de fata împăratului, că doar nici n-am văzut-o şi nici nu ştiu dacă-i frumoasă sau urâtă, ci vreau să-i dovedesc măriei sale că şi în bordei sunt voinici vrednici, care se pot lua la întrecere cu crai şi feciori de boieri şi s-ar putea întâmpla să-i lese de căruţă chiar şi pe aceşti fudulani încrezuţi.

Mamă-sa îl sfătui din nou să-i lese pe alţii mai breji să-şi încerce norocul, că doar este o vorbă din bătrâni că prin faţa celor mari şi pe la coada calului să treci cât mai rar şi dacă se poate chiar deloc.

Degeaba ostenească că Gherghinei o ţinea una şi bună:

— Mămucă, dumneata fă aşa cum te rog, fiindcă eu ştiu ce vorbesc şi pe ce mă bizui şi n-ai nicio teamă că mi se poate întâmpla ceva rău.

Dacă a văzut şi a văzut biata femeie că cu băiatul nu-i chip de scos la niciun capăt, şi-a luat inima în dinţi şi-a plecat. Spre bucuria sa, n-a trebuit să umble prea mult şi nici să bată pe la cele uşi că pe măria sa îl găsi în ogradă stând la sfat cu nişte curteni. îi spune ea cine-i, de unde-i şi pentru ce a venit, dar măria sa, aflând că-i vădană încă din tinereţe şi că băiatul e singura ei mângâiere, se înduioşă, o sfătui să-şi trimită mai întâi feciorul ca să vadă la faţa locului cam despre ce-i vorba şi abia după aceea să ia hotărârea. Femeia însă cunoscând îndărătnicia băiatului îi răspunsese împăratului că a încercat în fel şi chip să-l împiedice, dar fără niciun folos.

— Gospodină dragă, stărui împăratul, s-avântă el pentru că-i cu mintea cruduţă, dar dumneata care vezi altfel lumea spune-i să nu uite că porunca mea mai are şi un adaosag.

— I-am spus şi-l cunoaşte şi el, dar tot degeaba că nu mă ascultă de parcă aş vorbi la pereţi.

— Bine. Atunci să poftească aici, ca să vedem şi noi pe ce se bizuie şi ce-i poate cureaua de se ţine aşa băţos?

— Luminate împărate, eu vă pot spune dinainte pe ce se bizuie, că ştiu.

— Pe ce?

— Pe cele patru perechi de boi.

— Hm, face măria sa, dacă-i vorba că se sprijină numai pe boi înseamnă că n-a făcut nimic. Trebuie să ştii că au fost şi alţi cercători, poate cu boi şi mai vrednici ca ai lui şi tot au rămas de ruşine, darmite el? Spun asta fiindcă după câte văd sunteţi cam sărăcuţi şi după cum îi stăpânul aşa-i şi dobitocul său. De aceea te şi sfătui să vină băiatul pe încercatelea, ca să vadă cum şi ce-i, fiindcă aici nu-i vorba de un pământ obişnuit, ci de o pârloagă în care n-a intrat plugul niciodată.

— Am să-i spun, deşi nu cred să-l pot îndoi, şi femeia făcu o plecăciune adâncă şi, venind acasă, îi spuse băiatului întocmai cum o sfătuise cu priinţă măria sa.

îi vorbi ea cu lacrimi în ochi despre primejdia care îl paşte, dar el, drept răspuns, a dat jos plugul şi grapa din podul şurii şi le-a zvârlit în car; a înjugat o pereche de boi, iar pe ceilalţi i-a pus la tânjală şi făcându-le semn cu biciuşca pe deasupra capetelor pomi la drum. A mers toată noaptea şi a doua zi la răsăritul soarelui poposea bucuros la curţile împărăteşti. Lăsă carul la poartă şi se duse
întins la măria sa, pe care îl găsi în cerdac luându-şi gustarea de dimineaţă. îi spune cine-i şi pentru ce a venit şi-l rugă să-i dea un însoţitor ca să-i arate locul care trebuie arat. împăratul, văzându-l băiat tânăr, şi mai ştiindu-i din ajun povestea, îl mai sfătui din nou să nu se pripească în hotărâre, ci, mai întâi să încerce tăria pârloagei şi abia după aceea să vadă dacă mai are corajul cu care a pornit de-acasă. Degeaba însă îşi strica gura şi măria sa deoarece Gherghinei i-o spuse limpede c-a venit hotărât să se apuce de treabă şi nu dă înapoi niciun pas de la această hotărâre. împăratul, luându-i îndărătnicia drept sminteală, n-a mai stăruit, ci îi arătă locul cu degetul – că era chiar după gardul palatului – şi îşi urmă mai departe tabietul. Flăcăul, cum s-a văzut în capătul pârloagei, a şi pus trei perechi de boi la plug, iar o pereche la grapă şi dă-i drumu, băiete, că să nu te faci de râs ca ceilalţi dinaintea ta!

Amu, cum şi în ce fel mergea aratul nu ştiu, destul că pe la prânzul cel mic vine un slujitor la măria sa şi foarte tulburat îl vesteşte că acel tânăr necunoscut, care nu de mult a băgat plugul în brazdă, mai are oleacă şi mântuie aratul.

— Tu visezi sau ţi-ai pierdut minţile, netotule? strigă la el împăratul plin de mânie.

— Aşa-i cum vă spun, luminate împărate, răspunse sluga – şi dacă n-aveţi încredere în mine – trimiteţi pe altcineva să vadă.

— Bine, şi împăratul a trimis altă slugă mai de încredere, dar primi acelaşi răspuns.

La auzul acestei veşti, măria sa se tulbură groaznic, iar domniţa, auzind şi ea vestea, începu să plângă la gândul că va trebui să meargă după o sălbătăciune şi să trăiască în cine ştie ce întundătură de bordei. Îşi făcea ea socoteala asta, pentru că aşa o învăţase dascălii ei despre cei născuţi în afară de palat. Şi uite că din bun senin, Gherghinei a pus în mişcare, fără să vrea, toată curtea împăratului, de sus până jos. Şi era o frământare de parcă s-ar fi vestit venirea unui căpcân. în faţa acestei îngrijorări, măria sa adună în grabă mare pe toţi sfetnicii şi curtenii ca să le afle părerea şi să vadă cam ce-i de făcut!

— Că dacă stăm cu mâinile în sân, zise împăratul, împeliţatul ne şterge, cât ai clipi, jumătate de împărăţie şi ne ia şi fata de soţie. E drept că mă simt şi eu vinovat în treaba asta, pentru că neavând de lucru am slobozit o vorbă, dar fără să-mi treacă prin minte unde poate ieşi ea şi în ce bucluc intrăm?

— Şi încă ce bucluc, întări vorba unul din sfetnici, în timp ce ceilalţi, clătinând bărbiile, murmurau: foarte mare, foarte mare bucluc, fiindcă ţărănoiul de pune mâna pe putere face harcea- parcea din noi şi ne împrăştie ca pe nişte surcele în toate vânturile pământului.

în vreme ce toţi se frăsuiau şi se tânguiau, domniţa bocea ca după mort, iar împăratul îşi freca mâinile şi se mişca furios de ici-colo, iaca deodată maimarele sfetnicilor şi-aduce aminte de bătrâna florărească care cică se mai îndeletniceşte şi cu facerea irurilor, pentru te miri ce boli şi n-ar fi a mirare să-i scoată ea din încurcătură că vorba ceea: încercarea n-are greş şi nici nu ştii de unde sare iepurile?

— Bine. Dacă socotiţi că ne-ar putea fi de folos atunci aduceţi-o tot acum aici la mine, porunci măria sa şi cât te-ai şterge de câteva ori cu ştergarul pe obraz, baba a şi fost adusă pe sus de nişte slujitori. îi spune măria sa pentru ce a fost chemată şi dacă îi poate ajuta. Dară nu mâine-poimâine, ci chiar acuma, până nu apucă flăcăul a mântui treaba. Măcar o brazdă, două să-i rămână nearată pe a doua zi şi te răsplătesc, băbuco, cu pungi de gălbănaşi de nici să nu le ştii socoteala, altminteri te trimit la bordeiul lui să-i paşti godacii.

Bătrânica, auzind despre ce-i vorba, zâmbi a râde şi face către împărat, zicând:

— Fii pe pace, luminate împărate, că eu cât ai zice peşte ţi-l adorm, de să nu se trezească trei zile şi trei nopţi în şir, atât numai că mâncarea în care îi pun buruiana somnului trebuie să i-o ducă însăşi domniţa ca să-l îndemne să mănânce chiar atunci sub ochii ei. Că pehlivanul, văzându-i stăruinţa, n- a avea încotro şi de ruşinea ei va mânca. Şi baba închise ochii şi pufni în râs.

Gata. Zis şi făcut. Ia fata trăistuţa cu mâncare şi cum ajunge pe ogor, aşterne jos un ştergărel curat, scoate zeama şi mămăliguţa încă aburindă şi-l poftеşte pe plugăraş la masă. El, cam încurcat de o cinste ca aceea, începe întru adevăr să se codească. Ba că nu i-i foame; ba că nu trebuia să se ostenească tocmai măria sa; ba că nu mai are mult şi mântuie. Tot pricine de astea legate cu tei şi curmei, numai că domniţa dăscălită de acasă nu s-a lăsat până ce nu l-a văzut aşezat la masă. Opri el mai întâi boii în brazdă, le aruncă în faţă câteva braţurele de coşelină, apoi veni, se aşeză la umbră, în spatele carului şi începu să mănânce cu poftă, ca omul obosit după muncă. în vreme ce-şi potolea foamea fata îl tot fura cu ochiul din când în când şi, faţă de minciunile cu care îi împănase mintea dascălii, acum i se părea că băiatul nu-i nici pe departe aşa cum şi-l închipuise din auzite, ci, dimpotrivă: era frumos, voinic, chipeş, plăcut, dar, mai ales, ciudat lucru că cu cât îl privea cu atât l- ar mai fi privit şi culmea că, fără să vrea, se pomeni că s-a îndrăgostit de el.

„La urma-urmei, cugetă ea, deşi am venit cu gând necinstit asupra lui, cred c-ar fi păcat să piară asemenea tânăr, care nu ne-a greşit cu nimic. Asta înseamnă să mijlocesc pe lângă tata să-l trimită înapoi de unde a venit şi să-şi caute fată acolo, după teapa lui".

Pe când cugeta acestea, iar Gherghinei înfulica cu poftă, iaca numai ce-l vede că se prăvale într-o parte şi lăsându-şi capul în iarbă pe loc începu să horăie, căzând într-un somn adânc de puteai tăia bușteni pe el.

Fata s-a cam speriat la început, dar aducându-şi aminte că tocmai pentru treaba asta venise, şi-a revenit şi începu să-l măsoare mai nestingherită. Ciudat însă că cu cât se uita mai stăruitor la el, cu atât îl vedea parcă cu alţi ochi, cu trăsături pe care nu le văzuse la peţitorii dinaintea lui, deşi aceia se trăgeau din neam ales. Ajunsese sărmana până acolo că cu un gând s-ar fi ridicat să plece, că ştia doar că-i aşteptată la palat, cu inima însă nu se îndura să se despartă. Simţea c-o ţine pe loc o legătură nevăzută. Şi cum se uita aşa pierdută la el, deodată se pomeni grăind singură, fapt nemaipomenit până atunci:

— Ia te uită ce băiat frumos şi eu, nemernica, potrivindu-mă la gura altora, am venit să-i pregătesc cu mâna mea ştreangul! Ce rău mi-a făcut? Cu ce mi-a greşit? Şi la urma urmei cam ce nenorocire ar fi dacă chiar m-aşi duce după dânsul? Doar împărăţia e destul de întinsă, tătuca e bătrân, aşa că...

Când să plece, ce-i vine în gând mai întâi să se uite în părţi şi nevăzând pe nimeni s-apropie de Gherghinei şi-i zice:

— Iartă-mi, voinicule, gândul meu ticălos, şi aplecându-se îl sărută lung pe frunte, pe obraji, apoi se ridică de plecare cu genele umezite de lacrimi. Bine că nu m-a văzut cineva, că de mă vedea se împrăştia vestea în toată împărăţia. Când rosti aceste cuvinte, boul cel mai în vârstă scoase un răget lung şi după el, ca la poruncă, îl urmară şi ceilalţi. Hm, face fata, boii ăştia parcă mi-ar fi cunoscut gândul şi mai sărutându-l înc-o dată, alergă la palat cu sufletul la gură.

împăratul cum o văzu intrând pe poartă o şi luă la întrebări:

— Ei, care ţi-i isprava, drăguţa?

— întocmai cum a bănuit vrăjitoarea.

— Asta înseamnă că putem spune încă de pe acum că ai scăpat de aceea ce te temeai tu şi eram îngrijoraţi şi noi.

Domniţa tăcu, iar sfetnicii zâmbind în bărbi bătură din palme pentru liniştea măriei sale. E drept că se bucurară ei, numai că bucuria lor n-a ţinut mult, pentru că ce să vezi? Boii au stat cât au stat, s-au hodinit, dar dacă au văzut ş-au văzut că stăpânul lor se întrece cu somnul şi că în curând se apropie amiaza, s-au sfătuit să-l trimită pe mezin la palatul Soarelui şi când l-a vedea că intră în odaia sa la hodină să-l încuie şi să-l ţie încuiat până ce ei vor mântui aratul.

Mezinul n-a mai aşteptat a doua rugăminte, ci, odată numai ce scutură capul şi pe loc se prefăcu în fulger, şi la aceeaşi clipă numai cât cu gândul a gândit c-a şi fost la palatul Soarelui şi l-a închis înăuntru. După ce a văzut că fraţii săi au mântuit treaba, a tras înapoi uşurel zăvorul şi cu aceeaşi iuţeală a revenit pe pământ.

— De-acuma putem să-l trezim pe stăpân, că nu-l mai paşte nicio primejdie, zise tot boul cel mai în vârstă şi ghiontindu-l încetişor cu vârful cornului, îl trezi. Sare Gherghinei speriat în picioare şi, frecându-se buimac pe la ochi, se uită în jur şi face către ei clătinând din cap:

— Aoleu, măi fraţilor, mi se pare că m-am întrecut cu şaga. Voi de ce n-aţi avut grijă să mă treziţi? Nu ştiţi că până la asfinţitul soarelui trebuie să mântuim treabă?

— Nu-i vina ta, stăpâne, că te-ai încurcat cu somnul.

— Da' a cui?

— A domniţei care ţi-a adus mâncarea, dar nici a ei, ci a celora care au trimis-o la tine.

Şi boii, aşezându-se jos în jurul lui Gherghinei, îi povestiră toată tărăşenia pusă la cale de măria sa dimpreună cu sfetnicii săi cu gând să-l piardă.

— Şi atunci ce-i de făcut, boulenii mei?

— Trebuie să ne pregătim de plecare, că noi am mântuit aratul şi fără tine. Să treci negreşit şi pe la măria sa ca să-ţi ceri plata potrivit făgăduinţei, fiindcă dacă-i vorba c-au vrut să te joace, atunci joacă-i şi tu pe ei, ca să ţină minte că cu feciorul vădanei nu-i de şagă.

Gherghinei zice:

— Uşor a spune: cere-ţi plata, dar voi singuri mi-aţi spus că şi domniţa şi măria sa mă privesc cu dispreţ ş-atunci cum să mă bag în ochii lor câtă vreme mie dragoste cu sila nu-mi place?

— Despre domniţă nu purta grijă, pentru că ea nu-i vinovată, sărmana. Vinovaţi sunt doar dascălii ei, care i-au împănat mintea cu asemenea bazaconii. Noi am văzut ceea ce ea nu bănuieşte, iar tu nu aveai de unde să ştii ceea ce-ţi spunem noi.

Gherghinei le mulţămi că l-au ajutat să iasă cu obraz curat din încurcătură şi tot atunci înjugându-i veni la măria sa, potrivit sfatului lor. îl găsi în ogradă cu mulţime multă de curteni în jurul său care de fapt se şi aşteptau la sosirea flăcăului în urma veştilor aduse pe ascuns de niste slugi.

împăratul nu-l cunoscu, întrucât dimineaţa îl văzuse doar aşa din fugă, de-aceea la întrebarea că cine-i şi ce doreşte, Gherghinei făcu o plecăciune şi-i răspunse:

— Luminate împărate, eu sunt cel care am făgăduit să vă ar pârloaga şi acu, mântuind treaba, am venit să văd în ce fel înţelegeţi să vă ţineţi de cuvânt?

La auzul acestei întrebări, măria sa strâmbă din nas, deoarece văzându-se în faţa unui fapt împlinit, la care

nu se aştepta, nu ştia ce să răspundă. Este adevărat că de la el pornise acel zvon, dar asta o făcuse într-o undă de ne- cugetare, fără să-i treacă prin minte că se va găsi tânăr, pământean care să ducă la bun sfârşit o treabă ca aceea peste fire de grea. Asta îl făcea să stea acum blăznit şi să se uite când la sfetnici, când la ceilalţi curteni, când la domniţă spre a putea citi părerea în privirile lor. Toţi însă tăceau şi strângeau din umeri, afară de fii-sa care zâmbea a râde şi se arăta oarecum bucuroasă de întrebarea flăcăului.

Gherghinei, văzându-i zimbetul cu înţeles, prinse coraj şi grăi astfel:

— Luminate împărate, văd că vă codiţi să daţi un răspuns limpede întrebării mele. Dacă unul din prostimea de jos şi-ar călca cuvântul, i-am trece cu vederea greşala, deşi nu s-ar cădea nici acela să facă treaba asta. O faţă împărătească însă n-are voie să-şi nesocotească făgăduinţa, c-atunci, noi de la cine să luăm pildă?

împăratul, deşi nu-i venea tocmai bine la socoteală judecata flăcăului, totuşi îi plăcu vorba lui şi văzându-l şi frumos la chip, nu-l repezi, ci vru să afle mai întâi şi părerea domniţei, de aceea o întrebă şi pe ea:

— Tu ce ai de spus, draga mea, în privinţa acestei încurcături pe care am făcut-o fără să-mi dau seama la câte poate să iasă?

Ea, care-şi pusese ochii pe flăcău încă de cum l-a văzut şi se îndrăgostise cuc de el, acum când îl vedea stând falnic în picioare, cu fruntea sus, cu privirea netulburată, îi plăcu şi mai mult de el, de aceea luându-şi inima în dinţi, vorbi şi ea tot aşa de hotărâtă ca şi Gherghinei:

— Tătucă, dacă dumneata recunoşti c-ai slobozit din gură cuvânt de făgăduială şi cuvântul s-a împrăştiat ca vântul pe toată faţa pământului, şi dacă este adevărat că băiatul şi-a făcut datoria precum ai dorit, atunci aş avea şi eu o întrebare.

— Poftim. S-o auzim.

— Mă întreb, cu mintea mea slabă de femeie, dacă el n-ar fi dus la bun sfârşit lucru început, care ar fi fost urmarea?

— Urmarea ar fi fost cea făgăduită.

— Adică?

— Plătea cu capul.

— Ei, vezi? Ş-atunci dacă flăcăul s-a dovedit vrednic, dumneata nu găseşti cu cale că spre cinstea obrazului împărătesc trebuie să te ţii de cuvânt?

— Tu îţi dai seama ce vorbeşti? o-ntrebă supărat împăratul

— De ce mă-ntrebi?

— Fiindcă, dacă m-aş ţine de cuvânt, ar însemna să te măriţi cu acest băiat crescut în bordei şi să-i dau şi o jumătate din împărăţie!?

— Despre măritat nu-ţi fă griji, tătucă, întrucât asta-i o treabă în care mă descurc eu singurică. Adică mai pe şleau, mă mărit cu cine mi-i drag. Cât priveşte împărţeala împărăţiei, nu-i nevoie să-i dai jumătatea făgăduită...

— Dar cât vrei să-i dau? îi luă vorba din gură măria sa speriat parcă să nu rostească fii-sa o altă bazaconie şi mai boacănă.

— Dă-i-o întreagă, dacă nu te înduri s-a înjumătăţeşti!

— întreagă? făcu mirat împăratul, holbând nişte ochi mari cât cepile.

— Da, da, întreagă. Ai auzit foarte bine, că decât să i-o dai unui ogârjit, care abia mestecă două vorbe în gură şi-i în mare cinste numai că-i născut în palat, mai bine dă-i-o acestui tânăr sănătos şi la trup şi la minte că doară împărăţia are nevoie de oameni vrednici în fruntea ei, nu de căzături.

împăratul rămase înlemnit auzind asemenea vorbe neaşteptate ieşite din gura fiicei sale, de aceea nici n-o lăsă să-şi mântuie bine gândul c-o şi-ntrebă răstit:

— Cum? Tu te-ai prinde să mergi după el?

— Şi de ce nu? Mai ales că domnia ta, fiind înaintat în vârstă şi bolnav, te-ai putea retrage şi stând în spatele lui cu îndrumarea ai vedea ce repede s-ar direge băiatul, iar poporul ţi-ar rămâne recunoscător c-ai ridicat vlăstar vrednic din sânul său...

împăratul se uită buimac la fată; se uită la sfetnici; se uită la curteni; se uită mai lung şi la Gherghinei şi, după o clipă de gândire, face către ei şi-i întreabă:

— Ei, dragii mei, domniile voastre ce părere aveţi în privinţa acestei întâmplări nemaipomenite,

că eu unul dacă ştiam de unde poate sări iepurele, nu m-aş fi încumetat să împrăştii acel zvon.

— Să nu-ţi pară rău, tătucă, zise fata, că poate aceste a fost să fie norocul meu, de care acuma chiar de-ai vrea dumneata să mă desparţi nu mă las eu.

Şi nici nu mântui bine vorba că odată numai ce se repezi asupra flăcăului şi prinzându-l de mână, veni în faţa părintelui său şi căzând amândoi în genunchi îi cerură binecuvântarea de căsătorie:

— Tătucă, dă-ne, te rog, dezlegarea ta părintească şi nu te mai ţine tânguit, fiindcă eu sunt bine încredinţată că această alegere neaşteptată va fi spre mângâierea ta, spre fericirea mea şi spre bucuria poporului,

— Ce ziceţi, dragii mei, de treaba aceasta? întrebă împăratul iar pe cei de faţă.

— Luminate împărate, zise maimarele sfetnicilor, după ce-şi aruncă ochii spre slujitorii tronului, curtenii şi norodul mult care se adunase de umplu ograda, iar unii se urcară şi pe garduri şi după ce le văzu la toţi zâmbetul de bucurie urmă: luminate împărate, să avem iertare de cuvântul cel prost, însă părerea noastră este aceeaşi ca şi a domniţei. La început, după cum bine vă aduceţi aminte şi noi ne-am clătinat şi ne-am făcut chiar vinovaţi, uneltind cu gând vrăjmaş asupra băiatului, deşi nici nu-l cunoşteam. Acum însă că l-am văzut şi i-am auzit şi vorba, ne-am schimbat părerea. Dacă el a făcut o treabă pe care nimeni altul n-a putut-o face şi dacă domnia ta ţi-ai dat cuvântul de împărat să răsplăteşti vrednicia, atunci cum poţi nesocoti această făgăduinţă? Că s-a născut în bordei, nu-i vina lui, cum nu-i în preţ de cinste nici cel născut întâmplător în palat. Afară de asta, nimeni din noi n-a venit pe lume învăţat. însă, cu bunăvoinţa, cu sprijinul şi îndrumarea domniei tale şi a noastră, băiatul fiind ager la minte, răbdător şi cu voinţă tare, va deprinde repede tainele cârmuirii. Avem toată nădejdea că nu ne va face de ruşine, ci va fi o cinste şi o mângâiere pentru noi că norocul ne-a fericit să avem în fruntea împărăţiei un tânăr nemaipomenit de vrednic!

Strâns ca-n chingi, împăratul îi întrebă şi pe ceilalţi curteni dacă sunt de aceeaşi părere cu părerea maimarelui sfetnic, la care toată mulţimea zbucni într-un singur glas de bucurie:

— Da, da, luminate împărate şi începură a bate din palme de se cutremură cetatea ca de vijelie năprasnică.

— Bine. Atunci fie după voia domniţei şi a domniilor voastre, şi măria sa îşi îmbrăţişă şi fata şi ginerele, îi sărută şi porunci să fie adusă de îndată cu mare cinste şi mama băiatului, iar boii să fie duşi în grajdurile împărăteşti. Şi tot din ziua aceea se porniră şi pregătiră de nuntă.

După ce s-a spart nunta şi s-au împrăştiat oaspeţii, împăratul coborî de pe tron şi lăsă locul lui Gherghinei, despre care spune povestea c-a domnit cu pricepere şi înţelepciune, de s-a dus vestea în toată lumea de vrednicia lui.

Pasărea măiastră, răpită de zmeul zmeilor

poveste românească

Trăia odată un împărat şi împăratul acela avea trei feciori frumoşi, voinici cum nu se aflau alţii asemenea lor. Şi avea şi împărăţia aşa de mare şi întinsă încât, deşi ajunsese la adânci bătrâneţe, nu dovedise încă până la acea vreme s-o calce toată de la un capăt la celălalt. La o astfel de împărăţie era şi popor mult, ceea ce însemna şi apărători mulţi. Din pricina asta, toţi vecinii îl pizmuiau şi-i ştiau de frică şi niciunul nu ar fi îndrăznit să se ridice împotriva sa. Şi când ţara are pace atunci şi oamenii muncesc cu drag şi se bucură de osteneala muncii lor.

De multe ori însă răsar pe neaşteptate întâmplări mărunte care răstoarnă dintr-o dată toată liniştea, preschimbând veselia în tristeţe, iar pacea în tulburare, cum s-a întâmplat cu împăratul şi împărăţia din povestea noastră. Că ce să vezi? într-o vară, mezinul găsi în grădină un puişor golaş căzut din cuib şi luându-l în palmă alergă bucuros să i-l arate tatălui său, ca şi cum ar fi găsit cine ştie ce comoară grozavă:

— Uite, tătucă, ce-am găsit!

Se uită împăratul curios să vadă despre ce poate fi vorba şi când dă cu ochii de arătarea aceea golaşă, cu capul la gură şi cu căpşorul mai mare ca trupul, scuipă îngreţoşat într-o parte şi-i zice:

— Doamne, măi băiete, că multă minte îţi mai trebuie! Şi ce ai de gând să faci cu el?

— Am să-l hrănesc cum l-ar fi hrănit mama sa şi când a creşte mare îi dau drumul să se ducă în lumea lui.

Ceilalţi fraţi, auzind, îşi dădură ghiont cu coatele şi zâmbiră a râde, şoşotind ei înde ei:

— Auzi dumneata, cógemete fecior de împărat să-şi piardă vremea cu asemenea nimicuri, ca şi cum altceva mai bun n-ar avea de făcut.

Mezinul a auzit clevetirea lor, dar s-a făcut n-aude nu vede şi ieşind dintre ei, şi-a pus puişorul într-un cuibuşor şi l-a aşezat afară la geamul dinspre livadă şi chiar din clipa aceea începu a-l hrăni cu râme, cu viermişori, cu musculiţe, încât micuţa vietate creştea ea din apă, iar când se apropia de el cu mâncarea, gâgâlicea ridica căpuşorul în sus, deschidea ciocuşorul şi tremura din aripioare de parcă ar fi văzut-o pe adevărata lui mamă. Când lepădă, în sfârşit, pufuşorul şi se îmbrăcă în penişoare începu să cânte. Zbura pe unde zbura apoi venea înapoi la sălaşul său şi se punea pe cântate. Şi scotea frate nişte triluri aşa de frumoase de parcă erau vrăjite. Se opreau trecătorii în loc s-o asculte şi odată cu aducerea ei la curte, se umplură de păsări şi crângurile şi codrii şi livezile şi când începea să cânte, zbucneau în cânt şi toate zburătoarele de pe tot cuprinsul împărăţiei, în felurite feluri de glasuri, care mai de care mai plăcute auzului.

Ceea ce părea însă cu totul şi cu totul ciudat era taina că toţi câţi ascultau cântecul cestei păsărele, de erau bolnavi, se vindecau; bătrânii, întinereau; treburile tuturor sporeau; cerul se însenina şi era atâta fericire şi atâta mulţămire în sufletul tuturor cum nu s-a mai pomenit niciodată pe lume! însăşi măria sa împăratul şi împărăteasa întinereau la auzul acelui cântec vrăjit şi ar fi dorit pururea să-l asculte, aşa de mult ce-i înveselea.

Bucuria asta a mers însă numai până la o vreme, fiindcă într-o dimineaţă cântul păsărelei nu se mai auzi ca de obicei şi nici al celorlalte surate, care îi ţineau hangul.

Sare mezinul şi dă fuga la geam; sare şi împăratul, aleargă şi împărăteasa, se uită tulburaţi spre locul de unde le venea până mai ieri bucuria, însă pasărea şi cuibul nicăieri. Dau fuga în grădină, în curte, în livadă, nimic, nicăieri nici urmă de pasăre. Trimit câţiva slujitori în căutarea ei, dar tot degeaba. întâmplarea asta întristă toată împărăţia, încă cel mai mult şi mai mult greul căzu pe măria sa care chiar din acea clipă se îmbolnăvi şi se topea văzând cu ochii cum se topeşte mucul de lumânare.

Şi parcă într-adins ca să fie tristeţea şi mai apăsătoare, în locul păsărilor cântătoare începură să croncănească corbii prin văzduh; bufniţele şi huhurezii pucăiau întruna prin dărâmături; câinii urlau, vitele răgeau prin ograzi; ba până şi sălbătăciunile codrilor îşi arătau durerea, fiecare în legea lor.

Au mai aşteptat luminăţiile lor cât au aşteptat, doar, doar s-a ivi pasărea de pe undeva; au scotocit crângurile şi codrii; au ridicat în picioare toată împărăţia, însă tară nicio bucurie. Şi nu numai că nu-i dădeau de urmă, ci, odată cu ea, dispărură şi celelalte surate cântătoare, şi, din pricina asta, ţara era tristă şi mâhniţi erau şi măria sa şi supuşii săi.

Amu, cei trei feciori, dacă au văzut ş-au văzut că tatăl lor slăbeşte pe zi ce trece din pricina acelei păsări, s-au sfătuit să plece pe rând în căutarea ei, că ce şi-au zis? Dacă a fugit, trebuie să se fi aciuat pe undeva, iar dacă a fost furată, glasul ei fermecat nu se poate să nu-l dea de gol pe mişel! Ba, mezinul şi-a dat chiar cu părerea că unde vor vedea păsări zburând şi ciripind vesele, acolo trebuie să fie şi pasărea lor.

— Se prea poate să ai dreptate, au răspuns fraţii şi tot atunci au cerut măriei, sale cuvenita dezlegare, povestindu-i hotărârea lor.

împăratul s-a bucurat, dar le-a dat câteva sfaturi rugându-i să ţie sama de ele. I-a sfătuit să nu fie fudui, să nu se laude cu viţa din care se trag, să nu dispreţuiască pe nimeni şi să fie cu dragoste şi largi la inimă cu toată lumea.

Băieţii i-au făgăduit că nu le vor uita şi astfel la numai câteva zile după asta, feciorul cel mai mare a şi-nceput pregătirile de plecare, alegându-şi cel mai frumos hărmăsar din grajdurile împărăteşti; s-a îmbrăcat cu cele mai scumpe straie, bani şi merinde cu hurta ş-a plecat.

A mers cât a mers, a tras cu urechea în dreapta şi în stânga, în nădejde că poate aude pe undeva glas de păsărele, însă când colo, nu numai că nu le auzea, ci nici măcar nu vedea leac de zburătoare, de parcă le-ar fi înghiţit pământul.

Amu, cum mergea aşa prin zăpuşeala soarelui, l-a prins foamea şi oboseala şi fiind cu trecerea prin marginea unei păduri, s-a oprit acolo la popas. Când să se aşeze şi el la masă, iaca numai ca se pomeneşte că-i urează poftă bună, din treacăt, un biet bătrânel slab şi flenduros ca vai de steaua lui. Craiul de colo, privindu-l ponciş,

îi răspunde plin de mândrie că ar fi făcut mai bine să-şi vadă de drumul său decât să se amestece nepoftit în vorbă.

— Flăcăule, zise moşul, eu n-am ştiut că eşti aşa de gingaş, de aceea, dacăsocoti că te-am supărat, te rog să mă ierţi.

— Nu numai că m-ai supărat, ci m-ai şi jignit!

— Mă mir, că doar eu n-am spus nimic altceva decât că ţi-am urat poftă bună. Atâta. Şi asta dumneata o socoti jignire?

— Sooot jignire fiindcă ai zvârlit urarea ca unui om oricare.

Moşul se uită lung în ochii craiului, iar acesta văzându-l că stă nedumerit în faţa lui ţinu să-l lămurească cum că este feciorul cel mai mare al împăratului acelei împărăţii.

— într-adevăr, aceasta n-am ştiut-o, zise bătrânul, fiindcă nu scrie pe fruntea nimănui cine este şi ce hram poartă omul cu care vorbeşti, iar după strai nu te poţi lua, deoarece nu ele îl fac pe om, ci mintea şi vorba.

— Hai, hai, şterge-o şi lasă braşoavele, că de nu, pun gârbaciul pe spinarea dumitale, ca să te înveţi minte să nu-ţi mai bagi nasul unde nu-ţi fierbe oala!

Şi craiul îi întoarse spatele şi-şi urmă masa. Moşul îşi ceru încdată iertare şi se făcu că-şi urmează drumul, dar după câţiva paşi îşi întoarse capul şi suflând asupra craiului şi asupra calului îi prefăcu în stane de marmoră, apoi intră ca-n pământ. Amu, cine o fi fost bătrânelul, nu ştiu. Bănuiesc însă că era năzdrăvanul pădurii!...

împăratul nu ştia nimic de întâmplarea asta, aşa că tot trăgea nădejde să-i vie feciorul de unde s-a dus. L-a aşteptat cât l-o fi aşteptat, dar dacă a văzut că se trece lucrul de şagă, a trimis ostaşi în căutarea lui. L-au căutat ei, au întrebat şi ici şi colo, dar până la urmă, dacă au văzut că-şi pierd vremea degeaba, s-au întors înapoi la curte şi i-au spus stăpânului ceea ce trebuiau să-i spuie.

La vestea asta, măria sa s-a întristat şi mai tare şi a căzut la zăcere şi mai grea.

Feciorul cel mijlociu, ca să nu se lase de căruţă, şi-a cerut şi el voie de plecare şi după ce şi-a ales cel mai sprinten cal din grajd şi cele mai scumpe straie, bani şi merinde cu ghiotura, a dat bici calului şi-a rupt-o din loc, primind, bineînţeles, aceleaşi sfaturi ca şi fratele său. Când colo şi el le uită de la mână până la gură, fiindcă întâmplându-se cu trecerea pe lângă aceeaşi pădure, se opri şi el la popas într-acelaşi loc şi culmea că se pomeni cu acelaşi bătrânel şi cu aceeaşi urare şi, din pricina acestei vorbe, îi sări şi lui ţandăra şi-l repezi şi el pe moşneag că cică pofta o avea şi fără urarea lui şi că era mai bine să-şi vadă de lungu nasului, câtă vreme nu ştie cu cine are cinstea să vorbească.

— Voinicule, nu-ţi fie cu supărare, însă pe noi ne-au învăţat părinţii noştri să dăm cinstea cuvenită oricărui om pe lângă care trecem, fie el tânăr, bătrân, bogat sau sărac şi deprinderea asta mi-a rămas săpată în minte şi o ţin cât a fi să mai fac umbră pământului. Aşa credem noi prostimea că-i bine şi nu văd niciun rău în treaba asta.

— îţi fi crezând voi în legea voastră, dar nu şi când ai în faţă pe feciorul împăratului acestei împărăţii.

Moşul îşi ceru şi de la el iertare şi dădu să plece, dar după câţiva paşi se întoarse şi suflă şi asupra lui şi a calului şi-i prefăcu pe amândoi în stane de marmoră, apoi se făcu nevăzut.

L-a aşteptat şi pe acesta măria sa; a trimis şi pe urmele lui oameni de nădejde, însă după îndelungi căutări s-au întors şi ei tot cu mâna goală, ca la plecare. în schimb, împăratul bolea de moarte şi cobora din rău în mai rău.

în sfârşit, s-a hotărât şi mezinul să-şi încerce norocul, decât că în sarcina lui cădea de-acuma nu numai căutarea păsării vrăjită, ci şi a celor doi fraţi. Când veni la tatăl său să-şi ceară voie de plecare, măria sa îi făcu semn să se apropie şi-i grăi abia şoptit, de sub cerga trasă până pe sub barbă:

— Măi băiate, destul c-am pierdut pasărea noastră, şi pe cei doi feciori, acu vrei să te pierd şi pe tine?

— Fii pe pace, tătucă dragă, că voi şti eu să mă descurc în lume, mai ales că păstrez în suflet şi sfaturile domniei tale, care îmi vor fi stea şi călăuză în drumul meu.

— Bine, fiule, dă Doamne să fie aşa că doar asta-i şi dorinţa mea, încuviinţă bucuros măria sa.

La câteva zile de la schimbul acesta de vorbe, mezinul se pregăti de plecare numai că el, spre deosebire de ceilalţi doi, şi-a ales din herghelie un cal obişnuit; se îmbrăcă ca oricare flăcău din sat şi încălecând porni la drum. Pe care-i întâlnea îi tot întreba dacă n-au văzut o pasăre cu ciocul de aur şi lăbuţele de argint, în jurul căreia roiesc stoluri de păsări şi cântă vesele; sau dacă n-au întâlnit sau măcar auzit despre doi flăcăi voinici, îmbrăcaţi în straie împărăteşti, călări pe doi harmasari iuţi ca focul; sau poate măcar au văzut păsări zburând şi încotro se îndreptau, că vezi dumneata, după zborul lor avea de gând să-şi urmeze drumul. Şi tot aşa întrebând şi pe unul şi pe altul, a tot mers ş- a mers până s-a pomenit şi el cu trecerea pe lângă aceeaşi pădure pe lângă care trecuseră şi cei doi fraţi şi parcă l-ar fi tras aţa şi pe el, că s-a oprit să-şi potolească foamea tot într-acelaşi loc în care dădură de belea şi fraţii săi. Abia îşi desfăcu trăistuţa că numai ce se pomeni că-i urează poftă bună un biet bătrânel slab şi ugilit de să-i plângi de milă. Mezinul îi mulţămi şi-l pofti să se înfrupte şi el din bucatele sale, ca nu cumva să-i pară bune şi te pomeneşti că n-a putea dormi la noapte gândindu-se mereu la ele.

— Mulţămesc, flăcăule, răspunse moşul zâmbind. Deşi nu-s în poftă, totuşi, am să-ţi fac plăcerea că, vorba ceea: Două bătăi strică, dar două mâncări nu, şi moşneagul se aşezâ în genunchi şi începu să molfăie alături de mezin. Din una, alta, craiul îi povesti întâmplarea cu pasărea vrăjită şi-l întrebă şi pe el dacă nu ştie ceva despre soarta ei?

Bătrânul îi spuse că în drumul său a întâlnit multe stoluri de păsări, dar numai zburând, nu şi cântând. Pricina tristeţii cică ar fi că le-a fost furată împărăteasa lor de Zmeul zmeilor şi cică o ţine închisă într-o colivie din odaia palatului său, unde nu poate pătrunde nici musca, aşa de grozăvite încuietori are. Se spune prin lume că de când le-a fost răpită stăpâna, i-a amuţit glasul şi ei şi celorlalte surate.

Auzind vorba asta, mezinul începu să-l descoase pe moşneag, dacă ştie cumva cam ce-ar trebui să facă şi cum să dreagă ca să poată nimeri curţile zmeului şi totodată să poată scoate de acolo şi pasărea vrăjită.

— Flăcăule, răspunse moşul, dacă asta ţi-i dorinţa, eu voi încerca să te ajut, fiindcă tu te-ai dovedit a fi băiat cuminte şi nu te-ai ruşinat de un bătrân ca mine.

Acestea zicând, se scociorî în chimir şi-i dădu un firicel din iarba fiarelor, o stebluţă de busuioc, o basmaluţă şi o aşchiuţă din toiagul în care-şi sprijinea bătrâneţele. Şi tot în clipa aceea suflă şi asupra calului şi-l dezlegă de vrăji, că vezi dumneata, capcânul îl legase ca nu cumva să-i nimerească palatul atunci când aveau să pornească stăpânii în căutarea păsării maestre.

— De-acu, mergi sănătos, dragul moşului, şi fii tară grijă deoarece calul ştie unde trebuie să te ducă.

— Şi cu drăciile acestea ce mi le-ai dat ce fac? întrebă craiul nedumerit.

— Cu iarba fiarelor vei deschide porţile şi uşile zmeului, tară ca el să te simtă, decât că să fii cu mare băgare de samă când pui mâna pe pasăre ca nu cumva să atingi cuibul, întrucât şi el este vrăjit şi de l-ai atins, Doamne fereşte, chiar şi numai cu vârful unghiei, dezlănţuie o larmă de ridică toată curtea în picioare, ş-atunci se prea poate să dai toate pe una, fiindcă modoranul nu cunoaşte nici mila, nici îndurarea.

Şi-i mai destăinui moşul că, dacă vreodată se va găsi în strâmtorare, să sufle în aşchiuţa pe care i-a dat-o şi prin ea va putea vorbi cu el, ca şi cum ar fi faţă, ş-atunci îi va da toate sfaturile de trebuinţă ca să iasă din încurcătură. Despre celelalte, la vremea lor, că-ntâmplarea din poveste înainte încă este.

Mezinul mulţămi bătrânului pentru toate şi aruncându-se pe cal, acesta îşi luă zborul, şi-ntr-o clipită coborâră la porţile capcânului.

— Gata, stăpâne, am ajuns, zise calul. De-acu, du-te la treabă, iar eu mă prefac în fluture şi te aştept colo pe rămurica de liliac.

Se duce craiul, deschide porţile cu iarba fiarelor; deschide uşile palatului şi ale odăiei în care era închisă păsărică; deschide şi uşiţa de la colivie, dar când să puie mâna pe ea, micuţa gâgâlice, de bucurie că-şi vede stăpânul, începu să tremure din aripioare, cum făcea pe vremea când era puişor şi fără să vrea îi atinse buricul degetului. Atâta i-a trebuit că buclucul pe loc a şi izbucnit, iar cotorosul de zmeu a şi răsărit ca din senin c-o falcă-n cer şi cu una în pământ. L-a-nşfacat pe mezin de gulerul sumanului şi zgâlţâindu-l zdravăn, îl luă la roată că cine-i şi de unde îndrăzneala să intre în odaie şi să puie mâna pe pasăre?

— M-a trimis stăpânul meu, împăratul, să-i duc înapoi pasărea măiastră pe care întunecimea ta i-ai furat-o, a răspuns dârz mezinul.

Văzând îndrăzneala şi isteţimea flăcăului, pe zmeu îl fulgeră un gând ascuns şi mai domolindu-şi furia îi făgădui pasărea, dar să-i aducă în schimb pe zâna Crina, împărăteasa florilor, dragostea fecioriior.

— Şi unde o pot găsi pe această zână despre care nici măcar n-am auzit? întrebă mezinul.

— Găsitu-i pe vârful limbii, băiatule. Dacă eu aş şti, nu te-aş trimite pe tine, ci m-aş duce singur, aşa cum m-am dus atunci când am adus-o. De când a plecat însă, i-am pierdut urma şi de aceea te boieresc pe tine. Şi-i povesti cum că la scurt timp după ce a adus-o, când s-a întors într-o bună zi de la vânătoare, n-a mai găsit-o în odaia în care o lăsase şi nu ştie nici azi dacă a fugit sau a fost răpită
de cineva. A dat fuga tot atunci la sălaşul ei, dar locul era pustiu şi năpădit de bălării, cât despre frumosul palat de mărgean şi grădina cea cu toate florile pământului, nici pomeneală. Pentru desfătarea ei îi adusese şi pasărea măiastră, însă degeaba fiindcă la amândouă le-a amuţit glasul, stăteau triste toată ziua şi se vestejeau ca o floare neudată.

Mezinul trăgea cu urechea la destăinuirea zmeului, iar privirile şi le arunca din când în când spre păsăruica lui dragă, care tremura din aripioare şi dădea mereu din căpşor, făcându-i parcă semn să primească schimbul cerut de capcân.

După ce tartarul îşi deşertă sufletul, craiul îi răspunse limpede şi hotărât că va încerca să-i aducă zâna, dar dacă nu va izbuti, îl roagă să-i dea totuşi pasărea, pentru că după cum singur a mărturisit tot nu-i este de niciun folos şi decât a muri la el mai bine s-o îngroape unde a fost găsită, că acolo ştie că va fi jelită de suratele ei din neam şi răzneamul lor.

— Dacă nu mi-o aduci pe zână, ia-ţi nădejdea de la pasăre, că de dat nu ţi-o dau pentru nimica-n lume. Mai bine-i sucesc gâtul decât să ţi-o dau ţie.

Craiul făgădui că-şi va da toată silinţa, pentru că ţine la ea ca la ochii din cap şi de aceea prietenii îl şi poreclirâ Păsărarul.

— într-o zi însă, urmă el, băieţii împăratului mi-au luat-o cu sila şi-atunci eu m-am rugat plângând în urma lor să-mi dea voie măcar să-i aduc zilnic mâncarea care ştiam că-i place cel mai mult şi mai mult şi-aşa puteam s-o văd oricând mă prindea dorul de ea.

— Măi flăcăule, dacă spui că ţii aşa de mult la dihania asta mică atunci fa pe dracul în patru şi adă-mi-o pe zână şi se cheamă că târgu-i ca şi făcut. înţelegi?

— Bine. Am să încerc, şi mezinul ieşi şi cum ajunse la poartă, fluturele se prefăcu din nou în cal şi pe-aici ţi-i drumul! După ce s-au depărtat cam ca la o zvârlitură bună de băţ, ş-au ajuns în dosul unui dâmb, craiul se opri şi scoţând aşchiuţa începu să-i povestească moşului cum a fost întâlnirea cu căpcânul şi ce anume îi pretinde în schimbul păsării. La urmă îl rugă să-i spună cam ce să facă şi cum să dreagă să poată da de urmele acelei zâne?

— Voinicule, se auzi glasul moşneagului limpede şi desluşit, de parcă ar fi fost faţă, să ştii că procletul te-a pus la foarte mare încercare, fiindcă zâna a fugit de la el şi-a mutat palatul şi grădina în împărăţia Primăverii, dincolo de hotarele Iernii. Ca să ajungi la ea, musai să treci printre munţi de gheaţă, dar cine se încumetă să-i treacă se preface, pe la mijlocul drumului, în sloi şi acolo rămâne în veci.

— Ş-atunci, ce-i de făcut? întrebă îngrijorat craiul.

— Facem noi să fie bine şi să ieşi cu obraz curat din încurcătură. Dar pentru trebuşoara asta trebuie să-ţi dau calul meu cel cu douăsprezece aripi şi cu douăsprezece inimi, că el la nevoie sloboade pară de foc pe nări şi pe gură şi topeşte tot ce-i iese în cale şi astfel, prin mijlocirea lui, vei putea trece şi tu fără primejdie de partea cealaltă.

Tot atunci, moşul îl mai sfătui să potrivească sosirea la zână cam în zori de zi că ea, pe la vremea aceea, încă doarme. Să deschidă uşurel uşa cu iarba fiarelor şi după ce o atinge pe la nas cu stebluţa de busuioc, s-o înşface repede în braţe şi la drum, băiete, că până s-a dezmetici ea din vraja somnului va fi prea târziu să se mai poată răzgândi.

Abia mântui vorba că mezinul se şi pomeni faţă cu harmasarul cel cu douăsprezece aripi şi douăsprezece inimi şi cum apăru, îl şi pofti să încalece, dar să-şi înţepenească bine picioarele în călcători, fiindcă au de înfruntat cale nespus de primejdioasă. Şi tot în clipa aceea, harmasarul s-a şi sprijinit în picioarele de dinapoi şi luându-şi vânt, au şi trecut într-o clipită de streaşină nourilor. Au zburat cât au zburat şi iaca deodată numai ce se pomeniră în faţa munţilor de gheaţă. Calul atunci niciuna, nici două, începu să sloboadă pară de foc pe nări şi pe gură şi cu cât slobozea mai tare cu atât şi calea i se deschidea înainte ca o boltă tot mai largă

săpată de mână omenească. Cât te-ai şterge pe la ochi, trecură de-acuma de partea cealaltă şi se opriră la porţile palatului de mărgean al zânei. Sare mezinul ca o zvârlugă de pe cal, deschide porţile şi uşile cu iarba fiarelor, intră în iatacul zânei şi-o găseşte într-adevăr încă dormind, dusă. îi trece uşurel pe la nas cu stebluţa de busuioc, o înşfacă în braţe şi zvârlindu-se pe cal o şi rupseră la sănătoasa. Când s-a dezmeticit ea într-un târziu
şi se văzu în braţele unui tânăr necunoscut, tresări speriată şi-l întrebă că cine-i, ce-nsemnează mişelia asta şi unde are de gând s-o ducă? Vezi dumneata, că ea nu uitase încă spaima pe care o trăsese când o răpise zmeul. Craiul îi spuse cât se putea spune din zborul calului cine l-a trimis şi pentru ce anume.

— Am poruncă să te duc la Zmeul zmeilor, în schimbul păsării vrăjite, pe care ne-a furat-o procletul, că noi fără ea nu putem trăi.

Spunea el ce trebuia să spună, deşi de-acuma cam cu jumătate de gură, fiindcă după ce o văzuse câtă-i de gingaşă şi frumoasă, se îndrăgosti de ea şi nu se mai îndura s-o piardă din mână. Când auzi zâna despre cine-i vorba, se îngălbeni ca ceara şi-i răspunse că la el nu merge nici moartă. Primeşte mai degrabă să-i dea drumul în prăpastie decât să trăiască cu o pocitanie ca aceea. Mezinul, ca să-i încerce gândurile, strică o vorbă şi-i zice:

— Dacă nu vrei la zmeu atunci te duc la mine.

— Asta-i altceva, răspunse bucuroasă zâna. Auzind acestea, în mezin crescu inima ca o pâine, dar în aceeaşi măsură crescu şi ura împotriva tartarului, nu numai pentru că-i furase pasărea, ci şi pentru că râvnea la o frumuseţe ca aceea nemaiîntâlnită în lume.

Calul zbura, dar el se tot frământa cu mintea că ce să facă şi cum să dreagă să-i rămâie şi zâna a lui şi totodată să-şi poată scoate şi pasărea din ghearele procletului? Deodată faţa i se înseninâ ca soarele după ploaie, deoarece şi-a adus aminte de moşneag. Au mai zburat cât au zburat şi în sfârşit au ajuns la locul de unde plecase. Mezinul a sărit repede de pe cal, o coborî şi pe zână, apoi, plin de nerăbdare, s-a dat oleacă mai într-o parte şi scoţând aşchiuţa din chimir începu să grăiască cu binefăcătorul său. Moşul îi răspunse să-l aştepte că vine îndată. într-adevăr, numai cât mântui vorba că pe loc a şi apărut.

— Poftim, voinicule, să auzim care ţi-i durerea? şi zâmbi a râde şiret pe sub mustaţă că el, fiind năzdrăvan, ştia dinainte ce avea să păţească craiul şi ti-i mira dacă nu cumva pentru asta l-a şi ajutat să ajungă la zână ca să-i poată colăci că se potriveau amândoi la chip ca două picături de roauă.

— Moşule, zise mezinul, află că eu cu drumul meu mi-am pierdut minţile şi acu am ajuns între ciocan şi nicovală.

— Ce vrei să spui cu vorba asta?

— Vreau să spun că m-am îndrăgostit de zână şi simt că fără ea nu mai pot trăi. Aşa că învaţă-mă, te rog, ce să fac să mă pot linişti?

— Flăcăule, te-i fi îndrăgostit tu de ea, dar nu te-ai întrebat dacă nu cumva ea se trage să meargă la zmeu?

Auzind zâna vorba asta, se întoarse spre ei şi răspunse scurt şi apăsat că la capcân nu merge nici moartă.

— Dar după flăcăul acesta ai merge? întrebă moşul făcându-i din ochi craiului.

— Cum aş putea zice nu când a trecut sărmanul prin atâtea primejdii până să ajungă la mine?

— Auzi, voinicule?

— Aud.

— Atunci, a ta să rămâie, numai că aş vrea să fiu poftit şi eu la nuntă ca să deschid danţul miresei.

Cu toţii zbucniră veseli în râs, iar moşul scoase din sân o păpuşică de lut nears şi dându-i-o mezinului îl sfătui să i-o ducă mişelului în locul păsării măiestre. La-nceput el crezu că moşul glumeşte, de-aceea îndrăzni să-i spună că n-are curaj să se înfăţişeze cu asemenea drăcie, că doar capcânul nu-i copil să-l poţi înşela cu orice.

— Du-i-o pe răspunderea mea şi ai să vezi cu câtă bucurie o s-o primească, zise bătrânul.

Cam cu ruşine, cam cu-ndoială, craiul luă păpuşa şi se duse la zmeu. Când colo, ce să vezi? Numai cât trecu poarta că iaca păpuşica prinse viaţă şi se prefăcu în zână frumoasă şi voinică, întocmai la chip cu cea pe care o adusese din împărăţia Primăverii. Când o văzu modoranul, se şi repezi ca un leu asupra ei, o-nşfăcă de mână şi-i făcu vânt în odaia de alături, apoi trânti repede zăvorul pe dinafară şi se

duse să aducă pasărea măeastră.

— Poftim, băiatule, ia-ţi pieritura asta şi şterge-o tot acuma, ca să nu moară la mine în odaie, că după câte văd nu prea are multe zile de trăit.

— Doar ţi-am spus, întunecimea ta, că păsările sunt slăbiciunea mea, dar mai ales de aceasta mă leagă amintirile ca unul care am crescut-o de când încă era puişor golaş cu caşul la gură.

— Hai, hai, gata, nu te mai întinde la vorbă, că n-am vreme de pierdut cu tine.

Craiul luă păsărică şi o şi rupse din loc, de frică să nu se răzgândească delimanul. Când ajunse însă la ai săi, iaca numai ce se auzi în palat o bubuitură grozavă de se cutremurară zidurile.

— Ai auzit? întrebă moşul.

— Am auzit, dar nu pricep ce-o fi însemnând asta?

— A crăpat zmeul de ciudă când a dat cu ochii de păpuşă, ş-acu se luase pe urmele tale să te răfuiască. Dacă vrei să te încredinţezi, deschide poarta şi ai să vezi.

Deschide mezinul poarta şi vede într-adevăr ograda băltită de sânge, iar în mijloc o movilă de măruntaie, că era capcânul cógemete matahală, nu glumă.

Amu, că zmeul mântuise; pasărea o avea la mână; zâna era a lui; mai rămăsese să dea şi de urma fraţilor săi. Şi fiindcă moşul îl ajutase în toate, prinse îndrăzneală şi-l rugă să-l ajute şi în trebuşoara asta.

— Voinicule, îţi pui tu obrazul pentru ei, dar să ştii de la mine că dumnealor şi-au făcut-o singuri cu mâna lor. Tu ai ţinut samă de sfaturile tatălui tău. Ei însă nu şi uite că mândria şi neascultarea le- a adus peirea.

— Moşule, or fi ei vinovaţi, nu zic ba, nu uita însă că-mi sunt fraţi şi doar ştii că sângele apă nu se face, dar mai ales mă gândesc la părinţi şi ştiu cât de mult sufăr aşa că te rog, fă-ţi pomană şi cu unii şi cu alţii, că n-am să te uit niciodată.

— Bine, flăcăule. în cinstea obrazului tău am să-mi calc pe inimă şi fac şi treaba asta – şi moşul îl sfătui ca în drumul său spre casă să se oprească în locul unde a poposit întâiaşi dată şi să atingă cele patru stane de marmoră cu batista pe care i-a dat-o atunci când şi-au potolit foamea cu pâine uscată şi mere pădureţe. Atât apucă a-i spune moşneagul şi în aceeaşi clipă dispăru şi el şi calul cel cu douăsprezece aripi.

Rămaşi singuri, craiul şi zâna porniră la drum şi când au ajuns la locul ştiut, s-au oprit ca să încerce spusa moşului. Atinge el stanele cu colţul basmaluţei şi ele prind viaţă şi se prefac în cei doi fraţi şi caii lor în căutarea cărora era pornit.

Treziţi ca dintr-un somn adânc, aceştia se reped bucuroşi şi-şi îmbrăţişează fratele, îl sărută, o îmbrăţişează şi pe zână, pentru că-şi închipuiau că trebuie să fie logodnica lui, de vreme ce se află lângă el.

Tocmai când erau în focul îmbrăţişărilor, iaca numai ce se pomenesc, dragii mei, că şi pasărea măiastră începe să cânte şi deodată apar în jurul ei stoluri nesfârşite de păsări şi încep să cânte şi ele. Văzduhul se însenină; codrii, livezile şi crângurile se împănară de păsări întocmai ca şi altă dată; voia-bună coborî în sufletul tuturor, iar împăratul se făcu sănătos ca în vremurile cele bune. Ş- apoi, când îşi mai văzu şi feciorii intrând cu toţii veseli în ogradă, se bucură aşa de tare, că izbucni în plâns de bucurie, plângea şi-i săruta şi nu se putea opri din plâns, pentru că nu-i venea să creadă ochilor că ceea ce vede nu-i vis sau nălucă.

Chiar de a doua zi se porniră pregătirele de nuntă, dar nu numai a mezinului, ci şi a celorlalţi doi feciori, că pesemne şi ei îşi avură chitite miresele încă înainte de a pleca la drum.

Amu, cum a fost, cum n-a fost, vorba-i că totul s-a sfârşit cu bine, însă tară îndoială că aceasta s- a datorit mezinului şi acelui moşneag necunoscut, că dacă nu erau ei, cei doi fraţi acolo ar fi rămas, stane de marmoră, câtă-i lumea şi pământul.

Omul de flori cu barba de mătasă sau povestea lui Făt Frumos

poveste romanească

A fost odată ca niciodată, dacă n-ar fi, nici că s-ar mai povesti, când lupii beau tutun şi urşii făceau săpun, de-şi ungeau femeile feţile şi uncheşii bărbile.

A fost odată un împărat mare şi tare; după ce bătu pe toţi împăraţii pământului şi le luă împărăţiile, se însură şi făcu trei fete: una cu soarele-n frunte, alta cu luna în spate, iar cea mai mică cu luceafărul de dimineaţă iarăşi

în frunte; şi toate erau mai frumoase decât zânele munţilor şi ale pădurilor.

Aceste fete se duseră la scăldat şi intrară într-o baie de marmură; dar deodată se ridică o furtună pe cer şi le răpi pe câte trele. Ajungând la urechile împăratului această întâmplare, i se tăie inima şi muri lăsând pe împărăteasă văduvă.

Într-o zi, împărăteasa se apucă să măture pân casă, dar pe când mătura, îi sări un bob de piper în poală; ea luă bobul şi-l puşă pe sobă, dar el sări şi de acolo iar în poala împărătesei. Văzând împărăteasa că nu poate scăpa de dânsul, îl înghiţi; şi aşa rămase grea şi născu un copil cu părul de aur.

Acest copil creştea în trei zile cât cresc alţi copii în treizeci de ani, şi se făcea voinic ca brazii munţilor. împărăteasa îl dete la dascăl de învăţă toate măiestriile lumei, şi temându-se ca să nu-l piarză, îi făcu o colivie de aur, şi-l închise într-însa, dându-i jucării copilăreşti ca să-i treacă de urât.

Într-o zi trecu p-acolo o babă cu două tivde cu apă; feciorul de împărat o văzu şi trăgând cu arcul îi sparse amândouă tivdele. Baba se uită în sus şi văzându-l îi zisă:

— Lua-te-ar mama vântului turbat, care a luat pe câte trele surorile tale.

Feciorul de împărat, cum auzi blestemul babei, chemă pe mamă-sa şi-i zise:

— Ian spune-mi, mamă, am avut eu surori ori nu?

— N-ai avut, dragul mamei, nicio soră, răspunse împărăteasa.

— Spune-mi drept, mamă, că, dacă nu, mă vei pierde.

Văzând însă că mamă-sa nu voia să-i spună adevărul, se făcu bolnav şi-i zise că dacă nu-i va da ţâţă pe sub talpa casei, el va muri. împărăteasa făgădui că-i va împlini această cerere. Atunci el se sculă din pat şi ridică talpa casei, şi mamă-sa puşă ţâţa sub talpă, dar el lăsă talpa cam greu peste ţâţă, zicând iarăşi mamă-sei:

— Spune-mi, mamă, am avut eu alţi fraţi sau surori?

Deocamdată mumă-sa nu voi să-i spuie, dar el lăsă talpa şi mai mult, atunci mumă-sa, nemaiputând să rabde, zise:

— Să ştii, fătul meu, că ai avut trei surori mai frumoase decât zânele râurilor şi ale pădurilor, dar le-au răpit cei trei zmei care locuiesc pe tărâmul celălalt.

— Spune-mi acum ce fel de om a fost tatăl meu, care sunt armele care purta şi pe ce cal încălica!

— Tatăl tău a fost un mare viteaz şi s-a bătut nouă ani cu zmeul Răchită înfloriţă, ca să ia pe soră-sa de nevastă; armele lui sunt îngropate la rădăcina unui plop în grădină, iar calul paşte iarbă prin livede.

Atunci el, încredinţându-se despre toate, i-a dat drumul, şi ducându-se la un vrăjitor i-a spus tot ce aflase de la dânsa.

— Ei bine, zise vrăjitorul, acum du-te şi ia frâul şi-l sună în trei părţi ale livezii.

El luă frâul şi-l sună în cele trei părţi ale livezii şi îndată veni la dânsul o mârţoagă de cal şchiop, olog şi plin de bube. Făt Frumos îi dete un picior în piept, de se duse d-a berbeleacul cale de nouă zile şi nouă nopţi. Sună frâul de al doilea şi de al treilea, dar tot acel cal veni. Văzând aceasta, scoase paloşul să-l înfigă în pieptul calului. Dar calul îi zise:

— Făt Frumos, Făt Frumos, nu mă omorî, ci du-te de taie trei sute de viţei de la trei sute de vaci, şi dă-mi mie laptele să-l beau.

Făt Frumos făcu precum îi zisese calul, iar peste trei zile sună iarăşi frâul, dar d-astă dată veni un cal ca un zmeu şi-i zise:

— Ian calecă acum pe mine şi atinge-mă de trei ori cu scările.

Făt Frumos împlini voia calului, şi după ce se plimbă puţin cu dânsul, îl atinse de trei ori cu scările; atunci calul deschi-se douăsprezece aripi şi zbură cu dânsul până la vântul turbat, apoi coborându-se tot pe locul de unde plecase zise:

— Făt Frumos, dacă vrei să te slujesc cumsecade, să mai tai şase sute de viţei de la şase sute de vaci şi să-mi dai laptele să-l beau.

Făt Frumos împlini şi această poruncă a calului; iar peste trei zile veni împlotoiat şi încoifat[624], şi sună frâul. Calul veni şi el numaidecât înşeuat şi înfrânat; apoi zise:

— Iată-mă, stăpâne, gata, la poruncile tale.

Făt Frumos încălecă pe cal şi se duse, şi iar se duse, cale lungă şi nătângă, iar când soarele ajunsese pe la chindii, intră într-o pădure neagră şi întunecoasă. După ce călători câtva timp pâri acea pădure, calul se opri în loc şi zise:

— Stăpâne, uită-te bine înainte şi-mi spune ce vezi?

Făt Frumos se uită, dar nu văzu nimic. Calul iar îi zise să se uite; atunci el se uită cumsecade şi văzu o mulţime de şerpi cu capetele rădicate până la cer, şi vărsând flăcăraie de foc din guri; el spuse calului ce văzuse, dar calul îi zise:

— Stăpâne, noi trebuie să trecem prin mijlocul acelor balauri; bagă dar mâna în urechea cea dreaptă şi scoate un arc cu săgeţi, şi când vom fi aproape de dânşii să slobozi o săgeată şi ei ne vor face loc să trecem.

Făt Frumos făcu cum îi zise calul; iar când ajunse aproape de balauri, trase o săgeată, şi ei de frică plecară capetele la pământ şi-i lăsară să treacă. De aci plecă iar înainte şi dete peste o câmpie cu păduri frumoase de chiparos, cu iarbă verde ca mătasea şi cu mulţime de fântâni cu apa limpede ca vioreaua şi rece ca gheaţa; iar la căpătâiul acelei fântâni era un palat cu totul şi cu totul de argint.

Cum ajunse la palat, bătu în poartă şi ieşi înainte o fată frumoasă; el îi arătă un ineluş de aur, pe care cumu-l văzu, fata cunoscu că Făt Frumos îi este frate, şi-l strânse în braţe, apoi îi zise:

— Fugi, frate, că de te va găsi zmeul aici, te va omorî.

— Ian spune-mi, întrebă Făt Frumos, ce semne are zmeul când vine?

— El îşi trimite buzduganul înainte, răspunse fata. Nu trecu mult şi buzduganul veni; şi după ce bătu de trei ori în poartă, se puse în cui. Făt Frumos luă buzduganul şi învârtindu-l de trei ori îl azvârli înapoi la zmeu, apoi încălicând pe cal se duse de se ascunse sub podul de argint. Zmeul veni numaidecât, dar cum ajunse la capătul podului, calul începu a sforăi şi a se trage înapoi. Zmeul îi dete cu scările şi-i zise:

— Hi! cal de zmeu de paraleu, mergi înainte că n-am frică de nimeni, decât de Făt Frumos; dar el este pe tărâmul celălalt şi nu crez să-i fi adus corbul osciorul şi vântul perişorul.

— Ba poate l-o fi adus, zise Făt Frumos, ieşind de sub pod.

Zmeul se repezi la dânsul şi-i zise:

— Cum vrei să ne batem? în săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă, zise Făt Frumos.

Apoi, după aceea, amândoi voinicii se luară la luptă. Zmeul adusă pe Făt Frumos şi îl bagă în pământ până la genunche, Făt Frumos învârti pe zmeu şi băgându-l în pământ până la gât îi tăie capul, pe când calul lui omora pe-al zmeului. Făt Frumos scoase un bici şi pleznind de trei ori, făcu palatul zmeului o nucă, o bagă în buzunar şi plecă înainte.

După ce călători câtva timp, dete peste un palat cu totul şi cu totul de aur, bătu în poartă şi ieşi înainte-i o fată foarte frumoasă, îi arătă şi ei inelul cel de aur pe care cum îl văzu, cunoscu pe Făt Frumos de frate şi strângându-l în braţe îi zise:

— Fugi, frăţiorul meu, căci de va veni zmeul te va face mici sfărâme.

— Ian, spune, întrebă Făt Frumos, ce semne face zmeul când vine?

— El îşi trimite buzduganul înainte, răspunse fata.

Nu trecu mult timp şi buzduganul veni; apoi după ce bătu de trei ori în poartă, se puse în cui. Făt Frumos îl luă din cui şi-l azvârli înapoi la zmeu, iar după aceea încălică calul şi se ascunse sub podul de aur al palatului. Zmeul veni c-o falcă-n cer şi cu alta-n pământ, dar când ajunse la capul podului, calul lui începu să se tragă înapoi; zmeul îi dete cu scările şi-i zise:

— Hi! cal de zmeu de paraleu, mişcă înainte! că nu-mi e frică de nimeni decât de Făt Frumos, dar el este pe tărâmul celălalt şi nu crez să-i fi adus corbul osciorul şi vântul perişorul!

— Ba poate i l-o fi adus, zise Făt Frumos, ieşind de sub pod.

Atunci zmeul zise:

— Cum vrei, în luptă să ne luptăm sau în săbii să ne tăiem?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă, răspunse Făt Frumos.

Apoi se luară la luptă, şi se luptară zi de vară până-n seară; iar când ajunse soarele la chindii, Făt Frumos trânti pe zmeu şi-i tăie capul, iar după aceea plesni din bici de trei ori şi tot palatul se făcu o nucă pe care o bagă în sân şi plecă înainte. Se duse şi iar se mai duse, până dete peste un palat de topaz, care strălucea atât de mult, încât la soare te puteai uita, iar la dânsul ba. După ce se cunoscu şi cu soră-sa cea mai mică, ce locuia în acel palat, se ascunse iar sub pod, şi venind zmeul se luă cu dânsul la luptă şi se luptară toată ziua, dar nu putură să se trântească unul pe altul. Văzând aceasta, zmeul se făcu flacără galbenă, iar Făt Frumos se făcu şi el

flacără roşie, şi iar se luptară, dar nu putură să se biruiască. Zmeul se uită în sus şi văzând un corb îi zise:

— Corbule, corbule! du-te la Zaana[625] şi-ţi moaie o aripă în seu şi una în apă, şi cu seul să mă stropeşti pe mine, iar cu apă să stropeşti pe Făt Frumos, că ţi-l dau împreună cu calul lui să-l mănânci.

Făt Frumos rădică şi el capul în sus şi zise:

— Corbule, corbuleţule! du-te la Zaana şi moaie-ţi o aripă în seu şi alta în apă şi cu seul să mă uzi pe mine, iar cu apă pe zmeu, că-ţi dau să mănânci trei zmei împreună cu caii lor.

Corbul plecă şi întorcându-se peste puţin udă pe Făt Frumos cu seu, iar pe zmeu cu apă. Făt Frumos sări deasupra zmeului şi-i tăie capul, apoi plesni din bici şi făcând şi palatul acestuia o nucă, o băgă în sân şi se duse înainte până ce ajunse la o grădină cu poame foarte frumoase. El întinse mâna să ieie o pară, dar calul se opri în loc şi-i zise:

— Stăpâne, să nu mănânci din aceste poame, că vei muri, că este sora cea mare a zmeului prefăcută în grădină, dar dacă ai poftă mare, dă mai întâi cu sabia în trei părţi ale pomului ş-apoi mănâncă câte vei voi.

Făt Frumos tăie pomul în trei părţi şi începu să curgă sânge, apoi culese pere şi mâncă. Nu trecu mult şi văzu o fântână cu apă rece, dar când voi să bea, calul iarăşi îi zise să facă ce făcuse la grădină. Făt Frumos lovi fântâna de trei ori cu sabia şi, după ce curse sânge, bău apă şi se răcori. Iar după aceea, merse înainte până ce dete peste o vie cu struguri dulci ca zahărul şi mirositori ca chihlimbarul. El voi să rupă un strugure; dar calul iarăşi îi zise:

— Stăpâne! Nu rupe struguri, căci via aceasta este sora cea mai mică a zmeului şi, de vei mânca numai o broboană, vei muri; dar dacă ai poftă de struguri, taie o viţă cu sabia şi apoi mănâncă câţi struguri îţi plac.

Făt Frumos tăie o viţă şi după ce curse un pârâu de sânge, luă struguri şi mâncă. Plecă şi se duse, măre, cale lungă şi nătângă, căci cuvântul din poveste mai înainte mai lung şi mai frumos este, dar când rămase soarele de o suliţă, calul zise lui Făt Frumos:

— Stăpâne, ia uită-te îndărăt şi spune-mi, vezi ceva? Făt Frumos se uită, dar nu văzu nimic.

— Uită-te mai bine, îi zise calul.

Atunci Făt Frumos se uită bine şi văzu o flacără cât gămălia acului de mică.

— Să ştii, stăpâne, că acea flacără este mama zmeilor şi a zmeoaicelor, şi nu ştiu cum vom scăpa de dânsa. Ţine-te bine de coamă, că am să ocolesc lumea cât te ştergi la ochi, ca să ajungem la cetatea Omului de flori cu barbă de mătasă, căci numai acolo e scăpare pentru noi.

Făt Frumos ascultă povaţa calului, carele deschise toate aripile şi începu să zboare mai iute decât vântul şi mai încet decât gândul, dar flacăra din ce în ce se mărea şi începu să arză pe Făt Frumos în

spate! Calul, văzând că nu-i nădejde de scăpare, se înălţă până la vântul turbat şi intră în cetatea Omului de flori. Atunci zmeoaica, rămâind afară de cetate, zise cu amărăciune:

— Făt Frumos, Făt Frumos, fa-mi o gaură în zid să văd cine eşti tu care mi-ai omorât trei copii şi trei fete.

Făt Frumos porunci să facă gaură, dar când zmeoaica băgă capul şi voi să-l soarbă, el îi aruncă în gură un buzdugan de fier ars în foc pe care sorbindu-l se umflă şi plesni.

Omul de flori cu barbă de mătasă, auzind că Făt Frumos se află în împărăţia lui, trimise ciodari şi ideclii de îl chemă la împărăţie şi îl puse în fruntea mesei; dar văzând pe fata Omului de flori, rămase încremenit de frumuseţile ei şi o ceru de la tată-său de soţie. Omul îi zise că i-o dă, dacă-i va aduce apă vie şi apă moartă de unde se bat munţii în capete. Făt Frumos încălecă calul şi se duse spre soare-apune şi dete peste un om care bea apă de la nouă scocuri de mori şi se văieta că n-are ce bea.

Făt Frumos stătu în loc şi se miră de dânsul; iar el îi zise:

— Nu te mira de mine, ci te miră mai bine de FătFrumos, care a omorât trei zmei, trei zmeoaice şi pe muma zmeilor.

— Eu sunt acela. Eu sunt acela, răspunse Făt Frumos.

— Dacă eşti tu, ia-mă cu tine, că mult bine îţi voi prinde.

Făt Frumos luă pe omul ce nu se sătura de apă şi plecă înainte. Pe drum, întâlni un alt om, care mânca pânea de la nouă cuptoare şi se văieta că moare de foame. Făt Frumos se uită la dânsul şi începu să se mire, dar el zise:

— Nu te mira de mine; ci te miră de Făt Frumos, care a omorât trei zmei, trei zmeoaice şi pe muma zmeilor.

— Eu sunt acela, zise Făt Frumos.

— Dacă eşti tu, apoi ia-mă cu tine, că mult bine ţi-oi prinde.

Făt Frumos îl luă şi pe acesta şi plecă înainte. Merse ce merse şi dete peste un om care sărea din munte în munte cu nouă pietre de moară legate de picior şi se plângea că n-are ce sări.

După ce-l luă şi pe acesta cu dânsul, merse înainte ca cuvântul din poveste, că-nainte mult mai este, şi ajunse într-o câmpie, de unde se auzea un zgomot mare. Atunci calul zise lui Făt Frumos:

— Stăpâne, cată spre soare-apune şi spune-mi vezi ceva?

Făt Frumos se uită şi văzu doi munţi bătându-se în capete.

— Printre aceşti doi munţi avem să trecem, ca să luăm apă vie şi apă moartă, zise calul, să mergem încetişor şi când om fi aproape de munţi, să-mi dai de trei ori cu pintenii şi să te ţii de coamă cu o mână şi cu cealaltă să iei apă.

Cum ajunse Făt Frumos dinaintea munţilor, dete cu pintenii calului, care zbură mai iute decât gândul, trecând pe la fântână, luă apă şi ieşi dintre munţi înainte de a se lovi în capete.

Făt Frumos aduse apă la Omul de flori cu barbă de mătasă şi ceru să-i dea pe fie-sa de nevastă. Dar Omul de flori îi zise:

— Eu ţi-oi da-o, dacă mi-i găsi un om care să mănânce pâinea de la nouă cuptoare, altul să beie apa de la nouă scocuri de mori.

Făt Frumos zise împăratului:

— Găteşte cele nouă cuptoare şi arată-mi cele nouă scocuri de moară, că am oameni să-ţi mănânce pâinea şi să-ţi bea apa.

Omul de flori porunci vizirului să gătească pâinea şi să arate scocurile, şi după ce le găti veni împăratul să privească. Atunci Făt Frumos făcu semne oamenilor săi şi cât te ştergi la ochi mâncară pâinea şi băură apa. Dar Omul de flori nu voi să-i dea fata nici după aceasta, ci îi zise:

— Dacă voieşti să aibi pe fie-mea de soţie, să-mi aduci garoafa care miroasă cale de nouă ani, şi apoi ţi-oi da negreşit pe fie-mea.

Făt Frumos plecă să caute garoafa şi se duse cale lungă până se simţi mirosul garoafei. Atunci calul îi zise:

— Stăpâne, bagă mâna în urechea mea cea dreaptă şi scoate din ea o bucată de săpun, o perie şi o gresie şi mergi înainte fără frică.

De ce mergea şi mergea, mirosul mai mare se făcea, până ce ajunse la un palat de sticlă; trase la poartă, bătu în ea şi nime nu-i răspunse. Atunci el intră înlăuntru, văzu garoafa şi o luă. Apoi încălecă pe cal şi plecă

înspre Omul de flori. Nu făcu multă cale şi simţi că vine după dânsul zmeul palatului de sticlă cu o falcă în cer şi cu una în pământ. Dar tocmai când era să-l ajungă, calul îi zise:

— Stăpâne, aruncă săpunul.

El îl aruncă şi numaidecât se făcu un alunecuş care împiedică pe zmeu de a-l ajunge. Zmeul însă făcu ce făcu şi trecu cum putu alunecuşul şi când era să ajungă iar pe FătFrumos, calul îi zice să arunce peria. Cum o aruncă, se făcu o pădure deasă, de nu putea nime să răzbată printr-însa, dar zmeul făcu ce făcu ş-o trecu, apoi o luă Făt Frumos iarăşi în goană şi, când era să-l prindă, aruncă gresia, care se făcu un munte mare şi nalt până la cer. Zmeul roase piatra cu dinţii şi trecu prin ea. Atunci calul zise:

— Stăpâne, nu e bine de noi, o să pierim; dar mai avem o scăpare: să-ţi tragi sufletul de nouă ori, că am să mă ridic şi să trec de nori, ş-apoi de acolo să cad peste zmeu şi să-l strivesc.

Făt Frumos se luă după povaţa calului, se ridică până la nori, apoi se lăsă peste zmeu şi-l strivi; el, după aceea, se duse şi dete garoafa Omului de flori, care, nemaiavând ce-i cere, îi dete pe fie-sa. Dar când veni vremea să se culce cu dânsa, veni omul cel cu nouă pietre de picioare şi ceru să se culce şi el în cămară cu dânşii. Făt Frumos îl lăsă, căci făcuse jurământ să nu-i calce niciodată vorba. Peste noapte, tocmai când FătFrumos dormea mai bine, ieşi un balaur din gura fetei şi când se întinse să muşte pe Făt Frumos, omul cu pietrele de picioare scoase paloşul şi-l tăie, în mici fărâmele. Mai ieşi unul şi-l tăie şi pe acela, şi când ieşi şi acel de al treilea, îi zdrobi capul cu o piatră de moară. Apoi, după ce-i puse la o parte pe tustrei balaurii ce-i omorâse, se culcă şi dormi.

A doua zi de dimineaţă, palatul împărătesei era plin de vlădici şi de popi ce veniseră să îngroape pe Făt Frumos, crezându-l mort ca pe ceilalţi gineri ai împăratului. Dar când îl văzură viu, se minunară şi i se închinară. Omul de flori veni şi el, ca să se încredinţeze de este viu sau mort Făt Frumos, dar când văzu pe balaurii cei morţi, se sperie şi întrebă. Dar omul cu pietrele de moară îi spuse că ei au ieşit din fie-sa şi când era să muşte pe Făt Frumos, să-l omoare ca pe ceilalţi gineri, el i-a ucis. Atunci Omul de flori începu nunta şi o ţinu trei zile şi trei nopţi; iar după aceea Făt Frumos îşi luă ziua bună şi plecă cu nevasta sa acasă la împărăţia lui şi făcu toate avuţiile zmeilor în trei părţi şi le dete celor trei oameni care-l ajutase. Omul cu pietrele de moară nu se mulţumi, şi ceru să împartă şi nevasta cu dânsul. Făt Frumos se împotrivi; dar el scoase paloşul şi când era gata să o taie pe împărăteasa, atunci ieşi din gura ei încă un balaur, pe care omul cu pietrele de moară îl făcu fărâme şi zise:

— Făt Frumos! ia-ţi avuţiile, ia-ţi şi nevasta, şi trăiţi sănătoşi, că am scos până acum dintr-însa patru balauri şi i-am mai lăsat numai unul, că nu e bine să rămâie femeia tară niciun drac.

Făt Frumos se prinse frate de cruce cu omul cu pietrele de moară şi-l rugă să nu se prea depărteze de pe locurile acestea, ca nu cumva dracul ce a rămas în femeie să-i răpuie zilele. Apoi a ajuns acasă, şi după ce a văzut pe mumă-sa, a plesnit de trei ori eu biciul şi cele trei nuci s-au desfăcut în trei palate frumoase şi cu cele trei surori ale lui într-însele, pe care după ce le-au dat nuca înapoi, le-au măritat şi s-a făcut mare bucurie şi veselie în toată împărăţia.

încălecai p-o şa şi v-o spusei dumneavoastră aşa.

Viteazul cu mâna de aur

poveste romanească

A fost odată ca niciodată, când n-ar fi, nu s-ar povesti:

Când se potcovea puricele cu 99 oca de fier şi tot îi sta călcâiul gol!

A fost odată un împărat, bogat nevoie-mare. Ş-avea o fată frumoasă, frumoasă, atât de frumoasă că la soare te puteai uita, iar la dânsa, ba.

Păru-i era cu totul şi cu totul de aur, de-ai fi zis că e o zână. Dar nu putea s-o scoată afar' din casă, din pricina unui zmeu, că de multe ori se cercase s-o răpească şi să fugă cu dânsa.

Aşa azi, aşa mâine, până ce, urându-i-se fetei cu-atâta pază, într-o zi se rugă de tat-su s-o scoată şi pe ea măcar un ceas la lume. Se-mpotrivi-mpăratul deocamdată; dar, după ce se gândi şi se răzgândi, văzând că n-are încotro: „Cum i-o fi ursita!" îşi zise el în sine-şi. Şi o scoase la lume, dup- atâta plânset şi rugăminte.

Dar, abia făcuseră câţiva paşi, pe marginea pârâiaşului ce şerpuia-n vecinătate, când deodată se pomeniră că vine un nor cu fulgere şi tunete. Până să se adăpostească de ploaie, un vârtej luă fata, se făcu nevăzut şi o duse la casa zmeului, întoarsă cu gura spre prăpăstii.

în zadar plânse şi se obidi împăratul, că n-avu ce să facă. Aşa-i fusese scris! Numai atât îl frământa, că nu ştia unde se află, nici dacă e vie ori moartă. Se hotărî dar să dea sfoară -n ţară, să se cerceteze pretutindeni, cu nădejdea că doar o da peste locul unde-ar fi ascunsă.

Tot pe-atunci s-afla, în partea locului, un crai cu doi feciori, frumoşi de ţi-era dragă lumea cu dânşii. Şi, fiindcă mulţi îmblaseră-n deşert să găsească pe fata de-mpărat, vrură să-şi încerce şi ei norocul, că aşa se făgăduise-mpăratul: să-i dea jumătate din împărăţie şi pe fiică-sa de nevastă cui s- o învrednici s-o aducă. Veniră, dar, la curtea-mpărătească, spuseră cine sunt şi care le e gândul, cerură apoi parale de cheltuială şi haine de primeneală şi plecară amândoi pe câte-un cal bidiviu, ce fugea ca vântul şi ca gândul.

Merseră, merseră şi iar merseră cale lungă să le-ajungă, până intrară-ntr-o vale, unde o babă cu două fete semănau mac, de parcă n-ar fi fost în firea lor.

— Bună ziua, bătrâno, ia spune-ne, unde duce drumul?

— La casa zmeului, măiculiţă. Dar ce căutaţi într-acolo?

— Să luăm pe fata de-mpărat şi s-o ducem de unde a răpit-o.

— Ştiţi ce? Eu vă-ndemn să vă-ntoarceţi înapoi, că... deh!...

pe mulţi am văzut ducându-se, dar pe nici unu-ntorcându-se!

— Ba e vorbă! Ei s-au dus câte unul şi d-aia i-a răpus zmeul, pe când noi mergem doi deodată şi n-are ce ne face.

— Atunci, adăstaţi să vă spun o vorbă şi să vă dau ajutorul ce m-oi pricepe...

— N-avem vreme, bătrâno; n-avem vreme. Să ne vedem sănătoşi peste trei zile!

Şi, dând pinteni cailor, porniră ca vântul şi ca gândul, până ajunseră pe un deal, de unde se zărea muntele zmeului. Aici începură să simţă răcoare; din răcoare se făcu frig şi din frig un ger aşa de cumplit, că nu mai putură merge. Se deteră jos de pe cai să se adăpostească, dar amândoi încremeniră sub o stană de piatră.

Multă vreme trecuse la mijloc şi-mpăratul, văzând că nicio veste nu i se mai aduce, se hotărî să mai trimită şi pe alţii.

Craiul şi crăiasa, după ce ani întregi aşteptaseră să li se întoarcă feciorii, începură să se jelească şi să-şi dorească un alt fecior.

Nu trecu mult şi se pomeni împărăteasa că rămăsese-n- greuiată. Vremuind vremea sarcinii, sosi şi ceasul naşterii. Şi născu un dolofan de copil, frumos ca un bujor, având o mână cu totul şi cu totul de aur, de se minunau toţi de dânsul.

Cât creşteau alţi copii într-un an, el creştea într-o lună. Şi-ndată se făcu mare. Şi cum se făcu mare, începu să vorbească. Şi cum începu să vorbească, întrebă pe mă-sa şi pe tat-su unde-i sunt fraţii, că – de unde nu – are să plece să-i cate.

Mă-sa, cum îl auzi, înmărmuri de frică. Deocamdată nu vru să-i spuie nimic, de teamă să nu rămâie şi fără dânsul. Dar atât de mult şi cu aşa stăruinţă o întrebă băiatul, că nu se putu stăpâni să nu-i spuie. El, cum află, îi zise că nu degeaba s-a născut pe lume, ci ca să facă vreo ispravă. Şi ce ispravă mai mare, de nu să-şi găsească fraţii, măcar de-ar fi să le aducă numai moaştele.

Deci, într-o bună dimineaţă, se sculă-n revărsatul zorilor, se spălă-n roua florilor, şi, intrând în grajd, se uită pe rând la toţi caii.

Toţi ca toţi, dar între toţi s-afla unul de n-avea seamăn, aşa era de slăbănog şi de căzătură. Dar se cunoştea că-ntr-o vreme fusese, biet, cal dintre cai, fiindcă ş-acum avea o căutătură ca de fulger. Cum îl văzu, viteazul îi grăi-n limba lui şi-l întrebă de ce a ajuns în aşa proastă stare.

— Fiindcă nimeni nu m-a mai căutat şi nimeni nu s-a mai învrednicit să mă încalece, de când era moşu-tu tânăr. Pe atunci aveam douăsprezece perechi de aripi, din care acum abia mi-au mai rămas numai cotoarele.

— O să te-ncalec eu! răspunse viteazul.

— O să mă-ncaleci, stăpâne, dar să ştii că trebuie să ai mână tare, că altfel, când mi-oi lua zborul, n-o să mă poţi îndrepta unde ţi-e voia.

— De-asta nu purta grijă, că ce poate fi mai tare ca o mână de aur!

— Atunci scaldă-mă-n lapte dulce şi dă-mi să mănânc o copaie de jeratic.

După ce făcu tocmai cum îi zise calul, viteazul îl scoase din grajd, îi puse şaua şi-l pregăti de drum. Apoi, suindu-se la la tat-su, îi ceru să-i dea merindele şi câte trebuiesc pentru călătorie, că el e gata de ducă.

în deşert îl rugă tat-su, în deşert îl rugă mă-sa să nu plece; el n-ascultă de nimic şi de nimeni, ci – înduplecându-i să-l lase – le sărută mâna, îşi luă ziua-bună şi pomi cu calul, care fugea ca vântul şi ca gândul.

Merse, merse şi iar merse, trei zile şi trei nopţi de-a rândul, până dete de-o vale cu mac semănat, unde-l apucă un somn de i se lipeau ochii. Dar el, în loc să se culce, dete pinteni calului şi-ntr-o clipă fu la marginea văii, unde văzu un bordei de parcă era ţinut într-o gheară de cocoş,întors cu spatele spre el, iar cu uşa spre miazănoapte. Şi-i strigă de departe!:

— Ascultă, bordei, de mine, şi te-ntoarce mai bine, ca să pot intra în tine!

Bordeiul se supuse şi se-ntoarse. Şi, intrând înăuntru, dete acolo peste Muma-Pădurii, cu două fete-fetişcane, ca nişte zâne de frumoase.

— Dar ce vânt te-a adus pe-aicea, voinice? îl întrebă baba cu mirare.

— Niciun vânt nu m-a adus, babo, ci am venit eu, ca un viteaz ce sunt,ca să-mi caut fraţii, măcar de nu le-aş găsi şi nu le-aş duce acasă decât numai moaştele!

— Fraţii tăi? Hei, sărmanii! Sunt încremeniţi sub o stană de piatră, încă de pe când semănăm noi macul. N-au vrut să m-asculte ca să-i învăţ câte ceva, ci au pornit de parcă le pusese oala: d-aia au şi păţit-o.

— Spune-mi mie, babo, ce era să le spui lor, că tot fraţi suntem!

— Ce-aş avea să-ţi spui nu prea e treabă mare, că... deh!... poţi s-ajungi pân-lacasa zmeului, dar nu-l poţi răpune, că e viteaz mare. Mai bine-ntoarce-te-napoi, că pe mulţi i-am văzut ducându- se, dar pe niciunu-ntorcându-se, şi e păcat de tinereţea şi frumuseţea ta să piei pe-acolo. Tot din pricina lui am sădit şi eu valea asta de mac, ca să nu poată veni să-mi fure fetele.

Pasămite, babei îi plăcuse voinicul şi pe loc se gândise să-i dea o fată de-ale ei de nevastă. Vedea ea bine că nu e om prost nici de neam, nici de fire, că altfel cum ar fi ajuns pân-acolo! Viteazul îi răspunse:

— Ba-nainte m-oi duce, babo, şi din cale nu m-oi întoarce, că nimeni nu e-n stare să-mi sfărâme mâna mea tare, de aur!

— De eşti aşa de viteaz, să te-ajut şi eu cu două lucruri. Ia cofa asta vrăjită şi, când te-i sui pe deal ş-o veni un ger cumplit de n-o să-l mai poţi răbda, s-o pui în cap şi să-i zici:

„Cofa, cofiţă, putere măiestriţă, dă-mi niţică încălzeală să birui a geruială!"

Mai ia şi sticla asta vrăjită şi, când ăi da de-o căldură şi de-un zăduf de n-o să le poţi răbda, s-o pui în cap şi să-i zici:

„Sticlă, sticluţă, putere măiestriţă, dă-mi niţică răcoreală să birui a zăpuşeală!"

în schimb însă, să-mi faci şi tu mie o slujbă, de-i ajunge să te-ntorci cu bine. Când ăi veni, să-mi aduci de-acolo amândouă vasele pline: cofa cu apă-vie, sticla cu apă-moartă; cu apa-vie să pot întineri pe oricine, cu apa-moartă să pot îmbătrâni pe oricine.

Atât vorbi Muma-Pădurii, iar viteazul îşi luă ziua-bună şi plecă, puindu-şi în desagi cofa şi sticla ce-i dăduse.

Merse, merse şi iar merse, cale de vreo zi ş-o noapte, pân-ajunse în ţinuturile zmeului.

Cum începu să suie dealul, simţi mai întâi o răcoreală, răcoreala se prefacu-n frig, iar frigul în ger cumplit, de crăpau lemnele şi pietrele.

— Ce ne facem, stăpâne? zise calul. Mie mi-au îngheţat toate aripile şi nici că mai pot să răsuflu.

— Nu te deznădăjdui, că am eu grijă!

Şi scoţând cofa de la Muma-Pădurii, o puse-n cap zicându-i:

— Cofa, cofiţă, putere măiestriţă, dă-mi niţică încălzeală să birui a geruială!

Şi, ca prin farmec, le veni o căldură plăcută, de putură păşi-nainte.

Încet-încet, căldura-ncepu să crească. Cald ici, mai cald dincolo, până se făcu zăduf mare, de le curgea sudoarea ca gârla.

— Ce ne facem, stăpâne? întrebă iarăşi calul. Mi s-au înmuiat toate aripile şi parcă mai greu e la

căldură!

— Nu te deznădăjdui nici de-asta, că port eu grijă!

Şi scoţând sticla de la Muma-Pădurii, o puse-n cap zicându-i:

„Sticlă, sticluţă, putere măiestriţă, dă-mi niţică răcoreală să birui a zăpuşeală!"

Şi, ca prin farmec, se făcu răcoare plăcută, de putură păşi-nainte.

Merse, merse şi iar merse, pân-ajunse aproape de casa zmeului, toată numai de cleştar, ce părea ţinută într-o gheară de vultur şi-ntoarsă cu spatele spre dânsul, iar cu faţa înspre prăpăstii. Şi de departe-i zise:

— Ascultă, casă, de mine şi te-ntoarce mai bine, ca să pot intra-n tine!

Casa se supuse şi se-ntoarse cu uşa, iar viteazul – în- trând înăuntru – cu mirare văzu pretutindeni mulţime de fete frumoase, purtând răsfirat pe spate un păr lung, cu totul şi cu totul de aur, dar semănând una cu alta de parc-ar fi fost nişte surori gemene. Pasămite era fata de-mpărat, care se străvedea aidoma în toţi pereţii de cleştar ai casei.

Când o-ntâlni, îi dete bună-ziua după obicei, iar ea, plină de bucurie, îl întrebă ce vânt îl adusese pe-acolo.

— Niciun vânt, fată de-mpărat, ci am venit eu, ca un viteaz ce sunt! Fraţii mei plecaseră ca să te găsească, şi eu, aflând că zmeul i-a încremenit sub o stană de piatră, am sosit ca să-i cer seamă de unele ca astea. De-i vrea să mergi cu mine, mare bucurie o să fie pe-mpăratul, care de atâţia ani te caută şi te jeleşte.

— Cum să merg? Dar frică mi-e pentru tine, că zmeul e viteaz de s-a dus pomina. Numa-n casă e om ca toţi oamenii, iar afară se preface-n nor şi-n vijelie turbată!

— Viteaz o fi zmeul, dar eu ştiu una şi bună: că nimeni nu e-n stare să-mi sfărâme mâna mea a tare de aur!

Şi voinicul o rugă să-i aducă scaunul pe care avea obicei să şază şi un pahar cu apă de care bea dânsul. Cum i-l aduse şi se aşeză în el, scaunul începu să trosnească, iar paharul să tremure, de te mirai ce-i asta. Şi întrebând-o dacă tot aşa trosneşte scaunul când şade zmeul şi de se clăteşte paharul când bea cu el, află că nu. Şi o făcu să-nţeleagă că e şi mai viteaz decât dânsul.

După ce mai bău un pahar cu apă şi mai stete de vorbă, fata de-mpărat îi spuse că s-apropie ceasul când zmeul se-ntoarce acasă. Voinicul îi mai ceru şi-al treilea pahar cu apă, dar n-apucase să- 1 bea şi să plece, când deodată s-auzi fluierând, vâjâind, trosnind şi plesnind, de parcă s-ar fi prăpădit lumea.

Şi deodată un fel de abur se prefăcu în chip de om. În- trând în casă şi zărind pe viteaz, răcni cu turbare:

— Ieşi curând, spurcată fiară, ieşi din casa mea afară, că nu te-a-nvăţat de bine cine te-a mânat la mine!

Hai să ne luptăm afară, ca să nu piei cu ocară!

— Ho!... încet cu vorbele şi cu-ameninţările, că nu-s nici ca fetele, nici ca atâţia ageamii, câţi ai răpus tu de vii!

Atât le fu sfada, că zmeul se şi răpezise să-l soarbă.

Atunci viteazul se trase-ntr-un colţ, unde-i venea mai bine şi, când fu să-l înghită, îi vârî-n gură mâna lui tare de aur; iar când îl apucă de limbă, îl zgudui cu atâta putere, că namila se izbi cu capul de pereţi şi căzu mort pe pardoseala de cleştar.

Voinicul, făr-a mai pierde vreme, luă pe fata de-mpărat, o puse lângă dânsul pe cal şi... pe-aci ţi- e drumul!

Când se pogorau de pe munte, fata de-mpărat îi arătă cele două izvoare, din care curgeau apa-vie şi apa-moartă; umplu dintr-însele cofa şi sticla ce-i dăduse Muma-Pădurii şi porniră-nainte. Pe deal, sub o stană de piatră, găsi pe ăi doi fraţi ai săi încremeniţi, cu cai cu tot. Cu apă din cofă stropi mai întâi caii, care se deşteptară, se scuturară şi-ncepură să rânchеze de se zguduia locul. Când stropi şi pe voinici, întâi se roşiră la faţă, apoi se deşteptară ca din amorţeală şi, frecându-se la ochi, ziseră:

— Hei, dar ştiu că dormirăm lung şi greu!

Iar el de colo:

— Aţi fi dormit mai lung şi mai greu, de nu mă-ndemnam ca să viu eu să vă mântuiesc de zmeu!

Când le spuse că le e frate mai mic, unde-ncepură să-l sărute de bucurie, parcă nu s-ar mai fi săturat. Ca să nu-ntârzie, încălecară şi porniră cu toţii. Şi merseră, merseră, merseră tot ascultând la povestirea viteazului despre câte păţise şi prin câte trecuse.

Ajungând la Muma-Pădurii, îi mulţumi de ajutorul ce-i dăduse, îi înapoie vasele pline cu apă-vie şi cu apă-moartă şi văzând că fetele ei sunt frumoase ca nişte zâne, le dete după ăi doi fraţi ai lui, la care acum le venea ca

zestre valea cu mac şi toate pădurile babei.

A treia zi după nuntă, porniră cu toţii, că mai aveau drum de bătut.

Cine-i întâlnea rămânea cu gura căscată, că nu le mai văzuseră ochii trei părechi aşa tinere şi potrivite: trei voinici ca trei bujori, şi trei zâne de sclipeau ca soarele, pe trei cai ce nu mergeau ca toţi caii, ci fugeau ca vântul şi ca gândul.

Craiului şi crăiesei, când îi văzură viind, li se umplură inimile de bucurie, iar când aflară că viteazul nu numai că-şi scăpase fraţii, dar că-i şi căsătorise cu fete după placul lor, începură să plângă de-atâta fericire.

Dar bietul împărat!

Nu ştia ce să mai zică, nici ce să mai facă, când îşi văzu feţişoara scăpată din ghearele zmeului.

Toţi se veseleau pretutindeni, numai voinicul sta trist şi posomorit, că nu la jumătatea de- mpărăţie-i era gândul, ci xla fata de-mpărat cu părul de aur, care nu vrea să-l ia de bărbat până nu i- o face încă o ispravă.

După trei zile de gânduri, îl chemă împăratul şi-i spuse că fiică-sa se-nvoieşte să-i fie soţie, de i- o da răspunsul la întrebările ce i-o pune dânsa. Viteazul primi rămăşagul, şi-ncepură astfel:

— Să-mi ghiceşti ce te-oi întreba, ca să văz de eşti şi isteţ la minte, cât eşti de tare la mână.
— întreabă-mă, fată de-mpărat, că, cu gândul la tine, le-oi nimeri pe toate.
— Ce e una?
— La o faptă bună tot voinici s-adună!
— Ce sunt două?
— Omul cu doi ochi, bine vede!
— Ce sunt trei?
— La casa cu trei cumnate şi vasele-s nespălate!
— Ce sunt patru?
— Carul cu patru roate bine merge.
— Ce sunt cinci?
— Palma cu cinci deşte bine mai izbeşte!
— Ce sunt şase?
— Fluierul cu şase găuri bine cântă.
— Ce sunt şapte?
— Unde-s şapte fete-n casă, nu-i cânepă nealeasă, dar nici mălai nu-i pe masă.
— Ce sunt opt?
— Plugul cu opt boi bine ară.
— Ce sunt nouă?
— Unde-s nouă fraţi, coada să nu-ţi bagi.
— Ce sunt zece?
— Pân-la zece... nu mai trece!

Atunci fata de-mpărat, văzându-se rămasă, se-ncredinţă că numai cu ajutorul calului şi cu vasele Mumii-Pădurii n-ar fi răpus el pe zmeu, de n-ar fi fost şi viteaz din fire. îl primi dar, de bărbat, şi, cununându-se cu dânsul, după legea domnilor ş-a-mpăraţilor, cu alai de la-mpărăţia socru-su şi de la crăiia tată-său, făcură o nuntă de se duse vestea peste nouă ţări şi peste nouă mări; iar eu încăleca-i pe-o şa şi vă spusei-mneavoastră-aşa!

Cotojman împărat

poveste romanească

A fost odată un biet român sărac lipit. Bogăţia lui, o ciurdă de copii şi-un pisic. Un mârtan slab, ogârjit, izânit ca vai de el. Afară de mârtacul ăsta, să fi dată oricât, nu vedeai alt dobitoc la vatra lui.

Românul bătrân, bătrân c-o mătuşe uitată de moarte şi cu ciurda de nepoţi, şedea afară din sat, într-un cătun, tocmai într-o prelucă dintr-o tamină de pădure.

La cătunul – conacul lui – dacă te-ai fi dus, n-ai fi văzut decât un bordei şi-o argeluşe. Alături, o curătură, unde semănau şi ei mei, să aive ce râjni de mămăligă, şi-un chiţoiaş de grâu, mai mult pentru colivă.

în vremea aia, omu era ca dobitocu, trăia mai mult din câmp. Aduna ciuperci, mănătărci, bureţi, culegea ştir, dragavei, pur, leurdă; înşira pere pădureţe, mere coricove, scoruşe.

Copiii prindeau găinuşi, pui de prin cuiburi. Toată ziua nu mai isprăveau cu lanţurile, bilişele şi tivigele. Nu mai vorbesc de vâsc, cu care ungeau crecile, de rămâneau păsărelele cu picioarele lipite de creacă, şi de lipan, pe care-l pisau în vale la pârâu şi-l aruncau în apă, de ieşeau păstrăvii şi moacele cu burta-n sus.

De ăştia mai găseau, numai mămăligă nu prea aveau.

Omul era ca iepurele. Când auzea de răutăţi, îşi lua râj- niţa şi toporu şipleca. N-avea vreme să-

şi facă curătură mai mare. Şi dacă n-avea mălai de-ajuns, făcea mămăligă din coajă de cer râjnită bine şi îngroşată cu urzici. Când avea mei mai mult, îl puneau în groapa de bucate şi iama-l găseau sfoegit. îl mâncau şi aşa. Era rău când nu-l avea nici sfoegit.

Şi oricât de pe-nlesnire aţi crede că trăia lumea pe atunci, moşu alerga toată ziulica s-amiruiască ceva şi mai că nu putea să potolească atâtea guri.

Copiii, ca copiii. Ce ştiau ei? Aveau dejoacă cu mâr- tacu. Toată ziua, bună ziua; joacă şi ghelai. De unde până unde, nu ştiu, găsiseră o custură ruginită, ciublită-n gură şi i-o legaseră mârtanului de gât cu un fir de tei răsucit. Umbla mârtanu ţanţoş, cu custura ţâş prin bordei şi copiii, niciuna, nici, două, îl şi botezaseră:

Cotojman împărat,

Cu paloşu de gât legat.

Cotojman în sus, Cotojman în jos, apăi şi Cotojman împărat, şi cu paloşu de gât legat, nu te-ai mult mira că şi mârtanu începu să-creadă că aşa e. Mergea fâlos cu capu pe sus, zdrăngănindu-şi paloşu de-ai fi crezut că cine ştie ce e.

Şi-aşa, fiind el Cotojman împărat, începu să-şi cam ia nasu' la purtare. Până într-o bună zi îşi băgă botu' unde nu-i fierbe oala şi şterpeli vreo trei-patru juveţi de peşte, ce-i pusese mătuşa în cenac pe corlată.

Tocmai în către seară, când vru alimănita de mătuşe să facă o pârdalnică de saramură, ia peştele de unde nu e. Cotrobăi prin bordei, iscodi copiii, nimic. Se jurară şi se jurară că nici nu le-a dat peştele de ochi. Când colo, Cotojman torcea pe vatră cu burta făcută cimpoi şi cum se lingea, aşa se lingea pe bot. Aruncându-şi ochii la vatră, de loc cunoscură hoţu. Cum îl pricepură, mătuşa puse mâna pe mestecău şi pân-a vrea de-a prinde de veste Cotojman îi şi jertui una. Luat fără fiştigoi, Cotojman sări repede şi scăpă afară, cam aducându-se de spinare. Colindă jur împrejuru cătunului, până se mai întunecă şi când vru să se furişeze în bordei, găsi praftorişa pusă.

Rămas afară, nu-i veni a sta la un loc şi se sui sus pe bordei, la coş. De-aci privea jos la vatră. Stau toţi împrejurul focului şi-l oropseau. Baba băgase o turtă-n spuză şi copiii nu ştiu ce frigeau pe jeregai.

Oala ciublă fierbea-n clocot. Moşul tăie o fâşie subţire de slănină şi-o puse într-un ciob. Aruncă pe foc două, trei aşchii, suflă în ele până prinseră bâlbătaie şi aprinse feştila de slănină. Seu' din opaiţ se sfârşise.

La lumina chioară a ciobului, Cotojman îi vedea şi mai bine.

Acuma moşu scoase luleaua, o curăţi cu bondreciul şi-o umplu cu cotoare de tutun. Luă cu mâna un tăciune, îl îndesă în lulea cu unghia de la degetul mare şi începu să pufăie.

Baba, neavând de lucru, mai aruncă vreo câteva surcele şi-o ciopată bună pe foc. Un firicel de fum, tot mai gros, mestecat cu miros de tutun şi de friptură, se ridică în sus, trecând călător pe la nasul lui Cotojman.

De-abea se mai zărea la vatră, prin fum. Baba scoase turta, o bătu cu vătraiu şi-o răcăi cu custura. Rupse pentru fiecare câte un codru. Un abur de turtă caldă îl făcu pe Cotojman să-i lase gura apă.

Apoi, ai bordeiului traseră masa lângă vatră, ca să le mai vie şi pe coş un strop de lumină. Vărsară oala în strachină şi începură să soarbe şi să sufle.

— Ce-or mânca? gândi Cotojman.

Mai potolindu-se fumu, îi vedea bine pe fiecare cu teaca de ardei roşu în mână în loc de lingură, sorbind saramura de ardei. Ăi bătrâni alegeau numai ardei ţăpure care – ştiţi dumneavoastră bine – sunt iuţi, para focului.

Când sorbeau cu teaca, şi muşcau din ea. Copiii puneau mâna pe câte un ardei mai dulceag, comu caprii, ori borcănat, şi suflau, săracii, parcă le luasă gura foc.

Numai lui zăpârstea îi era frică să s-atingă de saramură. De-abia, de-abia, cu chiu cu vai, îl făcură sa întingă şi el cu un dremei de turtă.

Sorbeau, suflau şi curgea năduşeala pe ei, broboane, broboane, mai rău ca pe zăpucu ăl mare din luna lui Cuptor.

— E iute, fă mumă, schinci zăpârstea.

— De, muică, fi-ar Cotojman al...

Auzi? Să-l afurisească pe el, asta nu s-a mai pomenit! Prin mintea lui treceau acum fel de fel de socoteli.

„Să fiu şi eu acolo, mi-ar arunca şi mie o bucătură de ceva". Şi cu gându la demâncare, îşi uită că e sus pe coş şi zdup! jos. Căzu tocmai în strachina cu saramură. Sări saramura în toate părţile, stropindu-i pe meseni şi strachina se făcu zob.

— Iu, fire-i jurat! sări mătuşa ca arsă de foc, nici de-atâta n-avuserăm parte.

Se luă după el cu mestecău. Ghiavolii de copii, care cu ce găsiră se repeziră la Cotojman. Fugi încoa, fugi încolo, îl încuţitară în zăboică. Şi dă-i şi trage-i. De aşa zor, nu i-a dat spinarea lui Cotojman niciodată.

Uşurat şi mai slăbit o ţâră din bătaie, sări printre copii şi-o zbughi pe gârligi în sus.

Fugea Cotojman spre pădure, zdrăngănindu-şi paloşu de cleanţurile şi de buturile din cale, de gândeai că e altă hae.

Căutară copiii să-l mai ajungă din urmă; unu c-o pă- leaţă, altu cu nişte băicoane, moşu cu vătraiu, baba cu mestecău îl zburăturiră cât putură, dar de ajuns nu-l mai ajunseră. Cotojman să fi avut ardei sub coadă şi n-ar fi fugit aşa. Or, poate mai ştii, când a căzut în strachină i-o fi rămas sub coadă vreo pleaznă ori vreo tereaţă cât de mică de ardei – dacă nu vreo sămânţă de undrea care, ajunsă la căldură, te miri n-o fi fost fiartă bine, şi-acum vrea să-ncolţească.

Fugea, parc-ar fi fost făcut pe ducă.

Dacă văzură că nu-l pot scurta deloc, îl lăsară în inima codrului şi se-ntoarseră la bordei, olicăindu-să şi văicărindu-să de focul străchinii şi al saramurii.

— Nici de asta n-avuserăm parte.

— Ştiu şi eu ce să mai zic? O fi aşa lăsată, să n-avem noi parte nici de o arsâtă de saramură de ardei.

Cotojman, ajuns la o scorbură de copaci, intră înăuntru şi se făcu colac. Trase cu urechea în toate părţile, să vadă, nu cumva i-a luat cineva urma? N-auzi nimic. Nici ţipătă.

— E bine şi aici, gândi Cotojman, dar machea, ce-oi mânca ei de-acum încolo, că peste mestecău mătuşii nu mai dau nici mort.

Tufanu cu scorbura avea o gemânare în care era un cuib de ciocănitoare. Stând Cotojman pe gânduri, începură să-l ciupă nişte furnici şi o luă pe scorbură în sus, până dete de cuibu ciocănitorii, cu doi pui golăşei în el.

Bieţii puişori, cu ciocurile căscate, gândeau că a venit mumă-sa cu demâncare, dar Cotojman nu şezu mult pe gânduri şi ca să-şi potolească foamea, îi ronţăi ca pe ei.

Apoi, ca un împărat, ce era, sătul până în gât, se făcu ghemotoc pe cuib şi începu să toarcă privind afar pe vrana pe unde intra păsărică la puişori.

— Eu sunt:

Cotojman împărat

Cu paloşu de gât legat.

Cine mai are palat ca al meu, cu pat moale şi cu fe- reastră, de unde văd toată lumea?

Negura se-ndesa tot mai tare în pădure. Afară nu se mai vedea din scorbură nici ca prin sită. Un fâlfâit pripit de aripi făcu pe Cotojman să sară fără fiştigoi. Venise pasărea la cuib, s-aducă demâncare puilor şi când dete de ochii mârtocului se sperie de nici nu ştiu cum o zbughi în zbor îndărăt.

Luat fără veste, Cotojman gândi că hoţii păgubaşi i-au aflat pituluşu şi-o apucă la sănătoasa prin pădure, încotro îl duceau picioarele.

Mergând aşa năuc, mai împiedicându-se de paloş, mai înţepându-se în vreun şteap, nimeri la vizuina unei vulpi.

Aci, sub pământ, se simţi mai în largu lui şi fără multă grijă se tolăni să-i tragă un puişor de somn.

Cam reavăn aştemutu în care se strătuise. Răcoarea îl pătrundea până la oase. îl cuprindea câte un fior şi

se scutura tremurând de-i clănţăneau dinţii în gură. Dar, îngreunat de sătul şi ostoit în bătaie, îl apucă o toropeală de somn adânc şi-adormi buştean. Tăiai lemne pe el în bună regulă, ori îi jucai diura la căpătâi şi nu s-ar fi deşteptat.

N-apucă să toarcă nici cât a răsuci mătuşa o sucală de-ndrugală şi se făcea că era într-o pădure mare, mare.

Umbla cu coada bâzoi în sus şi cu paloşu zdranco- zdranco.

Toate dobitoacele din pădure mergeau după el şi-i ziceau:

— Tu eşti împăratul nostru, ţie îţi jurăm credinţă pân-la sfârşitu vieţii noastre. Nădejdea noastră e-n paloşu tău.

Şi-l luară cu alai domnesc şi-l plimbară pe la culcuşurile supuşilor. Ajunseră la valea apii, lângă un ţanc. Aci, alături era un bârlog aproape astupat de grohot.

— Uite, împărate luminate, aici stă sluga dumitale credincioasă, ursu.

Ursoaica şi cu puii rămaseră cu gurile căscate la vederea alaiului.

— Vino încoa, fa muiere, de vezi pe-mpăratu nostru, strigă răstit ursu.

Şi femeia, cu copiii după ea, veniră şi se plecară, făcând temenele înaintea lui Cotojman împărat.

Mai departe, într-o beucă, era culcuşu lupului. De aici mai încolo, al vulpanului, al viezurelui şi al ălorlalte. Au colindat astfel cu alai pe la toate slugile, jurându-i fieşcare credinţă nestrămutată până la moarte.

Mergând ei:

Cale lungă,

Să le ajungă, se pomeni Cotojman într-un loc pe care-l mai văzuse. Da; da, mai fusese el pe-aici, că era acolo copacu unde mâncase puişorii.

îl aşezară pe un stei de piatră şi veniră slugile rând pe rind, fiecare cu laba înmuiată în apă cu nisip, nisip de-ăl cu grăuntele mare, că era rugina groasă, şi-i frecară paloşu şi pe o parte şi pe alte, că lucea acum de-ţi lua ochii.

Două veveriţe, sărind pe sus din cracă-n cracă, lăsară să cadă binişor pe capu lui Cotojman o cunună de sâmziene presărată cu licurici, parcă ar fi fost bătută cu pietre nestimândre.

— Tu eşti mai mare peste toată suflarea din pădurea asta, zise ursu, capu sfatului.

— Da, ziseră toţi ăilalţi într-un glas. Acum să-l ducem la palat, să se odihnească un pic, că, de-atâta drum, o fi ostenit.

Şi porniră cu el, drept spre scorbura tufanului.

— împărate luminate, aici o să fie lăcaşu înălţimii tale. De sus poţi privi spre olejurile noastre. Când ai avea trebuinţă de sprijinu nostru, porunceşte ciocănitorii să bată în gemânarea uscată, că-i cunoaştem noi sunetu şi-ndată suntem la picioarele măriei tale. Pân-a vrea domnul dobitoacelor să găsim o tovarăşe potrivită ţie, o să vă slujească ciocănitoarea. Tocmai a rămas singură, că nu ştim cine i-a mâncat puişorii.

Inima lui Cotojman se făcu tot mai mică, până ajunse cât un purice. Cum de mâncase el tocmai puii ciocănitorii?

„Dar sunt împărat, se gândi el, şi acum puţin îmi pasă de oricine".

Toţi sfetnicii şi curtenii se plecară până la pământ şi se duseră, după ce fiecare sărută dreapta împăratului şi paloşu.

Rămas singur, Cotojman intră în scorbură şi, binişor, ca un hoţ, o luă prin crăpătură în sus spre culcuş. Când s-ajungă, ciocănitoarea îl şi luă-n pene:

— Iar ai venit la pui, câine? N-ai nici milă! Cine eşti tu de nu te ia moartea pentru păcatele tale? Cotojman o cam băgase pe mânecă. Răspunse însă ţanţoş, cât putu mai poruncitor:

— Eu sunt:

Cotojman împărat

Cu paloşu de gât legat.

Dar ce naiba! în faţa lui, înlemnită de frică, stă o vulpe cu vreo doi-trei pui de găină gâtuiţi dinainte-i. încremeni. Pe unde să scape? N-avea pe unde. Ici, fundu viezuinii, colo, vulpea. Ori intra în pământ, ori trecea peste vulpe. Altfel nu era chip. înţepeni dar locului, cu paloşu ruginit spânzurat de gât şi cu ochii

zgâiţi spre vulpe.

„Unde sunt eu? Nu cunună de nestimândre pe cap, nu pat moale. A fost vis?"

Acum parcă-i părea rău că se isprăvise ăl mândru de vis, dar scăpase de ciocănitoare. Scăpase de naiba şi dedese de dracu. Cine mai adusese vulpea asta cu dinţi rânjiţi, să nu-l lase în pace?

Vulpea când îl auzi ţipând din somn că: Eu sunt:

Cotojman împărat Cu paloşu de gât legat.

se speriase mai rău decât pisoiul când dedese cu ochii de ea. Venise din sat cam amânat. Satu, departe. Fusese după căpătat şi n-amiruise decât puişorii ăştia. Când să intre-n vizuină, îi miroase ei că e o lighioaie străină înăuntru. La aşa faţă luminată însă nu s-ar fi gândit să fi venit în casa ei. Apropiindu-se, văzu pe Cotojman tresărind din somn şi strigând:

— Eu sunt:

Cotojman împărat

Cu paloşu de gât legat.

Aşa că nu ştia-ncotro s-o ia de frică, nici vulpea, nici Cotojman şi rămaseră amândoi înlemniţi, cu ochii sperioşi unul la altu.

De la un rând de vreme, vulpea, mai prinzând curaj, rupse tăcerea şi zise plecată:

— împărate luminate, fii binevenit în casa mea.

„începe să mi se izbândească visu, gândi Cotojman. Ori poate fu de-adevărat. Dar unde e patu meu cu fereastră? Aici sunt sub pământ. Ori poate aşa merge cu împăraţii?" Nici el nu ştia ce să mai creadă.

Se vede, se simte. îşi muşcă laba şi nu se deşteptă. Nu e vis. E de-adevărat. Şi vulpea-i zice împărate. Şi de ce nu i-ar zice, când mai adineauri i-a jurat credinţă cu lupu, cu ursu, cu viezurele, şi cu alte dobitoace?

— Da' tu ce pofteşti de-mi turburi somnul?

— N-am ştiut, împărate luminate, să iertaţi; vai de păcatele mele, că vizuina mea s-a-nvrednicit să primească asemenea oaspe, dar urmează-ţi hodina-n voie, că despre partea mea, ai linişte şi pace.

— Cam îmi făcui seama, miorlăi Cotojman, mai prin- zând la limbă.

Mârtanu o tot învăluia cu privirea. Era chipeşă vulpea. Şi văduvă şi tânără. Pe bărbatu-său îl pierduse în hăl an, pe iarnă. Au mai rămas multe vulpi văduve atunci. S-a însurat Cotojman cu vulpea. El sta acasă şi mânca numai pui aduşi de vulpe şi se credea împărat.

Lupul şi ursul veniră într-o zi să mai vadă ce putere are Cotojmanul cel mărunţel la trup. Când stăteau ei ascunşi în tufiş, iaca o frunză cu belea nu-i lăsa să privească. Lupul suflă frunza,
Cotojman crezu că e un şoarece şi pâşi! cu gheara drept în botul lupului, care urlă şi o ia la fugă. De urletul lupului, ursul se făcu mititel sus în copac. Şi din acea zi toţi se temură de Cotojman împărat cel cu paloşul la gât legat.

Mihi Eminescu – Frumoasa lumii

Apoi poveste, poveste, Dumnezeu la noi sosește, că-nainte mult mai este. Era odată un vânător ș- avea trei copii și era sărac-sărac, cât numai cu-atâta se ținea, că-mpușca câte-o păsăruică, o vindea ș-atâta era hrana lui, săracul. Acu era o pădure pe-acolo pe-aproape, de-i zicea Pădurea neagră. Ș-au apucat oamenii din satul cela a zice că nu s-a putea să s-apropie nime de pădurea ceea.

Ș-așa era părăsită, nime nu se ducea, că ziceau că la miezul nopții vin dracii.

Acu bietu omul ist sărac a zis într-o zi către femeia lui:

— Măi femeie, tot o moarte-am să mor, ia să mă duc eu în pădurea ceea, să văd ce-oi găsi acolo.

Așa, i-a făcut nevasta o turtă-n traistă și s-a pornit el; a luat pușca-n spate. Ajungând el acolo, lui îi era foarte frică... da' omul sărac sărăda-l împinge a se duce orunde ca să câștige.

Iaca, mergând el așa, ajunge la un copac nalt și tufos strașnic, nu știu cum s-o fi chemat, și vede- o pasăre așa de frumoasă – era de aur.

Acu el ce să facă, ca doar să n-o-mpuște, s-o poată prinde, că, vânzând-o vie, mai multe parale ar fi luat. Alungând-o el prin copac, ea se vârâ-ntr-o bortă... ș-o prinde. El n-a mai stătut către noapte, că s-a temut de draci, ci a luat pasărea ș-a venit acasă ș-a făcut o cușcă bună ș-a pus pasărea-n cușcă.

Acu el în ziua ceea, era sâmbătă, care-o prins-o, şi duminică dimineaţa s-a ouat un ou. Oul era de aur. Da' el zice:

— Ei, măi femeie, eu n-oi vinde pasărea asta, că ea s-a oua şi eu oi avea câte-un ou şi m-oi hrăni din zi-n zi.

El ia oul şi se duce-n târg şi-l întreabă negustorul:

— Ce ai de vândut şi cât ceri?

— Am un ou şi cer o mie de lei.

Da' un jidan zice (tot ei îs mai mehenghi):

— Ia să văd oul.

Când vede oul cel de aur – făcea mai mult decât o mie de lei – (îi dă mia de lei). Ia el mia de lei, cumpără cele trebuincioase pentru copii şi femeie şi se duce-acasă. Da pe guşa păsării era ceva scris, da' omul nu ştia carte.

Când în a doua duminică iar s-a ouat un ou de aur. Şi el s-a dus şi iar a cerut o mie de lei. Da' să iei samă, d-ta, că tot jidanul cela i-a ieşit înainte!

în a treia duminică, când a dus oul, a pus pe gânduri pe jidan. Şi s-a gândit aşa jidanul: l-a întrebat unde şede, să se ducă să vadă de unde are el ouă de aur. Vine jidanul; da' el ţinea cuşca în colţul casei.

Cum a intrat jidanul în casă – el ştia carte – odată şi-aruncă ochii-n fundul casei. Pe guşa păsării aşa scria: „Cine-a mânca inima are să fie-mpărat; cine-a mânca rânza, de câte ori s-a trezi pe noapte, de-atâtea ori are să găsească câte o pungă de bani sub cap; cine-a mânca maiurile are să fie om cu noroc în lume, oriunde va merge el, orice pas a face el, tot cu noroc are să fie". Acu jidanul, tot cu duşmănie asupra creştinului:

— Vinde-mi mie pasărea!

— N-o pot, jupâne. Asta-i câştigul meu, toată viaţa pentru mine şi pentru copii.

în sfârşit, cât s-a pus jidanul, n-a vrut bietul om s-o vândă. Jidanul a zis că i-i rău şi c-are să mâie la om.

Vânătorul a doua zi s-a sculat de dimineaţă şi s-a dus cu puşca după vânat. Da' jidanul – şiret, da' femeia, ca de-a noastre, proastă – şi-i zice-aşa femeii:

— Nevastă, ce să trăieşti c-un om aşa de sărac, vin' să te iau eu, că te-oi ţine bine şi ţi-oi ţine şi copiii.

Da' femeia zice:

— Dacă te-i boteza! Apoi, zice, cum la noi, nu se poate să se despărţească.

Da'jidanul zice:

— Lasă-l pe mâna mea, că eu îl omor până mâine. Ii dă nu ştiu ce şi omoară omul. De-acolo zice-aşa:

— Femeie, te-oi lua, dar mai întâi taie-mi pasărea şi mi-o frige. Da' să nu lipsească nimica din pasăre, toată s-o mănânc eu.

Şi femeia, dobitoacă, ea s-a potrivit. A tăiat şi a fript pasărea ş-a pus-o pe vatră, a strâns-o şi ea iese din casă cu treabă, şi copiii, tustrei, intră-n casă. Zice unul dintr-înşii:

— Mă, tare mi-i foame... Mama a fript pasărea ceea, hai să mâncăm câte-o bucăţică.

— D' apoi dac-a fript-o jidanului, ne-a bate!

— Hai să mâncăm dinăuntru, că nu s-a vedea.

Ia cel mare inima, cel mijlociu rânza, cel mic maiurile.

Pasărea acu nu mai plătea nimica dacă le mâncase acelea.

Da' copiii, după ce-au mâncat:

— Măi, hai să fugim, că ne-a bate.

Şi era o bortă-n dosul casei şi s-au vârât acolo.

Vine jidanul. Da' la pasăre cele nu-s într-însa. Apoi începe-a striga, bate pe biata femeie.

— De bună seamă, au mâncat copiii, căci altul nime n-a fost în casă.

Jidanul îndată strigă după copii, să-i taie, să mănânce el din copii.

I-au căutat, i-au căutat, în sfârşit nu i-au găsit. Dac-a văzut jidanul că nu-s şi nu-s, s-a dus dracului – cruce de aur în casă! – a lăsat şi pe femeie şi tot. Că el tot aşa era să facă, d-apoi Dumnezeu a lăsat mai bine să mănânce copiii decât dânsul, că Dumnezeu nu doarme.

Acu, acel mare a umblat ce-a umblat şi s-a făcut împărat pe ţara acea. Acu numai aista era micuşor de

tot, tot la mă-sa şedea, ist care mâncase maiurile, şi pesemne unde avea el să aibă aşa noroc, tare era leneş.

Cel ce a mâncat rânza găsea tot pungi de bani şi se făcuse straşnic om de rău. Ii erau dragi numai petrecerile, să ierţi mata, îi erau dragi cucoanele cele frumoase. Acu, acolo, straşnic era de frumoasă una de-i zicea Frumoasa Lumii. La soare te puteai uita, da la dânsa ba. Acu el tot umbla, că doar i-ar da-o boierul cela, da nici că vrea să i-o dea. Iaca vine el acasă la mă-sa:

— Mamă, ce mi-s buni mie banii dacă nu pot eu lua pe ceea ce mi-a picat dragă!

Da' mă-sa zice:

— Dragul mamei, du-te şi tot te-i putea întâlni cu ea. (Să vorbească cu dânsa, poate i-ar fi fost şi ei drag.) Da' ea era vicleană.

Acu aist ce-a mâncat maiurile se juca cu nişte bulgăraşi cu alţi băieţi pe-afară. Vine un moşneag.

— Dragul moşului, ce faci tu aici?

— Ia mă joc, moşule!

— Hai cu moşu, că ţi-a da pere şi mere (ştii, ca la copii) – înşală pe băiat şi-l ia cu dânsul.

Da' acela era un vrăjitor grozav – îngheţa apa. Ş-acu el, tot vrăjind prin Pădurea neagră, a dat de ceva straşnic, care el nu putea face, numai c-un copil. Se duce-acolo cu băiatu-n mijlocul pădurii şi dă de-o piatră mare. Şi bate de trei ori în piatră şi se deschide pământul. Şi el zice băiatului aşa:

— Măi băiate, du-te pe scările ieste într-acolo sub pământ (erau nişte scări) şi-ai să cobori într-o grădină aşa de mândră, şi-ai să dai de-o căsuţă acolo-n grădină. Să intri-n casă ş-ai să vezi un horn făcut acolo şi pe vatră ai să vezi o cheie. Să iei cheiaceea, s-o pui în brâu şi să vii înapoi la mine. Da' na-ţi ş-o veriguţă de fier, că far' de veriga asta nu poţiintra. (Acolo era pe ceea lume, zice-că.)

Băiatul se ia, merge-ncetişor şi intră pâri în grădina ceea.

Da' acolo aşa era o mândreaţă, grădină cu pomi cu poame de aur., încât băiatul s-a mirat când a intrat acolo şi, ştii, ca copilul, mai degrabă a alergat la pere şi la mere decât la cheia moşneagului. Ştii cum e treaba noastră – era cu cămeşoi şi cu curăluşă bună-ncins, ş-o umplut sânul de mere şi de pere. El pornise să iasă, când şi-aduce aminte de cheie, merge într-acolo ş-o ia – da cheia era straşnic de ruginită... Cine ştie ce-ar fi făcut el cu cheia ceea, şi astăzi am fi fost sub mâna lui poate... Se ia băiatu-ncetişor, se suie iar pe scară să iasafară – că ştii d-ta că el, bătrânu, deşi avea putere, nu putea intra în rai, dar ista ca copil...

Când a ajuns în gură să iasă, moşneagul a strigat:

— Stai, nu ieşi! Dă-mi cheia!

Băiatul zice (era mic, da tot cu cap):

— Ba lasă-mă să ies întâi afară!

— Ba nu te las.

— Nu-ţi dau cheia! (Ştii d-ta, nici mâna nu putea vârî, că era păcătos.)

— Am să te omor.

— Omoară-mă, numai dacă poţi!...

El face tranc! cu picioru-n pământ şi se-nchide pământul.

Ce s-ă facă bietul băiat? Ia să se-ntoarcă, să se ducă iar prin grădinile cele. Când colo, era-nchis pământul, nu mai era mândreaţa ceea. începe băiatul a pllânge. Plângând aşa, îşi freca mâinile. Şterge pe veriga ceea ce i-o dat-o moşneagul şi vine-un om.

Omul cela era de fier. Era duh necurat; om de-ai noştri de fier, unde se poate?

— Măi băiate, cine te-a adus pe tine-aici?

— Iaca cum şi iaca cum, spune băiatul tot.

— Eu te-oi scoate, băiate, da-întâi să te duci de-aici, să-mi tai vo douăzeci de vaci, să-mi frigi, să am de mâncat pe drum, când te-oi duce (că ştii d-ta, nouă ni s-a părut că era-n gură, da el era tocma- n fundul pământului, când a-nchis el piatra).

Frige el, şi-l pune pe băiat după cap, şi pune pe o mână douăzeci de vaci fripte şi pe altă mână câteva poloboace cu apă, cu vin – cu ce-o fi fost nu ştiu – şi băiatului îi dă un cuţit ş-o ulcică.

— Când mi-a fi foame, să tai cu cuţitul din came, să-mi dai să mănânc, şi când mi-a fi sete, să-mi dai cu ulcica apă.

Şi merge el, merge – zi şi noapte tot mergea, decât aşa era dentuneric, de nu zăreai cât un fir de colb, dacă

era sub pământ!

Acu apropia vacile de gătat demâncatul şi apa de băut. Da' duhul cel necurat i-a zis aşa:

— Dacă tu-i avea noroc să nu gătesc demâncatul şi apa, eu nu te voi mânca, dar dac-oi găta, te mănânc. Ia uită-te tu în sus, vezi soarele?

— îl văd cât o zare de chibrit.

— Ia! deci mai este!

Merge el – că acu rămăsese numai o jumătate de vacă.

— Ia uite-n sus, câtu-i soarele de mare?

— îl văd pe jumătate.

— E, apoi iaca tot mai am o bucată bună!

Când acu era mai aproape de ieşit afară, demâncatul se gătise, apă tot mai era.

— Dă-mi demâncat, că mi-i foame!

Băiatul, ce să facă el? Ia cuţitul şi-şi taie o bucat' de pulpă şi-i dă apă şi porneşte iar. Iacă, a ieşit pe iasta lume. Când îl pune jos:

— Să-mi spui tu drept, de unde mi-ai dat tu de-am mâncat la urmă?

— Drept ţi-oi spune, pulpa mi-am tăiat-o!

— Drept să-ţi spun, să fi ştiut că eşti aşa dulce, nu te mai scoteam.

— Acu nu mă poţi mânca?

— Hei, acolo era largul meu şi strâmtul tău – de-acu eşti prea bun la D-zeu şi nu te lasă să te mănânc! (Ştii d-ta, că sub pământ era locul dracilor.)

Şi omul se face nevăzut.

Da' băiatul era saracul flămând, da el uitase că are merele cele-n sân şi cheia ceea. Se ia el ş- aleargă, ş- ajunge la casa mâne-sa. Da, ştii d-ta, el era leneş, da era de duh, nu aşa (parcă numai la dv. Sunt de duh? Sunt şi dintre noi!). Intră-n casă, da mă-sa era saracă straşnic, că, ştii d-ta, ca la boierul când ajunge la mărire, n-o lua pe biata măsa s-o ţie, deşi era-mpărat.

— Mamă, n-ai vo bucăţică de lumânare s-aprinzi?

— Am, dragul mamei, de la Paşte! (O ţine, Doamne fereşte, de tunet, s-aprindă.)

Aprinde lumânarea.

Da' el zice:

— Doamne, mamă, tare mi-i a mânca! Am nişte pere şi nişte mere, da' m-a durea la inimă să mănânc. Da' el n-a luat seama că ele-s de aur. Le-a zvârlit sub o laiţă. Mamă, iaca, am o cheie, decât tare-i ruginită, mamă, şterge-o şi vinde-o şi cumpără-mi o pâine.

N-a apucat a o freca oleacă, şi-au intrat vo cinci oameni de fier în casă.

— Ce vreţi, stăpânilor? (El era să-nconjure lumea cu cheia aceea; c-atunci avea cheia iadului, putea face cu dracii orice.)

Femeia straşnic s-a înfricoşat de dânşii. Da' băiatul, mehenghi, îndată s-a priceput:

— Masă vrem şi vin bun!

îndată au venit nişte sufragii şi-au pus masa, şi ce n-au pus! Şi după ce-au ospătat ei bine, au strâns aceia şi s-a dus.

— Ei, mamă! Cheia asta o strâng eu!

Acu se făcuse holtei, bun de-nsurat.

— Mamă, eu am auzit că fata-mpăratului e frumoasă. Mă duc s-o iau eu.

— Dragul mamei, tu, un băiat aşa sărac, să iei pe fata-mpăratului? Ce mai vorbeşti nebunii?

— Dacă eu vreau aşa?! Du-te, mamă, staroste.

— Da'cum, dragul mamei, să intru eu acolo?

— Du-te, mamă!

El o mâna.

— Cum să mă duc eu cu mâna goală?

— Mamă, ia vezi merele şi perele cele, n-au putrezit?

Du-i-le acelea!

— Bine zici, dragul mamei.

Se ia baba şi se-mbracă cu peştiman, pune-un ştergar frumos în cap, ia-n basma acelea şi se porneşte. Ajunge la poarta-mpăratului. împăratul şedea-n cerdacul cel nalt. Vede-mpăratul că se luptau ceia cu dânsa, n-o lăsau să intre. împăratul cela era milostiv, nu ca ista de pe-acu. A gândit că a venit să ceară ceva.

— Lăsaţi-o, bre!

Când au auzit porunca-mpăratului, au lăsat-o.

— Ce vrei, mătuşă?

— Apoi prenălţate-mpărate, am venit după un lucru mare.

— Ca ce fel, mătuşă?

— Poftim întâi colacii.

Vede-mpăratul perele şi merele de aur ş-a stat în mirare. Să vadă la o babă de-a noastră! Numai la curţile lor sunt de-acelea.

— Feciorul meu vrea să ieie pe fata d-tale, împărate!

Da-mpăratul a stat olecuţă şi pe urm-a gândit: "Baba asta-i ne- bună."

— Dacă feciorul tău, zice, până mâine dimineaţă, în locul casei tale, va face un palat ca al meu ş-
0 grădină ca a mea, c-o cărăruşă de pomi pâri la curtea mea, şi-n fiecare pom să cânte păsările, eu i-
1 da fata.

— Rămâi sănătos, împărate!

Se porneşte-înapoi femeia.

— Iaca, dragul mamei, ce-a zis.

— Bun, mamă, le fac până mâine.

Şterge cheia şi vin iar cinci oameni de fier.

— Ce vrei, stăpâne?

— Până mâine dimineaţă să fie un palat tot de sticlă şi poleit cu aur şi să fie o cărăruşă despărţită prin pomi ş-un pom să-nflorească, unul să-nfrunzească, unul să-i pice frunza, să nu fie doi de-un fel. Şi cărăruşă să fie de catifea, cu iarbă de catifea. Şi la fiecare pom să steie câte-un soldat cu sabia scoasă. Şi păsările să cânte aşa de frumos, să nu poată dormi împăratul şi fata-mpăratului!...

Ech! încă era mult pân-în ziuă şi erau toate gata. împăratul, dimineaţa când se trezeşte, zice fetei:

— De când sunt în palatul ista, cum ne-au cântat păsările acum nu ne-au cântat niciodată (că el nu s-a aşteptat la aste, el gândea că păsările din grădina lui cântă).

Când iese-afară şi vede, zice:

— Bre! mare putere are omul ista!

Băiatul zice:

— Du-te, mamă, şi cere-i fata să mi-o deie!

Se duce baba la-mpăratul, da' el tot o purta cu vorba, că nu-i era voia să-şi deie fata după d-aiştia.

— Apoi, mătuşă, de azi într-o săptămână dac-a veni c-o trăsură de aur şi cai care ar mânca jăratic ş-ar bea pară, i-oi da fata.

Da' fata era să se cunune tocma-n ziua ceea dup-un alt împărat.

— Iaca, dragul mamei, ce-a zis:

— I-oi face, mamă, şi asta.

Aude el un vuiet mare strașnic pe afară.

— Oare ce s-aude, mamă? întreabă mă-sa. Zice:

— Se mărită fata-mpăratului.

— Cine-o ia?

— Cutare fecior de-mpărat. Vezi, dragul mamei, numai m-ai făcut de râs.

— Ia lasă, mamă, că tot are să mi-o deie.

Ia el, şterge cheia. Da era iama. Şi vine omul cel de fier

— Ce vrei, stăpâne?

— Fata-mpăratului s-a cununat astăzi! Când or dormi, să iei pe mirele să-l pui afară şi pe mireasă s-o pui într-o pivniţă şi-n zori de ziuă să-i aduci iar pe amândoi în casă.

Dimineaţa intră-mpăratu-n casă.

— Ei, dragii tatii, cum aţi dormit?

Zice el:

— Mie, tată, tare mi-a fost frig!

— Ba, zice ea, eu nu ştiu unde eram, că căutam s-aprind lumânarea şi nu găseam, şi nu era nici pat, nici nimica.

— Aţi visat!

— Da' cum dracu, tată, că, iacă, buricele mi-o îngheţat la degete.

— Eu nu-mi simt spatele.

— Ce n-aţi zis sufragiului s-aprindă focul? Nu v-a mai fi nimică.

A doua seară, iar şterge cheia. Vine iar:

— Ce vrei, stăpâne?

— Vreau să te duci să-i pui pe ginerele împăratului într-o movilă de omăt, când a dormi, şi pe mireasă s-o pui în vârful casei!

Pe casă, frig-frig, da' nu era omăt. Ista a degerat. Da' tot îi era milă de dânsa.

— Numai jumătate de noapte s-o laşi pe vârful casei.

Când a adus pe mire dimineaţa, era ţapân. A strâns toţi doftorii, n-a mai avut ce-i face – a murit, săracul!

Iaca, se-mplineşte săptămâna.

El iar şterge cheia, vin ceia...

— Mâne dimineaţă, o trăsură de aur şi cai care or mânca jăratic ş-or bea pară, şi mie straiele cele mai frumoase din lume să mi le aduci.

Se pune el ca boierii-n trăsură a doua zi şi se porneşte cătrempăratul.

— Cum îi, voinice? zice-mpăratul.

— Am venit să-mi dai fata.

El se face că nu ştie că i-a murit ginerele.

I-o dă-mpăratul. Rice-o nuntă strălucită, şi i-o dă, ş-o duce la palatul lui – da' lui aşa-i era de dragă, de-o prăpădea din ochi.

Iacă, aude vrăjitorul că el a ieşit din pământ. Ce să facă el, să poată pune mâna pe dânsul, că el, cât era de vrăjitor şi straşnic, da' el avea numai vo doi draci, da ista cheia iadului o avea.

Da' el punea cheia ceea totdeauna pe-o sobă şi numai sufragiul ştia de dânsa. Da' sufragiul nu prea avea minte destulă-n cap.

Iaca, s-a luat el cu fata-mpăratului la primblare. Da' vrăjitorul a luat o mulţime de chei nouă şi frumoase, altele de aur, de aramă, de argint ş-a început a striga pe la poarta ginerelui împăratului:

— Cine-mi mai dă chei ruginite, că-i dau de cele de aur?

Şi sufragiul, nu prea avea multă minte-n cap, a gândit să dea cheia ceea şi să ieie una de aur, că mai bine a prii stăpânu-său.

Ehei! şi când i-a luat (cheia, i-a luat) săracul toată puterea lui. îi dă. N-a apucat de-a veni el de la plimbare şi palatul n-a mai fost. A rămas el săracul în câmp, nici bordeiul ce-l avea înainte nu era acu. Da-mpăratul i-a trimis aşa răspuns pe un logofăt: că dacă pâri în trei zile n-a face palatul cum a fost, îi ia fata şi nu i-o mai dă. Acu ţi-am spus că mai bine i-ar fi luat zilele decât să i-o ieie pe dânsa. Mare lucru-i dragostea!

Ce să facă el? Da' şi fata-acu straşnic ţinea la dânsul. Nainte mai drag îi era cel degerat, da' acuma! A aşteptat el pâri a treia zi; nu-i de chip, n-are de unde să facă palatul. îşi ea el ziua bună de la nevastăsa: cine ştie ce jelanie a fi fost acolo!

— Mă duc de-acu-n lumea mea!

Merge el şi ajunge la o baltă (cam un iaz vine).

— De-acu n-am ce face, mă-nec!

Dând aşa, frecându-şi mâinile, dă de veriguţa ce i-a dat-o vrăjitorul când l-a vârât întâi în groapă. Şi vine un om de fier.

— Ce vrei, stăpâne?

— Vreau cheia cea de la iad.

— Eu cheia iadului nu ţi-o pot da.

— Apoi, ce să fac eu, spune-mi măcar unde-i?

— Apoi vrăjitorul, ca să nu-l ajungă nime, ş-a făcut un palat pe Prut, ş-acu, dacă-i putea merge pâri acolo, el o ţine ascunsă sub perină la capul lui.

— Ce să fac eu, cum oi putea s-ajung la dânsul?

— Na-ţi, zice, bucăţica asta de fier, dă-te de trei ori de-a curu-n cap pe dânsa şi te-i face o muscă – pe urmă te-i pricepe cum s-o iei.

Şi s-a făcut nevăzut omul cela.

Se ia el, se dă de trei ori peste cap şi zboară ca musca pâri la Prut. Ajunge acolo, da' vrăjitorul dormea de-amiazăzi. Dă să intre... pe unde să intre? Ferestrele cu obloane, cum se purta mai demult.

„Mă vâr pe borta cheii!"

Se vâră şi se pune pe sobă. Unde se trezeşte vrăjitorul şi undencepe a bate-n mijlocul casei cu nişte ciocane şi unde-ncepe a ieşi la draci, de te luau fiori. Ş-a-nceput a-i trimite pe unde să facă rele, să puie la cale pe oameni să facă rele; decât, când nu vrea D-zeu, că el era om pământean, i l-a luat din minte! Aşa, după ce-a pus el trebile la cale, a ieşit afară. Musca s-a sculat, a luat cheia de sub perină ş-a început cătinel-cătinel, ş-a zburat afară. Decât bucuria lui nu se mai povesteşte, c-are să ieie pe fată-napoi. Acu lui nu-i era de dânsul, de dânsa-i era ce-i era. Freacă cheia, vin oamenii cei de fier.

— Să-mi faci palatul iar înapoi cum a fost!

Şi acu s-a-nvăţat minte: purta cheia tot lângă dânsul. Acu ce să facă vrăjitorul? Era în satul cela o babă sfântă... Pe atunci era lume bună, erau sfinţi, nu ca acu. Când te durea capul, când aveai vo boală, numai dacă punea mâna-ţi trecea.

S-a dus vrăjitorul ş-a omorât baba şi s-a îmbrăcat el în straiele ei.

S-a-mbolnăvit femeia lui, fata-mpăratului, decât ce boală, să dea D-zeu să am şi eu cât oi trăi, decât numai când zicea oleacă valeu, el se prăpădea.

— Ia să chemi pe baba cea sfântă.

Vine; acela era vrăjitorul. începe-a pune mâna pe capul ei, ca şi cum, dragă Doamne, a o descânta. Şi când iese el din casă, îi zice vrăjitorul ei:

— Doamne, măria-ta, câtă frumuseţe şi mândreţe ai în casă şi n-ai şi un ou frumos de marmură!

— Ca ce fel de ou, mătuşă?

— Acela-i numai în fundul pământului!

— Ira! oi zice bărbatu-meu, ş-a trimite pe cineva să-l caute.

Şi se duce vrăjitorul.

Intră el în casă.

— Ei, zice, iaca ce mi-a spus baba ast-sfântă.

— Iaca să şterg, dragă, cheia.

Şterge cheia şi vin doi oameni de fier.

— Ce vrei, stăpâne?

— Vreau oul cel de marmură de sub pământ.

— D-apoi, bată-te D-zeu să te bată (fie-i lui acolo!); câte-ţi fac eu, până şi cheia iadului o ai, acum vrei să ne iei şi toată puterea noastră?...

Vezi d-ta, vrăjitorul a vrut înadins, ca doar duhul cel necurat l-a gâtui.

— Da' eu te-aş omorî, da pentru că ştiu că asta nu vine de la tine, pentru asta te iert şi-ţi spun aşa: că baba cea sfântă-i vrăjitorul şi că azi are să vie c-un cuţit mare şi s-a face că pune mâna pe capul femeii tale ş-are să ţi-o omoare.

Decât, când a auzit el aşa, of! numai tremura!

Şi se duce omul cel de fier. Acu el îşi găteşte iataganul, şi când vine-n casă vrăjitorul, pune pe sufragiu şi îl dezbracă-ndată, ş-adevărat găseşte-un cuţit mare, ştii, ca un chip de cosor, şi-l ia cu iataganul şi-l face bucăţele. Acu era cu deplin fericiţi. Acu săracul nu mai ştia ce-i durerea, cum ştia-nainte, şi zice-ntr-o zi:

— Ia hai, soro, să mergem să găsim pe fraţii mei cei doi. (Da[1] mama lui murise!) Se iau ei şi se pregătesc, şi mergând ei aşa, au ajuns lampăratul. Era strașnic în război cu altul. Tot să nu fie omul săracu-n pace. Ş-aşa era el de scârbit, decât strașnic lucru. Văzând pe acesta, s-a bucurat ş-a zis aşa:

— Fiindcă eşti ginere de-mpărat, mi-i da ajutor ş-oi putea să bat pe vrăjmaşul meu.

Aşa a gatat armată grozavă şi-n sfârşit a dovedit pe ceala.

Acu aişti doi se zice că erau tare fericiţi – numai acela, saracul, era mai necăjit (cel cu rânza). Acela s-a luat şi s-a dus la Frumoasa Lumii. Dă să intre-n palatul boierului celuia, nu-l lasă să intre. Aşa, el a trântit un bal strălucit şi-a poftit pe toţi să vie la balul cela, între care era şi Frumoasa Lumii. Decât aşa era ea de frumoasă, cât, când a intrat în bal, a luminat balul de atâta... să ierţi mata. El a început după aceea jocul pâri în zori de ziuă – unde-a-intins nişte mese şi s-a pus să joace cărţile. El a făcut toate chipurile ca să joace cu dânsa. El avea mare noroc şi se făcea că nu câştiga, tot ei să-i deie, că nu mai putea de dragă ce-i era. Acu ea, văzând atâţia bani, s-a minunat ş- a zis aşa tătâni-său:

— Hai, tată, să-l poftim pe ista la noi (ştii, ori de-a noastre, ori de-a d-lor-voastre, care vrea să scurgă tot la parale, trage ori pe cine). Acu el, venind la dânsa-ntr-o seară cu vo zece pungi de galbeni –, a jucat iar în cărţi şi i-a dat toţi ei, de n-a rămas măcar c-un pitac. Acu ea, văzând că n-a rămas nici c-o para, a-nceput a râde de dânsul. Şi ploua afară. Şi vrute şi nevrute a trebuit să-l îmbie să mâie-acolo. Dormind el, de câte ori s-a trezit, de atâtea ori a găsit o pungă de bani sub cap.

A doua zi dimineaţa, când a venit sufragiul să-i deie de spălat, după ce-a mântuit de spălat, i-a pus în mâini vo douăzeci de galbeni bacşiş. Aleargă la dânsa sufragiul. Da' ea zice:

— Bre! de unde are omu-aista atâtea parale?

Vine la dânsu-n casă şi zice-aşa:

— Eu te-oi lua de bărbat dacă mi-i spune de unde ai atâţia bani.

El zăluzise şi i-a spus, prostul. Da' ea i-a făcut o cafea nu ştiu cu ce şi s-a bolnăvitel straşnic ş-a început a vărsa, ş-a vărsat rânza. Ş-a luat-o ea, a spălat-o cine ştie cu ce, a parfumat-o ş-a înghiţit-o ea, ca să găsească ea pungile cu bani. Da' fiecăruia norocul lui.

El mai avea vo zece pungi de bani din noaptea ceea.

Ea l-a dat pe urm-afară. El a-ncălecat pe un cal şi s-a pornit. Mergând cu calul cela, a dat pe-un câmp de flori şi s-a plecat calul să mănânce şi s-a făcut un măgar.

El a strâns un mănunchi de flori şi l-a pus în buzunar. Mergând el călare pe măgar mai departe, a dat de un iaz. Se pleacă măgarul să beie apă şi se face iar cal.

— Ei, zice, bună-i asta!

Ia el într-un şip apă şi se-ntoarce-napoi. Ajunge iar acolo, la Frumoasa Lumii, şi din banii ce-i rămăsese mai toam-un bal straşnic. Da ea aleagră, ca să mai vadă de unde are bani.

— De unde bani?

— Din mănunchiul ist de flori.

El i-l dă. Ea, mirosind, se face măgăriţă. El o lasă măgăriţă şi iese din casă.

Aşteaptă sufragiul să iasă stăpâna afară. Nu-i!

Mare păcat! Când se duce-n casă, o găseşte măgăriţă.

Se-ntoarce, ş-o ia de-acolo şi porneşte călare pe dânsa.

îi dă fân să mănânce (că măgăriţă, da' inimă de om). Ea a zis aşa cu alean:

— Nu te-oi mai înşela de-acu şi ţi-oi da rânza-napoi, numai fa-mă cum am fost.

El de multe ce-i făcuse, acu era hapsân şi s-a dus pe dânsa până la-mpăratul, la frate-său. Acu aciia era şi iestlalt, care ţinea pe fatampăratului. Şi când le-a povestit el lor că măgăriţa-i Frumoasa Lumii, ei s-au pus pe lângă dânsul ca s-o ierte. Şi iertând-o, a băut apă şi s-a făcut iar la loc.

Şi erau acum trei împăraţi pe o ţară. Şi-au fost toţi fericiţi... Şi-am încălecat pe-o şa şi ţi-am spus-o aşa.

Mihai Eminescu – Călin nebunul

Era odat-un împărat ş-avea trei fete, şi erau aşa de frumoase, la soare te puteai uita, da la dânsele ba. Acu, cele două erau cum erau, da cea mijlocie nici se mai povesteşte frumuseţea ei. Acu, câţi feciori de-mpăraţi şi de ginarari au cerut-o, împăratul n-a vrut să le deie.

Acu-ntr-o sară, au venit trei tineri şi le-o cerut, da el n-o vrut să le deie. Acu, ei o ieşit afară şi unul dintr-înşii o prins a fluiera, cât s-o făcut un nor mare şi nu s-o mai văzut nici ei, nici fetele; le-o răpit.

Acu-mpăratul a scos veste-n ţară, că cine o găsi fetele, li dă de nevastă. Acu-n satul cela a- mpăratului era un om ş-avea trei flăcăi. Doi erau cum erau, da unu era prost, şedea-n cenuşă şi-l chema Călin Nebunul. Ş-o zis acei doi fraţi:

— Haidem şi noi să căutăm fetele-mpăratului.

Da Călin o zis:

— Hai şi eu cu voi!

Şi cei doi o zis:

— Hai!

Şi-mpăratul o zis că care s-o pomi după fete, li dă bani de cheltuială şi straie de primeneală. Acu, ei au făcut un arc ş-o zis că unde l-a zvârli, până unde-o ajunge, acolo să poposească. O aruncat cel mare ş-o mers vo două zile ş-o ajuns. O aruncat şi cel mijlociu şi tot aşa degrabă o ajuns. Da când o aruncat Călin Nebunul, o mers trei luni de zile, zi şi noapte, şi de-abia o ajuns.

Acu, ei mergând pe dram, o găsit şi cremenea şi amnaru. De-abia o avut cu ce aţâţa oleacă de foc. Ş-o zis aşa ei înde ei, că să păzească focul unul din ei cât or dormi ceilalţi doi, că dacă s-o stinge focul, îi taie capul celui ce-a păzi dintr-înşii. Acu, s-o culcat cei doi şi cel mare o rămas să păzească. Pe la miezul nopţii, s-o auzit un vuiet grozav. Era un zmeu cu trei capete.

— Cum ai putut să-mi calci moşiile de la tată-meu, făr' de voia nimănui? Hai la luptă!

— Hai!

Şi s-o luptat ei, s-o luptat până-acu l-o omorât pe zmeu, şi o făcut din capetele lui trei căpiţi de came. Acu se trezesc cei doi:

— Uite, voi aţi dormit, da eu uite ce lupt-am avut.

Acu, a doua noapte, cel mijlociu era să stea de strajă. Iar pe la miezul nopţii, se aude-un vuiet.

— Cum ai putut să-mi calci moşiile lui tată-meu, fără voia nimănui?

Aista era cu patru capete.

— Hai la luptă!

— Hai!

Şi l-o omorât şi pe acesta, ş-o făcut patru căpiţi de carne din capetele lui. Acu, când s-o trezit ei, o-nceput să-i deie de grijă lui Călin Nebunul ca să păzească bine focul. Acu, el a treia noapte era să fie. Acu, iar pe la miezul nopţii s-auzi un huiet mare. Un zmeu era, cu opt capete.

— Hai! zice Călin Nebunul, că şi zmeul era năzdrăvan şi ştia de dânsul, hai la luptă!

— Hai!

Cât se luptă, se luptă, cât de cât să nu se deie zmeul. I-o tăiet Călin Nebunul o ureche, ş-o picat o picătură de sânge, ş-o stins focul. Ş-aşa prin întuneric s-o-nceput ei a lupta, şi-n sfârşit, l-o omorât Călin Nebunul ş-o făcut opt căpiţi de came.

Acu, ce să facă el? Foc nu-i. S-o luat el şi merge aşa supărat prin pădure, ş-o ajuns la un copac nalt şi s-o suit în vârful lui, ş-o văzut în depărtare o zare de foc. Scoboară el şi se porneşte s-ajung- acolo şi-ntâlneşte un om pe dram.

— Bună noapte!

— Mulţămesc d-tale.

— Da cine eşti d-ta?

— Eu îs De-cu-sară.

Călin Nebunul l-apucă şi-l leagă de-un copac, cot la cot. Mai merge el o bucată bună şi mai

întâlneşte un om.

— Bună noapte!

— Mulţămesc d-tale.

— Da cine eşti d-ta?

— Eu îs Miezu-nopţii.

Ia şi pe acela şi-l leagă iar de-un copac. Mai merge el înainte şi mai întâlneşte un om.

— Bună noapte!

— Mulţămesc d-tale.

— Da cine eşti d-ta?

— Eu îs Zori-de-ziuă.

îl legă şi pe acela. El i-o legat, că lui i-era frică să nu se facă ziuă.

în sfârşit, ajunge el acolo. Acolo era o groapă mare ş-un cazan c-o pereche de chirosteie mari, şi- ntr-însul fierbea vo două-trei vaci, şi-mprejurul chirosteielor se cocea o turtă. Şi-mprejurul ei dormeau doisprezece zmei şi două zmeoaice, mamele lor.

Acu, Călin Nebunul ia vo doi tăciuni într-un hârb şi-un cărbune-n lulea şi plecând, însă, i-a venit aşa o miroznă de bună din demâncat, şi luând o bucăţică, a curs apă clocotită pe urechea unui zmeu şi el a ţipat straşnic, că toţi s-o trezit şi l-au prins pe Călin Nebunul. Ş-o vrut să-l omoare, şi el o zis:

— Mă rog domniilor-voastre, lăsaţi-mă că sunt om sărac.

Dar ei o zis aşa:

— Dacă tu ne-i aduce pe fata-mpăratului Roşu, noi te-om lăsa.

Da el o zis:

— Da de ce n-o luaţi d-voastră, că sunteţi mai mulţi şi mai tari?

— Da noi suntem duhuri necurate şi-mpăratul are un cucoş ş-un căţel. Noi, când ne-apropiem de palatul lui, cucoşul cântă şi căţelul bate, şi noi trebuie să fugim. Da tu-i putea mai bine, că eşti om pământean.

Da Călin Nebunul, viclean:

— Haideţi şi d-voastră cu mine, că-s eu om pământean şi căţelul n-a bate, nici cucoşul n-a cânta.

Da Călin Nebunul se uită şi vede-un voinic ca şi dânsul, legat cot la cot de-un copac; şi când o văzut că s-o pornit Călin Nebunul, el s-o smucit straşnic, încât a rămas mânile la copac şi el a fugit.

Şi ei merg, merg, pân-ce-ajung la poarta-mpăratului. Şi era o poartă mare de fier, că nu era-n stare să treacă nime, afară de Călin Nebunul. Şi el s-a suit pe poartă ş-o zis zmeilor:

— Hai să vă iau câte pe unul de chică şi să vă duc în ogradă.

Şi lua tot câte unu şi cu paloşul le tăia capul, până ce-o tăiat la toţi. Ş-o intrat în ogradă; da- mpăratul, de grozav zid şi poartă ce-avea, uşile erau toate deschise. Călin Nebunul s-o suit sus pe scări, şi scările erau de aur bătute cu diamant, ş-o intrat în casă, unde dormea fata. Dar era lună ş-o mândreaţă afară, şi luna bătea în casă, unde dormea fata. Da fata era aşa de frumoasă, decât de nepovestit. Călin Nebunul a sărutat-o şi i-o luat inelul de pe mână şi s-o dus. Când a ajuns la zmeii cei tăieţi, li-o tăiat vârfurile limbilor la toţi doisprezece şi le-o pus în basma, ş-o trecut poarta şi s-o pornit la drum. A mers până ce-a ajuns la cazan. A putut prinde o zmeoaică şi-a tăiet-o, da una a scăpat. Călin a luat pe degetu' ista mic turta şi pe celălalt cazanu cu carne, şi-ntr-un hârb oleacă de foc, şi s-o pornit la drum, ş-o ajuns la Zori-de-ziuă şi i-o dat o bucată de came ş-o bucată de turtă, l- o dezlegat ş-o zis:

— Hai, du-te!

Mai merge el, ajunge la Miezu-nopţii şi-i dă ş-aceluia o bucată de carne ş-o bucată de turtă, şi-i dă drumul ş-aceluia.

Când a ajuns la De-cu-sară, era mai mult mort, de când era legat. îi dă ş-aceluia o bucată de came şi de turtă şi-i zice:

— Du-te, bre, -n pace!

Când a ajuns, n-o apucat a aţâţa focul şi soarele acu era sus. Fraţii lui atâta dormiseră, c-acu- ntrase mai de-un stânjen în pământ. Când s-o trezit, o zis:

— I, Călin Nebun! lung-a mai fost noaptea asta!

Da Călin Nebunul nimica nu le-a povestit din ceea ce s-a petrecut cu dânsul noaptea. Au pregătit ei iar să se pornească, ş-o zvârlit tot Călin Nebunul arcul, ş-o mers ei aşa pân-la pădurea de aur. Când o ajuns acolo,

li-o zis Călin Nebunul așa:

— Fraților, voi nu-ți putea trece-n pădurea asta. Faceți-vă voi o colibă aici, și stați să mă duc eu singur.

Așa, el s-o pornit. Când o ajuns în mijlocul pădurii cei de aur, fata cea mare a-mpăratului făcea de mâncat zmeului ei.

— Bună vreme, fată de-mpărat!

— Mulțămesc d-tale, Călin Nebun! De numele d-tale am auzit, dar a vedea nu te-am văzut. Da fugi, că dac-a veni zmeul, te ucide.

— Da cât mănâncă zmeul tău?

Fata zice:

— Patru cuptoare de pâne, patru vaci fripte și patru antaluri[626] de vin.

Zice:

— Ia să văd eu de-oi putea mânca.

Se pune Călin Nebunul și mănâncă toate.

Iaca, vine și zmeul.

— Bună vreme, câne de zmeu!

— Mulțămesc, Călin Nebun.

— Am venit să iau pe fată. Hai, hai la luptă!

— Stai să mănânc ceva.

— Da, că, zău, eu ți-am mâncat mâncarea.

— Cu-atât mai bine, zice, eu sunt ușor și tu ești greu.

Și se iau la luptă și se luptă, și-l omoară Călin Nebunul.

Pe urmă zice fetei:

— Rămâi aici, că mă duc să scot cele două surori ale tale.

Și se pornește. Ajunge-n mijlocul pădurii cei de argint. Fata cea mijlocie făcea de mâncat ș- aceea. Da el cum a văzut-o, i-a căzut strașnic de dragă.

— Bună vreme, fată de-mpărat!

— Mulțămesc d-tale, Călin Nebun. De numele d-tale am auzit, d-a vedea nu te-am văzut.

Da și Călin Nebunul era frumos și fetei i-a căzut drag.

Da fata-i zice:

— Fugi, că dac-o veni zmeul, te ucide!

— Da cât mănâncă zmeul?

— Opt cuptoare de pâne, opt vaci fripte și opt antaluri de vin.

— Adă-ncoace să văd, oi putea mânca?

Și mănâncă tot. Iacă, vine și zmeul.

— Bună vreme, câne de zmeu.

— Mulțămesc, Călin Nebun.

— Hai la luptă!

— Stai să mănânc ceva.

— Că eu ți-am mâncat mâncarea!

— Mi-o fi mai ușor la luptă.

Și se iau, se luptă și se luptă, și-l omoară Călin Nebunul.

Da lui așa-i era de dragă fata, de-o luat-o cu dânsul la pădurea de aramă. Când a ajuns în mijlocul pădurii, ș-aceea făcea de mâncat. Aceea nu-l știa, da văzându-l cu soră-sa, o-nțeles.

— Unde-ți este bărbatul tău?

— La vânat, Călin Nebun. Da fugi, c-aista te omoară!

— Cât mănâncă el?

— Douăsprezece cuptoare de pâne, douăsprezece vaci fripte și douăsprezece antaluri de vin.

— Ia să văd, eu oi mânca?

Mănâncă Călin Nebunul, mănâncă, când, la un antal de vin, nu-l putea bea, și-zice-așa: „Cu atâta-i mai tare zmeul decât mine”.

626 butoi, poloboc

Iacă, vine şi zmeul.

— Bună vreme, câne de zmeu!

— Mulţămesc dumitale, Călin Nebun.

— Am venit să-ţi iau pe fată.

— Ba pe fată nu-i lua-o!

— Hai la luptă!

— Numai să mănânc ceva.

— Eu demâncatul ţi l-am mâncat.

— Eu oi fi mai uşor, tu mai greu.

— Hai la luptă!

— Hai!

Se luptă, se luptă, cât de cât să nu se deie zmeul.

Zice zmeul:

— Hai, eu m-oi face o pară roşă, tu te fă o pară verde.

Da el cu asta a greşit, că para roşă-i mai moale, para verde-i mai tare. Iacă, trecu pe-acolo o cioară pe sus, şi-i zice zmeul:

— Cioară, cioară, moaie-ţi aripa ta-n apă şi stinge para asta verde.

Da Călin Nebunul zice:

— împărate prea-nălţate, moaie-ţi aripa ta-n apă şi stinge para asta roşie.

Cioara, când a auzit, ştii d-ta, a urcat-o, îndată s-o dus.

După ce-a udat-o, a-nceput a ciupi dintr-însa, şi-atât sânge a-nceput a curge, de umblai până-n genunchi.

De-acolo, el s-a luat cu fetele şi s-a pornit.

O ajuns în pădurea de aur şi-o luat pe cea mare şi s-o pornit, ş-o ajuns la fraţii lui. Ş-o zis aşa:

— Fraţilor, pe astea două le-ţi lua voi, da asta mijlocie e-a mea.

Şi s-o culcat să doarmă. Şi fraţii s-o sfătuit aşa: ca să-l omoare nu se putea, da să-i taie picioarele, şi să ieie fetele şi să se ducă la-mpăratul şi să zică că ei le-au scos.

Şi i-o tăiat picioarele când dormea, ş-o luat fetele şi s-o pornit. Aşa era de trudit de lupte, încât n- o simţit când i-au tăiat picioarele.

în zori de ziuă, se trezeşte el, se vede făr-de picioare. Ce să facă? Da picioarele i le-o luat de acolo, că altmintrelea el le-ar fi pus, că era năzdrăvan. S-o luat el încetişor ş-o intrat în pădurea ast' de aur. A mers vo trei zile şi vo trei nopţi, ş-a ajuns la un palat aşa de frumos, de nu te-ndurai să te uiţi la dânsul. S-o auzit un cânt aşa de jele, de i-o rupt inima.

Se ia el încetişor şi se suie pe scările cele, şi vede acolo pe voinicul ce-şi rupsese mânile la zmei.

— Bună vreme, voinice!

— Mulţămesc d-tale, Călin Nebun, da ce-ai păţit?

Şi el începe a-i spune toate câte-au păţit.

— Hai să fim fraţi de cruce!

— Hai!

— Da d-ta cine eşti? îl întreabă Călin Nebunul.

— Eu, zice, -s fecior de-mpărat şi pădurile astea au fost toate a tătâne-meu, şi ni le-o luat zmeii; da de când ai omorât pe zmei, acu iar suntem noi în stăpânire; şi eu, pentru că-s far' de mâni, trăiesc aici. Eu far' de mâni, tu far' de picioare, om trăi bine.

Călin Nebunul se prinde cu mânile de gâtul fiului de-mpărat şi se plimbă prin pădure. Aşa, într-o zi, aude-un foşnet de frunze. Da fratele lui cel de cruce zice-aşa:

— Eu m-oi apropia încetişor şi ţi-oi da drumul, şi tu prinde cu mânile.

Dându-i drumul, prinde pe zmeoaica cea scăpată şi zice aşa:

— Fă-mi mie picioare şi estuia mâni, ori te omorâm.

Şi zmeoaica zice:

— Iaca acolo, ca de-un stânjen de departe, este o baltă; vârî-te acolo, că-i ieşi cu picioarele şi istalalt cu mâni.

Da Călin Nebunul, mehenghi[627]:

— Vârî-te tu întâi!

— Ei, ba vârâţi-vă voi!

Da Călin Nebunul rupe o crenguţă verde ş-o moaie-n apa ceea ş-o scoate uscată; ş-o începe-a pumni, că ea a vrut să-i usuce.

— Mă rog, nu mă bate, iaca, este la dreapta altă baltă.

Da Călin Nebunul vârî o crenguţă uscată ş-o scoate verde, şi se vârî el acolo şi se scoate cu picioare şi celalt cu mâni. Şi ia ş-o omoară pe zmeoaica, că ştia că-n orice vreme are să-i facă rău.

— De-acu, eu mă duc să-mi caut pe nevastă-mea, da-ntâi hai să mă duc într-un loc care ţi-am spus eu, la fata-mpăratului Roşu.

Şi se iau şi se pornesc. Mergând ei printr-o pădure aproape de curtea-mpăratului, o cules Călin Nebunul o basma de alune. Ajungând la poartă, a auzit un vuiet mare. Da ei erau îmbrăcaţi cu iţari şi cu cojoace şi-ncinşi cu chimiri. Da baba cea de la poartă era de-a noastră.

— Bună sară, mătuşă!

— Mulţămesc d-tale, voinice!

— Da ce-i aici, ce s-aude?

— Se măritá fata-mpăratului.

— Da cine-o ia?

— Bucătarul, c-o ucis doisprezece zmei.

Da Călin Nebunul îi zice-aşa babei:

— Mătuşă, iacă-ţi dau un căuş de galbeni, să-mi faci ce ţi-oi zice.

Baba s-o uimit când o auzit de-un căuş de galbeni:

— Ţi-oi face, voinice.

El a luat basmaua cea de alune. Era basma de-a noastră, neagră, cu floricele pâmprejur, ş-o pus inelu-n mijloc ş-o zis aşa:

— Du, mătuşă, şi pune dinaintea împăratului, măcar că te-or ghionti şi te-or da, vârî-te aşa cu de- a sila.

Baba s-o dus ş-o intrat cu ghionturi ea acolo, ş-o pus pe masă ş-o ieşit. Când i-o dat Călin Nebunul căuşul de galbeni, ea straşnic s-o bucurat, că ea nu cât să-l fi avut în viaţa ei, dar nici nu l-a văzut.

împăratul, când o pus mâna pe basma, alunele o-nceput a durăi pe masă ş-o rămas inelu-n mijloc. Fata o zis:

— Iaca, tată, inelul meu, pe care nu se ştie cum l-am prăpădit.

împăratul a-nceput a striga:

— Cine-a adus basmaua cu alunele?

Logofeţii a spus că baba cea de la poartă. Degrabă a strigat s-aducă cine-a adus. Se ia Călin Nebunul şi intră. Da mirele, ţiganul, şedea pe trei perini de puf. Când a fost Călin Nebunul în pragul uşii, o perină a căzut de sub ţigan. Când a fost în mijlocul casei, a picat ş-a doua şi ţiganu-a zis: „încet, să nu mă tăvăleşti". Când a fost lângă-mpăratul, a căzut ş-a treia perină, că dă! ţiganului nu i se cădea să şadă. Zice-mpăratul:

— Cum, voinice, inelul fetei mele a ajuns la d-ta?

— împărate prea-nălţate! Iaca cum şi iaca cum.

Da ţiganul:

— Ce spui minciuni? că eu am ucis zmeii.

Da Călin zice:

— împărate, s-aducă toţi zmeii să vezi, este vârful limbilor?

A adus, şi cu adevărat nu era. Atunci, el le-a scos şi le-au arătat. Atunci împăratu-a strigat s- aducă calul

627 şiret

cel mai bun din grajd, ş-o legat pe ţigan de coada calului, ş-o pus ş-un sac de nuci ş-o dat bici calului. Unde pica nuca, pica şi bucăţica din ţigan. Acu-mpăratul a zis:

— De-acu, voinice, mi-i fi ginere!

Da Călin a zis:

— Ba nu, 'mpărate, că mie alta mi-a căzut dragă; da eu am un frate de cruce aici cu mine, tot fecior de-mpărat; s-o ieie acela.

Şi l-o adus, deşi fata ar fi vrut mai degrabă după Călin Nebunul; dar dă, cu estălalt era potrivită. S-o făcut o nuntă straşnică, de-o ţinut vo trei săptămâni: luminăţii, lăutari, ce nu era? Şi de-acolo, o zis Călin Nebunul:

— De-acu, mă duc să-mi găsesc pe-a mea.

Cât plâng ei şi stăruie, da n-a putut să-l potrivească ca să rămână. S-o pornit. Când a ajuns el la casa tătâni-său, era un palat straşnic, ş-un cârd de porci, şi-i păştea un băieţel ca de vreo şapte ani. Că de când îi tăiase picioarele, era ca vro opt ani de zile.

— Bună vreme, băieţele!

— Mulţămim d-tale, bade!

— Cine şade-n curţile este?

— Ia, nişte voinici care au luat nişte fete de-mpărat, care le luase zmeii.

— Da cum trăiesc ei, pe care fete o luat?

— Cel mare o luat pe fata cea mare, cel mijlociu o luat pe cea mică.

— Da cea mijlocie?

— Aia a pus-o de păzeşte găinăria.

— Da tu a cui eşti?

— Mama-mi spune că-s al lui Călin Nebunul, cine a mai fi acela?

Da el, când a auzit aşa, numai el ştia inima lui, că dă, să ierţi mata, cinstita faţa matale: era al lui.

— Da mă rog, bade, ajută-mi a da porcii-n ocol.

Merg porcii, merg, când o scroafa nu vrea să intre. Călin Nebunu a trântit cu drucu[628]-n scroafă. Ea a-nceput a ţipa straşnic, porcii toţi după dânsa. Decât au auzit ei ş-o ieşit afară, ş-o început a striga care-i acolo de bate porcii? Da Călin Nebunul intră-n ogradă. Ei, cum l-o văzut, l-o cunoscut. Şi s-o sculat îndată şi s-o pus în genunchi înaintea lui:

— Iartă-ne, frate, că ne cunoaştem greşeala.

Da Călin a zis aşa:

— Ba nu, fraţilor. Hai să facem o boambă de fier şi noi să ne punem tustrei alături, ia aşa, cum faci cruce; s-o aruncaţi unul din voi în sus, că-i scurtă, că, pe care-o cădea, acela-i vinovat.

Ş-o aruncat în sus ş-o căzut pe cei doi şi i-o făcut mii de fărâme. Şi el a făcut o nuntă straşnică. Da el nu era aşa tare la inimă ca să ţie pe-acelea rău, ca aceia pe asta a lui; el tot ţinea ca la cumnatele lui, ş-o făcut un bal straşnic şi eram şi eu acolo... şi eu am făcut o ulcicuţă de papară şi m-o dat pe uşă afară, de mie mi-a fost ciudă şi m-am dus în grajd şi mi-am ales un cal cu şaua de aur, cu trupu de criţă, cu picioarele de ceară, cu coada de fuior, cu capul de curechi, cu ochii de neghină, ş-am pornit p-un deal de cremene; picioarele se topeau, coada-i pârâia, ochii pocneau; ş- am încălicat pe-o prăjină şi ţi-am spus o minciună, ş-am încălicat pe-o poartă şi ţi-am spus-o toată.

628 par

Mihai Eminescu – Făt Fumos din lacrimă

în vremea veche, pe când oamenii, cum sunt ei azi, nu erau decât în germenii viitorului, pe când Dumnezeu călca încă cu picioarele sale sfinte pietroasele pustii ale pământului – în vremea veche trăia un împărat întunecat şi gânditor ca miazănoaptea şi avea o împărătească tânără şi zâmbitoare ca miezul luminos al zilei.

Cincizeci de ani de când împăratul purta război c-un vecin al lui. Murise vecinul şi lăsase de moştenire fiilor şi nepoţilor ura şi vrajba de sânge. Cincizeci de ani, şi numai împăratul trăia singur, ca un leu îmbătrânit, slăbit de lupte şi suferinţe – împărat, ce-n viaţa lui nu râsese niciodată, care nu zâmbea nici la cântecul nevinovat al copilului, nici la surâsul plin de amor al soţiei lui tinere, nici la poveştile bătrâne şi glumeţe ale ostaşilor înălbiţi în bătălie şi nevoie. Se simţea slab, se simţea murind şi n-avea cui să lase moştenirea urii lui. Trist se scula din patul împărătesc, de lângă împărăteasa tânără – pat aurit, însă pustiu şi nebinecuvântat – trist mergea în război cu inima neîmblân-zită – şi împărăteasa, rămasă singură, plângea cu lacrimi de văduvie singurătatea ei.

Părul ei cel galben ca aurul cel mai frumos cădea pe sânii ei albi şi rotunzi – şi din ochii ei albaştri şi mari curgeau şiroaie de mărgăritare apoase pe o faţă mai albă ca argintul crinului. Lungi cearcăne vinete se trăgeau împrejurul ochilor şi vine albastre se trăgeau pe faţa ei albă ca o marmură vie.

Sculată din patul ei, ea se arunca pe treptele de piatră ale unei boite în zid, în care veghea, deasupra unei candele fumegânde, icoana îmbrăcată în argint a maicii durerilor. îndouplecată de rugăciunile împărătesei îngenuncheate, pleoapele icoanei reci se umeziră şi o lacrimă curse din ochiul cel negru al mamei lui Dumnezeu. împărăteasa se ridică în toată măreaţa ei statură, atinse cu buza ei seacă lacrima cea rece şi o supse în adâncul sufletului său. Din momentul acela ea purcese îngreunată.

Trecu o lună, trecură două, trecură nouă şi împărăteasa făcu un fecior alb ca spuma laptelui, cu părul bălai, ca razele lunii. împăratul surâse, soarele surâse şi el în înfocata lui împărăţie, chiar stătu pe loc, încât trei zile n-a fost noapte, ci numai senin şi veselie – vinul curgea din butii sparte şi chiotele despicau bolta cerului.

Şi-i puse mama numele: Făt Frumos din lacrimă.

Şi crescu şi se făcu mare ca brazii codrilor. Creştea într-o lună cât alţii într-un an.

Când era destul de mare, puse să-i facă un buzdugan de fier, îl aruncă în sus de despică bolta cerului, îl prinse pe degetul cel mic şi buzduganul se rupse-n două. Atunci puse să-i facă altul mai greu, îl aruncă în sus aproape de palatul de nori al lunii; căzând din nori, nu se rupse de degetul voinicului.

Atunci Făt Frumos îşi luă ziua bună de la părinţi, ca să se ducă, să se bată el singur cu oştile împăratului ce-l dușmănea pe tată-său. Puse pe trupul său împărătesc haine de păstor, cămeşă de borangic, ţesută în lacrimile mamei sale, mândră pălărie cu flori, cu cordele şi cu mărgele rupte de la gâturile fetelor de-mpăraţi, îşi puse-n brâul verde un fluier de doine şi altul de hore şi, când era soarele de două sulițe pe cer, a plecat în lumea largă şi-n toiul lui de voinic.

Pe drum horea şi doinea, iar buzduganul şi-l arunca să spintece norii, de cădea departe tot cale de-o zi. Văile şi munţii se uimeau auzindu-i cântecele, apele-şi ridicau valurile mai sus ca să-l asculte, izvoarele îşi turburau adâncul, ca să-şi azvârle afară undele lor, pentru ca fiecare din unde să-l audă, fiecare din ele să poată cânta ca dânsul când vor şopti văilor şi florilor. Râurile ce ciorăiau mai în jos de brâiele melancolicelor stânci învăţau de la păstorul împărat doina iubirilor, iar vulturii ce stau amuţiţi pe creştetele seci şi sure ale stâncilor nalte învăţau de la el ţipătul cel plâns al jalei.

Stăteau toate uimite pe când trecea păstoraşul-împărat, doinind şi horind; ochii cei negri ai fetelor se umpleau de lacrimi de dor; şi-n piepturile păstorilor tineri, rezimaţi c-un cot de-o stâncă şi c-o mână pe bâtă, încolţea un dor mai adânc, mai întunecos, mai mare – dorul voinici ei!

Toate stăteau în loc, numai Făt Frumos mergea mereu, urmărind cu cântecul dorul inimii lui şi cu ochii buzduganul ce sclipea prin nori şi prin aer ca un vultur de oţel, ca o stea năzdrăvană.

Când era-nspre seara zilei a treia, buzduganul căzând, se izbi de o poartă de aramă şi făcu un vuiet puternic şi lung. Poarta era sfărâmată şi voinicul intră. Luna răsărise dintre munţi şi se oglindea într-un lac mare limpede, ca seninul cerului. în fundul lui, se vedea sclipind, de limpede ce era, un nisip de aur; iar în mijlocul lui, pe o insulă de smarald, înconjurat de un crâng de arbori verzi şi stufoşi, se ridica un mândru palat

de o marmură ca laptele, lucie şi albă – atât de lucie, încât în ziduri răsfrângea ca-ntr-o oglindă de argint: dumbravă şi luncă, lac şi ţărmuri. O luntre aurită veghea pe undele limpezi ale lacului lângă poartă: şi-n aerul cel curat al serii tremurau din palat cântece mândre şi senine. Făt Frumos se sui-n luntre şi, vâslind, ajunse până la scările de marmură ale palatului. Pătruns acolo, el văzu în boitele scărilor candelabre cu sute de braţe, şi-n fiecare braţ ardea câte o stea de foc. Pătrunse în sală. Sala era naltă, susţinută de stâlpi şi de arcuri, toate de aur, iar în mijlocul ei stătea o mândră masă, acoperită cu alb, talgerele toate săpate din câte-un singur mărgăritar mare; iar boierii ce şedeau la masă în haine aurite, pe scaune de catifea roşie, erau frumoşi ca zilele tinereţii şi voioşi ca horele. Dar mai ales unul din ei, cu fruntea-ntr-un cerc de aur, bătut cu diamante, şi cu hainele strălucite, era frumos ca luna unei nopţi de vară. Dar mai mândru era Făt Frumos.

— Bine-ai venit, Făt Frumos! zise-mpăratul, am auzit de tine, da' de văzut nu te-am văzut.

— Bine te-am găsit, împărate, deşi mă tem că nu te-oi lăsa eu bine, pentru că am venit sănе luptăm greu, că destul ai viclenit asupra tatălui meu.

— Ba n-am viclenit asupra tatălui tău, ci totdeauna m-am luptat în luptă dreaptă. Dar cu tine nu m-oi bate. Ci mai bine-oi spune lăutarilor să zică şi cuparilor să împle cupele cu vin şi-om lega frăţie de cruce pe cât om fi şi-om trăi.

Şi se sărutară feciorii de-mpăraţi în urările boierilor şi băură şi se sfătuiră.

Zise împăratul lui Făt Frumos:

— De cine-n lume te temi tu mai mult?

— De nime-n lumea asta, afară de Dumnezeu. Dar tu?

— Eu iar de nime, afară numai de Dumnezeu şi de mama pădurilor, o babă bătrână şi urâtă, care îmblă prin împărăţia mea de mână cu furtuna. Pe unde trece ea, faţa pământului se usucă, satele se risipesc, târgurile cad năruite. Mers-am eu asupra ei cu bătălie, dar n-am isprăvit nimic. Ca să nu-mi prăpădească toată împărăţia, am fost silit să stau la-nvoială cu ea şi să-i dau ca bir tot al zecele din copiii supuşilor mei. Şi azi vine ca să-şi ieie birul.

Când sună miazănoaptea, feţele mesenilor se posomorâră; căci pe miazănoapte călare cu aripi vântoase, cu faţa zbârcită ca o stâncă buhavă şi scobită pe pâraie, c-o pădure-n loc de păr, urla prin aerul cernit mama pădurilor cea nebună. Ochii ei – două nopţi turburi, gura ei – un hău căscat, dinţii ei – şiruri de pietre de mori.

Cum venea vuind, Făt Frumos o apucă de mijloc şi o trânti cu toată puterea într-o piuă mare de piatră; peste piuă prăvăli o bucată de stâncă, pe care-o legă din toate părţile cu şapte lanţuri de fer. înăuntru baba şuiera şi se smulgea ca vântul închis – dar nu-i folosea nimica.

Veni iar la ospăţ; când, prin bolţile ferestrelor, la lumina lunii, văzură două dealuri lungi de apă. Ce era? Mama pădurilor, neputând să iasă, trecea peste apă cu piuă cu tot şi-i brăzda faţa în două dealuri. Şi fugea mereu, o stâncă de piatră îndrăcită, rupându-şi cale prin păduri, brăzdând pământul cu dâră lungă, până ce se făcu nevăzută în depărtarea nopţii.

Făt Frumos ospătă ce ospătă, dar apoi, luându-şi buzduganul de-a umăr, merse mereu pe dâra trasă de piuă, până ce ajunse lângă-o casă frumoasă, albă, care sticlea la lumina lunii în mijlocul unei grădini de flori. Florile erau în straturi verzi şi luminau, albastre, roşii-închise şi albe, iar printre ele roiau fluturi uşori, ca sclipitoare stele de aur. Miros, lumină şi un cântec nesfârşit, încet, dulce, ieşind din roirea fluturilor şi a albinelor, îmbătau grădina şi casa. Lângă prispă stăteau două butii cu apă – iar pe prispă torcea o fată frumoasă. Haina ei albă şi lungă părea un nor de raze şi umbre, iar părul ei de aur era împletit în cozi lăsate pe spate, pe când o cunună de mărgăritărele era aşezată pe fruntea ei netedă. Luminată de razele lunii, ea părea muiată într-un aer de aur. Degetele ei ca din ceară albă torceau dintr-o furcă de aur şi dintr-un fuior de o lână ca argintul, torceau un fir de o mătasă albă, subţire, strălucită, ce sămăna mai mult a o vie rază de lună ce cutreiera aerul decât a fir tort. La zgomotul uşor al paşilor lui Făt Frumos, fata-şi ridică ochii albaştri ca undele lacului.

— Bine-ai venit, Făt Frumos, zise ea cu ochii limpezi şi pe jumătate închişi, cât e de mult de când te-am visat! Pe când degetele mele torceau un fir, gândurile mele torceau un vis, un vis frumos, în care eu mă iubeam cu tine; Făt Frumos, din fuior de argint torceam şi eram să-ţi ţes o haină urzită în descântece, bătută-n fericire; s-o porţi... să te iubeşti cu mine. Din tortul meu ţi-aş face o haină, din zilele mele o viaţă plină de desmierdări.

Astfel, cum privea umilită la el, fusul îi scăpă din mână, şi furca căzu alături cu ea.Ea se sculă — şi, ca ruşinată de cele ce zisese, mâinile ei spânzurau în jos ca la un copil vinovat,şi ochii ei cei mari se plecară. El se apropie de ea, c-o mână îi cuprinse mijlocul, iar cu cealaltă îi desmierdă încet fruntea şi părul şi-i şopti:

— Ce frumoasă eşti tu, ce dragă-mi eşti! A cui eşti tu, fata mea?

— A mamei pădurilor, răspunse ea suspinând, mă vei iubi tu acuma, când ştii a cui sunt?

Ea înconjură cu amândouă braţele ei goale grumazul lui şi se uită lung la el, în ochii lui.

— Ce-mi pasă a cui eşti, zise el, destul că te iubesc.

— Dacă mă iubeşti, să fugim atuncea, zise ea lipindu-se mai tare de pieptul lui, dacă te-ar găsi mama, ea te-ar omorî, şi dac-ai muri tu, eu aş nebuni, ori aş muri şi eu.

— N-aibi frică, zise el zâmbind şi desfacându-se din braţele ei. Unde-i mumă-ta?

— De când a venit, se zbuciumă în piua în care-ai încuiat-o tu şi roade cu colţii la lanţurile ce-o închid.

— Ce-mi pasă, zise el repezindu-se să vadă unde-i.

— Făt Frumos – zise fata, şi două lacrimi mari străluciră în ochii ei – nu te duce încă. Să te-nvăţ eu ce să facem ca să învingi tu pe mama. Vezi tu buţile aste două? Una-i cu apă, alta cu putere. Să le mutăm una-n locul alteia. Mama, când se luptă cu vrăjmaşii ei, strigă când oboseşte: „Stăi, să mai bem câte-oleacă de apă!" Apoi ea bea putere, în vreme ce duşmanul ei numai apă. De aceea noi le mutăm din loc, ea nu va şti şi va bea numai apă în vremea luptei cu tine.

Precum au zis, aşa au şi făcut.

El se răpezi după casă.

— Ce faci, babă? strigă el.

Baba, de venin, se smulse odată din piuă-n sus şi rupse lanţurile, lungindu-se slabă şi mare până- n nori.

— A! bine că mi-ai venit, Făt Frumos, zise ca, făcându-se iar scurtă, ia acum hai la luptă, acu om vedea cine-i mai tare!

— Hai! zise Făt Frumos.

Baba-l apucă de mijloc, se lungi repezindu-se cu el până-n nori, apoi îl izbi de pământ şi-l băgă în ţărână până-n glezne.

Făt Frumos o izbi pe ea şi o băgă-n pământ până-n genunchi.

— Stăi să mai bem apă, zise mama pădurilor ostenită.

Stătură şi se răsuflară. Baba bău apă, Făt Frumos bău putere, ş-un fel de foc nestins îi cutreieră cu fiori de răcoare toţi muşchii şi toate vinele lui cele slăbite. C-o putere îndoită, cu braţe de fier o smuci pe babă de mijloc şi-o băgă-n pământ până-n gât. Apoi o izbi cu buzduganul în cap şi-i risipi creierii. Cerul încărunţi de nouri, vântul începu a geme rece şi a scutura casa cea mică în toate încheieturile căpriorilor ei. Şerpi roşii rupeau trăsnind poala neagră a norilor, apele păreau că latră, numai tunetul cânta adânc ca un proroc al pierzării. Prin acel întuneric des şi nepătruns, Făt Frumos vedea albind o umbră de argint, cu păr de aur despletit, rătăcind, cu mâinile ridicate şi palidă. El se apropie de ea şi-o cuprinse cu braţele lui. Ea căzu ca moartă de groază pe pieptul lui, şi mâinile ei reci s-ascunseră-n sânul lui. Ca să se trezească, el îi sărută ochii. Norii se rupeau bucăţi pe cer – luna roşie ca focul se ivea prin spărturile lor risipite; iar pe sânul lui, Făt Frumos vedea cum înfloreau două stele albastre, limpezi şi uimite – ochii miresei lui. El o luă pe braţe şi începu să fugă cu ea prin furtună. Ea-şi culcase capul la sânul lui şi părea că adormise. Ajuns lângă grădina împăratului, el o puse-n luntre, ducând-o ca-ntr-un leagăn peste lac, smulse iarbă, fân cu miros şi flori din grădină şi-i clădi un pat, în care-o aşeză ca-ntr-un cuib.

Soarele ieşind din răsărit privea la ei cu drag. Hainele ei umede de ploaie se lipiseră de membrele dulci şi rotunde, faţa ei de-o paloare umedă ca ceara cea albă, mâinile mici şi unite pe piept, părul despletit şi răsfirat pe sân, ochii mari, închişi şi adânciţi în frunte, astfel ea era frumoasă, dar părea moartă. Pe acea frunte netedă şi albă, Făt Frumos presură câteva flori albastre, apoi şezu alături cu ea şi-ncepu a doini încet. Cerul limpede – o mare, soarele – o faţă de foc, ierburile împrospătate, mirosul cel umed al florilor învioşate o făceau să doarmă mult şi lin, însoţită în calea visurilor ei de glasul cel plâns al fluierului. Când era soarele-n ameazi firea tăcea, şi Făt Frumos asculta liniştita ei răsuflare caldă şi umedă. încet se plecă la obrazul ei şi-o sărută. Atunci ea deschise ochii încă plini de visuri şi-ntinzându-se somnoroasă zise încet şi zâmbind:

— Tu aici eşti?

— Ba nu sunt aici, nu vezi că nu sunt aici? zise el mai lăcrămând de fericire.

Cum şedea el lângă ea, ea-şi întinse un braţ şi-i cuprinse mijlocul.

— Hai scoală, zise el desmierdând-o, e ziua-n amiaza-mare.

Ea se sculă, îşi netezi părul de pe frunte şi-l dete pe spate, el îi cuprinse mijlocul – ea-i înconjură grumazul – şi astfel trecură printre straturile de flori şi intrară în palatul de marmură al împăratului. El o duse la împăratul şi i-o arătă spunându-i că-i mireasa lui. împăratul zâmbi, apoi îl luă de mână pe Făt Frumos, ca şi când ar fi vrut să-i spună ceva în taină, şi-l trase la o fereastră mare, pe care vedea lacul cel întins. Ci el nu-i spuse nimica, ci numai se uită uimit pe luciul lacului şi ochii i se împlură de lacrimi. O lebădă îşi înălţase aripile ca pe nişte pânze de argint şi cu capul cufundat în apă sfâşia faţa senină a lacului.

— Plângi, împărate, zise Făt Frumos, de ce?

— Făt Frumos, zise împăratul, binele ce mi l-ai făcut mie nu ţi-l pot plăti nici cu lumina ochilor, oricât de scumpă mi-ar fi, şi cu toate astea vin să-ţi cer şi mai mult.

— Ce, împărate?

— Vezi tu lebăda ceea îndrăgită de unde? Tânăr fiind, aş trebui să fiu îndrăgit de viaţă, şi cu toate astea de câte ori am vrut să-mi fac seamă! Iubesc o fată frumoasă, cu ochii gânditori, dulce ca visele mării – fata Genarului, om mândru şi sălbatic, ce îşi petrece viaţa vânând prin păduri bătrâne. O, cât e de aspru el, cât e de frumoasă fata lui! Orice încercare de-a o răpi a fost deşartă, încearcă-te tu!

Ar fi stat Făt Frumos locului, dar scumpă-i era frăţia de cruce, ca oricărui voinic, mai scumpă decât zilele, mai scumpă decât mireasa.

— împărate prea luminate, din câte noroace-ai avut, unul a fost mai mare decât toate: acela că Făt Frumos ţi-i frate de cruce. Hai că mă duc eu să răpesc pe fata Genarului!

Şi-şi luă cai ageri, cai cu suflet de vânt, Făt Frumos, şi era să plece. Atunci mireasa lui – Ileana o chema – îi zise încet la ureche, sărutându-l dulce:

— Nu uita, Făt Frumos, că pe cât vei fi tu departe, eu oi tot plânge.

El se uită cu milă la ea, o mângâie – dar apoi, desfăcându-se de îmbrăţoşările ei, se avântă pe şeaua calului şi plecă în lume.

Trecea prin codri pustii, prin munţi cu fruntea ninsă, şi, când răsărea dintre stânci bătrâne luna cea palidă ca faţa unei fete moarte, atunci vedea din când în când câte-o streanţă uriaşă atârnată de cer, ce înconjura cu poalele ei vârful vreunui munte – o noapte sfârticată, un trecut în ruină, un castel numai pietre şi ziduri sparte.

Când se lumină de ziuă, Făt Frumos vede că şirul munţilor dă într-o mare verde şi întinsă, ce trăieşte în mii de valuri senine, strălucite, care treieră aria mării încet şi melodios, până unde ochiul se pierde în albastrul cerului şi în verdele mării. în capătul şirului de munţi, drept asupra mării, se oglindea în fundul ei o măreaţă stâncă de granit, din care răsărea ca un cuib alb o cetate frumoasă, care, de albă ce era, părea poleită cu argint. Din zidurile arcate răsăreau ferestre strălucite, iar dintr- o fereastră deschisă se zărea, printre oale de flori, un cap de fată oacheş şi visător, ca o noapte de vară. Era fata Genarului.

— Bine-ai venit, Făt Frumos, zise ea, sărind de la fereastră şi deschizând porţile măreţului castel, unde ea locuia singură ca un geniu într-un pustiu, astă-noapte mi se părea că vorbesc c-o stea, şi steaua mi-a spus că vii din partea împăratului ce mă iubeşte.

în sala cea mare a castelului, în cenuşa vetrei, veghea un motan cu şapte capete, care când urla dintr-un cap s-auzea cale de-o zi, iar când urla din câte şapte, s-auzea cale de şapte zile.

Genarul, pierdut în sălbaticile sale vânători, se depărtase cale de-o zi.

Făt Frumos luă fata-n braţe şi punând-o pe cal zburau amândoi prin pustiul lungului mării ca două abia văzute închegări ale văzduhului.

Dar Genarul, om nalt şi puternic, avea un cal năzdrăvan cu două inimi. Motanul din castel mieună dintr-un cap, iar calul Genarului nechează cu vocea lui de bronz.

— Ce e? îl întreabă Genarul pe calul năzdrăvan, ţi s-a urât cu binele?

— Nu mi s-a urât mie cu binele, ci de tine-i rău. Făt Frumos ţi-a furat fata.

— Trebuie să ne grăbim mult ca să-i ajungem?

— Să ne grăbim şi nu prea, pentru că-i putem ajunge.

Genarul încălecă şi zbură ca spaima cea bătrână în urma fugiţilor. în curând îi şi ajunse. Să se bată cu el Făt Frumos nu putea, pentru că Genarul era creştin şi puterea lui nu era în duhurile întunericului, ci în Dumnezeu.

— Făt Frumos! zise Genarul, mult eşti frumos şi mi-e milă de tine. De astă dată nu-ţi fac nimica, dar de altă dată... ţine minte!

Şi luându-şi fata alături cu el, pieri în vânt, ca şi când nu mai fusese.

Dar Făt Frumos era voinic şi ştia drumul înapoi. El se reîntoarse şi găsi pe fată iar singură, însă, mai palidă şi mai plânsă, ea părea şi mai frumoasă. Genarul era dus iar la vânătoare cale de două zile. Făt Frumos luă alţi cai din chiar grajdul Genarului.

Astă dată plecară noaptea. Ei fugeau cum fug razele lunii peste adâncile valuri ale mării, fugeau prin noaptea pustie şi rece ca două visuri dragi: ci prin fuga lor auzeau miautele lungi şi îndoite ale motanului din vatra castelului. Apoi li se păru că nu mai pot merge, asemenea celor ce vor să fugă în vis şi cu toate acestea nu pot. Apoi un nor de colb îi cuprinse, căci Genarul venea în fuga calului, de rupea pământul.

Faţa lui era înfricoşată, privirea cruntă. Fără de-a zice o vorbă, el apucă pe Făt Frumos şi-l azvârli în norii cei negri şi plini de furtună ai cerului. Apoi dispăru cu fată cu tot.

Făt Frumos, ars de fulgere – nu căzu din el decât o mână de cenuşă în nisipul cel fierbinte şi sec al pustiului. Dar din cenuşa lui se făcu un izvor limpede ce curgea pe un nisip de diamant; pe lângă el arbori nalţi, verzi, stufoşi răspândeau o umbră răcorită şi mirositoare. Dacă cineva ar fi priceput glasul izvorului, ar fi înţeles că jălea într-o lungă doină pe Ileana, împărăteasa cea bălaie a lui Făt Frumos. Dar cine să înţeleagă glasul izvorului într-un pustiu, unde până atunci nu călcase picior de om?

Dar pe vremea aceea Domnul îmbla încă pe pământ. într-o zi se vedeau doi oameni călătorind prin pustiu. Hainele şi faţa unuia străluceau ca alba lumină a soarelui; celălalt, mai umilit, nu părea decât umbra celui luminat. Erau Domnul şi Sfântul Petrea. Picioarele lor înferbântate de nisipul pustiului călcară atuncea în răcoarele şi limpedele pârâu ce curgea din izvor. Prin cursul apei cu glesnele lor sfăşiau valurile până la umbritul lor izvor. Acolo Domnul bău din apă şi-şi spălă faţa sa cea sfântă şi luminată şi mâinile sale făcătoare de minuni. Apoi şezură amândoi în umbră, Domnul, cugetând la tatăl său din cer, şi Sfântul Petrea, ascultând pe cugete doina izvorului plângător. Când se sculară spre a merge mai departe, zise Sfântul Petrea:

— Doamne, fa ca acest izvor să fie ce-a fost mai înainte.

— Amin! zise Domnul ridicând mâna sa cea sfântă, după care apoi se depărtară înspre mare tară a mai privi înapoi.

Ca prin farmec pieri izvorul şi copacii, şi Făt Frumos, trezit ca dintr-un somn lung, se uită împrejur. Atunci văzu chipul cel luminat al Domnului, ce mergea pe valurile mării, care se plecau înaintea lui, întocmai ca pe uscat; şi pe Sfântul Petrea, care, mergând în urma lui şi învins de firea lui cea omenească, se uita înapoia sa şi-i făcea lui Făt Frumos din cap. Făt Frumos îi urmări cu ochii până ce chipul Sfântului Petrea se risipi în depărtare şi nu se vedea decât chipul strălucit al Domnului aruncând o dungă de lumină pe luciul apei, astfel încât, dacă soarele n-ar fi fost în amiazi, ai fi crezut că soarele apune. El înţelese minunea învierii sale şi îngenunche înspre apusul acelui soare dumnezeiesc.

Dar apoi îşi aduse aminte că făgăduise a răpi pe fata Genarului, şi ceea ce făgăduieşte voinicul anevoie o lasă nefăcută.

Deci se porni şi înspre seară ajunse la castelul Genarului, ce strălucea în întunericul serii ca o uriaşă umbră. El intră în casă... fata Genarului plângea. Dar când îl văzu, faţa ei se-nsenină, cum se-nsenina o undă de o rază. El îi povesti cum înviase, atunci ea-i zise:

— De răpit nu mă poţi răpi până ce nu-i avea un cal asemenea cu acela ce-l are tatăl meu, pentru c-acela are două inimi; dar eu am să-l întreb în astă seară de unde-şi are calul, ca să poţi şi tu să capeţi unul ca acela. Până atunci însă, pentru ca să nu te afle tată-meu, eu te voi preface într-o floare.

El şezu pe un scaun, iar ea şopti o vrajă dulce, şi, cum îl sărută pe frunte, el se prefăcu într-o floare roşie închisă ca vişina coaptă. Ea-l puse între florile din fereastră şi cânta de veselie, de răsuna castelul tatălui ei.

Atunci intră şi Genarul.

— Veselă, fata mea? Şi de ce eşti veselă? întrebă el.

— Pentru că nu mai este Făt Frumos, ca să mă răpească, răspunse ea râzând.

Se puseră la cină.

— Tată, întrebă fata, de unde ai calul dumitale, cu care îmbli la vânat?

— La ce-ţi trebuie s-o ştii? zise el încruntând sprâncenele.

— Ştii prea bine, răspunse fata, că nu vreau ca s-o ştiu, decât numai ia-aşa ca s-o ştiu, pentru că acu numai e Făt Frumos să mă răpească.

— Ştii tu că nu mă împotrivesc ţie niciodată, zise Genarul. Departe de-aicea, lângă mare, şade o babă care are şapte iepe. Ea ţine oameni, care să i le păzească un an (cu toate că anul ei nu e decât de trei zile), şi dacă cineva i le păzeşte bine, ea-l pune să-şi aleagă drept răsplată un mânz, iar de nu, îl omoară şi-i pune capul într-un par. Chiar însă dacă păzeşte cineva bine iepele, totuşi ea-l vicleneşte pe om, căci scoate inimile din caii toţi şi le pune într-unul singur, încât cel ce-a păzit alege mai întotdeuna un cal fără inimă, care-i mai rău decât unul de rând... Eşti mulţămită, fata mea?

— Mulţămită, răspunse ea zâmbind.

Totodată însă Genarul îi aruncă în faţă o batistă roşie, uşoară, mirositoare. Fata se uită mult în ochii tatălui său, ca un om care se deşteaptă dintr-un vis, de care nu-şi poate aduce aminte. Ea uitase tot ce-i spusese tată-său. însă floarea din fereastră veghea printre frunzele ei, ca o stea roşie prin încreţiturile unui nor.

A doua zi Genarul plecă iarăşi dis-de-dimineaţă la vânătoare.

Fata sărută murmurând floarea roşie şi Făt Frumos născu ca din nimica înaintea ei.

— Ei, ştii ceva? o întrebă el.

— Nu ştiu nimica, zise ea tristă şi punând dosul mâinii pe fruntea ei, am uitat tot.

— însă eu am auzit tot, zise el. Rămâi cu bine, fata mea. în curând ne vom vedea iar.

El încălecă pe un cal şi dispăru în pustiuri.

în arşiţa cea dogoritoare a zilei văzu aproape de pădure un ţânţar zvârcolindu-se în nisipul cel fierbinte.

— Făt Frumos, zise ţânţarul, ia-mă de mă du până-n pădure, că ţi-oi prinde şi eu bine. Sunt împăratul ţânţarilor.

Făt Frumos îl duse până-n pădurea prin care era să treacă.

Ieşind din pădure, trecu iar prin pustiu de-a lungul mării, şi văzu un rac atât de ars de soare, încât nu mai avea nici putere să se mai întoarcă-napoi...

— Făt Frumos, zise el, aruncă-mă-n mare, că ţi-oi prinde şi eu bine. Sunt împăratul racilor!

Făt Frumos îl aruncă în mare şi-şi urmă calea.

Când înspre seară ajunse la un bordei urât şi acoperit cu gunoi de cal. împrejur gard nu era, ci numai nişte lungi ţăruşe ascuţite, din care şase aveau fiecare-n vârf câte un cap, iar al şaptelea, fără, se clătina mereu în vânt şi zicea: cap! cap! cap! cap!

Pe prispă o babă bătrână şi zbârcită, culcată pe un cojoc vechi, sta cu capul ei sur ca cenuşa în poalele unei roabe tinere şi frumoase, care-i căuta în cap.

— Bine v-am găsit, zise Făt Frumos.

— Bine-ai venit, flăcăule, zise baba sculându-se. Ce-ai venit? Ce cauţi? Vrei să-mi paşti iepele, poate.

— Da.

— Iepele mele pasc numai noaptea... Uite, chiar de-acu poţi să porneşti cu ele la păscut... Fată hăi! Ia dă tu flăcăului demâncatul ce i-am făcut eu şi pomeşte-l.

Alături cu bordeiul era sub pământ o pivniţă. El intră în ea şi acolo văzu şapte iepe negre, strălucite, şapte nopţi, care de când erau nu zărise încă lumina soarelui. Ele nechezau şi băteau din picioare.

Nemâncat toată ziua, el cină ce-i dăduse baba, ş-apoi, încălecând pe una din iepe, mână pe celelalte în aerul întunecos şi răcoros al nopţii. Dar încet, încet simţi cum se strecoară un somn de plumb prin toate vinele lui, ochii i se păienjeniră şi el căzu ca mort în iarba pajiştei. El se trezi pe când mijea de ziuă. Când colo – iepele nicăiri. El îşi credea capul pus în ţeapă, când vede ieşind dintr-o pădure-n depărtare cele şapte iepe alungate de un roi nemărginit de ţânţari şi un glas subţire- i zise:

— Mi-ai făcut un bine, ţi l-am făcut şi eu.

Când se întoarse cu caii, baba începu să turbe, să răstoarne casa cu susu-n jos şi să bată fata, care nu era de vină.

— Ce ai, mamă? întrebă Făt Frumos.

— Nimica, zise ea, mi-a venit şi mie toane. Asupra ta n-am nimica... sunt foarte mulţămită.

Apoi, intrând în grajd, începu să bată caii, ţipând:

— Ascundeţi-vă mai bine, bată-v-ar mama lui Dumnezeu, ca să nu vă mai găsească, ucigă-l crucea şi mănânce-l moartea!

A doua zi pomi cu caii, dar iar căzu jos şi dormi până ce mijea de ziuă. Desperat, era să ieie lumea-n cap, când deodată vede răsărind din fundul mării cei şapte cai, muşcaţi de-o mulţime de raci.

— Mi-ai făcut un bine, zise un glas, ţi l-am făcut şi eu.

Era împăratul racilor.

El mână caii-nsprе casă şi vede iar o privelişte ca-n ziua trecută.

însă în cursul zilei roaba babei s-apropie de el şi-i zise încet, strângându-l de mână:

— Eu ştiu că tu eşti Făt Frumos. Să nu mai mănânci din bucatele ce-ţi fierbe baba, pentru că-s făcute cu somnoroasă... Ţi-oi face eu altfel de bucate.

Fata într-ascuns îi făcu merinde, şi-nspre seară, când era să plece cu caii, îşi simţi ca prin minune capul treaz. Spre miezul nopţii se-ntoarse acasă, mână caii în grajd, îi încuie şi intră în odaie. Pe vatra cuptorului, în cenuşă, mai licăreau câţiva cărbuni. Baba sta întinsă pe laiţă şi înţepenită ca moartă. El gândi c-a murit şi-o scutură. Ea era ca trunchiul şi nu se mişca de loc. El trezi fata ce dormea pe cuptor.

— Uite, zise el, ţi-a murit baba.

— Aş! Asta să moară! răspunse ea suspinând. Adevărat că acum e ca şi moartă. Acu-i miazănoaptea... un somn amorţit îi cuprinde trupul... dar sufletul ei cine ştie pe la câte răspântii stă, cine ştie pe câte căi a vrăjilor umblă. Până ce cântă cucoşul ea suge inimile celor ce mor ori pustieşte sufletul celor nenorociţi. Da, bădică, mâine ţi se-mplineşte anul, ia-mă şi pe mine cu dumneata, că ţi-oi fi de mare folos. Eu te voi scăpa din multe primejdii, pe care ţi le găteşte baba.

Ea scoase din fundul unei lăzi hârbuite şi vechi o cute, o perie şi o năframă.

A doua zi de dimineaţă i se împlinise lui Făt Frumos. Baba trebuia să-i dea unul din cai şi-apoi să-l lase să plece cu Dumnezeu. Pe când prânzeau, baba ieşi până-n grajd, scoase inimile din câteşişapte caii, spre a le pune pe toate într-un tretin slab, căruia-i priveai prin coaste. Făt Frumos se sculă de la masă şi după îndemnarea babei se duse să-şi aleagă calul ce trebuia să şi-l ieie. Caii cei tară inimi erau de un negru strălucit, tretinul cel cu inimile sta culcat într-un colţ pe-o movilă de gunoi.

— Pe acesta-l aleg eu, zise Făt Frumos, arătând la calul cel slab.

— Da cum, Doamne iartă-mă, să slujeşti tu degeaba? zise baba cea vicleană, cum să nu-ţi iei tu dreptul tău? Alege-ţi unul din caii işti frumoşi... oricare ar fi, ţi-l dau.

— Nu, pe acesta-l voi, zise Făt Frumos, ţinând la vorba lui.

Baba scrâşni din dinţi ca apucată, dar apoi îşi strânse moara cea hârbuită de gură, ca să nu iasă prin ea veninul ce-i răscolea inima pestriţă.

— Hai, ia-ţi-l, zise-n sfârşit.

El se urcă pe cal cu buzduganul de-a umere. Părea că faţa pustiului se ia după urmele lui şi zbura ca un gând, ca o vijelie, printre volburele de nisip ce se ridicau în urmă-i.

într-o pădure îl aştepta fata fugită. El o urcă pe cal după dânsul şi fugea mereu.

Noaptea inundase pământul cu aerul ei cel negru şi răcoros.

— Mă arde-n spate, zise fata.

Făt Frumos se uită înapoi. Dintr-o volbură naltă, verde, se vedeau nemişcaţi doi ochi de jăratic, ale căror raze roşii ca focul ars pătrundeau în rărunchii fetei.

— Aruncă peria! zise fata.

Făt Frumos o ascultă. Şi deodată-n urmă-le văzură că se ridică o pădure neagră, deasă, mare, înfiorată de un lung freamăt de frunze şi de un urlet flămând de lupi.

— înainte! strigă Făt Frumos calului, care zbura asemenea unui demon urmărit de un blestem prin negura nopţii. Luna palidă trecea prin nori suri ca o faţă limpede prin mijlocul unor vise turburi şi seci. Făt Frumos zbura... zbura necontenit.

— Mă arde-n spate! zise fata c-un geamăt apăsat, ca şi când s-ar fi silit mult ca să nu spună încă.

Făt Frumos se uită şi văzu o bufniţă mare şi sură, din care nu străluceau decât ochii roşii, ca două fulgere lănţuite de un nor.

— Aruncă cutea! zise fata.

Făt Frumos o aruncă.

Şi deodată se ridică din pământ un colţ, sur, drept, neclintit, un uriaş împietrit ca spaima, cu capul atingând de nori.

Făt Frumos vâjâia prin aer aşa de iute, încât i se părea că nu fuge, ci cade din înaltul cerului într- un adânc nevăzut.

— Mă arde! zise fata.

Baba găurise stânca într-un loc şi trecea prin ea prefăcută într-o funie de fum, al cărei capăt dinainte ardea ca un cărbune.

— Aruncă năframa! zise fata.

Făt Frumos o ascultă.

Şi deodată văzură în urmă-le un luciu întins, limpede, adânc, în a cărui oglindă bălaie se scălda în fund luna de argint şi stelele de foc.

Făt Frumos auzi o vrajă lungă prin aer şi se uită prin nori. Cale de două ceasuri – pierdută în naltul cerului – plutea încet, încet prin albastrul tăriei, miazănoaptea bătrână cu aripile de aramă.

Când baba înota smintită pe la jumătatea lacului alb, Făt Frumos aruncă buzduganu-n nori şi lovi miazănoaptea în aripi. Ea căzu ca plumbul la pământ şi croncăni jalnic de douăsprezece ori.

Luna s-ascunse într-un nor şi baba, cuprinsă de somnul ei de fier, se afundă în adâncul cel vrăjit şi necunoscut al lacului. Iar în mijlocul lui se ridică o iarbă lungă şi neagră. Era sufletul cel osândit al babei.

— Am scăpat! zise fata.

— Am scăpat! zise calul cel cu şapte inimi. Stăpâne, adăugi calul, tu ai izbit miazănoaptea de a căzut la pământ cu două ceasuri înainte de vreme şi eu simt sub picioarele mele răscolindu-se nisipul. Schelete înmormântate de volburile nisipului arzător al pustiilor au să se scoale, spre a se sui în lună la benchetele lor. E primejdios ca să umbli acuma. Aerul cel înveninat şi rece al sufletelor lor moarte v-ar putea omorî. Ci mai bine voi culcaţi-vă, şi eu pân-atuncea m-oi întoarce la mama, ca să mai sug înc-o dată laptele cel de văpaie albă al ţâţelor ei, pentru ca să mă fac iar frumos şi strălucit.

Făt Frumos îl ascultă. Se dete jos de pe cal şi-şi aşternu mantaua pe nisipul încă ferbinte. Dar ciudat... ochii fetei se-nfundase în cap, oasele şi încheieturile feţei îi ieşise afară, pieliţa din oacheşă se făcuse vânătă, mâna grea ca plumbul şi rece ca un sloi de gheaţă.

— Ce ţi-i? o întrebă Făt Frumos.

— Nimica, nu mi-i nimica, zise ea cu glasul stins; şi se culcă în nisip tremurând ca apucată. Făt Frumos dădu drumul calului, apoi se culcă pe mantaua ce şi-o aşternuse.

El adormi; cu toate acestea-i părea că nu adormise. Pieliţele de pe lumina ochiului i se roşise ca focul şi prin el părea că vede cum luna se cobora încet, mărindu-se spre pământ, până ce părea ca o cetate sfântă şi argintie, spânzurată din cer, ce tremura strălucită... cu palate nalte albe... cu mii de ferestre trandafirii; şi din lună se scobora la pământ un drum împărătesc acoperit cu prund de argint şi bătut cu pulbere de raze.

Iară din întinsele pustii se răscoleau din nisip schelete nalte... cu capete seci de oase... învălite în lungi mantale albe, ţesute rar din fire de argint, încât prin mantale se zăreau oasele albite de secăciune. Pe frunţile lor purtau coroane făcute din fire de raze şi din spini auriţi şi lungi... şi încălicaţi pe schelete de cai mergeau încet-încet... în lungi şiruri... dungi mişcătoare de umbre argintii... şi urcau drumul lunii şi se pierdeau în palatele înmărmurite ale cetăţii din lună, prin a cărora fereşti se auzea o muzică lunatică... o muzică de vis.

Atunci i se păru că şi fata de lângă el se ridica încet... că trupul ei se risipea în aer, de nu rămâneau decât oasele, că, inundată de-o manta argintie, apucă şi ea calea luminoasă ce ducea în lună. Se ducea în turburea împărăţie a umbrelor, de unde venise pe pământ, momită de vrăjile babei. Apoi pieliţa ochilor lui se înverzi... se înnegri şi nu mai văzu nimica.

Când deschise ochii, soarele era sus de tot. Fata lipsea şi aievea. Dar în pustiul arid necheza calul frumos, strălucit, îmbătat de lumina aurită a soarelui, pe care el acu o vedea pentru-ntâia dată.

Făt Frumos se avântă pe el şi-n răstimpul câtorva gânduri fericite ajunse la castelul încolţit al Genarului.

De astă dată Genarul vâna departe cale de şapte zile. El o luă pe fată pe cal dinaintea lui. Ea-i cuprinse gâtul cu braţele ei şi-şi ascunse capul în sânul lui, pe când poalele lungi ale hainei ei albe atingeau din zbor nisipul pustiei. Mergeau aşa de iute, încât i se părea că pustiul şi valurile mării fug, iar ei stau pe loc. Şi numai încet se auzea motanul minunând din câte şapte capetele.

Pierdut în păduri, Genarul își aude calul nechezând.

— Ce e? îl întrebă.

— Făt Frumos îți fură fata, răspunse calul năzdrăvan.

— Putea-l-om ajunge? întrebă Genarul mirat, pentru că știa că-l omorâse pe Făt Frumos.

— Nu zău, răspunse calul, pentru c-a încălecat pe un frate al meu, care are șapte inimi, pe când eu n-am decât două.

Genarul își înfipse pintenii adânc în coastele calului, care fugea scuturându-se... ca o vijelie. Când îl văzu pe Făt Frumos în pustiu, zise calului său:

— Spune frățâne-tău să-și arunce stăpânul în nori și să vină la mine, că l-oi hrăni cu miez de nucă și l-oi adăpa cu lapte dulce.

Calul Genarului îi nechează frățâne-său ceea ce-i spusese – dar frate-său i-o spuse lui Făt Frumos:

— Zi frățâne-tău, zise Făt Frumos calului său, să-și arunce stăpânu-n nori, și l-oi hrăni cu jăratic și l-oi adăpa cu pară de foc.

Calul lui Făt Frumos o nechează asta frățâne-său și acesta azvârli pe Genarul până în nori. Norii cerului înmărmurir㠘i se făcură palat sur și frumos – iar din două gene de nori se vedeau doi ochi albaștri ca cerul, ce repezeau fulgere lungi. Erau ochii Genarului exilat în împărăția cerului. Făt Frumos domoli pasul calului și așeză pe fată pe acela al tătâne-său. O zi încă – și ajunseră în mândra cetate a împăratului.

Lumea-l crezuse mort pe Făt Frumos, și de aceea, când se împrăștie faima venirii lui, ziua-și muie aerul în lumină de sărbătoare și oamenii așteptau murmurând la faima venirii lui, cum vuiește un lan de grâu la suflarea unui vânt. Dar ce făcuse oare în vremea aceea Ileana împărăteasa? Ea, cum plecase Făt Frumos, s-a închis într-o grădină cu nalte ziduri de fier și acolea culcându-se pe pietre reci, cu capul pe un bolovan de cremene, plânse într-o scaldă de aur, așezată lângă ea, lacrimi curate ca diamantul.

în grădina cu multe straturi, neudată și necăutată de nimeni, născură din pietriș sterp, din arșița zilei și din secăciunea nopții flori cu frunze galbene și c-o coloare stinsă și turbure, ca turburii ochi ai morților, florile durerii.

Ochii împărătesei Ilenei, orbiți de plâns, nu mai vedeau nimica, decât i se părea numai că-n luciul băii, plină de lacrimile ei, vedea ca-n vis chipul mirelui ei iubit. Ci ochii ei, două izvoare secate, încetase de-a mai vărsa lacrimi. Cine-o vedea cu părul ei galben și lung, despletit și împrăștiat ca creții unei mantii de aur pe sânul ei rece, cine-ar fi văzut fața ei de-o durere mută, săpată parcă cu dalta în trăsăturele ei, ar fi gândit că-i o înmărmurită zână a undelor, culcată pe un mormânt de prund.

Dar cum auzi vuietul venirii lui, fața ei se-nsenină; ea luă o mână de lacrimi din baie și stropi grădina. Ca prin farmec foile galbene ale aleilor de arbori și ale straturilor se-nverziră ca smaraldul. Florile triste și turburi se-nălbiră ca mărgăritarul cel strălucit – și din botezul de lacrimi luară numele lăcrămioare, împărăteasa cea oarbă și albă umblă încet prin straturi și culese în poale o mulțime de lăcrămioare, pe care apoi, așternându-le lângă baia de aur, făcu un pat de flori.

Atunci intră Făt Frumos.

Ea s-aruncă la gâtul lui, însă, amuțită de bucurie, ea nu putu decât să îndrepte asupră-i ochii săi stinși și orbi, cu care ar fi vrut să-l soarbă în sufletul ei. Apoi ea îl luă de mână și-i arătă baia de lacrimi. Luna limpede înflorea ca o față de aur pe seninul cel adânc al cerului. în aerul nopții Făt Frumos își spălă fața în baia de lacrimi, apoi, învălindu-se în mantaua ce i-o țesuse din raze de lună, se culcă să doarmă în patul de flori. împărăteasa se culcă și ea lângă el și visă în vis că Maica Domnului desprinsese din cer două vinete stele ale dimineții și i le așezase pe frunte.

A doua zi, deșteptată, ea vedea...

A treia zi se cunună împăratul cu fata Genarului.

A patra zi era să fie nunta lui Făt Frumos.

Un roi de raze venind din cer a spus lăutarilor cum horesc îngerii când se sfințește un sfânt – și roiuri de unde răsărind din inima pământului le-a spus cum cântă ursitorile când urzesc binele oamenilor. Astfel lăutarii măiestrir㠘hore nalte și urări adânci.

Trandafirul cel înfocat, crinii de argint, lăcrămioarele sure ca mărgăritarul, mironosițele viorele și florile toate s-adunară vorbind fiecare în mirosul ei și ținură sfat lung cum să fie luminile hainei de mireasă; apoi încredințară taina lor unui curtenitor flutur albastru stropit cu aur. Acesta se duse și flutură în cercuri multe

asupra feţei miresei, când ea dormea, ş-o făcu să vadă, într-un vis luciu ca oglinda, cum trebuia să fie-mbrăcată. Ea zâmbi, când se visă atât de frumoasă.

Mirele-şi puse cămaşă de tort de raze de lună, brâu de mărgăritare, manta albă ca ninsoarea.

Şi se făcu nuntă mândră şi frumoasă, cum n-a fost alta pe faţa pământului.

Ş-au trăit apoi în pace şi în linişte ani mulţi şi fericiţi, iar dac-a fi adevărat ce zice lumea: că pentru feţii-frumoşi vremea nu vremuieşte, apoi poate c-or fi trăind şi astăzi.

Barbu Ştefanescu Delavrancea – Neghiniţă

A fost odată o babă, bătrână, bătrână. Abia zărea de bătrână ce era. Şi mânele îi umblau la ciorap, iar în gândul ei se ruga lui Dumnezeu s-o dăruiască cu un copil, că n-avea decât pe unchiaşul ei. Şi unchiaşul, ba la pădure, ba la arie, ba la târg, iar baba sta singură cuc, că toată ziulica i-ar fi ţiuit tăcerea în fundul urechilor, dacă n-ar fi strănutat şi n-ar fi tuşit câteodată. Ba uneori, ca să-şi mai ţie de urât, tot ea vorbea şi tot ea răspundea. Şi râdea, ea de ea, ca şi cum ar fi râs ea de altcineva, înşirând ochiurile pe cârlige.

„Ei, ei, ce n-ar plăti un flăcău la bătrâneţele noastre!"

„Cât, de? cât?"

„Ihi, ihi, mult de tot!"

„Adică ce, nu te-ai mulţumi şi c-o fată mare?"

„Ba, ce să zic, bine ar fi şi-o fată."

„Da, dar la fată vrea zestre."

„S-ar găsi, că eu şi unchiaşul avem ce ne trebuie, şi nu ne trebuie mult, trei coţi de pânză albă şi câte un cosciug; iar boii moşului, iar plugul moşului, iar casa moşului şi a babei, toate ar fi ale fetei."

„Bine, mătuşă, bine, da' de unde şi fată? Tu nu ştii că copacii uscaţi nu mai dau de la rădăcină?" Şi bătrâna începu să râză şi să ofteze: „Hi, hi, hi, ooof, of!"

„Ei, toate se întorc, şi apele se întorc de la Dumnezeu, numai tinereţile ba. Ce nu e la timp, nu mai e niciodată. M-aş mulţumi eu şi cu un prichindel de băiat."

„Ba te-ai mulţumi şi c-o codană. Tu să-nşiri şi ea să deşire, tu să cerni şi ea să risipească, tu să pui de mămăligă şi ea să răstoarne căldarea pe foc."

„Dacă e p-aşa, m-aş mulţumi şi c-un copil cât ghemul, numai s-auz în casă «mamă», că mult e pustiu când uşa se închide peste doi bătrâni,"

„Da' dacă ar fi mai mic?"

„Fie şi mai mic."

Şi bătrâna începu să râdă.

„Ce neroadă!"

„Ba neroadă, nu glumă!"

„Dar dacă ar fi cât un bob de mazăre?"

Şi tocmai când da bătrână capul peste cap de râs, odată treseri, că de după uşă s-auzi un glas ascuţit şi înţepat:

— Dar dacă ar fi cât o neghiniţă?

Bătrâna se uită, se uită, şi începu să se închine.

— Bine, bine – zise acelaşi glas – văz eu că nu-ţi trebuie copii.

Baba îşi luă inima în dinţi şi zise:

— Ba-mi trebuie... da' unde eşti... cine eşti?

— Cine sunt? Neghiniţă, gândul lumii. De mic ce sunt pătrund în urechile oamenilor şi-i ascult cum gândesc. Adineauri eram în urechea ta a dreaptă, apoi am trecut în a stângă, ş-am râs de m-am prăpădit când am văzut ce-ţi trece prin minte...

— Ei, aş, ce mi-a trecut? Nimic!

— Nu e adevărat – răspunse Neghiniţă râzând – omul spune mai puţin decât gândeşte. Dacă nu-ţi şopteam eu că copacul uscat nu mai dă de la rădăcină, cine ştie ce-ai mai fi spus...

Baba se făcu ca para focului.

— Zău aşa... nu te ruşina, mamă, nu, zău... Aşa e omul. Când e mic, face nebunii fiindcă e mic; când e la tinereţe face nebunii fiindcă e tânăr, iar la bătrâneţe se gândeşte la nebunii fiindcă nu le poate face...

Bătrâna pierdu sfiala şi răbdarea şi se răsti cât putu:

— Neghiniţă, ci tacă-ţi gura şi vin să te văz!

Şi pe loc s-auzi un ţâşt ca de lăcustă şi un bâzâit ca de albină. Bătrâna simţi pe mână o picătură caldă.

— Iacătă-mă şi pe mine!

Biata femeie făcu nişte ochi mari cât toate zilele şi se mira toată de ce văzu pe mână, că cerul de i s-ar fi deschis nu s-ar fi minunat mai mult.

Neghiniţă era frumos ca o piatră scumpă; şi era mic cât o neghină; şi avea nişte ochişori ca două scântei albastre şi nişte mâini şi picioruşe ca nişte firişoare de păianjăn.

Bătrâna dădu să-l sărute. Neghiniţă, ţâşti pe nas, ţâşti iar pe mână.

— încet, mamă, încet, că mă striveşti, zise Neghiniţă,

— Să te sărut, că-mi umpluşi casa cu dragoste când îmi ziseşi mamă.

— încet, să nu mă sorbi.

îl sărută.

— Cum mănânci tu, Neghiniţă al maichii?

— Eu? Eu mă satur din fum. Până acum am mâncat la mese împărăteşti fără să ştie nimeni. Şi ce-am mai râs când ceilalţi tremurau înaintea împăraţilor, iar eu mă plimbam prin urechile lor şi le aflam gândul.

— Bine o fi de ei, Neghiniţă, mamă?

— Aş, binele focului. Săracii mor de foame, iar ei mor de mâncare. De săraci e rău că n-au cui să poruncească, şi de ei e rău că trebuie să poruncească la mulţi. Pe ceilalţi oameni când îi minţi te iau de guler şi te judecă, judecată dreaptă; pe ei îi minţi şi dau din cap; ba şi mai şi, ei ştiu că-i minţi, şi tac, şi înghit, şi n-au ce face, ca să nu se strice trebile împărăţiei.

— Da' bine, Neghiniţă, ţie-ţi trebuie un an ca să umbli cât altul umblă într-o zi.

— Da? Ei, nu e aşa de loc. Eu mă las p-o adiere şi plutesc ca pe apă, şi mă mlădii pe apa vântului ca pe valurile mării. Ba uneori întrec rândunelile, ca o săgeată de argint.

— Ce bucurie pe unchiaşul meu – zisa bătrâna – când o afla că are şi el un copil.Diseară o să se îmbete de bucurie.

— Ba e vorbă – răspunse Neghiniţă – eu vreau să văz pe tata acuşi, acuşic.

Şi bătrâna când auzi cuvântul tată se bucură de bucuria moşului. Şi îi zise:

— Aria moşului este cât vezi cu ochiul de departe, pusă pe un deal mare şi întins. Unde-i vedea şase cai murgi treierând grâu, acolo să te opreşti, că dai peste unchiaşul babei.

— Iaca plec.

Cum îi deschise uşa, Neghiniţă se aruncă, cu mânele întinse şi cu picioruşele deschise, într-o undă de adiere. Şi se făcu nevăzut ca un strop de lumină.

Pe drum întâlni o cireada de vaci. De minuni ci ce era, se dete afund într-o urmă de vacă şiîncepu să strige:

— Măi, văcari, măi, veniţi de mă scoateţi din inima pământului, că vă fac pe voia gândului!

Văcarii se luară după glas, până deteră peste Neghiniţă. Unul, mai rău şi mai prost dintre ei, vru să-l strivească, şi-şi repezi călcâiul din băierile inimii. Neghiniţă ţâşti, şi sări alăturea, iar văcarul, lovind cu sete pământul, îşi scrânti piciorul şi începu să se vaiete. Ceilalţi începură cu măciuca şi, cum izbeau, rămâneau cu jumătatea în mână, iar ailaltă se ducea zbârnâind.

— Să nu vă păziţi vacile, cum vă păziţi mînţile. Cruce lată, minte întunecată, urechi de văcar, urechi de măgar! le zise Neghiniţă şi se dădu vântului.

Ajunse la unchiaş. I se sui pe nas ca să-l vază mai bine. Unchiaşul se bucură, dar nu ca baba, iar Neghiniţă se întristă. Dar ca să s-arate grozav, zise unchiaşului:

— Nu căta că-s mititel! Calul nu e mai mare ca copilul? şi-l încalecă copilul. Bivolul nu e mai mare ca omul? şi-l înjugă omul. Munţii nu-s mai mari ca oile? şi-l pasc turmele. Pământul nu e mai mare ca fierul plugului? şi-l despică fierul plugului. Codrul nu e mai mare ca un topor? şi-l culcă toporul la pământ. Tu nu eşti mai mare ca mine? şi te-au ostenit murgii în arie. Ia să vezi cum îi dau eu la arie, tară bici, fără nimic.

Unchiaşul, minunat, îl duse la arie. Cum ajunse, Neghiniţă sări p-un cal şi începu să strige: „Hi, hăi, hi, hăi”. Ciupeşte pe unul, ciupeşte pe altul, caii începură să fugă, dar ce fugă, parc-ar fi avut douăzeci de bice pe şalele lor. Şi cum se crucea moşul, iacă şi un negustor care trecea la scaunul împărăţiei.

— Moşule – îi zise negustorul – cine mână caii aşa de grozav, că eu auz „hi, hăi, hi, hăi” şi nu văz pe nimeni?

— Ei, tată – răspunse bătrânul – m-a dăruit Dumnezeu cu un copil ca o neghină, da' cu mintea cât zece ca mine şi ca dumneata.

Neghiniţă opri caii şi sări în palma unchiaşului. Cum îl văzu, negustorul se gândi să ducă împăratului aşa minune.

— Moşule, zise negustorul – îţi dau o pungă de bani pe el.

Neghiniţă, sfăr! în urechea moşului şi îi şopti ce să vorbească. Şi moşul zise, crezând că de la el zice:

— Tu, care vinzi şi cumperi, ai cumpărat vrun suflet p-o pungă de bani?

— îţi dau... două.

Şi iar moşul, după Neghiniţă:

— Două pungi... pentru un suflet?

— îţi dau... zece.

Moşul îngălbeni şi zise iar după şoapta lui Neghiniţă:

— Sufletele se dăruiesc Domnului şi se vând necuratului.

— îţi dau... douăzeci!

Şi moşul, călcând în gura lăcomiei, tăcu, cu toate şoaptele bietului Neghiniţă.

Neghiniţă văzu lăcomia, da' tot el şopti moşului: „Fie”! Şi moşul zise:

— Fie! ’

Bătu palmă în palmă cu negustorul. Tocmeala se făcuse. Negustorul plăti şi luă pe Neghiniţă, vândut de bună voie. Negustorul plecă. Neghiniţă strigă moşului:

— Moşule, moşule, ai fost să n-ai copii, iar biata babă da!

împăratul era la mare şi la greu sfat cu toţi cărturarii, că bântuia seceta şi molima. Şi dacă negustorul îi spuse că are un copil ca o neghiniţă, împăratul rămase înmărmurit, învăţaţii împărăţiei căscară ochii mari şi se traseră de bărbile lungi.

— Nu se poate, măria ta, aşa ceva nu scrie la carte.

— Ba se poate – zise Neghiniţă, sărind pe masa sfatului – că multe se pot şi nu stau în cărţi şi mult mai multe sunt altfel de cum sunt ticluite din condei.

Şi după ce se minunară, cât se minunară, începu sfatul.

Neghiniţă se sui pe mâna împăratului, pe umăr, apoi în creştetul capului şi d-acolo zise râzând:

— învaţă, măria ta, că cei mai mici sunt cei mai mari.

împăratul, cam de voie, cam de nevoie, răspunse:

— Aşe e, Neghiniţă, aşa e.

Iar cărturarii îşi deteră ghies pe sub masă şi plecară ochii în jos.

împăratul porunci să-i toarne lui Neghiniţă o casă, cu zece caturi, cât o nucă de mare, toată din aur lamur şi împodobită cu pietre scumpe.

Neghiniţă rămase la sfat şi se pierdu din ochii tuturora numai ca să se ţie de năzdrăvănii. Şi încet-încet, pâş, pâş, până intră în urechea învăţatului care căuta în stele cu ocheanele. Acolo ascultă ce ascultă, şi înţelese că acest vestit cărturar în loc să se gândească la sfat se gândea că împăratul are nasul cam mare. Se duse binişor şi intră în urechea cărturarului care zicea că ştie măruntaiele omului şi leacurile bolilor. Ăsta se gândea nu la sfat, ci că-i plăcea inelul împăratului. Aşa află, pe rând, că unul se gândea la o cocoană frumoasă – că altul se gândea cam ce linguşeală să cârpească împăratului – altul că ce n-ar da el pentru o sticlă de vin – altul că bine e să fii împărat – altul că împăratul e om ca toţi oamenii – numai unul, cu fruntea cât toate zilele, asculta cuvintele şi întrebările împăratului. Neghiniţă, cum află gândul tuturora, zbughi în urechea împăratului şi îi şopăi, tot, din fir până în aţă. împăratul crezând că singur, el de la el, a citit în mintea lor, se mânie foc şi le zise:

— Ei, tu care caţi în stele, ţi-ai făcut ochii ochean şi-mi vezi nasul cât un buştean. Astfel ţi-e gândul la sfatul domnesc?

Cărturarul se cutremură şi dădu în genunchi, cerând iertare.

— Tu – se răsti împăratul către doftor – dacă ai avea inelul meu, ai omorî mai puţini oameni?

Doftorul se cutremură şi dădu şi el în genunchi.

— Tu – zise împăratul necăjit, ălorlalţi – te gândeşti la secături şi nu vezi că eşti cu un picior în groapă; tu îţi pregăteşti limba ca să mă minţi; tu crezi că într-o sticlă cu vin este mai mult duh decât în capul meu; tu nu ştii că un învăţat pe scaunul domniei ar face mai multe boroboaţe ca un neghiob; tu te pricepi că împăratul e om ca toţi oamenii, dar nu te gândeşti că învăţaţii sunt ca neoamenii; iar tu abia te ţii să nu căşti o gură cât să înghiţi împărăţia toată; numai ţie ţi-e mintea la sfatul domnesc.

Cu toţi căzură în genunchi.

— Acum ce să le fac – zise împăratul mânios – să le tai capul?

Cărturarii muriră şi înviară, iar Neghiniţă, care se suise în creştetul împăratului:

— Ferit-a Dumnezeu, măria ta, fără învăţaţi cine să mintă lumea?

— Să nu fie decât adevărul pe lume!

— Ferit-a Dumnezeu! Ce-ai face, chiar măria ta, fără minciună? Apoi, măria ta, ţi-ai făcut socoteala vieţii? Mai multe ceasuri ai mâncat, ai dormit, ai vânat, ţi-ai socotit cazanele cu bani, ai petrecut, ba cu luminăţia sa împărăteasa, ba şi tară ea, decât te-ai necăjit cu trebile şi cu nevoile împărăţiei. Cum ai sta, măria ta, pe scaunul lumii când lumea ar afla adevărul?

împăratul zâmbi, cu ciudă, nu e vorbă, dar zâmbi ca să dreagă treaba şi îi iertă pe toţi. Văzând însă că cel din urmă cărturar care se gândise la sfat tremura mereu, îi zise:

— Ei, dar tu, cel mai cuminte, de ce tremuri?

— Măria ta – zise bietul bătrân – mai bine să spui şi eu decât să afli măria ta. Iacă, socotesc că nu ştiu nimic şi tot mă gândesc că mi-e leafa prea mică.

împăratul râse cu poftă şi-i făgădui o leafa mai mare, apoi sparse sfatul cărturarilor şi plecă cu Neghiniţă în creştetul capului, nedumerit de cum ghicise gândurile tuturora.

împărăteasa şi coconii ei, văzând pe Neghiniţă, se minunară, dar când aflară că împăratul, la vreme de bătrâneţe, ghiceşte gândurile oamenilor, se cruciră şi tot nu le venea să creadă.

— împărate – zise împărăteasa – zău aşa, ghiceşte-mi şi mie un gând.

— Să vedem, răspunse împăratul.

împărăteasa se gândi şi începu să rădă... Neghiniţă o zbughise în urechea împărătesei şi-i aflase gândul: „Că ce bine ar fi să mai fie o dată împăratul tânăr" Şi într-o clipă intră în urechea dreaptă a împăratului şi şopa, şopa, şopa. împăratul, pace. împărăteasa rădea şi zicea:

— Vezi că nu ghiceşti? Vezi?

Pasămite împăratul era cam tare de urechea dreaptă. Neghiniţă înţelese, şi ţâşti! în urechea stângă, şi iar, şopa, şopa. împăratul se lumină la faţă, dădu din cap, râse cu hohote şi zise:

— Ei... împărătească, împărătească... da' tot muiere! De, bine te gândişi tu, da' nu se poate...

împărăteasa se ruşină, plecă ochii în jos şi se gândi: „Dar dacă o ghici şi la ce m-oi fi gândit înainte, intru în pământ! De câte ori n-am dat dracului sfaturile împărăţiei când nu se mai isprăveau până după miezul nopţii!"

în sfârşit, ce-i veni lui Neghiniţă, vru să rădă şi de împărat; şi îşi zise într-o bună dimineaţă:

„Vezi ce e omul! Spune-i orice, spune-i mereu acelaşi lucru... omul crede, că omul e prost. Ce nu crede întâi, crede mai pe urmă. Am să-i fac una şi bună împăratului, să-l las fără sfetnicii cei credincioşi şi să-l încurc cu nebunii."

împăratul, de umbla în fruntea oştilor, de sta la sfat mare, de se culca, de se scula, de mânca, deşi mângâia coconii, un gând nu-l mai slăbea: „Nu vezi, omule de Dumnezeu, că ţi-au îmbătrânit sfetnicii şi împărăţia merge rău?"

Pasămite, Neghiniţă îi intrase într-o ureche.

Azi aşa, mâine aşa, până nu mai avu încotro. Sparse sfatul cel vechi şi chemă altul nou.

Tot unu şi unu!

Cum veniră, cum aruncară pe bietul împărat din scaunul neamului lui...

„Acu să-l vedem!" zise împielitatul de Neghiniţă. împăratul ieşi plângând din cetate. Neghiniţă, sus pe umărul lui.

— De ce plângi, măria ta, ţine-ţi firea, nu fi muiere!

— Ei, ei, Neghiniţă, cum să nu plâng? Unde mi-e toiagul împărătesc?

— Ci taci, măria ta! Ia taie un corn şi fa-ţi, colea, o cârjă. Buzduganul e greu la bătrâneţe, te doboară. Cârja te sprijină.

— Ei, ei, Neghiniţă, unde mi-e scaunul împărătesc pe care au stat atâţia moşi-stromoşi ai mei?

— Ci taci, măria ta! întinde-te, colea pe fânul înflorit şi moale, şi să-mi spui drept care e mai dulce la oase? Scaunul cu scumpetea sau fânul cu frumuseţea?

— I, i, Neghiniţă, unde mi-e coroana cu stemele şi cu luminile?

— Ci taci, măria ta! Pune foaie lată de lipan pe deasupra pletelor albe, şi spune-mi drept care e mai uşoară, coroana cu grijile sau lipanul cu umbrele?

— Aşa o fi, Neghiniţă – mai zise împăratul, oftând tocmai din băierile inimii – aşa o fi, se potriveşte ş-aşa, fiindcă ştii tu să le potriveşti, dar când mă gândesc în ce slavă eram ieri... îmi vine să scald tot pământul cu lacrimile mele!

— Ci taci, măria ta! Adică ce slăvire? Toată viaţa, ba războaie, ba sfaturi, ba taie capul unuia, ba întinde la bice pe altul, ba citeşte jelbile, ba ascultă păsurile, ba câte şi mai câte şi mai multe fără să vrei de câte pe vrute. Mărire să fi fost asta? Dar, ia gândeşte-te, măria ta, că un supus era supusul măriei tale, ş-avea un stăpân, iar măria ta, purtând grija tuturora, erai sluga tuturora. Vezi, d-aia, măria ta, ai fost cel mai slugă, cel mai nevolnic din toată împărăţia. Curată socoteală: erai împărat, nu om, acum eşti om, nu împărat. Şi eşti mai mare, că unde-ţi spune gândul, acolo te duc picioarele. Ş-apoi cine ştie? Socoteşti măria ta că boierii pot ceva fără prostime? Să ceară prostimea pe vechiul lor împărat... şi să vezi, măria ta...

Se mai îmbună împăratul la cuvântul lui Neghiniţă şi se duse în cruciş şi în curmeziş, în toată împărăţia, c-o foaie de lipan pe cap şi sprijinit p-o cârjă de corn. Şi de ce vedea se minuna şi întreba pe Neghiniţă:

— Neghiniţă, de ce-l bat pe ăla, de răcneşte ca din gură de şarpe?

— Fiindcă împăratul e surd şi n-aude, răspunse Neghiniţă.

— Neghiniţă, de ce-or fi atâţia oameni goi şi desculţi?

— Fiindcă împăratul e orb şi nu vede.

— Neghiniţă, de ce bătrânul ăla s-o fi muncind să roadă în gingii o cojiţă uscată?

— Fiindcă împăratul mănâncă prea mult.

— Neghiniţă, de ce-or munci unii şi noaptea de dau pe brânci?

— Ca să doarmă împăratul şi ziua de i-o veni poftă.

— Neghiniţă, atunci de ce să vină pe scaunul meu un împărat, şi surd, şi orb, şi lacom, şi somnoros?

— Ei, păi înainte de-a fi împărat vedea, auzea, muncea, era cumpătat la mâncare şi la băutură.

Bietul pribeag stătu pe gânduri, în mijlocul unui oraş mare-mare şi zise:

— I, i, Neghiniţă, mult cuvânt ai! Acum s-ajung împărat, şi aş şti eu să fac cum e bine.

Şi ca din senin, abia sfârşise vorba de pe urmă, ş-auzi o gălăgie, un vaiet, o duduitură, căparcă se cutremura pământul. Când colo, ce să fie? Ştafetă mare. Nişte voinici, cu suliţi lungi,aduceau vestea că norodul a băgat la dubă pe împăratul ăl nou, cu sfetnici cu tot şi că cheamă iarăşi pe adevăratul împărat.

Cum auzi, bătrânul zise voinicilor:

— Staţi, că eu sunt!

Şi-l cunoscură toţi, şi îi deteră în genunchi. Iar Neghiniţă, de colo, de pe umăr:

— Măria ta, mai vezi, mai auzi, or ţi s-a făcut foame şi-ţi vine să dormi?

La toate vine rândul, după cum se întoarce roata, că d-aia e roată, să se întoarcă, iar nu să stea locului. Şi-i veni rândul şi lui Neghiniţă, gândul lumii.

într-o zi vru să glumească cu împăratul, să mai facă vreo drăcie. îi intră în urechea dreaptă crezând că e în a stângă. Cu stânga n-auzea de loc. „Nu face nimic. Mi-e lene să mă mut, să gândi Neghiniţă. în loc să şoptesc, voi striga.” Şi începu să strige, din toate puterile, în urechea cu care împăratul auzea de minune:

— Un împărat, dacă n-a şti, el de la el, adevărul, nu-l mai află de la nimeni!

împăratul, auzind acest glas tare, în fundul urechii, îi zvâcni inima, şi-şi trase o palmă, cât putu, peste ureche, zicând:

— Iiii, să știi că ce credeam eu că-mi trece prin minte era numai în ureche!

Și când își scuturâ urechea în podul palmei... Neghiniță căzu leșinat...

— Tu mi-ai fost? Tu m-ai făcut să cad din scaunul împărăției? Bine! Am eu ac de cojocul tău!

împăratul, înfuriat, porunci să-l lege de gât cu un fir lung de mătase, și-l coborî, de-l înecă, în puțul din curtea domnească.

Așa sfârși bietul Neghiniță.

Alexandru Odobescu – Jupân Rănică vulpoiul

Basm pentru copii, localizat
A fost odată
Ca niciodată;
Dacă n-ar fi,

Nu s-ar povesti, pe vremea când chiar și dobitoacele ajungeau să se facă domni și boieri aci pe pământ... a fost un pui de leu, mândru și frumos, carele, fiind el din viță de domni, fiarele și lighioanele îl aleseră pe dânsul ca să fie peste ele mai mare, și de aceea îi și ziseră Leonilă împărat. Aflând însă Leonilă împărat că dobitoacele nu trăiesc în bună pace unele cu altele și că cele mai tari jefuiesc pe cele mai slabe, tară măcar să ceară voie de la dânsul, el hotărî într-o zi să adune la sfat pe toți supușii săi, ca să le dea de știre cum că voiește cu tot dinadinsul ca lucrurile să meargă într- altfel pe viitor. De aceea, îndată trimise peste tot locul porunci strașnice ca toți de acum înainte să aibă a trăi în cea mai bună înțelegere și ca să nu mai fie voie a se face cuiva vreo nedreptate, tară de știrea și de învoirea împărăției.

Totdeodată, porunci să se cheme la curtea domnească tot neamul dobitocesc. Atunci veniră din toate părțile păsări, lighioane și fiare, animale de tot felul, care mai mari, care mai mici, și toate se închinară împăratului și îi mulțumiră din băierile inimii pentru porunca înțeleaptă ce dăduse. Dar pe când toate căpeteniile dobitocești se adunaseră la curtea împărătească, ca să ție sfat, deodată se lăți vestea cum că unul numai dintre fruntași lipsea și că acela cu niciun preț nu voiește să vină.

Acesta era chiar jupân Rănică Vulpoiul, lighioană vicleană și priceputâ. Lesne înțeleseră toți pentru ce nu cuteza să-și arate fața dinaintea împăratului; căci pretutindeni erau cunoscute multele mișelii ce el făcuse, călcând și puind pe tot minutul la uitare poruncile date de stăpânire. Și adevărul era că toate dobitoacele veniseră cu câte o plângere împotriva lui, afară numai de buna lui rudă, vătaful Bursucel.

Mai întâi ieși cu jalbă vornicul Lupu Falcă-Lată, cerând să i se facă dreptate pentru toate necuviințele cu care jupân Rănică Vulpoiul îndrăznise a se purta către soția și către copiii d-sale.

Apoi se arătă cu plângere tot împotriva lui aprodul Potaie Dulău și medelnicerul Urechilă Iepuraș; dar cel care din toți zbiera mai tare și mai fără de șir era chiar Măgărilă vechilul, pe care îl alesese ră de avocat dobitoacele cele mai puține la minte. îndată însă ce toți aceștia își sfârșiră pârile și jeluirile lor, vătaful Bursucel, ca o rudă bună, începu să apere cu vorba pe verișorul său Vulpoiul și cât p-aci era să-l scape de orice osândă, când deodată se răpezi în mijlocul adunării, cu penele și cu creasta zbârlită, vestitul logofăt Cucurigu Cocoș, carele, în gura mare, declară tuturor că jupânul Rănică i-a fost ucis pe pruncii și pe pruncele d-sale: „împărate! – striga bietul Cucurigu – fa dreptate celui mai nefericit dintre Cocoși. Cocoana Cloșcă, soția mea, scosese o spuză, o mândrețe de puișori și cu toții împreună trăiam noi norociți, sub paza câtorva dulăi din cei mai voinici. Dar, într-o zi, mișelul acela de Rănică veni în bătătură la noi, îmbrăcat cu o rasă călugărească și prefacându-se că învață pe dinafară porunca măriei tale, ca s-o aibă în veci aminte. Noi, biet amăgindu-ne de haina lui cea mincinoasă, nu ne-am temut de dânsul, ci am urmat a colinda risipiți d-a lungul gardului, ba chiar și de a rătăci prin bălării, departe de paznicii noștri. Atunci, vai! vicleanul, îndată ce ne simți tară de apărare, dete năvală printre sărmanii puișorii mei și pe câți dântr-înșii apucă, pe toți îi sugrumă. Iată, privește: puica mea cea mai iubită zace aci moartă dinaintea măriei tale și eu, mărite împărate, cu lacrimile în ochi cer să mi se facă dreptate!”

Leonilă împărat se supără foarte și se întristă adânc de acestea; deci nu voi să mai dea crezământ spuselor și apăsărilor vătafului Bursucel. îndată porni pe banul Martin Ursul, unul din cei mai de frunte boieri ai curții, pentru ca, cu voie, fără voie, să-i aducă pe vinovatul Rănică. Acesta însă, ocolind primejdia, făcu bună

primire banului Ursul şi-i făgădui că va merge cu dânsul; dar mai nainte de plecare îl pofti ca să-i arate un loc unde el zicea că se pot găsi mulţi faguri de miere, de cei ce plac aşa de mult urşilor. Când ajunseră însă la un loc cunoscut de Răinică, el dete brânci Ursului, şi acesta căzu, biet, cu piciorul prins într-o cursă; iar Vulpoiul fugi p-aci ţi-e drumul, râzând cu hohote şi strigând mereu:

— Joacă bine, moş Martine,
Să-ţi dau miere de albine!

Abia scăpă sărmanul Urs din cursă, lăsând în mâinile sătenilor vecini, care umblau să-l ucidă în bătăi, jumătate blana de pe dânsul şi mai ales coada întreagă. Vezi de aceea nici nu mai are ursul coadă! Aşa jumulit, beteag şi ruşinat, el se întoarse înapoi la curtea lui Leonilă.

împăratul, mânios tare, trimise atunci pe postelnicul Motan Cotoiul, carele era vestit prin iscusinţa lui, cu poruncă să aducă cu orice preţ pe Răinică; dar nici p-acesta nu-l lăsă Vulpoiul nepăcălit. El îl tot mână cu vorba, îl lăudă că e vânătorul cel mai minunat şi punându-i mândria în joc, îl îndemnă în sfârşit să se cerce a vâna şoareci şi chiţcani într-un hambar întunecos, unde ştia bine că sunt întinse laţuri pentru ca să se prindă într-însele dihorii şi alte lighioane stricăcioase. Bietul Motan, picând şi el în capcană, miorlăia de durere şi de frică dinlăuntru; iar Răinică, bătând cu laba în pereţii hambarului, îi striga de afară râzând:

— Tprruţ, pisică! Tprruţ, motan!
Prins-ai şoarec or chiţcan?

Postelnicul Cotoi mâncă şi el o bătaie bună ca văru-său, banul Ursul, şi se întoarse la curte, plouat ca vai de dânsul şi cu coada între picioare. Atunci, toţi într-o unire, osândiră la moarte pe jupân Răinică Vulpoiul, pentru că nu ţinuse în seamă poruncile împărăteşti şi îşi bătuse joc de trimişii stăpânirii.

Cu toate acestea, vătaful Bursucel tot se mai rugă să se facă rudei sale şi o a treia chemare şi se însărcină chiar dânsul a-l aduce. Când Vulpoiul văzu venind pe credinciosul său prieten Bursucel şi înţelese de la dânsul că nu mai este loc de joc, se gândi şi el că ar fi mai bine să se ducă însuşi la împărăţie. Dar cu cât mai mult se apropia de curte, cu atât i se făcea mai multă grijă, văzând mai ales cum se grămădea gloata ca să-l vadă trecând. Cu toate acestea, Răinică merse de se închină smerit şi cu supunere la împăratul, carele nici gând n-avea să-i dea iertare. El povesti foarte lămurit neajunsurile ce păţise la dânsul banul Martin şi postelnicul Motan şi se arătă gata a răbda orice asprime a soartei. Atunci pârâtorii lui ieşiră la lumină, având în capul lor tot pe vestitul vechil Măgărilă; dar ei erau aşa de numeroşi, avocatul zbiera aşa de urât, şi Răinică se apăra cu aşa multă iscusinţă, încât mulţi din adunare începură a dori să-l vadă scăpat. însă tocmai atunci se deteră pe faţă cele mai groaznice mişelii ale lui şi judecătorii, toţi într-o unire, îl osândiră ca vinovat bun de spânzurătoare. îndată atunci rudele lui toate părăsiră curtea, şi împăratului nu-i păru bine de aceasta, căci acele rude şi rubedenii erau multe la număr, şi tot dobitoace cu putere şi cu dare de mână. Boierii Lupu Falcă-Lată, Martin Ursul şi Motan Cotoiul, zău, nu prea ştiau cum o vor scoate la căpătâi cu îndeplinirea pedepsei; iar Răinică, simţind toate aceste greutăţi, îşi bătea joc pe ascuns de dânşii şi începuse a se chibzui cum să facă ca să scape nevătămat. Când i se puse ştreangul de gât ca să-l spânzure, el se rugă să fie îngăduit a-şi mărturisi în faţa lumii păcatele, mai nainte de a muri. I se dete voie; şi el, numai atâta aştepta. După ce povesti nemerniciile tinereţelor sale, prin cuvinte meşteşugite, dete să înţeleagă că, în viaţa lui, furase o mare comoară de bani şi de scule, cu scop de a opri şi de a nimici un complot ce se urzise împotriva lui Leonilă împărat. Auzind aceste cuvinte, împărăteasa prinse mare dorinţă de a şti cum şi ce fel se petrecuseră lucrurile şi ea îndupleca pe soţul său ca să dea voie lui Răinică să spună toate mai pe larg. Acesta, prefăcându-se că ar fi adânc pătruns de mustrare şi de grijă, istorisi îndată o lungă poveste despre un complot care s-ar fi urzit mai de demult între banul Martin Ursul, vornicul Lupu Falcă-Lată şi postelnicul Motan Cotoiul, ca să dea jos de pe tron pe Leonilă împărat şi să ridice pe Martin Ursul la scaunul domniei. Ca să nu lase nicio bănuială asupra adevărului scornirilor sale, el amestecă în acel închipuit complot pe răposatul tatăl său, care murise de mult, şi chiar pe prietenul şi ruda lui, vătaful Bursucel. După spusele lui, toată acea urzeală era întemeiată pe o bogată comoară de bani, cu care răzvrătitorii aveau de gând să cumpere pe ostaşii, pe paznicii şi pe slujitorii împăratului; iar el, Răinică, furând acea comoară şi ascunzând-o, scăpase zilele lui Leonilă împărat.

Aflând acum mai întâi despre toate acestea, împăratul şi împărăteasa începură a cam dori să capete pe seama lor acea vestită comoară şi cercetară pe Răinică despre locul unde ea se află ascunsă; dar Vulpoiul şiret găsi atunci vremea numai bună ca să intre la tocmeală asupra iertării sale. împăratul cam sta la

îndoială; dar împărăteasa ceru cu tot dinadinsul ca jupân Rănică să fie iertat. Acesta spuse atunci că comoara se află pitită în preajma unei fântâni, în mijlocul unei păduri, departe, foarte departe; iar fiindcă împăratul nu prea voia să dea crezământ la o istorie aşa de neauzită, Vulpoiul chemă drept dovadă pe bietul medelnicerul Urechilă Iepuraş, carele tremura de frică, spre a mărturisi şi el dacă nu e adevărat că se află, departe, foarte departe, o pădure întocmai astfel după cum el zisese.

Ciudat lucru se pare, dar împăratul se mulţumi cu această mărturie. El bucuros ar fi mers însuşi cu Rănică până la acea pădure, dar Vulpoiul, rumegând în mintea lui alte năzdrăvănii, îl rugă să-i dea voie a se duce mai întâi la o mănăstire, după cum se legase cu sufletul, ca să se roage pentru iertarea păcatelor sale. împăratul nu făcu nicio împotrivire. Pe banul Martin şi pe vornicul Falcă- Lată îi băgă la închisoare, iar kir Behehe Berbecilă, care era şi târcovnicul palatului, citi lui Rănică o molitvă ca să-i fie drumul norocos. Se luă tot atunci hotărâre ca toată curtea împărătească să-l aştepte în cale, nu departe de locul unde avea să meargă şi astfel el se porni. Dar ca să nu-i fie urât singur la drum, el rugă pe Behehe Berbecele şi pe medelnicerul Iepuraş ca să-l însoţească amândoi măcar o bucată.

Când se văzu aproape de casă, făcu ce făcu şi despărţi pe tovarăşii lui unul de altul şi îndată înghesui pe bietul Iepuraş la o strâmtoare şi-i suci gâtul. Apucase, el şi ai lui, de mâncase carnea sărmanului dobitoc, când sosi Berbecilă ca să caute pe soţul său de drum. Rănică-i spuse că medelnicerul Urechilă, simţindu-se cam ostenit, se închisese într-un cuptor ca să doarmă mai liniştit, dar totdeodată el adăogi: „Ştii, frate Berbecilă, că trebuie îndată să pleci înapoi ca să duci împăratului o scrisoare foarte însemnată, din care negreşit că şi domniei tale ţi se vor trage mari foloase şi vei căpăta multă trecere pe lângă împăratul, dacă-i vei duce cât mai curând darurile care sunt în această desagă."

Cum auzi una ca asta, gugumanul de Behehe începu a sălta şi a se gudura de bucurie, pe când Vulpoiul cu Vulpoaica şi cu Vulpişorii lor şedeau lungiţi pe pat şi se uitau cu mirare la dânsul cât de poznaş juca el de veselie. Rănică îi atârnă atunci de gât o desagă, în care el ghemuise pielea Iepuraşului jupuit şi mâncat şi îi făcu vânt să plece.

Puteţi să vă închipuiţi ce supărare cuprinse pe împărat când, deschizând desaga cea cu ştirile şi cu darurile, în loc de aceasta pică într-însa pielea sărmanului Urechilă. Atunci pricepu că chiar şi pe dânsul îl înşelase mişelul de Rănică. Banului Martin şi vornicului Falcă-Lată le dete drumul de la închisoare, iar pe kir Behehe, împăratul nemaivoind să-l vadă în ochi, îl lăsă pe seama Lupului ca dânsul să-l procopsească cum va şti şi să-i găsească leac la toate neajunsurile câte suferise. De atunci s-a şi făcut ruptoare ca berbecii şi oile să fie jefuite de lupi. Dar nici cu atâta nu se mulţumi împăratul, ci dete şi o serbare mare, numai pentru ca să aducă mângâiere lui Falcă-Lată şi lui Martin Ursul, pe care îi nedreptăţise. Tocmai în mijlocul veseliilor acelei sărbători, sosiră şi alte ştiri despre mişelii mai proaspete ale jupânului Rănică Vulpoiul. Mâniindu-se atunci împăratul peste măsură, hotărî să trimită toată ordia ca să prăpădească cu totul pe acel îndrăzneţ înşelător. Dar vătaful Bursucel, tot mereu credincios verişorului său, se grăbi a-i da de ştire şi-l îndemnă ca să vie cât mai neîntârziat la curte şi să răspundă el însuşi la învinovăţirile ce i se aduceau. El se înduplecă şi veni.

Bursucel se duse la împărat ca să-l roage să primească pe ruda sa, jupânul Rănică; iar acesta, când se văzu dinaintea lui Leonilă, se apropie cu îndrăzneală de tron şi dete în genunchi în faţa tuturor lighioanelor adunate. împăratul, cu glas aspru, îi impută că ar fi ucis mişeleşte pe sluga lui cea credincioasă medelnicerul Iepuraş şi că el a pricinuit moartea târcovnicului său, kir Behehe, carele cânta aşa frumos în strană. La acestea, Rănică, cu făţarnice cuvinte, se prefăcu pare că ar fi adânc mâhnit de cele ce s-au întâmplat; dar totodată el arătă o mare mirare de câte auzea şi stărui fără de ruşine a zice că Berbecilă, iar nu el, a ucis pe iepuraş, ca să ia de la dânsul nişte bogate daruri pe care chiar el, Rănică, le dase credinciosului medelnicer, ca să le ducă mai iute măriei sale. Dar împăratului i se făcu acru cu atâtea încurcături, neştiind ce să mai aleagă din aşa multe minciuni, şi de multă supărare se scuă şi plecă la vânătoare, lăsând pe boierii săi să facă cum vor şti.

Rănică însă nu-şi pierdu cumpătul şi pe loc îi dete în gând să ceară ajutor de la o veche prietenă a lui, bătrâna jupânească Albina, care era de casă la împărăteasa, îi făcea dulceţuri şi îi descânta de deochi. Dânsa puse pe fiecare zi la împărătească câte o vorbă bună pentru Rănică, astfel încât nu i se făcu niciun rău. Mai pe urmă ea se ispiti a aduce aminte despre sculele pe care Vulpoiul zicea că le ascunsese, le lăudă precum se pricepu mai bine şi încredinţă pe stăpână-sa că Rănică singur ar fi în stare să le găsească şi să i le aducă, dacă i s-ar da drumul de la închisoare. Pe de altă parte, jupân Vulpoiul mijloci ca să se şoptească la urechea împăratului despre multele slujbe pe care le făcuse statului răposatul tată-său, pe când trăia; mai pe urmă, el ceru ca cei ce l-

au pârât să dea cel puţin dovezi şi, în sfârşit, ca să curme mai iute toate greutăţile, propuse ca neînţelegerea dintre dânsul şi duşmanii lui să se stingă printr-o luptă dreaptă. Pe vremea de atunci era obicei şi lege ca orice sfadă, orice ceartă şi orice judecată să se spargă cu bătaie; părţile potrivnice se apucau la trântă şi care din doi biruia aceluia îi rămâneau toate dreptăţile.

Propunerea lui Jupân Răinică se ţinu în seamă şi vornicul Falcă-Lată ceru numaidecât ca el şi nu altul să intre în luptă cu Vulpoiul. Acesta însă, ştiind bine că Lupul e mai vârtos la vână decât dânsul, se cam codea şi căuta prilej să scape; dar toate fură de prisos, căci Lupul era foarte îndârjit din pricina tuturor răutăţilor pe care Răinică cu drept şi cu nedrept le aruncase asupra lui. Se hotărî dar lupta fără de cruţare şi se alese ca loc de bătaie ţarcul rotund al târlei împărăteşti. A doua zi, după ce trase un somn bun toată noaptea şi mâncă ca un voinic dimineaţa, Răinică intră în cercul luptei cu părul de pe dânsul lins şi prelins, cu trupul uns peste tot cu ulei. Aşa îl învăţase jupâneasa Albina, care se pricepea la tot felul de farmece băbeşti; ba ea îi făcuse şi descântece, ca să poată birui pe duşmanul său. Lupul şi Vulpoiul se puseră drept în faţă unul cu altul; iar toate celelalte dobitoace, de la împărat până la pârcălab şi de la vlădică până la opincă, stau rânduite jur împrejurul ţarcului şi priveau cu ochii sticliţi la lupta voinicilor. Vulpoiul începu îndată să-şi învârtească coada cea stufoasă, ca o apărătoare, şi prefacându-se că vrea să fugă, aruncă cu ţărână în ochii Lupului, de-i luă vederile; îndată sări iute pe dânsul şi se cercă din toate răsputerile ca să-l sfâşie şi să-l sugrume. Dar vornicul Falcă-Lată, opintindu-se şi dânsul, printr-o suceală puternică culcă jos pe Răinică, îl propti sub picioare şi-şi înfipse colţii în laba lui. Vulpoiul însă nu-şi pierdu sărita într-o primejdie aşa de mare, ci întorcându-şi pe furiş ochii în partea staulului, unde se închisese pentru acea zi turma de oi a împăratului, începu să strige: „Sai, jupân vornice, c-au scăpat mieii din staul şi-i mănâncă câinii!" Lupul lacom şi prost se repezi să apuce şi el un cârlan; dar în vremea aceasta, Vulpoiul sprinten îi sări în chică şi-l doborî jos. L-ar fi ucis pe loc dacă însuşi Leonilă împărat nu i- ar fi zis să-l ierte cu zile.

Din minutul acela jupân Răinică Vulpoiul rămase tare şi mare, şi tară de vătămare. împăratul puse de-l îmbrăcă cu caftan de catifea roşie îmblănit şi îl făcu mare vistier. Toţi de toate părţile veniră de se închinară la dânsul cu smerenie şi supunere, ba încă şi la cocoana Vulpoaica şi la coconaşii Vulpişori, care sosiră îndată la curtea împărătească.

Trecu astfel cât trecu; dar fiindcă năravul din fire nu are lecuire, jupân Răinică Vulpoiul nu se lăsă de mâncătorii şi de vicleşuguri, nici când ajunse om de frunte. Mişeliile lui se deteră din nou pe faţă; dar de rândul acesta nu-l mai ajută niciun meşteşug, ci fu silit să fugă şi de la curtea împărătească şi de la casa lui; hoinar şi pribeag, el de atunci înainte îşi petrecu viaţa furişându-se prin tufe şi prin vizuini, huiduit şi batjocorit de toţi, până ce într-o zi, umblând, după năravul său cel vechi, să se vâre într-un coteţ cu găini, copoii din bătătură îl ulmară, îl zăriră, îl luară în goană prin pădure, îl prinseră şi-l făcură mici-farâmici. Să-i fie ţărâna uşoară!

încălecai p-o coadă de vulpe şi spusei cui vru s-asculte basmul lui Răinică Vulpoiul, pe care l-a răpus copoiul.

Maria Itu – Copil şi Urăla, fata frumoasă de peste nouă ţări, aleasă mai mândră şi mai frumoasă

A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi fost nu s-ar fi povestit. A fost cam pe vremea când se potcovea purecele cu nouăzeci şi nouă de potcoave de fier la un picior şi zicea că-i prea uşor şi sărea-n înaltul cerului s-aducă poveşti.

Şi-am prins şi eu unul de coadă,
Şi l-am băgat în ogradă,
Şi l-am bătut bine, bine,
S-aducă şi pentru mine.
Şi, cum a adus-o,
Cum v-am şi spus-o!

A fost odată un împărat mare şi bogat. Şi împăratul acela avea trei fete şi-un fecior. Feciorului nu-i

crescuseră încă bine tuleii pe sub nas şi nici n-apucase a-şi dovedi bărbăţia în vreo bătălie, cât de cât mai vederoasă, cu urşi, cu lei-paralei, cu balauri, zmei şi alte dihănii dintre cele ce trăiau atunci pe pământ, pricină pentru care toată lumea îi zicea Copil. Iară fetelor toată lumea le zicea Frumoasa, Harnica şi Buna, că aşa şi erau şi ce-i drept nu-i supărare pentru fiecare. Şi-ar fi trăit împăratul acela cu copiii lui laolaltă fericit, măcar că maica lor se prăpădise, de n-ar fi avut şi el, ca tot omul, un necaz. Şi anume acela că nu-şi putea mărita nicicum fetele; vezi că măritatul aşteaptă luat şi pe ele nu le lua nimeni. Treaba asta îl seca pe împărat la inimă, nu alta.

— Ce-i de făcut? îl întrebă, într-o zi, împăratul pe feciorul lui, necăjit din cale-afară. Ce-i de făcut cu surorile tale? Aci or împleti coadă albă, de-om fi de poveste-n lume!

— Apoi, ce putem noi face, tătucă? răspunse Copil.

— Eu zic să dăm mai întâi sfară-n ţară, ca să afle tot leatul că fetele-s de măritat, zise împăratul, şi apoi de-o afla careva, le-o pica cineva şi de le-o pica le-om da, ce să facem?

— Bine, zise Copil. Nu mi-i chiar împăcat sufletul cu asta, dar vorba aia, fă ce poţi când n-ai alta de făcut şi-apoi o-ncercare moarte n-are.

Şi aşa, dădură sfară-n ţară şi peste hotară că împăratul îşi măritä fetele după cine o pofti, după cine o dori, după cine le-o pica, după cine le-o lua. Dar nici aşa nu-şi găsi împăratul peţitori la fete.

— Apoi ăsta-i un făcut, tătucă, ascultă-mă pe mine! zise Copil, când văzu ce văzu.

— Făcut-nefăcut, acu' ce ne facem? răspunse împăratul începând a se căina:

Până fetele mi-oi da,
Zile negre-oi înnoda!

Şi tot aşa căinându-se zi de zi şi ceas de ceas o duse el până într-o seară când, fiind cu toţii la masă, auziră o bătaie în uşă:

— Cine-i? întrebă împăratul.

— Eu sunt! răspunse un glas de-afară.

— Care eu? Poftеşte-n casă să te vedem la faţă!

— Aş pofti eu dar nu pot! zise cel de afară. Am venit numai să-mi dai pe fatacea mare a măriei tale de nevastă.

Când auziră cei ai casei una ca asta, săriră toţi ca fripţi din loc. Frumoasa drept la oglindă să-şi mai rumenească obrajii, Harnica să mai puie un scaun la masă şi să aducă lumânări, Buna să îmbuneze pe toată lumea, Copil să toarne vin, iaca din senin dârveală, dar aşa-i la o socoteală de asta.

— Apoi dacă-i aşa, poftim de stai la noi, ca să ne stea binele şi să ne trăiască peţitorii! grăi împăratul.

— De trăit, trăiască, dar de putut nu pot! zise acela. De mi-o dai aşa,bine de bine,dacă nu, Radu mă cheamă, dar gândeşte-te în grabă că n-am vreme de zăbavă.

Văzând împăratul scurta, o luă frumos de mână pe fata lui cea mare şi-i dădu drumul afară zicându-i:

— Nororocu-rocu cum ţi-a fi norocu' de-amu, dragul tatii! Poartă-te frumos după cum ţi-i şi chipul şi norocul ţi-a ieşi în faţă.

Nu trecu mult de la întâmplarea asta că, într-o seară, când stăteau iarăşi cu toţii la masă, se auzi, din nou, o bătaie în uşă:

— Cine-i? întrebă iară împăratul.

— Eu! răspunse un glas de-afară.

— Care eu? Poftеşte-n casă, să te vedem la faţă.

— Aş pofti eu, dar nu pot! răspunse acela de-afară. Am venit numai să-mi dai pe fata cea mijlocie a măriei tale de nevastă.

Când auziră cei din casă una ca asta, săriră iar toţi ca fripţi din loc, dar şi mai şi Harnica, al cărei rând la măritiş sosise.

— Dacă-i aşa, zise împăratul, hai în casă şi la masă, să ne vedem şi să ne înţelegem.

— Înţelesu-i gata, se auzi de-afară. De mi-o dai aşa, bine de bine, de nu, pe-aci mi-i drumul, ce-am avut şi ce-am pierdut!

Văzând împăratul iarăşi scurta o luă frumos de mână pe fata lui cea mijlocie şi-i dădu drumul afară zicându-i:

— Norocul, dragul tătuchii, îi şi după cum şi-l face omul. Cată dară de-l fă bine şi bine-i trăi.

A treia oară veni rândul celei mai mici dintre fete pe care tot aşa o peţi unul, nevăzut-necunoscut, tot aşa o dădu tătâne-său de la casă şi tot aşa îi zise:

— Fiecare om cu norocu' lui, dragul tatii! Ori fugi de el, ori dai peste el, de-acu', cum s-o nimeri şi pentru tine! Dar la omul bun noroc bun trage!

Şi aşa scăpă împăratul de-un necaz, neştiind că-l aşteaptă altele, mai mari, vorba aia scapi de unul dai de-o sută, scapi de lup şi dai de urs. Necaz ca acela, că nu ştia omul după cine şi-a dat fetele, de-or nimerit bine ori ba, în ce loc îs aşezate, că-şi vedea casa goală şi odăile pustii, că frumosu-i pierise din cale odată cu Frumoasa, rânduiala cea bună odată cu Harnica, iar pacea şi hodina sufletului odată cu Buna.

„Se vede că nuş' cine mi-a luat minţile, de-am dat eu mândreţe de fete de la casă, fără să ştiu nici cui le-am încredinţat, nici unde s-au strămutat, se mustra pe sine împăratul. Dar nici ele nu-mi trimit o vorbă, măcar ca să ştiu şi eu ceva de soarta lor", îşi zicea tot el şi pe zi ce trecea era tot mai îngândurat şi mai supărat.

— Tătucă, zise într-o zi Copil întors şi el pe dos de-ace-leaşi gânduri, mie asta nu mi se pare-a fi bună!

— Nici, mie, dragul tatii! La asta şi eu mă gândesc, astea întruna mă muncesc, astea mă încărunţesc de mă prăpădesc. O fi din moşi-strămoşi rămasă ca tinerii să-şi lase casa părintească însurându-se sau măritându-se şi pleacă de la casă, nu zic ba, dar mai şi vin de la o vreme. Numai fetele mele nu şi nu. Apoi, nu ştiu, de rău ori de bine, de rele ori de belele, vai de zilele mele! Cine- o mai face ca mine, ca mine să păţească!

— Apoi, tătucă, nu te gândi aşa iute la prăpădit şi nici nu te pască grija de alţii ce-or păţi, ci să ne vedem, amu o dată, de necazul nostru, zise Copil. Iaca ce m-am gândit eu.

— Ce, fătul meu? întrebă împăratul.

— M-am gândit să mă duc în lumea mare, dup-a mele surioare, să aflu unde-s, cum trăiesc, ce fac şi ce gândesc, cu cine se însoţesc! Lasa-mi ori ba?

— Asta-i una ca niciuna, nici de glumă nu e bună! strigă atunci împăratul speriat. Mult ai stat să te gândeşti?

— Mult, puţin, tătucă, să ştii că nu mă las!

— Nu te-i lăsa tu, dar mai întâi nu te las eu! Vrei să zbori când nici aripi nu ai?

— Nu te-ntreabă necazurile de ani, tată!

— Nu mă-mbăta tu cu apă chioară, zise împăratul. Cum să te las când numai tu mi-ai mai rămas stâlp la bătrâneţe? Până-acu' n-avui cu cine trăi, de-acu' să n-am nici lângă cine muri, dragul tatii?

— Geaba cânţi, geaba descânţi, tătucă, răspunse Copil hotărât, că

Până capu' sus mi-a sta,
Surorile nu mi-oi lăsa!

Se mai dondăniră ei cu vorba, până ce, de la o vreme, văzând împăratul că n-apucă nici cum rând la moară, căzu la învoială, aşa că îşi luă Copil cal de călărit, haine de primenit, mâncare în desagă, apă într-o oiagă şi sărutând frumos mâna tătâne-său pomi în lumea mare, capăt n-are

Şi se duse, şi se duse,
Multă lume-mpărăţie,
Ca dumnezeu să ne ţie,
Ca cuvântul din poveste,
Înainte mult mai este,

Mândră şi frumoasă,
S-o ascultaţi dumneavoastră!
De i-ţi asculta,
I-ţi învăţa.
De-ţi dormi,
Bine vi-ţi hodini!

Şi merse, Copil merse, trecând căi şi văi, dealuri şi câmpii, ţări şi mări, ziua lungă să-i ajungă, zi de vară până-n seară, fără a întâlni pe cineva în cale, măcar ca să-i mai ţie de urât, dacă de alta nu, până când, la un capăt de lume, văzu un palat mare şi frumos, iar pe coasta lui, la vale, trei cosaşi cosind cu jale.

— Bună ziua, oameni buni! zise Copil oprindu-se din drum.

— Să fii sănătos! răspunseră aceştia oprindu-se şi ei din lucru. Da' ce veste-poveste te poartă pe la noi?

— Nicio veste-poveste, întoarse feciorul vorba. Am văzut numai mândreţea asta de palat aici şi m-am gândit să-ntreb şi eu de-al cui o fi.

— De-al cui să fie? răspunseră cosaşii, dacă nu de-a lui Vai împărat, stăpânul nostru.

— Vai împărat? N-am auzit de el. Dar cum de-i zice-aşa?

— Apoi cum să-i zică în alt fel, dacă-i vai de el! răspunseră cosaşii.

Şi până-şi bătură ei coasele, până le mai ascuţiră, până-şi puseră apă-n teacă şi-şi aşezară cuţile, până-şi mai şterseră frunţile, îi povestiră lui Copil ce şi cum era treaba pe la ei şi pe la împăratul lor.

— Vai de capul lui şi de-al nostru, fecior mândru! ziseră ei, că nu-i zi să nu ne calce Spânu' cu trei peri în barbă, cum îi place aşa face, umblând s-o fure pe buna stăpâna noastră, Urâla, fată frumoasă de peste nouă ţări aleasă, mai mândră şi mai frumoasă. Şi cum n-o poate fura că puterile lui ţin numai până-n gard cu casa fetei, iar împăratul o păzeşte ca ochii din cap, îşi varsă bala cea necurată toată fierea pe noi şi pe casele noastre.

— Şi nu-i nimic de făcut ca să scăpaţi de răul ăsta?

— Nu, fecior mândru! ziseră cu jale oamenii, afară dacă împăratul nu s-ar învoi să-şi dea fata după Spân, dar care tată ar face una ca asta? Şi, cum paza cea bună fereşte, după cum ştii, primejdia rea, Vai împărat şi-a luat în simbrie un cocoş de aramă care, cum îl aude pe câinele lor lătrând, semn că vine Spânu', începe a cânta cu atâta putere şi a bate din aripi aşa vârtos, de mai nu sparge zidurile cetăţii, că urechile oamenilor le-a spart de mult, vestind prăpădul. Atunci străjile nu ştiu cum s- apuce mai repede la locul unde-s puşi să-şi păzească stăpâna, iară noi încotro s-apucăm, numai de Spân să scăpăm.

Nu isprăviră bine oamenii vorbele astea, că numai ce auziră câinele împăratului lătrând, cocoşul cântând de trei ori la rând din toate puterile. Atunci parcă prăpădul lumii s-ar fi pornit şi poate nici acela n-ar fi fost ca ăsta:

Soarele pe cer păli,
Luna-n loc încremeni,
Pământul se scutură,
Apele se-nvolburâ,
Văzduhul se tulburâ.

Venea bala necurată, Spânu' cu trei peri în barbă, cum îi place aşa face, urlând şi zbierând că vrea de nevastă pa Urâla noastră. De spaimă toată suflarea omenească fugi care pe unde nimeri. Iară Copil nimeri, nici mai mult nici mai puţin, decât drept în ograda împăratului. Acolo ce să vadă? O mândreţe de fată de la soare te puteai uita, da' la dânsa ba. Asta era Urâla. Iară fata ce să vadă, la ei în ogradă, un fecior frumos ca un trandafir. Ăsta era Copil. Atunci o luă Copil frumos pe Urâla de mână, se duse cu ea la Vai împărat şi-i zise:

— Să trăieşti, mărite împărate, ani mulţi cu sănătate! Eu sunt Copil, fecior de-a lui Băl împărat, şi-am venit la măria ta s-o peţesc pe Urâla. Te-ntreb dară de-i slobod a-ntreba, de te-nvoieşti a mi-o da de nevastă ori ba?

— Voia mea e voia ei, răspunse Vai împărat şi, cum văd că voia ei e voia ta, voia mea e

voia voastră. Numai că voia noastră are o piedică, mai zise el c-un vai în glas: Spânu' cu trei peri în barbă cum îi place aşa face!

— Dinspre partea asta să n-ai nicio grijă, mărite împărat, sări Copil cu gura, că

Până capu' sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa!

— Nu ţi-i lăsa-o tu, că ţi-a fura-o el, de nu mi-i asculta, îi întoarse împăratul vorba cu înc-un vai în glas.

— Cum să nu te-ascult, mărite împărate, da' nu ştiu ce mă fierbi aşa fără apă şi nu-mi spui mai degrabă ce am de făcut?

— Ce să ai, fătul meu? grăi împăratul, decât o învoială, aceea că, după ce vi-ţi lua, să nu ieşiţi afară din ograda noastră cât îţi fi şi-ţi trăi, că de-ţi păşi numai c-un pas de-aci Spânu-i şi gata, îţi fură nevasta. Şi de o fură a fi nu numai vai de mine, ci şi vai de ea şi de tine. Ce zici, îi putea? Te învoieşti ori ba?

— Cum să nu mă învoiesc, mărite împărate? sări iară Copil cu gura, uitându-şi, pe dată, şi de surori şi de tată.

Şi, cum să nu-şi uite, uita-ne-ar fi fost şi pe noi toate relele şi toate belelele, cu aşa nevastă. Ce să-şi mai aducă aminte de ceva, când toată ziua erau numai mână-n mână, ochi în ochi şi gură-n gură? Ce tată? Ce surori? când de-atâta dragoste ce era între ei nici pe unde călcau nu vedeau. Iacă de aceea se şi întâmplă, într-o zi, ce se-ntâmplă. Se întâmplă că ieşind ei în grădină, cum erau mai mult cu sufletul în rai decât cu picioarele pe pământ, nimeriră binişor şi linişor afară din ograda părintească, pe-o cărare prea frumoasă şi cu umbra deasă. Şi, când se văzură ei în larg, numai câmp cu floricele pe sub ochii dragii mele, de bucurie începură a se juca, a se tăvăli şi fugări prin iarbă şi făn, uitându-şi de Spân. Apoi Spânu' ce credeţi că aştepta? Chiar asta aştepta ca s-o poată fura pe Urăla. Nu tu străji, nu tu câine, nu tu cocoş, nu tu nimic! Toţi erau parcă pe lumea cealaltă, toţi gură-cască la tineri, de gândeşti că nu mai văzuseră însurăţei hărjonindu-se-ntre ei. Toţi îşi uitară de datorie, iar când luară aminte era prea târziu. Spânu' o fura pe Urăla zicându-i lui Copil aşa:

— Ce mi-a plăcut aia-am făcut! Ţie ce ţi-a place aia-i face, numai una să ştii: de-acu' Urăla-i nevasta mea, să-ţi iei gândul de la ea! Şi încă una-ţi mai adaug: amu o dată te-am iertat, dar de te mai prind plăteşti cu viaţa!

Apoi încălecă Spânu' pe cal şi cât ai clipi se înălţă în văzduh cu Urăla, lăsând jos numai un vai şi-un vai şi-o jale. Şi cel mai mare vai la inimă îl avea, pe bună dreptate, împăratul.

— Ce ţi-am spus eu, dragul tatii? Ce ţi-am spus? se văicări el către Copil, când îl văzu singur acasă fără nevastă.

— Ce mi-ai spus bine mi-ai spus, dragă tată socrule! zise Copil cu jale-n glas şi cu ochii-n lacrimi. Vina-i a mea, dar nu te supăra şi nu te mai văita, că mă duc după ea.

— Vai-vai, vai-vai, vai-vai, vai! oftă Vai împărat din afundul sufletului. Unde să te duci? încotro să apuci? Vieţi îţi trebuie să ai să poţi să le dai ca s-ajungi acolo. Lasă-te păgubaş, că Spânu-i omul dracului, cu el nu-nvingi şi ţi-a mânca viaţa, păcat de tinereţele tale!

— Păcat, nepăcat, mărite împărate şi dragă tată socrule,

Până capul sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,
Ori oi muri,
Fie ce-a fi!

îi mai spuse Vai împărat ce-i mai spuse, ca să-l ostoiască şi să-l oprească de la un drum cu aşa primejdie mare dar, de la o vreme, văzând că numa-şi strica gura de pomană, îl lăsă în voia lui, aşa că îşi luă feciorul calul, hainele şi desaga, mâncarea şi oiaga şi se aşternu iară la drum. Şi se duse pe unde-l duseră ochii şi picioarele, drum de ţară, drum de vară, drum la deal şi drum la vale, cât pe drum, cât pe cărare, când pe jos şi când călare fără a ajunge undeva, fără a vedea pe cineva.

Dar într-o zi, cum mergea el îngândurat, încălzit de drum şi însetat, că i se gătase apa şi nu găsise niciun

izvor în cale, văzu în zare o fântână şi lângă ea o fată oglindindu-se în apă.

Ia să mă duc până acolo, îşi zise Copil, să beau, să mă răcoresc, să-mi desfac desaga, să-mi umplu oiaga şi să văd de n-o şti fata asta ceva de rândul Spânului. Dar acolo ce să vadă? Ce văzu mai să nu creadă! La fântână, în cărare, Frumoasa, sora lui cea mai mare.

Când s-au văzut ei la faţă,
S-au strâns în braţă,
S-au sărutat cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Soră şi cu frăţior!

Apoi începu fata să-l întrebe de pe-acasă, ce şi cum îi, care ce face, cine cu cine s-a însurat, cine cu cine s-a măritat, ce nuntă au făcut, ce face tătâne-său, cum o duce, de-i sănătos ori ba, ce fac oamenii din sat, ce mai zic şi câte şi mai câte, mă rog, ca omul plecat de mult de-acasă şi ars de dorul ei. Iară dacă gătă Frumoasa, începu Copil cu întrebările, vezi că el de asta şi plecase când plecase să afle ce-i fac surorile, cum o duc, cum trăiesc, ce gânduri nutresc de pe-acasă nu nimeresc, de sănătate şi de câte toate.

— Suntem sănătoase, dragă frate! îi spuse Frumoasa şi măritate după trei zmei, fraţi între ei. Cel mai mare şi mai tare este bărbatul meu, cu care te-i întâlni cum a veni că-i dus la vânătoare. Da' poftim în casă, să mănânci, să bei şi să te hodineşti, că până atunci mai e, după semnele ce am, iară noi multe mai avem încă a ne spune şi a ne povesti.

— Multe şi mai multe, ce-i drept, surioară dragă! Dar ce semne zici că ai? întrebă Copil.

— Semnele bărbatului meu, le am, frăţioare! zise Frumoasa. Zmeul îşi trimite buzduganul înainte cam pe când se-apropie de casă, poruncindu-mi să-i potrivesc mâncarea nici prea dulce, nici prea acră, nici prea rece, nici prea caldă!

— Bine că nu te pune să i-o şi mesteci, zise Copil râzând.

Apoi luându-şi sora, cu dragoste, pe după grumaz porniră spre casă. Dar nici n-apucară bine pe uşă, când iaca buzduganul zmeului veni ca o vijelie, se trânti cu putere în poartă, sări din poartă-n casă, din casă pe masă, şi de pe masă în cui. Atunci îl apucă Copil de la locul lui, îl învârti de vreo două-trei ori peste cap, îl aruncă cu toată puterea înapoi şi se ascunse după uşă.

— Alelei, pui de lei! Ăsta numai cumnatu-meu Copil poate să fie, că-l cunosc după aruncătură, zise zmeul întrând şi agăţându-şi buzduganul în cui.

— Amu mi-i cunoaşte şi după făptură, zise Copil ieşind de după uşă.

— Bine-mi pare că te cunosc după făptură, dar mai bine să te cunosc întâi după putere, răspunse zmeul.

— Apoi, dacă-i aşa, sări Copil cu gura, după obiceiul lui:

în luptă lupta-ne-om, în sabie tăia-ne-om,
Cu puşca puşca-ne-om?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă! răspunse zmeul.

Atunci au început ei a se lupta. Şi dă-i înainte, sănătoasă rupere de oase, care mai de care îl trântea mai voinicește la pământ pe celalalt, care mai de care icnea mai tare, care mai de care se trudea să-l răpună pe celâlalt, dar niciunul nu dovedi până soarele-asfinţi.

— Da' bine te-ai împuterit, cumnate! zise zmeul oprindu-se din luptă ostenit. Să ştii că-mi place de tine. Ai putere, n-am ce zice, hai mai bine să ne facem fraţi de cruce!

— Hai! se învoi Copil.

Se făcură, aşadară, fraţi de cruce, apoi intrară în casă, se ospătară, băură şi mâncară toţi trei bucuroşi de vedere şi de întâlnire, povestiră despre ei şi despre-ale lor, iar când apucă Copil rând, le spuse şi el cum a umblat cu însurătoarea, cum a nimerit şi ce-a păţit, întrebându-şi cumnatul de nu ştie ceva de Spân, pe unde stă, cum l-ar putea găsi, cum l-ar putea birui.

— Eu unul, drept să-ţi spun, răspunse zmeul, de auzit am auzit de el, dar de ştiut nu ştiu. Poate

frate-meu cel mijlociu să ştie ceva, că-i mai cernut prin lume ca mine, vorba aia, umblă drumurile-n rând, podurile numărând!

Stătu Copil, bine-bucuros şi sănătos la soru-sa cea mare dar, cum era zorit să-şi vadă surorile, să- şi cunoască cumnaţii şi să umble de dâra Spânului, după trei zile, îşi luă rămas bun şi s-aşternu iară la drum.

Şi se duse Copil ţinând drept drumul pe care i-l arătase cumnatu-său la plecare, dar până-ntr-un timp tot nu ajunse unde-i era voia şi nevoia şi nici nu întâlni vreun om în cale care să-l desluşască şi să-l nimerească.

într-o bună zi însă îl nimeri. Cum mergea el de nu vedea nici cale, nici cărare, de supărare, se pomeni deodată printre nişte straturi cu flori.

— Fecior mândru, se auzi el strigat, fereşte, fa bine, straturile mele cu flori, că nu ştii cât am asudat de le-am semănat, câtă apă am cărat de le-am stâmpărat, cât am trudit pân-au răsărit şi iacătă ce mândre-au înflorit.

Feri Copil, în grabă, straturile, dar când se uită la flori, printre flori cine să fie? Sora lui cea mijlocie.

Când s-au văzut ei la faţă,
S-au strâns în braţă,
S-au sărutat cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Soră şi cu frăţior!

Apoi îl pofti Harnica pe Copil în casă, să se hodinească, să mănânce şi să beie şi să povestească. Dar n-apucară ei să se puie pe poveşti, că iaca şi buzduganul zmeului cel mijlociu ca o săgeată se trânti în poartă, sări din poartă-n casă, din casă pe masă şi de pe masă-n cui, semn şi poruncă să fie mâncarea nici prea dulce, nici prea acră, nici prea rece, nici prea caldă. Smuci atunci Copil buzduganul de unde se-aşezase, îl învârti vârtos de vreo două-trei ori peste cap şi-l aruncă cu toată puterea înapoi, iar el se ascunse după uşă.

— Alelei, curmei de tei, ăsta numai cumnatu-meu Copil poate să fie, că-l cunosc după smucitură şi întorsătură, zise zmeul intrând şi punându-şi buzduganul în cui.

— Amu mi-i cunoaşte şi după căutătură, zise Copil ieşind după uşă.

— Ne-om cunoaşte noi după căutătură, c-avem vreme, dar mai întâi să ne cunoaştem după putere, răspunse zmeul.

— Apoi dacă-i aşa, sări Copil de colo,

în luptă lupta-ne-om, în sabie tăia-ne-om,
Cu puşca puşca-ne-om?

— în sabie ne-om tăia, răspunse zmeul tăios.

Atunci au început ei a se înfrunta cu toată puterea, a-şi încrucişa săbiile şi a se lovi bărbăteşte, de numai fulgere scăpărau pe unde păleau, dar niciunul nu izbândi a-l tăia pe celălalt.

— Bine te împuterişi, cumnate, zise zmeul oprindu-se din luptă rupt de ostenit şi numai cu un ciot de sabie rămas în mână. Să ştii că-mi place de tine! Ai putere, n-am ce zice, hai să ne facem fraţi de cruce!

— Hai, se învoi Copil.

Se făcură, aşadară, fraţi de cruce după care poftiră în casă, se aşezară la masă, mâncară, băură şi se veseliră trei zile şi trei nopţi. Şi-apoi las' că le dădu Harnica de lucru, nu glumă:

Sos, zamă,
Pogan răntaş,
Mămăligă cu papricaş,
Ciulama cu os de raţă,
Sărmăluţe cu verdeaţă,
Vin să nu le vie greaţă...
Cozonac cu mac,

Turte și colac,
Plăcinte cu brânză.
Ține-te rânză!

Printre ele abia apuca, biata de ea, să întrebe pe Copil de pe-acasă, de una de alta, de tată-său, de neamuri, de oamenii din sat, ce fac, cum o duc, cum trăiesc și câte altele, vezi că-i era și ei scrum sufletul de dor și de jale, de atâta depărtare. Și tot printre ele îșî spuse și Copil păsul întrebând pe soru-sa și pe cumnatu-său de nu știu cumva, ceva de Spân, pe unde stă, ce obiceiuri are, cum să facă să-l doboare.

— De auzit am auzit de el, dar de știut nu știu, îi spuse zmeul. Poate frate-meu celmic să știe ceva, că ăsta, de umblat ce-i, și toaca-n cer o cunoaște.

— Păi da, nu știe găina ce știe oul! Nu știu ei, că știu eu! zise zmeul cel mic burzuluit când se întâlni Copil cu el și-l întrebă de-ale lui, după ce trecu cu bine șapte munți, șapte hotare, șapte văi și înc-o vale.

— Cum să nu știu? Eu să nu știu? Știu! Și nici nu stă așa departe de-aici, zise zmeul cel mic când isprăvi de tras cu pușca, că în pușcă se învoiră ei să se întreacă după ce se cunoscură și se văzură la făptură și căutătură.

— Știu! Dacă n-oi ști eu cine să știe! Știu bine că-i rău de toate bolile cele lumești la un loc nu-s așa rele ca el, îi mai spuse zmeul când se așezară cu toții la masă să se omenească și să se veselească după atâta osteneală. Așa că, frate dragă, că acu' așa cată să-ți zic, dacă ne-am făcut frați de cruce, nu-ți pune mintea cu el, lasă-l în plata domnului că ți-a mânca zilele unuța cu unuța.

— Mi le-a mânca, nu mi le-a mânca, cumnate dragă

Până capul sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,
Ori oi muri,
Fie ce-a fi!

Nu îngădui Copil dmtr-ale lui, măcar că și soru-sa cea mică îl sfătui să nu se ia în piept cu Spânu, că nimeni nu scapă nevătămat de el, când își pune-n cap a face cum îi place, așa că mulțumind frumos pentru facerea de bine și pentru învățătură, își luă oiaga și desaga și porni spre casa Spânului. Și, vorba zmeului cel mic, nici nu stătea așa departe, că n-apucă a-și strica vreo șapte-opt perechi de încălțări până, i se păru, că și ajunse.

— Numai aici trebuie să fie, își zise el uitându-se primprejur, altmintreli unde să mai vezi atâta spurcat de spân strânsu-i rânced lângă muced? Ba chiar aci-i, se încredința el, când își văzu nevasta la fântână, cu găleata în mână, cu lacrimi mari pe obraz și topită de necaz. Atunci se apropie Copil de ea, strigând-o încet și drăgăstos pe nume, ca s-audă numai ea, numai ea și dragostea.

Când îl văzu ea la față,
I se aruncă în brață,
îl sărută cu dulceață,
Cu dulceață și cu dor
Nevastă pe soțior!

Apoi, înainte de a simți careva, și mai ales Spânu', ceva, Copil o fură pe Urăla.

Atunci rânchează calul Spânului din fundul grajdului o dată așa tare, de se cutremură toată casa stăpânului său sculându-l din somnul de după-amiaz.

— Da' ce câini să-ți mânce gura ai de rânchezi așa? răcni Spânu' din casă, supărat că-i curmase

calul firul somnului.

— Apoi, ce câini să am, stăpâne? răspunse calul. Iaca pe buna stăpâna noastră o fură bărbatu-său cel dintâi

— Aşa-aaa? întrebă Spânu' lung.

— Aşa-aaa! răspunse calul tot lung.

— Putem bea, putem mânca? mai întrebă Spânu' morocănos cum era de după somn.

— Putem... putem liniştiţi! răspunse calul.

Mâncă Spânu', bău, dădu şi calului un pumn de ovăz, apoi încalecă şi, cât ai clipi, îl şi ajunse pe Copil din urmă.

— Nu ţi-am spus eu când ţi-am spus: fă ce-ţi place, dar dă-mi pace, că altfel plăteşti cu viaţa? Iac-amu ai să plăteşti! zise el izbind încrâncenat cu paloşul.

Dar cum Copil se feri, fieru-l nimeri în ochi şi-i secă vederea.

— Bine-i şi-aşa pentru învăţătură de minte, zise Spinul mulţumit c-a făcut ce i-a plăcut.

După aceea, urcându-şi nevasta pe cal, o luă către deal, iar pe Copil îl purtă calul la vale, spre casa surorii sale.

— Tot la noi în vatră bate vânt şi piatră! se jeli Frumoasa către surorile şi cumnaţii săi strânşi la un loc de-aşa necaz.

— Tot, surioară dragă! întărîră şi ceilalţi.

— Tot-tot, dar numai până la un loc! zise zmeul cel mic mai cu curaj.

Şi se vede că norocul de curaj se leagă, că într-o zi, la vânătoare, tocmai lui i se potrivi să întâlnească în cale o şerpoaică ducând, după putere, un coş din nuiele.

— Ce ai acolo, lele? întrebă zmeul.

— Trei boabe de vedere, sâsâi ea. Le-am cules cu mare greu, ssââî! pentru un nepot de-al meu, ssââî! care de zburdalnic ce-i şi-a pierdut un ochi pe unde şi l-o fi pierdut, ssââî! zbânţuindu-se, zbrăhoindu-se şi zbenguindu-se fără hodină, ssââî!

— Dacă numai de unul ai trebuinţă, mătuşă dragă, n-ai face un bine dându-mi-le mie pe celelalte, că am şi eu un cumnat, tot cam zăltat, rămas fără vedere? întrebă zmeul, dându-se binişor pe lângă ea. Şi apoi, bizuie-te pe mine, mai adăugă el ca s-o înduplece, că şi eu te-oi ajuta la nevoie.

— Sssâî! vecina de lângă casă niciodată nu te lasă! ssââî! sâsâi şerpoaica luând cele două boabe din coş şi dându-le zmeului.

— Nici eu nu te-oi lăsa la adicătelea, dar mai bine să n-ai nevoie, zise zmeul luând boabele.

Apoi, mulţumind frumos vecinei, pomi în mare grabă, spre casă şi cum ajunse se şi puse pe treabă.

— De-acu', cred că ti-i linişti, după câte-ai pătimit şi-am tras şi eu cu tine, cumnate! îi zise zmeul cumnatului său Copil când isprăvi, storcându-şi de pe el o căldare de sudoare.

— Ia-ţi alte gânduri, frate dragă! îl rugară şi surorile bucuroase că-l vedeau iar teafăr şi frumos cum a fost! Şezi pe locu-ţi, nu-ţi căuta răul cu lumânarea!

Până capul sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,
Ori oi muri Fie ce-o fi!

Nu mai stătu el dară nici pe sfat, nici pe hodină, nici după altă pricină, ci, cum se gândi, şi pomi spre casa Spânului.

Urăla plângea şi îl aştepta. Dar amu când se văzură nu mai stătură ei, ci o luară, mai bine, la fugă; fugă ruşinoasă, vorba aia, dar sănătoasă.

Atunci răncheză calul Spânului din fundul grajdului aşa tare, de săltară din loc toate ţiglele de pe casă, sculându-şi stăpânul din somnul de după-amiază.

— Da' ce bai să te mânce ai de rănchezi aşa? Strigă Spânu' din casă, cătrănit că-l zăhăise calul din somnul cel dulce.

— Apoi ce bai să am, stăpâne? răspunse calul. Iaca pe buna stăpâna noastră o fură bărbatu-său

— Mi-oi căuta, nu mi-oi căuta, sări Copil de colo,

cel dintâi!

— Putem bea, putem mânca? întrebă Spânul scurt.

— Putem, putem! răspunse şi calul scurt.

Mâncă Spânul, bău, dădu şi calului un pumn de ovăz, apoi încălecă şi cât ai clipi îl şi ajunse pe Copil din urmă.

— Moartea să-ţi fie învăţul că ce ţi-am dat nu te-a învăţat şi nici nu te-a stâmpărat! ziseatunci Spânul ridicând paloşul şi lovind ca fulgerul, de-i zbură lui Copil capul cât-colo.

Apoi îşi sui nevasta pe cal şi hi la deal, bun-bucuros c-a făcut ce i-a plăcut. Iară pe Copil îl luă calul lui cel credincios binişor, os cu as, şi-l purtă uşor la vale, spre casa surorii sale.

Plânge masă, plânge casă,

Că plecă Copil de-acasă!

începu Buna să bocească cu mare şi multă durere, văzând ceea ce văzu.

Plângeţi surori şi cumnaţi,
Că pământului îl daţi!

porni ea şi mai tare când îşi întâmpină surorile şi cumnaţii sosiţi tot într-un suflet. Şi se puseră apoi cu toţii pe jelit, pe jelit şi pe bocit:

Vai de mine, frate bun,
C-ai luat-o pe alt dram.
Arză-te-ar focu' de dram,
Că cine-apucă pe tine Până-i
lumea nu mai vine!

— Ia vezi, zise Afundul-Pământului către un meşter ce-l avea la îndemână, când auzi atâta jale, ce au oamenii aceia, ce-şi plâng, ce scutură aşa tare pământul de n-am de ei nicio hodină de peste-o săptămână? Vezi să nu verse cuptoarele, să urnească vulcanele, sau să pornească vreun cutremur, doamne fereşte! Du-te în grabă, mai zise el, fa-le ce li-i face, dă-le ce le-o place, numai s-avem pace!

Auzind meşterul porunca, dădu fuga, căută scara neumblată a adâncurilor, o drese, o priponi bine şi urcă, în grabă, la zmei în ogradă.

— Ogoiţi-vă, oameni buni! zise el cum ajunse. Ogoiţi-vă şi spuneţi-mi ce-aveţi? ce-aţi păţit? ce v-a murit?

— Iaca şi iaca, răspunseră zmeii urlând de să prăpădească pământul.

— Tăceţi-tăceţi, c-oi face ce-oi putea şi vi l-oi da! le zise meşterul.

Şi se puse omul pe treabă, făcu ce putu şi li-l dădu, întreg-întreguţ şi viu-viuţ. După asta îşi luă uneltele şi se întoarse de unde a venit.

— Greu somn am dormit! zise Copil trezindu-se.

— Mai dormeai tu mult şi bine, de n-aveai noroc pe lume! îi răspunseră cumnaţii.

— Ai prins norocul de coadă la noi în ogradă, frate dragă. Amu cată de ţi-l ţine să nu fugă de la tine! îi răspunseră surorile.

— A fugi, n-a fugi, răspunse Copil,

Până capu' sus mi-a sta,
Nevasta nu mi-oi lăsa,
Apoi ori oi trăi,
Ori oi muri,
Fie ce-o fi!

îşi luă dară Copil desaga şi oiaga şi porni la draga. Aici, la fântână, draga lui plângea, din suflet ofta, toată se rupea, pe drum se uita... Parcă îl vedea... Şi chiar el era.

Când îl văzu ea la faţă,
I se aruncă în braţă, îl sărută cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Pe scumpul ei soţi or!

Apoi, până să-şi doarmă Spânul somnul de după-amiază, se aşezară în iarba cea deasă, ca să se gândească, să se sfătuiască încotro să pornească.

— N-avem încotro porni de răul calului, zise Copil, că ăsta numai ce gândeşte şi-i pe noi orbeşte. Până n-oi avea şi eu ca el unul, nu mă pot pune cu Spânul!!!

— Nu ne putem pune, întâri şi Urăla, că a lui e iute ca gândul, iar a nost' numai ca vântul. Dar ştii ce? mai zise ea.

— Ce? întrebă el.

— Ce-ar fi să-l ispitesc pe Spân de unde-l are?

— Bun îi de una gândul ăsta, răspunse Copil, dar rău de alta mai adăugă el. Oricum întreabă-l şi-om vedea.

— Bine, grăi nevasta, l-oi întreba şi-om vedea.

Se duse ea acasă şi începu a-l incinta şi-a-l descânta pe Spân, în fel şi chip, iară seara la culcare, tot drăgălindu-l, îl întrebă de unde are calul.

— De-aci! răspunse răstit Spinul şi-i arse o palmă.

— Da' bine, bărbate, zise atunci Urăla supărată, eu umblu cu drăgănele după tine că de-acu Copil îi mort, şi tu cu palma în mine? Nu ţi-ar fi ruşine!

— N-ai a mă-ntreba ce nu-i treaba ta! răspunse aspru Spânul şi se culcă mulţumit c-a făcut ce i-a plăcut.

A doua zi, de cum i se sculă bărbatul, îi puse Urăla dinainte un blid cu plăcinte rumene şi calde. Şi-l luă ea, de data asta, cu plăcinte şi cu plăcinţele, iar printre ele îl întrebă din nou de cal,de unde-1 are, de la cine l-a primit, câtă vreme a slujit pentru el.

— De-aci! răspunse iarăşi răstit Spânul şi-i arse două palme.

— Da bine, zise Urăla mânioasă, eu umblu cu plăcinte calde după tine, că de-amu Copil îi demult ulcele şi tu cu palme în mine, să-ţi fie ruşine!

— N-ai a mă-ntreba ce nu-i treaba ta! răspunse iarăşi aspru Spânul.

Când fu de-amiaz, aşternu Urăla masă-mpărătească, îl pofti pe Spân, îi turnă vin şi-l îmbie cu de toate.

— Ia, bărbate! îl îndemna ea mai mereu şi mai mereu. Hai şi-om bea cu sănătate! închina ea ca să bea el. Pe Copil l-am dat la spate, măi bărbate! zise mai apoi prefăcându-se voioasă şi începând să joace şi să chiuiască:

Place-mi bărbăţelu' spân
Că-i şi tânăr şi bătrân!
Numa-aşa, mă!
Numa-aşa!

Crezând de-a bună veselia nevesti-şi, se lasă şi Spânul pe-aceeaşi toartă apucându-se să joace şi el şi juca cu atâta foc, de-i săreau opincile până-n pod tropăind şi chiuind.

Hop o dată
Baba-i beată!
Moşu-ar be
Şi n-are ce!
Hop şi-aşe,
Hop şi-aşe!

— Ia, bărbate! Ia, bărbate! Hai să bem cu sănătate! închina Urăla ca să se-ndemne Spânul. Mai ia unul!... Şi-ncă unul!... Unul trece, altul vine, ia bărbate pentru mine!

Şi aşa cu încă unul şi încă unul, mai ia-ţi tu, stai că-ţi torn eu, îl tălbăci Urăla bine de cap pe Spân, până-i spuse de unde are calul, la cine şi cât a slujit de l-a surzuit.

— De la Moş-Babă din fundul iadului, dădu răspuns Urăla bărbatului ei cel dintâi, când se întâlniră unde se sfatuiră, până-şi dormea Spânul somnul de după-amiază.

— M-am gândit eu că-i bine de una şi rău de alta, dar nu că-i rău de zece, zise Copil când auzi răspunsul. Amu cată să mă duc în lume după bine, de-o mai fi şi pentru mine, mai adăugă el necăjit.

Apoi îşi luă rămas bun de la nevastă şi porni iară în lume să-şi încerce norocul, arză-l-ar fi fost focul.

Se duse-duse Copil cât îl duseră picioarele, îl ţinură oscioarele, puterea, oiaga şi desaga şi-l purtară dorul şi draga.

Doru-l frige,
Ochii-i plâng,
Nevasta i tot în gând!

Cum trecea el singur-singurel pe lângă un pârâu străjuit cu sălcii, văzu un peştişor zbătându-se pe mal, încâlcit în ierburi şi-n rădăcini uscate.

— Fecior mândru, nu ştiu de împărat eşti, grăi peştişorul mai mult mort decât viu, ajută-mă! Dă- mi drumul în apă, că şi eu te-oi ajuta cândva.

îl luă atunci Copil repede şi-i dădu drumul în apă. Când se văzu peştişorul iar în largul lui, de bucurie începu a dănţui, a sălta şi a se juca printre vălurele, a se întrece în rotocoale cu undele şi a se fugări cu berbeceii luând-o pe firul apei în jos. în fugă, îi aruncă lui Copil o pietricea, ca o mărgea, pe care o culesese de printre prunduri, strigându-i:

— Când îi avea nevoie, fecior mândru, ţine pietricica asta în palmă şi gândeşte-te la mine, că de cum te-i gândi eu oi şi veni să-ţi fiu de sprijin şi de ajutor.

— Du-te sănătos! apucă Copil să-i spună până n-ajunse peştişorul să se piardă în apele cele limpezi şi repezi ale pârâului de munte.

îşi văzu apoi Copil de drum. Drumul dorului şi-al codrului. Dorul dor neogoit, codrul des, tară sfârşit.

Dorul nu-l lăsa defel, Codru-l purta singurel. Ca să-şi mai stâmpere din dor şi să-şi mai treacă de urât, se puse Copil pe horit. Horea tare şi tărăgănat:

Stâmpără-mi, doamne, doru,
Cum s-astâmpără codru,
Când plouă vara-n dânsu,
Şi prinde-a cânta cucu!

Când horea el mai cu foc şi tărăgăna mai cu jale, se pomeni în cale cu o lupoaică.

— Fecior mândru, nu ştiu de împărat eşti, zise lupoaica abia răsuflând de cât alergase, nu mă lăsa pradă vânătorilor, că-mi rămân doi copilaşi în urmă, singuri-singurei pe lume. Scapă-mă, că şi eu ţi- oi fi cândva de ajutor.

Văzând-o aşa prăpădită de grija copilaşilor, apucă feciorul iute lupoaica de după grumaz, o piti sub o tufă, îşi aruncă sumanul peste ea, se aşează cu capul pe ridicătură şi începu a hori mai departe:

Stâmpără-mă, doamne, lin,
Că-s aci pe drum străin,
Eu pe-aici, mândra departe,
Răul mare ne desparte...

Până văzu pe vânători trecuţi de pe-acolo. Atunci scoase Copil lupoaica de sub suman şi-i dădu drumul să se ducă la copiii ei, care abunăseamă n-apucaseră a suge pe ziua aceea, că maica lor abia- şi purta ţâţele de cât lapte avea.

— Să ai parte de sănătate, fecior mândru, zise ea luându-şi rămas bun de la Copil. Iaca îţi dăruiesc un smocuţ de păr din blana mea, pune-l în amnar şi afumă-l cu iască, de vei fi la vreun necaz, că de cum mi-a amirosi, de unde-oi fi, oi sări să te ajut şi să te scap.

— Mulţam! zise Copil luând frumos smocuţul şi punându-l în pana clopului.

După aia îşi văzu mai departe de drum. Şi-l duse drumul, bată-l pustia de drum, pe unde nici cu gândul nu gândise, nici picior de om nu umblase, de pe vremea când făcea sălcuţa mere şi răchita micşunele. îl duse şi iar îl duse, până-l duse într-un sat, sat mare şi bogat, mândru împănat:

Pe la porţi cu flori de piatră;
Prin ferești cu flori domneşti,
Pe la porţi cu flori de piatră,
Şi pe mese, flori alese.

„Mulţumescu-ţi ţie, soartă, c-am ajuns să mai văd şi eu aşezări omeneşti, îşi zise Copil când văzu mândreţe de sat. Amu să mai văd şi-un chip de om, ca să-l întreb de drumul meu şi mă pot afla mulţumit", gândi el.

Văzu întâi pe unul stând în poartă, trăgând tutun, şi uitându-se, şi-n jos şi-n sus, pe drum. Ăsta când auzi de Moş-Babă porni o sudalmă lungă, pe care înşiră toţi sfinţii şi părinţii de la Adam citire până în vremea de faţă ca mărgelele pe aţă.

— Ptiu, bătu-te-ar vina de gură plină eşti de-mbălătură, îşi zise Copil cu greaţă şi se lăsă păgubaş.

Văzu apoi un altul ce-şi priponea gardul. Ăsta, când auzi, amuţi. „Tac mă cheamă nu mă doare capul", gândi omul. Copil gândi şi el: „Gură are limbă n-are. Asta nu-i a bună, dar o las într-atâta, să nu mă doară nici pe mine capul".

întrebă apoi o muieroaică ce-şi aduna găinile din drum spre casă hâşâindu-le cu mestecăul cu care numai ce tipărise o mămăligă cât o roată de car. Asta altă brânză-n cea putină! Mâna gura ca meliţa şi mesteca vorbele ca facăleţu-n mămăligă: ba că-i trasă, ba că-mpinsă; ba că-i rasă, ba că-i tunsă; ba că-i teacă, ba că-i pungă; ba că-i scurtă, ba că-i lungă... şi la urmă o drese: albă-neagră, asta e! Amu amuţi Copil. „Tac mă cheamă şi pe mine că mi-a luat asta piuitul", îşi zise el văzându- şi de drum. Şi merse fără să mai întrebe de nimeni nimic de supărat

ce era văzând atâta lume pe dos, treaba tot cu susu-n jos, când îl ajunse din urmă o vulpe cu trei pui după ea.

— Fecior mândru, nu ştiu de împărat eşti, dar faţa aşa te arată, zise vulpea cu glas mieros, ajută-mă, scapă-mă că-s toţi câinii satului porniţi după mine cu hărmălaia. Nu mă lăsa, rogu-te, în gura lor, că nici eu nu te-oi lăsa şi te-oi ajuta.

— Mi-i ajuta, nu mi-i ajuta, eu te-ajut, zise Copil prinzând repede vulpea şi dosind-o în căciulă, iar pe pui punându-i pupuiete-n pana ei.

Şi aşa împomponat ieşi Copil din sat, scăpând vulpile de fălcoşii satului care bulendre le-ar fi făcut, după câte găini şi pui au flocăit şi ele pe ziua aceea şi de când pământul.

— Ţine, fecior mândru, trei pupui din cozile noastre drept mulţumire că ne-ai ajutat, zise vulpea, şi de-i avea nevoie de noi, ţuţuie şi cheamă-ne, că şi noi te-om ajuta cu dragă inimă.

— Voi chema! zise Copil, luând pupuii şi punându-i în pana dopului, dar până la cea rea, să fie să nu mai fie, nu ştii una mai bună?

— Care? întrebă vulpea.

— Care să mă ducă la Moş-Babă din fundul iadului!

— Puşchea pe limba ta, zise vulpea, scuipându-şi în sân. Asta-i bună la tine?

— Bună dacă de ea am trebuinţă, răspunse Copil.

Stătu vulpea pe gânduri oleacă, se socoti şi apoi spuse:

— Dacă zici că-i bună şi că de ea ai trebuinţă iaca buna: Fundul iadului îi zice văii celeia pe care îi vedea-o jos în vale când îi ajunge sus în deal. Acolo stă Moş-Babă cu o mână pe par, gata să-l îndestuleze cu capul celui ce nu-i face voia, şi cu una pe cel de care nu se-ndură mai bine şi-ar scoate-un ochi. Ajute-ţi soarta s-ajungi la ea, dacă aşa ţi-e voia şi nevoia şi să scapi întreg din vrerile ei, dar să ştii că nu se scoate uşor mielul din gura lupului, încheie vulpea ce-avea de spus.

Apoi luându-şi rămas bun adăugă:

— Dar nu te lăsa!

— Nu m-oi lăsa cât oi putea! întoarse Copil vorba.

Apoi ridicând şi coborând dealul pe care i-l arătase vulpea la plecare ajunse-n poartă la Moş- Babă. Curtea ăsteia era împrejmuită cu un gard de nuiele împletite printre pari. Din fiecare par rânjea un cap de om, care mai tânăr, care mai bătrân, care cu barbă, care mai spân, care alb ca varul, care negru ca smoala, mă rog de toate chipurile şi felurile, după cum s-au potrivit.

— Cap avură, dar minte le trebuiră, sărmanii! zise Copil când văzu arătările din pari.

Dinspre partea asta însă judeca Tanda pe Manda, că mânte-i lipsea şi lui, de nu se lăsa păgubaş de-aşa treabă şi-şi asculta inima, inimioara lui cea veche, care-i cânta la ureche: Urăla şi Urăla! Urăla şi Urăla! Iar amu îi mai cânta şi-un par gol din şirul gardului care, când îl văzu, prinse-a tremura ca un smintit şi-a tropoti bătătura strigând cât îl ţinea gura:

— Cap de voinic poftesc! Cap de voinic doresc! Cap de voinic poruncesc!

— Rău se-aude, rău se vede, fecior cine o scăpa! gândi Copil. Să încerc? să nu încerc? se cumpănea el văzând ceea ce văzu şi-auzind ceea ce auzi. Ba eu, zău, nu m-oi lăsa!

îşi dădu dară greaţa şi descuie poarta.

— Bună ziua, tete-mătuşă! grăi el păşind voinicește în ograda omului

Moş-Babă cu o mână îşi umplea pipa, cu cealaltă lipea prispa.

— Ei, de mult te-aştept, voinice! zise ea în loc de bună ziua, lăsându-se de lipit şi-apucând la pufăit, vârtos-vârtos şi cu fumul gros. Bine c-ai venit, mai zise el, că mi-o mâncat afurisitul ăsta de pair zilele cu năcazurile lui şi de l-oi îndestula poate-o tăcea, tăcea-o-ar tăcerea cea de pe urmă s-o tacă, dihonie îndrăcită!

— Dade, dade, nu de el oi avea parte, ci de-un cal bun, iute la drum pentru care ţi-oi sluji pe cinste.

— Pe cinste ţi l-oi da şi eu, răspunse Moş-Babă, de mi-i sluji cu credinţă trei ani în capăt. Trei ani la mine-s ca trei zile. în astea trei zile ai a-mi păzi o iapă, ce-i drept, cam turbată, bat-o mânia cerească s-o bată, care ziua stă în grajd şi doarme, iară noaptea trebuie păscută. Paşte-o pe unde şi cum te-a duce capul, că eu la asta nu mă bag, numai din prima noapte să mi-o aduci cu un mânz după ea, dintr-a doua, cu doi, şi dintr-a treia, cu trei... Ce zici, întrebă Moş-Babă cu o mână îmboldindu-şi iapa, cu cealaltă scărpinându-şi

barba, facem târgul?

— Apoi treanca-fleanca, bună dimineaţa tete-mătuşă! răspunse Copil, eu de ce-s aci? Facem, că de asta am venit şi văd că de lucru nu duci lipsă. Numai vorba aia treabă fie nu fie, plata să se ştie!

— Nu-i fi dintre cei ce umblă frunza frăsinetului tară nicio socoteală, dar puşi pe chiverniseală? întrebă Moş-Babă cu mâna pe par. De eşti dintre ăştia să ştii că la mine n-ai cătare, zise ea sfârâind fusul în duşmănie parcă-l purta dracu-n veresie. Mie să-mi faci treabă, asta e! Şi-apoi, de mi-o faci cum îmi place şi cum ţi-am poruncit, ai de la mine calul pe care îl pofteşti. De nu, mână baba vorba mai departe, cersălându-şi calul, ai simbrie parul! Ce zici, îi bună plata?

— Buuună! De bună ce-i aş băga-o-n sân, dar mi-i că nu încape de urechi, răspunse Copil făcând haz de necaz, dar i se puse o găluşcă cât un pumn în grumaz.

— Atunci, batem palma? întrebă Moş-Babă clănţănind în dinţi o gură de cârlţi.

— Nici de-aş trage cât am tras de belele nu mă las, răspunse Copil îndârjit, văzând pe ce scândură-l împingea baba să umble. Batem! adăugă el tare şi răspicat.

Atunci lăsă Moş-Babă furca-ntr-ale ei, caii-ntr-ale lor şi se puse cu Copil într-ale aldămaşului. Apoi la treaba asta îi mergea mâna babei ca suveica la războiu: şi-ntr-o parte şi-napoi şi-n cealaltă şi- napoi! Când găta cu stânga, închina cu dreapta, când găta cu dreapta, îmbuca cu stânga, când îi era gura goală, apuca cu amândouă, iar din când în când îl îmbia şi pe Copil.

Adălmăşiră ei aşa până mai către seară, ca să le ţină şi de cină, când rânchezâ iapa din grajd, semn pe limba ei că i s-a făcut de iarbă verde. Atunci o luă Copil frumos de căpăstru şi porni cu ea la păscut, că el era sătul, vorba aia

Rău mâneai,
Bine mă saturai,
Nici nu fuse,
Nici n-ajunse,
Bine c-a-ntrecut,
Mătuşe!

Şi, ar fi păscut Copil iapa cât de bine dac-ar fi avut pe cine. Dar blestemata de iapă era din cale- afară de îndrăcită şi sărită. Numai ce se văzu slobodă şi fără căpăstru, că începu a juca în buiestru, a sălta din şa, a arunca din picioare, a zburda şi necheza, apucând fuga drumurile, măsurând câmpurile şi zburând dealurile de gândeşti c-o mânau turcii din urmă.

— Iaca ce-mi lipsea! îşi zise Copil alergând, de să-i iasă sufletul după nebuna de iapă. Iapă albă- mi trebuia că cea neagră nu trăgea! Dar o pasc de-a-ncălare şi cu zăbala la mâna mea, mălaiul ei de iapă turbată, se înzârdi Copil, punând şaua pe ea, după ce îl fugărise afurisita toată noaptea.

Numai că iapa se lăsă înşeuată, începu să pască liniştit, îl luă pe Copil binişor în şa şi, tot păscând, îl purtă linişor-linişor, din ponor în ponor, din poiană în poiană, legănându-l în bătaia lunii, mângâindu-l cu mătasea coamei şi-nvăluindu-l în miresmele tulburi ale nopţii până-l cuprinse somnul cel dulce.

Când se trezi Copil, mai către întâiul cântat al cocoşului, era cu căpăstrul în mână şi călare pe o buturugă, iară iapa, nicăieri. Du-te-ncoace, du-te-ncolo, umblă-n sus, umblă-n jos, hai, vină, caută, asudă. Dar nimic. Iapa nu era şi pace nicăieri, gândeşti c-o înghiţise pământul.

— în par mi-a sta capul până ce-am fost de viteaz din prima mână, îşi zise Copil supărat aşezându-se pe-o buturugă. Ce să fac? Ce să fac? se necăjea el strângându-şi capul în mâini şi încercând să-şi stoarcă mintea ca să găsească vreun leac la boala de par.

Şi-o stoarse destul de bine că-şi aduse aminte de peştişor. Atunci scoase pietricica din chimir şi uitându-se la ea îşi chemă, în grabă, prietenul.

— Dă-o-n colo de iapă buiacă! zise peştişorul când auzi despre ce-i vorba că s-a făcut ditamai crapul în eleşteu. Las' că ţi-l scot eu la mal, mai zise peştişorul, tu stai numai cu căpăstrul la- ndemână şi cum a ieşi aruncă-i-l în cap şi-i zi:

— Hi, iapa babii cu un mânz după ea, nu te face peşte când eşti iapă!

Aşa şi făcu. Cum dădu peştişorul iapa spre mal cum îi puse Copil căpăstrul în cap zicându-i să se facă

iapă că nu-i peşte ca să stea în apă, după care încalecă şi porni către casă cu mânzuţul după ei.

— Bună dimineaţa, tete-mătuşă! strigă el intrând vesel în ogradă. Sări, mai zise el, că ţi-am adus iapa şi mânzul după cum ţi-a fost comăndul.

Când văzu Moş-Babă una ca aste, era să crape de necaz, nu alta. începu să-şi verse catranul pe sărmana iapă, să o blesteme şi să o porcăie în fel şi chip şi cum îi venea la gură.

— Fire-ai afurisită să fii de iapă smintită, că mi-ai scos sufletul cu buigăţelile tale! se răsti Moş- Babă la ea apucând-o de comiţ şi smucind-o în toate părţile. D-apoi aşa te-am învăţat, zăludă ce eşti? se stropşi ea înfundându-şi amândouă mâinile în coama iepei şi scuturând-o aşa zdravăn, de mai să-i iasă iepei ochii din cap de usturime. Iar când o umflă pe babă şi mai tare rânza, întoarse lopata aprinsă de cum băgase pita în cuptorul cocător şi-i arse şi vreo două-trei zdravene peste şale, strigându-i din fundul rărunchilor:

— Ascunde~te mai bine, ascunde-te-ar cel necurat să te ascundă, iapă buimacă, că ne câştigă Copil surzuiala.

Mai deşelată de atâta bătaie porni biata iapă către grajd zicând în gândul ei: „Vine el şi cel ce- ntârzie, dacă n-o fi şi venit!"

A doua noapte pomi iar Copil cu iapa la păscut. Şi luă ea iar dealurile şi câmpurile în fugă pe- ntrecute cu vântul până-l făcu pe Copil bun de nimic şi zob de ostenit. Apoi către miezul nopţii îl legănă, din nou, în şa purtându-l lin-linişor prin poiene cu iarba cât casa şi moale ca mătasea, până-l adormi ca pe un prunc. Când se trezi Copil, mai către al doilea cântat al cocoşului, ia iară iapa de unde nu-i şi-apucă-te iar de căutat. Fugi în sus, fugi în jos, dă-i încoace, dă-i încolo, du-te, vină, caută, cu de-a-n firu-n păr şi cu de-a-n fim-n păr, dar iapa nu era de găsit şi pace. „Nici de-ar fi fost ac în carul cu fân nu s-ar fi pierdut ca ditamai iapa cât malul de mare! îşi zise Copil supărat aşezându-se pe un butuc. Amu ce să mă fac? încotro să apuc?" se întrebă el dându-şi clopul mai pe frunte. Atunci îi sări în ochi smocuţul pus de el în pana dopului amintindu-i de făgăduielile lupoaicei. Scoase repede amnarul şi iasca, potrivi smocuţul, scăpără cremenea, aprinse părul de lup şi-l arse mocnit ca să facă fum. Nici nu se-mprăştie bine fumul primprejur că lupoaica şi sosi tot într-un suflet.

— Dă-o-n bruji s-o mânce de iapă zăltală, zise lupoaica de cum auzi despre ce-i vorba, că s-a făcut oaie cu doi miei după ea şi stă-n turma cea din vale! Lasă că ţi-o mân eu la deal, mai zise ea, tu stai numai cu căpăstrul la-ndemână şi cum a da către tine aruncă-i-l în cap şi zi-i:

— Hi, iapa babii cu doi mânji după ea, nu te face oaie când eşti iapă!

Aşa şi făcu Copil. După aceea mulţumind lupoaicei pentru, facerea de bine, încălecă iapa şi porni către casă cu mânzuţii trap-trap! trap-trap! după ei.

— Bună dimineaţa, tete-mătuşă! strigă Copil intrând iară cu voie bună în ograda stăpâne-său. Scoală, mai zise el, că ţi-am adus iapa şi mânjii, după cum ai poftit şi mi-ai poruncit.

Când văzu iar Moş-Babă una ca asta, să moară şi să-nvie de necaz şi de mânie. începu iar cu sudalma pe sărmana iapă. O blagoslovea cu aşa dârveală, de i se bătea limba-n gură ca calicii la pomană suduind-o, drăcuind-o şi blestemând-o.

— Trăsnită-te-ar fi fost mai bine să te trăsnească iapă-ncălţată că mi-ai scurtat zilele cu năravurile tale! se iuţi Moş-Babă la ea, umflată ca o băşică gata să plesnească. Nu ţi-am spus să te ascunzi mai bine, că ne câştigă Copil avutul, bezmetică ce eşti? se cătrăni ea la iapă vânătă de rânzoasă. Iar când i se vărsă fierea-n sânge şi i se urcă mânia la cap apucă baba cociorva cu care potrivise cocorăzile din dimineaţa aceea-n faţa focului şi-o alilui de câteva ori de se ridică iapa în două picioare de durere şi porni către grajd, zicându-şi în gând: „A veni ea şi vremea mea, dacă nu-i şi chiar venită!"

A treia noapte porni iar Copil cu iapa la păscut. O păştea încet şi cu socoteală, pe unde era iarbă mai deasă şi mai frumoasă.

— Pân-amu trăsei nădejde ca spânul de barbă şi ursul de coadă, gândi el strunind uşor iapa din zăbală. Noroc cu norocul că-mi ardeam cojocul! De-oi avea noroc şi-n noaptea asta, gândi el, pot trage nădejde cât de bine şi la mine.

Numai că în noaptea asta n-avu ce nădejde trage că, până una alta şi c-o fi şi c-o păţi, îl birui somnul şi când se trezi, mai către al treilea cântat al cocoşului, era culcat lângă gard, clopu-i ţopăia în par, paru-i urla la ureche, iar Moş-Babă, în ogradă, scărmâna de zor pene aşezată pe coşarca puilor. Pigulea la ele mărunţel-

mărunţel şi din rând în rând fluierând.

— Amu-i amu! îşi zise Copil văzându-se fără iapă, cu Moş-Babă alături şi cu paru-n coasta lui. Paşte bine, ascunde rău, cade vina-n capul meu! Paşte rău, ascunde bine, cade vina-n cap la mine!

Cum stătea el aşa tolănit sub gard, uitându-se printre gene cum îi juca clopu-n par şi gândindu-se ce-ar putea face să nu-i joace şi capul tot acolo, îi căzură pupuii de vulpe drept în mână. Atunci îi ţuţui el, în grabă, şi mai şi de cât se zdroboliseră ei cât jucară-n pana dopului, chemând vulpea-n ajutor.

— Dă-o-n bai s-o-nfulece, iapă slobodă, zise vulpea când auzi despre ce-i vorba, că s-a făcut cloşcă cu trei pui după ea şi-i ascunsă în coşarca puilor! Ţi-o urnim noi de-acolo, n-ai nicio grijă, stai numai cu căpăstrul la-ndemână şi cum a ieşi aruncă-i-l în cap şi-i zi:

— Hi, iapa babii cu trei mânji după ea, nu te face cloşcă când eşti iapă!

Se furişă atunci vulpea în coteţul păsărilor şi începu a zburătăci de pe-acolo tot ce găsi, pe fuşteie, pe cuibare, pe ouă, sub cloşcă, găini, cocoşi, pui, raţe, pornind o fulguială, o găgăială şi-o cotcodăceală, de gândeşti că-ncepuse războiul găinilor.

— Văleu, vulpea! strigă Moş-Babă sărind ca friptă de pe coşarcă. Ho vulpea, ho! zbieră ea apucând în fugă o oală aruncată pe-acolo şi un capăt de lemn şi începând a bate darabana pe la coteţe, ca să sperie vulpea şi să împrăştie orătăniile înainte de a pune hoaţa laba pe ele.

Atunci puii de vulpe dădură cloşca afară din coşarcă, iar Copil zvârli căpăstru-n capul ei zicându-i să se facă iapă că nu-i cloşcă ca să stea-n coşarcă.

Când văzu Moş-Babă pe Copil în ogradă, cu iapa de căpăstru şi mânzuţii lângă ea, lăsă în colo şi oală şi pene şi vulpe şi găini şi apucând parul începu a măsura cu el iapa şi de-a lungul şi de-a latul, îmblătea la ea ca la sacul cu fasole şi striga:

— Na, iapă sclintită, că m-ai mâncat friptă! Mâncată-te-ar fi fost lupii mai bine să te mânce, zănatecă şi sălbatecă ce eşti!

Tot aşa, trăsnind şi drăcuind, mână baba iapa la grajd şi legând-o de iesle, se mai oţeti o dată cu gura la ea:

— Şezi amu aci pân-oi drege eu ce-ai stricai, tu, iapă-n-răită şi zmâcită!!!

Apoi până să i se prindă dresurile, îmbolmăji Moş-Babă prânzul, îndrugând, de una singură, vrute şi nevrute, când pe seama iepii, când pe cea a flăcăului, când pe seama amândurora şi a lumii întregi.

— Na, mămăligă cu brânză, caş, urdă, lapte dulce şi lapte acru, îi zise ea feciorului, trântind blidele şi ulcicile pe masă, mâncă şi te satură până adăp şi cearsăl eu caii, ca să-ţi poţi lua surzuiala după cum ne-a fost învoiala.

— Nu te osteni, tete-mătuşă, că tot acolo ajungi! zise Copil.

— Om vedea noi care unde-ajungem! răspunse Moş-Babă trântind uşa după ea.

Când o auzi, i se făcu flăcăului minten de mâncare ca la câine de mere pădureţe. Se puse totuşi să îmbuce ceva, socotind că la aşa vorbe îi mai bine să fie sătul şi în putere.

Cum mânca el, mai de silă, mai de milă, că nu-i prea crescuse mustaţa în oala cu lapte, hopa un şoricuţ, cât un bănuţ şi tare sprintenuţ.

— Chiţ-chiţ-chiţ! Chiţ-chiţ-chit! chiţăi el subţirelsubţireluţ, dând fuga ocol mămăligii.

Vai de mine, bine-mi pare,
Că văd mămăliga mare!
Când o văd pe cârpător,
Bat cu pumnu-n piept să mor!

zise el oprindu-se drept dinaintea lui Copil.

— Ei, voinic mai eşti, fârtate! zise Copil uitându-se mirat la el.

— Şi încă ce mă mai fac! răspunse şoricuţul umflându-şi pieptul şi înţepenindu-se pe picioarele dinapoi.

— Bag samă după ce ţi-oi da eu mămăligă...

— Şi brânză! chiţăi el.

— Minten mi-i cere şi capul după cum văd! zise Copil râzând.

— Capul ţi-l dau nu ţi-l cer! răspunse şoricelul voinicește.

— Nu mai spune, chiar aşa? se miră Copil.

— Chiar aşa, măcar că nu te-am băgat eu în târg cu dracul!

— Nu, ce-i drept îi drept! recunoscu flăcăul. Dar cum aşa?

— Iac-aşa c-un sfat bun şi bani de drum, de-ai să mă săruţi şi-n bot de mulţămire! răspunse şoricelul.

— Zău! Atunci na-ţi mămăliga! zise Copil vesel întinzându-i un boţ zdravăn tăvălit prin brânză.

— Sfatul meu, zise şoricelul, când se văzu cu ursu-n braţă, este să-i laşi în plata lor de cai frumoşi pe care ţi i-a arăta Moş-Babă când te-a duce-n grajd să-ţi iei simbria. Cai tot unul şi unul, că de-a-n şir i-a cersălat, i-a lăut şi i-a adăpat zmeoaica, dar care nu-s de nicio treabă, că le-a scos hăpsâna inimile. Uită-te după cel mai pricăjit, mai amărât şi mai necăjit, că ăsta-i calul cu care ţi-i putea face făcuta, vruta şi nevruta, că ăstuia i-a pus drăcoaica toate inimile. Umblă sănătos! mai apucă şoricuţul să spună înainte de a se vârî în gaura lui văzând pe Moş-Babă, venind valvârtej, cu poalele-n brâu şi c-un cal de frâu; un cal şarg, beteag, râios şi bătrân de de-abia era în stare să se poarte pe picioare.

— Hai să-ţi alegi calul! porunci ea, din uşă, flăcăului.

Se duse atunci Copil în grajd. Şi-apoi bine-i spusese şoricelul că acolo era mândreţea cailor de pe lume, că aşa şi era: alb ca zăpada şi cu pas uşor ca un fulg, negri ca întunericul nopţii fără lună, suri ca cenuşa din vatră, roşii ca sângele şi focoşi ca jarul, roibi ţanţoşi şi trufaşi, plăvani sprinteni, cai trăpaşi, huţuli mici cu coama lungă şi comiţul peste ochi, cai dobrogeni, cai de samar, bălani, murgi, bălţaţi şi noni, cu stea-n frunte şi castane la picioare, toţi sclipind de unşi, lăuţi şi cersălaţi ce erau.

— Ce zici, pe care-l vrei? întrebă Moş-Babă purtând caii-ncoace-n-colo, ca să-i ia flăcăului ochii şi borborosind în sine: „N-ai avea parte de bine!"

— Ei, tete-mătuşă, zise Copil, n-am eu faţă de-aşa cai! Dacă-mi dai unul dă-mi-l pe măsura mea, zise el ducându-se drept la calul cel răpciugos ce stătea jos gata să moară. Iaca pe ăsta să mi-l dai! zise el ţinând la sfatul şoricelului.

— Doamne fereşte! sări Moş-Babă ca ieşită din minţi. Ăsta-i chilav, ponihos şi năzuros, dă-l încolo, zise ea crişcând din dinţi. Doară nu ti-i face de minune la lume cu mârţoaga asta!

— M-oi face, nu m-oi face, mie ăsta-mi place! răspunse Copil.

— Bine-bine-ţi place-ţi place, dar la mine nu te gândeşti? La ce-or zice oamenii din sat şi lumea că ţi-am dat aşa simbrie? încercă ea să-l înmoaie simţind că-i câştigă calul.

— Una-i una şi două-s mai multe, tete-mătuşă! răspunse Copil îndârjit. Ce-or zice, ce n-or zice, mie ăsta-mi trebuie şi pace! De mi-l dai bine de bine, de nu, să ştiu măcar că ţi-am slujit de pomană trei ani de zile şi că ţi-ai călcat învoiala ca cela socoteala din târg.

— Nu te arunca aşa, că nu mi-o calc! răspunse Moş-Babă mai mult moartă decât vie de mânie. Ia-ţi calul, dar să nu-mi dai mie de vină, de-i avea cu el pricină la drum.

— Nu te teme, tete-mătuşă! zise Copil. Capul face, capul trage, pe-aci cap să mă mai prinzi!

Zicând asta îşi luă Copil, fără zăbavă, calul, desaga şi oiaga şi porni cale-ntoarsă. Dar pe cât îl trăgea inima pe el să meargă mai repede, pe atât se mişca prăpăditul de cal mai încet. La deal greu, la vale rău, în sus şchiop, în jos olog, pe drumul drept slăbănog...

„Aşa-mi trebuie, dacă am ascultat de mămăligosu' cela, fie-i de bine până i-o fi de cap să-i fie, că numai el m-a făcut cu hâitul ăst de cal!" îşi zise Copil amărât, căznindu-se să-şi pună iosagul pe picioare că, împiedecat cum era, nimerise într-o băltoacă cu mocirlă. „Sfat mi-a trebuit, sfat am găsit!" mai zise feciorul trăgând şi-mpingând la cal. „Măcar că ce-i mai bun cât calul bun că te duce şi te-aduce, nici gândeşti până soseşti!" oftă el.

— Şi eu te-aş duce ca gândul, fecior mândru, prinse calul a glăsui auzându-l, dac-aş fi mâncat, cersălat şi adăpat ca tot omul.

— Păi aşa zi, frate dragă, ca să vin şi eu acasă! răspunse Copil.

Luă atunci feciorul frumos calul de căpăstru, îl băgă în apa unui pârâu ce curgea pe-acolo, îl spălă, îl frecă bine cu un şomoştoc de paie uscate, îl puse să se zbicească şi să se hodinească şi pân- atunci croi un drag de foc din vreo trei stânjeni de lemne, de făcu o pălălaie până la cer şi un munte de jăratec cât Vlădeasa.

— Asta mai zic şi eu viaţă! rânchează calul bucuros când văzu focul, repezindu-se ca apucat la

jăratec.

înfuleca butuci întregi de jar, tropotind din copite, nechezând şi sforăind pe nas de iuţeală şi se stâmpăra cu zăr rece adus de Copil de la stână. Apoi întinzându-se în tihnă, bârgăind sănătos şi scuturându-se zdravăn de vreo două-trei ori, scăpă de tot răul ce fusese pe el şi se prefăcu într-un cal frumos, mândru şi spătos de mai mare dragul.

— Mă mai cunoşti, stăpâne? întrebă atunci calul fălos.

— Cunosc că te-am văzut cu ochii mei, altmintreli cum te-aş putea cunoaşte? îi răspunse Copil, gândindu-se cât de cu păcat grăise pe seama şoricelului.

— Te-ncumeţi să mă încaleci? mai întrebă calul.

— Mă-ncumet! îi răspunse Copil, neştiind ce-i poate pielea.

— Atunci hai! îl pofti calul şi se urcă cu el, cât ai clipi, până-n înaltul cerului şi tot într-atât îl coborî pâri la pământ; apoi se înălţă din nou cu el ca fulgerul până la nori şi tot ca fulgerul se repezi cu el înapoi spre pământ şi încă o dată zbură cu el în văzduh şi ca gândul de repede îl aduse de unde au pornit. Când se văzu Copil cu picioarele pe pământ era galben ca ceara şi mai mult mut de spaimă.

— Ce fu asta, frate? bâigui el abia-abia.

— Ce să fie? Ia, ţi-am arătat şi eu ce pot! răspunse calul şi ce spaimă am tras şi eu de trei ori cât am mâncat bătaia morţii pentru tine!!! Amu, că m-am răcorit, vorba aia, porunceşte unde şi cum să te duc, stăpâne dragă!

„Ce mai? are şi calul dreptatea lui" gândi Copil lăsând-o într-atâta." Apoi porunci:

— Să mă duci ca gândul la Spânu' cu trei peri în barbă cum îi place aşa face!

Şi numai ce grăi, că se şi pomeni Copil lângă fântâna Spânului. Aci Urăla cosea, credincioasă îl aştepta.

Când s-au văzut ei la faţă,
S-au prins în braţă,
S-au sărutat cu dulceaţă,
Cu dulceaţă şi cu dor,
Nevastă cu soţior!

Apoi îşi sui Copil nevasta pe cal şi porni cu ea către casă.

Atunci răncheză calul Spânului din fundul grajdului o dată aşa tare, că era să hâiască casa stăpânului său cu grajduri cu tot.

— Da' ce lovi-te-ar guta ai? Ce rânchezi aşa pogan? întrebă Spânul scos din ţâţâni cum îl sculase calul din somnul de după-amiază.

— Ce gută să am, stăpâne? Iaca pe buna stăpâna noastră o fură bărbatu-său cel dintâi!

— Aşa? întrebă Spânul repezit.

— Aşa! răspunse şi calul repezit.

— Putem bea, putem mânca? mai întrebă Spinul.

— Poţi pe raiul mâne-ta, că ăsta-i frate-meu Parpangel, cu treisprezece inimi în el, şi pe ăsta nu-l putem ajunge cu una cu două că eu am numai douăsprezece! răspunse calul râcâind de ciudă locul cu copita.

Atunci se aruncă Spânul pe cal şi porni ca o vijelie pe urma lui Copil şi într-o clipită fu ca la o bătaie de puşcă de el, dar de putut nu-l putu ajunge, oricât se strădui, oricât se osteni. De la o vreme, pierzându-şi Spânul răbdarea, dădu calului un pinten ascuţit şi-i strigă:

— Zi-i măi lui frate-tău să se mântuie de Copil, să-l dea de pământ, ca să se facă numai mic şi bucăţele, bun de ulcele şi să vină să trăiască la mine, la iesle cu tine.

— Ba mântuie-te tu de Spân! răncheză Parpangel din mers răspunzându-i frăţâne-său după cum îl învăţase Copil. Dă-l tu pe el de pământ, ca să se facă mic şi bucăţele bun de ulcele şi vină tu să trăieşti cu noi, că numai cu ovăz fiert în lapte dulce ne-or ţine stăpânii, mai zise el.

Se burzului atunci o dată calul Spânului, se zborşi din răsputeri la stăpân şi, opintindu-se pe picioarele dinainte, dădu cu el de pământ cu picioarele dinapoi, de se făcu numai mic şi bucăţele, bun de ulcele. După aia, adunându-se fraţi-caii între ei, se pupară-n bot de bucurie că s-au întâlnit şi c-au biruit să fie iară împreună când de copii se pripăşiseră ei prin străini, nemaiştiind unul de altul.

Apoi îşi luară Parpangel stăpânul şi calul Spânului stăpâna şi porniră cu toţii încet către casă. Adia un vânt dulce aplecând holdele coapte încoace şi-ncolo. Copil şi Urăla treceau pe lângă ele ascultându-le glasul molcom ca un cântec de leagăn. Umblară aşa petrecuţi de foşnetul spicelor, ţârâitul greierilor şi ciripitul păsărilor, până mai către seară, când ajunseră sănătoşi acasă la zmeul cel mic. Apoi n-am eu cuvinte să vă pot povesti, dragii mei, ce bucurie îi învălui pe Buna şi pe bărbatul ei când îşi văzură fratele şi cumnatul sănătos, cu ce drag o cuprinseră pe cumnata lor Urăla, pe ce ospăţ se aştemură şi cum se veseliră ei trei zile şi trei nopţi, cum porniră apoi la zmeii ceilalţi, unde mai arăduiră câte un ospăţ pe cinste şi pe omenie ca viaţa să ne ţie

Cu zamă de zenghe-zungă,
Să fie şi să ajungă!

cum îşi luară, după aia, nevestele şi plecară la Vai împărat care, de bucurie că-şi văzu fata şi ginerele sănătoşi, le mai întinse o masă împărătească, norocul să-l trăiască,

Cu zamă şi cu piftie,
Numai chişca să ne ţie!

şi cum s-au luat apoi cu tot alaiul la Băl împărat.

Ce vă pot povesti însă mai departe, cu vorbele ce am, este că ajunşi acolo bătură frumos la uşa omului.

— Cine-i? întrebă împăratul auzind bătându-i-se la uşă în puterea nopţii.

— Eu! răspunse careva de-afară.

— Care eu? Poftim în casă să ne vedem la faţă, să ştiu cine eşti şi ce pofteşti! zise împăratul cu glas tremurat, că de-amu era bătrân ca vremea şi plăpând ca un pui golaş de rândunică.

— Iaca ce poftesc, tătucă! zise atunci Copil intrând în casă cu toată hărmălaia după el, de i se umplu dintr-o dată împăratului casa de veselie şi bucurie.

Nu ştia, bietul de el, la care să se uite mai întâi şi mai cu drag, la Frumoasa, că tot frumoasă rămăsese, la Harnica, ale cărei mâini tot tară hodină erau, la Buna lui cea dragă, la gineri, la fecior, la nora cea tânără, frumoasă, harnică şi bună? îşi muta ochii când la unul, când la altul, şi nu se sătura văzându-i. îi puse apoi împăratul să povestească care pe unde a umblat, care ce-a pătimit, ce trai şi ce viaţă au dus, cu cine s-au luptat, cum au răzbit, de s-au gândit vreodată la el şi la casa părintească.

Apoi dimineaţa trimise împăratul chemători în toate părţile, să vestească patru nunţi odată ca-n poveşti şi să poftească lumea a-i cinsti casa şi masa, mirii şi mireasa. începură atunci să vină oameni la ospăţ, care călări, care cu carele trase de câte patru boi cu lanţ în coame, care cu căruţele mândru aşternute cu lăicere, şterguri învârstate, perini cu alesături, care încet pe jos, dar toţi în straie de sărbătoare scuturând ploştile cu răchie şi chiuind:

Aşa zice mirele:
Ţine-mi doamne, zilele Şi-mi lungeşte viaţa,
Să trăiesc cu mireasa!

chiuiau bărbaţii. Femeile nu se lăsau nici ele:

Aşa zice mireasa:
Ţine-mi, doamne, viaţa Şi-mi lungeşte zilele Să trăiesc cu mirele!

Cele mai rele de gură încă chiuiau piţigăiat şi iute ca paprica:

U-iu-iu, pe dealul gol,
Că mireasa n-are ţol,
Da' i-a face mirele,
Dac-a tunde câinele!
U-iu-iu, mirele mare, în picioare cizme n-are,
Da' i-a face socru-su Când a beli bivolu'!

Iac-aşa cu strigături, ponturi şi dresuri, cu zicale şi cu glume, cu cântece, joc şi voie bună se încinse o nuntă de ca aia nici n-am văzut de când sunt, măcar că am şi eu vreo mie-două de ani şi nici nu cred c-oi mai vedea chiar de-aş mai trăi pe-atâta. Da' de-aş mai trăi pe-atâta, zău, i-aş mai lăsa şi pe alţii să moară, iar eu m-aş da după încă un purece,

Ca să-l bag în ogradă,
Să-l bat românește,
Să-mi scape înc-o poveste,
Tot aşa frumoasă
Să vi-o spun dumneavoastră!

Grigore Băjenaru – Fata din dafin

A fost odată un împărat ca toţi împăraţii. Şi a dobândit abia la bătrâneţe un fecior, care, de cum s- a născut, a început să plângă: şi plângi... şi plângi, dar nu aşa ca toţi copiii, să mai stea şi el acolo, o clipă, două, ca să răsufle şi să se odihnească. Aş... ăsta plângea întruna, de să-şi rupă bai erele inimii şi nu alta.

Acu', împăratul şi împărăteasa au căutat să-l domolească cu fel de fel de vorbe şi mângâieri, zadarnic însă. Atunci, doica feciorului de împărat i-a spus:

— Măria ta, făgăduieste-i că i-o dai de mireasă pe Fata din Dafin şi-o să tacă!

— Oare?! întrebă împăratul cu mirare, crezi, doică? Să încerc. Hai, taci, dragul tatii fecioraş, taci că ţi-oi da de mireasă pe Fata din Dafin, hai, taci cu tata!

Şi iată că, la aceste vorbe, copilaşul împăratului mai dădu un chiot şi apoi treptat, treptat, încetă plânsul, oftând obosit şi începu să gungurească vesel.

împăratul spuse uşurat:

— Of, că mi-a scos peri albi, numai în câteva ceasuri. Da' tu de unde ai ştiut, doică, de Fata din Dafin?

— Iacă am visat întâmplarea asta, măria ta, răspunse doica şi văd că s-a potrivit visul, spre binele nostru al tuturor.

Dar anii trecură repede, uşor, pe nebăgate în seamă, şi Graur, cel cu părul de aur, fecioraşul de împărat se făcu de însurat. Şi cum s-a întâmplat n-aş putea să vă spun, a aflat pesemne de la slujitori că mireasa făgăduită lui, încă din pruncie, e prea frumoasa Fată din Dafin. Hai la împărat şi împărăteasă, aşa pe nepusă masă, să-i întrebe de mireasă.

— Măriile voastre, tată şi mamă, am venit să vă spun că eu plec.

— Cum aşa, netam, nesam? grăi foarte uimit împăratul.

— Unde pleci, dragul mamei? îl întrebă împărăteasa îngrijorată.

— în larga lume, le răspunse Graur, să-mi caut mireasa pe care mi-aţi fagăduit-o de la naştere chiar.

împăratul sări ca ars:

— Da' cum asta, fecioraşul tatii?! Am aruncat şi eu o vorbă aşa, în vânt, şi tu o iei de bună?

— Taică, eu, dacă mai stau, mă topesc de dorul ei ca o lumânare. Aşa că, fără tocmeală, să-mi dai bani de cheltuială, paloş, cal de călărie, că eu plec după soţie.

— Apoi, dacă aşa mi-a fost zisa, oftă împăratul din greu, cată dar a mă ţine de vorbă, ce pot face alta? Du-te în grajdul meu şi alege-ţi ce cal voieşti: iar ca paloş, iată-l, ţine-l pe al meu, că-i uşor ca un resteu, însă taie îndesat, de-ai zice că-i fermecat!

Şi împăratul îi dete lui Graur paloşul său din tinereţe, oftând cu inima grea de grijă.

Şi, ce să mai lungim mult vorba, hai să pornim şi noi la drum împreună cu Graur, feciorul de împărat, noi în gând şi tot pe jos, el pe cal că-i Făt Frumos. Dar ce cal avea să nu mă întrebaţi... cal năzdrăvan, care vorbea ca oamenii, ce mai tura vura? De mers nu mai vorbim, cât drum făceau alţi cai în zece zile, al lui Graur îl făcea într-o singură zi. Aşa că iată-i ajunşi, curând după ce plecaseră, în apropierea unei câmpii cu cele mai frumoase şi mai înmiresmate flori din lume.

Calul nechează uşor şi-l strigă pe Graur, trezindu-l din toropeala în care căzuse:

— Stăpâne, hei, stăpâne!

— Ce-i, Roibule, tresări Graur.

— Stăpâne, până acum drumul a fost o joacă, dar, de aci înainte, vine greul, să ştii. Ai multe de intâmpinat şi de n-oi face cum te povăţuiesc eu, nu va fi bine. Ni se va trage moartea amândurora.

— Ce spui? Chiar aşa să fie?! se miră flăcăul.

— Aşa şi nu altfel, doar ştii bine că sunt cal năzdrăvan. Ia seama la ce-ţi spun acum: iată, în faţa noastră se întinde cât vezi cu ochii o câmpie cu tot soiul de flori.

— Ah, le văd frumuseţea şi le simt mireasma îmbătătoare, răspunse Graur încântat. Stai o clipă aci, Roibule, să culeg un mănunchi pentru Fata din Dafin.

Dar calul, nechezând puternic, strigă repede:

— Ba nici gând de aşa ceva, stăpâne, că astea-s flori vrăjite şi, de atingi cumva pe vreuna din ele toate se înalţă asemenea unor copaci uriaşi, se abat asupra noastră şi ne strivesc sub greutatea lor ca pe nişte biete furnici. Aci ne rămân oasele.

— Atunci cum vom putea oare să trecem printre flori fără a le atinge? întrebă uimit Graur.

— Hei, răspunse calul cu mândrie, nu degeaba eşti cu mine. Cunosc o potecă tainică, de nimenea ştiută. Vom merge pe acolo la pas, cu cea mai mare grijă, şi vom scăpa cu faţa curată. Numai ţin-te bine şi strânge-mi spatele tare cu genunchii.

Dar florile ce se legănau la suflarea uşoară a vântului în dreapta şi în stânga potecii prinseră a răspândi o mireasmă ameţitoare. Graur îi strigă calului:

— Ia te uită, Roibule, toate florile din preajma noastră şi-au ridicat capetele către noi şi par a ne zâmbi.

— Fă-te că nu le vezi, îi spuse calul cu asprime.

Dar florile începură deodată să grăiască cu glasuri subţiri şi dulci de nespus:

— Făt Frumos, Făt Frumos, culege-mă pe mine, că îţi voi înmiresma toată casa.

— Ba culege-mă pe mine, Făt Frumos, că eu nu mă ofilesc niciodată.

— Mai bine pe mine, şi răsădeşte-mă în grădina ta, Făt Frumos, şi n-o să-ţi pară rău!

Şi deodată, Graur, încântat peste măsură de florile fragede, înmiresmate şi colorate aşa de frumos, de parcă ar fi căzut curcubeul pe acea pajişte minunată, îi porunci calului:

— Opreşte-te, Roibule, vreau s-o culeg pe aceasta de lângă mine, că prea e frumoasă.

Dar calul îi răspunse supărat:

— Nu, stăpâne, de-i aşa,
Eu te-asvârl pe loc din şa,
De ţi s-a făcut de moarte,
Şi plec singur mai departe!

Graur îşi veni în fire numaidecit zicând:

— Ba nu, Roibe, mă trezii,
Du-mă înainte, hiii!

Dar, deodată, calul nechează de se cutremurară văile şi grăi puţin speriat:

— Stăpâne, ţin-te bine că sar!

Un vaiet mare ca de furtună grozavă se auzi şi calul spuse de astă dată liniştit:

— Ah, bine că scăparăm!

— Dar ce s-a întâmplat? voi să ştie Graur.

— N-am băgat de seamă o floare cu rădăcina scoasă ce crescuse tocmai în mijlocul potecii şi am călcat-o. Noroc că eram la sfârşitul drumului. Hai, stăpâne, că acum pornim ca vântul. Iată, aceasta este pădurea cu pasări vrăjite, care îţi cântă de-ţi farmecă auzul, ca să te piardă, îndemnându-te să le iei cu tine.

— O, din partea asta, nicio grijă, Roibule, zise Graur.

— De, de, răspunse calul îndoielnic, teamă mi-e să nu te încânte cu ghiersul lor neasemuit

de frumos.

Într-adevăr că o sumedenie de pasări cântătoare: privighetori, sticleți, scatii, florinți, mierle, cintezoi, ciocârlii și pitpalaci se întreceau și cântau de te simțeai ridicat în slavă.

Și, deodată, și păsărelele, ca și florile, începură să vorbească cu grai omenesc și să-l ademenească pe Graur care era cu totul fermecat de minunatele lor cântece:

— Făt Frumos, Făt Frumos, ia-mă la tine în casă și-am să-ți cânt în fiecare noapte până-n zori, îi grăi privighetoarea.

— Ba pe mine, Făt Frumos, că eu am să-ți cânt și ziua și noaptea, spuse florințele.

— Ba, mai bine, ia-mă pe mine, Făt Frumos, că am penele pestrițe și gușa roșie, îi fluieră sticletele îmbietor.

Și iarăși fermecat, ca și de flori, Graur strigă:

— Stai, Roibule, să-l prind pe sticletele ăsta, că-i mai frumos decât toate și are un cântec de te slăvește.

Dar calul, înțelept, îl sfătui așa:

— De te amăgești, stăpâne,
Nu apuci ziua de mâine!
Ține-te bine și fii tare,
Nu-ți pese de-a lor cântare!

Și bietul Graur, scuturându-se ca trezit din vis, îi șopti calului cu drag:

— Mulțumesc, Roibuțul meu,
Iarăși mă scăpași din greu!

Dar deodată se auzi un vuiet groaznic și zgomot mare de pasări, zburătăcind înnebunite, iar calul strigă înfricoșat:

— Ține-te bine, stăpâne, că sar. Scăparăm și acum.

— Dar ce s-a mai întâmplat, Roibule? întrebă Graur mirat.

Iacă un afurisit de scatiu a picat, chiar în fața copitelor mele și, fără să vreau, l-am atins pe-o pană. Dar noroc că ne aflam la marginea pădurii. Și acum ascultă-mă cu multă luare-aminte, stăpâne; până aci ce-a fost a fost floare la ureche, dar de aci înainte să fii cu multă băgare de seamă; trei primejdii mari ne așteaptă să ne abată calea dreaptă!

— Cum așa, Roibuțul meu, se neliniști Graur:

— Iată, spuse calul năzdrăvan, acum intrăm pe tărâmul foamei, al setei și al somnului. Până unde ne aflăm noi acum să știi că au mai răzbit mulți flăcăi viteji, dar aci le-au rămas oasele, fiindcă n-au ascultat sfaturile primite.

— Ce spui? se miră flăcăul puțin speriat. Și ce trebuie să fac?

— Tocmai că nu trebuie să faci nimic din ce vei fi ispitit să faci, îl sfătui calul, și vom scăpa și de astă-dată cu fața curată. Dar iată că am ajuns.

Graur nu mai văzuse în viața lui asemenea livezi și nu mai contenea să se mire:

— Tii... ia te uită ce bogăție de roade la pomii ăștia și aci văd crescând laolaltă: cireșe, vișine, caise, piersice, mere, pere, rodii, portocale, smochine și curmale. Toate coapte în același timp! Toate bune de mâncat! Și ce struguri frumoși: unii cu boabele galbene ca de aur și alții cu boabele ca frunza ruginită de toamnă. Ah, nu mai pot de foame! Stai mai încet, Roibule, te rog, să rup măcar o pară de asta tămâioasă, că-mi lasă gura apă, nu mai pot răbda.

Dar calul dădu un nechezat puternic și spuse înfuriat:

— Ce-ți spusei adineauri, stăpâne? Ai și uitat?

— Ah, da, se potoli Graur, mi-am adus aminte: să nu mă las ispitit. Acu', parcă mi-a trecut foamea cea grozavă. Ce ciudat! Dar să ne oprim puțin măcar la izvorulacesta limpede, cu apa cum e cleștarul, mă sting de sete și mi-e cald cum nu mi-a mai fost niciodată până acum. Stai, Roibule, îți zic.

— Ba, stăpâne, ba, grăi calul, şi mie, vezi, îmi atârnă limba afară din gură de sete şi totuşi nu mă adăp, că nu vreau să-mi fie pentru cea din urmă oară.

— O, mi-e de-a mirare, oftă Graur liniştit, iată că îndată ce m-am îndepărtat de izvor mi-a trecut şi setea ca prin farmec.

Mustrător, calul îi spuse:

— Văzuşi, stăpâne, văzuşi.

Dar iată că Graur începu să caşte de să-şi rupă fălcile:

— Aaa, da' ce somn m-a cuprins aşa, deodată!

Şi atunci se auzi un glas îmbietor şi dulce de fată, glasul ierbii de câmp:

— Făt Frumos, Făt Frumos, dă-te o clipă jos, pe covorul mătăsos, să te mângâie o clipă blinda somnului aripă!

Graur căscă şi mai tare cuprins de un somn de nebiruit. El spuse:

— Aaa, ce iarbă moale bună de dormit. Stai, Roibuţule, puţin, că mă prinde somnul lin, mergi mai uşor să mă ţin de gâtul tău şi să aţipesc câteva clipe măcar că nu mai pot.

Dar calul, nechezând puternic, îl scutură de câteva ori şi-l trezi:

— Ba, stăpâne, ba şi pe mine m-a podidit somn greu ca de plumb, de abia îmi mai târii picioarele şi iată că merg înainte. Scoate-ţi paloşul îndată şi creştează-te puţin la un deget până la sânge şi ţi-o trece somnul îndată.

Şi flăcăul făcu întocmai cum îl sfătuise calul şi se trezi deodată înviorat.

— Ei, dar ce-i asta? se miră el, acum nu mai simt pic de somn, parcă m-am trezit dântr-un vis ameţitor.

— E, că am trecut de hotarul ispitelor, stăpâne, îl lămuri calul. De acum, drumul ne duce neted până la Fata din Dafin. Am ajuns pe calea dreaptă, dar primejdii tot ne aşteaptă.

Merseră ei cale lungă fără a mai fi supăraţi şi opriţi în drum de nimica. Şi, deodată, în faţa ochilor lor uimiţi, se ivi o lumină uriaşă tare îndepărtată.

— Hei, Roibule, ce-o fi strălucind aşa de puternic, întrebă Graur, colo, în fund, la marginea câmpiei, de parcă ar fi o piatră nestemată cu mii şi mii de ape şi lumini?

— Văd şi eu, stăpâne, răspunse calul, părea a fi o stea, dar într-adevăr ce e n-aş putea spune! Puterea mea de năzdrăvan până aci, la hotarul ispitelor, a fost. De acum înainte, ne vom călăuzi şi noi după cum ne va tăia capul.

După ce mai făcură o bună bucată de drum, iată că în dreapta lor, ascunsă de viţă sălbatică verde şi zorele albastre se ivi o colibă sărăcăcioasă. Pe hornul ei ieşea o şuviţă de fum alburiu, semn că era locuită de cineva.

Dar Graur nu voi să se oprească. El dorea să ajungă cât mai degrabă la Fata din Dafin. Nici nu mai ştia câte zile sau poate luni chiar, se scurseseră de când plecase el de acasă, şi ardea de nerăbdare să ajungă la capătul călătoriei sale. Şi apoi îi era tare dor de părinţi şi mai cu seamă de maică-sa pe care o lăsase pierdută, cu lacrimile în ochi.

Iată, însă, că dinspre căsuţă se auzi un scârţâit prelung de uşă neunsă, iedera bogată se dete la o parte şi în prag se ivi un moşneag. Dar ce moşneag?! Sprâncenele îi crescuseră atât de mari, încât îi acoperiscră ochii; mustăţile îi acopereau gura; barba albă colelie îi ajunsese la brâu şi părul îi învăluia gâtul şi urechile, nepieptănat de un veac.

Se auzi un glas gros, răguşit, lipsit de putere, dar plăcut, prietenos:

— Cine-mi tulbură liniştea pustietăţii mele?

— Un drumeţ cu calul său, moşule! răspunse Graur cu bunăcuviinţă. Dar dumneata cine eşti?

— Eu, un biet unchiaş uitat de vreme, răspunse bătrânul înduioşător. Fii bun,rogu-te, drumeţule, apropie-te de mine şi tunde-mi sprâncenele, că nu mai văd bine din pricina lor, şi mustăţile, că nu mai pot mânca de lungi ce mi-au crescut, şi barba, de care mi se prind scaieţi şi ciulini, şi părul care mă apasă pe cap şi-mi ţine cald de nu mai pot.

— Of, moşule, răspunse flăcăul cu milă, măcar că mi-e tare degrabă să ajung acolo unde am pornit, dar nu mă lasă inima să plec de aci fără a-ţi da o mână de ajutor. Văd că într-adevăr, aşa cum eşti,

duci o viaţă tare chinuită!

Şi sărind de pe cal grăi:

— Hai, Roibule, tu du-te şi paşte iarba asta verde şi grasă, până îl tund eu pe bunicul.

într-un târziu, Graur grăi cu multă bucurie:

— Eşti gata! Ei, cum te simţi? Ia priveşte cum arăţi, colea în luciul paloşului meu, că e ca o oglindă!

— A, să trăieşti, dragul moşului, spuse fericit bătrânul, că nu ţi-a fost silă de bătrâneţele mele şi m-ai ajutat. Parcă sunt alt om acum şi parcă am întinerit cu douăzeci de ani. îţi mulţumesc, să trăieşti!

— Acu te las sănătos, bunicule, spuse Graur, şi el tare mulţumit, şi, de m-oi mai întoarce pe-aci, trec şi pe la dumneata să te cercetez ce mai faci şi cum te mai simţi.

— Ei, dragul moşului, grăi bătrânul tainic, de-i voi sau ne-i voi pe la mine tot mai vii. He, hei, mulţi tineri s-au perindat pe aci, prin faţa colibei mele, în drum către palatul Fetei din Dafin, unde te duci şi tu şi care se înalţă hăt departe, la marginea acestei câmpii, dar nu se vede de aci decât în zori, când se ridică ceaţa ce-l înconjoară.

— Aşadar e pe aproape palatul Fetei din Dafin, moşule? întrebă Graur cu sufletul la gură.

— E, zise moşul iarăşi tainic, e pe aproape şi nu prea. Dar mai îngăduie, rogu-te, un bob zăbavă şi rău n-o să-ţi pară de această pierdere de vreme. Apoi rosti în şoaptă, ca pe o vorbă de taină: că eu oi fi cine sunt, dar nu ce crezi dumneata că sunt.

— Cum aşa, că nu pricep, bunicule? spuse Graur mirat.

— Dacă vei avea răbdare să mă asculţi, continuă moşul, vei pricepe îndată, nepoate. Mai întâi se cade, însă, să te omenesc. Poftim, deci, în coliba mea, să guşti din pâinea plămădită şi coaptă de mine la ţest, să mănânci mere domneşti şi struguri tămăioşi şi să bei din vinul făcut de mine, că-ţi va prinde tare bine... şi ascultă:

— Bunicule, m-am făcut numai urechi! spuse Graur, dornic ca un copil să audă cât mai degrabă povestea.

Şi moşneagul începu:

— Cum îţi spuneam, flăcăule, mulţi feciori de domni şi împăraţi au trecut pe la mine în drum spre Fata din Dafin, dar niciunul nu s-a milostivit de rugăminţile mele, să mă ajute în restriştea în care mă aflu aci, aşa precum ai făcut tu, ci au plecat înainte, nepăsători, dar înapoi nu s-a mai întors niciunul.

— De ce, moşule? abia şopti Graur înfiorat.

— Fiindcă n-a fost cine-i povăţui ce să facă şi s-au sfârşit de oboseală.

— Cum aşa, de oboseală?

— Iacă bine! Ian priveşte pe fereastra asta, ceaţa s-a ridicat binişor acum şi de aci poţi vedea palatul Fetei din Dafin.

— Se vede bine chiar, şi până acum n-am văzut ceva mai minunat! spuse încântat peste fire Graur.

— Pentru că nici nu se află pe lume un palat asemenea acestuia ce-l vezi strălucind, zise bătrânul. S-ar părea că-i la o fugă de cal de aci, aşa-i?

— Chiar aşa.

— Ei, dar dacă ai să porneşti de aci călare sau pe picioare, pe măsură ce-ai să mergi spre el, socotind că ajungi curând-curând, la poalele lui, palatul se îndepărtează.

— Auzi colo, se minună Graur.

— Stai tu pe loc, continuă moşul, stă şi el, porneşti tu din nou către el, iarăşi se îndepărtează şi de multe ori îţi piere chiar din vedere, precum fata morgana pe bărăganele pustii, la vreme de arşiţă şi secetă cumplită când te stingi de sete.

— Cum aşa, bunicule, spune-mi, te rog?

— Vezi dumneata, nepoate, că palatul este vrăjit şi i se spune numai palatul Fetei din Dafin, dar această preafrumoasă fată nu mai locuieşte în el, ehei, de ani şi ani.

— Tiii, puteam să alerg eu mult şi bine, se înfioră Graur.

— Aşa au păţit toţi cei câţi

au pornit după Fata din Dafin şi ţi-am spus: au pieritde osteneală şi n-au mai avut putere să se întoarcă.

— Şi Fata din Dafin unde-şi are sălaşul? voi să afle Graur.

— Păi de ce crezi că-i spune Fata din Dafin? îl întrebă moşul cu şiretenie. Ea locuieşte într-o grădină fermecată, cu un singur pom, un dafin mare, frumos, răsmuros, care este casa fetei. Sumedenie de flori înmiresmate şi stoluri de pasări cântătoare înconjoară dafinul. Dar fiindcă ai fost milostiv cu mine şi te-ai oprit să mă ajuţi, cu toate că te grăbeai tare, vraja Fetei din Dafin s-a destrămat pe jumătate. Am să te ajut şi eu, desvăluindu-ţi taina palatului şi a grădinei cu un singur pom: dafinul.

— O, spune-mi, bunicule, spune-mi, îl rugă flăcăul bucuros. Dacă ai şti ce mult îmi plac poveştile adevărate.

— Apăi că mai adevărată ca asta nici nu poate fi alta, întări moşul. Ascultă dar: a fost o dată de demult o fată frumoasă care se îndrăgostise de un flăcău şi el frumos şi voinic, pe care-l chema Dafin. Dar mama fetei nu-l dorea pe acesta de ginere, pentru că era un biet grădinar şi atâta tot. Că, vezi dumneata, eu uitai să-ţi spun, mama fetei era fiică de împărat şi tatăl fetei împărat şi el. Tatăl fetei îl iubea pe Dafin că acesta era tare harnic şi priceput grădinar. îi făcuse dintr-o câmpie seacă, un rai de flori şi pomi, străbătut de ape curgătoare şi înveselit de pasări cântătoare. Şi odată, când mama fetei era plecată la părinţii ei, cei doi tineri, numai cu voia tatălui fetei, se cununară în taină. Peste un an dobândiră o fată de o rară frumuseţe, cum nu se mai văzuse copil pe pă-mânt. De bună seamă că acum s-a aflat totul. Atunci, mama fetei, care era şi o mare vrăjitoare, l-a prefăcut pe tânărul ei ginere, nedorit de ea, în pomul ce-i poartă numele, adică în dafin; pe fiică-sa a încuiat-o cu nouăzeci şi nouă de lacăte ferecate în palatul ăsta pe care-l vezi, iar pe fetiţa lor a blestemat-o să locuiască întotdeauna în dafinul din grădină, până va veni un tânăr care să fie în stare s-o scoată din locuinţa ei; iar pe bunicul fetei l-a blestemat să se urâţească, să trăiască departe de lume ca un pustnic, cu dorul de fiica şi nepoţica lui, să-i crească părul, barba şi sprâncenele mari şi să-l împiedice să ducă o viaţă omenească până se va milostivi de el un călător...

Când bătrânul ajunse cu povestea aci, Graur sări în sus şi spuse cu duioşie:

— Cum, moşule, dumneata eşti bunicul Fetei din Dafin?

— Eu, preaiubite nepoate! răspunse bătrânul surâzând trist.

— Şi bunica Fetei din Dafin? întrebă repede Graur.

— A vegheat până acum asupra vrăjitoriei sale şi ţi-a scos în cale tot soiul de primejdii, pe care le ştii, că doar trecuşi prin ele.

— Şi acum ce-mi rămâne de făcut spre a împrăştia vraja? întrebă Graur cu sufletul la gură.

— Să faci întocmai ce-ţi voi spune eu, grăi unchiaşul. Ai avut mare noroc că te-a întovărăşit un cal năzdrăvan la toate primejdiile ce ţi s-au ivit în cale. Tot el îţi va prinde bine şi de aci înainte. Iată ce-ai să faci, iar în vremea asta, eu am să caut să-i încurc iţele vrăjitoarei de nevastă-mea, care turbează de mânie că i s-au destrămat farmecele.

Şi moşneagul îl învăţă pe Graur al nostru, cu cea mai mare bunăvoinţă şi dragoste ce să facă.

Călăreţul şi calul porniră din nou la drum şi, peste câteva zile, sosiră într-o dimineaţă senină şi călduţă, la grădina Fetei din Dafin.

— Tii, stăpâne, spuse calul uimit de sumedenia de păsări cântătoare ce zburătăceau prin grădina cu un singur pom, păsăretul ăsta ar fi putut să se ia la întrecere cu cel din tărâmul ispitelor. Dar parcă astea sunt şi mai multe şi cântă şi mai frumos.

— Dar şi despre flori poţi spune că sunt mai multe şi mai frumoase decât acelea ce ne-au întâmpinat! zise Graur. Ciudată grădină cu un singur pom! Dar ce mândreţe de dafin!

— Acu, stăpâne, îl opri calul din vorbă, nu uita ce te-a povăţuit moşul. Eu mă duc şi mă fac că pasc niţel mai încolo, deşi nu prea am ce, că flori n-a mâncat neam din neamul meu, iar iarbă verde nu se prea vede! Dumneata du-te şi ascunde-te în apropierea dafinului, printre lujere, şi fa-te una cu pământul, să vedem ce se întâmplă, ca să ştim ce să facem mai apoi. Iar când oi necheza eu o dată uşor, ridică-te şi intră în vorbă cu fata.

— Bine, Roibule, aşa ani să fac, grăi flăcăul. O, ce plăcut e să stai printre flori! Numai de nu m-o apuca somnul în miresmele astea ameţitoare.

Dar deodată se auzi un freamăt puternic de frunze şi un zgomot de crengi rupte. Dafinul se

despică în două şi din el ieşi o fată faimoasă şi plină de farmec ca o zână din poveşti, care începu să cânte dulce şi mângâios:

— Dafine, iubite tată,
Lasă-n voie pe-a ta fată,
Să colinde prin grădină,
Printre dălii şi sulfină,
Că se va întoarce-acasă,
Mai blândă şi mai voioasă.

Şi atunci, dafinul răspunse şi el tot în cântec cu o voce groasă şi fremătătoare:

— Plimbă-te, copilă dragă,
Că a ta-i grădina-ntreagă.
Să te joci cu mii de flori,
Mândrele tale surori.

Dar deodată, Fata din Dafin tresări la auzul unui nechezat uşor de cal şi şopti înfricoşată către sine însăşi:

— Dar cum de a pătruns calul acesta în grădina noastră fermecată?!

Atunci Graur ieşi la iveală şi, făcând o plecăciune în faţa fetei, grăi cu multă bună-cuviinţă:

— M-a adus pe mine, frumoasă domniţă.

— Ah, ţipă Fata din Dafin înspăimântată, dar tu cum de-ai ajuns până aci şi cum de mai eşti încă în viaţă? se mira ea.

— O, preagingaşă Fată din Dafin, povestea mea nu e prea lungă, dar nu ştiu dacă ai timp s-o asculţi.

— Spune-o, încuviinţă fata, şi apoi am să hotărăsc dacă vei primi pedeapsă sau iertare.

Graur oftă din adâncul inimii şi grăi cu nespusă dragoste:

— încă de când m-am născut, taică-meu şi maică-mea mi te-au făgăduit de mireasă.

— Cum aşa? se-ncruntă Fata din Dafin, voi să ştiu tot, spune mai repede, că nu pot sta în grădină decât atâta timp cât se află şi roua pe flori.

— Ascultă, dar!

Şi Graur îi povesti preafrumoasei Fete din Dafin tot ce se întâmplase îndată după naşterea lui. Apoi isprăvi astfel: aşa am izbutit să mă aflu în grădina ta cu un singur pom, o, preafrumoasă şi preaminunată Fată din Dafin.

Tare bucuroasă, fata îi grăi, sorbindu-l din ochi:

— O, dragul meu, povestea ta a ţinut atât de mult, încât niciun strop de rouă măcar nu se mai zăreşte pe vreo floare sau pe vreo frunză. Iar eu, în lăcaşul meu de ani şi ani, care este dafinul, nu mă mai pot întoarce acum!

— Dar nici nu te mai întorci în dafin, îi răspunse peste fire de bucuros flăcăul. Eu de aci nu plec singur. Vom merge împreună.

Atunci, Fata din Dafin îi grăi cu multă dragoste:

— O, Graur, Graur Făt Frumos, ştii tu de ce-ai izbutit să rupi vraja făcută de bunica mea? Pentru că m-ai rugat să merg eu singură, de bună voie, cu tine, şi n-ai încercat să mă răpeşti, aşa precum au făcut alţii, care nu s-au mai întors la casele lor, ci au pierit pe loc, înălţând pământul acestei grădini. Dă-mi mâna, dragul meu, acum putem pleca în toată liniştea, că nu vom mai întâmpina de aci înainte niciun fel de supărare din partea nimănui.

Dar iată că, după rostirea acestor vorbe, în grădină se stârni un vânt puternic cu bubuituri ca de tunet. Apoi se auziră cântece dulci, melodioase, şi glasul gros al dafinului:

— O, fata mea, multiubită, vino să te strângi în braţe: vraja a fost ruptă, iată că m-am preschimbat iarăşi în om.

Fata îşi îmbrăţişă tatăl fericită şi spuse înfiorată:

— Şi porţile palatului nostru s-au deschis, multiubite tată, iată maica mea vine către noi,

plângind de bucurie.

Şi deodată, ca prin farmec, un rădvan împărătesc ce venea în goană huruind, cu cai sforăitori, se opri în faţa lor. Vizitiul, pocnind de câteva ori din biciul său înflorat, strigă de le asurzi urechile:

— Pttrruuu, cai năzdrăvani! Poftiţi de vă urcaţi, măriile voastre, că ne aşteaptă părinţii preafericitului Graur, cu sufletul la gură. De când le-a plecat feciorul, ei întruna i-au dus dorul. Pâini şi cozonaci frământă, s-avem ce mânca la nuntă. Dii, căluţi, zburaţi acasă, că mireasa e frumoasă... şi mirele la fel este, ca sfârşitul din poveste.

Maria Itu – Fecioruţ din brusture

A fost odată ca niciodată că de n-ar fi fost nu s-ar fi pomenit. A fost odată, într-un sat, hăt la un capăt de lume, o biată femeie săracă, de mai săracă nici că se putea. Ba pe deasupra era şi singură pe lume. N-avea şi ea acolo, ca tot omul, un suflet cu dânsa care să-i mai îndulcească zilele cele negre ale bătrâneţelor, afară de lighioanele de pe lângă casă: o mieluţă, un purcel, vreo două-trei găini, tot pe-atâtea raţe, gâşte şi altele.

„Doamne, doamne, grea boală casa goală!" se gândea ea, câteodată pe când îşi păştea liniştită mieluţa. „Oare m-oi mântui din lumea asta fără să las măcar o umbră-n urma mea?" se mai gândea ea tot atunci supărată din cale-afară. Apoi, cu supărare, fără supărare, vă spun eu drept dumneavoastră, asta cam aşa se arăta, vezi că nu mai poţi băga găina înapoi în oul din care a ieşit.

Alte ori, mai ales când auzea atâtea şi atâtea poveşti cu copii răi, neascultători, mincinoşi şi obraznici, gândul femeii se strămuta:

Cine are să-i trăiască,
Cine nu să nu-i doarească!

îşi zicea ea atunci îmbărbătându-se şi aşa se mai stâmpăra o vreme până când începea din nou a se gândi şi a se socoti cum i-au trecut zilele una după alta tară să aleagă nimic din ele.Eh! îşi alunga ea atunci gândurile cu mâna şi-şi zicea:

Ce-a fost, a fost,
Ce-a mai fi
Om mai vedea, dac-om trăi !

Azi-aşa, mâine-aşa, până într-o zi când îi fu dat femeii să se-aleagă cu ce nici prin cap nu-i dase, nici în vis nu visase. în ziua aceea îşi sumese şorţu-n brâu, ca de obicei, şi porni după buruiene la porc. Culegea cu spor că dracul de godac tropotea podeaua coteţului încă de cu noapte şi guiţa de mama focului cât îl ţinea gura şi puterile, gândeşti că amu îl belea careva.

— Tugo-ţugo, ţugo-ţugo cu mama! îi strigă ea purcelului din bătătură ca să-l mai domolească.

— Tugo-ţugo, ţugo-ţugo! se auzi atunci un ţocăit de copil, dintre buruieni, îngânând-o.

Auzindu-l, pe loc lepădă femeia cât colo secerea cu care lucrase şi începu a căuta cu de-amănunţelul printre buruieni, până când dădu cu ochii de un copiluţ, bălăiuţ şi dolofănuţ de mai mare dragul. Era aşezat pe-o frunză de brusture şi-şi mozolea mânuţele, bagsamă de flămând ce era.

— Hai, mămucă dragă! zise el nerăbdător femeii când o văzu, că tot m-or mâncat ţânţarii şi m-or băşicat urzicile aşteptându-te.

Când îl auzi ea că-i zice mamă, când îl văzu cât de arătos şi mintos era, se aplecă repede, îl luă frumos cu brusture cu tot, îl puse în poală şi-l duse fuguţa acasă. Aici nu mai încăpeai de răul găinilor şi puilor, al raţelor şi gâştelor dar mai ales, de cel al purcelului care te scotea din casă cu guiţăturile lui. Numai că femeia n-avea amu rând de năcazurile lor, aşa că azvârli un pumn de grăunţe la păsări, umplu vălăul gadinei cu buruieni ca să-l mai ostoiască şi-şi văzu de treabă, că treabă era acu' la casă nu glumă: de scăldat, de lăut, de înfăşat, de legănat, mă rog, copil i-a trebuit, copil a găsit! Dar eu n-aş vrea zău, să zic ceva rău, se plângea biata femeie, măcar că toată ziua alerga încoace şi-n colo pentru Brustur al ei, că aşa îi pusese numele, ba după pere pădureţe, ba după miere de albine sălbatice, ba după lapte de cuc şi ţâţă de capră neagră, ba după

ce nu, numai să crească băiatul şi să se facă mare. Şi se şi făcea, ce să vă spun, creştea într-o zi-două cât alţii în nouă şi era frumos că, zău, numai soarele din cer era mai frumos ca el, aşa că îl sorbea mă-sa din ochi de drag ce-i era. Iar de harnic, ascultător şi cuminte, nici n-am cuvinte să vă zic cum era. Abia dacă-i mijiseră tuleii pe sub nas şi ţinea tot greul casei cu mâinile lui, ajutând-o în toate cele pe mămucă- sa.

— Du-te, dragul mamii! îl îndemna ea la vreo treabă şi el sărea bucuros, încă înainte de a-şi isprăvi mamă-sa vorba.

— Hai, dragul mamii! Şi el venea din pământ de sub pământ la porunca mă-şi.

— Fă, dragul mamii! Şi făcea cum ştia el că-i mai bine, numai să-i alegădească măicuţa.

Aşa trăiră ei împreună liniştiţi, ani mulţi şi fericiţi, până într-o zi când trecând pe-acolo cumătră moarte se luă de biata femeie şi niciuna, nici alta, numai că şi-a trăit traiul, şi-a mâncat mălaiul şi de-acu musai să moară. Degeaba se tângui ea că băiatul e prea crud, că nu şi-a deschis încă bine ochii în lume şi nu ştie cum îi viaţa, că acu' i-ar fi de mai mare învăţătură şi ajutor şi câte altele, că moartea, pieritâ-i-ar fi fost numele să-i piară, harancă afurisită ce era, nu lua în seamă nimic şi-o ţinea pe-a ei: să treacă-n lumea dreptţilor şi pace! Văzând femeia că n-are încotro de rău hojmei, îşi chemă feciorul şi sărutându-l duios, îi zise:

— Dragul mamii, moartea nici nu alege, nici nu culege, când te cheamă cată să te duci. Astăzi unul, mâine altul, poimâine altul şi iar altul, şi-altul, şi-altul tot aşa. Amu, se vede, că mi-a venit şi mie rândul, aşa că mai râmâi sănătos că eu aci te las. Ai grijă de ce biată am surzuit o viaţă-ntreagă şi mai ales de mieluţa asta pe care am ţinut-o ca să ţi-o dau în dar la nuntă. Şi cu puterile cele mai de pe urmă, îi întinse o sforicică de care era legată mieluţa, o mioară cu lâna toată-toată, numai şi numai de aur. S-o ţii ca pe palme, fătul meu, şi să nu te desparţi de ea în ruptul capului, că de mare folos ţi-a fi la vremea potrivită, mai ajunse ea să-i grăiască băiatului înainte de a se stinge de pe lumea asta păcătoasă şi rea.

O jeli feciorul pe dragă mămucă-sa, cu mare şi multă durere şi-i făcu toate pomenile după datinile din bătrâni: la trei zile, la nouă zile, la patruzeci de zile, la un an şi în tot anul până la şapte ani şi poate ar mai fi jelit-o încă, de nu i-ar fi zis mă-sa-n vis, odată, cam răstit:

— Tot lucrul are un capăt, dragul mamii! Lasă jalea şi pomenile că tot la nimic n-ajung şi ia-ţi alte gânduri. Mai ia-te şi tu cu lumea!

Din ziua aceea îşi luă dară flăcăul alte gânduri dar cu lumea nu ştia cum să se dea, că nu apucase s-o vadă şi n-o cunoştea decât de-aci pân-aci şi de colo până colo, cât ţinea gardul lor şi mai pe dincolo de el c-o palmă două.

Tocmai când era el mai învăluit de gândul lumii ăsteia şi mai întors pe dos de vorbele mămucă- şi, trecu pe-acolo un om cu clopul pe-o ureche şi cântând:

Lume-lume şi iar lume,
Lumea asta-i trecătoare,
Unul naşte, altul moare,
Lume şi iar lume!

— Bună ziua! zise omul încetinind oleacă din horit.

— Bună ziua! răspunse feciorul şi, cum n-avea ce face, îl întrebă unde se duce.

— în lume mă duc, îi întoarse omul vorba şi împingân- du-şi clopul mai pe-o ureche îşi mână drumul înainte horind mai departe:

„Gând la gând cu bucurie, că mă duc şi eu în lume!" îşi zise atunci feciorul văzând cât de bucuros se ducea omul acela acolo. Aşa că luându-şi mieluţa de aţucă şi merinde-n străiţucă, pomi şi el în lume. Şi se duse şi se duse

Lumea mare
Capăt n-are.
Tot te duci
Şi tot n-ajungi!

Luă lumea-n sus şi-n jos şi din lung şi în lat şi nu se mai sătura uitându-se ce mândră era, ce frumoase

erau satele, casele şi oamenii, ce târguri bogate se-nşirau de-a lungul drumurilor cu şetre numai una ca una de pline cu de toate cele: cu turte şi cu mărgele, cu brăţări şi cu inele, cu durde şi cu cosoare, săbii, puşti şi iatagane, cu ţoale, ştergări, năfrămi, căciuli, clopuri şi-ncălţări, cu căluţi şi jucării, bărci, roţi, ţinte, drăcării, cu plăcinte şi fripturi, cu gogoşi şi băuturi, larmă, râs şi strigături:

Într-o zi, când iarăşi era feciorul într-un târg mare şi frumos, plin cu tarabe, negustori şi cumpărători, de alţi oameni foindu-se şi cu rost şi fără rost, de colo-colo, printre grămezile de mărfuri, sosi în goana mare a calului, un crainic împărătesc, opri unde era lumea mai multă şi începu a bate cu putere în toba ce o purta spânzurată de grumaz: Atunci se-mbulucira oamenii într- acolo ca să poată auzi mai bine, împingându-l şi pe Brustur mai până lângă sfetnicul crăiesc care grăi aşa:

Tot omul s-audă!

Măritul împărat, slăvit fie-i numele, lui şi urmaşilor urmaşilor lui, în veci de veci, porunceşte în toată lumea că s-a hotărî să-şi mărite fata după acela şi să-i dea şi jumătate din împărăţie aceluia ce va fi vrednic a o face, pe preafrumoasa lui odraslă, să-şi recapete darul râsului pe care şi l-a pierdut de câţiva buni ani de zile!

Totodată, măritul împărat dă de ştire că oricine-i slobod a-şi pune faptele la încercare, dar că celuia ce n-a izbuti să ducă treaba asta la bun sfârşit, unde-i stau astăzi picioarele acolo-i va sta capul!

Asta-i pofta ce poftesc!

se încheia porunca împărătească grăită prin crainic.

Multe vorbe, şi bune şi rele, vânturâ lumea, în urma poruncii împărăteşti: că ce păcat de-atâţia flăcăiaşi, mândri ca brazii, care se mântuiseră din lume, umblând după pită mai bună decât cea de grâu; că şi ei ce şi-au căutat norocul unde nu le era locul; că ce arsă era inima mamelor a căror feciori s-au apucat s-aşteamă fetei de-mpărat pod de-argint; că şi a împărătesei era, de-acu', numai scrum văzându-şi copila toată ziua înnegurată; că nebun ar fi acela care şi-ar mai pune viaţa-n cumpănă de dragul zgâtiei de fete; că numai de zbânţuită ce era şi-a pierdut râsul şi câte şi mai câte altele.

Auzind Brustur ce spor avea lumea la depănat pe seama poruncii împărăteşti şi neştiind ce să desluşească din aşa încâlceală, se gândi c-ar fi mai bine să se ducă să vadă cu ochii lui ce şi cum îi, aşa că luându-şi mieluţa de aţucă şi o pită-n străiţucă porni către împărăţie.

Şi se duse el cât se duse, până-l ajunse noaptea hăt cum era mai rău. Nu se vedea nicăieri o scânteie de lumină de-ţi puteai băga degetele-n ochi, cât de bine, de-ntuneric ce era. Merse el aşa

Noapte-n deal şi noapte-n vale, Noapte la spatele sale, până-ntr-un târziu când, zărind în depărtare o luminiţă, cât un muc de ţigară, cotigi într-acolo. Şi n-apucă el să se-aştearnă mai omeneşte la drum că şi ajunse la o casă proţăpită pe o râpă. Cei de-ai căsii se pregăteau de culcare
că feştila lămpii era trasă. Dar flăcăul îndrăzni şi bătu la uşa.

— Cine-i? întrebă careva dinăuntru.

— Om bun! răspunse Brustur, că aşa şi era şi altmin- treli cine să spună că era, dacă tot nu se cunoşteau?

Apoi auzind trăgându-se zăvorul se băgă în casă cu mie- luţa după el.

— Bună seara! dădu el frumos bineţe şi-şi scoase căciula după cum îl învăţase mămucă-sa, încă de pe când era copil.

— Să fii sănătos! răspunse femeia ce locuia acolo, o văduvă cu fata ei. Şezi la noi! se grăbi ea să-l îmbie văzând mieluţa flăcăului toată numai cârlionţi şi inele de aur galben şi strălucitor cum îi soarele.

— Aş şedea eu, cum să nu! zise Brustur. Aş şedea încă cât de bine, dar şi mai bine aş şedea de m-aţi putea lăsa de mas aci în noaptea asta.

Şopârla de văduvă, drămăluind în gând cât plăteşte oiţa flăcăului, n-aşteptă să fie de două ori îmbiată ci, la întrebarea lui, sări ca friptă poftindu-l să rămâie.

— Cum să nu, doar nu suntem nici noi din pădure, dacă stăm mai la o margine de sat! zise ea. Apoi îl rugă pe fecior să nu-i fie cu supărare dacă, neavând alt rost în casă, a mânea el pe vatră şi mieluţa sub laviţă.

— Bine-i pentru-n biet drumeţ ca mine! zise feciorul bucuros că avea unde-mbruda căruţa şi unde-şi culca mieluţa. Aşa că n-aşteptă nici el să fie de două ori îmbiat, ci ghemui oiţa sub laviţă, îşi făcu sumanul perină şi, învârtind aţuca mieluţei pe după palmă ca să nu-i scape din mână, se culcă liniştit pe vatră. Şi cum se culcă şi adormi.

Se culcară şi alde gazdele, dar astea nici că putură adormi. întâi şi întâi nu le prindea somnul, cum nu se prinde apa de gâşte, că era tare cald şi le mâncau purecii, aşa că, de la o vreme, lepădară ce brumă de haine avea pe ele şi se lăsară în pieile goale. într-al doilea rând nu li se punea geană pe geană, că erau cu ochii numai pe miţele de aur ale mieluţei, aşa că, în dricul nopţii, începură a se dondăni una cu alta şi a se îndemna să tundă mieluţa.

— Tunde-o tu!

— Ba tunde-o tu!

— Tunde-o tu, că eşti mai mică!

— Tunde-o tu, că eşti mai mare!

— Ba eu nu!

— Ba nici eu nu!

Ba io-zo-io-ba, ba io-zo-io-nu, nici de aia, nici de-aceea, una da şi alta ba, se făcură bune de nimic până colo către cântatul cocoşilor când, văzând că trece vremea de pomană, bivolana de văduvă, mai trecută prin ciur şi prin dârvală ca fie-sa, se învârtoşi odată, se sculă toată lac de sudoare de-atâta frământătură, îşi luă cămăşoaia, pipăi prin întuneric foarfecele şi cum îl găsi făcu jup cu ea în cârlionţii de aur ai mieluţei. Apoi nu ştiu, foarfecele nu tăia, văduva era prea înzărdită, oiţa cu pricina, cine ce alt bai avea, destul că nu putu femeia tăia nici măcar un fir din lânuţa mieluţei. Ba i se afundă şi mâna-n lâna ei şi nu şi-o mai putea acum scoate afară. Trase o dată, trase de două ori, icni de zece ori, năduşi şi asudă de o sută şi de o mie de ori numai rânduri-rânduri, dar cârceii de aur ai mieluţei bai să se cârnească cu un pas măcar, încolăciţi cum stăteau pe după degetele şi mâinile ei. „Amu ce să mă fac?" gândi femeia. Pe hojmălaia de fată-sa degeaba o chema că, cu ea sau fără ea, tot un drac. De strigat încă nu putea striga, ca să nu se scoale drumeţu-n gura ei. Se trudea singură dră- cuind înfundat.

— Dare-ar strechea-n tine să deie, cu ţoc-mocul tău de blană cu tot, fleandură-ndrăcită ce eşti! boscorodea ea smucindu-se în toate părţile şi blestemând pe toate limbile.

Văzând fata că mă-sa nu mai vine, se îndârji şi ea de la o vreme, sări ca poprica de iute şi se duse să vadă ce-i. Căută pe întuneric şi-n coace şi-n colo, până o găsi pe mă-sa mogâldită lângă laviţă. Neştiind ce are de stă aşa şi nici de ce se strofoacă într-atât, o trase de cămăşoaie. Dar, vorba aia, tocmai când s-a repezit şi lumea s-a isprăvit! N-apucă să puie bine mâna pe cămeşa mămucă-şi, că
şi rămase agăţată de poalele ei. Amu munceau două pe-o biată mieluţă, mai s-o omoare de nu se scula omul în gura şi ruşinea lor.

— Da' ce, doamne iartă-mă, faceţi? întrebă feciorul, mirat de ceea ce vedea.

— Da' ce dracu' să facem? Ce ne-ai făcut tu să facem, aia facem! se zborşiră femeile la flăcău, tot ele de către pădure. Bine-ţi stă, om de ispravă cum ni te-ai arătat, se aruncară ele să-l rupă în gură nu alta, noi să te lăsăm de mas şi tu să ne faci de minune la lume!

— Nu v-am făcut eu de minune la lume, că v-aţi făcut voi şi fără mine! le întoarse Brustur vorba şi, supărat de-aşa cuvinte, dădu să pornească iarăşi îa drum.

— A stai, măi omule! se repeziră atunci femeile la el într-un glas. Unde porneşti aşa ca căţeaua cu puiţa după ea, nu vezi că suntem mai goale?

— Că văd, că nu văd, eu n-am ce vă face! răspunse feciorul. Dacă n-aţi avut cap, amu musai să aveţi picioare, că eu nu pot adăsta din drumul meu! şi zicând acestea apucă aţuca, luă străiţucă şi porni la drum.

Mergea mânios înainte, cu mieluţa după el, iar în urma lui era prăpăd: zbierăte, plânsete, sudălmi, trântituri, oaia cea, femeia hăis, ea cu fata calea-valea, cu mieluţa hârţa- scârţa, văduva cu mâna-n lână, fată-sa cu poala-n mână, toţi o hală şi-o obială; parcă era oastea lui Papuc vodă. Şi pe unde trecea alaiul, se ridica un colb gros de-l puteai tăia cu cuţitul, nu alta, haznă că-l înghiţeau toţi gură cască ce se iviră pe la porţi, râzând în gura mare, arătând cu degetul şi strigând:

Ţurai-ţur picioarele,
Că-mi picară poalele!

Tot aşa, cu hălălaia după el, ţinu voinicul drumul către- mpărăţie. Dar până să ajungă acolo, ajunse mai întâi într-un sat. Sat mare şi bogat, după cum arătau pitele şi colacii, vărzările şi ţâpăii cu care erau tare îndărvălite femeile pe-acolo la vremea aceea. Pite mari, albe, colăcei bucălaţi, cozonaci moi ca bumbacul, împleţiţi în şapte- opt, unşi, graşi şi buzaţi, stăteau rând în gârliciul cuptoarelor numai bine de băgat la copt. Când trecu însă feciorul cu toată haia-laia-hărmălaia drept prin inima satului, uitară femeile de cocături, lăsară-n plata domnului cociorve şi lopeţi şi săriră grămadă la gard să vadă ce-i. Şi când văzură ele horhota de pe drum le apucă un râs alăturea cu moartea. Râdeau de tremura carnea pe ele, cât erau de subţirele, toate nişte putinele. Iar mai tare şi mai tare râdea o unguroaică albă grasă şi frumoasă, ce stătea rezemată în lopata cu care tocmai potrivise cocorăzile la foc. Când o văzu stricându-se aşa de râs, se răsti Brustur la ea din drum, zicându-i:

Hai, lele, cu cea lopată,
Dă-n iest fund mare de fată,
Că-mi omoară mieluţa!

Atunci unguroaica se opri din râs şi cât era de albă, grasă şi frumoasă apucă lopata şi începu a măsura cu ea spinările bietelor femei şi de-a lungul şi de-a latul şi cruciş şi curmeziş. îmblătea din mână şi din gură cu toată puterea şi din toată inima. Ba, mai apoi, părându-i-se că nu-i treaba destul de cu rânduială, îşi suflecă poalele-n brâu şi mânecile până-n cot şi începu a împărţi lopeţile mai gospodăreşte:

Unul mie!
Zaraţie!
Brânza lui badea Ilie!

Şi, ar mai fi-mpărţit destul de bine, după cum o apucase, de nu s-ar fi lipit şi ea, cu lopată cu tot, de bucile fetei. Râsese ea de măgar, dar amu veni vremea să-l încalece! Apoi femeile cele erau cum erau, dar unguroaica le punea moţu'. Atâta era de îndrăcită, de nu-i ajungea uliţa ca s-o măsoare din şanţ în şanţ, încercând să se deslipească de coada lopeţii. O smucea şi o hăţea, zbierând de băuleau şapte sate-n gura ei, dar lopata nici că se clintea.

— Tulai, doamne, ce făcut! Tulai, doamne!... striga unguroaica târându-se cu de-n puterea pe pietrişul drumului, c-apoi ori-ori, ori s-a rupe lopata ori s-a lăsa fata. Dară buha de fată ce să se lase! Ba dimpotrivă şi mai vârtos se rânzi vâzând că mătura şi ea uliţa cu celălalt capăt de lopată şi-şi belise zece rânduri de piei trasă-mpinsă pe toate pietroaiele, aşa că-i tăie unguroaicei dintr-un glas piuitul:

— Lipitu-s-a sărăcia de lopata dumitale, nu vezi cine poartă-aci comăndul?

Unguroaica însă nu se lăsă.

— Lipească-n sărăcia la tine! strigă ea cât putu de tare, aruncându-se cu amândouă mâinile în comiţul fetei.

Mare vânzoleală, vă spun drept!

Numai Brustur îşi vedea înainte de drum cu mieluţa după el. Mergea îngândurat văzând şi auzind atâta zarvă. „Pentru-un lucru de nimica lucră dracu' de se strică" gândea el. Noroc că-i mai îndulceau sufletul locurile cele mândre pe unde trecea: holdele mari date-n pârg, unduind în bătaia vântului, viile întâţălate pe dealuri, fânaţele, iarba şi florile, umbra zăvoaielor şi cântecul izvoarelor cu apa limpede cum îi lacrima. Tocmai îşi scălda ochii în alunişul unui deluşor când, pe culmea lui la vale, zări o turmă coborând, ho-ţup-ţup, hop-ţup-ţup! în cântecul săltat al unui ciobănaş. Ciobănelul zicea din gură şi se-ncontra din fluier:

M-o trimis mama cu turma,
La mâncare nu-i dau urma!
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină;
Daina hop-ţup-ţup! hop-ţup-ţup!

Mă luai cu turma-n sus,
Mă luai cu turma-n jos,
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină,
Daina hop-ţup-ţup! hop-ţup-ţup! într-un loc întunecos,
Mă-ntâlnii c-un lup frumos.
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină,
Daina hop-ţup-ţup! hop-ţup-ţup!
Faine îs oile tele,
Umple-mi-aş chişca cu ele!
Mărlin, dărlin, bumbărele, titirină,
Daina hop-ţup-ţup! Hop-ţup-ţup!

Când ajunse fecioraşul cu turma aproape de drum îl opri Brustur din cântat zicându-i:

— Haida mă, cu cea fliscoaie,

Dă-n iestă femeie grasă şi frumoasă, Că-mi omoară mieluţa!

Atunci ciorângaşul făcu zvârr! cu fluiericea în unguroaica cea albă, grasă şi frumoasă şi cum o lovi se şi lipi, cu fluieră cu tot, de dinapoia femeii. Apoi, vorba ceea, multe-am tras şi nu m-am ras, nici de asta nu m-oi tunde! Nici unguroaica nu-şi încetă măcinatu', nici fluiera fluieratu', nici ciobănaşu' cântatu'. O dădură cu toţii pe o tropotită trăgând toată turma după ei. îmblăteau oiţele din picioare mărunţel şi zdrobit de numai sus-sus le sălta cojocelele.

Hopa-tropa,
Hopa-tropa,
Şi-o mâncat mălaiul popa!
Vai, vai, vai
Şi

Vai, vai vai,
C-amu n-om avea mălai!

Acu' era adunătura şi mai de minune de cum fusese cu o turmă-ntreagă de oi după ea, tropăind de-a lungul drumului şi behăind care de-a-n-puterea:

Me-e-e! mieluţele.
Be-he-he! oiţele.
Ţe-ţe-ţe! căprioţele.

Cum mergeau ei aşa, bâr-bâr-bâr, oiţă, bâr! numai ce dădu în urma lor un car încărcat vârf cu găini, ducându-se la târg. îl trăgeau la jug un lup şi-un urs pe care-i mâna din gură, cu mare năpăstuială, un om; că jigodiile, după ce că-i mâncaseră boii, amu nu se-ndemnau nici să tragă.

— Cea, lupule! Hăis, ursule! striga omul cu năduf la ele. Cea mă, cea, lupule, cea! Hăisa, hăisa, ursule! îl strunea el când pe unul, când pe altul, fără prea mare câştig. Dar când dădură văjii dracului de miros de cojocele îi apucă un spor la mers de nu le mai putea sta nimeni şi nimic împotrivă. O luară dară la fugă. Şi-apoi

Fuga ăştia după cele,
Fuga cele după cela,
Fuga cela după ălea,
Fuga ălea după ăia.

Fugeau unii după alţii şi unii de alţii de le sfârâiau călcâiele nu alta. Hurducăind şi el pe drum din toate încheieturile şi hodorogind din toate ţâţânele, nu ştiu cum săltă carul peste un bolovan, că se hăi într-o parte

şi dădu cu nevasta omului, ce stătea poponeţe pe o loitră, de-a berbeleacul peste cap.

— Văl el eu, bărbatu' meu! Văl el eu spatele meu, trăias- că-te dumnezeu! începu ea atunci şă se vaiete şi să-şi cheme bărbatul în ajutor, dându-şi poalele în jos de peste cap şi adunându-se toată de pe drum. Dar bărbatu-său ce să audă dintr-atâta lărmătură, aşa că o luă femeia la fugă după car, strigând ca din gură de şarpe:

— Văl el eu, bărbatu'meu, asurzi-te-ar dumnezeu!

De-atâta huruitură şi de-atâta zbierătură se speriară găinile omului şi-ncepură şi ele a bate din aripi, a se hâşâi prin coşuri şi a cotcodăci de mama focului. Tocmai când era zburătăcitul mai în toi şi cotcorizitul mai pogan, hop şi cumătră vulpe, venită de pe cine ştie unde, tot o fugă, auzind tâmbălău!.

— Hălălău, solgă birău! îi strigă ea omului, după cum i se păruse că îl cheamă şi nevastă-sa, ajungând alăturea cu carul, nu-mi dai şi mie-o găină?

— Nu! răspunse omul scurt şi înciudat, crezând că-l poreclise vulpea.

— Bine! zise atunci cumătră. Dar să ştii, adăugă şi ea cu ciudă, că ţi-oi lua cuiul de la carâmb.

— Ia-l numai că ti vedea tu-n locul lui!! întoarse omul vorba. – Vin' la mama să te vază, să-ţi dea un cocean de varză! îl drăgăli ea atunci cu vorba în batjocură, cum nu-l prea vedea om de-o treabă ca asta. Apoi se repezi la carâmb, luă cuiul şi-l aruncă peste răzoare cât putu mai departe.

— Na că ţi-am luat cuiul!!! îl însurcăi vulpea cu gura, nu carecumva să scape omul neînsurchidit din gheara ei.

— Na că-ţi arăt şi eu ţie! îi răspunse omul apucând-o iute de coadă şi îndesându-i-o bine de tot în gaura unde fusese cuiul, până-i ieşiră floacele pe partea cealaltă, iar vulpii limba de un cot de durere. Apoi se aburcă în car şi îşi luă iară boii la dârvală:

— Hi, ursule! Hi, lupule!

Amu, macar că era carul cam împiedecat cum tot la o învârtitură de roată plesnea o dată cu vulpea de pământ, de la o vreme tot se întrolocă hărmălaie cu hărmălaie laolaltă şi-apoi nu mă- ntrebaţi ce ieşi, că ieşi o altă dăndănaie şi mai de poznă la lume de cum fusese până atunci. Brustur n-avea însă grija ei, că destulă treabă avea el cu grija lui. De la un timp i se arătă însă şi ăsteia capătul, vorba ceea: tot vine el şi cel cu-ntârzie! Aşa se întâmplă că, tot cu tălălăul, tâmbălăul şi trocălăul după ei, într-o zi ajunseră cu toţii la împărăţie. Văzând dedeparte aliotmanul, străjile dădură repede de ştire împăratului, înecându-se de râs la fiecare cuvânt. Auzind vestea, acesta dădu sfară-n ţară şi porunci peste hotară, aşa că încă de pe la miezul nopţii toată suflarea omenească era în picioare. Fata împăratului frumos gătită, se ivi şi ea-n balcon, tristă şi posomorâtă. Privea printre lacrimi, la cei ce încercau să o înveselească trecând pe sub fereastra ei cu feluri şl feluri de cântece, jocuri, strigături, incuri, snoave şi alte nimicuri ce fac bucurie inimii, când, de la un capăt de uliţă, se arătă Brustur cu toată liota după el. Mort să fi avut în casă şi nu te-ai fi putut ţine de râs văzând-o. Iaca aşa nu se putu nici fata împăratului ţine de râs când văzu cum trăgea un biet ghem de mieluţă ditamai malul de muieri după ea, cât era halăul de fată de stropşită şi mă-sa de îndrăcită, cum se iţuia fluiericea de printre bulendrele unguroaicei ţinând contra la cântat ciobănaşului:

Dui-dui-dui şi iară dui,
Cu oile sus pe Grui.
Cu oile la vâlcele,
Dui-dui-dui şi eu cu ele!

cum se zdrumica toată turma ciobanului fugind bâr-oiţă pe uliţă, bâr-oiţă-bâr! de răul cotârlăilor ceia înhămaţi ca dracu' la jug, câta mai gură făcea femeia românului fugind în urma carului:
„Văl el eu, bărbatu' meu! Văl el eu de capul meu! ce tărăboiul tărăboaielor tărăbăiau găinile cele prin coşuri, cum troscăia roata pe vulpe de pământ şi cum ofta cumătră de bine ce-i tihnea, ce mai de treabă avea omul cu boii şi cu nevasta:

— Cea, lupule! Hăis, ursule! Ţine, vulpe, de carâmb! Suie-te Sofronă-n car!

Prinse dară fata de-mpărat a râde din tot sufletul şi cu toată inima şi, după ea, începu să râdă împăratul şi după el împărăteasa, după ei se puse pe râs toată curtea împărătească, iar după asta toţi oamenii se puseră pe râs. Hohoteau cu mic, cu mare, de le ajungeau gurile până la urechi.

Atunci., ca prin minune, se deslipiră ceia care de pe unde erau lipiţi şi-o luară la fugă care pe unde putură şi nimeriră: pe drum, peste garduri, prin grădinile oamenilor, prin păpuşoaie, ducându- se care de unde a venit. Numai Brustur rămase locului, cu mieluţa lângă el, uitându-se la mândreţea cea de fată a împăratului. Iară crăiesei îi înflori faţa ca un trandafir când văzu ce flăcău chipeş i se înfăţişa. Atunci luă Brustur un inel de aur din lânuţa mieluţei şi i-l întinse fetei grăindu-i:

Ţi se cade cu cununã,
Ca şi cerului cu lunã!
Ţi se cade cu inel,
Ca şi soarelui pe cer!

întinzindu-i în schimb, după obicei, năframa de credinţă cusută de mâna ei, fata îi râse zicându-i:

Frunză verde măr rotat,
Ţi se cade-a-mi fi bărbat,
Că ţi-s ochii mari şi verzi,
Ca iarba de pe livezi,
Braţele, strat fain de flori,
Gura, grai de sărbători,
Gura-ţi râde, ochii-ţi tac,
Şi musai ca să-mi fii drag!

Atunci porunci împăratul o nuntă ca-n poveşti. Şi chiar aşa ar fi fost, că staroste bun de gură au avut, lumea de pe lume s-a strâns, ceteraşii le-au mers strună, băutura încă şi chiar peste măsură, bucurie multă, nuna mare cât o căldare, nunul mic cât un buric, neamurile iute s-au învrăjbit, iar eu şi alţii ca mine bine ne-am veselit. Numai păcătoasele de bucătărese şi-au făcut de cap! Chiar de- aceea le-am croit o chiuitură să mă ţină minte cât or trăi:

Socăciţe ce-aţi lucrat?
Laştele nu le-aţi sărat,
Şi-n plăcinte n-aţi pus brânză.
Şi nici ouă să se prinză!
Socăciţe ce-i cu voi?
De ce-aţi fost aşa de moi?
Că nu ne-aţi dat de mâncat,
Numai până ce-am crăpat!
Socăciţe ce-aţi făcut?
Că n-a fost nici de băut,
Fără Someşu' întreg.
De mă doare pe sub piept!

Matia Itu – Măgarii

Cică odată Michiduţă, trimis fiind pe pământ pentru treburi de cele nu prea curate, nici prea descurcate, răsgo- gonate şi cu moţ moţate, se întâmplă să nu găsească nimic de lucru. Niciun om nu se lăsa adulmecat de el la vreo ispravă nelalocul ei, niciunul nu voia să vateme pe altul, nici mincinoşi nu găsea, nici hoţi nu erau, nici lăudăroşi, nici chilipirgii, nici copii neascultători... Ce mai vorbă, nimic din ceea ce i-ar fi putut da, cât de cât, apă la moară.

„Ce-i de făcut? ce-i de făcut? se întreba el necăjit. Asta nu mi s-a întâmplat de mii de ani de când cutreier lumea-n lung şi-n lat. Şi fără lucru nu-i rost de mâncare, iar eu când sunt flămând îs mai rău ca dracu'. Ce să fac? Ce să fac?"

Cum sta el aşa storcându-şi mintea cum s-o scoată la capăt cu slujba şi cu mâncarea, numai ce vede trei

vânători mergând pe drum.

„Tiii?!! Hai că la una i-am dat de capăt! zise el. Mă fac vânător şi-apoi chişca să mă ţie că de mâncare n-am eu grijă cu atâta vânat: iepuri, urşi, porci mistreţi, raţe, capre negre, vulpi, bursuci, mâţe sălbatice... Hai că-i treabă!... Hai că-i treabă!" se îndemna el singur, cu bucurie de aşa găselniţă.

Îşi făcu, aşadar, rost de puşcă, de alice, de tolbă, de cuţit vânătoresc, de alte sarsamuri trebuitoare în asemenea isprăvi şi se puse pe lucru.

Şi ce-i drept nu-i minciună, îi mergea dracului strună!

Numai că tot capătul are un capăt. De la o vreme începu a nu-i mai merge chiar aşa de bine. De ce? Cine să ştie. Ori vânatul s-o fi rărit, ori el o fi îmbătrânit, ori sălbătăciunile ar fi luat seama şi-i dădeau ocol. Ce, ce nu, vorba-i că-l înghesuia iarăşi Flămânda de nici nu vedea pe unde călca de răul ei. Umblă-n colo, umblă-ncoace, hi în sus, hi în jos, hai aici, hai colea, dă, fă, du-te, vino, şi nimic. Nu-i pica nimic şi pace! Ajunsese, bietul de el, ca un târ de slab, că de necăjit nici n-am cum vă spune că era. Negru nu alta!

Într-o seară, cum stătea el aşa dus pe gânduri de atâtea rele ce-l încolţiseră de la un timp, numai ce zăreşte Michiduţă o căprioară coborând la adăpat. Cum o vede îi şi vine firea la loc, pune repede mâna pe puşcă şi poc! poc! o ocheşte şi chiar o nimereşte. Acu' să vezi dârveală pe capul lui. Umbla ca'n ciur nu alta. Adună lemne, aţâţă focul, croieşte ţărşul, alege şi împlântă crăcanele, beleşte vânatul, îl spintecă, îi spânzură pielea de ciotul unui copac, iar carnea o pune în frigare, o sară, o dă cu cimbru, pune mujdeiul şi un pămătuf de busuioc la îndemână ca s-o mai atingă aşa, din când în când, pe ici-colo, pentru gust, o rumeneşte apoi încet şi pe-o parte şi pe cealaltă şi până una-alta îşi aşterne şi masa. Se aşază apoi Michiduţă pe mâncate şi dă-i înainte cu sănătate, ba o pulpiţă, ba o costiţă, ba o codiţă, până isprăveşte toată carnea şi poate că, nemâncat cum era de-atâta vreme, ar fi ros şi oasele dacă pielea cea de căprioară nu s-ar fi dat jos din copac, nu le-ar fi strâns unul câte unul, nu le-ar fi pus subsioară şi n-ar fi luat-o la fugă zicând:

— Staţi-ar în gât să-ţi stea, lighioană spurcată, că numai de rele eşti făcut pe lumea asta! Da' ţi-i găsi şi tu odată naşul, n-ai nicio grijă!!!

Când aude şi vede Michiduţă una ca asta, i se bulbucă ochii în cap ca cepele de spaimă şi, cât era el de drac, îndrugă o crucioaie mare cât o zi de plug, luând-o, pe loc, la sănătoasa peste garduri, peste răzoare, peste arături, prin semănături, prin pădure, înainte, orbeşte, mai să dea, de buigat ce era, peste măgarii unui om care căra cu ei lemne din pădure.

— Da' nu ştii feri, bre omule, de dai ca orbu'n târg peste măgarii mei? întrebă românul cam răstit.

— Ba ştiu, răspunse Michiduţă, mai mult mort decât viu, dar bucuros că a dat peste un suflet de om. întreabă-mă însă mai bine de-am avut rând de spaimă.

— Păi ce spaimă aşa mare te poate mânca de să nu desluşeşti dreapta-stânga de-nainte?

— Stai, răspunse Michiduţă, că ţi-oi spune tot, numai să-mi prind oleacă răsuflarea.

Omul trase atunci carul la o margine de drum, gândind că facerea de bine nu-i întotdeauna răsplătită cu muşcătură de câine.

— Ogoieşte-te, omule, zise el apoi şi spune tot ce ai pe suflet, că te ascult.

— Auzit-ai dumneata o minune ca asta? începu Michiduţă să povestească şi dăi, dăi, dăi şi zi-i, zi-i, zi-i până istorisi, din fir în păr şi cu de-amănuntul, tot cum a fost şi ce-a păţit.

— Şi pentru atâta lucru schimbi feţe-feţe şi ţi-ai pierdut firea? întrebă omul la urmă. Apoi ce făceai dacă păţeai ca mine, că la mine ca la nime, nici eu ca dracu, dar nici dracu ca mine! Stai să-ţi spun eu ce-am păţit şi apoi să văd ce faţă faci!

— Ce spui? se minună Michiduţă care se mai stâmpă- rase un pic, după ce-şi uşurase sufletul. Dă-i înainte, zise el, că te-ascult şi eu.

— Auzi, începu omul, răsucindu-şi o ţigară şi oftând din greu, să ştii de la mine că sărăcia-i mai rea ca orbia şi-am avut parte de ea ca paraua de punga popii. Am fost al zecelea la blidul cu mămăligă şi, ca toţi fraţii mei, când am ajuns cât de cât mai mărişor, am cătat a părăsi casa părintească pentru un codru de pâine. Şi mi-am găsit norocu', arză-l-ar fi fost focu', la un boier cu rânza-ntoarsă pe dos de rău ce era. Boierul trăia singur cu nevasta într-atâta avere de nici nu-i ştia hotarul. Şi i-am slujit omeneşte mai zece ani de zile tară nicio simbrie. Aşa-i mă? întrebă el pe măgari.

— Aşa-i, aşa-i! răspunseră aceştia, spre mirarea lui Michiduţă, care auzindu-i începu din nou să tremure ca varga şi să-şi bulbuce ochii de spaimă zicându-şi în sine: „Fugii de lup şi dădui de urs!"

— O dată că să mai aştept, îşi urmă omul vorba, că-s prea crud şi nu mă ştiu socoti cu banii. Apoi că-i teacă, apoi că-i pungă, ba pe urmă că m-or plăti cu toţi banii odată când oi fi de m-oi însura ca s-aleg şi eu ceva din slujit... Şi aşa trecură, cum îţi spusei, mai zece ani de zile când mă hotărâi să mă însor că mi-am fost găsit o codană de fată frumoasă de-mi sfârâiau călcâiele după ea nu alta. îi spusei boierului păsul meu, dar nu-i veni la socoteală să mă plătească după cum ne fusese înţelesul. Nici lui, nici boieroacei, că amândoi erau strânşi la pungă de nici scuipat în gură n-aveau de zgârciţi ce erau. Şi-am ţinut-o aşa, eu pe-a mea şi ei pe-a lor, tot o leandră şi-o buleandră, până când văzând boierul că nu las dintr-ale mele, scoase un bici, de unde l-o fi scos, îl învârti de vreo două-trei ori peste cap pocnind din pleaznă şi începu a mă croi cu el şi de-a lungul şi de-a latul, iar boieroaica a boscorodi, ce-o fi boscorodit, că mă pomenesc prefăcut într-o păsărea, asta-mi mai lipsea. Pesemne biciul acela era anume aşa împletit să te facă din om neom. Cum văzui cea rea, pe- aici ţi-i drumul, Ioane, îmi luai zborul şi nu mă oprii decât după o bună bucată de drum. Mă hodinesc pe-un gard, îmi trag eu sufletul cât pot şi apoi încep a mă uita unde-s, când ce văd? Moş îndungă mămăligă-n pungă, vecinul nostru, se căznea s-aleagă grâul de neghină dintr-un moviloi de bucate cât casa de mare. Ce să fie, mă gândesc eu. Ia să-l întreb.

— Bună ziua vecine, ce mai faci?

— Bună să-ţi fie inima, dragul moşului, iaca ce să fac. Aş face eu bine de n-ar fi boala asta de boier care mă cearcă mâine de i-am ales grâul ori ba. Şi, precum vezi, grămada-i mare, puterile-s puţine, bătrâneţele grele... Leacu colacu de-acu...

— Nu-i chiar aşa, vecine. Aşa zice omu' la necaz, dar la o adică... Şi-apoi las' că-ţi ajut eu că doar suntem dintr-o pănură şi unde nu poate un om singur fac mai mulţi laolaltă. Oi chema şi tot neamul păsăresc cu care-acuma mă-nrudesc, să ne dea o mână de ajutor. N-apucai a spune vorba asta, că iaca toată păsărimea la clacă.

Şi cu râs pânâ-n prânz,
Tara, tara, tara, tara,
Haideţi că ne-apucă seara!

dădurăm gata treaba omului. Dar crezi că-l mulţumirăm pe boier? Nici vorbă. Cum veni şi văzu isprava noastră, cum îl apucară năduşelile cele rele de ciudă şi de catran şi în loc să scoată punga scoase biciul, îl învârti de vreo două- trei ori peste cap şi ne trăsni cu câte-o pleaznă pe fiecare de ne sării fulgi prefacându-ne-n dulăi ciobăneşti, mari cât viţeii şi răi ca dracu.

Aşa-i mă? întrebă iar omul pe măgari.

— Aşa, aşa! răspunseră aceştia, într-un glas frumos de mai să moară Michiduţă de spaimă auzindu-i, şi-ar fi luat-o bine la picior de nu-l trăgea Ion de coadă înapoi zicându-i:

— Văd că eşti tare ca balega după ploaie! Ia stai că nu-i muri să-ţi isprăvesc ce-am început. De voie, de nevoie, Michiduţă se mai ostoi, aşa că omul şi reluă povestea. Şi cum îţi spusei ne pomenirăm dulăi. încotro s-o luăm acu?

— Hai, zise Moş îndungă mămăligă-n pungă, unde-om vedea cu ochii şi unde ne-or purta picioarele numai să scăpăm de primejdie, şi-apoi ne-om socoti.

Şi când ne văzurăm ieşiţi din calea răului, taman la peste şapte sate, hotărârăm să ne aciuiem pe lângă o stână de oi ce tocmai se zărea pe-acolo.

— Bucuroşi de câini lăţoşi? întrebarăm noi pe baci.

— Bucuroşi dacă-s şi colţoşi!

— De asta nicio grijă să n-ai, stăpâne, că suntem răi şi încă ce ne mai facem!

— Bine, zise baciul, care mai avea o târlă de dulăi zdrenţăroşi, fălcoşi, răi de pagubă, buni de gură şi plini de draci ca moara de saci, vă iau şi pe voi!

Baciul era un om bun şi de omenie. Băciţa la fel, bună şi omenoasă şi pe deasupra îi dăruise omului şi o ogradă de copii, băieţi şi fete. Dar vezi tot omul cu necazul lui.

N-apucau copiii baciului să se ridice cât de cât pe picioarele lor, că venea boierul lui Şapte sate şi-i lua cu de-a sila la moşie şi apoi odată apucaţi acolo, nici ei nu-şi mai vedeau părinţii, nici părinţii nu-i mai vedeau pe ei, nu erau nici ca viii, nici ca morţii. Mai mare necaz ca ăsta, spune drept, unde mai găseşti?

— Cu aşa haită de câini te laşi dumneata călcat de boier? îl întrebai eu într-o zi pe baci.

— Ei, băiete, ce ştii tu! răspunse acesta. Boierul are putere mare. Pe asta de i-am putea-o lua...

— Apoi numai să dea el pe-aici că ne-om căzni de i-om lua-o, că doar nici noi nu suntem unul, că suntem mulţi şi multe gâşte învinge porcul.

— Dinspre partea asta nu purta grijă, grăi baciul, că numai astăzi nu e mâine şi ce nu-i îl vezi că vine.

Şi chiar aşa se şi întâmplă. într-o zi ne pomenirăm cu pacostea de boier pe capul nostru. Când văzui eu treaba, dau după dulăi.

— Pe el, fraţilor! strigai repezindu-mă în calea lui c-o falcă-n cer şi cu una-n pământ.

— Pe el! strigă şi Moş îndungă mămăligă-n pungă sărind sprinten în pieptul boierului de gândeşti că nu era el cel de-o sută de ani.

— Hai, Dumane! Hai, Ochiosu! Hai Colţosu, nu-l lăsaţi mă, Lupu, Ursu, Suru, Leu, pe el măăăă!!! striga baciul din răsputeri la câini asmuţindu-i.

— Sări, Ioane! Sări, Stane! Sări, Mărie! Sări, Ilie! Săriţi, toţi copiii mamii, striga şi femeia baciului cât o ţinea gura luând calea boierului cu poalele suflecate şi cu maiul de lăut rufele în mână.

Şi apoi las' că nu i-a fost boierului moale. Care-l apucarăm de picioare, care de mâini, care de grumaz, unul de faţă, altul de dos, când îl lăsam noi îl apuca muierea, când ostenea ea îl lua el şi tot aşa ne vânzolirăm până-l puserăm pe boier jos şi-i luarăm puterea.

— Apoi bine-am izbândit ce-am iscodit, zise baciul bucuros şi ne puse pe toţi la masă să ne ospătăm şi să ne veselim.

Ne ospătarăm şi ne veselirăm noi o zi-două după trebuşoara asta şi apoi, ştiindu-l pe baci afară de primejdie, cu toţi copiii sănătoşi pe lângă el, cu târla de câini întreagă- ntreguţă şi mai pusă pe trebă ca niciodată, ne luarăm ziua bună de la toţi şi-o-ntorserăm la căşile noastre, unde acolo aveam ce aveam de făcut socoteală cu boierul.

Când ajunserăm, boierul, ca boierii, stătea pe sofa, trăgea din lulea şi bea cafea.

— Iaca şi pe Ivan la găvan, boierule! ziserăm noi atunci intrând.

Văzându-ne aşa colţoşi, boierul se înspăimmtă şi dădu s-apuce biciul de unde-l ţinea, dar n-avu răgaz că i-l luarăm noi cu puterea. Şi întâi îl făcui om pe Moş îndungă mămăligă-n pungă, ca să se poată duce liniştit acasă să-şi vadă de bătrâneţele lui; apoi învârtii biciul de vreo două- trei ori peste cap cu sete şi-l sfinţii c-o plesnitură pe boier şi cu una pe boieroaică şi-odată-i făcui pe ăşti doi măgari ai mei.

— Aşa-i mă? întrebă omul luându-şi biciul şi pocnind o dată din pleasnă ca să-i cunoască animalele de frică şi să se-ndemne de-acu la drum.

— Aşa, aşa! răspunseră, aceştia pornind carul, câine- câineşte nu prea omeneşte.

Atunci, de spaimă, îi sări lui Michiduţă inima din loc şi-o porni ca din puşcă, şuşţuluc-şuşţuluc, la vale şi până în iad nu se opri, unde duse veste că pe pământ e prăpăd mare.

— S-au schimbat vremurile, tătucă, îi zise el lui tătâne-său, cu tot năduful. S-au sehimbat vremurile!

Ion şi-a prins boierii-n jug
Şi-i mână cu bici de lână,
Hi la deal,
Boală bătrână!
Hi la deal şi hi la vale,
Că v-ajut eu pe spinare!

Oscar Wilde – Prinţul fericit

Sus, pe o columnă înaltă, stătea, privind peste cetate, statuia Prinţului Fericit. Strălucea Prinţul din creştet până-n tălpi în poleială de aur curat, ochii lui erau două safire luminoase, iar la mânerul spadei, un mare rubin roşu îşi juca apele sângerii. Şi toată lumea rămânea uimită la vederea lui.

— E frumos ca un cocoşel-de-vânt – îşi dădu o dată părerea unul din Consilierii oraşului, doritor

să se ducă vestea despre priceperea sa artistică. Nu însă şi la fel de folositor – adăugă el, de teamă să nu-l creadă oamenii cu capul în nori, aşa cum nici nu era din fire.

— De ce nu poţi să fii şi tu ca Prinţul Fericit? întrebă o mamă grijulie pe băieţelul ei care plângea după luna din cer. Prinţului Fericit nu-i trece niciodată prin minte să plângă pentru fitece.

— Bine că mai e şi-un fericit pe lumea asta! mormăi un biet dezamăgit, cu ochii pironiţi pe minunata statuie.

— Parc-ar fi un înger – spuneau Copiii Orfelinatului ieşind din catedrală în falnicele lor anterie stacojii şi curatele lor şorţuri albe.

— Dar de unde ştiţi? se amestecă Dascălul de matematici. Văzut-aţi vreunul cu ochii?

— Da, cum să nu, în vis – răspunseră ei, iar Dascălul de matematici se încruntă şi-i săgetă cu privirea, căci el nu îngăduia copiilor să viseze.

Într-o noapte, a zburat peste acea cetate un flecuşteţ de Rândunel. Prietenele lui porniseră, cu şase săptămâni înainte, către Ţara Egiptului, dar el rămăsese în urmă, îndrăgostit fiind de o Trestie, frumoasă ca niciuna pe lume. O întâlnise la început de primăvară, pe când zbura în josul râului, după o gogeamite gâză gălbuie, şi atât de tare îl vrăjise mijlocelul subţirel al Trestiei încât se oprise locului, ca să-i vorbească.

— Mă laşi să te iubesc? o întrebă deschis, căci îi plăcea să meargă drept la ţintă, iar Trestia îi făcu o plecăciune adâncă.

Se pornise atunci Rândunelul să zboare jur-împrejur, mângâind apa cu aripile şi stârnind mărunte unduiri argintii.

Era felul său de a-i face curte; şi aşa a ţinut-o toată vara, cât a fost vara de lungă.

— Ce alegere caraghioasă – ciripeau celelalte Rândunele.

— N-are pic de avere, iar rubedenii, cu nemiluita!

Şi, de bună seamă, râul gemea de Trestii. Pe urmă, când s-a ivit toamna, tot stolul şi-a luat zborul, peste mări şi peste ţări.

După plecarea prietenelor, Rândunelul se simţi însingurat, iar Sânzeana dorului său începu să-l obosească. „îi lipseşte farmecul vorbirii – îşi zise – apoi mi-e teamă că e şi uşuratică fiindcă prea- şi face ochi dulci cu vântul."

Şi, negreşit la orice adiere a vântului, Trestia se mlădia în neasemuit de graţioase reverenţe.

„îi înţeleg firea casnică, mai gândi Rândunelul, dar mie-mi place grozav să călătoresc şi firesc ar fi să-i placă şi soţiei mele."

— Vrei s-o luăm razna amândoi? o întrebă el în cele din urmă, dar Trestia îşi scutură capul. Era tare legată de căminul ei.

— Ţi-ai bătut joc de mine – izbucni Rândunelul. Eu plec spre Piramide. Rămâi cu bine!

Şi îşi luă zborul.

A zburat aşa, o zi întreagă, şi la vreme de seară a ajuns în cetate.

„Unde să trag oare? se întrebă el. Sper că oraşul a făcut ceva pregătiri."

Ochii îi căzură pe statuia de pe columna înaltă.

— Am găsit! strigă el bucuros. E un loc minunat, în plin aer proaspăt!

Şi se lăsă de sus, chiar la picioarele Prinţului Fericit.

— Ce mai iatac de aur! îşi zise încetişor, pe când privea înjur şi se pregătea de culcare; dar, când să-şi vâre capul sub aripă, un strop mare de apă a picat pe el. Ia te uită poznă! strigă mirat; pe cer nu-i nici urmă de nor, stelele strălucesc de-ţi iau ochii şi cu toate astea plouă! Clima din nordul Europei e grozav de afurisită! Trestioara nu se mai sătura de ploaie, dar asta doar din egoism!

A mai picat apoi alt strop.

„La ce foloseşte o statuie dacă nu te apără măcar de ploaie? se întrebă plictisit. Ia să-mi caut eu un horn ca lumea!"

Şi se hotărî să zboare aiurea.

Dar când să-şi deschidă aripile, pică al treilea strop... Rândunelul privi atunci în sus şi văzu... vai, ce-i fu dat să vadă?!

Ochii Prinţului Fericit înotau în lacrimi şi lacrimile lunecau şiroaie pe obrajii lui de aur. în lumina albă a lunii chipul lui era atât de frumos, încât Rândunelul se simţi înduioşat.

— Cine eşti tu? îl întrebă el.

— Sunt Prinţul Fericit.

— Atunci de ce plângi? adăugă nedumerit. M-ai udat leoarcă.

— Pe vremea când eram în viaţă şi aveam o inimă de om – răspunse statuia – eu nu ştiam ce-s lacrimile, căci trăiam în Palatul „Sans Souci", unde durerii nu-i este îngăduit să intre. Cât era ziua de lungă mă veseleam în grădină cu prietenii mei, iar când cobora seara eram în fruntea danţului în Sala cea Mare. Jur-împrejurul grădinii se ridica un zid foarte înalt, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte să întreb ce e dincolo de el; în preajmă, totul mi se părea atât de frumos! Curtenii mă numeau „Prinţul Fericit" şi fericit eram, cu adevărat, dacă plăcerea poate fi fericire. Aşa am trăit şi aşa am murit. Iar acum, că nu mai am viaţă, m-au ridicat aici sus, atât de sus, încât pot vedea toată hidoşenia, toată amărăciunea cetăţii mele, şi cu toate că inima mea e de plumb, altceva nu pot decât să plâng.

„Cum, adică, nu e cu totul şi cu totul de aur?" gândi Rândunelul în sinea lui, căci era prea cuviincios pentru a-şi mărturisi gândul.

— Departe, tare departe – urmă statuia cu glas coborât şi cântător – departe într-o ulicioară, se află o căsuţă sărmană. Prin fereastra-i deschisă văd o femeie stând la masă. Are faţa suptă şi ofilită, iar mâinile-i aspre şi roşii sunt totuna de împunsăturile acului, căci e cusutoreasă. Acum brodează floarea-patimei pe rochia de atlas ce-o va purta la viitorul bal al curţii, cea mai drăgălaşă dintre însoţitoarele Reginei. într-un ungher al odăii, băieţelul ei zace bolnav pe un pat. Are friguri şi tânjeşte după portocale. Maică-sa nu poate să-i dea decât apă goală şi el plânge... Rândunel, Rândunel, micuţ Rândunel, nu vrei să-i duci rubinul de pe mânerul spadei mele? Eu am picioarele înţepenite în soclul acesta şi nu mă pot mişca.

— Pe mine mă aşteaptă în Egipt – răspunse Rândunelul. Prietenele mele zboară în sus şi-n jos, deasupra Nilului şi stau de vorbă cu florile uriaşe de lotus. în curând or să se ducă la culcare în cripta Regelui-cel-Mare. Regele se află chiar el acolo, în racla lui zugrăvită. E învelit în feşe galbene şi îmbălsămat cu mirodenii. Are în jurul gâtului un şirag străveziu de jad verde, iar mâinile- i sunt ca două frunze veştede.

— Rândunel, Rândunel, micuţ Rândunel – stărui Prinţul – nu vrei să rămâi cu mine o noapte şi să fii solul meu? Pe copil îl chinuie setea şi pe maică-sa jalea.

— Vezi că mie nu prea îmi plac băieţii – răspunse Rândunelul. Vara trecută, când locuiam pe lângă râu, erau doi bădărani de băieţi, copiii morarului, care zvârleau mereu cu pietre în mine. Fireşte că nu m-au nimerit niciodată; noi, rândunelele, suntem grozav de meştere în ale zborului, apoi eu mă trag şi dintr-un neam vestit în sprinteneală; oricum, însă, era o lipsă de cuviinţă...

Dar Prinţul Fericit părea atât de îndurerat, încât Rândunelul se întrista şi el.

— E doar frig aici – îi spuse – dar am să rămân cu tine o noapte şi o să-ţi îndeplinesc solia.

— Mulţumesc, micuţule Rândunel – răspunse Prinţul. Şi aşa, după ce a scos rubinul mare de pe spada Prinţului, Rândunelul zbură cu el în cioc, peste acoperişurile oraşului.

A trecut pe lângă tumul Catedralei cu îngeri ciopliţi în marmură albă. A trecut pe lângă palat şi a auzit zvon de dans. O încântătoare fată ieşise în balcon cu iubitul ei.

— Cât de minunate sunt stelele cerului – îi şoptea el – şi cât de minunată puterea dragostei!

— Nădăjduiesc să-mi fie gata rochia pentru serbarea cea mare – îi răspunse ea. Am poruncit să mi-o brodeze toată cu floarea-patimei, dar cusutoresele astea-s atât de trândave!

A trecut apoi Rândunelui peste apele râului şi a văzut felinare atârnând de catargele corăbiilor. în cele din urmă a ajuns la căsuţa cea sărmană şi a privit înăuntru: băieţelul se zvârcolea în pat, scuturat de friguri, iar pe mamă-sa o doborâse somnul, de istovită ce era. S-a repezit Rândunelul şi a pus bobul mare de rubin pe masă, lângă degetarul femeii. A zburat apoi jur-împrejurul patului, fluturându-şi aripile peste fruntea copilului.

— Ce răcoare simt, se vede că-mi merge mai bine – şopti copilul şi se cufundă într-o piroteală dulce.

Pe urmă Rândunelul îşi luă zborul îndărăt, la Prinţul Fericit, şi-i povesti tot ce făcuse.

— Foarte ciudat – se minună el – acum îmi este cald deşi vremea-i atât de rece!

— Fiindcă ai făcut o faptă bună – îi răspunse Prinţul.

Iar el, mititelul, rămase pe gânduri şi adormi. Căci de câte ori încerca să gândească, îl şi prindea somnul.

Când se crăpă de ziuă, Rândunelul zbură de vale la râu, ca să facă o baie.

— Iată un fenomen uimitor! se minună Profesorul de ornitologie, pe când trecea podul. O rândunică, iarna!

Şi se apucă să scrie un articol lung, privitor la aceasta, în ziarul local. Toată lumea vorbi despre articol, căci era împănat cu atâtea cuvinte, încât nimeni n-a priceput o iotă.

— La noapte plec în Egipt! se hotărî Rândunelul şi, la gândul acesta, inima-i creştea de bucurie.

Dădu o raită pe la toate monumentele cetăţii şi rămase multă vreme sus, în vârful clopotniţei. Ori pe unde trecea, vrăbiile se porneau a ciripi:

— Grozav de distins străinul de colo!

Iar el se bucura nespus în sinea lui.

Cum văzu răsărind luna, se întoarse la Prinţul Fericit.

— Ai ceva veşti de trimis în Egipt? Sunt gata de plecare! îi strigă el.

— Rândunel, Rândunel, micuţ Rândunel – îl rugă Prinţul – n-ai vrea să mai rămâi încă o noapte cu mine?

— Dar sunt aşteptat în Egipt – îi răspunse Rândunelul. Mâine, prietenele mele o să-şi ia zborul către a doua Cataractă. Acolo hipopotamul îşi face culcuş în păpurişuri şi pe un tron măreţ de granit stă însuşi Memnon-Zeul. Veghează toată noaptea puzderia de stele şi când luceafărul dimineţii se iveşte, el trage doar un chiot de bucurie şi pe urmă rămâne mut. La amiază leii galbeni coboară până la mal, să se adape. Au ochii la fel ca berilul verde, iar urletul lor e mai tunător decât urletul Cataractei.

— Rândunel, Rândunel, micuţ Rândunel – stărui Prinţul – departe, tare departe, peste cetate, zăresc un tânăr într-o mansardă. Stă aplecat deasupra unei mese înţesate cu hârtii şi lângă el se veştejeşte într-un pahar un bucheţel de micşunele. Părul îi e inelat şi castaniu, buzele roşii ca miezul rodiilor, iar ochii, mari şi visători, încearcă să sfârşească o piesă pentru Directorul Teatrului, dar prea dârdâie de frig ca să mai scrie. în sobă nu e niciun tăciune şi foamea îl doboară.

— O să mai rămân încă o noapte – îi spuse Rândunelul; avea, într-adevăr, inimă bună. Vrei să-i duc altă boabă de rubin?

— Vai mie! Nu mai am niciun rubin – îi răspunse Prinţul. Doar ochii, atât mi-au mai rămas. Sunt făcuţi din nepreţuite safire, aduse tocmai din India, acum o mie de ani. Smulge-mi unul şi du-l tânărului. îl va vinde giuvaergiului, apoi va cumpăra de mâncare şi lemne de foc, şi-şi va sfârşi piesa.

— Dragul meu Prinţ – suspină Rândunelul – nu pot face una ca asta.

Şi se pomi pe plâns.

— Rândunel, Rândunel, micuţ Rândunel – stărui Prinţul – fa aşa cum îţi cer eu.

Rândunelul smulse atunci ochiul Prinţului şi zbură departe, către mansarda Studentului. îi fu destul de uşor să pătrundă înăuntru, căci în acoperiş era o spărtură pe unde se şi strecură. Tânărul îşi ţinea capul îngropat în mâini, şi nu auzi fâlfâitul aripilor, dar când ridică ochii, văzu deodată safirul strălucitor printre micşunelele veştede.

— încep să fiu preţuit – se înveseli el. Trebuie să fie de la vreun admirator de seamă. Acum pot să-mi sfârşesc piesa!

Şi chipu-i strălucea de bucurie.

A doua zi Rândunelul zbură până jos, în port. Se aşeză pe catargul unei corăbii mari, cu ochii după matrozii care trăgeau cu funiile nişte namile de lăzi.

— Eeei-rup! strigau ei cu fiecare ladă ieşită la iveală.

— Mă duc în Egipt – strigă şi Rândunelul.

Dar nimeni nu-l luă în seamă, şi o dată cu răsăritul lunei, îşi luă zborul îndărăt, la Prinţul Fericit.

— Am venit să-mi iau rămas bun – îi spuse el.

— Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel – îl rugă Prințul – nu vrei să mai rămâi cu mine încă o noapte?

— E iarnă – răspunse el – ca mâine năvălesc aici fulgii reci de zăpadă. în Egipt soarele dogorește deasupra palmierilor verzi, iar crocodilii lâncezesc în mâl și privesc alene împrejur. Tovarășele mele își durează cuibul în Templul lui Baalbec, sub veghea porumbeilor albi și roz care- și gânguresc unul altuia. Prințule drag, te părăsesc, n-am încotro, dar n-o să te uit niciodată și la primăvară o să-ți aduc două nestemate frumoase în locul celor pe care le-ai dăruit. Rubinul va fi mai roșu decât un trandafir roșu, iar safirul, tot atât de albastru ca și largul mărilor.

— Jos, în piață – începu Prințul – se află o fetiță care vinde chibrite. Dar i-au scăpat chibritele în noroi și s-au stricat toate. Acum stă și plânge fiindcă taică-su o bate dacă nu duce acasă ceva bani. N-are ghete, n-are ciorapi și nici pe căpșor n-are nimic. Smulge-mi celălalt ochi, dă-i-l ei și tată-su n-o s-o mai bată.

— De stat am să mai stau cu tine încă o noapte – îi răspunse Rândunelul – dar ochiul nu pot să ți-l smulg, căci ai rămâne orb de tot!

— Rândunel, Rândunel, micuț Rândunel – îl rugă Prințul – fa așa cum îți cer eu.

Atunci Rândunelul smulse celălalt ochi al Prințului și, avântându-se cu el în jos, trecu săgeată pe lângă fetiță și-i strecură nestemata în palmă.

— Ce ciob frumos de sticlă – se bucură ea și dădu fuga, râzând, acasă.

Iar Rândunelul se întoarse îndărăt, la Prinț.

— Ești orb acum – îi spuse – și o să rămân cu tine mereu-mereu...

— Nu, micul meu Rândunel – șopti sărmanul Prinț – tu trebuie să pleci departe, în Egipt.

— O să rămân cu tine mereu – îi răspunse el, și adormi la picioarele Prințului.

A doua zi, cât a fost ziua de lungă, Rândunelul a stat pe umărul Prințului și i-a povestit vrute și nevrute, din tot ce văzuse el pe meleaguri străine. I-a povestit despre ibișii roșii, care stau în șiruri lungi pe malurile Nilului și prind peștișori de aur în ciocurile lor; despre Sfinxul, bătrân ca vremea, care trăiește în inima pustiului și le știe pe toate; despre negustorii care pășesc agale pe lângă cămilele lor și-și lunecă mătăniile de chihlimbar printre degete, despre Regele munților din lună care e negru ca abanosul și se închină la o mărgea mare de cleștar; despre namila de șarpe verde care doarme într-un palmier și are douăzeci de preoți slujitori, ca să-l hrănească cu turte și miere, și despre piticii care, stând pe gogeamite frunze late, plutesc peste un eleșteu întins și se războiesc neîncetat cu fluturii.

— Scumpul meu Rândunel – grăi Prințul – mi-ai înșirat minunății după minunății... zboară acum peste cetatea mea, Rândunelule, și spune-mi ce vezi.

A zburat atunci Rândunelul peste cetatea cea mare și a văzut cum se desfătau bogații în casele lor frumoase, în vreme ce săracii cerșeau pe la porți. A zburat prin fundături întunecoase și a văzut fețele de var ale copiilor înfometați, cercetând aiurite ulițele negre. Sub arcada unui pod, doi băieței se strângeau în brațe încercând să-și țină de cald.

— Tare mai ne e foame – spuneau ei.

— Ia cărați-vă de aici – i-a luat paznicul la goană; și au pomit-o amândoi razna, prin ploaie.

Pe urmă, Rândunelul a zburat îndărăt și a istorisit Prințului tot ce văzuse.

— Eu sunt acoperit cu aur curat – îi spuse Prințul; tu trebuie să-l iei de pe mine, foiță cu foiță, și să-l duci săracilor mei; nu-i ființă omenească să nu creadă că aurul o poate face fericită.

Și Rândunelul piguli atunci foiță cu foiță din aurul cel curat; foiță cu foiță până când Prințul Fericit a rămas golaș de tot și pământiu. Foiță cu foiță, din aurul cel curat, îl duse Rândunelul săracilor, și obrajii copiilor prinseră a se îmbujora; râdeau copiii și se veseleau pe stradă.

— Acum avem pâine – chiuiau ei.

Apoi a venit zăpada și după zăpadă, înghețul. Străzile păreau muiate în argint, atât erau de luminoase și de sclipitoare; la streșinile caselor țurțurii lungi atârnau ca niște pumnale de cleștar. Oamenii umblau înfășurați în blănuri, în vreme ce băieței de o șchioapă, cu căciulițe stacojii, se dădeau pe gheață.

Sărmanul flecușteț de Rândunel! îi era frig, tot mai frig, dar pe Prinț nu l-ar fi părăsit nicicând, căci mult îi era drag inimii sale. Ciugulea firimituri la ușa brutăriei, când nu-l vedea brutarul, și încerca să se încălzească bătând din aripioare.

în cele din urmă, el și-a dat totuși seama că va muri curând. Abia de mai avu putere să zboare încă o dată

sus, pe umărul Prinţului.

— Rămâi cu bine, Prinţule drag – îi spuse el în şoaptă; mă laşi să-ţi sărut mâna?

— Ce bucuros sunt că, în sfârşit, pleci în Egipt, Rândunelul meu – îi răspunse Prinţul – ai întârziat prea mult aici; tu însă pe gură să mă săruţi, pentru că te iubesc.

— Dar nu în Egipt plec eu acum – mărturisi Rândunelul. Eu plec în Casa Morţii. Moartea e soră bună cu somnul, nu e aşa?

A sărutat apoi gura Prinţului Fericit şi s-a prăbuşit mort la picioarele lui.

în clipa aceea, o trosnitură ciudată se auzi înăuntrul statuii, ca şi cum ceva s-ar fi spart. Şi, într- adevăr, inima cea de plumb se despicase drept în două. Era şi un ger cumplit în noaptea aceea.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Primarul, însoţit de Consilierii oraşului, trecea în plimbare prin partea locului. Ajuns lângă columnă, îşi ridică privirea în sus, spre statuie.

— Vai de mine şi de mine! izbucni el, deodată. în ce hal a ajuns Prinţul Fericit!

— Chiar aşa, în ce hal! încuviinţară însoţitorii care erau totdeauna de părerea Primarului.

Şi se apropiară cu toţii, ca să-l privească.

— Rubinul i-a căzut de pe spadă, i-au mai pierit şi ochii, iar pe el nici pic de aur! spuse Primarul. Aproape un cerşetor, nu alta!

— Aproape un cerşetor, nu alta! rostiră şi Consilierii oraşului.

— Şi aici, de faţă, o pasăre moartă la picioarele lui – urmă Primarul. Trebuie să dăm numaidecât cetăţii o înştiinţare cum că păsările sunt oprite să mai moară aici.

Iar conţopistul îşi însemnă grabnic înţeleaptă propunere. Aşadar, au coborât de pe columnă statuia Prinţului Fericit.

— O dată ce nu e frumos, nu mai e nici de folos – rosti Profesorul de istoria artelor, la Universitate.

Au topit apoi statuia într-un cuptor, iar Primarul a convocat pe dată Adunarea Breslaşilor pentru a hotărî ce trebuia făcut cu metalul.

— Se cuvine, firește, să avem altă statuie – lămuri el. Şi statuia aceea va fi statuia mea!

— Statuia mea – răsună ecoul celorlalţi Consilieri.

S-au luat apoi cu toţii la ceartă: s-au certat aşa, multă vreme, şi s-or mai fi certând şi astăzi.

— Ce lucru ciudat, se minună meşterul supraveghetor al muncitorilor din topitorie. Inima asta frântă, din plumb, nu vrea de loc să se topească! Aşa că, afară cu ea!

Şi au aruncat-o pe un maldăr de gunoi, acolo unde zăcea şi Rândunelul mort.

A Gaidar – Piatra cea fierbinte

i

A fost odată un moşneag care trăia singur-singurel. Fiind lipsit de puteri, împletea coşuri, cârpea pâslari, păzea de băieţi o livadă colhoznică, şi în felul acesta îşi câştiga pâinea cea de toate zilele. Venise în sat de mult, de undeva de departe, şi oamenii înţeleseseră chiar de la început că moşneagul acela trecuse prin multe cumpene în viaţa lui.

Moşul era şchiop şi mai înălbit decât s-ar fi cuvemi să fie pentru anii lui. O cicatrice mare şi strâmbă îi cresta pieziş obrazul şi gura, şi asta făcea ca faţa lui să pară amărâtă şi ursuză chiar şi atunci când zâmbea.

într-o bună zi, băiatul Ivaşka Kudreaşkin se furişă în livada colhozului, cu gândul să şterpelească mere şi să se îndoape până n-o mai putea. Dar, agăţându-şi pantalonii într-un cui din gard, căzu într- o tufă de agriş plină de ţepi, se zgârie şi începu să urle. Chiar acolo, pe loc, îl prinse şi paznicul.

Bineînţeles că moşneagul ar fi putut foarte bine să-i ardă câteva cu o urzică, sau să-l ducă la şcoală şi să arate acolo cum stau lucrurile, ceea ce ar fi fost şi mai rău.

Dar moşului i se făcu milă de Ivaşka. Mâinile băiatului erau numai zgârieturi, la spate îi atârna, ca o

coadă de oaie, bucata de pantalon, iar pe obrajii înroşiţi, lacrimile-i curgeau şiroaie.

Paznicul îl scoase în tăcere pe portiţă pe bietul Ivaşka, speriat de moarte, lăsându-l să-şi vadă de- ale lui, fără să-i dea măcar un dupac şi fără să-i strige din urmă măcar o vorbă de ocară.

III

De ruşine şi de necaz, Ivaşka se duse în pădure, se rătăci şi până la urmă ajunse la o mlaştină. Obosise. Se lăsă pe o piatră albastră, care ieşea la iveală din muşchi. Dar imediat sări ca ars: i se păru ca se aşezase pe o viespe, care-l înţepase prin gaura pantalonilor.

însă pe piatră nu era nicio viespe. Piatra era fierbinte, ca jeraticul, iar pe faţa ei netedă se desluşeau litere acoperite cu noroi.

Hotărât că era o piatră fermecată! îşi dădu seama numaidecât Ivaşka. Atunci îşi scose gheata şi, cu tocul, începu să cureţe noroiul de pe inscripţie, ca să vadă cât mai repede ce folos ar putea să tragă de pe urma acelei pietre.

Şi iată ce citi:

Acel ce va căra această piatră până în vârful dealului, îşi va recapăta tinereţea şi-şi va începe viaţa de la început...

Dedesubt era o pecete, dar nu o pecete obişnuită şi rotundă, ca aceea de la sovietul sătesc, nici triunghiulară, ca pe bonurile de la cooperativă, ci mai ceva: cu două cruci şi trei codiţe, o gaură, un beţişor şi încă patru virgulite.

Atunci Ivaşka Kudreaşkin se supără. N-avea decât opt ani abia împliniţi. Şi n-avea niciun gust să-şi ia viaţa de la început, adică să rămână iarăşi repetent în clasa întâi.

Ei, dacă ar putea să treacă, datorită acestei pietre, din clasa întâi de-a dreptul într-a treia, fără să mai înveţe lecţiile de-a doua asta zic şi eu că ar fi ceva! Dar toată lumea ştie, şi încă de mult, că nicio piatră, cât de fermecată ar fi, nu poate să aibă asemenea putere.

IV

Cum trecea amărât pe lângă livadă, Ivaşka îl văzu din nou pe moşneag, care se ducea acum nu ştiu unde cu o căldare de var în mână şi, pe umăr, cu o bidinea de coajă de tei, prinsă într-un băţ lung. Tuşea mereu, oprindu-se la fiecare pas ca să-şi tragă răsuflarea. Atunci, fiindcă avea un suflet bun, Ivaşka se gândi: „Iată un om care foarte uşor ar fi putut să mă bată cu urzici, dar i-a fost milă de mine. Ce-ar fi să mă îndur şi eu de el şi să-l ajut să-şi recapete tinereţea, ca să nu mai tuşească, să nu mai şchiopăteze şi să nu mai sufle aşa de greu?"

Cu aceste gânduri bune Ivaşka cel cu suflet nobil se apropie de bătrân şi-i spuse, fără înconjur, despre ce era vorba. Moşneagul îi mulţumi posomorât, însă nu se îndură să-şi părăsească livada ca să se ducă la mlaştină, deoarece tot mai erau pe lume destui oameni în stare s-o jefuiască în lipsa lui.

Dar îl rugă pe Ivaşka să scoată singur piatra din mlaştină şi s-o care sus, pe deal. Mai târziu o să vină şi el pentru câteva clipe, s-o spargă la repezeală. Această întorsătură neaşteptată îl necăji grozav pe Ivaşka.

Dar nici nu voia să-l supere pe bătrân, neîndeplinindu-i dorința. A doua zi dimineață, Ivașka luă un sac gros și mănuși bune de pânză, ca să nu se frigă la degete, și plecă spre mlaștină.

V

Abia putu să urnească piatra din loc, murdărindu-se tot de noroi și de lut. Apoi, gâfiind și cu limba scoasă de un cot, se așeză la poalele dealului, pe iarba uscată.

„Iată! se gândea el. Acum o să car piatra la deal, pe urmă o să sosească moșneagul cel șchiop, o s-o spargă, o să-și capete tinerețea și o să-și ia viața de la început. Oamenii zic că ar fi trecut prin multe cumpene. E bătrân, e singur, a fost schingiuit, a fost rănit și, tară îndoială, n-a avut parte de o viață fericită, în timp ce atâția oameni s-au bucurat de fericire..Bunăoară, chiar el, Ivașka. Cu toate că-i încă mic, a avut parte de fericire de trei ori până acum. întâi, când era cât pe ce să întârzie de la școală și un șofer necunoscut l-a luat într-o mașină sclipitoare și l-a dus de la grajdul colhozului până la poarta școlii. A doua oară, în primăvara asta, când a prins cu mâinile goale, într- un șanț, o cogeamite știucă. Și, în sfârșit, când unchiu-său Mitrofan l-a luat cu el la oraș, la serbarea veselă a lui 1 Mai. „Așa că, lasă să știe și moșneagul acesta – nenorocit cum e viața cea bună", hotărî Ivașka mărinimos. Se ridică de pe iarbă și începu să tragă piatra la deal, cu răbdare.

VI

Și iată că înainte de asfințitul soarelui veni și bătrânul sus, pe deal, unde Ivașka, istovit, înfrigurat și zgribulit, își usca hainele murdare și ude în fața pietrei celei fierbinți.

— Bine, bunicule, dar de ce-ai venit fără ciocan, fără topor și fără rangă? strigă Ivașka, mirat. Ori poate crezi c-ai s-o spargi cu pumnul?

— Nu, Ivașka – îi răspunse bătrânul – nici nu mă gândesc s-o sparg cu pumnul. Ba chiar n-o s-o sparg de loc pentru că nu vreau să-mi încep viața de la început.

Zicând așa, moșneagul se apropie de Ivașka și-l mângâie pe cap. Și băiatul, care-l privea mirat, simți cum tremura mâna grea a bătrânului.

— Ai crezut, desigur, că dacă-s bătrân, șchiop și schilod, sunt și nenorocit, urmă moșneagul. Adevărul e că sunt cel mai fericit om din lume. E drept că un buștean mi-a rupt piciorul. Dar asta se petrecea pe vremea când răsturnam gardurile, cum ne tăia capul, ca să ridicăm baricade, pentru că ne răsculasem împotriva țarului pe care tu nu l-ai văzut decât în poze.

Da, mi-au sfărâmat dinții... Dar asta s-a petrecut pe vremea când cele dintâi regimente populare băteau și zdrobeau armata albă dușmană.

Mă zbăteam, aiurind, pe un braț de paie, într-o baracă scundă și rece, bolnav de tifos exantematic. Dar nici moartea, care mă pândea, nu mi se părea mai înspăimântătoare decât vorbele pe care le auzeam: că țara noastră a fost încercuită de dușman și că puterea lui ne-a îngenuncheat.

Când mi-am venit în simțire, o dată cu cea dintâi rază de soare care începea din nou să surâdă, am aflat că dușmanul fusese bătut și că noi luasem din nou ofensiva. Și fericiți, ne întindeam unul altuia, din pat în pat, mâinile numai oase, visând cu sfială că țara noastră o să fie, dacă nu în timpul vieții noastre, măcar după noi, așa cum este acum: mare și puternică! Și te întreb: asta nu e fericire, prostuțule? Ce nevoie am eu de altă viață? De altă tinerețe? Chiar dacă mi-a fost greu, viața mi-a fost curată și cinstită!

Bătrânul tăcu, își scoase luleaua și și-o aprinse.

— Bine, bunicule – zise Ivașka încet – dar atunci de ce m-ai făcut să mă chinuiesc și să car piatră asta la deal, când ar fi putut foarte bine să rămână înainte acolo, în mlaștina ei?

— Las-o să stea aici, la vedere, zise moșneagul. Ai să vezi tu, Ivașka, ce o să mai iasă din asta!

VII

Au trecut de atunci ani mulţi, dar piatra stă şi acum, neatinsă, acolo, pe deal.

Mulţi oameni s-au perindat prin faţa ei. Se apropiau, o priveau, rămâneau câteva clipe pe gânduri. Apoi clătinau din cap şi-şi vedeau de drum.

Am fost şi eu odată pe dealul acela. Aveam ceva pe conştiinţă şi nu mă prea simţeam în apele mele. Atunci mi-am zis: „Ce-ar fi să mă duc şi să lovesc zdravăn în piatră, iar după aceea, să-mi încep viaţa de la început?..."

Dar am stat şi m-am gândit, şi pe urmă m-am răzgândit. „Ia te uită! or să spună vecinii când m-or vedea întinerit: Vine un tânăr neghiob! Pesemne că n-a ştiut să-şi trăiască viaţa, cum trebuie, nu s-a priceput să-şi găsească fericirea, iar acum vrea s-o ia de la început!" Atunci, mi-am răsucit o ţigară, am aprins-o de la piatra fierbinte, ca să fac economie de chibrituri, şi... mi-am căutat de drum.

Italo Calvino – Ca sarea-n bucate

A fost odată un împărat care avea trei fete: una cu plete negre, alta cu cosiţe castanii şi cea de-a treia bălaie; prima nu era prea arătoasă, mijlocia, aşa şi-aşa, dar mezina era negrăit de bună şi frumoasă. Iar cele două surori mai mari tare o pizmuiau. Şi avea împăratul acela trei jilţuri împărăteşti: unul alb, unul roşiatic şi unul negru. Când era mulţumit foarte, se aşeza în jilţul cel alb, când nu era nici bucuros, nici mâhnit din cale-afară, în cel roşiatic, iar când furia punea stăpânire pe el, se instala în cel negru.

Într-o bună zi s-a dus să se odihnească în jilţul negru, căci strașnic îl mai necăjiseră cele două fete mai mari. Şi numai ce-au început ele să-l linguşească. Cea mai mare îi zise:

— Preabunul meu părinte, dormit-ai bine? Cumva eşti supărat pe mine, că te văd stând în jilţul negru?

— Da, chiar pe tine!

— Şi de ce, tată?

— Pentru că nu mă iubeşti nici cât negru sub unghie.

— Vai de mine! Eu, dragă tată, te iubesc tare mult!

— Cât de mult?

— Aşa cum mi-e dragă pâinea.

împăratul a fornăit oleacă, dar n-a mai zis nimic, că tare îi mai era pe plac răspunsul fie-şi.

Şi iată că soseşte şi mijlocia:

— Preabunul meu părinte, ai dormit bine? De ce te-ai aşezat în jilţul negru? Nu cumva ţi-am căşunat eu vreun necaz?

— Ba chiar aşa.

— Şi cu ce greşit-am, tată dragă?

— Greşit-ai că nu mă iubeşti nici cât negru sub unghie.

— Oh, tăticuţule, eu te iubesc atât de mult...

— Cât de mult?

— Cât vinul mi-eşti de drag.

împăratul a mormăit el ceva pe sub nas, dar se vedea bine că răspunsul îi mersese la inimă.

Şi iat-o sosind pe cea mai mică dintre fete, cu chipul tot numai zâmbet luminos.

— O, preabunul meu părinte, ai dormit bine? Dar, vai, te odihneşti în jilţul cel negru? De ce? Eu mi-s pricina, oare?

— Chiar aşa, căci nici măcar tu nu mă iubeşti.

— O, tată dragă, ba să crezi că te iubesc nespus de mult.

— Cât de mult?

— Ca sarea-n bucate!

Auzind una ca asta, împăratul fu cuprins de turbare:

— Ca sarea-n bucate, hai, ca sarea-n bucate?!!! Ah, netrebnico! Piei din ochii mei, că nu vreau să te mai văd! Şi porunci slujitorilor s-o ducă în pădure şi-acolo să-i facă seama. Mumă-sa, împărăteasa, care

o îndrăgea negrăit pe copilă, îndată ce auzi porunca bărbatului ei, a prins să-şi frământe mintea spre a găsi un mijloc s-o scape de la moarte. în palat se afla un ditai sfeşnic de argint, astfel că Zizola – aşa o chema pe mezină – încăpea de minune înăuntru, şi împărăteasa a ascuns-o acolo.

— Mergi de vinde ăst sfeşnic – a zis către slujitorul său credincios – şi când te-or întreba cât preţuieşte ia bine seama: de-i om sărman, cere-i mulţi gologani, dar de-i vreun om de neam, cere o nimica toată şi dă-i-l.

Apoi şi-a îmbrăţişat copila, a sfatuit-o în fel şi chip şi a pus înlăuntrul sfeşnicului smochine uscate, dulciuri şi pesmeciori.

Slujitorul s-a dus cu sfeşnicul la târg, şi-acolo, de-l întreba careva cât costă, iar lui nu-i era pe plac omul, numai ce s-arunca la un preţ neînchipuit de mare. în sfârşit, iată că s-a abătut prin acel loc feciorul împăratului din Torralta, a cercetat sfeşnicul pe toate părţile, apoi a întrebat de preţ. Slujitorul a cerut nimica toată, iar prinţul a dus sfeşnicul la palat. Aici l-au aşezat în sala de ospeţe, şi toţi câţi au venit să stea la masă nu mai conteneau să se minuneze, într-atâta de fălos era. Seara, prinţul avea obiceiul să plece de-acas' şi să mai flecărească cu prietenii; şi cum nu voia să fie aşteptat, slujitorii îi pregăteau cina şi apoi se duceau la culcare. Când Zizola n-a mai auzit niciun zgomot în încăpere, a ieşit binişor din sfeşnic, a mâncat toate bucatele şi pe urmă s-a întors la locul ei. Şi iată că soseşte prinţul, dar... ia mâncarea de unde nu-i! Sună el din toţi clopoţeii şi numa' ce se porneşte să-şi dojenească slugile. Aceştia, bieţii, prind să se jure că bucatele pentru cină au fost pregătite şi lăsate acolo pe masă, dar, pesemne, le-a înfulecat câinele sau mâţa.

— De s-o mai întâmpla vreodat', să ştiţi că v-alung pe toţi! a zis prinţul şi a poruncit să i se aducă alte bucate, iar după ce-a mâncat, s-a dus la culcare.

în seara următoare, cu toate uşile ferecate, s-a întâmplat aşişderea. Şi unde mi s-a pornit prinţul să strige, că mai-mai să dărâme zidurile; dar mai apoi a grăit:

— Ian să vedem noi ce-o să se-ntâmple mâine seară! Şi-n seara aceea, ce credeţi c-a făcut? S-a pitit frumuşel sub masă, iar masa era acoperită cu un covor ce atârna până la pământ. Iar slujitorii vin, aşază farfuriile cu bucate, dau afară câinele şi mâţa, apoi încuie uşa cu cheia. Abia au plecat ei, şi numai ce se deschide sfeşnicul, iar dinlăuntrul lui iese preafrumoasa Zizola. Se-apropie ea de masă şi începe să înfulece cu lăcomie. Prinţul hop! sare din ascunzătoarea lui şi o înhaţă de braţ: fata dă să scape, dar vezi că el o ţinea cu nădejde. Atunci Zizola se-aruncă în genunchi şi-i depănă de-a fir-a-păr tot necazul ei. Dar, pasămite, prinţului îi cade dragă fata. O linişteşte el şi prinde a-i grăi:

— Nu-ţi face sânge rău: din clipa asta, îţi zic, tu îmi vei fi aleasa! Acum întoarce-te înapoi în sfeşnic.

Prinţul însă n-a închis ochii toată noaptea, într-atâta o îndrăgise pe copilă, iar a doua zi dimineaţă a poruncit să i se strămute sfeşnicul în odaie, căci straşnic de frumos cum era, voia să-l aibă mai aproape noaptea. Apoi a dat poruncă să i se aducă bucate ca pentru doi oameni, că lui tare-i mai era foame. Şi uite-aşa i-au adus şi cafeaua, şi prânzul, că puteau să se sature doi cu bunătăţile acelea, îndată ce slujitorii soseau cu talgerele şi le puneau pe masă, prinţul încuia uşa. Zizola ieşea din sfeşnic şi, bucuroşi nevoie mare, se ospătau împreună.

Stând singură la masă, împărăteasa prinse a ofta:

— Oare cu ce l-oi fi supărat pe fecioru-meu de nu mai vine să mănânce? Cu ce i-am greşit?

Iar el tot spunea să aibă răbdare, că el vroia să mai stea şi singur, până într-o zi, când i-a zis maică-şi:

— Mamă, vreau să mă-nsor.

— Şi cine ţi-e aleasa? a întrebat împărăteasa, din cale-afară de bucuroasă

Iar prinţul de colo:

— Vreau să mă-nsor cu sfeşnicul!

— Doamne sfinte, fiul meu şi-a pierdut minţile! a strigat împărăteasa, acoperindu-şi ochii cu palmele.

Dar vezi că băiatul nu glumea de fel. Iar maică-sa, biata, se silea să-l aducă pe calea cea bună, rugându-l să se gândească la ce-o să zică lumea; el însă o ţinea pe-a lui. Şi numai ce-a dat poruncă să se pregătească ospăţul de nuntă până în opt zile.

în ziua sorocită, un mândru alai de căleşti a pornit de la palat, şi în caleaşca din frunte stătea prinţul nostru, iar alături sfeşnicul. Au ajuns nuntaşii la biserică şi prinţul şi-a dus sfeşnicul la altar, în clipa potrivită, el a deschis sfeşnicul şi, hop! Zizola a sărit afară, îmbrăcată în veşminte scumpe de brocart, cu nestemate la gât şi la urechi ce-ţi luau ochii cu strălucirea lor. După nuntă s-au întors la palat şi aici i-au povestit totul împărătesei. împărăteasa, cum era tare isteaţă din fire, a zis:

— Lăsaţi pe mine! Am de gând să-i dau o lecţie ăstui părinte!

Şi au făcut pregătiri pentru ospăţul de nuntă şi au poftit pe toţi împăraţii din împrejurimi, de bună seamă şi pe tatăl Zizolei. Iar pentru tatăl Zizolei, împărăteasa a dat poruncă să se gătească bucate osebite de ale celorlalţi oaspeţi, bucate fără sare. Apoi ea le-a spus nuntaşilor că mireasa e niţel bolnăvioară, aşa că nu poate veni la praznic. Şi-a început ospăţul; dar ciorba celui împărat nici c- avea vreun gust, şi împăratul se porni să bombăne în sinea lui: „Neghiobul ăsta de bucătar a uitat să pună sare-n ciorbă" – şi a lăsat zeama în farfurie.

Când a sosit şi al doilea rând de bucate, tot fără sare, se-nţelege, împăratul a pus furculiţa deoparte.

— Măria ta, de ce nu mănânci? Cumva nu-ţi place?

— Ba nicidecum, strașnice bucate!

— Păi dacă-i aşa, de ce nu te ospătezi?

— Nu prea mi-s în apele mele...

S-a silit el să vâre în gură un dumicat de carne, şi tot mesteca, dar nu-i venea de fel să-l înghită. Şi-atunci şi-a amintit vorba copilei sale, cum că ea-l iubeşte ca sarea-n bucate, şi împăratul, cuprins de amarnică durere şi căinţă, a izbucnit în lacrimi, zicând:

— Oh, netrebnicul de mine, ce-am făcut!

împărăteasa l-a cercetat despre necazul ce-i învenina sufletul, şi el a prins a-i istorisi toată pătărania cu Zizola. Atunci împărăteasa s-a sculat de la masă şi a trimis după tânăra nevestică. Când şi-a văzut copila, împăratul a îmbrăţişato în hohote de plâns şi a întrebat-o cum de se afla acolo, şi tot i se părea că fata a-nviat din morţi. Apoi au trimis s-o cheme şi pe mama Zizolei, şi au nuntit zile-n şir, şi-n fiece zi bucuria sporea tot mai vârtos, drept care mi-s încredinţat că nuntaşii ceia încă şi azi mai dănţuiesc acolo.

Italo Calvino – Copilul din sac

Pierino pierone era un băieţel năltuţ şi mergea la şcoală. în drum spre şcoală se afla o grădină şi- n grădină un păr, iar Pierino Pierone se căţăra în pom şi mânca pere. într-o zi trecu pe-acolo Cloanţa-Cotoroanţa şi zise:

Pierino Pierone, dă-mi o pară
Cu mânuţa ta cea dalbă, frăgezioară. Ce mai stai? Hai, dă-mi odată,
Că îmi lasă gura apă!

Pierino Pierone se gândi în sinea lui: „ii lasă gura apă fiindcă vrea să mă-nfulece pe mine, nicidecum perele", şi el nu se dădu jos din copac. Rupse o pară şi i-o aruncă vrăjitoarei. Dar para căzu tocmai în locul pe unde trecuse o vacă şi lăsase un semn ca amintire.

Cloanţa-Cotoroanţa grăi din nou:

Pierino Pierone, dă-mi o pară
Cu mânuţa ta cea dalbă, frăgezioară. Ce mai stai? Hai, dă-mi odată,
Că îmi lasă gura apă!

Dar Pierino Pierone nu coborî din copac şi azvârli altă pară, dar para căzu chiar pe locul pe unde trecuse un cal şi lăsase în urmă-i o mică băltoacă.

Cloanţa-Cotoroanţa nu încetă să-l roage pe copil, iar Pierino Pierone se gândi c-ar fi mai bine s-o mulţumească. Aşa că se dădu jos din pom şi îi întinse para. Vrăjitoarea desfăcu sacul la gură, dar, în loc să vâre para, îl vârî pe Pierino Pierone, apoi legă sacul la loc şi-l luă la spinare.

Merse cât merse, şi baba Cloanţa se văzu nevoită să se oprească: pasămite, o mâna o trebşoară, aşa că puse sacul jos şi se pitulă într-un tufiş.

Pierino Pierone, care tot drumul rosese cu dinţişorii săi ca de şoarece funia ce lega gura sacului, sări afară, băgă în sac gogeamite bolovanul, apoi o rupse la fugă. Vrăjitoarea înşfăcă iar sacul şi-l luă la spinare.

Pierino Pierone, văleleu,
D-apăi ca pietroiul eşti de greu!

se tânguia ea şi pomi spre casă. Uşa era încuiată şi Cotoroanţa o chemă pe fiică-sa:

Hei, Margherita, fetiţa mea, Deschide uşa, hai, nu mai sta, Şi cu căldarea mai iute vino, Să-l pun la fiert pe Pierino.

Margherita Margheritone îi deschise, apoi puse la foc ditai căldarea plină cu apă. îndată ce apa prinse a clocoti, Cloanţa-Cotoroanţa răsturnă sacul în căldare. Pleosc! şi bolovanul prăpădi fundul căldării; apa se vărsă peste jeratic şi jur împrejur, ba opări şi picioarele vrăjitoarei.

Văleu, mamă, ori eşti oarbă? Pui pietroaiele să fiarbă?

zise Margherita Margheritone. Iar Cloanţa-Cotoroanţa, ţopăind din pricina arsurii, grăi astfel:

Fă tu focul, Margherită, Că mă-ntorc într-o clipită.

îşi schimbă veşmintele, îşi puse peste păru-i plete bălaie şi porni la drum cu sacul.

Pierino Pierone, în loc să se ducă la şcoală, se căţărase din nou în pom. Şi iată că iar trecu pe- acolo Cloanţa-Cotoroanţa, având altă înfăţişare, în nădejdea că băiatul n-o va recunoaşte, şi zise:

Pierino Pierone, dă-mi o pară
Cu mânuţa ta cea dalbă, frăgezioară. Ce mai stai? Hai, dă-mi odată,

Că îmi lasă gura apă!

Numai că Pierino Pierone ghicise cine se-ascunde sub chipul acela şi nici că se gândi să coboare: Milă

mi-e, dar ce să-i fac, Dacă-i dau... mă vâră-n sac!

Iar Cloanţa-Cotoroanţa încercă să-l încredinţeze:

Nu sunt eu, hai, nu te teme, Sunt aici de scurtă vreme... Pierino Pierone, dă-mi o pară Cu mânuţa ta cea dalbă, frăgezioară.

Şi ce-a făcut, ce-a dres baba, că pân' la urmă Pierino Pierone s-a încredinţat că nu e ea şi a coborât din pom ca să-i dea o pară. Cât ai clipi, Cloanţa-Cotoroanţa l-a înşfăcat şi l-a vârât în sac.

Când au ajuns iar la tufişul cu pricina, vrăjitoarea a fost nevoită să se oprească, zorită de o trebşoară, dar de astă dată gura sacului era vârtos legată, în aşa fel că Pierino Pierone nu putea să mai fugă. Atunci băiatul prinse a gunguri ca o prepeliţă. Şi tocmai trecea pe-acolo un vânător, cu câinele său, în căutare de prepeliţe. Vânătorul găsi sacul şi-l dezlegă. Pierino Pierone sări afară şi se rugă de vânător cu lacrimi în ochi să vâre câinele în locul său. Când Cloanţa-Cotoroanţa se întoarse şi luă sacul la spinare, câinele prinse a se zvârcoli înăuntru şi a chelălăi. Iar Cloanţa-Cotoroanţa zicea:

Pierino Pierone, doar atâta îţi rămâne,
Să te zbaţi ca o potaie şi să latri ca un câne!

Cum ajunse în faţa uşii, o şi chemă pe fiică-sa:

Hei, Margherita, fetiţa mea, Deschide uşa, hai nu mai sta, Şi cu căldarea mai iute vino, Să-l pun la fiert pe Pierino.

Dar când vru să răstoarne sacul în apa ce clocotea, câinele, turbat de furie, ţâşni afară, o înhăţă pe cotoroanţă de un picior, se repezi în curte şi începu să jumulească găinile.

Ce ciudat! Vai, mamă, vai! Câine parcă nu mâneai?

zise Margherita Margheritone. Iar Cloanţa-Cotoroanţa îi răspunse:

Fă tu focul, Margherită, Că mă-ntorc într-o clipită.

îşi schimbă veşmintele şi se găti cu plete castanii, apoi se întoarse din nou sub părul cu pricina. Făcu ce făcu şi Pierino Pierone încăpu iar în ghearele ei. De astă dată, vrăjitoarea nu se mai opri nicăieri şi se duse cu sacul glonţ acasă, unde fiică-sa o aştepta în prag.

— Ia-l şi închide-l în coteţ – îi spuse fetei – iar mâine în zori, când eu o să plec de-acasă, fa-l friptură cu cartofi.

A doua zi, Margherita Margheritone luă un satâr şi deschise uşiţa coteţului:

Pierino, fă-mi pe plac, Pune capul pe tărbac...

Băiatul răspunse:

Bucuros dar... cum să fac?

Margherita Margheritone îşi puse capul pe tărbac, iar Pierino Pierone înşfacă satârul, îi reteză căpăţâna şi o puse la prăjit în tigaie.

Şi iată că sosi Cloanţa-Cotoroanţa şi strigă:

Margherită, fată laie, Cin' te puse în tigaie?

— Eu! răspunse Pierino Pierone, ascuns în hornul vetrei.

— Cum ai ajuns acolo sus? întrebă Cloanţa-Cotoroanţa.

— Am pus o oală peste alta şi m-am cocoţat aici.

Atunci Cloanţa-Cotoroanţa încercă să-şi facă o scară din oale, ca să-l înhaţe pe băiat, dar tocmai când suia mai vârtos, trosc, oalele se năruiră şi vrăjitoarea căzu drept în foc, unde se făcu scrum.

Italo Calvino – Rosina, fata din cuptor

A fost odată un om sărman a cărui soaţă a murit de tânără, iar el a rămas cu o copiliţă tare frumuşică, şi pe mititică Rosina o chema. Dar vezi că el, nevoit să muncească, n-avea cum s-o îngrijească, drept care îşi alese o altă femeie, să-i fie nevastă de-a doua; şi aceasta îi născu şi ea o fetiţă, pe nume Assunta, şi copiliţa se-nfiripa, dar urâţică mai era. Copilele creşcură laolaltă: împreună mergeau la şcoală, împreună se plimbau, dar de fiece dată Assunta se întorcea acasă plină de năduf.

— Mamă – îi zicea ea mumă-şi – nu vreau să mai merg cu Rosina. Lumea care ne-ntâlneşte îi spune numai vorbe pe placul inimii; ba că e frumoasă, ba că e ca un boboc de trandafir, ba că-i cuviincioasă, iar mie-mi spune că mi-s neagră ca un tăciune.

— Şi la o adică, ce dacă eşti negruţă? îi răspundea mama. Eşti fata mea şi semeni cu mine, care-s oacheşă. Asta-i frumuseţea ta.

— Poţi să spui ce vrei, mamă, zicea Assunta. Eu în ruptul capului nu mai merg împreună cu Rosina.

Văzându-şi odrasla roasă de invidie, mumă-sa, care-o iubea ca pe ochii din cap, îi spuse:

— Da' ce putere am eu? Iar Assunta îi răspunse:

— Trimite-o cu vacile la păşune şi dă-i să toarcă un caier de cânepă. Şi dacă seara s-o întoarce

cu vacile moarte de foame şi cu cânepa netoarsă cum trebuie, trage-i o bătaie. O baţi azi, o baţi mâine, şi-uite aşa o să se urâţească.

Cu inima un pic strânsă, maştera plecă totuşi urechea la ruga odraslei sale, o chemă pe Rosina şi- i zise:

— Tu n-ai ce mai căuta în tovărăşia Assuntei. O să păzeşti vacile şi-o să le coseşti iarbă; între timp ai să torci şi caierul ăsta de cânepă. Iar de-o să te-ntorci acasă cu cânepa netoarsă şi cu vacile flămânde, atunci o să vezi tu ce-o să păţi! Ia seama la ce-ţi spun, de vrei să trăim în pace!

Rosina, care nu era obişnuită să i se poruncească în ăst chip, rămase mută de uimire. Dar cum maştera şi pusese mâna pe un ciomag, nu avu încotro şi trebui să se supună. Plecă la câmp cu vacile şi cu furca doldora de cânepă, zicând mereu pe drum:

— Văcuţele mele, văcuţele mele! Oare cum o să răzbesc să vă cosesc iarbă, când trebuie să torc şi furca asta de cânepă? Ori fac una, ori fac alta!

La aceste vorbe, o vacă mai bătrână întoarse botul spre copilă şi-i grăi aşa:

— Nu-ţi pierde cumpătul, Rosina! Tu coseşti iarba, iar noi o să-ţi toarcem cânepa şi-o să ţi-o depănăm. Ajunge să spui doar atât:

Hai, văcuţă, te întoarce, Fir de cânepă de-mi toarce, De pe coarne tragănă, Tortul de mi-l deapănă!

Când Rosina se întoarse acasă pe înnoptate, băgă vacile în staul, şi vacile erau sătule, iar ea ducea pe cap un maldăr frumuşel de iarbă şi sub braţ o păpuşică de cânepă toarsă.

Văzând-o, Assunta mai-mai să crape de ciudă. îi zise maică-şi:

— Mâine s-o trimiţi iar cu vacile, dar dă-i să toarcă două caiere de cânepă, şi de nu le-o toarce, trage-i cu nuiaua!

însă şi de astă dată a fost de ajuns ca Rosina să zică:

Hai, văcuţă, te întoarce, Fir de cânepă de-mi toarce, De pe coarne tragănă, Tortul de mi-l deapănă!

şi seara vacile erau sătule, maldărul de iarbă cosit şi cele două caiere de cânepă toarse şi făcute păpuşele.

— Cum de răzbeşti să faci atâta treabă într-o singura zi? o întrebă Assunta, galbenă de mânie.

— Iac-aşa, mai sunt pe lume şi fiinţe milostive, îi răspunse Rosina. Văcuţele mele m-au ajutat.

Assunta dădu fuga la maică-sa:

— Mamă, mâine opreşte-o pe Rosina acasă şi pune-o să măture şi să deretice, iar cu vacile mă duc eu. Să-mi dai şi-un caier de cânepă să torc.

Mumă-sa îi făcu pe plac odraslei şi Assunta plecă cu vacile. în mână avea o vărguţă şi tot împungea animalele când în coaste, când la coadă, ca să le mâne înainte.

îndată ce ajunse la câmp, puse fuiorul de cânepă în coarnele vacilor. Dar vacile, pasămite, nici că se clintiră.

— Haideţi! De ce nu toarceţi? strigă Assunta, şi iar le împunse cu vărguţa.

Şi unde nu începură vacile să-şi rotească grumazurile şi să încurce cânepa prinsă în coarne, că din tot fuiorul rămase un ghemotoc de câlţi.

Assunta nu-şi afla liniştea şi într-o bună zi îi spuse mumă-şi:

— Mamă, tare aş vrea să mănânc niscai ridichi.

Mumă-sa, ca să-i facă pe plac, îi porunci Rosinei să meargă şi s-aducă ridichi de la un ţăran din apropiere.

— Cum adică? strigă Rosina. Să mă duc şi să fur? Dar niciodată n-am făcut una ca asta. Şi-apoi, ţăranul, dacă o să vadă pe vreunul intrând aşa, în puterea nopţii, pe răzorul lui, o să tragă cu puşca de la fereastra casei.

Pasămite, asta era şi dorinţa Assuntei; se amestecă şi ea în vorbă, căci acuma se deprinsese şi ea să poruncească:

— Ba chiar aşa, trebuie negreşit să te duci, de nu, o s-o iei pe spinare cu nuiaua.

Şi astfel, Rosina porni în noapte, sări pârleazul şi intră pe răzorul ţăranului, dar în loc de ridichi dădu peste o gulie. O înşfăcă, cu gând s-o scoată din rădăcini, şi trage, şi trage, până ce o smulse din loc, când iată că descoperi un cuib de broaşte pitit acolo şi înlăuntru cu cinci broscuţe mititele, mititele.

— Oh, ce drăguţe-s! zise copila şi le luă în poală, alintându-le în fel şi chip; dar o broscuţă căzu jos şi îşi rupse picioruşul. Oh, iartă-mă, iartă-mă, broscuţă dragă, n-am făcut-o dinadins, zise Rosina.

Cele patru broaşte pe care le cuibărise în poală, văzând atâta gingăşie, prinseră a grăi:

— Frumoasă copilă, eşti bună la suflet şi vrem să te răsplătim. Să fii frumoasa frumoaselor şi să străluceşti la fel ca soarele, chiar când cerul e plin de nori. Aşa să fie!

însă broscuţa cea şchioapă mormăi:

— Eu nu găsesc că-i chiar atât de bună: mie mi-a rupt un picior. Putea să fie mai cu grijă! îndată ce-o vedea-o vreo rază de soare, să se prefacă în şarpe şi să nu-şi recapete chipul până n-o intra într-un cuptor de pâine încins.

Rosina se întoarse acasă pe cât de veselă, tot pe atât de spăimântată, şi noapte fiind, în jurul ei se vedea ca ziua, căci strașnic mai strălucea Rosina.

Maştera şi sora vitregă, când o văzură într-atâta de frumoasă şi scânteind ca soarele, rămaseră cu gura căscată. Şi fata le povesti toate câte i se întâmplaseră pe răzorul cu ridichi.

— Eu nu mi-s cu nimic de vină, încheie ea. Rogu-vă doar să vă milostiviţi şi să nu mă mânaţi afară la soare. De nu, o să mă prefac în şarpe.

Din ziua aceea, Rosina nu mai ieşea din casă când soarele urca pe boltă; abia după asfinţit sau când cerul era acoperit de nori păşea pragul casei. Fata îşi petrecea zilele la fereastră, ascunsă în umbră, lucrând sau cântând. Şi de la geamul acela unde sta copila zbucnea o strălucire, că tot locul era luminat jur împrejur.

Şi iată că-ntr-o bună zi trecu pe-acolo feciorul împăratului şi, izbit de strălucirea aceea, ridică ochii şi o văzu pe Rosina.

„Oare cine-o fi frumoasa care locuieşte într-o colibă ţărănească?" Şi flăcăul intră în casă. Astfel cei doi tineri se cunoscură, iar Rosina îi povesti totul, chiar şi blestemul ce apăsa asupră-i. Feciorul împăratului zise:

— Mie nici că-mi pasă de cele ce s-ar putea întâmpla: eşti prea chipeşă ca să stai în coliba asta. Am hotărât să-mi fii soţie.

Dar mumă-sa de colo se vârî în vorbă:

— Măria-ta, ia seama, te paşte o mare belea. Chibzuieşte oleacă şi nu uita că, îndată ce-o atinge o rază de soare, se va preface în şarpe.

— Aste treburi nu vă privesc pe voi, zise feciorul de împărat. Pare-mi-se că n-o prea aveţi la inimă pe copilă. Eu însă vă poruncesc să mi-o aduceţi la palat: voi trimite o caleaşcă închisă, în aşa fel ca în timpul drumului să n-o vadă soarele. Iar voi, de azi înainte, nu veţi duce lipsă de bani. Aşadar, ne-am înţeles. Şi-acum, rămâneţi cu bine!

Cu fâlcile încleştate, maştera şi Assunta, neavând încotro şi trebuind să dea ascultare fiului de împărat, se apucară în silă s-o pregătească pe Rosina de plecare. în cele din urmă sosi şi caleaşca, o caleaşcă străveche, închisă din toate părţile şi doar sus, deasupra, cu o mică deschizătură ca un ochi. La spate sta un vânător gătit nevoie mare, cu pană la pălărie şi cu sabia atârnând. Rosina intră în caleaşcă şi maştera o urmă, ca s-o însoţească în călătorie. Dar mai înainte de a se urca, mumă-sa vitregă îl luă deoparte pe vânător şi-i zise:

— Ascultă, omule, de vrei să capeţi zece galbeni, deschide ochiul din tavanul caleştii când o fi soarele sus.

— Prea bine, stăpână, voi face precum poruncești.

Caleaşca gonea, gonea de zor, iar la amiază, când soarele cădea vertical, vânătorul deschise ochiul caleştii şi o rază de soare atinse creştetul Rosinei. Cât ai clipi, fata se prefăcu în şarpe şi fugi sâsâind în pădure.

Când feciorul de împărat deschise portiera trăsurii şi nu o găsi pe Rosina, aflând cele întâmplate, vru s-o ucidă pe maşteră, într-atât era cuprins de deznădejde şi plângea.

Dar mai apoi, toţi îi spuseră şi-i repetară că asta era de fapt soarta Rosinei, şi de nu se întâmpla acuma, tot s-ar fi întâmplat altă dată; iar el, în cele din urmă, se îmbună, dar rămase trist şi nemângâiat.

în vremea asta, bucătarii trebăluiau de zor la cuptoarele cele mari, în jurul plitelor şi lângă frigări, pregătind bucatele pentru ospăţul de nuntă, iar nuntaşii se şi aşezaseră la masă. Când au aflat că mireasa a dispărut, ce şi-au zis ei: „Dacă tot suntem aici, hai să ne desfatăm la ospăt!" Şi bucătarii primiră poruncă să încingă vârtos cuptorul. Un bucătar tocmai se pregătea să azvârle în foc un maldăr de vreascuri adus chiar atunci din pădure, când deodată văzu pitulat printre uscături un şarpe. Nu mai avu timp să-l arunce jos, căci vreascurile se şi aprinseră. Omul sta la gura cuptorului şi se uita la jivina aceea. Şi iată că din mijlocul

flăcărilor țâșni afară o fată, fără veșminte pe ea, fragedă ca un trandafir și strălucind mai abitir ca focul și ca soarele. Bucătarul rămase stană de piatră, apoi prinse a striga:

— Veniți, veniți, oameni buni! Din cuptor a ieșit o fată! Auzindu-l, feciorul de împărat alergă într-un suflet la bucătărie, și după el toți curtenii. îndată o recunoscu pe Rosina, o cuprinse în brațe și uite așa făcură nuntă mare, iar din clipa aceea, Rosina a trăit fericită și veselă, și nimeni nu i-a mai cășunat vreodată vreun rău.

Zaira Samharadze – Oul de aur

A fost odată ca niciodată un bătrân și o bătrânică. Doi bătrâni liniștiți, care nu duceau lipsă de nimic; aveau de toate, dar nu aveau cel mai important lucru: nu aveau copii. Și uite-așa, zilele se scurgeau tare plicticoase.

într-o zi bătrânul a plecat la piață. îi plăcea mult să meargă la piață, era singurul loc unde se veselea. După ce merse mult, se opri la o tarabă unde se vindeau păsări. Un copil vindea o găină neagră, care părea fără vlagă. Bătrânului i se făcu milă și de băiat, și de găină, așa că îl întrebă cât cere pe ea. Tare s-a mirat când a auzit ce mic era prețul. Plăti iute și-o luă spre casă cu găina sub braț.

Când nevasta văzu ce cumpărase bătrânul, se supără.

— Tu nu vezi, abia se ține pe picioare! Ce facem dacă se îmbolnăvesc și celelalte găini?

— Nu-ți fie teamă, o pun eu într-un coteț separat și nu te speria, ia uită-te ce frumoasă e!

Bătrânul îi făcu culcuș în coteț, îi dădu să mănânce, îi puse și apă, dar degeaba, găina stătea culcată și abia dacă deschidea ochii. A doua zi, când bătrânul veni la coteț, văzu găina pe picioare și nu mai putu de bucurie.

— Bunicuțule, ascultă-mă, eu îți vorbesc: până diseară o să fac un ou, un ou de aur, care o să-ți îndeplinească toate dorințele... în schimb, să mă înmormântezi cu grijă, iar în primele zile să mă păzești ca nimeni să nu mă scoată din pământ. Ai fost bun cu mine și îți mulțumesc. Diseară, să vii încet, când n-o să te vadă nimeni, e mai bine pentru dumneata.

Seara, când bătrânul veni la coteț, găina își trăia ultimele clipe.

— Eu mă prăpădesc, ai grijă de ou, și să nu te vadă nimeni. După care, găina muri.

Bătrânul luă oul de aur și-l băgă în sân. înmormântă cu grijă găina și o păzi trei zile și trei nopți. Nu se întâmplă nimic deosebit. Când se întoarse acasă și puse oul în cutie, își aminti că oul putea să-i îndeplinească orice dorință. Dorința lui cea mai fierbinte era să aibă un copil și nici nu-și termină bine gândul când auzi un scâncet.

— Moșule, vino, vino, e un copil pe pragul nostru, cred că l-a lăsat cineva!

Fericită, bătrâna nu mai știa ce să facă. Copilul era un băiat frumos și sănătos.

Timpul trecu în zbor și băiatul moșului se făcu mare. Mergea mereu cu taică-său la vânătoare și iubea mult codrul, pe care credea el, îl cunoștea ca în palmă. Iarna, când pomii rămâneau goi, când animalele și păsările sufereau de foame, i se frângea inima.

într-o bună zi, plecă singur la vânătoare. Merse toată ziua, și nu-i ieși în cale nicio sălbăticiune. Dar, la o vreme zări urme de sânge. Curios, se lăsă dus de ele. Urmele îl purtară departe, până la niște ziduri părăsite. Pe unul din ziduri era zugrăvit portretul unei preafrumoase fete, dar cel mai mult îl fascinară ochii ei triști, care păreau să-i ceară ajutorul.

Se reculese și văzu o căprioară rănită care abia mai respira. O luă iute în brațe și o duse la izvor, îi spălă rana și legă cu o fâșie din cămașa lui. Căprioara nu se mai putea ține pe picioare. Două zile și două nopți a vegheat-o, până când se făcu bine. Când să se despartă, de ea, aceasta îi spuse:

— Mulțumesc pentru îngrijire, mi-ai salvat viața. Ori- când o să ai nevoie de mine, am să vin să te-ajut. Ține firul ăsta de păr din blana mea.

Căprioara dispăru. Puse cu grijă firul de păr la piept și se întoarse acasă. Parcă nu mai era același. Rămânea mereu pe gânduri, nu mai avea chef de nimic.

Părinții băiatului erau îngrijorați, căci fiul lor iubea tară speranță. Tatăl își aduse aminte de oul de aur și

vru să-şi ajute fiul să găsească drumul spre frumoasa fată cu oohii trişti.

Zilele treceau. într-o zi băiatul luă o traistă şi, înainte de a pleca, spuse părinţilor:

— Cer iertăciune că vă las, dar puterea dragostei mă face să plec, în căutarea frumoasei fete; frumoşii ei ochi trişti nu-mi mai dau pace. Dacă timp de un an de zile nu mă întorc, înseamnă că nu mai sunt în viaţă; dar mă voi întoarce cu siguranţă. Dragostea voastră mă va ajuta.

îşi sărută părinţii şi o pomi la drum. Primul drum îl făcu la zidul pe care văzuse zugrăvit portretul fetei. Găsi acolo moţăind un bătrânel uscat.

— Bună ziua, unchiule!

— Bună ziua, răspunse iute acesta. Ce vânt te-aduce pe-aici?

— Eh, unchiule, am venit să văd chipul frumoasei fete şi să aflu unde o pot găsi.

Bătrânul, speriat, se ridică în picioare.

— O, tinere, viaţa ta e în primejdie, dar îţi voi spune povestea, fiindcă îmi eşti drag. E fiica unui rege bogat. O himeră uriaşă, ştii ce-i aia himeră? Un animal cu cap de leu, corp de capră şi coadă dc şarpe. Himera aceasta s-a îndrăgostit de frumoasa fată, l-a omorât pe rege şi a răpit-o. Fata e înspăimântată, închisă într-un turn la care nimeni nu poate ajunge şi nimeni n-a încercat să-i vină în ajutor. Eşti primul şi aş vrea să te ajut, dar să ştii că te paşte o mare primejdie. Trebuie să ajungi până acolo, să dobori himera şi apoi să cucereşti inima fetei, ceea ce nu e chiar atât de uşor. Hai să pornim la dram.

Băiatul şi bătrânul o porniră pe cale. Aveau de trecut printr-o pădure şi peste un lac plin de crocodili. Băiatul îşi aminti de căprioară, scoase firul din blana ei şi-i ceru ajutor.

— Ajută-mă, căprioară, să trec lacul!

Aşteptă o clipă şi căprioara se ivi. Bucuria lui fu mare, o mângâie şi-i sărută ochii blajini.

— Ştiu, vrei să treci lacul, eu însă nu pot să-l trec, dar îţi trimit o pasăre mare, care vă va purta pe amândoi.

Căprioara dispăru strigând din depărtare:

— Te rog să mă chemi oricând vei avea nevoie de mine!

Trecură cu bine lacul. Când au atins pământul cu picioarele, se îngroziră. Pământul era atât de crăpat, că îţi era teamă să păşeşti. înjur, animalele zăceau moarte. Soarele ardea puternic. înaintau cu greu, dar deodată auziră nişte gemete. Se opriră şi văzură o cămilă născând, care zăcea sleită de puteri şi cerea ajutor. Băiatul se opri, o ajută să nască şi cămila fu salvată. Dar când află încotro se duceau, ea se sperie:

— Tinere, nu se poate, e primejdie, nu-i dejoacă. Nu vedeţi ce nenorocire s-a abătut asupra noastră? Toţi murim din cauza himerei. îţi dai seama câtă mâncare trebuie pentru o gură de leu, un pântec de şarpe şi pentru lăcomia unei capre? Drept mulţumire că ne-aţi salvat viaţa mie şi fătului meu, vă voi duce pe amândoi până aproape de turn.

Cămila îi lăsă pe amândoi în preajma turnului. Băiatul se gândi cu grijă la cămilă:

— Dar bine, voi ce-o să mâncaţi pe pământul ăsta uscat? Cum veţi trăi?

— Eu pot să mai rezist, am încă destule rezerve de apă... Mă duc, rămâneţi cu bine şi mult noroc!

Cămila se îndepărtă încet încet...

Cei doi începură să privească atent în jur, să cerceteze locurile. Deodată auzi:

— Tinere, tinere, ajută-mă! Frumoasa fată pe care o iubeşti, stăpâna mea, a reuşit să scape de himeră, dar e sleită de puteri şi nu mai e în stare să meargă. Eu pot să o adăpostesc, dar nu vrea să mă asculte. Apoi, când himera va afla, va fi nenorocire, vom muri cu toţii.

Era căprioara care-i cerea ajutor. Băiatul se bucură nespus şi cu cea mai mare iuţeală ajunse la fată. O luă în braţe, o sărută ca să-i insufle curaj şi-i spuse:

— Te rog, am nevoie de tine, am nevoie de dragostea ta, trebuie să mă ajuţi!

Bătrânul, care vedea totul, plângea de înduioşare. Se apropie de fată, îi puse mâna pe cap şi se întâmplă parcă o minune: fata începu să-şi revină. Se ridică în picioare.

— O, oameni buni, îmi dau seama de primejdia care ne paşte, timpul e scurt, vreau să vă ajut, dar cum?

— Fata mea, tu să ţii ceea ce-ţi dau, ai grijă, şi bătrânul scoase de la piept un ou de aur care

strălucea mai tare decât soarele.

Băiatul privea uimit.

— O, ce frumos e!

— Vreau și eu să văd! strigă căprioara.

— Fata mea, oul acesta e fermecat, poate îndeplini orice dorință. Noi vom lupta iar tu trebuie să ne ajuți. Eu voi lupta cu șarpele, băiatul cu leul.

— Și eu cu capra! strigă căprioara

Și tuspatru se porniră la lupta cu himera. Luptară îndelung. Un răget de leu și himera fu răpusă. Băiatul, bătrânul și căprioara erau sleiți de puteri, dar băiatul nu simțea oboseala. Se apropie de frumoasa fată și cu voce blândă îi spuse:

— Fată frumoasă, vrei să fii soția mea? Să te duc la părinții mei iubiți, care mă așteaptă?

— Da, vreau, dar s-o iau cu mine și pe prietena mea căprioara, care ți-a arătat portretul meu zugrăvit, iar pe mine m-a ajutat în toate suferințele.

— Cum să nu, și eu o iubesc, dar vreau să-l rog și pe bătrân să meargă cu noi. Cum să-ți mulțumesc, unchiule, pentru tot ce-ai făcut pentru mine?

— Nu trebuie să-mi mulțumești, am făcut totul din dragoste. Eu o să mă despart de voi, rămâneți cu bine.

— Te rog, nu pleca încă, roagă oul tău fermecat să înverzească totul înjur, ca animalele să aibă apă și hrană.

— Așa să fie! răspunse bătrânul și dispăru.

Când tânărul și frumoasa fată se întoarseră acasă, părinții îi primiră cu mare bucurie. Toți au trăit fericiți până la adânci bătrânețe. înainte de a termina povestea, trebuie să vă spun că într-o zi bătrânul tată își chemă fiul și-i spuse:

— Fiule, vreau să-ți fac un dar, care mie nu-mi face trebuință. Și scoase o cutie pe fundul căreia un ou de aur strălucea mai tare decât soarele.

Tânărul fu uimit.

— Cum tată, tu erai bătrânul care m-ai ajutat?

— Da, fiule, eu. Dorința mea cea mai mare, în viață, a fost să te am pe tine, de care am fost mulțumit, și de aceea te-am ajutat. Acum, eu nu mai am nevoie de oul de aur, îți va rămâne ție și-l vei folosi cum se cuvine. își îmbrățișă fericit fiul și așa se termină povestea.

Zaira Samharadze – Scoica albă

A fost odată o țară minunată, cu oameni minunați. O țară înconjurată de ape albastre și limpezi. O țară caldă, cu palmieri, cu plantații de cocos, cu păsări și animale exotice.

Departe de mal, din mijlocul apei se înălța un turn. Și nimeni nu știa dacă trăia cineva înăuntrul lui. Se spunea că dacă te apropiai, valurile se ridicau amenințătoare, iar oamenii piereau. De aceea, nimeni nu îndrăznea să se apropie de el.

într-o frumoasă dimineață, tânărul Ibrahim, cel mai chipeș și curajos flăcău din partea locului, se plimba pe malul apei și privea în undele limpezi ale lacului. La un moment dat, i se tăie respirația: în apă unduia chipul unei frumoase fete, care zâmbea și parcă-i făcea semn. își ridică ochii spre cer și văzu că sus, în vârful turnului, tocmai se închisese o ferestruică. Din apă, chipul frumoasei fete dispăruse. Continua să scruteze apa, dar era zadarnic. Apa clipocea încet.

Zilele treceau, flăcăul suferea și cei din jurul lui odată cu el. Mai ales fratele cel mic, isteț și descurcăreț de fel. își dăduse seama că fratele său se îndrăgostise, dar de cine?!

După multă așteptare, Ibrahim, uitându-se zadarnic în apă, se hotărî să meargă la turn. Se aruncă în apă. Fratele, care-l urmărea ascuns în tufiș, văzu totul. Când Ibrahim ajunse aproape de turn, valurile se ridicară

ameninţătoare şi nu-l mai văzu, doar apa spumegândă se-nvolbura. După câtăva vreme, i se zări părul negru plutind deasupra apei şi atunci, fratele începu să strige după ajutor. Deasupra lui Ibrahim, un stol gălăgios de păsări se roteau şi parcă îl trăgeau spre mal. Fu scos, dar nu-şi putea reveni. Disperat, fratele se uita după ajutor când văzu chipul frumoasei fete făcându-i semn, arătându-i ceva în apă. Acum înţelese despre ce era vorba. Se uită atent şi zări în apă o scoică albă. O luă iute şi o puse pe pieptul lui Ibrahim. Când scoica ajunse pe faţa acestuia, începu să-şi revină, iar scoica intră în căsuţa ei albă şi rămase liniştită pe pieptul lui.

Ibrahim suferea şi mai mult. Zile şi nopţi în şir privea spre turn, când, într-o bună zi, îmbrăcată în negru, acoperită cu un văl negru, apăru în faţa lui o femeie, care, fără a scoate o singură vorbă, îi puse în palmă o pereche de cercei. Cerceii voiau să spună că viaţa durează doar două clipe şi, deci, nu merită s-o trăieşti. Ibrahim înţelese tâlcul adânc şi înapoie cerceii adăugând trei rubine. Ce era asta? Dacă voi fi împreună cu tine, viaţa va fi de trei ori mai lungă. Se scurseră câteva zile şi femeia în negru reapăru, însă, de data asta, fata îi trimisese o cană cu lapte. Dacă socoteşti viaţa aşa cum spui, bea laptele ăsta, să mai creşti. Ibrahim se înfurie puse zahăr în lapte, scoase din deget un inel
cu piatră de rubin pe care sta scris: „Cred că tu ar trebui să bei lapte dulce, mai mult decât mine. în viaţă, important nu este să trăieşti mult, ci să fii fericit. Te iubesc”.

Aşteptă şi nu primi niciun răspuns. Suferinţa devenise parcă mai cumplită. înainte de a pleca de acasă, îşi îmbrăţişă fratele şi-i spuse:

— Dacă timp de o lună de zile nu mă întorc, înseamnă că nu voi mai fi în viaţă.

Trecură două săptămâni şi fratele cel mic nu aflase nimic despre el. Aştepta pe malul apei privind înspre turn, când, într-o zi, apăru o scoică albă. Bucuria lui n-avu margini, dar, în acelaşi timp, îşi dădu seama că fratele lui se afla în primejdie şi trebuia să-l salveze. Luă cu sine un stilet şi se aruncă în apă. înota uşor, scoica albă îi arăta drumul. Nu mai ştia cât timp trecuse, când simţi că nu mai poate înota, dar scoica era mereu alături de el, ajutându-l să capete noi puteri. îşi dădu seama că apa era prea mică şi se ridică în picioare. Se afla într-o sală imensă, unde apa îi ajungea până la brâu. Nu ştia ce trebuia să facă. Nu avu mult de aşteptat. Peretele din faţă se mişcă şi apăru o femeie îmbrăcată în negru, care, fără cuvinte, îi făcu semn s-o urmeze... Urcă pe nişte scări înguste, până când nu-l mai ţinură picioarele. La un moment dat, femeia în negru se opri şi-i făcu loc să intre întruna din camera. Nu-şi crezu ochilor când se văzu înăuntru: în faţa lui stătea o frumuseţe neasemuită, o fată cu chipul blând, îmbrăcată în rochie cusută cu fir de aur, iar pe cap având o coroniţă de mărgăritare. Cu voce dulce începu să glăsuiască:

— Bine-ai venit pe-aici! Nu e timp de multe vorbe, fratele tău e în mare primejdie. Trebuie salvat. Turnul acesta se sprijină pe carapacea unei broaşte ţestoase, groaznic de lacomă; eu şi doica mea suntem prizonierele ei. Sunt fiica regelui Soare-Răsare, care a murit de mult. Fratele tău trebuie salvat cu orice preţ, căci îl iubesc. înainte de a pătrunde în sala cea mare, broasca ţestoasă l-a prins şi l-a băgat sub carapacea ei. O să-l ţină acolo o săptămână şi după aceea, vai... Lacrimile şiroiau pe faţa frumoasei fete.

— Tu ai avut mare noroc, continuă fata: broasca doarme de două zile. Nu se ştie niciodată când şi cât doarme sau când mănâncă. Doica îţi va arăta drumul. Cu orice preţ, trebuie să facem ceva pentru el...

Fata dispăru, iar băiatul rămase singur, în aşteptarea femeii în negru. Clipele îi păreau veacuri. Apăru, în sfârşit, femeia în negru şi o auzi, pentru prima oară, vorbind:

— Tinere, trebuie să scoţi inima broaştei ţestoase, altfel nu va muri. Acum doarme, dar nu ştim cât va dura.

— Va trebui să lupţi într-o apă foarte adâncă şi va trebui s-o nimereşti din prima lovitură, altfel nu vei putea rezista mult fără aer.

începu să înoate spre adâncuri. La un moment dat, zări scoica cea albă, care, se gândi el, era un semn bun. Fără a mai sta pe gânduri, se aruncă în luptă. Mare-i fu bucuria când izbuti să-şi elibereze fratele.

— Repede, repede, trebuie să plecăm, altfel pierim cu toţii, striga frumoaisa fată îmbrăţişându-l pe Ibrahim.

Păsările, cu ciripitul lor, îi însoţeau. Doica în negru era şi ea cu ei. Amândoi fraţii vâsleau fericiţi în apa care nu mai era limpede şi albastră, ci roşie şi tulbure. Au ajuns cu bine la mal. Când priviră înapoi, uimirea le fu fără margini: turnul dispăruse fără urmă, îl înghiţise apele. Dar peste câteva ore apa murmura fericită; era din nou limpede şi albastră ca cerul. Păsările se întoarseră ciripind voios la locul unde existase turnul, îi dădură de

trei ori ocol şi-şi luară din nou zborul spre oamenii dragi.

Zaira Samharadze – Basm georgian

O fi sau nu adevărat, e greu de spus, dar cum vorbele ajung departe, am aflat că demult, tare demult, trăia un împărat, care avea doi fii. Când au ajuns ei flăcăi în putere, împăratul îi chemă la el şi le grăi astfel:

— Copiii mei, v-am chemat să stăm de vorbă, simt că puterile mă părăsesc şi nu mai pot cârmui împărăţia. Doresc ca dintre voi să-l aleg ca urmaş la tron pe cel ce meritâ mai mult şi pentru asta vă trimit la prietenul meu, împăratul Verde, să vă pun la încercare mintea şi puterea. M-am îngrijit să fiţi sănătoşi, apoi, v-am învăţat să mânuiţi armele şi voi sunteţi viteji din fire. în al treilea rând, v- am învăţat să nu ştiţi ce-i teama şi să rezistaţi la toate greutăţile omeneşti, v-am învăţat să vă iubiţi unul pe celălalt, să nu cunoaşteţi invidia şi să vă ajutaţi la nevoie, să fiţi cinstiţi şi să trăiţi în bună pace cu toţii.

Apoi, împăratul grăi fiului mai mare:

— Abesalom, îţi înmânez un plic înăuntrul căruia se află o scrisoare către împăratul Verde, la curtea căruia veţi rămâne câtva timp. Mergeţi cu bine, fiii mei, mai spuse.

Fiii împăratului începură de îndată pregătirile pentru drum. Şi o porniră. Merseră ei ce merseră şi apoi făcură popas într-un loc minunat, pe unde şerpuia un izvor ce părea că murmură un cântec duios. Abesalom îşi spălă faţa cu apă rece şi în timpul acesta observă la suprafaţa apei un pui de vultur care abia mai respira. îl scoase imediat, îl puse în sân şi-l încălzi şi după ce acesta-şi reveni îl lăsă să-şi ia zborul.

— Zboară, vulture, la mama ta, îi spuse.

Puiul de vultur, în semn de mulţumire, se roti de câteva ori deasupra capului lui Abesalom.

Murman, cel de-al doilea fiu al împăratului, dormea în acest timp, aşa că nu văzuse nimic din cele petrecute. Gân- durile îi zburau mereu la scrisoarea dată de tatăl lor.

— Abesalom, tu ştii ce vom face la împăratul Verde? îşi întrebă curios fratele.

— Nu ştiu, vom vedea, răspunse liniştit Abesalom. Dar Murman se gândea să fure scrisoarea şi nu ştia cum s-o facă. în cele din urmă izbuti, o deschise cu înfrigurare şi o citi.

„Prea înălţate împărate.

Aşa după cum ne-am înţeles, ţi-i trimit pe cei doi fii ai mei şi tu ştii ce ai de făcut. Pune-i să muncească, pune-i la încercare şi dă-mi de ştire asta tot printr-o scrisoare. A venit vremea să părăsesc cârmuirea împărăţiei, căci am îmbătrânit şi din doi trebuie să aleg urmaş la cârmă pe cei care merită. Şi acum, iubite împărate, de la tine rămas bun am să-mi iau, dar nu înainte de aţi fi adus prinosul mulţumirii mele pentru ce vei face de acum înainte, pentru că inima mea ştie că multe vei mai face pentru prietenul tău, împăratul Negru".

Murman puse iute scrisoarea la locul ei şi acum, când ştia despre ce era vorba, îşi continuă drumul liniştit alături de fratele său. îl chinuia însă gândul că nu procedase cinstit. Deschisese o scrisoare care nu era pentru el. Ajunseră cu bine la împăratul Verde, care le făcu o frumoasă primire.

— Bine aţi venit, fii ai împăratului Negru, Azi vă odih- niţi, iar de mâine începem lucrul. Am nevoie de ajutorul vostru.

A doua zi de dimineaţă, unul din ajutoarele împăratului îi conduse pe amândoi fraţii la câmp, unde trebuiau să sape gropi pentru plantat pomi. Fiecare trebuia să facă o sută de gropi, ceea ce era prea mult, dar Abesalom nu spuse nimic şi se puse de îndată pe treabă. Murman, în schimb, începu să se văicărească:

— Dar împăratul ăsta îşi închipuie că noi suntem slugi? Eu unul nu vreau să muncesc.

— Nu, Murman, te rog, o să-ţi ajut şi eu, dă-i drumul!

Abesalom, după ce-şi săpă porţia lui, o lucră şi pe cea a fratelui său şi aşa până ce le termină pe toate. Ajutorul împăratului, care urmărea în taină, văzuse cele petrecute şi spusese totul împăratului.

A doua zi, împăratul îi chemă pe amândoi fraţii şi le spuse:

— Asupra oraşului nostru s-a abătut o mare nenorocire: s-a trezit şarpele uriaş, care păzeşte izvorul de apă. Doi ani doarme şi un an stă treaz şi pretinde în fiecare săptămână câte o fecioară frumoasă. Dacă aceasta nu-i este dată, nu ne mai lasă să luăm apă şi atunci oamenii mor de sete. Am şi eu o fată de măritat, pe care am să v-o arăt acum. Cel care răpune şarpele uriaş o va primi de soţie.

La un semn al împăratului, apăru o fată neasemuit de frumoasă, iar Abesalom se îndrăgosti pe loc. La fel se în- tâmplă şi cu Murman. înflăcăraţi, porniră spre locurile unde şarpele uriaş păzea izvorul. Drumul era lung, uscat, cu mult nisip. înaintau greu, fiecare avea cu sine un burduf cu apă. O picătură de apă valora foarte mult în acel ţinut secetos. La un moment dat, drumul le fu tăiat de o bătrânică neputincioasă care le ceru apă.

— Vă rog. Daţi-mi puţină apă, nu mai pot răbda!

— Du-te de aici, bătrânico, nu sta în drum, n-avem apă pentru tine, răspunse morocănos Murman.

— Cum, spuse Abesalom, de ce vorbeşti astfel?!

Şi dădu bătrânei să bea din burduful lui. După ce bău, bătrânica mulţumi şi spuse:

— Ia acest inel, când te vei afla la o cumpănă grea, el îţi va veni în ajutor.

îl scoase din deget şi-l strecură pe inelarul lui Abesalom.

în timpul acesta, Murman mergea înainte, tară să fi văzut nimic din cele petrecute. Bătrânica dispăru. Abesalom şi Murman ajunseră la izvor. Şarpele uriaş nu se vedea nicăieri, iar ei nu ştiau unde să-l caute. Abesalom îşi aminti de inel şi-i ceru ajutorul:

— Aici sunt, stăpâne, auzi vocea subţire a unui pitic. Porunceşte, stăpâne!

Abesalom îl privea uimit.

— Trebuie să omorâm un şarpe uriaş şi nici măcar nu ştim unde e.

— O, stăpâne, corpul lui e îngropat în nisip. Şarpele nu poate fi răpus decât prin foc. Tu îi vei tăia capul cu sabia asta fermecată pe care ţi-o dau, iar eu îi voi da foc. Ţine!

în timpul acesta, Murman stătea la umbră şi se odihnea. La strigătul lui Abesalom, sosi iute.

— Murman, scoate sabia, trebuie să răpunem uriaşul. Cu ajutorul inelului, îi vom putea salva pe oameni.

Murman îşi dădu seama despre ce era vorba şi-şi puse în gând să fure cu orice preţ inelul cel fermecat.

Odată lupta începută, şarpele se zbătea disperat şi stârni nori de praf. Mirosul sângelui animalului rănit îl făcu pe Abesalom să leşine. Văzându-l întins pe jos, Murman se repezi şi-i reteză degetul în care strălucea inelul fermecat. Acum, inelul asculta de poruncile lui. Prima lui poruncă a fost aceea ca Abesalom să dispară cu totul. A doua, ca şarpele să fie ucis. Atunci, piticul dădu foc şarpelui şi imediat după moartea acestuia a început să ţâşnească apa cristalină a izvorului. Cât ai clipi din ochi, împăratul Verde şi supuşii săi se iviră la faţa locului. Prima întrebare a împăratului fu:

— Unde e fratele tău cel mare?

— Fratele meu?! Cred că a rămas undeva pe drum.

— Să trăiască Murman! Să trăiască salvatorul nostru, striga mulţimea.

Cu toate acestea, împăratul era tare îngrijorat de soarta lui Abesalom şi făcu semn unuia din ajutoarele sale să meargă să-l caute.

Murman fu primit cu mare pompă la palat, dar împăratul era posomorât, căci cei trimişi în căutarea lui Abesalom, se întorseseră fără a-l fi găsit. îi era greu să-i scrie împăratului Negru, de dispariţia fiului său, la fel de greu îi era să anunţe fetei căsătoria cu Murman, ca răsplată pentru uciderea şarpelui uriaş.

Tânăra prinţesă, auzind aceasta, se întristă adânc şi spuse împăratului:

— Mie-mi era drag Abesalom, dar dacă îmi poruncesti aşa, atunci...

— Oh, fiica mea, nu-ţi poruncesc, dar mi-am dat cuvântul şi n-am de ales.

Fata plecă uşor capul, în semn de supărare şi se despărţi de împărat.

în acest răstimp, Abesalom se trezi într-o pădure şi după durerea de la deget îşi dădu seama de cele petrecute. Dar nu de durere, ci zdrobit de josnicia fratelui său porni întins spre palatul împărătesc, spre a dezvălui adevărul asupra celor întâmplate. Odată ajuns, zile şi nopţi în şir încercă să se întâlnească cu tânăra prinţesă. într-una din nopţi, văzând geamul luminat, deschise fereastra şi pătrunse înăuntru. Surpriza fetei fu mare dar şi mai mare bucuria ei.

— Preafrumoasă prinţesă! îţi port o mare dragoste, dar acum, când totul s-a terminat, n-aş vrea să schimb nimic, ci te-aş ruga să mă ajuţi să ajung la tatăl meu, să-i povestesc totul, ca să mă sfătuiască el ce trebuie să fac.

Apoi, povesti prinţesei pe îndelete, până în zori de zi, firul adevărat al întâmplărilor.

— Cum?! Tu eşti cel care a omorât şarpele uriaş? Tu eşti cel căruia îi dăruiesc inima mea, spuse fata.

Pe neaşteptate, împăratul Verde li se înfăţişă plin de bucurie.

— Mă iertaţi, copiii mei, dar v-am ascultat şi fericirea mea nu cunoaşte margini văzând că Abesalom trăieşte. Pe Murman, eu nu am dreptul să-l pedepsesc, de aceea, vă trimit pe amândoi acasă, cu oamenii mei, iar prietenul meu, împăratul Negru va hotărî soarta fiului său.

împăratul Verde scrise împăratului Negru o scrisoare care glăsuia astfel: „Prietene drag, m-ai rugat să-ţi spun cine merită tronul împărăţiei. îl merită numai Abesalom. Despre Murman, părerea mea e că-i leneş şi crud. Pedeapsa pe care i-o vei da, e numai treaba ta. îţi încredinţez pe fata mea şi-ţi doresc multă fericire şi viaţă lungă. Cu dragoste, împăratul Verde".

Se spune că Murman a fost pedepsit foarte aspru. A fost dat afară din ţara sa şi până astăzi umblă cutreierând meleaguri străine şi cu dorinţa nestinsă de a se întoarce acasă. Dar, în zadar, greşeala pe care o făcuse nu-i putea fi iertată niciodată.

Zaira Samharadze – De când este cimpoiul instrument muzical

Cimpoiul. Cine nu a auzit de acest instrument, cu gâtul subţire, de unde ies sunete dulci, puţin triste? E vechi de când lumea, aş zice de când există oameni pe pământ. Uite-aşa, într-o ţară cu munţi, cu văi şi cu ape, trăia un cioban vesel, care cânta mereu la fluierul pe care singur şi-l făcuse. Cântecele lui mergeau la inima oamenilor, le ungea sufletele, îi făcea fericiţi. Avea multe oi. într-o zi, când trebuia să-şi strecoare oile prin trecătoare, văzu într-o prăpastie o căpriţă speriată, care behăia neajutorată. Cu greu a putut s-o salveze. O luă în braţe şi din ziua aceea ciobanul nu s-a mai despărţit niciodată de ea.

Timpul trecea şi ciobanul era fericit. O iubea foarte mult pe căpriţă; mâncau din aceeaşi farfurie. Căpriţa crescu mare. Era neagră şi când păşea alături de el, ciobanul era tare mândru. îl ajuta să strângă oile şi de mai multe ori ciobanul le lăsase numai în grija ei. Niciodată nu se întâmplase nimic rău.

într-o primăvară, după o iarnă grea, toate animalele erau slăbite, lihnite de foame. Dar mai ales lupii. înfometaţi, dădeau târcoale stânelor. Ciobanul şi capra păzeau cu străşnicie turma de oi. într-o noapte, lupii au început să atace; o noapte fără lună, în care ochii lupilor luceau ca nişte licurici rotunzi. Erau mulţi, foarte mulţi. Câinii lătrau, iar capra cu coarnele ei ascuţite ataca cu o iuţeală extraordinară. Dar, unul dintre lupi reuşi să-l muşte pe cioban, care leşină de durere şi slăbiciune. Când capra observă acest lucru, fu într-o clipită lângă el şi începu să-l apere cu şi mai multă îndârjire. Şi capra a luptat astfel până au apărut zorile şi lupii au luat-o la goană. Dimineaţa, când ciobanul şi-a revenit, a văzut capra abia respirând. Blana ei era sfârtecată de colţii lupilor. Ciobanul începu să plângă şi, de mila lui, se adunară toate păsărelele şi oile înjur. Plângea, plângea, când auzi o voce. Se uită bine şi să nu-şi creadă ochilor: capra vorbea:

— Stăpâne scump, te părăsesc, dar fiindcă tu şi cu mine nu putem fi despărţiţi,iar ţie-ţi place mult să cânţi din fluier, să faci din pielea mea un burdufel cântător, să-ţi amintească întotdeauna de mine şi de credinţa cu care te-am slujit. La gât să pui un fluier, mai scurt decât cel pe care-l ai tu. De câte ori are să-ţi fie dor de mine, să sufli în fluier şi ai să mă auzi de îndată. Vom fi iarăşi împreună.

Şi capra închise ochii. Mare, de nedescris fu tristeţea ciobanului. Şi el făcu exact aşa cum îi spusese ea. Când îi era dor de capră şi voia s-o simtă aproape, umfla burduful făcut din pielea ei şi cânta. Şi astăzi, copii, dacă ascultaţi, cimpoiul o să vă daţi seama de ce sunetele pecare el le scoate sunt şi triste şi vesele. Căci dragostea este în acelaşi timp şi veselă şi tristă.

Zaira Samharadze – Lacul misterios

Undeva, într-un colţ de lume, se întindea, cât vedeai cu ochii o câmpie, în mijlocul căreia se afla un lac cu

ape albastre precum cerul, plin de mici vietăţi, peştişori coloraţi, scoici multicolore. Dar, din când în când, apele se umflau, ieşeau din maluri, pline de nămol, iar animalele piereau.

Pe acele meleaguri, într-o căsuţă liniştită, locuia o ţărancă singură cu fiica ei. Aceasta iubea nespus de mult animalele şi-şi petrecea mai tot timpul îngrijindu-le. Dar micilor vietăţi ale apelor nu le putea veni în ajutor niciodată: le găsea moarte şi nimic nu le mai putea salva.

Într-o bună zi, pe când privea tristă nămolul rămas de pe urma revărsărilor şi micile vietăţi moarte, în faţă îi apăru un bătrân, care o întrebă:

— Ce-i cu tine, fetiţo? De ce plângi? De ce eşti necăjită?

— Cum să nu fiu tristă! Priveşte şi dumneata câte animale au murit, iar eu nu pot face nimic. Mă simt aşa de neputincioasă!

— Dar ai intrat tu în apă, să vezi care e pricina, să vezi de ce se întâmplă toate astea?

— Nu, unchiule. De înotat ştiu să înot, dar nu am curaj. A încercat cineva o dată, dar nu s-a mai întors, aşa că eu n-am mai avut curajul s-o fac.

— Uite ce-ţi spun eu, fetiţo: fa-ţi curaj şi intră!

Bătrânul dispăru parcă l-ar fi înghiţit pământul. Fata privea lacul albastru, când observă un peştişor roşu-auriu, care parcă o invita să înoate odată cu el. Fericită, se aruncă în apă, iar peştişorul îi arăta pe unde să înainteze. Nu mai ştia de câtă vreme mergea aşa, când văzu că peştişorul se opreşte şi-i face semn să bage bine de seamă. într-adevăr, nu departe de acolo se zărea intrarea într- o peşteră. Când ajunse în peşteră, nu ştia în ce parte să privească mai întâi, atât îi era uimirea de mare. Era o cameră plină de comori; aurul strălucea ca soarele. îşi aminti de cuvintele bunicii: „Aurul nu trebuie să te încânte, căci îţi ia nu numai ochii, ci şi minţile". Şi începu să privească atent celelalte lucruri din jur. Văzu o oglindă mică cu picior de lemn frumos lucrat. O luă în mână şi nu mică îi fu mirarea când văzu în oglindă chipul bătrânului zâmbindu-i cu căldură. O văzu apoi pe mama ei plângând. Se întristă şi-şi puse iute oglinda în sân; vru să plece cât mai repede acasă. La plecare, zări o cămaşă care-i fu pe plac. O puse repede pe umeri şi simţi o vijelie care o purtă până acasă. Cămara era fermecată.

Ţara în care locuia fata şi mama ei era condusă de un împărat, care, în fiecare an, cutreiera satele în căutare de fete pentru palat. Se spunea că fetele o duceau greu la curtea sa şi de aceea mamele le ascundeau cum puteau ele mai bine. Veni şi rândul fetei noastre să fie luată la palat. Avu timp să ia cu sine oglinjoara şi cămaşa fermecată. La palat muncea din greu, dar cu munca era deprinsă şi mai ştia de la mama ei că de multe lucruri îţi poate fi ruşine, dar de muncă, ba.

într-o zi, la împărat se prezentă un prinţ dintr-o ţară îndepărtată, ca s-o vadă pe fiica împăratului, spre a o lua de nevastă, desigur, dacă i-ar fi plăcut. Pe fiica împăratului nimeni nu o văzuse vreodată. Lumea spunea că era urâtă şi rea şi că de aceea împăratul o ţinea ascunsă. Cred că aceasta a fost şi pricina pentru care împăratul o chemă pe fata noastră să se îmbrace frumos şi să apară la marea petrecere pe care o da în cinstea prinţului. I s-a poruncit să facă tot ce poate spre a-i fi prinţului pe plac. Dacă cumva i-ar fi cerut mâna, apoi se schimba cu fata cea urâtă a împăratului.

La petrecere, înconjurată de multă lume, îmbrăcată ca o prinţesă, fata noastră strălucea de frumuseţe. Prinţul dansă numai cu ea toată noaptea şi se îndrăgosti imediat, dar lucrurile luau o întorsătură tot mai tristă, căci şi fata noastră se îndrăgosti pierdută de el. Nefericită, îşi aminti de oglinjoara fermecată. O scoase şi se privi:

— Oglinjoară, ascultă-mă! Sunt foarte nefericită. M-am îndrăgostit în zadar. Nici pe peştişori nu i-am putut ajuta. Nu ştiu ce să mai fac.

Şi, deodată, în oglinjoară, apăru lacul, pe fundul căruia văzu un şarpe uriaş şi apoi pe bătrânul care-i spuse:

— Fată dragă, n-ai folosit cum trebuie nici cămaşa şi nici oglinda. Şi n-ai aflat nici de ce mor peştişorii. Dar fiindcă iubeşti mult animalele, îţi voi spune eu: pe fundul apei trăieşte un şarpe uriaş pe care l-ai văzut adineauri şi care mănâncă animalele. Cred că ai observat că în lac nu sunt decât animale mici, asta înseamnă că n-au avut timp să crească, şi când mănâncă balaurul, lacul se tulbură aşa cum ai văzut, iar micile vietăţi sunt aruncate pe mal. Oamenii trebuie să te ajute să omori monstrul. Cât despre dragostea ta, trebuie să povesteşti prinţului tot adevărul. Asta trebuie s-o faci tu. Şi bătrânul dispăru.

Fata nu ştia cum să-i mărturisească prinţului dragostea ei, îi era imposibil, dar se hotărî să-i povestească despre lac. Poate ar ajuta-o într-un fel. Se duse la el şi îi mărturisi durerea ei despre lacul misterios. Prinţul o invită să meargă împreună la lac, cu ajutorul cămăşii fermecate. Dar cum peste tot sunt şi oameni pizmaşi, un om al împăratului îi urmări şi află de cămaşa fermecată. Fata şi prinţul zburară până ce ajunseră la lac. Toată apa trebuia să fie scoasă din lac, căci şarpele ar fi murit numai atunci când ar fi rămas fără apă. Când cerură ajutorul împăiatului, acesta nici nu vru să audă, dându-şi seama că fata se îndrăgostise şi ea de prinţ şi că planul cu fiica lui cea urâtă nu mai avea cum să reuşească, se gândi s-o pân- dească pe fată şi să-i fure cămaşa fermecată. Nu avea încredere în nimeni şi de aceea voia să facă singur acest lucru.

Prinţul, din dragoste pentru fată, chemă ajutoare din ţara sa şi goliră lacul de apă. Pe celelalte vietăţi le ocrotiră într-un gârlici anume pregătit. Şarpele începu să se zbată şi nu peste multă vreme îşi dădu duhul. încet, încet lacul se umplu la loc cu apă. Fata noastră fu nespus de fericită văzând peştişorii înotând zglobii şi micile vietăţi ale apei trăind fericite, în linişte şi pace.

Odată ajunşi la palat, împăratul, care nu-şi putu stăpâni furia, spuse:

— Prinţe nesăbuit, să ştii că ea nu e fata mea, ci o fată oarecare.

— împărate, ceea ce-mi spui, îmi spui prea târziu, eu o iubesc pe această fată.

Furia împăratului fu groaznică şi-şi jură să facă totul pentru a-i fura cămaşa fermecată.

Fata şi prinţul şi-au luat rămas bun, spre a pleca în ţara cea îndepărtată. în timpul acesta, împăratul reuşi să pună mâna pe cămaşa fermecată şi s-o arunce în foc. Nici nu arse bine, că se porni un vuiet şi o vijelie, care îl spulberă pe împărat.

Şi până în zilele noastre împăratul cutreieră fosta lui împărăţie. Dar cine să-şi mai amintească de el!

Zaira Samharadze – Frăţiorul cel mic

Trăia odată un bătrân tare înţelept, care crescuse trei feciori. îi iubea pe toţi trei la fel, dar nu ştiu de ce mi se părea mie că pe mezin îl avea mai aproape de inimă. Poate fiindcă era cel mai ascultător şi nu-i ieşea niciodată din cuvânt. Părerea asta o aveau, din păcate, şi fraţii lui, şi ce era şi mai urât, pentru asta îl invidiau. Ba, mai mult, i-au pus gând rău. într-o bună zi, l-au chemat şi i-au spus

— Frăţioare, n-ai vrea să mergem să ne încercăm norocul? Am aflat că departe de aici, într-o ţară, stăpâneşte un zmeu. Trebuie să-i ajutăm pe oamenii care trăiesc sub teroarea lui.

Nici nu trebuie să vă mai spun că cel mic a primit de îndată să-i ajute. Şi-au luat rămas bun de la tatăl lor şi au pornit-o spre ţara necunoscută.

Au mers ei ce-au mers şi au ajuns la o răscruce şi au văzut că dintr-o pădure ieşea mult fum. Se-apropiară şi ce să vezi?! Trei uriaşi îşi fierbeau mâncarea în nişte cazane mari cât casa. Cei doi fraţi mai mari se speriară şi se traseră deoparte, dar cel mic se apropie fără frică.

— Bună ziua, uriaşilor! Dar ce faceţi voi aici?

— Ce să facem?! Mâncare. Dar tu cine eşti?

— Cine sunt? Apoi eu şi cu fraţii mei mergem spre ţara stăpânită de zmeu. Vrem să-l doborâm ca să-i scăpăm pe oameni de nelegiuirile lui, răspunse cu curaj cel mic.

Ceilalţi fraţi, plini de teamă, se făcură nevăzuţi. Unul din uriaşi începu să râdă, iar după aceea să strănute. Vântul pe care-l stârni strănutul său îl aruncă pe mezin în vârful unui copac, spre hazul uriaşilor. De acolo el coborî tiptil, apucă apoi doi pari din cei mai groşi, se apropie de cazanele în care fierbea mâncarea şi cu iuţeală nemaipomenită, cu amândouă mâinile, băgă cei doi pari sub cazane şi le răsturnă peste uriaşi. De durere, aceştia nu mai ştiau ce să facă. Le pierise îngâmfarea.

— Iertăciune! Cine eşti tu? Lasă-ne, nu ne omorî, poate vei avea vreodată nevoie de noi. O să te slujim cu credinţă!

Fratele cel mic se gândi puţin şi-şi aminti cuvintele tatălui său: „în viaţă să ai întotdeauna mai mulţi prieteni decât duşmani". Atunci, le spuse:

— Uriaşilor, vă las libertatea, dar dacă voi auzi că aţi făcut ceva rău, va fi vai de voi. Folosiţi-vă uriaşa forţă pe care o aveţi pentru ceva mai cu folos.

— îţi mulţumim, omule bun, dar nu te mai duci spre ţara zmeului? Mergem şi noi cu tine.

— Acum, nu. Trebuie să-mi caut fraţii. Voi să mă aşteptaţi aici, că mă voi întoarce şi o să vă iau cu mine. Acum, rămâneţi cu bine! La revedere!

Fratele cel mic o porni pe urmele fraţilor săi, dar căutările lui fură zadarnice. Când ajunse la casa părinteasc şi fraţii l-au văzut venind, s-au îngălbenit de furie. îl credeau mort. Tatăl îşi îmbrăţişă bucuros fiul.

— O, fiul meu, bine că te-ai întors sănătos. Credeam că zmeul te-a ucis.

— Nu, tată, n-am ajuns până acolo. Abia acum vreau să plec.

Şi-i povesti totul cum a fost şi s-a întâmplat. Tatăl său îşi dădu seama de gândurile ascunse ale celorlalţi doi fraţi. Era însă sigur că feciorul cel mic, cu înţelepciunea şi bunătatea sa va ieşi cu bine din toate încercările. Din nou se pregătiră toţi trei pentru drum. La plecare, bătrânul le spuse:

— Fiii mei, aveţi grijă unul de altul şi ţineţi minte toate sfaturile mele. Şi să fiţi uniţi, ca fraţii.

îşi îmbrăţişă feciorii şi aceştia se aşternură la drum. Au mers ei ce-au mers şi ajunseră la locul uriaşilor. Aceştia li se alăturară bucuroşi. Şi iar au mers ei ce-au mers şi au ajuns la un lac pe malul căruia stătea un pescar şi pescuia. Când îi văzu trecând pe cei trei flăcăi şi pe cei trei uriaşi, pescarul sări iute în picioare.

— Unde vă duceţi?

— Ne ducem spre ţara în care domneşte zmeul.

— N-aţi vrea să mă luaţi şi pe mine?

— Dacă nu ţi-e frică, vino şi tu să ne însoţeşti. Nouă ne e tare frică mai spuseră cei doi fraţi.

— De ce-l speriaţi? Dacă vrea să meargă, îl luăm, spuse cel mic şi-şi aduse aminte de spusele tatălui său: „Să te însoţeşti numai cu omul pe care-l cunoşti bine". Atunci se gândi să-l pună la încercare.

— Poţi să mergi şi tu cu noi, dar să văd şi eu ce ştii să faci. Ştii să mânuieşti armele?

— Asta nu prea ştiu, dar ştiu mai bine să mă fac nevăzut.

— Nevăzut? Cum aşa?

— Uite, de pildă, acum mă aflu în spatele tău, dar tu nu mă vezi.

— Nu prea ştiu eu la ce poate să ne ajute asta, dar de luat cu noi, te luăm.

— Bine, merg cu multă tragere de inimă, că tare mă mai plictiseam eu aici.

Şi cei şapte porniră împreună la drum. Merseră o săp- tămână. Au trecut peste ape şi prin păduri şi cei doi fraţi tot timpul căutau să-i priciniască rău celui mic. Dar noul tovarăş de drum observă imediat acest lucru şi-l păzea cu mare grijă. Prinsese drag de fratele cel mic. Şi-au văzut din nou de drum până ce au ajuns într-un deşert. Soarele dogorea tare şi pământul cu totul era crăpat înjur. Nu se vedea nicio vietate, nicio plantă. Toţi şi-au dat seama că nu sunt departe de zmeu, căci numai el putea vieţui într-un asemenea loc.

— Staţi! Mă duc eu întâi să văd ce e pe-aici, că eu pot să mă fac nevăzut, să văd unde are capul, unde are picioarele şi să chibzuim bine totul.

Plecă şi apăru nu peste multă vreme.

— O, e grozav de mare. Acum stă la masă. A mâncat peste putinţă şi nici la băutură n-a ştiut măsura. Trebuie să-l spulberăm cât vom putea de repede. Unii să se arunce asupra capului şi alţii, asupra picioarelor.

— Bine. Aşa vom face. Uriaşii la picioare, iar eu şi cu fraţii mei, la cap. Tu o să stai de veghe.

Zis şi făcut. Uriaşii îl apucară pe zmeu de picioare, dar când fratele cel mic vru să-l lovească, văzu că era singur, căci ceilalţi doi fraţi dispăruseră. Nu mai avea timp să strige după ei şi începu să lupte din răsputeri şi, cu ajutorul tovarăşilor săi, reuşi să răpună până la urmă pe zmeu.

Zvonul despre răpunerea zmeului se răspândi cu viteza fulgerului prin părţile acelea. O bucurie fără margini îi cuprinse pe toţi. Fratele cel mic fu rugat să le fie împărat.

— Vă mulţumesc, oameni buni, pentru credinţă, dar trebuie să-mi caut fraţii şi să mă întorc acasă, unde mă aşteaptă tata.

îşi luă rămas bun de la oameni şi de la uriaşi şi vru să-şi ia la revedere şi de la pescar. Dar acesta îi spuse:

— Nu, flăcăule, merg cu tine, că tot n-am eu pe nimeni pe lumea asta!

S-au dus în căutarea fraţilor, dar nu văzură nicio urmă pe drum. într-un târziu au ajuns acasă. Tatăl era pe moarte.

— Fiule, sunt fericit că ai venit. Fraţii tăi sunt aici, mi-am dat seama că te-au părăsit şi pentru asta am suferit mult. Acum mor liniştit că te-am văzut. Ai grijă de ei şi nu-i părăsi niciodată.

Şi bătrânul închise ochii pentru totdeauna. Toţi fiii plân- geau lângă patul bătrânului lor tată.

A trecut multă vreme de atunci şi fraţii s-au hotărât să se însoare. Pentru asta, au plecat în lume să-şi caute o fată aşa cum dorea fiecare. Au ajuns într-un sat unde se spunea că erau fete de măritat, vrednice şi sănătoase. La vederea fetelor bogat împodobite, fraţilor mai mari li se scurgeau ochii, dar cel mic îşi aduse aminte de cuvintele tatălui lui: „Nu te uita la hainele femeii; să-ţi iei de nevastă o femeie care pentru tine să fie soţie, iar pentru copiii tăi mamă bună". De aceea, el nu se grăbea. Fratele mai mare îşi luă de nevastă pe fata unui negustor bogat şi rămase la ea, acolo. Cel mijlociu şi cel mic îşi continuară drumul în căutarea nevestei potrivite. într-o zi, pe când mergeau prin pădure, le căzură în cap nişte corcoduşe. îşi ridicară ochii şi văzură într-un copac o fată sărăcăcios îmbrăcată, dar frumoasă. Fratele cel mic o rugă să coboare. Fratele mijlociu se răsti la el:

— Ce, nu eşti zdravăn! Ce vrei de la fata asta? Las-o în pace!

Dar fratele cel mic o rugă fierbinte să coboare.

— Vedeţi-vă de drumul vostru! Aşa veţi ajunge la o căsuţă acoperită cu stuf. Acolo e tatăl meu. Vin şi eu în urma voastră.

Fratele cel mic ascultă sfatul fetei, dar cel mijlociu, morocănos, o apucă pe alt drum.

Când fratele cel mic ajunse la căsuţă, fata era deja acolo şi-l aştepta. Acum îi plăcea şi mai mult: fata avea o frumuseţe de păr negru împletit în două cozi groase.

— Cum ai ajuns aşa de repede? întrebă uimit.

— Cu calul meu. îmi place să călăresc.

Se bucură şi mai mult când auzi acestea. Vorbi cu tatăl fetei şi-i ceru fata de soţie. Mai întâi se logodiră. Apoi veni şi sorocul nunţii, iar nunta a fost ca-n poveşti. Când fratele mijlociu o văzu pe mireasă, prinse drag de ea, dar numai dragoste adevărată nu era, era mai mult invidios pe fratele său.

Timpul trecea. Tinerii erau fericiţi. Toţi o iubeau pe tânăra nevastă, căci aducea pretutindeni linişte, înţelepciune. Dar fericirea nu le fu de lungă durată, căci fratele mijlociu, ros de invidie şi nefericit pentru viaţa lui searbădă, tară familie, tară prieteni, găsi un vrăjitor. Acesta îi ceru viaţa, iar în schimbul ei, îi dădu o cutie plină dc păduchi, pe care trebuia să-i arunce în părul fetei. Spera ca în felul acesta soţul s-o gonească de acasă. Mai primise de la vrăjitor într-o cutie şi un praf care putea omorî toţi păduchii. Voia să apară în ochii fetei drept salvatorul ei şi în felul acesta, credea el, ar fi putut-o cere de nevastă. Zis şi făcut. Părul fetei se umplu de păduchi. Se spăla de câteva ori pe zi, dar degeaba. Cu cât se spăla mai mult, cu atât se înmulţeau mai mult. Suferea groaznic şi nu numai ea, dar şi soţul, toţi prietenii. Niciun leac nu se găsea. Se hotărî să plece în satul său, cu gândul să moară în pădurea în care se născuse. în aceste clipe dureroase apăru pescarul, prietenul familiei.

Luă cu iuţeală cutia din mâna fratelui mijlociu, aruncă praful în capul fetei şi toţi păduchii dispărură din părul ei. Dar, fulgerător, fratele mijlociu se prăbuşi pe loc. Murea, fiindcă sufletul lui fusese vândut vrăjitorului în schimbul acelor urâciuni. îl înmormântară cu mare jale. Fratele cel mic îi
punea mereu flori pe mormânt, dar nicio floare nu creştea. Toate se ofileau. Pentru că şi florile trăiesc şi cresc numai pe lângă oamenii buni.

Zaira Samharadze – Ospitalitate

A fost odată ca niciodată... într-un sat de munte, un bătrân înţelept, cu cei trei fii ai săi; cel mare, Andrei, cel mijlociu – Constantin, şi cel mic – Alexandru. Când Alexandru împlini şaisprezece ani, bătrânul său tată şi-a chemat toţi feciorii:

— Copiii mei, v-am chemat azi, să vorbesc cu voi şi să vă împart puţinul pe care l-am agonisit

prin muncă; apoi, am să împlinesc fiecăruia câte o dorință, dar numai una. Gândiți-vă bine, nu trebuie să-mi răspundeți imediat. Andrei, tu vei primi pământul care începe acolo unde se sfârșește pădurea, e drept că sunt mulți bolovani, dar cu trudă, totul se poate. Tu, Constantine, vei primi brădetul; nu sunt mulți brazi, dar o să-ți folosească. Iar ție, Alexandre, îți voi da moara, ți-o dau că pământ nu mai am, dar, precum știi, foarte multă lume vine să-și macine porumbul la ea. Așadar, copiii mei, v-am dat tot ce-am avut. Acum, rămâne să vă mai împlinesc câte o dorință, după cum v- am spus.

Fiii au plecat să-și vadă de muncă, iar peste câteva zile s-au întors.

Pe iarba grasă și verde, pe un scaun cu trei picioare, în fața casei de lemn, bătrânul cu barba albă își aștepta feciorii să le asculte dorințele.

Cu sfială, încet, se apropie fiul cel mare, Andrei.

— Tată, eu am văzut pământul pe care mi l-ai dat, dar e plin de bolovani. Ce să fac eu cu bolovanii?! Dorința mea e să transform pietrele în oi, că la oi mă pricep eu.

— Fiule, îți voi îndeplini dorința. Du-te, căci pe pământul tău oile se aud behăind.

Andrei o zbughi atât de iute, că uită să mulțumească.

îmbujorat, de bătrân se apropie fiul cel mijlociu, Constantin.

— Tată, eu sunt mulțumit de locul pe care mi l-ai dat, dar cu brazii ce să fac? Aș vrea să-i transformi în viță de vie, asta-i dorința mea.

— E gata împlinită dorința ta, fiule. Pământul tău este tot acoperit cu butuci de vie.

Constantin fugi fără să mai privească înapoi.

Cu pași hotărâți, fiul cel mic, Alexandru, se apropie de bătrân. Se așeză pe iarbă lângă el și începu:

— Tată, îmi place moara, am și un loc mic pe care-mi pot ridica o căsuță, am început chiar s-o construiesc, dar dorința mea e să-mi găsesc o nevastă care să mă înțeleagă, bună, cu sufletul bogat, gospodină...

Bătrânul zâmbi pe sub mustață și se ridică iute.

— Să mergem de îndată. Cunosc o singură fată așa cum îți dorești tu și nu știu dacă n-o fi fost peţită. Mai trebuie să știi că mi-ai cerut lucrul cel mai greu. Pentru că inima unei soții trebuie s-o cucerești tu însuți. Mergi cale de o săptămână până dincolo de munți și în satul acela de colo, ai să- ți găsești aleasa inimii. Dacă și ea are să te placă, vom face nuntă frumoasă.

Așa se și întâmplă.

Au trecut câțiva ani. Bătrânul se hotărî să meargă să vadă ce-au făcut feciorii cu averea lăsată de el. își puse niște haine vechi, își schimbă înfățișarea, părea un cerșetor bătrân. O pomi spre casa lui Andrei. Când ajunse, văzu o vilă cu două etaje, cu o verandă mare, pe care se afla o masă pregătită pentru micul dejun. Andrei și nevasta erau la masă. Copii nu aveau. Pe masă erau atâtea bunătăți, de parcă aveau un ospăț de nuntă. Cu vocea schimbată, bătrânul începu să ceară de mâncare. Când îl văzu, Andrei se înfurie și începu să strige:

— Costică, Costică, unde ești, nenorocitule? A intrat un cerșetor în curte, dă-l afară!

Se ivi un om uscat, cu niște picioare subțiri, crăcănate.

— Cară-te de-aici! Ce-ai venit așa de dimineață?

— O, fiule, sunt nemâncat.

— Du-te la naiba! N-ai auzit ce-a spus stăpânul, să nu-l superi, că te zvântă în bătăi. Nu mă vezi cum arăt eu?

Bătrânul se îndepărtă amețit și lacrimile i se prelingeau pe obraz.

A doua zi, ajunse la casa lui Constantin. Nu-i venea să-și creadă ochilor ce casă frumoasă își construise. Curtea era plină de flori. în fața casei se afla, o masă și tocmai se pregăteau să prânzească. La masă erau Constantin, nevasta lui și un băiețel gras. Soarta le dăruise un copil. Cerșetorul ajunse lângă masă cu mâna întinsă. Când îl văzu, Constantin, plin de furie, se întoarse spre el:

— Pleacă de-aici. N-am altceva mai bun de făcut decât să-ți dau ție de mâncare?!...

Copilul cel gras fluieră și apăru un câine mare. Bătrânul, speriat, o luă la goană și când deschise ochii, văzu cerul albastru și limpede. Lacrimile îi șiroiau pe obraz.

Două zile se odihni, iar a treia zi ajunse la feciorul cel mic. Liniștea adâncă îl făcu să uite de toate

necazurile. în tot ce vedea se simţea mâna gospodarului harnic. Când văzu casa, se opri uimit în loc. Era o casă de lemn, mică şi sculptată. Apăru Romaniţa, soţia feciorului său. Bătrânul întinse mâna să ceară.

— Poftim, bunicule, intraţi, luaţi loc, odihniţi-vă. Tot ne pregătim pentru masă, o să mâncaţi cu noi împreună. Ştiţi, obişnuim să mâncăm cu toţii şi-l aştept pe soţul meu la masă... Dar, bunicule, n-ai pe nimeni care să aibă grijă de dumneata la bătrâneţe?

— N-am, fiica mea, toţi au murit, am rămas singur.

— Eh, nu-i bine, nu-i bine deloc.

Romaniţa îşi chemă copiii. Avea trei copii şi toţi trei băieţi frumoşi. îl salutară pe bătrân şi începură să o ajute pe mamă la treabă. N-a trecut mult şi apăru şi Alexandru. Devenise bărbat şi se făcuse şi mai frumos. îl salută pe bătrân şi-l întrebă cine e, de unde e şi încotro merge. Când află că nu are pe nimeni şi că cere de mâncare i se făcu milă de dânsul.

— Dumneata se vede că eşti un om sănătos. Nu vrei să lucrezi? De-ai şti câtă nevoie de oameni am aici! Poate ai să lucrezi cu mine. Dacă nu vrei, o să-i scriu tatei şi o să te ajute. Mi-e dor de tata, dar de atâta muncă, n-am mai apucat să-l văd.

Bătrânului îi dădură lacrimile de bucurie.

— Mulţumesc, fiule, abia răspunse. O să mă gândesc şi o să-ţi dau răspuns cât mai curând.

La un moment dat se auzi un strigăt. Nevasta fugea spre copilul ei cel mai mic, pe care-l trimisese după apă, şi care îşi scrântise piciorul şi plângea. Cînd veni cu copilul în braţe lângă bătrân, spuse copilului:

— Rabdă, fiule, te rog, avem musafiri, nu trebuie să te vadă aşa, e ruşine!

La aceste cuvinte, bătrânului începură şi mai tare să-i curgă lacrimile.

După ce prânziră, le mulţumi şi le spuse:

— Vă mulţumesc foarte mult pentru primire şi mâine la prânz o să vă dau răspunsul, dacă pot lucra cu voi sau nu.

Bătrânul plecă fericit.

A doua zi, toţi fiii primiră câte o scrisoare prin care erau chemaţi de tatăl lor. Era amiază şi soarele dogorea puternic. în faţa casei, pe scaunul de lemn cu trei picioare era aşezat bătrânul.

Andrei se apropie de tatăl său şi îl salută.

Constantin, îmbujorat, îngăimă un bună ziua.

Alexandru, cu paşi hotărâţi, înaintă pe iarbă şi strânse mâna tatălui său.

— Fiii mei, v-am chemat aici să vă anunţ că o să vă împart din nou averea.

Bătrânul se ridică, intră în casă, ieşi îmbrăcat în hainele de cerşetor. Andrei, când îl văzu, păli. Constantin, fu cuprins de o furie cumplită. Alexandru i se adresă cu bucurie:

— Tată!

— Ruşine să vă fie, am fost la voi şi v-am cerut un codru de pâine. Tu, Andrei, du-te şi vezi-ţi de bolovanii tăi. Iar tu, Constantine, ai grijă de brazii tăi. Dar tu, fiul meu Alexandru, primeşte-mă în casa ta, ca ajutorul tău de nădejde.

îl cuprinse în braţe pe Alexandru şi-l sărută.

Zaira Samharadze – Ciuperca roşie

Odată, demult, într-o pădure deasă, în care mişunau animale şi păsări, trăia o fată orfană şi de mamă şi de tată. Trăia fericită alături de animalele a căror limbă o înţelegea.

într-o noapte i se arătă în vis zâna pădurii, care-i spuse:

— Trebuie să cauţi o buturugă putredă, unde creşte ciuperca roşie. Când o vei găsi, s-o porţi tot timpul cu tine. Datorită ei toţi cei din jur au să te vadă frumoasă şi au să te iubească.

Dimineaţa, când se sculă, nici nu-şi mai aminti de vis. Visele sunt ale nopţii şi cu noaptea se duc.

într-o zi, pe când stătea în pădure păzind capra, auzi tropot de cai. Se ascunse iute într-un tufiş. O armată de oameni se apropia în frunte cu un tânăr chipeş, îmbrăcat în alb. în spatele acestuia, un bătrân urât şi uscat

făcu nişte semne şi de îndată se porniră tunetele, iar vântul începu să urle. Când totul se potoli, pe locul unde fusese prinţul alb se putea vedea un cerb alături de calul lui alb. Fata ieşi repede din tufiş, se apropie de cerb, îl mângâie şi-i spuse:

— O, cerbule frumos! Am văzut totul. Aş vrea să te ajut, dar nu ştiu cum.

Nu-şi termină bine vorba, când începu din nou să tune. Cerbul şi calul alb dispărură. Nu mică fu tristeţea fetei. Adună toate animalele şi le povesti cele petrecute. Toate îi promiseră ajutor.

în noaptea următoare o visă din nou pe zâna pădurii.

— De ce nu cauţi ciuperca roşie? Caut-o neapărat!

A doua zi, fata începu să umble după ciupercă dar şi după cerb. De data asta era cu vaca la păscut. Vaca păştea iarba. Culcată pa iarbă, fata privea cerul albastru. Un zgomot o smulse din linişte, şi când se ridică văzu că vaca căzuse într-o prăpastie, de unde gemea, parcă strigând:

— Alisia, Alisia, vino, am găsit ce căutai, vino, am găsit ciuperca roşie!

Dar ea nu putea să coboare. Avea nevoie de elefant; numai trompa lui îi putea veni în ajutor. Aşteptă jumătate de zi până la sosirea acestuia. Cu mare greutate, Alisia ajunse jos, pe fundul prăpastiei. Când văzu buturuga putredă, rămase încremenită. Era de culoare maro închis, pe ea străluceau firişoare argintii şi chiar la mijloc creştea o ciupercă roşie de mărimea degetului mic. Alisia o luă cu multă gingăşie şi o băgă în sân. Trunchiul cel putred dispăru de îndată.

— Alisia, Alisia, ce frumoasă te-ai făcut spuse vaca, dar Alisia nu o auzea, ardea de dorinţa de a vizita peştera care se deschidea în faţa ei.

Pe pereţi, ca nişte ciorchini, erau agăţate pietre strălucitoare, care se legănau în sunetele unei muzici care venea de departe. Culoarea pietrelor era scăldată într-o lumină lăptoasă, alburie. Alisia porni înainte cu curaj, ca vrăjită. Deodată, sunetul pietrelor se auzi mai puternic. Simţi o adiere şi în faţa ei se ivi liliacul, stăpânul peşterii.

— Fată frumoasă, ce cauţi aici? o întrebă.

— Am fost în căutarea ciupercii roşii şi am găsit-o. Să nu te superi că am culeş-o de pe domeniile tale.

— Să ştii că-mi eşti pe plac, pentru că eşti o fată sinceră. Dacă vreodată vei avea nevoie de mine, ia piatra asta verde şi cheamă-mă, dar eu nu pot veni decât noaptea.

Liliacul îşi luă zborul, iar Alisia, cu ajutorul elefantului, se întoarse acasă.

Se scurse multă vreme, când, într-o dimineaţă, Alisia văzu în curtea ei un cal alb. îl recunoscu imediat, se apropie de el.

— Alisia, am venit la tine. Sunt calul prinţului Alb. Nu ştiu de ce s-a întâmplat nenorocirea, dar acum am nevoie de ajutorul tău. Stăpânul meu vrea să-ţi vorbească. Vino, te rog, cu mine!

Alisia, fără nicio şovăire se sui pe cal, acesta îşi luă mare avânt, îşi desfăcu aripile şi îşi luă zborul deasupra norilor. Mai iute ca vântul se apropia de celălalt capăt al pădurii, unde-i aştepta cerbul. Acesta se bucură mult văzând-o. îi spuse de îndată:

—

Frumoasă Alisia, fii binevenită, eşti singura fiinţă care m-a văzut când s-a întâmplat nenorocirea. Ascultă-mă cu atenţie! Sunt fiul împăratului Alb. Tatăl meu a avut un frate care a murit lăsând un copil care a crescut împreună cu mine. Firea noastră este însă complet diferită. Mi-au spun unii oameni şi n-am vrut să cred. Adevărul l-am aflat abia acum. Mi-a pus gând rău însă de multă vreme. Nu ştiu cum a reuşit să mă preschimbe în cerb. în ultima vreme, se împrietenise cu un bătrân urât, pe care l-a adus la palat. Deci, trebuie căutat bătrânul, care cunoaşte negreşit taina. Du-te, frumoasă fată, calul meu te va conduce la palat, du-te şi povesteşte totul părinţilor mei şiaflăce e cu bătrânul de care ţi-am vorbit!

— Nu, albule prinţ. Mai bine mă duc să intru slugă la palat. O să mă descurc eu.

îl sărută pe frunte şi porni în zbor pe calul cel alb.

Odată ajunsă la palat, fu pe placul tuturor şi vestea despre neasemuita ei frumuseţe ajunse până la vărul Prinţului Alb. Tocmai era în căutarea unei neveste, căci, după trecerea doliului, devenea moştenitorul tronului. Când vărul Prinţului Alb o văzu, se îndrăgosti pe loc şi o ceru de nevastă. Alisia era nefericită. Nu se mai

bucura de ciuperca roşie, căci bănuia că totul de la ea i se trage. Nimic nu aflase despre taina cerbului. Nu ştia ce să facă, era disperată, dar îşi aminti de piatra verde dăruită de liliac şi strigă imediat după ajutor. îndată liliacul sosi în zbor.

— Spune-mi, frumoasă Alisia, ce s-a-ntâmplat?

— O, liliacule, ceva foarte rău. Vărul cerbului s-a îndrăgostit de mine şi vrea să mă ia de nevastă. Sunt pierdută, eu pe cerb îl iubesc.

— Eh, Alisia, să ne gândim, să ne chibzuim! Să ştii că bătrânul cel urât este duhul rău. în schimbul vieţii Prinţului Alb, vărul şi-a vândut acestuia sufletul. Aşa că viaţa vărului depinde de duhul cel rău. Tu stai liniştită, munceşte ca şi până acum. Voi intra eu în camera duhului rău, să aflu unde şi-a ascuns puterea. Dar numai noaptea putem face asta. Dar, la dezlegarea tainei, am să am nevoie de ajutorul tău, eu singur nu mă pot descurca.

A doua noapte, liliacul veni din nou, păzi duhul cel rău şi descoperi că ţinea la piept un picior de iepure învelit în piele de tigru. Povesti tot ce văzu Alisiei.

Trecură câteva zile. Regele şi regina întrebară de fata cea frumoasă, de care toată lumea vorbea.

— Fată frumoasă, de ce nu vrei să te căsătoreşti cu moştenitorul tronului, o întrebă regina.

— Mărită regină, mi-am dăruit altcuiva inima. E mai bine să mor, decât să mă căsătoresc cu el.

Pe regină o uimi răspunsul fetei şi îi plăcu atât de mult de ea, încât dădu ordin să fie primită printre fetele care o ajutau.

Vărul cel pizmaş se simţi jignit şi în ura sa născocea cele mai urâte răzbunări. Poate ar fi ajuns să le ducă la capăt, dacă oamenii cei simpli, de la palat, n-ar fi ajutat-o şi apărat-o pe Alisia zi de zi. Noaptea o păzea liliacul. Tot el a aflat şi locul unde bătrânul îşi pregătea otrăvurile sale, ascuns de privirile oamenilor, de lumina zilei.

Cu ajutorul prietenilor ei necuvântători, fata deschise larg uşile căsoaiei bătrânului vrăjitor. Lumina cea blândă şi sănătoasă a soarelui pătrunse năvalnic izgonind vrăjile şi aducând cu ea bucuria vieţii.

între timp, cerbul se preschimbă în om. Veni de îndată, pe calul cel alb, la palat, şi povesti totul părinţilor săi, care-l credeau mort.

Pregătiră o nuntă strălucitoare, iar Alisia scoase ciuperca de la piept.

— Nu am nevoie de ciuperca roşie. Te-am iubit înainte de a o avea. Mulţumesc zânei pădurii pentru ajutorul dat. Puse ciuperca roşie lângă buturugă şi amândouă dispărură pe dată. Fericiţi, se întoarseră acasă unde s-au veselit din toată inima. Să nu mă întrebaţi câte zile a ţinut nunta. Pot să spun, însă, cu mâna pe inimă că eu la o nuntă mai frumoasă nici că am mai fost.

Zaira Samharadze – Cerbul cu coarne de aur

A fost odată ca niciodată, că dacă n-ar fi fost, nu s-ar fi povestit. S-a petrecut într-un sătuc înconjurat de munţi, într-o casă aflată la marginea pădurii, trăia un cioban singuratic, singur de tot. Tot timpul era dus cu oile. îi plăcea să doarmă afară în aer liber şi să privească munţii de care nu se sătura niciodată. într-adevăr, munţii erau nespus de frumoşi, nespus de falnici, dar nimeni nu se putea lăuda că ar fi ajuns pe piscurile lor. Chiar dacă apucai să urci o vreme, vraja lor te cuprindea şi te atrăgea spre înălţimi, pe cărări tot mai abrupte, pe poteci tot mai înguste. Aşa se face că în fiecare an se spunea că muntele înghite oameni.

într-o seară, obosit fiind, ciobanul se gândi să treacă pe acasă. Când ajunse, se miră văzând lumină înăuntru. Se apropie tiptil de geam şi nu-şi crezu ochilor: în casă, domnea peste toate o ordine desăvârşită, iar la masă, sprijinită într-un cot, stătea o preafrumoasă fată cu părul bălai, dusă pe gânduri, cu privirea pierdută. Ciobanului i se opri respiraţia. Nu-şi putea dezlipi ochii de la frumuseţea fără seamăn a fetei. Nu ştia ce să facă: să intre sau să nu intre! în vremea aceasta, un zgomot asurzitor îl făcu să întoarcă capul. Cercetă cu privirea, dar nu-i fu dat să vadă nimic. Gândul la frumoasa fată îl făcu să uite repede, dar când îşi aruncă din nou privirea, unde s-o mai găsească! Fata cea frumoasă dispăruse! Doar lângă uşă zări nişte coarne strălucitoare, de aur, şi apoi, uitându- se mai bine, văzu un cerb mândru, care se topi cât ai clipi în întuneric.

Intră în casă, se aşeză pe scaunul încă încălzit şi inima lui se cufundă într-o tristeţe adâncă. Nu mai putea dormi în casă şi, ca şi altădată, se culcă sub cerul liber.

A doua zi, ciobanul o porni pe drumul său obişnuit. Când ajunse la marginea satului, zări o mulţime de oameni vorbind.

— Am văzut cu ochii mei! Avea coarne de aur. îţi lua ochii, aşa străluceau!

— Şi eu l-am văzut! Aluat-o înspre munte, spuse altcineva.

Ciobanul se întristă şi mai mult. Ştia acum că fata cea frumoasă nu era alta decât... cerbul cu coame de aur despre care vorbeau sătenii. Mai ştia că oamenii de-acum vor căuta cerbul până-l vor găsi şi, în felul acesta, viaţa fetei era în primejdie. Se hotărî s-o pornească în munţi, de unde – aşa după cum se spunea – nimeni nu reuşea să se mai întoarcă.

Iarba verde părea că-i zâmbeşte. Florile, aceleaşi flori ca şi în vale, aveau aici un parfum deosebit. Păşea înainte, cu bucurie în piept, de parcă cineva anume îl chema sus, cât mai sus. După câteva ceasuri bune de mers, iarba nu mai era verde, avea o culoare argintie, în aer se simţea o adiere plăcută, care-ţi dădea puterea să mergi mai departe. îşi dădu însă seama că oile nu-l mai puteau urma şi că o luaseră la goană, către vale. Se opri pentru o clipă, îşi făcu din nou curaj şi o porni înainte, dar abia îşi mai putea ridica piciorul, pământul parcă i-l atrăgea ca un magnet. Se simţea fără vlagă. Nu-l părăsea însă chipul fetei şi al cerbului cu coarne de aur. Ajunse, în sfârşit, sus, într-o poiană, lac de sudoare şi sleit de puteri. Căzu la umbra unui pom ciudat, căci avea frunze lungi, şerpuitoare, şi aşa de roşii cum nu mai văzuse vreodată.

— Oh, pomule, ajută-mă să-l găsesc pe cerbul cu coame de aur. Arată-mi drumul spre el! îl rugă ciobanul.

Pomul păru să-l înţeleagă, căci se scuturâ şi lângă cioban căzu o frunză roşie ca para focului, pe care era desenat drumul pe care-l avea de urmat. Ciobanul o puse cu grijă la piept, se ridică şi simţind parcă noi puteri o porni spre creasta muntelui. Drumul era şi mai anevoios ca până acum. A mers el cât a mers şi nimeni n-ar putea spune cât de departe a ajuns. Adevărul este că n-ar mai fi putut face un pas mai mult. Se întinse din nou pe jos ca să-şi mai tragă sufletul. Când îşi reveni, auzi râsete înjur şi văzu o bătrână slabă, cocârjată, care-i spuse:

— Bine-ai venit la noi în munţi, feciorule! Dacă nu eram eu, erai mort până acum. Am să te fac eu bine, fiindcă eşti singurul om care a ajuns până la mine.

— O, mătuşico, îţi mulţumesc pentru bunătate, dar am să te rog să mă ajuţi să găsesc...

Bătrâna nu-l lăsă să termine. începu să râdă:

— Ştiu eu ce vrei să spui. Ştiu că eşti în căutarea cerbului cu coarne de aur. E fiica împăratului munţilor, dar acum este în vraja unui balaur, care i-a omorât părinţii şi mi-a răpit şi mie feciorii.

Bătrâna începu să plângă. Lacrimile i se înnodau în barbă.

— Balaurul a cerut-o în căsătorie, dar ea nici n-a vrut să audă. A vrut să-şi ia zilele, dar balaurul, prinzând de veste, a transformat-o în cerb. Şi acum aşa umblă peste tot. Din când în când îşi reia chipul de fată, dar numai atunci când balaurul e dus departe. Uite aşa, fiule, trăim în sărăcie, nici n- avem ce pune în gură, pentru că toate bucatele se usucă la noi. Se vede treaba că tu eşti un flăcău curajos, am să te ajut – şi lacrimile îi înecară din nou glasul.

— Nu, mătuşico, nu trebuie să plângi. Am să te ajut eu să-ţi găseşti feciorii.

Trecură zilele. Ciobanul îşi recăpătă puterile, căci bătrâna îl îngriji bine. Mai avea de străbătut o cale lungă şi anevoioasă. Trebuia să treacă peste munţi, peste râuri şi lacuri. Aflase că balaurul avea totul bine păzit şi prin urmare trebuia să se strecoare cu multă taină prin toate aceste locuri. Nu, nu era uşor, dar ciobanul era curajos. Gândul lui era numai la cerbul cu coame de aur şi asta îi dădea noi puteri. într-o dimineaţă, se trezi înainte ca soarele să-şi arate faţa şi merse să-şi ia rămas bun de la bătrână.

— Mătuşico, trebuie să plec. Nu mai pot zăbovi.

— Bine, fiule, acum poţi pleca, dar mai înainte vreau să-ţi dau ceva.

Bătrâna se apropie de un cufăr vechi, prăfuit, ridică capacul şi scoase o cutie. O deschise, scoase din ea un lanţ de aur şi un talisman, le puse la gâtul ciobanului şi-i spuse:

— Ţine, fiule, cu astea nu mai ai moarte, să le faci cadou soaţei tale. Ţine şi cuţitul ăsta, e de la răposatul meu soţ, şi ţine minte: o să trebuiască să-l mânuieşti cu pricepere când te vei lupta cu balaurul. Şi să-l biruieşti negreşit, altfel, pe meleagurile astea, nu vom avea niciodată linişte.

Ciobanul îmbrăţişă pe bătrână şi o porni grăbit la dram.

A mers el cât a mers, până a ajuns la malul unui pârâu. Se aşeză să se odihnească, dar se miră de culoarea roşie a apei. Părea sânge, dar nu era sânge. Se uită pe firul apei, să vadă de unde provenea această culoare.

Aşa văzu că în apă zăcea un viţel cu ochii trişti şi plini de suferinţă. Ciobanul îl trase la mal şi-i căută rana. Viţelul încercă să se ridice, dar nu putu. Căzu înapoi şi spuse ciobanului:

— Omule bun, degeaba îmi mai cauţi salvarea. M-a răpus balaurul. Te rog, ai grijă, după moartea mea, să mă înmormântezi cum se cuvine. Să-mi păzeşti mormântul până ce va creşte pe el un arbust care va face nişte fructe mici roşii. Să le aduni, să le fierbi, iar din zeama lor să faci o băutură care o să poată adormi pe oricine, chiar şi pe balaur. Dacă ai să-l răpui, va fi pentru mine ca a doua viaţă.

Şi viţelul îşi dădu duhul.

Ciobanul făcu întocmai cum îl rugase viţelul. în fiecare dimineaţă uda mormântul, iar la capătul a două săptămâni, pomul se înălţă şi făcu fructe roşii, din care ciobanul pregăti o zeamă care avea darul să adoarmă adânc pe orişicine. Şi o pomi din nou la dram. Ajunse în dreptul unei păduri stufoase de unde se auzeau glasuri de păsărele:

— Ciobanule, ai greşit drumul, uită-te din nou la frunză!

Ciobanul, speriat, o căută, o privi cu atenţie, şi văzu că greşise într-adevăr drumul. Mulţumi cu recunoştinţă păsărelelor.

— Vă mulţumesc mult de tot, păsărele dragi, pentru ajutorul vostru!

Merse zi şi noapte, multe zile şi multe nopţi, după care ajunse la o cetate mare. Era înconjurată de un zid gros şi era păzită de nişte uriaşi. îşi dădu seama că în faţa lui se afla castelul balaurului. Ştia că îi va fi nespus de greu să pătrundă înăuntru. Trebuia să găsească însă o cale. De aceea, se puse la pândă şi urmări ceasul la care mâncau paznicii şi când se schimbau. Nu i-a fost greu să observe că mâncau enorm de mult, nici mai mult nici mai puţin decât câte un viţel fiecare. Apoi, cât trebuia să mănânce balaurul!? îşi aminti pe dată de zeama pe care o adusese cu sine: trebuia, pe furiş, să picure din ea în băutura fiecăruia dintre ei. A mai vegheat o noapte, iar pe la cântători, reuşi să ducă la capăt şi acest lucru. Fu şi el uimit de somnul puternic al acelei fierturi, dar după atâta alergătură în jurul zidului, căzu frânt de oboseală. Se auzi o voce cunoscută, care-i spuse:

— Scoală-te, ciobanule! Tocmai acum, când ai reuşit să ajungi aici te laşi doborât?

în faţa lui se afla cerbul cu coarne de aur. Se ridică într-o clipă şi vorbi cu capul plecat:

— Faimoasă prinţesă a munţilor, ştiu cine eşti, cunosc povestea ta, vreau să te ajut. Pentru tine am venit în munţi. Dar nu mai ştiu ce trebuie să fac de aici înainte.

— Bunul meu cioban, îţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut. Nu te da însă bătut. Curaj! Acum poţi intra uşor în curte să pui zeama aceea în apa pe care o bea balaurul. După ce va adormi, te duci repede şi-i salvezi pe cei închişi. Acolo se află şi cei şase băieţi ai bătrânei, care ştiu cum să-l omoare pe uriaş. Eu nu te pot ajuta, trebuie să cobor cât mai repede în vale, căci, dacă stau mai mult, balaurul o să mă simtă. Am să te aştept în căsuţa ta şi o să am grijă de oile tale. Te aştept, bunule cioban, spuse cerbul şi o pomi în goană.

Ciobanul, când pătrunse în cetate, totul se cutremură înjur.

— E-he-he! Crezi că nu ştiu cine eşti?! Hai să vedem de ce eşti în stare şi la ce-ai venit,strigă balaurul.

Dar ciobanului nu-i fu teamă şi strigă şi el:

— Ce vreau eu?! Cine mă întreabă! Tu care-i urăşti şi-i omori pe oameni, tu care faci numai rele, tu, ce-mi poţi tu face mie, şopârlă neputincioasă!

Balaurul arunca flăcări pe gură. Ciobanul scoase fulgerător cuţitul, îl înmuie iute în zeamă şi răni limba fiarei. Se scurseră câteva clipe şi balaurul căzu la pământ. Ciobanul n-avea timp de pierdut şi fugi spre temniţă, să-i elibereze pe osândiţi. Odată ajuns, se opri uimit pe loc: o larmă mare, venind dinspre temniţă îl făcu să-şi dea seama că e în primejdie.

— Oameni buni, am venit să vă ajut, acum Balaurul doarme, trebuie să-l omorâm, ajutaţi-mă!

Oamenii se apropiară de el, neîncrezători.

— Staţi, oameni buni! Omul acesta spune adevărul. Lanţul pe care îl are este de la mama mea, mărturisi unul dintre fraţi.

Toţi s-au convins de adevăr şi alergară să omoare balaurul. Fraţii ştiau că numai focul îl putea ucide şi atunci dădură foc întregului castel. Ardea castelul, au ars şi paznicii, au căzut şi pereţii, şi, peste puţină vreme, în locul castelului, se ridica un morman de cenuşă. De bucurie, oamenii nu mai ştiau ce să mai facă şi încotro s-o apuce. Atunci ciobanul le spuse:

— Duceţi-vă la casele voastre, unde vă aşteaptă soţiile şi fiii voştri.

Apoi se îndreptă către cei şase fraţi şi le mai spuse:

— Iar voi, mulţumiţi în numele meu mamei voastre, că eu sunt tare grăbit. Trebuie să-lgăsesc pe cerbul cu coame de aur, căci viaţa lui e în pericol.

O pomi iute spre casă. După trei zile, ajunse la mor- mântul viţelului. Se aşează la umbra copacului şi-i mulţumi pentru ajutor. Pomul începu să vorbească:

— Eu trebuie să-ţi mulţumesc, tu eşti cel care ne-a ajutat, cu bunătatea ta, cu curajul tău. Te rog să iei frunza şi, când vei avea nevoie de mine, să mă chemi. Şi acuma, drum bun!

Cu paşi grăbiţi, ciobanul coborî în vale. în curtea casei lui văzu o mulţime de oameni. Se apropie speriat:

— Ce s-a întâmplat, oameni buni?

— O, ciobanule, la tine în casă a intrat cerbul cu coarne de aur şi nu ştim dacă să intrăm sau nu.

— A, asta era, deci. Poate că vi s-a părut.

Intră singur în casă şi o găsi pe prinţesă tremurând de frică. Când îl văzu intrând, îi sări plângând în braţe şi-i spuse:

— Bunule cioban, am simţit imediat când a murit monstrul: Vecinii tăi m-au văzut cu chip de cerb, dar când am pătruns în casă m-am transformat pentru totdeauna în fiinţă omenească. Nu mai vreau să mă întorc în munţi. Vreau să rămân aici şi să-ţi slujesc toată viaţa.

Ciobanul nu găsea cuvinte ca să-i răspundă.

— Prinţesa inimii mele, nu te las să pleci. Vei rămâne cu mine aici şi eu voi fi cel mai fericit om, dar trebuie să dispară coarnele de aur, trebuie să dovedim oamenilor că aici n-a intrat niciun cerb cu coame de aur.

în disperarea care îl cuprinse, ciobanul îşi aminti de frunză şi-i ceru ajutorul.

— Sunt aici şi ştiu ce vrei. Imediat coarnele de aur se vor topi, în aer se auzi o voce.

Şi coamele de aur dispărură fără urmă. Ciobanul ieşi afară, îi invită pe toţi vecinii în casă, spre a se convinge. La vederea preafrumoasei prinţese, toţi au uitat de cerb. A fost o nuntă ca în basme, la care n-a lipsit nici bătrâna cu cei şase feciori ai ei. Şi nimeni n-ar bănui vreodată că soţia ciobanului era o prinţesă adevărată.

Soarele şi luna

poveste panameză

Oba, zeul suprem al indienilor cuna, trăia sus, pe culmi, într-un palat de aur. Era plin de putere şi bogăţii. Drăgăstos, din fire, îi plăceau la fel de mult toate femeile din jur, care se întreceau în a-i împlini voile, fiecare din ele dorind să-l cucerească pentru totdeauna. în cele din urmă, căzu în mrejele unei fete nespus de frumoase, care îi dărui un copilaş voinic.

Băiatul crescu mare şi frumos. în fiecare zi alerga prin grădinile palatului, sub ochii încântaţi ai părintelui lui, stăpânul cerului, spre invidia nemărginita a femeilor care ar fi dorit din tot sufletul să- i facă vreun rău, de nu s-ar fi temut.

Dar nici chiar pe culmile cele mai înalte, unde îşi au lăcaşul zeii, fericirea nu e veşnică. Mama copilului stârni mânia zeilor şi, ca s-o pedepsească, puternicul Oba hotărî, s-o lovească prin fiul ei, pe care ea îl îndrăgea mai presus de orice. îl luă deci pe copil, îl prefăcu într-un peştişor şi-l azvârli în râul care curgea prin apropiere.

Vieţuitoarele din apa râului nu văzură cu ochi buni sosirea noului-venit. „Nepoftitul acesta, îşi ziceau ele, ne ia din hrană şi din locul unde putem să ne mişcăm. Să-l alungăm de aici!"

Se scurseră zilele şi furia celorlalţi peşti se făcu tot mai mare. Străinul era însă isteţ şi ager; nu se lăsa prins,

cu toate că ceilalţi îi întindeau mereu capcane. Totuşi, odată, pe când înota fără grijă, căutând mormoloci de mâncare, peştii cei mari, care mereu stăteau la pândă, izbutiră să-l prindă. Fură cât pe-a ei să-i facă de petrecanie aşa cum urziseră de mult. Oba desluşi strigătele deznădăjduite ale fiului său, care îl chema în ajutor, zbătându-se în ghearele morţii. Sări grabnic să-l scape, fiindcă îi trecuse supărarea şi îl luă cu el la palat, unde îi dărui iar chip omenesc.

în vremea asta, băiatul se mărise nespus şi Oba rămase uimit văzându-l atât de chipeş şi voinic. Zeul se căi amarnic, de anii mulţi în care şi-a ţinui feciorul departe de el, şi vru să-şi îndrepte fapta necugetată dându-i toată cinstea ce se cuvenea rangului său înalt. Tot gândindu-se şi chibzuind cum să-l răsplătească, îşi aminti că tocmai avea de gând zilele acelea să facă o nouă lume. „Am găsit, îşi zise zeul, mulţumit. O să-l prefac în soare şi o să-i dăruiesc domnia acestei lumi pământene."

Nu-i spuse nimic flăcăului, dar începu să muncească la facerea lumii, pe care o făuri cu totul deosebită de cea în care trăiau ei. Mai întâi de toate făcu cerul, ca fiul său, soarele, să aibă acolo lăcaş pe vecie. Apoi încredinţa leneşului[316] şi potârnichii facerea pământului. Le chemă pe cele două vieţuitoare şi le zise:

— O să vă dau o treabă. Iată, luaţi asta – şi le arătă un fel de bulgăre de lut, fără culoare, ce se afla prin apropiere – şi alcătuiţi pământul. Nu vă grăbiţi; nu contează câtă vreme o să treacă până sunteţi gata; cel mai de seamă e să lucraţi temeinic, să iasă totul bine.

Şi pasărea şi animalul se bucurară că zeul le socotise în stare să ducă la bun sfârşit asemenea ispravă şi se puseră fără zăbavă pe treabă. în fiecare zi se duceau în lăcaşul lui Oba să caute lut, dar cum nu era încă uscat bine, nu îndrăzneau să-l ia, de teamă să nu se scufunde. Spaima asta, că aveau să rămână îngropaţi în pământul moale, o simt şi urmaşii lor, cari; şi astăzi merg cu grijă, numai pe lot uscat, aşa cum au făcut şi străbunii.

Odată adus lutul de trebuinţă la locul arătat de el, zeul a chemat o pasăre, cea mai iute la zbor din toate, şi i-a poruncit:

— Du-te şi cutreieră de-a lungul şi de-a latul lumea nouă pe care tocmai au isprăvit-o leneşul şi potârnichea spre a-mi împlini voia!

— Fie precum doreşti, răspunse pasărea şi, luându-şi avânt, zbură într-acolo.

Cinci veni în zbor înapoi. O ba socoti că pământul e gata isprăvit. Atunci îl dărui în întregime fiului său, pe care-l prefăcu în soare, dându-i puteri nemărginite asupra noi: lumi.

— Poţi face şi desface orice, după cum îţi va fi voia. îi zise, pe când îl dăruia cu harul de a cârmui. Nimeni şi nimic n-o să poată să te tulbure. Ca să-ţi poţi împlini mai uşor sarcina de a-ţi lumina împărăţia, o să-ţi dau un ajutor.

Şi, văzând că la cuvintele astea soarele făcu un gest de neîncredere, adăugă:

— N-ai teamă, totdeauna îţi va asculta poruncile î

— Cine o să fie ajutorul meu? întrebă soarele, nu prea încântat că avea să împartă cu altul domnia.

— Aşteaptă şi ai să vezi!

Oba luă ceva de ici, ceva de colo, până strânse tot ce-i trebuia ca să facă un bărbat, ce avea să-l ajute pe fiul său. Dar cum era cu gândul la alte treburi de-ale lui, săvârşi o greşeală, ca formă şi mărime, şi alcătui din amestecul acela luna, o femeie. Când văzu ce făcuse, zeul se scarpină în cap, pe jumătate zâmbitor, pe jumătate supărat, mormăind ceva în barbă împotriva fleacurilor care-ţi abat atenţia când faci o treabă serioasă. Fiind însă un zeu cu mintea neostoită, ca să repare neajunsul pricinuit şi ca să nu mai fie nevoie să se înhame la altă treabă, o acoperi cu văluri pe femeie, şi-i dădu în seamă să lumineze lumea doar noaptea.

în vremea asta, soarele uită, de ajutorul lui şi, fericit de puterea şi menirea hărăzită de părintele său, prinse a-şi împlini grabnic multele treburi ca stăpân al universului.

316mamifer din America de Sud, cu mişcări foarte încete

Mai întâi, plin de înţelepciune, făcu vânturile, ca să domolească fierbinţeala razelor lui. Socotea puterea lui de a împrăştia prea multă căldură ca ceva întâmplător, pricinuit de clipele pe care le petrecuse ca peştişor. în râu, încolţit de peştii cei mari şi haini. Voia să şteargă amintirea acelor clipe, când era o biată vieţuitoare umilă, cu totul nedemnă de obârşia lui strălucită.

Apoi căută giuvaiere cu care să împodobească cerul, unde avea să locuiască veşnic. Făcu astfel nişte fărâme de lumină, stelele, care strălucesc mereu pe cer, arătându-şi noaptea toată splendoarea.

Odată terminată treaba aceasta, soaiele chibzui cura să facă animalele, copacii şi toate ierburile de pe pământ. Se minuna, plin de încântare, de orice îi ieşea din mână gata săvârşit, şi se străduia să lucreze cât mai bine. împodobi cu veşminte mândre păsările şi plantele, iar acestora din urmă le dărui florile, alegând pentru fiecare, cu grijă şi pricepere, nuanţele şi parfumul. înzestra cu o fărâmă din puterea lui fiecare făptură, făcând-o să crească şi să se înmulţească.

Făcu un râu înspumat, şi chemă să sălăşluiască acolo toate vieţuitoarele din univers pe care le alcătuise până atunci. La malul râului puse un copăcel. La început, e; ta firav, ca şi celelalte plante din jur, clătinându-se în bătaia vântului ce părea că vrea să-i rupă tulpina. Dar încetul cu încetul se schimbă: căpătă forţă şi crescu uriaş, de ajunse cu ramurile sale puternice până la cer, împiedicând astfel drumul soarelui, ziua şi al lunii, noaptea.

Soarele chibzui cum să pună capăt cât mai grabnic năpastei neaşteptate, care-l luase pe nepregătite. Chemă atunci două veveriţe, una mare şi una mică, iar când i se înfăţişară amândouă, le grăi astfel:

— Copacul crescut la marginea râului, cel mai înalt dintre toţi pe care i-am făcut, trebuie să piară. Coroana lui, cum vedeţi, ajunge până aici sus, pricinuindu-mi necazuri şi lipsind pământul şi vieţuitoarele de lumina mea.

— Cum oare putem să-l doborâm noi? se mirară veveriţele. Suntem doar prea slabe şi prea mici pentru asemenea treabă.

— N-are a face! Aveţi dinţi ascuţiţi şi trebuie să ştiţi cum să-i folosiţi. Treceţi la lucru fără întârziere, de nu...

Zadarnic se împotriviră veveriţele, scornind tot soiul de pricini, cu mintea lor ageră. Soarele se prefăcu supărat, şi le dojeni cu cuvinte aspre, poruncindu-le să nu mai zăbovească şi să îndeplinească treaba încredinţată.

— Dar... voiră să mai spună veveriţele.

— Poruncile mele nu se discută, le tăie vorba, cu glas aspru, soarele. Duceţi-vă chiar acum şi apucaţi-vă de muncă, de nu vreţi să-mi stârniţi mânia, care se va revărsa asupra voastră!

Veveriţele se îndepărtară, cu coada între picioare şi cârtind în şoaptă împotriva stăpânului atât de nesocotit, în vreme ce soarele râdea în sinea lui de necazul celor două. Ştia că ele sunt în stare să ducă la bun sfârşit treaba încredinţată, şi că numai lenea le făcea să se codească. Doar nu degeaba le înzestrase cu dinţi mărunţi, dar puternici şi ascuţiţi.

Veveriţele se puseră pe trudă. Deodată, când lucrul era în toi, o aşchie dintr-o ramură sări în spinarea veveriţei celei mari, lovind-o atât de tare, că o buimăci; căzu jos şi nu mai fu în stare să muncească mai departe, căci se betegise rău. Tovarăşa ei, temându-se să se înfăţişeze soarelui cu o nouă plângere. îşi văzu singură de lucru, înteţindu-şi străduinia, după cum îi spusese stăpânul. Nu trecu mult şi, când se aştepta ea mai puţin, copacul se prăbuşi. într-un zgomot asurzitor de ramuri rupte. Veverita cea mică dădu fuga la soare şi-i zise:

— Am sfârşit treaba pe care mi-ai încredinţat-o. Poţi să vezi cd ochii tăi.

— Hoaţă mai eşti! răspunse soarele. Cum te mai împotriveai şi strigai că nu poţi s-o faci! Totuşi am să te răsplătesc pentru hărnicie. Căci în vreme ce tovarăşa ta va rămâne cu spinarea încovoiată, tu ai să fii totdeauna dreaptă. Te poţi duce acasă, să te odihneşti după atâta osteneală.

Veverita n-aşteptă să-i spună de două ori, ci o pomi ţopăind, întocmai precum venise.

Soarele se duse să vadă copacul doborât. Se prăbuşise în mijlocul râului, de la un mal la altul, oprind cursul apei. Văzând ce s-a întâmplat, fiul lui Oba hotărî să facă acolo marea. Când fu gata, îi porunci:

— Să nu ieşi din marginile tale, că de nu am să te pedepsesc!

Marea ştia că cel ce o crease avea o fire cam tiranică, aşa că făgădui să-i dea ascultare.

— M-ai adus pe lume, şi o să mă supun voinţei tale – zise ea.

— Îţi voi răsplăti ascultarea. N-o să te las singură, grăi atunci soarele. O să fac pentru tine tot felul de vieţuitoare, să trăiască în apele tale; flori şi ierburi să te împodobească, animale să te înveselească cu zburdălniciile, certurile şi împăcările lor. Razele mele te vor încălzi şi vor da apelor tale nuanţele cele mai frumoase şi mai felurite.

— Îţi mulţumesc, părinte soare! Când ai să începi să faci pentru mine vieţuitoarele care să-mi ţină tovărăşie?

— Nu voi întârzia. Aşteaptă cu încredere. Şi soarele luă frunzele copacului prăbuşit şi, şoptind câteva cuvinte, le prefăcu în feluriţi peşti, în flori şi plante de apă. Luă apoi bucăţi de coajă de pe trunchiul copacului, şi din mâinile lui ieşiră iguane, şopârle şi broaşte ţestoase. Mai înainte de a-şi putea da seama ce s-a întâmplat, marea, cuprinsă de mirare, se văzu plină de o groază de vietăţi ciudate, care mişunau în toate părţile, zbenguindu-se jucăuşe. Unele înotau, dând din aripioare, chiar la suprafaţă; săreau şi se învârteau prin aer. Altele îşi căutau sălaş în adâncuri. Şi curând, marea văzu ivindu-se în albia ei o adevărată pădure de ierburi, cu flori de toate culorile, strălucind ca nişte nestemate pe oglindii de cleştar. Rămase pierdută, admirând purpuriul coralilor, stelele de mare ciudate, frumoasele perle, cu scânteieri în nuanţele curcubeului, care, împreună cu scoicile, alcătuiau minunate şiraguri sidefii. O uimiră şi peştii, atât de deosebiţi ca formă, culoare şi mărime. Erau peşti negri, cenuşii, sinilii, roşii, albi, aurii. Unii erau mici şi lipsiţi de îndrăzneală, alţii, însă, erau plini de cruzime şi neîndurători, înotau în toate părţile, făcând să se oglindească, pe trupurile lor acoperite de solzi, scânteierea razelor soarelui.

Mută de admiraţie, marea nu înceta să se minuneze de ce vedea. Abia de izbuti să-şi arate recunoştinţa şi încântarea prin susurul lin al valurilor. Soarele o lăsă să se desfete de darul primit şi îşi văzu mai departe de treburi: avea doar de orânduit pământul după voia lui.

Mai întâi, vru să preîntâmpine orice neajuns, căci acum învăţase din experienţă. Ca să nu se mai întâmple iar povestea cu copacul ce îndrăznise să se înalţe până la el, îi trimise nişte duşmani: maimuţa, uliul şi furnica, vietăţi pe care le şi crease, ca să-i roadă lăstarii şi să-l împiedice astfel să crească prea mult şi să devină o ameninţare. Animalele cărora le dăduse sarcina asta, bucuroase să-i
facă pe plac soarelui, se învoiră eu dragă inimă să nimicească arborii, treabă pe care o fac şi azi, cu mare sârg.

După ce îşi văzu lumea bine orânduită şi împodobită, soarele se gândi că ar fi bine să creeze şi alte făpturi, care să fie mai vrednice şi mai bune decât toate celelalte.

— Am să fac oameni, hotărî el.

închise ochii şi puterea voinţei sale fu deajuns ca să se ivească oamenii pe pământ, încântat de opera lui, care i se păru cea mai frumoasă şi mai minunată dintre toate, vru să o desăvârşească. „O să-i înzestrez cu puteai, să fie nebiruiţi", se gândi el.

îi chemă pe cel pe care-l pusese conducător peste oameni şi-i porunci:

— Repetă după mine cuvântul carque.

Era un cuvânt vrăjit, dătător de putere şi nemurire celui ce-l rostea. Dar omul, pe care emoţia de a se afla în faţa creatorului lui îl făcuse pesemne puţintel surd, nu înţelese taine şi, neîndrăznind să roage soarele să-l mai spună odată, rosti, alt cuvânt, care înseamnă „blând". Greşeala asta îl făcu să piardă – el şi toţi semenii lui – darul nemuririi

Când aflară ce ispravă a făcut conducătorul lor, ceilalţi oameni se năpustiră furioşi asupra celui care, prin prostia lui, i-a lipsit de asemenea dar nepreţuit. Nenorocitul striga deznădăjduit, apărându- se cu picioarele şi cu unghiile, dar era prea slab faţă de puterea celorlalţi. într-o clipă, fu învins şi doborât la pământ. Cu lovituri zdravene, îl amuţiră şi-l lăsară să zacă acolo, însângerat, pradă durerii.

Soarelui i se făcu milă de bietul nenorocit, văzându-l scăldat în sânge şi gemând îndurerat. îi luă atunci chipul de om şi-l prefăcu într-o pasăre cu cântul trist, ce pare a-şi plânge mereu soarta.

în fiecare zi se iveau alte treburi de făcut. Ca să le îndeplinească cum se cuvine şi la timp, fiul lui Oba căută nişte slugi care să-i ajute. îi alese în acest scop pe jaguari. De frică, ori din cine ştie ce altă pricină, animalele acestea tremurau totdeauna în faţa stăpânului lor, ca şi cum ar fi fost moarte de frig. Văzându-le aşa, soarele le dădu una din razele sale, ca să poată aprinde focul şi să se încălzească.

Ce se mai bucurară jaguarii de darul primit! Se gândeau cu răutate că nimeni nu aflase de el şi că, de bună seamă, nimeni n-avea să-i necăjească cerându-le foc. Doar ei, singuri aveau să se bucure de binefacerile

călduriı. Nu ştiau însă că şopârla – care, mititică şi uşoară cum e, se vâră peste tot – se strecurase nevăzută până la locul unde se desfătau la călduricǎ. Stătu acolo la pândă îndelung, „Ce lucru minunat şi strălucitor au jaguariı! îşi zise şopârla. Ştiu eu bine că nici oamenii, nici alte animale, n-au minunea asta. Ceva atât de bun şi folositor trebuie să fie însă al tuturor. Am să li-l duc eu!”

Trecură zile în şir până când, într-o noapte în care jaguariı dormeau buştean, fără să bănuiască nicidecum că o hoţomană le dădea târcoale, şopârla fură un tăciune şi cu el aprinse nişte copaci uscaţi. în chipul acesta le arătă oamenilor focul, iar copacii ştiură să păstreze, taina: din frecarea neîntreruptă a două ramuri uscate, ţişneau scânteile.

Soarele privise amuzat la şopârla ageră care se tot agita, într-un du-te vino neobosit, şi un zâmbet ştrengar se ivi pe buzele lui. N-o pedepsi de fel, ci dimpotrivă, când văzu că şi-a terminat treaba, o lăsă să alerge mai departe, băgându-şi nasul pretutindeni, aşa cum face şi astăzi. Dar de jaguari îşi bătu joc din toată inima. Găsi că pǎţania lor era plină de haz, căci eu toată cruzimea lor şi în ciuda groazei pe care o răspândeau, fuseseră înşelaţi de isteţimea unei vietăţi micuţe şi lipsite de apărare.

Soarele privi lumea şi zâmbi mulţumit. înfăptuise tot ce avusese de înfăptuit, şi încă bine! Acum putea să se odihnească. Se aşeză în palatul lui şi de acolo îşi împrăştie lumina pe pământ. Tihna trezi în el gânduri şi dorinţe. Treburile sale îl făcuseră să uite că în apropiere se afla o femeie fermecătoare, luna. îndată ce-şi aminti, îşi zise: „Trebuie să fie tare plăcută tovărăşia ei. Mă duc să o caut!”

Zis şi făcut; ieşi din palat în căutarea lunii. Cum însă totdeauna s-au găsit oameni răuvoitori, care vorbesc vrute şi nevrute, amestecându-se unde nu le fierbe oala, se vede că cineva a prins de veste ce are de gând soarele şi s-a dus iute la lună, cu tot felul de clevetiri. Luna se înfurie şi se ascunse,
zicându-şi indignată:., Drept cine mă ia oare soarele? Oba m-a făcut ca să-l ajut pe fiul lui să lumineze pământul. Nu să-i fiu desfătare. N-o să se atingă de niciunul din vălurile mele!"

în zadar se luă soarele după ea, când rugând-o fierbinte, când amenințând-o. Luna fugea iute mai departe. Uneori părea că, istovită, era gata să se dea bătută. Dar tocmai când soarele, avântat, era încredinţat că o ajunge, acolo, departe unde zările se unesc cu marea, ea se ascundea în nori. Bietul de el rătăcea atunci pe alte drumuri, dându-şi seama. întristat şi mintos, că şireata de lună trecuse de mult pe acolo, atrăgându-l în azurul nesfârşit.

Cum însă soarele era chipeş şi dragostea lui creştea neîncetat, până la urmă inima lunii păru să se înduioşeze de rugile sale înflăcărate. Dar nestatornică şi mândră, cu cât îl îndrăgea şi ea mai tare.
Cu atât îi plăcea să-l facă să sufere. întârziind mereu clipa ce ştia că o să vină, când avea să i se dăruie cu desăvârşire.

în sfârşit, sosi şi clipa mult aşteptată de soare. Nebun de iubire, dădu la o parte vălurile sub care se ascundea ea şi se pierdură amândoi în desfătări. De atunci încolo prinseră drag unul de altul atât de tare că, ori de câte ori li se iveşte prilejul, se zbenguie plini de încântare, uitând de sarcinii pe care le-a încredinţat-o Oba.

Uneori, cerul se întunecă. Lumina soarelui apucă alte drumuri, fără a ajunge pe pământ, învăţaţii spun atunci că e o eclipsă. Indienii socotesc însă că nu-i aşa, ci că soarele s-a întâlnit cu luna. Ca să fugă de privirile iscoditoare, fiul lui Oba şi iubita lui îşi întunecă strălucirea. Se ascund în umbră, ca să se desfete în tihnă, lipsiţi de griji.

Căluţul cu şapte culori

poveste mexicană

De mult, într-un oraş îndepărtat, trăia un împărat, care avea nevastă şi mulţi copii. Ultimul născut pe care li-l dădu Dumnezeu a venit pe lume orb. Tare s-a mai înfuriat împăratul fiindcă băiatul se născuse orb! Dacă nu l-a omorât, a fost numai pentru că nu l-a lăsat biata împărăteasă, îl botezară şi îi puseră numele Jose.

împăratul mai avea destui băieţi, dar în loc să-i pună la treabă pe cei care aveau vederea bună, îi poruncea numai celui orb să le facă pe toate.

într-o zi, după ce Jose împlinise şapte ani, împăratul îl chemă să i se înfăţişeze.

— Care ţi-e voia, tătucă?

— Să-mi aduci ligheanul, să mă spăl pe mâini! băiatul ştia rostul tuturor lucrurilor din palat. Se

duse după lighean, să-l aducă împăratului, dar când se întoarse cu el izbucni într-un hohot de râs. împăratul se întoarse către el şi-l întrebă:

— De ce râzi, băiete?

Jose răspunse:

— Am auzit prin aer o voce care spunea că o să vină ziua când o să-mi aduci tu mie ligheanul, să mă spăl pe mâini.

Tare se mai mânie împăratul când auzi vorbele băiatului şi porunci unuia din soldaţi:

— Să mergi fără zăbavă să duci băiatul ăsta sus la munte, şi acolo să-l omori!

Soldatul luă copilul, care era bun şi cuminte, numai că nu putea să vadă. Pe drum, prinse a-l ruga pe soldat să-l cruţe.

Fie-ţi mila, îi zise, şi lasă-mă aici, sau unde vei socoti că sunt fiare sălbatice să mă mănânce, să mă omoare în noaptea asta şi să nu mă chinuiesc mult.

Soldatului îi era milă de băiat, şi cu mare durere împlinea ce i se poruncise. Până lă urmă, îl lăsă într-un loc pustiu, sus la munte, şi se despărţiră plângând amândoi, şi soldatul şi copilul

Rămas singur, băiatul rătăci până i se făcu foame. Scormoni pământul, căutând rădăcini de ierburi, şi aşa dobândi hrana. Dar începu să-l chinuie şi setea, iar în jur nu se afla niciun strop de apă. O porni el, târându-se orbeşte printre stânci, până când auzi susurul zglobiu al unui izvor.

Ajunse acolo, pipăi apa cu mâna şi, în loc să se repeadă să bea, să-şi potolească setea cumplită, îngenunche şi-i mulţumi lui Dumnezeu că i-a îngăduit să ajungă la izvor.

Când termină rugăciunea, dădu să bea apă, dar cum se aplecă, auzi prin aer o voce care-l strigă pe nume.

— Jose, ridică-te şi priveşte!

Băiatul chibzui ia tâlcul acestor vorbe şi socoti că, de atâta chin şi slăbiciune, îşi închipuie doar să le-a auzit. Se plecă să bea apă, şi auzi pentru a doua oară vocea, care-i grăi la fel. Când o auzi şi a treia oară, se ridică şi îşi dădu seama că putea să vadă. îngenunche, uitând şi de apă, şi mulţumi Domnului că i-a dat vederea. „De acum încolo n-o să mă mai poată mânca niciun animal, gândi el, că o să mă Caţăr în copaci şi o să mă feresc".

Şi aşa, Jose rămase în munţi până împlini treisprezece ani. Trăia singur cuc, rătăcind într-una. Nu se oprea pe nicăieri decât peste noapte şi, mergând fără răgaz, ieşi într-o bună zi la un drum. Află că pe acolo i se aducea zilnic cărbune unui uriaş care-şi avea prin apropiere împărăţia fermecată

Ieşi băiatul în drum şi zări un cărăuş care mâna nişte măgari încărcaţi cu saci de cărbune. Cu toate că se sperie, fiindcă nu ştia ce i se poate întâmpla, nu fugi din calea omului. La rândul lui se sperie şi cărăuşul când îl văzu, căci el îmbătrânise tot bătând drumul acela, şi niciodată nu zărise picior de om. Pe acolo ora numai împărăţia uriaşului. Când se intâlniră pe drum, acesta îl întrebă:

— Ce faci pe aici, copile?

— Aici îmi duc traiul – răspunse Jose.

— Nu-i cu putinţă, grăi omul. Eu am îmbătrânit prin locurile astea şi n-am întâlnit niciodată picior de om, ci numai pe uriaşul căruia îi duc cărbune.

— Ba eu locuiesc aici, la munte.

— Şi cine-s părinţii tăi?

— N-am nici tată, nici mamă.

— Cum ai venit atunci pe lume?

— Nu ştiu, m-am trezit aici la munte şi pe aici rătăcesc de când mă ştiu.

— N-ai vrea să vii cu mine? întrebă moşul.

— Cum să nu. Răspunse Jose, cu dragă inimă!

O porniră împreună şi la puţină vreme, moşul întrebă:

— Ascultă, băiete, şi ce mănânci?

— Păi, rădăcini, ori ce mai găsesc şi eu.

— Dar plăcintele nu-ţi plac?

— Cred că da, zise Jose.

— Uite, colo, pe măgarul cela, e o desaga în care sunt nişte plăcinte bune.

Şi aşa află băiatul că animalelor acestora li se zicea măgari. Merseră mai departe, până ajunseră în împărăţia

uriaşului care era o cetate mare şi întinsă, înconjurată de ziduri groase, unde uriaşul trăia singur. înainte de a intra, moşul îi spuse băiatului:

— Ascultă, să spui că eşti fiul meu, căci uriaşul nu vrea să lase pe nimeni în afară de mine. În împărăţia lui, vrea să fie singur prin locurile astea. Aşa că o să spun că eşti băiatul meu, şi atunci o să scapi cu zile, că altfel te-ar omorî.

— Aşa să zicem! răspunse Jose.

Bătu moşul în poarta cetăţii, uriaşul îi deschise şi, când dădu cu ochii de băiat, puse iute mâna pe el.

— De unde l-ai adus pe flăcăul ăsta, moşule?

— înălţimea-ta, e feciorul meu.

— Nu-i cu putinţă, zise atunci uriaşul. Niciodată nu mi-ai spus c-ai avea un copil, şi încă aşa de mare şi chipeş.

— Păi fiindcă nu s-a ivit niciodată prilejul, dar iată că acum l-am adus cu mine. E într-adevăr fiul meu.

— Ei bine, află că nu-l mai iei înapoi pe băiat. Mi-l laşi mie aici. Ce zici, băiete? Vrei să rămâi la mine?

— Cum hotărăşte tata, răspunse Jose.

— Ascultă, îi spuse uriaşul moşului, dacă îmi laşi băiatul, te scutesc să-mi mai cari cărbune, şi-ţi dăruiesc aur atât cât pot duce măgarii tăi.

— Aşa să fie! încuviinţă moşul.

Băiatul se bucură că rămase la uriaş. După ce plecă moşul, uriaşul îi spuse:

— Ascultă, băiete! Cetatea asta-i a ta. Tot ce se cuprinde intre zidurile astea îţi aparţine. Poţi să te bucuri de toate bogăţiile pe care le-oi afla, dar să ştii că pe-aici nu-i suflet de om.

Erau înjur fel de fel de bogăţii, haine mândre şi fel de fel de bunătăţi.

— Poţi vedea tot ce-ţi poftеşte inima, numai de o singură încăpere să nu te atingi, cu niciun chip.

Şi-l duse pe băiat să-i arate încăperea.

— Asta-i odaia pe care nu vreau s-o deschizi nici în ruptul capului.

Uriaşul îi dădu pe mână toate cheile din cetate, chiar şi cea de la încăperea oprită, spunându-i:

— Eu petrec şase zile aici, în cetate, şi şase zile merg prin împărăţie, să-mi văd ţinuturile. Aşa că şase zile ai să rămâi singur.

Pe când uriaşul era plecat, flăcăul îşi trecea vremea descuind uşile din cetate ca să vadă ce se afla în încăperi.

într-o zi i se năzări să deschidă şi odaia în care n-avea voie să intre.

„O s-o deschid să-mi arunc doar privirea, fără să mă ating de nimic, şi uriaşul nici n-o să afle", gândi el.

Zis şi făcut. Descuie odaia şi zări într-un colţ o vâlvătaia. Se apropie şi întinse mâna să vadă dacă frige, dar flăcările nu-l arseră. Atunci el atinse cu un deget şi văzu că era un izvor din care ţâşnea aur topit. Pe dată. Degetul i se acoperi cu un strat de aur, pe care nu-l putu îndepărta. Se sperie cumplit, şi se legă la mână.

Când se întoarse uriaşul, dădu să-l îmbrăţişeze şi-l văzu legat.

— Ce-ai păţit la mână?

— M-am lovit cu o piatră.

— Ia să vedem dacă spui adevărat!

Şi uriaşul trase clopotul şi se adunară de-a rostogolul toate pietrele din împărăţie, de făcură o grămadă. Atunci uriaşul le întrebă:

— Care din voi mi-aţi lovit băiatul?

— Niciuna, înălţimea-ta, răspunseră pietrele. Ba dimpotrivă, noi avem grijă de el, că nu e prea dibaci.

— Ei, vezi c-ai mințit! îi spuse uriaşul lui Jose. Ce-ai păţit la mână?

— M-am lovit cu un fier.

— Ia să vedem!

Uriaşul trase încă o dată clopotul. Zornăind, se strânseră grămadă tot felul de bucăţi de fier.

— Care din voi mi-a lovit băiatul?

— Niciunul, înălţimea-ta. Noi avem grijă de el, şi nu-i facem niciun rău.

Atunci uriaşul porunci:

— întinde mâna!

Şi băiatul n-avu încotro, îi scoase legătura şi, văzând degetul aurit, zise:

— Ţi-am spus să nu deschizi odaia aceea şi nu m-ai ascultat! O să-ţi primeşti pedeapsa.

îl luă pe băiat de picioare şi, spânzurat aşa, cu capul în jos, îl duse în odaia cu pricina. Jose avea părul lung până la umeri, şi uriaşul îi vârî pletele în aur. Apoi îi dădu drumul şi nu-i mai făcu niciun rău.

Pletele băiatului se aurirră ca şi degetul.

Mai trecu un timp şi, într-o zi, pe când uriaşul era plecat să-şi vadă ţinuturile. Jose dădu peste altă odaie pe oare n-o cunoştea. Nu se putu opri şi-o deschise. într-un colţ văzu un cal gata înşeuat, legat de un stâlp.

De îndată ce descuie uşa, calul îl întrebă:

— Ce faci aici, băiete? Acum vine uriaşul şi te omoară.

— De ce să mă omoare, că doar sunt fiul lui!

— Nu-i aşa, băiete! Eu sunt calul lui, şi de când stau aicea în cetate n-am văzut să aibă familie, nici nevastă, nici copii.

— Ei, mă vezi acum. Eu sunt fiul lui.

— Nu mă minţi, băiete. Apropie-te! Jose intră în odaie şi se apropie de cal.

— Ascultă-mă, tot ce mi-ai spus e minciună! Tu n-ai de ce trăi aici, în cetate. Eşti un flăcău chipeş şi trebuie să trăieşti între oameni, să vorbeşti cu ei, să-ţi faci un rost, să găseşti o fată cu care să te însori. Ce-ai să faci dacă rămâi aici? Ce câştigi cu atâta bogăţie, cu atâtea bunătăţi şi haine mândre? Dacă mă scoţi de aici, o să te duc în lume, unde-ai, să-ţi găseşti norocul. Eu sunt un armăsar puternic, iar uriaşul mă ţine închis aici să ispăşesc nu ştiu ce vină.

Flăcăul se învoi îndată. Dezlegă calul şi-l scoase afară din odaie. Calul grăi iar:

— Scoate-mi cuiul din frunte, pe care mi l-a înfipt uriaşul drept pedeapsă. Vezi apoi că în cerul gurii am un ghimpe, ca să nu pot mânca. Scoate-l şi păstrează-l bine, că e fermecat şi-o să te ferească de primejdiile prin care-ai să treci, din pricina pletelor tale aurite.

Jose făcu precum îi spuse apoi încăleca, şi calul o porni mai iute ca vântul. După ce ieşiră ei din cetate şi se îndepărtară, se înapoie şi uriaşul. Văzând că şi băiatul şi calul pieriseră fără urmă, se luă îndată după ei.

Calul îi strigă lui Jose:

— Uriaşul vine pe urmele noastre! Loveşte-mă cu nuiaua asta!

Şi fugi şi mai iute, de parcă zbura. Când trecură hotarul împărăţiei, calul spuse:

— Am scăpat cu viaţă!

O pomi atunci la pas, şi o ţinu tot aşa. Pînă ajunseră la marginea unei împărăţii.

— De acum nu mai putem merge împreună, grăi atunci calul. Trebuie să ne despărţim. Cu ajutorul ghimpelui, prefă-te în negru. Intră în împărăţie, caută-ţi de lucru, fă ce-ţi poftesţe inima, însă eu nu pot veni cu tine. Aici o să ne despărţim. Dar ori de câte ori o să le afli la necaz şi te-o paşte vreo primejdie, adu-ţi aminte de mine şi strigă: „căluţule în şapte culori", iar eu am să mă ivesc îndată şi am să te ajut.

Flăcăul se bucură de vorbele calului şi-ţi luară rămas bun. Apoi se prefăcu în negru şi intră în împărăţie. Se aşează la o răscruce, să vadă de-o găsi ceva de lucru, căci n-avea bani şi îi era foame. După o vreme, se apropie de el un om şi-l întrebă:

— Cauţi de lucru?

— întocmai!

— Haide la palat, că împăratul are nevoie de un slujitor!

îi duse omul la palat şi se înfăţişă împăratului.

— înălţimea-ta. Omul ăsta vrea să muncească.

— Prea-bine, tocmai îmi trebuie un gradinar. Am nişte pământuri paraginile şi vreau să-mi faci din ele o livadă: să sădeşti pomi roditori şi să semeni flori frumoase. Fata mea îndrăgeşte tare mult florile, şi merge adesea să-şi petreacă vremea acolo.

Flăcăul-se apucă de grădinărit. Tăie toţi copacii bătrâni, desţeleni pământul, îl ară şi sădi tot felul de pomi

roditori şi de flori. Când livada înflori şi legă rod, împăratul o duse pe prinţesă să vadă dacă-i este pe plac. Prinţesei îi plăcu, dar îi spuse împăratului:

— Mai lipseşte ceva în grădina asta, tată; un bazin în care să mă scald în fiecare zi.

împăratul dădu poruncă îndată să i se facă voia prinţesei, îl chemă pe grădinar şi-l întrebă:

— Poţi să faci tu bazinul?

— Cum să nu, înălţimea ta!

Se-apucă de lucru, şi făcu bazinul întocmai cum şi-l dorise prinţesa. în fiecare zi, ea venea acolo să se scalde, şi când nu se scălda, ceasuri întregi stătea la balcon, ori sprijinită de o fereastră, uitându-se într-una la grădina minunată şi ia bazin.

După o vreme, grădinarul pofti să se scalde şi el. Când să se apropie de bazin, prinţesa îl zări de la balcon şi dădu fugii la împărat, spunându-i:

— Tată, negrul vrea să se scalde în bazinul meu! Dacă cutează aşa ceva, să-i porunceşti îndată să plece de aici pentru totdeauna!

Dar împăratul îi răspunse:

— Lasă, fata mea, că doar el a făcut bazinul, şi are şi el dreptul să se scalde.

— Cum samă mai scald eu, după tuciuriul ăsta?

— Lasă-l în pace să se scalde! Fata se duse să stea la pândă. Negrul se apropie tiptil de bazin şi, când băgă de seamă că prinţesa nu-l vede, se aruncă în apă, preschimbat iar în flăcăul cu părul de aur. Prinţesa n-apucă să zărească decât pletele strălucitoare. Tare se mai miră, zicându-şi:

„Ce s-o fi întâmplat oare? Cum e cu putinţă să-i strălucească părul aşa, când el e atât de tuciuriu? Ia să fiu cu băgare de seamă când o ieşi din apă!"

Dar flăcăul se făcu nevăzut, iar apoi. în grădină, se prefăcu la loc în negru. Fetei nu-i veni să-şi creadă ochilor, şi-şi spuse:

— Mi se pare mie că nu-i negru adevărat! Trebuie să fie vreun farmec la mijloc!

într-o zi, îi zise împăratului:

— Tată, vreau să-mi împlineşti o rugăminte: să mă iaşi să-i duc negrului nişte bucate. Cred că nici nu mănâncă. Bietul de el!

— Bine, fata mea, du-te şi du-i de câte ori ai poftă! Eu nu te opresc.

Dădu poruncă prinţesa să se pregătească bucate gustoase, apoi îi zise unei slujnice:

— Pune mâncarea în coş şi urmează-mă!

Se duseră ele la coliba grădinarului, şi prinţesa îi vorbi negrului cu blândeţe, dar el îi răspundea făcând haz. Până la urmă, fata îi spuse:

— Ţi-am adus nişte bucate!

Şi merseră în grădină, iar acolo, pe iarbă, că-i aşternu să mănânce. Negrul se ruşina că era slujii de prinţesă, aşa că îmbuca tară să-şi ia ochii din pământ.

A doua zi, prinţesa îi duse iar de mâncare, şi de atunci încolo făcu mereu la fel, căutând să afle taina. Şi, încetul cu încetul, prinse drag de negru, până când, într-o bună zi, îi spuse că vrea să se mărite cu el. Când auzi una ca asta, negrul se sperie şi o luă la fugă să se ascundă. Ea se luă după el şi-l întrebă:

— De ce te-ai speriat? Vino încoace!

— Să nu cumva să mai pomeneşti vreodată de aşa ceva. Asta-mi mai lipsea! închipuie-ţi ce o să fie dacă află împăratul că vrei să te măriţi cu mine! O să poruncească să mă omoare, că doar eu sunt negru şi tu eşti prinţesă!

— Lasă că vorbesc eu cu tata!

— Ei, dacă-i aşa, cum să nu vreau!

Se duse grabnic prinţesa la împăiat şi-i zise:

— Tată, am venit să-ţi fac o rugăminte.

— Spune, fata mea!

— Vreau să mă mărit cu grădinarul nostru negru.

— Fata mea! Cum se poate să vrei una ca asia? Nu-ţi îngădui!

— Ba eu vreau, tată, să mă mărit cu el!

Până la urmă, împăratul n-avu încotro şi-i zise:

— Dacă ţii morţiş, mărită-te cu el, dar aici în palatul meu n-aveţi ce căuta. O să vadă el! Dacă-şi închipuie că o să rămână aici ori că o să vă dăruiesc alt palat, se înşeală!

— Bine, tată, foarte bine!

împăratul îl chemă pe negru, îi spuse că prinţesa îl vrea de bărbat, şi făcură nunta. Cum se termină. împăratul îi spuse:

— Iată-ţi nevasta, ia-o şi duceţi-vă unde vreţi! Negrul o luă pe prinţesă şi o duse într-o cocioabă, la marginea moşiei, unde trăiră amândoi.

împăratul mai avea două fete, care se măritară curând cu nişte prinţi bogaţi, făcându-i pe plac tatălui. Tare-i mai iubea împăratul pe ginerii ăştia doi!

într-o zi, pe când negrul cu nevasta lui se aflau la palat, veni vestea că duşmanii au călcat hotarele împărăţiei, şi împăratul se pregăti să plece la război.

Ginerele cel mare i se înfăţişă îndată, spunându-i:

— Luminăţia ta, cum eu sunt ginerele tău cel mai mare, mie mi se cuvine să merg în fruntea oştii. Să fiu căpetenia ei.

împăratul încuviinţă, şi ginerele plecă la război. Pe câmpul de luptă, când se înfruntară ostile duşmane, cea condusă de ginere fu învinsă. Vestea se răspândi şi, cum o află, negrul îi zise prinţesei:

— Ascultă, am. Auzit că oastea împăratului a mâncat bătaie. Tare aş vrea să mă duc să lupt şi eu acolo!

— Atunci du-te! îl îndemnă ea.

Negrul fură din grajd o mârţoagă cu picioarele strâmbe şi o porni călare până la o cotitură de drum, pe unde ştia că trebuia să treacă oastea împăratului. Când se apropiară soldaţii, îl văzură şi îi strigară:

— Ce faci aici, negrule?

— Am venit şi eu să merg la luptă!

Bietul negru! Ce-şi mai bătură joc de el când auziră vorbele astea! Dar după ce se îndepărtară soldaţii, negrul trecu de cotitură şi-şi, strigă calul fermecat, cel în şapte culori.

La chemarea lui, calul se ivi îndată:

— La poruncă, stăpâne! Care ţi-e voia?

— Vreau nişte haine mândre, cum n-are mei un prinţ pe lume, şi vreau să-i birui pe duşmani, eu singur, doar cu spada mea.

— Aşa o să fie, precum doreşti.

Ajunseră ei pe cimpul de luptă, dinspre partea cealaltă, unde nu se afla oastea împăratului. Căpeteniile scrutau zarea cu binoclul, şi iată că văzură cum se apropia un călăreţ falnic, în zale strălucitoare, călare pe un bidiviu. Călăreţul se năpusti printre duşmani, cu spada ridicată, şi făcu prăpăd înjur.

Când văzură duşmanul biruit, ginerele şi celelalte căpetenii se repeziră spre cavaler să-i mulţumească şi să-l ducă în faţa împăratului, ca singurul învingător.

— Mi-e cu neputinţă să mă abat din drum, răspunse el, căci tata m-a trimis într-un anume loc, şi trebuie să-i împlinesc porunca. Cum treceam însă pe aici, şi văzându-vă nişte supăraţi, m-am gândit să vă dau o mină de ajutor. Dar acum trebuie să-mi văd de drum.

— Hai să-l ducem pe sus la palat, zise una din căpetenii

— Ba nu, cu forţa nu, spuseră mai mulţi, şi-l lăsară să plece.

Se întoarseră soldaţii la palat, unde împăratul îi aştepta să-i sărbătorească pentru biruinţă. Ţinu sărbătoarea zile în şir şi, în vremea asta, la hotarele împărăţiei năvăli alt duşman. Se înfăţişă grabnic la împărat ginerele mai mic, şi-i zise:

— Luminăţia ta, acum e rândul meu să plec în fruntea oştii.

împăratul încuviinţă şi prinţul o pomi la război.

Atunci negrul grăi iar către nevastă-sa:

— Ascultă, cumnatul tău o să ducă la pieire oastea împăratului! Dacă n-o pornesc grabnic într-acolo, nimeni nu mai scapă cu viaţă!

— Du-te, du-te! îi răspunse ea.

Şi iar se opri negrul, călare pe mârţoagă, la cotitura drumului. Trecură soldaţii împăratului şi-l luară în râs. Cum se îndepărtară, se ivi calul cel năzdrăvan în şapte culori, şi-l întrebă:

— Care ţi-e porunca, stăpâne?

— Vreau alt rând de haine, şi mai mândre ca primele. Şi mai vreau să fac prăpăd printre duşmani, să nu las om viu.

— Aşa va fi, precum ţi-e voia.

încalecă flăcăul pe calul fermecat, şi se îndreptă spre câmpul de luptă. în vremea asta, oastea împăratului mânca bătaie iar ginerele cel mic, care se afla în frunte, îşi tot întreba căpeteniile din ce parte se ivise prima oară cavalerul viteaz care i-a ajutat. Dar tocmai atunci îl văzură venind. Se năpusti iar cu spada scoasă asupra duşmanilor, şi în scurt timp câştigă bătălia. Când să-l ducă la împărat, cavalerul se împotrivi şi de data asta.

— Nu mi-e cu putinţă. Am de îndeplinit o poruncă, zise el şi îşi văzu de drum.

Se întoarse oastea împăratului acasă, şi iar sărbătoriră victoria. Pe negru nici că îl poftiră la ospăţ şi la petrecere. Rămăsese în coliba lui, cu nevastă-sa.

Nu trecu mult, şi alţi duşmani călcară hotarele împărăţiei, împăratul îi chemă pe cei doi gineri şi le spuse:

— Voi v-aţi făcut datoria, acum e rândul meu s-o pornesc în fruntea castei. Mai am un ginere, dar nu-i bun decât să taie flori. Nu-i nimic de capul lui. Trebuie să mă duc eu la război.

Şi o porni în fruntea oştii.

Chiar în noaptea aceea, negrul grăi către nevastă:

— Tatăl tău a plecat la război. De nu mă duc eu, n-o să se mai întoarcă niciodată!

— Du-te degrabă! zise ea.

Negrul fură iar mârţoaga din grajd, o luă pe o scurtătură şi se opri la cotitura pe unde avea să treacă împăratul. Când ajunse şi dădu cu ochii de ginerele său, îl întrebă cu mânie:

— Ce faci aici, blestematule?

— Am venit să merg şi eu la luptă.

— Dar bine, omule, dacă ţi-ai pus în cap să vii la război, de ce nu ţi-ai luat un cal care să-ţi fie de folos? Ce ai să faci cu mârţoaga asta şchioapă?

— Păi n-am găsit alt cal!

— Atunci rămâi aci, cu mârţoaga cu tot! grăi împăratul, şi plecară cu toţii, lăsându-l în drum.

Când începu bătălia, negrul îşi strigă calul în şapte culori, care se ivi într-un suflet:

— Care ţi-e porunca de data asta, stăpâne?

— Acum vreau un rând de haine şi mai minunate, să strălucesc mai mult ca oricând, fiindcă cel care se află în fruntea oştii e chiar socru-meu, împăratul. Şi vreau să birui singur în luptă.

— Aşa o să fie, precum ţi-e voia.

Oastea împăratului era greu lovită, şi toate căpeteniile îl aşteptau cu sufletul la gură pe cavalerul neînfricat. Când îl văzură venind, strigară către împărat:

— Iată-l, luminăţia-ta, acela e cavalerul! Şi când se năpusti cavalerul printre duşmani, rotindu-şi spada, nu se află om să-i ţină piept. în curând nu mai rămase decât el pe câmpul de luptă. Atunci cavalerul îşi făcu o rană la mină cu spada, stropind cu sânge înjur, căci tocmai se apropiau împăratul şi căpeteniile oştii.

— De dala asta trebuie să vii negreşit la palat, spuse împăratul. O să te răsplătesc cu ce-ţi va pofti inima. Orice îmi vei cere va fi al tău.

— Nu, luminăţia-ta, nu pot veni. Eu merg într-altă parte; dar, trecând pe aici şi văzându-vă la necaz, cum îmi place să lupt, v-am dat o mână de ajutor.

— Dar ce-i cu rana asta la mână?

— A, nimic, o mică tăietură, un fleac.

împăratul scoase o legătură ce-o avea la el şi-i legă mâna, zicându-i:

— Vino la palat, că n-o să-ţi pară rău. O să-ţi dau ce-mi vei cere. Am trei fete, şi deşi sunt măritate, de ţi-o place vreuna, a ta să fie!

— Nu, luminăţia-ta, nu pot în ruptul capului. Vă las cu bine, şi mulţumesc pentru legătură!

Şi o porni, cu legătura împăratului la mână. Când s-ajungă la el acasă, se prefăcu la loc în negru şi-i răspunse nevestei, care-l întrebă cum i-a mers la război:

— Mulţumită mie, taică-tău se întoarce teafăr şi nevătămat.

De data asta, sărbătoarea a fost şi mai strălucită, căci era doar în cinstea biruinţei împăratului. Săptămâni în şir petrecură, şi, văzând atâta belşug şi voioşie, negrul glăsui astfel către prinţesă:

— Ia spune-mi, ce zici de taică-tău? Nu ne-a poftit şi pe noi, nici măcar o dată, fiindcă suntem sărmani. Ce-ar fi să-i facem o vizită? îmbracă-te frumos, şi haide!

Ea se bucură, dar, pe când îşi pieptăna părul, o podidiră lacrimile:

— Zici că să mă îmbrac frumos, dar de unde veşminte, că n-am decât rochia asta ponosită de pe mine?

Negrul ieşi din colibă şi îşi strigă calul în şapte culori, care se ivi îndată:

— Care ţi-e porunca, stăpâne?

— Vreau nişte straie de prinţ, cele mai minare de pe lume, un armăsar falnic, ca tine, dar să fie negru la culoare, şi mai vreau o şa bătută toată în aur şi argint. Iar pentru nevastă-mea, o rochie strălucitoare, cum nici la palat n-a purtat cineva vreodată!

Cât ai clipi din ochi, calul îi împlini toate dorinţele. Când intră înapoi în colibă, cu straiele minunate în braţe, o găsi pe prinţesă plângând.

— Iată-ţi rochia, îi spuse el, şi aici sunt hainele mele. Să ne gătim şi s-o pornim!

Ce se mai bucură prinţesa când îşi puse pe ea mândreţe de rochie! Iar bărbatu-său se duse în cealaltă odaie, se prefăcu din negru în prinţ, şi-şi îmbrăcă hainele strălucitoare. Când prinţesa fu gata, fără să ştie de schimbarea bărbatului ei, îi bătu în uşă, zorindu-1:

— Haide, tot nu te-ai îmbrăcat?

Atunci el se ivi în prag, iar ea rămase împietrită de mirare când văzu prinţul acela chipeş, cu părul de aur. De fericire, uită şi de palat şi de tot, nemaisăturându-se să-l privească şi să-l îmbrăţişeze.

într-un târziu, ziseră:

— Şi acum, să mergem la petrecere!

încălecară, flăcăul pe calul năzdrăvan, iar ea pe calul negru, şi o porniră spre palat. împăratul şi căpeteniile oştirii se aflau la ferestrele catului de sus şi-i zăriră apropiindu-se.

— Iată-l pe cavalerul care a biruit în luptă! strigă împăratul uimit; vine împreună cu fata mea. L- a omorât de bună seamă pe negru, şi bine a făcut. Să-i ieşim în întâmpinare!

Ieşiră cu toţii înaintea lor, şi împăratul îl îmbrăţişa pe flăcău, întrebându-1:

— Ia spune, ce-ai făcut cu negrul?

— Care negru, luminăţia-ta?

— Bărbatul fetei mele. Dacă l-ai ucis, nu te teme! Bine ai tăcut! Ţi-am promis că, de-ţi va fi pe plac vreuna din fetele mele, a ta o să fie.

— Nu ştiu de cine vorbeşti, luminătia-ta. Ce negru? Eu sunt soţul prinţesei, fiica ta.

— Nu-i cu putinţă! Bărbatul ei e un negru!

Intrară cu toţii în palat, şi împăratul îi tot dădea zor cu negrul.

— Ce-ai spune dacă ai afla că negrul acela sunt chiar eu? îi zise atunci flăcăul, şi-l luă pe împărat mai la o parte. Scoase legătura şi i-o arătă zicând:

— Ei bine, m-ai recunoscut?

— într-adevăr, eşti chiar negrul! se miră împăratul. Când îşi reveni din uimire, îi ceru iertare şi-i spuse:

— Tu vei domni peste toată împărăţia! Ai câştigat coroana!

— După cum ţi-e voia, luminăţia-ta, încuviinţă flăcăul, numai că pentru încoronare e nevoie de şapte împăraţi care să fie de faţă.

— Vom face cum se cuvine, hotărî socrul.

Şi porunci să fie poftiţi şapte împăraţi. Printre aceştia se afla şi tatăl flăcăului, cel care-şi trimisese la moarte feciorul orb.

Când sosi ziua încoronării, fiecare împărat avea de îndeplinit câte ceva: unul îi puse încălţările, altul

hainele, altul coroana... Venindu-i rândul, tatăl prinţului îi întinse ligheanul, să se spele pe mâini. Şi astfel se împlini ceea ce-i spusese feciorul când era copil.

Când totul fu gata, prinţul se aşeză pe tronul împărătesc, şi grăi astfel către cei şapte:

— Cinstiţi împăraţi, sunteţi toţi înţeleptşi cunoaşteţi bine orânduielile. Spuneţi-mi, ce pedeapsă se cuvine unui tată care dă poruncă să fie ucis fiul lui orb din naştere?

— Un om ca ăsta, răspunse chiar tatăl lui, merită să fie ucis pe loc, ba mai rău, să fie băgat într- un cazan cu ulei încins.

Prinţul ascultă pe rând părerea fiecăruia, apoi zise:

— Primul care a vorbit e chiar tatăl meu, împăratul. El e cel care a poruncit să fiu omorât, căci, spre nenorocirea mea, am venit pe lume orb. Dar Domnul s-a milostivit de mine: mi-a dăruit vederea şi m-a ajutat la necazuri, de-am ajuns acum împărat. în faţa voastră se află cel care a dat poruncă să fiu ucis.

Se repeziră cu toţii să-l ducă la moarte pe tatăl vinovat, dar tânărul împărat îi opri. îşi iertă tatăl, îl lăsă liber să plece, dar înainte îi zise:

— Te rog din suflet să-mi trimiţi pe mama şi pe fraţii mei, să-i cunosc şi eu.

Tatăl îi făgădui şi îşi ţinu cuvântul. Cum ajunse acasă, O trimise pe împărăteasă şi pe prinţi să-şi vadă feciorul şi fratele. Iar împăratul cel tânăr îi primi cum se cuvine, dând în cinstea lor un ospăţ strălucit, la care mai petrec cu toţii şi acum, dacă or mai fi trăind.

Frumoasa cu părul de aur

poveste chiliană

O femeie avea trei feciori. Pe cel mai mare îl chema Pedro, pe cel mijlociu, Diego, iar pe mezin, Manuelito.

într-o bună zi, cei doi fraţi mai mari o porniră să cutreiere lumea. Manuelito îşi luă desaga în care maică-saîi pusese plăcinte să aibă pe drum, şi plecă să-şi găsească fraţii.

Merse el ce merse, până îi ieşiră în cale, lângă un păr, trei fete care se certau între ele, zicând fiecare că ea e cea mai frumoasă. Când îl zări pe Manuelito, una dintre fete strigă:

— Iată că vine un flăcău. Să-l chemăm să hotărască el care din noi e cea mai frumoasă!

îl chemară, dar Manuelito se codi, spunându-şi în sinea lui: „Am dat de belea cu fetele astea, or să mă omoare!" N-avu încotro şi se apropie.

— Tinere, te-am chemat ca să pui capăt certei noastre, zise una din fete. Hotărăşte tu care din noi e cea mai frumoasă!

Şi iar se luară la ceartă, zvârlind una într-alta cu perele de pe jos. Manuelito se gândi:

— Ce-a căzut pe capul meu! Dacă spun uneia că e cea mai frumoasă, celelalte două or să mă omoare!

Se tot munci el ce să facă şi după multă chibzuială, le spuse celor trei fete:

— Tu eşti frumoasă ca soarele, tu eşti ca luna de pe cer, iar tu, ca luceafărul. Rămâneţi cu bine!

Şi o porni grabnic, de teamă să nu fi supărat pe vreuna. Fetele însă nu-l lăsară să plece, ci îl chemară înapoi.

— Vai de mine, se sperie Manuelito, pesemne că nu-s mulţumite de ce le-am spus!

Dar fetele grăiră într-un glas:

— Tinere, te-am chemat înapoi, fiindcă ai ştiut să ne mulţumeşti pe fiecare şi vrem să te răsplătim. O să-ţi dăm nişte daruri fermecate.

Una din ele îi dădu o căciulă care când şi-o punea îl făcea nevăzut; altă îi dărui o nuieluşă, spunându-i că îi va împlini orice dorinţă, iar ultima – o pereche de cizme care, odată încălţate, îl făceau să străbată într-o clipă orice drum, oricât de lung.

Merse el mai departe, şi peste puţină vreme dădu peste nişte fiare sălbatice care sfârtecau o vită. Erau fel de fel de animale şi păsări, toate soiurile de pe pământ: tigri, lei, elefanţi, vulturi, ulii, până şi furnici. Se

luaseră la bătaie, cele mai puternice nelăsându-le pe cele mai slabe să se apropie de pradă. Când îl văzu pe Manuelito, leul zise:

— Să-i cerem flăcăului care vine să ne facă el împărţeală dreaptă!

Manuel n-avu încotro, trebui să-i facă pe plac, dar îşi tot spunea, speriat: „Animalele astea or să mă mănânce. Cum să fac, să le împac pe toate?"

Îşi scoase cuţitul şi începu să taie vita. Animalelor mai mari le dădu cite o halcă mai mare, celor mai mici, câte o bucată potrivită, iar pentru furnici îşi scoase din desagă plăcinta şi le-o fărâmă. Toate animalele rămaseră tare mulţumite, şi mâncară în pace. Când dădu flăcăul să plece, leul îl trimise pe şoim să-l cheme înapoi.

— Vai de mine, se sperie el, acum s-a zis cu mine, or să mă mănânce!

Dar leul îi spuse:

— Te-am întors din drum ca să-ţi mulţumim că ne-ai împăcat pe toţi. Drept răsplată, o să-ţi dăm nişte daruri fermecate. Ori de câte ori o să te afli la necaz, să ne chemi şi o să-ţi sărim în ajutor.

Manuelito o pomi mai departe. După ce mai merse o bucată bună de dram, văzu un foc de vreascuri şi o şopârlă gata-gata să piară în flăcări. Luă atunci un băţ şi, cu grijă, scoase şopârla şi o puse într-un loc ferit. Recunoscătoare, şopârla prinse glas şi-i zise:

— Când o să te ameninţe vreo primejdie, să mă chemi, şi am să-ţi vin în ajutor.

Manuelito o pomi iar mai departe şi, într-un târziu, ajunse la palatul împăratului. Acolo dădu peste fraţii lui, care munceau ca argaţi. Printre slugi era şi o arăpoaică iiaină la suflet şi plină de venin.

Pe zi ce trecea, împăratul îl îndrăgea tot mai tare pe Manuelito. îi dădea tot felul de treburi de încredere şi îl voia mereu în preajmă, stârnind astfel tot mai mult pizma arăpoaicei şi a fraţilor lui.

într-o zi, către asfinţit, doi porumbei se aşezară pe creanga unui portocal. Porumbelul ţinea în cioc un fir de păr din cosiţa Frumoasei cu Părul de Aur, şi se tot muncea să i-l pună la gât porumbiţei, dar, ea nu-l lăsa. Manuel se uita zâmbind la porumbei.

Atunci arăpoaicei îi dete prin cap cum să-l piardă pe flăcău. îi chemă de grabă pe cei doi fraţi şi le zise:

— Hai să mergem la împărat, să-i spunem că Manuelito s-a lăudat cum că e în stare să aducă înapoi de la vrăjitoare calul în şapte culori şi şaua cu clopoţeii de aur!

Zis şi făcut. Când află împăratul, îl chemă pe Manuelito şi-l întrebă:

— Ascultă, Manuelito, e adevărat ce-am auzit că tu ai spus că te încumeţi s-o porneşti în căutarea calului în şapte culori, furat de vrăjitoare, şi a şeii cu clopoţeii de aur?

— Ba nu, înălţimea-ta, n-am spus aşa ceva! Or să mă omoare vrăjitoarele!

— Ba ai spus, şi trebuie să-ţi ţii cuvântul. Du-te îndată, că de nu, poruncesc să ţi se taie capul!

Manuelito fu nevoit să plece, cu inima grea şi lacrimi în ochi. în cale i se ivi un papagal, aşezat într-un copac.

— De ce plângi, Manuelito? îl întrebă pasărea cu glas de om.

— Cum să nu plâng, pasăre dragă! împăratul mi-a poruncit să-i aduc calul în şapte culori şi şaua cu clopoţeii de aur de la vrăjitoare.

— O să treci prin primejdie de moarte, îi spuse pasărea. Calul, cu pricina e ţinut ascuns, într-un grajd încuiat cu şapte chei, iar şaua se află atârnată de piciorul patului.

Manuelito o pomi mai departe şi ajunse la malul mării. Scoase nuieluşa fermecată, lovi cu ea valurile, şi apa se dădu în lături, făcându-i dram. Astfel izbuti să treacă pe celălalt ţărm, unde sălăşluiau vrăjitoarele. Ajunse la palatul lor, îşi puse căciula, care-l făcu pe dată nevăzut, şi intră înăuntru. Găsi fără greutate poarta ferecată unde se afla calul în şapte culori, dar, cum nu ştia s-o descuie, rămase pe gânduri. Deodată zări pe jos o furnică. Atunci îşi aminti de darurile animalelor, o chemă să-i sară în ajutor, şi furnica trecu pe sub uşă şi i-o deschise. Manuelito intră, scoase afară calul, îl puse la loc ferit şi pomi să caute şaua cu clopoţeii de aur. îl chemă pe şoim să-i vină în ajutor, şi pasărea se ivi cit ai clipi. îi aduse şaua ce se afla atârnată de piciorul patului, flăcăul o luă, se duse după cal şi o porni la dram, spre palat.

Nu trecu însă mult, şi vrăjitoarele prinseră de veste. Porniră pe urmele lui, dar se poticniră la malul mării, căci flăcăul îşi croise dram cu nuieluşa fermecată şi, după ce trecu, apele se închiseră la loc.

Manuelito ajunse la împărat, cu calul în şapte culori şi şaua cu clopoţeii de aur. Mare i-a fost bucuria

împăratului când l-a văzut; nu mai ştia cum să-l răsplătească pentru fapta lui! Iar fraţii şi arăpoaica să crape de ciudă, nu alta! Se sfătuiră ei ce să facă şi, după ce chibzuiră îndelung, arăpoaica le spuse:

— Acum să-i spunem împăratului că Manuelito s-a lăudat cum că se încumetă s-o aducă pe Frumoasa cu Părul de Aur de la vrăjitoarele care o ţin sub farmece. De bună seamă că de data asta o să piară. Toţi care au pornit-o în căutarea fetei au murit acolo.

Se duseră ia împărat care, cum află, îl chemă pe flăcău,

— Manuelito, ai spus tu că te încumeţi s-o porneşti, în căutarea Frumoasei cu Părul de Aur, pe care o ţin vrăjitoarele sub farmece?

— Nu, înălţimea ta! Cum să spun aşa ceva? Mă ucid vrăjitoarele de fac asta.

— Ba n-ai încotro, trebuie să te duci, că de nu, dau poruncă să ţi se taie capul.

Şi iar o porţii la drum flăcăul, plângând cu lacrimi amare. îi ieşi în cale şi de data asta papagalul, aşezat pe creanga unui dud.

— De ce plângi. Manuelito?

— Cum să nu plâng, pasăre dragă! împăratul mi-a poruncit să i-o aduc pe Frumoasa cu Părul de Aur de la vrăjitoarele care o ţin în puterea lor.

— Treci prin primejdie de moarte, grăi papagalul. Ajunse flăcăul la ţărmul mării, lovi cu nuieluşa în valuri, apa se dădu în lături şi el putu să treacă dincolo. Când îl văzură venind, vrăjitoarele îl întrebată:

— Ce vânt te-aduce pe aicea, voinice?

— Am venit după Frumoasa cu Părul de Aur.

— Ca s-o poţi lua cu tine, trebuie să duci la bun sfârşit trei încercări. De izbuteşti, fata e a ta, de nu, unde-ţi stau picioarele, acolo îţi va sta capul!

Peste noapte îl închiseră într-un hambar plin de boabe de grâu, îi dădură o lumânare de trei degete şi-i porunciră să cureţe tot grâul la lumină aceea. Pe flăcău îl podidi plânsul, căci lumânări ca nu-i ajungea nici pentru un pumn de grâu. Deodată, zărind o furnică, îşi aminti de darurile animalelor. Le chemă pe furnici în ajutor şi se iviră puzderie. Prinseră să cureţe grâul, alegând bob de bob şi, până în zori, lăsară grâul ales, strălucind ca aurul. Cum se sculară, vrăjitoarele se repeziră la hambar, să-l omoare pe flăcău.

— Ai terminat treaba? îl întrebară.

— Da, stăpânelor, am ales tot grâul din hambar, răspunse el.

— Da' harnic mai eşti! se minunară ele. Să te vedem acum la a doua încercare.

Când se lăsă noaptea. îi ară tara o pivniţă, plină cu putini cu untură. îi porunciră ca până în zori, la lumina unei lumânărele de două degete, să spele toate putinile. Pe Manuelito îl podidiră lacrimile, dar aducându-şi aminte de animale, le chemă în ajutor. Şi pe dată se iviră lei, tigri şi tot soiul de animale care începură să lingă putinile. Nici n-apucă să se stingă luminarea, că toate putinile erau curate. A doua zi, când vrăjitoarele veniră să vadă ce ispravă a făcut flăcăul, găsiră totul gata.

— Harnic mai eşti la treabă! spuseră ele iar, uimite. Acum ţi-a mai rămas o ultimă încercare ca s-o dobândeşti pe Frumoasa cu Părul de Aur.

Şi îi dădură o oală plină ochi cu apă şi un ştergar, poruncindu-i să se urce până în vârful unui stâlp înalt, ţinând într-o singură mână oala şi ştergarul.

— Dacă verşi un strop de apă, unde-ţi stau picioarele acolo îţi va sta capul! îl ameninţară ele.

Manuelito îşi aduse aminte de şopârlă şi o chemă în ajutor. Şopârla se ivi fără zăbavă şi, pe ascuns, îi propti zdravăn mâna, ca să nu se clatine niciun pic oala cu apă. Flăcăul se urcă uşurel, fără să verse un strop de apă, şi după ce aj unse în virf, coborî.

Vrăjitoarele nu mai avură încotro şi îl duseră în odaia unde o ţineau închisă pe Frumoasa cu Părul de Aur. Dar tot acolo mai erau alte două prinţese, şi toate trei erau acoperite cu un văl des, lung până în pământ, de nu li se zărea decât tocul pantofului.

— Acum alege-o pe Frumoasa cu Părul de Aur, grăiră vrăjitoarele către Manuel.

Flăcăul chemă iar în ajutor şopârla, care se furişă lângă pantofii Frumoasei cu Părul de Aur. Manuelito putu s-o aleagă tară greş. Şi o luă cu el.

Ajunseră ei la palat, şi văzând-o pe Fata cu Părul de Aur. împăratul nu îşi găsea locul de bucurie. Ca să-l

răsplătească pe Manuelito cum se cuvine, i-o dădu pe prinţesă de nevastă. Făcură o nuntă mare, şi împăratul îi lăsă lui Manuel coroana, să cârmuiască el. Iar pe fraţii cei haini şi pe arăpoaica cea plină de venin, din pricina cărora avuse atâta de pătimit Manuelito, împăratul porunci să-i ardă de vii într-un cuptor, iar cenuşa să le fie azvârlită în cele patru vânturi.

Manuelito şi Frumoasa cu Părul de Aur trăiră mulţi ani fericiţi, şi de atunci încoace s-au ivit pe lume multe fete cu părul auriu.

Pasărea cu pene de toate culorile

poveste mexicană

A fost odată un împărat care era orb din naştere. Când i-a venit vremea, s-a însurat şi nevasta i-a dăruit trei copii, toţi trei băieţi. Când feciorii se făcură mari, împăratul vru cu orice preţ să-şi capete vederea. Chemă vraci din toată împărăţia, lăsându-i fiecăruia câteva zile ca. Să-l lecuiască, iar cei care nu izbuteau să-i dea vederea plăteau cu viaţa lor. Cum nimeni nu izbuti să-l tămăduiască, împăratul tot ucise la vraci, unul după altul, până ce, într-o bună zi, se pomeni că nu mai rămăsese niciunul.

în vremea asta, într-o cârciumă, câţiva beţivi stăteau la taifas despre puzderia de vraci care piereau, şi unul din ei zise:

— Tare-i crud şi nemilos împăratul că pune să fie ucişi atâţia oameni. Doar există un leac ca să capete vedere, şi chiar simplu de tot.

— Care să fie oare leacul ce l-ar tămădui pe împărat? întrebă altul.

— Apa fermecată şi pasărea cu pene de toate culorile!

— Şi unde se află leacul ăsta?

— De asta n-am habar, dar de bună seamă că e singurul leac.

Atunci omul care îl iscodise răspândi îndată vestea despre leacul fermecat. Cum ajunse la urechile împăratului, dădu poruncă să i se înfăţişeze îndată omul cu pricina. Trimise câţiva soldaţi care i-l aduseră la palat.

— Am aflat că tu cunoşti un leac care să-mi tămăduiască ochii, îi spuse împăratul.

— Aşa e, înălţimea-ta; te poţi tămădui cu apa fermecată şi cu pasărea cu pene de toate culorile.

— Şi unde se găseşte leacul ăsta?

— Nu ştiu unde, dar ştiu că leacul e bun.

— Cu ce îmi vii chezaş ca să te cred?

— Cu viaţa mea.

— Bine, încuviinţă împăratul.

— Dar înălţimea-ta cum o să mă răsplăteşti, dacă ţi-o fi de folos leacul?

— Iată care o să-ţi fie răsplata: o să dau poruncă în toată împărăţia ca, oriunde vei intra după ceva – mâncare, rachiu, haine, tot ce vei pofti – să ţi se dea fără niciun ban. Acum am să trimit după leac.

împăratul îl chemă pe feciorul cel mare, şi-i zise:

— Fiule, pleacă grabnic să-mi aduci leacul, de oriunde s-o afla! Ia cu tine oşteni, să te apere, şi bani cât îţi fac trebuinţă!

Feciorul cel mare o porni la drum. Merse el ce merse, pe mare şi pe uscat, întrebând mereu de leacul cu pricina, dar nu-i fu cu putinţă să-l afle. După ce cutreieră o mulţime de oraşe, ajunse într-o zi într-unui unde trăia o vrăjitoare, o femeie care făcea farmece bărbaţilor. Prinţul făcu popas în oraşul acela, şi a doua zi dis-de-dimineaţă, se duse la casa vrăjitoarei, aflată pe o colină, la poalele căreia curgea un râu. Când femeia se ivea la fereastră, în apă se oglindea chipul ei atât de frumos, că

toţi trecătorii prindeau drag de ea. Atunci ea de sus le vorbea, îi poftea înăuntru şi, odată intraţi, nu-i mai lăsa să iasă niciodată. Le făcea farmece şi acolo rămâneau, pe vecie.

Prinţul păţi şi el la fel ca ceilalţi: văzu chipul mândru oglindit în apă, fu poftit în casă şi ademenit cu vorbe de dragoste. Dar el se întoarse către soldaţii care-l însoţeau şi le zise:

— Băieţi, duceţi-vă şi aşteptaţi-mă pe seară, că rămân puţin aici, să văd ce taină se ascunde.

Soldaţii îl ascultară şi-l lăsară singur. îl aşteptară ei toată ziua, apoi zile în şir, dar degeaba. Atunci căpetenia soldaţilor le porunci s-o pornească în căutarea lui. După ce îl căutară peste tot, văzând că nu-i chip să-i dea de urmă, căpetenia soldaţilor hotărî să se întoarcă la palat. Dar unul din soldaţi îi spuse:

— Nu ne putem întoarce, căci împăratul o să dea poruncă să ne omoare. Mai bine să ne împărţim intre noi banii, şi s-o pornim fiecare să ne căutăm norocul, încotro vom crede de cuviinţă!

Şi făcură precum spuse soldatul.

Se scurseră cinci ani, şi cum prinţul tot nu se întoarse, împăratul îi spuse feciorului mijlociu:

— Fiule, du-te să afli nu numai leacul care să mă tămăduiască, ci şi pe fratele tău dispărut!

îi dădu şi lui soldaţi să-l apere şi bani de cheltuială, şi flăcăul o porni la drum. Cutreieră el tot felul de oraşe, întrebând de leacul cu pricina şi de fratele cel mare, şi află că în urmă cu cinci ani trecuse prin părţile acelea. Avu norocul să dea chiar peste oraşul unde zăcea fratele lui, în puterea farmecelor. Dar şi mijlociul păţi întocmai ca fratele lui cel mare, iar soldaţii îşi împărţiră banii şi-o porniră să cutreiere lumea.

Mai trecură alţi cinci ani. Văzând că fraţii mai mari nu se întorc, mezinul se înfăţişă împăratului şi-i spuse:

— Tătucă, vreau să plec să-mi caut fraţii dispăruţi fără urmă, şi să aflu leacul fermecat!

împăratul însă nu se învoi să-l lase.

— Nu pleca, fiule! Rămâi aici, vezi că eu sunt tare bătrân şi lipsit de vedere. Tu trebuie să stai aici că, de o fi să mor, tu să-mi urmezi la domnie.

Flăcăul nu se lăsă; îşi luă armele şi se pregăti de drum. Văzând că nu-l poate opri, împăratul îi spuse:

— Dacă vrei cu orice chip să pleci, atunci să-ţi dau de pe acum coroana, hlamida şi sceptrul căci, de o fi să mor cât lipseşti, la întoarcere să poţi fi recunoscut împărat în locul meu.

Şi mezinul o porni în căutarea fraţilor şi a leacului pentru taică-său. Dădu de urmele lor şi ajunse în oraşul unde zăceau amândoi legaţi prin farmece de vrăjitoare.

îi apăru şi lui femeia cea frumoasă, dar mezinul nu o luă în seamă şi nu se lăsă înduplecat de vorbele ei ademenitoare, îşi văzu mai departe de drum şi, după ce bătu cale lungă, dădu de o împărăţie îndepărtată. Când intră în oraşul unde se afla palatul împărătesc văzu, chiar la marginea drumului, un om care zăcea împuşcat iar lângă el, pe nevastă-sa, plângând cu lacrimi amare. Prinţul se apropie şi-o întrebă ce se întâmplase.

— Mi-au împuşcat bărbatul, tară nicio vină.

— Cine a dat porunca asta?

— împăratul de aici.

Prinţul intră în oraş, trase la un han şi-i zise unuia dintre slujitorii de acolo:

— Du-te grabnic la palat şi dă-i de veste împăratului că a sosit un tânăr care vrea să-i vorbească. Să vină negreşit aici, la han.

Se duse băiatul la palat şi, când află, împăratul se înfurie cumplit.

— Spune-i tânărului care are treabă cu mine să mi se înfăţişeze îndată aici, că de-mi stârneşte mânia o să aibă aceeaşi soartă cu omul împuşcat de la marginea oraşului!

Când se întoarse băiatul la han cu răspunsul, îl găsi pe prinţ îmbrăcat cu hlamida împărătească, în mână cu sceptrul şi cu coroana pe cap. Aflând ce vorbă îi trimitea împăratul, îi spuse băiatului:

— întoarce-te la palat şi spune-i împăratului să vină tară zăbavă, să nu mă înfurie, că dau poruncă să fie împuşcat, ca omul pe care l-a ucis la marginea oraşului!

Când află împăratul vorbele astea din gura solului, căzu pe gânduri şi-l întrebă:

— Ce fel de om este cel care te trimite, de cutează să-mi vorbească astfel?

— Nu ştiu, dar e îmbrăcat împărăteşte şi poartă sceptru şi coroană, ca înălţimea-ta.

— O fi cumva chiar împăratul căruia îi sunt supus?

Şi se duse la han, unde nu-l află pe împărat, ci pe fiul lui care avea pe cap coroana părintească. Atunci prinţul îi zise:

— Am să-ţi fac o întrebare. De ce ai dat poruncă să fie împuşcat omul care zace la marginea oraşului?

— Fiindcă era un ticălos, răspunse împăratul.

— Ba n-avea nicio vină, aşa că ai să-ţi primeşti pedeapsa pentru fapta asta. Să te duci tu însuţi

cu o căruță să iei corpul, să-l veghezi în palat și să-l îngropi cu toată cinstea, ca și cum ți-ar fi rudă. Asta mi-e porunca!

împăratul n-avu încotro și se supuse. Merse de luă mortul, îl duse la palat, îi făcu priveghi, ca unei rude de-a lui, și-l înmormântă așa cum se cuvenea, cu rugăciuni și cântece, totul pe cheltuiala lui. După ce împlini întocmai porunca primită, se înfățișă prințului și-i spuse:

— Ți-am împlinit porunca.

— Preabine, împărate!

Prințul rămase în orașul acela, până i se terminară banii. Atunci el dădu poruncă soldaților să se întoarcă la palatul părintesc, să-i spună împăratului unde se afla el și să-i mai aducă bani.

Soldații plecară și el rămase singur. Cum aici nu mai avea cu ce-și duce traiul rătăci afară din oraș, ajungând sus la munte. Pe când cutreiera el muntele pustiu, îi ieși în față, pe o cărăruie, un coiot. Nici el nici animalul nu se dădură mai la o parte, așa că se ciocniră unul de altul.Tare se mai miră prințul când îl auzi pe coiot vorbind cu glas de om.

— Ce cauți prin pustietățile astea, voinice? îl întrebă coiotul.

— Am pornit în lume, în căutarea unui leac pentru tatăl meu: apa fermecată și pasărea cu penele în toate culorile.

— Leacul ăsta există, grăi atunci coiotul, dar ca să ajungi până la el trebuie să baticale lungă, cam tot atât cât ai făcut de la tine de acasă până aici.

— Dacă știi unde se află leacul, mă poți duce acolo?

— Bine, te duc, dar mă tem că n-ai să fii în stare să rezişti la drum până ajungem.

— Ba da, o să fiu în stare!

O porniră amândoi la drum, dar nu trecu mult și flăcăul osteni.

— Ascultă, așa nu mai ajungem în veci, îi zise atunci coiotul. Urcă-te în spinarea mea!

— Cum să mă urc? Doar nu ești așa de mare să mă duci.

— Nu-ți face griji! Urcă-te, închide ochii și nu-i deschide până nu-ţispun eu!

Și cât ai clipi ajunseră la marginea altei împărății.

— Iată, în orașul ăsta ai să afli apa fermecată și pasărea cu pene în toate culorile, grăi coiotul. O să-ți spun la care ceas poți intra după ele, fiindcă trebuie să le furi.

Când se făcu timpul potrivit, glăsui iar:

— A sosit clipa. Du-te acum, că paznicul ce stă de veghe la palat doarme adânc. Intră înăuntru, ia apa fermecată și, mai încolo, ai să dai de o încăpere cu tot soiul de păsări, în colivii de aur și de argint. Să te uiți după pasărea cu pene în toate culorile, care stă într-o colivie de lemn. De pasărea asta fermecată ai nevoie.

Flăcăul îi ascultă povața, și totul se petrecu întocmai cum îl învățase coiotul. După ce luă apa fermecată, intră după pasăre, dar i se păru prea urâtă colivia de lemn în care stătea. Atunci se gândi să scoată altă pasăre, dintr-o colivie de aur, și să pună în locul ei pasărea fermecată. Cum făcu schimbul, pasărea cu pene în toate culorile pomi a cânta așa de tare, încât trezi tot orașul. Soldații îl prinseră îndată pe prinț și-l aruncară în temniță. Văzând că. Trece vremea și el nu se iveşte, coiotul se duse la el și-l întrebă ce-a pățit.

Acesta îi povesti de-a fir-a-păr ce i se întâmplase. Atunci coiotul îi spuse:

— A venit timpul să ne despărțim. împăratul a dat poruncă să fii împuşcat mâine în zori, dar îți dau o scrisoare pe care să i-o arăți, iar eu o să te aştept până către prânz la marginea orașului. Dacă nu vii, înseamnă că te-au omorât.

A doua zi dis-de-dimineață, când să-l împuște pe ostatic, acesta se rugă să fie lăsat să-i dea împăratului o scrisoare. Până la urmă, după multe rugăminți, împăratul i-o luă, o citi și-i zise:

— O să-ți dau drumul, dar cu o condiție.

— Care, înălțimea-ta?

— Să mi-o aduci aici la palat pe fata cu pielea albă ca laptele. De mi-o aduci, îți dăruiesc apa

fermecată și pasărea cu pene în toate culorile.

— Unde se află fata pe care o dorești?

— De aș fi știut, de mult aș fi trimis după ea.

Flăcăul n-avu încotro și porni în căutarea fetei. Dar mai înainte se duse la marginea orașului, să-l întâlnească pe prietenul lui, coiotul. îl găsi asteptându-l și îi spuse care era porunca împărătească.

— Asta-i pierzanie pentru noi! strigă atunci coiotul. De-ai ști cât de departe se află fata cu pielea albă ca laptele!

— Știi tu unde se află?

— Da, știu!

— Atunci, du-mă îndată la ea!

— Nu-i cu putință. N-o să fii în stare să ajungi.

— Ba da, cum de nu!

Flăcăul se urcă iar în spinarea coiotului și, într-un târziu, ajunseră în orașul unde se afla fata cu pricina, care iera cea mai mică din cele trei fiice ale împăratului de acolo. Coiotul, care era năzdrăvan și le știa pe toate, îl povățui astfel pe flăcău:

— Nu-i nevoie să intri în palat. în fața lui e o grădină minunată, cu un bazin unde noaptea vin să se scalde cele trei prințese, prefăcute în porumbițe. Dar să iei aminte că nu vin toate împreună. Mai întâi vine cea mare, apoi cea mijlocie și, la urmă. Mezina, care e fata cu pielea albă ca laptele. Să te ascunzi în. Grădină, după o tufă, și când fata cea mică intră în apă, fugi de-i fură hainele. Ea o să iasă și, cum n-o să-și găsească hainele, o să te roage să i le dai. O să-ți promită marea cu sarea, că o să te facă bogat, că o să-ți dea tot ce pofțești, dar tu să nu te îndupleci până n-o spune că o să se mărite cu tine. Atunci îi dai hainele, și o iei cu tine.

Și flăcăul făcu întocmai cum îl învățase prietenul său coiotul. Se duse în grădină și, când se ivi prima porumbiță, își șopti, după ce ea se prefăcu în fată:

— Oare e cu putință să se afle pe lume o fată încă și mai frumoasă?

O văzu intrând în apă și o lăsă să se scalde.

Nu trecu mult și sosi altă porumbiță; luă îndată chip de fată, iar el socoti că e și mai frumoasă. Mai așteptă puțin, și se ivi și cea de-a treia, care, preschimbată în fată. I se păru mai mândră decât toate.

Când fata prinse să se scalde, flăcăul se furișă, îi luă hainele și i le ascunse. Ieșind din apă, fata dădu să se îmbrace, dar nu-și găsi hainele. Speriată, strigă:

— Tu, cel care mi-ai furat hainele! Dă-mi-le înapoi și te fac omul cel mai bogat de pe lume!

El însă tăcu mâlc, până când fata nu avu încotro și zise:

— Tu, cel care mi-ai furat hainele! De mi le dai înapoi, mă mărit cu tine!

Atunci flăcăul se ivi din ascunzătoare, dar nu ascultă de povața coiotului, care-i spuse să nu-i dea hainele pe loc, ci i le dădu îndată, chiar acolo în grădină. Fata se îmbrăcă și într-o clipă se prefăcu iar în porumbiță și se pierdu în văzduh. Se auzi un tunet cumplit și soldații care păzeau palatul veniră în fugă, îl prinseră pe flăcău și-l aruncară în temniță.

A doua zi, coiotul se duse să-l vadă la închisoare și-i spuse:

— Acum nu mai ai scăpare, căci împăratul de aici e cumplit. Dar o să-ți dau totuși o scrisoare pentru el, și mâine o să te aștept până la ceasurile opt.

A doua zi, flăcăul izbuti cu greu să-l facă pe împărat să citească scrisoarea. Ce stătea scris acolo, nu se știe, dar împăratul, după ce o citi. îi spuse:

— O să-ți dau libertatea, dar cu o condiție.

— Care, înălțimea-ta?

— Să-mi aduci aici la palat statuia împăratului Clarrion. De izbutești, ți-o dăruiesc pe fata cu pielea albă ca laptele.

— Și pe unde se află statuia asta?

— Ce întrebare! Păi de aș fi știut, de mult aș fi trimis după ea!

O pomi la drum flăcăul, dar mai întâi se duse la locul unde îl aștepta prietenul lui, coiotul, și-i povesti

ce trebuia să facă.

— Măi, frăţioare, greu o să mai fie! O să rătăcim ca în ceaţă până o să dăm de împărăţia unde se află statuia asta!

Până la urmă, după mult chin, izbutiră să ajungă la marginea oraşului unde trăia împăratul care avea statuia cu pricina. Coiotul îşi povăţui iar prietenul:

— Să nu intri în palat decât la ceasul la care o să-ţi spun eu. îndată ce intri, o să dai de o încăpere unde se află tot soiur de statui de împăraţi, unele pe piedestal de aur, altele pe piedestal de argint. Numai statuia împăratului Clarion are piedestalul de lemn. Statuia asta să o iei!

Flăcăul se duse, la timpul cuvenit, la palat, găsi statuia, dar i se păru prea urât piedestalul de lemn, şi dădu să-l schimbe cu unul de aur. Dar statuia împăratului Clarion avea o taină: înăuntru se afla o muzică fermecată, care începea să cânte îndată ce scotea cineva piedestalul. Cum auziră muzica, soldaţii se treziră şi-l prinseră pe hoţ.

Pentru a treia oară se duse coiotul la închisoare, să-şi vadă prietenul.

— Am venit să ne luăm rămas bun, că acum nu mai ai scăpare. Dacă nu mi-ai ascultat povaţa! O să-ţi dau totuşi şi de data asta o scrisoare, că, cine ştie, poate-l înduplleci pe împărat!

A doua zi în zori, pe când se făceau pregătirile să-l împuşte, ostaticul izbuti cu greu să-l înduplece pe împărat să citească scrisoarea.

— O să-ţi dau libertatea, zise atunci împăratul, dar numai cu o condiţie.

— Porunceşte, înălţimea-ta!

— Să-mi aduci aici la palat catârul cu potcoavele de aur. De izbuteşti, îţi dăruiesc statuia împăratului Clarion.

— Dar pe unde se află catârul cu potcoavele de aur?

— Ia auzi întrebare! De-aş fi ştiut, de mult aş fi trimis după el!

Când flăcăul îi povesti prietenului care era porunca împăratului, coiotul îi zise:

— Eu ştiu încotro se află împărăţia unde e catârul, dar de data asta nu te mai duc, că nu-mi asculţi povaţa.

Până la urmă însă, la rugămintea flăcăului, se înduplecă şi o porniră la drum. Ajunseră cu greu la marginea împărăţiei pe care o căutase şi, cum se lăsă întunericul, coiotul îl povăţui astfel:

— Intră acum în palat, că soldaţii de pază au adormit. Ai să dai de grajdurile împărăteşti, şi ai să afli acolo o mulţime de catâri trupeşi şi înşeuaţi cu şei de aur şi argint. Uită-te bine, şi aisăzăreşti într-un colţ, zăcând pe paie, catârul cu potcoavele de aur, slab de-i poţi număra coastele. Să-i pui şaua de lângă el, care-i cârpăcită toată cu sfoară. Fii cu băgare de seamă, să nu greşeşti!

Plecă flăcăul, cu mare grijă, să nu cumva să mai ajungă iar în temniţă. Dibui grajdul, văzu catârii cei trupeşi, cu şeile bătute în aur şi argint. Dădu într-un colţ de catârul cu potcoavele de aur, care nu se putea scula de jos de slab ce era.

îl înşeuă cu şaua prinsă în sfoară, şi se căzni să-l pună pe picioare, proptindu-l cu umărul. Se opinti zdravăn şi, în cele din urmă, izbuti.

Se duse cu catârul la prietenul lui, coiotul, şi-i zise:

— Ţi-am ascultat povaţa şi iată catârul cu potcoavele de aur! O să-l încalec, şi de nu vrea s-o pornească, îl omor.

Se urcă, dar catârul nici gând s-o ia din loc. Flăcăul zări prins în şa un bici.

„O să-i dau vreo două lovituri cu biciul ăsta, îşi zise el, şi, dacă nu se urneşte, o să mă duc înapoi la grajd, să iau alt măgar".

Dar cum luă biciul, i se desprinse catârului zăbala, şi în clipa aceea animalul o rupse la fugă. Catârul era fermecat, şi îndată ce-i luai zăbala, o pornea cu iuţeala vântului. Din pricina asta şi-l dorea împăratul cu atâta râvnă.

Ajunseră de unde au plecat, la palatul împăiatului care stăpânea statuia. Flăcăul însă prinsese drag de catârul fermecat, şi se gândi cum să facă să capete statuia fără să-l dea în schimb. Se înfăţişă împăratului, şi-i

spuse:

— Iată catârul cu potcoavele de aur. Cum mi-ai poruncit!

împăratul, bucuros, îi răspunse:

— A ta să fie statuia, așa cum ți-am făgăduit!

— înălțimea-ta, vreau să-ți mai fac o rugăminte: să mă lași să pun statuia Ungă mine în șa, să fac câțiva pași călare pe catâr, ca să văd și eu cum merge.

împăratul se învoi. Flăcăul urcă statuia în șa, încalecă și scoase zăbala catârului. Pe dată, animalul porni ca fulgerul. Ajunse flăcăul, cu statuie cu tot, la locul unde-l aștepta coiotul.

O porniră mai departe și când sosiră la palatul împăratului care era tatăl fetei mai albă ca laptele, coiotul grăi astfel:

— Du-te cu statuia la împărat, ca să ți-o dăruiască pe fată!

Flăcăul se înfățișă împăratului, dar mai înainte de a da statuia jos de pe catâr, îi spuse:

— înălțimea-ta, îndeplinește-mi o rugăminte: îngăduie-mi s-o urc pe fată în sa. Să se plimbe puțin pe catârul ăsta că, de i-o plăcea, poate i-l cumperi!

împăratul îl lăsă să facă precum îl rugase. Catârul o rupse la fugă, și astfel flăcăul izbuti să rămână și cu fata și cu statuia. Ajunseră cu toții la împăratul care stăpânea pasărea cu pene în toate culorile și apa fermecată.

Flăcăul i se înfățișă, dar, înainte de a da fata jos din șa, îl rugă pe împărat, zicându-i:

— înălțimea-ta, lasă-mă să iau putină apă fermecată în plosca asta care atârnă în șa, și dă-mi pasărea pe care mi-ai fagăduit-o, s-o pun fetei în brațe!

Când împăratul îi împlini voia, flăcăul scoase zăbala, și catârul se făcu pe dată nevăzut, dimpreună cu toate comorile. Coiotul îi aștepta, și o porniră cu toții mai departe.

Mergând ei, se apropiară de orașul unde se aflau frații, în puterea farmecelor vrăjitoarei.

— Hai să înnoptăm în orașul ăsta, spuse flăcăul. Dar coiotul îl povățui:

— E mai bine să rămânem aici, în câmp, că ai cu tine comori de neprețuit, care-ți pun viața în primejdie. Mai cu seamă fata cu pielea mai albă ca laptele, care-i așa de frumoasă! Oricine o zărește poate să te omoare, ca s-o fure. Haide să înnoptăm aici, la loc ferii.

Flăcăul ascultă de prietenul lui, și rămaseră acolo peste noapte. înainte de a adormi, statură de vorbă despre frații lui.

— Acum zece ani fratele meu cel mare a plecat să-i aducă părintelui nostru leacurile fermecate, iar după încă cinci ani a pomit-o și cel mijlociu. Nu s-au mai întors niciodată. Pe unde or fi zăcând oare?

— Ascultă, îi răspunse atunci coiotul, frații tăi n-au pierit, ci se află în orașul de colo, în puterea vrăjitoarei care le-a făcut farmece.

— Și cum aș putea să-i scap?

— Ai putea, dar să nu faci așa ceva, că n-o să-ți prindă bine. Lasă-i acolo, și după ce-i duci tatălui tău comorile, te întorci să-i scapi.

— Nu se poate să-i las, doar mi-s frați buni. Povățuiește-mă cum să fac ca să-i scap.

— Ascultă-mă, frățioare! spuse iar coiotul; o să-ți pricinuiască mare necaz. Lasă-i mai bine acolo.

Dar flăcăul îl rugă până-l înduplecă.

— Bine, să-mi asculți atunci povața: ia cu tine bățul ăsta, bate cu el în poarta casei unde stă vrăjitoarea, și or să-ți deschidă niște slugi pocite. Să sari cu bățul pe ele până ce n-or să mai aibă încotro, și or să-ți spună unde sunt închiși frații tăi. Atunci au să-ți arate locul, și-ai să-i poți lua cu tine.

Lucrurile se petrecură întocmai. Flăcăul izbuti să-și elibereze frații, ascultând de povața prietenului său. Dar, întorcându-se la locul unde se afla coiotul, începu să se laude fraților, zicând:

— Să vedeți ce minuni îi duc eu tatălui nostru: leacurile fermecate, să-l tămăduiască, și alte comori de preț!

Și, cum ajunseră la locul cu pricina, le arată fata cu pielea mai albă ca laptele, statuia împăratului Clarion și ca tirul cu potcoavele de aur. Văzând mândrețea aceea de fată, amândoi prinseră a-l pizmui pe fratele lor.

Iar coiotul, de cum îi văzu, nu mai scoase o vorbă, ca să creadă că e un biet câine.

A doua zi plecară cu toţii spre împărăţia tatălui lor. Pe drum, fraţii tot şuşoteau, punând ceva la cale. Unul glăsui către celălalt aşa:

— Nu-mi place treaba cu mezinul ăsta, care a izbutit să le facă pe toate: să afle leacurile pentru tatăl nostru, să o aducă pe prinţesa cea mândră, şi toate celelalte daruri minunate, în vreme ce noi n- am fost în stare de nimic. Hai să-l omorâm şi să-i luăm comorile! Tu te însori cu prinţesa, iar eu mă înfăţişez tatălui cu leacurile şi darurile fermecate.

— Cum să facem una ca asta, nu se poate să ne omorâm fratele! răspunse celălalt.

Dar cum pizma era mai puternică decât orice, până la urmă uneltiră să-l arunce pe fratele lor în apă, când s-or afla pe pudul care se zărea în depărtare.

Cum ajunseră pe pod, se apucară să-l ţină de vorbă pe mezin şi, deodată, pe când se aştepta el mai puţin, îi făcură vânt în apă. în clipa aceea coiotul sări şi el, dădu apa la o parte şi flăcăul rămase teafăr pe fundul râului.

— Nu ţi-am spus eu că fraţii tăi or să-ţi caute pierzania? îi zise coiotul. Uite ce ai păţit din cauza lor! în câte zile se poate ajunge la palatul tatălui tău?

— Cam în trei zile, răspunse flăcăul.

— Atunci o să stăm ascunşi aici, sub apă, vreme de trei zile, şi să nu-mi ieşi din cuvânt!

După trei zile, fraţii cei mari ajunseră la palatul părintesc. Fură primiţi cu mare bucurie şi toată împărăţia se pregăti de sărbătoare. Ei se înfăţişară împăratului, spunându-i:

— Ţi-am adus, tătucă, apa fermecată şi pasărea cu pene în toate culorile, ca să te tămăduieşti, şi alte daruri minunate. Am mai adus şi o prinţesă, să-i fie unuia din noi nevastă.

Iar despre fratele lor cel mic nu scoaseră o vorbă.

Aduseră grabnic leacurile, îi dădură împăratului pe la ochi cu apa fermecată, dar zadarnic. Apa n- avea nicio putere decât dacă era însoţită de cântecul păsării cu pene în toate culorile, ori pasărea amuţise de cum puseră mâna pe ea fraţii cei haini. Când aduseră în curte catârul cu potcoavele de aur, animalul căzu la pământ, şi nimeni nu mai fu în stare să-l urnească.

împăratul porunci cu prinţesa să fie închisă într-un iatac şi păzită bine, iar celor doi feciori care-i înşelară speranţele nu le mai îngădui să se arate pe acolo.

Atunci coiotul îi spuse prietenului său:

— E timpul s-o pornim!

Şi deschise iar apa, croind drum să poată trece prinţul. Când ajunseră ei la marginea împărăţiei, coiotul îl întrebă:

— Ai de gând să te duci chiar acum la palat?

— Ba nu, am să trec mai întâi pe la un moşneag pe care-l ştiu eu. Stă pe aici pe aproape şi e făurar: lucrează tot felul de minunăţii în aur şi argint. Mă gândesc să trag la el, să pot chibzui în tihnă cum să mă duc la palat.

— Bine te-ai gândit! încuviinţă coiotul.

Se duseră la făurar, prinţul îi ceru îngăduinţa să-şi petreacă noaptea acolo, iar moşul îl primi bucuros, dar nu-l recunoscu, fiindcă era zdrenţuit şi-i crescuseră pletele şi barba. Când se întunecă de-a binelea, făurarul îşi lăsă nicovala. Atunci prinţul îl rugă să-l lase şi pe el să facă un inel.

— Vreau să încerc, să văd de-oi putea să-mi câştig plinea cu meseria asta, de care am prins drag mai de mult, zise el.

Moşul îl lăsă şi se duse la culcare. Rămas singur, prinţul scoase unul din cele trei inele dăruite de fala cu pielea mai albă ca laptele, care-l îndrăgea în taină.

A doua zi în zori, făurarul se sculă şi se duse să vadă ce-a lucrat flăcăulpeste noapte. Când zări mândreţea aceea de inel, nu-i veni să-şi creadă ochilor:

— în viaţa mea n-am văzut o podoabă lucrată cu mai multă iscusinţă! Arată-mi şi mie cum ai făcut-o!

— Bine, o să-ţi arăt, dar mai întâi du-te, rogu-te, la palat cu inelul, şi vezi câţi bani capeţi pe el.

Moşul luă inelul şi plecă. Se înfăţişă împăratului şi-l întrebă:

— înălţimea-ta, nu vrei să cumperi inelul ăsta minunat?

— Acum am o fată, zise împăratul, căreia însă nu i-am auzit niciodată glasul. Dacă o să-i placă inelul, ţi—1 cumpăr.

Şi trimise după prinţesă. Cum văzu inelul, fata îl recunoscu, şi prinse grai, spunând doar atât:

— Inelul ăsta e nepreţuit!

Apoi îl luă şi plecă la ea în iatac. Mare i-a fost bucuria împăratului când auzi glasul fetei, şi porunci să i se dea moşului o mulţime de bani.

A doua zi flăcăul îi spuse iar moşului:

— Mai du-te, rogu-te, la palat, şi cu inelul ăsta, şi vezi dacă-l poţi vinde.

Şi scoase al doilea inel, mai frumos decât primul. Moşul se duse iar la împărat.

— înălţimea-ta, am adus alt inel.

— Să vină de grabă prinţesa, porunci împăratul.

Fata cu pielea mai albă ca laptele recunoscu îndată inelul, şi glăsui către moşneag:

— Dumneata faci podoabele astea?

— Nu eu. Prinţesă, ci un tânăr pe care îl găzduiesc de două zile.

— Spune-i că, de mai face alt inel, să mi-l aducă chiar el, îi zise atunci fata, şi plecă la ea în iatac.

împăratul nu mai putea de bucurie că, de data asta, prinţesa vorbise mai mult, şi îl încarcă pe moşneag cu bani.

Mai trecu o zi, şi dimineaţa flăcăul scoase al treilea inel. Se duse de îşi cumpără haine mândre, apoi, gătit cu ele, o porni spre palat.

Gărzile împăratului îl lăsară să intre, spunând:

— înălţimea-ta, a sosit tânărul care face podoabe.

— Chemaţi-o îndată pe prinţesă, porunci împăratul.

Cum se ivi fata, îl recunoscu pe tânăr şi scoase un strigăt de bucurie. Se duse apoi la împărat şi, luându-l de gât, îi zise:

— Tătucă, flăcăul acesta se cuvine să-mi fie soţ, şi nu vreunul din cei doi ticăloşi, care au vrut să-l piardă.

împăratul ceru atunci leacurile. Pasărea cu pene în toate culorile prinse a cânta, şi apa fermecată îl făcu să-şi capete vederea. Pe dată, muzica din statuia împăratului Clarion, care amuţise de mult, începu să cânte şi ea, iar în curte catârul cu potcoavele de aur se ridică şi porni să alerge vesel. Tare se mai minună împăratul de darurile fermecate.

Atunci prinţesa îi povesti totul, cum feciorul cel mic i-a adus leacurile şi darurile acelea minunate, şi cum fraţii lui făptuiseră nelegiuirea, vrând să-l piardă. înfuriat, împăratul dădu poruncă să fie întemniţaţi vinovaţii.

Apoi făcură nuntă mare; prinţul se însura cu fata cu pielea mai albă ca laptele, şi împăratul îi spuse:

— Tu ai să domneşti de acum înainte!

Pe când stăteau de vorbă tatăl şi fiul, se ivi lângă ei coiotul, care grăi astfel:

— Ziua bună, prietene! Eu mi-am făcut datoria, aşa că am venit să-mi iau rămas bun!

împăratul încremeni de uimire auzind că animalul vorbeşte cu glas de om. Atunci prinţul îi spuse cu voioşie:

— Nu te mira, tătucă! E un coiot fermecat, şi numai mulţumită lui ţi-am putut aduce leacurile tămăduitoare şi celelalte daruri. De multe ori m-a scăpat el de la moarte, şi de nu era el, nu dobândeam tot ce ţi-am adus.

Apoi se întoarse către animal şi-i zise:

— Nu pleca, prietene! Rămâi aici, că n-o să-ţi lipsească nimic, o să-ţi dau tot ce poftești!

— Mi-e cu neputinţă, răspunse coiotul. Nu mai pot zăbovi nicio clipă. îţi aduci aminte, prietene, de omul acela împuşcat de la marginea oraşului?

— De bună seamă!

— Ei bine, eu sunt sufletul lui! Era cât pe ce să ajung în iad, dar, mulţumită ţie, care te-ai milostivit şi ai poruncit ca trupul să-i fie îngropat cum se cuvine, cu priveghi şi rugăciuni, am scăpat. Drept răsplată, am luat chip de animal şi te-am însoţit, povăţuindu-te şi veghind asupra ta. Acum te văd fericit; înseamnă că mi-am împlinit datoria. Trebuie să plec dar. Rămâi cu bine, prietene! Şi pe dată se prefăcu într-un porumbel, care se pierdu în văzduh.

Nuca de cocos fermecată

poveste chiliană

Trăia odată o femeie care avea un băiat tare neastâmpărat şi neascultător. într-o zi, când maică-sa îl trimise să adune vreascuri de la malul râului, băiatul veni acasă cu un căţeluş de pripas. îi zise ea, necăjită:

— Abia ne mai ducem zilele de atâtea lipsuri, băiete, şi tu vii cu un căţel!

— Lasă, mamă, că o să-mi fie tovarăş nedespărţit, îi răspunse el.

Peste câteva zile, îl trimise iar după vreascuri, şi de data asta băiatul aduse acasă un pisoi găsit în drum. Mama îi spuse acelaşi lucru, iar el îi dădu acelaşi răspuns, că pisoiul o să-i fie tovarăş.

Mai trecură câteva zile, şi băiatul se întoarse acasă cu un cocoşel pe care-l găsise tot în drum.

— în sfârşit ai adus şi tu ceva folositor! zise maică-sa.

— Aşa-i, mamă! Când o să crească, o să-l mâncăm, dar îţi spun de acum să păstrezi capul pentru mine.

Când se făcu cocoşul mare, îl tăiară. Maică-sa îl găti, dar nu uită de ce-i ceruse băiatul, şi îi dădu lui capul. După ce ciuguli toată carnea de pe el, băiatul păstră capul, rămas numai oase; cum se văzu singur în curte, sparse cu o piatră capul, şi din el se ivi o nucă mică de cocos. Băiatul bănui îndată că nuca trebuie să fie fermecată.

Trecură anii şi băiatul se făcu un flăcău în toată firea. Când împlini 17 ani, se hotărî să plece de acasă, să-şi afle norocul în lumea largă. înainte de a porni la drum, făcu un lanţ cu care legă câinele în curte şi-i spuse maică-şi că, atunci când animalul o să tragă de lanţ, să-i dea drumul.

Cum se depărta puţin de satul lui, scoase nuca fermecată şi-i ceru să-l ducă îndată în oraşul cel mai mândru de pe lume.

Nu apucă bine să sfârşească vorbele, că se trezi într-un oraş frumos, care se chema – află el – Lumina Minunată. Flăcăul scoase iar nuca fermecată şi-i ceru să-i facă o prăvălie mare şi bogată, fără seamăn pe lume. Pe dată, dorinţa îi fu îndeplinită. Prăvălia se ivi ca din pământ, aşa cum o voise el, şi toţi orăşenii dădură fuga să vadă asemenea minune: aflau acolo tot ce era mai bun şi mai frumos de cumpărat.

în oraşul acela trăia lin om putred de bogat, care avea trei fete: cea mare se numea Rosalba, mijlocia, Marisol, iar mezina, Estrella. O dată pe lună, tatăl le dădea voie să iasă după cumpărături. Cum aflară de prăvălia minunată, fetele se duseră s-o vadă cu ochii lor. Se întoarseră acasă nespus de bucuroase, încărcate cu tot soiul de lucruri, care mai de care mai alese. Cum la toate trei le căzu drag stăpânul prăvăliei, începură să vorbească între ele care să-l ia de bărbat. Flăcăul prinsese drag de Estrella, şi ardea de nerăbdare să o vadă iar.

în sfârşit, trecu cu greu o lună de zile, şi fetele avură voie să iasă iar după cumpărături. Cum o văzu pe Estrella, flăcăul îi mărturisi dragostea, spunându-i că vrea să o ia de nevastă. Fata îi răspunse însă că o să fie tare greu, căci taică-său era foarte aspru şi neînduplecat, mai cu seamă că nici nu-l cunoştea pe flăcău. Dar el îi răspunse că nu-i păsa de toate astea, ci numai de hotărârea ei. Fără să stea mult pe gânduri, fata se învoi să se mărite cu el. Atunci flăcăul scoase nuca de cocos şi- i ceru să-l ajute să dobândească încrederea tatălui. Nu trecu mult, şi între ei se legă o prietenie aşa de mare, de nici nu Iu nevoie să-i ceară mina fetei, căci tatăl i-o luă înainte spunându-i să-şi aleagă de nevastă pe care i-o plăcea dintre fetele lui.

Hotărârâ totul, când şi cum să facă nunta. Estrella îi spuse atunci logodnicului că avea un servitor pe care voia să-l ia la ei după ce se mărită. Flăcăul încuviinţă, cu toate că servitorul era un negru blestemat, care mai de mult fusese sclav.

Făcură nuntă mare şi bogată, şi tinerii soţi trăiră în pace şi fericire. Dar după o vreme, negrul prinse a-i

şopti stăpânei, în fiecare zi:

— Mi se pare mie că stăpânul face farmece, fiindcă niciodată nu cumpără nimic şi, pe zi ce trece, se ivesc tot mai multe lucruri în prăvălie.

— Ce tot îndrugi, slugă nătângă! îi răspundea ea.

Dar negrul nu se dădu bătut. Mânat de răutate, îl păndi pe stăpân şi când adormi, îi scotoci prin buzunare şi dădu peste nuca fermecată. O luă repede în mână şi-i ceru să-l poarte împreună cu stăpâna într-o insulă, departe, unde să nu-i afle nimeni.

A doua zi, când se trezi flăcăul, se văzu singur. Dădu fuga la casa socrului, dar nu-şi găsi nevasta. O căutară peste tot tară a-i da de urmă. Atunci oamenii începură să-l învinovăţească pe el, că şi-a ucis nevasta şi servitorul, îi închiseră prăvălia şi-l întemniţară, spunându-i că, dacă în opt zile nu avea să apară nevastă-sa, o să-l împuşte în mijlocul oraşului.

în vremea asta, la maică-sa acasă, dinele flăcăului prinse să se zbată în lanţ. Iar motanul nu mai avea astâmpăr, mieunând într-una. Biata bătrânică uitase ce-i spusese fiul, până când, într-o bună zi, îşi aminti de vorbele lui. Se duse grabnic şi dădu drumul câinelui din lanţ, care o luă la fugă, împreună cu motanul. O ţinură tot într-o goană, zi şi noapte, fiindcă n-aveau timp de odihnă. într-un târziu. Ajunseră la malul mării, de unde se zărea insula. Ca să ajungă la ea, trebuiau să treacă marea înfuriată. Se tot întrebau animalele cum să facă, fiindcă motanului îi era frică de apă. Atunci dinele îl luă pe motan în spinare şi trecură marea, ajungând la insulă, unde negrul avea o mândreţe de palat. Ca să poată intra în iatacul unde dormeau negrul şi stăpâna, motanul se folosi de un şiretlic, începu să miaune la fereastră iar ei, crezând că e motanul lor, îi deschiseră să intre. Motanul se strecură înăuntru, dibui nuca de cocos, o luă şi i-o aduse câinelui, care-l aştepta afară, bucuros că au izbutit să-şi scape stăpânul. Când ajunseră la malul mării, se opriră, neştiind cum să ducă nuca fermecată tară s-o scape în apă.

— Ia-o tu în gură, îi spuse câinele, motanului, dar fii cu mare băgare de seamă să nu cumva s-o pierzi că, de cade la fund, te duci după ea.

Motanul luă nuca în gură şi se urcă în spinarea câinelui. Dar când se aflau în valuri, motanul se sperie şi, de frică, scăpă nuca. Atunci câinele îi porunci să se ducă după ea că, de nu, o să-l omoare. Motanul fugi deznădăjduit pe ţărm, uitându-se în năvoadele pescarilor, să vadă dacă n-au prins şi nuca. Se uită cu luare aminte, dar nu zări nimic. Dădu fuga la alt pescar şi, tot aşa, până într-o plasă găsi un peşte care înghiţise nuca fermecată. Motanul îl rugă pe pescar să-i dea lui peştele, şi omul, fără să bănuiască nimic, se învoi. Motanul spintecă peştele, scoase nuca, îi mulţumi pescarului şi veni fuga la locul unde-l aştepta câinele.

O luară la fugă amândoi, de nici n-atingeau pământul, ca să ajungă la timp, căci era ultima zi pe care o mai avea de trăit stăpânul lor. Ajunseră pe înserat la temniţă şi, ca să poată intra înăuntru, motanul începu să miaune. Paznicii, care tocmai îşi pregăteau mâncarea pentru cină, ziseră:

— Ia te uită, un motan! înseamnă că sunt şoareci pe aici, să-l lăsăm să intre!

Cum se văzu înăuntru, motanul se repezi la uşa chiliei unde era stăpânul lui şi se puse pe mieunat. Flăcău era treaz, aşa că-l auzi şi izbuti să-i ia nuca fermecată. Cât ai clipi, se trezi afară din temniţă. Se duse acasă, să se odihnească, şi-i luă cu el şi pe tovarăşii lui credincioşi, câinele şi motanul, cu ajutorul cărora scăpase de la moarte. A doua zi se împlinea sorocul şi, cum nevasta nu
se ivise, trebuiau să-l împuşte. Veniră să-l ia de acasă, îl duseră în piaţă, unde era lume multă adunată.

Văzând că era acolo şi socrul său, flăcăul spuse că vrea să i se îndeplinească ultima dorinţă.

— Tot ce vreau, zise el atunci socrului, e să se înfăţişeze aici, în faţa tuturor, ticăloasa de fie-ta, aşa cum se află!

Socru-său se făcu foc de mânie când auzi vorbele astea. Crezând că flăcăul şi-a pierdut minţile, îi spuse:

— Fă ce vrei!

Scoţând nuca fermecată, flăcăul îi ceru să-i împlinească dorinţa. Cum cei bogaţi au obiceiul să doarmă până târziu, se făcuse ceasul zece, şi negrul şi stăpâna nu se sculaseră încă. Nuca fermecată îi făcu să se ivească în mijlocul pieţii, amândoi, aşa cum erau, în pat, dormind adânc. Mare le-a fost mirarea tuturor când au văzut cu ochii lor asemenea lucru! Tatălui fetei tot nu-i venea să creadă; se apropie de pat şi, recunoscându-şi fata, îi dădu o palmă. Apoi, ruşinat din cale afară, se întoarse către ginere-său şi-l întrebă

care-i era voia.

— Să-l împuşcaţi în locul meu pe servitorul ăsta necinstit, iar dumneata să-ţi iei înapoi fata, că eu n-am nevoie de ea!

I se împlini întocmai dorinţa. Flăcăul plecă din oraş, împreună cu dinele şi motanul lui, şi pe drum îi ceru nucii fermecate să-l ducă lângă maică-sa, ca să-i ceară iertare c-a lăsat-o singură şi să stea cu ea până când i-o suna ceasul. îi mai ceru şi un palat bogat, unde să locuiască împreună, şi nuca îi împlini întocmai dorinţele.

Atunci câinele şi motanul îşi luară rămas bun, zicându-i:

— Rămâi sănătos, stăpâne!

Şi se făcură nevăzuţi. Iar flăcăul şi maică-sa trăită fericiţi, având din belşug tot ce le poftea inima.

Povestea lui Miguel Wayapa

poveste peruană

Trăia odată un om pe nume Miguel Wayapa, cumplit de hain la suflet. Era putred de bogat: avea vite, pământuri întinse şi mănoase, hambare ticsite cu de-ale gurii. Pe lingă toate păcatele, mai era şi cămătar, zgârcit la culme şi neîndurător. Pe datornici ii punea să-i trudească degeaba, zicând că o face ca să-şi câştige înapoi banii. îi jupuia pe sărmani, lăsându-i în zdrenţe; îi adusese la sapă de lemn, prin camătă lui. Toţi din sal îl ţineau drept omul cel mai josnic şi ticălos. Şi aşa îşi găsi sfârşitul. După moarte, se duse drept în iad.

în satul acela mai trăia un om, tală a trei copii, care era sărac lipit pământului, într-o zi, când a băut cam mult şi i s-a urcat la cap, în beţia lui s-a învoit să fie crainic la o sărbătoare de seamă; pentru asta însă era nevoie de mulţi bani. Se duse omul acasă şi-i zise nevestei:

— M-am învoit să fiu crainic la sărbătoarea cea mare! Nevastă-sa, necăjită, îl dojeni cu vorbele astea:

— Dacă te-ai învoit să faci pe crainicul, acum trebuie să faci neapărat rost de bani, chiar de-ar trebui să te duci după ei în iad!

Când auzi dojana nevestei, omul izbucni în lacrimi amare. Şi aşa, plângând, se rugă de vreo câţiva oameni să-l ajute să macine nişte porumb să facă mălai, cu care umplu apoi mai mulţi saci; îi urcă pe lame – animalele de povară de prin partea locului – şi se pregăti s-o pornească la drum, însoţit de cei trei feciori ai lui. Mai înainte de a pleca, îi zise nevestei:

— Am să fac cum mi-ai spus: o să cutreier lumea să fac rost de bani, chiar de-o fi să ajung în iad!

Rătăciră ei îndelung, mânându-şi animalele fără să ştie încotro să se îndrepte. Merseră cale lungă, vreme de patru zile şi patru nopţi, până când se întâlniră cu un cavaler; care venea călare pe
un cal alb.

— încotro te îndrepţi, fiule? îl întrebă cavalerul.

— Cutreier lumea, domnul meu, răspunse omul, căci; am făgăduit să fiu crainic într-o zi însemnată, la o sărbătoare mândră, care nu-i de mine. Nevastă-mea m-a dojenit, zicându-mi că acum trebuie să fac rost de bani, chiar de-o fi să merg în iad după ei. Din pricina asta tot bat drumurile, şi, de-o fi, o să ajung şi pe meleagurile dracului. încotro să fie drumul, domnule? Atunci cavalerul îi răspunse:

— Nu-i bine, fiul meu, să ajungi până acolo! Ia-o către oraşul care se află în spatele munţilor din zare, pe drumul ce se vede mai încolo. Ajuns la oraş, o să poţi scoate pe sacii cu mălai sute de galbeni. Apuc-o pe cărarea asta şi-i arătă cărarea către munte; ăsta-i drumul pe care să-l urmezi, nu celălalt, care se face lângă el, căci acela duce spre iad!

După ce grăi astfel, cavalerul – despre care se spune că era chiar Sfântul Iacob – tăcu şi se îndepărtă.

Dar drumul spre oraş era tare departe. Cei patru merseră anevoie, cu lacrimi în ochi, către munte. Când, în sfârşit, ajunseră la drumul pe care le spusese cavalerul să-l urmeze, tatăl îi întrebă pe cei trei fii:

— Care o fi drumul pe care ne-a zis cavalerul s-o luăm?

Căci el nu mai era în stare să recunoască drumul, din pricina lacrimilor care-i întunecaseră vederea. Mezinul răspunse:

— Ne-a zis să n-o apucăm pe drumul ăsta, ci pe celălalt!

Şi dădu să-şi călăuzească părintele pe cărarea cea bună. Dar fiul cel mare crezu că nu-i acela drumul şi îi întoarse, zicându-le:

— Nu acela e drumul cel bun, ci ăstălalt!

Aşa se făcu de o luară pe drumul greşit, care ducea spre iad. Pe înserat, ajunseră pe culme. Poposiră acolo peste noapte, descărcară sacii de pe animale, pe care le legară, apoi se culcară.

Pe când dormeau adânc, veni dracul, dezlegă lamele şi le fură, mânându-le până pe meleagurile lui. Când se deşteptă în zori, omul îşi căută animalele. Cum nu-i fu cu putinţă să le afle, se gândi că le-or fi furat niscaiva hoţi. Atunci îi luă pe cei doi feciori mai mari, să le caute împreună, şi-l lăsă pe mezin să păzească sacii cu mălai.

Mergând pe urmele lăsate de animale, ajunseră pe un deal îndepărtat, unde dădură peste stafia lui Miguel Wayapa, care tăia lemne, le făcea surcele, şi le lega cu o funie lungă. Părea o funie din piele împletită, dar de fapt era un şarpe; numai în ochii oamenilor obişnuiţi părea funie.

Omul nu-l recunoscu în stafia aceea pe cămătar, deşi îi fusese vecin. Dar Miguel Wayapa îşi dădu îndată seama că omul era săracul din satul lui.

— Nu mă recunoşti, vecine? îl întrebă el. Eu sunt Miguel Wayapa! îmi ispăşesc aici pedeapsa pentru toate lacrimile pe care le-am stors semenilor mei cât eram în viaţă.

Atunci omul îi zise la rându-i;

— Eu am ajuns pe meleagurile astea căutându-mi lamele care, după urme, trebuie să fie pe aici.

— Aşa e, într-adevăr. Necuratul le-a adus. Lamele tale stau acuma uitându-se una la alta, legate de gât cu funia, în mijlocul pieţii din sat. Ascultă, trebuie să mă scapi de aici! Eu o să te învăţ ce să faci: du-te grabnic în piaţă, zmuceşte animalele de funie şi trânteşte-le la pământ. Dezleagă-le apoi funia şi arunc-o; scoate-ţi biciul împletit şi cu el mână animalele cât poţi de iute. O să dea năvală spre tine o gloată de bărbaţi şi femei, străduindu-se să te ajungă din urmă. Or să-ţi arate tot soiul de bucate alese, pe tipsii şi farfurii, şi ulcele cu băutură. „înfruptă-te şi bea, stăpâne!" or să te îmbie ei, şi apoi au să te roage: „Odihneşte-te! Vinde-ne nouă turma de lame!" Dar tu să nu-ţi pleci urechea la vorbele lor, să nu te învoieşti în ruptul capului să le faci pe plac. Atunci or să se năpustească la tine nişte câini sălbatici, lătrând şi arătându-şi colţii. Dar tu să-i loveşti cu biciul, şi ei or să se sperie, împrăştiindu-se prin toată piaţa şi ascunzându-se prin cotloane. în vremea asta, eu o să mă folosesc de zarva şi harababura din jur, ca s-ajung la marginea drumului ce vine dinspre sat. Acolo o să te aştept. Şi ca să pot trece, o să mă strecor în mijlocul turmei, iar tu, pocnind din bici şi lovind animalele, să faci atâta larmă, strigând în gura mare, încât să pot ieşi din sat tară să mă vadă nimeni, în felul ăsta o să mă scapi şi pe mine.

După ce învăţă ce trebuie să facă, omul se duse în piaţă. Dădu fuga drept la turma lui şi, smucind de funie, trânti lamele la pământ, apoi le dezlegă, aruncă din mână funia, care pe dată se prefăcu într-un ghem încâlcit de şerpi ce se zvârcoleau, împroşcând sânge înjur. Cât ai clipi, omul mână animalele în goana mare. Deodată, năvăli spre el o mulţime de bărbaţi şi femei, cu braţele încărcate de tipsii cu bunătăţi şi carafe cu băutură, îmbiindu-1:

— Stai şi trage-ţi sufletul, stăpâne! Vinde-ne nouă turma!

Dar el nu se învoi, nici nu gustă din bucatele întinse. Nu trecu mult, şi o haită de clini se năpusti asupră-i, lătrând şi îmbulzindu-se. Omul îi lovi cu biciul, până îi împrăştie, luând-o care încotro.

în sfârşit, izbuti să-şi mâne lamele afară din sat. Acolo, la marginea drumului, îl aştepta Miguel Wayapa, după cum îi spusese. Cum îl văzu, ivindu-se cu animalele se tupilă fără zgomot în mijlocul turmei, furişându-se. Merse în pas cu lamele, de parcă ar fi fost şi ei animal. Cu lovituri de bici, stăpânul turmei izbuti să o scoată cu bine din sat. Merseră ei cât merseră, până ajunseră într-o vale. Acolo se afla Sfântul Iacob încins cu spada. Se ridică în picioare şi le grăi astfel:

— Diavolii vin pe urmele voastre, călare, ca să vă ajungă. Eu am să-i fac însă să dea înapoi şi o să-i nimicesc, tăindu-le coarnele. Voi mergeţi mai departe până la locul unde aţi lăsat sacii cu mălai, şi aşteptaţi-mă acolo.

După ce se îndepărtară binişor. întoarseră capul în urmă şi— văzură o gloată de diavoli călare, care fugeau după ei. Dar chiar atunci se năpusti Sfântul Iacob şi, cu loviturile spadei sale neînfricate, le tăie picioarele, le fărânse spinările şi îi trânti la pământ, trecând cu calul peste ei.

Când ajunseră la locul unde-şi lăsase omul sacii cu mălai, se opriră, în aşteptarea sfântului care-i scăpase de primejdie. Le ieşi în întâmpinare fiul cel mic, care până atunci îşi plânsese nemângâiat paiantele şi fraţii.

Se ivi mai apoi şi Sfântul Iacob. Apropiindu-se de Wayapa, îl dojeni cu asprime pentru fărădelegile pe care le săvârşise în viaţă, zicându-i:

— Tu eşti cel care ai pricinuit oamenilor multă jale. Ai fost hoţ şi ucigaş.

Miguel Wayapa nu găsi niciun colţişor unde să-şi ascundă chipul de ruşine.

— Când o să ajungi în satul tău, grăi mai departe sfântul, să te porţi astfel încât să-ţi răscumperi toate vinile!

Apoi sfântul se întoarse către omul sărman şi-i zise:

— Deşartă-ţi sacii cu mălai pe jos! Dar omul nu se îndură să-l asculte.

— Cum să fac una ca asta, stăpâne? Cum să mai agonisesc eu banii cu care să mă întorc acasă? Am nevoie de sacii aştia, ca să-i vând.

Dar sfântul îi spuse iar:

— Deşartă-i precum îţi zic! Şi umple-i apoi cu cioburile de pe drum!

Şi-i porunci să strângă de pe jos cioburile de la nişte oale de lut, aruncate la marginea drumului, şi să umple cu ele sacii. Apoi leagă sacii la gură şi-i încarcă pe lame.

— Acum du-te acasă, îi spuse sfântul, dar să nu încerci să te uiţi în saci până nu ajungi!

Omul îi dădu ascultare şi îşi mână animalele către casă. La început lamele merseră lesne, dar mai apoi povara începu să atârne tot mai greu, de parc-ar fi fost plumb. Tot aşa păţi şi omul: mai întâi, când se opreau să poposească, descârca şi încărca sacii cu uşurinţă, de parcă nu era nimic în ei. Dar nu trecu mult şi simţi că încărcătura atârna tot mai greu şi numai cu mare opinteală, ajutat de cei trei fii ai lui şi de Miguel Wayapa, fu în stare să urce sacii pe animale. Bietele lame nu mai îndurau povara: li se încovoiau spinările mai-mai să atingă pământul. Anevoie, opintindu-se toţi, oameni şi animale, izbutiră să ajungă în sat.

Cum intrară în ograda lor, dădură jos sacii, îi dezlegară şi văzură că cioburile de lut se prefacuseră în monezi de argint. Atunci omul mătură cu grijă într-un ungher din casă şi deşertă acolo toţi sacii, de făcu o grămadă mare de arginţi. Când intră nevastă-sa în odaie, nu mai putut de bucurie: prinse a stropi monezile cu miresme şi, în culmea fericirii, nu mai contenea să-şi laude bărbatul şi feciorii.

Rămăsese mai puţin de un an până la sărbătoarea cu pricina. Omul şi ai lui se pregătiră cu tot dinadinsul: îşi făcură toţi straie noi, căci voiau să se îmbrace cu ce era mai mândru.

Timpul zbură şi sosi curând ziua cea mare. Omul făcu pe crainicul cu atâta strălucire şi pompă cum nu se mai văzuse nicicând, împărţind daruri bogate, cum nu se pomenise din moşi strămoşi. Deşi cheltuise o groază de bani cu sărbătoarea strălucită, tot îi mai rămaseră mii şi mii de arginţi. Şi aşa ajunse el cel mai bogat şi puternic om din sat.

După ce trecuseră zilele de sărbătoare, se duse adesea să-l vadă pe Miguel Wayapa. Nevasta acestuia îl proslăvea pe omul care-i salvase bărbatul de la pedeapsă şi pieire şi-l adusese teafăr înapoi în sat. Wayapa se făcuse în vremea asta cu totul alt om, bun şi curat la suflet. De cum venise acasă, îi zise nevestei:

— Pentru greşelile săvârşite am pătimit chinurile iadului!

îşi mărturisi toate păcatele şi se căi amarnic. Apoi îi mai spuse nevestei:

— Fiindcă s-a întâmplat minunea şi m-am întors teafăr, să dăm din averea noastră orfanilor şi sărmanilor!

Femeia îl ascultă cu dragă inimă şi făcură numai bine celor din jur, tară încetare. îi milostiviră cu dărnicie nu numai pe orfani şi pe cei bolnavi, ci pe toţi cei năpăstuiţi care nu aveau nimic din cele de trebuinţă.

Iar Miguel Wayapa nu mai bău şi nu mai mâncă pe îndestulate, ca înainte. Trăiră, el şi nevasta, în cumpătare.

Se povesteşte că lucrurile s-au întâmplat întocmai aşa, cu multă, tare multă vreme în urmă.

Uriaşul şi Juan Pirul

poveste dominicană

A fost odată un uriaş care băgase groaza în toţi oamenii, împăratul de pe meleagurile acelea dădu de ştire că i-o va da pe fiică-sa de nevastă celui care va omorî uriaşul, şi îi va aduce drept dovadă capul acestuia. Prinţesa era de o frumuseţe răpitoare, cum nu se mai pomenise.

Nu departe, la marginea unei păduri, trăia un ţăran sărman, căruia i se zicea Periquillo, împreună cu feciorul lui, pe nume Juan Piruli. într-o zi, flăcăul îi spuse tatălui său:

— Tătucă, mă duc la împărat să-i făgăduiesc capul uriaşului, spaima tuturor, fiindcă celui care o să-l omoare i se cuvine mâna prinţesei. Eu o să fiu acela care o să izbutesc!

— Nenorocitule! strigă bietul ţăran. Nu ştii oare că toţi cei ce se apropie de coliba uriaşului sunt sugrumaţi într-o clipă? Se povesteşte că uriaşul ţine acolo, sub farmece, mai multe prinţese, pe care le păzeşte cu străşnicie...

Dar flăcăul se pregăti de drum. Părintele n-avu încotro şi îi dădu binecuvântarea cu inima grea, căci socotea că n-o să mai apuce să-l vadă înapoi pe feciorul lui cel trufaş, care se încumeta să facă ceea ce n-a izbutit nimeni.

Juan Piruli avea trei câini, pe care i-i dăruise o zână. Câinii aceştia erau fermecaţi; erau de fapt trei îngeri din cer. Când fu gata de plecare, zise:

— Tătucă, atunci când vei vedea că pe lanţul câinilor mei se ivesc picături de sânge, să le dai iute drumul, că de nu faci precum îţi spun, o să-mi aflu pierzania!

— Aşa o să fac, fiule! Mergi cu bine!

Pe drum, flăcăul întâlni un pitic care-i spuse:

— Dacă te înfăţişezi la împărat tară să ai un talisman, n-o să ai sorţi de izbândă. Uite, ia pana asta, şi, când ajungi la palat, făgăduieşte-i împăratului că o să-i aduci capul uriaşului, punându-ţi-1 pe al tău chezăşie. Du-te apoi la coliba uriaşului, dar înainte de a ajunge, ia pana în mână şi spune vorbele astea:" Pană în multe culori, fa să-mi apară în faţă Zânei Luminii!'"

Flăcăul îi urmă povaţa. Se duse la palat şi, după ce-l ascultă, împăratul îi făgădui:

— îndată ce-mi aduci capul uriaşului, prinţesa e a ta! Juan Piruli se duse atunci spre coliba uriaşului şi, scoţând pana fermecată, ceru să i se înfăţişeze Zâna Luminii. Se ivi pe dată o fată frumoasă, într-o caleaşca mândră, bătută în mărgăritare şi pietre scumpe, la care era înhămată o lăcustă uriaşă. Zâna îl povăţui:

— Ca să-i vii de hac uriaşului, ai nevoie de câinii tăi! Atunci, câinii începură să se smucească din lanţ şi, la zgomotul făcut, veni în grabă bietul părinte. Zărind picăturile de sânge despre care îi vorbise fiul său, dădu drumul câinilor, ce fugiră ca vântul în ajutorul stăpânului lor. Când ajunseră, se năpustiră ca nişte lei flămânzi asupra uriaşului şi-l trântiră la pământ. Flăcăul îşi scoase iute paloşul şi-i reteză capul. Farmecul se desfăcu îndată şi câinii prinseră a vorbi cu glas de om.

— Eu sunt nevinovăţia! grăi primul.

— Eu sunt lumina! zise al doilea.

— Eu sunt nădejdea! spuse ultimul.

Apoi pieriră toţi trei, iar zâna cea bună se făcu şi ea nevăzută.

Juan Piruli dădu fuga la palat, îi arătă împăratului capul uriaşului, şi tot poporul izbucni în strigăte de bucurie, numindu-l „salvatorul împărăţiei". împăratul îşi ţinu făgăduiala şi i-o dădu pe prinţesă de nevastă. Făcură nuntă mare şi trăiră ani mulţi şi fericiţi.

Şi cu duminica, şapte![317]

poveste costaricană

Trăiau odată doi vecini, unul bogat şi altul sărac. Cel bogat era atât de zgârcit, că nu voia să mănânce nul sărat să nu prăpădească sarea. Cumătrul cel sărman se ducea în fiecare săptămână, vinerea, la pădure, să taie lemne, pe care le vindea apoi la oraş.

într-o vineri, se rătăci prin pădure şi-l apucă noaptea fără să fi putut găsi drumul către casă. Merse el ce merse, până ce obosi şi se hotărî să se caţere într-un copac, să-şi petreacă acolo noaptea, îşi legă măgarul care-l ajuta la treabă de un copac, iar el se urcă printre ramuri sus de tot, aproape de vârf. Nu trecu mult şi, uitindu-se înjur, zări în depărtare o luminiţă. Se dădu iute jos şi se îndreptă într-acolo. Drumul se dovedi lung şi, când i se părea că s-a rătăcit, se urca în spaniolă din America, expresia : salir con un domingo siete = „cu duminica – şapte", se foloseşte cu sensul de : "a spune ceva nepotrivit, care nu se cuvine". Povestea de faţă explică originea acestei expresii, foarte veche în limbăntr-un copac să vadă luminiţa.

într-un târziu se apropie de locul cu pricina: auzind muzică, hohote de râs şi cântece vesele îşi dădu seama că era o petrecere mare îşi legă la loc ferit animalul şi se apropie, tiptil.

Cheful era în toi, într-o încăpere mare, în mijlocul casei. Omul se apropie în vârful picioarelor şi se ascunse după uşă. De acolo, printr-o crăpătură, iscodi ce se petrece înăuntru. Văzu o gloată de vrăjitoare, care de care mai lăiaţă şi mai slută, ca muma pădurii. Toate se învârteau în joc, sărind ca maimuţele şi cântau, strigând într-una doar cuvintele astea:

„Luni şi marţi şi miercuri, trei".

Se scurseră câteva ceasuri, dar vrăjitoarele nici gând să obosească; o ţineau într-una, strigând fără încetare:

„Luni şi marţi şi miercuri, trei".

Omul se satură până în gât să tot audă aceleaşi cuvinte; deodată, tară voia lui, îi scăpă de pe buze:

„Joi, vineri şi sâmbătă, şase".

Strigătele şi jocul încetară ca prin farmec.

— Cine a cântat? întrebară, nedumerite, vrăjitoarele.

— Cine ne-a întregit aşa de potrivit cântecul? strigară bucuroase.

— Ce cuvinte minunate! Cine le-a scornit, merită o răsplată pe cinste!

Se puseră toate pe căutat şi, în cele din urmă, dădură peste bietul om, care tremura de frică, pitit după uşă. Vrăjitoarele nu mai ştiau ce să-i facă de bucurie; unele îl ridicară pe sus, altele se repeziră să-l îmbrăţişeze, altele să-l sărute.

Când se potoliră, îi aduseră din odaia unde îşi ţineau comorile pungi pline de galbeni şi i le dăruiră, drept răsplată că a potrivit cuvintele pentru cântecul lor.

Omul îşi luă măgarul, încarcă. Aurul în desagi şi o porni pe cărarea pe care i-o arătaseră vrăjitoarele, ca să iasă din pădure. Pe când se depărta, auzea strigătele lor bezmetice:

„Luni şi marţi şi miercuri, trei, joi, vineri şi sâmbătă, şase".

Ajunse lesne la el acasă, unde nevasta şi copiii îl aşteptau cu mare îngrijorare, crezând că i s-a

---

317 în spaniolă din America, expresia : salir con un domingo siete = „cu duminica – şapte", se foloseşte cu sensul de : "a spune ceva nepotrivit, care nu se cuvine". Povestea de faţă explică originea acestei expresii, foarte veche în limbă

întâmplat ceva rău.

Le povesti de-a fir-a-păr ce păţise, apoi o trimise pe nevastă să se ducă până la vecinul cel bogat, să-i ceară cu împrumut o baniţă, ca să poată măsura aurul.

Femeia dădu fuga şi, găsind-o singură acasă pe nevasta vecinului, îi zise:

— Cumătră, fii bună şi împrumută-mi baniţa! Trebuie să măsor nişte fasole pe care mi-a culeso bărbatul.

Dar nevasta bogatului o întrebă, după ce stătu o clipă pe gânduri:

— Ce tot vorbeşti, vecină, cum s-o culeagă, că doar bărbatul tău n-a semănat nimic? Doar ştim prea bine că n-aveţi niciun petic de pământ, în afară de bucăţica de ogradă din jurul colibei voastre!

Şi, pe ascuns, unse fundul baniţei, ca să poată afla ce aveau să măsoare vecinii cei săraci. Iar mai târziu, când îşi căpătă înapoi baniţa, se duse iute la bărbatul ei şi-i zise:

— Vecinii au măsurat cu baniţa o groază de galbeni! într-adevăr, pe fundul baniţei rămăseseră lipite câteva monede. Cumătră cea bogată era cumplit de cărpănoasă şi invidioasă; nu putea suferi să vadă că altora le merge bine. Furioasă, începu să-şi bombăne bărbatul, zicându-i:

— Ia ascultă, spui mereu că vecinul e sărac lipit pământului, că n-are cu ce se îmbrăca, nici pe ce pune capul să doarmă! Păi nici vorbă de aşa ceva, habar n-ai cât de tare te înşeli!

Şi îi arătă baniţa, povestindu-i cum i-a cerut-o vecina. îl bombăni atâta că, până la urmă, izbuti să-şi trimită bărbatul la cumătrul cel sărac.

— Hei, vecine! îi spuse când îl văzu. Ce prefăcut mai eşti! Deci aşa, masori galbeni cu baniţa!

Cum săracul era om dintr-o bucată, căruia nu-i stătea în obicei să mintă, îi povesti păţania, fără ifose.

Cumătrul cel bogat se întoarse acasă în mare zor, ros de invidie. Cum află, nevastă-sa îl îmboldi să se ducă şi el la pădure, după lemne.

— De ce să nu încerci şi tu, poate ţi se întâmplă şi ţie la fel! îi zise ea.

în ziua de vineri, devreme de tot, bogătaşul o pomi la drum cu cinci măgari, şi toată ziulica doborî copaci. Când se întunecă, se afundă în pădure şi se rătăci. Urcă într-un copac, zări luminiţa, se dădu jos şi se îndreptă într-acolo. Ajunse cu greu la casa vrăjitoarelor, care chefuiau de mama focului, ca în fiecare vineri. Omul se ascunse după uşă, aşa cum îi povestise cumătrul. Petrecerea era în toi, iar vrăjitoarele nu se opreau din cântat, strigând de zor:

„Luni şi marţi şi miercuri, trei, joi, vineri şi sâmbătă, şase".

Atunci, pe om îl luă gura pe dinainte şi cântă şi el aşa:

„şi cu duminica, şapte..."

Maică, măiculiţă, ce zarvă se iscă la cuvintele astea! Vrăjitoarele, înnebunite de furie, se năpustiră prin toate ungherele, zbierând care mai de care:

— Cine e netrebnicul care ne-a stricat frumuseţe de cântec?

— Cine-i neruşinatul care a zis:

„şi cu duminica, şapte"?

îşi arătau colţii, ca nişte câini gata să muşte. Nu trecu mult şi dădură de nenorocitul ascuns după uşă. îl scoaseră de acolo, cu lovituri zdravene.

— Ai să vezi tu ce ai să păţeşti, netrebnicule! strigă una din ele.

Şi se repeziră toate de-l bătură măr. Apoi îl scoaseră în brânci afară, deteră jos legăturile de lemne de pe măgari şi îi goniră în adâncul pădurii.

Bogătaşul rătăci toată noaptea şi abia când se crăpă de ziuă izbuti să ajungă acasă, zdrobit de bătaie, fără lemne şi fără măgari. Căzu bolnav la pat, iar nevastă-sa fu mai-mai să crape de ciudă şi supărare.

Piticul

poveste chiliană

Trăia odată un om putred de bogat, care luă de suflet un copil, şi-l crescu până se făcu mare. Când împlini flăcăul cincisprezece sau şaisprezece ani, prietenii lui începură să-l întrebe:

— Cum de tu n-ai bani, când stăpânul care te-a crescut e atât de bogat?

— Fiindcă nu-mi dă, răspundea el.

— Atunci înseamnă că trudeşti pe degeaba!

— Aşa-i că niciodată nu mi-a spus cât o să mă plătească!

— Nu fii prost, îi. Spuseră băieţii. De ce mai stai la el, dacă nu te plăteşte?

Şi atâta îi tot spuseră să nu mai muncească, încât într-o zi flăcăul se înfăţişă stăpânului şi-i zise:

— Vreau să-mi primesc plata pentru toată vremea cât am lucrat, că o pornesc în lume, să-mi caut norocul.

— Cum să pleci, băiete? se miră stăpânul.

— Vreau să plec tară zăbavă, şi am nevoie de bani. Vrând-nevrând, stăpânul bägă mâna în buzunar şi-i dădu trei scuzi de aur, drept plată pentru cei doisprezece ani cât a lucrat la el. Flăcăul sări în sus de bucurie, închipuindu-şi că-i bogat nevoie mare, fiindcă el n-avea habar ce înseamnă să ai mulţi bani. O pomi îndată la dram, să cutreiere lumea.

După ce bătu el cale lungă, îl răzbi foamea, că nu se îndurase să-şi prăpădească banii pe mâncare. Se simţea nespus de fericit. Deodată, îi apăru în faţă un pitic, care-l întrebă, voind să-l încerce dacă-i bun la inimă:

— încotro ai pornit-o, băiete?

— Să cutreier, lumea, fiindcă acum am bani.

— Măi. Să fie! Ferice de tine că eşti bogat! Eu am o grămadă de copii pe care trebuie să-i hrănesc, şi sunt omul cel mai sărman de pe lume.

Atunci flăcăul bägă mâna în traistă, scoase cei trei scuzi şi îi întinse piticului. Piticul îşi dădu îndată seama că erau singurii lui bănuţi şi, ca să-l răsplătească, îl întrebă:

— Ce ţi-ai dori cel mai mult să ai?

Iar flăcăul îi răspunse:

— Ce mi-am dorit cel mai mult, de când mă ştiu pe lume, e o scripcă mai bună ca a stăpânului, care să-i facă pe toţi ce o aud să joace, cât oi vrea eu. Şi-mi mai doresc o flintă care, când ochesc pe cineva, chiar de-o fi să nu-l nimeresc, să-l răpună ea singură.

Piticul, care era vrăjitor, îi îndeplini dorinţele.

— Şi ce mai doreşti altceva?

— Păi, nimic.

— Bine, băiete. Dar de mâncare ce-ai să te faci? Şi îi dădu o nuieluşă fermecată, zicându-i:

— Când vei vrea să mănânci ceva, n-ai decât să-i ceri nuieluşei, care pe dată o să facă să se ivească tot ce pofteşti.

Dacă băiatul era fericit înainte de a se întâlni cu piticul, acum era în al nouălea cer. începu să cânte în gura mare, pe drum. Ajunse la marginea unui sat, unde se întindea o livadă de peri. într- unui din pomi zări o ciocârlie de munte. Se nimeri să treacă pe acolo un soldat, care-i spuse:

— Hei, vânătorule, de ce nu dobori ciocârlia?

Flăcăul duse flinta la ochi, şi nimeri fără greş. Soldatul dădu fuga şi ridică de jos pasărea căzută. Atunci băiatul scoase scripca şi se puse pe cântat, iar soldatul, fără voia lui, prinse a juca. Jucă el îndelung, până nu mai putu, şi-l rugă să nu mai cânte, dar flăcăul nu se opri. Neavând încotro, soldatul scoase nişte bani din buzunar, tot câştigul lui, şi jucând într-una îi dădu flăcăului, ca să înceteze cu cântatul. Băiatul luă banii şi se opri. Mâniat la culme, soldatul se întoarse în sat, să-l pârască cum că i-a furat banii. Se duse la poliţie, spunând că un băiat cu o scripcă şi o flintă l-a jefuit de tot câştigul lui. Un poliţai pomi îndată să-l prindă pe făptaş.

Nu trecu mult, şi poliţaiul puse mâna pe băiat, care mergea fără griji, bucuros că avea bani în traistă. Pe vremea aceea vinovaţii nu erau întemniţaţi, ci spânzuraţi de grabă. Hotărâră dar să-l ducă pe flăcău la spânzurătoare, şi să-l pună să-i dea banii înapoi soldatului. îşi lăsă el flinta şi scripca într-un colţ, se duse la căpetenia poliţailor care pregăteau spânzurătoarea şi-i zise:

— Vreau să-mi împliniţi o dorinţă.

— Spune ce vrei, şi aşa o să facem, că dorinţa cea de pe urmă trebuie oricum împlinită îi răspunse căpetenia.

— Vreau ca, mai înainte de a mă despărţi de lumea asta, să-mi daţi scripca, să cânt niţel.

Auzind vorbele astea, soldatul păgubaş, care se afla şi el acolo, începu să strige:

— Nu-i daţi scripca, pentru nimic în lume!

— Ba ultima dorinţă trebuie să i-o împlinim! zise căpetenia.

Şi dădu poruncă să i se dea flăcăului scripca. Atunci păgubaşul, înspăimântat, le ceru să-l lege zdravăn de un pom. Dar când băiatul se puse pe cântat, se prinseră în joc toţi soldaţii, chiar şi cei din cazarmă, că se auzea până acolo scripca. Iar păgubaşul, legat de pom, săltă atâta, că până la Urină îl zmulse cu rădăcini cu tot. Flăcăul nu lăsă scripca din mână două ceasuri încheiate, până când toţi cei de faţă căzură frânţi de oboseală, fără să mai poată face nicio mişcare. Atunci el se opri şi, luându-şi flinta şi scripca, o porni liniştit la dram, fără să-l mai urmărească nimeni.

Palatul la care te duci şi nu te mai întorci

poveste ecuadoriană

Trăiau odată trei surori orfane şi tare sărmane. într-o noapte, stăteau ele de vorbă şi povesteau cu cine le-ar plăcea să se mărite. Una din ele spuse: „Eu m-aş mărita cu brutarul, ca să mănânc bunătatea de pâine pe care o face!" Alta zise şi ea: „Din aceeaşi pricină, eu l-aş lua de bărbat pe bucătarul împăratului, care face bucate atât de gustoase!" La rândul ei, mezina spuse:" Eu m-aş mărita cu împăratul, ca să cârmuiesc şi eu, şi atunci v-aş ajuta şi pe voi".

Vorbele fetelor ajunseră la urechile împăratului care, chiar a doua zi, trimise nişte supuşi ai lui să le aducă la palat pe cele trei surori. Oamenii împăratului sosiră la ele acasă dar fetele nu voiau să vină la palat, se fereau, ruşinoase, spunând într-una „noi n-am făcut nimic rău".

Atunci unul din oameni le zise:

— Voia împăratului e poruncă, nu-i chip să nu i-o împlinim!

Şi le luară cu ei la palat. împăratul le întrebă despre ce şi-au vorbit între ele cu o scară mai înainte, dar fetele răspunseră că nu-şi aduceau aminte.

— Care din voi a spus că vrea să se mărite cu brutarul? întrebă împăratul.

Sfioasă, una din fete răspunse că ea. La fel spuse şi cealaltă, care voia să-l ia de bărbat pe bucătar. Iar când veni rândul mezinei, aflară că ea voia să se mărite chiar cu împăratul.

— Cuvântul împăratului e lege! spuse el atunci, şi porunci să fie orânduite nunţile.

Trimise grabnic după brutar şi bucătar, şi în scurtă vreme făcură nunţile cum se cuvine.

Cu trecerea anilor, se iviră pe lume copiii, şi ai surorilor, şi ai împărătesei. Cum surorile mai mari o pizmuiau pe mezină, când născu ea primul copil, veniră să o îngrijească, dar din răutate îi schimbară pruncul cu un căţel. Pe copilaş îl aruncară în apa unui râu lângă care locuiau nişte bătrâni singurei, ce nu aveau copii.

într-o zi, moşul se duse la râu după apă şi zări plutind o legătură. O luă şi, când dădu s-o desfacă, văzu că înăuntru era un prunc frumos, ca rupt din soare. îl duse iute acasă şi, împreună cu nevastă- sa, crescură bucuros copilul găsit.

Nu trecură mulţi ani, şi împărăteasa născu a doua oară. Surorile cele haine îi ascunseră şi de astă dată copilul, şi-i puseră în loc un purcel. Apoi aruncară pruncul în apă.

Când văzu împăratul ce i-a adus pe lume nevasta, se mânie cumplit şi-i zise că trebuie să fie o vrăjitoare, iar de s-o întâmpla să nască iar un pui de animal, o s-o ardă de vie sau o s-o arunce în temniţă.

După o vreme, împărăteasa aduse pe lume al treilea copil. De data asta era o fetiţă frumoasă, care avea în frunte o steluţă. Surorile cele haine schimbară ţar pruncuţ; pe care-l aruncară în apă, punând în loc un pui de animal ciudat, luat chiar de ele dintr-o vizuină, din pădure.

Se nimeri că moşul dădu şi peste al doilea copil, şi peste fetiţă. îi luă, ca şi pe primul, şi-i crescu pe toţi, cu dragă inimă.

în vremea asta împăratul fu nevoit să-şi ţină cuvântul, şi o aruncă în temniţă pe împărăteasă, ca să n-o

ardă de vie.

Cei trei copii de împărat crescură şi se făcură măricei. într-o zi, pe când împăratul se afla la vânătoare pe câmpie, îi ieşiră în cale cei trei frăţiori. împăratul simţi îndată nesfârşită dragoste pentru aceşti copii.

— Hai să ne împrietenim şi să mergem împreună la vânătoare! le zise el. îmi sunteţi tare dragi, să veniţi negreşit la palat să mă vedeţi!

Şi îi pofti pentru câteva zile la palat, îi ospăta şi le dădu haine bune, că erau sărmani, bieţii de ei. în semn de recunoştinţă, cei trei fraţi îl poftiră pe împărat să le vadă grădina, să-şi aleagă de acolo nişte flori. împăratul se duse la ei acasă, iar când trebuia să se întoarcă la palat, cu greu se îndură să se despartă de copii, fiindcă, pe zi ce trecea, îi îndrăgea tot mai mult, din adâncul sufletului. îi chema să vină să stea cu el Ia palat, dar pe ei nu-i lăsa inima să-i părăsească pe bătrâni. Când să-şi ia rămas bun, una din slujnicele împăratului spuse:

— E frumoasă grădina voastră, dar îi lipsesc trei lucruri: copacul care cântă, apa aurită şi pasărea care grăieşte.

Copiii, nerăbdători, o întrebară unde se aflau aceste trei lucruri, iar ea le răspunse:

— în ţara îndepărtată, unde te duci şi nu te mai întorci.

Copiii se pregătiră îndată de drum, fără să asculte de sfaturile slujnicei, care le spunea câte greutăţi aveau de biruit în cale: cel ce ajungea acolo nu mai venea înapoi în veci, ci rămânea vrăjit în ţara îndepărtată unde te duci şi nu te mai întorci..

Dar nimic nu putu să-i oprească pe fraţi. Cel mai mare o porni primul, şi înainte de plecare, le lăsă fraţilor o garoafă, ca să fie semn pentru ei: de rămâne proaspătă, înseamnă că el e în viaţă, iar de se ofileşte, să ştie atunci că el e în primejdie de moarte.

După ce plecă, fraţii şi bătrâneii nu-şi luau ochii de la garoafă.

Pe drum, băiatul se întâlni cu un sihastru, care-l povăţui să nu se ducă în ţara vrăjită, fiindcă mii de oameni au pornit într-acolo şi nu s-au mai întors niciodată. Dar băiatul ţinea morţiş să ajungă.
Atunci sihastrul îi dădu o minge fermecată, spunându-i s-o arunce cât mai departe, dar să nu cumva să se uite în urmă, cu niciun preţ, chiar de l-ar striga cineva. Băiatul luă mingea, o aruncă în zare, dar se întoarse să vadă cine-l strigă. Şi pe dată căzu în puterea farmecelor, prefacându-se în stană de piatră.

Văzând că floarea s-a ofilit, cel de-al doilea băiat se piagati s-o pornească la drum, în căutarea fratelui. înainte de plecare, lăsă acasă o secure. Le spuse bătrâneilor că, de-or vedea luciul securii întunecat, e semn că el a murit.

în drum, se întâlni şi el cu sihastrul, care-l povăţui să nu se ducă. Dar băiatul socoti că el o să se întoarcă teafăr, şi plecă mai departe. Păţi şi el întocmai ca frate-său: se prefăcu în stană de piatră. Bieţii bătrâni, care se uitau mereu la secure, văzând că nu mai luceşte, îşi ziseră că băiatul a murit.

Fu rândul fetei s-o pornească în căutarea fraţilor. Lăsă acasă un inel, şi le spuse bătrânilor că, atâta vreme cât o să strălucească, ea se află în viaţă, iar de s-o întuneca, e semn că a murit. Se pregăti de drum, luându-şi cu ea un ghem, ace, o foarfecă şi uh pieptene. Ajunse şi ea la sihastru, care o povăţui, zicându-i:

— Nu pleca mai departe, fetiţo! N-ai sa te mai întorci niciodată. Mai bine rămâi aici, să mă ajuţi pe mine!

Dar fata nu-l ascultă, îi spuse că trebuie să-şi găsească fraţii, să-i aducă acasă. Cum însă era bună la suflet şi gata să ajute pe oricine, ea îl îngriji, îi cusu hainele rupte, îi tăie părul şi-i făcu de mâncare.

Atunci sihastrul îi spuse:

— Domnul să te păzească, fata mea! Să te fereşti, că la poalele copacul ui. Fermecat în căutarea căruia ai pornit stă de pază un leu!

îl dădu şi ei o minge fermecată, şi ea îi ascultă întocmai povaţa. Aruncă mingea departe, dar, ca să nu fie nevoită să se întoarcă, îşi astupă urechile şi-şi acoperi steaua din frunte. Şi aşa, fără să mai audă şi fără să mai vadă, se ţinu după minge, căci odată cu ea aruncase şi ghemul luat de acasă.

Merse ea cale lungă şi, în sfârşit, ajunse la locul cu pricina. Mare i-a fost mirarea când dădu îndată de copacul care cihta, de apa aurită şi de pasărea cu grai de om. La poalele copacului se afla leul care-l păzea. Fata se feri de el şi, pe ascuns, rupse câteva ramuri din copac, luă din apa aurită şi prinse pasărea care

vorbea. Cu o rămurică înmuiată în apa fermecată, începu să stropească în jur, şi pietrele se prefăcură în oameni. Cu sufletul la gură, fata aşteptă să se ivească şi fraţii ei. într-adevăr, nu trecu mult şi apăru intri unul, mai apoi celălalt. Se îmbrăţişară fericiţi şi o porniră către casă.

Ajunseră cei trei fraţi la căsuţa unde au crescut, şi pe dată se răspândi prin toată împărăţia vestea sosirii lor. Când ajunse la urechile împăratului, se grăbi să vină la ei. Văzu minunăţiile pe care le adusese fata şi îi pofti pe toţi trei la palat, la un ospăţ. Fata îi aduse în dar pasărea cu grai de om, o tămurică din copacul cântător şi, într-un vas, puţină apă aurită.

Când ospăţul era pe sfârşite, pasărea se opri lângă împărat şi îi spuse:

— Uită-te bine la cei doi băieţi şi la fata cu stea în frunte: sunt copiii tăi!

— Cum e cu putinţă aşa ceva? întreba împăratul, uimit.

— Când a venit pe lume primul născut, ticăloasele de cumnate, haine la suflet, ţi-au arătat în locul lui un căţel. Pe al doilea băiat l-au schimbat cu un purcel. Iar când s-a născut fata, s-au dus tocmai la pădure şi au adus un pui de animal ciudat.

împăratului nu-i veni să-şi creadă auzului. Atunci pasărea grăi mai departe:

— Totul e aşa precum îţi spun: ei sunt copiii tăi. Porunceşte fără zăbavă s-o scoată pe împărăteasă din temniţă, iar pe ticăloasele astea arde-le de vii, ori leagă-le de cozile a doi tauri, să le sfârtece!

Când află de ticăloşia săvârşită, poporul ceru să fie sfârtecate în bucăţi. împăratul porunci apoi să fie scoasă din temniţă mama copiilor lui şi, de atunci încolo, trăiră cu toţii fericiţi. Iar celor doi bătrânei, care-i crescură pe copii, le dădură o casă frumoasă, cu tot ce le făcea trebuinţă.

Prinţul care s-a rătăcit în pădure

poveste chiliana

A fost odată un împărat care avea trei feciori. într-o zi, se gândiră feciorii să plece la vânătoare, în pădure. Unul o luă pe o cărare, al doilea, pe alta, iar mezinul se afundă în pădure apucând pe o a treia. Când se însera şi sosi ceasul întoarcerii, cei doi fraţi mai mari se înapoiară fiecare pe cărarea lui şi ieşiră din pădure, dar cel mic nu se ivi. îl aşteptară ei o vreme, apoi îşi ziseră:

— Se vede c-o fi luat-o înainte!

Mezinul merse ce merse în inima pădurii, până ce nu mai recunoscu locurile şi se pierdu. Se lăsă noaptea. A doua zi, o porni iar prin pădure, şi rătăci multă vreme, aproape mort de foame. Când se înnopta iac, zări printre copaci o luminiţă, şi dădu să se apropie de ea. Dar cu cât mergea mai mult, cu atât luminiţa se îndepărta, până ce se iviră zorile, şi-l găsiră pe băiat umblând tot într-acolo. Cam pe la amiază, zări în depărtare un palat. Când ajunse la el, ceru găzduire şi mâncare.

Palatul era al unui împărat care avea o singură fată, dar atât de haină, cum n-avea seamăn pe lume. Băiatul îl rugă pe împărat să-i dea ceva de lucru, şi acesta îl luă ca grădinar. în fiecare zi, grădinarul trebuia să ducă împăratului un buchet din cele mai frumoase flori. începu flăcăul să îngrijească florile cu atâta drag, că pe zi ce trecea grădina se făcea tot mai mândră. Şi în fiecare zi îi ducea împăratului un buchet din florile cele mai frumoase. Fata cea haină îl pizmuia pentru flori, şi- şi tot zicea: „De ce să nu-mi aducă şi mie un buchet minunat?"

Dar cum împăratul nu-i dăduse astfel de poruncă, grădinarul nu-i ducea fetei nimic.

Chibzui fata cum să-l piardă şi, într-o zi, îl învinui în faţa împăratului că s-ar fi lăudat că e în stare să-i aducă înapoi iapa în trei culori, cu clopoţeii de aur, care se pierduse în satul piraţilor, împăratul îl chemă grabnic pe grădinar şi-l întrebă dacă era adevărat că a spus aşa ceva. Flăcăul îi răspunse că nu, că el niciodată nu s-a lăudat astfel.

— Nu te cred, zise atunci împăratul, că doar fată mea nu mă poate înşela. Te-ai lăudat, şi trebuie negreşit să pleci chiar mâine să-mi aduci iapa!

Se duse băiatul în odaia lui, plângându-şi amarnic soarta, căci împăratul îl ameninţase că-i va tăia capul, de nu-i împlineşte porunca. Deodată, lângă el se ivi o bătrânică:

— De ce plângi, fiule? îl întrebă ea.

— Cum să nu plâng, bunicuţo, când mi-au poruncit să aduc iapa în trei culori, cu clopoţeii

de aur!

— Nu te necăji, băiete, că te învăţ eu ce să faci! Şi bătrâna îl povăţui astfel:

— Mai întâi şi-ntâi trebuie să fii puternic, de neînvins. Ia nuieluşa asta, care o să te apere de orice primejdie. Du-tc la împărat, spune-i că ai să-i împlineşti porunca, dar că mai înainte ai să-i aduci papagalul ghicitor al piraţilor. Şi să-i ceri să-ţi dea pâine şi vin, că papagalul e tare lacom, şi dacă îi dăi să mănânce şi să bea, n-o să strige când îl iei.

Flăcăul făcu întocmai cum îl povăţuise bătrâna. Vorbi cu împăratul, îi ceru pâine şi vin şi o porni după papagalul ghicitor.

îi apăru iar bătrâna şi-i mai zise:

— Cu nuieluşa fermecată ai să faci bucăţele colivia, care-i dintr-un oţel atât de tare, că nimeni n- o poate deschide. Tu să începi să vorbeşti binişor cu papagalul şi să-i dai pâine şi vin, ca să tacă. Ia-l cu tine şi fugi, dar grăbeşte-te să treci hotarul de lângă satul piraţilor că, odată dincolo, nimeni n-o să-ţi mai poată face vreun rău.

Flăcăul o ascultă în toate pe bătrână. Când se apropie de papagal, pasărea prinse a striga:

— Stăpâne, mă fură!

Dar băiatul scoase grabnic vinul şi i-l dădu zicând:

— Taci şi stai binişor, că-ţi dau pline şi vin!

Pasărea, lacomă, mâncă şi bău până ameţi. Tânărul lovi cu nuieluşa peste gratiile coliviei, care se deschise larg. Luă în mină papagalul şi-o rupse la fugă. Dar pasărea se trezi şi începu iar să strige:

— Stăpâne, mă fură! Mă iau şi mă duc departe!

Stârni atâta zarvă, că paznicii se deşteptară şi se luară după tânăr. Dar flăcăul tocmai trecuse hotarul, aşa că papagalului nu-i folosiră la nimic strigătele. Flăcăul ajunse cu pasărea la palat. Tare se mai bucură împăratul, când o văzu. Dar prinţesa crăpa de ciudă şi-i zise îndată să dea poruncă flăcăului s-o pornească după iapa în trei culori şi cu clopoţeii de aur:

— Acum să-mi aduci iapa! spuse împăratul.

Flăcăului îi apăru iar bătrâna, care-l povăţui astfel:

— Când iapa o să necheze, s-o ameninţi cu nuieluşa, şi o să se potolească.

O pomi flăcăul la dram, luând cu el nuieluşa fermecată. Merse ce merse şi ajunse, cam pe la miezul nopţii, în satul piraţilor. Se duse la grajd, şi iapa, simţindu-l, prinse a necheza. Dar o ameninţă cu nuieluşa şi se linişti. Apoi atinse poarta grajdului cu nuieluşa fermecată, şi pe dată poarta căzu la pământ. Intră, luă iapa de coamă, o încalecă şi-o îmboldi cu nuieluşa. Iapa o luă la fugă de parcă zbura, şi ajunseră curând la palat.

Se bucură mult împăratul, dar fata se înfurie şi mai tare. A doua zi, când flăcăul îşi începu treaba de grădinar şi-i culese împăratului un buchet din cele mai minunate flori, fata mai-mai să moară de necaz, fiindcă prinsese drag de flăcău, care era tare chipeş, dar el nici nu se uita la ea. Căzu pe gânduri cum să facă să-l strice cu împăratul.

într-o zi, i se năzări sări spună lui taică-său că grădinarul se lăudase că e în stare să omoare balaurul înfricoşător din pădure. Prinţesa gândea că de data asta flăcăul n-o să mai aibă cu niciun chip scăpare, căci balaurul înghiţea de la o poştă pe oricine îi ieşea în cale.

împăratul îl chemă să-l întrebe dacă era adevărat că se încumetă să omoare balaurul, care făcea atâta prăpăd. Flăcăul îi răspunse însă că nu se lăudase nicicând cu aşa ceva.

— Vrei să spui că fiica-mea minte? Asta nu-i cu putinţă, că doar e prinţesă! Să teducichiar mâine să omori balaurul!

Flăcăul se duse la el în odaie şi se porni pe plâns, spunându-şi: „De data asta nu mai scap cu viaţă!" Atunci se ivi lângă el bătrânica şi-l întrebă:

— Ce-ai păţit, fiule?

— Păi ce să păţesc, iaca, împăiatul mi-a dat poruncă să omor balaurul din pădure!

— Mare necaz a dat peste tine, fiule, că balaurul e tare primejdios, dar o să te ajut eu să-l birui. O să-ţi fie greu, dar până la urmă o să izbândeşti prin şiretenie.

Flăcăul nu prea înțelese bine cuvintele bătrânei.

— Iată ce să faci, grăi ea din nou: să ceri împăratului o căruță mare cu două perechi de boi, un butoi de vin dulce, un cazan cu tărâțe și niște sfoară groasă. Caută să ajungi în pădure cam pe la întâiul ceas de după-amiază, când balaurul doarme. Deșartă vinul în cazan. Amestecă-l cu tărâțele și lasă cazanul în căruță. Apoi dejugă boii și ascunde-te cu ei cât mai departe. Balaurul o să se trezească de mirosul vinului, o să mănânce terciul, o să se îmbete și n-o să-ți mai poată face niciun rău!

Flăcăul urmă întocmai povețele primite. Ajunse în pădure, cu căruța cu cele trebuincioase, pregăti terciul din vin și tărâțe, dejugă apoi boii și se ascunse cu ei departe.

Pe când dormea balaurul, șuierând așa de groaznic, că asurzea pe oricine s-ar fi aflat la o poștă împrejur, răzbi până la el mirosul vinului. Se trezi îndată și, ținându-se după miros, dădu peste căruță. Se puse pe mâncat și cât: ai clipi înfulecă totul. Căzu apoi, amețit, într-un somn adânc, de rămase nemișcat. Flăcăul se apropie și-l legă zdravăn cu sfoara, de căruță. Când fu gata, înjugă boii și porni, târându-l, spre palat. Dar balaurul se trezi și scoase un răcnet atât de cumplit, că se cutremură toată împărăția. Oamenii. îngroziți, fugeau care încotro din calea lor, căutând unde să se ascundă. N-ajunseră ei bine la palat, că balaurul începu să strige:

— Să mi se înfățișeze neîntârziat fata împăratului! Fata ieși la primul cai al palatului, iar balaurul întinse limba după ea și-o înghiți ca pe o muscă. împăratul, îngrozit, îi porunci flăcăului să plece cu fiara de acolo, s-o ducă înapoi în pădure, că n-o mai voia în ruptul capului. Flăcăul îl ascultă și duse înapoi balaurul, de unde îl luase. Atunci balaurul prinse iar grai:

— Dezleagă-mă, voinice și lasă-mă în pace că, de acum înainte, nimeni n-o să te facă să mai pătimești!

Flăcăul se gândi cu mare spaimă că împăratul o să pună să-l omoare. Dar nici vorbă de așa ceva, fiindcă împăratul își dăduse seama că pricina răului fusese numai fiică-sa.

Iar când flăcăul ajunse înapoi la palat, tremurând de frică, împăratul îi spuse:

— Am aflat ce-ai pătimit din vina fetei mele și vreau să rămâi la palat, că eu n-am alt urmaș!

Și flăcăul rămase acolo, și când împăratul muri, îi luă el locul la domnie.

Tăietorul de lemne și șopârla năzdrăvană

poveste dominicană

Trăia odată, într-un sătuc, un tăietor de lemne, care în fiecare zi se ducea la pădure, ca să-și poată hrăni familia.

într-o zi, pe când tăia un copac gros, dădu peste o șopârlă, care-i grăi cu glas de om:

— Tăietorule, fii bun și nu-mi strica, rogu-te, cuibul, că o să te răsplătesc de o să aveți cu ce trăi toată viața, tu și familia ta!

Și dându-i o așchie, îi mai zise:

— De câte ori o să vrei bani, iei doar așchia asta și să-i spui: „Așchie fermecată, cu puterea pe care o ai de la șopârlă, fă să mi se umple punga cu bani!"

E lesne de închipuit cât de mare i-a fost bucuria tăietorului de lemne. Plecă în fugă, dar nu se duse acasă, ci trecu pe la o cumătră căreia îi povesti ce s-a întâmplat și o rugă să-i țină așchia până se întoarce s-o ia. Femeia, care era lacomă de felul ei, făcu o așchie întocmai cu cea fermecată și i-o dădu tăietorului, când veni iar.

Cum ajunse omul acasă, își strânse toată familia, ca să vadă minunea, își căută punga cea mai mare și rosti cuvintele învățate. Dar mare îi fu uimirea când văzu că, după ce le spuse de mai multe ori, nu se întâmplă nimic. Orb de furie, își luă toporul pe umăr și se duse să doboare copacul unde își avea cuibul șopârlă. La primele lovituri, șopârlă ieși afară și, crezând că e alt tăietor, îi spuse întocmai aceleași cuvinte ca data trecută. Atunci omul îi zise că nu-i mai dădea crezare, că îl înșelase. Șopârlă îl rugă să vorbească mai lămurit, și el îi povesti de-a fir-a-păr ce pățise. Dându-și seama îndată cum se petrecuseră lucrurile de

adevărat, şopârla îi zise:

— Nu-ţi face griji! Ştiu eu ce s-a întâmplat şi o să-ţi dovedesc şi ţie cine-i de vină şi, cum îţi poţi lua aşchia fermecată înapoi.

Şi scoţând altă aşchie, îi mai zise:

— Du-te cu aşchia asta la femeia la care ai lăsat-o pe cea de ieri şi spune-i să ţi-o păstreze cu mare grijă, fiindcă e vrăjită. Dacă-i spui: „Aşchie fermecată, cu puterea pe care o ai de la şopârlă, fa să mă prefac pe dată în făptura cea mai mândră!", îţi împlineşte grabnic dorinţa.

Tăietorul de lemne, care era gala la orice ca să-şi recapete darul şi nu dădea niciodată înapoi când avea de dus la bun sfârşit o treabă, nu stătea mult pe gânduri. Se duse la cumătră şi făcu precum îl povăţuise şopârla: o rugă să-i ţină şi de data asta aşchia – şi îi povesti ce putere avea – până se întoarce s-o ia.

Cum femeia era urâtă foc, de ai fi zis că-i o broască, socoti că aşchia avea s-o facă mândră şi plină de farmec, îndată ce plecă tăietorul de lemne, o luă în mână şi spuse cuvintele cu pricina. Dar să vezi, minune! Aşchia se prefăcu într-un ciomag zdravăn şi sări la ea, arzându-i lovituri cu nemiluita. în culmea deznădejdii, prinse a striga, dar ciomagului nici că-i păsa de vaietele ei. N-o slăbi de fel. Ci îşi înteţi loviturile. Când se întoarse şi văzu tărăşenia, omul se încredinţa că şopârla îi spusese adevărul, îi ceru atunci înapoi cealaltă aşchie. Femeia, sub ploaia de lovituri, n-avu încotro şi i-o dădu.

într-un târziu, când ciomagul se potoli în sfârşit, nenorocita de ea era umflată ca o bute şi arăta mai hâdă şi mai grasă ca niciodată. Tăietorul de lemne cu ai lui n-au mai ştiut de atunci încolo ce-s lipsurile şi au trăit în belşug. Iar cumătră cea necinstită a rămas până azi cea mai slută făptură de prin partea locului.

împăratul Benjui

poveste ecuadoriană

Trăia odată un împărat căruia îi plăceau tare mult poveştile. în fiecare zi aducea la palat fete frumoase, şi le punea să-i spună o poveste. Le poruncea fără încetare supuşilor să-i aducă alte fete, să asculte mereu alte poveşti, zicând că vrea să-şi aleagă nevastă. Dar niciuna din fete nu stătu la palat mai mult de trei nopţi, căci atunci când sfârşeau de povestit, împăratul dădea poruncă să fie închise. Şi aşa, în temniţa palatului se mărea întruna ceata fetelor frumoase pe care împăratul nu le voia.

în împărăţia aceea trăiau şi trei surori atât de sărmane, că nimeni nu le lua în seamă. Când aflară ce se întâmpla la palat, hotărâră să meargă şi ele să povestească împăratului, doar-doar o lua pe una de nevastă. Se duse mai întâi cea mare, dar păţi ca şi celelalte: nimeri curând în temniţă. Cea de-a doua avu aceeaşi soartă. Atunci, sora cea mai mică îşi spuse, în sinea ei, că ea o să fie adevărata împărăteasă, fiindcă o să depene o poveste fără sfârşit.

Ajungând la palat, se înfăţişă împăratului, şi în prima noapte îşi începu povestea; se iviră zorile, şi fata, ostenită de atâta povestit, îl rugă pe împărat:

— înălţimea-ta, îngăduie-mi să mă odihnesc, iar mâine o să-ţi spun povestea mai departe!

Ea se oprise din poveste tocmai când venea partea cea mai frumoasă. Şi tot aşa se petrecură lucrurile şi în nopţile următoare. Când ajungea la ce era mai frumos de povestit, fata se oprea şi povestea rămânea fără sfârşit.

Trecură opt zile, la capătul cărora împăratul hotărî:

— Fata asta o să-mi fie nevastă de-adevărat, fiindcă-i singura care povesteşte cu iscusinţă!

Făcură nunta şi ea tot nu ajunse la sfârşitul poveştii, pe care împăratul murea de nerăbdare să-l audă. Se scurse multă vreme, ea povestind mereu, fără ea povestea să se termine. Când împărăteasa ştiu, că va aduce pe lume un copil, îi spuse că, în curând, o să se sfârşească şi povestea ei.

în vremea asta, ea fiind împărăteasă şi stăpână, dori să cunoască tot palatul, aşa cum se cuvenea, într-o zi dădu peste temniţa din pivniţele palatului, şi află acolo mii de fete, care de care mai frumoase. Ea vru îndată să ştie de ce erau întemniţate, căci prin împărăţie umbla zvonul că, după cele trei nopţi, fetele erau omorâte.

Cum se lăsa noaptea. împărăteasa depăna mai departe firul poveştii, spunându-i împăratului că, în curând,

avea să se apropie de sfârşit. îi mai spunea că povestea era tare tristă, şi că el trebuia să fie bun cu toţi supuşii lui. Să nu facă rău nimănui, ca toată lumea să-l iubească.

într-o noapte, ea grăi astfel:

— înălţimea-ta, ani ajuns la sfârşitul poveştii, dar nu ţi-l pot spune, fiindcă e trist!

împăratul, care îndrăgea peste măsură poveştile, o rugă, plin de nerăbdare, să-i depene povestea până la capăt. Atunci ea îi răspunse că se va supune, clacă o să-i împlinească şi el o dorinţă.

— Ce dorinţă vrei, să-ţi împlinesc, împărăteasa meii?

— Vreau să le dai drumul fetelor pe care le ţii ostatice în temniţă!

Când auzi, împăratul tresări speriat şi-i zise:

— Cum să fac una ca asta! De le dau drumul, tot poporul o să se mânie şi o să mă omoare. Nu-ţi pot împlini dorinţa!

— Atunci povestea rămâne fără sfârşit! îi spuse ea. Vrând cu tot dinadinsul să afle sfârşitul poveştii, împăratul îi ceru răgaz, să mai chibzuiască.

Trecu astfel o vreme, până când într-o zi împărăteasa îi spuse că ar vrea să-i povestească sfârşitul, fiindcă simte că o să se îmbolnăvească, iar când o să aducă pe lume copilul, o să moară, împăratul se înspăimântă şi o rugă:

— Nu-mi povesti încă sfârşitul, mai aşteaptă câteva zile, împărăteasa mea!

De la un timp, ea poruncise să se dea drumul fetelor din temniţă, dar pe rând, în fiecare noapte la câteva, ca să nu se bage de seamă; şi întorcându-se fetele pe la casele lor povesteau cum că fuseseră undeva departe, în vreo călătorie...

Sosi şi ziua în care împărăteasa nu mai putu să aştepte şi depănă sfârşitul poveştii, care era chiar adevărul ce avea să se petreacă: veni pe lume copilul, iar împăratul se trezi că fetele din temniţă se întoarseră la casele lor, fără ca el să fi păţit ceva.

Atunci înţelese el tâlcul poveştii şi, purtând în veci recunoştinţă înţeleptei lui împărătese, trăiră împreună ani mulţi fericiţi.

Şi aşa se sfârşeşte povestea împăratului Benjui.

De ce este marea sărată

poveste chiliană

Trăiau odată doi oameni, unul tare bogat, iar celălalt sărac lipit. Când nevasta săracului aduse pe lume un copil, omul se duse la cel bogat şi-i zise:

— Haide să-mi fii cumătru, să fii naş feciorului meu! Bogatul se învoi şi boteză copilul.

— Să vii în fiecare zi, cumetre, să-ţi dau de-ale gurii, îi spuse el.

Cum auzi vorbele astea, săracul lăsă baltă orice treabă şi începu să se ducă în fiecare zi la cumătrul cel bogat, să-i ceară de pomană. Copilul se făcu măricel, împlini doi ani, şi taică-său nu era zi să nu meargă la cumătru, după de-ale gurii. Până când, odată, bogatul se satură. De atâta pomană pe care o tot făcea cumătrului său, era gata-gata să sărăcească şi el.

într-o zi. Bogatul puse să i se taie o vacă. Tocmai atunci se ivi cumătrul, care-i zise:

— Ziua bună, cumetre!

— Bună să-ţi fie inima!

— Am venit să-mi dai ceva pomană!

— Bine, hai să-ţi dau!

Şi bogatul luă o ciozvârtă de la vaca tăiată, şi-i dădu o lovitură zdravănă cu ea în piept, de îl trânti la pământ, zicându-i supărat:

— Na! Ţine ciozvârtă asta şi du-te cu ea la starostele dracilor!

Cumătrul cel sărman se sculă de jos, îşi puse ciozvârtă pe umăr şi plecă, s-o ducă dracului. îi ieşi în cale un moşneag, care-l întrebă:

— încotro ai pornit, fătul meu?

— La Scaraoţchi, îi răspunse. M-am dus la cumătrul meu, să-i cer de pomană, şi el mi-a aruncat ciozvârtă asta, m-a lovit cu ea în piept de m-a doborât la pământ, apoi mi-a zis să mă duc cu ea la dracu.

— Du-te şi du-i-o, îi spuse atunci moşneagul, dar să nu intri în iad pe poarta cea mică. Intră pe poarta mare. Mai întâi bate în poartă; dracul o să-ţi deschidă şi tu să-i spui:" Ţi-am adus ciozvârtă asta de came". Dracul, foarte mulţumit, o să te întrebe: „Cât ceri pe ea?" Să nu primeşti bani, ci să-i ceri râşniţa cea veche pe care ai s-o vezi lângă poartă, că e fermecată şi îţi dă tot ce pofteşti.

Omul îi ascultă întocmai povaţa. Ajunse în iad, bătu la poarta cea mare, şi îi deschise chiar Scaraoţchi, care-l întrebă:

— Ce pofteşti?

— Ţi-am adus o ciozvârtă de came.

— Cât ceri pe ea?

— Nu vreau bani, vreau să-mi dai râşniţa asta veche de lângă poartă.

— Ei, asta nu ţi-o dau! zise Scaraoţchi. Mai am încă două mari, noi; îţi dau una din ele.

— Nu, îi spune omul, eu vreau numai râşniţa veche, şi nimic altceva.

Scaraoţchi nu avu încotro şi-i dădu râşniţa cea veche, zicându-i:

— Iată-ţi râşniţa pe care mi-ai cerut-o în schimbul cărnii: ia-o şi du-le!

— Dă-mi şi cele două chei de la ea!

Scaraoţchi îi dădu cheile, şi omul îşi luă râşniţa şi plecă. Ajungând acasă, o găsi pe nevastă-sa mai mult moartă decât vie de foame. Scoase iute râşniţa şi-i zise:

— Râşniţă fermecată, cu puterea pe care ţi-a dat-o dracul, la să-mi apară cele mai gustoase bucate şi cele mai alese băuturi!

Se iviră pe dată tot soiul de bucate şi băuturi minunate, de mâncară şi omul şi nevasta pe îndestulate. Apoi săracul învârti una din chei în râşniţă şi-i ceru bani, că nu mai avea de gând să trudească. Şi din râşniţă începu să curgă arginţi cu nemiluita. Omul îşi cumpără cu ei o casă mândră şi o moşie întinsă, cu mulţi argaţi.

Trecu o vreme, şi pe cumătrul cel bogat îl prinse mirarea.

— Oare de ce n-o mai fi venind cumătrul să-i dau de pomană? se întrebă el.

— Cum să mai vină, când l-ai lovit aşa tare cu ciozvârta aia de carne! zise nevastă-sa.

Atunci el îi porunci:

— Ia du-te şi adu-mi bucăţica de carne pe care n-am fost în stare s-o mâncăm şi resturile de pline care au mai rămas!

Şi plecă să i le ducă drept pomană cumătrului cel sărac, dar nu-i găsi cocioaba. Văzu nişte argaţi la lucru şi-i întrebă:

— Cine-i stăpânul care v-a tocmit?

— Boierul cutărică, şi îi spuseră numele cumătrului

— Cum, să fie aşa înstărit cumătrul meu?! se miră el.

— Boierul şade în casa ceea mare, cu tăbliţă verde la poartă, îi mai spuseră argaţii.

Omul se duse într-acolo şi se pomeni în faţa unei case mândre, ca un palat. Se apropie şi bătu la poartă. Ieşi să-i deschidă chiar cumătrul lui, care-l întrebă:

— Cum o mai duci, cumetre? Ce-s cu resturile astea? Bogatului nu-i venea să-şi creadă ochilor, şi-i zise, uluit:

— Dar cum de te-ai îmbogăţit aşa, cumetre?

— Păi totul mi se trage din ziua când m-ai lovit cu ciozvârta de came şi mi-ai zis să mă duc cu ea la dracul. Am fost la Scaraoţchi în persoană, şi el mi-a dăruit o râşniţă fermecată, care îmi dă tot ce-i cer.

— Vai, cumetre, vinde-mi mie râşniţa!

— Bine, să ţi-o vând. Poftește înăuntru.

îi arătă râşniţa, învârti cheia în ea şi-i ceru:

— Râşniţă fermecată, cu puterea pe care ţi-a dat-o dracul, dă-mi cele mai alese băuturi de pe lume!

Şi din râşniţă se iviră tot felul de băuturi, care de care mai minunate. Când se saturară, omul învârti cealaltă cheie, şi râşniţa se opri.

— Cu cât mi-o vinzi? întrebă bogatul.

— Păi ţi-o dăruiesc, cumetre! Ia-o şi mergi sănătos! Bogatul îi mulţumi, luă râşniţa şi se întoarse acasă cam pe două cărări, după atâta băutură. Cum ajunse, îi dădu afară în uliţă cu biciul pe toţi servitorii.

— Ce faci bărbate? îl întrebă mirată nevasta.

— Nu mai am nevoie de servitori, că am râşniţa asta fermecată.

învârti cheia în râşniţă şi-i ceru mâncare. Pe dată prinseră a se ivi o mulţime de bucate, ce nu se mai sfârşeau. Cum omul nu luase şi cheia care oprea râşniţa, nu trecu mult şi toată odaia se umplu de mâncare. Se mai umplu apoi şi altă încăpere, şi alta, de nu mai ştiau ce să se facă.

— Aici şi-a vârât dracul coada! spuse omul speriat. Apucă râşniţa, ieşi cu ea pe uliţă, împrăştiind înjur mâncare şi strigând cât îl ţinea gura către oamenii sărmani:

— Aduceţi-vă strâchinile, să vi le umplu cu mâncare! Lumea se îngrămădi înjur, minunându-se. Până la urmă, bogatul n-avu încotro: se duse cu râşniţa la cumătru şi-i spuse că nu era chip s-o oprească. Atunci omul învârti cealaltă cheie şi râşniţa se opri. I-o dădu iar bogatului, cu cheie cu tot.

Se întoarse el acasă, şi fu nevoit să-şi tocmească iar servitori, să-i cureţe casa.

Se scurseră câţiva ani, vreme în care bogatul ceru râşniţei fermecate tot ce poftea. într-o bună zi, află că într-o ţară de hăt, departe, de dincolo de mare, nu se găsea strop de sare. Trimise grabnic vorbă că el putea trimite zece corăbii pline cu sare. Oamenii de acolo îi cer ură însă o sută de corăbii.

El se învoi, ceru râşniţei să umple cu sare o sută de corăbii. Când totul fu gata, oamenii care văzură minunea, îl întrebară de nu vrea să le vândă lor râşniţa.

— Bine, o să v-o vând, dar abia peste opt zile, le răspunse el.

Şi vreme de opt zile, ceru râşniţei bani, de-şi umplu pivniţele cu arginţi. Apoi o vându oamenilor care veniseră cu corăbiile după sare, dar le dădu numai o cheie.

— Oare dă într-adevăr sare râşniţa asta? se întrebară ei.

Fără să stea pe gânduri ziseră:

— Râşniţa fermecată, cu puterea pe care dracul ţi-a dat-o, fa să se ivească sare!

Nu terminară bine de zis vorbele astea, că râşniţa începu să verse într-una sare, până când oamenii prinseră a striga:

— Râşniţa fermecată, opreşte-te!

Dar nici gând, râşniţa arunca parcă şi mai multă sare, fără oprire.

— Asta-i treaba dracului! zise atunci căpitanul, şi luând râşniţa o aruncă în mare.

Şi de atunci este marea aşa sărată, că mai aruncă şi acum sare râşniţa cu pricina!

Cumătrul bogat şi cumătrul sărman

poveste chiliană

Trăiau odată într-un sat un om sărman şi altul bogat. Cumătrul bogat avea o grămadă de bani, casă frumoasă, moşii întinse, de nici că mai avea ce să-şi dorească. Dar cum lăcomia roade fără încetare inima celor bogaţi, privea cu pizmă la cumătrul cel sărman, care n-avea altă avuţie decât patru măgăruşi, ca să-şi câştige traiul şi să aibă cu ce-şi hrăni familia. în fiecare zi, se ducea la pădure după lemne, şi cumătrul cel bogat socotea că în felul ăsta câştigă o mulţime de bani cu măgăruşii lui. Până când, într-o zi, se gândi: „Ce-ar fi să-i iau măgăruşii cumătrului!"

Şi, prefăcându-se că merge după lemne, se duse la pădure, nimerind chiar acolo unde era cumătrul sărman.

— Ia te uită, cumătrul! făcu el pe miratul. Cum de te întâlnesc aici?

— Păi fiindcă din locul ăsta tai lemne de obicei.

— Şi eu, care plănuisem să merg mai departe, dar am să-mi schimb gândul; ca să am cu cine sta

de vorbă, o să rămân şi eu aici.

— Bine, cumetre, rămâi!

Se aşezară amândoi la loc ferit, să-şi petrească noaptea. Când se lăsă întunericul, cumătrul cel bogat zise:

— De-aş fi ştiut că aveam să te întâlnesc, cumetre, aş fi adus nişte cărţi de joc, că, jucând, ni s-ar fi părut noaptea mai scurtă. Dar ia să văd dacă nu cumva am nişte cărţi uitate prin buzunar.

Şi se prefăcu atunci că se uită prin buzunare; dădu peste o pereche de cărţi, zise că le-a pus acolo din întâmplare, dar el le pusese dinadins.

— Ia te uită, cumetre, că am găsit cărţile! O să ne alunge urâtul. Ce vrei să jucăm? Măries ori alt joc?

— Nu mă pot prinde să joc, răspunse atunci săracul, că n-am niciun gologan.

— Păi cum jucăm doar ca să ne treacă timpul, nu să câştigăm, hai să ne facem că jucăm pe măgăruşii tăi.

Cumătrul cel sărman se cam codi, dar n-avu încotro. Jucată şi bogatul câştigă, rând pe rând, toţi cei patru măgăruşi. Se făcu târziu şi săracul spuse mâhnit:

— Hai să ne culcăm, cumetre!

Cum sărmanul de el n-avea altceva decât un poncho zdrenţuit, îşi aşternu pe jos nişte saci, şi se acoperi cu el, pe când bogatul, care-şi aduse cu el pături groase, îşi făcu un pat moale şi călduros.

Când se făcu ziuă. Săracul se sculă şi se apucă să pună samarul pe măgăruşi, cum făcea de obicei, ca să-i încarce. Bogatul se sculă şi el şi-i zise:

— Dacă tot mi-ai pus samarul pe măgăruşi, încarcă-mi şi lemnele.

— Ce tot spui acolo? se miră săracul.

— Ce, ai uitat că azi-noapte ţi-am câştigat măgăruşii la joc?

— Păi ne-a fost vorba că doar ne facem că jucăm pe măgăruşi!

— Nici pomeneală! I-am câştigat şi ai mei sunt de acum încolo!

— Dacă-i pe aşa, nici eu nu-l mai încarc! încarcă-ţi-i singur, om nelegiuit ce eşti! spuse supărat săracul.

Bogatul încarcă măgăruşii şi plecă cu ei, iar sărmanul rămase pe gânduri, zicându-şi: „Cum o să mă întorc eu acasă? O să mi se frângă inima când o să mă întâmpine copiii, aşteptând să le dau pâinea cea de toate zilele. Mai bine nu mă mai întorc defel. Or să mă dea uitării căci, vorba ceea: ochii care nu se văd se uită!”

Şi în loc să iasă din pădure, se afundă şi mai tare. Merse toată ziulica şi, la asfinţit, dădu peste o peşteră. Aşa flămând cum era, că nu pusese nimic în gură de atâta vreme, se adăposti înăuntru, să se odihnească peste noapte. Când să aţipească, auzi zgomot de paşi care se apropiau. Se ascunse bine după nişte piatre, şi stătu la pândă, dârdâind de frică, gândindu-se că deasupra peşterii o fi sălaşul vreunor tâlhari. Sărmanul de el, avu dreptate. Printre tufele de deasupra, se iviră tâlharii, care începură să-şi împartă prada. După puţină vreme, căpetenia îi întrebă:

— Unde a rămas cutare?

— Nu l-am văzut, răspunseră ei.

Nu trecu mult şi auziră tropot de cal.

— Trebuie să fie el! strigă unul din tâlhari. Se ivi tâlharul de care întrebase căpetenia, care-i zise:

— Pe unde ai zăbovit, omule, de vii abia acum?

— Vin de dincolo de râul Apă-seacă.

— Şi de ce se chiamă aşa râul ăsta?

— Fiindcă e secat de tot, iar împăratul de acolo a dat sfoară în ţară că plăteşte oricât celui care face ca râu! să aibă iar apă, că mor oamenii de sete.

Atunci căpetenia grăi astfel:

— Asta n-o să poată face nimeni, niciodată! Fiindcă nu-i om căruia să-i treacă prin minte că taina se află chiar la locul de unde izvorăşte râul! Acolo e o piatră mare, care a astupat izvorul. Singura scăpare e să o urnească cineva din loc, şi atunci apa o să izvorască iarăşi. Ei, şi ia spune, ce veşti ne mai aduci?

— Păi am trecut apoi prin satul de dincolo de râu. Şi se zicea că împăratul de pe meleagurile

acelea a orbit şi că ar da oricât celui care ar izbuti să-l tămăduiască. A? a ceva nu-i însă cu putinţă.

— Ba este, răspunse căpetenia, dar nu ştie nimeni! Singurul leac se află chiar aici, la picioarele noastre, în peşteră. Pe pereţii ei creşte o buruiană fermecată, care poate tămădui ochii împăratului.

Cumătrul cel sărac, bietul de el, prinse a dârdâi şi mai tare de frică, socotind că tâlharii vor intra în peşteră după buruiană şi o să-l găsească acolo. Dar nu păţi nimic, căci tâlharii sa culcară, iar a doua zi în zori plecară cu toţii. Sărmanul aşteptă până nu se mai auzi tropotul cailor, apoi scapără amnarul pe care-l avea mereu la el şi se uită după buruiană. într-adevăr, buruiana creştea acolo, pe pereţii peşterii.

„A dat norocul peste mine", îşi zise omul.

Aşteptă să se lumineze mai bine, culese buruiana, o îndesă în traistă şi plecă spre meleagurile unde domnea împăratul care orbise. Când se înnopta, ajunse la marginea unui sat. Bătu în poarta uşii colibe, să ceară găzduire. La început, baba care trăia acolo nu vru să-l primească, dar când află că omul acela putea să-l tămăduiască pe împărat, îşi schimbă gândul. îl găzdui şi se duse tară zăbavă la palat.

— Aduc veşti bune pentru înălţimea-sa, le spuse ea paznicilor; a tras la mine un om care zice că e în stare să-i redea vederea.

Cum auziră vorbele astea, paznicii intrară fuga în palat, să-i dea de veste împăratului, care trimise îndată soldaţi să-l aducă pe omul cu pricina. Se înfăţişă cumătrul cel sărman la palat, cu buruiana tămăduitoare în traistă. Ceru apă fiartă şi o oală, şi, neştiind cum se pregătea leacul, aruncă un pumn de buruiană în apă, că aşa i se năzări. Apoi cu o năframă muiată în apa cu buruiană începu să-i spele ochii împăratului. Nu dădu bine de două-trei ori, că înălţimea-sa prinse a zări puţintel, apoi tot mai mult, până ce văzu de-a binelea. Mare-i fu bucuria că, în sfârşit, îşi dobândise vederea. Porunci să i se întindă masă îmbelşugată omului care-l tămăduise, cu tot soiul de bucate alese. Mâncă şi bău el împărăteşte, că înălţimea-sa nu mai ştia cum să-i intre în voie. A doua zi, spuse:

— înălţimea-ta. Acum că te-ai lecuit, te las şi mă duc în satul învecinat!

— Preabine, dar înainte da plecare să-mi spui ce-ţi datorez.

— Ce-i vrea să-mi dai, înălţimea-ta.

— Ba cere-mi cât trebuie, că sunt gata să-ţi dau orice pofteşti.

Omul îi spuse iar să-i dea cât o crede de cuviinţă.

— Bine, atunci o să te răsplătesc când te întorci din satul învecinat. O porneşti pe jos?

— Da, înălţimea-ta!

— Ba nu, de acum încolo o să mergi călare.

Şi porunci să-i înşeueze unul din caii lui cei mai falnici.

Omul încalecă şi o porni la drum. Ajunse la marginea satului învecinat, şi o întrebă pe una din băbuţele care se iviră pe la porţi:

— Ce se întâmplă pe aici, bunicuţo?

— Iaca, a secat râul satului şi ne prăpădim cu toţii de sete! împăratul îl răsplăteşte cu cât i-o pofti inima pe cel care o să facă să curgă iar apă.

— Am venit să fac treaba asta eu!

Băbuţa n-aşteptă să-şi sfârşească el bine vorba, şi se repezi să-l vestească pa împărat. Omul se îndreptă şi el spre palat şi, când ajunse, tocmai porneau gărzile în căutarea lui.

— E adevărat că ai spus că eşti în stare să faci să curgă iar râul? îl întrebă împăratul când îl văzu.

— Da, înălţimea-ta!

— E cu putinţă aşa ceva? Nu-mi vine să te cred!

— N-am de ce să te amăgesc, înălţimea-ta.

— Hai să vedem atunci că, cine ştie, se prea poate să fii destoinic. De ce ai nevoie?

— îmi trebuie trei mineri care să-şi cunoască meseria, un burghiu mare, praf de puşcă să aruncăm stâncile şi merinde pe îndestulate.

— Asta-i fleac, omule! Eu vreau ca râul să aibă iar apă, că ne stingem, de sete şi de foame, că nu avem cu ce uda câmpul.

îi aduseră grabnic trei mineri, pregătiră caliri cu poveri pentru drum, că trebuiau să meargă sus la munte, de unde izvora râul.

Omul mai zise:

— Porunceşte. înălţimea-ta, să-şi părăsească locuinţele toţi cei care stau aproape de râu, ca să nu fie în primejdie.

Apoi o porniră la drum şi, când ajunseră sus la izvor, omul dibui stânca ce astupase râul. Dădu poruncă minerilor să sfredelească piatra cu burghiul, să pună praf de puşcă şi să-i dea foc. Se dădură înapoi şi, pe dată, se auzi un bubuit şi stânca se fărâmă în bucăţi. Izbucniră de pretutindeni apele adunate, şi curgând râul crescu tot mai mare. Oamenii de pe mal strigară, voioşi:

— Cine ar fi crezut că o să ajungem să vedem râul ăsta mare, gata să ne ia cu case cu tot! Avem acum apă cit poftim!

într-adevăr, râul iute şi învolburat năvăli peste casele oamenilor.

A doua zi, omul se întoarse la palat. împăratul îl aştepta la ospăţ, bucuros. Cum îl văzu, îl întrebă câţi bani voia pentru munca lui. Iar omul îi dădu acelaşi răspuns ca şi celuilalt împărat:

— Cât o să vrei, înălţimea-ta.

— Păi bine, omule, spune-mi, că sunt gata să-ţi dau oricât îmi ceri.

— Ba nu, să hotărască înălţimea-ta cât!

Atunci împăratul porunci slujitorilor:

— Mâine în zori să pregătiţi zece catâri încărcaţi cu saci de galbeni, să-i ia cu el cel care ne-a salvat! Iar de are nevoie de ceva. Să-i îndepliniţi orice v-o cere!

A doua zi încărcară cei zece catâri. Omul îşi luă bun rămas, după ce împăratul îi mai mulţumi odată, şi o porni. Ajunse la palatul împăratului pe care-l lecuise. Văzând împăratul catârii încărcaţi, vru să-l răsplătească şi el la fel: porunci dar să pregătească slujitorii zece catâri, cu saci de galbeni. Şi aşa se făcu de plecă omul cu douăzeci de catâri încărcaţi cu cât puteau duce. Luă el drumul către casă şi, înainte de a intra în sat, se opri pe o colină da unde se zărea o privelişte minunată, zicându- şi:

„Aici o să-mi ridic noua casă!"

Dădu poruncă slujitorilor care-l însoţeau să descarce acolo. Apoi luă cu el câteva pungi de galbeni şi intră singur în sat. îşi găsi copilaşii mai mult morţi decât vii, lihniţi de foame.

Dar din clipa aceea, se terminase cu sărăcia pentru familia lui! Omul se duse de cumpără tot ce trebuia ca să ridice casa cea nouă. Li trimise pe slujitori să aducă totul la locul pe care şi-l alesese, merse de tocmi zidari şi o pomi şi el cu ai lui într-acolo.

în vremea asta, cumătrul cel bogat vedea toate pregătirile şi se tot minuna, întrebându-se:

„Cine să fie oare cavalerul ăsta aşa de bogat care îşi ridică o casă ca un palat?"

Murea de nerăbdare să afle şi. Ros de invidie, nu se mai putu stăpâni şi, într-o bună zi, se duse să vadă. îl recunoscu pe cumătrul lui. începu să-i facă temenele şi să-l iscodească în ce chip şi-a dobândit averea.

Atunci cumătrul prinse a-i povesti de-a fir-a-păr tot ce s-a întâmplat de când ă rămas tară măgăruşii pe care-i pierduse la joc.

Cum află, bogatul se întoarse grabnic acasă, plin de venin, şi-i zise nevestei:

— Plec la câmp, nevastă!

Nu-i povesti niciun cuvânt, porunci însă să i se pregătească merinde de dram, şi o porni spre peştera unde se adăpostise cumătrul cel sărac. într-adevăr, o găsi fără greutate, şi intră înăuntru, zicându-şi:

— O să rămân aici peste noapte, poate aud şi eu ceva folositor!

îşi ascunse mai încolo calul, îşi aşternu culcuşul şi se întinse. Târziu de tot, noaptea, auzi tropot de cai:

„Trebuie să fie tâlharii, se gândi el. Ia să ciulesc bine urechea!"

Păţi şi el asemenea cumătrului cel sărac. Unul din tâlhari întârzie, şi căpetenia îl dojeni, întrebându-1:

— Pe unde ai zăbovit, omule?

— Vin din Guayaseco, îi răspunse tâlharul, supărat. Şi află că m-ai înşelat când mi-ai spus că râul e secat şi nimeni nu poate face să curgă iar apa. Nici vorbă de aşa ceva! Râul venea atât de repede, că a năvălit peste casele ce se aflau lângă mal.

Căpetenia căzu pe gânduri, minunându-se:

— Cum e cu putinţă una ca asta?

— Ăsta-i adevărul adevărat! Şi când am trecut prin satul învecinat, l-am găsit pe împărat tămăduit, cu vederea mai bună ca a mea.

— Nu se poate! Doar dacă n-o fi stat cineva la pândă aicea jos în peşteră, şi-a auzit tot ce-am vorbit atunci! Mergeţi îndată şi vedeţi, şi dacă găsiţi pe cineva, duceţi flinta la ochi şi trageţi!

Nu izbuti bogatul să facă nicio mişcare, că tâlharii se şi iviră în gura peşterii, cu lumânări aprinse, să vadă cine se afla înăuntru. Ascultând de porunca dată de căpetenia lor, cum îl zăriră pe cumătrul cel bogat, traseră în el.

Iar cumătrul cel sărac îşi ridică un palat fără asemănare, şi de n-o fi murit cumva, mai trăieşte şi acum fericit, împreună cu ai lui.

Juan fără frică

poveste columbiană

Trăiau odată un bărbat cu nevasta lui. După o vreme, veni pe lume un copil, căruia îi puseră numele Juan. Când se făcu mai măricel, îl încredinţară unei rude care era popă, ca să-l crească el. Dar fiindcă acesta nu-şi dădu nicio osteneală, băiatul deveni tare şiret şi fără frică de nimeni, până când, de la o vreme, popa nu mai ştia ce să facă să scape de el. Dar cum băiatul era foarte îndărătnic, nu voia să plece de acolo.

într-o noapte, tocmai după sărbătoarea morţilor, unchiul îl trimise pe Juan să-i aducă din cimitir un ceaslov pe care-l uitase. Mai iute ca vântul, băiatul fugi spre cimitir, care era cam depărtişor de sat. O luă la goană, dar tot i se părea că nu merge destul de iute. în sfârşit, ajunse la cimitir.

Duhurile morţilor tocmai ieşiseră afară din morminte, să se răcorească în puterea nopţii, şi băiatul zări, la lumina lunii, cum îşi treceau din mină în mână ceaslovul; unul îl deschidea, altul îl răsfoia, un al treilea îi cântărea greutatea, altul şi-l ducea la ureche, la cap ori la piept, ba chiar şi-l punea sub braţ.

Fără să se sperie câtuşi de puţin, Juan, de după copaci, era numai ochi. Ieşi apoi la iveală, învârtind prin aer un bici, şi le spuse duhurilor că venise după ceaslovul lui unchi-său. Morţii i-l dădură îndată. Ca să nu fi făcut drumul numai pentru atât, băiatul se gândi să-i aducă unchiului câteva din duhurile de pe acolo, socotind că îi va face plăcere să vadă chipuri cunoscute. Zis şi făcut! Luă câţiva strigoi, îi legă de mâini şi îi mână până acasă.

Gluma asta nu-i căzu deloc bine popii care, tremurând ca varga, îi porunci să ducă fără zăbavă strigoii înapoi la cimitir. Dar Juan era ostenit, aşa că ii legă de un copac ce se afla în mijlocul satului şi se culcă.

După păţania asta, popa jură să-i facă nepotului de petrecanie. Chibzui el bine, şi într-o zi îl trimise pe Juan acasă la un om bogat, care murise de mulţi ani, lăsându-şi averea îngropată prin încăperi. Toţi sătenii povesteau că nimeni nu se putea apropia de casa aceea, nici pe lumină, nici pe întuneric, fiindcă strigoiul stăpânului ei rătăcea pe acolo, scuturând nişte lanţuri grele, scoţând ţipete, plângând, blestemând şi jeluindu-se cu vorbe din care nu se pricepea o iotă. Cei care se încumetaseră să se apropie, muriseră pe loc. Din pricina asta popa îl trimise pe Juan la conacul bântuit de strigoi, să doarmă acolo peste noapte.

Flăcăul ajunse la casa părăsită şi-şi făcu culcuş în bucătărie. Aprinse focul, îşi făcu de mâncare şi aşteptă, trăgând din pipă, să vină vremea să cineze şi să se culce. Tocmai se aşezase să mănânce, când auzi o voie care strigă:

— Să cad, Juan?

Băiatul, neînfricat, zise îndată „da", atât doar că avea prea puţine merinde ca să-i dea şi lui. Strigoiul lăsă mai întâi să-i vadă capul, apoi alte bucăţi ale trupului, care pluteau prin aer, închegându-se între ele. Juan se uită, apoi începu să mănânce în tihnă, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Ba mai făcu şi haz, văzând cum intră limba în gură, braţele se prind de umeri, părul se lipeşte de ţeastă şi ochii caută fruntea, ca să se înfigă sub sprâncene. Se uită cu băgare de seamă la strigoi, care prinse a se îmbrăca şi-şi potrivi pe nas nişte ochelari vedrei şi grosolani, ce-i acoperiră ochii.

Când termină, strigoiul îl chemă la luptă, zicându-i că cel care învinge o să rămână stăpân peste conac. Juan îl lovi cu biciul, iar strigoiul scoase o spadă lungă şi ruginită. Lupta ţinu toată noaptea. Când cântară

cocoşii, la ceasul în care morţii se întorc în morminte, strigoiul grăi astfel:

— M-ai învins, Juan! Pentru că ai biruit în luptă, mi-am ispăşit pedeapsa şi mă pot întoarce liniştit în mormânt. Cât am trăit, am făcut ticăloşii şi mi-am mânhit părinţii, căci m-am lăsat furat de patima bogăţiei şi nu i-am ajutat, aşa cum se cuvenea. Îţi las ţie conacul, cu toată averea mea. Iată cheile! în odaia cea mare, ai să găseşti comoara, iar în bucătărie şi în ogradă am îngropat saci cu galbeni.

Şi zicind vorbele astea, strigoiul se făcu nevăzut.

Juan fără frică îşi aduse părinţii şi fraţii la conac. Trăiră acolo cu toţii fericiţi, ani mulţi, milostivindu-i pe cei sărmani.

Ştergarul care când îl întindeai, se umplea de bunătăţi

poveste ecuadoriană

Trăia odată într-un sat un om sărman, cu o familie tare numeroasă: avea doisprezece copii, şi ca să le dea de mâncare era nevoit să ceară de pomană. într-o zi, sătul să trăiască tot din mila oamenilor, căci nu-i ajungea să-şi ţină familia, se duse la o mănăstire din apropiere. Bătu în poartă, îi deschise un călugăr şi omul ii ceru de pomană.

— Aşteaptă niţel, cărţi aduc îndată! îi spuse călugărul, şi, când se întoarse, îi dădu un ştergar fermecat.

Uimit, săracul primi darul, dar îi zise:

— Pe ştergarul ăsta nu-mi dă nimeni mare lucru! Nu-mi ajunge să le iau mâncare copiilor!

Atunci călugărul îl întrebă dacă îi era foame, şi când el dădu din cap, îi spuse să se aşeze pe iarbă, să întindă binişor ştergarul şi să rostească vorbele astea:

— Ştergar fermecat, dă-mi de mâncare!

Şi pe dată, spre uimirea fără margini a sărmanului, ştergarul se umplu cu bucate, care mai de care mai gustoase. Nu lipsea nici băutura: bere şi vin din belşug. Omul mâncă până se satură, şi dădu să strângă ce rămase. Călugărul îi spuse:

— îţi dăruiesc ştergarul, ia-l ou tine ca să ai ce da de mâncare copiilor!

Omul o porni spre casă, vesel şi mulţumit nevoie mare, ştiind că le ducea copiilor darul cel mai de preţ de când erau ei pe lume. Copiii îl zăriră de departe, tară sacul cu pomană pe care-l căra de obicei. Cum intră le spuse nevestei şi copiilor:

— Aşezaţi-vă la masă, să mâncăm!

Văzând că întinde ştergarul, toţi ai lui rămaseră uluiţi, zicându-şi:

— Oare s-o fi smintit? Dar tatăl le zise vesel:

— Ascultaţi vorbele astea; „Ştergar fermecat, dă-ne de mâncare!"

Şi cât ai clipi, în faţa tuturor, ştergarul se umplu, mai-mai să dea pe dinafară, cu tot soiul de bunătăţi, mâncăruri alese, fructe, bere şi vin. Se puseră pe mâncat, şi bine le mai căzură bucatele minunate, după un post aşa de lung.

într-o zi, tatăl o porni la târg cu ştergarul, ca să aibă ce mânca pe drum, căci era nevoit să zăbovească o vreme. Trecând pe lângă o cârciumă, intră înăuntru să bea ceva. Cum întrecu măsura, după multele pahare îşi pierdu judecata şi îi spuse cârciumarului:

— îţi încredinţez ştergarul ăsta fermecat, dar să nu cumva să zici: „Ştergar fermecat, dă-mi de mâncare!"

Cârciumarul îi mai turnă de băut, luă ştergarul şi, ducându-se într-o odaie ferită, rosti cuvintele cu pricina. Mare i-a fost bucuria când a văzut minunea ce se înfăptui sub ochii lui. Căută îndată un ştergar la fel cu cel fermecat şi, a doua zi, când omul i-l ceru, i-l dădu pe acesta în loc.

Omul o porni mai departe şi, când i se făcu foame, întinse ştergarul şi spuse: „Ştergar fermecat, dă-mi de mâncare!"

Dar nu se ivi nimic. Mai-mai să-şi piardă bietul om minţile de necaz.

— Se vede că mi-a dat altul în loc, îşi zise el. Trebuie să-l capăt înapoi!

Se întoarse la cârciumă şi-i spuse cârciumarului:

— Dă-mi înapoi ştergarul fermecat pe care mi – l-ai furat!

înfuriat, cârciumarul sări la el şi îi trase o bătaie zdravănă.

Omul se duse iar la mănăstire, cu inima grea, şi-i spuse călugărului care veni să-i deschidă:

— Milostiveşte-mă cu ceva!

— Păi nu ţi-am dat acum o vreme ştergarul fermecat? îl întrebă călugărul, care îl recunoscuse. Ce mai pofteşti?

Cu lacrimi în ochi, îi povesti atunci ce păţise cu cârciumarul.

— Aşteaptă niţel, c-o să-ţi aduc altceva.

Şi călugărul se întoarse cu o bâtă ca toate bilele.

— Du-te şi cere-i cârciumarului ştergarul înapoi şi, dacă nu vrea să ţi-l dea, spune: „Bâtă fermecată sări pe el!"

Omul îl ascultă şi se întoarse la cârciumă, care la ceasul acela era ticsită de lume. Se apropie de cârciumar şi-i zise:

— Dă-mi înapoi ştergarul!

Cârciumarul se făcu foc, şi le spuse unor oameni care stăteau şi beau:

— Vă dau bere cât o să poftiţi, dar daţi-l în brânci afară pe cerşetorul de colo!

Bietul om, înghesuit într-un colţ, văzând că încep să curgă asupră-i loviturile, zise cu mare spaimă:

— Bâtă fermecată, sări pe ei!

Şi bâta se porni să lovească până îi trânti pe toţi la pământ, de nu mai rămaseră teferi decât cârciumarul şi cerşetorul.

— Dă-mi ştergarul! îi mai spuse o dată.

— Ţi l-am dat doar, se dezvinovăţi cârciumarul.

— Dar nu pe al meu, mi-ai dat altul în loc! îţi spun pentru ultima oară să mi-l dai de bună voie!

Văzând că nu îl ascultă, omul strigă:

—" Bâtă fermecată, sări pe el!"

Bătut măr, cârciumarul n-avu încotro şi scoase dintr-un cufăr ştergarul fermecat. Ca să se încredinţeze că nu l-a înşelat iar, omul rosti îndată vorbele cu pricina şi pe ştergar se iviră tot felul de bunătăţi.

Bucuros, îl strânse şi o pomi către casă, unde îl aşteptau cei doisprezece copii, plângând de foame. Le povesti ce păţise şi, întânzând grabnic ştergarul fermecat, mâncară pe săturate.

Odată, la căderea nopţii, pe când erau cu toţii acasă, năvăliră nişte hoţi, care prinseseră de veste de puterea ştergarului, şi-i cerură omului să li-l dea. Cum n-aveau habar de bâta fermecată, nu se gândiră ee-o să păţească. Atunci omul scoase bâta, rosti cuvintele cu pricina şi hoţii abia de scăpară, mai mult morţi decât vii. Nu mai îndrăzniră în veci să se apropie de casă, iar omul şi ai lui trăiră în linişte şi pace.

Voinicul de la miazăzi şi voinicul de la miazănoapte

poveste chiliană

Trăiau odată doi voinici iară seamăn pe lume de puternici. Unuia i se zicea Voinicul de la miazăzi, iar celuilalt, Voinicul de la miazănoapte. într-o zi, unul din ei s-a pornit la dram, să-l caute pe celălalt, a cărui faimă răzbise până la el. Se nimeri că tot atunci o purcese şi celalalt, cu acelaşi ţel.

Merseră ei cale lungă, şi cam pe la jumătatea drumului li se făcu foame. Venind unul de la miazăzi, celălalt de la miazănoapte, zăriră pe o colină un copac.

„Să mă odihnesc niţel la umbra copacului de colo", îşi zise în gând fiecare.

Şi când ajunseră la copac, dădură cu ochii unul de altul, îşi spuseră ziua bună, şi se întrebară între ei cine erau. Unul răspunse că lui i se zicea Voinicul de la miazănoapte, şi că o pornise în căutarea Voinicului de la

miazăzi, despre faima căruia auzise mereu.

Atunci celălalt îi răspunse:

— Păi eu sunt chiar Voinicul de la miazăzi, şi am plecat de acasă minat de acelaşi ţel. Să te caut şi să ne măsurăm puterile.

Hotărîră ei să-şi încerce puterile în luptă dreaptă, iar de s-o dovedi unul mai slab, avea să-l slujească pe celălalt, şi de or fi amândoi la fel, aveau să rămână tovarăşi şi fraţi de cruce, să se ajute între ei la necaz. Se prinseră în luptă. Nu izbuti niciunul să iasă biruitor, ci amândoi se dovediră la fel de puternici. Se opriră, îmbucară ceva şi apoi o porniră împreună să caute de lucru. Auziră ei că nu departe se afla moşia unui om tare bogat, şi-şi ziseră:

— Hai să mergem într-acolo!

Se aşternură la drum. Ajunseră curând la coliba unui biet sărman, vecin cu omul cel bogat. Se opriră mai întâi să vorbească cu săracul, şi-l întrebară dacă era prin apropiere moşia vreunui om înstărit unde să poată găsi ceva de lucru.

— Păi se face că tocmai aici am un vecin tare bogat, le răspunse omul.

— Dar noi vrem să te ajutăm pe tine la treabă, spuseră ei, şi o facem fără plată.

— Eu sunt om sărman şi n-o să vă pot da de-ale gurii, cum se cuvine.

— Nu-ţi face griji din pricina asta, îi răspunseră voinicii. Noi ne mulţumim cu ce-o fi acolo; dă-ne de lucru. Că vrem să te ajutăm.

— Prea bine, zise atunci omul, mulţumindu-le.

Le dădu unelte – unuia o toporişca ascuţită, celuilalt o sapă mare, ca să cureţe pământul de tufişuri şi de buruieni. Ei râseră de treaba asta prea uşoară, dar omul le spuse că, după ce terminau de curăţat locul, aveau de făcut acolo un ţarc mare pentru vite, împrejmuit cu ţăruşi.

— O să vă dau nişte boi, să puteţi căra ţăruşii, le zise.

— N-avem nevoie de boi, ne descurcăm noi singuri, îi răspunseră cei doi.

Şi se apucară de treabă. Voinicul cu toporişca luă un ţăruş de lemn tare, îi dădu o lovitură zdravănă, de se afundă pe jumătate. Celălalt nu se lăsă nici el mai prejos, se luară la întrecere, care-i mai puternic.

Nu trecu mult şi ţarcul fu gata, împrejmuit cum se cuvine cu ţăruşi înalţi, unul lângă altul. Când omul ieşi afară să vadă ce treabă au făcut argaţii pe care îi tocmise, se sperie când dădu cu ochii de asemenea minune.

— Cum au izbutit oare să facă asemenea treabă? Pesemne că sunt uriaşi flăcăii ăştia!

Iar cei doi voinici se uitau la el cu coada ochiului, râzând. Omul tăcu mâlc, intră în casă şi-i spuse nevestei că argaţii pe care i-a primit la lucru nu sunt ca toţi oamenii ci năzdrăvani, fiindcă prea au o putere de uriaşi.

Ieşi iar afară, să le spună celor doi să mănânce ceva. Dar ei îi răspunseră că nu le era foame, că îşi aduseseră merinde cu ei.

Omul sărman se duse grabnic la vecinul lui cel bogat, şi începu să-i povestească despre cei doi argaţi, care erau laşa de voinici, că sfârşiră în două zile cu desţelenitul şi făcutul ţarcului.

Bogatul acela avea un măgar nărăvaş, care era însuşi diavolul.

— Dacă voinicii sunt atât de puternici precum spui, îi zise el cumătrului sărman, ia să punem un rămăşag, să vedem de izbutesc să-mi îmblânzească măgarul ăsta din ogradă!

Şi îi arătă măgarul cu pricina, legat zdravăn de un stâlp de fier.

Dar omul sărman îi răspunse că nu putea face prinsoarea până nu vorbeşte cu voinicii. Aşa că îşi luă rămas bun, zicându-i:

— Pe mâine, cumetre! Mâine o să vin cu răspunsul. Cum ajunse acasă, îi chemă pe argaţi:

— Vecinul cel bogat vrea să facem o prinsoare.

Şi le spuse ce treabă aveau de făcut. Cei doi îl îndemnară:

— învoieşte-te cu ochii închişi, pune rămăşag, că izbutim! N-avea grijă, că ştim noi să-i venim de hac măgarului nărăvaş!

A doua zi, se duseră toţi trei la vecinul cel bogat. în ogradă, măgarul era legat cu lanţuri grele de stâlpul de fier. Cei doi voinici îşi dădură îndată seama că măgarul era chiar diavolul, şi se puseră pe treabă. Despicară un ţăruş lung, puseră hamurile pe măgar şi-l legară de ţăruş, dar în aşa fel încât zăbala să-l strângă

zdravăn. Apoi atârnară de bici trei ocale de plumb, care loveau animalul, îmboldindu-l ca niște pinteni.

După ce sfârșiră, se înfățișară cu măgarul stăpânului bogat. Când animalul, înfricoșat, dădu să sară și să azvârle din copite, ei îl trântiră la pământ, de mai-mai să-i fărâme toți dinții. Apoi îi puseră frâul și hamurile, și măgarul, oricât se smuci, nu putu să scape. Curgeau șiroaie de sudoare de pe el de atâta opinteală și de furie. Când unul din voinici vru să-l încalece, animalul se scuturâ și-i dădu o lovitură de dârlog peste ochi de-l lăsă chior.

Atunci voinicul îi spuse celuilat:

— Urcă-te și tu!

Și când îi simți pe amândoi în spate, măgarii! nu mai putu nici să miște. îl traseră de coadă și făcură cu el tot ce poftiră. îl duseră apoi stăpânului, zicându-i:

— Iată-ți măgarul, blând precum vezi!

Omul cel sărman se uita la ei, și nu-i venea să-și creadă i ochilor.

— Se pare c-am câștigat eu rămășagul, cumetre! zise el.

— Asta așa e!

Și îi dădu îndată toate cheile casei, că făcuseră prinsoare cum ca stăpân peste moșie să rămână câștigătorul.

în clipa aceea, măgarul și omul bogat, care era stăpânit de diavol, se făcură nevăzuți și nu se mai iviră nicicând.

Atunci voinicii își luară bun rămas de la omul cel sărman, care rămăsese împietrit de uimire.

— Prietene, te-am ajutat cu dragă inimă să scapi de sărăcie! grăiră ei.

Apoi o porniră la drum, și curând se pierdură îndepărtare.

Blanca Rosa și cei patruzeci de hoți

poveste chiliană

A fost odată un om care a rămas văduv, cu o fetiță, pe nume Blanca Rosa. Fata era nespus de frumoasă, leită maică-sa. înainte de a muri, mama ei îi lăsase o oglindă vrăjită, care spunea adevărul ori de câte ori o întreba ceva.

După un timp, tatăl se însura cu o femeie rea și invidioasă. Cum văzu maștera că fata ei vitregă vorbea cu oglinda, i-o luă și o întrebă îndată, socotind că nu-i femeie care s-o întreacă în frumusețe:

— Cine-i cea mai frumoasă pe lume?

Și oglinjoara răspunse, spunând adevărul:

Când auzi vorbele astea, maștera mai-mai să crape de ciudă. Porunci atunci unui slujitor bătrân s-o omoare pe fiică-sa vitregă. Dar slujitorului îi fu milă, și, în loc s-o omoare, o duse pe fată în codru și-o lăsă acolo. A doua zi, maștera întrebă iar oglinjoara:

— Cine-i cea mai frumoasă de pe lume?

Și oglinjoara răspunse iar:

— Fiica ta, care n-a murit!

Mânioasă, maștera cea haină îl chemă pe slujitor și îl amenință cu moartea dacă n-o va ucide pe Blanca Rosa: iar ca dovadă, să-i aducă ochii și limba fetei.

Bătrânul avea un cățel jucăuș, cu ochii albaștri. Când văzu că nu-i chip s-o scape pe sărmana fală, hotărî să-și omoare cățelul, și să-i ducă ochii și limba mașterei, ca s-o încredințeze că Blanca Rosa a murit. Făcu întocmai cum se gândise, și maștera fu mulțumită când el îi întinse o liipsie de argint cu ochii și limba, socotind că sunt ale fiică-și vitrege.

Părăsită în mijlocul codrului, biata Blanca Rosa duse multă vreme o viață tare grea, până când, într-o zi dădu peste ascunzătoarea unor hoți. Cățărându-se ea într-un copac, văzu mai mulți oameni care ieșeau de acolo. După ce se îndepărtară ei bine, fata se hotărî să se dea jos și să intre în sălașul lor. Rămase uluită de minunile dinăuntru: bucate care mai de care mai gustoase și bogății cum nici nu visase: podoabe scumpe, de aur și

nestemate. Mâncă ea din toate, după pofta inimii, până se satură; apoi ieşi afară, se caţără iar în copac şi adormi dusă.

Când cei patruzeci de hoţi se întoarseră la ascunzătoarea lor, îşi dădură seama, după neorânduiala de acolo, că cineva intrase şi le descoperise sălaşul. Căpetenia porunci îndată unuia dintre ei să rămână de pază la intrare, să-l prindă pe făptaş.

A doua zi, toţi ceilalţi plecară iar, şi Blanca Rosa, văzându-i că se îndepărtează, se dădu jos din copac. Atunci botul care stătea la pândă o zări şi nu-i veni să-şi creadă ochilor că e cu putinţă să fie pe lume o făptură atât de frumoasă. Socoti că venea de pe alte tărâmuri, şi dădu fuga să-i ajungă din urmă pe ceilalţi, să le spună şi lor vestea. Chit că nu-i dădură crezare, se întoarseră cu toţii. De astă dată căpetenia porunci să rămână cinci oameni de pază, să vadă când s-o ivi făptura aceea minunată. Dar nu trecu mult, şi cei cinci veniră cu sufletul la gură după ceilalţi. Făcură iar cale-întoarsă, însă Blanca Rosa se ascunsese. Atunci căpetenia hotărî să rămână chiar el de pază, căci nu se încredea în spusele celorlalţi.

După puţină vreme, se ivi Blanca Rosa. Căpeteniei i se păru că nu mai văzuse nicicând o fată mai frumoasă, şi o privi mut de admiraţie. Se strânseră şi ceilalţi hoţi, crezând cu toţii că ceea ce vedeau nu era o făptură de pe lumea asta, ci un înger din cer, coborât să-i dojenească pentru fărădelegile lor. Dar ea, când îi văzu în genunchi în faţa ei. Cerând cu umilinţă iertare, se sperie şi le spuse că nu era altceva decât o biată orfană prigonită de maştera ei haină, şi că tot ce voia era puţină mâncare, să nu moară de foame prin pustietăţile acelea. Hoţii nu crezură niciun cuvânt, ci ţineau una şi bună că e un înger din cer; i se închinară şi îi făcură un tron de aur, punându-i cele mai scumpe veşminte şi cele mai strălucitoare podoabe. Şi din ziua aceea.

Blanca Rosa rămase la cei patruzeci de hoţi, unde trăia fericită, în îndestulare.

Se răspândi curând vestea că în codru îşi avea sălaşul o ceată de hoţi care se închinau unei fete neasemuit de frumoase. Când ajunse şi la urechile maşterei, nu-i veni să readă, căci ea se socotea singura femeie frumoasă de pe urne. Luă iute oglinjoara şi-o întrebă:

— Spune-mi, oglinjoară fermecată, cine e cea mai frumoasă?

Oglinda ii dădu răspuns:

— Fiica ta vitregă, Blanca Rosa!

Plină de otravă, maştera dădu fuga la o vrăjitoare, căreia îi spuse că o să-i dea oricât i-o cere, numai s-o omoare pe fată. Vrăjitoarea se învoi, şi o pomi în căutarea fetei. Nimeri în ascunzătoarea hoţilor şi izbuti, cu minciuni şi vicleşug, s-o vadă pe Blanca Rosa. Prefăcându-se că e o biată femeie săracă, primi banii cu care o milostivi fata şi-i dădu drept mulţumire un coşuleţ cu fructe. Dar Blanca Rosa nu vru să primească, spunându-i să-l păstreze, că ea are tot ce-i poftеşte inima. Atunci vrăjitoarea îi zise:

— Dacă nu primeşti darul meu, lasă-mă baremi să-ţi ating rochia ori să-ţi mângâi părul de mătase!

Şi trecându-şi mâna prin părul fetei, îi înfipse iute în cap un ac vrăjit. Într-clipa aceea, Blanca Rosa căzu într-un somn adânc ca moartea. Vrăjitoarea plecă tiptil, de teamă să n-o prindă hoţii, şi se duse grabnic la maşteră să-i spună că fiică-sa vitregă nu mai trăieşte.

Când hoţii se înapoiară seara, o găsiră pe Blanca Rosa nemişcată. Li se păru la început că doarme, dar văzând că zile în şir nu dă niciun semn de viaţă, crezură că a murit. O plânseră toţi cu mare jale, şi se căzniră cum putură s-o aducă la viaţă, dar în zadar. Nemaiavând ce face se pregătiră s-o îngroape, dar ca să n-o bage în pământ, hotărâră să-i dea drumul pe mare. O puseră într-un sicriu ferecat în aur şi argint, îmbrăcată în straie mândre şi împodobită cu cele mai faimoase salbe, închiseră bine sicriul, să nu intre nicio picătură de apă, şi-l aruncară în mare.

Trăia pe atunci, în împărăţia din apropiere, un prinţ mândru, împreuna cu cele două surori mai mari ale lui, nemăritate. Prinţului îi plăcea tare mult să pescuiască, într-o bună zi, pe când se afla în larg, cu barca, trăgând de năvoade, zări un sicriu strălucitor, purtat de valuri. Vrând să afle ce era înăuntru, le porunci pescarilor din barcă să-l scoată la mal. Se căzniră din greu şi, în cele din urmă, izbutiră. Prinţul porunci să fie dus sicriul în odaia lui, şi apoi să fie lăsat singur. Nu izbuti însă să-l deschidă, fiindcă era bine ferecat. încercă atunci cu tot felul de scule, şi abia după şapte zile şi şapte nopţi de trudă pulu să-l deschidă. Tare se

mai minună când dădu cu ochii de fata cea frumoasă, îmbrăcată cu haine mândre şi acoperită de podoabe de preţ. O luă în braţe şi-o aşeză pe patul lui. Prinse a-i scoate podoabele, căutând să dăruiască taina făptuirii minunate care părea că doarme adânc. Când să-i desprindă pieptănul de aur din părul ca mătasea, degetele lui aflară gămălia acului înfipt. îl scoase fără zăbavă şi fata reveni la viaţă. Atunci prinţul îşi dădu seama că fusese vrăjită şi căci rupsese vraja.

Trezindu-se singură lângă un bărbat necunoscut. Blanca Rosa întrebă cu spaimă:

— Unde sunt tovarăşii mei?

Ca s-o liniştească, prinţul prinse a-i povesti cum a găsit-o în mare; îi mai spuse că el era un om bun, că n-avea de ce să se teamă lângă el. Dar fiindu-i frică să nu plece în lipsa lui, înainte de a ieşi din odaie, el îi înfipse acul vrăji; în cap, şi fata adormi pe loc. Nu-i trebui mult prinţului până să se hotărască: fata îi căzuse nespus de dragă. Se întoarse la el în odaie, îi scoase acul din cap şi-i spuse că n-a izbutit să-i găsească tovarăşii, dar o rugă să rămână la palatul lui, să-i fie nevastă. îi mai spuse că dacă nu voia să iasă la început din odaie, putea sta ascunsă acolo, că nimeni n-o să afle taina, nici chiar surorile lui.

Peste câteva zile, când prinţul ieşise la pescuit, surorile, curioase să afle ce ascundea el cu atâta grijă în odaie, intrară înăuntru şi dădură peste Blanca Rosa, întinsă pe pat. Văzând cât de frumoasă era fata necunoscută, surorile fură cât pe-aci să crape de ciudă. Sărind la ea, îi sfâşiară hainele mândre, îi rupseră podoabele şi goniră în zdrenţe afară din palat. Biata Blanca Roza fugi îngrozită să se ascundă, şi nimeri în coliba unui cizmar bătrân, care se îndură de chinul ei şi o primi cu dragă inimă.

Când se întoarse prinţul acasă şi n-o află pe fată, întrebă de ea, deznădăjduit, pe toţi din palat. O porni apoi prin împărăţie, căutând-o neostenit pretutindeni. Cutreieră el mult, fără ţintă, până când îi spuse cineva că în coliba pantofarului se adăpostea o fată negrăit de mândră. Se duse grabnic acolo şi o găsi pe Blanca Rosa. O luă înapoi la palat şi porniră să facă pregătirile de nuntă.

Surorile cele haine îşi primiră pedeapsa pentru fapta lor, iar ei făcură o nuntă strălucită. Blanca Rosa îi ceru prinţului să-i poftească şi pe tovarăşii ei, cei patruzeci de hoţi, care veniră bucuroşi, aducându-i daruri scumpe. De atunci, Blanca Rosa şi prinţul trăiră fericiţi ani mulţi, în pace şi bună înţelegere.

Prinţesa disprețuită care-şi iubea tatăl ca sarea în bucate

poveste cubaneză

A fost odată un împăiat care avea trei fete. într-o zi le chemă la el şi le întrebă:

— Cât de tare mă iubiţi, fetele mele?

Una îi răspunse:

— îmi eşti mai drag decât viaţa! Cealaltă zise şi ea:

— Iar mie, mi-eşti mai drag ca mine însămi! Dar cea de a treia spuse:

— Mie mi-eşti mai drag ca sarea-n bucate. Când auzi că fata cea mică îl iubea ca sarea în bucate, împăratul se înfurie şi o alungă din palat.

Fata plecă, îmbrăcată în straie de bărbat, şi se băgă slugă la palatul altui împărat, să aibă grijă, de găini şi de curcani. Dar mai înainte îşi ascunse bine straiele mândre, de prinţesă.

Se împliniră trei zile de când era la palat, când, într-o noapte, unul dintre argaţi auzi mare hărmălaie între găini şi curcani. Se sculă şi, uitându-se afară în ogradă, văzu o prinţesă neasemuit de frumoasă. Păsările, speriate de, atâta strălucire, stârniseră larma aceea.

A doua zi, argatul se duse la palat şi-i zise împăratului:

— Bagă de seamă, luminăţia-ta, că ai tocmit la păsări o fată, nu un bărbat!

— Cum să fi tocmit o fată? se miră împăratul.

— Am văzut-o cu ochii mei azi-noapte îmbrăcată femeieşte, cu nişte straie strălucitoare,

împăratul hotărî să stea de veghe şi, cum se lăsă noaptea, se puse la pândă. Nu trecu mult şi fata ieşi în ogradă, cu straiele de prinţesă. Atunci împăratul o chemă, zicându-i:

— Vino încoace! Ce s-a întâmplat, de ce te-ai ascuns în straie de bărbat?

— Tatăl meu m-a alungat din palatul lui, prinse a-i povesti ea, fiindcă i-am spus că-mi este

drag ca sarea în bucate.

împăratul chibzui, apoi îi spuse:

— Să te duci mâine la bucătărie, să pregătești niște bucate!

Și-i porunci să facă totul fără să pună pic de sare.

Apoi trimise sol la împăratul vecin, tatăl fetei, să-l poftească la prânz.

Când sosi tatăl prințesei, fu așternută masa. Iar gazda, împăratul cel tânăr, îi zise:

— Te-am invitat, împărate, să prânzim împreună!

— Și am venit cu dragă inimă! îi răspunse oaspetele, începură să aducă la masă bucatele, împăratul îmbuca fără tragere de inimă, fiindcă, așa nesărată, mâncarea n-avea niciun gust.

— Ce-ai pățit, înălțimea-ta, de ce nu mănânci? îl întrebă împăratul cel tânăr.

— Iată ce e, ți-o spun pe șleau: bucatele astea n-au sare.

— Tare mă mir de vorbele astea, că doar te-ai supărat pe fata cea mică și ai alungat-o atunci când ți-a zis că te iubește ca sarea în bucate! Ce-ai da s-o vezi iar?

împăratul răspunse, tară să stea pe gânduri:

— Coroana!

Atunci împăratul cel tânăr i-o arătă pe fată. Și așa se întâmplă de rămase împăratul cu fiică-sa care-l îndrăgea cel mai mult, dar își pierdu coroana.

Cei doi orfani

poveste mexicană

A fost odată un frățior și o surioară, care, de mici, rămaseseră orfani de mamă. După o vreme, tatăl lor porni să-și aleagă altă nevastă. După ce făcură nunta, mama cea vitregă îi zise bărbatului:

— Să știi că dacă nu duci de aici copiii, plec de la tine.

Tatăl nu voia să se despartă de copii, și-i răspunse:

— Cum să fac așa ceva? Doar sunt copiii mei. îmi sunt dragi și mădoare inima să mă despart de ei.

— Păi atunci, dacă nu m-asculți, o să plec eu și o să te las.

Tatăl n-avu încotro și, ca să nu-l părăsească nevasta cea de-a doua, luă într-o zi copiii, îi duse la munte și-i lăsă acolo, zicându-le:

— Rămâneți aici, copii! Merg să-mi încarc măgarii și, când termin treaba, vin să vă iau.

Copiii rămaseră să-l aștepte, dar tatăl nu se mai întoarse. Se făcu târziu, se lăsă noaptea, și copiii nu știau încotro s-o apuce. în cele din urmă, se urcară într-un copac și petrecură noaptea acolo. A doua zi dis-de-dimineață o porniră iar în căutarea tatălui lor. Merseră ei ce merseră până dădură de o pădure deasă, unde văzură o peșteră. Și cum iar se lăsa întunericul, fratele zise:

— Ascultă, surioară, ce ne facem? Iată că se înnoptează, unde-o să dormim?

— Să rămânem aici, în peșteră, răspunse ea, că aici suntem la adăpost de fiare.

Și se ascunseră amândoi în peșteră. Deodată, dădură cu ochii de o leoaică cu doi pui mititei.

— Ia uite, surioară, o cățea cu pui! Hai să furăm cățeii!

— Ba nu, frățioare, că o să ne mănânce cățeaua. Mai bine lăsăm până mâine, în zori, când pleacă mama s-aducă de mâncare puilor. Cum pleacă ea, îi luăm cățelușii.

Zis și făcut. Se sculară dimineața în zori și, cum plecă leoaica, frații luară puii, crezând că-s căței.

Fratele și sora își ridicară o căsuță și trăiră multă vreme în pădure, în tovărășia leilor, care creșteau pe zi ce trecea. Băiatul își făcu un arc cu care vâna păsări și iepuri; astfel, el, surioara lui și puii de leu aveau mâncare din belșug. Când era la vânătoare, sora rămânea acasă, cu leișorii. Până într-o bună zi, când se pomeniră că leii se făcuseră mari...

Se întâmplă să treacă atunci pe acolo niște tâlhari care aflaseră că fratele și sora trăiau singuri și aveau o groază de bani. Ei, nu chiar bani, ci o mulțime de piei de la animalele pe care le vâna băiatul. Pieile astea erau tare scumpe, așa că frații erau bogați. Tâlharii voiau să dibuiască pieile, să le fure, dar nu se puteau apropia de casă din pricina leilor.

într-o dimineață, fratele plecă la pădure să vâneze iguane, din acelea cu carnea gustoasă. Luă și leii cu el. Tâlharii statură la pândă și, când văzură că sora a rămas singură în căsuță, intrară și-i spuseră:

— Ce faci aici, fetițo? O să le luăm eu noi.

— Nu mă luați, se rugă ea, mai bine lăsați-mă și plecați, că acum se întoarce frate-meu, întovărășit de două animale primejdioase, care o să vă mănânce.

Hoții se speriară și plecară. Dar a doua zi se întoarseră și statură iar la pândă. Băiatul se pregăti să plece la vânătoare, dar nu mai luă animalele cu el, fiindcă surioara îi povestise ce pățise cu tâlharii.

— Ai grijă, îi spuse ea, că se prea poate ca tâlharii să fie pe aici pe aproape.

— Nu te teme, surioară! îți las leii cu tine, să te păzească.

— Ba nu, zise sora, mai bine ia-i cu tine, să te apere, că tu treci prin primejdii mai mari.

Și după ce plecă fratele, fata se duse la fântână s-aducă apă să facă mâncare.

Când o văzură singură, tâlharii ieșiră din ascunzătoare și-i spuseră:

— De data asta nu mai scapi! Să ne dai toți banii pe care-i aveți, că de nu, te omorâm!

— Dar n-avem bani, le răspunse ea speriată.

— Atunci toate pieile scumpe de animale.

— Luați tot ce vă poftește inima, numai nu mă omorâți!

— Ba îți luăm și viața!

— Lăsați-mă barem să-mi iau rămas bun de la câinii mei, se rugă ea.

Și-i strigă pe nume pe cei doi lei. Leii o auziră de departe, veniră ca vântul și într-o clipă îi făcură bucăți pe tâlhari. Lăsară nevătămați doar caii, pe care-i luă fratele când se întoarse. Aflând de cele întâmplate, zise pe gânduri:

— Surioară, tâlharii spuneau că pieile astea de animale sunt scumpe? O să luăm bani buni pe ele. Cobor să le vând la târg.

— Nu pleca, frățioare, că ai să rămâi acolo și mă lași singurică!

— Ba mă-ntorc, n-avea grijă!

încalecă pe unul din caii înșeuați și plecă spre târg. Când ajunse aici, începu să arate oamenilor mândrețea de piei.

Vestea ajunse și la urechile regelui, care avea o fată. Trimise îndată după flăcău să vină să i se înfățișeze.

— O să-ți cumpăr o piele scumpă, îi făgădui el fetei. Alege-o pe care vrei!

Cum îl văzu pe flăcăul care venise cu pieile, fetei îi căzu drag și-l dori de bărbat.

— Nu pleca, îi spuse ea, rămâi aici! Dacă vrei, mă mărit cu tine.

— Nu-i cu putință, îi răspunse flăcăul, trebuie să mă întorc la munte, că m-așteaptă acolo surioara.

— Nu te întoarce, rămâi aici, c-o să-ți dau palatul tatălui meu, straie bogate și tot ce-ți poftește inima.

Când văzu el atâta mândrețe înjur, rămase la palat și se însura cu fata regelui.

Sora îl aștepta multă vreme și, pe zi ce trecea, se întrista tot mai tare. își plângea fără încetare fratele, până când, într-o zi se hotărî s-o pornească în căutarea lui.

Luă ea alt cal din cei care fuseseră ai tâlharilor, se îmbrăcă frumos și coborî de la munte, întovărășită de cei doi lei. Se opri la prima căsuță, și acolo află că fratele ei a luat de nevastă pe fata regelui.

— Nu, nu se poate să fie fratele meu!

— Ba da, s-a însurat cu fata regelui, și de tine a uitat! îi spuseră oamenii.

Și atunci sora s-a întors din drum, cu inima grea de mâhnire. Nu trecu mult și biata de ea muri de supărare, iar leii, când văzură că stăpâna lor s-a prăpădit, se așezară lângă ea și se stinseră și ei.

Jo şi Artemise

poveste din Martinica

în vremurile de demult, diavolul îmbătrânise taie de tot, dar nu coborâse încă în iad. îşi avea lăcaşul departe, hăt departe, la munte. Cum era bătrân şi urât, nu mai izbutea să ademenească nicio femeie.

Trăia pe atunci o fată, cea mai mândră de pe meleagurile acelea, pe care o chema Artemise. Ea îşi dăruise inima lui Jo, un flăcău chipeş şi viteaz fără seamăn.

într-o seară, când pe cer se ivise cornul subţire al: lunii, ca nişte cornițe de drac, Artemise şi Jo se îndepărtară de sat, ca să-şi mărturisească dragostea. Deodată, auziră un zgomot asurzitor, de parcă bubuia tunetul. Ridicară privirea şi văzură că pe cer nu se arătase niciun nor de furtună, dar zăriră nişte coame luminoase ce se desluşeau tot mai limpede. Se gândiră că avea să se lase o noapte grea, şi hotărâră să se întoarcă grabnic.

Dar pe neaşteptate, Artemise fu înghiţită de beznă şi Jo nu izbuti s-o ţină lângă el, în ciuda sforţărilor lui deznădăjduite. Auzi pentru ultima oară strigătele sfâşietoare ale fetei, pierzându-se în depărtarea muntelui.

A doua zi în zori, Jo se duse la vrăjitoare. îi povesti ce se întâmplase şi-i încredinţa o şuviţă din părul Artemisei, pe care o purta mereu la ei. într-o punguţă de bumbac roşu. Vrăjitoarea îi destăinui atunci că fata fusese răpită de diavol.

Jo o pomi fără zăbavă către lăcaşul diavolului. Ajunse într-un târziu în faţa unei peşteri tăiate în chip de poartă. Făcuse cale atât de lungă până acolo, că începuse să se întunece. Curând, îl văzu chiar pe diavol, care se întorsese acasă cu braţele încărcate de stofe preţioase. Jo socoti că diavolul vrea s-o ia de nevastă pe Artemise, şi la gândul acesta furia şi iubirea îi dădură curaj. Tiptil, se luă după el şi văzu că peştera avea trei rânduri de porţi, păzite fiecare de câte un drac.

Primul drac avea o gură cât o şură, ce-i ajungea până la urechi şi nişte fălci uriaşe. Aşezat pe un morman de pietre, se juca cu ele de parcă erau nişte fulgi. Uneori i se sfărâmau în pumni, scoţând scântei, căci erau bucali de cremene. Din când în când, se oprea din joc, ca să înfulece nişte pietre, pe care le zdrobea cu fălcile, făcând un zgomot îngrozitor.

Cel de al doilea drac avea o limbă ca un ţipar uriaş, pe care n-o putea ţine niciodată în gură, fiindcă nu-i încăpea. Tocmai aduna cu limba tăciunii aprinşi împrăştiaţi de vânt dintr-un cuptor.

Cel din urmă dintre diavoli avea nişte picioroange răsucite, cu ghiare, şi tot aşa îi erau şi mâinile. Se adăpa dintr-o tigvă, apoi cobora până pe fundul unui puţ adânc.

Toţi trei aveau o înfăţişare chinuită şi o privire plină de vrajbă. Jo pricepu că i-ar fi peste putinţă să pătrundă înăuntru la diavol, şi se întoarse acasă, deznădăjduit. Dar cum noaptea e sfetnic bun, a doua zi se duse iar până la prima poartă a lăcaşului diavolului.

— Ziua bună! îi zise el primului drac. Am venit să-mi iau înapoi mireasa, pe care stăpânul tău mi-a furat-o.

— Pleacă de aici! îi strigă diavolul. Mi-e o foame în dimineaţa asta. Că sunt în stare să te mănânc întreg! De atâta amar de vreme sunt pedepsit să mă hrănesc doar cu pietre!

— Bietul de tine! Ia mai bine pâinea asta pe care ţi-am adus-o şi lasă-mă să trec, te rog fierbinte!

Dracul, hămesit luă iute pâinea, închise ochii şi Jo trecu şi ajunse la cea de a doua poartă.

— Ziua bună! îi zise dracului care stătea de pază. Lasă-mă să trec, că sunt tare zorit: mă aşteaptă aleasa mea.

— Pleacă îndată de aici! îi strigă diavolul care aduna tăciunii cu limba. Mă chinuiesc cumplit ca să-ţi vorbesc, căci limba mea e toată o rană!

— Sărmane drac! Cruţă-ţi limba şi ia măturoiul ăsta pe care ţi l-am adus, ca să aduni cu el jarul.

Şi aşa putu ajunge Jo la ultima poartă.

— Ziua bună! grăi el către al treilea drac. Mă laşi să mă duc la mireasa mea, care mă aşteaptă nemângâiată?

Diavolul însetat îşi lăsă binişor tigva şi-i strigă:

— Pleacă iute de aici, de nu vrei să te sugrum, să-ţi beau sângele! Sunt pedepsit ca, ori de câte ori mi-e sete, să cobor până în fundul puţului, care e atât de adânc, că până ajung sus mi se face iar sete.

— Bietul de tine! Ia frânghia asta, leagă cu ea găleata şi n-ai să te mai trudeşti atâta!

Diavolul chinuit de sete luă frânghia, şi Jo, călăuzit de iubire, o găsi pe Artemise şi fugi împreună cu ea. Zgomotul paşilor lor îl trezi însă pe diavolul cel bătrân, care se odihnea. Se ridică şi rămase împietrit de uimire când îşi dădu seama de curajul celui care cutezase să ajungă până la el. Slobozi apoi nişte hohote cumplite, care ţintuiră locului pe cei doi îndrăgostiţi. Cu greu fură în stare s-o ia iar la fugă, ţinându-se de mână. Atunci diavolul se opri din râs şi, fără să se clintească, încrezător în puterea lui, strigă:

— Diavole însetat, prinde-l pe flăcăul care trece şi îneacă-l în puţ!

— Ba n-am să fac una ca asta, că mi-a dăruit frânghia care mi-e de mare ajutor! îi răspunse dracul.

Nici n-avu vreme diavolul cel bătrân să-şi arate supărarea, că Jo cu Artemise de mână se şi îndreptă către a doua poartă.

— Diavol al focului! Prinde-l pe fugar şi arde-l! îţi poruncesc să-l arzi!

Dar diavolul focului îşi văzu binişor mai departe de măturat, prefacându-se că n-a auzit nimic.

— Diavole hămesit, fiule! strigă atunci stăpânul. Tu, care mereu te plângi că ţi-e foame, prinde-l pe flăcău şi mănâncă-l!

De data asta, parcă în porunca lui se strecurase o fărâmă de rugă. Dar diavolul hămesit îi răspunse că nu-l putea mânca pe cel care tocmai îi alungase foamea cu o minunăţie de pâine.

Şi aşa se întâmplă că Jo, biruitor, o scoase pe Artemise din braţele necuratului.

A doua zi făcură nuntă mare şi se încinse o petrecere cum nu s-a mai văzut. Iar eu, tocmai când mă aplecasem sub masă s-adun un osicior scăpat de un mesean sătul, primii o lovitură de picior zdravănă, care mă azvârli taman aici, să vă înşir povestea asta!

Prinţesa care rupea şapte perechi de încălţări în fiecare noapte

poveste chiliană

A fost odată un împărat care avea o singură fată. Era tare mândră prinţesa, dar avea nişte purtări ciudate şi tainice: ziua nu ieşea decât rar din iatacul ei, iar noaptea şi-o petrecea fără ca cineva să ştie cum. Şi în fiecare dimineaţă, slujnica ei găsea la uşa iatacului şapte perechi de încălţări făcute ferfeniţă, ca şi când prinţesa ar fi făcut o călătorie lungă, lungă, pe poteci stâncoase.

împăratul era cuprins de o cumplită grijă, şi ardea de nerăbdare să afle cum de prăpădea fiică-sa şapte perechi de încălţări noapte de noapte. Nu fu în stare să afle singur ce se petrecea şi atunci chemă la sfat pe cei mai isteţi dintre supuşii lui. Le povesti cum prinţesa rupea şapte perechi de încălţări în fiecare noapte, şi le mai spuse grija lui fiind nespus de mare, s-a hotărât să răsplătească cu dărnicie pe cel care va dezlega taina, ba chiar să-i deie fata de nevastă. Răsplata împărătească nu era de lepădat, şi mulţi tineri încercară să afle ce se petrecea.

— Bine, îi zise împăratul primului dintre ei, la noapte să rămâi de veghe lângă iatacul prinţesei.

Şi tânărul făcu întocmai. Dar de cum se pregăti de veghe, prinţesa se apropie de el şi-i dădu un pahar cu apă. Tânărul bău, şi îndată căzu într-un somn adânc, aşa încât nu putu să vadă nimic din ce se petrecea înjur.

Tot aşa mai păţiră încă vreo doi-trei tineri; băură apa, adormiră îndată şi nu fură în stare să afle cum îşi petrecea prinţesa nopţile.

Vestea despre grija tot mai mare a împăratului şi despre răsplata hotărâtă ajunse la urechile unui flăcău tare isteţ, care trăia departe de curte. Era singurul fiu al unei văduve, şi unicul ei sprijin. Tânărul stătu şi chibzui, zicându-şi:

„Dacă aflu din ce pricină rupe prinţesa şapte perechi de încălţări în fiecare noapte o să câştig mare avere şi-o să-i pot face viaţa uşoară sărmanei mele mame care, pe bună dreptate, merită să aibă parte de belşug la bătrâneţe. O să-i cer încuviinţarea”.

La început bătrânica nici nu vru s-audă, de teamă să nu păţească fecioru-său vreo nenorocire,

Dar până la urmă, n-avu încotro şi încuviinţă, chiar dacă o făcu cu lacrimi în ochi. îi dădu binecuvintarca şi flăcăul porni la drum.

Merse el cale lungă, prin locuri neumblate şi pustii, până ajunse într-un biet sătuc alcătuit dintr- un pumn de case, printre care se zărea turnul unei bisericuţe.

Flăcăul, nefiind de prin partea locului, se uita nehotărât în dreapta şi în stânga. îl văzu o bătrânică, ce stătea şi împletea ciorapi în poarta unei căsuţe. După ce-i dădu bineţe. îl întrebă:

— încotro ai pornit-o, voinice?

— Mă duc la palatul împăratului, să văd de pot afla de ce prăpădeşte prinţesa şapte perechi de încălţări pe noapte.

— De ce nu intri să îmbuci ceva. înainte de a-ţi urma drumul, sau vrei mai întâi să treci pe la biserică?

— Mai întâi se cuvine să ascult cuvântul Domnului, că o să am eu timp să mănâne pe urmă, răspunse flăcăul, şi se duse la biserică.

După ce ascultă cu credinţă slujba, se întoarse la casa bătrânicii. Care-l omeni cu un prânz îmbelşugat.

Iar când fu gata de drum, băbuţa cea bună îi zise:

— Mulţi tineri au trecut pe-aici, mergând la curtea împăratului, ca să afle de ce rupe prinţesa şapte perechi de încălţări pe noapte. Dar toţi au vrut mai degrabă să mănânce decât să meargă la biserică, uitând că omul nu-i făcut să-şi ducă zilele numai cu pâine, ci şi cu cuvântul Domnului. Din pricina asta n-a izbutit niciunul din ei. Tu eşti mai bun ca ceilalţi, şi meriţi să-ţi spun ce trebuie să faci: mai întâi, să nu bei din apa pe care o să ţi-o dea prinţesa, fiindcă din pricina asta au adormit pe dată ceilalţi flăcăi.

— Aşa o să fac, bunicuţe!

— Şi apoi, ţine încălţările astea de fier, care-s fermecate şi te vor face nevăzut; cu ele ai să poţi să te ţii tară grijă după prinţesă, când o să iasă din iatac.

— Mulţumesc frumos pentru poveţe, bunicuţo, şi acum dă-mi binecuvântarea, s-o pornesc mai departe.

Băbuţa îi dădu binecuvântarea, şi flăcăul se aşternu la drum, cu cizmele de fier. A doua zi în zori ajunse la palatul împăratului. Când aflară pentru ce venise, servitorii îl lăsară să intre la împărat.

— Te încumeţi să spui că mâine o să-mi poţi dezvălui cum de prăpădeşte prinţesa şapte perechi de încălţări pe noapte? îl întrebă împăratul, după ce-l ascultă.

— Aşa nădăjduiesc, luminăţia-ta.

— Bine, atunci la noapte vegheaz-o pe prinţesă!

Se lăsă noaptea şi flăcăul se duse să stea de veghe la iatacul fetei. Când să se aşeze, prinţesa se apropie de el şi-i dădu un pahar cu apă, să-i potolească setea. Flăcăul mulţumi, se făcu că bea, dar pe ascuns turnă apa pe jos. Se prefăcu, în scurtă vreme, că doarme buştean şi fata, crezând că într- adevăr a adormit, îşi puse o pereche de cizmuliţe noi şi fugi din iatac. Cum o văzu că pleacă, flăcăul îşi încălţă cizmele de fier, care-l făcură nevăzut, şi se luă după ea.

Bătu prinţesa cale lungă, cu pas uşor, iar flăcăul se ţinea într-una după ea. Fata se opri lângă o tufă de scaieţi şi zise:

— Seara bună, scaieţilor! Gata-mi sunt încălţările?

— Seara bună, prinţesă! Gata sunt! Dar cum de vii însoţită? o întrebă tufa de scaieţi.

Se uită fata înapoi, dar nu văzu pe nimeni. îşi schimbă cizmuliţele, şi se aşternu la drum. Merse ea ce merse, cu mare grabă, şi flăcăul după ea. Ajunseră la nişte pietre, şi prinţesa zise:

— Seara bună, pietrelor! Gata-mi sunt încălţările?

— Seara bună, prinţesă! Gata sunt! Dar cum de vii însoţită? o întrebară pietrele.

Se uită iar fata înapoi, şi nu văzu pe nimeni. îşi puse altă pereche de încălţări şi o porni mai departe, aşa de repede şi de uşor de parcă nu atingea pământul. Iar flăcăul se ţinea pas cu pas după ea, ocrotit de cizmele de fier care-l făceau nevăzut.

Ajunseră la un râu, şi prinţesa îi spuse:

— Seara bună, râule! Gata mi-s încălţările?

— Seara bună, prinţesă! Gata sunt! Dar cum de vii însoţită? se minună râul.

Se întoarse iar fata să se uite înapoi, şi nici de data asta nu văzu pe nimeni. îşi puse a treia pereche de încălţări, trecu râul şi-şi văzu de dram. într-un târziu, ajunse la un palat mândru, care se zărea din depărtare, strălucind ca de pe altă lume în sclipiri de toate culorile. Bătu încetişor în poartă de şapte ori, şi îi deschise un slujitor.

— Seara bună, paznice! Gata mi-s încălţările?

— Seara bună, prinţesă! Gata sunt! Dar cum de vii însoţită? o întrebă paznicul.

Fata privi în jurul ei, dar nu văzu pe nimeni s-o însoţească. îşi schimbă încălţările şi intră într-o încăpere mare. Flăcăul intră şi el şi se piti după, uşă. Văzu de acolo perechi mândre de fete şi flăcăi, jucând şi cântând. Ceasurile parcă zburau, unul după altul, fără ca nimeni să ostenească. Se opriră din joc doar atunci când fură poftiţi la cină, şi se îndreptară cu toţii spre altă încăpere.

Văzând că încăperea unde se afla rămăsese pustie, flăcăul ieşi din ascunzătoare şi o străbătu să vadă mai bine minunăţiile din jur. Ajunse până în colţul unde era muzica după care jucau, şi, ca să aibă o dovadă că o urmase pas cu pas pe prinţesă, tăie o strună de la chitara de aur, o puse bine şi se întoarse iute în ascunzătoare.

După cină, jucară cu şi mai mult foc. în zori, când ceasurile bătură de patru ori, prinţesa se desprinse din joc şi dădu să plece. Dar chiar atunci văzură că lipsea struna de la chitara de aur. Şi bănuiala căzu asupra ei, că era singura care voia să plece aşa devreme. Jignită de moarte, fata plecă tară să-şi ia rămas bun de la nimeni, zicând că niciodată n-o să-i mai calce piciorul în palatul acela. Flăcăul se ţinu mereu după ea şi merseră ei cale lungă, lungă. Prinţesa fugea şi mai iute ca la venire, fiindcă întârziase la plecare.

Ajunseră la malul râului, şi fata zise:

— Bună dimineaţa, râule! Gata-s încălţările mele?

— Bună dimineaţa, prinţesă! Gata sunt! Dar cum de ii însoţită? o întrebă râul.

Se uită ea în, jur, dar nu văzu pe nimeni s-o însoţească, îşi schimbă încălţările, şi se aşternu la drum. Făcură cale lungă şi ajunseră la pietre.

— Bună dimineaţa, pietrelor! Gata mi-s încălţările?

— Bună dimineaţa, prinţesă! Gata sunt. Dar cum de vii însoţită? spuseră şi pietrele.

Iar se uită prinţesa înjur, fără să vadă pe cineva. îşi puse încălţările cele noi, şi o pomi mai departe. Ajunseră la tufa de scaieţi; fata îi făcu aceeaşi întrebare şi primi acelaşi răspuns. Iar flăcăul o urma pas cu pas, fără să fie văzut pentru că avea cizmele fermecate.

Izbuti prinţesa să ajungă la palatul tatălui ei mai înainte să se fi luminat de ziuă, se duse la ea în iatac şi căzu într-un somn adânc.

Bietul împărat nu închisese ochii toată noaptea, nerăbdător să afle ce ispravă făcuse flăcăul peste noapte. Cum se sculă, porunci să i se înfăţişeze şi-l întrebă.

— Ai aflat de ce prăpădeşte fiică-mea şapte perechi de încălţări pe noapte?

— Am dezlegat taina, îi răspunse flăcăul. în fiecare noapte prinţesa merge să joace într-un palat îndepărtat. Ca să ajungă acolo, trebuie să-şi schimbe încălţările, de trei ori la dus, o dată când intră în palat, şi de trei ori la întors. Şi, pe lângă faptul că e lung, drumul e şi tare rău, că se fac ferfeniţă cizmuliţele de mătase ale prinţesei.

Şi-i povesti mai departe cum întrebase fata tufa de scaieţi, pietrele şi râul, apoi cum jucase la palatul îndepărtat până la patru dimineaţa, şi cum o bănuiseră că a furat struna de la chitara de aur, pe care o luase el.

— Şi ca să dovedesc că e adevărat tot ce-am povestit, iată luminăţia-ta, struna cu pricina! zise flăcăul.

„Ce-o să zică fiică-mea despre toate astea?" se gândi împăratul.

Să mi se înfăţişeze fără întârziere! porunci el paznicilor.

— Cunoşti struna asta? o întrebă el, când fata se apropie de tron.

— Vai, tată! strigă prinţesa fără să-şi poată ascunde mirarea: dă-mi-o înapoi, că din pricina ei cinstea mi-a fost pusă pe nedrept la îndoială.

— Struna nu-i a ta, ci a flăcăului care te-a urmat pas cu pas astă-noapte.

— Ce bine, se bucură fata; în sfârşit, mi-a pus capăt chinului, desfăcându-mi vraja care mă ţinea în puterea ei, noapte de noapte! Acum flăcăul trebuie să meargă la palatul fermecat, să ducă dovada

nevinovăţiei mele. Dă poruncă, tată, să pornească de grabă, iar eu iţi voi da ascultare în toate, după cum ţi-e voia împărătească.

— Voia mea e să te măriţi cu flăcăul ăsta viteaz, care te-a izbăvit de vrajă!

Şi se însura flăcăul cu prinţesa care prăpădea şapte perechi de încălţări pe noapte. Nicicând nu mai porni ea noaptea la drum, ci petreceau şi jucau împreună la ei în palat.

Iar flăcăul cel viteaz n-o uită pe maică-sa; o aduse din sat ca să-şi petreacă zilele în belşug, la curtea împărătească.

Poveste despre maimuţe

poveste mexicană

A fost odată un împărat care avea trei feciori. Când se făcură mari, feciorii îi cerură încuviinţarea să plece să cutreiere lumea. împăratul le dădu binecuvântarea, şi cei trei fraţi o porniră la drum, să străbată meleaguri îndepărtate şi necunoscute. Ajungând la o răscruce, hotărâră să apuce fiecare pe altă cale, dar înainte de asta se vorbiră ei să se întâlnească acasă când s-o împlini anul. Şi drumurile: lor se despărţiră.

Fiecare cutreieră un an întreg prin lume, şi când se împlini sorocul, se întoarseră acasă. Se odihniră o bucată de timp, apoi îi spuseră toţi trei împăiatului:

— Tătucă, pe unde am umblat ne-am găsit logodnice, şi acum vrem să ne dai bani cât ne-o trebui, ca să facem nunta la ele acasă, ca aşa ne-am înţeles.

— Bine, băieţi, încuviinţă împăratul. De cât aveţi nevoie?

Şi le dădu cât ceru fiecare, ca să le-ajungă pentru nuntă. Flăcăii îşi luară rămas bun de la tatăl lor, o porniră la drum şi, ajunşi la răscruce, se despărţiră şi fiecare o luă pe altă cale. Mezinul merse cât merse, până se rătăci. Cei doi fraţi mai mari nimeriră drumul; ajunse fiecare la casa unde îl aştepta logodnica şi făcură nunta.

Când îşi dădu seama că s-a pierdut, mezinul s-a trezit într-un loc urât şi pustiu printre stânci golaşe, înalte. Merse călare mai departe, pe o cărăruie ascunsă, şi unde iarba creştea util de mare.
Că ajungea la burta calului. Deodată, auzi o voce care-i strigă:

— Stai! Cine eşti?

Se opri, se uită bine în jurul lui, şi cum nu zări nimic îşi zise:

— Trebuie că mi s-a năzărit. M-a zăpăcit osteneala şi foamea.

O pomi mai departe, şi iar auzi:

— Stai! Cine eşti?

Se opri şi de data asta, deschise bine ochii şi se uită înjur, dar prin iarba cea înaltă nu văzu nimic. încalecă iar şi-şi văzu de dram. Nu trecu mult şi auzi pentru a treia oară:

— Stai! Cine eşti?

Şi atunci văzu că în jurul lui prinse a mişca toată păşunea, şi ieşi la iveală o oaste întreagă, dar în loc de soldaţi zări numai maimuţe. Toate purtau uniformă şi aveau arme adevărate, întocmai ca ostaşii.

— Cine eşti? Cu tine vorbim! De ce nu răspunzi?

— Să-mi fie cu iertare, dar nu v-am văzut.

— Ce cauţi pe aici, pe meleagurile astea?

— Păi m-am pierdut. Mergeam într-un loc şi am rătăcit drumul!

— Cum te-ai rătăcit? Ce vorbă-i asta? Doar ne ţinem după tine de multişor. Ne minţi; tu eşti tâlharul care fură din avutul împăratului nostru! strigară maimuţele. în sfârşit am pus mâna pe tine! Legaţi-l bine!

îl legară zdravăn şi o porniră, cu tot alaiul de maimuţe. O luară pe un drum întortocheat, pe lângă o prăpastie în mijlocul căreia se afla o stâncă uriaşă, cu o poartă. Acolo stătea de pază un soldat – tot maimuţă – care îndată ce văzu că aduceau un ostatic, strigă către paznicii dinăuntru:

— Gardă, se apropie oastea!

Intrară pe poartă şi flăcăul se pomeni într-o împărăţie întinsă şi mândră, dar toţi locuitorii erau maimuţe. Nu se zărea niciun suflet de om, pretutindeni numai şi numai maimuţe.

îl duseră pe ostatic la împărat.

— Tu eşti tâlharul care-mi fură avutul, strigă împăratul-maimuţă când dădu cu ochii de el. De mult te caută soldaţii mei, dar, în sfârşit, au pus mâna pe tine!

Şi întorcându-se spre supuşii lui, zise:

— La temniţă cu el, iar mâine o să-l împuşcăm!

îl aruncară îndată în temniţă. Bietul ostatic avea inima tare grea.

împăratul era o maimuţă sură, bătrână de tot, şi cum nu se mai poate de rea. Avea o fată – tot maimuţă, de bună seamă – care se nimeri prin apropiere când îl băgară în temniţă pe flăcău. Prinţesei îi căzu drag de cum îl zări, şi, aflând împăratul, dădu poruncă să nu fie omorât a doua zi.

Şi aşa se scurseră trei zile. în vremea asta, pe prinţesa-maimuţă n-o mai rabdă inima să nu-l vadă pe flăcău, şi-i dădu poruncă uneia din slugile de la palat:

— Du-te la ostatic, du-i bucatele astea şi spune-i că le trimite fata împăratului!

Cum era flămând, flăcăul se bucură şi mâncă pe răsuflate. A doua zi, prinţesa îi trimise iar bunătăţi, şi tot aşa până când, o dată, îi porunci slugii:

— Spune-i ostaticului că la noapte o să ies pe balcon; să se caţere pe gratii, să ne putem vedea!

Când se întunecă, flăcăul îşi îndreptă privirea spre balcon, plin de speranţă, crezând c-o să vadă o prinţesă. Dar dădu cu ochii doar de nişte maimuţe, care se căţărau pe balustrada balconului, atâmându-se de coadă şi scoţând într-una ţipete. Aşteptă el mult şi bine să vadă o prinţesă, dar degeaba. Se înfurie şi se dădu jos de pe graţii.

Nu trecu mult, şi prinţesa trimise iar sluga, poruncindu-i:

— Du-te şi spune-i ostaticului că sunt tare necăjită din pricina nepăsării lui!

Cum află, flăcăul strigă mirat:

— Păi eu nu mi-am luat ochii de acolo, şi n-am văzut nicio prinţesă!

— Dar bine, omule, tu te aştepţi să fie prinţesă? îi zise sluga. E o maimuţă întocmai ca şi mine!

— Aşa stau lucrurile? Bine, atunci spune-i să mai iasă o dată pe balcon.

Prinţesa se învoi şi rămaseră să se întâlnească pe seară. Când se întunecă, ea se ivi pe balcon, şi începu să se scobească în dinţi, să se atârne de coadă şi să facă tot soiul de giumbuşlucuri. Iar flăcăul, care se uita la ea, se prăpădea de râs, fără voia lui.

Atunci prinţesa îşi zise:

— Ei, de data asta am nimerit-o!

Şi se duse degrabă la împărat, zicându-i:

— Tată, vreau să-mi împlineşti o rugăminte.

— S-auzim, fata mea!

— Să mă laşi să mă duc la ostatic, să-i duc eu cu mina mea mâncarea.

— Du-te, cum să nu!

Prinţesa pregăti fel de fel de bunătăţi şi merse să i le ducă. Ajungând la temniţă, porunci paznicului care o însoţea:

— Lasă-mă singură!

îl servi chiar ea pe flăcău, şi apoi se aşeză ruşinată lângă el, spunându-i:

— Ştii ceva? N-am venit numai să-ţi aduc de mâncare. Vreau să mă mărit cu tine.

Ostaticul sări în sus şi dădu să fugă.

— Nu te ascunde, vino încoace! îl chemă ea. Dacă te învoieşti să te însori cu mine, o să-l conving pe tata să nu te împuşte. Spune-mi dar care ţi-e hotărârea!

Se gândi flăcăul, chibzui îndelung, şi până la urmă îşi zise:

„Dacă spun nu, mâine cel târziu mă împuşcă". Şi, cu voce tare:

— Mă învoiesc! Te iau de nevastă! Prinţesa se duse grabnic la împărat şi-i zise:

— Tătucă, am venit să-mi împlineşti o rugăminte.

— S-auzim, fata mea!

— Vreau să mă mărit cu ostaticul din temniță.

— Atunci ce mai aștepți? Am bănuit că ți-a căzut drag, și de asta n-am dat poruncă să-l omoare. Să facem pregătirile, răspunse împăratul, și trimise să-l scoată din temniță și să-l aducă în fața lui.

Și porunca îi fu împlinită. Se înfățișară la palat judecătorii și preoții – cu toții maimuțe – ca s-o căsătorească pe prințesă cu flăcăul ostatic. Iar el, sărmanul, își mijea ochii, spunându-și trist în sinea lui: „Unde-am ajuns!"

După nuntă, împăratul le dărui un palat în care locuiau numai ei doi. Toată ziulica, prințesa- maimuță țopăia într-una lângă bărbatu-său, sărindu-i în cap. Cum el n-avea încotro, tăcea și înghițea.

Și așa trecu o vreme. Când să se împlinească anul, flăcăul se întrista și mai tare, căci trebuia să meargă să-și întâlnească frații, așa cum hotărâseră. Nu mai știa nici de somn, nici de mâncare: ședea mereu dus pe gânduri. Nevastă-sa prinse a-l întreba:

— Ce-ai pățit, bărbate? De ce ești posomorât? De zile întregi nici nu te atingi de mâncare! Ce-ți apasă sufletul? Destăinuie-mi mie, cu încredere, că doar sunt nevasta ta și vreau să te ajut.

— N-ai cum, nu poți tu să-mi alungi amarul. De ce să ți-l mai spun?

— Ba spune-mi, căci cine știe, poate că te pot ajuta.

Atunci flăcăul grăi astfel:

— Iată care-i necazul: știi că am părinți și frați. în curând o să se împlinească anul pe care-l hotărâsem drept soroc, când trebuia să-mi întâlnesc frații, căci ei au bătut alte drumuri, ca să ne întoarcem toți trei la palatul părintesc. Și cum o să mă duc eu?

— De ce să nu te duci?

— Pă-i cum, gândește-te și tu. Am stat aici întemnițat, ca un tâlhar sau ucigaș de rând...

— Ce tot vorbești? îi spuse ea. Doar tu ești aici prinț, singurul moștenitor al tronului! Hai degrabă la tata, să-i spunem păsul tău!

Și se duseră la împăratul maimuțelor.

— Tătucă, zise prințesa-maimuță, am venit să ne povățuiești. Bărbatu-meu are un necaz, și de zile întregi nu mănâncă, nici nu doarme. Ieri am izbutit să-l fac să-mi mărturisească adevărul.

— Și care-i păsul? întrebă împăratul.

— Spune că acum se împlinește anul, și trebuie să meargă să-și întâlnească frații, și să se întoarcă toți la părinți. Și se frământă cu gândul că ce-o să facă el, cum o să se ducă, fiindcă aici a stat în temniță, ca un tâlhar și un ucigaș...

— Nici vorbă de așa ceva! Dacă asta îți e dorința, zise împăratul către ginere, poți pleca să ți-i vezi pe ai tăi!

— Tătucă, vreau și eu să mă duc cu el, să-mi cunosc socrii și cumnații!

— Bine, fata mea, așa se cuvine! Du-te și tu!

Se pregătiră de plecare, iar flăcăul se gândi, bucuros: „Cum ne îndepărtăm puțin, o s-o omor pe maimuță și apoi mă pot întoarce liniștit acasă".

Dar în vremea asta împăratul chemă la el un general – o maimuță cumplit de urâtă – și-i dădu poruncă:

— Să iei atâtea batalioane de soldați, ca să-i însoțiți cum se cuvine pe prinț și pe fata mea. Să fie atâția pedestrași, atâția călare. Și să iei și corăbii cu tine! Du-te să vezi de toate!

Când află prințul, fu cât pe aci să moară de supărare. Dacă ar fi plecat singur cu nevasta, ar fi putut-o omorî, dar cu atâta puzderie de maimuțe, nu era chip.

N-avu încotro și se pregătiră să plece însoțiți de mare alai. Prințul și nevastă-sa se urcară în caleașca împăratului, toată bătută în aur și în pietre scumpe și trasă de maimuțe, căci de meleagurile acelea toate viețuitoarele erau maimuțe. înainte de plecare, împăratul grăi către general:

— Să ai grijă pe drum, că prințul e sub ocrotirea ta, și dacă pățește ceva, răspunzi cu viața!

Și porniră: caleașca la mijloc, iar în față, în spate și pe de lături, ostași cu armele pregătite. Așa plecă bietul prinț, păzit din toate părțile.

Ajunseră într-un târziu la locul de întâlnire, unde frații îl așteptau de două zile, la capătul răbdării, cu speranța că totuși mezinul e în viață. Frații cei mari își aduseseră și nevestele, înveșmântate frumos și purtând podoabe. Deodată văzură în zare un nor de praf care se ridica de pe drum. Unul din frați îi zise

celuilalt:

— Ia te uită! Trebuie că vine fratele nostru!

— Ba nici gând, răspunse celălalt, cum o să fie el însoţit de atâta alai călare? Sărmanul de el, numai Domnul ştie cum o să vină. De bună seamă că singur şi pe jos. Ce-i fi crezând oare?

Nu trecu însă mult şi văzură că praful se apropia din ce în ce, apoi zăriră, o caleaşca atât de strălucitoare, de parcă se coborâse chiar soarele de pe cer.

Dar mare le fu uimirea când începură să sosească primele şiruri de ostaşi; aveau uniforme adevărate şi erau bine înarmaţi, dar cu toţii erau maimuţe. Cum le mai străluceau săbiile! Treceau în pas cadenţat, cu arma la umăr, într-o ordine fără cusur. Iar când se ivi caleaşca aurită, se opri în faţa fraţilor cei mari şi din ea ieşi mezinul.

— Ziua bună, fraţilor!

Când să coboare el, să-i îmbrăţişeze, se repezi o maimuţă să întindă pe jos un covor, ca să nu păşească pe pământ. Cei doi fraţi îi spuseră:

— Iată, frăţioare, acestea sunt nevestele noastre!

El dădu bineţe cumnatelor, aşa cum se cuvine, şi apoi, cu inima strânsă, grăi astfel:

— Şi acum, fraţilor, să v-o arăt şi eu pe nevasta mea.

Se dădu atunci jos din călească prinţesa-maimuţă, ţipând şi ţopăind. Sări de gâtul cumnaţilor şi dădu să-şi îmbrăţişeze cumnatele; dar ele, îngrozite, o luară la fugă strigând.

Când îşi reveniră din uimire, fraţii îl întrebară pe mezin:

— Ce hotărăşti, frăţioare? Ne urmăm drumul sau care ţi-e gândul?

— Noi am mers cam mult, şi suntem osteniţi, răspunse el. Aş vrea să petrecem noaptea aici, şi-o să pornim mâine în zori.

— Bine, atunci rămânem şi noi peste noapte.

Dar când văzură fraţii forfota aceea de maimuţe, care roiau în jurul mezinului, împlinindu-i dorinţele, se speriară şi-şi văzură mai departe de drum, cu neveste cu tot. Se îndreptară spre palat. Făcând popasuri scurte, ajunseră curând şi se înfăţişară împăratului. îi arătară fiecare ce nevastă şi-a luat şi avuţiile dobândite. La urmă, tatăl îi întrebă:

— Dar feciorul meu cel mic unde-i?

— O să vină şi el, tată, în urma noastră, dar porunceşte degrabă să se adune toţi ostaşii din împărăţie, să-i iasă în cale, ziseră fraţii.

— Cum să ridic oastea împotriva fiului meu?

— Păi vine cu mii de maimuţe, tată, nici nu-ţi poţi închipui ce grozăvie! Dacă năvălesc aici în palat, o să facă prăpăd!

împăratul căzu pe gânduri şi chibzui îndelung. într-un târziu, le spuse:

— Fii mei, nu pot să fac aşa ceva, nu se cade, că doar şi el e feciorul meu! Să vină aici, să vedem ce povesteşte, ce aduce cu el şi ce gânduri are!

— Bine, tată, cum ţi-e voia!

Nu trecu mult şi oastea maimuţelor ajunse la porţile oraşului. Cum sosiră, înconjurară oraşul, apoi se îndreptară spre palat, cu; toţii: pedestraşii, călăreţii, soldaţii cu fanfara. Ce mai zarvă se iscă! Văzând atâta puzderie de maimuţe, pe oameni îi apucă groaza. Ajungând la palat, prinţul se dădu jos din caleaşca. Ieşiră afară părinţii, să-l întâmpine.

El îi îmbrăţişa, apoi, cu mare ruşine, le spuse:

— Iată nevasta pe care mi-am ales-o!

Şi maimuţa îi sări de gât, încolăcindu-şi coada în jurul grumazului împăratului, mai-mai să-l doboare la pământ. Când s-o îmbrăţişeze şi pe soacră, biata împărăteasă o luă la fugă, cit era de bătrână, şi strigând, intră în palat.

Tare se mai ruşina feciorul cel mic. împăratul se apropie de el şi-l întrebă:

— Ce gânduri ai, fiule? Vrei să zăboveşti mult pe aici? Te întreb, căci ai venit cu atâta oaste, că nu poţi rămâne la palat.

— Dar, tătucă, eu am venit să te văd, cu gândul c-o să stau două-trei luni!

— Dacă-i aşa, n-ai să poţi locui în oraş. Să te duci în afara lui, pe colina din depărtare; acolo ai să dai de nişte ruine, şi ai să-ţi poţi face tabăra. Acum a sosit vremea să ne luăm rămas bun!

— Bine, tătucă!

Şi mezinul plecă, amărât, să caute locul cu pricina. Când ajunseră, se uită în jur şi spuse oştenilor:

— Vreau să ridicăm aici un palat cum nu s-a pomenit mai mândru! Haideţi la treabă!

Se apucară îndată de lucru, că erau printre soldaţi şi zidari şi tot ce aveau nevoie. Muncirăcu mare spor şi ridicară un palat minunat, cum nu-şi afla seamăn pe lume. Iar prinţul rămase acolo, cu toată puzderia de maimuţe. Nici gând să se întoarcă în oraş, căci era supărat pe taică-său.

Într-o bună zi, împăratul dădu de ştire că voia să meargă să-şi vadă feciorii. Cum cei doi mai mari trăiau în oraş, se duse dimineaţa la ei, iar după masă se îndreptă spre colina unde ştia că-şi aşezase tabăra fiul cel mic.

Când prinse de veste că avea să vină împăratul, maimuţa îi spuse bărbatului ei:

— Să fim cu mare băgare de seamă! Ştii doar ce urât ne-au primit! Acum tatăl tău n-o să vină singur, ci cu oaste mare, fără îndoială. Porunceşte grabnic generalului să pregătească soldaţii de luptă.

Se înfăţişă generalul şi le spuse că oastea era gata să-l înfrunte pe împărat. Nu trecu mult şi se ivi împăratul, însoţit de mare alai, cu muzica în frunte; mulţi îi urmaseră din dorinţa să vadă maimuţele.

Prinţesa-maimuţă grăi:

— Hai să-i ieşim tatălui tău în întâmpinare!

îl primiră cu toată cinstea, cu alai de soldaţi, în bună rânduială, cu muzică, de se ruşinară oamenii împăratului. Le întinseră masă, cu fel de fel de bunătăţi, că aveau din belşug pentru toţi.

După ce se ospătară pe îndelete, dădură o petrecere în cinstea împăratului. Maimuţa îi şopti atunci bărbatului ei:

— Să-i laşi să petreacă în lege, să joace după pofta inimii. Iar după ce or osteni, să mă pofteşti pe mine la joc, când o să auzi cântecul ăsta!

Şi i-l cântă încetişor. Se porni jocul, şi fiecare fanfară cânta pe rând, când oamenii împăratului, când maimuţele.

După ce oaspeţii osteniră de atâta cânt şi joc, maimuţa îi mai spuse prinţului:

— Acum să mă pofteşti, să jucăm, iar la mijlocul jocului să te prefaci că eşti supărat, strigându- mi că nu-s bună de nimic. Apoi să mă apuci zdravăn de picioare şi să dai cu mine de pardoseală, de trei ori, cât te ţin puterile.

„Păi atunci s-a zis cu tine!" îşi spuse el, bucurându-se, căci tocmai asta voia, să scape de maimuţă.

Şi făcu precum îl învăţase ea. Când văzu că lumea ostenise, se apropie de maimuţă şi strigă în gura mare, să-l audă toţi:

— Cinstiţi oaspeţi, eu voia dumneavoastră o să-mi joc nevasta!

O prinse în braţe şi se puseră pe jucat. Cam pe la mijlocul jocului, prinţul se opri şi strigă mânios:

— Nu eşti bună de nimic!

Şi o înhaţă de picioare, dădu cu ea de pardoseală de trei ori, cu toată puterea de care fu în stare.

Atunci se întâmplă o minune: maimuţa se prefăcu într-o fată frumoasă, ca ruptă din soare. Era o prinţesă care fusese vrăjită să ia înfăţişare de maimuţă, până când un flăcău o să izbutească să-i rupă farmecul. Toţi cei de faţă rămaseră împietriţi de uimire când văzură aşa mândreţe de fată. încet- încet. îşi reveniră în simţire, şi prinseră a se ruşina care mai de care şi a cere iertăciune prinţesei, pentru că îşi bătuseră joc de ea.

Odată cu prinţesa, luară chip de om toate celelalte maimuţe şi în locul lor se ivi o oaste strălucitoare.

Se porni atunci o petrecere cum nu s-a mai pomenit, care ţinu zile în şir. Prinţesa îi făcu socrului tot felul de daruri minunate, căci era stăpână peste avuţii nenumărate, iar împăratul se arătă tare recunoscător.

După câteva zile, prinţul se hotărî să se întoarcă în împărăţia socrului. Prinţesa îl tot zorea, nerăbdătoare să-şi vadă tatăl, cu chip de om, căci şi el scăpase de farmec. Se pregătiră de drum şi porniră, însoţiţi şi de împărat, care voia să-şi cunoască fără zăbavă cuscrul.

Când ajunseră, peste tot întâlniră o mulţime de oameni, îmbrăcaţi de sărbătoare, bucuroşi că vraja se destrămase şi ei îşi recăpătaseră chipul dinainte. Nicăieri nu mai era nicio maimuţă. Ţinu sărbătoarea câteva săptămâni. La sfârşitul lor, tatăl prinţului vru să se întoarcă în împărăţia lui, şi-i ceru cuscrului încuviinţarea

să-şi ia cu el şi feciorul. Dar împăratul nu vru să se despartă de ginere, şi-i răspunse:

— Nu-i cu putinţă aşa ceva, fiindcă de azi înainte el e urmaşul meu la domnie! Nu-l pot lăsa să mai facă un pas în afara împărăţiei! Dar o să te petrec eu!

Şi îl petrecu cu toată cinstea, cu mare alai. Prinţul rămăsese la palat, cu nevastă-sa. Când împăiatul se întoarse, hotărî să-i lase lui tronul chiar atunci. Şi îl înscăuna împărat. Iar de atunci încolo, noul împărat a domnit în pace şi fericire, şi de n-o fi murit mai domneşte şi acum.

Voinicul

poveste cubaneză

Era odată un flăcău căruia, de puternic ce era, i se zicea Voinicul. O pomi el în căutare de lucru şi află că Diavolul tocmai avea nevoie de un argat. Dar oamenii îi spuseră să fie cu mare băgare de seamă, căci Diavolul mai avusese două slugi, pe care le omorâse. Aşa făcea cu toţi cei care intrau în slujba lui.

Voinicul răspunse:

— Eu merg tară teamă. Nu mă sperie pe mine Diavolul!

Se duse la casa necuratului şi-l întrebă:

— Ai ceva de lucru pentru mine?

— Cum să nu, de bună seamă, răspunse Diavolul, tocmai am nevoie de un om.

Şi Voinicul se tocmi argat. Diavolul îl duse de-i arătă odăiţa unde avea să doarmă şi-i zise că a doua zi trebuie să înceapă lucrul.

Dimineaţa. Diavolul îl trimise să aducă apă.

— Dă-mi un târnăcop şi o lopată! îi ceru Voinicul. Diavolul îi dădu, şi Voinicul se duse la râu şi începu să sape un şanţ, ca să aducă apa prin el până lângă casă. La ceasul unsprezece veni şi Diavolul, să vadă cum mergea treaba, şi îl găsi pe argat săpând şanţul.

— De ce faci şanţul ăsta? îl întreba, uimit.

— Ca să-ţi aduc apa până în poartă, să nu mai fie nevoie să car apă de la râu!

Auzind vorbele astea. Diavolul se sperie şi-l trimise iute pe argat acasă.

A doua zi îi porunci să aducă de la pădure un par cu lemne.

— Dă-mi nişte funie! îi ceru Voinicul.

Diavolul îi dădu. Argatul se duse la pădure şi începu să lege copacii, unul câte unul. Cu puţin înainte de amiază veni iar Diavolul, să vadă ce făcea, şi-l găsi legând copacii.

— Ce faci aici? îl întrebă cu mare mirare. Voinicul îi răspunse:

— Iaca, leg pădurea, s-o iau toată odată, ca să nu mai fie nevoie să mai viu după lemne!

„Omul ăsta e nemaipomenit!" se gândi Diavolul şi, înspăimântat, îi porunci să se întoarcă grabnic acasă.

Diavolul obişnuia să doarmă sus, în foişorul de pază, iar argatul jos, pe pământ. Chibzui bine Diavolul şi hotărî ca peste noapte să-i arunce de sus două pietroaie mari, să-l omoare.

Se întunecă şi se duseră la culcare. Diavolul se urcă în foişor şi Voinicul se culcă dedesubt. însă flăcăul bănui cam ce avea de gând stăpânul, căci îl zări cum se tot foia acolo sus, şi îşi schimbă culcuşul mai încolo, la loc ferit. La miezul nopţii, auzind el zgomotul făcut de pietroaiele aruncate, strigă:

— Măi, să fie, m-a pişcat un ţânţar!

Când auzi vorbele astea, Diavolul îşi zise cu groază, tară să-şi poată veni în fire:

„I-au căzut pietroaiele peste el, şi lui i s-a părut o pişcătură de ţânţar!"

— Apoi cobori, să vadă ce făcea argatul. Voinicul îi povesti că l-a pişcat un ţânţar, iar Diavolul, uitându-se în jur văzu pietroaiele pe care le aruncase.

— Ia te uită! spuse Voinicul. Eu credeam că-i un ţânţar şi când colo sunt nişte pietroaie!

Atunci Diavolului îi intră frica în oase până într-atât că nu mai vru cu niciun preţ să-l ţină la el ca argat şi-i zise:

— O să-ţi dau un măgar încărcat cu saci de galbeni, numai pleacă de aici!

Voinicul se învoi, şi Diavolul aduse măgarul şi umplu sacii cu galbeni, spunând:

— Iată-ţi banii, du-te!

Voinicul luă măgarul şi plecă. La puţină vreme însă, nevasta Diavolului îi spuse bărbatului:

— Omul ăsta te-a înşelat tot timpul, nici vorbă să fie atât de puternic!...

Diavolul îşi luă iute calul, puse şaua pe el şi o porni după argat, să-i ia înapoi măgarul cu galbenii.

Dar Voinicul îl zări de departe. Ascunse iute măgarul într-un câmp de trestie şi se trânti în mijlocul drumului cu burta în sus, în aşteptarea lui.

Când ajunse lângă el şi-l văzu aşa, Diavolul îl întrebă:

— Ce-ai păţit?

— Păi iaca, măgarul n-a mai vrut s-o ia din loc şi i-am ars o lovitură aşa de zdravănă c-a zburat sus în cer...

Diavolul se sperie cumplit şi întrebă iar:

— Dar de ce stai aşa în mijlocul drumului?

— Fiindcă aştept să cadă măgarul din cer şi Vreau să-l feresc, să nu se lovească prea tare. O să-l prind cu braţele, în cădere...

Auzind vorbele astea. Diavolul se îngrozi de moarte. Dădu pinteni calului şi făcu drumul înapoi. Cinci ajunse acasă, nevasta îl întrebă:

— L-ai prins din urmă?

— L-am prins, răspunse el, dar tocmai îi dăduse o lovitură măgarului de-l făcuse să zboare în cer, şi într-adevăr aşa era fiindcă, uitându-mă eu în sus, n-am văzut nici urmă de măgar... Atunci m- am înspăimântat, gândindu-mă că, de îndrăzneam să-i iau înapoi galbenii, mi-ar fi ars o lovitură de m-ar fi trimis şi pe mine în cer... Aşa că n-am avut încotro şi l-am lăsat să-şi vadă de drum, după ce i-o cădea măgarul de sus, cu bani cu tot!

Fata cea cuminte şi cuferele fermecate

poveste columbiană

A fost odată o babă care avea două fete: una era a ei, iar alta era vitregă, orfană de tată şi de mamă. Pe fata vitregă, baba o ura cumplit şi o năpăstuia mereu. Dacă în casă aveau ceva bun, era numai pentru fata babei, care se înfrupta cât poftea. Dacă prisosea ceva, aruncau în râu, numai să nu lase nicio fărâmă pentru cealaltă. Iar dacă era frig, orfana n-avea încotro: era nevoită să stea lângă cuptor, să se încălzească, în vreme ce cealaltă se înfofolea în haine groase şi moi. Orfanei îi erau încredinţate treburile cele mai grele şi mai istovitoare din gospodărie. Fata babei avea însă timp din belşug să lenevească, să-şi facă unghiile, să înveţe cântece, să stea la taclale cu logodnicul ei, să se plimbe, să se distreze şi să doarmă după pofta inimii până către prânz.

într-o zi baba, care tot chibzuia cum să-i facă orfanei de petrecanie, să scape de ea, le duse pe fete la marginea fântânii din grădină şi le dădu la amândouă ac şi aţă, să facă o cusătură pentru împărat. Fetei ei îi dădu un ac cu firul tare şi subţire, care nu se rupea, iar celeilalte – un fir prăpădit, amenințându-le că avea s-o arunce în fântână pe cea căreia i se va rupe mai întâi firul.

De bună seamă că firul orfanei se rupse şi maştera o aruncă în adânc. Pe fundul fântânii, fata dădu de un drum ce părea fără de sfârşit, pe care o pomi. într-un târziu, după ce merse cale lungă, frântă de osteneală şi de foame, se opri lângă un cuptor din care ieşeau pâini rumene. Nu zări brutarul care le făcea, nu-şi dădu seama nici pe unde se băga aluatul în cuptor. Nu văzu pe nimeni în jur, nici nu bănui pentru cine erau pâinişoarele. Deodată, cuptorul prinse glas şi-i spuse să ia fără teamă, povăţuind-o să păstreze farâmiturile pentru nişte pisici de care avea să dea mai departe. Fata făcu întocmai, apoi o porni mai departe.

Merse iar cale lungă, pină i se făcu sete. Bătu în peretele de stâncă şi ţâşni de acolo apă proaspătă. într-un colţ, zări un ulcior de argint: îl umplu şi bău pe săturate. A doua zi, ajunse la coliba unei babe care-i dădu găzduire. Stăpâna colibei vru s-o încerce pe fată, să vadă dacă e harnică. îi porunci să ude porumbul, să taie lemne, să trudească întocmai ca o slugă.

într-o zi, pe când fata era ruptă de osteneală, se iviră nişte flăcăi care îi spuseră că erau tare înfometaţi. Atunci ea sări iute să le gătească bucate, iar apoi, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, îşi văzu mai departe de treburi, fără să aştepte mulţumiri.

Altă dată, se apropiară de colibă nişte pisici năzdrăvane, cai-e îi cerură şi ele de mâncare. Fata aproape că uitase de fărâmiturile de pâine pe care le păstrase, cum o povăţuise cuptorul de pe dram. Le căută cu răbdare şi le dădu pisicilor să le mănânce, chiar din mâna ei.

Baba o punea mereu la alte încercări. Odată îi porunci să-i aducă apă într-un ciur. Fata n-avea habar ce să facă pentru a putea îndeplini porunca, şi se duse tare mâhnită la râu. Acolo se iviră îndată pisicile, care o ajutară să lipească găurile ciurului cu cenuşă şi astfel izbuti să aducă apă, precum îi poruncise stăpâna.

Nu trecu mult, şi baba o trimise iar la râu, de data asta cu porunca să spele un caier de lână neagră până s-o albi de tot. Acum îi sări în ajutor flăcăii cărora ea le făcuse de mâncare cu dragă inimă. Ei îi arătară locul tainic unde apa făcu lâna mai albă ca neaua. Când văzu caierul de lână, tare se mai minună baba de iscusinţa fetei. Şi, ca s-o răsplătească. Fiindcă baba era o vrăjitoare din peştera din Salamanca[318].

îi arătă într-o odaie tot felul de cufere, spunându-i să-şi aleagă unul. Care-i va plăcea. Se iviră îndată pisicile năzdrăvane şi la povaţa lor, fata alese cufărul cel mai ponosit. Baba se minună iar de înţelepciunea fetei şi o lăsă să plece purtând-o, prin puterea vrăjii, până lângă casa meşterii, de unde o pornise cu vreme în urmă.

Maştera cea haină se mânie cumplit când o văzu pe fată teafără şi îi porunci sa se culce în coteţul găinilor. Aici, fata desfăcu iute cufărul să vadă ce-i înăuntru. Dădu peste o grămadă de monede de aur, nestemat şi tot felul de podoabe, care străluceau de-ţi luau ochii. Când văzu comoara orfanei şi află de la ea cum o dobândise, maştera o trimise şi pe fata ei, socotind c-o să se întoarcă şi mai bogată decât netrebnica asta do fată vitregă.

Şi fata babei, care era pizmaşă şi lacomă ca maică-sa, o porni la drum. Moartă de osteneală, ajunse într-un târziu la cuptorul care scotea pâinişoare rumene, dar nu luă în seamă povaţa şi nu păstră fărâmiturile care-i prisosiră. Mai departe, când i se făcu sete, bău apă din izvor, dar nu puse la loc ulciorul de argint. Iar când vrăjitoarea care-i dădu şi ei găzduire o puse la încercare, le făcu pe toate pe dos. în loc să-i mulţumească pe flăcăi, făcându-le mâncare. îi ocărî cu cuvinte grele şi de ruşine. Mânioasă, nu dădu nicio fărâmă de pâine pisicilor flămânde, care o ameninţară.

Fata nu se gândea la nimic altceva decât la comoară, nădăjduind s-o găsească şi să plece cu ea acasă. Nu fu în stare să împlinească niciuna din treburile pe care vrăjitoarea îi porunci să le facă. Nu fu în stare să aducă apă în ciur, căci pisicile nu-i săriră în ajutor, nici să spele lâna, fiindcă flăcăii nu-i arătară locul tainic. Iar când trebui să-şi aleagă un cufăr, nimeni n-o povăţui ce să facă. Se repezi fără şovăială la cufărul cel mai mare, cu capacul împodobit cu pietre strălucitoare.

Vrăjitoarea o lăsă să plece, purtând-o şi pe ea, cu cufăr cu tot, până aproape de casă.

Cum intră înăuntru, se zăvorî împreună cu maică-sa şi deschiseră cufărul. Dar în locul comorii, dădură peste o năpârcă uriaşă, care sări de gâtul lor şi le sugrumă.

Astfel îşi aflară sfârşitul maştera cea haină şi fiică-sa. Iar biata orfană, care făgădui vrăjitoarei să fie şi mai bună cu oamenii şi cu toate făpturile din jur, îşi primi răsplata: se mărită cu un prinţ bălai, care venea de peste mare, din Spania. Avură prunci mulţi şi frumoşi şi trăiră fericiţi până nu demult.

---

318 despre peştera din Salamanca (Spania), se credea că este sălaşul vrăjitoarelor, al farmecelor şi tainelor, despre care povestesc mulţi autori din secolele XV-XVI

Povestea pescarului

poveste chiliană

Trăia odată un pescar tare sărman, care avea nevastă, dar niciun copil. Mai avea o căţea şi o iapă. într-o noapte se duse la pescuit, şi avu noroc; aruncă plasa şi o scoase plină de peşti. în mulţimea de peşti văzu un peştişor colorat, tare frumos. Deodată, pescarul auzi o voce care grăi astfel:

— Ascultă, omule! Să nu mănânci peştişorul colorat pe care l-ai prins! Ia-l cu tine, şi prima apă în care-l speli, dă-o iepei tale, cea de-a doua, căţelei, şi din ultima dă-i nevestei să bea!

Se întoarse pescarul acasă, eu peştişorul colorat, îi spuse nevestei să nu-i facă nimic peştişorului, şi se apucă să-l scalde. Prima apă i-o dădu iepei, a doua căţelei, iar din ultima îi dădu nevestei să bea. Apoi pescarul scoase doi solzi din coada peştişorului şi-i îngropa în grădină.

După un timp, căţeaua făcu doi pui, care semănau unul cu altul de nu-i puteai deosebi. Când îi veni vremea, nevasta născu doi copii, amândoi băieţi, leit unul cu altul. Tot aşa şi iapa, care făcu doi mânji aurii, amândoi la fel şi la păr şi la culoare.

Băieţii creşteau văzând cu ochii. Când împliniră zece ani, fiecare din ei sădi un măslin. Se prinseră măslinii şi se făcură mari. Mai trecură cinci ani; fiecare băiat îşi avea calul şi câinele lui. Erau aşa de puternici câinii, că le puseră numele unuia Sfarmă-Fier, iar celuilalt Sfarmă-Lanţuri. Când băieţii se făcură de optsprezece ani, primul născut îi zise într-o bună zi pescarului:

— Tătucă, dă-mi binecuvântarea, că vreau s-o pornesc să străbat lumea!

Tatăl încuviinţă şi-i dădu binecuvântarea.

A doua zi dis-de-dimineaţa, flăcăul îşi înşeuă calul, iar taică-său îi dărui o spadă mândră. înainte de a pleca, îi spuse fratelui că de s-o usca măslinul, e semn că el se află în primejdie.

Flăcăul îşi luă câinele şi o pomi la dram. Bătu cale ungă şi ajunse într-un târziu la palatul unui împărat, care ocmai voia să iasă. Când îl văzu, îi dădu bineţe, spunând:

— Seara bună, înălţimea-ta!

— Bună să-ţi fie inima, băiete! încotro mergi? întrebă împăratul.

Şi îi răspunse c-a pomit-o să cutreiere lumea.

— Descăleca, voinice, şi pofteşte înăuntru!

Pe dată dădu poruncă împăratul ca doi slujitori să îngrijească de cal şi de câine, cu mare băgare de seamă. împăratul avea două fete. Trimise îndată după ele, şi când i se înfăţişară, îi spuse flăcăului:

— Voinice, iată pe cele două fete ale mele. Alegeţi-o pe cea care-ţi place mai mult!

Tânărul nu stătu mult pe gânduri şi-o alese pe cea mai mare. Făcură nunta şi rămase la palat. Trecură luni de zile în şir şi, într-o bună zi, flăcăul zări de la fereastră o câmpie verde. O întrebă pe nevastă-sa ce era cu câmpia aceea, şi ea îi răspunse:

— Pe meleagurile acelea se află palatul fermecat unde te duci şi nu te mai întorci.

— Eu o să mă duc şi o să mă şi întorc! spuse atunci tânărul.

— Nu te du, că acolo răririi!

— Ba nu, mă întorc!

Şi porunci de grabă să i se pună şaua pe cal, încăleca şi plecă. Ajunse în câmpia cea verde. Ce frumos mai miroseau ierburile! Merse el ce merse şi dădu peste o căprioară. Ieşi afară o babă, care ţinea în mână douăsprezece funii împletite. îi dădu bineţe, iar flăcăul răspunse:

— Bună ziua, măicuţă!

— Dă-te jos de pe cal, băiete! Şi tânărul o ascultă.

— Ia funiile astea, leagă-ţi câinele şi calul, să nu care cumva să mă muşte ori să mă lovească!

Flăcăul legă animalele, apoi intră în casă. Se aşeză, în vreme ce baba se tot învârtea, făcându-se că pregăteşte de mâncare. Dar pe ascuns deschise o lădiţă, luă un pumn de praf şi-l aruncă asupra flăcăului, care se prefăcu în stană de piatră. Aruncă şi asupra câinelui şi calului, prefacându-se şi aceştia în câte o stană de piatră, iar funiile împletite, în lanţuri grele.

A doua zi, fratele care rămăsese acasă ieşi în grădină să se uite la măslin. Văzu că s-a uscat, şi se gândi: „Pesemne că fratele meu e în primejdie!”

Şi degrabă îi spuse pescarului:

— Tătucă, tratele meu e în primejdie! Dă-mi binecuvântarea, că o pornesc în căutarea lui!

Fără să zăbovească, tatăl îi dădu binecuvântarea şi îi dărui şi lui o spadă. Tânărul puse şaua pe cal, îşi încinse spada, îşi luă câinele. încalecă şi plecă.

Luă acelaşi drum ca şi fratele lui, şi ajunse şi el la palatul împăratului. Cum îl văzu. Prinţesa crezu că e bărbatul ei, şi-i ieşi bucuroasă în întâmpinare, spunându-i:

— Descăleca şi hai înăuntru!

Veniră slujitori, să-i ia calul şi să aibă grijă de câine. Flăcăul se dumiri atunci că fusese luat drept frate-său, care era însurat cu prinţesa.

Intră în palat, prinţesa îi întinse masa, în timp ce el se tot gândea cum o să petreacă noaptea. Când să se culce, flăcăul scoase spada şi-o puse între ei, cu minerul spre ea şi cu vârful spre el.

— Am iacul un legământ şi trebuie să-l împlinesc! îi răspunse.

— Dacă-i aşa, trebuie să-ţi ţii cuvântul!

Se culcară, dar flăcăul nu închise ochii toată noaptea, gândindu-se ce-o fi păţit frate-său. Când se iviră zorile, se sculă, şi după el şi prinţesa. Se spălă el şi se aşeză la fereastră, de unde se zărea câmpia verde.

— Ce-i cu câmpia aceea verde? întrebă el.

— Nu ţi-am spus că acolo-i palatul fermecat unde te duci şi nu te mai întorci?

— Păi iată că eu m-am dus şi m-am întors! zise flăcăul şi, dându-şi seama că acolo trebuia să fie frate-său, mai spuse: O să mă mai duc o dată. Dă-mi să îmbuc ceva, c-o pornesc iar la drum!

Prinţesa îi dădu de mâncare, iar slujitorii îi înşeuară calul. Flăcăul o porni îndată, şi merse el ce merse prin câmpia cea verde, până dădu de coliba babei. Văzu afară calul şi dinele fratelui, prefăcuţi în stană de piatră. Când ieşi baba, îi dădu bineţe, apoi îl îndemnă:

— Descăleca, băiete! Ia funiile astea împletite şi leagă-ţi dinele şi calul!

Dar el se făcu numai că leagă animalele; apoi intră înăuntru, şi-l văzu pe frate-său, preschimbat în stană de piatră. Flăcăul îşi strigă îndată câinele, poruncind:

— Sfarmă-Lanţuri, prinde-o pe babă şi omoar-o! Câinele se năpusti la babă, care începu să se roage:

— Băiete, struneşte-ţi câinele!

— Aşteaptă, Sfarmă-Lanţuri! strigă stăpânul, şi câinele-i dădu ascultare.

— Preschimbă-l la loc în om pe fratele meu! îi porunci el babei.

Baba n-avu încotro, luă un pumn de praf, îl aruncă peste stana de piatră, şi pe dată fratele se deşteptă la viaţă.

— Acum învie şi cele două pietre de afară! mai porunci flăcăul.

Baba aruncă un pumn de praf peste pietre, care se prefăcură în cal şi în câine. Apoi flăcăul îi strigă câinelui:

— Acum fă-o bucăţele pe babă!

Şi câinele făcu întocmai. După ce-şi dădu sufletul, se duse el în casă şi deschise lădiţa, luă praf în pumni şi îl aruncă afară. în jur începură să se trezească la viaţă o oaste întreagă de tineri, pe care vrăjitoarea de babă îi prefăcuse în pietre.

Atunci flăcăul grăi către frate-său:

— Hai să ne întoarcem la tine acasă! Eu am pomi t-o în căutarea ta!

— Bine, frăţioare. Din ce somn adânc m-ai trezit!

Plecară amândoi, şi, cam pe la jumătatea drumului, fratele cel mic îi spuse celuilalt:

— Vreau să-ţi spun ceva, dar nu mă prea încumet!

— Spune, frăţioare, nu te codi.

— Azi-noapte am dormit în patul tău!

Auzind vorbele astea, fratele cel mare se mânie cumplit, scoase spada şi-l ucise. îl lăsă mort în dram şi se îndreptă spre casă. Când ajunse, nevastă-sa îi ieşi în fugă în întâmpinare.

— M-am întors, îi spuse el; am fost acolo şi m-am întors!

— Bine-ai făcut! se bucură ea.

Se lăsă noaptea, cinară şi se culcară. Văzând că bărbatu-său nu mai pune între ei spada, ea îl întrebă:

— Ţi-ai împlinit jurământul făcut, de nu mai pui spada cu minerul spre mine şi cu vârful spre tine, ca în noaptea trecută?

Atunci înţelese el că şi-a ucis pe nedrept fratele. Şi nu putu închide ochii toată noaptea, gândindu-se că fratele murise de mâna lui, nevinovat.

A doua zi, se sculă în zori, porunci să i se pună şaua pe cal, îşi luă spada şi câinele şi-o porni în căutarea fratelui. în dram îi apăru o băbuţă.

— Ziua bună, fiule!

— Bună să-ţi fie inima, măicuţă!

— Spune-mi ce necaz ai pe suflet, băiete! Nu ştii oare că bătrânii dau poveţe folositoare?

— Ba da, măicuţă! Ieri mi-am ucis fratele pe nedrept, şi de asta sunt atât de amărât. Ce n-aş da să-l pot învia iar!

— Ascultă, fiule, vezi colo în zare stânca ceea înaltă? Acolo se află o şopârla verde. Dă pinteni calului. îndeamnă-l cât poţi de iute şi străduieşte-te să ajungi când o bate al doisprezecelea ceas! Ai să găseşti şopârla gâfâind, cu gun căscată; străpunge-o îndată cu spada, clar bagă bine de seamă să nu cumva să greşeşti! Apoi cu şopârla moartă să-ţi învii fratele.

Tânărul făcu întocmai cum îl povăţuise băbuţa. Ajun.st la stânca cu pricina şi străpunse şopârla, de-o tăie în două Apoi o luă în vârful spadei, îl găsi pe frate-său zăcând şi puse şopârla pe rană. Flăcăul prinse viaţă şi sări în picioare.

— Urcă-te pe cal, frăţioare, am venit să te iau!

— Din ce somn adine m-ai trezit!

Şi cei doi fraţi încălecară şi se întoarseră împreună la palat. Le ieşi în întâmpinare nevasta primului, care rămase înmărmurită şi ruşinată că nu-şi putea recunoaşte bărbatul.

— Eu sunt bărbatul tău. îi spuse atunci fratele cel mare, iar el e fratele meu.

Prinţesa îşi îmbrăţişa fericită bărbatul, apoi se duse la împărat şi-i povesti că avea un cumnat aidoma cu bărbatu-său. Iar împăratul se bucură foarte când află astea.

1-l aduseră îndată pe flăcău. împăratul trimise după cealaltă fată, hotărând să i-o dea de nevastă. Făcură nunta, şi împăratul, care nu mai avea alţi copii, îi lăsă cu dragă inimă pe gineri în locul lui, să cârmuiască împărăţia, în belşug şi în pace.

Juan cel năzdrăvan şi căpcăunul

poveste argentiniană

Când Juan era copil, stătea cu maică-sa. Care n-avea altă avere decât o vacă şi trei pungi cu galbeni.

într-o zi, când se făcuse mai mare, se afla singur acasă. Trecu pe uliţă un moşneag care, văzând vaca în ogradă, îi zise lui Juan să i-o dea lui, în schimbul unui mănunchi de ierburi. Juan se învoi şi, bucuros nevoie mare de schimbul făcut, o aşteptă nerăbdător pe maică-sa.

Biata femeie se înfurie cumplit de isprava flăcăului ei şi-i porunci să arunce ierburile, care nu erau bune de nimic. Dar Juan nu le aruncă, ci le sădi într-un colţ, lângă casă. A doua zi. Văzură cu uimire, mama şi feciorul, că ierburile crescuseră peste noapte uriaşe, de stăteau parcă să atingă cerul.

De atunci încolo, oamenilor din sat începu să le dispară mereu, câte ceva, iar mamei lui Juan i se furară cele trei pungi cu galbeni, una în fiecare noapte. în ultima noapte, Juan stătu la pândă şi văzu că hoţul era un căpcăun uriaş care, după ce fură punga, se caţără pe ierburile cele înalte şi se făcu nevăzut. Juan se luă îndată după el şi, când ajunse sus, se pomeni într-un palat fermecat.

îi ieşi în întimpinare nevasta căpcăunului, care era tare bună la suflet. După ce-i ascultă păsul lui Juan, îi făgădui să-l ajute să-şi recapete pungile furate.

Pe când stăteau ei de vorbă, nevasta auzi paşii căpcăunului, care venea acasă, şi îl ascunse în grabă, cuprinsă de teamă, pe flăcău. Cum se ivi căpcăunul, ceru de mâncare, apoi se culcă. Iar Juan se folosi de somnul lui adânc şi cără acasă una din pungile cu galbeni. Tot aşa făcu şi în celelalte două nopţi, ajutat de

nevasta căpcăunului.

Pe când hoinărea prin palat, Juan descoperi că uriaşul avea o armonică şi un ghem de lână fermecat. Se hotărî să le ia cu el, aşa că în cea de-a patra noapte veni după ele. Dar mai înainte de a pleca, îi spuse maică-şi să-l aştepte cu un topor lângă ierburile uriaşe. Se duse la palat, fură lucrurile fermecate, însă tocmai atunci armonica se desfăcu şi, când s-o închidă la loc, fără să vrea, Juan scoase nişte sunete care-l treziră pe căpcăun. Acesta se sculă zorit, văzu ce făcea flăcăul şi se luă iute după el. Juan o prinse de mână pe nevasta căpcăunului, căci dacă ar fi lăsat-o acolo singură bărbatul ei ar fi ucis-o, şi fugiră împreună. Coborâră amândoi pe tulpinile groase, iar căpcăunul, după ei.

Când fură aproape de pământ, Juan îi strigă maică-şi să taie cu toporul ierburile. Căpcăunul căzu de sus. Fiindcă greoi cum era nu fu în stare să se agate de nimic, şi se prăpădi. Juan şi nevasta căpcăunului scăpară teferi, fiindcă în clipa în care tulpinile fură tăiate, ei scoaseră ghemul fermecat şi coborâră liniştiţi pe firul lui.

Ajunseră cu bine pe pământ şi trăiră fericiţi, împreună eu mama lui Juan, bucurându-se de galbeni şi de ghemul fermecat.

Cei şapte mineri iscusiţi

poveste chiliană

A fost odată un împărat care avea o fată. Când veni vremea, el hotărî s-o mărite şi atunci scorni o încercare. O urcă pe fată în iatacul din turn, puse în faţa porţii palatului o masă cu trei portocale şi alături o hârtie pe care stătea scris că cel ce va nimeri cu o portocală drept în fruntea prinţesei, acela o va lua de nevastă. Toţi tinerii din împărăţie dădură fuga să-şi încerce norocul, dar nimeni nu fu în stare să izbutească, fiindcă prinţesa era prea sus.

într-o bună zi, se apropie de palat un uriaş călare. Citi hârtia, se dădu jos de pe cal, luă o portocală şi, ochind bine, o nimeri pe prinţesă drept în frunte. împăratul îşi ţinu fagăduiala, şi făcură îndată nunta. Uriaşul o luă apoi pe nevastă-sa în şa şi plecară, iar de atunci nimeni n-a mai aflat nimic despre prinţesă.

Uriaşul trăia într-o insulă, la care se putea ajunge numai pe apă. Aşa că îşi lăsă calul la malul mării, o luă pe prinţesă şi o urcă în barcă, şi astfel ajunseră la palatul lui.

Multă vreme se scurse, iar împăratul nu află nicio veste de la fiică-sa, şi nici ea n-avea cum afla de la el. Pe zi ce trecea, prinţesa era tot mai mâhnită. Când uriaşul pleca după treburi, o lăsa în paza unui şarpe, singura vieţuitoare de pe acolo. Şarpele avea obiceiul ca, în fiecare zi, cam pe la prânz, să se încolăcească în poala prinţesei şi să doarmă.

Sărmana de ea se stingea de dor, şi mereu se ruga cerului s-o scape de acolo. Odată, pe când şarpele dormea, se ivi o porumbiţă care-i grăi astfel prinţesei:

— Dacă vrei să-i dai de ştire tatălui tău, ori să scapi din pustietatea asta, scrie-i un răvaş împăratului şi spune-i că singurii care te pot elibera de aici sunt cei şapte mineri iscusiţi.

Pe dată prinţesa, bucuroasă, făcu întocmai: scrise răvaşul şi i-l dădu porumbiţei, să-l ducă la palat.

A doua zi, când slujnicele tocmai făceau curăţenie, dădură peste răvaşul pentru împărat. Dădură fuga să i-l ducă, fiindcă împăratul spusese tuturor că va face daruri bogate celui care-i va aduce veşti despre fiică-sa. Când află împăratul cuprinsul răvaşului, îşi chemă sfetnicul şi-i porunci:

— Mâine în zori să-ţi iei merinde şi să te aşterni la drum. Să cutreieri toată lumea, până veida de cei şapte mineri iscusiţi, care trebuie să fie fraţi cu toţii.

Sfetnicul îl ascultă şi o porni în lume. După ce bătu el leale lungă, mai multe zile, într-un amurg zări o colibă în depărtare.

— Hai să întrebăm şi acolo, le zise celor ce-l însoţeau. Iar dacă nu-i găsim pe cei şapte, măcar avem unde poposi peste noapte, că s-a făcut târziu.

Când se apropiară, ieşi la fereastră o femeie bătrână.

— Seara bună! Ne puteţi da găzduire? o întrebă sfetnicul.

— Cum să nu, intraţi! le răspunse ea.

îi primi pe toţi şi puse apă la foc, să le facă un ceai. Văzând că în jurul colibei nu se vedea nici ţipenie de om, sfetnicul se miră şi, căzând pe gânduri, îşi spuse:

„Femeia asta nu trăieşte ea singură în asemenea pustietate!"

Şi după ce-şi bău ceaiul, intră în vorbă cu ea.

— Am pornit în lume, la porunca împăratului meu, în căutarea celor şapte mineri iscusiţi, născuţi toţi de aceeaşi mamă.

— Ai nimerit taman bine, spuse atunci bătrâna, căci eu am şapte feciori şi toţi şapte sunt mineri. Trebuie să sosească în curând.

Nu termină ea bine de zis vorbele astea, că şi începură să sosească feciorii. Fiul cel mare şi mezinul veniră ultimii, vorbind între ei.

— Ascultă, frăţioare, spuse mezinul, mâine o să plecăm la drum.

— încotro? întrebă mirat fratele cel mare.

— A trimis după noi împăratul, chiar aici ne aşteaptă sfetnicul lui.

Tare se mai minună fratele cel mare auzind spusele mezinului, şi-şi zise:

„Cum de le ştie prâslea pe toate! Se vede bine că ăsta îi e harul, să ghicească dinainte ce o să se întâmple".

Când intrară în casă, îl găsiră pe sfetnicul împărătesc care îi aştepta. Le spune îndată ce voia înălţimea-sa de la ei, şi că pentru treaba asta o să primească plată bună.

A doua zi în zori cei şapte fraţi porniră la drum. După ce merseră câteva zile, ajunseră la palat, unde fură bine primiţi. După ce îi ospăta, împăratul le spuse de ce trimisese după ei. Dar fraţii ştiau mai dinainte că trebuiau să pornească după prinţesa aflată pe insulă, fiindcă le povestise mezinul, împăratul îi întrebă apoi ce har avea fiecare. Fratele cel mare răspunse:

— Eu sunt mare meşter. Dacă vreau, pot face îndată o corabie.

— Foarte bine, tocmai de asta am nevoie, zise împăratul, apoi îl întrebă pe celălalt frate.

— Eu, înălţimea-ta, pot face la loc orice se strica sau se sparge. Dacă vrei să te încredinţezi, o să arunc pe jos un ou şi într-o clipă îl fac la loc, întreg.

Atunci împăratul, neîncrezător, luă un ou şi-l făcu zob într-o cratiţă. Cu mare dibăcie şi răbdare, minerul prinse a lipi bucăţică de bucăţică, până făcu oul întreg.

— Mare minune! zise împăratul, uluit. Apoi îl întrebă pe celălalt miner.

— Eu pot învia morţii.

— Tocmai bine, înseamnă că îmi eşti de mare trebuinţă, încuviinţă împăratul.

— Iar eu, spuse la rândul lui alt frate, ochesc fără greş.

— Şi de asta o să fie nevoie! Următorul grăi atunci:

— Om mai puternic ca mine nu se află în lume. Vorbi apoi cel de al şaselea:

— Eu sunt cel mai dibaci hoţ. Nimeni nu mă întrece.

— Şi de tine o să fie nevoie, spuse împăratul, în sfârşit, veni şi rândul mezinului.

— Eu ştiu dinainte tot ce se întâmplă.

— Harul ăsta e cel mai de folos din toate, se bucură împăratul.

A doua zi, cei şapte fraţi se puseră pe treabă. Nu trecu mult, şi fu gata corabia meşterită de cel mare. O porniră cu toţii la drum, şi călătoriră pe apă până ajunseră la insula uriaşului. Fiindcă şarpele care o păzea pe prinţesă nu adormise încă, mezinul îi povăţui:

— Să aşteptăm puţin!

Şi după o vreme, zise iar:

— Acum a sosit clipa!

Plecară doi dintre fraţi: cel puternic şi hoţul cel iscusit. Intrară în palat, hoţul fură şarpele, iar celălalt o ridică pe prinţesă într-o mână şi o luă cu el. Iar cu cealaltă mină rupse din grădină un portocal, cu crengile atârnând sub greutatea roadelor, ca să fie semn pentru uriaş.

Ajunseră la corabie, se urcară în ea şi porniră. Nu trecu mult şi şarpele se trezi. Când văzu că prinţesa a pierit fără urmă, dădu de veste stăpânului lui, scoţând un şuierai ascuţit. Uriaşul veni în fugă, puse mâna pe

flintă şi. Se luă după corabie. Cum îi zări, începu să tragă. Fratele care era ţintaş bun îl nimeri, dar nu izbuti să-l omoare. Uriaşul ochi chiar fruntea prinţesei, şi o ucise pe loc. însă
cel care putea face să învie morţii o aduse îndată la viaţă, iar celălalt frate îi lipi bucăţica din frunte, de scăpă prinţesa teafără, ca şi cum n-ar fi păţit nimic.

— Am scăpat cu bine! strigă unul din ei.

însă mezinul îl dojeni că se bucură prea devreme, şi apoi îl povăţui pe ţintaş:

— Să nu pierdem nicio clipă! Ocheşte-l pe uriaş în călcâi, că acolo e puterea lui.

Ţintaşul făcu întocmai, şi uriaşul căzu la pământ tară viaţă. Cei şapte şi prinţesa îşi văzură de drum, bucuroşi.

împăratul îi aştepta la mal, muncit de nerăbdare şi dor să-şi vadă fata. Când ajunseră, dădu fuga la ea şi o îmbrăţişa, pierzându-şi capul de atâta fericire. Iar pe mineri nici nu mai ştia cum să-i răsplătească pentru fapta lor. Făcu un ospăţ bogat, care ţinu zile în şir. Când fu pe sfârşite, cei şapte fraţi spuseră că vor să se întoarcă acasă. Atunci împăratul îi întrebă ce răsplată vor. Fratele cel mare, de care ascultau toţi ceilalţi, răspunse că n-au nevoie de nimic.

— Cum se poate una ca asta? se minună împăratul. Doar eu am trimis după voi să-mi săriţi în ajutor, şi e drept să vă răsplătesc pentru fapta voastră!

— Nu-mi place de felul meu să cer, spuse fratele cel mare, pe gânduri.

— Atunci o să facem aşa: o să poruncesc să se încarce zece saci cu arginţi, şi o să vi-i aducă slujitorii mei până unde veţi voi.

A doua zi, cei şapte fraţi se întoarseră la coliba lor, încărcaţi de arginţi.

De atunci încolo niciunul din ei nu mai trudi în mină, ci plecară în satul apropiat, cu mama lor, şi trăiră acolo cu toţii fericiţi.

Iar de n-or fi murit cumva, mai trăiesc şi acum, în pace şi belşug.

Povaţa înţeleaptă

poveste cubaneză

Yeyo şi Camilo erau fraţi buni. Se iubeau mult, dar fură cât pe-aci să se ia la harţă fiindcă nu era chip să se înţeleagă din pricina unui petec de pământ pe care tatăl lor, care murise de curând, li-l lăsase moştenire. Niciunul nu se împăca de fel cu împărţeala făcută de celălalt şi, pe măsură ce timpul trecea, se învrăjbeau tot mai tare. Ştiindu-le păsul, un prieten îi povăţui să se înfăţişeze la judecător, dar altul, care era mult mai bătrân, le zise:

— Ba să nu vă duceţi la vreunul din cei tobă de carte, că o să vă coste mai mult decât face bucata de pământ. Cel mai bine ar fi să cereţi sfatul lui Apolonio, bunicul lui Margarito, care e un om drept şi ştie o groază de lucruri!

îi dădură ascultare şi a doua zi de dimineaţă se înfăţişară la coliba bătrânului şi-i povestiră care era pricina. Apolonio le grăi aşa:

— Băieţi, cum e cu putinţă să ajungeţi să vă încăieraţi pentru atâta lucru? Asta-i doar cel mai lesne de hotărât! Ia să vedem: tu, Yeyo, împarte pământul în două părţi cum ţi s-o părea ţie mai bine. Iar apoi tu, Camilo, din cele două părţi să ţi-o alegi pe cea care ţi-o plăcea mai mult...

Vecinii spun că Yeyo n-a făcut încă nicio împărţeală, dar că cei doi fraţi se înţeleg de minune; lucrează împreună petecul de pământ moştenit şi îşi împart recolta pe jumătate.

Râul adevărului

poveste mexicană

într-o bună zi, un indian o pomi din satul lui într-altul învecinat. Pe dram se întâlni cu un spaniol şi, mergând împreună, intrară în vorbă. Dădură peste nişte vaci, şi spaniolul îl întrebă:

— Ascultă, omule, ce animale-s astea?

— Sunt vaci, domnule!

— Nu se poate să fie vaci! Vacile de la mine de acasă sunt cu mult mai mari, aşa cam cât biserica de colo. Vaci aşa mici n-am văzut pe meleagurile mele!

Mai merseră ei şi văzură un cal.

— Ce-i asta? întrebă iar spaniolul.

— Un cal, domnule!

— Măi, să fie! Tare înapoiaţi mai sunteţi! Caii de la mine de acasă sunt mult mai mari. Asta-i un şobolan!

Peste un timp, le ieşi în cale o găină:

— Asta ce mai e?

— E o găină, domnule!

— Găină! Cum e cu putinţă să fie asta o găină! De-ai vedea găinile noastre cât sunt de mari!

Şi arătă, ce mai, o mărime de necrezut.

Merseră ei mai departe, şi tot aşa, când vedeau tot felul de animale, spaniolul îi spunea cu dispreţ indianului că la el acasă toate erau mult mai mari.

în sfârşit, ajunseră la un râu pe care trebuiau să-l treacă. Indianul se dezbrăcă şi, îngenunchind, îşi făcu semnul crucii. Spaniolul, de pe mal, îl întrebă atunci, cu mirare:

— Ia ascultă, omule! De ce îngenunchezi şi te închini?

— Păi, domnule, râului ăstuia i se zice râul adevărului! Toţi cei care au minţit, când vor să-l treacă, sunt luaţi de apă.

Auzind vorbele astea, spaniolul se sperie şi zise pe nerăsuflate:

— Nu-i nimic adevărat din ce ţi-am îndrugat înainte! Toate animalele de pe la voi sunt la fel şi pe meleagurile mele!

Sărmanul şi bogatul

poveste cubaneză

Trăiau odată doi vecini, care se aveau foarte bine: unul era neînsurat, iar celălalt avea nevastă. Holteiul era sărac lipit pământului, iar cel însurat se scălda în bogăţie, într-o zi, cel sărac îi zise bogatului:

— Tare-aş mai vrea să-mi schimb niţeluş soarta, că o să mă dea gata sărăcia asta!

Iar bogatul îi răspunse:

— însoară-te, şi ai să-ţi schimbi soarta! Ai să te îmbogăţeşti!

Săracul se însura şi începură să vină pe lume şi copiii. Cu fiecare, sărăcia se făcea tot mai mare. într-o zi, când îl întâlni pe cumătrul cel bogat, sărmanul îi spuse:

— Soarta mi s-a schimbat în rău. Acum sunt şi mai sărac ca înainte, nici vorbă să mă îmbogăţesc, aşa cum mi-ai zis...

Cum bogatul n-avea copii, şi tare ar mai fi vrut să ia unul dintr-ai cumătrului, îi răspunse:

— Păi dacă eşti aşa de sărac, vinde-mi pe cinci sute de pesos unul din copiii tăi!

Dar săracul zise îndată:

— Ba nu fac aşa ceva în ruptul capului! Nu-mi dau eu copiii pe tot aurul din lume!

La vorbele astea, cumătrul cel bogat îi răspunse:

— Păi vezi atunci că de când te-ai însurat, te-ai îmbogăţit?

Studenţii şi soldatul

poveste cubaneză

Odată, doi studenţi şmecheri nevoie mare o porniră să cutreiere lumea şi se rătăciră. Ajunseră la casa unui soldat, care îi găzdui peste noapte.

Ei veniseră cu un codru de pâine, iar soldatul avea un pui fript. Ca să-şi bată joc de soldat, care era tare încrezător, cei doi şmecheri puseră la cale o şotie.

— Mâncarea asta nu ajunge la toţi trei, îi ziseră ei. Hai să ne culcăm, şi cine o să viseze o minciună mai mare, acela să mănânce puiul şi pâinea!

Se duseră toţi trei la culcare. După o vreme, soldatul se sculă şi merse de mâncă tot. Când studenţii se treziră a doua zi, începură să zică fiecare că el a avut visul cel mai mincinos.

— Eu am visat că eram în al nouălea cer... povesti unul din ei. În locul cel mai îndepărtat din necuprinsul cerului...

Celălalt glăsui şi el:

— Iar eu, am visat că mă aflam în măruntaiele pământului... în adâncul adâncurilor...

îl întrebară şi pe soldat ce a visat, iar el le răspunse:

— Păi, iaca, eu am visat că unul din voi se afla în înaltul cerului şi celălalt în adâncul pământului; mi-am zis că n-o să vă mai întoarceţi niciodată de acolo, aşa că m-am sculat, pe jumătate adormit, m-am dus la bucătărie şi-am mâncat tot puiul şi codrul de pâine!

Perurima şi oala fermecată

poveste din Paraguay

într-o zi, popa o pomi la dram călare pe măgar. Avea cu el, prinse cu o curea, cărticica de rugăciuni şi o pungă cu bani strânşi de la săteni, pe care trebuia să-i ducă la oraş să-i dea episcopului.

Perurima[319] se luă după el, cu gândul să pună mina pe bani. Dar cum popa era un om zdravăn, nu îi sări în spate, de teamă că n-o să facă nicio ispravă în felul ăsta. Chibzui el şi, până la urmă, îi dădu prin minte să facă astfel: aprinse un foc de ierburi la marginea drumului, puse apă la fiert, într- o oală cu trei picioare şi, cu o bucată de came pe care o adusese în desagă, se apucă să facă o tocană.

Având de bătut cale lungă, popa plecase de acasă cu noaptea în cap. Pe dram se lăsă o arşiţă de neîndurat, iar bietul de el nici acasă nu putuse să bea măcar un ceai, din pricină că slujnica lui n- avusese grijă să aducă de cu seară lemne pentru foc.

Drumul lung şi pustiu se pierdea în depărtare. Natura dormea încă şi popa mergea, fumând de zor, ca să-şi amăgească stomacul gol. Curând, se lumină de-a binelea şi, după o cotitură, ajunse la locul în care Perurimă îşi pregătea tocana. Dar şiretul îl păndise de mult pe popă şi, când îl văzu că se apropie, acoperi iute focul cu nisip, făcând să dispară tot jarul. Apoi puse oala în mijlocul drumului, uitându-se la ea cu mare băgare de seamă. Se aşeză cu spatele şi se prefăcea că nu-l vede pe popă. Mânat de curiozitate, popa se apropie şi văzu cu uimire că apa fierbea în oala aşezată chiar în ţărâna drumului.

— Ce faci aici? întrebă el.

— Păi ce vezi, părinte: îmi fac o tocană.

— Dar unde-i focul?

— Ei, părinte, eu n-am nevoie de aşa ceva; oala asta e fermecată şi fierbe apa fără foc, numai s-o

---

319 erou popular din folclorul Paraguayan, plin de isteţime şi dibăcie, care e întotdeauna de partea celor slabi, bătându-şi joc de cei lacomi şi necinstiţi

aşez în ţarină.

Bietul popă îşi aminti îndată, cu necaz, că nu îmbucase nimic. Socotind el că o asemenea oală avea să-i prindă tare bine, îi ceru să i-o vândă lui. Dar auzind Perurimâ câţi bani voia să-i dea popa, nici gând să se învoiască. Se târguiră ei şi, până la urmă, îmboldit de dorinţa să stăpânească el oala fermecată, popa îi dădu toţi banii pe care îi avea în pungă.

Perurimâ se făcu o vreme că chibzuieşte, apoi, într-un târziu, se învoi, spunând că i-o vinde numai şi numai fiindcă era vorba de el.

— Numai dumitale ţi-o dau, părinte, căci oala asta fermecată e de nepreţuit!

Şi mulţumit nevoie mare, popa o porni mai departe, ducând cu el oala cu pricina. Perurimâ rămase cu zâmbetui pe buze, băgă banii la chimir şi plecă repejor, ca nu cumva popa să-şi dea seama de înşelăciune şi să se întoarcă.

Ospăţul lui Baltazar

poveste cubaneză

Era odată un om, pe nume Baltazar, care trăia într-un sat de câmpie. într-o zi, i se năzări să-şi poftească toţi prietenii de prin împrejurimi la un ospăţ.

Prietenii se bucurară, se spălară şi se ferchezuiră, îşi puseră hainele cele mai bune ca să mergă la ospăţ. Se îndreptară cu toţii, împreună cu familiile lor, către casa lui Baltazar.

Ajungând acolo, gazda îi primi cu toată cinstea şi ii pofti să se aşeze la masă.

Pe când aşteptau să aducă bucatele, Baltazar se ivi cu un singur toti[320] fript, pentru toţi mesenii.

Şi de atunci a rămas vorba asta: „e ca ospăţul lui Baltazar", care se spune când nu ajunge mâncarea la toată lumea.

Iepele ascunse într-un bostan

poveste mexicană

în satul Jalisco era odată un om căruia îi plăcea tare mult să născocească tot felul de minciuni, într-o zi, se luă la harţă cu altul, fiindcă îi povesti o minciună iar celălalt nu-l crezu.

Omul îi povestise că, mai de mult, îşi pierduse un măgar, din aceia care merg în fruntea turmei, şi zece iepe. Căutase el luni în şir, dar fără să afle vreo urmă. într-o zi, se dusese la bucata lui de pământ, pe coasta unui deal, unde avea nişte bostani cum nu s-a mai pomenit de mari, după spusele lui. Se gândise atunci să se caţere pe unul din ei, ca să poată privi în zare, doar-doar şi-o vedea animalele pierdute. S-a urcat aşadar pe bostan, când, deodată, a auzit răgetul măgarului lui; părea însă că vine de departe, dintre dealuri, totuşi el l-a recunoscut. S-a dat iute jos de pe bostan, l-a înconjurat şi, în partea de jos, a aflat o bortă mare. Animalele mâncaseră o bucată zdravănă din bostan iar apoi, cele zece iepe şi măgarul din fruntea turmei se băgaseră înăuntru.

Omul care ascultase minciuna asta gogonată răspunse:

— Te cred, don Pablo! De bună seamă că-i aşa! Ştii că de curând am fost la Zacatecas?

— Da, ştiu că ai fost acolo.

---

320 specie de pasăre mică, asemănătoare cu rîndunica.

— Ei bine, află că înainte de a ajunge la moşia cumătrului cutărică am dat peste o groază de lume adunată.

— Şi ce făcea mulţimea asta?

— Păi ducea toarta unei oale uriaşe, don Pablo. Iar mai încolo, când am ajuns la Zacatecas, am dat de altă mulţime, care căra cealaltă toartă a oalei.

— Minţi de îngheaţă apele, cumetre! Ce să facă oare cu asemenea oală?

— Să fiarbă bostanii de pe bucala ta de pământ! Când auzi asemenea minciună, don Pablo se înfurie şi amândoi mincinoşii se luară la harţă.

Negrul cel isteţ şi bulgărele de aur

Trăia odată, pe vremea sclaviei, un negru rob care era tare isteţ. într-o zi, negrul făcu prinsoare cu ceilalţi sclavi că stăpânul cel alb o să se poarte cu el împărăteşte o bună bucată de timp. Se înfăţişă apoi stăpânului şi-l întrebă:

— Stăpâne, ce preţ o fi având un bulgăre mare de aur, cam atât? şi deschise larg braţele, ca să arate mărimea.

Hapsânul de stăpân se gândi că negrul o fi dat peste un bulgăre de aur, îngropat pe undeva şi se hotărî îndată să i-l ia.

Ca să afle cu binişorul unde a găsit bulgărele, stăpânul începu să se poarte cu negrul împărăteşte, îl poftea la masa lui şi mâncau împreună, în vreme ce sclavii care-i serveau îşi ziceau:

— E adevărat că trăieşte împărăteşte!

Şi prinseră a-i vorbi negrului cu toată smerenia. Stăpânul îl luă cu el, îl purta prin toate părţile, îl măgulea într-una. Ieşeau la plimbare, lăfaindu-se fiecare în hamacul lui, purtat de patru sclavi: doi înainte şi doi înapoi.

Şi tot aşa, până într-o zi când, stăpânul socotind că traiul bun l-a ameţit destul pe negru, l-a întrebat unde era bulgărele de aur. Iar negrul i-a răspuns:

— Habar n-am, stăpâne, eu te-am întrebat doar aşa, ca să ştiu ce preţ are un bulgăre mare de aur, să fiu pregătit când am să dau de el... Atunci stăpânul luă biciul şi-i arse două lovituri pe spinare, de-i lăsă nişte şerpi pe piele. Negrul îndură fără să crâcnească, ştiind că până la urmă a câştigat rămăşagul.

Băiatul care a vândut podoabe sfinţilor

poveste ecuadoriană

O familie, care trăia departe de oraş, era la mare strâmtoare cu banii. Cum aveau nişte podoabe de preţ, mama îi spuse într-o bună zi băiatului ei:

— Du-te la oraş şi vinde podoabele astea, dar ia aminte să nu le vinzi celor care or să te strige, fiindcă aşa fac oamenii vicleni, care n-au de gând să plătească. Să le vinzi oamenilor care nu te trag de mânecă, ci te lasă în pace şi tac din gură, că aceştia sunt cumsecade şi de încredere.

Luă băiatul podoabele şi se duse cu ele să le vândă. Ajunse la oraş şi, cum arăta podoabele, unii îl chemau şi-l trăgeau de mânecă să le vândă lor. Dar băiatul ascultă de povaţa maică-şi, şi nu-i luă în seamă. îl prinse întunericul şi el nu-şi vânduse încă podoabele. Văzu atunci o casă mare şi intră înăuntru cu gândul să ceară găzduire pentru noapte. Oamenii din casă nu-l descusură, ci-l lăsară în pace, fără să scoată niciun cuvinţel. Băiatul se uită la ei, dar tot nu-l întrebară nimic, ci tăcură mâlc. Atunci îşi aminti de povaţa maică-şi, şi le spuse oamenilor din casă că o să le vândă lor minunăţia de podoabe. Le puse la toţi câte un şirag la gât, şi de haine le prinse nestematele.

Văzând că tăceau mereu, băiatul grăi astfel către oamenii aceia cumsecade:

— Fiindcă văd că n-aveţi acum bani să-mi daţi, o să vin săptămâna viitoare după plată!

Şi plecă, lăsându-le podoabele.

poveste cubaneză

Casa unde intrase băiatul era o biserică, iar oamenii tăcuți cărora le pusese podoabele erau statuile sfinților, Când ajunse acasă, îi spuse maică-şi:

— Am vândut toate podoabele, măicuță, dar o să primesc banii săptămâna ce vine, căci bieții oameni n-au avut acum să mă plătească.

Săptămâna următoare se duse băiatul la oraş, intră în casa cea mare unde lăsase podoabele, şi zise:

— Am venit să-mi daţi banii!

Cum sfinții, de bună seamă, nu scoteau niciun cuvânt, băiatul spuse iar:

— Ei, dacă n-aveți nici acum bani, săptămâna viitoare să mă plătiți negreșit!

Se întoarse acasă şi-i povesti maică-şi:

— încă n-au făcut rost de bani, măicuţă, dar o să mă plătească săptămâna ce vine.

Trecu săptămâna şi băiatul se duse iar la oraş, la datornicii lui. Le ceru banii şi, cum nu scoaseră o vorbă nici de astă dată, le spuse:

— De nu-mi daţi banii, vă iau la bătaie!

Văzând că nu-i rost de plată, băiatul se înfurie şi dădu un pumn unei statui mai mici. Care căzu pe jos şi, în căzătură, făcu să sară puşculiţa care se afla la picioarele ei. Puşculiţa se sparse, şi se risipiră toţi banii pe care oamenii îi băgaseră acolo drept pomană. Când văzu atâta bănet, băiatul strigă:

— Ticălosule, te laşi bătut numai ca să nu plăteşti! Ia te uită ce de mai bani aveai, şi nu voiai să- mi dai!

Se apropie apoi de ceilalţi sfinţi, şi le dădu la fiecare câte un pumn, ca să cadă banii. Culese de pe jos toţi banii risipiţi din puşculiţele sparte, şi se întoarse la maică-sa cu o desagă plină cu banii pe care socotea că-i luase pe podoabele vândute.

Am făcut-o noi înşine!

poveste chiliană

Trei flăcăi au pornit-o odată la drum, dornici să afle ce se întâmplă pe lume. Erau toţi tare neştiutori, ca oamenii de la coarnele plugului. Peste puţină vreme, ajunseră ei într-un sat mare şi frumos. în mijlocul lui, într-o piaţă întinsă, văzură plimbându-se doi boieri, care păreau buni prieteni.

— Pentru o oca de sare, am făcut-o noi înşine, zise unul din boieri, povestindu-i celuilalt ceva.

— Iată nişte cuvinte înţelepte, spuse atunci unul din flăcăi. Să le ţinem minte!

Mai târziu, vorbind de-ale lor, celălalt boier îi răspunse primului:

— Noi trei la un loc.

La vorbele astea, primul încuviinţă, spunând:

— De bună seamă!

Flăcăii rămaseră uimiţi de vorbele auzite şi le ţinură minte. Ieşind ei din sat, dădură în drum de un om mort. Rămaseră acolo, zgâindu-se la el, şi aşa îi găsiră jandarmii.

— De ce l-aţi omorât? îi întrebară.

— Pentru o oca de sare, am făcut-o noi înşine, zise unul.

— Deci voi l-aţi ucis?

— Noi trei la un loc.

— O să mergeţi atunci la închisoare!

— De bună seamă!

Şi jandarmii îi luară îndată pe cei trei care, fără să ştie ce fac, spuseră vorbele auzite, crezând că sunt plini de tâlc.

Statură ei o vreme la închisoare, până când, într-o zi, judecătorul dădu poruncă:

— Să mi-i aduceţi aici pe cei trei ţărani întemniţaţi! Când i se înfăţişară, flăcăii îi dădură iar zor cu vorbele cu pricina: pentru o oca de sare, am făcut-o noi înşine, noi trei la un loc şi de bună seamă!

Judecătorul îi ascultă cu luare aminte, chibzui bine şi într-un târziu zise cu glas poruncitor:

— Flăcăii ăştia nu ştiu ce zic. Sunt nevinovaţi, aşa că daţi-le imediat drumul!

Şi aşa scăpară teferi bieţii nevinovaţi, iar întâmplarea le-a fost învăţătură de minte.

Nevasta cea înţeleaptă şi bărbatul care-i căuta pricina

poveste cubaneză

Un om voia să-şi lase nevasta, fiindcă îi căzuse dragă alta. Se tot gândi şi nu mai ştia ce să născocească împotriva nevestei, să-i caute pricină.

Nevastă-sa deretica prin casă, şi el intra dinadins plin de noroi, de murdărea totul, dar ea nu zicea nimic, ci venea şi curăţa în urma lui, tară să scoată un cuvinţel.

Alunei omul îi aduse lemne de foc prost tăiate, să o încerce, doar-doar s-o înfuria. Cum ajunse acasă, trânti lemnele în mijlocul odăii. Dar ea aduse o toporişca, luă pe rând lemnele, le tăie şi le duse în bucătărie.

Văzând el că nu-i chip să-i caute pricină nevestei, îi dădu prin minte să bage în casă un măgar. Se urcă pe măgar şi vru să intre, dar animalul nu se urni. Nevastă-sa sări să-şi ajute bărbatul, înşfacă măgarul de coadă şi trase zdravăn, ca să-l bage înăuntru.

Când văzu una ca asta, bărbatul îşi zise în sinea lui:

„Măi, să fie! Nevasta asta a mea e o comoară! N-are rost să mă despart de ea!"

Greşeala buclucaşă

poveste mexicană

Odată, un preot, le vorbi credincioşilor într-o predică despre minunea săvârşită de Iisus Hristos care, cu cinci pâini, a făcut să se sature cinci mii de oameni. Dar în loc să spună că a săturat cinci mii de oameni cu cinci pâini, s-a încurcat şi a greşit, spunând că a săturat cinci oameni cu cinci mii de pâini.

— Ce îngrozitor! strigă de colo un beţiv. Şi cum de n-au crăpat?

Preotul îşi dădu seama că a greşit, dar nu vru să recunoască, ci îi răspunse:

— Păi tocmai aici e minunea!

Peste vreun an, vorbind tot despre minunea cu pâinile, preotul nu s-a mai încurcat şi a spus bine:

— Cu cinci pâini Isus Cristos a săturat cinci mii de oameni, fraţilor!

— Alia! zise atenei beţivul, avea doar de unde: ca ce i-a rămas de anul trecut a putut sătura cinci mii de oameni, anul ăsta!

Carabina lui Ambrosio

poveste cubaneză

Era odată un om pe nume Ambrosio, care avea o casă arătoasă. Lângă el locuia un vecin care voia morţiş să i-o cumpere. Atâta se ţinu de capul lui să-i vândă casa că, până la urmă, Ambrosio i-o vându. Dar mai înainte îi zise:

— îţi vând casa, în afară de odăiţa din mijloc!... Vecinul, dornic să cumpere casa, îi răspunse:

— Bine, mă învoiesc! Să facem târgul! Şi în felul ăsta îi vându casa.

Cum însă Ambrosio se dădea în vânt după vânătoare, în fiecare noapte venea să-şi ia carabina din odăiţă. Apoi se făcea că pleacă la vânătoare, dar se tot întorcea în odăiţă, ca să-şi dreagă carabina, care i se strica mereu. Şi tot aşa îşi petrecea nopţile, intrând şi ieşind într-una în odăiţa din mijloc, ca să-şi repare carabina. Iar noul stăpân nu putea închide ochii de atâta du-te-vino şi loviturile de ciocan.

La o vreme, omul care cumpără casa se satură să se scoale mereu să-i deschidă lui Ambrosio, la orice ceas din zi şi din noapte. I se făcu lehamite de atâtea nopţi nedormite şi, chemându-l, îi strigă deznădăjduit:

— Ia-ţi înapoi casa, odăiţa şi carabina blestemată, că o să înnebunesc de-a binelea!

Şi aşa se făcu de se alese Ambrosio şi cu casa, şi cu banii luaţi pe ea.

De atunci, când ceva nu merge ca lumea, se zice că e precum carabina lui Ambrosio... care se strică într-una!

Copilaşul ţărăncii

poveste cubaneză

O familie de ţărani din insulă avea o fată de măritat, care îşi găsise logodnic. Flăcăul era dornic să se însoare, aşa că se puse pe treabă şi ridică o casă. Când fu aproape gata, cu ţăruşii înfipţi şi grinzile aşezate, dar încă netencuită, le porni pe soacră şi pe logodnică să vadă ce-a izbutit să facă.

îndată ce sosiră, flăcăul le arătă casa, zicându-le:

— Aici o să fie bucătăria, acolo odaia cea mare, mai încolo odaia de dormit şi în odăiţa asta o să punem leagănul copilaşului.

Văzmd că în mijlocul odăiţei era un ţăruş, soacra – strigă:

— Vai de mine, când o să puneţi leagănul copilaşului aici şi o să-l legănaţi, o să-l omorâţi, sărmanul, că o să se lovească de ţăruşul ăsta!

La vorbele maică-şi, fata prinse a striga ca din gură de şarpe, bocind moartea bietului ei copilaş. Iar flăcăul, neştiind ce să mai facă şi cum să le potolească, blestemă ceasul în care le poftise să vadă casa.

Nunta cumătrului tigru

poveste columbiană

Dacă e să dăm crezare gurilor rele, Iepurele îşi făcea de cap, necăjind tot satul cu hoţiile şi înşelăciunile lui fără sfârşit. Cum era leneş şi nu se spetea de fel cu munca, ajunsese hoţul cel mai dibaci din toată gloata de trântori care trăia în sat. Ca să-l prindă şi să-l înveţe minte, păgubiţii hotărâră să-i vină de hac cu ajutorul unei sperietori făcute din ceară, care nu dădea greş. Mult trebuia să te zbaţi ca să scapi teafăr din capcana asta; o ştiau prea bine cu toţii, căci în ea se prinseră pe rând Şobolanul, Nutria, ba chiar şi împieliţatul de Caiman, care făcuse atâta pagubă celor din jur...

Când află ce-i pregătiseră Iepurelui, Găina îşi dădu cu părerea;

— Foarte bine aţi hotărât! Pe mine mă supără mereu, îmi mănâncă porumbul, frunzele de pătrunjel şi de coriandru. Iar cu puişorii nici nu ştiu ce să mă mai fac! îmi fură ouăle din cuib, din puii cei mai grăsuţi îşi face supă, ba îmi fură chiar mâncarea din cuptor. Numai Nutria îmi mai face atâta pagubă.

Nutria, care îi auzi vorbele, îi răspunse ţâfnoasă:

— Ai grijă, cumătră Găină! Cu mine să nu-ţi dai ifose! O să ajungem la judecată aşa! Eu nu sunt, ca tine, să scurm toată ziulica în gunoi!

Făcură capcana aşa cum hotărâră şi Iepurele se prinse curând. Oricât se zbătu, nu izbuti să scape, ci se lipi tot mai tare. Zăcea prins de mâini şi de picioare, ba chiar şi de piept şi de cap, când dădu peste el Furnica, ce se ducea la târg cu nişte legături de ierburi, să le vândă. Se apropie de el şi-i zise în bătaie de joc:

— Socot că acum o să mă copleşeşti cu dragostea ta, ca să te scot de aici. Ga să vezi, Iepuraşule, cât de sucită e viaţa! Eu aş fi putut să-ţi fiu tovarăşă; chiar ajunsesem să-ţi cred vorbele, dar n-am avut parte decât de dispreţul şi batjocura ta. N-am umblat nicicând cu vorbe, dar azi, ca să mă răzbun pe tine, o să-i povestesc primarului cum te-am văzut, lipit de sperietoarea de ceară, de care-ţi totbăteai joc.

După ce plecă Furnica, trecu pe acolo Tigrul. Ca un ţăran destoinic, ducea la târg coşuri împletite şi nişte căuce. Mişcat de soarta nepotului, îl întrebă din ce pricină zăcea prins acolo. Iepurele, plângând amarnic, îi răspunse:

— Fiindcă nu vreau să mă însor cu fata împăratului!

— Ce tot spui, nepricopsitule? Ştii oare ce ţi se dăruieşte? Ai tu habar ce înseamnă să iei de nevastă o fată frumoasă, bogată şi râvnită de toţi? îţi dai seama cum vine asta să stai lângă împărat, împărţind dreptate, cocoţat pe un jilţ, primind plocoane şi făcându-ţi-se temenele? Acum văd cu că nu eşti din neamul nostru! Care îţi sunt năzuinţele, băiete? Se vede bine că vrei să fii un pierde-vară, ca mulţi alţii care mişună pe aici. Păi clacă tu nu vrei să te însori, eu vreau! E un prilej tocmai bun pentru mine. E adevărat că-s niţel cam bătrâior, dar mi-a venit şi mie ceasul...

Şi Tigrul îl smulse pe Iepuraş de pe. Sperietoarea de ceară, spunându-i:

— Prostule! Nătângule! Pierde-vară ce eşti! Şterge-o de aici, du-te unde nu te cunoaşte nimeni! Nepricopsitule! Şterge-o cât mai iute! Auzi, să strici orzul pe gâşte!

Iepurele nu răspunse vorbelor de ocară, ci îl ajută pe unchi să se prindă bine de sperietoare.

în vremea asta, Tigrul striga neîncetat:

— Vreau să mă însor cu fata împăratului!

Iepurele se piti mai încolo, aşteptând sosirea poliţailor, care se iviră curând şi prinseră a sporovăi între ei ca nişte cumetre, zicându-şi:

— L-am prins pe hoţ! I-am venit până la urmă de hac!

Fără să se uite cine era cel prins, cumătră Tigroaică, ce era supărată de multă vreme pe obraznicul ei de nepot, înroşi în loc un drug şi i-l înfundă nenorocitului pe gât. Iar Iepurele, gata s-o rupă la fugă îi strigă de departe:

— Vai, ce rea mai eşti, mătuşico! Altă dată să deschizi mai bine ochii! Fiindcă în locul meu e chiar unchiul Tigru, care voia să se însoare cu fata împăratului...

Iepurele şi negustorul necinstit

poveste columbiană

în vremurile de demult, trăia în satul Guapi un negustor cu faimă proastă: se zicea că se îmbogăţise furând neîncetat. Când află iepurele, se duse grabnic acasă la negustor, care locuia pe malul râului Naranjo, la marginea satului, hotărât să-l înveţe minte pe ticălosul care-i jecmănise pe toţi. Chiar şi cumătrul tigru, care era atât de cumpătat de felul lui, îi era dator vândut, iar broasca ţestoasă, pentru o pipă de lut şi o sticlă de rachiu, fusese nevoită să-i dea şi ultimele parale!

Ştiind că negustorul se întorcea de la târgul din Tumaco, cu o barcă încărcată cu bunătăţi, iepurele se trânti pe mal, făcând pe mortul. Negustorul îl văzu, dar nu-l luă în seamă. Iepurele se sculă, fugi iute pe o scurtătură şi se întinse iar în cale. Negustorul, văzându-l, îşi zise:

„Pesemne că pe-aici o fi dat boala în iepuri!"

Şi-şi văzu mai departe de drum.

Iepurele se ridică de jos şi, mai încolo, făcu iar pe mortul. Văzându-l, negustorul se gândi:

„Ia să adun eu animalele astea! Doar au carnea bună de mâncat, aşa că le pot vinde în sat pe un preţ bun. Cu sărăcia de carne proaspătă care-i pe acolo, o să iau o grămadă de bani! Dacă un şoricel atâtica face patru reali, un iepure de douăsprezece uncii, pe care o să le dau drept o livră, îmi va aduce un patacon[634]. Un adevărat chilipir, picat din senin!"

Se dădu jos din barcă şi o pomi în josul râului, să adune iepurii pe care credea că-i lăsase în dram. Cum se văzu singur, iepurele se repezi şi fură toate bunătăţile din barcă, ce preţuiau mii de pesos. împărţi apoi banii sătenilor din Guapi, care-şi amintesc şi azi, cu mare recunoştinţă şi drag, de fapta iepurelui.

într-o zi o nevastă îl trimise pe bărbatu-său după lemne în pădure. Se duse tăietorul de lemne în pădure fi dădu peste un tigru care avea labele prinse de un bolovan.

Văzându-l, tigrul îi zise:

— Vino încoace şi ia piatra asta de pe labele mele, că mă ţine aici ostatic!

— Ba nu, n-o iau, că ştiu că eşti şiret!

Dar tigrul o ţinea una şi bună:

— Nu-ţi fac nimic, vino, că nu te mănânc!

Atunci omul dădu piatra la o parte. Apoi se duse să-şi vadă de lemne. Tigrul veni după el şi-i zise:

— De n-oi găsi nimic de mâncat, te mănânc pe tine! Când auzi cuvintele tigrului, omul se făcu alb la faţă pe spaimă şi îngăimă:

— Nu se poate, înainte de-a mă mânca, hai să găsim pe cineva care să-mi facă dreptate, pentru că ţi-am făcut

Tigrul se învoi şi o porniră împreună; văzură pe o pajişte o mârţoagă. Omul îi povesti ce-a păţit şi-o rugă să-i facă dreptate. Dar calul îi răspunse:

— Ascultă, prietene, când eram eu tânăr, stăpânul îmi dădea ce era mai bun, iarba cea mai proaspătă, mă ţesăla, pavea mare grijă de mine. Şi când am ajuns bătrân, cum mă vezi, de nu mai sunt bun de nimic, m-a părăsit pe câmpul ăsta, unde nu-i fir de iarbă de păscut. Vezi dar cât e de nedreaptă viaţa! Cum vrei atunci să-ţi fac eu

Porniră mai departe şi zăriră un vulpoi. Omul strigă:

— Hei, ia vino încoace, să-mi faci dreptate!

— Ce fel de dreptate să-ţi fac eu? întrebă vulpoiul de departe, că-i era frică să se apropie de tigru.

Şi omul îi povesti tot păsul. Fără să se apropie, vulpoiul îi spuse:

— Nu pricep. Hai mai bine să văd locul unde zăcea prins tigrul!

Ajunseră la locul cu pricina, omul îi mai povesti o dată, dar vulpoiul zise:

— Ei bine, ia să vedem, tu ridică bolovanul, iar tigrul să-şi bage labele sub el întocmai cum a fost, că altfel nu pricep!

Şi omul ridică bolovanul şi-i prinse labele tigrului.

— Lasă-l acum aşa, să rămână prins, îi zise vulpoiul.

Omului îi trecu frica, se potoli de-a binelea, şi-i spuse vulpoiului:

— Ascultă, prietene, cum pot să te răsplătesc pentru că m-ai scăpat de-o asemenea năpastă?

— Lasă, că aşa ceva nu se răsplăteşte, răspunse vulpoiul. Mai bine ştii ce să faci? Când întâlneşti vreo rudă de-a mea moartă, să mi-o îngropi!

Omul se învoi şi plecă după lemne. După ce adună câte-i trebuiau, tăietorul porni spre casă. Vulpoiul se repezi în fugă şi se aşternu în mijlocul drumului, nemişcat, de parcă ar fi fost moii. Omul, când trecu pe acolo, îl văzu şi-şi zise:

„Vai, sărmanul! O să mă ţin de cuvânt şi-o să-l îngrop".

Şi-l acoperi cu puţin pământ. Merse apoi mai departe, dar vulpoiul se sculă iute, o luă la fugă şi-i ieşi iar în cale, făcând pe mortul.

Omul abia aştepta să ajungă acasă, când dădu cu ochii de vulpoi; ca şi mai-nainte, îl acoperi binişor cu pământ şi-şi văzu de drum.

Şi iar o zbughi vulpoiul şi se întinse în mijlocul drumului, pe unde trebuia să treacă tăietorul. Nu peste mult timp omul îl văzu şi de data asta se înfurie nevoie mare, că nu mai termina de îngropat vulpi. Supărat, făcu o groapă adâncă, adâncă, îl azvârli pe vulpoi înăuntru şi aruncă deasupră-i ţarină şi pietre.

Când ajunse, într-un târziu, acasă, nevasta îl întrebă:

— De ce-ai zăbovit atât după lemne?

Omul îi povesti atunci toată tărăşenia. Femeia se porni pe râs când auzi povestea cu vulpile, şi-i zise:

— Păi bine, nu ţi-ai dat seama că era acelaşi vulpoi, care-şi bătea joc de tine?

Şi atunci omul, năucit de cât tot trudise să îngroape la vulpi, se gândi că până la urmă i-a venit el de hac vulpoiului cel şiret!

Povestea lui Ambeko şi Aguati

poveste cubaneză

Aceasta este povestea lui Ambeko – care în limba indienilor carabali înseamnă cerb – şi a lui Aguati, adică broasca ţestoasă.

Odată s-au întâlnit cerbul cu broasca ţestoasă şi au pus rămăşag care din ei fuge mai iute. Rămăşagul părea cu totul nechibzuit, că doar e ştiut că cerbul aleargă iute, iar broasca ţestoasă abia se târăşte. Cerbul îşi bătea joc de ea, spunându-i într-una că avea să-i ia banii pe prinsoare.

— îţi dau răgaz trei zile să mi-o iei înainte! îi zise el. Dar broasca îi răspunse:

— Ba nu vreau de fel s-o pornesc înainte! Dar am nevoie de cincisprezece zile ca să mă pregătesc.

Până la urmă, încheiară rămăşagul astfel: cine se va întoarce primul în sat, după ce aveau să străbată un drum lung, ce trecea prin alte două sate vecine, iese câştigător. Cerbul se învoi ca broasca ţestoasă să aibă cincisprezece zile să se pregătească, şi fiecare plecă să-şi vadă de-ale lui, rămânând să se întâlnească în ziua hotărâtă.

Pe când cerbul îşi petrecea vremea bătându-şi joc de broscuţă, povestind de prinsoare tuturor celor din sat şi altor animale, ea îşi chemă două broaşte ţestoase, surate ale ei, şi le rugă ca în ziua cu pricina să se aşeze fiecare la intrarea în satele pe care trebuiau să le străbată, ca să-l întâmpine pe cerb când o să-l vadă apropiindu-se în fugă. în felul ăsta, el n-o să bănuiască nimic, ci o să creadă că broscuţa cu care a făcut rămăşagul a ajuns înaintea lui în amândouă satele.

Zis şi făcut.

Sosi ziua cu pricina. Suratele broaştei ţestoase se aşezară fiecare la intrarea în cele două sate, iar broscuţa se duse să-l întâlnească pe cerb, ca să înceapă fuga.

Dădură semnul de plecare şi porniră. Curând cerbul se pierdu din vedere, iar broscuţa, în loc să fugă, se ascunse între ierburi.

Cerbul zbura ca vântul, cântând într-una, bucuros, un cântec ce spunea aşa:

„Ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao”

ceea ce vrea să însemne: „Cerbul cel iute o să câştige prinsoarea”.

Când ajunse la primul sat, cerbul (care pe vremea când se petrecu întâmplarea asta purta bărbiţă, cum au astăzi ţapii) se gândi că fiind, de bună seamă, cu mult înaintea broscuţei, avea destul timp să se bărbierească. Aşa că se duse să caute un bărbier şi, când îl găsi, îi povesti de rămăşag, zicându-i şi lui cu trufie:

„Ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao”

Dar nu-şi termină bine cântecul, şi bărbierit era doar pe jumătate, că văzu în drum, o broască ţestoasă, care cânta aşa:

„Aguati, langue, langue, langue
„aguati, langue, langue, langue
„aguati, langue, langue, langue"

ceea ce însemna: „Broasca ţestoasă a şi ajuns, a şi ajuns, a şi ajuns".

Văzând broscuţa şi auzindu-i cântecul, cerbul crezu că era cea cu care făcuse prinsoarea. Sări în sus şi o porni iute ca săgeata, fără să termine cu bărbieritul. Din pricina asta a rămas cerbul cu bărbiţă numai într-o parte, şi în cealaltă nu.

Cerbul fugea într-una, încrezându-se în iuţimea lui neîntrecută. Se gândi că, chiar dacă a pierdut în prima parte, nu se putea să nu câştige în cele două care mai rămăseseră. Aşa că începu iar să cânte:

„Ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao."

Ajunse astfel la intrarea în celălalt sat şi, fiindu-i foame, şi încredinţat că avea vreme berechet, se duse să-l mănânce, mulţumit nevoie mare, ţinând-o una şi bună cu cântecul.

Nu termină însă el bine de înghiţit primele îmbucături şi nici nu apucă să mai zică o dată cântecul, că dădu cu ochii de broscuţa ţestoasă, care-i zicea cu foc:

„Aguati, langue, langue, langue
„aguati, langue, langue, langue
„aguati, langue, langue, langue"

Auzind cântecelul, cerbul crezu iar că broscuţa a ajuns înaintea lui. Nedumerit şi furios, fără să isprăvească de mâncat, o rupse la goană. Din pricina asta, de atunci: încoace, cerbul nu poate mânca niciodată pe săturate şi în tihnă.

Fugi el, cât putu de iute, către, satul lor, fiind sigur că de data asta o să ajungă înaintea broscuţei şi o să câştige rămăşagul.

Aşa că intră vesel în sat, cântând ca şi înainte:

„Ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao ambeko rimague Kindanda Kore, nyao."

Dar broscuţa, care stătea pitită în ierburi, când auzi că: cerbul se apropie, gata să intre în sat, ieşi din ascunzătoare şi prinse a străbate peticul de pământ care o despărţea de locul unde trebuia să ajungă câştigătorul. Sosind acolo înaintea cerbului, începu îndată cântecelul:

„Aguati, langue, langue, langue
„aguati, langue, langue, langue
„aguati, langue, langue, langue"

Sosi şi cerbul şi, când văzu că broscuţa ajunsese înaintea lui, se înfurie cumplit. întreg satul şi toate animalele îşi bătură joc de el, că a pierdut rămăşagul. Şi atât de mare i-a fost ruşinea, că a fugit sus la munte şi n-a mai vrut să se întoarcă niciodată în sat.

Din pricina asta cerbul se ascunde prin munţi, temător, şi nu iese de-acolo decât cu de-a sila.

într-o zi, tigrul hotărî că niciunul dintre vecinii lui să nu mai poată lua lemne de pe moşia sa, fiindcă avea nevoie de copaci, să facă din ei cărbune, pe care lua la târg un preţ bun. Auzind vestea, animalele n-avură încotro. Se supuseră şi începură să ducă mare lipsă de lemne. Aproape că nu mai aveau cu ce să-şi aprindă focul ca să gătească, numai iepurelui îi mergea de minune: avea câteva tarabe, unde vindea tot soiul de

Sfârşitul lumii

poveste columbiană

mărunţişuri.

într-o seară însă, tigrul îl prinse pe iepure furând lemne. Fără să-i dea răgaz stăpânului pădurii să caşte gura, iepurele prinse a turui:

— Ce fericire pe capul meu să-l văd tocmai acum pe unchiul meu drag! Ai picat la ţanc! Vântul care s-a stârnit şi zăpuşeala din jur sunt semne că o să avem furtună mare. Nu-i de mirare, căci aşa e scris: soseşte clipa cea de pe urmă. Doar ne-a spus-o preotul chiar duminică la slujbă.

Şi, plângând amarnic, adăugă:

— Leagă-mă, rogu-te, cu lianele astea de un copac, să văd de-oi putea scăpa! Nu vreau să mor încă! Să pier în floarea vieţii, tocmai când să vină pe lume primul meu copil! Nu, nu, în ruptul capului! N-am chef să mor acum, când am o nevastă grozavă şi o casă ce se poate lua la întrecere cu palatul împăratului. Mai bine mă prăpădeam de gălbinarea care m-a chinuit ani de zile, ori de frigurile ce mă mai scuturã încă...

Tigrul stătea ca pe jar. O spune oare adevărul iepurele ăsta împielițat? Să fie numai tertipuri ale hoţomanului, ca să se îmbogăţească în voie, cu copacii din pădurea lui? Dar cum nepotul o ţinea mai departe una şi bună, văităndu-se şi izbindu-se peste frunte cu crenguţe, îi strigă:

— Coboară de-acolo, nepoate! Eu sunt cel care trebuie să rămână în viaţă! Coboară şi leagă-mă de copacul acela! Doar am copii şi o groază de trebuia. Vai de mine, de mor fără spovedanie, am să ajung de-a dreptul în iad!... Şi după cele săvârşite aseară...

Iepurele atât aştepta. îl legă zdravăn şi apoi îşi văzu de tăiat copaci. Când sfârşi, se apropie de unchiu-său şi-i şopti la ureche:

— Ar fi trebuit să te jupoi, netrebnicule! Pe zi ce trece eşti tot mai nătâng. Se vede bine că nu-ţi priește apa râului Torotonto[321] pe care ţi-o dau prietenii tăi s-o bei! Dar aşa-i mai bine pentru noi toţi. în sfârşit, o să mori! Iar de vrei să scapi, trebuie să-ţi dai cuvântul că ne laşi să luăm lemnele de care avem nevoie de pe pământurile tale, că de nu, aici îţi putrezesc oasele!

Tigrul îi făgădui tot ce-i ceru nepotul, amenințându-l însă cu vorbele astea:

Fii înţelept în aşteptare, cântarul să-l potriveşti căci de aştepţi cu răbdare pârî la urmă izbuteşti!

Cum s-a ivit moartea pe pământ

poveste columbiană

Oamenii îndrăgeau tare mult viaţa şi nu voiau să moară. De aceea îl trimiseră pe tigru la Dumnezeu cu un răvaş în care-l rugau ca, după moarte, să le dea voie să învie iar.

Tigrul porni îndată, dar, când ajunse la jumătatea drumului, se trânti ostenit să tragă un pui de somn. Năpârca însă, care îl ura pe tigru fiindcă odată o călcase la joc, îl văzu şi-şi zise:

„N-am nimic împotrivă ca oamenii să aibă trai lung şi bun, că mă înţeleg bine cu ei. Dar ca ticălosul şi necioplitul ăsta să trăiască veşnic, asta-i prea de tot! N-o să se întâmple aşa ceva, câte zile am eu! Mă duc să-l rog pe Domnul ca, atunci când o să murim, să nu mai înviem".

Şi târâş-târâş, cum putu de iute, o pomi la dram.

---

321 râu a cărui apă se zice că îi prosteşte pe cei ce o beau, cum de altfel o arată şi numele lui, Torotonto, în limba spaniolă tonto însemmnd „tont, prost"

într-o zi, după ce s-au scurs o mie cinci sute de ani, tigrul o zări pe năpârcă şi-o întrebă:

— Cine eşti tu? Nu trece nimeni prin faţa mea iară să-mi facă plecăciune şi fără să-mi spună unde se duce!

— Sunt eu, năpârca! Merg la râu să spăl nişte scutece şi să umplu un ulcior cu apă,

— Aha! făcu tigrul, şi-şi văzu mai departe de somn în: sfârşit, năpârca ajunse în cer şi-i povesti Domnului, care-i era păsul. Iar el îi răspunse că o să-i împlinească vuia După multă vreme, se ivi şi tigrul la palatul din cer şi-i dădu Domnului răvaşul pe care oamenii i-i încredinţaseră. Domnul însă îi spuse că năpârca îl rugase tocmai pe dos de ceea ce cereau oamenii, şi că i-a făgăduit să-i îndeplinească dorinţa.

De atunci se trage duşmănia oamenilor faţă de tigru şi de năpârca, fiindcă din pricina lor; s-a ivit moartea pe pământ.

Şoimul şi vulpea

poveste din Paraguay

Şoimul obişnuieşte să se ridice în văzduh, pentru ca, stând neclintit acolo sus, să poată vedea bine orice pradă, într-o zi, tocmai când să se înalţe, trecu pe acolo vulpea.

— Măi, să fie! îi zise ea. După cum văd, ai moştenit iscusinţa răposatului tău tată. Fără îndoială că ştii ca şi el să joci cu ochii închişi!

Măgulit, şoimul vru să-i arate pe loc că era într-adevăr la fel de iscusit ca tatăl lui. Se lăsă iute la pământ, se învârti de câteva ori, cu ochii închişi, până ce vulpea îl înhaţă. Pe când se afunda ea în pădure, ducându-şi prada, îi apăru o nevăstuică în cale, care prinse a striga către celelalte animale:

— Ia uitaţi-vă: neruşinata de vulpe l-a prins pe bietul şoim!

Atunci şoimul grăi astfel către vulpe:

— Mai bine spune-i să nu se amestece unde nu-i fierbe oala, că doar vorbele ei n-o să te împiedice să mă mănânci.

Vulpea vru să-i asculte povaţa şi, deschizând gura, şoimul îşi luă iute zborul. Tare se mai supără vulpea când îşi dădu seama cât a fost de proastă!

Mergând ea prin pădure, eu capul plecat, chibzuind adânc, dădu peste un muşuroi de furnici mari, roşcate, din acelea care înţeapă zdravăn, pricinuind usturimi cumplite. Vulpea îşi băgă botul în furnicar, până i se agăţară de el o grămadă de furnici înţepându-i-l fără milă.

— Na, gură proastă, zise vulpea cu necaz, asta să-ţi fie învăţătură de minte pentru neghiobia ta!

Boul şi broscoiul

poveste argentiniană

Un bou venea agale şi, zărindu-l în mijlocul drumului pe cumătrul broscoi, îi zise:

— Pleacă iute din drum, că de nu, te calc!

Broscoiul, care tot ţopăia în colb, se opri, se umflă zdravăn şi-i zise:

— Ce tot spui acolo?

Iar boul, speriat, îi răspunse:

— Pleacă din drum, cumetre broscoi, că de nu, mă calci!

— Aha! Aşa mai merge! spuse broscoiul ţanţoş.

Vulpoiul, tigrul şi iapa

poveste argentiniană

într-o bună zi tigrul îi porunci vulpoiului să facă repede rost de mâncare că, de nu, o să-l mănânce pe el. Vulpoiul se urcă iute într-un copac, să vadă de-o zări ceva bun de mâncat pentru tigru. Se uită el bine în toate părţile, cu laba streaşină la ochi, să se ferească de soare, şi în cele din urmă zări venind o iapă cu mânzul ei. Văzându-l pe vulpoi, iapa îi zise mânzului:

— Uite-l colo, sus în copac, pe Juan. După câte-l ştiu, tară îndoială că pune ei ceva la cale.

Şi iapa se puse pe şchiopătat.

Vulpoiul se dădu jos din copac, se duse lângă tigru şi-i spuse:

— Cumetre, vine spre noi o iapă cu mânzul ei. Poţi să alegi în voie cu care să te înfrupţi!

— Păi cum să facem? întrebă tigrul.

— Eu mă apropii de iapă, s-o ţin de vorbă, şi în vremea asta dumneata alegi după pofta inimii.

Iapa venea şchopătând, făcând pe oloaga. Vulpoiul îi ieşi înainte şi-i zise:

— Cum o duci, cumătră?

— Păi cum s-o duc, vai de mine! Prost, că mi-a intrai un ghimpe în picior!

— Pot eu să ţi—1 scot! se oferi vulpoiul.

— Şi cum o să faci?

— O să dau cu limba acolo unde? ţi-a intrat ghimpele. Atunci iapa ridică încet, încetişor piciorul, ca să-l apropie de vulpoi. Şi când copita ajunse chiar sub botul lui, iapa îi arse o lovitură zdravănă.

Cum vulpoiul era tare slab, se rostogoli de câteva ori, până rămase locului, ameţit.

Şi astfel, iapa şi mânzul ei scăpară teferi de primejdie şi se duseră acasă.

Văzând că vulpoiul întârzie, cumătrul tigru Se apropie să vadă ce-i cu el, şi-l găsi năucit de puternica lovitură primită.

— Ce-ai păţit, Juan? îl întrebă.

— M-a tras pe sfoară iapa! Mi-a spus că are un ghimpe înfipt în picior, şi eu am vrut să i-l scot. Şi atunci mi-a pălit una cu copita, de m-a lăsat mai mult mort decât viu.

Şi zicând asta, vulpoiul o rupse la fugă prin pădure, ca să nu-l înfulece tigrul pe el.

Povestea iepurelui viclean

poveste columbiană

Odată, iepurele cel neîntrecut în dibăcie la vânat şoareci îl îndemnă pe tigru să întindă şi el laba, să prindă câţiva., Dar când tigrul îi dădu ascultare, iepurele luă iute securea şi-i reteză laba, apoi o rupse la fugă. Tigrul începu să răcnească cumplit de durere şi se luă îndată după nelegiuit să-l prindă şi să-i vină de hac.

Nu trecu mult, şi tigrul îl ajunse din urmă şi-l înşfacă. Atunci iepurele îl rugă fierbinte să-l cruţe, făgăduindu-i că, în schimb, o să-i arate unde se află ascuns un caş mare, cit roata carului. Tigrul îl întrebă îndată unde, iar iepurele îi răspunse că îl zărise într-un lac, ivindu-se din apă, alb ca laptele. Tigrul îl mai întrebă cum să facă să scoată caşul de acolo, şi iepurele îi zise că trebuia să se arunce în apă, cu o piatră grea legată cu o funie de picioare. îi mai spuse că, odată ajuns la fund, când o să simtă că se sufocă, să mişte funia.

Făcură rost de o funie şi tigrul, încrezător, se cufundă în lac, legat de piatră. După o vreme, simţind că se sufocă, mişcă funia, dar iepurele izbucni în râs, neavând de gând să-l scoată din apă, ci o luă iute la sănătoasa.

Tigrul se trudi din greu până izbuti să iasă din apă, frânt de oboseală, mai mult mort decât viu. Când îşi mai veni oleacă în fire, o porni pe urmele făptaşului, cu gândul să-l omoare. Dar când era cât pe-aci să-l înfulece, iepurele îi spuse să-l lase slobod că nu-i el vinovatul ci, de bună seamă, vreunul clin ai lui, fiindcă toţi semănau leit între iei. Iar dacă o să-l mănânce pe el, n-o să-i ajungă nici pe o măsea, aşa era de mic. Dacă îl cruţa însă, avea să-i aducă o pradă grozavă, un cerb întreg. Tigrul se învoi să aştepte prada făgăduită. Povăţuit de iepure, se aşeză la poalele dealului, ca să primească de sus cerbul pe care avea să i-l arunce el. Iepurele se urcă pe colnic, şi-i strigă: „Stai aşa, că acum ţi-l arunc!" Dar în loc de cerb, tigrul se pomeni cu un colţ de stâncă tăios, care-i sfârtecă pieptul.

Când se lecui de vătămătură, tigrul porni şi mai furios în căutarea iepurelui, hotărât să-l mănânce. Ca să

izbutească, de data asta se folosi de un şiretlic: se prefăcu mort, ştiind că or să se strângă îndată toate animalele, şi o să vină negreşit şi iepurele.

Zis şi făcut. Se strânseră grabnic toate animalele, iar tigroaica, nevastă-sa, se puse pe bocit. Iepurele se apropie cu mare grijă, dar îşi dădu iute seama că totul era minciună, şi iarăşi o luă la goană.

Tigrul se sculă, mânios nevoie mare că iar a dat greş. Chibzui îndelung ce să facă şi, în cele din urmă, îi zise nevestei că s-a hotărât să sece toate izvoarele din jur, să-l facă pe iepure să moară de sete. Când isprăvi treaba i asta, nu mai rămase decât izvorul de lângă coliba lui, şi toate animalele şi păsările veniră să-i ceară voie să ia apă

Iepurele se gândi cum să facă să poată lua şi el apă, fără să fie recunoscut. Se unse tot cu răşină şi se tăvăli prin frunze uscate până i se lipiră bine pe trup. Căpătă astfel înfăţişarea unui animal ciudat, cum nu s-a mai văzut, iar când mergea, scotea un foşnet nemaipomenit. Ajunse tigru să ia apă. Tigroaica îl auzi venind de departe, şi strigă:

— Bărbate, vine de la munte dracul gol!

Tigrul se uită şi nu se dumiri ce animal să fie acela. Când iepurele ajunse mai aproape, strigă că el era strigoiul frunzelor uscate. Tigrul nu mai auzise nicicând de asemenea dihanie şi, speriat, o luă la fugă să se ascundă în pădure.

Cum se văzu singur, iepurele se adapă după pofta inimii, şi izbucni în râs. Apoi îşi lepădă de pe el frunzele, strigând cât îl ţinea gura că nu era strigoiul frunzelor uscate, ci iepurele cel isteţ.

Iar tigrul fu înşelat şi de data asta şi niciodată nu izbuti să se răzbune de toate câte l-a făcut iepurele să pătimească.

Ciocănitoarea şi pantera

poveste braziliană

Odată, unei pantere uriaşe, cu capul cât un coş de nuiele, i s-a năzărit să facă prinsoare cu o ciocănitoare din aceea cu penele albe şi căpşorul verde. Pantera se apropie de ea şi o întrebă cu trufie:

— Cumătră, vrei să facem o prinsoare?

— Hai să facem, cumătră panteră! Spune, că sunt numai urechi! răspunse pasărea:

Atunci pantera grăi aşa:

— Care din noi o să strige mai tare, izbutind să o sperie pe cealaltă, o să câştige prinsoarea!

— Bine, cumătră, aşa să facem! începe tu!

Şi pantera prinse a rage cu toată nădejdea, din fundul bojocilor, slobozind un răcnet din acelea care făcu să tremure frunzele uscate de pe pământ şi pătrunse în cele mai tainice vizuini.

Dar ciocănitoarea nici gând să se sperie, ci rămase liniştită, fără să-şi clatine măcar penele ei albe ori căpşorul Verde, de parcă n-ar fi auzit răcnetul duşmancei. Atunci pantera, ruşinată, o întrebă:

— Cum, cumătră? Nu te-a înspăimântat răcnetul meu ca tunetul?

— Nu! răspunse simplu pasărea.

— Acum e rândul tău, cumătră ciocănitoare! zise pantera cu dispreţ. Să văd şi eu de eşti în stare să mă sperii, cu vocea ta atât de slabă, pe mine, care sunt cea mai puternică dintre toate vieţuitoarele pădurii!

Ciocănitoarea începu să-şi ascută ciocul, zăbovind îndelung şi, din când în când, dând câte o lovitură ca un ciocănaş. Pantera, sătulă de prinsoare, îşi ciuli urechile, căci se apropia o turmă de porci mistreţi, şi nu mai luă în seamă păsărică de lângă ea.

în vremea asta, ciocănitoarea îşi văzu mai departe de ascuţit, iar atunci când porcii ajunseră chiar sub copacul pe crengile căruia se aflau ele, pasărea îşi întinse gâtul până ajunse la urechea panterei şi-i dădu o lovitură zdravănă cu ciocul. Pantera, ameţită de durere, îşi pierdu cumpătul şi căzu din copac în mijlocul turmei. Cât ai clipi, mistreţii o sfârtecară în bucăţele. Ciocănitoarea rămase teafără, bucurându-se c-a scăpat cu bine. Ciocăni apoi mai departe, nişte nuci de cocos.

Şi aşa se întâmplă că pantera, care era încredinţată că o s-o învingă pe ciocănitoare, socotind că, de bună

seamă, puterea ei era de neîntrecut, fu până la urmă învinsă de păsăruica cea isteaţă.

Scrisoarea

poveste columbiană

într-o zi, animalele fură nevoite să trimită o scrisoare însemnată împăratului lor, care se afla departe. După multă vorbărie, începură să caute solul cel mai potrivit, care avea să ducă scrisoarea, cu mare grijă – fără s-o ude, căci era iarnă, şi apa nurilor crescuse – dar şi toarte iute.

Pentru o călătorie atât de lungă, se gândiră la mai mulţi: la găină, că zbura; la rată, că înota cu uşurinţă; la tigru, că putea alerga şi ucide, la nevoie; la năpârcă, fiindcă se târa fără zgomot: la liliac, că putea călători şi noaptea. Se mai gândiră şi la vultur, care trecea într-o clipă marea în zbor, şi la rechin, fiindcă era tinăr şi voinic, ba chiar şi la crocodil.

Dar nimeni din cei aleşi nu se învoi să ducă scrisoarea. Fiecare îşi ceru iertăciune. Tigrul zise că trebuia să facă pe sperietoarea de păsări în lanul de porumb; vulturul, că tocmai lucra.la o moară; găina, că avea un copil bolnav; năpârca spuse că trebuia să caute came proaspătă, prin capcane; crocodilul, că avea de pregătit năvoadele, ca să pescuiască, iar liliacul – că avea de terminat toba pe care tocmai o meşterea.

Auzind atâtea scorneli, pasărea căreia i se spune tucâm grăi şi ea:

— Eu aş merge, dar abia prin mai, când o să termin de pus capcane pe pământul meu, că vreau să-l prind pe ticălosul de iepure, care mă fură toată ziulica. Dar până atunci nu se poate aştepta, că treaba e grabnică...

— Ia lasă minciunile, mătuşă! strigă careva. Eşti doar prea bătrână ca să nu fii smintită. Nu mai bate câmpii, că nu se cuvine! Nu uita că nu mă poţi duce de nas. Vorba ceea. De nu te duci dumneata, se vede că alta-i pricina! Umblă zvonul că...

— Ia nu mai trăncăniţi! sări şi puricele, că treaba cu scrisoarea e anevoioasă şi serioasă. N-avem nevoie de vorbărie, ci de un sol care să fie în stare s-o împlinească! O să fie destulă vreme apoi să stăm la taclale!

Iepurele, care tăcuse chitic, zise şi el:

— Ştiţi cu toţii cât sunt eu de săritor. Nu m-am dat niciodată în lături de la nimic. Dar acum nu mă pot duce, căci sunt chemat la oaste, şi înţelegeţi doar că e o datorie a fiecăruia. Dar dacă-mi daţi voie, o să vă spun cine-i bun de sol!

— Cine-i? întrebă broasca.

— Păi cumătrul câine. El e cel mai potrivit: poate fugi, înota, apoi îl cunoaşte bine pe cel care aşteaptă scrisoarea, unde mai puneţi că ştie să le fie oamenilor pe plac...

Câinele n-avu încotro şi o porni cu scrisoarea. Când ajunse însă la râu, îşi zise:

„Hârtia nu trebuie să se ude. Dacă o s-o ţin în gură, o ud cu scuipat; dacă mi-o bag în nări, o să mă sufoc. Dacă mi-o pun pe frunte, n-o să mai văd, iar de pe cap o poate lua vântul şi duce în râu; de mi-o vâr în urechi, nu mai aud zgomotele care îmi vestesc primejdia; la subţioară, o să mă stinghereasc㠄 la înot.

Şi copleşit de atâtea gânduri, câinele se hotărî să-şi pună scrisoarea în buzunar. în felul ăsta, ajunse cu bine, cu scrisoarea întreagă şi nevătămată, la împăratul animalelor.

înmormântarea iepuroaicei

poveste columbiană

într-o zi, iepurele dădu sfoară-n ţară că i-a murit nevasta. Sărac cum era, şi zicând că vrea s-o îngroape cu toată pompa, cu popă şi clopote, se duse la gândac, să-i împrumute zece pesos pentru cheltuială. După multă chibzuială, gândacul îi dădu banii, dar mai întâi îl puse să iscălească hârtie.

Iepurele trecu apoi pe la găină şi-i ceru o sută de pesos, pentru înmormântarea iepuroaicei. Şi, pe când

vorbea do nevastă, plângea cu lacrimi amare, de ţi se frângea sufletul. Cumătră găină, zgârcită cum era, îi aruncă în faţă vorbe de ocară: că era haimana, leneş, fără o leţcaie, dar în cele din urmă îi dădu banii ceruţi.

La vizuina vulpii, care era tare arătoasă, împodobită toată cu pene, iepurele se opri să ceară alt împrumut, de trei sute de rucani[322].

Vulpii îi vorbi nu numai de înmormântare, ci şi de rânduiala pe care trebuia s-o facă în gospodăria lui, căci de la boala iepuroaicei se adunaseră toate. Primi banii şi se duse apoi pe la câine, de la care stoarse câţiva pataconi[323]. Câinele îl bombăni, fiindcă îl socotea cam certăreţ din pricina veşnicelor lui gâlcevi cu tigrul, dar îi dădu şi el banii.

Cum tot nu era mulţumit cu ce adunase, iepurele pleca ia tigru. îi spuse, cu mare grijă, că banii de care avea nevoie erau pentru înmormântarea scumpei lui neveste şi ca să poată apoi să-şi culeagă porumbul pe care-l semănase pe coastă. Multe încercări mai făcu tigrul ca să nu se lase îmbrobodit de nepotul ăsta care-l supăra mereu dar, la urma urmelor, ca şi ceilalţi, îi dădu cit îi ceruse iepurele, plângând şi zvârcolindu-se de durere.

Iepurele nu ridică un deget să-şi plătească datoriile, ci aşteptă să vină toţi după bani, căci având gândul să-i înşele, le spuse de la început să-l păsuiască până de ziua lui.

Primul care i se înfăţişă fu gândacul. Nici nu se aşeză el bine, că se ivi şi găina, lucru pe care iepurele îl aduse iute la cunoştinţă primului creditor. Gândacul dădu să fugă speriat, dar şiretul de iepure prinse să-i spună că, pentru banii pe care i-i datora, o să-l ajute să scape. Şi cât ai clipi, îl ascunse pe gândac sub o albie mare. Dădu apoi fuga s-o întâmpine, cu plecăciuni, pe găină, care tocmai urca scările.

— Ai picat la ţanc, cumătră, căci ţi-am pus deoparte o bucăţică bună, fiindcă azi e ziua mea. Ce bine că ai venit! Hai înăuntru, la adăpost de soarele ăsta, să te răcoreşti niţel.

Pe când glăsuia astfel, iată că, prin spatele casei, se ivi vulpea. Ca s-o ferească de întâlnirea neplăcută, iepurele o împinse uşurel pe găină sub aceeaşi albie unde tremura gândacul.

Cu vulpea, lucrurile se petrecură astfel: o pofti să prânzească acolo, ca să vadă că s-a făcut om chibzuit. Şi, pe când noua sosită începu să se jeluiască de vremea rea, de învolburarea râului, pricinuită de creşterea apelor, de războaie, de politică şi de boli, îşi vârî nasul printre bananii din jurul casei şi tigrul. Se iscă mare învălmăşeală printre cei veniţi. Mai ales vulpea se nelinişti şi-o rugă grabnic; pe gazdă s-o ascundă. Dintr-un salt, iepurele o băgă şi pe ea sub albie, unde tremura de frică găina, după ce înghiţise gândacul.

Iepurele îl pofti înăuntru pe tigru şi îi dădu de băut în cinstea întâlnirii şi a vechii lor prietenii. în vremea asta se ivi vânătorul, căci şi de la el luase iepurele bani. Tigrul prinse a clănţăni din colţi, mustaţa i se zbârli şi ghearele i se încleştară. Văzând spaima ce puse stăpânire pe el, iepurele îi spuse:

— Unchiule, fiindcă ai fost bun cu mine, n-o să te las să pieri în casa mea! Vără-te aici, sub albia asta mare, până s-o îndepărta nepoftitul şi apoi o să ne vedem de taclalele noastre, că ne-au mai rămas doar atâtea lucruri plăcute de vorbit!...

Cu vânătorul, iepurele vorbi fără ocolişuri. îi spuse că, de se învoia să-i ierte de datorie, o să-i arate unde se afla ostatic tigrul, nelegiuitul care mânca oameni, stricând de atâta vreme liniştea ţinutului. încheiară pe dată târgul, şi iepurele îi arătă vânătorului albia cu pricina.

De ce are iepurele urechile mari

poveste venezueleană

Povestea aceasta s-a petrecut pe vremea când animalele aveau grai. Cumătrul Iepure, care totdeauna a fost tare viclean, se duse într-o zi până la Dumnezeu şi-i zise:

---

322 rucan, monedă echivalînd cu zece reali

323 patacon, monedă veche echivalînd cu un peso

— Părinte, de ce m-ai făcut aşa mititel, pe când cumetrii Leu, Tigru, Caiman, Cal şi Cerb sunt atât de mari! Nu-i cu putinţă, părinte! Nu pot rămâne aşa mic!

Dumnezeu l-a privit o clipă, a zâmbit şi apoi i-a răspuns:

— E tare greu ce-mi ceri. Iepuraşule!... Dar, fie! Dacă-mi aduci o lacrimă de la cumătrul Crocodil, dacă izbuteşti să le faci ostatice pe cumetrele Viespe şi Năpârcă, atunci îţi voi face pe plac!

— Preabine! zise Iepurele, şi plecă de grabă, tare mulţumit.

Ajunse la cuibul cumetrei Năpârce, pe care o găsi încolăcită sub o piatră, şi-i spuse:

— Cumătră Năpârcă, de ce dormi atât de chinuit, sub piatra asta atât de rece? Nu se poate aşa ceva! Mă doare inima când te văd. Mai bine bagă-te aici în coşul ăsta căldicel, până îţi aştern eu un culcuş de ierburi pe o lespede netedă.

Cumătră Năpârcă zâmbi recunoscătoare:

— Ai inimă tare bună, băiete! Să te ţie Domnul! Şi zicând vorbele astea, ţâşt!, se vârî în coş. Iepurele puse iute capacul, apoi îşi văzu mai departe de drum, cu coşul cu năpârcă la spinare.

Merse el până ce văzu sub un copac un viespar mare cu viespi cărora li se zice matacaballos[324]. Văzându-l că se apropie, viespile începură să ţopăie de bucurie şi să-şi pregătească otrava. Dar cumătrul Iepure izbucni în lacrimi, hohotind amarnic, şi le zise:

— Vai, cumetrei or viespi! Cum se poate să vreţi să mă înţepaţi când tocmai v-am adus în dar coşul ăsta plin cu miere?

Viespile se muiară pe dată, şi se repeziră, bucuroase de asemenea dar bogat, drept în coş. Iepurele se grăbi să pună iute capacul şi, luând coşul la spinare, plecă mai departe. Ajunse la ţărmul unde-şi avea sălaşul cumătrul Caiman. Cumătrul Broscoi stătea de veghe pe mal. Iepurele se apropie de Broscoi, îi dădu bineţe cu mare prieteşug, îl întrebă de ai lui şi-i spuse că era în trecere pe acolo. Dar. Cum Broscoiul era tare şiret, nici nu-i trecu prin gând să se lase momit de vorbele astea, bănuind numaidecât că e ceva la mijloc.

Deodată, cumătrul Iepure strigă:

— Cască bine ochii, Broscoiule!

Deschizându-şi ochii şi mai mari, Broscoiul îi răspunse:

— Sunt numai ochi!

Iepurele luă de jos un pumn de nisip şi i-l azvârli în ochii Broscoiului. Şi, pe când acesta prinse a ţopăi, frecându-se la ochi, cumătrul Iepure se strecură până la ţărmul unde dormea cumătrul Caiman, sforăind cu botul larg deschis. Iepurele scoase o tigvă uscată şi, cu un băţ, îi arse o lovitură zdravănă caimanului drept în bot, de făcu să plângă amarnic, şi în felul ăsta putu să-i culeagă o lacrimă uriaşă şi s-o vâre în tigvă.

Dădu apoi fuga la Dumnezeu, care aflase totul, şi când îl văzu, zâmbi cu tâlc. Iepurele nu-şi mai încăpea în piele de îngâmfare şi fericire, la gândul că acum avea să fie mare precum cumătrul Tigru. Dar Domnul îl prinse de urechi şi-l ridică în sus, spunându-i:

— Tare mai eşti viclean, fiule! De te-aş face mare. Precum doreşti, ce s-ar întâmpla cu celelalte animale, când tu, aşa mic cum eşti, ai izbutit să faci tot ce ţi-am cerut?

De atunci s-au lungit urechile cumătrului Iepure, dar numai i-au crescut, căci el tot mic a rămas.

---

324 omoară-cai (span)

Bursucul şi vulpoiul

poveste argentiniană

într-o zi, bursucul şi vulpoiul hotărâră să iasă împreună la plimbare. După ce merseră alături o vreme, bursucul îi spuse, plin de şiretenie, vulpoiului:

— Ce zici, cumetre, vrei să ne oprim niţel şi să prindem fiecare cile un mânz dintre aceia care aleargă acolo pe câmp, ca să ne dovedim îndemânarea la mânuitul lasoului?

— Prea bine, cumetre! se învoi vulpoiul. Să ne pregătim lasourile şi să săpăm gropile în care să doborâm mânjii!

Bursucul, care se pricepea, săpă o groapă într-un loc plin de pietre şi de mărăcini, pe când vulpoiul, făcu o groapă cu pereţii netezi. După ce sfârşiră de săpat, bursucul spuse:

— Ascultă, cumetre, eu o să stau aici la pândă, iar tu du-te să mâni mânjii încoace! O să stau în aşteptare, cu lasoul pregătit!

— Bine, cumetre!

Vulpoiul plecă zorit după mânji, să-i mâne într-acolo. Nu trecu mult şi se întoarse în goană, val- vârtej, mânând animalele şi strigând bursucului în gura mare:

— Fii gata, cumetre, că acum e acum!

Bursucul ieşi din groapă, scuturându-se de ţarină şi, rotind lasoul cu îndemânare, tocmai în clipa în care treceau în fugă mânjii, îl aruncă spre cel mai iute dintre ei, îl prinse zdravăn şi-l trânti la pământ, ca să-l lege.

— Iată mânzul legat, cumetre! Acum e rândul tău! grăi către vulpoi.

— Bine, cumetre, că doar aşa ne-a fost vorba!

— Pregăteşte-ţi lasoul, că eu mă duc după mânji.

Vulpoiul nu prea avea chef să se pună pe treabă, dar nu mai avea cum să dea înapoi. îşi făcu el curaj şi-şi pregăti lasoul. Curând se auziră strigătele bursucului:

— Fii gata, cumetre vulpoi, că vin!

Atunci vulpoiul slobozi la întâmplare lasoul şi se nimeri să prindă un mânz, care însă, smucindu- se zdravăn, îl aruncă pe vulpoi în groapă. Bietul de el se pomeni pe fundul gropii, de unde nu mai putu să iasă, căci pereţii erau netezi şi n-avea de ce să se prindă.

Şi aşa, vulpoiul plăti cu viaţa îndrăzneala lui de a se băga într-o treabă de care n-avea habar.

Maimuţele şi broaştele ţestoase

poveste cubaneză

Trăiau odată un maimuţoi şi nevastă-sa, maimuţa. îşi cumpărară un petic de pământ şi începură să-l lucreze: să-l are şi să-l semene. Dar curând se saturară de singurătate, că n-aveau cu cine schimba o vorbă prin părţile acelea.

Tocmai atunci se aşezară prin apropiere o pereche de broaşte ţestoase, cu care se împrieteniră la cataramă. Nu trecu mult şi recolta maimuţelor începu să fie bună de cules. într-o noapte însă, perechea de broaşte le fură tot ce rodise. A doua zi, maimuţele li se plânseră cumetrilor vecini că au venit nişte hoţi şi i-au furat. Atunci broaştele ţestoase le povăţuiră:

— Trebuie să staţi de veghe, să-i prindeţi pe hoţi şi să-i omorâţi!

Cumătră broască ţestoasă le mai zise:

— Staţi voi la pândă la noapte, iar mâine o să stăm noi! Aşezaţi-vă acolo către răsărit şi vegheaţi! Maimuţele ascultară şi se duseră să vegheze în partea dinspre răsărit, iar broaştele ţestoase veniră

tiptil pe la miază-noapte şi furară iar din recoltă.

A doua zi, maimuţele se duseră la broaşte şi le spuseră că iar le-au călcat hoţii.

— Ei cumetrilor, se vede că aţi adormit le răspunseră ele, căci altfel cum era să vă fure? Dacă aţi stat în partea de răsărit şi hoţii au prădat la miază-noapte. O să stăm noi la noapte în partea dinspre apus.

Şi când se întunecă, se duseră să stea ia pândă în partea de apus, dar, în toiul nopţii, tot ele se apucară să fure de la miază-zi.

Dis-de-dimineaţă, maimuţele se treziră, se duseră grabnic să cerceteze ce s-a întâmplat şi se pomeniră cu un jaf mai mare ca oricând. Le ziseră atunci vecinilor:

— Duceţi-vă acasă, că o să stăm noi singure la pândă! Mai întâi o să ascundem bine toţi banii pe care-i avem în foişorul de pază din porumbişte, că poate aşa îi ferim de hoţi...

Zis şi făcut: puseră banii în foişor.

Pe la miezul nopţii, cumătră broască ţestoasă veni să fure banii, dar cumătră maimuţă stătea trează şi o auzi. Maimuţa îşi sculă bărbatul, zicându-i:

— Am auzit zgomote, să ne prefacem că dormim, să vedem ce se întâmplă!...

Cumătră broască urcă în foişor şi fură toţi banii ascunşi acolo. Dar maimuţele se urcară după ea şi o prinseră.

— Vai, cumătră, cum se poate? Noi aveam încredere în tine şi tocmai tu să fii hoţul! Meriţi să fii pedepsită cu moartea!

— Să o ucidem cu toporişca! zise maimuţa.

— Cumetrilor! le răspunse atunci broasca ţestoasă! de mă loviţi cu toporişca nu izbutiţi să mă ucideţi! De mă spânzuraţi, tot nu pier! îmi pare rău, cumetrilor, dar numai dacă mă aruncaţi în râu îmi veniţi de hac, fiindcă mă înec!

Sărmanele maimuţe, proaste cum erau, duseră broasca la râu şi-o azvârliră în apă să o înece.

Atunci broasca le strigă, din mijlocul râului:

— Hei, cumetrilor, da' proşti mai sunteţi! Nu ştiţi că eu aici îmi duc zilele?

Cocoşul şi vulpoiul

poveste ecuadoriană

într-o noapte cu lună, un vulpoi şiret cutreiera flămând codrul des pe cărări întortocheate. Cum nu mâncase de multişor nimic, o pornise în căutarea unei vietăţi cu care să-şi potolească foamea. După ce merse el un răstimp, auzi cântând un cocoş, care vestea mijirea zorilor. Cântecul se auzea tot mai bine, pe măsură ce vulpoiul se apropia de ograda unei case de plugari sărmani.

„Ce noroc! îşi zise vulpoiul. Aşa mai merge; o să-mi cadă bine bucăţica asta. Un cocoş! e tocmai bun pentru foamea mea. Ia să vedem cum să fac să-l prind!".

Cu multă dibăcie se caţără pe zidul din ogradă şi de acolo se apropie tiptil de cocoşul care bătea din aripi, strigând „cucurigu!"

Vulpoiul îi dădu bineţe cum se cuvine, zicându-i:

— Să ai parte de o zi bună, cumetre cocoş!

— Care-i pricina pentru care mă saluţi astfel? întrebă cocoşul.

— Păi treceam pe aici şi cântecul tău minunat m-a făcut să mă opresc şi să vin încoace. De bună seamă că dintre toate păsările de pe lume cânţi cel mai frumos.

— Mulţumesc, cumetre vulpoi, dar acum sunt cam răguşit; să mă auzi când sunt în voce, e cu totul altfel.

— Fiindcă veni vorba, îţi pot spune că la fel de frumos cânta şi tatăl tău, pe care l-am cunoscut. Dar ceva îţi lipseşte.

— S-auzim, cumetre vulpoi!

— Păi de-ai cânta cu ochii închişi, l-ai întrece pe tatăl tău.

Măgulit de atâtea laude, cocoşul prinse a cânta cu ochii închişi, dând din aripi. în clipa când se

aştepta mai puţin, vulpoiul dintr-o săritură îl înhaţă pe cocoş de gât.

— Acum eşti al meu! zise vulpoiul.

— Bietul de mine! răspunse cocoşul. Sunt în puterea ta şi a nimănui altcuiva, dar ia-mă cu mare grijă!

— Aşa o să fac, cumetre cocoş!

Şi vulpoiul, sigur de pradă, se îndreptă mulţumit spre un loc mai ferit. Când trecură pe lângă un staul, dădură peste un bou. Atunci, cocoşul deschise vorba:

— Cumetre vulpoi, spune-i şi boului că sunt al tău şi al nimănui altcuiva!

— Bine, se învoi vulpoiul.

Ca să poată vorbi, îl lăsă pe cocoş jos lângă el, şi spuse:

— Cumetre bou, cocoşul ăsta e al meu şi numai al meu!

în vremea asta, cocoşul zbură într-un copac din apropiere, de unde grăi astfel:

— Eşti un prost, cumetre vulpoi! Eu, în neştiinţa mea, ţi-am căzut în gheare, dând crezare vorbelor tale. Dar tu, care te făleai că m-ai înşelat, ai să-ţi pui acum pofta-n cui!

— Blestemat cocoş! bodogăni vulpoiul, pe când boul râdea de povestea celor doi cumetri.

Mitul creaţiei[325]

poveste guatemaleză

Aceasta este istoria despre începutul începuturilor, când totul era nemişcat şi cu desăvârşire liniştit. Nimic nu se clintea, totul era molcom şi tăcut, iar necuprinsul cerului era deşert.

Aceasta este prima poveste, cuvântul cel dintâi. Nu erau încă nici oameni, nici animale, păsări, peşti, raci, şi nici copaci, pietre, peşteri, mlaştini, ierburi ori păduri: nu exista decât cerul.

Nu se ivise încă faţa pământului. Erau numai marea liniştită şi nemărginirea cerului. Nimic nu era închegat, nu se auzea niciun zgomot, totul era neclintit şi tăcut în cer.

Nu era nimic care să stea drept; pretutindeni numai apa liniştită, marea blândă, singură şi molcomă. Nimic nu era dăruit cu viaţă.

Doar nemişcare şi tăcere, în bezna nopţii.

Numai Creatorul, Făuritorul şi Zămislitorii, ce se chemau Tepeu şi Gucumatz[326], sălăşluiau în apă, înconjuraţi de lumină. Stăteau ascunşi sub penele verzi şi albastre, din care pricină se numeau Gucumatz. Spiritul lor era aidoma cu cel al marilor înţelepţi, al marilor gânditori. Astfel fiinţa pe atunci cerul şi Sufletul Cerului, cum este numit zeul cel mare. Aşa se povesteşte.

Atunci se ivi cuvântul. Tepeu şi Gucumatz, Zămislitorii, se întâlniră în întuneric, în bezna nopţii, şi se sfătuiră între ei. Statură pe gânduri, se întrebară unul pe altul, chibzuind îndelung. îşi împreunară cuvintele şi

---

325 fragmente din Popol-Vuh. Libro del comun de tos quiches

326 pentru indienii quiches, numele de Gucumatz era legat de elementul lichid. Guc sau q'uc (în limba maya, kuk), era denumită pasărea quetzal (Pharomacus moeino) ; frumoasele pene verzi ale cozii ei erau folosite, ca şi penele albastre ale unei alte păsări numită Raxon (Cotinga amabilis), ca podoabe de sărbătoare de către regii şi căpeteniile maya, din cele mai îndepărtate timpuri

gândurile, înţelegându-se întru totul.

Şi, după multă chibzuinţă, li se păru limpede că în zori, cum avea să se lumineze, trebuia să se ivească omul[327]. Hotărâră atunci zămislirea şi creşterea copacilor şi a ierburilor, naşterea vieţii şi făurirea omului. Aşa fu hotărât, în negurile nopţii, de către Sufletul Cerului, care se cheamă Huracân.

Trei sunt zeii care alcătuiesc Sufletul Cerului: primul se numeşte Caculhâ Huracân, al doilea Chipi-Caculhâ iar al treilea, Raxa-Caculha[328].

Statură la sfat Tepeu şi Gucumatz şi hotărâră împreună cum să zămislească viaţa şi lumina şi cum să tacă pentru a se ivi zorile.

— Aşa să se înfăptuiască! Să fie umplut golul! Să se dea înapoi marea şi să facă loc, ca să se ivească pământul şi să se închege!

Astfel grăiră Zămislitorii.

— Să se facă lumină, în cer şi pe pământ! Dar zămislirea pe care o s-o săvârşim n-o să cunoască gloria şi mărirea până n-o s-o însufleţească fiinţa omenească! mai spuseră ei.

Şi făuriră apoi pământul. A fost de ajuns un cuvânt al lor, şi pe dată s-a ivit pământul. Făurirea lui a fost ca o ceată, ca un nor de praf. într-o clipă s-au ridicat din apă munţii şi au început să se înalţe.

Numai printr-o minune, numai printr-o plăsmuire magică s-au alcătuit munţii şi văile. Şi îndată ce s-au ivit, s-au acoperit de păduri de chiparoşi şi pini.

Sufletul lui Gucumatz se umplu de bucurie şi zise:

— Binecuvântată a fost pogorârea ta, Suflet al Cerului, a ta, Huracân şi a voastră. Chipi-Caculhâ şi Raxa-Caculhâ!

— Opera noastră de făurire o să-şi afle împlinirea! răspunseră cei invocaţi.

Aşadar, mai întâi a fost alcătuit pământul, cu munţii şi văile; au izvorât apoi râurile şi fluviile, şi au prins a curge nestingherite printre dealuri.

Astfel a fost creată lumea, din voia Sufletului Cerului şi a Sufletului Pământului, cum sunt numiţi primii făuritori, pe vremea când cerul era nemişcat şi pământul se afla cufundat în apă.

Şi, după ce se gândiră şi chibzuiră bine, purceseră la desăvârşirea operei lor.

Făcură animalele mici de munte, paznici ai tuturor pădurilor, şi apoi spiriduşii codrului[329], cerbii, păsările, leii, tigrii, şerpii şi năpârcile, care sunt paznicii lianelor.

Şi grăiră iar Zămislitorii:

— Ar trebui de acum înainte să existe cineva care să le poarte de grijă!

îndată ce gândiră şi rostiră aceste cuvinte, se, apucară să împartă cuiburile şi culcuşurile păsărilor şi animalelor.

— Tu, cerbule, ai să dormi în luncă, la malul nurilor şi prin rovine. Ai să vieţuieşti printre tufe

---

327 cu concizia proprie limbii quiche se povesteşte cum s-a născut limpede ideea, în mintea Făuritorilor, cum li s-a revelat necesitatea de a crea omul, scopul ultim şi suprem al Creaţiei, după concepţiile finaliste ale indienilor quiche

328 huracan înseamnă ''picior". Caculhâ-Huracân „rază a piciorului" adică „fulgerul", Chipi-Caculha „fulger mic", iar Raxa-Caculha „fulger verde"

329 literal, omuleţi ai codrului. Vechii indieni socoteau că munţii erau locuiţi de aceste fiinţe protectoare, spirite ale pădurilor

şi ierburi. în pădure o să te înmulţeşti şi vei alerga şi te vei ţine mereu pe patru picioare.

Şi se făcu întocmai.

Apoi le arătară locurile ce li se cuveneau păsărilor, mari şi mici, spunându-le:

— Iar voi, păsări, aveţi să sălăşluiţi pe crengile copacilor şi printre tufe; acolo vă veţi face cuiburile, unde o să vă înmulţiţi şi o să vă creşteţi puii.

Aşa le grăiră animalelor şi păsărilor, ca acestea să priceapă ce aveau de făcut, şi toate îşi durară cuiburile, în chipul acesta Zămislitorii împărţiră animalelor locurile de pe pământ. Iar când isprăviră crearea tuturor vieţuitoarelor, le îndemnară:

— Glăsuiţi, strigaţi, ciripiţi, vorbiţi, fiecare cum vă e felul, cum puteţi fiecare! Proslăviţi-i pe zei, pe Huracân, Chipi-Caculhâ, Raxa-Caculhâ, adică Sufletul Cerului, şi pe noi, Zămislitorii! Proslăviţi-ne şi iubiţi-ne cu smerenie!

Dar vieţuitoarele nu izbutiră să grăiască precum oamenii, ci doar să cârâie, să ţipe, şi să croncăne, fiecare într-alt chip.

Când Creatorul şi Zămislitorii văzură că nu era cu putinţă ca ele să grăiască, ziseră:

— N-au fost în stare să ne rostească numele! Nu-i bine deloc!

Şi le spuseră vieţuitoarelor:

— Veţi avea altă soartă, fiindcă n-aţi izbutit să vorbiţi. Ne-ara răzgândit; hrana voastră, culcuşul şi cuiburile le veţi avea în pădure şi la câmpie, dar va trebui să vă închinaţi în faţa sorţii: carnea voastră va fi mâncată! Vom face alte făpturi care să ne proslăvească şi să ne arate supunere. Iar pe voi, asta e soarta care vă aşteaptă. Aşa să fie!

Astfel glăsuiră când le dezvăluiră voia lor tuturor animalelor, mari şi mici, de pe faţa pământului: din pricina aceasta au fost pedepsite să fie omorâte, iar carnea lor să fie mâncată.

Aşadar, Creatorul şi Zămislitorii făcură o nouă încercare de a crea omul, zicând:

— Să mai încercăm o dată! Iată că se apropie zorile. Cum să facem ca să fim veşnic proslăviţi şi pomeniţi pe pământ? Să-l plămădim pe cel care ne va proslăvi şi sprijini! Am încercat cu primele noastre făpturi, dar n-am izbutit să fim proslăviţi şi lăudaţi de ele. Să încercăm acum să facem nişte fiinţe ascultătoare, smerite, care să ne fie sprijin! Astfel grăiră.

Şi purceseră îndată la facerea omului. Alcătuiră din lut carnea, dar văzură că nu era lucru bun, căci lutul se desprindea, era prea moale, nu se lăsa plămădit, n-avea putere. Omul cădea mereu, era plin de apă, nu-şi mişca deloc capul, iar faţa i se ducea când într-o parte, când în cealaltă; avea vederea acoperită şi nu putea privi înapoi. La început vorbea, dar n-avea judecată. Curând, se muie de tot şi nu se mai putu ţine.

Atunci Creatorul şi Zămislitorii strigară:

— E limpede că nu-i în stare să meargă, nici să se înmulţească! Să chibzuim ce să facem!

Se lepădară de lucrul făcut şi se sfătuiră iar între ei. Se duseră îndată la cei doi vraci, pe nume Ixpiyacoc şi Ixmucani, care erau străbunii zorilor şi ai zilei. Şi Huracân, Tepeu şi Gucumatz le spuseră astfel:

— Trebuie să ne adunăm cu toţii şi să aflăm în ce chip putem face un om care să ne fie sprijin şi să ne proslăvească, să ne poarte de grijă şi să ne pomenească în veci. Ghiciţi voi, vracilor, Ixpiyacoc şi Ixmucani, faceţi să fie lumină, să fim lăudaţi şi ascultaţi de omul pe care vrem să-l creăm. Faceţi ca totul să se înfăptuiască astfel!

Aruncaţi boabele de porumb şi de tzite[330] ca să citiţi soarta! Şi aşa vom afla dacă trebuie să-l cioplim din lemn, să-i tăiem gură şi ochi.

---

330 arbust (Eiythrina corallodendron), ale cărui fructe în formă de păstăi cu boabe roşii, asemănătoare cu fasolea, sînt folosite de indieni, împreună cu boabele de porumb, la ghicit şi în alte vrăjitorii

Vracii aruncară atunci bobii şi grăiră, spunând adevărul:

— Vor fi bune păpuşile voastre de lemn. Vor vorbi şi se vor înmulţi pe faţa pământului.

— Aşa să fie! le răspunseră Creatorul şi Zămislitorii.

Şi pe dată făcură păpuşile cioplite în lemn. Semănau cu omul, vorbeau ca el şi se răspândiră pe faţa pământului. Trăiră şi se înmulţiră. Avură mulţi fii şi fiice. Nu aveau însă suflet, nici judecată, şi nu-şi amintiră de Creatorul lor. Mergeau fără ţintă şi se târau în patru labe.

Fiindcă nu-i mulţumiră Sufletului Cerului, nu izbutiră să-i fie pe plac. La început vorbeau, dar faţa lor era uscată; mâinile şi picioarele lor n-aveau putere; n-aveau sânge, nici came, nici grăsime; obrajii lor erau supţi, mâinile şi picioarele uscate, şi erau gălbejiţi.

Din pricina asta nu se gândiră la Creator şi la Zămislitori, cei care îi făcuseră şi le purtau de grijă.

Aceştia au fost primii oameni care au trăit, puzderie, pe lume.

Dar curând, păpuşile de lemn au fost distruse, nimicite şi ucise.

Sufletul Cerului iscă un potop uriaş, care căzu peste păpuşile de lemn.

Acestea sunt numele primilor oameni adevăraţi care au fost creaţi şi alcătuiţi: cel dinţii a fost Balam-Quitze, al dilea Balum-Acab, al treilea, Mahucutah, şi ultimul, Iqui-Balam.

Acestea sunt numele primilor noştri strămoşi.

Se spune că numai ei au fost făcuţi fără să aibă nici mamă, nici tată. Nu s-au născut din femeie, şi nici n-au fost zămisliţi de Creator. Numai printr-o minune, printr-o vrăjitorie au fost aduşi la viaţă de Creator şi de Zămislitori, Tepeu şi Gucumatz. Şi fiindcă aveau înfăţişare de oameni, le-a fost dat să fie oameni. Aveau grai, stăteau de vorbă, vedeau şi auzeau, mergeau şi apucau cu mâinile lor.

Erau oameni buni şi frumoşi, iar chipul lor era bărbătesc.

Erau înzestraţi cu judecată. Aveau vederea atât de ageră, încât puteau cuprinde totul cu ochii, toate câte erau pe lume. Când priveau, vedeau orice înjur, şi bolta cerului, şi faţa rotundă a pământului. Vedeau toate lucrurile ascunse, la orice depărtare, fără să fie nevoiţi să se mişte. Vedeau toată lumea, din locul în care se aflau.

Nemărginită le era înţelepciunea. Ochii lor cuprindeau pădurile, stâncile, lacurile, mările, munţii şi văile. Erau într-adevăr nişte oameni minunaţi Balam-Quitze, Balam-Acab, Mahucutah şi Iqui- Balam.

Atunci Creatorul îi întrebă:

— Ce gândiţi despre voi înşivă? Nu vedeţi oare? Nu auziţi? Nu sunt bune graiul vostru şi felul de a păşi? Priviţi deci! Desfataţi-vă privind lumea, uitându-vă cum se ivesc munţii şi văile! încercaţi să cuprindeţi totul cu privirea!

Şi pe dată izbutiră să vadă toate câte erau pe lume. Atunci mulţumiră Creatorului, spunând:

— într-adevăr îţi mulţumim, de mai multe ori! Am fost făuriţi, ni s-a dat gură şi chip, vorbim, auzim, gândim şi mergem. Simţim totul şi cunoaştem şi ce e departe, şi ce e aproape. Vedem şi ce e mare, şi ce e mărunt, în cer şi pe pământ. îţi aducem prinos că ne-ai dat viaţă, oh, Creatorule, şi că ne-ai înzestrat cu simţire!

Ajunseră deci să cunoască totul şi cercetară cele patru colţuri ale cerului şi cele patru părţi ale feţei pământului. Dar Creatorul nu privi lucrul acesta cu ochi buni.

— Nu e bine ce spun făpturile pe care le-am creat! Cunosc toate, şi ce e mare, şi ce e mărunt.

Aşa grăi, şi stătu iar la sfat cu Zămislitorii.

— Ce să facem acum cu ei? Privirea lor trebuie să cuprindă numai ce e aproape şi să vadă doar un petic din faţa pământului. Nu e bine ce spun ei. Oare nu sunt doar simple făpturi alcătuite de noi? Trebuie să fie oare şi ei ca zeii?... Să le înfrânăm puţin dorinţele, căci nu-i a bine ce se întâmplă!

Vor oare să ne ajungă pe noi, creatorii lor, care putem vedea nemărginirea şi. Cunoaştem totul?

Aşa se întrebară Sufletul Cerului, Huracân, Chipi-Caculhâ, Raxa-Caculhâ şi Zămislitorii, Tepeu şi Gucumatz. Se sfătuiră şi fără zăbavă schimbară firea făpturilor făcute de ei.

Sufletul Cerului le împrăştie peste ochi un abur, şi vederea li se împăienjeni, ca atunci când sufli peste luciul oglinzii. Ochii lor se aburiră şi putură vedea numai ce se afla în apropiere, pumai atât li se deslușea limpede.

Astfel le-a fost năruită înţelepciunea şi puterea celor patru oameni care au însemnat obârşia şi începutul neamului quiche.

Astfel au fost creaţi şi alcătuiţi strămoşii noştri, părinţii noştri, de către Sufletul Cerului şi Sufletul Pământului.

Legenda potopului

poveste braziliană

În vremurile de demult, un potop cotropitor s-a revărsat asupra pământului pe care trăim astăzi. Dintre strămoşii noştri, doar unul singur a izbutit. În ciuda ostenelii cumplite, să înoate într-una, până când a văzut creasta unui palmier care ieşea din apă Omul s-a apropiat, s-a agăţat de o frunză verde şi şi-a făcut vânt să se caţere în copac, prinzându-se zdravăn de el.

Rămase acolo zile în şir, suferind de foame şi de frig. într-un târziu, fructele palmierului începură să se pârguiască şi în felul acesta putu să se hrănească.

într-o zi, auzi de departe cântecul păsării sapacuru, care se apropie de el şi-i grăi aşa:

— Ţine-te bine, că în curând ăm să-ţi aduc pământ, ca să te poţi da jos!

Nu trecu mult, şi o altă pasăre, sapacuru, veni în zbor, se lăsă pe o frunză şi-l întrebă:

— Aproape de tot am zărit pământ, de ce nu te duci acolo?

— Nu-s în stare, sunt prea vlăguit de puteri, îi răspunse omul. Dacă mă dau jos din palmier, mă înec, de bună seamă.

Atunci pasărea îi spuse:

— Mă duc eu să caut pământ, să-ţi aduc!

Şi amândouă păsările aduseră în cioc, de nenumărate ori, bulgări de pământ pe care îi aruncară în apă. Acolo unde sapacuru lăsa să cadă pământul, se iviră munţii, fiindcă ciocul lui era mai mare.

înainte de potop, pământul fusese întins. încetul cu încetul, apele se retraseră şi omul putu să se dea jos din palmier. îşi duse traiul hrănindu-se cu fructe şi rădăcini, vieţuind singur, înconjurat de alte animale, de care se deosebea însă cu desăvârşire.

într-o zi, pasărea sapacuru îl întrebă:

— De ce nu te duci să-ţi cauţi o soaţă? Acolo, pe malul golfului, sunt o mulţime de fete. Fă-ţi o plută, urcă-te pe ea şi o să poruncesc raţelor sălbatice să te ducă spre ele.

A doua zi, raţele purtară pluta omului până spre golf, unde se scăldau o grămadă de fete. Văzând pluta, ele fugiră speriate către plajă. Una singură însă se aruncă înainte şi înotă până la plută. Omul o luă în braţe, iar raţele purtară pluta înapoi, spre sălaşul lui.

Celelalte fete povestiră păţania, iar rudele celei dispărute porniră pe urmele fugarilor, dar nu izbutiră să-i ajungă.

Negrii şi albii

poveste cubaneză

La început, toţi oamenii erau negri. Odată, Domnul a făcut un lac, să se scalde în el toţi oamenii şi să-şi albească pielea.

Dar cum apa era foarte rece, unora li s-a făcut frică să intre. Ceilalţi însă s-au scăldat şi au ieşit din apă cu pielea albă.

Văzându-i pe negrii ce stăteau pe mal, unul din cei care se albiseră a început să-i îmbrâncească. Dar ei erau atât de înspăimântaţi de apa rece, încât au căzut în patru labe. Din pricina asta au negrii tălpile picioarelor şi palmele albe.

Când şi cum s-a ivit moartea pe pământ

poveste columbiană

Cu multă, foarte multă vreme în urmă, cerul şi pământul se aflau tare aproape, aşa de aproape că Dumnezeu ieşea în balconul palatului său şi vedea ce făceau Adam şi Eva în gospodăria lor, ba chiar şi ce se petrecea sub pământ, în mină. Perechea era atât de aproape de stăpân; că el putea lua aminte dacă aveau veşminte noi, podoabe în cufere, carne ori pâine în cămară. De sărbători,
Domnul îi poftea pe amândoi în cer, în semn de prietenie.

Cum strămoşii noştri erau vecini buni, Domnul le dădea hrană, haine doar puţin folosite, încălţări aproape noi, cojoace pentru zilele friguroase, arcuri şi flinte pentru vânătoare, postav, leacuri, cuie şi lacăte pentru încăperi, pânză pentru cămăşi, pături groase, praf de puşcă, flinte cu două ţevi, porumb de semănat... într-un cuvânt, Domnul şi slujitorii lui se înţelegeau de minune.

Odată, Domnul le trimise în dar o piatră neagră, tare, Eva o luă, se uită la ea şi se întrebă:

„Oare la ce o fi bună, că nu se poate sfărâma cu toporişca, nici nu se poate măcina? E aşa tare, că nu intră în ea nici ferăstrăul, nici altceva! Domnul se înveseleşte pe seama noastră, bătându-şi joc de noi fiindcă suntem săraci!

Şi plingând de furie, Eva îşi aşteptă bărbatul, care era plecat de mai multe zile ia lucru, ca să hotărască împreună ce aveau de făcut.

Când Adam văzu piatra, chibzui îndelung. De bună seamă, Domnul îşi râdea de ei! Piatra asta nu era bună s-o ţii la cingătoare, să-ţi aprinzi pipa, că era prea grea; nici la spălat, că era prea mare; nici să faci din ea mortar, că nu se sfărâma; nici s-o pui în hornul cuptorului, că nu lăsa flăcările să se ridice. Aşa că piatra aceea, neagră precum pasărea chamon şi tare ca fierul, nu era bună de nimic!

Când ii înapoie Domnului darul, el îi spuse lui Adam:

— Fiindcă nu primiţi piatra, luaţi în schimb ciorchinele ăsta de banane!

Mulţumiţi, Adam şi Eva se bucurară de pumnul de fructe. Când sfârşiră de mâncat, se ivi lângă ei Domnul, care le zise:

— Am vrut să vă fac veşnici ca pietrele, dar n-aţi vrut să fiţi ca ele, ci ca poamele astea, care au viaţă scurtă! Ca ele o să fiţi în veci: o să vă naşteţi, o să creşteţi şi o să aveţi urmaşi care vă vor lua locul şi vor muri, la rândul lor!

De atunci încoace s-a ivit moartea pe pământ.

Legenda lui Chuya-Chaki, „picior sucit”

poveste columbiană

în satul unde trăia Awanari a sosit odată un om străin, care a cerut găzduire. Cum era după- amiază, în sat se aflau doar femeile şi copiii mici, bărbaţii fiind plecaţi, unii la lucrul câmpului, alţii la vânătoare.

Cea mai bătrână dintre femei, mama lui Awanari, îi oferi într-o tigvă de bostan băutură de manioc, poftindu-l să aştepte întoarcerea vânătorilor.

Omul, care era chiar Chuya-Chaki, se aşează pe un buştean, în bucătăria cea mare, unde trebăluiau femeile. Era un fel de şopron fără pereţi, acoperit cu frunze de palmier. Chuya-Chaki se uită înjur, cu un fel de curiozitate dar în acelaşi timp cam fără chef. Văzu că două dintre femei se îndreptară spre o colibă mică şi întunecată, unde era un hârdău mare de lemn, scobit într-un trunchi de copac, în care dospea mustul de manioc. între bucătărie şi colibă era o încăpere mare, unde locuiau sătenii. Cele trei construcţii alcătuiau un fel de arc, a cărui coardă era formată de un râuleţ. Din sat se ajungea, trecând un podeţ, la drumul ce ducea spre pădure. Pe acolo plecaseră bărbaţii la vânătoare, şi tot pe acolo aveau să se întoarcă.: Cele două femei umplură nişte tigve mari şi se întoarseră la bucătărie. Alte două se apucară să strecoare mustul printr-un fel de ciur. Le urmări cu privirea cum turnau mustul, printr-o ţeava netedă de trestie, apoi trăgeau fiecare de ambele părţi ale ciurului şi pe dată începea să picure licoarea.

O bătrână îi zise:

— Bărbaţii au făgăduit să ne aducă vânat din belşug. De aceea le pregătim licoarea de manioc, să-i primim cum se cuvine.

Chuya-Chaki încuviinţă, iar bătrâna grăi mai departe:

— în felul acesta le arătăm recunoştinţa, răsplătindu-le strădania. în drum spre casă, cei care aduc vânatul îşi vestesc sosirea lovind în toba cea mare, făcută dintr-un trunchi de copac, din apropierea satului, iar noi le ieşim în întâmpinare. Când n-au vânat nimic, sunt nevoiţi să-şi ia ei singuri de băut.

Chuya-Chaki se ridică în picioare şi, prefăcându-se că se îndreaptă spre încăperea cea mare, o luă pe furiş pe drumul ce ducea spre pădure.

Cum începu să se întunece, Awanari îi strânse pe vânători şi dădu semnalul întoarcerii. Mai înainte de a porni, trebuiau să strângă la un loc vânatul, apoi să-l împartă, ca fiecare să care deopotrivă. în ziua aceea vânaseră un tapir, care era aşa de mare, că au trebuit să-l facă bucăţi, şi zece oameni abia cărau povara. Cu dibăcie, tăiară frunze dintr-un palmier pitic şi le împletiră în aşa chip încât făcură nişte desagi unde puseră carnea. Apoi tăiară liane cu care îşi legară desagii în spinare.

Dar cerul se întunecă, se auziră tunete şi curând începu să plouă. Awanari grăi către oameni:

— Mai bine să ne întoarcem, că n-o să ne mai putem face drum prin ploaie. De bună seamă că ceilalţi sunt împreună cu fratele meu, Watinga, şi o să-i prindem din urmă ori o să-i găsim acasă.

O porniră, cu Awanari în frunte. Ploaia întuneca totul înjur, de nu se mai putea desluşi nimic. Peste puţină vreme, pământul se făcu alunecos din pricina apei, îngreunând tot mai mult mersul oamenilor, care se poticneau aproape la fiecare pas.

Cam pe la jumătatea drumului, Awanari se simţi frânt de oboseală. Socoti că era de vină mersul cu povara în spinare, pe pământul alunecos. Se gândi că şi ceilalţi erau osteniţi, şi hotărî ca mai încolo să iacă un popas. Zgomotul păraielor, strigătele păsărilor, mistreţii care călcau pe crengi, totul pierise înghiţit de ploaie. Awanari nu mai auzea altceva decât ploaia răpăind pe frunzele copacilor şi căzând în bălţi, şi zgomotul puhoaielor revărsate când, deodată, îşi dădu seama că nu mai recunoştea locurile pe unde treceau şi că era cu putinţă să se fi rătăcit. Poate că şi tovarăşii lui gândeau aşa – îşi zise el – văzându-i cum mergeau în tăcere, cu ochii întunecaţi de grijă.

Aproape că nu mai vedeau şi nu mai auzeau nimic, decât ploaia. Awanari se întrista închipuindu- şi ce gânduri negre îi frământau pe oamenii lui. Iar ei, la rândul lor, erau cuprinşi de mâhnire, căci bănuiau ce-l chinuia pe Awanari.

Trecu o vreme. Ploaia încetă, dar întunericul se înteţi. Apa ştersese, cu siguranţă, toate urmele de pe drum, aşa că oricum trebuiau să aştepte până a doua zi, ca să se poată orienta.

Pe când mergeau, îşi ziceau în sinea lor:

„Barem de n-ar fi păţit şi ceilalţi la fel!"

încercau din răsputeri să nu se lase pradă neliniştii, să-şi păstreze nădejdea că vor ajunge cu bine.

Deodată se auziră bătăi de tobă, şi toţi crezură că era toba cea mare. Asta însemna că se aflau aproape de sat şi că Watinga ajunsese şi le vestea femeilor întoarcerea. Nădejdea puse iar stăpânire pe sufletele oamenilor şi se îndreptară grabnic către locul de unde se auzea bătăile. Odată ajunşi la toba cea mare, avea să le fie uşor, căci satul era foarte aproape. Dar iată că merseră îndelung fără să dea de locul unde era toba, cu toate că ar fi trebuit să fi ajuns de mult acolo.

Se auzi iar toba cea mare, dar sunetele veneau acum din altă parte. Uimiţi, crezură că s-au rătăcit şi de astă i dată, ori că auzul i-a înşelat. Se îndreptară către locul de unde se auzeau bătăile, dar merseră mult tară să întâlnească nimic.

Tam, tam, tam! se auzi iar.

Apoi toba amuţi. Cuprins de nelinişte, Awanari se hotărî să-şi strige fratele:

— Watinga! Watinga!

Ploaia ţinu patru zile în şir, vreme în care femeile stătură de veghe, aşteptând să audă bătăile tobei mari vestind întoarcerea bărbaţilor. îndurerată, mama lui Awanari se gândi la Chuya-Chaki şi- şi aminti de călătorul care poposise în sat cu câteva zile mai înainte. îl căută cu privirea, dar nu-l zări. Pierise fără urmă.

Iar bărbaţii plecaţi la vânătoare nu se mai întoarseră niciodată.

Legenda indienilor makunaima

poveste venezueleană

în vremurile de demult, soarele era un tânăr indian, care tăia copacii din pădure şi apoi dădea foc aşchiilor căzute, ca să cureţe locul şi să poată semăna acolo ocumo[645]. El se hrănea numai cu rădăcinile acestei plante şi din pricina asta avea mereu faţa strălucitoare.

într-o zi, după ce sfârşi lucrul, se duse să bea apă şi să se scalde la râu. Când ajunse lângă un ochi de apă, auzi un zgomot ca şi cum s-ar fi zbătut uri om gata să se înece.

Rămase pe gânduri, întrebându-se care să fie pricina, căci nu văzu nimic.

într-altă zi, se întoarse cu mare grijă la ochiul de apă şi zări o femeie mititică, dar cu pletele

645 planta cu rădăcinile comestibile, foarte răspîndită în Venezuela

lungi, de-i ajungeau până la glezne. Se scălda şi se juca, lovind apa cu pletele ei grele.

Ea îşi dădu îndată seama că soarele se uita la ea şi atunci vru să se cufunde în adâncuri. Soarele apucă însă s-o prindă de păr.

— Dă-mi drumul! strigă femeia, care se chema Tuenkaron. Dă-mi drumul, că am să-ţi trimit o femeie care să-ţi fie tovarăşă şi nevastă!

Auzind cuvintele astea, soarele îşi desprinse mâinile din părul ei şi o lăsă să plece.

A doua zi, în vreme ce soarele tocmai îşi curăţa grădina şi strângea vreascurile să le dea foc, văzu venind spre el o femeie albă, care era trimisă de Tuenkaron.

— Ai curăţat grădina? îl întrebă ea. Iar soarele îi răspunse:

— încă nu, abia am izbutit să curăţ bucăţica asta pe care o vezi şi să adun câteva grămezi de vreascuri.

Apoi grăi iar către femeie:

— Scoate din spuză rădăcinile de ocumo pe care le-am pus la copt, să mâncăm!

Femeia le scoase din jăratec şi mâncară amândoi. Apoi soarele îi zise iar:

— Dă foc grămezilor de vreascuri pe care le-am adunat!

Femeia aprinse focul cu aşchii dintr-un lemn despicat şi scoarţă uscată, îndeplinindu-i iute porunca.

După ce termină de aprins focul şi-i strigă „gata!", soarele îi spuse:

— Acum du-te după apă!

Femeia se duse la râu cu ulciorul şi se aplecă să ia apă. Dar pe când umplea ulciorul, degetele prinseră a i se înmuia, apoi braţele, iar la urmă tot trupul, de rămase turtită, ca o grămăjoară de lut. Căci femeia aceea era făcută din pământ alb.

Văzând că nu se mai întoarce, soarele o porni în căutarea ei. Ajungând la râu, dădu peste un izvoraş cu apa de culoarea lutului: era femeia care se topise, tulburând apa.

Necăjit, soarele îşi zise:

„Deci asta mi-a trimis Tuenkaron, o femeie care nu-i bună nici să aducă apă!"

Şi urcă în susul râului, să bea apă limpede. Apoi se întoarse acasă, să se culce, căci se lăsase seara.

A doua zi în zori, se apucă să lucreze iar în grădină, curăţind pământul. Pe când muncea, cam pe la prânz, mai înainte de a se aşeza să mănânce, Tuenkaron îi trimise altă femeie, neagră precum sunt oamenii din neamul de prin partea locului.

Femeia îl întrebă:

— Ţi-ai curăţat grădina?

— încă nu, răspunse soarele; abia am curăţat colţişorul pe care-l vezi.

Apoi îi zise şi ei:

— Du-te să-mi aduci apă de băut, să mâncăm împreună!

Femeia se duse în vale, aduse apă şi mâncară împreună rădăcini de ocumo. După ce sfârşiră, el se apucă iar de lucru, şi-i zise femeii:

— în vreme ce eu strâng vreascurile în grămezi, tu dă-le foc!

Ea luă atunci o surcea să aprindă focul. îngenunche lângă tăciuni, suflă peste ei ca să se înteţească flacăra, dar focului încinse faţa şi îndată începu să se topească, mai întâi braţele, apoi tot trupul, şi rămase în curând o grămăjoară de ceară. Căci femeia aceea era făcută din ceară.

Soarele întoarse capul de mai multe ori să vadă dacă ea aprinsese focul. Cum nu zări niciun firicel de fum ieşind din grămezile de vreascuri, se duse să afle ce s-a întâmplat, zicându-şi:

„Doar i-am spus să le dea foc!"

Se apropie, şi mare îi fu mirarea când o găsi pe femeie prefăcută într-o grămăjoară de ceară. Soarele coborî atunci în vale şi strigă:

— Ce rea şi înşelătoare e Tuenkaron! Ei bine, am să fac să sece toată apa, să nu mai rămână niciun strop!

Dar Tuenkaron, fără să se ivească, îi răspunse:

— Să nu cumva să faci una ca asta! Aşteaptă că am să-ţi trimit o altă femeie!

Soarelui nu i se domoli necazul toată ziua, iar când se lăsă noaptea, se culcă supărat.

A doua zi, cum se iviră zorile, se duse, după cum îi era obiceiul, să-şi lucreze grădina. în vreme ce trudea, adus de spate, îi apăru o altă femeie, cu pielea roşie, ca piatra de râu, purtând în mină o oală. Femeia i se aşeză drept în faţă, şi-l întrebă:

— Ai terminat de curăţat grădina?

Dar soarele nu-i răspunse, ca şi când n-ar fi auzit-o, neîncrezător din pricina înşelăciunilor de mai înainte.

— De ce nu-mi răspunzi? îl întrebă iar femeia.

— Fiindcă toate sunteţi înşelătoare, răspunse el; vă topiţi şi pieriţi.

— Dacă-i aşa, zise femeia, mă întorc la Tuenkaron;

— Ba nu, stai să te pun la încercare, spuse el.

Şi-i porunci să aprindă focul; ea îl aprinse şi nu se topi. Apoi o trimise după apă, şi îi aduse un ulcior plin, căci nu se înmuie când se aplecă să-l umple. La urmă el îi porunci să gătească rădăcinile de ocumo în oală. O văzu cum luă câteva pietre pe care puse oala şi cum aprinse focul. Se uită cu mare băgare de seamă la tot ce făcea ea, să vadă cât e de harnicăşi de îndemânatică.

Cam pe la asfinţit, femeia grăi astfel către soare:

— Eu am venit încoace, dar acum trebuie să mă întorc!

— Bine, răspunse el, dar mai întâi pregăteşte-mi cina, apoi poţi să pleci.

După ce termină, femeia spuse iar:

— Acum plec, dar mâine dis-de-dimineaţă mă întorc.

Soarele îi răspunse:

— Aşa să faci, să vii cât mai de dimineaţă!

A doua zi, soarele se apucă de lucru mai devreme ca de obicei. Femeia veni şi ea odată cu zorile. Soarele o puse din nou la încercare: o trimise după apă, îi porunci să aprindă focul şi să facă mâncare. Văzând că nici nu se topeşte, nici nu se înmoaie, îi fu pe plac şi prinse drag de ea.

Când se lăsă seara, se duseră amândoi să se scalde la râu. Şi atunci soarele văzu bine că avea pielea roşie, precum pietrele din albia râului; nu era nici albă, nici neagră.

— Haidem înapoi acasă! o îndemnă el.

Dar ea îi răspunse:

— Nu i-am cerut voie lui Tuenkaron.

— Şi ce dacă? întrebă soarele.

— Nu-i cu putinţă să fac aşa ceva nici în ruptul capului, răspunse ea.

— Atunci să vii mâine devreme de tot, să-mi faci mâncare!

— Bine, se învoi ea, şi o să-i cer încuviinţarea lui Tuenkaron să rămân cu tine.

într-adevăr, a doua zi femeia sosi dis-de-dimineaţă, îi pregăti mâncare caldă, îi coapse rădăcinile de ocumo, culese puţin manioc, îl dădu pe răzătoare şi făcu nişte turte. în noaptea aceea rămase la el, şi de atunci nu s-au mai despărţit niciodată.

Au avut mulţi copii: aceştia au fost indienii care au întemeiat neamul Makunaima.

Colina soarelui

poveste venezueleană

După ce s-au răzbunat pe tigroaica cea cumplită, care o otrăvise pe mama lor, cei doi fraţi, primii indieni din neamul Makunaima, au râs de blestemul bătrânei fiare şi şi-au văzut mai departe de drum.

Au mers în luntrea lor pe râu în sus, până la muntele Roroima. Odată ajunşi, cel mai mic dintre fraţi, pe nume Chike, a legat luntrea de o stâncă ce părea desprinsă chiar din muntele Roroima. Apoi au pornit mai departe pe jos, şi au ajuns până la locul numit Colina Soarelui. Acolo. Chike zări ceva ce părea a fi o poartă, şi aşteptă să vadă cine erau cei care locuiau înăuntru.

Omul care stătea în poartă îl întrebă:

— Ce vânt te aduce pe-aici?

Iar Chike îi răspunse:

— Am pornit în căutarea tatălui meu, Soarele. Omul din poartă îi spuse:

— N-ai să dai de el în ruptul capului; el şi-a făcut rău cu mâna lui, şi acum zace aici ascuns, aşa că nici măcar nu poţi să-l zăreşti.

în vremea asta, o mulţime de indieni din tribul marvari intrau şi ieşeau necontenit. Uneia din fete i se făcu milă de Chike şi-l luă de mână. Cel care stătea în poartă ie grăi astfel:

— Intraţi când s-or strânge mai mulţi, ca să nu vă zărească! Ţi-am spus însă că n-ai să-ţi poţi vedea tatăl!

Odată intraţi, fata îi arătă un hârdău mare, întors cu gura în jos, sub care zăcea ostatic Soarele. Dar cum marginea hârdăului era puţin mai ridicată într-o parte, pe acolo se strecura afară lumina pe care o răspândea Soarele. Atunci Chike îşi duse iute flinta la ochi şi trase câteva focuri, sfărâmând hârdăul cu plumbii săi. Indienii se înspăimântară îngrozitor de zgomotul acela cumplit.

— Ce s-o fi petrecut aici? se întrebară ei; cine o fi pricinuit zgomotul ăsta? Hai să-l prindem fără zăbavă! se îndemnară într-un glas.

Dar Chike mai slobozi nişte plumbi cu flinta lui, de înghеţară toţi, rămânând locului buimaci, iar flăcăul se folosi de clipa aceea ca să dea drumul Soarelui. Apoi plecară zoriţi, toţi trei: el, Soarele şi fata care îl ajutase să intre.

Soarele era tare costeliv de cât stătuse închis, şi se urcă îndată pe cer, luând cu el flinta lui Chike. De atunci acolo a rămas acolo, sus, strălucind, iar uneori, fără să se ivească niciun norişor, din flinta lui ţâşnesc fulgere.

Fata s-a suit şi ea la cer, prefăcută în luceafăr.

Iar Chike şi fratele lui au rămas pe pământ, hoinărind mereu pe lângă muntele Roroima.

Cei şapte copii ai bătrânei Katu

Şerpoaica cea mare, Katu, era bătrână de când lumea, parcă ar fi fost mama a tot ce era în jur. Singură, părăsită de copiii ei, îşi ducea zilele cufundată într-un somn ca de piatră, din care se trezea din când în când, căscând Bndelung.

Despre cei şapte copii ai ei se spunea că erau tot atâtea pedepse ce se abăteau din văzduh asupra pământului. Toate vieţuitoarele se bucurau ori de câte ori copiii lui Katu erau plecaţi şi povesteau mereu despre ei numai lucruri rele şi nedrepte. Din spusele lor, se părea că cei şapte hoinari erau nişte făpturi drăceşti.

Vulpea, nevăstuica, ba chiar cucuveaua şi liliacul se tot duceau la bătrâna Katu să-şi deşerte sacul fără fund de clevetiri. Se prefăceau, viclenii de ei, că le pare rău, că îi doare suferinţa bătrânei. Dar Katu se împotrivea, zicându-le de fiecare dată:

— N-au numai păcate copiii mei!

— Are baremi unul singur dintre ei vreo virtute? o întrebau atunci, vrând s-o necăjească.

Dar să vedem mai întâi cine erau cei şapte copii ai şerpoaicei.

Se povesteşte din bătrâni că toate puterile din cer şi din văzduh ies dintr-o peşteră, având aceeaşi mamă. Fulgerul, Tunetul, Ploaia, înghеţul, Vântul, Ninsoarea şi Grindina sunt cei şapte copii ai bătrânei Katu, una din primele mame a tot ce e pe lume.

Cei şapte copii sunt toţi nişte hoinari îndărătnici care, uitând de cea care le-a dat viaţă, cutreieră pământul fără niciun rost, fără nicio oprelişte.

într-o zi, înţeleptul Wallpa s-a dus s-o vadă pe bătrână, în peştera ei tainică. Iată ce-şi vorbiră:

— Eşti mulţumită, măicuţă, de viaţa pe care o duci? Nu-ţi blestemi copiii, care le-au părăsit de-a binelea acum, la bătrâneţe?

— Aşa a vrut soarta, înţeleptule Wallpa. Nu mai sâni copiii mei de când i-am adus pe lume. Bieţii de ei cutreieră fără încetare şi uită de mine, fiindcă asta e tot voia sorţii.

— Dar cel puţin ar trebui să vină din când în când să te vadă!

— Vin uneori, dragii de ei, şi cât se bucură când mă văd! Fiecare îşi are partea lui bună şi, când e cu mine. Aşa se arată, plin de haruri. Să vezi Ploaia, cât e de bună şi folositoare pentru om şi pentru întreaga

natură. Ar creşte oare iarba, ne-am putea hrăni fără ea, ne-am mai bucura noi de frumuseţea câmpului?

— Adevărat grăieşti, dar trebuie să recunoşti că nu e totdeauna înţeleaptă. Face o groază de nebunii: azi varsă un adevărat potop, de preface câmpurile în mlaştini, rupe plantele, scoate râurile din matcă, inundă şi prăpădeşte totul, iar mâine, tocmai pe dos: nu mai cade niciun strop, animalele pier, câmpul se usucă de arşiţă şi secetă: pretutindeni bântuie foametea, ciuma şi tot soiul de năpaste.

— Aşa e, într-adevăr. Din pricina asta i se spune Ploii" nebuna". Ca şi bietul Vânt. El, sărmanul, nu poale fi dojenit decât pentru că nu sade o clipă locului, să-şi tragă sufletul. Porecla lui e „smintitul", dar asta nu înseamnă că n-ar fi tare folositor. Duce cu el miasmele otrăvite, bolile, norii cei negri. Iar apoi îi îndeamnă la bine pe fraţii lui.

— Iartă-mă, măicuţă, că tocmai eu sunt cel care le văd copiilor tăi numai păcate. Dar, mai presus de orice, trebuie să fim drepţi. Ia gândeşte-te că, cel mai adesea, sminteala Vântului aduce pagube.
O ia la fugă peste câmpuri, fără să se oprească, învolburând şi distrugând totul în cale.

— Eu nu le ascund păcatele, dar sunt neînsemnate şi li se pot ierta.

— Ba nu-i chiar aşa; văd că priveşti cu blândeţe greşelile nemaipomenite ale îngheţului. Atât de des se întâmplă să strice semănăturile şi recoltele!

— Nepreţuite înţelept, alungă-ţi puţin supărarea întemeiată şi încearcă să judeci mai drept. Nu ştii oare că îngheţul este chior, că se împiedică şi cade şi, din pricina asta, strică din păcate semănăturile oamenilor?

— Totuşi Ninsoarea pricinuieşte mai puţine pagube. Şi când te gândeşti că biata de ea e oarbă de-a binelea!

— îţi mulţumesc, înţeleptule, că nu te mânii. Fii tot atât de îndurător cu nefericita Grindină. Ia aminte că, sărmana, e şchioapă.

— Şchioapă, dar mare ştrengăriţă. Ai băgat de seamă cum se bucură când calcă în picioare câmpurile de porumb?

— E doar glumeaţă şi jucăuşă. Nu o face cu răutate. Cum nu poate păşi drept, îi e greu să meargă pe cărări.

— Şi atunci o ia razna peste câmp!

— Dar de Fulger ce zici?

— Nu-i oare îndrăgit?

— Ba da, e adevărat. El e cel care aprinde focul de pe culmi. Omoară şi prăpădeşte când se înfurie. Dar când se potoleşte, e ca o strălucire minunată, în depărtare. Cât despre Tunet, cel mai mic dintre toţi, a venit pe lume, sărmanul, cu buza crăpată.

— De asta o fi aşa gureş. Oare de ce face atâta zgomot degeaba?

— Dar e atât de hâtru! Veselia lui face să-mi tresalte inima de bucurie.

— Nu totdeauna e blând. De obicei zăpăceşte, ba chiar îngrozeşte cu strigătele lui nesăbuite.

— Spune-mi tu, Wallpa, înţelept între înţelepţi, ce trebuie să fac?

— Măicuţă Katu, tu eşti veşnică şi copiii tăi îţi vor da mereuv ascultare. Trebuie să ştii să-i înveţi să se poarte. Să nu-şi mai atragă blesteme, cum se întâmplă adesea.

— Vai mie!

— Poţi să-i schimbi. începe cu primul născut, Fulgerul. Fă-l să întoţească focul pe care-l aprinde, nu să-l nimicească.

— Dar el e zeu!

— Tu însă i-ai dat viaţă. îi eşti mamă, în veci va f legat de tine. Eşti doar mama unui zeu.

— Iar ceilalţi?

— Ca o mamă iubitoare ce eşti, ai grijă de cei cu beteşuguri. Nu-i lăsa să rătăcească prin lume pe fiul tău cel chior, pe fata cea oarbă şi pe cea şchioapă. Ţine-i închişi în peşteră.

— Şi ce să mai fac?

— Pe cel gureş povăţuieşte-l să vorbească mai puţin şi numai cu folos.

— Dar bietul de el are buza crăpată!

— Iar Vântului spune-i să nu-şi mai petreacă zilele şi nopţile suflând din răsputeri, aşa nitam-

nisam. S-o facă numai când e nevoie.

— Şi ploaia?

— Să-şi bage minţile în cap! Putând face atâta bine, să nu piardă nicio clipă. Să săvârşească mereu numai fapte bune, ca să-şi ţină renumele şi să fie binecuvântată.

— Mulţumescu-ţi ţie, preaînţeleptule Wallpa, pentru poveţe.

Şi de atunci încolo, veac după veac, mama Katu, plină de sârg, încearcă să împlinească ce a învăţat-o înţeleptul. Cei şapte copii ai ei sunt veşnic tineri, căci bătrâneţea îi ocoleşte. Vor să fie slobozi, şi sunt într-adevăr. Cutreieră liberi lumea, împărţind binefaceri ori nenorociri, după cum li se năzare.

Cum s-au ivit pe lume indienii tupi şi guarani

poveste din Paraguay

Doi fraţi, pe nume Tupi şi Guarani, trecură marea, împreună cu familiile lor, şi ajunseră mai întâi la Cabo Frio şi apoi în Brazilia.

în zadar căutară pe acele meleaguri alţi oameni cu care să se întovărăşească, fiindcă prin munţii şi codrii din jur nu trăiau decât tigri, lei şi alte fiare sălbatice.

încredinţaţi de zădărnicia căutărilor lor, se hotărâră să întemeieze ei singuri aşezările. îşi ridicară case trainice, îşi făcură gospodării mari, totul prin muncă frăţească, ajutându-se mereu şi cu folos, şi la bine şi la rău. Astfel, familiile lor se măriră într-atât încât, după o vreme, tocmai de aici se ivi sământa discordiei. Curând, izbucniră neînţelegeri şi duşmănii care duseră până la urmă la războiu între fraţi.

Două femei, măritate cu doi fraţi, fiecare din ei căpetenia unei familii numeroase, certându-se pentru un papagal gureş, au fost pricina războiului. După lupte îndelungate, văzând că, încetul cu încetul, vor pieri toţi ai lor, fraţii au hotărât să pună capăt războiului. Se vorbiră, în pace şi bună înţelegere, să-şi împartă frăţeşte bunurile şi să-şi urmeze fiecare drumul.

Tupi, fiind fratele cel mare şi având mai mulţi urmaşi, a rămas în Brazilia, acolo unde se afla, iar Guarani, fratele mai mic, împreună cu toţi ai lui, au coborât de-a lungul fluviului Rio de la Plata, ajungând până la miazăzi, unde şi-au întemeiat aşezările. Astfel a luat naştere acolo o seminţie numeroasă care s-a întins, cu timpul, hăt departe, dincolo de fluviu, spre Chile, Peru şi Quito.

Yara, zâna apelor

poveste braziliană

într-o zi, un tânăr indian tupuyo[331], fiul şefului de trib, a pornit cu piroga lui pe râul care duce spre maica cascadă Taruman[332]. Era un flăcău chipeş, cel mai mândru din tribul lui. Nici că se mai pomenise un viteaz atât de semeţ şi neînfricat ca el. Nimeni nu întindea cu mai multă dibăcie arcul aducător de moarte, a cărui săgeată fără greş nimerea pasărea în zbor. Nimeni nu mânuia măciuca şi nu arunca sulița cu mai multă cutezanţă. La întrecerile ce însoţeau sărbătorile, victoria era totdeauna de partea lui, încât chiar şi bătrânii se plecau în faţa sa, plini de smerenie. Era mândria tribului său, urmaşul îndreptăţit al vechilor conducători, care de atâtea ori

331 trib de indieni civilizaţi din Amazonia

332 cascadă aflată în apropiere de oraşul Manaos

puseseră pe fugă pe cei din cumplitul trib mundurucus[333]. Tânărul indian porni aşadar cu piroga lui pe râul care curge spre Taruman. Era un amurg minunat, iar soarele ce asfinţea în spatele colinei acoperite de o pădure deasă îşi oglindea ultimele raze în apele golfului încântător pe care-l face Rio Negro. Cerul era limpede cum e cleştarul; în depărtare, norii păreau o cunună de purpură şi aur. Piroga flăcăului luneca lin pe apele învolburate ale râului. Chipul lui era trist, aşa cum numai cântecul sfâşietor numit de indieni hiurama poate fi.

Se întoarse târziu de tot din plimbare, legă piroga de trunchiul unui copac mamaurana şi-şi petrecu noaptea aşezat pe pragul colibei, gânditor şi tăcut, lăsând să-i scape de pe buze, din când în când, fără voie, cuvinte întretăiate şi fără şir.

Bătrâna lui mamă, care se topea de dragul lui, plângea şi ea, în tăcere, văzând deznădejdea adâncă ce adumbrea chipul feciorului ei.

— Ascultă-mă, mamă! grăi flăcăul. Ascultă-mă, căci numai ţie îndrăznesc să-ţi povestesc pricina tristeţii care mă copleşeşte... Am văzut o fată frumoasă, atât de frumoasă. Cum nu-şi are seamăn printre toate fetele din Manaos... Era o seară minunată, piroga mă purta spre Taruman... Deodată, am auzit nişte sunete ce păreau un cântec depărtat, un glas dulce, împletindu-se cu susurul zefirului printre frunzele palmierilor. Iar piroga se legăna, plutind uşor pe apele râului. Şi glasul care cânta mi se desluşea tot mai limpede. Apoi, am zărit-o!... Ce mândră era, mamă! Ce răpitor de frumoasă era fata pe care am văzut-o, stând la malul râului! Avea pletele bălaie de parcă ar fi fost de aur, şi-n ele prinse flori de murure[334], şi cânta, cânta într-una... cum n-am mai auzit nicicând...

Apoi şi-a ridicat ochii verzi şi m-a privit, a surâs o clipă şi mi-a întins braţele, ca şi cum ar fi vrut să mă înlănţuie... Dar a pierit, cântând, în apele râului, care s-au deschis s-o primească... Măicuţă, ce frumoasă era fata aceea!... Ce mângâietor era glasul ei, cântând!...

Din ochii bătrânei mame picurară în tăcere două lacrimi, care i se prelinseră pe faţa înnegrită de soare.

— Fiul meu, şopti ea, nu te mai întoarce niciodată la cascada Taruman! Fata pe care ai zărit-o este Yara! Zâmbetul ei este însăşi moartea... Nu-i asculta glasul, ca să nu te laşi subjugat de farmecul ei!...

Flăcăul, stând pe pragul colibei, îşi plecă fruntea, gânditor.

A doua zi, pe când răsărea soarele, piroga brăzda lin apa spre Taruman, purtându-l pe tânărul indian care uitase de poveţele mamei.

Ce sa petrecut apoi e o taină nedesluşită, căci nimeni nu l-a mai văzut vreodată.

Nişte pescari povestesc însă că, de câte ori se întâmplă să treacă pe lângă cascadă în puterea nopţii, zăresc, de departe, chipul unei. Fete care cântă şi, lângă ea, un flăcău. Şi dacă vreunul mai cutezător se apropie, apele râului se dau îndată în lături şi cei doi se aruncă împreună în adâncuri.

Culorile păsărilor

poveste braziliană

Trei copii obişnuiau să se joace mereu până târziu, după miezul nopţii, în faţa casei lor. Părinţii îi lăsau în voie.

Odată, pe când ei se jucau în puterea nopţii, din cer se coborî o albie uriaşă din lut ars, acoperită cu desene pe toate părţile. Era plină cu flori şi se lăsă chiar în mijlocul curţii.

---

333 trib primitiv de indieni din Amazonia, care tăiau capelele prizonierilor lor

334 floare nimfeacee

Se ştie cât de mult îndrăgesc copiii florile: când le văd, nu se pot opri să nu dea fuga să le culeagă.

Cei trei copii alergară spre flori. Dar îndată ce-şi întinseră braţele, florile se dădură în partea cealaltă a albiei. Atunci copiii se băgară înăuntru, după ele.

O femeie care trecea pe acolo văzu cele întâmplate şi-i zise mamei copiilor:

— Vino să vezi ce se întâmplă în curte! Copiii tăi se joacă cu o albie frumoasă, cum n-ai mai văzut nicicând.

Mama se duse să vadă. Dar când se apropie, albia începu să se înalţe în văzduh. Mai izbuti să apuce doar picioruşul unui copil, care nu apucase să intre bine înăuntru, şi trase de el. Cum albia se înălţa iute, picioruşul se frânse.

Albia se tot ridica, iar sângele copilului curgea fără încetare, mereu mai năvalnic, de parcă ar fi sângerat trei sau patru juncani.

Se spune că sângele acesta a lăsat dâra cea roşie de pe cer. Ea se iveşte şi astăzi, ori de câte ori cade o ploicică, înainte de anotimpul uscat.

Din sângele curs pe pământ se făcu un lac purpuriu, chiar în apropiere de casa mamei copiilor. Ea, plânse amarnic şi-l rugă fierbinte pe cel care îi luase copilaşii să-i ţină acolo, odată ce îi răpise de lângă ea, dar să se poarte bine cu ei, ca şi cum le-ar fi părinte.

Curând, se ivi un papagal, din aceia care astăzi au penele roşii şi verzi. Pe atunci însă nicio pasăre nu avea vreo culoare, erau toate albe. Şi până în zilele noastre, puii tuturor păsărilor sunt albi; abia după ce cresc, penele lor îşi schimbă culoarea.

Papagalul bătu în poarta femeii şi, când ea îi deschise,

îi spuse cum îl cheamă şi că a venit să vadă lacul cel roşu. Se duse apoi să se scalde în lac, şi ieşi de acolo roşu ca flacăra. Dar cum sângele fierbinte prinse a-l furnica prin tot trupul, papagalul se frecă de un măcieş. Din pricina asta a rămas cu penele verzi şi roşii.

Mai târziu, veni în zbor alt papagal, şi apoi mulţi alţii. Toţi îi spuseră femeii cum se chemau, se scăldară în lac şi, ieşind afară, se frecară de câte ceva. Şi aşa, fiecare pasăre a căpătat tot soiul de culori, pe care le are şi azi.

La urmă se ivi vulturul, care era alb, cum fuseseră şi celelalte păsări. îi spuse femeii ce nume poartă şi merse să se scalde. Dar cum nu putu îndura fierbinţeala, ieşi iute şi se tăvăli în tăciuni, din care pricină a rămas negru. Privindu-se, nu-i plăcu deloc culoarea, şi atunci luă nişte cenuşă şi-şi frecă picioarele, care se mai deschiseră puţin la culoare.

Veniră astfel să se scalde în lac felurite păsări de pe lume. Unele, ieşind afară, se frecară de ceva, luând diferite culori. Cele care nu se frecară de nimic, rămaseră roşii, iar cele care nu se scăldară, au şi acum penele albe.

Nironga cea frumoasă

poveste braziliană

Departe, pe meleagurile străbunilor mei, în Angola, trăia odinioară o fată frumoasă, care era foarte fericită. în fiecare seară, în coliba ei intra un fluture albastru, minunat. Pe dată, fata se prefăcea şi ea în fluture şi porneau împreună, zburând fericiţi.

Quibamba şi Nironga erau numele lor.

Se întâmplă odată că izbucni un război crâncen între două neamuri, unul fiind al frumoasei Nironga, care ieşi înfrânt. Oamenii începură să se adune la un loc, căci aşa era obiceiul când erau biruiţi: să-i aştepte pe învingători, care-i luau ca sclavi. Soseau necontenit oameni din neamul învins, împăcaţi cu soarta tristă care le era hărăzită. Numai Nironga nu se ivi, dar nimeni nu-şi aduse aminte nici de ea, nici de Quibamba, fluturele albastru.

Când învingătorii se arătară pe culmea muntelui, cei înfrânţi se cutremurară, pierzându-şi simţirea. într-o clipă, se prefăcură cu toţii în fluturi; îşi luară zborul, într-un nor uriaş, întunecat care

pieri curând în văzduh.

Învingătorii, negăsind pe nimeni, fură nevoiți să se întoarcă pe pământurile lor, după ce merseră cale lungă și anevoioasă, întristați de zădărnicia jertfei lor, căci nu luară nici măcar un sclav pe care să-l vândă negustorilor.

Norul de fluturi prăpădi toate semănăturile dușmanului, în așa fel încât, atunci când ajunseră pe meleagurile lor. învingătorii nu mai găsiră nimic de mâncare; aproape toată recolta câmpului fusese nimicită,

Apoi norul înaripat învălui cetatea unde învingătorii se jeluiau, istoviți de foamete și de războiul cumplit, care nu le aduse niciun folos. Deodată, toți fluturii se prefăcură în soldați gata de luptă, iar în fruntea lor se afla frumoasa Nironga. Dușmanii nu le putură ține piept se predară și fură vânduți ca sclavi.

Legenda primelor lămpi

poveste haitiană

Cu multă, foarte multă vreme în urmă, încât nimeni n-ar putea spune: „îmi amintesc", ci doar: „mi s-a povestit", cerul se afla atât de aproape de pământ, de se părea că luna și stelele umblau cu picioruşele lor de lumină peste dealuri, ori coborau zbenguindu-se prin văi.

Pe timpurile acelea minunate nu erau cunoscute, de bună seamă, nopțile. Cele douăzeci și patru de ore ale zilei erau strălucitoare ca niște făclii: vreme de douăsprezece ore, felinarul cel mare și roșu, soarele, răspândea neobosit lumină și căldură, căldură și lumină, iar în celelalte douăsprezece ore luna și stelele își aprindeau minunatele lor luminițe. Totul era strălucire pe atunci; drumurile și grădinile erau luminate, casele și munții de asemenea. Dar cum totdeauna se întâmplă și ceva rău, altfel nu s-ar ivi poveștile, se nimeri că tocmai atunci, în Haiti, se petrecu ceva rău de adevărat.

Trăia acolo o negresă, pe nume Cândida-Maria, dar, ca să fim drepți, nu asta era partea rea, nici n-ar fi avut de ce să fie, dar... și aici vine acel „dar", închizând în el tot răul: negresa Cândida-Maria era lungă, lungă, mai lungă decât cel mai înalt ulm, așa ca o clopotniță, ori ca munții cei mai semeți. N- ar fi însemnat însă nimic rău, dacă biata Cândida-Maria n-ar fi fost mereu supărată și înfuriată. Și avea și de ce să fie așa. Niciodată nu nimerea un pantofar care să-i poată face pantofi pe măsura ei, și niciun fel de pânză nu-i ajungea de-o rochie. Unde mai pui că se mai întâmplă ceva și mai îngrozitor: fiindcă era așa lungă, vântul din înaltul cerului îi desfăcea cosițele, iar norii i le împrăștiau, încălcindu-i-le. Cu răbdare, Cândida-Maria își pieptăna iar părul negru, și-l împletea în două cosițe, legându-le cu panglici purpurii, apoi le strângea în formă de melci, unul la dreapta, altul la stânga, peste urechi. Nu sfârșea ea bine, că iar venea vântul și dintr-o suflare îi zmulgea panglicile, vârându-și degetele lui ascuțite și neastâmpărate prin șuvițe, și i le încurca îngrozitor. Apoi, ca și cum asta nu era de ajuns, veneau norii și îi acopereau ochii, murmurându-i în urechi fel de fel de șoapte, care o făceau să-și iasă din fire.

Atunci Cândida-Maria căuta pe dibuite mătura, și, furioasă, începea să lovească în dreapta și-n stânga, până când vântul și norii se speriau de-a binelea și fugeau hăt departe, ca să scape de mânia fetei.

Hârjoana asta se repeta zi de zi. Mai ales către seară, când vântul dinspre munte prindea să șuiere printre nori. Biata Cândida-Maria credea că-și pierde mințile de deznădejde. Blestematul de vânt i se strecura printre șuvițele ei pieptănate jucându-se cu ele, i le învârtejea, iar norii își întindeau năframa lor albă, înghețată, peste ochii fetei. Cândida-Maria plângea, blestema, dădea din mâini în toate părțile și în cele din urmă, în culmea furiei, prindea mătura de coadă și începea să izbească în nori cu ea, să lovească fără milă vântul.

Loviturile de mătură se auzeau răpăind pe obrajii norilor și pe spinarea vântului, până când, într- o zi, se întâmplă ceea ce avea să se întâmple: Cândida-Maria își pierdu până într-atât răbdarea, încât, scoasă din minți de glumele proaste ale norilor și ale vântului, întrecu măsura cu loviturile.

Chiar și cerul, veșnic liniștit și albastru, se făcu galben, se sperie și începu să se dea înapoi, ca să scape de loviturile mânioase ale negresei. Și se trase așa de mult înapoi, că ajunsese departe, sus de tot, acolo unde se află și acum. De bună seamă că își luă cu el și comoara lui de stele, și se povestește că, de atunci încolo, după ceasurile de lumină, s-a pogorât peste pământ întunericul. Stelele luminează mereu, scânteind, clin înaltul cerului, dar strălucirea lor e îndepărtată. Când apune soarele și se ivesc primele stele, e semn că ziua e pe

sfârşite şi începe noaptea.

De atunci, când se lasă noaptea, drumurile şi marea, livezile şi casele au rămas în întuneric. Iar oamenii, ca s-alunge bezna, au născocit primele lămpi.

Oraşul scufundat

poveste peruană

— Să aşteptăm luna, Sullka!

— Luna se iveşte târziu, Kuraj!

— Trebuie să ajungem la Sillkon, pentru sărbătoare.

— Avem vreme.

— Mi-aduc aminte că, atunci când se topeşte zăpada puhoaiele încep să curgă.

— Aşa e. Acum ar fi bine să ne odihnim nițel.

— Mai bine să ne odihnim în peşteră.

Deodată, cei doi tăcură, căci un zgomot ciudat pătrunse până la ei. Ascultară cu atenţie. Cineva păşea pe bâjbâite în beznă, dincolo de drum, printre semănături... Era foşnetul unei vietăţi care se mişca prin câmpul de porumb, poate o vulpe, poate o pumă...

De pe dealurile din Wasau coborau de obicei pisicile de munte: de mai multe ori urmele lor fuseseră văzute pe nisipul malului. în anul acela, una pătrunse într-o ogradă îngrădită din Chiraura şi minease un copil.

Nu era însă niciun animal, fiindcă dacă ar fi fost, dinele lui Sullka ar fi lătrat. Dar câinele, cu părul de pe spinare zburlit tot, prinse a tremura, scâncind ciudat. Lai mai apoi se puse pe urlat.

Urmară clipe nesfârşite de aşteptare înfricoşată.

Crengile trosniră; o pasăre de noapte îşi luă zborul, într-o tăcere deplină. Kuraj şi Sullka îşi urmară drumul, fără să ştie ce fac. Mergeau ca nişte lunatici, fără voie Trecură de semănături, pe potecuţa dinspre Anchinapampa, apoi de poienița de la Wakarpai, şi poposiră la malul lacului Watun. Erau osteniţi, o toropeală nefirească puse stăpânire pe ei. Se aşezară jos, strânşi unul în celălalt.

De după muntele stâncos Rajchi se ivi luna. Cei doi, tară grai, se simţeau în puterea unor forţe necunoscute.

O frântură de lună lumina fantastic oglinda lacului, încetul cu încetul, lumina se făcu mai puternică şi înjur se văzu mai bine. Sullka şi Kuraj contemplară uluiţi o privelişte minunată: pe fundul apei se ivea, scufundat, un oraş întins. Se distingeau limpede palate semeţe, temple mândre, numai din piatră, cioplite şi lucrate cu măiestrie, străzi lungi şi pieţe mari, grădini înflorite, alei cu copaci stufoşi. Iar între zidurile înalte, acoperite cu plăci aurite, se zăreau pardoseli din dale de granit, scări de porfir trandafiriu, chipuri de zei, oameni şi animale tăiate în piatră, fântâni şi bazine încântătoare...

Lumina se făcea tot mai puternică, oglindindu-se în apa cristalină, şi se putea desluşi înăuntrul încăperilor covoarele bogate, urzite iscusit, podoabele preţioase şi veşmintele scumpe, tot soiul de cupe, pocaluri şi amfore de aur şi de argint; apoi vase de ceramică, delicate, înflorite cu iscusinţă în felurite chipuri şi culori; arme şi scuturi aninate în panoplii. Iar lucrătura mobilelor amintea de figuri ciudate de animale.

Cei doi vedeau aievea oraşul scufundat, îl cutreierau cu privirea. Nu exista niciun semn de viaţă, dar se păstrau neschimbate, ca şi când ar fi fost ridicate abia ieri, clădirile şi obiectele din această

astfel:
cetate minunată, risipită pe fundul apei. Rămaseră muți de admirație în fața unui atelier de țesut, care părea părăsit de foarte curând. Țesături în nenumărate culori le luau ochii cu strălucirea lor; unele erau gata, altele doar pe jumătate, aflându-se încă pe războaie, cu mulțimea de fire încrucișându-se ca razele de lumină...

Soarele aurise culmile când Sullka și Kuraj se deșteptară. Nu-și dădură seama cum se făcea că, poposind la Sailla, aproape la miezul nopții, cu gândul să doarmă acolo, se pomeneau acum pe malul lacului Watun.

Se sculară grabnic și-și văzură mai departe de drum. înainte de rugăciunea de dimineață, trebuiau să se afle la locul de unde pornesc șanțurile din Sillkon, în apropierea muntelui înzăpezit.

Când ajunseră în Kusipata, le povestiră țăranilor, care făcură roată în jurul lor, despre minunea văzută în ajun. Povestea i-a uimit pe toți și a stârnit păreri aprinse. Ultimul a vorbit bătrânul Tupayachi:

— Cunosc prea bine minunea asta; e vraja lui Watun, orașul fermecat!

îl rugară într-un glas să le povestească tot ce știa. înțeleptul se învoi și prinse a depăna firul amintirilor.

„Era demult, pe vremea îndepărtată a primului imperiu, când pe câmpia din Watun trăiau fericite mai multe seminții de țesători și meseriași iscusiți. își ridicau case mândre, iar grădinile lor erau cele mai înfloritoare de pe meleagurile din jur; livezile lor legau rodul cel mai bogat, iar din războaiele lor de țesut izvodeau adevărate minuni. Ce să vă mai spun de vasele bătute în aur, de armele și podoabele lor neprețuite? Erau oameni neasemuit de harnici și plini de virtuți. Li se dusese vestea până hăt departe și ajunseră o pildă grăitoare, atât ei cât și orașul lor fără pereche.

Se întâmplă însă odată că la porțile orașului veni un străin. înfățișarea lui era ciudată, iar gesturile sale stârneau râsul. Era tot numai zdrențe, de nu era chip să se știe, după straie, de unde venea. Mergea șchiopătând, sprijinindu-se într-un toiag gros. Bălmăjea într-o limbă de neînțeles. Nicicând nu le-a fost dat copiilor din oraș să vadă o făptură mai ciudată.

— Vrăjitoriile! Sălbăticiile! Sărăntocule! prinseră a-i striga copiii, stârnind o hărmălaie cum nu se mai pomenise de când era orașul acela. Omul se apără cum putu de batjocura lor, căreia numai dojana părinților a fost în stare să-i pună Mu. Dar cel batjocorit nu iertă primirea ce i se făcuse și, cum era într-adevăr vrăjitor, își urzi de grabă răzbunarea.

Când să plece din oraș, se prefăcu înveselit de șotiile copiilor și îi chemă, ademenindu-i cu o tobă mare, pe care o ținuse până atunci ascunsă. Copiii se bucurară din inimă de dar și, nerăbdători, începură tară zăbavă să bată toba, mai întâi cu bețele ei, apoi cu altele, luate de pe drum, și chiar cu pietre, iar în cele din urmă o izbiră cu picioarele, scoțând niște zgomote asurzitoare, de se cutremurară pridvoarele. Toba trecea din mâna în mână, când pe sus, când târâtă pe jos. Deodată, o lovitură zdravănă o sparse. în clipa aceea. în oraș năvăli apele și, cum furia șuvoaielor era de nestăvilit, nu trecu mult și totul zăcea scufundat.

De atunci s-a ivit lacul din Watan. în unele nopți cu lună, se povestește că duhul paznicului, care rătăcește veșnic între Sailla și Rumikollka, îi călăuzește pe cei întâlniți în cale, ducându-i să admire orașul scufundat în hăul acoperit de ape".

Bătrânul tăcu, iar Sullka și Kuraj aflară astfel tâlcul întâmplării ciudate din ajun.

— Și cum se poate rupe vraja, bunicule? întrebară ei.

— Asta o să v-o spun în taină, altă dată, le răspunse bătrânul, și se îndepărtă încetișor.

Grota minunată

poveste peruană

La numai câteva leghe de satul Levitaca, în provincia Chumbibilcas, se află o grotă, adevărată minune a naturii... Din păcate, nu se poate trece de primele galerii, căci cine cutează să mai înainteze moare sufocat de aburii otrăvitori dinăuntru. Legenda populară povestește că grota s-a ivit

Mayta-Capac, numit „încă cel Trist", cel de-al patrulea rege peste Cuzco, după ce i-a învins pe răsculații din Tiahuanaco și și-a întins regatul până la laguna Paria, s-a îndreptat spre coastă și a cucerit mănoasele văi din Arequipa și Moquegua.

Nu era nicio piedică pe oare cutezătorul încă să n-o învingă lesne; mărturie stau cele scrise în cronici,

astfel:
care povestesc că, odată, într-una din lupte, oastea lui împotmolindu-se într-o mlaştină nesfârşită, şi-a pus soldaţii să construiască un drum de piatră, lung de trei leghe şi lat de mai multe picioare, ale cărui ruine se mai păstrează şi în zilele noastre. Căci încă socotea ruşinos să facă un ocol spre a se feri de mlaştină.

Cam prin anul 1181, Mayta-Capac a cucerit ţinuturile indienilor chumpihuilcas, care erau cârmuiţi de un prinţ tânăr şi semeţ, pe nume Huacari. De îndată ce a ajuns la urechile lui vestea năvălirii cotropitorilor, prinţul s-a îndreptat în fruntea oştirii lui care număra şapte mii de oameni, către hotarele dinspre Apurimac[335], hotărât să împiedice cu orice preţ trecerea duşmanilor.

Mayta-Capac, pentru care totul era cu putinţă, făcu să se dureze în grabă un pod mare de răchită, suspendat, şi trecu pe partea cealaltă cu treizeci de mii de războinici Trecerea podului, primul de acest fel văzut vreodată în America, i-a împietrit de uimire pe supuşii lui Huacari şi le-a băgat în suflete o groază cumplită, încât mulţi, aruncându-şi armele, au fugit în chip ruşinos.

Huacari îşi chemă căpitanii şi. încredinţat de zădărnicia sforţării lor de a se împotrivi unui asemenea val uriaş de duşmani, dădu poruncă să se răspândească puţina oaste care-i mai rămăsese. Apoi, însoţit de rudele şi căpitanii lui credincioşi, se duse şi se închise în palat. Acolo, pradă durerii şi deznădejdii, hotărâră să moară mai de grabă de foame decât să se supună cuceritorilor.

Auquis, zeii protectori, se îndurară de nenorocirea cumplită care se abătuse asupra tânărului prinţ plin de virtuţi şi pentru a-i răsplăti dragostea de ţară şi credinţa căpitanilor săi, i-a prefăcut pe toţi în minunatele stalactite şi stalacmite ce au dăinuit, de-a lungul timpului, în fantastice plăsmuiri de piatră, nespus de frumoase

într-una din galeriile ce se pot vedea şi în zilele noastre, fără teama de aburii otrăvitori, se desluşeşte tronul prinţului Huacari şi chipul său mândru care, aşa cum socotesc cei de prin partea locului, pare a grăi astfel prietenilor din jur: „Mai curând moartea, decât ruşinea supunerii".

Legenda crinului de câmp

Tribul trăia fericit; ascuns în munţii săi, ducea o viaţă liniştită, văzându-şi de treburile zilnice şi bucurându-se de desfătări nevinovate. Pacra, şeful tribului, era un om în vârstă, plin de înţelepciune, care mai păstra încă vigoarea şi cutezanţa din anii lui tineri când, acoperit de glorie, îşi câştigase pe drept faima de războinic neîntrecut şi de om înzestrat cu toate darurile pentru a învinge orice fel de greutate.

Viteazul teba[336] iubea, ca pe cea mai de preţ comoară, pe singura lui fată, care avea şaisprezece ani şi era neprihănită ca o floare.

Mulţi tineri războinici suspinau după dragostea ei, dar inima fetei îşi găsise stăpân: un flăcău mândru, care se trăgea din neînfrântul Urraca[337], era cel ce-i câştigase iubirea. Nu mai lipseau decât câteva luni până ce îndrăgostiţii aveau să se unească pe vecie. Tribul întreg făcea pregătiri pentru nunta prinţesei, gândindu-se cu bucurie la zilele de sărbătoare ce aveau să vie în curând, fără să-i pese de ce se petrecea pe meleagurile învecinate. Nimeni n-avea habar că oameni cu chipuri palide şi păr blond, veniţi de pe tărâmuri îndepărtate, aveau să năvălească în acel loc ascuns şi liniştit din munţii Veraguas şi să curme astfel viaţa fericită a tuturor.

într-o zi, un pâlc de spanioli căzu asupra satului, pe neaşteptate, aidoma unui blestem al zeilor. în setea lor de aur, străinii înfruntaseră tot soiul de primejdii. învinseseră urcuşul anevoios pe crestele munţilor, codrii

---

335 fluviu din Peru

336 denumire dată şefilor de trib indieni

337 zeitate indigenă

astfel:
nesfârşiţi, râurile şi cascadele, în căutarea minunatului oraş de aur care, se spunea, zăcea pierdut în inima pământului din Panamâ. Coborâseră apoi la vale, năvălind în sate şi jefuind gospodăriile oamenilor.

Cei din tribul lui Pacra încercară să se apere, dar împotrivirea lor a fost curând înfrântă, plătind cu vârf şi îndesat cutezanţa şi curajul dovedit.

— Ce vrei de la noi? întrebă Pacra, când s-a văzut în faţa conducătorului trupei spaniole.

— Aur, răspunse acesta, fără ocolişuri. Am venit după aur, şi o să-l luăm cu noi.

— Ce ne veţi da în schimb?

— Nimic, dar o să plecăm de aici fără să vă mai pricinuim alte necazuri.

Atunci Pacra a strâns tot aurul lui şi al supuşilor şi i l-a dăruit spaniolului. Acesta îl luă, dar nu dădu semne de plecare. O văzuse pe Cori, fiica slăvitului teba, şi nu mai voia să plece din sat. Fermecat de frumuseţea indienei, dorea cu orice preţ să fie a lui. Dar tânăra se împotrivi din toate puterile, stârnind astfel furia orgoliosului aventurier.

— Ai să fii a mea, îi zise el trufaş, fiindcă asta mi-e voia!

— Mai curând moartea, îi răspunse cu hotărâre prinţesa.

— Dacă mă respingi, o să plăteşti scump. O să-ţi omor tatăl, o să-ţi nimicesc tribul. Voi da foc caselor şi voi prăpădi câmpurile. Când o să plec de aici, am să las satul într-o asemenea stare, că jivinele din pădure vor putea să-şi facă vizuinile în el.

— Nu, să nu, faci asemenea grozăvie! zise fata, tremurând de spaimă. Ce ţi-am făcut eu? Cu ce ţi-am greşit noi toţi ca să te porţi astfel?

— Te împotriveşti dorinţelor mele. Vreau să fii a mea! Te pot sili cu forţa, dar n-o fac, precum vezi. O să-ţi dau răgaz câteva zile, să te gândeşti şi să te învoieşti. Dar de te încăpăţânezi să nu-mi faci pe voie, ştii ce-i aşteaptă, pe tatăl tău şi pe ai tăi. Atunci o să mă rogi în zadar. După ce vei fi văzut cu ochii tăi nimicirea tribului, o să fac din tine roaba mea şi o sa în cu desăvârşire la bunul meu plac.

Cuvintele acestea pline de cruzime umplură de deznădejde inima bietei Cori. Căzu în genunchi în faţa spaniolului, cerându-i îndurare, cu vocea sugrumată de durere. Dar el rămase neclintit, surd la rugăminţile fierbinţi şi la zbuciumul fetei.

— Ştii care-i ultimul meu cuvânt. Nimic n-o să mă facă să-mi schimb hotărârea. în mâinile tale e salvarea tribului ori pierderea lui.

Şi zicând vorbele acestea plecă, lăsând-o pe Cori: singură, cu jalea ei. Era încredinţat că, până la urmă, ea avea să i se supună.

— Ce să fac? se tânguia fata. Zei puternici, ajutaţi-mă! într-un târziu se hotărî. Avea să-i spună totul părintelui ei, iar el avea să o sfătuiască ce trebuia să facă. îi povesti ameninţările spaniolului şi- i ceru să-i spună ce gândea.

La auzul vorbelor fetei, pe Parca îl cuprinse deznădejdea. Ştia acum cât preţuiau străinii şi ce temei se putea pune pe cuvântul lor. Era încredinţat că jertfa ei n-ar sluji la nimic. Dar cum să scape de ceea ce, negreşit, avea să se întâmple? Deodată, în ciuda temerilor şi frământărilor lui, zâmbi. îi venise tocmai atunci un gând salvator.

— Linişteşte-te. Cori. Şi ai încredere în mine. O să vă scap şi pe tine şi pe toţi ai noştri. Curând o să sosească Torra, alesul tău. I-am trimis solie. O să fugim toţi trei, el, tu şi cu mine. O să plecăm de aici pentru totdeauna, într-un loc unde n-o să poată ajunge vrăjmaşii noştri.

înainte de a se împlini timpul pe care spaniolul i-l dăduse fetei drept răgaz, sosi Torra, logodnicul ei,: şi făcură E toate pregătirile pentru fugă. Şi într-o noapte, pe când albii erau cufundaţi în somnul greu pricinuit de chicha[338], băutură cu care se obişnuiseră, cei trei, Pacra, Tona şi Cori, îşi părăsiră satul lor drag, îndreptându-se către locuri mai primitoare.

Căutarea lor primejdioasă ţinu multe zile. Mii de piedici li se iveau la tot pasul, îngreunându-le

---

338 băutură alcoolică, făcută din porumb fermentat

mersul: trecători anevoioase, prăpăstii ce se căscau ca gura uriaşă a unui monstru însetat de sânge, râuri învolburate, cu vârtejuri înşelătoare, năpârci, jivine de tot soiul, stânci, ciulini şi bolovani. Fiecare pas pe care-l făceau însemna o primejdie lăsată în urmă, dar şi că alta, mai mare, îi aştepta.

Cum bărbaţii sunt mai puternici decât femeile, cei doi, chiar şi cel mai în vârstă, păreau că nu simt nici oboseala nici chinurile drumului; Cori însă îşi dădu seama că n-avea să ajungă la locul visat, unde urma să trăiască.

Într-o dimineaţă, tocmai când să-şi înceapă mersul anevoios, picioarele fetei slăbiră şi trupul ei se plecă, aidoma unei flori ce se ofileşte.

— Nu mai pot! şopti ea. Lăsaţi-mă aici! Plecaţi mai departe, să scăpaţi măcar voi!

Torra nu răspunse nimic, dar, înclinându-se în faţa lui Pacra, îşi luă cu grijă aleasa în braţele lui puternice.

Schimbându-şi pe rând dulcea povară, tatăl şi logodnicul o purtară pe braţe zile în şir, ca să o cruţe de orice osteneală. Dar grija lor, dragostea cu care o înconjurară, fură zadarnice. Cori ştia că zeii cei puternici o chemau la ei, că în curând avea să-şi părăsească părintele drag şi logodnicul iubit, care încercau din răsputeri să o salveze.

Într-o seară, după o zi mai grea decât cele dinaintea ei, căutară loc de popas la malul unui râuleţ ce curgea zglobiu, susurând printre pietre. Pacra îşi culcă fiica pe o lespede mare, netedă şi albă, căreia îi făcea puţină umbră una din rarele tufe ce creşteau pe pământul acela pietros. Atunci fata simţi că n-o să mai apuce noaptea.

Seara se lăsă uite şi umbrele îi învăluiră tot mai mult trupul firav şi tremurător.

— Mi-e frig, simt că mă duc! zise ea abia şoptit.

Cei doi bărbaţi, copleşiţi de durere, veniră şi mai aproape de cea care se stingea lin, topindu-se pe drumul fără întoarcere. Dându-şi seama cât de adâncă era jalea lor, Cori vru să le-o aline:

— Nu vă amărâţi, nu plângeţi, le spuse ea blând, căci n-am să vă părăsesc pentru multă vreme. O să mă întorc, fiţi încredinţaţi de asta!

Şi, ostenită, închise ochii. Un suspin uşor, ca sărutul zorilor aşternut pe flori, se desprinse din pieptul ei. Cu nesfârşită blândeţe şi gingăşie, Cori se stinse, ca un trandafir zmuls de pe tulpină. Razele lunii, duioase şi mângâietoare, învăluiră parcă într-o jale mută trupul firav, fără viaţă, şi întreaga natură părea că amuţise.

Cei doi bărbaţi plânseră în tăcere, cu ochii la tânăra fată ce părea cufundată într-un somn lin. în zori îi săpară mormântul.

Când aruncă ultimul pumn de ţarină peste cea care le-a fost lumina vieţii, deznădejdea flăcăului, îndelung înfrânată, izbucni în strigăte sfâşietoare de durere şi mânie. Nu se putea împăca de fel cu nenorocirea lui şi prinse a blestema zeii care îi răpiseră fericirea.

Trei zile întregi rămaseră, el şi Pacra, lângă mormântul fetei, fără să se poată hotărî să-şi urmeze drumul. în cele din urmă, tatăl hotărî să plece amândoi mai departe. Torra cu greu se lăsă înduplecat să-l însoţească. Ar fi dorit să rămână lângă iubita lui pierdută, dar datora supunere conducătorului tribului şi trebuia să meargă cu el până la capăt.

Când se despărţi pentru ultima oară de Cori, ochii lui descoperiră o floare dalbă, ce răspândea un parfum gingaş. Floarea răsărise şi-şi desfăcuse petalele chiar la picioarele mormântului fetei.

— în munţii aceştia n-au crescut niciodată asemenea flori, grăi Pacra. Mişcat. Pentru prima oară văd astfel de minunăţie. Floarea aceasta e fata mea. E sufletul ei, prefăcut în floare, ca să-şi ţină făgăduiala pe care ne-a făcut-o de a se întoarce lângă noi.

Torra îngenunche şi, suspinând, culese floarea, o sărută şi o strânse la piept. Apoi plecară amândoi, flăcăul luând cu sine dalba floare cu patru petale, întruchipare a purităţii, dragostei şi puterii de sacrificiu. Este crinul de câmp, care creşte pretutindeni. Vântul şi soarele îi pot ofili petalele gingaşe. Dar un singur strop de apă îl face să se înalţe mândru şi proaspăt, ca sufletul neprihănit al lui Cori, prinţesa indiană.

Veacul al şaisprezecelea înaintează.

Neamul indienilor muisca e îngenuncheat, umilit şi înfrânt. Unul după altul căzură indienii răzvrătiţi, într-o adevărată mare de sânge. Invadatorii se dovediră neîndurători şi cruzi. Lăncile şi flintele făcură să amuţească răzvrătirea locuitorilor de pe acele meleaguri. Monştrii cu patru copite nimiciră ţinuturile. Iar şefii indieni îşi plecară capul ori pieriră, striviţi de furia oarbă a cuceritilor.

Anul 1538 e pe sfârşite. Patima de bogăţii a străinilor e nemărginită. Cătunele sunt devastate, în căutare de aur şi glorie. Spaniolii sunt de neînvins, iar indienii, care nu îndură jugul, sunt sortiţi pieirii. Fâlfâirea

Zora

poveste columbiană

flamurilor din Castilia şi pocnetul surd al flintelor fac jalea indienilor tot mai adâncă. Invadatorii au: nimicit totul în Calea lor: au preschimbat libertatea în împilare, veselia în tristeţe, împotrivirea în suspine...

Uneori însă a mai existat şi îndurare. Lázaro Fonte a respectat un cămin de bâştinaşi, iar Zora, frumoasa îndrăgostită indiană, va păstra pururi recunoştinţă acestui străin. Bătrânii ei părinţi, fraţii şi logodnicul n-au pierit atunci când căpitanul spaniol a invadat şi a distrus ţinutul. Lázaro Fonte i-a lăsat să fugă.

*

Hrisoavele povestesc că Lázaro Fonte a ştiut să se remarce prin vitejie şi cutezanţă. Despre acest căpitan se istoriseşte o întâmplare din vremea când spaniolii au asaltat şi cucerit palatul regilor indieni.

Războinicii bâştinaşi, gata de luptă, se îngrămădiseră lingă zidurile de apărare. Cel mai voinic dintre ei, înarmat cu săgeţi şi ghioagă, îi provoacă pe albi. Simte că e de neînvins, în fruntea mai multor indieni cutezători. Deodată se aude zgomot de copite. Lázaro Fonte dă pinteni armăsarului, lovindu-l până la sânge, şi în goană îl prinde de plete pe indianul cel îndrăzneţ, târându-l, după el.

„Il apucă de parcă ar fi fost un copil", povestesc cronicile. Fapta a fost de ajuns ca să sporească faima căpitanului şi să se săvârşească înfrângerea credincioşilor-slujitori ai regelui indian. Indienii muisca rămaseră neputincioşi în faţa puterii străinului, şi se plecară sceptrului spaniolilor.

*

Mai apoi, Lázaro Fonte a fost condamnat la moarte de către Gonzalo Jimenez de Quesada[339] sub învinuirea de a fi furat o nestemată de preţ. Hotărârea lui Quesada a rămas nestrămutată. Nu a servit la nimic nici fapta vitejească a căpitanului, nici rugăminţile fierbinţi ale lui Suârez Rendon şi ale altor comandanţi spanioli. Tot ce au izbutit aceştia a fost ca Quesada să se supună hotărârii pe care avea să o dea Tribunalul din Spania. Iar, până atunci. Fonte a fost surghiunit pe meleagurile cumplitului Pasca, şeful indian răzvrătit, care ştia să lupte cu dârzenie.

*

Pe drumul întortocheat şi galben ce duce spre Bacată, douăzeci şi cinci de călăreţi se întorc de la Pasca. în acea după-amiază, soarele îşi înteţeşte puterea, oglindindu-şi razele pe zalele de oţel. Cei douăzeci şi cinci de oameni merg tăcuţi, cu capul plecat. Iar după ei, vine un cal fără călăreţ. Au îndeplinit chinuitoarea poruncă să-l ducă pe tovarăşul şi prietenul lor, Lázaro Fonte, la temuţii indieni conduşi de Pasca. L-au părăsit acolo, într-o colibă.

Când au ajuns, totul înjur era pustiu. Toţi locuitorii cătunului plecaseră în grabă, însoţindu-l pe marele şef. Pe pământul întunecat şi tare al colibei, zăcea trupul viteazului spaniol, strâns legat. încă îi mai răsunau în auz zgomotul de copite ale cailor ce se îndepărtau. Din pieptul său eroic ieşi un geamăt îngrozit. Zăcea cu încheieturile legate, agăţat cu gândul de învăţămintele pe care i le

---

339 Gonzalo Jimenez de Quesada (1495-1579), unul din cei mai cunoscuţi cuceritori spanioli ai Lumii Noi. Pământurilor pe care le-a descoperit în 1536, le-a dat numele de Noul Regat al Granadei, iar oraşului pe care l-a întemeiat acolo, Santa Fe de Bogota

dăduseră cei bătrâni, după datină. Aşa zăcea, părăsit şi singur, Lázaro Fonte. Afară sufla, sinistru, vântul...

Deodată, se aud paşi pe frunzişul uscat din faţa uşii. Când îşi întoarse capul, căpitanul dădu peste privirea blândă şi gingaşă a unei fete. Era Zora, venită de la Bacată, pe urmele călăreţilor străini. Pe culmile munţilor din zare, se sting ultimele raze ale lui Zuhe, zeul soare. Fata cu ochii mari, negri, cu vocea mângâietoare, pare că a uitat pentru o clipă toate caznele la care a fost supus neamul ei. Acum e stăpânită numai de dorinţa de a răsplăti fapta generoasă a spaniolului faţă de ai ei. îndată îi taie legăturile, eliberându-l, şi îi dă hrana pe care i-o adusese de la oraş. Zora ştie câteva cuvinte spaniole, şi când îşi arată recunoştinţa, vocea ei se face şi mai caldă. Fonte o întreabă de soarta logodnicului ei. Atunci ochii Zorei strălucesc mai viu, şi obrajii ei fragezi se rumenesc uşor. Fata spune grăbită în limba ei o zicală, pe care apoi i-o tălmăceşte: „iubesc pe cel care mă iubeşte". într- adevăr, ea îl îndrăgeşte pe Zeloar. Indianul voinic şi trist care îi e logodnic.

Se lasă noaptea, şi încă nu s-a ivit niciun locuitor. Zora îi pregăteşte spaniolului o băutură care în curând îi aduce somnul. Fata îl priveşte o clipă cum doarme fără apărare, aidoma unui copil. Apoi pleacă uşurel.

E dimineaţă. Soarele pătrunde prin ferestruică în colibă. Când Lázaro Fonte deschide ochii, zăreşte chipul gingaş al Zorei, strălucind de frumuseţe. Mirarea lui e şi mai mare când fata îl roagă să se lase legat. îi spune că a urzit un plan ca să-l scape, şi străinul îi dă ascultare.

înveşmântată în straie albe de bumbac, împodobită cu brăţări şi coliere, aşa cum se cuvine unei indiene de neam, Zora aşteaptă în drum întoarcerea marelui şef Pasca. Nu rece mult şi se ivesc chipul lui oacheş şi trupul lui voinic, n mijlocul căpitanilor şi războinicilor care-l însoţesc. Zora grăieşte în limba indienilor chibcha, şi-l încredinţează că tovarăşii căpitanului spaniol care zace în colibă l-au părăsit acolo, legat şi lovit, fiindcă s-a opus cu vitejie jefuirii şi nimicirii cătunului. în numele lui Bochica, zeul care apără oamenii şi aşezările, ea îi cere îndurare. Pasca i-o făgăduieşte şi intră împreună în colibă. Dă poruncă îndată ca Lázaro Fonte să fie dezlegat. Cu ajutorul Zorei, care tălmăcea. îi spune căpitanului alb că din clipa aceea avea să fie oaspetele lui, şi că îl va apăra.

Trecură mai multe zile, şi Fonte rămase alături de indieni, bucurându-se de găzduirea şi hrana dată de Pasca, toţi îl respectau şi aveau încredere în el.

După patru luni. Lázaro Fonte avu prilejul să-şi dovedească credinţa faţă de Jimenez de Quesada: îi dădu de ştire cum află de noua invazie ce se pregătea. Atunci don Gonzalo, marele cuceritor, îl iertă şi îl chemă să se întoarcă la Bacată.

După puţină vreme, Zora şi Zeloar s-au căsătorit. Iar de atunci, frumoasa prinţesă indiană a rămas în legende drept întruchiparea desăvârşită a generozităţii sufletului indigen.

Legenda lacului negru

poveste peruană

Se povesteşte că, după bătălia de la Ayacucho[340], spaniolii au fugit, luând cu ei toate comorile. în apropiere de Huanta, pe un deal, n-au mai dovedit cu atâta povară şi, decât să o lase pe mâna duşmanilor, au preferat să o arunce în lacul din apropiere.

Pe atunci, apele lacului erau curate cum e cleştarul, dar după ce au aruncat atâtea comori înăuntru, şi-au pierdut limpezimea: din pricina asta lacului i s-a zis Yanacoccha. Care înseamnă Lacul Negru. împreună cu bogăţiile fără număr, s-a aruncat în adâncuri şi un tânăr spaniol, care s-a înecat îndată.

Astăzi, lacul are o culoare aproape neagră. Este străjuit de dealuri înalte. Se povesteşte că, de cum se

---

340 în localitatea peruană Ayacucho a avut loc, în 1824, celebra luptă prin care s-a cîştigat independenţa continentului Sud-american de sub dominaţia spaniolă

înserează, din lac iese un taur de aur, legat cu un lanţ tot de aur. Taurul se căzneşte să scape, dar nu izbuteşte, căci lanţul e ţinut de o frumoasă sirenă, cu părul de aur. La miezul nopţii, în toiul luptei taurului cu sirena, se aude o voce şoptind aşa:

— Eu sunt tânărul care am pierit în adâncuri odată cu bogăţiile. Am fost fermecat şi m-am preschimbat în taur, dar dacă cineva cutează să ia comorile din fundul lacului, izbuteşte să desfacă vraja şi mă poate scăpa.

Mulţi au încercat să scoată din adâncuri comorile, dar abia au atins faţa lacului, că au şi dispărut pentru totdeauna, înghiţiţi de apele negre.

Legenda licuricilor

poveste din Paraguay

Trăia odată, ascunsă într-o peşteră de pe un deal înalt, o vrăjitoare căreia i se zicea Bonia Chuâ. Era slută ca muma pădurii; avea chipul supt, gura ştirbă ca o prăpastie, şi o guşă care tremura tot timpul. în peştera ei veneau fără încetare cei care căutau leacuri să-i vindece de chinurile dragostei neîmpărtăşite. Serile, vrăjitoarea avea obiceiul să se ducă pe malul râului Mboyacâ. Se aşeza acolo, povestind cui voia s-o asculte fel de fel de întâmplări înfricoşătoare. Bonia Chuâ nu putea suferi femeile frumoase şi nu înceta să-şi laude puterea ei de vrăjitoare.

într-o zi, îi căzu drag un tânăr care veni la râu să se spele de sângele cerbului vânat de curând. Din clipa aceea, vrăjitoarea cea slută făcu tot ce-i stătu în putere ca să cucerească inima chipeşului flăcău. Dar în zadar, nu-i folosiră la nimic nici vorba blinda, nici toate farmecele ei. Atunci Bonia Chuâ o răpi pe frumoasă soţie a tânărului. O aduse în peştera ei şi o tăie fără milă cu securea, făcând-o bucăţele. Adună fărâmele într-un coş de răchită, ieşi cu el din peşteră şi, urcându-se pe vârful dealului, îl aruncă într-o prăpastie. îndată, mii de scântei prinseră a zbura înjur, împrăştiindu- se pe vale, unde se pierdură printre cocoţieri. Văzându-le, vrăjitoarea cea haină înnebuni de groază.

Şi astfel s-au ivit pe lume licuricii.

Trecătoarea Atoghuarco

poveste peruană

în provincia Pasco, chiar înainte de a intra în satul Huariaca, se află o trecătoare cunoscută sub numele de Atoghuarco, prin care curge la vale un râu. Priveliştea de acolo e minunată. Noaptea, locul e întunecat, dealurile din jur sunt povârnite, iar pe ele cresc doar buruieni şi ciulini.

Legenda populară povesteşte că ivirea trecătorii a fost pricinuită de blestemul unei indience bătrâne, care trăia pe vremuri prin locurile acelea. Când au venit spaniolii, aceştia. însoţiţi de sclavii lor negri, au năvălit peste semănăturile bătrânei, ca să-şi croiască drum. Indianca le-a spus să plece de acolo, şi cum ei n-au luat-o în seamă, i-a ameninţat. Ca să se răzbune, străinii au lovit-o crunt pe fata bătrânei, care era de o frumuseţe răpitoare, cu faţa albă ca laptele. Mânioasă, bătrâna indiancă i- a blestemat, aruncându-le vorbe grele, căci ea era surata duhurilor locului şi toţi îi ştiau de frică. Dar spaniolii n-au stat s-o asculte, ci au mai lovit-o încă o dată pe fată, care se făcu şi mai albă la chip, apoi străvezie, de parcă se topea. Atunci mama, înnebunită de durere şi furie, fugi să ceară ajutor duhului dealului pe care se aflau. Duhul i-a blestemat pe străinii ticăloşi, şi pe dată pământul de sub picioarele lor s-au scufundat. Aşa s-a ivit trecătoarea Atoghuarco, iar spaniolii şi negrii s-au prăbuşit în adâncul ei, pierind cu toţii.

Astăzi, indienii din partea locului păstrează un obicei ciudat, moştenit de la strămunii lor: de câte ori trec podul de peste râul de lângă trecătoare, caută o pietricică şi o pun într-o crăpătură a stâncii.
Şi astfel, mulţimea de pietricele îngrămădite unele peste altele dau o înfăţişare ciudată a stâncilor din jur.

Legenda fluierului

poveste din Uruguay

Frumoasa indiană Picazu, nume care înseamnă „porumbiță”, era bună și generoasă cu toți; împărțea cu dărnicie din fructele ei, avea oricând o vorbă de alinare, era iscusită cum nu-și avea seamăn în îngrijirea rănilor și în lecuirea durerilor. Toți o îndrăgeau și o respectau, dar mai presus de toți Guazati, flăcăul mândru și semeț, de neam mare.

O fată din tribul lor, pe nume Isipo, adică „liana”, prinsese drag de flăcău și, când îl vedea împreună cu Picazu, pizma i se strecura în inimă. Nu se putea împăca de fel cu gândul că Guazati o îndrăgea pe Picazu, și-i dorea fetei toate grozăviile de pe lume. Astfel că zeul Anâ implântă ghimpele răului în tribul ce trăia fericit.

Într-o seară, pe când Picazu căuta fructe în mijlocul pădurii, o săgeată șuieră prin văzduh și se înfipse adânc în piept. Slobozi un strigăt ascuțit de durere pe care-l auzi Guazati, ce se afla prin apropiere. O porni fără zăbavă în căutarea iubitei și o găsi cu greu, pe o cărare ascunsă, lovită de moarte. Când se apropie de ea și auzi gemetele sfâșietoare ce-i scăpau de pe buze, flăcăul vru să le poată păstra pentru vecie, mai înainte ca trupul iubitei să se prefacă în țărână și sufletul să-și ia zborul către soare.

În deznădejdea lui, luă o bucată de trestie, îi reteză vârful și o duse la buzele stinse ale lui Picazu, sorbindu-i astfel cel de pe urmă suspin, ultima suflare. Apoi astupă cu lut udat cu lacrimi deschizătura trestiei, ca să păstreze în veci glasul și plânsetul fetei îndrăgite, care erau ale neamului lui întreg.

Dar Isipo, „liana”, în inima căreia rodea neîncetat gelozia, îi fură comoara lui Guazati și fugi cu ea în pădure. La miezul nopții liniștite și molcome, ea sparse lutul care astupa gura trestiei și, făcând o gaură la celălalt capăt, suflă cu toată puterea pe care i-o dădea chinul ei neostoit, pentru ca plânsetul și glasul îndurerat, păstrate în tulpină ca o comoară, să se risipească. Dar sunetul scos n-a fost pe măsura așteptării ei: doar un susur de jale se înălță în văzduhul nopții, așa cum numai flautul indienilor e în stare să scoată, de o negrăită dulceață și limpezime.

Și din ziua aceea pierdută prin veacuri toate trestiile de pe pământul american păstrează, pentru cine știe să-i scoată la iveală, ecoul trist al durerii fetei indiene, care prinde singur viață, în sunetele duioase ale fluierului, prefacând în melodie jalea străveche a neamului.

Legenda țesăturii neasemuite

poveste din Paraguay

Întâmplarea aceasta s-a petrecut de mult, într-o pădure din Paraguay. Tocmai căzuse o ploaie bogată. Copacii își întindeau coroanele strălucitoare, proaspăt spălate, iar șuvoaiele murmurau și cântau, brăzdând pământul. Furnicile cele mari din pădure își purtau cu dibăcie ulcioarele lor mititele cu apă, către căsuțele lor, aflate pe coline de nisip. Iar păianjenii, ce minunăție! Munceau cu hărnicie scuturând firele de argint ce le aninaseră în timpul nopții printre ramurile înflorite ale unui copăcel de santal, pe care ploaia îl stropise cu picături strălucitoare.

Printre harnicele păienjenițe se afla una tare frumoasă, cu chipul de culoarea scorțișoarei și cu picioruşele gingaşe, ca de catifea.

Păienjenița cobora iute pe o rămurică de santal, printre florile mărunte, albe, când, deodată, simți cum picioruşele ei alunecă de pe creangă și cum se prăbuşeşte. Se învârti prin văzduhul călduț al pădurii, apoi căzu drept în mijlocul unei bălțoace mari, printre frunzele pe care cântau, visători,
greierii, împletindu-și glasul cu trilurile unei păsări. Bietei păienjenițe i se păru că nimerise în mijlocul mării, ba mai mult, al oceanului.

Se uită cu groază la apa liniștită a bălții, o apă urâtă și neagră, unde nu se oglindea nici cerul, nici copacii, și asupra căreia adierea vântului nu voia parcă să se abată nicicând. Ce păcat! Căci dacă, prin minune, vântul ar fi suflat aici, ar fi stârnit valuri și ea, biata, ar fi izbutit să se cațere pe frunza plutitoare unde se aflau greierii și pasărea. Dar nici gând, vântul n-atingea bălțoaca, ci își sălta aripioarele sus, printre crengile cele mai semețe ale copacilor, fără să coboare de la înălțimea aceea. Biata păienjenița plângea cu lacrimi amare, ce-i șiroiau pe față picurând în apa tulbure. Când era gata-gata să-și ia rămas bun de la viață, simți că cineva o scoate ușurel din bălțoacă și o pune la loc pe rămurica de santal. Păienjenița era o făptură bună la suflet, și primul lucru pe care l-a făcut a fost să se uite după cel care o salvase, să-i mulțumească și să-și arate grabnic recunoștința.

— Cerul să te răsplătească pentru fapta ta bună, Guazu, spuse ea, cu vocea subţirică.

— Guazu! Guazu! Cine mă strigă pe nume? se întrebă nedumerit tânărul indian, fără a izbuti să afle de unde venea vocea.

— Eu, păienjeniţa pe care tocmai ai salvat-o din băltoacă.

— Aha, tu eşti? Dar cum se face că păianjenii vorbesc?

— Toate făpturile de pe pământ vorbesc, numai voi, oamenii, nu vă osteniţi să le înţelegeţi. Eu îţi datorez viaţa, Guazu şi, de bună seamă, o să vie clipa când o să-ţi pot arăta recunoştinţa mea.

— N-ai pentru ce să-mi mulţumeşti, am făcut-o cu dragă inimă, răspunse cu un zâmbet tânărul, încredinţat că nu era cu putinţă ca micuţa făptură pe care o scosese din apă să-i sară vreodată în ajutor lui, flăcăul, viteaz şi puternic.

Timpul se scurse pe nesimţite. Păienjeniţa din poveste se făcu mare; era acum mamă fericită şi harnică a mai multor copilaşi zburdalnici. Cât despre Guazu, el se afla acum prins în mrejele unei frumoase indiene, Picazu, care îi căzuse nespus de dragă. Din nenorocire, tatăl lui Picazu, şeful temut al unui trib guarani, de care le era frică până şi lupilor din pădure, nu se învoia să dea mina mândrei sale fete decât celui ce avea să-i facă un dar neasemuit, cum nu s-a mai pomenit vreodată.

Sărmanul Guazu cădea tot mai des pe gânduri. O iubea pe Picazu mai mult decât orice pe lume, şi în ruptul capului n-ar fi voit s-o piardă. Rătăcea singur prin păduri ceasuri în şir. Odată, pe la asfinţit, cutreierând fără nicio ţintă, ajunse la copăcelul de santal unde îşi avea sălaşul păienjeniţa.
Se afla pe acolo un trunchi căzut la pământ, şi Guazu, obosit şi necăjit, hotărî să se odihnească puţin.

Tocmai atunci păienjeniţa dădu să plece după mâncare, că avea de hrănit o mulţime de guri. Uitându-se de sus în jos, îl zări pe Guazu. îi văzu tristeţea fără margini din ochi, şi inima i se strânse de milă. Fără să stea pe gânduri, coborî, trecând de pe o rămurică pe alta, până ajunse aproape de salvatorul ei.

— Ziua bună, Guazu! spuse cu vocea-i subţirică.

Ca şi prima oară, flăcăul ridică privirea şi se uită nedumerit în toate părţile.

— Cine mă cheamă?

— Eu, păienjeniţa pe care ai scăpat-o acum câtăva vreme.

— Nici nu mai ţineam minte! spuse Guazu, cu un zâmbet amar pe buze.

— Te văd tare mâhnit, Guazu, şi-aş vrea să-ţi fiu de ajutor.

Cu tot necazul lui cel mare, flăcăul izbucni în râs. Cum putea oare să-l ajute biata păienjeniţa? Totuşi, mişcat de recunoştinţa şi zelul ei, îi răspunse:

— Vai, dar nu-i cu putinţă să mă ajuţi!

— Mai întâi trebuie să aflu ce ţi s-a întâmplat, zise păienjeniţa, şi mai coborî puţintel pe trunchiul copacului.

— Mi s-a întâmplat ceva foarte serios. M-am îndrăgostit! mărturisi Guazu.

— Te-ai îndrăgostit? întrebă curioasă păienjeniţa, ducându-şi lăbuţa catifelată în dreptul inimii, într-adevăr, e ceva serios! Şi cine e fata?

— Picazu!

— Picazu! repetă ea uimită, amintindu-şi de frumoasa indiană.

— Fata mi-e dragă, spuse Guazu, dar necazul e că tatăl ei nu se învoieşte s-o dea de nevastă decât celui care îi va aduce un dar nemaipomenit, cum nu-şi află seamăn pe lume.

Păienjeniţa asculta, încreţindu-şi fruntea, îngrijorată. Văzând că tace, flăcăul îi spuse:

— Vezi? Nimeni nu mă poate ajuta!

— Nu se ştie niciodată. Nu trebuie să-ţi pierzi nădejdea, răspunse păienjeniţa, şi căzu pe gânduri.

— Ai putea să-i dăruieşti o salbă de floarea-suferinţei. Ştiu eu un colţ în pădure unde cresc cele mai frumoase flori, cum nu se mai găsesc nicăieri.

— Floarea-suferinţei le e cunoscută, zise Guazu, cu mâhnire.

— Ori poate i-ar fi pe plac şefului de trib un şirag de colţi de tigru. Te-aş putea călăuzi până la vizuina lor.

— Tatăl lui Picazu are o grămadă de piei şi de colţi de tigru.

Păienjeniţa se plimba de colo până colo, pe gânduri, dorind din suflet să găsească un dar nemaivăzut pentru prietenul ei Guazu.

— Vezi, spuse trist flăcăul, o să mor de supărare şi nimeni nu-mi poate fi de ajutor!

— Nu-ţi pierde nădejdea. Dă-mi răgaz până în zori.

Guazu zâmbi amar şi, cu toate că n-avea pic de încredere, ca să n-o supere pe păienjeniţa, îi făgădui că o să se întoarcă a doua zi în zori.

Când primele raze ale soarelui atinseră gingaş coroana celor mai înalţi copaci din pădure şi fluturii prinseră a se roti în jurul florilor de pe. Ramuri, iar păsările să cânte în triluri dulci, Guazu se întorcea pe cărarea năpădită de buruieni a pădurii. N-avea nicio nădejde, dar venise împins de curiozitate. Ajunse la copăcelul unde îşi avea sălaşul păienjeniţa. O văzu mergând iute încolo şi încoace, urcând şi coborând într-una, tară pic de răgaz.

Deodată, o rază de soare se strecură printre copaci. Păienjeniţa îşi dădu seama că Guazu se afla acolo; se opri din lucru şi-i dădu bineţe:

— Ziua bună, prietene!

— Bună să fie! răspunse flăcăul.

Curând, raza de soare atinse rămurica pe care se oprise păienjeniţa. Atunci Guazu zări cu uimire printre crengile copacului, izvodită din fire subţiri de argint, cea mai minunată dintre minuni: o dantelă făcută parcă de degetele unor zâne, atât de frumoasă şi gingaşă, că nicio minte de om n-ar fi fost în stare să şi-o închipuie.

Guazu nu îndrăznea s-o atingă, temându-se să nu piară minunea aceea la cea mai mică suflare, ba chiar crezând că e doar o închipuire înşelătoare.

— Desprinde-o, nu-ţi fie teamă! Ia-o cu tine s-o dăruieşti tatălui fetei.

— Fii binecuvântată! îngăimă flăcăul, plin de recunoştinţă.

Şi cu mâini tremurătoare desprinse lucrătura aceea, purtând-o cu mare grijă prin pădure, până ajunse la tatăl lui Picazu.

Şeful de trib rămase şi el mut de uimire. Ce degete puteau ţese cu atâta iscusinţă asemenea minunăţie?

Guazu şi Picazu făcură nunta, şi trăiră ani mulţi şi fericiţi. Iar legenda spune că păienjeniţa a învăţat-o pe Picazu să ţească cu iscusinţă, şi ea le-a învăţat, mai departe, pe fetele ei, iar acestea, la rându-le, pe fiicele lor şi tot aşa, din generaţie în generaţie, s-a împărtăşit taina acelei minuni neasemuite, ţesută de păienjeniţa din pădurea din Paraguay.

Năluca

poveste braziliană

Povestesc pescarii din Sambaqui şi Ponta Grossa că, în Istmul Şoarecilor, socotit de ei vrăjit, în miez de noapte se aud bătând nişte tobe tainice şi se iveşte o fantasmă neagră care, prin semne, le cere vâslaşilor s-o treacă dincolo de limba aceea îngustă de nisip.

Dar adesea se întâmplă că barca se îngreuiază peste măsură din pricina acestei făpturi stranii şi tăcute, încât nu mai poate înainta, în ciuda sforţării deznădăjduite a vâslaşilor. în barcă pătrunde apa şi, încetul cu încetul, începe să se scufunde.

Atunci năluca cea întunecată, blestemata, izbucneşte într-un hohot înspăimântător şi piere, lăsându-i pe bieţii vâslaşi să se zbată zadarnic, pradă valurilor.

Legenda păsării urutau

poveste din Paraguay

Părinţii frumoasei indiene Neambiu nu se învoiră în niciun chip s-o lase pe fată să se mărite, după Voia

inimii ei, cu viteazul Cuimbae, războinic tupi[341]. în zadar plânse ea şi-i rugă fierbinte. Văzând că nu-i poate îndupleca, fugi de acasă.

îndată, părinţii se duseră la Cuimbae, dar viteazul le ieşi în întâmpinare, şi le povesti visul pe care-l avusese peste noapte: se făcea că iubita lui era răpită de duşmani şi dusă departe. îngrijoraţi, o porniră cu toţii s-o caute pe fată prin pădure. într-un târziu, o găsiră zăcând la pământ, tară grai şi tară simţire. în van o rugară să se întoarcă împreună cu ei. Părinţii trimiseră atunci după prietenele ei, care veniră s-o roage şi ele, dar Neambiu rămase nemişcată.

Cum nu mai ştiau ce să facă, părinţii îl chemară pe vrăjitor, care începu s-o descânte după obicei. Speriaţi că fata nu dădea niciun semn, părinţii o luară şi o duseră atunci la cascada Iguazu[342]. Socotiră ei că, pentru a-şi veni în simţire, fata avea nevoie de o sperietură zdravănă, îi strigară atunci:

— Cuimbae a murit!

Când auzi aceste vorbe, Neambiu fu cuprinsă de amarnică jale. Scoţând strigăte sfâşietoare, ea se aruncă în viitoare. într-o clipă, toţi cei de faţă se prefăcură în sălcii.

Frumoasa Neambiu se preschimbă pe dată în pasărea urutau, care întotdeauna îşi alege rămurica cea mai desfrunzită şi uscată din sălciile din preajma cascadei Iguazu, şi acolo îşi plânge cu alean neostoit soarta nemiloasă.

Legenda copacului celor doi îndrăgostiţi

poveste din Paraguay

Indienii tribului guarani care au scăpat cu viaţă din războiul crunt cu duşmanii albi s-au adunat la sfat ca să i pună la cale răzbunarea. Sorţii au căzut asupra viteazului; Chopo, să meargă în recunoaştere în tabăra duşmană. Războinicul avea sufletul împietrit de atâtea lupte, şi niciodată dragostea nu îl înrobise. Dar când ajunse la duşmani, rămase subjugat de frumuseţea unei fete albe, de care se îndrăgosti năprasnic. întors la ai lui, viteazul Chopo; n-a fost în stare să aducă decât veşti încâlcite şi nesigure.

Stăpânit de iubire, s-a dus la vrăjitorul tribului, să-şi descarce sufletul şi să-i ceară povaţa. Bătrânul vrăjitor i-a dat speranţa că va putea să fugă împreună cu fata iubită până la locul numit Coâ-Guazu, unde aveau să se afle în siguranţă. I-a dăruit apoi trei talismane, povăţuindu-l ca, atunci când va fi urmărit, să le arunce pe rând.

Totul s-a petrecut întocmai cum spusese vrăjitorul. Urmărit de duşmani, Chopo şi fata pe care o îndrăgea au luat-o la fugă prin pădure. Văzând că nu mai au scăpare, viteazul a aruncat primul talisman: un ou de coţofană.

Şi pe dată urmăritorii au fost învăluiţi de o cenuşă neagră, din care se ridicau vaete prelungi, al căror ecou îl repetă şi astăzi mlaştinile din preajmă. Când duşmanii s-au apropiat iar de ei, Chopo a aruncat al doilea talisman: virilul unui corn de cerb. în urma lor, ierburile au luat foc. Ameţiţi de fum, cei doi îndrăgostiţi s-au îmbrăţişat, uitând de primejdie şi nedându-şi seama că pământul începe să-i tragă în adâncurile lui. în clipa aceea, cei doi îndrăgostiţi au fost prefăcuţi într-un copac: viteazul în trunchiul gros, eu coaja aspră, iar fata în frunzele dese şi foşnitoare de pe ramurile lui. Chopo n-a mai fost în stare să arunce ultimul talisman – o bucăţică de trestie de zahăr – şi din astă pricină vrăjitorul n-a mai putut să rupă farmecul care a pus stăpânire pe ei.

---

341 indienii tupi, din Brazilia, fac parte din marele grup tupi-guarai ; indienii guarani s-au stabilit în Paraguay, Brazilia şi Bolivia

342 cunoscută cascadă, una dintre cele mai mari din lume, făcută de fluviul Iguazu, afluent al fluviului Paranâ, între Argentina şi Brazilia

Şi au rămas veşnic aşa, prinşi în copacul cunoscut cu numele de Chopo sau Zuinana, care în limba guarani înseamnă „putere dătătoare de viaţă”. Într-adevăr, din scoarţa acestui copac se strânge un fel de răşină care îl poartă pe cel ce o mănâncă pe alte tărâmuri, de vis, unde totul e vrajă şi iubire nesfârşit de dulce.

Puțul vrăjit

poveste peruană

În regiunea Cañete, către miază-zi, se află o mică moşie numită Hualcară, unde se găseşte un puţ cu apa cristalină, căruia i se zice „Puţul vrăjit”.

Legenda povesteşte că, ori de câte ori se apropie cineva de puţ, se iveşte din adânc o fată frumoasă, care îmbie drumeţul, întinzându-i un ulcior cu apă. Iar cel care bea din apa aceea se face pe dată nevăzut, împreună cu fata.

Din astă pricină oamenii de prin partea locului nu se apropie de puţ, de teamă să nu piară, bând din apa vrăjită.

Bon Pech, cel care a dobândit puterea lui Juan Tul

poveste mexicană

În vremurile bune de altădată, când eram eu flăcău şi meleagurile astea erau pline de cirezi, trăia la noi în sat un om pe nume Bon Pech. Avea un har nemaipomenit: nicicând n-am mai văzut vreun om care să-l întrecă în îmblânzirea vitelor sălbatice. Se zicea că avea puterea asta de la Juan Tul. Dacă vreo vită de orice fel se rătăcea sau fugea, şi văcarii cu simbrie care o porneau pe urmele ei dădeau greş, era chemat îndată Bon Pech. Cerea un pahar de rachiu, îşi lua lasoul şi pleca, singur, în căutarea animalului. Totdeauna îl aducea înapoi, oricât de sălbatic ori primejdios era, îmblânzea mânjii fără greutate, făcându-i cuminţi ca nişte căţeluşi.

Odată, am pornit patru văcari tineri să aducem nişte vite din savană. Călăream pe cai buni, obişnuiţi să fugă iute, dar n-am izbutit să aducem niciun animal din pricină că se sălbăticiseră cumplit. Atunci căpetenia noastră zise:

— Numai Bon Pech este în stare să adune vitele, fiindcă are puterea lui Juan Tul!

Ne duserăm după el să-l chemăm.

— Bine, băieţi, grăi el, o să mă duc. Aduceţi-mi să beau un pic de rachiu!

— Ia seama. Bon, să nu te ameţeşti, căci vitele din savană sunt tare sălbatice, zise căpetenia noastră, dându-i o sticlă plină.

Dar el răspunse:

— Oricât ar fi de sălbatice, n-au cum să-mi scape. O să pornesc la miezul nopţii. Să mă aşteptaţi, băieţi, la ieşirea din sat!

Când se făcu douăsprezece noaptea. Bon Pech încalecă pe calul său cel mai îndrăgit, îşi luă lasoul şi o porni la galop. Noi ne-am îndreptat către ieşirea din sat şi am rămas acolo, aşteptându-l. Înainte de a se ivi zorile, auzirăm zgomotul cirezii care venea încoace. Din când în când, se auzeau fluierăturile lui Bon Pech, ori strigătele cu care mina vitele. Noi ne proptirăm zdravăn cu picioarele în şei, ca să nu fim striviţi de iureşul acela uriaş şi ne pregătirăm să mânăm mai departe cireada. Când Bon ajunse în dreptul nostru, îi zise căpeteniei:

— Iată-vă toate vitele! Eu mă duc să mă culc! Şi plecă.

A doua zi m-am dus să-l văd. Am luat cu mine, se înţelege, cuvenita sticlă de rachiu şi, stând de vorbă cu el, l-am întrebat:

— Ascultă, Bon, dacă mi-eşti prieten cu adevărat, spune-mi cum faci să fii ascultat de vite?

— Dacă ţii cu tot dinadinsul să afli, o să-ţi spun, îmi răspunse, dar nimeni nu trebuie să ştie taina, pentru nimic în lume!

— Aşa o să fie! l-am încredinţat eu.

— Bine, Is, își urmă el vorba, află că eu am primit puterea de la Juan Tul și din pricina asta pot să adun vitele; n-am nevoie decât de trabucurile astea.

Și îmi arătă o legătură de trabucuri nemaivăzute, din foi de porumb, aproape cât un știulete de mari.

— Cum s-a întâmplat, Bon, de l-ai cunoscut pe Juan Tul?

— Ascultă, îmi zise. Și îndată prinse a-și depăna povestea: când eram flăcău, așa ca tine, tatăl meu era stăpânul unei mari crescătorii de vite. Mă lua zilnic cu el la pădure ori în savană, după treburi, dar eu eram cam fricos. Odată mi-a zis:

— Ai să te duci în căutarea taurului cel mare, negru, care a fugit în savană! Vreau să văd dacă ai deprins meșteșugul.

— O să mă duc mâine, tată, i-am răspuns, azi sunt frânt de osteneală.

— Bine, a încuviințat el, numai s-o pornești în zori! îngrijorat, m-am îndreptat spre un ciot pe care să mă așez și, cu gândul la treaba ce mă așteptа, am zis fără voie:

— Dacă Juan Tul există cu adevărat, să-mi vină în ajutor!

Deodată, am auzit un glas care-mi spuse:

— Băiete, de ești om în toată firea, Juan Tul o să te ajute; dar mai întâi trebuie să-i dovedești.

— Ce trebuie să fac? am întrebat.

— Trebuie să te duci până în inima codrului, unde se află o peșteră.

Fără să stau pe gânduri, am luat drumul pădurii și m-am afundat până la locul unde știam eu că e peștera. Când am ajuns, mi-am dat seama că erau farmece la mijloc; nu mai era nicio peșteră, ci un țarc mare, împrejmuit cu două rânduri de vălătuci; mai încolo se afla un puț cu roată, și alături două adăpătoare cu apă proaspătă și limpede. Porțile țarcului s-au dat singure în lături. M-a cuprins puțin frica, dar am intrat, am trecut pe lângă puț și m-am urcat pe o piatră pe care m-am așezat. Nu a trecut mult și am văzut cum se apropie în goană cam patruzeci de tauri negri, puternici; au intrat mugind pe porțile care iar s-au deschis singure. Taurul cel mai mare și mai voinic s-a îndreptat primul spre adăpătoare; a băut, suflând deasupra apei prin nările sale largi. Când și-a potolit setea, s-a îndepărtat și atunci au venit ceilalți să se adape. După ce au băut și ei, au plecat cu toții spre pădure, frecând prin porțile care se dădură în lături, fără să le atingă mână de om. în țarcul întins a rămas numai taurul cel mare, care, văzându-mă sus, pe piatră, a început să scurme colbul cu copitele; a ridicat apoi capul, sforăind amenințător. O mină păroasă s-a ivit lingă mine, mi-a întins o pânză roșie, și am auzit o voce spunându-mi:

— Să vedem dacă ești bărbat cu adevărat, flăcăule! Du-te și luptă-te cu taurul!

Mi-am făcut curaj cât am putut, am sărit jos și am strigat animalul. Acesta s-a îndreptat furios către mine, ca să mă ia în coamele lui uriașe, dar eu am izbutit să mă feresc. înfuriat, s-a năpustit iar spre mine, de mai multe ori, și de fiecare dată mișcăm pânza și el trecea pe aproape, gata să mă atingă, dar nu m-a doborât. învins, turbat de furie, s-a mai opintit o dată, apoi s-a îndepărtat în goană, sărind gardul cu agerimea unui cerb, și s-a pierdut în pădure.

Am rămas singur, năduşit şi tulburat. M-am uitat înjur, căutând o altă făptură omenească, dar nu mai era nimeni. M-am îndreptat spre poartă, care s-a dat în lături, am lăsat agățată acolo pânza roșie și am început să caut drumul pe unde venisem.

Când mi-am întors capul să mă uit în urmă, nu am văzut nimic altceva decât pădurea cunoscută, cu peștera în mijloc. Nici urmă de țarc ori de puț. O clipă am îngheţat de spaimă, dar a trebuit să-mi fac curaj, ca să-mi pot vedea de drum.

Peste codru se lăsa întunericul, dar eu cunoșteam locurile. Curând, după ce am ajuns sub copacii întunecați, am zărit pâlpâind mai departe o luminiță, care se făcea tot mai puternică. M-am gândit că era cineva acolo și asta mi-a dat curaj. Când m-am apropiat, am putut desluși, într-adevăr, chipul unui om care fuma un trabuc uriaș din foi de joloch[343], în timp ce meșterea un laț subțire de prins vite. Era, de bună seamă, după cum arăta,

---

343în limba may a,păpuşă de porumb

căpetenie de văcari. Era înalt, cu mustaţă şi barbă deasă şi foarte slab. Când trăgea din trabuc, se lumina înjur. M-am apropiat de el şi i-am zis:

— Multă treabă mai ai!

— Aşa-i, băiete, eu nu-s leneş ca tine! Şi spunând vorbele astea aruncă laţul să mă prindă. Dar m-am dat iute în lături, izbutind astfel să mă feresc. Atunci a început să mă ocărască într-una, cu vorbe tot mai grele.

— Hei, omule, eşti beat, se vede bine. Du-te să te culci! îi spusei, şi îi aruncai laţul, ca să-mi văd fără zăbavă de drum.

Dar el se luă după mine, aţâţându-mă la luptă.

— Nu eşti om, fecior de diavol! Ori dacă eşti, prinde-te în luptă cu mine!

Vorbele astea m-au înfuriat şi m-am întors să-l lovesc, dar el şi-a azvârlit iute pumnul spre faţa mea şi ne-am luat la trântă. Bietul de el! N-a fost în stare să-mi dea decât un pumn, dar a primit o groază de la mine.

— Potoleşte-te, băiete, strigă el, m-ai bătut destul! Iar eu îi răspunsei:

— Tu ai căutat pricină! Şi dădui să plec. El însă mă chemă:

— Vino încoace, băiete! Nu pleca! Ai dobândit ceva de preţ!

La vorbele lui m-am întors şi el a spus mai departe:

— Oh, Bon Pech, ai dobândit puterea lui Juan Tul! De acum încolo ai să te poţi duce pretutindeni, prin păduri dese ori prin savane vitrege, în căutare de vite sau de cai, oricât de sălbatici ar fi. Fără ajutorul nimănui ai să poţi strânge câte animale ai să vrei.

Şi, apucând o legătură de trabucuri la fel de mari precum cel pe care îl fuma, grăi iar:

— Ia-le! Sunt trabucuri pe care să le fumezi înainte de a porni după vite. Dacă eşti nevoit să mergi departe şi n-ai cal, du-te în pădure, fumează un trabuc, bate din palme şi o să ţi se înfăţişeze un cerb mare; să te urci în spinarea lui, că o să te ducă unde ai să vrei. Dar să nu spui la nimeni taina asta, băiete!

Omul pieri din faţa ochilor mei şi mă pomenii singur în bezna codrului.

A doua zi am pornit-o în căutarea taurului negru, cum îmi poruncise tatăl meu, şi l-am adus tară nicio greutate.

în felul acesta a trecut în făptura mea puterea lui Juan Tul.

Fata cu pieptenele de aur

poveste cubaneză

Trăia odată un om tare sărman. într-o zi îşi iuă ulciorul şi se duse la râu. Prinse a-şi spăla faţa şi, când ridică ochii, văzu în mijlocul râului, stând pe o piatră, o fată ce-şi pieptăna părul cu un pieptene de aur. Fata îl întrebă:

— Ce doreşti mai mult, pieptenele ăsta de aur sau pe mine?

— Şi pieptenele şi pe tine! răspunse el.

Şi se aruncă în apă, după fată. Apa sări în mii de stropi, împiedicându-l să vadă. Chiar în clipa aceea, omul se trezi într-un palat. Fata cu pieptenele de aur pierise tară urmă. Căută el pe unde să iasă de acolo şi zări poarta. Dar când să treacă pragul „văzu două suliţi îndreptate spre el şi tăindu-i calea. N-avu încotro şi rămase în palat.

într-un târziu, văzu o mână care îi aduse o cafea, un trabuc şi chibrituri.

— Astea pesemne că-s pentru mine, că nu mai e nimeni pe aci! cugetă el.

Luă cafeaua şi se puse pe fumat.

Se scurseră câteva ceasuri. Către prânz se ivi din nou mâna, îi puse masa şi îi aduse de mâncare. Omul cătă bine înjur, şi zise iar:

— Asta pesemne că e pentru mine, că nu mai e nimeni pe aci!

Când se însera, mina îi aşternu iar masa şi el se înfruptă pe săturate. Se întunecăde-a binelea şi mâna aprinse mai multe lămpi să lumineze palatul.

în vremea, asta, omul dădu fuga de multe ori la uşă, să vadă dacă nu poate scăpa,dar suliţele nu se clintiră şi nu putu ieşi.

Când se întoarse, dădu cu ochii de un pat aşternut.

— Asta-i pentru mine! îşi zise el, şi se culcă. Mâna se ivi iar şi stinse lămpile, cufundând palatul în întuneric. Cum stătea el întins, simţi că i se strecoară alături o femeie. Se întoarse iute s-o privească, dar nu desluşi nimic. Petrecu toată noaptea căznindu-se în zadar s-o vadă.

A doua zi lucrurile se petrecură întocmai ca în ajun. Se ivi mâna. îi aduse cafeaua şi toate celelalte. Din când în când, el se ducea la uşă, dar sulițele erau acolo, neclintite.

Când se înnopta, apăru iar mâna, aprinse lămpile să lumineze palatul şi totul se petrecu aidoma ca în noaptea trecută. Când se duse la culcare, simţi iar că i se strecoară alături o femeie. Atunci întrebă cu glas tare:

— Cine eşti tu? De ce nu-mi vorbeşti?

— Nu-ţi aduci aminte de fata din mijlocul râului? îi răspunse un glas.

— Fata cu pieptenele de aur! se dumiri el. Vreau să te văd la chip!

— Nu, încă nu-i cu putinţă! Acum am să plec, dar mâine am să mă întorc. O să mă vezi la chip după cum poftești şi am să-ţi fiu nevastă. Dar să nu te înspăimânți când ai să dai ochii cu familia mea, care-i alcătuită dintr-un leu, un tigru şi un leopard. Eu am să fiu lingă tine, am să-ţi vorbesc mereu, iar tu, când ai să-i vezi, să te ridici şi să le mergi în întâmpinare.

A doua zi, totul se petrecu după cum spuse fata. Omul o ascultă şi, când zări leul, tigrul şi leopardul, se ridică şi merse către ei. Atunci animalele se dădură la o parte şi îl lăsară să treacă.

Petrecu la palat încă trei zile, împreună cu fata care îi era acum nevastă. La sfârşitul zilei a treia, ea îi spuse:

— Cred că ţi-e dor de ai tăi şi vrei să te duci să-i vezi.

El încuviinţă. Ea trimise îndată după o caleaşca şi îi dădu un inel, îndemnându-1:

— Ai grijă să nu cumva să te îmbrăţişeze careva dintre ai tăi, că dacă se întâmplă una ca asta, totul se destramă şi mă vei pierde! Şi va trebui s-o porneşti în căutarea mea până la capătul lumii, la Palatul Uitării.

El, îşi luă rămas bun şi porni. Când să ajungă acasă, ai lui îl zăriră de departe şi strigară:

— Iată-l pe flăcăul nostru!

Se apropie şi le zise:

— Sunt eu, într-adevăr, dar să nu mă îmbrăţişaţi!... Stătu la taifas cu neamurile şi, pe când vorbeau ei, se apropie pe la spate o mătuşă, care-l îmbrăţişa, strigând:

— Bine-ai venit, nepoate!

în clipa aceea, totul se destramă ca un vis, de parcă nici n-ar fi fost: el se trezi întocmai cum era în ziua când s-a dus cu ulciorul la râu şi a zărit-o pe fata cu pieptenele de aur.

— M-ai nenorocit, mătuşico! spuse el cu mare jale. Trebuie s-o pornesc îndată în căutarea Palatului Uitării.

Şi fără zăbavă se aşternu la drum. Ieşi din sat şi, când să intre într-altul, îi apărură în cale un tigru, un leu şi un leopard, care tocmai omorâseră o vită.

Omul se ascunse, zicându-şi speriat:

— Nu scap eu teafăr de aici!

Când să plece, îl văzu leul, care-l chemă:

— Vino încoace, prietene! încotro ai plecat?

— în căutarea Palatului Uitării, răspunse el.

Atunci leul îl povăţui:

— Ia firul ăsta de păr şi, când ai să fii la necaz, strigă: „Leule, vino-mi în ajutor!" Pe dată ai să te prefaci în leu şi ai să birui orice piedică!

Pe firul de păr din barba leului flăcăul zări o furnicuţă, care-i grăi şi ea:

— Ia picioruşul ăsta de furnică şi, când o să te afli la necaz, să strigi:" Furnicuţo, vino-mi în ajutor!" Şi, cât ai clipi, ai să te prefaci în furnică!

Flăcăul mulţumi şi o porni mai departe. Dădu peste un vultur care se lăsă în zbor lângă el şi-i zise:

— Ţine pana asta! Când o să te afli la necaz, să o scoţi şi să spui: „Vulture, vino-mi în ajutor!" Atunci o să te prefaci în vultur şi o să poţi scăpa, luându-ţi zborul.

Luând pana, flăcăul îşi văzu mai departe de drum.

Trecu prin tot felul de primejdii, dar ieşi cu bine din toate, căci chemă în ajutor când leul, când vulturul,

când furnica. Şi aşa, străbătu cale lungă, ajungând pe meleaguri străine.

Într-o zi, întâlni trei băieţi care se certau pentru o pereche de cizme pe care le-o lăsase moştenire, cu limbă de moarte, părintele lor.

— De ce vă certaţi? ii întrebă el.

— Păi cizmele astea-s năzdrăvane, prinseră ei a-i povesti. Răposatul tătuca le încălţa şi le zicea: „La drum!" şi pe dată ele îl purtau mai iute ca vântul.

— Ia să văd şi eu, băieţi, minunea asta! zise flăcăul. Şi îşi trase iute cizmele, spunând:

— Şi acum, la drum! Cât ai clipi, se făcu nevăzut.

Ajunse în alte ţări, trecu iar prin tot soiul de primejdii, dar, când cu ajutorul animalelor, când cu ajutorul cizmelor fermecate, izbuti să scape cu bine.

Până la urmă ajunse într-o împărăţie necunoscută, peste care domnea un vultur. I se înfăţişă şi-l întrebă:

— Luminăţia-ta, nu cumva ştii pe unde se află Palatul Uitării?

— Aşteaptă aici până mâine, îi spuse împăratul vulturilor.

Flăcăul n-avu încotro şi se aşeză sub un copac. Când se lăsă noaptea, se apropiară de el un tigru, un leu şi un leopard. înspăimântat, flăcăul îşi zise: „De data asta nu mai am scăpare!" Dar tocmai atunci începu să se lumineze şi veni în zbor împăratul vulturilor.

— Urcă-te în spinarea mea! ii porunci. Şi, cu flăcăul în spinare, zbură îndelung, până se făcu seară. Atunci vulturul coborî, aproape s-atinge apa mării, şi-l lăsă pe flăcău pe mal, zicându-i:

— Să mă aştepţi aici!

Flăcăul îi dădu ascultare, şi-şi petrecu noaptea la malul mării. A doua zi în zori împăratul vulturilor se ivi iar, şi-i spuse:

— Urcă-te în spinarea mea!

Şi zbură cu flăcăul în spinare, departe, hat departe, către Palatul Uitării.

Când începu să se însereze erau tocmai deasupra mării. Vulturul îl lăsă pe flăcău către mal, acolo unde apa îi ajungea până la grumaz, şi-i porunci şi de astă dată:

— Să mă aştepţi aici până mâine, când vin să te iau! Cum se crăpă de ziuă, împăratul vulturilor veni şi-l luă iar în spinare. Zbură cu el până pe înserat şi izbuti să treacă marea. Atunci, zărind un copac, vulturul grăi astfel:

— Urcă-te în copacul ăsta! Te las aici, căci uite, în Zare, unde se văd tufele acelea care par nişte nori, acolo e Palatul Uitării.

Cum se făcu nevăzut împăratul vulturilor, flăcăul scoase pana şi, prefăcându-se pe dată în pasăre, zbură drept către Palatul Uitării.

Ajunse acolo şi se lăsă în zbor pe terasă, cugetând:

— Aici trebuie să fie aleasa mea!

Dar nu izbuti, să afle intrarea. îşi aduse atunci aminte de furnică şi o chemă în ajutor. Se prefăcu în furnică şi izbuti să intre prin gaura cheii. în prima încăpere dădu peste un uriaş, care o păzea cu străşnicie pe fata cu pieptenele de aur. Flăcăul nu-şi luă chipul de om, ci rămase mai departe prefăcut în furnică. Aşa putu trece de uriaş şi ajunse în odaia cealaltă. Acolo auzi răsuflarea lină a fetei care dormea şi zise:

— Aici este!

Se reschimbă la loc în om şi se apropie de fată, deşteptând-o. Ea dădu un ţipăt, speriată, şi trezi tot palatul. Uriaşul veni în fugă, dar flăcăul apucă să strige: „Furnicuţo, vino-mi în ajutor!" şi se făcu nevăzut. Văzând-o pe fată singură, uriaşul o ameninţă:

— Dacă mai strigi o dată, o să te ucid!

Cum plecă uriaşul, flăcăul luă iar chip de om şio cuprinse pe fată în braţe.

— Cine eşti tu? îl întrebă ea, speriată.

— Sunt soţul tău, cu care ai stat împreună înainte de a veni la Palatul Uitării.

— Cum de-ai ajuns aici? zise ea, bucuroasă.

— Am venit să te iau!

Atunci ea îl povăţui ce avea de făcut ca să izbutească să-l răpună pe uriaşul care o păzea.

— Acum pleacă, dar mâine de dimineaţă să te duci la pădure, unde ai să dai de un leu, un tigru şi un leopard. Să te iei la luptă cu leul, să-l omori şi să-i spinteci inima, ca să dai de oul ascuns în ea.

Să iei oul cu grijă şi să-l spargi; înăuntru se află o porumbiţă. Fii cu mare băgare de seamă să nu-ţi zboare, şi să mi-o aduci de grabă!

Flăcăul o ascultă, se duse a doua zi la pădure, omori leul şi-i sfâşie inima. Găsi în ea oul, îl luă cu grijă dar, când îl sparse, porumbiţa îşi luă zborul. Se trudi amarnic şi, cu mare greutate, o prinse şi o duse fetei. Ea îi zise iar:

— Du-te mi ine dimineaţă în grădină şi ai să dai de un os fermecat. Adu-mi-l ca să-l dau uriaşului, să putem scăpa de aici!

A doua zi flăcăul o porni în căutarea osului cu pricina, îl aduse, ea îl dădu uriaşului, care pe dată rămase ţintuit locului, fără nicio putere. Atunci flăcăul o luă pe fată şi plecară tară grijă.

Făcură nuntă mare, trăiră fericiţi şi avură o mulţime de copii.

Povestea celor doi frați

poveste argentiniană

Trăiau odată doi fraţi, pe nume Pedro şi Juan. într-o bună zi, o porniră să cutreiere lumea. Cum aveau de străbătut cale lungă, după ce obosiră de atâta umblet, se aşezară să se odihnească sub un copac.

Deodată, auziră cântând o pasăre, şi-o zăriră printre ramuri. Văzând ce mândră era pasărea, Pedro îl întrebă pe Juan:

— O prindem, frăţioare?

— Dar cum să mă urc după ea?

— Urcă-te pe umerii mei, şi-ai să ajungi până la ea! Juan îl ascultă, ajunse pasărea şi dădu s-o prindă, rugându-se la Dumnezeu să nu cumva să-i scape. Pasărea nu-şi luă însă zborul, şi flăcăul putu să pună mâna pe ea. Dar, tocmai când să coboare, pasărea îi scăpă; căzu la pământ şi pe dată se prefăcu într-o fată frumoasă.

Era o fată de împărat care fusese vrăjită să rămână pasăre până când avea să vină un flăcău să rupă farmecul.

Cei doi fraţi şi fata cea mândră o porniră împreună mai departe. După trei zile de umblet, se aşezară sub un copac să mănânce din merinde. Când terminară, Juan şi fata se culcară, dar Pedro rămase treaz. Nu trecu mult şi, printre ramuri, se ivi o pasăre care prinse a striga:

— Voi aţi furat-o pe fata împăratului! O să ajungeţi la un râu cu apă limpede cum e cleştarul, fata va pofti să bea, dar, cum va sorbi o înghiţitură, va şi pieri. Cine a auzit ce-am spus, de va povesti altcuiva, se va preface în stană de piatră!

Juan şi fata n-au auzit nimic, căci dormeau somn adânc. A doua zi se sculară, se aştemură la drum şi, tot mergând, dădură de un izvor cu apa limpede cum e cleştarul. Fata pofti să bea, dar Pedro se aplecă să ia apă şi spuse:

— O, ce caldă e!

Şi lăsă să-i cadă din mâna cana, care se sparse.

Fata n-avu cum să bea, deşi era tare însetată.

Mai merseră ei până obosiră şi, când se-aşezară să se odihnească, pe Juan şi pe fată îi fură somnul. Pedro rămase şi de astă dată treaz. Se ivi iar pasărea, care grăi aşa:

— în drum veţi ajunge la o livadă de meri. Fata va pofti să mănânce şi, cum va muşca din măr, va pieri fără urmă. Cine a auzit vorbele mele, de le va povesti altcuiva, se va preface în stană de piatră!

A doua zi se treziră şi o porniră mai departe. într-un târziu, ajunseră într-o livadă de meri. Fata vru să mănânce un măr, dar Pedro îi spuse:

— Să nu cumva să te atingi de mere, că stăpânul livezii stă ascuns prin apropiere şi-o să ne omoare!

Fata se sperie şi o luară toţi la fugă. Ajunseră într-o pădure şi, fiind frânţi de oboseală, Juan şi fata se culcară. Şi de astă dată Pedro rămase treaz; apăru pasărea şi se puse pe strigat:

— Voi aţi furat-o pe fata împăratului! O să ajungeţi într-un palat şi. Când o să adormiţi, o să vină un balaur cu şapte capete! Cine m-a auzit, de va povesti altcuiva, se va preface în stană de piatră!

Pedro chibzui toată noaptea ce să facă, iar a doua zi se duse la un fierar şi-i ceru să-i făurească o spadă

ascuțită.

Ajungând într-un târziu la palat, Juan și fata se culcară, dar Pedro rămase la pândă. Când se ivi balaurul, scoase iute spada și-i tăie cele șapte capete. Juan se trezi și-l întrebă:

— Ce faci, frățioare, cu spada? Vrei să ne omori? Atunci Pedro îi răspunse:

— Chiar de m-oi preface în stană de piatră, trebuie să-ți povestesc! Pe când voi dormeați, v-am salvat în mai multe rânduri viața. Prima oară a fost atunci când fata a vrut să bea apă din izvor; mie- mi spusese o pasăre fermecată că, de apuca să bea, pierea de îndată, așa că n-am lăsat-o. A doua oară a fost când am ajuns la livada de meri. De apuca să muște dintr-un măr, fata dispărea fără urmă, și n-am lăsat-o.

Când termină vorbele astea, Pedro se prefăcuse până la mijloc în stană de piatră. Juan își dădu seama și-i zise iute:

— Nu mai povesti, frățioare!

— Ba am să povestesc până la capăt, dacă tot am început! A treia oară a fost chiar în noaptea asta, când am omorât balaurul care avea să ne mănânce pe toți trei.

Cum sfârși Pedro de povestit, se prefăcu în stană de piatră pe de-a întregul.

Trecură ani mulți și, într-o bună zi, Juan luă de nevastă pe fata împăratului. La timpul cuvenit, veni pe lume un băiețel, frumos ca rupt din soare.

Odată, pe când Juan curăța grădina, găsi la picioarele stanei de piatră o hârtie pe care stătea scris:

— Frățioare, de vrei să mă vezi iară în came și oase pe lumea asta, taie-i capul băiatului și stropește bine cu sângele lui stana de piatră, de la cap până la picioare!

Juan n-avu încotro; făcu întocmai cum cerea hârtia și, pe dată, stana de piatră se prefăcu la loc în om. Când îl văzu pe Pedro, nevastă-sa îl întrebă cine era, iar Juan glăsui astfel:

— Nu-ți aduci aminte de fratele meu, care ne-a salvat viața din atâtea primejdii?

Fata împăratului își aminti. Pedro se duse apoi de luă capul copilului și-l puse la loc pe umeri. Ca prin farmec, băiatul se trezi iar la viață.

Și trăiră cu toții ani mulți, fericiți.

Prințul fermecat din largul mării

poveste chiliană

A fost odată un flăcău care trăia la malul mării împreună cu mama și sora lui. în largul mării era un palat, unde se afla, în puterea unei vrăji, fiul împăratului. într-o zi, prințul se apropie de casa unde locuia fratele cu mama și sora lui. Fata era tare frumoasă și prințului îi căzu dragă de cum o zări. Intră el în casă, dădu bineț mamei și fetei, și prinse atâta drag de fată că, fără să-i pese de nimic, o luă de mână și o duse cu el. Ca să se întoarcă la palatul fermecat din largul mării, se cufundă în apă, trăgând fata după el. Dar apa nu-i făcu fetei niciun rău, nici măcar n-o udă.

în vremea asta fratele se întoarse acasă, și o întrebă pe maică-sa unde era sora.

— A trecut pe aici un prinț și-a luat-o cu el.

— Dar prințul n-a spus de unde venea?

— Nu, n-a spus niciun cuvânt.

A doua zi dis-de-dimineață tânărul se sculă, se spălă, îmbucă în grabă ceva și o porni pe urmele sorei lui. îi cercetă el urma pe nisip și văzu că ducea în mare, unde se pierdea.

„Asta înseamnă că s-au aruncat amândoi în mare", își zise fratele.

își luă barca și o porni în larg, în căutarea sorei lui. într-un târziu, ajunse la palatul fermecat. O zări pe soru-sa, care trebăluia în palat, dar nici urmă de prinț. Fratele se ivi în fața ei și-o întrebă:

— Unde ți-e bărbatul?

— E plecat la război, îi răspunse ea, dar se întoarce în fiecare seară.

Fratele porni să se plimbe prin grădinile palatului fermecat, minunându-se de bogățiile pe care le vedea acolo. Soră-sa îi arătă un izvor de unde țâșnea aur, în loc de apă. Văzând atâta bogăție înjur, fratele își zise:

„Bine a mai nimerit-o soră-mea!"

Se întunecă şi se apropie ceasul când se întorcea prinţul acasă. Atunci fata, fiindu-i teamă, îl ascunse pe frate-său. Ajunse prinţul la palat şi prinse a-i povesti nevestei că era gata să izbândească în bătălie.

— Şi acum ce-ai să faci? îl întrebă ea.

— Mă întorc să lupt, să învinş ori să mor! Atunci ea îi spuse:

— Ascultă, bărbate, o să-ţi spun ceva, nu-ţi fie cu supărare!

— De ce să-mi fie cu supărare?

— Iată ce e, a sosit fratele meu.

— Şi unde-i?

— L-am ascuns, că mi-era teamă c-ai să te superi! Fata se sculă, se duse de îşi aduse fratele şi i-l arătă bărbatului. Cum îl văzu, prinţul prinse drag de cumnat.

îl pofti să-i arate toate bogăţiile lui şt, între multe alte minuni, îl duse şi la izvorul de unde ţâşnea aur, dar îl opri să-şi cufunde mâna în el.

A doua zi în zori prinţul se sculă şi plecă la război. Se sculă şi flăcăul, şi prinse a cerceta cu luare aminte bogăţiile cumnatului. Tare îi mai plăcu izvorul cu aur.

„De ce oare nu mă lasă cumnatul să-mi cufund mâna?" se întrebă el şi, cuprins de nerăbdare, nu se putu stăpâni şi-şi cufundă un deget până la jumătate. Când îl scoase, degetul se prefăcuse în aur. Nu stătu mult pe gânduri, şi se spălă la izvor, aurindu-se tot de îndată. Flăcăul se duse apoi de înşeuă calul cel mândru pe care i-l arătase prinţul, îşi încinse spada, încalecă şi-o porni la război, să- şi ajute cumnatul. Ajunse pe câmpul de luptă tocmai când prinţul era aproape învins. Flăcăul se năpusti cu strada scoasă printre duşmani, şi zburau capetele pe care le tăia, de parcă ucidea pui, nu oameni. Văzând duşmanii nimiciţi, prinţul se minună, zicându-şi:

— Cine să fie oare viteazul care mi-a sărit în ajutor? Şi îşi trimise soldaţii să iscodească, dar voinicul cu spada dispăruse tară urmă.

Ajunseră la palatul fermecat, întâi fratele, care se ascunse, mai apoi prinţul. Fata îi ieşi în mare grabă în întâmpinare şi-l întrebă:

— Cum ţi-a mers azi în luptă, bărbate?

— Minunat! răspunse el. A venit un viteaz care mi-a sărit în ajutor, călare pe un armăsar mândru, şi acoperit tot cu zale de aur.

Fratele stătu ascuns, şi prinţul nu putu să afle nimic.

A doua zi dis-de-dimineaţă o porni iar la luptă. îndată ce plecă prinţul, flăcăul ieşi din ascunzătoare, şi se aşează la masă să mănânce. Văzându-şi fratele aurit tot, sora se sperie cumplit. După ce mâncă, flăcăul încalecă şi o porni iar— la război. Când ajunse pe câmpul de luptă, oastea prinţului era ca şi înfrântă. Flăcăul se aruncă singur printre duşmani, şi prinse a tăia capete, de parcă omora nişte pui. îi birui şi de data asta şi, mai înainte ca soldaţii prinţului să-l poată prinde, se făcu nevăzut.

— Ce flăcău viteaz! se minună prinţul, singur i-a biruit pe duşmani! Iar eu, cu oastea mea cu tot, gata să fiu bătut! în sfârşit, bine că, mulţumită lui Dumnezeu şi vitejiei tânărului cu zale de aur, am câştigat bătălia şi mă întorc acasă victorios!

în vremea asta flăcăul se întorsese la palat, cu o mică rană la piciorul sting. Cum ajunse, se închise pe ascuns într-o încăpere. Nu trecu mult, şi se întoarse şi prinţul. Ieşi nevastă-sa în fugă să-l întâmpine, întrebându-1:

— Cum ţi-a mers azi în luptă, bărbate?

— Azi mai bine ca oricând, îi răspunse, că am biruit duşmanii şi-am câştigat bătălia. Iar mi-a sărit în ajutor flăcăul cu zale de aur, care-i neînfricat. Cum s-a ivit, soldaşi mei nici n-au trebuit să se mai bată, el singur a nimicit oastea duşmană. Tăia la capete, de parcă erau pui de găină, nu oameni! Şi avea o spadă strălucitoare, ca fulgerul! Pare-se că a fost rănit uşor la piciorul stâng.

Atunci fratele, care auzise totul, ieşi din ascunzătoare. Prinţul recunoscu îndată pe viteazul care-i sărise în ajutor în luptă. îl îmbrăţişa cu mare bucurie, şi-l întrebă cum de i-a putut învinge pe duşmani. Flăcăul grăi astfel:

— Plimbându-mă prin grădină, am dat peste izvorul cu aur, pe care nu m-ai lăsat să-l ating. Şi când mi-am cufundat degetul, s-a prefăcut în aur. Atunci mi-am spălat corpul, şi m-am aurit tot. Am simţit pe dată cum îmi cresc puterile, am încălecat pe armăsarul cel aprig, mi-am luat spada strălucitoare şi am venit pe câmpul de luptă, să-ţi sar în ajutor.

Şi, zicând vorbele acestea, se rupse vraja care-l ţinea pe prinţ în puterea ei, căci aşa fusese ursit: cine avea să se scalde în izvorul de aur avea să prindă putere să desfacă vraja.

Se împlini atunci ursita şi se treziră toţi trei într-o împărăţie bogată, şi acolo rămaseră împreună, trăind fericiţi.

Flămândul şi moartea

poveste mexicană

Trăia odată un om care avea o familie tare numeroasă. De câte ori nevastă-sa îi gătea vreo găină, lui abia îi rămânea o bucăţică, nici cât cea a copiilor. Şi tot aşa, până într-o zi când se satură omul să tot muncească pentru a-şi ţine copiii, şi-i zise nevestei:

— Ascultă, nevastă, eu n-apuc să mă satur niciodată! Tu rămâi aici cu copiii, că eu plec de acasă! Frige-mi o găină, pune-mi-o în traistă şi o să mă duc la marginea drumului s-o mănânc după pofta inimii, în tihnă!

— Bine, zise ea, dacă nu te înduri să le dai şi copiilor.

— Păi ei mănâncă mai mult ca mine!

Femeia tăie o găină, o gătì şi o puse în traistă. Omul plecă şi, ajungând la marginea drumului, se opri şi aprinse focul ca să mănânce. Deodată, văzu venind pe drumul cel mare un moş zdrenţăros, împovărat de ani. Când ajunse lângă el, moşul îl întrebă:

— Ce faci aici, om bun?

— Iaca, ce să fac. Am venit să pot mânca şi cu în linişte, să mă satur!

— Dacă nu ţi-e cu supărare, mai spuse moşul, o să şed şi eu puţintel, să-mi trag sufletul.

— Bine, stai colea şi te odihneşte! Dar cine eşti tu?

— Eu sunt Dumnezeu.

— Chiar Dumnezeu?

— Da, chiar el de-adevărat.

— Ei bine, atunci nu-ţi dau nicio. Bucăţică, fiindcă tu eşti cel care n-ai ştiut să faci împărţeala dreaptă. Unora le-ai dat prea mult, altora deloc.

— Atunci, dacă nu ţi-e cu supărare, eu o să-mi văd de drum.

— Du-te sănătos!

Şi moşul plecă, încet, încetişor. După ce îi pierdu din vedere, omul îşi zise:

— Şi acum să mănânc!

Mai înteţi focul să-şi încălzească mâncarea şi, tocmai când se pregătea să îmbuce, vede pe drum o babă în zdrenţe. Când ajunse lângă el, îl întrebă:

— Ce faci, om bun?

— Iaca, şi eu pe aici.

— Ca să-ţi mănânci merindele?

— Da, să mă satur, că la mine acasă n-apuc niciodată, că am o droaie de copii! Ia ascultă! A trecut pe aici un moş care a zis că-i Domnul. Crezi că l-am poftit să mănânce, când el n-a ştiut să facă împărţeală dreaptă pe lume? Ba deloc! Aşa că s-a dus. Dar tu, cine eşti?

— Eu sunt Moartea.

— Păi pe tine te poftesc, chiar de-o să-mi mănânci toate bucatele, că tu îţi faci datoria pe bună dreptate, îi iei deopotrivă şi pe cei amărâţi, şi pe cei mari, pe cei graşi ori slabi, pe cei care trudesc, sau care fură.

— Aşa-i, precum spui.

Şi baba se aşează şi-i ţinu tovărăşie la masă, iar apoi dădu să plece.

— Când te mai întorci? o întrebă omul.

— Curând, foarte curând vin iar.

— Ascultă, vreau să-ţi fac o rugăminte!

— Ia spune, ce doreşti?

— Vreau să-mi fii cumătră!

— Nu se poate, că eu am de cine asculta.

— De cine?

— De Dumnezeu.

— El îţi porunceşte?

— Da, trebuie să fac ce-mi porunceşte el. Dar o să mă gândesc la ce m-ai rugat. O să-i cer voie.

Moartea plecă. După trei zile se întoarse iar şi-i zise omului:

— Iată-mă-s! Am venit doar ca să-ţi spun că n-ai decât trei zile de răgaz ca să te căieşti de toate relele şi să capeţi iertare.

— Vai de mine, păi cum aşa? Eu n-am fost un om rău!

— Ba da, nu ţi-ai făcut datoria faţă de copii, care-s sânge din sângele tău. Ai făcut rău. Eu am venit doar ca să te vestesc şi acum plec. Peste trei zile mă întorc să te iau. M-auzi?

— Aşa să fie!

Plecă Moartea, iar omul simţi că-i fuge pământul de sub picioare. Se întristă cumplit. Iar nevastă-sa, văzându-l aşa, îl întrebă:

— Ce-i cu tine, omule, de eşti aşa necăjit? Spune-mi, poate te pot ajuta!

— Cum să mă ajuţi? N-ai cum. Vine Moartea după mine!

— Păi dacă ai greşit şi n-ai vrut să împărţi mâncarea cu fiii tăi, sânge din sângele tău!

A treia zi omul îi zise nevestei:

— Mă duc să-mi rad barba şi să-mi tund părul că, de vine Moartea, nu mă poate recunoaşte.

— Bine, du-te! zise femeia. Şi omul se duse.

— Tunde-mă la piele! îi spuse bărbierului. Bărbierul îl ascultă.

Când se întoarse acasă, Moartea îl aştepta. Nu-l recunoscu şi-l întrebă dacă nu ştia pe unde-i omul după care venise ea.

— Nu-l cunosc, nu-i pe aici, îi răspunse el.

— Ei bine, îşi făcu Moartea socoteala, am venit după e] şi nu l-am găsit. O să mă întorc iar, că aşa ne-am înţeles. Dar până atunci, am să-l iau în locul lui pe omul ăsta chilug!

Şi aşa, deşi omul se tunsese să nu-l mai recunoască, Moartea tot îl dibui până la urmă şi-l luă cu ea.

Porumbița

poveste argentiniană

A fost odată o fată, singură la părinţi, care era cea mai frumoasă dintre toate fetele de prin partea locului. Era şi harnică, dar nu era ascultătoare.

Îşi ajuta mama la treburile casei, iar în restul timpului se juca cu păpuşile, pe care le îndrăgea nespus. Păpuşile ei erau de cupă, aşa cum sunt mai toate păpuşile copilelor de la ţară. Unele sunt făcute chiar de fetiţe, altele de mamele lor...

Părinţii fetei frumoase nu-i dădeau niciodată voie să se îndepărteze de casă, căci pe câmp se ivesc multe primejdii pentru copiii ce hoinăresc singuri. Dar ea nu-i asculta, ci mereu se îndepărta, intrând în pădure. Acolo, printre tufişuri, le făcea păpuşilor casă, şi ceasuri în şir rămânea jucându- se în lumea aceea de pitici, care prindea viaţă prin născocirile ei.

Într-o zi, un uliu se repezi în tufiş la cea mai frumoasă păpuşă. O luă în cioc şi se aşeză pe creanga unui copac din apropiere. Fata, mâhnită şi speriată, nădăjdui că pasărea va lăsa să-i scape din cioc păpuşa; o luă la fugă după ea, dar uliul prinse a zbura din nou. Se aşeză apoi iar în apropiere, de parcă ar fi aşteptat-o pe fetiţă. Şi aşa, pasărea zburând din copac în copac, iar fata pe urmele ei, trecu toată ziua. Când se însera, uliul dădu drumul păpuşii, făcându-se nevăzut. Fata o îmbrăţişa, plângând. Pe copila ei regăsită şi abia atunci îşi dădu seama cât de mult se îndepărtase şi ce singură se afla, în locul acela plin de primejdii. Vru să se întoarcă, dar nu mai ştia drumul; i se păru că toate cărările duceau mai adânc în pădure. Spaima ei crescu odată cu întunericul nopţii, sfâşiat de ţipetele animalelor sălbatice. Se căţăra atunci într-un copac şi aşteptă acolo să se ivească zorile. Când se crăpă de ziuă, îşi urmă drumul mai departe. Merse mult, cit ţinu ziua, şi noaptea o petrecu tot într-un copac. Când se lumină, o pomi iar. Iară să ştie încotro. Rătăcind aşa, fu cât pe aci să piară de foame şi de sete când, într-un târziu, zări în depărtare o dâră de fum. Se îndreptă într- acolo. Nu peste multă vreme, dădu peste o

colibă unde nu văzu însă pe nimeni. Intră cu mare teamă în bucătărioară; într-un colţ se afla un ciubăr cu apă proaspăta, iar pe foc fierbea o oală cu stufai. Se
apropie, bău şi mâncă. După ce prinse puteri, se duse în odăiţa vecină şi acolo văzu două paturi, două cuiere şi două scaune la fel.

Se apucă să măture pe jos, puse lemne pe foc, mestecă în oală, făcu paturile şi apoi se întinse într-unui, să se odihnească.

Pe la prânz se sculă speriată, la auzul unor voci care se apropiau. Căută înjur unde să se ascundă şi, cum nu găsi alt loc. întoarse o albie şi se piti sub ea. Văzu din ascunzătoare doi flăcăi care, intrând în casă, se minunară că totul era curat şi orânduit şi mâncarea gata. Cercetară ei toate ungherele, întrebându-se unul pe celălalt:

— Cine să fi venit? Cine oare?

Deodată se apropiară de albie, zicând:

— Ce să fie petecul ăsta?

Era tocmai marginea rochiei Tetei. Atunci ridicară albia şi dădură cu ochii de ea.

— Ce fată frumoasă! se minunară într-un glas. Apoi o întrebară:

— Ce faci aici?

Iar ea, sărmana, tremurând de frică, le povesti ce păţise. Flăcăii nu cunoşteau meleagurile de unde venea şi o poftiră să rămână la ei, fagăduindu-i că o să-i poarte de grijă ca şi când le-ar fi surioară.

Cei doi flăcăi erau fraţi gemeni: semănau ca două picături de apă, vorbeau în acelaşi timp, mâncau, mergeau la fel, făceau totul aidoma unul cu celălalt. La început, pe fată o cam necăji asemănarea asta, dar cum amândoi erau tare buni, ea se obişnui curând şi începu să-i iubească întocmai ca pe niște fraţi adevăraţi. Cât despre ei, o îndrăgeau tare mult.

Flăcăii munceau într-o carieră de piatră pe care o stăpânea împăratul cel tânăr de prin partea locului.

Şi aşa se scurseră câţiva ani.

într-o zi, împăratul ieşi la vânătoare şi, cutreierând prin codru, ajunse la coliba unde trăia fata. îi grăi şi rămase fermecat într-atât de frumuseţea şi înţelepciunea ei, că a doua zi le-o ceru fraţilor de nevastă.

Fraţii se întristară că erau nevoiţi să se despartă de surioara pe care le-o dăruise soarta şi, pe când mâncau, cufundaţi în gânduri, nu băgară de seamă şi unul duse lingura la gură înaintea celuilalt. în clipa aceea amândoi se prefăcură în viţei. Biata fată plânse amarnic când îi văzu, şi le făgădui că o să-i ia la palat, când o să ajungă împărăteasă. Viţeii îi lingeau mâinile şi-şi frecau fruntea de genunchii ei, vrând parcă să-i mulţumească.

Nu trecu mult şi împăratul făcu nunta. Tânăra împărăteasă puse de îndată să se ridice un grajd încăpător pentru viţei şi porunci unui slujitor să aibă mare grijă de ei.

Viţeii trăiau fericiţi în apropierea surioarei lor dragi. La timpul potrivit, împărăteasa aduse pe lume un prunc fără seamăn de frumos.

între slujnicele ei se afla însă o arăpoaică tare haină la suflet şi vicleană, care era vrăjitoare. într- atât o pizmuia pe stăpâna ei pentru frumuseţea şi norocul pe care i le dăduse soarta, că pierdea ceasuri în şir chibzuind cum să facă să o piardă. îşi zicea, ticăloasa, în sinea ei, că dacă o fată atât de sărmană a ajuns împărătească, i se cuvenea negreşit să fie şi ea.

într-o zi, când împăratul ieşise să vadă cum mergea munca la câmp, slujnica o rugă pe stăpână s- o lase să o pieptene. împărăteasa, bună ca pâinea caldă şi încrezătoare, o lăsă.

Pe când se prefăcea că-i descurcă buclele, îi înfipse în cap un ac vrăjit şi în clipa aceea împărăteasa se prefăcu într-o porumbiţă, care îşi luă zborul către munţi.

Când se întoarse împăratul, slujnica îi ieşi în întâmpinare, sulemenită şi îmbrăcată cu hainele împărătesei, înecându-se de supărare şi suspinând, îi povesti că slujnica a părăsit-o şi că, de supărare, i s-a schimbat chipul şi s-a înnegrit la faţă.

Bietul împărat a fost tare îndurerat de ce se întâmplase şi i s-a făcut milă de nevastă-sa, care ajunsese de nerecunoscut.

Cit era el de faţă, ea se prefăcea plină de dragoste cu copilaşul, dar cit lipsea, nici nu-l mai băga în seamă şi nici nu lăsa pe nimeni să-i poarte de grijă.

într-o zi le porunci slugilor:

— Să-i puneţi la treabă pe viţeii ăştia care stau degeaba! Or să crape de graşi ce sunt! Să-i

trimiteţi să care piatră de pe deal!

Şi ii ascultară porunca. Blândeţea şi bunătatea împărătesei, pentru care era vestită şi iubită pretutindeni, se preschimbară în capricii nesăbuite şi în porunci pline de cruzime.

într-o dimineaţă, în zori, pe când grădinarul împăratului stropea florile, zări o porumbiţă albă care se apropie de el, vrând parcă să-i vorbească. Omul plecă urechea pasărea, prinzând grai, îl întrebă:

— Ce faci, grădinarule?

— Văd de florile astea înmiresmate, răspunse el.

— Dar împăiatul, ce face?

— Petrece şi se desfată cu împărăteasa.

— Şi bieţii viţeluşi?

— Cară piatră tocmai de pe deal.

— Dar copilaşul cum o duce?

— Uneori plânge, alteori tace. Atunci porumbiţa îngână:

— Plângi, drag copilaş sărman, că maică-ta rătăceşte plină de alean!

Apoi îşi luă zborul.

A doua zi, porumbiţa se arătă iar în grădină. Se aşeză pe aceeaşi ramură şi-i făcu grădinarului aceleaşi întrebări.

De atunci încolo veni în fiecare zi, până când grădinarul, mirat, se duse de-i povesti împăratului. Cum află ce grăia porumbiţa, împăratul dădu poruncă să fie îndată prinsă. Grădinarul întinse multe capcane în copacul pe ale cărui ramuri se aşeza deobicei pasărea.

într-o zi, porumbiţa îl întrebă ca şi în alte daţi:

— Ce faci grădinarule?

— Văd de florile astea înmiresmate, răspunse el.

— Dar împăratul ce face?

— Petrece şi se desfată cu împărăteasa.

— Şi bieţii viţeluşi?

— Cară piatră tocmai de pe deal.

— Dar copilaşul cum o duce?

— Uneori plânge, alteori tace.

— Plângi, drag copilaş sărman, că maică-ta rătăceşte plină de alean!

Şi, spunând vorbele astea, porumbiţa dădu să-şi ia zborul, dar rămase prinsă în capcană. Grădinarul o luă cu mare grijă şi o duse împăratului, care tare se mai minună de pasărea cuvântătoare. Dar arăpoaica, dându-şi îndată seama că se afla în mare primejdie să se descopere ce ticăloşie a săvârşit, strigă şi plânse, cerând să fie alungată pasărea aceea scârboasă, cum îi spunea ea. împăiatul însă nici nu vru să audă de aşa ceva. Mângâind drăgăstos căpşorul porumbiţei, dădu peste acul înfipt acolo şi i-l scoase cu grijă. într-o clipă, pasărea se prefăcu la loc în împărăteasa cea frumoasă şi bună. Sări să-şi îmbrăţişeze bărbatul, apoi dădu fuga să-şi vadă copilaşul. Plângând de bucurie că a scăpat de vrajă, povesti cum a fost înşelată şi fermecată de sluga ei. împăratului nu-i venea să-şi creadă ochilor că aşa ceva a fost cu putinţă. Porunci îndată ca arăpoaica să fie izgonită din împărăţie pentru sufletul ei hain.

Iar apoi, zile în şir, o ţinură tot într-o sărbătoare, cu mare veselie. împăratul şi împărăteasa adevărată trăiră de atunci încolo fericiţi, în pace şi belşug, alaiuri de prinţ, care crescu mare şi voinic.

Moartea zorită

poveste ecuadoriană

Trăia odată o bătrână, care avea o casă frumoasă şi o livadă bogată, unde creştea un măr cum nu se mai pomenise şi pe care-l râvneau toţi. Nepotul ei voia să pună mâna pe casă şi pe livadă, şi din pricina asta tot venea pe acolo.

Într-o seară, când bătrânica dădu să intre în odaie, să se culce, auzi nişte zgomote dinspre pat. Era Moartea, care o aştepta. Speriată, bătrânica făcu un legământ cu ea: ca s-o mai lase să trăiască, îi făgădui că-i va da în schimb nişte mere minunate. O pofti în livadă, închise poarta cu lacăt şi zăvoare, şi acolo rămase Moartea.

Se umplu tot satul de bătrâni, care acum nu mai mureau, căci Moartea era închisă. Până într-o zi. Când nepotul bătrânii, care aflase taina, îi spuse Morţii că o să-i dea el drumul dacă-i făgăduieşte că o să-i aducă faimă mare. Moartea se învoi şi-l povăţui să se facă vraci; îi zise că, ori de câte ori se va afla la căpătâiul bolnavului, acesta o să se înzdrăvenească, iar când va sta la picioarele patului, e semn că o să moară.

Şi aşa se făcu de ajunse nepotul mare vraci, de-i merse vestea hăt departe şi se umplu de bani. Nu dădea greş niciodată: când zărea Moartea la căpătâi – şi numai el o putea vedea – se făcea că dă bolnavului nişte leacuri şi-l înzdrăvenea. Iar când afla Moartea la picioare, zicea că omul n-are scăpare şi, într-adevăr, nu trecea mult şi se prăpădea.

Veni şi rândul mătuşii, care căzu la pat. Văzând Moartea la picioarele bolnavei, nepotul o sili să-i lase moştenire casa şi livada, cu mărul mult râvnit.

Şi aşa, cu ajutorul Morţii, ajunse el să le stăpânească, precum îi poftise inima.

Prinţul alán şi înaltele ţinuturi întunecate

poveste chiliană

A fost odată un împărat, care avea un fecior tare răzgâiat şi năzuros; tot ce-i cerea el părintelui, dobândea fără oprelişte. Copilul învăţă de la vătaful palatului să joace jocuri de noroc. Pe zi ce trecea, tot mai mult îi plăcea jocul şi era tot mai priceput. Şi tot aşa, până când se făcu mare, flăcău în toată firea.

Umblau zvonuri cum că nimeni nu-l putea întrece la joc pe feciorul de împărat. Ajunseră zvonurile la urechea unui vrăjitor, care şi el era tare iscusit la joc. Se hotărî atunci s-o pornească de pe meleagurile lui, pe mare, până la curtea împăratului, să se măsoare cu prinţul Alán, căci aşa-l chema pe flăcău.

Şase luni încheiate ţinu călătoria. Cum ajunse la palat, vrăjitorul şi prinţul se puseră pe jucat. Şi jucară fără oprire două luni de zile: de atâta amar de vreme avu nevoie vrăjitorul ca să-l bată pe prinţul Alán. Văzându-se învins şi rămânând fără bani, prinţul se gândi să-şi joace sufletul. Vrăjitorul câştigă iar; îi lăsă câţiva gologani, să-şi cumpere o pereche de cizme de fier cu tocul de oţel, şi-i porunci să plece îndată spre înaltele Ţinuturi întunecate.

Flăcăul îl ascultă şi o porni la drum. Bătu el cale lungă, lungă, până ce prinseră a i se toci cizmele de-atâta umblat, dar nimeni n-a fost în stare să-i spună unde se aflau înaltele Ţinuturi întunecate.

Într-o după-amiază, chiar când apunea soarele, ajunse la o colibă dărăpănată, unde nu trăia decât o bătrânică. Tare se mai miră ea când îl văzu, şi-i zise:

— Ce cauţi prin pustietăţile astea, băiete?

— Am pornit, bunicuţo, în căutarea înaltelor Ţinuturi întunecate. Nu cumva îmi poţi spune încotro s-o iau?

— De nouăzeci de ani de când trăiesc, n-am auzit niciodată de înaltele Ţinuturi întunecate. Dar am un fiu care poate să ştie, că el cutreieră toată lumea.

Nu trecu mult şi se ivi feciorul babei, care-i strigă îndată maică-şi că-i miroase a carne de orii.

— Ai milă, fiule, îi spuse băbuţa, e doar un biet flăcău care a pomit-o în căutarea înaltelor Ţinuturi întunecate!

— Eu cutreier lumea întreagă şi n-am pomenit de aşa ceva!

îi dădură prinţului găzduire peste noapte, iar a doua zi feciorul babei îl povăţui s-o pornească în căutarea împăratului tuturor păsărilor, că o să-i spună el, ori unul din fiii lui, încotro se află înaltele Ţinuturi întunecate.

Mai trecu o lună, până izbuti prinţul să ajungă la altă cocioabă părăginită. Unde trăia doar un moş.

— Seara bună! îi spuse flăcăul. Nu cumva ştii încotro se află înaltele Ţinuturi întunecate?

— Am o sută de ani, şi n-am auzit niciodată de ţinuturile astea, dar eu sunt împăratul tuturor păsărilor şi, cum s-or aduna, o să le întreb pe ele.

începură să se adune, una câte una, şi moşul întreba pe fiecare pasăre, dar toate îi dădeau acelaşi răspuns, că nu pomeniseră de aşa ceva. Lipsea o singură pasăre, un vultur şchiop, tare beţiv. Târziu de tot se ivi şi vulturul; se roti deasupra colibei, tară a se lăsa în jos. Era ameţit rău: şi moşul fu nevoit să-l tot roage să coboare, c-avea să-i facă o întrebare. în cele din urmă, vulturul se lăsă în jos; îl întrebară şi el răspunse:

— Din întâmplare tocmai de acolo vin. M-am trezit poftit la un ospăţ, căci aşteptau venirea unui prinţ dintr-o împărăţie tare îndepărtată.

Atunci moşul îl întrebă de se simţea în stare să-l ducă acolo pe flăcău. Vulturul îi răspunse că eră în stare, dar trebuia să ia merinde pe îndestulate, fiindcă drumul era foarte lung, şi trebuiau să ajungă negreşit la amiază. Mai spuse că împăratul din înaltele Ţinuturi întunecate îl aşteaptă pe prinţ cu gândul să-l omoare, dar că una din cele trei fete ale lui, pe nume Blanca Fior, o să-i sară în ajutor flăcăului, şi-o să-l scape.

Se pregătiră de drum şi o porniră dis-de-dimineaţă. Făcură ei cale lungă, iar vulturul mâncă toţi şoarecii pe care-i luaseră ca merinde. După o vreme, îi strigă flăcăului:

— Nu mai pot de foame! Dă-mi o bucată din pulpa ta, să-mi astâmpăr foamea!

Prinţul n-avu încotro, îşi tăie o bucată de came şi i-o dădu. O porniră mai departe şi, într-un târziu, iar flămânzi vulturul.

— Mai dă-mi şi din celălalt, picior!

Flăcăul îl ascultă şi de astă dată, apoi îşi urmară drumul.

Ajunseră în sfârşit la locul unde fetele împăratului din înaltele Ţinuturi întunecate, care era vrăjitor, aveau obiceiul să se scalde în fiecare zi, după prânz. Fiecare fată avea veşminte de altă culoare, pe care le lăsară pe mal. Vulturul îl ascunse pe prinţ prin apropiere, şi-i puse la loc bucăţile de came pe care şi le tăiase din pulpele picioarelor.

— Iată ce trebuie să faci: să iei vălul albastru, care e al lui Blanca Fior, şi să-l ascunzi!

Pe când fetele se scăldau, prinţul fură vălul albastru şi-l ascunse. Dar Blanca Fior prinse îndată de veste. Iar când cele două surori ieşiră din apă şi o chemară şi pe ea, Blanca Fior le spuse că mai rămâne, că tare-i bună apa, şi să se ducă fără ea. Cum le văzu plecate, ieşi din apă şi-l chemă pe flăcău.

— Tu eşti prinţul Alân? îl întrebă.

— Eu sunt, prinţesă!

— Pe tine te aşteaptă taică-meu, cu gânduri rele. O să te supună la grele încercări; mai, întâi o să-ţi dea un scaun vrăjit, de pe care nu te mai poţi ridica. Tu să nu te aşezi, ci să-i spui că vrei să stai în picioare, c-ai ostenit de atâta stat. Apoi o să te poftească la masă; tu să nu mănânci nimic, că bucatele-s toate otrăvite. Ţine inelul acesta şi cheamă-mă, când vei avea nevoie de mine, dar fii cu mare grijă să nu-l pierzi!

— Fata plecă, şi mai apoi ajunse şi prinţul la palatul împăratului din înaltele Ţinuturi întunecate. Cum îl văzu, împăratul îl pofti să şadă, dar prinţul îi răspunse că a stat prea mult jos, că ar vrea să rămână în picioare. Atunci împăratul îl pofti cu glas îmbietor să se ospăteze. Prinţul îi mulţumi, spunându-i că era sătul. împăratul îi arătă o încăpere întunecată, zicându-i să intre acolo să se odihnească, fiindcă mai târziu o să trebuiască să-i împlinească o poruncă.

Se odihni prinţul, iar la apusul soarelui se sculă. împăratul îi arătă în zare o pădure, şi-i porunci:

— Mâine să-mi tai pădurea de colo, să semeni grâu şi la amiază să-mi aduci pâine caldă!

Toată noaptea stătu treaz prinţul, gândindu-se că se afla în mare primejdie şi că îl pândea o moarte sigură, căci împăratul îl ameninţase că, de nu-i împlineşte porunca, o să-i taie capul. Plânse el şi se jelui, fără să-şi amintească de Blanca Fior. Spre dimineaţă, când îşi scoase batista să se şteargă la ochi, dădu

peste meiul fermecat şi o chemă iute pe fată. Blanca Fior se ivi îndată şi-i zise:

— De ce-ai uitat ce te-am povăţuit? Hai să ne apucăm împreună de treabă!

îl duse la pădurea cu pricina şi-i spuse:

— întinde-te aici, şi nu cumva să ridici capul până nu vin eu, chiar de-o fi să se sfârşească lumea!

Fata se puse pe treabă cu toată râvna. Prinţul simţi mai întâi dogoarea flăcărilor care ardeau pădurea, apoi boii care mai-mai să treacă peste el trăgând plugul. Auzi şi oamenii care semănau grâul, iar mai târziu larma secerătorilor, îndemându-şi caii. în cele din urmă, răzbi până la el mirosul de pâine caldă, proaspăt scoasă din cuptor. Auzi atunci nişte paşi: era Blanca Fior, care-i aducea coşul cu pâine, să meargă la palat.

— Scoală, Alân, căci totu-i gata; du-te de grabă să duci pâinea, că acuşica e amiaza!

Ce s-a mai minunat împăratul văzând ca flăcăul i-a îndeplinit porunca! îl pofti atunci să mănânce bucate bune şi-l trimise să se odihnească.

— Iar mai târziu vino înapoi, să-ţi dau altă poruncă! Când i se înfăţişă din nou flăcăul, împăratul îl luă... şi-l duse de-i arătă toate pivniţele şi hambarele pline cu grâu.

— Să-mi alegi până mâine tot grâul! Când mă scol, să fie gata!

Să tot fi fost acolo pe puţin o mie de saci.

Se duce prinţul să se culce, şi de data asta nu uită de Blanca Fior. O chemă şi ea-l întrebă:

— Ce poruncă ţi-a mai dat acum taică-meu?

— Să aleg grâul din hambare, boabele de o parte şi pietricelele de alta, până-i tot grâul curat.

— Nu-i greu, spuse fata. Avem vreme destulă. Scoate inelul fermecat!

Şi luând inelul, bătu cu el într-o piatră. Ieşi de acolo împăratul furnicilor, şi Blanca Fior îi porunci să aleagă îndată tot grâul, boabele de o parte, pietricelele de alta.

— E uşor ce-mi ceri, stăpână! răspunse împăratul, şi porunci îndată să se adune toate furnicile.

Cât ai clipi din ochi, mântuiră toată treaba.

Când se trezi împăratul, cam pe la ceasurile zece, după obicei, se uită în curte şi văzu grâul gata curăţat.

— Unde o fi învăţat flăcăul ăsta să facă aşa ceva, că doar nu ştia nimic?! se minună el înciudat. Aici e mâna fetei mele, Blanca Fior, că numai ea e în stare de asemenea ispravă!

I se înfăţişă prinţul Alân, spunându-i că i-a împlinit porunca.

— Preabine! răspunse împăratul.

îl pofti iar să se ospăteze, şi apoi îi zise:

— După ce te odihneşti, să vii să-ţi mai dau o treabă!

De data asta Blanca Fior aflase ce avea să-i poruncească, şi-l povăţui pe prinţ ce să-i ceară împăratului pentru a-i îndeplini porunca.

Sosi ceasul când se înfăţişă Alân împăratului.

— Iată ce trebuie să faci: când am fost pe meleagurile tale, de ne-am întrecut la joc, mi-am pierdut în mare un diamant care preţuieşte jumătate din toată averea mea; mâine să-mi vii cu el!

Prinţul Alân socoti că porunca asta le întrecea pe toate. „Mi se pare că n-am să fiu în stare!" gândi el, dar cu voce tare îi spuse împăratului:

— Am nevoie de o chitară, de un pumnal de oţel şi de o barcă.

împăratul îi dădu tot ce-i ceruse.

Se duse prinţul la el în odaie, să se culce. La ceasul potrivit, o chemă iar pe Blanca Fior, şi ea se ivi, zâcându-i:

— Tocmai la timp m-ai chemat!

Fiindcă ea apărea la chemarea prinţului numai când împăratul şi toţi din palat mergeau la culcare. Fata îl luă pe Alán la malul mării şi-l povătui astfel:

— Când o să fim în larg, scoate-ţi pumnalul şi taie-mă bucăţele! Aruncă-le în apă, în toate părţile şi, ca să n-adormi până mă întorc eu, să cânţi la chitară!

Dar când ajunseră cu barca în largul mării, după ce aruncă bucăţelele în apă, pe Alán îl birui somnul. Adormi şi nu răspunse când îl strigă fata. în două rânduri. Dacă nici a treia oară nu se scula, aveau să piară amândoi în mijlocul mării! Când Blanca Fior striga ultima oară, flăcăul tresări speriat, se trezi şi-şi aminti

totul. Puse iute mâna pe chitară şi începu să cinte, pina apăru Blanca Fior, cu diamantul scos din adâncul mării. Atunci se întoarseră la palat.

A doua zi, când se deşteptă împăratul, Alán i se înfăţişă cu diamantul.

— Bine, voinice. îi spuse împăratul, a mai rămas să-mi împlineşti ultima poruncă. Dar acum du- te de mănâncă şi te odihneşte!

La timpul cuvenit. Alán veni să afle porunca împăratului, care glăsui astfel:

— Colo în grajd e un cal nărăvaş; mâine să-l struneşti şi să-l faci blând ca un miel! De izbândeşti şi de data asta, o să rămâi împărat în locul meu, şi-ţi dau să-ţi alegi de nevastă pe una din fete!

Când se duseră toţi la culcare, Alán o chemă pe Blanca Fior. Ea se ivi îndată şi-l povăţui ce să facă.

— Să fii cu mare grijă, că armăsarul e chiar taică-meu, şaua este maică-mea, scărite – surorile mele, iar frâul şi zăbala – eu; ia nuiaua asta fermecată, că are să-ţi fie ele folos! Acuma ştii de cine trebuie să ai grijă şi în cine să loveşti!

Flăcăul îngheţă când află că trebuia să se lupte cu vrăjitorul, dar n-avu încotro.

A doua zi în zori, vătaful palatului îi aduse şaua şi hamurile. Alán târâi şaua, lovind-o de toate pietrele din curte, până la grajd, dar de Mu şi de zăbală avu cea mai mare grijă. Deschise poarta grajdului, cu nuiaua în mână. Armăsarul se năpusti ca o fiară să-l omoare, dar prinţul îl lovi tară milă cu nuiaua fermecată. Calul căzu la pământ. Şi atunci îi puse iute frâul, apoi şaua, pe care o tot lovea. Apoi îl încalecă. Calul se tot scutura şi sărea, iar Alán îl lovea zdravăn cu nuiaua, până când vrăjitorul se dădu bătut.

— Nu mă mai lovi. îi strigă el, că m-ai învins, şi toată împărăţia este de acum înainte a ta!

Prinţul îi scoase atunci şaua şi hamurile, şi le dădu vătafului.

A doua zi, nici împăratul, nici împărăteasa ori fetele n-au fost în stare să se scoale, în afară de Blanca Fior. Toţi zăceau bolnavi de loviturile şi bușiturile primite. Când împăratul se mai înzdrăveni, îl chemă pe Alán şi-i zise:

— O să-ţi dau să-ţi alegi una din fetele mele! Flăcăul o chemă pe Blanca Fior, şi-i povesti ce-i spusese împăratul.

— Trebuie să fii cu ochii în patru, de vrei să te însori cu mine, grăi ea. Vezi că toate trei surorile suntem aidoma la chip, nu ne deosebim decât prin veşminte. Cum tata mă bănuieşte că eu te-am ajutat, o să ne poruncească să ne îmbrăcăm toate la fel, să nu mă poţi alege. Ca să vezi care sunt eu, să te uiţi la picioarele noastre. în dreptul uneia din noi, ai să vezi sărind o şopârliţă; să ştii că aceea sunt eu!

Şi se întâmplă întocmai cum spusese Blanca Fior. Sosi ziua alegerii. Prinţul se uită bine la picioarele celor trei fete, zări şopârliţă şi grăi către împărat:

— Pe fata asta o aleg de nevastă!

împăratul se lovi cu palma peste frunte şi-i zise cu ciudă:

— în toate m-ai bătut!

Şi n-avu încotro: le făcu o nuntă mare, îi dădu lui Alán coroana, şi-l lăsă în locul lui, să cârmuiască în înaltele Ţinuturi întunecate.

Copiii care s-au rătăcit în pădure

poveste ecuadoriană

Trăiau odată un bărbat şi o nevastă, care aveau trei copii. Fiind tare sărmani, n-aveau nici ce mânca. într-o zi, hotărâră să-i trimită pe copii în pădure, să li se piardă urma şi să nu-i vadă cum pier de foame. Tatăl n-avu încotro şi se pregăti să ducă el copiii la pădure. Le dădură câte ceva de- ale gurii: porumb copt, pinol, turtă şi pezmet, asta era tot ce aveau de mâncare.

Când ajunseră la pădure, tatăl îi trimise să se joace mai încolo şi, ca să creadă copiii că el nu s-a clintit din loc, agăţă de un copac un băţ legat cu o sfoară. Când bătea vântul, băţul se mişca şi făcea un zgomot de parcă ar fi fost o secure ce taie copaci.

După o vreme, văzând copiii că se înnoptează, îşi ziseră:

— Hai să-i spunem tatii că s-a făcut târziu şi trebuie să ne-ntoarcem acasă!

Dar când se întoarseră la locul unde îl lăsaseră pe tatăl lor, dădură doar peste băţul care se lovea de copac. Pe cei doi fraţi mai mari îi cuprinse grija, dar cel mic îi linişti, spunându-le că el aruncase tot drumul pietricele şi, luându-se după ele, n-or să se rătăcească. Şi, într-adevăr, ajunseră teferi acasă.

A doua zi, tatăl îi duse iar în pădure. De data asta, copiilor nu le-a mai fost cu putinţă să găsească drumul către casă. Merseră ei ce merseră prin pădure, până dădură de o colibă. în ea trăia o vrăjitoare haină, care-i pofti înăuntru, îmbiindu-i:

— Copii drăgălaşi, o să am eu grijă de voi, o să vă dau de mâncare după pofta inimii!

îi băgă pe toţi într-o cuşcă cu zăbrele, şi în fiecare zi, după ce le dădea de mâncare, le cerea să-i întindă degetul. Cum fratele cel mare găsi o coadă de şoricel, i-o întindeau pe rând vrăjitoarei, când ea îi întreba:

— V-aţi îngrăşat?

Şi după ce pipăia coada de şoricel, vrăjitoarea îşi zicea supărată şi nedumerită:

„Nu ştiu ce au copiii ăştia de nu se îngraşă! Şi doar pe ci i-am ţinut cel mai mult în cuşcă!"

Dar într-o zi copiii pierdură coada de şoricel şi când vrăjitoarea le porunci să-i întindă degetul, n- avură încotro. Ea socoti atunci că erau tocmai buni de mâncat şi pregăti cuptorul. înainte de a ieşi din cuşcă, fraţii se vorbiră să-i ceară vrăjitoarei să le arate ea cum să intre în cuptor.

Vrăjitoarea ii scoase pe toţi trei şi le zise să bage bine de seamă cum intră în cuptor fratele cel mare, ca a doua zi să facă şi ceilalţi ca el. Iar fratele cel mare îi zise:

— Bunicuţo, arată-ne cum să intrăm în cuptor! Vrăjitoarea se învoi, şi, când se apropie de cuptor, copiii o împinseră înăuntru şi flăcările o cuprinseră de îndată. Cum scăpară de ea, copiii urcară în pod, şi găsiră tot soiul de bunătăţi: bomboane, plăcinte şi fel de fel de bucate gustoase. Iar în pivniţă descoperiră comori şi o mulţime de podoabe scumpe.

După ce trecu o bucată de vreme, fraţii se hotărâră s-o pornească să-şi caute părinţii. Nimeriră drumul către casă şi, când ajunseră, îşi găsiră părinţii aproape morţi de foame, întinşi într-un colţ, pe nişte paie. Atunci copiii îi luară cu ei, se întoarseră la casa îmbelşugată şi trăiră acolo cu toţii fericiţi.

Fata cea înţeleaptă

poveste argentiniană

A fost odată un pescar bătrân, care trăia la malul mării, împreună cu nevasta şi cu cele trei fete pe care le aveau. Cea mai mică dintre ele, frumoasă ca un înger, îl ajuta în fiecare zi la treabă. Celelalte două se duceau cu peştele prins să-l vândă la târg, şi în felul ăsta îşi câştigau traiul.

într-o zi, pescarul s-a dus singur să pescuiască, dar toată dimineaţa n-a fost în stare să prindă nimic. Amărât, căci se gândea că ai lui or să rabde de foame, se aşează pe o piatră şi izbucni în plâns.

în clipa aceea, marea prinse a se frământa şi a mugi. Iar o voce tunătoare îi porunci omului să rămână pe loc. Văzu ieşind din apă un porc mistreţ alb, care-i grăi astfel:

— Cine ţi-a dat voie să pescuieşti în locurile mele? Nu ştii că pe fundul mării se află un oraş fermecat, şi că toţi oamenii care au greşit îşi ispăşesc pedeapsa acolo, prefăcuţi în animale? De vrei să ai ce da de mâncare la ai tăi, trebuie să mi-o aduci chiar mâine pe fata care te însoţea la pescuit!

Marea mugi iarăşi, şi mistreţul se făcu nevăzut.

Bătrânul se întoarse acasă trist şi copleşit de gânduri.

Nu scoase un cuvânt, dar când nevasta şi fetele îl iscoditâ cu întrebările, n-avu încotro şi povesti tot ce păţise.

Mezina, care era foarte curajoasă, îl rugă să-şi alunge mâhnirea; îi spuse că se cuvenea să îndeplinească porunca mistreţului, făgăduindu-i că ea o să ştie să se apere de orice primejdie. Fiind nespus de bună ia suflet, fata era gata să se jertfească numai să-şi scape familia de mizerie. După ce şovăi îndelung, tatăl se învoi să dea ascultare fetei, şi să împlinească porunca mistreţului ciudat.

A doua zi, fata se despărţi de maică-sa şi de surori, care plângeau amarnic, şi se duse cu tatăl ei la malul mării. Nu trecu mult şi marea începu să mugească, apele se dădură în lături şi se ivi mistreţul cel alb.

— Bine ai făcut că mi-ai dat ascultare, grăi către bătrân, căci altfel familia ta ar fi pierit de foame. De azi înainte ai să prinzi peştii cei mai grozavi, atâti câţi ai să poftească.

Apoi se îndreptă spre fată şi-i zise:

— Ia aminte la vorbele mele, că e în joc viaţa ta şi soarta amândurora! Ia ulciorul ăsta de aur. Umple-l cu apă şi leagă-l cu lanţul de la gâtul meu! Apoi urcă în spinarea mea, apucă-mă zdravăn de urechi şi fa-ţi curaj! Când o să ajungem în oraşul care doarme pe fundul mării, nu trebuie să scoţi niciun cuvânt, şi nici să

mângâi pe careva, vreme de trei zile! Daca izbuteşti, a patra zi în zori să iei ulciorul şi, de cum ieşi din odaia ta şi până isprăveşti de străbătut tot oraşul, să stropeşti cu apă toate animalele care or să-ţi iasă în cale. Atunci se va săvirşi o minune nemaipomenită, pe care o aşteptam de mult: se va rupe vraja care ne ţine în puterea ei şi vom fi cu toţii fericiţi.

Fata făgădui cu străşnicie să îndeplinească totul aşa cum i-a spus şi apoi se cufundară amândoi în mare. Apele se despicară, croindu-le drum lin. După o călătorie lungă, ce i se păru fetei că nu se mai isprăveşte, ajunseră într-un oraş strălucitor, plin de palate mândre, cu statui şi grădini. Dar locuitorii nu se iveau pe nicăieri. De nenumărate ori lata a fost cit pe aci să strige de uimire, văzând minunile din jur, dar a avut grijă să-şi pecetluiască buzele, căci aşa făgăduise.

Casa în care avea să locuiască era cea mai mândră din oraş, dar nici acolo nu a văzut niciun chip de om. Mistreţul a lăsat-o înăuntru şi pe dată s-a făcut nevăzut. Dar chiar în clipa aceea se iviră două căţeluşe albe; ele îi aduseră fetei de mâncare şi tot ce îi făcea trebuinţă, ca nişte slujnice destoinice, şi avură grijă de ea tot timpul cât stătu acolo. Se arătară atât de sârguincioase şi de blânde, încât de mai multe ori fata a fost nevoită să-şi tragă iute mina înapoi, căci, fără să-şi dea seama, o întinsese să le mângâie, dar îşi stăvili pornirea cu înţelepciune.

Liniştea şi singurătatea care o înconjurau erau adânci. Pretutindeni vedea numai animale întristate. înţelese până la urmă că acolo se întâmplase, de bună seamă, o mare nenorocire. Se cutremură de groază, dar se stăpâni şi-şi aşteptă împăcată soarta.

Cu toate că trăia fără nicio fiinţă omenească în jur, fata nu se lăsă nicio clipă copleşită de teamă ori de mirare şi se purtă mereu cu măsură şi chibzuinţă. Nădăjduia că jertfa ei avea să fie răsplătită din plin, spre fericirea ei şi a tuturor.

Trecură trei zile şi, în zorii celei de a patra, îşi luă ulciorul de aur şi stropi cu apă căţeluşele albe, care tocmai se iviseră lingă ea. Pe dată, animalele se prefăcură în două fete frumoase. Apoi, când ieşi afară din odaie, văzu un mistreţ; îi aruncă puţină apă şi în clipa aceea animalul se preschimbă într-un flăcău chipeş. Fata îşi văzu mai departe de stropit, şi toate animalele care-i ieşeau în cale luau înfăţişare omenească. Recunoştinţa oamenilor treziţi Ia viaţă nu cunoştea margini; o mângâiau, îi sărutau mâinile, o binecuvântau. Iar fata înainta tot mereu; tăcută şi senină, cu ulciorul cu apa vrăjită.

în curând întregul oraş îşi reluă viaţa de mai înainte. Apele care îl acoperiseră se retraseră şi în locul lor se ivi ca prin farmec o cetate bogată şi înfloritoare. Toţi oamenii de acolo se îmbrăţişau, cu o bucurie nestăvilită; ieşiră în fugă pe străzi, cântând şi slăvind-o pe cea care i-a scăpat.

Iar mistreţul cel alb, care era chiar prinţul moştenitor al cetăţii, îndată ce luă chip de om îi spuse fetei că ea a izbutit să rupă blestemul ce se abătuse peste oraş şi peste locuitori, cu mii de ani în urmă, din pricina unui vrăjitor hain. Doar ea, din multe fâpturi omeneşti, a dat dovadă de curaj şi înţelepciune, fiind astfel în stare să readucă la viaţă cetatea minunată.

Prinţul trimise apoi după familia fetei şi, când sosi pescarul cu nevasta şi cu celelalte două fete, îi găzdui în palatul lui cel mândru. Nesfârşită le-a fost bucuria tuturor; familia fetei ora fericită că au găsit-o teafară, căci o socotiseră pierdută, iar bucuria ei era şi mai mare, ştiind că numai ea i-a scăpat pe toţi.

Prinţul o luă de nevastă şi trăiră amândoi ani mulţi, până la adânci bătrâneţe, în cetatea mândră şi bogată, în pace şi fericire.

Bătrânul cărbunar

poveste chiliană

Trăia odată un cărbunar bătrân, împreună cu femeia lui, care era şi ea bătrână. N-avuseseră copii, şi îl rugau mereu pe Domnul să le dăruiască unul, să aibă şi ei un sprijin.

După un timp, Domnul le ascultă ruga şi le dărui un băiat. Ce se mai bucurară bătrânii! Iar copilul creştea într-o săptămână cât alţii într-un an. Se făcu măricel, şi bătrânul îl luă într-o bună zi cu el, să-i arate cum se face cărbunele. De atunci, băiatul îl însoţea mereu. Odată, tatăl îl trimise s- aducă boii ca să-i înjuge.

— Du-te, fiule, îi spuse, şi adu încoace boii, că am nevoie de ei!

Băiatul caută boii, dar nu-i găsi. Se luă după fel de fel de urme de animale şi se afundă în pădure. Se făcu

târziu, şi tatăl, luându-se cu treaba, uită de eopil. Când se întunecă, îşi aminti şi porni să-l caute, dar oricât se strădui să dea de el, nu-l găsi.

în vremea asta băiatul merse tot înainte, fără să ştie încotro, rătăcind în inima pădurii. Cum se făcuse beznă, fu nevoit să se oprească, şi-şi petrecu noaptea pe un pat de lăstari, care creşteau la tot pasul.

A doua zi se sculă în zori şi-o pomi mai departe. Dar, în loc să se apropie de casă, se afunda tot mai mult în pădure. în zilele următoare se depărta şi mai mult, rătăcind mereu, iar bătrânul nu-i putu da de urmă cu niciun chip.

într-o zi băiatul ieşi din pădure într-o câmpie întinsă. Zări în depărtare un copac stufos, şi se îndreptă într-acolo, zicându-şi:

„O să mă urc în copac să văd încotro trebuie s-o apuc".

Şi de sus din copac zări ceva care semăna cu o casă. Merse către ea şi ajunse tocmai la amiază. Nu văzu pe nimeni primprejur ori în curte dar, când intră înăuntru, îşi dădu seama că locuia cineva acolo. într-una din odăi văzu o masă întinsă, încărcată de bucate. Cum bietul de el era mort de foame, nu se putu stăpâni şi mâncă una din porţiile de pe masă, că erau douăsprezece cu toatele.

Casa unde nimerise era sălaşul unor tâlhari, care erau şi vrăjitori; se prefăceau, după voie, în păsări sau în orice altceva. Când se apropiară de casă, cei doisprezece tâlhari dădură de urmele paşilor copilului.

— Ia uitaţi-vă la paşii ăştia! strigară.

Şi văzură că urmele duceau spre casă, şi acolo se opreau. Găsiră uşa deschisă, aşa cum o lăsase unul din tâlhari, şi intrară. Băiatul se ascunsese după uşă şi auzea tot ce vorbeau ei.

„Aici o să-mi rămână oasele, că nu mai am scăpare!", îşi zise el speriat.

Când se aşezară tâlharii la masă, văzură îndată că lipsea una din porţii, tocmai cea a căpeteniei lor, care nu mai găsi pe masă nici mâncarea, nici vinul.

— Acum că am rămas flămând, spuse el supărat, să închid uşa, să nu care cumva să fugă ticălosul care mi-a furat mâncarea; trebuie să fie pe-aici.

Când să închidă uşa, băiatul strigă:

— Ai milă, nu mă omorî!

Căpetenia tâlharilor se uită Ia el şi se bucură, zicând:

— Băiatul ăsta o să rămână cu noi, să ne fie tovarăş. Nu plânge, copile, că ai s-o duci bine aici!

Toţi se opriră din mâncat, lăsându-şi lingurile în supă. îl întrebară cum de-a nimerit acolo, şi băiatul le povesti că taică-său îl trimise să-i aducă boii ca să-i înjuge, dar că el nu i-a găsit şi, tot căutându-i, s-a rătăcit.

— Bine, copile, îi spuseră. Rămii aici, că n-o să duci lipsă de nimic, şi o să te învăţăm tot ce ştim noi!

Şi se apucară să-l înveţe tot soiul de vrăjitorii. Mai întâi îi dădură să citească dintr-o cărţulie. îl lăsară acasă, împreună cu timarul care pregătea mâncarea. Când prânzul era gata, pleca şi tâlharul după ceilalţi, şi copilul rămânea singur. Se puse el pe învăţătură şi, cum Domnul îl făcuse tare isteţ, prindea totul din zbor.

Se făcu mărişor şi era tobă de carte, dar faţă de tâlhari se prefăcea că n-a învăţat nimic.

Cu vremea, le câştigă încrederea, şi-l lăsară singur să facă mâncarea, dându-i pe mână toate cheile. Cum rămânea singur, băiatul intra în încăperea unde ţineau cărţile, şi încetul cu încetul le citi pe toate. Află curând tainele vrăjitoriei, şi nu se împlini bine anul că nu-l întrecea nimeni în farmece: era în stare să se prefacă în orice soi de animai. Dar făcea totul pe ascuns, fără să ştie tâlharii.

Când se întorceau acasă, băiatul se prefăcea că e vesel şi îi întâmpina bucuros, încât aceştia erau încredinţaţi că-i îndrăgea tare mult.

într-o bună zi, se hotărî el să-i tragă pe sfoară şi să pună capăt vrăjitor. Cum se văzu singur, îngrămădi în curte toate cărţile şi le dădu foc. Să piară cu farmece cu tot. Nu pregăti nimic de mâncare, lăsă farfuriile goale şi, ca să poată pleca în voie, se prefăcu într-o porumbiţă şi-şi luă zborul către casa părintească. Ajuns acolo, luă iar chip de om şi intră înăuntru. Le dădu bineţe părinţilor şi-i întrebă:

— Cum o duceţi?

— Bine, flăcăule, îi răspunseră ei, dar cine eşti tu?

— Sunt un băiat care s-a rătăcit în pădure. N-aţi avut niciun copil?

— Ba cum să nu, am avut un fecior care ni s-a pierdut în pădure.

— Dacă l-aţi vedea, l-aţi recunoaşte.

— Nu, că a trecut mult de atunci, acum trebuie să fie un adevărat flăcău.

— Nu-ti amintești, moșule, că ți-ai trimis băiatul după boi?

— întocmai așa; de-atunci nu s-a mai întors acasă

— Păi eu sunt feciorul vostru!

Când auziră bătrânii, mare le-a fost bucuria. Se porniră pe plâns și-l îmbrățișau într-una. într-un târziu, flăcăul le povesti:

— Am învățat toate tainele vrăjitoriei. Am aflat că aici în sat oamenii își trec timpul cu lupte de câini, făcând prinsoare care învinge. Ca să câștigăm ceva bani, s-avem de mâncare, mâine în zori o să mă prefac în câine, iar tu, tătucă, să mă duci să mă vinzi la târg!

A doua zi în zori găsiră în locul băiatului un crine mare, care-i spuse moșului:

— Când începe lupta, să nu-mi lași zgarda la gât, ci să mi-o scoți!

Porni moșul cu câinele spre târg și, în drum, îi ieși în față un om bogat:

— Ce câine frumos î. Zise el. Nu-i de vânzare, moșule?

— Ba da, domnule!

Feciorul îi spusese să nu ceară mai mult de cincizeci de galbeni. Dar când moșul îi spuse cât voia pe câine, omul îi dădu încă pe atât.

— Ia o sută, moșule, că tare-i frumos câinele și o să câștige în luptă.

— Asta așa-i, grăi moșul, că nu-i pe lume câine să-l întrecă.

Bucurându-se de bani, moșul își săltă poncho-ul potrivindu-l pe umeri și uită să-i scoată câinelui zgarda. Omul bogat îl luă de lanț și plecă. Mergând după stăpân, câinele se întrista că nu-i scoseseră zgarda, căci numai fără ea putea învinge în luptă.

Moșul se întoarse bucuros acasă, și cu banii cumpără zahăr și ierburi pentru ceai.

Omul care cumpărase câinele îl duse îndată la locul unde se țineau luptele.

„Acum o să-mi scoată zgarda, și-o să arăt eu ce pot!" își zise câinele, bucuros, căci cu zgarda la gât nu putea face nicio vrăjitorie, ca să dispară de la sine. Când stăpânul i-o scoase, se năpusti la celălalt câine, lovindu-l cu atâta putere că îl puse pe fugă. Se luă după el și, când se pierdură în depărtare, se prefăcu în pasăre.

Văzând că nu i se întoarce câinele, stăpânul începu să se tânguie:

— Vai de mine, ce-o fi cu câinele meu?

Se duse în grabă la moșul de la care-l cumpărase și, când îi povesti ce păți se, moșul îi spuse:

— Asta-i din pricină c-am uitat să-i scot zgarda!

în vremea asta, tâlharii porniră în căutarea flăcăului. Șase dintre ei o luară într-o parte, ceilalți în alta, după cum porunci căpetenia, de care ascultau cu frică toți. Se întâmplă ca tocmai căpetenia să nimerească în satul unde se afla băiatul, la părinții săi – căci, de îndată ce i-a fost cu putință, flăcăul se prefăcuse iar în om și se întorsese acasă. Cum sosi, îl întrebă pe taică-său de ce nu i-a scos zgarda când l-a vândut cu înfățișare de câine.

— Ah, fiule, asta-i ceea ce mi-ai spus să fac?

— Să nu cumva să mai uiți altă dată când îți spun ceva! Mâine dimineață, am să mă preschimb într-un cal măndru, gata înșeuat. Du-mă la târg să mă vinzi, și cere o sută de pesos. Dar nu uita să- mi scoți mai întâi căpăstrul!

A doua zi se duse moșul cu calul spre târg, și-i ieși în drum căpetenia tâlharilor. Calul îl recunoscu de cum îl văzu, se opri și nu mai vru s-o pornească cu niciun chip.

Moșul trase de căpăstru, încercând să-l urnească. Se apropie atunci căpetenia tâlharilor.

„Ticălosul care ne-a înșelat s-a prefăcut în Cal", își zise el, căci fiind vrăjitor mare, nu-i scăpa nicio taină.

Când moșul îi dădu bineț e, îi răspunse și îl întrebă dacă nu vinde mândreț ea aceea de cal.

— Ba da, domnule, e de vânzare!

— Și cât ceri pe el?

— O sută de pesos.

— Uite aici două sute. Moșul luă banii și, bucurându-se de câștig, uită de căpăstru. Căpetenia tâlharilor luă calul și-o porni cu el, ztcându-i:

— Te-ai preschimbat în cal, cal să rămâi!

Când ajunse la târg, îl legă bine de un stâlp lângă o prăvălie şi intră de cumpără o şa şi nişte pinteni mari.

— O să pun şaua pe tine, îi spuse calului, care ciuli urechile; ai merita să te omor, ticălosule, că ne-ai ars toate cărţile!

îl înşeuă şi îi dădu pinteni spre pădure, unde-şi aveau sălaşul tâlharii. îl tot îmboldea cu pintenii, dar fără să-i facă vreun rău, şi calul parcă zbura. Când se apropiară, ceilalţi tâlhări erau acasă cu toţii şi-şi aşteptau căpetenia.

— Iată-l că vine, strigă unul din ei, vine călare pe ticălosul care s-a preschimbat în cal!

Se făcuse amiază când ajunseră acasă.

Scoaseră şaua de pe cal şi-l lăsară, până prânziră ei, să se răcorească puţin, că era năduşit de atâta alergătură.

După pe i se zvântă năduşeala, căpetenia porunci tâlharului cel mic să-l ducă la râu să-l adape. Acesta pomi cu el la un eleşteu nu prea adânc, aflat prin apropiere. Iar acolo, cu toate că îi spusese căpetenia în câteva rânduri să nu. Cumva să-i scoată căpăstrul, tâlharul cel mic, care era cam nărod, apucă de i-l scoase. Şi pe dată calul se preschimbă în peşte şi pieri în apă, iar ceilalţi strigată înciudaţi:

— Măi, să fie, ţi-a scăpat!

Se duseră cu toţii la eleşteu, să-i dea de urmă. Dar cum în apă se aflau mii de peşti, unul din tâlhari spuse:

— Să ne prefacem în vulpi, ca să-l putem prinde!

Zis şi făcut. Se prefăcură în vulpi, se aruncară în apă şi începură să-l caute prin tot eleşteul, dar peştele alunecă binişor, ieşi la suprafaţă şi se prefăcu în porumbiţă.

Văzând asta, tâlharii se prefăcură şi ei în şoimi, şi se luară toţi doisprezece după porumbiţă, s-o omoare. Dar ea le-o tot lua înainte. Când credeau că sunt gata s-o prindă, le scăpa. Zburând deasupra unui sat, porumbiţa zări o fată care se uita la ea cu milă, văzând-o urmărită de cei doisprezece şoimi. Fata ridică mâinile şi-i strigă:

— Zboară, porumbiţă, salvează-te!

Atunci porumbiţa, care era gata-gata să fie prinsă, îşi aminti de vrajă şi se prefăcu în inel pe degetul fetei. Şoimii rămaseră rotindu-se deasupra şi, ghicind mai apoi ce se întâmplase, îşi spuseră între ei:

— Cum să facem să luăm inelul?

Chibzuiră ei, şi până la urmă o vrăjiră pe bunica fetei să cadă la pat. Se prefăcură îndată în doftori şi bătură la uşa casei. Au fost poftiţi înăuntru, s-o vindece pe bolnavă.

în vremea asta, flăcăul se prefăcuse iar în om, şi-i povestise fetei că era urmărit de nişte vrăjitori haini, care ştiau ce era cu inelul de pe degetul ei. îi mai spuse că, pentru a scăpa de ei. O să se folosească de un şiretlic: o să arunce pe jos, chiar în odaia unde se află ei, o mină de porumb şi el o să se prefacă într-un bob care o să se rostogolească la picioarele ei.

— Să pui atunci piciorul pe bobul de porumb, să mă ascunzi, dar ai grijă să nu mă striveşti!

Cum Văzu boabele risipite pe jos, căpetenia tâlharilor se prefăcu în găină iar ceilalţi în pui şi se apucară să ciugulească. Şi, pe când mâncau ei porumbul, din bobul ferit de fată se ivi o vulpe care se năpusti mai întâi la găină, apoi la pui şi le rupse la toţi gâtul. Când sfârşi, luă iarăşi chip de om.

Fata le povesti părinţilor ce se întâmplase, le arătă flăcăul şi cu toţii se bucurară că scăpaseră de vrăjitorii cei haini. Până la urmă, flăcăul le ceru fata de nevastă, şi făcură nunta. Iar flăcăul nu-şi uită de părinţi; se duse la ei. Cu tot felul de bunătăţi şi le spuse că s-a însurat şi ca el şi nevasta lui o să le fie acum sprijin la bătrâneţe.

Prâslea cel viteaz

poveste mexicană

A fost odată un împărat care avea trei feciori, doi mai mari şi unul mititel. în fiecare zi tatăl îi trimitea pe toţi la lucru, la câmp. Cei mari se puneau îndată pe joacă, în vreme ce prâslea se apuca de treabă, şi muncea vârtos.

Iar fraţii cei mari zburdau toată ziua prin porumbişte, fără să pună mina să muncească. Seara, când se

întorceau acasă, îi povesteau împăratului că toată ziua au lucrat. Şi tot aşa până când, într-o bună zi, prâslea spuse adevărul împăratului:

— Tătucă, eu trudesc, iar fraţii mei stau şi se joacă în porumbişte şi nici gând să facă vreo treabă!

— Ah, leneşii ăştia! O să le arăt eu lor! zise împăratul. Ai grijă mâine de vezi dacă lucrează şi vino să-mi spui!

A doua zi plecară toţi trei la câmp. Când văzu că iar se pun pe joacă, cel mic le zise fraţilor:

— Haideţi la treabă!

— Nici gând, asta s-o crezi tu! îi răspunseră ei, fără a se opri din joacă.

Seara, prâsleaîi povesti iar împăratului că fraţii lui nu-şi dăduseră nicio osteneală la câmp.

Temându-se de mânia tatălui, feciorii cei mari îşi ziseră:

— Mâine s-o rugăm pe mama să ne pună în traistă ceva merinde şi să plecăm în lumea largă. Ce să facem aici? Nu mai putem sta din pricina lui prâslea.

Când împăratul află că feciorii se pregăteau de plecare, zise mânios.:

— Ah, ce leneşi! La plecare le era gândul. Da-ţi-le câte merinde le trebuie şi s-o ia din loc!

A doua zi de dimineaţă, fraţii cei mari îşi luară merindele şi plecară. Ajungând la o răscruce, o luară pe drumul din dreapta şi-o ţinură tot înainte. în vremea asta, prâslea venea după ei, dar se ţinea mai departe. Cam pe la amiază, celor doi li se făcu foame. îşi desfacură desaga şi se puseră pe mâncat. Pe când mâncau ei plăcinte, îl zăriră pe fratele cel mic, care venea din urmă, şi ziseră:

— Ia uite-l pe prâslea, vine după noi! Ce-o mai fi vrând?

Fiindcă se săturaseră de plăcinte, aruncară rămăşiţele pe jos, ca la un animal, ca să le mănânce el

Apoi se ridică şi se aşternură iar la drum. Ajungând la locul unde aruncaseră ei rămăşiţele de plăcintă, prâslea se aşezâ jos pe o piatră; când să ia o îmbucătură, văzu însă nişte furnici. Atunci, în loc să mănânce el, dădu toate fărâmiturile furnicilor, care au şi început să le care. Drept mulţumire, ele îi dădură un picioruş de furnică, zicându-i că, ori de câte ori o să se afle la necaz, or să-i sară în ajutor. Şi flăcăul porni mai departe.

în vremea asta, fraţii cei mari ajunseră la un iaz, unde văzură nişte raţe.

— Ascultă! grăi unul dintre fraţi, dacă prâslea se mai ţine după noi, iată ce să facem când ajunge aici: tu rămâi pe loc şi fă-te că-i arăţi raţele, iar eu îi ies pe la spate şi îl împing, să cadă în apă şi să se înece în iaz.

Zis şi făcut. Când se apropie fratele cel mic, unul îl luă să-i arate raţele:

— Vino încoace! Ia uite ce mai raţe! îi zise. Hai mai aproape, hai, tară fiică!

Şi-şi petrecu braţul pe după umerii lui, apropiindu-l de iaz. Celălalt îi dădu brânci şi mezinul căzu în apă. Atunci el scoase degrabă picioruşul fermecat de furnică şi zise:

— Furnicilor, veniţi-mi în ajutor!

Pe data se strânseră o groază de furnici care-i împinseră în apă un băţ. Prâslea se prinse de băţ şi izbuti să iasă din apă.

Fraţii cei mari ajunseseră în vremea asta într-o pădure, sus la munte. Văzură acolo un tigru, un leu şi alte animale care se certau pentru o vită.

Fraţii cei haini se bucurară şi unul zise:

— Ia te uită! Dacă prâslea scapă cu viaţă şi ajunge până aici, o să-l mănânce fiarele!

— Aici o să-i rămână oasele! O să scăpăm, în sfârşit, de el! răspunse celălalt.

Nu trecu mult şi mezinul se apropie de locui cu pricina. Văzu animalele precum şi vreo câteva păsări de pradă: vulturi, ulii, ereţi, fiecare căutând să apuce cit mai mult.

„Măi, să fie! Cei puternici iau ea totdeauna ce-i mai bun, iar ceilalţi stau şi se uită!" îşi spuse flăcăul şi se apucă să Iacă el împărţeala dreaptă.

Dădu apoi s-o pornească mai departe, când văzu că vine din urmă un leu, care-i grăi aşa:

— Copile viteaz, aşteaptă o clipă! Prâslea, speriat, se gândi:

„Acu[1] e acu'! S-a zis eu mine! O să mă mănânce leul ăsta.

Dar leul se apropie şi-i spuse:

— Am venit doar ca să-ţi mulţumesc pentru dreapta împărţeală, că de nu erai tu, n-aveam parte de pradă. Tu ne-ai împăcat pe toţi, animale şi păsări. Drept răsplată, smulge-mi un fir de păr clin frunte şi păstrează-l cu grijă; oriunde te-ai afla la strâmtoare, n-ai decât să zici: „Leule, vino-mi în ajutor!" şi pe dată

îţi apar în faţă.

Prâslea făcu întocmai, puse bine firul de păr şi îşi văzu mai departe de drum. După ce merse o vreme, văzu un vultur care se lăsa în zbor lingă el, şi-i spuse:

— Copile viteaz, nu te speria! Nu-ţi fac nimic rău. Drept răsplată pentru fapta ta dreaptă, smulge-mi o pană din moţul de pe creştet. Ai mare grijă de ea, căci, ori de câte ori o să ai nevoie de ajutor, o iei în mână şi mă chemi, iar eu viu cit ai clipi din ochi.

Şi iar mai merse prâslea o bucată de drum. Fraţii cei mari ajunseseră între timp la marginea unui oraş, şi hotărâră să-l aştepte pe mezin. Când se ivi, îl întrebară:

— Unde ai de gând să mergi?

— Unde mergeţi voi, o să merg şi eu!

— Şi ce ai de gând să faci?

— Păi o să-mi caut de lucru, orice mi se va da.

Se duseră toţi trei la curtea împăratului de acolo, i se înfăţişară şi întrebară dacă n-au să le dea ceva de lucru.

împăratul îi întrebă ce ştiu să facă.

— Ştiţi carte?

Dar ei nu ştiau, că nu umblaseră pe la şcoli. Prâslea însă, fiindcă fusese silitor, răspunse că el ştie.

— Hai să vedem, spuse împăratul. Citeşte-mi ziarul ăsta!

Şi flăcăul citi fără greşeală, de parcă ar fi avut şcoală. Mulţumit, împăratul porunci:

— Flăcăul ăsta rămâne la palat, să-mi ţină socotelile, iar ceilalţi doi să meargă la câmp, la semănat!

Auzind porunca, fraţii cei mari prinseră a-l pizmui şi mai avan pe cel mic, care rămase la curte. Chibzuiră ei cum să scape de prâslea, şi aflând că fetei împăratului i se furaseră nişte podoabe, se înfăţişară la tron şi spuseră:

— Luminăţia-ta, prâslea se laudă că el e în stare să-ţi aducă înapoi podoabele pe care uriaşul i le- a furat prinţesei.

— Cum? se minună împăratul, şi porunci să vină degrabă flăcăul. Ai spus tu că eşti în stare să-mi aduci podoabele de la uriaş?

— Ba nu, luminăţia-ta, eu n-am spus una ca asta.

— Cum să nu! sări atunci unul din fraţi. Te-ai lăudat, nu-i aşa?

— Aşa-i, nu da înapoi! zise celălalt.

Iar prâslea, văzând că n-are scăpare, îi spuse împăratului:

— Bine, o să merg după podoabe!

Şi o porni, fără să se amărască prea tare, fiindcă ştia că are cu el darurile fermecate. Se duse în pădure, îşi aminti de vultur şi, scoţând pana, zise:

— Vulture, vino-mi în ajutor!

într-o clipă, vulturul îi apăru în faţă, întrebându-1:

— Care-i necazul?

— Mi-a poruncit împăratul să-i aduc podoabele prinţesei pe care i le-a furat uriaşul.

— Copile viteaz, n-avea grijă, mă duc eu după ele! Şi pasărea zbură şi se întoarse cu podoabele, căci uriaşul tocmai dormea şi nu şi-a dat seama când le-a luat. Flăcăul se înfăţişă îndată cu ele la împărat.

— Iată podoabele, luminăţia-ta!

— Ai izbândit! se bucură împăratul, şi-l răsplăti pe flăcău cu daruri bogate.

Când aflară fraţii, mai-mai să crape de necaz şi de pizmă. Ajunseră să nu-l mai poată vedea în ochi pe mezin. Statură iar la sfat şi se hotărâră să meargă la împărat.

— înălţimea-ta, ziseră ei, prâslea se laudă că-i în stare să-l aducă la palat pe uriaşul din peşteră, hoţul podoabelor.

— Ba eu n-am spus aşa ceva! se dezvinovăţi flăcăul, când fu chemat.

Dar fraţii nu-l lăsară, o ţineau una şi bună:

— Cum n-ai spus? Te-ai lăudat doar că eşti în stare! Văzând că n-are încotro, mezinul se învoi şi de data asta.

— Bine, o să mă duc iar!

Şi plecă. Chibzui el, pe când trecea prin pădure şi, scoţând firul de păr, strigă:

— Leule, vino-mi în ajutor!

Cât ai clipi, se pomeni cu leul, care-l întrebă:

— Care ţi-e porunca?

— Păi iaca, împăratul vrea să i-l aduc pe uriaşul din peştera asta. Cum să fac?

Leul îi răspunse:

— Ia o secure, nişte cuie, un ciocan şi o funie zdravănă şi hai să m-ajuţi să doborâm copacul ăsta gros. N-ai teamă, că n-o să păţeşti nimic! Ai să vezi că o să iasă totul bine.

Flăcăul îl ascultă şi, pe când dobora copacul cu securea, se ivi uriaşul care strigă:

— A carne de om îmi miroase! Unde-i, să-l mănânc! Prâslea făcu întocmai cum îl povăţuise leul. îi spuse c-a venit în căutarea unui duşman de-al lui, de-al uriaşului, pe care împăratul îl vrea cu orice preţ. Şi uriaşul, vrând să scape de duşman, se lăsă păcălit şi-l ajută pe flăcău să doboare copacul cel gros şi să facă o plută mare. Când pluta a fost gata, au dus-o la malul râului şi flăcăul i-a zis:

— Acum suie-te pe ea, să vedem dacă încapi, că duşmanul e cam cât tine de mare! Ia să vedem!

Uriaşul crezu că-i doar o joacă şi se urcă.

— O să-l leg aşa şi o să-l ţintuiesc cu cuiele astea, să nu scape, zise flăcăul, şi-l legă cu funia cea groasă.

Cind dădu uriaşul să se scoale, nu mai putu, căci era legat fedeleş şi bătut în cuie. Şi aşa, prâslea ajunse pe râu în jos până la oraş. Se înfăţişă la palat şi-i spuse împăratului:

— înălţimea-ta, ţi-am îndeplinit porunca!

Iar fraţii, care până atunci se veseliră, crezând că prâslea s-a prăpădit, nu mai ştiau ce să facă de ciudă.

împăratul se bucură foarte când auzi vestea şi trimise oameni să se ducă degrabă şi să-i dea foc uriaşului. îl lăudă pe flăcăul cel viteaz şi îl copleşi iar cu daruri scumpe.

în vremea asta împăratul află că fraţii cei pizmaşi puseseră totul la cale să-l piardă pe mezin. Atunci îi chemă ca să-i pedepsească aşa cum meritau, şi le zise:

— Fratele vostru cel mic spune că voi doi sunteţi în stare să stingeţi un foc, călcându-l în picioare şi dând cu căciulile în pământ.

— N-am spus aşa ceva, înălţimea-ta! se speriară ei.

— Ba da, n-aveţi scăpare! Intraţi aici, în odaia asta în flăcări, fiecare cu căciula-n mână! Haideţi!

Fraţii fură împinşi înăuntru şi arseră de nu rămase nimic din ei. Şi aşa scăpă mezinul de invidia fraţilor haini.

Trecu vremea şi prâslea crescu şi se făcu şi mai voinic, într-o bună zi, se întrebă:

„Măi, să fie! Ce-or fi făcând oaie părinţii, or fi murit sau or mai fi în viaţă?"

Chibzui el bine şi se înfăţişă împăratului:

— Luminăţia-ta, aş vrea să plec să-mi văd părinţii Stau aici de multişor, şi nu ştiu dacă or mai trăi sau ba.

— Dacă asta ţi-e voia, du-te, spuse împăratul. Dar palatu-i ca şi al tău, ai bani şi tot ce-ţi poftеşte inima. Ia ce-ţi trebuie, pleacă şi vino înapoi!

Flăcăul umplu o pungă cu bani şi o porni la drum. Merse el ce merse, iar pe seară ajunse la o stână de capre. Intrând înăuntru să întrebe dacă n-aveau ceva de lucru, văzu doi băietani şi le dădu bineţe.

— Seară bună! îi răspunseră ei şi îl întrebară ce dorea.

— Vreau să-l întreb pe stăpânul vostru dacă nu-mi poate da ceva de lucru.

— Mergem să-l chemăm, că tocmai cinează în bucătărie. Se duseră băieţii să-i spună stăpânului, care era chiar tatăl lor.

— Tătucă, a venit un tânăr care vrea ceva de lucru.

— Spuneţi-i că aici nu-i nimic de făcut, doar dacă se pricepe să fie cioban.

întrebat, flăcăul răspunse că se pricepe. Atunci stăpânul îi zise:

— Mâine tocmai primim nişte iezi. Ţi-i dau în grijă, dar bagă bine de seamă, că pe-aici sunt păduri şi animalele se pot rătăci. Iar dacă le pierzi, plăteşti cu capul!

A doua zi flăcăul se duse cu turma la păscut, unde era păşunea mai frumoasă. Deodată, ieşi din pădure un

mistreţ, care se năpusti la iezi. Prâslea scoase repede firul de păr şi chemă leul în ajutor.

Leul se înfăţişă pe dată. îi făgădui flăcăului că o să-l scape, luându-se la trântă cu mistreţul, care de fapt era un uriaş fermecat, prefăcut în animal. Dar, ca să-l poată răpune şi să rupă farmecul, era nevoie ca flăcăul să-l ajute: trebuia s-o sărute de trei ori pe fata stăpânului stânei, şi atunci fata avea să-i dea un vin fermecat pe care o să-l bea leul şi o să capete puteri să-l răpună pe uriaş.

Zis şi făcut! Flăcăul urmă întocmai sfatul leului. O sărută pe fată, făcu rost de vinul fermecat, i-l dădu leului, care îndată îl învinse în luptă pe uriaş, doborându-l la pământ. Apoi leul îl povăţui iar:

— Acum, ca să-l omorâm, despică-i pieptul, şi o să iasă de-acolo o porumbiţă pe care trebuie s-o prinzi.

Dar când ieşi din pieptul uriaşului, porumbiţa îşi luă zborul şi se pierdu în văzduh. Flăcăul îşi aminti de vultur, scoase pana şi-l chemă în ajutor.

Şi pe dată se ivi vulturul, care prinse porumbiţa şi-o aduse înapoi. Flăcăul, îndemnat de leu, îi despică şi ei pieptul şi din inimă îi scoase un ac lung. înfipse apoi acul în ochiul uriaşului care zăcea la pământ şi, cât ai clipi, îl răpuse.

Iar flăcăul cel viteaz rămase stăpân la stână, o luă de nevastă pe fată şi trăiră amândoi fericiţi.

Cum a ridicat dracul o biserică

poveste hondurianâ

Satul Curaren este unul dintre cele mai vechi din Honduras, fiind întemeiat încă înainte de venirea spaniolilor. Se prea poate ca, din pricina asta, să fi trecut mulţi ani până să se înalţe aici o biserică. Cum indienii au ţinut neîncetat legătura între diferitele lor neamuri, când au povestit ce greu le era să-şi ridice biserica, au aflat îndată că Necuratul durase Podul Sclavilor, în Guatemala, şi că era deci cu putinţă să se tocmească pentru construcţie cu el. Cei de la cârma satului îşi luaseră asupra lor sarcina de a face înţelegerea cu dracul, şi primarul fu nevoit să pecetluiască lotul cu sângele lui. Cele două părţi îşi făgăduiau aşa: dracul să înalţe biserica şi să fie gata tencuită, pe dinafară şi pe dinăuntru, mai înainte de cântatul cocoşilor, iar primarul se obliga să-i dea diavolului în fiecare an un tribut de mai mulţi prunci nebotezaţi. Căzură la învoială ca sătenii să plece din Curaren până e gata lucrul, căci nu se cuvenea să afle toţi de învoială, ci numai cei care o făcuseră. Aceştia rămaseră de pază, veghind ca treaba să fie temeinică. Zidurile bisericii aveau să fie de piatră, dar nu se înţeleseră dacă piatra să fie lucrată.

De cum se întunecă, începu lucrul. Bucăţi uriaşe de piatră erau aduse de pe dealuri, iar lucrătorii se grăbeau, într-un vacarm de iad. Starostele dracilor, care veghea treaba, numărând clipele, porunci să se pună pietre mai mari chiar în înaltul zidurilor.

Se părea că puzderia de lucrători avea să aducă negreşit izbânda diavolului, căci în câteva ceasuri sfârşiră cu tencuiala pe dinăuntru şi se pregătiră să treacă la cea de afară. Primarul şi oamenii lui tremurau de frică, gândindu-se la cumplita învoială pe care o făcuseră, deoarece era limpede că aveau să piardă.

Dar tocmai când groaza lor ajunsese la culme, se auzi pe aproape un cânlat de cocoş, şi în clipa aceea pieiră toţi diavolii, într-un zgomot asurzitor.

Necuratul a fost învins prin viclenie de o bătrână, care-şi dăduse seama de toată tărăşenia, fiindcă îşi avea coliba aproape de locul unde se ridica biserica. Ea se ascunse în apropiere, ţinând într-o mână un coş în care băgase un cocoş, iar în cealaltă o lumânare groasă. Când văzu că începură să tencuiască zidurile pe dinafară, aprinse luminarea şi cocoşul se puse pe cântat.

Dar de atunci înainte, săteni se saturară să tot încerce să-şi tencuiască biserica, pentru că tencuiala se desprindea într-una.

Din pricina asta toţi cei ce o văd întreabă de ce nu e tencuită, şi de ce piatra nu e lucrată, minunându-se şi de faptul că pietrele cele mai mari se află în înaltul zidurilor.

Acum câţiva ani, un trăsnet a lovit biserica, şi puţin a lipsit să piară în foc icoana Sfântului Lucas, patronul ei. Se zice că, văzând cele întâmplate, o altă bătrână ar fi spus:

— Satana nu ne iartă că i-am câştigat prinsoarea!

Oglinda fermecată

poveste chiliană

Trăia odată un împărat care avea o fată. Toată ziulica prinţesa se uita cu o oglindă fermecată, pe care o tot întorcea, de nu rămânea niciun ungher nevăzut şi necercetat.

într-o bună zi, împăratul îi spuse:

— Ascultă, fata mea, trebuie să faci o prinsoare cu ivi care te vor de nevastă: porunceşte fiecăruia să se ascundă de trei ori şi, dacă nu ghiceşti unde se află, îl iei de bărbat, iar dacă nimereşti, îl izgonim din împărăţie.

Mulţi tineri se avântară să facă prinsoare cu prinţesa. De la ceasul zece al dimineţii şi până către cinci după-amiază se ascundeau, iar a doua zi prinţesa le spunea unde se pitiseră. Nimeni nu izbuti să câştige prinsoarea, de nu mai rămăsese aproape niciun tânăr în împărăţie; toţi fuseseră izgoniţi în altă parte.

La marginea împărăţiei locuia un biet fierar, care făcea toată ziua lopeţi. Odată, îi spuse unuia din băieţii din fierărie:

— De azi înainte n-o să mai muncesc; merg la palat să fac prinsoare cu prinţesa că nu poate dibui unde mă ascund, şi aşa o să ajung împărat!

— De cincizeci şi doi de ani de când sunt pe lume n-am auzit ca un fierar s-ajungă împărat! se mira un fierar mai bătrân.

Dar băiatul îşi aruncă lopata şi nicovala şi se duse de se înfăţişă prinţesei, zicându-i:

— Seara bună, preacinstită prinţesă! Am venit să fac prinsoare că nu mă dibui unde mă ascund, şi, dacă înving, te măriţi cu mine.

— O prinţesă nu-şi calcă niciodată cuvântul dat, răspunse fata. Dacă se întâmplă să nu te descopăr în cele trei rânduri, ai să-mi fii soţ şi ai să ajungi împărat.

A doua zi flăcăul căută unde să se ascundă, zicându-şi: „Unde oare să mă pitesc să nu dea de mine prinţesa?" Se băgă mai întâi într-un trunchi de arbore scobit pe dinăuntru, dar se gândi că era uşor de găsit. Ieşi de acolo şi se uită cu luare aminte înjur. Zări un pui de vultur prins într-o plasă, şi-l întrebă:

— Ce ai păţit, pui de vultur?

— Curând o să-mi pierd viaţa. îi răspunse.

— Ascultă, o să le scap eu; dar poate că o să mă ajuţi şi tu, ascunzându-mă bine undeva, să nu mă găsească prinţesa.

— Urcă-te în spinarea mea, îi zise atunci pasărea, şi o să te ascund undeva unde n-o să te găsească cu niciun chip.

Şi zbură în sus, ca o săgeată. Flăcăul prinse a striga:

— Opreşte, că o să cad! Dar vulturul îi spuse:

— Ţine-te bine şi n-o să păţeşti nimic!

Zbură până la soare, şi-l ascunse pe flăcău după el.

„Fără îndoială că o să mă însor cu prinţesa", îşi zise flăcăul.

în vremea asta, prinţesa îşi îndreptă oglinda în toate părţile, căutându-l. Se plictisise de atâta cercetat când, deodată, îl zări în spatele soarelui, călare pe un vultur.

Veni lângă ea împăratul şi o întrebă:

— L-ai găsit unde s-a ascuns?

— Da, tată!

— Isteaţă fată mai am! zise împăratul bucuros. A doua zi, flăcăul se înfăţişă prinţesei.

— Unde am fost ascuns, preacinstită prinţesă?

— în spatele soarelui, călare pe un vultur.

— Asta-i adevărul adevărat, spuse el mirat, dar mă mai pot ascunde în două rânduri.

Şi o porni iar să-şi găsească o ascunzătoare. Ajunse la malul mării, văzu un peşte care se zbătea pe uscat, sărind, şi flăcăul îşi zise:

„Ce peşte grozav o să mănânc!"

Dar peştele îl rugă:

— Scapă-mă, şi o să-ţi salvez şi eu viaţa când o fi nevoie.

— M-ai putea ascunde astfel încât să nu dea de mine prinţesa?

— Aruncă-mă în apă, îi răspunse peştele, şi suie-te în spinarea mea; o să te ascund undeva unde n-o să-i dea niciodată prinţesei prin gând.

Şi se îndreptă peştele înot, cu flăcăul în spinare, spre larg. Flăcăul se sperie, că-i intra apă în nas, şi crezu că n-o să scape cu viaţă, dar peştele îi spuse:

— Ţine-te bine şi n-ai teamă!

îl ascunse pe fundul mării, între două stânci negre.

La timpul cuvenit, prinţesa luă oglinda fermecată şi o roti peste tot. Nu izbuti să-l găsească şi, când era cât pe-aci să se împlinească sorocul şi să se dea bătută, îl zări în largul mării, călare pe un peşte, între două stânci negre, împăratul veni la ea şi o întrebă:

— L-ai zărit, fata mea?

— Da, tată!

— Isteaţă fată mai am! zise împăratul şi de data asta. A doua zi se înfăţişă la palat flăcăul.

— Unde am fost ascuns, preacinstită prinţesă?

— în largul mării, călare pe un peşte, între două stânci negre.

— Adevăr grăieşti, zise el mirat.

Se duse apoi să se ascundă ultima oară.

„Nu mai am unde să mă pitesc!" îşi spuse el.

Şi se afundă într-o pădure, căutând un loc bun de ascunzătoare, când deodată auzi ţipătul unei vulpi. O luă la fugă şi o găsi prinsă într-o capcană.

— Acum o să te omor! îi strigă.

— Fie-ţi milă şi scapă-mă, că şi eu o să-ţi fiu de folos!

— Mă poţi ascunde undeva, să nu mă găsească prinţesa cu oglinda ei fermecată?

— O să te ascund mâine în zori, răspunse vulpea, şi n-o să dea de tine cu niciun chip.

Flăcăul scoase vulpea din capcană şi toată noaptea o îngriji.

— Suie-te în spinarea mea, îi spuse ea când se lumină de zi, şi ţine-te zdravăn!

Se sui călare, şi vulpea o porni către palat.

— Mă duci tocmai la prinţesă, să mă găsească îndată? strigă el speriat.

Vulpea nu-l luă înseamă, intră în palat şi, tiptil, se piti sub jilţul pe care şedea prinţesa. Tocmai atunci, prinţesa apucă oglinda, o roti în toate părţile până osteni, dar nu fu în stare să-l găsească, împăratul veni la ea şi-i zise:

— S-a împlinit timpul sorocit!

— N-am putut da de el! îi răspunse prinţesa, furioasă. Atunci vulpea se ivi cu flăcăul în spinare.

— Unde am stat ascuns? o întrebă el pe prinţesă.

— N-am izbutit să ghicesc!

— Eram sub jilţul pe care stai, călare pe vulpe!

— E îngrozitor să mă mărit cu un biet fierar, dar cum o prinţesă nu-şi calcă niciodată legământul, mâine o să facem nunta.

Porunciră să i se facă haine mândre flăcăului, şi se îngrijiră de tot ce trebuia pentru nuntă.

După ce făcură nunta, împăratul îi dădu lui coroana, zicându-i:

— De acum înainte tu o să domneşti în locul meu! Şi aşa ajunse flăcăul la domnie, stăpân pe toată împărăţia.

Prinţesa care s-a ivit din dovleac

poveste ecuadoriană

într-o zi, un prinţ o pomi la vânătoare prin pădurile din împărăţia lui. Trecând pe lângă un câmp cu dovleci zări un bostan uriaş, cum nu mai văzuse niciodată. Se apropie de el, uimit, şi îi dădu o lovitură cu patul flintei de-l rupse în două. Din dovleac se ivi o fată negrăit de frumoasă. Şi prinţul şi fata se priviră uimiţi.

— Ce faci aici? o întrebă prinţul când îşi veni în fire.

— Sunt fata unui împărat de departe – răspunse ea – şi m-am aflat în puterea unei vrăjitoare care mi-a făcut farmece. Acum, că ai rupt vraja, fii bun şi dă de ştire tatălui meu, să vină să mă ia de aici!

Prinţul se grăbi să-i îndeplinească dorinţa, căci fata cea frumoasă îi căzuse dragă. O însoţi până găsiră un copac, o ajută să se urce în el, şi-o acoperi cu mantia lui. Apoi plecă grabnic să aducă o caleaşca şi s-o ducă la palat.

La rădăcina copacului în care se ascunsese prinţesa curgea un izvor, de unde luau apă tărăncile de prin partea locului. După ce plecă prinţul, veni la izvor o vrăjitoare neagră, cu ulciorul. Cum faţa prinţesei ascunse în frunziş se oglindea în apă, vrăjitoarea socoti că e chipul ci şi strigă, uimită şi supărată:

— Eu, care-s aşa de mândră şi frumoasă, să car apă! Sparse ulciorul şi se întoarse la casa unde era slujnică.

Stăpânii o dojeniră şi o trimiseră iar după apă. Vrăjitoarea cea neagră se uită în apă, văzu ogiindindu-se acelaşi chip minunat şi făcu întocmai ca mai înainte. Când o trimiseră stăpânii pentru a treia oară la izvor, prinţesa ascunsă în copac izbucni în râs, văzând-o cât era de înfumurată. Atunci vrăjitoarea o zări şi-i zise:

— Frumoasă prinţesă, hai să-ţi ţin de urât!

Şi fata se învoi. Vrăjitoarea se urcă în copac, o îmbrăţişa, îi luă mantia şi se învălui în ea. Apoi, pe ascuns, înfipse un ac în căpşorul prinţesei. Pe dată, fata se prefăcu într-o porumbiţă albă.

Nu trecu mult şi se întoarse prinţul, însoţit de tatăl lui, împăratul. Când în loc de prinţesă dădu cu ochii de vrăjitoarea cea neagră, rămase înmărmurit.

— Ce-ai păţit, prinţesă? o întrebă el.

— M-a ars soarele şi m-am înnegrit fiindcă nu te-ai întors mai curând.

Prinţul se gândi că, de bună seamă, fata căzuse iar în puterea unui farmec. Socotind că va putea rupe şi de data asta vraja, hotărî s-o ia la palat, cu toată împotrivirea împăratului. Şi ajunseră cu toţii la palat, unde vrăjitoarea cea neagră fu întâmpinată cu mare cinste. Porumbiţa în care se prefăcuse adevărata prinţesă zburase tot timpul după ei, gungurind tară încetare.

Prinţul o duse pe cea pe care o socotea prinţesă într-un iatac unde avea tot ce-i poftea inima, dar o opri cu străşnicie să mai iasă la lumina soarelui, ca să nu se înnegrească şi mai tare. Dar cum nădăjduia să-i desfacă farmecul, n-o slăbea din ochi nicio clipă. într-o zi, el o întrebă nerăbdător:

— Ce-ar trebui să fac oare ca să rup vraja?

Fără să stea pe gânduri, ea se grăbi să-i răspundă, arătându-i porumbiţei, care se afla mereu în preajma lor:

— Să-i firângi gâtul porumbiţei albe!

— Cum să fac aşa ceva? Biata porumbiţă, atât de frumoasă!

Furioasă, vrăjitoarea cea neagră plecă în iatacul ei. Prinţul se apropie atunci de porumbiţă, care gungurea într-una. Şi, luând-o în mână, o întrebă:

— Ce ai, porumbiţă frumoasă?

Porumbiţa îşi frecă uşor căpşorul de piept, gungurind blând. Deodată, prinţul zări acul înfipt în capul bietei păsări.

— Cine ţi-a făcut asta? se miră el, cuprins de milă. Scoase cu grijă acul. Şi îndată porumbiţa se prefăcu în fata frumoasă care-i căzuse dragă, când s-a ivit din bostan. Amândoi rămaseră muţi de uimire. Când îşi recapătă graiul, el o întrebă ce a păţit, şi prinţesa prinse a-i povesti de-a fir-a-păr. Mânios, prinţul trimise după vrăjitoarea cea haină, şi dădu poruncă să fie legată de cozile a doi armăsari, care o rupseră în bucăţi.

Prinţul dădu de veste împăratului, tatăl fetei, şi-l poftiră la nuntă. Şi făcură o nuntă mândră, cum nu s-a mai pomenit, iar apoi tinerii au plecat în împărăţia tatălui fetei, care şi-a lăsat ginerele urmaş la domnie.

Pasărea cu ciocul de oţel

poveste chiliană

Trăia odată un împărat care avea trei feciori. Pe unul îl chema Pedro, pe altul Juan iar pe celălalt Manuel. Avea împăratul în grădină o mândreţe de portocal, care făcea roade de aur. Dar nu apuca să mănânce nicio portocală, fiindcă peste noapte venea un hoţ, nu se ştie cine, şi le fura pe cele mai coapte.

Feciorul cel mare se înfăţişă într-o zi împăratului, cu gândul să stea la pândă, să prindă hoţul.

— Tătucă, zise el, vreau să mă îngrijesc eu de portocal. Porunceşte să mi se dea o stivă de lemne, o carafa de vin şi o flintă.

Şi Juan se puse la pândă; nu trecu însă mult, că adormi. Peste noapte, sosi pasăreacu ciocul de oţel şi fură o portocală. A doua zi dis-de-dimineaţă, împăratul îl întrebă:

— L-ai văzut pe hoţ?

— Păi n-a venit, răspunse Juan.

— Ia să număr portocalele! zise împăratul şi văzu că lipsea una, cea mai coaptă.

Atunci feciorul cel mijlociu, Pedro, grăi astfel:

— E rândul meu, tătucă, să stau de veghe la noapte, împăratul încuviinţă, iar Pedroceru, ca şi fratele său, o carafa cu vin, o stivă de lemne şi o flintă.

Se lăsă noaptea, Pedro se puse la pândă, dar, întocmai ca şi Juan, căzu într-un somn greu şi nu-şi dădu seama când veni pasărea cu ciocul de oţel şi fură portocala.

Dimineaţa, împăratul numără portocalele şi iar nu-i ieşiră la socoteală. Atunci Manuel, mezinul, îi spuse:

— Mi-a venit şi mie rândul, tătucă!

— Cum să stai tu la pândă, prichindel? strigară fraţii mai mari; n-am prins noi hoţul şi o să izbuteşti să-l prinzi tu?

Dar Manuel nu-i luă în seamă şi zise:

— Tăcucă, eu o să iau doar o flintă! N-am nevoie de lemne şi nici de vin, îmi ajunge doar flinta!

Când se întunecă, mezinul se urcă în portocal, pe creanga cea mai încărcată de roade. Se ivi pasărea cu ciocul de oţel, vru să fure o portocală şi atunci flăcăul îi dădu o lovitură zdravănă cu flinta. Căzură împreună la pământ. Manuel vru să-i rupă spinarea, dar nu izbuti, căci pasărea era foarte mare şi puternică.

— Acum e rândul meu. Zise pasărea cu ciocul de oţel.

II luă pe băiat în cioc, îl puse în spinare şi zbură cu el către munţi. Ajungând sus pe stânci, îl lăsă pe Manuel să se prăpădească acolo, în vârf de munte. Dar băiatul îi strigă:

— De nu mă omori, să ştii că, îndată ce o să fiu în stare, o s-o pornesc după tine şi nu mă las până nu te răpun!

Şi când pasărea îşi luă zborul, o urmări cu privirea, gândindu-se:

" Pasărea asta trebuie că-şi are cuibul la câmpie".

începu el să coboare de la munte, târându-şi cu greu trupul chinuit şi, într-un târziu, dădu de o peşteră. Intră înăuntru; ca să nu se rătăcească, îşi scoase legătura albă ce-o avea la gât şi o anină în chip de steag.

în vremea asta, la palat, împăratul dădu poruncă să fie căutat Manuel. Văzură sub portocal o baltă de sânge şi, mai încolo, flinta sfărâmată.

— A pierit Manuel! strigă împăratul cu durere. L-a furat pasărea cu ciocul de oţel!

Şi le porunci de grabă celor doi feciori mai mari s-o pornească în căutarea mezinului, dându-le la fiecare câte o desagă plină cu galbeni, să aibă de drum. Plecară dar Juan şi Pedro la munte, să-l caute pe Manuel printre stânci.

între timp, Manuel ajunse în fundul peşterii, unde i se ivi în faţa ochilor o moşie întinsă. Se duse la stăpânul moşiei şi cumpără de la el cincizeci de vite. Puse apoi pe săracii de moşie să jupoaie vitele, şi-i pofti să mănânce carnea, că el avea nevoie doar de piele. Şi mai puse să-i facă o funie din piele, lungă, cu care porni în căutarea păsării cu ciocul de oţel.

Nu trecu mult, şi ajunseră la moşie Pedro şi Juan.

— N-aţi văzut pe aici un tânăr necunoscut? întrebară ei.

— Ba da, răspunseră oamenii; a fost pe aici un flăcău, a cumpărat cincizeci de animale, şi din pielea lor a făcut o funie; apoi a plecat pe drumul acela.

Cei doi fraţi o porniră spre muntele pe care îl arătară oamenii. Ajunşi acolo, îl găsiră pe Manuel. Se îmbrăţişară frăţeşte şi-l întrebară:

— Ce vânt te-a adus pe aici. Frăţioare?

— Pasărea cu ciocul de oţel, care fură portocalele din grădina tatălui nostru.

Când îl găsiră fraţii lui, Manuel tocmai terminase de făcut o spadă grea, făurită din multe ocale de oţel şi tot atâtea de fier.

Fraţii rămăseseră acolo, cu gândul s-o pornească cu toţii în căutarea păsării cu ciocul de oţel. Dar cum funia din pielea celor cincizeci de vite nu ajungea până jos, în împărăţia fermecată de pe fundul prăpastiei, Juan se duse de mai cumpără o sută de capete. Şi, până la urmă, funia fu tocmai bună. După ce terminară de făcut toate cele trebuincioase, se întrebară:

— Ei, fraţilor, care coboară primul?

— Coboară tu, frate Juan! spuse Manuel, şi-i întinse spada: iar dacă dai de vreo primejdie, trage de funie!

Coborî Juan în jos, tot mai jos, până simţi o dogoare de neîndurat. Mişcă funia şi-l traseră înapoi.

— Ce-ai păţit, frăţioare? îl întrebă Manuel.

— Am dat de o căldură aşa de cumplită, că n-am mai putut!

— O să cobor eu, zise Pedro. Luând spada mezinului. Coborî el ce coborî, trecu cu greu de dogoare, dar dădu peste un frig atât de groaznic, că îngheţă până la oase şi nu mai putu îndura. Mişcă atunci funia şi-l traseră de acolo.

— Ce-ai păţit, frăţioare? îl întrebă Manuel.

— Am trecut de dogoare, dar am dat de un îngheţ pe care nu l-am putut îndura.

— Lasă, frăţioare, că acum e rândul meu!

Şi, luându-şi spada de nădejde, Manuel dădu să coboare.

— De s-o împlini o lună şi eu nu m-oi întoarce, să plecaţi, fraţilor, că n-o să mai am scăpare! mai zise el.

Apoi coborî, trecu de căldură, trecu şi de îngheţ şi, într-un târziu, dădu de fundul prăpastiei. Se pomeni într-o împărăţie fermecată, unde zări un palat. O porni într-acolo şi, când intră înăuntru, văzu în prima încăpere o fată nespus de frumoasă, care se pieptăna cu un pieptene de aur. Manuel se apropie şi bătu în fereastră. Dând cu ochii de chip de om, fata se sperie şi-l întrebă:

— Ce cauţi aici, voinice?

— Am venit să te scap, prinţesă!

— Vai mie, voinice! spuse ea atunci; mă aflu în puterea unui uriaş fără seamăn. Ca să-l învingi, trebuie să-l loveşti în locul cel mai slab.

— Şi unde-i locul acela?

— Subsuoară, răspunse fata.

îl primi înăuntru prinţesa, îl ospăta şi, cum se apropia ceasul când trebuia să se întoarcă uriaşul, îl ascunse după uşă. Sosind, uriaşul prinse a striga:

— A carne de om îmi miroase!

— Ce tot spui? Nu-i pe aici nici măcar o furnică, darmite suflet de om. Cine să se încumete până aici? Mănâncă liniştit!

Se aşezară împreună la masă. Abia după ce prânziră, prinţesa îi spuse:

— A venit un flăcău care vrea să-ţi vorbească!

— Unde-i?

— Acolo, ascuns după uşă. De asta miroase a carne de om!

— Adu-l încoace!

Manuel se ivi şi-i dădu bineţe.

— Ziua bună, gândacule! îi răspunse uriaşul.

Flăcăul zări atunci pe masă portocala pe care o furase pasărea cu ciocul de oţel.

— Ce vânt te-a adus pe aici, gândacule?

— Am venit după prinţesă.

— Păi o să-ţi fie tare greu s-o iei. De îmi pun mintea cu tine, te mănânc fript ca pe un peştişor.

Se prinseră amândoi în luptă. Manuel, cu spada cea puternică. îl tăie pe din două; însă bucăţile se rostogoliră, se lipiră una de alta şi uriaşul prinse iar viaţă. Se luptară ei până se lăsă noaptea. Când uriaşul a fost la pământ, Manuel i-a înfipt spada la subsuoară. Ca prin minune, uriaşul şi-a dat pe dată duhul. Flăcăul s-a întors atunci la palat, spunându-i prinţesei:

— Hai să plecăm de aici! Te-am scăpat de uriaş şi acum eşti a mea!

— Nu pot pleca, zise ea, că mai am două surori pe care le ţine sub vrajă un balaur cumplit.

— Şi unde se află?

— Puţintel mai la vale, după strunga asta.

Manuel rămase peste noapte la palat, iar a doua zi se sculă în zori şi pomi s-o elibereze pe a doua prinţesă. O găsi la fereastra palatului, pieptănându-se, întocmai ca sora ei.

— Ce vânt te aduce pe aici, voinice? îl întrebă ea; cum de ai trecut de împărăţia uriaşului în a cărui putere e sora mea?

— L-am răpus în luptă! Fata grăi iar:

— Pe mine mă păzeşte un balaur cu şapte capete. Este atâtde fioros, căface să piară totul în cale-i, când vine să mănânce de prânz.

— Dar cum îl pot răpune?

— Tăindu-i cele şapte capete.

Prinţesa îl pofti pe Maunel înăuntru, îl ospăta cu toate bunătăţile şi. Cam pe la amiază, îi zise:

— îl aud venind!

Se auziră nişte răgete înfricoşătoare; venea balaurul, mişcând munţii clin loc. Manuel îi ieşi înainte şi, cum se văzură, se luară la trântă. Se luptară ei până la apusul soarelui, cinci flăcăul izbuti să-l biruie, tăindu-i cele şapte capete.

— Acum hai să mergem! îi spuse el prinţesei.

— Vai, voinice, cum să plec, că mai am înc'ă o soră în robie!S-o vezi numai:dacă eu îţi par frumoasă, ea e ruptă din soare!

Şi Manuel se duse s-o elibereze şi pe cea de a treia soră. Ajunse la palatul unde se afla, o găsi la fereastră, pieptănându-se, şi-i zise:

— Ziua bună, fată frumoasă!

— Bună să-ţi fie inima, voinice! Dar ce vânt te aduce pe tărâmul acesta? se miră ea. Eu mă aflu în puterea păsării cu ciocul de oţel, şi nu-i pe lume om s-o poată birui.

— Păi tocmai după pasărea asta am venit eu! Prinţesa îl pofti la masă. Pe când se ospătau amândoi, se făcu amiază şi se ivi pasărea cu ciocul de oţel.

— Ce vânt te aduce pe aici, Manuel?

— Am venit după tine. Nu ţi-am spus că, dacă mă laşi cu viaţă, o s-o pornesc în căutarea ta?

— Azi sunt tare ostenită, grăi pasărea. Hai să mâncăm şi să bem, iar mâine te scoli în zori, îmbucăm ceva şi apoi ne luăm la trântă, de pe la ceasurile opt până la amiază.

A doua zi se sculară, îmbucară ceva şi apoi pasărea cu ciocul de oţel îl duse pe Manuel într-o încăpere, să-şi aleagă o spadă ca să-şi măsoare puterile. Apoi îl întrebă:

— Eşti gata, Manuel?

Şi ieşiră în câmp să se lupte. Se luptară într-una până la amiază. Se opriră să prânzească şi iar se prinseră în luptă. Şi aşa, o începură de dimineaţă, când se scoală plugarii, şi se luptară până seara, când, se întorc de la câmp.

— S-o lăsăm pe mâine, zise atunci pasărea.

Manuel rămase peste noapte la palat, iar a doua zi, dis-de-dimineaţă, se pregătiră iar de luptă. Ieşiră în câmp, după ce mâncară, şi se luptară cât, fu ziua de lungă, până la ceasurile când se întorc plugarii de la muncă. Manuel era frânt de oboseală, pe când pasărea, care era însuşi diavolul, nu ostenise de fel. Fiindcă peste noapte luase un leac fermecat, dătător de putere.

Prinţesa se apropie de Manuel şi-l întrebă:

— Ce-i cu tine, voinice?

— Sunt istovit; mâine n-am să mai fiu în stare să lupt! îi răspunse el.

— Ascultă-mă: o să-ţi dau eu un leac fermecat şi o să-ţi spun cum să-ţi răpui duşmanul. Trebuie să-l loveşti şi să-i tai urechea, căci acolo e toată puterea lui.

Şi zicând vorbele astea, prinţesa îi dădu leacul cu pricina.

Dar diavolul o văzu şi-i strigă:

— Nemernico! îi dai din leacurile mele!

Şi se năpusti cu furie să-l răpună pe Manuel. Voinicul îi tăie urechea, dar diavolul şi-o lipi la loc. Şi tot aşa păţi, până când Manuel izbuti să-i ascundă urechea tăiată şi atunci diavolul a fost nevoit să se dea bătut.

— Prinţesa e a ta, îi spuse el, dar dă-mi înapoi urechea!

Voinicul nu se învoi.

— Haide, zise iar diavolul, să fim prieteni! O să-ţi sar în ajutor ori de câte ori vei avea nevoie!

Dar Manuel nu-l luă în seamă, şi a doua zi porni cu prinţesa, trecură să ia şi pe cealaltă, apoi se întoarseră la prima, care aştepta. Ca să iasă din împărăţia de pe tărâmul acela, voinicul o legă întâi pe sora cea mai mare de frânghie, ca s-o poată trage în sus fraţii lui. Mai rămăsese doar o singură zi până să se împlinească luna, şi cei doi fraţi erau gata-gata să plece. Când văzură că se mişcă funia, prinseră a trage cu nădejde până o scoaseră pe prinţesă.

— Ea mea! zise Pedro, văzând-o cât e de frumoasă.

— Ba e a mea! sări şi Juan.

— Hai să ne luăm la trântă şi, cine o învinge, a lui să fie!

— Haide!

Dar fata le spuse:

— Nu vă bateţi, că suntem trei surori, una pentru fiecare.

în vremea asta Manuel o legă pe a doua prinţesă şi fraţii o scoaseră. Văzând-o mai mândră decât prima, iar se luară la ceartă.

— Ea a mea!

— Ba e a mea!

— Nu vă certaţi, grăi atunci fata, că mai e jos o prinţesă!

Când o scoaseră pe ultima, care era cea mai frumoasă dintre toate, începu iar sfada:

— Ea mea! strigă Pedro.

— Ba nu! se împotrivi fata, căci prinsese drag de Manuel.

Dar Manuel, temându-se ca nu cumva fraţii cei mari să-l omoare, rămase jos, în împărăţia de pe celălalt tărâm. înainte de a se despărţi de el, prinţesa cea mai mică îi dăruise un inel, iar el îi dăduse spada, zicându-i:

— Să-i pui la încercare pe toţi cei care vor vrea să te ia de nevastă, şi să te măriţi numai cu cel ce va izbuti să scoată spada asta din teacă!

Cum se văzu singur, Manuel legă de funie un pietroi. Ca să scape de el şi să rămână ei cu prinţesele, fraţii cei haini tăiară funia, şi pietroiul se duse la fund. Ticăloşii de fraţi le luară în grabă pe cele trei prinţese şi plecară cu ele. Le duseră în împărăţia tatălui lor, iar împăratul, drept mulţumire, le dădu de nevastă pe fetele cele mari. Prinţesa mezină rămase însă la palat. De cum sosise însă la palatul părintesc, fata amuţise. Nimeni, nici tatăl, nici mama, nici surorile ei, nu izbutiră s-o facă să vorbească.

Trecuse un an de zile, şi prinţesa mută tot îl mai aştepta pe alesul ei. în vremea asta, Manuel rătăci departe, până ajunse, într-o zi, în împărăţia piticilor, unde el părea urî adevărat uriaş. Se duse la palat să se înfăţişeze împăratului piticilor, şi-i spuse că e în căutare de lucru.

împăratul îi răspunse că avea de lucru pentru el: să-i păzească o turmă de oi, care nu erau altceva decât şoareci.

— Cum o să-i păzesc, luminăţia-ta, când se furişează în toate părţile?

Rămase Manuel la palat, să vadă de turmă. După ce trecură şapte zile, pe când se afla la păşune, se lăsă din zbor lângă el un vultur.

— Voinice, vrei să vii cu mine? îl întrebă vulturul.

— Cum să nu!

— Du-te de grabă la palat şi cere drept simbrie paisprezece mieluşei!

Manuel ascultă şi se întoarse cu mieii, dar numai cu doisprezece, că atât îi dăduseră.

— Urcă-te în spinarea mea şi s-o pornim! grăi vulturul. După ce zburară o vreme, vulturul îi spuse lui Manuel:

— Dă-mi un miel, că mi-e foame!

Ca să ajungă sus, printre oameni, trebuiau să treacă prin paisprezece împărăţii aflate sub pământ. Cum treceau de o împărăţie, vulturul îi cerea câte un miel.

— Mai dă-mi unul, ceru iar, când ajunseră în cea de a treisprezecea împărăţie.

— Nu mai am!

— Atunci dă-mi o bucată din piciorul tău, că de nu, te arunc jos!

Manuel n-avu încotro; îşi tăie o bucată şi i-o dădu. Când trecură de ultima împărăţie, vuturul spuse

iar:

— Mai dă-mi un miel!

— Nu mai am!

— Atunci dă-mi o bucată din celălalt picior! că de nu, te arunc jos!

Şi Manuel nu avu încotro nici de data asta, aşa că îi dădu. Ajunseră, în sfârşit, sus, dar flăcăul căzu la pământ, că nu se mai putea ţine pe picioare. Vulturului îi se făcu milă, îi dădu înapoi bucăţile de carne şi i le lipi la locul lor.

Chiar atunci se ivi diavolul.

— Cum îţi merge, Manuel? A trecut multă vreme de când nu te-am văzut!

— Păi n-ai văzut că era cât pe-aci să mă prăpădesc?

— Şi de ce nu ţi-ai amintit de mine, să mă chemi în ajutor? Dă-mi acum urechea!

Manuel ţinea urechea diavolului într-o batistă. O scoase şi i-o dădu.

— Ascultă, voinice, grăi iar diavolul, fraţii tăi s-au însurat cu cele două prinţese şi trăiesc în pace, iar mezina stă şi te aşteaptă. A dat de veste că o să se mărite numai cu cel ce va fi în stare să scoată spada din teacă, dar până acum nimeni n-a izbutit. Şi au venit prinţi de tot felul, oameni bogaţi, tineri şi voinici. Nimeni n-a fost în stare, doar unul a scos spada însă numai până la jumătate. Dacă vrei să încerci, o să te ajut eu!

Manuel se învoi şi o porni în căutarea prinţesei, zdrenţăros şi îmbătrânit, bietul de el, de alâtea încercări. Ajunse în sfârşit la palat, se înfăţişă prinţesei şi-i dădu binețe, zi când:

— Mindră prinţesă, am trecut pe aici şi am aflat că cel care izbuteşte să scoată spada din teacă te poate lua de nevastă. Vreau să încerc şi eu.

Când i se aduse spada, zdrenţărosul izbuti s-o scoată din teacă fără nicio greutate.

Prinţesa, uimită, îi spuse împăratului.

— Tată, omul ăsta a scos spada din teacă!

— Trebuie să te măriţi cu el!

— Ba încă nu, să mai treacă o săptămână, ceru prinţesa, care nu-l recunoscuse pe Manuel. împăratul încuviinţă.

Cum îl văzu înapoi pe Manuel, diavolul îl întrebă:

— Ei, cum ţi-a mers?

— Am scos lesne spada din teacă, fiindcă era a mea. Şi-i mai spuse că împăratul hotărâse nunta peste o săptămână.

— Ce-am să mă fac acuma, aşa zdrenţăros? se jelui el.

— Nu te necăji, prietene, că doar de aceea sunt aici, să te ajut.

Sosi sâmbăta şi, înainte de a se înfăţişa la palat, diavolul îl prefăcu pe Manuel într-un prinţ chipeş, cum fusese înainte. îi dădu apoi un rădvan măndru, care strălucea de atâta aur şi argint.

Când ajunse la palat, Manuel se înfăţişă prinţesei şi-i zise:

— Am venit să te iau! Dar ea îi răspunse:

— Vai, voinice, trebuie, într-adevăr, să mă mărit, dar nu cu tine, ci cu un bătrân zdrenţăros, sărmana de mine!

Atunci Manuel scoase inelul de logodnă pe care i-l dăduse ea în împărăţiade sub pământ şi i-1 arătă. Fata îl recunoscu şi se bucură din inimă, iar împăratul spuse:

— Trebuie să-mi ţin cuvântul de împărat, aşa că să facem îndată nunta!

Şi făcură o nuntă cum nu s-a mai pomenit, la care veniră cu mic cu mare, în călești ori pe jos, bogaţi şi săraci, zdraveni şi ologi. Două săptămâni nuntiră, ospătându-se cu toate bunătăţile.

Căluțul cu şapte culori

poveste cubaneză

A fost odată un împărat care avea o fată de măritat. Ţinea cu tot dinadinsul să-i dea de bărbat pe cel ce s-ar încumeta să sară călare până la terasa palatului, unde avea să-l aştepte prinţesa. împăratul dădu de ştire în

toată împărăţia care-i era voia şi începură să vină de pretutindeni fel de fel de oameni, călare, să-şi încerce norocul, nădăjduind fiecare să izbutească.

Pe meleagurile acelea trăia într-o colibă sărăcăcioasă un om cu cei trei fii ai lui. Munceau toţi la câmp, pe un petic de pământ pe care-l aveau, de unde strângeau porumb din belşug. Dar, cum îndată ce se întuneca intrau în lan o mulţime de cai sălbatici să mănânce porumb, trebuiau să vegheze cu rândul, toată noaptea, ca să nu rămână fără recoltă.

Dintre toţi trei, prâslea era cel mai pricăjit şi fraţii lui îl numeau „nepricopsitul". Tatăl însă îl îndrăgea nespus.

într-o zi, cei doi fii mai mari se duseră la târg şi se întoarseră cu vestea că împăratul voia s-o dea pe fata lui de nevastă celui care avea să sară călare până la terasa unde îl aştepta prinţesa.

Atunci când trebuia să înceapă la palat întrecerea călăreţilor, prâslea îi zise părintelui lor:

— Tătucă, nu mai sta de veghe noaptea, că eşti prea bătrân! O să stau eu şi în felul ăsta fraţii mei or să poată merge să vadă întrecerea călăreţilor.

Tatăl îi spuse însă că n-o să poată să stea treaz să vegheze lanurile şi că or să intre caii sălbatici, care or să mănânce tot porumbul.

Feciorul cel mic îi răspunse:

— Ba nu, tătucă, fiindcă am să-mi iau un săculeţ cu nişte ardei iute şi, când mi s-o face somn, o să mă frec la ochi, şi în felul ăsta o să stau treaz.

Se duse să stea de veghe, pe când fraţii cei mari plecară la palat, să vadă cine o s-o câştige pe fata împăratului, sărind cu calul până sus la ea.

Prâslea luă cu el o frânghie groasă, cu gândul să încerce să prindă vreunul din caii sălbatici care mâncau porumbul. Se aşeză la pândă sub un copac stufos care creştea în mijlocul lanului. Când i se făcu somn, scoase săculeţul şi se frecă la ochi cu ardei iute, de-i dădură lacrimile, dar rămase treaz. Când să mijească zorile, se iviră însă caii sălbatici să mănânce porumb; atunci flăcăul făcu la funie un laţ şi izbuti să-l prindă pe cel mai mare şi mai frumos. Calul prinse a se smuci, dar el strânse laţul cu dibăcie, învârtind funia în jurul unui copac, până ce animalul nărăvaş obosi.

Stăpânul lui era chiar diavolul. Când calul văzu că nu poate scăpa şi că începuseră a se ivi zorile, nu mai avu încotro – căci, fiind calul diavolului, fugea la lumina zilei – şi prinse a vorbi cu glas de om:

— Dă-mi drumul şi-ţi făgăduiesc că n-o să mai vină niciun cal să-ţi mănânce porumbul!

Dar flăcăul nu-i dădu drumul şi calul se mai rugă încă o dată:

— Dă-mi drumul, că o să te răsplătesc; când ai să vrei să-ţi sar în ajutor, e deajuns să ciocăneşti de trei ori în trunchiul unui copac şi să spui: „căluţule cu şapte culori, vino îndată!" Iar eu am să vin, strălucind ca luna, ca stelele sau ca soarele.

Când auzi prâslea vorbele astea, se hotărî să-i dea drumul calului. Dar mai întâi făcură amândoi jurământ. Apoi, cum îl lăsă slobod, calul se făcu nevăzut.

Băiatul se duse acasă, unde-i găsi pe fraţii cei mari povestind de întrecere, cum nimeni nu izbutise să sară atât de sus şi şi-au omorât caii degeaba. Toată împărăţia era răscolită de povestea asta cu săritul călare, ca să-şi aleagă împăratul ginere.

Cum îl văzu pe prâslea, tatăl îl întrebă dacă n-a adormit stând de veghe, iar el îi răspunse că nu. Se duse atunci bătrânul să vadă câmpul de porumb, şi-l găsi neatins.

Toată ziulica feciorul cel mic se gândi să-l cheme în ajutor pe calul diavolului, să-l pună să sară cu el până sus la prinţesă, ca să se poată însura cu ea. Când se lăsă noaptea, grăi astfel:

— Tătucă, lasă-i pe fraţii mei să meargă iar la palat, să vadă întrecerea călăreţilor, că eu mă duc să stau de veghe în lanul de porumb.

Fiindcă îi era tare drag prâslea, tatăl nu vru să-l lase să mai stea de veghe, dar băiatul îl rugă cu atâta foc încât; până la urmă, se învoi. Cum se întunecă, flăcăul îşi luă săculeţul cu ardei iute şi se duse să vegheze lanul. Dar n-a mai fost nevoie să stea la pândă că nu s-a ivit niciun cal sălbatic să mănânce porumbul. Flăcăul se duse la copacul din mijlocul câmpului, bătu de trei ori în trunchiul lui şi zise:

— Căluţ cu şapte culori, vreau să mi te arăţi precum luna!

Şi deodată văzu o licărire strălucitoare, şi iată că se ivi calul, ca o lună ce luminează muntele. Flăcăul îl încalecă şi în clipa aceea hainele lui zdrenţuite pieriră şi se trezi înveşmântat ca un prinţ, cu straie care străluceau de departe.

Se îndreptă spre palat şi, pe drum, toţi oamenii care-l vedeau venind se minunau, zicând:

— Ce cal strălucitor, parcă ar fi luna de pe cer! Prâslea îşi mână calul lângă zidurile palatului. Dintr-o săritură, calul îl purtă până sus, în mijlocul terasei, unde aştepta prinţesa, aşezată pe tronul ei. împăratul dădu fuga să-şi îmbrăţişeze ginerele şi porunci să se facă degrabă nunta. Dar flăcăul îi zise:

— Ba nu, înălţimea-ta, trebuie să mai sar încă de două ori şi pe urmă o să facem nunta.

Şi plecă pe calul lui strălucind ca luna.

Cum ajunse la copacul din mijlocul lanului, calul se făcu nevăzut şi în clipa aceea straiele mândre ale flăcăului se preschimbară în zdrenţele lui de totdeauna. Prâslea se întoarse la coliba părintească, unde îi găsi pe cei doi fraţi ai lui, stând la taifas. Tocmai povesteau ce se întâmplase la palat, cum venise un prinţ călare pe un cal strălucitor ca luna, îmbrăcat în straie mândre şi cum sărise până sus, unde era prinţesa, spunând că o să mai ducă la bun sfârşit încercarea încă de două
ori şi că abia apoi avea să o ia de nevastă. Prâslea le auzi vorbele şi le zise:

— Prinţul acela înveşmântat în straie strălucitoare ca luna, care a izbutit să sară până sus, la terasa palatului, eram eu!

Fraţii îi răspunseră în bătaie de joc:

— Ia taci, nepricopsitule, nu mai vorbi prostii! Ia te uită la el ce nătâng!

Băiatul nu mai scoase un cuvânt, iar tatăl îi dojeni pe ce i mari spunând:

— Nu vă purtaţi aşa cu el, sărmanul, că doar el a stat de veghe în lanul de porumb ca voi să vă duceţi să vedeţi întrecerea de la palat. Şi de când stă el de pază, niciun cal n-a mai mâncat porumb...

Când se lăsă noaptea, feciorul cel mic se duse la copacul stufos, ciocăni de trei ori. Şi şopti:

— Căluţule cu şapte culori, vino strălucind precum o stea!

Şi pe dată se ivi calul fermecat, scânteind ca o stea strălucitoare şi în goana lui lumină pădurea. Flăcăul îl încalecă şi zdrenţele lui se prefăcură în straie strălucitoare, de părea şi el o stea. Plecară către palat şi lumea care vedea de departe lumina ce se apropia striga uimită:

— Iată un cal ce străluceşte ca o stea!

Prâslea sări pentru a doua oară cu calul lui, amândoi revărsând lumină. Apoi el se înfăţişă împăratului şi-i zise:

— Mâine vin iar, pentru ultima încercare şi apoi o să o iau pe prinţesă de nevastă.

încalecă şi plecă. Ajungând la copacul din mijlocul porumbiştii, calul fermecat pieri. Flăcăul se pomeni iar cu zdrenţele pe el, şi se întoarse acasă, unde fraţii povesteau de a doua săritură a calului ce strălucea ca o stea. Prâslea le spuse că tot el a fost prinţul cu pricina, dar fraţii se înfuriară şi-l batjocorică, aruncându-i cuvinte de ocară. Bietul părinte îi sări şi de astă dată în ajutor feciorului cel mic, spunându-le celorlalţi că mulţumită lui au putut să vadă săritura aceea năzdrăvană.

A treia noapte, flăcăul se duse iar la copacul stufos, ciocăni de trei ori şi şopti:

— Căluţ cu şapte culori, vreau să vii strălucind ca soarele!

Şi pe dată toată pădurea şi lanul de porumb se luminară de strălucirea calului, care se ivi ca un soare. Flăcăul încalecă, iar straiele de pe el păreau ţesute din raze. Plecară către palat, iar mulţimea, zărindu-i de departe, striga:

— Vine un cal strălucitor ca soarele!

Flăcăul îşi opri calul care răspândea lumină la zidul palatului, apoi sări în înalt, de ajunse în mijlocul terasei, în faţa prinţesei. Ea abia de putu să-i vadă, din pricina strălucirii orbitoare a calului şi a veşmintelor călăreţului.

Făcură îndată pregătirile de nuntă, se strânseră oaspeţii şi flăcăul se însura cu fata împăratului.

La puţină vreme, flăcăul îi zise socrului său:

— Rogu-te, înălţimea-ta, să dai poruncă să se ducă vizitiul cu caleaşca împărătească după tatăl şi fraţii mei, să-i aducă la palat!

împăratul îşi trimise caleaşca, însoţită de mai mulţi oşteni, la coliba unde trăiau fraţii şi părintele prinţului cu straiele strălucitoare. Când bietul bătrân văzu că vine către el caleaşca împărătească, prinse a tremura.

— Vine încoace caleaşca împăratului, băieţi, le zise el celor doi, ce o fi căutând? De bună seamă că aţi făcut vreo necuviinţă când v-aţi dus la palat şi acum vin oştenii să vă prindă!

— Ba nu, tătucă, răspunseră băieţii, n-am făcut nimic rău. N-am făcut altceva decât să bem nişte vin în cinstea nunţii prinţesei...

Pe când vorbeau ei, iată că oştenii şi caleaşca împărătească ajunseră în faţa colibei. Fără o vorbă, îi luară pe toţi trei şi-i duseră la palat. Tot drumul tremurară de frică, socotind că-i duc să-i pedepsească pentru vreo faptă necugetată pe care au săvârşit-o.

Dar când ajunseră la palat, îi duseră în faţa tronului, unde stătea prâslea, îmbrăcat în straie de prinţ. Când îşi văzu tatăl, tremurând de spaimă, dădu fuga să-l îmbrăţişeze şi-l întrebă:

— Tătucă, nu mă recunoşti?

Bătrânului nu-i veni să-şi creadă ochilor, dar până la urmă îl recunoscu. Atunci prinţul se întoarse către fraţii lui mai mari şi le grăi astfel:

— Nu v-am spus doar că eu eram prinţul cu straie strălucitoare care a izbutit să sară până pe terasa palatului?

Tatăl nu-şi mai venea în fire de uimire. Prinţul chibzui bine, apoi le zise fraţilor:

— Voi doi o să rămâneţi la palat, ca argaţi, să munciţi la grajduri şi să faceţi curăţenie.

Şi, întorcându-se către tatăl lor, mai spuse:

— Iar dumneata, tătucă, ai să stai aici la palat, dacă ţi-e pe plac. Fraţii mei merită însă pedeapsa asta, fiindcă s-au purtat urât...

Bătrânul rămase la palat, iar prâslea şi prinţesa au trăit ani mulţi fericiţi.

Trupul fără suflet

poveste chiliană

Trăiau odată patru fraţi: trei băieţi şi o fată. Locuiau la malul mării, singurei, fiindcă erau orfani, în fiecare zi băieţii ieşeau la vânat, fiecare cu flinta lui, prin pădure. Totdeauna înainte de plecare îi spuneau sorei lor ca nu cumva, cât lipseau ei, să deschidă fereastra care da spre mare. îi porunceau să n-o deschidă în ruptul capului, dar nu-i spuneau din ce pricină. Iar ea, ascultătoare, nu le ieşea din vorbă.

într-o zi însă, când plecaseră toţi trei – fiindcă uneori rămânea acasă unul din fraţi lângă ea – şi se văzu singură, îşi zise: „Ia să deschid eu fereastra, să văd de ce mă opresc mereu fraţii mei”.
Dar nici n-apucă s-o deschidă bine, că ieşi de acolo un duh rău, care o răpi. Era Trupul fără Suflet, aşa i se zicea.

Către seară, când se-ntoarseră fraţii, găsiră fereastra deschisă, iar sora lor, nicăieri. îşi dădură îndată seama ce s-a întâmplat.

— A răpit-o Trupul fără Suflet! strigară. Ce să facem acum, noaptea? Să chibzuim şi să aşteptăm dimineaţa!

A doua zi, fratele cel mare hotărî să plece el singur, iar ceilalţi doi să rămână acasă, să vadă ce se întâmplă, şi să-l aştepte. Le mai spuse să sădească un pomişor, în chip de semn, ca să afle cum o să- i meargă lui departe.

— Dacă se usucă, e semn că-s mort, iar dacă se prinde, că sunt teafăr.

O pomi fratele cel mare la dram, şi peste o zi ceilalţi doi se uitară la pomişor şi ziseră:

— S-a ofilit de tot! Asta înseamnă că fratele nostru a murit! Ce primejdii i-or fi ieşit în cale. Pe unde l-or fi purtat paşii?

După ce merse el ce merse, fratele cel mare ajunse într-o câmpie frumoasă, unde văzu un armăsar aprig, care păzea nişte iepe. Când flăcăul se apropie, armăsarul se năpustila el, iute ca vântul, şi-l izbi aşa de cumplit, că-l ucise pe loc. Cu cal cu tot.

— Mâine o pornesc eu la dram, zise atunci fratele mijlociu.

Şi a doua zi plecă, uitându-se cu grijă după urmele lăsate de calulfratelui mai mare. Păţi şi el la fel: când îl zări armăsarul, se repezi la el şi-l omorî.

Cum fratele mijlociu lăsase şi el drept somn un pomişor. Mezinul se uită şi văzu că s-a uscat.

„Asta înseamnă că am rămas singur, că amândoi fraţii au murit!” îşi zise el cu jale.

Dimineaţa în zori se aşternu la drum, pe urmele fraţilor lui. Când dădu şi el de armăsar, duse iute flinta la ochi şi, fiind un ţintaş neîntrecut, îl nimeri drept în frunte. Armăsarul acela era fermecat: avea coama şi coada de aur; flăcăul le smulse şi le atârnă la şaua calului său. Apoi îşi îngropa fraţii, pe care îi găsise zăcând pe câmpie.

O pomi mai departe şi merse cale lungă, tare lungă, într-un târziu zări o turmă mare. Când se apropie, văzu

că erau animale din toate soiurile pe care le lăsase Domnul pe pământ.

„Măi, să fie! îşi zise el. Am izbutit eu să scap teafăr până acum, dar aici nu mai am scăpare!"

Trecu însă pe lângă animale – lei. Tigri, elefanţi şi multe alte animale înfricoşătoare – dar nu păţi nimic. Deodată, o pasăre se lăsă din zbor în faţă lui şi-i grăi astfel:

— Voinice, m-a trimis împăratul animalelor să te chem, căci poate eşti în stare să ne faci împărţeală dreaptă; avem o vită şi nu-i chip să ne facem fiecare parte.

Flăcăul se întoarse din drum, se înfăţişă înaintea împăratului, care era leul, şi i se închină.

— Iată, voinice, spuse atunci leul, te-am chemat să ne împărţi prada asta şi o să-ţi fim recunoscători de ne mulţumeşti pe fiecare.

Şi se puse flăcăul pe împărţit, cu spada pe care o purta la brâu ca să se apere. îi dădu leului pieptul, că ştia că îi place. Şi tot aşa împărţi fiecărui animal câte o bucată, potrivind şi mărimea. La urmă îi mai rămăsese o bucată de piept gras şi una de cap; se uită în jur, să vadă ce animal a rămas fără parte, şi zări un vultur slab şi fără putere.

— Asta-i partea ta! îi zise, şi-i dădu pieptul. Vulturul îşi primi bucata şi începu s-o mănânce. Iar flăcăul se întrebă în gând: „Ce animal o mânca oare capul?"

Şi, uitându-se în jos, dădu cu ochii de nişte furnici, mişunând care încotro. Tăie atunci cu o lovitură de spadă capul, îi scoase creierii şi îi dădu furnicilor.

— Sunteţi mulţumite cu toatele? întrebă el animalele.

— Da, voinice! răspunse leul. Iţi mulţumim frumos! Flăcăul îşi luă atunci rămas bun, încalecă pe cal şi-şi văzu mai departe de drum. Nu trecu mult şi leul le întrebă pe animale:

— Sunteţi mulţumite?

Toate încuviinţară, fiindcă, într-adevăr, fiecare îşi primise partea.

— Ce nerecunoscători mai suntem! zise atunci leul, şi porunci pe dată vulpii:

— Fugi după el, pe scurtătură, cumătră Rozalia, şi spune-i să se întoarcă!

Vulpea o luă pe scurtătură şi-i ieşi în faţă.

— Voinice, întoarce-te!

Auzind vorbele astea, flăcăul se sperie, căci se gândi: „Animalele astea nu s-or fi săturat şi acum vor să mă mănânce!"

Se întoarse el, că n-avu încotro, dar cu mare frică.

— Care-i porunca, împărate? îl întrebă pe leu.

— Vai, voinice, tare am mai fost nerecunoscători! Descăleca, n-ai teamă, că vrem să-ţi facem un dar fermecat: când te-oi afla în primejdie, o să te prefaci în animalul care-i dori şi ai să scapi teafăr.

Flăcăul se dădu jos de pe cal.

— întinde mâna! îi ziseră animalele. Şi fiecare se apropie şi-i linse mâna.

— N-ai decât să spui: „Leule, vino-mi în ajutor", şi te prefaci în leu!

Tare se bucură flăcăul de darul animalelor. Se despărţi de ele şi se aşternu la drum, fără să ştie prea bine încotro să se îndrepte. Nu trecuse niciodată prin codrii aceia de la munte, şi merse până ce ajunse într-o câmpie.

Mai merse el ce merse şi se pomeni în faţă cu un deal, pe care nu era chip să-l ocolească. Stătu şi chibzui cum să facă să treacă, fiindcă nu-l putea urca. Văzând că-i în, primejdie, se întrebă gânditor:

— Oare ce pasăre o putea să zboare peste deal? Descăleca, scoase şaua şi hamurile de pe cal, le ascunse bine printre copaci, ca să nu se zărească şi lăsă animalul slobod să pască în voie. Apoi spuse:

— Vulture, vino-mi în ajutor, să pot trece dealul!

Pe dată se prefăcu în vultur. O jumătate de zi zbură, până să dea de culme. Când ajunse sus, se aşeză să se odihnească şi se uită jos, unde avea să coboare. I se păru că vede în depărtare un palat strălucitor. îşi luă iar zborul într-acolo şi, când ajunse, se ascunse printre pomii roditori din grădină, ca să vadă ce se întâmplă.

După un răstimp o zări pe soră-sa, care ieşi să se plimbe în grădina palatului.

„Slavă Domnului! Iat-o pe soru-mea! îşi zise atunci mezinul. Cum mai e şi viaţa asta!"

Şi ieşi dintre pomi, apropiindu-se ca să-l vadă sora şi să-i poată vorbi. Când dădu cu ochii de el, fata strigă:

— Ce vânt te-a adus pe aici, vulture drag? Nu ştii că pe meleagurile astea nici musca nu zboară, şi tu te încumeţi să vii? Ai poate vreo putere fermecată! De-i aşa, spune-mi adevărul! Vino lângă mine!

Vulturul se lăsă jos din pom, şi se prefăcu iar în om. Ce se mai bucurară amândoi când se regăsiră! Fratele

o întrebă îndată pe soră-sa cum de-a ajuns acolo, cine a adus-o. Iar fata îi răspunse:

— Mă aflu în puterea stăpânului acestui palat, un uriaş care n-are suflet.

— Nu se încumetă nimeni să-l omoare?

— Nu, că e puternic! Când se întoarce acasă, stârneşte o vijelie de se cutremură totul înjur. Unde să te ascund, că trebuie să sosească şi simte de la o poştă mirosul de om!

— Am să mă prefac în furnică şi-am să mă ascund în părul tău, iar tu să-l descoşi să afli care-i taina lui, de n-are suflet!

Nu termină el bine de vorbit, că se auziră un fel de vuiete asurzitoare, aşa cum spusese fata.

— Se apropie! zise ea.

Fratele se prefăcu în furnică şi se ascunse în părul ei.

— Nu-ţi fie teamă pentru mine, că am să stau cuminte aici! grăi furnica.

Deodată, uriaşul se năpusti înăuntru strigând:

— îmi miroase a came de om!

— Ce tot vorbeşti, spuse fata, când pe aici n-ajunge nici picior de muscă! Ce ţi se mai năzare?

— Nerecunoscătoareo! Vrei să mă înşeli!

— Nici gând! Mai bine mi-ai vorbi despre taina ta. Unde ţi-e sufletul? întrebă fata.

— Bine, se învoi uriaşul, o să-ţi spun. Lângă lacul din zare trăieşte un tigru, înăuntrul tigrului este un leu, şi în leu, o vulpe; în vulpe, o porumbiţă şi înăuntrul ei, un ou. Oul ăsta e sufletul meu. Câtă vreme trăiesc aceste animale, nimeni nu-mi poate lua viaţa.

Când sosi ceasul să plece uriaşul, furnica ieşi din părul fetei şi se prefăcu iar în om.

— Nu-i nevoie să-mi povesteşti, am auzit totul! Iată ce o să fac: tigrul cu pricina fură oi din turma vecinului. O să mă tocmesc păstor, de m-or primi, ca să-l pot prinde.

îşi luă rămas bun de la soră-sa şi-o linişti spunându-i:

— Să n-ai teamă! Am o putere fermecată şi am să răpun toate animalele; o să mă prefac mai întâi în tigru, apoi în leu, în vulpe şi, în sfârşit, în porumbiţă.

Plecă şi se duse la casa stăpânului turmei care, îndată ce-l văzu, îi dădu bineţe şi-l întrebă:

— Ce cauţi pe-aicea, voinice?

— Caut de lucru, să-mi pot câştiga traiul.

— Am să-ţi dau eu de lucru; te iau ca cioban, la oi, că mi le omoară un tigru care trăieşte lingă lacul ăla. Mereu fură câte o oaie, de mi se prăpădeşte toată turma.

Flăcăul se gândi în sinea lui:,. Asta-i tocmai ce-am vrut şi eu!"

— Te iau cioban O să-ţiplătesc o doar dacă o să cădem la învoială, glăsui mai departe stăpânul.

pungă de arginţi pe an, dacă ai grijă de oi şi mi le scapi de la prăpăd.

Flăcăul îşi făcu socoteala cât o să câştige şi răspunse:

— Mă învoiesc! Lasă turma pe seama mea, fără grijă. Iar de s-o prăpădi vreo oiţă, o să fie din voia Domnului şi nu din pricina tigrului, îţi făgăduiesc!

— Măi, să fie! Curajos mai eşti! se minună stăpânul. Ciobanul îşi luă îndată turma şi o mână grabnic spre lac. Nu trecu mult, şi hop! apare tigrul. Flăcăul zise în gând: „Tigrule, vino-mi în ajutor!"

Şi, cât ai clipi, se prefăcu într-un tigru, mai mare şi mai fioros decât hoţul de lângă lac.

Stăpânul, care privise de departe, se tot întreba de ce-o fi minat ciobanul turma tocmai într-acolo. Se duse să vadă şi, când dădu cu ochii de celălalt tigru, se sperie cumplit.

Cei doi tigri începură lupta. Se luptară ei ce se luptară, până ce tigrul care fura oi se dădu bătut şi spuse:

— Să lăsăm lupta pe mâine!

— Nici gând, nu lăsa pe mâine ce poţi face astăzi! Şi flăcăul prefăcut în tigru se năpusti iar şi până la urmă îl omorî. Se aşeză atunci să-şi tragă puţin sufletul, zicându-şi:

„Acum o să iasă leul. Să fiu gata să mă prefac în leu!" Spintecă burta tigrului şi ieşi afară un leu fioros, gata de bătaie.

în clipa aceea, la palat, uriaşul căzu bolnav la pat; zăcea fără să mai poată face o mişcare.

Cei doi lei se încăierară. Flăcăul prefăcut în leu birui; îl ucise pe celălalt leu şi, pe când dădu să-i spintece

burta, îşi zise:

„Ei, acum e şi mai primejdios, că vulpea-i tare iute de picior! Numai ogarul poate s-o întreacă”.

Şi se prefăcu în ogar.

Vulpea ieşi din burta leului şi o rupse la fugă. Ogarul, după ea! O prinse şi o omorî.

„Acum mă paşte altă primejdie! îşi spuse flăcăul. Din vulpe o să iasă o porumbiţă, care zboară ca gândul. Să mă prefac în şoim, care-i şi mai iute, ca s-o pot prinde”.

Pe când despica el burta vulpii, la palat Trupul fără Suflet se jeluia, strigându-i fetei vorbe de ocară:

— Trădătoareo şi nerecunoscătoareo ce eşti!

Din burta vulpii ieşi porumbiţa, care îşi luă zborul. însă şoimul se luă după ea şi o răpuse. Apoi se prefăcu iar. în om şi scoase oul fermecat, pe care-l dobândise cu atâta trudă. îl puse bine şi duse apoi turma la stăpân.

— Iată-ţi turma întreagă, fără să lipsească nicio oaie! zise.

Iar stăpânul, minunându-se, grăi astfel:

— Am văzut toate farmecele pe care le-ai făcut, şi de mare ajutor mi-ai fost!

— Am făcut-o ca să-l răpun pe uriaşul care mi-a răpit sora.

Şi flăcăul se întoarse la palat, cu punga de arginţi pe care i-o dădu stăpânul la despărţire. Dar ce-i păsa lui de bani, când ştia că o să se aleagă cu toate bogăţiile uriaşului, cufere pline cu aur şi argint!

Când ajunse, o întrebă pe soră-sa:

— Unde-i Trupul fără Suflet?

— Zace acolo, în pat!

Se duse flăcăul la patul uriaşului, care, îndată ce-l văzu, strigă iar către fată:

— Ticăloase, dă-mi înapoi sufletul! Dar flăcăul, îi spuse:

— Mai întâi să-mi dai toate cheile de la cuierele unde-ţi ţii bogăţiile!

Uriaşul porunci fetei să-i dea toate cheile, nădăjduind că de-i face pe plac flăcăului, o să mai trăiască. De-ar fi putut mânca oul, scăpa teafăr!

— Bine, o să-ţi dau înapoi sufletul, îi zise flăcăul, şi scoase oul din buzunar. Deschide gura!

Dar, în loc să i-l dea în gură, i-l izbi de frunte, şi oul se sparse. Uriaşul rămase ţepapăn, fără viaţă.

Fratele şi sora rămaseră la palat, unde trăiră printre comorile acelea toată viaţa. O duseră numai în belşug şi în veselie. Aveau slugi nenumărate, credincioase, şi tot ce le poftea inima. Şi trăiră fericiţi, spre bucuria tuturor.

Broasca fermecată

poveste ecuadoriană

A fost odată o familie care-şi câştiga traiul de pe urma unei minunăţii de livezi cu meri ce rodeau în fiecare an fructe bune şi dulci, cum nu s-a mai pomenit. Din cei trei copii, primii doi erau zdraveni, dar ultimul era olog. Cei doi băieţi mai mari erau leneşi, dornici de căpătuială şi cam pierde-vară, pe când mezinul era bunătatea întruchipată: harnic, săritor şi drăgăstos cum nu se mai poate şi cu părinţii şi cu fraţii.

într-o dimineaţă, se treziră cu livada distrusă: toate ramurile, florile şi merele zăceau rupte pe jos. Tatăl nu se putea dumiri care să fie pricina unui asemenea prăpăd. I se înfăţişă atunci băiatul cel mare, care-i spuse că el ar fi în stare să afle cine-i făptaşul, dacă îi va da o sticlă de rachiu, o scripcă şi o funie. Tatăl îi dădu tot ce-i ceruse, dar feciorul prinse să bea şi să cânte din scripcă, şi când termină sticla, adormi buştean. Nici gând să se duca să vadă ce-i cu livada, nici noaptea, nici în zori.

A doua zi, înainte să se lumineze bine, tatăl se dădu jos din pat, nerăbdător să afle ce-a făcut feciorul. Uimirea lui a fost însă nemărginită, când a văzut că prăpădul din livadă era şi mai mare decât în ajun. Mânios, l-a dojenit cu asprime pe fiu-său cel nechibzuit.

Peste câteva ceasuri, i se înfăţişă celălalt fecior zdravăn, şi-i zise că se încumeta el să-l prindă pe hoţul care prăpădea merii. La început, tatăl se arătă neîncrezător, dar până la urmă încuviinţă, şi-i dădu cele cerute: un caş, nişte pesmeţi şi o funie.

înainte de a se aşeza la pândă, flăcăul se puse pe mâncat. După ce a înfulecat tot caşul şi pesmeţii, s-a umflat de n-a mai fost în stare să se ducă în livadă, să stea de veghe ca să-l afle pe făptaş.

Când, a doua zi în zori, tatăl se sculă şi se duse să vadă ce ispravă a făcut cel de-al doilea fecior, rămase şi mai dezamăgit decât prima oară. Mânios la culme, i-a dojenit pe amândoi băieţii şi le-a poruncit să plece încotro or vedea cu ochii.

La ceasul prânzului, mezinul îi spuse tatălui că se încumeta el să stea la pândă să afle ce se întâmpla peste noapte cu livada, încercând să-l încredinţeze că o să fie în stare să-l prindă pe răufăcător. Tatăl luă în râs vorbele băiatului şi-i răspunse că dacă fraţii lui, zdraveni şi în putere, n- au făcut nicio scofală, ce avea să facă tocmai el, care era olog. Dar mezinul îl rugă într-una să-l lase să încerce şi el, zicându-i că n-avea nevoie decât de o funie. Până la urmă, tatăl se înduplecă, socotind că ce-i ceruse băiatul era mai chibzuit decât ce-i ceruseră ceilalţi doi, şi încuviinţă să stea şi el la pândă.

Ologul, învăluit în întunericul nopţii şi călăuzindu-se doar de razele palide ale lunii care apunea, se ascunse după un copac stufos, anină funia cu un capăt de o ramură, iar celălalt îl ţinu în mână. Se trânti la pământ şi se făcu că doarme.

Trecură câteva ceasuri, şi deodată simţi că se apropie cineva; aşteptă să intre în laţ, şi apoi trase de funie, ca să prindă făptaşul. Era un iepuraş fermecat, care prinse a-i vorbi cu glas de om:

— Tu nu semeni cu fraţii tăi, care s-au gândit numai la desfătarea lor. Tu eşti bun la suflet şi cinstit, şi de asta am venit la tine să-ţi dezvălui o taină: eu sunt o zână care am fost vrăjită, dar am puteri nemărginite, şi pot înfăptui ceea ce nu-i cu putinţă pentru alţii... Şi vorbindu-i astfel băiatului olog, care rămăsese împietrit de uimire, socotind că visează, îi dădu o punguţă fermecată. îi zise să o păstreze bine la piept şi, ori de câte ori va avea vreo dorinţă, să-i spună: „Punguliţă fermecată, îndeplineşte-mi pe dată dorinţa!", Iepuraşul îl rugă apoi să păstreze taina şi, cu iuţeala fulgerului, se făcu nevăzut.

Ameţit de bucurie că a dobândit o asemenea minunăţie de dar, băiatul luă funia şi se duse în mijlocul livezii. Scoase punguţa şi îi ceru ca toţi merii să fie iar ca mai înainte... Şi care nu i-a fost uimirea când văzu că pomii se acoperiră pe dată de frunze, de flori şi de fructe, încă şi mai minunate decât cele dinainte de prăpăd.

în zoii, tatăl nu—. Şi mai venea în fire, minunându-se de atâta măndreţe şi bogăţie, cum nu mai văzuse niciodată în livada lui. îl cuprinse o bucurie nesfârşită, şi nu mai ştia cum să-i mulţumească mezinului. Dar minunea asta făcu să-i crească furia împotriva celor doi fii leneşi, cărora le porunci din nou să plece din. Casa lui şi să se întoarcă numai după ce or să înveţe să muncească. Cum însă mezinul îşi iubea fraţii din tot sufletul, se hotărî s-o pornească după ei.

Mama îi pregăti merinde din belşug şi ologul plecă la drum, pe urmele fraţilor mai mari.

Nu trecu mult şi-i zări. începu să-i strige. Ei îl auziră şi, plini de mânie şi de duşmănie, îl aşteptară. îi luară toate merindele, îl bătură măr, îi smulseră hainele de pe tel şi la urmă îl legară cu funiile luate de acasă de un copac, ca să piară. îl lăsară acolo fraţii cei haini şi o porniră mai departe.

Mezinul, bietul de el, uitase de punguţa fermecată. După o vreme se nimeri să treacă pe acolo un om cu căruţa, şi se apropie de sărmanul băiat, care zăcea legat pradă vulturilor. A încercat omul să-l dezlege, dar n-a fost chip. Abia atunci şi-a adus aminte flăcăul de darul iepuraşului, şi şopti:

— Punguţă fermecată, vino-mi în ajutor!

Şi pe dată se ivi iepuraşul, care îi aduse haine mândre şi bucate gustoase, din belşug.

Mezinul o porni iar la drum, după fraţii lui. Când îi întâlni, împărţi cu ei bunătăţile. Cum fraţii erau însă nerecunoscători şi haini, îl bătură iar şi îl lăsară, legat fedeleş, spânzurând deasupra unei prăpăstii. Cum se îndepărtară, mezinul scoase punguţa fermecată şi, cu ajutorul iepuraşului, scăpă teafăr şi de data asia. Se luă iar după cei doi şi, când îi ajunse, nu-i mai făcură nimic, căci se încredinţaseră. în sfârşit, că îi urma numai şi numai din dragoste frăţească.

Chibzuiră toţi trei ce aveau să facă mai departe. Ajungând la o răscruce de unde se făceau trei drumuri, fratele cel mare o luă la dreapta, cel mijlociu, drept înainte, iar mezinul, la stângă. înainte de a se despărţi, se înţeleseseră să-şi încerce fiecare norocul, să-şi caute nevastă şi să se capăt urască, iar apoi să se întoarcă toţi acasă.

Flăcăul cel mic merse ceasuri în şir şi dădu peste un palat măndru, în care se zăreau numai nişte umbre şi de unde răzbea până la el o muzică negrăit de dulce. Umbrele îl poftiră înăuntru, înconjurându-l cu mare grijă şi dându-i toată cinstirea. Flăcăul era uluit şi cam speriat de tot ce se petrecea, muncindu-se tară încetare să afle tâlcul acelor umbre care se ascundeau acolo şi cine cânta atât de minunat. Se uită prin toate părţile când, deodată, privind printr-o fereastră de cleştar, văzu o broscuţă ce ţopăia pe clapele unui pian, smulgându-i

sunetele acelea vrăjite. Flăcăul intră în vorbă cu broscuța și află că era o prințesă prinsă în puterea unei vrăji. Petrecură toată noaptea, depănându- și fiecare povestea vieții. Broscuța se bucură de sosirea flăcăului și, încetul cu încetul, prinse drag de el. Le porunci umbrelor, care o ascultau cu credință, să-l ospăteze și să-l slujească așa cum se cuvine. Iar flăcăul rămase acolo, cu dragă inimă. Se scurseră câteva luni, în belșug și fericire. Apropiindu-se sorocul când trebuia să-și întâlnească frații și să se întoarcă împreună acasă, flăcăul se gândi să-i ducă un dar minunat tatălui. Când află broscuța, îi dădu o cutiuță fermecată.

Flăcăul își luă rămas bun și plecă să-și întâlnească frații, la răscrucea unde se despărțiră. Când ajunse, cei doi erau acolo, încărcați de daruri și avere și-i povestiră că și-au găsit logodnice niște fete frumoase. îl întrebară cum i-a mersr dar bietul mezin nu îndrăzni să spună că logodnica lui era o broscuță.

Se îndreptară cu toții spre casa părintească și fiecare dădu părinților darurile aduse. Când mezinul deschise cutiuța pe care i-o dăduse broscuța, află acolo mândrețe de podoabe, darul lui fiind cel mai de preț.

Apoi se întoarseră toți trei să-și aducă logodnicele. Când ajunse la palatul broscuței, vraja se rupse și pe flăcăul cel mic îl întâmpină o prințesă neasemuit de frumoasă. Flăcăului îi căzu dragă de cum o zări și plecară împreună, luând cu ei bogății tară număr.

Când ajunseră la casa părintească, frații mai mari se aflau acolo cu averea și logodnicele lor. Dar prințesa mezinului își întrecea cu mult cumnatele, strălucind de frumusețe ca ruptă din soaie.

Făcură o nuntă mare și bogată, și de atunci încolo trăiră cu toții fericiți ani mulți, în pace și bună înțelegere. Iar eu am încălecat pe o șa și v-am spus povestea așa!

Bernardito

poveste chiliană

Trăia odată un biet pescar. Avea nevastă, un fiu tare isteț, pe care-l chema Bernardito, și un cotoi. Tatăl se ducea în fiecare zi la pescuit, ca să-și poată duce cu toții zilele.

într-o zi, se ivi din mare o fată cu coadă de pește și-i zise că, de-i va da ei prima făptură care i-o ieși în cale, când se întoarce acasă, o să-l facă să prindă pește, după pofta inimii. Omul se învoi, știind el că întotdeauna la întoarcere îi ieșea în cale cotoiul.

Dar tocmai în ziua aceea, când sosi acasă cu sacul plin de pește, îi ieși în întâmpinare Bernardito, care avea vreo doisprezece ani. Când îl văzu, omul se pomi pe plâns; trebuia doar să-și țină cuvântul și să-i dea sirenei prima făptură care-i ieșise în cale.

— Fiule, îi spuse cu jale, trebuie să te duc mâine la malul mării și să te las acolo!

Iar copilul răspunse:

— Bine, tătucă, du-mă și lasă-mă acolo, numai să-mi dai și o chitară, să pot cânta!

A doua zi omul îl duse pe Bernardito la malul mării și-l lăsă acolo cu chitara. Se întoarse apoi acasă, plângând.

Copilul se porni să cânte. Sirena ieși din mare, îl văzu pe Bernardito și-i zise:

— Vinde-mi mie chitara, ca să o am la nuntă, că în curând mă mărit!

Când băiatul îi întinse chitara, sirena se apropie și-l trase după ea în apă.

Și rămase Bernardito pe fundul apei cinci ani. Când se împlini al cincilea an, sirena îi dădu voie să meargă să-și vadă părinții.

Pe drum, Bernardito se întâlni cu alți doi flăcăi. Făcură calea toți trei împreună și, într-un târziu, intrară într-o pădure unde trăia un balaur fioros, cu șapte capete. Făcură popas peste noapte și, pe când cei doi tovarăși ai lui dormeau, Bernardito rămase treaz lângă foc. Când se ivi balaurul, Bernardito se luă la luptă cu el și-l răpuse, tăindu-i capetele. Din pricina sângelui mult care țâșni, se stinse însă focul. Bernardito nu vru ca tovarășii săi să afle cum și-a petrecut el noaptea și-o pomi să caute un tăciune, să aprindă iar focul, ca să poată face mâncarea a doua zi în zori.

Merse el ce merse și deodată zări în depărtare o lumină. Se apropie și văzu o ceată de doisprezece tâlhari stând în jurul focului și mâncând un miel fript.

Când îi văzură, tâlharii îl poftiră să se ospăteze, apoi îl luară cu ei, că tocmai se pregăteau să jefuiască palatul împăratului și aveau nevoie de el. Ajungând la palat, trebuiau să intre printr-o încăpere îngustă, pe

unde nu putea trece decât un singur om, subţire la trup, şi cel ce intra primul se afla în mare primejdie.

— Intru eu! le zise Bernardito, şi se strecură înăuntru. Cei doisprezece tâlhari dădură să se strecoare şi ei, unul câte unul, dar flăcăul îi aştepta cu paloşul ridicat şi îi ucise pe toţi. Apoi intră într-o altă încăpere, unde dormeau cele trei fete ale împăratului. Se apropie de una, o sărută şi-i fură un pantofior. La fel făcu şi cu celelalte două. Luă cu el cei trei pantofiori, ieşi din palat şi se duse în pădure la tovarăşii lui.

A doua zi îi trezi, mâncară toţi trei şi o porniră la dram.

Se nimeri că ajunseră tocmai la palatul împăratului cu cele trei fete. Se înfăţişară la tron, să ceară de lucru, împăratul le dădu de lucru dar, cum îi plăceau tare mult poveştile, trimise pe seară după ei, să vină să-i povestească. Cei doi flăcăi îi spuseră fiecare o poveste. La urmă, împăratul porunci, cu ochii la Bernardito:

— Să povestească acuma şi flăcăul ăsta!

Atunci Bernardito prinse a povesti:

— Luminăţia-ta, peste noapte am făcut popas în pădure. în puterea nopţii s-a ivit un balaur, iar eu m-am luat la luptă şi l-am biruit. I-am tăiat cele şapte capete şi limba din fiecare. Iată aici cele şapte limbi, ca să vezi că-i adevărat!

Scoase limbile, apoi îşi urmă povestirea:

— Cum sângele care ţişnise a stins focul, am pornit să caut jar, să-l aprind. Am zărit o lumină, m-ara apropiat şi am dat peste doisprezece tâlhari care mâncau un miel. Tocmai se pregăteau să jefuiască palatul luminăţiei-tale, şi căpetenia m-a poftit să mă alătur lor. I-am însoţit, m-am strecurat eu primul în palat şi i-am ucis, pe rând, pe toţi. Se află aici, într-o încăpere, toţi doisprezece, morţi. Am dat apoi de cele trei prinţese care dormeau; le-am sărutat pe fiecare şi le-am luat câte un pantofior, ca să fie mărturie. Iată aici pantofi orii!

împăratul le chemă pe fete, le întrebă dacă erau pantofiorii lor şi ele încuviinţară. Apoi se duseră cu toţii în încăperea unde zăceau tâlharii, şi-i găsiră morţi.

Atunci împăratul, fericit că voinicul i-a scăpat împărăţia de balaurul fioros şi de tâlhari, grăi astfel:

— Bernardito, nu ştiu cum să te răsplătesc pentru cât bine mi-ai făcut! Alege-ţi una din fete de nevastă!

Bernardito o alese pe cea mai mică dintre prinţese, care era cea mai frumoasă, şi făcură o nuntă bogată, cum nu s-a mai pomenit.

Cei doi mari mincinoşi chilieni

poveste chiliana

Trăiau odată doi prieteni. Amândoi erau tineri şi chipeşi, oameni învăţaţi, care ştiau carte nu glumă, dar le cam plăcea băutura.

într-o bună zi unul îi spuse celuilalt:

— Mare lucru de capul nostru, măi fârtate, ce să zic!
Suntem tobă de carte, dar din pricina băuturii ne ducem zilele în mizerie!

într-un ulcior murdar le mai rămăsese nişte drojdie care nu se mai putea bea. Atunci celălalt grăi astfel:

— Ascultă, fârtate, hai să ne îmbogăţim şi să ne lăsăm de băutură! Iată ce să facem! Du-te la împăratul de pe meleagurile învecinate, care se da în vânt după scorneli, şi povesteşte-i o minciună gogonată. Cam peste un ceas, o să viu şi eu la palat, şi o să întăresc spusele tale. împăratul e bun şi milos, o să ne dea veşminte şi de-ale gurii, dar numai dacă făgăduim că ne lăsăm de băutură.

— Bine, se învoi celălalt prieten. Din pricina patimii ăsteia blestemate nu mai putem nici măcar să luăm ceva pe credit.

Şi într-adevăr, aşa era.

Zis şi făcut. Se duse primul la palat să-i povestească împăratului o scorneală nemaipomenită, împăratul era darnic şi bun la suflet, tare prietenos cu toţi cei ce născoceau poveşti, pe care le asculta cu nesaţ, desfătându-se. Totdeauna îi copleşea cu daruri pe povestitori, le dădea bani şi veşminte, îi ospăta după pofta inimii.

Prietenul cu pricina, pe nume Julio, se înfăţişă la poarta palatului şi bătu. îi deschise un străjer care-l întrebă ce dorea.

— Să-l văd pe luminăţia-sa, răspunse.

Străjerul se duse la împărat, să-l întrebe. Apoi se întoarse şi-i dădu drumul. Flăcăul se înfăţişă împăratului şi-i zise:

— Ziua bună, înălţimea-ta!

— Bună să fie, flăcăule!

— Am venit la înălţimea-ta să-ţi faci milă şi pomană cu mine, că sunt sărman şi de îmbrăcăminte şi de hrană.

— Desigur, flăcăule! îi zise împăratul.

Şi, întorcându-se către o slujnică, îi porunci să-i aducă ce a mai rămas de la gustarea de dimineaţă, că era ceasul zece şi jumătate.

— Adu-i iute flăcăului ăsta nişte bucate gustoase! Pe dată, porunca fu îndeplinită şi tânărul se înfruptă din bunătăţile cele mai de soi. După ce mâncă el pe săturate, împăratul îi spuse:

— Şi acum povesteşte-mi o snoavă, o întâmplare, o ghicitoare, că mă prăpădesc după poveşti. Doar eşti tânăr şi cutreieri lumea, nu ca mine, care nu ies din palat şi nu aflu ce se mai întâmplă. Mergând pe ici, pe colo ştii, de bună seamă, o groază de lucruri.

— Dar, înălţimea-ta, ce-am să-ţi povestesc eu întrece orice închipuire; este ceva de necrezut, cum nu s-a mai pomenit vreodată. Să-mi fie cu iertăciune, dar când veneam încoace, am văzut râul arzând.

Cum era să creadă împăratul una ca asta, că apa luase foc!

— Ascultă, flăcăule, asta-i minciună!

— Ba nu, înălţimea-ta, aşa e precum spun: ardea râul.

— O să vedem! Să vină îndată un străjer!

Şi împăratul porunci să-l întemniţeze pe flăcău, spunându-i:

— Ai să stai în carceră până o să dau eu poruncă să ţi se dea drumul, mincinosule! Niciodată n-am auzit o asemenea minciună sfruntată!

Flăcăul mâncase pe săturate, aşa că nu-i mai era foame. Stătu liniştit, căci ştia că o să-i vină curând prietenul, să-i întărească minciuna.

Şi într-adevăr, cam după vreun ceas, se înfăţişă la palat celălalt flăcău. Bătu în poartă, ceru să-l vadă pe împăiat, că era mort de foame, bietul de el.

— Cu plecăciune, luminăţia-ta!

— Ziua bună, flăcău înţelept! răspunse împăratul, văzând că tânărul ştia să-i grăiască cum se cuvine.

Porunci să fie ospătat cu bucatele cele mai alese şi, după ce flăcăul se înfruptă pe săturate, îi spuse:

— Ascultă, băiete; ai cutreierat mult prin lume şi trebuie să ştii tot felul de întâmplări. Tare-mi plac snoavele, ghicitorile şi vorbele hazlii! Ia să te aud!

— La poruncă, luminăţia-ta! Ştiu într-adevăr multe din câte se petrec pe lume.

— Vreau să-mi spui negreşit de e adevărat că râul de la marginea oraşului a luat foc?

— Se prea poate, înălţimea-ta! Ba chiar nu mă îndoiesc, fiindcă venind încoace am văzut o mulţime de căruţe încărcate cu peşti fripţi.

în felul ăsta întâri minciuna prietenului închis, iar ca să nu încapă nicio îndoială, mai spuse:

— Iată, înălţimea-ta, ca să te încredinţezi, uită-te la peştii ăştia!

Şi-i arătă doi peşti pe care îi fripsese din timp şi îi învelise bine în hârtie, ca să-l convingă pe împărat.

— Prea bine, flăcăule! Aşa o fi, iar eu n-am dat crezare celui întemniţat! Acum, cu peştii ăştia fripţi, a ieşit la lumină adevărul.

Şi, crezând ă doua minciună, care o întărea pe prima, împăratul porunci să se dea drumul celui din temniţă.

— Ascultă, îl întrebă pe ostatic, îl cunoşti pe omul ăsta?

— Da, dar nu ne avem bine unul cu altul! îi răspunse flăcăul, ca să nu dea de bănuit.

împăratul porunci să li se dea la amândoi veşminte şi bani cu prisosinţă.

— Ar trebui să vă întovărăşiţi, îi îndemnă el pe cei doi.

Când plecară, unul din prieteni îi spuse celuilalt:

— Acum, că avem tot ce ne trebuie, hai să mergem în Spania!

Şi o porniră într-acolo, cu o corabie din port.

— Trebuie să-i îndrugăm o minciună şi regelui Spaniei, zise unul din ei.

— Tu i-o spui iar eu o s-o întăresc! adăugă celălalt.

— Aşa să facem!

Şi chibzuiră ei ce minciună să scornească. Corabia cu care porniseră din Chile ajunse în sfârşit în Spania. Unul din cei doi prieteni se îndreptă către palat şi ceru să fie lăsat să-l vadă pe rege, care era chiar Alfonso al XIII-lea[344].

Când se înfăţişă regelui, acesta îl întrebă:

— Ia spune, flăcăule, ce mai e nou prin Chile?

— Toate bune, înălţimea ta. Până acum n-am mai fost în Spania. Tare mai e mândră şi bogată!

Flăcăul se pregătise dinainte să pară sărman; îşi lăsase hainele bune şi luase altele ponosite, ca să nu bată la ochi. începu îndată să-i povestească regelui:

— Cutreierând prin Spania, am zărit o cetate mândră, încercuită de un zid înalt. Când m-am uitat mai bine, am văzut că tot zidul era făcut din cărămizi de caş puse peste altele de lut. Am auzit zgomot mare venind dinspre metereze şi am zărit o herghelie de iepe păscând pe câmpie. Era tocmai vremea secerişului griului, şi am văzut cum oamenii treierau ca să facă din lapte covăsit caş. Cum să nu fie bogată Spania!

— Ce tot spui? Cine a mai pomenit să treieri ca să faci caş din lapte covăsit?! se înfurie regele Spaniei. Astea-s minciuni sfruntate!

Şi porunci îndată ca chilianul să fie întemniţat.

Nu trecu însă mult şi iată că soseşte prietenul care trebuia să întărească minciuna, după cum se vorbiseră. Cum se înfăţişă la rege, flăcăul spuse:

— Am venii, înălţimea-ta, să te rog să te milostiveşti de mine, că sunt sărman şi flămând; aş dori ceva de mâncare!

— Bine, spuse regele, poruncind îndată să i se aducă de-ale gurii.

— La noi acasă, în Chile, suntem tare sărmani, grăi flăcăul. Vezi, înălţimea-ta cât sunt de ponosit?

— Aici în Spania n-o să duci lipsă de nimic. Spania e bogată, nespus de bogată, şi foarte puternică, spuse regele.

După ce mâncă după pofta inimii, flăcăul prinse a povesti:

— Când am venit încoace am văzut un zid înalt făcut tot din cărămizi de caş puse peste altele de lut. Iar mai încolo, într-un ţarc, am dat peste nişte flăcăi care trebăluiau lângă un cazan mare; lângă ei se aflau grămezi de caş proaspăt. Am cumpărat şi eu o bucată, şi când s-o rup, să vezi minunăţie: în caş era o copită mititică, de mânz!

Şi-i arătă regelui copita de mânz pe care o găsise pe undeva, aruncată în drum. în felul ăsta flăcăul întări minciuna prietenului lui tocmai la ţanc.

— Măi, să fie! se minună regele. Şi eu care l-am făcut mincinos pe primul care mi-a povestit aceeaşi întâmplare!

Porunci fără zăbavă să fie scos ostaticul din temniţă şi, cum i se înfăţişă, îl întrebă:

— îl cunoşti pe omul ăsta?

— Da, spuse cel de al doilea, îl ştiu că e chilian.

— Ei, acum s-o porniţi la drum împreună, spuse regele. Vă dau la fiecare cate doi galbeni mari, care fac cât cinci mii de pesos în bani chilieni, aşa că puteţi pleca fără grijă amândoi.

— Hai să mergem, fârtate, grăi unul către celălalt când se văzură afară din palat, că luminăţia-sa o fi ştiind ce zice. Să ne ducem acum în Franţa, să-i povestim regelui de acolo o minciună şi mai grozavă.

— Haidem!

Şi o porniră către Franţa. Când ajunseră, primul se îndreptă singur spre palat şi dădu să-i înşire o minciună

---

344 rege al Spaniei între 1902-1931

regelui. îi povesti că, pe când se îndrepta într-acolo, după ce se dăduse jos de pe corabie, ieşind din port zărise o casă singuratică, acoperită cu ţiglă, unde o femeie spăla rufe. Când se apropie el, văzu alături o altă femeie tânără ce ţinea în braţe un prunc care avea nouă minute. Cine a mai pomenit una ca asta?

Regele nici vorbă să-i dea crezare şi-i zise, supărat:

— Cum să fie cu putinţă ca o femeie s-aducă pe lume un copil cu nouă braţe?

— Ba aşa e, înălţimea-ta!

Dar regele se înfurie şi mai titre şi porunci ca străinul mincinos să fie întemniţat.

Nu trecu mult şi sosi cel de al doilea flăcău, să întărească minciuna prietenului. Cum se înfăţişă la rege, îi zise:

— înălţimea-ta, te rog să mă milostiveşti: vin tocmai din Chile, şi-s lihnit de foame. Ajută-mă cu ceva de-ale gurii.

— Desigur, răspunse regele. Cu dragă inimă, chilianule! Ia spune-mi, cum e lumea pe la voi?

— Suntem tare sărmani şi năpăditi de nevoi.

Regele porunci grabnic să i se aducă de mâncare, şi slugile veniră cu tot felul de bunătăţi. După ce se înfruptă chilianul, regele îi spuse:

— Acu povesteşte-mi ceva, o snoavă, o ghicitoare, că tare-mi mai place să-mi trec vremea ascultând.

— Bine, luminăţia-ta! O să-ţi spun o întâmplare de necrezut: când mă îndreptam încoace, am trecut pe lângă o casă acoperită cu ţiglă şi, fiindu-mi sete, m-am apropiat să cer apă. înăuntru erau două femei, una mai bătrână şi alta tânără. Cea bătrână tocmai spăla şi, între rufele întinse la uscat, am zărit o cămăşuţă de copil care avea nouă mâneci.

— Ca să vezi! se minună regele Franţei. Se vede că era cămăşuţa pruncului de care mi-a povestit cel pe care l-am întemniţat.

Flăcăul îi arătă atunci regelui o cămăşuţă cu nouă mâneci, pe care i-o făcuse o croitoreasă, aşa cum îi ceruse. Şi astfel chilianul întări minciuna înşirată de prietenul lui.

Regele porunci să i se dea drumul celui întemniţat şi, când i se înfăţişă, îi întrebă pe amândoi flăcăii:

— Sunteţi amândoi din Chile?

— Da, dar nu călătorim împreună.

— Ei, de acum încolo să vă întovărăşiţi. O să vă dau la fiecare bani „cinci mii de pesos, ca să plecaţi fără grijă.

După ce ieşiră din palat cei doi, se opriră într-o piaţă mare să stea de vorbă.

— Ascultă, zise unul, amândoi suntem nişte mincinoşi fără pereche. Ne-a mers din plin, avem acum bani şi haine cu prisosinţă. Hai să ne luăm la întrecere, să vedem care din noi spune o minciună mai gogonată!

— Bine! se învoi celălalt.

— Ascultă, fârtate, tu cunoşti pampasul de la miazănoapte?

— Da, le ştiu pe toate, şi pe cele din America, şi pe cele din Africa.

— Ascultă atunci aici: în mijlocul Africii a crescut o varză uriaşă, aşa de mare încât toate oştirile de pe lume încăpeau la un loc în umbra ei. Toată oştirea chiliana se afla în umbra unei singure frunze.

Când auzi scorneala asta, celălalt zise, fără să stea mult pe gânduri:

— Aseultă-mă şi pe mine, fârtate: am văzut cu ochii mei nişte oameni care făceau un cazan aşa de mare, că atunci când băteau un nit pe o parte, trecea o zi şi o noapte până se auzea zgomotul taman pe partea ailaltă. îţi închipui ce uriaş era!

Primul îi răspunse îndată, netulburat:

— Se vede că făceau asemenea cazan ca să aibă unde fierbe varza de care-ţi povesteam!

Aşa că niciunul din ei nu se lăsă mai prejos şi, până la urmă, nu izbutiră să se întreacă unul pe altul în scorneli, dovedindu-se amândoi la fel de mincinoşi.

Lacul diavolului

poveste ecuadoriană

Trăia odată într-un sat un bătrân pe nume Pedro, care avea un fecior ce se chema Juan. în ziua în care băiatul împlini douăzeci de ani, tatăl îi spuse:

— Fiule, am păstrat taina până ai împlinit douăzeci de ani, iar acum pot să ţi-o dezvălui: află că dincolo de câmpia din zare este un lac numit Lacul Diavolului. în mijlocul lui creşte un măr care face roade de aur. Cine o să ajungă să rupă un măr din copac, o să vadă îndată cum seacă apa din jur şi se iveşte un palat minunat.

Juan îl întrebă uimit cum e cu putinţă să se iveas că palatul din lac. Atunci tatăl îi răspunse:

— în vremurile de demult, trăia acolo un împărat hain, care nu se îngrijea de poporul său şi, drept pedeapsă, diavolul i-a scufundat palatul în apă.

A doua zi, Juan o porni în căutarea pomului cu merele de aur. Străbătu câmpia şi, apucând-o pe o cărare prăpăstioasă, auzi un hohot de râs. Se întoarse, se uită înjur, dar nu văzu pe nimeni. Zări doar într-un copac o pasăre cu penele frumos colorate. Dădu să se urce după ea, cind auzi din nou hohotul de râs. Atunci pasărea prinse a da din aripi şi, cu glas dulce, îi grăi aşa:

— Juan, nu-ţi pierde firea! Mergi mai departe până dai de Lacul Diavolului!

Şi pasărea îşi luă indată zborul. Juan îşi văzu de drum. Merse el cât merse, şi iar auzi un hohot drăcesc.

— Dumnezeule, dă-mi putere să merg mai departe! se rugă el, speriat.

în cele din urmă, i se ivi în faţa ochilor Lacul Diavolului, şi în mijlocul lui zări pomul cu merele de aur. Se apropie, dar când să culeagă un măr, un balaur fioros, cu optsprezece capele, se năpusti asupra lui, gata să-i înghită.

Juan se rugă iarăşi:

— Doamne, nu mă părăsi!

îşi făcu îndată curaj, luă spada în mână şi se avântă în luptă. Când unul din capelele balaurului se apropie de el să-l înghită, flăcăul îl reteză dintr-o singură lovitură. Şi la fel făcu cu toate. Rupse apoi un măr, şi în clipa aceea apele secară ca prin farmec şi se ivi palatul cel minunat. Intră înăuntru şi acolo îl întâmpină chiar tatăl lui, însoţit de o fată negrăit de frumoasă.

— Fiindcă ai fost viteaz şi ai rupt vraja, îi spuse tatăl, o să te însori cu fata cea mândră şi ai să fii împărat pe aceste meleaguri.

Astfel ajunse Juan cel curajos împărat şi trăi fericit cu nevasta lui ani mulţi.

Delgadina şi şopârla

poveste chiliană

Trăiau odată într-un sat o bătrână cu fiica ei. Fata se numea Delgadina şi era frumoasă ca ruptă din soare. Când crescu mare, de se făcu de vreo cincisprezece ani, maică-sa o trimise într-o bună zi la râu să spele nişte lână. Erau tare sărace, bietele de ele, şi abia îşi duceau zilele, adunând de ici şi colo cite ceva.

întorcându-se de la râu, fata zări o şopârlă mititică, să tot fi fost cât un lat de palmă, galbenă toată şi tare frumuşică. O luă în mână şi o aduse acasă. Când intră înăuntru, strigă bucuroasă:

— Măicuţă, ia te uită ce şopârliţă frumoasă am găsit!

— Vai, fetiţo! Aruncă iute şopârla de-aci!

— Ba nu, n-o arunc, o să o ţin, că e tare frumuşică!

Şi fata păstră şopârliţă şi se îngriji de ea. O puse într-o ulcică din acelea care se folosesc la ţară. în fiecare zi se ducea să o vadă, şi-i dădea fărâme de pâine, câte un pic de lapte, şi tot ce putea strânge de mâncare. Ba vecinele îi aduceau şi muştele pe care le prindeau, iar şopârliţei tare îi mai erau pe plac.

Trecu vremea, mai întâi un an, apoi al doilea, şi şopârliţă crescu. Când se făcu fata de vreo şaptesprezece ani, şopârliţă se mărise într-atât că nu mai încăpea în ulcică. O puse atunci într-o ulcică mai mare, dar nu se scurse o jumătate de an, că nu mai încăpea nici acolo. Fata luă un butoi, din acela în care se păstrează vinul, şi o aşeză înăuntru. După o vreme şopârla crescu atât de mare. Că te şi speria. Fata însă nu se temea, ci se juca cu ea, apoi îi făcea semn şi şopârla se ducea singură la locul ei.

într-o zi, când fata avea cam optsprezece ani, şopârla îi grăi astfel, când îi aduse de mâncare:

— Delgadina, eu am să plec de aici, fiindcă nu mai încap nici în butoi şi tu nu pridideşti să-mi dai

de mâncare. Sunteţi sărmane, tu şi maică-ta, abia aveţi cu ce vă ţine zilele, şi nu mai e chip să ai şi grija mea. Te las cu bine, Delgadina, dar înainte de plecare vreau să-ţi dăruiesc ceva!

Fata o asculta cu inima grea, căci o crescuse de mititică şi prinsese drag de ea. Văzând-o necăjită, şopârla îi zise:

— Nu te întrista, Delgadina, că am să-ţi fac un dar bogat!

Şopârla izbucni în lacrimi şi grăi mai departe:

— Trece-ţi degetele binişor peste ochii mei de mai multe ori şi înmoaie-ţi-le în lacrimile mele. în felul acesta iţi dăruiesc ceva de preţ: ori de câte ori o să te speli pe mâini, şi o să le scuturi, stropii de apă se vor preface în monede de aur, de toate mărimile. Ai să fii bogată şi ar să duci altă viaţă.

După ce spuse vorbele astea, şopârla ieşi din butoi, îşi luă rămas bun şi se îndepărtă, luând-o spre mare.

Fata rămase tare nedumerită de spusele şopârlei. Se duse să se spele într-o albie, că de sărmane ce erau n-aveau nici lighean, şi, când îşi scoase mâinile din apă, le scutură bine. Pe dată căzură la pământ tot felul de monede, şi mai mari, şi mai mici, toate de aur curat. Fata se bucură nespus şi o strigă pe maică-sa:

— Măicuţă, vino degrabă încoace! Du-te la târg şi cumpără de-ale gurii;ia brânză,carne,pâine, zahăr, tot ce poftesti, să ne ospătăm cum se cuvine!

Trecu un timp, dar nimeni nu izbuti să afle taina fetii. Ea puse să i se ridice o casă mândră,şi toată lumea se mira de unde scoate atâţia galbeni.

Când casa cea nouă a fost gata, fata şi mama ei s-au mulat în ea. Nu trecu însă mult şi se răspândi prin împărăţie vestea că, prin partea locului trăia o fată care, când se spăla şi-şi scutura mâinile, prefăcea picăturile de apă în monede de aur.

Vestea ajunse la urechile împăratului cel tânăr care domnea acolo şi, fără să stea mult pe gânduri, el hotărî să o ia de nevastă.

Nu departe de palat îşi ducea zilele o vrăjitoare haină cu fiică-sa. împăratul trimise după vrăjitoare şi o întrebă:

— Ştii cumva pe unde se află fata care, atunci când îşi spală mâinile, preface în galbeni picăturile de apă?

— Ştiu, luminăţia-ta!

— Adu-mi-o îndată, şi o să te răsplătesc cu dărnicie!

— Prea bine! zise baba.

Plecă zorită şi se duse drept la mama Delgadinei, zicându-i:

— Am venit după fata ta, s-o iau la palat, că împăratul vrea să-i vorbească.

— Cum să fie oare cu putinţă una ca asta? se sperie bătrâna.

Dar vrăjitoarea o luă pe Delgadina şi pe drum urzi ce avea de făcut. Se duse de o luă şi pe fata ei, apoi se îndreptă cu ele amândouă către mare. Ajungând la mal vrăjitoarea cea haină o înhaţă pe Delgadina, îi scoase ochii şi o aruncă în mare. Apoi o luă pe fiică-sa şi o duse la palat.

Când se înfăţişară împăratului, vrăjitoarea îi zise că i-a adus fata pe care o voise, aceea ce avea darul să prefacă în galbeni picăturile de apă, ori de câte ori se spăla pe mâini.

Fata era urâtă şi nu-i plăcu deloc împăratului, dar se gândi că pentru darul ei fermecat merita să o ia de nevastă.

— Bine, se învoi el, şi-i spuse babei: ia-o acum şi mâine adu-mi-o iar, să facem nunta!

Şi a doua zi se cununară.

în vremea asta biata Delgadina rătăci plutind pe mare. Nişte pescari care prindeau peşte pe acolo zăriră o făptură omenească purtată de valuri şi îşi îndreptară bărcile într-acolo. Văzând-o pe fată, care era frumoasă fără seamăn, împodobită cu haine mândre, bieţii de ei crezură că e vreun înger căzut din cer. O luară şi o duseră printre stâncile unde îşi aveau colibele. îi dădură de mâncare, haine şi tot ce-i făcea trebuinţă, îngrijindu-se să nu ducă lipsă de nimic.

Se căzniră să-i tămăduiască ochii, dar nu izbutiră: fata îşi pierduse cu desăvârşire vederea.

Şi aşa, Delgadina ajunsese să fie iubită de pescari, care îi purtau mare grijă.

în vremea asta, la palat, împăratul se sculă a doua zi după nuntă şi se ascunse s-o vadă pe nevastă-sa când se spală. Ea se duse de se spălă, dar, când să se şteargă, nu căzu niciun galben, împăratul se uită cu

luare aminte, nu zări însă nimic. Se întrista cumplit şi, când ea termină cu spălatul şi pieptănatul, o chemă şi o întrebă:

— Ascultă, de ce nu ţi-a căzut niciun galben printre degete după ce te-ai spălat?

Ea se uită lung la el şi îi răspunse;

— Fiindcă mi-am pierdut darul, măritându-mă cu tine. Numai tu eşti de vină!

Aşa îi grăi, vicleana de ea, şi împăratul tăcu mâlc, ce era să facă? Nu se mai putea drege nimic.

într-o zi, pe când Delgadina stătea pe o stâncă, se apropie de ea o şopârlă uriaşă şi-i zise:

— Ce faci aici, Delgadina?

Fata îi recunoscu îndată vocea şopârlei pe care o crescuse.

— Iaca, ce să fac? îi răspunse ea. Vrăjitoarea cea haină mi-a scos ochii şi m-a aruncat în apă. M- au găsit însă nişte pescari şi m-au adus aici.

Şopârla prinse atunci a plânge cu lacrimi amare.

— Delgadina, trece-ţi mâinile peste ochii mei! Trece-le fără teamă!

Fata îi dădu ascultare.

— Acum freacă-ţi uşurel scobiturile ochilor, de mai multe ori.

Fata făcu întocmai.

— Deschide acum ochii! zise într-un târziu şopârla. Şi Delgadina deschise ochii. Avea acum nişte ochi mai frumoşi ca înainte, verzi ca marea, cum nu s-a mai pomenit asemenea mândreţe.

— Vezi acum. Delgadina?

— Da, văd!

— Mă recunoşti?

— Sigur că te recunosc: eşti şopârla mea dragă. Fata îi sări de gât şi o întrebă drăgăstos:

— Eşti mulţumită?

— Sunt. Acum ascultă-mă: ia-ţi hainele şi să mergem!

— Cum să plecăm de aici, când n-am habar pe unde ne aflăm?

— N-ai grijă, vino cu mine. Urcă-mi-te în spinare şi ţine-te bine de gâtul meu!

Fata încalecă şi şopârla o porni înotind prin apă. Ajunse curând chiar la locul unde vrăjitoarea o aruncase în mare pe Delgadina.

— Am ajuns la mal, grăi şopârla. Dă-te jos şi du-te la tine acasă. Fii însă cu mare grijă!

Delgadina îşi luă rămas bun şi plecă, iar şopârla se aruncă iar în mare. Fata recunoscu lesne locurile şi se îndreptă spre casă tară greutate.

Când ajunse, o găsi pe biata maică-sa plângând cu lacrimi amare, tot întrebându-se ce s-o fi ales de fata ei. Delgadina prinse a-i povesti atunci tot ce i se întâmplase: cum vrăjitoarea cea haină, în loc s-o ducă la palat, îi scosese ochii şi o aruncase în mare, cum şopârla crescută de ea o scăpase de la pieire şi-i redase vederea, cum o găsiseră pescarii şi o adăpostiseră.

După ce fata îi povesti totul de-a fir-a-păr, mama îi zise, bucuroasă:

— Bine c-ai scăpat, fata mea! Stai lângă mine să bem nişte ceai şi să mâncăm, că avem de toate!

Trecură câteva zile şi împăratului îi ajunse iar la ureche zvonul că s-a întors fata care, după ce se spăla, prefăcea în galbeni picăturile de apă ce i se scurgeau de pe mâini. Se gândi el, chibzui bine, şi hotărî sa facă un ospăţ la care să poftească pe toţi supuşii din împărăţie, bărbaţi şi femei, bătrâni şi copii.

în ziua ospăţului, într-o sală uriaşă, înţesată de lume, se adunaseră la un loc, fără deosebire, bogaţi şi săraci, isteţi şi sărmani cu duhul. După ce se ospătară după pofta inimii, slujitorii aduseră la toţi mesenii pocale cu apă, să-şi clătească degetele. Când Delgadina îşi scoase din apă degetele, se risipiră pe masă nişte galbeni. împăratul, care era numai ochi, luă îndată aminte. Se ridică de la locul lui şi veni lângă fată.

— Cum de ţi-au căzut galbenii ăştia? o întrebă el.

Delgadina n-avu cum să nu-i mărturisească. împăratul luă galbenii şi văzu că erau de aur curat. Fără să stea pe gânduri, spuse:

— Fata asta o să-mi fie soţie! Să vină aici sfetnicii cei mari!

Şi porunci să fie prinse fără zăbavă nevastă-sa şi vrăjitoarea de maică-sa şi să fie arse în cuptor. Cât ai clipi, porunca i-a fost îndeplinită şi cenuşa s-a ales de ele!

Apoi împăratul se înfăţişă mamei alesei lui, care era şi ea la ospăţ, cerându-i încuviinţarea s-o ia pe fata ei

de nevastă.

— Foarte bine! se învoi din toată inima bătrâna. Vă dau încuviinţarea mea!

După trei zile făcură nuntă mare şi îmbelşugată. Petrecură opt zile în şir, ospătându-se cu tot felul de bucate şi băuturi alese.

Iar eu am încălecat pe o şa şi v-am spus povestea aşa.

Pedro Urdemalas şi uriaşul

Ne aflăm în frumosul oraş Fortuna, unde totul înjur e bogăţie şi splendoare. Dar străzile sunt pustii, casele au porţile ferecate şi puţinii trecători merg zoriţi, cu privirea plecată. Ce s-o fi petrecând? Să nu fie oare oamenii fericiţi, în mijlocul atâtor bogăţii? Căci nu era în genul lor om sărman, nici vreun cerşetor pribeag. Dar inimile tuturor erau sfâşiate de o durere adâncă. Cineva sosit de curând acolo întrebă care e pricina unei asemenea nefericiri şi o femeie bătrână, care plângea în prag, îi spuse că în oraşul acela nimeni nu ştia ce-i libertatea.

într-adevăr, oamenii trăiau îngroziţi, sub ameninţarea primejdiei, fiindcă toi ţinutul ora cârmuit de un Uriaş ciunt şi sângeros. Era un monstru de ticăloşie, cumplit de răzbunător şi de o cruzime şi putere neasemuite. Stăpân absolut peste popor, prăda într-una averile şi lua vieţile supuşilor, eu desăvârşire lipsiţi de drepturi. Uriaşul îl făcuse ostatic pe împărat, îi învinsese oştirea şi o răpise pe fiică-sa, preafrumoasa prinţesă Rosalinda. în van striga şi plângea triata împărătească! De prisos se dovediră a fi şi bogatele daruri în galbeni şi arginţi pe care le făcură monstrului cei năpăstaiţi, ca să le lase în pace oraşul şi să se întoarcă în peştera lui. Uriaşul tiran nu-şi pleca urechea la plângerile nimănui şi, plin de trufie, nu se sătura să-i supună la tot soiul de încercări ce întreceau cu mult puterea omenească şi nicio fiinţă nu le putea duce la bun sfârşii fără a-şi pierde viaţa.

în acest oraş al nenorocirii sosi într-o zi Pedro Urdemalas. Trecuse multe râuri, se căţărase pe crestele munţilor, străbătuse câmpii întinse, făcând un drum nespus de anevoios, ca să cunoască oraşul minunat. Năzuia din tot sufletul lui îndrăzneţ şi viteaz să dobândească bogăţii şi să-l biruie pe Uriaşul temut, ea s-o scape pe prinţesa Rosalinda şi să elibereze oamenii năpăstuiţi. Ştia el bine cât de primejdioasă era înfruntarea şi ce înfrângere îngrozitoare îl putea aştepta, dar îl îmbărbăta gândul că era cu putinţă să izbândească.

încercările pe care le poruncea Uriaşul erau grele şi ţineau trei zile în şir. Cel care izbutea să iasă biruitor dobândea eliberarea împăratului şi a prinţesei şi ajungea cârmuitorul deplin al poporului.

Pedro Urdemalas străbătu oraşul cu pas ager, cântând dintr-un fluieraş de păstor. Auzind sunetele acelea dulci şi ciudate, oamenii ieşiră afară din case, să vadă cine cântă. Încet-încet se strânse o mulţime deasă care se luă după drumeţul necunoscut. Nimeni nu ştia cine şi de unde era noul-venit care îndrăznea să tulbure liniştea sfâşietoare a oraşului asuprit. Sosirea tainicului călător pricinui neţărmurită mirare şi speranţă. în curând, bucuria oamenilor spori când văzură că necunoscutul îşi îndrepta paşii către palatul Uriaşului.

Auzind vuietul pătrunzător şi larma mulţimii fremătânde, Uriaşul ieşi afară ca să pedepsească îndrăzneala gloatei. Dar seninătatea cu care îl înfruntă ciudatul călător îl făcu să se oprească şi să-l întrebe îndată, eu asprime, cum de se încumetase să i se înfăţişeze cu atâta necugetare.

Necunoscutei însă nici gândi să. Se sperie; zâmbi şi-i răspunse că venea de pe meleaguri îndepărtate ca să-l biruie şi să cucerească împărăţia spre a dobândi libertatea bieţilor supuşi.

Uriaşul izbucni în hohote „socotindu-l pe cel ce i se împotrivea firav şi neputincios.

— Cine eşti tu? îl întrebă.

— Sunt Pedro Urdemalas.

— Nu te cunosc.

— Nici eu pe tine.

Răspunsul cutezător îl tulbură pe Uriaş, care îşi ascunse mirarea, glăsuind apăsat:

— Bine, ştii care sunt încercările?

— Da!

— Se vede atunci că nu ţi-e teamă de moarte!

— Nici gând, habar n-aveam că există! îndrăzneala cu care-l înfrunta stârni îngrijorarea Uriaşului. îi spuse atunci lui Pedro Urdemalas că a doua zi trebuie să i se înfăţişeze.

Cum se iviră zorile. Pedro intră în palatul cel mândru al Uriaşului, ca să-şi îndeplinească treaba, aşa cum se vorbiseră. Uriaşului cam începuse să i se clintească încrederea: se arătă mintos şi trufaş, dar în fundul sufletului i se înfiripa o ciudată admiraţie pentru potrivnicul lui, căci îl socotea un adevărat erou, plin de vitejie.

Cum era un nesătul nemaipomenit, Uriaşul mânca în fiecare zi un taur întreg. Fiindcă îi era lene să prindă el animalul sălbatic, se tot căznea să afle pe cineva care să facă treaba asta în locul lui.
Ştia bine că niciunul din argaţii săi fără număr nu era în stare să prindă taurul şi să i-l aducă viu la palat. De aceea, hotărî ca încercarea prin care se putea dobândi eliberarea oraşului să fie tocmai prinderea animalului cu care să-şi potolească foamea.

încercarea era cumplit de anevoioasă. Când i se înfăţişă Urdemalas, în zorii zilei. Uriaşul îi zise:

— Ascultă, Pedrito! Azi trebuie să îndeplineşti prima încercare; să-mi aduci de pe islaz un taur. Du-te şi caută animalul cel mai falnic, leagă-l cu o funie şi adu-l încoace grabnic, să-l am la prânz!

Pedro, dus pe gânduri, nu scoase o vorbă, dar, făcând o închinăciune, plecă, hotărât să îndeplinească porunca stăpânului. Se duse fără zăbavă în grajd şi luă de acolo câteva funii groase, apoi o porni. Pe drum tot chibzuia cum să facă să izbutească, ocolind primejdia cea mare, fiindcă îşi dădea prea bine seama că aşa, cu mâna goală şi pe jos, nu era chip să prindă laurul şi să-l mine spre palat.

Cînd ajunse la islaz, şi văzu cireada care păştea liniştita lucerna, se apucă mai întâi să lege cu grijă animalele, unul cile unul, de ţăruşii îngrăditurii. Treaba asta îi luă multă vreme, şi Uriaşului îi stârni o nelinişte lesne de priceput. Dornic să vadă care-i pricina întârzierii ce-i dădea de bănuit, o porni în căutarea lui Urdemalas. îl găsi stând pe o piatră şi cântând din fluier.

— Ce faci, Pedrito? îl întrebă cuprins de mirare.

— După cum vezi, stăpâne. Mă odihnesc niţel, că am adunai toţi taurii, să ţi-i aduc pe toţi deodată.

— Păi de ce?

— Ca să nu mai pierdem vremea, zilnic, cu treaba asta. Lucrurile trebuie făcute aşa cum se cuvine, o singură dală. Am adus şi un jungher, să omor animalele...

— Dar cum, omule! strigă Uriaşul speriat. Nu pricepi că, omorând toate animalele, n-o să poată mânca nimeni ăţăţa came şi o să se strice? Trebuie să fii chibzuit şi înţelept!

— Eu aşa sunt obişnuit să-mi fac treaba, stăpâne!

— Dar vezi că mie nu-mi place să îmi faci pagubă! Dă drumul animalelor şi o să-mi iau eu porţia de azi!

Şi cât ai clipi, uriaşul prinse un taur, îi frânse gâtul şi-l luă sub braţ, de parcă ducea o carte; se îndreptă bombănind către palat, în vreme ce Urdemalas, zâmbitor, îl urma fără teamă, târând după el funiile.

A doua zi, Uriaşul îl chemă iar pe Urdemalas şi-i zise, arătându-i pădurea:

— Vezi copacii de colo? Zăreşti printre ei copacul acela înalt, uscat?

— Da, stăpâne!

— Bine, atunci ia o secure şi adu-mi trunchiurile cele mai groase, că am nevoie de lemne de foc, pentru bucătărie!

— S-a făcut, stăpâne!

— Vezi să nu zăboveşti! Să faci treaba grabnic!

— Bine, stăpâne?

Fără să stea pe gânduri, Urdemalas se duse să caute securea, apoi o porni spre pădure. Ajunse curând Ia primii copaci şi, fără nicio grijă, prinse a-i doborî unul câte unul. Când Uriaşul – care urmărea de departe ce făcea tăietorul – văzu una ca asta, veni în fugă să-i oprească râvna distrugătoare. Mânios că nu i-a dat ascultare, îi strigă:

— Ce faci, Pedrito?

— După cum vezi, stăpâne. Dobor toţi copacii să ţi-i aduc.

— Dar nu socoti că prăpădeşti degeaba atâta lemn? Căci, stând în ploaie şi în soare, o să se strice. Nu te gândeşti de loc la pagubă! Trebuie să-mi asculţi orbeşte porunca!

într-o clipă, Uriaşul smulse un copac uscat din rădăcină, îl puse pe umăr de parcă era o flintă şi se îndreptă cu paşi mari către palat, iar Urdemalas, tăcut, îl urmă bucuros, târând securea după el.

A treia zi Uriaşul, nemulţumit şi sătul de isprăvile lui Urdemalas, hotărî să-l pună la ultima încercare, cum

se înţeleseseră. Cum ardea de nerăbdare să scape cât mai curând de argatul care îi făcea atâta paguba, trimise după el devreme şi-i zise cu asprime:

— Ascultă, Pedrito, ia butoiul de colo şi du-te la izvor; să mi-l aduci într-o clipă plin cu apă!

— Bine, stăpâne!

— Dar bagă de seamă că vreau ca apa să fie limpede şi proaspătă, să n-aibă fir de nisip!

Urdemalas îi făgădui că o să-i îndeplinească întocmai porunca, zicându-i:

— N-avea nicio grijă, stăpâne!

Dar butoiul i se părea uriaş, că încăpea în el cam o sută de vedre. Socoti că chiar gol era greu de cărat, iar plin trebuie că era cu neputinţă de urnit. înţelese că treaba era peste puterile lui. Dar cum dorea din inimă să iasă biruitor şi din ultima încercare, luă cu el o lopată şi un târnăcop, hotărât să izbutească.

Opintindu-se din greu pe drumul întortocheat. împingând de zor butoiul, bietul de el ajunse ostenit la izvor. Aici începu o treabă ciudată şi necugetată: săpă lângă izvor un puţ adânc şi îngropa butoiul, până la margine. Apoi făcu drum unui şuvoi de apă către butoi, şi se uită cum se umplea încetişor. Văzând Uriaşul că timpul trece şi omul nu se mai întoarce, se duse după el.

— Ce faci aici, blestematule? îl înlrebă furios.

— Păi vezi bine, stăpâne! Fac să curgă izvorul în butoi, ca să ţi-l aduc tot acasă, să ai apă la îndemână tot timpul!

— Dar aşa ceva nu-i cu putinţă! strigă Uriaşul. Nu se poate schimba cursul izvorului tară să se tulbure apa. Iar eu am nevoie de apă curată şi proaspătă în fiecare zi

— N-am ştiut, stăpâne, am făcut şi eu cum m-am priceput să iasă lucrurile bine. Doar ţi-am împlinit voia!

înfuriat la culme. Uriaşul se satură să-l mai dojenească; umplu butoiul cu apă şi şi-l puse pe umăr, de parcă era un ulcior. Apoi se îndreptă spre casa. Cu o iuţeală de necrezut. Urdemalas nu mai ştia ce să facă de bucurie. Cu târnăcopul într-o mână şi lopata în cealaltă, îşi urma stăpânul, desfatându-se din plin de biruinţa pe care o dobândise prin isteţimea lui.

Astfel Pedro Urdemalas duse la bun sfârşit toate încercările, învingându-l pe asupritorul crunt al ţinutului. Iar Uriaşul, necăjit şi furios, a fost nevoit să-şi recunoască înfrângerea şi să-l răsplătească pe biruitor eliberându-l pe împărat şi pe frumoasa prinţesă Rosalinda şi lăsându-i pe mână cârma ţării.

învingătorul nu se răzbună însă pe tiran, ci îl pedepsi doar, izgonindu-l de pe meleagurile acelea, căci singurul lucru pe care a vrut el să-l dovedească oamenilor a fost că puterea sălbatică poate fi înfrântă şi că libertatea este în veci mai presus decât toate bogăţiile de pe lume.

Prinţul cu armele strălucitoare

poveste chiliană

Trăiau odată într-o împărăţie îndepărtată doi fraţi. Unul era sărac, dar celălalt era tare bogat.

Fratele cel sărac avea un fecior. Cum dorea să-şi crească fiul aşa cum se cuvine, când se făcu măricel îl trimise la învăţătură. Ca să ajungă la şcoală, copilul trebuia să treacă o baltă. Apa nu era adâncă, aşa că în fiecare zi trecea pe acolo la dus şi la întors.

Copilul se dovedi foarte silitor, învăţând cu sârg, şi cu cit ştia mai multe, cu atât se străduia mai tare. Timpul trecea, şi băiatul creştea văzând cu ochii. Când ajunse flăcău în toată firea, era tobă de carte.

Odată, dând să treacă balta, zări un pietroi uriaş. îşi puse în gând să-l urnească din loc, se căzni şi îl mişcă puţin. Se hotărî atunci să nu plece mai departe până n-o să-l urnească de-a binelea. Până la urmă izbuti; încercă apoi să-l ia în braţe, să vadă dacă-l poate ridica. La început n-a fost în stare, aşa că de atunci încolo venea mereu şi îşi încerca puterile. Până când, într-o bună zi, ridică pietroiul de parcă ar fi fost o pietricică. Atunci se întoarse acasă şi-i ceru tatălui încuviinţarea s-o pornească în lume, să-şi caute norocul. Aflase de mult că unchiul său cel bogat era mereu în război pe alte meleaguri şi, cât fusese copil, se necăjise tare mult că nu-l putea însoţi şi el. în ziua când se hotărî s- o pornească de acasă, îi zise tatălui că voia să meargă să-l ajute pe unchiul lui, pe câmpul de luptă.

— Dar ce-ai să poţi face tu, de unul singur, fiule? Or să te omoare, căci oamenii cu care se

luptă unchiul tău nu lasă pe nimeni să scape cu viaţă!

— Ba n-o să se întâmple una ca asta!

Plecă flăcăul şi se îndreptă către locul unde se afla unchiul lui. Când ajunse, nici el nu-şi recunoscu unchiul, nici acesta pe el, căci se făcuse băiat mare să tot fi avut cam 17—18 ani.

Atunci flăcăul îi grăi astfel:

— Am venit să lupt ca soldat, fiindcă am aliat că pleci la război.

— Cum o să le încumeţi singur? Asta-i curată prostie!

— Ba nu, dă-mi numai armele care-mi lac trebuinţă şi ai să vezi.

Unchiul se învoi să-l ia pe câmpul de luptă, şi flăcăul îi ceru:

— Porunceşte să mi se facă o spadă pe măsura puterii mele.

— Şi cit vrei să cântărească spada?

— Ca să fie bună pentru mine. Trebuie să lucreze la ea zece fierari şi să o făurească din oţel.

Când auzi vorbele astea, unchiul cel bogat îşi zise în sinea lui:

„Cred că-i o taină la mijloc cu puterea flăcăului ăsta!"

Când cei zece fierari tocmiţi încercară să întoarcă spada făurită pe partea cealaltă, se ivi şi flăcăul, să vadă cum mergea treaba. Luă spada cu mâna dreaptă, să-i încerce tăria, dădu o lovitură zdravănă şi o rupse în două. Unchiul lui. Cavalerul, rămase stană de piatră de uimire, şi-l întrebă ce avea să facă.

— Să se adune douăzeci şi cinci de fierari, ca să facă treaba ca lumea, şi-o să-i ajut chiar eu

Au făcut aşa cum le-a zis flăcăul, care, cu o singură mână, a întors spada, fiindcă ceilalţi, oricât se opintiseră, nu fuseseră în stare. Când a fost gata spada, el a luat-o în mână s-o încerce; a lovit cu ea atât de puternic, încât a stârnit un vârtej care-i izbi de pereţi pe fierari.

Atunci cavalerul, uluit de cele văzute, îl întrebă cine era. Şi află că era feciorul fratelui său, fiindu-i, aşadar, nepot. Văzând cât de puternic era nepotul, cavalerul hotărî îndată să-i dea în seamă toată oştirea.

Când flăcăul îşi văzu spada gata, lucind în soare, făcută întocmai pe gustul lui, îi spuse unchiului:

— Acum am nevoie de un cal potrivit, care să mă poată duce încins cu spada asta.

îi înfăţişară toţi caii din grajdurile cavalerului. Puse şaua pe primul cal, dar când să-l încalece, animalul căzu la pământ. La fel păţi şi cu alţii. Atunci unchiul spuse:

— încearcă şi calul cel alb, al nevestei mele. Şi porunci să i-l aducă. Flăcăul îşi zise în sinea lui: „Deie Domnul să fie bun calul acesta!" După ce înşeuă calul, îl încalecă, având la şold spada.

Calul nici nu se clinti sub greutate.

— Acum să mi se aducă haine potrivite, ceru voinicul. Cavalerul dădu poruncă să i se aducă o mantie albă.

îl numi căpetenia oştirii lui, şi-l întrebă dacă de atunci înainte vrea să i se spună „Prinţul cu Armele Strălucitoare".

Flăcăul încuviinţă, şi-l botezară astfel. Iar cavalerul, ca să îi dea şi mai mare cinste, puse să i se scrie cu litere de aur pe coif: „Prinţul cu Armele Strălucitoare".

Sosi şi ziua când aveau să înceapă lupta cu duşmanii.

— Voi lua cu mine numai douăzeci şi cinci de ostaşi, hotărî flăcăul.

Când duşmanii îl zăriră apropiindu-se, îşi spuseră:

— Ia uitaţi-vă ce strălucitor e cavalerul din frunte! O să vadă el ce o să păţească, în curând!

De obicei oastea duşmană făcea prăpăd printre oamenii cavalerului. La început nu-l luară în seamă pe Prinţul cu Armele Strălucitoare, crezând că nu-i altceva decât un cavaler ca şi alţii. Dar flăcăul se apropie singur de ei, poruncind ostaşilor lui să stea pe loc. Duşmanii îşi ziseră atunci:

— Cavalerul ăsta îşi caută cu orice preţ moartea! Şi năvăliră spre el. Dar Prinţul cu Armele Strălucitoare dădu pinteni calului şi, cu spada în mână. împărţi lovituri zdravene, tăind în dreapta şi în stânga, de băgă groaza în duşmani.

— E di acul în straie albe! strigară ei speriaţi.

Iar de atâta sânge duşman, veşmintele flăcăului se înroşiră. Şi aşa se făcu de câştigă el singur bătălia. îşi strânse oamenii şi se întoarseră acasă. Ce mai zarvă se stârni când aflară că pentru întâia oară câştigaseră lupta!

— S-a sfârşit cu bătăliile? Acum îi ştiu duşmanii de frică prinţului nostru, spuneau ostaşii.

Tare se mai bucură cavalerul de fapta vitejească a nepotului, pe care-l primi cum se cuvine unui

învingător. După câteva zile însă, flăcăul îşi zise:

„De ce să nu mă întorc pe câmpul de luptă, să văd ce mai fac duşmanii?"

îi ceru unchiului încuviinţarea să plece, şi el îi răspunse:

— Fie, dar ia cu tine alai mare, mulţi cavaleri ca să te păzească, iar de vei păţi ceva, vor răspunde cu capul.

Plecară ei – prinţul şi însoţitorii – şi, trecând de o câmpie, ajunseră la malul mării. Se opriră cu toţii, privind cu încântare. Deodată, flăcăul zări ceva mititel care se apropia, despâcând apa. Când ajunse la mal, văzu că era o căprioară, care veni drept la el, îi linse mâinile şi i se uită în ochi. Cum calul lui avea frâul liber, căprioara îl luă în dinţi şi îl călăuzi spre mare. Din valuri se ivi o barcă. Deodată, în larg se stârni un val uriaş care, năvălind peste ei, luă pe sus calul, cu cavaler cu tot, şi-i cufundă în adâncuri. Căprioara aceea, care era vrăjită, fusese trimisă de stăpâna ei, prinţesa cea frumoasă din împărăţia de pe celălalt ţărm al mării, să-l caute pe Prinţul cu Armele Strălucitoare, ca s-o scape de uriaşul care o ţinea în puterea lui.

Când prinţul îşi veni în fire, nu ştiu ce i s-a întâmplat. Marea îl aruncase pe o stâncă, unde se împotmolise, căci spada de la şold se prinsese zdravăn între pietre. Nu trecu mult şi se ivi iar căprioara, care îl duse în faţa stăpânei. Dar prinţesa, fiind vrăjită, era nevăzută, aşa că statură de vorbă fără să se vadă. Fata îi povesti că era păzită de un uriaş care o ţinea sub puterea farmecelor. Uriaşul acela îi biruise pe toţi voinicii care veniseră s-o scape, fiindcă avea un leac fermecat, şi, oricât de grea ar fi fost rana, tot se vindeca.

în noaptea aceea prinţul rămase la palat. La porunca stăpânei nevăzute, căprioara îi spuse că, dacă are nevoie de ceva, s-o strige şi ea o să i se înfăţişeze îndată.

A doua zi, el spuse:

— Trebuie să plec, prinţesă, căci de nu mă întorc, cavalerii care m-au însoţit îşi vor pierde viaţa.

Atunci ea îl rugă să se întoarcă, după ce o să-i scape pe cavaleri de primejdie, dacă se simţea în stare, să-l omoare pe uriaş.

Căprioara îl trecu pe flăcău pe malul celălalt. îşi regăsi cavalerii şi se întoarseră la unchiul lui, căruia îi zise:

— Vreau să fiu stăpân pe ce hotărăsc să fac: am chef să plec singur, să nu mă însoţească şi să nu răspundă nimeni pentru mine, sub ameninţarea că-i iei viaţa!

A doua zi, în zori, îşi înşeuă armăsarul alb şi o porni singur către locul unde ştia că îl aşteaptă căprioara, înainte de-a ajunge la ţărm, trecu pe lingă o colibă, de unde ieşi o babă, care-i zise:

— Voinice, vrei s-o vezi la chip pe cea care îţi e hărăzită? Ştiu că te duci înapoi la prinţesa fermecată, dar că n-ai habar cât e de frumoasă. Am să-ţi dau o luminare, s-o aprinzi la noapte, ca să- i vezi faţa.

Prinţul luă luminarea şi plecă mai departe. Căprioara îl aştepta la ţărm. Ajunseră cu bine la palatul fermecat; se deschiseră porţile şi el intră, fără să vadă pe nimeni. Când se întunecă şi se pregăti de culcare, puse bine luminarea sub pernă. Cam pe la miezul nopţii o aprinse şi zări alături de el o fată cum nu-şi află asemănare pe lume de frumoasă. Stătu el îndelung, privind-o cu încântare, când, deodată, o picătură căzu pe pieptul ei. Prinţesa se trezi speriată şi grăi cu mâhnire:

— Ce-ai tăcut, necugetatule? Trebuia să-ţi fiu nevastă, dar acum o să fii nevoit să pleci departe, să mă cauţi. Ai să rupi încălţări de fier până ai să mă găseşti!

Şi, zicând vorbele astea, dispăru tară urmă. A doua zi, flăcăul se rugă de căprioară:

— Călăuzeşte-mă până la stăpâna ta!

— De mii de ori de m-ai ruga, nu-ţi pot împlini Voia, răspunse ea cu tristeţe.

Atunci el plecă mâhnit la unchiul lui, cavalerul. Dar nu trecu mult, şi nu mai putu îndura dorul după fata cea frumoasă. Se duse iar la ţărm, nădăjduind să înduplece căprioara.

Stătu el mult şi bine pe mal, dar nu se ivi nimeni. Calul, caise se obişnuise cu drumul prin apă, intră de bună voie în mare, şi îi purtă până la stânca din larg.

Nu departe de palatul fermecat, în împărăţia învecinată, trăia altă prinţesă, care semăna cu aleasa lui. Ajunsese şi la ea faima Prinţului cu Armele Strălucitoare. Dorind tare mult să-l vadă pe flăcăul cel viteaz, ea îl trimise pe unul din cavalerii din împărăţie, numit Prinţul Turpin, s-o pornească în căutarea lui. îi dădu o corabie şi-i spuse să plece grabnic.

Se întâmplă însă că furtuna duse corabia Prinţului Turpin chiar lângă stânca unde zăcea singur, în mijlocul mării, Prinţul cu Armele Strălucitoare.

Se apropiară anevoie, dar, când dădură să-l ridice pe flăcău nu au fost în stare, atât de grea era spada ce-i atârna la şold. Până la urmă izbutiră să-l aducă pe corabie şi, când se trezi, flăcăul grăi către Prinţul Turpin:

— Mi-ai salvat viaţa, frăţioare! De acum încolo, să fim, ca fraţii. Ce m-aş fi făcut fără tine?

Ajunseră cu bine la palatul prinţesei care-l trimisese pe cavalerul Turpin în căutarea lui. Ea voi să afle îndată dacă l-a găsit pe Prinţul cu Armele Strălucitoare, dar Turpin îi răspunse:

— L-am adus cu mine, stăpână, dar o să-ţi povestim după ce mâncăm şi ne odihnim puţin!

Prinţesa dădu apoi poruncă să se strângă toată oştirea din împărăţie, să-l întâmpine cu cinstea cuvenită pe Prinţul cu Armele Strălucitoare. Când prinţul i se înfăţişă, ea îl întrebă dacă e în stare să-l omoare pe uriaşul din împărăţia vecină, care prăpădea totul înjur. Nimeni nu-l putuse răpune, căci, de-i tăia cineva capul, şi-l lipea iar la loc, fiindcă era fermecat.

— Cum să nu! răspunse el. Sunt gata s-o pornesc, de cum îmi porunceşti.

Şi plecă îndată să-l afle pe uriaş, şi să-l omoare. Când îl văzu, uriaşul îi strigă:

— Ce cauţi, vierme, pe tărâmurile mele?

Prinţul îşi roti spada şi, dintr-o lovitură, îi reteză capul. Dar uriaşul nu muri, ci îşi lipi iute capul la loc, care căzuse nu departe de trup.

Prinţul se întoarse la palat şi grăi către prinţesă şi către cavalerul Turpin:

— Trebuie să născocim cum să-i ascundem capul, să nu şi-l mai poată pune la loc.

Şi porunci să i se facă grabnic un coş cu capac. Când îi va tăia capul – socoti el – o să-l arunce înăuntru, iar apoi o să pună repede capacul.

A doua zi în zori, Prinţul cu Armele Strălucitoare se duse iar la uriaşul fermecat, să-şi măsoare puterile cu el. Se luptară ei ce se luptară, şi până la urmă prinţul izbuti să-i reteze capul. Cum i-l văzu rostogolindu-se pe pământ, îl luă şi-l aruncă în coş, punând iute capacul. Uriaşul, neavând cum să şi-l lipească, îşi dădu duhul.

Vestea că un voinic neînfricat l-a răpus pe uriaşul fermecat se răspândi ca fulgerul. Atunci prinţesa nevăzută o trimise pe slujitoarea ei, căprioara, să afle cine a dus la bun sfârşit asemenea faptă curajoasă.

în vremea asta, Prinţul cu Armele Strălucitoare se întoarse la palatul prinţesei, ducându-i capul uriaşului. Eaăzvârli coşul în foc şi îi spuse voinicului, cu gândul să-l răsplătească:

— Mi-ai împlinit voia! Acum sunt gata să-ţi fiu soţie!

— Nu putem face nunta, prinţesă, răspunse el, căci aleasa mea e alta. Dar m-aş bucura din inimă dacă ai vrea să te măriţi cu Turpin, care mi-e ca un frate.

— Aşa voi face, spuse prinţesa.

Când flăcările mistuiră coşul, se rupse vraja care o ţinea în puterea ei pe prinţesa nevăzută. Ea îşi recapătă chipul dinainte, iar Prinţul cu Armele Strălucitoare, care de atâta umblet îşi tocise încălţările, când ajunse la palatul ei, o îndrăgi şi mai tare, văzând-o cât era de frumoasă.

Toată împărăţia se găti îndată de sărbătoare şi în aceeaşi zi Prinţul cu Armele Strălucitoare şi fratele lui, Turpin, făcură nuntă mare cu cele două prinţese.

Juan Paisprezece

poveste chiliană

Trăiau odată doi bătrâni care n-aveau copii. într-o zi, pe când era în pădure, după lemne, moşul auzi un scâncet de prunc. Stătu şi ascultă mai bine de unde venea, şi o apucă îndată într-acolo. După un copac, găsi o legătură şi în ea un copilaş. îl luă iute şi-l duse acasă. Ce s-a mai bucurat băbuţa când l-a văzut!

Bătrâneii păstrară copilul şi-l crescură cu mare grijă. Iar băieţelul se făcu mare şi frumos.

Vestea că bătrâneii creşteau un copil găsit ajunse la urechile unui om bogat, care veni la ei să le ceară băiatul, să-l ia el de suflet. Cum moşul şi baba lui erau tare săraci, se învoiră să i-l dea. Atunci omul le lăsă bani, să aibă cu ce-l crească, şi le zise că va veni după el când copilul va împlini zece ani, ca să-l dea la învăţătură.

Băiatul creştea mare şi voinic. Când împlini zece ani, omul cel bogat veni să-l ia. Copilul se dovedi isteţ la învăţătură şi harnic la treabă.

Omul îl ţinu la el acasă, ca argat. îi puseră numele de Juan Paisprezece, fiindcă muncea cât paisprezece la un loc, dar mânca zdravăn, tot cât atâţia. De la o vreme, omul începu să se cam sature, căci Juan îi făcea mare pagubă cu mâncatul.

într-o zi, îl trimise la pădure după lemne. Juan Paisprezece puse la jug un drug lung de fier, ca să poată înjuga paisprezece perechi de boi, şi plecă. Ajungând la pădure, dejugă boii şi se puse pe treabă: tăie lemnele, le adună şi le legă în paisprezece stive, apoi le încarcă. Dădu să plece dar, când să pună boii la jug, văzu că îi lipseşte unul. Se apucă să-l caute şi-l găsi mai departe, sfârtecat de un tigru care se înfrupta liniştit din el. Atunci Juan Paisprezece strigă supărat tigrului:

— Ai să-i ţii tu locul acum!

Şi se apropie de tigru, să-l prindă. Fiara se năpusti să-l sfâşie, dar cum Juan Paisprezece era tare puternic, apucă zdravăn tigrul, îl scutură şi-l târî până la car, unde îl înjugă ultimul. Mână boii către casă, lovind într-una tigrul cu biciul, ca să-l facă să meargă.

Când se apropie de casă, o slujnică îl auzi strigând la tigru, şi-i spuse stăpânului:

— Stăpâne, vine Juan Paisprezece cu un tigru pus la jug!

— Cum să fie cu putinţă una ca asta? se miră omul. Dar slujnica auzise bine şi, de teamă, se ascunse. Juan se pregătea să intre pe poartă. Văzându-l, un argat se repezi în odaia unde era stăpânul şi-i zise:

— Stăpâne, Juan Paisprezece intră în ogradă cu un tigru înjugat la car!

— Ce tot îndrugi acolo, omule? spuse stăpânul, şi ieşi îndată să vadă.

Dădu cu ochii de tigru, şi strigă, înfricoşat:

— Maică, măiculiţă, când o să-i dea di'umul, fiara asta o să ne sfâşie pe toţi!

Apoi îi spuse cu dojana lui Juan Paisprezece, oprindu-l să intre:

— Ce-ai făcut, smintitule, de vii cu un tigru înjugat? Nu intra cu el aici, că ne mănâncă pe toţi când o să-i dai drumul!

— De ce să-i dau drumul? îl mănânc eu, zise Juan. Intră în ogradă, dejugă mai întâi boii şi la urmă fiara.

Dar nu-i dădu bine drumul, că îl prinse cu o mână iar cu cealaltă îi înfipse adânc cuţitul, omorându-l cât ai clipi. îl jupui, apoi făcu un foc mare, şi îl puse să se frigă. Când fu gata, îl mâncă pe îndelete, nelăsând nicio fărâmă. Abia atunci ieşi stăpânul din casă şi-i zise supărat:

— Să nu carecumva să-mi mai vii acasă cu vreo fiară, Juan!

— Bine, stăpâne, n-am să mai vin!

A doua zi, omul îl trimise pe flăcău la pădure, cu ghidul să scape de el, crezând că îl vor mânca tigrii. Dar Juan era aşa de puternic, că nu păţi nimic, şi se întoarse teafăr acasă la stăpân.

Mai trecu o vreme fără ca stăpânul să găsească vreo cale pentru a-i face de petrecanie lui Juan, care în fiecare zi mânca trei animale. Tot chibzuind el cum să facă, după un timp se hotărî să-l trimită tocmai în iad, dar fără să-i spună.

— Du-te, îi zise, să-mi aduci de la cumătrul meu cele patru perechi de juncani pe care i i-am dat.

— Bine, stăpâne, răspunse flăcăul, tară să bănuiască cine era acest cumătru.

Şi a doua zi de dimineaţă Juan Paisprezece mâncă pe săturate, înfulecând un bou întreg, şi o porni după cele patru perechi de juncani. Pe drum întâlni o băbuţă, care-l întrebă încotro se ducea.

— Mă duc la cumătrul stăpânului meu – şi flăcăul îi spuse unde – ca să-i aduc de acolo patru perechi de juncani.

— Cine te-a trimis acolo să ştii că-ţi vrea răul! îi răspunse ea; dar acum n-ai încotro, trebuie să te duci. O să te ajut eu să scapi teafăr.

îi dădu o funie şi-l povăţui astfel:

— Când o să ajungi la cumătrul cu pricina, or să te bage în ogradă ca să te omoare. Au să dea drumul la juncani, care se vor năpusti la tine să te ia în coame. Dar tu să-i loveşti cu funia asta fermecată până îi strângi într-un colţ, şi atunci să-i legi pe toţi de coadă.

Ajungând la cumătrul stăpânului, care era chiar dracul, Juan nu uită de povaţa bătrânei şi făcu întocmai. îi dădu mai întâi răvaşul de la stăpânul lui, iar dracul, cum îl citi, îl băgă în ogradă. Se năpustiră asupra lui juncanii

fioroşi, gata să-l ia în coarne. Juan însă îi lovi cu funia, îi înghesui într- un colţ şi îi legă de coadă. Când termină, îi scoase afară din ogradă, luă o cange lungă şi îi legă zdravăn de ea. Apoi îi mână, biciuindu-i mereu cu funia, şi-i duse până acasă, la stăpânul lui.

Când ajunse, ieşi stăpânul afară, tare înspăimântat şi înciudat văzând că flăcăul n-a pierit, ci s-a întors cu cele patru perechi de juncani.

„Ce să mă fac cu Juan? îşi zise cu necaz. Nu-i chip să scap de el. Mai bine să-i dau simbria pentru eât m-a slujit şi să-l trimit acasă la el."

Zis şi făcut. îi plăti bani buni, îi mulţumi frumos şi Juan se întoarse la bătrâneii care îl crescură, îi găsi tare gârbovi şi în mare sărăcie. Iar de atunci încolo, flăcăul rămase cu ei, munci pe rupte şi avu grijă ca bătrânii să nu ducă lipsă de nimic.

Corabia făcută din trei lovituri de toporişca

poveste chilană

A fost odată un flăcău care se numea Juan de La Verdad. într-o bună dimineaţă porni să caute de. Lucru. Vreme de mai multe zile nu găsi însă nimic până când, în sfârşit, îi ieşi în cale un moş care-i zise că la curtea împăratului găsea ceva de făcut: trebuia să meşterească o corabie dând numai de trei ori cu toporişca dar, de nu izbutea, avea să-şi piardă viaţa. Flăcăul se sperie, auzind aşa ceva, şi- i răspunse moşului că n-o să fie în stare să facă o corabie din trei lovituri de toporişca, şi că era primejdios să meargă la împărat. Moşul îi spuse atunci să n-aibă grijă, că o să-i dea el în dar o toporişca fermecată şi cu ea o să izbutească. îi mai zise că, în drumul spre palat, o să întâlnească patru oameni care îi vor fi de mare ajutor, şi-l povăţui să le dea bineţe şi să intre în vorbă cu ei.

Juan de La Verdad o porni mai departe, către palatul împăratului. îi ieşi în cale mai întâi un om care alerga atât de iute, că întrecea chiar şi vântul. Flăcăul îi dădu bineţe şi-l întrebă:

— încotro alergi?

— Vai, băiete, de ce m-ai oprit, că făcusem prinsoare cu vântul că-s mai iute ca el, şi eram gata să câştig!

Juan de La Verdad îl întrebă atunci dacă nu vrea să vină cu el, să caute de lucru. Omul încuviinţă, şi-o porniră împreună. După o bună bucată de drum, dădură peste un om care stătea cu urechea la pământ, ascultând cu luare aminte. Cei doi îi dădură bineţe.

— Seara bună! le răspunse el. Nu trebuia să-mi vorbiţi, că tocmai ascultam ce se petrece la celălalt capăt al pământului!

Şi omul cu auzul ascuţit îi întrebă dacă nu ştiu cumva pe unde se poate găsi ceva de lucru. îl luară şi pe el şi merseră toţi trei cale lungă, până dădură peste un om care bea apă dintr-un râu, mai- mai să-l secе. îi dădură bineţe, iar el le răspunse:

— Tocmai acum mi-aţi ieşit în cale, când eram gata să sorb dintr-o înghiţitură tot râul!

îi întrebă apoi unde se putea găsi ceva de lucru, şi porni cu ei mai departe. Ajunseră toţi patru la un râu adânc. Cum nu puteau să-l treacă, cel care bea de seca apa le spuse să n-aibă grijă, că dintr-o înghiţitură o să soarbă tot râul. Se ghemui şi dintr-o sorbitură râul pieri ca prin farmec. După ce trecură cu toţii, omul dădu înapoi toată apa.

Nu trecu mult şi se întâlniră cu un vânător care tocmai ochea un vultur sus, în înaltul cerului.

— Seara bună! îi spuseră cei patru, oprindu-se.

Omul le răspunse, apoi le zise că el e cel mai dibaci ţintaş de pe lume şi că tocmai ochea un vultur în zare. îi întrebă apoi dacă nu ştiau pe unde ar putea găsi ceva de lucru; Juan de La Verdad îi spuse să vină cu ei, că ştia el.

După ce bătură cale lungă, ajunseră, în sfârşit, aproape de palatul împăratului. Se opriră toţi într- o pădurice din apropiere, şi Juan de La Verdad se duse singur la palat, să ceară de lucru. I se înfăţişă împăratului, care-i zise că nimerise bine, căci tocmai avea o treabă: voia să-i facă o corabie doar din trei lovituri de toporişca. Flăcăul se învoi şi nu dădu înapoi nici când împăratul îl ameninţă că, de nu izbuteşte, o să plătească cu viaţa.

în vremea asta, cel cu auzul ascuţit stătuse cu urechea la pământ, ascultase ce-şi vorbiseră împăratul şi Juan de La Verdad şi le spuse şi tovarăşilor lui, cuvânt de cuvânt.

împăratul îl duse pe flăcău într-o încăpere, să-şi aleagă toporişca ce i se pare mai bună. Fără să stea prea mult pe gânduri, Juan de La Verdad luă o toporişca. Apoi împăratul îi arătă copacul din care trebuia, făcută, din trei lovituri, corabia, şi-i porunci ca în fiecare zi, vreme de trei zile, să dea o lovitură de toporişca.

Flăcăul rămase lângă copac, dus pe gânduri. După o vreme, puse mâna pe toporişca şi dădu o lovitură, dar nici gând să se ivească vreo corabie. Pe când stătea el frământându-se, îşi aminti deodată de toporişca dăruită de moşneag. O scoase grabnic, dădu o lovitură zdravănă şi care nu-i fu mirarea şi bucuria văzând cum din lemn se ivise corabia, aproape pe jumătate gata. Se duse apoi în pădure, la tovarăşii lui, şi le povesti ce ispravă făcuse.

A doua zi, în zori, Juan de La Verdad porni iar la lucru. Dădu o lovitură cu toporişca fermecată, şi făcu mai mult de jumătate din corabie. în sfârşit, a treia zi dădu ultima lovitură şi corabia era gata pe de-a întregul. împăratul şi oamenii lui veniră s-o vadă, şi le plăcu la toţi corabia făcută din trei lovituri de toporişca.

Dar împăratul îl mai supuse pe flăcău la altă încercare, îi porunci să intre într-o odaie plină până sus cu bucate şi, peste noapte, să le mănânce pe toate. Juan de la Verdad se duse la tovarăşii lui, care aflaseră de poruncă de la cel cu auzul ascuţit. Atunci cel care sorbise râul dintr-o înghiţitură întră în odaia cu pricina şi mâncă toate bucatele. A doua zi, Juan de La Verdad îl înştiinţa pe împărat că i-a îndeplinit porunca.

împăratul îl mai puse însă la altă încercare. îl duse într-o încăpere plină cu butoaie de vin, şi-i porunci ca, peste noapte, să nu mai rămână nicio picătură. Cum isprava asta era o nimica toată pentru cel care seca totul dintr-o sorbitură, a doua zi porunca împăratului era împlinită.

Tare se mai minună împăratul, şi-i zise flăcăului că avea să-l pună pentru ultima oară la încercare. îi porunci să plece în căutarea apei dătătoare de viaţă, din care să-i aducă o sticlă plină.
Juan de La Verdad îl trimise îndată după apă pe cel care fugea mai iute ca vântul. împăratul îi spusese flăcăului că o să trimită în acelaşi timp şi o slujitoare, iar de i se va înfăţişa mai curând ea cu. Apa fermecată, el avea să-şi piardă viaţa.

Slujitoarea împăratului, care era vrăjitoare, se folosi de un şiretlic ca să ajungă ea prima. Pe drumul pe care trebuia să-l străbată omul mai iute ca vântul, vrăjitoarea îşi înălţă casa, şi înăuntru o puse pe fata ei, care nu-şi avea seamăn de frumoasă. Când omul trecu în fugă prin faţa casei, se ivi în prag fata vrăjitoarei şi-l întrebă încotro mergea cu atâta zor. El se opri, iar fata îl ademeni cu vorbe drăgăstoase, şi-i dărui un inel. Cum i-l puse pe deget, omul căzu într-un somn adânc. în vreme asta, cel cu auzul ascuţit nu pierduse o vorbă din spusele fetei, şi-şi dădu seama, după sforăit, că tovarăşul lor doarme buştean. îi spuse grabnic celui mai bun ţintaş de pe lume să ochească inelul fermecat din degetul celui adormit, ca să se rupă vraja. Zis şi făcut: ţinti, trase, săgeata zbură şi scoase inelul de pe deget. în clipa aceea omul mai iute ca vântul se trezi, îşi aminti că trebuia să găsească apa vieţii şi să ajungă cu ea la palat înaintea vrăjitoarei. O rupse la fugă, ajunse îndată la izvorul cu apa vieţii, îşi umplu sticla, şi o porni înapoi. Ajunse cu mult înaintea vrăjitoarei, îi dădu sticla lui Juan de La Verdad, iar flăcăul se înfăţişă cu ea la împărat.

împăratul rămase tare mulţumit că flăcăul îi îndeplinise toate poruncile şi, drept răsplată, i-o dădu pe fiică-sa de nevastă. Juan de La Verdad şi prinţesa făcură o nuntă mare, poftindu-i şi pe cei patru tovarăşi nedespărţiţi, care rămaseră apoi la palat, unde trăiră cu toţii fericiţi, şi or mai fi trăind şi acum, de n-or fi murit.

Juvenal şi Fatima

poveste chiliană

Trăia odată un om bogat, care stăpânea moşii întinse şi turme mari de oi. Omul avea un fecior pe care-l chema Juvenal. Flăcăul avea grijă de oi şi era tare dibaci la vânătoare: când ochea, săgeata lui nimerea totdeauna drept la ţintă.

De la o vreme, flăcăul băgă de seamă că-i lipseau oi din turmă, mai ales din cele mici. Se puse la pândă şi, într-o zi, zări un condor care se lăsă la pământ, înhaţă un miel şi zbură cu el în gheare până pe culmea unei stânci, unde începu să-l mănânce. Fără să stea pe gânduri, flăcăul se luă după el; când se apropie niţel, ochi şi trase cu arcul, săgeata străpunse aripa condorului, care-şi luă zborul, zbătându-se din greu. Cum din aripă îi

picura într-una sânge, flăcăul se luă după urme şi merse îndelung, până se întunecă.

Noaptea şi-o petrecu la adăpost, iar a doua zi, îndată ce se iviră zorile, pomi mai departe după urmele de sânge. Bătu el cale lungă; trecu mai întâi un munte, apoi altul, până când, într-un târziu, dădu de o câmpie întinsă, necunoscută. Nu ştia încotro s-o mai apuce, dar până la urmă zări din nou picăturile de sânge şi se luă iar după ele, cu arcul pe umăr şi în tolbă cu ultimele săgeţi care-i mai rămăseseră. Merse el ce merse şi, cam pe la asfinţit, zări în depărtare un palat care scânteia de-ţi lua ochii. Cum picăturile de sânge duceau într-acolo, flăcăul ajunse într-un târziu în apropierea palatului strălucitor, care era împrejmuit cu un gard înalt de fier.

„Ce să fie oare?" se întrebă el, văzând că urmele de sânge se pierdeau la intrare.

Deodată, văzu ieşind din palat o prinţesă neasemuit de frumoasă. Ea se îndreptă spre grădină, unde era un lac; îşi lăsă hainele pe mal şi intră în apă să se scalde. Fata era atât de mândră, că strălucea ca soarele. Flăcăul îşi feri ochii cu mâna, şi se întrebă:

„Oare sunt treaz, văd eu bine? Să fie soarele care se oglindeşte în apă?" în cele din urmă desluşi chipul fetei, dar tocmai atunci ea îşi dădu seama că el o privea. Ieşi grabnic din apă, se îmbrăcă zorită şi, apropiindu-se, îl întrebă:

— Ce faci aici, flăcăule, nu ştii că nimeni n-are voie să se abată pe meleagurile astea? Cei care se încumetă sunt sortiţi pieirii, căci tatăl meu e chiar temutul uriaş căruia i se zice Rambal. Ţinutul ăsta e stăpânit numai de uriaşi, iar tata e împăratul lor. De unde vii?

Flăcăul îi răspunse:

— Vin de departe tare; m-ara luat după nişte picături de sânge care duceau încoace.

— Sângele e de la tata, care tocmai s-a lecuit de o rană ce o căpătase. Are un balsam fermecat cu care poate tămădui orice. Dar cum de-i cu putinţă să fi bătut atâta cale, până aci?

— Fiindcă am ochiul ager, sunt ţintaş neîntrecut şi nu mi-e teamă de nimeni pe lume.

— Prea bine, încuviinţă fata. Iată ce-o să fac, ca să te scap de mânia tatălui meu: o să mă duc îndată în odaia lui să vorbesc cu el, ca să nu-ţi facă niciun rău.

— Foarte bine! se bucură el.

— Aşteaptă-mă aici, zise fata şi plecă cu pasul sprinten, căci se vede bine că tânărul cel chipeş şi voinic îi căzuse drag.

Ajunse în odaia uriaşului şi-i grăi astfel;

— Ascultă, tată: a sosit aici un flăcău, pe nume Juvenal, care e păstor la nişte turme de hăt, departe, şi e un ţintaş neîntrecut.

— Cum e oare cu putinţă? se miră uriaşul. Cum o fi izbutit să ajungă până aici?

— Uite că a izbutit!

— Spune-i să vină încoace!

— Dar îmi făgăduieşti să nu-i faci niciun rău?

— Da, fata mea! zise uriaşul.

Fata se duse într-un suflet la locul unde-l lăsase pe flăcău şi-i spuse:

— Du-te să i te înfăţişezi! Intră pe poarta de colo, şi eu o să te aştept aici.

— Prea bine.

— Mi-a făgăduit să nu-ţi facă niciun rău, aşa că du-te fără grijă. Mergi şi stai de vorbă cu el.

Flăcăul se duse. Uriaşul, pe jumătate înzdrăvenit, îl întrebă:

— Ce cauţi pe meleagurile astea, Juvenal?

— Am ajuns luându-mă după o dâră de sânge a unui condor căruia eu i-am săgetat aripa, departe, hăt departe, pe meleagurile unde îmi duceam turma la păscut.

— Aha! Asta înseamnă că eşti tare viteaz!

— Aşa e, uriaşule, precum spui, întări Juvenal.

— Ascultă, rămâi aici o vreme, ca oaspete, dar să nu cumva să pleci fără ştirea mea! îmi făgăduieşti?

— Bine, n-am să plec! se învoi el.

Uriaşul o chemă pe fata lui cea frumoasă, care se numea Fatima, şi-i porunci:

— Pregăteşte îndată o odaie pentru flăcăul ăsta, că ne e oaspete, şi ai grijă să nu ducă lipsă de nimic!

Juvenal rămase aşadar pentru o vreme la palatul uriaşului. Timpul trecea şi Fatima îi era tot mai dragă, iar ea îl sorbea din ochi. Aşa că, într-o zi, fata îl întrebă:

— Nu facem nunta, Juvenal?

— Cum să nu! se bucură el. Ce trebuie să facem?

— Lasă totul în seama tatălui meu! Şi fata se duse iute la uriaş, zicându-i:

— Iată ce e, tată: vreau să mă mărit cu Juvenal, să rămână pentru totdeauna aici la noi, să nu mai fim doar noi singuri.

— Bine, fata mea, încuviinţă uriaşul. Dacă asta ţi-e voia, eu nu-ţi stau în cale. Şi când vrei să fie nunta?

— Peste două săptămâni.

— Aşa vom face!

Când sosi ziua nunţii, uriaşul îl chemă pe Juvenal şi-i zise:

— Dacă vrei să o iei de nevastă pe fata mea, trebuie. Să ieşi cu bine dintr-o încercare: eu am să-ţi aduc în sala asta şaizeci de fete, îmbrăcate la fel ca Fatima, în straie de aceeaşi culoare, toate de aceeaşi statura. îţi vor surâde, se vor uita la tine şi vor trece una câte una prin faţa ta, în şir. Tu trebuie s-o afli pe Fatima printre ele, s-o iei de mână şi s-o scoţi dintre celelalte. Atunci am să vă binecuvântez nunta dar, de nu izbuteşti, va fi semn că eşti un ticălos şi unde îţi stau picioarele, acolo îţi va sta capul!

Flăcăul ascultă, apoi se duse de se sfătui cu Fatima.

— Tatăl tău mi-a poruncit să mă supun la o încercare, şi îi povesti totul. Ce mă fac?

— Am să-mi prind în păr o garoafa, ascunsă bine, să nu se zărească decât puţin, ca să-ţi fie somn, fiindcă toate vom fi aidoma la înfăţişare.

— Bine, aşa să facem!

Şi când uriaşul strânse toate fetele şi-l chemă pe Juvenal, flăcăul intră în sală, cu arcul şi tolba de săgeţi pe umăr. Se uită bine la fetele din şir, de la un capăt la altul, dar nu izbuti s-o afle pe Fatima. Atunci mai străbătu o dată cu privirea tot şirul, cu mare băgare de seamă şi, în sfârşit, o zări. O luă de mână şi o scoase dintre celelalte. Atunci uriaşul, din capul celălalt al sălii, strigă:

— N-ai dat greş, Juvenal!

Şi dădu poruncă să se pregătească toate cele trebuincioase pentru nuntă, iar slujitorii lui, uriaşi şi ei, îi dădură ascultare. Nunta ţinu zile în şir şi, cind se încheie, Juvenal şi Fatima rămaseră la palatul împăratului uriaşilor.

Se împliniră cinci ani de când trăiau acolo, când, într-o zi, plimbându-se prin grădină, Juvenal se gândi cu tristeţe la ai lui şi-şi zise:

„Tare aş vrea să aflu ce fac tatăl şi mama mea, să-mi văd fraţii şi turmele peste care eram stăpân. M-am săturat să stau aici, fără veşti de la ei".

Deodată, se ivi lingă el Fatima, care-l întrebă:

— Ce-i cu tine, Juvenal?

— Mă chinuie dorul, Fatima, vreau să plec, să mă întorc pe meleagurile mele!

— Şi eu sunt sătulă de stat printre uriaşi, zise ea atunci. Aici cât vezi cu ochii nudai decât de uriaşi!

— Hai să plecăm! o îndemnă el.

— Bine, se învoi ea, lasă în grija mea pregătirile, şi când totul e gata, îţi spun!

Fatima prinse a chibzui ce avea de făcut. Avea ea nişte prafuri de sulemenit, care erau fermecate: când le aruncai în văzduh, se lăsa o negură deasă, s-o tai cu cuţitul, de nu mai putea trece nimeni pe acolo. Mai avea nişte ace cu gămălie, de asemenea fermecate: de le aruncai în sus, se prefăceau în hăţişuri, păduri şi tancuri stâncoase pe care nimeni nu le putea trece. Mai puse pentru drum şi un pumn de sare, tot fermecată; dacă o aruncai pe jos, în locul acela se ivea un lac întins.

Apoi Fatima îi spuse soţului ei:

— Totul e gata. în noaptea asta ne pregătim de ducă, şi în zori o pornim.

Ea luă într-un coş toate lucrurile fermecate, şi nu uită nici de talismanul vrăjit, care îi împlinea orice dorinţă. Când se înnopta se duseră cu toţii la culcare; Juvenal şi Fatima merseră în odaia lor, iar cam pe la

ceasul al treilea al dimineţii, se sculară şi-şi ziseră:

Hai s-o pornim! Şi plecară fără să mai zăbovească.

Când se lumină de ziuă, se sculară toţi cei din palat, iar împăratul se duse să-i vadă pe Juvenal şi Fatima. Dar nici urmă de ei!

— Au plecat! strigă el mânios.

Porunci să i se înşeueze calul lui, care era mai iute ca vântul, şi plecă îndată pe urmele fugarilor.

După o vreme, Fatima se uită în urmă şi, zărindu-l, strigă:

— Vine după noi taică-meu!

— Ce facem, cum scăpăm de el? întrebă Juvenal.

— N-avea grijă!

Şi, luând un pumn de prafuri, îl aruncă în urma lor. Se iscă pe dată o negură atât de deasă, că nu era cu putinţă să treci prin ea. Tinerii îşi văzură mai departe de drum, îndepărtându-se de uriaş. Acesta fu nevoit să aştepte să se risipească negura, apoi o porni iar pe urmele lor, că nu se dădea bătut. Nu trecu mult şi îl zăriră din nou.

— Iar vine tata din urmă! zise Fatima. Luă atunci săculeţul cu ace şi le împrăştie în văzduh, de parcă ar fi aruncat grăunţe de semănat. Şi pe dată se ivi o pădure de nepătruns, cu tancuri stâncoase şi hăţişuri încâlcite. Când ajunse uriaşul la locul cu pricina, nu izbuti să treacă. Se opri şi prinse a sfărâma stâncile cu pumnul şi a smulge hăţişul, până când, după multă trudă, îşi croi drum. Trecuse o bună bucată de vreme şi fugarii se îndepărtaseră binişor când Fatima, uitându-se înapoi, îl zări iar.

— Tata e tot pe urmele noastre! Ce ne mai facem acum? întrebă ea.

Dar, aducându-şi aminte de sare, luă un pumn şi-l aruncă pe jos. Se ivi un lac întins, cu valuri atât de mari, că nu se putea trece cu niciun chip. Când uriaşul ajunse la malul lui, se opri răcnind:

— M-au înşelat, nemernicii! Cum o să trec eu pe aici? Şi, într-adevăr, nu izbuti, căci apa era tare adâncă.

Atunci desprinse o stâncă şi o aruncă departe, cu toată puterea. Piatra căzu aproape de locul în care ajunseseră cei doi, dar nu păţiră nimic şi-şi văzură mai departe de drum.

După ce făcură cale lungă, Juvenal începu să recunoască păşunile pe unde-şi ducea el turmele.

— Acolo, în depărtare, zise el, se zăreşte casa părinţilor mei.

Tocmai intraseră într-un sat, la marginea căruia se afla o prăvălie. Fatima scoase degrabă talismanul şi-i ceru să-i dăruiască o caleaşca trasă de trei armăsari falnici, cu un vizitiu chipeş. Intrară apoi în prăvălie şi-şi cumpărară hainele cele mai mândre pe care pe aflară. Şi aşa, îmbrăcaţi de sărbătoare, se urcară în caleaşca şi o porniră.

Când se apropiară de casa părintească, lumea care-i vedea prinse a murmura:

— Se apropie o caleaşca, oameni buni, strălucind ca soarele, trasă de nişte armăsari falnici şi cu un vizitiu cum nu s-a mai pomenit!

Se strânseră oamenii, şi se tot întrebau, miraţi:

— Cine să fie? O fi oare vreun prinţ? Dar nimeni n-afla răspuns.

Caleaşca se opri chiar în faţa casei părinteşti. Juvenal coborî primul, după el, Fatima şi, luându- se de braţ, intrară în casă.

Acolo, Juvenal îi găsi pe bătrânii lui părinţi. Tare se bucură că i-a mai prins în viaţă şi, făcând o plecăciune în faţa lor, le zise:

— Dragi părinţi, m-am însurat. Iată-mi nevasta! Bătrânii cât pe ce să se prăpădească de atâta bucurie! Făcură îndată o nuntă cu alai mare, care ţinu zile în şir.

Şi aşa se însura Juvenal a doua oară, printre ai lui.

Urechea diavolului

poveste din Porto Rico

A fost odată un prinţ care se hotărî să cutreiere lumea, să-şi caute norocul. îşi luă rămas bun de la tatăl lui şi porni la drum, în căutare de aventuri.

Merse el ce merse, cale lungă, şi ajunse la o pădure unde dădu peste un om care smulgea copacii din rădăcină ca şi cum ar fi fost foile unui ceaslov. Prinţul rămase mut de uimire văzând puterea omului, şi-l întrebă:

— Cum te cheamă?

— Smulge-copaci.

— Vrei să-mi fi tovarăş de drum?

— Vreau, dar mai întâi trebuie să-i duc mamei lemnele astea.

Şi Smulge-copaci luă de pe jos arborii pe care-i scosese din rădăcini, şi-i aruncă pe umăr şi se făcu nevăzut. Nu trecu mult şi se înfăţişă iar prinţului, zicându-i că e gata să-l urmeze.

O porniră împreună la drum, de parcă ar fi fost prieteni de-o viaţă. Bătură cale lungă până ajunseră la o câmpie unde văzură de departe multe mori ce-şi învârteau aripile, deşi nu sufla nicio adiere. Se uitară mai bine şi zăriră, cocoţat într-un copac, un om care sufla puternic pe o singură nară, în vreme ce pe cealaltă şi-o ţinea astupată cu mâna.

— Ce faci acolo sus, suflând pe o nară? îl întrebă mirat prinţul.

— Păi iaca, fac să se învârtească morile ce se văd acolo, jos!

Tare îi plăcu prinţului de omul acela, ce se cheamă Suflă-zdravăn; îl pofti să le facă tovărăşie iar el se învoi şi plecară toţi trei.

Mai departe le ieşi în cale un om care sta cu urechea lipită de pământ, ascultând. îl întrebară ce făcea şi le răspunse că voia să audă când aveau să iasă broaştele ţestoase din cuiburile lor, la malul mării, ce se afla la multe leghe de acolo.

Prinţul îl pofti şi pe el să li se alăture. Omul cu auzul atât de bun, căruia i se zicea Aude-tot, se ridică de la pământ şi fu gata să le ţină tovărăşie.

îşi văzură cu toţii mai departe de drum, şi după multă vreme ajunseră la un palat părăsit. Abia intrară în curtea palatului, că cerul prinse a se întuneca şi se stârni furtuna. Atunci prinţul îi spuse lui Suflă-zdravăn să îndrepte furtuna în altă parte şi, din două suflări, norii se împrăştiară şi cerul rămase senin. Cum palatul nu avea porţi, Smulge-copaci merse de scoase din pământ un brad, îl sprijini de zid, şi astfel putură să se cţere toţi până la primul cat, pe unde intrară. Aflară înăuntru încăperi frumoase, iar în cea din mijloc era întinsă o masă mare, cu tot felul de bucate. Se aşezară toţi patru la masă şi se ospătară.

Când terminară de mâncat, o porniră prin odăi şi pe coridoare să vadă palatul. Ajunseră într-o curte interioară unde dădură peste un balaur uriaş, cu şapte capete, pe care şi le îndreptă furios către ei, să-i înghită. Smulge-copaci, Suflă-zdravăn şi Aude-tot se repeziră în palat, dar prinţul rămase locului, îşi scoase spada şi se năpusti asupra balaurului. Izbuti să-i reteze cele şapte capete, însă unul din ele se rostogoli şi căzu într-un puţ ce se afla acolo în curte. Prinţul se apropie şi văzu că era atât de adânc, că nu i se vedea fundul. Cum însă flăcăul era viteaz şi dornic de isprăvi mari, hotărî îndată să coboare, să vadă unde ducea puţul cu pricina.

îşi chemă tovarăşii şi începură toţi să împletească frânghii şi să le lege, până socotiră că e de ajuns şi hotărâră să coboare, să cerceteze ce era înăuntru.

îl legară cu funia pe Smulge-copaci şi-l coborâră. După o vreme, simţiră că cel de jos trăgea de funie. îl scoaseră şi Smulge-copaci le zise că acolo jos era atât de frig, că nu mai putuse îndura.

Veni rândul lui Suflă-zdravăn. Coborî el şi mai adânc dar, după multe ceasuri, cei rămaşi sus simţiră că frânghia se mişca. îl scoaseră grabnic şi el le spuse că într-adevăr jos era un ger cumplit, de nu putea sta nimeni. Coborî atunci Aude-tot, dar şi el păţi întocmai ca ceilalţi.

Prinţul însă nu le dădu crezare şi hotărî să coboare el însuşi, să vadă cu ochii lui ce era cu frigul din puţ. Coborî el mult, mult de tot; într-un târziu, dădu de fundul puţului şi, pe dată, ca prin farmec, se pomeni într-o încăpere uriaşă, frumos împodobită, cu tot felul de lucruri scumpe. Părea într- adevăr sala unui mare palat.

Când flăcăul îşi veni în fire se duse de bătu la una din cele trei uşi. Ieşi de acolo o fată nespus de frumoasă, care-i povesti cum o răpise un balaur fioros, care o ţinea acolo sub farmece, păzind-o cu străşnicie. în vremea asta se ivi balaurul, dar prinţul cel viteaz scoase spada şi îl ucise pe loc. Apoi o legă cu funia pe fată şi tovarăşii lui o traseră sus.

Bătu la a doua uşă şi ieşi de acolo altă fată, şi mai mândră ca prima. îi povesti şi ea că era păzită de un balaur cu şapte capete; cum dădu cu ochii de balaur, prinţul se repezi la el cu spada scoasă din teacă şi-i reteză capetele, unul după altul. Apoi o legă pe fată şi trase de funie, făcându-le semn celor de sus să o scoată.

Se duse şi la ultima uşă, de unde ieşi altă fată, frumoasă ca ruptă din soare, care-i povesti că era ţinută

ostatică, sub puterea vrăjitor, de însuşi necuratul. Nu trecu mult şi se ivi diavolul. Prinţul n- avu încotro şi se luă la trântă cu el. Luptară ei îndelung, până ce flăcăul începu să ostenească; dar, tocmai atunci, cu o lovitură de spadă, izbuti să-i reteze diavolului o ureche. Scaraoţchi prinse a striga ca din gură de şarpe, cerându-i înapoi urechea. Prinţul se duse de o legă pe fată cu funia şi o trimise sus, la tovarăşii lui, apoi se întoarse să mântuie lupta. Îl învinse într-un târziu pe necurat, dar băgă de seamă că cei trei nu mai coborâseră funia, să-l scoată şi pe el.

„Pe semne că au plecat toţi trei, luând fiecare câte o fată şi m-au lăsat singur în adâncuri, să scape de mine" îşi zise.

Diavolul îi tot cerea urechea înapoi şi, văzând că rugile nu-i folosesc la nimic, îi spuse cu glas plin de făgăduinţă:

— Ascultă-mă! Cele trei fete pe care le-ai eliberat nu sunt nimic faţă de prinţesa din Neapole, ce n-are seamăn pe lume. De-mi dai urechea, te duc îndată la ea şi îţi mai dăruiesc şi bogăţii câte ai să vrei!

— Dovedeşte-mi mai întâi, răspunse prinţul.

— Ia urechea în mâna dreaptă şi strânge-o bine!

Prinţul îl ascultă, şi pe dată se trezi zburând. Ajunseră departe, la un palat mare, înconjurat de grădini. Acolo se afla prinţesa de care-i vorbise diavolul. Văzând-o cât era de mândră, prinţul o ceru îndată tatălui ei de nevastă, împăiatul se învoi, făcură nuntă şi trăiră ani mulţi fericiţi, iar bietul diavol izbuti să-şi capete înapoi urechea pierdută.

Cum l-a înşelat cizmarul pe diavol

poveste chiliaă

Trăia odată un cizmar sărman, care nu mai ştia cum s-o scoată la capăt să-şi hrănească familia.

I se înfăţişă într-o zi diavolul, şi-i spuse că, dacă îşi vinde lui sufletul, o să-i dea o grămadă de bani. Cizmarul îi propuse atunci un târg: el avea să-i dea sufletul pe vecie, dacă în schimb diavolul o să-i umple vârf cu galbeni o cizmă, mai înainte de a cânta cocoşul.

Diavolul se învoi. Cizmarul făcu atunci o cizmă mare, cu o gaură în călcâi, şi o puse apoi peste o spărtură din odaie, care dădea în pivniţă.

Către seară, sosi diavolul, cu o pungă plină cu galbeni. O deşertă în cizmă, dar nici gând s-o umple. începu să aducă atunci pungă după pungă, dar nu izbuti de fel. Când se iviră zorile, cântă cocoşul şi diavolul fu nevoit să se facă nevăzut.

Şi aşa, cizmarul cel isteţ îl trase pe sfoară pe diavol şi se făcu om bogat.

Rămas bun, Hmuri şi Căpestre!

poveste mexicană

Pedro de Urdemalas[345] se întâlni pe drum cu nişte căruţaşi care nu-l cunoşteau. O porniră mai departe cu toţii şi poposiră peste noapte împreună, la acelaşi han. Cum Pedro le făcu nişte şotii, îşi dădură seama îndată cu cine aveau de-a face şi hotărâră să-i joace şi ei un renghi. Când poposiră a doua noapte, cum adormi Pedro, îl băgară într-un sac şi îl legară bine, cu gândul să-l arunce într-o prăpastie.

---

345 în folclorul hispanic, Pedro de Urdemalas este un fel de Păcală, aşa cum, de altfel, o arată şi numele : Urdemalas însemnînd „urzeşte-rele"

Pe drum însă se opriră la un păhărel şi zăboviră cam mult. în vremea asta, Pedro tăie sacul, ieşi afară şi băgă în locul lui toate hamurile şi căpestrele căruţaşilor. Apoi legă sacul şi se ascunse după un copac, să vadă ce se întâmplă.

Nu trecu mult şi se iviră căruţaşii. Luară sacul, îl duseră până la marginea prăpastiei şi-l aruncară, zicând în bătaie de joc:

— Rămas bun, Pedro de Urdemalas!

Atunci Pedro, care se furişase pe urmele lor, le strigă:

— Rămas bun, hamuri şi căpestre!

Şi aşa rămaseră căruţaşii păcăliţi şi fără hamuri.

Abâ[346] cel prost, desaga cu sare şi purceluşa

poveste din Paraguay

Aba era însurat cu o femeie bogată, fata unui negustor înstărit şi fudul, care şi-a ales chiar el un astfel de ginere, de teamă ca nu cumva fiică-sa să se mărite cu un bărbat isteţ şi ştiutor de carte, care să-i prăpădească averea. Prostia nemaipomenită a lui Aba îl făcu pe negustor să-l socotească cel mai nimerit ginere, lesne de dus de nas, care, de bună seamă, avea să se mulţumească să nu facă altceva decât să mănânce zdravăn şi să doarmă mult.

într-o zi, dis-de-dimineaţă, îl trimise la târg pe Abâ, să-i cumpere sare într-o desagă. A doua zi, socrul împlinea nu se ştie câţi ani şi voia să pună la sărat carnea unei purcele grase, pe care o păstrase dinadins pentru sărbătoarea asta.

Abâ încalecă şi o pomi spre târg. Cumpără sare, umplu bine desaga dar, de leneş ce era, nu se osteni s-o urce lângă el, în şa. Socoti că îi era mai uşor să o lege de unul din capetele hamului, târând-o astfel după el. Dar, cum drumul era povâmit şi anevoios, desaga se făcu ferfeniţă şi sarea se risipi toată. în apropiere de casă, cu gândul să scurteze din dram, Abâ trecu şi un pârâu măricel, aşa că puţina sare care mai rămăsese în restul de desagă se topi în apă. Dar el nici nu băgă de seamă.

Ajunse acasă şi, când socrul îl întrebă dacă a târguit ce trebuia, îi răspunse ţanţoş că desaga plină cu sare se afla legată de ham. Socrul se aplecă să vadă şi, firește, nu dădu decât de o zdreanţă, udă şi murdară.

— Măi să fie, că prost mai eşti! îl dojeni el supărat.

Şi, ca să-l înveţe minte, o trimise pe fiică-sa, pe nevasta lui Abâ, să cumpere sare. Ea îl ascultă şi plecă îndată la târg. Socrul se duse şi el după nişte trestie de zahăr, de care avea nevoie la ospăţ şi, înainte de a pleca, temându-se ca nu cumva gineri-su cel nătâng să mai facă vreo boroboaţă, îi spuse să stea acasă.

Pentru sărbătoare, ca să se fălească faţă de oaspeţi cât e el de bogat, negustorul îi cumpărase fiică-şi câteva podoabe scumpe şi o broboadă, toată numai fir de mătase, pe care cheltuise o groază de bani, dar el ţinea cu tot dinadinsul să scoată ochii lumii cu darea lui de mână.

Rămase deci Abâ singur în casă. în ogradă, purei ca tot scurma prin noroi şi guiţa, că n-avea ce mânca. Abâ o auzi şi socoti, în prostia lui, că biata de ea bănuie ce soartă o aşteaptă în curând. Ieşi în ogradă şi-i zise:

— Sărmana de tine, hai încoace, că o să te înveselesc eu niţel înainte să mori! Stai şi vezi numai!

Şi intră într-una din odăi, deschise cufăraşul nevestei, scoase de acolo toate podoabele şi i le atârnă purcelei de gât. Apoi o înfăşură în mândreţea de broboadă, care jumătate atârna prin glod, şi-i dădu drumul animalului afară din ogradă, zicându-i:

— Du-te la câmp să mai petreci şi tu, dar să nu întârzii prea mult!

Purceaua o luă la fugă şi dusă a fost, nu s-a mai întors niciodată. Când socrul şi nevasta se înapoiară, îl

---

346 personaj tradiţional din folclorul paraguaian, tipul omului prost şi naiv, pe care îl trag toţi pe sfoară

găsiră pe Abâ liniştit, dormind în tihnă.

— Ce-i cu purceaua? îl întrebă socrul, bănuind ceva.

— Am trimis-o să se veselească, sărmana! O să se întoarcă!

Şi le povesti isprava. Când auzi, socrul mai-mai să cadă jos de supărare. îşi dădu atunci seama, nemângâiat, că prostul de ginere îi pricinuia mai multe necazuri decât un om isteţ şi cu învăţătură.

Aba şi găina

poveste din Paraguay

Leneşul de Aba nu făcea toată ziulica altceva decât să înfulece şi să doarmă. Nu se ostenea câtuşi de puţin să aducă ceva acasă, ba dimpotrivă, risipea tot ce biata nevastă-sa izbutea să agonisească, trudind ca o furnică.

Nu le mai rămăsese în casă decât o găină mare, care făcea multe ouă. Nevasta ţinea la ea ca la ochii din cap, dar lacomul de Abâ o privea cu mare poftă.

— Haide, nevastă, să tăiem găina şi s-o mâncăm, ca să ne luăm de o grijă!

— Dar pe mine nu mă supără s-o îngrijesc, răspunse nevasta, ba chiar m-ar supăra s-o tăiem, că doar n-avem cum să mai luăm alta!

Abâ, căruia îi era lene şi să caşte gura, tăcu. Dar rămase pe gânduri, scărpinându-se în cap, cum îi era obiceiul. Chibzui el ce chibzui, dar negăsind cu niciun chip cum s-o convingă pe nevastă-sa, se folosi de un şiretlic. îi zise că avea să meargă după nişte treburi, el, care niciodată nu se mişcase decât de la masă la pat ori altminterea! Dar nevastă-sa nu se lăsă trasă pe sfoară. Se prefăcu îndată că îl crede, şi chiar îi făgădui că a doua zi o să se scoale în zori ca să taie găina şi să i-o frigă, s-o aibă pentru drum.

Fericit că o să-i joace un renghi nevestei, Abâ se culcă şi dormi buştean. Peste noapte însă nevasta îi tăie pletele, lăsându-l chilug, tară un fir din părul lui aspru şi stufos.

Când se sculă dimineaţa, Abâ dădu să se scarpine în cap, şi văzu cu uimire că nu mai avea păr. începu să-şi pipăie ţeasta, cu o mână, apoi cu amândouă, până se convinse că într-adevăr îi pierise tot părul.

Se sperie şi prinse a striga, deznădăjduit:

— Nevastă! Hei, nevastă! Vino iute! Unde mă aflu?... nu mai sunt eu, căci de-aş fi eu aş avea pletele mele bogate!

Dar cum nevastă-sa nu se arătă, fiindcă se ascunsese ca să râdă în voie, Abâ ieşi în fugă în uliţă, îngrozit şi nenorocit, întrebând pe toată lumea unde se afla el însuşi. Şi aşa, nenorocirea asta îl făcu să uite şi de găină, şi de şiretlicul pe care voise să-l pună la cale.

Băieţii cei lacomi de aur

poveste ecuadoriană

Doi fraţi de vârstă fragedă o porniră în lume după aur. Căutară ei tară răgaz, dar nu aflară pe nicăieri. Supăraţi, se întoarseră acasă.

A doua zi, tatăl lor îi duse la un hăţiş cu bălării şi bolovani. Le spuse că acolo zăcea aur şi că trebuiau să cureţe locul de ierburi şi pietre. Băieţii, bucuroşi, se apucară de treabă, dar tot nu dădură de aur.

Tatăl le spuse însă că mai aveau de arat pământul, să fie afinat. Băieţii se repeziră să-l asculte, dar aurul nu se ivi. Mânioşi, feciorii cei lacomi îi ziseră părintelui lor că ei lasă totul baltă, că i-a înşelat.

— Trebuie să sădiţi cartofi, le răspunse tatăl, şi atunci o să aveţi aur!

Băieţii, în lăcomia lor, nu-şi cruţară puterile şi se munciră să sădească în pământul arat cartofii. Dar degeaba, aurul nicăieri!

După o vreme, cartofii crescură şi dădură rod bogat. Tatăl îi culese, îi vându pe un preţ bun şi adună o

grămadă de bani, pe care-i dădu băieților, zicându-le:

— Iată aurul de pe câmpul unde ați muncit voi: am vândut cartofii care au crescut acolo! Și să țineți minte că cea mai cinstită cale să dobândești aur este să muncești, nu să vânturi lumea, așa cum credeați voi!

Galicianul cel isteţ

poveste cubaneză

Un galician[347], mort de foame şi de oboseala drumului, ajunse la casa unor oameni înstăriţi. Era ceasul prânzului şi tocmai atunci cei din casă se ridicaseră de la masă, iar galicianul rămase flămând.

Le spuse el că nu pusese nimic în gură de multişor, dar oamenii se făcură că nu-l aud. Atunci galicianul scoase o hârtie de cinci pesos şi i-o dădu copilaşului stăpânului casei, zicându-i:

— Ţine, să te joci!

Stăpânul casei îl văzu şi-i spuse îndată nevestei:

— Prinde iute un pui şi pregăteşte un pilaf, că galicianul ăsta are bani şi ne putem procopsi!

Femeia făcu o bunătate de pilaf şi galicianul se ospăta ca un general. Ba, la sfârşit, îi mai dădură şi cafea, cu tot dichisul. După ce se înfruptă el după pofta inimii şi se satură, omul se ridică de pe scaun, se apropie de copil, care ţinea în mână hârtia de cinci pesos şi i-o luă, zicându-i:

— Ei, dă-mi-o înapoi, că te-ai jucat destul!

Şi îşi văzu mai departe de drum, făcând haz de cei pe care i-a tras pe sfoară.

Unchieşul cel zgârcit

poveste ecuadoriană

în oraşul Quito trăia odată un moş căruia i se spunea Unchieşul Ghemuleţ, fiindcă vindea gheme de sfoară. Toţi banii strinsi şi-i îndesa în buzunarele hainelor sale zdrenţuite, iar la ceasul cinci, după amiaza, se zice că o lua prin pădure, să ajungă în satul numit Magdalena. Acolo făcea o groapă sub copacii de eucalipt, unde-şi ţinea ascunse ulcelele cu bani. Seară de seară, ascundea banii adunaţi în groapă, punea pământul la loc şi apoi se întorcea la oraş.

Tot acolo în Magdalena locuia un bărbat cu nevasta lui. Erau săraci lipiţi pământului şi, cum de la o vreme nimeni nu le mai dădea niciun bănuţ, omul, deznădăjduit, îi zise într-o seară nevestei:

— Du-te şi fă rost de pe unde poţi de două parale şi cumpără-mi o funie!

Când îi aduse funia, el o luă şi-i zise că pleacă să vadă de nişte treburi. Dar Juan – aşa se chema omul – se îndreptă, cu funia în mână, spre pădure. Ajuns acolo, se căţără în copacul cel mai înalt pe care-l găsi, atârnă funia de o cracă şi îşi petrecu laţul după gât. Tocmai când era cât pe-aci să se spânzure, zări în depărtare un om ce venea spre el. Atunci se feri într-o parte şi aşteptă o clipă, să treacă omul, dar mare îi fu mirarea când îl văzu că se apropie chiar de copacul în care se urcase el. îl recunoscu îndată pe Unchieşul Ghemuleţ. îl văzu că începe să sape pământul până scoase la iveală trei ulcele de argint. Apoi îşi deşertă banii din buzunare, umplu cu ei ultima ulcică şi le puse pe toate la loc. Le acoperi binişor cu pământ şi se îndepărtă agale.

Atunci Juanito, care cu o clipă mai înainte era gata să-şi pună capăt zilelor, desfăcu zorit funia, se dădu jos din copac şi se puse pe săpat. Dădu peste ulcelele cu bani şi cu monezi de aur şi le luă cu el acasă. Ce s-au mai bucurat, nevastă-sa şi copiii, când l-au văzut!

A doua zi, Unchieşul Ghemuleţ se duse iar la locul cu pricina. Săpă el ce săpă, dar nu-şi găsi banii. Săpă mai departe cu atâta înverşunare, nădăjduind să dea de ei, că până la urmă muri îngropat chiar de mâna lui.

---

347 printre coloniştii spanioli care s-au stabilit în Cuba au fost mulţi veniţi din Galicia. în Peninsula Iberică, galicienii au faima de oameni isteţi, descurcăreţi, faimă care a trecut şi dincolo de ocean

Cum a scăpat Araña[348] de la moarte

poveste columbiană

Araña era o femeie sărmană, cu o droaie de copii. Ca să le poată da de mâncare, era nevoită să fure de la împăratul de prin partea locului. Aflând de furtişag, împăratul dădu poruncă supuşilor să stea de pază, să prindă hoţul şi să-l pedepsească. Şi astfel, Araña căzu curând în cursă.

împăratul ţinu sfat mare şi, cum nu-şi mai putea călca cu niciun preţ cuvântul, se hotărî ca Araña să moară cu ştreatigul de gât. Văzând că nu poate găsi nici, o cale de scăpare, îl rugă pe împărat să-i îngăduie să-şi vadă copiii, să-şi ia rămas bun de la ei şi să-i binecuvânteze pentru cea din urmă oară.

I se împlini voia şi, când se adunară copiii, îi întrebă pe fiecare ce o să facă la moartea ei. îi răspunseră, care mai de care, că or să verse lacrimi amare, or să ţipe, tremurând din tot trupul, rupându-şi hainele, clănţănind din dinţi, mușcându-şi limba în gură, întocmai cum făceau negrii care trăiau în insulă. Numai cel mic îi spuse:

— Eu o să fac altceva, măicuţă!

Când sosi ceasul de pe urmă, mezinul se cocoţă pe ascuns pe acoperişul unei case din apropierea locului unde se ridicase spânzurătoarea şi prinse a se jelui în gura mare cu vorbele astea:

— De-o omoară pe Araña, n-o să mai fie soare pe lume! N-o să mai cadă strop de ploaie! Toate semănăturile or să se usuce! Pretutindeni o să se întindă ciuma! Marea şi apele or să sece şi oamenii or să piară de foame!...

împăratul, crezând că vorbele astea veneau din cer, porunci iute să i se dea drumul femeii, care de atunci încolo n-a mai furat niciodată.

Bogatul şi sărmanul

poveste ecuadoriană

Trăiau odată în satul Zaruma un om putred de bogat şi, alături de el, un biet sărman. De câte ori dădea cu ochii de vecinul cel sărac, bogatul se înfuria.

într-o bună zi, bogatul se duse la o vrăjitoare, care-i prevesti că o să sosească timpul când toată averea lui o să treacă în mâna săracului. Bogatul se mânie cumplit la vorbele astea. îşi vându de grabă toata averea şi-şi cumpără un diamant uriaş.

Odată, se duse să se plimbe la malul mării. Ca să nu-i cadă diamantul în apă, îl legă într-o batistă. Se stârni însă curând un vânt atât de puternic, că-i smulse batista cu inelul şi o purtă spre larg. Bogatul puse să i se caute diamantul pe fundul mării, dar zadarnic, nu fu chip să-l mai găsească. Sărmanul se duse a doua zi la târg şi cumpără de un bănuţ un peştişor. Ajungând acasă, tăie peştele ca să-l gătească şi află în burta lui diamantul nepreţuit. Şi aşa s-a întâmplat că omul sărac s-a făcut bogat, iar bogatul a sărăcit.

Haitianul

poveste cubaneză

într-o colibă de tăietori de lemne trăia la un loc cu ceilalţi un haitian. Fiecare din ei îşi avea hamacul lui. în ziua când luă plata pentru prima oară, haitianul căută o ulcică în care să-şi ţină banii. Puse în ea cei trei pesos câştigaţi, iar noaptea, când toţi dormeau, începu să cânte încetişor, legănându-se în hamac:

— Am şase pesos în ulcică şi mâine am să mai pun trei!

Unul din tăietori, care era treaz, îl auzi, dar se prefăcu mai departe că doarme.

---

348 araña, în spaniolă, înseamnă păianjen

Sosi iar ziua de plată şi haitianul mai puse în ulcică încă trei pesos. Noaptea se puse iar pe cântat:

— Am şase pesos în ulcică, şi mâine am să mai pun şase!

Tăietorul care-l auzise data trecută era şi acum treaz şi îşi zise:

„Mâine o să urmăresc unde îşi ţine haitianul ulcica!"

Zis şi făcut: dimineaţa se luă după haitian şi văzu că îşi ţinea ulcica ascunsă sub o piatră. Cum plecă haitianul, celălalt scoase ulcica din ascunzătoare şi luă cei doisprezece pesos dinăuntru.

A doua zi, când haitianul se duse, bucuros şi vesel, să-şi ia din ulcică trei pesos de care avea nevoie, văzu cu mare nedumerire că cineva îi furase bănişorii agonisiţi.

Chibzui el, zicându-şi:

„Hoţul care mi i-a furat o s-o păţească!"

Cum se făcu plata următoare, se puse iar noaptea pe cântat:

— Am doisprezece pesos în ulcică şi mâine am să mai pun douăzeci!

Hoţul, care stătuse treaz şi auzise, se sculă a doua zi în zori şi se duse de puse la loc cei doisprezece pesos în ulcică, socotind că aşa o să se procopsească, furându-i şi pe cei douăzeci. Când ajunse la locul unde-şi ţinea ulcica, haitianul îşi găsi înăuntru banii şi se bucură că isteţimea lui a dat roade, îşi luă cei doisprezece pesos şi plecă. în vremea asta, hoţul se pitise după un tufiş, aşteptând. Cum văzu că haitianul pleacă, ţâşni ca o săgeată spre ascunzătoare, cu gândul să fure şi cei douăzeci de pesos, dar mare-i fu dezamăgirea când găsi ulcica goală.

„Măi, să fie, îşi zise cu necaz, haitianul ăsta m-a întrecut în isteţime!"

Poveste despre generalul Azuaje

poveste venezueleană

Pe vremea lui Gomez[349], trăia în Altagracia un general pe nume Azuaje, care conducea un regiment de soldaţi. Deşi guvernul le trimetea raţia cuvenită de alimente, el mai obişnuia să ia şi din vitele ţăranilor.

După un timp, începu să găsească tot mai anevoie vite, căci oamenii plecau cu ele din sat, ca să nu rămână fără vaci de lapte şi fără boi. Atunci Azuaje scoase o lege ce dădea voie soldaţilor să ia de la ţărani nu numai vaci, ci orice animal care avea coame şi coadă.

Se povesteşte din bătrâni că, dacă te aşezi la o răspântie şi-l chemi pe diavol în ajutor zicându-i „cumetre", necuratul nu se lasă aşteptat. Un sătean care mai avea câteva vaci se hotărî să facă încercarea asta, ca să nu şi le piardă. Se aşeză la o răspântie de drumuri şi-l chemă pe diavol, zicându-i „cumetre"! Dracul se apropie fără zgomot, furişându-se, şi-i apăru deodată în faţă.

— Ce vrei de la mine de mă chemi? îl întrebă pe om.

— Vreau să văd dacă poţi, cu şiretenia ta, să-mi scapi văcuţele, că mi-au mai rămas doar câteva, să- mi pot hrăni copiii!

Dar încornoratul îi răspunse furios:

— Ia lasă-mă în pace cu vacile tale, că eu nu ştiu cum să fac să scap eu însumi, fiindcă nu-i de glumit cu legea generalului Azuaje!

Omul cel prost şi oglinda
poveste cubaneză

Un om tare netot găsi odată pe dram o oglindă. Cum n-avea habar ce-i aia, văzând-o că străluceşte o ridică de

---

[349] Juan Vicente Gomez, presedinte al Venezuelei între 1903-1930

jos şi se uită la ea. Când se văzu în oglindă, se sperie şi-i zise: – De urâtă ce eşti te-au aruncat, aşa că rămâi în drum! Aruncă iute oglinda şi plecă grăbit mai departe.

Lasă lumea aşa cum e!

poveste cubaneză

Doi prieteni – unul alb, celălalt negru – prânzeau împreună într-o cârciumioară. Pe când înfulecaţi ciorba, cerură amândoi cârciumarului să le aducă la fiecare câte o porţie de friptură de purcel de lapte. Omul le aduse farfuria, o puse pe masă şi le zise:

— Iată cele două bucăţi pe care le-aţi cerut. Luaţi fiecare câte una.

Una din bucăţi arăta mult mai îmbietor decât cealaltă; era mai mare, n-avea pic de piele, numai came bună, frumos rumenită. Dar cum se nimeri că bucata asta se afla chiar în faţa negrului, albul tot încercă să facă în aşa chip încât să fie a lui. Grăi astfel către prietenul lui:

— Ascultă, ştii că pământul este rotund şi că se învârteşte într-una, fără oprire, aşa că...

Şi pe când glăsuia aşa, mişcă farfuria ca să ajungă în faţa lui bucata mult râvnită.

însă negrul, prinzând farfuria o aşeză întocmai ca mai înainte şi zise:

— Aşa-i precum spui, dar ia nu mai încurca lucrurile! Lasă lumea aşa cum e!

Şi fără să se codească luă bucata îmbietoare şi şi-o puse în farfuria lui.

Tigrul care s-a dovedit mai slab decât focul

poveste venezueleană

Un tigru care cutreiera în căutare de hrană dădu odată peste o colibă unde zări un foc aprins de nişte indieni, care plecaseră apoi într-altă parte, lăsându-l să se stingă.

Focul abia mai pâlpâia, gata-gata să piară, îngropat în cenuşă. Mai străluceau câteva flăcărui, dar cutând aveau să se stingă.

Adulmecând urmele oamenilor, resturile de peşte mâncat de ci, tigrul suflă fără să vrea şi focul trosni, de parcă ar fi stat să grăiască.

Atunci tigrul îl întrebă:

— Ce faci aici, frăţioare? Iar focul îi răspunse:

— Pier de foame, căci indienii m-au părăsit şi au plecat!

— Şi cu ce te hrăneşti? îl întrebă tigrul.

— Cu ce să mă hrănesc, sărmanul de mine? Cu paie i frunze uscate!

— Ei, eu nu-s ca tine, glăsui tigrul. Eu mănânc cerbi, tapiri, iepuri, hârciogi, vite, cai, ba chiar şi peştii din apă.

— De-i aşa, zise focul, eu mănânc mai mult decât tine; tu n-ai înşirat decât o parte din hrana mea. Atunci tigrul spuse:

— Hai să vedem dacă e aşa într-adevăr! Spune tu tot ce mănânci!

— Eu mănânc toate cele înşirate de tine, şi pe deasupra, aşa cum ţi-am mai zis, şi paie, frunze, ba chiar şi copaci întregi.

Şi zicând vorbele astea focul, înteţit de suflarea tigrului, îi pârli acestuia sprâncenele. Atunci tigrul îi spuse:

— Vreau să mănânci un copac întreg, că numai văzând îţi voi da crezare.

— Asta de tine depinde: dacă sufli asupra mea, o să-l mănânc. Necazul cu mine e că nu-mi pot găsi eu singur hrana, numai prin puterile mele.

Tigrul se pomi să sufle în foc. îndată sări*ră pe el nişte scântei, şi-i arseră blana în mai multe locuri. Aşa s-au ivit petele negre pe care le au tigrii.

Speriat, tigrul strigă:
— Nu fii aşa lacom, frăţioare! Mănâncă şi tu cu mai multă grijă, nu mă arde, că doar te ajut să te hrăneşti!
Dar focul îi răspunse:
— Ai grijă tu, fiindcă eu nu-mi pot schimba felul! Aşa sunt eu, ţi-am zis doar că mănânc de toate!
Şi trigrul suflă iar în foc, până când se aprinse coliba. Atunci văzu el cum focul înghiţi toate frunzele şi crengile din care fusese ridicată coliba. Nu trecu însă mult, şi focul slăbi iar.
— Ai văzut, frăţioare, că mănânc paie, frunze şi crengi? zise el.
Tigrul îi răspunse:
— Vreau să te văd mâncând nu numai frunze şi ramuri, ci chiar trunchiul copacilor.
— De tine depinde, grăi iar focul; suflă asupră-mi, şi ai să vezi că mănânc şi copacii!
Tigrul se puse iar pe suflat, şi focul se prelinse de la paiele din savană spre pădure. în vremea asta, începu să sufle vântul, şi focul se lipi îndată de copaci, trecând de la unul la altul într-o pălălaie ce trosnea cumplit. Tigrul privea îngrozit."
— Nu ţi-am spus că mănânc tot ce-mi iese în cale? Chiar şi pe tine! îi strigă focul.
Şi grăind astfel, o vâlvătaie se năpusti cu limba ei spre tigru, mai-mai să-l atingă. Tigrul, îngrozit, o rupse la fugă. Aşa îi dovedi focul tigrului că mânca mai mult decât el. Din pricina asta, când vreunul dintre ai noştri e bolnav, se suflă asupră-i, invocându-se duhul focului, numit Watoima, şi omul îşi recapătă puterile.
Şi din aceeaşi pricină fac indienii focul când îşi ridică taberele: ca să-i sperie pe tigri.

Postul cel mare

poveste columbiană

Se întâmplă că, într-o bună zi, Tigrul îşi pofti prietenii la vânătoare. Prinseră o veveriţă, care însă nici vorbă să ajungă tuturor celor care trudiseră, pierzând o groază de vreme, stând la pândă în codru, cufundându-se prin mlaştini, urcind şi coborând dealuri, lăsându-se pişcaţi până la sânge de tăuni şi muscoi...
Tigrul, care socotea că el e căpetenia, împărţi animalul în trei părţi şi, cu ele în mână, zise cu neobrăzare:
— Partea asta, de la cap până la coaste, mi se cuvine mie, că doar eu am răpus veveriţa, cu sudoarea şi truda mea. Pulpele le iau tot eu, fiindcă îmi plac tare mult, şi sunt cel mai voinic dintre toţi. Iar partea asta de dinapoi o s-o dau celui care mă va învinge în luptă dreaptă, fără vicleşug şi tertipuri. Vă învoiţi, prieteni?
Când auziră asemenea hotărâre, vânătorii se uitară unul la altul, murmurând:
— Cărpănos mai e jupânul! Să nu-şi dea el seama că, dacă ne-a poftit la vânătoare, ar trebui să ne dea cit de cit o bucăţică la fiecare! Când colo, auzi ce are de gând zgârcitul!
— Eu i-aş veni de hac! grăi atunci Maimuţa. De n-aş fi beteagă tocmai acum, m-aş prinde în luptă cu el şi i-aş face de petrecanie, în faţa voastră. Dar, cum sunt beteagă...
— Aşa răsplăteşte dracul pe cel care îl slujeşte! sări de colo şi Broasca. Dar să nu ne mai căinăm! Mai bine să încercăm ceva. Poate că vom izbuti să-i venim de hac, de ne strângem mai mulţi laolaltă.
— Ba cu puterile noastre nu-i chip! zise Castorul. Mai bună e înşelăciunea decât puterea. în luptă dreaptă ne striveşte, e limpede, că e cel mai zdravăn dintre noi. Dar cu iscusinţă şi viclenie...
— Aşa e, cu iscusinţă şi viclenie! întări Râma. Netrebnicul ăsta e puternic ca dracul, şi-i gata oricând să-şi nimicească duşmanii.
îşi dădură mai toate animalele cu părerea, venind cu felurite propuneri. Până la urmă, li se păru cel mai nimerit să-l cheme pe Iepure, care era vestit pentru isteţimea lui. Când află, despre ce e vorba, Iepurele se apropie de unchiul său, Tigrul, despre care ştia că e un făţarnic bisericos, şi-i zise:
— Cum îşi aşterne fiecare, aşa o să doarmă!
Auzind bine vorbele astea, Tigrul întrebă, tare curios:
— Ce tot spui, nepoate?
— Zic că fiecare o să doarmă cum îşi aşterne. Doar sântena în săptămâna postului cel mare, unchiule, şi nu putem mânca fărâmă de carne. Prietenii tăi sunt mulţumiţi că doar dumneata nu ţii postul. Nu ţi-

au spus nimic, de teamă că te ştiu aşa de ţâfnos...

— Asta vrea să zică, nepoate, că mă lasă să mă înfrupt singur, ca să cad doar eu în păcat? Vai, netrebnicilor! Dar n-o să vă fac pe plac! Mai întâi de toate, e postul mare.

Chiar acum o să împart prada şi o să-i fac pe fiecare să ia acasă bucata ce i se cuvine... Şi astfel. Tigrul se văzu nevoit să împartă vânatul, fără să le nedreptăţească pe celelalte animale.

Cumătrul coiot şi cumătrul iepure

poveste mexicană

Trăia odată o bătrână care avea o grădină de zarzavat. Semăna mereu salată, dar n-apuca să crească, fiindcă zilnic venea un iepure şi o mânca. Şi azi aşa, mâine aşa, până când, odată, bătrânica îi spuse moşului ei:

— Ia ascultă, moşule! Ce să ne facem oare, cu blestematul ăsta de animal, care vine în fiecare zi de ne mănâncă zarzavatul!

— Păi, nevastă, hai să-i punem o capcană! Şi-i puseră drept capcană o sperietoare de ceară, ca hoţul să se lipească de ea şi să-l prindă. Nu trecu mult şi sosi iepuraşul. Se puse îndată pe mâncat şi, după ce se satură bine, se uită la sperietoare şi zise:

— Ce-o fi căutând asta aici? Şi-i dădu una cu laba. Sperietoarea nici nu se clinti, iar iepuraşul rămase cu laba prinsă.

— Dă-mi drumul că, de nu, îţi ard una! strigă el. O să te dobor! Hai, dă-mi drumul!

Cum sperietoarea nici gând să-i dea drumul, iepuraşul îi mai dădu una şi aşa se trezi şi cu cealaltă lăbuţă lipită.

— Dă-mi drumul, că, de nu, de data asta te dobor la pământ!

îi arse una cu laba din spate şi astfel rămase lipit şi cu aceea.

— Dă-mi drumul, ţi-am spus! N-amfăcut eu mare lucru până acum,dar de data asta îţi viu de hac!

Lovi sperietoarea cu singura labă care-i rămăsese liberă, dar i se lipi şi ea. Cu toate patru labele prinse, iepuraşul strigă ameninţător:

— Dă-mi drumul că, de nu, îţi ard una cu burta. Şi cum o să am mai multă putere, de bună seamă că te dobor!

Zis şi făcut. Şi se lipi bine şi cu burta.

— Nu vrei să-mi dai drumul, zise atunci, fiindcă te-am lovit! Păi acum o să-ţi ard o muşcătură şi ai să vezi ce-ai să păţeşti! Hai, dă-mi drumul iute, că de nu, te muşc!

Şi muşcă sperietoarea, rămânând lipit şi cu botul, de nu mai putu să scoată o vorbuliţă. în vremea asta sosi bătrânica şi zise;

— Deci tu erai, ticălosule! Te-am prins tocmai cum îmi poftea inima!

îl înhaţă apoi pe iepuraş şi, ţinându-l zdravăn, îl duse în ogradă şi-l băgă într-un coş mare, pe care-i astupi Rămase iepuraşul închis acolo, iar bătrânica îi spuse că merge să pună la fiert o oală cu apă, fiindcă avea de gând să-l gătească.

Se nimeri tocmai atunci să treacă pe acolo cumătrul coiot.

— Ce faci aici, cumetre iepure? îl întrebă el.

— Nimic, cumetre coiot. Ce să fac? Iaca, stau şi eu şi aştept să-mi aducă nişte bucate, dar ce minunăţie de bucate! Tocmai le-au pus la fiert. Or să-mi dea şi o găină, şi nu ştiu, zău, cum or să încapă în mine atâtea bunătăţi! Doar o găină întreagă mi-e prea mult, că eu sunt mititel!

— De-i aşa, zise îndată coiotul, te scot eu şi rămân în locul tău!

Desfăcu iute coşul, îl scoase afară pe iepuraş şi se băgă el înăuntru. Iar iepuraşul, cum se văzu scăpat, o rupse la fugă. Fugi el ca vântul, până ajunse pe un deal. Se urcă până în vârf, să vadă în vale, unde se afla casa bătrânicii.

După a vreme, bătrânica se duse încet-încetişor să-l scoată pe iepuraş din coş. Când dădu cu ochii de coiot, strigă speriată:

— Aha, blestematule! Te-ai prefăcut din iepure în coiot! Eşti vrăjitor fără doar şi poate! Ai să vezi tu îndată ce-ai să păţeşti!

Luă ea un drug de fier, îl puse în foc şi, când se înroşi bine, deschise cu grijă coşul şi-i arse cu el coada. Coiotul o rupse la fugă ca din puşcă, fără să se mai uite înapoi. Nu se opri decât când dădu peste iepuraş, care-i strigă:

— Aha, iată-l pe cumătrul cu coada arsă! Cum de-ai păţit una ca asta?

— Mai şi întrebi! zise coiotul furios. Acum o să te mănânc, fiindcă m-ai înşelat! Mi-ai zis că or să mă îndoape cu găini şi, când colo, m-am ales cu coada arsă!

Cât ai clipi, coiotul îl înşfacă pe iepuraş şi o porni cu el. Pe drum dădură peste un stup de albine.

— Nu mă omorî, se rugă atunci iepuraşul, mai bine să ne oprim aici să mâncăm, că-i foarte bun! Eu am şi gustat!

— Păi ce-i asta, cumetre iepuraş?

— Ce să fie, iaca, nişte caş! minţi iepuraşul, arătând spre fagurii de miere. Sunt bucăţi de caş! Tu, care eşti mai voinic, bagă laba şi scoate-mi şi mie o bucată mai măricică, fiindcă eu sunt mititel şi n- ajung. Tu însă eşti mare, aşa că ajungi tocmai bine!

Cumătrul coiot dădu drumul iepuraşului şi, pofticios, băgă laba după caş. Iepuraşul atât aşteptă: o luă la goană şi fugi mâncând pământul, lăsându-l pe coiot cu labele în stup. Albinele săriră toate şi-l înţepară zdravăn, iar, bietul coiot, zvârcolindu-se de durere, se rostogoli până la râu şi abia acolo, în apă, izbuti să scape de ele.

Porni mai departe, necăjit şi chinuit, tot numai înţepături. Ajunse lângă un nopal[665] şi, uitându-se în sus, îl zări pe iepuraş, căţărat în vârful lui.

— Ce faci acolo, cumetre iepure? De data asta nu-mi mai scapi, o să-ţi fac de petrecanie!

— Nu mă mânca! se rugă iepuraşul. Mai bine uită-te încoace, ce mai fructe zemoase! Uite, o să-ţi curăţ eu câteva.

Şi, ca să-l convingă, îi coji una şi i-o aruncă.

— Mai, curăţă-mi! îi zise coiotul.

Iepuraşul îi tot curaţi la fructe până obosi şi atunci îi aruncă una cu ghimpi. Coiotul se înţepă zdravăn, iar iepuraşul o zbughi şi se pierdu îndată. Cumătrul coiot rămase cu ghimpii în labe, tăvălindu-se prin ţărână ca să şi-i scoată, dar zadarnic, nu izbuti în niciun chip.

Iepuraşul era hăt, departe, tocmai lângă o băltoacă mare. Târziu de tot, îl ajunse din urmă coiotul.

— Ce faci aici, cumetre iepure? îl întrebă el cumplit de mânios.

— Păi, nimic, cumetre coiot! Ia te uită colea, ce mai caş grozav o să mâncăm! E într-adevăr uriaş!

— Să nu-ţi închipui că o să te cred, că doar m-ai mai înşelat şi-n alte rânduri. Nu-i niciun caş! O să te mănânc pe tine!

— Nu mă mânca, se rugă iar iepuraşul! Tu, care eşti mai voinic, apucă-te să seci balta, să scoţi caşul de acolo, şi ai să vezi ce gustos e!

Cumătrul coiot se puse pe băut apa, căci caşul îi făcea cu ochiul. Bău el ce bău, până nu mai putu şi, în vremea asta, iepuraşul o luă iar la sănătoasa, mâncând pământul.

— M-ai tras iar pe sfoară, nu pot să înghit toată băltoaca! strigă coiotul înfuriat şi, cum nu-l mai văzu pe iepuraş, se luă grabnic după el.

„De data asta, cum îl găsesc, îl mănânc!" – îşi zise coiotul. „Cum de m-a tras oare pe sfoară şi acum?"

Fugi el după iepuraş, care se pitise după un bolovan uriaş, într-o peşteră. Când coiotul îl ajunse din urmă, rupt de oboseală de atâta fugă, îi strigă:

665 varietate de cactus cu fructele acoperite cu ghimpi

— Acum nu-mi mai scapi! Te mănânc!

— Nu mă mânca, zise iepurașul, că de-mi faci vreun rău o să vie sfârșitul lumii! Mai bine dă-mi o mină de ajutor, să ținem bolovanul ăsta că, de-o cădea, s-a zis cu noi, vine sfârșitul lumii! Hai în locul meu, că eu nu mai pot!

Cumătrul coiot îl crezu și se duse să proptească bolovanul, pe când iepurașul o zbughi iar, iute ca vântul. Coiotul simțea din ce în ce mai mult greutatea bolovanului și, când își dădu seama că-l lasă puterile, spuse, crezând că iepurașul e tot acolo:

— Nu mai pot! O să-i dau drumul! O să murim amândoi, și eu, și tu, cumetre iepure! Baremi n-o să mor singur, o să pieri și tu, care m-ai înșelat!

Și lăsă bolovanul, care nu se urni din loc.

— Iar m-a tras pe sfoară ticălosul! izbucni coiotul mânios, văzând că iepurele nu era nicăieri. Acum când l-oi prinde, s-a zis cu el!

O luă la fugă, alergă cât îl ținură puterile și se opri într-o pășune mănoasă, unde se băgă în iarbă. Acolo dădu chiar peste cumătrul iepure, care cânta fără grijă la chitară.

— Hei, cumetre iepure, s-a zis cu tine! De data asta te mănânc negreșit!

— Nu mă mânca, nu mă mânca! Mai bine ascultă încoace: se mărită nașă-mea și face nuntă mare. Te poftesc și pe tine!

— Se mărită, zici?

— Da, să vezi ce mai chef! îndată începe ospățul, mă duc să aduc nuntașii! Așteaptă-mă aici!

— Bine, zise coiotul, și rămase locului, cântând la chitară.

Iepurașul dădu foc ierburilor uscate din jur și fugi. Coiotul crezu că zgomotul venea de la pocnitorile de nuntă și când pălălaia ajunse lângă el; era prea târziu, pe unde să mai iasă? După ce se căzni, sărind anevoie, izbuti, în sfârșit, să iasă și se luă furios nevoie mare după iepuraș zicându- și:

„Acum gata, îl mănânc și pace, am terminat cu el!" Iepurașul ajunse departe și, dând de un sac aruncat în mijlocul drumului, îl așteptă acolo pe coiot. Când îl văzu venind, îi strigă:

— Nu mă omori! Nu mă omori! Acum vine negreșit sfârșitul lumii!

— Cum să vină sfârșitul lumii? Ia nu mă mai prosti, că mi-e de ajuns!

— Nu te mint, așa-i cum îți zic! Bagă-te tu, care ești mai mare, aici în sac, și apoi mă vâr și eu. Să ne ascundem ca să scăpăm, că, de nu, ne prăpădim!

Iar când coiotul, înspăimântat, îi dădu ascultare, iepurele legă binișor sacul cu o sfoară și-l atârnă de un copac. Apoi luă de jos pietre și începu să arunce în sac, strigând:

— Ce mai grindină, ca piatra, cumetre coiot! E sfârșitul lumii!

Și-l lovi mai departe cu pietre, până când coiotul își dădu duhul, iar iepurele scăpă teafăr.

Jaguarul păcălit

poveste din Paraguay

Jaguarul se lăuda în gura mare, de răsuna pădurea:

— Sunt cel mai puternic și cel mai isteț dintre toate animalele! Nu-i nimeni pe lume care să se măsoare cu mine, nici în deșteptăciune, nici în putere, nici în rezistență! Sunt împăratul pădurii, și nu degeaba toate animalele îmi știu de frică!

De pe creanga pe care stătea, greierele îl privea pe jaguar cu atâta băgare de seamă, că uită și să mai țârâie, ascultând cuvintele lui lăudăroase.

— Oi fi tu poate cei mai puternic dintre toate animalele, îi zise atunci, răutăcios, greierele, chiar dacă tapirul zice că nu-i tocmai așa. Cât despre deșteptăciune și rezistență sunt mulți cei care se pot măsura cu tine, ba chiar te pot și întrece!

— Gâză nemernică! răcni înfuriat jaguarul. Trebuie să dovedești că sunt adevărate vorbele astea, că, de nu, o să dau poruncă să fii alungat pe veci din pădure!

— O să-ți dovedesc, răspunse greierele. Chiar și eu sunt mai rezistent decât tine, și o să vezi dacă te învoiești să facem o încercare. Cel care o să adoarmă primul, ori o să fie biruit de foame sau de sete, acela e cel mai slab.

Apoi, de mai vrei, o să-ţi dovedesc că sunt cel mai isteţ. Ne pot fi martore maimuţele şi coţofana de colo.
Jaguarul primi să facă prinsoarea, şi începură cu prima încercare: fiecare trebuia să-şi arate rezistenţa, în vreme ce maimuţele şi coţofana se apropiaseră, uitându-se bine la ei, ca adevăraţi martori.
După multe ceasuri de veghe, folosindu-se de clipa când jaguarul se chinuia să scape de un roi de muşte care-l înnebuneau, greierele se lepădă de carapacea lui, pe care şi-o schimbă de câteva ori pe an. O lăsă acolo pe creangă, în locul lui, şi el plecă pe ascuns să se odihnească şi să se răcorească, bând un strop de suc de plante.
Apoi se întoarse cu mare grijă, se ascunse după carapace şi-i trase un somn zdravăn.
Timpul se scurgea anevoie. Jaguarul se prăpădea de foame şi de sete, pe când greierele – ori mai bine zis carapacea lui, goală – stătea mai departe în linişte, tară să dea cel mai mic semn de slăbiciune sau de oboseală, în cele din urmă, jaguarul n-avu încotro şi se dădu bătut. Se strecură apoi, ruşinat, în pădure.
De atunci încolo, n-a mai îndrăznit în veci să se arate la lumina zilei, fiindu-i teamă de batjocura maimuţelor şi a coţofanei. Căci, de se încumetă să-şi arate numai botul, martorii înfrângerii lui umplu îndată toată pădurea cu ţipetele lor ascuţite. Din pricina asta, jaguarul iese numai noaptea, rămânând ascuns în desişul pădurii până apune soarele.

Vulpoiul judecător

poveste argentiniană

într-o zi tigrul îşi prinse laba între nişte pietroaie şi, oricât se chinui, nu izbuti să şi-o scoată.
Trecu pe acolo un cal; când îl văzu, tigrul îl chemă şi-l rugă cu umilinţă să-l ajute.
— Ba nu, îi spuse calul, că te cunosc eu, după ce te ajut să scapi, eşti în stare să mă mănânci!
— Îţi jur, frate, că n-am să fac aşa ceva; nu mă lăsa singur în năpasta asta, căci mă chinui cumplit!
— Bine, o să te ajut, dar să nu-ţi uiţi jurământul!
Şi spunând vorbele astea, calul ridică unul din pietroaie, opintindu-se zdravăn, şi tigrul scăpă teafăr. Porniră amândoi pe cărare, stând prietenește de vorbă. Deodată, tigrul se înfipse înaintea calului şi-i grăi astfel:
— De trei zile n-am pus nimic în gură! Nu mai pot de foame, aşa că n-am încotro, sunt nevoit să te mănânc!
— Aşa găseşti cu cale să mă răsplăteşti pentru binele pe care ţi l-am făcut? Aşa îţi ţii făgăduiala?
— N-am încotro, foamea mă împinge să te mănânc!
— Nu se poate una ca asta! Hai să întrebăm un judecător!
Tocmai se nimeri să treacă pe acolo un vulpoi. Calul îi strigă:
— Ascultă, jupânule, nu vrei să ne fii judecător?
— Ba da! se învoi vulpoiul.
— Haide atunci să ne faci dreptate!
Şi îi povestiră toată păţania, fiecare arătându-şi pricina care l-a mânat să facă aşa ceva.
— Nu prea înţeleg bine cum s-au petrecut lucrurile, zise vulpoiul, după ce chibzui o clipă. Ca să pot face judecată dreaptă, trebuie să mă duceţi la locul cu pricina şi să văd cu ochii mei cum stătea tigrul.
îl duseră de grabă acolo, tigrul îşi prinse iar laba între pietroaie şi calul îi mai aşeză unul deasupra.
— Foarte bine, zise atunci vulpoiul către tigru. După judecata mea, ţi se cuvine să rămâi aici, încătuşat, căci nu ştii să-ţi ţii cuvântul dat, nici să fii recunoscător pentru ajutorul pe care l-ai primit!
Şi după ce hotărî astfel, vulpoiul şi calul plecară mai departe, şi-l lăsară pe tigru prins între pietroaie, scoţând răgete cumplite, de durere şi de necaz.

Iepuraşul şi broscuţa

poveste ecuadoriană

într-un sat trăia odată un iepuraş care se împrietenise cu o broscuţă. într-o zi, când se întâlniră cei doi prieteni, se vorbiră între ei să facă un rămăşag. Iepuraşul zise:
— Hai să ne luăm la întrecere: care o să alerge mai repede ăla câştigă!

Broscuţa se învoi şi hotărâră ca a treia zi să se ia la întrecere. Se întoarseră fiecare acasă şi broscuţei îi dădu prin cap să le povestească suratelor ei cele întâmplate.

— Am făcut rămăşag cine aleargă mai iute. Ce să mă fac acum? Tare mai vreau să-l fac pe iepuraş să piardă!

Atunci una din broscuţe îi spuse:

— O să te însoţim cu toatele, şi o să te ajutăm să câştigi prinsoarea.

— Cum se poate, că doar trebuie să alerg o leghe? întrebă broscuţa mirată.

— N-are a face! Mâine, când îţi vine rândul să fugi, ne aşezăm câte una la fiecare cotitură a drumului.

A doua zi, iepuraşul şi broscuţa începură să numere, ca s-o pornească la fugă.

— Unu, doi, trei...

Şi iepuraşul ţâşni ca din puşcă. Când ajunse la prima cotitură, se întoarse să vadă unde-i broasca, dar n-o zări. „Trebuie că a rămas în urmă" îşi zise el şi o zbughi mai departe. Aproape de a doua cotitură, dădu cu ochii de broscuţă în faţa lui. Ostenit, iepuraşul îşi zise:

„Trebuie s-o întrec!"

Şi iar se porni pe alergat. Tot aşa păţi iepuraşul până ajunseră la capăt: broscuţa se afla mereu înaintea lui. Rămase tare mirat şi dezamăgit iepuraşul când văzu că nu fusese chip s-o întrească. „Cum era oare cu putinţă să-l învingă broscuţa?" se tot întreba el.

Broscuţele făcură o petrecere mare în cinstea victoriei prietenei şi suratei lor, la care se ospătară, lăsându-l pe iepuraş cu buzele umflate.

Şi aşa s-a întâmplat cu broscuţele cele isteţe care l-au înşelat pe iepuraşul neîntrecut la fugă.

Câinii şi pisicile

poveste argentiniană

Pe vremuri, câinii şi pisicile trăiau în bună înţelegere. într-o zi, pisicile i-au poftit pe câini la o petrecere nemaipomenită, căreia i se duse vestea până hăt, departe.

Veniră toţi câinii de pretutindeni, fără să lipsească niciunul de la petrecerea aceea fără seamăn. Care cum venea, îşi lăsa la intrare coada, fiindcă nu putea juca în voie cu ea. Se făcuse afară un morman de cozi cât un munte.

Cheful era în toi, numai cântec, joc şi veselie, când deodată se stârni hărmălaie mare între oaspeţi, fără să se ştie prea bine de ce. Se zvoni că un câine de pe uliţă prinsese a fugări o pisică. Larma iscată era îngrozitoare. Câinii dădură să iasă, îmbulzindu-se; fiecare îşi puse în grabă coada care-i era mai aproape, ţâşnind apoi ca vântul.

Şi, de atunci încoace, în zadar îşi caută fiecare câine coada!

Iar din pricină că pisicile le-au stricat petrecerea aceea de pomină, câinii să nu le mai vadă în ochi! Se ştie prea bine că maimuţa are obiceiul să se scarpine într-una, iar cucuveaua, să-şi mişte mereu capul dintr-o parte în alta.

Din pricina asta, se batjocoreau neîncetat una pe alta, până când, odată, hotărâră să facă o prinsoare, să vadă care izbuteşte să rabde mai mult: maimuţa tară să se scarpine, ori cucuveaua tară să-şi mişte capul.

Trecu un ceas bun de când se priveau una pe cealaltă, nemişcate, când, deodată, maimuţa nu mai putu răbda mâncărimea şi-i zise cucuvelei:

— De se iveşte vreun tâlhar, am să scot iute pistolul, uite-aşa! Iată că vine unul!

Şi se folosi de acest prilej ca să se scarpine pe spinare.

Cucuveaua nu vru nici ea să se lase mai prejos, şi-i răspunse, mişcându-şi capul dintr-o parte în alta:

— Aşa e, îl văd şi eu!

Şi în felul ăsta, minţind amândouă, au pierdut prinsoarea.

Maimuţa şi cucuveaua

poveste argentiniană

Sinsirito[350] şi micuţul Juan[351]

poveste mexicană

Odată, un ţăran se duse la câmp să culeagă macales[352] împreună cu nevastă-sa. După ce culese mai multe, săpă o groapă şi le puse la copt, ca să facă mâncare. O lăsă pe nevastă să aibă grijă de ele şi plecă mai departe, să caute miere sălbatică.

Atunci când se întoarse, nu-şi mai găsi nevasta: o furase Sinsirito. Omul izbucni în lacrimi amare. Trecu pe acolo un taur, auzi suspinele şi se apropie de om, să-l întrebe de ce plânge. Când află pricina, taurul îi spuse că o să-i aducă el nevasta înapoi, dacă o să-i dea ceva pentru treaba asta. Bucuros, ţăranul îi făgădui un câmp întreg cu nutreţ.

Făcură târgul şi o porniră amândoi spre sălaşul lui Sinsirito. Când ajunseră, taurul intră înăuntru şi-i zise:

— Sinsirito, hoţ de neveste blestemat, dă-i înapoi ţăranului femeia!

înfuriat, Sinsirito se ridică din hamac, îşi luă flinta şi ucise taurul. Bietul ţăran plecă, plângând amarnic.

Pe drum se întâlni cu cumătrul Chacmool, jaguarul, care îl întrebă de ce plângea. Omul îi povesti şi lui că Sinsirito i-a furat nevasta.

— Ce-mi dai drept răsplată dacă te ajut să ţi-o iei înapoi? îl întrebă cumătrul Chacmool.

— Doi tauri şi doi porci! îi răspunse ţăranul. Jaguarul se învoi şi se duseră după femeie. Ajunşi la casa lui Sinsirito, animalul intră înăuntru şi strigă, întocmai cum făcuse şi taurul:

— Sinsirito, hoţ de neveste blestemat, dă-i ţăranului înapoi femeia!

Sinsirito se ridică şi de data asta, îşi luă flinta şi omorî jaguarul. Sărmanul ţăran se întoarse acasă, mai deznădăjduit ca oricând. Pe drum se întâlni eu micului Juan, iepurele, care-l întrebă şi el:

— Din ce pricină plângi, om bun?

---

350 numele unui diavol înaripat din mitologia nahuatl, Tzinzinime, despre care se spune că venea pe pământ să săvîrşească fapte rele

351 numele dat, în popor, iepurelui

352 plantă cu tuberculi comestibili, care creşte în regiunea istmică a Mexicului

Și atunci îi povesti ce pățise. Iepurele îi făgădui:

— Dacă-mi dai câmpul tău cel mare cu fasole, o să le ajut să-ți iei nevasta înapoi!

— Dar ce-ai să fi tu în stare să faci, biet iepuraș? Alții, mult mai puternici ca tine, n-au izbutit! se miră omul.

— Ei, cei care sunt mari la trup, nu-s buni de nimic, pe când cei mititei sunt ageri la minte, îi răspunse micuțul Juan.

Țăranul se învoi și-i spuse:

— Bine, așa să facem! Tot ce vreau e să nu te omoare și pe tine. O să-ți dau câmpul de fasole.

Atunci iepurele îi porunci:

— Du-te și pregătește o tigvă de bija[353], încă una cu apă și alta cu cocă, să lipească bine.

Țăranul plecă îndată să-i împlinească porunca, aduse cele cerute și o porni în căutarea lui Sinsirito.

Când ajunseră în fața casei acestuia, micuțul Juan săpă o groapă și pătrunse înăuntru, ducând cu el cele trei tigve. Sinsirito stătea tolănit în hamac. Iepurașul cel isteț se apropie de el și-i vorbi întocmai cum făcuseră taurul și jaguarul. Sinsirito se ridică și vru să-l lovească, dar iepurașul se feri cu agerime și îi spuse iar aceleași cuvinte. Sinsirito încercă din nou să-l lovească, dar dădu greș și de data aceasta. Se luă după iepuraș, dar acesta țâșni, apoi se întoarse, și tot așa, de mai multe ori, până îl obosi pe urmăritor.

După o vreme, micuțul Juan luă tigva cu apă și i-o aruncă în cap. Sinsirito strigă, supărat:

— Ah, diavol împielițat! Așa mititel cum ești, m-ai făcut să nădușesc, de sunt leoarcă de apă!

— Acum ești leoarcă de apă, iar curând o să fii leoarcă de sânge! îl amenință în bătaie de joc iepurașul, luând-o la fugă.

Sinsirito dădu iar să-l lovească, dar nu izbuti, ci se osteni fără rost. Când socoti el că a venit clipa potrivită, micuțul Juan luă tigva plină cu vopseaua roșie și o aruncă în capul dușmanului. Văzând șiroind pe el ceva roșu, Sinsirito strigă:

— Ah, drăcușor blestemat! ai făcut să țâșnească sângele din mine!

Iepurele strigă și el de colo:

— Așa cum ți-a țâșnit acum sângele, o să fac să-ți țâșnească și creierii din cap!

Și o rupse iar la fugă, iar Sinsirito, după el, obosindu-se însă degeaba. Atunci iepurașul luă ultima tigvă, cea cu coca cleioasă, și i-o aruncă în cap. Ticălosul de Sinsirito, învins, tară suflare, bolborosi anevoie:

— Vai de mine! Mi-a scos într-adevăr creierii!

Și, întorcându-se către femeia care, îngrozită, privea lupta, îi strigă:

— Din pricina ta am pățit așa ceva, zgripțuroaică bătrână! Piei de-aici!

Și, spunând vorbele astea, o dezlegă și o scoase în brânci afară. Nevasta se întoarse la bărbatul ei, și micuțul Juan se desfată în tihnă cu fasolea primită drept răsplată.

Pantera şi țapul

poveste braziliană

Odată, pantera vru să-și facă o casă. Se duse de-și alese locul și curăță pământul de ierburi, ca să-și ridice acolo casa. Țapul, care voia și el același lucru, porni să caute un loc potrivit și, dând peste pământul gata curățat, își zise:

„Ce noroc! Iată un loc minunat unde să-mi ridic casa!"

Tăie apoi niște lemne și le înfipse în pământ, în chip de țăruși, împrejmuind locul, apoi plecă.

---

353 din scoarța arbustului numit bija sau achiote (Bixa orellana) se extrage o substanță roșie, pe care în vechime indienii o foloseau pentru a-și vopsi trupul sau pentru a da culoare diferitor mâncăruri

A doua zi veni pantera şi, când văzu ţăruşii gata înfipţi, se întrebă bucuroasă: „Cine m-o fi ajutând? De bună seamă că Domnul!”
Apoi puse peste ţăruşi nişte bârne, înălţând casa până la acoperiş, şi plecă. Cum se întoarse ţapul iar, se minună şi se întrebă şi el:
„Oare cine m-o fi ajutând? De bună seamă că Domnul!
Se apucă să pună nişte beţe între bârne şi ridică pereţii. După ce plecă el, veni pantera care mai să se sperie de ce văzu. Lipi bine beţele cu lut şi, când fu gata, plecă. Ţapul se întoarse, mai propti pereţii cu vreo câţiva pari, apoi, din ierburi, făcu acoperişul.
Şi aşa se întâmplă că fiecare trebălui pe rând. Când casa fu isprăvită, pantera îşi făcu un pat şi se culcă. Curând se ivi şi ţapul. Cum dădu cu ochii de panteră, îi zise:
— Hei, cumătră, asta e casa mea, că doar eu am împrejmuit locul, am bătut ţăruşii, am pus parii şi am făcut acoperişul!
— Ba nu, cumetre! răspunse pantera. Casa e a mea, că eu am curăţat locul, am aşezat bârnele, am lipit beţele şi am durat pereţii!
După ce se dondăniră ei o vreme, pantera, care murea de poftă să-l mănânce pe ţap, îi zise:
— Hai să nu ne mai sfădim, cumetre ţap, că doar putem rămâne amândoi să locuim în casă!
Ţapul se învoi, dar cu mare teamă. îşi aşternu culcuşul cât mai departe de patul panterei.
A doua zi, pantera îl ameninţă:
— Cumetre ţap, bagă bine de seamă! Când o să vezi că mi se încreţeşte pielea de pe cap, e semn că sunt mânioasă!
— Ehei, cumătră panteră, când o să mă vezi mişcându-mi bărbuţa şi strănutând, să o iei la goană, că nu-i de glumit atunci cu mine!
Apoi pantera plecă, zicând că se duce să caute de mâncare. Departe de casă, prinse un ţap mare, îl omorî şi îl aduse acasă, ca să-l sperie pe cumătrul ei. Trânti prada la pământ şi strigă:
— Iată, cumetre ţap, jupoaie-l, ca să-l mâncăm! Când văzu ţapul una ca asta, îşi zise speriat:
„Dacă a omorât unul atât de mare, ce-o să păţesc eu, bietul!”
A doua zi însă, grăi astfel către panteră:
— Ei, cumătră, azi mă duc eu s-aduc ceva de mâncare! Şi plecă. Se afundă în pădure, departe, şi zări o panteră mare şi grasă. începu atunci să smulgă liane din jur, până când ea îl întrebă:
— Ce faci cu atâtea ierburi, cumetre ţap?
— Cum ce fac? E treabă serioasă, se ştie doar bine... Vine sfârşitul lumii şi în curând ne ia potopul...
— Ce tot spui, cumetre ţap?
— Adevărul adevărat! Iar de vrei să scapi, să nu te ia apele, hai să te leg, că aşa am să fac şi eu!
Speriată, pantera îşi alese un trunchi înalt şi gros şi-l rugă pe ţap s-o lege acolo. El o legă bine şi, când văzu că nu mai era nicio primejdie, luă o bâtă şi-i dădu o lovitură; zdravănă, de o omorî. Apoi o dezlegă, o târî până acasă şi o trânti pe pământ, zicându-i cumetrei:
— Iată ce-am adus! Dacă vrei, jupoai-o şi s-o mâncăm!
Pantera se îngrozi de moarte. Şi de atunci, începură să se teamă unul de celălalt, într-o zi, ţapul se aşeză la umbra unor tufe, să se răcorească. Se uită la panteră şi văzu că i se încreţise pielea de pe cap. Se sperie şi prinse a behăi, clătinându-şi; bărbiţa şi strănutând. Atunci pantera, înspăimântată, o rupse la goană, iar ţapul făcu la fel.
Şi până astăzi aleargă amândoi într-una, fiecare în altă parte.

Neguţătorul invidios

poveste din Honduras

Au fost odată doi şoareci care erau vecini. Unul era neguţător ambulant, iar celălalt se ocupa cu contrabanda de alimente şi ajunse nespus de bogat. într-o noapte, pe când umblau ei cu treburi, dădură din întâmplare unul peste altul. Bogatul îi spuse celuilalt, neguţătorului:
— Ascultă, cumetre, tocmai am găsit o comoară! în pivniţa magazinului de colo am dat peste o

grămadă de bucate. Cum se află la loc sigur, le-am lăsat fără grijă şi acum vreau să le fac loc în prăvălia mea; mă duc să-mi chem nevasta să mă ajute să le car.

— Să fie într-un ceas bun, cumetre dragă! zise neguţătorul. Dar ia zi, crezi într-adevăr că sunt la loc sigur?

— De bună seamă! Se află sub o plasă de sârmă, în dosul unor butoaie, chiar lângă fereastra cea mare. Nu e nicio primejdie, n-am de ce mă teme!

— Mare noroc a dat peste tine, bunul meu vecin! se minună neguţătorul. Crede-mă că mă bucur din inimă!

Şi mai adăugă:

— Acum trebuie să mă întorc la mine acasă, căci sunt puţintel răcit. Dar mai înainte o să am plăcerea să te întovărăşesc până la tine!

Când ajunseră acasă la cumătrul bogat, acesta îi povesti nevestei despre ce era vorba, şi intră în prăvălie. Neguţătorul, care rămăsese afară în prag, îi făcu pe ascuns semn nevestei vecinului, chemând-o afară, şi acolo îi spuse grabnic, în şoaptă:

— Dacă îmi fagăduieşti că nu spui la nimeni taina, o să-ţi dezvălui primejdia cea mare care-l paşte pe bărbatul tău, nu peste multă vreme.

Şoricioaica, îngrijorată foc, îi răspunse:

— Te poţi încrede că nu spun la nimeni.

— Bine, atunci află că vecinul a descoperit de curând o grămadă de bucate, şi acum se pregăteşte să meargă după ele, ca să le aducă încoace. Se întâmplă însă că n-are habar de cotoiul care umblă pe acolo, iar eu n-am vrut să-i spun, de teamă să nu mă bănuiască de gânduri ascunse. Dacă nu vrei să rămâi văduvă în noaptea asta, socotesc că nu trebuie să-l laşi pe bărbatul tău să plece de acasă, cu niciun preţ şi pentru nimic în lume.

— Vai de mine, îţi mulţumesc, cumetre! zise şoricioaica. Mii de mulţumiri! Te poţi încrede că n-o să-l las să iasă. Eşti tare bun că mi-ai spus!

Şi neguţătorul îşi luă bun rămas, dându-i mâna, şi strigă să-l audă cumătrul:

— Vecine, eu am plecat!

— Noapte bună! răspunse cumătrul din prăvălie, în vreme ce potrivea o desagă plină cu zahăr. Şoricioaica se duse drept la bărbatul ei şi-i zise;

— Dragul meu! Te rog să-mi faci un dar!

— Măi, să fie! se miră şoarecele.

— Vreau să nu pleci în noaptea asta, să rămâi cu mine! Am o presimţire neagră, că o să se întâmple o nenorocire...

— Astea-ţi curate născociri! izbucni supărat şoarecele. Cum socoti oare că, din pricina temerilor tale copilăreşti, o să las să-mi scape o grămadă de bunătăţi, de nepreţuit?

Şi furios îşi luă pălăria, gata de plecare. Dar ea i se agăţă de gât, rugându-l fierbinte:

— Nu pleca!... Te rog pe ce ai mai scump pe lume, pe dragostea noastră, pe copilaşii noştri, pe fericirea care ne aşteaptă!

Şi izbucni în hohote.

După ce nevasta îl rugă îndelung, plângând şi jeluindu-se, şoarecele n-avu încotro şi se dădu bătut, căci era tare simţitor. Dar o făcu supărat foc şi-i strigă, trântindu-şi cu necaz pălăria pe masă:

— Să nu uiţi că din cauza fricii tale caraghioase şi neîntemeiate o să pierdem o adevărată comoară!

— N-are a face, răspunse ea, mai groaznic e să te pierd pe tine!

Şi dezbrăcându-se, pe când încă mai suspina, îl îndemnă:

— Mai bine hai să ne culcăm! Apoi merse de încuie uşa.

în vremea asta neguţătorul cel invidios stătu la pândă. Văzând că vecinul nu ieşise din casă şi că încuiaseră uşa, îşi luă desagii şi o porni iute către locul cu pricina. Cum ştia locurile acelea pe dinafară, recunoscându-le şi cu ochii închişi, nimeri cu uşurinţă unde era ascunsă comoara.

Pe când se apropia, simţi un miros îmbietor, în stare să aţâţe pofta cea mai potolită. Se opri nitel, să se desfete cu mirosul acela ameţitor, trăgându-l în piept cu nesaţ. Mai făcu vreo câţiva paşi şi dădu peste o plasă de fier care adăpostea bunătăţile acelea îmbietoare, stârnindu-i pofta. Făcu înconjurul, şi văzu că era un fel de colivie lunguiaţă; în graba lui îi trecu prin cap că e închisă cu desăvârşire. Dar cînd o mai înconjură odată, zări la un

capăt o deschizătură.
„Ce noroc!", îşi zise copleşii de bucurie. „Iată intrarea!"
Şi pătrunse înăuntru. După câţiva paşi, se trezi deodată pe un piedestal de metal. Mai înainta puţin, şi atunci plasa se strânse peste el, trântindu-l în fundul coliviei. Nu se sperie prea tare însă, căci crezu că o să scape teafăr. Se îndreptă fără zăbavă spre locul de unde răzbea mirosul bucatelor gustoase: se aflau acolo o bucată de brânză de Olanda şi nişte cârnaţi grozavi.
„Cel mai bine ar fi să iau de aici bunătăţile astea!" îşi zise pofticios şoarecele.
Şi târî câmaţii spre ieşire. Se opinti, dar nu izbuti s-o deschidă. O cercetă cu băgare de seamă şi descoperi că se deschidea lesne spre înăuntru, dar spre afară nici pomeneală! îi trecu atunci prin minte o bănuială îngrozitoare. Ocoli iute colivia, şi-şi dădu seama că nu era nicio portiţă de scăpare. Se cutremură de groază, dar nu încetă să caute o gaură pe unde să poată scăpa. Când se încredinţa că singurele deschizături erau cele dintre gratiile de fier, îl cuprinse un fior rece ca gheaţa. începercă să se subţieze, ca să poată trece printre gratii, dar nu-i fu cu putinţă. O spaimă ameţitoare puse stăpânire pe el, nemaifiind în stare de nimic. Prinse a fugi deznădăjduit dintr-un capăt în celălalt; muşcă gratiile, lovindu-se cu capul de ele. Iar bunătăţile care ar fi putut să-i aline chinul, îi făceau acum rău, băgându-l în sperieţi; mirosul lor, înainte îmbietor, i se părea acum groaznic.
Astfel îşi petrecu noaptea, într-o deznădejde nebună. Când răsări soarele învăluit în frigul zorilor, nu-şi mai putu mişca labele îngheţate. în sfârşit, se făcu lumină de-a binelea, şi îşi dădu seama fără putinţă de tăgadă: căzuse într-o cursă.
înnebunit de groază, stătea scuturat de fiori. Deodată, zări pe fereastră un cotoi care sări pe butoaie şi de acolo pe jos. Apoi, încetişor, fără să se grăbească, se apropie de cursă. Se opri aşezându-se pe labele din spate şi aşteptă. Ştia bine că şoarecele n-are scăpare şi, cu toate că nu era mare lucru de capul lui, şi nu-i prea târnea pofta, se gândi că, la urma urmelor, nu era de azvârlit ca gustare. Şoarecele pricepu totul. îşi dădu seama că avea să-l înhaţe călăul. Auzind nişte paşi apropiindu-se sângele îi îngheţă de frică şi îşi pierdu cunoştinţa. Paşii erau ai slujnicei care venise să vadă dacă s-a prins ceva în cursă. O ridică, deschise portiţa şi o scutură. Şoarecele căzu pe jos, iar când cotoiul se învârti în jurul lui, văzu că murise de fiică.
Invidia este o boală îngrozitoare, care omoară încetişor, dar uneori şi fulgerător, aşa cum a păţit şoarecele neguţător.

Vulpoiul şi maimuţa

poveste argentiniană

Se întâlniră odată doi prieteni, vulpoiul şi maimuţa. Cum amândoi abia scăpaseră de cumătrul tigru, care nu-i lăsa să vâneze nimic, să poată mânca şi ei, şi cum erau lihniţi de foame, hotărâră să se ducă împreună să fure pâine de la o brutărie. Maimuţa îi spuse vulpoiului să intre după pâine, în vreme ce ea o să stea de pază, ca nu cumva să vină stăpânul.
Se nimeri însă că stăpânul intră în brutărie pe altă uşă, şi maimuţa nu-l văzu. Dând cu ochii de vulpoi, care tocmai fura pâine, omul îl prinse îndată şi-i dădu o mamă de bătaie de nu mai ştiu bietul de el cum să scape. Auzind vaietele vulpoiului, maimuţa se îndepărtă grabnic şi se duse să-l aştepte mai încolo, trântită în mijlocul drumului.
Când vulpoiul ajunse la iocul cu pricina, ii zise maimuţei, care zăcea moartă de frică:
— Hai să mergem, surată!
Dai – maimuţa se prefăcu beteagă şi-i răspunse că nu putea merge, fiindcă îi era tare rău.
— Şi eu sunt beteag, zise vulpoiul, dar o să te duc eu!
— în ce fel o să mă duci?
— Urcă-te în spinarea mea!
Maimuţa se urcă în spinarea vulpoiului şi, după ce făcură o bună bucată de drum, slobozi un oftat adânc, zicând:
— Betegii îi cară în spinare pe cei zdraveni!
Cum auzi vorbele astea, vulpoiul o întrebă ce-a zis; ea îi răspunse însă că, din pricina fierbinţelii, se vede că vorbeşte aiurea.
Când ajunseră la o răspântie, se despărţiră. Vulpoiul se apropie de ograda unui om, să fure o găină. Dar găina

aceea era pândită de cumătrul tigru, care-i trase vulpoiului 0 mamă de bătaie, şi-l puse pe goană. Vulpoiul se ascunse într-o peşteră, iar tigrul, după el.

în vremea asta, trecu în zbor un corb. Tigrul îl chemă şi-i zise să stea de pază la ieşirea din peşteră, că înăuntru era un ostatic, până se duce el după o sapă, ca să-l poată scoate de acolo.

Dar cum plecă tigrul să caute sapa, lăsându-l de pază pe corb, care sta cu ochii ţintă spre peşteră, vulpoiul se apropie binişor de el, luă un pumn de ţărână şi i-l azvârli în faţă. Şi, în timp ce corbul se freca de zor la ochi, vulpoiul o rupse la fugă.

Când se întoarse tigrul cu sapa şi-l întrebă pe corb dacă n-a scăpat ostaticul, fiindu-i teamă să spună adevărul, ca să nu-i stârnească mânia, pasărea îi răspunse că n-a ieşit nimeni din peşteră.

Atunci tigrul se puse pe săpat, vrând să dea de fundul peşterii. Când, după multă trudă, termină, văzu că în peşteră nu era nimeni, se înfurie îngrozitor şi jură că o să-l găsească pe vulpoi, orice s-ar întâmpla.

Vulpoiul era acum departe, în pădure, unde dădu peste câţiva tăietori de lemne. Cu vorbe mieroase, ca să le câştige încrederea, le povesti ce păţise, spunându-le că tigrul venea pe urmele lui. Oamenii îl poftiră atunci să rămână cu ei în adăpostul lor.

Nu trecu mult şi se ivi tigrul, lihnit de foame. Le spuse oamenilor că ştie că aveau ascunsă prada ce i se cuvenea lui. Ei îi răspunseră că mai întâi trebuie să-i ajute să doboare un copac şi, odată dusă treaba la bun sfârşit, aveau să-i dea prada. Tigrul se învoi. Oamenii începură a lovi copacul cu securile şi-i ziseră tigrului să-şi pună labele în trunchiul tăiat, ca să-l ţină aşa până băgau ei acolo o pană de fier. Tigrul ascultă şi, fiindcă ei scoaseră securea, rămase cu labele prinse ca în cleşte. Tăietorii îi spuseră că, drept pedeapsă pentru răutatea lui, avea să rămână acolo, până ce o să-l mănânce vulturii. Apoi plecară, lăsându-l singur.

Nu trecu mult şi se ivi un tatu[354]; văzându-l pe tigru prins acolo, îi făgădui să se ducă după nişte prieteni care să-l scoată din capcană. Zis şi făcut. Tatuul plecă şi, în drum, se întâlni cu o ciocănitoare, care-şi câştiga hrana ciocănind în copaci. Tatuul o chemă să vină cu el şi o duse la locul unde era tigrul. Văzând cum era prins în trunchiul acela, ciocănitoarea se puse pe treabă şi ciocăni într-una, până izbuti să găurească lemnul. Astfel, captivul putu să-şi scoată labele. Dar cum se văzu liber, tigrul se repezi la tatu să-l mănânce, poftind la carnea lui fragedă. Tatuul însă îi spuse că asta nu era drept şi că mai întâi trebuiau să se înfăţişeze la judecător, iar apoi aveau să facă precum hotăra el că se cuvine.

Tigrul se învoi şi o porni să caute un judecător. Se nimeri să dea chiar de vulpoi, care era judecătorul de prin partea locului. I se înfăţişară cei doi împricinaţi şi tatuul începu să-i povestească tot ce s-a întâmplat, şi cum l-a scăpat el pe tigru. Judecătorul le zise însă că nu putea face judecată dreaptă până n-o să înţeleagă bine cum s-au petrecut lucrurile. Şi se duseră toţi trei la locul unde stătuse prins tigrul, ca să-l lămurească pe judecător. Vulpoiul desfăcu iar trunchiul tăiat, şi tigrul îşi puse acolo labele, întocmai ca mai înainte. Atunci judecătorul împinse la loc trunchiul, care prinse iar zdravăn labele tigrului, şi-i zise captivului să încerce să se libereze. Tigrul se opinti din răsputeri, dar nu fu în stare să scape. Vulpoiul hotărî îndată, făcând judecată dreaptă:

— Aici să rămâi pentru totdeauna, căci binele nu se plăteşte în viaţă cu rău!

354mamifer din America de Sud, America Centrală şi Mexic, fără dinţi, cu corpul acoperit de plăci

De ce şi-a schimbat tigrul culoarea

poveste argentiniană

În vremuri îndepărtate, tigrul era bălan la culoare. În zilele noastre, oamenii s-au obişnuit cu el aşa vărgat cum este acum, şi n-au de unde şti că tigrul şi-a schimbat culoarea într-o împrejurare care merită să fie cunoscută.

Se povesteşte că, de mult, tigrul s-a întâlnit odată cu o mârţoagă costelivă, numai piele şi os, plină de răni şi de lovituri.

— Cine te-a adus în halul ăsta, prietene? o întrebă el.

— Omul! fu răspunsul.

— Dar puternic trebuie să mai fie omul, ca să îţi facă una ca asta!

— Nu-i aşa de puternic, dar e foarte şiret!

— Aş vrea să-l cunosc şi eu, zise tigrul. Unde-l pot găsi?

— Aici aproape, chiar în pădurica de colo.

Tigrul plecă într-acolo şi într-adevăr văzu, nu departe, un om care tăia un palmier, ca să-şi acopere coliba cu frunzele lui. Ca să poată ţine desfăcută despicătura făcută în trunchi, băgase acolo o pană de fier.

— Nu eşti prea puternic dacă nu poţi ţine cu mâna trunchiul despicat, îi zise tigrul.

— Dacă eşti mai puternic tu, îi răspunse omul, ţine-l cu labele tale!

încrezător în forţa labelor lui, tigrul făcu întocmai şi rămase prins în trunchi.

Atunci omul luă un bici şi-i croi lovituri fără număr lăsându-i pentru totdeauna pielea brăzdată cu dungi negre.

Broasca ţestoasă şi elefantul

poveste braziliană

Într-o zi, o broască ţestoasă se lăudă în faţa celorlalte animale că ea e în stare să facă din elefant calul ei.

— Nici vorbă, nu-i cu putinţă să faci una ca asta! îi răspunseră ele, neîncrezătoare.

— Ba da, pun rămăşag că o să intru în oraş călare pe elefant!

Animalele se învoiră să ţină rămăşagul. Broasca ţestoasă se afundă în pădure să-l caute pe elefant şi, când îl întâlni, îi zise:

— Cumetre, toate animalele vorbesc cum că dumneata nu mergi niciodată la oraş, fiindcă eşti prea leneş şi greoi.

Când auzi vorbele astea, elefantul se mânie cumplit şi spuse:

— Animalele sunt nişte proaste! Dacă nu merg la oraş, pricina e că-mi place mai mult să stau în pădure. Unde mai pui că nici nu cunosc drumul spre oraş!

— Oh, dacă vrei să-l afli, vino cu mine! Am să-ţi arăt eu drumul care duce la oraş şi în felul ăsta ai să faci să moară de ciudă toate animalele.

Elefantul se învoi şi plecară împreună. Când erau aproape de oraş, broasca ţestoasă zise:

— Cumetre, eu sunt tare ostenită! Lasă-mă să mă sui în spinarea dumitale!

— Urcă! răspunse elefantul.

Şi îndată îngenunche, iar broasca ţestoasă i se sui în spinare. îşi văzură mai departe de drum. Broasca îl îndemnă, zicând:

— Cumetre, când am să încep să sar pe spinarea dumitale, să alergi mai repede. Aşa ai să-i uimeşti pe toţi intrând în fugă în oraş. O să fie grozav!

— Prea bine, răspunse elefantul.

Cum erau foarte aproape de oraş, broasca prinse a ţopăi pe spinarea elefantului, şi acesta o luă la goană. Broasca îl împunse în coaste cu capul şi atunci elefantul fugi şi mai iute. Când văzură

animalele una ca asta, rămaseră uluite. Ieşiră cu toatele la ferestre, uitându-se fără sa le vină a crede. Broasca ţestoasă le strigă:

— Nu v-am spus eu că o să intru în oraş călare?

— Ce înseamnă asta „călare”? se înfurie elefantul.

— Iaca, glumesc şi eu, răspunse broasca ţestoasă.

Dar elefantul băgă de seamă că toate animalele râdeau pe înfundate, şi se supără şi mai tare.

— Aşteaptă tu, strigă el către broască, să vezi cum te arunc pe pietrele alea de colo, şi te fac bucăţi!

— Grozav de bine îmi pare! se bucură broasca ţestoasă. Aruncă-mă acolo! Asta vreau şi eu, căci sunt sigură că n-o să păţesc nimic. Dacă-mi vrei pierzania, trebuie să mă arunci în baltă. Acolo de bună seamă că am să mor, înecată în noroi şi în apă.

Elefantul îi dădu crezare. Fugi până la baltă şi o aruncă în mâl. Când dădu să ridice laba să o strivească, broasca sări în apă şi se ivi mult mai departe, unde-o mai putea ajunge. Atunciea începu să strige animalelor care erau toate numai urechi:

— Nu v-am spus eu că o să intru în oraş călare? Văzând că nu-i chip s-o înhaţe pe broască, elefantul se întoarse şi o luă la goană spre pădure. Ajungând la ceilalţi elefanţi, le spuse:

— Ştiţi ce mi-a făcut ticăloasa aia de broască ţestoasă? Şi le povesti întâmplarea.

— Mare prost ai mai fost s-o duci la oraş călare! îi ziseră ei.

De atunci, elefanţilor le-a fost învăţătură de minte şi n-au mai pus niciodată piciorul în oraş.

Indienii tikunas se răspândesc pe pământ

poveste columbiană

Acesta este mitul creaţiei, care explică originea indienilor tikunas, numiţi de către vecinii lor „pieile negre”, pentru că îşi vopsesc trupul la sărbătorile închinate zeilor protectori ai acestei seminţii. Aceasta este istoria cea mai de seamă, cuvântul tainic şi sacru, căci el este bogăţia cea mai mare, după cum se povesteşte la sărbători, când bătrânii îi învaţă pe cei tineri, ca să li se întipărească în memorie şi, mai târziu, să-i poată învăţa la rândul lor pe urmaşi, care le-a fost obârşia. Aşa s-au petrecut lucrurile, din moşi strămoşi. Nimeni nu s-a îndoit vreodată de învăţătura mitului şi nimeni nu îl poate preface după cum îi e voia, ci numai înţelepţii neamului îl pot schimba.

Acesta este deci mitul creaţiei, după cum se povesteşte în satul Puerto Narino, de pe malul sting al fluviului Amazonas, pe pământul Columbiei, unde trăiesc şi azi indienii tikunas, veniţi de prin felurite părţi.[355]

De când se ştia, Yuche trăia singur pe lume. Alături de potârnichi, păuni sălbatici, maimuţe şi greieri, văzu cum pământul îmbătrânea pe zi ce trecea. îşi dădu astfel seama că lumea mergea înainte şi că viaţa era timp, iar timpul...

Nu se afla pe pământ loc mai frumos ca cel unde trăia Yuche; îşi avea coliba într-o poieniţă în pădure, în apropierea unui pârâu ce-şi croia drum prin nisipul mărunt. Totul împrejur era minunat: nici căldura, nici ploaia nu tulburau seninătatea acelui colţ, încântător.

Se spune că nimeni n-a văzut locul acela, dar că toţi indienii tikunas nădăjduiesc să ajungă acolo odată.

într-o zi, Yuche se duse să se scalde în râu, ca de obicei. Ajunse la mal şi se scufundă în apă, până la gât. Când dădu să-şi spele faţa, se aplecă şi se privi în oglinda apei; atunci îşi dădu pentru întâia oară seama că a îmbătrânit.

Când se văzu aşa, îl cuprinse mihnirea.

---

355 nota lui Hugo Niño, cel care a cules această poveste, inclusă în volumul Heroes y mitos amazanicos. Havana. 1976

— Am îmbătrânit, oftă el, şi sunt singur pe lume! Oh, dacă mor eu, pământul o să rămână şi mai stingher!

Adumbrit de gânduri, se întoarse înapoi, spre colibă. Foşnetul pădurii şi cântecul păsărilor îl fermecau, umplându-l de o tristeţe nesfârşită. Mergând, simţi o durere în genunchi, ca şi cum l-ar fi pişcat o gâză. Nu-şi putu da seama, dar se gândi că ar fi putut să fie o viespe. Simţi cum îl cuprinde încetul cu încetul o toropeală grea.

— Ce ciudat mă simt! O să mă culc îndată ce ajung!

îşi urmă drumul, păşind anevoie şi, când ajunse la colibă, se culcă şi adormi. Avu un vis lung. Pe măsură ce visa, i se părea că îmbătrânea tot mai tare şi se făcea tot mai slab, că din trupul lui istovit se iscau alte făpturi.

Se trezi foarte târziu, a doua zi. Dădu să se scoale, dar durerea nu-l lăsă. îşi privi atunci genunchiul umflat şi văzu că pielea se făcuse, străvezie şi parcă zvâcnea ceva înăuntru. Se uită mai îndeaproape şi zări cu mirare acolo, în genunchi, două făpturi mititele care munceau. Se. Uită la ele cu luare- aminte. Erau un bărbat şi o femeie: omul călea un arc, iar femeia ţesea o plasă de pescuit.

Uimit, Yuche ii întrebă:

— Cine sunteţi voi? Cum aţi ajuns aci?

Făpturile îşi ridicară capul, îl priviră, dar nu-i răspunseră „ci îşi văzură mai departe de lucru. Cum nu primi niciun răspuns, Yuche se strădui din greu să se ridice în picioare, dar căzu la pământ. în cădere, se lovi, şi umflătura de la genunchi se sparse. Din ea ieşiră făpturile mititele, care prinseră a creşte iute, pe când Yuche se stingea.

Când oamenii ajunseră mari, Yuche îşi dădu sufletul. Iar primii indieni tikunas rămaseră o vreme acolo şi-şi crescură numeroşii copii pe care-i avură. într-un târziu însă, minaţi de dorinţa de a cunoaşte alte meleaguri, plecară din acel loc şi se rătăciră.

Mulţi dintre ei au tot căutat locul acela minunat, dar nimeni nu l-a mai aflat vreodată.

Facerea lumii

poveste columbianaă

în vremurile de demult, trăiau doi fraţi care s-au ivit pe lume din coapsa creatorului. Când s-au făcut mari, şi i-au întrebat pe cei bătrâni cine le-a omorât tatăl, cum li se spusese, aflară că făptaşul era luna de pe cer.

Atunci hotărâră amândoi să se ducă după ea. Culeseră nişte liane şi le puseră la uscat. Mai târziu, au luat braţul de liane uscate, au mai tăiat nişte ierburi groase şi, prinzându-le între ele, au făcut o scară pe care s-au căţărat, voind să ajungă la lună. Zi de zi, se apropiau tot mai mult, până când au ajuns la un pas de ea, şi atunci au lovit-o cu putere peste faţă. Dar în clipa aceea s-a ivit o ghionoaie, care a dat cu ciocul în scara de liane şi a rupt-o. Fraţii au căzut de sus, iar luna a rămas de atunci cu chipul însemnat.

în cădere, cei doi s-au pierdut unul de altul. Primul a căzut unde apune soarele, iar al doilea, tocmai în celălalt capăt al lumii, la răsărit.

Cel care a ajuns la apus a dat peste soare, care tocmai sosise de curând.

— Fătul meu, îl întrebă soarele când îl văzu, ce vânt te aduce pe meleagurile astea îndepărtate?

— Am ajuns aici purtat de vânt şi nu ştiu unde mă aflu, răspunse el.

— Dacă vrei să te întorci acasă, pe pământ, ia un pumn din poamele astea şi aruncă-le cu grijă în mare, aşa cum fac eu, îl povăţui soarele.

Au început să arunce amândoi poame în apă şi o puzderie de peşti s-au repezit să le mănânce. Atunci ei s-au cufundat în mare şi într-o clipă au ajuns pe celălalt ţărm. Soarele l-a scos pe om prin trecătoare, l-a adus cu bine pe uscat şi i-a spus că, nu departe, se afla coliba lui.

— Ia-o pe drumul ăsta, îl îndemnă el, şi ai să ajungi îndată!

Omul îl ascultă şi ajunse acasă tocmai când se nimeri să sosească şi fratele lui, cel care căzuse acolo de unde răsare soarele.

Nimeni din sat nu-i îndrăgea pe cei doi fraţi, fiindcă erau de neînvins. în zadar s-au tot căznit din răsputeri oamenii să-i răpună, căci n-au izbutit. Şi aşa au ajuns amândoi fraţii la adânci bătrâneţi, încât chiar ei înşişi îşi doreau sfârşitul. Atunci, fratele cel mare le-a spus odată oamenilor că singura cale ca să-i ia viaţa era să arunce peste el apă clocotită. Le-a mai zis că, îndată ce o să moară, avea să se prefacă în stană de piatră.

Şi, într-adevăr, oamenii l-au omorât şi apoi au început să sfarme piatra în care se prefăcuse. Din scânteile ivite din lovituri, se înfiripară ţânţari, furnici şi tot soiul de gâze. Iar piatra cu pricina mai dăinuie şi azi.

Legenda izgonirii lunii de pe pământ

poveste braziliană

A fost o vreme când Capei, luna, nu se afla pe cer, ci pe pământ, unde îşi făcuse casă. Odată, a luat sufletul unui copil şi l-a băgat într-o ulcea pe care a aşezat-o cu gura în jos. În clipa aceea, copilul a căzut bolnav. Părinţii lui chemară grabnic vraciul, rugându-l să-l tămăduiască ca orice preţ, chiar de-ar fi să stea toată noaptea la căpătâiul tui.

Pe cum se lăsă întunericul, vraciul începu să îngrijească copilul. Luna însă, care era rea cu toate făpturile de pe lume, n-a vrut să dea drumul sufletului ostatic, ci s-a ascuns şi ea într-o oală mare, după ce i-a poruncit uneia din cele două fete ale ei să o răstoarne cu gura în jos, zicându-i:

— Dacă vine vraciul, nu-i spune unde sunt şi nici unde e ascuns sufletul copilului!

Copilaşul era tare drăgălaş şi Capei voia să-l păstreze pentru ea.

Nu trecu mult şi se ivi vraciul. Le întrebă pe fete unde era sufletul copilului, dar niciuna din ele nu scoase o vorbă. Atunci vraciul plecă şi se întoarse cu o măciucă. Intră înăuntru şi vru să vadă ce era în oala cea mare, căci ştia bine că sufletul copilului se afla în casă. Sparse mai întâi oala, apoi ulcica, descoperind astfel şi luna şi sufletul copilului. O apucă zdravăn pe Capei şi-i dădu poruncă unui ayug[356] care-l însoţise s-o facă să dea înapoi sufletul furat. Pe dată, o puzderie de duhuri le sării în ajutor. Capei fu snopită în bătaie şi izgonită.

— Pleacă de aici! Să piei îndată! îi strigă vraciul, ţâfnios.

Luna se tot întrebă unde putea să se ducă şi ce să facă.

— Nu mă pot preface în iepure, îşi zise ea, căci e vânat pentru carnea lui, bună de mâncat. Tot aşa şi tapirul şi porcul mistreţ. Tot neamul animalelor poate fi vânat. Să mă prefac oare în vreo pasăre? Dar şi ele pot fi mâncate! Am să mă înalţ pe cer. E mai bine acolo, decât aici, pe pământ. Am să-i luminez pe oameni. Haideţi, fetelor, pe cer!

Dintr-o liană, au făcut un fel de scară, ca să urce. Apoi luna a poruncit unei păsăruici să ia în cioc capătul lianei şi să-l ducă să-l lege tocmai la poarta cerului. Şi Capei, cu cele două fete, urcară pe scăriţă până la cer.

— Eu rămân aici, spuse luna, să-i luminez pe fraţii mei de jos, de pe pământ. Voi însă urcaţi mai sus, să le luminaţi calea[357] celor morţi, pentru ca sufletul lor să nu rămână pierdut în beznă.

Şi luna le-a trimis pe fete şi mai sus, în alt cer, iar ea a rămas în acesta, care-i cel mai apropiat de noi.

Legenda despre obârşia raselor şi despre locul lor pe lume

poveste columbiană

La început, Dumnezeu i-a făcut pe toţi oamenii de o singură culoare. Voind mai apoi să-i deosebească, într-o dimineaţă tare friguroasă i-a împărţit în trei şi le-a poruncit să se scalde pe rând. Şi pe dată făcu să plouă, să tune, să fulgere şi să bată vântul.

---

356 la indienii din Brazilia, un ayug e umbra, sufletul unui copac, unul din cele mai puternice duhuri care îi ajută pe vrăjitori

357 Calea Laptelui, drumul celor morţi

Primul grup de oameni, fără să stea prea mult pe gânduri, făcu grabnic ce i se poruncise. Cufundându-se în apă, au văzut cum li se preschimbă pielea, pe măsură ce se spălau. După un ceas, toţi cei ce se scăldaseră erau albi. Ieşind din lac, ei îngenunchează şi-i mulţumiră Domnului pentru darul făcut. Iar atotputernicul, drept răsplată pentru ascultarea lor, i-a făcut stăpâni peste ceilalţi oameni.
Văzând minunea asta, cel de-al doilea grup s-a repezit şi el în apă. Dar cum nu mai era destulă pentru toţi, au rămas cu pielea de culoarea trestiei galbene şi eu părul întins. Aceştia au fost mulatrii, care au rămas pe lume ca vătafi.
Târziu, după multă codeală, s-a dus şi al treilea grup către lac, dar n-a mai găsit decât puţină apă, pe fund. Oamenii n-au putut să-şi ude decât tălpile şi palmele. Cum nu se prefăcură nici în albi, nici în mulatri, nu-l binecuvântară pe cel ce îi aduse pe lume. Aceştia au fost negrii, sortiţi să ducă mereu greul.
Aşa s-a făcut pe lume deosebirea raselor, după cum povestesc stăpânii, în minele din Barbacoas[358].

Cum s-a ivit pe pământ prima noapte

poveste braziliană

Fiica Marelui Şarpe[359] se mărită cu un flăcău foarte chipeş şi destoinic, care avea trei sclavi puternici, curajoşi şi credincioşi.
Tânărului i se făcu somn, dar nu putea adormi, căci pe atunci nu era pe lume noapte. Nevasta îl îndemnă, spunându-i:
— Trimite-l pe tatăl meu în căutarea nopţii, care zace întinsă pe fundul râului, fiindcă doar el e în stare s-o găsească.
Flăcăul îşi chemă sclavii şi le porunci:
— Duceţi-vă la Boiassu, Marele Şarpe, la capătul drumului cel mare, şi spuneţi-i să-mi trimită noaptea!
Sclavii îl ascultară.
în vremea asta, Marele Şarpe dormea în hamacul lui, aninat de un trunchi gros de miriti[360], la malul râului.
Sclavii se apropiară şi anevoie izbutiră să-l trezească pe Boiassu, care mâncase un tapir şi o grămadă de iepuri.
— Cine sunteţi şi ce vreţi? îi întrebă Marele Şarpe.
— Fiica ta te roagă să le trimiţi noaptea, ca să poată adormi bărbatul ei.
— Aşteptaţi!
Şarpele se lăsă pe fundul râului şi curând se ivi cu un bostan mare, pe care îl dădu sclavilor, spunându-le:
— Să nu cumva să-l desfaceţi, că se întâmplă o nenorocire! Daţi-l fetei mele, că ştie ea ce trebuie să facă!
Şarpele se încolăci la loc şi adormi, iar sclavii porniră zoriţi, să ajungă cât mai iute.
La mijlocul drumului, auziră un zgomot ciudat, ce părea a veni din bostan.
— Să-l desfacem, zise atunci unul dintre ei.
Dar ceilalţi nu-i dădură ascultare. După o vreme, zgomotul se înteţi. Se părea că înăuntru orăcăiau broaşte şi ţipau tot felul de păsări. Până la urmă, curiozitatea sclavilor lor fumaimare decât supunerea faţă de stăpânul lor. Aprinseră un foc şi desfăcură bostanul.

---

358 oraş minier din Columbia

359 zeitate la indienii din jungla amazonică

360 specie de copac tropical

Pe dată se făcu beznă. Păsări ciudate prinseră a ţipa, iar liliecii se avântară în întuneric. Pădurea se umplu de strigăte, de piuieli, de şuierături, ţipete şi scrâşnete cumplite, care îi îngroziră pe sclavi.

— Au dat drumul nopţii! zise fiica Marelui Şarpe către bărbatul ei.

Pe tânăr îl cuprinse teama.

Coşul în care stătuse bostanul se prefăcu dintr-unul în unsprezece, luntrea sclavilor se preschimbă în raţă sălbatică, vâslele în peşti, frânghia în şarpe şi toate câte erau în pădure şi pe malurile râului luară altă înfăţişare.

Atunci tânăra grăi astfel:

— Să aşteptăm zorii, ca să pot despărţi ziua de noapte!

Când sosiră sclavii, stăpânul îi dojeni cu asprime, iar fata MareluiŞarpe, care eravrăjitoare neîntrecută, îi prefăcu în maimuţe, pedepsindu-i astfel pentru neascultarea lor.

Cum prinse a străluci luceafărul de dimineaţă, tânăra femeie despărţi întunericul de lumină şi pasările de zi începură să cânte, pe când cele de noapte tăcură.

Şi aşa s-a ivit pe lume prima noapte.

Legenda cocoşului care a adus ziua

poveste braziliană

Văzând că se lasă noaptea, un călător a tras la o casă ce se afla la marginea drumului, şi a cerut ceva de mâncare. După ce au cinat cu toţii, familia a început să facă pregătiri de drum. Văzând forfota din jur, drumeţul i-a întrebat încotro se duc.

— Mergem să căutăm ziua! i-au răspuns ei.

Când au fost gata, fiecare a pus mâna pe câte un sac şi au ieşit în fugă: tatăl, mama şi băiatul, aşa încât n-a mai rămas nimeni acasă. Călătorul i-a însoţit şi el. Au ţinut-o într-o fugă toată noaptea şi, cum s-au ivit zorile, au făcut drumul înapoi, purtând cu grijă sacii bine legali la gură. Ajunseră acasă când se luminase de-a binelea. în mijlocul curţii, desfăcură sacii şi-i ţinură cu gura în jos. Uimit, drumeţul, care nu-i pierduse o clipă din ochi, îi întrebă ce-au adus în saci.

— Am adus ziua, îi răspunseră. Ţi-am mai spus, nu? Omul îşi luă rămas bun şi-şi văzu de drum.

După o vreme însă, se întoarse înapoi şi le aduse un cocoş, zicându-le:

— Fiindcă trebuie să mergeţi aşa departe ca să căutaţi ziua şi s-o aduceţi acasă, vă dăruiesc pasărea aceasta: ea vă va aduce ziua fără să mai fie nevoie s-o porniţi în căutarea ei. Puneţi pasărea să doarmă într-un loc mai înalt. Când va cânta prima oară, ziua va fi încă departe; la al doilea cântat, ziua va fi aproape de tot, iar la al treilea, se vor ivi zorile.

Oamenii se mirară tare mult văzând cocoşul, iar drumeţul, înainte de plecare, lăsă pasărea în curte. Cocoşul se scutură, îşi umflă penele şi cântă:

— Cucurigu!

Toţi se speriară şi nimeni nu vru să se apropie. Stăpânul casei îşi frecă mâinile şi grăi către nevastă:

— Ce bine! Acum n-o să mai avem nevoie să batem atâta drum în căutarea zilei şi s-o aducem în sac!

Călătorul era acum departe, când nevasta spuse:

— Bărbate, nu l-am întrebat ce mănâncă pasărea asta! Bărbatul o luă la fugă, să-l prindă din urmă şi, când îl zări, începu să-l strige de departe:

— Hei, omule! Ascultă-mă!

în sfârşit, drumeţul îl auzi şi se opri.

— Ce mănâncă pasărea aceea?

— Mănâncă de toate, răspunse călătorul, necăjit că l-a oprit din drum pentru o asemenea prostie. Omul se întoarse acasă înspăimântat.

— Doamne, nevastă! Zice că pasărea mănâncă de toate! Ce-o fi însemnând asta? Te pomeneşti că o să ne mănânce şi pe noi...

Puseră mâna pe bâte, se strânseră în jurul bietului cocoş şi într-o clipă îl omorâră.

Apoi, plecară iar în căutarea zilei, s-o aducă acasă în sac.

Cum s-au ivit primii oameni pe pământ

poveste peruană

în vremuri îndepărtate, valea căreia azi i se zice Jauja era acoperită de apele unui lac mare. în mijlocul lui se ridica o stâncă numită Wanka, loc de odihnă a lui Amaru, monstrul înfricoşător cu cap de lamă, o pereche de aripi, trup de broască şi o coadă nesfârşită de şarpe. Mai târziu, zeul Tulunmaya, care înseamnă „Curcubeu", a zămislit. în lac un alt Amaru, care să-i ţină primului tovărăşie. Acest al doilea monstru era cenuşiu şi nicicând n-a atins mărimea primului, care căpătase cu vremea o culoare albicioasă.

Cei doi monştri îşi disputau dreptul de a stăpâni lacul, căci stânca din mijloc, deşi destul de mare, nu izbutea să-i cuprindă pe amândoi când se urcau pe ea să se odihnească, în lupte tară număr, în timpul cărora mânia lor stârnea trâmbe de apă, aruncându-le în văzduh la înălţimi de necrezut şi cutremurând tot lacul, Amaru cel mare îşi pierdu o bucată din coadă, tocmai când se năpustea asupra celuilalt.

Supărat la culme, Zeul cel mare a dezlănţuit peste ei o furtună cumplită. Fulgerele îi răpuseră pe amândoi monştrii, care căzură pe fundul lacului cu talazuri uriaşe, pricinuind astfel ruperea malurilor şi revărsarea apelor către miazăzi.

Atunci se ivi valea Jauja, iar din adâncurile lacului revărsat apărură primele făpturi omeneşti: un bărbat şi o femeie, cărora li s-a zis „Tata" şi „Mama". Multă vreme au rămas ei ascunşi printre stânci de teama monştrilor, căci nu ştiau că pieriseră.

Urmaşii acestei perechi au ridicat mai târziu templul de la Wariwilka, ale cărui ruine mai dăinuie încă şi azi.

Printre indienii wankas, care trăiesc pe meleagurile acelea, s-a răspândit credinţa că Amaru n-a murit, ci este şarpele uriaş, ascuns prin peşteri, care ori de câte ori e furtună încearcă să se caţere prin văzduh, pe coama vântului, către cer, dar este sfâşiat de fulgerele dintre nori. Credinţa spune că, după cum se iveşte chipul lui Amaru pe cer, luminos ori întunecat, se prezice dacă va fi un an bun sau rău.

Anotimpurile anului

poveste venezueleană

în vremurile de demult, de tare demult, soarele era un indian.

Pe atunci indienii pătimeau din lipsa sării, fără de care bucatele lor nu aveau niciun gust.

Odată, soarele o trimise pe sora lui, care se chema Anâ, împreună cu copiii ei, să caute sare. Mama şi fiii se îndreptară spre locurile pe unde trăiau indienii Karaivâ.

Soarele îi însoţi şi el pe meleagurile acelea, luminându-le calea, în vreme ce ei luau sarea. Trei dintre nepoţii soarelui se împovărară însă cu prea multă sare şi, neputând-o duce, căzură la pământ Mama lor îi crezu morţi şi izbucni în plâns. Dar soarele grăi astfel către sora lui:

— Nu plânge, că ei n-au murit!

Şi soarele încetând să-şi trimită căldura, în curând se făcu frig şi copiii se ridicară de jos, teferi. Aduseră apoi sare, dar cu măsură.

După o vreme, soarele îi trimise pe nepoţi pe meleagurile din Iken, să caute flinte, cârlige de undiţă, pânză şi alte lucruri de care avea trebuinţă. Şi de data asta, soarele îi întovărăşi. Iar oamenii de prin părţile acelea, cum îl vedeau, îi arătau tot ce făcură prin truda lor, spunându-i:

— Iată flintele, cârligele, pânza de care ai nevoie...

Soarele o porni apoi către ţinutul indienilor napuerikok, cei meşteri în pregătitul turtelor de manioc. Cum îl văzură, oamenii începură să scoată de prin case turtite şi i le dădură, zicându-i:

— Soare, iată turtele de manioc ce ţi se cuvin!

Mai trecu o vreme, şi soarele rămase printre indieni. Pe atunci ei n-aveau site prin care să strecoare sucul vătămător din rădăcinile de manioc, zdrobite bine. Strângeau maniocul în scoarţa copaculuii numit tue. Soarele îi lumină, ca să-şi poată ţese veşmintele şi să-şi împletească tot soiul de coşuri. Aşa se făcu de cutreieră el un ţinut după altul. Dar odată, o femeie îi pricinui mare supărare.

— Aş vrea să dorm, zise ea, şi blestematul ăsta de soare nu mă lasă, luminând într-una totul!

Atunci soarele se mânie şi plecă, dar într-un târziu se întoarse. Şi din clipa aceea, o ţine tot aşa: vine, apoi pleacă iar, ca să nu i se mai spună vorbe rele, cum a făcut femeia aceea.

Noi, indienii, zicem acum că, ori de câte ori soarele călătoreşte spre câmpiile dinspre Rio Branco, mănâncă multă sare, lapte covăsit şi brânză de vaci Şi tot timpul ăsta, are faţa curată, iar cerul e senin, fără pic de nor; nu plouă şi nu se stârnesc furtuni.

Dar când soarele se întoarce spre ţinuturile din Iken, îşi petrece noaptea la indienii inkarikok, îmbătându-se şi jucând. Atunci el se înfurie şi iscă ploi, ca să crească maniocul trebuincios pentru hrană, şi se stârnesc fulgere şi tunete[361].

Când vremea e însorită, greierii întâmpină soarele cântând. Dar când e timp ploios şisoarele se ascunde, plin de mânie, zboară într-acolo, spre meleagurile din Iken, tot felul defluturi, prieteni buni cu picăturile de apă, şi j oacă împreună.

Soarele şi luna

poveste columbiană

Soarele şi Luna erau bărbat şi nevastă. într-o zi, prin vecini s-a strecurat zvonul că Luna tocmai dăduse viaţă stelelor de pe cer. Soarele, fără să ştie prea bine ce se petrece la el acasă, fiindcă venea de departe, de pe pământ, i-a cerut furios nevestei socoteală. Avea toată dreptatea, bietul de el, căci ce scornise gura lumii întrecea orice închipuire.

Luna, care ţinea tare mult la cinstea ei, se dezvinovăţi de minune. Chemaţi să aducă mărturie despre purtarea ei fără pată, Vântul, Ploaia, Norii, Fulgerul şi alţii se înfăţişară la judecată. Dar trecu multă vreme până se adunară dovezile, fiindcă era o pricină delicată şi nimeni nu voia să se amestece. Cel care ştia câte ceva, îşi ţinea gura de frică, mut ca un peşte.

Cum în palatul Soarelui nu s-a putut hotărî nimic, s-au dus mai departe, la Dumnezeu, care sălăşluia pe vârful unui munte, veghind, în cer, faţă de Sfântul Petru, care făcea pe secretarul, se auziră păreri ce pricinuiră despărţirea soţilor. Domnul îi pedepsi atunci pe amândoi să trăiască veşnic sus, deasupra văzduhului, unul în spatele celuilalt, luminând lumea, dar fără să se vadă vreodată faţă în faţă.

Legenda ierbii mate

poveste din Paraguay în vremea când zeii din cer umblau pe pământ, ajunse odată unul din ei pe meleagurile muntoase unde creşte iarba mate. Era flămând şi însetat. Văzând suferinţa călătorului, un papagal îi arătă locul unde se aflau oameni, ca să-l ajute. Era o tabără de indieni guarani.

Sărmanul drumeţ se îndreptă într-acolo, sprijinindu-se într-un ciomag, cu traista în spate. înfăţişarea lui blândă, din care se desprindea bunătatea, îi cuceri îndată pe cei din tabără.

Sosirea pe meleagurile acelea a unui străin, care putea fi un duşman, ar fi stârnit furia indienilor dacă drumeţul n-ar fi fost trimisul zeilor. O voce tainică le vestise însă oamenilor cine era el; căzură cu toţii în genunchi, pe covorul gros al ierbii şi, plini de credinţă, aşteptară să le căiască.

Străinul îi rugă fierbinte să se îndure de el, şi indienii i sărira grabnic în ajutor. îl aşezară pe o rogojină curată,. I dădură apă limpede de izvor şi fructele de pădure cele mai gustoase.

— Zeul cel mare, Tupa, să vă răsplătească însutit binele pe care mi-l faceţi! spuse străinul, înainte de a porni mai departe la drum. Vreau să vă las o amintire de neşters a trecerii mele pe aceste meleaguri îndepărtate. Cereţi-mi deci orice poftiţi şi o să vă împlinesc îndată dorinţa!

Indienii se uitară unul la altul şi, după o scurtă şovăială, spuseră toţi într-un glas:

---

361 în această legendă îşi află explicaţia imaginară anotimpurile, ziua şi noaptea. Pe aceste meleaguri există numai două anotimpuri, numite de indieni zile cu soare strălucitor şi zile cu ploi

— Caâ! Caâ!

Drumeţul le ghici voia. în pădurile necuprinse din jur creştea o buruiană otrăvită, iarba mate, care se întindea cât vedeai cu ochii; din tată în fiu se povestea că era iarbă îndrăgită de zeul cel rău, Anâ, şi că din ea se iscau, în puterea nopţii, monştrii cei mai înfiorători ai codrului. Zeul călător le grăi:

— Pârjoliţi la flacăra focului frunzele buruienii şi iarba aducătoare de moarte se va preface, amestecată cu apă, în băutura pe care o veţi îndrăgi cel mai tare. De acum încolo, numai zeul cel rău, Anâ, va putea să-i preschimbe dulceaţa în otravă. Dar să aveţi mare grijă căci, îndeplinindu-vă dorinţa aşa cum mi-aţi cerut, o să vă pândească mereu o mare primejdie: Caâ, buruiana otrăvită, nu- i râvnită de nimeni, dar, odată prefăcută în iarbă folositoare, în băutură hrănitoare pentru oameni, pădurile acestea neumblate pe unde creşte vor fi distruse de cei lacomi, care se vor îmbogăţi pe seama voastră, chiar de vă vor plăti la început.

Şi spunând vorbele acestea, zeul se făcu nevăzut, lăsându-i încremeniţi de uimire pe indienii guarani.

Legenda indianului care s-a scufundat în adâncul apelor, în împărăţia lui Rato

poveste venezueleană

Trăia odată un indian, care îşi avea grădina la malul unui râu. Fiicele lui Rato, duhul apelor, veneau mereu şi-i smulgeau rădăcinile de manioc. Mama indianului îşi dădu seama că cineva le fura maniocul. Se tot întreba, îngândurată:

— Cine să fie oare cei care ne fură? Când se întoarse acasă, îi povesti fiului.

Atunci flăcăul se duse la grădină, se caţără într-un i copac, să pândească, să vadă cine sunt făptaşii. Pe când stătea el acolo sus, zări nişte fete ce se apropiau, făcând larmă mare cu clopoţeii pe care-i aveau prinşi la veşminte.

Erau cinci de toate: prima era cam slută, a doua tot aşa; cea din mijloc era însă frumoasă, iar celelalte două erau urâte ca şi primele.

începură toate să smulgă maniocul, făcând să trosnească rădăcinile. îşi umplură sacii, îi legară şi se îndreptară spre râu, de unde ieşiseră. Mergeau încet, încetişor, sub povara sacilor, şi trecură chiar pe sub copacul unde stătea la pândă indianul. în clipa aceea el sări iute jos, drept în mijlocul lor, şi le întrebă:

— De ce mă furaţi?

Ele îi răspunseră într-un glas:

— Noi nu te furăm, ci ne despăgubim, căci şi tu furi porumb din grădina tatălui nostru.

Indianul nu pricepu ce voiau să zică ele, şi nici nu le luă în seamă vorbele. O prinse de mână pe fata frumoasă, cea din mijloc, grăind către celelalte:

— Pe ea o iau cu mine acasă, ca zălog!

— Aşa să fie, răspunseră surorile.

Apoi cele patru fiice ale lui Rato s-au scufundat în apă, iar cea care le fusese tovarăşă a fost luată acasă de indian, să-i fie nevastă.

Mama flăcăului se bucură şi-i spuse:

— Bine, fiule!

După câteva zile, indianul, se duse să pescuiască, iar nevasta îl urmă. Dar undiţa lui era tare veche şi nu se prindea niciun peşte.

— Ce faci? îl întrebă ea, după o vreme.

— încerc să prind peşte, să avem ce mânca, răspunse ci, dar se pare că nu mai sunt.

— Aşteaptă-mă aici, zise ea atunci, că mă duc în căutarea lor, la mine în grădină.

Şi, aruncându-se în apă, se făcu nevăzută. Pe fundul râului dădu peste o porumbişte, culese câţiva ştiuleţi şi se întoarse cu ei la mal. Dar mai înainte, ea făcuse farmece, astfel că, în locul ştiuleţilor, indianul văzu nişte peşti. Se apucară de mâncat.

Apoi fiica duhului apelor ii spuse bărbatului ei:

— Haide acasă la tatăl meu!
Dar el îi răspunse:
— Eu nu mă pot scufunda în apă.
— Ba da, n-ai să pățești nimic!
Și zicând vorbele astea, ea se aruncă în apă și se îndepărtă cu. Iuțeală de bărbatul ei. Atunci se luă după ea și indianul; se străduí din toate puterile să pătrundă în adâncuri, dar zadarnic, se ridica mereu deasupra, plutind.
Văzând că bărbatul ei n-o urmează, femeia se întoarse să vadă ce s-a întâmplat, și-l întrebă:
— De ce nu vii?
— Fiindcă nu pot! răspunse el, Nu pot să mă afund, doar e apă!
Atunci femeia îi făcu farmece: luă o frunză pe care o ținea ascunsă sub veșmântul ei, o bägă în gură și o mestecă bine, apoi o aruncă spre el. Și, din clipa aceea, apa nu-i mai păru indianului de nepătruns, ci crezu că valurile erau nori. Se cufundară amândoi deodată în adâncul râului, apoi păsiră alături.
Mai întâi dădură peste grădina bătrânului ei tată, unde nu era mai nimic sădit. Mai încolo întâlniră o grădină mare, ou mult manioc, ardei, trestie și fel de fel de bananieri.
Zărirá mai departe palatul lui Rato, dar în jur colcăiau puzderie de năpârci. Indianul se sperie, strigând:
— Oh, ce îngrozitor!
— Nu te speria! îi zise nevasta. Astea nu-s năpârci, sunt sitele noastre, cu care strecuram maniocul zdrobit bine. Și acum stai aici, afară, și așteaptă, până mă duc eu să-l vestesc pe tata.
— Bine, încuviință el. Fata intră în palat și strigă:
— Aici sunt, tătucă: ți-am adus un ginere.
— De ce ai întârziat atât? o întrebă duhul apelor.
— Fiindcă m-a prins un indian și m-a luat cu el în casa mamei lui, să-i fiu nevastă.
— Să vedem, cheamă-l să mi se înfățișeze!
Fata își aduse bărbatul înăuntru, și lui Rato îi iu pe plac indianul.
în vremea asta, începură să se iveascá mai mulți copii ai lui Rato, zicând fiecare:
— Aici sunt, tătucă!
Când se strânseră toți, îi cerură încuviințarea să meargă la o petrecere a prietenilor lor, unde aveau să bea kachiri[362].
Rato se învoi, îndemnându-i:
— Luați-o și pe sora voastră cu bărbatul ei, ca să petreacă și ei și să joace împreună!
Se duseră cu toții și jucară trei zile încheiate. Băutură era din belșug, așa că mulți se îmbătară. Apoi s-au întors acasă.
Indianul rămase cu nevastă-sa în împărăția lui Rato. După ce se scurse o bună bucată de vreme, într- o zi îi zise nevestei:
— Vreau să o văd pe maică-mea! Hai să ne întoarcem! Atunci socrul îi dădu un coș plin cu știuleți de porumb, care indianului i se părură pești fripți, și-l povățui astfel:
— Ai grijă să nu-i răvășești pe drum, că tu n-ai să-i mai poți așeza la loc!
— O să am eu grijă, făgădui indianul.
Și plecă, însoțit de nevastă. Ieșiră din apă, merseră prin savană și ajunseră la casa mamei lui. Trăiră acolo vreme îndelungată.
După câțiva ani, soacra o luă pe noră la grădină, culeseră rădăcini de manioc, le dădură pe râzătoare și fiica lui Rato pregăti kachiri. Dar băutura făcută de ea n-a fost pe placul soacrei, căci era altfel decât cea obișnuită. Din pricina asta bătrâna se supără.
La rândul ei, fiica duhului apelor se mânie și-i zise bărbatului:
— Mama ta îmi caută pricină și s-a supărat degeaba pe mine, așa că mă duc înapoi, în împărăția tatălui meu. De acum încolo n-o să mai mâncați pește, până când tata nu o să prindă vreun indian, să se

362 băutură alcoolică, extrasă din manioc fermentat

despăgubească.
— Nu, nu pleca! o rugă bărbatul. Ce-ţi pasă ţie de ce zice mama? Hai să trăim mai departe aici!
Dar ea nu scoase o vorbă şi, într-o clipă de nebăgare de seamă, o rupse la fugă de lângă el, ajunse la râu, se aruncă în apă şi se scufundă în împărăţia lui Rato.
Zadarnic fugi după ea bărbatul până la malul râului, căci nu mai putu pătrunde în adâncuri, ca înainte. Se întoarse aşadar acasă, mâhnit de moarte şi supărat foc pe maică-sa.

Zâna apelor

poveste braziliană

A fost odată un om tare sărac, având doar câteva vrejuri de fasole, la malul râului. Dar când rodeau, nu izbutea niciodată să culeagă vreo păstaie, fiindcă peste noapte piereau toate. într-o zi, obosit de atâta trudă zadarnică, se hotărî să stea de veghe, ca să vadă cine îl fură.
Se aşează la pândă când, deodată, zări printre copaci o fată frumoasă ca un vis, care începu să culeagă păstăi le. Omul se apropie binişor, fără zgomot, şi o prinse.
— Tu eşti hoţul care îmi fură fasolea? Ai să vii ia pline, să-mi fii nevastă! îi zise el.
Fata însă se zbătu să-i scape din mâini, strigându-i:
— Dă-mi drumul! Lasă-mă să plec, că n-am să le mai fur!
Dar el nici nu se gândi s-o lase.
— Bine, îi spuse ea până la urmă; am să te iau de bărbat, dar să-mi făgăduieşti că niciodată n-ai să blestemi făpturile din adâncul apelor!
Omul îi făgădui. O luă la el, şi se însura cu ea. Din clipa aceea, tot ce avusese pină atunci începu ca prin minune să sporească văzând cu ochii. Curând, ajunse să câştige bine, îşi cumpără sclavi, turme nenumărate, livezi cu tot felul de pomi roditori, câmpuri cu semănături şi tot îi mai rămase o grămadă de bani.
Dar după o vreme, nevasta se făcu atât de nepricepută, că n-o mai recunoştea. Făcea totul pe dos, parcă cu bună ştiinţă. Nu mai dădea mâncare copiilor, care erau murdari şi zdrenţăroşi. Casa era mereu răscolită şi plină de colb. Nemaiavând cine să le poruncească, sclavii nu făceau nimic altceva decât să se ia la harţă între ei. Iar ea, cu hainele rupte, desculţă, cu părul încâlcit, îşi petrecea toată ziulica dormind.
Bietul om nu-şi afla liniştea decât plecând aiurea, după treburi, dar cum punea piciorul la el în casă, asupră-i se revărsa îndată un potop de necazuri, aşa încât puţin ii mai lipsea să-şi piardă minţile. Copiii, lihniţi de foame, plângeau, zicându-i:
— Tată, ne e foame! Tată, dă-ne de mâncare!
Iar sclavii nu-l mai slăbeau cu pările şi râcile dintre ei. Parcă era iadul pe pământ! Omul ajunse la capătul răbdării, aşa că într-o zi, deznădăjduit, spuse în şoaptă:
— Blestemate fie făpturile din adâncul apelor!
Femeia parcă atât aşteptase, să audă cuvintele astea, căci ea era zâna apelor şi tânjea de mult să se întoarcă în lumea ei. Se sculă grabnic, şi ieşi din casă, cântând astfel:

„Zum, zum, zum, zum,
Calunga[363],
Strângeţi-vă în grabă,
Calunga,
Toţi ai mei, cu toţii,
Calunga,
Să plecăm îndată,

---

363 zeitate stăpînă peste ape, în cultul bantu

Calunga,
La lăcaşul nostru,
Calunga, în a
dineul apei,
Calunga,
Doar ţi-am spus adesea,
Calunga,
Să n-arunci blesteme,
Calunga,
Celor din adâncuri,
Calunga.”

îngrozit, omul strigă:

— Nu pleca, nevastă!

Dar în zadar. După ea, plecară copiii, sclavii, apoi animalele toate: boii, caii, oile, porcii, raţele, găinile, curcanii, de în curând nu mai rămăsese nimic... Iar bietul om, ţinându-se cu mâinile de cap, se jeluia, strigând:

— Nu pleca de la mine, nevastă!

Fără să-şi întoarcă baremi privirea înapoi, ea îşi văzu de drum, cântând mai departe.

După oameni şi animale, începură a se desprinde din loc şi a ieşi din casă lucrurile din jur: paturile, mesele, oalele, cuferele, hainele, tot ce fusese agonisit cu banii câştigaţi prin puterea zânei apelor. Omul se luă după ele, îmbrăcat doar cu hainele de pe vremea când era sărman, strigând neîncetat:

— Nu pleca de la mine, nevastă!

Dar nu-i fu de niciun folos. Casa, hambarul, coteţele de păsări, grajdurile, apoi pomii, semănăturile, porumbul, pieriră şi ele. Ajungând la malul lacului, femeia şi toate câte o însoţeau căzură în apă şi se făcură nevăzute.

Omul rămase să-şi ducă zilele la fel de sărman ca înainte. Dar de atunci încolo, zâna apelor nu s-a mai ivit niciodată pe pământul lui.

Legenda focului

poveste venezueleană

În vremurile acelea îndepărtate, indienii din neamul Makunaima n-aveau foc şi pătimeau amarnic de frig. Încercară, ei să facă foc în mai multe chipuri, dar fără să izbutească.

Îşi dădură seama că, atunci când îşi frecau mâinile, se încălzeau. Din pricina asta crezură că din mâini se putea ivi foc şi îşi băgară sub piele aşchii de lemn. Dar degeaba îşi răniră mâinile, căci nu putură face foc.

Odată, indianul Chike văzu că pasărea numită mutuk avea mereu foc lângă cuibul ei, şi socoti că ea era stăpâna focului. Flăcăul se gândi atunci că ar putea face în aşa fel încât să i-l fure şi să ajungă el stăpânul focului.

Chike îi spuse fratelui său:

— Ascultă, eu o să mă preschimb în greiere şi o să mă apropii de cuibul pasării mutuk, ca să-i fur focul.

Dar fratele îi răspunse:

— Ai grijă, frăţioare, să nu te omoare puii ei, în joacă, ori să nu te mănânce ea!

Dar mezinul nu-l luă în seamă. Se prefăcu în greiere şi se apropie ţopăind de cuibul păsării, oprindu-se lângă foc. Puii îl prinseră şi se jucară cu el în toate felurile.

Chike văzu cum făcea focul pasărea: puse o grămadă de surcele mărunte, apoi păru că strigă ceva peste ele, şi din gâtlejul ei sări o scânteie de la care se aprinse îndată focul. Când se făcură tăciuni, unul din pui, în joacă, ii puse greierului pe spinare puţin jăratec. Greierele sări cit colo şi ţâşni afară. Ajunse la locul unde îl aştepta fratele lui şi-i grăi astfel:

— Acum avem foc şi ne putem frige peştele!

Căci până atunci mâncau peştele crud, ori abia încălzit pe pietrele unde bătea soarele.

De aici i se trag greierului petele acelea albe, mititele, pe care le are pe spinare.

Amaru

poveste peruană

Copleşiţi de chinuri grele; încovoindu-şi spinările slăbite, animale şi oameni fugeau tară răgaz. Oamenii înălţau rugăciuni, implorând cerul să se îndure şi să le aline foamea şi setea care îi nimiceau.

Se povesteşte că, în vremurile acelea îndepărtate, de pe cerul albastru pieriseră norii albi şi argintii din care picura apa. Pământul roditor se făcu sterp, văduvit de fiori şi de fructe, iar în hambarele oamenilor nu mai rămăsese, din boabele de porumb, nici măcar un pumn.

Se spune că seceta asta cumplită s-a abătut pe pământ fiindcă oamenii şi animalele aupăcătuit, uitând de ceea ce era bine şi drept. în nenorocirea şi uscăciunea din jur, nu se maiafla pe nicăieri niciun copac verde. Oamenii ajunseră să uite cum arăta porumbul cel mult îndrăgit.

Din podişurile înalte, vigoniile, lamele şi alte animale, cu copitele tocite, ostenite de atâta alergătură, coborâră fără teamă la vale, în căutarea de hrană. Ajunseră la câmpiile care înainte fuseseră verzi şi la ponoarele odinioară înfrunzite, din care acum nu mai rămăsese nicio urmă, totul era ars. Iar păsările, zburând anevoie, slăbite, se încumetau chiar să intre în case, abia mai dând din aripi. Urgia era aşa de cumplită, că trupurile oamenilor şi animalelor nici nu mai aflau umbră; căderau secerate la pământ, fără viaţă.

Puţinii oameni care scăpaseră de năpasta cea grea se cutremurau de groază, în fiecare dimineaţă, căci se sculau tot mai deznădăjduiţi.

Pentru a scăpa de blestemul crunt, veniseră de pe meleaguri îndepărtate la izvoarele râului tară apă bătrâni şi tineri, pricepuţi în a tămădui relele. Adunaţi cu toţii la un loc, mântuiră toate rugăciunile şi obiceiurile tainice care până atunci se dovediseră cu folos. Prinseră a se jelui, încredinţaţi că nu se află pe lume leac pentru o nenorocire atât de cumplită.

într-o zi, cel mai bătrân dintre ei încercă să desluşească dacă soarta avea să rămână potrivnică ori avea să se schimbe, aruncând în sus ultimele trei frunze de coca ce mai rămăseseră întregi. Vraciul tresări de bucurie: frunzele căzură cu faţa în sus, semn de bun augur. Cu toată povara bătrâneţii, o luă la fugă să le împărtăşească celorlalţi prevestirea cea bună. Cu toţii se puseră pe aşteptat... în vremea aceea, un condor mândru, pasărea cea mai puternică şi iute la zbor dintre toate, cunoscând şi el taina prevestirilor, zbură fără odihnă, zile şi nopţi în şir, în căutarea leacului. într-un târziu, îşi dădu însă seama că nu-l mai ţineau puterile; simţi că i se apropie ceasul de pe urmă. Şi, cum nu voia să cadă pe pământ, se înălţă cu o ultimă sforţare, să moară sus, pe culmea cea mai semeaţă a muntelui Allakchiri.

Când muntele văzu chinul condorului, care îi era prieten şi sol, îi grăi astfel:
— Condor drag, singurul meu prieten, ce-am să mă fac fără tine? Eşti unica făptură care îmi îndulceşti singurătatea, zburând până la mine. Te-am îndrăgit nespus şi m-am să te las. Să mori. Ca să te scap, am să-ţi dezvălui taina mea, pe care s-o vesteşti fără zăbavă tuturor. Pricina urgiei ce s-a abătut asupra voastră este înfricoşătorul Amaru, monstrul care sălăşluieşte în adâncul lacului de lângă sat. El este groaza oamenilor şi animalelor, căci scufundă în hăul apelor orice vietate ce îndrăzneşte să se apropie. Ca să stăpânească singur floarea de chiciură, dătătoare de viaţă, el şi-a schimbat înfăţişarea şi a răpit-o. Floarea aceasta este nepreţuită, căci ea întruchipează binele şi belşugul. Amaru cel crud a furat-o şi, de atunci, toate relele au căzut pe capul oamenilor. Ca să fie găsită floarea minunată, e nevoie de o jertfă: cea mai curată făptură, dintre oameni şi animale, cea mai neîntinată, asemeni florii de chiciură, trebuie să se arunce în adâncul lacului.
Odată dezvăluită cumplita taină, condorul îşi luă iute zborul, cu toată slăbiciunea lui. Ajunse printre oameni şi le dădu vestea cea bună. Înfruntând spaima, mulţi oameni se îndreptară spre lac, socotindu-se mai curaţi la suflet decât alţii, şi se aruncară în viitoare. Dar zile în şir jertfele nu-şi arătară roadele.
Atunci se aruncă în adâncuri un păstor tânăr, venit de pe meleagurile îndepărtate de dincolo de munţi, şi apele prinseră a clocoti. Pământul se cutremură cumplit, dealurile se năruiră învăluite în pulbere, într-un zgomot asurzitor. Vântul urla sfâşiind văzduhul cu ţipete de groază. Urgia cuprinse curând întreaga fire.
O spaimă nemărginită puse stăpânire pe toţi. Oamenii căzură la pământ, fără simţire. Abia târziu, când îşi veniră în fire, izbutiră să-şi recapete liniştea; îngenunchind, făgăduiră să nu mai păcătuiască în veci.
Deodată, văzură că din apa lacului se desprind, urcând către cer, nori albi şi negri: erau cei care se jertfiseră – cei buni, prefăcuţi în nori albi, cei răi în nori negii – în afară de păstorul cel tânăr. Fiind cel mai curat şi bun la suflet dintre toţi, el rămase pe veci, în schimbul florii de chiciură, în adâncul lacului.
Urcând încet în cer, norii prinseră a plânge de atâta jale şi lacrimile lor îmbelşugate se prefăcură în ploaie.
De atunci încolo, pământul mănos s-a acoperit cu flori şi fructe. Se spune că floarea minunată înfloreşte veşnic, iar condorul salvator nu a îmbătrânit niciodată, doar penele de pe gât i s-au mai rărit puţin, cu trecerea anilor.

Sacrificiul lui Quetzalcoatl[364]

Şi, când tot ce avusese de pregătit fu gata, ştiind bine ce face, Quetzalcoatl se aruncă pe rug şi arse. Aşa cum se povesteşte, cenuşa lui se înălţă, în văzul tuturor păsărilor care veniseră să fie de faţă la sacrificiul lui.
Iar când Quetzalcoatl pieri cu desăvârşire, mistuit de flăcări, din cenuşa lui se desprinse sufletul, în chip de stea, şi se înălţă în văzduh, până la cer. Bătrânii spun că aceasta este steaua care se iveşte în zori, pentru a lumina casele şi oamenii.
După alţii însă, Quetzalcoatl – care pe atunci se numea Tlauitzacalpan – n-a apărut îndată pe cer, ci s-a dus mai întâi în iad. Abia peste opt zile a fost văzut pe cer, ca o lumină strălucitoare, şi acolo a rămas veşnic, ca un zeu.
Se mai povesteşte că, în timpul zilei, se iveşte şi săgetează uneori stelele din jur, ca să strălucească el mai puternic.
Prefăcut în luceafăr luminos, licărind vesel, el răneşte stelele bătrâne, fie ele bărbaţi, fie femei. Iar dacă vreo steluţă cutează să apară lângă el, făcând pe grozava, pe dată o face să piară, De asemenea face să piară norii,

364 Quetzalcoatl este zeul cel mai de seamă al indienilor mexicani, stăpîn al văzduhului şi al fenomenelor naturii. Mitul lui Quetzalcoatl, care înseamnă în limba náhuatl „Şarpele cu pene", cunoaşte multe variante, care povestesc faptele şi dispariţia lui, dar toate mărturisesc prefacerea sa în planeta Venus. La baza acestei poetice transformări stă şi o comparaţie din lumea înconjurătoare: cînd Venus apune în apele oceanului, jocul tremurător al luminii care se

împiedicând să cadă ploaia. Atunci însă când soarele săgetează cu razele lui stelele tinere, el le alină îndată, strângând în jurul lor nori de apă.

Legenda insulei Tumaco

poveste columbiană

Unii negri care trăiesc la malul mării socotesc că insula Tumaco nu s-a ivit din pământul de pe coastă, ei pe spinarea unei balene care, după ce a rătăcit îndelung pe ape, a ajuns în Ecuador. Aşa îşi închipuie localnicii de prin partea locului că s-a născut insula, cu fruntea încununată de corali şi de scoici felurite. Aceasta s-a întâmplat demult, în negura vremi lor. Pe atunci lumea se săvârşise de curând. Insula s-a ivit înainte de a prinde formă ţărmurile mării, înainte de a străluci blând stelele, iar munţii de a se închega în creste semeţe şi văi povârnite, aşa cum sunt astăzi. Cei neştiutori, care dau lesne crezare poveştilor, socotesc că ivirea insulei s-a săvârşit tocmai pe vremea lui Adam ori a potopului...

Balena s-a ivit mai sus de râurile Daule şi Babahoyo, cam pe lângă vulcani. O scânteie din Crucea Sudului i-a dat într-o noapte viaţă. Şi ea prinse repede a creşte şi a prinde puteri. în ceasurile ei de tihnă, balena săpa nisipul, până făcu un lac cu apa tulbure, peste care şuiera vântul. Când simţea păsările în zbor, ea se cutremura, şi se hârjonea cu frunzele ce cădeau de sus. Acolo, în lacul care se învolbura în fiece anotimp, îşi avea sălaşul, alegându-şi drept culcuş câte un val uriaş, într-o seară, pământul nu mai fu în stare s-o ţină şi se crăpă. Rostogolindu-se neîncetat, balena coborî pe Daule în jos, tăindu-şi pieziş drum printre colnice. S-o fi văzut cum se mai zbenguia, sărind, secând izvoarele, năruind cedrii, căţărându-se peste câmpiile cu semănături. în vârtejul pe care-l stârnise pieri totul: tulpini, flori, sămânţă.. Cresta pământurile uscate, iscând zănoage fără număr. Şi astfel, ajunse până la mare, unde săpă limanul numit Guayas şi ostrovul de la Capul Manglierilor.

Ajunsă apoi în ocean, se luptă cu apa sărată şi amară ce-i intra în gâtlej. Cum nu era obişnuită cu culorile schimbătoare, cu tălăzuirea neostoită, cu înaintarea şi apoi retragerea fără răgaz, balena bătu valurile înspumate, cu peştii strălucitori ca fulgerul, cu aripioarele ei înnegrite. Când se scufunda în adâncuri, de parcă ar fi vrut să scape de zăgazul ce-o ţinea încătuşată, lovea zdravăn bancurile de nisip, făcând să se cutremure pământul şi iscând guri pe unde se putea intra în pădure. Cu râurile îşi măsură falnic puterea. Râul Esmeraldas o acoperi cu pietre, până se făcu un petic de câţiva coţi, pe unde trecură primii oameni veniţi din Ţara de Foc. Vreme de o sută de ani rămase ostatică în Rio Verde, printre nisipuri fierbinţi şi ierburi târâtoare ce coborau până la ea, prin râpe şi

oglindeşte dă impresia unui şarpe cu pene

văi. Iar râul Cayapas i-a stăvilit avântul de a vâna, împungându-i botul cu care scurma malurile. Cu apele lui îngălbenite de lutul stârnit de veacuri de furtună, râul Mira încercă s-o prindă sub stânci... Dar balena ieşi învingătoare din lupta cu apele.

într-o bună zi, rupse zăgazurile, năruind totul: nisipuri, ierburi, copaci şi animale fără număr care se odihneau pe spinarea ei. Dezlănţuită, străpunse stăvilarele de pietriş şi nămol, croindu-şi drum cu coada ei sură, groasă şi puternică, tot înainte, fără oprire.

Insulele, care erau fâşpturi vii, se împotrivirâ s-o lase să treacă. Astfel Tola şi fie-sa, apoi Santa Rosa şi Bolivar, Valdes şi La Palma, toate uneltirâ împotriva ei. Mânioase, porunciră împreună tuturor copacilor – mahoni, manglieri, cocotieri şi arbori de cauciuc – să-şi înfigă mai adine rădăcinile în temelia lumii, ca să stăvilească năvala ce le biciuia trunchiurile şi stâncile. în cele din urmă, purtând în spinare felurite fâşpturi şi ierburi, ajutată de furtună, balena izbuti să străpungă zidul.

Văzu într-o zi de vineri lacurile de la Mataje şi cunoscu atunci şi aurul din minele de la Santiago. în nenumăratele rânduri nărui priveliştea de pe coastă, ca apoi s-o ridice din nou. Pescui în voie printre stânci şi prefăcu în nori multe din apele care o purtau. La fiecare mie de ani, îşi îndrepta în sus capul, aidoma unei stânci semeţe, ca să zărească, poate, culorile apusului...

Şi astfel ajunse la Tumaco. Se povesteşte că a rămas acolo din pricina climei blânde şi a locului întins, căci dorea să se odihnească după atâtea lupte, iar meandrele braţelor de mare o legănară, în tihnă şi cu bucurie. Când insula vru să se mişte, scrâşni din încheieturi, de parcă S-ar fi rupt. Cu o ultimă opintire, balena se îndreptă către Bocanueva şi-şi băgă coada jupuită între Pindo şi Bajito, înţepenind acolo.

Tot cuprinsul ei se acoperi de copaci cu lemnul tare şi de felurite ierburi tămăduitoare. Pe Viciosa şi Morro îi lăsă să se joace pe spinarea ei. Iar chiar peste grumaz i se aşează alt râu, Viudo, să-şi plângă amarul[365]. Apoi... se iviră oamenii, aşezările, rasa aceea care, veac de veac, se străduieşte să înalţe ziduri pe spinarea balenei ce a revenit de undeva, de sus, de la poalele vulcanilor...

Legenda lacului vrăjit

poveste peruană

Nu se ştie prea bine în ce loc din regiunea Cañete se află un lac cu apa caldă, în care însă nu se poate scălda nimeni, de teama animalului ciudat ce sălăşluieşte în adâncuri. Când se iveşte în mijlocul lacului, iscând valuri înspumate, se aud până în depărtare sunetele unui cânt războinic. Lacul este înconjurat de dealuri şi numai din întâmplare poţi nimeri acolo. După cum spune legenda, apa îşi schimbă neîncetat culoarea. Mulţi păstori care au văzut o dată lacul vrăjit nu l-au mai putut găsi a doua oară, fiindcă atunci când ajungeau la locul cu pricina, lacul se făcea nevăzut. Se zice de aceea că acelaşi om nu poate vedea lacul decât o singură dată în viaţă.

învingătorul balaurului înaripat

poveste peruană

Lui Inca Maita Capaj nu-i erau pe plac nici desfătările, nici viaţa de la palat; cutezanţa faptelor de arme îl atrăgea l-ar fi plăcut să-şi folosească forţa neasemuită a trupului împotriva puterilor vrăjmaşe. O campanie grea împotriva unor duşmani puternici, o incursiune îndrăzneaţă pe meleaguri sălbatice, îl ispiteau mai mult decât orice pe viteazul Inca.

Nu-l mulţumeau întrecerile înşelătoare, în care nimeni nu-l putea înfrunta. De câte ori, în jocurile lui, n-a

[365] în limba spaniolă, viudo înseamnă „văduv”

vătămat vreun tovarăş, din nebăgare de seamă, din pricină că nu-şi putea înfrâna pornirea firii sale năvalnice! Maita Capaj năzuia să săvârşească o ispravă ieşită din comun îşi amintea că

învăţătorii lui îi povesteau, pe când era copil, întâmplări nemaipomenite, cutremurătoare, despre viaţa şi obiceiurile Pădurii Necuprinse, unde sălăşluiau animale de temut. Şerpi zburători, pisici de foc, dihănii îngrozitoare erau stăpânii de netăgăduit faţă de care omul apărea ca o făptură slabă şi neputincioasă.

Într-o zi, Maita Capaj îi spuse prealuminatului său tată, împăratul Lloque Yupanki:

— Mă duc să cuceresc ţara de paste râu. Abia aştept să călătoresc pe râul Amarumayu!

Bătrânul împărat se înspăimântă de îndrăzneala faptei la care năzuia fiul lui, cu toate că era sigur do puterea moştenitorului său la domnie.

— Primejdioasă e fapta pe care vrei s-o săvârşeşti; fiule!

— Tocmai fiindcă-i primejdioasă o caut.

— Fie ca Soarele să-ţi călăuzească paşii!

Odată organizată expediţia, Maita Capaj plecă de la palat, nu însă înainte de a îndeplini, după datină, rugăciunile către zeiţa Inti-raimi şi către zeul Anta-Asitua. Acum era vremea cea mai prielnică pentru a străbate codrii.

Făcu primul popas în îngheţatul Chawaitiri, unde primi proviziile de came, pastrama şi celelalte merinde. O pomi apoi mai departe, spre Paukartampu, unde i se alăturară nişte călăuze iscusite, cunoscătoare fără greş ale pădurilor întortocheate, care îi purtară pe călători prin labirintul junglei.

Se odihni o noapte în Challapampa, iar a doua zi începu urcuşul podişului în mijlocul căruia se ridica vârful Apu Knaj-wai, ca o strajă de veghe. Când ajunse pe culmea lui, Maita Capaj putu să admire, privind cu nesaţ, priveliştea minunată a pădurii. Se închină, salutând după aţină Soarele, părintele împărăţiei[366], care se ivea de acolo, măreţ şi strălucitor. De pe culmea ninsă putu să vadă, plin de încântare, imaginea neasemuit de frumoasă a munţilor. „Ar trebui ca locul acesta să se numească Turnul Lumii, se gândi el, căci din înălţimea lui se zăreşte întregul pământ, cu ungherele lui fără număr."

Plin de desfătare, Maita Capaj mulţumi zeilor că i-au lărăzit darul minunat al acelor clipe. îşi urmă drumul, cu încredere sporită, coborând coasta fără sfârşit care ucea către Tampumayu şi Kosnipata. Porniţi din Cuzco[367], Inca şi oamenii lui începură să ndure asprimile vremii de pe meleagurile de la tropice. Pătrundeau în lumea tainică a junglei, care în închipuirea lor era înţesată de monştri înspăimântători.

La lumina focului, în singurătatea nopţii, călăuzele depănau poveşti înfiorătoare despre făpturi ciudate. Dintre toate, Amaru era cea mai de. Temut, din pricina puterii şi cruzimii sale. Amaru era un monstru uriaş, balaur înaripat cu ghiare, acoperit de o platoşă de nepătruns. Se mişca iute, în zbor, dar şi pe pământ era la fel de cumplit, când se lăsa fulgerător din văzduh, ca un duh necurat, sprijinindu-se pe labele lui scurte şi groase.

Era coşmarul junglei, groaza tuturor animalelor: nicio vietate nu îndrăznea să-l înfrunte. Zeu şi monstru, domnea atotputernic de la începutul începuturilor. Era întruchiparea răului; ca şi el, şerpuia şi se umfla, revărsându-se şi pricinuind moartea oricărei făpturi vii. Când Amaru zbura, cerul se acoperea de neguri, iar când cobora din văzduh, pământul se cutremura. Şuieratul lui ascuţit sfâşia mantia grea a tăcerii.

Maita Capaj aşteptă luna plină. Ştia că la miezul nopţii balaurul îşi părăsea vizuina. Trebuia să-l întâmpine la malul râului: acolo avea să-l răpună. Inca avea să-l aştepte ascuns în hăţişul din apropiere.

O pâclă ciudată se ivi în văzduh, o umbră deasă care înainta mereu, până ajunse să întunece luna. Era o umbră mişcătoare, care semăna groaza. Aerul fu străpuns de un strigăt prelung de spaimă. Toată pădurea se cutremură şi chiar fiarele cele mai puternice îşi căutară scăpare prin peşteri şi vizuini.

---

366 imperiul incaşilor a fost întemeiat la jumătatea secolului al XIII-lea de către Inca Manco Capac, despre oare legenda spune că era fiul soarelui

367 oraşul peruan Cuzco a fost capitala vechiului imperiu al incaţilor. Se află situat la mare altitudine (3467 metri)

Maita Capaj ieşi în câmp deschis, cu cugetul senin. Monstrul se năpusti asupra lui, încredinţat că o să-l zdrobească. Zgomotul înfricoşător pe care-l stârni saltul lui păru că năruie jungla. Dar Inca aşteptă lovitura şi, dibaci, ştiu să se ferească. Balaurul se năpusti iar asupra lui, dai şi de data aceasta viteazul izbuti să scape de furia năpraznică. Atunci, cu iuţeala fulgerului, îşi înfipse sabia ascuţită în pieptul monstrului. Din rană ţâşni sângele, şiroind ca un, izvor ce coboară de la munte, înfuriat, balaurul se ridică iar în văzduh, căzând îndată ca un potop purpuriu, care înroşi pământul şi-l stropi pe Inca. Maita Capaj îl izbi de mai multe ori, cu o dibăcie de neînchipuit, pină izbuti, cu o lovitură aducătoare de moarte, să-i spintece pântecele şi să-şi răpună astfel duşmanul. Trupul uriaş al lui Amaru se prăvăli, măruntaiele i se împrăştiară în ţărână, stârnind groaza celor din jur care, încremeniţi, priveau crâncena luptă. Fiara răpusă de moarte îl mai urmări încă pe viteaz care, dacă nu s-ar fi ferit de loviturile cozii ei lungi şi puternice, n-ar mai fi scăpat cu viaţă.
Maita Capaj, teafăr şi triumfător, dădu ultima lovitură monstrului, străpungându-i ochiul cu sabia. Amaru rămase nemişcat, iar din sângele lui se făcu un râu ce părea că se varsă în marele fluviu. Viteazul Inca, scăldat în sângele fiarei, îşi primi astfel botezul. De atunci încoace se povesteşte că orice faptă, oricât de necrezut ar părea, era isprava învingătorului ba laurului înaripat.

Supunerea

poveste peruană

Chunta Wachu era un căpitan curajos şi destoinic. Purtase lupte grele cu duşmanii din tribul kolla, iar acum slăvitul Inca îl trimisese, în fruntea unei expediţii, tocmai la Pământurile Noi.
Chunta Wachu era războinic călit, trecut prin bătălii fără număr, temut şi respectat de oamenii săi, care îi arătau supunere, oarbă. Atât de adâncă era credinţa soldaţilor lui, încât vechile hrisoave povestesc drept pildă următoarea întâmplare.
Chunta Wachu şi oastea lui ajunseră la o tabără, în inima pădurii, şi îşi ridicară corturile acolo, la malul râului, ca să se poată apăra de orice atac prin surprindere din partea înşelătorilor lor duşmani din tribul antis. Puseră de veghe străji, aprinseră focurile şi ridicară corturile.
Căpitanul a fost nevoit să lipsească din pricina unor treburi ce trebuiau duse grabnic la bun sfârşit. Pentru izbânda expediţiei, era neapărată nevoie să plece pe ascuns. De aceea apucă pe o cărare neştiută, lăsând în fruntea soldaţilor o căpetenie căreia îi porunci cu străşnicie că, pentru nimic în lume, nu aveau voie să părăsească locul unde se aflau.
Porunca dată de căpitan fu ascultată cu supunere deplină: Trecură multe zile, luna se schimbă şi nopţile se făcură mai lungi. Proviziile erau pe sfârşite. Sosi şi clipa când fură nevoiţi să drămuiască
0 singură bucăţică pentru zece guri.
Nu se ştia nimic despre ascunzătoarea lui Chunta Wachu. Fusese căutat, zadarnic, câteva leghe jur împrejur.
Oastea slăvitului căpitan lâncezea, dar nici unuj soldat nu-i trecu prin minte să calce porunca primită. Toţi oa menii rămaseră neclintiţi la locurile lor, chiar atunci cţnd moartea începu să le secere rândurile.
Nu se mai întoarse în veci viteazul Chunta Wa soldaţii lui credincioşi pieriră cu toţii, aşteptându-l. îi ascultară porunca, până muriră.
Trista poveste mai aminteşte că acest cutezător căpitan a fost răpus de înfricoşătorul balaur înaripat Amaru, despre care legendele spun că, pe când monstrul cumplit se afla într-o peşteră, i-a prins şi i- a înghiţit pe toţi cei care-l însoţeau pe Chunta Wachu, iar la urmă şi pe curajosul căpitan.
După cum glăsuieşte însă o veche hrisoavă, Chunta Wachu a izbutit să scape, pe când balaurul care-
1 făcuse ostatic dormea somn adânc. Căpitanul fugi cu toată iuţeala de care fu în stare, dar nu putu să se pună la adăpost de urmăritor. Când balaurul îl ajunse din urmă, se zice că s-a săvârşit o minune: Chunta Wachu s-a prefăcut în copac. Monstrul, orbit de furie, se încolăci în jurul lui, ca şi
când ar fi vrut să-l înăbuşe cu forţa sa nemaipomenită. înconjură de mai multe ori trunchiul, dar copacul începu să crească şi îi împlântă în trup spini ascuţiţi, care-i pricinuiră lui Amaru moartea. Mândru şi semeţ se înalţă în pădure copacul din Chonta. Pe trunchiul lui se încolăcesc, precum şerpii, ierburi agăţătoare, în mitologia incaşilor, acest copac este întruchiparea supunerii oarbe, iar din lemnul lui tare se făuresc trainice lăncii şi ghioage de luptă.

Prințesa Anachue

poveste columbiană

Paşnica vale Iraca este un ţinut mănos şi însorit, adăpostit de coline cu pârâuri care cântă, acoperit cu porumb fraged, ce-şi unduieşte frunza în adierea vântului, la asfinţit.
Satul indienilor muisca se întinde pe dealuri şi costişe, oglindindu-se în apele de cleştar ale marelui lac Tota. Nuanţele de verde înconjoară orizontul din toate părţile, iar colibele, împrăştiate ici-colo, se ivesc surâzătoare; printre tufele de laur.
în valea aceasta, cu multă vreme în urmă, din porunca profetului Nemquetava, s-a ridicat un templu măndru, în formă de cerc, apărat de un zid care îl înconjoară de trei ori. Este Templul Soarelui. Ca să-l înalţe, indienii au folosit lemn greu, de preţ, adus de prin câmpiile îndepărtate. Prinţesele muisca au împletit rogoz şi trestii, ca să-i împodobească, în chip de covoare, pardoseala şi zidurile. Meşterii olari au plămădit lutul, dând la iveală vase măiestrite şi figuri ciudate. Aurarii şi meşterii de podoabe traseră aurul în fire şi făuriră talismane şi odoare scumpe, bătură în smaralde urnele şi soclurile unde se odihneau strămoşii lor vestiţi, şefii şi preoţii veneraţi, care îi învăţaseră orânduielile drepte de viaţă şi prevestiseră cu înţelepciune, cercetând mersul stelelor, ce vremuri aveau să vie şi care va fi viitorul seminţiei. Acolo îşi avea lăcaşul trupul îmbălsămat – galben ca ceara şi cu chipul dăltuit în piatră – al marelui Idacanzas, urmaşul lui Bochica şi conducătorul indian cel mai de seamă care a domnit vreodată în Iraca.
în ziua aceea, pregătirile fără număr începute încă din zori înteţiră munca liniştită a tribului, iar nerăbdarea îi cuprinse pe toţi deopotrivă. Puternicul Zuamox, căpetenia lor, aştepta sosirea altui prinţ de departe, care avea să vină cu mare alai.
în sfârşit, iată că se zăreşte cortegiul. Se aud sunete ascuţite de fluiere şi corn. Larma se face mai puternică atunci când, din lecticile mândre purtate de războinici, împodobite cu ciucuri zornăitori de aur, se iviră asprul conducător şi fiica lui. Frumuseţea prinţesei n-are seamăn: chipul îi este oacheş iar ochii mari, negri. Pe umeri poartă o mantie purpurie, căreia indienii îi zic liquira, pe limba lor, iar brăţările, colierele şi podoabele îi fac şi mai mândre portul şi trupul.
Alaiul noilor veniţi se scurge încet, printre panaşe şi flamuri purtate de supuşi credincioşi. Iar Zuamox, cu braţele în cruce pe piept, măreţ şi neclintit, aşteaptă în pragul palatului. Căpeteniile războinicilor, pe două şiruri, aşteaptă şi ele. înjur, toţi supuşii se strâng, smeriţi.
Când cortegiul ajunse la intrarea în palat, îl primiră cu saluturi, după datină. Muzica dulce a fluierelor şi răpăitul tobelor înveseleşte văzduhul, iar fetele muisca îngână cântece. Toţi încep să închine, când licoarea de porumb, din ulcioare mari. Mulţimea se grămădeşte, uitându-se prin gardurile care împrejmuiesc palatul, să zărească la ospăţ împărţirea bucatelor. Iar înăuntru, larma e în toi.
Mai târziu, se pornesc întrecerile şi luptele. De pe un parapet înălţat înadins pentru această sărbătoare, Zuamox, înconjurat de căpetenii şi sfetnici, dă porunca să înceapă întrecerile. Frumoasa prinţesă, pe nume Anachue, e şi ea de faţă. Indieni uriaşi se iau la trântă, măsurându-şi puterile. Peste puţin, începu încercarea cea mai de seamă: cei care luau parte la ea trebuiau să se întreacă, alergând într-o arenă în formă de jumătate de cerc. întrecerea aceasta e închinată lui Chaquen, zeul alergărilor.
Când totul fu gata, chiar înainte de a se da semnalul începerii, se ivi un nou alergător, un flăcău chipeş, înalt cât un munte. Cele mai frumoase fete îi zâmbesc, cu toate că nu ştiu de unde vine. Nu s-a aflat apoi despre el decât numele: Biachue.
Semnalul de pornire trebuia să fie dat de prinţesa care se afla în ospeţie. Şi Anachue cea mândră ridică braţele şi spuse cuvântul, după datină.
Toţi prinseră a fugi. Cei mai iuţi se năpustiră ca nişte pui de cerb sălbatici. Dar Biachue îi întrecu pe toţi şi, curând, ajunse, învingător, la capăt, în strigătele mulţimii care privea.
— Anachue se împurpura la faţă şi făcu, plină de măreţie, câţiva paşi spre flăcăul uriaş. Cuprinsă de o tulburare adâncă, ce n-o mai încercase niciodată, prinţesa se uită în ochii indianului cel măndru şi îi dă cu mâna ei răsplata câştigată. Apoi aşează pe umerii învingătorului o mantie uşoară. Flăcăul o priveşte răpit, respirând anevoie. Iar fata neştiutoare simte un fior care-i strânge inima...
Când se lăsă noaptea, sunetul fluierelor se înteţi, şi vinul de porumb începu să scadă, sorbitură după sorbitură. în sălile palatului, căpeteniile indiene şi fetele se prind de mină, pornind să joace în ritm, în cântecul trist ce însoţeşte zgomotul înfundat al tobelor.
într-un loc mai înalt, înfăşuraţi în mantii, stau sfetnicii, alături de frumoasa prinţesă şi de învingătorul întrecerii.

Biachue nu-şi ia ochii de la ea, sorbind-o din privire, iar fata îi zâmbeşte. Amândoi beau din aceeaşi cupă de lut vinul ameţitor. Apoi se prind şi ei în joc, îngânând cântece, când triste, când vesele.
într-un ungher, mai mulţi indieni bătrâni deapănă povestea vitezelor fapte de arme de odinioară. Bătrânii sunt învăluiţi în nişte plase, care simbolizează trecerea către ţara morţilor, în plute cu pânze de păianjen ce alunecă pe marele râu de sub pământ. La petreceri, bătrânii poartă aceste plase spre a-l cinsti pe Chibrafruime, zeul războiului. Aşa grăieşte datina strămoşească a indienilor muisca. în noaptea aceea, Biachue şi Anachue şi-au dezvăluit unul altuia cât de mult se iubesc. El o strânge duios în braţe şi o sărută, iar luna de pe cer le este martor.
Dar deodată, pe chipul fetei se aşterne groaza; palidă, ea începe a-i povesti cum, după crudul obicei al seminţiei sale, ea a fost aleasă să fie mireasa astrului Zuhe, zeul căldurii şi luminii. Anachue trebuie să fie jertfită în zori, chiar în mijlocul apelor lacului Tota.
îngrozit, Biachue păleşte şi el. împietrit de durere, nu-şi dădu seama că prinţesa s-a desprins din braţele lui şi, plângând amarnic, s-a pierdut pe coridoarele palatului, către odaia ei.
Când se văzu singur, îndrăgostitul ieşi iute din palat. Pe drum îşi muşcă buzele până la sânge, blestemând. Stătu treaz toată noaptea, scrutând umbrele, cu ochii împăienjeniţi de lacrimi.
Iar când se ivi aurora, avea gata chibzuit un plan cutezător, cum nu s-a mai pomenit.
E ziuă. Vrăbiile zburătăcesc prin frunzişul des al lanurilor de porumb. Strivind ierburile, un războinic îşi croieşte drum, cu pas apăsat, către marele lac. E Biachue, care păşeşte ca în vis. Pe umăr poartă tolba plină de săgeţi aducătoare de moarte. Merge la luntrea lui, pe care a pitit-o între trestii. Ajuns lângă ea, îşi mai cercetează o dată arcul, încordându-l, apoi se tupilează şi aşteaptă, încetul cu încetul, ceaţa se destramă şi se iveşte creasta lucitoare a valurilor, scânteind în soare. în depărtare, pe oglinda luminoasă a lacului, se zăresc o mulţime de luntri care, pe măsură ce înaintează, se desluşesc tot mai bine. Vâşlaşii lor dibaci însoţesc o luntre bogată. Cu toţii sunt războinici şi poartă arcuri, săgeţi şi panaşe. La bătaia cadenţată a vâslelor în apă, se stârnesc gingaşe steluţe de spumă.
în luntrea regească, palidă şi frumoasă, stă prinţesa Anachue. La semnalul marelui conducător din Iraca, începe ritualul. Slujitorii aprind mirodenii de smirnă şi răşină în vase şi cupe de aur. Aşa cerea datina indienilor ca, în vremea culesului roadelor, să se aducă prinos lui Sie, zeiţa apei, şi zeului Zuhe, astrul care răspândeşte căldura şi lumina.
Sub o ploaie ca o pulbere de aur, căpeteniile încep să arunce în apă nestemate, dăruindu-le astfel zeiţei şi duhurilor prevestitoare, spre a le îmbuna.
Se apropie ceasul jertfei. Totul e gata pregătit. Marele preot indian trebuie să împlânte pumnalul în pieptul feciorelnic al prinţesei Anachue, pentru ca Zuhe să soarbă sângele miresei alese. Fetei i se smulg veşmintele şi îi sunt legate strâns braţele, într-o tăcere de nepătruns.
Deodată, cineva scoate un strigăt de alarmă. în apropiere, o luntre spintecă apa, cu iuţeala fulgerului, îndreptându-se către locul unde se săvârşeşte jertfa. Vâslaşul dibaci se năpusteşte deznădăjduit înainte. Dar războinicii îşi întind grabnic arcurile, abătând asupra-i o ploaie de săgeţi, care ţâşnesc în cerc. Biachue izbuteşte însă să înainteze şerpuind, călăuzindu-se cu vâsla, în dreapta şi în stânga, stăpânit de o înverşunare oarbă. Iar luntrea se avântă, împinsă de o putere neomenească. Viteazul se ridică în picioare, cu îndârjire, înfruntând săgeţile. La rândul lui îşi încordează arcul, slobozind fără încetare moarte neîndoielnică. Văzduhul e sfâşial de săgeţi. Unul după altul, vâslaşii războinici sint răpuşi de furia dezlănţuită fără milă.
Biachue îşi croieşte drum, ferindu-se cu o îndemânare de necrezut de săgeţile duşmane. Răniţii slobod strigăte jalnice, înfiorătoare, şi o groază blestemată pune stăpânire pe toţi. Uluiţi, cei rămaşi în viaţă încep să fugă mişeleşte.
Biachue a ieşit biruitor. Iată-l lângă aleasa lui; grabnic, îi taie legăturile, eliberând-o. Dar chiar în clipa aceea, o săgeată i se înfige adânc în trup. Ochii viteazului se tulbură, cătând către chipul prinţesei. Iar când fata se străduie să-i smulgă săgeata ucigătoare, el o stringe la pieptu-i însângerat, înlănţuind-o strâns, în agonie. Şi, într-o îmbrăţişare fără sfârşit, tremurând, pier amândoi în undele de cleştar ale lacului.
în urma lor, o pată trandafirie însângerează apa, legănându-se parcă sub sărutarea zeului Zuhe.

Legenda prințesei indiene şi a căpitanului spaniol

poveste columbiană

După ce cuceritorii spanioli i-au învins pe indienii chibcha, s-au îndreptat spre apus. Triburile indiene pijaos, panches, natagaimas şi coyaimas nu s-au plecat însă, nici cu preţul vieţii.
La tropice, natura e caldă şi ameţitoare. Aici cresc sălbatice animale necunoscute şi flori de toate culorile. Se aude foşnet de cocotieri şi bambuşi şi susur de izvoare, în pădurile de arbori tropicali, păsări cu pene în felurite nuanţe scot triluri ascuţite, ciudate. Când se lasă noaptea, din jungla întortocheată par a se desprinde chipuri de basm, iar văzduhul se umple de licurici şi de un murmur tainic. Iar în zori, pare că se deşteaptă întreaga fire, şi totul creşte zvâcnind, copleşitor şi sălbatic. Copitele cailor şi săbiile spaniolilor taie poteci prin hăţişuri, pe pământul încins. La trecerea lor, pietrele scapără, iar cerbii, jaguarii şi bâtlanii fug speriaţi, sub soarele învăluit în neguri.
Cuceritorii se apropie de o cetate indiană. De după ramurile înfrunzite şi lianele agăţătoare, pândarii, zoriţi vestesc primejdia.
în faţă se întinde valea Mariquita. Râul Guali susură zglobiu, purtând o luntre ce înaintează încet, încetişor, în depărtare, se zăresc turnurile şi pali sadele cetăţii.
Când războinicii şi caii lor trec vadul râului, din pădurea deasă de pe malul celălalt ţâşneşte o perdea de săgeţi otrăvite, sfâşiind văzduhul şi liniştea din jur. Gemetele celor răniţi se împletesc cu nechezatul cailor. Cu furie neostoită şi tot mai înverşunată, pintenii se afundă în pântecele cailor. Şopotul apei lasă în urmă-i dâre purpurii. Abia târziu, în sunet de trompete şi pocnet de flinte duşmane, indienii se dădură înapoi, cuprinşi de spaimă. Totuşi, când cuceritorii albi luară cu asalt palisadele, săgeţi fără greş le nimiciră avântul.
Casele au fost însă invadate. Către apusul soarelui, după o bătălie sângeroasă, indienii fugiră, lăsându-i în urmă pe cei morţi.
Se ivesc zorile. Spaniolii bagă de seamă că totul în jur poartă semnele unei sărbători ţinute de curând. Bolţile şi pridvoarele mai sunt încă împodobite cu ghirlande de flori, liane şi arcuri. Pretutindeni, vase de lut sparte şi pocal uri măiestrit lucrate sunt mărturie a prinosului barbar adus zeiţei vinului, Huitaca, Mai multe plăci de aur, talismane şi podoabe bătute în nestemate, aninate de crenelurile dantelate ale zidului, fac să se desluşească sălaşul căpeteniei nesupuse. înăuntru, invadatorii găsiră coroane împletite din fire de agavă şi bucsău, perdele din trestii şi liane, după care străluceau veşmintele scumpe, cu pene semeţe. Iar prin unghere zăceau ulcioare pline cu vin de palmier ori de ananas. în fundul încăperii, pe un piedestal plămădit din lut şi bambus, erau aşezate Murite daruri şi giuvaere, învăluite în miresme proaspete de flori.
Aflară din gura ostaticilor, cu ajutorul tălmacilor, că de curând fusese acolo o mare sărbătoare, nunta prinţesei Luchima. Mireasa avea doar şaptesprezece ani, şi era cea mai frumoasă din toate fetele indiene. în faţa căpeteniilor tribului, după datina străbună, fala marelui şef şi-a dăruit inima alesului ei.
Se scurseră mai multe zile. Spaniolii şi indienii începură să se înţeleagă. Dar, din clipa în care cuceritorii îl omorâră pe marele şef, soţul prinţesei Luchima prinse a strânge războinicii de prin împrejurimi, pregătindu-se de luptă.
Se întâmplă că un tânăr căpitan spaniol se îndrăgosti cu patimă de Luchima cea mândră. Nu era ceas în case să n-o copleşească, oferindu-i daruri şi podoabe pe care ea le respingea neîncetat, cu mânie şi silă. într-o zi, căpitanul urzi un plan drăcesc.
Se lăsa noaptea. Luna, ca un disc de argint, se ridică pe cer.
Cătărându-se pe zidul palatului, tânărul spaniol pătrunse în odaia unde prinţesa dormea nemişcată. Scârţâitul unei balamale de lemn vechi o făcu să sară din pat. Atunci desluşi, îngrozita, în pragul uşii larg deschise, trupul înait al străinului. Bâjbâind, orbit de patimă, el se apropie de frumoasa indiană. Dar deodată, un zgomot ciudat îl făcu să se oprească. în lumina rezelor de lună se ivi chipul unui indian voinic şi oacheş. Soţul credincios al prinţesei şi spaniolul se înfruntară faţă în faţă. Căpitanul trase iute spada din teacă şi se năpusti îndârjit. Dar Luchinia ţâşni ca o pisică să-şi apere iubitul. într-o clipă, sabia se înfipse adânc în carnea palidă, fierbinte, a tinerei, care iasă să-i scape de pe buze un geamăt sfâşietor, prelung. Apoi, corpul prinţesei căzu fără viaţă pe pardoseala luminată a odăii.
Aşa muri Luchima cea iubitoare, apărându-şi alesul inimii şi stingându-se sub privirile lui.
Indianul se năpusti sălbatic spre străin şi, cu braţele lui de uriaş. îi frânse grumazul. Se auzi scrâşnetul oaselor

vupii, apoi zăngănitul armelor căzând la pământ. Spaniolul rămase întins, fără viaţă.
Chiar în noaptea aceea, tânărul indian îşi luă în braţe soţia şi, strângând-o cu putere la pieptul lui gol, se afunda suspinind în pădure, pierzându-se într-o perdea de licurici.
Luna îşi urmă mersul lin, revărsând peste pământ raze

Darena

poveste panameză

Unul din cele mai frumoase râuri din provincia Herrera este Señales, care curge pe lespezi uriaşe, mugind, în şuvoaie cristaline ori făcând ochiuri adânci.
în pietrele acestea, pe care trecerea timpului pare că n-a lăsat nicio urmă, dăinuie nişte forme, cioplite poate în ceasuri mai fericite de vitejii indieni guayami, care s-au împotrivit cu preţul vieţii trecerii cuceritorilor spanioli.
Una din acele forme seamănă cu un pieptene, ai cărui dinţi ascuţiţi parcă au scrijelat stânca aspră, lăsându-şi acolo urma, pe vecie. Alte forme, ca de pildă cea care seamănă cu o chitară, se găsesc în jurul stâncii numite jilţul lui Paris[368]; piatra are o adâncitură, întocmai ca un jilţ cu spetează şi braţe, desăvârşit cioplite. Acolo, povesteşte legenda, se aşeza faimosul teba[369] ca să se odihnească, să-şi făurească planuri de luptă cu duşmanii vecini şi, mai apoi, să hotărască apărarea meleagurilor natale, peste care năvăliseră spaniolii[370].
în câmpiile mândre şi mănoase din provincia Ocu îşi avea slăvitul Paris un loc nespus de frumos unde mergea să se odihnească, aşezat chiar la malul râului Señales. Acolo, fiica lui, mândra Darena, floarea de nepreţuit din munţii panamezi, afla şi răcoare ca să-şi învioreze trupul tânăr, şi tihnă pentru mintea ei ageră şi visătoare.
De cite ori după-amiaza, când soarele părea că preface zarea într-o mare de aur, tânăra indiană îşi lăsa în voie gândurile, să hoinărească prin văzduhul nesfârşit, înecat de frumuseţe şi strălucire!
Fata îşi avea un colţişor pe care îl îndrăgea cel mai mult: stânca ce ieşea din apă în mijlocul unui lac atât de adânc, încât apa lui părea neagră; nimeni n-a izbutit să afle vreodată cât de adânc era cu adevărat. De acolo, ea se arunca în apă, în ceasurile de zăpuşeală, şi tot acolo obişnuia să stea ore în şir, cufundată în vise fermecătoare de fată tânără.
Prinţesa nu iubea încă pe nimeni. Cu sufletul senin, îşi petrecea tinereţea, strălucind de frumuseţe, pe pământurile tatălui ei. Dar erau mulţi cei care se luptau să-i cucerească dragostea. în nenumărate rânduri, sosiră la Paris solii din partea unor şefi de trib care voiau să i-o ceară pe Darena de soţie. Ea însă îi respinse pe toţi, iar înţeleptul teba, care se vedea în fiica lui pe sine însuşi, nu voia s-o silească. Viaţa era pentru prinţesă ca un palat fermecat plin cu tot felul de lucruri minunate.
Aşa treceau lunile, fără ca vreun necaz ori nelinişte să tulbure viaţa frumoasei Darena şi a tribului ei. Dar într-o zi, pe meleagurile lui Paris răsunară trâmbiţe de războI. Oameni necunoscuţi, stăpâni pe tunet, căutau înnebuniţi aurul ce zăcea în pământurile acelea. Un căpitan cu o sută treizeci de soldaţi năvăliră peste aşezările indienilor, aducând cu ei prăpăd şi moarte. Pentru supuşii lui Paris şi pentru Darena, zilele fericite rămaseră departe. Ochii prinţesei, odinioară surâzători şi încrezători, sunt scăldaţi în lacrimi. Ştie acum ce înseamnă năvala pustiitoare, iscată pe neaşteptate, necazurile **Şi**
Până la urmă însă, veniră iar filele bune. Paris şi oamenii lui îşi refacură forţele. Norocul întoarse spatele

368 numele unui şef de trib guayami

369 denumire dată unor şefi de trib indieni

370 nota Luisei Aguilera Patino, cea care a cules această legendă inclusă în volumul Leyendas panamcnas. Panama 1952

aventurierilor şi îi zâmbi lui Paris, ai cărui războinici, sub conducerea lui, supuseră la încercări grele pe cutezătorii soldaţi ai Castiliei.
în tumultul goanei, un soldat spaniol se rătăci. Tot căutând drumul, ajunse la marginea râului, unde se întindeau pământurile lui Paris. Deşi nu ştia unde se afla, nu se temea de nimic, căci era plin de cutezanţă. Cum soarele arzător îl înăbuşă, îşi lepădă armele, coiful şi zalele şi se aşeza sub un copac, să se odihnească la răcoare. Se credea singur. Deodată, scrutând cu privirea jur-împrejur, văzu printre frunze ceva care-l înmărmuri. Aşezată pe o piatră, o fată de o frumuseţe răpitoare îşi trecea lin prin pletele negre ca pana corbului un pieptene de aur.
Soldatul crezu că are vedenii din pricina minţii sale înfierbântate. Se frecă la ochi şi se uită iar. Nu, nu era o vedenie! Darena, căci ea era, îşi pieptăna mai departe părul, fără să ştie că ochi străini o priveau pe furiş.
Spaniolul se uita la ea cu nesaţ, fermecat parcă. Ce-l vrăjise oare? Frumuseţea neasemuită a tinerei indiene sau pieptenele din mâna ei care sclipea, împrăştiind raze de aur?
Darena, care se pieptăna oglindindu-şi chipul în apă ridică ochii, atrasă poate de privirea nemişcată a spaniolului. Când ochii lor se întâlniră, fata scoase un strigăt uşor. într-o clipă, sări în picioare, dezvăluind privirii tânărului farmecul trupului ei mândru şi fraged. Crezu la început că era o fiară coborâtă de la munte şi vru să fugă, dar, privind mai bine îşi dădu seama că nu erau ochii unui jaguar, ci ai unui om alb, cu părul de aceeaşi culoare ca pieptenele din mâna ei. Spaima i se şterse de pe chip şi se uită cu luare aminte la el, iar soldatul făcu la fel.
Inima prinţesei bătea să-i spargă pieptul, dar nu de frică, deşi ştia bine că vrăjmaşii erau oameni răi, şi cel care o privea era unul din ei. Soldatul acesta era chipeş în ciuda ostenelii ce i se aşternuse pe chip şi a hainelor sale zdrenţuite şi murdare. Cât de deosebit era de flăcăii tribului!
Văzând că fata nu fugi, el se ridică şi încet-încet se apropie de malul râului. începu să-i vorbească şi Dareni îi grăi şi ea. Nu izbutiră să se înţeleagă şi izbucniri amândoi în râs.
Darenaîl întrebă, prin semne, cine era şi ce i se întâmplase. El îi răspunse în acelaşi fel că era soldat şi că se rătăcise, că nu ştia drumul care să-l ducă la ai lui. Ea îi făgădui să-l ajute. Văzând însă cu câtă luare aminte o privea el, îl întrebă ce voia de la ea de se uita astfel.
Pe când spunea aceste vorbe, pe buzele ei se înfiripă un zâmbet fermecător. Oare ce gânduri, ce vise, ce nădejdie ascunse îi treceau prin căpşor, când îi pusese întrebarea? Aşteptă nerăbdătoare.
Dar răspunsul spaniolului îi adumbri chipul mândru, ce părea că împrăştie o lumină blândă. Tânărul îi spuse că pieptenele din mina ei îl fermecase şi că îl dorea cu ardoare.
Darena crezu că s-a înşelat, şi-l întrebă iar. De data aceasta, nu mai putea fi vorba de nicio îndoială: străinul arătă limpede că ceea ce-l atrăgea era doar pieptenele de aur, nimic altceva.
Copleşită de durere şi, în acelaşi timp, plină de revoltă, fata îşi strânse buzele într-un gest dispreţuitor. îl privi pe soldat cu trufie şi aruncă furioasă podoaba de preţ, izbind-o de stânca aspră. Pieptănul scrijela piatra, lăsând întipărită urma dinţilor. Se rostogoli apoi în apă, sub ochii uimiţi ai străinului. Darena se aruncă şi ea, pierzându-se într-o clipă în adâncuri. Pieri astfel pentru totdeauna din ochii celui care a preţuit mai mult o bucată de aur decât frumuseţea ei.
în minunatele nopţi răcoroase de vară, cam pe la ceasul al doisprezecelea, când luna împrăştie o lumină limpede în cer şi pe pământ, ţăranii din partea locului văd cum se iveşte, la malul râului Señales, o fată negrăit de frumoasă, care îşi piaptănă pletele ei lungi şi bogate, de un negru strălucitor, cu un pieptene de aur.

Viteazul saquezazipa

poveste columbiană

Saquezazipa sau Sagipa, urmaşul lui Tisquesusa, a fost ultima căpetenie a indienilor muisca. Neînfricat şi dârz, el a fost ucis în chinuri de cuceritorii cei cruzi.
Datina îl învăţase că Chiminigagua, zeul atotputernic, cel fără trup, a fost creatorul miracolului luminii, că zeul Bachue a ieşit odată, împreună cu fiul lui, din adâncurile lacului sfânt Iguaque şi a populat lumea. Că Bochica, aidoma lui Manco Capac şi Mama Ocllo din legendele incaşilor, i-a învăţat pe oameni ce înseamnă binele şi le-

a arătat cum se lucrează pământul şi cum se ţes veşmintele. Că Chibchacum a fost un Atlas de pe meleagurile acelea. Că Nemcatacoa a fost zeul petrecerilor şi al beţiei, Chaquen, al alergărilor, iar Chibrafruime, al războiului. A mai aflat de asemenea că soarele se numea Zuhe, luna, Chia ori Huitaca, iar curcubeul, Cuchavira.

Sagipa a iubit libertatea neamului său şi a păstrat datinile, închinându-se la templul zeilor strămoşeşti! în chip de tămâie a ars mirodenii, în nopţile cu lună plină şi la ivirea zorilor, în locurile sfinte.

Soarta nedreaptă însă a făcut ca străinii să-l socotească necinstit şi să-l condamne la moarte. Saquezazipa era îndreptăţit să domnească, după toate legile ce călăuzeau seminţia lui. în vremea aceea, don Gonzalo Jimenez de Quesada[371] se întoarse de la locul pe care l-a botezat „valea plângerii" şi află unde-şi avea ascunzătoarea Tisquesusa. înconjurat de războinici, se duse grabnic la Facatativá, unde se odihnea conducătorul indian. Cronicile spun că Tisquesusa a fost ucis din greşeală, dar e neîndoios că spaniolii care i-au fost călăi şi-au împărţit între ei prada bogată. Astfel ajunse puterea în mâna urmaşului lui Tisquesusa. Saquezazipa, care era îndreptăţit să domnească, întrucât era de obirşie împărătească.

Ca mare conducător în Bacatá, Sagipa îi strânse pe toţi şefii şi sfetnicii. Trebuiau păstrate cu orice preţ libertatea pământului strămoşesc şi datinile străvechi, neschimbate. Tânărul conducător jură în faţa zeilor prevestitori să răzbune sângele înaintaşului său. Luptă cu îndârjire nestrămutată împotriva invadatorilor albi. în luptele lan sfârşit pieriră mulţi indieni, dar nimic nu stăvili avântul cutezător al marelui Sagipa. Curajul războinicilor lui crescu, în pofida viitorii surde stârnită de flinte. Cronicarii povestesc cum ajunseră indienii să se avânte zilnic, mereu mai mulţi, mânaţi de deznădejde, căutându-şi moartea în mâinile vrăjmaşilor şi cum fiecare pierea fericit, socotind că, jertfindu-se, îşi răzbună regele ucis. Ei au putut înţelege cu adevărat că, pentru credinţă, merita să mori.

Asaltul era neîndurător, iar foamea îi pândea pe spanioli. Din această pricină Quesada se văzu nevoit să-şi mute tabăra în satul Bosa. Trimise apoi la Bacatá o solie, cu gânduri de pace şi bună înţelegere. Căpetenia indienilor răspunse la chemarea lui şi se îndreptă spre Bosa, urmat de o mulţime de supuşi credincioşi, care duceau în lectici daruri scumpe, podoabe din aur şi smaralde, borangicuri străvezii. Când sosi marele şef, don Gonzalo îl întâmpină zâmbind. Spre a nu fi mai prejos, se împodobise şi el cu zalele şi armele cele mai strălucitoare. îşi dădură bineţe, apoi, cu ajutorul tălmacilor, cuceritorii îl amăgiră cu făgăduieli mincinoase de pace. Regele indian le dădu crezare. De atunci înainte, spaniolii nu aveau să mai sufere de foame şi de frig; ba, mai mult, lăcomia lor părea că se domolise cu nenumăratele daruri bogate. Şi astfel, printre indieni se născu iar nădejdea.

Vreme de mai multe zile, oraşul Bacatá iu jeluit şi prădat de oamenii veniţi de la apus, din seminţia indienilor panches care, ajungând în culmea nerușinării. începură să fure şi femei. Saquezazipa hotărî grabnic să pornească lupta împotriva acestor vrăjmaşi temuţi. Avea însă nevoie de sprijinul albilor, care să dovedească de nebiruit, cu platoşele şi coifurile lor, călare pe acei" monştri iuţi cu patru copite"[372]. Căci atunci când puneau ei mâna pe flinte, împrăştiau în jur fulgerele morţii. Quesada, cu războinicii lui aleşi, în fruntea a douăzeci de mii de indieni muisca, se aruncă în luptă şi, după sforţări cumplite şi retrageri fără număr, izbuti în cele din urmă să-i învingă pe cei din neamul panches, niciodată îmblânziţi.

Don Gonzalo îşi ţinu la început făgăduielile de ajutor, dar în barba lui neagră şi deasă crescu lăcomia, cu o putere ascunsă, nepotolită. La urechile lui ajunse zvonul mincinos cum că Saquezazipa ar fi furat comoara lui Tisquesusa, pe care ar fi ascuns-o tainic. Atunci spaniolul urzi o faptă nelegiuită. Dădu el însuşi poruncă să fie întemniţat Sagipa. Uluiţi şi înfricoşaţi, sfetnicii şi căpeteniile îl părăsiră mişeleşte pe marele şef, iar căpitanul

---

371 cunoscut conchistador (1495-1579), care în 1536 a descoperit Columbia, numită la început Nuevo Reino de Granada, şi a întemeiat oraşul Santa Fe de Bogotá, actuala capitală a ţării (Bogata)

372 astfel spun cronicile că numeau indienii caii spaniolilor, animale care lor le erau necunoscute

Gonzalo Garcia Zorro îl târî în lanţuri afară din palatul din Bacatâ. Adus în faţa lui Quesada, lui Saquezazipa nu-i tremură vocea şi nici nu i se strânse inima de spaimă. Plin de măreţie, neînfricat şi mândru, respinse vina ce i se aducea.

Când îl supuseră la cazne, gemu de durere şi furie. Ceru un răgaz de patruzeci de zile. N-avea cum să strângă bogăţiile împrăştiate, prădate de spanioli, dar în ultima clipă îşi umplu temniţa de comori mai de preţ decât aurul şi nestematele. Vreme de patruzeci de zile şi de nopţi veni la el fata pe care o îndrăgea. Ea îi sărută rănile pe care focul i le aşternuse pe trup ca nişte flori, în caznele cumplite, şi mângâie duios capul cu plete negre al viteazului lui conducător. Când se împlini sorocul, Saquezazipa tăcu. îl judecară şi-l supuseră iar la cazne. Viteazul Sagipa nu scoase un strigăt când, încet-încet, îi sfărâmară ţeasta în cleşti, nici când fiarele înroşite îi arseră trupul. Carnea lui se prefăcu în rug.

Saquezazipa îndură eroic cumplitele cazne. De pe buzele lui nu scăpă niciun geamăt. Pe tăcute i se scurse viaţa şi împărăţia i se nărui. Nu scoase nicio vorbă. Nici măcar un suspin. Când credincioasa şi înflăcărată lui iubită vru să se plece pentru ultima oară peste trupul chinuit, spaniolii o împiedicară cu lovituri de picior. Şi, pe când suspinele fetei se înteţeau, pe pământul rece al temniţei Saquezazipa îşi dădu sufletul.

De atunci, indienii muisca n-au mai ţinut piept cuceritorilor, şi tristeţea lor s-a adâncit. Tot de atunci, lui Gonzalo Jimenez ele Quesada i-a rămas ascunsă în suflet o remuşcare cumplită, de care n-a mai putut scăpa, căci i-a însoţit pretutindeni paşii lui de cuceritor nemilos.

Stăpânirea spaniolă a sfâşiat cu gheare de fier însuşi sufletul neamului indienilor. Şi peste tristeţea lor fluturară pe meleagurile, sălbatice din Anzi flamurile regeşti ale Castiliei şi Aragonului[373]...

Goana căutătorilor de aur

poveste columbianaă

înălţate pe culmile Anzilor, fluturâ stindardele Castiliei şi Leonului. Pe întreg cuprinsul ţării nu se mai aud. Zgomotul flintelor, înăbuşind împotrivirea băştinaşilor Vechii idoli au fost nimiciţi. S-a dat foc templelor. Aurul şi smaraldele au fost jefuite. Marii conducători indieni au fost ucişi. Şi pe pământul natal zeii băştinaşi s-au amestecat cu însemnele spaniolilor, cu flinte şi panaşe. Chiar şi atotputernicul zeu al rugăciunii şi luminii, Chiminigagua, cel tară trup, a pierit şi el. S-a statornicit o noua credinţă şi s-au ridicat alte temple. De atunci încolo nu s-au mai închinat zeiţei Chia, în nopţile cu lună plină. Nu s-au mai socotit sfinte apele lagunelor. De învăţăturile profeţilor Bochica şi Nemqueteba nu mai aminteşte decât obiceiul legat de lucrul pământului şi de meşteşugul ţeserii postavului, lăsate de ei indienilor. Şi Bachue, Eva indienilor muisca, a rămas ca o poveste de demult. Cei veniţi de dincolo de mare „călare pe monştri cu patru copite" au adus cu ei altă limbă, alte datini, altă credinţă.

Ne aflăm în zorii colonizării. Supuşi, indienii sunt nevoiţi să plătească bir. Se săvârşeşte împărţirea şi exploatarea pământurilor. în adâncul pământului, în galeriile întunecoase ale minelor, truda cumplită nimiceşte multe vieţi. Asuprirea e parcă tot mai puternică. Anevoioasi. Este viaţa celor oprimaţi. în Spania, ca şi în Lumea Nouă comorile regilor şi şefilor de trib indieni sunt râvnite eu patimă. împreună cu guvernatori de provincii, primari, judecători, magistraţi şi aprozi sosesc şi aventurieri şi piraţi. Pretutindeni se caută aur, şi din generaţie în generaţie prinde viaţă legenda fabulosului ţinut El Dorado.

---

373 Castilia şi Aragon au fost cele două maxi regate feudale din Peninsula Iberică ce s-au unit prin căsătoria „Regilor Catolici", Isabel de Castilia şi Femando de Aragon (1474), punîndu-se astfel bazele statului unitar naţional spaniol

în anul 1549, cuceritorii spanioli Pedro de Ursua şi Ortun Velâsquez intemeiară oraşul Pamplona[374]; Primul şi-a făcut o tristă faimă când a pus temelia târgului numit Tudela: după ce i-a poftit pe şefii indieni, ademenindu-i cu făgăduieli deşarte de pace şi cu linguşiri, i-a ucis mişeleşte. Astfel, ţinutul locuit de tribul muzos se îmbibă cu sângele indienilor şi al conducătorilor lor. Spaniolii săvârşiră fapta cumplită fără să şovăie, ca nişte trădători. Dar indienii muzos, răzbunători şi vicleni, pustiiră oraşele din regiunea Ursua. Numele lor a dăinuit veacuri în şir.

Când întemeietorul porni să cucerească pământul indienilor omaguas lângă fluviul Amazonas, îşi găsi şi el sfârşitul: pieri răpus de mâna a doi ticăloşi: Femando de Guzmân şi Lope de Aguirre. în vremea asta, oraşul Pamplona înflorea. Minele sale de aur stârneau curiozitatea şi lăcomia cavalerilor din Spania. Iar faima aurului se răspândi din om în om...

Iată că, într-una din zile, un bărbat şi o femeie urcau anevoie coasta, pe o potecă întortocheată şi povârnită. în sfârşit, ajunseră în vârful muntelui numit Culmea de gheaţă, de unde izbutiră să desluşească în zare faimosul oraş Pamplona, de curând întemeiat. Acolo era ţinta lor. Vântul puternic flutura pletele drumeţilor. Curând însă, pe femeie n-o mai ţinură puterile. Făcură popas şi, către asfinţit, când licuricii împrăştiară scântei pe cărare, îşi văzură mai departe de drum. Se scurseră mai multe săptămâni de când plecaseră din oraşul Santa Fe de Bacatâ. O porniseră să facă avere şi se îndreptară, cu toate forţele şi speranţele, către Pamplona, vestită pentru minele ei de aur. Când ajunseră, într-un târziu, femeia şopti la urechea bărbatului:

374 în toată toponimia din America Hispanică, se întîlnesc frecvent oraşe, localităţi, forme de relief etc. numite întocmai ca şi cele din Peninsula Iberică. Pamplona, bunăoară, oraş din nordul Spaniei, este şi numele unui oraş din Columbia

poveste venezueleană

— Pedro, aici, în Pamplona, va vedea lumina zilei primul nostru născut!

Cătălina, căci aşa se numea femeia, era zdrobită, sărmana, de oboseala care-i întuneca frumuseţea neasemuită a chipului.

în zori, se auziră zgomote neobişnuite şi nechezat de cai, ce se amestecau neîncetat cu lătratul câinilor de vânătoare. Trecea alaiul numeros al renumitului don Ortun Velâsquez de Velasco. îl însoţeau servitori sprinteni şi dibaci. Pedro se alătură şi el. Alaiului de spanioli şi indieni, îmbrăcat cu surtucul lui ponosit. Mintea lui era stăpânită de un singur gând: metalul auriu, şi îşi dăduse seama că spaniolii şi slujitorii lor se îndreptau către minele care ascund comori nemaivăzute.

Când ceata de călăreţi urcă muntele, un cerb le tăie calea ca o săgeată, şi se pierdu în hăţiş. Fură sloboziţi grabnic câinii, iar călăreţii se luară dună urmele vânatului, mai întâi prin trecătoare, apoi pe cărări. în răstimp de câteva ceasuri, vânară trei animale mândre. Câinii se agitau în jurul lor, mirosind cu boturile însângerate picioarele îndoite ale cerbilor ageri. Mai apoi, întinseră un prânz îmbelşugat, în jurul focului. Vinul se făcea iute nevăzut în gâtlejurile însetate ale vânătorilor. Se povestiră pe îndelete tot felul de isprăvi şi de fapte îndrăzneţe.

Cu gândul la Cătălina, Pedro încercă să ascundă, cu mare grijă, o bucată de carne. Se auzi atunci ca tunetul vocea răsunătoare a lui Ortun Velâsquez:

— Ia vino încoace! Tu, cel cu încălţările rupte şi cu pălăria turtită! La ce ai venit? De ce te ţii după noi?

Tremurând, Pedro răspunse speriat:

— Nu vă fie cu supărare, înălţimea-voastră! Mi-e foame şi am venit cu nevasta pe meleagurile acestea în căutare de aur, căci în Santa Fe se zice că pe aici e din belşug. Rogu-vă, înălţimea- voastră, arătaţi-mi şi mie locul unde pot găsi aur!

Ultimele vorbe ale lui Pedro stârniră hohotul de râs al tuturor. Ortun Velâsquez porunci însă să se facă linişte şi grăi aşa:

— Vezi, străine, stânca ceea mare, pe colina golaşă de colo?

— O văd, domnule!

— Du-te fără zăbavă la ea şi scormoneşte în locul acela, că ai să dai de aur, cât îţi pofteşte inima! Privirea lui Ortun Velâsquez era grea de batjocură. Tuşi puţin şi-şi sfârşi vorbele viclene.

Pedro se îndreptă senin, cu desagile goale, şi mulţumi cerului şi străbunilor că i-au arătat drumul mult râvnit. Iar când îi ajunse la urechi râsul batjocoritor, socoti că ţinta nu era el; într-atât era de neştiutor şi de plin de încredere.

Ajunse la locul arătat şi, pe când smulgea pietrele şi rădăcinile, se gândea la Cătălina. Săpă cât îl ţinură puterile, rupse buruienile din jur şi dădu de aur. îşi umplu desagii, mulţumit. Când socoti că e ajuns ca să-şi ţină familia, se pregăti de întoarcere. îşi sfârşi treaba, asudând de trudă şi de tulburare. Apoi îmbrăţişa desagii plini vârf şi făcu drumul înapoi.

Zărindu-l, Ortun Velâsquez se miră şi zise:

— Ce şi-o fi îndesat în desagi prostul ăla, de parcă vine cocoşat sub povara lor?

Iar Pedro, cum ajunse aproape, îi spuse:

— Să vă răsplătească cel de sus, preacinstiţi domni, pentru pomana ce v-aţi făcut-o cu mine! Cu aurul pe care l-am găsit o să pot ieşi la liman!

Ortun Velâsquez porunci atunci grabnic:

— Arată-ne ce fel de metal ai găsit, să vedem de ni-e mare meritul că te-am trimis acolo!

Şi, când văzură toţi cu ce erau ticsiţi desagii, rămaseră împietriţi de uimire. Descoperirea aceea miraculoasă atrase după sine un adevărat delir. O porniră în goană cu toţii, într-un cârd nebunesc, spre colina cea bogată.

Iar cronicarii spun că vestea ajunse până la Santa Fe; se ţinură lanţ atâtea sărbători şi petreceri nemaipomenite, încât oraşul fu poreclit multă vreme „Pamplonilla cea nebună".

Legenda florii aurite

într-o bună zi, peştii, coralii, racii şi bureţii de mare se hotărâră să meargă să vadă unde se sfârşeşte cerul şi să privească de aproape stelele.

— Măicuţă Mare, ziseră într-un glas, tare-i bine să plutim mereu pe câmpiile tale de apă. Acum

poveste venezueleană

însă vrem să ajungem până la cer s-atingem stelele.
Marea îşi încreţi fruntea, adică îşi undui valurile, şi răspunse între două mugete de făcu să răsune toate ţărmurile de pe pământ.
— Nemaipomenit gând! Dar în mine să nu vă puneţi nădejdea!
— Vai, măicuţă Mare, cum o să izbutim să ajungem noi, dacă nu ne duci tu?
— Vă priveşte cum! Eu sunt bătrână şi nu mă ispiteşte cerul, că doar îl privesc de-o veşnicie, nici stelele ori scarele, căci lumina şi căldura lor mă ostenesc.
— Măicuţă Mare, fii milostivă şi ajută-ne! Se zice că curcubeul...
— Potoliţi-vă, copii! le spuse ea peştilor. Vă pot povesti eu cum sunt stelele şi în ce culori străluceşte curcubeul care se iveşte pe cer când stă ploaia...
— Nu vrem să auzim poveşti, vrem să vedem! De bună seamă că tu ne poţi ajuta!
— Eu? mugi prelung Marea, mirată la culme.
— Chiar tu! răspunseră într-un glas, făcându-şi curaj între ele, nişte sardeluţe sfioase.
— Aş putea afla şi eu cum? întrebă Marea, căreia îi trecuse supărarea, şi acum surâdea, privind sardeluţele drăgălaşe.
— Noi nu ştim să mergem şi trebuie să urcăm, să ne căţărăm pe munţi înalţi.
— Bine, bine, dar ce ziceţi voi nu-i lucru uşor! spuse Marea, dând gânditoare din cap.
— De ce să nu fie? întrebă o voce stinsă, care venea dinspre un banc de stridii.
— Nu-i uşor şi pace! Uşor e de zis, dar de făcut... grăi mai departe Marea, întinzându-şi şi adunându-şi neîncetat braţele ei nesfârşite, ceea ce însemna că era tare îngrijorată.
— Măicuţă Mare, măicuţă Mare, pentru tine totul e cu putinţă!... Ajută-ne! Ia gândeşte-te ce minunat ar fi ca tu însuţi să poţi atinge norii cu crestele tale înspumate!!
— Aşa e, într-adevăr!... Ar fi frumos! încuviinţă Marea, şi rămase pe gânduri.
Stridiile, sardelele şi peştişorii zâmbiră cu toţii, plini de nădejde.
— Ah, măicuţă Mare! Te învoieşti să ne duci?
— Să vedem, să vedem, lucrul nu-i chiar aşa uşor!
— Iar spui că nu-i uşor! Doar e de ajuns să vrei tu, să te hotărăşti! strigară peştii-ferăstrău.
— Ba nu-i de ajuns, domnilor peşti-ferăstrău, să mă hotărăsc eu! Mai întâi de toate se cuvine să trimitem răvaş Pământului, să vedem dacă el ne dă voie sau nu să ajungem până la culmile cele mai înalte ale munţilor lui.
— Haide să ducem răvaşul, spuseră nerăbdători peştii, de la cel mai mititel până la rechinul uriaş.
— Şi cine-l duce? întrebă Marea înveselită, pe jumătate mirată.
— Eu!
Cu toţii, şi mai ales Marea, se întoarseră spre stânca întunecată de unde se auzise vocea. Zărită o caracatiţă mititică, ce repeta într-una:
— Eu! Eu! Eu!
— Cum se poate? Tu, care eşti aşa mititică, să duci răvaşul?
— Ba sunt în stare! spuse iar caracatiţa, gata să izbucnească în plâns.
Până la urmă, Marea se înduplecă şi, a doua zi pe înserat, micuţa caracatiţă ieşi din valuri şi o porni la drum, să ducă Pământului răvaşul Mării.
O luă în susul râurilor, şi într-un târziu ajunse până la izvorul unui pârâu de munte. Apa susura încetişor, într-un firicel limpede... Micuţa caracatiţă privi înjur uimită, ameţită de atâta frumuseţe câtă zărea pe Pământ: copaci, păduri, lacuri, câmpii mănoase, coline verzi, totul întinzându-se sub bolta albastră şi luminoasă a cerului.
Când ajunse la hotarul strălucitor al zăpezilor, caracatiţa îşi drese sfios glasul şi zise, cu toată buna- cuviinţă, aşa cum se cădea:
— Seara bună, domnule Pământ!
— Bună să fie, micuţă caracatiţă! Ce te-aduce pe meleagurile astea?
— Am un răvaş pentru dumneata, din partea stăpânei mele, Marea!
— Un răvaş pentru mine din partea Mării? întrebă iscoditor Pământul, cu vocea aşa de răguşită şi aspră, că pieptul lui de munţi se clătină ca şi cum ar fi fost doar o grămăjoară de paie.
— Marea îţi cere încuviinţarea să ajungă până aici, ba chiar mai încolo, în zare, ca valurile ei cele mai înalte, să poată atinge cerul.

poveste venezueleană

— Să atingă cerul! îngână Pământul, cufundat în cugetare. Nu mi-a trecut nicicând aşa ceva prin minte.

Inima de foc a Pământului bătea de zor, şi la fiecare bătaie biata caracatiţă, speriată, aluneca într-o parte.

— Ce răspuns să duc Mării? întrebă ea.

— Mai departe de zăpezile mele nu-i cu putinţă! Gerul o să îngheţe peştii, aşa cum face cu firele de iarbă, când îşi ivesc căpşorul verde. Unde mai pui că aerul de pe înălţimile acelea le va opri inima, întocmai cum face cu oamenii. Numai vulturii singuri se încumetă să săgeteze în zbor iute întinderile mele îngheţate şi strălucitoare. Du-te, micuţă caracatiţă, şi spune-i Mării din partea mea că nu-i cu putinţă să treacă dincolo de zăpezile mele!

— Domnule Pământ, înduplecă-te s-o laşi să vină până aici pe stăpâna mea, Marea, cu toţi locuitorii ei!

Caracatiţa se uită cu o privire rugătoare, şi Pământul, după multă cugetare, spuse iar:

— Bine, nu te necăji! Du-te la stăpâna ta Marea şi spune-i că poate veni cu toţi locuitorii ei până la culmile mele cele mai semeţe!

— Binecuvântat să fii, domnule Pământ! strigă mişcată micuţa caracatiţă, cu ochii strălucind de bucurie.

Pământul îi dărui apoi o bărcuţă de cleştar neasemuit de frumoasă, ca să coboare râurile până o să dea de Mare.

Ce mai zarvă a stârnit răspunsul Pământului în toată împărăţia necuprinsă a Mării!

Peştii şi racii se prinseră într-o horă veselă, ierburile plutitoare se unduiau, melcii se puseră şi ei pe joc. Ba jucau chiar şi pescăruşii, în spuma răcoroasă a valurilor.

Marea începu atunci să-şi iasă din maluri şi să se urce către Pământ. Lăsă în urmă nisipurile, acoperi sate şi oraşe, urmându-şi neîncetat drumul, de ajunse curând până la vârful clopotniţelor.

Marea, cu toţi peştii şi vieţuitoarele ei, nu înceta să se minuneze, nedumerită.

Casele se năruiau, de parcă ar fi fost din zahăr, iar înaintarea Mării cuprindea acum pădurile, care se scufundau, sub curenţi puternici.

De pretutindeni se auzeau vaiete, plânsete... dar apele urcau mai departe, ajunseră pe dealuri, apoi pe munţi...

Deodată, Marea se uită cu ochii ei verzi către piscuri, dar dădu peste privirea tristă, încărcată de amarnică dojana, a Pământului.

Şi atunci, mirată de primirea ce i se făcuse, rupse tăcerea, întrebând:

— De ce oare, frate Pământ, mă priveşti supărat? Nu ţi-am cerut încuviinţarea ca să vin la tine? Pământul îşi clătină fruntea sa uriaşă, acoperită de zăpezi, şi zise cu jale:

— Aşa e, soră Mare, e drept că m-am învoit să vii încoace, dar nu mi-am închipuit vreodată că vei lăsa în urma ta atâta jale şi prăpăd! Priveşte în jurul tău, soră Mare, priveşte cu luare aminte!

Marea îşi aruncă atunci privirea acolo unde îi arătau braţele întinse ale Pământului, şi înţelese. într- adevăr, cât vedea cu ochii era nimicit. Apele acoperiseră câmpurile, satele, iar peştii prăpădiseră păsările cu pene mândre de prin păduri.

Marea nu era rea la suflet şi simţi o durere adâncă, aşa de mare, că îndată începu să-şi tragă apele înapoi. Mantia sa nesfârşită de alge aluneca pe povârnişul munţilor, tot mai jos. Coborând neîncetat,

ajunse la văile blânde, apoi la nisipurile întinse de pe plăji, până când, în sfârşit, se ghemui la loc în culcuşul ei necuprins, vuind mereu, ca un melc uriaş. Vieţuitoarele sale se împăcară cu întoarcerea şi, încetul cu încetul, adormiră ostenite. Marea se uită spre munte, şi văzu cu bucurie că Pământul n- o privea cu supărare. Atunci îşi plecă pleoapele sale de apă şi, tăcând chitic, aşteptă s-o cuprindă somnul.

Se întâmplă însă, că, pe când mantia lungă a Mării luneca pe munte în jos, se prinse de ea micuţa caracatiţă care dusese răvaşul.

Dar caracatiţa nu voia să se întoarcă în Mare. Voia să rămână acolo, la munte, s-aştepte căderea nopţii, nădăjduind ca, atunci când o să se ivească stelele, să poată să-l sărute pe Luceafăr.

Totul se petrecu întocmai cum visase ea. Cerul fu străbătut de raze trandafirii, roşii şi galbene: era asfinţitul. Aşa cum glăsuise Pământul, doar vulturii se încumetau să zboare până la culmile înzăpezite. Apoi, razele colorate pieriră, şi caracatiţa înţelese, cuprinsă de teamă, că se lăsa noaptea. O linişte neasemuită învăluia muntele. Biata caracatiţă se sperie de atâta tăcere şi întunecime. Când, deodată, cerul începu să se umple de luminiţe, sute, mii de luminiţe strălucitoare. Caracatiţa îşi miji ochişorii, ca să admire în voie minunăţia aceea. De bună seamă că luminiţele acelea erau stelele, îşi spuse ea. Văzu Luceafărul aproape, tremurând chiar lângă piscul acoperit de zăpadă al muntelui. Caracatiţa se apropie încetişor, fără zgomot, de Luceafărul ce clipea, chemând-o parcă spre întinderea albă şi fără sfârşit.

Ce minunat ar fi să poată rămâne veşnic la munte, să privească în linişte, după voie, stelele! gândi micuţa caracatiţă şi înălţându-se cum putu, ajunse la Luceafăr şi-l sărută.

Atunci se petrecu o minune; caracatiţa simţi că o cuprinde un somn greu şi adânc. Când se trezi, se pomeni prefăcută într-o floare gingaşă, aurită, înmiresmată; văzu că braţele ei erau acum nişte petale suave, pe care vântul rece de la munte le clătina blând.

Legenda copacului manaca

poveste din Paraguay

Mbaracayu, războinicul viteaz din tribul guaytacă se rătăci odată în pădurea deasă, urmărind un leopard rănit pe care nu izbutise să-l vâneze. După trei zile, dădu în sfârşit de oameni, şi astfel descoperi alt trib de indieni care tocmai atunci ţineau, după datină, sărbătoarea fecioarelor. Tinerele fete, care mai de care mai mândră, se adunaseră, în joc şi cânt. în faţa frumuseţii fără margini a uneia dintre ele, pe nume Coeti, viteazul rămase fără grai. Hotărî îndată să o ia cu el, şi-i spuse că vrea s-o ducă la palatul prinţului Chimboi, şeful tribului său. Cu toate că unul din verii fetei se împotrivi cu îndârjire, Coeti, însoţită de bunica ei. îl urmă de bună voie pe străinul pe care-l îndrăgise.

Cam pe la jumătatea drumului, viteazul se opri şi le dezvălui că el era chiar prinţul Chimboi, Mbaracayu fiind numele lui de războinic. Apoi îi porunci bătrânei să plece, vrând să rămână singur cu fata. Dar, înainte de a se despărţi de nepoată, bunica îi atinse pieptul, fruntea şi pleoapele cu degetele înmuiate într-o licoare vrăjită. Pe dată, fata se prefăcu într-un copac, iar prinţul căzu la pământ, ameţit.

Când îşi veni în simţire, se trezi singur în pădure. Totuşi i se păru că fata iubită era prin preajmă, că inima ei bate în trunchiul gros al unui copac. A doua zi, viteazul plecă mai departe, cu sufletul greu. Nu trecu mult şi bunica se ivi lângă copac, cu gândul să rupă vraja în stăpânirea căreia se afla Coeti. Dar era prea târziu! Stelele se împotrivră să o preschimbe la loc în fată. Coeti rămase de-a pururi copacul manacă, iar Mbaracayu nu mai ajunse niciodată la palatul lui, ci fu prefăcut lin pasărea colibri.

Şi astfel se împlini ce le era scris în stele: Coeti, ostatică în trunchiul copacului manacă, este fericită când prinţul fermecat, prefăcut în pasăre, i se aşează pe ramuri, mângâindu-le parcă, duios.

Pe malul drept al fluviului Araranguâ, cam cu câteva leghe înainte de vărsare, se înalţă din vechime, în mijlocul câmpiei necuprinse, un munte semeţ de stânci purpurii. Strămoşii noştri îi ziceau Mănăstirea, fiindcă, văzut de departe şi dintr-un anumit unghi, e aidoma unora din acele măreţe lăcaşuri monacale de odinioară.

Faţa muntelui uriaş, ce priveşte spre răsărit, este brăzdată de urme adânci, mărturie, pe cât se pare, a vitejiei cu care a înfruntat, în vremuri îndepărtate, furia nestăvilită a vântului şi a valurilor mânioase ale oceanului.

Celui care, din largul mării, contemplă muntele mândru – adevărat panaş al unui coif înspăimântător, dominând câmpia întinsă acoperită cu palmieri, deasupra căreia se rotesc ulii – i se pare că se află în faţa unuia din acei uriaşi din vechime ce sălăşluiau în Olimp, aşa cum ne povesteşte mitologia greacă. Iar acum uriaşul

Legenda iazului

pare că zace, împietrit şi vrăjit, pe pământul acela sterp, neprimitor, din porunca unor zei răzbunători.
Poveste tupiniană
Odată, pe vremea lui Tupan, cetăţuia herculeană, istovitoare, împotriva talazurilor mării străbune, acea stâncă semeaţă duce de veacuri o aprigă bătălie cu vânturile năprasnice din larg care, întocmai ca nişte gropari necruţători, aruncă asupră-i o cascadă de nisip, ca s-o scufunde, s-o îngroape în hău pentru totdeauna. Dar e doar o înşelătorie!
Cresc şi se înalţă valurile necuprinse ca nişte dealuri schimbătoare în jurul stâncii aspre, dar nu izbutesc niciodată să o biruie. Ocolind stânca, se cască un şanţ adânc, ca o graniţă care o încinge, cu teamă şi smerenie.
întunecata şi nefericita lagună – sudoare de pe fruntea brăzdată şi arsă de luptător neînvins – se deschide către răsărit şi-şi amestecă apele înverzite cu cele care vin dinspre apus.
Credinţa populară spune că acolo zace un animal tainic, nepământesc, înfricoşător, aşteptând zadarnic ca cineva să-i rupă vraja.
Din pricina aceasta locul poartă numele de Laguna Fiarei.

Cum s-au ivit maimuțele

poveste din Paraguay

într-o noapte neagră diavolul a ieşit din iad să cutreiere pământul. Neştiind pe cine să năpăstuiască, îşi aminti de copii. Prin multe case se uită la ei, cu privirea lui înfiorătoare. Şi a doua zi copiii se deşteptară şi se puseră pe drăcii. Nu voiau să fie cuminţi nici să se spele pe faţă. în drum spre şcoală, se hotărâră să nu mai meargă să înveţe, ci se înfundară în pădurea din apropiere. în joaca lor, ca să nu se simtă împovăraţi, îşi aruncară merindele. Mai apoi li se făcu însă foame, şi începură să caute fructe. Până dădură de ele, prăpădiră o grămadă de cuiburi.
Pe când erau ei cocoţaţi în copaci, li se ivi în faţa ochilor o femeie cu un prunc în braţe. Femeia era tară seamăn de frumoasă, dar părea nespus de mâhnită. Şi ei şi pruncului le era foame. Dar la rugămintea ei, copiii răspunseră cu obrăznicii, aruncând cu coji de fructe în ea. Atunci femeia îi blestemă.
Când se lăsă seara, copiilor li se făcu frică şi prinseră a se striga unul pe celălalt; dar vocile lor nu mai semănau cu cele dinainte, neizbutind să scoată decât nişte şuierături ascuţite. Se privirâ înspăimântaţi şi, plini de groază, văzură că nu mai semănau a copii. Hainele le pieriră una câte una, iar trupul li se acoperi de păr; le crescu câte o coadă şi urechile li se lungiră. Când să izbucnească în lacrimi, n-au fost în stare: plânsetul lor se prefăcu în şuierături, însoţite de mişcări repezi. Se preschimbaseră de-a binelea în maimuţe. Şi atunci, înnebuniţi, dădură să fugă, dar nu izbutiră să alerge ca înainte, ci sărind, agăţaţi de crengile copacilor.
Se povesteşte că, de mult, în apropiere de oraşul Ica, se ivea printre palmieri o femeie de o frumuseţe răpitoare, cu părul auriu căzându-i până la brâu şi în mână cu o oglindă în care se tot privea.
într-o zi, un drumeţ se rătăci pe acolo şi, coborând un deal, ajunse până lingă palmieri, unde rămase uluit de frumuseţea femeii. Omul vru să se apropie de ea, s-o întrebe cum de se afla singură prin pustietăţile acelea. Dar când ea îl zări, se sperie cumplit, de parcă n-ar mai fi văzut niciodată vreo fiinţă omenească, şi o luă la fugă. înfricoşată, scăpă jos oglinda.
Iar pe locul acela se ivi îndată un iaz.

Fructul dătător de uitare

poveste din Paraguay

în lupta împotriva cuceritorilor spanioli, indienii guarani luară odată un ostatic. Şeful tribului învingător i-l arătă pe tânărul spaniol fiicei lui, numită Apicaqu. Cum l-a văzut, frumoasa indiană a prins drag de el. însă chipeşul ostatic nici n-o luă în seamă. Fata îi ţesu cu măiestrie straie mândre, îi dărui podoabe de războinic, ba chiar izbucni în lacrimi, cerşindu-i iubirea. Dar totul fu în zadar.
O fi iubind el oare o fată de pe meleagurile îndepărtate de unde venise? Gândul acesta chinuitor o aduse la deznădejde pe tânăra indiană. înnebunită de durere, dădu poruncă slujitorilor să-l lege pe ostatic de un copac şi să-i dea foc, nădăjduind că poate teama o să izbutească să-lînduplece. Dar şi în faţa morţii, tânărul nu arătă altceva decât nepăsare şi cutezanţă. Când Apicaqu îi căzu la picioare, plângând ruşinată, el îi mărturisi că nu o putea iubi, fiindcă inima lui era într-adevăr dăruită alteia. La miezul nopţii, fata plecă în taină, în căutarea vrăjitoarei, îi spuse păsul ei şi-i ceru un leac care să-l facă pe străin să o

Legenda iazului

uite pe fata albă de departe. Bătrâna vrăjitoare o povăţui atunci să se ducă a doua zi cu el până la poalele povestei pierdut pe care o să-l zărească. Acolo avea să dea de un papagal, care o va întreba ce doreşte, iar ea va trebui să-i răspundă că vrea să culeagă nişte fructe din copacul numit guavirâ. Papagalul îi va arăta atunci unde creşte copacul acela, şi ea să-i dea îndată tânărului fructele dulci pe care o să le culeagă. Cum va gusta din ele, străinul o să-şi uite cu desăvârşire toate amintirile şi, din clipa aceea, n-o să se mai gândească decât la ea, la Apicaqu. într- adevăr, totul se petrecu aşa cum prevestise vrăjitoarea.

Legenda povesteşte că, de atunci încolo, orice fată indiană care îndrăgeşte un străin îi dă, aprinsă de nerăbdare, fructe de guavirâ, pentru ca nu cumva dorul primejdios să-l mine către ţara lui, făcându-l astfel să-şi uite jurămintele.

De ce au negrii nasul turtit

poveste cubaneză

După unii. Demnul a făcui nasul negrilor cu o lovitură de pumn, iar după alţii, dintr-un bulgăre de lut. Adevărul e însă altul: Domnul a trimis două corăbii încărcate cu tot felul de nasuri, pentru ca oamenii să-şi aleagă fiecare pe cel potrivit şi să şi-l pună în mijlocul feţii, căci pe atunci n-aveau încă nas.

Oamenii albi au prins a sta de veghe şi, când au sosit corăbiile, au fost primii care s-au suit pe ele şi şi-au ales nasurile cele mai frumoase, mai subţiri şi mai drepte, iar pe celelalte le-au aruncat pe jos, călcându-le în picioare, în iureşul stârnit.
Iar negrii au venit şi ei mai la urmă şi au luat nasurile călcate în picioare şi strivite; din pricina asta au ei nasul turtit.

Pampasul bătrânului indian

poveste peruană

Chiar la marginea satului Caraveli se află un pampas întins, din care se ivesc trei coline: două sunt mai mari iar cealaltă e mititică.
Se povesteşte că cele trei coline s-au iscat astfel:
Odată, un indian cu nevasta şi fiul au plecat să adune vreascuri din pampas. Când trecură în partea sacră[375], dealurile din jur prinseră să vuiască. Indianul şi femeia lui auziră clocotul dealurilor, care se mimaseră că oamenii au îndrăznit să le calce, pângărindu-le. Dar indiana îşi îmboldi bărbatul, zicându-i că acolo, în măruntaiele dealurilor, zăceau bogăţii neasemuite. La rândul lui, bărbatul lăsă să-i scape de pe buze dorinţa necugetată să stăpânească o parte din comorile fără sfârşit.
Auzindu-l, duhurile dealurilor se mimară cumplit şi, drept pedeapsă, îi prefăcură pe dată pe cei trei în coline. Prima este indianul, care tocmai se ghemuise la pământ, mestecând frunze de coca[376], a doua este femeia, iar ultima, cea mai mică, băiatul lor care, din vina părinţilor, s-a prefăcut în deal. Şi aşa s-a întâmplat că cei trei au rămas veşnic pe meleagurile acelea, pedepsiţi pentru gândurile lor necurate.
Se povesteşte că, atunci când sună clopotele la amiază şi pe înserat, iar colinele încep să vuiască, indienii plâng şi se jeluiesc de pedeapsa lor îngrozitoare. Se mai spune că, într-adevăr, în adâncul pământului se află mine bogate, dar la ce le-ar mai folosi celor trei comorile râvnite, acum, când sunt preschimbaţi în coline? Din pricina asta nu contenesc să se jeluiască. Uneori, indianul bătrân mugeşte aidoma unui taur.
De aici i se trage locului numele de „Pampasul Bătrânului Indian”.

Nicolae Filimon – Omul de piatră

A fost odată un împărat şi o împărăteasă, amîndoi tineri şi frumoşi, dar nu făceau copii. într-o zi veni la împăratul un arap buzat şi-i zise:
— Să trăieşti, luminate împărate! Am auzit că împărăteasa nu face copii şi am adus buruieni pe care cum le-o bea, rămîne grea.
împăratul luă buruienile de la arap şi porunci să-i dea cal împărătesc şi un rînd de haine de aur ce-ţi lua vederile de frumuseţe, apoi chemă pe împărăteasă şi-i dete buruienile să le fiarbă şi să le bea. împărăteasa chemă pe bucătăreasă şi-i dete buruienile să le fiarbă, fără să-i spuie de ce treabă sînt. Bucătăreasa, neştiind puterea lor, gustă dintr-însele şi apoi le duse împărătesei să le bea. Nu trecu mult timp la mijloc şi rămase grea împărăteasa şi bucătăreasa. Iar cînd veni vremea, născură amîndouă cîte un coconaş, mai frumos decît tot ce este frumos pe lumea aceasta, şi le puse nume: unuia Dafin şi altuia Afin. într-o zi, împăratul plecă la bătălie şi, lăsînd pe fiul său în locu-i, îi dete o mulţime de chei în mînă şi-i zise:

---

375 partea sacră este zona din pampas unde indienii socotesc că îşi au sălaşul duhurile naturii; ea nu trebuie să fie atinsă de picior de om, căci altfel asupra cutezătorilor se abate mînia zeilor

376 arbust din America de Sud din franzele căruia se extrage cocaina

— Fiule, în toate casele ce se deschid cu aceste chei să intri, iară în casa ce se deschide cu cheia de aur să nu-ţi calce piciorul, căci nu va fi bine de tine.

Cum plecă împăratul din oraş, fiul său intră prin toate casele şi văzu o mulţime de pietre nestemate foarte frumoase, dar nu-i plăcu nici una dintr-însele: în cele din urmă, ajunse şi la casa ce se deschidea cu cheia de aur, stătu puţin înaintea uşii, se gîndi la porunca ce-i dăduse tată-său, dar, biruindu-l nerăbdarea, intră înlăuntru şi văzu un ochean de sticlă, se uită prin el şi văzu un palat cu totul şi cu totul de aur, încît la soare te puteai uita, iar la dînsul ba. Şi într-însul şedea doamna Chiralina, tînără copilă, floare din grădină, frumoasă ca o zînă.

După ce o privi mai mult timp, puse ocheanul iarăşi la locul lui şi ieşi afară cu ochii plini de lacrimi. Nu trecu mult timp şi împăratul se întoarse de la bătălie biruitor, dar în loc să-i iasă fiul său înainte, să-l primească cu bucurie, ieşi numai împărăteasa şi-i spuse că fiul ei este bolnav. împăratul pricepu numaidecît de unde-i venea boala şi chemă pe toţi doftorii şi doftoriţele din lume, dar toţi îi ziseră că pînă nu va da fiului său de soţie pe doamna Chiralina, el nu se va însănătoşi. împăratul trimise soli peste soli la doamna Chiralina, dar fu peste putinţă, căci tatăl ei nu voia să o mărite. Auzind feciorul împăratului toate acestea, hotărî să se ducă el însuşi să o ceară de la tatăl ei. Aşadar, spuse toate acestea fratelui său de cruce şi într-o zi, plecară amîndoi şi se făcură nevăzuţi. Merseră zi de vară pînă-n seară şi ajunseră la muma Crivăţului, bătură la uşă şi ieşi înaintea lor o babă zbîrcită şi îi întrebă ce caută. Ei răspunseră că cer să-i găzduiască pînă a doua zi şi să le spună pe care drum să apuce ca să ajungă la împărăţia doamnei Chiralina.

Baba se uită la dînşii cu milă şi apoi le zise:

— V-aş primi în casă cu mare bucurie, da mi-e frică că va veni fiul meu şi vă face pe amîndoi sloi de gheaţă; duceţi-vă mai bine la sora mea cea mai mică, că ea poate să vă găzduiască şi să vă spună şi drumul la doamna Chiralina.

Feciorul de împărat plecă înainte şi ajunse la muma Vîntului turbat; plecară şi de acolo şi ajunseră la muma Vîntului de primăvară, bătură la uşă şi ieşi o femeie înaltă, şi tînără, şi frumoasă. Această femeie, cum văzu pe feciorul de împărat, îi zise:

— Dragă Făt-Frumos, ştiu că ai plecat să cauţi pe doamna Chiralina ca s-o iei de soţie; dar nu vei putea să ajungi pînă la împărăţia ei, fără ajutorul fiului meu. Rămîneţi aci, dar trebuie să vă ascund foarte bine; căci cum o simţi fiul meu că se află la mine oameni după tărîmul celălalt, vă omoară. Zicînd aceste vorbe, plesni de trei ori din palme şi îndată sări de pe sobă o pasăre de aur cu ciocul de diamant şi cu ochii de smarald, şi-i băgă sub aripi pe amîndoi; apoi se sui iarăşi pe sobă.

Nu trecu mult timp şi se auzi o dulce vîjîitură de vînt, care aducea un miros de trandafiri şi de rozmarini, uşa se deschise singură şi intră în casă un flăcău frumos, cu părul lung de aur, cu aripi de argint şi cu un băţ în mînă, împletit cu de tot felul de ierburi şi flori. Cum intră în casă, zise mă-şi:

— Mamă, mie-mi miroase a om după tărîmul celălalt.

— Ţi-o fi mirosind, mamă, dar p-aicea n-au ce căuta oamenii după tărîmul celălalt.

Vîntul se linişti şi se puse la masă; iar după ce mîncă o strachină de lapte dulce de căprioară şi bău apă de micşunele dintr-o oală de marmură, se puse la povestit. Mă-sa, văzîndu-l cu voie bună, zise:

— Fiul meu, ia spune-mi, unde este împărăţia doamnei Chiralina şi cum ar face cineva ca să o ia de nevastă?

— Greu lucru mă întrebaşi, mamă! Dar aide, treacă-meargă. împărăţia doamnei Chiralina este departe de aici, cale de zece ani; dar această cale se poate face cît te ştergi la ochi, dacă cineva s-o ducă în pădurea cea neagră de lîngă gîrla de păcură, care aruncă cu pietre şi foc pînă la cer, şi dacă o încăleca pe buşteanul Ielelor, cu care poate să treacă gîrla; însă cine aude şi va spune cuiva, acela să se facă de piatră pînă la genunchi. După ce va ajunge la împărăţie, trebuie să facă un cerb de aur şi să intre într-însul, ca să ajungă în odaia împărătesei şi să o fure; cine aude şi va spune cuiva, să se facă de piatră pînă la brîu. După ce o va lua de soţie, muma Crivăţului, de pizmă o să trimită un ovrei cu nişte cămăşi frumoase şi mai subţiri decît pînza păianjenului, doamna Chiralina o să cumpere cămăşi; şi dacă nu le va uda cu lacrimi de turturică, cum se va îmbrăca cu dînsele va muri, cine aude şi va spune cuiva să se facă cu totul şi cu totul de piatră.

Pe cînd Vîntul spunea toate acestea, feciorul de împărat adormise; iar feciorul bucătăresei rămăsese deştept şi auzise tot.

A doua zi, după ce plecă Vîntul d-acasă, feciorul de împărat întrebă pe muma vîntului dacă i-a spus fiul său ceva; dar ea, temîndu-se să nu se facă piatră, îi răspunse că n-a aflat nimic. Atunci, feciorul bucătăresei şi cel de împărat luară drumul înainte şi duseră zi de vară pînă-n seară, dar cînd fu pe la scăpătatul soarelui, auziră un zgomot şi un urlet mare, apoi văzură o gîrlă mare de păcură aprinsă, aruncînd pietre pînă la înaltul cer. Feciorul

de împărat se sperie; dar feciorul bucătăresei îi zise:

— Nu te teme de nimic şi vino cu mine în această pădure şi fa ce ţi-oi zice eu.

Ajungînd în mijlocul pădurii, zări bușteanul Ielelor, încălecară amîndoi pe dînsul şi, dîndu-i pinteni de trei ori, se prefăcu într-o căruţă cu doisprezece cai de foc, şi într-o clipă se înălţă pînă la Vîntul turbat şi se pogorî la porţile palatului doamnei Chiralina. Apoi, după ce se deteră jos, căruţa se prefăcu iar buștean, şi ei rămaseră dinaintea unui palat de zamfir-piatră şi cu porţile de chiparos; iar la una din ferestre, sta doamna Chiralina, îmbrăcată în haine de aur ţesute cu mărgăritar.

Cum văzu doamna Chiralina pe feciorul de împărat, prinse o aşa de mare dragoste de dînsul, încît căzu la grea boală şi ajunse la ceasul morţii.

Ce nu făcu bietul împărat ca să o scape? Dar toate erau în zadar. în cele după urmă, veni o babă şi-i zise:

— Luminate împărate! Să trăieşti întru mulţi ani! Dacă vrei să se facă sănătoasă fiica împărăţiei tale, să cauţi cerbul de aur care cîntă ca toate păsările şi să-l aduci în casă numai trei zile, şi vei vedea cum se va face sănătoasă.

împăratul puse să strige pristavul în toată împărăţia; iar după trei zile, feciorul bucătăresei lovi bușteanul de trei ori şi se făcu un cerb de aur frumos, apoi băgă într-însul pe feciorul de împărat şi se puse dinaintea palatului.

împăratul, văzînd cerbul, se dete jos şi întrebă pe feciorul bucătăresei dacă-i este de vînzare.

— Nu-mi este de vînzare, ci de închiriere, răspunse cu semeţie feciorul bucătăresei.

— Ei bine! Ce să-mi ceri ca să mi-l dai numai trei zile?

— Să-mi dai o mie de bani de aur.

Tocmeala se făcu şi împăratul luă cerbul şi-l băgă în odaia doamnei Chiralina; apoi se dusă la treaba lui. Cerbul, cum se văzu numai cu doamna Chiralina, începu să cînte un cîntec de dor, de plîngeau lemnele şi pietrele. Doamna Chiralina adormi, iar feciorul de împărat ieşi din cerb şi o sărută pe frunte, apoi intră iarăşi în cerb.

A doua zi, doamna Chiralina spuse femeilor sale că a visat de două ori că a sărutat-o un june frumos. Atunci, una din femei, fiind mai pricepută, zise doamnei Chiralina că pe dată ce va începe cerbul să cînte, să se prefacă că doarme; şi cum va simţi că o sărută cineva, să pună mîna pe dînsul. Cum veni noaptea, cerbul începu să cînte un cîntec de jale, doamna Chiralina se prefăcu că doarme; şi cînd veni Făt-Frumos să o sărute, îl strînse în braţe şi-i zise:

— D-acum înainte nu vei mai scăpa, că mult am dorit să te dobîndesc.

Ei se giugiulîră ca nişte porumbei pînă-i apucă ziua; iar cînd fu pe la prînz, veni împăratul şi cu fiul bucătăresei ca să-i dea cerbul. Doamna Chiralina începu să plîngă şi nu vrea nicidecum să se despartă de cerb; dar fiul bucătăresei îi zise încetinel:

— Cere de la împăratul voie să petreci cerbul pînă afară din oraş, căci acolo ne aşteaptă o căruţă cu doisprezece cai de foc, în care o să ne suim cu toţii şi o să ne ducem la împărăţia lui Făt-Frumos, iubitul tău.

Doamna Chiralina ceru şi dobîndi de la împăratul această voie, şi petrecu pe cerb cu mare alai pînă afară din oraş; atunci, Afin lovi cerbul de trei ori în burtă, şi îndată se făcu dintr-însul o căruţă cu doisprezece cai de foc; apoi, luînd pe doamna Chiralina c-o mînă şi pe Dafin cu alta, sări într-însa şi se făcură nevăzuţi. Şi, după ce umblară zi de vară pînă-n seară, ca cuvîntul din poveste ce d-aci încolo se găteşte, ieşiră pe tărîmul celălalt şi ajunseră în ţara lor.

împăratul, cum primi ştire despre sosirea fiului său, îi ieşi înainte cu mulţime de oşti, apoi îl însoţi cu doamna Chiralina şi făcu nuntă împărătească, care ţinu trei zile şi trei nopţi.

într-o zi, doamna Chiralina şedea la fereastra palatului şi se uita la drum, cînd iaca un ovrei cu cămăşi de vînzare. Doamna Chiralina îl chemă sus şi luă două cămăşi mai subţiri decît pînza păianjenului şi se îmbrăcă cu una dintr-însele. Nu trecu mult şi se bolnăvi atît de greu, încît ajunse pe mîna morţii. Afin află despre boala împărătesei şi intră la miezul nopţii în odaia unde dormea ea, apoi o stropi peste tot cu lacrimi de turturică, şi ieşi afară; dar străjerii de la uşă se duseră la Dafin- împărat şi-l pîrîră că l-a văzut sărutînd pe împărăteasa.

împăratul, cum auzi, se făcu foc de mînie şi porunci să taie capul lui Afin. Dară cînd ajunse la locul de pierzare, Afin zise împăratului:

— Mulţi ani să-ţi dea Dumnezeu, împărate! Pentru toată frăţia şi dragostea mea către tine, te rog să strîngi pe toţi boierii cei mari ai împărăţiei, că am să spui înaintea lor un mare cuvînt, şi apoi vei porunci să-mi taie capul.

împăratul porunci să se adune divanul împărătesc, în care să fie de faţă şi doamna Chiralina, şi aducînd pe Afin îi zise:

— Spune, nelegiuitule, aceea ce ai de spus.
Atunci, Afin începu aşa:
— A fost odată un fecior de împărat care prinse dragoste asupra unei fete de împărat după tărîmul celălalt; şi fiindcă nu putea să trăiască tară dînsa, a plecat împreună cu fratele său de cruce, ca ori s- o găsească, ori să-şi răpuie capul prin pustii. După ce îmblară lumea în cruciş şi curmeziş, ajunseră la muma Crivăţului şi o rugară să le spună drumul care ducea la fata de împărat după care plecaseră ei. Muma Crivăţului îi trimise la muma Vîntului de primăvară, care îi găzdui şi le făgădui să întrebe pe fiul său. Ea s-a ţinut de vorbă; căci cum a venit fiul său, l-a întrebat, şi el a început să spună aşa: împărăţia doamnei Chiralina este departe de ei cale de zece ani; dar această cale se poate face într-o clipeală de ochi, dacă s-o găsi cineva care să se ducă în pădurea cea neagră de lîngă gîrla de păcură, care aruncă pietre şi foc pînă la cer, unde va găsi buşteanul Ielelor şi va încăleca pe dînsul ca să treacă gîrla. După ce va ajunge, la împărăţie, trebuie să facă din buştean un cerb de aur şi să intre într-însul ca să ajungă în odaia doamnei Chiralina şi să o fure. După ce o va lua de soţie, sora Vîntului turbat, de pizmă, o să trimită un ovrei cu nişte cămăşi mai subţiri decît pînza păianjenului, şi dacă nu va şti să le ude cu lacrimi de turturică, cum se va îmbrăca cu dînsele, în trei zile va muri. După ce vîntul spuse toate acestea mumă-şi, o jură că de va spune cuiva ceea ce a auzit, să se facă cu totul de piatră.
A doua zi, fecíorul de împărat întrebă pe muma Vîntului dacă a aflat ceva de la fiul său; dar ea, temîndu-se să nu se facă de piatră, îi zise că n-a aflat nimic. Iar fratele de cruce al feciorului de împărat nu dormise în noaptea aceea şi auzise tot. Astfel, fără să spună feciorului de împărat această taină, se duse împreună cu dînsul în pădurea neagră, încălecară pe buştean şi trecură gîrla dincolo. Cum sfîrşi Afin aceste vorbe, se făcu de piatră pînă la genunchi. Boierii din divan, cum văzură această minune se speriară. Afin începu iarăşi şi zise:
— După ce ajunseră la palatul doamnei Chiralina, fratele de cruce lovi buşteanul de trei ori şi se făcu un cerb de aur, şi băgă pe feciorul de împărat într-însul carele prin această şiretenie se cunoscu cu fata şi o fură. Zicînd şi aceste cuvinte, Afin se făcu de piatră pînă la brîu. împăratul şi împărăteasa, văzînd nevinovăţia lui Afin, începură a plînge şi a-l ruga să înceteze din povestire. Dar el nu voi, ci merse înainte, zicînd:
— După ce împăratul se cunună cu doamna Chiralina, nu trecu mult timp şi împărăteasa cumpără două cămăşi de la un ovrei, se îmbrăcă cu una dintr-însele şi îndată căzu la grea boală. Afin, ştiind din ce venea boala, intră pe la miezul nopţii la împărăteasă şi, găsind-o dormind o stropi cu lacrimi de turturică şi o scăpă de moarte.
Cum sfîrşi Afin această povestire, se făcu cu totul şi cu totul de piatră; iar Dafin-împărat şi cu doamna Chiralina plînseră trei zile şi trei nopţi, apoi luară trupul cel împietrit al făcătorului lor de bine şi-l puseră în odaia lor, ca să-şi aducă aminte de dînsul totdeauna. După aceea, ei trăiră mai mult timp şi născură un copil.
într-o dimineaţă, Dafin-împărat intră în casa împărătesei şi-i spuse că a visat o femeie îmbrăcată în haine albe, care i-a zis că, dacă voieşte să învieze pe fratele său cel împietrit, să taie copilul lor şi să ungă piatra cu sîngele lui. împărăteasa spuse că şi ea a visat tot un astfel de vis; apoi, unindu-se amîndoi, tăiară copilul şi, stropind piatra cu sînge, începu să se mişte, apoi învie cum se cade şi zise:
— O, Doamne! da' greu somn am dormit.
— E! e! frate, răspunse împăratul: ai fi dormit mult şi bine, dacă nu tăiam copilul ca să te stropim cu sîngele lui.
Atunci Afin se crestă la un deget cu cuţitul şi lăsă să curgă sîngele său peste copil, care învie numai într-o clipă; iar împăratul, de bucurie, porunci să se facă veselie mare în toată ţara.
Şi încălecai p-o şea şi v-o spusei domni ei-voastre aşa.

Vânătorul Olaf şi ielele

Poveste norvegiană

Noaptea încă mai dormea peste ţărmurile înalte şi pieptişe ale fiordului, când Olaf, vânătorul, se deşteptă. Prin fereastră, o luminiţă jucând în depărtare părea primul crainic al zorilor. îşi aminti că era ajunul nunţii sale şi sări de pe laviţa unde dormise, îşi trase o cămaşă uşoară, întărită doar cu câţiva solzi de zale, şi ieşi în ograda părintească. îşi scoase din grajd semeţul armăsar negru ca nourii furtunei, pe Svarten, îl chemă pe agerul câine de vânătoare, Otgulf, şi porni călare către codri. Voia să aducă în dar pentru logodnica sa, frumoasa Birgit, o blană cum nu se mai văzuse prin părţile lor – un dar vrednic de acea sărbătoare, care avea să adune megieşii de

prin şapte văi şi şapte munţi: nunta lor. înainta la pas printre pilcurile de mesteceni şi pini, ale căror umbre pale erau singura lui călăuză. Căci Olaf îşi dădu seama, pe măsură ce se depărta de casă că luminiţa care-l trezise pâlpâia jucăuşă, mai-mai să se stingă şi-l ademenea pe cărări pe care nu le bătuse niciodată.

„Nu cumva sunt jucăria vreunei pozne de-a elfilor?" se întrebă voinicul. Dar, orice-ar fi fost, un vânător încercat, un cavaler care a încrucişat spada şi a făcut să fulgere coiful de aramă al multor duşmani şi potrivnici, nu trebuia să ştie ce e teama şi nehotărârea. Odată pornit, nu **mai** putea să dea îndărăt nici măcar cu un pas. Şi Olaf îşi urmă drumul prin pădurea adormită, în mijlocul firii amorţite, sub mantia de umbre a nopţii. Câinele nu mai sălta voios, ca de obicei, în dreapta şi-n stinga calului. Adulmeca grijuliu şi-şi ridica şi el, când şi când, capul spre stăpân, aruncându-i priviri mirate. Iar armăsarul Svarten, al cărui trup lucios se topea în negurile din jur, luneca încet printre trunchiurile jilave ale copacilor. Era vădit că duhurile încă zburau prin noapte şi îşi urmau viclene ţelurile lor întunecate. Olaf gândi însă că nici el nu era singur. Işi avea alături câinele de vânătoare, credincios, armăsarul care- 1 însoţise în vuietul şi praful roşcat al bătăliilor, de unde se întorsese totdeauna întreg, chiar dacă sângele îi şiroia din multe răni. Şi-l mai păzea, fără îndoială, gândul la mireasa de care avea să-şi lege viaţa peste douăsprezece ceasuri, sorbind mied din acelaşi corn de ren şi schimbând inelele bătute cu ametiste. Drumul urca acum, îndemmndu-te să crezi că se pierde undeva, în ceruri. Luminiţa nu se mai zărea defel. Văluri alburii lunecau peste faţa pământului, prefăcând până şi cele mai apropiate privelişti în vedenii, iar munţii cu coamă de nea ajungeau şi ei să treacă drept jocuri ale închipuirii amăgite.

Pe neaşteptate, din desimea copacilor, se deschise un luminiş rotund, ca o piaţă de cetate. Pe o măgură golaşă, însingurată, încât ziceai că este atârnată de-a dreptul în tăria văzduhului, i se înfăţişă privirii vânătorului un alai din cele care tulbură visele şi iau minţile flăcăilor prea îndrăzneţi şi necugetaţi.

Ca nişte văpăi albe, nouă elfe dănţuiau vijelios. Alcătuiau un inel viu în jurul uneia nemişcate, de bună seamă, stă-pâna, sau poate chiar însăşi crăiasa lor. Olaf îşi plimbă privirile asupra lor, fără a stărui pe chipul crăiesei. Oricât de vitează îi era inima, nici nu ar fi putut. Icoana aceea nu era menită pentru ochi pământeni şi nimeni n-ar fi îndurat mai mult de o fulgerare de clipă, frumuseţea ei de gheaţă.

Acum era limpede ca fusese atras într-o capcană şi că luminiţa nu fusese decât o chemare a ielelor. Voiseră cu orice chip să-l atragă către măgura aceea, care era, fără îndoială, o sală a tronului sub cerul descoperit, pentru ele.

— M-aţi adus oare la judecată? grăi Olaf răspicat. Rostiţi ce-aveţi de spus, ca să ştiu ce trebuie să vă răspund. – De ce te zoreşti astfel? zise crăiasa. Glasul ei suna ca un clopot din adâncurile mării, cu ecouri prelungi şi trezind fiori reci.

— Şi mai întâi, de ce păstrezi curtenia ta doar pentru domniţele firave cu care petreci? De ce nu ne faci şi nouă închinăciunea, cum se cade unui cavaler de rangul tău? Olaf, cam stingherit şi fără chef, făcu o plecăciune de-ajuns de ţeapănă.

— Vă salut, o, voi elfe de neam ales, şi, rogu-vă, arăta-ţi-mi desluşit care vă este voia, ca să v-o pot împlini, dacă nu mă sileşte să calc legile omeniei şi credinţa jurată.

Cele nouă iele se opriseră de. Mult din dănţuirea lor nebună. Râseră în cor, şi râsul lor se sparse de piscurile munţilor, trimiţându-şi sunetul aspru până la hotarul din urmă al depărtării.

— Voia noastră, cavalere Olaf, se auzi iarăşi glasul de dincolo de fire al crăiesei, este să ne mărturiseşti deschis care este ţelul călătoriei tale, ce te-a ridicat din pat în puterea nopţii şi te-a mânat pe drumuri pustii.

— Am plecat crezând că s-au ivit zorile, amăgit de luminiţa pe care voi, pesemne, mi-aţi trimis-o în fereastră. Vreau să vânez vreo sălbăticiune cu blană preţioasă, sau să culeg chihlimbar pentru o cunună cu care să se împodobească crăiasa inimii mele, preafrumoasa Birgit, făgăduită a-mi fi mireasă.

Cele nouă iele râseră tară ca pe chipul lor să se clintească vreo trăsătură.

— De bună seamă, dacă te pregăteşti de nuntă şi de petrecere, eşti

— Ia fel de pregătit şi pentru joc şi cânt, răsună încă o dată dangătul de clopot al glasului crăiesc.

— De bună seamă, şi destoinicul vânător, cavalerul Olaf, îşi îndreptă capul, sfidător, şi privi tăios înaintea sa. Vom dănţui după obiceiurile din moşi-strămoşi. Oaspeţii vor închina în sănătatea noastră, vor striga „skal!" şi vor în-struna lăute pentru cântări cu care să ne cinstească iubirea.

Voi nu puteţi şti, şi glasul i se făcu, fără voie, mai mân-gâios, dar petrecerea aceasta omenească sărbătoreşte o legătură pentru o viaţă, ce nu este hărăzită să se risipească în fum, după câteva ceasuri noptatice. Alaiul râse iarăşi molcom.

— Prea bine. Ştim încotro te îndreptai şi ce ginauri fru moaşe ai. Noi ţi le încuviinţăm şi nu avem nimic împotriva obiceiurilor voastre de sărmani oameni. Numai că, înainte de a încheia scurta întâlnire care ţi se va şterge curând din minte, trebuie să iei parte la dănţuirea noastră. Dă-mi braţul şi să deschidem dansul, în poiana noastră minunată. Vezi doară, cavalere cu braţ de fier şi cerbicie neînduplecată, pentru tine şi-au împletit suratele şi domniţele din preajma mea cosiţele de argint... Crăiasa întinse mina dalbă, asemeni unui lujer de crin abia văzut, făurit din lacrimi de rouă.

Olaf mulţumi, cu o scurtă plecăciune, fără a primi pof-tirea.

— Prealuminată crăiasă, legământul încheiat nu-mi îngă duie să dănţuiesc astăzi cu nimeni, de-ar fi şi porunca unui trimis al cerului... Paşii mei nu vor porni în sunetul legănat al muzicii, decât alături de cealaltă crăiasă, a ini mii, după schimbarea inelelor noastre...

Un râset mai drăcesc străbătu cercul unduitor al alaiului, şi. Cele nouă iele se rotiră sălbatic. Apoi se domoliră ca prin farmec şi rămaseră, statui de neguri străvezii, martore la ciudata întâlnire. Crăiasa se încruntă o clipă şi sprâncenele sale alcătuiră un arc de sub care ţâşneau săgeţi de foc. Glasul ei nu trăda însă nicio schimbare.

— Vă ştim prea bine obiceiurile mărunte. Totuşi, om prea- sfidător, devreme ce ai fost poftit anume în adunarea noastră tainică, vei dănţui alături de noi. Iată, am să-ţi arăt încă un semn al mărinimiei mele crăieşti: ţi-am pre gătit un dar.

Crăiasa tăie aerul cu nuiaua de aur din dreapta ei, şi din pământ răsări o armură împletită numai şi numai din inele mlădioase, din metale neştiute de muritori, bătute în faurăriile subpământene ale meşterilor elfi.

— Priveşte bine armura aceasta, fecior de pământeană, roabă a morţii. Dacă o vei îmbrăca, odată cu ea vei purta şi un curaj atât de oţelit, încât nu vei da înapoi din faţa celui mai cumplit vrăjmaş şi vei sta totdeauna în fruntea bătăliilor.

Armura era potrivită pentru căpetenia unor oşti care să cutreiere pământul întreg, încununându-şi fruntea numai cu laurii victoriilor. Răspunsul lui, totuşi, fu acelaşi:

— Armura este cu adevărat fără seamăn pe lume şi e vrednic de slavă făurarul care a turnat-o şi călit-o, în ocniţele tainice ale elfilor. Eu, unul, însă, nu o pot primi.

Crăiasa ielelor îşi muşcă buzele.

Un zâmbet lunecă apoi pe firul lor de mărgean.

— Prea bine. Şi, cu o mişcare uşoară a nuielii, armura se făcu nevăzută. Alt semn cu vergeaua fermecată, şi din pământ ţâşni, ca o amenin ţătoare floare de metal, o spadă ce-ţi tăia răsuflarea, de uimire.

Pe minerul ei erau încrustate toate jivinele şi arătările care pot bântui neguroasele sihle şi singurătăţi din cea mai pustie miazănoapte. Tăişul – şi mai subţire decât tremurătorul fir de paing.

— Ia spada aceasta, din partea noastră, spre amintirea acestei întâmplări din faptul zilei. Ia spada, îndărătnice cavaler Olaf, şi cu ea vei izbuti să străpungi după voie orice armură. Cu o singură lovitură, înlătură din calea ta stânci, abate potopul apelor revărsate, stinge pârjolul aprins tară veste în codri.

— Ca să o primesc, trebuie niai-nainte să mă prind în danţul vostru, răspunse statornicul vânător – şi legămân- tul făcut nu mă lasă.

Un murmur mânios se înălţă din alaiul crăiesei. Cele nouă iele se strângeau una-ntr-alta şi se depărtau iară, asemeni aripilor unei uriaşe dihănii. Stăpâna lor le potoli, cu mâna-i poruncitoare.

— încă nu am atins hotarul răbdării mele, le spuse.

Şi, întorcându-se către oaspetele adus cu şiretlic în luminişul ce le slujea drept sala tronului, îl îmbie:

— Cavalere, credinţa ta poate mişca până şi inima noastră lipsită de căldură. Dar, de vreme ce ai sosit aici, nu poţi pleca înainte de a cunoaşte farmecul pătimaşelor dansuri ale ielelor.

Alege-ţi alt dar, dacă ţi se va părea mai potrivit ca să îţi împodobească veşmântul de nuntă.

Sub privirea încordată a lui Olaf, din văzduh se întrupa o pereche de cizme cum închipuirea pământeană nu poate zămisli.

Aveau pinteni de aur şi carâmbi de diamant. Focuri de pe alte tărâmuri le dăruiau mii şi mii de sclipiri.

— Cu cizmele acestea nu vel mai cunoaşte oboseala. Vei putea să străbaţi codri şi munţi, pe urmele celei mai sprin tene şi neobosite sălbăticiuni.

— Vei fi veşnic fruntea vânătorilor!

Ci Olaf îşi plecă încă o dată fruntea şi vorba lui sună la fel de răspicat ca şi până atunci.

— Mărinimia ta, frumoasă crăiasă peste elfi, întrece tot ce am cunoscut vreodată. Dar nu sunt pentru mine aceste cizme...

Un vânt de spaimă trecu peste copacii zăriţi departe în preajma luminişului.

Calul credincios, Svarten, îşi scutură coama noptatecă, Câinele gemu încet, aruncând priviri de vietate hăituită.
— Poate că ţi-ai pus în gând să goneşti pe întinsul fără pulbere al mărilor, cavalere Olaf.
Crăiasa ielelor vântură de şapte ori cu vergeaua ei fermecată, şi peste măgură pluti imaginea a şapte corăbii – şapte păsări din lemn şi pânze, cu catargele fluturânde.
— Priveşte-le, ale tale vor fi, aidoma acestora. Şi, pe lângă ele, un lanţ de aur, lanţul amiralul'" Vânătorul clătină din cap.
— Chiar de aţi face să se adune la picioarele mele avuţii nemăsurate, nestemate şi arme minunate, nu îmi voi schimba voia. Cel dintâi dans de astăzi va fi al miresei mele.
în minuta aceea se petrecu ceea ce nu i-a fost dat să vadă unui ochi de muritor, nici să audă vreunui duh al firii. Crăiasa ielelor suspină.
— Am ajuns la capătul şirului de daruri ce-ţi pregătisem.
Nu îmi mai rămâne decât unul, căci ţin cu orice preţ să te prinzi cu noi în joc.
Cele nouă dănţuitoare din alaiul ei închiseră ochii, să nu. Fie martore ultimei ispitiri.
Căci stăpâna lor desfăcuse braţele unei stele de mare – cămaşa de mătase nălbită sub clarul de lună, în care se odihnea, dormindu-şi zilele în iatacul de sub muntele de cleştar.
— Cămaşa aceasta, primită de la mama mea, crăiasa şi renelor, o poţi lua, ca să o dăruieşti miresei tale.
Nici acum nu te prinzi în dans?
— Nu, fiindcă i-aş zdrobi inima curată, dacă ar afia cum a ajuns în stăpânirea mea gingaşul strai.
— Ia seama, vânătorule prea îndrăzneţ, să nu fi întins peste puteri struna arcului trufiei tale! îţi las cea din urmă alegere: pentru că ţi-ai măsurat voinţa cu a noastră şi nici în ruptul capului nu ţi-ai schimbat hotărârea, vei fi osândit. Ce pedeapsă primeşti mai uşor: să dansezi cu noi, până la istovire, cinci ceasuri în şir, ori...
— Opreşte-te, crăiasă nemiloasă, strigă Olaf. Nu am nevoie de cruţarea ta. Oricare ar fi cealaltă osândă la care te-ai gândit, mă supun
— Dacă nu va sta în puterea mea să. Mă împotrivesc, fără ajutorul unor puteri ale întunericului...
Nici nu isprăvi bine vorbele acestea, că se dezlănţui un vârtej ameţitor. Nu se mai deosebea piatra de apă, muntele de pădure, ziua de noapte. Calul nechează tânguitor.
— Singur ţi-ai ales nimicirea, strigă, pe deasupra vuietului spăimântător iscat, crăiasa. îl atinse apoi de cinci ori pe umăr, şi din trupul vânătorului izvorî un pârâiaş de sânge roşu ca purpura de pe mantia regească.
— Vei sângera astfel, osândit de mâna mea crăiască, douăzeci şi patru de ceasuri în şir, până se va secătui în tine izvorul vieţii. Nimeni şi nimic nu se va vădi în stare a te scoate la liman. Pleacă acum, la mireasa căreia i-ai fost atât de statornic, încât n-ai voit să-i răneşti inima dănţuind întâi cu noi, ci mai degrabă te-ai rănit pe tine însuţi, aducându-ţi pierzania. O moleşeală jilavă se strecura în trupul voinicului. Se chinui până aburcă pe spinarea calului Svarten, în-tinzându-se cât era de lung, cum făcea pe puntea corăbiei, în toiul furtunii. Simţind la ce strâmtoare se afla stşpânul, ; armăsarul porni încet, cu pas domol, călcând peste bolovani, peste împletiturile de muşchi şi lichen, cu grijă să nu-şi zdruncine preţioasa povară. Câinele Otgulf trepăda alături, scheunând a jale, lingând picăturile de sânge care însemnau prin codrul, acum luminat de primele suliţe ale soarelui, drumul către moarte al lui Olaf. Era aproape de nămiezi, când ajunseră în preajma zidurilor cu metereze îmbinate zdravăn din copaci întregi, care străjuiau aşezarea părintească a destoinicului vî-nător.
Neliniştită de lătrăturile şi vaierele câinelui, mama cavalerului, cu pletele-i colilii prinse cunună în jurul capului nins de ani, alergă în întâmpinare la poartă. Olaf se ridicase în scări şi se străduia din răsputeri să stea drept. Nu voia cu niciun chip ca, tocmai în pragul praznicului de nuntă, bătrâna să ghicească cumplitul adevăr.
— De ce curge sângele tău roşu ca vinul? Ce săgeată te-a ţintit, în ziua cununiei tale, lumina ochilor mei?
— Nu fii îndurerată, măicuţă, m-am zgâriat trecând pe lângă o tufa de măcieş sălbatec.
— Şi de ce ţi-e chipul tras şi palid?
— Am vânat peste pripoare şi poieni, sub revărsarea razelor de lună, şi am căpătat culoarea lor, mai apucă să rostească Olaf, coborând anevoie de pe armâsaru-i negru.
Sângele îi umpluse cizmele şi lăsa lăculeţe pe podelele acoperite cu blănuri de lup şi urs.
Mama chemă doi slujitori şi-l urcă în patul din încăperea hărăzită mirilor.

Un călăreţ goni pe un cal în spume, purtând vestea cea rea logodnicei, sfielnica Birgit.
Birgit se făcu albă toată, statuie vie de omăt. îmbrăcă straiul de cununie şi, însoţită de dangătul de jale al clopotelor, plângând soarta statornicului cavaler, nu se opri decât în poarta casei lui.
Fără un cuvânt, pătrunse în încăperea unde voinicul se stingea cu încetul, pălit de mânia ielelor înfruntate până la capăt.
îşi strânseră mâinile, în vreme ce neamurile şi părtaşii la lupte şi fală ai lui Olaf sunau din corn, pentru adunarea de îngropăciune. Prevestirea crăiesei ielelor se arătă, vai, întru totul adevărată.
La capătul a douăzeci şi patru de ceasuri, după ce fusese atins de cinci ori cu nuiau vrăjită, suflarea destoinicului vânător se stinse.
Birgit mai pâlpâi de câteva ori, luminare suflată de vânturi aprige, şi îşi dădu şi ea duhul.
Faţă de o credinţă într-atât de pilduitoare, neamurile, prietenii, toţi cei care-i îndrăgiseră, luptaseră alături de Olaf, petrecuseră împreună şi fuseseră răpiţi de viersul dulce al alăutei Birgitei, hotărâră să nu fie îngropaţi, ci să-i păstreze spre a fi văzuţi şi pomeniţi de urmaşi. Nu-i puseră în straie cernite, de morţi, ci îi lăsară aşa cum îşi trăiseră ceasurile din urmă, înveşmântaţi pentru cununia căreia îi jertfiseră totul.
Un vânător coborât din hotarul de miazănoapte aduse un sloi cât un stat de om, în care încăpură amândoi ca într-o raclă. Şi aşa, mulţi fii şi fecioare ale pământului scump al Norvegiei se perindară şi-i priviră, cu genele înnourate, pe cei doi îndrăgostiţi, Olaf şi Birgit, învingători şi dincolo de moarte ai relei crăiese a ielelor.

Kwangip biruitorul

poveste din Ţara De Foc

încă de la naşterea sa, semne date de firea întreagă au vestit că Kwangip este hărăzit a să-vârşi fapte mari, spre a schimba în bine soarta seminţiei Yahganilor.
Nici nu se înălţaseră din cortul ţuguiat al părinţilor cele dintâi strigăte ale pruncului abia venit pe lume, şi au prins să se arate semnele acelea, punând pe gân-duri pe bătrânii tribului.
Din stâncile înşirate pe malul mării tară capăt Şi veşnic bătută de vânturi turbate, se prăvăliră lespezi uriaşe, alcătuind o punte ciudată către largul apelor. Talazurile vuiră puternic şi apoi îşi plecară ca la o poruncă, toate odată, crestele de spumă, parcă recunoscând un stăpân ce se ivise atunci.
Stoluri dese de păsări alergară pe cerul fumuriu, stri-gând cu glas ascuţit în graiul lor:
Iată-l că sosește, iată-l că sosește, sosește căpetenia celor trei tărâmuri!
Flăcăul începu să crească văzând cu ochii. Zvârlea bolovanii până deasupra celor mai înalţi copaci, şi apoi îi prindea în palmă, bolovani sub a căror povară se în covoiaseră până atunci cei mai vânjoşi tineri ai tribului.
La jocul penelor, dacă sufla el o dată, se împânzea cerul de un nor de pene, de ziceai că păsările de prin toate ostroavele pe care călcase picior omenesc au fost jumulite laolaltă.
Şi aşa îi mergea în toate cele, încât nu era de mirare că cei mai bătrâni dintre Yahgani clătinau mulţumiţi din capul pleşuv, rostind: „Flăcăul acesta ne va scăpa de multe rele.”
Kwangip era cel mai iute la alergare, ca săgeata slobozită de cel mai iscusit arcaş. Oricare alergător nici nu se dezmorţea bine fugind, că flăcăul însemnat din naştere pentru fapte mari ajunsese deja la ţintă. Ba încă se şi întorsese, să-i întrebe pe ceilalţi de sănătate, în felul acesta, cât ai vâna de trei ori şi ai pescui de două ori, flăcăul se şi împlinise în bărbăţie falnică şi vitejie neclintită.
La minte era deopotrivă de copt, aşa că se hotărî să cerceteze cu de- âmânuntul rânduielile după care se cârmuiau pe-atunci Yahganii, ca să vadă dacă nu cumva se pot întocmi altele, mai potrivite şi mai temeinic chibzuite.
îi păru, înainte de toate, că prea ades se târneşte vrajbă din pricină că în aceleaşi locuri se adună buluc vână-torii din toate colţurile ţării, unde focul trebuie să fie apărat şi ferit cu străşnicie, căci stingerea lui aduce nenoroci cumplite.
Curgea sânge de fraţi în încăierările ce se năşteau de fiecare dată, pentru că nimeni nu voia să se lase mai prejos.
Kwangip, care cunoştea pe de rost unde şi cum poate fi doborâtă fiecare sălbăticiune, prin ce capcane şi momeli anume, statornici: de trei ori zece şi încă o dată zece tară unul, era numărul ţinuturilor bune pentru vânătoare.

Oamenii tribului n-aveau decât să se perinde cu rândul, după o hotărâre luată de obşte, pe aceste ţinuturi prielnice vânatului.
Vărsările de sânge erau înlăturate şi nici nu se mai iroseau puterile în certuri şi tărăgănate hărţuieli pentru împărţeala vânatului doborât.
înţelepţii tribului îi înduplecară chiar pe cei mai arţăgoşi să primească rânduiala nouă cu care venise Kwangip. îi aduseră laude pentru mintea ascuţită în această împrejurare.
Mai târziu, flăcăul hărăzit a schimba soarta seminţiei sale se întoarnă către alte lucruri, a căror stare o socotea stavilă în calea săvârşirii de fapte vrednice de slavă şi cinstire.
De pildă, oamenii tribului rămâneseră la' fel ca în clipa • când păşise pe pământ cel dintâi om, strămbunul tuturor neamurilor. Nu cunoşteau scurgerea vremii. Nu ştiau să-ţi spună când s-a petrecut o anumită în-tâmplare, nici ce vârstă a împlinit feciorul ori tatăl lor, decât luându-se după numărul vânătorilor la care luaseră parte în răstimp.
Kwangip iscodi şi pentru aceasta o împărţeală cu tâlc. Supuse sfatului bătrânilor şi al obştei cele văzute şi cunoscute de dânsul în îndelungatele sale cutreieräri pe sumedenie de ostroave. Sfatul încuviinţă spusele lui, pline de miez. De-atunci înainte, rotirea timpului fu despărţită în opt părţi, hotărnicite după semne aflate la îndemâna oricui. Prima parte se scurgea de când începe fumul să se aplece spre pământ, până ce este găsit cel dinţii ou de pasăre. Cea de-a doua ţinea până când răsăritul soarelui începe să lumineze nemărginirea mării şi oamenii puteau să se îmbărbăteze a ieşi în larg cu luntrile acoperite cu piei de foci. Urma apoi partea zilei când, cât ai bate de câteva ori din palme, se coceau ouăle în spuză. După care venea aceea ce se încheia în clipa desfacerii coajei de pe trunchiul copacilor rămaşi golaşi.
Şi aşa se înşirau una după alta cele opt părţi în care i se dezvăluie lui Kwangip că se desface mai repede timpul, ajutându-i pe oameni să păstreze tară greş în amintire cele mai de seamă întâmplări. Doar după ce semenii lui se deprinseră cu noile orân-duieli, puternicul flăcău găsi cu cale că poate purcede la împlinirea vitejiilor în care nădăjduiau, cu mic cu mare, locuitorii de pe ostroavele cunoscute. îl însufleţea vrerea de a-l bate pe Hannush, uriaşul care năpăstuia de la începutul începuturilor tribul Yah-ganilor.
De câte ori prânzea vreunul dintre ei, fie şi pentru cea mai măruntă îmbucătură, trebuia să-l facă părtaş pe Hannush, lăsându-i acestuia din mâncare.
înainte şi după fiecare vânătoare, aşijderi, aveau Yah-ganii totdeauna grijă să strângă deoparte tributul cuvenit namilei, care te băga în sperieţi. Câteodată îi trimiteau într-o luntre încărcată cu daruri, pe cea mai chipeşă fată a tribului. Ducea solia lor, împodobită cu cununi de alge verzi şi cafenii, ca şi cum i-ar fi fost deschis drumul spre cea mai de preţ bucurie a vieţii sale.
Niciuna din fecioare nu se întorsese, pentru a le spune cum era sălaşul uriaşului.
De cutezau să încerce o împotrivire, călcând străşnica lege lăsată din străbuni, amarnic îi. Mai pedepsea neîndurătorul Hannush.
Când le era lumea mai dragă luntraşilor porniţi la pescuit, cu cângile lor de os pregătite să le înfigă în peşti ori în leii de mare, din mijlocul valurilor se ridica namila în came şi oase. îşi împlânta picioarele în străfundul nămolos şi azvârlea în sărmanii pescari cu stânci col- ţuroase. Le făcea ţăndări luntrile, iar pe ei îi zdrobea şi le dăruia o moarte în grele cazne. Alteori mânia matahalei era şi mai oarbă. Se apropia la o bătaie de săgeată de ţărm şi, prinzând cu mâna într-un singur snop săgeţile necugetaţilor, care îşi ziceau că poate-poate, strângându-se puzderie, vor izbuti să îndepărteze pacostea de pe meleagul lor – îi nimicea până la unul. Nu se lăsa până ce nu turtea şi răzuia de-a binelea, ştergându-le de pe faţa pământului, corturile cele mai apropiate de mare.
Fireşte că după ce pătimeau osândă sângeroasă, Yah-ganii nu mai îndrăzneau măcar să rostească numele uriaşului, necum să mai percupeţească ori să drămuiască ceva din jertfele cerute de acesta ca să le îngăduie să iasă în larg cu luntrile.
Kwangip îşi îndesă în tolbă carne uscată, turte, poame, să-i ajungă pentru o rătăcire al cărei capăt nu-l ştia nici el. Cârmindu-şi cu dibăcie luntrea uşoară, intră pe tărâmul neguros şi pustiu unde hălăduia neîmpăcatul vrăjmaş al oamenilor.
înfruntă fără să clipească munţi de talazuri. Ocoli os- troave de pe care lighioane hâde, căţărate în copaci chirciţi şi strâmbi, îi împuiau auzul cu tânguiri cobindu-i moartea grabnică, într-un târziu, când aproape uitase dacă s-a născut şi a vieţuit altundeva decât pe luciul veşnic mişcător al apei, sosi la un zid de neguri. Nu te loveai de nimic, nu întâlneai decât golul înaintea ta, întinzând mâna – totuşi ceva cu neputinţă de trecut te împingea mereu îndărăt.
Flăcăul nu se lăsa însă abătut din cale. Strânse mă- nunchiu zece săgeţi, le potrivi în arc şi ţinti cu mare băgare

de seamă.
Săgeţile izbiră cu vuiet, încât chiar din brâul de ceţuri scăpărară săgeţi. Brâul se destramă într-un singur loc, cât să încapă un vârf de unghie. Kwangip nici nu dorea mai mult. Rosti un descântec şi luntrea se micşoră, se făcu tocmai pe potriva bortei ivite în zidul de neguri. Până să se aştearnă la loc o pânză şi mai deasă, flăcăul zburase dincolo de el, prin borta aceea.
Scapără un amnar de o cremene, şi licărul acela îl călăuzi prin întunecimea de nepătruns ce stăpânea în apropierea namilei spre care se îndrepta.
Vezi însă că foşnetul nelămurit pricinuit' de fâşia de ceţuri îl trezi din somn pe uriaş. Ciuli urechile şi se încredinţa că un muritor de rând trecuse pragul tărâmu-lui său.
Hannush, care stătea într-o rână, se ridică în picioare. Numaidecât un vârtej smintit fu cât pe-aci să înghită luntrea flăcăului pornit din corturile ţuguiate ale Yah-ganilor, ca să răpună namila.
Kwangip nu-şi pierdu cumpătul. Atinse cu mâna marginile luntrii, şi aceasta se închise ca o nucă. Viteazul se prefăcuse în miezul ei. Vârtejul îl purtă cât îl purtă astfel, pe urmă, după ce matahala îşi sfârşise pregătirile de luptă şi apele îşi ostoiră fierberea, nuca se opri chiar la picioarele lui Hannush.
Kwangip strânse iarăşi marginile luntrii fermecate, care je deschise şi flăcăul păşi afară.
Zărindu-l pe cel adsit să se ia la harţă cu dânsul, ca să-şi izbăvească neamul, Hannush se pomi pe râs. Hohotea de se cutremurau pragurile lumii. Viteazul zbura la o sută de paşi numai, împins de răbufnirea de vijelie ţâşnită printre măselele mari cât un copac, îndărătnic şi învârtoşat de vrerea lui curajoasă, Kwangip se întoarse şi de astă dată.
— Unde te-ai pitit, gânganie bicisnică, să te strivesc pentru totdeauna! răcni uriaşul.
Fără vorbă, i-ar fi răpit voinicului auzul, dacă acesta nu ar fi avut înţelepciunea de a-şi pecetlui urechile cu chihlimbar străveziu.
Folosindu-se de clipa de buimăceală a nelegiuitului, Kwangip se prefăcu într-o rimă. Se lipi de picioarele lui cât un stâlp din trecătoarea ce păzeşte pătrunderea pe meleagul iazmelor şi se furişă de-a lungul spinării noduroase, pe grumaz.
în vreme ce Hannush dibuia în neştire, flăcăul se îii- «trupă iarăşi în făptură omenească. Cu o custură bina ascuţită harşt! reteză şuvița de păr din fruntea namilei. Izbuti apoi să se pituleze printre degetele lui scorţoase, cât un par fiecare, şi, legând cu un os de balenă şuviţa smulsă cu primejdia vieţii, cântă un farmec în jurul ei.
Hannush se simţi năpădit de o ameţeală ciudată. Capă-ţâna lui cu ochi împrejmuiţi de spini se clătină. Pe ne» gândite, matahala începu să umble împleticit. Mergea din. Ce în ce mai iute, mânat de vrăjile puternic urzite de flăcău. Trecu razna de-a dreptul prin zidul de neguri, ce se nărui sub picioarele sale.
Viteazul se ţinea după dânsul, pas cu pas, fără a-l slăbi din ochi, ca o umbră. Tot ceea ce gândea flăcăul era silit să facă întocmai şi uriaşul, cu ajutorul şuviţei tăiate la tanc din coama uriaşului. Kwangip îl mână astfel către văgăuna lumii, acolo unde au putrezit încă de pe vremea lui Kanis, cele mai mari balene şi unde toate vieţuitoarele sunt împietrite în nemişcare.
Neştiutor de prăpastia lacomă ce-l pândea, Hannush sa pierdu într-o dănţuire pătimaşă, după cum viteazul învârtea în mâinile sale meştere şuviţa înfăţişând viaţa namilei. Kwangip mai aşteptă puţin şi, când îi veni la în-demână, aruncă în fundul valului şuviţa ce-i slujise de legătură pentru năprasnica matahală. Hannush se năpusti şi el, bezmetic, în prăpastia oarbă. Văgăuna lumii îi înghiţi şi trupul ca pe-o pană de pasăre, ca pe un pai netrebnic. Stăpmirea pustiitoare a lui Hannush luă sf îrşit. Kwangip nu avea însă răgaz.
Ţinuturile de baştină mai erau bântuite şi de alt tartore. Era căpcăunul Ciemik, care zi cu zi ucidea pe cei mai buni dintre Yahgani, înfruptându-se din trupurile lor. Iazma aceasta îşi avea vizuina în inima gheţurilor, printre munţii străvezii şi cutremurătoare furtuni de zăpadă.
Se înfăşură Kwangip în blănuri de urs alb, întări cu frânturi de onix capătul luntrii – ca la nevoie să spargă cu ciocul ei gheţurile – şi purcese în noua lui călătorie.
Prin bezne, sub cerul lăsat tot mai jos, gata Să strângă într-o îmbrăţişare ucigătoare pământul, îl îndruma spre ţel steaua depărtărilor din miazăzi.
Când şi când, boita era brăzdată de şiraguri de stele. Cădeau ploi scăpărătoare, apunind pe vecie. Alteori lunecau tăcut pe lângă dinsul dihănii din ale căror nări apa ţâşnea până la înălţimi nebănuite. Cu o singură izbitură din coadă, rostogoleau ca pe o pana cea mai zdravănă dintre balene.
Flăcăul înainta fără popas către sălaşul căpcăunului. Curând nu se mai zări în faţa lui decât un necuprins acoperit de zăpezi şi gheaţă. Dar, până să răzbească la tărâmul neîndurătorului ucigaş, mai avu de fucă Kwangip. Luntrea o luă la goană către un munte proptit stavilă acolo încă de pe când nici nu apăruse suflarea vieţii

pe pământ.
Negru și prevestitor de pieire, muntele acela trăgea spre el orice lucru în alcătuirea căruia intra măcar o fărâmă de fier. Viteazul avea o custură asupra lui. O aruncă în unde, aruncă și arcul – dar muntele tot nu voia să-și lase prada.
Luntrea s-ar fi zdrobit de peretele muntelui și praful s-ar fi ales de Kwangip, dacă nu ar fi frânt-o în două, în ultima clipă.
Sărind în jumătatea care era făcută numai din lemn, lopată din răsputeri până ce scăpă de înrâurirea blestemată a muntelui cu pricina. Trecuse ca printre urechile acului, între viață și moarte. Pluti flăcăul așa și, încheind din jumătatea de luntre rămasă o luntre întreagă, o trase la țărmul pustiei de gheață. O legă bine de un țăruș și o luă la picior, către vizuina lui Ciemik.
îi ațînură calea mai întâi trei nguruvili albe: vulpi cu cap de șarpe veninos și cu un ghimpe în vârful cozii. Kwangip scoase de la sân o secure de piatră ținută anume pentru împrejurări grele. Cu o vânturare, le reteză la câteșitrele cozile stufoase. Desprinse după aceea ghimpele înveninat și împleti cozile într-un laț gros.
Cu laţul acela în mână, se roti în jurul celor trei ngu-ruvili, care căutau să-l împresoare și, cum îi veni lui bine, haț! îl zvârli și le prinse. Trase vârtos, trase, și peste câteva clipe cele trei supuse ale căpcăunului zăceau tară viață.
Pe întinderea orbitoare a zăpezii îi tăiară calea o haită de lupi. Erau deopotrivă de albi, foarte anevoie se putea desluși blana lor zburlită de pânza de zăpadă. Mai cu seamă că în văzduhul îngheţat, în care până și răsuflarea plutea ca un nouraș, juca un luciu înșelător. îi fu totuși de ajuns lui Kwangip să smulgă un smoc din blana celui mai apropiat dintre colţoși, ca să-și poată împlini vraja, care nu-l trădase niciodată, la aman. Aruncă firele de păr unul peste altul. Lupii nu avură încotro: se repeziră unul la altul, se încăierară grămadă. Se sfâșiară și se hărtănră, sub puterea de neînvins a vrăjbii, de-i creștea lui Kwangip inima de bucurie. Abia acum calea spre sălașul căpcăunului era deschisă. Așa i se păru viteazului – dar nu era la capătul încercărilor. Turnuri de gheață i-o mai stăvileau. Vietăți mișelnice croite numai din țurțuri- încercau să înțepe cu puzderie de ace, a căror atingere îți oprea sângele și ți-l închega în bulgări.
Kwangip își făcu un culcuș din penele păsărilor, adunate pământuf de-a lungul întregii sale cutreierări. îngână un cântec știut doar de el, și culcușul se înălță ușurel de pe fața pustiei de gheață, îl purtă lin, teafăr chiar în pragul peșterii în care Ciemik își târa prăzile. Acolo muriseră adesea oamenii de prin ostroave, cei de pe meleagurile Araucaniei, ca și cei din țara unde zi și noapte dăinuie focuri mari, bogate în fum. Mormane de oase omenești înconjurau vizuina în care huzurea tartorul căutat. Porțile erau alcătuite din țeste. Cât zăreai cu ochii, împrejurimea era acoperită de urmele ospățului spurcatei lifte.
Trase o dată cu praștia și-l nimeri cu o grindină de bolovani într-un ochi. Iazmei nici că-i păsa. Bolovanii se fărâmițară, numai la atingerea pleoapei sale înghețate.
Căpcăunul se întoarse atunci spre muritorul care-l tulburase și- l împroșcă doar pe o nară cu suflarea lui blestemată.
Jumătate din trupul lui Kwangip se încleșta în gheață. Grozăvenia aceea împieliţată suflă și pe cealaltă nară. Flăcăul rămase pironit, ca și cum l-ar fi croit cineva din gheață, de la naștere. După această ispravă, lifta căscă fălcile fioroase și nici nu mai cată spre sărmanul flăcău.
Viteazul între vitejii yahgani nu fusese nici el prins chiar pe nepregătite. Apucase să soarbă dintr-o cupă în care topise trei tăciuni și o mină din jăratecul adus de acasă.
Licoarea aceea de foc îi alergă prin vine, îi însufleți mădularele, îi dărui iară viață. Gheața așternută peste dânsul de suflarea lui Clemikîși desprinse coaja. Straiul îngheţat și înăbușitor se dezlipi de pe încheieturile viteazului, se făcu bucăți și se topi cu desăvârșire.
Kwangip dădu ocol peșterei și, printr-o deschizătură, se lăsă să lunece în josul laţului făcut din cozile celor trei nguruvili ucise. Tiptil, pătrunse la căpătâiul căpcăunului, care acum dormea nepăsător.
Cum sforăia cu gura căscată, viteazul îi turnă pe gâtlej o cupă întreagă din licoarea aceea minunată, în trupul colcăind de sânge negru, învârtoșat, licoarea se prefăcu în jar nestins. Năpădi măruntaiele liftei. Clemik se trezi din toropeală și, răcnind avan, se zvârcoli și se tăvăli pe pardoseala lunecoasă a peșterii. Trosneau gheţurile sub trupul lui, pereții falnici și turnurile de sloiuri împrejmuitoare erau zdrobite. Căpcăunul mai izbuti să strige:
— Mă va răzbuna sora mea, Lukimo, stăpâna apelor, cu roiul ei de duhuri. Nu mai rămăsese dintr- insul decât o mână de cenușă. Bucuros că îl biruise și pe celălalt ucigaș al oamenilor, Kwangip străbătu nesupărat de nimeni pustia de gheață. Sosi la locul unde-și legase luntrea și plecă spre casă, să ducă Yahganilor vestea cea mare. Amenințarea căpcăunului, vai, nu rămase deșartă. Nu era flăcău nici la jumătatea drumului, și din senin

se pomi cea mai învolburată vijelie. De zece ori câte zece furtuni îmbinate laolaltă n-ar fi cuprins atâta mânie. Talazurile creşteau la înălţimea atâncilor, cu creste la fel de zimţate. Cel mai firav răuieţ se prefăcea în şuvoi năvalnic. Cerul se spărsese şi curgea topit în apă, să înece întregul pământ. Şuvoaiele se alipeau şuvoaielor, năruind şi pustiind totul în calea lor. Puhoaiele se lăţeau pretutindeni, ostroavele erau acoperite de năboirea apelor. Curând, din meleagurile cunoscute oamenilor din cele mai străvechi şi îndepărtate rătăciri nu mai se zărea măcar un petec. Marea fără hotare îşi întinsese stăpânirea spumegată. Până şi cei mai înalţi munţi unde alergaseră să-şi găsească adăpost oamenii apăsaţi de negre spaime erau doar bălţi păcătoase.

în prăpădul acela de neîndurat, Kwangip nu-şi pierduse nici viaţa, nici nădejdea. La un semn al său, luntrea se închise precum o carapace de ţestoasă, rotundă toată. Inlăuntrul ei viteazul se putea mişca în voie, avea şi loc să răsufle. Hrană îşi pusese deoparte destulă, de pe dram. Iar carapacea aceea trainică era mai tare decât orice piatră ori fier şi în stare să înfrunte nevătămată dezlănţuirea prăpădului.

Stătu acolo Kwangip patru părţi din cele opt în care statornicise să fie împărţită rotirea vremii. Când văzu printr-o bortă că apele scădeau şi Lukimo dădea bir cu fugiţii răzbită de răbdarea şi împotrivirea lui şi mocnind de ciudă, viteazul îşi făcu la loc luntrea. Săgeta necuprinsul de ape şi, vâslind de zor, ajunse acasă. Oamenii toţi îngheţaseră. El turnă cu grijă licoarea fermecată, izvorâtă din foc, în cupe, şi făcu ocolul ostrovului său de baştină, lăsând stropi izbăvitori pe buzele Yahganilor adormiţi pe veci.

Se trezi rând pe rând, se frecară Ia ochi şi aduseră slavă viteazului, pentru că îşi păstrase văpaia nădejdii, în mijlocul prăpădului abătut peste lume şi se gândise să le aducă şi lor îndărăt viaţa. Nu trecu mult şi Yahganii se înmulţiră iarăşi.

Trecură din ostrov în ostrov, încât astăzi îi poţi întâlni până

— Departe, din anotimpul când cade prima zăpadă, până în ziua când cel dintâi copac îşi desface coaja. Iar toate acestea le datorau vitejiei, iscusinţei, stăruinţei celui mai destoinic dintre flăcăii ridicaţi dintre ei, lui Kwangip, biruitorul uriaşului Hannush, al căpcăunului Clemik şi al meşterei apelor, Lukimo.

Take-Trai

poveste japoneză

într-un sat trăia un om foarte distrat. Toţi îi spuneau: Take-Trai. De cu seară, Take-Trai spuse soţiei:

— Pregăteşte-mi hainele de sărbătoare. Mâine în zori plec la oraş, la iarmaroc.

— Vei avea tot ce-ţi trebuie, numai să nu uiţi un cadou pentru mine. în zori Take-Trai era în picioare.

— Nevastă, nevastă, unde mi-i pălăria? întrebă el cotrobăind prin casă.

— Este în cuierul din tindă, răspunse nevasta sa cu voce somnoroasă.

în tindă atârnau alături în cuier pălăria şi coşul de paie. Take- Trai puse pe cap coşul de paie. în piciorul drept încălţă un pantof de paie, iar în cel stâng un sabot de lemn.

„Cine trebuie să plece, n-are timp de aşteptat", îşi spuse el strângându-şi brâul. Dar după o clipă se gândi: „Să iau cuţitul cu mine. Câte pericole paşte pe om la drum!", îndată strigă:

— Hei, nevastă! Mi-ai pregătit cuţitul pentru drum?

— Da, l-am pregătit, este în cui în bucătărie.

Take-Trai se duse în bucătărie. Cuţitul atârna de un cui în perete, iar alături se afla o umbrelă. Take- Trai luă umbrela, o înfipse la brâu şi porni repede spre oraş, la iarmaroc.

Abia ajunse în satul vecin şi fu înconjurat de o mulţime de oameni.

— Uitaţi-vă ce om ciudat, în loc de pălărie şi-a pus coşul pe cap!

„Curios, cine-i zăpăcitul care poartă un coş în loc de pălărie?" se gândea Take-Trai, uitârâdu-se în stânga şi în dreapta.

De-abia dincolo de sat, când vru să se mai răcorească puţin, vru să-şi scoată pălăria şi dădu de coş. De mânie îl aruncă în şanţ. Dar în drum spre oraş, Take-Trai mai trecu printr-un sat. Abia intră, când deodată auzi râsete împrejur:

— Uitaţi-vă, uitaţi-vă, ce om ciudat, un picior încălţat cu paie, celălalt cu lemne.

Take-Trai se uită la picioarele sale. Amuţi de mirare, îşi aruncă repede papucul de paie şi sabotul de lemn şi pomi mai departe.

Mergea şi se uita cum oamenii strângeau orezul de pe câmp. Saluta secerătorii, iar aceştia răspundeau politicos:

— Pe o căldură ca asta mergi fără pălărie. Ai putea cel puţin să-ţi aperi capul cu umbrela.

— Dacă aş avea umbrelă, n-aş aştepta sfatul vostru.

— Dar ce ai la brâu?

— Cum ce am? Un cuţit!

— Om bun, aceasta-i umbrelă, nu cuţit.

Take-Trai se înfurie. „Nevastă-mea mi-a făcut asta. Am sl-i arăt eu. Mă întorc îndată acasă."

Când ajunse în satul său, intră în prima casă din marginea satului.

— Eşti o leneşă, o neglijentă, necinstită, începu el să strige încă din prag. Din cauza ta a trebuit să mă întorc din dram, să renunţ la iarmaroc.

— Nu cumva ai greşit casa, vecine? întrebă gospodina.

Take-Trai se ruşina foarte mult. Ieşi din casă şi alergă la prăvălie, ca să cumpere un mic dar şi să se scuze pentru neplăcerea făcută.

— Cer scuze. Că am strigat atât de tare, începu el din prag, când se întoarse de ia prăvălie. V-am adus în dar un pachet de ceai.

— Nu-mi aduc aminte să fi strigat la mine. Şi apoi, prin *a* ce minune te-ai întors atât de repede de la oraş?

Take-Trai de-abia acum îşi dădu seama că intrase în propria sa casă. Dar de data asta se bucură foarte mult.

— N-am găsit nimic interesant ia iarmaroc. Ţi-am cum părat un pachet de ceai şi m-am întors. Prepară un ceai proaspăt, bun.

Muzicanţii

poveste sârba

Au fost odată ca niciodată patru muzicanţi. De unde veneau şi încotro se duceau? – nu ştia nimeni. Rătăcitori pe drumuri de ţară, cântau pe la hanurile de la răscruci pentru călătorii osteniţi. Şi, uneori, truda le era răsplătită cu o bucată de pâine şi câţiva bănuţi. Alteori însă...

într-o seară târzie, au poposit pe o culme de deal, lângă ruinele unei cetăţi străvechi, i-au dat ocol – cu oarecari temeri – şi s-au aşezat apoi sub un zid, la loc ferit...

— înnoptăm aici? întrebă unul.

— Dacă „slăvitul stăpân" n-are nimic împotrivă, răspunse şugubăţ cel din dreapta.

— Să-i cântăm ceva, poate l-om îmbuna şi ne-o îngădui să ne odihnim aici, vorbi al treilea.

— Hai! se învoiră râzând tuspatru.

Aşa se auziră în noaptea aceea, sus pe culmea dealului, acordurile celui mai frumos dans din partea locului. Când viorile tăcură, muzicantul cel şugubăţ se înclină în faţa ruinelor ca un dirijor care primeşte aplauzele ascultătorilor.

— Slăvite stăpin al cetăţii, îngădui preaplecatelor tale slugi să doarmă aici, în noaptea asta?

O clipă se făcu linişte. Ceilalţi stăteau gata să râdă de cea din urmă şotie a tovarăşului lor, când... râsul le îngheţă pe buze. Din înaltul ruinelor coborî până la dânşii, răspicat, o vorbă:

— îngădui!

Muzicanţii încremeniră. Totul începuse ca într-un joc de copii, dar iată că jocul făgăduia acum să urmeze ca o poveste plină de peripeţii. Cu paşi abia simţiţi, stăpânul glasului de adineauri li se arătă în faţă. Era un pitic bătrân, bătrân, cu o barbă albă până la pământ şi cu o tichie roşie cu ciucuri negri.

— Vă mulţumesc că nu m-aţi ocolit. Vă mulţumesc, de asemenea, pentru cântecul pe care l-aţi cântat. Pentru ghi dul vostru bun aş vrea ca să vă răsplătesc. N-am în cu prinsul meu comori, nici aur şi nici pietre lucitoare. Dar ceea ce vă pot da vă dau din toată inima.

Şi, spunând acestea, întinse fiecărui muzicant câte o ramură de nuc. Iar el singur se pierdu apoi îndărătul ruinelor.

— Ce-a fost asta? Ani visat? se întrebă într-un ttrziu unul.

— Greu de crezut că visăm tuspatru odată acelaşi vis, se îndoi altul.

— Şi încă cu ochii deschişi.
— Şi apoi, uite crengile de nuc.
Doar muzicantul cel mereu vesel şi. Şugubăţ tăcea. Se părea că întâmplarea asia ciudată îl cam pusese pe gânduri.
— Ştiţi ce, spuse el, cum, necum, mie nu-mi vine să mă culc pe aici. Simt că n-o să-mi fie somnul prea dulce sub ruinile astea. Şi apoi, aici patul nu-i din cale-afară de moale. Eu zic s- o pornim mai departe. Ceilalţi s-au uitat unul la altul şi-au încuviinţat.
— Hai!
— Dar cu ramurile de nuc ce facem? îşi aminti careva.
— Faceţi ce vreţi, eu pe-a mea o arunc. Tot n-am ce face cu dânsa. Şi mă şi încurcă la drum, spuse cei dinţii.
Şi cum spuse aşa şi făcu.
Al doilea şi al treilea muzicant îi urmară pilda. Cel din urmă doar o păstră într-un buzunar al hainei. Hei. Şi aşa au mers ei cât au mers şi în seara următoare au poposit în satul lor, fiecare la casa lui. Dar înainte de a se culca, cel de-al patrulea, muzicant îi dădu copilului ramura de nuc. I-o dădu şi se întinse pe laviţă, ostenit de lungimea drumului pe care rătăcise şi nedumerit de înlâmplarea nemaiauzită prin care trecuse. A doua zi băieţaşul îl trezi încă de cu zori.
— Ce fel de nuci nri-ai adus, tată? Uite-s, galbene-galbene şi nu le pot sparge nicicum. Ia încearcă şi matale!
Tatăl se ridică din pat şi privi crenguţa de nuc: rodise peste noapte numai nuci de aur.
Uimit din cale-afară, alergă la prietenii lui, arătându-le şi lor minunăţia. Aceştia nu statură mult pe gânduri şi porniră în goană spre ruinile străvechii cetăţi.
Şi toată ziua au răscolit prin iarbă, căutând crenguţele cu atâta uşurinţă aruncate. Dar nu le-au mai găsit.
S-au întors acasă abătuţi şi cu mâinile goale.
Şi mulţi ani de la întâmplarea asta, ei n-au contenit să spună tuturor celor care-i ascultau că omul nu trebuie să dispreţuiască niciodată nici cel mai neînsemnat dar... câtă vreme el e dat din toată inima...

Inelul fermecat

poveste rusească

Undeva, într-o împărăţie, trăiau odată un moş şi o babă care aveau un fiu pe nume Martán. Toată viaţa bătrânul se ocupase cu vânătoarea de animale şi păsări pentru a-şi hrăni familia. într-o bună zi, moşneagul s-a îmbolnăvit şi, în scurt timp, a murit. Martán şi mama sa au rămas singuri. L-au jelit cât l-au jelit, dar nu mai aveau ce face: mortul de la groapă nu se mai întoarce. Au trăit ei o săptămână cu ce mai aveau prin cămară, dar proviziile s-au isprăvit. Văzând că nu mai au nimic de mâncare, bătrâna s-a hotărât să umble la bani. Moşul le lăsase moştenire două sute de ruble, dar baba nu prea voia să se atingă de puşculiţă. S-a sucit, s-a învârtit şi, până la urmă, n-a avut încotro: doar nu era să moară de foame! A numărat o sută de ruble şi i-a spus fiului:
— Ţine, Martânka! Ai aici o sută de ruble. Cere cu împrumut de la vecini un cal şi o căruţă şi du-te în târg să cumperi pâine. Poate om reuşi cumva să trecem iama, iar la primăvară ne vom căuta de lucru.
Martán a împrumutat calul şi căruţa şi a plecat la oraş. Trecând el pe lângă nişte măcelării, auzi larmă mare şi văzu o mulţime de gură-cască.
— Ce se întâmplă? îi iscodi pe cei din preajmă.
Aşa a aflat că măcelarii prinseseră un ogar, îl legaseră de un stâlp şi-l băteau cu ciomegele, acoperindu-l de sudălmi. Câinele se smucea, schelălăia şi mârâia. Martán se apropie de măcelari şi-i întrebă:
— Fraţilor, de ce îl bateţi aşa de nemilos pe sărmanul câine?
— Cum să nu-l batem pe blestematul ăsta, dacă ne-a furat un but întreg de carne şi l-a spurcat? veni răspunsul lor.
— Ajunge, fraţilor! Nu-l mai chinuiţi! Mai bine mi-l vindeţi mie.
— Dacă vrei, cumpără-l! îi spuse în bătaie de joc unul din măcelari. Dă-ne o sută de ruble pe el şi du-te sănătos!
Martán a scos banii din sân, i-a dat măcelarilor, apoi a dezlegat câinele şi l-a luat cu el. Ogarul a început să se

gudure pe lângă noul său stăpân, dând bucuros din coadă. înţelegea, de bună seamă, că tânărul îl salvase de la moarte.

Când Martán a ajuns acasă, mamă-sa a început să-l descoasă:

— Ce-ai cumpărat, fiule?

— Mi-am cumpărat prima fericire!

— Ce tot spui? Care fericire?

— Iat-o: Jurka! zise el, arătându-i câinele.

— Şi altceva n-ai mai cumpărat?

— Dacă mi-ar fi rămas bani, poate că aş mai fi cumpărat, dar toată suta s-a dus pe câine...

Bătrâna a început să-l certe:

— Noi n-avem ce mânca, iar tu arunci banii în vânt! Azi am măturat de prin ladă faina care se mai prinsese de pereţi şi am copt ultima turtă, iar mâine chiar că nu vom avea nimic de pus în gură.

A doua zi, bătrâna a scos şi cealaltă sută, i-a dat-o lui Martán şi i-a poruncit:

— Ţine, fiule! Du-te la oraş, cumpără pâine, dar ai grijă să nu mai arunci banii pe apa sâmbetei!

Ajuns la oraş, Martán a început să umble pe străzi, căutând de unde să cumpere pâine, şi a văzut un băieţel rău care prinsese un motan, îl legase cu o frânghie de gât şi îl târa la râu.

— Stai! Aşteaptă! a strigat Martán. Unde-l duci pe Vaska?

— Vreau să-l înec pe împielitatul ăsta.

— Pentru care vină?

— A furat o plăcintă de pe masă.

— Nu-l îneca! Mai bine vinde-mi-l mie.

— Dacă-l vrei, cumpără-l! Dă-mi o sută de ruble şi-i al tău!

Martán n-a stat mult pe gânduri, s-a scotocit în sân, a scos banii şi i-a dat băiatului, iar pe motan l-a vârât în sac şi l-a dus acasă.

— Ce-ai cumpărat, fiule? îl întrebă bătrâna.

— L-am cumpărat pe Vaska!

— Altceva n-ai mai cumpărat?

— Dacă mi-ar fi rămas bani, poate că aş mai fi cumpărat, dar aşa, toţi banii i-am dat pe motan...

— Prostănacule! a început să ţipe bătrâna. Să pleci de la casa mea! Să-ţi câştigi singur pâinea prin străini!

A plecat Martán să caute de lucru în satul vecin. Mergea grăbit, iar după el alergau Jurka şi Vaska. Pe drum se întâlni cu un popă.

— încotro, fiule? îl iscodi acesta.

— Merg să mă tocmesc argat.

— Vino la mine! Numai că eu tocmesc lucrătorii fără învoială scrisă. Cine îmi slujeşte trei ani, pe acela îl răsplătesc cum se cuvine.

Martán se învoi şi, trei veri şi trei ierni, fără pic de răgaz, a slugărit la popă. Când s-a împlinit sorocul, stăpânul îl chemă şi-i zise:

— Ei, Martânka, vino să-ţi primeşti răsplata pentru trudă!

L-a dus în hambar, i-a arătat doi saci plini şi i-a spus:

— Ia-l pe care-l vrei!

Se uită Martán: într-unul din saci erau bani de argint, iar în celălalt nisip. A căzut pe gânduri. „Şotia asta trebuie să aibă un tâlc!", îşi zise el. „Chiar de-ar fi să ies în pagubă, am să încerc. Aleg nisipul. Să văd ce-o să iasă din asta!" îi spuse stăpânului:

— Eu, părinte, aleg sacul cu nisip.

— Cum ţi-e voia, fiule! Ia-l, dacă dispreţuieşti argintii!

Martán şi-a aruncat sacul în spate şi a plecat în căutarea unui alt loc. A mers el cât a mers şi a ajuns într-o pădure deasă, unde a dat de o poieniţă în mijlocul căreia ardea un foc, iar în foc se perpelea o fată atât de frumoasă, că nici cu gândul nu puteai gândi, aşa cum numai în poveşti se povesteşte, îi spune frumoasa fată:

— Martán, fiu al vădanei! Dacă vrei să-ţi dobândeşti fericirea, scapă-mă! Stinge focul acesta cu nisipul pe care l-ai câştigat muncind trei ani!

„Chiar aşa", s-a gândit Martán, „decât să car în spate povara asta, mai bine să ajut un om! Nisipul nu-i cine ştie ce bogăţie. Asemenea avere se găseşte din belşug peste tot". Şi-a dat sacul jos din spate şi a început să

împrăştie nisipul în foc. Flăcările s-au stins, iar frumoasa fată s-a aruncat la pământ şi, cât ai clipi, s-a prefăcut în şarpe, i-a sărit tânărului la piept şi i s-a încolăcit în jurul gâtului. Martân s-a înspăimântat.

— Nu te speria, bunule voinic! i-a spus şerpoaica. Du-mă acum peste nouă mări şi nouă ţări, în cea de-a treizecea împărăţie, unde întinderile subpământene sunt stăpânite de tatăl meu. Când ai să ajungi la curtea lui, el o să te îmbie cu mult aur, argint şi nestemate. Tu să nu iei nimic din toate astea. Cere-i să-ţi dea inelul pe care-l poartă pe degetul cel mic. Acel inel nu este unul oarecare, ci fermecat. Dacă îl schimbi de pe o mână pe cealaltă, ca din pământ se ivesc doisprezece voinici şi îţi îndeplinesc, într-o singură noapte, toate poruncile.

Acestea fiind spuse, bunul voinic s-a aşternut la drum. A mers el fără osteneală, cu şarpele încolăcit de gât, zile de-a rândul, până când a ajuns în cea de-a treizecea împărăţie, unde a dat de o piatră uriaşă. Aici şarpele s-a desprins de la gâtul lui, s-a izbit de pământul reavăn şi s-a prefăcut în fata frumoasă de dinainte.

— Urmează-mă! i-a spus frumoasa fată şi l-a călăuzit sub piatră, care astupa o gaură largă şi întunecoasă.

Au mers ei pe drumul acela subpământean vreme îndelungată. într-un târziu, undeva, departe, a început să licărească o luminiţă, care devenea tot mai mare şi mai strălucitoare cu fiecare pas pe care îl făceau. în cele din urmă, drumul s-a sfârşit şi cei doi au ieşit într-un câmp larg, sub cerul liber. Pe câmp se înălţa un palat măreţ, în care trăia tatăl preafrumoasei fete, ţarul acelui regat subpământean. Cei doi drumeţi au intrat în curtea palatului şi au fost întâmpinaţi cu multă bucurie de ţarul însuşi.

— Bună ziua, fata mea cea dragă! zise ţarul. Unde te-ai ascuns atâţia ani?

— Bunule părinte, aş fi pierit dacă n-ar fi fost acest om. El m-a salvat de la o moarte cumplită şi m- a adus aici, în locurile dragi mie.

— îţi mulţumesc, bunule viteaz! i-a spus tatăl fetei. Pentru binele pe care mi l-ai făcut, se cuvine să te răsplătesc. Ia-ţi aur şi argint şi pietre scumpe cât îţi poftеşte inima.

îi răspunse Martân, fiul vădanei, după cum îl povăţuise preafrumoasa fată:

— înălţimea Ta, nu am nevoie nici de aur, nici de argint, nici de pietre scumpe. Dacă vrei să mă răsplăteşti, dă-mi inelul de pe mâna ta împărătească, pe care îl porţi pe degetul cel mic. Eu sunt holtei. Când mă voi uita la inel, mă voi gândi ce bine mi-ar fi să am şi eu o soaţă şi aşa îmi voi risipi mâhnirea însingurării.

Ţarul şi-a scos inelul de pe deget, i l-a dat lui Martân şi i-a spus:

— Ia-l! Stăpâneşte-l sănătos! Dar ai grijă: să nu spui nimănui despre inel. Altfel, te va paşte un mare necaz.

Martân, fiul vădanei, i-a mulţumit ţarului, şi-a pus inelul pe deget, a luat nişte bani pentru drum şi a făcut cale întoarsă. A mers cât a mers şi a ajuns în ţara sa. A găsit-o pe bătrâna lui mamă şi au început să-şi ducă traiul lipsiţi de griji. I-a venit lui Martân timpul să se însoare şi a început să se roage de bătrână:

— Du-te la rege şi peţeşte-o pentru mine pe frumoasa prinţesă!

— Ei, fiule! îi spuse mama. Mai bine te-ai întinde numai cât ţi-e plapuma! Ce ţi-a mai tunat prin cap? Ce să caut eu la rege? E lucru de înţeles că se va mânia şi va porunci să ne omoare pe amândoi.

— Nu-ţi face griji, măicuţă! Dacă te trimit, înseamnă că trebuie să te duci cu încredere. Să vii cu răspunsul pe care ţi-l va da. Iar fără răspuns să nu îndrăzneşti să te întorci!

S-a gătit bătrâna şi a plecat la palatul regelui. A intrat în curte şi a dat să urce pe scara cea mare, fără să fie anunţată. Străjile au pus mâna pe ea:

— Stai, vrăjitoare bătrână! încotro te împinge dracul? Pe aici nu îndrăznesc să urce nici măcar generalii, dacă nu sunt chemaţi!

— Blestemaţilor! a început să ţipe bătrâna. Eu am venit la rege cu o treabă. Vreau s-o peţesc pe fiica lui, prinţesa, pentru fiul meu, iar voi v-aţi înfipt cu ghearele-n poalele mele.

S-a iscat o larmă atât de mare, încât regele, auzind ţipetele, s-a uitat pe fereastră şi a poruncit să fie lăsată bătrâna să urce la el. Femeia a intrat în sala tronului, s-a închinat la icoane şi a făcut o plecăciune.

— Ce vânt te-aduce la mine, babo? a întrebat-o regele.

— Uite, am venit la înălţimea Ta, să nu-ţi fie cu bănat, pentru că am un negustor, iar tu ai marfa. Negustorul, fiul meu Martân, este un mare înţelept, iar marfa este fiica ta, preafrumoasa prinţesă. N- ai vrea s-o dai după Martânka al meu? Ce pereche minunată o să fie!

— Ce-i cu tine, ţi-ai ieşit din minţi? a strigat regele. în niciun caz!

— înălţimea Ta, fii bun şi dă-mi răspunsul pentru fiul meu!

Regele şi-a adunat pe dată toţi miniştrii şi a început să se sfătuiască asupra răspunsului pe care să i-l dea

bătrânei. Au hotărât aşa:

— Dacă Martán, într-o singură zi, va reuşi să construiască un palat măreţ, legat de palatul regelui printr-un pod de cristal, străjuit de pomi cu mere de aur şi de argint şi cu felurite păsări cântătoare, înseamnă că e din cale-afară de mintos, iar regele îşi poate da fata după el. Şi să mai înalţe şi un sobor cu cinci turle, ca să aibă tinerii unde să se cunune şi să facă nunta. Dacă fiul bătrânei nu va face toate acestea, atunci şi lui, şi bătrânei să li se taie capetele.

Cu acest răspuns, i-au dat drumul peţitoarei să plece. Bătrâna s-a întors acasă clătinându-se şi vărsând lacrimi amare. L-a văzut pe Martán:

— Ce ţi-am spus eu ţie, fiule? Nu e prinţesa de nasul tău! Uite, acum ne vom pierde sărmanele noastre capete! Mâine vom fi daţi pe mâna gâdelui!

— Destul cu văicăreala, mamă! Poate că o să avem norocul să scăpăm cu viaţă. Roagă-te la Dumnezeu şi du-te la culcare. Noaptea, pare-se, e un sfetnic bun.

La miezul nopţii, Martán s-a sculat din pat, a ieşit în curte, şi-a schimbat inelul de pe o mână pe cealaltă şi dintr-odată au apărut în faţa lui doisprezece voinici, toţi unul şi unul, semănând leit şi la chip, şi la păr şi chiar la vorbă.

— De ce ne-ai chemat, Martán, fiu al vădanei?

— Iată de ce: ridicaţi-mi până în zori, chiar pe acest loc, un palat măreţ, cum nu s-a mai văzut, iar de la palatul meu şi până la cel al regelui să se întindă un pod de cristal, străjuit de pomi cu mere de aur şi de argint şi cu felurite păsări cântătoare. Mai construiţi-mi şi o catedrală mândră, cu cinci turle, ca să am unde să mă cunun şi să fac nunta.

I-au răspuns cei doisprezece voinici:

— Mâine în zori totul va fi gata.

S-au împrăştiat în toate părţile, au adunat din cele patru zări mii de dulgheri şi zidari şi s-au apucat de lucru. Totul le mergea cu spor, iar dimineaţa Martán s-a trezit nu într-o izbă sărăcăcioasă, ci într- un palat somptuos. A ieşit la fereastră şi a văzut că totul era întocmai cum le poruncise în ajun celor doisprezece voinici: palatul măreţ, catedrala cu cinci turle, podul de cristal străjuit de pomii cu mere de aur şi de argint şi cu felurite păsări prin ramuri, care cântau fermecător. Tocmai în acea vreme a ieşit şi regele în pridvorul palatului său. S-a uitat prin ochean şi a înlemnit de uimire. Totul era aşa cum dorise. A chemat-o la el pe frumoasa prinţesă şi i-a poruncit să se gătească de cununie.

— Ei, îi spuse el oftând fiicei sale, nici prin gând nu mi-ar fi trecut să te mărit cu fiul unui ţărănoi, dar acum nu mai am încotro. Nu mai pot da înapoi.

în timp ce prinţesa se spăla pe faţă, se ştergea şi se gătea de nuntă în straie scumpe, Martán, fiul vădanei, a ieşit în curte, şi-a schimbat inelul de pe o mână pe alta, făcând să apară ca din pământ cei doisprezece voinici.

— Ce-ţi poftеşte inima? Ce poruncеşti, fiu al vădanei?

— Iată ce-i, fraţilor! îmbrăcaţi-mă în cel mai scump caftan boieresc şi aduceţi-mi şase cai, înhămaţi la o caretă pictată cum nu s-a mai aflat alta!

— îndată va fi totul gata, îi răspunseră cei doisprezece.

Nici n-a apucat Martán să clipească de trei ori, că i s-a şi adus un caftan boieresc arătos, care i-a venit ca turnat. Când şi-a întors privirea, a văzut că la scara principală îl aştepta o caretă ca de vis, la care erau înhămaţi şase cai suri şi alţi şase murgi. S-a urcat el în caretă şi a plecat la catedrală. Acolo clopotele băteau deja pentru liturghie. Era adunată lumea de pe lume. După mire, şi-au făcut apariţia mireasa cu dădacele sale şi regele cu miniştrii săi. După ce s-a terminat liturghia, Martán, fiul vădanei, a luat-o pe frumoasa prinţesă de mână şi s-a cununat cu ea după datină. Regele i-a dat fiicei sale o zestre bogată, pe ginerele său l-a înălţat la rang de mare demnitar şi a chemat la ospăţ pe toată lumea.

Au trăit tinerii împreună o lună, două, trei... în fiecare zi Martán înalţa noi şi noi palate şi grădini. Numai prinţesei nu-i prea venea la îndemână că n-a fost măritată cu un fiu de rege sau de ţar. A început să se gândească tot mai des cum ar putea să-i facă de petrecanie lui Martânka. Şireată şi prefăcută ca o vulpe, tot timpul se învârtea pe lângă soţul ei, făcându-i toate poftele, şi mereu îl iscodea să afle secretul înţelepciunii şi priceperii sale. Martán însă se ţinea tare. Nu-i spunea nimic. Odată, aflându-se la rege în ospeţie, fiul vădanei s-a cam cherchelit. S-a întors acasă şi s-a întins să se odihnească. Prinţesa a început să-l drăgălească, să-l sărute şi să-l descoasă, iar Martán a căzut în laţul întins de ea şi i-a povestit de-a fir-a-păr totul despre inelul fermecat.

„Bine", se gândi prinţesa, „acum ştiu cum am să-ţi vin de hac". De îndată ce soţul a căzut într-un somn adânc, prinţesa i-a şi smuls inelul de pe deget, a ieşit în curte şi l-a schimbat de pe o mână pe alta. în aceeaşi clipă au

apărut cei doisprezece voinici.

— Ce-ţi doreşte sufletul, preafrumoasă prinţesă?

— Flăcăi, li se adresă ea voinicilor, faceţi în aşa fel încât mâine dimineaţă să nu fie aici nici urmă de palat, catedrală sau pod de cristal, ci doar sărăcăcioasa izbă de dinainte, faceţi ca soţul meu să ajungă sărac lipit pământului, iar pe mine duceţi-mă dincolo de hotarele celei de-a treizecea împărăţii, în ţara şoarecilor. Nu mai pot rămâne aici de ruşine.

— Te slujim cu bucurie! Totul va fi îndeplinit după poruncă.

în aceeaşi clipă prinţesa a fost purtată de vânt până în ţara şoarecilor. Dimineaţa, când s-a trezit regele, a ieşit în pridvor şi a privit prin ochean. Spre uimirea sa, palatul cel măreţ, catedrala cu cinci turle, podul de cristal şi pomii cu mere de aur şi de argint dispăruseră de parcă le-ar fi înghiţit pământul. în locul lor era doar vechea şi sărăcăcioasa izbă.

„Ce poate să însemne asta?", se întrebă regele. „Unde a dispărut totul?" Şi, fără să stea mult pe gânduri, şi-a trimis aghiotantul să afle la faţa locului ce se întâmplase. Acesta a încălecat pe cal, a fugit într-un suflet până la izbă, a aflat ce şi cum, s-a întors şi i-a înfăţişat regelui tot ce aflase:

— Măria Ta, acolo unde a fost măreţul palat, acum este totul ca înainte, o izbă nenorocită, iar în ea locuieşte ginerele Măriei Tale cu bătrâna sa mamă. Preafrumoasa prinţesă nu-i de găsit nicăieri şi nimeni nu ştie unde a dispărut.

Regele şi-a chemat marele sfat şi a poruncit să fie judecat ginerele său pentru că, prin vrăjitorii, i-a luat fata şi apoi a făcut-o să dispară. L-au condamnat pe Martán să fie închis într-un turn înalt de piatră şi să nu i se dea nici apă, nici mâncare, ca să moară de foame şi de sete. La porunca regelui, au venit meşterii pietrari, au înălţat turnul şi l-au zidit pe fiul vădanei, lăsându-i doar o mică ferestruică pentru lumină. A stat bietul Martán întemniţat, fără apă, fără mâncare, o zi, două, trei, vărsând lacrimi amare. De această năpastă a stăpânului său a aflat câinele Jurka şi s-a dus întins la Vaska, motanul, care sta tolănit pe sobă. Văzându-l cum toarce fără nicio grijă, ogarul a sărit la el:

—

Ticălosule! Ştii numai să dormi pe sobă şi să te întinzi, dar se vede treaba că nici n-ai habar că stăpânul nostru a fost întemniţat în turnul de piatră. Sau ai uitat de binele pe care ţi l-a făcut? De parcă n-ai mai ţine minte cum a plătit o sută de ruble ca să te scape de la moarte! Dacă nu era el, de mult te-ar fi mâncat diavolii! Trebuie să-l ajutăm cu tot ce ne stă în putinţă!

Motanul Vaska a sărit de pe sobă şi, împreună cu Jurka, a alergat într-un suflet să-l caute pe stăpân. Au ajuns la turn. Motanul s-a căţărat şi a intrat pe ferestruică.

— Bună, stăpâne! Eşti teafăr?

— Mai trăiesc încă, i-a răspuns Martán. Fără mâncare, am slăbit de tot. Voi muri de foame...

— Aşteaptă, nu te pierde! îţi vom aduce noi de mâncare şi de băut, i-a spus Vaska şi a coborâtpe pământ. Frate Jurka, stăpânul nostru moare de foame. Cum am putea oare să-l ajutăm?

— Prost mai eşti, măi Vaska! Nici măcar atâta lucru nu-ţi trece prin cap? Mergem la oraş şi, când întâlnim un covrigar cu tava, eu mă arunc la picioarele lui, îl sperii, el răstoarnă pe jos tava cu covrigi şi chifle, iar tu înşfaci o chiflă şi o duci stăpânului fără să mai pierzi vremea.

Zis şi făcut! Au ajuns la oraş, au ieşit pe strada mare şi în cale le-a ieşit un bărbat cu o tavă uriaşă, plină cu chifle şi covrigi. Jurka i s-a aruncat la picioare, omul s-a descumpănit, a răsturnat tava, chiflele şi covrigii s-au împrăştiat pe jos, iar el, de spaimă, a luat-o la goană. Se temea ca nu cumva câinele să fie turbat. Nu-i de glumit cu asemenea lucruri! Vaska a înhăţat o chiflă şi a fugit glonţ cu ea la Martân. I-a dat-o şi s-a întors după a doua, apoi după a treia. La fel au făcut cei doi prieteni când le-a ieşit în cale un vânzător de borş. L-au speriat zdravăn şi pe acesta şi s-au făcut cu câteva sticluţe, cu care fiul vădanei şi-a astâmpărat setea. După aceea, Jurka şi Vaska s-au înţeles să meargă în cea de-a treizecea împărăţie, în ţara şoarecilor, să găsească inelul fermecat. Drumul era lung şi cerea mult timp. Aşa că au cărat în cămăruţa din turn, unde stătea închis stăpânul lor, o mulţime de pesmeţi şi de covrigi pentru un an întreg.

— Ai grijă, stăpâne! i-a spus Vaska la despărţire. Mănâncă şi bea, dar fii cu băgare de seamă să-ţi ajungă până la întoarcerea noastră!

Jurka şi Vaska şi-au luat rămas-bun de la stăpân şi au pornit la drum. Au mers ei cale lungă, până au ajuns la marea cea albastră, ii spuse Jurka motanului:

— Nădăjduiesc să ajung înot pe malul celălalt. Tu ce zici?
— Eu nu știu să înot. Dacă pic în apă, mă duc ca toporul la fund.
— Atunci urcă-te în spatele meu!
Vaska s-a cocoțat în spatele câinelui, s-a prins zdravăn cu ghearele de blana acestuia, ca să nu alunece în apă, și au început să treacă marea. Și așa au ajuns în țara șoarecilor. în acel ținut nu era țipenie de om, în schimb erau atâția șoareci, că nici nu-i puteai număra. încotro te uitai, îi vedeai cum umblă cârduri-cârduri. îi spuse câinele prietenului său:
— Treci la treabă, frate! Prinde și sugrumă șoarecii, iar eu în urma ta am să-i strâng pe toți într-o grămadă!
Vaska era deprins cu o asemenea vânătoare. A dat iama în șoareci și, pe care punea gheara, acela își dădea duhul. Jurka abia dacă prididea să-i adune în grămadă. într-o săptămână au prins atât de mulți șoareci, încât s-a ridicat un purcoi uriaș. Toată țara șoricească a fost cuprinsă de năpastă. Văzând țarul șoarecilor că poporul i se împuținează, că mulți dintre supușii săi sunt dați unei morți nemiloase, a ieșit din văgăuna lui și a început să se roage de Jurka și de Vaska:
— Mă închin vouă, preaputernicilor voinici! Fie-vă milă de poporul meu! Nu-l dați pierzaniei cu totul! Mai bine spuneți cu ce vă pot fi de folos și am să fac pentru voi tot ce-mi va sta în putință! Jurka îi răspunse:
— Este în țara ta un palat în care trăiește o frumoasă prințesă. Ea a furat de la stăpânul nostru un inel fermecat, iar noi trebuie să i-l ducem înapoi. Dacă nu ne aduci acel inel, o să pieriți și tu, și întreaga ta țară! Vom sugruma tot ce ne iese în cale!
— Nu vă pripiți, bravilor viteji! le spuse țarul șoarecilor. Eu n-am cunoștință de toate câte mi le-ați spus, dar îi voi aduna pe supușii mei pentru a-i iscodi, poate s-o afla printre ei vreunul care să fi auzit de inelul fermecat al slăvitului vostru stăpân!
Și-a adunat țarul șoricesc laolaltă supușii toți și a început să-i descoasă dacă nu se află printre ei vreunul care ar putea să se strecoare în palatul prințesei și să-i aducă de acolo inelul care le făcea atâta trebuință celor doi viteji nemiloși.
I-a răspuns un șoricel firav:
— Eu mă duc des în palatul acela. Ziua, prințesa poartă inelul pe degetul cel mic, iar noaptea, la culcare, îl ascunde în gură.
— îți poruncesc să te duci la palat și să-mi aduci inelul. Dacă îmi vei îndeplini porunca, te voi răsplăti împărățește!
Șoricelul a așteptat să vină noaptea, s-a strecurat în palat și a intrat încetișor în dormitorul prințesei. Aceasta dormea adânc. Șoricelul a sărit în așternut, s-a urcat pe pernă și, cu vârful codiței, a început s-o gâdile pe prințesă pe la nas. Ea a strănutat, inelul i-a sărit din gură și a căzut pe covor. Șoricelului atâta i-a trebuit: a zbughit-o din pat, a luat inelul în dinți și a fugit cu el într-un suflet la țarul său. Acesta l-a răsplătit după cum promisese și a dus inelul celor doi prieteni, puternicii voinici care băgaseră atâta spaimă printre supușii săi.
Jurka și Vaska au luat inelul, i-au mulțumit țarului și au început să se sfătuiască cine poate avea grijă mai bine de prețiosul obiect până se vor întoarce la stăpânul lor.
Motanul Vaska spuse:
— Dă-mi-l mie! Eu n-am să-l pierd nici în ruptul capului!
— Bine, spuse Jurka, dar bagă de seamă! Să-l păstrezi mai ceva ca pe ochii din cap!
Motanul a luat inelul în gură și au pornit la drum. Când au ajuns la marea cea albastră, Vaska s-a urcat în spatele câinelui, și-a înfipt labele cât a putut mai bine în blana acestuia și au purces prin valuri. A trecut un ceas, a trecut altul și, deodată, ca din senin, s-a ivit o cioară care a început să-l ciugulească pe Vaska în cap. Bietul motan nu știa cum să se apere de dușman: dacă și-ar fi slobozit labele, ar fi căzut în mare și s-ar fi înecat. Dacă își arăta colții, putea scăpa inelul. Nenorocire curată! Cioara îi crăpase deja capul, iar sângele îi șiroia pe obraji. Motanul n-a mai răbdat, a început să se apere cu dinții și a scăpat inelul în marea cea albastră. în aceeași clipă, cioara s-a înălțat și s-a făcut nevăzută.
De îndată ce au ajuns la mal, Jurka l-a întrebat pe motan de inel. Vaska a lăsat capul în pământ:
— Iartă-mă, frate! Sunt vinovat față de tine! Am scăpat inelul în mare.
Jurka s-a năpustit asupra motanului:
— Blestematule! Ai noroc că n-am aflat de asta mai din vreme, că te-aș fi înecat în mare, căscălăule! Cu ce obraz ai să te înfățișezi stăpânului nostru? Bagă-te în apă chiar în clipa asta! Ori găsești

inelul, ori înecă-te!

— Ce folos vei avea dacă mă înec? Mai bine să născocim ceva! Aşa cum înainte prindeam şi sugrumam şoareci, hai să vânăm acum raci! Poate vom avea norocul să ne ajute să găsim inelul. Jurka se învoi. Au început să prindă raci pe malul mării, să-i sugrume şi să-i adune într-o grămadă. După ce au clădit o stivă uriaşă de raci morţi, a ieşit din mare o namilă de rac, dornic să ia o gură de aer proaspăt. Jurka şi Vaska au pus laba pe el şi au început să-l zgâlţâie din toate părţile.

— Nu mă sugrumaţi, puternicilor viteji! Eu sunt ţarul tuturor racilor şi orice-mi veţi porunci, am să vă îndeplinesc porunca!

— Am scăpat în mare un inel şi, dacă tragi nădejde să ai parte de mila noastră, atunci găseşte-l cât mai repede! Dacă nu, toată împărăţia ta va fi una cu pământul!

Ţarul racilor i-a adunat pe toţi supuşii săi şi a început să le povestească ce aflase de la Jurka şi de la Vaska despre inel.

— Ştiu eu unde se află, i-a răspuns un rac pirpiriu. De îndată ce a căzut în mare, inelul a şi fost înghiţit de morun. Am văzut cu ochii mei!

Auzind aceasta, toţi racii s-au aruncat în mare să caute peştele cu pricina. L-au găsit şi au început să-l ciupească toţi cu cleştii. Ca să scape de ei, morunul a sărit pe mal. Ţarul racilor a ieşit din apă şi le-a spus celor doi prieteni:

— Priviţi, bravi prieteni, acesta este morunul! Sfârtecaţi-l tară milă, pentru că el v-a înghiţit inelul! Jurka s-a repezit asupra peştelui şi a început să-l roadă de la coadă. „Ei, acum am să mănânc şi eu pe săturate", se gândi el. Ticălosul de Vaska însă ştia cam pe unde putea fi inelul şi, de aceea, s-a repezit la burta morunului, i-a făcut o gaură, i-a scos maţele afară şi a găsit ceea ce căuta. A înşfăcat inelul şi şi-a luat picioarele la spinare, având în minte un singur lucru: „Am să ajung primul la stăpân, am să-i dau inelul şi am să mă laud că numai datorită mie a intrat iarăşi în stăpânirea lui, iar stăpânul mă va iubi mai mult decât pe Jurka".

După ce s-a ghiftuit, Jurka s-a uitat în jur, a văzut că Vaska dispăruse şi a ghicit pe dată cam ce trebuie să-i fi trecut motanului prin cap.

— Deci dintr-ăştia îmi eşti, vicleanule Vaska! Lasă că te ajung eu şi te rup în bucăţele! îşi spuse Jurka şi porni în urmărirea motanului.

A fugit el cât a fugit şi a început să-l ajungă din urmă. Ştiind ce-1aşteaptă,Vaska s-acăţărat în vârful unui mesteacăn ce-i ieşise în cale.

— Bine! zise Jurka. Doar n-ai să stai toatăviaţa în copac,odată şi-odată tot ai să cobori, iar eu nu mă clintesc de aici până când nu pun laba pe tine!

Trei zile a stat motanul în copac, trei zile nu s-a clintit de acolo nici Jurka, dar, făcându-li-se foame, au căzut la pace. S-au împăcat şi au pornit-o împreună spre stăpânul lor. Au ajuns la turnul de piatră, Vaska s-a strecurat prin ferestruică şi a întrebat:

— Trăieşti, stăpâne?

— Vasenka! V-aţi întors! Eu îmi luasem gândul că am să vă mai văd. Sunt deja trei zile de când n- am o fărâmă de pâine...

Motanul i-a dat inelul fermecat. Martân a aşteptat să se facă miezul nopţii, şi-a trecut inelul de pe o mână pe cealaltă şi, în aceeaşi clipă, au apărut în faţa lui cei doisprezece voinici.

— Ce-ţi trebuie? Porunceşte!

— Puneţi la locurile lor măreţul meu palat, podul de cristal şi catedrala cu cele cinci turle şi aduceţi- o înapoi pe necredincioasa mea soţie.

Zis şi făcut.

Dimineaţa, când s-a trezit, regele a ieşit în pridvor şi a privit prin ochean: pe locul unde fusese izba sărăcăcioasă, acum se înălţa un falnic palat de la care pleca spre palatul regal un pod de cristal, mărginit pe ambele părţi de pomi în care creşteau mere de argint şi de aur. Regele a poruncit să fie înhămaţi caii la caretă şi a plecat el însuşi să se convingă dacă totul a devenit ca înainte sau doar i se năzare. Martân l-a întâmpinat pe rege la intrare, l-a apucat de mână şi l-a condus prin încăperile viu colorate.

— Uite-aşa şi aşa, îi spuse ginerele. Asta a făcut prinţesa cu mine!

Regele a poruncit ca fata lui să-şi primească osânda pe care o merita cu prisosinţă. După porunca acestuia, soţia cea necredincioasă a fost legată de coada unui armăsar nărăvaş, căruia i s-a dat frâu liber în câmpia

întinsă. Când s-a văzut slobod, bidiviul a ţâşnit ca o săgeată şi trupul alb al prinţesei s-a făcut bucăţele, izbindu-se de bolovani şi dâmburi. Iar Martân şi acum mai trăieşte bine şi mestecă pâine.

Du-te nu ştiu unde şi adu nu ştiu ce

poveste rusească

Nu se ştie în care ţară, era odată un rege holtei, şi avea o întreagă companie de puşcaşi care mergeau în fiecare zi la vânătoare ca să nu-i lipsească regelui niciodată vânatul de pe masă. în acea companie era un brav puşcaş, pe nume Fedot, care nu trimisese niciodată un glonte pe alături, din care pricină regele l-a îndrăgit mai mult decât pe toţi camarazii lui la un loc. Aflându-se odată în zori de zi la vânătoare, Fedot a intrat într-o pădure întunecoasă şi a văzut într-un copac, pe cracă, o turturică. Şi- a încărcat puşca, a ochit, a tras şi a lovit pasărea în aripă. Aceasta a căzut. Puşcaşul a ridicat-o cu gând să-i sucească gâtul şi s-o pună în tolbă. Turturica se rugă însă de el:

— Bravule puşcaş, nu-mi suci gâtul şi nu mă trimite pe cealaltă lume! Mai bine ia-mă vie, du-mă la tine acasă, aşază-mă pe fereastră şi fii cu ochii pe mine: când o să vezi că încep să picotesc, chiar atunci loveşte-mă cu toată puterea cu mâna dreaptă şi vei dobândi o mare fericire!

S-a mirat puşcaşul peste poate. „Ce-o fi însemnând asta?", se întreba el. „La chip e ca orice pasăre, dar vorbeşte cu grai omenesc. Nu mi s-a mai întâmplat niciodată aşa ceva.

A dus pasărea acasă, a pus-o pe geam, iar el s-a aşezat la pândă. Nu după mult timp, turturica şi-a pus ciocul sub aripă şi a început să moţăie. Puşcaşul a ridicat mâna dreaptă, a lovit-o cu toată puterea, iar pasărea a căzut pe podea şi s-a transformat într-o minune de fată, atât de frumoasă, încât nici cu gândul nu gândeşti, cum numai în poveşti se povesteşte. O altă fiinţă la fel de faimoasă ca ea
nu găseai nicăieri în lume.

îi spuse fata bunului viteaz, puşcaşul regesc:

— Ai ştiut să pui mâna pe mine, acum să înveţi şi să trăieşti alături de mine. Tu îmi vei fi soţ sortit, iar eu îţi voi fi soţie credincioasă!

S-au împrietenit, s-au căsătorit şi trăiau în bună înţelegere, fără însă ca Fedot să uite de îndatoririle sale faţă de rege: în fiecare zi, în zori, îşi lua puşca, mergea în pădure, strângea vânat de tot felul şi-l ducea la bucătăria palatului.

A văzut soţia că vânătoarea sleia puterile soţului ei şi-i zise:

— Ascultă, prietene! Mi-e milă de tine. Nu-i zi de la Dumnezeu să nu te frăsuieşti şi să nu rătăceşti prin păduri şi pe coclauri. în fiecare zi te întorci ud la picioare, fără niciun folos pentru casă. Ce îndeletnicire e asta? Eu ştiu una şi bună: nu poţi trăi fără câştig. Fă-mi rost de o sută-două de ruble şi vom pune noi treburile pe picioare.

S-a dus Fedot pe la prieteni şi a împrumutat de la unul o rublă, de la altul două, până a strâns două sute. A adus banii soţiei.

— Ei, spuse ea, cumpără de toţi banii ăştia mătăsuri de diferite culori!

Puşcaşul a cumpărat mătase, aşa cum îl rugase soţia, a adus-o acasă şi i-a dat-o.

Soţia îi spuse:

— Să nu-ţi pară rău! închină-te şi du-te la culcare! Noaptea e un sfetnic bun.

Soţul a adormit, iar soţia a ieşit în cerdac, şi-a deschis cartea fermecată şi, în aceeaşi clipă, s-au ivit în faţa ei doi viteji cum nu s-au mai văzut.

— Care ţi-e dorinţa? Porunceşte!

— Luaţi această mătase şi, într-o oră, faceţi-mi din ea un covor, dar atât de frumos, cum nu se mai află altul pe lume. Iar pe covor să fie brodat întreg regatul: cu munţi şi copaci, cu râuri şi lacuri.

S-au apucat voinicii de treabă şi nu într-un ceas, ci doar în zece minute au făcut covorul – o adevărată minune. I l-au înmânat soţiei puşcaşului şi, în aceeaşi clipă, au şi dispărut de parcă nici n- ar fi fost. Dimineaţă, frumoasa soţie îi dădu covorul puşcaşului şi-i zise:

— Du-l la iarmaroc şi vinde-l negustorilor. Dar ai grijă să nu le spui un preţ, să iei cât or să-ţi dea ei!

Fedot a luat covorul şi a plecat la târg. L-a văzut un negustor. S-a oprit şi l-a întrebat:

— Ascultă, om bun! E de vânzare?
— De vânzare, de bună seamă!
— Şi cât ceri pe el?
— Spune singur un preţ, că doar eşti negustor!
Negustorul s-a gândit, s-a gândit, dar de preţuit covorul nu l-a dus mintea.
A apărut altul, iar după el un altul şi apoi al patrulea. În puţin timp, s-a adunat în jurul lui Fedot o mare mulţime de târgoveţi şi de gură-cască. Se minunau de covor, dar să-i pună un preţ nu erau în stare. Tocmai atunci trecea prin iarmaroc comandantul curţii regale. A văzut mulţimea şi a fost curios să ştie de ce se sfădeşte aşa negustorimea. S-a dat jos din trăsură şi a întrebat:
— Care-i pricina gâlcevei voastre, cinstiţi negustori?
— Uite-aşa şi aşa, covorul ăsta nu dovedim să-l preţuim.
Comandantul s-a uitat la covor şi a fost cuprins de uimire.
— Spune-mi drept, puşcaşule! De unde ai această minunăţie de covor?
— Nevasta mea l-a ţesut!
— Cât vrei pe el?
— Nici eu nu-i ştiu preţul. Soaţa mi-a spus să nu mă târguiesc şi să iau pe el atât cât mi se dă.
— Atunci ţine zece mii!
Puşcaşul a luat banii şi i-a dat covorul comandantului, care era apropiat al regelui (mânca şi bea cu el la ospeţe). A plecat la masă la rege şi a luat şi covorul cu el.
— N-ai vrea să te uiţi, înălţimea Ta, ce lucru minunat mi-am cumpărat eu azi?
Regele şi-a aruncat privirea, şi-a văzut întreg regatul ca în palmă şi a scos un strigăt de uimire.
— Ăsta da covor! În viaţa mea n-am mai văzut o asemenea minune! Comandante, îţi dau ce vrei, dar covorul îl opresc pentru mine.
Şi pe dată i-a numărat douăzeci şi cinci de mii, iar covorul şi l-a prins pe perete în palat.
„Nu-i nimic", se gândea comandantul. „O să-mi cumpăr altul, mult mai frumos."
Şi, fără a mai sta pe gânduri, a încălecat şi a dat fuga la puşcaş. A intrat în casă şi, cum a dat cu ochii de soţia acestuia, a uitat şi de sine, şi de toate pentru care venise. În faţa lui se afla o femeie atât de frumoasă, că toată viaţa nu te-ai mai fi săturat privind-o. Se uita la ea, dar prin minte i se zvârcolea o singură întrebare: „Unde s-a mai pomenit ca un soldat prost să aibă în stăpânire o asemenea comoară? Eu, cu toate că îl slujesc pe însuşi regele şi am rang de general, o asemenea frumuseţe n-am văzut niciodată!". Abia a reuşit comandantul să se dezlipească de acolo şi să plece acasă, împotriva voinţei lui. Din clipa aceea a devenit de nerecunoscut: şi în somn, şi aievea nu se gândea decât la preafrumoasa soţie a puşcaşului. Nici mâncarea nu-i mai era mâncare, nici băutura nu mai încăpea în el: pe mintea lui pusese stăpânire frumoasa femeie. A văzut şi regele că se întâmplă ceva cu el şi a început să-l tragă de limbă.
— Ce s-a întâmplat cu tine? Sau ai dat de vreo belea?
— Ah, înălţimea Ta, îi spuse comandantul. Am văzut-o pe nevasta puşcaşului. O asemenea frumuseţe nu se mai află nicăieri în lume! Numai la ea mă gândesc: nu mi-e mintea nici la mâncare, nici la băutură şi nu pot scăpa de boala asta cu niciun descântec!
I-a venit regelui poftă s-o vadă şi el. A poruncit să se înhame caii la trăsură şi a plecat în cătunul puşcaşului. A intrat în casă şi a văzut o frumuseţe neînchipuită. Orice bărbat ar fi privit-o, tânăr sau bătrân, s-ar fi îndrăgostit nebuneşte de ea. A simţit cum inima i s-a prins în dragoste ca într-un cleşte.
„Ce tot umblu eu holtei?", îşi spuse în sinea lui. „Eu ar trebui să mă însor cu frumuseţea asta. De ce să fie ea nevastă de puşcaş, când pe fruntea ei scrie că va fi regină?"
S-a întors regele la palat şi i-a spus comandantului:
— Ascultă! Mi-ai vorbit de nevasta puşcaşului, frumuseţea cea neasemuită. Acum fa bine şi pierde-l pe soţul ei, pentru că vreau eu să mă însor cu ea. Dacă n-ai să poţi face asta, ai să regreţi amarnic. Deşi îmi eşti slugă credincioasă, de spânzurătoare n-ai să scapi!
S-a întristat comandantul mai rău ca prima dată. Nu-i trecea deloc prin minte cum să se descotorosească de puşcaş. Rătăcind prin fundături şi maidane, a dat de Baba Iaga.
— Stai, slugă regească! Eu îţi ştiu toate gândurile. Dacă vrei, te pot ajuta să ieşi din încurcătură.
— Ajută-mă, bunico! Am să-ţi plătesc cât ceri.
— Ţi-a poruncit regele să-i vii de hac lui Fedot puşcaşul. Nu-i o treabă peste puterile tale: el e un om simplu, însă nevasta lui e cumplit de şireată! Dar noi o vom pune într-o încurcătură din care nu va ieşi prea

curând. întoarce-te la rege şi spune-i că peste nouă mări, în cea de-a treizecea împărăţie, este o insulă; pe acea insulă se plimbă un cerb cu coarne de aur. Regele să adune cincizeci din cei mai terchea-berchea şi mai beţivi marinari, să poruncească să se pregătească de drum corabia aia veche şi putredă care de treizeci de ani stă legată la mal şi cu ea să-l trimită pe Fedot puşcaşul să-i aducă cerbul cu coarne de aur. Ca să ajungi la insula aia, îţi trebuie cel puţin trei ani şi de la insulă înapoi alţi trei ani, cu totul şase ani. Corabia va ieşi în larg, va naviga o lună şi apoi se va scufunda, iar puşcaşul şi marinarii se vor duce la fund.

Comandantul a ascultat aceste cuvinte, i-a mulţumit Babei Iaga pentru sfat, a răsplătit-o cu aur şi a dat fuga la rege.

— înălţimea Ta! îi spuse el. Uite-aşa şi aşa, i-am putea veni puşcaşului de hac.

Regele s-a învoit şi, neîntârziat, a poruncit să se gătească de drum corabia cea veche şi putredă, să fie încărcată cu provizii pentru şase ani şi să fie adunaţi pe punte cincizeci de marinari din cei mai terchea-berchea şi cei mai beţivi.

S-au răspândit iscoadele regelui prin cârciumi şi birturi şi au ales nişte marinari la care îţi era şi groază să te uiţi. Care cu un ochi vânăt, care cu nasul strâmb... De îndată ce l-au încunoştinţat pe rege că totul e gata după poruncă, acesta l-a chemat pe puşcaş la palat şi i-a zis:

— Fedot, eşti cel mai brav puşcaş al meu. îndeplineşte-mi o poruncă: du-te peste nouă ţări şi nouă mări, în cea de-a treizecea împărăţie, unde, pe o insulă, se plimbă liber cerbul cu coarne de aur. Prinde-l şi adu-mi-l viu!

Puşcaşul a căzut pe gânduri. Nici nu ştia ce să-i răspundă.

— Poţi să te gândeşti cât pofteşti, dar să ştii că dacă nu-mi duci porunca la îndeplinire, unde-ţi stau picioarele, acolo îţi va sta şi capul.

Fedot a făcut stânga-împrejur şi a plecat de la curte. Seara, când a venit acasă, era atât de supărat, încât nu-i venea să scoată nici măcar un cuvânt.

Soţia l-a întrebat:

— De ce eşti aşa de supărat, dragul meu? Ai intrat în vreo încurcătură?

El i-a povestit totul de-a fir-a-păr.

— Şi din pricina asta eşti mâhnit? N-ai de ce! E un fleac porunca asta. Fă-ţi rugăciunea şi du-te la culcare. Noaptea e un sfetnic bun. Totul se va sfârşi cu bine.

Puşcaşul s-a culcat şi a adormit, iar soţia lui a deschis cartea fermecată şi pe dată s-au ivit doi voinici cum nu s-au mai văzut:

— Ce-ţi trebuie? Porunceşte!

— Daţi o fugă până peste nouă ţări, în cea de-a treizecea împărăţie, pe insulă, prindeţi cerbul cu coame de aur şi aduceţi-l aici!

— Prea bine! în zori totul va fi gata după poruncă!

Şi ca o vijelie s-au înălţat, au zburat pe insulă, au prins cerbul cu coame de aur şi l-au adus în curtea puşcaşului, apoi au dispărut de parcă nici n-ar fi fost.

Frumoasa soţie l-a trezit în zori pe puşcaş şi i-a zis:

— Ieşi afară şi priveşte! Cerbul cu coarne de aur se plimbă la tine în curte. Ia-l şi du-l cu tine pe corabie. Cinci zile şi cinci nopţi să ţii drumul înainte, iar în cea de-a şasea să întorci corabia către ţărm.

Puşcaşul a închis cerbul într-o ladă şi l-a dus pe corabie.

— Ce-i aici? l-au întrebat marinarii.

— Tot felul de provizii şi leacuri. Drumul e lung şi trebuie să fiu prevăzător.

A sosit şi timpul să plece corabia la dram. O mulţime de lume a venit să-i petreacă pe marinari. A fost acolo chiar şi regele, care şi-a luat rămas-bun de la Fedot şi l-a pus conducător peste cei de pe corabie.

A navigat corabia pe mare cinci zile şi cinci nopţi, şi malurile nu se mai vedeau de mult. Fedot puşcaşul a poruncit să se aducă pe punte un butoi de patruzeci de vedre, plin cu vin, şi le-a spus marinarilor:

— Beţi, fraţilor! Nu vă zgârciţi! Măsura: cât încape în fiecare.

S-au bucurat marinarii, s-au repezit la butoi şi au început să bea până au căzut lângă butoi şi-au adormit buştean. Puşcaşul a trecut la timonă, a îndreptat corabia către mal şi a luat-o înapoi spre casă. Şi, pentru ca marinarii să nu-şi dea seama, le-a dat iarăşi să bea. Cum se trezeau din beţie, cum se deschidea alt butoi de vin, ca să se dreagă.

în cea de-a unsprezecea zi după plecare, corabia a început să se apropie de mal. A fost ridicat steagul şi au început să tragă tunurile. Regele a auzit bubuiturile şi a fugit la chei să vadă ce se întâmplă. L-a văzut pe

pușcaș, s-a mâniat și s-a năpustit asupra lui cu sălbăticie:

— Cum ai îndrăznit să te întorci înainte de vreme?

— Ce era să fac, Măria Ta? Un prost poate să rătăcească și zece ani pe mări, că tot nu duce la îndeplinire porunca. Noi însă, în loc de șase ani, am călătorit doar zece zile, dar treaba ne-am făcut- o! Nu vrei să te uiți la cerbul cu coarne de aur?

Au descărcat de pe corabie lada și au slobozit cerbul cu coarne de aur. Regele s-a convins că pușcașul avusese dreptate și n-a avut ce să-i facă. I-a dat voie să se ducă acasă, iar marinarilor care au fost cu el le-a spus că sunt slobozi și nimeni să nu îndrăznească să-i cheme la lucru șase ani încheiați, pentru că ei își meritau cu prisosință această îndelungată odihnă.

A doua zi l-a chemat pe comandant și l-a potopit cu ocări:

— Ce-i cu tine? Sau ți-ai pus în cap să-ți bați joc de mine? Se vede treaba că nu îți este prea drag propriul cap! Fă ce știi, numai găsește cum să-i vii de hac lui Fedot pușcașul!

— Măria Ta, lasă-mi răgaz să cuget! Poate am să născocesc ceva.

A plecat comandantul să colinde iarăși maidanele și fundăturile, și numai ce-i iese în cale Baba laga:

— Stai, slugă de rege! Îți știu gândurile. Vrei să te ajut la necaz?

— Ajută-mă, bunică! Pușcașul s-a întors și a adus cu sine cerbul cu coarne de aur.

— Știu, am auzit! oftă Baba laga. El este un om simplu, n-ar fi mare greutate să-i vii de hac. Ar fi doar ca și cum ai priza niște tabac! Nevastă-sa e grozav de șireată. Dar o punem noi într-o încurcătură din care n-o să mai iasă așa de curând. Du-te la rege și spune-i să-l trimită pe pușcaș nu știu unde și să aducă nu știu ce. O astfel de poruncă n-o va putea îndeplini în vecii vecilor: sau dispare fără urmă, sau se întoarce cu mâinile goale.

Comandantul a răsplătit-o cu aur pe Baba laga și a alergat într-un suflet la curte. Regele l-a ascultat și a poruncit să fie chemat pușcașul.

— Ei, Fedot! Tu ești cel mai brav pușcaș al meu. Mi-ai îndeplinit o poruncă și mi-aiaduscerbul cu coame de aur. îndeplinește-mi-o și pe a doua: du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce! Dar ia aminte: dacă nu-mi aduci, unde-ți stau picioarele, acolo îți va sta și capul.

Pușcașul a făcut stânga-împrejur și a plecat de la curte. A venit acasă abătut și îngândurat. Soția l-a întrebat:

— Ce-i cu tine, dragule? Arăți atât de mâhnit, de parcă ți s-ar fi înecat corăbiile.

— Ei, spuse el, un necaz l-am dat jos de pe umeri, dar un altul i-a luat locul. Mă trimite regele nu știu unde să aduc nu știu ce. Din cauza frumuseții tale trag toate ponoasele astea!

— Da, îi răspunse soția, nu-i o poruncă ușor de împlinit! Ca să ajungi acolo, îți trebuie nouă ani la dus și nouă la întors. în total, optsprezece ani. Și numai Dumnezeu știe dacă n-o fi în zadar!

— Ce mă fac?

— Fă-ți rugăciunea și du-te la culcare. Noaptea e un sfetnic bun. Mâine vei afla totul.

Pușcașul s-a culcat, iar soția lui a așteptat noaptea, a desfăcut cartea fermecată și pe dată au apărut în fața ei cei doi voinici.

— Poruncește tot ce-ți dorește sufletul!

— Nu știți cumva cum se poate ajunge nu știu unde pentru a aduce nu știu ce?

— Nu, nu știm!

Ea a închis cartea și cei doi voinici au dispărut. Dimineață, femeia și-a trezit soțul:

— Du-te la rege și cere-i bani pentru dram. Ai de umblat optsprezece ani. După ce-ți primești banii, să treci pe acasă să ne luăm rămas-bun!

Pușcașul a fost la rege, a primit o legătură cu bani și s-a întors acasă pentru a-și lua rămas-bun de la soție. Aceasta i-a dat un ștergar și o mingiuță.

— Când ai să ieși din oraș, să arunci mingea în fața ta; încotro se va rostogoli, într-acolo să te îndrepți și tu. Iar aici ai un ștergar lucrat de mâna mea. Oriunde te-ai afla, când te vei spăla pe față, să te ștergi cu ștergarul ăsta.

Și-au luat rămas-bun, pușcașul a făcut câte o plecăciune în cele patru vânturi și a ieșit din cătun. A aruncat mingea înaintea sa, aceasta a început să se rostogolească, iar el să pășească după ea.

A trecut aproape o lună. Regele îl chemă pe comandant și-i zise:

— Pușcașul a plecat pentru optsprezece ani să rătăcească în lumea largă și, după câte se vede, n-aș prea crede să aibă multe zile. Optsprezece ani nu-s două săptămâni! Se pot întâmpla atâtea la drumul ăsta

lung! Are bani mulţi asupră-i şi-l pot ataca tâlharii ca să-l prade şi să-l omoare. Mie îmi pare că a sosit ceasul să ne ocupăm puţin de soţia lui. Ia trăsura mea, du-te în cătunul puşcaşilor şi adu-o la palat!
Comandantul a ajuns în cătunul puşcaşilor, s-a dus întins la frumoasa soţie, a intrat în casă şi i-a spus:
— Bună vreme, frumoaso! Regele mi-a poruncit să te duc la palat.
Au ajuns la palat, regele a întâmpinat-o cu bucurie şi a condus-o prin camerele poleite cu aur, spunându-i:
— N-ai vrea să ajungi regină? Vreau să te iau de nevastă.
— Unde s-a mai pomenit să fie luată femeia de lângă bărbatul ei, care-i încă viu? Poate să fie el cum o fi, chiar şi un puşcaş de rând, dar după lege îmi este soţ!
— Dacă nu te măriţi cu mine de bunăvoie, am să te iau cu forţa!
Frumoasa a râs, s-a aruncat la podea, s-a transformat în turturică şi a zburat pe fereastră.
Multe ţări şi pământuri a străbătut puşcaşul în urmărirea mingii, iar aceasta se rostogolea tară încetare. Unde întâlnea un râu, acolo mingea se prefăcea în pod, unde voia puşcaşul să se odihnească, mingea se făcea saltea de puf. A mers el cât a mers şi deodată a ajuns în faţa unui măreţ palat. Mingea s-a rostogolit până în faţa porţii şi a dispărut. După ce a stat câteva clipe pe gânduri, puşcaşul a hotărât să treacă pragul. A intrat în palat, a urcat scara şi s-a pomenit în faţa a trei fete de o frumuseţe neasemuită.
— De unde vii şi care pricină te-a mânat încoace, om bun?
— Frumoase fecioare, nu m-aţi lăsat nici măcar să-mi trag sufletul după un drum atât de lung şi aţi şi tăbărât cu întrebările asupra mea. Mai bine mi-aţi da ceva de mâncare şi de băut şi apoi mi-aţi da un loc unde să-mi pun capul pe pernă şi abia după aceea să mă descoaseţi!
Frumoasele fete au întins masa, l-au ospătat, i-au dat să bea şi apoi l-au culcat. Puşcaşul a dormit, s- a odihnit şi apoi s-a ridicat din patul cel moale. Frumoasele fecioare i-au adus un lighean cu apă de izvor şi un ştergar brodat. El s-a spălat pe faţă, dar ştergarul nu l-a primit.
— Eu am ştergarul meu, a zis. Am cu ce mă şterge.
Şi-a scos ştergarul şi a început să se şteargă. Fecioarele cele frumoase îl întrebară:
— Spune-ne, om bun, de unde ai acest ştergar?
— Mi l-a dat soţia mea.
— înseamnă că eşti însurat cu surioara noastră!
Au strigat-o pe bătrâna lor mamă. Aceasta, cum a dat cu ochii de ştergar, l-a şi recunoscut.
— E făcut de mâna fiicei mele!
A început să-l descoasă pe oaspete. El i-a povestit totul: cum s-a căsătorit cu fiica ei şi cum regele l- a trimis nu ştiu unde ca să aducă nu ştiu ce.
— Ei, fiule! Despre această minune nici eu nu ştiu prea multe, dar aşteaptă, poate că ştiu slugile mele.
Bătrâna a ieşit în pridvor, a strigat cu un glas tunător şi, dintr-odată, auieşit, ca din pământ, o droaie de lighioane şi s-au adunat din cer o mulţime de zburătoare.
— Voi, fiare ale pădurii şi păsări ale cerului, voi, care cutreieraţi peste tot, nu ştiţi cumva cum se poate ajunge nu ştiu unde pentru a aduce nu ştiu ce?
Toate animalele şi toate păsările au răspuns într-un singur glas:
— Nu, nici măcar n-am auzit de aşa ceva!
Le-a dat voie bătrâna să plece la treburile lor prin păduri, prin smârcuri şi prin crânguri, s-a întors în camera de primire, şi-a deschis cartea fermecată şi, dintr-odată, s-au ivit în faţa ei doi uriaşi.
— Ce ne porunceşti?
— Iată ce, credincioşii mei servitori! Duceţi-ne, pe mine şi pe ginerele meu, în marea cea mare şi opriţi-vă taman în mijlocul ei, unde-i apa cea mai adâncă!
Uriaşii i-au luat pe bătrână şi pe puşcaş şi i-au dus în marea cea mare, s-au oprit ca nişte stâlpi în mijlocul ei, în locul cel mai adânc, ţinându-i în mână pe bătrână şi pe puşcaş. A strigat bătrâna cu glas tunător şi toţi peştii şi vieţuitoarele mărilor s-au adunat în jurul ei. Din cauza lor, marea nu se mai vedea.
— Voi, peşti şi lighioane ale mărilor, vă scăldaţi în tot locul. Nu ştiţi cumva cum se poate ajunge nu ştiu unde pentru a aduce de acolo nu ştiu ce?
Toate lighioanele mărilor şi toţi peştii au răspuns într-un glas:
— Nu, noi nici n-am auzit despre una ca asta!
Deodată şi-a făcut loc şi a ieşit în faţă o broască bătrână, cu picioarele strâmbe, care de mai bine de treizeci de ani ieşise la pensie, şi i-a spus:

— Oac-oac! Eu ştiu unde se află această minune!
— Uite, de tine am nevoie! i-a spus bătrâna.
A luat broasca şi le-a poruncit uriaşilor să o ducă acasă la ea. într-o clipită, au şi fost la palat. A început bătrâna s-o descoasă pe broască:
— Cum şi pe ce drum s-o apuce ginerele meu?
Broasca i-a răspuns:
— Locul acela este la capătul lumii, departe, departe de tot! L-aş fi condus chiar eu, dar sunt prea bătrână, de-abia îmi mai mişc picioarele. N-aş ajunge acolo nici în cincizeci de ani!
Bătrâna a adus un borcan mare, l-a umplut cu lapte proaspăt, a pus broasca în el şi l-a dat ginerelui:
— Ţine acest borcan în mână, iar broasca o să-ţi arate drumul!
Puşcaşul a luat borcanul cu broasca, şi-a luat rămas-bun de la bătrână şi de la fiicele ei şi s-a aşternut la drum. El mergea, iar broasca îi arăta drumul.
A mers el cât a mers, până a ajuns la râul de foc. Dincolo de râu se înălţa un munte, iar în munte se întrezărea o uşă.
— Oac-oac! i-a spus broasca. Scoate-mă din borcan. Trebuie să trecem râul.
Puşcaşul a scos-o din borcan şi a lăsat-o pe pământ.
— Ei, viteazule! Aşază-te în spatele meu, dar nu te teme, n-ai să mă striveşti!
Puşcaşul s-a aşezat pe broască şi a făcut-o una cu pământul. Broasca a început să se umfle şi s-a făcut mare cât o căpiţă de fân. Puşcaşul tremura de frică să nu cadă.
— Dacă alunec şi cad, mă lovesc şi mor!
Broasca a făcut un salt, a trecut peste râul de foc şi a devenit iar mică.
— Acum, bunule viteaz, intră pe uşa asta. Eu am să te aştept aici. Cum intri în peşteră, să te ascunzi cât mai bine. După puţin timp vor veni acolo doi bătrâni. Să fii cu băgare de seamă la ce vorbesc şi ce fac ei, iar după ce vor pleca, să spui ce-au spus şi ei şi să faci ce au făcut şi ei!
Puşcaşul s-a apropiat de peşteră, a deschis uşa şi a intrat. Era atât de întuneric, încât puteai să-ţi bagi degetele-n ochi. A început să meargă în patru labe şi să pipăie cu degetele. A dat peste o adâncitură, s-a băgat acolo şi s-a ascuns. N-a trecut mult şi au venit acolo doi bătrâni, care au început să vorbească.
— Ei, Şmat-mintosule! Ia hrăneşte-ne tu!
în aceeaşi clipă s-au aprins candelabrele, s-au auzit zgomote de farfurii şi de tacâmuri, iar pe masă au apărut tot felul de bucate alese şi felurite vinuri. După ce au mâncat şi au băut, bătrânii au poruncit:
— Şmat-mintosule, strânge totul!
Deodată toate au dispărut ca prin farmec: şi masa, şi vinurile, şi bucatele, şi candelabrele.
Când s-a încredinţat că cei doi bătrâni au plecat, puşcaşul a ieşit din ascunzătoare şi a strigat:
— Hei, Şmat-mintosule!
— Poruncă!
— Ospătează-mă!
Au apărut din nou candelabrele, masa întinsă cu tot felul de băuturi şi bucate alese. Puşcaşul se aşează la masă şi zise:
— Şmat-mintosule! Stai, frate, cu mine la masă, să mâncăm şi să bem împreună, că singur mi-e urât.
Un glas i-a răspuns:
— Om bun, de unde mi te-a adus Dumnezeu? Sunt aproape treizeci de ani de când îi slugăresc cu credinţă pe cei doi moşnegi şi, în tot acest timp, niciodată nu m-au chemat la masă cu ei.
S-a uitat puşcaşul şi s-a mirat: nu se vedea nimeni, dar mâncarea din farfurie dispărea de parcă ar fi măturat-o cineva cu măturică, iar sticlele cu vin se ridicau singure, singure umpleau paharele şi, cât ai clipi, se goleau.
După ce a mâncat şi a băut bine, puşcaşul a întrebat:
— Ascultă, Şmat-mintosule! N-ai vrea să mă slujeşti pe mine? La mine ai s-o duci bine.
— De ce nu? De mult m-am săturat să mai stau aici, iar tu, se vede treaba, eşti un om bun.
— Atunci, strânge tot şi hai să mergem!
A ieşit puşcaşul din peşteră, şi-a întors privirea, dar n-a văzut pe nimeni.
— Şmat-mintosule! Eşti aici?

— Aici! Nu te teme! N-am să te părăsesc!
— Bine! a spus puşcaşul şi s-a aşezat pe broască.
Aceasta s-a umflat şi a sărit peste râul de foc. După ce broasca s-a făcut mică la loc, puşcaşul a pus- o în borcanul cu lapte şi a pomit-o pe drumul de întoarcere.
A ajuns la soacră şi i-a poruncit noului servitor să întindă un ospăţ pentru bătrână şi fiicele ei. Şmat- mintosul le-a ospătat atât de bine, încât mai că le venea să joace de bucurie. Iar bătrânei broaşte, pentru ajutorul pe care i-l dăduse ginerelui său, soacra puşcaşului a poruncit să i se dea câte trei borcane de lapte pe zi. Puşcaşul şi-a luat rămas-bun de la soacră şi de la cumnatele sale şi s-a aşternut la drum, spre casă.
A mers, a mers, până când a obosit aşa de tare, încât nu-l mai ascultau picioarele sprintene şi nu mai era stăpân nici pe mâinile sale albe.
— Ei, Şmat-mintosule! Dacă ai şti cât am obosit! Parcă mi s-ar fi tăiat picioarele.
— De ce nu mi-ai spus asta mai înainte? Te-aş fi dus cât ai clipi acolo unde te-ai pornit.
în momentul acela, puşcaşul a fost prins de un vârtej de vânt, ridicat şi purtat prin văzduh atât de repede, că i-a căzut şi căciula de pe cap.
— Ei, Şmat-mintosule! Stai o clipită! Mi-a căzut căciula...
— Târziu te-ai trezit, boierule! Căciula ta-i acuma cu cinci mii de verste în urmă.
Prin faţa ochilor i se perindau oraşe şi sate, râuri şi lacuri...
Zburau ei deasupra mării albastre şi spuse Şmat-mintosul:
— Vrei să înalţ pe această mare un pavilion de aur? Vei putea să te odihneşti şi să-ţi capeţi şi fericirea.
— înalţă! i-a spus puşcaşul şi au început să coboare spre mare.
Unde doar cu o clipă în urmă spumegau valurile, acolo a apărut o insuliţă, iar pe ea un pavilion de aur. îi spuse Şmat-mintosul puşcaşului:
— Aşază-te în pavilion şi clăteşte-ţi ochii privind marea. Vor trece pe aici trei corăbii şi vor adăsta la ţărm. Tu poftеşte-i pe negustori, ospăteazăi şi schimbă-mă pe cele trei minunăţii pe care le au asupra lor. La timpul potrivit, am să mă întorc îndărăt la tine!
Se uită puşcaşul şi văzu că dinspre apus veneau trei corăbii. Au văzut corăbierii insula cu pavilionul de aur.
— Ce minunăţie! spuseră ei. De câte ori n-am trecut pe aici şi, în afară de apă, n-am văzut nimic! Iar acum, poftim! A apărut un pavilion de aur. Haideţi, fraţilor, să oprim la ţărm, să ne minunăm şi noi!
în aceeaşi clipă au şi aruncat ancorele, iar cei trei negustori au sărit într-o barcă şi au ajuns la ţărm.
— Bună vreme, om bun!
— Bună să vă fie inima, negustori de peste mări! Poftiţi, intraţi să vă trageţi sufletul şi să vă veseliţi niţel. Pentru oaspeţii călători a şi fost înălţat acest pavilion!
Negustorii au intrat în pavilion şi s-au aşezat pe bancă.
— Ei, Şmat-mintosule! Adu-ne câte ceva de mâncat şi de băut!
S-a întins masa, iar pe masă au apărut tot felul de vinuri şi bucate de-ţi lăsa gura apă. Şi totul s-a făcut cât ai bate din palme.
— Hai să facem schimb! ziseră negustorii. Tu ni-l dai pe servitorul tău, iar noi îţi dăm în schimb una din minunăţiile pe care le avem asupra noastră.
— Dar ce fel de minunăţii aveţi?
— Stai să vezi!
Unul din negustori a scos din buzunar o casetă şi, cum a deschis-o, pe dată a apărut o grădină cu flori şi cu alei care se întindea pe întreaga insulă. Cum a închis caseta, cum a dispărut grădina. Un alt negustor a scos de sub pulpanele caftanului un topor şi a început să lovească în podea. La fiecare lovitură apărea o corabie. A lovit de o sută de ori şi a făcut o sută de corăbii cu pânze, tunuri şi marinari. Corăbiile pluteau pe mare, tunurile trăgeau salvă după salvă, iar marinarii îi cereau noi porunci negustorului. S-a distrat cât s-a distrat, şi-a ascuns toporul sub pulpană, iar corăbiile au dispărut de parcă nici n-ar fi fost.
Al treilea negustor a scos un corn, a suflat în el şi pe loc apăru o întreagă armată: infanterişti şi cavalerişti cu arme, tunuri şi flamuri. Din toate regimentele au început să curgă rapoartele către negustor, iar el le dădea porunci: armata mărşăluia, fanfara cânta, flamurile fluturau în vânt. S-a distrat cât s-a distrat negustorul, a luat cornul şi a suflat în cealaltă parte, şi toată armata a dispărut de parcă ar fi înghiţit-o pământul.
— Sunt bune minunăţiile voastre, dar mie nu-mi sunt de niciun folos, a spus puşcaşul. Armata şi corăbiile sunt pentru ţar, iar eu sunt un simplu soldat. Dacă vreţi să facem schimb, daţi-mi pentru servitorul cel

nevăzut toate cele trei lucruri ale voastre.

— Nu-i prea mult?

— Ei, cum credeţi! Dar să ştiţi că altminteri nu mă învoiesc!

Negustorii s-au gândit în sinea lor: „La ce ne trebuie nouă grădina, regimentele şi toate corăbiile de război? Mai bine să facem schimbul. Cel puţin vom fi şi sătui, şi băuţi fără nicio trudă". I-au dat puşcaşului acele lucruri deosebite şi au spus:

— Ei, Şmat-mintosule, te luăm cu noi. Te învoieşti să ne slujeşti cu credinţă?

— De ce nu v-aş sluji? îmi este totuna la cine am să trăiesc.

S-au întors negustorii la corăbiile lor şi au încins un chiolhan de pomină, laolaltă cu toate corăbiile.

— Ei, Şmat-mintosule, e timpul să te întorci! Toţi s-au îmbătat ca porcii şi dorm buştean.

Iar puşcaşul, stând îngândurat în pavilionul de aur, vorbea de unul singur:

— Mare păcat! Unde-o fi sluga mea credincioasă, Şmat-mintosul?

— Aici sunt, stăpâne!

Puşcaşul a sărit în sus de bucurie.

— N-ar fi bine s-o pornim spre casă?

Nici n-a apucat bine să termine de vorbit, că a şi fost înhăţat de vijelie şi purtat prin văzduh. Negustorii s-au trezit şi le-a venit cheful să se dreagă.

— Ei, Şmat-mintosule, ziseră ei, dă-ne ceva de băut, să ne dregem!

Nu le-a răspuns însă nimeni şi nimeni nu le-a întins masa. Oricât au strigat, oricât au poruncit, totul era în zadar.

— Ei, domnilor, ne-a tras pe sfoară prostovanul ăla! Cine naiba îl mai găseşte acum? Şi insula a dispărut, nici pavilionul de aur nu mai este.

Au suferit ei cât au suferit, dar, în cele din urmă, au ridicat pânzele şi s-au dus la treburile lor. Puşcaşul a ajuns repede în ţara sa, a coborât pe ţărmul mării, într-un loc pustiu, şi l-a întrebat pe Şmat-mintosul:

— N-ai putea să-mi înalţi aici un palat?

— De ce nu? îndată va fi gata...

într-o clipită a apărut palatul, de parcă ar fi crescut din pământ, şi era atât de minunat, că nu se găsesc cuvinte pentru a-l descrie: de două ori mai mândru şi mai frumos decât al regelui. Puşcaşul a ridicat capacul casetei şi în jurul palatului a apărut un parc cu flori şi copaci rari.

Puşcaşul stătea la fereastră şi se minuna de grădina sa. Deodată o turturică a intrat pe fereastră, s-a aruncat la podea şi s-a transformat în soţia lui cea tânără. S-au îmbrăţişat şi au început să-şi pună întrebări şi să-şi povestească.

I-a spus soţia puşcaşului:

— Chiar din clipa în care ai plecat, eu am rătăcit prin păduri şi prin cânguri, prefăcută în turturică. A doua zi, în zori, a ieşit regele în cerdac, s-a uitat către mare şi a văzut pe ţărm o mândreţe de palat înconjurat de un parc verde.

— Ce mitocan a îndrăznit să-şi construiască palat pe pământul meu fără învoirea mea?

Au alergat iscoadele să afle ce şi cum, s-au întors şi i-au spus că palatul este al lui Fedot puşcaşul şi că stau în palatul acela doar el şi cu soţia sa.

Regele s-a înfuriat şi mai tare. A poruncit să se adune armata şi să pornească spre ţărm, să strice grădina, palatul să-l facă una cu pământul, iar pe puşcaş şi pe soţia acestuia să-i omoare în chinuri groaznice.

Când a văzut puşcaşul armata regelui îndreptându-se spre el, a apucat toporul fermecat şi poc, poc, a ieşit o corabie. A lovit cu toporul de o sută de ori, au apărut o sută de corăbii. După aceea a scos cornul, a suflat o dată şi s-a revărsat din el infanteria, a suflat a doua oară, a apărut cavaleria. Au început să vină la el comandanţii armatei şi marinarii de pe corăbii ca să-i ceară porunci. Puşcaşul a poruncit să înceapă lupta. Muzica s-a pornit să cânte, au răpăit tobele şi regimentele s-au pus în mişcare. Pedestraşii au intrat în armata regelui şi au început să taie tot ce le ieşea în cale, iar cavaleriştii îi ajungeau din urmă pe cei ce nădăjduiau să scape cu fuga şi-i făceau prizonieri, iar de pe corăbii, tunurile trăgeau în oraşul-capitală. Regele, văzând că armata lui a fost pusă pe fugă, a încercat să-i oprească pe soldaţi, însă fără sorţi de izbândă. După o jumătate de ceas, el însuşi era mort.

Când s-a terminat bătălia, s-a adunat poporul şi a început să-l roage pe puşcaş să ia în mâinile lui întreaga ţară. El s-a învoit şi a devenit rege, iar soţia sa – regină.

împărăţiile subpământene

poveste rusească

în vremurile acelea îndepărtate, când lumea era bântuită de duhuri, vrăjitoare şi rusalce, când curgeau râuri de lapte printre maluri de unt, iar deasupra lanurilor zburau raţe prăjite, trăiau ţarul Goroh şi ţarina Anastasia cea Preafrumoasă. Ei aveau trei fii.

într-o bună zi, s-a abătut un mare necaz pe capul lor: ţarina a fost răpită de un spirit rău. Fiul cel mare îi spuse tatălui său:

— Bunule părinte! Dă-mi binecuvântarea să plec în căutarea mamei!

A plecat şi... dus a fost. Trecură trei ani de când nu venise nicio veste de la el.

Fiul mijlociu a început şi el să se roage de tatăl său:

— Binecuvântează-mă, tată, şi pe mine, s-o pornesc la drum. Cine ştie? Poate-oi avea norocul să-mi găsesc mama şi fratele.

Ţarul l-a binecuvântat; ţareviciul a plecat, dar a dispărut şi el fără veste, de parcă l-ar fi înghiţit pământul.

A venit la ţar şi mezinul, Ivan Ţarevici:

— Iubite părinte, binecuvântează-mă pentru drum! Poate reuşesc să-i găsesc pe fraţii mei şi pe mămuca!

— Mergi cu Dumnezeu, fiule! fu răspunsul ţarului.

Ivan Ţarevici s-a pornit încotro a văzut cu ochii. A mers el cât a mers, până a ajuns la marea cea albastră. S-a oprit pe ţărm şi a început să cugete: „încotro s-o apuc oare?". Deodată au venit în zbor treizeci şi trei de porumbiţe. S-au aşezat pe ţărmul mării, s-au aruncat la pământ şi s-au preschimbat în fete frumoase. Erau chipeşe toate, însă una le întrecea cu mult pe suratele ei. Fetele s-au dezbrăcat şi s-au năpustit în valuri. în timp ce se scăldau, Ivan Ţarevici s-a furişat până la locul unde îşi lăsaseră hainele, a luat brâul celei mai frumoase şi l-a ascuns în sân.

Când au terminat cu scăldatul şi au ieşit pe mal, fetele au băgat de seamă că lipseşte un brâu.

— Ah, Ivan Ţarevici! zise cea mai frumoasă dintre ele. Dă-mi înapoi brâul!

— Mai întâi spune-mi unde se află mămuca mea!

— Mămuca ţi-e la tatăl meu, la Voron Voronovici. Mergi de-a lungul ţărmului până dai de o păsăruică de argint cu creasta de aur. încotro va zbura ea, într-acolo să mergi şi tu!

Ivan Ţarevici a pornit-o de-a lungul ţărmului şi s-a întâlnit cu fraţii lui dispăruţi tară veste. După ce s-au îmbrăţişat, şi-au continuat drumul tustrei. Deodată au zărit păsăruică de argint cu creasta de aur şi s-au luat după ea. După ce a zburat un timp, aceasta s-a aruncat sub o placă de fier, într-o gaură care ducea sub pământ.

— Ei, fraţilor, le-a spus Ivan Ţarevici, binecuvântaţi-mă în locul tatălui şi al mamei! Am să cobor în groapa asta, să aflu cum este tărâmul păgân şi dacă nu cumva acolo se află şi mămuca noastră.

Fraţii i-au dat binecuvântarea, mezinul s-a legat cu o frânghie şi şi-a dat drumul în groapa cea adâncă. Trei ani încheiaţi i-au trebuit să ajungă pe fundul ei. După ce a coborât, a pornit la drum.

A mers cât a mers, până a ajuns în împărăţia de aramă. în curtea palatului a văzut treizeci şi trei de fecioare-porumbiţe care brodau cu iscusinţă oraşe pe nişte ştergare.

— Bună vreme, Ivan Ţarevici! îi zise prinţesa împărăţiei de aramă. încotro te-ai pornit?

— Am plecat în căutarea mamei mele!

— Mama ta e la tatăl meu, la Voron Voronovici. El este înţelept şi şiret şi zboară peste văi şi munţi, peste piscuri, pe deasupra norilor. Fii cu băgare de seamă, bunule viteaz, căci te va da pierzaniei! Ţine acest ghem. El te va conduce la sora mea cea mijlocie. Vezi ce-ţi spune şi ea! Iar când te vei întoarce, să nu uiţi de mine!

Ivan Ţarevici a dat ghemul de-a rostogolul înaintea sa şi l-a urmat pas cu pas. A ajuns în împărăţia de argint. Şi aici a întâlnit treizeci şi trei de fecioare-porumbiţe. Când l-a văzut, prinţesa împărăţiei de argint i-a spus:

— Până acum nu s-a pomenit picior de rus pe-aici, iar astăzi simt un iz rusesc în preajmă! Ce-i, Ivan Ţarevici? Fugi de vreun necaz sau ţi-l cauţi cu lumânarea?

— Ah, frumoasă fecioară, am plecat în căutarea mamei, care a fost răpită!

— Mama ta e la tatăl meu, la Voron Voronovici. El este înţelept şi viclean şi zboară peste văi şi munţi, peste piscuri, pe deasupra norilor... Ei, ţareviciule, fii cu băgare de seamă, căci te va da

pierzaniei! Ţine acest ghemuleţ! El te va conduce la sora mea cea mică. Cum îţi va spune ea, aşa să faci: să mergi mai departe sau să faci cale întoarsă!

Ivan Ţarevici s-a luat după ghem şi a ajuns în împărăţia de aur. Şi aici erau treizeci şi trei de fecioare-porumbiţe care brodau cu iscusinţă nişte ştergare. Mai presus de toate şi cea mai frumoasă era prinţesa împărăţiei de aur. Era atât de frumoasă, cum pana n-o poate descrie, cum nici în poveşti alta ca ea nu se află.

— Bună vreme, Ivan Ţarevici! îi zise prinţesa împărăţiei de aur de cum îl văzu. încotro te-ai pornit?

— Am plecat în căutarea mamei mele!

— Mama ta e la tatăl meu, la Voron Voronovici. El este înţelept şi viclean şi zboară peste văi şi munţi, peste piscuri, pe deasupra norilor. Fii cu băgare de seamă, Ivan Ţarevici, căci te va da pierzaniei! Ţine acest ghem. Rostogoleşte-l înaintea ta, iar el te va duce în împărăţia de mărgăritar: acolo e mama ta. Când te va vedea, se va bucura şi va porunci slugilor să-ţi aducă vin nou. Tu să nu primeşti! Să ceri să ţi se aducă vin vechi de trei ani, din cel care stă pitit în dulap, şi să-ţi dea şi o cojiţă de pâine arsă pentru gustare... Nu uita încă ceva: tatăl meu are în curte două putini mari cu apă, una cu apă care-ţi dă putere, iar alta cu apă care te sleieşte. Tu schimbă-le locul şi bea apă careţi dă putere, iar când ai să te lupţi cu Voron Voronovici şi-l vei învinge, să-i ceri un singur lucru: să- ţi dea bastonaşul-pană!

Mult timp au vorbit ţareviciul şi prinţesa. Şi atât s-au îndrăgit, că nici nu le venea să se mai despartă. Dar n-aveau încotro! Şi-au luat rămas-bun, şi Ivan Ţarevici a purces la drum. A mers el cât a mers şi, în cele din urmă, a ajuns în împărăţia de mărgăritar. Cum l-a văzut, mama sa a fost cuprinsă de bucurie. A poruncit slugilor să i se aducă vin nou lui Ivan Ţarevici.

— Eu nu beau vin obişnuit! zise acesta. Aduceţi-mi vin vechi de trei ani, iar pentru gustare o cojiţă de pâine arsă!

După ce a băut vinul vechi şi a mâncat cojiţa de pâine arsă, Ivan Ţarevici a ieşit în curtea cea mare, a schimbat locul putinilor cu apă şi a început să bea din cea despre care-i spusese prinţesa.

Nu după mult timp, a sosit şi Voron Voronovici. Era luminos precum ziua cea senină, dar când l-a văzut pe Ivan Ţarevici, a devenit mai întunecat decât norii cei negri. S-a apropiat de putina cu apă care vlăguieşte şi a început să bea din ea. în această vreme, Ivan Ţarevici i-a sărit în spate. Voron Voronovici s-a înălţat spre cer, sus-sus de tot, zburând peste văi şi munţi, peste piscuri, pe deasupra norilor. Văzând că nu se poate descotorosi de duşmanul său, îi zise:

— Ce-ţi trebuie, Ivan Ţarevici? Poate vrei să-ţi dau întreaga mea vistierie...

— N-am nevoie de nimic! Dă-mi doar bastonaşul-pană!

— Nu, Ivan Ţarevici! E mult prea mult pentru tine! a zis Voron Voronovici şi a început să-l poarte din nou peste văi şi munţi, peste piscuri, pe deasupra norilor, cu gând să se scuture de el.

Ivan Ţarevici însă se ţinea bine. I s-a lăsat cu toată greutatea pe aripi, gata să i le frângă.

— Nu-mi rupe aripile! a strigat Voron Voronovici. îţi dau bastonaşul-pană, numai lasă-mă în pace! Cum i l-a dat, Voron Voronovici s-a prefăcut într-o cioară obişnuită şi s-a făcut nevăzut către munţii cei stâncoşi.

Ivan Ţarevici, după ce a revenit în împărăţia de mărgăritar, şi-a luat mama şi a plecat împreună cu ea pe drumul de întoarcere. în spatele lor, împărăţia de mărgăritar s-a strâns într-un ghem şi a început să se rostogolească după ei.

Au trecut prin împărăţia de aur, apoi prin cea de argint şi prin cea de bronz. Ivan Ţarevici le-a luat cu el pe cele trei frumoase prinţese, iar împărăţiile lor s-au strâns ghem şi s-au rostogolit după ei. Când au ajuns la locul unde se afla funia cu care coborâse Ivan Ţarevici, acesta a sunat dintr-o goarnă de aur.

— Fraţilor! strigă el. Dacă mai sunteţi în viaţă, ajutaţi-mă!

Fraţii i-au auzit goarna, au început să tragă de frânghie şi au scos la lumină o fiinţă diafană – pe frumoasa fecioară, prinţesa împărăţiei de aramă. Când au văzut-o, au început să se certe între ei: niciunul nu voia s-o lase celuilalt.

— De ce vă certaţi, bunilor viteji? i-a întrebat prinţesa împărăţiei de aramă. Acolo, jos, este o fecioară cu mult mai frumoasă ca mine!

Cei doi tineri au coborât frânghia şi au scos-o pe prinţesa împărăţiei de argint. Când au văzut-o, s-au pus din nou pe gâlceavă.

— Este a mea! zise unul din fraţi.

— Ba a mea! răspunse celălalt.

— Nu vă certaţi, bunilor viteji! zise prinţesa împărăţiei de argint. Jos aşteaptă o fecioară cu mult mai frumoasă decât mine!

Cei doi fraţi s-au potolit, au aruncat frânghia şi au ridicat-o la suprafaţă şi pe prinţesa împărăţiei de aur. Când au văzut cât era de frumoasă, cei doi s-au pus din nou pe ceartă, fiecare dorind s-o păstreze pentru sine. Frumoasa prinţesă i-a oprit, zicându-le:

— Pe fundul prăpastiei aşteaptă măicuţa voastră!

După ce au scos-o şi pe mamă, cei doi fraţi au aruncat frânghia pentru Ivan Ţarevici. L-au tras până pe la jumătate şi au retezat frânghia. Mezinul s-a prăbuşit pe fundul prăpastiei, s-a lovit rău de tot şi a zăcut acolo fără cunoştinţă o jumătate de an. Când şi-a venit în fire, s-a uitat în jur şi şi-a amintit tot ce se întâmplase cu el. A scos din buzunar bastonaşul-pană şi a lovit cu el de pământ. Pe dată s- au ivit doisprezece viteji şi l-au întrebat:

— Ce ne poruncești, Ivan Ţarevici?

— Scoateţi-mă de aici!

Vitejii l-au luat de subsuori şi l-au scos afară.

Când s-a văzut sus, Ivan Ţarevici a început să întrebe în dreapta şi-n stânga de fraţii săi. Aşa a aflat că ei se însuraseră de mult: fratele mijlociu cu prinţesa împărăţiei de aramă, iar cel mare cu prinţesa împărăţiei de argint. Logodnica lui, prinţesa împărăţiei de aur, nu voia să se mărite cu nimeni. Bătrânul ţar, tatăl celor trei, şi-a pus în gând să se însoare cu preafrumoasa prinţesă. A chemat sfatul boieresc şi, de faţă cu toţi, a învinuit-o pe soţia sa că s-a înhăitat cu duhurile rele. Drept pedeapsă, a poruncit să i se reteze capul. După ce călăul i-a dus la îndeplinire porunca, ţarul a întrebat-o pe prinţesa împărăţiei de aur:

— Te măriţi cu mine?

— Am să mă mărit cu tine atunci când ai să-mi faci o pereche de pantofi fără să-mi iei măsura!

Ţarul a poruncit să se dea sfoară în ţară, dacă nu cumva s-o găsi vreunul care s-ar încumeta să meşterească o pereche de pantofi pentru mireasa lui fără să-i ia măsura. Taman atunci s-a nimerit să sosească şi Ivan Ţarevici în împărăţia tatălui său şi să se tocmească argat la un bătrânel. Auzind el zvonul care se răspândea prin ţară, i-a spus stăpânului său:

— Du-te, moşule, la ţar şi spune-i că-i faci tu pantofii. Am să ţi-i dau eu, numai să nu sufli nimănui o vorbă despre asta!

Bătrânelul s-a dus la ţar:

— Mă prind eu să-ţi fac pantofii de care ai nevoie!

Ţarul i-a dat piele pentru o pereche de pantofi şi l-a întrebat:

— Dar ai să poţi tu face asta, moşule?

— Nu te teme, înălţimea Ta! Am un fiu care-i ciubotar!

întorcându-se acasă, bătrânelul i-a dat lui Ivan Ţarevici pielea pentru pantofi. Acesta a luat-o şi a tăiat-o în bucăţele mici, pe care le-a aruncat pe fereastră. Apoi a deschis împărăţia de aur şi a luat de acolo o pereche de pantofi noi de-ai prinţesei şi i-a dat-o bătrânelului:

— Ia, moşule, pantofii şi du-i ţarului!

Ţarul s-a bucurat nespus. Adus pantofii prinţesei şi a întrebat-o:

— Când mergem la cununie?

Aceasta îi răspunse:

— Am să mă mărit cu tine atunci când ai să-mi faci o rochie fără să-mi iei măsurile!

Ţarul a început iarăşi să se frământe. A chemat la el toţi meşterii croitori din întreaga împărăţie şi a făgăduit că-i va da bani cu nemiluita aceluia care va dovedi să coasă o rochie pentru prinţesă fără să-i ia măsurile.

Auzind aceasta, Ivan Ţarevici îi spuse bătrânelului:

— Moşule, du-te la ţar, ia de la el materialul pentru rochie şi adu-mi-l! Am s-o fac eu, numai să nu sufli nimănui o vorbă despre asta!

Bătrânelul s-a dus la palat, a luat atlasul şi catifeaua pentru rochia prinţesei şi le-a adus ţareviciului. Acesta a pus mâna pe foarfecă, a mărunţit tot materialul adus de la ţar şi l-a zvârlit pe fereastră. A deschis apoi împărăţia de aur, a luat de acolo o rochie nouă de-a prinţesei, pe cea mai frumoasă, şi i- a dat-o bătrânelului:

— Ia, moşule, rochia şi du-o la palat!

La vederea rochiei aduse de moş, bătrânul ţar nu-şi mai încăpea în piele de bucurie.

— Ei, iubita mea, îi spuse el prinţesei, n-ar fi timpul să ne ducem la cununie?

— Mă voi mărita cu tine numai atunci când vei porunci ca fiul moşneagului să fie fiert în lapte!
Fără să mai stea pe gânduri, ţarul a dat poruncă şi, în aceeaşi zi, s-a adunat de la fiecare gospodărie câte o găleată de lapte şi s-a turnat într-un ceaun uriaş, sub care a fost aprins un foc puternic.
Ivan Ţarevici a fost adus la curte, în faţa ceaunului cu lapte. Văzând ce-l aşteaptă, a început să-şi ceară iertare de la toată lumea şi să bată mătănii. Slujitorii ţarului l-au prins şi l-au aruncat în ceaunul cu lapte clocotit. Tânărul s-a cufundat o dată, de două ori, a sărit de acolo şi s-a făcut atât de frumos, cum nici în poveşti nu se pomeneşte.
— Uită-te şi tu, ţarule! zise prinţesa. Cu cine să mă mărit? Cu un hodorog ca tine sau cu acest viteaz chipeş?
„Dacă mă scald în lapte", se gândi ţarul, „mă fac şi eu la fel de frumos!". S-a aruncat în ceaun şi a fiert în lapte.
Iar Ivan Ţarevici a plecat să se cunune cu prinţesa. După cununie, şi-a izgonit fraţii din împărăţie şi a început să trăiască alături de tânăra lui soaţă, să se veselească şi avuţia să şi-o sporească.

împărăţia de aur, împărăţia de argint şi împărăţia de aramă

poveste rusească

Au fost odată, într-o împărăţie îndepărtată, într-o ţară neştiută, un ţar şi o ţarină care aveau trei fii frumoşi ca soarele. Cel mai mare se numea Vasili Ţarevici, cel mijlociu Feodor Ţarevici, iar cel mic Ivan Ţarevici. într-o zi, ţarul, plimbându-se prin grădină împreună cu soţia sa, a văzut cum s-a iscat dintr-odată o vijelie şi a luat-o pe ţarină chiar de lângă el. S-a întristat ţarul peste poate şi mult timp a tânjit după ţarină.
Fiii lui cei mari au cerut învoire şi s-au aşternut la drum în căutarea mamei. Mergând ei vreme îndelungată alături de suita lor, au ajuns într-o stepă sălbatică. Şi-au întins corturile şi au început să aştepte, în nădejdea că vor vedea pe cineva care să le arate drumul. Au stat acolo trei ani şi n-au văzut pe nimeni. între timp a crescut şi mezinul. S-a rugat şi el de tatăl său să-l binecuvânteze, şi-a luat rămas-bun şi a pornit la drum. A mers cale lungă, până când a văzut în depărtare nişte corturi. Apropiindu-se, şi-a recunoscut fraţii şi le-a spus:
— Fraţii mei, de ce aţi poposit în stepa asta sălbatică? Sloboziţi-vă alaiul care vă întovărăşeşte, să se întoarcă acasă, iar noi să mergem singuri în căutarea mamei.
Fraţii au făcut întocmai cum le spusese mezinul şi au plecat tustrei. Au mers ei cât au mers, până ce au ajuns la un palat de cristal, înconjurat de un zid tot de cristal. S-au îndreptat spre el. Ivan Ţarevici a găsit poarta, a intrat în curte şi, apropiindu-se de pridvor, a văzut un stâlp de care erau prinse două inele: unul de aur şi unul de argint. Şi-a legat calul său de viteaz, trecând hăţurile prin cele două inele, şi a urcat.
L-a întâmpinat însuşi regele. După ce au vorbit ei ceva vreme, regele a aflat că oaspetele nu era altul decât nepotul său. L-a condus pe Ivan Ţarevici în palat şi i-a chemat şi pe fraţii acestuia. Cei trei fraţi nu au stat prea mult la unchiul lor. El le-a dăruit un glob fermecat, căruia i-au dat drumul să se rostogolească înaintea lor, şi aşa au ajuns la poalele unui munte semeţ, unde au poposit. Era atât de înalt şi de abrupt, încât nimeni nu putea urca pe el. Ivan Ţarevici a găsit o crăpătură în stâncă, unde a dat de nişte picioare de fier şi de nişte gheare tot de fier. Cu ajutorul lor, mezinul s-a putut urca până în vârful muntelui. Pentru că era obosit, s-a aşezat sub un stejar să se odihnească.
De îndată ce şi-a lepădat ghearele de fier, acestea au şi dispărut. Ridicându-se, a văzut în depărtare un cort dintr-o ţesătură subţire. A mers într-acolo şi a văzut că pe acel cort era zugrăvită împărăţia de aramă, iar în vârful cortului stătea un glob de aramă. La intrare stăteau tolăniţi doi lei uriaşi, care nu lăsau pe nimeni înăuntru. Ivan Ţarevici, văzând în faţa leilor nişte străchini goale, le-a turnat apă şi le-a potolit setea. Leii i-au dat voie să intre în cort. Acolo a văzut o minunată prinţesă care stătea pe o canapea, iar la picioarele ei dormea un zmeu cu trei capete. Dintr-o singură lovitură de paloş, ţareviciul i-a retezat cele trei capete. Drept mulţumire, prinţesa i-a dăruit un ou de aramă, în care fusese închisă întreaga împărăţie de aramă.
Ivan Ţarevici, luându-şi rămas-bun de la ea, s-a aşternut la drum şi, după o bucată bună de vreme, a zărit în depărtare un alt cort. S-a apropiat de el şi a văzut că era făcut dintr-o ţesătură fină şi că era priponit cu şnururi cu ciucuri de argint şi pietre preţioase de nişte cedri. Pe cort era zugrăvită împărăţia de argint, iar în vârf era un glob de argint. La intrare stăteau întinşi doi tigri uriaşi, pe care Ivan Ţarevici i-a adăpat şi le-a potolit setea pricinuită de căldură. în acest fel a căpătat învoirea tigrilor de a intra înăuntru. Acolo, pe o canapea, stătea o

prinţesă îmbrăcată în straie scumpe. Frumuseţea ei o întrecea pe a celei dintâi. La picioarele sale stătea întins un zmeu cu şase capete, de două ori mai mare decât primul. Ţareviciul i-a retezat şi acestuia toate capetele dintr-o singură lovitură. Prinţesa, văzând vitejia şi neînfricarea lui, i-a dăruit un ou de argint în care intrase în întregime împărăţia de argint.

Luându-şi rămas-bun şi de la ea, Ivan Ţarevici a purces mai departe la drum şi a ajuns, în sfârşit, la cel de-al treilea cort, făcut din cea mai fină ţesătură. Pe cort era zugrăvită împărăţia de aur, iar deasupra era un glob din aur curat. Cortul era prins cu şnururi de aur de nişte dafini uriaşi, iar ciucurii prinşi de şnururi erau de diamant. La intrare stăteau doi crocodili uriaşi care, din cauza setei, scuipau flăcări. Ivan Ţarevici, văzând cât le era de sete, le-a umplut cu apă strâchinile goale şi, în acest fel, a primit încuviinţarea paznicilor să intre înăuntru. Acolo, pe o canapea, a văzut o prinţesă cu mult mai frumoasă decât celelalte două, iar la picioarele ei – un zmeu cu douăsprezece capete. Doar de două ori a lovit voinicul cu paloşul şi i-a retezat zmeului toate capetele. Drept mulţumire, prinţesa i-a dăruit un ou de aur în care era ascunsă împărăţia de aur şi totodată i-a dăruit şi inima ei, povestindu-i unde îi stătea închisă mama.

Ivan Ţarevici i-a mulţumit prinţesei şi a pornit la drum. După ce a mers vreme îndelungată, a ajuns la un palat măreţ. A intrat şi a rătăcit prin încăperi, fără să întâlnească nici ţipenie de om. în cele din urmă a ajuns într-o sală sclipitor de bogată şi a văzut-o pe mama sa în straie împărăteşti, şezând într-un jilţ. Ţareviciul i-a spus că el şi fraţii săi pribegeau de mulţi ani în căutarea ei. Deodată mama a simţit un duh şi i-a spus fiului:

— Ascunde-te sub hainele mele. Când va sosi vijelia şi va începe să mă dezmierde, încearcă să pui mâna pe bagheta ei fermecată. Ea se va înălţa în văzduh, dar tu să nu te temi. Când îţi va da drumul pe pământ şi se va risipi în mii de bucăţi, tu să le aduni şi să le dai foc, iar cenuşa s-o împrăştii pe câmp.

Nici n-a apucat mama să-i spună toate acestea şi să-l ascundă sub straiele ei, că s-a şi ivit vijelia şi a început s-o dezmierde pe ţarină. Ţareviciul, după cum îl povăţuise mama, a apucat bagheta magică. Vijelia s-a mâniat, s-a înălţat în văzduh şi apoi, coborând pe pământ, s-a destrămat în mii de bucăţi. Ivan Ţarevici a adunat toate acele cioburi, le-a ars, iar cenuşa a împrăştiat-o pe câmp, intrând în stăpânirea baghetei magice. După ce a isprăvit acest lucru, mezinul şi-a luat mama şi pe cele trei prinţese şi a plecat pe drumul de întoarcere. Ajungând la stejarul unde poposise prima dată, le-a coborât pe cele patru femei cu ajutorul unei pânze strânse în chip de odgon. Când a rămas să coboare doar el, fraţii au retezat pânza şi au plecat cu mama şi cu cele trei prinţese spre împărăţia lor. Le-au poruncit femeilor să se jure că îi vor spune ţarului că au fost găsite de cei doi fraţi mai mari.

Ivan Ţarevici, rămânând singur pe munte, n-a cutezat să coboare de acolo, pentru că pânza fusese retezată. Umbla fără ţintă, trecând bagheta dintr-o mână în cealaltă. Deodată, în faţa lui a apărut un duh care l-a coborât de pe munte şi l-a aşezat pe pământurile împărăţiei lor. Aici ţareviciul a dat peste un ciubotar la care s-a tocmit calfă. Stăpânul său cumpărase câteva piei pentru a face pantofi din ele. înainte însă de a se apuca de treabă, ciubotarul s-a îmbătat şi a adormit. Ivan Ţarevici, văzând că nu-şi poate pune nicio nădejde în stăpânul său, a chemat duhul care îl coborâse de pe munte şi i-a poruncit să facă pantofi din toate pieile. Duhul i-a îndeplinit porunca întocmai. A doua zi de dimineaţă, Ivan Ţarevici şi-a trezit stăpânul, i-a arătat pantofii şi i-a spus să-i ducă la oraş să-i vândă. Ciubotarul a făcut aşa cum îl povăţuise calfa sa: a dus pantofii la oraş şi i-a vândut pe toţi unui negustor care l-a făcut cunoscut unor boieri de vază. Ţarul însuşi a aflat în curând de ciubotarul care face pantofi minunaţi şi a poruncit să fie adus la curte. Când a fost adus meşterul la palat, a fost de faţă şi prinţesa din împărăţia de aur, aflată la curtea ţarului. Ea şi-a închipuit că această ispravă nu putea fi a altcuiva decât a duhului împărăţiei de aur şi i-a poruncit pantofarului ca, până a doua zi dimineaţă, să înalţe în vecinătate palatul împărăţiei de aur, care să fie legat de palatul unde se afla ea printr-un pod de aur, acoperit cu catifea verde.

Ciubotarul a venit acasă peste măsură de mâhnit şi i-a povestit calfei sale ce-i poruncise prinţesa. De necaz, meşterul s-a îmbătat, spunând:

— Acum n-au decât să-mi reteze şi capul, că mi-e totuna.

Auzind acestea, ţareviciul a poruncit duhului ca până a doua zi de dimineaţă să înalţe palatul şi împărăţia de aur care se ascundeau în oul dăruit de prinţesă.

Duhul a îndeplinit porunca întocmai, iar dimineaţa l-a dus în acel palat pe Ivan Ţarevici şi l-a sfătuit să se pregătească pentru a primi oaspeţi.

Ţareviciul a trimis o trăsură de aur la părinţi pentru a-i duce la palatul său, iar pentru fraţi a trimis cele mai urâte căruţe.

Ţarul, auzind că mezinul său este viu şi nevătămat, s-a bucurat nespus şi, împreună cu ţarina şi cele trei

prinţese, s-au aşezat în trăsura de aur şi au pornit la drum.
Ivan Ţarevici şi-a întâmpinat cu bucurie părinţii, iar pe fraţii săi i-a iertat pentru necazul pe care i-l priciniseră.
Vasili Ţarevici, la sfatul fratelui său mai mic, a luat-o în căsătorie pe Elena, prinţesa împărăţiei de argint. Feodor Ţarevici s-a însurat cu Zemira, prinţesa împărăţiei de aramă, iar Ivan Ţarevici s-a cununat cu Plenira, prinţesa împărăţiei de aur. Oul de argint şi cel de aramă, în care erau ascunse celelalte două împărăţii, le-a dăruit lui Vasili Ţarevici şi lui Feodor Ţarevici.
A doua zi s-au săvârşit nunţile celor trei fraţi, spre marea bucurie a supuşilor. Aşa au devenit ei stăpânii celor trei împărăţii, aşezate pe aceeaşi mare.

Ţareviciul vrăjit

poveste rusească

A fost odată ca niciodată un negustor care avea trei fete. într-o zi, pregătindu-se să plece în cele ţări străine după marfa, şi-a chemat fetele şi le-a întrebat:
— Ce să vă aduc de peste mări?
Sora cea mare a cerut să-i aducă ceva de îmbrăcat. Cea mijlocie aşijderea. Cea mică însă a luat o foaie de hârtie, a desenat pe ea o floare şi i-a spus tatălui:
— Mie, tătucă, să-mi aduci o floare ca asta!
Negustorul a umblat mult prin cele ţări străine, dar n-a văzut pe nicăieri o floare asemănătoare celei desenate de mezina sa.
Pe drumul de întoarcere a dat de un palat măreţ cu turnuri şi grădină. A intrat să se plimbe prin grădină şi s-a minunat de mulţimea florilor şi a pomilor. Când s-a uitat mai bine, a văzut că acolo creştea şi floarea desenată de fiica lui.
— Ce-ar fi s-o rup şi s-o duc iubitei mele fiice? se gândi el. Mi se pare că nu-i nimeni prin preajmă şi n-o să mă vadă careva...
S-a aplecat, a rupt floarea, dar în acest timp s-a iscat un vânt năprasnic, a răsunat tunetul şi în faţa negustorului s-a arătat o matahală înspăimântătoare, un zmeu înaripat şi hidos, cu trei capete.
— Cum de îndrăzneşti să furi din grădina mea?! a urlat zmeul la negustor. De ce ai rupt floarea? Negustorul s-a speriat şi a început să-şi ceară iertare.
— Fie! zise zmeul. Am să te iert, dar cu o condiţie: cine te va întâmpina primul când vei ajunge acasă, pe acela să mi-l dai mie pe vecie! însă ţine minte: dacă mă tragi pe sfoară, de mine n-ai să scapi! Am să te găsesc şi-n gaură de şarpe!
Negustorul s-a învoit. S-a întors acasă şi, când se apropia de gospodăria lui, fata cea mică l-a zărit pe geam şi, fără a sta pe gânduri, i-a ieşit în întâmpinare. Negustorul s-a întristat. S-a uitat la fiica sa şi l-au podidit lacrimile.
— Ce-i cu tine, tătucă? De ce plângi?
Tatăl i-a dat floarea şi i-a povestit tot ce se întâmplase.
— Nu te întrista, tătucă! îi spuse mezina. Dacă o să vrea Domnul, o să-mi fie bine şi acolo. Du-mă la zmeu!
Tatăl a dus-o, a lăsat-o la palatul zmeului, şi-a luat rămas-bun şi s-a întors acasă.
Frumoasa fată, fiica negustorului, a umblat prin palat, minunându-se de frumuseţea lui: pretutindeni numai aur şi catifea, dar nici ţipenie de om. Timpul trecea fără să se oprească în loc.
„Ah, ce-aş mai mânca acum!", se gândi fata. Nici n-a isprăvit să-şi ducă gândul până la capăt, că dinaintea ei s-a întins o masă cu tot felul de bunătăţi pe ea; doar lapte de pasăre mai lipsea. S-a aşezat la masă, a mâncat şi a băut pe săturate, iar când s-a ridicat, totul a dispărut la fel de repede cum apăruse.
Soarele a apus şi a început să se întunece. Fata negustorului a intrat în dormitor şi a început să se pregătească de culcare. Deodată s-a pornit un vânt puternic şi s-a ivit dinaintea ei zmeul cu trei capete.
— Bună seara, frumoasă fecioară! zise el. Te rog să-mi aşterni să dorm aici, lângă uşă!
Fata i-a aşternut acolo unde îi ceruse zmeul şi s-a culcat în pat.
Dimineaţa, când s-a trezit, a văzut că în tot palatul nu era, iarăşi, nici ţipenie. înschimb, orice

dorință și-ar fi pus i se împlinea pe dată.
Seara s-a întors zmeul și i-a poruncit:
— Acum, frumoasă fecioară, pregătește-mi culcușul alături de patul tău!
Fata i-a așternut alături de patul ei. S-a culcat, iar dimineața, când s-a trezit, a băgat de seamă că în palat nu era nimeni.
Seara, când a sosit zmeul pentru a treia oară, i-a spus:
— Ei, frumoasă fată, acum am să mă culc în pat, lângă tine!
Fetei i s-a făcut frică să se culce lângă un asemenea monstru hidos, dar nu avea de ales:și-a înfrânat teama și s-a culcat lângă el.
Dimineața, zmeul îi spuse:
— Dacă tânjești, frumoasă fată, du-te la tatăl și la surorile tale pentru o zi, iar seara întoarce-te la mine! Numai bagă de seamă: dacă ai să întârzii fie și o singură clipă, am să mor de necaz.
— Nu, nu voi întârzia! i-a răspuns fata de negustor.
A ieșit în pridvor și a văzut că trăsura o și aștepta la intrare. S-a urcat și, în aceeași clipă, a și ajuns la casa părintească. Când a văzut-o, negustorul a îmbrățișat-o cu mare bucurie.
— Cum o duci, fata mea iubită? îți este bine?
— Bine, tătucă! i-a răspuns fata și a început să-i povestească ce bogăție era în palatul zmeului și cum i se îndeplinea orice dorință.
Surorile ei o ascultau și mureau de ciudă. Ziua a trecut repede și frumoasa fata a început să se gătească de întoarcere și să-și ia rămas-bun de la tată și de la surori.
— E timpul să mă întorc. Mi s-a poruncit să nu întârzii.
Surorile pizmașe și-au frecat ochii cu ceapă și s-au prefăcut că plâng:
— Nu pleca, surioară! Mai rămâi, măcar până mâine dimineață!
Fetei i s-a făcut milă de surori și a rămas până a doua zi. Dimineață și-a luat rămas-bun și s-a întors la palat. Acolo totul era pustiu, ca de obicei. A ieșit în grădină și a văzut că zmeul zăcea mort în iaz: de necaz, se aruncase în apă.
— Doamne, ce-am putut să fac! a strigat frumoasa fată și a izbucnit în lacrimi.
S-a apropiat într-un suflet de iaz, l-a scos pe zmeu pe mal, i-a îmbrățișat unul din capete și l-a sărutat apăsat. Zmeul s-a scuturat și pe dată s-a prefăcut într-un tânăr viteaz.
— îți mulțumesc, frumoasă fecioară! îi spuse viteazul. M-ai scăpat de o mare nenorocire. Nu sunt zmeu, ci fiu de țar. Am fost prefăcut în zmeu de o vrăjitoare, iar tu, prin sărutul tău, ai destrămat blestemul.
S-au luat de mână, au plecat la casa negustorului, s-au cununat și-au început să trăiască și avutul să și-l sporească.

Prințesa vrăjită

poveste rusească într-o țară oarecare, un soldat slujea în garda de cavalerie a regelui. După douăzeci și cinci de ani de slujbă statornică și credincioasă, regele a poruncit să fie lăsat la vatră și să i se dea, drept răsplată, calul pe care îl îngrijise și-l călărise cât fusese în slujbă.
Și-a luat soldatul rămas-bun de la prietenii săi și a pornit către casă. A mers el o zi, două, trei... A trecut o săptămână, au trecut două; în cea de-a treia i se isprăviseră banii și nu mai avea cu ce să cumpere hrană nici pentru el, nici pentru cal, iar până acasă mai era departe. Văzând că treaba nu-i a bună și că a început să-l chinuie foamea, se uită cu băgare de seamă în jur și zări un castel impunător.
— Ce-ar fi să mă abat pe-acolo? se gândi el. Poate măcar pentru o vreme mi-ar da o slujbă, să mai câștig un ban!
A îndreptat calul spre castel, a intrat în curte, a dus calul la grajd, i-a dat să rumege, iar el s-a dus să- i caute pe stăpâni. A intrat într-o încăpere uriașă, unde era întinsă o masă mare, cu tot felul de bunătăți pe ea: și bucate alese, și băuturi fine, tot ce-ți poftea inima. Soldatul a mâncat, a băut, apoi și-a zis în gând: „N-ar fi rău să trag și un pui de somn!”.
Deodată, în încăpere a intrat o ursoaică.
— Nu te teme de mine, voinicule! Ai nimerit aici la bine: nu sunt o ursoaică rea, așa cum par, ci o

frumoasă prinţesă, vrăjită. Dacă vei fi în stare să înnoptezi aici trei nopţi, vraja se va desface, eu am să redevin prinţesă şi am să mă mărit cu tine.
Soldatul s-a învoit, ursoaica a ieşit şi l-a lăsat singur. Deodată a fost cuprins de o mare tristeţe, că-i pierise şi cheful de viaţă. Şi, cu cât trecea timpul, cu atât tristeţea devenea mai mare. Dacă n-ar fi fost vinul, n-ar fi îndurat, poate, nici măcar o singură noapte.
în cea de-a treia zi, a simţit că nu mai poate şi că ar trebui să lase totul baltă şisăfugă dincastel. Numai că, oricât s-a chinuit el şi s-a zbătut, n-a putut găsi ieşirea. De voie,de nevoie, atrebuitsă rămână.
A dormit în castel şi a treia noapte. A doua zi de dimineaţă, a venit la el preafrumoasa prinţesă, i-a mulţumit pentru faţpta sa şi i-a spus să se gătească de nuntă. S-au cununat, au făcut nunta şi au început să trăiască fără griji.
După un timp şi-a adus aminte soldatul de casă şi a dorit să se ducă într-acolo. Prinţesa a început să se roage de el:
— Rămâi aici! Nu pleca! Ce nu-ţi place aici?
Oricât s-a muncit, tot n-a izbutit s-o scoată la capăt cu el.
La despărţire i-a dat soţului un săculeţ cu seminţe şi i-a spus:
— Pe drumul pe care vei merge, să arunci de o parte şi de alta aceste seminţe: unde vor cădea ele, acolo se vor înălţa, în aceeaşi clipă, copaci încărcaţi de poame bogate, cu felurite păsări cântând prin ramuri şi cu motani învăţaţi, de peste mări, care vor spune poveşti.
A încălecat bunul voinic pe calul dăruit de rege pentru credinţa cu care îl slujise şi s-a aşternut la drum. Pe unde mergea, împrăştia într-o parte şi-n alta seminţele date de prinţesă, şi în urma lui creşteau păduri.
A mers el o zi, două, trei şi a văzut o caravană oprită în câmp, pe iarbă negustori care stăteau şi jucau cărţi, iar lângă ei un ceaun. Cu toate că sub ceaun nu ardea focul, acolo fierbea ceva.
— Ce minunăţie! îşi zise soldatul. Nu se vede foc, dar fierbe. Ia să mă uit eu mai bine!
Şi-a strunit calul şi s-a apropiat de negustori.
— Ziua bună, cinstiţi boieri!
însă aceia nu erau negustori, ci necuraţi.
— E bună gluma voastră: ceaunul fără foc, dar fierbe! Eu am ceva şi mai şi!
A scos din săculeţ o sămânţă şi a aruncat-o pe pământ. în aceeaşi clipă s-a înălţat un copac uriaş cu poame scumpe în el, cu păsări felurite care ciripeau de zor şi cu motani de peste mări care spuneau poveşti.
După această ispravă, necuraţii l-au recunoscut.
— A, ăsta-i cel care a scăpat-o de vrajă pe prinţesă! şuşotiră între ei. Să-i dăm fiertură, să doarmă o jumătate de an!
Au început să-l cinstească şi i-au dat să bea fiertura fermecată. Soldatul a căzut în iarbă şi a adormit buştean, iar necuraţii şi caravana lor s-au făcut nevăzuţi pe dată.
Nu mult timp după această întâmplare, prinţesa a ieşit în grădină să se plimbe şi a văzut că vârfurile copacilor începuseră să se usuce.
— Nu-i a bine! îşi zise ea. Se vede că i s-a întâmplat ceva rău soţului meu. Au trecut deja trei luni de când a plecat. Ar cam fi timpul să se întoarcă, dar el nici vorbă!
S-a gătit prinţesa de drum şi a plecat în căutarea lui. Mergea pe acelaşi drum pe care plecase soldatul. De ambele părţi erau păduri cu pomi în care cântau felurite păsări, iar motanii de peste mări spuneau poveşti.
A ajuns la locul unde nu mai erau copaci: drumul şerpuia prin câmp deschis.
— Unde a putut să dispară? Că doar n-a intrat în pământ!
Când s-a uitat mai bine, a văzut că într-un loc, mai departe de drum, se înălţa un copac la fel cu aceia pe lângă care trecuse, iar la umbra lui dormea soţul ei iubit.
A fugit într-un suflet până acolo, a început să-l zgâlţâie şi să-l înghiontească pentru a-l trezi, dar el – nimic! Aîncepu să-l ciupească, să-l înţepe cu acul, însă el rămânea nemişcat.
Atunci prinţesa, mânioasă, l-a blestemat:
— Somnoros netrebnic! Să te ia vântul turbat şi să te ducă într-un loc neştiut!
Nici n-a apucat ea să termine de rostit blestemul, că s-a şi iscat un vânt năprasnic, care l-a luat în vârtejul său pe soldat şi l-a dus departe de ochii prinţesei. Târziu şi-a dat ea seama ce a făcut, a izbucnit în lacrimi, a făcut cale întoarsă şi a trăit singură-singurică.

Vântul l-a purtat pe bietul soldat departe-departe, peste mări şi ţări, în cea de-a treizecea împărăţie, şi l-a lăsat pe o limbă îngustă de nisip, între două mări. Locul era aşa de strâmt, încât dacă se întorcea pe partea dreaptă sau pe cea stângă, ajungea în mare şi se îneca.

A dormit bunul viteaz o jumătate de an, fără să-şi mişte măcar un deget. Când s-a trezit, a săritîn picioare şi a văzut de-o parte şi de alta valuri înspumate şi nimic altceva.

— Prin ce minune oi fi ajuns eu aici? se întrebă soldatul în sinea lui. Cine m-o fi adus aici?

A pornit-o de-a lungul ţărmului şi a ajuns la o insulă. Pe insula aceea era un munte înalt şi abrupt, atingând norii cu vârful, iar pe munte stătea un pietroi uriaş. S-a apropiat el de acel munte şi a văzut trei draci care se băteau. Erau toţi însângeraţi, iar înjur zburau smocuri de păr.

— Opriţi-vă, blestemaţilor! Pentru ce vă bateţi?

— Să vezi, zise unul. De trei zile ne-a murit tatăl şi a lăsat în urma lui trei obiecte magice: un covor zburător, o pereche de cizme fermecate care aleargă singure când le încalţi şi căciula fermecată, care te face nevăzut când o pui pe cap, iar noi nu ne descurcăm să le împărţim între noi.

— Ei, blestemaţilor! Şi de la nişte fleacuri ca astea v-aţi luat la bătaie? Dacă vreţi, vi le împart eu. O să fiţi mulţumiţi toţi trei. N-am să-l păgubesc pe niciunul!

— Bine, omule! Fă tu împărţeala!

— Daţi fuga prin pădurile de pini, adunaţi cam câte o sută de puduri de răşină fiecare şi aduceţi-o aici!

Dracii au fugit prin păduri, au adunat trei sute de puduri de răşină şi au adus-o soldatului.

— Acum aduceţi din iad cel mai mare cazan.

Dracii au adus un cazan uriaş, în care încăpeau cam patruzeci de butoaie, şi au pus în el toată răşina. Soldatul a făcut focul sub cazan şi, de îndată ce s-a topit răşina, le-a poruncit dracilor să care cazanul în vârful muntelui şi s-o împrăştie peste tot, de jos până sus.

Dracii au făcut cât ai clipi din ochi ce le-a poruncit soldatul.

— Acum, le zise el dracilor, daţi brânci pietroiului ăstuia, să se rostogolească la vale. Care din voi o să-l ajungă din urmă primul, acela va avea voie să-şi aleagă unul din cele trei obiecte fermecate. Cel care va ajunge al doilea, va alege unul din cele două obiecte rămase, iar ultimul obiect să-i revină celui care va ajunge al treilea.

Dracii au dat brânci pietroiului şi el a pornit-o la vale cu o iuţeală neînchipuită. Dracii s-au luat după el. Unul din ei a ajuns bolovanul din urmă şi era gata să-l atingă cu mâna, dar pietroiul l-a împins în răşină. Apoi al doilea drac a ajuns la pietroi, apoi cel de-al treilea. Toţi au păţit însă la fel: s-au lipit de răşină şi nu s-au mai putut mişca.

Soldatul a luat sub braţ cizmele fermecate şi căciula care îl făcea nevăzut pe cel ce şi-o punea pe cap, a urcat pe covorul zburător şi a plecat în căutarea ţării sale.

A zburat el ce a zburat, până a văzut o izbă. A coborât şi a intrat. înăuntru era Baba laga Picior de Os, bătrână şi fără dinţi.

— Bună, bunicuţo! Spune-mi, cum pot s-o găsesc pe frumoasa mea prinţesă?

— Nu ştiu, dragule. N-am văzut-o niciodată şi nici n-am auzit de ea. Dar du-te peste nu ştiu câte mări şi ţări, la sora mea cea mijlocie. Ea ştie mai multe decât mine. Poate ţi-o spune ea!

Soldatul s-a aşezat pe covorul fermecat şi şi-a luat zborul. A trebuit să rătăcească mult prin lumea largă. Când i se făcea foame, cobora pe pământ în vreun oraş, îşi punea căciula fermecată, se făcea nevăzut, intra în prăvălii şi-şi lua de acolo tot ce-i poftea inima. Se întorcea apoi la covor, se aşeza pe el şi-şi lua zborul. într-un târziu a ajuns la o altă izbă. A intrat şi a văzut-o pe Baba laga Picior de Os, sora mijlocie a celei dintâi. Era bătrână şi fără dinţi.

— Bună ziua, bunicuţo! Nu ştii cumva unde aş putea s-o găsesc pe frumoasa meaprinţesă?

— Nu, dragule! Nu ştiu. Dar du-te peste atâtea mări şi ţări, acolo unde trăieşte sora mea mai mare. Poate că ştie ea.

— Ah, baborniţă urâtă! De atâţia ani trăieşti pe lume, că şi dinţii i-ai pierdut pe toţi, dar nu ştii nimic bun!

S-a aşezat pe covor şi a plecat mai departe, spre sora cea mare a Babei laga. A călătorit mult, mult de tot, până când a ajuns la capătul lumii. Acolo a văzut o izbă, iar mai departe nu mai era niciun drum, doar întuneric

beznă.
„Dacă nici aici nu aflu nimic, n-am unde să mă mai duc", îşi zise el. Intră în izbă şi dădu cu ochii de Baba laga Picior de Os, bătrână, căruntă şi fără niciun dinte în gură.
— Bună vreme, bunicuţo! Spune-mi, unde să-mi caut prinţesa?
— Aşteaptă puţin! Am să chem la mine vânturile şi am să le întreb, căci ele bântuie prin toată lumea şi ar trebui să ştie unde stă ea acum.
A ieşit în pridvor, a strigat cu glas tunător şi a scos un şuierat haiducesc. Deodată s-au pornit din toate părţile vânturi năprasnice, mai-mai să dărâme căsuţa.
— Mai încet, mai încet! s-a răstit la ele Baba laga.
De îndată ce s-au adunat toate vânturile, Baba laga a început să le întrebe:
— Vânturile mele năprasnice! Bântuiţi prin toată lumea şi nu se poate să n-o fi văzut pe undeva pe frumoasa prinţesă.
— Nu, n-am văzut-o nicăieri, i-au răspuns vânturile într-un glas.
— Dar sunteţi toate aici? întrebă Baba laga.
— Toate, afară numai de vântul de miazăzi.
Nu după multă vreme a sosit în zbor şi vântul de miazăzi. Bătrâna l-a întrebat:
— Pe unde mi-ai umblat până acum? începusem deja să-mi pierd răbdarea aşteptându-te!
— Sunt vinovat, bunicuţă! Am trecut nişel în ţara cea nouă, unde trăieşte frumoasa prinţesă. I-a dispărut bărbatul fără veste şi acum o peţesc feluriţi ţari, regi şi prinţi.
— Şi cât de departe e ţara cea nouă?
— Mergând pe jos, îţi trebuie treizeci de ani, pe aripi zbori zece ani, iar dacă te port eu, ajungi în doar trei ceasuri.
Cu lacrimi în ochi, soldatul a început să se roage de vântul de miazăzi să-l poarte până în ţara cea nouă.
— Te-aş duce, îi răspunse vântul, numai dacă mi-i da voie să mă zbengui prin ţara ta trei zile şi trei nopţi.
— Poţi să te zbengui şi trei săptămâni!
— Bine atunci! Lasă-mă să mă odihnesc vreo două-trei zile ca să-mi adun puterile şi, după aceea, pornim la drum.
Vântul de miazăzi s-a odihnit, şi-a adunat puterile şi i-a spus soldatului:
— Pregăteşte-te, frate! Acum plecăm! Numai să nu te temi. Nu vei păţi nimic!
Dintr-odată s-a stârnit o vijelie îngrozitoare, care l-a luat pe soldat, l-a ridicat în văzduh până la nori, purtându-l peste munţi şi ape şi, exact peste trei ceasuri, l-a coborât în împărăţia cea nouă, unde trăia frumoasa lui prinţesă.
La despărţire, vântul de miazăzi i-a spus soldatului:
— Rămâi cu bine, bunule viteaz! De drag ce-mi eşti, am hotărât să nu mă mai zbengui prin ţara ta.
— Păi, cum aşa?
— Dacă încep să-mi fac de cap pe-aici, nu va rămâne nicio casă în picioare în tot oraşul, iar pomii din grădini vor fi smulşi din rădăcini! Voi întoarce totul cu josul în sus.
— Bine, mergi sănătos şi îţi mulţumesc din suflet pentru ajutor, a zis soldatul, şi-apus pecap căciula fermecată, s-a făcut nevăzut şi s-a dus la castelul de piatră albă.
Cât lipsise el, toţi copacii din parcul castelului stătuseră cu vârfurile uscate, dar când s-a întors, pe dată au înverzit şi au înflorit.
A intrat în încăperea cea mare. Acolo, la o masă întinsă, stăteau toţi ţarii, regii şi prinţii care veniseră s-o peţească pe frumoasa prinţesă. Stăteau şi beau vinuri dulci. Cum ducea un peţitor paharul cu vin la gură, soldatul dădea cu pumnul şi-l spărgea. Toţi oaspeţii s-au mirat de cele văzute, iar frumoasa prinţesă s-a gândit în aceeaşi clipă că trebuie să i se fi întors soţul.
A aruncat o privire pe geam şi, văzând că toate vârfurile pomilor au prins viaţă, le-a spus peţitorilor săi o ghicitoare:
— Am avut un cufaraş cu o cheiţă de aur. Cheiţa aceea am pierdut-o şi nu mai nădăjduiam să o găsesc. Dar acum cheiţa a apărut singură. Cine va ghici ghicitoarea, cu acela mă voi mărita!
Mult timp şi-au frământat minţile ţarii şi prinţii, dar de ghicit n-au putut să ghicească. Prinţesa zise:

— Arată-te, prieten drag!
Soldatul şi-a scos căciula fermecată, a luat-o pe prinţesă în braţe şi a început s-o sărute.
— Ăsta-i răspunsul la ghicitoare! a spus frumoasa prinţesă. Cufăraşul sunt eu, iar cheiţa de aur este credinciosul meu soţ.
Au fost nevoiţi peţitorii să plece. S-au întors cu toţii la curţile lor, iar frumoasa prinţesă şi soţul ei au rămas să trăiască şi avutul să şi-l sporească.

Prinţul şi sluga

poveste rusească

A fost odată un rege care avea un fiu. Fiul era încă băieţandru, dar era frumos şi la chip, şi la suflet. Tatăl său, regele, nu era nici arătos, nici bun la suflet, era chinuit tot timpul de lăcomie şi făcea tot ce-i stătea în putinţă pentru a scoate din orice cât mai multe foloase pentru sine. într-o zi regele a întâlnit un bătrân cu samuri, jderi, biberi şi vulpi.
— Stai, moşule! îi porunci regele. De unde eşti?
— De loc sunt din satul cutare, dar acum sunt slugă la Leşcii, duhul pădurii.
— Cum prindeţi voi animalele?
— Leşcii pune capcane, iar animalele proaste cad în ele.
— Ascultă, moşule! Am să te cinstesc cu vin şi-am să-ţi dau şi bani dacă-mi arăţi locurile unde puneţi capcanele.
Bătrânul n-a rezistat ispitei şi i-a destăinuit care sunt acele locuri. Regele a poruncit să fie prins Leşcii şi să fie ferecat într-un turn de fier din grădina palatului, iar în pădurile acestuia şi-a pus propriile capcane.
Leşcii stătea ferecat în turn şi privea pe un gemuleţ. Fiul regelui a ieşit cu dădacele să se plimbe prin grădină. S-a apropiat de turnul de fier, iar Leşcii i-a strigat dinăuntru:
— Fiule de rege! Dă-mi drumul de aici, că am să-ţi fiu şi eu de folos cândva!
— Cum să-ţi dau drumul, dacă eşti încuiat?
— Du-te la mama ta şi spune-i să te caute în cap, că ai un păduche. îţi pui capul la ea în poală şi, când o să începă să te caute de păduchi, pândeşte o clipă de nebăgare de seamă din partea ei, şterpeleşte-i cheia din buzunar şi vino să mă descui!
Prinţul a făcut întocmai: a şterpelit cheia din buzunarul mamei sale, a ieşit în grădină, şi-a încordat arcul, a slobozit o săgeată departe-departe şi le-a poruncit dădacelor s-o caute şi să i-o aducă. Dădacele au luat-o la goană după săgeată, iar prinţul a descuiat turnul de fier şi l-a slobozit pe Leşcii.
Duhul pădurilor a plecat să strice capcanele regelui. Văzând regele că nu se mai prind animalele, s-a supărat pe regină şi a început să strige:
— De ce ai dat cheia de la lacătul din turn ca să fie eliberat Leşcii?
Regele şi-a chemat curtenii, generalii şi senatorii şi le-a cerut s-o condamne pe regină la moarte sau la exil.
Nu i-a căzut bine prinţului că mama sa a fost învinuită din cauza lui. S-a dus la rege şi i-a mărturisit totul, aşa cum se întâmplase. S-a mâhnit regele. Ce era de făcut? Să-l condamne la moarte nu se cădea: era doar fiul lui. Curtenii, generalii şi senatorii au hotărât să fie lăsat să plece unde o vedea cu ochii. I-au dat o traistă şi o slugă şi l-au izgonit de la palat.
A ieşit prinţul împreună cu sluga sa în câmp deschis. Au mers ei cale lungă, până au dat de o fântână. Prinţul îi spuse slugii:
— Du-te după apă!
— Nu mă duc! i-a răspuns sluga.
Au plecat mai departe. Au mers cât au mers şi au ajuns la o altă fântână.
— Du-te şi adu apă! îi porunci prinţul slugii sale. Mi-e sete!
— Nu mă duc! i-a răspuns sluga.
Au pornit iarăşi la drum şi au dat de a treia fântână. Sluga n-a vrut nici de această dată să-i aducă apă prinţului. Atunci s-a dus el singur. A coborât în fântână, iar sluga a trântit capacul peste el şi i-a spus:
— Nu te las să ieşi de acolo decât dacă ai să recunoşti că prinţul sunt eu, iar tu sluga mea!

Prinţul n-a avut încotro, s-a învoit şi i-a dat în scris cu propriul sânge că aşa va face. Apoi şi-au schimbat straiele şi au pornit mai departe.

Au ajuns într-o altă împărăţie şi s-au dus la palat, la ţar: sluga înainte, iar prinţul după el. Ţarul l-a primit pe cel dintâi ca pe un oaspete de vază, l-a aşezat cu el la masă, şi a început sluga să huzurească fără nicio grijă în palat. îi spuse sluga ţarului:

— înălţimea Ta, dă-i ceva de lucru şi slugii mele! Trimite-l măcar la bucătărie.

Zis şi făcut! Prinţul a fost dus la bucătărie şi pus să care lemne şi să frece oalele. N-a trecut multă vreme şi prinţul a învăţat să gătească mai bine decât bucătarii ţarului. Ţarul a aflat de acest lucru, l-a îndrăgit şi a început să-i dăruiască aur. Bucătarilor nu le-a convenit şi au început să-i caute nod în papură ca să scape de el.

într-o zi, prinţul a făcut o plăcintă şi a pus-o la cuptor, iar bucătarii au presărat otravă peste ea. S-a aşezat ţarul la masă şi abia a pus mâna pe cuţit ca să taie plăcinta, că a dat buzna în sală un bucătar şi a strigat:

— înălţimea Ta! Nu mânca! Bucătarul cel nou a pus otravă în plăcintă!

Apoi a spus câte şi mai câte despre el, toate neadevărate.

Ţarul a tăiat o bucată de plăcintă şi i-a aruncat-o câinelui său. Acesta, cum a înşfăcat-o, a şi murit. L-a chemat pe prinţ şi a început să se răstească la el cu glas ameninţător:

— Cum ai îndrăznit să-mi pui otravă în plăcintă? Am să-i poruncesc călăului să te dea unei morţi năprasnice!

— Nu am cunoştinţă de asta, Măria Ta! se dezvinovăţi prinţul. Se vede treaba că mă pizmuiesc bucătarii pentru că te porţi frumos cu mine şi au făcut-o înadins, ca să plătesc pentru o vină care nu- i a mea.

Ţarul l-a iertat şi a poruncit să fie trimis la grajduri să se îngrijească de cai. într-o zi, când prinţul ducea caii la adăpat, i-a ieşit în cale duhul pădurilor.

— Bună vreme, fiu de rege! Vino la mine în ospeţie!

— Mă tem să nu pierd caii...

— Nu te teme! Hai să mergem!

Prinţul a primit şi, pe dată, a apărut ca din pământ casa lui Leşcii. Acesta avea trei fete. O întrebă el pe cea mare:

— Ce-i poţi dărui fiului de rege pentru că m-a scos din tumul de fier?

Fata îi răspunse:

— Am să-i dau faţa de masă fermecată.

A ieşit prinţul din casă cu darul şi a văzut că erau laolaltă toţi caii. A desfăcut faţa de masă şi pe ea au apărut toate bunătăţile pe care şi le dorea: şi mâncare, şi băutură.

A doua zi, când prinţul ducea caii la adăpat, i-a ieşit iarăşi în cale duhul pădurilor şi l-a chemat la el în ospeţie. Când au intrat în izbă, a întrebat-o pe fata cea mijlocie:

— Tu ce-i poţi da fiului de rege?

— Am să-i dăruiesc o oglinjoară. Va vedea în ea tot ce va voi!

A treia zi, Leşcii l-a dus din nou acasă la el şi a întrebat-o pe fata cea mică:

— Iar tu? Ce-i meneşti fiului de rege?

— îi dăruiesc un fluieraş. Cum îl va duce la gură, pe dată vor apărea muzicanţii şi cântăreţii. Aînceput să trăiască prinţul în huzur şi veselie: mânca şi bea tot ce-i dorea inima, ştia totul şi vedea totul, iar muzica îi cânta toată ziua. Un trai şi-o viaţă! Iar caii erau o minunăţie: şi sătui, şiodihniţi, şi iuţi de picior.

A început ţarul să se laude fiicei sale preferate că i-a trimis Dumnezeu un grăjdar pe cinste. Dar frumoasa prinţesă îl băgase şi ea în seamă pe grăjdar. Cum era să nu-i sară în ochi frumoasei fete bunul viteaz? I-a încolţit dorinţa să afle cum de sunt caii, sub îngrijirea noului grăjdar, mai iuţi şi mai odihniţi decât au fost la toţi ceilalţi.

— Ia să mă duc eu la el să văd cum o duce, sărmanul!

Se ştie bine că ceea ce-şi pune femeia în cap, aceea şi face! A pândit momentul când prinţul şi-a dus caii la adăpost, a intrat în odaia lui şi, când s-a uitat în oglinjoară, şi-a închipuit care-i secretul. Fără să stea pe gânduri, a luat faţa de masă, oglinjoara şi fluieraşul şi le-a dus cu sine. în această vreme, ţarului i s-a întâmplat un mare necaz: i-a fost călcată împărăţia de o dihanie cu şapte capete şi a cerut să i-o dea de fiică-sa de nevastă.

— Dacă nu mi-o dă de

bunăvoie, o iau cu de-a sila! zise dihania şi îşi împânzi oştile în jurul palatului, multe câtă frunză şi iarbă.

Nu i-a plăcut acest lucru ţarului. A strâns oaste de prin toată împărăţia şi a chemat toţi cnejii şi toţi vitejii, zicându-le că aceluia care va răpune înspăimântătoarea dihanie îi va da jumătate de împărăţie şi fata de soţie.

S-au gătit cnejii şi vitejii de război şi au plecat să se lupte, să înfrunte dihania cu şapte capete, împreună cu oastea ţarului a plecat şi sluga ce se dădea drept prinţ. A încălecat şi grăj darul pe un cal sur şi a plecat şi el în urma celorlalţi. Cum mergea el aşa, îi iese în întâmpinare Leşcii.

— încotro te-ai pornit, fiu de rege?

— La luptă.

— Cu mârţoaga asta n-ai să ajungi prea departe. Şi mai eşti şi grăjdar! Hai la mine acasă!

Duhul l-a adus acasă, i-a turnat un pahar de votcă, iar prinţul l-a băut.

— Cum e? îl întrebă Leşcii. Simţi cum ţi s-a mărit puterea?

— Şi încă cum! Dacă aş avea un drug de fier de vreo cincizeci depuduri,l-aş arunca în sus,l-aş lăsa să-mi cadă în cap şi nici n-aş simţi.

Leşcii i-a mai dat un pahar.

— Dar acum? Te simţi mai în putere?

— Dacă aş avea un drug de fier de o sută de puduri, l-aş arunca în sus şi nici n-aş băga de seamă dacă mi-ar cădea în cap.

I-a mai turnat un pahar:

— Cum e acum puterea ta?

— Dacă s-ar înălţa un stâlp până la cer, aş putea să-l apuc şi să întorc lumea!

Leşcii i-a dat o băutură dintr-un alt butoi şi puterea prinţului a mai scăzut, cam cu a şaptea parte. L- a scos apoi în pridvor, a scos un chiot haiducesc şi, ca din pământ, s-a ivit un cal negru ca pana corbului, care alerga spre ei făcând pământul să-i tremure sub copite şi scoţând flăcări pe nări şi fum pe urechi. A ajuns la pridvor şi s-a aşezat în genunchi.

— Iată şi calul tău!

I-a mai dat un buzdugan pentru luptă şi o cravaşă de mătase. A ajuns prinţul în faţa oştirii duşmane pe calul său negru. S-a uitat şi şi-a zărit sluga tremurând de frică sus, într-un mesteacăn.

Prinţul şi-a altoit calul de vreo două ori cu cravaşa de mătase şi s-a avântat asupra oştirii duşmane. A tăiat multe capete şi pe mulţi luptători i-a călcat în copitele calului. Apoi a retezat toate cele şapte capete ale dihaniei.

Prinţesa a văzut totul. Nu s-a putut stăpâni să nu se uite în oglinjoara fermecată, să vadă pe mâna cui va ajunge. A ieşit cu grabă înaintea învingătorului şi l-a întrebat:

— Cum să-ţi mulţumesc?

— Sărută-mă, frumoasă fată!

Prinţesa nu s-a ruşinat: l-a strâns la piept şi l-a sărutat atât de tare, încât a auzit toată oştirea.

Prinţul a dat bice calului şi s-a făcut nevăzut. S-a întors la palat şi s-a băgat într-un colţişor, ca şi cum nici n-ar fi fost la luptă. Iar sluga se lăuda la toţi:

— Eu am fost cel care i-a venit de hac hidoşeniei cu şapte capete!

Ţarul l-a întâmpinat cu mare cinste, i-a spus că îi va da fata de soţie şi a pornit un mare banchet în cinstea lui.

Numai că prinţesa nu era proastă. I-a spus tatălui că îi vuieşte capul de durere. Logodnicul numit de ţar nu ştia ce să facă, pe unde să scoată cămaşa.

— Tătucă! îi zise el ţarului. Dă-mi o corabie să plec după leacuri pentru logodnica mea. Şi porunceşte să vină şi grăjdarul cu mine. M-am legat atât de tare de el!

Ţarul s-a învoit, i-a dat o corabie şi pe grăj dar. Sluga a plecat cu corabia. După o bucată de vreme de mers pe mare, sluga a poruncit să fie făcut un sac mare în care prinţul să fie băgat şi aruncat în valuri.

Prinţesa, uitându-se în oglinjoara fermecată, a văzut că-i necaz mare. S-a urcat într-o caretă şi s-a grăbit spre ţărmul mării. Acolo aştepta deja Leşcii, stând jos şi împletind un năvod.

— Om bun! îi zise prinţesa. Ajută-mă să trec de un mare necaz! Sluga cea rea l-a înecat pe prinţ!

— Cu mare plăcere, frumoasă fată. Uite, şi năvodul e gata! Pune-ţi mâna albă pe el!

Prinţesa a aruncat năvodul în marea cea adâncă, l-a scos pe prinţ din apă şi l-a luat cu sine, iar acasă i-a povestit

totul de-a fir-a-păr ţarului.
Pe dată s-a întins nuntă mare. Ţarul avea din belşug şi mied, şi vin.
Sluga a cumpărat tot felul de leacuri şi s-a întors la palat. De cum a intrat, străjile au şi pus mâna pe el. A căzut în genunchi şi a început să-şi ceară iertare, dar era prea târziu. Cât ai clipi din ochi, l-au şi împuşcat, chiar în faţa porţii.
Nunta prinţului a fost plină de veselie. Toate cârciumile şi birturile din întreaga împărăţie au stat deschise şi oamenii de rând au băut fără plată o săptămână încheiată. Şi eu pe acolo m-am nimerit, vin şi mied am sorbit, pe mustăţi se prelingea, dar în gură n-ajungea.

Sila Ţarevici şi Ivan Cămaşă Albă

poveste rusească

A fost odată un ţar cu numele de Hotei şi avea trei feciori. Pe mezin îl chema Sila Ţarevici. Fraţii lui mai mari s-au rugat de tatăl lor să-i lase să plece în plimbare prin alte ţări, să cunoască lumea şi lumea să-i cunoască pe ei. Ţarul le-a dat câte o corabie şi i-a lăsat să plece. A venit şi Sila Ţarevici la tatăl său şi l-a rugat cu lacrimi în ochi să-l lase şi pe el să plece în lume cu fraţii săi.

— Sila Ţarevici, fiul meu iubit! Eşti încă necopt şi neobişnuit cu greutăţile drumului. Rămâi mai bine acasă! îi zise ţarul.

Dar Sila Ţarevici atât s-a rugat să-l lase şi pe el, încât tatăl nu a mai avut încotro, i-a dat o corabie şi s-a învoit să-l lase să plece cu fraţii săi. S-au urcat cei trei ţarevici pe corăbiile lor, s-au desprins de ţărm şi au ieşit în largul mării: fratele cel mare în frunte, cel mijlociu după el, iar Sila Ţarevici ultimul.

Cum pluteau ei aşa pe valuri, le-a ieşit în cale un coşciug prins în chingi de fier. Fraţii mai mari au trecut pe lângă el, iar Sila Ţarevici le-a poruncit matrozilor săi să coboare o barcă şi să aducă pe corabie coşciugul. Zis şi făcut! A doua zi s-a stârnit un vânt năprasnic, a abătut din drum corabia lui Sila Ţarevici, a purtat-o într-un loc necunoscut şi a împotmolit-o la mal.

Ţareviciul a coborât pe ţărm şi a dat poruncă matrozilor să îngroape coşciugul în pământ. Apoi le-a spus să-l aştepte acolo un an, doi, trei, până se va întoarce, iar el a plecat de unul singur.

A mers el pe jos trei zile încheiate fără să vadă nici ţipenie în faţa lui, iar din urmă nu l-a ajuns nimeni. în cea de-a patra zi, a auzit paşii cuiva care fugea în spatele lui. A întors privirea şi a văzut că se ţinea după el un om îmbrăcat în alb. Când l-a ajuns, omul i s-a aruncat la picioare şi a început să-i mulţumească pentru că l-a salvat.

— Pentru ce îmi mulţumeşti atât? l-a întrebat ţareviciul.

— Cum să nu-ţi mulţumesc, tinere Sila Ţarevici? Eu eram în acel coşciug pe care l-ai scos din mare şi ai poruncit să fie îngropat în pământ. Dacă nu erai tu, aş fi rătăcit o veşnicie pe mare.

— Şi cum ai ajuns în coşciug?

— Eu sunt Ivan Cămaşă Albă, un mare eretic. Mama mea m-a blestemat: a poruncit să fiu legat în coşciug, iar coşciugul să fie ferecat în fiare şi aruncat în mare. Doi ani am plutit pe valuri şi nu m-a luat nimeni. Numai ţie ţi s-a făcut milă. Mă închin ţie că m-ai salvat şi mă leg să-ţi fiu slugă credincioasă. Dacă ai să ai poftă să te însori, să-mi spui, fiindcă o ştiu pe prinţesa Truda, care ţi s-ar potrivi de minune.

— Dacă prinţesa de care zici este şi frumoasă, eu sunt gata să mă însor cu ea.

Acestea fiind zise, au pomit-o la drum împreună şi au mers cale lungă, zi de vară până-n seară, ajungând într-un târziu în împărăţia unde trăia prinţesa Truda. Pretutindeni se înălţau ţepe, iar în vârful fiecăreia era înfipt câte un cap de voinic. Pe o singură ţeapă nu era nimic.

Sila Ţarevici a fost cuprins de groază şi a întrebat ce-i cu ele.

— Sunt capetele tuturor vitejilor care au peţit-o pe prinţesa Truda, i-a răspuns Ivan Cămaşă Albă. Dar tu nu te teme! Mergi cu capul sus!

Sila Ţarevici s-a dus la palat şi, de cum a intrat, i-a ieşit în întâmpinare regele însuşi, l-a luat de mână, l-a condus prin sălile uriaşe şi a început să-l iscodească.

— Cine eşti, tinere viteaz? Din ce împărăţie eşti? De unde vii? Al cui fiu eşti şi care ţi-e numele?

— Sunt fiul ţarului Hotei, mă numesc Sila Ţarevici şi am venit s-o peţesc pe fiica ta, frumoasa prinţesă Truda.

Regele s-a bucurat să aibă ca oaspete un peţitor ca Sila Ţarevici. Şi-a adunat cnejii şi boierii şi-l-a cununat pe tânăr cu prinţesa. Apoi s-au aşezat la mese de stejar acoperite cu feţe de masă albe şi pline cu toate bunătăţile. A venit vremea ca mirele şi mireasa să se retragă în camera lor.

Ivan Cămaşă Albă l-a chemat pe Sila Ţarevici şi i-a spus:

— Când ai să te culci lângă soaţa ta, ea o să înceapă să te strângă în braţe, să te drăgălească şi să te sărute. Tu să te prefaci că dormi, altfel ai să te prăpădeşti, iar capul îţi va sta înfipt în ţeapa pe care ai văzut-o slobodă. Iar când o să-şi lase mâna pe tine şi vei simţi o greutate în piept, să sari din pat

şi s-o bată cu ciomagul din toate puterile, pentru că prinţesa a fost îndrăgită de un duh necurat care vine la ea în fiecare noapte în chip de zmeu cu şase capete şi se preface în om. Eu am să stau la pândă la uşă.
Sila Ţarevici a băgat la cap ce i-a spus Ivan Cămaşă Albă, s-a dus cu frumoasa lui soţie în dormitor şi s-a culcat. Prinţesa a început să-l îmbrăţişeze, să-l drăgălească şi să-l sărute, dar fiul de ţar a rămas ca de lemn. Prinţesa şi-a lăsat mâna pe el şi l-a apăsat aşa de tare, că ţareviciul abia şi-a venit în fire. A sărit din pat, a pus mâna pe un par şi a început s-o bată cu toată puterea, până când a prăvălit-o la podea. Deodată s-a iscat o viforniţă, care nu era altceva decât zmeul cu şase capete, venit să-l piardă pe ţarevici. Ivan Cămaşă Albă a pus mâna pe paloş şi a început să se lupte cu zmeul. S-au luptat trei ceasuri încheiate. Ivan i-a retezat două capete şi l-a pus pe fugă.
Dimineaţa, regele şi-a trimis sfetnicul să afle cum se simte ginerele lui. Când a aflat vestea că e viu şi nevătămat, regele s-a bucurat, pentru că era primul care scăpase de moarte. Toată ziua aceea regele a petrecut-o împreună cu ginerele său: au mâncat, au băut şi s-au veselit, în cea de-a doua noapte s-a întâmplat la fel ca în prima. Ivan Cămaşă Albă i-a mai retezat zmeului două capete.
în cea de-a treia noapte, Sila Ţarevici şi-a bătut din nou prinţesa, iar Ivan Cămaşă Albă s-a luptat cu zmeul şi i-a retezat şi ultimele două capete, i-a ars leşul, iar cenuşa a împrăştiat-o pe câmp.
A trecut un an şi Sila Ţarevici a cerut învoirea socrului său să plece să-şi vadă părinţii. Regele s-a învoit. Ţareviciul s-a pornit la drum împreună cu soţia sa. După ce au străbătut o jumătate din calea ce-i despărţea de împărăţia ţarului Hotei, s-au oprit şi şi-au întins corturile. Ivan Cămaşă Albă a făcut un foc mare, a luat paloşul şi a despicat-o pe prinţesă în două. Ţareviciul a început să verse lacrimi amare.
— Nu plânge, căci va fi iarăşi vie! îi spuse Ivan.
De îndată ce a fost despicată, din prinţesă au început să ţâşnească tot felul de lighioane, unele mai hidoase decât altele.
— Vezi ce de spurcăciuni? l-a întrebat Ivan Cămaşă Albă pe ţarevici. Toate acestea sunt duhuri rele care au sălăşluit în soţioara ta.
Au ars toate lighioanele, iar apoi Ivan Cămaşă Albă a lipit la loc trupul prinţesei şi l-a stropit cu apă vie. în aceeaşi clipă frumoasa femeie a înviat şi s-a făcut atât de blândă, pe cât fusese de rea.
— Iar acum, Sila Ţarevici, rămâi cu bine! N-ai să mă mai întâlneşti niciodată! a zis Ivan Cămaşă Albă şi s-a făcut nevăzut.
Sila Ţarevici, împreună cu prinţesa Truda, au ajuns la ţărmul mării, s-au urcat în corabia care aştepta acolo de un an de zile şi au plecat spre împărăţia ţarului Hotei, părintele lui Sila Ţarevici.

Vânătorul cel lipsit de noroc

poveste rusească

Era odată ca niciodată un vânător tare sărac. De câte ori se ducea în pădure să vâneze păsări, nu avea noroc şi se întorcea acasă cu tolba goală. Din această pricină, lumea îl numea „vânătorul cel ghinionist". A ajuns până într-acolo, că nu mai avea nicio cojiţă de pâine prin cămară şi niciun bănuţ în pungă. De trei zile, sărmanul ghinionist nu mai pusese nimic în gură. De trei zile rătăcea prin pădure, tremurând de frig şi de foame. A ajuns într-o poieniţă, s-a întins pe iarbă şi şi-a îndreptat ţeava puştii către tâmplă, cu gând să pună capăt suferinţei sale, dar a auzit un foşnet ciudat, ce venea parcă din iarba deasă, şi s-a oprit. S-a ridicat, s-a apropiat de locul de unde venea foşnetul, s-a aplecat şi a văzut că iarba deasă ascundea o prăpastie adâncă. Din ea s-a ridicat o piatră pe care stătea o tigvă. Dinăuntru abia se auzea un glas firav:
— Om bun, trecătorule, dă-mi drumul de-aici, că ţi-oi fi şi eu ţie de folos! îţi promit...
— Cine eşti, prietene? a întrebat vânătorul cel ghinionist.
— Eu nume n-am şi sunt nevăzut, i-a răspuns vocea din interior. Dar, dacă vrei, poţi să-mi spui Murza! Un vrăjitor rău m-a închis în această tigvă şi m-a pecetluit cu inelul lui Solomon. Am stat aici timp de şaptezeci de ani, până când ai venit tu!
— Bine! a spus vânătorul cel ghinionist. îţi redau libertatea. Vreau să văd cum ai să te ţii de promisiune.
Vânătorul a rupt pecetea şi a deschis tigva, dar înăuntru n-a văzut nimic.
— Ei, unde eşti, prietene? a întrebat el.

— Sunt aici, lângă tine! i-a răspuns glasul.

Vânătorul s-a uitat înjur, dar lângă el nu era nimeni.

— Ei, Murza! a strigat el.

— Ce poruncești? Voi fi sluga ta pentru trei zile și tot ce vei dori îți voi îndeplini. Trebuie doar să spui: „Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!".

— Bine! a spus vânătorul. Doar tu știi prea bine ce-mi trebuie mie. Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

Nici n-a apucat vânătorul cel ghinionist să termine de rostit vorbele acestea, că în poieniță a apărut ca din pământ o masă mare pe care au poposit, venind parcă din iarbă, nenumărate farfurii, pline ochi cu tot felul de bucate, cum numai la un ospăț împărătesc se mai putea vedea. Vânătorul s-a grăbit să se așeze la masă, și-a potolit foamea, s-a ridicat, s-a închinat la cele patru zări, a făcut o plecăciune și a zis:

— Mulțumesc!

Masa, cu tot ce rămăsese pe ea, a dispărut ca prin farmec, iar el a pornit-o la drum. După o bucată de vreme, a simțit că îl dor picioarele. Tocmai atunci trecea pe acolo un țigan care avea un cal de vânzare.

— Dacă aș fi avut bani, își zise vânătorul cel ghinionist, mi-aș fi cumpărat calul acesta, că nu mai pot de picioare! Dar așa, când îmi suflă vântul prin buzunare?... Ce-ar fi să-i spun prietenului Murza?

— Ce poruncești? s-a auzit glasul acestuia.

— Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

N-a trecut un minut și vânătorul a auzit zornăit de bani în tolba sa. Curgea aurul în ea, iar el nu vedea de unde.

— Îți mulțumesc din suflet că îți respecți cuvântul dat! a spus vânătorul și a început să se târguiască pentru cal.

După ce a încheiat târgul, vânătorul a început să numere banii, iar țiganul a rămas cu gura căscată, minunându-se cât aur putea avea cumpărătorul în tolbă.

Despărțindu-se de vânătorul cel ghinionist, țiganul s-a afundat în pădure și a tras un fluierat zdravăn. La fluierul lui însă n-a venit niciun răspuns, afară doar de ecou.

„Se vede treaba că dorm încă!", și-a spus el și a intrat în peștera în care se odihneau tâlharii, tolăniți pe niște blănuri uriașe, întinse pe jos.

— Ce faceți, fraților? Dormiți? Ia mișcați-vă! strigă țiganul. Dacă nu vă grăbiți, îl scăpați pe șoim! Umblă de unul singur prin pădure, iar tolba îi e doldora de aur. Sculați-vă mai repede!

Tâlharii au sărit ca arși, s-au aruncat pe cai și s-au năpustit după vânătorul cel ghinionist. Acesta a auzit tropot de copite și a văzut că din toate părțile se reped asupra lui tâlharii.

— Murza! a strigat el.

— Aici sunt! s-a auzit glasul cunoscut.

— Du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

Pădurea s-a umplut de larmă și de undeva, de după copaci, s-au repezit asupra tâlharilor forțe nevăzute care i-au doborât de pe cai, i-au culcat la pământ și i-au ciomăgit zdravăn. Dar cine erau cei care-i dovediseră pe tâlhari, că nu se vedea nimeni?! Tâlharii zăceau lați la pământ, iar vânătorul cel ghinionist și-a văzut de drumul său. Cântând și fluierând, a ieșit din pădure și s-a apropiat de orașul de scaun. Sub zidurile lui era întinsă o tabără de corturi, care adăpostea o mulțime de luptători. Curios, vânătorul a întrebat ce se întâmplă. I s-a răspuns că spre oraș vine o hoardă mare a hanului tătarilor. Nu cu mult timp în urmă, hanul o ceruse de soție pe țarevna Milovzora cea Preafrumoasă și, pentru că a fost refuzat, a hotărât să calce țara pentru a o învăța minte.

S-a întâmplat ca vânătorul cel ghinionist s-o vadă de câteva ori la vânătoare pe Milovzora. Țarevna călărea un falnic armăsar, ținând sulița de aur în mână, iar tolba cu săgeți strălucitoare în spate. Când își descoperea fața, aceasta radia precum soarele de primăvară. Îți-era drag s-o privești, iar sufletul ți se încălzea.

Auzind vestea năvălirii tătarilor, vânătorul a căzut pe gânduri, apoi a strigat:

— Murza, du-te nu știu unde și adu-mi nu știu ce!

Și pe dată s-a trezit îmbrăcat în straie scumpe: postavul era prefăcut în catifea, caftanul îi era tivit cu aur, de pe umeri îi cădea o pelerină bogată, iar pe cap purta un coif împodobit cu pene de struț, încheiat cu pietre scumpe, în care erau prinse perle.

Astfel îmbrăcat, vânătorul cel ghinionist s-a dus la palat și i-a spus țarului că a venit să zdrobească armata dușmană dacă se învoiește s-o mărite pe țarevna Milovzora cea Preafrumoasă cu el.

Țarul s-a mirat, dar nu s-a grăbit să-l refuze. L-a întrebat pe nou-venit care-i sunt numele, rangul și averea.

— Eu sunt vânătorul cel ghinionist, stăpânul lui Murza Nevăzutul, a răspuns el.

„N-o fi luat-o razna?", se gândi ţarul. „Cu toate că, după înfăţişare, nu aduce cu unul plecat cu sorcova!"
Curtenii l-au văzut pe necunoscut şi i-au spus ţarului că parcă ar aduce la chip cu vânătorul cel ghinionist, însă nu puteau spune cum de s-a îmbogăţit aşa de repede.
Ţarul i-a zis vânătorului:
— Ai auzit ce-au spus curtenii mei? Bagă de seamă! Dacă mă minţi, să-ţi iei adio de la viaţă, fiindcă unde-ţi stau picioarele o să-ţi stea şi capul! Să văd cum o să luptaţi tu şi Murza al tău cel Nevăzut cu năvălitorul duşman!
— Măria Ta, unica mea nădejde! i-a răspuns vânătorul. Doar o vorbă trebuie să rostesc şi treaba va fi ca şi făcută!
— O să vedem! zise ţarul. Dacă spui adevărul, o să-ţi dau fata de nevastă, altminteri am să poruncesc să ţi se reteze ţeasta!
Vânătorul şi-a zis în gând: „Fie ce-o fi! Ori la bal, ori la spital!" şi a şoptit:
— Murza, du-te nu ştiu unde şi adu-mi nu ştiu ce!
Au trecut câteva minute bune, dar nu s-a auzit nimic şi nu s-a văzut nimic. Vânătorul s-a făcut alb ca varul. Furios, ţarul a poruncit să fie ferecat în lanţuri.
Deodată însă au răsunat împuşcături şi bubuituri de tun în faţa palatului. Ţarul şi curtenii săi au dat fuga în pridvor şi nu mică le-a fost uimirea când au văzut că din dreapta şi din stânga curgeau spre palat, ca nişte puhoaie, şiruri nesfârşite de oşteni cu arme şi flamuri. O asemenea oştire nu avea nici măcar ţarul. Nu le venea să-şi creadă ochilor.
— Nu, nu te înşeli, Măria Ta! zise vânătorul cel ghinionist. Este oastea Nevăzutului de care îţi spuneam.
— Să-i alunge pe duşmani, să nu mai rămână pe-aici picior de cotropitor!
Vânătorul le-a făcut oştenilor un semn cu batista, iar aceştia au făcut stânga-împrejur, îndreptându- se spre duşman, în sunetele marşului de război. S-a lăsat o ceaţă deasă şi regimentele s-au avântat în luptă. Când pâcla s-a risipit, nu s-a mai văzut nici urmă de oşteni.
Vânătorul a fost poftit la masă în iatacul ţarului, care a început să-l iscodească despre Murza Nevăzutul. Nici n-au început bine masa, că a şi sosit de pe câmpul de luptă vestea că duşmanul a fost nimicit, iar cei rămaşi în viaţă au luat-o la goană. Tătarii s-au risipit ca potârnichile, lăsându-şi corturile pustii. Ţarul i-a mulţumit vânătorului pentru isprava sa, iar ţarevnei sale i-a spus că i-a găsit un mire destoinic.
Auzind aceste vorbe, Milovzora s-a făstâcit, a roşit şi din ochi i-au izvorât lacrimi care căzând pe podea şi se prefăceau în perle şi diamante. Nici vânătorul nu era tocmai în apele lui: se pierduse cu totul şi bolborosea ceva în şoaptă, ca pentru sine.
Curtenii s-au repezit să adune de pe jos lacrimile ţarevnei prefăcute în pietre scumpe.
După scurt timp, Milovzora şi-a venit în fire, a început să râdă vesel şi i-a dat mâna vânătorului. Toată era o bucurie, iar în ochi i se citea iubirea. Aici a început nunta şi s-a terminat povestea.

Ţareviciul Ivan şi prinţesa Marfa

poveste rusească

Era odată un ţar care ţinea în temniţă un bătrânel cu mâini de fier, capul de tuci şi trupul de aramă. Era şiret bătrânul şi se vedea că fusese om de vază.
Ivan Ţarevici, fiul ţarului, copil fiind, se juca într-o zi pe lângă închisoare. Bătrânul întemniţat îl chemă la el şi îl rugă:
— Ivan Ţarevici! Rogu-te, dă-mi apă să-mi potolesc setea!
Fiul ţarului, încă mic şi neştiutor, i-a dus apă, iar bătrânul, cum a băut-o, cum s-a făcut nevăzut. Vestea a ajuns la urechile ţarului, iar acesta a poruncit ca Ivan Ţarevici să fie izgonit din împărăţie. Ivan a plecat încotro a văzut cu ochii. A umblat el mult timp, până când a ajuns într-o altă împărăţie, taman la ţar, unde s-a tocmit slugă. Ţarul l-a făcut grăjdar, dar el nu se îngrijea defel de cai, ci dormea toată ziua în grajd. Starostele grăjdarilor l-a bătut de multe ori pentru asta. Ivan Ţarevici îndura totul fără să cârtească.
Într-o bună zi a venit un rege s-o ceară pe fiica ţarului de nevastă, dar aceasta n-a primit şi atunci regele i-a declarat război ţarului. Ţarul a plecat cu oastea la luptă, iar frâiele împărăţiei le-a lăsat în mâinile fiicei sale,

prinţesa Marfa.
Ea băgase de seamă mai dinainte că Ivan Ţarevici nu-i om de rând şi de aceea l-a făcut guvernator al unui ţinut.
Ivan Ţarevici a plecat în acel loc şi s-a apucat de treabă. Odată s-a pregătit să meargă la vânătoare, dar nici n-a apucat bine să ajungă în câmp, că i-a ieşit în cale omul de aramă cu mâini de fier şi capul de tuci.
— Bună vreme, Ivan Ţarevici! i-a spus bătrânul.
Ivan s-a închinat în faţa lui, iar bătrânul l-a îmbiat:
— Hai la mine în vizită!
Ţareviciul s-a învoit şi au plecat. Bătrânul l-a poftit într-o casă bogată şi i-a poruncit mezinei sale:
— Adu-ne de mâncare şi o cupă de jumătate de vadră cu vin!
Au mâncat ei bine-bine de tot şi fata a adus o cupă de jumătate de vadră de vin şi a pus-o în faţa lui. Ivan Ţarevici s-a împotrivit:
— N-am să dovedesc s-o beau!
Bătrânul a stăruit s-o bea. Ivan a luat-o şi a sorbit-o dintr-o suflare, apoi au ieşit să se plimbe. Au ajuns în dreptul unui bolovan uriaş, de vreo cinci sute de puduri.
Bătrânul îi zise:
— Ivan Ţarevici, ia saltă bolovanul ăsta!
„Cum să-l salt?", se întrebă Ivan. „De unde atâta putere? Dar hai să încerc totuşi!" S-a aplecat şi l-a săltat ca pe un fulg şi după aceea s-a mirat şi el: „Dar chiar, de unde atâta putere?! Se vede treaba că din vinul bătrânului".
S-au plimbat cât s-au plimbat şi s-au întors acasă la moşneag. Bătrânul i-a poruncit fiicei sale mijlocii să-i aducă lui Ivan Ţarevici o cupă de o vadră cu vin. Ivan a luat cupa fără să cârtească şi a dat vinul pe gât dintr-o singură suflare.
Au ieşit din nou la plimbare şi au ajuns în dreptul unui bolovan de o mie de puduri.
Bătrânul îi zise lui Ivan:
— Ia mută din loc bolovanul!
Ivan l-a apucat pe dată, l-a ridicat şi s-a mirat în gând: „Câtă putere pot să am!".
S-au întors acasă la bătrân şi acesta i-a poruncit fiicei sale celei mai mari să-i aducă lui Ivan Ţarevici o cupă de o vadră şi jumătate plină cu vin alb. Ivan Ţarevici a băut-o şi pe aceasta dintr-o singură sorbire.
Au ieşit iarăşi la plimbare. Ivan Ţarevici a ridicat cu uşurinţă un bolovan greu de o mie de puduri şi jumătate. Atunci bătrânul i-a dat faţa de masă fermecată şi i-a spus:
— Acum, Ivan Ţarevici, ai în tine multă putere. Un cal abia dacă te poate ţine în spinare. Să porunceşti să ţi se facă un pridvor nou, pentru că acela de până acum e prea şubred pentru tine! Scaunele să ţi le schimbi cu unele mai zdravene, care să te poată ţine, iar sub podele să pui mai multe bârne, ca să poţi păşi fără teamă! Şi acum, mergi cu Dumnezeu!
Toţi oamenii au izbucnit în hohote de râs când au văzut că guvernatorul vine de la vânătoare pe jos, iar calul îl duce de căpăstru. A ajuns acasă, a poruncit să se pună multe bârne sub podele, scaunele i- au fost schimbate, a dat afară bucătăresele şi cameristele şi a început să trăiască singur, ca un pustnic. Toţi au început să se mire: „Cum poate trăi aşa, fără să mănânce? Că de gătit, nu are cine să-i gătească!". Nimeni însă nu avea habar de faţa de masă fermecată care îl hrănea cu îndestulare. Nu mergea la nimeni în ospeţie pentru că nimic nu-l ademenea.
între timp s-a întors ţarul de la război şi a aflat că Ivan a fost pus guvernator. A poruncit să fie schimbat şi trimis din nou la grajd. Ce era să facă? A redevenit grăjdar! într-o zi, starostele grăj dărilor a dat să-l trimită undeva şi i-a ars una după ceafă. Ivan Ţarevici n-a mai răbdat, i-a dat şi el una după ceafa şi i-a zburat capul. Vestea a ajuns la urechile ţarului, iar acesta a poruncit să fie adus tânărul grăjdar.
— De ce l-ai omorât pe staroste? a întrebat ţarul.
— El m-a lovit mai întâi şi n-am vrut să-i rămân dator: i-am dat şi eu una după ceafa. Abia l-am atins şi i-a zburat capul.
Spusele lui Ivan Ţarevici au fost întărite de ceilalţi grăjdari. Ei l-au încredinţat pe ţar că Ivan abia l- a atins. Ivan n-a păţit nimic, doar că l-au făcut din grăjdar soldat. El s-a obişnuit să trăiască şi între soldaţi.
Nu peste mult timp, a venit la ţar Statu-Palmă-Barbă-Cot şi i-a dat o scrisoare pecetluită cu trei peceţi negre de la Regele Apelor. Acolo era scris că dacă ţarul nu o va aduce pe fiica sa, prinţesa Marfa, în cutare zi, pe cutare ostrov, ca s-o mărite cu zmeul cel cu trei capete, fiul Regelui Apelor, atunci îi va omorî toţi oamenii şi-i va pârjoli ţara.
Ţarul a citit scrisoarea şi i-a răspuns Regelui Apelor că se învoieşte să o dea pe prinţesa Marfa fiului acestuia.

După plecarea lui Statu-Palmă-Barbă-Cot, ţarul şi-a adunat miniştrii, boierii Sfatului şi dascălii şi le-a poruncit să chibzuiască în ce fel s-o apere pe prinţesă ca să nu ajungă în braţele zmeului. Dacă n-o ducea pe ostrovul de care îi spusese Regele Apelor, atunci toată ţara avea să piară de mâna acestuia. Au dat sfoară în ţară de nu se găseşte un viteaz în stare s-o scape pe prinţesa Marfa de ghearele zmeului. Dacă se va găsi vreunul, aceluia i-o va da ţarul de soţie.

S-a găsit un boier tânăr care s-a lăudat că o va scăpa de zmeu pe prinţesa Marfa. A luat cu sine o companie de soldaţi şi a dus-o pe prinţesă la locul cu pricina, a lăsat-o într-o casă, iar el a stat afară să-l aştepte pe zmeu.

Între timp, Ivan Ţarevici a aflat că pe Marfa au dus-o la Regele Apelor, s-a pregătit de drum şi a plecat şi el pe acel ostrov. A intrat în casa unde era prinţesa şi a văzut-o plângând.

— Nu plânge, prinţesă! îi zise el. Dumnezeu e mare!

S-a întins pe laviţă, şi-a pus capul în poalele prinţesei şi a adormit.

Deodată a început să iasă zmeul din mare. Apa a crescut de trei arşini în urma lui, iar boierul cel lăudăros s-a înspăimântat şi a rupt-o la goană spre pădure, cu soldaţi cu tot.

Zmeul s-a îndreptat spre casa în care aştepta Marfa. Văzându-l, prinţesa l-a trezit pe Ivan Ţarevici. Acesta a sărit în picioare şi, dintr-o singură lovitură, i-a retezat zmeului toate cele trei capete. Boierul a dus-o pe Marfa înapoi la ţar.

N-a trecut multă vreme, că Statu-Palmă-Barbă-Cot a ieşit iarăşi din mare şi i-a adus o altă scrisoare, pecetluită cu şase peceţi negre, în care i se cerea ţarului să-şi dea fata după zmeul cu şase capete, fiul mijlociu al Regelui Apelor, că de nu, ţara îi va fi potopită. Ţarul îi dădu răspuns că se învoieşte, dar de îndată ce a plecat Statu-Palmă-Barbă-Cot, a dat sfoară în ţară dacă nu se găseşte cineva care s-o scape pe prinţesă din ghearele zmeului.

A venit acelaşi boier lăudăros şi i-a spus ţarului:

— Eu o voi scăpa de zmeu pe fata Măriei Tale. Numai să-mi dai o companie de soldaţi să mă ajute.

— Nu-i cam puţin o companie? întrebă ţarul. Acum zmeul cel cu şase capete e cel care o cere pe Marfa.

— Şi-o singură companie mi-e prea de-ajuns, răspunse lăudărosul şi o duse pe Marfa pe ostrovul Regelui Apelor.

Ivan Ţarevici, de cum a aflat că prinţesa este din nou în primejdie de a fi măritată cu zmeul, a alergat întins într-acolo, ca s-o răspălătească pentru binele pe care i-l făcuse punându-l guvernator. A găsit-o pe prinţesă aşteptându-l în casă. Când l-a văzut ea că vine, s-a bucurat nespus. Ivan Ţarevici s-a întins pe laviţă, cu capul în poalele Marfei, şi a adormit. Deodată a început să iasă din mare zmeul cu şase capete. Apa s-a înălţat cu şase arşini. Boierul lăudăros se ascunsese deja în pădure, cu soldaţi cu tot. Zmeul a intrat în casă. Prinţesa Marfa l-a trezit pe Ivan Ţarevici, care a sărit ca ars şi a început să se lupte cu zmeul. în luptă, Ivan Ţarevici i-a retezat zmeului, pe rând, toate cele şase capete, le-a aruncat în apă şi a plecat ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Boierul cel lăudăros a ieşit cu soldaţii din pădure, a luat-o pe prinţesă, a dus-o la palat şi i-a spus ţarului că l-a ajutat Dumnezeu s-o scape şi de astă dată, iar Marfa, speriată zdravăn de boier, nici n- a mai îndrăznit să spună adevărul.

Boierul a început să stăruie pe lângă ţar să se facă nunta. Prinţesa Marfa s-a rugat de tatăl ei să-i mai lase un mic răgaz, să-şi vină în fire după sperietură.

Statu-Palmă-Barbă-Cot a ieşit din nou din mare şi a adus o scrisoare, cu nouă peceţi negre, în care i se cerea ţarului s-o trimită imediat în cutare zi, pe cutare ostrov, pe prinţesa Marfa pentru a-i fi soţie zmeului cu nouă capete, fiul Regelui Apelor. Altminteri toată împărăţia avea să fie acoperită de apă. Ţarul a răspuns iarăşi că se învoieşte, dar a început să caute omul potrivit care s-o scape pe prinţesă de zmeu.

S-a ivit din nou acelaşi curtean lăudăros şi a plecat cu o companie de soldaţi şi cu prinţesa Marfa la locul pe care Regele Apelor i-l pomenise ţarului în scrisoarea cu nouă peceţi.

Ivan Ţarevici a auzit de acest necaz, s-a gătit de drum şi a plecat şi el într-acolo. Prinţesa Marfa îl aştepta cu sufletul la gură. Când l-a văzut prinţesa, a fost nespus de bucuroasă şi a început să-l descoasă: cine e, din ce neam se trage, cum îl cheamă...

El nu i-a spus nimic. S-a culcat şi a adormit. A început să se ivească din mare zmeul cel cu nouă capete. Apa s-a ridicat cu nouă arşini. Curteanul cel lăudăros s-a ascuns iarăşi în pădure cu toţi soldaţii.

Prinţesa Marfa a început să tragă de Ivan Ţarevici, să-l trezească, dar fără izbândă. Zmeul ajunsese deja până în prag, iar Ivan Ţarevici tot nu se trezea. Prinţesa Marfa avea la ea un briceag pentru ascuţit pene. L-a scos şi i-a

crestat obrazul. Ivan Ţarevici s-a trezit şi s-a încăierat cu zmeul. Acesta era gata să-l răpună pe viteaz. Dar, deodată, a apărut ca din pământ bătrânul de aramă cu mâini de fier şi capul de tuci. L-a prins pe zmeu şi, din două lovituri, i-a retezat toate capetele, le-a aruncat în mare şi a plecat. Odată cu el a plecat şi Ivan Ţarevici.
Curteanul lăudăros, când a văzut că zmeul a fost răpus, a ieşit cu soldaţii din pădure, a dus-o pe prinţesa Marfa în ţara sa şi i-a cerut ţarului să se ţină de cuvânt în privinţa nunţii. Prinţesa însă nu voia cu niciun chip. Aînceput să se roage de tatăl ei s-o mai păsuiască până îşi vine în fire din spaima pe care o trăsese cu zmeul şi până când se mai odihneşte şi-i mai trece osteneala drumului.
Statu-Palmă-Barbă-Cot apăru iarăşi cu o scrisoare pentru ţar, în care Regele Apelor îi cerea să i-l dea pe cel vinovat de moartea celor trei fii ai săi.
Curteanului nu prea îi dădea inima ghes să se ducă la Regele Apelor, dar nu avu încotro. I s-a pregătit o corabie şi a plecat, iar Ivan Ţarevici, care făcea armata la Marină, a fost trimis şi el cu aceeaşi corabie.
Cum pluteau ei aşa, deodată le-a ieşit în cale o corabie care mergea iute ca o pasăre, iar de pe ea răzbăteau glasuri furioase.
— Îl vrem pe vinovat! Îl vrem pe vinovat!
Şi-a trecut în grabă pe lângă ei.
Nu după mult timp, s-au întâlnit cu o altă corabie, de pe care se auzea:
— Îl vrem pe vinovat! Îl vrem pe vinovat!
Ivan l-a arătat pe curtean. Toţi matrozii de pe acea corabie s-au repezit la boierul cel mincinos, pe care l-au bătut până l-au lăsat fără suflare, apoi au plecat mai departe.
în cele din urmă au ajuns la Regele Apelor. Acesta a dat poruncă să fie încălzită până la roşu baia de fier ca să-l bage acolo pe vinovat. Curteanul s-a speriat şi inima i s-a făcut cât un purice. I se apropia sfârşitul.
De pe corabia cealaltă a rămas cu Ivan Ţarevici un om care, văzând că acesta e de neam mare, s-a rugat de el să-l ia slugă. Când baia a fost încinsă, Ivan Ţarevici şi-a chemat sluga şi i-a zis:
— Intră în baie şi stai acolo un timp.
Sluga i-a ascultat porunca, a intrat în baia încinsă până la roşu, a stat acolo, dar n-a păţit nimic. Pesemne că era chiar diavolul. A ieşit din baie viu şi nevătămat.
Vinovatului i s-a poruncit să se înfăţişeze chiar înaintea Regelui Apelor. Regele l-a certat şi l-a bătut bine-bine, dar, în cele din urmă, i-a dat drumul să plece de unde venise.
Curteanul, când s-a întors la palat, a început să se încăpăţâneze şi mai mult ca înainte şi a stăruit pe lângă ţar să facă nunta cu prinţesa. Ţarul n-a avut încotro, s-a învoit şi a hotărât ziua când să se facă nunta.
Curteanul cel mincinos se umfla în pene că nu-i puteai ajunge nici cu prăjina la nas. Nimeni nu îndrăznea să se apropie de el.
Prinţesa îi zise ţarului:
— Tătucă, porunceşte să fie adunaţi toţi soldaţii! Vreau să-mi arunc o privire asupra lor!
Soldaţii au fost adunaţi pe dată. Prinţesa Marfa trecu pe lângă ei până când ajunse în dreptul lui Ivan Ţarevici. S-a uitat la el şi a văzut semnul de pe obraz pe care i-l făcuse cubriceagul, încercând să-l trezească. L-a luat de mână şi l-a dus la tatăl ei:
— Iată-l, tătucă, pe cel care m-a scăpat de zmeu. N-am ştiut nimic despre el, dar acum l-am recunoscut după semnul pe care i l-am făcut pe obraz. Când el se lupta cu zmeul, curteanul tău stătea ascuns în pădure cu toţi soldaţii.
Au fost întrebaţi soldaţii dacă este adevărat ce a spus prinţesa.
Ei au răspuns:
— E adevărat, Măria Ta! Boierul era mort de frică şi nu a mişcat un deget.
Regele a dat poruncă să fie trimis în surghiun acel curtean netrebnic. Ivan Ţarevici s-acununat cu prinţesa Marfa şi-au început să trăiască bine şi să mănânce pâine.

Ţareviciul Yasile şi Preafrumoasa Elena

poveste rusească

Era odată, într-o ţară îndepărtată, un ţar pe nume Ivan, care avea un frate numit Vasili Ţarevici. Vasili era cu totul lipsit de noroc. Chiar fratele său, ţarul, s-a supărat odată pe el şi l-a gonit de la casa lui. De atunci i-a

rămas numele de Vasili Ţarevici Nefericitul. Sărăcise atât de mult, încât nici nu mai ştia de când nu mai purtase haine noi.

A venit sărbătoarea Paştelui. în ajun, tot poporul venea la ţar să-i ureze de bine, iar ţarul îl răsplătea pe fiecare cu câte ceva.

Chiar în Sâmbăta Mare, mergând Vasili Ţarevici pe uliţă, îi ieşi înainte o babă cu tichie albastră şi îi spuse:

— Bună vreme, Vasili Ţarevici! De ce eşti aşa de cătrănit?

— Cum să fiu vesel, bunică? Vine Paştele, toţi sunt îmbrăcaţi frumos, iar eu, fratele ţarului, nu am nimic nici de îmbrăcat, nici de mâncare.

— Du-te la fratele tău, la ţarul Ivan, şi roagă-l să-ţi dea şi ţie ceva, cum dă la toată lumea.

Vasili Ţarevici i-a ascultat sfatul şi s-a dus la ţar. Acesta, de cum l-a văzut, l-a întrebat:

— Ce-ţi trebuie, Vasili Nefericitule?

— Am venit la tine, frăţioare, i-a răspuns Vasili Ţarevici, să-mi dăruieşti şi mie ceva de sărbători, aşa cum le dai tuturor.

Ţarul era înconjurat de o mulţime de generali şi a început să râdă de fratele său:

— Ce să-ţi dau eu ţie, prostule? Cu ce să te dăruiesc?

Şi-i dădu patruzeci de marmote negre, aur pentru nasturi şi mătase pentru căptuşeală.

— Ţine, frăţioare, darul meu! Fă-ţi din el un caftan pentru slujba de înviere, dar să ai grijă ca în fiecare nasture să fie o pasăre a paradisului şi câte un motan de peste mări.

Vasili Ţarevici i-a mulţumit fratelui său şi a plecat, vărsând lacrimi amare. Nu se putea bucura de darul primit. Cum mergea el pe uliţă, iarăşi i-a ieşit în cale baba cu tichie albastră şi l-a întrebat:

— Ce ţi-a dăruit fratele tău?

— Ei, bunicuţă cu tichie albastră! Mi-a dăruit patruzeci de marmote negre, aur curat pentru nasturi, mătase verde pentru căptuşeală şi mi-a poruncit să-mi fac o şubă pentru slujba de înviere, dar în fiecare nasture să cânte păsările-paradisului şi să miaune motani de peste mări.

— Nu-ţi face inimă rea, Vasili Ţarevici! Vino după mine!

Au mers ei cât au mers, până când au ajuns la palatul Preafrumoasei Elena. Baba îi spuse lui Vasili Ţarevici:

— Tu rămâi în spatele porţii, iar eu mă duc la Preafrumoasa Elena s-o peţesc pentru tine.

Bătrâna a intrat în palat şi i-a spus Preafrumoasei Elena:

— Am venit să te peţesc pentru Vasili Ţarevici!

Elena o întrebă:

— Dar unde-i Vasili Ţarevici?

— A rămas în spatele porţii. Nu se încumetă să intre dacă nu-l pofteşti.

Preafrumoasa Elena a poruncit să intre Vasili Ţarevici numaidecât. S-a uitat la el şi l-a îndrăgit pe dată.

Elena i-a dat două slugi, l-a trimis într-o altă încăpere şi a început să-l socotească logodnicul ei. Baba cu tichie albastră îi spuse:

— Dacă ai şti, Preafrumoasă Elena! I-a dăruit fratele lui patruzeci de marmote pentru caftan, aur curat pentru nasturi, mătase verde pentru căptuşeală şi i-a poruncit ca, până la slujba de Paşte, haina să fie gata, iar în fiecare nasture să cânte păsări ale paradisului şi să miaune motani de peste mări. După ce a ascultat-o, Elena i-a răspuns bătrânei că totul va fi întocmai cum doreşte ţareviciul. Bătrâna cu tichie albastră şi-a luat rămas-bun de la Preafrumoasa Elena şi a plecat. Către seară, Preafrumoasa Elena a ieşit în pridvor şi a strigat:

— Ei, tu, frăţiorul meu, şoimule luminos! Vino iute la mine fără să mai zăboveşti!

Nici n-a terminat ea bine, că şoimul luminos s-a şi ivit. S-a lovit de pridvor şi s-a prefăcut într-o mândreţe de viteaz.

— Bună vreme, surioară!

— Bună să-ţi fie inima, frăţioare!

După ce au vorbit ei de una, de alta, Preafrumoasa Elena i-a spus fratelui său:

— Mi-am ales logodnicul, pe Vasili Ţarevici. Fă-i tu un caftan pentru slujba de înviere!

I-a dat cele patruzeci de marmote, aurul curat pentru nasturi, mătasea verde pentru căptuşeală şi i-a poruncit ca în fiecare nasture să cânte păsări ale paradisului şi să miaune motani de peste mări. I-a mai spus că haina e musai să fie gata la timp.

— Stai liniştită, surioară! Totul va fi precum ai zis!

Vasili Ţarevici habar n-avea că a doua zi urma să se înnoiască.

Nici nu s-a stins dangătul clopotelor care vesteau slujba, că a şi venit şoimul luminos, s-a lovit de pridvor şi s-a

prefăcut într-un tânăr mândru. Sora a ieşit să-şi întâmpine fratele, iar el i-a dat caftanul gata făcut. Preafrumoasa Elena i-a mulţumit fratelui pentru ajutorul pe care i-l dăduse şi i-a trimis haina lui Vasili Ţarevici ca s-o îmbrace.

Bucuros, ţareviciul s-a gătit şi a venit în odaia Preafrumoasei Elena. Aceasta a poruncit să fie înhămaţi caii la trăsură pentru a-l aduce pe logodnicul ei la biserică. La plecare i-a dat trei ouă:

— Primul ou să-l ciocneşti cu protopopul, pe cel de-al doilea să-l dai fratelui tău, ţarul Ivan, iar pe cel de-al treilea celui care îţi e cel mai drag. Când ai să intri în biserică, să stai înaintea fratelui tău.

A ajuns Vasili Ţarevici la slujbă şi s-a aşezat dinaintea fratelui său, aşa cum i se poruncise. Ţarul nu l-a recunoscut şi a început să-şi frământe mintea: „Oare cine ar putea fi omul acesta?". I-a cerut unuia din generali să se apropie de el şi să-l iscodească pentru a afla cine e. Generalul s-a apropiat de Vasili Ţarevici şi i-a spus:

— Ţarul mi-a poruncit să aflu dacă sunteţi ţar ori ţarevici, rege, prinţ ori un viteaz puternic şi neînfricat.

— Sunt din partea locului, fu răspunsul lui.

La încheierea slujbei, Vasili Ţarevici s-a apropiat de protopop, a ciocnit oul cu el şi i l-a dat. S-a apropiat apoi de fratele său, ţarul, şi i-a spus:

— Hristos a înviat, frate!

Acesta i-a răspuns:

— Adevărat a înviat!

Şi Vasili Ţarevici i-a dat cel de-al doilea ou. îi mai rămăsese doar unul. Când a ieşit din biserică, s-a apropiat de el Alioşa Popovici:

— Hristos a înviat, Vasili Ţarevici!

— Adevărat a înviat!

— Dar oul? stărui Alioşa Popovici. Dă-mi un ou!

— Nu mai am! îi răspunse Vasili Ţarevici şi plecă acasă.

L-a întâmpinat Preafrumoasa Elena, iar el i-a dat cel de-al treilea ou roşu.

— Nici nu m-am gândit, Vasili Ţarevici, îi spuse ea, că ai să-l păstrezi pentru mine! înseamnă că îţi sunt dragă şi, pentru asta, am să mă mărit cu tine! Du-te şi poftеşte-l pe fratele tău la noi la nuntă! Vasili Ţarevici a făcut întocmai cum i se poruncise. L-a poftit pe ţar la nuntă.

— De unde îţi alegi mireasa? îl întrebă fratele.

— Mă însor cu Preafrumoasa Elena!

Au jucat ei la nuntă şi, după ceva vreme, a dat Ivan Ţarevici un mare ospăţ şi l-a poftit şi pe Vasili Ţarevici dimpreună cu soaţa acestuia, Preafrumoasa Elena.

Când a venit timpul să plece la ospăţ, Preafrumoasa Elena îi spuse soţului ei:

— Vasili Ţarevici, mă tem să nu mă sluţească vreunul. Du-te mai bine singur!

A venit Vasili Ţarevici la fratele său, iar acesta îl întrebă:

— De ce n-ai venit şi cu soţia ta?

— Nu se simte prea bine, frăţioare!

După ce au chefuit bine, oaspeţii au început să se laude fiecare cu ale lui.

— Tu, frăţioare, nu te lauzi cu nimic?

— Cu ce să mă laud?

— Măcar cu frumuseţea soţiei tale!

— Aici, frate, îţi dau dreptate: soaţa mea e cu adevărat frumoasă!

— E frumoasă! îi zise Alioşa Popovici. în lipsa ta, mi-am petrecut întreaga noapte cu ea.

— Dacă zici că ţi-ai petrecut noaptea cu Elena, du-te cu ea la baie şi adu-ne verigheta ei, ca să te credem. Iar dacă nu ne-o aduci, te trimitem la spânzurătoare.

Alioşa Popovici nu avu încotro: s-a ridicat şi a plecat, cuprins de mâhnire. Pe drum s-a întâlnit cu baba cu tichie albastră.

— De ce eşti aşa de cătrănit, Alioşa Popovici? îl întrebă ea.

— Cum să nu fiu? M-am lăudat că mi-am petrecut noaptea cu Preafrumoasa Elena şi toţi oaspeţii ţarului mi-au spus să le aduc, drept dovadă, verigheta ei. De nu, mă vor trimite la spânzurătoare!

— Nu te necăji! îi spuse baba. Hai cu mine!

Au venit acasă la Preafrumoasa Elena. Baba cu tichie albastră l-a lăsat pe Alioşa Popovici îndărătul porţii, iar ea s-a strecurat pe dedesubt, a intrat în tindă şi a dat cu ochii de verigheta pe care Elena o uitase pe laiţă când se

spălase dimineaţa. Baba a înşfăcat verigheta, i-a dus-o lui Alioşa Popovici şi i-a spus să intre în râu să-şi ude capul, ca şi cum ar fi ieşit din baie. El a făcut întocmai cum îl povăţuise baba cu tichie albastră, s-a întors la palatul ţarului şi le-a arătat tuturor verigheta Preafrumoasei Elena.
Vasili Ţarevici s-a întristat, a plecat acasă fără să mai zăbovească şi a vândut-o pe Elena unor negustori pentru o sută de ruble.
în oraşul unde a fost dusă Preafrumoasa Elena tocmai murise ţarul şi trebuia ales un altul. Acolo, ţarul se alegea astfel: cine intra în biserică ţinând o lumânare şi aceasta se aprindea de la sine, acela era ţar. Niciunuia din cei care intraseră în biserică nu i se aprinsese lumânarea de la sine. Elena a auzit despre asta şi s-a gândit: „Ce-ar fi să-mi încerc şi eu norocul?". S-a îmbrăcat în straie bărbăteşti, a luat în mână o lumânare şi s-a dus la biserică. Cum a intrat în biserică, lumânarea i s-a aprins de la sine. Toată lumea s-a bucurat şi Elena s-a urcat pe tron. Aînceput să domnească, dar n-a uitat de soţul ei, Vasili Ţarevici. A aflat că el tânjea dureros după ea şi a trimis soli care să i-l aducă. Când a venit şi i-a povestit cum se întâmplase totul, Preafrumoasa Elena şi-a închipuit cine se făcea vinovat de nenorocirea lor şi s-a împăcat cu soţul.
Au poruncit să fie adus Alioşa Popovici şi el a recunoscut totul: cum i-a dat baba cu tichie albastră verigheta şi cum s-a lăudat la ţar că şi-a petrecut noaptea cu Elena numai ca să se răzbune pe Vasili Ţarevici, care nu-i dăduse oul roşu la înviere.
Au adus-o la ei pe baba cu tichie albastră şi au întrebat-o de ce a furat verigheta Elenei.
— Pentru că tu, Preafrumoasă Elena, mi-ai făgăduit să mă ţii pe mâncare şi pe băutură trei ani încheiaţi şi nu te-ai ţinut de cuvânt.
Elena a dat poruncă să fie împuşcaţi Alioşa Popovici şi baba cu tichie albastră, iar tronul i l-a încredinţat lui Vasili Ţarevici; şi au început să trăiască şi avuţia să şi-o sporească.

Preafrumoasa Yasilisa

poveste rusească

Odată, demult, trăia într-o ţară îndepărtată un negustor care avea o fată, pe Preafrumoasa Vasilisa. Când i-a murit mama, Vasilisa avea doar opt ani. înainte de a închide ochii, soţia negustorului şi-a chemat fata, a scos de sub plapumă o păpuşă, i-a dat-o şi i-a spus:
— Vasilisa, ia aminte la vorbele mele şi îndeplineşte-mi cea din urmă dorinţă. îţi las această păpuşă; să nu te desparţi de ea niciodată şi să n-o arăţi nimănui. Iar dacă o fi să ţi se întâmple vreun necaz, să-i dai să mănânce şi să-i ceri sfatul. După ce se va sătura, te va sfătui cum să scapi de necaz. Zicând acestea, mama Vasilisei a sărutat-o şi şi-a dat duhul.
După moartea soţiei sale, negustorul a plâns-o cât a plâns-o, apoi a început să se gândească să se însoare din nou. Era un om bun şi nu i-ar fi fost greu să-şi găsească nevastă. Lui însă i-a plăcut o văduvă care era trecută de prima tinereţe şi avea două fete aproape de aceeaşi vârstă cu Vasilisa, bună mamă şi gospodină de nădejde. Negustorul s-a însurat cu văduva, dar, din păcate, nu a aflat în ea o bună mamă pentru Vasilisa lui. Vasilisa era cea mai frumoasă din sat, ceea ce a stârnit pizma surorilor vitrege şi a noii sale mame, care o punea la treburi istovitoare ca să slăbească şi să se urâţească sub dogoarea soarelui. Traiul îi era peste măsură de greu.
Vasilisa îndura toate nedreptăţile fără să crâcnească şi cu fiecare zi se făcea tot mai frumoasă, în timp ce maştera şi fiicele sale slăbeau şi se urâţeau din cauza răutăţii lor, deşi stăteau cu mâinile-n sân cât era ziulica de mare, ca nişte boieroaice. Cum de se brodea tocmai aşa? Pe Vasilisa o scotea mereu din încurcătură păpuşa ei. Fără ea, fetiţa n-ar fi prididit să facă toate treburile ce i se încredinţau. De multe ori i se întâmpla să-şi rupă de la gură, dar pe păpuşă o hrănea de fiecare dată şi-i dădea bucăţica cea mai bună ori de câte ori avea nevoie de ea. Seara, când toţi ai casei se duceau la culcare, ea se închidea în cămăruţa ei şi hrănea păpuşa, zicându-i:
— Păpuşică, mănâncă şi necazul mi-l ascultă! Trăiesc la casa părintelui meu fără să am vreo bucurie! Maştera cea rea vrea să mă alunge de pe această lume. Povăţuieşte-mă cum să fac să pot trăi!
După ce mânca, păpuşa o sfătuia de bine şi o alina la durere, iar a doua zi era terminată toată treaba ce i se dădea Vasilisei. în timp ce aceasta se odihnea la răcoare şi culegea floricele, straturile toate erau plivite, varza era udată, apa era adusă de la fântână şi soba era încălzită. Păpuşa o povăţuia şi cum să se păzească de dogoare. îi era bine fetiţei cu păpuşica.
Au trecut câţiva ani. Vasilisa a crescut, ajungând la vârsta măritişului. Veneau flăcăi din tot oraşul s- o

peţească, iar pe fetele mamei vitrege nu le căuta nimeni.
Maştera le răspundea furioasă tuturor:
— N-o dau pe mezină înaintea celor mari!
Aşa zicea şi tot năduful şi-l vărsa pe Vasilisa.
Odată, negustorul a fost nevoit să plece pentru mult timp de acasă cu treburile lui negustoreşti. Maştera s-a mutat în altă casă, aproape de o pădure întunecoasă, iar în acea pădure, într-o poieniţă, era o izbă; în ea locuia Baba Iaga, care nu primea pe nimeni şi-i mânca pe oameni ca pe pui. Una-două, mama vitregă o tot trimitea pe Vasilisa în pădure după câte ceva, dar aceasta se întorcea acasă vie şi nevătămată: de bună seamă, păpuşa era cea care îi arăta calea şi o ferea de izba Babei Iaga.
A venit toamna. Mama vitregă le-a dat de lucru tuturor celor trei fete ca să-şi omoare timpul înainte de culcare: pe una a pus-o să brodeze dantele, pe alta să împletească ciorapi, iar pe Vasilisa să toarcă. A stins luminile în toată casa, a lăsat o singură lumânare în locul unde lucrau fetele şi s-a culcat.
După un timp, una din surorile vitrege, vrând, chipurile, să îndrepte fitilul, a stins, după porunca mamei sale, lumânarea.
— Ce-i de făcut? şi-au spus fetele. Nu-i geană de foc în toată casa, iar dimineaţa trebuie să arătăm că ne-am îndeplinit datoria. Trebuie să dăm o fugă până la Baba Iaga după foc!
— Eu n-am nevoie, a zis cea care broda dantele. Pot lucra şi pe întuneric. Eu nu mă duc!
— Nici eu! zise şi cealaltă soră vitregă. Şi eu pot împleti pe întuneric!
— Să te duci tu după foc! au strigat cele două surori vitrege către Vasilisa. Du-te degrabă la Baba Iaga şi adu lumină!
Vasilisa s-a dus în camera ei, a pus în faţa păpuşii mâncarea pregătită pentru cină şi i-a spus:
— Mănâncă, păpuşico, şi ascultă-mi pricina! Mă trimit surorile la Baba Iaga după foc, dar ea o să mă mănânce!
Păpuşa a mâncat şi ochii au prins să-i strălucească tocmai ca două lumânări.
— Nu te teme, Vasilisuşka! Du-te unde te-au trimis, numai să fii cu băgare de seamă, să nu te desparţi de mine. Dacă sunt cu tine, nimic rău nu ţi se va întâmpla la Baba Iaga.
Vasilisa s-a îmbrăcat, şi-a pus păpuşica în buzunar, şi-a făcut semnul crucii şi a plecat în pădurea întunecoasă.
Mergea şi tremura. Deodată a ajuns-o un călăreţ îmbrăcat în alb, călare pe un cal bălan şi cu frâiele toate albe. Totul înjur s-a luminat.
Ea şi-a urmat drumul. Nu după mult timp, a ajuns-o din urmă un călăreţ îmbrăcat în veşminte roşii, călare pe un cal murg, şi în acea clipă a început să răsară soarele.
Vasilisa a mers toată noaptea şi toată ziua următoare şi abia către seară a ajuns în poieniţa unde se afla izba Babei laga. Gardul din jurul izbei era din oase de om, pe stâlpii gardului rânjeau tigve cu ochii holbaţi, în loc de proptele la poartă erau picioare de om, în loc de zăvoare erau mâini, iar în loc de lacăt – o gură cu dinţi ascuţiţi.
Vasilisa a încremenit de spaimă. Deodată s-a apropiat de ea un alt călăreţ, îmbrăcat în negru şi călare pe un cal negru. S-a apropiat de izba Babei laga şi s-a făcut nevăzut de parcă l-ar fi înghiţit pământul. S-a făcut noapte. întunericul însă n-a ţinut mult. Din toate tigvele de pe gard au început să strălucească ochii şi în întreaga poiană s-a făcut lumină ca ziua. Deşi îi era frică, Vasilisa a rămas pe loc, neştiind încotro să fugă.
în curând a răzbătut un freamăt din pădure: copacii trosneau, frunzele foşneau: s-a ivit Baba laga din hăţişuri, într-o piuă pe care o mâna cu pisălogul, iar cu măturoiul ştergea urmele. S-a apropiat de poartă, s-a oprit şi a strigat:
— Aici miroase a carne de om! Cine e?
Vasilisa, apropiindu-se cu teamă de bătrână, a făcut o plecăciune adâncă şi a spus:
— Eu sunt, bunicuţă! M-au trimis surorile vitrege să le aduc lumină de la tine!
— Foarte bine! i-a răspuns Baba laga. Le cunosc! Am să-ţi dau numai dacă rămâi aici un timp şi lucrezi pentru mine. De nu, am să te mănânc!
Zicând acestea, s-a întors spre poartă şi a poruncit:
— Trainicele mele zăvoare-încuietoare, descuiaţi-vă şi deschideţi-mi poarta!
Poarta s-a deschis, Baba laga a intrat fluierând, după ea a intrat Vasilisa, iar în urma lor poarta s-a închis şi s-a încuiat.

Baba laga îi zise fetei:

— Adu din sobă tot ce-i acolo de mâncare şi pune pe masă, că mi s-a făcut foame!

Vasilisa a aprins opaiţul de la tigvele de pe gard şi a început să care bucatele din sobă şi să le pună dinaintea babei. Iar mâncarea era cât pentru zece oameni. Din pivniţă i-a adus caş, mied, bere şi vin. Bătrâna a mâncat şi a băut tot ce-i adusese fata. Vasilisei i-a lăsat un pic de ciorbă, o fărâmă de pâine şi o bucăţică de friptură de purcel. înainte de a se duce la culcare, i-a zis fetei:

— Mâine, când am să fiu plecată, să măturі curtea, să deretici prin izbă, să-mi pregăteşti de mâncare, să speli rufele, iar apoi să iei din hambar o baniţă de grâu şi să-l alegi de neghină. Ai grijă să îndeplineşti tot ce ţi-am poruncit, altminteri te mănânc!

După ce i-a dat aceste porunci, Baba laga a început să sforăie. Vasilisa a pus dinaintea păpuşii resturile rămase de la bătrână şi a început să plângă:

— Păpuşico, mănâncă şi ascultă-mi durerea! Grea poruncă mi-a dat Baba laga şi m-a ameninţat că mă mănâncă dacă nu îndeplinesc întocmai ce mi-a poruncit. Ajută-mă!

— Nu te teme, preafrumoasă Vasilisa! Mănâncă, fa-ţi rugăciunea şi culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun!

Dimineaţa devreme, când s-a trezit Vasilisa, Baba laga era deja în picioare. Fata s-a uitat pe fereastră, l-a zărit pe călăreţul alb care a trecut în goană prin faţa ei şi a băgat de seamă că tigvele din gard nu mai străluceau. Se luminase. Baba laga a ieşit afară şi şi-a chemat piua printr-o fluierătură, iar aceasta a apărut, cu pisălogul şi măturoiul în ea. A trecut călăreţul roşu şi a apărut soarele. Baba laga s-a aşezat în piuă şi şi-a luat zborul, mânând cu pisălogul şi ştergând urmele cu măturoiul. Vasilisa a rămas singură. A iscodit casa cu privirea şi a căzut pe gânduri, neştiind de ce să se apuce mai întâi, dar când s-a uitat mai bine, a văzut că toată treaba era deja făcută. Păpuşa stătea şi culegea din grâu ultimele boabe de neghină.

— Binefăcătoarea mea! grăi Vasilisa. M-ai scăpat de la mare necaz!

— Ţie îţi rămâne doar să faci mâncarea! i-a spus păpuşica şi s-a vârât în buzunar. Găteşte şiapoi poţi să te odihneşti în voie!

Spre seară, Vasilisa a pus masa şi a început s-o aştepte pe Baba laga. Pe la poartă a trecut în fugă călăreţul negru şi s-a făcut întuneric. Luminau numai ochii tigvelor din gard. Au început să trosnească pomii şi să freamăte frunzele. Se întorcea Baba laga. Vasilisa i-a ieşit în întâmpinare.

— Ai făcut tot ce ţi-am poruncit?

— Poftеşte de te uită singură, bunicuţo!

Baba Iaga a cercetat totul cu luare-aminte, s-a necăjit că n-a aflat pricină s-o certe pe fată şi i-a spus:

— E bine!

Apoi a strigat:

— Slugile mele vrednice! Prietenii mei credincioşi! Măcinaţi-mi grâul!

Au apărut trei perechi de mâini ce-au apucat grâul şi au dispărut cu el.

Baba Iaga a mâncat pe săturate şi, înainte de a se culca, i-a dat Vasilisei alte porunci:

— Mâine să faci tot ce ai făcut şi azi. Mai mult, ia din hambar macul şi curăţă-l bob cu bob. Cineva, din răutate, a amestecat pământ în el.

Zicând acestea, Baba Iaga s-a întors cu faţa la perete şi a început să sforăie, iar Vasilisa a început să- şi hrănească păpuşica. După ce a mâncat, păpuşica i-a spus:

— Fă-ţi rugăciunea şi culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun. Totul va fi precum ai zis, Vasilisa!

Dimineaţa, Baba Iaga a plecat din nou de acasă în piua ei, iar Vasilisa şi păpuşica au terminat toată treaba cât ai bate din palme. Seara, când s-a întors acasă, bătrâna a văzut că totul era aşa cum poruncise.

— Slugile mele vrednice! strigă ea. Prietenii mei credincioşi! Scoateţi uleiul din macul ăsta!

S-au ivit trei perechi de mâini, au luat macul şi au dispărut. Baba Iaga s-a aşezat la masă şi a început să mănânce, iar Vasilisa stătea şi se uita la ea.

— De ce stai ca muta şi nu vorbeşti nimic cu mine?

— Nu îndrăznesc, i-a răspuns Vasilisa. Dar, dacă îmi dai voie, te-aş întreba câte ceva!

— întreabă-mă, dar bagă de seamă! Nu orice întrebare îţi poate aduce folos! Dacă ştii prea multe, ai să îmbătrâneşti!

— Aş vrea să te întreb, bunicuţo, numai despre ceea ce am văzut. Când veneam spre tine, m-a

întrecut un călăreţ pe un cal alb. Era alb şi îmbrăcămintea îi era de aceeaşi culoare. Cine-i el?

— Este ziua mea luminoasă! i-a răspuns Baba Iaga

— După aceea, m-a întrecut un alt călăreţ pe un cal murg. Era tot roşu şi îmbrăcat cu haine de aceeaşi culoare. Cine poate fi el?

— Este soarele meu frumos! îi răspunse Baba Iaga.

— Dar călăreţul negru care m-a ajuns din urmă chiar în dreptul porţii tale?

— Este noaptea mea întunecoasă. Toţi aceştia sunt slugile mele credincioase.

Vasilisa şi-a adus aminte de cele trei perechi de mâini, dar n-a îndrăznit să scoată un cuvânt.

— De ce nu mă mai întrebi şi altceva? i-a spus Baba Iaga.

— îmi ajunge, bunicuţo, cât ştiu! Doar singură ai spus că cine ştie prea multe îmbătrâneşte.

— A fost înţelept din partea ta să mă întrebi numai despre ce ai văzut în afara ogrăzii mele. Nu-mi place să-mi fie aflate secretele, iar pe cei mai curioşi îi mănânc! Acum vreau să te întreb eu ceva: cum de dovedeşti să duci la îndeplinire poruncile pe care ţi le dau?

— Mă ajută binecuvântarea mamei mele! îi răspunse fata.

— Aşa deci! Ia pleacă de la mine, fiică binecuvântată! N-am nevoie de binecuvântaţi la casa mea!

A scos-o pe Vasilisa din încăpere şi i-a făcut vânt pe poartă. Apoi a smuls de pe gard o tigvă cu ochii sclipitori, a înfipt-o într-un băţ şi i-a dat-o fetei, zicând:

— Ţine focul pentru suratele tale vitrege, că doar pentru asta te-au trimis la mine!

Vasilisa a rupt-o la fugă către casă, la lumina tigvei, care s-a stins abia odată cu ivirea zorilor.Fata a ajuns acasă abia a doua zi spre seară. Apropiindu-se de poartă, a fost ispitită să zvârle câtcolo tigva primită de la Baba Iaga. „Nu cred că acasă mai e nevoie de foc", se gândi ea. Dintr-odată a răzbătut până la ea o voce gravă din tigvă:

— Nu mă arunca! Du-mă la mama vitregă!

Fata privi spre casa mamei vitrege şi, nevăzând niciun geam luminat, s-a hotărât să intre cu tigva. A fost întâmpinată cu bucurie şi i s-a povestit că, din clipa când a plecat, ele n-au mai avut lumină în casă. Singure n-au reuşit să aprindă focul, iar ce aduceau de la vecini se stingea de îndată ce intrau în încăpere

— Poate focul adus de tine să dăinuiască! i-a spus mama vitregă.

Au dus tigva în încăperea cea mare, dar ochii sclipitori se uitau numai la mama vitregă şi la fiicele ei şi le frigeau. Cele trei au început să se ascundă, dar ochii aceia le urmăreau pretutindeni. Până dimineaţa, surorile vitrege şi mama lor au fost prefăcute în tăciune. Doar Vasilisa n-a păţit nimic. Dimineaţa, Vasilisa a îngropat tigva în pământ, a încuiat casa cu lacătul şi a plecat în oraş, unde a fost primită de o bătrână care nu avea copii. Fata stătea la bătrână şi aştepta să se întoarcă tatăl ei. într-o zi îi zise bătrânei:

— Nu pot să stau fără treabă, bunicuţo! Cumpără-mi nişte în din cel mai bun! Măcar să ţes!

Bătrâna i-a cumpărat cel mai bun în, iar Vasilisa s-a apucat de treabă. A început să toarcă inul, iar firul îi ieşea subţire ca firul de păr. După ce a terminat de tors, a vrut să se apuce de ţesut, dar nicăieri n-a aflat un război potrivit pentru firul ei şi nimeni nu se încumeta să-i facă unul pe potrivă. Vasilisa a început să se roage de păpuşica ei, iar aceasta îi răspunse:

— Adu-mi un război vechi, o suveică şi nişte păr dintr-o coamă de cal; o să-ţi meşteresc eu tot ce-ţi trebuie.

Vasilisa a făcut rost de tot ce-i ceruse păpuşa şi s-a dus la culcare, iar păpuşa i-a pregătit, până dimineaţa, un război de ţesut minunat.

Până la sfârşitul verii, pânza a fost ţesută. Era aşa de subţire, că putea fi trecută prin urechile acului, ca un fir de aţă. Primăvara, pânza a fost albită şi Vasilisa i-a spus bătrânei:

— Vinde, bunică, această pânză, iar banii ţine-i pentru tine!

Bătrâna s-a uitat la pânză şi a exclamat cu uimire:

— Nu, fata mea! în afară de ţar, nimeni nu poate purta aşa ceva. O duc la palat!

S-a dus bătrâna la palatul ţarului şi a început să se preumble pe sub ferestre.

Ţarul a văzut-o şi a întrebat-o:

— Care-i necazul, bunică?

— înălţimea Ta! Am adus cu mine o marfă ce nu-şi găseşte asemănare şi nu vreau s-o arăt nimănui, în afară de Măria Ta!

Ţarul a dat poruncă să fie lăsată să intre şi, când a văzut pânza, a rămas mut de uimire.

— Cât ceri pe ea? a întrebat ţarul.

— E nepreţuită, tătucă ţar! Ţi-am adus-o în dar.
Ţarul i-a mulţumit, i-a dat o mulţime de daruri şi a lăsat-o să plece în pace.
S-au apucat să-i facă nişte cămăşi din pânza aceea. Au croit-o, dar nicăieri nu se găsea o croitoreasă care să se încumete să coasă un material atât de fin. în cele din urmă, ţarul a poruncit să fie adusă la el bătrâna care îi dăduse pânza şi i-a spus:
— Ai fost în stare să ţeşi o pânză atât de subţire, trebuie să poţi să faci din ea şi cămăşi!
— Nu eu am tors firul şi nu eu am ţesut pânza, Măria Ta! Este isprava fetei pe care am luat-o de suflet!
— Atunci să-mi coasă ea cămăşile!
Bătrâna s-a întors acasă şi i-a povestit Vasilisei cele întâmplate.
— Ştiam eu că tot la mâna mea va ajunge!
Vasilisa s-a încuiat în camera ei şi s-a apucat de treabă. Nu i-au stat mâinile o clipă şi, în scurt timp, a cusut o duzină de cămăşi. Bătrâna a luat cămăşile şi le-a dus ţarului, iar Vasilisa s-a spălat, s-a pieptănat şi s-a aşezat la fereastră. Stătea şi aştepta să vadă ce-o să se întâmple. Deodată a văzut cum în curtea bătrânei a intrat un slujitor al ţarului. A venit în cameră şi a zis:
— Ţarul vrea s-o vadă pe iscusita care i-a cusut cămăşile şi s-o răsplătească împărăteşte chiar cu mâna lui.
Preafrumoasa Vasilisa l-a urmat pe slujitor şi s-a arătat în faţa ochilor ţarului. De cum a văzut-o, ţarul s-a îndrăgostit nebuneşte de ea.
— Nu! zise el. Această frumoasă este a mea! Nu mă pot despărţi de ea şi vreau să-mi fie soţie.
Ţarul a luat-o pe Vasilisa de mână, a aşezat-o lângă el şi, curând, au făcut şi nunta. Nu peste multă vreme s-a întors tatăl fetei, care s-a bucurat de norocul fiicei sale şi a rămas să locuiască la ea. Vasilisa a adus-o acasă şi pe bătrâna care o luase de suflet, iar păpuşica fermecată a purtat-o în buzunar până la sfârşitul vieţii.

Vasilisa Vasilievna

poveste rusească

într-o oarecare ţară trăia un preot pe nume Vasili. El avea o fiică pe care o chema Vasilisa Vasilievna. Vasilisa purta straie bărbăteşti, călărea, trăgea cu puşca şi se purta ca un băieţoi, aşa că puţini ştiau că-i fată şi nu bărbat şi de aceea oamenii îi spuneau „Vasili Vasilievici", mai ales că-i plăceau votca şi cele ce nu li se potriveau deloc fetelor. Iată că, odată, ţarul Barhat (aşa se numea stăpânul acelei ţări), plecând la vânătoare, a întâlnit-o pe Vasilisa Vasilievna. Aceasta, îmbrăcată în straie bărbăteşti, plecase şi ea călare la vânătoare. Ţarul şi-a întrebat slujitorii:
— Cine-i acest tânăr?
Unul din slujitori îi răspunse:
— Acesta, stăpâne, nu-i un bărbat, ci o fată. Ştiu eu bine. Este fiica preotului Vasili şi se numeşte Vasilisa Vasilievna.
De îndată ce s-a întors la palat, ţarul i-a scris carte preotului Vasili prin care îi cerea să-l trimită la el pe fiul său Vasili Vasilievici, să-i fie oaspete la masă. Iar el s-a dus la o bătrână vrăjitoare şi a început s-o descoasă cum ar putea afla el dacă Vasili Vasilievici este într-adevăr fată. Vrăjitoarea îi spuse:
— în sala de primire să atârni pe peretele din dreapta un gherghef, iar pe cel din stânganişte puşti. Dacă ea este Vasilisa Vasilievici, atunci va fi atrasă de arme.
Ţarul a ascultat de sfatul bătrânei vrăjitoare şi le-a poruncit slujitorilor să atârne gherghefiul pe peretele din dreapta, iar pe cel din stânga nişte puşti.
De îndată ce a primit cartea de la ţar, preotul Vasili i-a arătat-o fiicei sale. Fără să stea pe gânduri, Vasilisa Vasilievna s-a dus la grajd, a pus şaua pe un cal sur, l-a încălecat şi a zburat ca vântul la palat.
Ţarul Barhat a întâmpinat-o. Ea s-a închinat cu evlavie, a făcut plecăciuni adânci în toate cele patru colţuri, l-a salutat cu politeţe pe ţar şi, condusă de acesta, a intrat în sala de primire. S-au aşezat la masă, apoi au început să se plimbe prin palat. Cum a dat cu ochii de gherghef, Vasilisa a început să-l ocărască pe ţar.
— Ce-i cu

prostia asta? l-a întrebat ea pe Barhat. în casa tătucului meu nici pomeneală deasemenea fleacuri femeieşti, dar în palatul tău împărătesc văd că-s la mare cinste!
După aceea şi-a luat rămas-bun de la ţar şi a plecat acasă. Ţarul n-a putut afla dacă ea era fată cu adevărat.
Peste vreo două zile, ţarul Barhat i-a trimis părintelui Vasili o altă carte, cu rugămintea de a-i da voie fiului său Vasili Vasilievici să vină la el. Când a auzit acest lucru, Vasilisa Vasilievna s-a dus la grajd, a înşeuat calul sur şi a întins-o drept la palatul ţarului Barhat.
Ţarul a întâmpinat-o în pragul palatului. Ea s-a închinat cu evlavie, şi-a făcut cruce aşa cum scrie la carte şi s-a înclinat către cele patru colţuri. Ţarul Barhat, la sfatul vrăjitoarei, a poruncit să se aducă la masă terci în care se amestecaseră boabe de mărgăritar. Vrăjitoarea i-a spus că dacă cel invitat la masă este femeie, va pune mărgăritarul în palmă, iar dacă e bărbat, îl va zvârli cât colo.
A venit vremea cinei. Ţarul s-a aşezat la masă, iar în dreapta sa a poftit-o pe Vasilisa Vasilievna. Au început să mănânce şi să bea. La urmă de tot, li s-a adus terciul. La prima înghiţitură, Vasilisa a simţit în gură mărgăritarul, l-a zvârlit sub masă împreună cu terciul şi a început să-l certe pe Barhat:
— Ce porcărie aţi pus în terciul ăsta? La tătucul meu în casă nu se pomenesc asemenea fleacuri femeieşti, dar la ţarul Barhat ele se pun până şi în mâncare!
Şi-au luat rămas-bun şi s-au despărţit. Vasilisa a plecat acasă. Ţarul n-a putut afla nici de data asta dacă a stat la masă cu o fată sau cu un bărbat şi murea de curiozitate să afle adevărul.
După alte două zile, ţarul Barhat, la îndemnul bătrânei vrăjitoare, a poruncit să se pregătească baia. Vrăjitoarea i-a spus că dacă oaspetele este Vasilisa Vasilievna, nu va intra în baie cu ţarul.
Baia a fost pregătită. Ţarul i-a trimis o altă carte preotului Vasili ca să-i dea voie fiului său Vasili Vasilievici să vină la el în vizită. De îndată ce a aflat această veste, Vasilisa Vasilievna a alergat degrabă la grajd, şi-a înşeuat calul cel sur şi s-a dus glonţ la palatul lui Barhat.
Ţarul a întâmpinat-o la intrarea principală. Ea l-a salutat cu politeţe, s-a închinat cu evlavie, s-a aplecat adânc spre cele patru colţuri, s-a aşezat cu ţarul la masă şi a început să mănânce şi să bea cu el.
După masă, ţarul îi spuse:
— N-ai dori, Vasili Vasilievici, să mergi cu mine la baie?
— Cu mare plăcere, înălţimea Ta! i-a răspuns Vasilisa Vasilievna. N-am mai fost de mult la baie şi sunt grozav de dornic să mă răsfăţ în abur!
S-au dus la baie şi, până când ţarul s-a dezbrăcat în antreu, ea a şi terminat cu spălatul şi a ieşit afară.
Barhat nici în baie n-a dovedit s-o prindă. Vasilisa Vasilievna, ieşind din baie, i-a scris ţarului un bileţel, pe care l-a încredinţat slugilor să i-l dea când va ieşi din baie şi el. în acel bileţel era scris: „Eşti o cioară nenorocită, ţarule Barhat! Nu ai fost în stare să prinzi şoimul în grădina ta! Iar eu nu sunt Vasili Vasilievici, ci Vasilisa Vasilievna".
Ţarul Barhat a rămas cu buza umflată, iar Vasilisa Vasilievna a rămas isteaţă şi de neînţeles.

Vasilisa Cosiţă De Aur şi Ivan Goroh

poveste rusească

Afost odată un ţar pe nume Sviatozor, care avea doi fii şi o fiică. Douăzeci de ani a stat fata într-un iatac luminos, şi se bucurau privind-o ţarul şi ţarina sa, dar niciodată vreun cneaz sau vreun viteaz nu i-a văzut chipul. Preafrumoasa prinţesă avea numele de Vasilisa Cosiţă De Aur. Nu ieşise niciodată din iatacul ei şi nu ştia ce înseamnă să respire aer proaspăt. Avea multe straie arătoase şi pietre scumpe, dar tot timpul tânjea: se sufoca în iatac şi era apăsată de tristeţe. Părul ei des de aur şi mătase, neacoperit cu basma, şi-l aduna într-o cosiţă ce-i ajungea până la călcâie şi pentru aceasta toţi au început să-i zică Vasilisei Cosiţă De Aur şi Frumuseţea cea Neascunsă. Dar veştile despre ea s-au împânzit pe întreg pământul. Mulţi ţari şi-au trimis soliile la ţarul Sviatozor ca s-o peţească pe prinţesă. Ţarul nu se grăbea, dar a venit timpul şi Sviatozor a trimis crainici în toate împărăţiile să ducă vestea că prinţesa Vasilisa vrea să-şi aleagă mirele. I-a invitat pe toţi împăraţii şi prinţii să vină la el la ospăţ şi s-a dus în iatacul fiicei sale să-i dea de ştire despre cele hotărâte. La auzul acestei veşti, prinţesa a fost cuprinsă de o mare bucurie. Privind pe ferestruica îngustă cu zăbrele de aur, a văzut grădina cea verde, izlazul potopit de flori şi i-a venit poftă să se plimbe. I-a cerut voie ţarului să iasă la joacă împreună cu fetele.

— Stăpâne, tată! i-a spus ea. Eu încă n-am văzut lumina zilei, n-am păşit niciodată pe iarbă sau printre flori şi nu m-am putut minuna de frumuseţea palatului tău. învoieşte-mă, rogu-te, să mă plimb prin grădină cu dădacele şi prietenele mele!

Ţarul s-a învoit şi Vasilisa a coborât din iatacul înalt în curtea cea largă. S-au deschis porţile cioplite şi s-a văzut prinţesa pe tăpşanul verde, la poalele muntelui povârnit. Pe munte creşteau copaci cu ramuri creţe, iar pe tăpşan unduiau flori în toate culorile. Culegându-le, fiica ţarului s-a îndepărtat de dădace, căci în mintea cea încă necoaptă nu-şi făcuse încă loc înţelepciunea. Chipul îi era senin, iar frumuseţea neasemuită. Deodată s-a iscat vifor puternic, aşa cum nu s-a mai văzut, nici s-a auzit, cum nici oamenii bătrâni nu ţin minte să fi apucat vreodată. Totul a intrat într-un vârtej grozav, în care prinţesa a dispărut cât ai bate din palme, fiind purtată prin văzduh. Dădacele au început să ţipe, să se tânguie, să se repeadă în toate părţile şi au zărit cum Vasilisa a fost dusă de vifor peste pământuri întinse, peste râuri albastre, peste trei împărăţii, în cea de-a patra, unde stăpânea zmeul câinos.

Dădacele au dat fuga la palat şi, cu lacrimi în ochi, s-au aruncat la picioarele ţarului, zicându-i:

— Măria Ta! Nu suntem vinovate de acest mare necaz, dar suntem vinovate faţă de Măria Ta! Nu porunci să fim omorâte! Dă-ne voie să-ţi spunem totul aşa cum a fost. Viforul a furat soarele nostru, pe Vasilisa Cosiţă De Aur, şi nu ştim încotro a dus-o.

Dădacele i-au povestit de-a fir-a-păr tot ce se întâmplase. S-a întristat ţarul, s-a mâniat, dar, chiar şi în nemărginita sa mânie, nu le-a pricinuit niciun rău dădacelor.

A doua zi s-au adunat la palatul ţarului prinţi şi regi din toată lumea şi, văzându-l pe ţar atât de mâhnit, l-au întrebat ce se întâmplase.

— Vai mie! le răspunse ţarul. Viforul mi-a răpit fata cea dragă, pe Vasilisa Cosiţă De Aur, şi nu ştiu unde a dus-o!

Le-a povestit apoi totul aşa cum se întâmplase. Vestea s-a răspândit pe loc din om în om, iar prinţii şi regii au început să se întrebe între ei dacă nu cumva ţarul se gândise să-şi ia cuvântul înapoi. S-au repezit cu toţii în iatacul prinţesei, dar ea – nicăieri. Ţarul i-a răsplătit pe toţi pentru osteneală, iar ei s-au urcat pe cai şi au plecat pe la casele lor.

Cei doi prinţi viteji, fraţii Vasilisei Cosiţă De Aur, văzând lacrimi pe obrajii părinţilor, au început să- i roage:

— învoieşte-ne, tată, Măria Ta! Dă-ne binecuvântarea să purcedem în căutarea fiicei voastre şi a surioarei noastre.

— Feţii mei iubiţi, copiii mei dragi, le-a răspuns ţarul, unde vreţi voi să vă duceţi?

— Vom merge, tată, încotro ne-o călăuzi calea, încotro zboară pasărea şi încotro vom vedea cu ochii. Cine ştie? Poate-om avea norocul să dăm de ea!

Ţarul i-a binecuvântat, ţarina i-a gătit de drum, s-au despărţit cu lacrimi în ochi şi feciorii s-au aşternut la drum.

Au mers ei un an, au mers doi, au străbătut trei împărăţii şi au văzut în depărtare nişte munţi înalţi, între munţi se întindeau nesfârşite stepe nisipoase. Era împărăţia zmeului celui câinos. Prinţii îi întrebau pe trecători dacă n-au auzit sau n-au văzut unde ar putea fi prinţesa Vasilisa Cosiţă De Aur. Trecătorii le răspundeau:

— Noi nu o ştim, iar unde se află nu avem cunoştinţă.

Cum dădeau acest răspuns, oamenii întâlniţi în cale se ascundeau cât mai repede de cei doi prinţi. S- au apropiat ţarevicii de un mare oraş, au văzut în drum un om bătrân-bătrân, şchiop şi chior, cu un toiag şi traistă, care cerea de pomană. Cei doi fraţi s-au oprit, i-au aruncat un ban de argint şi l-au întrebat dacă nu cumva a văzut sau a auzit ceva de prinţesa Vasilisa Cosiţă De Aur, frumoasa fără asemuire.

— Ei, prieteni, le spuse bătrânelul, se vede treaba că sunteţi de pe meleaguri străine. Ţarul nostru, zmeul cel câinos, nu ne îngăduie să stăm la vorbă cu străinii. Ni s-a poruncit, sub ameninţarea cu moartea, să nu spunem nimănui cum a purtat-o viforul pe lângă oraş pe preafrumoasa prinţesă.

Fraţii şi-au dat seama că sora lor trebuie să fie pe aproape. Au dat bice cailor şi s-au îndreptat către palat. Acesta, în întregime de aur, stătea pe un stâlp de argint, avea acoperişul din pietre scumpe, iar scările de nacru se întindeau şi se împreunau din ambele părţi ca nişte aripi.

în acea vreme, Vasilisa, cuprinsă de tristeţe, privea printre zăbrelele de aur ale ferestrei. Văzându-şi fraţii, nu şi-a putut stăpâni un strigăt de bucurie. Prinţesa şi-a trimis slugile să-i întâmpine şi să-i aducă la palat. Zmeul cel câinos era plecat, dar Vasilisa era încercată de teama că zmeul se va întoarce pe nepusă masă şi-i va ucide pe cei doi fraţi ai ei. Nici n-au apucat bine ţarevicii să intre, că palatul începu să se cutremure, să se răsucească şi să se mişte dintr-un loc în altul. Vasilisa a încremenit de groază:

— Vine zmeul! Vine zmeul! De asta se roteşte şi se cutremură palatul. Ascundeţi-vă, fraţilor!
Nici n-a apucat bine să-şi termine vorba, că zmeul a şi apărut, a scos un şuier haiducesc şi a întrebat cu glas tunător:
— Cine sunt oamenii care mi-au tulburat liniştea?
— Noi, zmeule câinos! au răspuns cei doi fraţi, plini de curaj. Am venit din ţara în care ne-am născut după surioara noastră!
— A, voi eraţi! izbucni zmeul, bătând din aripi. V-aţi ostenit în zadar venind până aici, căci veţi pieri de mâna mea.
Zicând acestea, zmeul l-a înşfăcat pe unul din ţarevici şi l-a izbit cu el pe celălalt. Amândoi fraţii au murit pe loc. Zmeul şi-a chemat straja şi a poruncit ca morţii să fie zvârliţi într-o prăpastie adâncă. Vasilisa Cosiţă De Aur a fost podidită de lacrimi. De durere, n-a mai mâncat şi n-a mai băut apă vreo două zile. în cea de-a treia zi a biruit-o foamea şi a început să mănânce, dar în minte avea un singur gând: cum să scape de zmeul cel câinos. Aînceput să-l drăgălească şi să-l tragă de limbă:
— Mare este puterea ta, zmeule, şi zborul îţi este viguros. Dar oare chiar nu se găseşte niciunul care să te învingă?
— încă nu a sosit timpul, i-a răspuns zmeul. Dar îmi este scris că voi muri de mâna lui Ivan Goroh, care se va naşte dintr-un bob de mazăre.
Zmeul a spus aceste lucruri mai mult în şagă, dar nu a crezut nicio clipă că aşa se va întâmpla. Cel puternic se încrede în forţă, dar şi gluma are un sâmbure de adevăr.
Mama Vasilisei, necăjită peste poate că i-a fost răpită fata şi că i s-au prăpădit băieţii, plecaţi în căutarea surorii lor, a ieşit într-o zi împreună cu boieroaicele să se plimbe prin grădină. Era o zăpuşeală greu de îndurat, iar ţarinei i s-a făcut sete din această pricină. în grădină, dintr-un deluşor izvora un pârâiaş care se vărsa într-o fântână cu ghizdul din marmură albă. Ţarina a luat cu un căuş de aur apă limpede ca lacrima şi rece ca gheaţa, a dus-o la gură şi a sorbit cu nesaţ. Din nebăgare de seamă, a înghiţit odată cu apa şi un bob de mazăre. Acesta a prins a se umfla şi ţarina a rămas grea. Bobul se făcea din ce în ce mai mare, iar ţarinei îi era din ce în ce mai anevoios. După o vreme, a născut un fiu căruia i-au pus numele Ivan Goroh. Creştea Ivan Goroh într-un ceas cât alţii într-un an, strângând în el vlagă nemăsurată, încât la nici zece ani s-a făcut un voinic puternic.
A început să-şi întrebe părinţii dacă a avut fraţi şi surori şi aşa a aflat cum s-a întâmplat de a răpit-o viforul pe sora sa şi cum cei doi fraţi mai mari au plecat în căutarea ei şi nu s-au mai întors.
— Tătucă şi mămucă, s-a rugat de ei Ivan Goroh, lăsaţi-mă şi pe mine să plec în căutarea lor!
— Ce tot spui, copile? i-au răspuns într-un glas părinţii. Eşti încă tânăr şi necopt. Fraţii tăi au plecat şi au pierit, iar pe tine, dacă pleci, te aşteaptă aceeaşi moarte.
— Dar poate că nu pier! a spus Ivan Goroh. Vreau să-mi găsesc fraţii şi sora!
S-au rugat de el ţarina şi ţarul să nu plece nicăieri, dar n-a fost chip să-l abată de la această hotărâre. Au trebuit să se supună, l-au pregătit de drum şi au vărsat lacrimi amare la despărţire.
A călătorit Ivan prin câmpie o zi, două şi către seară a ajuns la o pădure întunecoasă. Acolo a dat de o izbă mică, înălţată pe picioare de găină, care se clătina în bătaia vântului. Ivan îi spuse:
— Izbă, izbă! întoarce-te cu faţa la mine şi cu spatele la pădure.
Izba s-a întors spre Ivan Goroh şi voinicul a zărit în ochiul de geam o bătrână care l-a întrebat:
— Cine eşti şi ce vânt te-aduce?
Ivan a făcut o plecăciune şi s-a grăbit s-o întrebe:
— Nu cumva ai văzut viforul zburător, bunicuţo? încotro le poartă el pe preafrumoasele fecioare?
— Oh-oh, voinicule! zise bătrâna tuşind şi uitându-se la Ivan. Şi în mine a băgat groaza viforul ăsta, că n-am mai ieşit de o sută douăzeci de ani din izbă de frică să nu mă răpească şi pe mine. Dar să ştii că viforul este zmeul cel câinos.
— Cum aş putea ajunge până la el?
— Ce tot spui? Zmeul o să te înghită!
— Dar poate n-o să mă înghită!
— Ai grijă, voinice, să nu-ţi pierzi capul! Iar dacă te întorci, dă-ţi cuvântul că-mi vei aduce apă din palatul zmeului cu care, dacă te stropeşti, întinereşti pe loc! a rostit ea, abia mişcându-şi buzele.
— Am să-ţi aduc, bunică! îmi dau cuvântul de onoare!
— Mă încred în cuvântul tău! Să mergi drept înainte către soare-apune. După un an ai să ajungi la Muntele Vulpii. întreabă acolo unde e drumul care duce în împărăţia zmeului.

— Îţi mulţumesc, bunicuţă!
— N-ai pentru ce, voinicule!
Ivan Goroh a pornit-o spre soare-apune. A mers fără osteneală un an încheiat, a trecut prin trei împărăţii, până când a ajuns în ţara zmeului. În faţa porţilor oraşului a zărit un cerşetor şchiop şi chior, cu un toiag în mână. Ivan i-a dat de pomană şi l-a întrebat dacă nu cumva în acel oraş se află tânăra Vasilisa Cosiţă De Aur.
— Aici este, i-a răspuns cerşetorul, doar că nu ne este îngăduit să vorbim despre asta cu nimeni.
Ivan a înţeles că sora lui era acolo. Şi-a luat inima-n dinţi şi s-a îndreptat spre palat.
În această vreme, Vasilisa Cosiţă De Aur, privind pe fereastră să vadă dacă nu se întoarce zmeul, l-a zărit în depărtare pe tânărul voinic şi a trimis iscoade înaintea lui să afle cine e, de pe ce meleaguri vine, de ce neam este şi dacă nu cumva i l-a trimis tătâne-său. Aflând că este fratele ei cel mai mic pe care nu-l văzuse niciodată, Vasilisa a alergat la el şi l-a îmbrăţişat cu lacrimi în ochi.
— Fugi mai repede, frăţioare! Fugi, că în curând vine zmeul şi te ucide!
— Iubită surioară! îi răspunse Ivan, nici tu n-ai vorbit, nici eu n-am auzit. Nu mă înspăimânt eu de zmeu şi de toată puterea lui.
— Că doar n-oi fi tu Goroh, ca să te înfrunţi cu el!
— Mai întâi de toate, dă-mi ceva să-mi astâmpăr setea, căci am mers pe arşiţă şi am obosit.
— Şi ce bei tu, frăţioare?
— Câte o găleată de mied dulce, iubită surioară!
Vasilisa Cosiţă De Aur a poruncit să fie adusă o găleată de mied dulce şi Goroh a sorbit-o dintr-o singură înghiţitură. A cerut să i se mai aducă una.
— Ei, frăţioare, îi spuse prinţesa, nu te-am cunoscut până acum, dar în clipa asta sunt încredinţată că tu eşti Ivan Goroh.
— Lasă-mă să-mi trag puţin sufletul după drum!
Vasilisa a poruncit să i se aducă un scaun, dar scaunul s-a rupt în bucăţi sub greutatea lui Ivan. I s-a adus un altul, întărit cu bucăţi de fier, dar şi acesta s-a crăpat şi s-a îndoit.
— Vai, frăţioare! Acesta e scaunul zmeului câinos.
— Se vede treaba că sunt mai greu ca el! a spus Ivan zâmbind.
S-a ridicat, a ieşit din palat, s-a dus la fierărie şi i-a poruncit meşterului fierar să-i facă un toiag de fier de cinci sute de puduri.
Bătrânul meşter şi-a pus fierarii la lucru şi zi şi noapte au prins ciocanele să bată, împrăştiind înjur numai scântei. După patruzeci de ore, toiagul a fost gata. Cincizeci de oameni abia au reuşit să-l ridice şi să-l aducă la palat. Ivan Goroh a prins toiagul în mână şi l-a aruncat în sus, dincolo de nori, până nu s-a mai văzut.
Oamenii, văzând isprava, s-au înspăimântat şi au început să alerge care încotro. Se gândeau că, dacă toiagul va cădea peste oraş, va dărâma zidurile, iar oamenii vor muri striviţi sub dărâmături. Dacă va cădea în mare, apa se va revărsa şi va îneca oraşul. Ivan însă s-a întors liniştit în palat şi a poruncit să i se spună când se va zări toiagul întorcându-se pe pământ. Oamenii s-au pitit sub porţi, prin case şi aşteptau cu sufletul la gură să zărească toiagul. Au aşteptat ei un ceas, au aşteptat două şi iată că în cel de-al treilea au zărit toiagul zburând spre pământ. Au fugit la palat să dea de ştire despre acest lucru.
Goroh a ieşit în curte, a întins mâna şi a prins din zbor toiagul, care s-a îndoit în palma sa. Ivan l-a luat, l-a sprijinit de genunchi, l-a îndoit şi a intrat în palat.
Deodată s-a auzit un şuier groaznic: venea zmeul val-vârtej pe calul lui iute ca vântul, care scotea flăcări pe nas. Zmeul arăta ca un voinic, numai capul îi era de şarpe. De obicei, cam cu zece verste înainte de a ajunge, palatul începea să se rotească şi să se mişte dintr-o parte în alta. Acum însă a stat locului. Se vede treaba că era acolo un oaspete nedorit. Zmeul a căzut pe gânduri, a scos un şuierat şi a prins a horeai. Calul-vijelie şi-a scuturat coama, şi-a desfăcut larg aripile şi s-a avântat înainte cu larmă. Apropiindu-se de palat, zmeul văzu că acesta rămăsese nemişcat.
— Oho! a răcnit zmeul câinos. Mi-a venit duşmanul. N-o fi oare chiar Ivan Goroh?
Când dădu cu ochii de viteaz, zmeul îi zise:
— Am să te pun într-o palmă, iar cu cealaltă am să te strivesc ca pe o muscă. Nimic nu se va alege din tine!
— Asta rămâne de văzut! îi răspunse Ivan Goroh.
Zmeul şi-a luat avânt şi s-a repezit să-l lovească pe Ivan şi să-l străpungă cu lancea, dar acesta a sărit într-o parte şi zmeul a dat pe alături.

— Acum e rândul meu! a tunat Goroh şi a aruncat cu toiagul de fier în zmeu, făcându-l bucăţi.
Şi-a înfipt toiagul în pământ, a străbătut două împărăţii şi a ajuns într-a treia. Poporul l-a întâmpinat cu mare bucurie, aruncându-şi căciulile în sus şi strigând că el e ţarul. Ivan însă l-a zărit pe bătrânul meşter fierar şi, ca răsplată că i-a făcut toiagul de fier atât de repede, le-a spus oamenilor:
— Iată-l pe conducătorul vostru! Să-l ascultaţi şi să-l cinstiţi, că el vă va aduce binele, nu ca zmeul cel câinos care v-a pricinuit atâta rău!
Ivan a găsit apa vie şi apa moartă şi i-a stropit pe fraţii săi, care s-au ridicat ca dintr-un somn adânc şi au început să se frece la ochi.
— Mult am mai dormit! ziseră ei. Numai Dumnezeu mai ştie ce s-a întâmplat în răstimpul ăsta!
— De n-aş fi fost eu, aţi fi dormit voi mult şi bine, fraţii mei iubiţi! le-a spus Ivan Goroh strângându-i la piept.
N-a uitat nici de apa fermecată din palatul zmeului. A pregătit o corabie, şi-a luat sora şi pe cei doi fraţi şi a pornit-o pe râu în jos, spre împărăţia tatălui său. în drum s-a oprit şi la izba pe picioare de găină. I-a dat bătrânei apa de la zmeu, aşa cum promisese. Bătrâna şi-a dat pe faţă cu apa fermecată şi pe dată s-a prefăcut într-o fată tânără, de o neasemuită frumuseţe.
Ţarul şi ţarina i-au întâmpinat pe copii cu mare bucurie şi au trimis crainici în toate colţurile lumii să vestească venirea acasă a preafrumoasei Vasilisa Cosiţă De Aur. în tot oraşul răsunau clopotele şi trâmbiţele, băteau tobele şi bubuiau tunurile. Vasilisa şi-a găsit mirele, iar fraţii şi-au ales şi ei mirese, aşa că s-au pornit dintr-odată patru nunţi împărăteşti. Au fost şi bunicii bunicilor acolo şi au băut mied, care a ajuns şi până la noi: pe mustăţi curgea, dar în gură nu nimerea. După moartea tatălui, Ivan i-a moştenit tronul, cârmuind ţara cu cinste şi cu dreptate şi i-a rămas, peste veacuri, numele de Goroh.

Soldatul şi Preaînţeleapta Elena

poveste rusească

Cândva, demult, demult de tot, într-o ţară îndepărtată, s-a întâmplat ca un soldat să fie pus de strajă la un turn de piatră. Tumul era încuiat cu lacătul şi pecetluit cu pecete. La miezul nopţii, soldatul a auzit o voce dinăuntru:
— Ei, soldatule!
— Cine mă strigă?
— Eu, duhul necurat, îi spuse un glas de dincolo de gratiile de fier. De treizeci de ani stau aici înfometat şi însetat.
— Şi ce-ţi trebuie?
— Scoate-mă de aici şi am să te ajut şi eu la necaz. Numai să te gândeşti la mine, şi în aceeaşi clipă am să-ţi vin în ajutor.
Soldatul a spart lacătul, a smuls pecetea şi a deschis uşa. Necuratul a zbughit-o din turn, s-a înălţat în văzduh şi s-a făcut nevăzut cu iuţeala fulgerului.
„Ei", îşi zise soldatul, „am făcut-o de oaie! S-a dus de răpă slujba mea! Mă vor aresta, mă vor trimite la tribunalul militar şi, în cel mai fericit caz, mă vor plimba printre rândurile de soldaţi, sub ploaia de vergi. Mai bine să dezertez cât mai am timp!".
Şi-a lepădat puşca şi raniţa pe pământ şi a luat-o încotro a văzut cu ochii. A mers el o zi, două, trei, până ce n-a mai putut răbda de foame. Dar de mâncare şi de băut n-avea nimic. S-a aşezat pe marginea drumului şi a început să plângă şi să cugete.
— Cât de prost am fost! Zece ani l-am slujit pe ţar şi am fost tot timpul sătul şi mulţumit; în fiecare zi primeam câte trei funturi de pâine şi nu mi-a fost destul! Libertate mi-a trebuit, ca să mor de foame! Numai tu porţi întreaga vină pentru necazurile mele, duh necurat!
Deodată a apărut, ca din senin, necuratul şi i-a zis:
— Bună vreme, soldatule! De ce eşti aşa necăjit?
— Cum să nu fiu când, iată, de trei zile mă sting de foame.
— Nu te necăji, îi spuse duhul, că nu-i ceva peste putinţă!
S-a învârtit încoace, încolo şi a pus dinaintea soldatului o mulţime de bucate gustoase şi de băuturi alese. După ce l-a ospătat cum se cuvine pe soldat, duhul i-a spus:

— Vino la mine acasă. Ai s-o duci împărătește: o să ai mâncare și băutură cât îți poftește inima, numai să ai grijă de fiicele mele. Altceva nu-mi trebuie de la tine!

Soldatul s-a învoit. Necuratul l-a apucat de subsuori, s-a înălțat cu el în văzduh, sus-sus de tot, l-a purtat peste mări și țări, în cea de-a treizecea împărăție, și l-a coborât în curtea unui palat de piatră albă.

Necuratul avea trei fiice de o rară frumusețe. Le-a chemat și le-a poruncit să nu iasă din cuvântul soldatului și să-i aducă mâncare și băutură din belșug de câte ori va pofti, iar el și-a luat zborul să facă mârșăvii, că doar era un duh necurat! Nu stătea niciodată locului, ci cutreiera tot timpul prin lume, ispitind oamenii la păcat.

Soldatul a rămas cu preafrumoasele fete și a început să huzurească într-atât, încât și de la moarte își luase gândul. Un singur lucru îl neliniștea însă: în fiecare noapte, frumoasele fete plecau de acasă, iar el nu știa unde se duc. Aîncepu să le tragă de limbă, dar ele nu i-au suflat o vorbă.

„Prea bine!", se gândi soldatul. „Am să stau de veghe noaptea întreagă și nu e cu putință să nu aflu pe unde își pierd vremea."

Seara s-a băgat în așternut și s-a prefăcut că a adormit adânc, dar el aștepta cu nerăbdare să vadă ce- o să se întâmple. Când a sosit timpul, s-a furișat încetișor spre dormitorul fetelor, s-a oprit în dreptul ușii și s-a uitat pe gaura cheii. Frumoasele fete au adus covorul fermecat, l-au întins pe podea, s-au trântit pe covor, s-au prefăcut în porumbițe, s-au scuturat și au zburat pe fereastră.

— Ce minune! își zise soldatul. Ce-ar fi să încerc și eu?

A intrat în dormitor, s-a lovit de covor, s-a transformat în pitulice, a zbughit-o pe fereastră și a plecat în urmărirea fetelor prefăcute în porumbițe.

Păsărelele au coborât pe un tăpșan verde, iar pitulicea s-a așezat sub o tufă de coacăze, s-a ascuns între frunze și pândea, de acolo, fiecare mișcare. în scurt timp au poposit pe iarbă o mulțime de porumbițe, acoperind întreg tăpșanul. în mijloc apăruse un tron de aur. După puțină vreme, s-a văzut plutind prin văzduh o caleașcă de aur trasă de șase balauri de foc și o lumină albastră a inundat cerul și pământul.

în caleașcă stătea regina Elena, cea preaînțeleaptă, atât de frumoasă, încât nici cu gândul nu puteai gândi, nici cu vorba nu o puteai zugrăvi. Poate doar în basme să se povestească de un asemenea chip frumos ca al ei! A coborât din caleașcă și s-a urcat pe tronul de aur. A început să cheme la ea, pe rând, toate porumbițele și să le învețe felurite șiretlicuri. După ce a terminat de povățuit, s-a urcat în caleașcă și s-a făcut nevăzută. Porumbițele și-au luat zborul de pe tăpșan și au plecat pe la casele lor. Pitulicea a luat-o pe urmele celor trei surori pe care le avea în grijă.

Porumbițele s-au aruncat pe covor și s-au prefăcut în fetele frumoase de dinainte. S-a lovit și pitulicea de covorul fermecat și s-a prefăcut în soldat.

— Tu de unde-ai apărut? l-au întrebat fetele.

— Am fost cu voi pe tăpșanul verde, am văzut-o pe regină pe tronul de aur și am auzit cum vă învăța tot felul de șiretlicuri.

— Ai avut noroc că ai scăpat nevătămat. Regina Elena cea Preaînțeleaptă este puternica noastră stăpână. Dacă ar fi avut cu ea cartea fermecată, te-ar fi dibuit cât ai bate din palme și atunci n-ar fi fost chip să scapi cu viață. Ai grijă, soldatule! Nu te mai duce pe tăpșanul verde și nu te uita la Elena cea Preaînțeleaptă. Altminteri, ai să-ți pierzi capul.

Soldatul nu s-a speriat defel, de parcă acele cuvinte i-ar fi zburat pe lângă urechi.

A doua noapte, s-a lovit iarăși de covorul fermecat și s-a prefăcut în pitulice. A ajuns pe tăpșanul cel verde, s-a ascuns sub tufa de coacăze și a început să se uite la Preaînțeleapta Elena, sorbind-o din ochi.

— Dacă mi-aș găsi așa o nevastă, se gândi el, nu m-aș uita la nimic! Ce-ar fi să mă duc după ea și să aflu unde trăiește?

Și iată că Preaînțeleapta Elena a coborât de pe tron, a urcat în caleașca trasă de cei șase balauri de foc și a pomit-o prin văzduh către palatul ei fermecat. Pitulicea a plecat și ea în zbor după caleașca reginei.

A ajuns regina la palat și i-au ieșit în întâmpinare dădacele și servitoarele, au luat-o pe brațe și au dus-o în încăperile ei meșteșugit pictate. Pitulicea s-a oprit pe ramura unui copac ce se înălța chiar sub ferestrele dormitorului Elenei și a început să ciripească atât de frumos și de jalnic, încât reginei nu i s-a lipit geană de geană.

De îndată ce s-au ivit zorii, Preaînțeleapta Elena a strigat cu glas poruncitor:

— Slugi și dădace! Dați fuga în grădină și prindeți-mi pitulicea!

Slugile și dădacele s-au năpustit în grădină și au început să se muncească să prindă pasărea cântătoare. Dar ce puteau să facă ele, niște sărmane bătrâne care abia se mișcau? Pitulicea sărea din creangă în creangă: nici nu

zbura departe, dar nici nu se lăsa prinsă.
Regina şi-a pierdut răbdarea şi a ieşit ea însăşi în grădină, cu gândul să prindă pitulicea. S-a apropiat de tufa pe care stătea pasărea, dar aceasta rămase încremenită locului, cu aripile lăsate, de parcă aştepta să fie prinsă. Bucuroasă, Elena a luat pasărea în mână, a dus-o în palat şi a aşezat-o într-o colivie de aur, pe care a aninat-o la ea în dormitor. Ziua a trecut, soarele a apus, iar Preaînţeleapta Elena a plecat la tăpşanul verde. S-a întors, s-a dezbrăcat şi a intrat în aşternut. Privindu-i trupul alb, pitulicea începu să tremure de plăcere. De îndată ce a adormit regina, pitulicea s-a prefăcut în muscă, a ieşit din colivie şi s-a lovit de podea, transformându-se într-un voinic chipeş. S-a apropiat de patul reginei, a privit-o cât a privit-o şi, până la urmă, n-a mai răbdat şi a sărutat-o pe gură. Văzând că regina se trezeşte, voinicul s-a prefăcut în muscă, a intrat în colivie, iar acolo a devenit iarăşi pitulice.
Preaînţeleapta Elena a deschis ochii şi a privit înjur, dar n-a zărit pe nimeni.
— Se vede treaba că am visat, îşi zise ea.
S-a întors pe cealaltă parte şi a adormit din nou.
Dar soldatul n-a stat locului: a sărutat-o şi a doua oară, şi a treia oară, şi de fiecare dată a trezit-o din somn, pentru că regina dormea iepureşte. După al treilea sărut, Preaînţeleapta Elena s-a ridicat din aşternut şi şi-a zis:
— Aici trebuie să fie ceva la mijloc. Ia să mă uit eu în cartea fermecată!
Şi-a deschis cartea şi a aflat pe dată că în colivia de aur nu era o pasăre cântătoare, ci un tânăr soldat.
— A! Bădăranule! a strigat Preaînţeleapta Elena. Ieşi afară din colivie! Pentru şiretlicul tău ai să mi- o plăteşti cu viaţa!
Ce era să facă biata pitulice? A ieşit din colivie, s-a lovit de podea şi s-a prefăcut în chipeş viteaz. Soldatul i-a căzut reginei în genunchi şi a început să-i ceară iertare.
— Nicio iertare, ticălosule! i-a răspuns Preaînţeleapta Elena şi l-a chemat pe călău să reteze capul soldatului.
Ca din pământ a răsărit în aceeaşi clipă un uriaş cu securea în mână şi cu un butuc uriaş alături. L-a trântit pe soldat la podea, i-a pus capul pe butuc şi a ridicat securea, aşteptând ca regina să facă un semn cu batista pentru a-i zbura capul nefericitului soldat.
— îndurare, minunată regină! se rugă soldatul, în timp ce din ochi i se scurgeau şiroaie de lacrimi, îngăduie-mi să cânt un cântec!
— Cântă, dar repede!
Soldatul a început un cântec atât de trist, atât de jalnic, încât nici Preaînţeleapta Elena nu se putu stăpâni să nu izbucnească în plâns. I s-a făcut milă de mândrul voinic şi-i zise:
— îţi dau un răgaz de zece ore. Dacă în acest răstimp o să te poţi ascunde atât de iscusit, încât să nu te găsesc, am să mă mărit cu tine. Dacă n-ai să faci asta, voi porunci să ţi se taie capul.
A ieşit soldatul din palat şi a mers până când a intrat într-o pădure întunecoasă. S-a aşezat lângă un tufiş şi a început să-şi frământe mintea.
— Ah, duhule necurat! Tot din cauza ta sunt la un pas de
moarte! în aceeaşi clipă apăru şi necuratul:
— Ce te frământă, soldatule?
— Ce să mă frământe? Mă paşte moartea! Unde să mă ascund de Preaînţeleapta Elena?
Duhul s-a lovit de pământ şi s-a prefăcut într-un vultur cu aripi puternice.
— Urcă-te, soldatule, la mine în spate! Te voi duce în slava cerului.
Soldatul s-a urcat în spatele vulturului, iar acesta s-a înălţat şi a intrat după norii negri. Au trecut cinci ore. Preaînţeleapta Elena a luat cartea fermecată, a deschis-o şi a văzut totul ca-n palmă. A strigat cu glas tunător:
— Ajunge, vulturule! Nu mai zbura prin nori. Coboară pe pământ, că de mine nu scapi!
Vulturul a coborât, iar soldatul s-a mâhnit şi mai tare.
— Ce-i de făcut acum? Unde să mă ascund?
— Aşteaptă! îi zise duhul. Te ajut îndată.
S-a apropiat de soldat, l-a lovit peste obraz şi l-a prefăcut într-un ac cu gămălie, iar el s-a prefăcut în şoarece, a luat acul în dinţi, s-a furişat în palat, a găsit cartea fermecată şi a înfipt acul în ea.
Au trecut ultimele cinci ore. Preaînţeleapta Elena şi-a deschis cartea fermecată, s-a uitat, s-a uitat, dar de aflat n-a aflat nimic. S-a mâniat şi a zvârlit cu furie cartea în foc. Acul cu gămălie s-a desprins din carte, a căzut pe podea şi s-a prefăcut în voinicul mândru. Preaînţeleapta Elena l-a luat de mână.
— Eu sunt şireată, dar tu mă întreci! îi zise soldatului.

N-au stat prea mult pe gânduri, au făcut nunta şi au trăit în pace şi bună înţelegere.

Ivan, fiul de negustor, şi Preaînţeleapta Vasilisa

poveste rusească

Un ţăran a semănat odată secară, şi i-a dat Dumnezeu un rod atât de bogat, încât abia a reuşit să-l strângă de pe câmp. Şi-a cărat snopii acasă, a treierat, şi-a umplut hambarele şi se gândea: „De- acum am să trăiesc fără griji!”. Dar s-au înnădit la hambarul ţăranului un şoricel şi o vrabie. Nu era zi de la Dumnezeu în care ei să nu coboare de cinci-şase ori în hambar şi să nu mănânce din recolta ţăranului. După ce se ghiftuiau, se întorceau acasă la ei: şoricelul intra în gaură, iar vrabia se ducea la cuib. Au trăit ei în prietenie vreo trei ani, până au terminat aproape toate grăunţele. A mai rămas în hambar mai nimic, cam un sfert de baniţă. A văzut şoarecele că merindele sunt pe sfârşite şi a început să se gândească s-o înşele pe vrabie şi să-şi oprească doar pentru el ceea ce rămăsese. într-o noapte întunecoasă, a făcut o gaură în podea şi a dus în ea toată secara rămasă, până la ultimul grăunte.

Dimineaţă veni vrabia în hambar să-şi ia micul dejun, dar în hambar – nimic! Ieşi afară flămândă şi- şi zise: „M-a păcălit, nenorocitul! Ia să merg eu la regele lor şi să-l chem pe şoricel în judecată. Regele să hotărască de partea cui e dreptatea!”.

Şi-a luat zborul şi s-a dus la leu.

— Leule, Măria Ta! i se închină vrabia până la pământ. Trei ani am fost prietenă cu un supus al Măriei Tale, cu şoricelul cel dinţos, şi nici vorbă de ceartă între noi. Dar când rezervele au ajuns pe sponci, şoarecele m-a păcălit: a ros în hambar o gaură şi a cărat acolo toate grăunţele, iar pe mine m-a lăsat să flămânzesc. Fă-ne dreptate, Măria Ta! Dacă nu, am să merg la vultur, regele păsărilor.

— Mergi sănătoasă! i-a răspuns leul.

Vrabia s-a dus cu pâra la vultur şi i-a povestit tot necazul său cu şoricelul, cum acesta a furat-o şi cum leul, regele animalelor, a încuviinţat fărădelegea supusului său.

S-a mâniat regele-vultur şi a trimis un sol la regele-leu ca să-l vestească să vină cu armata sa pe câmpul de luptă să se înfrunte cu oastea păsărilor.

Leul n-a mai avut încotro. Şi-a trimis crainicii pretutindeni să-şi adune supuşii la oaste. Au venit o mulţime de animale, umplând câmpia întinsă şi întunecând pământul. A sosit în zbor şi armata zburătoarelor, ca un nor uriaş şi negru. A început marea bătălie. S-au luptat ei trei ore şi trei minute. A învins regele-vultur, împresurând întreg câmpul cu leşuri duşmane, după care a dat voie păsărilor să plece acasă, iar el, rănit, a zburat în pădure, s-a aşezat pe un stejar înalt şi a început să cugete cum să-şi recapete puterea pe care o avusese înainte.

Asta se întâmpla demult. Trăiau pe atunci, singuri cuc, un negustor şi cu nevasta lui. S-a trezit negustorul într-o dimineaţă şi i-a zis soţiei sale:

— Am avut azi-noapte un vis urât: se făcea că se oploşise pe lângă noi o pasăre uriaşă, care mânca pe zi câte un taur întreg şi bea câte un hârdău de mied. Nici nu puteam scăpa de ea, nici să n-o hrănim nu puteam... Mă duc acum să fac o plimbare în pădure.

Şi-a luat puşca pe umăr şi a plecat. A colindat el cât a colindat prin pădure, până ce a dat de stejarul cel înalt. A văzut vulturul în copac şi se pregătea să tragă în el.

— Nu trage în mine, bunule voinic! i-a grăit vulturul cu glas omenesc. Dacă mă vei ucide, nu vei avea niciun folos. Mai bine ia-mă acasă la tine şi hrăneşte-mă timp de trei ani, trei luni şi trei zile. După ce mă voi tămădui şi îmi voi recăpăta puterile, am să te răsplătesc cu binele.

„Ce răsplată să aştepţi de la un vultur?”, gândi negustorul şi duse iarăşi puşca la ochi.

Vulturul i-a spus acelaşi lucru. Negustorul a dus puşca la ochi pentru a treia oară şi iarăşi i-a vorbit vulturul cu glas omenesc:

— Nu mă ucide! Hrăneşte-mă timp de trei ani, trei luni şi trei zile, până mă voi întrema şi-mi voi recăpăta puterea de odinioară. Am să-ţi plătesc pentru toate!

Negustorului i s-a făcut milă, a luat vulturul şi l-a dus acasă. Aici a înjunghiat un taur şi a umplut un hârdău de mied. Se gândea că îi va ajunge vulturului pentru mult timp, dar acesta a hăpăit totul cât ai clipi din ochi. I-a venit greu negustorului cu oaspetele său; începu chiar să sărăcească. Văzând vulturul acestea, i-a spus

negustorului:

— Du-te în câmpia întinsă! Sunt acolo nenumărate leşuri de animale. Jupoaie-le blănurile scumpe şi du-le în târg la vânzare. Cu banii câştigaţi ai să poţi să ne hrăneşti pe toţi şi încă o să-ţi mai rămână.

Negustorul s-a dus în câmpia întinsă, a dat de mulţimea leşurilor de animale, a jupuit blănurile cele scumpe, le-a dus la vânzare şi a obţinut bani frumoşi pe ele.

A trecut un an. Vulturul l-a rugat pe stăpânul casei să-l ducă la locul unde se aflau stejari înalţi. Negustorul a înhămat caii la căruţă şi l-a dus la locul cu pricina. Vulturul s-a ridicat până la nori şi s-a lăsat spre pământ cu iuţeala fulgerului, lovind cu pieptul un stejar vânjos. Acesta s-a despicat în două. Vulturul grăi:

— Ei, negustorule, bunule viteaz! încă nu mi-am recăpătat puterea de dinainte. Mai hrăneşte-mă încă un an!

A mai trecut un an. Vulturul s-a înălţat iarăşi până la nori, a venit în jos ca fulgerul şi a lovit cu pieptul un stejar. Copacul s-a sfărâmat în bucăţi.

— Va trebui, negustorule, bunule viteaz, să mă mai hrăneşti un an, grăi vulturul. încă nu mi-am recăpătat puterile de altădată.

A trecut şi cel de-al treilea an, s-au mai scurs trei luni şi trei zile şi i-a spus vulturul negustorului:

— Du-mă iarăşi la locul acela cu stejari înalţi!

Negustorul l-a dus la stejarii cei înalţi. S-a înălţat vulturul ca o vijelie, mai sus decât primele dăţi, şi, cu iuţeala fulgerului, a lovit stejarul cel viguros atât de puternic, încât acesta s-a prefăcut în aşchii de la vârf până la rădăcină, iar pădurea s-a cutremurat toată.

— îţi mulţumesc, negustorule, bunule viteaz! i-a spus vulturul. E în mine acum toată vechea mea putere. Lasă-ţi calul şi aşază-te la mine între aripi, căci vreau să te duc în ţara mea şi să te răsplătesc pentru tot binele pe care mi l-ai făcut!

Negustorul s-a aşezat între aripile vulturului, iar acesta s-a înălţat sus-sus de tot şi l-a purtat spre marea cea albastră.

— Uită-te la marea cea albastră! l-a îndemnat vulturul. Cum ţi separe? E mare?

— Cam cât o roată de căruţă, i-a răspuns negustorul.

Vulturul a scuturat din aripi şi l-a aruncat în hău, făcându-l să simtă fiorii morţii. Cu puţin înainte de a cădea în valurile înspumate, vulturul l-a prins, l-a aşezat între aripi şi s-a înălţat şi mai sus.

— Ia uită-te la marea cea albastră! Cum ţi se pare?

— Ca un ou de găină.

Vulturul şi-a scuturat din nou aripile şi l-a aruncat pe negustor, dar l-a prins înainte ca acesta să cadă în valuri, l-a aşezat între aripile sale şi s-a înălţat mult mai sus decât în primele dăţi.

— Acum mai vezi marea cea albastră? Cum ţi se pare?

— Ca un grăunte mic, mic de tot, răspunse negustorul.

Vulturul a scuturat din aripi şi a treia oară şi l-a aruncat pe negustor din înaltul cerului, dar şi de această dată l-a prins înainte ca el să ajungă la apă şi l-a întrebat:

— Cum e, negustorule, bunule viteaz? Ai simţit fiorii morţii?

— I-am simţit, fu răspunsul acestuia. Am fost încredinţat că am să mor.

— Şi eu am simţit la fel când te pregăteai să tragi în mine!

Vulturul, cu negustorul în cârcă, a zburat peste mare şi a ajuns în împărăţia de Aramă.

— Aici trăieşte sora mea mai mare, îi spuse el negustorului. Când vom fi la ea şi va începe să-ţi dea daruri, să nu iei nimic. Să-i ceri doar să-ţi dea sipetul de aramă.

Zicând acestea, vulturul s-a pogorât, s-a izbit de pământ şi s-a prefăcut într-un mândru viteaz.

Cum treceau ei prin curtea largă, i-a văzut sora şi s-a bucurat nespus:

— Iubite frăţioare! De unde te-a adus Dumnezeu? Nu te-am mai văzut de trei ani şi am crezut că te- ai prăpădit. Cu ce să te omenesc?

— Nu pe mine trebuie să mă întrebi, iubită surioară! Eu sunt de-al casei. întreabă-l pe acest bun viteaz. El mi-a dat mâncare şi băutură timp de trei ani de zile şi nu m-a lăsat să mor de foame.

Sora vulturului i-a aşezat la o masă de stejar cu acoperământ alb pe ea, i-a ospătat cum se cuvine şi apoi i-a chemat să le arate cămările doldora de bogăţii. I-a spus negustorului:

— Ia de aici tot ce-ţi poftеşte inima!

Negustorul îi răspunse:

— Nu-mi trebuie nici aur, nici argint, nici pietre scumpe. Dăruieşte-mi sipetul tău de aramă!

— Cum de nu! sări gazda ca înţepată. Pune-ţi pofta-n cui! E prea mare pentru tine căciula la care râvneşti!

S-a supărat fratele ei pentru aceste vorbe, s-a prefăcut în vultur, l-a luat pe negustor şi a plecat mai departe.

— Iubite frăţioare! începu să strige soră-sa în urma lui. întoarce-te! îţi dau sipetul, că nici nu ţin aşa de mult la el!

— Prea târziu, surioară! zise vulturul şi se făcu nevăzut.

S-a înălţat iarăşi vulturul în slava cerului şi i-a zis negustorului:

— Ia uită-te, bunule viteaz! Ce vezi în spate şi în faţă?

— în spate-i foc ce arde, iar în faţă sunt numai flori.

— Aceea e Ţara de Argint, zise vulturul, iar florile cresc în Ţara de Aur, la sora mea cea mică. Când vom fi în ospeţie la ea şi va începe să-ţi dea scumpe daruri, tu să nu iei nimic, ci să-i ceri sipetul ei de aur.

A sosit vulturul în Ţara de Aur şi s-a prefăcut într-un mândru viteaz.

— Frăţioare iubit! i-a zis sora de îndată ce a dat cu ochii de el. De unde ai apărut? Unde-ai fost atâta timp? De ce n-ai venit atâta vreme pe la mine? Cu ce porunceşti să te omenesc?

— Nu mă întreba pe mine şi nu pe mine trebuie să mă omeneşti! Eu sunt de-al casei. Omeneşte-l pe acest negustor, bunul viteaz. El m-a hrănit şi mi-a dat să beau timp de trei ani la rând şi nu m-a lăsat pradă morţii prin înfometare.

Gazda i-a aşezat la o masă de stejar acoperită cu feţe de masă albe şi i-a ospătat cum se cuvine pe cei doi. L-a dus apoi pe negustor în cămările sale cu bogăţii şi a început să-l ademenească dându-i aur, argint şi pietre scumpe.

— Nu am nevoie de nimic, zise negustorul. Aş vrea să-mi dăruieşti doar sipetul tău de aur!

— Ia-l şi stăpâneşte-l fericit! Că tu l-ai hrănit şi l-ai adăpat pe fratele meu timp de trei ani şi nu l-ai lăsat să moară de foame. Iar de dragul fratelui meu, nu-mi pare rău de nimic.

A stat cât a stat şi s-a veselit negustorul în împărăţia de Aur, dar a venit timpul să plece spre casă.

— Mergi sănătos! îi spuse vulturul. Să-ţi aminteşti despre mine numai lucrurile plăcute şi ai grijă să nu deschizi sipetul până ce nu ajungi acasă.

S-a aşternut negustorul la drum şi a mers cale lungă, zi de vară până-n seară, până când a obosit. Vrând să se odihnească, s-a oprit pe un izlaz străin în împărăţia ţarului păgân Lob. S-a uitat el cât s- a uitat la sipetul de aur, n-a mai putut de nerăbdare şi l-a deschis. Numai ce a ridicat capacul, că în faţa lui s-a şi înălţat un palat măreţ, împodobit în culori care-ţi luau ochii. în palat forfoteau numeroase slugi, care se plecară toate în faţa lui:

— Porunceşte tot ce ai nevoie şi se va îndeplini!

Negustorul a mâncat, a băut şi s-a culcat.

Când a văzut ţarul păgân Lob că pe pământul lui se înalţă un palat măreţ, şi-a trimis iscoadele:

— Duceţi-vă şi aflaţi cine a îndrăznit să înalţe fără învoirea mea un asemenea palat pe pământul meu! Spuneţi-i să plece neîntârziat, dacă nu i s-a urât cu binele!

Când a auzit negustorul asemenea vorbe, a început să se frământe cum să bage palatul în sipet, aşa cum a fost înainte. S-a gândit el ce s-a gândit, dar nu-i trecea nimic prin minte care să-l ajute.

— Aş pleca eu cu bucurie, le spuse iscoadelor. Dar cum?

Iscoadele s-au întors şi l-au încunoştinţat pe ţarul păgân Lob de ceea ce vorbiseră cu negustorul.

— Să-mi dea, zise ţarul, ceea ce are acasă şi el nu ştie şi am să-i strâng eu palatul în sipetul de aur! Negustorul nu avu încotro: a promis, sub jurământ, să-i dea ţarului păgân ceea ce are acasă şi el nu ştia că are, iar Lob i-a strâns palatul în sipetul de aur. Negustorul a luat sipetul şi a pornit-o la drum. A mers mult? A mers puţin? Nu se ştie, însă, în cele din urmă, a ajuns acasă. L-a întâmpinat nevasta:

— Bun venit, soarele meu! Pe unde-ai umblat?

— Ei, pe unde am fost, acum nu mai sunt de găsit pe-acolo!

— în lipsa ta, Dumnezeu ne-a dăruit un fecior.

„Asta era deci ce aveam eu acasă şi nu ştiam!", îşi zise negustorul, întristându-se.

— Ce-i cu tine? Sau nu te bucuri că te-ai întors acasă? îl întrebă nevasta.

— Nu-i asta! i-a răspuns bărbatul şi i-a povestit de-a fir-a-păr tot ce se întâmplase.

S-au necăjit ei, au plâns, dar nu mai aveau ce face. A deschis negustorul sipetul de aur şi s-a înălţat în faţa lor

măreţul palat meşteşugit, înfrumuseţat în culori vii, şi a început el să trăiască acolo alături de nevastă şi de fiul său şi să-şi sporească avutul.
Au trecut vreo zece ani şi chiar mai mult, a crescut fiul negustorului, s-a făcut chipeş şi s-a copt la minte, părând voinic între voinici. într-o zi, s-a sculat dimineaţa vesel şi i-a spus părintelui său:
— Tată, l-am visat azi-noapte pe ţarul păgân Lob, care mi-a poruncit să mă duc la el pentru că mă aşteaptă de multişor. „Jurământul nu se încalcă!", a mai adăugat el.
Părinţii au izbucnit în lacrimi, l-au binecuvântat şi i-au dat voie să plece în ţara străină.
A mers el cale îndelungată, străbătând câmpii întinse şi stepe necuprinse, până a ajuns lângă o pădure întunecată. Peste tot, nici ţipenie de om. Era doar o mică izbă aşezată cu faţa spre pădure şi cu spatele spre Ivan, fiul negustorului.
— Izbă, izbă! întoarce-te cu spatele la pădure şi către mine cu faţa! îi spuse Ivan.
Izba l-a ascultat: s-a întors cu spatele la pădure şi cu faţa la el.
Ivan a intrat şi a dat cu ochii de Baba laga Picior de Lemn, care stătea întinsă cât era peretele de lung. Văzându-l pe Ivan, Baba laga îi zise:
— Până acum nici măcar nu am simţit pe-aici suflare de rus, iar acum văd rusul în carne şi oase. De unde vii şi încotro te îndrepţi, bunule viteaz?
— Vrăjitoare bătrână ce eşti! Nu m-ai ospătat, nu m-ai omenit, dar ai şi început să mă iscodeşti!
Baba laga a pus pe masă bucate felurite şi băuturi, l-a ospătat, l-a omenit şi i-a făcut patul ca să se culce.
Dimineaţa devreme l-a trezit şi a început să-l descoasă. Ivan i-a povestit totul de-a fir-a-păr şi a rugat-o:
— învaţă-mă, bunică, să ajung la ţarul păgân Lob!
— Ai făcut bine că ai intrat la mine, altminteri n-ai fi scăpat cu viaţă: ţarul păgân Lob e tare supărat pe tine pentru că ai întârziat atât de mult să te duci la el. Ia-o pe cărarea asta şi, când ajungi la iaz, să te ascunzi după un copac şi să aştepţi. Vor veni acolo trei porumbiţe, gingaşe fetiţe, fiicele ţarului, îşi vor lepăda aripile, îşi vor scoate hainele şi vor intra în iaz să se scalde. Una din ele are aripile pestriţe. Tu să pândeşti, să i le furi şi să nu i le dai până ce nu se va învoi s-o iei de nevastă. Atunci totul va fi bine!
Ivan şi-a luat rămas-bun de la Baba laga şi a luat-o pe cărarea arătată de ea. A mers până când a ajuns la iaz, s-a ascuns după un copac umbros şi a început să aştepte. Nu după mult timp au venit în zbor trei porumbiţe (una dintre ele cu aripioare pestriţe), care s-au izbit de pământ şi s-au prefăcut în nişte minuni de fete. Şi-au scos aripile, s-au dezbrăcat de rochii şi au început să se scalde. Ivan şi- a ciulit urechile, s-a apropiat tiptil şi a furat aripile pestriţe. Era curios să vadă ce avea să se întâmple. După ce s-au scăldat bine, frumoasele fete au ieşit din apă. Două dintre ele s-au îmbrăcat, şi-au prins aripile, s-au prefăcut în porumbiţe şi au zburat. Cea de-a treia a început să caute. Căuta şi vorbea singură:
— Arată-te, cel care mi-ai luat aripile! Dacă eşti bătrân, îmi vei fi ca un tată, dacă eşti de vârstă mijlocie, am să te respect ca pe un unchi, iar dacă eşti tânăr, am să mă mărit cu tine!
Ivan, fiul negustorului, a ieşit de după copac şi i-a spus:
— Iată aripioarele tale!
— Acum spune-mi, bunule viteaz, logodnic al meu, de ce neam eşti şi încotro ţii calea?
— Eu sunt Ivan, fiu de negustor, şi mă îndrept către tatăl tău, ţarul păgân Lob.
— Iar eu sunt Preaînţeleapta Vasilisa.
Preaînţeleapta Vasilisa era fata iubită a tatălui său; l-a cucerit prin înţelepciunea şi frumuseţea ei. După ce i-a arătat logodnicului drumul spre ţarul păgân Lob, fata s-a prefăcut în porumbiţă şi a pornit-o în zbor ca să-şi ajungă surorile din urmă.
A ajuns Ivan, fiul de negustor, la curtea ţarului păgân Lob, iar acesta l-a pus la muncă la bucătărie, să taie lemne şi să care apă.
Bucătarul Ciumiciko nu-l prea avea la inimă pe Ivan şi de aceea a început să-l vorbească de rău la ţar:
— Măria Ta, Ivan, fiul de negustor, s-a lăudat că poate să doboare într-o singură noapte o întreagă pădure nepătrunsă, să aşeze buştenii în stive, să scoată rădăcinile, să are pământul şi să-l semene cu grâu, iar grâul acela să-l secere, să-l treiere şi să-l macine, iar din făină să facă plăcinte şi să ţi le aducă Măriei Tale la masa de dimineaţă.
— Foarte bine! zise ţarul. Să fie adus la mine!
Când Ivan s-a înfăţişat înaintea ţarului, acesta i-a zis:
— Am auzit că te-ai lăudat că poţi tăia într-o singură noapte o pădure întreagă, pământul să-l ari ca pe un câmp curat şi să-l semeni cu grâu. Apoi să seceri, să treieri şi să macini grâul, iar din făina aceea să-mi

faci plăcinte pentru masa de dimineaţă. Ai grijă! Până dimineaţă să fie totul aşa cum te- ai lăudat, de nu, unde-ţi stau picioarele îţi va sta şi capul!
Oricât a încercat Ivan, fiul de negustor, să se dezvinovăţească, totul a fost în van! Porunca trebuia îndeplinită. A ieşit de la ţar cu capul plecat de supărare. L-a văzut prinţesa Vasilisa cea Preaînţeleaptă şi l-a întrebat:
— De ce eşti aşa de cătrănit?
— Nici nu are rost să-ţi spun, că n-ai cum să mă ajuţi să ies din încurcătură.
— De unde ştii? Poate că-ţi voi fi de folos...
Ivan, fiul de negustor, i-a povestit ce poruncă i-a dat tatăl ei, ţarul păgân Lob.
— Asta numeşti tu poruncă grea? Nu-i decât un fleac! Te aşteaptă altele şi mai grele. Du-te, fa-ţi rugăciunea şi culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun. Dimineaţa totul va fi gata precum ţi s-a poruncit. La miezul nopţii, Preaînţeleapta Vasilisa a ieşit în pridvor, a strigat cu glas ascuţit şi, în aceeaşi clipă, s-au adunat din toate părţile nenumăraţi muncitori şi s-au apucat de treabă: care dobora copacii, care scotea rădăcinile din pământ, care ara. într-un loc se semăna, iar în altul deja se secera şi se treiera grâul. S-a ridicat praful ca un stâlp până la cer, iar spre dimineaţă grăunţele erau măcinate şi plăcintele deja coapte. Ivan, fiul de negustor, a dus plăcintele la masa ţarului păgân Lob.
— Bravo! i-a spus ţarul şi a poruncit să fie răsplătit cu bani din vistieria împărătească.
Bucătarul Ciumiciko turba de furie. S-a dus iarăşi la ţar şi i-a spus:
— înălţimea Ta, Ivan, fiul de negustor, s-a lăudat că într-o noapte poate să construiască o corabie care să zboare prin văzduh.
— Foarte bine! zise ţarul. Chemaţi-l la mine!
L-au chemat, iar ţarul i-a spus:
— Am auzit că te-ai lăudat în faţa slugilor mele că poţi, într-o singură noapte, să faci o corabie fermecată care să zboare prin văzduh, dar mie nu mi-ai suflat o vorbă despre asta. îţi poruncesc ca până mâine dimineaţă totul să fie gata, aşa cum te-ai lăudat! De nu, unde-ţi stau picioarele îţi va sta şi capul!
Ivan, fiul de negustor, a ieşit de la ţar cu capul plecat de supărare, fără ca măcar să ştie pe unde calcă. îl văzu Preaînţeleapta Vasilisa şi-l întrebă:
— De ce eşti aşa de necăjit?
— Cum să nu fiu? îi răspunse Ivan. Mi-a poruncit tatăl tău, ţarul, să-i construiesc până mâine o corabie zburătoare.
— Şi pentru asta te-ai necăjit? Nu-i decât un fleac! Poruncile grele vor veni de acum înainte! Fă-ţi rugăciunea şi culcă-te. Noaptea e un sfetnic bun. Până mâine totul va fi gata.
La miezul nopţii, Preaînţeleapta Vasilisa a ieşit în pridvor, a strigat cu glas ascuţit şi într-o clipă s-au adunat dulgheri din toate părţile. Au început să bată cu topoarele şi până în zori corabia fu gata.
— Bravo! i-a spus ţarul lui Ivan, fiul de negustor. Să facem o plimbare!
S-au urcat ei doi în corabie şi l-au luat cu ei şi pe Ciumiciko, bucătarul. Corabia şi-a luat zborul şi a început să plutească prin văzduh. Când trecură pe deasupra curţii cu animale sălbatice, bucătarul s-a aplecat peste bord să vadă mai bine jos, iar Ivan, fiul de negustor, i-a dat brânci. Bucătarul a căzut între fiare, iar acestea l-au sfâşiat în bucăţi.
— Vai de mine! strigă Ivan. A căzut Ciumiciko!
— Naiba să-l ia! zise Lob, ţarul păgân. Ca un câine a trăit, ca un câine a murit!
S-au întors la palat.
— Şiret mai eşti, Ivane, fiu de negustor! îi spuse ţarul. Iată şi a treia încercare pentru tine: dacă reuşeşti să-mi încaleci armăsarul şi să-l călăreşti, îţi dau pe una din fetele mele de soţie; dacă nu, îţi zbor capul de pe umeri!
Plecând de la ţar, fiul negustorului îşi zise în gând: „Asta-i o treabă uşoară" şi începu să zâmbească pe sub mustaţă.
îi ieşi în cale Preaînţeleapta Vasilisa. îl descusu ce şi cum şi-i zise:
— Tu eşti neînvăţat, Ivane, fiu de negustor! Abia asta-i o încercare grea, pentru că armăsarul va fi însuşi ţarul Lob. Te va purta până în slava cerului, mai sus de codrii înşelători, mai jos de norii călători şi îţi va zdruncina toate oscioarele purtându-te prin câmpul cel tară de margini. Dă fuga la fierar şi spune-i să-ţi facă un baros greu de vreo trei puduri, iar când te urci în şa, să te ţii bine şi să-i dai armăsarului cu barosul în cap!
Dimineaţa au scos îngrijitorii din grajd un armăsar neînvăţat, pe care abia îl puteau ţine. Armăsarul fornăia, se smucea, se înălţa pe picioarele dindărăt. Numai ce a încălecat pe el Ivan, fiul de negustor, că armăsarul s-a şi

înălţat peste codrii cei înşelători, până la norii călători şi a ţâşnit prin văzduh mai iute decât cel mai aprig vânt. Iar călăreţul se ţinea puternic de frâu cu o mână, iar cu cealaltă îl lovea pe armăsar cu barosul în cap. Armăsarul s-a sleit de puteri şi a coborât pe pământ. Ivan, fiul de negustor, l-a dus îndărăt şi l-a dat îngrijitorilor, iar el s-a dus în palat. La intrare l-a întâmpinat însuşi Lob, ţarul păgân, legat la cap.

— Am călărit calul, înălţimea Ta!

— Bine! îi răspunse Lob. Să vii mâine să-ţi alegi mireasa! Azi mă doare capul.

Dimineaţa îi spuse Preaînţeleapta Vasilisa lui Ivan, fiul negustorului:

— Noi suntem trei surori; tata ne va preface în iepe şi te va pune să-ţi alegi mireasa. Să fii cu băgare de seamă: pe căpăstrul meu, o steluţă îşi va pierde strălucirea. Apoi ne va preschimba în porumbiţe; surorile mele vor începe să ciugulească hrişcă, eu însă nu. Şi am să-mi întind şi o aripă. A treia oară ne va preface în fecioare, asemănătoare între noi ca picăturile de apă şi la stat, şi la chip, şi la păr. Eu am să fac înadins un semn cu batista, aşa ai să mă poţi recunoaşte!

Ţarul păgân Lob a poruncit să fie aduse trei iepe care semănau leit între ele şi le aşează una lângă alta, aşa cum spusese Vasilisa.

— Alege-ţi mireasa! spuse ţarul.

Ivan, fiul de negustor, s-a uitat cu băgare de seamă şi a văzut că pe un căpăstru una din steluţe îşi pierduse strălucirea. Apucă de acel căpăstru şi zise:

— Iată aleasa mea!

— O iei pe cea mai urâtă! îi zise ţarul. Mai bine alege-ţi alta mai arătoasă!

— Nu vreau! Pentru mine e bună şi asta!

— Mai încearcă o dată! zise ţarul şi slobozi trei porumbiţe, toate cu penele la fel, şi le aruncă grăunţe de hrişcă.

Ivan a băgat de seamă că una dintre ele îşi scutură o aripă şi a prins-o:

— Iată aleasa mea!

— Nu-i bucata cea mai potrivită! în curând ai să te îneci cu ea. Alege şi a treia oară!

A adus ţarul trei fete care semănau între ele şi la stat, şi la chip, şi la păr.

Ivan, fiul de negustor, a văzut că una şi-a fluturat batista. A apucat-o de mână şi a zis:

— Ea e mireasa mea!

Ţarul Lob n-a mai avut încotro: i-a dat-o pe Vasilisa de soţie şi a făcut nuntă mare.

După un timp se gândi Ivan, fiul de negustor, să fugă împreună cu Preaînţeleapta Vasilisa în ţara sa. Au înşeuat caii şi au plecat în puterea nopţii. Dimineaţa a văzut Lob, ţarul păgân, că cei doi au fugit şi a trimis după ei o poteră.

— Pune-ţi urechea la pământ! îi zise Vasilisa soţului ei. Nu se aude ceva?

El şi-a lipit urechea de pământ şi i-a spus:

— Aud nechezat de cai.

Preaînţeleapta Vasilisa l-a preschimbat în grădină, iar ea s-a transformat într-un cocean de varză. Negăsindu-i, potera s-a întors la ţar cu mâinile goale.

— înălţimea Ta! Nu-i nici ţipenie în câmpia întinsă. Am văzut doar o grădină în care era un cocean de varză.

— Duceţi-vă şi aduceţi-mi acea varză! V-au tras pe sfoară!

A pornit potera din nou şi din nou a pus Ivan, fiul negustorului, urechea la pământ.

— Aud nechezat de cai! îi spuse el Vasilisei.

Preaînţeleapta Vasilisa s-a transformat în fântână, iar pe el l-a prefăcut într-un şoim care stătea pe jgheab şi bea apă.

A ajuns potera la fântână şi a văzut că mai departe nu mai era drum, aşa că a făcut cale întoarsă.

— înălţimea Ta, n-am văzut nimic în câmpia cea întinsă, doar o fântână din care bea apă un şoim.

A plecat în urma fugarilor însuşi ţarul păgân Lob.

— Apleacă-ţi urechea la pământ şi spune-mi dacă nu auzi ceva! grăi Preaînţeleapta Vasilisa către soţul ei.

— Se cutremură pământul mai rău decât prima dată!

— Este tatăl meu, care a pornit după noi.

— Nu-mi pot închipui ce-am putea face!

— Eu nici atât!

Preaînţeleapta Vasilisa avea la ea trei lucruri: o perie, un pieptene şi o năframă. îşi aminti de ele şi zise:

— Dumnezeu e milostiv cu noi. Am eu leac de cojocul ţarului păgân Lob.

A aruncat peria în urma sa şi s-a înălţat o pădure deasă, întunecată. Nu puteai să-ţi strecori măcar mâna, iar ca s-o ocoleşti îţi trebuiau pe puţin trei ani.

A început ţarul păgân să roadă pădurea cea întunecată şi să-şi facă drum. A ieşit din pădure şi iarăşi s-a luat după fugari. Când era cât pe ce să-i ajungă şi să pună mâna pe ei, Preaînţeleapta Vasilisa a aruncat pieptenele şi în urma ei s-a ridicat un munte înalt de nu-l puteai trece nici cu pasul, nici călare. Ţarul păgân Lob a început să sape în munte până şi-a făcut cărare şi iarăşi a pornit pe urma lor. Văzând aceasta, Preaînţeleapta Vasilisa aruncă năframa şi, pe locul unde a căzut, a apărut o mare întinsă. Ţarul a ajuns până la mare, a văzut că drumul se curmă şi s-a întors acasă.

Când a început Ivan, fiul de negustor, să se apropie de pământul său, îi grăi soţiei:

— Eu o iau înainte să le dau de ştire părinţilor de venirea ta, iar tu să mă aştepţi aici!

— Ai grijă! îi spuse Preaînţeleapta Vasilisa. Când ajungi acasă, să-ţi sărută părinţii, dar nu şi pe naşa ta, că altminteri mă vei uita!

Ivan, fiul de negustor, s-a întors acasă, s-a sărutat cu toţi şi a sărutat-o şi pe naşa lui, uitând de Preaînţeleapta Vasilisa. A aşteptat sărmana cât a aşteptat în drum şi a văzut că nu s-a mai întors după ea Ivan, fiul de negustor. S-a dus în oraş şi s-a năimit servitoare la o bătrânică. în acest răstimp, Ivan, fiul de negustor, s-a gândit să se însoare. Şi-a găsit o logodnică şi a întins un ospăţ pentru toată lumea.

Preaînţeleapta Vasilisa a aflat de această ispravă, s-a îmbrăcat în cerşetoare şi s-a dus la gospodăria negustorului să ceară de pomană.

— Aşteaptă! îi spuse nevasta negustorului. Am să-ţi fac o plăcinţică. N-am să-ţi tai din cea mare!

— Bogdaproste şi pentru atâta, măicuţă! zise cerşetoarea.

Plăcinta cea mare s-a ars, iar cea mică a ieşit minunată. Nevasta negustorului i-a dat plăcinta arsă, iar pe cea mică a dus-o la masă. Când au tăiat plăcinţică, au ieşit din ea doi porumbei.

— Sărută-mă! îi zise porumbelul porumbiţei.

— Nu, pentru că ai să mă uiţicum a uitat-o Ivan, fiul de negustor, pe Preaînţeleapta Vasilisa.

Porumbelul i-a mai zis o dată şi încă o dată:

— Sărută-mă!

— Nu, pentru că ai să mă uiţicum a uitat-o Ivan, fiul de negustor, pe Preaînţeleapta Vasilisa.

Atunci şi-a venit în fire Ivan, fiul de negustor, a recunoscut-o pe Preaînţeleapta Vasilisa în straiele cerşetoarei şi le-a spus părinţilor:

— Iat-o pe soţia mea!

— Ei, dacă ai deja soţie, trăieşte sănătos cu ea! i-au spus părinţii.

Pe logodnica cea nouă au dăruit-o din belşug şi au trimis-o acasă. Iar Ivan, fiul de negustor, şi Preaînţeleapta Vasilisa au început să trăiască şi averea să-şi sporească.

Pasărea de foc și Țarevna Vasilisa

poveste rusească

Peste treizeci și nouă de pământuri, într-o împărăție îndepărtată, în cea de-a treizecea țară, trăia odată un țar mare și puternic. El avea în slujbă un brav pușcaș, iar acesta era stăpânul unui cal năzdrăvan. Odată a încălecat pușcașul pe calul său năzdrăvan și a plecat să vâneze. Pe drum a găsit o pană de aur a păsării de foc. Strălucea mai abitir ca soarele!

Calul îi zise:

— Nu lua pana de aur! Dacă o iei, ai să dai de necaz!

Bunul voinic a căzut pe gânduri: să ridice sau să nu ridice pana de jos? Dacă ar lua-o și i-ar da-o țarului, acesta l-ar răsplăti cu dărnicie. Cine dă cu piciorul la un așa noroc?

Pușcașul n-a ținut seamă de ce i-a spus calul, a luat pana păsării de foc și i-a dat-o țarului în dar.

— Îți mulțumesc! i-a zis țarul. Dar dacă ai găsit pana, găsește-mi și pasărea de foc! Altminteri îți va sta capul unde-ți stau picioarele!

Pușcașul a început să verse lacrimi amare și s-a dus la calul său năzdrăvan.

— De ce plângi, stăpâne?

— Țarul mi-a poruncit să-i găsesc pasărea de foc, altminteri îmi taie capul!

— Ți-am spus doar să nu iei pana aceea de jos, că vei avea necazuri! Dar nu te necăji și nu te teme! Asta încă nu-i nimic. Necazul abia urmează! Du-te la țar și cere-i ca până mâine să fie împrăștiat pe întreg câmpul grâu din cel bun, o sută de saci, nu mai puțin!

Zis și făcut: țarul a poruncit să se împrăștie pe câmp o sută de saci cu grâu din cel bun. A doua zi, bravul pușcaș a ieșit în câmp, și-a slobozit calul, iar el s-a ascuns după un copac. Deodată, a început să freamăte pădurea, s-au ridicat talazurile pe mare. Venea pasărea de foc. A ajuns deasupra câmpului, s-a lăsat jos și a început să ciugulească boabele de grâu. Calul cel năzdrăvan al pușcașului s-a apropiat de pasărea de foc și a călcat-o pe aripă, ținând-o strâns lipită de pământ. Bravul pușcaș a ieșit de după copac, a venit în fugă la locul unde era pasărea de foc, a legat-o cu o frânghie, s-a urcat pe cal și s-a dus la palat. Când a văzut țarul acea minune, s-a bucurat nespus, i-a mulțumit pușcașului, l-a ridicat în grad, dar i-a dat încă o poruncă:

— Dacă ai avut curajul să prinzi pasărea de foc, să-mi aduci și mireasă! Peste treizeci de pământuri, la capătul lumii, acolo unde răsare frumosul soare, stă Vasilisa Țarevna. Chiar pe ea mi-o doresc! Dacă mi-o aduci, te voi răsplăti cu aur și cu argint! Dacă nu, am să te scurtez de cap!

Pe pușcaș l-au podidit lacrimi amare. S-a dus la calul său cel năzdrăvan.

— De ce plângi, stăpâne? l-a întrebat acesta.

— Cum să nu plâng? Țarul mi-a poruncit să i-o aduc pe Vasilisa Țarevna.

— Nu plânge și nu te mâhni! Asta nu-i nimic. Necazul va veni, dar mai târziu. Du-te la țar și cere-i să-ți dea un cort cu măciulie de aur și tot felul de provizii și băuturi pentru drum!

Țarul i-a dat tot ce a cerut pușcașul: și provizii, și băuturi, și cortul cu măciulie de aur. Bravul pușcaș a încălecat pe calul său năzdrăvan și s-a pornit peste cele treizeci de pământuri.

A mers el cât a mers și, în cele din urmă, a ajuns la capătul lumii, acolo unde frumosul soare se ivește din marea cea albastră. S-a uitat el mai bine și a văzut că pe marea albastră venea Vasilisa Țarevna într-o bărcuță de argint, ajutându-se cu o vâslă de aur. Bravul pușcaș și-a slobozit calul să pască în voie iarbă proaspătă pe izlazul verde, și-a întins cortul cu măciulie de aur, a pus masa cu tot felul de bucate și băuturi pe ea, s-a așezat și a început s-o aștepte pe Vasilisa Țarevna. Aceasta a zărit măciulia de aur de pe cort, s-a apropiat de mal și a început să se minuneze de ceea ce vedea.

— Bună vreme, Vasilisa Țarevna! îi spuse pușcașul. Te rog să te așezi cu mine la masă, să guști din bucatele mele și să încerci aceste vinuri de peste mări!

Vasilisa Țarevna a intrat în cort. Cei doi au început să mănânce și să se veselească. Vasilisa a băut un pahar de vin de peste mări, s-a amețit și a căzut într-un somn adânc.

Bravul pușcaș și-a chemat calul năzdrăvan și acesta s-a ivit pe dată. După ce a strâns cortul cu măciulie de aur, pușcașul a urcat-o pe Vasilisa Țarevna pe cal, a încălecat și el și a pornit-o pe drumul de întoarcere cu iuțeala săgeții slobozite din arc.

A ajuns la țar. Acesta, văzând-o pe Vasilisa Țarevna, s-a bucurat peste poate și l-a răsplătit cu dărnicie pe pușcaș pentru strădania lui: i-a dat o mulțime de bănet și l-a ridicat iarăși în grad.

Când s-a trezit Vasilisa Țarevna și a aflat că se afla departe, departe de marea albastră, s-a întristat, s-a schimonosit la față și a început să plângă. Cât n-a încercat țarul s-o împace! în zadar însă...

Țarul voia să se însoare cu ea, dar țarevna i-a spus:

— Cel care m-a adus aici să meargă la marea albastră. în mijlocul mării este un pietroi uriaș. Sub acel pietroi e ascunsă rochia mea de mireasă. Fără ea nu mă mărit!

Țarul l-a chemat pe pușcaș și i-a poruncit:

— Pleci cât mai repede la capătul lumii, acolo unde frumosul soare se ivește din marea cea albastră! în mijlocul mării, sub o piatră uriașă, e ascunsă rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna. Găsește rochia aceea și adu-o fără zăbavă încoace! Dacă mi-o aduci, te răsplătesc mult mai bine ca până acum! Dacă nu, poți să-ți iei adio de la căpățână!

A izbucnit în lacrimi bravul pușcaș și s-a dus la calul său năzdrăvan. „Așa-i când nu poți fugi de moarte!", se gândi el.

— De ce plângi, stăpâne? l-a întrebat calul.

— Țarul mi-a poruncit să-i aduc de pe fundul mării albastre rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna.

— Nu ți-am spus eu să nu te atingi de pana aceea de aur, că îți chemi necazul? Dar nu te teme: ăsta nu-i încă un mare necaz! Ai să vezi tu mai apoi! încalecă pe mine și hai s-o pornim spre marea cea albastră!

Au mers mult? Au mers puțin? Nu știe nimeni. în cele din urmă, au ajuns la marea cea albastră și s- au oprit pe țărm. Calul năzdrăvan a văzut un crab uriaș care se târa pe nisip și l-a prins sub copita lui cea grea. Crabul se rugă de el:

— Cruță-mi viața! Nu mă da morții, că am să fac pentru tine tot ce dorești!

Calul îi răspunse:

— în mijlocul mării, pe fundul ei, se află un pietroi uriaș. Sub el este ascunsă rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna. Adu-ne rochia!

Crabul a scos un strigăt puternic și glasul său a răsunat peste întreaga mare. Talazurile s-au învolburat și din ele au ieșit pe mal crabi mari și mici, câtă frunză și iarbă. Crabul cel uriaș a dat poruncă, toți crabii s-au scufundat în apă și după un ceas s-au întors cu rochia de mireasă a Vasilisei Țarevna.

Bravul pușcaș s-a înapoiat la țar cu rochia țarevnei și i-a dat-o. Vasilisa Țarevna însă nu s-a grăbit nici de data asta.

— Nu mă mărit cu tine până nu-i poruncești bravului tău pușcaș să se scalde în apă clocotită!

Țarul a poruncit să se umple cu apă cel mai mare cazan de tuci de la curte, să se facă foc sub el, până dă apa în clocot, și apoi să fie aruncat acolo bravul pușcaș. Când totul a fost gata și apa din cazan clocotea, aruncând stropi în toate părțile, l-au adus pe sărmanul pușcaș.

„Acum chiar că am dat de necaz!", s-a gândit el. „Ce mi-a trebuit să ridic de jos pana de aur? De ce nu i-am dat ascultare calului meu?"

Și-a amintit de calul său năzdrăvan și i-a spus țarului:

— Preamărite stăpâne țar, îngăduie-mi ca, înainte de moarte, să-mi iau rămas-bun de la calul meu!

— Fie! Du-te și ia-ți rămas-bun!

A venit pușcașul la calul său năzdrăvan, plângând cu lacrimi amare.

— De ce plângi, stăpâne?

— Țarul mi-a poruncit să mă scald în apă clocotită!

— Nu te teme și nu plânge! Ai să rămâi în viață! i-a spus calul și l-a descântat ta repezeală, ca apa clocotită să nu pricinuiască niciun rău trupului său alb.

De cum s-a întors pușcașul de la grajd, slugile țarului l-au înșfăcat și l-au aruncat în cazanul cu apă clocotită. El s-a cufundat de vreo două ori în apă, apoi a țâșnit afară și s-a prefăcut într-un voinic atât de frumos, cum pana cea mai măiastră nu-l poate zugrăvi, cum numai în basme se mai povestește. Țarul, văzând ce chipeș s-a

făcut puşcaşul, a vrut să se scalde şi el. S-a băgat, ca prostul, în apa clocotită şi pe loc s-a şi opărit.
Ţarul a fost înmormântat, iar în locul lui oamenii l-au ales pe bravul puşcaş. Acesta s-a însurat cu Vasilisa Ţarevna şi a trăit lângă ea ani mulţi în dragoste şi bună înţelegere.

Ivan Ţarevici, pasărea de foc şi lupul cel sur

poveste rusească

Trăia odată, într-o împărăţie oarecare, un ţar pe nume Vislav Andronovici. El avea trei fii. Cel mare era Dimitri Ţarevici, al doilea era Vasili Ţarevici, iar cel mic Ivan Ţarevici.
Ţarul Vislav Andronovici avea o grădină atât de mare şi de frumoasă, cum nu se mai afla nicăieri alta pe lume. în grădină creşteau copaci de tot felul, dar era şi un măr care făcea mere de aur.
Se obişnuise să vină în grădina ţarului Vislav pasărea de foc. Aceasta avea penele de aur şi ochii de cristal. în fiecare noapte venea în grădină, se aşeza în mărul preferat al ţarului Vislav, lua de acolo mere de aur şi îşi lua zborul.
Ţarul Vislav Andronovici se necăjea, pentru că pasărea de foc îi furase multe mere de aur. I-a chemat la el pe cei trei fii ai săi şi le-a spus:
— Copiii mei iubiţi, care dintre voi poate să prindă în grădina mea pasărea de foc? Cui mi-o va aduce vie, aceluia am să-i dau chiar înainte de moarte jumătate din împărăţie, iar după moarte pe toată.
Copiii i-au răspuns într-un glas:
— Milostive tătucă ţar, înălţimea Ta, ne vom strădui cu mare bucurie să prindem vie pasărea de foc. în prima noapte, s-a dus să stea la pândă Dimitri Ţarevici. S-a aşezat sub mărul din care pasărea de foc fura merele de aur, a adormit şi nu a auzit când a venit pasărea şi a luat o mulţime de mere. Dimineaţa, ţarul Vislav Andronovici l-a chemat pe fiul său Dimitri Ţarevici şi l-a întrebat:
— Cum e, fiul meu drag, ai văzut pasărea de foc sau nu?
— Nu, milostive tătucă ţar, în noaptea asta ea n-a venit.
A doua noapte, s-a dus în grădină la pândă Vasili Ţarevici, s-a aşezat sub acelaşi măr, a stat o oră, două şi a adormit atât de adânc, că nici n-a auzit cum a venit pasărea de foc şi a ciugulit din mere. Dimineaţa, l-a chemat ţarul Vislav şi l-a întrebat:
— Cum e, fiul meu iubit, ai văzut pasărea de foc sau nu?
— Milostive tătucă ţar, în noaptea aceasta n-a fost.
A treia noapte, s-a dus Ivan Ţarevici în grădină să păndească pasărea de foc. S-a aşezat sub măr şi a aşteptat o oră, două, trei. Deodată a văzut că se luminează întreaga grădină ca şi cum s-ar fi aprins multe focuri acolo. A venit pasărea de foc, s-a aşezat pe o ramură şi a început să ciugulească din mere.
Ivan Ţarevici s-a furişat lângă ea şi a apucat-o de coadă, dar n-a putut să o ţină fiindcă aceasta s-a smuls şi a zburat, iar Ivan Ţarevici a rămas doar cu o pană din coada ei în mână.
Dimineaţa, de îndată ce ţarul Vislav s-a trezit din somn, Ivan Ţarevici s-a dus la el şi i-a dat pana păsării de foc. Ţarul s-a bucurat că fiul cel mic a reuşit să-i aducă măcar o pană. Aceasta era atât de minunată şi de strălucitoare, încât dacă o aduceai într-o cameră întunecată, lumina de parcă ar fi fost aprinse sute de lumânări.
Ţarul Vislav a dus-o la el în cabinet şi a aşezat-o la vedere, ca pe un obiect de mare preţ care merita să fie păstrat o veşnicie. Din acel moment, pasărea a încetat să mai vină în grădina ţarului. Vislav şi-a chemat din nou copiii şi le-a spus:
— Feţii mei iubiţi, plecaţi, găsiţi pasărea de foc şi aduceţi-mi-o vie, iar ceea ce am promis înainte va primi, de bună seamă, acela care mi-o va aduce.
Dimitri şi Vasili începuseră să-l urască pe fratele lor, Ivan Ţarevici, pentru că reuşise să smulgă o pană din coada păsării de foc. Au luat de la tatăl lor cele trebuitoare pentru drum şi au plecat împreună în căutarea păsării.
Ivan Ţarevici a început să se roage de tatăl său să-l binecuvânteze şi pe el. Ţarul Vislav i-a spus:
— Fiul meu iubit, comoara mea, tu eşti încă tânăr şi nu eşti pregătit pentru un asemenea drum lung şi anevoios. De ce să te desparţi de mine? Fraţii tăi oricum au plecat. Ei, dacă pleci şi tu şi veţi lipsi mult timp toţi trei? Eu sunt deja bătrân şi pot să-mi dau duhul în orice clipă. Dacă, în timp ce sunteţi plecaţi, îmi ia Dumnezeu zilele, cine o să conducă împărăţia mea? Poate să izbucnească vreo răzmeriţă sau să apară zâzanii

în rândul poporului. Şi atunci nu va avea cine să-l stăpânească. Sau duşmanul ne va călca pământurile, şi atunci cine să comande armata noastră?

Oricât a stăruit ţarul Vislav să-l facă pe Ivan Ţarevici să se răzgândească, nu a putut. A fost nevoit să-i dea drumul să plece, la rugăminţile lui. Ivan Ţarevici a luat de la părintele său partea ce i se cuvenea, şi-a luat un cal şi a plecat la drum, neştiind nici el încotro merge.

A mers mult? A mers puţin? Nu se ştie, pentru că povestea lesne se deapănă, dar treaba anevoie se face. într-un târziu a ajuns într-un câmp larg, pe nişte pajişti verzi. A zărit un stâlp pe care scria: „Cine va merge drept înainte va suferi de foame şi de frig; cine o va lua spre dreapta va fi sănătos şi viu, dar calul său va muri, iar cine o va lua spre stânga, acela va fi ucis, iar calul său va rămâne în viaţă".

Ivan Ţarevici a citit inscripţia de pe stâlp şi a plecat spre dreapta, gândindu-se că, dacă îi va fi ucis calul, cel puţin va rămâne el în viaţă şi, cu timpul, va putea să-şi găsească altul.

A mers o zi, două, trei; deodată i-a ieşit în cale un lup sur, uriaş şi i-a spus:

— Ce naiv eşti, Ivan Ţarevici! Ai citit doar ce scria pe stâlp, că o să moară calul! Atunci de ce-ai luat-o încoace?

Spunând acestea, lupul cel sur i-a sfâşiat calul şi a plecat de-acolo.

Ivan Ţarevici s-a necăjit pentru calul său, a izbucnit în lacrimi amare şi a plecat mai departe pe jos. A mers toată ziua, a obosit, şi, când să se aşeze să se odihnească niţel, l-a ajuns din urmă lupul cel sur şi i-a spus:

— Mi-e milă de tine, Ivan Ţarevici, că te-ai obosit mergând pe jos. îmi pare rău şi pentru că ţi-am mâncat calul. încalecă pe mine şi spune-mi unde să te duc şi pentru ce.

Ivan Ţarevici i-a spus încotro s-a pornit şi ce-l mână într-acolo. Lupul cel sur a luat-o la goană, fugind mai repede decât calul, iar noaptea a ajuns cu Ivan Ţarevici în spatele unui zid de piatră nu foarte înalt. S-a oprit şi a spus:

— Ei, Ivan Ţarevici, coboară de pe mine şi sari peste zidul acesta. Dincolo de zid este o grădină, iar acolo stă pasărea de foc într-o colivie de aur. Tu să iei pasărea de foc, dar să nu iei şi colivia, pentru că altminteri n-ai să mai scapi de-acolo. Te vor prinde cât ai bate din palme.

Ivan Ţarevici a trecut peste zidul de piatră, a intrat în grădină şi a văzut acolo pasărea de foc, pe care a îndrăgit-o mult. A luat pasărea din colivie şi a plecat înapoi, dar s-a răzgândit şi i-a zis:

— De ce am luat pasărea de foc fără colivie? Unde am s-o pun?

S-a întors şi a luat colivia din copac; în toată grădina au răsunat pocnete şi tunete, de parcă acea colivie ar fi fost legată de nişte corzi. Străjerii s-au trezit, au venit în grădină, l-au prins pe Ivan Ţarevici cu pasărea de foc şi l-au dus la ţarul lor, pe care îl chema Dolmat.

Ţarul Dolmat s-a mâniat peste poate pe Ivan Ţarevici şi i-a spus cu glas răstit:

— Cum de nu ţi-e ruşine să furi, tinere?! Cine eşti şi de pe ce meleaguri? Al cui eşti şi cum te cheamă?

— Sunt din împărăţia ţarului Vislav. Sunt fiul lui şi mă numesc Ivan Ţarevici. Pasărea ta de foc s-a înnădit la merele de aur ale tatălui meu: venea în fiecare seară şi a distrus aproape tot pomul. De aceea tatăl meu m-a trimis în căutarea ei şi mi-a poruncit să i-o aduc vie.

— Vai, tinere Ivan Ţarevici, i-a spus ţarul Dolmat, e frumos oare ce-ai făcut? Trebuia să fi venit la mine, să-mi fi spus, şi ţi-aş fi dat-o bucuros. Dar aşa, cum o să-ţi fie când am să trimit în toate împărăţiile vestea despre purtarea ta josnică? Totuşi, dacă îmi faci un hatâr şi te duci în cea de-a treizecea împărăţie şi-mi aduci de la ţarul Afron calul cu coamă de aur, am să te iert pentru fapta ta şi am să-ţi dau cu mare plăcere pasărea de foc. Dacă nu, am să dau ştire în toate împărăţiile că eşti un hoţ netrebnic.

Ivan Ţarevici a plecat de la ţarul Dolmat, promiţându-i că-i va aduce calul cu coamă de aur.

A venit la lupul cel sur şi i-a povestit tot ce i-a spus ţarul Dolmat.

— Ce naiv poţi să fii, Ivan Ţarevici! i-a spus lupul cel sur. De ce nu mi-ai ascultat cuvântul şi ai luat colivia de aur?

— Sunt vinovat faţă de tine, i-a răspuns Ivan Ţarevici.

— Bine, s-o lăsăm baltă! i-a spus lupul. Urcă-te în spatele meu, am să te duc acolo unde ai nevoie. Ivan Ţarevici s-a urcat în spatele lupului sur, iar acesta a fugit ca din puşcă şi a ajuns în cele din urmă, noaptea, în împărăţia ţarului Afron.

Ajungând la grajdurile din piatră albă ale ţarului, lupul cel sur i-a spus:

— Du-te, Ivan Ţarevici, în grajd, că acum toţi grăjdarii dorm adânc, şi ia calul cu coamă de aur.

Numai bagă de seamă: în cui atârnă căpăstrul de aur. Tu să nu-l iei, că va fi de rău.
Ivan Ţarevici a intrat în grajdul de piatră albă, a luat calul cu coamă de aur şi a plecat cu el înapoi. Dar, văzând căpăstrul atârnat pe perete, i-a plăcut atât de mult, încât a pus mâna pe el, cu gândul să- 1 ia. Dar în tot grajdul au răsunat pocnete şi tunete, pentru că acel căpăstru era legat de nişte strune. Grăjdarii s-au trezit, au sărit, l-au prins pe Ivan Ţarevici şi l-au dus la ţarul Afron. Acesta a început să-l descoasă.
— Ce tânăr eşti, flăcăule! Spune-mi din ce împărăţie vii, al cui fiu eşti şi cum te cheamă.
— Sunt din împărăţia lui Vislav. Sunt fiul ţarului şi mă cheamă Ivan Ţarevici.
— Ei, Ivan Ţarevici, tinere viteaz, ce-ai făcut tu se poate numi o treabă demnă de un cavalercinstit? Să fi venit la mine şi să mi-l fi cerut, ţi l-aş fi dat cu dragă inimă. Şi acum spune-mi, cum ai să te simţi când am să trimit peste tot vestea că te-ai purtat fără cinste în împărăţia mea? Dar ascultă, dacă îmi îndeplineşti dorinţa de a mi-o aduce pe prinţesa Elena cea Preafrumoasă, de care sunt îndrăgostit, dar la care nu pot ajunge, am să-ţi iert greşeala şi-am să-ţi dau cu mare bucurie calul cu coamă de aur. Iar dacă nu-mi îndeplineşti această dorinţă, am să dau de ştire peste tot că eşti un hoţ netrebnic şi-am să le scriu tuturor ce ai făcut tu în împărăţia mea.
Ivan Ţarevici i-a promis ţarului Afron să i-o aducă pe prinţesa Elena cea Preafrumoasă şi a plecat plângând de la palat.
A venit la lupul cel sur şi i-a povestit tot ce i s-a întâmplat.
— Cât de naiv poţi să fii, Ivan Ţarevici! i-a spus lupul cel sur. De ce numi-airespectat povaţa şi-ai luat căpăstrul de aur?
— Sunt vinovat faţă de tine, i-a spus Ivan Ţarevici lupului.
— Bine, s-o lăsăm baltă! a spus lupul cel sur. Urcă-te în spatele meu şi-am săte port până unde ai tu nevoie.
Ivan Ţarevici s-a urcat în spatele lupului sur, iar acesta a ţâşnit, fugind iute ca săgeata. Şi nu peste multă vreme a ajuns în ţara prinţesei Elena cea Preafrumoasă.
Ajungând la grilajul de aur care înconjura o minunată grădină, lupul cel sur i-a spus lui Ivan Ţarevici:
— Coboară acum de pe mine, du-te înapoi pe acelaşi drum pe care am venit încoace şi aşteaptă-mă în câmp, sub un stejar.
Ivan Ţarevici s-a dus unde i se poruncise. Lupul cel sur s-a aşezat lângă grilajul de aur, aşteptând să iasă la plimbare prin grădină prinţesa Elena cea Preafrumoasă.
Spre seară, când soarele a început să coboare spre amurg, pentru că trecuse arşiţa, prinţesa Elena cea Preafrumoasă a ieşit să se preumble prin grădină împreună cu dădacele şi boieroaicele. Când s-a apropiat de locul unde stătea, dincolo de zăbrele, lupul cel sur, acesta a sărit peste grilaj în grădină, a înşfacat-o pe prinţesă, a sărit înapoi şi a fugit cu ea cât îl ţineau picioarele.
A ajuns în câmpia întinsă, la stejarul sub care îl aştepta Ivan Ţarevici, şi i-a spus:
— Ivan Ţarevici, urcă-te în spatele meu!
Acesta s-a urcat, iar lupul cel sur i-a dus în împărăţia ţarului Afron.
Dădacele şi boieroaicele de la curte, care se plimbau prin grădină cu prinţesa Elena cea Preafrumoasă, au dat fuga în palat şi au trimis în urmărirea fugarilor o poteră. Dar, oricât au gonit potereşii, nu i-au putut ajunge şi s-au întors.
Ivan Ţarevici, stând pe spinarea lupului alături de prinţesă, s-a îndrăgostit lulea de Elena cea Preafrumoasă şi ea de el. Şi, când lupul cel sur a sosit în împărăţia lui Afron, iar Ivan Ţarevici trebuia s-o ducă pe prinţesa Elena cea Preafrumoasă la palat şi s-o predea ţarului, el a început să plângă cu lacrimi amare.
Lupul cel sur l-a întrebat:
— De ce plângi, Ivan Ţarevici?
Ivan Ţarevici a răspuns:
— Cum să nu plâng, prietene, lupule sur? Cum să nu fiu supărat? M-am îndrăgostit lulea de prinţesa Elena, iar acum sunt nevoit să i-o dau ţarului Afron în schimbul calului cu coamă de aur. Iar dacă nu i-o dau, mă voi face de râs prin toate împărăţiile.
— Ţi-am slujit multă vreme. Am să te ajut şi acum, i-a spus lupul cel sur. Ascultă, eu am să mă prefac în prinţesa Elena, iar tu dă-mă ţarului Afron şi ia calul cu coamă de aur. El mă va lua drept prinţesa cea adevărată, iar când tu ai să te urci pe calul cu coamă de aur şi-ai să fii destul de departe, eu am să-i cer voie

ţarului Afron să mă lase să mă plimb pe câmp. Când o să-mi dea voie să ies cu dădacele şi cu toate boieroaicele de la curte şi vom ajunge în câmp, tu să-ţi aminteşti de mine şi eu am să fiu lângă tine.
Zicând acestea, lupul cel sur s-a aruncat la pământ şi s-a prefăcut în prinţesa Elena cea Preafrumoasă. Atât de bine semăna cu cea adevărată, încât nu puteai să-ţi dai seama că nu era chiar ea.
Ivan Ţarevici l-a luat pe lupul cel sur, s-a dus cu el în palat la ţarul Afron, iar prinţesei Elena cea Preafrumoasă i-a spus să-l aştepte în afara oraşului.
Când Ivan Ţarevici a venit la ţarul Afron cu Preafrumoasa Elena cea neadevărată, acesta s-a bucurat nespus pentru minunata comoară pe care o dorea de atâta amar de vreme. El a primit-o pe prinţesa cea neadevărată, iar calul cu coamă de aur i-a fost dat lui Ivan Ţarevici.
Ivan Ţarevici a încălecat pe acest cal şi a ieşit din oraş. A urcat-o în şa lângă el şi pe Elena cea Preafrumoasă şi s-a îndreptat spre împărăţia lui Dolmat.
Lupul cel sur a trăit la curtea ţarului Afron o zi, două, trei sub chipul Preafrumoasei prinţese Elena, iar în cea de-a patra zi a venit la ţar şi i-a cerut învoire să iasă la plimbare ca să-şi mai alunge tristeţea şi dorul de casă. Ţarul Afron i-a răspuns:
— Ah, minunata mea prinţesă! Fac orice pentru tine! Te las să te plimbi prin câmpul deschis.
în acelaşi timp le-a poruncit dădacelor şi tuturor boieroaicelor de la curte să iasă cu prinţesa în câmp, la plimbare.
Ivan mergea cu Elena cea Preafrumoasă şi, vorbind cu ea, a uitat cu desăvârşire de lupul cel sur. într-un târziu, şi-a amintit de el:
— Ah, pe unde-o fi lupul meu sur?
Deodată acesta a apărut ca din pământ în faţa lui Ivan Ţarevici.
— Urcă-te în spatele meu, Ivan Ţarevici, iar pe preafrumoasa prinţesă s-o laşi să meargă călare pe calul cu coamă de aur.
Ivan Ţarevici s-a urcat în spatele lupului cel sur şi au plecat în împărăţia ţarului Dolmat. La vreo trei verste înainte de a intra în oraş, s-au oprit. Ivan Ţarevici a început să-l roage pe lupul cel sur:
— Ascultă, prietene! M-ai slujit atâta timp, mai îndeplineşte-mi o dorinţă. N-ai putea să te prefaci în cal cu coamă de aur în locul celui adevărat, pentru că n-aş vrea să mă despart de el?
Lupul cel sur s-a aruncat la pământ şi s-a prefăcut în cal cu coamă de aur.
Ivan Ţarevici a lăsat-o pe preafrumoasa prinţesă Elena pe calul cu coamă de aur şi a plecat călare pe lupul sur prefăcut în cal.
De îndată ce l-a văzut pe Ivan Ţarevici venind pe calul cu coamă de aur, ţarul s-a bucurat nespus, l- a întâmpinat pe ţarevici în curtea cea mare, l-a sărutat, l-a luat de mână şi l-a condus în palat.
Ţarul Dolmat a poruncit să se facă un mare ospăţ. S-au aşezat la mesele mari de stejar acoperite cu feţe albe, au mâncat, au chefuit şi s-au veselit două zile încheiate, iar în cea de-a treia ţarul Dolmat i-a dat lui Ivan Ţarevici pasărea de foc şi colivia de aur.
Ţareviciul a luat pasărea de foc, a ieşit din oraş, a încălecat pe calul cu coamă de aur împreună cu preafrumoasa prinţesă Elena şi au pornit spre împărăţia ţarului Vislav Andronovici.
Ţarul Dolmat s-a gândit a doua zi să călărească niţel prin câmp pe calul său cu coamă de aur. Când l-a îndemnat la trap, calul l-a trântit, s-a prefăcut în lupul cel sur şi l-a ajuns din urmă pe Ivan Ţarevici.
— Ivan Ţarevici, i-a spus el, urcă-te în spinarea mea, iar pe prinţesa Elena cea Preafrumoasă s-o laşi să meargă călare pe calul cu coamă de aur.
Ivan Ţarevici s-a urcat la lupul cel sur în spinare şi s-au aşternut la drum. Când au ajuns la locul unde lupul cel sur i-a sfâşiat calul lui Ivan Ţarevici, el s-a oprit şi i-a spus:
— Ei, Ivan Ţarevici, te-am slujit destulă vreme cu dreptate şi credinţă. în acest loc ţi-am sfâşiat calul. Până aici te-am şi adus. Coboară de pe lupul cel sur, căci acum ai calul cu coamă de aur. Aşa că încalecă şi du-te încotro doreşti, că eu de-acum nu-ţi mai sunt slugă.
Zicând acestea, lupul s-a îndepărtat în fugă, iar Ivan Ţarevici a început să plângă după el şi a plecat în drumul său împreună cu preafrumoasa prinţesă.
Au mers ei cât au mers şi, la vreo douăzeci de verste de împărăţia ţarului Vislav, s-au oprit, au descălecat şi s-au întins să se odihnească la umbra unui copac de care au legat calul. Colivia cu pasărea de foc a pus-o Ivan lângă sine.
Stând întinşi pe iarbă şi spunându-şi vorbe dulci, cei doi au căzut într-un somn adânc.
Chiar atunci s-a nimerit ca cei doi fraţi, Dimitri şi Vasili, după ce colindaseră prin multe ţări fără să găsească

ceea ce căutau, să se întoarcă spre casă. Au dat din întâmplare de Ivan Ţarevici şi de prinţesa Elena cea Preafrumoasă.
Văzând calul cu coamă de aur şi pasărea de foc în colivia ei de aur, s-au gândit să-l ucidă pe fratele lor.
Dimitri Ţarevici a scos paloşul din teacă, l-a înjunghiat pe Ivan Ţarevici şi l-a tăiat în bucăţi. Apoi a trezit-o pe prinţesa Elena cea Preafrumoasă şi a început s-o descoasă.
— Frumoasă fată, din ce împărăţie eşti, cine este tatăl tău şi cum te cheamă?
Prinţesa Elena cea Preafrumoasă a văzut că Ivan Ţarevici este mort, s-a înspăimântat, a izbucnit în plâns şi le-a răspuns printre sughiţuri:
— Sunt prinţesa Elena cea Preafrumoasă şi m-a luat Ivan Ţarevici, pe care voi l-aţi dat morţii cumplite. Aţi fi fost nişte cavaleri adevăraţi dacă aţi fi ieşit în câmp, v-aţi fi luptat cu el şi l-aţi fi învins când era viu. Dar aşa l-aţi omorât în somn. Ce laude aşteptaţi de la mine? Omul care doarme este ca şi mortul.
Atunci Dimitri Ţarevici i-a proptit paloşul în piept preafrumoasei prinţese Elena şi i-a zis:
— Ascultă, acum eşti în mâinile noastre, te ducem la părintele nostru, ţarul Vislav Andronovici, iar tu să-i spui că noi suntem cei care v-am găsit pe tine, pasărea de foc şi calul cu coamă de aur. Dacă nu juri c-ai să-i spui întocmai aşa, te vom ucide.
Preafrumoasa prinţesă Elena s-a speriat de moarte şi s-a jurat pe toţi sfinţii că va spune cum i s-a poruncit.
Dimitri Ţarevici şi Vasili Ţarevici au început să tragă la sorţi a cui să fie prinţesa Elena şi al cui calul cu coamă de aur. Sorţii au hotărât ca preafrumoasa prinţesă să îi revină lui Vasili Ţarevici, iar calul cu coamă de aur lui Dimitri Ţarevici.
Vasili Ţarevici a luat-o pe preafrumoasa prinţesă Elena, a urcat-o pe calul său, iar Dimitri Ţarevici a încălecat pe calul cu coamă de aur. A luat colivia cu pasărea de foc ca s-o ducă tatălui său şi au pornit la drum.
Ivan Ţarevici a zăcut mort în acel loc treizeci de zile încheiate, până când a dat de el lupul cel sur, care l-a recunoscut după miros. I-a încolţit dorinţa să-l ajute, să-l învie, dar nu ştia cum s-o facă. în acel moment lupul cel sur a văzut un corb cu doi pui, care se roteau deasupra cadavrului şi voiau să coboare ca să mănânce din trupul lui Ivan Ţarevici. Lupul cel sur s-a ascuns după un tufiş şi, de îndată ce puii de corb s-au lăsat pe pământ şi-au început să ciugulească din carnea mortului, s-a repezit de după tufiş, a înhăţat unul din pui şi se pregătea să-l sfâşie în două. Atunci corbul s-a lăsat pe pământ, ceva mai depărtişor de lupul cel sur, şi i-a spus:
— Lupule sur, lasă-mi copilul în pace! El nu ţi-a făcut nimic.
— Ascultă, îi răspunse acesta, n-am să mă ating de copilul tău şi-am să-l slobozesc viu şi nevătămat dacă îmi îndeplineşti o dorinţă: să te duci în cea de-a treizecea ţară şi să-mi aduci de acolo apă moartă şi apă vie.
— Am să fac asta pentru tine, i-a răspuns corbul, numai să nu-i faci copilului meu niciun rău.
Zicând aceste vorbe, corbul şi-a luat zborul şi s-a făcut nevăzut.
S-a întors în cea de-a treia zi şi a adus cu el două sticluţe – într-una era apă vie, în cealaltă apă moartă – pe care i le-a dat lupului sur.
Acesta a luat sticluţele, a rupt puiul de corb în două, l-a stropit cu apă moartă şi puiul a devenit cum era înainte. L-a stropit apoi cu apă vie: puiul de corb s-a scuturat şi şi-a luat zborul. După aceea, lupul cel sur l-a stropit pe Ivan Ţarevici cu apă moartă şi corpul lui s-a lipit la loc; l-a stropit cu apă vie şi Ivan Ţarevici s-a ridicat şi a spus:
— Ce mult am putut dormi!
— Da, Ivan Ţarevici, zise lupul, ai fi dormit pe vecie dacă n-aş fi fost eu. Te-au tăiat în bucăţi fraţii tăi. Au luat-o pe frumoasa prinţesă Elena, calul cu coamă de aur şi pasărea de foc şi au plecat cu ele. Acum grăbeşte-te să ajungi cât poţi de repede în ţara ta, pentru că fratele tău Vasili Ţarevici se însoară chiar astăzi cu logodnica ta, prinţesa Elena cea Preafrumoasă. Ca să ajungi mai repede acolo, urcă-te în spinarea mea. Am să te duc eu.
Ivan Ţarevici a încălecat pe lupul cel sur, acesta a rupt-o la fugă cu el în spate şi, nu peste multă vreme, au ajuns la porţile oraşului.
Ivan Ţarevici s-a dat jos de pe spinarea lupului celui sur, a intrat în oraş, s-a dus drept la palat şi-a ajuns chiar când fratele său Vasili Ţarevici se cununa cu preafrumoasa prinţesă Elena. Tocmai se întorseseră de la cununie şi se aşezaseră la masă.
Ivan Ţarevici a intrat în palat şi, de îndată ce Elena cea Preafrumoasă l-a zărit, a zbughit-o de la masă, s-a repezit la el, a început să-l sărute şi să strige:
— Iată, acesta-i mirele meu iubit, Ivan Ţarevici, şi nu cel care s-a aşezat la masă!

Ţarul Vislav Andronovici s-a ridicat de la locul său şi a început s-o întrebe pe preafrumoasa prinţesă Elena ce însemnau toate astea. Ce tot îndruga ea?
Elena cea Preafrumoasă i-a povestit adevărul adevărat, totul aşa cum fusese. Cum a luat-o Ivan Ţarevici din ţara ei, cum a căpătat el calul cu coamă de aur şi pasărea de foc, cum fraţii lui cei mari l-au ucis în timp ce dormea şi cum au obligat-o să spună că toate astea le obţinuseră ei.
Ţarul Vislav s-a supărat rău de tot pe Dimitri şi pe Vasili Ţarevici şi i-a închis în temniţă. Iar Ivan Ţarevici s-a căsătorit cu preafrumoasa prinţesă Elena şi au început să trăiască în înţelegere şi iubire şi nu mai puteau unul fără celălalt.

Ivan Ţarevici şi soţia sa, Fecioara Ţar

poveste rusească

Undeva, într-o ţară îndepărtată, trăiau de multă vreme un ţar pe nume Ahridei şi soaţa sa, ţarina Daria, dar copii nu aveau. Se apropiau deja de bătrâneţe şi au început să se roage la Dumnezeu să le dăruiască un copil. Nu mult după aceasta, ţarina Daria a rămas grea şi a născut o fată căreia i-au pus numele de Luna. După un an, ţarina a născut încă o fată, şi mai frumoasă decât prima. I-au pus numele de Steluţa.
Cele două ţarevne au crescut şi, când cea mare a împlinit cincisprezece ani, iar cea mică paisprezece, au ieşit într-o zi la plimbare prin grădină, împreună cu dădacele şi slujnicele lor. S-au plimbat timp îndelungat şi deodată s-a stârnit, din senin, un vârtej puternic şi le-a luat pe amândouă ţarevnele. Dădacele şi slujnicele s-au speriat, au dat fuga la ţarina Daria şi i-au povestit ce necaz se întâmplase. Ţarina Daria era cât pe ce să moară din cauza acestei veşti, iar ţarul Ahridei a dat sfoară în ţară că celui care-i va găsi fetele, aceluia i-o va da de nevastă pe oricare din ele. Nu s-a găsit niciun viteaz care să se apuce de aşa o treabă. Ţarul a adunat magii şi vrăjitorii şi a început să-i descoasă dacă nu cumva ştiu unde s-ar putea afla fetele lui. Dar nici ei n-au reuşit nimic.
După multă vreme de mâhnire, ţarul Ahridei a început din nou să se roage la Dumnezeu să-i dăruiască, măcar la bătrâneţe, un moştenitor. A dat mult de pomană săracilor şi a făcut mari şi bogate danii pe la biserici şi mănăstiri. Dumnezeu i-a ascultat ruga şi i-a dăruit un fiu, pe Ivan Ţarevici. Acesta creştea într-o zi cât alţii într-un an, cum creşte aluatul pentru cozonaci, şi când s-a făcut mare, a deprins diferite meşteşuguri. Când i s-a spus că avea două surori care au dispărut fără urmă, s-a gândit să se roage de părinţii săi să-l lase să meargă în lumea largă, poate va afla ceva despre ele.
A venit la părintele său, s-a aplecat până la pământ şi i-a spus:
— Milostive părinte, am venit la tine nu ca să chefuiesc, nici ca să-ţi dau sfaturi, nici ca să cuget la treburi importante, ci pentru a-ţi cere binecuvântarea. Vreau să merg în ţări îndepărtate şi să aflu câte ceva despre dragele mele surioare care au dispărut fără urmă!
— Eşti încă atât de tânăr, Ivan Ţarevici! i-a răspuns ţarul Ahridei. încotro te va îndruma Dumnezeu şi în ce ţări vrei să poposeşti? Ştii bine că eşti încă necopt şi nedeprins cu greutăţile drumurilor lungi!
Dar Ivan Ţarevici s-a rugat de părintele său cu atâta stăruinţă şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, încât tatăl nu s-a mai putut împotrivi şi l-a lăsat să plece. Ţareviciul s-a închinat, s-a aplecat adânc către toate cele patru vânturi, şi-a luat rămas-bun de la părinţi şi a pornit la drum singur-singurel, fără a avea nici măcar un însoţitor cu el.
După ce a mers câteva luni, s-a întâmplat să treacă printr-o pădure deasă şi întunecoasă şi să audă mare gălăgie. S-a grăbit la locul cu pricina şi a văzut două duhuri ale pădurii care se băteau între ele. S-a apropiat şi le-a întrebat:
— Pentru ce vă bateţi? Spuneţi-mi mie şi eu am să vă împac!
— Om bun, îi zise unul dintre duhuri, judecă tu pricina care a adus cearta între noi! Mergeam pe drum şi am găsit pălăria fermecată, care te face nevăzut, cizmele fermecate, care aleargă singure de îndată ce le încalţi, şi faţa de masă fermecată, care se întinde singură, cu tot felul de bunătăţi pe ea. Ajunge doar să desfaci faţa de masă, că ţâşnesc din ea doisprezece flăcăi şi douăsprezece fete frumoase şi încep să-ţi aducă tot ce-ţi poftеşte inima. Din toate astea cizmele şi pălăria le vreau eu, iar faţa de masă o las tovarăşului meu. Dar el le vrea pe toate şi de asta a sărit la mine la bătaie.
— Bine, a spus Ivan Ţarevici, numai că vreau şi eu partea mea.

Duhurile pădurii s-au învoit. Atunci Ivan Ţarevici le-a spus:

— Alergaţi pe drumul ăsta cât vă ţin picioarele şi cui îl întrece pe celălalt cu trei verste, aceluia să i se dea toate lucrurile găsite.

Ambele duhuri au fugit bucuroase pe drumul care li s-a arătat şi curând au dispărut cu totul. Ivan Ţarevici a încălţat cizmele fermecate, şi-a pus pe cap pălăria fermecată, a luat sub braţ faţa de masă şi a plecat mai departe. Când s-au întors duhurile, nu l-au mai văzut nici pe Ivan, nici ceea ce găsiseră şi au început să-l caute prin pădure. Şi chiar dacă ar fi dat de el, oricum nu l-ar fi văzut, pentru că purta pălăria fermecată pe cap.

După ce au cutreierat de pomană întreaga pădure, în cele din urmă s-au despărţit şi au plecat fiecare în treaba lui. Iar Ivan Ţarevici, după câteva zile de mers, a văzut o mică izbă ce stătea cu faţa la pădure şi cu spatele la el. S-a apropiat de ea şi i-a zis:

— Izbă, izbă, întoarce-te cu spatele la pădure şi cu faţa la mine!

Izba s-a întors cu spatele la pădure şi cu faţa la el. Ivan Ţarevici a intrat şi a văzut-o pe Baba Iaga stând pe podea, cu picioarele proptite în tavan. Torcea lână. Văzându-l pe Ivan Ţarevici, Baba Iaga zise:

— Ptiu! Ptiu! Până acum nu s-a pomenit carne de om pe-aici, iar acum iat-o. Spune-mi, Ivan Ţarevici, cum ai venit la mine? Cu voia sau fără voia ta? De patruzeci de ani stau aici şi niciun om n-a trecut pe lângă izba mea călare sau pe jos. Nici măcar o pasăre n-a trecut. Iar tu cum de ai nimerit aici?

— Of, babă proastă! i-a spus Ivan Ţarevici. Mai întâi dă-mi de mâncare şi de băut şi abia după aceea descoase-mă.

Baba Iaga a sărit în picioare, a pus masa, i-a dat de mâncare şi de băut ţareviciului, i-a pregătit şi baia, iar când acesta a ieşit de la baie, a început să-l tragă din nou de limbă.

— Ce vânt te-a adus la mine? Ai venit cu voia sau fără voia ta?

— Şi de voie, dar mai mult de nevoie, i-a spus Ivan Ţarevici. Merg să le caut pe surorile mele Luna şi Steluţa. Dar unde să le caut, nici eu nu ştiu.

— Bine, Ivan Ţarevici! i-a spus Baba Iaga. Fă-ţi rugăciunea şi culcă-te! Noaptea e un sfetnic bun.

Ţareviciul s-a culcat şi, din cauza oboselii drumului, a adormit buştean. Dimineaţă, când abia se crăpa de ziuă, Baba Iaga a început să tragă de el:

— E timpul să te trezeşti, bunule viteaz!

Ţareviciul s-a sculat, s-a spălat, s-a îmbrăcat, s-a închinat către cele patru zări şi a început să-şi ia rămas-bun de la Baba Iaga. Aceasta i-a zis:

— Ce tot îţi iei rămas-bun de la mine fără să mă fi întrebat în care parte s-o apuci?! Du-te pe drumul ăsta până ai să vezi pe un câmp curat un palat de marmură. în acel palat locuieşte Luna, sora ta cea mare. Doar c-o să-ţi fie greu s-o iei de-acolo, pentru că trăieşte cu un duh necurat. Când acesta se întoarce acasă, are chip de urs, dar după ce rage, se preface în om.

Ţareviciul şi-a luat rămas-bun de la Baba Iaga, a încălţat cizmele fermecate şi a plecat la drum. în cea de-a treia zi, a văzut pe un câmp curat un palat de marmură. Şi-a pus pe cap pălăria fermecată şi a intrat în iatacul iubitei sale surori, frumoasa ţarevnă Luna.

în clipa aceea, Luna era întinsă în pat şi dormea adânc. Ţareviciul s-a apropiat de ea, s-a încumetat s-o trezească şi şi-a scos pălăria fermecată. Ţarevna s-a trezit:

— Cine eşti tu şi ce cauţi aici?

— Iubita mea surioară, preafrumoasă ţarevnă Luna, eu sunt fratele tău drept, Ivan Ţarevici! spuse el. îţi aduc urări de bine de la tătucul nostru, ţarul Ahridei, şi de la mămuca noastră, ţarina Daria. Ei s-au uscat de dorul tău şi-al surioarei noastre Steluţa.

Minunata ţarevnă Luna a sărit din aşternut şi, cu lacrimi în ochi, a început să-şi îmbrăţişeze fratele. După aceea i-a spus ţareviciului:

— Iubite frăţioare, sunt nespus de bucuroasă că te văd, dar mă tem să nu vină cumva ursul şi să te mănânce.

— Nu te necăji! îi răspunse acesta. Nu mă tem eu de el.

în curând s-a iscat un vârtej puternic. Frumoasa ţarevnă s-a înspăimântat şi i-a spus:

— Iubite frăţioare, Ivan Ţarevici, în curând apare ursul. Ascunde-te undeva, că altminteri te mănâncă!

— Nu te teme! i-a spus ţareviciul.

Şi-a pus pe cap pălăria fermecată şi s-a aşezat pe scaun. Ursul a intrat în casă şi a răcnit cu glas omenesc:

— Ptiu! Ptiu! Până azi nu s-a pomenit picior de om pe-aici, iar acum miroase a carne de om.

— Lumina mea, i-a spus Luna, nu ţi-e ruşine să vorbeşti astfel? De unde să fie oameni pe-aici? Toată ziua te vânturi prin lume şi de acolo te-ai umplut de un aşa miros, de ţi se năzare că îl simţi şi aici.

— Nu cumva a venit fratele tău, Ivan Ţarevici? a întrebat-o ursul. El a venit de mult pe lume.

— Nu l-am văzut în viaţa mea pe fratele meu şi nici măcar nu ştiu dacă am sau n-am un frate. Şi chiar dacă ar fi venit, ce-ai fi făcut cu el? L-ai fi mâncat?

— Nu! răspunse ursul. N-aş face aşa ceva nici în ruptul capului, pentru că ştiu că ţi-e drag ţie şi atunci mi-e drag şi mie.

— Jură!

— îţi jur pe ce vrei tu.

— Dacă e aşa, a spus ţarevna Luna, atunci să ştii că fratele meuşade chiar lângă tine.

— Ce tot spui? Eu de ce nu-l văd? a întrebat ursul mirat.

Apoi s-a aruncat la podea şi s-a prefăcut într-un voinic chipeş cum nici cu gândul nu gândeşti, cum nici în poveşti nu întâlneşti, şi a zis:

— Ivan Ţarevici, nu te mai ascunde de mine! Nu-ţi vreau răul şi n-am să-ţi pricinuiesc niciun necaz. Ţareviciul şi-a scos pălăria fermecată şi i s-a arătat ursului. Acesta vorbea cu blândeţe şi l-a cinstit pe ţarevici cu bucate gustoase şi cu băuturi alese. Ivan Ţarevici a ciugulit de colo, de colo, apoi l-a întrebat pe urs:

— N-ai vrea să guşti din mâncarea şi băutura mea de drumeţ?

A desfăşurat faţa de masă şi, în aceeaşi clipă, s-au ivit doisprezece flăcăi şi douăsprezece fete frumoase, au pus pe acea faţă de masă tot felul de bucate şi de băuturi şi au început să-i îndemne pe Ivan Ţarevici, pe ţarevna Luna şi pe urs să mănânce şi să bea din toate. Ursul s-a minunat şi l-a întrebat pe Ivan Ţarevici de unde are aşa o faţă de masă. Acesta i-a povestit totul în amănunt. După ce a stat trei luni la urs, ţareviciul s-a pregătit de drum şi a început să întrebe despre sora lor mijlocie, ţarevna Steluţa.

— Ea trăieşte foarte departe, i-a spus ţarevna Luna, dar nu cred că ai s-o poţi vedea, pentru că stă împreună cu Monstrul Mărilor într-un castel de aramă, iar în jurul acestuia stau de pază străjeri puternici, toţi duhuri ale apelor. Te vor ucide!

— N-am de ales! Chiar dacă mă aşteaptă moartea, vreau să-mi văd surioara.

Şi-a luat rămas-bun de la ţarevna Luna şi de la urs şi s-a aşternut la drum. în cea de-a doua zi, a zărit castelul de aramă. S-a apropiat de poartă, iar acolo stăteau de strajă două duhuri ale apelor, ţinând pe umăr câte un tun, şi nu lăsau pe nimeni să treacă.

— Lăsaţi-mă să trec, pentru că anume am venit ca să vă înlocuiesc.

— Nu, frate! Tu ne tragi pe sfoară. Dacă ţii morţiş, sari peste zid, dar pe poartă avem poruncă să nu lăsăm pe nimeni să treacă. Numai fii cu băgare de seamă, pentru că de cealaltă parte a zidului sunt întinse nişte corzi. Dacă le atingi cât de puţin, tot castelul şi marea vor răsuna de tunete. Monstrul Mărilor va auzi, va ieşi din apă şi îţi va lua viaţa.

Ţareviciul nu s-a speriat de nimic şi, cu cizmele fermecate, a început să se caţăre pe zidul de piatră. A trecut de cealaltă parte fără să atingă vreo coardă nici cu mâna, nici cu piciorul, dar a atins totuşi una uşurel cu haina şi pe loc au început să răsune tunete puternice. Ţareviciul a intrat grăbit în palat, a găsit-o pe preafrumoasa ţarevnă Steluţa în pat, dormind adânc, şi a trezit-o. Ea a deschis ochii şi a strigat:

— Cine eşti şi ce cauţi aici?

— Iubită surioară, preafrumoasă ţarevnă Steluţa, eu sunt fratele tău bun, Ivan Ţarevici. îţi aduc urări de bine de la tătucul nostru, ţarul Ahridei, şi de la mămuca noastră, ţarina Daria. Ei s-au uscat de dorul tău şi al surioarei noastre Luna.

Preafrumoasa ţarevnă Steluţa a sărit din aşternut, a început să-l îmbrăţişeze şi să-l sărute.

— Iubite frăţioare, ascunde-te iute undeva! Trebuie să apară Monstrul Mărilor şi, când te va vedea, te va înghiţi cât ai clipi din ochi.

— Nu-ţi face griji, surioară! i-a spus el. Eu nu mă tem.

Şi-a pus pe cap pălăria fermecată şi s-a aşezat pe scaun. A intrat Monstrul Mărilor şi a răcnit cu glas omenesc:

— Ptiu! Ptiu! Până azi nu s-a pomenit picior de om pe-aici, iar acum miroase a came de om. Cine e oaspetele tău?

— Ah, lumina mea! i-a răspuns ţarevna Steluţa. Cine să fie la mine? Ştii bine că nimeni nu poate

intra în castel. Tu te vânturi prin lume toată ziua, te îmbibi de miros omenesc şi de aceea ţi se năzare că îl simţi şi aici.

— Ajunge! Nu cumva a venit fratele tău, Ivan Ţarevici? El este de mult timp născut.

— în viaţa mea nu l-am văzut şi nici măcar nu ştiu dacă am sau nu un frate. Şi dacă s-ar fi întâmplat să vină pe-aici Ivan Ţarevici, ce i-ai fi făcut? L-ai fi mâncat?

— Nu! răspunse Monstrul. N-aş face niciodată aşa ceva. De ce să-l mănânc? Nu mi-a făcut niciun rău. Ştiu că ţi-e drag ţie şi atunci mi-e drag şi mie.

— Nu! N-am să te cred până nu juri.

— Bine, mă jur pe ce vrei tu!

— Dacă e aşa, a zis ţarevna Steluţa, să ştii că fratele meu este aici şi şade chiar în faţa ta.

— De ce minţi? Eu de ce nu-l văd?

— El este cu adevărat aici, i-a răspuns Steluţa.

Monstrul s-a lovit de podea şi s-a prefăcut într-un voinic chipeş cum nici cu gândul nu gândeşti şi nici măcar în poveşti altul ca el nu întâlneşti.

— Ivan Ţarevici, nu te mai ascunde! a strigat el. Eu nu-ţi vreau răul, n-am să te ating nici cu un deget şi întotdeauna voi fi bucuros să-mi fii oaspete.

Ţareviciul şi-a scos pălăria fermecată, arătându-şi chipul. Monstrul a vorbit cu el cu blândeţe, l-a cinstit cu tot felul de băuturi şi de bucate. Ţareviciul a ciugulit de colo, de colo şi i-a spus Monstrului:

— N-ai vrea să guşti din mâncarea şi băutura mea de drumeţ?

A desfăşurat faţa de masă şi, în aceeaşi clipă, au apărut ca din pământ doisprezece flăcăi voinici şi douăsprezece fete frumoase şi-au început să aducă tot felul de bucate şi băuturi alese, să le pună pe faţa de masă şi să-i îndemne pe Ivan Ţarevici, pe ţarevna Steluţa şi pe Monstrul Mărilor să guste din toate. Monstrul s-a minunat de o asemenea faţă de masă şi l-a întrebat pe Ivan Ţarevici de unde o are. Acesta i-a povestit totul şi, după ce au terminat de mâncat şi de băut, a strâns faţa de masă, apoi s-au veselit jucând tot felul de jocuri. A stat ţareviciul la sora lui aproape un an. Când Monstrul nu era acasă, ţareviciul încerca să-şi convingă sora să plece cu el la părinţi.

— Ce spui, frăţioare? Monstrul Mărilor o să ne prindă şi-o să ne dea unei morţi cumplite.

— Cum aş putea să vă scap şi pe tine şi pe surioara noastră?

— Dacă vrei să ne ajuţi, du-te peste treizeci de mări şi ţări! Acolo este un râu lat. Peste el trece un pod de călin. Sub acel pod trăieşte zmeul cu douăsprezece capete. El nu lasă pe nimeni, nici pedestraş, nici călăreţ, să treacă peste pod, ci îl mănâncă. Cu cine va reuşi să-l ucidă pe zmeu, cu acela se va mărita Fecioara Ţar şi numai prin ea putem scăpa şi eu, şi sora mea.

Ţareviciul a ascultat aceste vorbe, şi-a luat rămas-bun de la soră şi a pornit la drum către cea de-a treizecea ţară. S-a încălţat cu cizmele fermecate şi în trei zile a ajuns la podul de călin. A intrat într-o fierărie şi a poruncit să i se facă un paloş fermecat şi un buzdugan de patruzeci de puduri. Fierarii i-au făcut şi paloşul, şi buzduganul. Ţareviciul le-a plătit pentru lucrul lor şi s-a dus spre pod să se bată cu zmeul. Acesta a ieşit afară şi s-a aruncat asupra ţareviciului, vrând să-l înghită cu totul, dar voinicul s-a ferit, a ridicat buzduganul şi i-a zburat zmeului trei capete dintr-odată. Zmeul s-a repezit încă o dată asupra lui, dar şi-a pierdut încă şapte capete. A început să verse foc, vrând să-l ardă pe ţarevici. Acesta s-a întors, l-a lovit cu paloşul fermecat şi l-a despicat în două. După aceea a făcut un foc uriaş şi i-a aruncat în el capetele şi trupul, iar el a trecut râul peste pod.

Pe malul celălalt era un oraş mare, iar pe porţile acestuia au ieşit în zbor douăsprezece porumbiţe. Au ajuns la podul de călin, s-au lovit de pământul reavăn şi s-au prefăcut în fete frumoase. S-au dezbrăcat şi-au început să se scalde. Ţareviciul şi-a pus pe cap pălăria fermecată; se uita cu drag la ele şi aştepta să vadă ce-o să se mai întâmple. După ce s-au scăldat, fetele au ieşit pe mal şi s-au îmbrăcat. Ivan Ţarevici şi-a scos pălăria fermecată, s-a apropiat de ele, a făcut o plecăciune şi le-a spus:

— Cinstite fecioare, spuneţi-mi cine stăpâneşte această împărăţie.

— Stăpână peste această împărăţie este preafrumoasa Fecioară Ţar. Dar tu, bunule viteaz, cum ai ajuns aici?

— Am trecut peste podul de călin, a răspuns ţareviciul, dar mai întâi l-am ucis pe zmeul cel cu douăsprezece capete.

Nici n-a terminat bine de rostit aceste vorbe, că cele douăsprezece fecioare l-au luat de braţe şi i-au spus:

— Dacă tu l-ai ucis pe zmeu, trebuie să fii stăpânul nostru!

Apoi l-au dus la Fecioara Ţar. Aceasta a ieşit în întâmpinarea ţareviciului, l-a luat de mână, l-a condus în palat, l-a aşezat la o masă mare de stejar acoperită cu faţă de masă albă şi a început să-i vorbească plină de dragoste. în aceeaşi seară ţareviciul s-a şi cununat cu ea. La câteva zile după nuntă, ţareviciul a început să se roage de soţia sa să le elibereze pe cele două surate ale sale, Luna şi Steluţa. Fecioara Ţar a strigat cu glas răsunător:

— Să fie adus aici, înaintea mea, duhul blestemat care stă în beciul întunecos.

A fost adus întemniţatul, care avea o înfăţişare aşa de mătăhăloasă, încât băga lumea în sperieţi. Fecioara Ţar îi zise:

— Să le aduci aici pe ţarevna Luna şi pe ţarevna Steluţa! Dacă îmi îndeplineşti această poruncă, am să te las în libertate, iar dacă nu, ai să rămâi pe vecie în beci.

Duhul blestemat s-a ridicat pe dată ca un vârtej ameţitor şi, nu după mult timp, le-a adus pe cele două ţarevne. Fecioara Ţar l-a eliberat pe duhul blestemat, pe ţarevna Luna şi pe ţarevna Steluţa le-a trimis la părinţii lor, iar ea a continuat să trăiască împreună cu Ivan Ţarevici în dragoste şi bună înţelegere.

Ivan Ţarevici şi neînfricata Usonşa

poveste rusească

Afost odată un ţar bătrân care avea trei feciori. în scurtă vreme i-a murit ţarina, iar el a îmbătrânit şi mai tare. A ajuns până la urechile ţarului că undeva, peste treizeci de mări, în cea de-a treizecea ţară, trăieşte neînfricata Usonşa, care are apa vie, apa moartă şi merele întineririi.

Ţarul a dat un mare ospăţ pentru toate feţele bisericeşti şi i-a întrebat pe toţi cei de faţă dacă nu cumva se află printre ei cineva care să-i aducă apa vie, apa moartă şi merele întineririi. Nu s-a găsit niciunul.

A dat apoi un ospăţ pentru oşteni, dar nici dintre ei nu s-a înhămat nimeni la asemenea treabă. Văzând feciorii lui că tatăl a căzut pradă mâhnirii pentru că nimeni nu-i putea aduce apa vie, apa moartă şi merele întineririi, au cerut să meargă ei. Pe fiul cel mare îl chema Dimitri Ţarevici, pe cel mijlociu Alexei Ţarevici, iar cel mic se numea Ivan Ţarevici. Ei s-au înţeles aşa: dacă pleacă unul şi nu mai vine, să se ducă şi al doilea, iar dacă nici al doilea nu se întoarce, să se ducă cel de-al treilea. S-a înfăţişat ţarului fiul cel mare şi i-a spus:

— Iubite părinte, binecuvântează-mă! Vreau să-ţi aduc apa vie, apa moartă şi merele întineririi.

Ţarul s-a bucurat nespus; l-a blagoslovit, a poruncit să i se pregătească o corabie şi i-a dat drumul să plece cu un amiral. Au călătorit două zile pe mare, aşa cum călătoreşte toată lumea, dar, în cea de-a treia zi, corabia şi-a luat zborul ca o pasăre. Ţareviciul a poruncit să fie coborâte pânzele şi să fie aruncate ancorele, dar nimic n-a putut opri corabia fermecată. în cea de-a patra zi, corabia s-a oprit lângă o insulă înaltă şi a stat acolo două zile. în cea de-a treia zi s-au hotărât ţareviciul şi amiralul să coboare pe insulă. Au coborât şi au văzut acolo fructe, plante şi flori minunate.

— Dacă nu ne-am fi pornit peste mări şi ţări, spre cea de-a treizecea împărăţie, n-am fi văzut niciodată aşa ceva! zise Dimitri Ţarevici.

Umblând ei pe insulă, au văzut o mică pasăre care i-a plăcut lui Dimitri Ţarevici. A vrut s-o prindă, dar ea zbura şi se aşeza iarăşi la câţiva paşi de el. Amiralul îi spuse:

— Dimitri Ţarevici, nu te mai ţine după ea! Eu sunt bătrân şi nu mai am putere!

— Nu, amirale, îi răspunse acesta, în viaţa mea n-am văzut o asemenea pasăre şi poate nici n-am să mai văd. Nu mă pot despărţi de ea! Am s-o prind eu până la urmă.

Cu cât se înverşuna mai tare ţareviciul, cu atât încercările lui erau mai zadarnice. în cele din urmă îi spuse amiralului:

— Du-te înapoi la corabie! Dacă nu apar şi eu în trei zile, pleacă tară mine acasă la tatăl meu, iar eu, dacă nu mă întorc, am să rămân acolo unde mi-a hărăzit Dumnezeu.

Amiralul s-a întors la corabie, iar ţareviciul a continuat să urmărească mica pasăre până seara târziu. S-a lăsat noaptea. Pasărea a zbughit-o într-un tufiş, făcându-se nevăzută. Dimitri Ţarevici a umblat toată noaptea, s-a rătăcit în pădure şi a zis:

— Doamne, mai bine ai trimite asupra mea un om rău sau o fiară sălbatică!

Când a rostit aceste cuvinte, a apărut o cărare în pădure. Ţareviciul a pornit pe acea cărare şi a ajuns în faţa unei

colibe năpădite de mușchi. A intrat și a văzut un moș cu o barbă lungă și sură. Bătrânul îi zise:

— Bine-ai venit, Dimitri Țarevici. Te așteptam de multă vreme! De voie sau de nevoie ai plecat de- acasă? Te mistuie o mare dorință, cauți ceva sau fugi de cineva?

Țareviciul, după obișnuință, a strigat la el:

— Drac bătrân! Nu mi-ai dat nici de mâncare, nici de băut, dar cu întrebările văd că nu te-ai sfiit să sari la mine!

Bătrânul i-a aruncat o privire sălbatică:

— Nu-mi plac cei de teapa ta! Oi fi tu fiu de țar, dar eu sunt mai vârstnic decât tine!

A poruncit ca țareviciul să fie dus în temniță și să i se dea doar puțină apă și un funt de pâine pe zi. După trei zile de așteptare, amiralul a arborat steagul negru și s-a îndreptat către țara sa. Când s-a apropiat, a poruncit să se tragă salve de tun ca să-și anunțe sosirea. Țarul a ieșit în pridvor și a văzut că era doliu pe corabie. Și-a trimis aghiotantul:

— Du-te și vezi ce corabie e aceea!

Aghiotantul a dat fuga, a aflat, s-a întors și i-a spus țarului că este corabia cu care plecase fiul său Dimitri Țarevici în căutarea apei vii, a apei moarte și a merelor întineririi. S-a dus însuși țarul la corabie. Amiralul l-a întâmpinat și i-a căzut în genunchi:

— Iertare, stăpâne țar! zise el. Când am plecat, două zile corabia a mers cum trebuie, iar în cea de-a treia zi a început să zboare ca o pasăre. A patra zi ne-a dus în apropierea unei insule. Am coborât pe țărm împreună cu fiul Măriei Tale, iar pe insulă erau tot felul de fructe și flori minunate și cântau păsărelele. Fiul Măriei Tale s-a luat după o pasăre și a dispărut împreună cu ea.

Țarul l-a luat de mână și a izbucnit în plâns.

— Se vede treaba că așa mi-a fost dat, amirale! zise regele și se adânci și mai mult în tristețea lui. După un timp, a venit la țar cel de-al doilea fecior al său, Alexei Țarevici:

— Binecuvântează-mă, tătucă! Unde a pierit fratele meu vreau să pier și eu. Dar poate că voi izbuti să-ți aduc merele întineririi, apa vie și pe cea moartă.

Țarul l-a trimis cu el pe același amiral care fusese și cu primul fecior. Două zile au mers bine, iar în cea de-a treia corabia lor și-a luat zborul, precum o pasăre. Ei au coborât pânzele, au aruncat ancorele, dar n-au putut opri corabia. în cea de-a patra zi au coborât Alexei Țarevici și amiralul pe insulă și totul s-a întâmplat la fel ca prima dată. Țareviciul s-a minunat de frumusețea insulei, s-a luat după aceeași pasăre și a ajuns în temnița aceluiași bătrân.

Trecuseră deja șase zile, iar el tot nu apărea. Amiralul a arborat steagul negru și a pomit-o către țara sa. S-a apropiat, a tras salve de tun. A venit la corabie însuși țarul. Amiralul a căzut în genunchi și i- a spus:

— Măria Ta, fa cu mine ce știi: taie-mă, spânzură-mă, dar s-a întâmplat la fel și de astă dată!

Țarul a izbucnit în plâns:

— Ce folos o să am eu de pe urma morții tale? Oricum, asta n-o să-mi învie feciorii! Se vede că așa ne-a fost hărăzit!

A trecut câtva timp și s-a înfățișat și Ivan Țarevici dinaintea tatălui său, țarul:

— Tătucă, zise el, vreau să merg și eu! Poate că am să mor acolo unde au murit și frațiimei, dar la fel de bine se poate să-ți aduc merele întineririi, apa vie și apa moartă.

Tatăl a început să se roage de el:

— Ah, iubitul meu fiu! Cum să te las? Ești atât de tânăr și n-ai umblat încă pe nicăieri! Eu sunt tare bătrân, pe mâinile cui să las împărăția?

Cu toată stăruința lui, țarul n-a dovedit să-l abată pe Ivan Țarevici de la hotărârea sa. în cele din urmă a fost nevoit să se învoiască. L-a chemat pe amiral și i-a spus:

— Feriți-vă cât puteți de mult de locul acela în care corabia își ia zborul și plutește ca pasărea!

După slujbă, Ivan Țarevici și amiralul au pornit la drum.

Au călătorit ei o zi, două, iar a treia zi corabia lor și-a luat iar zborul ca o pasăre. Amiralul a vrutsă dea poruncă să fie coborâte pânzele și să fie aruncate ancorele.

— Nu trebuie, amirale! zise Ivan Țarevici, las-o să zboare așa!

Corabia i-a dus la insula deja știută. Amiralul i-a spus lui Ivan Țarevici:

— Frățiorii tăi pe insula asta au dispărut!

— Dacă fraţii mei au dispărut aici, am să cobor şi eu la ţărm!

Au coborât amândoi pe insulă şi au văzut acelaşi lucru: tot felul de fructe minunate, tot felul de păsărele cântând.

— Ah, amirale! a zis Ivan Ţarevici. Dacă n-aş fi venit încoace, n-aş fi văzut niciodată asemenea frumuseţi!

Au umblat ei cât au umblat pe insulă şi deodată le-a ieşit în cale aceeaşi pasăre. Ţareviciul a dat să se repeadă s-o prindă, dar amiralul i-a spus:

— Nu te lua după ea, Ivan Ţarevici! Au urmărit-o şi fraţii tăi şi au dispărut fără urmă.

— Dacă fraţii mei s-au prăpădit din cauza acestei păsări, ori am să-i găsesc, ori am să mor şi eu! întoarce-te la corabie, amirale, şi aşteaptă-mă trei luni. După ce vor trece cele trei luni, să mai aştepţi trei săptămâni, iar după ce vor trece şi acestea, să mai aştepţi trei zile. Dacă nici după cele trei zile nu voi veni, să ridici ancora şi să faci cale întoarsă!

Amiralul s-a întors la corabie, iar Ivan Ţarevici s-a luat după pasăre. S-a lăsat noaptea, pasărea a ţâşnit în pădure şi s-a făcut nevăzută, iar Ivan Ţarevici a rămas singur. A umblat cât a umblat prin pădure şi n-a găsit pe nimeni

— Ah, zise el, pe-aici nu-i nici ţipenie!

Nici n-a terminat de rostit acestea, că s-a şi ivit înaintea lui o cărare pe care a pornit la drum. Cărarea l-a purtat până în faţa unei colibe, anume aceea la care mai înainte ajunseseră şi fraţii săi.

— Slavă Ţie, Doamne! Acum e altă viaţă: am dat peste un loc de găzduire!

A intrat în colibă. înăuntru şedea moşneagul cel bătrân cu barba sură şi lungă.

— A, Ivan Ţarevici! zise acesta de cum l-a văzut intrând. Câţi ani te-am aşteptat! Credeam că n-o să mai vii. De voie sau de nevoie ai plecat de-acasă? Te mistuie o mare dorinţă, cauţi ceva sau te ascunzi de cineva?

— Ah, bunicule! zise ţareviciul. Nu pot să spun că de nevoie, ci mai mult din dorinţa mea m-am pornit la drum.

— Ei, uite, Ivan Ţarevici, oamenii ca tine, care îi respectă pe cei mai în vârstă, ăştia îmi plac. Ţi-e foame? Eşti obosit?

— Da, am obosit. Am rătăcit toată noaptea prin pădure.

Bătrânul a poruncit să apară două jilţuri şi acestea au apărut. S-au ivit şi tot felul de bucate şi de băuturi, dar nu s-a văzut cine le adusese. După ce au terminat de mâncat, a început să cânte muzica. Când muzica s-a oprit, bătrânul i-a zis:

— Ai mâncat, ai băut, acum e timpul să te culci, iar ce-o să mai fie mâine dimineaţă, ai să vezi şi singur!

Dimineaţa, când s-a trezit, Ivan Ţarevici a văzut că se afla într-o cameră mare şi frumoasă, iar slugile mişunau înjur. Bătrânul s-a apropiat de el:

— Scoală-te, Ivan Ţarevici! E gata ceaiul.

Ivan Ţarevici a trăit la bătrân în huzur două luni, dar lui i s-a părut că nu trecuseră decât trei zile. în cele din urmă, bătrânul a întrebat:

— Ei, Ivan Ţarevici, încotro te-ai pornit? Pot să te ajut cu ceva?

— Tatăl nostru este în vârstă şi a auzit că peste treizeci de mări şi treizeci de ţări stă neînfricata Usonşa, care are merele întineririi, apa vie şi apa moartă. Eu după toate acestea m-am pornit.

— Ah, Ivan Ţarevici, n-o să le capeţi pe toate uşor, dar dacă te ajut eu, ai să le îndeplineşti pe toate câte ţi le-ai pus în gând. Acum uită-te la mine!

Ivan Ţarevici a rămas nemişcat privind la bătrân, iar acesta i-a făcut portretul şi l-a pus pe masă, cu creta a desenat în jurul lui o barcă, i-a dat portretul şi ceasornicul său şi i-a zis:

— Bagă de seamă, Ivan Ţarevici! O să poţi dobândi apa vie, apa moartă şi merele întineririi de la neînfricata Usonşa numai în cel de-al doisprezecelea ceas. Când vei ajunge la curtea ei, ai să vezi că stau de strajă doi viteji ţinând în mâini câte un drug de fier de vreo cinci sute de puduri şi nu lasă pe nimeni să intre. Tu să treci în ceasul al doisprezecelea, când ei dorm buştean, şi drumul de întoarcere potriveşte-l în aşa fel, încât să fie acelaşi ceas. După ce vei trece de ei, vei vedea în grădină doi lei stând unul lângă celălalt, aproape de fântânile în care se află apa vie şi apa moartă. Tu să păşeşti pe lângă ei fără grijă. La acea oră vor fi cufundaţi şi ei în somn adânc şi tu vei putea scoate apa din fântâni fără ca ei să te simtă. Iar merele întineririi se află în palatul neînfricatei Usonşa. Acolo cresc nişte pomi, iar în ramurile lor atârnă merele întineririi. Tu ai să le poţi

culege numai în acelaşi ceas. Fii cu băgare de seamă, după ce culegi merele, altceva să nu mai faci! Te rog foarte mult!

De îndată ce a terminat de spus aceste vorbe, bătrânul a suflat peste el şi ţareviciul s-a trezit în faţa palatului neînfricatei Usonşa din cea de-a treizecea ţară. A văzut de departe doi viteji care păzeau intrarea. S-a uitat la ornic şi a văzut că era chiar ceasul al doisprezecelea, iar cei doi viteji dormeau. A trecut pe lângă straja şi a văzut cei doi lei din prejma fântânilor. Şi ei dormeau. Din fântâna din partea stângă a luat apă moartă, din cea din dreapta apă vie şi a plecat mai departe. A intrat în palat. Acolo dormea Usonşa, iar alături de ea erau pomii cu merele întineririi. S-a apropiat, a cules câteva mere, s-a uitat la neînfricata stăpână şi s-a îndrăgostit pe dată de ea. Nu s-a putut stăpâni şi a sărutat- o. S-a uitat la ceas şi a văzut că mai avea doar un sfert de oră ca să ajungă la drum. Din greşeală, a luat ceasul frumoasei femei cu portretul acesteia, iar ceasul cu portretul său le-a lăsat acolo. A trecut de paza de la poartă, s-a urcat în barca lui şi a plecat, în clipa aceea Usonşa s-a trezit şi a strigat:

— Cine-i necioplitul care a cutezat să intre în împărăţia mea?

Şi-a poruncit să plece în acea clipă o poteră pe urmele lui. Când erau cât pe ce să-l ajungă, ţareviciul s-a speriat şi a zis:

— Ei, bunicule! în ce belea m-ai băgat! Nu mai am nicio scăpare!

Nici n-a apucat să rostească aceste vorbe, că s-a şi trezit acasă la bătrân, pe masa lui.

— Bun venit, Ivan Ţarevici! Te aşteptam de mult timp. Ia spune, ai adus tot ce ţi-ai dorit?

— Tot, de bună seamă!

— Bine! îi spuse bătrânul. Dă-mi înapoi ceasul şi arată-mi portretul tău!

El a scos portretul şi ceasul, dar acelea erau ale neînfricatei Usonşa. Ce era de făcut?

— Păstrează acest portret! îi zise bătrânul. în rama lui se află o pungă fermecată care nu se goleşte niciodată de bani. Iar acum e timpul să te întorci la corabie! Mai ai doar trei zile.

S-a uitat Ivan Ţarevici la bătrân şi l-a podidit plânsul.

— De ce plângi atât de amarnic, Ivan Ţarevici?

— Cum să nu plâng, bunicule? Am găsit tot ce-am căutat, numai pe fraţii mei nu!

— Se vede treaba că doreşti să-i eliberezi! Ei sunt la mine.

— Cum să nu doresc, dacă suntem de acelaşi sânge?

Bătrânului i s-a făcut milă şi a poruncit să fie aduşi fraţii lui Ivan Ţarevici. Aceştia au fost aduşi de îndată. Cum l-au văzut pe fratele lor, au căzut în genunchi în faţa bătrânului.

— Iartă-ne, bunicule!

Bătrânul le răspunse:

— Nu v-aş fi iertat niciodată, dar o fac de dragul fratelui vostru. Vă iert şi vă las în libertate, să plecaţi în ţara voastră.

Toţi fraţii i-au mulţumit bătrânului, şi-au luat rămas-bun de la el, au plecat şi în scurt timp au ajuns la ţărm. Nu departe îi aştepta corabia lor. Amiralul, când i-a văzut, a uitat de bătrâneţea lui şi s-a repezit la ei.

Şi-au pavoazat corabia şi au pornit-o spre împărăţia lor. Ivan Ţarevici, după vreo două nopţi nedormite, s-a cufundat într-un somn adânc. Fraţii au început să vorbească între ei:

— Nu-i prea bună treaba! Noi, fraţii mai mari, n-am putut găsi nimic, iar el, mezinul, a adus totul şi ne-a eliberat şi pe noi! Hai să-i înlocuim merele cu mere obişnuite, iar în locul apei fermecate să punem apă de mare.

Au luat merele întineririi de la Ivan Ţarevici în timp ce el dormea şi au pus alteleobişnuite, i-au luat apa vie şi apa moartă şi au pus în loc apă de mare.

S-au întors în împărăţia lor. Amiralul a poruncit să se tragă salve de tun. Ţarului i s-a adus la cunoştinţă că a venit corabia cu care plecase amiralul. Ţarul s-a dus el însuşi la corabie şi, când l-a văzut pe amiral, iar lângă acesta pe cei trei fii ai săi, a fost cuprins de o bucurie tară margini, uitând de bătrâneţea sa. Când au ajuns cu toţii la palat, ţarul a început să-i descoasă:

— Cum e, copiii mei? Aţi adus ceva şi pentru mine?

— Pentru tine, tătucă, am adus tot ce ţi-ai dorit: şi merele întineririi, şiapă moartă, şiapă vie! spuse

Ivan Ţarevici şi-i întinse apa tatălui său.

Ţarul a băut şi l-a apucat voma. A căzut la podea fără cunoştinţă de la apa aceea. Au adus doftorul şi acesta l-a

pus pe țar pe picioare. Ivan Țarevici scoase merele și i le dădu:

— Ține, cum mănânci unul, cum te faci iarăși tânăr!

Tatăl a mâncat, dar n-a simțit nicio schimbare: a rămas la fel de bătrân.

Frații mai mari i-au zis țarului:

— Minte de îngheață apele! Noi suntem cei care am adus ce-ai poftit: apa vie, apa moartă și merele întineririi.

Tatăl a băut din apa pe care i-au dat-o frații cei mari și s-a însănătoșit pe loc. A mâncat merele și s-a făcut tânăr precum fiii săi.

S-a supărat țarul pe Ivan Țarevici și a poruncit să vină gâdele:

— Ia-l pe fiul meu, du-l în câmp și taie-l în bucăți, iar mie să-mi aduci paloșul mânjit cu sângele lui. Gâdele l-a luat pe Ivan Țarevici și a plecat cu el pe câmp. Țareviciul vărsa lacrimi amare, iar gâdele și-a dat seama că e nevinovat. Au ajuns în câmp și Ivan Țarevici s-a rugat:

— Nu mă ucide! Taie-mi degetul cel mic de la mâna stângă și mânjește paloșul cu sânge!

Gâdele i-a tăiat degetul mic și a mânjit paloșul cu sânge. Ivan Țarevici i-a spus:

— Ține poala! Vreau să-ți mulțumesc pentru binele pe care mi l-ai făcut!

A scos punga fermecată, a scuturat-o și i-a umplut gâdelui poala hainei cu bani. Apoi și-a luat rămas-bun și a plecat încotro a văzut cu ochii.

A ajuns Ivan Țarevici în altă împărăție. Apropiindu-se de oraș, a văzut un văcar păscând vitele.

— Hai să facem schimb de haine! îi spuse văcarului.

— îți bați joc de mine! Cum poți schimba straiele Măriei Tale pe caftanul meu ponosit?

Țareviciul și-a scos straiele, i le-a dat văcarului, iar el s-a îmbrăcat cu hainele acestuia. I-a mulțumit și a plecat la oraș. Mergând pe străzi, s-a apropiat de o prăvălie. înăuntru era un negustor bătrân. S-a oprit în fața prăvăliei și s-a uitat cu luare-aminte la negustor.

— Cine ești? îl întrebă negustorul.

— Nu știu nici de unde vin, nici din ce neam mă trag, îi spuse el.

Bătrânul a băgat de seamă că văcarul era chipeș, iar după vorbă nu părea deloc prost. L-a poftit să stea cu el. Bătrânul nu avea decât o singură fată, așa că s-a bucurat să-l aibă pe țarevici ajutor la prăvălia sa. Când rămânea Ivan Țarevici să vândă în prăvălie, câștigul bătrânului era uriaș. Bătrânul a ridicat o altă prăvălie și l-a lăsat acolo pe țarevici să facă negoț. Afacerea mergea atât de bine, că după trei zile negustorul a mai deschis o prăvălie. într-o zi, pe lângă prăvălia unde vindea Ivan Țarevici trecu un regiment de soldați.

— Tot ce-i în prăvălie puteți să luați fără bani, le-a spus soldaților.

în câteva minute, soldații au golit magazinul, iar Ivan Țarevici a scos punga cu bani și a umplut toate sertarele cu bani de aur.

Au venit ceilalți negustori la bătrân și l-au întrebat:

— Unde-ai găsit un prost ca ăsta?

— Ce vă pasă?

— Ne e milă de tine. Am văzut azi că a deschis prăvălia și le-a dat soldaților tot ce era în prăvălie, fără să le ia niciun ban, iar aceștia au golit rafturile.

— Chiar dacă spuneți voi că toată marfa a dat-o de pomană, eu n-am avut atâta câștig cât am de când a venit el.

— Mâine o să ne sculăm și noi mai devreme și o să-i lăsăm și noi pe soldați să ia fără bani.

Dimineața, negustorii s-au trezit devreme, au deschis prăvăliile și când au trecut soldații, le-au spus:

— Soldați, intrați și luați fără bani tot ce vă poftește inima!

Soldații au golit prăvăliile, iar negustorii au rămas fără nimic: și fără bani, și fără marfa.

— Uite, spuseră negustorii, bătrânul a ajuns la sapă de lemn și ne-a adus și pe noi acolo!

Neînfricata Usonșa, de când fusese Ivan Țarevici pe la ea, născuse doi băieți. Creșteau copiii ei într- o zi cât alții într-un an. Când au împlinit cinci ani, mama lor i-a dat la învățătură. Colegii lor râdeau de ei pentru că cei doi frați nu aveau tată. Copiii s-au simțit jigniți și au venit acasă plângând.

— De ce plângeți, copilașii mei? i-a întrebat mama.

— Cum să nu plângem, când toți copiii ne spun că noi nu avem tată?

Ea a suspinat, a izbucnit în lacrimi și le-a spus:

— Aveți și voi tată, numai că e departe, peste treizeci de țări și treizeci de mări, în cea de-a treizecea împărăție! Este fiul țarului de acolo, iar numele lui este Ivan Țarevici și-i tare mândru la chip... Copiii

au început să se roage de ea:

— îngăduie-ne, mămucă, să mergem să-l căutăm pe tătuca!

Ea a pregătit o corabie şi a plecat împreună cu cei doi fii ai săi să-l caute pe Ivan Ţarevici.

Au ajuns în cea de-a treizecea împărăţie şi au trimis la ţar un sol cu o scrisoare: „Predaţi-mi-l pe Ivan Ţarevici, că altfel vă pârjolesc toată ţara, iar pe voi vă iau zălog".

Drumul de la corabia ei până la palatul ţarului a fost aşternut cu postav roşu. Ţarul şi-a chemat fiii:

— Iubiţii mei copii, care dintre voi se face vinovat faţă de Usonşa? Vinovatul trebuie să plece la ea. Dimitri Ţarevici s-a îmbrăcat în straie scumpe şi a plecat spre ei. Când l-au văzut, copiii au strigat:

— Mămucă, ăsta nu-i oare tătuca nostru?

— Nu, spuse ea, el este fratele tatălui vostru. Numai pentru că se dă drept tatăl vostru şi se face vinovat faţă de mine.

— Ce ne poruncești să facem cu el? o întrebară copiii.

Ea le răspunse:

— Cum apare, puneţi mâna pe el şi daţi-i două sute cincizeci de ciomege.

De îndată ce a ajuns la ei Dimitri Ţarevici, copiii l-au înhăţat şi i-au dat două sute cincizeci de lovituri.

Usonşa trimise solul cu o altă scrisoare: „Predaţi-mi-l pe Ivan Ţarevici, că altfel vă trec prin foc întreaga împărăţie, iar pe voi vă iau zălog".

Ţarul şi-a chemat din nou fiii:

— Să plece acela care s-a făcut vinovat faţă de ea.

Alexei Ţarevici şi-a pus cele mai frumoase straie şi a plecat spre corabia neînfricatei. Copiii o întrebară:

— Mămucă, ăsta nu-i oare tătuca nostru?

— Nu, el este fratele tatălui vostru.

Şi pe acesta l-au înhăţat şi l-au cinstit cu două sute cincizeci de ciomege.

Usonşa îl ceru din nou pe Ivan Ţarevici. Când ţarul a primit scrisoarea, Dimitri Ţarevici şi Alexei Ţarevici au căzut în genunchi la picioarele părintelui lor.

— Iartă-ne, tată, fratele nostru mai mic este cel care a adus apa vie, apa moartă şi merele întineririi, iar noi n-am adus nimic. Mai mult, el ne-a eliberat din temniţă.

— De unde să-l luăm acum, a întrebat ţarul, când eu i-am poruncit gâdelui să-l taie în bucăţele?

Au chemat gâdele.

— Dacă tu, îi spuse ţarul, l-ai tăiat în bucăţi pe fiul meu, adu-mi aici bucăţile!

Gâdele a căzut în genunchi.

— Eu nu l-am ucis pe fiul Măriei Tale, spuse el. Doar i-am retezat degetul cel mic de la mâna stângă.

Ţarul l-a ridicat, l-a îmbrăţişat şi i-a dat grad de general. A trimis iscoade prin toate cătunele şi prin toate oraşele ca să-l caute.

Au ajuns iscoadele chiar în oraşul în care se aciuase Ivan Ţarevici. Au aflat că un negustor are un om de încredere minunat căruia îi lipseşte un deget şi că a doua zi urma să fie nuntă: bătrânul negustor dorea să-l însoare cu fiica sa. Au venit trimişii ţarului la ajutorul negustorului şi au observat că nu avea degetul mic de la mâna stângă. L-au luat şi l-au dus cu ei. Prin oraş a început să se zvonească: „Musai trebuie să fie un bandit care a făcut o fărădelege şi a fugit".

L-au adus pe ţarevici la tatăl său. Când l-au văzut cei doi fraţi ai săi, s-au aruncat la picioarele lui împreună cu tatăl său şi au început să-i ceară iertare:

— Ce nevoie aveţi de mine? Ba nu v-am fost de niciun folos, ba acum aveţi nevoie de mine!

Ţarul i-a spus:

— Neînfricata Usonşa ne cere să te predăm.

— Ah, Doamne, în ce necaz am fost până acum, dar ce-o să mai fie de acum încolo...

I-au adus straie pe măsură şi-au vrut să-l îmbrace.

— N-am nevoie de straiele voastre, daţi-mi un caftan prost.

I-au dat un caftan ponosit şi nişte târlici din curmei de tei. El s-a mânjit cu funingine şi a plecat.

Când se apropia de corabia Usonşei, copiii au spus:

— Ce sperietoare ne-a trimis ţarul!

— Nu, copii, acesta este tătuca vostru! Descălţaţi-l, dezbrăcaţi-l şi spălaţi-l cum se cuvine!

Când a ajuns în dreptul lor, copiii l-au luat, l-au descălţat, l-au dezbrăcat şi l-au spălat. Usonşa le-a dat straie

frumoase şi le-a poruncit să îl îmbrace. După ce l-au îmbrăcat, l-au adus la mama lor. Aceasta i-a spus:
— Tu ai fost în palatul meu, aşa că fă bine şi însoară-te cu mine!
Bucuria a fost nespusă. Ivan Ţarevici a luat-o de mână pe Usonşa, a adus-o la tatăllui şii-a spus:
— Iată, tătucă, ea este soaţa care mi-a fost sortită.
Ţarul s-a bucurat.
Se înţelege că ţarul nu avea nevoie să mai facă bere sau vin, pentru că toate erau pregătite. Au făcut nunta, iar după aceea Ivan Ţarevici şi-a lăsat fraţii cu tatăl lor şi a plecat la Usonşa împreună cu copiii.
Mai trăiesc şi acum acolo.

Ivan Ţarevici şi Poleninul cel bălai

poveste rusească

într-o oarecare ţară, în nu se ştie ce împărăţie, trăia un ţar care avea trei fiice şi un fiu pe nume Ivan Ţarevici. Ţarul a îmbătrânit şi a murit, iar Ivan a moştenit coroana.
Auzind acest lucru, regii vecini au adunat oşti nenumărate şi au pornit război împotriva lui. Ivan Ţarevici nu ştia pe unde să scoată cămaşa. A venit la surorile lui şi le-a întrebat:
— Surioarele mele dragi, ce să mă fac? Toţi regii s-au ridicat la război împotriva mea.
— Ah, viteazule! De ce te temi? Uite, Poleninul cel bălai de treizeci de ani se luptă cu Baba Iaga Picior de Aur. De treizeci de ani n-a coborât de pe cal şi nu ştie ce-i odihna. Iar tu n-ai văzut încă nimic şi te-ai şi speriat.
Ivan Ţarevici în aceeaşi clipă şi-a înşeuat calul, şi-a pus armura, şi-a luat paloşul fermecat, lancea şi cravaşa de mătase, s-a închinat şi a plecat la luptă. Cu spada şi cu lancea a culcat la pământ toate oştirile duşmane, s-a întors la palat, s-a culcat şi a dormit neîntors trei zile şi trei nopţi. în cea de-a patra zi s-a trezit, a ieşit în pridvor, s-a uitat peste câmpul cel întins şi a văzut că regii duşmani au adunat oştiri şi mai numeroase şi-au ajuns cu ele până sub zidurile cetăţii.
S-a întristat ţareviciul şi s-a dus iar la surorile sale:
— Vai, surioarelor, ce să mă fac? O oştire am învins-o şi acum, iată, alta mai mare decât prima ameninţă la poartă.
— Ce fel de viteaz eşti tu? O zi ai luptat şi trei ai dormit! Cum poate Poleninul cel bălai să lupte cu Baba Iaga Picior de Aur de treizeci de ani fără să se dea jos de pe cal şi fără să ştie ce este odihna? Ivan Ţarevici s-a dus în grajdul cel de piatră albă, a înşeuat un cal voinicesc, şi-a pus armura, şi-a încins spada fermecată, într-o mână a luat lancea, iar în cealaltă cravaşa de mătase, s-a închinat şi a plecat la luptă împotriva duşmanului.
Cum se repede şoimul la un cârd de gâşte, de lebede sau de raţe, aşa s-a aruncat şi Ivan Ţarevici asupra oştirii duşmane. Nu atât o lovea el, cât o călca în picioare calul. A spulberat toată armata, s-a întors acasă, s-a culcat şi a dormit neîntors şase zile şi şase nopţi.
în cea de-a şaptea zi s-a trezit, a ieşit în pridvor şi a privit câmpia cea întinsă. Regii vecini adunaseră şi mai mare oştire decât în primele două dăţi şi înconjuraseră întreaga cetate.
S-a dus iarăşi Ivan Ţarevici la surorile sale:
— Surioarele mele dragi, ce să mă mai fac? Am răpus două oştiri şi iată, o a treia a ajuns deja până la ziduri.
— Ce mai viteaz eşti şi tu! O zi ai luptat şi şase ai dormit ca bușteanul. Cum poate Poleninul cel bălai să lupte cu Baba Iaga Picior de Aur de treizeci de ani, fără să coboare de pe cal şi fără să ştie ce este aceea odihnă?
Ţareviciului i-a căzut greu acest răspuns. S-a dus în grajd, l-a înşeuat pe bunul său cal, şi-a pus armura, şi-a încins spada fermecată, a luat lancea într-o mână şi cravaşa de mătase în cealaltă şi a pornit împotriva duşmanilor.
Ca un şoim viteaz care se aruncă asupra unui cârd de gâşte, de lebede sau de raţe, aşa s-a avântat Ivan Ţarevici asupra oştirii duşmane. Pe mulţi i-a tăiat el, dar pe cei mai mulţi i-a călcat calul în picioare. A spulberat uriaşa oştire duşmană, s-a întors acasă, s-a culcat şi a dormit adânc nouă zile şi nouă nopţi.
în cea de-a zecea zi s-a trezit, şi-a adunat toţi miniştrii şi le-a spus:

— Miniştrii mei, m-am gândit să plec în ţări străine să-l văd pe Poleninul cel bălai. Vă las vouă în grijă toate treburile ţării, să judecaţi şi să faceţi dreptate.

După asta şi-a luat rămas-bun de la surori, a încălecat pe cal şi s-a aşternut la drum. A mers el cât a mers, până a ajuns într-o pădure în care a văzut o izbă. Acolo trăia un bătrân. Ivan Ţarevici a intrat.

— Bună vreme, moşule!

— Bună să-ţi fie inima, ţarevici rus! încotro te-ai pornit?

— îl caut pe Poleninul cel bălai. Nu ştii unde se află?

— Eu nu, dar am să-mi strâng slugile credincioase şi am să le întreb pe ele.

Bătrânul a ieşit pe prispă, a sunat dintr-o goarnă de argint şi deodată au început să se sosească în zbor păsări din toate părţile. întreg cerul l-au acoperit ca un nor negru.

Bătrânul a scos un şuierat şi, cu glas tunător, a întrebat zburătoarele:

— Păsări călătoare, slugile mele credincioase, n-aţi văzut, n-aţi auzit despre Poleninul cel bălai?

— Nu! Nici cu văzul n-am văzut, nici cu auzul nu am auzit!

— Ei, ţareviciule Ivan, îi spuse bătrânul, du-te acum la fratele meu cel mare, poate îţi spune el ceva. Ia acest ghem şi aruncă-l în faţa ta. încotro se va rostogoli, într-acolo să-ţi îndrepţi calul.

Ivan Ţarevici a încălecat pe calul său cel breaz, a aruncat ghemul şi a plecat în urma acestuia.

Pădurea se făcea din ce în ce mai deasă şi mai întunecoasă. S-a apropiat ţareviciul de o izbă,a intrat pe uşă şi l-a întâmpinat un bătrân cu părul alb-coliliu.

— Bună vreme, moşule!

— Bună să-ţi fie inima, ţarevici rus! încotro ai apucat-o?

— îl caut pe Poleninul cel bălai. Nu ştii cumva unde se află?

— Aşteaptă, am să-mi adun slugile cele credincioase şi am să le întreb.

A ieşit pe prispă, a sunat dintr-o trompetă de argint şi s-au adunat din toate părţile tot felul de lighioane. Bătrânul le-a întrebat cu glas tunător:

— Slugile mele credincioase, fiare rătăcitoare, n-aţi văzut cumva, n-aţi auzit ceva de Poleninul cel bălai?

— Nu, au răspuns animalele. Nici cu văzul n-am văzut, nici cu auzul n-am auzit.

— Ia număraţi-vă, poate că n-au venit toţi.

Jivinele s-au numărat: lipsea lupoaica cea chioară.

Bătrânul a trimis s-o caute şi, după ce a fost adusă, bătrânul o întrebă:

— Ia spune-mi, lupoaică chioară, nu-l ştii cumva pe Poleninul cel Blond?

— Cum să nu-l ştiu, dacă eu pe lângă el îmi duc traiul? El îşi răpune duşmanii, iar eumă înfrupt cu hoiturile lor.

— Unde-i el acum?

— în câmpia cea întinsă, pe colina cea mare; doarme în cort. S-a luptat cu Baba Iaga Picior de Aur, iar după luptă doarme de douăsprezece zile şi douăsprezece nopţi.

— Du-l într-acolo pe Ivan Ţarevici.

Lupoaica a luat-o la goană, iar ţareviciul – călare după ea. S-a apropiat de marea colină, a intrat în cort şi a văzut că Poleninul cel bălai dormea neîntors. „Surorile mele spuneau că luptă fără odihnă, iar el s-a culcat de douăsprezece zile şi nopţi! Să nu mă-ntind oare lângă el?"

S-a gândit cât s-a gândit şi s-a culcat şi el alături. Deodată intră în cort o păsăruică. Se rotideasupra căpătâiului şi zise:

— Trezeşte-te, Polenin bălai, şi dă-l morţii pe fratele meu Ivan Ţarevici. Dacă nu, se va trezi şi te va ucide el.

Ivan Ţarevici s-a ridicat, a prins pasărea, i-a smuls piciorul drept, i-a dat drumul din cort şi s-a culcat la loc.

Nu a apucat nici să adoarmă, când iată că veni o a doua pasăre. Se învârti deasupra căpătâiului şi zise:

— Trezeşte-te, Polenin bălai, şi dă-l morţii cumplite pe fratele meu Ivan Ţarevici; dacă nu, te va

ucide el când se va trezi.
Ivan Ţarevici a prins pasărea, i-a smuls aripa dreaptă, a aruncat-o din cort şi s-a culcat iarăşi.
Nu după mult timp veni a treia păsăruică, se învârti deasupra capului şi zise:
— Trezeşte-te, Polenin bălai, şi dă-l morţii nemiloase pe fratele meu Ivan Ţarevici; dacă nu, te va ucide el când se va trezi.
Ivan a sărit, a prins pasărea, i-a rupt ciocul, a aruncat-o afară, s-a culcat şi a adormit.
A venit vremea şi s-a trezit Poleninul cel bălai. Se uită şi vede că, alături de el, era întins un viteaz necunoscut. A pus mâna pe paloş şi a vrut să-l ucidă, dar s-a oprit. „Nu", s-a gândit. „El a venit când eu dormeam şi nu m-a umplut de sânge. Nu-i nici pentru mine un lucru de cinste să-l ucid în somn. Cel care doarme e ca şi mort. Mai bine să-l trezesc."
L-a trezit pe Ivan Ţarevici şi l-a întrebat:
— Eşti om bun sau rău? Spune: cum te cheamă şi de ce ai venit aici?
— Mă cheamă Ivan Ţarevici şi am venit să te văd, să-mi încerc puterile cu tine.
— Eşti al naibii de curajos, ţareviciule! Ai intrat în cort fără să mă întrebi, ai dormit fără învoire. Aş putea să te dau morţii pentru asta.
— Ei, Polenin bălai, nu spune hop până nu ai sărit. Ai răbdare! Tu ai două mâini, dar nici pe mine nu m-a născut mama ciung.
Au încălecat pe cai, s-au încontrat, dar atât de puternic, încât lăncile lor s-au fărâmat în bucăţi, iar vitejii lor cai au căzut în genunchi.
Ivan Ţarevici l-a smuls pe Poleninul cel bălai din şa şi a ridicat deasupra lui paloşul ascuţit.
Poleninul a început să se roage:
— Nu-mi pierde viaţa! Voi fi fratele tău mai mic şi te voi respecta ca pe un tată.
Ivan Ţarevici l-a apucat de mână, l-a ridicat de la pământ, l-a sărutat şi l-a numit fratele său mai mic.
— Am auzit, frate, că lupţi de treizeci de ani cu Baba laga Picior de Aur, dar nu ştiu din care pricină.
— Are o fiică frumoasă. Vreau s-o iau de nevastă.
— Ei, dacă e să fim prieteni, a spus ţareviciul, atunci să ne ajutăm şi la rău!
Au încălecat pe cai şi au ieşit în câmp. Baba laga Picior de Aur a scos la iveală o oştire nenumărată. Cum şoimii cei ageri se reped la un stol de porumbei, tot aşa cei doi viteji puternici s-au aruncat asupra oştirii duşmane. Lovind cu paloşele şi cu suliţele, au pus la pământ mii de luptători.
Baba laga a luat-o la fugă, iar Ivan Ţarevici după ea. Era cât pe ce s-o ajungă, când ea a ridicat o placă de tuci neînchipuit de grea şi s-a făcut nevăzută sub pământ.
Ivan Ţarevici şi Poleninul cel bălai au cumpărat o mulţime de boi, au început să-i taie, să-i jupoaie şi să facă din pieile lor curele. Din aceste curele au împletit un odgon atât de lung, încât un capăt era aici, iar altul pe lumea cealaltă, îi spuse ţareviciul Poleninului bălai:
— Dă-mi drumul în prăpastie, dar odgonul nu-l scoate afară, ci aşteaptă. Când am să smucesc de odgon, atunci să-l tragi!
Poleninul cel bălai l-a coborât pe fundul prăpastiei, Ivan Ţarevici s-a uitat în jur şi a plecat în căutarea Babei laga.
A mers cât a mers şi a dat cu ochii de nişte croitori care stăteau după gratii.
— Ce faceţi aici?
— Coasem soldaţi pentru Baba laga Picior de Aur.
— Şi cum îi coaseţi?
— Aşa bine! Cum împungi cu acul, cum iese cazacul, încalecă pe cal şi pleacă la luptă împotriva Poleninului bălai.
— Măi, fraţilor, repede îi faceţi, dar nu prea sunt de nădejde. Ia aşezaţi-vă în rând, să vă învăţ eu cum se face!
Croitorii s-au adunat pe un singur rând, iar Ivan Ţarevici şi-a învârtit paloşul prin văzduh şi le-a retezat tuturor capetele. După ce i-a ucis pe croitori, a plecat mai departe. A mers cât a mers şi a dat de nişte cizmari care stăteau după gratii.
— Ce faceţi aici?
— Facem oşteni pentru Baba laga Picior de Aur.
— Cum îi faceţi?

— Iată cum: la fiecare împunsătură, iese un soldat cu puşca. încalecă şi pleacă la război împotriva Poleninului bălai.

— Ei, fraţilor! Repede îi mai faceţi, dar fără spor. Aşezaţi-vă în rând, să vă învăţ eu cum să faceţi mai bine.

Ei s-au adunat pe un rând, Ivan Ţarevici şi-a rotit paloşul prin văzduh şi le-a retezat capetele. După ce i-a ucis, a plecat mai departe. Nu se ştie cât a mers. Mult? Puţin? Dar a ajuns într-un mare oraş. Acolo se înalţa un palat împărătesc în care era fata Babei Iaga. Fecioara l-a zărit de la fereastră pe bunul viteaz. I-au plăcut cârlionţii lui negri, ochii de şoim, sprâncenele de samur, statul de voinic şi l-a chemat la ea. L-a iscodit încotro se duce şi pentru ce. El i-a spus că o caută pe Baba Iaga Picior de Aur.

— Ah, Ivan Ţarevici! Eu sunt fiica ei. Ea acum doarme buştean şi nu se trezeşte douăsprezece zile şi nopţi.

Zicând acestea, l-a scos din oraş şi i-a arătat drumul.

Ivan Ţarevici a plecat spre Baba Iaga Picior de Aur, a găsit-o dormind, a lovit-o cu paloşul şi i-a retezat capul. Acesta s-a rostogolit şi a rostit:

— Mai loveşte-mă, Ivan Ţarevici!

— Ajunge şi o singură lovitură de voinic, i-a răspuns ţareviciul. S-a întors la palat, la preafrumoasa fată, şi s-a aşezat cu ea la masa de stejar acoperită cu faţă de masă albă. După ce a mâncat şi a băut bine, a întrebat-o:

— Mai este cineva pe lume mai puternic decât mine şi mai frumoasă decât tine?

— Ah, Ivan Ţarevici! Ce frumuseţe sunt eu? Dincolo de nouă mări şi nouă ţări, în cea de-a treizecea împărăţie, trăieşte ţarul-şarpe, care are o fată cu adevărat frumoasă. Ea şi-a spălat picioarele, iar eu cu apa aceea mi-am dat pe faţă!

Ivan Ţarevici a luat-o de mână pe frumoasa fată, a condus-o la locul unde atârna odgonul şi a smucit de el, dându-i de veste Poleninului bălai că s-a întors. Poleninul a tras de odgon şi i-a ridicat sus pe Ivan Ţarevici şi pe frumoasa fată.

— Bună ziua, Polenin bălai! i-a spus Ivan Ţarevici. Iată, ţi-am adus logodnica! Bucuraţi-vă şi trăiţi fără griji, iar eu mă duc în Ţara Şerpilor!

A încălecat pe calul său de voinic, şi-a luat rămas-bun de la Poleninul cel bălai şi de la logodnica lui şi a plecat în goană peste nouă ţări.

Nu se ştie dacă a umblat mult sau puţin, repede sau încet, căci povestea repede se povesteşte, dar treaba alene se face. Se ştie însă că a ajuns în Ţara Şerpilor, l-a ucis pe ţarul-şarpe, a eliberat-o pe frumoasa prinţesă şi s-a însurat cu ea. Apoi s-a întors cu tânăra-i soţie la el în ţară şi au început să trăiască şi avuţia să-şi sporească.

Ivan Sucenko şi Poleninul cel bălai

poveste rusească

La mare, la ocean, pe insula Buion este un taur fript, iar lângă el, ceapă tocată. Treceau pe acolo trei voinici viteji, au intrat, s-au înfruptat şi au plecat mai departe, lăudându-se că au fost în acel loc şi s- au ospătat bine, ca muierea de la ţară cu pâine. Povestea urmează abia acum. într-o ţară îndepărtată, într-o împărăţie uitată, era odată un ţar care trăia pe un loc întins ca-n palmă şi nu avea copii. A venit într-o zi la el un cerşetor. Ţarul îl întrebă:

— Nu ştii ce-aş putea face să am şi eu copii?

Acesta îi răspunse:

— Adună copii de şapte ani, fete şi băieţi, şi pune-le pe fete să toarcă fire, iar pe băieţi să împletească din ele năvod, totul într-o singură noapte. Porunceşte apoi să fie pescuită în mare cu acel năvod o plătică argintie cu aripioare de aur şi dă-i-o ţarinei s-o mănânce.

Ţarul a făcut întocmai cum i-a spus cerşetorul: firele au fost toarse de fetiţe, năvodul împletit de băieţi, a fost prins peştele cu aripioare de aur şi dat bucătăresei să-l pregătească. Aceasta l-a curăţat, l-a spălat, a aruncat maţele la câine, apa în care a spălat plătica a dus-o celor trei iepe din grajd, a ros oasele, iar peşele i l-a dat ţarinei să-l mănânce. Şi s-a întâmplat ca în acelaşi timp să nască şi ţarina, şi bucătăreasa câte un fiu. Tot atunci a fătat şi căţeaua un fiu, iar cele trei iepe câte un mânz. Ţarul le-a dat nume la toţi: pe fiul său l-a numit Ivan

Ţarevici, pe fiul bucătăresei Ivan Povarenko, iar pe fiul căţelei Ivan Sucenko.
Creşteau cei trei într-o zi cât alţii într-un an. Ivan Sucenko l-a trimis pe Ivan Ţarevici la ţar, zicându-
— Du-te la tatăl tău şi roagă-l să ne dea voie să încălecăm cei trei cai aduşi pe lume de cele trei iepe şi să ne plimbăm şi noi puţin prin ţinut.
Ţarul şi-a dat încuviinţarea. Au pus şeile pe cai, au încălecat, au ieşit din oraş şi s-au vorbit că, decât să trăiască la curtea ţarului, mai bine s-ar duce în cele ţări străine. Zis şi făcut! Au cumpărat fier, şi- au făcut câte un buzdugan cam de nouă puduri şi au dat pinteni cailor.
După puţin timp, le spuse Ivan Sucenko:
— Cum să ne continuăm drumul, fraţilor, dacă n-avem între noi pe unul mai mare, de care să asculte ceilalţi? Trebuie să ne alegem un frate mai mare!
Ivan Ţarevici le spuse că pe el l-a numit ţarul „frate mai mare", iar Sucenko stărui că trebuie să se întreacă. Au hotărât să tragă câte o săgeată. Atras întâi Ivan Ţarevici, după el Ivan Povarenko, iar la urmă de tot a tras şi Ivan Sucenko şi au pornit în căutarea săgeţilor.
N-au mers nici prea mult, dar nici prea puţin şi au găsit săgeata ţareviciului. Ceva mai încolo era şi săgeata lui Povarenko, numai săgeata lui Sucenko nu era pe nicăieri. Au mers ei cale lungă, până au ajuns după nouă ţări şi mări, în cea de-a treizecea împărăţie, unde au găsit şi săgeata lui Ivan Sucenko şi au hotărât ca Ivan Ţarevici să fie mezinul, Povarenko fratele mijlociu, iar Ivan Sucenko fratele cel mare.
Au purces iarăşi la drum. în faţa lor se deschidea stepa, iar în stepă era întins un cort. Lângă cort aştepta un cal care mânca grâu şi bea mied. Ivan Sucenko îi zise mezinului:
— Mergi şi află cine-i în acel cort!
Ivan Ţarevici a intrat în cort şi a văzut că pe pat era întins Poleninul cel bălai. Acesta l-a lovit pe Ivan Ţarevici în frunte cu degetul cel mic, iar ţareviciul s-a prăbuşit la pământ. Poleninul cel bălai l- a aruncat sub pat. Văzând că fratele cel mic nu se mai întoarce, Ivan Sucenko l-a trimis pe cel mijlociu. Şi cu el s-a întâmplat la fel ca şi cu fratele cel mic: a fost aruncat şi el sub pat. Ivan Sucenko a aşteptat cât a aşteptat, şi-a pierdut răbdarea şi s-a dus singur în cort. L-a lovit cu ghioaga pe Poleninul cel bălai atât de tare, încât acesta a căzut fără simţire. Ivan Sucenko l-a scos afară şi vântul proaspăt l-a readus la viaţă.
Poleninul cel bălai se rugă:
— Nu mă ucide! Ia-mă cu tine ca pe cel mai mic frate!
Ivan Sucenko l-a cruţat. Şi cei patru fraţi s-au aşternut împreună la drum prin păduri dese şi prin bălării, până ce au dat de o casă cu două caturi şi cu acoperişul de aur. Au intrat în acea casă. Peste tot ordine şi curăţenie, mesele încărcate de bunătăţi şi vinuri scumpe, dar în casă nici ţipenie de om. S-au gândit ei cât s-au gândit şi în cele din urmă au hotărât să rămână acolo câteva zile. Dimineaţa, trei dintre fraţi au plecat la vânătoare, iar pe Ivan Ţarevici l-au lăsat acasă.
Mezinul a gătit, a pus masa şi apoi s-a aşezat pe laviţă ca să tragă din pipă. Cum stătea el aşa, numai ce vede că soseşte un bătrân într-o piuă şi cere de pomană. Ţareviciul îi dădu o pâine, dar moşului nu de pâine îi era. L-a agăţat pe ţarevici de un cârlig şi l-a băgat în piuă, i-a tăiat o fâşie de piele de pe spate, a frecat-o cu cârpa de spălat podele şi a ascuns-o sub duşumea.
Fraţii s-au întors de la vânătoare şi l-au întrebat:
— N-a fost nimeni pe-aici?
— Eu n-am văzut pe nimeni! Dar voi?
— Nu, nici noi n-am văzut!
A doua zi a rămas acasă Ivan Povarenko, iar ceilalţi au plecat la vânătoare. După ce a terminat de gătit, Povarenko s-a aşezat la laviţă şi a început să fumeze din pipă. Numaidecât, iată că soseşte şi moşul în piuă să ceară de pomană. Povarenko îi întinse o chiflă, dar moşului nu de chiflă îi ardea: l- a prins cu un cârlig pe flăcău, l-a tras în piuă şi i-a scos de pe spate o fâşie de piele, până la umeri. A frecat-o cu cârpa de spălat pe jos şi apoi a ascuns-o sub podele. Când s-au întors fraţii de la vânătoare, l-au întrebat:
— N-a fost nimeni pe la tine?
— Eu n-am văzut pe nimeni! Dar voi?
— Nu, nici noi n-am văzut pe nimeni.
A treia zi a rămas acasă Poleninul cel bălai. După ce a terminat de gătit mâncarea, s-a aşezat pe laviţă şi a început să tragă din pipă. Iarăşi veni moşul cu piua şi-i ceru de pomană. Poleninul cel bălai îi întinse o chiflă, dar moşul nu după aşa ceva venise. îl prinse cu un cârlig, îl trase în piuă şi-i tăie de pe spate o fâşie de piele, până la umeri. O şterse cu cârpa de spălat pe jos şi o ascunse sub podele.

S-au întors şi fraţii de la vânătoare:

— N-ai văzut pe nimeni?

— Nu, eu n-am văzut! Aţi văzut voi pe cineva?

— Nu, nici noi!

în cea de-a patra zi a rămas acasă Ivan Sucenko. A pregătit mâncarea şi apoi s-a aşezat pe laviţă şi a început să fumeze o pipă. Din nou a venit moşneagul în piuă şi a cerut de pomană. Sucenko îi întinse o chiflă, dar moşul nu pentru asta venise. L-a apucat cu cârligul, l-a tras în piuă şi piua s-a spart. Sucenko l-a apucat pe moş de cap, l-a târât până la un buştean, a despicat buşteanul, a vârât capul moşului în despicătură şi apoi s-a întors în casă.

Pe drumul de întoarcere, fraţii vorbeau între ei:

— Fraţilor, vouă nu vi s-a întâmplat nimic? întrebă Ivan Ţarevici. Mie mi s-a lipit cămaşa de spate.

— Nici nouă nu ne e bine! Nu ne putem atinge de spate! Moşneagul acela blestemat! Sunt încredinţat că l-a jupuit şi pe Sucenko.

Au ajuns acasă şi l-au întrebat pe Ivan Sucenko:

— Cum e, frate? N-a fost nimeni pe la tine?

— A fost un cerşetor şi l-am miluit eu în felul meu.

— Ce i-ai făcut?

— Am despicat un buştean şi i-am băgat capul în despicătură.

— Hai să-l vedem!

Au venit să-l vadă pe moş, dar ia-l de unde nu-i! Se vede treaba că s-a zbătut, s-a răsucit şi a plecat cu tot cu buştean pe celălalt tărâm, iar acolo se întorcea la casa lui cu acoperişul de aur.

Fraţii au pomit-o pe urmele lui. Au mers ei cale lungă, până au ajuns la un munte. Acolo au văzut o uşă. Au deschis-o şi au văzut îndărătul ei o bortă adâncă. Au legat un bolovan de frânghie şi i-au dat drumul în jos. După ce bolovanul a ajuns pe fund, l-au tras afară şi l-au legat de frânghie pe Ivan Sucenko. Acesta le zise:

— După trei zile, când veţi simţi că smucesc de frânghie, să mă scoateţi afară!

L-au coborât pe celălalt tărâm. El şi-a amintit de cele trei prinţese răpite şi duse acolo de trei zmei.

— Mă duc să le caut! îşi zise.

A mers el cât a mers şi a dat de o casă cu două caturi. De acolo a ieşit o fecioară.

— Ce cauţi, rusule, în preajma casei noastre?

— Dar de ce mă întrebi? Dă-mi mai întâi apă să mă spăl pe ochi, omeneşte-mă şi numai după aceea să mă întrebi!

Fata i-a adus apă, i-a dat de mâncare şi de băut şi l-a condus la prinţesă.

— Ziua bună, prinţesă!

— Bună să-ţi fie inima, viteazule! Ce vânt te-aduce pe aici?

— Am venit după tine. Vreau să mă lupt cu soţul tău!

— N-ai să mă poţi lua tu de-aici! Soţul meu e mult mai puternic! Are şase capete!

— Eu am unul singur, dar nu mă dau bătut!

Prinţesa l-a ascuns după uşă, pentru că se întorcea zmeul.

— Aici miroase a carne de rus! zise zmeul de cum intră pe uşă.

— Ţi se pare! Ai zburat prin Rusia şi ai răvăşit oasele ruseşti! îi zise prinţesa, îi aduse de mâncare şi suspină adânc.

— De ce oftezi, dragoste, atât de adânc? o întrebă zmeul.

— Cum să nu oftez? E al patrulea an de când stau cu tine şi nu mi-am văzut nici părintele, nici mama! Ce-ai face dacă ar veni la noi cineva din rudele mele?

— Ce-aş face? Aş bea şi chefui cu el.

La aceste vorbe, Ivan Sucenko ieşi de după uşă.

— A, Sucenko! Bună ziua! De ce ai venit? Să ne batem sau cu gânduri de pace?

— Hai să ne batem, zmeule! Suflă să-ţi faci ghioagă!

Zmeul suflă şi-i apăru în mână o ghioagă de tuci cu ţepi de argint, iar Sucenko a suflat şi s-a trezit cu o ghioagă de argint şi ţepi de aur.

I-a dat Ivan Sucenko o singură lovitură zmeului şi l-a ucis pe loc. Trupul i l-a ars, iar cenuşa a împrăştiat-o în vânt. Prinţesa i-a dat un inel. El l-a luat şi a purces mai departe.

A mers cât a mers, până ce a dat de o altă casă cu două caturi. I-a ieşit înainte o fată şi l-a întrebat:

— Ce cauţi, rusule, prin preajma casei noastre?

— Mai întâi adu-mi apă să mă spăl pe ochi, ospătează-mă şi abia după aia întreabă-mă!

Fata i-a adus apă, i-a dat de mâncare şi de băut şi l-a condus la prinţesă.

— Ce vânt te-aduce pe aici? îl întrebă prinţesa.

— Am venit după tine. Vreau să mă lupt cu soţul tău!

— Ce să lupţi cu soţul meu!? El este mult mai puternic decât tine şi are nouă capete!

— Eu am unul singur, dar mă voi lupta cu zmeul!

Prinţesa l-a ascuns după uşă. A venit zmeul.

— Aici miroase a carne de rus!

— Ţi se pare! Ai zburat prin Rusia şi te-ai îmbibat de miros rusesc! îi răspunse prinţesa.

A început să-i aducă de mâncare şi a suspinat adânc.

— De ce oftezi aşa, dragoste? o întrebă zmeul.

— Cum să nu suspin, când nu pot să-mi văd părinţii! Ce-ai face dacă ar veni la noi cineva dintre ai mei?

— Aş bea şi aş chefui cu el.

Ivan Sucenko ieşi de după uşă.

— A, Sucenko! Bună ziua! îi spuse zmeul. De ce ai venit aici? Să ne batem sau să facem pace?

— Să ne batem! Suflă, zmeule!

Zmeul suflă şi-i apăru în mână o ghioagă de tuci cu ţepi de argint. A suflat şi Ivan Sucenko, iar în mână îi apăru o ghioagă de argint cu ţepi de aur. L-a lovit pe zmeu, l-a ucis pe loc, i-a ars hoitul, iar cenuşa a împrăştiat-o în vânt. Prinţesa i-a dăruit un inel, iar el a purces mai departe.

A mers cât a mers, până a dat de o casă cu două caturi, la fel cu celelalte două. I-a ieşit în întâmpinare o fată şi l-a întrebat:

— Ce cauţi, rusule, prin preajma casei noastre?

— Mai întâi adu-mi apă să mă spăl pe ochi, ospătează-mă, omeneşte-mă şi abia după aia întreabă- mă!

Fata i-a adus apă pentru spălat, i-a dat de mâncare şi de băut şi l-a dus la stăpâna ei.

— Bună ziua, Ivan Sucenko! Ce vânt te-a adus pe la noi?

— Am venit după tine. Vreau să te smulg de lângă zmeu!

— Cum ai să mă smulgi de aici? Soţul meu e mult mai puternic decât tine, are douăsprezece capete!

— Eu, chiar dacă am unul singur, tot n-am să mă fac de ocară!

A intrat în camera de oaspeţi, dar acolo moţăia zmeul cu douăsprezece capete. Când răsufla, se cutremura tavanul. Ghioaga zmeului stătea rezemată în colţ. Ivan Sucenko şi-a pus ghioaga deoparte, a luat-o pe cea a zmeului, grea de patruzeci de puduri, şi-a făcut vânt şi l-a izbit pe zmeu cu atâta putere, încât a răsunat toată curtea, iar acoperişul a sărit de pe casă. Zmeul cel cu douăsprezece capete a fost ucis, ars, iar cenuşa i-a fost împrăştiată în vânt. Prinţesa i-a dat inelul lui Ivan Sucenko şi i-a zis:

— Rămâi să trăieşti aici!

Iar el o chema în ţara lui.

— Cum să-mi las aici întreaga bogăţie?

Prinţesa şi-a strâns întreaga bogăţie într-un ou de aur pe care i l-a dat lui Ivan Sucenko. El şi l-a pus în buzunar şi a pornit împreună cu prinţesa spre surorile ei. Prinţesa mijlocie şi-a adunat averea într- un ou de argint, iar cea mică într-un ou de aramă şi le-au dat tot lui Ivan.

Ajungând tuspatru la locul unde atârna frânghia, Ivan Sucenko a legat-o pe sora cea mică şi a smucit.

— Cum ajungi sus, să-l strigi pe Ivan Ţarevici şi să-i spui: „Eu sunt a ta!".

După aceea a legat-o pe prinţesa mijlocie, a smucit de frânghie ca s-o tragă afară cei de sus şi i-a spus:

— De îndată ce te vor ridica, să-l strigi pe Ivan Povarenko şi să-i spui: „Eu sunt a ta!".

Aînceput s-o lege de frânghie pe cea de-a treia prinţesă şi i-a spus:

— Când au să te scoată afară, tu să taci. Tu vei fi a mea!

Au ridicat-o şi pe cea de-a treia prinţesă, dar ea nu zicea nimic. Poleninul cel bălai s-a supărat şi, când au început să-l tragă sus pe Ivan Sucenko, Poleninul a tăiat frânghia.

Sucenko a căzut, s-a ridicat şi s-a dus la moşneagul cel bătrân.

— De ce ai venit? îl întrebă acesta.
— Ca să ne batem!
Au început să se lupte. S-au luptat ei cât s-au luptat şi, în cele din urmă, au obosit. S-au repezit amândoi la apă. Bătrânul s-a înşelat şi i-a dat lui Ivan să bea apa puterii, iar pentru sine a luat apă chioară. Era gata Ivan Sucenko să-l învingă pe moşneag, dar acesta se rugă:
— Nu mă ucide! Ia-ţi din pivniţă un cremene, iască şi trei feluri de blană. O să-ţi prindă bine la drum!
Ivan Sucenko a luat cremenele, iasca şi cele trei feluri de blană, a aprins focul şi a pârlit blana cenuşie. Pe dată s-a ivit un cal sur, care alergă ca vântul spre el: de sub copite îi săreau bulgări de pământ, pe nări îi ţâşneau aburi, iar pe urechi îi ieşea fum.
— Cam cât timp ţi-ar lua să mă porţi până pe celălalt tărâm?
— Cam tot atât cât îi ia unei gospodine să fiarbă mâncarea!
Sucenko a pârlit blana de culoare neagră. în aceeaşi clipită s-a ivit un cal negru ca pana corbului, alergând ca vântul spre el: de sub copite îi săreau bulgări de pământ, pe nări îi ţâşneau aburi, iar din urechi îi ieşea fum.
— Cam în câtă vreme m-ai putea purta până pe tărâmul celălalt?
— Mai repede decât ar apuca oamenii să mănânce masa de prânz!
Ivan a pârlit blana maronie şi s-a ivit, ca din pământ, un cal roib, venind ca vântul spre el: de sub copite îi săreau bolovani, pe nări îi ţâşneau aburi, iar pe urechi îi ieşea fum.
— Cam în câtă vreme m-ai putea duce până pe tărâmul celălalt?
— Cât ai bate din palme!
Ivan a încălecat şi, în aceeaşi clipă, a ajuns pe pământul său. A ajuns la un aurar şi s-a tocmit calfa la el. Tocmai atunci a bătut la uşa aurarului prinţesa cea mică şi i-a spus să-i facă o verighetă de aur pentru nuntă. Aurarul s-a învoi şi se apucă de lucru, dar Ivan Sucenko îi zise:
— Nu te grăbi! Am să-ţi fac eu verigheta, numai dă-mi pentru asta un sac de nuci!
Aurarul i-a adus sacul de nuci, Ivan Sucenko le-a mâncat, aurul l-a fărâmat cu ciocanul, a scos din buzunar inelul primit de la prinţesă, l-a lustruit şi i l-a dat aurarului.
Sâmbătă a venit prinţesa după inel:
— Ce inel minunat! zise ea când îl primi din mâna aurarului. Unul la fel cu acesta i-am dat eu lui Ivan Sucenko, dar el, sărmanul, nu mai e printre cei vii! Te poftesc şi pe dumneata la nunta mea.
A doua zi aurarul a plecat la nuntă, iar pe Ivan Sucenko l-a lăsat acasă. Ivan a făcut foc, a pârlit blana cenuşie şi a apărut calul cel sur.
— Poruncă, stăpâne!
— Trebuie dărâmat hornul de pe casa unde se face nunta!
— încalecă pe mine, uită-te mai întâi în urechea stângă şi apoi în cea dreaptă!
Ivan a făcut întocmai ce i-a spus calul şi s-a preschimbat într-o mândreţe de viteaz, cum nici în poveşti nu se pomeneşte. A dat pinteni calului, a ajuns la locul cu pricina şi a dărâmat hornul de pe casă. Nuntaşii s-au speriat şi s-au risipit pe la casele lor.
A venit şi a doua prinţesă la meşterul aurar şi l-a rugat să-i facă un inel. Ivan Sucenko i-a spus meşterului:
— Dă-mi doi saci de nuci, că-ţi fac eu inelul.
— Bine, fa-l!
Sucenko a mâncat nucile, aurul adus de prinţesă l-a fărâmat cu ciocanul, a scos din buzunar inelul pe care i-l dăduse prinţesa mijlocie, l-a lustruit şi i l-a dat meşterului.
Când a văzut inelul, prinţesa nu şi-a putut stăpâni un strigăt de uimire:
— Vai, ce inel frumos! Unul ca ăsta i-am dat eu lui Ivan Sucenko, dar, din păcate, el nu mai e printre cei vii!
A luat inelul şi l-a invitat la nuntă şi pe meşterul aurar. Acesta a plecat la nuntă, iar Ivan a făcut focul şi a pârlit cea de-a doua blană. A apărut calul cel negru ca pana corbului.
— Poruncă, stăpâne!
— Trebuie smuls acoperişul de pe casa unde se face nunta!
— încalecă pe mine, uită-te mai întâi în urechea stângă, iar după aceea în dreapta!
El s-a uitat în urechea stângă, apoi în cea dreaptă şi s-a prefăcut într-un viteazcum nu semai văzuse.

Calul l-a purtat atât de iute, încât aproape în aceeaşi clipă Ivan a smuls acoperişul de pe casă. Nuntaşii, speriaţi, au început să ţipe şi să tragă cu puşca în cal, numai că nu l-au nimerit.
Iată că vine şi prinţesa cea mare la aurar şi îl roagă să-i facă şi ei un inel pentru nuntă.
— Nu cu Poleninul cel bălai aş fi vrut eu să mă mărit, dar se vede că aceasta a fost voia Domnului. Ivan Sucenko îi zise aurarului:
— Dă-mi trei saci de nuci, că fac eu inelul.
Meşterul i-a adus nucile, calfa le-a mâncat şi pe acelea, aurul prinţesei l-a fărâmat cuciocanul, a scos din buzunar inelul pe care i-l dăduse prinţesa, l-a lustruit şi i l-a dat meşterului.
Sâmbătă a venit prinţesa după inel. L-a văzut şi nu şi-a putut ascunde uimirea:
— Doamne, ce minunăţie! De unde ai inelul ăsta? Unul la fel i-am dat eu celui pe care îl iubeam, zise ea şi-l invită pe aurar să vină a doua zi la nuntă.
A doua zi, aurarul s-a dus la nuntă, iar Ivan Sucenko a rămas acasă. A aprins focul şi a pârlit blana maronie. A apărut calul cel roib.
— Poruncă, stăpâne!
— Să mă porţi cum oi vrea, numai să ajungem înaintea nuntaşilor la locul unde se pregăteşte nunta, că trebuie să dărâm tavanul, iar la întoarcere să-l iau de chică pe Poleninul cel bălai.
— încalecă pe mine şi uită-te în urechea stângă, iar după aceea în cea dreaptă!
Calul cel roib l-a purtat iute ca gândul, l-a dus la locul unde trebuia să fie nunta, Ivan a dărâmat tavanul, iar pe drumul de întoarcere l-a apucat pe Poleninul cel bălai de păr, l-a înălţat în slava cerului şi de acolo i-a dat drumul să cadă. Când a ajuns jos, Poleninul s-a făcut bucăţi, iar Ivan Sucenko a coborât pe pământ şi şi-a îmbrăţişat logodnica. Fraţii săi, Ivan Ţarevici şi Ivan Povarenko, s-au bucurat de revederea fratelui lor şi au hotărât să pornească deodată nunţile cu alesele lor. Apoi au trăit cu toţii în fericire şi belşug.

Muntele de cristal

poveste rusească

Undeva, într-o ţară, în nu se ştie ce împărăţie, trăia un ţar care avea trei fii. într-o bună zi, fiii i-au spus:
— Milostive ţar, binecuvântează-ne, căci vrem să plecăm la vânătoare.
Tatăl i-a binecuvântat şi ei au plecat în direcţii diferite. Fiul cel mic a mers până s-a rătăcit. Ajungând într-o poieniţă, a văzut leşul unui cal, lângă care se adunaseră tot felul de fiare, păsări şi alte lighioane.
S-a ridicat un şoim, a venit până la ţarevici şi i s-a aşezat pe umăr, zicându-i:
— Ivan Ţarevici, împarte-ne tu acest cal! De treizeci de ani stă aici, iar noi ne tot certăm fără să cădem la învoială cum să-l împărţim.
Ţareviciul a coborât din şa şi a împărţit stârvul: oasele le-a dat fiarelor, carnea – păsărilor, pielea – şerpilor şi şopârlelor, iar capul – furnicilor.
— îţi mulţumim, Ivan Ţarevici, zise şoimul. Pentru această binefacere, ai căpătat putinţa să te prefaci în şoim ori de câte ori vei dori.
Ivan Ţarevici s-a lovit de pământul reavăn, s-a prefăcut în şoim şi a zburat până în cea de-a treizecea împărăţie, care mai mult de jumătate era intrată în muntele de cristal.
Şoimul a zburat până la palat, s-a prefăcut în voinic şi a întrebat straja:
— Nu mă primeşte oare ţarul vostru în slujba sa?
— De ce să nu primească un asemenea viteaz?
Ţareviciul a intrat în slujba acelui ţar şi a stat acolo o săptămână, două, trei, până a început prinţesa să se roage de tatăl ei:
— Tătucă ţar, îngăduie-mi să mă plimb niţeluş cu Ivan Ţarevici pe muntele de cristal.
Ţarul s-a învoit, iar tinerii au încălecat pe cai şi au plecat. Deodată a ieşit, nu se ştie de unde, o capră de aur. Ţareviciul s-a luat după ea. A galopat el mult şi bine, dar nu a reuşit să prindă capra. Când s-a întors de unde plecase, prinţesa nicăieri. Ce era de făcut? Cum să dea ochii cu ţarul?
S-a îmbrăcat în haine ponosite, luând înfăţişarea unui bătrân sărac, a venit la curte şi i-a spus ţarului:

— înălţimea Ta, ia-mă în slujba ta, să-ţi pasc cireada.
— Bine, zise ţarul, fii păstor. Când va veni zmeul cel cu trei capete, să-i dai trei vaci. Când va veni cel cu şase capete, să-i dai şase vaci, iar celui cu douăsprezece capete să-i numeri douăsprezece vaci.
Ivan Ţarevici şi-a mânat cireada pe dealuri şi pe văi şi deodată a văzut că vine în zbor zmeul cu trei capete.
— Ei, Ivan Ţarevici, ce treabă umilitoare te-ai apucat să faci? în loc să se lupte cu duşmanii, bravul viteaz paşte vitele... Ia dă-mi trei vaci!
— Nu-i cam mult? l-a întrebat ţareviciul. Eu într-o zi mănânc doar o raţă, iar tu vrei trei vaci. Nu-ţi dau niciuna.
Zmeul s-a supărat şi, în loc de trei vaci, a înhăţat şase.
Ivan Ţarevici s-a prefăcut în şoim, i-a retezat zmeului cele trei capete şi a mânat cireada acasă.
— Cum e, moşule? a întrebat ţarul. A fost pe la tine zmeul cel cu trei capete? I-ai dat cele trei vaci?
— Nu, Măria Ta, nu i-am dat niciuna.
A doua zi, îşi mâna ţareviciul cireada prin munţi şi văi şi a văzut cum vine în zbor dinspre lac zmeul cu şase capete, care îi ceru şase vaci.
— Ah, spurcăciune lacomă! Eu mănânc o raţă într-o zi, iar ţie să-ţi dau atâtea vaci?
Zmeul s-a supărat şi, în loc de şase vite, a înhăţat douăsprezece. Ţareviciul s-a prefăcut în şoim, s-a aruncat spre pământ şi i-a retezat cele şase capete.
Când a adus cireada acasă, ţarul l-a întrebat:
— Cum e, moşule? A fost la tine zmeul cel cu şase capete? Cu cât s-a micşorat cireada mea?
— De venit, a venit, dar nu s-a ales cu nimic.
Seara târziu, Ivan Ţarevici s-a transformat într-o furnică şi-a intrat printr-o crăpătură în muntele de cristal. S-a uitat şi a văzut că prinţesa era acolo.
— Bună seara! i-a spus Ivan Ţarevici. Cum ai ajuns aici?
— M-a răpit zmeul cu douăsprezece capete, care trăieşte pe lacul tatălui meu. înăuntrul său se ascunde un cufăr, în cufăr un iepure, în iepure o raţă, în raţă un ou, iar în ou o sămânţă. Dacă-l ucizi şi scoţi această sămânţă, vei face muntele de cristal să dispară şi mă vei elibera.
Ivan Ţarevici a ieşit din munte, s-a îmbrăcat în straie de văcar şi şi-a mânat cireada.
Deodată vine zmeul cu douăsprezece capete:
— Ei, Ivan Ţarevici, nu asta e treaba ta. în loc ca un viteaz ca tine să se lupte cu duşmanii, el paşte vitele. Ia numără-mi douăsprezece vaci!
— Cam mult! Eu mănânc o raţă într-o zi, iar tu uite la ce-ai poftit.
Au început să se lupte şi, în cele din urmă, Ivan Ţarevici l-a învins pe zmeul cu douăsprezece capete, i-a despicat trupul şi în partea dreaptă a găsit un cufăr; în cufăr era un iepure, în iepure o raţă, în raţă un ou, iar în ou o sămânţă.
Ivan Ţarevici a luat sămânţa, i-a dat foc şi a apropiat-o de muntele de cristal. Acesta s-a topit cât ai clipi din ochi. Ţareviciul a scos-o de acolo pe prinţesă şi a dus-o la părintele ei. El s-a bucurat şi i-a spus:
— Fii ginerele meu!
Cei doi tineri s-au cununat şi la nuntă m-au invitat. Am băut bere şi mied, pe barbă îmi curgeau, dar în gură n-ajungeau.

Oglinda fermecată

poveste rusească

Erau odată un rege şi o regină care aveau o fată neînchipuit de frumoasă. într-o bună zi, regina a murit, iar regele şi-a luat altă nevastă, la fel de frumoasă ca şi prima, dar fata de la soţia dintâi era cu mult mai frumoasă decât mama vitregă.
Odată regina cea nouă s-a oprit în faţa oglinzii şi a întrebat-o:
— Oglindă luminoasă! Spune-mi cât sunt eu de frumoasă!
Oglinda îi răspunse:
— Eşti tu arătoasă, dar fata reginei e cu mult mai frumoasă!

Regina i-a poruncit lacheului s-o ducă pe fata vitregă la plimbare în pădure, s-o ucidă şi să-i aducă inima pe tavă.
Lacheul a luat-o pe fată la plimbare, i-a spus ce i-a poruncit regina să facă, i-a dat drumul să plece unde va vedea cu ochii şi, în loc s-o ucidă pe ea, a omorât un câine, i-a scos inima, a aşezat-o pe tavă şi i-a dus-o reginei. Când a văzut inima pe tavă, regina nu-şi mai încăpea în piele de bucurie că a scăpat de fiica vitregă, mult mai frumoasă decât ea.
Fata vitregă a mers cât a mers prin pădure, până ce a dat de un palat minunat. A intrat, dar acolo nu era nici ţipenie. A rătăcit îndelung prin încăperile dereticate cu grijă, până s-au întors stăpânii casei. Erau doisprezece bărbaţi, toţi fraţi, fii de rege, care trăiau în acel palat de vară. Când au dat cu ochii de tânăra fată, fiecare din cei doisprezece fraţi a vrut s-o ia de nevastă, dar, fiindcă nu s-au înţeles, au hotărât să o apere şi s-o respecte ca pe o soră.
în această vreme, regina, mânată de curiozitate şi pe deplin încredinţată că fiica ei vitregă trecuse de mult în lumea drepţilor, s-a oprit în faţa oglinzii şi a întrebat-o:
— Oglindă luminoasă! Spune-mi, nu sunt eu cea mai frumoasă?
Oglinda îi răspunse:
— Stăpână, eşti tu arătoasă, dar fiica vitregă-i mult mai frumoasă, în pădurea umbroasă cu arbori cuminţi, în palatul de vară al fraţilor-prinţi.
Regina a poruncit să fie adusă la ea vrăjitoarea cea bătrână, i-a dat o pungă şi i-a zis:
— Aici sunt mulţi bani! Ia-i şi fa în aşa fel ca în trei zile să dispară fiica mea.
— Bine, i-a spus bătrâna vrăjitoare şi a plecat.
A ajuns la palatul celor doisprezece prinţi, unde stătea fiica vitregă a reginei, aşteptând la geam întoarcerea fraţilor. Văzând-o pe bătrână, prinţesa a poftit-o în casă şi a început s-o descoasă: cine este şi de unde vine.
— Sunt negustoreasă ambulantă şi umblu prin lume să câştig şi eu o bucată de pâine. Vând ace, agrafe de păr şi alte mărfuri.
Vrăjitoarea a început să-i arate lucrurile pe care le adusese spre vânzare. Prinţesei i-a plăcut un inel, i-a plătit babei mai mult decât a cerut şi i-a dat drumul să plece. Când a rămas singură, a început să se minuneze de frumuseţea inelului şi l-a pus pe deget. în aceeaşi clipă a căzut moartă.
Când s-au întors fraţii acasă, au dat fuga să-şi vadă surioara. Au intrat în iatacul ei, dar ea era întinsă pe podea, fără suflare. Au plâns cât au plâns şi s-au hotărât să-i pună altă rochie. Când au început s- o dezbrace, unul din ei i-a scos inelul de pe deget.
Cât ai bate din palme, prinţesa a înviat, s-a ridicat şi le-a spus:
— Ce bine am dormit!
— Nu ai dormit! Tu erai moartă. Te-a vrăjit cineva! i-au spus fraţii.
— Nu cumva m-a vrăjit baba care mi-a vândut inelul?
A doua zi, înainte de plecare, fraţii i-au spus surioarei lor să nu lase pe nimeni să intre în palat. Regina s-a apropiat din nou de oglindă şi a întrebat-o:
— Oglindă luminoasă, nu-s eu cea mai frumoasă?
Iar oglinda îi răspunse:
— Eşti şi tu arătoasă, dar fiica ta vitregă-i mult mai frumoasă!
Regina a trimis după vrăjitoare şi i-a poruncit s-o ucidă pe fată.
Baba s-a îmbrăcat în cerşetoare şi s-a dus la palatul unde trăia prinţesa. S-a apropiat de geam şi a început să cerşească, dar fata, amintindu-şi de spusele fraţilor săi, a trimis un lacheu să-i dea trei groşi şi să-i spună să plece. Baba însă l-a vrăjit pe lacheu şi l-a pus să-i ducă prinţesei un ac de păr. Prinţesa, crezând că acul este al lacheului, şi l-a prins în păr. De îndată ce şi l-a prins, a şi căzut moartă.
Când s-au întors fraţii acasă, au găsit-o întinsă fără suflare în pat. Au început s-o dezbrace, dar prinţesa n-a mai înviat. I-au făcut o raclă de argint, au aşezat-o în ea, au dus-o în inima pădurii şi au aninat-o de nişte copaci.
Regina s-a apropiat de oglindă şi a întrebat-o din nou:
— Oglindă luminoasă, cine-i acum cea mai frumoasă?
Oglinda îi răspunse:
— Regină, acum îţi pot spune: eşti cea mai frumoasă din lume!
Regina nu-şi mai încăpea în piele de bucurie că acum nu era alta mai frumoasă ca ea. într-o bună zi, prin acel codru întunecos unde era aninată racla prinţesei a trecut un prinţ dintr-o ţară îndepărtată. Copoii prinţului, fugărind iepurii, au ajuns până la locul unde era, în raclă, frumoasa fată, au lăsat iepurii şi au început să latre.

Prinţul, mânios că dulăii lui au uitat de iepuri, a alergat într-acolo cu gând să-i bată, dar când s-a apropiat, a fost orbit de sclipirea raclei de argint. El şi-a chemat sfetnicii şi le-a poruncit să dea racla jos, să o pună în căruţă, să o ducă la palat şi să o aşeze în camera lui, în aşa fel încât nimeni să nu vadă. Sfetnicii au coborât racla, au dus-o la palat şi au pus-o în camera stăpânului lor.
A doua zi sosi şi prinţul. A intrat în camera sa şi a deschis racla, a văzut-o pe preafrumoasa fată şi a îndrăgit-o atât de tare, încât n-a mai ieşit din palat. într-o zi a început să culeagă acele din părul prinţesei. în clipa în care a scos acul vrăjit, prinţesa a înviat. Prinţul a îmbrăţişat-o şi a început s-o întrebe ce i se întâmplase. Ea i-a povestit totul şi l-a îndrăgit la rându-i. Au stat închişi în cameră până a doua zi, iar dimineaţa s-au dus la părinţii prinţului să le ceară binecuvântarea. Părinţii au ascultat cu luare-aminte povestea fetei, s-au bucurat nespus că fiul lor şi-a recăpătat pofta de viaţă, i-au binecuvântat, iar duminică au jucat la nuntă. După nuntă tinerii au plecat la palatul regelui, părintele preafrumoasei fete.
Regele a poruncit ca mama vitregă să fie legată de cozile a doi cai şi să fie sfârtecată, dar fiica lui s- a împotrivit.
A doua zi regele a dat un mare ospăţ, la care au fost poftiţi şi cei doisprezece fraţi, prinţii care au primit-o la ei ca pe o soră mai mică. Am fost şi eu poftit şi cu vin am fost cinstit: pe barbă mi se prelingea, dar în gură n-ajungea.

Boala închipuită

poveste rusească

Erau odată un ţar şi o ţarină care aveau un singur fiu, pe Ivan Ţarevici. într-o zi, ţarul a murit, iar tronul l-a moştenit unicul său fiu.
A domnit Ivan Ţarevici în linişte şi bunăstare, fiindu-le drag tuturor supuşilor săi. Şi-a condus oştile la luptă pe alte meleaguri, în ţinuturi îndepărtate, unde stăpânea Pan Pleşevici. Ivan Ţarevici i-a învins oştile, iar pe el l-a făcut prizonier, l-a adus în împărăţia sa şi l-a aruncat în temniţă. Dar Pan Pleşevici era tare chipeş. Când l-a văzut ţarina, mama lui Ivan Ţarevici, a început să-l viziteze cam des în temniţă. Odată, Pan Pleşevici i-a spus ţarinei:

— Cum să facem să-l ucidem pe fiul tău, Ivan Ţarevici? Am rămâne doar noi doi să cârmuim împărăţia.

Ţarina îi răspunse:

— M-aş bucura mult dacă l-ai omorî tu!

— Singur nu-l pot dovedi, dar am auzit că este în câmpia cea întinsă un monstru cu trei capete. Prefă-te bolnavă şi porunceşte-i să omoare hidoşenia aia şi să-ţi aducă cele trei inimi, care, dacă le- aş mânca, mi-ar creşte puterea!

A doua zi, ţarina mamă s-a prefăcut atât de bolnavă, încât gândeai că acuşi-acuşi o să-şi dea duhul. L-a chemat la ea pe Ivan Ţarevici şi i-a spus:

— Comoara mea! Du-te în câmpia cea întinsă, omoară monstrul cu trei capete, iar mie adu-mi cele trei inimi ale lui! Dacă le mănânc, poate mă fac bine!

Ivan Ţarevici se învoi, încălecă şi plecă. A ajuns în câmpia cea întinsă, şi-a priponit calul cel breaz de un stejar bătrân, iar el s-a întins la umbră, sub un stejar.
Nu peste mult timp, sosi în zbor şi monstrul cel fioros. Se aşeză pe bătrânul stejar, care începu să trosnească şi să se îndoaie sub greutatea lui.

— Ha-ha-ha! făcu monstrul bucuros. Iacă şi mâncarea mea: calul pentru prânz, iar călăreţul pentru cină.

— Ei, spurcăciune! Nu zice hop până n-ai sărit, i-a spus Ivan Ţarevici, încordându-şi arcul şi slobozind o săgeată oţelită care i-a retezat monstrului toate cele trei capete.

L-a despicat, i-a scos inimile şi i le-a dus mamei sale. Ţarina i-a poruncit bucătarului să le prăjească şi i le-a dus lui Pan Pleşevici în temniţă. Acesta le-a mâncat, iar ţarina l-a întrebat:

— Cum e? Te simţi în putere să-l birui pe fiul meu?

— încă nu, dar am auzit că în câmpia cea întinsă trăieşte un monstru cu şase capete. Spune-i fiului tău să se lupte cu el. Una din două: ori îl mănâncă monstrul, ori îmi aduce şase inimi.

Ţarina a dat fuga la Ivan Ţarevici:

— Fătul meu iubit! Mă simt un pic mai bine, dar am auzit că este în câmpia cea întinsă un alt monstru, cu şase capete. Omoară-l şi adu-mi cele şase inimi!

Ivan Ţarevici a încălecat pe cal, a ieşit în câmpia cea nemărginită, şi-a priponit calul de bătrânul stejar şi s-a aşezat sub copac. A poposit pe ramuri monstrul cu şase capete, şi stejarul s-a cutremurat.

— Ha-ha-ha! tună monstrul. Calul pentru prânz, călăreţul pentru cină.

— Nu te pripi, hidoşenie spurcată! încă n-ai prins ursul, dar blana i-o vinzi deja!

Şi-a întins arcul, a slobozit o săgeată oţelită şi i-a retezat monstrului trei capete. Hidoşenia spurcată s-a repezit asupra lui Ivan Ţarevici. S-au luptat ei timp îndelungat; în cele din urmă, voinicul şi-a adunat puterile şi i-a retezat monstrului şi celelalte trei capete. A scos cele şase inimi din trupul duşmanului ucis şi le-a dus mamei sale.

Ţarina i-a poruncit bucătarului să le prăjească, iar când au fost gata, i le-a dus în temniţă lui Pan Pleşevici. Acesta a sărit în sus de bucurie. După ce a mâncat cele şase inimi, ţarina l-a ispitit:

— Pan Pleşevici, ai destulă putere să-l răpui pe fiul meu?

— Nu, încă nu am, dar am auzit că undeva, în câmpia cea întinsă, hălăduieşte un monstru cu nouă capete; dacă i-aş mânca şi lui inimile, m-aş încumeta să-l înfrunt pe Ivan Ţarevici.

Ţarina s-a dus din nou la fiul ei:

— Fătul meu iubit! îmi este şi mai rău, dar am auzit că undeva, în întinsa câmpie, trăieşte un monstru cu nouă capete. Omoară-l şi adu-mi cele nouă inimi!

— Mamă dragă, sunt sleit de puteri şi nu cred că pot dovedi arătarea aia cu nouă capete.

— Te rog, fiule! Du-te şi adu-mi inimile!

Ivan a încălecat pe cal şi a plecat la locul deja ştiut. Şi-a legat calul de bătrânul stejar, s-a întins pe iarbă, la umbră, şi a adormit. Deodată veni în zbor o dihanie uriaşă, se aşează pe bătrânul stejar, iar acesta se aplecă până la pământ, gata-gata să se rupă.

— Ha-ha-ha! Calul pentru prânz, iar voinicul pentru cină.

Ţareviciul s-a trezit.

— Nu te pripi, hidoşenie spurcată! Ursul încă-i în pădure, iar tu-i vinzi blana! zise el şi slobozi din arc o săgeată oţelită care i-a retezat monstrului şase capete dintr-odată, iar cu cele trei rămase s-a luptat din greu până când a reuşit să le dovedească.

După ce l-a răpus, l-a despicat, i-a scos inimile, a încălecat şi a plecat acasă.

Mamă-sa i-a ieşit în întâmpinare:

— Mi-ai adus, Ivane, cele nouă inimi?

— Da, mamă! Cu foarte multă trudă, dar le-am adus.

— Ei, fiul meu, acum poţi să te odihneşti!

Ţarina a luat inimile, i le-a dat bucătarului şi i-a poruncit să le prăjească. După aceea, i le-a dus în temniţă lui Pan Pleşevici. Acesta le-a mâncat, iar ţarina a început să-l descoasă:

— Cum e? Ai acum destulă putere ca să-l înfrunţi pe fiul meu?

— De destulă, e destulă! îi răspunse Pan Pleşevici. Dar tot e primejdios. Am auzit că, atunci când merge să se spele, viteazul îşi pierde mult din putere. Fă bine şi trimite-l mai întâi la baie!

Ţarina dădu fuga la Ivan Ţarevici:

— Fătul meu iubit, ar fi timpul să te duci şi tu la baie, să-ţi speli de pe trupul tău alb sângele acelor hidoşenii pe care le-ai răpus!

Ivan Ţarevici a intrat în baie, dar nici n-a apucat să se spele cum se cuvine, că Pan Pleşevici a şi apărut ca din pământ, cu paloşul în mână, şi-a luat avânt şi i-a retezat capul dintr-o singură lovitură. Apoi s-a dus la ţarină pentru a-i da vestea că fiul ei nu mai e printre cei vii. Ţarina a sărit în sus de bucurie. A poruncit ca Ivan Ţarevici să fie înmormântat cât mai departe şi a început să trăiască în desfătare alături de Pan Pleşevici şi să ţină, împreună cu el, frâiele întregii împărăţii, în urma lui Ivan Ţarevici rămăseseră doi băieţi încă mici. Într-o bună zi, alergând şi jucându-se ei prin curtea din spate, i-au spart bunicii un geam. Ţarina începu să-i ocărască:

— Pui de câine ce sunteţi! De ce mi-aţi spart geamul?

Speriaţi, copiii au alergat la mama lor şi au întrebat-o de ce vorbeşte bunica aşa de urât cu ei.

— Nu sunteţi pui de câine! le-a răspuns mama. Tatăl vostru era Ivan Ţarevici, un viteaz puternic, dar a fost omorât de Pan Pleşevici şi băgat în pământul cel rece.

— Mamă, ziseră băieţii, dă-ne un sac cu pesmeţi şi noi plecăm să-l înviem pe tata!

— Nu, copilaşii mei, n-o să-l puteţi învia!
— Binecuvântează-ne, mamă! stârniră băieţii. Noi vrem să încercăm!
— Bine, mergeţi! Domnul să vă aibă în paza Lui!
Fiii lui Ivan Ţarevici n-au mai stat pe gânduri. S-au îmbrăcat şi au pornit la drum.
Au mers ei cât au mers, până ce le-a ieşit în cale un bătrânel cu părul coliliu.
— încotro ţineţi calea, prinţilor?
— Mergem la mormântul părintelui nostru. Vrem să-l readucem la viaţă.
— Singuri n-o să dovediţi! le spuse moşneagul. Nu vreţi să vă ajut?
— Ajută-ne, bunicule!
— Luaţi aceste rădăcinuţe şi ştergeţi-l cu ele pe Ivan Ţarevici. După ce isprăviţi treaba asta, săriţi de trei ori peste el.
Cei doi ţarevici luară rădăcinile din mâna bătrânului, găsiră mormântul şi-l dezgropară pe Ivan Ţarevici. După ce îi şterseră trupul cu rădăcinile şi săriră de trei ori peste el, tatăl lor se trezi.
— Bună ziua, micuţii mei dragi! Ce mult am dormit!
Ivan Ţarevici s-a întors la palat. Pan Pleşevici tocmai se afla la un ospăţ pe care îl dădea pentru prietenii săi. Ivan Ţarevici n-a mai stat la vorbă cu el, ci l-a dat unei morţi năprasnice. Popii l-au îngropat, i-au cântat „veşnica pomenire" şi s-au dus la praznic. Am fost şi eu acolo şi am mâncat colivă cu lingura cea mare: pe barbă îmi cădea, dar în gură nu nimerea!

Cămaşa fermecată

poveste rusească

în nu se ştie ce ţară, a fost odată un negustor bogat. Negustorul a murit şi a lăsat în urma sa trei fii. Fraţii cei mari mergeau în fiecare zi la vânătoare în pădure.
într-o zi, ei s-au rugat de mama lor să-l lase cu ei la vânătoare şi pe Ivan, mezinul familiei. Zis şi făcut. Cei doi fraţi mai mari s-au afundat adânc în pădure şi l-au părăsit acolo pe Ivan, cu gândul să- şi împartă doar între ei doi moştenirea lăsată de tatăl lor.
Ivan, fiul negustorului, a rătăcit timp îndelungat prin pădure, hrănindu-se cu rădăcini şi cu zmeură, dar, în cele din urmă, a ieşit în câmp deschis şi a zărit o casă. S-a dus într-acolo, a intrat şi a început să umble prin camere. Peste tot era pustiu, numai într-una singură era pusă masa pentru trei oameni. Pe farfurii erau trei pâini, iar în faţa lor câte o sticlă cu vin. Ivan, fiul negustorului, a rupt din fiecare câte o bucăţică, apoi a băut câte puţin din fiecare sticlă şi s-a ascuns după uşă. Nu după mult timp, a venit în zbor un vultur, s-a aruncat la podea şi s-a prefăcut într-o mândreţe de voinic. în urma lui au sosit un şoim şi o vrabie. S-au aruncat la podea şi s-au prefăcut şi ei în voinici. S-au aşezat să mănânce.
— Ei, drăcie! zise vulturul. Din pâinile noastre şi din vin s-a înfruptat cineva.
— Da, zise şoimul. Se vede treaba că avem oaspeţi.
Au început să-l caute pe oaspete.
— Arată-te, oricine-ai fi! zise vulturul. Dacă eşti bătrân, ne vei fi ca un tată. Dacă eşti tânăr, ne vei fi ca un frate bun. Dacă eşti bătrână, te vom cinsti ca pe o mamă, iar dacă eşti tânără, ne vei fi soră. Ivan, fiul negustorului, a ieşit de după uşă, iar cei trei l-au primit cu bunăvoinţă, ca pe un frate. A doua zi, vulturul l-a rugat pe Ivan:
— îndeplineşte-ne o dorinţă: rămâi aici şi peste un an, chiar în aceeaşi zi, să ne aştepţi cu masa pusă.
— Bine! zise fiul negustorului. Rugămintea vă va fi îndeplinită.
Vulturul i-a dat cheile şi i-a spus că poate umbla prin toate încăperile şi poate deschide toate uşile, în afară de una singură, a cărei cheie era atârnată de un cui în perete.
Acestea fiind zise, cei trei voinici s-au prefăcut iar în păsări – vultur, şoim şi vrabie – şi şi-au luat zborul.
Umblând într-o zi prin ogradă, Ivan, fiul negustorului, a văzut o uşă pe pământ, ferecată cu un lacăt greu, şi i-a venit cheful să-şi arunce privirea dincolo de ea. A început să încerce cheile pe care le avea asupra lui, dar niciuna nu se potrivea. A dat fuga în casă, a luat de pe perete cheia oprită, a descuiat lacătul şi s-a uitat. în încăperea subpământeană stătea un cal mândru, înşeuat, iar de o parte şi de alta a şeii atârnau două desagi: una

plină cu aur, cealaltă plină cu pietre scumpe.
Ivan a început să mângâie calul cel mândru, dar acesta l-a lovit cu copita în piept atât de puternic, încât l-a aruncat afară, la un stânjen depărtare. Voinicul nostru s-a cufundat într-un somn adânc şi a dormit până în ziua când trebuiau să se întoarcă fraţii lui de cruce.
De îndată ce s-a trezit, fiul negustorului a încuiat uşa la loc, a atârnat cheia în cui, la locul ştiut, şi a început să aşeze masa pentru cei trei.
Nu peste mult timp au sosit în zbor vulturul, şoimul şi vrabia. S-au aruncat la pământ şi s-au prefăcut în voinici chipeşi. I-au dat bineţe lui Ivan şi s-au aşezat la masă. A doua zi, şoimul l-a rugat pe Ivan să rămână la ei încă un an şi să le pregătească masa când s-or întoarce. Fiul negustorului s-a învoit. Fraţii lui au zburat, iar el a început să colinde iarăşi prin gospodărie şi a dat de o altă uşă ferecată. A descuiat-o şi pe aceea cu cheia opritã şi a coborât în încăperea subpământeană. Acolo stătea o mândreţe de cal cu căpăstrul şi şaua pe el. De o parte şi alta, pe lângă şa, atârnau două desagi, una cu aur, cealaltă cu pietre nestemate. Fiul negustorului s-a apropiat de cal şi a început să-l mângâie, dar acesta l-a izbit cu copita în piept atât de puternic, încât l-a aruncat afară la un stânjen de uşă. Ivan a căzut într-un somn adânc şi a dormit la fel de mult ca prima dată. S-a trezit abia în ziua când trebuiau să se întoarcă cei trei fraţi. A încuiat lăcata, a agăţat cheia la locul ei şi le-a întins masa celor trei.
Au sosit vulturul, şoimul şi vrabia, s-au aruncat la pământ, s-au prefăcut în voinici, i-au dat bineţe lui Ivan şi s-au aşezat să mănânce. A doua zi de dimineaţă, vrabia l-a rugat pe Ivan să mai rămână un an şi să le pregătească masa. Fiul negustorului s-a învoit. Fraţii s-au prefăcut în păsări şi şi-au luat zborul. Ivan a stat în casa lor singur cuc un an întreg, iar când a venit sorocul, a pregătit masa şi a început să-i aştepte pe fraţi. Cei trei au sosit în zbor, s-au lovit de pământ şi s-au prefăcut în voinici. Au intrat, i-au dat bineţe lui Ivan şi s-au aşezat să mănânce. După masă, fratele cel mare, vulturul, zise:
— îţi mulţumim, fiu de negustor, că ne-ai slujit în aceşti trei ani. Ţine acest cal de luptător! Ţi-l dăruiesc cu harnaşament cu tot şi cu desagile pline cu aur şi cu pietre scumpe!
Fratele cel mijlociu, şoimul, i-a dăruit celălalt cal, iar fratele cel mic, vrabia, i-a dat o cămaşă:
— Ia această cămaşă! Săgeata n-o străpunge, iar când o îmbraci, nimeni nu te poate învinge!
Ivan, fiul de negustor, a îmbrăcat cămaşa, a încălecat unul din cei doi cai năzdrăvani şi a plecat s-o peţească pe Preafrumoasa Elena, despre care se ştia în toată lumea că se va mărita numai cu acela care îl va învinge pe zmeul Gorinici. Ivan s-a năpustit asupra zmeului Gorinici, l-a răpus şi se pregătea să-i prindă capul în despicătura unui buştean, când zmeul a început să se milogească:
— Nu mă omorî! Ia-mă pe lângă tine şi am să te slujesc cu credinţă!
Lui Ivan i se făcu milă de zmeu, îl cruţă, îl luă cu el şi se duse la Preafrumoasa Elena cu care, în scurt timp, s-a şi însurat, iar pe zmeul Gorinici l-a făcut bucătar.
Odată, când Ivan se afla la vânătoare, zmeul Gorinici i-a sucit minţile Preafrumoasei Elena şi i-a poruncit să afle cum de este soţul ei aşa de puternic şi de deştept. Gorinici a pregătit o fiertură din ierburi numai de el ştiute, iar Preafrumoasa Elena i-a dat-o soţului ei s-o bea, cu gând să-l ameţească şi apoi să-l tragă de limbă.
— Spune, Ivane, unde stă înţelepciunea ta? îl iscodi ea.
— în bucătărie, în măturã.
Preafrumoasa Elena a luat măturа, a vopsit-o în felurite culori şi a aşezat-o la vedere. Când s-a întors de la vânătoare, Ivan, fiul negustorului, şi-a văzut măturа şi şi-a întrebat soaţa:
— Pentru ce ai vopsit măturа?
— Pentru că în ea stau înţelepciunea şi puterea ta!
— Cât eşti de proastă! Cum pot sta într-o măturã înţelepciunea şi puterea mea?
Preafrumoasa Elena i-a dat iarăşi soţului său să bea fiertura de buruieni, pregătită de zmeul Gorinici, şi l-a întrebat:
— Spune-mi, dragule, unde îţi stau înţelepciunea şi puterea?
— în coarnele taurului! fu răspunsul lui Ivan, fiul negustorului.
A doua zi, Elena a poruncit să fie poleite cu aur coarnele taurului,
întorcându-se de la vânătoare, Ivan o întrebă:
— Ce-i asta? De ce sunt poleite cu aur coarnele taurului?
— Pentru că acolo se află puterea şi înţelepciunea ta! fu răspunsul ei.
— Proastă mai eşti! Cum pot să stea puterea şi înţelepciunea mea în nişte coarne?
Preafrumoasa Elena i-a dat iarăşi soţului ei să bea fiertură de ierburi şi a început să-l tragă delimbă.
Ivan, fiul de negustor, i-a dezvăluit taina:

— Puterea şi înţelepciunea mea stau în această cămaşă.
Fiertura de ierburi l-a doborât şi el a căzut pradă unui somn adânc.
Preafrumoasa Elena l-a dezbrăcat de cămaşă, l-a tăiat în bucăţele, a poruncit caacestea să fie
împrăştiate pe câmp şi a început să trăiască în mare iubire cu zmeul Gorinici.
Trei zile şi trei nopţi a zăcut trupul sfărtecat al lui Ivan împrăştiat pe câmp, şi deja începuseră să se adune ciorile să-l ciugulească. Chiar atunci se întâmplă să treacă pe acolo în zbor vulturul, şoimul şi vrabia. L-au văzut pe fratele lor mort şi s-au hotărât să-l ajute. Şoimul s-a repezit spre pământ, a ucis din zbor un pui de cioară şi i-a spus cioroiului bătrân:
— Adu repede apă vie şi apă moartă!
Cioroiul a dat fuga şi s-a întors cu apa vie şi cu apa moartă.
Vulturul, şoimul şi vrabia au adunat toate bucăţelele, le-au pus la locurile lor, au stropit trupul lui Ivan mai întâi cu apă moartă, iar apoi cu apă vie. Ivan, fiul de negustor, s-a ridicat, le-a mulţumit celor trei fraţi, iar ei i-au dat un inel de aur. De îndată ce şi-a pus inelul pe deget, s-a şi prefăcut în cal şi a fugit la curtea Preafrumoasei Elena. Zmeul Gorinici l-a recunoscut, a poruncit să fie prins, dus în grajd şi legat, iar a doua zi în zori să i se reteze capul.
Elena avea o slujnică bună la suflet, căreia i s-a făcut milă de calul acela minunat. S-a dus în grajd lângă cal, a început să plângă şi să-i vorbească:
— Sărman căluţ! Mâine vei fi omorât...
Calul i-a răspuns cu glas omenesc:
— Vino mâine, frumoasă fată, la locul unde mă vor da morţii şi, când va ţâşni sângele, opreşte-l cu picioruşul tău! După aceea să strângi sângele împrăştiat pe jos împreună cu ţărâna şi să-l presari împrejurul palatului!
A doua zi au scos calul din grajd şi l-au dus să-l omoare. Când i-au retezat capul şi sângele a început să ţâşnească şuvoi, frumoasa slujnică a pus piciorul şi l-a oprit, iar apoi l-a strâns împreună cu ţărâna şi l-a împrăştiat de jur-împrejurul palatului. în aceeaşi zi au răsărit în acel loc nişte copaci falnici şi neînchipuit de frumoşi.
Zmeul Gorinici a dat poruncă să fie tăiaţi acei copaci şi să fie arşi până la unul.
Slujnica cea frumoasă a izbucnit în plâns şi a plecat să se bucure pentru ultima dată de acea minunată privelişte. Unul dintre copaci i-a spus cu glas omenesc:
— Ascultă-mă, frumoasă fată! Când vor începe să taie pomii, tu să iei o surcică şi s-o arunci în lac. Ea a făcut întocmai: a aruncat în lac o surcică sărită de la un copac în timp ce-l tăiau. Surcica s-a prefăcut într-un răţoi de aur, care a început să înoate pe luciul apei. Tocmai atunci a ajuns pe malul lacului şi zmeul Gorinici, cu gând să vâneze. A văzut răţoiul de aur şi şi-a zis în gând: „Ce-ar fi să-l prind viu?".
Şi-a scos cămaşa fermecată pe care i-o dăruise vrabia lui Ivan, fiul de negustor, şi s-a aruncat în lac. Răţoiul l-a ademenit pe zmeu tot mai departe şi mai departe, apoi a ţâşnit şi a zburat pe mal. S-a prefăcut în voinic, a îmbrăcat cămaşa fermecată şi l-a ucis pe zmeu.
După aceea a venit la palatul Preafrumoasei Elena, a ucis-o şi pe ea şi s-a însurat cu slujnica ei, cu care a trăit în belşug şi bună înţelegere.

Cei trei prinţi

poveste rusească

Undeva, într-o ţară îndepărtată, trăia un rege care avea trei fii: Vasili, Feodor şi Ivan.

— Feţii mei! le spuse într-o bună zi tatăl. Vedeţi că sunt bătrân, dar am auzit că peste treizeci de mări şi treizeci de ţări, în împărăţia florii-soarelui, se găseşte apă vie şi apă moartă, şi mai este acolo un pom în care cresc nişte mere ce pot întineri până şi un bătrân ca mine. Cum am putea să obţinem şi noi această apă şi câteva mere din acelea?

Prinţul Vasili a poruncit să fie înşeuat calul său şi a plecat la drum. A mers el mult şi bine, zi de vară până-n seară, şi a ajuns la nişte munţi înalţi cu prăpăstii adânci şi cu păduri de nepătruns. Temându- se să nu se rătăcească, s-a întors acasă şi i-a spus tatălui său că n-a găsit nicăieri ţara florii-soarelui. A pornit la drum şi prinţul Feodor, dar şi cu el s-a întâmplat la fel.

Atunci s-a gândit să-şi încerce norocul şi mezinul, prinţul Ivan. El a plecat pe un alt drum, a mers cât a mers şi, deodată, a văzut o mică izbă înălţată pe picioare de găină, iar în izbă era Baba laga. Bătrâna l-a întrebat încotro ţine calea şi dacă se duce de voie sau de nevoie.

— Mai mult din dorinţa mea decât de nevoie, îi răspunse prinţul şi-i povesti încotro şi din ce pricină s-a pornit la drum.

Baba laga i-a dat un cal odihnit – pe al lui l-a oprit la ea – şi l-a trimis la sora ei cea mijlocie. Aceasta i-a schimbat şi ea calul şi l-a trimis la sora cea mică. Şi cea de-a treia soră, aflând despre ce e vorba, l-a dus în grajd şi i-a spus:

— Ia calul ăsta! încalecă-l, iar pe al tău lasă-l aici.

Apoi i-a arătat drumul care ducea în ţara florii-soarelui, unde se găseau apa vie şi apa moartă şi merele întineririi:

— N-ai să poţi trece decât pe timp de noapte. Acolo ai să vezi un zid înalt. Sari peste el şi du-te direct spre poarta grădinii. în grădină vei găsi pomul în care cresc merele întineririi, iar lângă el ai să vezi două fântâni: una cu apă vie şi cealaltă cu apă moartă. Numai să ai grijă! Când vei face cale întoarsă, să nu atingi niciuna din corzile care sunt întinse pe perete!

Prinţul Ivan a făcut totul întocmai: a sărit peste zid şi a intrat în grădină, a cules câteva mere şi şi-a umplut sticlele cu apă vie şi cu apă moartă. Dar, când se întorcea, n-a fost cu băgare de seamă şi, sărind peste zid, calul a agăţat o coardă. în tot oraşul au început să răsune clopotele, să bată tobele şi să răzbată bubuiturile tunurilor. Toată lumea a fost în picioare. Fecioara Ţar, în stăpânirea căreia erau merele întineririi, apa vie şi apa moartă, a poruncit să i se pună şaua pe cal şi în aceeaşi clipă a alergat să-l prindă pe hoţ, dar nu l-a mai ajuns din urmă.

La fiecare din surorile Babei laga, prinţul Ivan îşi schimba calul cu unul odihnit, iar Fecioara Ţar, cum a ajuns la sora cea mică, a început s-o tragă de limbă dacă nu cumva a văzut un om aşa şi aşa...

— N-am văzut, a răspuns aceasta şi a stăruit ca Fecioara Ţar să înnopteze la ea, să-şi tragă sufletul după atâta amar de drum.

Fecioara Ţar a rămas la sora cea mică a Babei laga o zi şi o noapte. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi când a ajuns la sora mijlocie.

Când Fecioara Ţar era gata să-l ajungă, prinţul Ivan intrase deja în ţara sa.

— Eşti norocos, prinţule, că nu mi-ai căzut în mână, îi strigă ea lui Ivan. Dar aşteaptă, că am să vin eu la tine!

Prinţul Ivan a ajuns acasă, a scos sticlele cu apă vie şi cu apă moartă, a pus pe o tipsie merele întineririi şi le-a dus tatălui său. Regele s-a bucurat peste poate. A mâncat câteva mere şi a întinerit. Au început cu toţii să trăiască în veselie. într-o zi, uitându-se regele pe fereastră, a văzut întins un cort chiar în grădina sa. Fără să mai stea pe gânduri, a trimis iscoadele să afle ce-i. Cine avusese îndrăzneala să-şi întindă cortul în grădina lui? în cort era Fecioara Ţar, care le-a spus iscoadelor: „Am venit pentru ca regele să mi-l dea pe acela dintre fiii săi care se face vinovat că a furat merele întineririi, apa vie şi apa moartă. Dacă nu, am să dărâm întreg oraşul".

S-a dus prinţul Ivan la ea.

— Ce să mă fac cu tine? i-a spus Fecioara Ţar. Dacă ai fost atât de îndrăzneţ încât ai furat de la mine apa fermecată şi merele întineririi, nu-mi rămâne decât să-ţi fiu soţie!
Prinţul s-a însurat cu ea şi au plecat să trăiască în împărăţia ei.

Cufărul fermecat

poveste rusească

Un moş şi o babă aveau un fiu. Părintele s-a gândit să-l dea în grija unui meşter ca să-l înveţe un meşteşug. A plecat în oraş, s-a învoit cu un meseriaş să i-l dea pe fiu-său la ucenicie pentru trei ani şi în acest răstimp să nu treacă pe acasă decât o singură dată. L-a lăsat moşul pe flăcău la meşter şi a plecat. A trecut un an, au trecut doi, şi ucenicul a deprins a face lucruri scumpe, întrecându-l în iscusinţă chiar şi pe meşter. Odată a făcut un ceas care ar fi costat vreo cinci sute de ruble şi i l-a trimis tatălui său. „Chiar dacă-l vinde", se gândea fiul, „măcar o să-şi mai scuture ceva din sărăcie". Ce să-l vândă moşul! Il ţinea în casă la loc de cinste şi nu-şi mai lua privirea de la el, pentru că era făcut de fiul său. A venit vremea să-şi vadă feciorul părinţii. Stăpânul era pătit şi de aceea i-a spus:
— Du-te să-ţi vezi părinţii! Iţi dau patruzeci şi trei de ore şi trei minute. Dacă nu te întorci la timp, moartea te paşte!
Ucenicul se gândea: „Cum să fac eu atâtea verste până acasă într-un timp aşa de scurt?". Meşterul, ghicindu-i gândul, îi spuse:
— Ia trăsura de colo. N-ai decât să te urci în ea şi să închizi ochii.
Flăcăul aşa a şi făcut: s-a urcat în trăsură, doar a închis ochii şi, de îndată ce i-a deschis, s-a şi pomenit acasă la moşneag. A coborât, a intrat în izbă, dar n-a văzut pe nimeni. Moşul şi baba au văzut când s-a apropiat trăsura de casă, s-au speriat şi s-au ascuns în şură. Abia a reuşit flăcăul să-i scoată din ascunzătoare. Au început să se îmbrăţişeze. Baba a izbucnit în plâns. De mult nu se mai văzuseră. Fiul le-a adus daruri. Cât au stat de vorbă, timpul a zburat, îi mai rămăseseră doar trei minute. Până una-alta, au mai trecut două minute. Mai avea unul singur ca să se întoarcă.
Necuratul i-a şoptit flăcăului la ureche:
— Fugi mai degrabă! Stăpânul tău e foc şi pară!
Băiatul era de cuvânt. Şi-a luat rămas-bun şi a plecat. Dar, oricât de repede l-a purtat trăsura, tot n-a ajuns la timp. Pe stăpân îl chinuia necuratul pentru întârzierea ucenicului. Flăcăul a început să se dezvinovăţească, i-a căzut la picioare şi s-a rugat:
— Iartă-mă, am greşit! N-am să mai fac!
Stăpânul l-a certat cât l-a certat şi, în cele din urmă, l-a iertat. Băiatul a revenit la vechile îndeletniciri şi a început să lucreze mai bine decât toţi.
Stăpânul, gândindu-se că îi va lua toţi meşteriii, fiindcă lucra mai bine decât el, îi spuse:
— Ucenicule, du-te în împărăţia subpământeană şi adu-mi de acolo un cufăr care este aşezat pe tronul ţarului.
Au cusut curea de curea şi au făcut o coardă lungă pentru coborâre, pe care au prins, din loc în loc, clopoţei. Stăpânul a început să-l coboare într-o prăpastie şi i-a poruncit să-i dea de ştire, smucind de curea, dacă o să afle cufărul. Clopoţeii aveau să sune, iar stăpânul avea să-i audă.
Flăcăul a coborât sub pământ, a dat cu ochii de un palat şi a intrat în el. Erau acolo vreo douăzeci de oameni. Toţi s-au ridicat în picioare şi i-au dat bineţe cu adânci plecăciuni:
— Fii bine venit, ţareviciule Ivan!
Flăcăul s-a minunat de cinstea ce i se arăta. A trecut în a doua încăpere. Acolo erau numai femei, care s-au ridicat să-l întâmpine:
— Fii bine venit, ţareviciule Ivan!
Toţi aceşti oameni fuseseră coborâţi de meşter în adâncul pământului. A intrat în a treia încăpere, unde se afla tronul, iar pe tron se afla cufărul. L-a luat, iar pe oameni i-a îndemnat să-l urmeze. Au ajuns la cureaua cu clopoţei, a legat oamenii de ea, iar stăpânul îi trăgea afară pe rând. Când a scos cam jumătate din ei, numai ce vine un lucrător şi-l cheamă repede pe stăpân acasă pentru că se întâmplase nu ştiu ce necaz. Stăpânul a plecat, poruncindu-i să-i scoată pe toţi din prăpastie, în afară de ucenic. Toţi au fost scoşi, numai ucenicul a fost lăsat

acolo. A umblat el cât a umblat prin împărăţia subpământeană şi, din greşeală, a lovit cufărul. De îndată au sărit de acolo doisprezece voinici şi i-au spus:

— Poruncă, ţareviciule Ivan!

— Duceţi-mă sus!

Voinicii l-au apucat şi l-au scos de acolo. El nu s-a dus la stăpân, ci la moşneag. între timp, stăpânul şi-a adus aminte de cufăr şi a venit într-un suflet pe malul prăpastiei. A început să smucească de curea, dar nici urmă de ucenic.

„Se vede treaba că s-a dus pe undeva", se gândi meşterul. „Trebuie să trimit un om după el."

Iar fiul moşneagului a ajuns acasă, şi-a ales un loc potrivit, a trecut cufărul dintr-o mână în alta şi pe dată s-au ivit douăzeci şi patru de voinici.

— Poruncă, ţarevi ciule Ivan!

— Pe acest loc întocmiţi-mi o împărăţie, să fie mai frumoasă decât toate.

Cât ai bate din palme, a apărut împărăţia. Flăcăul a trecut în ea, s-a însurat şi a început să trăiască în mare slavă. în împărăţia lui era un terchea-berchea, iar mama acestuia umbla cu cerşitul. Fiul i-a poruncit maică-sii:

— Mamă, fură cufărul de la ţarul nostru.

Ţareviciul Ivan nu era acasă când a venit cerşetoarea. Soaţa lui Ivan i-a dat de pomană şi a ieşit. Bătrâna a înşfăcat cufărul, l-a pus în sac şi pe-aici ţi-e drumul. Când a primit cufărul, fiul l-a trecut dintr-o mână în cealaltă. S-au ivit aceiaşi voinici.

Terchea-berchea le-a poruncit să-l arunce pe ţareviciul Ivan într-o groapă adâncă în care se aruncau vitele moarte, iar pe nevasta acestuia şi pe părinţi i-a făcut slugi. S-a înscăunat ţar.

Fiul moşneagului a stat în groapă o zi, două, trei... Deodată văzu deasupra gropii o pasăre uriaşă, venită după pradă: tocmai fusese aruncată în groapă o vacă moartă. Ivan s-a legat binişor de hoitul acesteia. Pasărea s-a lăsat în groapă, a apucat vita, a zburat şi s-a aşezat într-un pin. Ivan se bălăngănea şi nu reuşea să se dezlege. Tocmai atunci trecu pe acolo un vânător. Văzu pasărea, duse puşca la ochi şi trase. Pasărea s-a speriat, a scăpat prada din gheare şi şi-aluat zborul. Vita a căzut şi, odată cu ea, a căzut şi ţareviciul Ivan. S-a dezlegat, a luat-o pe drum şi a început să cugete cum să facă să-şi recapete împărăţia. Şi-a dus mâna la buzunar şi a dat de cheia de la cufăr. A trecut-o dintr-o mână în cealaltă şi au apărut doi voinici.

— Poruncă, Măria Ta!

— Fraţilor, sunt la mare necaz!

— Ştim! Ai noroc că am mai rămas noi doi pe lângă cheie!

— N-aţi putea să-mi aduceţi cufărul fermecat?

Nici n-a apucat ţareviciul Ivan să-şi spună păsul, că cei doi voinici i-au şi adus cufărul. A devenit iarăşi ţar, iar pe cerşetoare şi pe fiul ei a poruncit să-i omoare.

Dansuri de noapte

poveste rusească

A fost odată un rege văduv care avea douăsprezece fiice, una mai frumoasă ca alta. în fiece noapte, prinţesele plecau de acasă, dar nimeni nu ştia unde. Zilnic toceau câte o pereche de pantofi. Nu mai prididea regele să le cumpere pantofi noi şi a dorit să afle pe unde umblă ele noaptea şi ce fac. într-o zi, i-a chemat la ospăţ pe regii, prinţii, curtenii şi negustorii de pretutindeni şi i-a întrebat dacă nu cumva ar putea vreunul din ei să dezlege această taină. „Cui va reuşi să mă lămurească i-o voi da de soţie pe una din fete, pe care şi-o va dori, şi jumătate de împărăţie", a zis regele.

Nimeni n-a cutezat să se prindă la o asemenea îndeletnicire, afară doar de un curtean sărac.

— înălţimea Ta, eu am să aflu!

— Bine, află!

După ce i-a promis regelui, curteanului celui sărac îi păru rău.

— Ce-am făcut? îşi zise el. Am făgăduit să aflu, dar nu mă duce mintea nici măcar cu ce să încep. Dacă n-am să aflu, regele va porunci să fiu aruncat în temniţă.

A plecat de la palat, a ieşit din oraş şi mergea pe drum frământându-se. Deodată îi ieşi în cale o bătrână şi-l întrebă:

— De ce eşti aşa de îngândurat, bunule viteaz?

— Cum să nu fiu, mătuşă? îi răspunse el. I-am făgăduit regelui să aflu unde îi dispar fetele noapte de noapte.

— Da, nu-i o treabă uşoară! Dar de aflat se poate afla. Ţine tichia asta fermecată. Când o vei pune pe cap, te vei face nevăzut. Numai ţine minte: să nu adormi! Prinţesele îţi vor da picături de somn. Tu să te întorci cu faţa la perete şi să verşi în pat paharul pe care ţi-l vor da. Să nu-l bei cu niciun chip!

Curteanul cel sărac i-a mulţumit bătrânei şi s-a întors la palat. Se apropia noaptea. I s-a dat o cameră alături de cea în care stăteau prinţesele. S-a întins în pat, dar cu gândul să stea la pândă. Una dintre prinţese i-a adus un pahar de vin în care pusese picături de somn şi i-a cerut să-l bea în sănătatea ei. Nu avea cum să nu primească, dar s-a întors cu faţa la perete şi l-a vărsat în pat.

Chiar la miezul nopţii, au venit prinţesele să vadă dacă doarme sau nu curteanul. Acesta s-a prefăcut că doarme, dar era cu băgare de seamă la orice mişcare.

— Ei, surioarelor, paza noastră a adormit! E timpul să mergem la petrecere.

— Da, e timpul! E timpul!

S-au gătit cu cele mai frumoase rochii. Sora cea mare s-a apropiat de patul său, l-a dat într-o parte şi s-a ivit o intrare în împărăţia subpământeană a ţarului vrăjit.

Surorile au început să coboare; curteanul cel sărac s-a ridicat uşurel din pat, şi-a pus tichia fermecată şi le-a urmat. Din greşeală, a călcat-o pe rochie pe prinţesa cea mică, iar aceasta s-a speriat şi le-a spus surorilor ei:

— Ah, surioarelor, parcă m-ar fi călcat cineva pe rochie. E semn rău.

— Ajunge! N-o să se întâmple nimic rău.

Au coborât ele pe scară într-o poiană în care creşteau flori de aur. Curteanul cel sărac a rupt o rămurică şi toată poiana s-a umplut de foşnete.

— Ah, surioarelor, spuse iar prinţesa cea mică, pluteşte ceva rău în văzduh. Auziţi cum foşneşte poiana.

— Nu te teme! Este muzica ţarului vrăjit.

Ajung ele la palat şi le întâmpină ţarul şi curtenii săi. Muzica a început să răsune şi imediat s-a pornit dansul. Au dansat până când li s-au rupt pantofii.

Ţarul a poruncit să se toarne vin în cupe şi să fie serviţi oaspeţii. Curteanul cel sărac a luat de pe tavă o cupă, a vărsat vinul, iar cupa a pus-o în buzunar.

Petrecerea s-a terminat; prinţesele şi-au luat rămas-bun de la cavaleri, promiţând că vor veni şi în noaptea următoare. S-au întors acasă, s-au dezbrăcat repede şi s-au culcat. Dimineaţă l-a chemat regele la el pe curteanul cel sărac.

— Ai aflat ceva?

— Am aflat.

— Unde se duc?

— în împărăţia subpământeană, la ţarul cel vrăjit. Acolo dansează toată noaptea.

Regele şi-a chemat fetele şi a început să le iscodească. Prinţesele nu au recunoscut nimic.

— N-am fost nicăieri.

— Dar la ţarul cel vrăjit n-aţi fost? Aşa mi-a spus curteanul cel sărac şi vrea s-o dovedească.

— Cum să dovedească, tătucă, dacă el a dormit buştean toată noaptea?

Curteanul cel sărac a scos din buzunar floarea de aur ruptă de el şi cupa.

— Iată, a spus el, şi dovezile.

Ce erau să mai facă? Au recunoscut, iar regele a poruncit să fie astupată intrarea în împărăţia subpământeană; pe curtean l-a însurat cu cea mai mică dintre fete şi-au început să trăiască fericiţi cu toţii.

Laptele de fiară

poveste rusească

Auzit-aţi vreodată de zmeul Zmeevici? Dacă aţi auzit, înseamnă că ştiţi cum arată şi cam ce-i poate pielea.

Dacă nu, atunci am să vă spun o poveste despre el, cum s-a prefăcut într-un mândru viteaz, voinic între voinici, şi cum se ducea pe la preafrumoasa prinţesă. E drept că prinţesa, deşi frumoasă ca ruptă din soare, era din cale-afară de iute din fire. Oamenilor cinstiţi nu le arunca o vorbă măcar, iar cei simpli nu puteau ajunge la ea. Toată ziulica se şuşotea cu zmeul Zmeevici. Despre ce? Cine ştie? Soţul ei, cneazul Ivan Koralevici, după obiceiul împământenit la curte, se îndeletnicea cu vânătoarea. II slujeau cu credinţă nu numai ogarii, şoimii, dar şi vulpile, iepurii şi tot felul de alte animale şi păsări îi aduceau obolul, care cum putea: vulpea cu şiretenia, iepurele cu agerimea, vulturul cu aripile, corbul cu pliscul.

într-un cuvânt, cneazul Ivan Koralevici era neîntrecut la vânătoare, făcându-l să se teamă până şi pe zmeul Zmeevici.

De câte ori nu s-a gândit Zmeevici să-l ucidă pe cneaz, dar nu i-a mers niciodată. L-a ajutat însă prinţesa. Şi-a dat ochii peste cap, şi-a lăsat mâinile să-i cadă pe lângă trup şi s-a prefăcut bolnavă. Soţul s-a speriat şi a început să se frământe cum s-o vindece pe prinţesă.

— Nimic nu mă poate ajuta să mă vindec, afară doar de laptele de lupoaică, zise ea. Trebuie să mă spăl cu el.

Şi-a luat cneazul ogarii şi şoimii şi a plecat la vânătoare. Nici n-a intrat bine în pădure, că i-a şi ieşit în cale o lupoaică. S-a aplecat până-n pământ şi i-a spus cu glas mieros:

— Cneazule Ivan Koralevici, rogu-te, fie-ţi milă de mine şi nu mă pierde! îţi voi îndeplini pe dată orice dorinţă, numai să-mi poruncești!

— Dă-mi lapte de-al tău!

Lupoaica i-a dat lapte şi, în semn de mulţumire că i-a cruţat viaţa, i-a dăruit şi un pui de lup.

Ivan Koralevici a dat puiul de lup vânătorilor, iar laptele i l-a dat soţiei. Aceasta nădăjduise că soţul ei va pieri. El însă se întorsese. Pentru că nu mai avea ce face, nevasta s-a spălat cu laptele de lupoaică şi s-a ridicat din pat de parcă nu avusese nimic. Soţul s-a bucurat. Peste puţin timp, prinţesa iar s-a prefăcut bolnavă.

— N-ai cum să mă ajuţi decât dacă-mi aduci lapte de ursoaică.

Ivan Koralevici şi-a luat vânătorii, şoimii şi ogarii şi a plecat să caute lapte de ursoaică.

Ursoaica, simţind pericolul, i s-a aruncat la picioare şi l-a rugat cu lacrimi în ochi:

— Fie-ţi milă de mine şi nu mă pierde! îţi voi îndeplini pe dată orice dorinţă, numai să-mi poruncești!

— Bine, zise cneazul, dă-mi lapte de-al tău!

Ursoaica i-a dat lapte şi, drept mulţumire că i-a cruţat viaţa, i-a dăruit un ursuleţ.

Ivan Koralevici s-a întors din nou la soţia sa viu şi nevătămat.

— Ascultă, dragule! Mai îndeplineşte-mi o dorinţă şi dovedeşte-mi dragostea ta aducându-mi lapte de leoaică şi n-am să mai fiu bolnavă. Am să încep să cânt toată ziua şi să te răsfăţ.

Cneazul dorea din tot sufletul să-şi vadă soţia sănătoasă şi veselă, de aceea a plecat să caute leoaica. Nu era uşor lucru: aceste fiare trăiau peste mări. Şi-a luat tovarăşii de vânătoare şi a plecat. Lupii şi urşii s-au împrăştiat prin munţi şi prin văi, şoimii şi ereţii s-au ridicat în slava cerului, s-au împrăştiat prin păduri, iar leoaica i-a ieşit în cale cneazului şi, ca o roabă, i s-a aplecat până la pământ.

Ivan Koralevici a adus acasă laptele de leoaică. Soţia s-a înzdrăvenit şi s-a înveselit, dar a început din nou să-l roage pe soţul său:

— Prietenul meu drag, acum sunt şi sănătoasă, şi veselă, dar aş fi şi mai frumoasă dacă te-ai strădui să-mi aduci praful fermecat ce se află după douăsprezece uşi ferecate cu douăsprezece lacăte, în douăsprezece unghere din moara dracilor.

Cneazul a plecat, căci asta îi fusese soarta! A ajuns la moara cu pricina şi a văzut că lacătele se descuie singure, iar uşile se deschid. Ivan Koralevici a luat praful fermecat şi a plecat înapoi. în urma lui, uşile se închideau, iar lacătele se încuiau. El a ieşit, iar tovarăşii săi de vânătoare, copoii şi şoimii, au rămas încuiaţi înăuntru. Au început să tragă de uşi, să zgâlţâie, să zgârie care cu dinţii, care cu ghearele, încercând să spargă uşile.

Ivan Koralevici şi-a aşteptat cât şi-a aşteptat însoţitorii, dar în cele din urmă, cuprins de întristare, a plecat de unul singur spre casă. Simţea un gol în pântece şi răceală în inimă. A ajuns la el acasă şi a văzut că soţia lui zburdă plină de tinereţe şi veselie, iar în curte o face pe stăpânul zmeul Zmeevici, care i-a spus:

— Bună vreme, Ivan Koralevici! Iată salutul meu: un laţ de mătase cu care-o să te strâng de gât.

— Aşteaptă, Zmeevici! i-a răspuns Koralevici. Oi fi eu la cheremul tău acum, dar nu vreau să mor ca un terchea-berchea. Ascultă, am să-ţi cânt trei cântece.

L-a cântat pe primul. Zmeul a fost cucerit, iar un corb care ciugulea un stârv prin preajmă îi strigă:

— Cântă, cântă, Ivan Koralevici! Tovarăşii tăi au spart deja trei uşi.
L-a cântat şi pe al doilea. Corbul îi strigă:
— Cântă, cântă! Tovarăşii tăi de vânătoare au ajuns la cea de-a noua uşă.
— Gata, termină! a şuierat zmeul. întinde gâtul şi pune-ţi laţul.
— Ascultă-l şi pe cel de-al treilea, zmeule Zmeevici. L-am cântat înainte de nuntă, îl voi cânta şi înainte de moarte.
Aînceput cel de-al treilea cântec, iar corbul îi strigă:
— Cântă, cântă, Ivan Koralevici! Tovarăşii tăi sparg ultima lăcată.
Ivan Koralevici a terminat cântecul, a întins gâtul în laţ şi a strigat pentru ultima dată:
— Adio, frumoasă lume! Adio, dragii mei prieteni de vânătoare!
Dar prietenii lui au răsărit ca din pământ. Zburau ca norii cei negri, năvăleau hoardă după hoardă. L-au prins pe zmeu şi l-au făcut bucăţi, iar pe soţia cneazului au omorât-o păsările cu ciocurile lor. Şi a rămas Ivan Koralevici să-şi trăiască zilele singur-singurel, deşi ar fi meritat o soartă mai bună. Se spune că, în vechime, se năşteau asemenea viteji, iar până la noi au ajuns numai poveştile despre ei.

Limba păsărească

poveste rusească

Trăiau într-un oraş un negustor cu nevasta lui, cărora le-a trimis Dumnezeu un fiu peste măsură de isteţ, pe nume Vasea.
într-o zi stăteau ei la masă, iar într-o colivie cânta o privighetoare cu atâta tristeţe, încât negustorul nu se mai putu stăpâni:
— Dacă s-ar găsi un om care să-mi tălmăcească ce cântă cu adevărat privighetoarea şi ce soartă îmi prezice, i-aş da încă din viaţă jumătate din averea mea şi i-aş lăsa şi după moarte multe bunuri.
Iar copilul, care pe atunci avea doar şase ani, s-a uitat în ochii părinţilor săi şi le-a spus:
— Eu ştiu ce cântă privighetoarea, dar mi-e frică să spun.
— Nu te codi, spune! au stăruit părinţii.
Şi Vasea le-a spus cu lacrimi în ochi:
— Privighetoarea prevesteşte că va veni o vreme când voi o să-mi fiţi slugi: tata îmi va turna apă, iar mama mă va şterge pe faţă şi pe mâini cu ştergarul.
Aceste vorbe i-au îndurerat pe negustor şi pe nevasta lui, care au hotărât să scape de copilul lor. Au construit o barcă nu prea mare, l-au aşezat într-o noapte pe copil în barcă, în timp ce el dormea, şi i- au dat drumul pe mare.
în clipa aceea, a scăpat din colivie privighetoarea prezicătoare, a zburat până la barcă şi i s-a aşezat băiatului pe umăr.
Cum plutea barca pe mare, iată că se întâlneşte cu o corabie cu toate pânzele întinse.
Corăbierul l-a văzut pe băiat, i s-a făcut milă de el, l-a luat pe corabie, l-a descusut despre ceea ce i se întâmplase şi a făgăduit să-l ţină la el şi să-l iubească întocmai ca pe propriul său fiu.
A doua zi îi spune băiatul noului său tată:
— Privighetoarea cântă că se va stârni furtuna, va frânge catargele şi va sfâşia pânzele. Trebuie s-o întorci către un adăpost.
Corăbierul nu l-a ascultat. într-adevăr, s-a stârnit furtuna, a rupt catargele şi a sfâşiat pânzele.
Nu mai era nimic de făcut. Trecutul nu mai putea fi întors. Au fost puse catarge noi, s-au reparat pânzele şi au pornit mai departe. Vasea îi spuse iar corăbierului:
— Privighetoarea cântă că în întâmpinarea noastră vin douăsprezece corăbii, toate cu tâlhari, şi că aceştia ne vor lua pe toţi în robie.
De data aceasta corăbierul l-a ascultat, s-a îndreptat spre o insulă şi a văzut cum cele douăsprezece corăbii, toate cu tâlhari, au trecut pe lângă insulă. A aşteptat corăbierul cât a fost nevoie şi a pornit mai departe.
Că a trecut mult, că a trecut puţin, nu se ştie, dar corabia a ajuns la oraşul Hvalinsk. Regele de acolo era supărat că, de câţiva ani, pe sub ferestrele palatului său se tot învârteau o cioară, un cioroi şi puii lor, făcând mare larmă, fără să tacă nici noapte, nici zi.

Câte n-au făcut regele şi curtenii! Dar n-au reuşit să izgonească ciorile; nici măcar alicele nu le speriau. A dat poruncă regele să fie atârnat la toate răscrucile şi în toate porturile un zapis prin care promitea să dea o jumătate de regat şi pe fata cea mică de soţie aceluia ce va reuşi să-l izbăvească de ciorile de sub ferestrele palatului. însă care se va încumeta şi nu va reuşi, aceluia i se va tăia capul.

Mulţi s-au arătat doritori să se înrudească cu regele, dar toţi şi-au pierdut capul pe butucul gâdelui.

A aflat şi Vasea despre această tărăşenie şi s-a rugat de corăbier:

— Dă-mi voie să mă duc la rege să-l scap de ciori!

Oricât a stăruit corăbierul, nu l-a putut opri pe băiat.

— Bine, du-te! Dar, dacă se întâmplă ceva rău, să nu dai vina decât pe tine.

A sosit Vasea la palat, i-a spus regelui de ce a venit şi a cerut să fie deschisă acea fereastră sub care se învârt ciorile.

Ascultând glasul păsărilor, îi spuse regelui:

— înălţimea Ta, vezi bine că se-nvârt aici trei: cioroiul, nevasta lui, cioara, şi puiul lor. Cioara şi cioroiul se ceartă, neştiind al cui e puiul – al tatălui sau al mamei –, şi cer să se facă lumină. Spune înălţimea Ta al cui e.

Regele răspunse:

— Al tatălui.

Numai ce a rostit regele această vorbă, că cioroiul şi puiul au luat-o spre dreapta, iar cioara spre stânga. După care regele l-a luat pe copil la sine şi a trăit băiatul acolo în mare dragoste şi cinste.

S-a făcut Vasea mare, un viteaz între viteji, s-a însurat cu prinţesa şi a primit ca zestre o jumătate de regat. I-a venit odată chef să umble prin lume, prin ţări străine, ca să vadă oamenii şi oamenii să-l vadă pe el. S-a gătit şi s-a aşternut la drum.

într-un oraş e rămas să înnopteze. Când s-a sculat a doua zi, a poruncit să i se aducă apă să se spele. Stăpânul i-a adus apa, iar stăpâna ştergarul. A intrat ţareviciul în vorbă cu ei şi a priceput că nu erau alţii decât părinţii lui. A izbucnit în plâns de bucurie şi le-a căzut la picioare; iar după aceea i-a luat în oraşul Hvalinsk şi au început cu toţii să trăiască şi avutul să şi-l sporească.

Mesteacănul şi cei trei şoimi

Un soldat şi-a încheiat sorocul de slujbă la ţar şi a fost lăsat la vatră. în drum spre casă, îi iese în cale necuratul.

poveste rusească

— Incotro te-ai pornit, soldatule?

— Spre casă!

— Ce să faci acolo? Nu mai ai pe nimeni, nici rude, nici prieteni. Tocmeşte-te argat la mine, am să te plătesc împărăteşte!

— Şi ce-aş avea de făcut?

— Mai nimic! Trebuie să plec peste marea cea albastră la nunta fie-mii, dar am acasă trei şoimi pe care ţi i-aş lăsa ţie în pază până mă voi întoarce.

Soldatul s-a învoit. „Fără bani e greu de trăit", se gândi el. „Ce dacă-i dracul? Tot am să mă aleg cu ceva!"

Necuratul l-a condus pe soldat la palatul său şi-a plecat peste marea cea albastră.

Soldatul a umblat cât a umblat prin încăperile palatului, i s-a urât şi a hotărât să iasă în parc. Acolo a văzut un mesteacăn care i-a vorbit cu grai omenesc:

— Soldatule! Du-te în satul cutare şi spune-i preotului să-ţi dea ce a visat el azi-noapte.

Soldatul s-a dus unde îi spusese mesteacănul. Preotul a scos o carte şi i-a dat-o.

— Asta am visat! Ia-o!

Soldatul a luat-o şi a făcut cale întoarsă.

— îţi mulţumesc, om bun! îi zise mesteacănul. Acum aşază-te şi citeşte!

Soldatul a început să citească. După ce a citit o noapte, din mesteacăn a ieşit până la piept o fată de o frumuseţe neînchipuită. După a doua noapte de citit, fata a ieşit până la brâu. în cea de-a treia noapte, după ce soldatul a terminat de citit, fata a ieşit cu totul din trunchiul copacului. L-a sărutat pe soldat şi i-a spus:

— Eu sunt fiică de ţar. M-a răpit necuratul şi m-a prefăcut în mesteacăn. Iar cei trei şoimi sunt fraţii mei buni. Au vrut să mă salveze şi au dat şi ei de belea.

Nici n-a apucat ţarevna să-şi termine vorba, că au sosit cei trei şoimi. S-au aruncat la pământ şi s-au prefăcut în trei viteji chipeşi. S-au adunat cu toţii, au plecat la părinţii lor şi l-au luat şi pe soldat cu ei.

Ţarul şi ţarina s-au bucurat din toată inima, l-au răsplătit împărăteşte pe soldat, l-au însurat cu fiica lor şi i-au oprit pe tineri la ei la palat.

Ouăle de aur şi de argint

poveste rusească

Au fost odată doi fraţi: unul bogat, celălalt sărac. Săracul avea nevastă şi copii, iar bogatul trăia singur cuc.

S-a dus săracul la fratele bogat şi a început să-l roage:

— Dă-le, frăţioare, ceva de mâncare copiilor mei. Nu avem de niciunde în casă.

— De tine îmi arde mie azi? îi răspunse bogatul. Vin la mine la ospăţ numai cneji şi boieri, iar sărăntocii nu se cade să se amestece printre ei.

A izbucnit fratele cel sărac în lacrimi şi s-a dus să prindă peşte. „Poate dă Dumnezeu şi pică ceva!", îşi zise el. „Măcar un borş să mănânce copiii."

Nici n-a apucat să bage bine năvodul în apă, că a şi prins un urcior. Din el s-a auzit o voce:

— Scoate-mă din apă şi sparge urciorul de o piatră de pe mal. Te voi învăţa cum să dobândeşti fericirea!

Săracul a scos urciorul pe mal, l-a spart şi din el a apărut un viteaz nemaivăzut, care i-a spus:

— Caută un tăpşan verde; pe acel tăpşan creşte un mesteacăn, iar la rădăcinile lui este o raţă. Taie rădăcinile şi du-te cu raţa acasă. Ea o să facă ouă: o zi de aur, o zi de argint.

Fratele sărac s-a dus la mesteacăn, a scos raţa de sub rădăcinile lui şi a dus-o acasă. Raţa a început să se ouă: într-o zi făcea un ou de aur, în cealaltă – unul de argint. Săracul a început să vândă ouăle la negustori şi la boieri şi s-a îmbogăţit repede.

— Copii, închinaţi-vă, ne-a găsit Dumnezeu şi pe noi!

Fratele cel bogat s-a supărat şi a început să-l pizmuiască. „Cum de s-a îmbogăţit fratele meu aşa?", se întreba el. „Mai mult ca sigur că are un mare păcat pe suflet!" Şi l-a dat în judecată.

Păţania lor a ajuns la urechile ţarului. A fost adus la ţar fratele care fusese sărac şi se îmbogăţise.

Ce să se facă în timpul ăsta cu raţa? Copiii erau mici, aşa că a lăsat-o în grija soţiei. Aceasta a început să se ducă la piaţă şi să vândă ouă la preţ mare. Fiind frumoasă, i-a căzut cu tronc unui boier. Şi ea s-a îndrăgostit de el.

— Cum de v-aţi îmbogăţit? a început boierul s-o tragă de limbă.

— Aşa a fost voia Domnului!

Boierul a stăruit:

— Spune-mi adevărul. Dacă nu mi-l spui, n-am să te mai iubesc şi n-am să mai vin pe la tine!

Şi o zi-două n-a mai fost la ea. Femeia l-a chemat şi i-a povestit:

— Am o raţă. într-o zi face un ou de aur, în cealaltă – unul de argint.

— Adu-o, să văd şi eu ce fel de pasăre e!

Femeia i-a adus-o, el a luat-o în mâini, a cercetat-o cu luare- -aminte şi a văzut că pe pântecele ei era scris cu litere de aur: „Cine o să-mi mănânce capul, acela va fi ţar, iar cine îmi va mânca inima, acela va scuipa aur".

Orbit de norocul ce dăduse peste el, boierul a început să stăruie pe lângă femeie să taie raţa. Femeia s-a sucit, s-a învârtit, dar, până la urmă, a tăiat raţa şi a pus-o la cuptor. Fiind zi de sărbătoare, a plecat la biserică. Cât era ea plecată, au intrat în casă cei doi fii ai ei. Le-a venit poftă să îmbuce ceva, s-au uitat în cuptor şi au scos raţa de acolo. Cel mare a mâncat capul, iar cel mic – inima. S-a întors mama de la slujbă. A venit şi boierul. S-au aşezat la masă. Boierul a băgat de seamă că lipsesc şi capul, şi inima.

— Cine le-a mâncat? a întrebat boierul, dar şi-a închipuit că le-au mâncat copiii femeii.

A început să stăruie pe lângă mamă:

— Taie-ţi copiii şi dintr-unul scoate creierii, iar din celălalt inima. Dacă nu faci asta, prietenia noastră ia sfârşit aici!

Spunând aceasta, boierul a plecat de la ea. O săptămână întreagă s-a frământat femeia, dar, în cele din urmă, a trimis după boier să vină, zicând că, pentru el, e gata să-şi jertfească băieţii, în aşteptarea boierului, femeia îşi ascuţea cuţitul. Băiatul cel mare a văzut-o şi a izbucnit în lacrimi amare.

— Lasă-ne, mamă, în grădină, să ne jucăm!

— Duceţi-vă, dar să nu vă îndepărtaţi!

Copiilor nu le ardea de joacă: au rupt-o la fugă şi au fugit până au obosit şi li s-a făcut foame. în câmpul pe care au ajuns, au văzut un văcar păscând cireada.

— Văcarule, văcarule! Dă-ne o fărâmă de pâine!

— Luaţi bucăţica asta! Atât mi-a mai rămas. Mâncaţi sănătoşi!

Fratele mai mare i-a dat bucăţica de pâine celui mic:

— Tu, frăţioare, eşti mai slab ca mine, iar eu pot să mai rabd.

— Nu, frate! Tot timpul m-ai tras după tine, ai obosit mai mult ca mine. Hai mai bine s-o mâncăm juma-juma!

Au împărţit bucata de pâine, au mâncat-o şi s-au săturat. Au purces mai departe, mergând înainte pe drumul cel mare. Deodată au ajuns la o răspântie unde era un stâlp pe care scria: „Cine o ia spre dreapta se va face ţar, cine o ia spre stânga se va îmbogăţi".

Mezinul îi spuse fratelui celui mare:

— Frate, du-te tu spre dreapta, că ştii mai multe şi poţi face mai multe ca mine.

Fratele cel mare a luat-o spre dreapta, iar cel mic spre stânga.

Primul a mers cât a mers, până a ajuns într-o altă împărăţie. A cerut găzduire pentru o noapte la o bătrână.

Aceasta l-a găzduit. S-a trezit feciorul dimineaţa, s-a spălat pe faţă, s-a îmbrăcat şi şi-a făcut rugăciunea. în acel oraş tocmai murise ţarul şi s-a adunat tot poporul la biserică, ţinând lumânări în mână. Cui avea să i se aprindă lumânarea din senin, aceluia îi era sortit să fie ţar.

— Du-te şi tu, băiete, la biserică! îi zise bătrâna. Cine ştie? Poate că se va aprinde lumânarea ta! Bătrâna i-a dat o lumânare. El s-a dus la biserică şi, de îndată ce a intrat, lumânarea i s-a aprins de la sine. Ceilalţi prinţi şi boieri, pizmaşi, au început să-i sufle în lumânare şi să-l gonească afară din biserică. Dar ţarevna, care stătea pe tronul ei înalt, grăi:

— Nu-l atingeţi! Nu ştiu dacă e bun sau rău, dar e sortitul meu.

Băiatul a fost dus pe braţe la ţarevnă, ea l-a primit la curte, l-a crescut, a spus că el e ţarul şi s-a măritat cu el. Au trăit ei împreună câtva timp. într-o zi tânărul ţar îi spuse soţiei sale:

— îngăduie-mi să plec ca să-mi găsesc fratele mai mic!

— Du-te cu Dumnezeu!

A călătorit el prin diferite pământuri şi, în cele din urmă, l-a găsit pe fratele său mai mic. Trăia într- o mare bogăţie, cu grămezi întregi de aur în hambare. Cum scuipa, îi ieşeau galbeni pe gură.

— Frăţioare! strigă fratele cel mic. Să mergem la tatăl nostru să vedem cum o duce!

— Ce mai stai? Hai la drum!

Au ajuns în satul în care se născuseră şi au cerut găzduire la părinţii lor, fără să spună cine sunt. S- au aşezat la masă. Fratele cel mare a început să vorbească despre raţa fermecată care făcea ouă de aur şi de argint şi despre mama ticăloasă. Mama îl întrerupea tot timpul şi încerca să schimbe vorba. Tatăl şi-a dat seama:

— Nu cumva sunteţi băieţii mei?

— Noi suntem, tătucă!

S-au îmbrăţişat şi s-au sărutat. Ce să mai vorbim! Fratele cel mare şi-a luat tatăl să locuiască la el în palat, cel mic a plecat să-şi caute mireasă, iar mama a rămas singură cuc şi aşa trăieşte şi în zilele noastre.

Peştişorul de aur

poveste rusească

Era pe insula Buian o mică izbă veche, în care trăiau într-o sărăcie lucie un moş şi o babă. Bătrânul şi-a împletit un năvod şi a început să se ducă la mare, la pescuit. Doar aşa reuşeau să-şi ducă zilele, într-o zi, când a aruncat năvodul în mare şi a început să-l tragă afară, i s-a părut prea greu, aşa cum nu mai fusese niciodată până atunci. Abia-abia a putut scoate năvodul din apă, dar când s-a uitat, a văzut că era gol. Se prinsese un singur peştişor, dar nu unul oarecare, ci de aur.

Peştişorul aîncepus să se roage cu grai omenesc:

— Nu mă lua, moşule! Mai bine dă-mi drumul în marea cea albastră, că îţi voi fi de folos: am să-ţi îndeplinesc orice dorinţă!

Bătrânul s-a gândit cât s-a gândit şi i-a spus:

— Nu-mi trebuie nimic de la tine. Du-te şi plimbă-te în mare!

A aruncat peştişorul de aur în valuri şi s-a întors acasă.

— Mult ai prins, moşule? îl întrebă baba.

— Un singur peştişor de aur, dar şi pe acela l-am aruncat în mare. Prea s-a rugat de mine. „Dă-mi drumul în marea albastră!", mi-a spus. „Am să-ţi fiu şi eu de folos, am să-ţi îndeplinesc orice dorinţă!" Mi s-a făcut milă de peştişor, nu i-am cerut nimic şi l-am slobozit în mare.

— Drac bătrân ce eşti! Ai avut în mână un asemenea noroc şi n-ai fost în stare să tragi un folos de pe urma lui!

S-a mâniat baba şi a început să-l ocărască pe moş cât era ziulica de lungă. Nu-i lăsa răgaz deloc.

— Măcar o pâine să-i fi cerut! în curând n-o să mai avem nici măcar o cojiţă uscată. Ce-ai să mănânci?

Bătrânul n-a mai răbdat ocara, s-a dus la malul mării şi a strigat:

— Peştişorule, peştişorule de aur! Ieşi din mare şi întoarce-ţi capul spre mine!

Peştişorul a venit la mal.

— Ce-ţi trebuie, moşule?

— Baba m-a trimis să-ţi cer pâine!

— Du-te acasă! Veţi avea pâine din belşug!

Bătrânul s-a întors acasă.

— Ei, babo! Acum avem pâine?

— Pâine avem acum cu îndestulare. Altul e necazul. Mi s-a crăpat covata şi n-am în ce spăla rufele! Du-te la peştişorul de aur şi cere una nouă!

S-a dus bătrânul la mare şi a chemat peştişorul de aur:

— Peştişorule, peştişorule! Ridică-te din valuri şi întoarce-ţi capul către mine!

Peştişorul s-a ridicat din adâncuri şi l-a întrebat:

— Ce-ţi trebuie, moşule?

— Baba m-a trimis încoace să-ţi cer o covată nouă.

— Bine! Veţi avea şi covata nouă!

Bătrânul a făcut cale întoarsă, dar nici n-a apucat bine să intre pe uşă, că baba s-a şi repezit cu gura la el:

— Du-te la peştişor şi cere-i să ne facă o izbă nouă! în asta nu mai e de trăit! Acuşi-acuşi cade pe noi!

S-a întors moşul la malul mării şi l-a strigat pe peştişor:

— Peştişorule de aur, ridică-te din valuri şi întoarce-ţi capul către mine!

Peştişorul s-a ivit din apă, s-a întors cu capul spre moş şi l-a întrebat:

— Ce-ţi trebuie, moşule?

— Fă-ne, rogu-te, o izbă nouă! Baba nu-mi dă pace deloc! Zice că nu vrea să mai stea în izba veche, de teamă să nu se dărâme peste noi.

— Nu te necăji, moşule! Du-te acasă şi roagă-te la Dumnezeu, că totul se va face după cum ţi-e voia.

Când s-a întors acasă, moşul a văzut în curtea sa o izbă nouă din stejar, cu desene pe ea. Bătrâna i-a ieşit înainte la fel de cătrănită şi a început să-l acopere de ocări:

— Câine bătrân ce eşti! Nu te duce capul să profiţi de noroc! Mare brânză! I-ai cerut peştişorului o izbă, chibzuind că ţi-ai mântuit treaba! Nici pomenealâ! întoarce-te la peştişorul de aur şi spune-i că nu mai vreau să fiu ţărancă. Vreau să fiu boieroaică, să mi se dea ascultare, iar când mă vor întâlni în cale, oamenii să se aplece adânc în faţa mea!

Moşul s-a dus la mare şi l-a chemat pe peştişorul de aur.

— Peştişorule, peştişorule! Arată-te din apă şi întoarce-ţi capul către mine!

Peştişorul a venit şi l-a întrebat:

— Care ţi-e dorinţa, moşule?

Bătrânul îi răspunse:

— Nu-mi dă pace baba, a înnebunit de tot; nu vrea să mai fie ţărancă, vrea să fie boieroaică.

— Bine! Nu mai fi necăjit. Mergi acasă şi închină-te lui Dumnezeu. Totul va fi după voia ta.

Când s-a întors bătrânul, în locul izbei se înălţa o casă de piatră cu trei caturi, forfotind de slugi. Bătrâna, îmbrăcată în rochie scumpă de catifea, stătea cocoţată într-un jilţ înalt şi dădea porunci.

— Ziua bună, nevastă! îi zise bătrânul când dădu cu ochii de ea.

— Ţărănoi necioplit! Cum îndrăzneşti să numeşti nevasta ta o boieroaică de viţă ca mine? Ei,slugi! Duceţi-l pe bădăranul ăsta la grajd şi învăţaţi-l minte cu harapnicul!

Slugile l-au înşfăcat pe moşneag de guler şi l-au târât la grajd. Grăjdarii au început să-l bată cu harapnicul până când bietul om fu mai-mai să-şi dea duhul. După asta, baba l-a făcut îngrijitor la curte. A poruncit să i se dea un măturoi şi să ţină curtea curată, iar de mâncare să i se dea numai la bucătărie.

Grea viaţă a început să aibă sărmanul moşneag. Toată ziua mătura curtea, iar dacă rămânea pe undeva fie şi o urmă de gunoi, era dus fără întârziere la grajd şi răsplătit cu harapnicele.

„Ce vrăjitoare!", se gândi bătrânul. „A dat norocul peste ea şi a încetat să mă socotească bărbatul ei!"

După un timp, baba s-a săturat să mai fie boieroaică. A cerut să fie adus moşneagul la ea şi i-a poruncit:

— Du-te, drac bătrân, la peştişorul de aur şi spune-i că nu mai vreau să fiu boieroaică. Să mă facă împărătească!

S-a dus bătrânul la malul mării şi a început să-l caute pe peştişorul de aur.
— Peştişorule, peştişorule, arată-te din valuri şi întoarce-ţi capul către mine!
Peştişorul de aur a apărut şi l-a întrebat:
— Care ţi-e păsul, moşule?
— Care să fie? A înnebunit de tot baba, mai ceva ca data trecută. Nu mai vrea să fie boieroaică, vrea să fie împărăteasă!
— Nu te necăji, du-te acasă, închină-te lui Dumnezeu şi-ţi va fi îndeplinită dorinţa!
S-a întors bătrânul şi a văzut că, în locul casei boiereşti de mai înainte, se înalţa un palat uriaş, cu acoperişul de aur. Peste tot patrulau santinele zăngănindu-şi armele. în spatele palatului era o mândreţe de parc, iar în faţă – o pajişte întinsă, acoperită cu iarbă verde, pe care era adunată armata. Baba, îmbrăcată în haine împărăteşti, înconjurată de generali şi boieri, privea de sus, din balcon: tobele răpăiau, muzica răsuna, iar soldaţii strigau „ura!".
După o vreme, baba s-a plictisit şi să mai fie împărăteasă. A poruncit ca moşul să fie găsit şi adus în faţa ei.
S-a iscat o forfotă neînchipuită. Generalii şi boierii se agitau, alergau încoace şi-ncolo, neştiind de unde să-l ia. în cele din urmă moşul a fost găsit într-o curte din spate şi adus la împărăteasă.
— Drac bătrân! îi zise baba. Aleargă la peştişorul de aur şi spune-i că nu mai vreau să fiu împărăteasă. Spune-i că vreau să fiu crăiasa mărilor. Toate mările şi toţi peştii să asculte de mine! Bătrânul a încercat să dea îndărăt. Dar ţi-ai găsit!
— Dacă nu te duci, în clipa asta capul îţi va sta unde-ţi stau picioarele!
Cu inima îndoită, bătrânul a ajuns la mare şi a început să-l cheme pe peştişorul de aur:
— Peştişorule, peştişorule! Arată-te din valuri şi întoarce-ţi capul spre mine!
Peştişorul însă, nicăieri! Bătrânul l-a mai chemat o dată, dar fără izbândă. L-a chemat pentru a treia oară. Deodată marea s-a învolburat şi, din limpede şi luminoasă cum era, a devenit dintr-odată întunecată.
A venit peştişorul la mal:
— Care ţi-e dorinţa, moşule?
— Baba a înnebunit de tot: nu mai vrea să fie împărăteasă. Vrea să fie crăiasa mărilor, să stăpânească toate apele şi să poruncească tuturor peştilor.
Peştişorul de aur nu i-a răspuns nimic moşneagului. S-a întors şi s-a scufundat în adâncul mării. Bătrânul a făcut cale întoarsă. Când a ajuns, nu-i venea să-şi creadă ochilor: nici urmă de palat. în locul lui era o mică izbă veche, iar înăuntru stătea baba într-un sarafan ponosit.
Au început bătrânii să trăiască la fel ca înainte. Moşul s-a apucat din nou de pescuit, însă, oricât de des a aruncat el năvodul în mare, niciodată n-a mai reuşit să prindă peştişorul de aur.

Pasărea vorbitoare

poveste rusească

Trăia odată într-un oraş un negustor care avea trei fete. După ceva vreme, el a murit. într-o zi, fetele stăteau lângă geam şi vorbeau. Cea mare zise:
— Eu m-aş mărita chiar şi cu brutarul ţarului!
Cea mijlocie spuse:
— Iar eu cu bucătarul!
Mezina de colo:
— Eu aş dori să mă mărit cu ţarul însuşi. I-aş face doi fii cu mâinile de aur până la cot şi cu picioarele de argint până la genunchi, cu luna cea limpede pe ceafă şi în frunte cu soarele strălucitor. I-aş mai face şi o fată frumoasă, la al cărei zâmbet să se desfacă petalele de trandafir, iar când va plânge, lacrimile ei să fie mărgăritare scumpe.
în vremea aceasta, ţarul, ieşit la plimbare, a trecut chiar pe lângă casa lor şi a auzit ce vorbeau ele. A doua zi, a trimis după fiicele de negustor şi le-a întrebat ce-au spus ele în ajun.
Fetele i-au spus şi ţarul a măritat-o pe cea mare cu brutarul său, pe cea mijlocie cu bucătarul, iar cu cea mică s-a însurat el însuşi.
După o vreme, ţarina a rămas grea şi i-a venit vremea să nască. Ţarul a început să se frământe: voia să trimită

după nişte moaşe bune, dar surorile cele mari, pizmaşe pe cea mică, s-au rugat să le îngăduie să moşească ele. Ţarul se învoi. Surorile au venit la palat şi, când ţarina a născut un fiu chiar aşa cum spusese înainte de căsătorie, au luat copilul, l-au băgat într-o ladă şi l-au aruncat în râu, iar în locul lui au pus un pui de câine. Văzând ţarul că soţia i-a născut un căţeluş, s-a făcut foc, şi-a adunat miniştrii şi le-a spus că vrea s-o omoare. Aceştia l-au sfătuit s-o ierte, că era prima greşeală, şi ţarul s-a învoit.

A mai trecut un timp şi ţarina a rămas iarăşi grea. Ţarul a vrut să trimită după nişte moaşe bune, dar surorile ţarinei s-au rugat de el să le lase pe ele să moşească. Când ţarina a născut un fiu la fel ca primul, surorile l-au băgat într-o ladă şi i-au dat drumul pe râu, iar în locul lui au pus un pui de pisică. Văzând ţarul că nevasta i-a născut un motănel, şi-a adunat miniştrii, vrând s-o omoare, dar miniştrii l-au sfătuit s-o ierte şi de această dată.

După o vreme, ţarina a rămas iarăşi grea. Când i-a sosit sorocul să nască, ţarul a vrut iarăşi să trimită după moaşe, dar surorile ţarinei s-au rugat să le lase pe ele să se îndeletnicească de cele trebuitoare în locul moaşelor.

Ţarul se învoi şi, când ţarina a născut o fiică întocmai cum promisese, surorile au luat fetiţa, au pus- o într-o ladă şi i-au dat drumul pe râu la vale, iar în locul ei au pus o bucată de lemn. Văzând ţarul că ţarina i-a născut, în loc de fiică, o bucată de lemn, şi-a adunat miniştrii şi a vrut s-o ucidă, dar miniştrii s-au rugat de el să nu facă asta, ci s-o închidă într-un turn de piatră.

Copiii ţarului au fost scoşi din râu de un general care le-a dat o educaţie aleasă. Dar generalul a murit şi copiii au rămas orfani.

Odată, când fraţii erau plecaţi la vânătoare, a venit acasă la ei o bătrână. Ţarevna a primit-o frumos. După ce- au stat cât au stat în casă, au ieşit în grădină.

— îţi place, bunică, ce grădină am? Nu-i aşa că nu-i lipseşte nimic?

— E frumoasă, n-am ce zice! Doar că îi lipsesc trei lucruri: apa vie, apa moartă şi pasărea vorbitoare.

Cuvintele bătrânei o mâhniră pe ţarevnă. S-au întors fraţii de la vânătoare şi au întrebat-o de ce-i aşa de mâhnită. Ea le-a povestit ce auzise de la bătrână.

— Bine! zise fratele cel mare. Plec eu în căutarea acestei păsări.

I-a dat surorii sale un cuţitaş şi i-a spus:

— Dacă pe cuţit o să apară sânge, să ştiţi că eu nu mai sunt în viaţă!

A călătorit el timp îndelungat, până a ajuns la poalele unui munte. în vecinătatea lui era un stejar uriaş, iar sub stejar stătea un bătrân căruia părul, sprâncenele şi barba îi crescuseră până la pământ.

— Bine te-am găsit, bunicule!

— Bine ai venit, nepoate!

— Cum aş putea găsi apa vie, apa moartă şi pasărea vorbitoare?

— Se poate, însă nu-i deloc uşor! Mulţi vin, dar puţini se mai întorc.

Luându-şi rămas-bun de la bătrân, ţareviciul a început să urce pe munte. Deodată a auzit în urma sa:

— Pune mâna pe el! Ţine-l! Căsăpeşte-l!

Ţareviciul a întors capul să vadă ce-i şi pe loc a încremenit. Sora lui s-a uitat la cuţitaş şi a aflat că fratele cel mare nu mai era în viaţă. Fratele mai mic a vrut să plece şi el după acele minuni sau măcar să-şi găsească fratele care nu s-a mai întors. I-a dat surorii sale o furculiţă şi i-a spus:

— Dacă pe furculiţă va apărea sânge, să ştii că eu nu mai sunt în viaţă!

Zicând acestea, s-a aşternut la drum. A ajuns la muntele cel înalt, a dat de bătrân, a vorbit cu el şi a început să urce pe munte. Acolo a auzit aceleaşi vorbe ca şi fratele său. A întors capul şi a încremenit. în acest timp sora lui s-a uitat la furculiţă şi şi-a dat seama că el nu mai era în viaţă.

Fata a încuiat casa şi a pornit în căutarea apei vii, a apei moarte şi a păsării vorbitoare.

S-a apropiat de acel munte, l-a văzut pe bătrân, i-a dat bineţe, a scos foarfeca şi i-a scurtat bătrânului părul şi sprâncenele. I-a dat o oglinjoară şi i-a spus:

— Uită-te să vezi şi tu ce frumos te-ai făcut!

El s-a uitat în oglindă:

— Aşa-i! Arăt altfel acum. Am stat aici treizeci de ani încheiaţi şi nimeni nu m-a tuns. Doar ţie ţi-a trecut prin cap! încotro te-ai pornit, frumoasă fată?

Ea i-a spus încotro şi de ce se duce.

— Urcă pe acest munte! i-a spus bătrânul. Acolo ai să auzi: „Pune mâna pe ea! Prinde-o! Căsăpeşte- o!", dar tu să nu întorci capul, altminteri vei încremeni pe loc. Sus, pe munte, ai să vezi o fântână şi

pasărea vorbitoare. Ia pasărea, scoate din fântână apă vie și apă moartă și fa cale întoarsă. Pe munte ai să vezi niște pietroaie. Să le stropești pe toate cu apă vie!

Fata i-a mulțumit bătrânului pentru învățătură și a început să urce muntele. Mergând, a auzit în urma sa o voce înfiorătoare, dar nu a întors capul. A ajuns cu bine la fântâna de care-i vorbise bătrânul, a luat apă vie și apă moartă, a luat pasărea vorbitoare și a plecat înapoi. Pe drumul de întoarcere, toți bolovanii i-a stropit cu apă vie, iar ei s-au prefăcut în oameni. Mai departe a văzut alți doi bolovani, la fel ca primii. I-a stropit cu apă vie, iar aceștia s-au prefăcut în frații ei.

— Vai, surioară dragă! Cum ai ajuns aici și de ce?

Ea le-a spus că a venit după apa vie, apa moartă și pasărea vorbitoare, dar cel mai mult și mai mult dorise să-și găsească frații.

S-au întors tustrei acasă și au dus o viață tihnită.

Țarul a aflat că într-un anume loc trăiește o fată și, atunci când râde, încep să înflorească trandafirii, iar când plânge, din ochi îi curg mărgăritare scumpe. S-a hotărât să se însoare cu ea.

Curând țarul le-a făcut o vizită. A fost primit cu onorurile cuvenite. Plimbându-se peste tot, a ajuns și în grădină și a văzut acolo pasărea vorbitoare, care i-a spus să nu se însoare cu fata pe care pusese ochii.

— Și de ce nu m-aș însura?

— Pentru că este fiica ta! i-a răspuns pasărea.

— De unde ai scos-o că-i fiica mea?

Pasărea vorbitoare i-a povestit de-a fir-a-păr tot ce se întâmplase, iar țarul le-a spus toate acestea copiilor. După aceea s-a întors împreună cu ei la palat și a poruncit să fie eliberată țarina, iar tumul să fie făcut una cu pământul. Surorile pizmașe au fost trimise la ștreang, iar țarul, țarina, cei doi țarevici și preafrumoasa țarevnă au trăit mulți ani în pace și fericire.

Povestea răţuştei cu ouă de aur

poveste rusească

A fost odată ca niciodată un bătrân pe nume Abrosim, iar pe babă Fetinia. Trăiauîntr-o sărăcie lucie şi aveau un fiu pe nume Ivanuşka, un băiat de vreo cincisprezece ani. într-o bună zi, bătrânul Abrosim a cumpărat un sac cu grâu de pâine şi l-a adus acasă cu gând să-şi hrănească nevasta şi fiul. Dar, tocmai când se pregătea să taie bucata de pâine, s-a ivit de după sobă Krucina, zâna plângăreaţă, care i-a înşfăcat bătrânului pâinea din mână şi a zbughit-o înapoi după sobă. Bătrânul a început să se roage de ea să-i dea pâinea înapoi, pentru că altceva nu mai aveau de mâncare nici el şi nici familia lui. Krucina i-a răspuns:

— N-am să-ţi înapoiez codrul tău de pâine. în schimbul lui, am să-ţi dăruiesc o răţuşcă fermecată care o să-ţi facă în fiecare zi câte un ou de aur.

— Bine! zise Abrosim. Azi pot să mă culc nemâncat, numai să nu mă tragi pe sfoară şi să-mi spui unde se află acea răţuşcă.

— Mâine, în zori, când te vei trezi, să te duci în grădină şi acolo, pe iaz, ai să vezi răţuşcă, i-a spus Krucina. N-ai decât s-o prinzi şi s-o aduci la tine în casă.

Auzind acestea, Abrosim s-a culcat liniştit, iar a doua zi în zori s-a trezit şi s-a dus în grădină. Pe iaz a văzut răţuşcă şi a fost cuprins de o bucurie fără seamăn. A prins raţa, a dus-o în casă şi i-a dat-o Fetiniei. Bătrâna a pipăit-o şi i-a spus bărbatului că are ouă. S-au bucurat amândoi, au pus răţuşcă într-un coş şi au acoperit-o cu ciurul. După un ceas s-au uitat şi au văzut că răţuşcă le făcuse un ou de aur.

Bătrânul a luat oul şi l-a dus la vânzare în oraş. L-a vândut pe o sută de ruble şi cu banii s-a dus în piaţă, a cumpărat tot felul de merinde şi le-a adus acasă.

A doua zi răţuşcă a mai făcut un ou, la fel ca primul. Abrosim l-a vândut şi pe acela. Şi tot aşa, raţa făcea în fiecare zi câte un ou de aur, şi în scurtă vreme bătrânul s-a îmbogăţit. Şi-a clădit o casă mare în oraş şi o mulţime de prăvălii, a cumpărat tot felul de mărfuri şi s-a apucat de negustorie. Soţia lui, Fetinia, s-a înhăitat cu un tânăr vânzător de-al bărbatului său. Femeia îl îndrăgise, dar vânzătorul se uita la ea numai pentru banii ei.

Odată, când Abrosim a plecat după marfă, vânzătorul a venit la Fetinia şi, vorbind cu ea, a dat cu ochii de răţuşcă fermecată care făcea ouă de aur. A luat-o în mână, curios să o vadă mai de aproape, şi a observat că sub aripioarele ei era scris cu litere de aur: „Cel care va mânca această răţuşcă va fi ţar". Vânzătorul, fără să-i spună Fetiniei despre acest lucru, a început să se roage de ea să taie şi să frigă răţuşcă dacă îl iubeşte cu adevărat. Fetinia îi răspundea că nu poate şi nu-ndrăzneşte să taie raţa pentru că tot norocul lor de la ea vine. Vânzătorul a început să stăruie ca, din dragoste pentru el, să taie şi să frigă răţuşcă. Fetinia s-a împotrivit multă vreme, temându-se de bărbatul ei, şi nu a îndrăznit să facă un asemenea lucru. Mai târziu însă, în orbirea ei, a tăiat raţa şi a băgat-o la cuptor. Vânzătorul a trebuit să plece neîntârziat pentru un timp, dar i-a promis că se va întoarce. Fetinia a plecat şi ea în târg. Tocmai atunci a venit acasă Ivanuşka, fiul ei, şi a vrut să mănânce. A început să caute peste tot ceva de-ale gurii şi a găsit în cuptor raţa. A luat-o şi a mâncat-o până la ultimul oscior, după care s-a întors la prăvălie. După aceea a venit şi vânzătorul şi i-a cerut Fetiniei să-i aducă raţa friptă. Femeia a alergat la cuptor şi, văzând că nu mai este raţa, s-a speriat şi i-a spus vânzătorului că pasărea nu mai este în cuptor. Atunci tânărul s-a făcut foc de supărare şi i-a zis:

— Ai mâncat-o singură, de bună seamă!

S-au certat şi s-au despărţit. Seara au venit acasă Abrosim şi fiul lui, Ivanuşka. Văzând că raţa nu-i nicăieri, Abrosim a întrebat-o de ea pe Fetinia. Femeia i-a răspuns că nu ştie nimic ea, iar Ivanuşka i-a spus tatălui său:

— Bunule părinte, am fost mai înainte acasă să mănânc, dar mama era plecată. Atunci m-am uitat în cuptor şi am văzut raţa friptă. Am scos-o şi am mâncat-o, numai că nu ştiu dacă era a noastră sau o altă raţă.

Abrosim s-a înfuriat pe nevasta lui şi a bătut-o de era cât pe ce s-o omoare. Iar pe fiul său Ivanuşka l-a gonit de acasă.

Micul Ivanuşka a pomit-o la drum mergând tară să ştie nici el încotro, ci numai pe unde vedea cu ochii. A mers zece zile şi zece nopţi şi-a ajuns într-o altă ţară. Când a intrat pe poarta mare a oraşului, a văzut o mulţime de lume. Oamenii aceia chibzuiau cum să facă să pună un alt ţar în locul celui care tocmai murise. S-au înţeles ca acela care va intra primul pe poarta mare a oraşului să fie ţarul lor. Şi cum pe poartă tocmai intrase Ivanuşka, întreg poporul a strigat:

— Iată, vine ţarul nostru!

înţelepţii l-au înconjurat, l-au luat pe sus şi l-au dus în palatul ţarului, l-au îmbrăcat cu straie împărăteşti, l-au urcat pe tron, au început să-i facă plecăciuni, aşa cum i se cuvenea ţarului celui adevărat, şi-au început să-i ceară porunci. Ivanuşka s-a gândit atunci că se visează ţar şi că aşa ceva nu poate fi adevărat. Când şi-a venit însă în fire şi a văzut că într-adevăr este ţar, s-a bucurat din toată inima, a început să dea porunci şi pe mulţi i-a făcut mari dregători.

După puţin timp l-a ales pe unul dintre dregători, pe nume Luga, l-a chemat la el şi i-a spus pe un ton blând:

— Credinciosul şi bunul meu cavaler Luga, fa-mi acest mare bine: du-te la locurile mele de baştină, caută-l pe ţar şi roagă-l din partea mea să ţi-i dea pe negustorul Abrosim şi pe soţia lui, Fetinia. Când ţi-i va da, să-i aduci pe amândoi la mine. Dacă nu ţi-i va da, să-i spui ţarului din partea mea că împărăţia lui o voi pârjoli, iar pe el am să-l iau ostatic.

Luga a plecat în patria lui Ivanuşka, s-a dus direct la ţar şi a început să-i ceară pe vinovaţii Abrosim şi Fetinia. Ţarul ştia că Abrosim era un mare negustor în împărăţia lui şi n-a vrut să-l dea. Totuşi, gândindu-se că ţara lui Ivanuşka are o armată mai puternică, a fost cuprins de teamă şi i-a dat pe cei doi. Luga i-a luat şi i-a adus la Ivanuşka. Când i-a văzut, ţarul i-a spus tatălui său Abrosim:

— Cinstite părinte, m-ai gonit de la casa ta, eu în schimb te primesc la mine. Rămâneţi amândoi aici, şi tu, şi mămuca, până la sfârşitul vieţii.

Abrosim şi Fetinia s-au bucurat că fiul lor a ajuns ţar şi, din acea zi, au trăit la el mulţi ani, până au murit. Ivanuşka a stat pe tron treizeci de ani în sănătate şi bunăstare, iubit de supuşi până la sfârşitul zilelor sale.

Prinţesa broscuţă

poveste rusească

în anii de demult, un ţar avea trei fii în floarea vârstei. Ţarul le-a spus:

— Copii, faceţi-vă câte un arc şi trageţi câte o săgeată. Fata care vă va aduce săgeata va fi logodnica celui cu a cărui săgeată a venit. Dacă vreunuia dintre voi nu-i va aduce nimeni săgeata, acela va rămâne neînsurat.

Fiul cel mare a tras, iar săgeata i-a fost adusă de fiica unui cneaz. Cel mijlociu a tras, şi săgeata i-a fost înapoiată de fiica unui general. Mezinului, lui Ivan Ţarevici, săgeata i-a fost adusă din baltă de o broască. Fraţii lui erau veseli, se bucurau, dar Ivan Ţarevici a izbucnit în plâns:

— Cum să mă însor cu o broască? Nu-i dejoacă să trăieşti aşa o viaţă.

A plâns el cât a plâns, dar, neavând încotro, s-a însurat cu broasca. Au fost cununaţi cu toţii, după obiceiurile lor, iar broasca a fost ţinută pe o farfurioară. După un timp, ţarul a poftit să vadă cu ce daruri sunt înzestrate nurorile lui, care dintre ele este cea mai pricepută. A dat poruncă să se facă întrecere. Ivan Ţarevici s-a pus iarăşi pe plâns:

— Ce să mă fac, broscuţă? Toţi vor începe să râdă de mine.

Broasca sărea pe podea şi doar orăcăia. Când a adormit Ivan Ţarevici, ea a ieşit afară, şi-a lepădat pielea de broască şi s-a făcut o preafrumoasă tânără.

— Dădacelor, strigă ea, faceţi asta şi asta!

Dădacele au adus o cămaşă foarte frumos lucrată. Ea a luat-o, a împăturit-o, a pus-o lângă Ivan Ţarevici şi s-a prefăcut la loc în broască, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat.

Ivan Ţarevici s-a trezit, s-a bucurat, a luat cămaşa şi a dus-o la ţar. Ţarul s-a uitat la ea:

— Da... Asta zic şi eu cămaşă! S-o îmbraci numai de Paşte!

Fratele mijlociu a adus şi el o cămaşă. Ţarul a spus:

— Cu asta te poţi îmbrăca numai ca să te duci la baie.

S-a uitat şi la cămaşa fratelui celui mare, zicând:

— Asta se poate purta numai într-un bordei întunecos.

Fiii ţarului au plecat de la părintele lor. Fraţii mai mari îşi ziceau:

— Se vede treaba că am râs degeaba de nevasta lui Ivan Ţarevici. Nu poate fi broască. E prea şireată.

Ţarul le-a dat poruncă nurorilor să facă pâine şi să-i aducă să vadă el a cui e cea mai bună. Soţiile celor doi fraţi mai mari, la început, au râs de broscuţă. Apoi însă au trimis-o pe cameristă să iscodească şi să le spună cum face broasca pâine.

Broasca şi-a dat seama, a făcut aluatul, l-a frământat, a făcut o gaură în cuptor deasupra şi a aruncat prin ea toată plămădeala. Camerista a văzut, a fugit la stăpânele ei şi le-a spus, iar ele au făcut exact la fel.

Şireata broscuţă doar le-a tras pe sfoară. A scos coca din sobă, a curăţat totul, a măturat ca şi cum nimic n-ar fi fost, a ieşit în pridvor, şi-a lepădat pielea de broască şi a strigat:

— Ei, dădacelor, faceţi-mi imediat nişte pâine de care tatăl meu a mâncat doar duminica şi de sărbători!

Dădacele i-au adus pâinea, ea a luat-o, a pus-o lângă Ivan Ţarevici şi s-a prefăcut iarăşi în broască. Când s-a trezit Ivan Ţarevici, a luat pâinea şi i-a dus-o tatălui său. Chiar atunci ţarul primise pâinile fraţilor mai mari. Soţiile lor, după ce au aruncat coca în cuptor, au scos în loc de pâine nişte lipii urâte. Ţarul a luat întâi pâinea de la fiul cel mare şi a trimis-o la bucătărie. A luat-o apoi pe a celui mijlociu şi a trimis-o tot acolo. La urmă a luat pâinea din mâinile lui Ivan Ţarevici, s-a uitat la ea şi a zis:

— Ei, da, asta-i pâine pe care s-o mănânci de Paşte, nu ca acelea ale surorilor mai mari.

După aceea, ţarul s-a gândit să dea un bal ca să vadă care dintre nurorile lui dansează mai frumos. S-au adunat toţi oaspeţii, au venit şi fiii cei mari cu nevestele lor, lipsea doar Ivan Ţarevici. El a rămas pe gânduri: „Cum să mă duc la bal cu broasca?" – şi-a izbucnit în plâns.

Broscuţa îi zise:

— Nu plânge, Ivan Ţarevici! Du-te la bal, că vin şi eu peste un ceas.

Ivan Ţarevici s-a bucurat când a auzit ce spune broscuţa şi a plecat la bal. Broscuţa şi-a lepădat pielea şi s-a prefăcut într-o mândreţe de fată, îmbrăcată în rochie strălucitoare.

A sosit la bal. Când a văzut-o, Ivan Ţarevici a fost cuprins de bucurie şi toţi cei de faţă au prins a bate din palme la vederea unei asemenea frumuseţi.

S-au aşezat cu toţii la masă. Prinţesa mânca, iar oasele le ascundea în mânecă. Sorbea câte puţin din pahar, iar ce rămânea turna în cealaltă mânecă. Celelalte două nurori, văzând-o ce face, au început şi ele să ascundă oasele şi băutura prin mâneci.

A venit vremea să danseze. Ţarul le-a trimis la joc pe nurorile cele mai mari, iar ele au început s-o îndemne pe broască. Aceasta l-a luat pe Ivan Ţarevici de mână şi au ieşit să danseze. A dansat şi s-a- nvârtit aşa de frumos, încât toţi au rămas muţi de uimire. A dat din mâna dreaptă – au apărut păduri şi ape; a dat din mâna stângă – au început să zboare tot felul de păsări. Spre uimirea tuturor, când s- a oprit dansul, totul a dispărut.

Celelalte două nurori au ieşit la dans, vrând să facă şi ele la fel. Cum dădeau din mâna dreaptă, le zburau oasele din mâneci, lovindu-i pe oaspeţi, iar când dădeau din mâna stângă, îi stropeau pe cei din jur.

Ţarului nu i-a plăcut acest lucru şi a strigat:

— Ajunge! Ajunge!

Cele două nurori s-au oprit.

Balul se apropia de sfârşit. Ivan Ţarevici a plecat mai devreme, a găsit pielea de broască a soţiei sale şi a aruncat-o în foc. Când s-a întors aceasta acasă, pielea nu mai era nicăieri. S-a culcat lângă Ivan Ţarevici, iar spre dimineaţă i-a spus:

— Ei, Ivan Ţarevici, n-ai mai putut avea puţină răbdare... Aş fi fost a ta, pe când acum numai Dumnezeu ştie. Rămâi cu bine! Dacă ţi se va face dor de mine, caută-mă peste nouă mări şi nouă ţări.

Zicând acestea, ţarevna a dispărut.

A trecut un an, iar Ivan Ţarevici nu mai putea de dor după soţia lui. în al doilea an s-a pregătit, a cerut binecuvântarea părinţilor şi a plecat la drum.

A mers mult timp, până când a dat de o izbă care stătea cu faţa spre pădure şi cu spatele spre el. Ivan grăi:

— Izbă, izbă, întoarce-te cum erai la început, cu spatele spre pădure şi cu faţa spre mine.

Izba s-a răsucit şi el a intrat. înăuntru stătea o bătrână.

— Ptiu! făcu ea. Până acum n-a mirosit aici a came de om, acum însă omul mi-a intrat în casă. încotro ţi-e calea, Ivan Ţarevici?

— Mai întâi, bătrânico, dă-mi ceva de mâncare şi de băut şi abia după aceea întreabă-mă.

Bătrâna l-a ospătat şi i-a făcut patul să se culce. Ivan Ţarevici i-a spus:

— Bunicuţo, am plecat în căutarea soţiei mele.

— Ei, fiule, mult ţi-a mai trebuit! Ea tot timpul vorbea de tine, dar acum te-a uitat şi nici pe la mine n-a mai fost de mult. Mergi înainte, la sora mea mijlocie, că ea trebuie să ştie mai multe.

Ivan Ţarevici s-a trezit în zori şi a plecat la dram. A mers cât a mers şi a ajuns la o izbă.

— Izbă, izbă, spuse el, stai ca mai înainte, cu spatele spre pădure şi cu faţa spre mine.

Izba s-a răsucit, el a intrat şi a văzut acolo o bătrână.

— Ptiu! Până acum n-a mirosit aici a came de om. încotro te-ai pornit, Ivan Ţarevici?

— Am plecat s-o găsesc pe soaţa mea.

— Ah, Ivan Ţarevici, îi spuse bătrâna, ce mult ţi-a trebuit! Ea a început să te uite. Se mărită cu altul, în curând va fi nunta. Stă acum la sora mea cea mare. Du-te la ea, dar ai grijă, când te vei apropia, se va preface într-un fus cu fir de aur pe el. Sora mea va începe să împletească aurul. Când va termina, va aşeza fusul în ladă şi o va încuia. Tu să găseşti cheia, să descui lada, să iei fusul şi să-l rupi în două. Partea de sus a fusului s-o arunci în spate, iar partea de jos s-o arunci în faţă. După ce vei face asta, ea va apărea în faţa ta.

Ivan Ţarevici a plecat, a ajuns la bătrână şi a intrat în casă. Bătrâna împletea firele de aur înfăşurate pe fus. Când a terminat, a încuiat fusul în ladă şi a ascuns cheia. Ivan Ţarevici a găsit-o, a descuiat lada şi a rupt fusul, după cum fusese povăţuit. Partea de sus a aruncat-o în spate, iar partea de jos în faţă. Deodată a apărut soţia lui:

— Ce mult ţi-a trebuit! Era cât pe ce să mă mărit cu altul.

Logodnicul ei, cu care trebuia să se mărite, urma să apară din clipă în clipă.Prinţesa a luat de la bătrână covorul zburător, s-au aşezat pe el şi au zburat cu iuţeala păsărilor.

în urma lor, a venit logodnicul şi a aflat că cei doi plecaseră. Şiret era şi el. A pornit în urmărirea lor, dar, când era cât pe-aci să-i prindă, ei au ajuns în Rusia. Logodnicul nu avea voie să intre acolo, aşa că a făcut cale întoarsă. Iar Ivan Ţarevici şi prinţesa lui au ajuns acasă spre bucuria tuturor şi au început să trăiască şi avutul să şi-l sporească.

Prinţesa răţuşcă

poveste rusească

Au fost odată un ţar şi o ţarină care aveau un fiu pe nume Dimitri Ţarevici şi o fiică pe care o chema Maria Ţarevna. Fata a fost dată în grija mai multor dădace, dar niciuna dintre ele nu izbutea s-o facă să se oprească din plâns şi să doarmă. Singurul căruia îi reuşea acest lucru era fratele ei. Se apropia de pătuţul fetei şi începea să-i cânte:

Nani, nani, surioară,
Nani, nani, inimioară!
Te voi da de soţioară,
Când vei creşte mărişoară,
Lui Ivan Ţarevici!

Ascultând acest cântec, ea închidea ochişorii şi adormea.

Au trecut anii. Dimitri Ţarevici s-a gătit de drum şi a plecat în ospeţie la Ivan Ţarevici. A stat la el trei luni, s-au plimbat, s-au distrat, iar la despărţire l-a invitat pe Ivan Ţarevici la el.

— Bine, zise acesta. Am să vin.

Dimitri Ţarevici s-a întors acasă, a luat portretul surorii sale şi l-a atârnat în camera lui. Era atât de frumoasă, încât nu-ţi puteai lua ochii de la ea.

într-o zi, pe nepusă masă, Ivan Ţarevici i-a întors vizita lui Dimitri. A intrat în camera lui, iar acesta dormea adânc. Cum a dat cu ochii de portretul Măriei Ţarevna, Ivan Ţarevici s-a îndrăgostit de ea pe loc, a scos paloşul din teacă şi l-a ridicat deasupra fratelui ei. Numai că Dumnezeu n-a lăsat să se

întâmple nenorocirea. Dimitri Ţarevici s-a trezit de parcă ar fi primit un ghiont şi-l-a întrebat pe prietenul său:

— Ce faci?

— Vreau să te ucid!

— Pentru care pricină?

— Ăsta-i portretul logodnicei tale?

— Nici pomeneală! E al surorii mele, Maria Ţarevna.

— Şi de ce nu mi-ai vorbit niciodată despre ea? Simt că nu pot trăi tară sora ta!

— Şi ce te împiedică s-o iei de nevastă? însoară-te şi vom fi fraţi!

Ivan Ţarevici a început să-l îmbrăţişeze pe Dimitri Ţarevici. Cei doi au bătut palma, Ivan Ţarevici a plecat acasă pentru a pregăti nunta, iar Dimitri Ţarevici, împreună cu Maria Ţarevna, s-au gătit de drum ca să plece în vizită la logodnicul fetei. Au fost pregătite două corăbii: cu una a plecat Ivan Ţarevici, iar cu cealaltă Maria Ţarevna împreună cu una dintre dădacele ei şi cu fiica acesteia. Când corăbiile au ieşit în largul mării albastre, dădaca îi spuse Măricі Ţarevna:

— Scoate-ţi rochia cea scumpă şi culcă-te pe salteaua de puf, să vezi ce bine o să-ţi fie!

Numai ce s-a întins Maria Ţarevna pe saltea, că dădaca a şi lovit-o peste trupul ei alb şi a prefacut-o într-o raţă cenuşie, care şi-a luat zborul de pe corabie şi s-a aşezat în valuri. Dădaca a gătit-o pe fie- sa în rochia ţarevnei şi au început amândouă să se împăuneze. Au ajuns în ţara lui Ivan Ţarevici, care le-a ieşit în cale, dar cum a zărit că se apropie corabia, s-a uitat la logodnică şi a văzut că nici pe departe nu aducea cu fata din portret. S-a mâniat pe Dimitri Ţarevici şi a poruncit să fie trimis în temniţă şi să i se dea doar o bucată de pâine uscată şi un pahar cu apă pe zi. Peste tot au fost puse străji care aveau poruncă să nu lase pe nimeni să se apropie de întemniţat.

La miezul nopţii, răţuşca s-a ridicat din mare şi a zburat spre fratele ei, luminând întreaga împărăţie. Dădea din aripi, iar din ele părea că se scutură tăciuni aprinşi. A ajuns la temniţă, a intrat pe geam, şi-a atârnat aripile în cui şi s-a dus la fratele ei.

— Frăţioare drag! Dimitri Ţarevici! Ştiu cât îţi este de greu să stai în temniţă, să te hrăneşti doar cu o bucată de pâine uscată şi să bei doar câte un pahar de apă, dar mie, frăţioare, îmi este şi mai greu să rătăcesc singurică pe marea albastră. Ne-a făcut de petrecanie dădaca cea rea. M-a dezbrăcat de rochia mea scumpă şi a împopoţonat-o pe fie-sa.

Fratele şi sora au plâns unul pe umărul celuilalt şi s-au căinat unul pe celălalt. Dimineaţa în zori, raţa cenuşie şi-a luat zborul şi s-a oprit în marea cea albastră. Străjile i-au adus la cunoştinţă lui Ivan Ţarevici că noaptea a venit la întemniţat o raţă cenuşie care a luminat întreaga împărăţie.

Ţareviciul a poruncit să fie înştiinţat numaidecât când mai apare acea raţă.

Se apropia miezul nopţii. Marea s-a învolburat, iar raţa cenuşie s-a desprins de apă şi şi-a luat zborul, luminând întreaga împărăţie. Când zbura, părea că din aripile ei se scutură tăciuni aprinşi. A ajuns la temniţă, şi-a lăsat aripioarele pe geam şi s-a dus la fratele ei.

Străjile l-au trezit pe Ivan Ţarevici. Acesta a fugit la temniţă şi a văzut că pe geam erau nişte aripioare. Le-a luat şi a poruncit să fie aruncate în foc, iar el şi-a lipit urechea de zid şi a auzit tot ce vorbeau fratele şi sora.

— Frăţiorul meu drag! spunea Maria Ţarevna. Ştiu că ţi-e greu în temniţă cu un pahar de apă şi o bucată de pâine uscată pe zi. Mie însă îmi este şi mai greu să rătăcesc pe marea cea albastră. Ne-a dus la pierzanie dădaca cea rea când a scos de pe mine rochia cea scumpă şi a împopoţonat-o cu ea pe fie-sa. Frăţioare, mi se pare că miroase a ars!

— Ţi se pare, surioară! Eu nu simt nimic.

Ivan Ţarevici a deschis uşa temniţei şi a intrat. Când l-a văzut, Maria Ţarevna s-a repezit la geam, dar aripioarele ei erau pe jumătate arse. Ivan Ţarevici a apucat-o de mâini, iar ea a început să se prefacă în tot felul de lighioane. Ţareviciul nu s-a speriat şi nu i-a dat drumul. în cele din urmă, ţarevna s-a preschimbat într-un fus. Ivan Ţarevici l-a luat şi l-a rupt în două; jumătatea de sus a aruncat-o în faţă, pe cea de jos a aruncat-o în spate şi a spus:

— Apari în faţa mea, frumoasă fecioară, iar în spatele meu să apară un mesteacăn alb!

în spatele lui s-a ivit un mesteacăn, iar în faţa lui – Maria Ţarevna, în toată splendoarea ei. Ivan Ţarevici şi-a cerut iertare de la Dimitri Ţarevici şi au plecat tustrei la palat. A doua zi au făcut nuntă: Ivan Ţarevici s-a căsătorit cu Maria Ţarevna. Oaspeţii au chefuit multă vreme, iar dădaca şi fiica ei au fost duse într-un loc unde

să nu-şi amintească nimeni de ele.

Prinţesa şerpoaică

poveste rusească

Mergea un cazac călare şi a intrat într-o pădure întunecoasă. Acolo, într-un luminiş, a văzut un stog de fân. S-a oprit să se odihnească puţin, s-a culcat lângă stog şi şi-a aprins pipa. A fumat el cât a fumat, dar nu şi-a dat seama că i-a scăpat în fân nişte tutun aprins.

După ce s-a odihnit, a încălecat pe cal şi s-a pornit la drum. N-a apucat însă a face nici zece paşi, că a izbucnit o flacără care a luminat întreaga pădure. Cazacul a întors capul şi a văzut că arde stogul, iar în foc stătea o fată frumoasă care se ruga de el:

— Cazacule, om bun, scapă-mă de la moarte!

— Cum să te scap? Arde peste tot şi nu pot ajunge la tine.

— Bagă-ţi lancea în foc, iar eu voi păşi pe ea.

Cazacul a băgat lancea în foc şi şi-a întors capul, pentru că vâlvătaia îi dogorea faţa. în clipa aceea, frumoasa fată s-a prefăcut într-o şerpoaică, s-a urcat pe lance şi s-a încolăcit la gâtul cazacului de trei ori, prinzându-şi apoi coada în gură. Cazacul s-a speriat şi nu ştia ce să facă. I-a spus şerpoaica în grai omenesc:

— Nu te speria, bunule viteaz, poartă-mă la gât şapte ani şi caută împărăţia de plumb, iar când ai să mă duci acolo, rămâi încă şapte ani. Dacă ai să-mi faci acest bine, ai să fii fericit.

A pornit cazacul în căutarea împărăţiei de plumb. Multă vreme a trecut, multă apă s-a scurs pe râuri, iar către sfârşitul celui de-al şaptelea an a ajuns la un munte rotund. Pe muntele acela era un palat de plumb, iar în jurul palatului era un zid înalt, din piatră albă. Cazacul a dat pinteni calului şi a ajuns la palat. în faţa lui, zidul s-a desfăcut şi l-a lăsat să intre într-o curte largă. în aceeaşi clipă a sărit şi şerpoaica de la gâtul lui, s-a aruncat la pământ, s-a prefăcut în frumoasa fată din stogul de fân şi a dispărut sub privirile cazacului ca şi cum n-ar fi fost.

Cazacul şi-a dus calul în grajd, a intrat în palat şi a început să se plimbe prin camere. Peste tot oglinzi, argint şi catifea, dar nici ţipenie de om. „Ei", se gândi cazacul, „în ce m-am băgat? Cine o să-mi dea de mâncare şi de băut? Se vede treaba că voi muri de foame". Nici nu şi-a dus bine gândul până la capăt, că în faţa lui a apărut o masă mare întinsă, iar pe ea, mâncare şi băutură din belşug. Cazacul a mâncat, a prins puteri şi s-a gândit să meargă să vadă ce-i face calul. Când a intrat în grajd, calul era între stănoage şi mânca ovăz. „Nu-i rău!", îşi zise cazacul. „înseamnă că pot trăi fără grijă."

A stat el mult timp în palatul de plumb, dar l-a apucat o plictiseală de moarte. Doar nu-i uşor să stai singur cuc, să n-ai cu cine schimba o vorbă... Supărat, cazacul s-a îmbătat şi i-a venit în cap să iasă din palat. Numai că, oriîncotro s-ar fi dus, nu era nicăieri nici intrare, nici ieşire, iar zidurile erau foarte înalte. De necaz, a pus mâna pe un ciomag, a intrat în palat şi a început să spargă oglinzile şi geamurile, să rupă catifeaua, să fărâme scaunele şi să arunce cu argintăria.

„Poate apare stăpânul şi mă lasă în libertate!" Dar nu s-a ivit nimeni.

S-a culcat. A doua zi s-a trezit, a umblat cât a umblat şi s-a gândit că ar trebui să mănânce. Du-te încolo, du-te încoace, dar de mâncare – nimic. „Mi-am dat singur cu tesla peste degete. Am făcut-o ieri pe nebunul, dar acum rabd de foame." Nici n-a terminat să se căiască bine, că au şi apărut mâncarea şi băutura.

După vreo trei zile, trezindu-se în zori, cazacul privi pe fereastră şi văzu că în faţa cerdacului stătea bunul lui cal cu şaua pusă pe el. „Ce să-nsemne asta?", se întrebă el. S-a spălat, s-a îmbrăcat, s-a închinat, şi-a luat lancea şi-a ieşit în curtea cea largă. Deodată a apărut ca din pământ preafrumoasa fecioară.

— Bună ziua, bunule viteaz. Au trecut cei şapte ani. M-ai salvat de la moarte sigură. Dar să ştii: sunt fiică de ţar. M-a îndrăgit Koscei Nemuritorul şi m-a furat de la părinţi, a vrut să mă ia de nevastă, dar eu am râs de el. Pentru asta el m-a prefăcut în şerpoaică. îţi mulţumesc pentru încercarea îndelungată prin care ai trecut. Acum să mergem la tatăl meu. El va dori să te răsplătească cu aur şi cu pietre scumpe, dar tu să nu iei nimic, ci să-i ceri butoiaşul care stă în pivniţă.

— Dar ce-i în acel butoiaş?

— Dacă-l rostogoleşti spre dreapta, apare un palat. Dacă-l rostogoleşti spre stânga, palatul dispare.

— Bine, zise cazacul.

S-a urcat pe cal şi a luat-o lângă el şi pe frumoasa ţarevnă. Zidurile cele înalte s-au dat la o parte, iar ei au pornit la drum. Au mers cât au mers şi, în cele din urmă, au ajuns în ţara tatălui ţarevnei. Ţarul şi-a văzut fata, s-a bucurat şi a vrut să-l răsplătească pe cazac cu saci de aur şi de perle.

Bunul viteaz îi răspunse:

— N-am nevoie nici de aur, nici de perle. Dă-mi ca amintire butoiaşul pe care-l ţii în pivniţă.

— Nu-i cam mult, frăţioare? zise ţarul nemulţumit. Dar n-am încotro. Fata mea e mai scumpă decât orice. Pentru ea nu-mi pare rău nici de butoiaş. Stăpâneşte-l sănătos!

Cazacul a luat darul ţarului şi a plecat să colinde prin lumea largă. A mers el cât a mers şi s-a întâlnit cu un bătrân. Acesta se rugă de el:

— Dă-mi ceva de mâncare, bunule viteaz!

Cazacul a sărit de pe cal, a dezlegat butoiaşul, l-a rostogolit spre dreapta şi în aceeaşi clipă a apărut un minunat palat. Cei doi au intrat în camerele pictate ale palatului şi s-au aşezat la masa întinsă.

— Ei, voi, slugile mele credincioase! Daţi-i de mâncare şi de băut oaspetelui meu.

Nici nu şi-a încheiat bine vorba, că slugile au şi apărut cu un taur fript şi cu trei butoaie de bere. Bătrânul a început să mănânce şi să-l laude pe cazac. A mâncat întreg taurul şi-a băut cele trei butoaie, apoi a zis:

— Cam puţin, dar asta este! Mulţumesc pentru masă.

Au ieşit din palat, cazacul a rostogolit butoiul spre stânga şi palatul a dispărut ca şi cum nici n-ar fi fost.

— Hai să facem schimb! îi zise bătrânul cazacului. Eu îţi dau un paloş, iar tu îmi dai butoiaşul.

— Şi ce să fac cu paloşul?

— Este un paloş fermecat. Numai un semn să-i faci, şi va tăia în bucăţi o întreagă armată, oricât de mare ar fi ea. Vezi pădurea de colo? Dacă vrei, facem o încercare.

Bătrânul a scos paloşul, l-a învârtit în aer şi i-a spus:

— Ia fugi, paloşule fermecat, şi taie pădurea cea întunecoasă!

Paloşul a zburat şi s-a apucat de tăiat pădurea, iar trunchiurile copacilor se aranjau singure în stive. După ce a tăiat pădurea, paloşul s-a întors la stăpân.

Cazacul n-a stat mult pe gânduri, i-a dat bătrânului butoiaşul, iar el a luat paloşul fermecat. L-a învârtit prin aer şi l-a ucis pe bătrân. După asta, a legat butoiaşul de oblânc, a urcat pe cal şi s-a grăbit să se întoarcă la ţar. La porţile cetăţii de scaun, cazacul a văzut că se adunase o mare armată duşmană. A învârtit paloşul şi i-a poruncit:

— Paloşule fermecat, ia căsăpeşte tu armata duşmană!

Au început să zboare capete şi, într-un ceas, întreaga câmpie s-a acoperit de leşuri.

Ţarul i-a ieşit cazacului în întâmpinare, l-a îmbrăţişat, l-a sărutat şi a hotărât s-o mărite cu el pe frumoasa ţarevnă.

Nunta a fost bogată. Pe-acolo şi eu am trecut, mied şi vin am băut, pe mustăţi se prelingea, dar în gură n-ajungea.

Răţuşca cea albă

poveste rusească

Un ţarevici s-a însurat cu o frumoasă ţarevnă. Nici n-a apucat să se uite la ea cum se cuvine, n-a apucat să vorbească cu ea ca lumea, n-a apucat s-o asculte cât ar fi vrut, că deja trebuia să se despartă de ea, să plece la un drum lung şi să-şi lase soţia pe mâini străine. Dar ce să-i faci? Vorba aia: nu poţi trăi toată viaţa în îmbrăţişări.

Ţarevna a plâns mult, iar ţareviciul a mângâiat-o multă vreme şi a sfătuit-o să nu-şi părăsească iatacul, să nu stea la vorbă, să se ferească de oamenii răi şi să nu asculte cuvinte urâte. Ţarevna i-a promis că întocmai aşa va face.

Ţareviciul a plecat. Ea s-a încuiat în iatacul ei şi nu ieşea nicăieri. După o vreme a venit la ea o femeie care părea simplă şi prietenoasă.

— Ce-i cu tine? Te plictiseşti? Măcar prin grădină să te plimbi, să-ţi mai astâmperi dorul şi să-ţi limpezeşti capul.

Ţarevna multă vreme s-a împotrivit, dar în cele din urmă şi-a zis: „Nu-i mare nenorocire dacă mă plimb puţin prin grădină”. Şi a ieşit. Prin grădină trecea un izvoraş cu apă cristalină.

— Ce zi călduroasă, ce soare fierbinte! zise femeia. Iar apa este atât de rece... Ce-ar fi să ne scăldăm puţin?

— Nu, nu! Nu vreau! zise ţarevna.

Dar apoi s-a gândit: „Nu-i mare nenorocire dacă mă scald”.

Şi-a scos rochia şi a sărit în apă. Numai ce s-a scufundat ţarevna, că femeia a şi lovit-o pe spate, zicându-i:

— înoată, răţuşcă albă!

Ţarevna s-a prefăcut într-o răţuşcă albă. Vrăjitoarea, în clipa aceea, s-a îmbrăcat în hainele ţarevnei, s-a aranjat, s-a boit şi a început să-l aştepte pe ţarevici.

La primul lătrat al câinelui şi la sunetul clopoţelului, ea a fugit în întâmpinarea ţareviciului, s-a aruncat în braţele lui şi a început să-l sărute şi să-l drăgălească. El s-a bucurat, a strâns-o în braţe şi nu şi-a dat seama de înşelătorie.

Răţuşca cea albă a făcut ouă şi-a scos bobocei: doi cuminciori, iar al treilea neastâmpărat. Şi toţi erau băieţei. I-a crescut, puii au început să înoate pe râu şi să prindă peştişori, să adune petice de pânză, să-şi facă mantale. Din când în când ieşeau pe mal şi se jucau pe tăpşan.

— O, nu vă mai duceţi acolo, copii! le spunea mama.

Copiii n-au ascultat-o. Se duceau şi ori se jucau în iarbă, ori alergau după câte-o furnică şi tot aşa, mergând mai departe, mai departe, au ajuns la curtea ţareviciului.

Vrăjitoarea i-a recunoscut şi a scrâşnit din dinţi. I-a chemat, i-a ospătat şi le-a aşternut să se culce, dar a poruncit slugilor să facă focul, să încălzească apă şi să ascută cuţitele.

Doi dintre fraţi s-au culcat şi l-au luat la bătaie pe fratele cel neastâmpărat, aşa cum le poruncise mama, nu cumva mezinul să nu se culce şi să răcească. Neastâmpăratul însă nu a adormit şi a văzut şi a auzit tot.

Noaptea, vrăjitoarea a venit la uşă şi a întrebat:

— Copilaşi, voi dormiţi ori nu?

Neastâmpăratul îi răspunse:

— Dormim noi sau nu dormim, dar de gândit gândim. Că vor să ne taie pe toţi trei. Deja au încins focurile, apa fierbe în cazane şi se ascut cuţitele.

„Nu dorm!”, şi-a zis ea.

Vrăjitoarea a umblat cât a umblat şi iarăşi s-a întors la uşă:

— Copilaşi, voi dormiţi ori nu?

Neastâmpăratul îi răspunse la fel:

— Dormim noi sau nu dormim, dar de gândit gândim. Că vor să ne taie pe toţi trei. Deja au încins focurile, apa fierbe în cazane şi se ascut cuţitele.

— De ce se aude doar o singură voce? se întrebă vrăjitoarea.

A deschis uşa încetişor şi a văzut că doi dintre fraţi dormeau adânc. A trecut cu mâna moartă peste ei şi aceştia şi-au dat duhul.

Dimineaţa, răţuşca albă şi a chemat copiii, dar aceştia – nicăieri! Inima ei de mamă a simţit ceva. S- a scuturat şi a zburat la curtea ţareviciului. Acolo şi-a văzut copilaşii întinşi pe iarbă, albi ca varul şi reci ca gheaţa.

S-a aruncat asupra lor, şi-a desfăcut aripile, cuprinzându-i pe toţi, şi a început să-i bocească:

Mac-mac! Copilaşii mei,
Dragii mamei bobocei!
Câtă grijă v-am purtat Şi cu
lacrimi v-am udat!
Nopţi întregi v-am tot vegheat,
Ce-i mai bun vouă v-am dat!

— Auzi, nevastă, ce minune! Raţă să bocească! zise ţareviciul.

— Porunceşte mai bine să fie gonită din curte!

Slugile o alungau, ea însă trecea gardul în zbor şi se întorcea la copilaşi:

Mac-mac! Copilaşii mei,

Dragii mamei bobocei!
V-a ucis năpârca rea,
V-a pierdut vrăjitoarea!
V-a luat tatăl, soţul meu Şi
ne-a cufundat în tău! în
răţuşte ne-a schimbat,
Ne-a luat locul în palat!

Auzind acestea, ţareviciul a strigat la slugi:

— Prindeţi raţa şi aduceţi-mi-o!

Au început toţi să alerge după raţă, dar ea nu se dădea prinsă cu niciun chip. Atunci a ieşit în curte şi ţareviciul. Cum l-a văzut, răţuşca s-a repezit în braţele lui. El a luat-o de aripi şi a zis:

— Aşază-te, mesteacăn alb, în spatele meu, iar tu, preafrumoasă fată, iveşte-te înaintea mea!

în spatele lui a crescut cât ai bate din palme un mesteacăn alb, iar în faţa lui a apărut o tânără de o frumuseţe neînchipuită, în care el a recunoscut-o pe adevărata sa soţie.

Fără să mai zăbovească, au prins o stăncuţă, i-au legat de picioare două sticluţe şi i-au poruncit să aducă într-una apă vie, iar în cealaltă apă vorbitoare. Stăncuţa a zburat şi s-a întors cu apa. Cei doi i- au stropit pe copii cu apă vie şi aceştia s-au trezit. I-au stropit apoi cu apă vorbitoare şi ei au început să vorbească.

Şi aşa s-a făcut ţareviciul cu o întreagă familie.

Au început să trăiască în bună înţelegere, să se veselească şi avutul să şi-l sporească.

Iar pe vrăjitoare au legat-o de coada unui cal căruia i-au dat bice să fugă pe câmp. în urmă rămânea ba un picior care se transforma în cociorvă, ba o mână care se prefăcea în greblă, iar unde i-a căzut capul a apărut un tufiş. Păsările s-au adunat şi i-au ciugulit carnea, iar vânturile i-au împrăştiat oasele şi n-a rămas din ea nici urmă şi nimeni nu şi-a mai amintit de ea.

Ivan, fiul de ţăran, şi mujicul cu mustăţi de şapte verste

poveste rusească

într-o împărăţie îndepărtată trăia un ţar. în curte avea un stâlp de care erau prinse trei inele: unul de aur, altul de argint şi al treilea de aramă. într-o noapte, ţarul a avut un vis ciudat: se făcea că de inelul de aur era legat un cal cu părul de argint, iar în frunte îi strălucea luna.

Dimineaţa, când s-a trezit, ţarul a poruncit să fie înştiinţaţi toţi supuşii săi că acela care îi va tălmăci visul şi-i va aduce calul va primi o jumătate de împărăţie şi pe fata lui de soţie.

Au venit la curtea ţarului tot felul de cneji şi de boieri. S-au gândit, s-au gândit, dar niciunul nu s-a încumetat să tălmăcească visul, niciunul nu a făgăduit că va face rost de calul fermecat, în cele din urmă, i s-a adus ţarului la cunoştinţă că trăieşte în împărăţie un ţăran bătrân şi sărac care are un fiu pe nume Ivan, iar acesta i-ar putea tălmăci visul şi i-ar aduce şi calul cu păr de argint şi luna în frunte. Ţarul a poruncit să fie adus la el.

Ivan a fost adus, iar ţarul l-a întrebat:

— Poţi să-mi tălmăceşti visul şi să-mi aduci calul?

Ivan îi răspunse:

— Mai întâi lămureşte-mă ce vis ai avut şi ce fel de cal ţi-ar plăcea să-ţi aduc.

Ţarul îi zise:

— Noaptea trecută am visat cum că la mine în curte, priponit de inelul de aur, stătea un cal cu părul de argint, iar în fruntea lui era luna strălucitoare.

— N-a fost vis, ci aievea, pentru că noaptea trecută a venit călare pe acest cal zmeul cel cu douăsprezece capete şi a vrut s-o răpească pe ţarevnă.

— Oare n-aş putea să intru în stăpânirea acestui cal?

Ivan i-a răspuns:

— Se poate, numai că nu acum, ci când voi împlini cincisprezece ani!

Pe atunci Ivan avea doar doisprezece ani. El i-a spus ţarului:

— înălţimea Ta, dă-mi un cal cu care să pot ajunge în locul unde hălăduieşte zmeul.

Ţarul l-a dus la grajd şi i-a arătat toţi caii săi. Numai că el n-a găsit niciunul pe potrivă. Cum punea mâna lui de viteaz pe câte unul, cum cădea calul din picioare. Atunci i-a spus ţarului:

— Lasă-mă să merg în câmpia cea întinsă, să-mi găsesc singur un cal pe potrivă.

Ţarul s-a învoit.

Ivan, fiul de ţăran, a căutat trei ani încheiaţi şi n-a găsit nicăieri un cal care să-i placă. Se întorcea plângând la ţar. îi ieşi după o vreme în cale un bătrân care îl întrebă:

— De ce plângi, flăcăule?

Ivan i-a răspuns în doi peri, vrând să scape de el cât mai repede. Bătrânul a stăruit:

— Ai grijă, micuţule, să nu-ţi pară rău!

Ivan s-a îndepărtat câţiva paşi, apoi s-a gândit: „De ce l-oi fi supărat eu pe moşneag? Oamenii bătrâni ştiu multe". S-a întors, l-a ajuns pe bătrân, i-a căzut în genunchi şi i-a spus:

— Iartă-mă, bunicule! De repezit ce sunt, te-am jignit. Uite de ce plâng: de trei ani umblu pe câmp pe la tot felul de herghelii şi nicăieri nu-mi pot găsi cal pe potrivă!

— Du-te la mine în sat. Este acolo, la noi, un ţăran a cărui iapă a fătat un mânz îndărătnic. Tu ia mânzul acela şi creşte-l! Numai el îţi va fi pe măsură!

Ivan a făcut o plecăciune în faţa bătrânului şi s-a dus în satul lui. A venit la ţăran în grajd, a văzut iapa şi mânzul cel îndărătnic şi i-a pus mâna pe spate. Mânzul nici nu s-a clintit. Ivan l-a luat de la ţăran, l-a mângâiat, l-a hrănit un timp, s-a întors la palat şi i-a povestit ţarului cum şi-a făcut el rost de cal. După aceea a început să se gătească să meargă în ospeţie la zmeu.

Ţarul l-a întrebat:

— Ivane, fiu de ţăran! De câtă armată ai avea nevoie?

— Nu-mi trebuie armata ta! Mă descurc şi singur. Poate doar pentru calabalâcul pe care-l iau cu mine mi-ar trebui vreo şase oameni.

Ţarul i-a dat şase oameni. Când au fost gata, s-au pornit la drum.

Au mers mult? Au mers puţin? Nimeni nu poate şti. Se ştie numai că au ajuns la râul de foc; peste râu era un pod, iar de jur-împrejur erau numai păduri. Şi-au întins corturile în pădure şi au început să mănânce, să bea şi să se veselească. Ivan, fiul de ţăran, le spuse tovarăşilor de drum:

— Să stăm noaptea de pază pe rând: câte unul în fiecare noapte. Să pândim dacă nu va trece careva peste râul ăsta!

Dar, oricare din tovarăşii lui s-ar fi pus la pândă, se îmbăta de cu seară şi noaptea nu băga nimic de seamă.

în cele din urmă i-a venit rândul să stea la pândă lui Ivan, fiul de ţăran. Chiar la miezul nopţii, îl văzu pe zmeul cu trei capete trecând peste pod şi zicând:

— Nu se află nimeni care să-mi stea împotrivă. Poate doar Ivan, fiul de ţăran, dar şi pe acela l-a luat corbul şi l-a dus la dracu-n praznic!

— Te înşeli, zmeule, sunt aici! zise Ivan şi ieşi de sub pod.

— Dacă eşti aici, atunci vino să ne măsurăm!

S-a năpustit zmeul călare asupra lui Ivan, care era pe jos. Ivan şi-a învârtit paloşul prin văzduh şi i-a retezat toate cele trei capete, iar calul i l-a luat şi l-a legat lângă cort.

în a doua noapte, Ivan, fiul de ţăran, l-a ucis pe zmeul cu şase capete, iar în cea de-a treia l-a răpus pe zmeul cu nouă capete şi le-a aruncat leşurile în râul de foc.

Când s-a dus la pândă în cea de-a patra noapte, a venit la el zmeul cu douăsprezece capete şi a început să strige furios:

— Cine-i Ivan, fiul de ţăran? Ieşi din ascunzătoare! De ce mi-ai omorât fiii?

Ivan, fiul de ţăran, a ieşit şi a zis:

— Lasă-mă să mă duc mai întâi la cort şi după aceea o să ne luptăm!

— Bine, du-te!

Ivan a fugit la tovarăşii săi.

— Fraţilor! le zise el. Aveţi aici un lighean. Nu vă luaţi ochii de la el. Când se va umple cu sânge, să veniţi la mine!

Ivan s-a întors la zmeu şi a început să se lupte cu el. La prima încleştare, Ivan i-a retezat patru capete şi a intrat în pământ până la genunchi. La cea de-a doua încleştare, Ivan i-a mai retezat zmeului trei capete şi a intrat în pământ până la brâu. S-au mai încleştat o dată şi Ivan i-a mai retezat trei capete, intrând în pământ până la piept, apoi i-a mai tăiat un cap şi s-a înfundat până la gât. Abia atunci şi-au adus aminte de el tovarăşii săi de drum, s-au uitat la lighean şi au văzut că sângele ce se adunase în el dădea deja pe-afară.

Au venit pe câmpul de luptă şi i-au retezat zmeului şi ultimul cap, iar pe Ivan l-au scos din pământ. Ivan, fiul

de ţăran, a luat calul zmeului şi l-a dus lângă cortul lui.
A trecut noaptea şi s-a făcut dimineaţă. Au început bunii viteji să mănânce, să bea şi să se veselească. Ivan, fiul de ţăran, s-a ridicat de la masă şi le-a spus tovarăşilor săi:
— Aşteptaţi-mă aici, fraţilor!
S-a prefăcut în motan, a trecut pe pod râul de foc, a venit la casa unde stătuseră zmeii şi s-a împrietenit cu pisicile de pe acolo. în toată casa nu mai rămăseseră decât zmeoaica şi cele trei nurori ale ei, care ţineau sfat între ele:
— Oare cum l-am putea pierde pe nemernicul de Ivan?
Nora cea mică zise:
— Oriunde s-ar duce Ivan, fiul de ţăran, am să aştern foametea în drumul lui, iar eu mă voi preface într-un pom cu mere. Când va mânca unul din merele acelea, se va rupe în bucăţi.
Cea mijlocie zise:
— Iar eu am să-i aştern în cale setea şi am să mă prefac într-o fântână. Numai să îndrăznească să bea!
— Eu am să-i aduc somnul şi am să mă fac pat. Dacă Ivan, fiul de ţăran, o să se culce, o să moară pe dată!
— Iar eu, zise zmeoaica bătrână, am să casc gura de la cer la pământ şi am să-i înghit pe toţi!
După ce a ascultat toate acestea, Ivan, fiul de ţăran, a ieşit din cameră, s-a făcut om, ca înainte, a venit la tovarăşii săi şi le-a spus:
— Gata, băieţi! Pregătiţi-vă de drum.
Şi-au strâns corturile, au încălecat pe cai şi au plecat. Pe drum i-a apucat o foame nebună. Deodată au văzut un măr. Tovarăşii de drum au vrut să rupă mere şi să le mănânce, dar Ivan nu le-a dat voie.
— Ăsta nu-i măr!
Şi-a început să lovească pomul cu paloşul. Din trunchiul acestuia a început să curgă sânge.
Au mai mers puţin şi i-a cuprins setea pe toţi. Ivan a văzut o fântână, dar nu le-a dat voie însoţitorilor săi să bea. Când a început să dea cu paloşul în fântână, a ţâşnit sânge din ea. După puţin timp, i-a apucat pe toţi somnul. în drum au întâlnit un pat. Ivan l-a tăiat şi pe acesta, aşa cum făcuse cu mărul şi cu fântâna. S-au apropiat de o gură deschisă de la cer la pământ. Ce era de făcut? S-au gândit întâi să-şi ia avânt şi să sară peste ea, dar nimeni în afară de Ivan n-a reuşit. L-a scos din necaz minunatul cal cu părul de argint şi cu luna strălucind în frunte.
A ajuns la un râu lângă care se afla o izbă. Aici i-a ieşit în cale un mujic de-o palmă, dar cu mustăţile de şapte verste, şi i-a zis:
— Dă-mi mie calul. Dacă nu mi-l dai cu binişorul, ţi-l iau cu forţa.
— Pleacă din calea mea, spurcăciune blestemată, până nu te strivesc cu calul.
Mujicul de-o palmă şi cu mustăţile de şapte verste l-a trântit la pământ, s-a urcat pe cal şi a fugit. Ivan a intrat în izbă. îi părea foarte rău după cal. înăuntru stătea întins pe cuptor unul fără mâini şi fără picioare, care i-a spus:
— Bunule viteaz, nu ştiu cum te numeşti. Ce ţi-a trebuit să-l înfrunţi? Eu am fost un viteaz mai ceva ca tine, iar el m-a lăsat fără mâini şi fără picioare.
— Pentru care motiv?
— Pentru că i-am luat pâinea de pe masă şi i-am mâncat-o.
Ivan a început să-l întrebe cum să facă el să-şi recapete calul. Cel fără mâini şi fără picioare îi zise:
— Du-te la cutare râu, închiriază un pod plutitor şi trece-i de pe un mal pe altul pe toţi cei care vin tară să le iei niciun ban. Poate doar aşa să-ţi recapeţi calul.
Ivan, fiul de ţăran, i-a făcut o plecăciune şi a plecat la râul acela, a închiriat un pod plutitor şi trei ani de zile a trecut oamenii de pe un mal pe altul fără să le ia niciun ban. Odată s-a întâmplat să treacă trei bătrâni. Aceştia au vrut să-i dea bani, dar el nu i-a luat.
— Spune-ne, bunule viteaz, de ce nu iei bani?
El le răspunse:
— Pentru că am făcut o promisiune.
— Ce fel de promisiune?
— Un om hain mi-a furat calul, iar oamenii buni m-au învăţat să nu iau bani pentru pod trei ani la rând, pentru că doar aşa mi-aş putea căpăta calul înapoi.

— Ascultă, Ivan, fiu de ţăran, noi te-am putea ajuta să-ţi găseşti calul.
— Ajutaţi-mă, dragii mei!
Bătrânii nu erau oameni de rând. Unul era Gerilă, altul Flămânzilă, iar al treilea era vrăjitor. Când au coborât pe mal, vrăjitorul a desenat pe nisip o barcă şi a zis:
— Vedeţi această barcă, fraţilor?
— O vedem.
— Urcaţi-vă în ea!
S-au urcat toţi patru în barcă, iar vrăjitorul zise:
— Ei, bărcuţă uşurică, ajută-mă aşa cum m-ai ajutat şi altă dată!
Deodată barca s-a înălţat în văzduh şi i-a purtat iute precum o săgeată slobozită din arc, până au ajuns la un munte înalt şi stâncos. La poalele muntelui era o casă în care stătea chiar mujicul de-o palmă cu mustăţi de şapte verste.
Bătrânii l-au trimis pe Ivan să-şi ceară calul înapoi. Acesta s-a dus şi-a început să se roage de mujic să i-l dea. Mujicul i-a spus:
— Fur-o pe fata ţarului, adu-o la mine şi-ţi dau calul.
Ivan le-a povestit totul bătrânilor. Ei l-au lăsat pe tânăr acolo şi au plecat în aceeaşi clipă la ţar. Când a aflat ţarul pentru ce au venit, le-a poruncit slugilor să încălzească baia până la roşu. După aceea i-a poftit pe oaspeţi în baie. Ei i-au mulţumit gazdei şi au intrat, dar vrăjitorul l-a lăsat înainte pe Gerilă, care a intrat şi a răcorit-o. Cei trei s-au spălat şi s-au dus la ţar. Acesta a poruncit să li se pregătească un mare ospăţ. Au fost aduse o mulţime de bucate pe masă. Flămânzilă s-a aşezat şi a mâncat totul cât ai bate din palme. Noaptea s-au îmbrăcat în linişte, au furat-o pe ţarevnă, au adus-o la mujicul de-o palmă cu mustăţile de şapte verste, i-au dat-o şi au luat calul.
Ivan, fiul de ţăran, a încălecat pe cal şi a plecat şi el către ţar. A mers cât a mers şi a făcut un popas în câmpul deschis, şi-a întins cortul şi s-a întins să se odihnească. Când s-a trezit, a văzut-o pe ţarevnă întinsă lângă el. S-a bucurat şi a început s-o descoasă:
— Cum de-ai ajuns aici?
— M-am transformat într-un ac cu gămălie şi m-am înfipt în gulerul tău.
După ce zise acestea, s-a prefăcut la loc în ac cu gămălie. Ivan a înfipt acul în guler şi a plecat mai departe. A ajuns la palat. Când a văzut ţarul calul năzdrăvan, l-a întâmpinat pe voinic cu mare cinste şi i-a povestit cum i-a fost furată fata.
— Nu te necăji, Luminăţia Ta! Am adus-o eu înapoi.
S-a dus într-o altă încăpere şi ţarevna s-a prefăcut iarăşi în frumoasa fată de dinainte. Ivan a luat-o de mână şi a condus-o la tatăl ei.
Ţarul s-a bucurat şi mai mult. Şi-a luat calul, iar pe fiică a dat-o de soţie lui Ivan, fiul de ţăran.
Ivan trăieşte şi în zilele noastre, cu tot cu frumoasa lui soţie.

Pana lui Finist, şoimul luminos

poveste rusească

Era odată un moşneag care avea trei fete: fata cea mare şi cea mijlocie nu aveau altă treabă decât să se gătească toată ziua şi să se sulemenească, iar cea mică ţinea pe umerii ei întreaga gospodărie, într-o zi, tatăl lor se pregătea să plece la oraş şi le-a întrebat ce să le aducă de acolo. Cea mare i-a cerut:
— Cumpără-mi material pentru o rochie!
— Şi mie! îi ţinu isonul cea mijlocie.
— Ţie ce să-ţi aduc, fata mea dragă? o întrebă moşul pe cea mică.
— Cumpără-mi, tătucă, o pană a lui Finist, şoimul luminos!
Tatăl şi-a luat rămas-bun de la fete şi a plecat la oraş. Pentru fetele cele mari a cumpărat materiale de rochii, dar o pană a lui Finist, şoimul luminos, n-a găsit pe nicăieri. S-a întors acasă şi le-a bucurat pe cele două fiice mai mari cu darurile aduse.
— Iar ţie, i-a zis mezinei, nu ţi-am adus ce mi-ai cerut. N-am găsit pana lui Finist, şoimul luminos.
— Aşa a fost să fie! i-a răspuns fata. Poate că o să ai norocul să o găseşti altă dată!
Surorile cele mari s-au apucat să-şi croiască şi să-şi coasă rochiile, iar pe cea mică o luau în zeflemea. Ea însă

nu s-a sinchisit de ele şi şi-a văzut liniştită de treburi, într-o zi, tatăl se pregătea iarăşi să plece la oraş.

— Ce să vă cumpăr, fetelor? le întrebă el.

Fiica cea mare şi cea mijlocie i-au cerut câte o basma, iar cea mică i-a spus:

— Cumpără-mi, tătucă, o pană de-a lui Finist, şoimul luminos!

Tatăl a plecat la oraş, a cumpărat două basmale pentru fetele mari, dar o pană a lui Finist n-a văzut de vânzare pe nicăieri.

S-a întors acasă şi i-a zis mezinei:

— Vai, fata mea, n-am găsit nici de data asta o pană a lui Finist, şoimul luminos!

— Nu-i nimic, tătucă, poate că altă dată o să ai mai mult noroc!

Iată că, după un timp, bătrânul avu din nou treabă în oraş. înainte de plecare, şi-a întrebat fetele:

— Spuneţi-mi, fetele mele, ce să vă cumpăr?

— Cumpără-ne cercei! i-au spus fetele cele mari, iar mezina o ţinu pe-a ei:

— Cumpără-mi o pană a lui Finist, şoimul luminos!

Tatăl s-a dus la oraş, a cumpărat cercei pentru fiicele cele mari şi a fugit în căutarea penei pentru mezină. Nimeni însă nu auzise de aşa ceva. Bătrânul s-a întristat şi a plecat spre casă. Nici n-a apucat să iasă din oraş, că îi ieşi în cale un bătrânel cu o cutie în mână.

— Ce ai acolo, moşule?

— Pana lui Finist, şoimul luminos!

— Cât îmi ceri pe ea?

— Dă-mi o mie!

Tatăl i-a plătit bătrânului şi a dat bice calului ca să ajungă mai repede acasă. Fetele l-au întâmpinat la poartă.

— Ei, fata mea dragă, îi zise el mezinei, în sfârşit ţi-am găsit şi ţie darul cerut. Ia-l!

Fata cea mică a sărit în sus de bucurie. A luat cutiuţa, a început s-o sărute şi s-o strângă la piept. După cină s-au risipit toţi prin odăile lor. Când a ajuns în odaia ei, mezina a deschis cutiuţa. Pana lui Finist, şoimul luminos, a zburat de acolo, a căzut pe podea şi s-a prefăcut într-un ţarevici neînchipuit de frumos.

Fata şi ţareviciul au început să-şi spună vorbe dulci. Surorile cele mai mari au tras cu urechea şi au întrebat-o:

— Cu cine vorbeşti, surioară?

— Cu mine însămi!

— Ia descuie uşa!

Ţareviciul s-a aruncat la podea şi s-a făcut pană. Fata a luat-o, a pus-o în cutie şi le-a deschis uşa surorilor. Acestea s-au uitat peste tot, dar n-au găsit pe nimeni. De îndată ce au ieşit, frumoasa fată a deschis fereastra, a scos pana din cutie şi a zis:

— Zboară, mica mea pană, du-te în câmpul deschis şi plimbă-te un pic!

Pana s-a prefăcut într-un şoim luminos şi a zburat în câmpul deschis.

A doua seară, Finist, şoimul luminos, a venit în zbor la frumoasa fecioară şi auînceput să-şi vorbească, plini de veselie. Surorile au auzit şi au dat fuga la tatăl lor.

— Tătucă, este cineva care tot vine noaptea la sora noastră. Şi acum este acolo.

Tatăl s-a sculat şi s-a dus la fiica cea mică. A intrat în camera ei, dar ţareviciul se transformase de mult în pană şi stătea liniştit în cutie.

— Netrebnicelor! a sărit bătrânul cu gura la fiicele lui. Ce o tot bârfiţi fără temei? Mai bine v-aţi vedea de voi!

Pentru a doua zi, surorile cele mari au pus la cale un şiretlic. Seara, când afară s-a întunecat de tot, au pus o scară la fereastra mezinei şi au înfipt în tocul ferestrei o mulţime de cuţite şi de ace. Noaptea a venit Finist, şoimul luminos, şi a încercat să intre în camera fetei, dar n-a putut: şi-a tăiat aripile.

— Rămâi cu bine, frumoasă fată! Dacă te vei gândi să mă cauţi, mă voi afla peste nouă ţări şi nouă mări. Mai lesne toceşti trei perechi de pantofi de fier, sfărâmi trei toiege de tuci şi mănânci trei prescuri de piatră decât să mă afli pe mine.

Dar tânăra fecioară dormea şi, chiar dacă în vis auzea aceste cuvinte tăioase, nu putea nicidecum să se trezească. Dimineaţa, când s-a sculat, a văzut cuţitele şi acele înfipte în tocul ferestrei, iar de pe ele picura sânge. Şi-a împreunat mâinile:

— Ah, Doamne, se pare că surorile mele i-au făcut de petrecanie dragului meu prieten!

Fără să mai stea pe gânduri, s-a îmbrăcat şi a plecat de-acasă. A dat fuga la fierărie şi a poruncit să i se facă trei perechi de pantofi de fier şi trei toiege de tuci. A făcut rost de trei prescuri de piatră şi s- a aşternut la drum să-l

caute pe Finist, şoimul luminos.
A mers până când a tocit o pereche de pantofi, a rupt un toiag de tuci şi a mâncat o prescură de piatră. Atunci s-a apropiat de-o izbă şi-a bătut la uşă:
— Cinstite gazde, daţi-mi adăpost peste noaptea cea întunecoasă!
— Intră, frumoasă fecioară! i-a răspuns un glas de bătrână. încotro te îndrepţi, porumbiţă?
— Ah, bunică, îl caut pe Finist, şoimul luminos.
— Ei, frumoasă fecioară, mult mai ai de umblat.
Dimineaţa, bătrâna îi spuse:
— Du-te acum la sora mea mijlocie; ea te va învăţa de bine. Iar aici sunt darurile mele: o furcă de argint şi un fus de aur. Când ai să începi să torci caierul, o să iasă fir de aur.
După aceea a rostogolit un ghem în drum şi i-a spus fetei să meargă după el:
— încotro se va rostogoli ghemul, într-acolo să ţii şi tu calea!
Fata i-a mulţumit bătrânei şi a plecat după ghem. A mers ea mult şi bine, iar când i s-a tocit a doua pereche de pantofi, i s-a rupt al doilea toiag şi a mâncat încă o prescură de piatră, ghemul s-a oprit în faţa unei izbe. A bătut la uşă şi-a început să se roage:
— Bune gazde, adăpostiţi o tânără fată de noaptea cea întunecată!
— Intră! o poftì bătrâna. încotro te-ai pornit, frumoasă fată?
— Bunică, îl caut pe Finist, şoimul luminos.
— Mult mai ai de mers.
Dimineaţa, bătrâna i-a dat fetei o farfurioară de argint şi un ou de aur şi-a trimis-o la sora ei mai mare.
— Ea ştie unde-l poţi găsi pe Finist, şoimul luminos.
A mers, a mers şi i s-a tocit şi cea de-a treia pereche de pantofi, i s-a rupt al treilea toiag şi-a mâncat şi a treia prescură de piatră. Atunci ghemul pe care i-l aruncase bătrâna pe drum a ajuns la o izbă. A bătut ea la uşă şi a spus:
— Bune gazde, adăpostiţi de noaptea cea întunecoasă o tânără fată!
I-a deschis o bătrână şi a poftit-o înăuntru.
— De unde vii şi încotro te-ndrepţi?
— Bunică, îl caut pe Finist, şoimul luminos.
— Ah, e greu, greu de tot să-l găseşti! Stă acum în cutare oraş şi e însurat cu fata femeii care face prescuri.
Dimineaţa, bătrâna îi zise frumoasei fecioare:
— Ţine darul meu! Ai aici un degetar de aur şi un ac. Tu doar să ţii degetarul, că acul va broda singur. Iar acum du-te cu Dumnezeu şi intră în slujba prescurăresei.
Zis şi făcut. A venit frumoasa fată acasă la prescurăreasă şi s-a tocmit slujnică. Era foarte iute la treabă: făcea focul în sobă, căra apă, pregătea masa. Prescurăreasa se uita la ea şi se bucura.
— Slavă Domnului! îi zise ea fiică-sii. Ne-am găsit o slujnică şi harnică, şi bună. Face totul singură, fără să-i spui ceva.
Iar frumoasa fată, terminându-şi treburile gospodăreşti, şi-a luat furca de argint şi fusul de aur şi a început să toarcă. Din caier ieşea fir de aur. A văzut fiica prescurăresei minunea asta.
— Frumoasă fată, nu-mi vinzi mie jucăria asta?
— Pot s-o şi vând...
— Cât ceri pe ea?
— Dă-mi voie să-l apăr noaptea de muşte pe soţul tău.
Fata prescurăresei se învoi. „Foarte bine!", se gândi ea. „Cu acest fus, eu şi mama ne vom acoperi de aur."
Finist, şoimul luminos, nu era acasă. Toată ziua a zburat prin slava cerului şi abia spre seară s-a întors. S-au aşezat la masă. Frumoasa fată a adus mâncarea şi nu-şi mai lua ochii de la el. Finist nici măcar n-a recunoscut-o. Fata prescurăresei i-a pus în băutură o licoare de dormit. L-a condus la culcare şi apoi i-a spus slujnicei:
— Du-te în camera lui şi apără-l de muşte!
Frumoasa fată gonea muştele şi plângea amar.
— Trezeşte-te, Finist, şoimule luminos! Eu sunt fata cea frumoasă şi am venit la tine. Am rupt trei toiege de tuci, am tocit trei perechi de pantofi de fier şi am mâncat trei prescuri de piatră tot căutându-te pe tine, dragule!
Dar Finist dormea neîntors şi nu auzea nimic. Aşa a trecut întreaga noapte.

A doua zi, slujnica a luat farfurioara de argint şi-a început să învârtă prin ea oul de aur, făcând să apară o mulţime de alte ouă de aur. Fata prescurăresei a văzut minunea şi i-a zis:

— Vinde-mi mie jucăria asta!

— Dacă o vrei, cumpăr-o!

— Care-i preţul?

— Lasă-mă să-l mai apăr încă o noapte pe soţul tău de muşte.

— Bine, mă-nvoiesc.

Finist, şoimul luminos, s-a zbenguit iarăşi ziua întreagă prin înaltul cerului şi a sosit acasă abia spre seară. S-au aşezat la masă. Frumoasa fată aducea mâncarea şi nu-şi lua ochii de la el. El însă nici n- o băga în seamă, ca şi cum n-ar fi văzut-o niciodată în viaţa lui. Fata prescurăresei i-a dat iarăşi să bea licoarea dătătoare de somn, l-a culcat şi a trimis-o pe slujnică să-l apere de muşte. Şi de data aceasta, cât n-a plâns ea! Cât n-a încercat să-l trezească! Dar el a dormit neîntors până dimineaţa fără să audă nimic.

A treia zi, stătea frumoasa fată şi ţinea degetarul de aur în mână, iar acul broda singur, şiîncă ce frumos! Fata prescurăresei nu-şi putea lua ochii de la această minune.

— Vinde-mi mie jucăria asta a ta, frumoasă fată!

— Dacă o vrei, cumpăr-o!

— Şi care-i preţul?

— Dă-mi voie să-l mai apăr de muşte pe soţul tău şi a treia noapte.

— Bine, mă-nvoiesc.

Seara a venit Finist, şoimul luminos. Nevasta i-a dat să bea licoarea, l-a culcat şi a trimis-o pe slujnică să-l apere de muşte.

Frumoasa fată gonea muştele, plângea amar şi-i spunea:

— Trezeşte-te, Finist, luminosule şoim! Eu sunt fata cea frumoasă şi am venit la tine. Am rupt trei toiege de tuci şi trei perechi de pantofi de fier şi-am mâncat trei prescuri de piatră tot căutându-te pe tine, dragule!

Dar Finist, şoimul luminos, dormea dus, tară să simtă nimic. A plâns ea vreme-ndelungată tot încercând să-l trezească. Deodată lui Finist i-a căzut pe obraz o lacrimă a frumoasei fete şi-n acea clipă s-a trezit:

— Ah, zise el, m-a fript ceva!

— Finist, şoimule luminos, îi răspunse fata. Am venit la tine fârâmând trei toiege de tuci, rupând trei perechi de pantofi de fier şi mâncând trei prescuri de piatră. Iată, este deja a treia noapte când plâng deasupra ta, iar tu dormi, nu te trezeşti şi nu răspunzi la chemările mele.

Abia acum a recunoscut-o Finist, şoimul luminos, şi s-a bucurat nespus. S-au înţeles şi au fugit de la prescurăreasă. Dimineaţa, fata prescurăresei a văzut că i-a dispărut bărbatul. Nu erau de găsit nicăieri nici el, nici slujnica. Aînceput să i se plângă mamei sale. Aceasta a poruncit să fie înhămaţi caii şi a plecat în urmărirea lor. A mers, a mers, a trecut şi pe la cele trei bătrâne, dar pe Finist, şoimul luminos, nu l-a mai ajuns. S-au trezit Finist, şoimul luminos, şi aleasa inimii sale în faţa casei părinteşti a fetei. El s-a aruncat la pământ şi s-a prefăcut în pană. Frumoasa fată a luat pana, a ascuns-o în sân şi a venit la tatăl său.

— Ah, fata mea, eu credeam că de mult nu mai eşti pe lumea asta! Pe unde mi-ai umblat?

— Am fost să mă-nchin la Dumnezeu.

Toate acestea s-au petrecut în preajma Paştelui. Tatăl şi cele două fete mai mari se pregăteau să meargă la biserică.

— Fata mea iubită, îi spuse tatăl mezinei, găteşte-te şi hai să mergem la biserică: astăzi este o zi de mare bucurie!

— Tătucă, dar eu n-am ce pune pe mine.

— îmbracă-te în straie de-ale noastre! îi spuseră surorile mai mari.

— Vai, surioarelor, nu-mi vin rochiile voastre. Mai bine rămân acasă.

Tatăl şi cele două fiice mai mari au plecat la biserică. Frumoasa fată a scos la iveală pana. Aceasta a căzut pe podea şi s-a prefăcut într-un ţarevici neînchipuit de frumos. Ţareviciul s-a dus la fereastră şi a fluierat. în acea clipă au apărut rochii, podoabe de tot felul şi o caretă de aur. Cei doi s-au gătit, s-au urcat în caretă şi au plecat. Au ajuns la biserică şi s-au aşezat înaintea tuturor. Poporul era nedumerit. Cine erau ţareviciul acela şi ţarevna lui?

Au ieşit ei din biserică un pic înainte de terminarea slujbei şi au plecat acasă. Careta a dispărut, rochiile şi podoabele au intrat parcă în pământ, iar ţareviciul s-a preschimbat în pană. S-a întors şi tatăl cu cele două fiice.

— Ah, surioară, n-ai vrut să vii cu noi, iar la biserică au venit un ţarevici frumos şi-o ţarevnă minunată.

— Nu-i nimic, surioarelor, mi-aţi povestit voi şi e ca şi cum aş fi fost eu însămi de faţă.

A doua zi, la fel. Iar a treia zi, doar ce-au apucat să urce ţareviciul şi frumoasa fată în caretă, că tatăl a ieşit din biserică şi-a văzut cu ochii lui cum careta s-a oprit în faţa casei lui.

Când s-a întors acasă, tatăl a început s-o descoasă pe fiica cea mică. Aceasta i-a zis:

— N-am încotro, trebuie să recunosc.

A scos pana, aceasta a căzut pe podea şi s-a prefăcut în ţarevici.

Cei doi s-au luat şi a fost o nuntă mare şi bogată. Acolo am fost şi eu poftit şi cu vin am fost cinstit. Pe mustăţi se prelingea, da-n gură nu nimerea.

Visul

poveste rusească

A fost odată un negustor care avea doi fii, Dimitri şi Ivan. într-o seară, când îi binecuvânta înainte de culcare, tatăl le-a spus:

— Feţii mei, mâine dimineaţă să-mi povestiţi ce aţi visat peste noapte. Pe cel care-mi va tăinui visul său îl voi pedepsi aspru.

Dimineaţa a venit fiul cel mare şi i-a spus tatălui:

— Am visat, tată, că fratele meu Ivan zbura sus, sus de tot, purtat de doisprezece vulturi, şi am mai visat că ţi s-a pierdut oaia care ţi-e cea mai dragă.

— Dar tu, Vanea, ce-ai visat?

— Nu-ţi spun! a răspuns Ivan.

Oricât a stăruit tatăl, Ivan o ţinea una şi bună: „Nu-ţi spun! Nu-ţi spun!". Negustorul s-a mâniat, şi-a chemat ajutoarele şi a poruncit să-l dezbrace în pielea goală şi să-l lege de un stâlp la drumul mare. Ajutoarele negustorului l-au înşfăcat pe Ivan, după cum li se poruncise, l-au dezbrăcat şi l-au legat strâns de tot de un stâlp la drumul mare. Greu i-a venit bunului viteaz: soarele îl bătea, ţânţarii îl ciupeau, setea şi foamea îl chinuiau.

S-a întâmplat să treacă pe acel drum un ţarevici tânăr. L-a văzut pe fiul de negustor, i s-a făcut milă de el, a poruncit să fie dezlegat, l-a îmbrăcat în nişte haine de-ale lui, l-a adus la el la palat şi a început să-l descoasă:

— Cine te-a legat de stâlp?

— Tatăl meu s-a înfuriat pe mine.

— Şi cu ce te-ai făcut vinovat faţă de el?

— N-am vrut să-i povestesc ce mi s-a arătat în vis.

— Ce prost a putut să fie tatăl tău! Să dai o pedeapsă atât de grea pentru un asemenea fleac... Dar spune-mi, ce-ai visat?

— Nu-ţi spun, ţareviciule!

— Cum adică nu-mi spui? Te-am salvat de la moarte, iar tu eşti necioplit cu mine? Spune repede, că altfel va fi de rău!

— Nu i-am spus tatălui meu, n-am să-ţi spun nici ţie!

Ţareviciul a poruncit să-l bage în temniţă. Au venit soldaţii, au pus mâna pe el şi l-au închis.

A trecut un an şi ţareviciului i-a dat prin gând să se însoare. S-a pregătit de drum şi a plecat într-o ţară îndepărtată s-o peţească pe Preafrumoasa Elena. Ţareviciul avea o soră. Imediat după plecarea lui s-a întâmplat ca ea să treacă pe lângă temniţă.

Ivan, fiul de negustor, a văzut-o pe geam şi a strigat cu glas tare:

— Fie-ţi milă, ţarevnă, şi eliberează-mă! Eu ştiu că ţareviciul a plecat în peţit la Preafrumoasa Elena, numai că fără mine nu va reuşi să se însoare cu ea, ci doar să-şi piardă capul. Ai auzit doar cât de şireată e Preafrumoasa Elena şi câţi peţitori a trimis pe lumea cealaltă.

— Şi te prinzi tu să-l ajuţi pe ţarevici?

— L-aş ajuta, însă aripile şoimului sunt legate.

Ţarevna a poruncit pe dată să fie eliberat din temniţă. Ivan, fiul de negustor, şi-a ales tovarăşi de drum, doisprezece la număr, şi pe toţi îi chema Ivan. Semănau cu el ca nişte picături de apă: şi la

chip, şi la stat, şi la păr. S-au îmbrăcat toţi cu acelaşi fel de haine, făcute pe aceeaşi măsură, au încălecat nişte cai breji şi au pornit la drum.
Au mers ei o zi, două, trei... în cea de-a patra s-au apropiat de o pădure şi au auzit un strigăt înfiorător.
— Staţi, fraţilor! le spuse Ivan tovarăşilor săi. Aşteptaţi-mă aici! Mă duc să văd cine a strigat.
A coborât de pe cal şi a fugit în pădure. într-o poieniţă erau trei bătrâni care se certau între ei.
— Bună vreme, oameni buni! De la ce vă certaţi?
— Păi uite de ce! Am primit de la tatăl nostru ca moştenire trei lucruri fermecate: căciula care te face nevăzut, covorul zburător şi cizmele care fug singure. Şi uite, de şaptezeci de ani ne certăm, dar de împărţit nici acum nu le-am împărţit.
— Vreţi să vi le-mpart eu?
— Fă-ne acest bine, tinere!
Ivan, fiul de negustor, a pus trei săgeţi în arc şi le-a slobozit în direcţii diferite. I-a spus primului bătrân s-o ia spre dreapta, celui de-al doilea s-o ia spre stânga, iar celui de-al treilea să meargă drept înainte.
— Cine-mi aduce primul săgeata, a aceluia să fie căciula. Cel care apare al doilea va primi covorul zburător, iar ultimul rămâne cu cizmele.
Bătrânii au luat-o la fugă după săgeţi, iar Ivan, fiul de negustor, a luat lucrurile fermecate şi s-a întors la tovarăşii săi.
— Fraţilor, sloboziţi-vă caii şi aşezaţi-vă lângă mine pe covorul zburător.
Toţi s-au aşezat pe covor şi au zburat în ţara Preafrumoasei Elena. Au ajuns în capitala ţării ei, au coborât la marginea oraşului şi au plecat în căutarea ţareviciului. Au ajuns la curtea acestuia.
— Ce vă trebuie? i-a întrebat el.
— Ia-ne pe noi, vitejii, în slujba ta! îţi vom fi credincioşi şi te vom iubi din toată inima.
Ţareviciul i-a primit şi i-a trimis pe fiecare la locul şi la treaba lui: care bucătar, care grăjdar, care pe unde-a apucat.
în acea zi, ţareviciul s-a îmbrăcat de sărbătoare şi a plecat să se arate dinaintea Preafrumoasei Elena. Ea l-a întâmpinat cu bunăvoinţă, l-a ospătat cu bucate alese, i-a dat să bea băuturi scumpe şi a început să-l descoasă:
— Spune, ţareviciule, care pricină te-a adus la noi?
— Eu, Preafrumoasă Elena, am venit să te peţesc. N-ai vrea să te măriţi cu mine?
— Aş vrea, numai că ar trebui mai întâi să treci prin trei încercări. Dacă reuşeşti, am să-ţi fiu soţie, iar dacă nu, pregăteşte-te să-ţi pui capul pe butuc!
— Ce trebuie să fac?
— Voi avea mâine ceva pentru tine, dar nu-ţi spun ce anume. Tu să aduci un lucru de-al tău care să fie pereche cu ce voi avea eu.
S-a întors ţareviciul unde stătea el, necăjit peste fire. L-a întrebat Ivan, fiul de negustor:
— De ce eşti aşa de abătut? Sau te-a supărat Preafrumoasa Elena cu ceva? împarte-ţi necazul cu mine, o să-ţi fie mai uşor.
— Uite-aşa şi pe dincolo, îi spuse ţareviciul, m-a pus Preafrumoasa Elena la o aşa de grea încercare, că niciun înţelept pe lumea asta nu i-ar putea da de capăt.
— Ăsta încă nu este un mare necaz. Fă-ţi rugăciunea şi du-te la culcare! Noaptea e un sfetnic bun. Mâine o scoatem noi la capăt.
Ţareviciul s-a culcat, iar Ivan, fiul de negustor, şi-a pus căciula fermecată, a încălţat cizmele vrăjite şi a dat fuga la palatul Preafrumoasei Elena. A intrat chiar în iatacul ei şi a început să tragă cu urechea. Preafrumoasa Elena dădea porunci celei mai credincioase slujnice:
— Ia acest material scump şi du-l pantofarului să facă un pantofior pe piciorul meu, dar cât mai repede!
Slujnica a dat fuga la pantofar, iar Ivan s-a dus pe urmele ei.
Meşterul s-a apucat de îndată de lucru, a făcut pantofiorul şi l-a pus pe fereastră. Ivan, fiul de negustor, a luat pantofiorul cu băgare de seamă şi l-a ascuns în buzunar.
A început să se frământe bietul meşter. Chiar de sub nasul lui să fie furat lucrul făcut de el! L-a căutat prin toate colţurile, dar degeaba. „Ce lucrare a dracului!", se gândea el. „Numai Necuratul putea face cu mine aşa o glumă." Neavând încotro, a luat din nou acul în mână, a făcut alt pantofior şi l-a dus Preafrumoasei Elena.
— Cât de neîndemânatic poţi fi! i-a spus Preafrumoasa Elena. Ce ţi-a trebuit atâta timp ca să faci

un singur pantofior?
S-a aşezat la masă şi a început să brodeze pantofiorul cu fir de aur şi să-l împodobească cu perle şi pietre scumpe.
Dar Ivan era acolo şi făcea şi el la fel. Ce piatră prindea ea, alegea şi el una la fel. Unde prindea ea o perlă, acolo prindea şi el alta.
Preafrumoasa Elena şi-a terminat treaba, a zâmbit şi a spus:
— Sunt curioasă cu ce o să vină mâine ţareviciul.
„Aşteaptă tu!", se gândi Ivan. „încă nu se ştie cine pe cine o să păcălească!"
Ivan s-a întors acasă şi s-a culcat. Dimineaţa, în zori, s-a sculat, s-a îmbrăcat şi a plecat să-l trezească pe ţarevici. L-a trezit şi i-a dat pantofiorul.
— Du-te la Preafrumoasa Elena, zise el, şi arată-i pantofiorul! Asta e prima ta încercare.
Ţareviciul s-a spălat, s-a gătit şi s-a dus la logodnică. Ea avea casa plină de musafiri – numai boieri, dregători şi înţelepţi. De îndată ce a intrat ţareviciul, a început să cânte muzica, oaspeţii s-au ridicat în picioare, iar soldaţii s-au aliniat.
Preafrumoasa Elena a adus pantofiorul împodobit cu perle şi cu pietre scumpe, privindu-l pe ţarevici cu un zâmbet răutăcios. Ţareviciul îi spuse:
— Frumos pantofior, dar fără pereche nu-i bun de nimic. Ar trebui să-ţi dăruiesc unul la fel.
Zicând acestea, a scos din buzunar celălalt pantofior şi l-a aşezat pe masă.
Toţi oaspeţii au început să bată din palme şi să strige:
— Ăsta da ţarevici! Merită să se însoare cu stăpâna noastră, Preafrumoasa Elena!
— Nu se ştie încă, a răspuns Preafrumoasa Elena. Să mai treacă printr-o încercare!
Seara târziu s-a întors ţareviciul acasă, şi mai posomorât decât prima dată.
— Nu te mai necăji, ţarevi ciule! i-a spus Ivan, fiul de negustor. Fă-ţi rugăciunea şi culcă-te.
Noaptea e un sfetnic bun.
L-a culcat pe ţarevici, iar el şi-a pus cizmele vrăjite şi căciula fermecată şi a dat fuga la palatul Elenei. Ea tocmai îi dădea porunci slujnicei sale credincioase:
— Fugi repede în curtea păsărilor şi adu-mi de acolo o raţă!
Slujnica a fugit repede, iar Ivan după ea. Slujnica a prins o raţă, iar Ivan un răţoi şi au făcut cale- ntoarsă. Elena s-a aşezat la masă, a luat raţa şi i-a împodobit aripile cu panglici, iar creasta cu briliante. Ivan, fiul de negustor, se uita la ea şi făcea acelaşi lucru cu răţoiul.
A doua zi, Preafrumoasa Elena avea din nou oaspeţi. Aînceput iarăşi muzica, ea a dat drumulraţei şi l-a întrebat pe ţarevici:
— Ai ghicit ghicitoarea mea?
— Am ghicit-o, Preafrumoasă Elena! Iată perechea pentru raţa ta! zise el şi-i dădu drumul răţoiului. Toţi boierii au început să strige într-un glas:
— Ăsta da ţarevici! E demn de mâna Preafrumoasei Elena!
— Nu vă grăbiţi! întâi să treacă şi prin cea de-a treia încercare.
Seara s-a întors ţareviciul la locuinţa sa atât de supărat, încât nici nu putea vorbi.
— Nu te necăji, ţarevi ciule! Du-te la culcare, căci noaptea e un sfetnic bun, i-a spus Ivan,fiul de negustor.
Ivan şi-a pus în grabă cizmele vrăjite şi căciula fermecată şi a fugit la Preafrumoasa Elena. Aceasta se pregătea să plece la marea cea albastră. S-a aşezat în caleaşcă şi a pornit-o în trap grăbit. Dar Ivan, fiul negustorului, n-o slăbea niciun pas şi se ţinea după ea.
A ajuns Preafrumoasa Elena la mare şi a început să-şi strige bunicul. S-au învolburat apele şi din ele s-a ridicat un moş cu barba de aur şi părul de argint. A ieşit pe ţărm:
— Bună vreme, nepoată! Cam de multişor nu ne-am mai văzut. Scarpină-mă-n cap!
Şi-a aşezat capul în poala ei şi a căzut într-un somn dulce. Preafrumoasa Elena îl scărpina în cap, iar Ivan, fiul negustorului, stătea în spatele ei.
Când a văzut că bătrânul a adormit, Preafrumoasa Elena i-a smuls trei fire de argint din cap, iar Ivan nu numai

trei, ci un smoc întreg. Moşul s-a trezit:

— Ce-i cu tine, ţi-ai pierdut minţile? Mă doare!

— Iartă-mă, bunicule! Nu te-am mai scărpinat de mult şi ţi s-a încâlcit părul.

Bătrânul s-a liniştit şi în scurt timp a adormit din nou. Preafrumoasa Elena i-a smuls din barbă trei fire de păr de aur, iar Ivan, fiul negustorului, l-a apucat de barbă şi era cât pe ce să i-o smulgă pe toată.

Bătrânul a urlat ca din gură de şarpe, s-a ridicat în picioare şi a dispărut în mare.

„Pân-aici ţi-a fost, ţareviciule!", se bucură Preafrumoasa Elena. „N-ai cum să găseşti tu asemenea fire de păr."

A doua zi s-au adunat la ea o mulţime de oaspeţi. A venit şi ţareviciul. Preafrumoasa Elena i-a arătat cele trei fire de argint şi pe cele trei de aur şi l-a întrebat:

— Ai mai văzut vreodată o asemenea minune?

— Ţi-ai găsit cu ce să te lauzi! Dacă vrei, îţi dăruiesc smocuri întregi.

A scos şi i-a dat un smoc de păr de aur şi unul de argint.

Preafrumoasa Elena s-a supărat, s-a dus în iatacul ei şi a început să se uite în cartea de vrăji. Voia să ştie dacă ţareviciul ghicise singur sau îl ajutase cineva. A văzut în carte că nu el era cel şiret, ci sluga lui, Ivan, fiul de negustor.

S-a întors la oaspeţi şi a stăruit pe lângă ţarevici:

— Trimite-l la mine pe Ivan, sluga ta!

— Eu am douăsprezece slugi.

— Trimite-l pe acela care se numeşte Ivan.

— Dar pe toţi îi cheamă Ivan.

— Bine, zise ea, să vină toţi!

Iar în gând îşi zise: „Am să-l găsesc eu pe vinovat şi fără ajutorul tău".

Ţareviciul a dat poruncă şi de îndată au apărut la palat doisprezece voinici chipeşi,slugile sale credincioase. Toţi semănau între ei ca picăturile de apă şi la chip, şi la stat, şi la glas,şi lapăr.

— Cine e cel mai mare la voi? a întrebat Preafrumoasa Elena.

Ei au răspuns într-un glas:

— Eu sunt cel mai mare! Eu sunt cel mai mare!

„Ei, e încurcată treaba! Nu-i chiar aşa uşor de aflat." Şi a poruncit să se aducă unsprezece pahare obişnuite, iar cel de-al doisprezecelea de aur, din care bea întotdeauna numai ea. A umplut paharele cu vin scump şi a început să-i cinstească pe viteji.

Nimeni însă nu a pus mâna pe vreun pahar obişnuit. Toţi s-au repezit la cel de aur şi au început să şi-l smulgă unul altuia din mână. Certându-se pentru pahar, au vărsat tot vinul pe jos.

A văzut Preafrumoasa Elena că nu i-a mers şiretlicul şi a poruncit ca voinicilor să li se dea de mâncare şi de băut şi să li se pregătească o cameră pentru culcare în palat.

Când au căzut toţi într-un somn adânc, ea a venit în camera lor cu cartea de farmece şi l-a dibuit pe loc pe vinovat. A luat foarfeca şi i-a tăiat un smoc de păr de la tâmplă.

„După semnul acesta am să poruncesc să fie omorât."

Dimineaţa, când s-a trezit Ivan, fiul negustorului, şi-a dus mâna la tâmplă şi şi-a dat seama că i-a fost tuns părul. A sărit din pat şi a început să-şi trezească tovarăşii.

— Gata cu dormitul, că ne paşte nenorocirea! Luaţi foarfecele şi tundeţi-vă la tâmplă.

După un ceas, Preafrumoasa Elena i-a chemat pe toţi la ea şi a început să-l caute pe vinovat. Mare-i fu însă mirarea când a văzut că toţi aveau tâmpla tunsă. De furie, şi-a aruncat cartea de vrăji în sobă. După asta, neavând cum să-şi ia cuvântul înapoi, a trebuit să se mărite cu ţareviciul. Nunta a fost îmbelşugată. Trei zile s-a chefuit fără încetare. Trei zile toate cârciumile şi birturile au fost deschise şi toţi trecătorii au putut bea şi mânca pe socoteala vistieriei.

După ce s-a încheiat nunta, ţareviciul s-a pregătit să plece împreună cu tânăra lui soţie în împărăţia sa, iar pe cei doisprezece voinici i-a lăsat să plece înainte.

Aceştia au ieşit din oraş, au desfăcut covorul zburător şi s-au înălţat mai sus de norii călători. Au zburat ei cât au zburat şi au coborât chiar lângă pădurea întunecoasă unde îşi lăsaseră caii. Nici n-au apucat bine să coboare, când au văzut că aleargă spre ei un bătrân cu o săgeată în mână. Ivan, fiul de negustor, i-a dat căciula fermecată. în urma lui a venit al doilea bătrân cu săgeata şi a primit covorul zburător, iar cel de-al treilea a luat cizmele vrăjite.

Ivan le-a spus tovarăşilor săi:

— încălecaţi, fraţilor, şi la drum!
Au încălecat cu toţii şi au plecat spre ţara lor. Când au ajuns, s-au dus direct la ţarevnă. Aceasta le-a mulţumit din inimă şi i-a întrebat de fratele ei dacă s-a însurat şi dacă va veni curând acasă.
— Cum să te răsplătesc pentru ajutorul pe care i l-ai dat ţareviciului?
Ivan, fiul negustorului, îi răspunse:
— întemniţează-mă acolo unde am mai stat!
Ţarevna a stăruit să-l răsplătească, dar el o ţinea una şi bună că vrea înapoi în temniţă. Ţarevna n-a avut încotro şi le-a poruncit soldaţilor să-l închidă. După o lună s-a întors ţareviciul acasă cu tânăra lui soţie. Cei doi au fost întâmpinaţi cu toate onorurile: cânta muzica, se trăgeau salve de tun, băteau clopotele şi se adunaseră atâţia oameni, că puteai să păşeşti pe capetele lor.
Au venit boierii şi dregătorii înaintea ţareviciului. El s-a uitat la toţi şi a întrebat:
— Unde-i Ivan, sluga mea credincioasă?
— E în temniţă, i s-a răspuns.
— Cum în temniţă? Cine-a îndrăznit să-l închidă?
— Tu însuţi, frăţioare! i-a răspuns ţarevna. Te-ai mâniat pe el şi ai poruncit să fie închis. Ţii minte? L-ai întrebat despre nu ştiu ce vis, iar el n-a vrut să ţi-l povestească.
— El să fie oare?
— Chiar el este! Eu l-am eliberat pentru o bucată de vreme ca să poată veni la tine.
Ţareviciul a poruncit să fie adus Ivan, fiul negustorului, s-a aruncat în braţele lui şi l-a rugat să uite răul pe care i-l făcuse.
— Dar ştii, ţareviciule, că tot ce s-a întâmplat cu tine eu ştiam dinainte, i-a spus Ivan. Toate acestea le-am visat şi de aceea nu ţi-am povestit visul.
Ţareviciul l-a înălţat la rang de general, i-a dat moşii bogate şi l-a lăsat să trăiască la curtea lui.
Ivan i-a chemat la el pe tatăl şi pe fratele său mai mare şi au început să trăiască împreună, să se veselească şi averea să-şi sporească.

Kozma cel Degrabă îmbogăţit

poveste rusească

într-o pădure întunecoasă trăia un tânăr pe nume Kozma. Avea o casă veche, un cocoşel şi cinci găinuşe.
La Kozma, de un timp, se obişnuise să vină o vulpe. într-o zi a plecat el la vânătoare, iar vulpea, în urma lui, a intrat în gospodărie, a tăiat o găină, a prăjit-o şi a mâncat-o. Când s-a întors Kozma acasă, a văzut că-i lipseşte o găină şi s-a gândit că i-o răpise uliul.
A doua zi a plecat iarăşi la vânătoare. Vulpea i-a ieşit în întâmpinare.
— Unde ai plecat, Kuzenka?
— La vânătoare, vulpiţă.
— Mergi sănătos! a zis vulpea şi a fugit la el acasă, a tăiat altă găină, a prăjit-o şi a mâncat-o.
Când s-a întors Kozma acasă, a văzut că-i mai lipseşte o găină. „Oare nu cumva vulpea îmi mănâncă găinuşele?", s-a întrebat tânărul.
A treia zi şi-a bătut cu scânduri ferestrele şi uşa de la izbă şi-a plecat la vânătoare. Ca din pământ a apărut vulpea şi l-a întrebat:
— încotro, Kuzenka?
— La vânătoare, vulpiţă.
Vulpea a fugit repede acasă la Kozma, iar el s-a întors pe urmele ei. A venit vulpea, a ocolit izba şi-a văzut că ferestrele şi uşa sunt bătute în cuie. Cum să intre înăuntru? S-a urcat pe acoperiş şi şi-a dat drumul pe horn. Lui Kozma nu i-a fost greu s-o prindă:
— Iată şi hoţul care mă vizitează! Aşteaptă tu, domniţă, că nu scapi vie din mâinile mele.
Vulpiţa a început să se roage de el:
— Nu mă omori! Am să fac din tine Kozma cel Degrabă îmbogăţit. Dar prăjeşte-mi o găinuşă în cât mai mult unt.
Kozma s-a învoit, iar vulpea a mâncat o masă bogată, după care fugit repede pe păşunile ţarului şi a început să

se tăvălească prin iarbă.
A venit lupul, a văzut-o şi a întrebat-o:
— Ei, vulpe blestemată, unde te-ai îndopat atât?
— Ah, iubite cumetre! Am fost la ţar, la ospăţ. Nu te-au chemat şi pe tine? Că au fost acolo tot felul de animale: jderi, samuri, o mulţime.
Lupul se rugă de ea:
— Nu mă duci şi pe mine la ţar la ospăţ?
Vulpea i-a promis că-l duce şi i-a cerut să adune de patruzeci de ori câte patruzeci de lupi suri şi să-i ia cu el.
Lupul a făcut precum i-a zis vulpea şi a adunat lupii. Vulpea i-a condus la curtea ţarului. Când au ajuns, vulpea a intrat în palatul de piatră albă şi a făcut o plecăciune adâncă dinaintea ţarului, spunându-i că a venit cu o mulţime de lupi din partea lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit. Ţarul nu-şi mai încăpea în piele de bucurie: a poruncit să fie duşi toţi lupii în ţarc şi să fie bine ferecaţi.
Vulpiţa a dat fuga la Kozma şi i-a cerut să-i mai frigă o găină; a mâncat-o, a plecat pe păşunile ţarului şi a început să se rostogolească prin iarbă.
A trecut ursul Mişka, a văzut-o şi i-a zis:
— Ei, vulpe blestemată, unde te-ai îndopat atât?
— Am fost la ţar la ospăţ! i-a răspuns ea. Erau acolo tot felul de animale: jderi, samuri, o mulţime. Unii au mai rămas şi acum acolo. Chefuiesc lupii. Doar ştii, cumetre, cât sunt ei de hapsâni! Şi acum se mai îmbuibă.
Ursul Mişka a rugat-o:
— Vulpiţă, nu mă duci şi pe mine la ospăţul ţarului?
Vulpea s-a învoit şi i-a spus să adune de patruzeci de ori câte patruzeci de urşi bruni.
— Doar nu crezi că ţarul o să se ostenească numai pentru tine, a adăugat ea.
Ursul Mişka a adunat câţi urşi i-a spus vulpea, iar aceasta i-a condus pe toţi la ţar. Când au ajuns la palat, vulpea a făcut în faţa ţarului o plecăciune şi i-a spus că urşii sunt darul de la Kozma cel Degrabă îmbogăţit. Ţarul s-a bucurat şi a poruncit să fie şi urşii bine ferecaţi.
Vulpea s-a întors la Kozma şi i-a cerut să-i prăjească ultima găinuşă şi cocoşelul. Kozma nu s-a zgârcit şi i-a prăjit şi ultima găinuşă împreună cu cocoşelul. După ce a mâncat, vulpea a fugit pe păşunile ţarului şi a început să se tăvălească prin iarbă. Trecură prin apropiere jderul şi samurul.
— Ei, şireato, unde te-ai umflat în halul ăsta?
— Ah, dragii mei, jderule şi samurule! Eu sunt la mare cinste la ţar. Astăzi a dat un mare ospăţ pentru toate animalele. Am mâncat atât de mult, încât abia mă mai pot mişca. Dar ce de animale au fost la ospăţ, câtă frunză şi iarbă! Numai voi aţi lipsit. îi ştii doar pe lupi cât de pizmaşi sunt şi de lacomi, de parcă n-ar fi mâncat nimic în viaţa lor. Şi acum mai sunt acolo şi înfulecă. Iar de ursul Mişka nici nu mai vorbesc. A mâncat atât, că abia mai poate respira.
Jderul şi samurul au început să se roage de vulpe:
— Cumetriţă, du-ne şi pe noi la ţar, măcar să ne uităm!
Vulpea s-a învoit şi le-a spus să adune de patruzeci de ori câte patruzeci de jderi şi de samuri.
Samurii şi jderii au fost adunaţi, iar vulpea i-a spus ţarului că acela era darul din partea lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit. Ţarul s-a minunat de bogăţia lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit şi a poruncit ca animalele să fie sacrificate şi jupuite de blană.
A doua zi vulpea a venit la ţar şi i-a zis:
— înălţimea Ta, Kozma cel Degrabă îmbogăţit mi-a poruncit să mă închin în faţa ta şi m-a rugat să- ţi cer nişte baniţe, că trebuie să cântărească banii de argint. Baniţele lui sunt toate pline cu aur.
Ţarul i-a dat baniţele, iar vulpea a venit la Kozma şi i-a spus să măsoare nisip cu ele, ca să fie zgâriate pe dinăuntru. După ce au terminat cu nisipul, vulpea a înfipt câţiva bănuţi prin crăpăturile baniţelor şi le-a dus înapoi ţarului.
A început apoi s-o peţească pentru Kozma cel Degrabă îmbogăţit pe fiica ţarului. Acesta nu s-a dat în lături. I-a transmis lui Kozma să se pregătească şi să vină la el.
Kozma a plecat la ţar, iar vulpea a fugit înaintea lui şi i-a pus pe muncitori să taie picioarele podeţului de la palat, dar nu de tot. Cum a ajuns Kozma pe podeţ, acesta s-a prăbuşit cu el cu tot în apă.
Vulpea a început să strige:
— Săriţi, a pierit Kozma cel Degrabă îmbogăţit!

Ţarul a auzit şi şi-a trimis oamenii să-l scape de necaz pe Kozma cel Degrabă îmbogăţit. Oamenii l- au scos din apă, l-au schimbat în straie arătoase şi l-au adus la ţar.
S-a însurat el cu ţarevna şi a locuit la ţar o săptămână, două...
— Ei, spuse ţarul, să mergem acum la tine în vizită.
Kozma nu avu încotro. Trebuia să se pregătească de plecare. Au înhămat caii la trăsură şi au pornit, iar vulpea a fugit înainte. A fugit ea cât a fugit şi a văzut nişte ciobani care păşteau oile:
— Păstorilor, păstorilor, ale cui turme le paşteţi?
— Ale ţarului Zmiulan.
Vulpea a început să-i povăţuiască:
— Să le spuneţi tuturor care vă vor întreba că sunt turmele lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit şi nu ale lui Zmiulan, că trec pe-aici ţarul Foc şi ţarevna Săgeată de Fulger. Dacă n-o să le spuneţi că sunt turmele lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit, ei vă vor pârjoli cu oi cu tot.
Ciobanii, văzând că nu mai au altă scăpare, au promis că vor spune tuturor întocmai cum i-a povăţuit vulpea.
Vulpea a fugit mai departe. A văzut nişte oameni care păzeau turme de porci şi i-a întrebat:
— Ale cui sunt turmele?
— Ale ţarului Zmiulan.
— Să spuneţi tuturor că sunt ale lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit, că trec ţarul Foc şi ţarevna Săgeată de Fulger. Vă vor pârjoli pe toţi şi vă vor arde dacă veţi spune altminteri.
Vulpea a fugit mai departe. A ajuns în ţara lui Zmiulan şi s-a dus drept la palat.
— Ce vânt te aduce, vulpiţă? a întrebat-o ţarul Zmiulan.
— înălţimea Ta, răspunse vulpea, trebuie să te ascunzi cât poţi de repede. Vin fiorosul ţar Foc şi ţarevna Săgeată de Fulger, care pârjolesc şi ard totul în cale. Turmele tale s-au făcut scrum toate, cu păstori cu tot. La început cele de oi, apoi cele de porci şi în sfârşit cele de vite şi hergheliile de cai. Eu n-am mai stat pe gânduri şi-am venit într-un suflet la Măria Ta să-ţi spun. Aproape că m-am înecat cu fum.
Ţarul Zmiulan a început să se frământe:
— Ce să mă fac? Unde să mă ascund, vulpiţă?
— Ai în grădină un stejar bătrân. Trunchiul lui a putrezit aproape tot pe dinăuntru. Du-te şi ascunde-te în scorbura lui până când vor trece ei.
Ţarul Zmiulan n-a mai stat pe gânduri şi a făcut exact aşa cum îl povăţuise vulpea. Iar Kozma cel Degrabă îmbogăţit mergea fără grijă împreună cu soţia sa şi cu socrul. Au ajuns ei la turma de oi. Tânăra prinţesă întrebă:
— Păstorilor, ale cui turme le paşteţi?
— Ale lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit, i-au răspuns păstorii.
Ţarul nu-şi putea ascunde mulţumirea:
— Ei, iubite ginere, dar multe oi mai ai!
Au mers mai departe şi au ajuns la turmele de porci.
— Porcarilor, întrebă tânăra prinţesă, ale cui turme le paşteţi?
— Ale lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit.
— Dar mulţi porci mai ai, dragă ginere! zise ţarul.
Au mers mai departe şi au întâlnit o cireadă de vite. Mai încolo, o herghelie de cai. Când au fost întrebaţi ale cui erau cirezile şi hergheliile, păstorii au răspuns într-un glas: „Ale lui Kozma cel Degrabă îmbogăţit".
Au ajuns la palatul de marmură albă. Vulpea i-a întâmpinat şi i-a condus prin încăperile mari. Ţarul a intrat şi a rămas mut de uimire văzând cât de frumos era totul. S-au pus pe băut, pe mâncat şi pe chefuit.
Au stat acolo o zi, au stat o săptămână...
— Ei, Kuzenka, a spus vulpea, mai termin-o cu cheful, că trebuie să te apuci de treabă. Du-te cu socrul tău în grădină. Acolo este un stejar bătrân în a cărui scorbură se află ţarul Zmiulan, care s-a ascuns de voi. Fărâmaţi copacul în bucăţele.
Kozma şi socrul său s-au dus în grădină şi-au început să tragă în acel stejar cu puşca până l-au ucis pe ţarul Zmiulan. Kozma cel Degrabă îmbogăţit s-a înscăunat ţar şi a început să trăiască acolo împreună cu soţia lui, dacă nu vor fi trăind şi azi.
Pe vulpiţă o ospătau în fiecare zi cu găinuşe şi ea a stat la ei până când le-a dovedit toate păsările.

Ţarina cântăreaţă la guzlă

poveste rusească

într-o ţară îndepărtată, într-o împărăţie uitată, trăia un ţar cu ţarina lui. După o vreme şi-a pus ţarul în gând să călătorească spre meleagurile unde a fost răstignit Hristos. Le-a dat poruncă miniştrilor să se îngrijească de ţară, şi-a luat rămas-bun de la ţarină şi s-a aşternut la drum. A mers mult, a mers puţin? Nu se ştie, dar, în cele din urmă, a ajuns în ţara aceea îndepărtată unde a fost răstignit Hristos. în acea ţară stăpânea pe atunci un rege blestemat. Când l-a văzut regele blestemat pe ţar, a poruncit să fie prins şi dus în temniţă. Regele avea acolo mulţi prizonieri pe care îi ţinea noaptea în lanţuri, iar dimineaţa îi înhăma şi până seara ara ogorul cu ei.
în aceste chinuri îngrozitoare a trăit ţarul ani în şir, neştiind cum să scape de acolo şi cum s-o vestească pe ţarină de necazul său. Şi iată că într-o zi i s-a ivit prilejul să-i trimită soaţei sale o scrisorică: „Vinde tot avutul nostru şi vino aici să mă răscumperi de la regele cel blestemat!".
Ţarina a primit scrisorică, a citit-o şi a izbucnit în lacrimi:
— Cum să-l răscumpăr pe ţar? Dacă mă duc eu, regele blestemat mă ia la el şi nu-mi mai dă drumul. Dacă îi trimit pe miniştri, nu pot avea încredere în ei!
Ce i-a trecut ei prin cap? Şi-a tăiat cosiţele bălaie, s-a îmbrăcat în straie bărbăteşti, a luat guzla şi, fără să spună nimic nimănui, s-a aşternut la drum. A mers cale lungă până când, în cele din urmă, a ajuns la curtea regelui blestemat. S-a aşezat şi a început să cânte la guzlă atât de minunat, încât ai fi stat un veac s-o asculţi şi tot nu te-ai fi săturat.
Regele, când a auzit muzica aceea, a dat poruncă să fie adus guzlarul la palat.
— Bună vreme, guzlarule! De pe ce pământuri ai plecat, din ce împărăţie vii?
— De mic rătăcesc din loc în loc, înălţimea Ta, am umblat prin toată lumea şi i-am înveselit pe oameni. Cu asta îmi duc zilele, zise guzlarul.
— Rămâi la mine o zi, două, trei! Am să te răsplătesc regeşte.
Guzlarul a rămas şi, cât era ziulica de lungă, cânta pentru rege, iar acesta nu se mai sătura ascultându-l.
— Ce muzică minunată! zicea el. îţi risipeşte plictiseala şi-ţi alungă orice felde tristeţe.
A stat guzlarul la rege trei zile, după care a venit să-şi ia rămas-bun.
— Cu ce să te răsplătesc pentru munca ta? a întrebat regele.
— Dăruieşte-mi un întemniţat, înălţimea Ta! Tu ai mulţi, iar mie îmi face trebuinţă untovarăş de drum. Umblu prin ţări îndepărtate şi, de multe ori, n-am cu cine schimba o vorbă.
— Alege-l pe oricare din ei! zise regele şi-l conduse în temniţă.
Gluzlarul şi-a aruncat ochii asupra întemniţaţilor, l-a ales pe ţarul prizonier şi auplecat ei să rătăcească împreună. Când s-au apropiat de împărăţia lor, ţarul îi spuse guzlarului:
— Lasă-mă în libertate, om bun! Eu nu sunt un simplu prizonier, ci ţar. Cere-mi oricât drept răscumpărare! N-am să mă zgârcesc nici la bani, nici la sate, cu ţărani cu tot.
— Du-te cu Dumnezeu! îi spuse guzlarul. Nu-mi trebuie nici banii, nici ţăranii tăi!
— Măcar oaspete să-mi fii!
— Dacă voi avea răgaz, am să vin şi pe la tine!
S-au despărţit şi fiecare a apucat-o pe drumul său. Ţarina a luat-o pe scurtătură şi a ajuns acasă înaintea soţului. Şi-a scos straiele de guzlar şi s-a gătit în rochia de ţarină. După un ceas curtea s-a umplut de larmă: toţi alergau în toate părţile şi pretutindeni se auzea numai: „A venit ţarul! A venit ţarul!".
Ţarina i-a ieşit în întâmpinare. El le dădea tuturor bineţe, dar pe soţie nici nu voia s-o vadă în ochi.
— Priviţi, domnilor, ce soţie am! le-a spus miniştrilor. Acum se aruncă la pieptul meu, dar când eram în temniţă şi i-am scris să vândă toată avuţia ca să mă răscumpere, n-a mişcat un deget! Oare ce era în capul ei când s-a dezis de soţ?
Miniştrii i-au adus la cunoştinţă:
— înălţimea Ta, chiar în ziua când a primit scrisoarea de la tine, ţarina a dispărut tară urmă. S-a întors la palat abia azi!
Ţarul s-a mâniat şi le-a dat poruncă:

— Domnilor miniştri, judecaţi-o pe necredincioasa mea soţie cu dreptate şi tară părtinire! Pe unde-a umblat? De ce n-a vrut să mă răscumpere? Nu l-aţi mai fi revăzut voi în veci pe ţarul vostru dacă n- ar fi fost guzlarul acela tânăr! Am să mă rog lui Dumnezeu pentru sănătatea lui şi-i dau, tară părere de rău, şi jumătate de împărăţie.

în acest răstimp, ţarina a apucat să pună pe ea straiele guzlarului, a ieşit în curte şi a început să cânte la guzlă. Ţarul a ieşit din palat, a alergat la guzlar, l-a apucat de mână, l-a dus în palat şi le-a spus curtenilor săi:

— Iată guzlarul care m-a scos din temniţă!

Guzlarul şi-a lepădat straiele şi toţi au recunoscut-o pe ţarină. Ţarul a fost cuprins de o nemărginită bucurie, a poruncit să se întindă o masă mare şi a benchetuit cu toată suflarea din palat vreme de o săptămână.

Mărul cel zemos şi farfurioara de argint

poveste rusească

Era odată un ţăran care avea o nevastă şi trei fete: două dintre ele erau curăţele şi isteţe, iar a treia cam prostuţă. Au început surorile, iar după ele şi părinţii, să-i zică „proasta". Toţi o înghionteau, n- aveau loc de ea şi o puneau numai la muncă, dar fata nu scotea niciun cuvânt şi făcea tot ce i se spunea: plivea iarba, tăia lemne, mulgea văcuţele, hrănea raţele. Dacă cineva avea nevoie de ceva, o trimiteau pe proastă:

— Du-te, proasto! Ai grijă de toate!

Plecând ţăranul să ducă fânul la iarmaroc, le promise fiicelor să le aducă daruri. Una îi spuse:

— Adu-mi, tăicuţă, stambă pentru o rochie!

Cealaltă îl rugă:

— Cumpără-mi o basma roşie!

Numai proasta tăcea şi privea. „Proastă, proastă, dar e fiica mea", gândi ţăranul şi-i spuse:

— Ce să-ţi aduc, proasto?

Proasta îi răspunse:

— Cumpără-mi, tăicuţule, o farfurioară de argint şi un măr zemos!

— La ce-ţi trebuie? o întrebară surorile.

— Am să-ncep să rostogolesc mărul prin farfurioară şi să spun câteva cuvinte învăţate de la o bătrână căreia i-am dat odată un colac.

Ţăranul le-a făgăduit că le va îndeplini dorinţele şi a plecat. A stat omul cât a stat la iarmaroc, a vândut fânul şi a cumpărat darurile: pentru una o broboadă roşie, pentru alta pânză pentru rochie, iar pentru proastă o farfurioară de argint şi un măr zemos. S-a întors acasă şi le-a arătat darurile. Surorile se bucurară, îşi făcură rochii şi începură să râdă de proastă, aşteptând să vadă ce-o să facă ea cu farfurioara de argint şi cu mărul zemos.

Proasta nu a mâncat mărul; s-a aşezat într-un colţ şi a început să vorbească în şoaptă:

— Rostogoleşte-te, mărule, pe farfurioara de argint şi arată-mi câmpii şi oraşe, mări şi păduri, munţi înalţi şi cerul limpede.

Se rostogolea mărul cel zemos şi pe farfurioara de argint apăreau, unul după altul, oraşe, se vedeau corăbii pe mări şi oştiri pe câmpuri, munţi înalţi şi cerul limpede. Soare după soare se rostogolea, stelele se prindeau în horă şi totul era aşa de frumos şi de nemaivăzut, cum nici în basme nu se povesteşte. S-au uitat surorile, le-a prins pizma şi s-au gândit cum s-o păcălească pe proastă să-i ia farfurioara. Dar ea nici nu se gândea s-o schimbe pe ceva.

Surorile cele rele au îmbiat-o şi au încântat-o:

— Surioară, sufleţelule, să mergem în pădure după zmeură!

Proasta a dat farfurioara tatălui, s-a ridicat şi a plecat în pădure. Rătăcind împreună cu surorile ei după zmeură, a văzut în iarbă un hârleţ. Surorile rele au apucat hârleţul şi au ucis-o pe proastă, au îngropat-o sub un mesteacăn, iar când s-au întors acasă, i-au spus tatălui:

— Proasta a fugit de noi şi a dispărut fără urmă. Am căutat-o prin toată pădurea, dar nu am găsit-o. Ne temem că au mâncat-o lupii.

Pe ţăran l-a cuprins jalea. Chiar dacă era proastă, era totuşi fiica lui. A început să plângă, a luat farfurioara şi mărul, le-a încuiat într-un sipet, iar surorile s-au pus pe vărsat lacrimi.

Un cioban trecea în zorii zilei prin pădure şi suna dintr-un corn, căutând o oaie rătăcită. Deodată văzu o movilă sub un mesteacăn, iar în jurul ei peste tot numai flori. în mijlocul florilor, o trestie. Tânărul ciobănaş a tăiat trestia şi şi-a făcut din ea un fluieraş. Dar minunea minunilor: fluieraşul a început să cânte singur şi să vorbească.

— Cântă, cântă, fluieraş, şi alină durerea tăicuţei, şi mamei mele dragi, şi surorilor mele porumbiţe. M-au ucis, m-au trimis pe lumea cealaltă pentru farfurioara de argint şi mărul cel zemos.

Auzind oamenii acest cântec, s-au adunat din întreg satul, s-au luat după cioban şi l-au potopit cu întrebările:

— Cine a fost ucis?

— Oameni buni, nu ştiu nimic, spuse ciobanul. Căutam o oaie rătăcită în pădure şi am dat de o moviliţă pe care erau flori, iar între flori, o trestie. Am tăiat trestia, am făcut din ea un fluieraş şi el a început să cânte singur.

S-a întâmplat ca între cei adunaţi să fie şi tatăl proastei. A smuls fluierul din mâna ciobanului, iar acesta a început să cânte:

— Cântă, cântă, fluieraş, şi alină-i pe tăicuţa şi pe mămuca! Am fost trimisă pe lumea cealaltă pentru farfurioara de argint şi mărul cel zemos.

— Du-ne, ciobanule, la locul de unde ai tăiat trestia! spuse tatăl.

S-a dus el în pădure după cioban, a ajuns la moviliţa de sub mesteacăn şi s-a mirat de frumuseţea florilor.

Au început să sape movila şi au găsit trupul neînsufleţit. Tatăl îşi frângea mâinile pentru că îşi recunoscuse fata ucisă de nu se ştie cine şi îngropată. Oamenii au întrebat cine e făptaşul, iar fluieraşul cântă:

— Bunule părinte, m-am dus în pădure cu surorile şi ele m-au ucis pentru farfurioara de argint şi mărul cel zemos. N-ai să mă poţi trezi din acest somn greu până n-ai să scoţi apă din fântâna ţarului. Cele două surori pizmaşe au prins a tremura, s-au făcut precum ceara şi şi-au recunoscut vina. Au fost înhăţate, legate şi duse într-un beci întunecat al ţarului până la judecată, iar tatăl a plecat în capitală.

A mers el cât a mers, până a ajuns în oraş. A venit la curte. Ţarul a apărut în pridvor ca un soare. Bătrânul s-a înclinat până la pământ şi a cerut ajutor. Ţarul îi spuse:

— Ia, bătrâne, apă vie din fântâna mea. Când va învia, s-o aduci la palat împreună cu farfurioara de argint, cu mărul cel zemos şi cu surorile ucigaşe.

Bătrânul se bucură, făcu o plecăciune până în pământ şi duse acasă carafa cu apă vie. Doar ce a stropit-o cu apă, că fata s-a şi ridicat şi a sărit să-şi îmbrăţişeze tatăl.

Bătrânul a plecat înapoi la oraş şi a fost întâmpinat de ţar. Două dintre fetele ţăranului erau legate de mâini, iar cea de-a treia arăta ca o floare de primăvară, cu ochii ca lumina raiului, faţa scăldată de luceafărul dimineţii, iar din ochi îi picurau mărgăritare în loc de lacrimi. Ţarul se uită la ea şi fu cuprins de uimire. O întrebă pe frumoasa fată:

— Unde îţi sunt farfurioara şi mărul cel zemos?

Fata a luat sipetul din mâinile părintelui său, a scos farfurioara şi mărul şi l-a întrebat pe ţar:

— Ce vrei să vezi, Măria Ta? Cetăţile tale puternice, oştirile tale viteze, corăbiile de pe mare sau stelele minunate de pe cer?

A rostogolit mărul prin farfurioara de argint şi au început să apară, unul după altul, oraşele, oştirile cu flamuri şi trâmbiţe: conducătorii de oşti stăteau în frunte, se auzeau bubuituri de tun şi pocnete de arme, iar fumul a ascuns totul privirilor. S-a rostogolit mărul din nou şi pe farfurioară a apărut marea înspumată pe care pluteau corăbiile ca lebedele, cu steagurile fluturând şi cu tunurile trăgând salve nenumărate. Fumul lor a întunecat întreaga privelişte. S-a rostogolit iarăşi mărul şi pe farfurioară a apărut cerul în toată splendoarea lui. Se roteau sori după sori, iar stelele se prinseseră în horă.

Ţarul s-a minunat de cele văzute, iar frumoasa fată, plângând cu lacrimi amare, i-a căzut la picioare şi l-a rugat să aibă milă şi să le ierte pe surorile ei.

— Măria Ta, zise ea, ia farfurioara mea şi mărul cel zemos şi nu le pierde pe surorile mele din cauza mea.

Ţarului i s-a făcut milă de lacrimile ei şi le-a iertat. Ea a chiuit de bucurie şi s-a repezit să le îmbrăţişeze pe cele două surori.

Ţarul se uita şi se minuna. A luat-o pe frumoasa fată de mână şi i-a spus cu prietenie:

— îţi respect bunătatea şi mă uimeşte frumuseţea ta. Nu vrei să fii soţia mea şi ţarina acestui popor?

— Voia Măriei Tale! răspunse frumoasa fată. Dar fiica se supune voinţei părintelui şi binecuvântării mamei. Cum va hotărî tata şi va binecuvânta mama, aşa voi spune şi eu.
Tatăl a făcut o plecăciune până la pământ. A fost adusă şi mama, care i-a dat binecuvântarea.
— Mai am o vorbă pentru Măria Ta, i-a spus ţarului frumoasa fată. Nu mă despărţi de cei dragi mie. Vreau să-mi fie alături şi părinţii, şi surioarele mele dragi.
Surorile i s-au aruncat la picioare.
— Nu suntem demne de această cinste!
— Totul a fost dat uitării, iubite surioare, le spuse ea. îmi sunteţi surori bune, şi nu străine. Iar cui o să-şi mai amintească de trecut, aceluia i se va scoate un ochi.
Acestea fiind zise, a zâmbit şi le-a ridicat pe surori în picioare. Iar surorile se căiau plângând şi nu voiau să se ridice.
Atunci le-a poruncit ţarul să se ridice, le-a privit cu bunăvoinţă şi a hotărât să rămână la curte. S-a încins o petrecere mare la palat; totul a fost scăldat în lumină precum soarele de raze. Ţarul şi ţarina s-au urcat în caretă, pământul a început să tremure, iar poporul alerga în urma lor şi striga:
— Să trăieşti, Măria Ta, întru mulţi ani!

Condurul de aur

poveste rusească

Au fost odată un moş şi o babă şi fiecare avea câte o fată. într-o zi, moşul s-a întors de la târg şi le-a adus celor două fete câte un peştişor. Fata babei şi-a mâncat peştişorul, iar sora ei s-a dus cu el la fântână şi l-a întrebat:
— Să te mănânc sau nu?
— Nu mă mânca! îi răspunse peştişorul. Mai bine aruncă-mă în apă şi poate ţi-oi fi şi eu de folos vreodată!
Fata moşului i-a dat drumul peştişorului în fântână şi s-a dus acasă.
Baba n-o avea deloc la suflet pe fata moşneagului. Şi-a gătit fiica în cea mai frumoasă rochie şi a plecat cu ea la biserică, iar fetei moşului i-a lăsat două baniţe de secară şi i-a poruncit să aleagă grăunţele până s-or întoarce de la slujbă.
Fata moşului s-a dus după apă, s-a aşezat lângă fântână şi a început să plângă cu lacrimi amare. Din apă s-a arătat peştişorul şi a întrebat-o:
— De ce plângi, frumoasă fată?
— Cum să nu plâng? îi răspunse fata moşului. Mama a gătit-o pe sora mea vitregă în cea mai frumoasă rochie şi a plecat la biserică, iar pe mine m-a lăsat acasă şi mi-a poruncit să aleg două baniţe de secară până când s-or întoarce ele de la slujbă.
Peştişorul îi spuse:
— Nu plânge! Găteşte-te şi du-te şi tu la biserică, iar secara va fi aleasă.
Fata s-a gătit şi a venit la slujbă. Baba nu a putut s-o recunoască. Slujba s-a terminat, fata moşului a plecat acasă, iar în urma ei a venit şi baba cu fie-sa şi a întrebat:
— Ai ales secara, proasto?
— Am ales-o! îi răspunse fata moşului.
— Ce frumuseţe a intrat azi în biserică! îi spuse baba. Popa nici n-a mai putut să cânte. Tot la ea se holba. Iar tu, toanto, umbli în zdrenţe. Măcar de te-ai vedea cum arăţi!
— Cu toate că n-am fost, ştiu foarte bine totul!
— De unde să ştii tu? i-a retezat-o mama vitregă.
în altă zi, baba a gătit-o iar pe fie-sa în rochia cea mai frumoasă şi a plecat cu ea la slujbă, iar celei mici i-a lăsat trei baniţe de grâu şi i-a zis:
— Până venim, să alegi grâul ăsta!
Baba şi fata ei au plecat la biserică, iar fata moşului s-a dus să aducă apă. S-a aşezat lângă fântână şi a început să plângă. S-a ivit peştişorul şi a întrebat-o:
— De ce plângi, frumoasă fată?
— Cum să nu plâng? îi răspunse fata moşului. Mama şi-a gătit fiica în rochia cea mai frumoasă şi au plecat la slujbă, iar pe mine m-a lăsat acasă şi mi-a poruncit să aleg trei baniţe de grâu până când s-or

întoarce ele de la biserică.
Peştişorul îi spuse:
— Nu plânge! Fugi şi găteşte-te şi du-te după ele la biserică, iar grâul va fi ales.
Fata moşului s-a gătit, s-a dus la biserică şi a început să se roage. Popa a şi uitat să cânte şi să citească. Numai la ea se uita. Slujba s-a terminat şi credincioşii au început să plece. A fost atunci la biserică şi fiul ţarului din acele locuri. Frumoasa fată i-a căzut cu tronc. Ar fi dorit să ştie a cui este. A aruncat pe jos nişte smoală şi fata a călcat în ea. Condurul i-a rămas lipit de smoală, iar ea a plecat acasă.
— Al cui e condurul, spuse fiul ţarului, pe aceea o voi lua de soţie!
Condurul era tot brodat cu fir de aur.
Baba a venit acasă şi a început să povestească:
— Ce minunăţie de fată a fost azi la biserică! Popa nu mai putea nici să cânte, nici să citească... Se vedea cum o sorbea din ochi! Iar tu, proasto, uite cum arăţi! Ca o cerşetoare!
în acest răstimp, ţareviciul scotocea prin tot locul, căutând-o pe fata care-şi pierduse condurul. îl dădea tuturor să-l încalţe, dar nu se potrivea şi pace! Aşa a ajuns şi la casa babei.
— Ia adu-ţi fata, să vedem dacă nu-i e pe potrivă condurul! îi zise ţareviciul.
— Fata mea o să-l murdărească, îi răspunse baba.
în cele din urmă, a fost adusă frumoasa fată. Ţareviciul i-a dat condurul să-l încerce. Văzând că îi vine ca turnat, ţareviciul s-a însurat cu ea şi au început ei să trăiască în belşug şi bună pace.
Şi eu pe-acolo am trecut şi bere am băut; pe buze mi se prelingea, dar în gură n-ajungea. Mi-au dat un caftan frumos. A trecut o cioară care croncănea: „Ce caftan frumos! Ce caftan frumos!", iar eu am înţeles: „Dă caftanul jos! Dă caftanul jos!". L-am dezbrăcat şi l-am aruncat. Mi-au dat o tichie şi-au început să-mi care pumni sub bărbie. Mi-au dat ciuboţele curate. A trecut o cioară care râdea: „Ciubote curate! Ciubote curate!". Eu am crezut că strigă „Ciubote furate!", le-am scos şi le-am zvârlit.

Piatra nestemată

poveste rusească

Un ţăran ara câmpul şi brăzdarul plugului a scos din pământ o piatră nestemată. Când se întorcea spre casă, s-a întâlnit cu un vecin de-al său, bătrân-bătrân, şi i-a arătat piatra nestemată.
— La ce-i bună? îl întrebă el pe vecin.
— Du-o ţarului, îi spuse vecinul.
Ţăranul a făcut după cum îl povăţuise bătrânul. S-a dus la palat şi a dat cu ochii de un general. A făcut o plecăciune până în pământ şi i-a zis:
— Du-mă la ţar, tătucă!
— Ce treabă ai tu cu ţarul?
— I-am adus un dar de la sat.
— Dacă împărţi cu mine ce îţi va da ţarul drept răsplată, te duc, dacă nu, atunci ai să-l vezi pe ţar când ţi-oi vedea ceafa!
Ţăranul s-a învoit şi generalul l-a condus la ţar.
— îţi mulţumesc, ţărane, şi te răsplătesc pentru asta cu două mii de ruble.
Ţăranul i-a căzut la picioare şi i-a spus:
— Măria Ta, nu am trebuinţă de altă răsplată decât să porunceşti să mi se dea cincizeci de ciomege pe spate.
Ţarului i se făcu milă de ţăran şi a poruncit ca loviturile de ciomag să fie uşurele.
Călăul a început să-l lovească încetişor cu bâta,iar ţăranul să numere loviturile. După ce a primit douăzeci şi cinci de lovituri, ţăranul a strigat:
— Destul! îmi ajunge! Cealaltă jumătate din răsplată i-am făgăduit-o celui care m-a adus la Măria Ta.

A fost adus acel general în faţa ţarului şi a primit jumătate din ceea ce i se cuvenea ţăranului, darnu cu milă, ci cu toată puterea, aşa că i-a ieşit pe nas răsplata la care se lăcomise.
După ce i-a mai mulţumit o dată pentru darul adus, ţarul i-a dat ţăranului nu două, ci treimii de ruble, pe care acesta nu a mai fost nevoit să le împartă cu generalul.

Ţarevna care ştia să dezlege ghicitori

poveste rusească

Era odată un moşneag care avea trei feciori. Cel mai mic dintre ei se numea Ivan, dar toţi îi spuneau Ivan Prostănacul. Asta era demult. Trăia pe atunci în acea împărăţie un ţar care avea o fiică. I-a spus fiica într-o zi ţarului:

— îngăduie-mi, tătucă, să dezleg ghicitori. Celui căruia îi voi dezlega ghicitoarea pe care mi-o va spune să i se taie capul, iar celui căruia n-am să i-o dezleg să mă dai de soţie.

Ţarul a dat de ştire în cele patru zări să vină la palat toţi cei care voiau să se însoare cu ţarevna. Au venit mulţi din toată lumea, dar au rămas toţi fără capete, căci fiica ţarului le-a dezlegat ghicitorile. Ivan Prostănacul îi zise tatălui său:

— Binecuvântează-mă, tătucă! Mă duc şi eu la ţar să-i spun ghicitori fiică-sii!

— Ce tot îndrugi, prostule? N-ai auzit că alţii mai dihai ca tine au rămas fără cap?

— Dacă-mi dai binecuvântarea, mă duc, şi dacă nu mi-o dai, eu tot mă duc!

Moşneagul n-a avut încotro şi l-a binecuvântat.

Ivan Prostănacul s-a pornit la drum şi a văzut că în lanul de grâu era un cal. Ivan l-a alungat cu biciul ca să nu strice grâul şi-şi zise:

— Uite şi ghicitoarea!

A plecat mai departe şi a dat în cale de un şarpe. L-a străpuns cu suliţa şi se gândi:

— Uite şi a doua ghicitoare!

A ajuns la ţar, iar acesta i-a poruncit să spună ghicitoarea. El zise:

— Veneam spre voi şi am văzut în drumul meu bogăţie, iar în bogăţie, o altă bogăţie. Eu am luat binele şi am izgonit bogăţia din bogăţie. Bogăţia prin bine a fugit din bogăţie.

Ţarevna a luat repede cartea, s-a uitat în ea, dar n-a găsit acolo o asemenea ghicitoare şi n-a fost în stare s-o dezlege.

— Tătucă, îi zise ea ţarului, astăzi mă doare capul şi mi se învălmăşesc gândurile. Am s-o dezleg mâine!

Au amânat totul pe a doua zi.

Lui Ivan Prostănacul i-au dat o cameră în palat. Stătea el seara şi trăgea din pipă, iar ţarevna a trimis-o la el pe cea mai credincioasă slujnică a sa:

— Du-te şi află care-i răspunsul la ghicitoarea asta! Promite-i aur, argint şi tot ce vrea.

Slujnica a venit, a bătut la uşă, Ivan Prostănacul i-a deschis, ea a intrat şi a început să-l tragă de limbă în privinţa ghicitorii, promiţându-i munţi întregi de aur şi de argint. Ivan Prostănacul îi răspunse:

— Ce să fac cu banii? Şi aşa am destui. Să stea ţarevna în camera mea toată noaptea fără să închidă ochii şi am să-i spun răspunsul.

Auzind acestea, ţarevna s-a învoit şi n-a închis un ochi toată noaptea.

Dimineaţa, Ivan Prostănacul i-a spus că, venind spre ei, cu ajutorul biciului a pus pe fugă un cal care călca în picioare bunătate de grâu.

Ivan Prostănacul i-a spus o altă ghicitoare:

— Venind spre voi, am întâlnit în cale răul, l-am lovit cu răul, iar răul şi-a dat duhul din cauza răului.

Ţarevna a deschis iarăşi cartea, iarăşi n-a găsit răspunsul şi iarăşi a cerut păsuire până a doua zi. Seara şi-a trimis slujnica la Ivan Prostănacul să afle răspunsul la ghicitoare.

— Promite-i bani!

— Ce să fac eu cu banii? îi spuse Ivan Prostănacul trimisei prinţesei când aceasta a venit la el. Bani am şi eu destui! Să nu doarmă toată noaptea şi am să-i spun.

Fiica ţarului se învoi fără a mai sta pe gânduri şi întreaga noapte nu i s-a lipit geană de geană. Ivan Prostănacul i-a spus cum a întâlnit pe drum un şarpe şi cum l-a străpuns cu sulița. A treia ghicitoare nu i-a spus-o direct, ci a rugat să fie chemaţi toţi boierii ţarului şi în faţa lor a întrebat-o pe ţarevnă cum a încercat ea să dezlege primele lui ghicitori. Ea a tăcut mâlc. Nu-i era la îndemână să recunoască deschis că nu s-a priceput şi că a încercat să-l cumpere cu bani pe prostănac. Boierii au socotit că ţarevna n-a fost în stare să dezlege nici cea de-a treia ghicitoare şi l-au sfătuit pe ţar să pregătească nunta. Ivan Prostănacul s-a însurat cu ţarevna, şi mai trăiesc încă şi acum în fericire şi îndestulare.

Ivan Ţarevici şi sluga cea mârşavă

poveste rusească

Era odată un ţăran care avea trei fii: doi isteţi şi unul prostănac. Ţăranul a semănat mazăre, şi când aceasta a început să se înalţe, el a văzut că cineva îşi făcuse obiceiul să-i calce straturile şi să-i strice semănăturile. îşi chemă fiii şi le zise:

— Feţii mei iubiţi! Trebuie să stăm la pândă şi să-l prindem pe cel care ne calcă mazărea!

Primul s-a dus să stea de pază fiul cel mare. La miezul nopţii l-a cuprins somnul, mazărea a fost călcată, iar el n-a văzut nimic.

A plecat la pândă fiul cel mijlociu, dar nici el n-a văzut nimic.

— Acum mă duc eu! zise prostul. Mie n-o să-mi scape.

— Dai tu din gură, dar să te vedem mâine! îi ziseră fraţii în zeflemea.

Prostul a luat cu el un car de curmeie şi s-a dus la pândă. Când a simţit că îl apucă somnul, a început să prizeze tabac. A rămas treaz şi a văzut cum soseşte în lan viteazul Nikanor. Cum a ajuns, a descălecat, a lăsat calul să umble în voie peste straturi, iar el a căzut într-un somn adânc.

Când a văzut asta, prostănacul a luat curmeiele aduse şi l-a legat fedeleş pe Nikanor. După ce a isprăvit această treabă, s-a dus la părintele său şi i-a zis:

— Am prins hoţul!

— Cum ai reuşit să dobori un om aşa puternic, prostănacule?

A ajuns la urechile ţarului că a fost prins viteazul. Ţarul a întrebat cine a făcut asta şi i s-a spuscă un oarecare prostănac. Ţarul a poruncit:

— Aduceţi-l pe prostănac la mine!

Când a fost adus la ţar, acesta l-a întrebat:

— Cum am putea, prostule, să-l aducem până aici pe Nikanor?

Prostănacul îi răspunse:

— Uite cum vom face: ne trebuie doisprezece cai, şaizeci de oameni şi un car fără coviltir, făcut din tuci. Atunci l-am putea aşeza pe viteazul Nikanor pe car şi l-am putea aduce aici.

Viteazul, după sfatul prostănacului, a fost adus la ţar.

— Unde să-l întemniţăm, măi, prostănacule, şi cu ce să-l ferecăm ca să nu poată fugi? a întrebat ţarul.

Prostănacul răspunse:

— Porunceşte să fie săpată o groapă de douăzeci de arşini. Pământul scos să fie bine bătătorit de jur-împrejurul unor pereţi de tuci şi întărit cu bolovani. Aşa o să fie de nădejde!

Au fost înălţaţi pereţii de tuci, au fost întăriţi cu pământ bătătorit şi cu bolovani, l-au întemniţat pe viteazul Nikanor şi au pus un regiment de soldaţi să-l păzească. Prostul a tăiat legăturile cu care îl priponise pe Nikanor, iar ţarul l-a răsplătit şi i-a dat drumul acasă.

într-o zi, copiii ţarului se jucau prin grădină, slobozind săgeţi de aur din arcuri. Săgeata lui Ivan Ţarevici, cel mai mic dintre fraţi, a trecut prin ferestruica viteazului Nikanor.

— Viteazule Nikanor, înapoiază-mi săgeata! zise Ivan Ţarevici.

— Ajută-mă! Porunceşte să fie îndepărtat măcar un bolovan şi-ţi înapoiez săgeata, ba-ţi mai dau şi trei dintr-ale mele!

Ivan Ţarevici s-a opintit şi a îndepărtat el însuşi un bolovan. Viteazul Nikanor i-a înapoiat săgeata de aur şi i-a zis:

— Ivan Ţarevici, ai să ajungi slugă, cioban şi bucătar şi apoi vei deveni din nou Ivan Ţarevici.

Zicând acestea, a dărâmat temniţa unde era închis, a ieşit şi i-a bătut pe toţi soldaţii care îl păzeau. Ţarul a

venit, a văzut şi s-a îngrozit. Peste tot zăceau soldaţi schilodiţi, care cu mâna smulsă, care cu piciorul rupt...

— Cine i-a dat drumul viteazului? întrebă ţarul.

— Ivan Ţarevici, răspunseră soldaţii.

Ţarul s-a făcut foc. A trimis soli să-i adune pe toţi împăraţii, regii şi prinţii din toate ţările. S-au strâns suveranii lumii în palatul ţarului. Acesta, după ce i-a omenit cum se cuvine, a început să ţină sfat cu ei:

— Ce să mă fac cu fiul meu, cu Ivan Ţarevici? Copiii ţarului, după cum se ştie, nu pot fi condamnaţi la moarte!

Oaspeţii l-au sfătuit pe ţar să-i dea fiului său o slujbă şi să-l lase să plece unde o vedea cu ochii.

A plecat Ivan Ţarevici de la tatăl său. A mers cât a mers şi, deodată, i s-a făcut sete. S-a apropiat de o fântână şi s-a uitat: apa era departe şi nu avea cu ce să bea.

— Ce ne facem, Vanka? îşi întrebă el sluga.

— Ivan Ţarevici, ţine-mă de picioare; eu am să beau şi după aceea te ţin eu pe tine, altfel nu avem cum, pentru că apa e prea jos!

Zis şi făcut. Ţareviciul l-a ţinut pe Vanka, acesta a băut pe săturate şi apoi au făcut schimb de locuri. După ce şi-a potolit setea, Ivan Ţarevici îi zise slugii sale:

— Ei, Vanka, scoate-mă afară!

Sluga îi răspunse:

— Nu! Numai dacă primeşti să fii tu Vanka, iar eu Ivan Ţarevici.

— Ce tot îndrugi prostii?

— Tu eşti cel care îndrugă prostii! Dacă nu primeşti, te las să te îneci în fântână!

— Nu, nu mă îneca! Fii tu Ivan Ţarevici, iar eu voi fi Vanka, sluga ta!

Sluga l-a scos afară pe Ivan Ţarevici, au făcut schimb de haine şi au plecat mai departe. Au ajuns ei într-un oraş mare şi au nimerit chiar la palatul ţarului.

Ţareviciul cel fals mergea în faţă, făcea cruce ca unul fără carte şi plecăciuni alandala, iar ţareviciul cel adevărat, mergând în urma slugii sale, se înclina ca unul învăţat şi se pleca numai cu rost.

Ţarul i-a primit cu bucurie.

— Staţi la mine, le spuse el.

Vanka, falsul ţarevici, îi zise ţarului:

— Dacă ar şti Măria Ta ce slugă am! Ce priceput e la cai şi la vite! Dacă li se duce caii la păscut, fac cozile şi coamele de aur, iar pe părţi sunt ţintuiţi cu stele. Iar dacă mână vacile la păşune, coamele le devin de aur, coada de aur, iar pe părţi sunt ţintuite cu stele.

Ţarul i-a spus aşa-zisei slugi să aibă grijă de cai. Ivan Ţarevici a mânat herghelia la păşune. Toţi caii au fugit care încotro. Prinţul s-a aşezat pe iarbă şi a început să plângă.

— Ei, viteazule Nikanor, ce-ai făcut tu din mine! zise el. Ce mă fac acum? în aceeaşi clipă a apărut în faţa lui, ca din pământ, viteazul Nikanor.

— Ce ţi s-a întâmplat? îl întrebă el pe Ivan Ţarevici.

Acesta i-a povestit tot necazul său.

— Nu-i nimic. Hai cu mine să adunăm caii şi să-i mânăm la sora mea mai mică. Ea o să facă totul aşa cum a poruncit ţarul.

Au adus herghelia la sora cea mică a viteazului, şi ea mai întâi i-a omenit pe oaspeţi şi apoi a făcut tot ce poruncise ţarul şi i-a condus pe oaspeţi la poartă.

Ivan Ţarevici îşi mâna herghelia spre palat. Toţi caii aveau coama şi coada de aur, iar pepărţi erau ţintuiţi cu steluţe. Falsul ţarevici stătea la geam şi a văzut totul.

— Ah, netrebnicul, a reuşit totuşi! zise el. E isteţ!

A doua zi i-a poruncit ţarul lui Ivan Ţarevici să ducă vacile la păscut.

— Ai grijă! zise ţarul. Când te întorci, vacile să aibă toate coarne şi cozi de aur, iar pe părţi să fie ţintuite cu stele. Dacă nu vor fi aşa, am să poruncesc să fii spânzurat în faţa porţii!

Pe Ivan Ţarevici l-a podidit plânsul, dar a mânat cireada la păscut. A stat cu ea toată ziua la păşune.

— Ah, prietene Nikanor! înfăţişează-mi-te!

Viteazul s-a ivit ca din pământ şi împreună au mânat cireada la sora mijlocie. Aceasta le-a făcut tuturor vacilor

coarne şi cozi de aur, iar pe părţi le-a ţintuit cu stele. Le-a dat oaspeţilor săi de mâncare şi de băut, apoi i-a condus până la poartă.

Ivan Ţarevici şi-a mânat cireada la grajduri, iar Vanka, ţareviciul fals, l-a pândit pe fereastră.

— Ah, am vrut să-l pierd, dar nu mi-a mers nici de data asta! îşi zise el.

Ţarul l-a văzut pe Ivan şi s-a minunat:

— Aşa păstor mai zic şi eu! Ce cai şi ce vaci mi-a făcut! Ţi-e mai mare dragul!

Vanka îi spuse ţarului:

— Dacă ai şti, Măria Ta, ce mâncare bună îmi găteşte!

Ţarul n-a mai stat pe gânduri şi l-a trimis la bucătărie, ca ajutor de bucătar. Ivan Ţarevici s-a supus, însă nu şi-a putut stăpâni lacrimile.

— Doamne! Nu ştiu să fac nimic. Asta-i mâna lui Vanka!

Când ţarul tocmai se gândea să-şi mărite fata cu sluga ce se dădea drept fiu de ţar, a primit o scrisoare de la zmeul cu trei capete, care îi scria: „Dacă nu-mi dai fata de soţie, am să-ţi trec prin foc şi sabie întreaga oştire, iar pe tine am să te iau ostatic!”.

— Tăicuţă, îi zise Vanka ţarului. Să ne scoatem oştirea şi poate că îl biruim!

A adunat ţarul oştire de pretutindeni şi a poruncit să înceapă lupta. Ivan Ţarevici le ceru învoirea bucătarilor să-i îngăduie să vadă şi el lupta.

— Du-te şi uită-te!

Ivan Ţarevici a ieşit în câmp şi a zis:

— Prietene Nikanor, înfăţişează-mi-te!

Viteazul i s-a înfăţişat:

— Spune-mi, Ivan Ţarevici, ce-ţi poftеşte inima şi am să-ţi îndeplinesc orice dorinţă!

— Cum am putea noi să măcelărim întreaga oştire duşmană? Fă-mi hatârul ăsta!

— E o nimica toată! a răspuns viteazul şi s-a repezit în duşmani, spulberându-i ca pleava.

— Ei, acum putem face şi nunta! zise ţarul.

Nici n-au început bine pregătirile, când primeşte ţarul o scrisoare de la zmeul cu şase capete: „Dacă nu-mi dai fiica de soţie, am să-ţi nimicesc întreaga oştire, iar pe tine am să te iau ostatic!”.

— Ce-i de făcut? se frământa ţarul.

— N-avem încotro! Trebuie să adunăm oştirea, poate ne ajută Dumnezeu! îi zise ţareviciul cel neadevărat.

A adunat ţarul o mare oştire şi a trimis-o pe toată să lupte cu armata zmeului.

A început din nou Ivan Ţarevici să se roage de bucătari:

— Lăsaţi-mă şi pe mine, oameni buni, să merg şi să mă uit la luptă!

— Du-te şi uită-te! Numai să te întorci degrabă!

Ivan Ţarevici a ieşit în câmp şi l-a chemat pe viteaz:

— Nikanor, prietene, înfăţişează-mi-te!

Nikanor s-a înfăţişat:

— Cu ce te pot ajuta? Spune-mi şi-ţi voi îndeplini tot ce-ţi poftеşte inima!

— Cum am putea înfrânge oştirea asta?

— Am să merg să-ţi îndeplinesc dorinţa!

S-a avântat asupra oştirii şi a făcut-o una cu pământul.

— Ei, acum putem să pornim nunta! zise ţarul. Nimic nu ne mai împiedică!

S-au apucat de pregătiri, dar tocmai atunci îi scrise ţarului zmeul cu douăsprezece capete: „Dacă numi dai fata de soţie, am să nimicesc toată oştirea ta, pe tine am să te iau ostatic, iar împărăţia ţi-o voi pustii!”.

Ţarul a fost nevoit să-şi adune din nou oştirea şi s-o trimită la luptă împotriva oştiriizmeului.

„Dacă norocul o să fie de partea zmeului, am să-i dau fata cu frumosul, numaisă-mi lase împărăţia în pace”, se gândi ţarul.

Ivan Ţarevici se rugă din nou de bucătari:

— Oameni buni, lăsaţi-mă să mă duc să văd şi eu bătălia!

— Du-te, dar să vii repede!

A ieşit Ivan Ţarevici în câmp, a fluierat şi l-a chemat pe viteaz:

— Nikanor, prietene, înfăţişează-mi-te!

Acesta i s-a înfăţişat pe dată:

— Ei, frate Ivan Ţarevici! Acum avem de lucru, nu glumă! încalecă şi tu pe cal şi să pornim la luptă: eu în faţă, împotriva zmeului cu douăsprezece capete, iar tu în urmă să te lupţi cu vitejii lui! Zmeul acela avea drept ajutoare doisprezece viteji.
Ivan Ţarevici s-a urcat în şa şi a plecat la luptă cu duşmanii. Au început ei să taie în dreapta şi în stânga şi puterea duşmanuluia început scadă văzând cu ochii. Ivan Ţarevici s-a rănit la mână, şi-a întors calul şi a dat de caretaţarului, în care stătea fiica acestuia. Când l-a văzut, prinţesa şi-a scos şalul de la gât, l-a sfâşiat în două şi i-a legat braţul. Ivan Ţarevici s-a avântat iarăşi în luptă, a spulberat întreaga oştire a zmeului, apoi s-a întors la palat şi a căzut într-un somn adânc, de viteaz, în timp ce toată lumea se ostenea cu pregătirile pentru nuntă. Bucătarii, văzând că Ivan nu era, s-au întrebat:

— Unde-o fi dispărut tânărul nostru ajutor?

S-au repezit să-l caute şi, într-un târziu, l-au găsit dormind. Au început să-l trezească, să-l zgâlţâie şi să-l înghiontească. El însă dormea buştean. Un bucătar a pus mâna pe un ciocan de lemn şi a zis:

— îi dau una în cap cu maiul şi am scăpat de el!

L-a lovit o dată, de două ori şi Ivan Ţarevici s-a trezit.

— Iertaţi-mă, fraţilor! zise el. Am adormit! Să nu mă spuneţi că am dormit aşa de mult!

— Hai mai repede, prostule! îi ziseră ei. Să nu ne certe şi pe noi!

L-au dus la bucătărie şi i-au poruncit să spele vasele. Ivan Ţarevici şi-a sumes mânecile şi s-a apucat de treabă. Prinţesa a văzut legată la mâna lui o jumătate din şalul ei.

— De unde ai acest şal, Vanka? îl întrebă ea.

Tânărul ajutor de bucătar a trebuit să recunoască:

— Nu acel mincinos este Ivan Ţarevici, ci eu!

Şi a povestit totul de-a fir-a-păr, aşa cum a fost.

Prinţesa l-a luat de mână şi l-a dus la ţar.

— Tată, acesta este logodnicul care mi-a fost sortit, nu sluga aceea!

Ţarul l-a întrebat:

— Cum s-a întâmplat?

Ivan Ţarevici i-a povestit şi lui ce se întâmplase. Ţarul şi-a măritat fata cu adevăratul Ivan Ţarevici, iar pe cel fals a poruncit călăului să-l spânzure.

Pe-acolo şi eu am trecut, mied şi vin am băut, pe mustăţi mi s-a tot scurs, dar pe limbă n-a ajuns; mi-au adus mâncare fină, dar am rămas fără cină.

Meşteşugul anevoios

poveste rusească

Erau odată un moş şi o babă care aveau un fiu. Bătrânul era sărac lipit, dar ar fi vrut să-şi dea fiul cuiva care să-l înveţe o meserie, ca să le fie de ajutor părinţilor la bătrâneţe şi să le facă pomeniri după ce n-or mai fi. Dar ce era să facă, dacă nu avea bani? Şi-a purtat fiul pretutindeni, poate-poate s-o îndura cineva să-l ia la ucenicie. Nimeni însă nu se prindea să-l ia pe tânăr şi să-l înveţe tară bani.

A plâns cât a plâns moşul alături de baba lui, s-a tânguit cât s-a tânguit, dar şi-a luat iarăşi fiul şi a plecat cu el la oraş. Nici n-au apucat ei bine să intre în târg, că le-a ieşit în cale un om care l-a întrebat pe moşneag:

— De ce eşti aşa de necăjit?

— Cum să nu fiu? i-a răspuns moşul. L-am dus pe fiul meu peste tot, dar nimeni nu-l ia să-l înveţe o meserie fără bani, iar banii îmi lipsesc!

— Dă-mi-l mie! îi zise trecătorul. în trei ani îl învăţ toate tainele. Iar după trei ani, chiar în această zi şi la această oră, să vii după el. Numai fii cu băgare de seamă: să vii la timp şi să-ţi recunoşti fiul, numai aşa ai să-l poţi lua acasă. Dacă întârzii sau nu-l recunoşti, va rămâne la mine!

Moşul s-a bucurat într-atât, încât a şi uitat să-l întrebe pe străin cine este, unde stă şi ce meserie are de gând să-l înveţe pe băiat. I l-a dat pe fiu-său şi a plecat acasă. S-a întors strălucind de bucurie şi i-a povestit babei totul de-a fir-a-păr. Dar trecătorul căruia îi încredinţase fiul era vrăjitor.

Au trecut cei trei ani, iar bătrânul uitase cu desăvârşire în ce zi îşi încredinţase feciorul pentru ucenicie. Ce era de făcut?

Cu o zi înainte de împlinirea soroculuí, a venit la el fiu-său în chip de pasăre, s-a aruncat la pământ, s-a prefăcut în flăcău şi a intrat în izbă, a făcut o plecăciune şi i-a spus:

— Mâine se împlinesc cei trei ani şi trebuie să vii să mă iei.

I-a povestit cum să ajungă şi cum să-l recunoască.

— Stăpânul meu nu mă are doar pe mine ucenic. Mai are încă unsprezece lucrători care au rămas la el pentru totdeauna, pentru că părinţii lor nu i-au putut recunoaşte. Şi dacă tu nu mă recunoşti, am să rămân şi eu la el şi-am să fiu al doisprezecelea. Mâine ai să ne vezi pe toţi doisprezece în chip de porumbei pe care nu-i poţi deosebi unul de celălalt. Tu să fii cu băgare de seamă. Toţi or să se înalţe, eu însă am să fiu o vreme mai jos de ei, iar după aceea mă voi înălţa deasupra lor. Stăpânul te va întreba dacă ţi-ai recunoscut fiul. Tu să-i arăţi porumbelul de deasupra tuturor. După aceea va aduce în faţa ta doisprezece armăsari tineri, de aceeaşi culoare, toţi având coamele într-o singură parte. Când vei trece prin dreptul lor să ai grijă: voi lovi cu copita pământul o singură dată. Tu să arăţi spre mine. La urmă, va aduce în faţa ta doisprezece voinici de aceeaşi înălţime, toţi cu acelaşi glas, cu acelaşi chip şi cu straie la fel. Când ai să treci prin dreptul lor, să te uiţi că pe obrazul drept mi se va aşeza o musculiţă. Stăpânul te va întreba iarăşi dacă mă recunoşti. Tu arată-mă pe mine.

Acestea fiind zise, tânărul şi-a luat rămas-bun de la tată, a ieşit din casă, s-aaruncat lapământ, s-a prefăcut în pasăre şi a zburat la stăpânul său.

A doua zi de dimineaţă, bătrânul, de cum s-a trezit, s-a îmbrăcat şi a plecat după fiul său. A ajuns la vrăjitor.

— Ei, moşule, îi spuse vrăjitorul, l-am învăţat pe fiul tău toate şiretlicurile, numai că, dacă nu-l recunoşti, va rămâne la mine pe viaţă.

Zicând acestea, a dat drumul la doisprezece porumbei albi care semănau între ei ca picăturile de apă: penele la fel, cozile la fel, capetele la fel. Şi i-a spus:

— Află-l, moşule, pe fiul tău!

Cum să-l afle, dacă toţi erau la fel? S-a uitat el, s-a uitat şi, când unul dintre porumbei s-a înălţat deasupra tuturor, moşul l-a arătat cu degetul:

— Ăsta pare a fi!

— L-ai ghicit, moşule, l-ai ghicit! i-a spus vrăjitorul.

A doua oară a scos doisprezece armăsari tineri, toţi ca unul şi toţi cu coama pe aceeaşi parte.

A început moşul să umble prin faţa lor, uitându-se cu băgare de seamă la ei, iar stăpânul îl întrebă:

— Cum e, moşule? Te-ai dumirit care ţi-e fiul?

— Nu încă, mai aşteaptă puţin!

Când a văzut unul din armăsari lovind pământul cu copita dreaptă, l-a arătat:

— Ăsta pare a fi!

— L-ai ghicit, moşule, l-ai ghicit!

A treia oară au ieşit doisprezece voinici de aceeaşi înălţime, toţi cu acelaşi glas şi cu acelaşi chip, de parcă i-ar fi născut aceeaşi mamă.

Moşneagul a trecut prin faţa lor o dată, dar n-a băgat de seamă nimic. A doua oară a trecut şi iarăşi n-a văzut nimic. Când a trecut însă a treia oară, a zărit o musculiţă pe obrazul drept al unuia dintre voinici şi a zis:

— Se pare că ăsta-i al meu!

— L-ai ghicit, moşule, l-ai ghicit!

Vrăjitorul n-a avut încotro şi i-a dat moşului fiul înapoi. Cei doi au plecat acasă.

Au mers ei cât au mers şi deodată au văzut că venea pe drum un boier.

— Tată, eu am să mă prefac acum în căţeluş. Boierul o să vrea să mă cumpere. Tu să mă vinzi, dar fără zgardă, căci altfel n-am să mă mai întorc niciodată la tine.

Zicând acestea, s-a trântit la pământ şi s-a prefăcut în căţeluş. Boierul, văzând căţeluşul, a început să se târguiască cu moşul: pasămite i-a plăcut nu atât căţelul, cât zgarda lui. Boierul îi dădea o sută de ruble, iar moşul cerea trei sute. S-au târguit cât s-au târguit şi boierul a cumpărat căţeluşul cu două sute de ruble.

Când a început moşul să desfacă zgarda, boierul a sărit ca ars. Nici nu voia să audă. S-a împotrivit:

— Eu am vândut doar câinele, zise moşul, nu şi zgarda.

— Nu-i adevărat, zise boierul, cine cumpără căţelul, acela cumpără şi zgarda odată cu el.

Moşneagul s-a gândit, s-a gândit şi a înţeles că boierul are dreptate: nu poţi într-adevăr să cumperi un câine fără zgardă. Şi i-a dat căţeluşul cu totul.
Boierul a luat căţeluşul şi l-a aşezat lângă el în trăsură, iar moşul a luat banii şi a plecat acasă.
Cum mergea boierul cu trăsura, a zărit un iepure alergând.
— Ce-ar fi să-i dau drumul câinelui să fugă după iepure, să văd cât e de iute? se gândi boierul.
De îndată ce l-a slobozit, căţeluşul a fugit într-o parte şi s-a ascuns în pădure, iar iepurele a alergat în cealaltă parte.
Boierul a aşteptat cât a aşteptat şi şi-a văzut de drum, cu buza umflată. Iar căţeluşul s-a preschimbat în flăcău. Moşul mergea pe drum şi se gândea cum va da el ochii acasă cu baba lui şi cum să-i spună că s-a întors fără fiul lor. Dar flăcăul l-a ajuns pe moşneag din urmă.
— Ei, tătucă, îi zise, de ce m-ai vândut cu tot cu zgardă? Dacă nu ne-ar fi ieşit iepurele în cale, nu m-aş mai fi putut întoarce şi-aş fi pierit de pomană.
S-au întors acasă şi-au început să ducă un trai liniştit. După un timp, într-o duminică, îi spuse flăcăul tatălui său:
— Tătucă, eu am să mă prefac într-o pasăre. Du-mă la târg şi vinde-mă! Numai să nu vinzi şi colivia, că nu mă voi mai putea întoarce acasă.
S-a aruncat la pământ şi s-a prefăcut în pasăre. Moşneagul a aşezat pasărea în colivie şi a plecat cu ea la vânzare.
L-a înconjurat pe bătrân o mulţime de lume şi au început toţi să se tocmească, atât de mult le plăcea pasărea.
A venit şi vrăjitorul acolo. L-a recunoscut pe dată pe moşneag şi şi-a închipuit ce fel de pasăre avea el în colivie. Unul dădea mai mult decât celălalt, iar vrăjitorul i-a întrecut pe toţi. Bătrânul i-a vândut pasărea, dar nu şi colivia. Vrăjitorul s-a sucit, s-a învârtit, a stăruit pe lângă moş, dar acesta nu se învoia cu niciun chip să dea şi colivia.
Vrăjitorul a luat numai pasărea, a învelit-o în batistă şi a adus-o acasă.
— Ei, fata mea, i-a zis el fie-sii când a ajuns acasă, l-am cumpărat pe năzdrăvanul nostru.
— Unde e?
Când a desfăcut vrăjitorul batista, pasărea îşi luase de mult zborul.
A venit o altă duminică. îi spuse fiul tatălui său:
— Tătucă, eu am să mă prefac astăzi în cal. Să vinzi numai calul, nu şi căpăstrul, că altfel nu mă mai întorc acasă.
Flăcăul s-a aruncat la pământ şi s-a prefăcut în cal. Moşneagul l-a dus la târg, la vânzare. Acolo a fost înconjurat de o mulţime de geambaşi. Unul dădea mai mult decât celălalt, iar vrăjitorul mai mult decât toţi.
Moşneagul şi-a vândut fiul, dar căpăstrul şi l-a păstrat.
— Cum să duc calul acasă fără căpăstru? Dă-mi căpăstrul măcar până ajung cu el în curte şi după aceea poţi să ţi-l iei, că doar n-o să mă bucur de el.
Toţi geambaşii au sărit pe moşneag:
— Aşa ceva nu se face! Ai vândut calul, ai vândut şi căpăstrul. Ce-ai să faci cu el?
Moşul n-a avut încotro şi i l-a dat vrăjitorului. Acesta a adus calul acasă şi l-a priponit bine de tot în grajd, cu hăţul strâns cât se putea. Calul stătea numai pe picioarele din spate, fără să atingă pământul cu cele din faţă.
— Ei, fata mea, a spus vrăjitorul, acum l-am cumpărat cu adevărat pe năzdrăvanul nostru.
— Unde-i?
— E priponit în grajd.
Fata a fugit să-l vadă. I s-a făcut milă de cal şi a vrut să slăbească funia cu care era legat. Când a început să-i desfacă funia, calul s-a smucit şi-a rupt-o la fugă. Fata s-a dus la tatăl său şi i-a spus:
— Tătucă, iartă-mă! M-a pus păcatul să-i slăbesc funia şi calul a fugit.
Vrăjitorul s-a aruncat la pământ, s-a prefăcut în lup şi-a luat-o pe urmele calului. Când era cât pe ce să-l ajungă din urmă, calul s-a apropiat de un râu, s-a aruncat la pământ, s-a transformat într-un peştişor cu ţepi şi s-a aruncat în apă. Lupul s-a prefăcut în ştiucă şi s-a luat după el. Peştişorul a ajuns la malul unui râu, unde nişte fete frumoase spălau rufe. S-a transformat într-un inel de aur şi s-a rostogolit până la picioarele unei fete de negustor. Aceasta a ridicat inelul şi l-a ascuns. Iar vrăjitorul, prefacându-se în om, i-a zis:
— Dă-mi-l! E inelul meu de aur.
— Ia-l! îi zise fata şi a aruncat inelul jos.
De îndată ce a căzut pe pământ, inelul s-a risipit în grăunţe mărunţele. Vrăjitorul s-a transformat în cocoş şi s-a

apucat să le ciugulească. Cât timp ciugulea el, grăunţele s-au prefăcut în erete, şi nu i-a fost deloc uşor cocoşului. Aici povestea mea se termină, iar mie daţi-mi un păhărel de votcă bună!

Cei şapte Simeoni

poveste rusească

Era odată un om care avea şapte fii şi fiecăruia din ei îi pusese numele de Simeon. Toţi erau voinici ca nişte adevăraţi viteji, dar leneşi nevoie mare. în toată lumea n-ai fi găsit alţii ca ei. Nu făceau nimic. Tatăl s-a chinuit cât s-a chinuit cu ei şi, în cele din urmă, i-a dus la ţar să intre în slujba acestuia. Ţarul i-a mulţumit pentru asemenea voinici şi l-a întrebat ce ştiu ei să facă.

— Mai bine întreabă-i pe ei, înălţimea Ta!

Ţarul l-a chemat mai întâi pe Simeon cel mare şi l-a întrebat:

— Ce ştii tu să faci?

— Să fur, înălţimea Ta.

— Foarte bine, uneori am nevoie de un asemenea om.

L-a chemat pe al doilea.

— Dar tu?

— Eu ştiu să meşteresc tot felul de lucruri scumpe şi podoabe.

— îmi face trebuinţă şi un om ca tine.

L-a chemat pe al treilea Simeon şi l-a întrebat:

— Dar tu la ce te pricepi?

— Mă pricep să săgetez pasărea în zbor, înălţimea Ta.

— Bine!

L-a întrebat pe al patrulea.

— Dar tu?

— Când fratele meu doboară pasărea cu săgeata, eu mă arunc în apă după ea ca un câine şi o aduc la mal.

— Bine! a spus ţarul. Dar tu la ce eşti meşter? l-a întrebat pe al cincilea.

— Eu, dacă privesc de undeva de sus în toate părţile, pot să spun ce se întâmplă în fiecare ţară.

— Minunat! Minunat!

L-a întrebat apoi pe cel de-al şaselea. Acesta îi răspunse:

— Eu ştiu să construiesc corăbii. Cât ai clipi din ochi, e gata corabia.

— Bine! Iar tu ce ştii? l-a întrebat pe cel de-al şaptelea.

— Eu mă pricep să vindec oamenii.

— Foarte bine!

Ţarul le-a dat drumul să plece. Au trăit ei timp îndelungat în tihnă, dar ţarului i-a venit în minte să-l încerce pe unul din Simeoni.

— Ia să te văd, Simeoane, poţi să afli ce se întâmplă pe colo şi pe colo?

Simeon s-a ridicat undeva sus, s-a uitat în toate părţile şi i-a spus:

— Aici se-ntâmplă aşa şi aşa, dincolo aşa şi aşa...

După o zi, ţarul a căutat să vadă ce scriu ziarele. Totul era exact cum îi spusese Simeon.

A mai trecut o vreme. Ţarul s-a gândit să se însoare cu o ţarevnă, dar nu ştia cum s-o aducă la el şi nici nu-i trecea prin cap pe cine ar fi putut trimite după ea. Atunci şi-a amintit de cei şapte Simeoni. I-a chemat şi le-a poruncit să i-o aducă pe ţarevnă. Le-a dat câţiva soldaţi care să-i însoţească. Simeonii s-au adunat toţi şapte şi, cioc-boc, au făcut o corabie, s-au urcat în ea şi au plecat.

Au ajuns în ţara unde trăia ţarevna răvnită de ţarul lor. Unul din fraţi s-a urcat pe catarg şi a privit.

— Ţarevna este singură acum. Putem s-o furăm.

Un alt frate a meşterit nişte podoabe frumoase şi, împreună cu hoţul, a plecat să le vândă ţarevnei. Cum au ajuns la palat, hoţul a furat-o şi a dus-o la corabie. Fraţii au ridicat ancora şi au plecat. Ţarevna a văzut că este dusă spre un tărâm necunoscut, s-a prefăcut în lebădă şi şi-a luat zborul de pe corabie. Arcaşul nu a stat pe gânduri: a pus mâna pe arc, a tras şi a nimerit-o în aripa stângă. Un alt Simeon s-a aruncat în apă în locul

câinelui de vânătoare, a înotat până la lebădă şi a adus-o pe corabie. Lebăda s-a prefăcut la loc în ţarevnă, doar că braţul stâng îi era rănit. Pentru că aveau doftorul cu ei, a fost un fleac s-o tămăduiască.
S-au întors în ţara lor bine sănătoşi şi au tras salve de tun, vrând să dea de ştire că a sosit ţarevna. între timp, ţarul uitase de cei şapte Simeoni şi se frământa, neştiind ce corabie este aceea.

— Alergaţi la ţărm, le porunci el sfetnicilor săi, şi aflaţi ce-i cu corabia aceea.

Unul dintre sfetnici s-a dus până acolo. De îndată ce a fost înştiinţat despre cei şapte Simeoni şi despre logodnica sa, ţarul s-a bucurat de isprava fraţilor şi a poruncit să fie primiţi cu toate onorurile, cu salve de tun, în răpăitul tobelor.
Numai că ţarevna n-a vrut să se mărite cu ţarul: era prea bătrân. El a întrebat-o cu cine ar vrea să se mărite, iar ea i-a răspuns:

— Cu acela care m-a furat!

Iar Simeon-hoţul era atât de chipeş, încât nu avea cum să nu-i placă ţarevnei.
Ţarul, fără prea multă vorbă, a poruncit să fie cununaţi cei doi, iar el s-a pregătit de odihna de veci. Pe Simeon-hoţul l-a înscăunat în locul său, iar pe fraţii lui i-a făcut mari dregători.

Tâlharii

poveste rusească

Erau odată un preot şi o preoteasă care aveau o fată pe nume Aleonuşka. într-o bună zi, preotul şi preoteasa au fost poftiţi la o nuntă. S-au gătit de plecare, iar fetei i-au lăsat în grijă gospodăria.

— Măicuţă, zise fata, mă tem să rămân singură!

— Cheamă-ţi prietenele la clacă şi n-ai să mai fii singură.

Aleonuşka îşi chemă prietenele, după cum o povăţuise mama. S-au adunat la ea acasă multe fete, fiecare cu lucrul său de mână: care broda, care împletea, care torcea.
Una dintre fete, din nebăgare de seamă, a scăpat fusul şi l-a văzut cum s-a rostogolit pe duşumea şi a căzut printr-o crăpătură tocmai în pivniţă. S-a dus după el, dar, când a coborât, a văzut acolo un tâlhar ascuns după o putină.
Tâlharul a ameninţat-o cu degetul şi i-a zis:

— Ai grijă, dacă scapi cumva o vorbă că m-ai văzut aici, poţi să-ţi iei adio de la viaţă!

Fata a ieşit din pivniţă albă ca varul, i-a povestit în şoaptă această întâmplare unei prietene care stătea alături şi, în scurt timp, au aflat toate una de la cealaltă şi au fost cuprinse de spaimă. Au început să se pregătească de plecare.

— Unde plecaţi? E încă devreme! a încercat Aleonuşka să le oprească.

Fetele însă nu s-au lăsat înduplecate: care trebuia să aducă apă de la fântână, care promisese să ducă nişte pânză unei vecine şi tot aşa, până când au lăsat-o pe Aleonuşka singură-singurică. Tâlharul, văzând că s-a făcut linişte în casă, că nu se auzea niciun glas, niciun zgomot, a ieşit din pivniţă şi i-a zis Aleonuşkăi:

— Bună seara, frumoasă fată, meşteră la plăcinte!

— Bună seara! îi răspunse ea.

Tâlharul, după ce a scotocit prin toată izba, a ieşit să iscodească prin gospodărie. Aleonuşka a tras zăvorul în urma lui şi a stins lampa.

— Lasă-mă să intru, că altfel te înjunghii!

— Nu-ţi deschid! Dar, dacă ţii morţiş, n-ai decât să intri pe geam, îi răspunse fata şi puse mâna pe topor.
De îndată ce tâlharul şi-a vârât capul pe fereastră, ea i l-a şi retezat cu toporul. în sinea ei gândea că în curând or să vină şi alţi tâlhari, tovarăşii celui ucis. Ce era de făcut? A luat capul tâlharului şi l-a băgat într-un sac. A tăiat mortul în bucăţi pe care le-a pus în mai multe putini, într-o copaie şi în saci. Nu după mult timp au venit şi ceilalţi tâlhari şi au întrebat de afară:

— Te-ai descurcat?

Ei credeau că tovarăşul lor este încă în viaţă.

— M-am descurcat! le-a răspuns Aleonuşka, îngroşându-şi glasul ca să semene cu cel al tâlharului mort. Sunt aici doi saci cu bani, o putină cu unt şi o copaie cu carne.
Fata a scos afară pe geam sacii şi copaia şi le-a dat tâlharilor.

— Ei, hai să mergem! au zis tâlharii.
Au înhăţat prada şi au urcat-o în căruţă.
— Plecaţi voi înainte! le strigă Aleonuşka cu glasul îngroşat. Eu mai rămân să văd dacă nu mai e rost de ceva.
Nepoftiţii au plecat. A început să se crape de ziuă. Preoteasa şi preotul s-au întors de la nuntă. Fata le-a povestit totul de-a fir-a-păr.
— Uite-aşa şi-aşa... Eu singură i-am dovedit pe tâlhari.
Tâlharii, când au ajuns acasă şi s-au uitat ce era în saci şi în putini, s-au îngrozit.
— Blestemata! O să-i venim noi de hac!
S-au gătit în haine arătoase şi au venit la preot s-o peţească pe Aleonuşka pentru cel mai prost dintre ei. Fata însă i-a recunoscut după glasuri şi i-a spus tatălui ei:
— Tătucă, aceştia nu sunt peţitori, ci tâlharii care au fost azi-noapte să ne jefuiască.
— Ce tot îndrugi acolo, fato? Nu vezi cum sunt îmbrăcaţi?
Popa s-a bucurat în sinea lui că nişte oameni aşa de înstăriţi au venit să-i peţească fata şi că nu i-au cerut nici zestre. Aleonuşka s-a pornit pe plâns, dar nu l-a putut înduplleca pe părinte.
— Dacă nu te măriţi acum, o să te alungăm de-acasă! i-au tăiat-o popa şi preoteasa.
Aşa au măritat-o pe fată cu un tâlhar şi au făcut nuntă mare. Nicicând nu mai fusese prin părţile acelea o nuntă aşa îmbelşugată.
Au luat-o tâlharii pe Aleonuşka la ei şi, îndată ce au ajuns în pădure, unul întrebă:
— Ce facem? îi punem capăt zilelor chiar aici?
Prostul se rugă de tovarăşii lui:
— Lăsaţi-mi-o măcar o zi, să mă bucur şi eu de ea privind-o!
— Ce să vezi la ea, măi prostule?
— Vă rog frumos, fraţilor!
Tâlharii s-au învoit. Au dus-o pe Aleonuşka la ei acasă, au băut şi au mâncat zdravăn, după care au zis:
— Gata! E timpul să-i facem de petrecanie!
Dar prostul:
— Vă rog, măcar o noapte să mi-o petrec cu ea!
— Prostule! Şi dacă fuge de-aici?
— Vă rog frumos, fraţilor!
Tâlharii s-au înduplecat de rugăminţile prostului şi i-au lăsat pe cei doi singuri într-o odaie. Când s- au văzut singuri, Aleonuşka îi spuse bărbatului său:
— Lasă-mă un pic afară să mă răcoresc!
— Şi dacă vor auzi ai mei?
— Am să umblu încetişor... Lasă-mă să ies! Măcar pe fereastră...
— Eu te-aş lăsa, dar dacă pleci?
— Leagă-mă! Am de la mama o faşă de nădejde. Leagă-mă cu faşa şi, când ai să vrei să mă întorc, tragi de faşă şi eu intru îndată pe fereastră.
Prostul a legat-o cu faşa. Ea a coborât pe fereastră, s-a dezlegat repejor, iar cu faşa a legat o capră de coame. A aşteptat puţin, apoi a spus:
— Ridică-mă!
Dar ea îşi luase deja picioarele la spinare. Prostul a început să tragă, dar capra a prins a behăi.
— Ce tot behăi atât? Or să te audă ai noştri şi or să-ţi taie gâtul fără să mai stea pe gânduri!
Când a sfârşit de tras faşa, a văzut că de ea era legată o capră. Prostul s-a îngrozit şi nu mai ştia ce să facă.
— Blestemata! M-a tras pe sfoară!
Dimineaţa au intrat la el tâlharii.
— Unde ţi-e mireasa? îl întrebară ei.
— A şters-o!
— Prostule! Zevzecule! Noi ţi-am spus că aşa o să se întâmple, dar tu nu şi nu!
Au sărit cu toţii pe cai şi au plecat în fuga mare să-i prindă urma Aleonuşkăi. Alergau cu ogarii după ei, pocneau din bice şi fluierau îngrozitor. Aleonuşka a auzit potera lor şi s-a ascuns în scorbura unui stejar uscat. Tremura inima-n ea de frică, iar copoii roiau în jurul copacului scorburos.
— Oare n-o fi acolo? îşi dădu cu părerea unul dintre tâlhari. Ia bagă cuţitul, poate dai de ea!

Unul dintre tâlhari şi-a scos cuţitul şi, cotrobăind prin scorbură cu el, a nimerit-o pe Aleonuşka în genunchi. Numai că fata era isteaţă foc! Şi-a scos basmaua şi a şters cuţitul de sânge. S-a uitat tâlharul la cuţit şi a zis:

— Nu! Nu-i nimeni aici!

Au încălecat şi au luat-o care încotro, chiuind şi pocnind din bice.

Când totul s-a liniştit, Aleonuşka a ieşit din scorbură şi a luat-o la fugă. A alergat ea cât a alergat şi a auzit din nou tropot de copite, dar tocmai atunci trecea pe dram un ţăran cu carul plin de jgheaburi şi copăi pe care le ducea în târg la vânzare.

— Bade, ascunde-mă sub o copaie! se rugă fata de el.

— Eşti aşa de frumos gătită! Mi-e teamă că ai să te murdăreşti din cap până-n picioare, spuse ţăranul.

— Te rog, ascunde-mă! Mă urmăresc tâlharii ca să mă omoare.

Ţăranul a aruncat marfa jos, i-a spus fetei să se întindă pe fundul căruţei, a acoperit-o cu o copaie, iar peste ea a îngrămădit toată marfa aruncată pe jos.

Tâlharii l-au ajuns şi l-au întrebat:

— Ei, omule, n-ai văzut o fată îmbrăcată aşa şi-aşa?

— N-am văzut-o, dragilor!

— Minţi! Să dăm jos copăile!

Au început să arunce marfa jos din căruţă. Când au ajuns la ultima copaie, tâlhariiau hotărât:

— Degeaba ne pierdem timpul, fraţilor! Haideţi mai bine mai departe!

Şi s-au aşternut la drum, însoţiţi de lătratul copoilor, de chiote şi de pocnete. Când totul s-a liniştit, Aleonuşka se rugă de ţăran:

— Unchiule, scoate-mă de aici!

Ţăranul a ajutat-o să iasă din ascunzătoare, iar ea a rupt-o la fugă. După un timp, a auzit iar tropotele cailor urmăritorilor. Pe drum a văzut un om care ducea în căruţă piei de vite.

— Unchiule, se rugă ea, ascunde-mă sub piei! Mă urmăresc tâlharii.

— Eşti aşa de frumos gătită, încât mi-e teamă că ai să te murdăreşti toată.

— Nu-i nimic! Numai ascunde-mă!

Ţăranul a dat pieile într-o parte, a ascuns-o pe fată sub cea mai de jos, a aşezat pieile la loc şi şi-a văzut de drum. Abia a pornit, că tâlharii l-au şi ajuns.

— N-ai văzut o fată aşa şi-aşa?

— N-am văzut, dragii mei!

— Minţi! Descarcă pieile!

— La ce bun să-mi stric bunătate de marfă?

Tâlharii s-au apucat singuri să arunce pieile jos. Când au rămas doar două-trei, s-au lăsat păgubaşi.

— Ne pierdem timpul în van, fraţilor! Mai bine am pleca mai departe! au zis ei şi şi-au urmat drumul în aceeaşi larmă asurzitoare.

Când s-a liniştit totul, fata s-a rugat de ţăran:

— Unchiule, ajută-mă să ies de aici!

Ţăranul a eliberat-o de sub piei, iar ea s-a pus din nou pe fugă. A alergat şi, în cele din urmă, către miezul nopţii, a ajuns acasă. A intrat în curte, s-a ascuns într-o căpiţă de fân şi a dormit dusă. în zori, popa a ieşit să dea de mâncare la vite şi, cum şi-a înfipt furca în căpiţă, Aleonuşka s-a prins cu mâna de ea. Popa a înlemnit. A început să se închine şi să vorbească de unul singur:

— Puterea Sfintei Cruci e cu noi. Doamne, miluieşte!

Apoi a întrebat:

— Cine-i acolo?

Aleonuşka l-a recunoscut pe tatăl ei şi a ieşit din căpiţa de fân.

— Cum ai ajuns aici?

— M-aţi dat tâlharilor. Au vrut să mă omoare, dar eu am fugit, spuse ea şi i-a povestit toate peripeţiile.

Un pic mai târziu au venit la preot şi tâlharii.

— E bine sănătoasă fata mea? îi întrebă preotul.

— Mulţumim lui Dumnezeu! A rămas acasă cu treburile gospodăreşti, i-au răspuns tâlharii.

Preotul i-a aşezat la masă ca pe nişte oameni de vază, dar, între timp, a chemat soldaţii. După aceea a adus-o pe fată şi i-a întrebat pe tâlhari:

— Şi asta cine-i?

în acea clipă, soldaţii i-au înhăţat pe tâlhari, i-au legat fedeleş şi i-au dus la temniţă.

Şi fiindcă povestea-i toată, să-mi daţi votcă nebotezată!

Fecioara înţeleaptă şi cei şapte tâlhari

poveste rusească

A fost odată un ţăran care avea doi fii: cel mic era mereu pe drumuri, iar cel mare stătea pe lângă casă. Fiind pe moarte, tatăl i-a lăsat toată agoniseala fiului care stătea pe acasă, iar celuilalt nu i-a lăsat nimic: se gândea că se vor înţelege ei ca fraţii. Când tatăl a murit, fiul cel mare l-a înmormântat şi întreaga moştenire a ţinut-o pentru sine.

Iată că s-a întors şi fiul cel mic şi a început să verse lacrimi amare pentru că nu l-a prins în viaţă pe tatăl său. Fratele cel mare îi spuse:

— Tata mi-a lăsat totul mie!

Cel mare nu avea copii, iar cel mic avea un fiu bun şi o fiică înfiată.

După ce a moştenit întreaga avere, fratele cel mare s-a îmbogăţit şi a început să facă negoţ cu mărfuri scumpe. Cel mic era sărac, tăia lemne în pădure şi le vindea la târg. Vecinilor li s-a făcut milă de el, au pus mână de la mână, au strâns nişte bani şi i-au dat să pornească şi el negoţ măcar cu mărunţişuri. Săracul s-a temut şi le-a spus:

— Nu, oameni buni! Nu pot lua banii voştri. Dacă pierd în negoţ, cu ce am să vă plătesc datoria?

Doi vecini s-au vorbit cum să-i dea, totuşi, banii. Când a plecat săracul în pădure după lemne, unul din ei, mergând pe drum ocolit, l-a ajuns din urmă şi i-a spus:

— Frate, am plecat la drum lung. Pe drum mi-a dat un datornic trei sute de ruble şi nu ştiu ce să fac cu banii. Acasă nu mă întorc. Ţine-i tu! Ascunde-i undeva la tine sau, mai bine, cumpără-ţi marfă cu ei. Eu nu mă întorc aşa curând. Când am să mă întorc, ai să mi-i înapoiezi tu, puţin câte puţin. Săracul a venit acasă cu banii, temându-se să nu-i piardă sau nu cumva nevasta să creadă că sunt ai lor. S-a gândit, s-a gândit, i-a pitit într-un chiup cu cenuşă şi a plecat de acasă. în lipsa lui au trecut pe la poartă nişte oameni care adunau cenuşă şi dădeau marfa pe ea. Muierea a luat chiupul cu cenuşă şi l-a dat oamenilor.

Când s-a întors bărbatul acasă şi a văzut că nu mai este chiupul cu cenuşă, a întrebat-o pe nevastă:

— Unde-i cenuşa?

Nevasta îi răspunse:

— Am vândut-o unor oameni care umblau prin sat şi adunau cenuşă.

Bărbatul s-a speriat, a căzut pe gânduri şi n-a mai scos un cuvânt.

— Ce nenorocire ţi s-a întâmplat? De ce eşti aşa de abătut?

El a mărturisit că ascunsese în chiupul cu pricina trei sute de ruble care nu erau ale lui. Femeia s-a supărat, a început să tune şi să fulgere şi să verse lacrimi.

— De ce nu mi-ai spus şi mie? Eu i-aş fi ascuns mai bine!

A plecat iarăşi ţăranul după lemne ca să le vândă la târg şi să cumpere pâine. Din urmă l-a ajuns un alt vecin. I-a spus aceeaşi minciună ca şi primul şi i-a dat cinci sute de ruble. Săracul nu a vrut să primească banii, dar vecinul i-a pus cu forţa în mână şi s-a făcut nevăzut. Banii erau de hârtie. Săracul se gândea unde să-i pună. Până la urmă i-a vârât în căptuşeala de la căciulă.

A intrat în pădure, şi-a agăţat căciula într-un brad şi a început să taie lemne. Spre nenorocul lui însă, a venit un corb şi i-a furat căciula împreună cu banii.

I-a părut lui rău cât i-a părut, dar s-a gândit că aşa i-a fost scris. Trăia în sărăcie, vindea lemne, scoţând-o cu greu la capăt. Văzând vecinii că a trecut destulă vreme, că negoţul nu-i aduce săracului niciun spor, l-au întrebat:

— Ce se întâmplă, frate? Merge prost comerţul sau ţi-e frică să cheltuieşti banii noştri? Dacă-i aşa, înapoiază-ni-i!

Săracul a izbucnit în plâns şi le-a povestit cum le-a prăpădit banii. Vecinii nu l-au crezut şi l-au trimis în judecată.

„Ce hotărâre să iau?", se gândea judecătorul. „Ţăranul e un om la locul lui, sărac lipit, şi n-ai ce lua de la el. Dacă îl trimit în temniţă, o să moară de foame."

S-a apropiat judecătorul de fereastră, îngândurat şi cuprins de tristeţe. Chiar sub fereastră se jucau nişte copii. Unul dintre ei, mai isteţel, le spuse:

— Eu am să fiu staroste şi am să vă judec, iar voi să veniţi la mine cu pârele!

S-a aşezat pe o piatră; de el s-a apropiat un băieţaş, care s-a înclinat şi i-a zis:

— I-am dat acestui ţăran bani cu împrumut, iar el nu mi-i înapoiază. Am venit la Luminăţia Ta să- mi faci dreptate!

— Ai luat de la el bani cu împrumut? întrebă „starostele".

— Am luat!

— De ce nu i-ai înapoiat?

— N-am de unde, tătucă!

— Ascultă, omule! El nu tăgăduieşte că a luat bani cu împrumut de la tine, dar nu are cum să ţi-i dea înapoi! Păsuieşte-l şi tu vreo cinci-şase ani. Poate că până la urmă ţi-i înapoiază cu dobândă. Vă învoiţi?

— îţi mulţumim, tătucă! Ne învoim!

Judecătorul a auzit toate acestea şi s-a bucurat. „Acest băieţel mi-a deschis mintea!", îşi zise el. „Le voi spune şi eu împricinaţilor mei să-l mai păsuiască pe sărac."

La povaţa judecătorului, cei doi vecini bogaţi s-au învoit să-l mai păsuiască pe sărac vreo doi-trei ani; poate că, între timp, avea să mai scape de nevoi.

Săracul a plecat iarăşi în pădure după lemne. Şi-a încărcat căruţa pe jumătate, dar s-a lăsat întunericul. A hotărât să înnopteze în pădure.

„Mâine dimineaţă am să-mi umplu căruţa şi am să mă întorc acasă", îşi zise el.

Unde să se culce? Prin preajmă – nici ţipenie de om, numai fiare. „Dacă mă culc lângă cal, s-ar putea să mă mănânce lupii!", se gândi el. S-a dus mai afund în hăţiş şi s-a urcat într-un pin înalt. Noaptea, chiar în acel loc, au venit tâlharii, şapte la număr, şi au spus:

— Uşiţă, uşiţă, deschide-te!

în aceeaşi clipă s-a deschis o uşă care ducea sub pământ. Tâlharii începură să care acolo toată prada pe care o aveau asupra lor. Când au terminat, au poruncit:

— Uşiţă, uşiţă, închide-te!

Uşa s-a închis, iar tâlharii au plecat după altă pradă. Ţăranul a văzut tot ce s-a întâmplat şi, când s-a aşternut liniştea înjur, s-a dat jos din copac.

— Ia să încerc dacă nu se deschide uşiţa asta şi pentru mine!

Şi, de cum a rostit „Uşiţă, uşiţă, deschide-te!", ea s-a deschis. A coborât ţăranul sub pământ şi a văzut cum zăceau pe jos grămezi întregi de aur, de argint şi de tot felul de lucruri preţioase. S-a bucurat săracul şi, în zori, a început să care sacii cu bani. Azvârlit lemnele din căruţă, a încărcat-o cu aur şi argint şi... repede acasă!

L-a întâmpinat nevasta:

— Vai de mine, bărbăţele! M-am frământat toată noaptea şi mă tot gândeam ce ţi s-a întâmplat. Nu ştiam ce să cred: ori te-o fi strivit un buştean, ori te-o fi sfârtecat vreo jivină!

Iar ţăranul, vesel nevoie mare:

— Nu te frământa, nevastă! Dumnezeu ne-a scos norocul în cale. Am găsit o comoară. Ajută-mă să car sacii!

După ce a terminat treaba, ţăranul s-a dus la fratele său, bogătaşul. I-a povestit totul aşa cum a fost şi l-a chemat să meargă cu el să se întâlnească în pădure cu norocul. Acesta s-a învoit. Au ajuns la locul cu pricina, au găsit pinul şi au strigat:

— Uşiţă, uşiţă, deschide-te!

Uşiţa s-a deschis. Ei au intrat şi au început să care de sub pământ sacii cu bani. Săracul şi-a încărcat căruţa şi i-a fost de ajuns, dar bogatului i se părea că a luat prea puţin.

— Tu, frate, pleacă! Vin şi eu îndată!

— Bine, dar ai grijă să nu uiţi să spui „Uşiţă, uşiţă, închide-te!".

— Nu, n-am să uit!

Săracul a plecat, iar bogatul nu se putea despărţi cu niciun chip de bănet: de luat n-avea cum să-l ia pe tot, dar

nici de lăsat nu se îndura să-l lase. Aşa l-a prins noaptea.
Au venit tâlharii, l-au găsit sub pământ şi i-au retezat capul. Au dat sacii cu bani jos din căruţă, iar în loc l-au pus pe mort, au dat bice calului şi l-au lăsat să plece. Calul a fugit din pădure şi nu s-a oprit până acasă.
Căpetenia tâlharilor a început să-l certe pe cel care îl omorâse pe fratele cel bogat:
— De ce te-ai grăbit să-l omori? Trebuia mai întâi să afli de la el unde stă. Ştii că ne-a dispărut mult din avere. Cine ne-a furat-o, dacă nu el? Unde să mai găsim ce-am pierdut? Acela care l-a omorât, acela să-l şi caute, a hotărât atamanul tâlharilor.
N-a trecut mult timp şi tâlharul ucigaş începu să-l caute. A venit într-o zi la prăvălioara săracului, a cumpărat una-alta, a observat că patronul nu era în apele lui şi l-a întrebat:
— De ce eşti aşa de trist?
Iar acesta îi răspunse:
— Am avut un frate mai mare, dar l-a lovit necazul: a fost omorât de cineva. De trei zile l-a adus calul acasă, mort, cu capul retezat, iar astăzi e înmormântarea.
Tâlharul şi-a dat seama că a prins un fir. S-a prefăcut că-i pare din cale-afară de rău şi a început să-l tragă de limbă pe fratele mai mic. Aşa a aflat ucigaşul că văduva este în viaţă şi a întrebat:
— Are sărmana măcar un colţişor al ei?
— Are o casă mare!
— Unde? Ia arată-mi!
Ţăranul i-a arătat casa fratelui. Tâlharul i-a însemnat poarta cu vopsea roşie.
— De ce ai făcut asta? îl întrebă ţăranul.
Acesta îi răspunse:
— Vreau s-o ajut pe văduvă şi am însemnat poarta înadins ca să găsesc mai uşor casa.
— Ei, frate! Cumnata mea nu duce lipsă de nimic. Slavă Domnului, are de toate!
— Dar tu unde stai?
— Iată şi izba mea.
Tâlharul a pus şi pe poarta lui acelaşi semn cu vopsea.
— Dar pe a mea de ce ai mânjit-o?
— Fiindcă tu îmi placi foarte mult. Am să încep să vin să dorm la tine, frate. Spre binele tău, crede- mă!
S-a întors tâlharul la banda sa, a povestit totul de-a fir-a-păr şi au hotărât să meargă noaptea să-i prade şi să-i omoare pe toţi din amândouă casele ca să-şi ia aurul înapoi.
Săracul a venit acasă şi a povestit:
— Chiar acum am făcut cunoştinţă cu un om de treabă caremi-a însemnat poarta.îmi spunea că o să vină din când în când să rămână peste noapte la noi. Efoarte cumsecade. Şicât l-a mai căinat pe frate-meu! Şi pe văduva lui vrea s-o ajute...
Nevasta şi fiul îl ascultau, iar fata înfiată îi zise:
— Tătucă, nu cumva te-ai înşelat? Crezi că o să ne fie bine? Nu cumva a fost unul din tâlharii care l-au ucis pe unchiul şi acum ne caută pe noi ca să-şi ia aurul îndărăt? Pot să ne calce la noapte să ne prade, iar pe tine să te ucidă!
Ţăranul s-a speriat.
— N-ar fi de mirare! Până azi nu l-am mai văzut niciodată! Ce necaz! Ce ne-om face?
— Du-te, tătucă, ia vopsea roşie şi fa prin tot satul aceleaşi semne pe porţi!
Ţăranul s-a dus şi a însemnat toate porţile din sat cu vopsea roşie. Tâlharii au venit noaptea, dar n- au putut afla nimic. S-au întors de unde plecaseră şi au tăbărât pe ucigaş:
— De ce n-ai însemnat porţile cum trebuie?
în cele din urmă, după ce au chibzuit îndelung, au zis:
— Se vede treaba că am dat peste unul din cale-afară de viclean!
După câtva timp au pregătit şapte butoaie: în şase din ele a intrat câte un tâlhar, iar în cel de-al şaptelea au turnat untdelemn.
Tâlharul ucigaş s-a dus cu toate butoaiele la fratele cel sărac. A ajuns pe seară şi l-a rugat să-l lase să înnopteze. Ţăranul l-a primit ca pe unul pe care-l cunoştea deja.

Fata a ieşit afară şi a început să cerceteze butoaiele. A deschis unul: era cu untdelemn. Aîncercatsă-l deschidă pe al doilea, dar n-a reuşit nicicum. Şi-a lipit urechea de butoişi aauzitcă ceva s-a mişcat şi că cineva respira acolo înăuntru. „Ei", se gândi ea, „aici nu-i lucru curat!".

A venit în casă şi l-a întrebat pe ţăran:

— Tătucă, ar trebui să-l omenim pe oaspetele nostru. Eu mă duc în bucătăria din dos, aprind focul şi pregătesc ceva pentru cină!

— Bine, du-te!

Fata a încins soba şi, pe lângă mâncare, a dat în clocot nişte apă, a dus-o afară şi a tumat-o în butoaie, opărindu-i pe toţi tâlharii. Ţăranul cina cu oaspetele, iar fata pândea din bucătăria din dos, să vadă ce se întâmplă. Când stăpânii casei adormiră, „oaspetele" ieşi afară, fluieră, dar nu-i răspunse nimeni. Se apropie de butoaie, îşi chemă prietenii, însă în zadar. Deschise butoaiele, iar din ele năvăli aburul afară. Tâlharul şi-a închipuit cam ce s-a întâmplat, a înhămat caii la căruţă şi a şters-o din curte, cu butoaie cu tot.

Fata a încuiat poarta, a intrat în casă, i-a trezit pe ai săi şi le-a povestit tot ce se întâmplase.

Ţăranul spuse:

— Ei, fată, ne-ai salvat viaţa! Măritã-te cu fiul meu! în scurt timp s-a făcut şi nunta.

Mireasa i-a cerut un singur lucru tatălui ei de suflet: să-şi vândă casa veche şi să-şi cumpere alta nouă, căci tâlharii se puteau întoarce oricând.

Aşa s-a şi întâmplat. Nu peste multă vreme, tâlharul care venise cu butoaiele s-a întors la ei îmbrăcat, de astă dată, în ofiţer. Nu l-a recunoscut nimeni, în afară de tânăra noră a ţăranului.

— Tătucă, zise ea, ăsta-i tâlharul care a mai fost la noi!

— Nu, fată, nu-i acela!

Ea n-a mai zis nimic, dar, la culcare, a luat cu ea un topor ascuţit şi l-a pus la îndemână. Toată noaptea n-a închis un ochi, trăgând cu urechea la ce se întâmplă.

Noaptea, ofiţerul se sculă şi îşi luă sabia, pregătindu-se să-i reteze capul tânărului soţ al fetei. Ea nu s-a speriat. A dat cu toporul şi i-a retezat braţul drept. A mai dat o dată şi i-a zburat capul.

Aşa s-a convins ţăranul că fata lui este cu adevărat înţeleaptă. A ascultat-o, a vândut casa şi a cumpărat un han. S-a mutat în casă nouă, afacerile au început să-i meargă bine şi a uitat de nevoi, într-o zi veniră la el vecinii care îi împrumutaseră bani şi îl dăduseră în judecată.

— Măi! Tu cum ai ajuns aici?

— E casa mea, am cumpărat-o nu demult.

— Frumoasă casă! Se vede treaba că nu duci lipsă de bani! De ce nu-ţi plăteşti datoriile?

Stăpânul casei se plecă şi le zise:

— Mulţumesc lui Dumnezeu! M-a ajutat şi am găsit o comoară şi sunt gata să vă plătesc chiar şi întreit.

— Bine, frate! Dar acum ar trebui să faci cinste de casă nouă.

— Sunteţi oaspeţii mei!

Au chefuit, s-au veselit şi la urmă au vrut să vadă livada din jurul casei.

— Haideţi, că vin şi eu cu voi!

Au umblat ei prin livadă şi, deodată, au găsit un mic chiup cu cenuşă. Cum l-a văzut, ţăranul nu şi-a putut stăpâni un strigăt de uimire.

— Cinstiţi boieri! Acesta este chiupul acela cu cenuşă în care ascunsesem banii, iar nevasta l-a vândut în lipsa mea.

— Nu-s cumva şi banii acolo?

Au scuturat chiupul, au găsit banii şi abia atunci i-au dat crezare ţăranului, care le spusese adevărul adevărat.

— Haideţi să cercetăm şi copacii, cine ştie? Corbul şi-o fi făcut cuib în căciula pe care mi-a furato şi în care eu am ascuns banii.

Au umblat cât au umblat prin livadă şi au dat de cuibul corbului, făcut în căciula ţăranului, în căptuşeala căreia el ascunsese banii. Au dat cuibul jos cu prăjinile şi au găsit banii. Omul le-a înapoiat banii vecinilor săi şi a început să trăiască în bogăţie şi mulţumire.

Muntele de aur

poveste rusească

Fiul unui negustor şi-a risipit toată averea până când a ajuns să nu mai aibă ce mânca. Şi-a luat un hârleţ, s-a dus în piaţă şi a început să aştepte, poate s-o găsi careva să-l tocmească pentru lucru. Iată că veni un negustor bogat într-o căreţă aurită. Cum l-au văzut, lucrătorii s-au risipit ca potârnichile şi s-au ascuns prin toate ungherele. A rămas în piaţă doar fiul de negustor.

— Vrei să lucrezi, tinere? Tocmeşte-te la mine! i-a spus negustorul cel bogat.

— De asta am şi venit în piaţă.

— Cât îmi ceri?

— Câte o sută de ruble pe zi îmi ajung.

— De ce aşa scump?

— Dacă ţi se pare scump, caută-ţi pe altcineva mai ieftin. Ai văzut ce de lume era aici. Dar, când te- au văzut, au fugit cu toţii.

— Ei bine, vino mâine la chei.

A doua zi a venit fiul de negustor la chei, iar bogătaşul îl aştepta deja de mult. S-au urcat în corabie şi au plecat pe mare. Au mers ei cât au mers şi au dat de o insulă în mijlocul mării. Pe insulă erau munţi înalţi, iar lângă mal strălucea ceva de parcă ar fi fost un foc.

— Se vede un foc! spuse fiul de negustor.

— Nu, nu! Este palatul meu de aur.

S-au oprit la mal şi au coborât pe ţărm. în întâmpinarea negustorului celui bogat au venit soţia acestuia şi fiica lor, iar fiica era atât de frumoasă, că nici cu gândul nu gândeşti.

Şi-au dat bineţe, s-au dus în palat şi l-au luat cu ei şi pe noul lucrător. S-au aşezat la masă, au început să bea şi să mănânce şi să se veselească.

— Ce repede s-a dus ziua! zise stăpânul. Astăzi chefuim, iar mâine ne apucăm de lucru.

Fiul de negustor era un tânăr bine făcut, puternic şi chipeş.

Fata stăpânului s-a îndrăgostit de el. L-a chemat ea în taină în altă cameră şi i-a dat un cremene şi o iască, zicându-i:

— Ia-le! Când ai să fii la ananghie o să-ţi prindă bine!

A doua zi, negustorul cel bogat a plecat cu lucrătorul său pe muntele de aur; era atât de înalt, că nu puteai nici să te urci, nici să te caţări pe el.

— Hai mai întâi să bem, i-a spus negustorul şi i-a dat o licoare de somn.

Lucrătorul a băut şi a adormit. Negustorul a scos cuţitul, a ucis o mârţoagă pipernicită, i-a scos măruntaiele, l-a băgat în locul lor pe lucrător, a pus şi lopata acolo, a cusut pântecele şi s-a dus şi s-a ascuns în tufe.

Deodată, s-au adunat corbi negri cu pliscuri oţelite, au răpit leşul, l-au dus sus pe munte şi au început să-l ciugulească. Au mâncat calul şi ajunseseră deja la fiul de negustor. Acesta s-a trezit,i-a gonit pe corbi, s-a uitat împrejur şi s-a întrebat:

— Oare unde sunt?

I-a răspuns negustorul cel bogat:

— Pe muntele de aur. Ia hârleţul şi scoate aur!

Aînceput tânărul să sape şi să arunce totul jos, iar negustorul încărca bolovanii în căruţă. Până seara a umplut nouă căruţe.

— Ajunge! spuse negustorul. îţi mulţumesc pentru lucru. Rămâi cu bine!

— Şi eu ce fac?

— Treaba ta! Acolo, pe munte, au murit nouăzeci şi nouă ca tine. Cu tine o să fie taman o sută, i-a spus negustorul şi a plecat.

„Ce mă fac?", se gândea fiul de negustor. „De coborât, nici vorbă! Rămâne doar să mor de foame."

Stătea pe munte, iar deasupra lui roiau corbii negri cu pliscuri oţelite. Simţiseră pesemne că e rost de pradă.

A început el să-şi aducă aminte cum s-a întâmplat totul. Şi-a amintit de cremenele şi de iasca date de frumoasa fată şi de vorbele ei: „Ia-le! Când ai să fii la ananghie o să-ţi prindă bine!". „Nu a spus ea aceste vorbe în van. Ia să încerc!" A scos din buzunar cremenele şi iasca, a lovit o dată şi în aceeaşi clipă s-au ivit doi voinici.

— Poruncă, stăpâne!

— Coborâţi-mă de pe munte pe malul mării.

Nici n-a apucat să-şi termine vorbele, că cei doi l-au apucat şi l-au coborât cu băgare de seamă de pe munte.

Purceluşa cu păr de aur

poveste ruscească

Mergând pe malul mării, văzu că pe lângă insulă trecea o corabie.

— Ei, oameni buni, corăbieri! Luaţi-mă cu voi!

— Nu, frate! Nu avem timp să oprim, pentru că va trebui să mai facem o sută de verste în plus.

Au trecut corăbierii pe lângă insulă, au început să sufle vânturi potrivnice şi s-a iscat o furtună groaznică.

— Vai şi-amar! ziseră corăbierii. Se vede treaba că el nu e un om oarecare! Mai bine ne-am întoarce să-l luăm pe corabie!

Au întors, s-au oprit la ţărm, l-au luat pe fiul de negustor şi l-au dus în oraşul de baştină.

A trecut cât a trecut, a luat fiul de negustor din nou hârleţul şi a ieşit la piaţă să caute de lucru. Trecu din nou pe acolo, în careta lui aurită, negustorul cel bogat. L-au văzut lucrătorii, s-au risipit şi s-au ascuns pe la colţuri. A rămas doar fiul de negustor.

— Tocmeşte-te la mine! îi spuse negustorul cel bogat.

— Dă-mi două sute de ruble pe zi şi vin la lucru.

— Ce scump eşti!

— Dacă-s aşa scump, găseşte-ţi altul mai ieftin. Ai văzut câţi oameni erau aici? Cum te-ai arătat tu, s-au împrăştiat toţi.

— Bine, fie, vino mâine la chei.

A doua zi s-au întâlnit pe chei, s-au urcat în corabie şi au pornit spre insulă. Acolo au chefuit o zi, iar în ziua următoare au plecat la muntele de aur. Cum au ajuns, negustorul i-a întins lucrătorului un pahar:

— Bea mai întâi asta!

— Nu, stăpâne! Tu eşti căpetenia, tu trebuie să bei primul. Te cinstesc eu dintr-al meu.

Fiul de negustor avea la el, dinainte pregătită, o licoare de somn. A umplut paharul negustorului. Acesta a băut şi a căzut într-un somn adânc.

Fiul de negustor a înjunghiat cea mai prăpădită mârţoagă, i-a scos măruntaiele, l-a pus pe stăpânul său acolo, a cusut la loc pântecele şi s-a ascuns în tufişuri.

Nu după mult timp, au sosit corbii negri cu pliscuri oţelite, au luat leşul, l-au dus pe munte şi au început să-l ciugulească.

S-a trezit negustorul cel bogat şi s-a uitat împrejur:

— Unde mă aflu? întrebă el.

— Pe munte... Ia hârleţul şi scoate aur! Dacă sapi mult, am să te învăţ cum să cobori de pe munte.

Negustorul cel bogat a pus mâna pe hârleţ şi a început să sape până s-au umplut douăsprezece căruţe.

— Ei, acum e de ajuns! spuse fiul de negustor. îţi mulţumesc pentru lucru şi rămâi cu bine!

— Cum adică? Cu mine cum rămâne?

— Fă ce crezi! Acolo, pe munte, au pierit deja nouăzeci şi nouă, cu tine vor fi taman o sută.

A luat fiul de negustor toate cele douăsprezece căruţe, a venit la palatul de aur, s-a însurat cu frumoasa fiică a negustorului, a devenit stăpânul întregii bogăţii şi s-a dus să trăiască în capitală împreună cu toată familia. Iar negustorul cel bogat a rămas pe munte până l-au mâncat corbii cei negri cu pliscuri oţelite.

A fost odată un ţar care avea trei fete rupte din soare. Cea mai mică însă, căreia lumea îi spunea Ţarevna Frumuseţea Nepreţuită, le întrecea pe toate, fiind atât de frumoasă, că nici în poveşti nu puteai întâlni una pe măsură. Surorile ei mai mari erau măritate cu prinţi, dar ea nu se putea hotărî nicicum în privinţa alesului.

Aşa stând lucrurile, ţarul a dat poruncă să se răspândească vestea că aceluia care va fi în stare să treacă prin douăsprezece geamuri şi să o sărute pe ţarevnă, de orice neam ar fi el, i-o va da pe fiica lui de soţie şi, odată cu ea, jumătate din împărăţie drept zestre.

în acea ţară trăia un negustor care avea trei feciori neînsuraţi. Doi dintre ei, cel mare şi cel mijlociu, erau deştepţi, iar mezinul – prostănac. Fraţii mai mari, auzind de hotărârea ţarului de a-şi mărita fata, i-au spus negustorului:

— Noi, tătucă, plecăm s-o cucerim pe ţarevnă!

— Mergeţi cu Dumnezeu! le-a spus negustorul.

Fraţii mai mari şi-au luat cei mai buni cai din grajd şi au început să se pregătească de drum, iar prostul se pregătea şi el.

— Unde te duci, prostule? îl întrebară fraţii. Eşti tu de nasul ţarevnei?

Fraţii au plecat, iar prostul – în urma lor, călare pe un cal slab şi răpciugos. Când s-a văzut în câmp, prostul a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluţule! Murguleţul meu bun! Arată-te dinaintea noastră ca frunza dinaintea ierbii!

Purcelușa cu păr de aur

poveste rusească

Ca din senin, a apărut o mândreţe de cal care alerga spre el mâncând pământul. Prostănacul i-a intrat pe-o ureche şi i-a ieşit pe cealaltă, prefăcîndu-se într-un voinic frumos, tară asemănare. Prostul s-a urcat în şa, a ajuns la palatul ţarului, şi-a luat avânt şi a străpuns şase din cele douăsprezece rânduri de geamuri. Lumea a scos un strigăt de uimire, apoi s-au auzit voci:

— Cine-i ăsta? Prindeţi-l! Ţineţi-l!

Dar voinicul a dispărut la fel de repede cum apăruse.

A ajuns în câmp, în locul în care îşi lăsase calul, i-a intrat pe o ureche şi i-a ieşit pe cealaltă, la fel de prost îmbrăcat şi de slab la minte ca înainte. A încălecat pe mârţoaga lui, s-a întors acasă şi s-a culcat pe cuptor.

S-au întors fraţii şi au început să-i povestească tatălui:

— Tătucă, dacă ai fi văzut! A fost acolo un voinic între voinici. Prin şase geamuri a trecut!

Dar prostul de pe cuptor întrebă:

— Fraţilor, nu cumva am fost eu acela?

— Mai ţine-ţi gura, prostule! Nu e ţarevna de nasul tău! Tu nu faci nici cât o unghie de-a ei!

A doua zi fraţii s-au gătit iarăşi să meargă la palat. Prostul se pregătea şi el.

— Ce faci, prostule? râseră fraţii de el. Tu mai lipseai acolo!

Prostul a încălecat pe aceeaşi mârţoagă răpciugoasă, a ieşit în câmp şi a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluţule! Murgul eţul meu năzdrăvan! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ivit ca din pământ, calul alerga spre el iute ca vântul. Prostul i-a intrat pe o ureche aşa cum era şi a ieşit prin cealaltă frumos şi îmbrăcat ca un prinţ, de nu-l mai recunoşteai.

Ajuns la palat, şi-a luat avânt, a pătruns prin toate cele douăsprezece geamuri şi a sărutat-o pe Ţarevna Frumuseţea Nepreţuită, iar ea i-a pus o pecete pe frunte.

— Cine-i ăsta? Prindeţi-l! Ţineţi-l!

Dar el, ia-l de unde nu-i! S-au întors în câmp, la locul unde-şi lăsase mârţoaga. A intrat pe o ureche a calului său, voinic şi frumos cum era, iar prin cealaltă ureche a ieşit prostul dintotdeauna.

A venit acasă, şi-a legat fruntea cu o cârpă, prefacându-se că îl doare capul, şi s-a culcat pe cuptor. Când s-au întors fraţii, au început să-i povestească părintelui lor:

— Dacă ai fi văzut, tătucă! A fost acolo un viteaz adevărat care a trecut de prima dată prin toate cele douăsprezece geamuri şi a sărutat-o pe ţarevnă.

Iar prostul de pe cuptor i-a întrebat:

— Fraţilor, nu cumva am fost eu acolo?

— Tacă-ţi fleanca, prostule! Ce să cauţi tu acolo?

în acest răstimp, ţarevna îşi frământa mâinile: „Cine ar putea fi logodnicul meu?". S-a dus la ţar şi i- a zis:

— Tătucă, îngăduie-mi să-i strâng laolaltă pe toţi prinţii, curtenii, negustorii şi oamenii de rând la ospăţ, să stau de vorbă cu ei şi să-l aflu pe cel care m-a sărutat!

Ţarul se învoi. S-a adunat la curtea lui lumea de pe lume. Ţarevna trecea pe la toţi, îi cinstea cu vin şi cerceta să vadă care are pecete pe frunte. După ce a trecut pe la mulţi, s-a apropiat şi de prost cu paharul de vin.

— De ce ai fruntea legată? îl întrebă ţarevna.

— Aşa! Mă doare capul, răspunse prostul.

— Ia dezleag-o!

Prostul şi-a dezlegat fruntea, ţarevna i-a văzut pecetea şi a înlemnit. Ţarul îi spuse:

— Nu-mi mai pot schimba cuvântul dat! Aşa a fost să fie: te măriţi cu el!

Au cununat-o pe ţarevnă cu prostul. Ea plângea de necaz, iar surorile îşi băteau joc de ea:

— Te-ai măritat cu prostul!

într-o bună zi, ţarul îi chemă pe ginerii săi şi le spuse:

— Dragii mei, am auzit că undeva, într-o ţară, s-ar afla o minune: o purceluşă cu părul de aur. N-aţi putea face cumva să mi-o aduceţi?

Ceilalţi doi cumnaţi au pus şeile pe cei mai arătoşi cai, au încălecat şi au plecat.

— Dar tu? îi zise ţarul prostului. Du-te şi tu!

Prostul a ales din grajd cel mai prăpădit cal, l-a înşeuat, a încălecat şi a pornit-o şi el pe urmele cumnaţilor săi. A ieşit în câmp şi a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluţule! Bunul meu murguleţ! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ca din pământ, s-a ivit o mândreţe de cal care fornăia şi scurma pământul cu copita. Prostul i-a intrat pe o ureche şi a ieşit pe cealaltă. Deodată au apărut în faţa lui doi voinici şi i-au zis:

— Ce-ţi trebuie? Ce-ţi doreşte inima? Porunceşte!

— Vreau ca aici să fie un cort cu un pat în el, iar prin preajmă să zburde purceluşă cu păr de aur!

Cât ai clipi, a apărut tot ce le ceruse: s-a întins cortul, iar înăuntru era un pat în care s-a culcat prostul, preschimbat într-un voinic fără seamăn, de nu-l mai putea recunoaşte nimeni. Iar purceluşă cu păr de aur se învârtea pe tăpşan, în jurul cortului.

Ceilalţi doi gineri ai ţarului au umblat cât au umblat, n-au dat nicăieri de purceluşă cu păr de aur şi- au făcut cale întoarsă. Pe drum, au văzut cortul, iar lângă acesta – minunea pe care ei o căutau de atâta vreme.

— Ah, iată pe unde îşi face veacul purceluşă cu păr de aur! zise unul dintre ei. Hai să mergem la stăpânul ei, să-i dăm cât ne-o cere şi s-o luăm pentru tata socru.

Au intrat în cort şi au dat bineţe. Prostănacul îi întrebă:

— încotro mergeţi şi ce căutaţi?

— Nu ne vinzi purceluşă cu păr de aur? O căutăm de multă vreme.

— Nu, nu-i de vânzare! Şi mie îmi face trebuinţă!

— îţi dăm cât ceri, numai vinde-ne-o!

I-au oferit mai întâi o mie de ruble, apoi două, trei şi chiar mai mult, dar prostănacul nu se învoia:

— N-o dau nici pentru o sută de mii!

— Te rugăm, dă-ne-o! îţi plătim cât vrei!

— Ei, dacă vă trebuie aşa de mult, v-o dau şi nici nu vă iau prea scump: de la fiecare, degetul mic de la picior.

Prinţii s-au gândit, au chibzuit, şi-au scos cizmele şi şi-au tăiat câte un deget de la picior. Prostănacul a luat degetele şi le-a pus bine, apoi le-a dat purceluşa cu păr de aur.

Ginerii s-au întors acasă şi au adus cu ei purceluşa cu păr de aur. Ţarul nu mai putea de bucurie, nu ştia cum să le mulţumească şi cu ce să-i cinstească.

— Dar pe prostănac nu l-aţi văzut? îi întrebă ţarul.

— Nici nu l-am văzut şi nici n-am auzit de el!

Iar prostănacul a intrat pe o ureche a calului, a ieşit pe cealaltă şi şi-a recăpătat înfăţişarea obişnuită. Şi-a

înjunghiat calul, l-a jupuit de piele, pielea a pus-o în spate, apoi a prins patruzeci de păsări, ciori, stăncuţe, coţofene şi vrăbii, le-a agăţat pe toate de haine şi a plecat spre casă. A venit acasă şi a dat drumul tuturor păsărilor. Acestea s-au risipit în toate părţile şi au spart geamurile palatului. Când a văzut Ţarevna Frumuseţea Nepreţuită toate astea, au podidit-o lacrimile, iar surorile au început să-şi bată joc de ea:

— Bărbaţii noştri au adus cu ei purceluşa cu păr de aur, iar prostul tău uite ce urâţenie şi-a pus pe el!

Ţarul a strigat la prostănac:

— Ce-i cu panarama asta?

Altă dată ţarul şi-a chemat ginerii şi le-a spus:

— Dragii mei! Am auzit că undeva, într-o ţară, este o ciudăţenie: un cerb cu coarnele şi coada de aur. Nu s-ar putea oare să-l aducem la noi?

— Cum să nu, Luminăţia Ta! îi răspunseră soţii fetelor mai mari.

Şi-au luat cei mai buni cai din grajd, au încălecat şi au plecat.

— Dar tu? îl întrebă ţarul pe prost. Du-te şi tu!

Prostul a luat din grajd calul cel mai slab şi a plecat pe urmele cumnaţilor săi cei deştepţi. A ieşit în câmp şi a strigat cu glas răsunător:

— Ei, căluţule! Murguleţul meu bun! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!

Ca din pământ s-a ivit o mândreţe de cal care fornăia şi scurma pământul cu copita. Prostul i-a intrat pe o ureche şi a ieşit pe cealaltă. Deodată au apărut în faţa lui doi voinici care l-au întrebat:

— Ce-ţi doreşte inima? Ce ne porunceşti?

— Vreau aici un cort cu un pat în el, iar pe pajiştea din jur să se plimbe cerbul cu coarne şi coadă de aur.

Cât ai clipi, a apărut tot ce le ceruse prostul: s-a întins cortul, s-a ivit patul. Pe pat s-a întins prostul, preschimbat într-un chipeş viteaz fără asemănare, de nu-l putea recunoaşte nimeni. Pe pajiştea din jur se plimba în voie cerbul cu coarne şi coadă de aur.

Ginerii cei deştepţi ai ţarului au umblat cât au umblat, dar tot n-au văzut nicăieri cerbul pe care şi-l dorea socrul lor şi au făcut cale întoarsă. Pe drumul de întoarcere, au văzut cortul şi cerbul care se plimba în jurul lui pe pajişte.

— Ia uite pe unde se plimbă cerbul cu coame şi coadă de aur! Să mergem la stăpânul lui şi să ne rugăm să ni-l vândă. îi dăm cât ne-o cere, numai să-i facem socrului pe plac!

S-au apropiat de cort, au intrat şi au dat bineţe. Prostul îi întrebă:

— încotro mergeţi şi ce căutaţi?

— Nu ne vinzi nouă cerbul cu coamele şi coada de aur?

— Nu, că nu-i de vânzare! îmi face trebuinţă şi mie!

— îţi dăm cât vrei, numai vinde-ni-l!

Şi i-au întins o mie de ruble, apoi două şi chiar mai mult. Prostul nu voia nici în ruptul capului. însă, văzând cât stăruie cei doi, le zise:

— Dacă v-a plăcut atât de mult cerbul meu, vi-l dau, şi încă ieftin de tot. Vreau de la fiecare degetul mic de la o mână.

Deştepţii s-au gândit, au chibzuit şi-n cele din urmă s-au învoit. Şi-au scos mănuşile şi şi-au tăiat degetul mic. Prostul a luat degetele, le-a pus bine şi le-a dat cerbul.

S-au întors ginerii acasă şi au adus cu ei cerbul cu coarne şi coadă de aur. Ţarul nu mai putea de bucurie. Nu ştia ce să le mai facă, cum să le mai intre în voie, cu ce să-i mai cinstească.

— Dar pe prost nu l-aţi văzut? întrebă ţarul.

— Nici nu l-am văzut, nici n-am auzit de el, răspunseră ei.

Iar prostul a intrat într-una din urechile calului şi a ieşit pe cealaltă, căpătând înfăţişarea lui dintotdeauna. Şi-a înjunghiat calul, l-a jupuit de piele, iar pielea a pus-o pe el. A prins apoi stăncuţe, ciori, coţofene, vrăbii, le-a agăţat peste tot de haine şi a plecat spre casă. Când a ajuns la palat, a dat drumul păsărilor, iar acestea s-au răspândit pretutindeni. Ţarevna, soţia lui, când l-a văzut, a izbucnit în hohote de plâns, iar surorile ei au început să-şi bată joc de ea:

— Bărbaţii noştri au adus cerbul fermecat, pe când prostul tău... Uită-te nicel la el...

Ţarul a strigat la prostănac:

— Ce-i cu panarama asta?

Şi le-a dat jumătate din împărăţie celor doi gineri deştepţi.
Ţarul şi-a chemat ginerii şi a treia oară şi le-a spus:
— Dragii mei, vă dau întreaga împărăţie dacă îmi veţi aduce calul cu coamă şi coadă de aur, despre care am auzit că trăieşte undeva, într-o ţară.
Doi dintre ginerii săi – cei deştepţi – au pus şeile pe cei mai buni cai din grajd şi au plecat la drum. Ţarul îl îndemnă şi pe prost:
— Dar tu? Du-te şi tu!
Prostul a luat din grajd calul cel mai slab şi a plecat pe urmele cumnaţilor săi. A ieşit în câmp şi a strigat cu glas răsunător:
— Ei, căluţule! Murgul eţul meu bun! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!
Ca din pământ, s-a ivit o mândreţe de cal falnic care fornăia pe nări şi scurma pământul cu copita. Prostul i-a intrat pe o ureche şi-a ieşit pe cealaltă atât de voinic şi de chipeş, încât nu-l puteai recunoaşte. Deodată s-au ivit în faţa lui doi voinici care l-au întrebat:
— Ce-ţi doreşte inima? Ce ne poruncești?
— Vreau să se întindă aici un cort cu un pat înăuntru, iar pe pajiştea din jur să se plimbe calul cu coamă şi coadă de aur.
în aceeaşi clipă a apărut cortul cu patul înăuntru; prostul s-a întins în el, iar pe afară se plimba în voie calul cu coamă şi coadă de aur.
Ginerii cei deştepţi au umblat, au umblat şi, negăsind calul râvnit de socrul lor, au hotărât să se întoarcă. Când se apropiau de cort, au zărit minunăţia.
— Iată pe unde se plimba calul cu coadă şi coamă de aur! Să mergem la stăpânul lui şi să ne rugăm de el să ni-l vândă. îi vom da cât ne va cere, numai să-i facem pe plac dragului nostru socru.
S-au apropiat, au intrat, au dat bineţe, iar prostul i-a întrebat:
— încotro vă îndreptaţi şi ce anume căutaţi?
— Vinde-ne, te rugăm, calul cu coamă şi coadă de aur!
— Nu, că nu-i de vânzare! Şi mie îmi face trebuinţă!
— îţi dăm cât ceri, numai vinde-ni-l!
Şi-au început să-i dea pe cal întâi o mie de ruble, apoi două, trei şi chiar mai mult.
— Nu-l dau nici pe o sută de mii! le spuse prostul.
— Te rugăm, fie-ţi milă! îţi dăm cât ceri.
— Ei, dacă vă trebuie chiar aşa de mult, vi-l dau, şi încă nu foarte scump: lăsaţi-mă să vă tai de pe spate câte o fâşie de piele.
Cei doi s-au gândit, au chibzuit, s-au codit... Calul îl voiau, dar şi de ei le era milă. în cele din urmă, s-au hotărât: au scos cămăşile de pe ei, prostul le-a luat de pe spate câte o fâşie de piele, a pus bine fâşiile şi le-a dat ginerilor calul.
Au venit ginerii acasă şi-au adus cu ei calul cu coamă şi coadă de aur. Ţarul nu ştia ce să mai facă de bucurie. Nu ştia ce să le mai dea ca să le mulţumească. I-a aşezat la masă pe locurile de frunte, i- a cinstit împărăteşte şi le-a dat şi cealaltă jumătate de împărăţie.
Prostul a intrat din nou într-o ureche a calului şi-a ieşit pe cealaltă cu înfăţişarea lui dintotdeauna. Şi-a înjunghiat din nou calul, l-a jupuit, iar pielea a pus-o pe el. A prins o mulţime de stăncuţe, coţofene, ciori şi vrăbii şi le-a agăţat de îmbrăcăminte. A venit la palat şi a dat drumul păsărilor, care s-au risipit în toate părţile şi au spart geamurile palatului.
Ţarevna, soţia lui, plângea, iar surorile ei îşi băteau joc de ea:
— Bărbaţii noştri au adus calul cu coamă şi coadă de aur, iar prostul tău uite cum arată!
— Ce tâmpit! strigă ţarul. Am să poruncesc să fie împuşcat.
Prostul îl întrebă:
— Cu ce mă vei răsplăti?
— Pentru ce să te răsplătesc, prostănacule?
— Dacă e după dreptate, eu sunt cel care ţi-a făcut rost şi de purceluşă cu păr de aur, şi de cerbul cu coame de aur, şi de calul cu coamă de aur.
— Poţi să dovedeşti lucrul ăsta?

— Porunceşte ca ginerii tăi să-şi descalţe cizmele!
Ginerii au început să se codească, nevrând să-şi scoată cizmele din picioare.
— Descălţaţi-vă! le porunci ţarul. Nu văd niciun rău în asta.
Cei doi şi-au scos cizmele. Ţarul s-a uitat şi a văzut că le lipseşte câte un deget.
— Iată degetele lor! spuse prostul. Porunciţi-le acum să-şi scoată mănuşile.
Şi-au scos mănuşile şi s-a văzut că le lipseşte câte un deget.
— Iată degetele! zise prostul. Porunciţi-le acum să-şi scoată cămăşile.
Ţarul, văzând că prostul are dreptate, le-a poruncit să se dezbrace. Cei doi şi-au scos cămăşile şi ţarul a văzut că fiecăruia îi lipseşte câte o fâşie de piele de pe spate, lată cam de două degete.
— Iată cureluşele de piele! a spus prostul şi a povestit totul aşa cum a fost.
Ţarul nu ştia cum să-i mai intre în voie şi cum să-l mai răsplătească. I-a dat întreaga împărăţie, iar ceilalţi doi gineri, pentru că l-au păcălit, au fost împuşcaţi.
Prostul a ieşit în câmp şi a strigat:
— Ei, căluţule! Murguleţul meu bun! Arată-te dinaintea mea ca frunza dinaintea ierbii!
Ca din senin a apărut calul cel mândru, alergând de se cutremura pământul. Prostul i-a intrat pe o ureche, iar pe cealaltă a ieşit o mândreţe de viteaz, chipeş nevoie mare. S-a întors acasă şi a început să trăiască în pace cu ţarevna lui, să se veselească şi avutul să-l sporească.

Surioara Aleonuşka şi frăţiorul Ivanuşka

poveste rusească

Au fost odată un ţar şi o ţarină care aveau un băiat şi o fată. Pe băiat îl chema Ivanuşka, iar pe fată Aleonuşka. Ţarul şi ţarina s-au stins din viaţă, iar copiii rămaşi orfani au plecat să rătăcească prin lumea largă.
Au mers ei cât au mers şi au văzut un iaz, iar lângă iaz păştea o cireadă de vaci.
— Mi-e sete! zise Ivanuşka.
— Nu bea, frăţioare, că ai să te faci viţel! îi spuse Aleonuşka.
El a ascultat-o şi au plecat mai departe.
Au mers ei cât au mers şi au văzut un râu, iar în preajmă păştea o herghelie de cai.
— Ah, surioară, dac-ai şti cât mi-e de sete!
— Nu bea, frăţioare, să nu te faci mânz!
Ivanuşka a ascultat-o şi au plecat mai departe.
Au mers ei un timp şi au dat de un izvor. în apropiere era o turmă de porci.
— Ah, surioară, eu am să beau! Nu mai pot răbda de sete.
— Nu bea, frăţioare, c-ai să te faci purcel!
Ivanuşka a fost din nou ascultător.
Au mai mers un timp şi au dat de o turmă de capre care păşteau lângă o apă.
— Ah, surioară, am să beau!
— Nu bea, frăţioare, c-ai să te faci ied!
El n-a mai răbdat, nu i-a dat ascultare, a băut şi s-a prefăcut în ied. Zburda în faţa Aleonuşkăi şi striga:
— Be-he-he! Be-he-he!
Aleonuşka i-a prins o fundiţă roşie la gât, l-a luat cu ea şi plângea cu lacrimi amare. Iedul a alergat cât a alergat şi a nimerit în grădina unui ţar. Oamenii l-au văzut şi pe dată i-au şi trimis vorbă ţarului:
— înălţimea Ta, în grădină este un ied pe care îl ţine de zgardă o fată. Şi e atât de frumoasă, încât nu are asemănare.
Ţarul a poruncit să se afle cine este. Oamenii au întrebat-o cine e şi de ce neam. Aleonuşka le-a povestit că sunt copii de ţar şi că părinţii le-au murit.
— Frăţiorul meu, mai zise ea, n-a mai putut răbda de sete, a băut apă şi s-a prefăcut în ied.
Oamenii i-au spus ţarului tot ce aflaseră. Ţarul a chemat-o pe Aleonuşka, a descusut-o despre toate şi i-a plăcut atât de mult fata, încât a dorit s-o ia de nevastă.
Nunta s-a făcut repede şi-au început să trăiască în pace, iar iedul se juca prin parc, bea şi mânca la masă cu ţarul şi cu ţarina.

într-o zi, ţarul a plecat la vânătoare. în acest timp a venit o vrăjitoare şi i-a făcut un mare rău ţarinei. Aleonuşka s-a îmbolnăvit, a slăbit şi s-a îngălbenit. Peste grădina ţarului s-a aşternut tristeţea: florile au început să se ofilească, pomii să se usuce, iarba să îngălbenească.
Ţarul s-a întors şi a întrebat-o pe ţarină:
— Ce-i cu tine? Eşti bolnavă?
— Nu! Sunt bine! i-a răspuns ţarina.
A doua zi, ţarul a plecat din nou la vânătoare. Aleonuşka stătea întinsă în pat. Avenit la ea vrăjitoarea şi a întrebat-o:
— Vrei să te faci bine? Du-te în mai multe dimineţi, în zori, la malul mării şi bea apă de acolo.
Ţarina i-a dat ascultare şi a doua zi, când nici nu se luminase de ziuă, s-a dus la mare, iar vrăjitoarea o aştepta deja. Cum a văzut-o, a prins-o, i-a legat un pietroi de gât şi a aruncat-o în mare. Aleonuşka s-a dus la fund.
Ieduţul a venit pe malul mării şi a izbucnit în plâns. Vrăjitoarea s-a prefăcut în ţarină şi s-a dus la palat.
Ţarul a venit de la vânătoare şi s-a bucurat că ţarina lui s-a însănătoşit. Le-a fost întinsă masa şi s-au aşezat să mănânce.
— Dar unde-i ieduţul? întrebă ţarul.
— N-are ce căuta aici! zise vrăjitoarea. Eu am poruncit să nu fie lăsat. Pute a capră.
în ziua următoare, numai ce a plecat ţarul la vânătoare, că vrăjitoarea a şi început să-l bată pe ied şi să-l ameninţe:
— Când o să se întoarcă ţarul, am să-l rog să poruncească să fii tăiat.
Când ţarul s-a întors la palat, vrăjitoarea a început să se gudure pe lângă el:
— Porunceşte, hai, porunceşte să-l taie pe ied! Mor când îl văd. E atât de nesuferit!
Ţarului îi era milă de ieduţ, dar nu avea încotro; atât de fierbinte îl ruga soţia lui, încât se învoi în cele din urmă şi porunci să fie tăiat.
Iedul a văzut că se ascut cuţitele pentru el, a fugit la ţar şi a început să se roage:
— Milostive ţar, îngăduie-mi să mă duc până la ţărmul mării să beau apă şi să-mi clătesc maţele! Ţarul i-a dat voie. Iedul a venit în fugă la ţărmul mării şi a început să plângă cu jale:

Aleonuşka, surioara mea,
Arată-te, ieşi din mare!
Focuri ard dogoritoare,
Fierb ceaune-ngrozitoare
Şi se-ascut cuţitele Că vor să mă-njunghie.

Ea îi răspunse:

Ivanuşka, dragule, frăţiorul meu,
Piatra grea mă trage-n hău,
Iară vipera cea rea Mi-a secătuit inima.

Iedul a izbucnit în plâns şi mai tare şi a făcut cale-ntoarsă. La prânz se rugă iarăşi de ţar:
— Milostive ţar, îngăduie-mi să mă duc până la ţărmul mării să beau apă şi să-mi clătesc maţele! Ţarul l-a lăsat. Iedul a ajuns pe ţărm şi a început să-şi cheme surioara cu jale:

Aleonuşka, surioara mea,
Arată-te, ieşi din mare!
Focuri ard dogoritoare,
Fierb ceaune-ngrozitoare Şi se-ascut cuţitele Că vor să mă-nj unghie.

Ia ea îi răspunse:

Ivanuşka, dragule, frăţiorul meu,
Piatra grea mă trage-n hău,
Iară vipera cea rea Mi-a secătuit inima.

Ieduţul a izbucnit în plâns şi s-a întors acasă. Ţarul a căzut pe gânduri: „Ce să-nsemne oare asta? De ce tot

aleargă el la malul mării?". Iedul i-a cerut voie şi a treia oară:

— Milostive ţar, îngăduie-mi să mă duc până la ţărmul mării să beau apă şi să-mi clătesc maţele! Ţarul l-a lăsat, dar s-a dus pe urmele lui, a ajuns la ţărm şi l-a auzit pe ied cum îşi chema surioara:

Aleonuşka, surioara mea,
Arată-te, ieşi din mare!
Focuri ard dogoritoare,
Fierb ceaune-ngrozitoare Şi se-ascut cuţitele Că vor să mă-nj unghie.

Iar ea îi răspunse:

Ivanuşka, dragule, frăţiorul meu,
Piatra grea mă trage-n hău,
Iară vipera cea rea Mi-a secătuit inima.

Iedul a început să-şi cheme din nou surioara. Aleonuşka s-a ridicat la suprafaţă şi s-a arătat deasupra valurilor. Ţarul a prins-o, i-a smuls pietroiul de la gât, a scos-o pe mal şi a întrebat-o:

— Cum a fost cu putinţă?

Ea i-a povestit totul de-a fir-a-păr. Ţarul s-a bucurat, iedul a început să zburde, iar în grădină totul a înverzit şi a înflorit.

Pe vrăjitoare au pedepsit-o cumplit: au făcut un foc uriaş în curte şi au ars-o de vie. După asta, ţarul şi ţarina au dus o viaţă tihnită, cu ieduţul alături.

Ursul Kostolom şi Ivan, fiul de negustor

poveste rusească

în anii de demult, în zilele acelea care s-au şters din amintirea noastră, în timpul moşilor şi strămoşilor noştri, trăia în pădurile întunecate din preajma Muromului un urs fioros, pe nume Kostolom (Frânge-Oase). A băgat în oameni aşa o spaimă, că niciun suflet nu se încumeta să plece în pădure după lemne, iar copiii uitaseră de mult drumul după ciuperci şi zmeură. Dacă ursul vrăjmaş dădea peste un cal, o vacă sau un călător necugetat, îl strângea în labele sale grele de mijloc şi de cap, de se auzeau trosniturile prin toată pădurea şi prin împrejurimi. îi crăpa capul, îi mânca creierii şi-i sugea sângele, iar oasele i le rodea până când rămâneau albe. De aceea a şi fost numit Kostolom, Frânge-Oase. Oamenii nu-şi puteau da seama ce era cu el. Unii spuneau că a fost trimis de Dumnezeu să-i pedepsească pe păcătoşi, alţii credeau că e un vrăjitor prefăcut în urs, alţii erau de părere că era Leşcii, duhul pădurilor, care lua înfăţişare de urs, şi, în sfârşit, alţii spuneau că e Necuratul însuşi, în piele de urs. Oricum ar fi fost, este sigur că nimeni dintre cei în viaţă nu îl văzuse, dar toţi erau încredinţaţi că, atunci când Kostolom merge prin pădure, e cât pădurea de mare, iar când se târăşte prin iarbă, e cât iarba de jos. Sufereau bieţii ţărani din satele învecinate şi le era greu şi lor, pentru că se temeau să iasă pe câmp la lucru sau să ducă vitele la păşune din cauza fricii de urs. Puternicii viteji Ilia Muromeţ şi Dobrinia Nikitici nu mai erau de mult pe lume, până şi oasele le putreziseră. Spadele fermecate, armurile şi lăncile lor ruginiseră, aşa că nu era nimeni care să-i scape pe ţărani de necaz şi să cureţe pădurea din Murom de ursul Kostolom.

Au trecut ani nenumăraţi, dar ursul Kostolom tot îşi mai făcea de cap prin pădurile din Murom.

Iată că a nimerit odată într-un cătun din vecinătatea pădurii un tânăr înalt şi puternic, chipeş, bălai, cu bujori în obraji şi cu chipul luminos ca soarele. Toate fetele şi femeile tinere îl sorbeau din ochi, iar flăcăii îşi muşcau buzele de pizmă. Nou-venitul ţinea pe umăr o legătură uriaşă cu mărfuri, iar în mână avea o ghioagă grea, din fier, pe care o învârtea ca pe o pană de păun.

— Bună vreme, bunule viteaz! a intrat în vorbă cu el Vavila, starostele satului. De unde vii şi încotro te îndreptţi?

— Nu prea departe, unchiule. Sunt de pe lângă oraşul Kovrov, din satul Hvorostov, şi ţin de biserica „Naşterea lui Hristos". Mă îndrept spre târgul din Mokarievo.

— Ce mărfuri ai? Să nu-ţi fie cu supărare!

— Tot felul de lucruri trebuitoare ţăranului şi fleacuri muiereşti: baticuri, cercei şi ineluşe.

— Dar cum ţi se spune, negustorule?

— Mă cheamă Ivan, fiul de negustor!
— Şi nu ţi-e teamă să umbli singur cu marfa prin lumea largă?
— De ce să-mi fie, unchiule? împotriva fiarelor am ghioaga asta, iar cu omul rău mă descurc cu pumnii.
— Animalele nu seamănă unele cu altele, bunule viteaz. Iată, şi noi avem aici, în coastă, un necaz care bântuie pădurea Muromului: ursul Kostolom. Nu iartă nimic, nici oamenii, nici animalele, fie ele mari sau mici.
— Lăsaţi-l în seama mea! zise Ivan, fiul de negustor, răsucind mânecile frumoasei lui cămăşi. îl dovedesc eu, chiar de-ar fi cu stea în frunte! De mult timp aud tot felul de zvonuri despre acest urs şi aş vrea să văd cum arată! Am un chef nebun să dau ochii cu el... Ce vă holbaţi aşa la mine? se întoarse el către flăcăii care râdeau cu gura până la urechi, fiindcă îl socoteau lăudăros. încercaţi-vă puterile cu mine! Nu câte unul, fiindcă nu văd printre voi pe vreunul care mi-ar sta împotrivă, ci cât mai mulţi, prindeţi-vă de braţele mele!
I s-au prins câte patru oameni de fiecare mână şi se ţineau din toate puterile. Ivan, fiul de negustor, s-a scuturat şi toţi au căzut ca muştele.
— Asta n-a fost decât o joacă! Dar cine vrea să se încredinţeze de puterea mea n-are decât să se măsoare cu arşinul meu!
Cei care se apropiau de ghioagă nu reuşeau nici cu amândouă mâinile să o clintească de la pământ.
— Nu mă mir㠄! zise Ivan, fiul de negustor. Are pe puţin douăsprezece puduri. Acum, priviţi!
A luat ghioaga, a învârtit-o niţel prin văzduh şi a zvârlit-o atât de sus, încât s-a făcut nevăzută, iar când s-a întors cu şuier ascuţit, s-a înfipt în pământ de o jumătate de stânjen. Ivan, fiul de negustor, s-a apropiat de locul unde căzuse ghioaga, a scos-o din pământ ca pe un morcov, s-a uitat la toţi cu o privire aspră, făcându-i să li se usuce cerul gurii de spaimă, şi le-a spus:
— Râdeţi, vitejilor! Sau voi numai cu gura mutaţi munţii din loc? Curaj! Nu-l iertaţi pe lăudăros!
— Bravo, puternicule! au strigat toţi într-un glas, cu mic, cu mare.
Starostele Vavila l-a luat acasă la el pe Ivan, fiul de negustor, a încălzit baia pentru oaspetele cel drag, l-a ospătat şi l-a lăsat să se odihnească.
A doua zi, când nici nu se luminase bine de ziuă, Ivan, fiul de negustor, s-a trezit, s-a spălat, şi-a făcut rugăciunea şi, lăsându-şi legătura cu marfă la staroste, şi-a luat ghioaga şi a purces spre pădure.
în ziua aceea niciun ţăran nu a ieşit la muncă. S-au adunat cu toţii în faţa bisericii şi au început să se roage la Dumnezeu pentru ca Ivan să-i poată veni de hac ursului Kostolom. Au uitat şi de mâncat, şi de băut. Muierilor le-a dat ciorba în foc, mâncarea s-a prins de fundul oalelor şi pâinea le-a ars în cuptoare, dar nimănui nici prin cap nu i-a trecut să se ducă la masă.
Au aşteptat vreme îndelungată, dar Ivan întârzia să apară. Soarele s-a dus către asfinţit. Toţi ţăranii şi-au luat inima-n dinţi, au ieşit din sat, s-au oprit lângă grădini şi şi-au aţintit privirile spre pădure. Le era milă de Ivan, fiul de negustor, fiind încredinţaţi că spre nenorocul lui a făcut-o pe viteazul. Iar frumoasele fete îşi ascundeau în taină suspinele în mânecile bluzelor de stambă.
Deodată s-a auzit din pădure un răcnet atât de puternic, încât toţi s-au cutremurat. S-au uitat cu luare-aminte şi au văzut că dintre copaci o luase la fugă un urs negru uriaş, iar în spatele lui stătea călare Ivan, fiul de negustor, ţinându-l cu mâinile de urechi şi îndemnându-l cu cizmele care aveau placheuri de fier. Ghioaga îi era prinsă la cingătoare şi, din galopul ursului, se bălăbănea şi se lovea de spinarea acestuia.
După puţin timp, ursul, cu voinicul viteaz în spate, s-a apropiat de sat şi a căzut fără suflare, chiar în locul unde erau adunaţi sătenii. Ivan, fiul de negustor, a sărit din spatele ursului, a pusmâna pe ghioagă şi i-a crăpat capul.
— Iată, oameni buni! le spuse fiul negustorului. Priviţi şi vă bucuraţi!
Kostolom zăcea cu oasele frânte.
După aceea Ivan a intrat la staroste, a băut un pahar-două de vin alb, s-a ospătat cu ce a lăsat Dumnezeu, i-a mulţumit gazdei pentru ospitalitate, şi-a aruncat desaga pe umăr şi le-a urat sătenilor tot binele.
— Cum să te răsplătim pentru binele pe care ni l-ai făcut?
— Cu un cuvânt bun şi cu rugăciuni pentru sănătatea mea, le-a răspuns Ivan, fiul de negustor.
— Şi blana ursului? au întrebat sătenii. E a ta!
— Să rămână la voi. Păstraţi-o în sat şi amintiţi-vă de Ivan, fiul de negustor.
Spunând acestea, a făcut o plecăciune şi s-a dus în drumul lui.

După plecarea lui Ivan, fiul de negustor, sătenii au chefuit trei zile și trei nopți de bucurie că au scăpat de ursul Kostolom.
Și eu pe-acolo am trecut, mied și bere am băut, pe mustăți mi se prelingeau, dar în gură nu nimereau.

Boierul cel neînfricat

poveste rusească

Într-o țară oarecare era un boier atât de neînfricat, că nu se temea de nimic, şi avea el un argat pe nume Fomka. Într-o zi au plecat amândoi la drum şi i-a apucat noaptea în pădure. Mergând ei aşa, au dat de un bordei în care era lumină. Au intrat şi au văzut că acolo stătea întins un mort. Boierul îi zise argatului:

— Fomka, hai să înnoptăm aici!

— Nu, boierule! Mi-e frică! Mai bine hai să plecăm mai departe.

— Prostule! Doar nu crezi că de dragul tău am să orbecăi noaptea prin pădure!

Boierul şi-a luat cravaşa şi s-a culcat lângă mort, iar Fomka s-a băgat în sobă.

Când a bătut miezul nopţii, mortul s-a sculat şi l-a atacat pe boier. Boierul nu s-a speriat. A pus mâna pe cravaşă şi a început să se apere. S-au bătut mult timp. în cele din urmă s-a auzit cântatul cocoşului. Mortul s-a culcat la locul lui, iar boierul şi-a strigat sluga:

— Fomka! Ce te-ai speriat aşa? Ieşi din sobă şi du mortul în căruţă!

Fomka a ieşit şi a târât mortul la căruţă.

S-au urcat şi au plecat mai departe. Au mers toată ziua, iar spre seară au ajuns într-un sat. S-au uitat şi au văzut lume adunată pe uliţă, plângând cu lacrimi amare.

— De ce plângeţi, oameni buni? i-a întrebat boierul.

— Cum să nu plângem, tătucule? S-a năravit să umble Moartea pe la noi şi să ne mănânce copiii, în fiecare noapte câte unul.

— Arătaţi-mi şi mie Moartea asta a voastră!

— Uite, în casa asta o să vină.

— Fomka! îi zise boierul argatului său. Hai la vânătoare, poate avem noroc!

S-au apropiat de casa arătată de săteni şi au cerut să fie găzduiţi peste noapte.

— Nu, boierule! răspunseră stăpânii. Nu te putem primi, fiindcă în noaptea asta vine Moartea la noi. Noi i-am pregătit deja un băieţel.

— Vă rog, îngăduiţi-mi să înnoptez la voi! Vreau să văd şi eu ce Moarte-i asta.

Stăpânii casei l-au lăsat să intre. Boierul a luat cravaşa şi s-a aşezat pe laiţă.

Taman la miezul nopţii a venit un mort. Boierul a auzit şi a întrebat:

— Care eşti acolo?

— Eu, Moartea!

— Ai permis?

— Ce întrebare! Ce nevoie are Moartea de permis?

Boierul a început să-l snopească în bătaie cu cravaşa. Abia-abia a reuşit mortul să scape din mâinile lui, a rupt-o la fugă spre cimitir şi a intrat în mormânt. Boierul s-a luat după el, a pus un semn pe acel mormânt şi s-a întors la izba unde ceruse găzduire. Gazdele nu mai ştiau cum să-i mulţumească.

A doua zi de dimineaţă, boierul îi zise argatului:

— Fomka, înhamă caii, că mergem la cimitir! Am uitat ceva acolo.

Boierul a găsit uşor mormântul pe care îl însemnase noaptea, l-a deschis şi a scos mortul de acolo.

— Fomka, ia-l şi pune-l în căruţă!

Fomka l-a pus. Aveau acum doi morţi în căruţă.

— Ei, zise boierul, acum avem destul: şi nisetru, şi păstrugă.

Au plecat mai departe. Au ajuns în alt sat, dar acolo toţi sătenii plângeau.

— De ce plângeţi, oameni buni? i-a întrebat boierul.

— Cum să nu plângem? Nu departe de noi, în pădure, trăiesc nişte tâlhari; ne pradă şi ne bat, mai- mai să ne omoare!

— Dar în ce loc stau tâlharii?

Sătenii i-au arătat.

— Fomka, să mergem la vânătoare! Poate avem iarăşi noroc.

Au plecat. în pădure era o casă mare. Şeful bandei s-a uitat pe fereastră şi le-a spus tâlharilor:

— Fraţilor, vine la noi un boier! Să-i urăm bun venit!

Boierul a oprit căruţa în curte, a intrat în casă şi a văzut acolo doisprezece tâlhari care stăteau la masă.

— Bună vreme, voinicilor! îi salută boierul şi îi porunci lui Fomka să aducă nisetrul şi păstruga. Fomka a adus morţii şi i-a lăsat pe masă.

— Ei, băieţi, luaţi şi mâncaţi! îi îmbie boierul pe tâlhari.
Tâlharii s-au speriat şi tăceau mâlc.
— Fomka! Adu-mi cravaşa, poate îi conving să mănânce!
Fomka i-a întins cravaşa, boierul a luat-o şi a început să dea în dreapta şi-n stânga în tâlhari. Aceştia s-au ridicat şi au luat-o la sănătoasa. Unul n-a mai rămas.
Boierul îi zise argatului:
— Am învins! Hai să căutăm banii!
Au luat tot ce au găsit la tâlhari şi au plecat mai departe. Au ajuns la mare. Pe ţărm se înălţa o casă cu trei caturi.
— Fomka, deshamă caii şi hai să intrăm în casă!
Au urcat până la etajul cel mai de sus şi au văzut o ţarevnă care plângea de i se înnodau lacrimile sub bărbie.
— De ce plângi, frumoasă fată? o întrebă boierul.
— Cum să nu plâng, voinice? Au căzut sorţii să fiu luată de Necuratul. Acuşi-acuşi vor veni dracii şi mă vor târî în mare.
Boierul s-a pus pe aşteptat. La început a venit un drăcuşor mic.
— Ei, încotro? a strigat la el boierul.
— După ţarevnă! M-a trimis bunicul!
— Permis ai?
— Ce fel de permis? Doar noi suntem draci!
— Ştiu şi singur că sunteţi draci! Dar de ce nu plătiţi dări?
A pus mâna pe cravaşă şi a început să-l încingă pe drăcuşor. Cum a scăpat din mâinile boierului, drăcuşorul a rupt-o la fugă şi nu s-a oprit decât în mare. Acolo i-a povestit totul cu de-amănuntul Satanei. Satana a trimis o mulţime de draci. Boierul a scăpat repede de ei: pe unii i-a gonit cu cravaşa, pe alţii i-a aruncat pe fereastră.
A venit Satana însuşi.
— De ce o faci, frate, pe nebunul? Sau te crezi mai mare ca mine?
— Dar tu cine eşti? Ai permis?
— Cât de prost poţi să fii! Ce permis îmi trebuie mie? Eu sunt Satana!
— Aşteaptă, că te învăţ eu minte! Fomka, dă-mi cravaşa şi vătraiul înroşit în foc!
Şi a început să-l ciupească de zor cu vătraiul înroşit şi să-l altoiască zdravăn cu cravaşa. Satana s-a- nvârtit, s-a răsucit şi, văzând că nu poate scăpa din mâinile boierului, prinse să se roage de el să se îndure şi să-i dea drumul. Boierul l-a lăsat să plece. Satana, abia suflând, a rupt-o la fugă, fără să mai întoarcă privirea, drept în mare.
Mai târziu, a sosit ţarul într-o mantie de doliu. A văzut că fata lui trăieşte şi a fost cuprins de o mare bucurie. Aînceput s-o descoasă. Ţarevna i-a povestit cine şi cum a scăpat-o de la moarte. Ţarul i-a mulţumit boierului şi i-a dat fata de soţie. Boierul s-a însurat cu ţarevna şi a plecat cu ea la vechea sa casă. întâmplarea a făcut să treacă pe lângă marea în care îşi aveau dracii sălaş. Când l-au văzut, dracii s-au adunat, cu gând să-l târască în mare, dar Satana a strigat la ei:
— Nu îndrăzniţi să-l atingeţi, că vine şi ca din glumă ne schilodeşte pe toţi!
Boierul s-a întors acasă cu bine şi trăieşte fericit şi în ziua de azi.
Erau odată trei fraţi: doi deştepţi, iar al treilea prost. într-o bună zi, fraţii mai mari, pregătindu-se să plece după marfă în alte oraşe, i-au spus prostănacului:
— Ai grijă! Să le asculţi pe soţiile noastre şi să le respecţi ca pe mama! Dacă ai să faci aşa cum îţi spunem, o să-ţi aducem ciubotele roşii, un caftan roşu şi o cămaşă roşie.
— Bine, am să le respect! răspunse prostănacul.
I-au spus prostului ce are de făcut şi au plecat după marfă. Iar prostul s-a întins pe cuptor şi stătea cât era ziulica de mare.
Cumnatele îi ziseră:
— Ce faci, prostănacule? Fraţii tăi ţi-au spus să ne dai ascultare şi să ne respecţi, că o să-ţi aducă daruri, iar tu stai pe cuptor şi nu faci nimic. Ia du-te după apă!
Prostul a luat găleţile şi a plecat la apă. A luat apă din râu şi s-a trezit cu o ştiucă în găleată.
— Slavă Domnului! zise prostănacul. Am s-o fierb şi-am s-o mănânc singur, iar cumnatelor n-am

să le dau, fiindcă sunt supărat pe ele!
— Nu mă mânca, prostule! Aruncă-mă înapoi în apă! Am să te fac fericit.
— La ce fel de fericire să mă aştept de la tine?
— Uite ce fericire: ce vei spune se va îndeplini pe dată. Trebuie doar să spui:
Cu a ştiucii voinţă
Şi după a mea trebuinţă.
Şi ce vrei tu să ţi se îndeplinească se va îndeplini.
Prostănacul a aruncat ştiuca în apă şi a rostit:
Cu a ştiucii voinţă Şi după a mea trebuinţă,
Duceţi-vă, găleţi, acasă şi aşezaţi-vă la locurile voastre!

Nici n-a apucat prostul să rostească tot ce-l învăţase ştiuca vorbitoare, că găleţile au şi pornit singure spre casă, au ajuns, au intrat în izbă şi s-au aşezat la locurile lor.
Cumnatele priveau şi se minunau:
— Ziceam noi că-i prost! Dar nu e, că a reuşit să facă să vină găleţile singure acasă şi să se aşeze la locurile lor.
Prostănacul s-a urcat pe cuptor şi s-a culcat. Cumnatele au sărit iarăşi cu gura pe el:
— Ce te-ai lăţit, prostănacule, pe sobă? Nu mai sunt lemne. Fugi în pădure şi adu!
Prostul a luat două topoare, s-a aşezat în sanie fără să înhame caii şi a zis:

Cu a ştiucii voinţă Şi după a mea trebuinţă,
Mergi, sanie, la pădure!

Sania a pornit şi a început să alerge iute-iute, de parcă o împingea cineva. Drumul trecea prin oraş şi sania prostănacului, fără cal, a lovit multă lume. Toţi au început să ţipe:
— Puneţi mâna pe el! Prindeţi-l!
Dar nu l-au putut prinde. Prostul a intrat în pădure, a coborât din sanie, s-a aşezat pe un butuc şi a spus:
— Un topor să reteze copacii, iar celălalt să despice lemnele!
Lemnele s-au tăiat şi s-au încărcat în sanie. Prostănacul zise:
— Unul din topoare să meargă şi să-mi taie o prăjină, ca să am cu ce ridica sarcina de lemne.
Toporul s-a dus, i-a tăiat o prăjină, iar prăjina s-a aşezat singură în sanie.

Prostul s-a urcat şi a plecat; când trecea prin oraş, mulţimea era de mult adunată şi-l aştepta. Oamenii l-au prins şi au început să-l bată. Prostănacul zise:

Cu a ştiucii voinţă Şi după a mea
trebuinţă, îngrijeşte-te, prăjină, un pic
de ei!

Prăjina a sărit de la locul ei, s-a repezit în mulţime şi a început să croiască în dreapta şi-n stânga, până i-a lăsat laţi pe toţi. Oamenii au căzut pe caldarâm ca snopii. Prostănacul a scăpat de ei, a venit acasă, a stivuit lemnele şi s-a culcat pe cuptor. Orăşenii au făcut plângere împotriva lui tocmai la rege. „Nu se lasă el prins cu una, cu două, trebuie păcălit cumva", îşi ziseră ei şi plănuiră să-l ademenească cu o cămaşă roşie, un caftan roşu şi ciuboţele roşii.
S-au dus după prostănac trimişii regelui.
— Du-te le rege! îi spuseră ei. El îţi va da ciuboţele roşii, un caftan roşu şi o cămaşă roşie.
Prostul a spus:

Cu a ştiucii voinţă Şi după a
mea trebuinţă,
Du-te, cuptor, la rege!

Cuptorul a pornit cu prostănacul cocoţat pe el. A venit prostănacul la rege. Acesta a vrut să-l pedepsească, dar avea o fată care s-a îndrăgostit de prost. Ţarevna a început să se roage de tatăl ei s- o mărite cu prostănacul.
Regele s-a supărat, i-a căsătorit, i-a pus pe amândoi într-un butoi, l-a închis, a poruncit să fie astupate crăpăturile cu smoală şi apoi butoiul să fie aruncat în mare. Zis şi făcut.
Au plutit ei mult timp pe mare. într-o zi îi spuse nevasta prostănacului:
— Fă în aşa fel încât să fim aduşi la ţărm!
Prostănacul a rostit:

Cu a ştiucii voinţă Şi după a
mea trebuinţă,
Ieşi, butoiule, pe mal şi desfă-te!

S-a întâmplat întocmai cum şi-a dorit prostănacul: butoiul a fost aruncat de valuri pe ţărm şi s-a deschis. Cei doi au ieşit afară, iar soţia a început să-l roage să ceară măcar o izbă, cât de mică. Prostănacul a spus:

Cu a ştiucii voinţă Şi după a
mea trebuinţă,
Ridică-te, palatule de marmură,
Şi aşază-te în faţa palatului regal!

Pe dată s-a îndeplinit totul. Dimineaţa, regele a văzut palatul nou şi a dat fuga într-acolo să afle cine locuieşte în el. Când a aflat că acolo stă fie-sa, a poruncit să fie chemată de îndată la el, împreună cu bărbatul ei. Ei au venit, regele i-a primit cu bucurie şi le-a spus să locuiască împreună cu el. Ei au primit, au început să trăiască, să se veselească şi avutul să şi-l sporească.

Ghicitorul

poveste rusească
A fost odată un ţăran sărac pe care lumea îl poreclea Cărăbuşul. Cărăbuşul a furat de la o muiere un val de pânză, l-a ascuns într-o căpiţă cu fân şi apoi s-a lăudat peste tot că e mare meşter la ghicit.
A venit muierea la el şi l-a rugat să-i ghicească.
— Dar ce-mi dai pentru trudă?
— Un pud de făină şi un funt de unt.
— Bine!

A început să ghicească. I-a ghicit, i-a ghicit şi i-a tot ghicit şi, până la urmă, i-a spus unde e ascuns valul ei de pânză.
După vreo două-trei zile i-a dispărut boierului armăsarul. îl luase tot vicleanul de Cărăbuş şi îl legase în pădure, de un copac. Boierul a trimis după ţăran. Cărăbuşul a început să-i ghicească şi i-a spus:
— Mă duc repede în pădure, că armăsarul tău e acolo, legat de un copac.
Armăsarul a fost adus din pădure, iar boierul i-a plătit Cărăbuşului o sută de ruble şi faima ghicitorului s-a răspândit în tot ţinutul, în toată împărăţia.
Spre nenorocul lui însă, i-a dispărut ţarului verigheta. Au căutat-o, au căutat-o, dar ea nicăieri, de parcă o înghiţise pământul. Ţarul a trimis după ghicitor, să fie adus cât mai degrabă la palat. Trimişii ţarului l-au luat, l-au aşezat în trăsură şi l-au adus la palat.
„Am dat de dracu'", se gândi ţăranul. „Cum să aflu unde a dispărut verigheta? Când ţarul se va frige cu mine, mă va trimite acolo unde şi-a înţărcat dracul copiii."
— Bună vreme, ţărane! îi spuse ţarul. Ghiceşte-mi şi mie! Dacă ghiceşti, te voi răsplăti cu bani, iar dacă nu, unde-ţi stau picioarele, acolo îţi va sta şi capul!
A poruncit să i se dea o cameră numai pentru el.
— Să ghicească toată noaptea, iar dimineaţă să-mi dea răspunsul!
Ghicitorul stătea în cameră şi se gândea: „Ce răspuns să-i dau ţarului? Mai bine să aştept miezul nopţii şi să fug încotro oi vedea cu ochii. Cum cântă cocoşii a treia oară, am şi întins-o!".
Verigheta ţarului o furaseră trei oameni de la curte: lacheul, vizitiul şi bucătarul.
— Ce ne facem, fraţilor? vorbeau aceştia între ei. Dacă ne află ghicitorul, s-a zis cu noi! Ştreangul ne aşteaptă! Haideţi să tragem cu urechea la uşă! Dacă nu ştie nimic, ne ţinem şi noi gura, dar dacă ne-a dibuit, să ne rugăm de el să nu afle ţarul.
S-a dus lacheul să asculte la uşă. Deodată a răsunat primul cântat al cocoşilor.
— Slavă Ţie, Doamne! zise ghicitorul. Ăsta a fost primul. Rămâne să mai aştept.
Lacheului i s-a făcut inima cât un purice. A fugit repede la tovarăşii săi.
— Fraţilor, m-a recunoscut! zise el. Nici nu m-am apropiat bine de uşă, că l-am şi auzit spunând: „Ăsta a fost primul. Rămâne să mai aştept".
— Stai niţel! Mă duc şi eu! a spus vizitiul şi s-a dus să tragă cu urechea.
S-a auzit al doilea cântat al cocoşilor. Ţăranul zise:
— Iată-l şi pe al doilea! Mai am unul de aşteptat.
— Ei, fraţilor, m-a dibuit şi pe mine! zise vizitiul.
— Dacă mă află şi pe mine, zise bucătarul, ne ducem, ne aruncăm în genunchi şi începem să ne rugăm de el!
S-a dus să tragă cu urechea şi bucătarul. Cocoşii au cântat şi a treia oară. Ţăranul şi-a făcut semnul crucii:
— Slavă Ţie, Doamne! Ăsta a fost al treilea!
S-a repezit el la uşă cu gândul să fugă, dar hoţii i-au ieşit în cale, i-au căzut în genunchi şi au început să se tânguie:
— Nu ne da pierzaniei! Nu-i spune ţarului de noi! Ia verigheta şi spune-i şi tu o minciună!
— Fie! Vă iert.
Ţăranul a luat verigheta, a ridicat o scândură şi i-a dat drumul sub podea.
Dimineaţa l-a întrebat ţarul:
— Ce veşti îmi dai, ţărane?
— Am aflat! Verigheta ţi-a căzut sub podea, sub scândura asta!
A fost ridicată scândura şi s-a găsit inelul. Ţarul l-a răsplătit împărăteşte pe ghicitor, a poruncit să fie ospătat cum se cuvine şi a plecat să se plimbe prin grădină. Pe alee agăsit un cărăbuş, l-a luat şi s-a întors la ghicitor:
— Dacă eşti aşa de priceput, ghiceşte ce am eu în mână!
Ţăranul s-a speriat şi a zis ca pentru sine:
— Asta-i! Apus ţarul mâna pe Cărăbuş!
— Da, da, ai dreptate! i-a spus ţarul.
L-a răsplătit şi mai mult şi l-a trimis acasă cu mari onoruri.

Havroşecika cea Mititică

poveste rusească

Ştiţi cu toţii că sunt pe lume oameni buni sau mai puţin buni, dar şi dintre aceia care nu se tem de Dumnezeu şi nici în faţa fratelui lor nu se ruşinează. La nişte oameni ca aceştia a nimerit Havroşecika cea Mititică. A rămas orfană de copilă şi a fost luată de nişte oameni ca aceştia, care o hrăneau cu te miri ce, dar o istoveau cu treaba de dimineaţa până seara: ea servea la masă, deretica prin casă şi dădea seamă pentru toţi şi pentru toate.

Stăpânii aveau trei fete de măritat. Pe cea mare o chema Odnoglazka (UnOchi), pe cea mijlocie Dvuglazka (Doi Ochi), iar pe cea mică Triglazka (Trei Ochi). Ele nu făceau nimic altceva decât să stea la poartă şi să se uite pe uliţă, iar Havroşecika cea Mititică muncea în locul lor: şi cosea, şi spăla, şi ţesea, dar niciodată nu auzea un cuvânt bun de la nimeni. O durea că toţi o împungeau şi o înghionteau, dar de mângâiat nu se găsea nimeni s-o mângâie.

Havroşecika ieşea la câmp cu vaca, o îmbrăţişa, i se lipea de grumaz şi-i povestea cât de greu îi este traiul:

— Măicuţă văcuţă, mă bat, mă ceartă, nu-mi dau pâine şi nu mă lasă nici măcar să plâng. Pentru mâine mi-au dat cinci puduri de fire de tort şi mi-au poruncit să ţes pânza, s-o albesc şi s-o netezesc. Văcuţa îi răspunse:

— Intră pe o ureche de-a mea, ieşi pe cealaltă şi ai să vezi că toată treaba o să fie făcută!

Aşa s-a şi întâmplat. Când a ieşit frumoasa fată pe cealaltă ureche, treaba era terminată: pânza era şi ţesută, şi albită, şi netezită. A dus pânza la mama vitregă, aceasta s-a uitat, a mormăit ceva, a ascuns pânza în ladă şi i-a dat copilei şi mai multă treabă de făcut.

Havroşecika a venit din nou la văcuţă, i-a intrat pe o ureche, i-a ieşit pe cealaltă şi s-a dus cu lucrul terminat la mama vitregă.

Bătrâna s-a mirat, a chemat-o pe Odnoglazka şi i-a zis:

— Fata mea cuminte şi harnică, fii tu cu băgare de seamă şi vezi cine o ajută pe orfană să ţească, să albească şi să netezească!

Odnoglazka a plecat cu orfana în pădure, apoi la câmp şi a uitat de ce-i spusese mumă-sa. Încălzită de soare, s-a întins pe iarbă, iar Havroşecika a murmurat:

— Dormi, ochiule! Dormi, ochiule!

Ochiul a adormit, iar în acest răstimp văcuţa a ţesut şi a albit pânza.

Maştera n-a aflat nimic şi a trimis-o pe Dvuglazka s-o urmărească pe orfană. Aceasta, ca şi sora mai mare, s-a întins pe iarbă şi a apucat-o somnul, uitând de porunca mamei sale. Havroşecika murmură:

— Dormi, ochiule, dormi! Dormi şi tu, al doilea ochi!

Văcuţa iarăşi i-a ţesut, i-a albit şi i-a netezit pânza.

Bătrâna s-a făcut foc. A treia zi a trimis-o pe Triglazka, iar Havroşecikăi i-a dat şi mai mult de lucru. Şi Triglazka, la fel ca şi surorile mai mari, s-a zbenguit cât s-a zbenguit şi s-a întins pe iarbă. Havroşecika a început să cânte:

— Dormi, ochiule! Dormi şi tu, al doilea ochi!

Dar a uitat de cel de-al treilea ochi. Doi dintre ochii surorii vitrege au adormit, dar cel de-al treilea, deschis, vedea tot: cum frumoasa fată a intrat pe-o ureche a vacii, a ieşit prin cealaltă şi a strâns pânza. Tot ce a văzut Triglazka i-a povestit mumă-sii. Bătrâna s-a bucurat. A doua zi i-a spus soţului:

— Taie vaca bălţată!

Bătrânul a încercat să se împotrivească:

— Ce-i cu tine, femeie? Ţi-ai pierdut minţile? Vaca e încă tânără, e bună!

— Tai-o şi gata!

Bătrânul a început să-şi ascută cuţitele, iar Havroşecika a dat fuga la văcuţă:

— Măicuţă văcuţă! Vor să te taie!

— Tu, frumoasă fată, să nu mănânci din carnea mea! Să-mi aduni oasele într-o basma, să le legi, să le sădeşti în grădină şi să le stropeşti în fiecare dimineaţă! Să nu mă uiţi!

Havroşecika a făcut cum i-a spus văcuţa: răbda de foame, dar came de vacă nu punea în gură, iar oasele le stropea în fiecare zi. Din ele a răsărit o minune de măr. De ramuri atârnau mere zemoase, iar frunzele foşneau de parcă erau de mătase. Toţi cei care treceau pe lângă livada bătrânilor se opreau şi se minunau.

Într-o bună zi, când fetele se plimbau prin livadă, a trecut pe acolo un boier tânăr, bogat, cu părul cârlionţat. A

văzut merele şi le-a rugat pe fete:
— Frumoase fecioare, cea care îmi va aduce un măr, aceea se va mărita cu mine!
S-au repezit cele trei surori la mere, înghesuindu-se şi călcându-se în picioare. Când să pună mâna pe ele, merele s-au ridicat sus, sus de tot. Fetele au vrut să le doboare, dar frunzele le-au acoperit ochii. Cât s-au chinuit, cât s-au sucit şi s-au învârtit, s-au ales doar cu mâinile zgâriate, dar mere n- au putut să rupă.
Când s-a apropiat Havroşecika, ramurile s-au aplecat şi au lăsat-o să rupă un măr. Fata i-a dat mărul boierului, iar acesta s-a însurat cu ea.
Şi a început Havroşecika să trăiască în belşug şi să uite de necazuri.

Cocoşelul de aur

poveste rusească

Au fost odată un moş şi o babă, şi aveau ei un cocoş şi o găină. într-o zi, baba s-a certat cu moşul şi i-a spus:
— Tu ia-ţi cocoşul, iar mie dă-mi găina.
Moşul cu cocoşul lui era aproape să moară de foame, iar baba cu găina ei o ducea bine, fiindcă avea ouă din belşug.
îi zise moşul într-o zi cocoşului său:
— Cocoşele, cocoşele! Deşi îmi vine greu să mă despart de tine, n-am încotro! Du-te în lumea largă, fiindcă nu am cu ce să te mai hrănesc. Poate că găseşti pe undeva de mâncare.
A plecat cocoşul încotro a văzut cu ochii. Mergând prin pădure, s-a întâlnit cu vulpea.
— Unde mergi? l-a întrebat ea.
— Merg la ţar să-l cunosc şi să mă cunoască şi el pe mine, i-a răspuns cocoşul.
— Pot să vin şi eu cu tine?
— Fie!
Au mers ei cât au mers şi vulpea a obosit. Cocoşul a luat-o sub o aripă şi au plecat mai departe. Le-a ieşit în cale lupul.
— încotro v-aţi pornit?
— Mergem la ţar să-l cunoaştem şi să ne cunoască.
— Atunci vin şi eu cu voi.
Au plecat. După o bucată de drum a obosit şi lupul. Cocoşul l-a luat sub cealaltă aripă şi şi-a urmat drumul. Le ieşi în întâmpinare ursul:
— încotro ţineţi calea?
— Mergem să-l cunoaştem pe ţar şi să ne cunoască şi el. Hai cu noi!
Au pomit-o tuspatru. După un timp a obosit şi ursul. Cocoşul l-a aşezat în spate, sub penele de la coadă, şi a pornit mai departe. S-au întâlnit cu un roi de albine:
— Unde mergeţi?
— Să-l vedem pe ţar şi să ne vadă şi el. Haideţi şi voi cu noi!
Albinele au luat-o în zbor în urma lor, dar, în curând, au obosit. Cocoşul le-a aşezat sub penele sale. în cele din urmă, au ajuns la ţar. Acesta dormea. Cocoşelul a sărit pe gard şi a cântat. Ţarul s-a trezit şi a început să strige:
— Cine nu-mi dă pace?
Slugile au prins cocoşul şi i l-au adus ţarului. Cum l-a văzut, ţarul a strigat:
— Aruncaţi-l între găinile şi cocoşii mei!
Cocoşul a fost aruncat în poiata de păsări a ţarului şi toate găinile şi cocoşii l-au năpădit şi au început să-l ciupească. Cocoşelul i-a dat drumul vulpii. Ea a sugrumat toate păsările şi le-a orânduit la un loc, cu capetele într-o parte şi cu picioarele în cealaltă. Atunci slugile l-au aruncat în ţarc, între oi şi berbeci, ca să fie călcat în picioare. Dar cocoşelul i-a dat drumul lupului, care a sugrumat toate animalele şi le-a pus la un loc, cu capetele într-o parte şi cu picioarele în cealaltă. Atunci l-au aruncat la cai. Cocoşelul l-a slobozit pe urs, iar acesta a făcut cu ei ce a făcut vulpea cu găinile şi lupul cu berbecii.
L-au dus pe neastâmpăratul cocoş înaintea ţarului. Cocoşelul s-a scuturat şi de sub penele lui au ţâşnit albinele, care au început să-l înţepe pe ţar.
— îţi dau ce vrei, numai scapă-mă de albinele astea!

Cocoşelul a strâns albinele şi a cerut să i se dea atâţia galbeni câte pene avea. Ţarul n-a avut încotro şi i-a dat. Cocoşelul s-a întors la moş şi i-a spus:

— Aşterne-mi, moşule, o cergă!

Moşul a întins cerga, iar cocoşul a scuturat pe ea tot aurul luat de la ţar. Moşneagul a încremenit de uimire. S-a dus la babă să împrumute baniţa, dar baba, şireată, a uns fundul baniţei cu miere. De el s-a lipit un galben. Văzându-l, baba şi-a trimis găina să-i aducă şi ei aur.

Găina a ieşit din ogradă, s-a tăvălit prin praf, prinzându-şi în pene tot felul de cioburi, după care s-a întors acasă.

— Babă! zise ea. Ia întinde-mi o cergă.

Baba i-a aşternut cerga. Găina a păşit pe ea, s-a scuturat şi pe cergă au căzut numai cioburi şi praf. Atunci baba s-a dus la moş şi i-a spus:

— Hai, moşule, să trăim împreună!

S-au împăcat, au început să trăiască şi avutul să şi-l sporească.

Găinuşa fermecată

poveste rusească

Undeva foarte departe, peste nouă mări şi nouă ţări, trăiau într-o mare sărăcie un moş şi o babă. Aveau ei doi băieţi mici, care nu puteau încă să-şi câştige pâinea. S-a dus bătrânul prin străini să caute de lucru. A umblat peste tot, dar de câştigat a câştigat o singură monedă, de doar douăzeci de copeici. Venind spre casă, bătrânul se întâlni cu un beţiv care ţinea în mână o găină.

— Cumpără găinuşa, moşule!

— Cât costă?

— Dă-mi cincizeci de copeici.

— Nu, frate! Ţine douăzeci de copeici. Pentru tine şi-atâta e destul: bei una mică şi poţi să te culci! Beţivul a luat cele douăzeci de copeici şi i-a dat moşului găina.

S-a întors moşul acasă, dar ai lui sufereau de mult de foame: nu se găsea în toată casa o singură fărâmă de pâine.

— Uite, babă, ţi-am cumpărat o găină!

Baba a sărit cu gura pe el:

— Diavol bătrân! Ţi-ai ieşit din minţi! Copiii n-au o fărâmă de pâine, iar tu ai cumpărat o găină! Cu ce-o s-o hrănim?

— Tacă-ţi gura, babă proastă! Cât poate mânca o găină? O să ne facă ouă şi-o să ne scoată pui. Noi o să-i vindem şi-o să cumpărăm pâine...

A meşterit bătrânul un cuibar şi a aşezat găina lângă sobă. Dimineaţa, când s-a trezit, a văzut că găina ouase o pietricică preţioasă. îi zise bătrânul soţiei sale:

— Găinile altora fac ouă, a noastră face pietricele! Ce-i de făcut?

— Du-o la oraş, poate ţi-o cumpără careva!

Bătrânul s-a dus la oraş. Umbla prin târg şi arăta piatra preţioasă. L-au înconjurat negustorii din toate părţile şi au început să-i preţuiască piatra. Până la urmă au cumpărat-o cu cinci sute de ruble. Din acea zi, bătrânul a început să facă negoţ cu pietrele scumpe pe care i le făcea găinuşa. S-a îmbogăţit repede, a intrat în rândul negustorimii, a angajat argaţi şi a început să plece cu corăbiile pe mări ca să facă negoţ şi pe pământurile străine, într-o zi, plecând către alte ţări, i-a spus babei:

— Nevastă, să ai grijă de găinuşă ca de ochii din cap! Dacă se pierde, ai să-ţi pierzi şi tu capul!

Numai ce a plecat bătrânul, că nevasta s-a şi înhăitat cu unul din vătafii lui.

— De unde luaţi voi aceste pietre preţioase? o întrebă vătaful.

— Le face găinuşa noastră, i-a răspuns femeia.

Vătaful a luat găina şi a văzut că sub aripa ei dreaptă era scris cu aur că cine va fi în stare să-i mănânce capul va deveni rege, iar cine-i va mânca măruntaiele va scuipa aur.

— Taie găina asta şi găteşte-o pentru astăzi la prânz! zise vătaful.

— Nu se poate, prietene drag! Mă omoară bărbatul când s-o întoarce şi-o vedea că nu-i găinuşa. Vătaful nici n-a vrut să audă. O ţinea una şi bună: „Frige-mi găina", şi mai multe nu.

A doua zi l-a chemat baba pe bucătar şi i-a poruncit să taie găina fermecată şi s-o frigă pentru prânz, cu cap şi

măruntaie cu tot.
Bucătarul a tăiat găinuşa, a pus-o la cuptor şi a ieşit din bucătărie. Tocmai atunci se întoarseră de la şcoală copiii babei. S-au uitat în cuptor şi le-a venit poftă de friptură. Fratele cel mare a mâncat capul găinii, iar cel mic măruntaiele. A venit vremea prânzului. A fost adusă la masă găina friptă; când a văzut vătaful că lipsesc capul şi măruntaiele, s-a făcut foc, s-a certat cu baba şi a plecat acasă. Bătrâna s-a luat după el. A încercat în toate chipurile să-l îmbuneze şi să-l facă să se întoarcă. El însă o ţinea pe-a lui:

— Omoară-ţi copiii, scoate din ei capul şi măruntaiele găinii şi pregăteşte-mi-le pentru cină! De nu, n-am să mai vreau să aud de tine!

Bătrâna şi-a trimis copiii la culcare, a chemat bucătarul şi i-a poruncit să-i ducă pe copiii somnoroşi în pădure, să-i despice, iar creierii şi măruntaiele lor să le gătească pentru cină.
Bucătarul i-a dus pe copii în pădurea deasă şi a început să-şi ascută cuţitul.

— De ce îţi ascuţi cuţitul? întrebară copiii.

— Pentru că mama voastră a poruncit să pregătesc cina din creierii voştri şi din măruntaiele voastre.

— Bunicuţule drag! Nu ne ucide! îţi dăm cât aur vrei, numai îndură-te şi lasă-ne să plecăm!

Fratele cel mic a scuipat o grămadă de bani şi bucătarul s-a învoit să-i lase să plece în lumea largă. După ce i-a părăsit pe copii în pădure, bucătarul s-a întors acasă şi, spre norocul lui, căţeaua babei tocmai fătase. A tăiat doi căţei, a scos din ei creierii şi măruntaiele, le-a prăjit şi le-a servit la masă.
Vătaful s-a repezit la mâncare, a înghiţit-o cât ai clipi, dar nu a început să scuipe aur şi nici rege nu a devenit. A rămas acelaşi mitocan dintotdeauna.
Cei doi fraţi au ieşit din pădure la drumul mare şi au pomit-o încotro au văzut cu ochii. Au mers ei cât au mers, până au ajuns la o răspântie. Acolo, pe un stâlp, era scris: „Cine o va apuca spre dreapta va căpăta un regat, cine o va lua la stânga va cunoaşte mult rău şi multe necazuri, în schimb se va însura cu o preafrumoasă ţarevnă".
După ce au citit ce era scris pe stâlp, fraţii au hotărât să meargă fiecare pe alt drum: cel mare a pornit spre dreapta, iar cel mic spre stânga.
Cel mare a mers, a mers, până când a ajuns într-un oraş. Acolo se adunase lumea de pe lume. Toţi erau în doliu, iar pe chip li se citea tristeţea. Abătut el la poarta unei bătrâne şi a cerut găzduire:

— Primeşte, mătuşă, un drumeţ străin să se adăpostească de noaptea cea întunecoasă!

— Te-aş primi cu bucurie, dar n-am unde, e prea strâmt la mine!

— Primeşte-mă, mătuşă! Sunt un om obişnuit ca şi dumneata. Nu-mi trebuie mult loc. Lasă-mă să dorm undeva, într-un colţişor!

Bătrâna l-a lăsat să intre. S-au pus la vorbă.

— De ce-i atâta înghesuială la voi în oraş, mătuşă? Camerele sunt scumpe, iar toţi oamenii umblă cerniţi...

— A murit regele nostru şi boierii au chemat toţi oamenii, cu mic, cu mare, le-au dat câte-o lumânare şi au hotărât că aceluia căruia i se va aprinde lumânarea de la sine când va intra în biserică îi vor da coroana ca să ne fie rege.

A doua zi de dimineaţă, băiatul s-a trezit, s-a spălat, s-a închinat, i-a mulţumit gazdei sale pentru pâine şi sare şi pentru culcuşul moale şi a plecat la biserică. Acolo erau atâţia oameni, că nici în trei ani nu pridideai să-i numeri. Cum a luat băiatul lumânarea, aceasta s-a aprins singură. Toţi s-au repezit la el. Au început să-i sufle în lumânare s-o stingă, dar flacăra ardea şi mai tare.
Nu mai era nimic de făcut. Toţi l-au recunoscut drept regele lor. L-au îmbrăcat în aur şi purpură şi l- au dus la palat.
Fratele mai mic, cel care o apucase pe drumul din stânga, a auzit că undeva, într-o împărăţie, este o ţarevnă preafrumoasă, dar cumplit de cheltuitoare. Ea răspândise vestea în toată împărăţia că se va mărita cu acela care va fi în stare să-i hrănească întreaga armată trei ani încheiaţi. De ce să nu-şi încerce şi el norocul? A plecat într-acolo. Mergea pe drum şi tot scuipa aur curat într-un săculeţ. A mers mult şi bine, până când, în cele din urmă, a ajuns la frumoasa ţarevnă şi s-a prins să-i îndeplinească dorinţa. N-avea nevoie să împrumute aur: ajungea să scuipe şi treaba era făcută. Trei ani de zile a plătit armata prinţesei: a hrănit-o, a îmbrăcat-o. Ar fi fost timpul să facă nunta, dar ţarevna şireată s-a interesat de unde are el atâta bogăţie. L-a chemat la ospăţ, l-a îmbătat şi, i-a

pus în mâncare, un praf din cauza căruia i s-a făcut feciorului greaţă. îi era atât de rău, încât a vărsat tot ce mâncase şi, odată cu mâncarea, a dat afară şi măruntaiele găinuşei fermecate. Ţarevna a pus mâna pe ele şi le-a înghiţit. Din acea zi a început ea să scuipe aur, iar logodnicul ei a rămas fără nimic.

— Ce să mă fac cu prostănacul ăsta? îşi întrebă ţarevna boierii şi sfetnicii. Auzi ce prostie i-a intrat în cap: să se însoare cu mine!

Boierii şi-au dat cu părerea că ar trebui spânzurat. Generalii au sfătuit-o să-l împuşte. Prinţesei însă i-a trecut prin minte altă năstruşnicie: a poruncit să fie aruncat în latrină.

Flăcăul a ieşit cu greu de acolo şi a pomit-o din nou la dram. îl chinuia un singur gând: cum ar putea s-o facă de râs pe ţarevnă pentru gluma proastă pe care i-o făcuse? După un timp, a intrat într- o pădure întunecoasă. A văzut trei oameni care se băteau, împărţindu-şi pumni cu nemiluita.

— De ce vă bateţi?

— Am găsit în pădure trei lucruri şi ne căznim să le împărţim după dreptate, dar nu putem.

— Ce-aţi găsit? Măcar merită să vă bateţi pentru ele?

— Şi încă cum! Uite butoiaşul ăsta: ajunge doar să-l loveşti şi din el iese un soldat. Aici e covorul zburător: numai cu gândul să gândeşti, şi te duce pe dată în ce loc poftesti. Ăsta-i biciul fermecat: dacă loveşti cu el o fată şi spui: „Ai fost fată, fii acum iapă!", ea se transformă în aceeaşi clipă în iapă.

— Lucrurile găsite sunt de seamă şi e greu să le împărţi. Eu gândesc aşa: să trag o săgeată în partea asta, iar voi să o găsiţi şi să mi-o aduceţi. Cine vine primul, al aceluia va fi butoiaşul; cel de-al doilea va primi covorul zburător, iar ultimul rămâne cu biciul.

— Prea bine! Slobozeşte săgeata!

Flăcăul şi-a încordat arcul şi a trimis săgeata departe, departe. Cei trei au rupt-o la fugă, iar tânărul a luat butoiaşul şi biciul s-a aşezat pe covoraşul zburător, a tras de un colţ şi s-a ridicat deasupra pădurii cu flori, până aproape de norii cei călători, şi a zburat încotro a dorit.

A coborât pe unul din iazurile preafrumoasei prinţese şi a început să lovească butoiul. Au ieşit din el soldaţi tară număr: şi pedestraşi, şi cavalerişti, şi artilerişti cu tunuri şi cu lăzi de praf de puşcă. Tânărul viteaz a cerut un cal, a încălecat, şi-a înconjurat întreaga armată, i-a salutat pe ostaşi şi a comandat plecarea în pas de marş. Tobele au răpăit, trompetele au răsunat, armata s-a pus în mişcare. Ţarevna a văzut toate acestea din iatacurile sale şi a apucat-o groaza. Şi-a trimis boierii şi generalii să ceară pace. Viteazul a poruncit ca trimişii să fie legaţi şi bătuţi. Apoi le-a dat drumul şi le-a spus:

— Să vină ţarevna însăşi să ceară pace.

N-a avut încotro ţarevna şi a venit la el. A coborât din trăsură, s-a apropiat de bunul viteaz, l-a recunoscut şi s-a albit. El a luat biciul fermecat şi a lovit-o în spate, zicând:

— Ai fost fată, fii acum iapă!

în aceeaşi clipă ţarevna s-a prefăcut în iapă. El a pus hamul pe ea, a înşeuat-o, s-a urcat în şa şi a plecat în regatul fratelui său mai mare. Tânărul gonea din toate puterile, proptindu-şi pintenii în coastele iepei şi îndemnând-o cu trei vergele de fier, iar în urma lui venea armata câtă frunză şi iarbă.

După un timp au ajuns la hotar. Şi-a adunat tânărul toată armata în butoiaş şi-a intrat în capitală. Când trecea prin dreptul palatului regal, l-a văzut chiar regele.

— Uitaţi-vă ce voinic vine şi ce iapă are! Aşa o iapă frumoasă n-am văzut în viaţa mea.

Şi-a trimis el generalii să cumpere iapa.

— Iete-te! făcu viteazul. Ce ochi buni are regele vostru! Nu poate omul să treacă prin oraş cu tânăra lui nevastă... Dacă iapa mea i-a sărit în ochi, atunci nevasta mi-o va jindui şi mai abitir.

A intrat în curtea palatului:

— Bună vreme, frăţioare!

— Uite, eu nu te-am recunoscut!

S-au îmbrăţişat şi s-au sărutat.

— Ce-i cu butoiaşul ăsta?

— Pentru apă-l ţin. Nu poţi pleca la drum fără apă.

— Şi covorul?

— Aşază-te şi-ai să vezi.

S-au aşezat amândoi pe covorul zburător, fratele cel mic a tras de un colţ şi s-au înălţat mai sus de pădurea cu flori, mai jos de norii cei călători, drept spre locurile lor de baştină.

Au ajuns şi au închiriat o cameră chiar de la tatăl lor, fără să-i spună nici lui, nici mamei cine erau. S-au gândit

ei să dea un ospăţ pentru toată suflarea. S-a adunat lumea de pe lume; trei zile şi trei nopţi a ţinut cheful şi apoi au început feciorii să întrebe dacă nu ştie cineva o poveste uimitoare.

— Cine ştie s-o spună!

Nu s-a găsit niciunul.

— Noi nu suntem oameni umblaţi!

— Atunci am să vă povestesc eu una, zise fratele cel mic. Numai să nu mă întrerupeţi. Cine mă va întrerupe de trei ori, pe acela îl voi ucide.

S-au învoit cu toţii.

Tânărul viteaz a început să povestească despre un moş şi-o babă care aveau o găină fermecată ce le făcea ouă din pietre scumpe. Baba s-a înhăitat cu vătaful bărbatului ei...

— Ce tot minţi acolo! l-a întrerupt gazda.

Iar fiul continuă să povestească despre friptura de găină fermecată. Mama l-a întrerupt din nou. A ajuns povestea acolo unde bătrâna a vrut să-şi omoare copiii.

Aici bătrâna din nou n-a mai răbdat:

— Nu-i adevărat! zise ea. Cum se poate să vrea să-şi omoare propriii copii?

— Se pare că se poate! Nu ne recunoşti, mamă? Noi suntem copiii tăi.

Cu acestea, lucrurile s-au limpezit. Tatăl a poruncit să fie tăiată bătrâna în bucăţi. Pe vătaf a poruncit să-l lege de cozile a doi cai, iar caii să fie mânaţi fiecare în altă parte, să i se împrăştie oasele pe câmp.

— Ca un câine a trăit, ca un câine să moară!

Bătrânul şi-a împărţit tot avutul săracilor şi a plecat să stea la fiul cel mare, în regatul acestuia.

Fiul cel mic şi-a lovit iapa cu biciul fermecat, zicând:

— Ai fost iapă, fii acum fecioară!

Iapa a devenit preafrumoasa ţarevnă de dinainte. Cei doi s-au împăcat, s-au îndrăgit şi au făcut nuntă mare.

Şi eu pe-acolo am trecut, mied am băut, pe mustăţi se prelingea, da-n gură nu ajungea.

Guzla fermecată

poveste rusească

într-o oarecare ţară trăia un ţăran pe nume Alexei, care avea un fiu pe nume Vanika. A venit vara: Alexei şi-a arat pământul şi a sădit ridichi. Şi i-au crescut nişte ridichi bune şi mari, o minunăţie! Bucuros, ţăranul mergea în fiecare dimineaţă la câmp şi era încântat de ridichile lui. Odată a băgat de seamă că cineva fură ridichi de la el. A păzit, a păzit, dar n-a văzut pe nimeni. L-a trimis pe Vanika:

— Du-te şi păzeşte ridichile!

Vanika a venit la câmp şi a văzut că un băieţel scosese din pământ vreo doi saci de ridichi, îi pusese în spate şi abia îi ducea. Picioarele i se îndoiau, iar şira spinării îi trosnea. Băiatul a cărat sacii cât i- a cărat, dar, sleit de puteri, i-a trântit jos. Când s-a uitat, l-a văzut pe Vanika în faţa lui:

— Ajută-mă, om bun, să car sacii până acasă! Bunicul meu te va răsplăti pentru asta.

Iar Vanika, cum l-a văzut pe băiat, a înlemnit. A holbat ochii şi s-a uitat îndelung la el. După ce şi-a revenit, i-a spus:

— Bine, mă-nvoiesc!

Vanika şi-a aruncat sacii în spinare şi a plecat în urma băiatului.

Acesta alerga, sărea într-un picior şi zicea:

— Bunicul mă trimite în fiecare zi după ridichi. Dacă ai să le cari tu, el o să-ţi dea mult aur şi argint. Dar tu să nu iei! Cere-i guzla fermecată.

Zis şi făcut. Au ajuns la izba bătrânului. Acesta, cărunt şi cu coarne, stătea într-un colţ. Vanika i s-a închinat. Bătrânul i-a întins un boţ de aur pentru ajutorul dat. Lui Vanika i-au sticlit ochii, dar băieţelul i-a şoptit:

— Nu-l lua!

— Nu-mi trebuie! zise Vanika. Dă-mi guzla fermecată şi toate ridichile vor fi ale tale.

Când a auzit de guzlă, bătrânul şi-a holbat ochii, iar gura i s-a căscat până la urechi. Pe Vanika l-a apucat groaza, dar băiatul a zis:

— Dăruieşte-i-o, bunicule!

— Ceri prea mult, dar fie! Ia-o, însă dă-mi ce ai tu în casă mai scump.
Vanika se gândi: „Casa noastră aproape că a intrat în pământ. Ce să fie scump în ea?”.
— Mă învoiesc! zise el.
A luat guzla fermecată şi a plecat acasă. Când a ajuns, l-a văzut pe tatăl lui mort pe prag. Tânărul s- a întristat, a izbucnit în plâns, şi-a înmormântat tatăl şi a plecat să-şi caute norocul.
A ajuns el într-un mare oraş, în care trăia ţarul. în faţa palatului era un câmp pe care păşteau porcii. Vanika s-a apropiat de porcar, a cumpărat porcii de la el şi a început să-i pască. Cum începea să cânte la guzla fermecată, pe dată se apucau porcii să joace.
Odată lipsea ţarul de acasă, iar ţarevna s-a aşezat şi a început să se uite pe fereastră. Vanika stătea pe un butuc, ţinea guzla pe genunchi, aceasta cânta singură, iar porcii jucau în faţa lui. Ţarevna şi-a trimis slujnica să-l roage pe porcar să-i vândă măcar un purcel.
— Să vină singură, dacă îi trebuie! îi zise Vanika.
Ţarevna s-a apropiat.
— Porcarule, vinde-mi un purcel!
— Purceii mei nu-s de vânzare! îi dau fără bani, dar cu o condiţie.
— Cu ce condiţie?
— Dacă vrei să ai un purcel, atunci arată-mi picioarele tale albe până la genunchi.
Ţarevna s-a gândit cât s-a gândit, s-a uitat cu băgare de seamă în toate părţile, a văzut că nu-i nimeni şi şi-a săltat rochia până la genunchi. Pe piciorul drept avea o aluniţă din născare. Porcarul i- a dat purcelul, iar ţarevna a poruncit să fie dus la palat, i-a adunat pe muzicanţi şi le-a poruncit să cânte. Era curioasă să vadă cum va juca purcelul. Dar purcelul se ascundea prin colţuri, guiţa şi grohăia.
A venit ţarul şi s-a gândit să-şi mărite fata. I-a chemat pe toţi boierii, dregătorii, negustorii şi ţăranii. S-au adunat la el regi şi prinţi din toate cele patru zări, dar şi o mulţime de oameni de rând.
— Cine ghiceşte ce semn are fiica mea, aceluia i-o voi da de nevastă.
Nimeni nu a putut ghici, oricât de mult s-ar fi străduit. La urmă a apărut şi Vanika.
— Ştiu eu!
Şi a spus că ţarevna are o aluniţă pe piciorul drept.
— Ai ghicit! a zis ţarul, l-a căsătorit cu fiica sa şi a chemat la nuntă toată omenirea.
Aşa a devenit Vanika ginerele ţarului şi a început să trăiască împărăteşte.

Vrăjitoarea şi Sora Soarelui

poveste rusească

într-o împărăţie îndepărtată, într-o oarecare ţară, au fost odată un ţar şi o ţarină care aveau un fiu, pe Ivan Ţarevici, mut din născare. Când ţareviciul avea vreo doisprezece ani, s-a dus într-o zi la grajd, la un herghelegiu la care ţinea mult de tot. Acesta îl iubea şi el pe ţarevici şi îi spunea întotdeauna poveşti. Şi acum copilul venise tot pentru o poveste, dar nu asta i-a fost dat să audă.
— Ivan Ţarevici, i-a spus herghelegiul, mama ta o să aducă pe lume o fetiţă, o soră a ta, dar ea va fi o vrăjitoare cumplită: îi va mânca pe tatăl tău şi pe mama ta şi pe toţi oamenii de vază de la curte. Aşa că du-te şi spune-i tatălui tău să-ţi dea calul cel mai bun pe care-l are, chipurile să faci o plimbare cu el, dar tu s-o ştergi de-aici şi să fugi unde vei vedea cu ochii, dacă vrei să scapi de necaz!
Ivan Ţarevici a fugit la ţar şi, pentru prima dată de când se născuse, i-a vorbit cu graiul obişnuit al tuturor oamenilor. Ţarul, când a auzit că fiul său vorbeşte ca toţi oamenii, s-a bucurat aşa de tare, că nici nu l-a mai întrebat la ce-i trebuie calul. A dat poruncă să fie înşeuat pentru ţarevici cel mai bun bidiviu din herghelille sale. Ivan Ţarevici a încălecat şi a plecat încotro a văzut cu ochii. Merse el cât merse, până ajunse la casa a două croitorese bătrâne. Le-a rugat Ivan să-l ia la ele, să locuiască împreună.
— Te-am fi luat cu bucurie, Ivan Ţarevici, îi răspunseră bătrânele, dar noi nu mai avem mult de trăit. Uite, mai avem doar câteva ace în ladă şi puţină aţă de cusut. Când s-or rupe toate şi când s-o sfârşi aţa, atunci ne va veni şi moartea.
Ivan Ţarevici a izbucnit în plâns şi a plecat mai departe. Merse el cât merse, ajunse la Vertodub, cel care smulge stejarii din rădăcini, şi îl rugă să-l primească să stea la el:

— Ia-mă latine!

— Te-aş lua cu bucurie, Ivan Ţarevici, îi răspunse Vertodub, dar mi-a mai rămas foarte puţin de trăit. Cum termin de smuls din rădăcini aceşti stejari, îmi va veni şi moartea.

A izbucnit ţareviciul în plâns şi mai tare ca prima dată şi a plecat tot mai departe şi mai departe, până a ajuns la Vertogor, cel care mută munţii din loc, şi l-a rugat:

— Ia-mă latine!

Vertogor îi răspunse:

— Te-aş lua cu bucurie, Ivan Ţarevici, dar nu mai am foarte mult de trăit. Am fost pus aici să mut munţii. Când îi termin de mutat din loc pe cei care mi-au mai rămas, vine şi moartea să mă ia!

A izbucnit Ivan Ţarevici în lacrimi amare şi a plecat mai departe. A mers el mult şi bine, până a ajuns la Sora Soarelui. Aceasta l-a primit la ea, l-a hrănit, i-a dat apă să bea şi l-a îngrijit ca pe copilul ei.

O ducea bine ţareviciul la ea, dar, nu peste multă vreme, i s-a făcut dor de casă: voia să ştie ce mai e pe-acolo. S-a urcat într-o zi pe un munte înalt, a privit spre palatul tatălui său şi a văzut că acolo totul era mâncat. Rămăseseră doar zidurile. A oftat adânc şi s-a pornit pe plâns. Când s-a întors acasă, Sora Soarelui l-a întrebat:

— De ce eşti înlăcrimat astăzi, Ivan Ţarevici?

— Din cauza vântului! i-a răspuns el.

în altă zi, la fel, a dat vina pe vânt. Atunci Sora Soarelui a poruncit vânturilor să nu mai bată. Ivan Ţarevici s-a întors şi a treia oară plâns de pe munte, dar n-a mai putut minţi – nu sufla nicio adiere de vânt. N-a mai avut încotro şi a trebuit să recunoască de ce erau plânşi ochii lui de câte ori cobora de pe muntele cel înalt. A început să se roage de Sora Soarelui să-l lase să se ducă în ţara lui pentru a vedea ce mai era pe-acolo. Ea însă nu se învoia cu plecarea lui. Ţareviciul a stăruit atât de mult, încât Sora Soarelui, în cele din urmă, l-a lăsat să plece să-şi vadă ţara de baştină şi i-a dat o perie, un pieptene şi două mere ale întineririi. Oricât ar fi fost de bătrân omul, cum mânca un asemenea măr, întinerea pe dată.

A ajuns Ivan Ţarevici la Vertogor, căruia îi mai rămăsese un singur munte de mutat din loc. Ţareviciul a luat peria şi a aruncat-o în câmp. Din pământ s-au ridicat nişte munţi înalţi-înalţi, care atingeau cerul cu vârfurile lor. Şi erau atât de mulţi, că nici nu-i puteai număra! Vertogor s-a bucurat şi, fără a mai sta pe gânduri, s-a pus pe treabă.

Peste câtva timp, Ivan Ţarevici a venit la Vertodub. Acesta mai avea de smuls doar trei stejari. Ţareviciul a aruncat pieptenele în câmp şi au răsărit din pământ păduri de stejar, iar copacii erau unul mai gros decât celălalt. Vertodub s-a bucurat, i-a mulţumit ţareviciului şi a plecat să smulgă stejarii bătrâni din rădăcini.

Ivan Ţarevici a plecat mai departe. A mers el cât mers şi a ajuns la croitoresele cele bătrâne. Le-a dat câte un măr al întineririi, ele au mâncat merele, într-o clipă au întinerit şi i-au dăruit o batistuţă fermecată: dacă o fluturai, apărea în urma ta un lac uriaş.

în cele din urmă, Ivan Ţarevici a ajuns acasă. Sora sa i-a ieşit în întâmpinare şi l-a poftit cu drăgălăşenie în sala de oaspeţi:

— Aşază-te, frăţioare, şi cântă un pic la guzlă, iar eu mă duc să pregătesc masa!

Ţareviciul s-a aşezat şi a început să cânte. Dintr-o gaură a ieşit un şoricel care i-a vorbit cu glas omenesc:

— Salvează-te, Ivan Ţarevici, fugi cât mai repede! Sora ta a plecat să-şi ascută dinţii.

Ivan Ţarevici a ieşit repede afară, a încălecat pe cal şi s-a aşternut la drum, iar şoricelul s-a căţărat pe guzlă şi a început să alerge pe strune, făcându-le să zdrăngăne, ca să nu bage de seamă vrăjitoarea că fratele ei a plecat. După ce şi-a ascuţit dinţii, sora ţareviciului s-a întors în camera de oaspeţi, dar acolo nu era nimeni în afară de şoricel, care a zbughit-o în gaură.

Vrăjitoarea s-a mâniat, a scrâşnit din dinţi şi s-a năpustit pe urmele fratelui ei.

Ivan Ţarevici, auzind zgomot, şi-a întors capul şi a văzut că soră-sa era gata-gata să-l prindă. A fluturat batista fermecată şi între el şi vrăjitoare a apărut un lac mare şi adânc. Până când vrăjitoarea a băut toată apa şi a secat lacul, Ivan Ţarevici era departe. Ea a început să alerge şi mai repede. Era deja aproape, când Vertodub i-a zărit pe cei doi. Şi-a dat seama că ţareviciul fuge de sora lui şia început să smulgă stejarii şi să-i arunce în calea urmăritoarei. în scurt timp a îngrămădit pe drum un munte de copaci. Vrăjitoarea, văzând că nu are altă ieşire, a început să-şi facă potecă rozând stejarii. A ros ea, a ros şi când, în cele din urmă, a reuşit să iasă iarăşi la drum, Ivan Ţarevici era deja departe. S-a năpustit pe urma fratelui ei şi, când era cât pe ce să-l prindă, a văzut-o Vertogor. A apucat muntele cel mai înalt, a închis drumul

cu el, iar deasupra a mai pus unul. Cât timp vrăjitoarea s-a căţărat pe munţii îngrămădiţi de Vertogor, Ivan Ţarevici a tot mers şi s-a îndepărtat mult de urmăritoare.
Vrăjitoarea a trecut munţii şi iarăşi s-a năpustit pe urmele fratelui.
— Acum nu mai ai nicio scăpare! îi strigă ea.
Când era aproape să pună mâna pe el, Ivan Ţarevici s-a apropiat de palatul Sorei Soarelui şia strigat:
— Soare, Soare, deschide-mi fereastra!
Sora Soarelui i-a deschis-o şi ţareviciul a sărit în palat cu tot cu cal.
Vrăjitoarea a început să-l ceară pe fratele ei:
— Să vină, să ne urcăm în balanţă, să vedem care din noi trage mai mult. Dacă eu sunt mai grea, atunci am să-l mănânc, iar dacă o să fie el mai greu decât mine, n-are decât să mă omoare!
Ivan Ţarevici a ieşit şi s-a urcat primul în balanţă, apoi s-a urcat şi vrăjitoarea. Dar a pus piciorul în taler cu putere, iar ţareviciul a fost aruncat în sus atât de tare, încât a ajuns pe cer, lângă Sora Soarelui, în palatele ei, iar vrăjitoarea, preschimbată în şarpe, a rămas să se târască pe pământ.

Băieţel Degeţel

poveste rusească

Au fost odată un moş şi o babă. Într-o zi, bătrâna, în timp ce toca varza, şi-a tăiat un deget, l-a învelit într-o cârpă şi l-a aşezat pe o laiţă. Deodată a auzit că cineva plângea pe laiţă. A desfăcut cârpa şi a văzut că în ea era învelit un băieţel mic cât un degeţel. S-a speriat baba şi l-a întrebat plină de uimire:
— Tu cine eşti?
— Sunt fiul tău. M-am născut din degetul pe care l-ai tăiat.
Bătrâna l-a luat în palmă şi l-a privit buimacă: era atât de mic, încât abia dacăse vedea de la pământ. I-a dat numele de Băieţel Degeţel. Deşi era mic, Băieţel Degeţel avea mintea mai ceva decât a unui om mare.
— Unde e tătuca? a întrebat Băieţel Degeţel.
— A plecat la câmp să are pământul.
— Mă duc şi eu să-l ajut!
— Du-te, fiule!
A venit copilul la câmp, l-a găsit pe moş şi i-a zis:
— Bună vreme, tătucă!
Bătrânul s-a uitat înjur, dar n-a văzut pe nimeni.
— Ce minune o mai fi şi asta? Glasul îl aud, dar de văzut nu văd pe nimeni. Cineeşti tu, cel care îmi vorbeşti?
— Sunt fiul tău. Am venit să te ajut la arat. Aşază-te, tătucă, şi mănâncă, apoi odihneşte-te un pic!
Bătrânul s-a bucurat şi s-a aşezat să mănânce, iar Băieţel Degeţel s-a vârât în urechea calului şi a început să-l îndemne să are pământul, iar bătrânului i-a zis:
— Dacă vreodată o să vrea vreunul să mă cumpere, tu să mă vinzi fără teamă. N-am să pier, ci am să mă întorc acasă.
Tocmai atunci a trecut pe acolo un boier. S-a uitat şi s-a minunat: calul trăgea, plugul ara, dar nu se vedea niciun om.
— Aşa ceva nu s-a mai pomenit: calul să tragă şi plugul să are fără om!
Moşul îi spuse boierului:
— Ai orbul găinilor? E fiu-meu care ară!
— Vinde-mi-l mie!
— Nu ţi-l vând! Băieţel Degeţel e singura alinare pe care o mai avem eu şi baba mea.
— Vinde-mi-l, moşule!
— Ţi-l vând dacă-mi dai o mie de ruble!

— De ce aşa scump?
— Păi, vezi şi tu! Băieţelul e mic, dar isteţ şi iute de picior şi nu se lasă rugat când îl trimiţi să facă vreo treabă.
Boierul i-a plătit moşului o mie de ruble, a pus băieţelul în buzunar şi a luat-o spre casă.
Băieţel Degeţel a făcut o gaură în buzunar şi a fugit de la boier. A mers el cât a mers, până s-a înnoptat. S-a ascuns sub un pai chiar lângă drum şi a adormit. Nu peste mult timp a trecut pe acolo un lup flămând şi l-a înghiţit. Stătea Băieţel Degeţel viu şi nevătămat în burta lupului fără să-i pese de nimic.
Lupul cel sur însă a avut un mare ghinion cu Băieţel Degeţel. S-a furişat lângă o turmă de oi care păşteau liniştite. Ciobanul dormea, iar câinii nu l-au simţit. Când să înhaţe o oaie, Băieţel Degeţel a început să ţipe cât îl ţinea gura:
— Măi ciobane, prostovane! Tu dormi, iar lupul îţi fură oile!
Ciobanul a sărit în picioare, s-a repezit cu parul la lup şi a asmuţit câinii la el. Abia a scăpat lupul din colţii lor. Din cauza lui Băieţel Degeţel, lupul n-a mai putut fura nimic. A slăbit şi era gata-gata să moară de foame. A început să se roage de Băieţel Degeţel:
— Ieşi din burta mea!
— Du-mă acasă la mama şi la tata şi am să ies!
Lupul nu a avut încotro: a fugit repede în sat şi a intrat în izba moşului şi a babei.
Băieţel Degeţel a sărit din burta lupului şi a început să strige:
— Daţi-i în cap! Omorâţi-l pe lup!
Moşul a pus mâna pe cociorvă, baba pe vătrai şi au început să-l bată pe lup. Nu s-au lăsat până când nu l-au văzut lat. Apoi l-au jupuit şi din blana lui i-au făcut o haină băieţelului.

Ce nu se poate pe lume

poveste rusească

Au fost odată un ţar şi o ţarină care nu aveau copii.
într-o zi, ţarul a plecat să vâneze păsări şi animale. Făcându-i-se sete din cauza căldurii, a vrut să bea apă dintr-o fântână care se afla prin preajmă. S-a apropiat, s-a aplecat şi, când se pregătea să soarbă apă, a fost apucat de barbă de către ursul-ţar.
— Dă-mi drumul! s-a rugat ţarul.
— Dacă îmi dai ce ai în casă şi nu ştii, te las slobod!
„Ce-aş putea avea acasă fără să ştiu? Mi se pare că nu este ceva de care eu să n-am cunoştinţă!", se gândi ţarul.
— Mai bine îţi dau o cireadă de vite, zise el.
— Nu-mi trebuie! Poţi să-mi dai şi două, că tot nu primesc.
— Ia atunci herghelia mea!
— Poţi să-mi dai şi două herghelii! Dă-mi ceea ce nu ştii că ai acasă!
Ţarul se învoi, iar ursul îi dădu drumul să se ducă acasă. Când a intratîn palat, a aflat căţarina născuse doi gemeni: pe Ivan Ţarevici şi pe Maria Ţarevna. Asta nu aştiuţţarul că are acasă.Şi-a împreunat mâinile şi a izbucnit în lacrimi.
— De ce plângi atât de amarnic? îl întrebă ţarina.
— Cum să nu plâng? I-am dat pe dragii mei copilaşi ursului-ţar.
— Cum aşa?
Ţarul i-a povestit întâmplarea de-a fir-a-păr.
— N-o să-i dăm şi basta!
— N-avem cum! El va sfâşia toată împărăţia şi în cele din urmă tot îi va lua pe copii.
Au stat ţarul şi ţarina, s-au gândit cum să facă şi au hotărât să se sape o groapă adâncă, adâncă de tot şi să fie dichisită ca un palat. în groapă au poruncit să se aducă mâncare şi băutură îndestulătoare pentru multă vreme.

După aceea i-au pus pe copii în acea groapă, au poruncit să se facă un acoperiş peste ea, iar deasupra să se împrăştie pământ, de parcă nu s-ar fi aflat nimic acolo, în scurtă vreme, ţarul şi ţarina au murit, iar copiii lor creşteau tot mai mari. Până la urmă a venit după ei ursul-ţar, dar odraslele ţarului – nicăieri! A cutreierat întreg palatul, a scotocit peste tot, dar nu i-a găsit. „Cine mi-ar putea spune oare unde sunt?", se întrebă el. Dădu cu ochii de o daltă înfiptă în zid.

— Daltă, daltă, spune-mi, unde sunt copiii ţarului?

— Scoate-mă din perete şi aruncă-mă în curte. Acolo unde mă voi înfige, acolo să sapi!

Ursul-ţar a scos dalta din zid, a ieşit afară şi a aruncat-o. Dalta s-a învârtit, s-a sucit şi a căzut pe locul unde erau ascunşi Ivan Ţarevici şi Maria Ţarevna.

— Aici eraţi? zise ursul-ţar. Tatăl vostru a crezut că vă poate ascunde de mine. Am fost înşelat şi de aceea am să vă mănânc!

— Ursule-ţar, nu ne mânca! La curtea tatălui nostru au rămas multe găini şi gâşte şi tot felul de alte bunătăţi. Ai cu ce te desfăta!

— Fie! Urcaţi-vă la mine în spate. Am să vă iau la mine să-mi fiţi slugi.

Cei doi s-au urcat, iar ursul-ţar i-a dus în nişte munţi prăpăstioşi şi înalţi până la cer. Era pustiu peste tot, nu se vedea nici ţipenie.

— Ne e foame şi sete! ziseră Ivan Ţarevici şi Maria Ţarevna.

— Mă duc să vă fac rost de mâncare şi băutură. Voi aşteptaţi-mă aici şi odihniţi-vă până mă întorc! Ursul a plecat după mâncare, iar Ivan şi Maria s-au pornit pe plâns. Deodată s-a ivit un şoim falnic. A dat şoimul din aripi şi le-a zis:

— Ah, Ivan Ţarevici şi Maria Ţarevna! Cum de-aţi ajuns aici?

Ei i-au povestit totul aşa cum a fost.

— Şi de ce v-a luat ursul?

— Să-i fim slugi!

— Dacă vreţi să vă duc de aici, aşezaţi-vă pe aripile mele!

Cei doi s-au aşezat, iar falnicul şoim s-a înălţat mai sus de vârful copacilor tremurători, mai jos de clăbucii norilor călători şi a plecat cu ei spre ţări îndepărtate.

în acest răstimp s-a întors ursul, l-a zărit pe şoim în slava cerului, s-a dat cu capul de pământ şi o flacără uriaşă i-a ars păsării aripile. Şoimul a trebuit să-i coboare pe pământ pe cei doi.

— Aţi vrut s-o ştergeţi de la mine! le spuse ursul. Pentru asta am să vă mănânc pe amândoi cu oase cu tot!

— Nu ne mânca, ursule-ţar! îţi vom fi de-acum slugi credincioase.

Ursul i-a iertat şi i-a dus în ţara lui, unde munţii erau şi mai înalţi, şi mai prăpăstioşi.

După un timp, Ivan Ţarevici zise:

— Mi-e tare foame!

— Şi mie! a răspuns Maria Ţarevna.

Ursul a plecat după mâncare şi le-a poruncit să nu se clintească din locul unde îi lăsase. Cei doi copii de ţar stăteau pe iarbă şi vărsau lacrimi. Deodată a apărut un vultur coborând de după nori şi i- a întrebat:

— Ivan Ţarevici şi Maria Ţarevna, cum de-aţi ajuns aici?

Copiii i-au povestit ce şi cum.

— Nu vreţi să vă duc de-aici?

— Nu vei reuşi! Acelaşi lucru l-a încercat şi şoimul cel falnic, dar n-a putut. Nici tu n-ai să poţi!

— Şoimul e o pasăre mică. Eu mă voi înălţa mai sus ca el. Aşezaţi-vă pe aripile mele!

Ţareviciul şi ţarevna s-au aşezat, vulturul şi-a luat zborul şi s-a înălţat cu mult mai sus.

Când s-a întors ursul şi a văzut vulturul care-i purta pe aripi pe cei doi copii de ţar, s-a dat cu capul de pământul reavăn şi i-a ars aripile vulturului. Acesta a fost nevoit să-i coboare pe Ivan Ţarevici şi Maria Ţarevna.

— Aţi vrut din nou s-o ştergeţi! zise ursul fioros. De data asta am să vă mănânc!

— îndură-te de noi şi nu ne mânca! se rugară copiii de ursul-ţar. Vulturul ne-a ademenit! Te vom sluji cu credinţă şi dreptate!

Ursul-ţar i-a iertat pentru ultima dată, le-a dat să mănânce, să bea şi i-a dus mai departe.

După un timp zise iarăşi Ivan Ţarevici:

— îmi este atât de foame!

— Şi mie! îi ţinu isonul Maria Ţarevna.
Ursul-ţar s-a oprit, i-a dat jos din cârcă şi a fugit să caute de mâncare.
Cei doi fraţi stăteau pe iarbă şi vărsau lacrimi amare. Ca din pământ, s-a ivit un tăuraş.
— Cum de-aţi ajuns aici, Ivan Ţarevici şi Maria Ţarevna?
Copiii i-au povestit tot ce se întâmplase.
— Vreţi să vă duc de-aici?
— N-ai cum! Au încercat să ne ducă şoimul şi vulturul şi n-au reuşit. Tu n-ai să poţi nici pe jumătate din ce-au făcut ei! spuseră ei, înecându-se de plâns.
— Păsările n-au putut, dar eu am să pot! Urcaţi-vă în spatele meu!
Ei s-au urcat, iar taurul a luat-o la fugă, însă nu cine ştie ce de repede. Când a văzut ursul că cei doi copii de ţar au fugit în spatele tăuraşului, s-a pornit în urmărirea lor.
— Tăuraşule, ne ajunge ursul! strigară cei doi copii.
— E departe?
— Nu! E aproape de tot.
Ursul era cât pe ce să pună laba pe ei, când tăuraşul s-a scremut din toate puterile şi i-a bălegat ochii ursului. Până când a alergat ursul la mare să se spele pe ochi, tăuraşul şi cei doi copii se îndepărtaseră. Ursul-ţar şi-a spălat ochii şi a pornit-o din nou în urmărirea fugarilor.
— Tăuraşule, iarăşi ne prinde ursul din urmă!
— Cât e de departe?
— E aproape de tot!
Ursul era iarăşi cât pe ce să pună laba pe ei, dar tăuraşul l-a mai bălegat o dată pe ochi. Ursul s-a dus să se spele şi s-a luat din nou după ei. Tăuraşul i-a făcut şi a treia oară acelaşi lucru, după care i- a dat lui Ivan Ţarevici un pieptene şi un ştergar, zicându-i:
— Dacă vezi că iar se apropie ursul, aruncă înaintea lui pieptenele şi dacă iarăşi va fi pe urmele noastre, să fluturi ştergarul ăsta.
Când, după o vreme, Ivan Ţarevici a întors capul şi a văzut că ursul era la numai doi paşi de ei, a aruncat pieptenele. În urma lor s-a înălţat un codru atât de întunecos şi de des, că nici pasărea nu putea pătrunde în el, nici fiarele sălbatice nu-l puteau străbate, cu atât mai puţin călăreţul sau pedestraşul.
Ursul s-a apucat să roadă copacii ca să-şi facă drum. Şi-a croit o cărare îngustă, a străbătut pădurea deasă şi s-a luat iarăşi după copiii de ţar. Când era gata să-i ajungă, Ivan Ţarevici a fluturat ştergarul şi între ei şi urs a apărut un lac uriaş, cu talazuri de foc. Ursul-ţar s-a oprit la mal, s-a sucit, s-a învârtit şi, nemaiavând încotro, a făcut cale întoarsă. Iar tăuraşul şi cei doi copii de ţar au ajuns într- o poieniţă unde era o casă înaltă şi arătoasă.
— Asta va fi casa voastră, le-a spus tăuraşul. Staţi aici fără griji! Acum aprindeţi un foc mare în curte, iar pe mine tăiaţi-mă şi ardeţi-mă în acel foc!
— O, nu! i-au spus copiii de ţar. De ce să te tăiem? Stai mai bine cu noi! Te vom îngriji cum se cuvine, îţi vom da iarbă proaspătă şi apă de izvor...
— Nu! Ardeţi-mă, iar cenuşa s-o semănaţi pe trei straturi. Dintr-un strat va ieşi un cal, din al doilea un câine, iar din al treilea un măr. Calul acela să-l călăreşti numai tu, Ivan Ţarevici, iar câinele te va însoţi la vânătoare!
Copiii de ţar au făcut întocmai cum le-a spus tăuraşul.
Într-o zi, Ivan Ţarevici s-a gândit să se ducă la vânătoare. Şi-a luat rămas-bun de la sora lui, a încălecat pe cal şi a plecat în pădure. A vânat o gâscă, o raţă şi a prins un pui de lup viu, pe care l-a dus acasă. Văzând că are noroc la vânătoare, în altă zi a plecat iar în pădure. A vânat o mulţime de păsări şi a prins un pui de urs viu, pe care l-a adus acasă. A treia oară când a plecat la vânătoare, Ivan Ţarevici a uitat să ia câinele cu el. Tocmai atunci Maria Ţarevna s-a dus să spele rufe. Pe drum, a văzut pe celălalt mal al lacului de foc un zmeu cu şase capete, care s-a dat peste cap şi s-a prefăcut într-un voinic chipeş.
— Bună ziua, frumoasă fecioară! îi zise flăcăul când a zărit-o.
— Bună ziua, bunule viteaz!
— Am auzit din bătrâni că înainte nu era acest lac aici. Dacă peste el ar fi fost întins un pod înalt, eu aş fi trecut pe partea cealaltă şi m-aş fi căsătorit cu tine.
— Aşteaptă! Podul va fi gata cât ai clipi din ochi! i-a răspuns Maria Ţarevna şi a aruncat ştergarul, în aceeaşi clipă, ştergarul s-a întins ca un curcubeu peste lac şi s-a prefăcut într-un pod frumos.
Zmeul a trecut podul, şi-a recăpătat înfăţişarea de dinainte, a dus câinele lui Ivan Ţarevici într-o odaie, a

încuiat-o cu lacătul, iar cheia a aruncat-o în lac. După aceea a înşfăcat-o pe Maria Ţarevna şi a fugit cu ea.
Când s-a întors Ivan Ţarevici de la vânătoare, câinele scheuna, încuiat în casă, iar Maria Ţarevna nu era de găsit. A văzut podul întins peste lac şi s-a gândit: „Se vede treaba că sora mea a fost răpită de zmeu!".
A plecat în căutarea ei. A mers el cât a mers prin câmp deschis, până a dat de o căsuţă pe picioare de găină şi călcâie de câine.
— Căsuţă, căsuţă! îi zise Ivan Ţarevici. Ia întoarce-te la mine cu faţa, iar la pădure cu spatele!
Căsuţa s-a întors, iar Ivan Ţarevici a intrat. în căsuţă era Baba laga Picior de Lemn, întinsă dintr-un perete în celălalt şi cu nasul crescut până în tavan.
— Ptiu! făcu ea nemulţumită. Până acum nu s-a simţit miros de om în căsuţa mea, iar acum mă ia de nas. Ce vânt te-a adus la mine, Ivan Ţarevici?
— Poate m-ai putea ajuta la necaz!
— Şi care-i necazul tău?
Ivan Ţarevici i-a povestit totul.
— Du-te acasă! Ai în curte un măr. Rupe din el trei rămurele verzi, împleteşte-le şi loveşte cu ele lacătul de la odaia unde e încuiat câinele. Lacătul se va sfărâma în bucăţi. îţi slobozeşti câinele şi cu el ai să mergi fără teamă împotriva zmeului: nu ţi se va putea pune împotrivă.
Ivan Ţarevici s-a întors acasă, şi-a eliberat câinele, a luat cu el şi puiul de lup şi pe cel de urs şi a plecat să se răfuiască cu zmeul. Animalele s-au repezit la zmeu şi l-au rupt în bucăţele. Ivan
Ţarevici a luat-o pe Maria Ţarevna, a dus-o acasă şi au trăit în pace şi belşug, sporindu-şi averea cu mult meşteşug.

Gâştele-lebede

poveste rusească

Trăiau odată un bătrân şi o bătrână. Ei aveau o fată şi un băieţel mic.
— Fata mea, îi spuse mama, noi mergem la muncă. îţi aducem o chiflă, îţi facem o rochie nouă şi îţi cumpărăm un batic. Fii cu băgare de seamă şi ai grijă de frăţiorul tău. Să nu ieşi din curte!
Bătrânii au plecat, iar fiica a uitat ce i se spusese. Şi-a aşezat frăţiorul în iarbă, sub geam, a zbughit- o în uliţă şi s-a luat cu joaca.
Au venit gâştele-lebede, l-au luat pe băieţel şi l-au dus pe aripile lor. Când s-a întors fata acasă, ia frăţiorul de unde nu-i. A început să cotrobăie peste tot, dar copilul nicăieri. L-a strigat, a plâns, ştiind că n-o să-i fie uşor când s-or întoarce părinţii. Frăţiorul însă nu-i răspundea.
A ieşit în câmp deschis. A văzut în depărtare gâştele-lebede, care dispăreau dincolo de pădurea întunecoasă. Gâştele-lebede aveau de mult timp o faimă rea: pricinuiseră multe necazuri şi răpiseră mulţi copii mici. Fata şi-a închipuit că numai ele puteau să-i răpească frăţiorul şi a început să alerge în urma lor. A alergat ea cât a alergat şi a dat de un cuptor:
— Cuptorule, cuptorule! Spune-mi, încotro au zburat gâştele?
— Mănâncă de la mine o plăcinţică de secară şi-ţi voi spune.
— La tatăl meu nici din faină de grâu nu mănânc!
Cuptorul nu i-a spus. A fugit ea mai departe. A dat de un măr:
— Mărule, mărule! Spune-mi, încotro au zburat gâştele?
— Mănâncă mai întâi un măr pădureţ de-al meu şi-ţi voi spune.
— La tătuca nici merele de livadă nu se mănâncă.
A fugit mai departe, până a ajuns la un râu de lapte cu maluri de caş.
— Râule de lapte cu maluri de caş, încotro s-au dus gâştele?
— Mănâncă din caşul meu şi bea nişte lapte, altfel nu-ţi spun!
— La tătuca acasă nici măcar smântână nu se mănâncă!
Şi ar fi rătăcit ea mult şi bine prin câmp şi prin pădure, dacă nu i-ar fi ieşit în cale un arici. Mai întâi a vrut să-i dea cu piciorul, dar s-a temut să nu se înţepe.
— Arici ciule, ariciule, încotro au zburat gâştele?
— Uite, într-acolo! a zis ariciul şi i-a arătat.

Fata a fugit într-un suflet şi a dat de o izbă pe picioare de găină care se tot răsucea. în izbă stătea Baba Iaga. Avea faţa zbârcită şi un picior de lut. Pe laviţă stătea frăţiorul ei şi se juca de zor cu nişte merişoare de aur. Cum l-a zărit, fata s-a furişat în izbă, l-a înşfăcat pe frăţior şi a fugit spre casă. Gâştele-lebede însă au pornit pe urmele ei. Răufăcătoarele erau cât pe ce s-o ajungă. Ce să facă? A ajuns la râul de lapte cu maluri de caş.

— Ascunde-mă, râule!

— Mănâncă din caşul meu!

Fata n-a avut încotro şi a mâncat. Râul a aşezat-o sub un mal, gâştele n-au zărit-o şi au plecat mai departe.

Fata a ieşit din ascunzătoare, i-a mulţumit râului şi a fugit spre casă. Gâştele s-au întors şi veneau drept spre ea.

— Ce-i de făcut?

A văzut mărul.

— Mărule, merişorule! Ascunde-mă, te rog!

— Mănâncă unul din merele mele pădureţe.

Fata a mâncat la repezeală, mărul a acoperit-o cu ramuri şi frunze, iar gâştele au trecut pe alături, fără s-o vadă. A ieşit din ascunziş şi a rupt-o la fugă cu frăţiorul în braţe. Gâştele au văzut-o şi s-au luat după ea. Au ajuns-o şi mai-mai s-o lovească şi să-i smulgă copilul din braţe. Din fericire, a ajuns la cuptor.

— Cinstite cuptor, ascunde-mă!

— Mănâncă o plăcintă de secară!

Fata a băgat plăcinţica în gură şi a intrat în cuptor. Gâştele au trecut pe alături şi au zburat mai departe. Fata abia a ajuns acasă, că s-au întors tatăl şi mama ei de la lucru.

Muierea cea rea

poveste rusească

Antipka avea o nevastă groaznic de rea. Cum deschidea Antipka gura, muierea şi punea mâna pe par şi-l croia. Când voia Antipka s-o înveţe minte şi punea mâna pe bici, muierea începea să urle şi, furioasă, lua de un picior copilul din leagăn şi începea să se apere cu el. Ochii îi erau căscaţi şi făcea spume la gură. Dracul gol, ce mai... Nu mai era chip de trăit cu ea. Cu cât îmbătrânea, muierea devenea şi mai rea. Aînceput bărbatul să se gândească cum să scape de ea. Şi i-a venit o idee.

S-a întors odată din pădure vesel nevoie mare şi i-a zis soţiei cu glas mieros:

— Ascultă-mă puţin, nevestico! O s-o ducem boiereşte împreună. Am să te-mbrac ca pe o păuniţă, pentru că am găsit o comoară uriaşă, o grămadă de bani, de nu le poţi şti nici numărul.

— Unde ai găsit-o? Arată-mi-o şi mie! Nu cumva ai visat în somn, drăguţule?

— Nu, mângâierea mea! Nu, iubita mea! Cu toate că n-am văzut-o cu ochii mei, am auzit cum zomăiau banii de aur şi cei de argint.

— Dar unde?

— Acolo, în pădure, pe buza prăpastiei, lângă stejarul cu trei tulpini.

— Atunci, hai să mergem repede! spuse muierea mai cu blândeţe. Dar ai grijă,dacăai minţit, te snopesc în bătaie. Cum vine asta că ai auzit? Ia povesteşte-mi!

— Uite cum: trecând pe acolo, mi-a venit să arunc o piatră în râpă, iar banii au început să zornăie. Am aruncat încă o piatră şi s-a auzit un zornăit şi mai puternic. Şi a treia oară la fel. Pe cinstea mea! Au ajuns la prăpastia cea adâncă şi întunecoasă.

— Uite, nevastă, ia bolovanul ăsta şi aruncă-l singură, dacă nu-mi dai crezare.

Muierea a luat piatra, s-a aplecat, a aruncat-o, iar Antipka, în acel moment, i-a dat una după ceafă. Femeia s-a prăvălit în prăpastie şi nu s-a auzit nici pâs.

Antipka s-a întors singur acasă. Dar, de cum a intrat în curte, copilaşii l-au întâmpinat cu ţipete:

— Tătucă, dă-mi caşă!

— Vreau pâine!

— Tătucă, lapte!

A trebuit bărbatul să mulgă singur vaca, să fugă la râu să spele pelincile, să rănească la cai în grajd şi să nu doarmă noaptea ca să-şi legene copiii. Era rău cu muierea, dar fără ea era de zece ori mai rău. Nici să lucreze

nu-i mai ajungea timpul.
Cum stătea Antipka, i-a străfulgerat prin minte alt gând: „Mă duc s-oscot pe nevastădin râpă". A început să adune frânghii şi fâşii de pânză şi le-a dat drumul în prăpastie, smucind din când în când de ele. Şi iată că – lucru de mirare – a simţit o greutate la capătul celălalt, dar parcă ar fi fost ceva mai uşoară decât nevasta lui. A început să tragă şi, când capătul a ajuns sus, a văzut că de el era agăţat un drăcuşor cam de şase palme, acoperit din cap până-n picioare cu păr. Antipka a strigat:
— Fugi, dă drumul la frânghie, blestematule, şi du-te acolo unde-ai stat pân-acum! Nu te las eu să ieşi la lumină. M-ai auzit? Acuşi îmi fac semnul crucii.
Drăcuşorul a început să se roage de el:
— Antipuşka, eu sunt un drac bun, am să te fac bogat: când o începe să le meargă bine oamenilor prin casele lor, eu am să-i bag în sperieţi pe toţi, iar tu să vii să mă alungi cu un singur cuvânt şi să le ceri bani pentru asta. Dar ţine minte: s-o faci numai de două ori. Am să-ţi găsesc muşterii bogaţi. De când a căzut în râpă muierea cea rea, noi, dracii, nu mai avem trai. Scoate-mă, Antipuşka! Am să mă ţin de cuvânt. Am să-ţi pun gospodăria pe picioare. O să ai şi argaţi, şi slujnice, o să-ţi aduci dădacă pentru copii, o să ai treabă numai cu oameni sus-puşi.
Antipka s-a lăsat ispitit, l-a tras pe drac afară şi frânghia a devenit dintr-odată uşurică, iar dracul a dispărut de parcă l-ar fi luat vântul.
Nu a trecut nici o săptămână şi Antipka a auzit de un arendaş bogat în a cărui casă de piatră au început să se audă pocnituri, bufnituri şi hohote de râs în puterea nopţii. Stăpânii casei nu mai aveau trai tihnit. Antipka s-a dus la arendaş, i-a făcut o plecăciune şi i-a zis:
— îl ai, boierule, în casă pe Necuratul. S-a aciuat la tine un pui de drac rău de tot. N-ai cum să scapi de el, doar dacă îmi ceri mie s-o fac.
— Goneşte-l, goneşte-l, Antipuşka! îi spuse arendaşul. Mă voi pleca în faţa ta până la pământ! Uite- aşa am sămă-nclin...
— Bine, îi răspunse Antipka, dar din plecăciune nu poţi să-ţi faci cojoc, iar eu sunt ţăran sărac şi cu multe guri de hrănit. Am şapte fete, iar cea mai mare nu a împlinit încă opt ani. Muierea mi-a fugit, aşa că de toate trebuie să mă-ngrijesc eu singur. Dă-mi pentru fiecare dintre fetele mele câte o mie de ruble, iar eu îţi voi cutreiera casa, voi fluiera şi voi rosti un cuvânt. Şi n-or să mai fie draci. Arendaşul n-a mai stat la vorbă. Şi-a desfăcut baierele pungii, i-a numărat şapte mii de ruble şi l-a dus pe Antipka prin toate încăperile gospodăriei.
Când intra într-o cameră, Antipka fluiera şi striga:
— Afară!
Ca răspuns se auzea de după sobă:
— Plec! Plec!
După ce a cutreierat toată casa, s-a aşternut liniştea deplină. I-a făcut tot felul de urări de sănătate şi de fericire stăpânului, iar acesta i-a întins o masă bogată, cu vinuri de peste mări şi cu tot felul de alte băuturi, cu bucate alese, cu ouă fierte, cu rasol de ştiucă, cu tot felul de cârnaţi şi alte delicatese. S-a îmbuibat Antipka pentru toată săptămâna, că a trebuit să-şi dea drumul şi la curea. Şi-a luat rămas-bun de la arendaş şi a plecat la el acasă.
încetul cu încetul, au apărut în gospodăria lui şi argaţii, şi slujnicele, şi cai frumoşi, şi multe alte bunuri. I s-a dus vestea lui Antipka până departe că e priceput la vrăjitorie şi, cu toate că nu-i babă, reuşeşte să-i alunge pe draci.
După o lună-două, un negustor din oraş a trimis după Antipka.
— Ajută-ne, Antipka, avem un mare necaz! i-a spus trimisul negustorului.
— Doar nu vă arde casa...
— Nu, e mult mai rău de-atât. Necuratul îşi face de cap prin casă: gălăgie, lătrat, păianjeni şi mizerie peste tot. Negustorul nu se va uita la bani, numai prinde-te, frate, să-l scapi de drac!
— Bine! a zis Antipka.
Şi-a înhămat un trăpaş la şaretă şi a plecat acasă la negustor.
Negustorul l-a luat de mână, l-a poftit în casă, dându-i tot timpul întâietate şi vorbindu-i cu „respectabile". L-a poftit să se aşeze pe canapelele sale moi.
— Dragule, ajută-mă!
Antipka şi-a mângâiat barba, a cerut zece miare, şi-a băgat banii în buzunar şi a început să umble prin camere ca să-l gonească pe Necuratul. Peste tot s-a făcut linişte deplină.

— Îţi mulţumesc! îi zise negustorul. Pentru ajutorul pe care mi l-ai dat, voi porunci să ţi se trimită acasă un butoi cu vin.

Întorcându-se acasă, Antipka a trecut prin iarmaroc. Nu se mai uita la covrigi şi la gogoşi.

— Daţi-mi bunătăţi! le spunea negustorilor.

A sosit el acasă şi l-a văzut în curte pe arendaş.

— Ei, Antipka, pregăteşte-te mai repede să mergem la conacul boierului.

— De ce?

— S-a aciuat dracul la el şi le-a umplut casa de necazuri. Boieroaica plânge-n hohote, copiii urlă de spaimă.

— Ivanâci, dragule, iartă-mă, dar a treia oară n-am să-l mai pot goni pe drac.

— Hai la boier şi spune-i lui! Boierul mi-a spus că, dacă la noapte nu-i alungi dracii, te va snopi în bătaie în grajd, iar pe fetele tale o să le facă slujnice şi-o să le vină de hac cu munca grea pe care le- o va da.

— Dacă-i aşa, n-am încotro, răspunse Antipka. Vin îndată, numai lasă-mă să desham calul.

Antipka nu era dintre cei proşti. Se obişnuise să-i păcălească pe oameni şi acum s-a gândit să-l tragă pe sfoară şi pe Necuratul.

Şi-a deshămat calul, şi-a scos hainele cele noi, şi-a căutat straiele vechi, le-a rupt şi mai tare decât erau, şi-a răvăşit părul, s-a îmbrăcat cu ce avea el mai prost, şi-a schimbat cizmele cu nişte opinci, s-a zgâriat pe faţă până la sânge şi a dat fuga la conacul boierului.

— Ce cauţi aici? l-a întrebat drăcuşorul. Ai uitat cum ne-a fost înţelegerea?

— Ştiu, răspunse Antipka. Nu vreau să te izgonesc. Am venit să-i cer ajutor boierului. Muierea mea a ieşit din râpă şi aleargă după mine, vrând să-mi facă de petrecanie.

— Cum? a strigat dracul speriat. A ieşit din râpă şi aleargă după tine? Mai bine măduc la fraţii mei.

Acum, fără muierea ta, în iad e sigur mare veselie.

Dracul a fugit în râpă şi s-a făcut linişte în conacul boieresc. Boierul, mulţumit, l-a slobozit pe Antipka din şerbie.

Când s-a întors el acasă, a văzut în curte un butoi cu vin. Nu-l păcălise negustorul. Antipka şi-a chemat vecinii şi-au început să se cinstească. A doua zi a trebuit să se dreagă. S-a dres însă Antipka peste măsură şi iar s-a îmbătat. De atunci n-a mai plecat de lângă butoi zi şi noapte. Tot timpul i se năzărea că o vede pe nevastă-sa. Cum adormea, ea îi punea genunchiul pe grumaz şi încerca să-l înăbuşe. Când se trezea, o vedea cum stă în colţ şi-l ameninţă cu pumnii. Era îngrozitor. Bărbatul n- a avut altă ieşire decât să se apuce de băut. A murit din cauza beţiei. A fost dus la cimitir, fetele au fost luate slujnice, iar bunurile şi banii s-au împrăştiat în toate părţile.

Bob De Mazăre

poveste rusească

Au fost odată un moş şi o babă care aveau şase băieţi, iar cel de-al şaptelea copil era fată, şi o chema Aleonuşka. într-o zi, cei şase fraţi se pregăteau să plece pe câmp la arat şi i-au spus mamei:

— Să ne aduceţi prânzul!

— Dar unde o să araţi astăzi? i-a întrebat mama.

— La marginea pădurii. O să tragem o brazdă de acasă până la locul unde vom ara. Aleonuşka să meargă pe lângă brazdă şi ne va găsi!

Dracul a tras cu urechea, a şters brazda făcută de cei şase fraţi şi a tras alta, până la el. La vremea prânzului, Aleonuşka s-a luat după brazdă şi a ajuns la drac. Acesta a prins-o şi nu i-a mai dat drumul.

— Ni s-a promis că o să ni se aducă prânzul, dar nici pomeneală! Va trebui să arăm cu burta goală! îşi ziseră fraţii.

Seara, când s-au întors acasă, au întrebat-o pe mamă:

— De ce nu ne-ai trimis prânzul?

— Cum aşa?! s-a mirat mama. Am trimis-o pe Aleonuşka la voi cu mâncarea. Am crezut că se întoarce cu voi.

— Bine, dar unde-i ea? au întrebat-o fraţii. Trebuie s-o căutăm!

Au plecat cei şase pe lângă brazdă şi au ajuns la drac, iar acolo era Aleonuşka.

— Vai de mine, fraţilor! făcu aceasta. De ce aţi venit aici? O să vă omoare dracul! Plecaţi cât mai repede!

Ei însă n-au plecat: au hotărât să lupte cu dracul. Iată că veni şi acesta.

— O, flăcăi! V-aţi adunat să ne luptăm sau să ne-mpăcăm?

— Să ne luptăm! au răspuns fraţii.

Dracul i-a înşfăcat pe toţi şase şi i-a aruncat într-un beci de fier.

Baba şi moşul i-au tot aşteptat, dar ei nici gând să apară. într-o zi s-a dus baba la râu să clătească rufele şi a văzut că pe drum se rostogolea un bob de mazăre. L-a ridicat şi l-a mâncat. După asta a adus pe lume un băiat căruia i-a pus numele de Bob De Mazăre. Bob De Mazăre a crescut repede şi, odată, a plecat cu tatăl său să sape o fântână. Au săpat ei cât au săpat şi au dat de un pietroi uriaş. Tatăl i-a spus fiului:

— Trebuie să chem în ajutor doi oameni, să scoatem pietroiul de aici!

Tatăl a găsit doi oameni şi venea cu ei spre fântână, dar Bob De Mazăre, în acest răstimp, a apucat pietroiul şi l-a zvârlit cât colo, gata-gata să-i lovească pe tatăl său şi pe cele două ajutoare cu care venea. Oamenii s-au speriat şi au luat-o la sănătoasa, iar tatăl a rămas uimit de puterea fiului său.

— Eu n-am avut fraţi şi surori? a întrebat Bob De Mazăre când s-au aşezat la masă.

— Cum să nu? i-a răspuns mama. Ai avut şase fraţi şi o soră, Aleonuşka.

— Şi unde sunt ei acum? a întrebat Bob De Mazăre.

— Au dispărut fără veste. Mai întâi s-a pierdut Aleonuşka, iar fraţii au plecat s-o caute şi nu s-au mai întors nici ei.

— O, atunci mă duc să-i caut, a spus Bob De Mazăre, şi n-am să mă întorc acasă până nu-i găsesc!

— Ce tot spui, fiule? Ei erau şapte şi au dispărut! Dar tu ce-ai să te faci singur?

Bob De Mazăre a hotărât să plece totuşi în căutarea Aleonuşkăi şi a fraţilor săi. Şi-a făcut un paloş pe măsură şi a plecat. Mergând pe drum, a văzut un om care muta doi munţi din loc. S-a apropiat de el şi i-a zis:

— Bună vreme, voinice! Ce faci tu aici?

— Păi, ce să fac? îmi croiesc drum!

— Şi încotro vrei să te duci?

— în lume, să-mi găsesc fericirea!

— Să mergem împreună!

Au bătut palma şi au plecat.

— Cum te cheamă? l-a întrebat Bob De Mazăre.

— Svernigora, cel care mută munţii din loc, îi răspunse acesta. Dar pe tine?

— Bob De Mazăre.

Au mers ei cât au mers, până au intrat în pădure. Acolo au văzut um om care, cum mişca din mână, cum prăvălea un stejar. S-au minunat de puterea acelui om, s-au apropiat şi i-au zis:

— Bună vreme, om bun! Dar ce faci tu aici?

— îmi croiesc drum prin pădure!

— Şi încotro vrei să mergi?

— în lume, să-mi găsesc fericirea!

— Şi cum te cheamă?

— Vertidub, cel care smulge stejarii din rădăcini.

— Hai cu noi!

— Dar pe voi cum vă cheamă?

— Bob De Mazăre şi Svernigora.

Au plecat mai departe. Au ieşit din pădure şi s-au apropiat de un râu. Acolo au văzut un om care, când clătina din cap, râul dispărea.

Cei trei s-au apropiat de el şi i-au zis:

— Bună vreme, om bun! Ce faci aici?

— Usuc albia ca să pot trece peste râu.

— Unde vrei să mergi?
— în lumea largă, să-mi caut fericirea!
— Vino cu noi!
Au plecat cu toţii. Bob De Mazăre l-a întrebat pe noul lor tovarăş de drum:
— Şi cum zici că te cheamă?
— Krutius, cel care seacă râul. Dar pe voi?
— Bob De Mazăre, Vertidub şi Svemigora.
Au plecat mai departe, până au dat de o altă pădure. Au mers prin ea până au văzut o izbă. Au intrat înăuntru, dar nu era nimeni. Au hotărât să rămână un timp în izbă. Şi-au desfăcut desagile şi s-au întins să se odihnească. După ce s-au trezit, Bob De Mazăre zise:
— Svernigora, rămâi acasă şi ocupă-te de mâncare, iar noi mergem în pădure să vânăm!
Svernigora a rămas acasă, a gătit şi după aceea s-a întins să se odihnească. Nici nu s-a culcat bine, că a auzit un strigăt:
— Deschide!
Svernigora răspunse:
— Deschide-ţi singur, că n-o să-ţi cadă coroana!
Uşa se deschise şi din nou s-a auzit acelaşi glas:
— Trece-mă peste prag!
— Treci singur, că n-oi fi vreun mare boier!
Cineva a intrat înăuntru; Svernigora s-a uitat şi a fost cuprins de uimire: cel ce intrase era mic, dar barba, lungă de-un stânjen, şi-o târa pe podea. Piticul a umblat cât a umblat prin izbă şi, deodată, l-a înşfăcat pe Svernigora, i-a tăiat o fâşie de piele de pe spinare şi l-a atârnat într-un cui din perete, iar el a mâncat tot ce era şi a plecat. Svemigora s-a zbătut cât s-a zbătut în cui, până când a căzut pe podea. Când s-au întors ceilalţi, masa nu era încă gata, dar Svemigora nu a suflat o vorbă că fusese moşul pe la el. Bob De Mazăre l-a întrebat:
— De ce-ai întârziat atâta cu masa?
— Am moţăit un pic...
A doua zi de dimineaţă, Bob De Mazăre zise:
— Vertidub, rămâi tu să faci de mâncare.
Vertidub a rămas acasă, a prăjit şi a fiert tot felul de mâncăruri şi s-a întins să se odihnească. Nici nu s-a culcat bine, că a auzit un strigăt:
— Deschide!
Vertidub răspunse:
— Deschide-ţi singur, că doar n-oi fi tu cine ştie ce boier!
Uşa se deschise şi din nou s-a auzit acelaşi glas:
— Trece-mă peste prag!
— Treci singur, că nu mori!
Cineva a intrat înăuntru; Vertidub s-a uitat şi a fost cuprins de uimire: cel ce intrase era mic, dar barba, lungă de-un stânjen, şi-o târa pe podea. Piticul a umblat cât a umblat prin izbă şi, deodată, l-a înşfăcat pe Vertidub, i-a tăiat o fâşie de piele de pe spinare şi l-a atârnat într-un cui din perete, iar el s-a aşezat şi a mâncat tot ce prăjise şi copsese gazda, apoi a plecat. Vertidub s-a zbătut cât s-a zbătut în cui, până când a căzut pe podea. Când s-au întors ceilalţi, masa nu era încă gata, dar nici Vertidub nu a spus nimănui de moşul care îi tăiase pielea de pe spinare şi mâncase tot ce gătise pentru prânz. Bob De Mazăre l-a întrebat:
— De ce-ai întârziat atâta cu masa?
— Am moţăit un pic...
în dimineaţa următoare, Bob De Mazăre zise:
— Krutius, azi rămâi tu să găteşti pentru prânz.
Krutius a rămas, dar şi cu el s-a întâmplat la fel.
în cea de-a patra zi a rămas acasă chiar Bob De Mazăre. A fiert, a prăjit şi s-a întins să se odihnească. Nici nu s-a culcat bine, că a auzit un strigăt:
— Deschide!
Bob De Mazăre a sărit din pat ca ars, a deschis uşa şi a văzut ciudăţenia: în faţa lui stătea un moşneguţ mic de tot, dar cu barba de un stânjen.
— Trece-mă peste prag!

Bob De Mazăre l-a trecut pragul, iar moşneguţul a început să umble prin izbă şi să bombăne. Piticul întinse mâna să-l înşface pe Bob De Mazăre, dar acesta a băgat de seamă la timp, l-a apucat pe moşneguţ de barbă şi l-a târât afară, până la un stejar al cărui trunchi l-a crăpat niţel şi i-a prins barba în crăpătură. După ce l-a altoit şi cu pumnul peste nas, Bob De Mazăre i-a zis:

— Să stai aici, că altfel vin eu la tine!

Au venit toţi ceilalţi la masă. Bob De Mazăre le-a povestit ce se întâmplase în lipsa lor, apoi le-a zis:

— Veniţi să vă arăt ciudăţenia!

Au venit cu toţii la locul cu pricina şi au văzut că nu mai era nici urmă de moşneguţ sau de stejar. Atunci au povestit şi ceilalţi cum a venit piticul pe la ei, cum le-a mâncat toată mâncarea şi cum le-a tăiat câte o fâşie de piele de pe spate.

— A, vasăzică dintr-ăştia mi-eşti! zise Bob De Mazăre. Să mergem, prieteni, să-l căutăm!

S-au luat după urma lăsată de stejarul pe care moşneguţul îl târâse după el.

Au mers ei cât au mers şi au ajuns la marginea unei gropi adânci.

— Haideţi să împletim un odgon! zise Bob De Mazăre.

Au împletit odgonul, gros cât mâna.

— Svernigora, zise Bob De Mazăre, coboară tu întâi!

— Naiba să-l ia! zise Svernigora. Nu cobor!

Nici ceilalţi n-au vrut să coboare. Atunci Bob De Mazăre le-a zis:

— Coborâţi-mă pe mine!

Prietenii l-au coborât pe Bob De Mazăre în groapă. Când a ajuns pe fund, a văzut acolo un oraş cu multe birturi, cu trotuare şi felinare. Numai soarele lipsea. Mergând pe străzi, Bob De Mazăre s-a întâlnit cu o ţarevnă.

— Cum ai nimerit aici? îl întrebă ea.

— Cum-necum, uite că am nimerit! Dar tu cum ai ajuns?

— Pe mine m-a luat dracul şi mă ţine închisă aici.

— Nu-ţi face griji! Am să te scot eu afară.

— O să ne omoare dracul! Este foarte puternic. A smuls chiar şi un stejar din rădăcini!

— Arată-mi unde-i, o rugă Bob De Mazăre.

— Uite, în această casă, îi răspunse ţarevna.

S-a apropiat Bob De Mazăre de casă, a deschis uşa şi l-a văzut pe moşneguţ. De cum l-a zărit, moşneguţul a strigat:

— Ne luptăm sau ne împăcăm?

— Ne luptăm! Ieşi afară, că altfel dărâm casa!

Bob De Mazăre şi-a învârtit paloşul şi l-a ucis dintr-o lovitură pe moşneguţ. S-a apropiat apoi de ţarevnă şi i-a zis:

— Să mergem!

— Să intrăm întâi prin acareturile lui şi să-i luăm avuţia! zise ţarevna.

Aşa au şi făcut. Apoi Bob De Mazăre a dus-o pe ţarevnă la locul unde coborâse în groapă şi a strigat:

— Ei, prieteni! Mai sunteţi aici? Dacă da, daţi drumul la odgon!

Odgonul a fost coborât. Bob De Mazăre a legat de el un sac de aur şi a spus că era pentru Svernigora. Apoi au primit şi ceilalţi câte un sac de aur. După aceea a strigat:

— Iar ce vă trimit acum e pentru mine!

Când prietenii au ridicat povara sus şi au văzut-o pe ţarevnă, au hotărât să-l omoare pe Bob De Mazăre. Acesta însă nu s-a prins de odgon, ci a legat de el un bolovan şi s-a dat într-o parte. Prietenii au tras odgonul până la jumătatea gropii şi i-au dat drumul. Bolovanul s-a prăvălit în hău şi era cât pe ce să-l strivească pe Bob De Mazăre. „Ce-i de făcut?", se întrebă el. Deodată s-a iscat o furtună. Unde să se adăpostească? S-a oprit sub un stejar şi s-a pus pe aşteptat. în stejar era un cuib cu nişte pui de corb care ţipau de mama focului. Bob De Mazăre s-a urcat şi i-a acoperit. Când furtuna s-a liniştit, a venit corbul şi i-a întrebat:

— Cine v-a salvat?

— N-ai să-l mănânci?

— Nu! Arătaţi-mi-l!

— Uite-l, e sub stejar!

Corbul s-a apropiat de Bob De Mazăre şi i-a zis:

— Mi-ai salvat puii. Când plec pe alte meleaguri şi apoi mă întorc, nu-mi mai găsesc niciodată puii în viaţă pentru că mor în timpul furtunii. De data asta tu i-ai salvat. Cum vrei să te răsplătesc? Fac orice pentru tine!

— Vreau să ajung pe celălalt tărâm, i-a răspuns Bob De Mazăre.

— La grea încercare mă pui! Dar nu te teme, am s-o duc la îndeplinire. Urcă-te în spatele meu! Am să te scot din groapă!

Cu ajutorul corbului, Bob De Mazăre a ieşit de pe tărâmul celălalt şi a pornit-o la drum. A mers el cât a mers, a zărit o pădure şi a intrat în ea. Acolo a dat de o izbă şi i-a trecut pragul. La masă stătea o fată frumoasă şi cosea. Când l-a văzut, fata a izbucnit în lacrimi:

— Vai, bunule voinic! De ce ai venit aici? O să te omoare dracul!

— Ce tot spui, frumoasă fată? o întrebă Bob De Mazăre.

Dar iată că a venit şi dracul. Era fratele moşneguţului pe care-l omorâse Bob De Mazăre.

— Flăcăule, ai venit să ne luptăm sau să ne împăcăm?

— Ba să ne luptăm! răspunse tânărul şi-l omorî pe drac cu o singură lovitură de paloş.

Frumoasa fată a început să-i mulţumească.

— Dar cum ai nimerit aici? o întrebă el.

— Eu sunt de mult la el. Le duceam fraţilor mei de mâncare, iar dracul a pus mâna pe mine şi m-a luat la el. Aveam şase fraţi. Ei au plecat în căutarea mea şi i-a înşfăcat dracul. Acum sunt în beci. Trebuie să-i eliberăm! Cheia de la beci e la drac.

Bob De Mazăre a luat cheia, a prins-o pe frumoasa fată de mână şi s-au dus la beci. Tânărul a descuiat uşa şi a strigat:

— Hei, voi, cei de acolo, sunteţi vii?

— Suntem mai mult morţi decât vii!

Bob De Mazăre a coborât în beci, i-a scos de acolo pe fraţi şi i-a dus acasă.

Moşul şi baba nu mai puteau de bucurie că Bob De Mazăre s-a întors acasă împreună cu Aleonuşka şi cu cei şase fraţi, dar Bob De Mazăre a hotărât că pleacă s-o caute pe ţarevnă. Baba s-a rugat de el să rămână, însă el nu i-a dat ascultare şi a plecat. Drumul trecea prin pădure şi, cum se lăsa înserarea, fu nevoit să-şi caute culcuş. Dar unde? S-a urcat într-un copac şi a înnoptat acolo. Dimineaţa a plecat mai departe. A mers el cât a mers, până a dat de o izbă. Când s-a apropiat, a auzit glasuri care răzbăteau dinăuntru. „A! Ăştia sunt prietenii mei Svernigora, Vertidub şi Krutius", îi dădu lui prin gând. „Acum se ceartă pentru ţarevnă!" A intrat, iar cei trei, cum l-au văzut, au înlemnit. S-au speriat: cum era cu putinţă? Doar ei îl lăsaseră în groapă! Cum reuşise să iasă din ea? Tremurau toţi ca varga.

— Nu vă temeţi! le-a spus Bob De Mazăre. Deşi m-aţi înşelat şi aţi vrut să mă pierdeţi, eu vă iert. Dar o iau pe ţarevnă cu mine şi plec!

Bob De Mazăre a luat-o pe ţarevnă, s-a întors acasă şi s-a însurat cu ea. Şi aşa au început să trăiască şi averea să şi-o sporească.

Calul, faţa de masă şi cornul

poveste rusească

A fost odată o bătrână care avea un mic prostănac. Odată a găsit prostănacul trei boabe de mazăre, le-a dus la marginea satului şi le-a semănat acolo. Când a răsărit mazărea, prostănacul a început s-o păzească. Venind odată la „grădina" sa, a văzut că pe mazăre stătea un cocor şi o ciugulea. Prostănacul s-a furişat tiptil şi a prins cocorul.

— O! Am să te omor! îi spuse prostănacul.

— Nu, nu mă omorî! se rugă pasărea. Am să-ţi fac un dar!

— Dă-l încoace! i-a zis prostul.

Cocorul îi dărui un cal şi-i zise:

— Dacă vreodată ţi-or trebui bani, să-i spui numai atât: „Stai!". După ce iei câţi bani îţi trebuie, îi spui „ho!".

Prostănacul luă calul şi, când să-l încalece, îi spuse:

— Stai!

Calul s-a risipit, prefacându-se în bani de argint. Prostul izbucni în râs şi-i spuse:

— Ho!

Argintul s-a adunat şi s-a prefăcut în cal.

Prostănacul şi-a luat rămas-bun de la cocor, şi-a luat calul, l-a dus acasă şi a intrat cu el în izbă, poruncindu-i bătrânei:

— Mamă, să nu-i spui niciodată „stai!", să-i spui numai „ho!".

Zicând acestea, prostănacul s-a întors la mazărea lui.

Bătrâna a stat mult pe gânduri: „De ce oare mi-a spus vorbele astea? Ce-ar fi să-i zic «stai»?". Şi i-a spus. Calul s-a risipit în bani de argint. Bătrânei i-au sticlit ochii. S-a repezit şi a început să-i adune şi să-i pună într-o cutie. Când cutia s-a umplut, bătrâna a strigat:

— Ho!

în acest timp, prostănacul l-a prins din nou pe cocor la mazăre şi l-a ameninţat cu moartea, dar pasărea i-a spus:

— Nu mă ucide, că-ţi dau un dar.

Şi i-a dat o faţă de masă.

— Ia-o! Când ţi s-o face foame, spune: „întinde-te, masă!", iar după ce mănânci, spune-i: „Strânge- te, masă!".

Prostul a vrut să încerce pe loc dacă este adevărat şi a spus:

— întinde-te, masă!

Faţa de masă s-a întins, iar el a mâncat pe săturate, după care a poruncit:

— Strânge-te, masă!

Faţa de masă s-a strâns. El a luat-o şi s-a dus cu ea acasă.

— Mamă, să nu-i spui niciodată acestei feţe de masă „întinde-te, masă!". Spune-idoar „strânge-te, masă!".

Zicând acestea, a plecat iarăşi să vadă ce mai e pe la mazărea lui. Bătrâna a făcut şi cu faţa de masă ca şi prima dată, când fiul ei adusese calul în casă.

— întinde-te, masă! i-a spus bătrâna.

Faţa de masă, la porunca ei, s-a desfăşurat cu tot felul de bunătăţi pe ea, iar baba s-a înfruptat din toate. Apoi a spus:

— Strânge-te, masă!

Faţa de masă s-a strâns.

în acest timp, prostul l-a prins din nou pe cocor la mazăre. Cocorul, ca să fie lăsat în pace, i-a dat în dar un corn şi s-a ridicat în văzduh. De acolo i-a spus prostului:

— Ia zi: „Afară din corn!".

Prostul, spre nenorocul său, rosti aceste vorbe şi din corn au şi sărit doi flăcăi cu bâte care au început să-l ciomăgească atât de tare, încât bietul de el a căzut la pământ. Cocorul, de sus, a strigat:

— înapoi în corn!

Cei doi flăcăi s-au făcut nevăzuţi.

A venit prostănacul acasă şi i-a spus mumă-sii:

— Să nu spui niciodată „afară din corn!", ci numai „înapoi în corn!".

De cum a ieşit prostănacul din casă, făcându-şi de lucru prin vecini, bătrâna a încuiat uşa cu zăvorul şi a poruncit:

— Afară din corn!

într-o clipită au sărit de acolo doi flăcăi cu bâtele şi au început s-o ciomăgească pe baba care urla cât o ţinea gura.

Auzind ţipetele maică-sii, prostănacul veni într-un suflet acasă. A dat să intre, dar uşa era încuiată. Atunci a strigat din toate puterile:

— înapoi în corn!

Bătrâna şi-a venit un pic în fire după ciomăgeala pe care o mâncase şi a deschis uşa. Prostul a intrat şi i-a zis:

— Nu ţi-am zis, mamă, să nu spui aşa? Ai văzut ce-ai păţit dacă nu m-ai ascultat!

I-a trecut prostului prin cap să dea un mare ospăţ şi i-a chemat la el pe toţi domnii şi boierii. Numai ce s-au aşezat ei la locurile lor, că prostănacul a şi băgat calul în casă şi a poruncit:

— Stai, bunul meu căluţ!

Calul s-a risipit în bani de argint. Oaspeţii au rămas muţi de uimire. S-au repezit şi au început să-şi umple buzunarele cu bani. Prostul a zis „ho!" şi a apărut din nou calul, numai că de această dată fără coadă.

Văzând prostănacul că venise vremea să-şi ospăteze invitaţii, spuse:

— întinde-te, masă!

Faţa de masă a prins a se desfăşura, iar pe ea au apărut bunătăţi care de care mai scumpe şi mai gustoase şi tot felul de băuturi alese. Oaspeţii au început să bea, să mănânce şi să se veselească. Când i s-a părut că toată lumea e sătulă, prostul a poruncit:

— Strânge-te, masă!

Şi faţa de masă s-a strâns. Oaspeţii au început să caşte de plictiseală şi i-au zis gazdei:

— Prostule, ia arată-ne ceva hazliu!

— Voia dumneavoastră, cinstiţi boieri! zise prostul şi aduse cornul.

Când l-au văzut, oaspeţii au început să strige:

— Afară din corn! Afară din corn!

De acolo s-au ivit cei doi flăcăi cu bâtele şi au început să-i snopească din toate puterile. Şi atâta i-au ciomăgit, până oaspeţii au dat îndărăt tot ce furaseră şi au rupt-o la fugă.

Iar prostănacul a trăit mulţi ani pe lângă mama lui, bucurându-se de cal, de faţa de masă şi de corn şi sporindu-şi an de an avutul.

Fetița cea înțeleaptă

poveste rusească

Mergeau doi fraţi: unul era sărac, celălalt avut. Cel sărac avea înhămată o iapă, iar cel avut un armăsar. Au rămas ei să înnopteze într-un sat. Noaptea, iapa celui sărac a fătat un mânz. Mânzul a intrat sub căruţa bogatului. Acesta îl trezi dimineaţa pe fratele sărac şi-i spuse:

— Scoală, frate! Căruţa mea a fătat un mânz.

Fratele se sculă şi-i zise:

— Cum se poate ca o căruţă să fete un mânz? Iapa mea e cea care l-a fătat!

Cel avut îi spuse:

— Dacă l-ar fi născut iapa ta, mânzul ar fi stat sub ea.

S-au certat cât s-au certat şi s-au dus la judecată. Cel avut i-a mituit pe judecători cu bani, iar cel sărac nu avea altceva decât cuvântul lui.

Pricina lor a ajuns până la ţar, care a poruncit să fie aduşi amândoi fraţii şi le-a spus patru ghicitori:

— Ce este mai iute şi mai puternic decât tot? Ce este mai gras pe lume? Ce este mai moale? Şi ce este mai drag?

Le-a dat timp de gândire trei zile şi le-a poruncit ca în cea de-a patra zi să vină şi să-i dea răspunsurile.

Cel avut s-a gândit cât s-a gândit, şi-a adus aminte de cumătră lui şi a plecat la ea să-i ceară sfatul. Cumătră l-a aşezat la masă, l-a cinstit şi a început să-l întrebe:

— De ce eşti aşa de trist, cumetre?

— Mi-a spus ţarul patru ghicitori şi mi-a dat numai trei zile răgaz.

— Care-s alea? Zi-mi şi mie!

— Păi uite, cumătră: ce e mai puternic şi mai iute pe lume?

— Auzi la el ghicitoare! Bărbatul meu are o iapă murgă. Nu există altceva mai iute decât ea. Dacă o atingi cu biciul, ajunge iepurele din urmă.

— A doua ghicitoare: ce este pe lume mai gras şi mai gras?

— Ăsta-i al doilea an de când hrănim un porc bălţat. E aşa de gras, că nu se poate ţine pe picioare.

— A treia ghicitoare: ce este pe lume mai moale?

— E limpede că-i salteaua de puf. Altceva mai moale nici nu-ţi poţi închipui!

— A patra ghicitoare: ce este mai drag pe lume?

— Cel mai drag pe lume este nepoţelul meu, Ivanuşka.

— îţi mulţumesc, cumătră! Mi-ai deschis mintea! N-am să te uit toată viaţa.

Fratele cel sărac a început să verse lacrimi amare şi s-a dus acasă. L-a întâmpinat fetiţa de şapte ani, singurul lui copil. Pe altcineva nu mai avea.

— De ce oftezi şi verşi lacrimi, tătucă?

— Cum să nu oftez şi să nu vărs lacrimi? Mi-a spus ţarul patru ghicitori pe care n-am să le ghicesc în veci!

— Spune-mi-le şi mie, care sunt acelea?

— Iată care: Ce este mai puternic şi mai iute pe lume? Ce este mai gras decât orice? Ce este cel mai moale pe lume? Ce este cel mai drag pe lume?

— Du-te, tătucă, şi spune-i ţarului că cel mai puternic şi mai iute pe lume este vântul. Mai gras decât orice este pământul, fiindcă hrăneşte tot ce creşte şi trăieşte pe el. Cea mai moale este mâna: pe orice s-ar culca omul, tot mâna şi-o pune sub cap. Iar mai drag decât somnul nu-i nimic pe lume! Au venit la ţar amândoi fraţii, şi cel bogat, şi cel sărac. După ce îi ascultă pe amândoi, ţarul îl întrebă pe cel sărac:

— Singur le-ai ghicit sau te-a învăţat cineva?

— înălţimea Ta, i-a răspuns săracul, am o fată de şapte ani. Ea m-a învăţat.

— Dacă fata îţi este aşa de înţeleaptă, du-i acest fir de mătase şi spune-i ca până dimineaţă să-mi ţeasă un ştergar cu floricele!

Ţăranul a luat firul de mătase şi a venit acasă abătut peste măsură.

— Mare necaz! îi spuse el fiicei sale. Ţarul a poruncit să-i ţeşi din acest fir un prosop înflorat.

— Nu te necăji, tătucă! i-a spus fata.

A rupt o nuia din măturoi, i-a dat-o tatălui ei şi i-a zis:

— Du-te la ţar şi spune-i să găsească un meşter care să facă din nuiaua asta un război pe care să-i ţes ştergarul!

Ţăranul s-a dus la ţar şi i-a spus ce-l învăţase fiică-sa. Ţarul i-a dat o sută cincizeci de ouă şi i-a zis:

— Du-le fetei tale şi spune-i ca până mâine să-mi scoată o sută cincizeci de pui!

S-a întors ţăranul acasă şi mai abătut.

— Vai, fata mea! Scapi de o belea, dai peste alta!

— Nu te necăji, tătucă! i-a răspuns fata.

A fiert ea ouăle şi le-a păstrat pentru prânz şi pentru cină, iar pe tată l-a trimis înapoi la ţar.

— Spune-i ţarului că puilor le trebuie ca hrană grăunţe de o zi! într-o singură zi să fie arat câmpul, să fie semănat, secerat şi treierat. La alt grâu puii noştri nici n-ar catadicsi să se uite.

Ţarul l-a ascultat pe ţăran şi i-a zis:

— Dacă fata ta e aşa de înţeleaptă, să vină mâine dimineaţă la mine: nici pe jos şi nici călare, nici goală, dar nici îmbrăcată, nici cu vreun dar, nici fără de el.

„Ei", se gândi ţăranul, „aşa o poruncă nici fata n-o poate scoate la capăt; se vede că ne-a sosit sfârşitul!".

— Nu te necăji, tată! i-a spus fata. Dă o fugă la vânător şi cumpără-mi un iepure viu şi o prepeliţă. Tatăl s-a dus şi i-a cumpărat iepurele şi prepeliţa.

A doua zi, fata şi-a lepădat hainele, a pus pe ea un năvod, a încălecat pe iepure, a luat prepeliţa în mână şi a plecat la palatul ţarului. Acesta a întâmpinat-o la intrare. Fata i-a făcut o plecăciune:

— Iată, Măria Ta, zise fata, un mic dar pentru tine! – şi i-a dat prepeliţa.

Ţarul a întins mâna, dar, când s-o apuce, pasărea, zbârrr!, a şi zburat.

— Bine, zise ţarul, ai făcut întocmai cum am poruncit. Spune-mi acum: tatăl tău e sărac... Cum vă hrăniţi?

— Tatăl meu prinde peşte pe uscat, nu pune capcane în apă, iar eu car peştele în poală şi fac borş.

— Ce spui, proasto? sări fratele cel bogat. De când trăieşte peştele pe uscat? Peştele înoată în apă.

— Dar tu eşti deştept? Unde s-a mai văzut ca o căruţă să fete un mânz? Nu căruţa fată mânji, ci iapa!

Ţarul a hotărât să i se înapoieze mânzul ţăranului sărac, iar pe fata acestuia a luat-o la el. Când s-a făcut mare, a luat-o de nevastă şi aşa a ajuns ea ţarină.

Sivko-Burko

poveste rusească

A fost odată un bătrân care avea trei fii. Pe mezin îl chema Ivan, dar toţi îi ziceau Ivan Prostovan. Nu făcea nimic cât era ziua de lungă, doar şedea într-un colţ pe sobă şi căsca ochii la pereţi. Bătrânul, aflându-se pe moarte, îşi chemă flăcăii şi le zise:

— Fiii mei! Când am să mor, să veniţi pe rând la cimitir şi să dormiţi câte o noapte pe mormântul meu.

Bătrânul a murit şi a fost înmormântat. S-a lăsat noaptea. Fiul cel mare trebuia să doarmă pe mormântul tătâne-său, însă, fie de lene, fie de frică, nu-i venea să se ducă în cimitir. îi zise fratelui mai mic:

— Ivane Prostovane! Du-te la tata la mormânt şi dormi tu în locul meu! Oricum nu faci nimic în gospodărie...

Ivan Prostovan s-a îmbrăcat, s-a dus la mormânt şi s-a culcat pe el. La miezul nopţii, mormântul s-a deschis dintr-odată, bătrânul a ieşit şi a întrebat:

— Cine-i aici? Tu eşti fiul meu cel mare?

— Nu, tată! Sunt eu, Ivan Prostovan.

— De ce n-a venit fratele tău cel mai mare?

— El m-a trimis pe mine în locul său!

— Ei, al tău să fie norocul!

Bătrânul a fluierat haiduceşte:

— Sivko-Burko! Căluţule năzdrăvan, căluţule cu părul ca pana corbului!

Sivko a apărut în mare goană, frământând pământul sub copite. Din ochi îi săreau scântei, iar pe nas îi ieşea fum ca din horn.

— Iată, fiule, un cal breaz. Al tău să fie! Iar tu, căluţule, să-l slujeşti cu credinţă, aşa cum m-ai slujit pe mine!

Ivan Prostovan şi-a mângâiat calul, l-a lăsat slobod şi a plecat acasă. Fraţii l-au întrebat:

— Cum a fost, Ivane Prostovane? Te-ai odihnit bine?

— Foarte bine, fraţilor!

A doua noapte era rândul fratelui mijlociu să doarmă pe mormânt, dar nici lui nu-i venea să se ducă la cimitir în puterea nopţii. îi zise mezinului:

— Ivane Prostovane! Du-te la mormânt la tătuca şi dormi acolo în locul meu!

Fără a scoate o vorbă, Ivan Prostovan se îmbrăcă, se duse şi se culcă pe mormântul lui tătâne-său. La miezul nopţii, iar s-a deschis mormântul, a ieşit bătrânul şi a întrebat:

— Tu eşti, mijlociule?

— Nu, răspunse Ivan Prostovan. Tot eu sunt!

Bătrânul a şuierat haiduceşte şi a strigat:

— Sivko-Burko, năzdrăvanule!

Burko veni în fugă, frământând pământul sub copite. Din ochi îi săreau flăcări, iar pe nări îi ieşea fum.

— Ei, Burko, să-l slujeşti şi pe fiul meu cum m-ai slujit şi pe mine! Iar acum du-te!

Burko s-a făcut nevăzut, bătrânul a intrat în mormânt, iar Ivan Prostovan a plecat acasă.

— Cum ai dormit, Ivane Prostovane?

— Minunat, fraţilor!

A treia noapte era rândul lui Ivan să se ducă la mormântul părintelui. N-a mai aşteptat să fie îndemnat: s-a îmbrăcat şi a plecat. Cum stătea el întins, deodată s-a deschis mormântul taman la miezul nopţii, bătrânul a ieşit şi n-a mai întrebat cine venise. Pasămite ştia că e fiul cel mic. A slobozit un şuierat haiducesc şi a strigat:

— Sivko-Burko, bidiviule cu părul ca pana corbului!

Bidiviul sosi în goană, frământând pământul sub copite. Din ochi i se revărsau flăcări, iar pe nări scotea fum.

— Ei, căluţule, cum m-ai slujit pe mine, aşa să-l slujeşti şi pe fiul meu!

Zicând acestea, bătrânul şi-a luat rămas-bun de la Ivan Prostovan şi a intrat în mormânt. Ivan Prostovan şi-a mângâiat căluţul, l-a lăsat slobod şi a plecat acasă. Fraţii l-au întrebat din nou:

— Ai dormit bine, frăţioare?

— Minunat, fraţilor!

După întâmplarea cu cimitirul, viaţa a intrat pe făgaşul obişnuit: fraţii munceau, iar Ivan Prostovan lenevea. Într-o zi, crainicul ţarului a răspândit vestea că dacă cineva se va arăta vrednic să smulgă portretul şi ştergarul ţarevnei prinse pe unul din pereţii palatului, la o înălţime de nu ştiu câte bârne, aceluia ţarul i-o va da pe fie-sa de nevastă.

Fraţii se pregăteau să se ducă şi ei să vadă cine va reuşi să smulgă portretul. De pe sobă, de după horn, Ivan Prostovan se rugă de ei:

— Fraţilor, daţi-mi şi mie un cal, să mă duc să văd şi eu!

— Ei! au tăbărât fraţii pe el. Rămâi, Prostovane, pe sobă! La ce să te duci? Să râdă lumea de tine? Ivan, nu şi nu! Că vrea şi el să vadă – şi atâta a stăruit, încât fraţii n-au avut încotro.

— Ia, Prostovane, iapa cea beteagă şi du-te! i-au spus ei, au încălecat pe cai şi au plecat.

Ivan Prostovan a încălecat pe iapa cea şchioapă şi a plecat în urma fraţilor săi. Când a ieşit în câmp deschis, a descălecat, a înjunghiat iapa, a jupuit-o, i-a întins pielea pe băţ şi apoi a scos un şuierat haiducesc şi a strigat:

— Sivko-Burko, năzdrăvanule!

Sivko a venit în goana mare, făcând pământul să tremure sub copitele lui. Din ochi îi ieşeau flăcări, iar din nări fuioare de fum. Ivan Prostovan i-a intrat pe o ureche, s-a ospătat cum se cuvine, iar pe cealaltă a ieşit gătit aşa de frumos, că nici fraţii nu l-ar fi recunoscut.

A încălecat şi a fugit spre palat să smulgă portretul. în faţa palatului se adunase lumea de pe lume. Cum l-au văzut pe Ivan, toţi au început să-şi dea coate şi să se întrebe cine-o fi voinicul acela arătos. Ivan Prostovan şi-a îndemnat calul, a sărit, dar portretul nu l-a atins, pentru că era cu trei bârne deasupra. Toţi au rămas muţi de uimire şi au văzut dincotro a venit, dar n-au băgat de seamă încotro s-a dus.

Ivan s-a întors acasă, a lăsat calul slobod şi s-a urcat înapoi pe sobă. După un timp s-au întors şi fraţii lui şi au început să le povestească nevestelor:

— Dacă aţi fi văzut ce mândreţe de voinic a venit! Unul ca el n-am pomenit în viaţa noastră! Am văzut cu toţii dincotro a venit, n-am băgat de seamă încotro s-a făcut nevăzut, dar suntem încredinţaţi că se va întoarce.

Ivan Prostovan, de pe sobă, îi întrebă:

— Nu cumva eram eu acela?

— Cum naiba să fi fost tu? Stai, prostule, pe sobă şi scobeşte-te-n nas!

Timpul trecu, şi iată că-i poftеşte ţarul iarăşi pe cei dornici s-o ia de nevastă pe fata lui. Fraţii au început să se pregătească din nou, iar prostul a prins să se roage de ei:

— Fraţilor, daţi-mi şi mie un cal, să merg şi eu!

Ei îi răspunseră:

— Stai, prostule, acasă! Ţi-e poftă să mai omori un cal?

Prostovanul a început iarăşi să stăruie şi fraţii n-au avut încotro: i-au dat iarăşi o iapă şchioapă. Ivan a înjunghiat-o şi pe aceea, a jupuit-o, i-a întins pielea pe băţ, a scos un şuierat haiducesc şi a strigat:

— Sivko-Burko, năzdrăvanule!

Burko a venit în fugă, făcând pământul să tremure sub copitele lui. Din ochi îi ieşeau flăcări, iar pe nări scotea

fum ca din horn. Ivan Prostovan a intrat prin urechea dreaptă şi a ieşit pe cea stângă îmbrăcat în haine arătoase, ca un ţarevici.
A sărit pe calul năzdrăvan, a fugit la palat, dar portretul şi ştergarul ţarevnei tot nu le-a desprins: erau cu doar două bârne mai sus. Lumea adunată a văzut dincotro a venit, dar n-a băgat de seamă încotro a plecat.
S-a întors Ivan acasă, şi-a slobozit calul năzdrăvan, s-a urcat pe sobă şi şi-a aşteptat fraţii. Aceştia au venit şi au început să povestească:
— Nevestelor, dacă aţi fi văzut! A venit iarăşi voinicul de data trecută şi doar două bârne i-au lipsit ca să pună mâna pe portret...
— Nu cumva eram eu acela, frăţiorii mei?
— Stai cuminte, Prostovane! Cum naiba să fi fost tu?
N-a trecut mult timp şi ţarul i-a poftit iarăşi la întrecere pe peţitorii ţarevnei. Fraţii au început să se pregătească de drum, iar Ivan Prostovanul se rugă de ei:
— Daţi-mi, fraţilor, un cal, să mă duc să văd şi eu!
— Stai, prostule, acasă! fu răspunsul lor. Până când ai să ne tot înjunghii caii?
Prostovanul a stăruit atât de mult, încât fraţii n-au avut încotro şi-au hotărât să-i dea cea mai slabă iapă din grajd. Ivan a făcut şi cu iapa aceea ca şi cu celelalte două, apoi a fluierat şi a strigat cu glas voinicesc:
— Sivko-Burko, năzdrăvanule!
Bidiviul a venit în goană. Tremura pământul sub copitele lui. Din ochi îi ţâşneau limbi de foc, iar pe nări îi ieşea fum ca din horn. Ivan Prostovan i-a intrat pe o ureche, s-a ospătat bine-bine şi a ieşit pe cealaltă gătit ca un ţarevici. A încălecat pe calul năzdrăvan şi a pomit-o spre capitală.
Cum a ajuns la palatul ţarului, a smuls portretul din perete, împreună cu ştergarul, şi s-a făcut nevăzut. Toţi ştiau dincotro venise, dar nimeni n-a băgat de seamă încotro dispăruse.
Prostovanul s-a întors acasă, a slobozit calul, s-a urcat pe sobă şi şi-a aşteptat fraţii. Aceştia au venit şi au început să le povestească nevestelor:
— Dacă aţi fi văzut! Acelaşi viteaz de care v-am mai povestit şi-a luat un avânt atât de mare, încât a ajuns cu mâna la portret şi l-a smuls din perete.
De pe sobă, de după horn, Ivan Prostovan îi întrebă:
— Nu cumva am fost eu acela, frăţiorii mei?
— Stai la locul tău, Prostovane! Cum naiba să fi fost tu?
După câtva timp, ţarul a dat un mare bal şi i-a chemat pe toţi boierii, conducătorii de oşti, cnejii, aleşii Sfatului, miniştrii, târgoveţii şi ţăranii. Au venit şi fraţii lui Ivan, dar nici prostul n-a rămas acasă. A venit la bal, s-a cocoţat pe sobă, după horn, şi a început să-şi holbeze ochii.
Ţarevna însăşi le aducea oaspeţilor bere pe tavă şi se uita cu băgare de seamă, pândindu-l pe cel care se va şterge cu ştergarul ei. Acela avea să-i fie mire. Numai că nu s-a şters nimeni, iar pe Ivan Prostovan nu l-a văzut şi l-a ocolit. Oaspeţii au plecat pe la casele lor.
A treia zi, ţarul i-a chemat iar la bal pe toţi, iar ţarevna a început să-i servească pe oaspeţi cu bere chiar cu mâna ei. A trecut pe la toţi, dar nimeni nu s-a şters cu ştergarul. „Ce-o mai fi şi asta?", se gândea ea. „De ce nu se iveşte alesul meu?" Când s-a uitat pe sobă, după horn, l-a văzut pe Ivan Prostovan, îmbrăcat în haine sărăcuţe, murdar de funingine şi cu părul vâlvoi. I-a turnat un pahar cu bere şi i l-a întins, iar fraţii priveau şi-şi ziceau în sinea lor: „Ţarevna până şi pe prost îl cinsteşte cu bere!".
Ivan Prostovan a băut berea şi s-a şters cu ştergarul. Ţarevnei i-au sticlit ochii de bucurie. L-a luat de mână şi dinaintea ţarului.
— Tătucă, iată-l pe alesul meu!
Fraţilor parcă le-ar fi înfipt cineva un cuţit în inimă. Se gândeau: „Ce-i cu ţarevna? Nu cumva şi-o fi ieşit din minţi? Auzi! Şi l-a ales de bărbat tocmai pe Prostovan!".
N-a mai încăput nicio discuţie: repede s-a făcut nunta. Ivan al nostru n-a mai fost Ivan Prostovan, ci ginerele ţarului.
S-a scuturat, s-a spălat, s-a făcut chipeş şi viteaz de nu-l mai recunoştea lumea. Abia atunci au înţeles fraţii săi ce a însemnat să se ducă să doarmă pe mormântul tatălui.

Fecioara țar

poveste rusească

Undeva, într-o țară, trăia un negustor. Nevasta i-a murit și l-a lăsat cu un fiu pe nume Ivan. Tatăl a adus un sfătuitor care să-l îndrume pe Ivan, iar el, după un timp, s-a însurat cu altă femeie. Fiindcă băiatul era mare și foarte chipeș, mama vitregă s-a îndrăgostit de el.

Odată, Ivan a ieșit împreună cu sfătuitorul său pe mare, la pescuit. Deodată au văzut că spre ei se îndreaptă treizeci de corăbii. Pe ele se afla Fecioara Țar cu alte treizeci de fete frumoase, surorile ei de cruce. Când barca din care pescuiau cei doi s-a lipit de una dintre corăbii, toate cele treizeci de corăbii au aruncat ancorele. Ivan, fiul negustorului, a fost poftit împreună cu sfătuitorul său pe cea mai arătoasă dintre ele. Acolo au fost întâmpinați de Fecioara Țar și de cele treizeci de surate ale ei.

Fecioara Țar i-a mărturisit lui Ivan, fiul negustorului, că s-a îndrăgostit nebunește de el și a venit acolo să-l vadă. De îndată cei doi s-au logodit.

Fecioara Țar i-a spus lui Ivan, fiul negustorului, să vină și a doua zi cu barca în același loc. Și-au luat rămas-bun și s-au îndepărtat, iar Ivan, fiul negustorului, s-a întors acasă, a mâncat și s-a culcat. Mama vitregă l-a ademenit pe sfătuitorul fiului în camera ei, l-a îmbătat și a început să-l descoasă cum a fost la pescuit. Sfătuitorul i-a povestit totul de-a fir-a-păr. După ce l-a ascultat, femeia i-a dat sfătuitorului un ac cu gămălie și i-a zis:

— Mâine, când se vor apropia de voi corăbiile, prinde-i acest ac de haine lui Ivan.

Sfătuitorul a promis că va face întocmai. Dimineața, după ce s-a trezit, Ivan, fiul negustorului, a plecat la pescuit. De îndată ce a văzut corăbiile, sfătuitorul a înfipt acul în haina lui Ivan.

— Ce somn mi s-a făcut! a spus fiul negustorului. Eu am să trag un pui de somn, iar când se vor apropia corăbiile, te rog să mă trezești.

— Sigur că da! Cum să nu te trezesc?

S-au apropiat corăbiile și au aruncat ancorele. Fecioara Țar a trimis după Ivan, fiul negustorului, ca să vină cât mai repede la ea. Acesta însă dormea dus. Au început să tragă de el și să-l înghiontească, încercând să-l trezească. Tânărul însă dormea buștean. Trimișii Fecioarei Țar l-au lăsat în plata Domnului și au plecat pe corabia stăpânei. Fecioara Țar i-a spus sfătuitorului ca Ivan, fiul negustorului, să vină a doua zi în același loc, a poruncit să se ridice ancorele și să se întindă pânzele. Nici nu s-au îndepărtat bine corăbiile, că sfătuitorul a scos acul din straiele lui Ivan, iar acesta s-a trezit și a început să strige să se întoarcă Fecioara Țar. Ea însă era de-acum departe și nu l-a auzit.

Tânărul s-a întors acasă negru de supărare. Mama vitregă l-a adus iar pe sfătuitor la ea în cameră, l- a îmbătat și l-a descusut în privința celor întâmplate la pescuit. I-a poruncit ca a doua zi să-i înfigă iarăși acul în straie lui Ivan.

A doua zi, Ivan, fiul negustorului, a plecat din nou la pescuit și a dormit iarăși tot timpul fără s-o vadă pe Fecioara Țar. Aceasta i-a spus sfătuitorului să-l aducă încă o dată.

în cea de-a treia zi, tânărul s-a pregătit și a plecat la pescuit cu sfătuitorul său. S-au apropiat de locul știut, au văzut corăbiile venind, sfătuitorul i-a înfipt acul în haine și Ivan, fiul negustorului, a căzut într-un somn adânc. Corăbiile s-au apropiat, au ancorat, iar Fecioara Țar a trimis după logodnicul său să fie adus la ea pe corabie. Trimișii au încercat în toate felurile să-l trezească, dar toată truda lor a fost în zadar.

Fecioara Țar și-a închipuit că la mijloc trebuie să fie un lucru necurat pus la cale de mama vitregă prin sfătuitorul tânărului și i-a lăsat logodnicului o scrisoare prin care îl povățuia să-i reteze capul sfătuitorului său, iar dacă o iubește cu adevărat, s-o caute peste treizeci de mări și treizeci de țări.

De îndată ce corăbiile au ridicat pânzele și s-au îndepărtat, sfătuitorul a scos acul pe care îl înfipsese în straiele lui Ivan, iar acesta s-a trezit și a început să strige și s-o cheme pe Fecioara Țar. Dar aceasta era deja departe și nu auzea nimic.

Sfătuitorul i-a dat tânărului scrisoarea de la Fecioara Țar. Ivan, fiul negustorului, a citit scrisoarea, și-a scos sabia din teacă și i-a retezat capul sfătuitorului. El a venit la mal, a ajuns acasă, și-a luat rămas-bun de la tată și a pornit în căutarea celei de-a treizecea țări.

Mergea încotro vedea cu ochii. A mers mult? A mers puțin? Povestea se deapănă repede, iar treaba se face alene. într-un târziu s-a apropiat de o mică izbă, care stătea pe picioare de găină și se rotea. A intrat în izbă, iar

înăuntru era Baba Iaga Picior de Os.

— Ptiu! Ptiu! făcu ea. Picior de om n-a călcat pe-aicea niciodată, iar astăzi iată că a apărut! Cu voia sau fără voia ta eşti aici, bunule viteaz?

— Şi cu voia, dar de două ori mai mult fără voia mea. Nu ştii cumva, Babă Iaga, unde se află cea de-a treizecea ţară?

— Nu, nu ştiu! a spus ea şi l-a sfătuit să meargă la sora ei cea mijlocie, poate află de la ea.

Ivan, fiul negustorului, i-a mulţumit şi a plecat mai departe. A mers cât a mers, până a întâlnit în calea lui o izbă la fel cu cea dintâi. A intrat, iar înăuntru era Baba Iaga, sora celei de dinainte.

— Ptiu! Ptiu! făcu aceasta. Picior de om n-a călcat pe-aicea niciodată, iar astăzi iată că a apărut! Cu voia sau fără voia ta eşti aici, bunule viteaz?

— Şi cu voia, dar de două ori mai mult fără voia mea. Nu ştii cumva, Babă Iaga, unde se află cea de-a treizecea ţară?

— Nu, nu ştiu! i-a răspuns Baba Iaga şi l-a sfătuit să meargă la sora ei mai mică. Poate că ea ştie. Dacă se va supăra pe tine şi o să vrea să te mănânce, tu să iei de la ea trei trompete şi s-o rogi să te lase să cânţi la ele. în prima trompetă să sufli încet, în cea de-a doua ceva mai tare, iar în cea de-a treia tare de tot.

Ivan, fiul negustorului, i-a mulţumit Babei Iaga şi a plecat mai departe. A mers cât a mers, până a întâlnit în calea lui o izbă pe picioare de găină care se rotea. A intrat, iar acolo era sora cea mică a Babei Iaga.

— Ptiu! Ptiu! făcu aceasta. Picior de om n-a călcat pe-aicea niciodată, iar astăzi iată că a apărut! a spus Baba Iaga şi a fugit să-şi ascută dinţii ca să-l mănânce pe oaspete.

Ivan, fiul negustorului, i-a cerut cele trei trompete şi a cântat din prima încetişor, din a doua ceva mai tare, iar din a treia tare de tot. Deodată s-au adunat din toate părţile păsări nenumărate, între care se afla şi pasărea de foc.

— Urcă-te pe mine, i-a spus pasărea de foc, şi zburăm acolo unde ai nevoie. Altfel, Baba Iaga te mănâncă.

Nici n-a apucat bine Ivan să se aşeze, că Baba Iaga a înşfăcat pasărea de coadă, smulgându-i un smoc de pene.

Pasărea de foc a zburat cu Ivan, fiul negustorului, mult timp prin slava cerului şi, în cele din urmă, a ajuns la o mare întinsă.

— Ei, Ivane, fiu al negustorului, cea de-a treizecea ţară se întinde dincolo de această mare. Nu-mi stă în putere să te duc acolo. Descurcă-te cum poţi!

Ivan, fiul negustorului, a coborât de pe pasărea de foc, i-a mulţumit şi a pornit de-a lungul ţărmului. A mers până a dat de o izbă. A intrat, iar acolo era o babă bătrână, bătrână de tot. I-a dat drumeţului să mănânce şi să bea şi a început să-l descoasă încotro s-a pornit şi din ce pricină călătoreşte. El i-a povestit că merge spre cea de-a treizecea ţară, s-o caute pe Fecioara Ţar, sortita lui.

— Ah! făcu bătrâna. Ea nu te mai iubeşte. Dacă dă ochii cu tine, te rupe în bucăţi. Iubirea ei este ascunsă departe.

— Cum aş putea s-o găsesc?

— Aşteaptă puţin! La curtea Fecioarei Ţar trăieşte fiica mea şi mi-a promis că astăzi trece pe la mine. Poate de la ea să aflăm câte ceva...

Bătrâna s-a întors, a luat acul cu gămălie de la Ivan, fiul negustorului, şi l-a înfipt în perete.

Seara a venit fata bătrânei. Mama a început s-o întrebe dacă nu cumva ştie unde şi-a ascuns Fecioara Ţar iubirea.

— Nu ştiu! a răspuns fata şi a promis s-o întrebe chiar pe Fecioara Ţar.

A doua zi, fata babei a venit din nou şi i-a spus mamei sale:

— De cealaltă parte a mării întinse este un stejar, în stejar e un cufăr, în cufăr e un iepure, în iepure o raţă, în raţă un ou, iar în ou se află iubirea Fecioarei Ţar.

Ivan, fiul negustorului, a luat nişte pâine şi a plecat spre locul acela. A găsit stejarul, a coborât cufărul, de acolo a scos iepurele, din iepure raţa, din raţă oul şi s-a întors cu oul la bătrână.

Nu peste mult timp a fost ziua bătrânei, care a invitat-o la ea şi pe Fecioara Ţar cu cele treizeci de surate ale ei. A fiert oul adus de Ivan, iar pe flăcău l-a îmbrăcat în straie sărbătoreşti şi l-a ascuns.

La prânz a sosit şi Fecioara Ţar cu cele treizeci de tovarăşe ale ei. S-au aşezat la masă şi, după ce au mâncat, bătrâna a pus în faţa fiecăreia câte un ou obişnuit fiert, iar în faţa Fecioarei Ţar pe acela adus de Ivan, fiul negustorului. Ea l-a mâncat şi a început să-l iubească foarte tare pe Ivan.

Bătrâna l-a scos din ascunzătoare pe fiul negustorului. Ce bucurie a fost! Ce veselie! Fecioara Ţar a

plecat împreună cu logodnicul în ţara ei. S-au cununat, au început să trăiască şi avutul să-l sporească.

Maria Morevna

poveste rusească

într-o împărăţie oarecare, într-o ţară oarecare, trăia odată Ivan Ţarevici. El avea trei surori: Maria, Olga şi Ana. Părinţii îi muriseră, dar, înainte de a-şi da obştescul sfârşit, l-au chemat şi i-au spus:

— Să-ţi măriţi surorile cu primii care ţi le vor cere! Să nu le ţii prea mult pe lângă tine!

Ţareviciul şi surorile sale şi-au înmormântat părinţii, iar după aceea, ca să mai uite de necaz,s-au dus să se preumble prin parcul palatului. Deodată cerul a fost acoperit de nori negri şi s-a iscat o furtună cumplită.

— Să intrăm în casă, surioarelor! zise Ivan Ţarevici.

Nici n-au intrat ei bine în palat, că un fulger le-a despicat tavanul în două şi în camera de oaspeţi a intrat un şoim luminos, s-a lăsat pe podea, s-a prefăcut într-un tânăr chipeş şi a spus:

— Bună ziua, Ivan Ţarevici! înainte vreme veneam pe-aici ca oaspete. Acum am venit s-o peţesc pe sora voastră Maria Ţarevna!

— Dacă te place, eu n-am nimic împotrivă! răspunse Ivan Ţarevici. Să vă ajute Dumnezeu!

Maria s-a învoit. Şoimul s-a însurat cu ea şi a dus-o cu sine în ţara lui.

Zilele treceau unele după altele, orele zburau şi ele precum clipele, iar anul a trecut repede, ca şi cum nici n-ar fi fost. Ivan Ţarevici şi cele două surori care rămăseseră cu el au ieşit la plimbare în parc. Dar iată că din nou s-au adunat norii, din nou s-a pornit vijelia, din nou au răsunat tunetele.

— Să intrăm în casă, surioarelor! zise Ivan Ţarevici.

De îndată ce au intrat în palat, un fulger a lovit acoperişul, l-a despicat în două şi în încăpere a intrat un vultur. S-a lăsat pe podea şi s-a prefăcut într-un tânăr mândru nevoie mare.

— Bună vreme, Ivan Ţarevici! înainte veneam pe-aici ca oaspete. Acum am venit s-o peţesc pe sora ta Olga.

Ivan Ţarevici răspunse:

— Dacă Olgăi îi eşti drag, n-are decât să se mărite cu tine! Eu n-am să mă împotrivesc!

Olga Ţarevna se învoi şi se mărită cu vulturul. Acesta a luat-o şi a dus-o în ţara lui.

A mai trecut un an. îi spuse Ivan Ţarevici surorii celei mici:

— Să mergem, surioară, în parc la plimbare!

Dar din nou s-au adunat nori grei pe cer, din nou s-a pornit vijelia, din nou au răsunat tunetele şi au sclipit fulgerele.

— Să intrăm, surioară! zise Ivan Ţarevici.

Au intrat, dar nici n-au apucat să se aşeze bine, că un fulger a lovit tavanul şi l-a despărţit în două. Pe acolo a intrat un corb. S-a lăsat pe podea şi s-a transformat într-un tânăr neasemuit de frumos. Şi cei de dinaintea lui erau chipeşi, dar acesta îi întrecea cu mult.

— înainte veneam pe-aici ca oaspete. Acum am venit s-o cer de soţie pe Ana Ţarevna.

— Nu pot s-o silesc! răspunse Ivan Ţarevici. Dar dacă te îndrăgeşte, să se mărite cu tine!

Ana Ţarevna a devenit soţia corbului şi acesta a dus-o în ţara sa.

A rămas Ivan Ţarevici singur cuc. A stat un an fără surorile sale şi i s-a făcut dor de ele.

„Să merg să-mi caut surorile!", îşi zise el. S-a pregătit de drum şi a plecat. A mers el cât a mers şi a dat pe câmp de o întreagă oştire răpusă.

— E cineva viu pe-aici? a întrebat Ivan Ţarevici. Dacă este, să-mi răspundă cine a învins această oaste măreaţă!

I-a răspuns un oştean care mai era viu:

— Toată această oştire măreaţă a fost culcată la pământ de Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă. Ivan Ţarevici a pornit mai departe şi a dat de o tabără de corturi albe. Dintr-unul i-a ieşit în întâmpinare Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă.

— Bun venit, ţareviciule! încotro te poartă Domnul? Te-ai pornit la drum de voie sau de nevoie?
I-a răspuns Ivan Ţarevici:
— Bunii viteji niciodată nu se pornesc la drum fără voia lor!
— Ei, dacă n-ai nicio grabă, fii oaspetele meu!
Ivan Ţarevici a rămas bucuros şi a petrecut două nopţi în tabăra Măriei Morevna, preafrumoasa ţarevnă. Aceasta l-a îndrăgit şi cei doi s-au căsătorit.
Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă, l-a luat pe Ivan Ţarevici cu ea în ţara ei. Au trăit ei câtva timp în tihnă, dar Măriei Morevna i-a venit chef să plece la război. A lăsat toată gospodăria în grija lui Ivan Ţarevici şi i-a spus:
— Ai voie să umbli pe unde îţi poftește inima, numai în cămara asta să nu intri!
Ivan Ţarevici n-a putut rezista ispitei şi, cum a plecat Maria Morevna, s-a repezit la cămara oprită, a deschis uşa şi a văzut că acolo atârna Koscei Nemuritorul, ferecat cu douăsprezece lanţuri. Koscei Nemuritorul s-a rugat de Ivan Ţarevici:
— Fie-ţi milă de mine, dă-mi să beau puţină apă! De zece ani zac aici, chinuit de sete şi de foame! Ţareviciul i-a adus o găleată cu apă. Koscei a băut-o dintr-o singură sorbire şi a mai cerut una:
— Nu-mi potolesc eu setea cu o singură găleată! Mai dă-mi una!
Ivan Ţarevici i-a dat-o pe a doua. Koscei a golit-o şi a cerut-o şi pe a treia. După ce a băut-o şi pe aceasta, şi-a recăpătat puterea de dinainte, s-a încordat şi a scuturat de pe el toate cele douăsprezece lanţuri cu care era ferecat.
— îţi mulţumesc, Ivan Ţarevici! De-acum n-ai s-o mai vezi pe preafrumoasa ţarevnă Maria Morevna, cum n-ai să-ţi vezi urechile!
Prefacându-se într-o vijelie îngrozitoare, a ieşit din cămară pe fereastră, a ajuns-o din urmă pe Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă, a luat-o pe sus şi a dus-o la el.
Ivan Ţarevici a izbucnit în lacrimi amare, s-a pregătit de drum şi a plecat în căutarea soţiei sale. „Orice-ar fi, trebuie s-o găsesc pe Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă!", îşi zicea el. A trecut o zi, au trecut două... în cea de-a treia, la răsăritul soarelui, a zărit un minunat palat. în preajma acestuia era un stejar înalt, iar pe o ramură stătea şoimul cel luminos. Când l-a văzut pe Ivan Ţarevici, şoimul a coborât din copac, s-a lăsat pe pământ, s-a prefăcut într-un mîndru viteaz şi a întrebat:
— Ei, iubite cumnate, cum o mai duci?
A ieşit şi Maria Ţarevna. L-a întâmpinat pe Ivan Ţarevici cu bucurie, a început să-l îmbrăţişeze, să-l sărute, să-l întrebe de sănătate şi să-i povestească despre viaţa ei.
A stat Ivan Ţarevici la ei trei zile, după care le-a spus:
— Nu pot rămâne mai mult! M-am pornit în căutarea soaţei mele, Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă!
— O să-ţi fie greu s-o recapeţi pe Maria Morevna, i-a spus şoimul. Lasă la noi lingura ta de argint! Ne vom uita la ea şi ne vom gândi la tine.
Ivan Ţarevici a lăsat la şoim lingura de argint şi a pornit la drum. A mers o zi, două, iar la răsăritul celei de-a treia a zărit un palat, mai minunat decât primul. Lângă palat se înălţa un stejar, iar pe o ramură stătea vulturul. Când l-a văzut pe Ivan Ţarevici, vulturul s-a dat jos din copac, s-a lăsat pe pământul reavăn, s-a prefăcut într-un mândru viteaz şi a strigat:
— Ridică-te, Olga Ţarevna! Vine frăţiorul nostru drag!
Olga Ţarevna a ieşit în întâmpinarea fratelui, l-a îmbrăţişat, l-a sărutat şi a început să-l întrebe de sănătate şi să-i povestească despre traiul pe care îl ducea.
După ce a stat la ei trei zile, Ivan Ţarevici le-a spus:
— Nu mai pot rămâne la voi, n-am timp! Am plecat în căutarea soaţei mele, Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă!
Vulturul i-a răspuns:
— Nu-ţi va fi uşor s-o recapeţi pe Maria Morevna. Lasă la noi furculiţa ta de argint! Ne vom uita la ea şi ne vom gândi la tine.
Ivan Ţarevici a lăsat la vultur furculiţa de argint şi a plecat mai departe. A mers o zi, două... în zorii celei de-a treia s-a apropiat de un minunat palat, mult mai mare şi mai mândru decât celelalte două. Lângă palat era un stejar înalt, iar pe una din ramuri stătea corbul. Văzându-l pe Ivan Ţarevici, acesta a coborât pe pământ, s-a prefăcut într-o mândreţe de viteaz şi a strigat:

— Ana Ţarevna! Ieşi din palat, vine frăţiorul!
Ana s-a repezit într-un suflet afară şi l-a întâmpinat pe Ivan Ţarevici cu bucurie. A început să-l îmbrăţişeze şi să-l sărute, să-l întrebe de sănătate şi să-i povestească despre traiul ei.
După trei zile de stat la ei, Ivan Ţarevici le-a spus:
— Rămâneţi cu bine! Eu plec să-mi caut soaţa, pe Maria Morevna, preafrumoasa ţarevnă!
— Nu-ţi va fi uşor s-o recapeţi pe Maria Morevna, i-a spus corbul. Lasă-ţi la noi tabachera de argint! Ne vom uita la ea şi ne vom gândi la tine.
Ivan Ţarevici a lăsat la corb tabachera de argint, şi-a luat rămas-bun de la cumnat şi de la soră şi s-a pornit la drum. A mers o zi, două... în cea de-a treia a ajuns la Maria Morevna. Când l-a văzut pe iubitul ei, preafrumoasa ţarevnă i s-a aruncat de gât, a izbucnit în lacrimi şi i-a spus:
— Ah, Ivan Ţarevici, de ce nu m-ai ascultat şi te-ai uitat în cămară? De ce a trebuit să-l slobozeşti pe Koscei Nemuritorul?
— Iartă-mă, Maria Morevna! Nu-mi mai aduce aminte de ce-a fost! Mai bine vino cu mine, cât încă nu-i Koscei acasă! Poate n-o să ne prindă.
Cei doi soţi au plecat. Koscei era la vânătoare. Spre seară, când se întorcea acasă, calul său cel breaz s-a împiedicat.
— Ce ai, mârţoagă nesătulă? De ce te poticneşti? Ori simţi vreun necaz?
Calul îi răspunse:
— A fost Ivan Ţarevici pe-aici şi a luat-o cu el pe Maria Morevna.
— Nu i-am putea ajunge?
— Şi dacă semeni grâu şi aştepţi până dă în pârg, până-l seceri, îl macini, faci din elcinci cuptoare de pâine şi aştepţi până o mănânci pe toată, şi tot dovedim să-i ajungem!
Koscei a dat pinteni calului şi l-a ajuns din urmă pe Ivan Ţarevici.
— Prima dată te iert, îi zise el, pentru că ai fost bun cu mine şi m-ai adăpat cu apă. Am săte a iert şi doua oară, a treia oară însă fereşte-te, pentru că am să te tai în bucăţi!
I-a luat-o pe Maria Morevna şi a plecat cu ea. Ivan Ţarevici s-a aşezat pe o piatră şi l-a podidit plânsul. A plâns cât a plâns şi iar s-a întors după Maria Morevna. Nici de această dată Koscei Nemuritorul nu era acasă.
— Să mergem, Maria Morevna!
— Ah, Ivan Ţarevici, zise ea, Koscei ne va prinde!
— N-are decât! Măcar un ceas-două să mai fim împreună!
S-au pregătit în grabă de drum şi au plecat.
Când Koscei Nemuritorul se întorcea spre casă, calul său cel breaz s-a împiedicat.
— Ce te poticneşti, mârţoagă nesătulă? Ori simţi vreun necaz?
Calul îi răspunse:
— A fost Ivan Ţarevici şi a luat-o cu el pe Maria Morevna.
— Nu i-am putea ajunge?
— Şi dacă semeni orz şi aştepti până dă în pârg, până îl seceri, până faci bere din el, până te îmbeţi zdravăn, te culci şi dormi mult, mult de tot, până când te trezeşti, şi tot o să avem timp să-i ajungem!
Calul, cu Koscei în şa, l-a ajuns din urmă pe Ivan Ţarevici.
— Doar ţi-am spus că n-ai s-o mai vezi pe Maria Morevna, cum nu-ţi vezi urechile! se burzului Koscei.
A luat-o pe preafrumoasa ţarevnă şi a dus-o la el. Rămas singur, Ivan Ţarevici a plâns cât a plâns şi s-a întors din nou după Maria Morevna. în acel răstimp, Koscei Nemuritorul lipsea de acasă.
— Să mergem, Maria Morevna!
— Ah, Ivan Ţarevici, el ne va prinde din urmă, iar pe tine te va tăia în bucăţi!
— N-are decât să mă taie! Fără tine nu pot să trăiesc!
Au plecat. Când Koscei Nemuritorul se întorcea acasă, a simţit cum calul său s-a împiedicat.
— Ce te poticneşti? Ori ai simţit o nenorocire?
— A fost Ivan Ţarevici şi a luat-o cu el pe Maria Morevna.
Koscei s-a luat după fugari, i-a prins, l-a tăiat pe Ivan Ţarevici în bucăţele, le-a pus într-un butoi smolit pe care

l-a ferecat cu cercuri de fier, a aruncat butoiul în marea cea albastră, iar pe Maria Morevna a luat-o cu el.
În clipa aceea, argintăria pe care ţareviciul o lăsase la cumnaţii săi s-a coclit.
— Ah, îşi spuseră ei, se vede treaba că s-a întâmplat cu el o mare nenorocire!
Vulturul s-a repezit deasupra mării, a apucat butoiul în gheare şi l-a scos pe mal. Şoimul a zburat după apa vie, iar corbul după cea moartă. S-au adunat apoi toţi trei în jurul butoiului smolit, l-au deschis, au scos de acolo bucăţelele din trupul lui Ivan Ţarevici, le-au spălat şi le-au pus la loc. Corbul le-a stropit cu apă moartă şi trupul s-a făcut cum fusese înainte. Şoimul a stropit corpul lui Ivan Ţarevici cu apă vie. Acesta s-a ridicat şi a zis:
— Ce bine-am dormit!
— Ai fi dormit tu mult şi bine dacă nu eram noi, i-au răspuns cumnaţii. Să mergem la noi să te odihneşti!
— Nu, fraţii mei! Eu mă duc s-o iau înapoi pe Maria Morevna, zise el şi plecă iarăşi după iubita lui soţie.
Când a ajuns la ea, i-a zis:
— Află de la Koscei Nemuritorul de unde şi-a luat el calul cel năzdrăvan!
Maria Morevna a pândit un moment prielnic şi a început să-l tragă pe Koscei de limbă. Acesta i-a spus:
— Peste mări şi ţări, în cea de-a treizecea împărăţie, dincolo de râul de foc, stă Baba Iaga. Ea are o iapă cu care înconjoară în fiecare zi întreg pământul, atât e de iute! Are multe alte iepe la fel de grozave. Trei zile am fost herghelegiu la ea şi, pentru că n-am prăpădit nicio iapă, Baba Iaga mi-a dăruit un mânz.
— Dar cum de-ai putut să treci peste râul de foc?
— Am o batistă fermecată, iar dacă o flutur spre dreapta de trei ori, se face un pod atât de înalt, că nici focul nu ajunge până la el.
Maria Morevna i-a povestit toate acestea lui Ivan Ţarevici şi i-a dat şi batista fermecată pe care o luase de la Koscei fără ca acesta să ştie.
Ivan Ţarevici a trecut peste râul de foc şi s-a dus la Baba Iaga. A mers mult timp fără să mănânce şi să bea. I-a ieşit în cale o pasăre ciudată, cum nu mai văzuse în ţara lui, înconjurată de pui.
Ivan Ţarevici îi spuse:
— Ce-ar fi să-ţi mănânc un pui?
— Nu-l mânca, Ivan Ţarevici! se rugă pasărea de el. Cândva am să-ţi fiu şi eu de folos!
Ivan Ţarevici i-a ascultat rugămintea şi a plecat mai departe. În pădurea prin care tocmai trecea, a văzut nişte albine.
— Ia să iau şi eu puţină miere!
Matca albinelor i-a zis:
— Să nu te atingi de mierea mea, Ivan Ţarevici! Odată şi-odată am să-ţi fiu şi eu de ajutor!
Ţareviciul nu s-a atins de miere şi a plecat mai departe. I-a ieşit în cale o leoaică, însoţită de puiul ei.
— Mor de foame! zise Ivan Ţarevici. Măcar puiul ăsta de leu să-l mănânc!
— Nu te atinge de el, Ivan Ţarevici! l-a rugat leoaica. Poate că odată şi-odată am să-ţi fiu şi eu de ajutor!
— Bine! Fie cum spui tu!
Şi-a urmat drumul flămând. A mers el cât a mers, până a dat de casa Babei Iaga. În jurul casei erau douăsprezece prăjini. Pe unsprezece din ele era înfipt câte un cap de om. Numai una rămăsese goală.
— Bună vreme, bunicuţă!
— Bună vreme, Ivan Ţarevici! De ce ai venit? De voie sau de nevoie?
— Am venit să-ţi slujesc, poate capăt de la tine un cal năzdrăvan!
— Să ne înţelegem de la bun început, ţareviciule! În slujbă la mine intri nu pentru un an, ci doar pentru trei zile. Dacă îmi păzeşti bine iepele, la urmă am să-ţi dau un cal de care-ţi face ţie trebuinţă, iar dacă nu, să nu te mânii pe mine, dar o să-ţi rămână capul pe ultima prăjină rămasă goală!
Ivan Ţarevici s-a învoit. Baba Iaga i-a dat să mănânce, să bea şi i-a poruncit să se apuce de treabă.
Nici n-a scos bine iepele la câmp, că ele şi-au pus cozile pe spinare şi s-au răspândit care încotro. N- a apucat ţareviciul să clipească din ochi, că au şi dispărut. S-a mâhnit Ivan Ţarevici şi a izbucnit în lacrimi, iar apoi a adormit. Soarele ajunsese deja la asfinţit când a venit în zbor pasărea cea nemaivăzută şi l-a trezit:
— Scoală, Ivan Ţarevici! Iepele sunt deja acasă.
Ţareviciul s-a ridicat şi s-a întors acasă la Baba Iaga. Aceasta ţipa de zor la iepele sale:
— De ce v-aţi întors acasă?

— Cum era să nu ne întoarcem? Au tăbărât pe noi păsările din toată lumea, mai-mai să ne scoată ochii!

— Mâine să nu mai hoinăriţi pe câmp, ci să vă răspândiţi prin pădurea cea întunecoasă!

Dimineaţa, când Ivan Ţarevici s-a trezit, Baba Iaga îi zise:

— Bagă de seamă, ţareviciule, dacă nu-mi păzeşti cum trebuie iepele, dacă ai să-mi pierzi una singură, capul tău va sta colea, în vârful prăjinii!

Ivan Ţarevici a scos iepele la păşune, iar ele şi-au pus cozile pe spinare şi s-au răspândit prin pădurea cea deasă. Iarăşi s-a aşezat ţareviciul pe o piatră, a plâns cât a plâns şi a adormit. Soarele a apus dincolo de pădure. A venit leoaica:

— Scoală, Ivan Ţarevici, au fost adunate toate iepele!

Ivan Ţarevici s-a ridicat şi a plecat acasă la Baba Iaga. Aceasta ţipa la iepe mai dihai ca în prima zi:

— De ce v-aţi întors acasă? Nu v-am spus să vă risipiţi prin pădure? De ce nu m-aţi ascultat?

— Te-am fi ascultat noi, dacă nu ne-ar fi hăituit fiarele sălbatice venite din toată lumea, gata-gata să ne sfâşie!

— Mâine să vă răspândiţi prin marea cea albastră!

Ivan Ţarevici a dormit şi a doua noapte la Baba Iaga. Dimineaţa, aceasta l-a trimis din nou cu iepele la păscut:

— Dacă-mi pierzi vreuna, capul îţi va sta în prăjină!

Ivan Ţarevici a mânat iepele în câmp, la păscut, iar ele şi-au pus cozile pe spinare şi au pierit din ochii săi. Au intrat în marea cea albastră şi stăteau în apă până la gât.

Ţareviciul s-a aşezat pe o piatră şi a plâns până a adormit. Soarele apunea deja când a venit o albină şi l-a trezit:

— Scoală, Ivan Ţarevici! Toate iepele au fost adunate la un loc. Numai că tu, când te întorci, să nu te arăţi Babei Iaga în ochi. Intră în grajd şi ascunde-te după iesle. Acolo ai să vezi un mânz răpănos care se tăvăleşte pe o grămadă de gunoi. La miezul nopţii trebuie să-l furi şi să fugi cu el.

Ivan Ţarevici s-a ridicat şi a făcut întocmai cum îi spusese albina: s-a strecurat în grajd şi s-a pitit după iesle. Baba Iaga zbiera la iepele ei:

— De ce v-aţi întors?

— Ce era să facem? Ne-au năpădit albinele venite din toată lumea. Erau multe câtă frunză şi iarbă şi au început să ne înţepe din toate părţile!

Baba Iaga a adormit. La miezul nopţii, Ivan Ţarevici a furat din grajd mânzul cel răpănos, a încălecat pe el şi a alergat la râul de foc. Când a ajuns, a fluturat batista fermecată de trei ori înspre dreapta şi, ca din pământ, s-a întins peste râu un pod înalt. Ţareviciul a trecut pe celălalt mal şi a fluturat batista fermecată spre partea stângă, dar numai de două ori. Podul a rămas în picioare, însă foarte subţire şi şubred.

Dimineaţa, când s-a trezit, Baba Iaga nu l-a mai găsit nicăieri pe mânzul cel răpănos. S-a aruncat în piua ei de fier şi s-a repezit în urmărirea lui Ivan Ţarevici: îndemna piua cu pisălogul, iar cu măturoiul ştergea urmele. A ajuns la râul de foc, a zărit podul, s-a apropiat de el, zicându-şi în gând: „Bun pod!", şi a pomit-o pe el. Nici n-a apucat să treacă de mijloc, că podul s-a năruit, iar Baba Iaga s-a prăbuşit în foc, unde a avut parte de o moarte cumplită.

Ivan Ţarevici a ajuns pe un izlaz cu iarbă verde, şi-a hrănit mânzul şi acesta s-a prefăcut într-o mândreţe de cal. Când s-a întors la Maria Morevna, aceasta l-a întrebat:

— Cum de mai eşti în viaţă?

— Uite-aşa şi aşa, i-a povestit ţareviciul toate peripeţiile prin care trecuse. Acum trebuie să mergi cu mine! îi zise el.

— Mă tem, Ivan Ţarevici! Dacă ne prinde iarăşi Koscei, pe tine te va tăia în bucăţi, iar pe mine mă va duce la el!

— Nu, acum nu mă mai prinde! Am şi eu un cal fermecat ca al lui, care zboară ca vântul şi ca gândul.

Au încălecat amândoi pe cal şi... duşi au fost!

La întoarcerea spre casă, calul lui Koscei Nemuritorul s-a împiedicat din nou.

— De ce te poticneşti, gloabă nesătulă? Sau ai simţit ceva rău?

— A fost Ivan Ţarevici şi a luat-o pe Maria Morevna.

— N-am putea să-i prindem din urmă?

— Dumnezeu ştie! Acum Ivan Ţarevici are un cal fermecat mai bun decât mine!

— Nu, nu mă pot împăca uşor cu acest gând! zise Koscei. Trebuie să plec în urmărire!

Şi a plecat. După oarece vreme, l-a ajuns din urmă pe Ivan Ţarevici. A sărit din şa, vrând să-i reteze capul cu paloşul său ascuţit. Calul ţareviciului l-a lovit pe Koscei atât de puternic, încât i-a crăpat ţeasta în două. Ivan Ţarevici a pus mâna pe un par şi l-a lovit până când l-a omorât. După aceea a adunat o mulţime de lemne, a încins un foc uriaş şi l-a ars pe Koscei, iar cenuşa i-a spulberat-o în vânt.
Maria Morevna a încălecat pe calul lui Koscei, Ivan Ţarevici pe al lui şi au plecat să-şi viziteze neamurile: întâi s-au oprit la corb, apoi la vultur şi, la urmă de tot, la şoim.
Peste tot au fost întâmpinaţi cu bucurie:
— Ah, Ivan Ţarevici, de mult ne luaserăm gândul că ne vom mai vedea vreodată. Se vede treaba că nu degeaba te-ai muncit atât: o frumuseţe ca Maria Morevna nu găseşti în lumea întreagă!
Cei doi au stat cât au stat la neamuri şi au plecat în împărăţia lor. Au ajuns şi au început să trăiască, avutul să şi-l sporească şi cu mied să se cinstească.

Baba laga

poveste rusească

Au fost odată un moş şi o babă. Moşul a rămas văduv şi şi-a luat o altă nevastă. De la prima i-a rămas o fetiţă, pe care maştera cea rea n-a îndrăgit-o. O bătea şi se gândea cum să scape de ea. Odată, tatăl a plecat la treburile lui, iar maştera i-a spus fetiţei:
— Du-te la mătuşa ta, sora mea, şi cere-i un ac şi aţă, că vreau să-ţi cos o cămăşuţă.
Iar mătuşa aceasta era Baba laga Picior de Os.
Fetiţa nu era proastă deloc. A trecut mai întâi pe la mătuşa sa bună.
— Bună ziua, mătuşico!
— Bună ziua, iubito! De ce-ai venit?
— M-a trimis mama vitregă la sora ei să-i cer un ac şi aţă, că îmi coase o cămăşuţă.
Mătuşa a povăţuit-o:
— Acolo, nepoţică, ai să dai de un mesteacăn care te va lovi cu ramura peste ochi. Tu leagă-l cu o panglică. Poarta va scârţâi şi se va trânti. Tu toamă-i puţin untdelemn la balamale. Acolo vor sări câini la tine să te rupă. Tu aruncă-le o bucată de pâine. Acolo un motan va sări la tine să-ţi scoată ochii. Tu dă-i nişte şuncă.
Fetiţa a plecat şi nu după mult timp a ajuns. A văzut o izbă în care stătea Baba laga Picior de Os şi ţesea.
— Bună ziua, mătuşică!
— Bună ziua, drăguţo!
— M-a trimis mămuca să-ţi cer un ac şi aţă, că-mi coase o cămăşuţă.
— Bine, dar mai întâi aşază-te şi ţese.
Fetiţa s-a aşezat la războiu, iar Baba Iaga a ieşit şi i-a spus slujnicei sale:
— Du-te, fa focul la baie şi spală-mi nepoţica. Dar ai grijă să fie bine spălată, pentru că am s-o mănânc la micul dejun.
Fetiţa stătea la războiu şi, speriată, a rugat-o pe slujnică:
— Draga mea, nu pune multe lemne şi mai stropeşte-le cu apă, iar apa pentru baie s-o cari cu ciurul. Şi i-a dat o batistă.
Baba Iaga aştepta şi-a întrebat-o:
— Ce faci, nepoţico, ţeşi sau te-ai oprit?
— Ţes, mătuşico! Ţes, iubito!
Baba Iaga s-a îndepărtat, iar fata i-a dat motanului şuncă şi l-a întrebat:
— Cum aş putea să fug de-aici?
— Ţine pieptenele şi prosopul acesta! îi spuse motanul. Ia-le şi fugi! După tine se va lua Baba Iaga Picior de Os. Tu să pui urechea la pământ şi, când ai să auzi că este aproape, aruncă ştergarul şi se va face un râu lat de tot. Dacă Baba Iaga reuşeşte să treacă peste el şi o să te ajungă din urmă, să pui urechea la pământ şi, când ai să auzi că este aproape, aruncă pieptenele. Se va înălţa o pădure întunecoasă, întunecoasă de tot, prin care nu va mai putea răzbate.
Fata a luat ştergarul şi pieptenele şi a fugit. Câinii au sărit la ea s-o sfâşie. Ea le-a aruncat o bucată de pâine şi ei au lăsat-o să treacă. A ajuns la poartă, dar aceasta s-a închis în faţa ei. Fata a turnat la balamale nişte ulei şi

poarta s-a deschis. Mesteacănul era cât pe ce să-i scoată ochii. Fata l-a legat cu o panglică şi mesteacănul a lăsat-o să treacă. Iar motanul s-a aşezat la războiul şi ţesea. Nu atât ţesea, cât încurca iţele. Baba Iaga s-a apropiat de fereastră şi a întrebat:

— Ce faci, nepoţică? Ţeşi sau te-ai oprit?

— Ţes, mătuşă! Ţes, drăguţo! i-a răspuns motanul în doi peri.

Baba Iaga s-a repezit în casă, a văzut că fata a fugit şi a început să-l bată şi să-l ocărască pe motan că nu i-a scos ochii fetei.

— Te slujesc de-atâţia ani, spuse motanul, şi nu m-am ales nici măcar cu un oscior de la tine. Iar ea mi-a dat şunculiţă.

Baba Iaga s-a repezit la câini, la poartă şi la mesteacăn şi a început să-i ocărască şi să-i bată. Câinii i-au spus:

— Te slujim de-atâţia ani şi niciodată nu ne-ai aruncat o cojiţă. Iar ea ne-a dat pâine.

Poarta i-a spus:

— Te-am slujit atâţia ani, iar tu nu mi-ai pus la balamale nici măcar un strop de apă, iar ea m-a uns cu ulei.

Mesteacănul i-a spus:

— De câţi ani te slujesc, nu m-ai oblojit niciodată, iar ea m-a legat cu o panglică.

Servitoarea îi spuse:

— De câţi ani te slujesc, nu mi-ai dăruit niciodată nici măcar o cârpă, iar ea mi-a dat o batistă.

Baba Iaga s-a urcat grabnic în piuă, a îndemnat-o cu pisălogul şi, măturând urmele cu măturoiul, s-a luat după fetiţă. Aceasta a pus urechea la pământ şi a auzit că Baba Iaga era pe urmele ei, şi încă foarte aproape. A luat ştergarul şi l-a aruncat. A apărut un râu larg, larg de tot. Baba Iaga a ajuns la râu, a scrâşnit din dinţi de furie şi s-a întors acasă. Şi-a luat boii şi i-a dus la râu. Boii au băut toată apa şi au secat râul.

Baba Iaga a pornit iarăşi în urmărirea fetiţei. Micuţa şi-a lipit urechea de pământ şi a auzit că Baba Iaga nu era departe. A aruncat pieptenele şi s-a înălţat un codru întunecos şi fioros. Baba Iaga a început să roadă copacii, dar, oricât s-a străduit, n-a dovedit să-şi croiască drum prin desişul lui şi s- a întors acasă.

între timp s-a întors moşul şi şi-a întrebat nevasta:

— Dar unde este fata mea?

— A plecat la mătuşa ei, îi răspunse maştera.

Nu după multă vreme, fetiţa a ajuns acasă.

— Unde-ai fost? o întrebă tatăl.

— Ah, tătucă, spuse ea, uite-aşa şi pe dincolo, m-a trimis mămuca la mătuşă să-i cer ac şi aţă ca să- mi facă o cămăşuţă. Iar mătuşa, Baba Iaga, a vrut să mă mănânce.

— Cum ai reuşit să scapi, fata mea?

— Uite-aşa şi-aşa, îi povesti fata totul cu de-amănuntul.

Moşul, cum a aflat toate acestea, s-a supărat pe nevastă şi a împuşcat-o. Şi a început alături de fetiţă să trăiască şi averea să şi-o înmulţească. Şi eu pe-acolo am trecut, mied şi bere am băut, pe mustăţi se prelingeau, da-n gură nu ajungeau.

Baba Iaga şi Pipernicitul

poveste rusească

Au fost odată un moş şi o babă care nu aveau copii. Ce n-au făcut, cât nu s-au închinat, dar baba nu năştea şi pace! într-o zi s-a dus moşul la pădure după ciuperci şi s-a întâlnit în cale cu un bătrân.

— Eu ştiu ce ai în cap, îi spuse bătrânul. Tot la copii ţi-e gândul. Mergi prin sat şi adună de la fiecare gospodărie câte un ou şi pune ouăle acelea sub o cloşcă. Ce-o să iasă ai să vezi şi singur. Moşul s-a întors în sat. Aveau în sat patruzeci şi una de gospodării. A trecut pe la fiecare poartă, a adunat ouăle şi le-a pus sub cloşcă. După două săptămâni, din acele ouă au ieşit patruzeci de băieţei voinicei şi sănătoşi şi unul plăpând şi bolnăvicios.

Moşul le-a dat câte un nume, numai pentru cel firav n-a găsit niciunul.

— Bine! zise moşul. Tu ai să fii Pipernicitul.

Creşteau copiii moşului şi ai babei într-o zi cât alţii într-un an. S-au făcut mari şi au început să muncească şi

să-şi ajute părinţii. Patruzeci de voinici trudeau la câmp, iar Pipernicitul se învârtea pe lângă casă. A venit vremea cositului. Fraţii coseau iarba, o adunau în stoguri, iar după vreo săptămână s-au întors în sat, au mâncat ce le-a dat Dumnezeu şi s-au culcat. Moşul şi se uită la ei zise:

— Ei, tinerețe! Mănâncă mult, dorm buştean, dar la treabă nu se prea înfig.

— Întâi uită-te, tătucă, şi abia după aceea să vorbeşti, i-a spus Pipernicitul.

Moşul s-a îmbrăcat, s-a dus la fâneaţă şi a văzut că erau ridicate patruzeci de stoguri.

— Ei, aşa voinici mai zic şi eu! Câtă iarbă au cosit în numai o săptămână! Şi au clădit-o în stoguri!

A doua zi bătrânul s-a dus iar la fâneaţă să-şi bucure ochii privind la bogăţia lui. Când a ajuns acolo, a văzut că lipsea unul dintre stoguri. S-a întors acasă şi le-a spus băieţilor:

— Ah, feţii mei! A dispărut un stog.

— Nu-i nimic, tătucă, îi răspunse Pipernicitul. îl prindem noi pe hoţ. Dă-mi o sută de ruble şi fac eu treaba asta!

A luat banii de la moş, s-a dus la fierar şi l-a întrebat:

— N-ai putea să-mi faci un lanţ cu care să înfăşor un om din cap până în picioare?

— Cum să nu?!

— Fii cu băgare de seamă! Să-l faci trainic şi, dacă lanţul o să ţină, am să-ţi dau o sută de ruble, iar dacă nu, munca ta va fi în zadar!

Fierarul i-a făcut un lanţ de fier. Pipernicitul l-a înfăşurat în jurul său, s-a umflat şi lanţul s-a rupt. Fierarul a făcut altul, de două ori mai trainic. Pipernicitul l-a încercat, l-a luat, i-a plătit fierarului şi a plecat să păzească fânul. S-a aşezat sub un stog şi s-a pus pe aşteptat.

Chiar la miezul nopţii s-a burzuluit vremea, s-a învolburat marea şi din adâncurile ei a apărut o iapă uriaşă, a alergat până la primul stog şi a început să mănânce fânul. Pipernicitul a sărit, i-a pus lanţul în loc de căpăstru şi a încălecat pe ea. Iapa a început să se smucească, să alerge pe dealuri şi prin văi, dar nu dovedea să-l doboare pe călăreţ. S-a oprit şi a zis:

— Bunule viteaz, dacă ai reuşit să mă supui, atunci ia în stăpânire mânjii mei.

A alergat iapa la ţărmul mării şi a scos un nechezat puternic. Marea cea albastră s-a învolburat şi au ieşit pe mal patruzeci şi unu de mânji, unul mai frumos decât celălalt. Puteai să cutreieri lumea întreagă şi nu găseai alţii ca ei. Dimineaţa a auzit moşul în curte la el nechezat şi tropot de copite. Nu înţelegea ce se întâmplă. Dar era fiul său, Pipernicitul, care adusese o întreagă herghelie.

— Bună vreme, fraţilor! Acum fiecare dintre noi are câte un cal. Să mergem să ne alegem miresele.

— Să mergem!

Părinţii i-au binecuvântat, iar fraţii au pornit la drum.

Au rătăcit vreme îndelungată prin lume. Unde să găsească atâtea mirese? Doreau să facă toate nunţile odată, nu pe rând, ca să nu se supere vreunul. Ce mamă se putea lăuda că are patruzeci şi una de fete? Au ajuns vitejii peste trei mări şi trei ţări şi au văzut pe un munte semeţ un palat din piatră albă, înconjurat de un zid înalt. La poartă erau nişte ţepe de fier. Fraţii le-au numărat şi au văzut că sunt patruzeci şi unu. Şi-au priponit caii de ele şi au intrat în curte. Le ieşi în întâmpinare Baba laga.

— Nepoftiţilor, cum de-aţi îndrăznit să vă poniniţi caii fără să cereţi învoire?

— Ce ţipi aşa, babo? Mai întâi dă-ne de mâncare şi de băut, du-ne la baie şi abia după aceea întreabă-ne ce căutăm.

Baba laga i-a hrănit, le-a dat să bea, i-a condus la baie, iar după aceea i-a întrebat:

— Spuneţi-mi, voinicilor, aveţi vreo treabă sau aţi fugit de ea?

— Cu treabă am venit, bunică!

— Şi ce treabă aveţi?

— Ne căutăm mirese.

— Am eu fete, a spus Baba laga.

Apoi s-a repezit în iatacuri şi a adus cu ea patruzeci şi una de fete. Fraţii s-au logodit cu ele şi au început nunţile. Seara s-a dus Pipernicitul să-şi vadă calul. Acesta, cum l-a văzut, i-a vorbit în grai omenesc:

— Fii cu băgare de seamă, stăpâne! Când vă duceţi la culcare cu tinerele neveste, îmbrăcaţi-le în straiele voastre, iar voi puneţi-vi-le pe cele femeieşti, că de nu, vom pieri cu toţii.

Pipernicitul le-a spus fraţilor tot ce-i spusese calul. Şi-au îmbrăcat soţiile în straiele lor, iar ei s-au înveşmântat în rochiile acestora şi s-au dus la culcare. Toţi au adormit, numai Pipernicitul n-a închis un ochi. La miezul nopţii a strigat Baba laga cu glas îngrozitor:

— Hei, slugile mele credincioase, retezaţi capetele oaspeţilor nepoftiţi!

Au venit slugile şi au retezat capetele fetelor Babei laga. Pipernicitul şi-a trezit fraţii şi le-a spus ce se întâmplase. Ei au luat capetele retezate şi le-au înfipt în ţepele de pe zid. Apoi şi-au înşeuat caii şi au plecat în grabă.

Dimineaţa, când s-a trezit Baba laga şi s-a uitat pe geam, a văzut că pe zid erau înfipte de jur- împrejur capetele fetelor ei şi s-a mâniat cumplit. A poruncit să i se aducă scutul de foc, a încălecat şi a plecat în urmărirea fugarilor, pârjolind totul în calea ei, în toate cele patru zări. Fraţii ar fi pierit cu toţii, dar Pipernicitul era grozav de isteţ: când au fugit, el a luat de la Baba laga o batistă. A fluturat-o, şi în faţa lor s-a întins un pod peste marea cea albastră, iar bunii viteji au trecut pe celălalt mal. Pipernicitul a fluturat batista în altă direcţie, podul a dispărut, Baba laga a făcut cale întoarsă, iar fraţii au plecat spre casă fără alte griji.

Koscei Nemuritorul

poveste rusească

într-o oarecare împărăţie, în nu se ştie ce ţară, era un ţar care avea trei fii mari. Pe mama lor a furat- o într-o zi Koscei Nemuritorul.

Fiul cel mare i-a cerut tatălui său binecuvântarea pentru a pleca în căutarea mamei. Tatăl l-a binecuvântat, el a plecat şi a dispărut fără veste.

Fiul cel mijlociu a aşteptat cât a aşteptat şi a cerut permisiunea de a pleca în căutarea mamei, dar nu s-a mai întors nici el.

Fiul cel mare, Ivan Ţarevici, i-a spus tatălui său:

— Binecuvântează-mă şi pe mine, tătucă, să mă duc în căutarea mamei.

Tatăl s-a împotrivit:

— Cei doi fraţi ai tăi nu s-au întors şi acum vrei să pleci şi tu. Am să mor de singurătate!

— Nu, tătucă, dacă mă binecuvântezi, mă duc, iar de nu mă binecuvântezi, eu tot mă duc.

Tatăl l-a binecuvântat, iar Ivan Ţarevici a plecat să-şi aleagă calul. Pe care punea mâna, acela cădea. N-a putut să-şi aleagă un cal. Mergea prin oraş cu capul plecat. Nu se ştie de unde, i-a răsărit în cale o bătrână care l-a întrebat:

— De ce eşti aşa de trist, Ivan Ţarevici?

— Lasă-mă în pace, babo, că te apuc într-o mână, iar cu cealaltă te strivesc. Piftie te fac.

Bătrâna a cotit-o pe o altă stradă, a ocolit şi iarăşi i-a ieşit în cale.

— Bună vreme, Ivan Ţarevici! De ce eşti aşa de trist?

El se gândi: „De ce m-o fi întrebând atâta bătrâna? Oare nu cumva mă poate ajuta?”. Şi-i spuse:

— Uite ce-i, bunico: nu pot să-mi găsesc un cal.

— Prostule, te chinui singur şi nu-i spui nimic babei! Hai cu mine!

L-a adus baba până la poalele muntelui şi i-a arătat:

— Sapă aici!

Ivan Ţarevici a săpat şi a dat de o uşă de tuci ferecată cu douăsprezece lacăte. Fără să mai stea pe gânduri, a spart lacătele, a deschis uşa şi a coborât sub pământ. Acolo a dat de un cal năzdrăvan priponit cu douăsprezece lanţuri. Acesta l-a simţit, pesemne, pe tânăr că îi este pe potrivă, a nechezat, s-a smucit şi a rupt cele douăsprezece lanţuri.

Ivan şi-a pus armura de viteaz, i-a pus calului căpăstrul, l-a înşeuat, i-a dat bani bătrânei şi i-a spus:

— Binecuvântează-mă, bunicuţo, şi rămâi cu bine!

S-a urcat el în şa şi a mers multă vreme, până când a ajuns la un munte uriaş şi prăpăstios pe care n- aveai cum să urci. Când s-a uitat mai bine, i-a văzut pe fraţii săi călare, dând ocol muntelui. S-au îmbrăţişat şi au plecat mai departe împreună. Au ajuns la un bolovan de tuci cam de o sută cincizeci de puduri. Pe bolovan era scris:

„Cine va arunca acest bolovan pe munte, acela va putea urca”.
Fraţii săi mai mari nici măcar n-au putut clinti bolovanul, dar Ivan Ţarevici i-a făcut vânt şi l-a aruncat pe munte. Pe dată, pe munte a apărut o scară. Ivan şi-a lăsat calul acolo, a picurat într-un pahar sânge din degetul său mic şi l-a întins fraţilor:
— Dacă sângele din pahar se va înnegri, să nu mă mai aşteptaţi, pentru că voi fi mort.
Şi-a luat rămas-bun şi a început să urce pe munte. Urcând, a văzut tot felul de minunăţii: păduri cu fructe, tot felul de păsări...
A mers mult şi, în cele din urmă, a ajuns în dreptul unei case uriaşe. Acolo trăia fiica unui ţar, care fusese răpită de Koscei Nemuritorul.
Ivan Ţarevici a umblat mult timp în jurul zidului, dar n-a văzut nicio poartă.
Fiica ţarului a zărit un om pe geam, a ieşit în pridvor şi i-a strigat:
— Priveşte încoace: zidul are o crăpătură. Atinge-o cu degetul mic şi se va face uşă.
Aşa a făcut Ivan Ţarevici şi a intrat în casă. Fata l-a întâmpinat, i-a dat de mâncare şi de băut şi a început să-l descoasă. El i-a povestit că a plecat s-o scape pe mama sa din ghearele lui Koscei Nemuritorul. Fata îi spuse:
— Îţi va fi greu s-o scapi, Ivan Ţarevici. Ştii bine că el este nemuritor şi te va ucide. La mine vine des. Iată, acolo este paloşul lui. Dacă reuşeşti să-l laşi, atunci te poţi duce.
Ivan Ţarevici nu numai că a ridicat paloşul, dar l-a şi aruncat în sus şi a plecat mai departe. A ajuns la o altă casă. Ştia cum să caute poarta; a intrat şi s-a întâlnit cu mama lui, care l-a îmbrăţişat, şi au plâns amândoi.
Şi aici şi-a încercat puterile, aruncând o bilă de vreo mie de puduri şi jumătate. A venit vremea să se întoarcă Koscei Nemuritorul. Mama şi-a ascuns fiul. Deodată a intrat Koscei şi a zis:
— Pfui, pfui! Până acum n-a mirosit aici a came de om, dar acum îi simt mirosul. Cine-a fost aici? Nu cumva fiul tău?
— Ce tot spui? Te-ai vânturat prin lume, te-ai îmbibat de miros omenesc şi acum ţi se năzare că miroase şi aici a om, i-a răspuns mama lui Ivan Ţarevici.
Apoi a început să-i vorbească lui Koscei Nemuritorul cu blândeţe despre una, despre alta şi să-l tragă de limbă:
— Unde ţii tu ascunsă moartea, Nemuritorule Koscei?
— Moartea mea, zise el, se află în cutare loc; acolo este un stejar, sub el o ladă, în ladă un iepure, în iepure o raţă, în raţă un ou, iar în ou şade moartea mea.
A mai rămas câtva timp acasă şi apoi a plecat iarăşi în treaba lui.
După un timp, Ivan Ţarevici i-a cerut binecuvântarea mamei sale şi a pornit să caute moartea lui Koscei. A mers el mult pe drum fără să bea, tară să mănânce, dar foamea îl chinuia cumplit. Ivan se gândea: „Dacă mi-ar ieşi ceva în cale!”. Deodată a apărut un pui de lup. Ivan se pregătea să-l omoare, dar ieşi lupoaica din vizuină şi-i zise:
— Nu te atinge de copilul meu, că ţi-oi fi şi eu de folos vreodată!
— Fie!
Ivan Ţarevici i-a dat drumul puiului de lup şi a plecat mai departe. A văzut o cioară. „Ia stai”, se gândi el, „ce-ar fi s-o mănânc?”. Şi-a încărcat puşca, pregătindu-se să tragă, dar cioara i-a spus:
— Nu te atinge de mine, nu mă omorî, că ţi-oi fi şi eu de folos vreodată!
Ivan Ţarevici s-a gândit şi a lăsat-o în pace. A mers mai departe, s-a apropiat de mare şi s-a oprit pe ţărm. Tocmai atunci a sărit pe mal un pui de ştiucă; el l-a apucat şi, flămând cum era, îi zise: „Ei, acum am să mănânc!”.
Din apă a ieşit o ştiucă şi i-a spus:
— Nu te atinge de copilaşul meu, Ivan Ţarevici, că ţi-oi fi şi eu de folos vreodată!
I-a dat Ivan drumul şi puiului de ştiucă.
Cum să treacă el marea? Stătea pe ţărm şi îşi frământa mintea. Ştiuca a ştiut negreşit ce gândea el. S-a întins peste mare, iar Ivan Ţarevici a păşit pe ea ca pe un pod. S-a apropiat de stejarul lui Koscei Nemuritorul, a scos lada, a deschis-o, iar iepurele a luat-o la fugă. Cum să-l mai prinzi?
S-a speriat Ivan că a scăpat iepurele şi a căzut pe gânduri, dar lupoaica pe al cărei pui îl lăsase în viaţă s-a luat după iepure, l-a prins şi i l-a adus lui Ivan Ţarevici. El s-a bucurat nespus, a luat iepurele şi, când l-a spintecat, raţa a ţâşnit din el şi şi-a luat zborul. Ivan Ţarevici a tras după ea, dar n-a nimerit-o. A căzut din nou pe gânduri. Ca din pământ însă a apărut cioara şi s-a luat după raţă. A prins-o şi i-a adus-o lui Ivan Ţarevici. Bucuros, acesta a spintecat-o, a scos oul şi a plecat. Când a ajuns la mare, a vrut să spele oul, dar l-a scăpat în apă. Cum să-l scoată din mare? Adâncime nemăsurată! S-a întristat iarăşi. Deodată marea s-a învolburat şi ştiuca i-a adus

oul. După aceea iar s-a întins de-a latul mării, iar Ivan Ţarevici a trecut peste ea ca pe un pod şi s-a îndreptat spre mama sa. Aceasta l-a ascuns din nou.

Nu după mult timp s-a întors Koscei Nemuritorul.

— Pfui, pfui! Până acum n-a mirosit aici a carne de om, dar acum îi simt mirosul.

— Ce tot îndrugi? N-a fost nimeni pe-aici! i-a răspuns mama lui Ivan Ţarevici.

Koscei spuse:

— Nu ştiu de ce, dar nu mă simt prea bine!

în acest timp, Ivan Ţarevici strângea oul şi din această pricină lui Koscei îi era rău. într-un târziu, Ivan Ţarevici a ieşit, i-a arătat oul şi i-a spus:

— Uite, Nemuritorule Koscei, aici e moartea ta!

Koscei a căzut în genunchi şi a început să-l roage:

— Nu mă omorî, Ivan Ţarevici! Să trăim în prietenie! Toată lumea va fi la picioarele noastre.

Ivan Ţarevici nu s-a lăsat înduplecat de cuvintele lui, a spart oul şi Koscei Nemuritorul a murit.

Ivan Ţarevici şi mama lui au luat cele de trebuinţă şi au plecat spre ţara lor. Pe drum au intrat la fata de ţar pe la care trecuse mai înainte Ivan Ţarevici şi au luat-o şi pe ea. Au mers mai departe şi au ajuns la munte, unde aşteptau fraţii lui Ivan Ţarevici. Fata i-a zis:

— Ivan Ţarevici, întoarce-te la mine acasă. Mi-am uitat rochia de mireasă, inelul cu briliante şi pantofiorii nebrodaţi.

El a coborât-o pe frânghie mai întâi pe mama sa, apoi pe fata pe care o salvase şi cu care s-a înţeles să se cunune. Fraţii le-au prins în braţe, apoi au tăiat frânghia pentru ca Ivan să nu mai poată coborî. Pe mamă şi pe fată le-au silit sub ameninţări să nu spună nimic despre Ivan Ţarevici. Au ajuns ei acasă. Ţarul s-a bucurat nespus de revederea copiilor şi a soţiei, dar era întristat pentru Ivan Ţarevici.

Ivan Ţarevici s-a întors în casa logodnicei sale, a luat inelul, rochia de mireasă şi pantofiorii nebrodaţi, a ajuns la locul de coborâre, şi-a mutat inelul de pe o mână pe cealaltă şi ca din pământ au apărut doisprezece voinici şi l-au întrebat:

— Ce ne poruncеşti?

— Coborâţi-mă de pe muntele acesta!

Voinicii l-au coborât imediat, Ivan Ţarevici şi-a pus la loc inelul şi ei au dispărut. A ajuns în ţara lui şi a intrat chiar în oraşul în care trăiau tatăl şi fraţii lui. A cerut găzduire la o bătrână, pe care a întrebat-o:

— Ce mai e nou, bunică, în împărăţia voastră?

— Ce să fie, fiule? Uite, ţarina noastră a fost în robie la Koscei Nemuritorul. Au căutat-o cei trei băieţi ai ei, doi au găsit-o şi s-au întors, iar al treilea, Ivan Ţarevici, nu-i şi nimeni nu ştie ce-i cu el. Ţarul se frământă pentru el, iar aceşti doi ţarevici şi mama lor au adus cu ei o fată de ţar, iar cel mare vrea să se însoare cu ea. Dar ea îl trimite mai întâi undeva după inelul de cununie sau să-i facă unul la fel cu acela. Au dat pentru asta sfoară în ţară, dar nu s-a găsit nimeni care să le îndeplinească porunca.

— Du-te, bunică, şi spune-i ţarului că-l faci tu. Iar eu am să te ajut, îi spuse Ivan Ţarevici.

Bătrâna s-a îmbrăcat, a fugit la ţar şi i-a spus:

— înălţimea Ta, eu am să fac inelul de cununie pe care îl doreşte atât fata de ţar.

— Fă-l, fă-l, bunică! Noi suntem bucuroşi să avem asemenea oameni, îi spuse regele, dar dacă nu-l faci, îţi pui capul pe butuc.

Bătrâna s-a speriat, s-a întors acasă şi l-a pus pe Ivan Ţarevici să facă inelul. Dar Ivan Ţarevici dormea şi nici capul nu-l durea, pentru că inelul era făcut.

El glumea cu bătrâna, iar ea tremura din toate mădularele, plângea şi-l certa:

— Ţie ce-ţi pasă! îi spuse. M-ai băgat pe mine, proasta, în beleaua asta şi acum mă paşte moartea. Bătrâna a plâns cât a plâns şi a adormit. Ivan Ţarevici s-a trezit dimineaţă devreme şi a trezit-o şi pe ea:

— Scoală, bunică, şi fugi să duci inelul, dar ai grijă să nu iei mai mult de zece ruble pe el. Dacă te vor întreba cine l-a făcut, să le spui că tu, iar de mine să nu sufli nicio vorbă!

Bătrâna s-a bucurat şi a dus inelul. Miresei i-a plăcut.

— Exact de unul ca ăsta aveam nevoie! a zis ea.

A adus un taler plin cu aur, dar bătrâna a luat numai zece ruble. Ţarul a întrebat-o:

— De ce ai luat aşa de puţin?

— La ce-mi trebuie mai mult, înălţimea Ta? Dacă o să-mi trebuiască mai târziu, ai să-mi dai, nu-

i aşa?
Zicând acestea, bătrâna a plecat.
După puţin timp, s-a răspândit vestea că mireasa îl trimite pe mire să-i aducă rochia sau să-i facă alta la fel. Bătrâna a reuşit şi acest lucru, cu ajutorul lui Ivan Ţarevici, se-nţelege! I-a dus ea şi rochia de mireasă.
După aceea i-a dus pantofiorii nebrodaţi, iar ca răsplată n-a luat mai mult de zece ruble şi le-a spus tuturor că ea a făcut toate aceste lucruri.
S-a auzit că nunta o să fie în cutare zi, şi iată că ziua a sosit. Ivan Ţarevici i-a spus bătrânei:
— Fii cu băgare de seamă, bunică: atunci când mireasa va fi dusă la altar, să-mi dai de veste numaidecât.
Bătrâna nu a scăpat momentul. Ivan Ţarevici s-a gătit în straie de ţar, a ieşit şi i-a zis:
— Iată, bunică, cine sunt eu!
Bătrâna i s-a aruncat la picioare:
— Iartă-mă, Măria Ta, că te-am ocărât!
— Să te ierte Dumnezeu!
A venit Ivan la biserică. Fratele lui nu era încă acolo. S-a aşezat el lângă mireasă, preotul i-a cununat şi apoi au fost duşi la palat.
Pe drum s-au întâlnit cu fratele cel mare îmbrăcat în mire. Văzând acesta că mireasa stă lângă Ivan Ţarevici, s-a întors înapoi cu coada între picioare.
Tatăl s-a bucurat la vederea lui Ivan Ţarevici, a aflat de toată perfidia fraţilor săi şi, după ce s-a terminat nunta, i-a trimis în surghiun pe cei doi fii mai mari, iar pe Ivan Ţarevici l-a făcut moştenitor.

Viteazul fără picioare şi viteazul fără mâini

poveste rusească

Fiul unui ţar s-a gândit să se însoare. Pusese ochii pe fata unui ţar vecin, dar nu-i trecea prin minte cum s-o cucerească.
Mulţi regi, prinţi şi tot felul de viteji au peţit-o pe acea ţarevnă, dar nu s-au ales cu nimic. Doar capul şi l-au lăsat pe butucul gâdelui. Şi acum mai stau înfipte tigvele lor în gardul care înconjoară palatul trufaşei ţarevne.
S-a întristat ţareviciul şi nu ştia cine l-ar fi putut ajuta. Chiar atunci s-a nimerit la curte Ivan cel Gol, un ţăran sărac care n-avea nici după ce bea apă, iar hainele îi alunecaseră de mult de pe umeri. A venit la ţarevici şi i-a spus:
— De unul singur n-ai să dovedeşti să ţi-o faci nevastă pe mândra ţarevnă. Dacă te duci fără mine, ai să-ţi laşi capul înfipt în gardul ei. Numai eu te pot ajuta, dar trebuie să-mi fagăduieşti că-mi vei da ascultare în toate.
Ţareviciul i-a făgăduit să facă tot ce îi va spune Ivan, şi chiar a doua zi au pornit la drum. Au ajuns în împărăţia vecină şi au început s-o peţească pe ţarevnă, care le-a zis:
— Mai întâi peţitorul trebuie să-şi încerce puterile!
I-a chemat la ospăţ, le-a dat să mănânce şi să bea, iar după masă oaspeţii ei au început să se desfete cu tot felul de jocuri.
— Aduceţi-mi arma cu care merg eu la vânătoare, le-a poruncit ţarevna slugilor.
Uşa s-a deschis şi au intrat patruzeci de oameni cărând o armă care aducea mai degrabă cu un tun.
— Ei, ginerică! zise ţarevna. Ia trage tu un foc cu puşca mea!
— Ivan cel Gol, ia vezi tu dacă-i bună de ceva puşca asta!
Ivan cel Gol a luat puşca, a dus-o în pridvor şi i-a dat un şut, făcând-o să zboare departe-departe, până a căzut în mare. Apoi îi zise ţareviciului:
— Nu, Măria Ta, nu-i bună de nimic! Un viteaz ca tine nu se poate coborî până într-atât încât să tragă cu ea.
— Ce înseamnă asta, ţarevnă? îţi baţi joc de mine? Ai poruncit să fie adusă o armă de nimic, pe care sluga mea doar a împins-o uşurel cu piciorul şi ea a zburat tocmai în mare! zise ţareviciul.
Ţarevna a poruncit să i se aducă arcul şi o săgeată. Uşa s-a deschis din nou şi patruzeci de oameni au adus arcul

şi săgeata.

— Logodnicule, ia încearcă să slobozeşti din arc săgeata asta!

— Ei, Ivan cel Gol, a strigat ţareviciul, ia vezi dacă arcul ăsta mi se potriveşte!

Ivan a întins arcul şi a tras. Săgeata a zburat la o sută de verste, l-a nimerit pe viteazul Marko Begun şi i-a retezat ambele mâini, făcându-l să urle de durere.

— Golaşule Ivan! Mi-ai retezat ambele mâini, dar o să-ţi vină rândul şi ţie!

Ivan cel Gol a luat arcul, l-a proptit în genunchi şi l-a frânt în două.

— Nu, Măria Ta! Arcul nu face doi bani şi te-ai înjosi trăgând cu el!

— Ce-i asta, ţarevnă? Mă iei în râs? Vrei să mă faci de ocară? Arcul pe care mi l-ai dat s-a rupt în două când sluga mea a început să-l întindă ca să tragă cu el!

Ţarevna a poruncit să fie scos din grajd armăsarul cel focos. Patruzeci de oameni erau în jurul lui şi abia dacă-l puteau ţine în lanţuri, atât era de rău şi de potrivnic.

— încalecă, logodnicule, pe armăsarul meu şi fa cu el o plimbare!

Ţareviciul a strigat:

— Ei, Golaşule Ivan! Ia vezi dacă mi-e pe potrivă calul!

Ivan cel Gol s-a apropiat de cal şi a început să-l mângâie. L-a mângâiat el cât l-a mângâiat, l-a apucat de coadă şi l-a smucit, rămânând cu pielea calului în mână.

— Nu, Măria Ta! Nu ţi se potriveşte. E o otreapă. Abia l-am scuturat niţel de coadă, că l-am şi jupuit.

Ţareviciul se prefăcu supărat:

— Tot îţi mai baţi joc de mine, ţarevnă? Ai poruncit să mi se aducă o mârţoagă în locul unui cal adevărat, aşa cum se cuvine unui viteaz!

Ţarevna nu l-a mai pus pe ţarevici şi la alte încercări, iar a doua zi s-a măritat cu el. După cununie s- au dus la culcare. Ţarevna şi-a lăsat o mână pe pieptul soţului, iar el abia a rezistat: începuse deja să se înăbuşe de grea ce era.

„A", se gândi ţarevna, „viteaz dintr-ăştia îmi eşti! Am să te fac eu să mă pomeneşti!".

Peste o lună, ţareviciul s-a gătit să plece în ţara lui, împreună cu ţarevna.

Au mers ei o zi, două, trei şi s-au oprit să le dea şi cailor răgaz. Ţarevna a ieşit din caretă şi l-a văzut pe Ivan cel Gol cufundat într-un somn adânc. A pus mâna pe topor şi i-a retezat ambele picioare, apoi a dat poruncă să fie înhămaţi caii la caleaşcă, iar ţareviciului i-a spus să se întoarcă în ţara lui. Pe Ivan cel Gol l-a lăsat în câmp.

Odată trecu pe-acolo Marko Begun şi îl văzu pe Ivan cel Gol. S-au făcut fraţi de cruce, apoi Marko l-a urcat pe Ivan în cârcă şi a plecat cu el în pădure. Acolo şi-au construit o izbă şi au făcut o căruţă, au găsit o puşcă şi au început să vâneze păsări. Marko se înhăma la căruţă şi-l ducea pe Ivan prin pădure, iar acesta trăgea cu puşca în păsări, dobândindu-şi în acest chip hrana cea de toate zilele.

De la un timp însă au început să tânjească şi şi-au pus în gând să fure o fecioară de la părinţii ei. Zis şi făcut! S-au dus la casa unui preot şi au început să ceară de pomană. Fata popii le-a adus pâine şi, cum s-a apropiat de căruţă, Ivan a înşfacat-o de mâini şi a aşezat-o lângă el, iar Marko a luat-o la goană trăgând căruţa după el. în scurtă vreme, au ajuns în pădure, la ei acasă.

— Tânără fecioară, vrem să ne fii surioară, îi spuseră ei. Să ne găteşti prânzul şi cina şi să ai grijă de gospodărie!

Au trăit tustrei în linişte şi pace, fără să se plângă de nimic.

Odată, când cei doi viteji s-au întors de la vânătoare după o săptămână încheiată, mai-mai să nu-şi cunoască surioara, într-atât era de slăbită.

— Ce s-a întâmplat cu tine? au întrebat-o ei.

Fata le-a povestit că în fiecare zi venea la ea un zmeu şi din această pricină slăbise aşa.

— Lasă, că punem noi mâna pe el!

Ivan cel Gol s-a băgat sub laiţă, iar Marko Begun s-a ascuns în tindă, după uşă.

După vreo jumătate de ceas au început să freamăte copacii în pădure, iar acoperişul izbei s-a mişcat din loc: venise zmeul. A intrat în casă, s-a aşezat la masă şi a cerut să i se aducă ceva de mâncare. Ivan cel Gol l-a prins de picioare, iar Marko Begun s-a aruncat cu tot trupul asupra lui şi a început să-l strivească.

După ce i-au muiat bine-bine oasele, l-au târât afară, i-au băgat capul în despicătură unui butuc de stejar şi au

început să-l bată cu vergile.

— Daţi-mi drumul, puternicilor viteji! se rugă zmeul. Am să vă arăt unde se găseşte apă vie şi apă moartă.

Cei doi viteji s-au învoit.

Zmeul i-a dus până la un loc. Marko Begun s-a bucurat şi a vrut să se arunce în apă, dar Ivan cel Gol l-a oprit.

— Trebuie s-o încercăm mai întâi! spuse el şi aruncă în lac o ramură verde, care luă foc pe dată.

Vitejii s-au repezit la zmeu şi au început să-l bată. Ca să scape cu viaţă, zmeul i-a dus în alt loc. Ivan cel Gol a luat un putregai de jos şi l-a aruncat în apă. Acesta a înverzit şi a început să dea lăstari şi frunze. Cei doi viteji s-au aruncat în lac, s-au scăldat şi au ieşit la mal voinici între voinici: Ivan cel Gol avea picioare, iar Marko Begun avea mâini. L-au luat apoi pe zmeu, l-au dus la primul lac şi l-au aruncat în apă. Numai fumul s-a ales de el!

S-au întors acasă. Marko Begun era deja bătrân. Aluat-o pe fiica preotului, a dus-o înapoi la părinţi şi a început să trăiască la ei, pentru că preotul îşi dăduse cuvântul să-l ţină până la moarte pe cel care îi va aduce fiica înapoi.

Ivan cel Gol şi-a găsit un cal năzdrăvan şi a plecat să-şi caute ţareviciul.

Trecând prin câmpie, l-a văzut pe ţarevici cum păştea porcii.

— Bună vreme, ţareviciule!

— Bună să-ţi fie inima! Dar spune-mi: cine eşti?

— Eu sunt Ivan cel Gol.

— Ce te tot lauzi? Dacă Ivan cel Gol ar fi trăit, eu n-aş fi ajuns să pasc porci.

— Aici se încheie slujba ta de porcar.

Au făcut schimb de haine. Ţareviciul a plecat înainte pe calul viteazului, iar Ivan cel Gol venea în urma lui, mânând porcii.

Ţarevna l-a văzut şi a ieşit în pridvor:

— Ei, terchea-berchea ce eşti! Cine ţi-a poruncit să mâni porcii acasă când soarele nu a apus încă?

Şi a poruncit ca porcarul să fie dus la grajd şi bătut cum se cuvine. Ivan cel Gol n-a stat pe gânduri. A înşfăcat-o pe ţarevnă de păr şi a târât-o prin curte până când aceasta şi-a cerut iertare şi şi-a dat cuvântul că-şi va asculta bărbatul în toate. După care ţareviciul şi ţarevna au trăit în bună înţelegere ani îndelungaţi, iar Ivan cel Gol le-a fost slujitor credincios.

Viteazul fără picioare şi viteazul orb

poveste rusească

În nu se ştie ce împărăţie, în nu se ştie ce ţară, trăiau odată un ţar şi ţarina lui. Aveau un singur fiu, pe Ivan Ţarevici, care se afla în grija unchiului său Katoma Căciulă de Stejar. Ţarul şi ţarina, încărcaţi de ani grei, s-au îmbolnăvit şi nu mai trăgeau nicio nădejde la însănătoşire. L-au chemat pe Ivan Ţarevici şi i-au spus:

— Când n-om mai fi noi, tu să-i dai în toate ascultare unchiului tău Katoma Căciulă de Stejar şi să-l respecţi! Dacă n-ai să-i ieşi din cuvânt, ai să fii fericit, altminteri ai să te prăpădeşti ca musca-n prag de iarnă.

A doua zi, ţarul şi ţarina şi-au dat obştescul sfârşit. Ivan Ţarevici i-a înmormântat şi a început să trăiască aşa cum îl povăţuiseră părinţii: nu făcea nimic înainte de a se sfătui cu unchiul. A trecut mult de atunci? A trecut puţin? Nu se ştie. Se ştie doar că Ivan Ţarevici a ajuns la vârsta bărbăţiei şi a început să-l bată gândul să se însoare. A venit la unchiul său şi i-a spus:

— Unchiule Katoma Căciulă de Stejar, îmi este greu singur. Aş vrea să mă însor!

— Şi care-i necazul, ţareviciule? Ai împlinit deja anii care te îndreptăţesc să te gândeşti şi la mireasă! Du-te în sala mare! Acolo sunt adunate portretele tuturor ţarevnelor şi prinţeselor. Uită-te la ele şi care ţi-o plăcea mai mult, pe aceea o vom peţi!

Ivan Ţarevici s-a dus în sala mare şi a început să cerceteze portretele. I s-a lipit de suflet Ana cea Preafrumoasă. Nu găseai nicăieri în lume alta mai mândră ca ea. însă pe portretul ei era scris că cel care vine s-o ceară trebuie să-i spună o ghicitoare. Dacă ea nu o va dezlega, cu acela se va mărita, iar celui a cărui ghicitoare o va dezlega

va porunci să i se reteze capul.
Ţareviciul a citit ce scria pe portret, s-a mâhnit şi s-a dus la unchiul său.
— Am fost în sala mare, îi zise el, şi mi-am ales mireasa, pe Ana cea Preafrumoasă. Numai că nu ştiu dacă am putea-o peţi!
— Da, ţareviciule, nu-i deloc o treabă uşoară! Dacă te duci singur în peţit, n-ai să capeţi mâna ei. Dar dacă mă iei cu tine şi ai să faci cum te povăţuiesc eu, poate că vei izbuti!
Ivan Ţarevici l-a rugat pe unchiul său să meargă împreună cu el în peţit şi i-a dat cuvântul de onoare că îl va asculta întru totul.
S-au gătit de drum şi au plecat în peţit la ţarevna Ana cea Preafrumoasă. Au mers un an, doi, trei, străbătând multe pământuri.
— Unchiule, zise Ivan Ţarevici, călătorim de atâta amar de vreme spre Ana cea Preafrumoasă, dar nici măcar nu ştim ce ghicitoare să-i spunem!
— Avem destul timp să născocim ceva! răspunse unchiul.
Şi-au continuat drumul. Katoma Căciulă de Stejar a văzut o punguţă cu bani care zăcea în colbul drumului. A ridicat-o de jos, a răsturnat banii din ea în propria pungă şi a zis:
— Iată şi ghicitoarea, Ivan Ţarevici! Când ajungi la ţarevnă, spune-i aşa: „Mergeam pe drum şi am văzut că zăcea un bine în colb; noi am luat binele cu bine şi l-am pus în binele nostru". N-o să dezlege ea în vecii vecilor această ghicitoare. Oricare alta ar putea-o dezlega, pentru că se uită în cartea fermecată. Şi cum o dezleagă, cum dă poruncă să ţi se taie capul!
în cele din urmă, Ivan Ţarevici şi unchiul lui au ajuns în faţa unui palat înalt, unde trăia ţarevna Ana cea Preafrumoasă. Chiar atunci se brodise ca ea să fie în cerdac şi să-i vadă pe nou-veniţi. A trimis iscoade să afle de unde vin cei doi şi ce doresc.
— Am venit din cutare împărăţie, spuse Ivan Ţarevici, s-o cer în căsătorie pe Ana cea Preafrumoasă.
Iscoadele i-au spus prinţesei ce aflaseră de la Ivan Ţarevici. Ea a poruncit ca ţareviciul să fie poftit în palat şi, de faţă cu întreg sfatul boierilor, să-i spună ghicitoarea cu care venise.
— Am jurat, spuse ţarevna, că mă voi mărita cu acela a cărui ghicitoare nu o voi putea dezlega. Dacă însă voi dezlega ghicitoarea spusă de el, voi porunci să fie dat unei morţi cumplite!
— Ascultă, minunată ţarevnă, ghicitoarea mea! i-a spus Ivan Ţarevici. Mergeam noi pe drum şi am văzut că zăcea un bine în colb; am luat binele cu bine şi l-am pus în binele nostru.
Ana, ţarevna cea preafrumoasă, şi-a luat cartea fermecată şi a început s-o cerceteze, ca să găsească răspunsul. A răsfoit-o din scoarţă-n scoarţă, dar fără niciun folos. Sfatul boierilor şi al cnejilor a hotărât că ţarevna trebuie să se mărite cu Ivan Ţarevici.
„Cum să fac oare să trag cât mai mult de timp şi să scap de mirele ăsta?", se gândea ea. în cele din urmă, a hotărât să-l încurce supunându-l la grele încercări. L-a chemat şi i-a spus:
— Dragul meu Ivan Ţarevici, mirele meu sortit! Trebuie să ne pregătim de nuntă. Fă-mi, te rog, o mică favoare: în ţara mea, în cutare loc, este un stâlp de tuci. Adu-l tu la bucătăria palatului, taie-l în bucăţi şi dă-i-l bucătarului pentru foc!
— îmi cer iertare, ţarevnă, dar eu n-am venit aici să tai lemne! Asta nu-i treabă de ţarevici. Pentru asta îl am pe Katoma Căciulă de Stejar, sluga mea.
Ţareviciul l-a chemat pe unchiul său şi i-a poruncit să aducă la bucătărie stâlpul de tuci, să-l taie în bucăţi şi să i-l dea bucătarului pentru foc.
Katoma s-a dus la locul cu pricina, a îmbrăţişat stâlpul, s-a opintit, l-a smuls din pământ, l-a dus la bucătăria palatului şi l-a tăiat în bucăţele. Patru dintre ele le-a oprit pentru sine şile-apusîn buzunar. „O să-mi prindă bine mai încolo", îşi zise el.
A doua zi, prinţesa Ana cea Preafrumoasă îi zise lui Ivan Ţarevici:
— Dragul meu ţarevici, mirele meu sortit! Mâine trebuie să mergem la cununie. Eu plec în caleaşcă, iar tu pe armăsarul meu cel brav. Ar trebui să-l călăreşti niţel acum, că nu-i învăţat să poarte pe cineva în spate!
— Cum? Să-l învăţ eu? Atunci pentru ce mai am slugă?
Ivan Ţarevici l-a chemat pe unchiul său Katoma Căciulă de Stejar.
— Du-te la grajd şi spune-i grăjdarului să-l scoată de acolo pe armăsarul cel brav al prinţesei Ana. încalecă-l şi călăreşte-l, pentru că n-a mai fost încălecat de nimeni. Mâine am să mă urc eu în şa şi am să

mă fălesc, mergând pe el la cununie.
Unchiul Katoma a ghicit şiretlicurile prinţesei şi n-a mai stat la vorbă. S-a dus în grajd şi le-a cerut grăj dărilor să scoată afară armăsarul. S-au strâns doisprezece grăjdari şi vizitii şi au scos calul fermecat, ţinându-l priponit cu douăsprezece lanţuri de fier. Katoma Căciulă de Stejar s-a apropiat de el şi, de îndată ce l-a încălecat, armăsarul s-a desprins de pământ şi s-a înălţat peste vârfurile pădurii, deasupra codrului stătător, pe sub norul călător. Katoma se ţinea tare: cu o mână se prinsese de coamă, iar cu cealaltă a scos din buzunar un retevei de tuci şi a început să-l altoiască pe armăsar în cap, între urechi. După ce a fărâmat o bâtă, a scos din buzunar alta şi apoi alta. La cea de-a patra bâtă de tuci, armăsarul n-a mai putut îndura şi i-a vorbit cu grai omenesc:
— Katoma, tătucă! Ai milă şi cruţă-mi viaţa! Voi face tot ce-mi vei porunci!
— Ascultă, câine ce eşti! i-a răspuns Katoma Căciulă de Stejar. Mâine te va încăleca Ivan Ţarevici ca să-l duci la cununie. Ai grijă! De cum te vor scoate grăjdarii în curtea cea mare, ţareviciul se va apropia de tine. Când îţi va pune mâna pe spate, nici urechea să n-o mişti! Iar când se va urca în şa, tu să te încovoi şi să te afunzi în pământ până la glezne, iar când o porneşti din loc, să mergi domol, cu pas greoi, de parcă ai avea în spate o greutate pe care abia o poţi duce!
După ce i-a ascultat porunca, armăsarul s-a lăsat pe pământ mai mult mort decât viu. Unchiul Katoma l-a înşfăcat de coadă şi l-a zvârlit grăj dărilor:
— Ei, vizitii şi grăjdari! Duceţi la iesle carnea asta de câine!
A venit şi ziua următoare. S-a făcut vremea de mers la cununie. A fost trasă careta pentru ţarevnă, iar lui Ivan Ţarevici i-a fost adus armăsarul năzdrăvan. Din toate părţile s-a adunat o mulţime de gură-cască, iar din încăperile de marmură albă au ieşit femeile şi au condus-o pe mireasă la caretă. Ana s-a urcat şi a aşteptat să vadă ce i se va întâmpla lui Ivan Ţarevici. „Armăsarul o să-l facă fărâme!", se gândi ea.
S-a apropiat Ivan Ţarevici de armăsar, a pus mâna pe el, şi-a băgat piciorul în scară, dar calul a stat stană, fără să mişte măcar o ureche. Ţareviciul a încălecat, iar calul s-a afundat în pământ până la glezne. I-au fost scoase cele douăsprezece lanţuri de fier de care era priponit. Calul a pomit-o cu pas greu şi domol, iar broboanele de sudoare se rostogoleau de pe el mari cât grindina.
— Uitaţi-vă ce viteaz a încălecat armăsarul ţarevnei Ana cea Preafrumoasă! Ce putere nemăsurată! se auzeau voci din mulţimea de gură-cască adunaţi la curte.
După cununie, când ieşeau din biserică, mirii s-au prins de mână. Ţarevna a vrut să mai încerce o dată puterea lui Ivan Ţarevici şi l-a strâns de mână atât de zdravăn, încât mirelui i-au ieşit ochii din orbite, iar sângele i-a năvălit în obraji de durere.
„Deci viteaz dintr-ăsta îmi eşti!", îşi zise ţarevna. „Da[1] bine m-a mai păcălit unchiul tău! Numai că o să am eu grijă să-ţi iasă asta pe nas!"
Trăia Ana cea Preafrumoasă cu Ivan Ţarevici cum se cuvenea unei femei cinstite să trăiască alături de soţul ei dat de Dumnezeu. îl alinta şi-l dezmierda, însă nu se gândea decât cum să-l alunge de la curtea ei pe Katoma Căciulă de Stejar. Fără el, de Ivan Ţarevici s-ar fi descotorosit foarte uşor.
Câte n-a mai născocit ţarevna despre el, cât nu l-a vorbit de rău în faţa soţului! Acesta însă nu voia să se despartă cu niciun chip de unchiul său.
După vreun an, îi spuse Ivan Ţarevici alesei sale:
— Soţioara mea dragă, frumoasă ţarevnă! Tare-aş vrea să merg împreună cu tine în ţara mea...
— De ce nu? îi răspunse ea. De mult voiam să văd şi eu cum arată ţara ta!
S-au pregătit de drum şi au plecat. Pe unchiul Katoma l-au luat drept vizitiu. Au mers ei, au mers şi iată că Ivan Ţarevici a adormit. După o vreme, ţarevna Ana cea Preafrumoasă a început să tragă de el şi să i se plângă de unchiul lui.
— Ascultă, ţarevi ciule! Tu dormi şi n-ai habar de nimic, dar unchiul tău nu vrea să-mi dea ascultare şi mână înadins careta numai prin hârtoape, de parcă şi-ar fi pus în cap să ne facă de petrecanie. I- am vorbit cu frumosul, iar el îşi râde de mine! Dacă nu-l pedepseşti, am să-mi pun capăt zilelor!
Ivan Ţarevici, buimac de somn, s-a mâniat şi l-a dat pe unchiu-său pe mâinile prinţesei:
— Fă cu el ce crezi!
Ţarevna a poruncit să i se taie picioarele.
— Am să mă chinui eu, a strigat unchiul, dar şi ţareviciul va cunoaşte ce-i necazul!
Unchiului Katoma Căciulă de Stejar i-au fost tăiate amândouă picioarele. Ţarevna a cercetat cu privirea locul, a văzut o buturugă înaltă, le-a poruncit slujitorilor să-l aşeze pe Katoma acolo, iar pe Ivan Ţarevici să-l lege cu o frânghie de caretă şi s-a întors în ţara ei.

Unchiul Katoma Căciulă de Stejar stătea pe buturugă şi plângea cu lacrimi amare.

— Adio, Ivan Ţarevici! zise el. Ai să-ţi aduci tu aminte de mine!

Iar Ivan Ţarevici, priponit, alerga în urma trăsurii. Când s-a întors la palatul ei, ţarevna Ana cea Preafrumoasă i-a poruncit să pască vacile. în fiecare dimineaţă ieşea ţareviciul cu cireada la păşune, iar seara o mâna spre curtea prinţesei. Aceasta, stând în pridvor, număra vitele în fiecare seară, nu cumva să lipsească vreuna. După ce le număra, îi poruncea ţareviciului să le bage în grajd, iar pe ultima din ele s-o pupe sub coadă. Ultima vacă s-a învăţat aşa de bine cu asta, că atunci când ajungea la poartă, se oprea şi îşi sălta coada.

Unchiul Katoma Căciulă de Stejar a stat pe butuc o zi, două, trei, fără să bea sausă mănânce. De coborât, nu putea să coboare; singurul lucru care-i mai rămânea era să aştepte să moară defoame.

Nu departe de acel loc se întindea o pădure deasă. Acolo trăia un viteaz neînchipuit de puternic, dar care era orb. Cum simţea că trece pe lângă el un animal sălbatic (iepure, vulpe, urs sau altceva), se lua după el, îl prindea şi... gata masa! Cu asta se hrănea. Era iute de picior viteazul orb şi niciun animal, cât ar fi alergat el de repede, nu putea să-i scape. Odată a simţit o vulpe care a fugit pe lângă el. Viteazul a auzit-o şi s-a luat după ea. Roşcata a fugit spre buturuga unde stătea Katoma. Când a ajuns aproape, vulpea a ocolit-o, iar viteazul cel orb a intrat cu capul în buturugă şi a smuls-o din rădăcini. Katoma a căzut şi l-a întrebat:

— Cine eşti?

— Sunt viteazul cel orb. Trăiesc în pădure de treizeci de ani. Mă hrănesc numai dacă prind un animal şi-l perpelesc la foc. Altfel, de mult aş fi murit de foame!

— Eşti orb din născare?

— Nu. Ochii mi i-a scos ţarevna Ana cea Preafrumoasă.

— Şi eu tot din pricina ei am rămas fără picioare. Pe amândouă mi le-a retezat blestemata!

S-au împrietenit cei doi viteji şi au hotărât să trăiască laolaltă şi să-şi caute hrana împreună.

— Urcă-te în spatele meu şi spune-mi pe unde să merg! Eu am să-ţi fiu de folos cu picioarele mele, iar tu mie cu ochii tăi!

Zicând acestea, viteazul orb l-a luat pe Katoma în spate, iar acesta se uita în toate părţile şi doar îi zicea:

— Ia-o la dreapta! La stânga! Drept înainte!

Au trăit ei aşa în pădure prinzând iepuri, vulpi sau urşi pentru hrana zilnică. într-o zi, viteazul fără picioare îi zise celui orb:

— Oare chiar toată viaţa o să trăim departe de oameni? Am auzit că în cutare oraş este un negustor bogat care are o fată neînchipuit de miloasă cu sărmanii şi ologii. Tuturor le dă de pomană... Ce-ar fi s-o răpim şi s-o aducem aici ca să ne ţină gospodăria?

Orbul s-a învoit, a luat un cărucior, l-a aşezat în el pe prietenul lui fără picioare şi au plecat întins în oraş, la casa negustorului bogat. Văzându-i de la fereastră, fata negustorului, fără a sta pe gânduri, le-a ieşit în întâmpinare să le dea de pomană.

S-a apropiat ea de căruciorul în care era viteazul fără picioare şi i-a zis:

— Primeşte, ologule, în numele Atotputernicului, pomana mea!

Acesta a întins mâinile, chipurile după pomană, dar a înşfacat-o pe fată şi a tras-o în cărucior. I-a strigat tovarăşului său să pornească. Orbul a prins a alerga atât de repede, încât nici călare nu-l puteai prinde. Negustorul a trimis o poteră pe urma fugarilor, dar aceasta nu i-a mai ajuns.

Cei doi viteji au dus-o pe fata negustorului în izba lor din pădure şi i-au spus:

— Să ne fii ca o soră dreaptă! Stai la noi şi ocupă-te de gospodărie. Noi, schilozi cum suntem, nu avem cum să ne gătim sau să ne spălăm cămăşile. Dumnezeu te va răsplăti pentru asta!

Fata negustorului a rămas la ei. Vitejii o respectau şi o iubeau ca pe o soră. Una-două, ei plecau la vânătoare, iar sora lor rămânea acasă şi făcea toate treburile gospodăriei: gătea, spăla, deretica.

Şi-a făcut obiceiul să vină în izba lor Baba Iaga Picior de Os şi să-i sugă fetei sângele. Cum plecau vitejii la vânătoare, Baba Iaga apărea ca din pământ.

Frumoasa fată a început să se tragă la faţă, a slăbit şi a devenit bolnăvicioasă. Orbul nu vedea nimic, dar Katoma Căciulă de Stejar a băgat de seamă că ceva nu-i tocmai curat la mijloc. I-a spus orbului şi amândoi au luat-o la întrebări pe fată, dar Baba Iaga o oprise cu străşnicie să sufle cuivao vorbă.

Mult timp s-a temut să le împărtăşească necazul ei, dar, în cele din urmă,fraţii au înduplecat-o, iar ea le-a povestit totul de-a fir-a-păr:

— De fiecare dată când plecaţi la vânătoare, apare în izbă o babă bătrână, cu faţa rea, cu părul lung şi sur şi mă sileşte s-o caut în cap, iar ea îşi pune gura la pieptul meu şi-mi suge sângele.

— A, zise orbul, asta-i Baba Iaga! Trebuie să ne răfuim cu ea după legea noastră! Mâine nu mergem la vânătoare. Vom încerca s-o păcălim şi s-o prindem...

A doua zi de dimineaţă, cei doi viteji nu s-au mai dus la vânătoare.

— Ei, prietene fără picioare, intră tu sub laiţa asta şi stai acolo nemişcat, iar eu am să mă duc afară, sub fereastră. Tu, surioară, când vine Baba Iaga, aşază-te aici, lângă geam, caut-o în cap, dar împleteşte-i laţele în fuioare şi trece-le peste pervaz, afară. Eu am s-o apuc de ele şi am s-o ţin nemişcată.

Zis şi făcut. A înşfăcat-o orbul pe Baba Iaga de laţele ei sure şi a strigat:

— Ei, prietene Katoma, ieşi de sub laiţă şi ţine-o pe baba cea rea până intru eu în izbă!

Baba Iaga a auzit ce necaz o paşte şi a dat să se salte, dar de unde?! Nici capul nu şi l-a putut mişca, atât de strâns o ţinea orbul de păr. S-a smucit, s-a smucit, dar fără folos! în acest răstimp a ieşit Katoma de sub laiţă, s-a prăvălit peste ea ca un munte de piatră şi a început s-o sugrume. A intrat în izbă şi orbul şi i-a spus celui fără picioare:

— Trebuie să facem un foc afară şi s-o ardem pe blestemata asta, iar cenuşa să i-o risipim în vânt!

— Dragilor, frumoşilor! a început să se roage de ei Baba Iaga. Daţi-mi pace, că am să fac pentru voi tot ce vă poftеşte inima!

— Bine, vrăjitoare bătrână! i-au răspuns vitejii. Arată-ne fântâna cu apă vie şi vindecătoare!

— V-o arăt numaidecât, numai să nu mă bateţi!

Orbul l-a luat pe Katoma Căciulă de Stejar în cârcă, a prins-o pe Baba Iaga de laţe, iar aceasta i-a dus în inima neagră a pădurii, la o fântână, şi le-a spus:

— Aici se află apa vie şi vindecătoare!

— Ai grijă, frate Katoma, să nu ne scape! Dacă ne trage pe sfoară acum, în vecii vecilor n-o să ne mai facem bine!

Katoma Căciulă de Stejar a rupt o rămurică verde dintr-un copac şi a aruncat-o în fântână. Nici n-a atins rămurica bine apa din fântână, că a şi fost cuprinsă de flăcări.

— A, vasăzică din asta mi-eşti! Ai vrut să ne tragi pe sfoară! ziseră vitejii şi au vrut s-o sugrume şi s-o arunce în fântâna de foc.

Baba Iaga a început să se roage de ei mai dihai ca prima dată şi ajurat că-i va duce la fântâna cea adevărată fără să mai umble cu şiretlicuri:

— Pe cuvânt de onoare că vă duc la apa cea bună!

Vitejii s-au învoit să mai încerce o dată. Baba Iaga i-a dus la altă fântână. Katoma Căciulă de Stejar a rupt dintr-un copac o creangă uscată şi a aruncat-o în fântână. Nici n-a apucat ea bine să atingă apa, că a început să înverzească şi să înflorească.

— Ei, asta-i apa cea bună! a zis Katoma Căciulă de Stejar.

Orbul şi-a stropit ochii cu ea şi, în aceeaşi clipă, şi-a recăpătat vederea. L-a cufundat în apă pe Katoma, iar acestuia i-au crescut picioarele. S-au bucurat cei doi şi au început să vorbească între ei:

— Acum, că ne-am făcut bine, o să recăpătăm tot ce-am pierdut, dar mai întâi trebuie să hotărâm ce facem cu Baba Iaga! Dacă o iertăm acum, nu trebuie să ne aşteptăm la nimic bun din partea ei. E limpede ca lumina zilei că toată viaţa nu se va gândi la nimic altceva decât cum să pricinuiască rău oamenilor.

S-au întors la fântâna de foc şi au aruncat-o acolo pe Baba Iaga. Numai aşa au scăpat de ea. După aceasta, Katoma Căciulă de Stejar s-a însurat cu fata negustorului şi tustrei s-au îndreptat către patria ţarevnei Ana cea Preafrumoasă, pentru a-l scăpa pe Ivan Ţarevici din ghearele ei. Când se apropiau de cetatea de scaun, l-au văzut pe Ivan Ţarevici, care mâna cireada de vaci spre casă.

— Stai, văcarule! îi zise unchiul Katoma lui Ivan Ţarevici. încotro mâni vacile astea?

— La curtea ţarevnei, îi răspunse Ivan Ţarevici. Ţarevna însăşi le numără de fiecare dată, să vadă dacă sunt toate.

— îmbracă, văcarule, hainele mele şi dă-mi-le mie pe ale tale, că vreau eu să mân cireada!

— Nu, frate, aşa ceva nu se poate! zise Ivan Ţarevici. Dacă află ţarevna, va fi vai şi-amar de mine!

— Nu te teme! Nu se va întâmpla nimic! O să te apere unchiul Katoma Căciulă de Stejar!

Ivan Ţarevici a oftat şi i-a răspuns:

— Ei, om bun! Dacă ar fi trăit unchiul Katoma, eu n-aş fi păscutvacile!

Atunci unchiul Katoma Căciulă de Stejar i-a dezvăluit cine era. Ivan Ţarevici l-a îmbrăţişat şi a izbucnit în lacrimi:

— Nu mă aşteptam să te mai văd vreodată!

Au făcut schimb de haine. Unchiul a mânat cireada la curte. Ana cea Preafrumoasă a ieşit în pridvor, a numărat vacile şi a poruncit să fie băgate în grajd. Toate vacile au intrat, în afară de ultima, care s-a oprit în faţa porţii şi şi-a săltat coada. Katoma a sărit la ea:

— Tu ce aştepţi?

A apucat-o de coadă, a smucit-o şi a rămas cu pielea ei în mână. Ţarevna Ana cea Preafrumoasă a văzut toate astea şi a strigat cu glas tunător:

— Ce face ticălosul ăsta de văcar? Luaţi-l pe sus şi aduceţi-l la mine!

Slugile l-au înşfăcat pe Katoma şi l-au târât în palat, dar, spre mirarea lor, el nu s-a împotrivit. Se vedea că se bizuia pe el însuşi. L-au adus în faţa Anei. Aceasta s-a uitat la el şi l-a întrebat:

— Tu cine mai eşti? De unde-ai apărut?

— Eu sunt cel căruia i-ai tăiat picioarele şi pe care l-ailăsat în câmp, pe buturuga aceea înaltă. Mă cheamă Katoma Căciulă de Stejar.

„Ei, dacă a putut să-şi recapete picioarele, cu el nu-i de glumit!", se gândi ţarevna şi începu să-şi ceară iertare de la el şi de la Ivan Ţarevici, căindu-se amarnic pentru păcatele sale.

Ajurat că până la sfârşitul zilelor sale o să-l iubească pe Ivan Ţarevici şi că niciodată n-o să-i iasă din cuvânt. Ivan Ţarevici a iertat-o şi a început să trăiască alături de ea în pace şi bună înţelegere. Viteazul cel orb a rămas să stea la ei, iar Katoma Căciulă de Stejar a plecat împreună cu frumoasa lui soţie la negustorul cel bogat şi s-au hotărât să locuiască în casa acestuia.

Ivan, fiul de ţăran, şi Ciudo-Iudo

poveste rusească într-o împărăţie oarecare trăiau odată un moş şi o babă care aveau trei fii. Pe cel mai mic îl chema Ivan, şi toţi îi spuneau Ivanuşka. Trăiau fără griji şi munceau fără preget. Arau pământul şi semănau grâu.

Odată s-a răspândit vestea prin împărăţie că Ciudo-Iudo necuratul se pregătea să pârjolească oraşele şi satele. Bătrânul şi bătrâna s-au întristat. Fiii cei mari au început să-i liniştească:

— Nu fiţi supăraţi, tăicuţă şi măicuţă! Ne ducem noi împotriva lui Ciudo-Iudo şi ne vom lupta pe viaţă şi pe moarte. Şi ca să nu vă fie greu, ţineţi-l pe Ivanuşka acasă. E prea crud încă să meargă la luptă.

— Nu! zise Ivanuşka. Nu se cade să stau acasă şi să vă aştept. Merg şi eu să mă lupt cu Ciudo-Iudo! N-au putut bătrânul şi bătrâna să-l oprească pe Ivanuşka, aşa că i-au pregătit de drum pe toţi trei. Au luat fraţii săbii ascuţite, au încălecat pe cai breji şi au plecat la drum.

Au mers ei cât au mers şi au ajuns într-un sat. S-au uitat şi au văzut că nu era nici ţipenie de om acolo, totul era dărâmat şi pârjolit. Rămăsese în picioare o singură izbă mică, dar şi aceea stătea să cadă. Au intrat fraţii înăuntru şi au văzut pe cuptor o bătrână care stătea întinsă şi ofta.

— Bună ziua, bunică! i-au spus fraţii.

— Bună să vă fie inima, vitejilor! încotro aţi pornit-o?

— Mergem la Râul de Coacăze, la Podul de Călin. Vrem să ne luptămcu Ciudo-Iudo, ca să nu-l lăsăm să ne calce pământurile.

— La grea treabă v-aţi mai înhămat, vitejilor! Ştiţi doar cât de rău este. Toate împărăţiile din jur le-a nimicit. Pe oameni i-a luat în robie şi i-a dat morţii cumplite. Am rămas doar eu: se vede treaba că nu-s o hrană de preţ pentru el.

Fraţii au înnoptat în izba aceea, iar dimineaţa, când s-au sculat, au plecat mai departe. Au ajuns la Râul de Coacăze şi la Podul de Călin. S-au uitat şi au văzut că de-a lungul malului erau numai oase de oameni.

Nu departe de pod, fraţii au găsit o izbă părăsită şi au hotărât să înnopteze acolo.

— Fraţilor, le spuse Ivan, am venit într-o ţară străină. Trebuie să ţinem urechile ciulite şi să fim cu ochii în patru, nu cumva să treacă Ciudo-Iudo peste Râul de Coacăze. Vom face de strajă cu rândul, în prima noapte a stat de pază fratele cel mare. S-a plimbat pe malul Râului de Coacăze, a văzut că e linişte, că nu se

vede şi nu se aude nimic. S-a culcat sub o tufă şi a căzut într-un somn adânc.
Ivan stătea în izbă şi somnul nu-l lua deloc. Cum a trecut de miezul nopţii, s-a ridicat din pat, şi-a luat sabia şi s-a dus la Râul de Coacăze. L-a văzut pe fratele lui mai mare dormind sub tufa şi nu l-a trezit. S-a băgat sub Podul de Călin şi pândea, trăgând cu urechea dacă nu cumva vine cineva. Deodată apa râului s-a învolburat, iar păsările din stejari au început să strige. Venea Ciudo-Iudo, zmeul cu şase capete. Când a ajuns la jumătatea podului, calul zmeului s-a împiedicat, corbul de pe umărul său a tresărit, iar câinelui care îl urma i s-a zbârlit blana.
Ciudo-Iudo, zmeul cu şase capete, s-a mâniat şi a întrebat:
— De ce te împiedici, gloabă? Iar tu, pană de cioară, de ce tresari? Ţie, javră, de ce ţi s-a zbârlit blana? Sau l-aţi simţit pe Ivan, fiul de ţăran? Nu s-a născut el încă. Iar dacă s-a născut, e încă mic pentru a lupta. îl iau într-o palmă şi-l strivesc cu cealaltă.
— Nu te lăuda, spurcatule! Nici n-ai vânat ursul şi deja îi vinzi blana. Dacă nu l-ai văzut pe viteaz, n-ai voie să-l huleşti! Hai mai bine să ne măsurăm puterile! Cine va birui, acela se va putea lăuda, a zis Ivan.
S-au repezit unul la altul şi s-au ciocnit atât de tare, încât a gemut pământul subei. Ivanuşka şi-a învârtit sabia în văzduh şi i-a retezat zmeului trei capete.
— Aşteaptă, Ivane, fiu de ţăran! a strigat Ciudo-Iudo. Hai să ne odihnim niţel!
— Ce să ne mai odihnim? Eu am un singur cap, pe când ţie ţi-au rămas încă trei. Când osă-ţi rămână unul singur, atunci o să ne putem odihni.
Iar s-au repezit unul la altul şi s-au ciocnit. Ivan, fiul de ţăran, i-a retezat şi celelalte trei capete. Apoi i-a tăiat leşul în bucăţele şi le-a aruncat în Râul de Coacăze, iar toate cele şase capete le-a adunat şi le-a ascuns sub pod. S-a întors în izbă şi s-a culcat.
Dimineaţa a venit fratele cel mare. Ivan l-a întrebat:
— N-ai văzut pe nimeni?
— N-am văzut pe nimeni. Nici măcar o muscă n-a trecut în zbor.
Ivan a tăcut. A doua zi, s-a dus să facă de strajă fratele mijlociu. A umblat puţin şi a văzut că înjur e linişte şi pace. Atunci s-a băgat într-un tufiş şi a adormit.
Ivan însă n-a avut încredere în el. După miezul nopţii s-a îmbrăcat, şi-a luat sabia şis-a dus la Râul de Coacăze. S-a ascuns sub Podul de Călin şi a rămas în aşteptare. Deodată apa râului s-a învolburat şi păsărelele din stejar au început să ţipe. Venea Ciudo-Iudo, zmeul cel cu nouă capete. Nici n-a păşit bine pe Podul de Călin, că i s-a şi împiedicat calul. Corbul de pe umeri a tresărit, iar câinelui negru, care venea din urmă, i s-a zbârlit blana. Zmeul şi-a biciuit calul, i-a dat una corbului, iar pe câine l-a tras de urechi.
— De ce te-mpiedici, gloabă? De ce tresari, cioroiule? Iar tu, câine negru, de ce te sperii? L-aţi simţit cumva pe Ivan, fiul de ţăran? El nici măcar nu s-a născut. Iar dacă s-a născut, încă nu e bun de luptă. îl strivesc cu un singur deget.
Ivan a ieşit de sub pod şi i-a spus:
— Nu zice hop până n-ai sărit, Ciudo-Iudo! Hai să vedem care pe care!
Ivan a învârtit sabia prin văzduh o dată, de două ori, şi zmeului i-au şi zburat şase capete. Ciudo- Iudo l-a lovit pe Ivan şi l-a îngropat în pământ până la genunchi. Ivan a luat o mână de ţărână şi i-a aruncat-o zmeului în ochi. Până când acesta şi-a şters ochii, Ivan i-a retezat şi celelalte trei capete. Apoi i-a tăiat leşul în bucăţi şi le-a aruncat în Râul de Coacăze. Cele nouă capete le-a ascuns sub Podul de Călin, după care a intrat în izbă, s-a culcat şi a adormit.
Dimineaţa s-a întors fratele mijlociu:
— Ei, cum a fost? l-a întrebat Ivan. Ai văzut pe cineva?
— N-am văzut pe nimeni. Nici măcar un ţânţar n-a trecut pe lângă mine.
— Ei, dacă-i aşa, haideţi, fraţilor, cu mine să vă arăt eu musca şi ţânţarul.
Ivan i-a dus pe fraţii săi sub pod şi le-a arătat capetele zmeilor.
— Iată ce mai muşte şi ce mai ţânţari zboară noaptea pe-aici! Voi nu sunteţi buni de luptă, ci doar de dormit în aşternut.
Fraţii s-au ruşinat.
— Ne-a cuprins somnul, i-au spus ei.
A treia noapte a plecat să stea de pază chiar Ivan.

— Uite ce-i, fraţilor, a spus el la despărţire. Mă duc la luptă pe viaţă şi pe moarte. Voi să nu vă culcaţi. Când veţi auzi fluieratul meu, sloboziţi-mi calul şi săriţi-mi degrabă în ajutor.

S-a dus Ivan, fiul de ţăran, la Râul de Coacăze, s-a ascuns sub Podul de Călin şi a început să aştepte. După miezul nopţii, s-a cutremurat pământul, apa din râu s-a învolburat, s-a ridicat un vârtej deasupra drumului şi au început să croncăne corbii deasupra stejarilor. Venea Ciudo-Iudo, zmeul cu douăsprezece capete. Toate capetele şuierau şi scuipau foc. Calul lui Ciudo-Iudo avea douăsprezece perechi de aripi, pielea de aramă, iar coada şi coama îi erau de fier. Cum a păşit pe Podul de Călin, cum s-a împiedicat calul, corbul de pe umăr a tresărit, iar câinelui negru, care venea din urmă, i s-a zbârlit blana. S-a mâniat Ciudo-Iudo, zmeul cu douăsprezece capete, şi a întrebat:

— De ce te-ai împiedicat, calule? Tu de ce-ai tresărit, corbule? Iar tu, câine, de ce te-ai speriat? Sau l-aţi simţit pe Ivan, fiul de ţăran? De unde, că el nici nu s-a născut şi, chiar de s-ar fi născut, nu-i încă bun de luptă. Doar să suflu şi n-o să rămână nici urmă din el!

Ivan, fiul de ţăran, a sărit de sub Podul de Călin şi a zis:

— Nu zice hop până n-ai sărit!

— Tu erai deci, Ivane, fiu de ţăran? De ce-ai venit?

— Să te văd şi să mă măsor cu tine!

— Tu să te măsori cu mine? Nu vezi că eşti ca o muscă în faţa mea?

Ivan, fiul de ţăran, îi răspunse:

— N-am venit aici să pălăvrăgesc cu tine, ci la luptă pe viaţă şi pe moarte, ca să-i scap pe oameni de răutatea ta.

Şi-a rotit Ivan o dată sabia şi i-a zburat zmeului trei capete. Zmeul le-a apucat, le-a atins cu degetul de foc şi acestea s-au lipit la loc ca şi cum nu s-ar fi clintit de acolo.

îi era greu lui Ivan, fiul de ţăran. Ciudo-Iudo îl asurzea cu şuieratul şi îl ardea, aruncând asupra lui scântei. Zmeul l-a apucat şi l-a băgat în pământ până la genunchi. Ba a mai şi râs de el:

— Ivane, fiu de ţăran, n-ai vrea să-ţi tragi un pic sufletul ca să capeţi putere?

— Ce odihnă! Eu ştiu una şi bună: loveşte, taie, spintecă fără să te cruţi! i-a răspuns Ivanuşka.

A fluierat el şi şi-a aruncat mănuşa dreaptă în izba în care rămăseseră fraţii lui. A răsunat geamul spart, dar fraţii dormeau şi n-au auzit nimic.

Şi-a adunat Ivan puterile, s-a avântat şi i-a retezat zmeului şase capete. Zmeul l-a băgat în pământ până la brâu. Şi-a cules capetele, le-a atins cu degetul de foc şi ele s-au lipit la locul lor ca şi cum n- ar fi fost niciodată clintite de acolo.

A văzut Ivan că treaba nu-i bună, şi-a scos mănuşa din mâna stângă şi a aruncat-o în izbă. I-a zburat izbei acoperişul, dar fraţii dormeau mai departe tară să audă nimic. A învârtit Ivan sabia şi i-a retezat zmeului nouă capete, iar zmeul l-a băgat în pământ până la umeri. A cules capetele tăiate, le- a atins cu degetul de foc şi acestea s-au lipit la loc ca şi cum n-ar fi fost clintite niciodată de acolo. Şi-a luat Ivan coiful de pe cap şi l-a aruncat în izbă. S-a cutremurat izba, gata-gata să cadă. Fraţii s- au trezit şi au auzit calul lui Ivan nechezând şi smucindu-se. Au fugit la grajd, au dezlegat calul şi au venit şi ei să-l ajute pe Ivan.

Calul voinicului a ajuns la Podul de Călin şi s-a aruncat asupra lui Ciudo-Iudo, lovindu-l cu copitele. Zmeul a început să urle, să şuiere şi a suflat asupra calului cu scântei şi cu foc. în acest timp, Ivan, fiul de ţăran, a ieşit din pământ, şi-a luat avânt şi i-a retezat zmeului degetul de foc. Apoi s-a apucat să-i taie capetele. După ce i le-a retezat pe toate, l-a tăiat în bucăţi şi l-a aruncat în Râul de Coacăze. Când a terminat toată treaba, au ajuns acolo şi fraţii lui.

— Ei, somnoroşilor, din cauza voastră era cât pe ce să-mi pierd capul!

Fraţii l-au luat pe Ivan, l-au dus în izbă, l-au spălat, i-au dat de mâncare şi l-au culcat. Dimineaţa, Ivan s-a trezit şi a început să se îmbrace şi să se încalţe.

— Unde te grăbeşti aşa de dimineaţă? l-au întrebat fraţii lui. Ar trebui să te odihneşti mai bine după o luptă aşa de grea.

— Nu! le-a răspuns Ivan. Nu-mi stă mie gândul la odihnă. Mi-am pierdut batista lângă Podul de Călin. Mă duc s-o caut.

— Nu te duce! i-au spus fraţii. Ajungem în oraş şi-ţi cumperi alta.

— Nu! Eu de asta am nevoie.

S-a dus Ivan la Râul de Coacăze, a trecut pe Podul de Călin pe malul celălalt, a mers cât a mers şi a dat de palatul lui Ciudo-Iudo. S-a apropiat pe furiş de un geam deschis şi a auzit ce vorbeau între ele zmeoaica

bătrână şi cele trei surori ale ei, nevestele celor trei zmei.
Nevasta zmeului cel mare zise:
— Am să mă răzbun pe Ivan, fiul de ţăran, pentru bărbatul meu când va pleca împreună cu fraţii lui spre casă. Am să fug înaintea lor şi am să le trimit o arşiţă dogoritoare, iar eu mă voi preface într-o fântână. Când vor bea apă, vor muri de la prima înghiţitură.
— Te-ai gândit bine, a spus zmeoaica bătrână.
Soţia zmeului mijlociu zise:
— Eu am să fug înaintea lor şi-am să mă prefac în măr. Când vor gusta din mere, vor fi sfâşiaţi în bucăţi.
— Eu, spuse nevasta celui de-al treilea zmeu, am să fug înaintea lor şi am să-i fac să-şi doarească să doarmă, iar eu am să mă prefac într-un covor moale şi în nişte perne pufoase. Când se vor culca pe covor, vor arde imediat în foc.
— Şi tu te-ai gândit bine, a spus zmeoaica bătrână. Dar dacă voi n-o să dovediţi să-i pierdeţi pe cei trei fraţi, eu însămi o să-i ajung mâine din urmă şi-o să-i înghit.
Ivan s-a întors la fraţii lui.
— Cum e? Ţi-ai găsit batista? l-au întrebat ei.
— Am găsit-o.
— Dar mult ai mai căutat-o! Nu merita să pierdem atâta vreme din pricina ei.
— Ba eu cred că a meritat.
Fraţii au încălecat şi au pornit către casă.
Au mers ei prin câmp, au mers peste păşuni şi deodată s-a făcut o arşiţă dogoritoare. Tuturor li s-a făcut sete. Nu mai aveau putere să rabde. Au văzut o fântână cu o găleţică de argint legată de lanţ.
Fraţii i-au spus lui Ivan:
— Hai să poposim. Bem un pic de apă rece şi ne adăpăm şi caii.
— încă nu ştim ce fel de apă este în fântâna asta, zise Ivan. Dacă nu-i bună de băut?
A descălecat, şi-a scos sabia din teacă şi a început să lovească în fântână. A prins fântâna să geamă şi să ţipe ca din gură de şarpe şi în aceeaşi clipă arşiţa s-a risipit ca şi cum n-ar fi fost, iar celor trei fraţi le-a trecut setea.
— Aţi văzut, fraţilor, ce fel de apă era în fântână? a întrebat Ivan.
Au plecat mai departe. Au mers cât au mers şi au zărit un măr care creştea lângă drum, iar pe ramurile lui atârnau mere rumene şi coapte.
De îndată ce fraţii au sărit de pe cai şi s-au repezit la mere, Ivan a dat fuga la pom şi a început să-i reteze ramurile cu sabia. Se auziră doar vaiete şi gemete.
— Aţi văzut, fraţilor, ce fel de măr era ăsta? Nu v-ar fi fost deloc bine de la merele lui.
S-au urcat fraţii în şa şi au plecat mai departe. Au mers ei cât au mers şi i-a toropit oboseala. S-au uitat şi au văzut un covor moale cu perne pufoase pe el, întins în mijlocul câmpului.
— Haideţi să ne întindem pe covor, să ne odihnim un pic! ziseră fraţii.
— Nu, fraţilor, n-o să ne fie moale pe covorul ăsta! le-a spus Ivan.
Fraţii s-au supărat:
— Ce tot comanzi atâta: aia nu, aia nu!
Ivan a tăcut, şi-a scos brâul şi l-a aruncat pe covor. în clipa în care a căzut, brâul a luat foc şi a ars în întregime. Nici cenuşă nu a rămas după el.
— Şi cu voi s-ar fi întâmplat la fel! a spus Ivan.
S-a apropiat el de covor şi a început să-l taie în bucăţi. Covorul gemea şi urla. Ivan a risipit bucăţile de covor pe câmp şi a zis:
— Degeaba v-aţi supărat pe mine, iubiţii mei fraţi. Acelea n-au fost nici fântână, nici măr şi nici covor, ci erau nevestele zmeilor. Au vrut să ne piardă şi au pierit ele însele.
Fraţii i-au mulţumit lui Ivan şi au plecat mai departe cu toţii.
Au mers ei cât au mers şi deodată s-a întunecat cerul şi s-a stârnit vântul, care a început să şuiere şi să urle. Când s-au uitat fraţii, au văzut-o pe zmeoaica bătrână venind spre ei. Şi-a deschis gura uriaşă şi a vrut să-i înghită, dar ei nu s-au pierdut. Au scos din desagi sare, i-au aruncat-o în gură şi au plecat mai departe.
Zmeoaica s-a bucurat, crezând că i-au nimerit în gură cei trei voinici, s-a oprit şi a început să mestece sarea.
Dar nu după mult timp şi-a dat seama că fraţii o păcăliseră şi s-a luat iarăşi după ei. Cei trei alergau ca vântul pe caii lor, dar zmeoaica venea în urma lor şi mai repede. Ivan a înţeles că nu-i chip de scăpare şi că va trebui

să se lupte. Deodată fraţii au zărit în faţa lor o fierărie unde lucrau doisprezece fierari.

— Bună vreme, cinstiţi fierari! le spuse Ivan. Ascundeţi-ne la voi în fierărie. Ne urmăreşte zmeoaica bătrână.

— Bine, i-au răspuns fierarii, vă ascundem!

I-au lăsat să intre, au proptit uşa cu drugi de fier şi au pus douăsprezece lacăte pe ea.

S-a apropiat zmeoaica de fierărie şi a început să strige:

— Ei, fraţilor, daţi-mi-i pe Ivan, fiul de ţăran, şi pe fraţii lui!

Fierarii i-au răspuns:

— Dacă ai să reuşeşti să lingi cei doisprezece drugi de fier şi cele douăsprezece lacăte, ai să ajungi singură la ei!

S-a apucat zmeoaica să lingă drugii de fier şi lacătele. A lins, a lins şi, când mai avea un singur drug şi un singur lacăt, a obosit şi s-a aşezat să se odihnească.

Ivan a ieşit pe geamul fierăriei, s-a furişat până la zmeoaică, a ridicat-o în văzduh şi a izbit-o de pământ. Doar praful s-a ales de ea, şi pe acela l-a risipit vântul. Din clipa aceea n-au mai apărut pe acolo zmei fioroşi, iar oamenii au început să trăiască fără teamă.

Ivan, fiul de ţăran, şi fraţii săi s-au întors acasă şi au început să trăiască mai bine ca înainte. Arau pământul şi semănau grâu. Şi mai trăiesc şi acum.

Poveste despre Ukroma Herghelegiul

poveste rusească

Se află oare cineva la noi în Rusia care să cuteze să-şi măsoare puterile cu mine în luptă şi să-şi încrucişeze paloşul cu al meu? strigă viteazul Baklan în fruntea oştirii polovеţe. Şi avea acest Baklan capul cât un butoi de bere, sprâncenele aspre ca părul de porc, iar barba ca stuful. Când sufla vântul în ea, scotea un şuier. Avea un paloş fermecat aşa de lat, că puteai prăji clătite pe el. Iar armurile sale, când le scotea şi le punea în car, nu le puteau urni din loc nici măcar trei perechi de boi.

— Chiar nu se găseşte niciun luptător care să se măsoare cu mine? a strigat viteazul Baklan mai tare decât prima dată.

Cnejii, voievozii şi vitejii au tăcut mâlc, ţinându-şi răsuflarea. Toţi cunoşteau puterea nemăsurată a lui Baklan şi auziseră că poate ucide un taur cu un singur deget.

Iată însă că s-a ivit Ukroma Herghelegiul, care a venit în faţa cnejilor şi a voievozilor şi le-a zis:

— înălţimile Voastre, cneji şi voievozi! Nu daţi poruncă să fiu osândit la moarte, ci ascultaţi-mi cuvântul! în anii dinainte aveam şi eu ceva putere: când se brodea să-mi iasă în cale un urs sau o altă fiară fioroasă, îi sfâşiam la fel de lesne cum te-ai scărpina după ureche. îngăduiţi-mi, înălţimile Voastre, cneji şi voievozi, să ridic mâna şi asupra acestei fiare sălbatice!

Cnejii, voievozii şi vitejii au ridicat din umeri şi i-au spus lui Ukroma Herghelegiul că, dacă i s-a urât cu viaţa şi s-a împăcat cu Dumnezeu, ei nu-l vor opri să meargă la o moarte sigură. Şi a plecat Ukroma Herghelegiul să-l înfrunte pe uriaş.

De îndată ce l-a văzut, Baklan a izbucnit în hohote de râs atât de puternice, încât cnejilor şi voievozilor au început să le ţiuie urechile.

— Ce luptător îmi trimiteţi? O jumătate de duzină de-alde el nu-s prea mulţi ca să-i strivesc sub un singur călcâi!

— Nu te mai grozăvi atât, ciomag chel ce eşti! îi zise Ukroma Herghelegiul. Oamenii breji socot că nu trebuie să spui hop până ce n-ai sărit! N-ai vrea să ne măsurăm în luptă dreaptă? Dacă te învoieşti, zvârle satârul ăsta! Tatăl meu are multe fiare vechi ca ale tale, numai că la noi nu sunt folosite în luptă de vitejii voinici, ci se proptesc cu ele porţile peste noapte!

— Fie pe-a ta! îi răspunse viteazul Baklan şi-şi aruncă paloşul fermecat în ţărână.

— Dar ce-i aceea pe cap la tine? l-a întrebat Ukroma Herghelegiul. Din aşa troace de tuci, tătuca le dă de mâncare câinilor! Noi nu-i trimitem la luptă pe vitejii noştri cu dintr-astea!

— Am să-mi scot şi asta, dacă nu ţi-e pe plac! a spus răzând viteazul Baklan şi şi-a lepădat înaltul coif de oţel.

— Dă jos şi aceea! i-a spus din nou Ukroma. La noi cu asemenea plase copiii prind păsări mărunte. Vitejii noştri nu pun pe ei aşa ceva!

— O dau jos şi pe asta, dacă te temi că ai să te prinzi în ea ca un piţigoi! i-a răspuns Baklan râzând şi şi-a scos cămaşa de zale.

În acest fel, Ukroma Herghelegiul l-a făcut pe uriaş să-şi lepede toată armura, nelăsându-i nici coif, nici mănuşi, nici teacă, nici apărători de fier. După ce şi-a lepădat toată armura, viteazul Baklan a râs cu răutate şi i-a spus:

— Şi fără astea am să te strivesc ca pe-o muscuţă!

Cei doi luptători s-au repezit unul la altul ca nişte fiare sălbatice. Uriaşul l-a prins pe Ukroma în braţe, l-a strâns, vrând să-l sugrume, numai că acesta era tare ca o piatră de moară. Oricât s-a străduit uriaşul, coastele lui Ukroma au rămas întregi. Ukroma pufnea şi îşi arcuia trupul. S-a înfipt în Baklan ca un păianjen. Agăţându-se de subsuori cu amândouă mâinile, şi-a încleştat degetele şi i- a smuls două bucăţi de carne.

Uriaşul a urlat de durere şi şi-a lăsat braţele în jos, iar Ukroma s-a ridicat de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat şi, nedându-i răgaz să-şi adune puterile, l-a apucat de picioare, l-a zgâlţâit şi l-a aruncat la pământ ca pe un snop de ovăz.

Toată suflarea creştină a scos un chiot de bucurie, iar oştirea polovţilor a oftat adânc de parcă i s-ar fi despărţit sufletul de trup. Ukroma şi-a dus până la capăt promisiunea făcută cnejilor şi voievozilor: a pus mâna pe paloşul fermecat al uriaşului şi, dintr-o singură lovitură, i-a retezat capul. Atunci oştirea duşmană s-a clătinat şi a rupt-o la fugă de pe câmpul de luptă, făcând pământul să se cutremure. Cnejii şi voievozii ruşi au chefuit trei zile în şir pe locul unde s-a dat lupta. L-au cinstit şi l-au lăudat pe Ukroma Herghelegiul, i-au dat o armură de viteaz şi l-au numit Ukroma viteazul puternic şi neînfricat, mângâietorul inimilor ruşilor şi spaima polovţilor.

Poveste despre viteazul Goli Yoianski

poveste rusească

Un ţăran necăjit ara pământul. Calul lui era slab şi şchiop, înnegrit de mulţimea muştelor aşezate pe el. Ţăranul a luat biciul şi l-a pocnit de spinarea calului, omorând treizeci şi trei de muşte şi ţânţari fără număr, dintr-o singură lovitură.

Ţăranul a început să cugete: „Sunt mic, dar voinic şi uite că m-am făcut brav viteaz. Dintr-o singură lovitură am răpus treizeci şi trei de voinici, ca să nu mai vorbesc de cealaltă plevuşcă, fără număr!”. Şi-a spus Goli (de la cuvântul vechi „golem”, care însemna „măreţ”), şi-a deshămat căluţul, a încălecat cu mare grijă, a ieşit la drumul mare, a retezat un copac, a făcut din el un stâlp pe care l-a ridicat şi pe care a scris: „Pe aici a trecut viteazul Goli Voianski, s-a întâlnit cu oştirea duşmană, a ucis treizeci şi trei de viteji dintr-o singură lovitură şi a culcat la pământ luptători mărunţi fără număr. Dacă vreun viteaz va veni din faţă, să mă aştepte lângă stâlp, iar cel care va veni din spate să mă ajungă din urmă!”.

Goli a încălecat pe mârţoagă şi a plecat înainte la întâmplare. Nu peste multă vreme, s-a apropiat de stâlp Ciurda Plenkovici. „Nici nu am auzit de acest nume”, se gândi el. „Pesemne că este un viteaz puternic! Ar trebui să mă împrietenesc cu el.” Ciurda şi-a îndemnat calul, care a luat-o la trap mâncând pământul, l-a ajuns din urmă pe Goli şi l-a întrebat:

— Nu l-ai văzut cumva pe viteazul Goli Voianski?

— Chiar eu sunt! Dar tu cine eşti?

— Ciurda Plenkovici! i-a răspuns tânărul viteaz, făcând o plecăciune adâncă şi gândind: „Ce-o mai fi şi asta? Un ţărănuş pe care nici nu-l bagi în seamă! Ţi-e şi ruşine să călătoreşti lângă el! Abia se ţine în şa, iar mârţoaga lui abia se târăşte!”.

— Treci în stânga mea! îi spuse Goli. Am să te iau ca învăţăcel!

Nedumerit, Ciurda a făcut întocmai cum i se poruncise, călărind alături şi trăgând cu coada ochiului când la Voianski viteazul, când la mârţoaga lui.

Între timp, a trecut pe lângă stâlp Eruslan Lazarevici, a citit ce scria acolo şi a pornit în goană să-l prindă din urmă pe Goli Voianski. L-a ajuns din urmă şi l-a recunoscut lângă el pe Ciurila. L-a întrebat dacă nu cumva l-a văzut pe Goli. Ciurila l-a arătat cu degetul pe tovarăşul său de drum. Eruslan Lazarevici s-a înclinat, dar s-a mirat.

— Treci în dreapta mea! i-a poruncit Golia

Chiar atunci i-a ajuns din urmă încă un viteaz: Bova, fiul prinţesei. Citise şi el inscripţia de pe stâlp şi se grăbise să-l caute pe Goli Voianski, învingătorul duşmanilor. L-a văzut pe ţăran călare pe mârţoagă, târându-se abia-abia, iar pe margini pe slăviţii viteji Eruslan Lazarevici şi Ciurila Plenkovici, care îi vorbeau plini de respect.

Bova s-a înclinat în faţa lui Goli şi l-a întrebat cum îl cheamă.

— Sunt Goli Voianski în came şi oase! Dar tu cine eşti?

— Sunt Bova, fiul prinţesei! a răspuns viteazul.

— Alătură-te nouă dacă vrei să-ţi dovedeşti vitejia şi du-te lângă Eruslan!

Au mers vitejii încotro îi ducea Goli şi au ajuns pe pajiştile prinţesei neînfricate.

— Pe aici nu ne este îngăduit să trecem! a spus Eruslan.

— Nu-i bai! îi răspunse Goli. Multe nu se îngăduie în Rusia, dar pe noi nu ne poate opri nimeni! Lăsaţi caii slobozi pe păşune!

— Goli Voianski, i-a spus Eruslan, prinţesa are o ceată puternică, de douăzeci şi doi de viteji, başca pe Zilant Zmeulanovici, fratele lui Tugarin.

— Pentru mine sunt prea slabi! Dar pentru tine? Sunt destui?

— Fie, cum pofteşti! a spus Eruslan. Să mergem pe păşunile oprite, să ne arătăm şi să ne măsurăm puterile.

Au intrat vitejii pe păşunile oprite, călcând peste flori, şi au văzut un cort mare, alb, în care nu era nimeni. Şi-au slobozit caii, au intrat în cort şi s-au aşezat, aşteptând cu ochii în patru. Numai Goli s- a întins să se odihnească, după ce şi-a atârnat caftanul la intrare în cort ca să nu-l bată soarele, a adormit buştean şi a început să sforăie.

— Goli are mare nădejde în sine! a spus Bova, fiul prinţesei.

între timp, la palatul prinţesei s-a făcut mare zarvă, au început să bată clopotele şi să răsune trâmbiţele. Pe porţile cetăţii au ieşit o ceată de oşteni şi trei viteji în zale.

Ciurila a început să tragă de Goli:

— Scoală! Vin mulţi oşteni împotriva noastră!

Goli s-a trezit şi a început să caşte:

— Ce-i zarva asta? Trei viteji de-ai lor sunt trei muşte, ceilalţi – ţânţari! Du-te, Ciurila, să dai ochii cu ei! Să nu-i omori pe toţi! Să laşi în viaţă un singur viteaz şi să-l trimiţi la prinţesă pentru a-i duce vestea că poftesc să se mărite cu mine!

Ciurila a ieşit din cort, s-a bătut vreme îndelungată cu vitejii prinţesei şi cu oştenii, dar, în cele din urmă, i-a spulberat pe toţi. Pe unul singur l-a lăsat în viaţă şi l-a trimis la stăpâna lui. Dar în loc de răspuns, aceasta a trimis din oraş şase viteji şi trei cete.

Vitejii l-au trezit din nou pe Goli, care adormise între timp.

— Asta se cheamă putere la ei? Doar din mână să mişc niţel şi-i omorpe toţi! Ei, Bova, fiu al prinţesei, du-te şi linişteşte-i tu! Lasă doar unul în viaţă, ca să-i transmită stăpânei dorinţa mea. Zicând acestea, Goli s-a culcat la loc şi a adormit. Fiul prinţesei i-a răpus unul câte unul pe viteji, iar cetele s-au risipit de parcă nici n-ar fi fost.

Prinţesa a trimis la luptă o forţă şi mai mare: doisprezece viteji şi şasecete.Oştenii năvăleau în sunetele trâmbiţelor şi îşi învârteau paloşele prin văzduh.

— Oho, câţi au ieşit! a spus Goli după ce s-a trezit şi i-a văzut venind spre ei pe oştenii prinţesei. Parcă ar fi un nor întunecat, nu alta! Douăsprezece muşte şi ţânţari fără număr. Eruslan! Sunt destui pentru tine? Dacă nu te descurci, te ajutăm noi.

Eruslan a încălecat, s-a repezit în duşmani ca un vultur, tăind în dreapta şi în stânga, iar ostaşii s-au risipit ca pleava în vânt.

Prinţesa, văzând că se îngroaşă gluma, l-a chemat pe Zilant Zmeulanovici, care a ieşit din cuibul său aninat de doisprezece stejari seculari cu lanţuri de fier, făcându-le să zornăie. Alerga Zilant precum săgeata de iute, nerăbdător să intre în luptă.

— Se vede treaba că e rândul meu! zise Goli.

„N-am ce face!", se gândi el. „Trebuie să mă duc la moarte. Mi-a venit sfârşitul, dar va fi încununat de onoarea

de viteaz."
Şi-a făcut semnul crucii, a încălecat pe gloaba sa şi a pornit-o încetişor, cu ochii închişi şi învârtind securea prin văzduh cât îl ţineau puterile.
Zilant a răcnit, l-a văzut din depărtare pe Goli şi s-a gândit: „Oare nu în bătaie de joc l-au trimis să se înfrunte cu mine?".
Goli, în acest timp, şoptea pentru sine:
— Părinţi şi fraţi! Să-mi pomeniţi numele!
Şi, în aşteptarea morţii, şi-a lăsat capul pe gâtul calului care fugea în trei picioare.
Lui Zilant i-au sclipit ochii în cap:
— Oare nu-i un şiretlic la mijloc? se întrebă el. Ce viteaz mai e şi ăsta, care şi-a sprijinit capul pe gâtul calului? Dacă-i dau un bobâmac, zboară la un stânjen!
Zilant se tot uita în spate să vadă dacă nu-i un şiretlic şi s-a aplecat spre şa, iar Goli, săltându-şi capul, şi-a făcut curaj şi l-a izbit cu securea în cap pe duşman atât de puternic, încât acesta s-a prăbuşit în nisip. Goli nu i-a dat răgaz să-şi vină în fire: a sărit de pe cal şi a început să-l ciopârţească de parcă ar fi tăiat un butuc. I-a smuls coiful şi s-a întors la tovarăşii lui.
Văzând acestea, prinţesa a schimbat foaia: a poruncit să fie descuiate porţile oraşului, i-a poftit pe viteji la ea în palat, la ospăţ, şi a încheiat pace cu ei.
S-a uitat ea la Goli şi s-a mirat cum de putea încăpea în el atâta putere şi vitejie. S-a apropiat deel, i-a pus o mână pe umăr şi l-a apăsat aşa de zdravăn, încât bietul omabia areuşit săscape de sub povara braţului ei.
— Mă bucur să te văd, neînfricatule! zise ea. întotdeauna am avut multă preţuire pentru curaj şi cutezanţă.
Zicând acestea, i-a strâns mâna lui Goli. Acesta şi-a încleştat dinţii cu putere, de teamă să nu-i desfacă şi să-i scape un urlet de durere.
— Apără-mi regatul! i-a spus prinţesa. Tu eşti omul potrivit pentru a ne ocroti de duşmani!
Goli s-a înclinat, gândindu-se cum să-şi păzească mai bine capul.
Prinţesa a poruncit să se aducă mied, vrând să-i încerce pe viteji, dar lui Goli nu-i era gândul la chef, iar pe pahar nici n-a pus mâna.
— După ce îmi fac treaba, nu beau altceva decât apa vitejilor!
— Avem şi noi apa vitejilor! a spus prinţesa.
— Multă? a întrebat Goli.
— O damigeană plină, a răspuns ea.
— O fi la fel ca a noastră? Câteodată apa asta nu face nici cât damigeana!
— încearcă! a spus prinţesa şi a poruncit să fie aduse damigeana cu apa vitejilor şi un căuş de aur. Goli şi-a turnat în căuş, a băut şi a simţit cum îi creşte puterea. Prinţesa murea de curiozitate să ştie cum era apa.
— încă nu i-am simţit gustul! zise Goli.
Şi-a mai turnat un căuş, apoi a mai băut încă trei, unul după altul.
— Ajunge! Ajunge! a strigat prinţesa. Mi-e că n-o să-mi rămână niciun strop.
— E minunată apa, a spus Goli. Oare cum o fi puterea mea?
A poruncit să i se aducă un odgon mare, pentru corăbii, şi să fie făcut un laţ pentru a putea scoate din grajdul prinţesei calul ei năzdrăvan. L-a scos, l-a încălecat şi l-a călărit niţel. Apoi a sărit cu capul în laţ şi a rupt odgonul.
Din clipa aceea, s-a învoit să-i slujească prinţesei ca apărător al regatului ei. S-a căsătorit cu prinţesa, iar aceasta i-a dăruit două fete: Isteaţa şi Norocoasa. Goli se uita cu mândrie la fetele sale şi nimeni nu punea la îndoială că el a ucis treizeci şi trei de viteji dintr-o singură lovitură.

Fiica Soarelui

poveste turcă

în vremuri îndepărtate trăia un om care avea trei feciori. Pe fiul cel mare l-a însurat cu fata unui vizir, iar fiul

cel mijlociu a luat o fată săracă. Fiul cel mic le-a zis fraţilor săi:

— Spuneţi tatălui meu că eu nu voiesc a mă însura!

în oraşul acela, o familie avea trei fete. într-o zi, fetele s-au dus la cişmea să-şi umple ulcelele. Tot atunci, feciorul cel mic venise la cişmea să-şi spele calul. Fără să-l bage în seamă pe flăcău, cele trei surori vorbeau între ele, iar cea mai mare zise:

— Ce bine ar fi dacă m-aş mărita cu un om bogat, să duc o viaţă tihnită, înconjurată de o mulţime de slugi...

Auzind vorbele surorii mai mari, cea mijlocie grăi:

— Şi eu voiesc să mă mărit cu un om bogat. în fiecare zi aş porunci să mi se gătească cele mai alese bucate...

Fata cea mică:

— Eu nu râvnesc bogăţii de la cel cu care mă voi mărita. Cea mai mare bucurie pentru mine ar fi dacă aş avea o copilă şi un băieţaş, care să aibă părul de mătase şi dinţii de perlă.

Feciorul cel mic ascultase vorbele celor trei surori. El sări pe cal şi se întoarse acasă. Grabnic se înfăţişă mamei sale, zicând:

— Maică, am aţi cere ceva. Pe fraţii mei i-aţi însurat. Aţi voit a mă însura şi pe mine, dar eu atunci n-am voit. Acum mi-am schimbat gândul. în vecinătatea noastră sălăşluieşte un cioban. El are trei fete. Voi să mă însor cu fata lui cea mică.

Mamă-sa îi zise:

— Feciorul meu, şi pe tine te-a ajuns sorocul însurătorii. De vreme ce te-ai hotărât, îndată mă voi sfătui cu tată-tău şi te voi vesti.

Mama îi povesti tatălui dorinţa fiului. Tatăl îi dădu binecuvântarea, merse la casa ciobanului şi-o ceru pe fata cea mică pentru feciorul său. Cele două familii înţelegându-se, au hotărât să facă nuntă în cel mai scurt timp. Se făcu logodna. Pregătirile fiind terminate, urma nunta.

Fata zise către logodnicul ei:

— Am a te ruga ceva. Noi suntem o familie săracă. Agoniseala lui tată-meu nu ne ajunge. Dacă ai binevoi ca şi surorile mele să stea cu noi, ce bine ar fi! Ele m-ar ajuta în treburile gospodăriei şi eu n-aş mai fi singură...

Logodnicul a încuviinţat voia fetei. După cununie şi nuntă, fata cea mică îşi începu traiul alături de surorile mai mari.

Trecură săptămâni, trecură luni. într-o zi, bărbatul zise nevestei:

— Nu de mult tu ai spus ceva, îţi mai aduci aminte? Atunci când, împreună cu surorile tale, îţi umpleai cofa la cişmea, ai zis că pentru tine cea mai mare bucurie ar fi să fii mama a doi copii, un băiat şi o fată. Nu te-ai ţinut de cuvânt.

Nevasta i-a răspuns:

— Unde ai văzut tu ca trandafirul să înflorească înainte de vreme? Aşa şi eu, nu pot fi mamă până nu-mi vine sorocul.

Bărbatul găsi drepte cuvintele soţiei sale şi înţelese că şi ea, ca toate femeile, doreşte foarte mult să devină mamă, dar aşteaptă să-i vină sorocul...

Trecură luni bune şi, într-o zi, tânăra femeie născu doi copii, o fetiţă şi un băieţel. Cei doi copii erau arătoşi, cu dinţii de perlă şi părul de mătase. Dar, ce păcat, în casă erau oameni care o invidiau. Erau chiar surorile ei. Ele nu puteau să îndure fericirea surorii lor şi mai ales faptul că adusese pe lume doi copii atât de deosebiţi. Au pus la cale pieirea nou-născuţilor, învoindu-se cu moaşa în schimbul câtorva bani de aur.

Degrabă moaşa ieşi, se duse şi găsi doi căţeluşi abia născuţi şi îi aduse în casă, apoi îi înfaşă şi îi puse lângă lăuză în timp ce aceasta dormea, iar pe copilaşi îi luă, îi puse într-un coş şi îi lăsă într-o luncă.

Isprăvindu-şi fărădelegea, se duse la stăpânul casei şi îi zise că, după luni de aşteptări, femeia a născut doi căţeluşi. în faţa neaşteptatei veşti, bărbatul a rămas năuc, întrebându-se în sinea sa: oare poate să nască o femeie căţei? Nu poate, dar necunoscute sunt căile Domnului...

Tocmai atunci îi aduseră coşul cu cei doi căţeluşi, iar omul fu nevoit să creadă spusele moaşei. Această privelişte îl tulbură mult şi îl mâhni nespus. Chemându-şi slugile, le porunci:

— Luaţi această femeie, duceţi-o la răscrucea a şapte drumuri şi îngropaţi-o până la brâu! Toţi cei

care trec pe acolo s-o scuipe în obraz pe cea care a născut căţei!
Slugile au luat-o, au dus-o la răscrucea celor şapte drumuri şi, neînduplecate de rugăminţile şi vaietele sărmanei femei, au îngropat-o până la brâu. Mai mult, înfipseră o prăjină şi în vârful ei atârnară o plăcuţă pe care scriseră: „Această femeie a născut căţei". Toţi trecătorii citeau inscripţia şi se duceau s-o scuipe pe femeie.
în acea ţară trăiau un moş şi o babă, care aveau o oaie. Ei îşi duceau zilele în sărăcie, singurul lor venit fiind laptele pe care-l vindea baba. în ultimele zile, oaia venea fără lapte de pe imaşul unde era dusă să pască. Baba îi zise cu necaz ciobanului:
— Tu pentru ce mulgi laptele mioarei mele? Nu ştii că noi ne ducem zilele vânzând laptele de la ea? Ciobanul se miră de cuvintele babei, căci el nici nu se atingea de laptele mioarei. Zise:
— Soro, află că eu nu pun mâna pe laptele niciuneia din oile pe care le duc la păscut. Nurâvnesc la bunul nimănui. Aici e altceva la mijloc. Azi voi fi cu ochii pe mioara ta...
Baba se învoi şi începu să aştepte lăsarea serii. Ca în fiecare zi, ciobanul îşi duse turma de oi la păşune. în vreme ce oile păşteau, el văzu cum oaia babei se îndepărtează de celelalte mioare, îndreptându-se spre marginea păşunii. Mergea oaia, mergea şi ciobanul, mioara mergea, după ea şi ciobanul... Până la urmă, oaia se opri într-un loc umbros. încetişor, ciobanul se apropie şi se uită – şi ce să vadă? într-un coş ce se agăţase în nişte mărăcini, văzu doi copii nou-născuţi. Copilaşii aveau dinţii de perlă şi părul de mătase. Mioara îi alăpta. Fără a zăbovi, ciobanul îi luă în braţe pe cei doi copilaşi şise întoarse înşat cu toată turma deoi. înfăţişându-se babei şi arătându-i mioara şi pe cei doi copilaşi, zise:
— Iată, soro, laptele de la oaia ta era supt de aceşti copii. I-am găsit într-un coş lăsat la marginea păşunii.
Văzând copiii, baba rămase buimacă, dar se şi bucură, încât uită de laptele mioarei. Când bărbatul ei se-ntoarse acasă seara, îi arătă copilaşii. Moşul se bucură tare pentru aceşti copii aparuţi pe neaşteptate. îi strânse la pieptul lui, încredinţat fiind că în casa lor a intrat norocul.
Trecură zile, trecură săptămâni, copiii crescură. Apoi trecură ani mulţi. Cei doi bătrâni avură grijă de copii ca şi cum ar fi fost ai lor, iar copiii îi ştiau de părinţi adevăraţi.
Dar omul, care cu greu putea să-şi câştige traiul, pe măsură ce copiii creşteau, întâmpina şi mai mari greutăţi, chiar dacă cei doi copii începuseră să-i ajute, într-o zi, fata zise către mamă:
— Maică, ar fi bine să cumperi nişte pânză din bazar, ca eu să cosştergare, să le brodez,iar tata să le vândă. Din banii câştigaţi am cumpăra de-ale gurii.
Femeia se duse la bazar, cumpără pânză, iar fata croi ştergare şi le împodobi cu frumoase broderii. Tatăl le duse în bazar şi le vându într-o clipă, căci avură mare trecere printre cumpărători, şi se- ntoarse acasă bucuros. în felul acesta, starea lor începu să se îmbunătăţească, într-o zi, feciorul se duse în bazar, unde, pe un maidan, văzu o mulţime ce se îndeletnicea cu ceva. Curios, se apropie să vadă despre ce este vorba şi văzu cum nişte tineri se căzneau să atingă cu săgeata vârful unui plop, dar niciunul nu nimerea ţinta.
Flăcăul se apropie de unul din tineri şi îi zise:
— Frate, dă-mi arcul tău să arunc şi eu o săgeată, să-mi încerc norocul. Primind arcul, feciorul slobozi o săgeată care atinse vârful plopului. Unul dintre tineri zise cu obidă:
— Vai, vai, păcat de noi! Un copil găsit ne-a întrecut!
Aceste vorbe tare îl necăjiră pe fecior. El zise:
— Frate, ia-ţi vorbele înapoi! Eu nu sunt copil găsit. Am şi mamă, şi tată.
Tânărul zise:
— Pe tine şi pe surioara ta v-a găsit un cioban într-un coş lăsat în vale. Acolo v-a hrănit cu laptele ei mioara omului pe care-l credeţi tatăl vostru. Ciobanul v-a dus la stăpânul oii, iar el cu nevasta lui v-au crescut ca pe copiii lor. Acum aţi înţeles că ei nu sunt adevăraţii voştri părinţi?
Auzind aceste vorbe, feciorul tare s-a necăjit. Dus pe gânduri, s-a întors acasă şi i-a zis surorii sale:
— Surioară, oamenii aceştia cică nu sunt adevăraţii noştri părinţi. Haide să plecăm de aici!
Cei doi s-au pregătit. Flăcăul şi-a luat arcul şi s-au dus în faţa celor doi bătrâni:
— Astăzi am înţeles că voi nu sunteţi adevăraţii noştri părinţi. Dar voi ne-aţi crescut până acum şi ne dăm seama că aţi făcut o mare binefacere. Nu vă vom da uitării niciodată. Cu voia voastră, am voi să purcedem în căutarea tatălui şi mamei noastre. Poate într-o zi iarăşi ne vom întâlni...
Cu ochii plini de lacrimi, cei doi fraţi sărutară mâna binefăcătorilor şi se despărţiră. Porniră la drum. Şi-au

mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi, uneori poposind ca să se odihnească, au mers timp de-o toamnă, până ajunseră în faţa unei mici colibe ascunse între munţi. Uşa colibei era deschisă şi ei intrară, dar nu văzură pe nimeni. Bucuros de ce găsiseră, feciorul zise surorii sale:

— Iată, soro, un sălaş pentru noi. Aici să ne fie cuibul de-acum. Haide, tu cercetează locul, iar eu o pornesc la vânat, poate-i rost de-ale gurii...

Feciorul se afundă în codru şi nu trecu multă vreme până se întoarse la colibă purtând pe umeri ditamai cerbul. Astfel avură parte de-un ospăţ bogat.

A doua zi dimineaţă, feciorul se duse din nou la vânătoare. Pe când cutreiera prin pădure, văzu cum nişte vânători urmăreau un cerb, care nu se lăsa vânat. Feciorul îşi rezemă arcul de-un copac şi-şi slobozi săgeata, doborând cerbul. Toţi vânătorii aflaţi în codru veniră să vadă cine este voinicul care dintr-o lovitură a doborât marele cerb. Ei rămaseră uimiţi de părul de mătase şi dinţii de perlă ai flăcăului.

Feciorul tăie capul cerbului şi-l băgă în tolbă, iar tot trunchiul îl dărui vânătorilor, zicând:

— Luaţi, al vostru să fie! Să nu vă întoarceţi acasă cu mâna goală...

Vânătorii îi mulţumiră şi plecară cu trupul cerbului.

Cum se nimeri nu se ştie, dar căpetenia vânătorilor era tatăl adevărat al celor doi fraţi.

întors acasă, omul dădu cerbul slugilor, poruncindu-le să gătească bucate alese, apoi, în timp ce se ospătau, zise:

— Cerbul acesta mi l-a dat un flăcău. Era aşa de frumos, că m-am minunat. Avea dinţi de perlă şi părul de mătase. Ah, de l-aş mai vedea, căci mi-a răscolit sângele!

La auzul acestor cuvinte, nevasta omului s-a tulburat. I-a şoptit surorii sale:

— Aman, soro, se pare că n-au pierit copiii... Cum să facem să-i nimicim?

După ce poruncise ca soaţa să-i fie îngropată până la brâu, crezând că a dat naştere la căţei, omul se însurase cu sora cea mică, adică mătuşa copiilor.

Cele două surori găsiră o zgripţuroaică. în schimbul unor galbeni, îi cerură să-i ucidă pe cei doi fraţi.

Zgripţuroaica avea un urcior vrăjit cu care putea să zboare oriunde. Călare pe urcior, ea începu să-i caute pe fraţi. Văzând din zbor coliba în care locuiau cei doi, cotoroanţa se lăsă pe pământ, îşi ascunse urciorul printre mărăcini şi intră în colibă. Fata era singură. Fratele ei era la vânătoare. Zgripţuroaica se apropie de fată şi zise:

— Frumoasă copilă, drăguţa mea, nu-i păcat de tine? Nu ţi-e teamă să stai de una singură în munţi? Fata:

— De ce să-mi fie teamă? Nu sunt singură... Locuiesc aici împreună cu fratele meu. El este la vânătoare, acum soseşte.

Cu gândul să o păcălească pe fată, cotoroanţa zise:

— Dacă frate-tău e toată ziua la vânătoare, ţie îţi va fi urât în casă, căci eşti tânără, frumoasă. Ai nevoie de niscaiva distracţie...

Fata:

— Aşa-i, dar ce pot face?

Zgripţuroaica zise:

— în Munţii Kaf se află frunze de ricin. Dacă ţi se aduc câteva frunze, pe care să le atârni în tavan, ele vor scoate sunete frumoase, vor cânta, iar tu te vei desfăta!

Rostind aste vorbe, cotoroanţa dispăru.

Spre amurg, fratele fetei se-ntoarse de la vânătoare. Fata zise:

— Frate, când tu eşti la vânătoare, pe mine m-apucă urâtul, m-apasă singurătatea. îmi trebuie ceva să mă veselească. Cică în Munţii Kaf s-ar afla nişte frunze de ricin, din care dacă mi-ai aduce câteva, le-aş anina de tavan şi m-aş desfăta ascultându-le cântul.

Voind să îndeplinească dorinţa surorii sale, flăcăul se găti de plecare. Merse ce merse şi, obosit, se aşeză. Hodinindu-se, porni iar la drum. Se opri lângă o cişmea. Din adăpătoare, un cal roib fără stăpân bea apă. Feciorul se apropie de cişmea să-şi astâmpere setea. Apoi, aşezându-se pe o piatră, se uită la cal şi îşi zise în sinea sa:

— Cât de tare-am ostenit! Ah, dacă aveam şi eu un roib ca acesta, de mult eram la Muntele Kaf, de unde aş fi luat frunze de ricin şi m-aş fi întors la coliba mea...

Simţind că-i vorba de el, calul cel roib îşi săltă capul şi se uită la flăcău. Apoi începu a vorbi cu glas de om:

— Fiu-de-om, de vreme ce m-ai îndrăgit aşa mult, m-am înduioşat de starea ta. Hai să fim prieteni. Cât ai clipi, te-oi duce unde voieşti. Haide, încalecă!

De bucurie, feciorului îi venea să zboare. încălecă degrabă, iar calul zbură ca vântul şi într-o clipă se pomeniră lângă Muntele Kaf.
Calul zise către fecior:
— Frunzele de ricin se află în copacul cel mai mic din grădină. Când vei intra în grădină şi te vei apropia de copac, să nu uiţi să închizi ochii. Numai atunci să rupi din frunze. Vei pune frunzele în tolbă şi vei pleca fără să te uiţi înapoi.
Feciorul ascultă vorbele roibului, rupse câteva frunze şi se întoarse fără a se uita înapoi. Zburând ca vântul, ajunseră la colibă. Fata îşi întâmpină cu bucurie fratele. Atârnară frunzele de tavanul colibei. A doua zi de dimineaţă, flăcăul se duse la vânătoare şi se întâlni iarăşi cu vânătorii. Din păsările pe care le vânase, pe cele mai frumoase le dărui căpeteniei lor. Fără a bănui că păsările i-au fost date de fiul său, căpetenia se duse acasă şi porunci slugilor să le gătească. în timpul ospăţului, zise:
— Păsările astea mi le-a dăruit tot flăcăul cela frumos. Dacă aţi vedea ce păr de mătase şi ce dinţi de perlă are!
Soaţa omului iar se frământă, înţelegând că acei copii n-au pierit. Se sfătui cu sora sa şi, chemând-o din nou pe zgripţuroaică, îi ceru să găsească altă cale de a-i ucide.
în ziua aceea, fratele se întoarse de la vânătoare şi văzu că frunzele de ricin erau aruncate în grădină. O întrebă pe soră-sa:
— Din ce pricină ai aruncat frunzele afară?
Fata:
— Vai de mine, frate, cât pe ce era să fiu înăbuşită, aşa că le-am rupt şi le-am aruncat.
Fratele îi zise că bine a făcut, apoi, după ce mâncară, încălecă şi plecă la vânătoare.
Zgripţuroaica se urcă pe urcior şi se duse din nou la colibă. Când o văzu, fata îi povesti cum frunzele de ricin nu numai că n-au cântat, dar au şi voit s-o înăbuşe, de aceea le-a rupt şi le-a aruncat afară.
Cotoroanţa zise cu glas mieros:
— Frate-tău a-nţeles greşit. Adevăratele frunze de ricin nu sunt astea... Dar tu nu te amân. Spune-i fratelui tău să se ducă în India şi să-ţi aducă pe Fiica Soarelui. Ea îţi va ţine de urât. împreună veţi petrece zile frumoase.
Cine se încumeta să se ducă în India după Fiica Soarelui se prefăcea în piatră şi acolo rămânea. Zgripţuroaica se sui pe urcior şi se făcu nevăzută. După ce frate-său se întoarse de la vânătoare şi mâncară, fata zise:
— Frate, când tu eşti la vânătoare, mie mi-e tare urât. Nu găsesc leac pentru asta. Ce-ar fi dacă te-ai duce în India şi ai aduce pe Fiica Soarelui? Cu ea aici, nu m-aş mai plictisi.
Feciorul ţinea tare mult la singura lui soră şi îi îndeplinea orice dorinţă. Nici de data aceasta nu zise nimic, se aruncă pe calu-i roib şi zbură ca vântul.
Zile întregi merse neobosit, apoi se opri în faţa unui conac. Acolo sălăşluiau nişte căpcăuni. Acasă nu era decât fata lor, care-i zise flăcăului:
— Fecior-de-om, de ce-ai venit aici? Nu ţi s-a zis că aici este conacul unui căpcăun? Dintr-o clipă într-alta poate să apară maică-mea. Dacă te zăreşte, nu mai rămâi viu. Vino, îmbucă ceva, iar eu te voi ascunde în dulap...
Fata căpcăunului îi dădu nişte merinde, apoi îl ascunse în dulap. Nu trecu mult şi mama căpcăunilor se întoarse acasă. începu să adulmece peste tot şi zise:
— Aici miroase a carne de om. Oricine ar fi, îndată să iasă!
Fata încercă să spună că nu-i nimeni, dar mama căpcăunilor nu crezu şi zise:
— îndată să mi-l aduci pe feciorul-de-om! Fac legământ că nu mă voi atinge de el!
Fata deschise uşa dulapului. Feciorul ieşi şi se repezi să sărute mâna mamei căpcăunilor. Măgulită de atâta respect, mama căpcăunilor zise:
— Fecior-de-om, ce cauţi tu pe-aici?
Flăcăul povesti că a purces la drum să ia pe Fiica Soarelui.
Mama căpcăunilor:
— Cui te-a trimis să i se ia lumina ochilor! Cine se duce acolo se preface în piatră. Ţi s-a pus gând rău.
Flăcăul nu se sperie de cuvintele mamei căpcăunilor, voind să-şi continue drumul. în faţa dârzeniei feciorului, mama căpcăunilor zise:
— Dacă tot stăruieşti să te duci, eu îţi voi veni în ajutor. Ia cu tine acest inel şi puneţi-l pe deget.

Păzitoarea Fiicei Soarelui este sora mea cea mare. Ajuns acolo, să-i arăţi inelul şi să-i spui că eşti feciorul meu. Ea te va ajuta. Hai, uşoară să-ţi fie calea!
Părăsind conacul căpcăunilor, feciorul merse zile-ntregi până ajunse în India. Găsi palatul Fiicei Soarelui şi pe păzitoare, căreia îi dădu inelul. Căpcăuna mult se bucură şi zise:
— Vino lângă mine, nepoate. Cine te-a trimis aici?
Flăcăul îi sărută mâna, apoi grăi:
— Mătuşă dragă, am venit s-o iau pe Fiica Soarelui.
După ce-i dezvălui că este o faptă tare anevoioasă şi plină de primejdii, căpcăuna zise:
— Mâine-n zori mergi în grădină şi sapă lângă havuz o groapă în care să te pitești. După un răstimp, acolo vor poposi treizeci şi nouă de porumbiţe. După ce-şi vor lepăda veşmintele la marginea havuzului, ele se vor preface în fecioare frumoase precum luna în a paisprezecea zi. Una câte una, vor intra în apă. Nu după multă vreme va sosi o altă porumbiţă, care se va preface într-o fecioară şi mai frumoasă. Este Fiica Soarelui. Şi ea îşi va lepăda veşmintele şi va intra în havuz. Dacă în acea clipă te vei repezi şi, înşfacându-i veşmintele, vei sări zidul grădinii, eşti scăpat, de nu, te vei preface în stană de piatră. După ce-ai trecut de zid, Fiica Soarelui de trei ori îşi va cere veşmintele. A treia oară i le vei da şi te vei întoarce lângă mine. Hai, mergi sănătos!
A doua zi dis-de-dimineaţă, feciorul intră în grădină şi, săpând o groapă la marginea havuzului, se piti acolo. După un timp, sosiră treizeci şi nouă de porumbiţe care, lepădându-şi veşmintele, intrară în apa din havuz. După ele veni încă o porumbiţă care, după ce-şi lepădă veşmintele, se prefăcu într-o fecioară frumoasă precum luna în a paisprezecea zi şi intră în apă.
Uimit de frumuseţea celor treizeci şi nouă de fecioare şi a Fiicei Soarelui, feciorul ţâşni din groapă, apucă veşmintele, dar, înainte ca el să sară zidul, Fiica Soarelui îl atinse cu o nuieluşă şi-l prefăcu în stană de piatră.
Tare necăjită de păţania nepotului, căpcăuna se duse şi se aruncă la picioarele Fiicei Soarelui:
— Iartă-l, stăpână, nu ştie ce face, căci e nebun... Şi e feciorul surorii mele. Iartă-l, că e păcat!
Deoarece o iubea mult pe păzitoarea sa, Fiica Soarelui nu voi s-o necăjească şi lovi piatra cu nuieluşa. îndată feciorul prinse viaţă şi se duse lângă mătuşa sa.
A doua zi de dimineaţă, ascuns în groapa din grădină, flăcăul se uita cu mare băgare de seamă, hotărât să pună mâna pe veşmintele Fiicei Soarelui. Cele treizeci şi nouă de porumbiţe veniră, se dezbrăcară şi intrară în apă. Apoi veni ultima porumbiţă, iar în clipa în care îşi lepădă veşmintele şi intră în havuz, feciorul le înşfacă şi iute sări zidul. Celelalte porumbiţe ieşiră din apă, se îmbrăcară şi plecară în zbor.
Fiica Soarelui începu să se roage de flăcău să-i dea veşmintele. La a treia rugă, feciorul i le dădu, iar fata zbură, prefăcându-se în porumbiţă. Flăcăul se întoarse lângă mătuşă şi povesti ce făcuse.
Acum, căpcăuna îl sfătui aşa:
— Mâine dimineaţă te vei aşeza pe piatra din faţa grădinii. Treizeci şi nouă de fecioare se voi înşirui în faţa ta şi te vor întreba: „Pe care din noi o vrei?". Tu să nu ceri pe niciuna. La urmă va veni o femeie bătrână. Ea te va întreba: „Pe mine mă vrei?". Tu vei zice: „Pe tine te vreau!". Ce urmează ghiceşte singur...
în acea noapte, flăcăul nu închise un ochi. Dis-de-dimineaţă, se duse şi se aşezâ pe piatra din faţa grădinii. Una câte una, fecioarele sosiră, înşiruindu-se în faţa feciorului. Fiecare pe rând întrebă: „Mă vrei?". Pe rând, flăcăul le răspunse: „Nu-mi eşti pe plac!". Cele treizeci şi nouă de fecioare plecară. în urma lor, apăru o bătrână sprijinindu-se într-un toiag şi-l întrebă: „Pe mine mă vrei?". Feciorul zise: „Pe tine te vreau!".
Bătrâna îl luă de mână şi-l duse în palat. Când îşi lepădă veşmintele, în faţa flăcăului stătea Fiica Soarelui, care-i zise:
— Strânge tot ce găseşti mai de preţ în palatul meu, iar eu mă voi duce să dau nuieluşa uneia din fete, care va atinge cu ea pietrele de lângă havuz, însufleţindu-le, căci fiecare a fost un om.
Fiica Soarelui se duse la suratele ei, le dădu nuieluşa şi îşi luă rămas-bun cu lacrimi în ochi, apoi se întoarse la palat, de unde luă tot ce era mai de preţ şi plecă împreună cu feciorul la căpcăună să-şi ia rămas-bun. Căpcăuna îi petrecu până la uşă, iar flăcăul şi Fiica Soarelui încălecară pe roib şi zburară ca vântul.
Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi, iar înainte de asfinţit ajunseră la colibă. Sora feciorului i-a întâmpinat bucuroasă, poftind-o pe musafiră în casă.
Acum în colibă erau trei suflete. Fiica Soarelui, zicând că ea este cea mai mică, luă asupra sa toate treburile gospodăreşti.
într-una din zile, ieşind la vânătoare, flăcăul îi întâlni pe vânători, pe care-i pofti la o cafea. Ajungând la colibă, căpetenia vânătorilor văzu că feciorul cu dinţi de perlă şi păr de mătase avea şi o soră tot cu dinţi de perlă şi

păr de mătase, ceea ce-l uimi peste măsură. Vânătorii plecară, fără a zăbovi prea mult.
Căpetenia vânătorilor, care era adevăratul părinte al copiilor cu dinţi de perlă şi păr de mătase, spuse celor din casă după masa de seară:
— Azi iarăşi l-am întâlnit la vânătoare pe feciorul cu dinţi de perlă şi păr de mătase. Ne-a poftit la colibă să bem cafea. Am văzut că are o soră aidoma lui. M-am minunat de frumuseţea celor doi fraţi. La vederea lor mi-a zvâcnit inima.
Femeile, nevasta şi sora ei, tare se mâniară aflând că cei doi trăiau. Din nou alergară la cotoroanţă, care zise:
— Gătiţi bucate minunate şi într-un colţ al talgerului puneţi otravă. Poftiţi-l pe fecior la masă, îndreptând partea otrăvită spre el. Va muri negreşit, iară voi veţi scăpa de el. Altă cale nu-i. într-o zi, flăcăul iar se întâlni cu vânătorii. Căpetenia vânătorilor îl pofti la masă. întors la colibă, el povesti surorii sale şi Fiicei Soarelui cum fusese poftit la masă în acea seară la casa căpeteniei vânătorilor.
Fiica Soarelui zise:
— Ia cu tine ăst ibric de aur plin cu apă, pune în desagă acest tas[693] de argint, iar în buzunar bagă tolba cu năut! în drum spre casa căpeteniei vânătorilor, la răscrucea celor şapte drumuri, vei vedea o femeie ce zace de ani de zile îngropată până la brâu. Omul te va îndemna s-o scuipi. Te vei preface că n-ai auzit. Vei coborî de pe cal, vei turna apă din ibricul de aur în tasul de argint şi o vei spăla pe faţă pe femeie, iar năutul din tolbă îl lasă lângă ea. Acea femeie este mama ta adevărată, iar omul acela este tată-tău adevărat. Punându-vă într-un coş, mătuşile voastre v-au lepădat în vale îndată ce v-aţi născut. Au spus tatălui vostru că maica voastră a născut doi căţeluşi şi au făcut să fie îngropată până la brâu în pământ. Acum, că mătuşile au aflat că sunteţi în viaţă, vă vor pieirea. Ele au pus otravă în bucate. Să nu cumva să te atingi de acele bucate! în casa lor au o pisică. Dă-i din bucate. Cum va mânca, cum va muri. Atunci, povesteşte-i tatălui tău tot ce ţi-am zis eu. Hai, uşoară să-ţi fie calea!
Flăcăul se aşternu la drum. Când trecea prin codru, se-ntâlni cu tată-său. Păşeau tot vorbind, până când ajunseră la răscrucea celor şapte drumuri. Zărindu-şi mama îngropată în pământ, parcă i se rupse inima-n două, dar nu se dădu de gol. Coborî de pe cal şi se-ndreptă către maica sa, dar tatăl zise:
— Bagă de seamă, flăcăule! Să nu-i dai nimic femeii, ci s-o scuipi în obraz! A fost nevasta mea. Se jurase că-mi va dărui doi copilaşi cu dinţi de perlă şi păr de mătase precum aveţi voi, dar a născut doi căţeluşi. Ca să-i dau pedeapsa meritată, am poruncit să fie îngropată. De ani buni zace aci.Toţi cei ce trec pe aici o scuipă în obraz. Hai, scuip-o şi tu şi să ne vedem de drum, căci sosit-a vremea ospăţului!
Făcându-se că n-a auzit vorbele bărbatului, feciorul se apropie de mamă şi, lăsându-se în genunchi, ferindu-se să-şi arate lacrimile, puse apă din ibricul de aur în tasul de argint şi o spălă pe faţă şi pe ochi. îi dădu apă să bea şi lăsă lângă ea tolba cu năut. Apoi încălecă şi porni iar la drum.
La palat începu ospăţul. în faţa flăcăului fură aduse minunate şi alese bucate. Mătuşile se uitau pe furiş, iar el luă o bucăţică de carne şi o dădu pisicii ce venise lângă dânsul. îndată pisica muri.
Omul, văzând că musafirul nu mănâncă, îl întrebă:
— Din ce pricină nu mănânci?
Feciorul nu mai putu îndura. Arătând spre pisica moartă, zise:
— Cum să mănânc când toate bucatele din faţa mea sunt otrăvite? O bucăţică i-am dat pisicii şi a şi murit.
Tare se mânie omul la auzul vorbelor flăcăului.
— Cum să fie bucatele otrăvite?
Feciorul:
— Dacă o femeie poate naşte căţei, şi bucatele pot fi otrăvite. Cea dintâi nevastă îţi făgăduise s- aducă pe lume doi copii, un băiat şi o fată cu dinţi de perlă şi păr de mătase. I-a născut. Băiatul sunt eu, iar fata este cea pe care ai văzut-o în colibă. Tu eşti tatăl nostru. Mătuşile, pizmaşe pe mama, cum ne-am născut, cum ne-au pus într-un coş şi ne-au lăsat într-o vale. Apoi, luând doi căţei de-abia născuţi şi punându-i lângă lăuză, te amăgiră spunându-ţi că soaţa ta i-a născut. Tu le-ai crezut. Ai poruncit ca mama să fie îngropată până la brâu la răscrucea celor şapte drumuri. De ani de zile o chinui fără nicio vină. Cum ai putut răbda o asemenea fărădelege?
Uimit de vorbele flăcăului, omul se şi bucură, dar se şi supără. îşi îmbrăţişă fiul, apoi chemă slujitorii, zicându-le:
— în temniţă cu femeile astea!
împreună cu fiul său, se duse la răscrucea celor şapte drumuri şi, săpând cu mâinile, o scoaseră pe biata

femeie şi o dădură în grija slujnicelor s-o îmbăieze.

694 vas plat, taler

Au adus trei catâri. Au legat pe a doua nevastă şi pe sora ei de coada câte unui catâr, iar pe cotoroanţă de coada celui de-al treilea. Au mânat catârii spre munţi. Ele să-şi ispăşească pedeapsa meritată, iar noi să vedem cum mama fu îmbăiată şi adusă în palat. Fata din colibă şi Fiica Soarelui fură şi ele duse la palat. Patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi ţinu nunta flăcăului cu Fiica Soarelui. Cu toţii trăiră fericiţi.
Căzură din cer trei mere. Două-s ale voastre, unu-i al meu...

Un trandafir pentru un ochi

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri îndepărtate trăia un padişah. Era tânăr şi tare arătos. Avea de gând să se-nsoare şi căuta fata potrivită.
într-o zi află că într-o ţară s-ar afla o frumoasă fecioară care, când plânge, din ochi varsă lacrimi de perlă, iar când râde, pe obraji îi înfloresc trandafiri. îndată padişahul îşi trimise mama în acea ţară. Sultana-mamă se duse şi găsi casa unde trăia fata. Ea era fiica vitregă a unei femei care avea şi ea o fată. Pomenindu-se cu sultana în casă, femeia nu mai ştia ce să facă, dar îşi veni în fire şi le înfăţişă pe amândouă fetele drept ale ei.
Mama padişahului ceru pentru fiul ei pe fata care, când plânge, din ochi varsă lacrimi de perlă, iar când râde, pe obraji îi înfloresc trandafiri. Femeia cugeta că padişahul voieşte să se însoare cu fata deoarece este frumoasă şi, când plânge, din ochi varsă lacrimi de perlă, iar când râde, pe obraji îi înfloresc trandafiri. Pe când fata ei adevărată era cam slută şi nici vorbă să-i curgă lacrimi de perlă când plângea şi să-i înflorească trandafiri când râdea... Nu putea încuviinţa ca fata vitregă să se mărite cu padişahul şi a ei să rămână acasă... Dar ce era de făcut?
Un gând îi trecu prin minte. Zise sultanei că se-nvoieşte să-şi dea fata. Mama padişahului venise cu un inel, pe care îl trecu pe degetul fetei, apoi se întoarse acasă să-şi vestească fiul. După ce se isprăviră pregătirile de nuntă, o înştiinţară pe femeie să vină cu fata.
Fără să-şi dea în vileag gândul, femeia o îmbrăcă pe fata vitregă cu rochia de mireasă, o împodobi, o luă lângă ea şi pe fata ei, se urcară toate într-o căruţă şi apucară drumul spre îndepărtata ţară a padişahului.
Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi... Fetei căreia din ochi îi curgeau perle atunci când plângea şi îi înfloreau trandafiri pe obraji atunci când râdea i se făcu foame şi ceru pâine de la mama vitregă. Aceasta îi dădu o turtă pregătită dinainte şi foarte sărată. Fata o mâncă pe toată şi, după puţin timp, i se făcu sete. Ceru apă.
Mama vitregă:
— Voi staţi aci, eu mă duc să caut apă... Coborând din căruţă, se prefăcu a căuta apă, se-ntoarse şi zise către fata vitregă:
— Colo curge o apă limpede şi bună, dar e păzită de un căpcăun. Mi-a zis: „Dacă mi-aduci un ochi, îţi dau apă!". Dă-mi un ochi şi-ţi aduc apă...
Rămase uimită fata care vărsa lacrimi de perlă când plângea şi căreia îi înfloreau trandafiri pe obraji când râdea, întrebându-se: „Ce-i asta? Oare pentru un strop de apă se cere un ochi?". Dacă n-ar primi, ar muri de sete... Sărmana fată, înţelegând că nu-i altă cale, îşi scoase un ochi şi-l dădu mamei vitrege.
Femeia coborî din nou din căruţă, se îndepărtă puţin, apoi se întoarse şi îi dădu fetei puţină apă dintr-un burduf.
Frumoasa copilă îşi potoli puţin setea, dar sarea din turtă tot îi ardea măruntaiele. O vreme merseră fără să scoată o vorbă. Nu trecu mult şi fetei iar i se făcu sete:
— Măicuţă, rogu-te, puţină apă... Mi s-a uscat de tot gura...
Mama vitregă:
— Staţi aci, mă duc să caut apă...
Se dădu jos din căruţă, se făcu a căuta apă, iar după puţin timp se-ntoarse şi zise fetei vitrege:
— Găsit-am apă, copila mea, dar e păzită de un căpcăun, fratele celui pe care l-am întâlnit deunăzi. Şi el cere un ochi pentru un strop de apă. Ce-i de făcut?
Copila care vărsa lacrimi de perlă când plângea şi căreia îi înfloreau trandafiri pe obraji când râdea o crezu şi de data asta pe mama vitregă. Dar ce să facă? Rămasă cu un singur ochi, de-abia vedea ce-i în jurul ei. Dacă va da şi celălalt ochi, soarta ei va fi grea... Dacă nu, va muri de sete... Şi mai era cale lungă până la seraiul padişahului... înţelese că nu are altă cale. Decât să moară de sete, mai bine să fie oarbă... Suferind dureri

cumplite, îşi scoase şi celălalt ochi şi-l dădu mamei vitrege, care iar se duse şi se prefăcu a căuta apă, apoi se-ntoarse şi îi dădu un strop de apă. îşi continuară drumul şi se apropiară de o pădure, unde se opriră să facă popas. Femeia scoase veşmintele demireasă de pe fata vitregă, o îmbrăcă cu cele ale fiicei ei şi o lăsă în mijlocul pădurii, împodobindu-şi fata cu rochia de mireasă. Plecară mai departe...

La intrarea în ţara padişahului, slujitorii le întâmpinară şi le duseră la serai. Sultana-mamă o privi pe fată, dar îşi dădu seama că nu seamănă deloc cu fata care varsă lacrimi de perle când plânge şi căreia îi înfloresc trandafiri pe obraji când râde. îşi zise că poate n-a băgat de seamă şi nu-i spuse nimic padişahului.

Să-i lăsăm jucând la nuntă, iar noi să vedem ce face fata din pădure. Rămasă singură, ea începu să plângă. Fără lumina ochilor, nu vedea nimic înjur. Cu cât plângea mai tare, cu atât mai multe perle se revărsau din orbitele goale.

Un bătrân care venea la pădure să taie lemne o văzu şi veni lângă ea:

— Vai, copila mea! Ce faci tu aci? Pare că eşti oarbă!

Fata îi povesti prin ce trecuse şi se rugă de el:

— Tăicuţule, nu mă lăsa aici! Chiar dacă nu mai văd, pot să te ajut în treburile casei. Ne-om duce traiul dacă vei vinde perlele astea.

Bun la inimă, bătrânul zise:

— Dacă nu ai pe nimeni, te iau de suflet, te duc acasă la mine. Găsim noi o bucată de pâine şi fără perlele tale.

Bătrânul o luă de mână şi-o duse la coliba lui. Acolo începură a trăi ca tată şi fiică...

Să-i lăsăm şi să vedem ce se mai întâmplă la serai. După ce-o luă de nevastă, padişahul văzu că din ochii ei nu se varsă perle când plânge şi în obraji nu-i înfloresc trandafiri când râde... O întrebă:

— De ce când plângi din ochi nu ţi se varsă perle şi când râzi nu-ţi apar trandafiri pe obraji?

Soaţa zise:

— Padişahul meu, orice lucru la timpul său! înfloreşte trandafirul dacă nu i-a sosit sorocul? Padişahul avea în suflet o bănuială. Plecă din serai fără să spună nimic.

în coliba din pădure, bătrânul şi fata stăteau de vorbă. La o vorbă de duh a bătrânului, fata zâmbi. Atunci, să nu-i înflorească pe obraji trandafiri?! Văzând florile, omul rămase uimit, dar se şi bucură. Fata îi zise:

— Tăicuţule, ia trandafirii, du-te la seraiul padişahului şi strigă: „Vând trandafiri timpurii! Un trandafir pentru un ochi!". Dacă nu apare nimeni, mai treci de câteva ori prin faţa porţii. Femeia cea haină va lua trandafirii în schimbul ochilor mei. Aşa îmi voi căpăta lumina ochilor.

Bătrânul puse trandafirii într-un coşuleţ făurit de el şi purcese la drum. Ajunse la porţile seraiului şi începu să strige:

— Vând trandafiri timpurii! Un trandafir pentru un ochi!... Vând trandafiri timpurii! Un trandafir pentru un ochi!...

Nevasta padişahului auzi şi se duse la mama ei:

— O, mamă, aleargă la poartă! Un om vinde trandafiri. Dă-i ochii acelei fete şi ia doi trandafiri! Femeia îl strigă pe bătrân, se duse la el şi în schimbul ochilor fetei vitrege luă doi trandafiri. Omul ajunse acasă şi puse ochii la locul lor, în orbitele fetei.

Soaţa padişahului duse trandafirii în odaia de culcare, îi puse în apă într-un vas, iar vasul îl aşeză pe o măsuţă lângă pat.

Se făcu seara şi padişahul intră în odaia de culcare. Mirosi înjur şi zise:

— Ce miroase aşa de bine?

Nevasta îi întinse trandafirii:

— Iată, padişah al meu! în lipsa ta am zâmbit, am râs şi pe obraji mi-au înflorit doi trandafiri... Poftim, miroase!

Padişahul luă trandafirii, îi duse la nas şi zise:

— O, ce frumos miros...

Atunci când padişahul mirosi florile, fata din colibă îşi pierdu cunoştinţa. Când bătrânul se întoarse, o găsi lungită pe jos şi fără suflare. Cu teama în suflet, încercă s-o readucă în simţiri, dar, oricât o zgâlţâi, o stropi cu apă, fata nu-şi reveni, nu se mişcă. Crezând că a murit, se duse în pădure, săpă o groapă, o duse acolo şi-o îngropă.

Să-l lăsăm să se întoarcă acasă pe bătrânul înlăcrimat, care a avut bucuria de a găsi o fată de suflet, apoi a

pierdut-o, şi să vedem ce face padişahul. El ieşi la vânătoare călare şi singur. Colindă ce colindă, îşi adăpă calul şi se pregăti de vânătoare. în faţa unei movilite, calul deodată se sperie, se opinti sprijinindu-se pe picioarele din faţă, îşi ciuli urechile şi nu mai vru să înainteze. Oricât îl îndemnă padişahul, calul nu se urni. Zicându-şi că poate a simţit ceva, îl lăsă în voia lui. Calul începu să răscolească pământul cu copita. Padişahul descălecă, uitându-se când la cal, când la pământul săpat. Calul necheza şi nu se oprea din săpat. Atunci, padişahul puse urechea la pământ şi ascultă. De sub movilită venea un glas de femeie, care striga şi plângea. Se apucă şi el să sape împreună cu calul. Cu cât săpa, cu atât se auzea mai bine. Până la urmă, de sub pământ ieşi la iveală trupul unei fete. Padişahul o ridică şi văzu cu uimire că locul de sub ea era plin de perle... La început nu-şi dădu seama ce se întâmplă. O întrebă:

— Fată frumoasă, cine te-a îngropat aci? Ce-i cu perlele astea?

Voind să-i răspundă, fata zâmbi. Atunci, să nu-i înflorească trandafiri pe obraji? Padişahul recunoscu fata care vărsa perle când plângea şi căreia îi înfloreau trandafiri pe obraji când râdea. Cu nespusă bucurie, strigă:

— Te-am găsit! Te-am găsit!

Fericit că şi-a găsit adevărata nevastă, padişahul îi scutură veşmintele, o urcă pe cal şi-o duse la serai. Pe drum, fata îi povesti prin câte trecuse.

Cum ajunse la serai, padişahul le chemă la el pe nevastă şi pe mama ei:

— Orice fărădelege până la urmă iese la iveală. Azi vi s-au dezvăluit ticăloşia şi răutatea. Veţi primi pedeapsa pe care o meritaţi. Spuneţi ce alegeţi, patruzeci de catâri sau patruzeci de satâre?

Ştiind că nu au nicio scăpare, femeile ziseră:

— Patruzeci de satâre să fie pentru capul duşmanilor. Dă-ne patruzeci de catâri şi ne-om întoarce în ţara noastră...

Padişahul porunci ca femeile să fie legate de coada celor patruzeci de catâri. Slujitorii împliniră porunca, le legară bine de coada animalelor, apoi le goniră în pădure.

Patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi ţinu nunta padişahului cu fata care vărsa perle când plângea şi căreia îi înfloreau trandafiri pe obraji când râdea.

Ei să fie fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă...

Cămila şi vulpea

poveste turcă

într-o zi, pe un drum o cămilă se-ntâlni cu o vulpe. Vulpea râse de starea cămilei şi, luând-o în zeflemea, zise:

— Până la urmă tot te mănânc!

Cămila îşi continuă drumul, zâmbind la vorbele roşcatei. După un timp, cămila îşi zise de una singură:

— Ia să mă duc în faţa casei vulpii şi să mă prefac moartă! Să văd ce-o să facă!

Cămila se duse în faţa culcuşului vulpii şi se lungi la pământ, prefacându-se fără viaţă. Când privi pe fereastră, vulpea văzu cămila întinsă pe jos. Şi încă într-un loc foarte aproape de casa ei. îndată se duse lângă ea şi începu s-o muşte din loc în loc, să-ncerce dacă e moartă cu adevărat. Cum cămila nu scotea un sunet, nu dădea semne de viaţă, vulpea se bucură de moartea ei şi zise:

— E moartă, dar dacă o las aci, toate jivinele vor veni să se ospăteze din carnea ei. Mie nu-mi va rămâne nicio bucăţică. Cel mai bine ar fi să-i leg coada de coada mea şi s-o aduc în casă.

Vulpea îşi legă cât mai strâns coada de coada cămilei. Tocmai când dădea să pornească, cămila, care până atunci zăcuse nemişcată, se ridică pe neaşteptate cât era de înaltă, iar vulpea rămase aninată de coada ei. Pe când înainta spre pădure cu vulpea legată de coada ei, cămila se întâlni cu un lup. Veselindu-se de starea în care se afla vulpea, lupul zise râzând:

— Bravo, cumătră vulpe! La ce zaiafet mergi aşa de gătită?

Buimacă de păţanie, vulpea zise:

— Nici eu nu ştiu. M-am prins de coada cămilei, să vedem unde m-o duce!

Povestea lui Keloglan şi a spânului

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... Tare demult a fost un fecior pe nume Keloglan[377], al cărui tată îşi trăia ultimele clipe de viaţă. într-o zi îl chemă şi zise:

— Fiule, să nu cumva să faci alişveriş[378] cu oameni spâni. E prima şi ultima mea povaţă pentru tine...

După moartea tatălui, toată munca rămase pe seama fiului. într-una din zile, Keloglan se duse la moară să macine şase baniţe de grâu.

Ajuns la cea mai apropiată moară, văzu că morarul este spân. La a doua moară păţi la fel. Merse în căutarea altei mori, dar, fiind cale tare lungă, se întoarse la moara spânului. Dacă ar fi mers mai la vale, ar fi dat peste un morar care nu era spân, dar de unde să ştie?!

Keloglan începu să-şi macine grâul. Spânul intră în vorbă cu el, vorbiră ce vorbiră şi spânul zise:

— Fiule, tare am flămânzit. Hai să luăm din făina ta şi să facem pâine! Se poate?

Keloglan încuviinţă. Spânul începu să frământe aluatul, dar scăpă prea multă apă. Mai puse făină, aluatul ieşi prea tare, mai adăugă apă, aluatul fu prea apos, tot aşa până când termină toată făina, încinse cuptorul şi începu să coacă pâinea. Spânul către Keloglan:

— Până se face pâinea, hai să spunem câte o poveste, şi a cui poveste este mai frumoasă, a lui să fie pâinea!

Keloglan primi. Spânul povesti:

— Era odată un om, care avea o nevastă, iar nevasta, trei ibovnici. într-o zi, omul plecă de acasă după treburi. Cum îl văzu plecat, femeia îşi chemă ibovnicii în casă.

După ce-şi isprăvi treaba, omul se întoarse acasă. Femeia îl văzu de la fereastră şi iute îşi ascunse ibovnicii: unul în horn, al doilea în hambar şi al treilea în grajd.

Omul ştia că ibovnicii se află în casă, căci stătuse la pândă. Ceru de la nevastă un ciomag ca să cureţe coşul plin de funingine. Când repezi ciomagul pe horn în sus, primul ibovnic scoase un icnet şi căzu mort. Ceilalţi ibovnici ieşiră să-l scape. Unul din ei luă samarul[379] măgarului cu gândul să-l arunce pe horn şi să-l omoare pe bărbatul femeii, dar funia samarului i se înfăşură în jurul picioarelor, iar el căzu pe horn şi-şi dădu sufletul. Pe cel din urmă îl prinseră şi-l uciseră împreună...

Veni rândul lui Keloglan să-şi spună povestea. începu a depăna:

— Era odată, ori nu era... Odată am avut o albină şchioapă. într-o zi a dispărut. Am căutat-o şi n- am găsit-o. Aveam un cocoş. M-am suit pe spinarea cocoşului şi-am plecat în căutarea albinei. Am ajuns pe vârful unui munte, unde un om o pusese să are pământul. L-am întrebat:

— De ce pui albina să are?

Omul zise:

— Ieri mi-a înţepat boul, care s-a îmbolnăvit. în locul boului am pus-o pe ea să are.

Am luat albina şi ne-am întors acasă, dar cocoşul a făcut rană pe spinare. L-am întrebat pe vraci cum să-l vindecăm. El ne-a spus că leacul este nuca de cocos. Cu şapte ani în urmă, tatăl meu mâncase nucă de cocos, dar el e mort. Am luat cu mine cincisprezece oameni, ne-am dus la mormântul tatălui meu şi am săpat şapte ani. Am deschis mormântul şi am găsit numai o nucă de cocos.

Ne-am întors acasă şi am uns cocoşul pe spinare cu nuca de cocos. Când ne-am trezit dimineaţa, ce crezi că

---

377 feciorul cel chel

378 negoţ, afaceri

379 şa mare de povară, fără scări

am văzut? Pe spinarea cocoşului crescuse ditamai arborele de nucă de cocos!...
Ne-am căţărat să culegem nuci şi ce să vezi? Acolo era o tarla mare de grâu... Am luat o seceră şi am secerat grâul. Deodată apăru un iepure, care o luă la fugă. Am alergat după el cu secera în mână. Să nu faci vreo prostie, spânule, căci ai de-a face cu albina lui Keloglan...
Isprăvindu-şi povestea, Keloglan luă toată pâinea şi plecă acasă...
Pentru ei cărbune, pentru noi, zile bune...

Caleaşca de aur

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri îndepărtate, când cămila era telal, când şoarecele era bărbier, când eu legănam pe tata şi pe mama, a fost un padişah. într-o zi, padişahul îşi chemă vizirul şi zise:
— Ia lira asta. Cumpără un berbec. Adu-mi carnea lui, iar din piele să mi se facă un cojoc. Să-mi aduci înapoi lira şi berbecul viu. Ai patruzeci de zile. Dacă nu-mi îndeplineşti porunca, în ziua a patruzeci şi una te dau pe mâna călăului!
Vizirul se duse în odaia sa. îşi luă capul în mâini şi-ncepu să se gândească. Cum să înfăptuiască porunca padişahului? Era ceva greu, foarte greu. Până dimineaţă se gândi vizirul, dar nu găsi nicio cale. Se hotârî să plece în ţări îndepărtate, poate, poate o găsi o dezlegare. Se găti de drum şi, înainte de răsăritul soarelui, se furişă din serai fără să-l vadă cineva.
Şi-a mers, şi-a mers, a tot mers, peste dealuri, peste văi, dar, uitându-se înapoi, văzu că nu străbătuse decât o palmă de drum. O porni din nou. Se-ntâlni cu un ţăran. îi dădu bineţe şi zise:
— Tare-s ostenit! De multă vreme sunt pe drumuri. Nu mă mai ţin picioarele. Du-mă în spinare până la costişa ceea, apoi de acolo până-n sat te duc eu.
Ţăranul nici nu luă în seamă vorbele necunoscutului... O vreme merseră unul lângă altul. Ajunseră în faţa unei păduri. Vizirul zise către ţăran:
— Vino, să intrăm în pădure câte unul şi să ieşim câte doi! Ce zici?
Nici acum ţăranul nu zise nimic.
Iarăşi merseră. Ajunseră în faţa unei case. La poartă stătea o codană. Ţăranul zise:
— Iată, aci e casa mea.
Vizirul se uită şi zise:
— Casa-i frumoasă, dar cârma-i strâmbă.
Din aste cuvinte ţăranul nu pricepu nimic. Se simţi stingherit. Nu răspunse nimic şi intră în casă. Vizirul rămase singur în mijlocul uliţei. Se văzu nevoit să se ducă în sat, unde fu găzduit în odaia pentru musafiri.
Seara, ţăranul se aşeză la masă. în timpul mesei, fiica de treisprezece ani a ţăranului îşi întrebă tatăl:
— Tată, cine era omul cu barbă ce-a venit cu tine în sat?
Tatăl:
— Nu-l cunosc, fata mea. Ne-am întâlnit pe drum. Mi-a spus o mulţime de vorbe de neînţeles, iar eu nu m-am priceput a-i da niciun răspuns.
Codana ascultă cu luare-aminte, apoi zise:
— Ce vorbe a rostit de n-ai priceput?
Atunci ţăranul povesti:
— La început mi-a zis să-l duc în spinare până la o costişă, că apoi el mă va duce până-n sat. N-am priceput de ce. M-am supărat că cineva necunoscut mie îmi cere să-lduc în spinare, aşa că n-am dat răspuns. După un timp, am intrat în pădure. Mi-a zis să intrăm câte unul şi să ieşim câte doi. Nici vorbele astea nu le-am priceput. M-apucase mânia, dar m-am stăpânit. Am ajuns în sat şi, voind să scăpe de el, am venit în faţa casei şi i-am zis: „Aci e casa mea". Ce crezi că mi-a zis? „Casa-i frumoasă, dar are cârma strâmbă." Atunci, ca să nu cad în păcat şi să-i fac de petrecanie, iute-am intrat în casă. Cum să aibă casa cârmă? Ce, e nebun?
Micuţa ascultase cu luare-aminte vorbele lui tată-său. Ea zise:

— Ai fost nedrept, tată. Fiecare vorbă a unchiaşului are un tâlc. După ce te vei ospăta, să-ţi povestesc ce-a voit să spună.

Ţăranul, după ce pricepu tâlcul vorbelor necunoscutului, se duse la odaia pentru musafiri, îl găsi pe vizir şi zise:

— îţi cer iertare, musafir binecuvântat! De ostenit ce eram, nu ţi-am priceput vorbele. Nici urechile nu mă mai ajută. Iartă-mi păcatul! Acasă m-am tot gândit şi înţeles-am ce-ai voit. Când ai zis ca până la costişă să mă duci tu în spinare, iar de acolo până-n sat să te duc eu, vrut-ai să zici că până la costişă vei vorbi tu, eu să ascult, iar eu voi vorbi până-n sat şi tu veiasculta. Când m-aiîndemnat să intrăm câte unul în pădure şi să ieşim câte doi, ai vrut să zici să ne cioplimcâte-un toiag. Ajunşi în faţa casei mele, ai spus că-i frumoasă, dar are cârma strâmbă. Nu-i aşa că ai vrut să spui: „Copila- i frumoasă, dar are nasul strâmb?".

Vizirul ascultă cu luare-aminte vorbele ţăranului şi zise:

— Ai ghicit, dar nu cu mintea ta. Spune drept, cine ţi-a deslușit şi tălmăcit vorbele mele?

După ce stătu pe gânduri, ţăranul spuse:

— Nu m-a învăţat nimeni.

Vizirul nu-l crezu. îi ceru să spună adevărul, iar ţăranul, nemaiavând încotro, zise:

— Copila mea, pe care ai văzut-o la poartă, m-a învăţat.

Vizirul fu uimit de deşteptăciunea copilei şi voi s-o vadă.

— Adu-o pe micuţă, s-o văd de-aproape. Are mai multă minte decât noi doi. Am un necaz, poate ea mi-l dezleagă.

Ţăranul se întoarse acasă, o luă pe copilă şi o duse la odaia de musafiri. Bătrânul vizir o plăcu mult pe codană şi zise:

— Copila mea, tată-tău poate fi mândru că are o fată aşa mintoasă. Toată lumea iubeşte copiii ageri. Ia să vedem, dacă te duce mintea, află o dezlegare şi pentru necazul meu!

Copila râse:

— îţi mulţumesc pentru frumoasele cuvinte. Care-i necazul?

Vizirul începu a povesti:

— Padişahul mi-a dat o liră şi mi-a zis: „Ia lira asta, cu care cumpără un berbec. Mi-aduci carnea şi din piele să mi se facă un cojoc. Dar îmi vreau lira înapoi şi berbecul viu".

După ce-l ascultă, copila izbucni în râs. Uimit, vizirul întrebă:

— Fata mea, ce-i de râs aici? Nu-i de râs, ci de plâns. Dacă în patruzeci de zile nu-ndeplinesc porunca padişahului, în a patruzeci şi una zi călăul îmi va reteza capul. Te vei bucura dacă un bătrân ca mine va rămâne fără cap?

Copila zise:

— Nimic mai lesne, unchiaşule! Nu te teme, eu te voi scăpa!

Vizirul tare se bucură şi grăi:

— Să fii sănătoasă, fata mea, dar cum vei face?

Copila începu să-l înveţe pe vizir ce să facă:

— Cu lira cumpără un berbec cu lâna netunsă. Tunde-i lâna şi vinde-o cu două lire. O liră pune-o deoparte, cu cealaltă pune să se facă un cojocel. Taie o bucată din coada berbecului şi pune-o pe o tavă împreună cu o liră, apoi înfăţişează-te padişahului.

Uimit de deşteptăciunea copilei, vizirul mulţumi celor doi şi plecă liniştit că rămâne cu capul pe umeri.

Şi-a mers, şi-a mers, şi-a tot mers, peste dealuri, peste văi. Ajunse la serai şi se înfăţişă padişahului, spunându-i că i-a împlinit porunca.

Padişahul fu mulţumit, dar îl puse pe vizir să-i spună cine l-a învăţat. La început vizirul nu vru să zică, dădu din colţ în colţ, dar până la urmă fu nevoit să spună adevărul. Atunci padişahul voi s-o vadă pe copila aşa de mintoasă.

O caleaşcă fu trimisă şi copila fu adusă în faţa padişahului, care-i zise:

— Am auzit că eşti o copilă tare deşteaptă. Ia să vedem, putea-vei să-ţi arăţi deşteptăciunea şi-n faţa mea? De nu, în temniţă cu tine!

Copila râse:

— Fă cum ţi-e voia, mărite padişah! în afară de Dumnezeu, eu n-am teamă de nimeni! întreabă-mă şi îţi voi da răspuns. Gata-s!

Uimit de neînfricarea şi cutezanţa copilei, padişahul zise, zâmbind:

— Aferim ţie! Pari a fi un copil foarte viteaz. Acum ascultă-mă: ai să faci în aşa fel încât, în trei zile, iapa din grajdurile mele să nască doi mânji. în sipetul ăsta am să pun nouăzeci şi nouă de bani de aur şi am să sigilez capacul, iar tu îl vei deschide şi vei scoate dinăuntru o sută de bani de aur. Apoi, să te văd în faţa mea sub înfăţişarea unui bătrân de şaptezeci de ani. Ca să înfaptuieşti toate astea, poţi să-mi ceri un singur lucru, dar ceea ce-mi vei cere să fie doar din două cuvinte.

Codana zise:

— îndeplini-voi porunca ta, mărite! Mai întâi am o dorinţă de două cuvinte...

Padişahul:

— Grăieşte şi îndată îţi voi împlini vrerea!

Copila:

— Stinge soarele!

în faţa unei asemenea cereri, padişahul strigă mânios:

— Ţi-ai pierdut minţile, copilă?! Pot eu să sting soarele?! Puteai să-mi ceri un lucru cu putinţă de făcut.

Atunci, copila zise:

— Dacă nu-i cu putinţă să stingi soarele, apoi e cu putinţă tot ce mi-ai cerut mie?

Găsind drept răspunsul codanei, padişahul îndată se îmbună, uimit de mintea ei ageră, de isteţimea ei. Ca să-şi arate mărinimia, dărui tatălui o pereche de boi şi o tarla, iar copilei, o caleaşcă de aur încrustată cu nestemate, trasă de doi bidivii focoşi, cu care să se ducă la şcoală.

Ei să fie fericiţi, iar noi să vedem de-ale noastre...

Micuţa broască-ţestoasă

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost, când nenumăraţi erau robii lui Allah, când cămilele erau telali, când puricii erau bărbieri, când eu, zdrăngănind, o legănam pe mama, când mama se juca în prag, a fost o micuţă broască-ţestoasă. în fiecare zi, mama broască-ţestoasă îşi lua puiul la plimbare, arătându-i împrejurimile, cărările bune de preumblat. Numai că micuţa broască-ţestoasă, văzând vieţuitoarele din jur, voia şi ea să fie ca ele, să alerge, să înoate, să zboare.

într-una din zile, puiul de broască-ţestoasă, care ieşise la plimbare cu mama lui, zise:

— Măicuţă, am văzut colo ceva de-ale gurii, mă duc să iau.

Mama:

— Du-te, dar întoarce-te repede!

Micuţa broască-ţestoasă plecă de lângă mama ei. Trecură câteva ceasuri, însă nu se mai întoarse. Mama începu să se neliniştească şi, după ce mai aşteptă puţin, pomi în căutarea ei. Străbătu dealuri şi văi, nu rămase un loc necercetat. La urmă, întâlnind un iepuraş, îl întrebă:

— Prietene, n-ai văzut pe aci o micuţă broască-ţestoasă?

Iepuraşul, care rodea un morcov, zise:

— Hmm... să mă gândesc. în bostănăria de colo văzut-am un pui de broască-ţestoasă. Era împreună cu un lup sau o vulpe, nu ştiu prea bine.

Mama broască-ţestoasă:

— Vai de mine! Fiara o să-mi mănânce puiul.

Alergă într-un suflet, şi merse, şi merse, şi tot merse, peste dealuri, peste văi, iar peste şase luni ajunse la bostănărie. Se uită peste tot, dar, în afară de un măgar, nu văzu pe nimeni. Se apropie de el şi-l întrebă:

— Frate măgar, frate măgar, n-ai văzut pe aci o micuţă broască-ţestoasă?

Măgarul, după câteva răgete „iii, haa, iii, haa", zise:

— Văzut-am, văzut-am, dar ai cam zăbovit în căutările tale. Micuţa mergea târâş spre culmea

ceea împreună cu o vulpe.
Mama broască-ţestoasă se grăbi spre creasta arătată de măgar. După un timp dădu peste o veveriţă care se înfrupta cu alune şi care, văzând broasca-ţestoasă aşa de grăbită, o întrebă:
— Ce s-a-ntâmplat, soro, ce-i cu graba asta, unde te duci?
Atunci mama broască-ţestoasă zise:
— Oh, soră dragă, nu mă-ntreba ce nenorocire m-a lovit! Se pare că vicleana vulpe mi-a răpit puiul şi l-a dus spre culmea ceea. Poate să-l dea vulturului.
Veveriţa încetă să mai ronţăie alune:
— Ia te uită de ce-i în stare! Tu nu te necăji, soro! Lasă-mă pe mine, le-oi juca eu o farsă, încât ţi-oi scăpa şi puiul, iar pe ei i-oi învăţa minte să mai facă aşa ceva.
Dintr-o săritură coborî din copac şi zise:
— Piteşte-te printre mărăcinii ceia şi aşteaptă-mă. Apoi, în salturi mari, ajunse lângă micuţa broască-ţestoasă şi vulpe. Către vulpe:
— Hei, cumătră vulpe, am veşti bune pentru tine!
Vulpea, mormăind:
— Zi repejor ce ai a-mi zice, căci am treabă.
Veveriţa:
— Vino de vezi, colo-i o găină fugită de-acasă. Tocmai pe gustul tău. Hai să mergem s-o luăm, s-o găteşti pentru zaiafet. Pe micuţa broască-ţestoasă ascunde-o până-ţi termini treaba.
Auzind de găină, vulpea oare putea să se-mpotrivească? Apropiindu-se de veveriţă, zise:
— Haide, arată-mi unde-i găina!
Veveriţa în frunte şi vulpea după ea ajunseră sub un copac. Vulpea:
— Unde-i găina?
Veveriţa:
— Acolo, se ascunde printre mărăcini. Du-te şi prinde-o!
Lingându-se pe bot, vulpea zise:
— Ce zaiafet oi face de una singură!
Şi se repezi printre mărăcini. Se auzi un urlet, căci mărăcinişul era plin de ţepi mari, care se- nfipseră în carnea vulpii. Atunci, veveriţa:
— Să-ţi fie învăţătură de minte, ca de-acum să nu încerci să mai faci rău celor mai mici ca tine!
Regăsindu-şi puiul, mama broască-ţestoasă porni spre casă. Micuţa broască-ţestoasă făgădui mamei să nu mai plece fără învoirea ei.
Şi povestea noastră ia sfârşit aici.

Povestea celor patruzeci de fraţi

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... Să lungeşti vorba e păcat... Un padişah avea patruzeci de feciori. Toţi erau arătoşi şi viteji...
Vremea trecea, iar feciorii creşteau. Vizirii, văzându-i aşa de frumoşi şi viteji, se invidiau între ei, zicând: „Pe acela tu ţi-l vei face ginere, pe celălalt eu mi-l voi face ginere”.
Auzind de vrajba dintre viziri, padişahul se gândi să-şi însoare fiii. Adună în juru-i rubedeniile, vizirii şi zise:
— Este vremea ca feciorii mei să se aşeze pe la casele lor. De aceea, să-mi daţi de ştire unde găsim fete pe potriva lor.
Cei din jur ziseră:
— Să-i însurăm, mărite padişah!
Tatăl îşi chemă fiii şi îi încunoştinţă de hotărârea sa. Treizeci şi nouă dintre feciori se supuseră poruncii părinteşti, dar cel mai mic zise:
— Pentru mine n-a sosit încă vremea însurătorii!
Padişahul:
— Fiule, fraţii tăi s-au învoit, tu de ce nu vrei?

Fiul cel mai mic:

— Eu nu cred că e bine. Şi dacă mă întrebaţi de ce, vă voi spune:

De vreme ce noi suntem patruzeci de fraţi şi fiecare va lua o fată din altă parte, soaţele noastre nu se vor înţelege şi vor băga zâzanie între fraţi. De aceea, noi trebuie să găsim patruzeci de surori cu care să ne însurăm.

Tatăl:

— Fiule, se poate aşa ceva? De unde să luăm patruzeci de surori?

Feciorul cel mic:

— De ce să nu fie? Cum noi suntem patruzeci de fii de la o singură mamă şi un singur tată, s-or afla pe lume şi patruzeci de fecioare ca noi. Le vom găsi şi ne vom însura cu ele.

Padişahul se mânie:

— Fiule, în împărăţia mea nu veţi găsi!

Feciorul cel mic:

— Dacă în împărăţia noastră nu găsim, în altele să nu fie? Noi, fii de padişah, să nu găsim? Căuta- vom şi-om găsi.

Văzând că, orice ar zice, feciorul cel mic nu se lasă, padişahul se-nvoi:

— Bine, fiule, să fie precum ţi-e voia. Vă îngădui să plecaţi şi să căutaţi.

Mult se bucurară feciorii şi sărutară mâna padişahului, zicând:

— Mărite padişah, părinte drag, Dumnezeu să-ţi dea viaţă lungă, faimă să-ţi aducă împărăţia! Noi avem a-ţi cere încă ceva.

Tatăl:

— Spuneţi ce voiţi şi se va îndeplini.

Feciorul cel mic începu vorba:

— Să ne dai patruzeci de cai, veşminte pentru toţi patruzeci, patruzeci de arcuri cu săgeţi, patruzeci de pungi cu galbeni şi perle; apoi om merge să găsim fetele.

Padişahul dădu poruncă şi feciorii primiră tot ce-au voit, apoi, luându-şi rămas-bun de la părintele lor, porniră la drum.

Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi. Străbătură munţi, câmpii, se luară la întrecere şi se opriră sub un falnic copac. Acolo făcură popas peste noapte. Fiecare pe rând trebuia să stea de pază. Cel mai mare dintre fraţi rămase de pază prima parte a nopţii. Ceilalţi, fiind tare osteniţi, îndată adormiră. Spre dimineaţă fu rândul celui mai mic să-i păzească.

Cei treizeci şi nouă de fraţi să-şi vadă de somn, iar noi să ne-ntumăm la fratele cel mic. Acesta cercetă locul să se încredinţeze că nu-i nicio primejdie. Auzind un zgomot, se uită şi văzu că vine spre ei un zmeu. Feciorul se sperie şi începu să tremure. Uitându-se cu luare-aminte la zmeu, mai- mai să-şi piardă cunoştinţa... Era aşa un zmeu, aşa un zmeu, că buza de sus atingea cerul, iar cea de jos pământul, limba-i atârna afară, iar ochii erau cât deschiderea unei grote. Din gură arunca flăcări şi fum. Cu o singură răsuflare, trăgea şi înghiţea tot ce întâlnea în cale.

Feciorul se gândi cum să-şi scape fraţii de fiorosul zmeu şi, scoţându-şi din teacă paloşul, sări pe zmeu şi-l păli aşa de tare, aşa de tare, încât îl despică în două ca pe un brad. La o asemenea lovitură, cerul şi pământul se cutremurară. Sufletul zmeului se duse-n iad.

Feciorul tăie urechile zmeului ca pe nişte tipsii uriaşe şi, împăturindu-le, le băgă în buzunar. Apoi se culcă lângă fraţii săi.

Trezindu-se cel mai mare dintre fraţi, văzu că nimeni nu stă de pază. îi trezi pe toţi şi întrebă al cui era rândul la pază. Aflând că fratele cel mic avea astă însărcinare, îl trezi şi zise:

— De ce dormi? Ne-ai adus până aci ca să ne laşi pradă lupilor şi corbilor?

Porniră iar la drum. Osteniţi, poposiră sub umbra unui copac, unde adormiră cu toţii. La miezul nopţii, cel mai mic frate se sculă, încălecă şi porni a cerceta împrejurimile. Ajunse într-un sat din apropiere. Se întâlni cu un harap.

Harapul zise:

— Frate, ce cauţi tu pe-aici? De ce-ai venit? De şapte ani suntem în război. Şahul Persiei are patruzeci de fecioare, pe care le vrea un zmeu. Şahul se luptă să nu le dea. De şapte ani ne tot războim, că ne-am şi săturat, nu mai avem vlagă-n noi...

Flăcăul zise:

— Arată-mi sălaşul zmeului.

Harapul:

— Oh, frate! Nu face asta! Nici oştirea marelui şah nu i-a venit de hac. Ce poţi face tu de unul singur? Dintr-o lovitură praf te face.

Vorbele lui n-avură nicio înrâurire asupra flăcăului. Atunci, harapul îi arătă sălaşul zmeului. Feciorul îi mulţumi şi îi dădu o pungă cu galbeni, apoi se duse la casa zmeului. Acolo stăteau mai mulţi zmei. Nimeri când aceştia se ospătau. Văzându-l pe flăcău, se bucurară, zicând:

— De la sine ne-a apărut un vânat.

Voiau să-l jertfească, dar cel mai mic zmeu spuse:

— Staţi! Să vedem ce voieşte!

Apoi zise către flăcău:

— Frate, noi suntem cei mai puternici zmei din lume. Şahul Persiei are patruzeci de fecioare, pe care noi voim să le luăm. De aceea ne războim. Nimicim oştile marelui şah, iar ei nu îndrăznesc să vină asupra noastră. Se pare că tu eşti mai neînfricat decât noi, de-ai izbutut să vii până aici. Nu te teme, nu-ţi vom dăuna cu nimic. Fii de partea noastră. Suntem patruzeci de zmei şi, dacă vei veni cu noi să răpim fecioarele şahului Persiei, poate izbutim.

Feciorul s-a prefăcut că este cu ei, dar s-a gândit şi la un şiretlic. Zise:

— Eu sunt fiu de om. Voi arătaţi-mi seraiul şahului Persiei. Voi merge acolo, voi născoci un vicleşug, apoi vă voi înştiinţa... Atunci să veniţi ca să nimicim oştenii şahului şi să-i luăm fetele. Zmeii îl crezură pe cuvânt. Dându-i un însoţitor, îl trimiseră la seraiul şahului. Feciorul de padişah intră pe ascuns în serai, cercetă peste tot, mai ales căile de pătrundere, punând capcane pentru zmei. Apoi se întoarse lângă ei:

— Haideţi, să mergem! Am dibuit toate cotloanele seraiului. Am însemnat locurile pe unde lesne putem intra şi ieşi. îndată să pornim... Nimicind oştenii, să răpim fecioarele...

Voioşi nevoie-mare, zmeii purceseră la dram. Flăcăul îi îndreptă spre o fântână acoperită, unde era capcana. Zmeii se prăvăliră în fântâna adâncă de patruzeci de stânjeni. Feciorul îi ucise, aruncând peste ei bolovani cât mai mari.

în sălaşul zmeilor rămăseseră doi zmei mai tineri, să stea de strajă. Flăcăul se duse acolo şi îi tăie cu paloşul, apoi le reteză urechile, se întoarse lângă fraţii săi şi se culcă.

Să-i lăsăm pe cei patruzeci de feciori să-şi facă somnul, iar noi să ne întumăm la şahul Persiei. Un copil, care văzuse cum feciorul cel viteaz i-a ucis pe zmei, se duse în goană la serai, i se înfăţişă şahului şi zise:

— Mărite şah, veste mare! A venit un fecior viteaz şi-a ucis toţi zmeii.

De bucurie, şahul începu să joace. Dori să-l cunoască pe viteaz. Şahul şi oamenii săi încălecară şi se duseră la feciorii care dormeau sub copac. Trezindu-i, şahul întrebă cine i-a ucis pe zmei, dar se vedea că ei nu ştiau nimic şi erau tare uimiţi. Se întrebau:

— Care zmei, cine i-a ucis?

Fratele lor cel mic zise:

— Eu i-am ucis pe zmei!

Ca să se încredinţeze cine spune adevărul, şahul îl întrebă pe copilul ce îi adusese vestea:

— îl recunoşti pe viteazul care a ucis zmeii?

Arătând spre fratele cel mic, copilul zise:

— El i-a ucis pe zmei!

Şahul îl întrebă pe flăcău:

— Fiule, tu i-ai ucis pe zmei?

Flăcăul:

— Da, mărite! Eu i-am ucis.

Şahul îl pofti în seraiul său. Feciorul, arătând spre fraţii săi:

— Ei sunt fraţii mei de sânge, fără ei nu mă pot duce nicăieri.

Şahul:

— Şi ei să poftească!

Cu toţii se duseră la serai, unde se ospătară, se odihniră, apoi cerură învoire să plece. Şahul se dumirise că ei sunt feciori de padişah. îşi dădu cele patruzeci de fete după cei patruzeci de feciori de padişah. Le dărui o mie de cai şi o mie de cămile, pe care le încărcă cu aur, pietre preţioase, pânzeturi scumpe.

Feciorii ajunseră în împărăţia padişahului. Se pregătiră de nuntă, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de

nopți, timp în care se ospătară, se desfătară cu tot felul de jocuri, iar pehlivanii își încercară puterile.
Să-i lăsăm să se desfete, să se veselească, iar noi să ne vedem de-ale noastre...
Trei mere picară din cer. Unu-i al celui ce-a născocit povestea, unu-i al povestitorului, iar al treilea al nostru...

Ursul care știa să citească

poveste turcă

Cândva, în vremuri tare îndepărtate, un om fusese învinuit că ar fi săvârșit o mare greșeală față de padișah. Fu chemat dinaintea padișahului, care-i zise:
— Mă voi îndura de tine și-ți voi ierta greșeala numai dacă vei învăța un animal să citească; de nu, voi porunci să ți se taie capul.
îngrozit de cele auzite, omul cugetă ce cugetă, apoi găsi un urs și-l luă acasă. Culese niște pere, le așeză printre foile unei cărți, pe care o puse în fața ursului, zicându-și că dacă vrea să mănânce perele ursul va fi nevoit să întoarcă paginile cărții. Așa se și întâmplă. Ursul întorcea o pagină, găsea o pară, o mânca, apoi întorcea altă pagină, mai găsea o pară, o mânca și pe aceea și așa mai departe.
Se împlini sorocul și padișahul porunci ca omul să i se înfățișeze. Omul fu adus în fața padișahului, care-l întrebă:
— înfăptuit-ai ce ți-am poruncit?
Omul zise:
— înfăptuit, Măria ta!
Omul duse ursul în fața padișahului și puse o carte alături. Ursul, crezând că între pagini va găsi pere, așa cum fusese învățat, începu să întoarcă pagină după pagină, mormăind.
Rămas cu gura căscată, padișahul întrebă:
— Ce face ursul?
Omul:
— Mărite, e atât de adâncit în citirea cărții, încât nu mai știe de el!
Și așa scăpă de tăierea capului.

Vulpea în drum spre hagialâc[380]

poveste turcă

într-o zi, o vulpe se învârtea la poalele unei coline. Sus era o vopsitorie unde muncea un om. Acesta, văzând o tinichea și crezând că e plină cu apă, își zise:
— Ia uite, ce caută apa în cutie?
Apoi luă tinicheaua și vărsă apa peste colină. Dar cutia nu era plină cu apă, ci cu vopsea albă, care o stropi toată pe vulpe. Ziua fiind cam întunecată, vulpea nu simți nimic, dar a doua zi dimineață, sub razele soarelui, văzu că încărunțise. Dându-și seama în ce stare se află, vulpea își zise:
— Se pare că îmbătrânesc.
Necăjită, începu să colinde împrejurimile. Și merse, și merse, și tot merse, peste dealuri, peste văi, șase luni merse, apoi se întâlni cu un cocoș. Cocoșul o întrebă:
— Cumătră vulpe, unde mergi așa de grăbită?
Vulpea:

---

380 pelerinaj la locurile sfinte ale musulmanilor

— Prietene, nu vezi că am încărunţit? Trebuie să merg în hagialâc.

Cocoşul:

— Vai, cumătră vulpe, de mult făgăduit-am şi eu să merg. Mă iei şi pe mine cu tine?

Vulpea:

— Fără îndoială, haide, vino, să mergem împreună!

Vulpea şi cocoşul purceseră la drum. Merseră ce merseră şi de sus auziră cum o potâmiche striga „gac, gac!". Aceasta, văzând o vulpe şi un cocoş, coborî lângă ei şi întrebă:

— Unde mergeţi?

Vulpea:

— împreună cu cocoşul, merg spre Hicaz.

Potârnichea:

— De ce mergeţi acolo?

Vulpea:

— Nu vezi cum am îmbătrânit? E vremea să mergem la hagialâc.

Potârnichea:

— Mă luaţi şi pe mine să vă ţin tovărăşie?

Vulpea:

— Te luăm.

Astfel, potâmichea pomi şi ea împreună cu vulpea şi cocoşul. Apucară drumul Hicazului şi merseră, şi merseră, până când întâlniră o pupăză, care, cocoţată pe-o ramură, striga: „upup, upup!". Pasărea îi întrebă:

— Unde mergeţi?

Toţi trei odată:

— La Hi caz.

Pupăza zise:

— Mă luaţi şi pe mine?

Din nou, toţi deodată:

— Te luăm.

Numai vulpea adăugă:

— Pe drum să nu cumva să vă apucaţi să cântaţi, mergeţi fără a scoate un sunet. Mergem la Hicaz în cea mai mare linişte. Dacă îi trece cuiva prin cap să cânte, îl mănânc!

Vulpea, cocoşul, potârnichea şi pupăza purceseră la drum. Merseră ce merseră, iar aproape de ivirea zorilor, cocoşul nu se mai putu ţine şi strigă: „cucurigu!". în timpul acesta, vulpea, căreia îi chiorăiau maţele de foame, căuta pricină să mănânce pe unul din cei trei. Când auzi cocoşul cântând, zise:

— Nu se poate, ai cântat, acum trebuie să mori!

Şi pe dată îl şi înghiţi. Vulpea, potârnichea şi pupăza porniră iar spre Hicaz. Merseră ce merseră şi vulpea, căreia iar i se făcuse foame, zise:

— Tare-am ostenit, mă duc să mă hodinesc la umbra unui pom.

Se aşezară la umbră. Potârnichea găsi o piatră şi se cuibări, apoi, uitând de toate, începu să strige: „gac, gac!", din obişnuinţă. Vulpea, care aştepta o clipă prielnică, zise:

— Vino, ţi-a sosit şi
ţie sorocul! îndată înghiţi şi
potâmichea.

Rămase numai ele două, vulpea şi pupăza merseră ce merseră, apoi vulpea se aşeză laumbră, tare ostenită. Pupăza se aşeză şi ea pe-o ramură. Vulpea zise:

— Acum, că ai rămas numai tu, vino, ţi-a sosit şi ţie ceasul!

Pupăza:

— Eu sunt ceauşul sultanului Mahmut! Nu te poţi atinge de mine!

Vulpea:

— Bine, bine, ai firman[381] care să dovedească acest lucru?

Pupăza:

— Sigur că am!

Pupăza porni să caute pe cineva care să depună mărturie pentru ea. La ieşirea dinpădurevăzu doi vânători cu doi ogari. Se apropie de ei şi zise:

— Urmaţi-mă, unde mă voi aşeza, acolo veniţi. în pădure e-o vulpe.

Vânătorii intrară în pădure cu ogarii după ei şi văzură o vulpe tolănită sub un copac. Văzându-i, vulpea nu mai ştia ce să facă.

Pupăza zise către vulpe:

— Doi martori îţi ajung? Dacă nu, mai aduc!

Şi aşa scăpă pupăza de colţii vulpii.

Riizgaroglu, fiul vântului

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost. Să lungeşti vorba e ruşinos. Se zice că aceluia ce vorbeşte puţin şi mai mult ascultă învăţătura-i sporeşte, iar celui ce vorbeşte mult şi ascultă puţin gura-i osteneşte... în vremuri îndepărtate trăia un om numit Riizgaroglu – fiul vântului – care mult asculta, dar puţin vorbea. Era însurat şi avea un fecior de cinci ani, Nuryiiz[382], şi o fată de patru ani, Giilyiiz[383].

Familia lui Riizgaroglu era aşa de bogată, încât nu ducea lipsă de nimic. Tare iubitor de vânătoare, tatăl îşi petrecea timpul mai mult în pădure, pe urmele a tot felul de jivine. Dimineţile ieşea la vânătoare, călare pe iapa-i precum o gazelă, însoţit de cei doi ogari iuţi ca săgeata, iar pe umăr îi atârna flinta, ce nimerea orice vânat.

într-una din zile, ca-n orice dimineaţă, Riizgaroglu se duse la vânătoare în pădure. Căută ce căută, dar nu găsi nimic de vânat. Ostenit, se aşezâ pe malul unui râu, lăsându-şi calul să se adape. în timp ce ogarii zăceau cu limbile scoase după atâta alergătură, iar calul nu se mai sătura de apă, omul era fermecat de frumuseţile din jur. Deodată i se păru că vede un cerb. Blana îi strălucea în soare, iar ochii lui mari, negri erau iscoditori. Riizgaroglu privea fără a clipi, iar cerbul stătea nemişcat, uitându-se la el.

Nevoind să scape prilejul, Riizgaroglu se sculă şi sări pe cal, îndreptându-se iute spre animal. Ogarii alergau precum săgeata după cerb, iar Riizgaroglu trăgea cu puşca glonţ după glonţ.

Dar ce-i asta? Cu toate că trăsese toate gloanţele, Riizgaroglu nu nimerise cerbul. Flinta, care de fiecare dată nimerea vânatul din prima, acum nicicum nu nimerea ţinta.

Cerbul alerga, vânătorul îl urmărea. în preajma unui munte, cerbul dispăru de tot. Riizgaroglu cerceta locurile să vadă unde a dispărut cerbul. Deodată auzi un glas îndepărtat, care zicea:

— Hei, Riizgaroglu, Riizgaroglu! Ce-ai vrea, bogăţie la tinereţe şi sărăcie la bătrâneţe sau sărăcie la tinereţe şi bogăţie la bătrâneţe?

Riizgaroglu lăsă cerbul în plata Domnului şi începu să asculte glasul ce mereu îi răsuna în urechi. Se întreba: „Oare cine grăieşte? Ce să-i răspund?". Se întoarse acasă şi în timpul mesei se gândea tot la acel glas. Noaptea nu închise un ochi, pierindu-i de tot somnul.

A doua zi dimineaţă, Riizgaroglu iar se duse la vânătoare. Alergă în stânga, alergă în dreapta, dar nu izbuti să vâneze nicio pasăre, niciun animal. Se opri pe malul râului unde se odihnise cu o zi în urmă. Deodată, ce-i

---

381 ordin emis de sultan
382chip luminos
383chip de trandafir

fu dat să vadă? în faţa lui stătea cerbul. „De data asta nu trebuie să-mi scape!", îşi zise, apoi sări pe cal, urmări cerbul, slobozi toate gloanţele din puşcă şi tot nu-l nimeri. în preajma muntelui, cerbul dispăru din nou. Se auzi acelaşi glas:

— Riizgaroglu! Riizgaroglu! Ascultă-mă: ce vrei, la tinereţe bogăţie şi la bătrâneţe sărăcie sau sărăcie la tinereţe şi bogăţie la bătrâneţe?

Pe Riizgaroglu îl cuprinse neliniştea. Se uita înjur şi nu vedea pe nimeni. Stătu locului şi ascultă iar, dar glasul încetase. îngândurat, se întoarse acasă.

Soaţa lui, văzându-l căzut pe gânduri de două zile, îl întrebă:

— Riizgaroglu, care ţi-e necazul? De două zile te frământi. Până acum n-amavutnecazuri. Nimic nu ne lipseşte. Trăim fericiţi şi mulţumiţi. Spune-mi şi mie necazul tău!

Riizgaroglu îi povesti ce văzuse, ce auzise. Ea îl ascultă cu mare luare-aminte, apoi zise:

— Nu-i nevoie să chibzuieşti prea mult. Omul trebuie să cugete la anii de bătrâneţe, când nu mai poate munci. Mâine, când vei merge la vânătoare şi glasul te va întreba acelaşi lucru, tu să zici: „Sărăcie la tinereţe şi bogăţie la bătrâneţe voiesc!".

Riizgaroglu găsi drepte vorbele soaţei. Dimineaţa se duse la vânătoare şi văzu acelaşi cerb. îl ţinti de câteva ori, dar nu-l nimeri. Ca de fiecare dată, auzi glasul care zicea:

— Riizgaroglu! Riizgaroglu! Ce-ai vrea, bogăţie la tinereţe şi sărăcie la bătrâneţe sausărăcie la tinereţe şi bogăţie la bătrâneţe?

Riizgaroglu răspunse:

— Cel mai bine ar fi sărăcie la tinereţe şi bogăţie la bătrâneţe!...

Ieşind din pădure, apucă drumul spre casă. Când să treacă de gârlă, unul din ogari se înecă. în timp ce privea necăjit şi neputincios, nu-i moare calul otrăvit de iarba pe care o păscuse? Sufletul omului fu pustiit, dar ce să facă? îşi continuă drumul cu ogarul rămas. Trecând pe lângă casa unui vecin, o ţiglă se desprinse de pe acoperiş şi-l ucise pe al doilea ogar.

Riizgaroglu, omul ce până atunci nu avusese parte de necaz sau nenorocire, năvăli în casă cu părul vâlvoi, cu ochii şiroind de lacrimi. Văzându-i starea, nevasta izbucni şi ea în plâns. Seara se culcară flămânzi şi însetaţi, iar somnul nu se ivi.

A doua zi, vremea era tare urâtă. Era furtună şi bătea un vânt puternic. Tuna şi fulgera. Deodată, un fulger lovi şi aprinse iarba uscată de pe lângă casă. Focul se înteţi şi cuprinse casa de jur-împrejur. Se aprinse întâi streaşină, apoi toată casa deveni o vâlvătaie şi într-o clipă totul se făcu scrum. Cu greu izbuti Riizgaroglu să-şi scoată afară nevasta şi copiii. Nimic n-a scăpat de foc, nici lucruri, nici bani, nici veşminte, iar ei se pomeniră în mijlocul drumului, oropsiţi şi săraci lipiţi pământului. Copiii, Nuryiiz şi Giilyiiz, întruna plângeau, iar mama lor avea ochii scăldaţi în lacrimi. Sufletul lui Riizgaroglu sângera, dar el încerca să nu arate, zicând:

— Nu vă mai necăjiţi, ce să facem, s-a întâmplat! O vom lua de la capăt, vom munci, ne vom zbate, vom clădi o nouă casă şi totul va fi ca înainte.

După ce din casă nu mai rămaseră decât nişte resturi fumegânde, furtuna încetă, vremea se îndreptă, iar soarele începu să-şi trimită razele asupra pământului.

Riizgaroglu, copiii şi nevasta îşi veniră în fire încet-încet. îşi ziseră că în acea ţară nu mai au niciun rost şi luară hotărârea să plece pe alte meleaguri. Cu ce aveau pe ei, purceseră la drum.

Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi... Ajunseră într-un sat, unde începură a trudi pe câmp, la tarlaua unui ţăran. De dimineaţă până seara, fiecare din cei patru făcea muncile potrivite lui, cosind sau săpând. Astfel îşi câştigau pâinea.

Dar, după câteva zile, pe tarlaua ţăranului muncile câmpului se terminară. Fură nevoiţi să pornească spre alt sat, în căutare de lucru. Trecură peste povârnişuri stâncoase, prin ierburi înalte şi ciulini. Merseră şi merseră, zile-ntregi merseră... Se pomeniră în faţa unui râu lat. Negăsind niciun vad de trecere pe malul celălalt, fură nevoiţi să treacă înot. Tatăl şi mama ar fi trecut, dar copiii nu ştiau a înota. Atunci, Riizgaroglu reteză nişte crengi groase dintr-un copac, din care meşteri două plute, legând crengile cu trestie. într-una îl sui pe Nuryiiz, în cealaltă o sui pe Giilyiiz. Pluta lui Nuryiiz o cârmea tatăl, iar pe cea a lui Giilyiiz, mama. Ajunseră în mijlocul râului. Aci apa era adâncă şi curgea învolburat. Deodată, şi tatăl, şi mama scăpară plutele pe care se aflau cei doi copii. Ele începură să se îndepărteze, iar copiii ţipau şi plângeau amarnic,

agăţaţi cu disperare de plute, în această împrejurare, tatăl şi mama nu ştiau ce să facă. Plutele, luate de vârtej, se îndepărtau. Dacă se duceau după ele, era cu neputinţă să le ajungă. Ieşiră pe malul celălalt şi începură să alerge, cu toate că plutele nu se mai zăreau. Alergară, alergară, până se lăsă întunericul. Nu găsiră nicio urmă, nu auziră nicio chemare.

Această nenorocire îi lovi atât de cumplit, încât rămaseră descumpăniţi, nemaiştiind ce să facă. Noaptea o petrecură în pădure, sub un copac.

Dimineaţa o porniră iar, şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi... Străbătură munţi, întâlniră fiare sălbatice. în fiecare sat ce le ieşea în cale, munceau cu ziua pe lângă gospodăria unui om bogat doar să-şi potolească foamea. După câteva zile, nemaiavând acolo de lucru, îşi continuau drumul şi mergeau până nu-i mai ţineau picioarele...

într-una din zile ajunseră într-un sat. Acolo munciră câteva zile şi, tocmai când ieşeau din sat, nu apare vizirul cu oamenii săi?

Vizirul mergea din sat în sat şi alegea fete frumoase pentru muncile din serai. Zărind-o pe nevasta lui Riizgaroglu, care era tare frumoasă, vru s-o ia la serai ca bucătăreasă. Riizgaroglu găsi că e mai bine pentru ea să facă o muncă mai uşoară decât să bată împreună drumurile. Acum rămase de unul singur...

Din ziua aceea, Riizgaroglu trecu din sat în sat, muncind când avea de lucru, stând şi flămânzind când nu avea. Trecură douăzeci de ani.

Uneori, Riizgaroglu îşi aducea aminte de zilele fericite. în faţa ochilor îi apăreau nevasta, copiii, calul, câinii şi el ofta din rărunchi. Trudea neobosit, încrezător şi cu nădejdea că într-o zi va avea parte de starea de dinainte. Străbătea cale lungă, mergea peste dealuri, peste văi. Până la urmă, ajunse într-un oraş.

Riizgaroglu era atât de flămând, atât de flămând, încât era gata-gata să se prăbuşească. Ore în şir colindă uliţele oraşului în nădejdea că va găsi o brutărie, de unde să ceară un coltuc de pâine. Dar nu era ţipenie de om şi nicio brutărie. Nu pricepea cum un oraş aşa de mare era pustiu. într-un târziu, când aproape pierduse orice speranţă, zări o brutărie, alergă într-acolo, intră şi văzu că nu era nimeni, iar felurite pâini, una mai rumenă decât alta, te ademeneau cu aroma lor. Mai-mai să leşine din cauza foamei, Riizgaroglu nici nu se atinse de pâini, socotind că este furt să pună mâna pe avutul unui om care nu-i de faţă. Lăsându-se pe vine în faţa brutăriei, sfârşit de oboseală şi de foame, începu să aştepte.

în acea zi, în ţara aceea se alegea padişahul. După obiceiul şi tradiţia de acolo, la moartea padişahului toată lumea se aduna pe maidanul oraşului. Era slobozită pasărea norocului şi, pe capul cui se aşeza ea, acela devenea padişah.

Pe când Riizgaroglu zăcea aproape leşinat în faţa brutăriei, pe maidan era slobozită pasărea norocului. Sute şi mii de oameni erau cu ochii aţintiţi spre cer, privind pasărea cum se roteşte şi întrebându-se pe capul cui se va aşeza ea. Pasărea se învârti de câteva ori peste mulţimea din maidan, dar nu se aşeză pe capul nimănui. Dimpotrivă, se îndepărtă de maidan şi zbură spre oraş. După pasăre fu trimis cineva să iscodească. Intrând în oraş, acesta văzu că pasărea se aşezase pe capul unui om care zăcea sfârşit în faţa brutăriei. Era Riizgaroglu.

Iscoadei nu-i venea să-şi creadă ochilor. Se apropie mai mult de brutărie şi văzu că omul pe capul căruia se aşezase pasărea norocului era un bătrân costeliv, zdrenţăros, murdar, lăţos. încredinţată că la mijloc este o greşeală, iscoada luă pasărea de pe capul omului şi zise:

— Nu-ţi e ruşine să dormi aici când toată lumea s-a adunat pe maidan să-l aleagă pe padişah?

Şi îl duse târâş pe maidan.

Iar dădură drumul păsării norocului. După ce se roti de trei ori deasupra maidanului, pasărea se aşeză drept pe capul lui Riizgaroglu. Unii strigau: „S-a făcut! S-a făcut!", iar alţii: „Nu-i adevărat! Nu-i adevărat! Trebuie de trei ori!".

Pasărea norocului fu slobozită şi a treia oară. Şi-acum ea se aşeză pe capul lui Riizgaroglu. Nimeni nu mai avu nimic de zis.

Noul padişah fu înconjurat de lume şi cu alai mare fu dus la serai. îl îmbăiară, îl înveşmântară cu straie potrivite unui padişah, îl ospătară.

Cugetând la împrejurările care l-au adus în starea de-acum şi amintindu-şi de cuvintele pe care le auzise în tinereţe pe când era la vânătoare, Riizgaroglu îşi dădea seama cât de preţioase sunt bogăţia şi fericirea la bătrâneţe.

Vizirul veni la padişah şi zise:

— Măria ta, am o rugă: porunceşte să mi se dea doi dintre cei mai destoinici ostaşi ai Domniei tale. Am nevoie de ei ca să păzească un cufăr foarte preţios...

Padişahul se învoi, iar vizirul alese doi ostaşi, îi duse în odaia în care era cufărul şi le zise:
— Aici am ceva foarte preţios. Veţi sta de strajă ca nimeni să nu se apropie!
După plecarea vizirului, cei doi ostaşi începură să se preumble în jurul cufărului. Ca să-şi umple timpul, depănară amintiri din viaţă. Unul din ei îi povesti celuilalt tot ce pătimise până atunci. Veni rândul celui de-al doilea ostaş, care zise:
— Numele meu este Nuryiiz. Cândva am avut şi eu un tată şi o mamă. Tare eram fericiţi. Aveam şi o soră, Giilyuz, cu care toată ziua mă jucam. Dar soarta ne-a fost potrivnică. Casa noastră a ars. Toate animalele au pierit. Am pierdut banii, avuţia toată. Tata şi mama ne-au luat cu ei şi am început să pribegim. încercând să ne treacă peste un râu, ne-au legat de câte o mică plută, dar un vârtej ne-a luat şi ne-a dus departe de părinţi. Pe mine şi pe sora mea ne-a scăpat un morar şi ne-a crescut ca pe copiii lui. Eu am devenit ostaş şi iată-mă aci! Surioara mea, Giilyuz, muncește la moară. Nu ne-am uitat părinţii adevăraţi şi tare ni-e dor de ei. Cine ştie, mai trăiesc ori s-au prăpădit?!
Nuryiiz avea ochii plini de lacrimi. Pe când camaradul său încerca să-l aline, auziră un glas răguşit:
— Nu plânge, nu plânge, fiule! Eu sunt aci, scapă-mă!
Ostaşii erau buimăciţi, nu ştiau de unde vine glasul. Stătură şi ascultară, scotociră peste tot şi la urmă văzură că strigătul venea dinăuntrul cufărului. Cu patul puştii sfărâmară lacătul cufărului. Să nu iasă de-acolo mama lui Nuryiiz?! Cu toate că femeia îmbătrânise, slăbise, avea faţa trasă, fiul şi mama se recunoscură, se îmbrăţişară şi plânseră de bucuria regăsirii.
Mama povesti fiului cum vizirul a luat-o, a dus-o la serai ca bucătăreasă, dar deoarece ea n-a primit a-i fi roabă, a închis-o în acel cufăr şi, dacă nu ar fi strigat, recunoscând glasul fiului, vizirul ar fi aruncat-o în mare.
Ferindu-se să dea ochi cu vizirul, trecând printre străjeri cu mama între ei, ostaşii se înfăţişară padişahului, ca să-i dezvăluie fărădelegea vizirului.
Nuryiiz şi mama lui nu-l recunoscură pe Riizgaroglu, ce stătea pe tronul padişahului, dar el îi recunoscu. Se ridică şi îi îmbrăţişă, plângând. De bucurie, plângea şi celălalt ostaş.
Tare dor îi era lui Riizgaroglu padişahul de fiica sa, Giilyiiz. Porunci să fie pregătită o caleaşcă trasă de şase cai, în care urcară toţi trei. Pe ostaşul care luase parte la scăparea soţiei, îl făcu vizitiu. Porniră spre moara unde se afla fiica lor, care se făcuse o tânără foarte frumoasă. Merita să vezi întâlnirea dintre Giilyiiz şi cei trei, tată, mamă, frate, îmbrăţişările lor, lacrimile lor.
Padişahul îşi luă fata şi pe morar cu nevasta lui şi cu toţii se întoarseră la serai. Pe morarul care îi salvase copiii, apoi îi crescuse ca pe ai lui, îl făcu vizir, iar pe vizirul ce îi chinuise nevasta îl alungă. Din ziua aceea, Riizgaroglu şi ai lui începură o viaţă mai fericită decât în trecut... De câte ori îşi amintea de glasul din pădure, Riizgaroglu înţelegea că era mai bine să fii bogat şi fericit la bătrâneţe decât la tinereţe.
Ei trăiră fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă...

Leul şi tăietorul de lemne

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost. în vremuri tare îndepărtate trăia un tăietor de lemne. într-o zi, omul se duse în pădure să taie lemne. Se opri sub un copac şi, tocmai când voia să înfigă toporul, se ivi un leu, care zise:
— Hei, fiu de om, de ce-ai venit aci? Ce vrei să faci?
Omul:
— Uite, mă apuc să dobor copacul!
Leul:
— Cum?! Eu sunt atât de puternic şi nu pot să dobor un copac, iar tu, care eşti un slăbănog, ai să poţi?
Omul:
— Eu sunt mai puternic decât tine.
Leul:
— Dacă-i aşa, hai, vino, să ne încercăm puterile! Să ne batem, să ne luăm la trântă şi să vedem care din noi învinge.
Omul:
— Prea bine, mă-nvoiesc.

Leul şi omul se apropie unul de altul, se încleştează, se bat, se iau la trântă. După un timp, omul zise către leu:

— Stai, aşteaptă puţin, căci jumătate din puterea mea a rămas acasă. Mă reped până acasă s-o aduc, apoi ne-om bate mai departe.

Leul:

— Aşa să fie, du-te şi adu-ţi jumătatea de putere. Dacă acum te-oi învinge, ai să zici că n-ai avut cu tine decât jumătate din puterea ta şi de aceea ai fost biruit.

în loc să se ducă acasă, omul se ascunse într-un desiş şi după un timp veni lângă leu, care-l întrebă:

— Ţi-ai adus jumătatea de putere?

Omul:

— Mi-am adus.

Leul:

— Atunci vino, să ne batem mai departe.

Leul şi omul din nou se încleştară, se bătură, se luară la trântă. După un timp, omul zise:

— Leule, frate, o mică parte din putere tot mi-a rămas acasă. Fug acasă s-o iau şi-acuşi mă-ntorc. Omul se face că pleacă, dar, întorcându-se, zice către leu:

— Să nu cumva să fugi în lipsa mea!

Leul:

— Eu nu fug, eu sunt leu, cuvântul leului e cuvânt.

Omul:

— Nu, nu pot să mă-ncred în cuvântul tău. Te leg de un copac, apoi plec.

Leul, cu înfumurare şi nepăsare:

— Faci cum voieşti. Orice-ai face, eu tot îţi vin de hac şi te dobor.

Omul îl priponi bine pe leu de un copac, apoi luă un ciomag şi începu să-l lovească.

Leul:

— Hei, omule, nu mai da, îţi dau cuvântul meu că altădată n-oi mai ieşi în calea unui om! Omul însă nu-l luă în seamă şi continuă să-l ciomăgească. Tocmai atunci trecea pe acolo ditamai tigrul. De frică, omul se căţără într-un pom. Văzându-l pe leu legat, tigrul zise:

— Frate leu, cum de-l laşi pe om să te lege şi să te bată?

După ce scoase un „ah!" prelung, leul zise:

— Dacă ai puţină minte, nu ieşi în calea omului, fugi cât mai departe, căci acum te ia şi pe tine la bătaie!

înspăimântat, tigrul îşi luă picioarele la spinare şi fugi de-i sfârâiau călcâiele. După plecarea tigrului, omul coborî şi, văzând starea leului, i se făcu milă de el şi-l slobozi. Văzându-se iar în libertate, leul o luă la fugă şi se pierdu în pădure.

Omul termină de tăiat copacul, îl despică în bucăţi mai mici, pe care le încărcă în căruţă, şi porni spre casă. Trăi mulţumit până la adânci bătrâneţi...

Cavalul vorbitor

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în îndepărtate vremuri trăia un padişah care avea două fete. Pe una o chema Yaprak[384], iar pe-a doua, Fidan[385].

---

384 frunză
385 mlădiţă

Mama lor se îmbolnăvi şi muri pe când fetiţele erau foarte mici. Padişahul, zicându-şi: „Copilele să nu ducă lipsa unei mame", se însură nu după mult timp. Mama vitregă avea grijă de Yaprak şi de Fidan ca de propriii copii, le iubea şi le dezmierda.

Copilele creşteau, Fidan avea de-acum şapte ani, iar Yaprak, opt ani. Dar amândouă erau urâte. Dacă numai chipul le era pocit, n-ar fi fost nimic, dar aveau şi apucături urâte.

Mama vitregă şi tatăl copilelor, din prea mare iubire, le îndeplineau orice dorinţă, iar ele nu erau deloc ascultătoare, fiind tare răzgâiate; nu voiau să mănânce, nu se culcau la timp, nu veneau când erau chemate, se certau întruna între ele...

într-o zi, nevasta padişahului născu o fetiţă pe care o numiră Dai[703]. Toată lumea din serai se bucură, se veseli, numai Yaprak şi Fidan nu se bucurară. Nici nu se uitară la nou-născut.

Cu trecerea timpului, Dai creştea, se înălţa ca o mlădiţă, se făcea tot mai frumoasă şi mai plăcută. Toată lumea din serai o iubea. Copila nu avea numai chip frumos, ci era şi bine-crescută şi cu suflet curat.

Padişahul şi nevasta lui se purtau la fel cu toate cele trei fete, nefacând nicio deosebire. Ce luau pentru una, luau şi pentru celelalte, veşminte frumoase şi podoabe la fel. Dar Yaprak şi Fidan nu erau mulţumite, tot cârteau şi se certau.

într-o zi, padişahul fu poftit la nunta fiicei padişahului din India. Se pregătiră cele trebuincioase călătoriei padişahului, iar în ziua plecării tatăl le chemă la el pe cele trei fete şi le întrebă:

— Copilele mele, spuneţi, ce să vă aduc din India?

Yaprak:

— Mie să-mi aduci o legătură de ţesături şi pânzeturi de India.

Fidan:

— Eu voiesc să-mi aduci o brăţară de aur.

Veni şi rândul micuţei Dai, care zise:

— Tăicuţă, adu-mi ce crezi că-i mai potrivit pentru mine!

Padişahul:

— Se poate aşa ceva, copila mea?! Surorile tale au cerut câte ceva, cere şi tu! Spune, ce să-ţi aduc? La stăruinţele tatălui său, Dai zise:

— Tăicuţă, cum ţi-e voia, de vreme ce ţii cu tot dinadinsul să-mi aduci ceva, atunci te rog să-mi iei o cupă de argint. De pe acum îţi mulţumesc pentru dar.

Yaprak şi Fidan se ruşinară că nu le trecuse prin minte să-i mulţumească tatălui lor precum făcuse Dai şi-o pizmuiră.

Padişagul încălecă şi porni la drum însoţit de o numeroasă suită de ostaşi. Şi-au mers, şi-au mers, şi- au tot mers, peste dealuri, peste văi, trecură şase luni şi ajunseră pe ţărmul unei mări. Acolo îi aştepta o corabie cu pânze trimisă de padişahul Indiei.

îşi continuară călătoria pe mare, uneori liniştită, alteori agitată, răscolită de furtuni şi după luni întregi ajunseră în India, unde petrecură la nunta padişahului de acolo patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.

Ca să-şi ţină fagăduiala faţă de fiicele sale, padişahul cumpără celei mari o legătură de ţesături şi pânzeturi, iar celei mijlocii o brăţară de aur, dar uită să cumpere cupa de argint pentru cea mică. împreună cu suita sa se urcă în corabie şi porniră spre casă...

Noaptea, padişahul visă că pe mare era o mare furtună, iar corabia era legănată şi dusă precum o coajă de nucă. La un moment dat, un peşte uriaş îşi săltă capul din apă şi zise către padişah:

— O, padişah!... Padişah!... Pentru fiica ta cea mare şi pentru cea mijlocie ai luat ce ţi-au cerut, dar pentru cea mică de ce nu ai luat nimic?

Padişahul voia să dea răspuns peştelui, dar, de frică, din gură nu-i ieşea niciun cuvânt. Peştele grăi din nou:

— Te înfăţişezi cu mâna goală copilei celei mici? Ea este cea mai cuminte dintre fetele tale... Nu ea ţi-a mulţumit dinainte pentru darul pe care urma să i-l duci? întoarce repede corabia, că de nu, o scufund!

îndată ce termină de vorbit, peştele se şi scufundă în apă cu mare zgomot. în urma lui se formară valuri uriaşe ce săltară şi zdruncinară rău corabia. Mai apăru încă o dată şi lovi corabia de câteva ori cu coada, apoi dispăru în apă. îngrozit, padişahul sări din aşternut, buimac şi speriat de vis. Porunci căpitanului să întoarcă vasul şi porniră înapoi spre India. Cumpără cupa de argint pentru fiica cea mică, apoi îşi continuară drumul spre ţară.

703 crenguţă

Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, luptând cu valurile, cu furtunile, luni de zile au mers, până atinseră ţărmul. Padişahul sări pe cal şi împreună cu suita sa purcese la drum. Şi merse peste dealuri, peste văi, până ajunse în ţara lui.

Copilele îl aşteptau cu nerăbdare. Padişahul intră în grădina seraiului şi descălecă. Prima veni în fugă copila cea mică, sărută mâna tatălui, îi ură bun-venit. Apărură şi fiica cea mare şi cea mijlocie, alergând şi strigând:

— Unde-i pânza mea, unde-i brăţara mea?..

Padişahul împărţi darurile. Fiica cea mare, după ce primi pânzeturile, îndată alergă la croitoreasa seraiului, o puse să-i coase o frumoasă rochie şi-o îmbrăcă. Fata cea mijlocie îşi puse brăţara de aur şi începu s-o admire, învârtindu-se în jurul lui Dai.

Micuţa Dai zise surorii mai mari, Yaprak:

— Surioară, rochia ta e foarte frumoasă, s-o porţi cu plăcere!

Apoi surorii mijlocii, Fidan:

— Soră Fidan, ce bine îţi vine brăţara, s-o porţi sănătoasă!

Surorile mai mari însă nu-i ziseră nimic, deoarece, deşi cupa ei de argint nu era atât de valoroasă precum darurile lor, tot o invidiau.

Micuţa Dai în fiecare zi îşi lua cupa de argint, se ducea pe malul lacului de lângă serai şi se juca. Surorile ei o urmăreau şi se duceau după ea, aşteptând ca Dai să scape în apă cupa de argint, care strălucea în soare de-ţi lua ochii.

într-o zi, nu se ştie cum, cupa de argint scăpă din mâna lui Dai, se scufundă şi dispăru în adâncurile lacului. Iar Dai, voind s-o apuce, nu se prăvăli şi ea în apă? Apele lacului o înghiţiră şi pe ea.

Yaprak şi Fidan văzură cum surioara lor se îneacă, dar nu făcură nimic, ci se întoarseră acasă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

în acest timp, pe locul unde se înecase Dai se iviră mici valuri, care începură să lovească malul lacului. După un timp, acolo crescu un plop.

După dispariţia lui Dai, padişahul şi mama ei o căutară peste tot, dar în zadar. Erau tare necăjiţi. De frică, Yaprak şi Fidan nu le spuseră că Dai se înecase în lac. Padişahul nu mai ştia ce să facă, nu mânca, nu dormea, toată ziua stătea şi îşi plângea nenorocirea.

într-o zi, ciobanul seraiului îşi duse turma de oi la păscut pe malul lacului, iar el se aşeză la umbra plopului. Dintr-o crenguţă îşi fauri un frumos caval şi începu să cânte. însă ce să vezi?! Cavalul acela nu era asemenea altora. Cânta atât de frumos şi atât de tare, încât se făcea auzit în depărtări. Mai mult, cavalul grăia precum un om...

Uimit peste măsură, ciobanul tot sufla în caval, dar de fiecare dată auzea:

— Tutturu tuuut... Eu sunt micuţa Dai!... Tutturu tuuut... Eu sunt micuţa Dai!

Ciobanul:

— Doamne, ce-i asta? Că-i o crenguţă nu încape îndoială. E-o crenguţă pe care amrupt-o din plop... Sigur e-o crenguţă, şi nu o frunză...

Trebuie să ştiţi că acel plop era micuţa Dai, copila cea mică a padişahului. Cupa de argint fiind fermecată, o scăpase pe fată de înec, prefăcând-o în plopul de pe malul lacului.

Pe când ciobanul mergea cu oile, cântând din cavalul ce scotea sunete ciudate, se întâlni cu padişahul. Neobişnuitele sunete scoase de caval atraseră atenţia padişahului, care, luându-l de la cioban, suflă în el.

Cavalul mereu zicea:

— Tutturu tuuut... Eu sunt micuţa Dai! Tutturu tuuut... Eu sunt micuţa Dai!

Deodată, padişahul recunoscu glasul subţirel al copilei dispărute. De tulburat ce era, scăpă din mână cavalul, care îndată se frânse în două şi-n faţa lui apăru micuţa sa copilă, Dai...

Padişahul rămase încremenit de uimire, neştiind ce să facă. Apoi o luă în braţe şi-o sărută cu lacrimi în ochi. Purceseră spre casă, luând cu ei şi bucăţile de caval. Yaprak şi Fidan, văzând-o pe Dai vie, erau năucite, totuşi îşi îmbrăţişară sora, prefacându-se bucuroase.

Mama copilei plânse de fericire, apoi Dai povesti tot ce pătimise. Atunci padişahul şi nevasta lui pricepură că Yaprak şi Fidan de invidie n-au sărit în ajutorul surorii lor. Padişahul zise:

— Vă place ce-aţi făcut?

Azvârli o bucată din caval spre Yaprak, iar cealaltă bucată spre Fidan.

Bucăţile de caval atinseră obrazul fetelor şi pe loc chipul lor se urâţi atât de mult, încât ţi se făcea silă să le priveşti. în felul acesta, îşi primiră pedeapsa pentru fapta lor şi plecară din serai.
Ceilalţi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi...

Zâna din lac

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... Trăia odată o ţărancă. Un flăcău, care în fiecare zi trecea prin faţa casei ei, o vedea vărsând în uliţă o găleată de lapte.
într-o zi trecea din nou prin faţa casei femeii şi o văzu că varsă o găleată mare de lapte. Nemaiputând răbda, îi zise:
— Ce verşi acolo?
Femeia, care tocmai dădea să intre pe uşă:
— Ce să fie! E apa în care copila mea şi-a spălat mâinile...
Uimit de răspunsul femeii, flăcăul se aplecă şi cercetă locul în care vărsase găleata şi văzu că într- adevăr era lapte. Alergă spre casă şi zise mamei sale:
— Oh, mamă, nu departe are casa o ţărancă. Ori de câte ori treceam prin faţa casei ei, o vedeam că varsă găleţi cu lapte. Azi am întrebat-o ce e şi mi-a zis că-i apa în care îşi spală mâinile fata ei. Am privit şi este lapte curat. Dacă murdăria de pe mâinile ei este lapte curat, cine ştie cât o fi de frumoasă...
Mama:
— Cum se poate aşa ceva, fiule?
Feciorul a stăruit:
— Ştii că nu am obiceiul de a minţi, mamă. Da, ce am văzut era lapte curat.
Mama:
— Bine, dar ce folos pentru noi?
Flăcăul:
— Ce tot spui, mamă? Nu-mi ziceai tu deunăzi că mi-a sosit ceasul pentru însurătoare, să-mi întemeiez şi eu o familie, să am copii, că cea mai mare bucurie a unui om este să se aşeze la casa lui? Iată, a sosit sorocul! Du-te şi cere fata pentru mine!
Adevărul era că ţăranca nu avea nicio fată, căci nu era măritată. Glumise spunând flăcăului că are o fată.
Mama flăcăului se duse la ţărancă să-i ceară fata. Ţăranca, fără a clipi:
— Copila e bolnavă, doarme. Nici nu-i nevoie s-o vezi. E foarte frumoasă şi vrednică. Dacă te învoieşti s-o iei fără a o vedea, bine, dacă nu, n-o mai dau!
Mama băiatului crezu spusele femeii şi se învoi cu ţăranca, zicându-şi că dacă apa în care-şi spală copila mâinile este albă ca laptele, atunci şi frumuseţea ei trebuie să fie pe măsură. Se întoarse acasă şi începură pregătirile de nuntă. în ziua nunţii, trimiseră rădvanul după mireasă.
La vederea trăsurii, ţăranca nu ştia ce să facă. Acum pe unde va scoate cămaşa? Pe cine va sui în rădvan drept mireasă?
Deodată îi veni un gând. Alergă la bucătărie, umplu un cazan cu apă, adăugă făină şi frământă un aluat, din care meşteri o formă de om şi o lăsă la uscat. Se spălă pe mâini şi se duse în casă să se gătească. Când se înapoie în bucătărie, forma se uscase bine. O luă, o duse în odaia ei şi o împodobi cu veşmintele de mireasă. Mireasa de aluat era aidoma cu o mireasă adevărată. O luă de braţ şi se urcară în trăsură. Purceseră la drum. Tot mergând, ţăranca se gândea: cum va face când vor ajunge
la casa mirelui? Pe cine va da drept mireasă? Adevărul va ieşi la iveală, iar ea se va face de râs în faţa tuturor...
Tocmai treceau pe lângă un lac mare şi foarte adânc. Ţăranca o dezbrăcă pe mireasa de aluat, luă veşmintele şi le aruncă în lac, ferindu-se să n-o vadă vizitiul. începu să ţipe:
— Săriţi, mi-a căzut fata în lac!
Rădvanul se opri, oamenii se adunară în jur. Ţăranca plângea, smulgându-şi părul din cap. La casa mirelui se trimise vorbă despre nenorocire. împreună cu prietenii săi, mirele se duse să vadă ce s-a întâmplat. Făcură o plută, luară plase de la nişte pescari şi lăsară plasele în apă. în timpul acesta, trei zâne se jucau cu mingea pe

fundul lacului. Când văzură plasele, se întrebară:

— Oare ce fel de loc o fi lumea de deasupra? Dacă ne-am agăța de plase și-am ieși la suprafață? Zâna cea mai mică:

— Eu mă voi agăța de una din plase și voi ieși în lume. Rămâneți cu bine, surioarelor!

Micuța zână se prinse de cea mai apropiată plasă. Căutătorii simțiră ceva greu și traseră plasa afară. Când apăru o fată frumoasă precum luna în a paisprezecea zi, țăranca strigă:

— Iată, a ieșit fata mea!

Urcară fata în rădvan, iar țăranca o îmbrăcă cu veșmintele de mireasă, îi puse vălul și toate podoabele. Se liniști văzând că are noroc cu fata ieșită din lac, că a scăpat de o mare nenorocire. Ajunseră la casa mirelui. Nuntiră patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Feciorul mereu îșî striga nevasta „țărăncuță". într-o zi, ea se supără și se hotărî să-i facă toate voile, dar să nu-i vorbească. Omul nu mai știa ce să facă. în glumă, îi zise:

— Te voi fereca într-o odaie.

Zâna:

— N-ai decât, pățania se rabdă.

Feciorul se mânie, o luă și-o închise într-o odaie. Din ziua aceea, treburile gospodăriei trecură în mâinile surorii mai mari a feciorului. într-o zi, ea zise:

— Oare ce face țărăncuța? Ia să văd!

Se duse și privi pe gaura cheii. Zâna ședea pe un mindir. Pocni din degete:

— Focule, aprinde-te!

Se auziră niște zgomote și o sobă plină cu cărbuni ca niște rodii se așeză în fața zânei. Sora feciorului se minună de cele văzute. Zâna mai zise:

— Uleiule, vino!

Acum, o tavă plină cu ulei veni și se așeză pe foc. Uleiul începu să sfârâie. Zâna își bagă cele zece degete în ulei și porunci:

— Zece degete, fiți zece pești și prăjiți-vă!

în tavă începură să se prăjească cei zece pești. Când fură gata, zâna îi luă și îi trimise soțului să-i mănânce la masa de prânz.

Sora cea mare a feciorului o pizmui pe zână și, zicându-și: „Și eu pot face ca ea", se duse în bucătărie și pocni din degete:

— Focule, aprinde-te!

Așteptă, dar nu se petrecu nimic. Atunci, puse într-o tavă ulei și așeză tava pe sobă. Iar pocni din degete:

— Zece degete, fiți pești, pentru al meu frate!

își bagă degetele în uleiul încins, dar, pe dată, urlând de durere, fugi afară din bucătărie. Toți ai casei se strânseră în jurul ei și ea le povesti cum a voit să facă precum zâna, dar și-a oprit degetele. Mâhnit de pățania surorii mai mari, feciorul lăsă pe mâna celei mijlocii treburile casei, într-o zi, zâna scotea apă din fântână. Sora feciorului o privea de la fereastră. Zâna scăpă găleata din mână, dar nu se neliniști. Luă un fir de de păr din cap, îl lăsă în fântână, iar firul se întinse și se întinse, până atinse fundul puțului. Trase de fir și scoase găleata din fântână.

Sora mijlocie a feciorului era invidioasă pe zână. Zicându-și: „Și eu pot face ca ea", se duse la fântână și lăsă găleata să cadă, apoi își smulse un fir de păr și-l lăsă pe gura puțului, dar acesta nu se

lungi. Atunci se aplecă tare, crezând că părul va ajunge până-n fundul fântânii. Picioarele îi alunecară, nu avu pe ce se sprijini şi căzu în puţ, înecându-se.

După nenorocirea surorii mijlocii, feciorul se duse la nevastă:

— Din cauza ta, sora mea mai mare şi-a ars degetele, iar cea mijlocie s-a înecat. Nu ţi-e de-ajuns? Ori vorbeşti, ori nu te las să ieşi nicăieri!

Zâna:

— Facă-se voia ta!

Altă vorbă nu mai ieşi din gura zânei. Feciorul se supără şi mai tare. Fu nevoit să lase pe seama surorii mai mici toate treburile casei.

într-o zi, pâinea din casă se isprăvi. Sora cea mică nu ştia ce să facă. Zâna auzi că nu mai au pâine, îşi suflecă mânecile şi pocni din degete:

— Cuptorule, vino!

Se auziră trosnete şi pocnete şi în mijlocul odăii se ivi ditamai cuptorul. Sora cea mică a feciorului se duse să privească prin gaura cheii.

Zâna pocni iar din degete:

— Arzi, focule!

Flăcări izbucniră în cuptor. Zâna, din nou:

— Vino, covată!

Se auzi un zgomot şi în mijlocul odăii apăru o covată mare de frământat aluatul. Zâna îşi scoase veşmintele şi se băgă în cuptor. Folosindu-şi pletele drept mătură, despărţi cenuşa de jar, apoi ieşi. Luă aluatul gata frământat, făcu o mulţime de pâini şi le vârî în cuptor. După ce se rumeniră frumos, le puse într-un coş şi trimise coşul bărbatului ei.

Sora cea mică a feciorului văzuse totul pe gaura cheii şi murea de invidie. îşi zise: „Dacă fratele meu află că toată pâinea a făcut-o zâna, uită tot şi se împacă cu ea. Ce-a făcut ea pot face şi eu.

Se duse în bucătărie şi:

— Cuptorule, aprinde-te! Făină, frământă aluatul!

Nimic nu se mişcă, nici cuptorul nu se aprinse, nici făina nu frământă aluatul. Văzând că altfel nu se poate, sora cea mică aprinse focul în cuptor, frământă aluatul în covată, apoi intră în cuptor să mătur cenuşa cu pletele. De cum intră în cuptor, o cuprinseră flăcările şi arse până se făcu scrum. Pierderea surorii mai mici puse capăt răbdării feciorului. El credea că din pricina zânei au pierit surorile lui. Se duse la ea:

— Tu eşti pricina morţii surorilor mele! Ce-ai avut cu ele?

Feciorul nu ştia că surorile lui au pierit din pricina invidiei. Nici acum zâna nu vorbi. înnebunit, feciorul plecă.

După plecarea bărbatului, zâna pocni din degete:

— Chiup[704] de ulei, chiup de miere, veniţi!

Două mici chiupuri se înfăţişară zânei, care zise:

— Mergeţi la bazar, luaţi ulei de la negustorul de ulei, miere de la stupar, vă umpleţi bine cu ulei şi miere şi veniţi înapoi la mine!

Cele două chiupuri mici ieşiră din casă, apucară pe uliţa pe care tocmai păşea feciorul, trecură pe lângă el şi merseră mai departe.

Feciorul rămase uimit la vederea celor două chiupuri ce mergeau ca doi oameni. Se luă după ele. Mergeau chiupurile, mergea şi feciorul, până când ajunseră în faţa unei prăvălii din bazar. Negustorul de ulei umplu un chiup. Ajunseră la stupar, care puse miere în al doilea chiup. Cele două chipurile făcură cale întoarsă. Mergeau chipurile, mergea şi feciorul. Ajunseră acasă, feciorul după ele. Când să intre pe uşă, chiupul cu ulei se atinse de cel de miere, ciobindu-i gura. Chiupul cu miere începu să plângă de necaz:

— îţi place ce-ai făcut? Te spun domniţei, să-ţi spargă şi ţie gura...

Chiupul cu ulei:

704 vas plat, taler

— N-am făcut-o cu bună ştiinţă. Dacă domniţa va lua bâta să mă lovească, îi spun: „Tată ţi-e Soarele, mumă ţi-e Luna, iar stelele ţi-s surori. De dragul lor, nu lovi!”. Atunci, mă va ierta.
Cele două chiupuri intrară în odaia zânei. Feciorul le urmări. Chiupul cu miere începu să plângă:
— Domniţa mea, chiupul cu ulei mi-a spart buza!
Zâna luă o bâtă şi se apropie de chiupul cu ulei. Când să lovească, acesta se rugă:
— De dragul Soarelui, care ţi-e tată, de dragul Lunii, care ţi-e mumă, şi-al stelelor, care ţi-s surori, nu mă bate! N-a fost cu bună ştiinţă, s-a întâmplat!
Zâna aruncă bâta. Feciorul intră în odaie, zicând:
— De dragul Soarelui, care ţi-e tată, de dragul Lunii, care ţi-e mumă, şi-al stelelor, care ţi-s surori, vorbeşte!
Atunci, zâna îşi dezlegă limba:
— M-ai întrebat vreodată de unde vin, cine sunt? M-ai luat în derâdere, zicându-mi „ţărăncuţă”. Chiar dacă aş fi fată de ţăran, trebuia să râzi de mine? Dacă am văzut că nu mă întrebi nimic, m-am supărat pe tine şi nu ţi-am mai vorbit.
Bărbatul:
— Ai dreptate, cel vinovat întotdeauna îşi primeşte pedeapsa. Până acum am fost pedepsit destul. Ajunge, spune-mi: cine eşti şi de unde vii?
Zâna povesti:
— Suntem trei surori şi suntem zâne. într-o zi ne jucam cu mingea pe fundul lacului. De sus au început să coboare plase de pescari. Ne-am întrebat, dacă ne-am agăţa de ele şi-am ieşi la suprafaţă, oare cum o fi lumea, o fi frumoasă? Eu m-am despărţit de surorile mele şi m-am agăţat de plase, ieşind la suprafaţă. O femeie a strigat: „Iată, a ieşit fata mea!”. M-au luat şi m-au adus aci. Ai făcut nuntă şi m-ai luat de nevastă. Apoi ai râs de mine, zicându-mi „ţărăncuţă”. Eu m-am supărat şi nu ţi- am mai vorbit. M-ai închis într-o odaie fără ca eu să am vreo vină.
Soţ şi soţie se împăcară. Din acea zi au trăit fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă!

Vulpea cea vicleană

poveste turcă

în vremuri tare îndepărtate trăia un vânător care avea nenumărate găini. Ele făceau multe ouă. Vânătorul le vindea şi astfel îşi întreţinea familia.
într-o zi, câteva vulpi dibuiră locul unde erau ţinute găinile. Cum se făcu noapte, se apropiară de casă, intrară prin acoperişul coteţului şi, după ce se săturară mâncând din găini şi ouă, plecară în pădure ieşind tot prin acoperiş. Vânătorul văzu ce se întâmplase, dar nu ştia cine erau făptaşii.
A doua noapte, vulpile veniră din nou, mâncară din găini şi ouă şi plecară tot pe unde intraseră. Tot aşa, trecură trei zile, cinci zile, şi ce să vadă vânătorul? Jumătate din găini dispăruseră! într-o noapte, nu se culcă, se duse, se piti în coteţul găinilor şi se puse pe aşteptat. După un timp vulpile intrară în coteţ prin gaura din acoperiş, iar vânătorul iute sări de la locul lui şi astupă gaura. Cu un topor, ucise toate vulpile. Numai una scăpă şi fugi. Vânătorul jupui pielea de pe vulpi, umplu pieile cu paie şi le agăţă într-un ţăruş.
Un timp, vulpea ce scăpase de la moarte ocoli coteţul de găini. Dar ispita fu mai puternică şi în fiecare zi se duse şi luă câte o găină. Oricât se strădui vânătorul, nu izbuti să prindă vicleana de vulpe. Chibzui ce chibzui şi până la urmă, negăsind altă cale, intră în coteţul găinilor, ferecă bine uşa şi se ascunse. După un timp, vulpea veni şi intră tot prin acoperişul coteţului. Vânătorul apucă arcul şi slobozi o săgeată, dar vulpea scăpă neatinsă şi fugi. Necăjit, omul nu mai ştia ce să facă.
A doua zi, vulpea veni din nou, iar vânătorul închise bine uşile şi gaura din acoperiş. Vulpea şi vânătorul se pomeniră faţă-n faţă. Cumătră se uită în dreapta, se uită în stânga, dar nu găsi niciun loc pe unde să scape. îşi zise:
— Oare ce să fac şi cum să scap din mâinile acestui om?
Se gândi la un şiretlic. Uitându-se în jur, zări ţăruşul în care erau aninate suratele sale. Atunci, căţărându-se pe ţăruş, rămase nemişcată precum celelalte vulpi.
Vânătorul scotoci peste tot: vulpea, nicăieri. Se gândi: „Am astupat peste tot, n-am lăsat nicio gaură; atunci unde s-a putut ascunde?”.
Tot, scotocind, se uită în sus la ţăruşul în care erau atârnate vulpile, le numără şi văzu că era una în plus.

începu să cerceteze fiecare piele. Ajungând la vulpea ce stătea nemişcată, îşi dădu seama că e vie, o apucă de-un picior şi-o izbi de pământ. După ce îndură loviturile ţipând ca din gură de şarpe, vulpea se prefăcu moartă. Crezând că a ucis-o, vânătorul zise:
— Gata, am răpus-o. Acum să îmbuc ceva, apoi o voi jupui, voi umple pielea cu paie şi-o voi anina lângă suratele ei.
în timp ce vânătorul se aşeză să mănânce, vulpea sări şi într-o clipă se făcu nevăzută.
Văzând vulpea scăpată, omul se lovi peste genunchi, căindu-se că n-a cercetat dacă-i moartă cu adevărat. Dar căinţa de pe urmă n-ajută la nimic. Părerea de rău nu-i de-ajuns atunci când eşti păcălit!

Ariz şi Kamber

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri îndepărtate trăia un om. El avea o nevastă şi un fecior pe nume Kamber[386]. într-o zi, nevasta lui muri. După un an, omul se însură cu altă femeie. Şi femeia avea o fată, pe nume Ariz[387].
Trec anii, copiii cresc, încep să meargă la şcoală...
într-o zi, trecând pe lângă o cişmea, Kamber sparge din greşeală urciorul unei femei bătrâne, care aştepta să ia apă. Bătrâna se mânie tare şi zise: „Ah, fiu de căţea! Decât să-mi spargi mie urciorul, mai bine străduieşte-te să-ţi găseşti iubirea!".
La auzul acestor cuvinte, Kamber:
— De ce vorbeşti aşa, mătuşă? Din greşeală şi fără voie ţi-am spart urciorul. Ariz este surioara mea. Bătrâna:
— Fiule, ea nu este sora ta!
Ariz, care fusese de faţă, zise lui Kamber:
— Hai să mergem, Kamber! Acasă vom afla adevărul. Când ajungem acasă, tu să te uiţi la mine şi ce fac eu să faci şi tu întocmai.
Ajungând acasă, Ariz se duse lângă mamă, i se aşeză în poală şi se prefăcu a suge din sânul ei. Mama zâmbi, o luă în braţe şi-o sărută. Acelaşi lucru vru să-l facă şi Kamber, dar femeia zise:
— Tu nu te apropia, nu eşti
băiatul meu! în felul acesta, ei aflară că nu
sunt fraţi.
Trec luni, trec ani, copiii se fac mari. Ariz ajunge o fată frumoasă ca luna, iar Kamber, un fecior voinic precum un leu.
într-o zi, Ariz se duse la cişmea, îşi umplu urciorul, se spălă pe faţă şi pe mâini, se răcori, dar îşi uită brăţara de aur pe marginea cişmelei. Kamber găseşte brăţara şi-o ascunde în buzunar. Când se întâlnesc, Ariz făcu:

La cişmea eu m-am dus,
M-am spălat pe chip şi braţe;
Pe piatra de marmură
Eu brăţara mi-am pus.

Iar Kamber:
La cişmea nu m-am dus,
Pe chip şi braţe nu m-am spălat;
De pe piatra de marmură

---

386 robul iubirii
387 iubire

Eu brăţara ta n-am luat.

Apoi continuă:

Molcome curg apele,
Din aur sunt ulucele;
Care-i răsplata aceluia Ce-
ţi găseşte brăţara?

Anz:

Molcome curg apele,
Din aur sunt ulucele;
Celui ce-mi găseşte brăţara
Chiar eu i-oi fi răsplata.

Un timp ei izbutesc să ţină iubirea lor ascunsă, dar până la urmă tatăl şi mama îşi dau seama şi se întreabă: „Copiii s-au îndrăgostit unul de altul. Ce facem acum? Cum vom ieşi din asta?".
Tatăl:
— Ce să facem, nu te poţi împotrivi sorţii, trebuie să i te supui.
Dar mama nu poate îngădui aşa ceva, cugetă ce cugetă şi îi vine în mintesă-l otrăvească pe Kamber.
Anz simte gândul rău al mamei, iese înaintea lui Kamber şi zice:
Ia seama, Kamber!
Cuvântul dat e cuvânt;
Nu te-atinge de bucate Chiar cu miere de-s îndulcite.
Kamber intră în casă. Masa era întinsă, iar tatăl şi mama lui vitregă îl aşteptau. Mama, cu glas mieros:
— Poftim, fiule, ţi-am gătit friptură de miel!
Şi tatăl îl îmbie la bucate, dar Kamber nu se atinge de nimic, seridică şi iese din casă. Anz îi pregătise pe ascuns alte bucate. Ea îi dăruieşte un cuţitaş negru şi zice:
— Cu acest cuţitaş să amesteci un pic mâncarea ce ţi se pune în faţă şi, dacă se înnegreşte, îţi vei da seama că-i otrăvită. Dacă nu poţi face aşa, atunci iei o bucăţică şi-o arunci pisicii sau câinelui şi aştepţi. Dacă ei nu pătesc nimic, poţi şi tu să mănânci.
Zilele curg una după alta. Iubirea dintre Ariz şi Kamber e din ce în ce mai înflăcărată. Mama fetei ajunge să-şi iasă din minţi şi într-o zi izbuteşte să-şi convingă soţul să-l alunge pe Kamber. îi dau un cal şi îi spun să plece de acasă.
Anz plânge, nu vrea să-l lase, dar Kamber se suie pe cal şi pleacă. Anz:

Pe un cal călăreşti,
Cu altul te însoţeşti;
Bobocul de-abia deschis
Oare în grija cui laşi?
Kamber:

Pe un cal călăresc,
Cu altul mă-nsoţesc;
Bobocul de-abia deschis
în grija Domnului îl las.

Anz scoate de pe deget un inel şi îl dăruieşte lui Kamber:
— Chiar dacă vor să mă mărite, eu nu mă voi învoi până când acest inel nu se întoarce la mine. Kamber se aşterne la drum. Calul se sperie de ceva, el cade şi îşi rupe o mână. Zăcând pe jos, zice:

La braţ eu m-am rănit,
Nimeni nu ştie ce-am păţit;
Mergeţi şi duceţi veste Lui Anz să-i fie milă de mine.

Lângă Kamber se afla şi fratele lui vitreg, Nazim Bey. El aleargă s-o găsească pe Anz şi să-i dea vestea cea rea. Anz îndată porneşte la drum. Apropiindu-se de locul în care zăcea Kamber, zice:

Voi zbura precum vântul,
Din zulufi fauri-voi laţul;
Dă-mi cuţitul tău, frate!
Şi-mi voi reteza braţul.

Kamber:

Trăistuţă cu ciucuri mi-am luat,
Dă-i, frate, al tău cuţitaş;
Ea de mă iubeşte cu-adevărat,
Oare-şi taie braţul de-adevărat?

în clipa aceea ajunge acolo şi mama fetei:

Zboară gâscă din loc în loc,
La gât inel verde are ea;
Fată, nu te ruşinezi deloc?
Cu milă te priveşte lumea.

Anz:

Udat-am la rădăcină trandafirul,
Din suflet îmi iubesc iubitul;
Cine de iubit mă desparte în viaţă de nimic n-aibă parte!

Vine şi tatăl lor, care îi duce acasă. Braţul lui Kamber se vindecă, iar iubirea lor este la fel de puternică. Tatăl înţelege că nevasta lui niciodată nu se va învoi cu unirea celor doi şi-l alungă din nou de acasă pe Kamber. Mai trec nişte ani. Anz este logodită cu fiul unui bei şi nunta începe, ţinând patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.

Sătul să tot colinde pe meleaguri străine, Kamber se întoarce în ţară. Ajunge la marginea satului şi intră într-o cocioabă dărăpănată. Nimerise în casa bătrânei care îl blestemase să se îndrăgostească de Anz. Dar ei nu se recunosc. Kamber:

— Bună ziua, mătuşă! Din sat se aud sunete de tobe şi surle. E nuntă?

Bătrâna:

— Bine ai venit, fiule! Da, e nuntă. Azi e a treizeci şi noua zi şi pare că nu se mai termină. Ariz nu se învoieşte la cununie. Ni s-a urât de câte ori am mers să-i cerem învoirea. Azi vom merge din nou. Vino şi tu la nuntă, fiule!

Kamber îndată pricepu care-i treaba. Ca să nu trezească bănuiala bătrânei, zise:

— Tare ostenit sunt, mătuşă. Nu-s în stare să merg la nuntă. Cu voia ta, rămân aci să mă odihnesc. Bătrâna îl lasă în casă şi se duce la nuntă. Kamber o pândeşte să se îndepărteze, apoi iese şi apucă drumul spre sat. Se apropie înveşmântat în straie de cerşetor de casa unde se nuntea şi se ascunde lângă sacaua de apă. După un timp, de saca se apropie o fetiţă cu un pocal în mână. Kamber recunoaşte pocalul de aur din care Ariz obişnuia să bea apă. Către fetiţă:

— Surioară, dă-mi pocalul să beau puţină apă!

Copila:

— Nu, la nimeni nu pot da pocalul lui Ariz.

Kamber se roagă de ea şi până la urmă fetiţa îi dă pocalul. Se face că bea apă, dar lasă pe fundul pocalului inelul de aur dăruit de Ariz. Copila nu-şi dă seama de nimic. Duce pocalul lui Ariz, care bea din el şi simte pe buze inelul. Ariz o întreabă în şoaptă pe fetiţă:

— Spune-mi, frumoasa mea, spune fără teamă, cine a băut apă din pocal?

Cu glas tremurat, fetiţa:

— Lângă saca era un om care tare s-a rugat de mine să-i dau să bea şi eu i-am dat de milă.
Ariz:
— Surioara mea, du-te la acel om şi spune-i să meargă în fundul grădinii să mă aştepte.
Micuţa se duce la Kamber şi zice întocmai vorbele lui Ariz. Kamber se bucură, se duce în fundul grădinii şi aşteaptă.
în timpul acesta, tatăl trimite din nou oameni la Ariz s-o întrebe dacă se învoieşte să se cunune. Ariz:
— Mă învoiesc, dar vreau ca tata să-mi dea voie să mă plimb două ceasuri în grădină însoţită de patruzeci de fecioare.
Tatăl îşi dă cuvântul şi Ariz coboară în grădină însoţită de patruzeci de fete alese de ea. Lasă zece din ele la poarta grădinii, apoi împarte treizeci în grupuri de câte zece, pe care le împrăştie în diferite locuri din grădină, iar ea se duce lângă Kamber. Ei se îmbrăţişează, plâng, îşi povestesc prin ce au trecut.
Ariz:
— Mâine mă vor duce cu mare alai la casa mirelui. Alătură-te şi tu alaiului de nuntă. Găsi-voi o cale de scăpare, căci n-am de gând să le fiu slugă.
După cununie, alaiul de nuntă porneşte la drum. Kamber se alătură alaiului. Nimeni nu-l recunoaşte. Nuntaşii trec un râu adânc şi se apropie de casa mirelui. Kamber rămâne pe celălalt mal. Găsind o clipă prielnică, Ariz fuge, vine pe malul râului şi zice cu lacrimi în ochi:

Kannaras, Kannaras, vai!
Stăvileşte-ţi puhoaiele, aman!
S-a înecat iubitu-mi, vai!
S-ajungă Hidir Niyaz taman!

Apele râului Kannaras se despart în două, se deschide o cale, iar Ariz şi Kamber se întâlnesc şi ies pe mal. Ginerele află, trimite oştire, cei doi sunt prinşi şi ucişi. Sunt îngropaţi unul lângă altul. După un timp, deasupra mormintelor răsar doi trandafiri.
Bătrâna, care de fapt era o zgripţuroaică, se tot învârtea pe lângă mormintele celor doi tineri, cu o oală plină cu aur în mână. întâlneşte un cioban şi zice:
— Ciobane, ciobane, ia aurul şi omoară-mă lângă mormintele astea!
Cei doi tineri ce zăceau în acele morminte erau pe cale să se unească, prefăcându-se în trandafiri. Zgripţuroaica ştia asta. Ciobanul înţelege gândul rău al cotoroanţei. O apucă, o duce departe de morminte şi o ucide cu o lovitură de ciomag. Când se crapă capul zgripţuroaicei, creierul iese, se face o pasăre care zboară la morminte, se aşază între cei doi trandafiri şi acolo apare o tufă plină de ţepi. Şi aşa, zgripţuroaica ajunge să fie piedică în calea regăsirii celor doi îndrăgostiţi.

Fecioara Lămâie

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... A fost în vremuri îndepărtate... Cămila făcea negustorie în hamamul[388] cel vechi... Băieşul n-avea lighean. Cel care făcea focul n-avea topor... Harapul mergea la hamam, dar sub braţ n-avea boccea... La hanul din sat, un bivol şi şaptezeci şi unu de smintiţi au înnoptat. Am mâncat, am băut, gust de carne n-am simţit... Domnul bunăstare să-i dea geambaşului hagiu... Un cal ne vându, zicând că-i murg... Calul ne trase o copită. în largul mării ieşirăm, zicând că-i fântână... Ne-am umplut buzunarele cu ghiulele de tun, zicând că-s boabe de mei... La cingătoare ne-am înfipt turnul fecioarei, zicând că-i burlan. Ne prinse un zapciu, zicând că suntem nebuni... în casa de nebuni ne aruncă o zi, două zile, trei zile... Am prins un purice,

388 baie turcească

i-am jupuit pielea şi-am înălţat un cort la Uskudar. Aşa-i povestea... Te farmecă de-i depănată... Cine n-o ascultă, să-i vină de hac dădaca cea şchioapă...

Odată, demult, trăia un padişah care făcea mult bine... Dădea mâncare săracilor de ramazan[389], iar de bairam3 le împărţea veşminte... O dată pe an poruncea ca dintr-o gură a cişmelei din faţa seraiului să curgă ulei, iar din cealaltă, miere. Toată lumea îl binecuvânta pentru asta. în ziua din an când din gurile cişmelei curgea ulei şi miere, o bătrână veni lângă cişmea. în mână avea o ulcică crăpată, pe care o umplu cu ulei.

în ăst timp, feciorul cel neastâmpărat al padişahului stătea la fereastră şi se uita la cei care veneau la cişmea. Bătrâna îşi umpluse ulcica şi se îndepărta de fântână, când ştrengarul slobozi o săgeată care nimeri ulcica şi-o sfărâmă. Tot uleiul se vărsă pe jos.

Prinţul râdea în hohote de păţania bătrânei. Neştiind ce i s-a întâmplat, bătrâna ridică în cele din urmă capul şi zise către prinţ:

— Fiule! Cu ce ţi-am greşit de mi-ai spart ulcica? Mă voi ruga lui Dumnezeu s-o îndrăgeşti pe Fecioara Lămâie, dar să n-o poţi vedea!

Din acea zi, prinţul mereu se gândea: „Oare cine-o fi Fecioara Lămâie?". N-avea odihnă nici ziua, nici noaptea, tulburat peste măsură.

Văzând starea fiului său, padişahul îl chemă la el să-l întrebe care-i pricina de nu-şi găseşte locul. Prinţul îi zise că este foarte curios s-o vadă pe Fecioara Lămâie şi că, dacă-i îngăduie, s-ar duce s-o caute.

Neavând încotro, padişahul se învoieşte. După ce-şi pregăteşte cele trebuincioase călătoriei, prinţul îşi ia rămas-bun de la padişah şi mama sa şi purcede la drum...

Şi merse, şi merse, şi tot merse, peste dealuri, peste văi... Zile-ntregi călători... în cele din urmă văzu un bătrân ce stătea la poalele unui munte. Dădu bineţe şi îi sărută mâna.

Mulţumit şi măgulit de respectul arătat de tânăr, bătrânul îl întrebă:

— Ce-i cu tine, fiule, unde te duci de unul singur?

Prinţul:

— Am auzit că pe undeva s-ar afla Fecioara Lămâie. Tare-s nerăbdător s-o găsesc. Deaceea pomit- am s-o caut. Dar de zile întregi colind şi nici urmă de ea...

Bătrânul râse:

— Eu ştiu unde se află Fecioara Lămâie. Să te-ndrum: mergi drept înainte. Treci peste muntele din faţă. Acolo vei vedea o grădină de trandafiri. Tufele de trandafiri au nişte ghimpi foarte mari. Zicând: „Ce flori frumoase!", rupe un trandafir şi miroase-l. Nu te uita că mâinile îţi vor sângera! Vei pleca mai departe... Vei da de un pârâu cu apele roşii precum sângele. Te vei apropia şi vei bea apă din acel pârâu zicând: „Ce apă curată!". Mergi mai departe... Vei vedea un cal şi un câine, fiecare legat cu lanţuri de un copac, calul având în faţă carne, iar câinele, fân. Vei lua carnea şi-o vei pune în faţa câinelui, iar fânul dinaintea calului... Iarăşi mergi... în faţă se vor ivi două uşi, una deschisă, iar cealaltă închisă. Tu să închizi uşa deschisă şi s-o deschizi pe cea închisă! Intri pe uşa deschisă şi te vei pomeni într-o grădină foarte mare. Acolo-i grădina seraiului unui căpcăun. Printre miile de pomi cu fructe este şi un lămâi. Caută şi găseşte lămâiul! Vei vedea că are trei lămâi. Rupe cele trei lămâi şi te întoarce fără să te uiţi înapoi. Treci tot prin locurile pe unde ai venit... Dacă vei tăia lămâile, din fiecare va ieşi o fecioară. Ele îţi vor cere ceva. Dacă le vei îndeplini cerinţa, bine, dacă nu, ele vor muri. Să fii cu băgare de seamă! Haide, drum bun!

Prinţul îi mulţumi bătrânului şi, când se apleca să-i sărute mâna, nu mai văzu pe nimeni. Unchiaşul se făcuse nevăzut. îndată porni la drum. Ajunse în spatele muntelui. Văzu grădina de trandafiri şi intră. Rupse un trandafir şi-l mirosi zicând: „Ce flori frumoase!", cu toate că mâinile îi sângerară. Plecând de acolo, dădu peste pârâul cu apele roşii ca sângele. Se apleca şi bău zicând: „Ce apă curată!", apoi îşi văzu de drum. Văzu un cal şi un câine legaţi cu lanţuri de un copac. Puse în faţa calului fânul, iar în faţa câinelui, carnea. Iar

389 a noua lună din calendarul islamic, dedicată în întregime postului

merse şi văzu două uşi, una deschisă, alta închisă. O închise pe cea deschisă şi o deschise pe cea închisă. Intră pe uşa deschisă şi se pomeni în grădina căpcăunului.
Tot căutând în nemărginita grădină, găsi lămâiul. într-adevăr, de crengi atârnau trei lămâi. Le rupse, şi tocmai când se apropia de uşi, căpcăunul, ce simţise miros de om, urlă:
— Uşi, prindeţi-l! Nu-l lăsaţi să treacă!
Uşa deschisă grăi:
— De ani de zile stau închisă. Nimeni nu m-a întrebat vreodată de mi-e bine sau rău. Flăcăul m-a deschis, m-a alinat. Nu mă lasă inima să-l prind! Să plece sănătos!
Prinţul trecu de uşă. Atunci căpcăunul porunci calului şi câinelui:
— Calule! Câine! Prindeţi flăcăul! Nu-l lăsaţi să scape!
Amândoi într-un glas, calul şi câinele, ziseră:
— Nu-l vom opri. De ani buni îl sileşti pe unul din noi să mănânce fân, iar pe celălalt, carne. El ne-a scăpat de chin, dându-ne fiecăruia ce ni se potriveşte. Dumnezeu să-l blagoslovească! Nu putem să- i facem niciun rău!
Flăcăul trecu de cal şi câine. Căpcăunul strigă către pârâu:
— Pârâule! Pârâule! Nu-l lăsa pe flăcău să treacă!
Pârâul grăi:
— Nu-i pot face rău. Tu niciodată n-ai băut din apele mele, zicând că-s roşii ca sângele. El a băut zicând: „Ce apă curată!". Mi-a înveselit sufletul. Să treacă, eu cale uşoară îi doresc!
Trecând de pârâu, flăcăul intră în grădina de trandafiri.
Căpcăunul iar strigă:
— Trandafiri cu ţepi! Trandafiri cu ţepi! Prindeţi flăcăul! Nu-l scăpaţi!
Toţi trandafii, într-un glas, ziseră:
— Tu ne-ai umilit, nicio zi nu ne-ai mirosit. Treceai pe lângă noi zicând: „Trandafiri cu ţepi!". Flăcăul nu s-a speriat de ţepii noştri. A rupt un trandafir şi a mirosit, zicând: „Ce flori frumoase!", cu toate că i-au sângerat mâinile. Ne-a adus bucurie. Şi el să aibă parte de bucurie. Să plece voios! Prinţul ieşi din grădina de trandafiri şi-o porni la drum. Căpcăunul pomi pe urmele flăcăului, trecu de uşi, trecu pe lângă cal şi câine şi ajunse la pârâu. Dar pârâul nu-l lăsă să treacă, îşi crescu apele, le umflă, se revărsă peste tot, îl luă pe căpcăun şi-l duse în adâncuri, înecându-l.
în timpul acesta, prinţul mergea fără să ştie de moartea căpcăunului. îi era foame şi sete. Se gândi să taie una din lămâi. Se aşeză la marginea drumului, luă un cuţit şi tăie lămâia. Din mijloc apăru deodată o fată de-o frumuseţe rară, care se rugă de prinţ:
— Apă, apă, te rog, dă-mi apă!
Prinţul, ce rămăsese din cale-afară de uimit, îşi veni în fire şi începu să se uite în jur, dar nu văzu nicio apă curgătoare şi nicio cişmea. Sărmana fată, tot cerând apă, îşi dădu sufletul.
Prinţul fu tare necăjit, dar ce folos? îndurerat că nu putuse să-i vină în ajutor fetei, îşi continuă drumul şi merse, şi merse... Ostenit, se aşeză sub un copac şi tăie şi a doua lămâie. Din ea să nu iasă o fată frumoasă de-ţi lua ochii? Şi ea, ca şi prima, cerea:
— Apă, apă, daţi-mi apă!
Prinţul se uită în dreapta, se uită în stânga, căutând apă, dar în toată pădurea în care se afla nu găsi niciun pârâu, niciun izvor.
Şi a doua fată muri tot cerând apă.
Atât de mult sânge rău îşi făcu prinţul, încât se mustră singur că nu tăiase lămâia aproape de o apă. Purcese din nou la drum şi îşi zise că nu va tăia ultima lămâie decât pe malul unei ape. Merse ce merse şi ajunse lângă un oraş. La marginea oraşului era o grădină cu mulţi copaci, iar în mijlocul grădinii se afla un mare havuz. Prinţul se uită în jur şi nu zări pe nimeni. Se duse şi se aşeză la marginea havuzului. Scoase din tolbă a treia lămâie şi-o tăie, tremurând.
De data aceasta din lămâie apăru o fată mai frumoasă decât celelalte două, o fată precum luna în a paisprezecea zi. Şi ea cerea:
— Apă, apă, daţi-mi apă!
îndată prinţul ridică fata şi-o aruncă în havuz. Fecioara Lămâie bău pe săturate şi se scăldă în apa limpede din havuz. Peste măsură de mulţumit c-o scăpase pe Fecioara Lămâie de la moarte, prinţul se uita încântat la fată şi zise:

— Prinţesă, nu pot să te duc la serai despuiată. Aşteaptă puţin să-ţi aduc veşminte frumoase, apoi mergem la serai împreună cu ostaşii mei.

Fecioara Lămâie:

— Prea bine, prinţe, te aştept, dar nu cumva să te laşi sărutat pe obraz de mama ta şi de tatăl tău atunci când ajungem la serai. Altfel, mă vei uita.

Prinţul s-a învoit, şi-a scos de pe deget inelul cu piatră verde şi a zis:

— Fecioară Lămâie, pune-ţi acest inel pe deget şi, dacă vreodată ne pierdem unulde altul, ne vom recunoaşte prin el.

Fecioara Lămâie îşi puse inelul pe deget, iar prinţul plecă la serai. Acolo, mama şi tatăl lui îl întâmpinară cu bucurie, îl sărutară întâi pe frunte, apoi pe amândoi obraji. Din acea clipă, prinţul o uită pe Fecioara Lămâie.

Noi să-l lăsăm pe prinţ şi să vedem ce-a făcut Fecioara Lămâie. După plecarea prinţului, ea ieşi din apă şi, apropiindu-se de înaltul platan de pe marginea havuzului, zise:

— Apleacă-te!

Platanul se lăsă încet. Fecioara Lămâie se aşeză pe una din crengi, apoi creanga se îndreptă la loc. Fata se ascunse bine printre crengile platanului şi începu să privească apa din havuz.

După un timp, slujitoarea harăpoaică a unei case din apropiere veni să ia apă din havuz. Când să-şi umple urciorul, deodată se opri. în apa havuzului se oglindea chipul Fecioarei Lămâie. Crezând că-i chipul ei, slujitoarea rămase uimită. îşi zise:

— Dacă sunt atât de frumoasă, de ce mă pun să-i slugăresc? îşi umplu urciorul şi plecă. Ajunsă acasă, îi zise stăpânei:

— Când umpleam urciorul, mi s-a oglindit chipul în apă şi-am văzut că sunt o fată foarte frumoasă. Din ce pricină mă pui să te slujesc? De-acum nu mai merg să aduc apă!

Stăpâna făcu haz:

— O, toanto! Dacă-ţi ridicai privirea şi te uitai în sus spre crengile platanului, îţi dădeai seama cine- i fata frumoasă!

Slujitoarea s-a dus lângă havuz, a privit în sus şi a văzut o fată frumoasă precum luna în a paisprezecea zi. Atunci a priceput că stăpâna sa avea dreptate. A zis către Fecioara Lămâie:

— Fată frumoasă! Fată frumoasă! Ia-mă şi pe mine lângă tine!

Tot aşteptându-l pe prinţ, Fecioara Lămâie se plictisea. O chemă pe slujitoare lângă ea, în nădejdea că, vorbind cu dânsa, mai trece timpul. îi porunci platanului:

— Apleacă-te, apleacă-te!

Slujitoarea privea uimită. Platanul îşi aplecă crengile, iar slujitoarea se urcă lângă Fecioara Lămâie, apoi platanul se îndreptă.

Vorbiră de una, de alta şi Fecioara Lămâie începu a povesti prin ce trecuse şi ce pătimise.

După ce-i află toată viaţa, slujitoarea spuse:

— De vreme ce eşti o zână, trebuie că ai un talisman vrăjit. Spune-mi, ce e?

Fără a se gândi la nimic rău, Fecioara Lămâie zise:

— Talismanul îmi este micul pieptene de aur din păr. Dacă pieptenele nu stă la locul lui, mă prefac în pasăre şi-mi iau zborul...

începură iar a vorbi. După un timp, slujitoarea zice:

— Prinţesă, părul ţi-e tare încâlcit, ce-ar fi dacă te-aş pieptăna?

Fecioara Lămâie îşi aplecă atunci capul, iar slujitoarea începu s-o pieptene. La urmă, în loc să pună pieptenele la locul lui, îl înfipse în altă parte a capului. îndată Fecioara Lămâie se prefăcu în pasăre şi-şi luă zborul...

Slujitoarea răsuflă adânc, bucurându-se de isprava ei, apoi îşi scoase veşmintele, se piti printre crengile platanului şi începu să-l aştepte pe prinţ.

Tocmai atunci prinţul îşi aminti de Fecioara Lămâie. Cu o ceată de ostaşi purcese la drum, luând cu el şi un rând de veşminte împărăteşti de mătase. Ajungând lângă havuz, îşi ridică privirile şi-o văzu pe slujitoare. Nedumerit, întrebă:

— Ce ţi s-a-ntâmplat?

Arătându-se îndurerată, slujitoarea zise:

— Ce să fie, prinţul meu! M-ai uitat. Tot aşteptându-te, soarele m-a înnegrit, vântul m-a veştejit, ochii mi s-au uscat de-atâta plâns.

Prinţul o crezu. O coborî pe slujitoare din platan, îi dădu veşmintele cele de mătase şi plecară împreună spre serai.

Padişahul şi nevasta lui erau buimăciţi văzând o fată atât de neagră şi de urâtă. Nu avea nimic din frumuseţea de care le vorbise prinţul, dar ei nu scoaseră o vorbă, nevoind să-şi supere fiul.

Se făcu o nuntă ca-n poveşti. Toată lumea petrecu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.

După nuntă, în grădina seraiului se ivi o porumbiţă albă, care în fiecare dimineaţă se aşeza pe o creangă şi zicea:

— Grădinarule, grădinarule! Dacă prinţul doarme, să doarmă, apoi să se trezească, să aibă somnul dulce! Dacă fata cea neagră doarme, să doarmă, apoi să se trezească, să aibă somnul amar! Crengile pe care mă aşez să se usuce, să nu dea rod!

în fiecare zi, porumbiţa venea, zicea vorbele şi pleca, iar în locurile unde se aşezase crengile se uscau şi nu dădeau rod.

într-o zi, prinţul intră în grădină, văzu crengile uscate şi fără rod şi-l întrebă pe grădinar:

— Se pare că nu prea ai grijă de grădină. Din ce pricină?

Grădinarul îi spuse totul despre porumbiţă. Prinţul:

— Dacă-i aşa, unge crengile cu smoală şi prinde porumbiţa!

Grădinarul împlini porunca prinţului şi unse crengile cu smoală.

A doua zi dimineaţă, porumbiţa veni din nou, se aşeză pe o creangă şi zise:

— Crengile pe care mă aşez să se usuce, să nu dea rod!

Dar când vru să-şi ia zborul, picioarele i se înceliară în smoală şi rămase prinsă.

I se dădu prinţului de ştire, apoi luară porumbiţa şi o băgară într-o colivie. Prinţului îi plăcu tare mult porumbiţa. El luă colivia şi o atârnă în odaia sa. Când prinţul era în odaie, porumbiţa grăia precum un om, iar când ieşea, tăcea.

Harăpoaica o recunoscu pe Fecioara Lămâie şi se gândi s-o piardă. Se prefăcu bolnavă şi zise:

— Poftesc carne de porumbiţă albă, altfel mor...

Prinţul porunci să fie adusă o porumbiţă albă din bazar, dar bolnava prefăcută zise:

— Nu voiesc altă porumbiţă, ci pe cea din odaia ta!

Prinţul încercă în fel şi chip, dar nevasta ţinea morţiş să fie tăiată porumbiţa din odaie. O tăiară, iar locul din grădină unde o jertfiră se înroşi de sânge, apoi acolo răsări un falnic chiparos.

Văzând chiparosul, nevasta prinţului porunci:

— Din lemnul acestui chiparos să mi se facă un jilţ!

încercară s-o încredinţeze că se poate face jilţ şi din lemnul altui chiparos, dar ea rămase neclintită. Atunci, tăiară chiparosul şi îi făcură un frumos jilţ. Bucăţile de lemn ce prisosiră fură date unei femei sărmane, care le duse acasă la ea şi le puse deoparte. Femeia cea săracă ieşi din casă şi se duse la bazar. La un moment dat, bucăţile de lemn începură să se mişte şi din mijlocul lor să nu iasă Fecioara Lămâie? Suflecându-şi mânecile, ea deretică prin casă, făcând-o să strălucească de curăţenie, apoi făcu mâncare, spălă vasele, puse masa şi se ascunse într-un dulap.

Femeia cea sărmană se întoarse acasă, intră pe uşă şi rămase mută de uimire. Nu-şi mai recunoştea casa, căci totul era curat, mâncarea făcută, masa pusă. începu să se întrebe cine făcuse toate astea şi căută prin casă. Negăsind pe nimeni, strigă:

— Cine eşti, om sau nălucă?

Fecioara Lămâie ieşi din ascunzătoare, zicând:

— Nu-s nici om, nici nălucă, sunt o zână. Dar acum m-am prefăcut într-un om ca tine...

După ce sărută mâna femeii sărmane, îi povesti prin ce trecuse şi se rugă de ea s-o ia desuflet. Sătulă de atâta singurătate, femeia fu bucuroasă s-o aibă de fiică. Din ziua aceea începură o nouă viaţă.

într-o zi, prinţul căzu la pat, greu bolnav. Veniră tot felul de doftori, dar niciunul nu găsi leac pentru el. Un vraci zise ca în fiecare zi o familie să facă ciorbă, prinţul să guste şi care i-o plăcea, aceea s-o mănânce. Zis şi făcut. în fiecare zi, o familie aducea un castron de ciorbă, iar prinţul gusta. Dacă-i era pe plac, mânca, dacă nu, duceau castronul înapoi.

Fecioara Lămâie auzi de boala prinţului. Găti o ciorbă cum numai ea ştia să gătească şi în castron aruncă inelul cu piatră verde dăruit de prinţ lângă havuz. îi zise femeii sărmane:

— Măicuţă, am făcut şi eu o ciorbă pentru prinţul nostru. Rogu-te s-o duci la serai!

Femeia cea sărmană se duse la serai. Văzând o femeie atât de sărăcăcios îmbrăcată, ostaşii de pază de la poartă nu voiră să-i dea drumul înăuntru. Prinţul o văzu de la fereastră şi porunci ostaşilor s-o lase.

Prinţul primi castronul cu ciorbă, bău o lingură şi îi plăcu. Când băgă lingura a doua oară şi duse la gură, simţi ceva tare. Se uită şi ce să vezi?! Era inelul cu piatră verde pe care îl dăruise Fecioarei Lămâie! Prinţul îşi dădu seama că fata cea neagră cu care se însurase nu era Fecioara Lămâie. O chemă pe femeia cea sărmană şi-o întrebă:

— Mătuşă, ai o fată?

Femeia:

— Am, fiule. E-o zână, dar acum este om ca şi noi.

La auzul acestor vorbe, prinţul se bucură atât de mult, încât boala-i trecu pe loc. O rugă pe femeie să-i povestească tot ce ştie despre fată. Aşa află prinţul ce pătimise Fecioara Lămâie din partea harăpoaicei. Dădu poruncă:

— Să mi se înfăţişeze soaţa!

Intrând în odaie, harăpoaica tremura de frică. Prinţul zise cu mânie:

— Hei, femeie făţarnică! Spune, ce vrei, patruzeci de catâri sau patruzeci de satâre?

Fata cea neagră:

— Ce să fac cu patruzeci de satâre? Daţi-mi patruzeci de catâri şi m-oi întoarce în ţara mea!

O legară de coada a patruzeci de catâri, care o luară la fugă, târând-o după ei.

La serai se făcură pregătiri de nuntă, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, iar prinţul şi Fecioara Lămâie trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi, ceea ce vă dorim şi vouă...

Leul cel mare

poveste turcă

într-o zi, un leu, care ieşise la plimbare prin pădure, se întâlni cu o pisică. O întrebă:

— O, pisicuţo, tu faci parte din semiţia noastă, dar de ce eşti atât de mică?

Pisica:

— Sunt aşa de mică deoarece sunt crescută de oameni. Atât de mult mă bate stăpânul, încât mi se întunecă vederea şi nu mai văd nimic înjur. Dacă ar pune mâna pe tine, cine ştie ce ţi-ar face!

Leul cel mare:

— Tu arată-mi unde-i stăpânul tău şi eu te-oi scăpa din mâinile lui.

Pisica:

— Dacă-i aşa, mâine pe vremea asta să fii aci. Stăpânul meu va veni să are pământul, atunci o să poţi să pui mâna pe el.

Leul:

— Prea bine, veni-voi.

A doua zi de dimineaţă, stăpânul şi pisica se duseră să are pământul. Leul cel mare se apropie de ei şi zise:

— Hei, omule, de ce ai făcut-o aşa de mică pe cea care-i de acelaşi neam cu noi, leii? Nu ţi-e deloc teamă de lei?

Omul se întoarse către leu şi zise:

— O, frate leu, cândva şi pisicuţa noastră zicea că-i foarte puternică, dar eu n-am văzut să aibă vreo putere. Dacă ţi-e milă de pisică, vino într-o zi s-o ajuţi, să faci tu muncile pe care le face ea.

Leul se învoi:

— Prea bine, ia să vedem ce face, ca să fac şi eu la fel.

Ţăranul scoase jugul de la gâtul boului, îl puse la gâtul leului şi-l legă strâns cu nişte frânghii. îl duse pe arie, iar el merse în urma lui cu un ciomag. Omul îl tot îndemna să tragă, lovindu-l cu ciomagul, iar leul urla cât îl ţinea gura. Până seara, tot pământul era arat şi semănat, iar bietului leu i se dusese un rând de piele. La lăsarea întunericului, ţăranul îi scoase jugul şi sărmanul leu căzu lat de oboseală. Pisica se apropie

de el, mieunând:
— Cum te simți, frate leu? Văzut-ai ce pățește cine începe pe mâna omului?
Leul:
— Soro, puternică trebuie să fii de mai eşti în picioare! Dacă eram eu în locul tău, negreşit mă prefăceam în şoarece.
Apoi leul porni spre pădure.

Iepurele vrăjit

poveste turcă

Acesta-i basmul... Cositorit e tasul... într-o groapă căzut-a... Şi nu mai poate zbura.
Vai de pielea celui ce fără de veste intră în livadă! Asta-i o poveste adevărată, când e spusă, te desfată... Cine n-o va asculta, ce s-a întâmplat nu va afla.
A fost odată, ori n-a fost. Un padişah avea trei feciori şi o fetiţă. într-o zi, când se juca în grădină, copila dispăru. O căutară peste tot, trimiseră călăreţi în împrejurimi, dar nu-i dădură de urmă...
Oare se despicase pământul şi-o înghiţise, ori zburase printre nori? Nimeni nu ştia nimic. Negăsindu-se niciun semn că ar fi murit, părinţii încercară să-şi domolească durerea zicând:
— E atinsă de-o mână vrăjită, se va întoarce într-o zi!
în grădina seraiului era un măr de preţ. în fiecare an făcea numai un măr, dar era un fruct nemaiîntâlnit, strălucea de-ţi lua ochii şi avea un gust... Oricât ai fi mâncat din el, nu te săturai. De aceea padişahul, în fiecare an când se cocea mărul, poruncea să fie cules cu mare fast, să fie mărunţit, să fie făcut compot, din care dădea câte o înghiţitură tuturor celor din serai. Nimeni nu era uitat.
în anul acela, mărul s-a copt, dar în ziua în care se adunară cu toţii să-l culeagă cu fastul cuvenit, nu găsiră nimic, fructul dispăruse. Deoarece erau siguri că nimeni din serai nu putea să înfăptuiască o asemenea nelegiuire, se gândiră că cineva de afară este făptaşul.
Anul următor mărul dădu iar rod. Ca să nu dispară din nou, luară hotărârea să pună străji până în ziua coacerii. Prinţul cel mare:
— Tată, eu vreau să stau de strajă...
Padişahul nu se împotrivi. Prinţul cel mare se aşeză la rădăcina mărului şi aşteptă. Prima noapte trecu fără să adoarmă. A doua noapte, cu toate că somnul încercă să-l fure, stătu treaz. A treia noapte, obosit după două nopţi nedormite, prinţul nu-şi mai putu ţine ploapele deschise şi se lăsă în braţele somnului.
Când deschise ochii dimineaţa, prinţul văzu că mărul dispăruse... îi sări inima din loc, i se tulbură mintea, dar ce folos?! Alergă la padişah să-i spună ce s-a întâmplat.
Anul următor, prinţul cel mijlociu păzi mărul. Şi el, ca şi fratele său, două nopţi nu dormi, dar a treia noapte îl fură somnul şi mărul dispăru...
După încă un an veni rândul prinţului cel mic să facă de strajă. Prima şi a doua noapte nici el nu dormi, iar a treia noapte, ca să rămână treaz, îşi crestă vârful degetului mic şi presără sare pe rană. Somnul îi pieri de tot şi se puse pe aşteptat. La miezul nopţii, auzi un fâlfâit de aripi şi văzu la lumina lunii cum o pasăre uriaşă vine şi se aşază pe crengile mărului. Pasărea apucă mărul cu ciocul şi îşi luă zborul. Prinţul aruncă o săgeată, nimerind o pană, care căzu în grădină. Pasărea se făcu nevăzută.
Fără să aştepte ivirea zorilor, prinţul cel mic luă pana şi se duse la padişah să i-o arate. Pana era cu totul şi cu totul din aur şi strălucea atât de tare, încât padişahul şi cei din jur rămaseră uimiţi.
Prinţul cel mare spuse:
— Tăicuţule, o pasăre care are o pană atât de frumoasă cine ştie cum arată! Eu plec în căutarea ei. Padişahul porunci ca din pană să i se facă un condei şi se învoi ca prinţul cel mare să plece în căutarea păsării de aur.
Prinţul cel mare alese un cal ce alerga precum o gazelă, îşi umplu desagii cu galbeni, se înveşmântă în zale şi plecă, zicând:
— Dacă într-o lună nu mă întorc, să mă căutaţi.
Şi-a mers, şi-a mers, şi-a tot mers, peste dealuri, peste văi... Şase luni a tot mers. Ostenit, s-a oprit lângă un

izvor să-şi potolească setea. Deodată apăru un iepure alb ca neaua şi tare frumos. Cu glas omenesc, grăi:

— Prinţe, de unde vii şi încotro te duci?

Uimit şi totodată bucuros că iepurele are grai omenesc, prinţul zise:

— Merg în căutarea păsării de aur. De patru ani tot fură mărul din grădina noastră. Musai s-o găsesc... Dacă ştii locul în care se află, îmi vei arăta?

Iepurele cel alb, mişcându-şi mustăţile lungi:

— De vreme ce ai străbătut cale lungă s-o găseşti, îţi zic locul în care se află: după ce străbaţi muntele din faţă, vei da de un drum. în mijlocul drumului se află două hanuri faţă în faţă. La unul din hanuri îţi cer foarte mulţi bani pentru o odaie, dar la celălalt, mai puţini. La primul sunt tot felul de băuturi, petreceri şi jocuri. în al doilea nu e nimic. De vei intra în al doilea han, vei afla unde-i pasărea de aur. Haide, mergi cu bine!

Iepurele îl salută pe prinţ dând din urechi, iar acesta luă calea muntelui. Şi-a mers, şi-a mers, zi şi noapte. După o săptămână trecu de munte şi ajunse la hanuri. Primul han era ca un serai, iar al doilea, o colibă prăpădită. Uitând de povaţa iepurelui, prinţul întră în primul han. Nu trecu mult şi el uită de pasărea aur şi de măr, cufundat în băutură şi petreceri.

Acasă trecură zile, trecură săptămâni, trecu şi luna. Când văzură că prinţul cel mare nu se întoarce, padişahul şi nevasta lui se neliniştiră.

Prinţul cel mijlociu:

— Merg eu şi voi găsi şi pasărea de aur, şi pe fratele meu.

Padişahul se învoi. Prinţul mijlociu luă un cal ce zbura precum o pasăre, îşi umplu desaga cu galbeni, se înveşmântă în zale şi zise:

— Să mă căutaţi de nu mă întorc într-o lună.

A mers, a mers, dar, uitându-se în urmă, văzu că nu făcuse decât o palmă de loc. Ostenit, se opri lângă un izvor. Când se spăla pe faţă, apăru iepurele cel vrăjit, care îi spuse şi lui de cele două hanuri şi cum să afle unde se găsea pasărea de aur.

După ce merse cale de mai multe zile, prinţul mijlociu ajunse la hanuri. Ca şi fratelui său, nici lui nu-i plăcu hanul cocioabă. Se duse la celălalt, unde se întâlni cu fratele mai mare. împreună se apucară de băutură şi de petreceri, uitând cu totul de pasărea de aur şi de măr.

Se împlini luna şi nici prinţul mijlociu nu se întoarse. Văzând că cei doi prinţi nu s-au întors, padişahul căzu pe gânduri, zicându-şi: „E ceva la mijloc, trebuie să aflăm".

Prinţul cel mic zise:

— îngăduie-mi, tată, să plec în căutarea fraţilor mei şi a păsării de aur!

Padişahul:

— Nu, ei au plecat şi nu s-au mai întors. Oare sunt morţi, sau ce s-a întâmplat cu ei? Dacă nici tu nu te vei întoarce, ce ne facem noi, mama ta şi cu mine?

Prinţul cel mic se rugă mult de padişah, amintindu-i că el era cel care nu a adormit, făcând de strajă, şi a rănit pasărea:

— Eu voi prinde pasărea şi îi voi aduce acasă pe fraţii mei...

Padişahul ştia că fiul cel mic are mai multă minte decât ceilalţi şi că numai el este în stare de o faptă vitejească.

Prinţul cel mic căpătă binecuvântarea padişahului, alese un cal ce zbura ca vântul, îşi umplu desaga cu galbeni, se înveşmântă în zale şi purcese la drum. într-o clipă ajunse la izvor. îşi adăpă calul, se spălă pe faţă şi se pomeni cu iepurele vrăjit lângă el. Iepurele îl povăţui:

— Să nu cumva să te duci la locul greşit!

Prinţul cel mic mulţumi urecheatului, îşi îndemnă calul, care străbătu munţi şi văi şi ajunse la hanuri. Prinţul nu uitase vorbele iepurelui şi se duse la hanul cocioabă.

Seara îmbucă ceva şi se întinse pe o scândură, dar somnul nu mai venea. La miezul nopţii auzi cum cineva zicea: „Să vin, să vin?". Nu recunoscu vocea şi nu răspunse.

Dimineaţa, prinţul cel mic ieşi în faţa hanului să ia aer. Deodată îi răsări în faţă iepurele cel vrăjit:

— Aseară te-am strigat, dar n-ai răspuns. Dacă-mi vorbeai, treaba noastră era mai uşoară. Acum strădania va fi mai mare. Hai, suie-te pe spinarea mea!

Prinţul cel mic sări în spinarea urecheatului, care-i zise:

— Acum te duc la seraiul unde se află pasărea de aur. Seraiul este al padişahului păsărilor. Te

las la poarta grădinii, care are două uşi, una deschisă, alta închisă. Tu să închizi uşa deschisă şi s-o deschizi pe cea închisă. înăuntru ai să vezi un leu şi un cal. în faţa leului e pus fân, iar în faţa calului, carne. Iei fânul şi-l pui în faţa calului, iar carnea în faţa leului. Pasărea de aur stă pe o tufa de trandafiri, iar de o parte şi de alta sunt două colivii, una de lemn, cealaltă de aur. Iei pasărea de aur, o pui în colivia de lemn şi ieşi. Să nu cumva s-o pui în colivia de aur, căci padişahul păsărilor te prinde şi te aruncă în temniţă.

Iepurele alerga în salturi atât de mari, încât ajunseră îndată în faţa unui serai cu o grădină întinsă, înconjurată de ziduri înalte precum minaretele unei moschei. Urecheatul îl dădu jos pe prinţ şi dispăru. Prinţul intră pe uşa deschisă şi o închise. Mai departe zări o uşă închisă, pe care o deschise şi intră, luă fânul din faţa leului şi-l puse în faţa calului, iar carnea din faţa calului i-o dădu leului. în timp ce leul şi calul se ospătau, el alergă la tufa de trandafiri, unde pasărea de aur strălucea în razele soarelui, desfacându-şi minunatele pene colorate. Prinţul cel mic păşi încet spre pasăre şi o luă cu grijă, să nu se sperie, fiind orbit de frumuseţea ei. Se uită în jur şi văzu două colivii, una de aur, frumos lucrată, iar cealaltă de lemn. Se gândi că cea de aur i se potriveşte mai bine păsării de aur. Aşa că o luă şi o băgă în colivia de aur. Apoi păşi spre uşă cu colivia în mână, dar dinainte îi apărură doi harapi uriaşi cu o falcă în cer şi una în pământ, care îl duseră în faţa padişahului păsărilor. Mânios că prinţul a încercat să fure pasărea de aur, padişahul porunci ca el să fie aruncat în temniţă. Dar nevasta lui spuse:

— Păcat de tinereţile lui! Să ne aducă fecioara de aur şi noi îi vom da pasărea de aur. Atunci va scăpa şi de temniţă.

Padişahul se învoi şi prinţul fu eliberat. La ieşirea din serai îl aştepta iepurele vrăjit, căruia îi povesti cele văzute în serai, păţaniile lui. De supărare, iepurele îi trase o mamă de bătaie cu urechile lui, apoi:

— Hai, urcă în spinarea mea şi să mergem!

Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi, până ajunseră la un serai foarte înalt, ridicat în mijlocul unor stânci abrupte. Iepurele:

— Iată seraiul padişahului fecioarelor. în mijlocul grădinii ai să vezi un havuz foarte mare, înconjurat de tot felul de flori minunate. în mijloc se află un platan cu frunze late. Te urci în el şi te ascunzi. Fecioara de aur va veni să se scalde în havuz. Când va ieşi din apă, tu s-o înşfaci şi să ieşi pe uşă înainte ca ea să se îmbrace. Dacă apucă să-şi pună veşmintele, padişahul fecioarelor te va prinde şi te va arunca în temniţă. Haide, drum bun!

Prinţul cel mic făgădui urecheatului să facă întocmai şi intră pe poarta seraiului. în mijlocul grădinii văzu un havuz de marmură cu apă ţâşnitoare. Susurul apei era însoţit de ciripitul feluritelor păsări, iar mireasma florilor din jurul havuzului era îmbătătoare.

Prinţul se duse lângă platan, se urcă şi se ascunse printre frunzeie-i late. în timp ce privea jocul soarelui cu apa din havuz, auzi râsete zglobii de fete. Uitându-se mai bine, văzu un grup de tinere fecioare, în veşminte albe, alergând spre havuz cu pletele fluturând în vânt. Se ascunse mai bine, făcându-şi apărătoare din frunzele late ale platanului.

Fetele veniră în goană şi se înşirară în jurul havuzului. Nu după mult timp apăru o fecioară de aur, în veşminte de tul, cu plete blonde strălucitoare precum soarele, frumoasă ca luna în a paisprezecea zi. îşi lepădă veşmintele şi intră în apă. în timp ce ea se scălda, celelalte fete cântau, bătând din palme.

Fecioara de aur se plictisi de scăldat şi făcu semn fetelor să se îndepărteze. Ieşi din apă şi întinse mâna după veşminte, dar prinţul fu mai iute, coborî din copac şi o apucă de braţ. Luată pe neaşteptate, fecioara de aur era tulburată şi se tot ruga de prinţ să-i dea veşmintele. Când ajunseră lângă uşă, prinţului i se făcu milă şi îi îngădui fetei să se îmbrace. După ce-şi puse veşmintele, fecioara de aur bătu din palme şi deodată apărură doi oameni ca nişte căpcăuni, îl înşfăcară pe prinţ şi, mai mult pe sus, îl duseră în faţa padişahului fecioarelor, care zise:

— Ia spune, flăcăule! Cum de-ai cutezat să intri în seraiul meu? Nu ţi-a fost ruşine să-mi priveşti fetele în timp ce se scăldau în havuz? Nu ştiai că fecioara de aur este perla acestui serai? Moartea ţi-e osânda!

Prinţul fu dat pe mâna călăilor. De frică, tremura din toate mădularele. Bătrâna dădacă a padişahului fecioarelor se amestecă în vorbă:

— Mărite padişah, cu voia ta, să-l trimitem pe acest flăcău să-ţi aducă bidiviul de aur. Dacă nu va fi în stare, atunci să porunceşti să i se reteze capul. Dacă va aduce bidiviul de aur, să-i dai fecioara de aur...

Padişahul fecioarelor găsi înţelepte vorbele dădacei şi îl slobozi pe prinţ, cerându-i în schimb să-i aducă

bidiviul de aur.
încă nedezmeticit după cele pățite, prințul plecă și pe drum se întâlni cu iepurele vrăjit, care-l aștepta. Cu marile sale urechi îl bătu măr pe prinț, care nu-i ascultase poveţele, apoi zise:
— Haide, urcă pe spinarea mea! Of, câte nu pătimesc din pricina ta! Dacă-mi ascultai vorbele, de mult eram la serai cu pasărea de aur cu tot...
Prinţul cel mic se sui pe spinarea iepurelui, care trecu peste munți și peste văi și se opri pe o mare câmpie. în mijlocul acestei câmpii nemărginite se afla o mare grădină împrejmuită de ziduri joase, iar în mijlocul grădinii era o clădire mică, dar foarte arătoasă și îngrijită. O iarbă verde ca mătasea acoperea câmpia.
Iepurele vrăjit se opri și zise:
— Iată, am ajuns la seraiul padișahului cailor. Bidiviul de aur este singurul lui fiu. E un animal foarte blând și ascultător. Vei intra pe poartă și vei merge drept înainte fără să te uiți în jur. în spatele seraiului padișahului cailor se află un mic conac. Acolo-i sălașul bidiviului de aur, cu ușa mereu deschisă. Vei intra și fără teamă te vei apropia de el, zicându-i: „Calul meu de aur, cu coama inelată, cu potcoave de aur, venit-am să te văd, să-ți sărut botul și ochii!". Dacă vorbele tale îi vor plăcea, va necheza vesel. Atunci să-l apuci de hățurile de argint, iar el te va urma. însă de nu va necheza, înseamnă că nu te-a plăcut și tu să fugi fără să te uiți înapoi. Dacă te prinde padișahul, te aruncă sub copitele cailor...
Prinţul cel mic intră în grădină cu inima zvâcnindu-i în piept. Grădina era atât de frumoasă, iarba verde ca smaraldul strălucea în soare, încât prinţul mezin era vrăjit și nu se mai sătura de privelişte. Merse fără să se uite în dreapta și în stânga, căci încă îi mai răsunau în urechi vorbele iepurelui vrăjit. Ajunse în spatele seraiului padișahului cailor, văzu micul conac cu ușa deschisă. Intră în vârful picioarelor și nu-i veni să-și creadă ochilor: avea în față cel mai frumos bidiviu din lume, cu ochi strălucitori, cu o coamă de aur precum vălul unei mirese, cu nişte picioare subțiri și înalte ce jucau pe loc, gata parcă să zboare.
Buimăcit de minunata ființă, prinţul uită de el, dar își reveni iute, amintindu-și de poveţele urecheatului. Se apropie încet de bidiviul de aur:
— Calul meu de aur, cu coama inelată, cu potcoave de aur, venit-am să te văd, să-ți sărut botul și ochii...
Nu-și isprăvi bine vorbele prinţul și bidiviul începu să necheze vesel. Inima-i veni la loc, îl apucă de hățurile de argint și pomi să iasă din grădină. La poartă îi aştepta iepurele vrăjit. Prinţul încălecă cu iepurele în spate, iar calul țâșni precum o săgeată și zbură mai iute decât vântul peste munți, peste văi.
Cât ai clipi din ochi, bidiviul de aur ajunse la seraiul padișahului fecioarelor. Prinţul cel mic descălecă, intră în serai, se înfățișă padișahului fecioarelor, îi arătă bidiviul de aur și ceru învoirea de a pleca cu fata de aur. Padișahul, mișcat de vitejia și cutezanța prinţului, pe lângă fata de aur, îi dădu și bidiviul de aur.
Prinţul cel mic ieși din serai cu fata de aur, o urcă pe bidiviul de aur, iar el se sui pe spinarea iepurelui vrăjit. Zburând ca vântul, ajunseră la seraiul padișahului păsărilor. La poartă rămaseră iepurele vrăjit și bidiviul de aur, iar prinţul cu fata de aur intră în serai, se plecă în fața padișahului și zise:
— Mărite padișah, ți-am îndeplinit porunca. Iată fata de aur!
Padișahul păsărilor veni lângă prinţ și-l bătu pe umăr:
— Aferim, flăcăule! Ai dovedit că eşti un om viteaz și neînfricat. Am avut credința că vei fi în stare să iei și pasărea de aur, după ce ai trecut de atâtea opreliști. De aceea, cu mâna mea îți voi da pasărea de aur, dar și fata de aur să fie a ta!
Prinţul cel mic, fata de aur, bidiviul de aur, pasărea de aur și iepurele porniră la dram. Ajunseră la izvorul unde îi ieşise în față iepurele vrăjit. Acesta zise:
— Prinţul meu, eu rămân aci. Dar am o rugă, ia-ți săgeata și omoară-mă!
La auzul acestor cuvinte, prinţul rămase buimac:
— Cum se poate așa ceva, iepurele meu alb?! în viața mea n-am avut parte de binele pe care mi l-ai făcut tu, cum să vrea mâinile mele să te omoare?
Iepurele vrăjit:
— Dacă îmi vrei binele, trebuie să mă ucizi. Dar de nu poți, cel puțin ascultă-mi vorbele: să nu cumva să te așezi lângă o fântână, căci amarnic te vei căi!
Prinţului i se umeziră ochii la despărțirea de iepurele vrăjit, care îl ajutase să treacă de atâtea primejdii. Fluturându-și urechile, iepurele vrăjit se făcu nevăzut...
Prinţul cel mic sări în spinarea bidiviului de aur, iar fecioara de aur și pasărea de aur îl urmară și așa ajunseră la locul cu hanuri. La hanul cel arătos își găsi frații, dar vai, în ce hal erau: fără niciun galben, fără cai, fără

veşminte, pe care le pierduseră la jocuri. Erau într-o stare jalnică şi aşteptau să- i ajute cineva.
Prinţul cel mic plăti datoria către hangiu, dându-i samarul calului său, apoi purceseră la drum. El povesti fraţilor săi toate păţaniile sale, iar fraţii mureau de invidie. Ei îşi ziseră: „Dacă află tatăl nostru isprăvile lui, ne facem de ruşine. Cu ce obraz ne vom înfăţişa înaintea lui? Să-i venim de hac şi să ducem noi la serai fata, pasărea şi bidiviul".
Fraţii se prefăcură că sunt înfometaţi şi căutară un mal de apă, dar nu găsiră. Le ieşi în cale o fântână. Se aşezară lângă ea şi începură să îmbuce câte ceva. Fratele cel mare:
— Tare mi-e sete. Să luăm apă din fântână, dar cel mai mic dintre noi trebuie să coboare!
Prinţul cel mic se învoi, căci nu-i trecea prin minte că fraţii săi ar putea să-i facă rău. Fraţii îşi scoaseră cingătorile, le legară una de alta, îl legară pe prinţ şi îi dădură drumul în fântână. îi dădură şi un burduf.
Prinţul coborî şi începu să le trimită apă cu burduful. Cei de afară băură pe săturate. Fraţii dădură drumul la legătură şi prinţul cel mic rămase în fântână. îi strigară:
— Ne-a scăpat legătura din mână. Mergem să căutăm funie şi te-om scoate de acolo!
Prinţul cel mic crezu în spusele fraţilor săi. Să-l lăsăm să aştepte în fundul puţului, iar noi să vedem ce făceau ceilalţi. Cei doi fraţi mai mari luară bidiviul de aur, fecioara de aur şi pasărea de aur şi plecară spre serai. Padişahul, mama lor şi toată lumea din serai se bucurară de întoarcerea prinţilor. Numai că, din ziua sosirii, fecioara de aur nu mai vorbea, pasărea de aur nu mai cânta şi bidiviul de aur nu mai necheza. încercară în fel şi chip, dar nu găsiră niciun leac. Toată lumea era necăjită de dispariţia prinţului cel mic.
Să-i lăsăm cu necazul lor, iar noi să ne întoarcem la prinţul cel mic. Acesta rămase zile întregi în fântână. Era lihnit de foame. Se ţinea doar cu apă. îi veni în ajutor tot iepurele vrăjit, care îşi lăsă coada şi prinţul ieşi prinzându-se de ea. Deoarece nu-i ascultase vorbele, iepurele vrăjit îl bătu cu urechile-i mari, zicând:
— Haide, du-te! De-acum încearcă să fii mai ascultător. Eu nu mai pot să-ţi fiu de ajutor...
Prinţul cel mic porni spre casă, hrănindu-se doar cu poame sălbatice. Se duse la serai fără să se facă cunoscut şi intră ucenic pe lângă bucătar. Pe dată bidiviul de aur începu să necheze, pasărea de aur să cânte şi fecioara de aur să vorbească. Slujitorii alergară la padişah, care întrebă:
— Cine a venit azi la serai?
Aflând că bucătarul are un nou ucenic, padişahul porunci ca acesta să fie chemat la el. Prinţul cel mic se aruncă la picioarele tatălui şi îi sărută mâna. Padişahul îl recunoscu, îl îmbrăţişă şi-l puse să-i povestească prin ce trecuse.
Pentru răul pe care-l făcuseră fratelui lor mai mic, padişahul îi trimise pe prinţul cel mare şi pe cel mijlociu cu treburi grele în cele mai îndepărtate colţuri ale împărăţiei, unde rămaseră până la sfârşitul vieţii lor...
Mândru de isprăvile fiului cel mic, padişahul i-a făcut nuntă patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, însurându-l cu fecioara de aur.
După un an, nevasta prinţului născu un băiat voinic, care crescu şi în fiecare zi se juca în grădină, într-o zi, pe când micuţul se juca în grădină, apăru un iepuraş care parcă voia să se joace cu el. Slujitorii îi povestiră întâmplarea prinţului, care a doua zi se ascunse într-un ungher cu arcul în mână. Ca şi prima dată, iepuraşul veni lângă copilaş, iar prinţul slobozi o săgeată. îndată iepuraşul dispăru şi în locul lui apăru o copilă, care zise:
— Nu mă recunoşti, frate? Aşa de repede ţi-ai uitat sora cea mică?
Prinţul îşi aminti că îi dispăruse o soră pe când era doar un prunc. Se aruncară unul în braţele celuilalt şi se grăbiră să se înfăţişeze padişahului şi mamei lor. Mare fu bucuria părinţilor la regăsirea copilei pierdute cu ani în urmă. Ea le povesti:
— Când mă jucam în grădină, în faţă mi-a apărut un iepure. Zâmbea şi mă chema la el. Mergea şi eu mergeam după el. Apoi intră într-o peşteră. Am intrat şi eu. Mi-a arătat un tas şi m-a îndemnat să beau din el. Nici n-am băut bine, că m-am şi prefăcut într-un iepure vrăjit. înţelegeam şi graiul iepuresc, dar aveam şi grai omenesc. Eu am fost cea care a ieşit în calea fraţilor mei şi i-a scăpat de necazuri. Acum aţi înţeles?
Din acea zi, nicio pasăre n-a mai furat mărul din grădina seraiului.
Ei să fie fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă...

Burduful de brânză

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost. A fost demult un burduf de brânză.
într-o zi, tot rostogolindu-se, se duse la uşa unei bătrâne şi bătu. Când se deschise uşa, bătrâna văzu în faţa ei un flăcău trupeş, rotofei, cu faţa rotundă. îl pofti în casă:
— Intră, fiule!
Rostogol, rostogol, burduful de brânză intră şi se aşează într-un ungher. Când bătrâna s-a apropiat, el i-a dat un pumn de arginţi, zicându-i:
— Mătuşă dragă, ia banii ca un dar de la mine, însă am o rugăminte. Numai tu poţi s-o îndeplineşti...
Bătrâna se bucură la vederea arginţilor:
— Haide, fiule, zise ea, ce vrei tu, aia fac.
Burduful de brânză:
— Pune-ţi încălţările de argint, du-te la padişah şi cere-i fata pentru mine!
Bătrâna îşi puse încălţările de argint, se duse la serai şi se înfăţişă soţiei padişahului:
— Am venit s-o cer pe fata voastră cea mare pentru fiul meu, burduful de brânză.
Soţia se sfătui cu padişahul, apoi se-ntoarse la femeie:
— Dacă feciorul tău poate să ne aducă zece chiupuri pline cu argint, atunci îi dăm fata. Dacă nu, să- şi caute altă fată!
Bătrâna se întoarse acasă şi povesti burdufului de brânză cele spuse de soţia padişahului. Burduful, cu statura lui mică, începu să ţopăie, să râdă, apoi:
— Ce înseamnă zece chiupuri de arginţi pentru mine?! îi dau douăzeci de chiupuri pline cu argint!
A doua zi dimineaţă, bătrâna duse la serai douăzeci de chiupuri pline cu argint, încărcate în care. Padişahul şi nevasta lui se învoiră. Pregătirile odată terminate, se făcu nuntă, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. în noaptea nunţii, tinerii însurăţei se duseră în odaia lor. Fata padişahului îi trase un picior burdufului de brânză, zicându-şi: „Ce fel de om mai e şi ăsta?". în urma loviturii, burduful se rostogoli şi nimeri în pat. Fata padişahului îşi zise că ea nu poate trăi cu un asemenea om şi plecă la mama ei.
Burduful de brânză nu putu dormi până dimineaţa. în zori ieşi din odaie, se rostogoli pe scări, ieşi pe poartă şi se duse la bătrână.
Bătrâna se necăji că fiul ei a fugit de acasă în prima zi de după nuntă. Dar burduful de brânză o linişti, îi dădu un pumn de perle şi-i zise:
— Ia perlele astea şi cere-o de data asta pe fata mijlocie a padişahului!
Bătrâna luă perlele, îşi puse încălţările bătute cu perle şi se duse la serai s-o ceară pe fata mijlocie a padişahului.
Nevasta padişahului se sfătui cu soţul ei, apoi veni la bătrână:
— O dăm pe fata mijlocie, dar feciorul tău să ne aducă douăzeci de chiupuri pline cu perle...
Bătrâna se întoarse acasă şi spuse burdufului de brânză ce vor părinţii fetei. Burduful începu să râdă, să se dea de-a rostogolul:
— Ce înseamnă pentru mine douăzeci de chiupuri cu perle?! Le dau patruzeci de chiupuri pline cu perle!
Apoi ieşi din casă şi după o vreme se întoarse cu o mulţime de care pline cu patruzeci de chiupuri de perle.
Bătrâna duse carele la serai, iar padişahul şi nevasta lui se învoiră s-o dea pe fata mijlocie. Patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi ţinu nunta dintre fata cea mijlocie a padişahului şi burduful de brânză. în noaptea nunţii, fata mijlocie, ca şi sora ei mai mare, îi dădu un picior burdufului, zicându-şi: „Ce fel de om poate fi un burduf?" Acesta se rostogoli şi nimeri în pat, iar fata se întoarse lângă mama ei.
Nici în acea noapte burduful de brânză nu putu dormi. în zori ieşi din odaie şi, tot rostogolindu-se, ajunse la casa bătrânei. Şi acum bătrâna se necăji, iar burduful de brânză scoase un pumn de aur:
— Ia aurul, du-te la serai şi cere-o pe fata cea mică a padişahului!
Bătrâna îşi puse încălţările de aur, se duse la nevasta padişahului şi-o ceru pe fata cea mică. Padişahul şi nevasta lui se învoiră, dar mama fetei zise:
— Fata noastră cea mică este mai frumoasă decât surorile ei şi mai năzuroasă. Pentru ea cerem patruzeci de chiupuri pline cu aur...
Bătrâna se întoarse acasă şi povesti totul. Burduful de brânză iar râse şi se rostogoli prin casă:
— Ce înseamnă patruzeci de chiupuri de aur pentru mine?! Le voi da optzeci de chiupuri

cu aur! Bătrâna:

— Fiule, de unde atâta aur? Dacă te vor goni din nou din serai, nu-i păcat de aur?

La care burduful:

— Nu te îngrijora, eu îndată aduc aurul. Iar de data asta nu voi fi gonit din serai... Tu pregăteşte-te, că eu aduc aurul...

Burduful ieşi din casă şi se întoarse cu multe care pline cu chiupuri cu aur.

— Iată, zise el, optzeci de chiupuri pline cu aur. Du-le la serai şi cere-o pe fata cea mică a padişahului!

Bătrâna era gata de drum. însoţi până la serai carele încărcate cu chiupurile cu aur, se înfăţişă înaintea soţiei padişahului şi o ceru pe fata cea mică. Aceasta se învoi şi începură pregătirile de nuntă.

De data aceasta se făcură pregătiri nemaivăzute până atunci, la nuntă a fost chemată toată lumea, au fost aduşi cei mai buni cântăreţi, sute de oi fură sacrificate, se făcu un munte de pilaf, dulciurile umpleau tipsii întregi, iar nunta ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.

în noaptea nunţii, tinerii însurăţei se duseră în odaia lor, iar fata cea mică a padişahului privi spre burduful de brânză, zâmbind:

— Ah, ce bărbat frumos eşti, precum o minge de aur!

Burduful de brânză:

— Prinţesa mea, tu eşti făcută să fii soţie de om. Iată că eu sunt om, şi nu un burduf de brânză!

Burduful de brânză se rostogoli de trei ori şi se prefăcu într-un flăcău arătos precum luna în a cincisprezecea zi, iar fata se bucură tare şi se aruncă în braţele soţului ei.

Flăcăul zise:

— Mâine, când voi, cele trei surori, veţi sta la fereastră, eu voi trece prin faţa casei sub înfăţişarea mea de om. Să vedem ce vor zice surorile tale! Dacă te vor necăji spunându-ţi că ai ca soţ un burduf de brânză, să nu cumva să le spui că eu sunt cel care trece prin faţa casei. Altfel, nu mă vei mai vedea niciodată...

Fata se învoi şi a doua zi dimineaţă se duse lângă surorile ei, care începură să râdă de ea:

— Fată fără minte ce eşti! Cum poţi să trăieşti cu un burduf de brânză? De ce nu l-ai alungat aşa cum am făcut noi?

— Voi încă nu v-aţi măritat. Cel puţin eu am un cămin. Chiar dacă soţul meu este un burduf de brânză, este alegerea mea...

Surorile:

— Aaaa, dacă-i aşa, şi noi ne vom mărita cu doi bărbaţi care vor trece prin dreptul ferestrei, oricine ar fi ei.

Sora cea mică râse în sinea ei. Cele trei surori începură să aştepte la fereastră. După un timp, soţul surorii mai mici trecu prin dreptul ferestrei. Sora cea mare zise către cea mică:

— Ai văzut ce noroc am? Uite un flăcău frumos precum luna în a cincisprezecea zi! Nu-i un burduf de brânză ca soţul tău. îndată să trimit un slujitor să afle unde stă arătosul flăcău...

Fata cea mică nu mai răbdă şi izbucni în hohote de râs:

— Dar el este soţul meu! Ce aţi crezut că-i burduf de brânză este acest flăcău frumos. V-am păcălit...

Auzind aste cuvinte, sora cea mare şi cea mijlocie se înroşiră ca sfecla. Spuseră vorbe grele surorii mai mici şi plecară.

Sora cea mică alergă afară să-şi caute soţul, dar, oricât se strădui, nu-l găsi. Parcă intrase în pământ... Se duse plângând la tatăl ei, îi povesti prin ce trecuse şi-l rugă:

— Să-mi dai veşminte de fier, un toiag de fier, încălţări de fier, căci eu merg în căutarea soţului meu...

Padişahul îi dădu cele cerute, porunci slugilor să-i pună şi merinde în desagă şi-şi luă rămas-bun de la fiica sa. Prinţesa purcese la drum şi merse, şi merse, cale lungă străbătu şi ajunse la Muntele de Argint. Acolo întrebă pe nişte copii care se jucau:

— L-aţi văzut pe flăcăul de argint?

Copiii:

— Nu, nu l-am văzut.

Prinţesa se necăji, dar îşi urmă drumul şi merse, şi merse, şase luni tot merse, până ajunse la Muntele de

Perlă. Acolo întrebă copiii care se jucau:
— L-aţi văzut pe flăcăul de perlă? îmi arătaţi şi mie locul unde se află?
Copiii:
— Nu, nu l-am văzut.
Negăsindu-l nici aici, prinţesa merse mai departe, şi merse, şi merse, zile în şir, săptămâni şi luni merse... Ajunse la Muntele de Aur. Câţiva copii se jucau. îi întrebă:
— L-aţi văzut pe flăcăul de aur?
Copiii:
— Cum să nu-l vedem! El este învăţătorul nostru. Stă în conacul din faţă împreună cu mama lui zmeoaică.
Prinţesa:
— Nu vreţi voi să-l chemaţi aici? Dacă mă duc eu acolo, mama zmeoaică poate să mă mănânce.
Un copil se duse să-l cheme. După puţin timp, flăcăul apăru. Se miră văzându-şi nevasta înveşmântată în fier, cu încălţări de fier şi cu un toiag de fier în mână, dar se şi bucură:
— Ai văzut că, dacă n-ai putut pui pază limbii, a trebuit să vii până aici?! Mă bucur de regăsire, dar, dacă află mama zmeoaică, te mănâncă. Mă duc să-i spun că ai venit.
Flăcăul se duse la mama lui şi îi spuse că, dacă nu-i face nimic, o aduce pe nevasta lui.Mama:
— Dacă ea îţi este soţie, mie mi-e noră. Jur că nu-i fac nimic! Du-te şi adu-o!
Flăcăul îşi aduse nevasta, care se duse prin spatele zmeoaicei şi supse de la sânul ei. Atunci zmeoaica zise:
— Vino, fata mea, tu eşti nora mea, dar şi copila mea... Bine ai venit!
O vreme statură de vorbă, apoi merseră la culcare. A doua zi dimineaţă, flăcăul îşi încărcă avuţia într-un car, o sui pe prinţesă pe un cal, îşi luară rămas-bun de la mama zmeoaică şi porniră la drum...
Merseră şi merseră, până ajunseră în ţara prinţesei. Se duseră la seraiul tatălui ei. Padişahul şi nevasta lui tare se bucurară văzându-şi fata nevătămată, măritată cu un flăcău chipeş, şi nu cu un burduf de brânză.
Şi-au trăit până la adânci bătrâneţi...

Sarea

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri foarte îndepărtate trăia un padişah care avea trei feciori. Padişahul era cam nătâng, făcând lucruri nedemne de vârsta lui şi de rangul de padişah, iar lumea râdea de el. Nu se ocupa deloc de treburile împărăţiei, petrecându-şi timpul cu vânătoarea şi rânduind tot felul de zaiafeturi, într-o zi, îşi chemă la el feciorii şi le zise:
— Ia spuneţi, cât de mult mă iubiţi?
Fiind obişnuiţi cu purtările ciudate ale tatălui lor, prinţii nu luară în seamă întrebarea, dar ştiau cât de tare se mânie dacă nu-i dau niciun răspuns. Primul zise prinţul cel mai mare:
— Tăticule, eu te iubesc ca pe aur, ca pe diamant, ca pe briliant.
Tare mult îi plăcu padişahului răspunsul fiului cel mare. După ce râse în hohote, zise către fiul mijlociu:
— Ia să vedem, tu cât de mult mă iubeşti?
Prinţul mijlociu:
— Tăticule, te iubesc ca pe miere, ca pe baclava, ca pe cataif.
Şi răspunsul fiului mijlociu îi plăcu padişahului. Plin de voie bună, privi spre fiul cel mic şi-l întrebă:
— Spune tu, feciorul meu cel mic, cât de mult mă iubeşti?
Prinţul cel mic rămase pe gânduri, apoi zise:
— Eu te iubesc ca pe sare.
Neaşteptându-se la un asemenea răspuns, fraţii mai mari se veseliră, iar padişahul deodată se- ncruntă:
— Ce-ai zis, ce-ai zis? Mă iubeşti ca pe sare, hai? Nu ţi-e ruşine, hainule?! N-ai găsit în toată lumea altceva mai de preţ?!

Mânios, padişahul scoase dintr-un cufăr de sidef două pungi cu aur şi le aruncă una spre fiul cel mare, cealaltă spre fiul mijlociu, apoi le făcu semn să iasă. în timp ce prinţii se retrăgeau făcând temenele, padişahul bătu din palme. îndată apăru un harap, căruia îi porunci:

— Numaidecât să vină călăul!

Slujitorul harap ieşi şi după scurt timp veni cu doi călăi harapi înalţi de statură, goi până la brâu, cumpliţi la vedere.

Arătând spre fiul cel mic, padişahul zise:

— Luaţi-l! Scurtaţi-l de cap! Dacă nu-mi împliniţi porunca, vă fac bucăţi!

Ca toată suflarea din serai, şi călăii tare îl iubeau pe micul prinţ. La porunca padişahului, îl scoaseră pe prinţ târâş. Aduseră doi cai. Pe unul se urcară un călău şi prinţul, pe celălalt al doilea călău şi luară drumul muntelui. Se opriră departe de serai.

Micul prinţ era tare amărât, gata să izbucnească în plâns. Călăilor le era milă de el. Unul din ei zise:

— Prinţul meu, noi nu-ţi facem nimic, dar cu urechile tale ai auzit porunca padişahului. Scoate-ţi cămaşa, noi o vom muia în sângele unui iepure şi ne vom înfăţişa padişahului, îi vom da cămaşa însângerată şi vom zice: „Iată, l-am ucis!". Tu pleacă cât mai departe şi nu te mai întoarce în ţară!

Prinţul fu bucuros de mărinimia călăilor, îşi scoase cămaşa şi le-o dădu, le mulţumi că i-au salvat viaţa, sări pe cal şi se făcu nevăzut. Şi-a mers, şi-a mers, şi-a tot mers, peste dealuri, peste văi, cale de şase luni... Ajunse într-o ţară, dar era aşa de ostenit, că era în stare să coboare de pe cal şi să se întindă oriunde.

Intră în oraş şi sună la uşa primei case pe care o întâlni. îi deschise o femeie în vârstă, căreia îi povesti că este străin şi singur pe lume şi pe care o rugă să-l ia de suflet, fără să-i spună că-i prinţ. Femeia cea vârstnică nu avea soţ, nu avea copii, tare îi era urât de una singură. Bucuroasă că norocul i-a adus la uşă un fiu gata crescut, îl primi în casă cu braţele deschise. îi puse în faţă bucate, iar prinţul, după ce-şi astâmpără foamea, se duse la cişmea, se spălă pe mâini, pe faţă, dădu nutreţ calului, apoi căzu într-un somn adânc.

A doua zi dimineaţă, prinţul se trezi şi se uită pe fereastră. Văzu cum o mare mulţime se scurge spre un loc. O întrebă pe bătrână:

— Măicuţă, unde se duc oamenii? Este sărbătoare?

Femeia:

— Nu-i sărbătoare, fiule, dar este ceva mult mai de seamă. Azi va fi slobozită pasărea norocului şi va fi ales noul padişah...

Prinţul:

— Măicuţă, du-mă şi pe mine! Să ne uităm şi noi.

Bătrâna îi făcu pe plac şi ieşiră din casă, alăturându-se mulţimii care se îndrepta către un maidan. Acolo, după ce se adună toată suflarea oraşului, dădură drumul păsării norocului, care începu a se învârti deasupra mulţimii. Fiecare nădăjduia ca pasărea să se aşeze pe capul său şi se înalţa pe vârfuri.

După ce se-nvârti o vreme, pasărea norocului să nu se aşeze pe capul prinţului cel mic?!

Nimeni nu se-nvoi, cu toţii ziceau:

— Este un străin! Un venetic nu poate fi padişahul nostru!

Se luă hotărârea ca a doua zi lumea să vină din nou pe maidan. De data aceasta, prinţul se duse în cimitirul de alături şi se aşeză pe o piatră, nevrând să mai supere pe cineva.

Dădură drumul păsării norocului. Toată lumea privea în sus cu nerăbdare, urmărind zborul păsării, care, după ce se-nvârti în cerc de câteva ori, să nu se aşeze tot pe capul prinţului?!

Lumea începu din nou a cârti, zicând:

— Nu se poate, nu se poate!

învoiala a fost ca pasărea să fie slobozită de trei ori. Urma ca lumea să se adune iar pe maidan.

Nici nu se ivirâ bine zorile, că mulţimea se scurse spre maidan. Prinţul şi bătrâna se duseră şi ei. Slobozirâ pasărea norocului, care şi de data asta, după ce se roti de câteva ori, veni şi se aşeză pe capul prinţului. Acum nimeni nu mai avu ce spune. Micul nostru prinţ deveni padişah şi-ncepu a cârmui ţara. în scurt timp se făcu iubit de toţi prin felul lui de a fi, deschis şi drept. Multe lucruri bune făcea pentru oameni şi ţară, purtându-se cu înţelepciune.

Trecură ani buni. Tânărul padişah trimise o epistolă tatălui său, poftindu-l în ţara lui, fără a-şi dezvălui numele. Tatăl primi cu plăcere să fie oaspetele padişahului din ţara vecină, căci era dornic de plimbări şi zaiafeturi. Porni cu un alai de prinţi şi ostaşi.

Tânărul padişah porunci să fie gătite felurite bucate alese, dar fără sare. La întâlnirea cu tatăl său, nu fu

recunoscut, căci îşi lăsase barbă şi mustăţi.
Se făcu seară, se-ntinse o masă bogată, cu minunate bucate. Padişahul musafir lăudă bucatele, dar se miră că nu au sare. Nu zise nimic.
A doua zi dimineaţă se duse la ostaşii lui să-i întrebe dacă au fost bine ospătaţi, iar ei se plânseră că bucatele nu aveau sare.
La prânz se aduseră merinde tot fără sare. Atunci padişahul oaspete zise:
— Fiule, în ţara ta nu se află sare?
Padişahul cel tânăr:
— Se află, şi încă atât de multă, că de aci pleacă sarea în lumea toată.
Oaspetele, uimit peste măsură, zise:
— Dar toate bucatele voastre nu au sare. Care-i pricina?
Padişahul cel tânăr:
— Auzit-am că nu vă place deloc sarea, că aţi poruncit ca în bucate să nu se pună sare. De aceea şi eu am poruncit oamenilor mei să nu vă pună sare în bucate.
Padişahul oaspete spuse:
— Nu-i adevărat! Aţi înţeles greşit. Se poate viaţă fără sare? Mie îmi place mult sarea.
Atunci tânărul padişah zise zâmbind:
— Dar cum se face că, atunci când feciorul tău cel mic ţi-a zis că te iubeşte ca pe sare, tu l-ai dat pe mâna călăilor?
La auzul acestor vorbe, padişahul îşi veni în fire, se uită mai bine la tânărul padişah şi-l recunoscu. Din ochii lui picurară două lacrimi. Tatăl şi fiul se-mbrăţişară, bucuroşi de regăsire. Trăiră mulţi ani fericiţi.

Iepurele şi broasca-ţestoasă

poveste turcă

La marginea unei păduri trăiau odată un iepure şi-o broască-ţestoasă. într-o zi, puseră rămăşag că fiecare aleargă mai repede decât celălalt. Luară hotărârea de a alerga până la movila din faţă. Iepurele:
— Cine ajunge primul la movilă, acela câştigă.
Purceseră la drum. Iepurele, zicând că el e oricum mai iute de picior decât broasca-ţestoasă, intră într-o grădină, unde ronţăi nişte morcovi, îl luă somnul şi adormi, uitând de întrecere.
Acum să vedem ce făcea broasca-ţestoasă. Fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga, broasca- ţestoasă merse şi merse, peste dealuri, peste văi, ajungând la locul însemnat.
Trezindu-se, iepurele se uită şi vede că broasca-ţestoasă de mult ajunsese la locul însemnat. începu s-alerge cât îl ţineau picioarele, dar în zadar, pierdu întrecerea, căci lăsase pe mâine treaba de azi. Iată o vorbă din bătrâni: „Nu lăsa pentru dimineaţă treaba de seară, nu adăuga apă bucatelor gata făcute!". Câştigă cel care întotdeauna citeşte, călătoreşte şi vorbeşte cu oamenii!

Dreptatea

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... Vorba multă-i păcat, vorba scurtă-i binefacere...
Robii lui Dumnezeu erau mai numeroşi decât munţii, decât pietrele...
Acesta-i un basm, de vei asculta, te va fermeca...
în vremuri îndepărtate trăia o femeie ce avea trei feciori. Erau tare nevoiaşi, căci de curând femeii îi murise bărbatul. Se zice că ursita clatină până şi munţii. După ce isprăviră tot ce aveau, începură să fie strâmtoraţi, ducându-şi traiul de pe o zi pe alta. într-o zi, femeia chemă feciorii şi le zise:
— De-acum sunteţi mari, aţi crescut. A venit vremea să munciţi, să vă câştigaţi pâinea. în casă nu mai avem nimic, nici bani şi nici de-ale gurii. Trebuie să găsiţi ceva de făcut, să munciţi. Eu îmi voi câştiga pâinea spălând rufe pe la vecini...
Cei trei fraţi îşi puseră în tolbe ca merinde pâine uscată, brânză şi ceapă, apoi purceseră la drum, luându-şi

rămas-bun de la maica lor. Şi-au mers, şi-au mers... Pe la amiază ajunseră lângă o apă, unde zăboviră spre a mânca şi a se odihni.
Fratele cel mare zise:
— Toţi trei avem în tolbă de-ale gurii. Nu ştim câtă cale mai avem de mers. De-om isprăvi merindele, flămânzim. De aceea, să mâncăm acum doar din tolba unuia din noi. Să lăsăm neatinse merindele din celelalte tolbe. Vom lua pe rând din ele.
Fraţii ceilalţi încuviinţară. Cel mai mare frate se-ntoarse spre cel mai mic şi zise:
— întâi mâncăm din tolba ta, căci tu eşti cel mai mic!
Cel mic scoase merindele din tolbă şi le aşeză în faţa fraţilor săi. Mâncară cu toţii şi, după ce se odihniră puţin, porniră iar la drum. Şi-au mers, şi-au mers, fără încetare, fără odihnă, ceasuri şi zile întregi...
Se făcu seară şi fratele cel mic zise către fratele cel mare:
— Tare-s înfometat, de foame şi sete mi s-au muiat genunchii. Ce-ar fi să-midaţi puţinăpâine şi-o ceapă să-mi astâmpăr foamea?
Fratele cel mare:
— Avem puţine merinde. Acum de-ţi vom da ţie, nouă ce ne mai rămâne?
Mezinul n-a putut să zică nimic, dar tare s-a necăjit pentru vorbele fratelui cel mare şi-a mers mai departe.
După încă o oră de mers, ajunseră lângă o pădurice. Arătând spre un măr de pe margine, prâslea zise:
— Nu mai am putere să merg mai departe dacă nu mănânc câteva mere. Staţi să culeg câteva şi vă dau şi vouă!
Urcându-se în pom, înfulecă câteva mere pe loc, apoi îşi umplu tolba. Se uită după fraţi să le arunce mere, dar nu văzu pe nimeni nici în dreapta, nici în stânga...
Pricepând că fraţii săi l-au părăsit, tare se necăji. Pomi de unul singur şi pe drum se tot întreba din ce pricină fraţii lui s-au purtat atât de neomenos cu el.
De la mere prinsese niscaiva putere, aşa că îşi iuţi paşii, mergând pe cărări pustii şi neumblate, în nădejdea că va da de o aşezare omenească înainte de asfinţit.
Se-ntunecase bine, iar flăcăul mergea uitându-se-n dreapta şi-n stânga. Deodată văzu o lumină şi se- ndreptă spre ea, gândindu-se că acolo găseşte o casă. înainta anevoie printre mărăcini, picioarele şi mâinile fiindu-i pline de sânge de la zgârieturi, iar veşmintele, sfâşiate.
Lumina venea dinspre o colină. Cu cât înainta, cu atât se mărea şi ochiul de lumină. Când ajunse, îşi dădu seama că era un conac cu ferestre foarte mari. Intrând pe uşa lăsată deschisă, văzu cu uimire că se află într-o odaie necuprinsă, cu tavanul înalt cât un minaret, iar în mijloc, pe o vatră, fierbeau oale mai mari şi mai mici. într-un dulap de lângă cuptor erau sute de pâini cât un stat de om. Dându-şi seama că se află în casa unui căpcăun, flăcăul trase o mare spaimă, dar, nevăzând pe nimeni în preajmă, îşi veni în fire, se apropie de vatră, luă un polonic mare cât o lopată de grădină ce stătea atârnat de perete şi-l afundă într-una din oale. Amestecă fiertura şi văzu că înăuntru se aflau bucăţi mari de carne... Luă o bucată, rupse din pâine şi se puse pe mâncat.
După ce-şi astâmpără foamea, cercetă locul şi văzu un dulap mare într-un colţ. Intră în dulap, închise uşa şi se puse pe aşteptat, trăgând cu ochiul printr-o găurică.
Tot aşteptând, i se făcu somn şi, când să ţipească, auzi de afară mormăituri, larmă, voci ciudate. Flăcăul tremura de frică şi stătu nemişcat.
După puţin timp, în odaie intrară căpcăunii, iar pământul se cutremura sub paşii lor. Flăcăul începu să-i numere: unu, doi, trei, cinci... douăzeci... încăperea se umplu de căpcăuni.
Zoriţi de foame, căpcăunii dădură jos de pe vatră o oală, aşezând-o la mijloc, luară din dulap câte trei, patru pâini fiecare şi se aşezară roată în jurul oalei. Mormăind, fornăind, molfaind, plescăind din buzele lor groase, căpcăunii înfulecară într-o clipă, golind toate oalele. Apoi, sprijiniţi cu spatele de perete, începură a vorbi. Unul din ei zise:
— Ştiţi voi ce-am aflat azi?
— Ce-ai aflat? întrebară ceilalţi.
Atunci căpcăunul povesti:
— Vedeţi muntele de colo... Sus pe creastă se vede un copac. Cică sub copacul cela mereu se culcă un şoarece. Dacă un om şi-ar arunca haina peste el şi l-ar omorî, sufocându-l, atunci tot locul de sub copac s-ar umple de aur... Ce păcat că noi nu putem săvârşi lucrul ăsta!
Câţiva căpcăuni:

— Ce păcat că noi nu suntem oameni!

Un altul zise:

— Şi eu am aflat ceva asemănător. Cică în satul din spatele muntelui trăieşte un morar sărman. Se zice că piatra de moară e plină de aur pe dinăuntru, dar morarul nu are ştire. Dacă morarul ar sfărâma cu mâna lui piatra, aurul ar ieşi la iveală. Dacă altcineva o sfarmă, aurul dispare... Căpcăunii:

— Ce folos pentru noi!

Un alt căpcăun:

— Azi am aflat şi eu ceva. Cică fata padişahului din India e oarbă. De ani de zile n-a fost doftor sau vraci care să n-o vadă, n-a fost leac pe care să nu-l fi încercat, dar totul a fost în zadar, ochii fecioarei nu s-au vindecat. Se zice că ar fi o cale: dacă ai freca ochii fetei cu frunzele uscate ale unui curmal ce se află în grădina seraiului, atunci ochii fecioarei îndată s-ar deschide.

Căpcăunii:

— Nouă nu ne slujeşte la nimic, căci nu suntem oameni. India e o ţară tare îndepărtată şi noi nu putem ajunge acolo. Şi chiar de putem merge, nu ne vor lăsa în serai, ne vor ucide.

Nu trecu mult şi flăcăul auzi horăituri ca nişte tunete. Unul după altul, căpcăunii căzură într-un somn adânc. Flăcăul ieşi încetişor din dulap. Ca să ajungă la uşă, era nevoit să treacă printre căpcăunii adormiţi. Sări peste doi, dar ca să treacă peste al treilea trebuia să-l calce pe picior. Tremurând de frică să nu-i trezească pe căpcăuni, flăcăul trecu călcându-l pe al treilea pe picior şi niciunul nu se trezi, cu toţii fiind adânciţi în somn. Se strecură pe uşă şi pomi spre munte, începu să urce şi spre dimineaţă ajunse în vârf. La rădăcina unui copac văzu şoarecele adormit, îşi luă haina şi, cu mare băgare de seamă, o aruncă peste şoarece. Aşteptă puţin, apoi ridică încet haina să vadă dacă a murit. Şoarecele zăcea nemişcat. Aplecându-se să vadă mai bine, ce credeţi că i se înfăţişă dinaintea ochilor? Ceea ce crezuse că sunt pietre acum se prefăcuseră în aur strălucitor. De bucurie, era cât pe ce să-şi înghită limba.

Flăcăul îşi burdueşi buzunarele cu aur, iar ceea ce prisosi îngropă. Se aşeză la umbra unui copac cu frunziş bogat şi, doborît de oboseală, pe loc adormi.

în zori, fu trezit de lătrat de câine. Se sculă şi pomi la dram, apucând calea spre muntele aflat de cealaltă parte a conacului căpcăunilor. Şi-a mers, şi-a mers, astâmpărându-şi setea cu apa râurilor. Când cerul începu să se întunece, ajunse la poalele muntelui. Fără hodină, trecu peste munte, iar la miezul nopţii ajunse în sat şi căută casa morarului. Intră în casă şi-l găsi pe morar dormitând. Dădu bineţe, se aşeză şi, zicând că e înfometat, ceru de mâncare. Morarul îi puse în faţă două turte, cerându-şi iertare că nu are altceva, fiind tare sărman. Vorbiră de una, de alta. Când morarul se plânse de sărăcie, flăcăul zise:

— Pentru tine e lesne să fii bogat...

Neînţelegând nimic din spusele feciorului, morarul răspunse:

— Cum? N-am priceput prea bine. Zici că pentru mine-i uşor să ajung bogat?

Flăcăul:

— E uşor, dar trebuie să faci cum îţi zic eu.

Nerăbdător, morarul zise:

— Spune, primesc să fac tot ce vrei!

Feciorul zise atunci:

— Ia un topor şi sparge piatra cea mare a morii!

Crezând că flăcăul şi-a pierdut minţile, morarul spuse:

— Fiule, se pare că ai înnebunit! Dacă eu fărâm piatra, cum va mai lucra moara? Atunci nu voi fi bogat, ci voi muri de foame!

Flăcăul zâmbi şi, scoţând din buzunar zece bani de aur, îi aruncă la picioarele morarului:

— Iată parale! Cu astea poţi lua zece pietre de moară! Haide, sparge piatra, restul nu te priveşte!

La vederea aurului, morarului i-au sclipit ochii. Luă toporul şi lovi piatra de moară cu toată puterea. Piatra se sparse în sute de bucăţi şi ce să vezi? Mii de bani de aur se-mprăştiară prin toată moara. Sărmanul morar era cu totul buimăcit, căci în viaţa lui nu văzuse atâta bănet de aur. După ce ferecă bine uşa morii, zise:

— Nimeni să nu vadă ce avem aci. Hai să strângem banii! Dumnezeu să te binecuvânteze! El mi te- a trimis...

Tremurând din mâini şi din picioare, bucuros nevoie mare, morarul strânse aurul şi umplu sacii de fainâ. Un sac îl puse în faţa feciorului, zicând:

— Asta-i partea ta, ia sacul!

Feciorul:

— Nu, totul e-al tău. Foloseşte banii cu chibzuială, cumpără pământ şi dobitoace. Până la moarte vei trăi în tihnă, fără a da socoteală nimănui. Eu am destul aur acum, de-oi mai avea nevoie, vin să- ţi cer.

Flăcăul luă doar cei zece bani de aur pe care îi aruncase la picioarele morarului şi, luându-şi rămas- bun, îşi văzu de drum. Spre dimineaţă, ajunse într-un oraş. Se duse la un han, îşi luă o odaie şi se culcă. Dormi până spre seară. Deşteptându-se, se duse la bazar, cumpără un cal, umplu desaga calului cu făn şi apucă drumul Indiei.

Şi-a mers, şi-a mers, şi-a tot mers, peste dealuri, peste văi, ziua şi noaptea, şase luni a mers, până când a ajuns în India.

Aflând unde-i sălaşul padişahului, se duse şi trase la un han. Cumpără nişte veşminte arătoase, o taşcă şi, trecând prin faţa seraiului, începu să strige:

— Sunt doftor de ochi!.. Vindec ochii ce nu văd!... Are cineva nevoie de leacurile mele?

Se-nvârti de câteva ori prin faţa seraiului. Se deschise o fereastră şi apăru capul unui slujitor harap, care strigă:

— Hei, doftor bei, doftor bei!

Feciorul se duse la uşa seraiului şi aşteptă. Slujitorul veni şi-l duse în grădina seraiului, zicându-i:

— Vino iute! Te cheamă padişahul!

Intrară în serai, trecură prin odăi tare împodobite, urcară nişte scări şi flăcăul se pomeni în faţa padişahului Indiei.

După ce făcu temeneli până la pământ, slujitorul zise:

— Măria ta, am adus doftorul de ochi.

Padişahul zise către fecior:

— Bine-ai venit, doftor bei! Auzit-am că vindeci pe orbi. Aşa să fie?

Flăcăul răspunse:

— Da, Măria ta. Şi-ncă foarte iute!

Padişahul:

— Bine. Am o singură fată şi de luni de zile ochii ei nu mai văd. N-a rămas doftor sau vraci care să n-o vadă, nici un leac pe care să nu-l încerce. Nimic n-a fost de folos. Dimpotrivă, ochii ei s-au închis şi mai tare. Din această pricină, pe toţi doftorii şi vracii i-am aruncat în temniţă. Dacă nici tu n-o vei vindeca, vei vedea cum sunt temniţele mele!

Zâmbind, feciorul zise:

— Primesc şi mă prind să-ţi vindec fata într-o zi. Dacă nu, mă poţi arunca în temniţă.

Padişahul:

— Ia să vedem! De te ţii de cuvânt, îţi voi da fata de nevastă.

Apoi porunci slujitorului:

— Duceţi-l pe doftor la fata mea!

Ploconindu-se până la pământ, flăcăul dădu bineţe şi ieşi. Slujitorul îl duse în odaia fetei.

Feciorul se uită la mica domniţă şi, încredinţându-se că într-adevăr nu vede, îi zise:

— Nu te-ntrista, domniţa mea, în curând îţi vei căpăta din nou vederea!

Domniţa spuse:

— Aaaah! Vai! De luni întregi, fiecare doftor care m-a văzut s-ajurat că mă vindecă, dar n-a fost aşa... Unde-s zilele când aveam vederea bună?

Feciorul îi zise:

— Eu nu-s precum ceilalţi doftori. Ia să văd, ce-mi vei da dacă te vindec?

Frumoasa copilă răspunse:

— îmi dau şi sufletul celui care-mi va reda vederea! Ah, să trăiesc să văd şi ziua ceea!

Atunci, feciorul zise:

— Domniţă, îngăduie-mi să mă duc să-mi pregătesc leacurile.

Ieşi din odaia fecioarei şi zise slujitorului să-l ducă în grădină, unde văzu marele curmal. Luă scara grădinarului, se urcă în vârf şi culese zece-cincisprezece frunze uscate de curmal, apoi coborî. Ceru slujitorului să-i arate o odaie goală. Acesta îl duse într-o odaie de lângă cea a fetei. Feciorul intră şi încuie

uşa. Pe o măsuţă aşternu o velinţă, scoase din buzunar frunzele uscate de curmal şi le fărâmiţă până se făcură pulbere. Apoi puse pulberea într-un tas şi se duse în odaia domniţei. îi ceru să se întindă pe pat.
Domniţa era tare tulburată. Feciorul luă un pumn de pulbere şi începu să împrăştie pulberea pe ochii fetei. După ce termină toată pulberea, suflă, apoi zise:
— Deschide ochii, domniţa mea!
Cum deschise ochii, mica domniţă scoase un ţipăt şi se aruncă de gâtul flăcăului, apoi ieşi în fugă din odaie, strigând:
— Văd! Văd!
Alergă spre odaia tatălui său, care o luă în braţe, înţelegând că acum i-a revenit vederea.
— Să fie într-un ceas bun, fata mea. Să mulţumim Celui de Sus pentru milostenia Sa! zise padişahul, apoi chemă un slujitor, poruncindu-i:
— Du-te şi adu-l pe doftor bei!
Feciorul se-nfăţişă padişahului, care zise:
— Dumnezeu să te binecuvânteze, fiule! Lecuit-ai ochii copilei mele, redându-i lumina ochilor. Feciorul zise:
— Nu mi-am făcut decât datoria, Măria ta!
Tare mulţumit de răspunsul feciorului, padişahul spuse:
— De-acum tu eşti ginerele meu. Te logodesc cu fiica mea. Să-ncepem fără zăbavă pregătirile de nuntă!
Printre supuşii padişahului se duse vestea despre logodna micuţei domniţe cu doftorul ce-o vindecase. Padişahul îl numi mai-mare peste doftorii din serai. Nunta micuţei domniţe cu flăcăul ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi, timp în care toată lumea, cu mic, cu mare, se veseli, mâncă şi bău pe săturate.
Din ziua ceea, însurăţeii începură o nouă viaţă.
Trecu vremea, trecură anii... într-o zi, mai-marele peste doftori privea pe fereastră. Văzu cum din depărtare se apropiau doi tineri în zdrenţe, care veniră la poarta seraiului şi-i ziseră ceva străjerului. Tinerii nu i se părură străini, cu toate că le crescuseră mustăţile şi bărbile. Chemă un slujitor şi porunci să-i fie aduşi cei doi tineri. Cu teama-n suflet, ei veniră în odaia feciorului, care-i întrebă:
— Cine sunteţi, de unde veniţi şi-ncotro vă duceţi?
Pe când cei doi povesteau cine sunt, prin câte au trecut, feciorul îşi dădu seama că sunt fraţii săi. Dar fraţii săi nu-l recunoscură, căci era înveşmântat în mătase, avea mustăţi lungi, iar pe cap un turban împodobit cu pene.
Până la urmă, feciorul se făcu cunoscut, iar fraţii îl îmbrăţişară şi-şi cerură iertare că l-au lăsat şi au fugit. Le povesti câte a pătimit, cum a ajuns să fie doftorul padişahului. Fraţii ziseră că au tot colindat, dar nicăieri nu au găsit de lucru, ajungând până-n India. Fratele cel mic porunci slujitorilor să le aducă la fiecare câte un rând de veşminte, le dărui câte un cal, făn pentru animale, merinde şi bani pentru ei, apoi îi trimise în ţara lor.
Tot mergând şi vorbind între ei despre păţaniile fratelui cel mic, cei doi fraţi mai mari îl pizmuiau. Luară hotărârea să meargă la conacul căpcăunilor, să se ascundă în dulap, să asculte şi să afle locul unde ar fi ascunse nişte comori. în felul acesta s-ar pricopsi şi ei, devenind bogaţi.
Se aşternură la drum şi merseră, şi merseră, săptămâni şi luni, până ce ajunseră la conacul căpcăunilor. Se apropiară târâş, cercetară împrejurimile, ascultară, apoi, încredinţaţi că nu-i nimeni, intrară în conac şi se ascunseră în dulap.
La apusul soarelui, căpcăunii veniră unul câte unul, puseră oalele în mijlocul încăperii, luară câte trei-patru pâini, mâncară pe săturate, apoi începură a vorbi.
Unul dintre ei:
— Ia povestiţi, ce-aţi aflat azi?
Un alt căpcăun:
— Şoarecele de sub copac a fost ucis de un om, iar aurul a fost luat.
Altul:
— Morarul cel sărman a fărâmat piatra cea mare a morii, a luat tot aurul şi s-a îmbogăţit.
Altul dintre căpcăuni:
— Un doftor a vindecat ochii fetei padişahului din India.
Un alt căpcăun sări în sus şi zise:
— Se pare că cineva ascultă ce vorbim noi. Să căutăm peste tot!
Toţi deodată, căpcăunii se ridicară mormăind şi bombănind. începură a scotoci peste tot locul. Deschizând

dulapul, dădură peste cei doi fraţi, care îşi pierduseră cunoştinţa de spaimă şi zăceau ca morţi.
Crezându-i adormiţi, căpcăunii îi luară de picioare, îi scoaseră din dulap, îi aruncară pe jos, dar tinerii nu se mişcară.
Unul dintre căpcăuni:
— Le-a plesnit fierea de spaimă, sunt morţi.
Alt căpcăun:
— Atunci, şi-au găsit pedeapsa.
Altul:
— Noi nu mâncăm leş de om. Să-i aruncăm afară, să le fie hrană lupilor, vulturilor şi corbilor!
Unul din căpcăuni îi apucă de picioare, îi scoase afară şi îi aruncă în iarbă.
Ore-ntregi zăcură fraţii fără cunoştinţă în iarba plină de rouă şi se treziră spre dimineaţă, pătrunşi de umezeală şi frig. Se pipăiră, se cercetară unul pe celălalt şi, văzând că sunt întregi, mulţumiră Celui de Sus. Ascultară şi, auzindu-i pe căpcăuni fornăind, îşi dădură seama că sunt adormiţi. Se sculară şi-o luară la fugă cât îi ţineau picioarele.
Fraţii înţeleseră că numai datorită milosteniei Celui de Sus n-au ajuns hrană pentru căpcăuni, că nenorocirea prin care trecuseră era numai din vina loc, căci numai din invidie l-au părăsit pe fratele lor mai mic. Ruşinaţi de faptele lor, nu puteau să se ducă nici în ţara lor, nici în India. Se îndreptară spre o altă ţară, nădăjduind că acolo vor găsi ceva de lucru.
Pentru ei, poveste, pentru noi, sănătate...

Boala leului

poveste turcă

într-o bună zi, leul, regele animalelor, se-mbolnăvi. Toate vieţuitoarele pădurii aflară vestea cea tristă şi merseră să-l vadă. Cel din urmă sosi lupul. Se duse lângă leu să-l întrebe de sănătate:
— Să ne trăiască padişahul! Cum te simţi?
Leul zise:
— Sunt bine, mulţumesc.
Lupul:
— Măria ta, îţi spusesem şi înainte că vulpea noastră e tare vicleană. Ia, noi cu toţii am venit să te vedem, numai ea n-a venit. Cine ştie ce vicleşug mai pune la cale!
Tocmai atunci venea şi vulpea. Mânios de zăbava cumetrei, leul îi zise:
— Toate jivinele pădurii venit-au să mă vadă, să mă-ntrebe de sănătate, tu pe unde-mi umbli?
Vulpea spuse:
— Vai de mine, Măria ta! Bine, bine, au venit cu toţii, dar oare vreunul din ei ţi-a adus leac? Văd că nu! Eu m-am dus peste tot să-ţi caut leac pentru boală.
— Şi ai găsit?
— Am găsit. Cum era să vin cu mâna goală?
— Dacă-i aşa, care-i leacul?
— Măria ta, ca să te vindeci, trebuie să mănânci laba dreaptă a lupului. Pe cine am întrebat mi-a dat aceeaşi povaţă.
Vulpea plecă acasă, iar leul prinse lupul, îi rupse laba dreaptă şi îi zise:
— Mi s-a zis că laba ta este leac pentru boala mea, de aceea sunt nevoit să ţi-o mănânc.
Lupul plecă şontâc, şontâc. Afară îl aştepta vulpea, care-l întrebă:
— Ce-i cu tine, ce ţi s-a-ntâmplat, frate lupule?
Lupul răspunse:
— Ce să fie?! Cică leacul pentru boala leului era să-mi mănânce mie laba dreaptă. De aceea, mi-a rupt-o şi a mâncat-o.
Vulpea, zâmbind:
— Ce să-ţi fac? Când stăteai la dreapta padişahului, nu te-ai gândit ce va fi la urmă. Atunci când m- ai ponegrit în faţa leului, nu ţi-ai dat seama că mă voi răzbuna?

Şi aşa, de atunci toată lumea văzu cât de vicleană e vulpea.

Keloglan şi vrăjile lui Aii Cengiz

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri tare îndepărtate trăia un om pe nume Keloglan. în afară de o mamă, nu avea pe nimeni. El îşi câştiga traiul ca cioban la turmele de oi ale vecinilor din sat.
Ajuns flăcău în toată firea, Keloglan se duse la mamă-sa şi zise:
— Maică, aş voi să mă-nsor.
Mama-i zise:
— Fiule, cu truda ta de cioban de-abia ne ducem traiul. Dacă te-nsori, cum îţi ţii nevasta?
Keloglan, zâmbind:
— Măicuţa mea, pentru orice se găseşte dezlegare. însoară-mă numai!
Mama chibzui. Dacă în casă va veni o noră, ea îi va fi de ajutor. îşi întrebă feciorul:
— Bine, fiule, ce fată să mă duc să-ţi cer?
Flăcăul:
— Ce fată să ceri... Pe fata padişahului!
Femeia rămase uimită, neaşteptându-se la un asemenea răspuns. Zise:
— Eşti smintit? Cum să-ţi dea ţie un padişah pe fata lui? De la uşă mă va alunga...
Keloglan:
— Nu, să nu-ţi faci griji! Ce cusur am? Eu mi-s flăcău ca un leu. Cui să-i dea fata padişahul dacă nu mie? Mâine dimineaţă du-te la serai, înfăţişează-te padişahului şi spune-i că-i cer fata.
La stăruinţele lui Keloglan, mama primi, chiar dacă era în primejdie să fie alungată de padişah.
A doua zi dimineaţă, femeia îşi puse cele mai bune straie şi se duse la serai. Străjerii o opriră şi-o întrebară cu cine are treabă. Când auziră că voieşte să-l vadă pe padişah, străjerii ziseră:

— Stai, dăm de ştire şi, dacă te primeşte, te lăsăm!

Unul din străjeri intră în serai şi dădu de veste că o femeie vrea să vorbească cu padişahul. Dorind să ştie cine-i femeia, padişahul porunci să fie adusă. Slujitorii o luară pe femeie, o purtară prin grădina seraiului, o urcară pe scări şi-o lăsară în faţa odăii padişahului.

Sărmana femeie tremura de teamă. Să intre sau să nu intre? Dacă padişahul o va alunga? Ce-o să facă atunci? Dacă padişahul îi dă feciorul pe mâna gealatului[709]? Chibzui ce chibzui şi, cu mâna tremurând, deschise uşa şi intră. Padişahul stătea pe tron. La vederea femeii, încruntă din sprâncene şi zise:

— Vino şi zi ce voieşti!

De frică, femeia nu scoase o vorbă. Padişahul:

— Apropie-te şi spune repede ce te aduce la mine!

înspăimântată de vorbele aspre ale padişahului, făcu câţiva paşi şi zise:

— Măria ta... Eu... Eu am un fecior... Pe nume Keloglan... |ăă...

Padişahul:

— Bine, ce s-a-ntâmplat?

— Aş zice, dar mă tem că te vei mânia!

Atunci, padişahul îşi mai muie glasul:

— Nu te teme, nu mă voi mânia, spune!

Femeia răsuflă adânc şi zise:

— Feciorul meu este cioban... Duce la păşunat oile vecinilor. Ne ducem traiul cu ce câştigă el de la stăpânii animalelor. Ieri dimineaţă mi-a spus că vrea să se însoare. Eu i-am zis că e un biet cioban, că nu poate lua fata oricui. S-a supărat pe mine. Mi-a zis: „Sunt un om precum un leu, ce cusur am?". M-a trimis să vă cer fata. Să nu vă fie cu supărare, eu n-am nicio vină...

Padişahul râse:

— Nu-i nicio supărare. Fără îndoială că vrea, nu e tânăr? Dacă-mi îndeplineşte o dorinţă, îi dau fata. Dacă se duce la Aii Cengiz şi izbuteşte să-i înveţe toate jocurile vrăjitoreşti, fata-i a lui...

Femeia rămase uimită în faţa unei asemenea cereri neobişnuite. Bucuroasă că a scăpat numai cu atât, alergă acasă şi zise feciorului:

— Padişahul îţi dă fata, dar va trebui să te duci la Aii Cengiz, să-i deprinzi toate jocurile vrăjitoreşti şi să te întorci cât mai grabnic.

Keloglan:

— Nimic nu-i mai lesne, să mergem îndată să-l găsim pe Aii Cengiz, să-i învăţ tertipurile...

în acea ţară trăia un om pe nume Aii Cengiz, care ştia o mulţime de şiretlicuri vrăjitoreşti. Lua pe lângă el câte un tânăr, în patruzeci de zile îl învăţa tot ce ştia, iar în a patruzecea zi îl întreba:

— Ai învăţat?

Dacă flăcăul zicea: „Am învăţat", atunci îl ducea într-o hrubă şi îi tăia capul, căci se temea ca acesta să nu-i ia locul.

Keloglan şi maica lui se gătiră de drum şi porniră. Şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi, şi ajunseră la poalele unui munte. Fiind osteniţi, se lungiră pe iarbă. Deodată, în faţa lor apăru un om:

— Cu ce treburi pe aci?

Femeia zise:

— Feciorul meu ar voi să-nveţe jocurile lui Aii Cengiz. Mergem să-l găsim.

Când colo, cel din faţa lor era chiar Aii Cengiz, care spuse:

— Eu sunt Aii Cengiz. Lasă-ţi feciorul la mine. în patruzeci de zile va şti tot ce ştiu şi eu, iar în a patruzeci şi una zi vino să-l iei...

Femeia încuviinţă, îl lăsă pe Keloglan lângă Aii Cengiz şi se întoarse la casa ei.

709 călău, gâde

Aii Cengiz îl duse pe Keloglan la el acasă. Acolo îi aşteptau soaţa şi fiica lui. îl duse pe Keloglan într-o odaie şi ferecă uşa, apoi plecă la treburile lui. Mama şi fiica simţiră milă faţă de ciobanul cel chel. Fata se duse şi deschise fereastra odăii în care era Keloglan şi îi vorbi:

— Keloglan, tata te va învăţa toate vicleşugurile vrăjitoreşti pe care le ştie în patruzeci de zile, iar în a patruzecea zi seara te va întreba: „Ai învăţat?". Dacă tu răspunzi: „Am învăţat!", atunci va fi ziua în care îţi vei pierde capul... El se teme să nu i se ia locul. De aceea, tu să zici: „N-am învăţat!". Atunci nu se va atinge de tine.

Keloglan îi mulţumi fetei şi aşteptă întoarcerea lui Aii Cengiz. Nu după mult timp, acesta veni acasă şi începu să-l înveţe pe Keloglan. în a patruzecea zi, îl chemă şi-l întrebă:

— Fiule, ai învăţat toate jocurile lui Aii Cengiz?

— N-am învăţat, unchiule!

Aii Cengiz spuse:

— Ei, şi tu, eşti un prostănac!

Keloglan tăcu mâlc. A doua zi, când veni mama lui să-l ia, Aii Cengiz îi zise:

— Feciorul tău e cam nerod. Patruzeci de zile l-am tot învăţat, i-am arătat toate vrăjitoriile mele şi el n-a fost în stare să priceapă nimic. Ia-l de aici şi să-ţi fie de bine!...

Femeia tăcu chitic, îl luă pe Keloglan şi împreună se aşternură la drum spre meleagurile lor. Trecând printr-o pădure, se-ntâlniră cu nişte vânători care urmăreau un iepure. Keloglan zise către maica sa:

— Acum mă voi preface în ogar şi voi prinde iepurele. Vânătorii vor voi să mă cumpere. Tu să mă dai pentru cinci galbeni, dar să nu cumva să le dai şi zgarda de la gâtul meu. Dacă le-o dai, eu sunt mort!

Nici nu-şi isprăvi bine vorba Keloglan, că se şi prefăcu într-un frumos ogar, care se luă după un iepure ce ţâşni din mărăciniş, îl prinse şi-l puse la picioarele vânătorilor. încântaţi de iuţeala şi agerimea ogarului, vânătorii voiră să-l cumpere. îl luară cu cinci galbeni.

Vânătoarea reîncepu. Din mărăciniş ieşi alt iepure. Ogarul fugi după el, dar intră în pădure şi se preschimbă într-un om, care, cu toporul în mână, tăia lemne. Vânătorii urmăriră ogarul, intrară în pădure şi dădură peste omul care tăia lemne. îl întrebară:

— Tăietorule! N-a trecut pe-aci un ogar urmărind un iepure?

Keloglan:

— Acum a trecut, a sărit peste dealul cela.

în timp ce vânătorii apucau calea arătată de el, Keloglan o căută pe mama lui şi din nou purceseră la drum.

Să-i lăsăm pe ei să-şi urmeze calea... Noi să vedem ce-a făcut Aii Cengiz.

Acesta înţelese că Keloglan învăţase prea bine toate jocurile lui, dar, ca să scape de tăierea capului, minţise zicându-i că n-a învăţat nimic. Tare mânios, plecă să-i ia urma.

Aii Cengiz să-l tot caute... Keloglan zise către mama sa:

— Acum mă prefac într-un berbec. Să-mi pui o funie de grumaz, să mă duci la bazar să mă vinzi şi să nu ceri mai puţin de zece galbeni, dar să nu dai şi funia. Dacă mă dai cu funie cu tot, n-ai să mă mai vezi niciodată.

într-o clipă, Keloglan se prefăcu în coşcogea berbecul, cu coarne mari şi răsucite. Mama lui îi trecu de gât o funie şi-l duse la bazar. O mulţime de oameni se adunară în jurul femeii să privească berbecul cel frumos, care mai de care voind să-l cumpere.

Şi Aii Cengiz era la bazar şi o recunoscu pe femeie. Se duse lângă ea şi-o întrebă:

— Cu cât dai berbecul?

Femeia:

— îl dau cu zece galbeni.

Aii Cengiz:

— îţi dau douăzeci de galbeni, dar vreau şi funia de la gât...

Auzind de atâta bănet, femeia uită de cuvântul dat feciorului său şi luă cei douăzeci de galbeni, dar, în clipa în care Aii Cengiz întinse mâna să apuce funia, să nu se prefacă Keloglan într-o vrabie şi să zboare? La rândul său, Aii Cengiz luă înfăţişarea unui vultur şi începu să urmărească vrabia. Zbură vrabia, zbură vulturul şi, în clipa în care vulturul era cât pe ce să apuce vrabia, ea se făcu un mănunchi de trandafiri şi căzu în braţele fetei padişahului, intrând pe fereastră.

Atât de încântată fu domniţa de buchetul de trandafiri căzut parcă din cer, încât nu se mai despărţi de el, îmbătată de mireasma florilor. în timp ce fata alerga spre tatăl ei să-i arate florile, Aii Cengiz, în chip de

cerşetoare, veni la padişah şi zise:
— O pasăre mi-a smuls mănunchiul de trandafiri din mână şi a intrat pe fereastra seraiului vostru. Vă rog să mi-l daţi înapoi!
Domniţa, care tocmai îi întindea buchetul tatălui ei, zise:
— Tăticule, trandafirii mi-au picat în braţe, e norocul meu. Nu pot să-i dau!
Padişahul răspunse:
— Fata mea, nu se poate! Trandafirii nu sunt ai tăi. A venit stăpânul lor!
Domniţa stătea la îndoială, dar, văzând sprâncenele încruntate ale padişahului, întinse mâna să-i dea florile cerşetoarei. în acea clipă, Keloglan se prefăcu în mei şi se răspândi pe jos, iar Aii Cengiz luă înfăţişare de cloşcă cu pui, care şi începură să ciugulească din mei. Keloglan văzu că nu-i a bună... Se preschimbă în vulpe şi-ndată înghiţi cloşca cu pui cu tot...
Padişahul şi domniţa rămaseră buimaci în faţa unor asemenea vrăjitorii. Tocmai când se întrebau: „Ne-au înconjurat năluci sau visăm?", Keloglan, din vulpe, deveni un mândru şi frumos flăcău. Văzând în faţa lor un om, padişahul şi domniţa îşi veniră în fire.
Keloglan spuse:
— Măria ta, eu mi-s Keloglan. Cu ceva vreme în urmă, maica mea venise să-ţi ceară fata pentru mine. Atunci i-ai spus: „îmi dau fata dacă feciorul tău învaţă jocurile lui Aii Cengiz". Eu învăţat-am toate jocurile vrăjitoreşti ale lui Aii Cengiz. Acum ţi le-am arătat împreună cu învăţătorul meu. L- am învins şi în lume n-a mai rămas nimeni care să mai ştie jocurile lui Aii Cengiz. Eu mi-am ţinut cuvântul. Dar Măria ta te vei ţine de cuvânt şi-mi vei da fata?
Padişahul căzu pe gânduri. îşi aminti că făgăduise mamei flăcăului. Un padişah trebuie să se ţină de cuvânt. De nu se-nvoieşte, să nu-i joace cumva Keloglan unul din jocurile lui Aii Cengiz! Zise către Keloglan:
— Te socotesc ginerele meu. De azi să începă nunta...
Keloglan sărută mâna padişahului şi făcură nuntă mare, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Mirii trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi...
Pentru ei, poveste, pentru noi, sănătate...

Motanul cel negru

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri tare îndepărtate trăia un padişah care avea trei fete. Erau una mai frumoasă decât alta. Despre frumuseţea lor se dusese vestea în toate împărăţiile. Erau frumoase precum luna în a paisprezecea zi...
Toate trei ajunseseră la vârsta măritişului. Fără de număr erau feciorii ce veneau să le ceară. Pe unii nu-i voia padişahul, pe alţii nu-i plăcea mama fetelor.
Mama fetelor zise într-o zi padişahului:
— Măria ta, aşa nu se mai poate. Dacă ne măritâm fetele cu unii, alţii se supără şi poate că nu vor fi fericite. Eu zic să poruncim să se facă trei mingi de aur şi să trimitem crainici care să dea de veste ca doritorii să se adune trei zile la rând pe maidanul din faţa seraiului. Fetele să arunce pe rând o minge şi în faţa cui se opreşte mingea, acela să fie alesul. Atunci nimeni nu va avea nimic de zis, iar fetele îşi vor găsi norocul.
Padişahul găsi potrivit sfatul nevestei. îşi chemă fetele şi le înştiinţă de hotărârea luată, apoi porunci meşterului bijutier să făurească trei mingi de aur în două zile.
După ce mingile fură gata, crainicii din toată ţara începură să strige:
— Lume, lume! Nimeni să nu spună că n-a aflat! De pe prispa seraiului padişahului, prinţesele vor arunca câte o minge de aur; în ultima zi de joi a lunii va arunca prinţesa cea mare, vineri cea mijlocie, iar sâmbătă cea mică. De fiecare dată, în faţa cui se va opri mingea, acela va fi alesul. Feciorii buni de însurătoare să vină pe maidanul din faţa seraiului...
Doritorii începură să se frământe, zicându-şi: „Ah, de m-ar nimeri pe mine mingea!". Veni şi ziua de joi. Pe maidanul din faţa seraiului se adunase o mare mulţime de oameni, ca în zilele de sărbătoare. Flăcăii erau înveşmântaţi cu cele mai bune straie şi aşteptau cu nerăbdare ca prinţesa cea mare să arunce mingea de aur.
Padişahul, nevasta lui şi cele trei prinţese ieşiră pe prispa seraiului. Prinţesa cea mare luă una din mingi şi o aruncă în mijlocul mulţimii. Fără a se opri în faţa nimănui, mingea se tot rostogoli, până ajunse în faţa unei

colibe dărăpănate. Lumea fu nemulţumită şi începu să strige. Atunci, padişahul o puse pe fată să arunce mingea a doua oară. Prinţesa aruncă mingea de aur, toată lumea o urmări cu mare luare-aminte şi ce să vezi? Mingea se rostogoli ce se rostogoli şi se opri tot în faţa colibei dărăpănate. Nici acum mulţimea nu fu mulţumită. Padişahul socoti că drept este ca mingea să fie aruncată de trei ori, dar şi la a treia aruncare mingea se opri în faţa colibei dărăpănate.

Acum nimeni nu mai avea nimic de zis. Mulţimea se împrăştie, iar prinţesa cea mare îşi zise: „Ce să fac, poate că acolo mi-e norocul!".

Roabele şi slujitoarele începură s-o gătească pe prinţesa cea mare. O înveşmântară în rochie de mireasă, o gătiră cu giuvaeruri, o urcară într-o caleaşcă şi o duseră în faţa colibei dărăpănate. Prinţesa intră, se aşeză şi începu să aştepte. Şi aşteptă, şi aşteptă... Nu era ţipenie de om. I se urî tot aşteptând, se ridică şi se uită în jur. Văzu o uşă, o deschise, intră şi ce să vadă? Era ditamai seraiul, şi ce mai serai, că pe lângă el cel al tatălui său părea o căsuţă! începu să cerceteze şi, oriunde se uita, vedea numai lucruri făcute din rubine, smaralde, diamante şi aur. Marile coloane de marmură erau încrustate cu aur şi pietre preţioase. Odăile şi locurile de trecere aveau pe jos marmură colorată. Fata rămase cu gura căscată...

Prinţesa privea şi îşi zicea că tatăl ei este padişahul şi nu are atâtea bogăţii. Deodată apăru o pisică neagră, care merse după ea. Prinţesei nu-i plăcu, o alungă, dar pisica se întoarse şi se ţinu după ea. Mânioasă, o prinse şi îi trase o mamă de bătaie. Pisica dispăru, tot mieunând.

Urmându-şi cercetarea, fata ajunse în faţa unei uşi cu mâner de aur, deschise şi intră. în mijloc era o masă frumos rânduită cu tot felul de bucate, până şi lapte de pasăre. Nici aici nu era nimeni. Odaia era împodobită cu diamante, smaralde, rubine. Pe jos erau covoare de mătase, la ferestre, perdele din cea mai fină mătase indiană, pe divane, aşternuturi din atlas în culori strălucitoare. Pe masă erau aşezate farfurii de aur, pocale de cristal ce-ţi luau ochii.

Prinţesa se tot uită şi nu văzu pe nimeni. Se aşeză la masă şi începu să mănânce. Pisica cea neagră se ivi din nou, se frecă de picioarele fetei de parcă ar fi cerşit de mâncare, dar prinţesa se mânie şi mai tare, o bătu şi-o aruncă afară din odaie.

După ce-şi potoli foamea, se retrase într-un ungher şi se odihni până se întunecă. Deodată, lumânările de pe masă se aprinseră de la sine. Fata era uimită, dar i se făcu somn, ieşi din odaia de luat masa şi începu să cerceteze odăile rând pe rând. Fiecare odaie era mai frumoasă decât cealaltă, mai mândru împodobită, cu sumedenie de lumânări aprinse. Nicăieri nu se afla vreun suflet de om. Prinţesa se opri la uşa ultimei odăi, o deschise şi văzu un iatac cum nu avea nici seraiul tatălui său. în mijloc se afla un pat cu baldachin, făurit din lemn de nuc poleit, acoperit cu o plapumă din atlas roşu cu fir de aur. Pe jos erau aşternute covoare persane groase cât palma. Marginile pernelor erau tivite cu rubine, lumânările candelabrelor de cristal îţi luau ochii. Ferestrele erau acoperite cu perdele de catifea vişinie ce dădeau odăii o înfăţişare deosebită. La picioarele patului se aflau papuci cu lucrătură de aur, ce-şi aşteptau stăpâna.

Cuprinsă de somn, prinţesa intră, îşi puse cămaşa de noapte din mătase albastră pe care o găsi într-o boccea din mătase roşie aşezată pe pat, se băgă sub plapumă şi se culcă.

Nu trecu mult şi se deşteptă auzind nişte zgomote ciudate. Afară bătea un vânt puternic, fulgerele brăzdau cerul, pământul se cutremura. Uşile începură să se deschidă singure, geamurile de la ferestre să se spargă. Sărmana fată era înspăimântată. Se piti sub plapumă şi aşteptă. în loc să înceteze, zgomotele erau mai puternice, furtuna se întetea.

începu să se lumineze, zgomotele încetară, iar prinţesa ţâşni din odaie, alergă, ieşi din serai şi nu se opri decât la seraiul tatălui său. Povesti părinţilor şi surorilor prin ce trecuse, dar nu pomeni nimic de frumuseţea seraiului.

Veni şi ziua de vineri, când prinţesa mijlocie trebuia să arunce mingea de aur. Feciorii buni de însurătoare îşi puseră veşmintele de sărbătoare, se adunară pe maidanul din faţa seraiului şi aşteptară. Padişahul, nevasta lui şi prinţesele ieşiră pe prispa seraiului. Fata mijlocie aruncă mingea, care nu se opri nicăieri, ci se duse drept în faţa colibei dărăpănate.

Tinerii erau nemulţumiţi şi cerură ca mingea să fie aruncată din nou. Padişahul se-nvoi, iar fata mijlocie aruncă mingea, care se opri tot în faţa uşii colibei dărăpănate. Lumea era din nou nemulţumită, cerând a treia aruncare după regulile jocului. Fata aruncă a treia oară mingea de aur, care, tot rostogolindu-se, se opri în faţa colibei dărăpănate.

Furioşi şi bombănind, oamenii se împrăştiară. Fata mijlocie se resemnă, zicând că aşa i-a fost scris, şi se lăsă îmbrăcată în rochie de mireasă şi dusă la uşa colibei. Tot cercetând, găsi o uşă, intră şi rămase şi ea cu gura

căscată ca şi sora ei la vederea minunăţiilor din serai. Merse prin diferite odăi, uimită de atâta frumuseţe. Deodată, lângă ea apăru o pisică neagră, care mergea oriunde mergea şi ea, frecându-se de picioarele ei. Fata se mânie şi o alungă, dar pisica nu plecă. Atunci fata o bătu şi pisica fugi mieunând.

Prinţesa merse mai departe, văzu o uşă întredeschisă, intră. Acolo era odaia de luat masa. Pe masă se aflau felurite bucate, din care se ridica un miros îmbietor, fructe şi dulciuri nemaivăzute. Flămândă, se aşeză şi începu să mănânce. Pisica cea neagră apăru din nou, începu să se frece de picioarele prinţesei şi mieună, cerşind ceva de mâncare. Prinţesa atât de tare se mânie pe pisica aceea care n-o lăsa în pace, încât o prinse, o bătu bine şi-o azvârli afară din odaie. Sărmanul animal fugi mieunând.

Fata îşi potoli foamea, apoi se aşeză să se odihnească. Afară începu să se întunece. Deodată, lumânările de pe masă se aprinseră de la sine. Fata nu pricepea ce se întâmplă, pica de somn. Ieşi din odaia de luat masa şi merse mai departe din odaie în odaie, minunându-se în faţa podoabelor din atlas şi mătase, din rubine, smaralde şi diamante, a candelabrelor de cristal, a covoarelor de mătase, a coloanelor de marmură.

Ca şi sora ei, se opri lângă uşa iatacului, intră toropită de somn, se lungi pe patul cu baldachin şi adormi. Când îi era somnul mai dulce, se trezi auzind zgomote. Ferestrele se deschideau şi se închideau, uşile se trânteau, fulgerele brăzdau cerul, tunetele nu încetau, pământul se cutremura. Fata se făcu mică în aşternut, trase plapuma peste cap şi începu să tremure de spaimă.

Odată cu ivirea zorilor, încetară şi zgomotele. Prinţesa se ridică iute din pat, alergă şi ieşi din serai şi nu se opri decât la seraiul tatălui său. Povesti la rândul ei prin ce trecuse, dar nici ea nu pomeni nimic de frumuseţea seraiului.

Sosi şi ziua de sâmbătă, zi în care prinţesa cea mică trebuia să arunce mingea de aur. Ea ieşi pe prispa seraiului, luă mingea de aur şi o aruncă în mijlocul flăcăilor care se adunaseră pe maidanul din faţa seraiului înveşmântaţi în straie de sărbătoare. Toată lumea aştepta cu nerăbdare. Mingea se tot rostogoli şi nu se opri decât tot în faţa uşii colibei dărăpănate. Lumea începu să strige, zicând: „Nu mai înţelegem nimic, de fiecare dată mingile se duc în acelaşi loc. încă o dată să fie aruncată mingea!”.

Padişahul nu avu ce face, porunci ca mingea să fie aruncată a doua oară. Fata luă mingea, o aruncă din toate puterile, dar, mirare! Ca şi cum ar fi avut aripi, mingea se rotea în aer şi nu se oprea nicăieri. Până la urmă ajunse tot în faţa uşii colibei dărăpănate. Mulţimea ceru o a treia aruncare, după regulile jocului, iar padişahul primi.

Prinţesa cea mică era tulburată. începuse să creadă că norocul ei se află în acea colibă. Dar nădejdea nu moare... Poate că de data asta mingea se va opri lângă unul din tinerii ce aşteaptă pe maidan. Ea aruncă încet mingea, care căzu în mijlocul mulţimii, dar nu se atinse de nimeni, ci se tot rostogoli şi se opri în faţa uşii colibei dărăpănate.

Mulţimea tăcu, nemaiavând ce spune, şi se împrăştie.

Prinţesa cea mică fu înveşmântată cu rochia de mireasă, gătită cu giuvaeruri, dusă în faţa colibei şi lăsată acolo. Ea deschise uşa şi intră, cercetă peste tot, zări o altă uşă şi intră. Ce-i văzură ochii? Un minunat serai ce-ţi lua ochii prin strălucire... Surorile ei nu-i spuseseră nimic de serai. Rămase cu gura căscată. Se întreba: „Oare de ce surorile mele au fugit dintr-un serai aşa de frumos?”. îşi zicea că bine a făcut că a venit într-un loc atât de minunat.

Fata trecu din odaie în odaie. Deodată, lângă ea îşi făcu apariţia o pisică neagră, care se frecă de picioarele ei. Atât de mult îi plăcu prinţesei pisica, încât zise:

— Vai, nu sunt singură! Ce bine, am un prieten!

Luă pisica în braţe, zicând: „Harapul meu cu ochii de smarald, cât de dulce eşti!”. La rândul său, pisica cea neagră o plăcu pe prinţesa cu inimă bună, care, în loc s-o gonească şi s-o bată, o luase în braţe. Sări pe umerii prinţesei şi aşa începură să meargă mai departe.

Micuţa prinţesă se minuna de cele văzute şi se bucura că venise la serai. Ajunseră în faţa odăii de luat masa, a cărei uşă era întredeschisă. Pe masă erau bucate alese, mirosul lor îmbietor se răspândise peste tot.

Prinţesa intră şi vederea minunatelor bucate îi spori şi mai mult foamea. Se aşeză la masă cu pisica alături. Dacă lua o îmbucătură pentru ea, îi dădea şi pisicii o bucată de carne. Pisica era tare mulţumită.

După ce-şi potoli foamea, fata văzu că începe să se întunece. Lumânările de pe masă se aprinseră de la sine. Prinţesa era uimită, dar şi bucuroasă. O cuprindea somnul. Se ridică şi merse prin odăi, minunându-se de podoabele ce-ţi luau ochii. Ajunse în faţa iatacului, cu pisica cea neagră după ea, care uneori mergea alături de fată, alteori i se suia pe umeri. Prinţesa privea cu plăcere nespusă perdelele, covoarele, candelabrele, aştemuturile:

— Vai, oare de ce nu-i nimeni într-un serai fără pereche ca acesta?

Se dezbrăcă şi se culcă, cu pisica alături. Dormi până dimineaţa fără să se trezească. Când deschise ochii, ce să vadă? O mulţime de roabe în veşminte de mătase frumos colorate, toate de o frumuseţe rară, stăteau stană de piatră şi aşteptau poruncile ei. Una ţinea un ibric de aur, alta un tas de aur, iar alta un ştergar ţesut cu fire de aur, pe margini cu şiruri de perle. Ele aşteptau trezirea micuţei prinţese.

Se uită peste tot, dar pisica cea neagră nu era nicăieri. întrebă o roabă:

— Unde este iubitul meu prieten?

Nicio roabă nu răspunse, ca şi cum ar fi fost mute. înţelegeau tot ce le spunea, îi îndeplineau orice dorinţă, dar nu scoteau o vorbă.

Trecură două nopţi. Ziua stătea singură, dar la căderea serii venea pisica cea neagră, se plimbau împreună, mâncau împreună, se culcau împreună. Cum se iveau zorile, pisica dispărea, iar roabele nu vorbeau, ci stăteau în faţa ei zâmbitoare, cu minunate veşminte în braţe.

Veni şi ziua a treia. Seara, la culcare, prinţesa cea mică îşi zise: „în noaptea asta să nu dorm, doar să mă prefac. Poate aflu unde se duce pisica!". Se culcă, închise ochii şi stătu nemişcată. Ca în fiecare noapte, pisica cea neagră se culcă lângă ea. Prinţesa era nerăbdătoare să vadă ce se va întâmpla, ţinea ochii închişi, dar uneori se uita printre pleoape. Somnul încerca s-o cuprindă.

La miezul nopţii auzi un zgomot, îşi ridică încet capul şi privi. Pisica sărise din pat. Prinţesa îşi miji ochii şi văzu cum pisica se învârti prin odaie, se uită la uşă şi la ferestre, apoi sări în pat şi se uită lung la ea ca să vadă dacă doarme sau nu. încredinţată că fata doarme, pisica sări în mijlocul odăii, se scutură de trei ori şi a treia oară se prefăcu într-un flăcău înalt, frumos precum luna în a cincisprezecea zi...

Tulburarea prinţesei crescu şi mai mult. Ea îşi zise: „Era cu rost oprirea mingii de aur de trei ori la uşa colibei dărăpănate. Prin urmare, norocul meu era acest flăcău!".

Pe când flăcăul îşi îndrepta veşmintele stând în mijlocul odăii, mica prinţesă deodată sări din pat şi zise:

— Hei, motanule, din ce pricină nu mi-ai spus că eşti om?

Flăcăul îşi veni în fire:

— Prinţesa mea, fiecare lucru la timpul său. Aveam de gând să-ţi spun, dar acum, că ai aflat, până la moarte vom fi împreună. Tu eşti perechea mea. Ziua nu voi fi lângă tine, ci numai nopţile.

Prinţesa se supără:

— Cum aşa?! De ce nu poţi să fii lângă mine decât nopţile?

Mândrul flăcău zise râzând:

— Nu te grăbi, frumoasa mea! Ai să-nţelegi la timpul potrivit...

Prinţesa întrebă:

— Roabele tot nu vor vorbi cu mine?

Flăcăul răspunse:

— Cum să nu vorbească? Li s-a dezlegat limba. De-acum îţi vor da răspuns la orice întrebare şi-ţi vor îndeplini orice poruncă...

A doua zi dimineaţă, purtarea roabelor se schimbă. Ele începură să vorbească, să fie zâmbitoare, să vină câte trei sau câte cinci la cel mai mic semn al prinţesei. Umblau în vârful picioarelor ca să n-o tulbure, se fereau să facă zgomot atunci când dormea.

Trecură astfel trei-patru zile. într-o seară, prinţesa îi zise soţului ei:

— Dacă te învoieşti, mi-aş chema surorile la zaiafet. Vreau să vadă cât sunt de fericită...

Flăcăul spuse:

— Vai, domniţa mea, se poate?! Acesta este seraiul tău... Poţi face tot ce doreşti. Roabele, slugile sunt la porunca ta. Totul este al tău, până şi sufletul meu, de vreme ce tu nu m-ai bătut, nu m-ai alungat...

Acum să vedem ce se petrecea în seraiul padişahului. Surorile prinţesei celei mici erau îngrijorate, căci nu primiseră nicio veste de la ea. Luară hotărârea de a trimite doica după veşti. Femeia se duse la uşa colibei şi bătu. Slugile deschiseră şi o întrebară ce doreşte. Ea zise că este doica micii prinţese, că cei de acasă sunt îngrijoraţi de soarta ei şi a venit s-o vadă.

Slugile o duseră în faţa prinţesei. Văzând-o în viaţă, fericită, doica o luă în braţe şi o sărută. Rămase cu gura căscată în faţa minunăţiilor din serai. Se uita buimacă la giuvaerurile pe care le purta prinţesa, la bogăţia din jur, la roabele înveşmântate în mătase, frumoase ca nişte îngeri. îşi reveni din uimire şi zise:

— Domniţa mea iubită, padişahul, mama ta, surorile tale, cu toţii sunt îngrijoraţi pentru tine.

Au voit să ştie ce faci. M-au trimis să te văd şi să le aduc veşti despre tine.
Prinţesa cea mică zise, zâmbind:
— De ce să fie îngrijoraţi? Vezi şi tu cum trăiesc. Sunt foarte fericită. Soţul meu este un ombun şi foarte frumos. Du-te şi povesteşte-le. Spune surorilor mele că le aştept mâine la prânz.
Doica răspunse:
— Prea bine, domniţa mea. Le voi povesti cele văzute, iar surorilor tale le voi spune că sunt poftite la masă mâine.
Apoi plecă.
Doica ajunse la seraiul padişahului şi povesti cu înfloriturі tot ce văzuse. Surorile ascultară cu invidie, iar a doua zi se duseră la padişah să-i ceară încuviinţarea de a merge la sora lor cea mică. Se gătiră, merseră la uşa colibei şi bătură. Slugile deschiseră, le poftiră înăuntru. La vederea bogăţiei seraiului, surorile nu mai ştiau pe ce lume se află.
După puţin timp apăru şi prinţesa cea mică. îşi întâmpină surorile cu zâmbetul pe buze, le sărută:
— Bine aţi venit în casa mea!
Mica prinţesă era aşa de frumos îmbrăcată, împodobită cu brăţări, cu inele de mare preţ, încât surorile erau invidioase şi se tot înghionteau una pe alta. Trecură prin mai multe odăi, una mai frumos împodobită decât alta; prinţesa le poftì în cea mai frumoasă odaie, le lăsă acolo şi ieşi.
— Ah, Doamne, zise ea, ce bine ar fi dacă soţul meu s-ar afla lângă mine ziua! L-aş fi arătat surorilor mele...
Nici nu termină de vorbit, că auzi o voce:
— Porunceşte, domniţa mea!
Se uită în spate şi-l văzu pe soţul ei. De bucurie, nu mai ştia ce să facă.
— Vai, ce bine că ai venit! Mă gândeam la tine...
Flăcăul:
— Porunceşte, domniţa mea! Mereu sunt lângă tine. De vreme ce voieşti a mă arăta surorilor tale, eu mă supun. Uite ce trebuie să faci! în timp ce mâncaţi, spune-le surorilor tale să se uite pe fereastra dinspre grădină. Atunci mă vor zări.
Mulţumită de vorbele soţului, mica prinţesă se duse la surorile ei. Cele trei surori vorbiră de una, de alta, iar cea mică povesti prin ce trecuse. în sinea lor, surorile cele mari se căiau de purtarea lor faţă de pisica neagră.
Sosi şi vremea prânzului. Prinţesa cea mică bătu din palme şi îndată apărură trei roabe, care se plecară până-n pământ:
— Porunceşte, domniţă!
Prinţesa:
— Gata-s bucatele?
— Gata, domniţa noastră!
Surorile merseră în odaia de luat masa. La vederea bucatelor de tot felul, a vaselor şi a tacâmurilor de aur, invidia surorilor crescu şi mai mult. în timp ce mâncau, sora cea mare zise:
— Unde ţi-e soţul, soro? Nu-i de văzut?
— Nu-i nicio grabă, o să-l vedeţi!
Mai târziu, mica prinţesă spuse:
— Avem o grădină foarte frumoasă. Aţi văzut-o?
Ferestrele odăii erau foarte joase. De unde stăteau ele, totul se vedea bine. Surorile priviră spre grădină şi rămaseră cu îmbucătura în gură. Ce credeţi că văzură? Văzură trecând prin grădină un flăcău de o frumuseţe greu de zugrăvit. Surorile se tot înghionteau şi nu găseau niciun cuvânt de zis. Sora cea mică le privea cu nedumerire. Deodată, în odaia unde luau masa intră o pisică neagră, care sări pe masă, apucă o halcă de carne şi fugi.
Sora cea mare şi cea mijlocie erau uluite, iar cea mică se duse după pisică. Pisica alerga, prinţesa după ea şi, tot alergând, străbătură o mulţime de odăi întunecoase, până când fata se rătăci. Tot căutând o ieşire, văzu o uşă, pe care o deschise şi ce credeţi că văzu? în mijlocul odăii ardea în flăcări un pat de aur, iar pe pat se afla o femeie frumoasă ca un înger. Avea plete blonde lungi, însă pletele se încurcaseră atât de tare în ramurile unui trandafir dintr-o glastră, că era aproape cu neputinţă să le descâlceşti...
Lângă patul de aur se afla un leagăn, iar în el un bebeluş, care plângea întruna. Bebeluşul era lac de sudoare,

căci soarele îl bătea în cap.
La început, prinţesa nu ştiu ce să facă, dar, văzând starea pruncului, i se făcu milă de el:
— Vai, copilaşule! Ce-ai păţit, frumosule? zise dânsa, şi se apropie de el.
Cu batista ei îi şterse sudoarea, apoi îşi luă broboada de pe cap şi îi acoperi faţa. Micuţul adormi mulţumit.
Prinţesa se duse apoi lângă femeia de pe pat, minunându-se de frumuseţea ei, şi îi descâlci pletele. Se întoarse să iasă din odaie şi se pomeni cu soţul ei, care era tare îngrijorat:
— Cum ai ajuns aici? Femeia cea frumoasă de pe pat este o zână rea. Dacă se dă jos din pat, ne sugrumă pe amândoi. Hai, să plecăm de aici!
Zâna se ridică şi zise:
— Nu-ţi fie teamă, prinţul meu! Unii oameni au inimă bună, alţii sunt răi. Se vede că fata asta are inimă bună, căci mie mi-a descâlcit pletele, iar pe copilaşul meu l-a ferit de soare. Dacă nu făcea acest bine, nu vă lăsam în viaţă nici pe tine, nici pe ea. Pentru binele făcut, vă dăruiesc acest serai cu tot ce se află în el. Aici să trăiţi fericiţi până la moarte!
Zâna se făcu nevăzută cu copil cu tot. Prinţul, căci era prinţ, oftă adânc şi zise:
— Draga mea domniţă, m-ai scăpat de la o mare nenorocire. De-acum nu mă mai tem de nimic şi pot merge oriunde ca orice om. Eu sunt un om ca şi tine, iar tatăl meu este padişah. într-o zi mi-a apărut în cale acea zână şi m-a prefăcut într-un motan. Acest serai este al ei, iar toate bunurile din el, nestematele, brăţările, inelele, cerceii nu au pereche în lume. Acum, toate acestea sunt ale tale, drept mulţumire pentru binele făcut. De-acum vom trăi împreună şi nu ne vom despărţi niciodată. Hai să mergem la ai tăi!
Se duseră la seraiul prinţesei, se înfăţişară padişahului, mamei şi surorilor. Prinţesa cea mică povesti prin ce trecuse.
Uşa colibei dărăpănate fu doborâtă şi seraiul apăru în toată strălucirea sa. După multe pregătiri, se făcu o nuntă care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.
Ei trăiră fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă... Din cer căzură trei mere. Unu-i al meu, al doilea este al povestitorului, iar al treilea, al vostru...

Chiparosul de argint cu conuri de aur

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri îndepărtate trăia o femeie care nu avea copii. Dornică să aibă un copil şi ca să se amăgească, luă o bucată de lemn pe care zugrăvi ochi şi sprâncene cu cărbune, o înfăşă în nişte cârpe, o puse în leagăn şi începu s-o legene.
în fiecare zi, de dimineaţă până seara stătea lângă leagăn, nedezlipită. Soţul ei, când venea seara acasă, nu găsea nimic de-ale gurii. Casa era neîngrijită, iar vasele şi rufele nespălate.
Nemaiputând răbda această stare, într-o zi soţul zise:
— Niciun nebun n-ar face ce faci tu. Cum poţi să crezi că o bucată de lemn este un copil? Lasă copilăriile şi vezi de treburile casei!
Femeia nu luă în seamă vorbele bărbatului, nu se dezlipi de leagăn, ci începu a se tângui:
— Vai, pe copilaş îl doare burtica! Ah, copilaşului îi e foame!
Bietul om nu putea să doarmă nopţile. Nemaiputând îndura, într-o noapte bărbatul luă bucata de lemn şi o aruncă pe fereastră. Şi ce să vezi? în locul unde pică bebeluşul de lemn apăru un chiparos de argint cu conuri de aur...
Trecură ani buni. într-o zi, fiul padişahului, în trecere fiind, îşi înălţă iurta sub acel chiparos. în fiecare noapte, prinţul poruncea să fie aprinsă o lumânare într-un sfeşnic de aur la capul patului, o altă lumânare într-un sfeşnic de argint la picioarele patului, iar pe masă să fie o farfurie cu dulciuri. Aşa avea obiceiul.
Dimineaţa, când se scula, prinţul găsea sfeşnicul de aur la picioarele patului, pe cel de argint la capul patului, iar farfuria de pe masă golită de dulciuri. Mânios, dădea vina pe straja de la uşă şi în fiecare noapte punea altă strajă. Prinţul se hotărî să afle cine intră noaptea în iurta lui şi stătu de veghe. Dar de fiecare dată îl fura somnul. într-o noapte, ca să rămână treaz, îşi crestă degetul mic şi presără sare pe rană. De durere, îi pieri somnul.
Prinţul începu să aştepte. La miezul nopţii, pânza care acoperea uşa iurtei fu dată la o parte şi apăru o fată

frumoasă precum luna, înveşmântată în alb, cu părul lung. Ea se strecură înăuntru şi schimbă locul sfeşnicelor, apoi mâncă dulciurile din farfurie. Când să plece, prinţul o apucă de braţ. Fata se sperie la început, dar, văzând chipul zâmbitor al prinţului, se linişti şi se aşeză pe pat.

Tulburat de frumuseţea fetei, prinţul zise:

— Frumoasă fată, vino în fiecare seară în iurta mea! Dar să nu pleci prea curând. Te-nvoieşti?

Fata, zâmbind:

— Vin, prinţul meu, dar, dacă înainte de ivirea zorilor nu sunt lângă mama chiparos, atunci ea nu mă va mai socoti fiica ei.

Prinţul se-nvoi. Şi aşa, în fiecare noapte, fata venea, stăteau de vorbă şi pleca înainte de răsăritul soarelui. într-o zi, padişahul trimise veste ca prinţul în trei zile să fie acasă. Prinţul se întristă, dar ce să facă? Copiii nu trebuie oare să-ndeplinească voia părinţilor? începură pregătirile de plecare, în ultima noapte, prinţul spuse fetei că trebuie să plece. Ea tare se întristă. Prinţul îi ceru să vină cu el, dar fata zise că nu se poate despărţi de mama chiparos. în seara aceea stătură de vorbă până târziu. Li se făcu somn şi se culcară. în zori, prinţul, văzând că fata încă doarme, n-o trezi, ci o sărută pe frunte şi plecă împreună cu ostaşii săi.

Când începură să mijească zorile, fata se trezi şi nu mai găsi pe nimeni în iurtă. Nici afară nu găsi pe nimeni şi, lăcrimând, se duse la mama chiparos:

— Măicuţa mea chiparos, sufleţelul meu! Am păcătuit, iartă-mă!

Mama chiparos n-o primi pe fată, ci o goni. Biata copilă plecă cu lacrimile şiroindu-i pe obraji. Ea merse şi merse, cale lungă străbătu. îi ieşi în cale un cioban. Se rugă de el să facă schimb de veşminte. Se îmbrăcă în hainele ciobanului, luându-i şi cavalul, apoi purcese la drum. Şi-a mers, şi- a mers, şi-a tot mers, peste dealuri, peste văi, până ajunse în ţara prinţului. Acesta stătea la fereastra seraiului şi privea afară. Văzându-l pe cioban, îi strigă:

— Păstorule, de unde vii?

— De la chiparosul de argint cu conuri de aur.

La auzul acestor cuvinte, prinţul se bucură, alergă, îl luă pe cioban, îl duse în grădină şi zise:

— Spune-mi, ce-ai văzut acolo?

Păstorul spuse:

— Văzut-am o iurtă şi o cămaşă de în împăturită. Despărţiţi sunt îndrăgostiţii ce oftează şi plâng. Prinţul înţelese ce se întâmplă, tare se necăji şi îl chemă pe cioban ca să stea cu el până la moarte. De altfel, asta era şi voia păstorului. Prinţul nu se despărţea de cioban, îl ţinea mereu lângă el. într-o zi, padişahul îl chemă pe prinţ şi zise:

— Iubitul meu fiu, e vremea să te însori. Eu şi mama ta am găsit o fată. în curând facem nunta.

Prinţul, îndrăgostit nebuneşte de fata mamei chiparos, se întristă, dar nu zise nimic. Se supuse voinţei tatălui său, dar era necăjit că n-o să mai poată vorbi prea des cu ciobanul. Acesta, văzându-l supărat, îi spuse:

— Prinţe, porunceşte să mi se dea odaia de deasupra iatacului tău. Podelele să fie verzi, iar de tavan să atârne un leagăn.

Prinţul îi îndeplini dorinţa.

în ziua nunţii, în timpul ceremoniei, prinţul se ţinu cu o mână de mireasă, iar cu cealaltă mână de cioban. întors în odaia lui, păstorul dădu frâu liber durerii şi plânse amarnic. îşi lepădă veşmintele de cioban, se pieptănă, apoi dezlegă funia care ţinea leagănul, o trecu pe după gât şi se adânci în gânduri.

în timpul acesta, prinţului i se făcu dor de păstor. Urcă scările spre odaia ciobanului şi se uită pe gaura cheii. Ce să vadă? în locul păstorului era fata mamei chiparos. La vederea iubitei sale, prinţul se grăbi s-o scape de la moarte, împinse uşa cu putere, intră şi scoase funia de la gâtul fetei.

Mireasa fu trimisă înapoi, fata mamei chiparos fu înveşmântată cu rochia de mireasă şi se făcu nunta, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.

Ei să trăiască fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă...

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri tare îndepărtate trăia un padişah care avea trei feciori. Cel mai mare se numea Kaya, cel mijlociu Yalqin, iar cel mai mic Adj ar[390]...

Ajuns la vârstă înaintată, padişahul într-o zi se îmbolnăvi. Ce să-i faci, asta-i soarta omului, nu ştie ceasul morţii! Îşi chemă fiii şi le zise:

poveste turcă Dragii mei, după moartea mea, în locul meu să vină Kaya. Jumătate din galbenii din vistierie sunt ai lui Yalqin, iar lui Adjar îi las o tarla de cinci sute de doniim[391], paloşul care atârnă deasupra capului meu şi calul meu drag. Cea mai mare dorinţă a mea este ca voi să trăiţi în bună înţelegere, să vă străduiţi pentru bunăstarea şi fericirea supuşilor.

După câteva zile, bătrânul padişah închise ochii. în timp ce fratele cel mare, Kaya, se pregătea să ocupe tronul tatălui său, iar cel mijlociu, Yalqin, să ia jumătate din galbeni, îi lovi o nenorocire neaşteptată. Marele vizir, care până atunci arătase mare respect tatălui lor, râvnea să ajungă padişah. Vizirul porunci călăilor să taie capetele lui Kaya şi Yalqin, apoi urcă el pe tron. Trimise vestitori în toate colţurile împărăţiei, ca lumea să afle că el este padişahul.

Aflând de nenorocirea abătută asupra fraţilor săi, Adjar luă paloşul tatălui său, sări pe cal şi fugi. Noul padişah trimise ostaşi în urmărirea lui, dar caii lor nu erau aşa de iuţi ca al lui Adjar şi nu putură să-l ajungă. El izbuti să treacă hotarele ţării sale şi merse mai departe.

Fugarul merse fără oprire, trecând peste munţi, dealuri şi văi. Ajunse pe o câmpie, în mijlocul căreia văzu un conac mare. înconjură conacul pe toate părţile, dar nu văzu nicio poartă. De ciudă, se gândi să năruie un zid cu paloşul. Tocmai când se pregătea să năvălească şi scosese paloşul din teacă, se pomeni cu zece harapi, care ziseră cu glas puternic:

— Porunceşte! Să ardem ori să năruim?

Adjar îşi dădu seama că paloşul este vrăjit şi tare se bucură. Zise către harapii înfricoşători, cu o falcă în cer şi una în pământ:

— Nu, nici nu ardeţi, nici nu năruiţi... Să-mi deschideţi o trecere prin care să pot pătrunde în conac. Cei zece harapi se repeziră în zid şi într-o clipă făcură o deschizătură. Adjar băgă paloşul în teacă şi harapii se făcură nevăzuţi. Descălecă şi intră în conac. Nu văzu pe nimeni. în odăile cu tavanul aurit, cu duşumeaua acoperită de covoare persane groase cât palma, cu divane aşternute cu cele mai de preţ mătăsuri, nu era ţipenie de om. în bucătărie, în mari tingiri fierbeau bucate felurite, chiselele erau pline cu dulceaţă, iar pe tipsii se aflau dulciuri nemaivăzute.

Adjar trecea din odaie în odaie şi striga din când în când:

— Hei! Unde-i stăpânul conacului? Nimeni nu întâmpină musafirii cu un bun venit? Nu vă fie teamă de mine, eu nu fac rău nimănui!

O uşă se deschise şi apăru un om, care înaintă spre Adjar:

— Bine aţi venit! Poftiţi! Aţi adus bucurie în conacul nostru!

Stătură de vorbă, se înţeleseră bine şi stăpânul conacului zise:

— Ia spune, frate, de unde vii şi încotro te duci? Care ţi-e numele?

Adjar:

— îmi caut norocul. Numele meu este Adjar. Tatăl meu a fost padişah. După moartea lui, fratele meu mai mare trebuia să-i ia locul. Dar marele vizir, un om hain, mi-a ucisfraţii şi s-a pus pe sine padişah. Eu am izbutit să fug din ţară şi sunt în căutarea noroculuiDar pe tinecum te cheamă?

Stăpânul conacului:

— Mi se spune Ateş[392]. Conacul este al meu. Toate vieţuitoarele pământului ascultă de mine.

în căutarea norocului

390 neînfricatul
391 o suprafaţă egală cu 1.000 m²
392 foc

Când vreau, aflu ce se petrece, unde şi cum. Pentru asta este de ajuns să scot un fluierat. Atunci toate vieţuitoarele se adună în jurul meu şi-mi îndeplinesc toate dorinţele. Dar tu ce puteri miraculoase ai?'
Adj ar:
— Puterea mea se ascunde în acest paloş. Dacă vrei, îţi arăt.
Adj ar trase paloşul din teacă. îndată apărură cei zece harapi:
— Porunceşte! Să ardem ori să năruim?
Adj ar:
— Nu, nici nu ardeţi, nici nu năruiţi...
îşi băgă paloşul înapoi în teacă şi harapii dispărură. Ateş înţelese că musafirul său are puteri miraculoase şi poate înfăptui multe lucruri.
— După cum văd, şi tu eşti singur pe lume, ca şi mine. Hai să fim prieteni! Primeşti?
Vorbele lui Ateş îi plăcură lui Adj ar. întinse mâna, zicând:
— Primesc. Să purcedem la drum. Să rămânem prieteni până la moarte, să alergăm unul în ajutorul celuilalt. Să râdem împreună, să plângem împreună.
Săriră pe cai şi plecară. Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi, şase luni au mers, până au ajuns într-un oraş. Se înfăţişară valiului[393], cu rugămintea de a-i găzdui. Acesta îi duse într-o căsuţă. Rămaseră acolo, iar la căderea nopţii Adj ar trase paloşul din teacă şi apărură harapii:
— Porunceşte! Să ardem ori să năruim?
Adj ar:
— Nici nu ardeţi, nici nu năruiţi, ci clădiţi un serai în faţa seraiului valiului, dar să fie mai mare şi mai frumos! Să fie gata înainte de răsăritul soarelui!
în câteva ceasuri, harapii isprăviră seraiul, iar Adj ar şi prietenul lui se şi mutară acolo.
Când se sculă dimineaţa, valiul rămase tare uimit la vederea unui serai mai mare şi mai frumos, înălţat chiar în faţa seraiului său. Trimise un slujitor să cheme pe stăpânul noului serai. Adjar şi Alev veniră, iar valiul întrebă:
— Care din voi a înălţat seraiul într-o noapte şi cum a izbutit?
Adjar spuse:
— Eu am poruncit să fie înălţat. Să vă arăt puterea mea miraculoasă.
Trase paloşul din teacă, apărură harapii, iar valiul tare se înspăimântă:
— Aman, aman, porunceşte-le să dispară!
Valiului îi plăcu de cei doi prieteni cu puteri miraculoase şi zise către Adjar:
— Pari a fi un flăcău neînfricat. Aş vrea să te fac ginerele meu. Primeşti?
Mişcat de vorbele valiului, Adjar răspunse:
— Mii de mulţumiri, cinstite valiu. Prietenul meu Ateş este mai mare decât mine şi lui i se cuvine să se însoare. De-l vei primi ginere în locul meu, vom fi mulţumiţi.
La întrebarea dacă şi el este mulţumit, Ateş zise:
— Da, dar n-am făcut noi legământ să nu ne despărţim?
Adjar:
— Ba da, dar aici e norocul tău. Dacă rămâi, nu înseamnă că ne despărţim pentru totdeauna. într-o zi tot ne vom întâlni.
Ateş găsi drepte cuvintele lui Adjar, iar valiul se învoi să-şi dea fata lui Ateş. Făcură nunta, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Adjar vedea că cei doi sunt fericiţi. Veni şi ziua despărţirii. Adjar zise:
— Prietene, eu plec în căutarea norocului meu. Cine ştie unde o fi? Ia bucata asta de hârtie şi pune- o sub pernă! Dimineaţa, când te scoli, mai întâi să te uiţi la ea şi, dacă vezi că s-a îngălbenit, află că

393 guvernator al vilaietului, provincie turcească

mă paşte o mare nenorocire. Atunci să vii în ajutorul meu. Dacă bucata de hârtie nu s-a îngălbenit, înseamnă că eu sunt bine şi într-o zi ne vom vedea.
Cei doi prieteni se îmbrăţişară. Se duseră la valiu, de la care Adj ar îşi luă rămas-bun, mulţumindu-i pentru ospeţie. Valiul îi ură drum bun, încredinţându-l că uşa lui îi este întotdeauna deschisă.
Adjar sări pe cal şi purcese la drum. Merse zile, săptămâni, luni. Se oprea lângă câte un râu să-şi adape calul, iar din satele prin care trecea lua de-ale gurii. Asculta ciripitul păsărilor din păduri, vorbea cu calul. Acesta nu înţelegea, dar simţea că i se vorbeşte şi necheza.
într-o zi ajunse în faţa unei case, care semăna mai mult cu o peşteră. în faţă avea ferestre, iar spatele se sprijinea de o stâncă. Se apropie de o uşă mare de fier şi bătu. Uşa se deschise zornăind. Adjar intră şi fu întâmpinat de un om.
— Poftim, bine ai venit! zise acesta.
Adjar îl urmă, trecură prin nişte locuri întunecoase, apoi intrară într-o odaie. începură să vorbească. Adjar îi povesti prin ce trecuse, apoi îl întrebă:
— Dar tu cine eşti? Care-i numele tău? Cum de sălăşluieşti într-o peşteră?
— Numele meu este Alev[714] şi sunt singur pe lume ca şi tine. Ce bine că ai venit, să fim prieteni! îmi place de tine...
Adjar:
— Şi mie îmi place de tine şi vreau să fim prieteni. Stai să-ţi înalţ un conac, ca să nu mai trăieşti în peşteră...
Pe când Alev îl privea nedumerit, Adjar îşi trase paloşul din teacă, iar harapii apărură, zicând: „Porunceşte! Să ardem ori să năruim?". Alev îşi rugă însă noul prieten să poruncească harapilor să dispară. Adjar băgă paloşul înapoi în teacă şi harapii se făcură nevăzuţi.
— Oooo, zise Alev, mă bucur că ai asemenea puteri miraculoase, dar nici eu nu sunt mai prejos. Când vreau, pot afla tot ce se petrece sub pământ.
— Dacă-i aşa, de ce să mai rămânem aci? zise Adjar. Hai să mergem! împreună să ne căutăm norocul.
Alev:
— Că bine zici, frate! Dacă avem puteri miraculoase, putem face orice. Să purcedem la drum...
Cei doi prieteni încălecară pe caii lor şi porniră, şi merseră, şi merseră, tot vorbind, tot povestind, zile întregi merseră, uneori trecând prin râuri adânci, alteori petrecându-şi noaptea sub un copac din pădure sau înnoptând ca musafiri într-un sat întâlnit în cale. După zile şi nopţi de drum, ajunseră într-o ţară şi, cu gândul de a cere găzduire, merseră spre seraiul padişahului. Oamenii întâlniţi în cale erau necăjiţi, iar ei îi întrebară care-i pricina. Aflară că regele unei ţări duşmane venise peste ei cu război, iar ostaşii padişahului erau înfrânţi.
Cei doi prieteni se duseră la vizir să-i ceară găzduire. Li se dădu o odaie în serai. îşi ziseră să se ducă să vadă luptele. Apropiindu-se de maidanul unde avea loc lupta, ce să vadă? Ostaşii duşmani erau mai numeroşi decât ostaşii padişahului, lupta era crâncenă, iar oastea padişahului se tot retrăgea...
Adjar zise către Alev:
— Tu stai aci, eu mă duc să lupt!
Ca vijelia porni spre maidan, iar căpeteniile celor două oştiri opriră lupta la vederea unui călăreţ care se apropia într-un nor de colb. Căpetenia oştirii duşmane credea că este un sol care aduce vestea predării ostaşilor padişahului.
Adjar pătrunse între cele două oştiri. Dădu bineţe, la care răspunse numai căpetenia oştirii padişahului, în timp ce mai-marele oştirii duşmane zise:
— Spune iute ce ai de spus! Dacă ai venit cu vestea predării, e bine, de nu...
Adjar tare se mânie pe această căpetenie, care nici nu-i răspunsese la bineţe:
— De nu, ce-ai să faci? Spune!
Mai-marele oştirii duşmane, mânios pe îndrăzneala lui Adjar:

— Dintr-o lovitură îţi retez capul...
— Dacă-i aşa de lesne, vino! zise Adjar, îşi trase paloşul şi, când apărură harapii, le zise:
— Căpetenia lăsaţi-o în seama mea. Voi nimiciţi ostaşii duşmani!
Oştenii padişahului şi căpetenia lor nu pricepeau nimic. Maidanul se prefăcuse într-un iad, era o încleştare nemaipomenită, săbiile zăngăneau, oamenii urlau, capetele se rostogoleau în ţărână, în scurt timp, harapii tăiaseră toţi oştenii duşmani. în mijlocul maidanului, Adjar şi căpetenia oştirii duşmane încă se mai luptau. Adjar nu-şi slăbea potrivnicul, care era rănit. Dintr-o lovitură îi reteză capul, apoi veni lângă Alev. împreună se întoarseră în odaia lor.
Ostaşii padişahului intrară în oraş, cântând imnul victoriei. Căpetenia se înfăţişă padişahului şi îi povesti cum a apărut un flăcău viteaz, care a spulberat oastea duşmană şi i-a tăiat capul căpeteniei acesteia.
Padişahul porunci să fie adus flăcăul. Adjar şi Alev veniră, se plecară în faţa padişahului, îi sărutară mâna.
— Care din voi a învins duşmanul de unul singur?
Adjar nu scotea o vorbă. Alev, care ştia că prietenul său nu-i lăudăros, zise:
— Măria ta, acel viteaz este prietenul meu Adjar.
Mişcat de fapta de vitejie a flăcăului sfios, padişahul se apropie de el şi-l sărută pe frunte:
— Nu ştiu cum să te răsplătesc pentru binele făcut.
Adjar:
— Eu nu mi-am făcut decât datoria şi pentru asta n-am drept la nicio răsplată, Măria ta.
Padişahul spuse:
— Dacă-i aşa, te primesc ca fiu. Eu am îmbătrânit, nu am niciun fiu care să-mi ia locul... După moartea mea, tu să cârmuieşti ţara. Să-ţi dau pe fata mea de nevastă.
Adjar zise:
— Măria ta, e-o mare cinste pentru mine să-ţi fiu ginere, dar prietenul meu Alev este mai mare decât mine. E rândul lui la însurătoare.
Padişahul:
— Şi-aşa e bine, amândoi sunteţi nişte viteji. în locul tău îl primesc pe Alev ca ginere, iar pe tine te socotesc fiu.
Alev era mâhnit că se desparte de prietenul său, dar bucuros că va fi ginerele padişahului.
Padişahul îl întrebă pe Adjar:
— Spune-mi, fiule, cum ai învins duşmanul de unul singur?
Fară un cuvânt, Adjar trase paloşul din teacă, iar harapii apărură, zicând: „Porunceşte! Să ardem ori să năruim?". Adjar se uită zâmbind la padişah, apoi băgă paloşul înapoi în teacă şi harapii dispărură.
— Cu ajutorul lor am învins duşmanii, Măria ta, iar capul căpeteniei l-am retezat eu cu paloşul.
Padişahul îl bătu pe umeri:
— Acum unde te vei duce şi ce vei face?
— Merg să-mi caut norocul, Măria ta.
Adjar şi Alev se despărţiră de padişah şi Alev zise:
— Oare nu ne-am înţeles să nu ne despărţim niciodată?
Adjar:
— Zicând să nu ne despărţim, doar n-om da cu piciorul norocului! Tu ţi-ai găsit norocul, rămâi aci şi munceşte cinstit ca padişahul şi supuşii săi să te preţuiască. Nu ne despărţim de tot, va veni o zi în care ne vom întâlni, poate voi avea nevoie de ajutorul tău...
Scoase din buzunar o bucată de hârtie şi i-o dădu:
— Ia hârtia asta şi ţine-o sub pernă. în fiecare dimineaţă când te scoli, să te uiţi la ea. Dacă vezi că hârtia s-a îngălbenit, află că mă paşte o mare primejdie. Atunci să alergi la mine! Dacă hârtia nu s-a îngălbenit, înseamnă că sunt bine sănătos. Acum rămâi cu bine. Ne vedem la nunta ta.
Cei doi prieteni se despărţiră. Adjar îi ură fericire lui Alev, încălecă şi purcese la drum. Era mâhnit că se îndepărtează atât de mult de meleagurile sale. îşi aminti de zilele de altădată, de moartea fraţilor săi şi două lacrimi i se prelinseră pe obraji. Şi-a mers, şi-a mers, zile, săptămâni, luni, oprindu-se să se odihnească pe malul unui râu, în păduri sub copaci...

într-o zi ajunse într-un oraş frumos. Casele, grădinile, drumurile erau aşa de frumoase, încât nu-i venea să creadă, căci nu văzuse alt oraş mai frumos. Străbătu tot oraşul, dar nici pe străzi, nici la ferestrele caselor nu zări pe nimeni. Era atâta linişte, încât se înfioră. Se tot gândea unde or fi oamenii, dar nu se dumirea. Bătu la uşa unor case, nu răspunse nimeni, intră în casele cu uşile deschise, nu văzu pe nimeni.
în faţa unei case mari văzu o cişmea. Se duse şi bău apă din cişmea, apoi se aşeză să se odihnească. Auzi un glas, ascultă mai cu luare-aminte şi îşi dădu seama că plânge cineva. Vaietele veneau din casă. Intră în casă şi cercetă odăile. într-una din odăi văzu o fată tânără şi foarte frumoasă, care plângea, întinsă pe un divan. Se duse la ea:

— Nu plânge, fată frumoasă, nu-i păcat de tine? Pentru orice necaz se găseşte un leac.

Cu ochii umflaţi de plâns, fata zise:

— Cum să nu plâng când în tot oraşul n-a mai rămas nimeni în afară de mine?! Un mare balaur a luat oamenii unul câte unul şi i-a mâncat. Tatăl meu era valiul acestui oraş. Mai devreme, balaurul l- a luat şi pe el. Eu sunt cea din urmă. N-am niciun pic de noroc... Acum vine balaurul să mă ia. Rogu-te, nu mă lăsa! Nu vreau să mor!

Sărmana fată plângea fără încetare, se agăţa de Adjar şi-l ruga s-o scape.

Tocmai atunci se auzi un zgomot ca de tunet. De frică, fata îşi căuta o ascunzătoare.

Adj ar îi spuse:

— Nu-ţi fie teamă, eu merg să-l înfrunt pe balaur. Dacă n-avem noroc, ne va rupe în bucăţi pe amândoi. Dacă mai avem zile, îi vin de hac, apoi mă-ntorc să te iau... Stai liniştită aci!

Frumoasa fată zise:

— Nimeni nu poate învinge balaurul. Pe amândoi ne va ucide... Nu te duce!... Nu te duce!...

Adjar ieşi şi ce credeţi că văzu? Un balaur cu o coadă fără sfârşit, cu un trup cât un munte, cu un gât lung cât trei minarete, cu un cap înspăimântător se apropia de casă, scoţând flăcări pe nări.

Fără a pierde timpul, Adjar trase paloşul din teacă. Apărură harapii:

— Porunceşte! Să ardem ori să năruim?

Adjar:

— Nici nu ardeţi, nici nu năruiţi, rupeţi în bucăţi balaurul!

Harapii alergară spre balaur şi, cu cât alergau, cu atât se făceau mai mari. Cei zece harapi îl înconjurară pe balaur şi în câteva clipe îl făcură mii de bucăţi. Sângele curgea râuri, râuri pe străzile oraşului.

Adjar băgă paloşul înapoi în teacă, iar harapii dispărură, apoi intră în casă, o găsi pe fată pitită într- un ungher, o luă de mână şi o duse la fereastră. La vederea balaurului făcut bucăţi, a sângelui ce curgea pe străzi, fata nu-şi credea ochilor. Cu strigăte de bucurie, ea sărută mâinile lui Adjar. Şi plângea, şi vorbea:

— M-ai scăpat de la moarte. Ce bine era dacă veneai mai devreme şi-i scăpai şi pe tatăl meu, pe mama mea, pe fraţii mei, pe toţi oamenii din oraş! Acum sunt singură, nu mai am pe nimeni... Ce se va alege de mine?..

Dezmierdând-o pe spate, Adjar spuse:

— Nu, nu eşti singură pe lume! Soarta mi te-a scos în cale şi, dacă vrei, fii soţia mea. De-acum vom trăi împreună.

Frumoasa fată îl privi zâmbind pe Adjar:

— Mă voi strădui să-ţi fiu o soaţă bună şi cât voi trăi singura mea grijă va fi să te fac fericit, căci tu m-ai scăpat de la moarte.

Adjar:

— Deocamdată să rămânem aci şi să ne străduim să aducem acest frumos oraş în starea de dinainte.

începură să ducă un trai fericit. în fiecare zi, Adjar îşi lua arcul şi se ducea în pădure să vâneze sau să prindă peşte din râul din apropiere. în lipsa lui, soaţa sa vedea de treburile casei. Când Adjar se întorcea cu ceva vânat sau peşte, ea pregătea bucatele.

într-o zi, pe capul lor veni o nenorocire neaşteptată. Când Adjar era la vânătoare, cineva le bătu la uşă. Soaţa lui deschise şi văzu în faţa ei o bătrână încovoiată, slabă, cu nas coroiat şi ascuţit, fără dinţi în gură, care zise:

— Frumoasa mea copilă, vin de foarte departe şi tare-s ostenită... în tot oraşul n-am întâlnit un om. Am văzut fum ieşind din hornul casei tale şi m-am bucurat c-oi găsi pe cineva. Cu mare greutate m- am târât până aci. în numele Domnului, dă-mi o bucată de pâine şi puţină apă!

Tânăra femeie fu mişcată de starea bătrânei şi o luă în casă. îi dădu pâine şi apă. Bătrâna şi mânca, şi se ruga. După ce-şi potoli foamea, îi spuse tinerei tot felul de poveşti cu snoave, iar aceasta râse şi se veseli. Se împrietenirâ şi tânăra îi povesti babei prin ce trecuse.

Bătrâna era o scorpie. Din spusele tinerei află că toată puterea lui Adjar se află în paloşul vrăjit şi o întrebă:

— Paloşul vrăjit este cel care atârnă pe perete?

Fără să ştie ce urma să pătimească, tânăra răspunse:

— Da, acela este paloşul soţului meu. Când merge la vânătoare, nu-l ia cu el, îl lasă acasă.

— Vai, ce frumos e! Să mă uit mai bine, zise scorpia.

Luă paloşul de pe perete, îl suci, îl învârti, apoi zise că nu vede bine şi ieşi afară la lumina soarelui. Tânăra femeie o urmă. Arătând spre un chiup care se afla în faţa porţii, scorpia spuse:

— Iată, chiupul pe care-l vezi este caleaşca mea vrăjită. Când mă sui pe el, merge de la sine. Dacă vrei, hai să încercăm!

Tânăra şi neştiutoarea soţie a lui Adjar de unde să bănuiască ce răutate ascundea în ea bătrâna? Era nerăbdătoare să vadă cum merge chiupul singur. întâi se aşeză scorpia, apoi o luă în braţe pe tânără. Fără ca ea să vadă, scoase din sân un bici ca un şarpe şi lovi chiupul, care zbură atât de iute, încât soţia lui Adjar ţipă de teamă.

Scorpia hohoti:

— Frumoasa mea, de ce te-ai speriat? Ia uite ce frumos zburăm... în loc să meargă pe jos, caleaşca noastră zboară printre nori. Te duc la un serai cum n-ai mai văzut şi te dau unui prinţ foarte bogat. Ce era să faci în acel oraş pustiu? în zadar plângi şi te zbuciumi, nu-i cale de întoarcere...

Acum îşi dădu seama tânăra femeie ce urmărea scorpia. Se zbătu, ţipă, o lovi pe babă cu pumnii, dar în zadar. Pe când zburau ca fulgerul, scorpia aruncă paloşul, zicând:

— Priveşte cum cade paloşul vrăjit în Lacul Negru! Se va duce la fund şi nimeni nu-l va mai găsi, iar soţul tău nu te poate scăpa din mâinile mele. Nu te încăpăţâna, că te omor!

Văzând cum dispare paloşul vrăjit în apele Lacului Negru, sărmana tânără înţelese că nu mai are scăpare şi tăcu.

Tot zburând, ajunseră în faţa unui serai mare. Scorpia coborî încet chiupul şi, cu cât se apropiau, cu atât se vedea mai bine cât de mare este seraiul clădit din marmură albă, cu geamuri ca de cristal, apărat de ziduri înalte, înconjurat de un şanţ plin cu apă.

Chiupul coborî pe pajiştea verde a grădinii, iar scorpia o luă de mână pe tânăra femeie:

— Frumoasa mea, nu te teme! Priveşte în jurul tău! N-ai vrea să fii stăpâna acestor locuri?

— Nu, zise aceasta. Eu sunt nevasta lui Adjar până la moarte!

Scorpia o ţinea strâns de braţ şi o duse spre o uşă, pe care intrară. Urcară nişte scări de marmură. în jur nu era nimeni. Soţia lui Adjar se opunea, scorpia o împingea înainte, şi aşa ajunseră în faţa unei uşi. Baba o deschise şi o împinse pe tânără în odaia întunecoasă, zicând:

— Stai aci şi nu scoate o vorbă! Eu mă duc la prinţ. Vin mâine să te iau şi să te duc la el, după ce te vei îmbăia şi vei îmbrăca veşminte bogate.

Sărmana tânără plângea şi se tânguia, dar baba n-o lua în seamă. încuie uşa şi plecă.

Noi să vedem ce făcea Adjar... La întoarcerea de la vânătoare nu-şi găsi soaţa. O căută peste tot, dar, văzând că lipseşte paloşul vrăjit, îşi închipui că ea a fugit şi căzu bolnav.

în ziua în care Adjar se îmbolnăvi, şi Ateş, şi Alev văzură că bucata de hârtie pe care o păstrau sub pernă s-a îngălbenit şi se neliniştiră. înţeleseră că asupra lui Adjar se abătuse o nenorocire.

Ateş se duse la fereastră şi scoase un fluierat. îndată, toate vieţuitoarele pământului se adunară în jurul seraiului cu mare zarvă şi ziseră:

— Trăieşte! Zace bolnav în seraiul valiului din oraşul...

Ateş sări pe cal şi purcese la drum.

în aceeaşi zi, Alev scoase un fluierat, îşi lipi urechea de pământ şi ascultă. Toate vieţuitoarele de sub pământ

îi spuseră că Adjar n-a murit şi nu se află sub pământ, că numai vieţuitoarele de pe pământ ştiu unde se află el, iar regele lor este un om pe nume Ateş, care-i prieten cu Adjar, că Ateş a plecat în căutarea prietenului său, că ele aud paşii calului, că el va trece prin faţa seraiului lui Alev, să-l găsească, să-l cunoască, fiindcă numai împreună pot să-l scape pe Adjar.

Alev, după ce ascultă cele spuse de vieţuitoarele de sub pământ, ieşi în faţa seraiului şi începu să aştepte.

Nu trecu mult şi văzu cum apare un flăcău chipeş, înveşmântat precum un prinţ, călare pe un cal arab. îl întrebă:

— Tu eşti Ateş?

— Da, eu sunt, dar tu cine eşti?

— Şi eu îl cunosc pe Adjar, zise Alev. Suntem prieteni. Numele meu este Alev. Când am văzut că bucata de hârtie de sub perna mea s-a îngălbenit, am înţeles că prietenul meu se află în primejdie. Să mergem împreună să-l ajutăm!

Fără a mai zăbovi, Ateş şi Alev porniră la drum. în câteva ceasuri, alergând precum vântul, caii îi duseră în oraşul în care se afla Adjar. îl găsiră în pat, zăcând bolnav. El le povesti prietenilor săi prin ce trecuse. îşi dădură seama că trebuie să găsească paloşul vrăjit, altfel n-o vor găsi pe nevasta lui Adjar, iar acesta nu se va vindeca.

Ateş deschise o fereastră şi scoase un fluierat. Toate vieţuitoarele pământului se adunară în faţa seraiului. Ateş le întrebă:

— Unde este paloşul vrăjit al lui Adjar?

— Paloşul vrăjit nu-i pe faţa pământului! Paloşul vrăjit nu-i pe faţa pământului! strigară vieţuitoarele.

Alev scoase un şuierat, aplecat spre pământ:

— Spuneţi-mi unde se află paloşul vrăjit!

îşi lipi urechea de pământ şi ascultă. Vieţuitoarele de sub pământ ziseră într-un glas:

— Paloşul vrăjit e-n apele Lacului Negru! Paloşul vrăjit e-n apele Lacului Negru!

Ateş şi Alev săriră pe cai şi se duseră la lac, îi adunară pe toţi ţăranii din satele din jur şi îi puseră să sape un şanţ adânc, prin care scurseră apele lacului. Odată lacul secat, apăru şi paloşul vrăjit. îl luară şi se înapoiară la Adjar. La vederea paloşului, el se înzdrăveni. îl scoase din teacă, apărură harapii:

— Porunceşte! ziseră ei. Să ardem ori să năruim?

Adjar:

— Nici nu ardeţi, nici nu năruiţi, ci să-mi găsiţi nevasta şi să mi-o aduceţi!

Harapii se duseră la seraiul unde era fata, o luară, iar pe scorpie o făcură bucăţi. Văzându-şi nevasta nevătămată, Adjar îşi vei în fire şi se ridică din pat. Cu toţii purceseră la drum, şi merseră, şi merseră, zile şi săptămâni, până ajunseră în ţara lui Alev, unde îl lăsară.

Ceilalţi o porniră din nou, şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi. Ajunseră în ţara lui Ateş, iar Adjar şi nevasta lui îşi luară rămas-bun cu lacrimi în ochi. Cei doi porniră iar. Trecură peste munţi, dealuri şi ajunseră în ţara lui Adjar. Oamenii din satele şi oraşele pe unde treceau îl recunoşteau pe Adjar şi se bucurau că trăieşte. Ostaşii şi mulţimea merseră la serai, îl dădură jos pe vizir de pe tronul padişahului şi îl puseră pe Adjar.

Mulţimea voia ca hainul vizir să fie dat pe mâna călăilor, dar Adjar se mulţumi să-l gonească din ţară.

Pentru noul padişah şi nevasta lui se făcu nuntă, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Din cer căzură trei mere. Unu-i al meu, celelalte două sunt ale voastre.

Băieşul şi Keloglan

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri îndepărtate trăia o femeie, care avea un fiu. Toată lumea îi zicea Keloglan. Mama şi fiul erau foarte săraci. Aveau numai câteva găini, care făceau ouă. Ei trăiau din vânzarea

acestor ouă.
într-o zi, cum găinile nu făcură niciun ou, mama zise fiului să ia o găină, s-o vândă şi să cumpere de-ale gurii. Keloglan luă o găină, se duse în bazar şi-o vându unui băieş, dar acesta plecă spre casa lui tară să plătească. Keloglan plecă după el şi-l auzi zicând nevestei:
— Ia găina asta, pune-o la fiert, fă un pilaf bun şi spre seară trimit o calfă după bucate. Apoi plecă la treburile lui.
Keloglan auzise vorbele băieşului şi spre seară se duse la casa lui.
— Stăpânul m-a trimis după bucate, zise el.
Femeia înfăşură bucatele într-un ştergar, Keloglan luă totul şi merse la el acasă. Zise mamei:
— Am vândut găina unui băieş, dar el nu mi-a dat banii, ci a mers la el acasă. Eu l-am urmărit şi am auzit cum îi zicea nevestei: „Găteşte găina şi spre seară trimit calfa să ia bucatele". M-am dus eu în locul calfei şi am luat bucatele.
Mamă şi fiu se aşezară şi se ospătară cu bucatele băieşului. Acesta se întoarse seara acasă şi o întrebă pe nevastă unde-s bucatele. Femeia zise că a venit calfa să le ia. Băieşul se mânie, zicând că el n-a trimis nicio calfa.
După ce se ospătară, Keloglan zise mamei sale:
— Hai să-i tragem o păcăleală băieşului!
Keloglan îşi puse haine femeieşti, se găti precum o fată tânără, se duse la hamam şi bătu în uşă. Băieşul deschise uşa, iar Keloglan îşi subţie glasul:
— Vreau să vorbim în taină. Să mergem la casa ta.
Văzând o fată aşa de frumoasă, băieşul se-nvoi şi se duseră la el acasă. Nevasta era plecată. Băieşul credea că a găsit o pradă uşoară şi se bucura. Keloglan ceru să meargă într-o odaie mai retrasă. Băieşul îl duse în pivniţă. Când coborau scările, Keloglan îi dădu un brânci şi băieşul căzu rostogol. Să-l lăsăm pe sărmanul băieş să geamă şi să se vaiete în pivniţă, iar noi să vedem ce-a făcut Keloglan. El merse în casă şi scotoci peste tot, luă tot ce era din aur şi argint şi se întoarse acasă la dânsul.
Nevasta băieşului se întoarse acasă. Auzea nişte gemete, dar nu ştia de unde vin. împreună cu copiii, cercetă toată casa. Merseră şi în pivniţă, unde îl găsiră pe băieş, care zise că s-a împiedicat şi a căzut pe scări.
Femeia văzu că bărbatul e zdrobit şi nu-l mai ţin picioarele. Dădu de veste în căutarea unui vraci. Keloglan află şi se hotărî să-l mai păcălească o dată. îşi puse nişte veşminte potrivite unui vraci, luă o taşcă şi merse din cafenea în cafenea, zicând: „Sunt vraci, vindec orice boală!".
Un prieten al băieşului era în cafenea. El îl luă pe Keloglan şi-l duse la bolnav. Keloglan îl cercetă şi zise:
— Văd că ai căzut de la înălţime. Te voi lecui, dar trebuie să mergem la hamam şi să fim singuri.
Se duseră la hamam. Keloglan îl dezbrăcă pe băieş, îl săpuni pe cap, dar nu lăsă pic de apă în copaie, apoi luă un gârbaci şi-l bătu până îl lăsă lat. Se duse la nevasta băieşului:
— Bolnavul e lecuit, puteţi să-l luaţi acasă.
Când nevasta şi copiii se duseră să-l ia, îl găsiră şi mai rău, zăcând pe pietre. îl duseră acasă pe braţe.
Nu trecu mult până când băieşul înţelese că totul i se trage de la Keloglan, cel care îi vânduse găina, şi căută o cale să-l prindă. Aruncă nişte galbeni în faţa hamamului. Keloglan află, se înveşmântă în cerşetor, iar în picioare îşi trase nişte cizme înalte. Unse talpa cizmei cu catran şi se duse la hamam să cerşească de la muşterii. Galbenii se lipiră de talpa cizmei. Keloglan se îndepărtă, se piti într-un ungher şi dezlipi galbenii de pe talpa cizmei, apoi se duse acasă.
Când oamenii băieşului se duseră să ia galbenii, nu-i mai găsiră. îşi ziseră că era tot isprava lui Keloglan. Atunci gătiră frumos o cămilă şi o duseră s-o vândă în bazar. Dacă venea Keloglan, îl şi prindeau, dar el află, se înveşmântă în ţărancă, puse o funie de gâtul unui măgar şi se duse la bazar. Acolo se duse lângă cămilă şi zâmbi galeş către negustor. Acesta se pierdu la vederea unei fete aşa de frumoase.
Negustorul şi Keloglan începură să meargă unul lângă celălalt, tot vorbind. Keloglan trecu pe nesimţite funia

măgarului în mâna negustorului, iar el apucă funia cămilei, apoi se pierdu în mulţime. Ajuns acasă, tăie cămila, prăji carnea, dar nu zise nimic mamei.
Negustorul se întoarse la băieş cu măgarul. Băieşul găsi altceva. Se prefăcu bolnav şi ceru carne de cămilă. Calfele merseră din mahala în mahala şi căutară came de cămilă. Ajunseră la casa lui Keloglan. El nu era acasă. Mama lui dădu calfelor capul cămilei. Oamenii băieşului îşi dădură seama că Keloglan tăiase cămila. Unseră uşa cu catran.
întors acasă, Keloglan o întrebă pe mama lui cine venise la ei. Biata femeie nu ştia că fuseseră oamenii băieşului. Keloglan luă catran şi unse toate uşile caselor din apropiere.
A doua zi, oamenii băieşului porniră să pună mâna pe Keloglan. Se uitară şi văzură că toate uşile erau unse cu catran. înţeleseră că au fost înşelaţi. Atunci se duseră la padişah după ajutor, care porunci ca negustorii să strige:
— Cine are multe găini să vină la padişah!
Keloglan puse găinile într-un coş, dar mama lui zise:
— Fiule, cum să duci găini unui padişah?
Keloglan:
— Nu te amesteca în treburile mele. Ştiu ce am de făcut.
Se înfăţişă padişahului:
— Eu sunt Keloglan. Iată că am venit!
Padişahul se mânie că aude vorbe fără respect şi porunci să fie aruncat în temniţă. Keloglan se gândi cum să scape. Dădu păzitorului o pungă cu galbeni:
— Lasă-mă să plec o jumătate de ceas. Am ceva treabă, apoi mă întorc.
Se duse la cojocar, care îi făcu un cojoc, iar de fiecare fir atârnă un clopoţel. Seara se întoarse în temniţă.
A doua zi dimineaţă îi mai dădu păzitorului o pungă cu galbeni, cerându-i să-l lase să plece un ceas. Se duse la serai şi se ascunse sub patul padişahului. Se făcu seară şi padişahul cu nevasta se culcară. Keloglan îmbrăcă cojocul şi se scutură. Clopoţeii sunară puternic, iar padişahul sări speriat. El şi nevasta ascultară, nu mai auziră nimic şi se culcară la loc. Keloglan se scutură din nou. Padişahul se sperie şi mai tare. Keloglan se apropie de padişah, care-l întrebă:
— Cine eşti?
— Sunt Azraill. Am venit să-ţi iau viaţa!
Padişahul:
— Ce-am făcut de-mi iei viaţa?
Keloglan răspunse:
— Pe fratele meu nevinovat l-ai aruncat în temniţă. De aceea îţi iau viaţa.
Padişahul spuse:
— Nu, acela nu poate fi fratele tău. Eu l-am aruncat în temniţă pe omul cu multe găini.
— Iată că acela este fratele meu. Dacă nu-i dai drumul, îţi iau viaţa!
Padişahul începu să se roage:
— Nu-mi lua viaţa. Voi porunci ca fratele tău să fie eliberat.

Keloglan spuse:

— Acum nu se poate, este noapte şi se sperie. Mâine dimineaţă să i se dea drumul, să fie dus la hamam, să fie îmbăiat şi înveşmântat cu haine frumoase. Apoi îi vei da pe fata ta mijlocie de nevastă. Atunci te iert şi nu-ţi iau viaţa.

Keloglan ieşi pe nesimţite din seraiul padişahului, se duse înapoi la temniţă şi se culcă. A doua zi dimineaţă, padişahul porunci să fie eliberat Keloglan, să fie dus la hamam, să fie îmbăiat şi înveşmântat frumos, apoi îi dădu de nevastă pe fata mijlocie. Se făcu nuntă patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Keloglan îşi luă şi mama lângă el şi trăiră fericiţi până la adânci bătrâneţi.

Povestea lui Tepegöz[715] şi a lui Basat

poveste turcă

în ţinuturi îndepărtate trăia neamul oguzilor. într-o zi, peste ei năvăli duşmanul şi-n miez de noapte fură nevoiţi să fugă. în marea învălmăşeală, copilaşul lui Uruz Kodja fu pierdut. O leoaică îl găsi, îl îngriji şi-l crescu ca pe puiul ei.

După o vreme, oguzii se-ntoarseră la vetrele lor. îngrijitorul de cai veni la han şi-i zise:

— Hanule, din stufăriş apare un leu, care cumplit rage, dar are mers de om. Vine peste cai şi le suge sângele.

Uruz grăi:

— Poate că-i copilaşul meu pierdut!

Beii pe cai săriră, la culcuşul leului merseră, îl prinseră şi-l duseră la sălaşul lui Uruz. Hanul se bucură, toţi beii la ospăţ pofti. Oricât se străduiră, flăcăul nu se putu obişnui cu traiul printre oameni şi-n culcuşul lui se-ntoarse. Din nou îl prinseră şi îl duseră la han.

Dede Korkut veni şi zise:

— Fiule, tu eşti om, nu trebuie să trăieşti printre animale. Vino printre noi, cu flăcăii călare să mergi! Ai un frate mai mare, pe nume Kîyam Selquk. Pe tine te numesc Basat. Numele eu ţi-l pun, Domnul viaţă lungă să-ţi dea!

Veni şi vremea când oguzii îşi mutară iurtele pe păşune. Uruz avea un păstor, pe nume Konur Kodja Sarî, care se muta înaintea tuturor. Acolo se afla o fântână, numită Uzunpînar, unde apăruseră nişte zâne.

în timp ce se adăpau, oile se speriară. Ciobanul se duse să vadă ce se petrece şi văzu zânele cum pluteau prinse cu aripile una de alta. Păstorul puse iute capacul fântânii. Prinse una dintre zâne şi se iubi cu ea. Oile începuseră să se împrăştie şi ciobanul se strădui să le adune. Atunci zâna îşi luă zborul, zicând:

— Păstorule, când s-o împlini un an, vin aci să-ţi încredinţez ceva, dar mare pacoste ai s-aduci pe capul oguzilor!

Ciobanul fu cuprins de teamă şi cu trecerea timpului se-ngălbenea de dorul zânei.

Veni vremea ca oguzii să meargă la păşune. Ciobanul se duse cu oile la fântână, dar ele fugiră speriate. Se uită să vadă ce-i şi văzu o mogâldeaţă neagră, cu ceva strălucitor în frunte.

Zâna veni şi zise:

— Ciobane, vino de ia ce ţi-am făgăduit, dar va fi mare pacoste pe capul oguzilor!

Păstorul rămase uimit, se trase înapoi, scoase praştia şi slobozi pietre. Cu cât o lovea mai tare, cu atât mogâldeaţa creştea. Ciobanul fugi îngrozit.

în ăst timp, Bayîndîr Han, împreună cu beii, ieşise la plimbare. Ajungând lângă fântână, văzură o pocitanie la care nu puteai ghici unde-i capul sau coada. Se duseră mai aproape. Un flăcău o înghionti cu piciorul, arătarea crescu şi mai mult. Uruz Kodja o lovi cu piciorul, pintenul de la

715 ciclop

încălţări spintecă învelişul. Dinăuntru apăru un copilaş cu trup de om, dar cu un singur ochi în mijlocul frunţii.
Uruz îl luă în braţe şi zise:
— Hanule, dă-mi-l mie să-l cresc împreună cu fiul meu Basat.
Bayîndîr Han:
— Al tău să fie!
Uruz îl numi Tepegözl. îl duse acasă şi-l încredinţă doicii. Doica îi dădu să sugă. Copilaşul o dată supse, tot laptele isprăvi, supse a doua oară, sângele-i sfârşi, iar a treia oară, sufletu-i luă. La fel păţiră încă trei dădace. Văzând isprava copilaşului, se sfătuiră să-l hrănească cu lapte de animal. în fiecare zi, o căldare cu lapte nu-i era de ajuns.
Copilul crescu, începu să meargă, să se joace cu ceilalţi copii, dar într-o zi mânca nasul unui copil, în altă zi, urechea altui copil.
Oamenii erau tare necăjiţi, dar nu puteau să facă nimic. Merseră la Uruz să-i arate isprăvile lui Tepegöz. Acesta îl bătu, îl dojeni, dar în zadar. Până la urmă fu nevoit să-l gonească de-acasă. Tepegöz plecă şi ajunse lângă un munte înalt. Acolo veni mamă-sa, zâna, pe deget un inel îi petrecu şi zise:
— Fiule, fie ca săgeata să nu te străpungă, paloşul să nu te taie!
Tepegöz trăia de unul singur pe munte, pândea oamenii, îi prindea şi îi mânca. Asupra lui oguzii trimiseră oameni înarmaţi, care săgeţi sloboziră, nu-l atinseră, cu sabia-l loviră, nu-l tăiară, cu suliţa aruncară, nu-l nimeriră.
Mai întâi, Tepegöz îi mâncă pe ciobani, apoi pe copiii lor. După ce-i isprăvi, începu să-i atace pe oguzi. Aceştia merseră în număr mare să-l înfrunte. Tepegöz se mânie, smulse un copac cu rădăcini cu tot şi-l aruncă asupra lor. îl nimeri pe Kazan, căpetenia oguzilor, şi-l doborî. Kara Giine, fratele lui Kazan, îşi găsi sfârşitul între pumnii lui Tepegöz. Mai fură ucişi Alp Riistem, feciorul lui Diizen şi Uşun Kodja, un voinic neînfricat.
Oguzii nu-l dovediră pe Tepegöz, încercară să fugă, dar pocitania nu-i lăsă, stătu şi îi păzi. De şapte ori încercară oguzii să fugă, de şapte ori monstrul îi aduse înapoi.
Dede Korkut fu chemat, cu toţii se sfătuiră, apoi Dede merse la Tepegöz şi zise:
— Ai băgat spaima în oguzi, aşa că pe mine m-au ales să vin să te-ntreb ce pradă doreşti.
Arătarea zise:
— în fiecare zi să-mi daţi ca hrană şaizeci de oameni.
Dede Korkut:
— în felul acesta, n-o să mai rămână niciun om, tu o să-i termini! Mai bine ar fi să-ţi dăm în fiecare zi doi oameni şi cinci sute de oi.
Tepegöz se-nvoi şi zise:
— Aşa să fie, dar daţi-mi doi oameni să-mi pregătească mâncarea.
Dede Korkut se întoarse la oguzi şi le zise:
— Yiinlii Kodja şi Yapagîlî Kodja să meargă la Tepegöz să-i gătească de-ale gurii şi-n fiecare zi trimiteţi-i doi oameni şi cinci sute de oi.
Oguzii primiră tocmeala. Cine avea patru feciori dădea unul şi rămânea cu trei, cine avea trei dădea unul şi rămânea cu doi, din doi rămânea unul, dar ce făceau când venea rândul celui rămas singur? Trăia acolo un om pe nume Kapak Kan, care avea doi feciori. Pe unul îl dădu, rămase cu unul. Atunci când îi veni din nou rândul, maica feciorului rămas se tângui, amarnic plânse.
Basat, feciorul lui Uruz, era de mult plecat la luptă şi nu ştia ce urgie se abătuse asupra oguzilor. într-o zi, el se-ntoarse.
Maica îndurerată zise:
— Să mergem la Basat, să-l rugăm să ne dea unul din ostatecii lui, pe care să-l dăm în locul feciorului meu.
Basat se odihnea sub un umbrar. Femeia se duse la el, bineţe îi dădu şi o podidiră lacrimile:
— Hanule Basat, toţi te ştiu cât eşti de neînfricat, că ai cel mai tare arc, ajută o mamă îndurerată! Basat întrebă:

— Ce doreşti?

Femeia răspunse:

— La noi apăru o namilă de pocitanie, pe oguzi din sălaşul lor îi goni. Paloşul nu-l taie, sulița nu-l străpunge, săgeata nu-l atinge. Pe Kazan, căpetenia voinicilor, în cap l-a lovit, pe fratele lui, Kara Giine, cu mâinile goale l-a ucis, bătrânul tău tată, Uruz, sânge a scuipat, fratele tău Kîyan Selţuk în luptă a pierit. Mulţi oguzi au fost ucişi, iar sălaşul lor pustiu a rămas. Peste toate astea, arătarea îşi cere tainul: în fiecare zi, doi oameni şi cinci sute de oi. Yiinlii Kodja şi Yapagîlî Kodja au fost daţi ca slugi. Cei care aveau patru feciori unul i-au dat, cei cu trei feciori cu doi au rămas. Eu aveam doi feciori, pe unul l-am dat, mi-a rămas unul. Acum mi-l cere şi pe el. Hanule, îndură-te de mine!

Basat îi dădu femeii un rob:

— Du-te de scapă-ţi feciorul!

Femeia dădu robul în schimbul fiului său şi-l înştiinţă pe Uruz de întoarcerea lui Basat. Tatăl se bucură şi-l întâmpină pe Basat laolaltă cu beii oguzi. Ţinură sfat cu toţi beii.

— Cinstiţi bei, merg să-l înfrunt pe Tepegöz, moartea lui frate-meu să răzbun.

Tată-său se tângui:

— Nu te duce, nu ne lăsa casa pustie, îndură-te de noi, nu pleca!

Basat nu se-nduplecă, îşi scoase armele, cu paloşul se încinse, arcul pe după umeri îşi trecu, sărută dreapta părinţilor, rămas-bun îşi luă. Şi-a mers, şi-a mers, peste dealuri, peste văi, şi ajunse la stânca Salahane, sălaşul lui Tepegöz. Acesta stătea singur, încălzindu-şi la soare spinarea lată.

Basat scoase o săgeată, o potrivi în arc şi-o slobozi în pieptul arătării. Săgeata nu pătrunse, ci se sfărâmă. Mai aruncă o săgeată, se rupse şi ea.

Tepegöz zise către slugi:

— Muştele de aci sunt tare sâcâitoare!

Basat mai slobozi o săgeată, care se făcu şi ea bucăţi. O bucată căzu în faţa lui Tepegöz, care atunci îl văzu pe Basat.

— Ia te uită, mi-au trimis oguzii miel de lapte! zise el, şi-l apucă pe Basat de gât, îl duse în iatacul său, îl vârî în ciubotă şi porunci slugilor:

— Spre asfinţit să mi-l frigeţi!

Apoi adormi.

Basat tăie ciubota cu hangerul şi întrebă pe slugi cum poate fi ucis monstrul. Acestea ziseră:

— Nu ştim, dar, în afară de ochiul din frunte, pe trupul lui nu se zăreşte nicăieri carne ce poate fi străpunsă.

Basat îşi încinse paloşul în foc şi-l împlântă în ochiul monstrului, care ieşi din orbită. Tepegöz slobozi un urlet cumplit, de răsunară munţii. Basat se ascunse în peşteră printre oi. Arătarea îl ghici, merse la uşa peşterii, o deschise, o propti cu picioarele.

— Hei, tu, berbecule, mai întâi treci tu, apoi toate mioarele pe rând, zise el.

Oile trecură una câte una printre picioarele lui Tepegöz, în timp ce el le pipăia capetele. Rămase un berbecuţ, care de frică se pitulase în fundul peşterii. Basat prinse berbecuţul, îl golide măruntaie şi intră în pielea lui, apoi veni în faţa lui Tepegöz. Acesta simţi că Basat se înfăşurase cu pielea animalului.

— Hei, berbecel cu pată-n frunte, de unde ştii că moartea-mi vei aduce? Acuşi te iau de coadă şi când te-oi izbi de perete, grăsimea-ţi va curge!

Basat apropie capul berbecului de mâna lui Tepegöz. Acesta apucă grumazul şi scutură, dar rămase cu pielea în mână. Basat scăpă din burta animalului şi se strecură printre picioarele monstrului. Tepegöz întrebă:

— Flăcăule, scăpat-ai?

— Domnul m-a scăpat! zise Basat.

Tepegöz:

— Flăcăule, ia inelul meu de pe deget şi-l petrece pe degetul tău ca să te ferească de paloş şi de săgeată.

— L-am luat, zise Basat.

Pe neaşteptate, monstrul se repezi asupra lui Basat cu hangerul. Acesta se feri, iar inelul căzu de pe deget la

picioarele lui Tepegoz, care întrebă:
— Scăpat-ai?
— Domnul m-a scăpat! zise flăcăul.
Tepegoz spuse:
— Vezi locul acela ca un adăpost? Acolo am o comoară.
Basat se duse şi văzu o grămadă de aur şi argint. Tepegoz zise în sinea lui: „Să lovesc aşa de tare, încât să-l zdrobesc cu adăpost cu tot!". Lovi şi adăpostul se nărui, în şapte locuri se crăpă. Basat izbuti să scape.
Tepegoz îi arătă o peşteră şi zise:
— Acolo se află două săbii, una în teacă, alta fără teacă. Numai paloşul fără teacă poate să-mi taie capul. Du-te şi adu acea sabie şi taie-mi capul!
Basat merse la intrarea în peşteră, se uită şi văzu o sabie care se tot mişca, parcă era vie. Se gândi să nu încerce s-o apuce, ci o scoase pe-a sa, dar sabia din peşteră o tăie în două. Atunci îşi scoase arcul, îi puse o săgeată şi ochi lanţul cu care era legată sabia. Lanţul se rupse şi paloşul se-ngropă în pământ.
Tepegoz simţi că flăcăul mai trăieşte şi zise:
— Văd că moartea te ocoleşte. Spune-mi, care ţi-e numele?
— Sunt Basat, fiul lui Uruz.
— Dacă-i aşa, suntem fraţi, zise Tepegoz.
Apoi se lăudă cu isprăvile lui.
Basat se mânie, îl îngenunche pe Tepegoz, capu-i reteză. Pe Yiinlu Kodja şi Yapagîlî Kodja îi trimise la oguzi să ducă vestea morţii uriaşului. Ei pe cai iuţi încălecară, la sălaşul oguzilor ajunseră, la casa lui Uruz Kodja merseră. Aflând că fecioru-i era sănătos, maica lui Basat se bucură. Beii oguzi se adunară şi merseră la stânca Salahane să vadă capul lui Tepegoz.
Dede Korkut veni, izbânda oguzilor cântă, faptele de vitejie ale voinicilor povesti, pentru Basat se rugă:

La chemarea ta, munţii negri să-ţi răspundă,
Prin ape însângerate trecătoare să-ţi faci.
Cu vitejie fratele ţi-ai răzbunat,
Beii oguzi de monstru i-ai scăpat.
Domnul să te binecuvânteze, Basat!

Cei patruzeci de tâlhari

poveste turcă

A fost odată, ori n-a fost... în vremuri îndepărtate, în Bagdad trăia un padişah putred de bogat. Vistieria padişahului adăpostea atât de mult aur, atâtea diamante, briliante, smaralde, încât nimeni nu le ştia numărul, nici padişahul însuşi.
Despre bogăţiile din vistieria padişahului din Bagdad se dusese vestea în lume. Se vorbea atât de mult despre aceste bogăţii, încât cei patruzeci de tâlhari care prădau în Egipt, în Bagdad, în toate ţările arabe luară hotărârea să jefuiască vistieria padişahului. în frunte cu căpetenia lor, Hirsiz Tahir, se duseră la Bagdad. Fără a zăbovi prea mult, găsiră o cale şi începură să fure câte puţin din vistierie.
într-o zi se descoperi că vistieria este prădată. Padişahul porunci ca în jurul seraiului şi înăuntrul vistieriei să stea de strajă ostaşi, dar prădăciunile nu încetară. Padişahul era tare mânios că nu se găseşte o cale să-i oprească pe hoţi. înlocui căpetenia ostaşilor, dar fără folos. Nici următoarea căpetenie nu fu în stare să stăvilească jaful.
Padişahul avea o fată foarte frumoasă. Atât de frumoasă, încât nu era om pe lume care să nu fi aflat de frumuseţea ei. Dacă se vorbea despre frumuseţe, ca pildă era dată fata padişahului din Bagdad. Prinţesa era vitează şi neînfricată. Mânuia paloşul mai bine decât bărbaţii şi chiar mai bine decât ostaşii.
Ca şi tatăl ei, şi prinţesa era necăjită din pricina repetatelor prădăciuni. într-o zi, nu mai putu răbda şi se înfăţişă înaintea padişahului:

— Tăticule, rogu-te, lasă-mă pe mine să stau de strajă la vistierie în noaptea asta! înveselit de vorbele prințesei care nu știa ce-i teama, padișahul spuse:

— Aman, copila mea, cum se poate așa ceva? Tu ești lumina ochilor mei, reazem la bătrânețe, singura mea bucurie pe lumea asta! Cum pot primi ca tu să înfrunți pe tâlharii care ucid cu atâta ușurință oameni?

Oricât a încercat, padișahul n-a izbutit s-o facă pe fată să renunțe. Se lăsă înduplecat de rugămințile prințesei, dar îi dădu niște ostași s-o însoțească.

Frumoasa prințesă se înveșmântă în zale, își puse coiful, cu mâna stângă apucă scutul, iar cu cea dreaptă paloșul, apoi se îndreptă spre vistierie.

De patruzeci de nopți la rând, vistieria era jefuită de cei patruzeci de hoți. în fiecare noapte, un hoț intra în vistierie pe o ferestruică, lua cât putea duce din cele mai prețioase pietre, se lupta cu ostașii ce-i ieșeau în cale și se întorcea lângă ceilalți tâlhari doar cu mici zgârieturi.

Era a patruzeci și una noapte. Venise rândul căpeteniei Hirsiz Tahir să se ducă la furat. Frumoasa prințesă puse de strajă ostași în diferite locuri în jurul vistieriei, iar ea se opri lângă ferestruică și așteptă.

Spre miezul nopții se auzi un zgomot de geam spart, după care se ivi un cap în cadrul ferestrei. Prințesa își ridică paloșul și lovi atât de năprasnic, încât, dacă hoțul nu s-ar fi mișcat iute, capul i-ar fi zburat de pe umeri. în schimb, se alese cu o tăietură deasupra sprâncenei drepte.

Hirsiz Tahir strigă de afară:

— Nu uita ziua de azi, prințesă! într-o zi îți vei primi pedeapsa!

Apoi fugi.

Până dimineața, prințesa nu părăsi vistieria, dar nu mai veni nimeni. Din acea zi, nimeni nu mai fură din vistieria padișahului.

Trecură zile, trecură săptămâni. într-o zi, la poarta seraiului veni un flăcău chipeș, bogat înveșmântat, încins cu un paloș încrustat cu aur și argint, și zise către străjer:

— Am venit la padișah cu o dorință. Dați-i de știre!

Străjerii văzură că-i un fecior ca un prinț și îndată îl înștiințară pe padișah.

— Să intre, zise padișahul.

Străinul se înfățișă, se plecă în fața padișahului, iar acesta îl pofti:

— Vino, fiule! Șezi și spune-mi ce dorești.

— Eu sunt fiul padișahului din India. Cu voia ta, am venit să cer mâna fiicei tale, prințesa.

— Fiule, nu cred să fie altul mai bun căruia să-mi dau fata, dar trebuie să aflu și părerea fetei mele, căci ea este lumina ochilor mei, reazemul meu la bătrânețe, singurul meu copil. Nu voiesc s-o rănesc, să iau o hotărâre fără voia ei.

Flăcăul:

— Drept grăit-ai, Măria ta, trebuie s-o întrebi pe prințesă.

Flăcăul fu poftit în odaia de alături, apoi padișahul porunci să fie chemată fata. îi zise că a venit fiul padișahului din India s-o ceară de soție, că acesta așteaptă în odaia de alături și că poate să-l vadă tară ca ea să fie văzută. Fata ridică un colț al perdelei și se uită. îi plăcu feciorul chipeș, înveșmântat bogat, încins cu un paloș încrustat cu aur și argint.

— Tăticule, dacă găsești că-i potrivit, mă-nvoiesc să mă mărit cu el.

Padișahul fu mulțumit de răspunsul prințesei, apoi îl înștiință pe prințul indian. începură pregătirile de nuntă. Au fost poftiți o mulțime de padișahi și prinți, care petrecură patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Tinerii căsătoriți trăiau fericiți, dar prințul niciodată nu-și scotea de pe cap căciula albă. Peste tot mergea cu căciula pe cap. O scotea doar la culcare, dar se scula înaintea prințesei și și-o punea iar pe cap. Acest lucru atrase luarea-aminte a prințesei. Nemaiputând răbda, într-o zi îșî întrebă soțul:

— Dragul meu, de ce niciodată nu-ți scoți căciula?

Prințul nu dădu răspuns, ci schimbă vorba, povestindu-i întâmplări vesele, iar prințesa uită să-l mai întrebe.

Așa trecură zile, trecură săptămâni, și prințul tot cu căciula pe cap umbla. Prințesa născu doi copii, un băiat și o fetiță. într-o zi, prințul și prințesa stăteau de vorbă lângă fereastra odăii lor cu vedere spre grădină. Deodată, prințul scoase un oftat. Prințesa întrebă:

— Ce necaz ai de-ai oftat aşa din rărunchi?

Tot oftând, prinţul zise:

— Cum să nu suspin? Tu eşti lângă tatăl şi mama ta şi îi poţi vedea oricând. Pe când eu sunt tare departe de ai mei. Mă usuc de dorul lor.

— Prinţul meu, zise nevasta, dacă-i numai atât, îndată găsim o cale. Când ţi-e voia, putem merge în ţara tatălui tău.

Mulţumit de cuvintele soţiei, prinţul se mai linişti. Merseră să ceară învoire de la padişah şi începură pregătirile de călătorie. Pentru prinţ şi prinţesă fu gătită frumos o lectică. Ostaşii care îi însoţeau îşi lustruiră armele, se înveşmântară cu haine noi. Prinţul hotărî să nu ia cu ei copiii, deoarece aveau cale lungă de străbătut. Erau prea mici ca să îndure o asemenea călătorie.

După câteva zile, prinţul şi prinţesa luară loc în lectica gătită cu perdele de mătase, îşi luară rămas- bun şi porniră spre India, străjuiţi în faţă şi în spate de sute de ostaşi călări.

Şi-au mers, şi-au mers, şi-au tot mers, peste dealuri, peste văi, zile şi săptămâni au mers... într-o zi, când se odihneau lângă o cişmea, prinţul zise:

— Draga mea, avem cale lungă de străbătut. Nu are niciun rost să ducem cu noi atât de mulţi ostaşi. Să trimitem înapoi o parte din ei.

Prinţesa se-nvoi şi jumătate din ostaşi plecară înapoi. Porniră iar la drum, şi merseră, şi merseră, peste dealuri, peste văi, trecând râuri repezi, înnoptând în lunci sau în păduri.

După o săptămână, prinţul spuse:

— Prinţesă, ne apropiem de ţara tatălui meu. Am trimis un călăreţ să-l vestească de sosirea noastră, în întâmpinarea noastră va trimite mulţi ostaşi. Nu mai avem nevoie de ostaşii de lângă noi. Ca să nu-i obosim şi mai tare, să-i trimitem şi pe ei înapoi.

Prinţesa se-nvoi şi de data asta, iar ostaşii plecară cu toţii. Purceseră din nou la drum, şi merseră, şi merseră, peste dealuri, peste văi, până ajunseră la poalele unui munte. Se dădură jos din lectică să se odihnească. Spre a înnopta acolo, înălţară o iurtă. Prinţul zise:

— O vreme vom adăsta aci, până la venirea ostaşilor trimişi de tatăl meu. De aceea, nu mai avem nevoie nici de slujitorii care ne duc lectica. Să-i trimitem şi pe ei înapoi.

Prinţesa nu bănuia nimic rău, dar zise:

— Aman, prinţul meu, ce vom face singuri prin pustietăţile astea? Cum ne vom apăra de animalele sălbatice şi de tâlhari?

— Nu-ţi fie teamă, zise prinţul. Cât timp sunt eu lângă tine, nimeni nu ne va face vreun rău. Cât de curând vor veni ostaşii tatălui meu.

Slujitorii care duceau lectica plecară şi ei. Prinţul şi prinţesa rămaseră singuri la poalele muntelui. O vreme stătură fără să scoată o vorbă, apoi prinţul se proţăpi în faţa prinţesei, zicând:

— Hei, prinţesa mea, a sosit ceasul socotelilor! Eu sunt Hirsiz Tahir, căpetenia celor patruzeci de tâlhari, care câte n-au pătimit din pricina ta. Şi mie era cât pe ce să-mi retezi capul! Am scăpat de moarte, dar, uite, deasupra sprâncenei drepte mi-ai lăsat un semn de neuitat. Eu am aşteptat clipa potrivită, iar acum suntem singuri. Nimeni nu te poate scăpa din mâinile mele. Ţipă cât vrei, înjur nu-i nimeni să te audă.

Atunci când Hirsiz Tahir îşi scoase căciula de pe cap, prinţesa înţelese cu cine are de-a face şi se nelinişti, dar ascultă zâmbind, ca să-i dea de înţeles că nu se teme de el.

Hirsiz Tahir zise:

— Acum ai înţeles de ce nu-mi scoteam niciodată căciula de pe cap? A sosit vremea să-ţi arăt ce om rău sunt eu.

Apoi scoase o funie lungă pe care o ţinea înfăşurată în jurul mijlocului, o apucă pe prinţesă de mână şi începu s-o târască. Avea de gând s-o lege de un copac. El o trăgea, ea se împotrivea din toate puterile şi se lupta cu dânsul. Sărmana femeie ajunsese într-un hal fără de hal, cu veşmintele sfâşiate, cu mâinile şi picioarele rănite.

Hirsiz Tahir:

— în zadar te împotriveşti, prinţesă! Nu ai cum să mă învingi, căci nu ai paloşul cu tine. Te leg

de acest copac, apoi îţi dau foc!
Prinţesa se zbătu ce se zbătu, dar puterile o părăsiră şi înţelese că nu se mai poate apăra. Nu-i venea să creadă că acest om, cu care întemeiase o familie şi avusese copii, poate să aibă suflet hain.
Lui Hirsiz Tahir nu-i era deloc milă de ea. Cu funia o legă strâns de trunchiul copacului, apoi culese vreascuri uscate şi le aşeză la picioarele prinţesei.
Prinţesei nu-i venea a crede că Hirsiz Tahir îi va da foc, ci îşi închipuia că glumeşte. De aceea, nu mai plângea.
— Ehei, vestită prinţesă, fiică a padişahului Bagdadului, sunt ultimele tale clipe pe acest pământ. Care-s ultimele cuvinte pe care vrei să le rosteşti?
Prinţesa, zâmbind:
— Ce pot spune unui om ca tine? Ce-ai hotărât să faci, aceea să duci la bun sfârşit. Haide, ce mai stai?!
Hirsiz Tahir tare se mânie că prinţesei nu-i este teamă, ba, mai mult, vorbeşte ca şi cum şi-ar bate joc de el. Băgă mâna în buzunar după punguţa cu iască, dar nu găsi ce căuta.
— Ai noroc, prinţesă, zise el. Nu am la mine punguţa cu iască, dar oi găsi eu o cale. De moarte nu scapi!
Prinţesa se prefăcea că nu-i pasă de vorbele lui. Hirsiz Tahir se uită în jur şi zări în depărtare o lumină.
— Iată, zise el. Se zăreşte o lumină. Merg acolo după foc şi dacă până la întoarcerea mea te vor sfâşia lupii, cu atât mai bine!...
Hirsiz Tahir alergă spre lumină. începu să se întunece. în sufletul prinţesei pătrunse teama. Deodată auzi clinchete de clopoţei. Sunetele se înteţiră, iar prinţesa nu ştia de unde vin. Auzind nechezat de cai, mugete de cămilă, tuse de om, îşi dădu seama că se apropie o caravană. După puţin timp, caravana ajunse lângă copacul de care era legată prinţesa. Călăuza în grija căreia era caravana o văzu şi alergă la ea. Omul rămase uimit văzând o femeie cu veşmintele sfâşiate, dar făcute din mătase, şi care purta giuvaeruri scumpe. Chemă ajutoare şi o dezlegă pe prinţesă, care-i mulţumi, îi zise cine este şi cum a ajuns acolo. Prinţesa povesti tot ce pătimise din partea lui Hirsiz Tahir. Caravana ducea măsline vezi. Oamenii goliră un sac pe jumătate şi o ascunseră în el pe prinţesă. Legară sacul de spinarea unei cămile şi purceseră la drum.
Hirsiz Tahir a mers, a tot mers, dar cu cât mergea, cu atât lumina se îndepărta. Până la urmă îşi dădu seama că nu va ajunge niciodată şi făcu cale întoarsă. Ajunse la copacul de care o legase pe prinţesă, dar ce să vadă?! Ea dispăruse şi pe jos zăcea funia cu care o legase. De furios ce era, nu mai ştia ce să facă.
Cercetă prin împrejurimi şi tot nimic! Din depărtare îi ajunseră la urechi clinchete de clopoţei. îşi dădu seama că veneau de la o caravană, că aceasta trecuse mai devreme pe acolo şi oamenii o scăpaseră pe prinţesă. Alergă spre locul de unde venea sunetul.
Ajunse caravana din urmă şi zise către călăuză:
— Nu-i aşa că voi aţi slobozit-o pe femeia care era legată de copac? Nu mă minţi, că îndată voi căuta prin toţi sacii de pe cămile. Şi dacă o găsesc, vai de voi!
Călăuza:
— Aman, frate, cum să te mint? Oricând poţi cerceta caravana, noi nu am ascuns nicio femeie!
Hirsiz Tahir scoase din chimir un pumnal ascuţit şi începu să împungă sacii ce atârnau de oblâncul şeii cămilelor. înfigea de câteva ori pumnalul în sacul din spinarea unei cămile, apoi trecea la altă cămilă şi asculta dacă nu iese glas de om.
în timpul acesta, oamenii caravanei, folosindu-se de întuneric, duseră cămila care o ascundea pe prinţesă şi o amestecară printre cele care trecuseră de cercetarea lui Hirsiz Tahir. Acesta termină de împuns toţi sacii şi, negăsind ce căuta, zise către călăuză:
— Aferim vouă, nu aţi ascuns femeia! Dar eu o voi găsi oriunde s-ar afla. Haide, vedeţi-vă de drum!
Apoi dispăru.
Caravana îşi continuă calea. După ce străbătură o bună bucată de drum, călăuza cercetă dacă Hirsiz Tahir nu vine în urma lor, apoi, temându-se ca prinţesa să nu se sufoce, dezlegă gura sacului, o scoase afară, îi dădu nişte veşminte şi o sui pe un cal.

Mergând în liniștea nopții, călăuza își zicea:

— Nu pot da drumul acestei frumoase femei ce mi-a picat în mână. Și-așa merg în Egipt. Acolo, dacă o vând padișahului Egiptului, câștig o grămadă de galbeni.

Caravana își continuă drumul zile întregi. Sărmana prințesă nu știa unde este dusă, stătea pe spinarea calului fără să scoată o vorbă, printre oameni ce arătau ca niște tâlhari. Toată nădejdea ei era în călăuză, pe care-l credea om cu suflet bun. Își închipuia că o va duce la Bagdad și o va încredința tatălui ei.

Și-au mers, și-au mers, zile, săptămâni, până au ajuns în Egipt. Frumoasa prințesă văzu că a fost dusă în Egipt, dar nu-și pierdu speranța. Peste tot mergea în urma călăuzei.

Caravana se opri la un han, iar călăuza o dădu pe prințesă în grija unei femei ca s-o ducă la hamam și îi cumpără veșminte scumpe. Spre seară, o duse la seraiul padișahului Egiptului. Era bine cunoscut acolo. îndată fu primit și dus în fața padișahului, care o plăcu foarte mult pe prințesa Bagdadului.

După ce primi douăzeci de pungi cu galbeni, călăuza plecă în ale lui, iar padișahul își chemă vizirii și le dădu de știre că o ia de nevastă pe tânăra prințesă. Porunci să înceapă pregătirile de nuntă, care fură gata în câteva zile. Avu loc cununia, iar nunta ținu patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Așa ajunse prințesa nevasta padișahului Egiptului.

Toată lumea credea că ei sunt foarte fericiți. Și cum puteau să nu fie, când aveau în stăpânire cel mai frumos serai din lume, ținuturi fără sfârșit, vistieria plină cu aur, argint, pietre prețioase! Dacă nici ei nu erau fericiți, atunci cine să fie? Dar nu era deloc așa. De când devenise nevasta padișahului Egiptului, prințesa n-avea somn tihnit, visa urât și tresărea.

Padișahul credea că-i va trece și primele nopți nu zise nimic, dar, văzând că nopți la rând e la fel, într-o dimineață zise:

— Prințesa mea, văd că nopțile tresari din somn, nu poți dormi liniștită. Se pare că ai un necaz. Spune-mi și-om căuta un leac.

Prințesa oftă adânc, apoi îi povesti prin ce trecuse.

— Iată, ai aflat pentru ce nu pot dormi nopțile, de ce tresar mereu speriată. în țara mea mi se zicea „Prințesa neînfricată", căci eu nu mă sperii așa ușor, dar acest Hirsiz Tahir e un om care are șapte vieți. Peste tot are oameni și este în stare să le facă rău celor apropiați lui. Nici pasărea nu poate scăpa din mâna lui.

Padișahul:

— Prințesa mea, nu te necăji. O fi el Hirsiz Tahir, dar eu sunt padișah. Dacă poruncesc, nicio pasăre nu va zbura în jurul seraiului meu!

Apoi bătu din palme. Apăru un slujitor.

— Poruncesc ca în jurul seraiului să fie ridicate ziduri înalte, zise padișahul. Ușile să fie păzite de lei și tigri, ostașii să stea de strajă la uși, în jurul seraiului, în grădină!

Poruncile padișahului fură aduse la îndeplinire în câteva zile. Seraiul era înconjurat de un zid înalt și păzit de ostași înarmați până-n dinți. La uși erau legați lei și tigri. Nu era cu putință să intre cineva străin fără învoire. Văzând toate aceste măsuri de apărare, prințesa se mai liniști.

Trecură mai multe zile. Prințesa era liniștită, putea dormi, uitase de Hirsiz Tahir. Dar liniștea nu ținu mult. într-o noapte simți că cineva o atinge și un glas îi zicea:

— Scoală, scoală-te iute!

Sărmana prințesă nu-și dădea seama ce se întâmplă, nu se putea dezmetici din somn. Deschise ochii și ce să vadă? Cel care o deșteptase era Hirsiz Tahir.

— Haide, scoală-te. Orice ai face, nu poți scăpa de mine! Grăbește-te!

Prințesa se prefăcu că se scoală și îl ciupi pe padișah, dar acesta dormea adânc. înțelese că, orice ar face, nu-l poate trezi și se ridică din așternut.

Hirsiz Tahir:

— Hai, treci în fața mea! Nu striga în zadar, căci nimeni nu-ți va veni în ajutor.

Urmată de Hirsiz Tahir, prințesa ieși din odaie, trecu prin tot seraiul. Prințesa era tare uimită văzând cum zac ca niște morți ostașii înarmați, slujitorii.

Ieșiră din serai și intrară în grădină. Uimirea prințesei crescu și mai mult. Leii și tigrii care nu lăsau pe

nimeni să se apropie de ei acum zăceau fără suflare, de parcă erau morţi.
Hirsiz Tahir, zâmbind:
— Ai văzut? Nu poţi scăpa de moarte nici dacă în jurul seraiului s-a ridicat un zid înalt, nici dacă stau de strajă ostaşi înarmaţi până-n dinţi, nici dacă uşile sunt păzite de animale sălbatice. Eu am împrăştiat în faţa lor pământ vrăjit şi i-am adormit. Nimeni nu-i poate deştepta, chiar dacă s-ar cutremura pământul!
Se crăpa de ziuă şi umbrele din grădină te înfiorau. Hirsiz Tahir spuse:
— Am să te ard în cuptor. Tu adună vreascuri!
Ce era să facă sărmana prinţesă? începu să adune vreascuri, dar nu găsi prea multe, căci grădina seraiului era bine îngrijită. Căuta în cele mai îndepărtate unghere ale grădinii şi tot nu găsea. Şi căuta, şi plângea. Ostenită, se lăsă la rădăcina unui copac. Pe crengile copacului din faţa ei se aşezară doi porumbei. Pe când prinţesa îi privea, începură a vorbi cu glas de om:
— Oare de ce plânge prinţesa? se întrebau între ei.
Unul dintre porumbei:
— Cine să plângă dacă nu ea? Nu ştie cum să scape din mâinile lui Hirsiz Tahir şi de aceea plânge. Dar să nu plângă! Să se ducă la poarta grădinii, acolo va găsi o bucată de marmură, s-o ridice şi sub ea va găsi o sticlă. Să ia sticla şi s-o lovească de marmură, să urce scările şi să intre în serai!
După ce rostiră aste cuvinte, porumbeii îşi luară zborul. Prinţesa se mai linişti, alergă şi ridică marmura, găsi sticla, o lovi de marmură, apoi fugi în casă.
Când sticla se sparse, în serai izbucni mare zgomot. Padişahul, slujitorii, ostaşii, leii şi tigrii, cu toţii se treziră.
Prinţesa se duse la padişah şi îi povesti cum a venit Hirsiz Tahir, cum a luat-o şi a dus-o în grădină, unde a pus-o să adune vreascuri ca s-o ardă în cuptor, cum i-a adormit pe toţi cu pământ vrăjit, apoi cum a aflat ea de la doi porumbei ce să facă să scape de vrajă.
Padişahul dădu poruncă şi Hirsiz Tahir fu prins.
— Ar trebui să te ard pe tine în cuptorul în care voiai s-o arzi pe prinţesă, dar nu voi face asta şi nici pe mâna gealaţilor nu te voi da, ci te voi arunca în temniţa seraiului, unde vei zace ani buni. Piei din faţa ochilor mei!
Pe Hirsiz Tahir îl aruncară în temniţă, iar padişahul porunci să se facă pregătiri de călătorie. După câteva zile, padişahul şi frumoasa prinţesă purceseră spre Bagdad cu un alai numeros.
Padişahul din Bagdad pusese oameni să-i caute fata dispărută şi, negăsind-o, pierduse orice nădejde.
După o săptămână, alaiul ajunse la Bagdad. Padişahul Bagdadului se bucură nespus văzându-şi fata nevătămată. Se făcu nuntă, care ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi.
Ei trăiră fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă...

Piciorul de gâscă

poveste turcă

într-o zi, Nastratin Hogea o puse pe nevastă-sa să frigă o gâscă pentru a i-o duce în dar lui Timur[394]. Puse friptura pe o tipsie şi purcese la drum. Merse ce merse şi i se făcu foame. Rupse un copan şi mâncă cu mare poftă. Ajunse la Timur, se aşezară la masă, fu adusă gâscă, iar la vederea ei Timur întrebă:

394 Timur Lenk (Tamerlan), mare conducător de oşti

— Hogea bei, gâscă are doar un picior? Einde-i celălalt?

Nastratin nu ştiu ce să-i răspundă, când văzu un cârd de gâşte odihnindu-se în arşiţa zilei cu câte un picior dedesubt.

— în ţinuturile noastre toate gâştele au doar câte un picior, zise Hogea arătând spre cârd.

Timur nu crezu o iotă din spusele lui Nastratin, chemă un slujitor şi îi şopti ceva la ureche. Nu după mult timp se auziră bătăi de tobe de credeai că-i sfârşitul lumii. Bineînţeles că, speriate de atâta zgomot, gâştele lăsară deoparte statul la soare şi se împrăştiară care încotro, fugind pe cele două picioare.

Timur, arătând spre gâşte:

— Ia uite, gâştele tale s-au făcut cu două picioare! Ce-ai de zis?

La care Hogea:

— Dacă tot acest tărăboi ar fi fost pentru tine, ai fi fugit nu cu două, ci cu patru picioare!

Oala şi ramazanul

poveste turcă

în timpul ramazanului, Hogea, ca să ţină bine socoteala zilelor de post, pregăti o oală şi o grămăjoară de pietricele... în fiecare seară arunca în oală o pietricică şi atunci când voia să ştie a câta zi de ramazan este număra pietricelele.

Un om, pus pe glume, văzu ce făcea Hogea şi, fără să fie văzut, aruncă un pumn de pietricele în oală. A doua zi de dimineaţă merse la Hogea:

— Oare a câta zi de ramazan este astăzi?

Hogea se repezi la oală, o goli şi începu să numere pietricelele. Dar ce să vadă? Erau 1.084 de pietricele în cap! „Nu se poate", îşi zise. „E prea mult!" Apoi îi spuse omului:

— Azi este a 46-a zi de post...

— Aman, Hogea bei, cum să aibă o lună 46 de zile? zise omul.

Hogea:

— Tu să fii mulţumit, căci, dacă era după socoteala din oală, azi ar fi fost a 1.084-a zi de post!...

Spada şi vătraiul

poveste turcă

într-o zi, când Nastratin Hogea se învârtea prin bazar, auzi un om strigând:

— Hei, lume, lume, cu această spadă, dacă te repezi la duşman, ea se lungeşte cât trei arşini [395]!

395 echivalentul a 68 de cm

Cei care crezură în lăudăroşenia omului începură să se înghesuie şi să ofere mai mulţi bani. Spada scoasă la mezat se vându cu un preţ foarte mare.
A doua zi dimineaţă, Hogea luă vătraiul de mangal de lângă vatra casei şi fugi la bazar. Acolo începu să strige:
— Hei, lume, lume, cu acest vătrai, dacă te repezi la duşman, el se lungeşte cât trei arşini!
Curioşii se strânseră jurul lui şi-l întrebară:
— Hogea bei, ce ai tu în mână nu-i decât un vătrai obişnuit de mangal. Cum să se lungească el cât trei arşini?
Hogea:
— Hei, dreptcredincioşilor! Dacă spada vândută ieri se lungeşte, cum să nu se lungească şi vătraiul meu?!

Pedeapsă pentru vulpe

poveste turcă

în timpul ramazanului, ca să facă rost de câte ceva ca imam, Hogea se duse într-un sat, dar văzu că sătenii au deja un imam. Se duse în alt sat, dar şi acela avea imam. Ca un făcut, în care sat se duse, întâlni aceeaşi situaţie... Cutreieră prin mai multe sate. Când ajunse în al patruzecilea sat, văzu o mulţime de oameni adunaţi pe un maidan.
Oamenii îl văzură şi ziseră:
— Numai Hogea efendi poate dezlega
treaba asta! îi arătară o vulpe pe care o prinseseră:
— Câte n-a pătimit satul din pricina acestei vulpi! ziseră ei. A sugrumat toţi puişorii şi toate găinile din ograda satului, hoaţa! Să-i dăm o aşa pedeapsă, s-o ucidem cu o mare caznă, încât să sufere cât am suferit şi noi!
Hogea:
— Staţi, nu omorâţi animalul! Eu îi voi da cea mai grea pedeapsă!
Hogea îşi scoase haina şi o puse pe spinarea vulpii, iar pe cap îi puse turbanul, apoi îi dădu drumul.
— Aman, Hogea efendi, ce-ai făcut? ziseră sătenii.
Hogea:
— Nu vă neliniştiţi, aşa de bine am rânduit lucrurile, încât nici patruzeci de spâni n-ar fi putut face ce i-am făcut eu! Cu astă înfăţişare, în orice sat s-ar duce, va fi alungată!

Banii de hamam

poveste turcă

într-o zi, Hogea se duse la hamam. După ce s-a îmbăiat, băieşul îi dădu un peştiman[718] zdrenţuit, văzându-i veşmintele cam ponosite. Hogea nu zise nimic şi la ieşire dădu ca bacşiş zece bani. La vederea unei asemenea dărnicii, băieşul rămase uimit. Hogea fu petrecut cu mare alai.
După câteva zile, Hogea se duse din nou la hamam. De data asta fu primit cu ploconeli şi îi dădură cel mai bun peştiman. La plecare dădu un ban băieşului care-i ţinuse oglinda. Văzându-l uimit, îi zise:
— Data trecută am plătit pentru azi. Acest ban este plata pentru baia de data trecută!

Martorul mincinos

într-o zi, Hogea se duse în vizită la cadiu. îşi legă măgarul în faţa uşii judecătoriei. Tocmai atunci aduseră la judecătorie un om care era învinuit de mărturie mincinoasă. în vremurile acelea, pentru o asemenea faptă, învinuitul era urcat pe măgar cu faţa spre coada animalului şi plimbat prin tot târgul.

718 obiect de îmbrăcăminte care se înfăşoară ca o fustă în jurul trapului

poveste turcă

Negăsind niciun măgar prin preajmă, cerură de la Hogea măgarul, aşezară învinuitul cu faţa spre coada animalului şi-l plimbară peste tot. Hogea fu nevoit să stea şi să-şi aştepte măgarul până seara târziu.
După câteva zile, Hogea se duse din nou în vizită la cadiu. Acolo se afla acelaşi martor mincinos şi se căuta un măgar.
— Ascultă, prietene, zise Hogea către martor, aşa nu mai merge, ori te laşi de meseria de martor mincinos, ori îţi cumperi un măgar!

Zaiafet

poveste turcă

Sultanul Aladin îl pofti pe Nastratin Hogea la iftar[396], dar îi dădu de ştire să vină mai devreme ca să aibă timp să viziteze geamiile. Hogea primi bucuros şi, împreună cu sultanul, merse din geamie în geamie. După atâta umblat, Hogea era tare înfometat.
Până la urmă sosi şi vremea de iftar şi toţi oaspeţii se aşezară la masă. Slujitorii aduseră ciorba. După ce luă câteva linguri din ciorbă, Aladin începu să strige:
— Hei, bucătar neghiob, de câte ori ţi-am spus să nu faci cocoloaşe în ciorbă? Luaţi oala de aici! Oala cu ciorbă luă drumul bucătăriei fără ca oaspeţii să fi apucat să ia o înghiţitură.
Un slujitor aduse o mare tipsie, în mijlocul căreia era aşezat un curcan umplut, frumos rumenit, înconjurat de tot felul de legume. Aladin luă o bucată din curcan şi izbucni:
— Afurisit bucătar, ce fel de curcan umplut ai gătit? De câte ori nu ţi-am zis să nu pui mirodenii? Dinadins ai făcut! Luaţi-l din faţa mea!
Şi curcanul umplut luă drumul bucătăriei fără ca cineva să apuce măcar să guste.
Veni rândul dulciurilor. Aduseră o tavă mare cu baclavale. Aladin luă o bucăţică şi sări în sus:
— Bucătarul ăsta o să mă omoare! De atâtea ori i-am zis că nu-mi place baclavaua bine însiropată, şi totuşi a făcut-o. Ce dulce e! Luaţi tava şi duceţi-o în bucătărie!
Hogea, care până atunci se uitase cum dispar bucatele unele după altele, fără ca el şi ceilalţi oaspeţi să poată gusta ceva, deodată sări de la locul lui, se duse lângă o tipsie plină cu un pilaf gătit din cel mai bun orez, garnisit cu fistic, cu stafide, carne, castane, şi începu să înfulece cu lingura din pilaful pufos.
Sultanul:
— Ce faci, Hogea efendi?
Hogea:
— Măria ta stai şi războieşte-te mai departe cu bucătarul cât timp eu mă lupt cu tipsia cu pilaf. Cheamă-mă după ce-ţi isprăveşti treaba!

Zăpada

poveste turcă

într-o zi de iarnă, nevasta se plânse către Hogea:

---

396 masa de închidere a postului după apusul soarelui

— Nu-i destul că de-abia ne ducem zilele, dar avem şi o singură plapumă. Şi ce plapumă! Scurtă, îngustă, încât, dacă o tragem spre umăr, ne rămân picioarele descoperite, dacă ne acoperim pe o parte, partea cealaltă rămâne afară.

Zi după zi, nevasta îl tocă la cap cu aceleaşi cuvinte. într-o zi tare geroasă, când femeia începuse să zică: „Plapuma noastră..Hogea ţâşni afară şi începu să umple cu zăpadă o găleată.

Văzându-l, femeia zise:

— Ce faci aici?

Arătând spre găleata plină cu omăt, Hogea răspunse:

— Iată bumbac călduros, ia cât vrei, răsuceşte fire şi coase o plapumă!

Femeia:

— Aman, Hoge, ai căpiat? Cum să faci plapumă din zăpadă?

Hogea:

— Se poate, cum să nu se poată! Altfel, cum puteau strămoşii noştri să doarmă sub ea?

Nevasta şi măgarul

poveste turcă

După ce boli câteva zile, nevasta lui Nastratin Hogea închise pe veci ochii. Hogea o plânse, purtă doliu câteva zile, apoi o uită. După o vreme îi muri şi măgarul. Zile întregi Hogea îl jeli, luni de zile umblă posomorât. Oamenii erau nedumeriţi de starea lui şi într-o zi îl întrebară:

— Hogea efendi, cum se face că ai uitat-o aşa de curând pe nevasta moartă, dar pe măgar încă îl mai jeleşti?

Răposatul:

— Cum să nu-mi jelesc măgarul, dacă la moartea nevestei prietenii şi vecinii mi-au fost alături şi mi-au zis: „Nu te întrista, îţi vom lua altă soţie, mai tânără, mai bună!", iar la moartea măgarului nimeni nu mi-a zis că-mi va lua alt măgar!

Soacra

poveste turcă

într-o zi, soacra lui Nastratin Hogea spăla rufe pe malul unui râu. Deodată îi alunecă piciorul şi femeia căzu în apă. Puhoiul o luă şi-o duse. Hogea merse să-i caute trupul, dar el alerga nu josul apei, ci în sus, spre locul de unde venea şuvoiul.

Un curios, care privea, întrebă:

— Hogea efendi, nu vezi că alergi în direcţia greşită?

Hogea:

— Tu n-ai cunoscut-o pe soacra mea. Era cea mai încăpăţânată femeie din lume. Aşa că, neîndoielnic, trupul ei s-a dus în susul apei!

Arme

poveste turcă

Era o vreme când locuitorii ţinutului nu aveau voie să poarte arme. Tocmai atunci Hogea purta asupra lui un iataganuriaş... Căpetenia garnizoanei îl luă la rost:

— Hogea efendi, nu ai aflat că-i poruncă să nu poarte nimeni arme? Ce-i cu ditamai iataganul cu care umbli peste tot?

— Ceea ce vezi nu-i o armă. Iataganul este o unealtă cu care răzuiesc unele greşeli din cărţi! Cu mustrare în glas, căpetenia spuse:
— Bre, Hogea efendi, cum se pot răzui greşelile din cărţi cu un iatagan aşa de mare?
Hogea, zâmbind:
— Sunt greşeli atât de mari, încât şi iataganul este prea mic pentru a le îndrepta!

Un singur iatac

poveste turcă

Murindu-i nevasta, Hogea se însură cu o văduvă. în fiecare noapte, când să se culce, femeia zicea: „Răposatul meu soţ făcea aşa, răposatul zicea aşa".
într-o seară, nemaiputând răbda, Hogea o îmbrânci şi-o dădu jos din pat. în cădere, femeia îşi scrânti un braţ.
A doua zi dimineaţă, femeia se duse la tatăl ei şi se plânse de fapta soţului. Când socrul întrebă ce s- a întâmplat, Hogea zise:
— Cum să încăpem într-un mic iatac eu, răposata mea nevastă, cea de-acum şi răposatul ei soţ? Cum să aibă loc patru oameni? Fata ta era la marginea patului şi de aceea a căzut şi şi-a scrântit braţul!

Şalvarii şi giubeaua

poveste turcă

într-o zi, pe când se afla în Bursa, Hogea intră într-o prăvălie să cumpere şalvari de postav. Când tocmeala cu negustorul era în toi, se răzgândi:
— Prietene, zise el, las şalvarii, mai bine dă-mi o giubea.
Negustorul scoase o giubea şi i-o dădu. Lui Hogea îi plăcu haina, o luă şi dădu să iasă din prăvălie.
Negustorul:
— Hogea efendi, nu mi-ai dat banii pe giubea!
Hogea:
— Dar ţi-am lăsat şalvarii de postav în loc!
Negustorul:
— Bine, dar nici şalvarii nu i-ai plătit!
Hogea:
— Doamne, ciudaţi mai sunt cei din Bursa! Am luat cumva şalvarii ca să-ţi dau banii pe ei?

[13] sub acest nume, autorul înțelege Polonia. Legenda prezintă succint Istoria Poloniei, de la creşterea puterii statului, în secolele XIV-XVI, trecînd prin luptele interne din secolele XVII şi XVIII, pînă la catastrofa finală soldată cu împărțirea țării între statele vecine (luptă deznădăjduită a echipajului cu forțele n.turlf dezlănțuite). Scriitorul amintește de răscoalele tragice, pe care, ce-i drept nu le condamnă, totuşi o salvare mai plauzibilă vede în munca de masă pentru ridicarea şi luminarea poporului

223 cocă, aluat

226 gean – suflet; temir – fier; Suflet de fier